16. 9bre 815. — Parizeau [illegible]

Dubl. do. 75278 II exm

(éd. II)

Klinc

Ex Libris Josephi Nonast

Varsovie
Dict. Franc.
Polonois
et Allemand

NOWY

DYKCYONARZ

TO IEST

MOWNIK

POLSKO - NIEMIECKO-

FRANCUSKI

z przydatkiem

przysłow potocznych, przeſtrog gramatycznych, lekarſkich, matematycznych, fortyfikacyinych, żeglarſkich, łowczych i inſzym Naukom przyzwoitych wyrazow.

przez

MICHAŁA ABRAHAMA TROCA, Warſzawianina.

a teraz powtore wydany, przepatrzony, poprawiony y powiękſzony wielką liczbą Mian y słow z Nowowydanych Autorow, wybranych

przez

STANISŁAWA NAŁĘCZA MOSZCZEŃSKIEGO, Szlachcica Polſkiego.

TOM TRZECI

W LIPSKU,

nakładem IANA FRYDERYKA GLEDYCZA.

NOUVEAU

DICTIONNAIRE

POLONOIS, ALLEMAND

ET

FRANÇOIS.

enrichi de proverbes les plus uſités, de remarques de Grammaire, de termes de Médecine, de Botanique, de Matématique, de Fortification de Marine, de Chaſſe & des autres arts.

par

MICHEL ABRAHAM TROTZ, Varſovien,

dernierement augmenté de nombre de Termes & mots tirés d'Auteurs Polonois nouvellement donnés au Public, revu, & corrigé

par

STANISLAS NAŁĘCZ MOSZCZEŃSKI, Gentilhomme Polonois.

TOME TROISIEME

LEIPZIG

chez JEAN FREDERIC GLEDITSCH.

MDCCLXXIX.

DO

IAŚNIE OŚWIECONEY XIĘZNY IMCI

FRANCISKI

XIĘŻNY KORYBUTH

WORONIECKIEY

XIĘŻNY

IABŁONOWSKI

WOIEWODZINY NOWOGRODZKIEY

ETC. ETC.

DO

IAŚNIE OŚWIECONEY XIĘŻNY IMCI

KONSTANCYI

XIĘŻNY KORYBUTH WORONIECKI,

I. W. I. MC. PANI

SZYDŁOWSKI

KASZTELANOWY ŻARNOWSKIEY

STAROŚCINY BOLESŁAWSKIEY,

GORCZYCZAŃSKIEY,

ETC. ETC.

DO

JAŚNIE WIELMOŻNEGO PANA

IMCI PANA

SYMEONA KAZMIERZA

LUBICZ

SZYDŁOWSKIEGO

KASZTELANA

ŻARNOWSKIEGO

KOMMENDORA MALTAŃSKIEGO

Y

TEYŻE KOMMENDORYI

FUNDATORA

KAWALERA ORŁA BIAŁEGO, I

S. STANISŁAWA

STAROSTY BOLESŁAWSKIEGO,

GORCZYCZAŃSKIEGO,

ETC. ETC.

IAŚNIE OŚWIECONE XIĘŻNE
IAŚNIE WIELMOŻNY PANIE

Należyta Oyczyſtego Języka Umieiętność, bo doskonała, iak y innych, zdaie ſię być niepodobną, ma być każdemu naymilſza, po niey zaś Obcey Mowy wiadomość dla rozumienia Cudzoziemcow chwalebna ieſt.

Wiadomo JJ. OO. WW. PAŃSTWU iaka gorliwość nieraz dała ſię słyſzeć o ſzaty kroju Polskiego, iak go nawet Krolom ſamym za powinność przepiſać chciano: iak daleko lepſzym y poważnieyſzym Prawem o Mowę Polską Publiczna Gorliwość być powinna? ta Mowa z nami ſię rodzi, tą Mową naysłodſzą z Ziomkami znajomość zabieramy, Prawa, o Religii, o Uczonych Rzeczach piſzemi i czytamy: do Niey Mowniki, iako i do dwoch Cudzoziemskich Niemieckiego y Francuskiego ſą niezbędnie potrzebne.

IŚANIE OSWIECONEY XIĘZNIE IMCI WOIEWODZINIE NOWOGRODZKIEY miał honor być znanym P. Trotz tego nader pięknie y uczonie ułożonego Mownika Autor, rowno od ſ. p. J. O. XCIA IMCI Woiewody Nowogrodzkiego, dla prac ktoremi ſię Polskim Naukom przysługiwał, słuſznie wyſoko ſzacowany y godny wdzięczney pamięci.

Iego to Dzieło z pod praſſy ten drugi raz za moim ſtaraniem Wychodzące ofiarować IASNIE OSWIECONYM XIĘZNOM IASNIE WIEL-

MOŻNEMU IMC PANU KASZTELANOWI ośmielilem ſię.

Oſobliwa to pomoc do zalecenia tego Dzieła PRZEŚWIETNE IMIONA i w Oyczyznie i w całey Europie powinnemi ſzanowane względami. IMIONA OSOB umieiących ſprawiedliwie ſzacować te trzy Języki, a Oyczyſty naybardziey, i Polskiey Młodzi poważnie zachwalać.

IAŚNIE WIELMOŻNY KASZTELANIE, gdy na Obradach publicznych rzecz ieſt o uczeniu Polskiey Młodzi, albo w potocznych y przyiacielskich Rozmawianiach, ważność Uczonych y Dzieł od nich wydawanych poważnym ſwoim y ſprawiedliwym ſtwierdziſz zdaniem. Pobudzą Młodź nieskończenie z Uſt przezorney rady darem zaſzczyconego Senatora wychodzące Zdania.

Takży też gdy wydoskonalony guſt IAŚNIE OŚWIECONYCH XIĘZN, WOIEWODZINY, KASZTELANOWY, dwoch Ozdob Oyczyzny, też Nauki zachwali I. O. XCIU IABŁONOWSKIEMU WOIEWODZICOWI, I. W. SZYDŁOWSKIM, KASZTELANKOM, i KASZTELANICOM, otrzymaią zapewne u wſzyſtkich w Narodzie, ſprawiedliwa ceny wyſokość.

Przyimiycie II. OO. WW. PAŃSTWO ten WAM odemnie nayuniżeniey ofiarowany upominek, w ktorym mam czaſtkę przez moie prace przy tym drugim z druku iego na widok wyiściu. Pamiątka to będzie u Potomnych moiego ku PRZEŚWIETNYM IMIONOM głębokiego uſzanowania, z ktorym ieſtem.

II. OO. WW. PAŃSTWA. nayniżſzy sługa

Stanisław Nałęcz Moſzczeński.

Łaskawy Czytelniku.

Niech ci dziwno nie będzie, że Trzeci Tom tey pracy dopiero teraz do twoiey ſtawa przysługi. Rożne tak przeciągłey zwłoki ſą przyczyny, miedzy ktoremi oſobliwie i ta, że po wydaniu w Warſzawie Daneta, tamże edycya Polskiego Dykcyonarza naſtąpić miała, Co niezdolne moie przerwało uſiłowanie i ie przy inſzych zabawach do wytłumaczenia Telemaka i ſkładania Polſkiey i Niemieckiey Gramatyki nawrociło. Wolałem tak trudną i znudną pracę zdolnieyſzemu uſtąpić pioru, zwłaſzcza że ſię Bibliopola z dalſzego nakładu ſzkody obawiał, kiedyby wſpomniony Polſki w Warſzawie ſtanął Dykcyonarz. Atoli gdy ſię Miłośnicy Polſkiego Ięzyka przez kilkanaście lat tego doczekać nie mogli dzieła, Bibliopolę Lipſkiego uſtnie i liſtownie do dokończenia Dykcyonarza moiego zachęcili. Maſz w nim, Łaſkawy Czytelniku, trzech ięzykow wybory, i nietylko potoczney mowy słowa i przysłowia, ale też i rożnych nauk wyrazy. Dowiodą zazdrościwym niedowiarkom, że ſię Polſka wymowa i w naygłębſze śmiele zapuścić może nauk ſkrytości. Z mowy bowiem poznać iakiey kto głowy, a z ięzyka iakich Narod w naukach poſtępkow.

Założywſzy ſobie za fundament pracy moiey *Theſaurum* nieporownanego *Knapiuſza Soc. Jeſ.* do ſkarbu tego wieloliczne z Autorow naſzych pozbierałem przydatki. Znaydzieſz w nim z rąk J. O. Xcia J. Mci Załuſkiego, świętey i ſłodkiey pamięci Biſkupa Krakowſkiego, otrzymane żupne i kruſzcowe wyrazy. Matematycznych, Filozowſkich i inſzych do wygody twoiey, przy winnym J. W. X. IMci Załuſkiemu Biſkupowi Kiiowſkiemu zażyway odwdzięku, że do pracy moiey, z niewygaſłey ſwoiey ku Naukom miłości, kſiąg z ſławney ſwoiey publiczney użyczył Biblioteki. Do woiennych naſzwiſk *Axiomata Belli And. Maxim. Fredro Palat. Podol.* poſłużyły, ktorych rękopiſmo J. O. X. J. Mć Jabłonowſki Woiewoda Nowogrodſki koſztem ſwoim z niepamięci wynurzywſzy cieniow, pod moim dozorem z inſzemi dziełami R. P. 1757. wydrukować rozkazał. Herbowne kleynoty z ciekawey tegoż Xcia JMci Herałdyki, i z Okolſkiego Herbarza, *Orbis Polonus*, nazwanego ſą wybrane.

Oprocz tych zdroiow czerpałem z rożnych Autorow Zakonu Jezuickiego, ktorego w Naukach i w Polſkim Ięzyku

zaſzczy-

zaſzczyty doſyć Swiatu i Oyczyznie będąc znaiome żadnego niepotrzebuią zalecenia. Omiiam w iak wielkim poſzanowaniu u obcych Uczonych *Solſki*, *Kochanoſki* i inſi Zakonu tego ſławni Oycowie, i tylko rozſądek o Knapiuſzu naſzym z sławnego Niemieckiego Autora przypiſuie. *)

Według obietnicy w Pierwſzym Tomie uczynioney miałem teraz Polſkich Autorow przyłączyć wyliczenie. Zbyteczne i niezdolneby było, gdy uczeni ludzie katalogu Publiczney Warſzawſkiey Biblioteki wyglądaią, ktory ich ciekawemu zupełnie dogodzi żądaniu.

Zażyy, Łaſkawy Czytelniku, przytomnego z rożnego kwiecia wybranego zbioru do twoiey wygody oſobliwie w Francuſkim ięzyku, bowiem należytą francuſzczyzną tłumaczyć ſię uſiłowałem, a nie uprzykrzonym opiſowaniem iako w Niemiecko-Francuſkich dotąd Dykcyonarzach. Co do Tomika Niemiecko-Polſkiego, w krotce z pod drukarſkiey wynidzie praſy i tak ſkrocony będzie, że ſię przy tym Tomie pomieścić może.

Nie żal mi kilkaletniey choć tak nieſkorzyſtney na moię ſtarość pracy, byle ci użyteczna była; bowiem ſzczegulnie w twoim pożytku moie załkadałem ſtaranie.

---

* Gregorii CNAPII *Theſaurus Polono-Latino-Graecus.* Crac. 1747. Egregium Lexicon eſt. Et quamlibet Polonis maxime accommodatum videatur eſſe; tamen & iis qui Polonicae Linguae rudes ſunt, beneficio Tomi III. qui primi index eſt, utiliſſime poteſt ſervire. *vid. Ioh. Frid. Noltbenii Lexicon Latinae Linguae Antibarbarum Quadripartitum Lipſiae* 1754. *in* 8. *pag.* 1923.

Latinitatis Reſtitutores in Polonia ſunt:

CASIMIRVS IV. Jagellonis filius, *Caroli Canuti* Regis Suecorum, exemplo adductus, eadem latinitatis addiſcendae lege Polonus ſuos adſtrinxit.

Sebaſtianus *Acernus.*
Fabianus *Bircovius.*
Adamus *Burſi.*
Stanislaus *Carncovius.*
Ioh. *Clobutius.*
GREGORIVS CNAPIVS
Nicol. *Dobrocieſcius.*
Iacobus *Gorſcius.*
Ioh. *Ianuſovius.*
Ioh. *Laſcius.*
Petrus *Lilia.*
Stanislaus *Orichovius*, Demoſthenes Raxolanus appellatus.
Stanislaus *Reſcius.*
Iohannes *Samoſcius.*
Mathias Caſimirus *Sarbievius*, Poëta Lyricus excellentiſſimus, alter Horatius.
Simon *Simonides.*
Ioh. Demetrius *Solicovius.*
Chriſtophorus *Varſevicius.*
Andr. Chryſ. *Zaluſki.*
Ioh. Sarius *Zamoſcius.* ibid. pag. 1919.

WYKŁAD

WYKŁAD ZNAKOW I ABREWIACYY.

Erklärung der Zeichen und Verkürzungen.

EXPLICATIONS DES MARQUES ET DES ABREVIATIONS.

§ Przykłady, w ktorych się używanie i excepcye wyrażaią. Exempel, in solchen werden der Gebrauch und die Exceptionen angeführt. Exemples où l'on trouvera l'usage & les exceptions.

prop. w sensie właśnym. im eigentlichen Verstande. au propre.

fig. figurycznie, w sensie niewłasnym. verblümt, figürlich. figurément.

burl. w sensie żartobliwym. in Scherz-Reden. dans le stile burlesque.

v. vid. obacz. siehe. voyez.

conf. obacz *verbum*, z ktorego *substantivum* albo *adjectivum* pochodzi. Siehe das Verbum, von welchem das Substantivum oder Adjectivum hergeleitet wird. Conferez avec le verbe dont est dérivé le Substantif ou l'Adjectif.

Archit. Aritm. &c. | **Bauk. Rechenk. u. s. w.** } są abrewiacye budowniczey, rachmistrskiey i inszych nauk, do ktorych wyraz należy. Sind Verkürzungen der Baukunst, Rechenkunst und anderer Wissenschaften, zu welchen das Kunst-Wort gehöret. Ce sont les abbréviations de l'Architecture, de l'Aritmétique & d'autres sciences à qui appartient le terme.

obs. słowo stare, niczwyczayne. ein altes, ungewöhnliches Wort. un mot vieux & hors d'usage.

vulg. słowo podłe, karczemne. ein pöbelhaftes Wort. un terme populaire ou vulgaire.

* słowo podeyrzane albo rzadkiego używania, do takich utarte słowa przydawane bywaia. ein verdächtiges oder wenig gebräuchliches Wort; zu diesen werden am öftern bessere beygesetzet. un terme suspect ou peu usité, auxquels on a ajouté pour l'ordinaire ceux qui sont bien plus en usage.

* * słowo Poetyckie albo krasomowskie. ein poetischer oder oratorischer Ausdruck. une expression poetique ou de la sublime prose.

m. f. n. masculinum, femininum, neutrum.

m. f. n. tylko do excepcyy przyłożono, ponieważ płeć imion własnych i nazywalnych, mężczyznom i białymgłowom przyzwoitych, łacno się z sygnifikacyi w każdym ięzyku poznać może. Co zaś do inszych imion istotnych Polskich, kończące się na konsonę albo *y* do męskiey, na *a*, *ć*, *ź* do niewieyskiey, a na *o*, *e*, *ę*, *um*, z literami obiecadłowemi do płci niesłużącey; to iest do trzeciey deklinacyi należą. Co i w Francuskim ięzyku przestrzegano, w ktorym tylko same excepcye na *e generis masculini* literą *m*, a excepcye *generis feminini* na konsonę się kończące artykułem albo literą *f*. są znaczone; założywszy za regułę gieneralną, że francuskie imiona istotne płci męskiey na consonę, a płci niewieyskiey na *e*, *é*, *ion* wychodzą. Die Exceptiones sind nur mit *m. f. n.* bezeichnet, indem das genus der nominum propriorum und appellativorum der Männer und Weiber in allen Sprachen, aus der Bedeutung zu ersehen ist. Die andern Polnischen substantiva auf einen consonantem und y gehören zu den masculinis oder der ersten, die auf a, ć, ź zu den feminis oder der andern, und die auf e, ę, o, um, mit den Buchstaben des Alphabets zu den neutris oder der dritten Declination. Eben dieses hat man in der Französischen Sprache beobachtet, und nur die Exceptionen auf e masculini generis mit *m*, und die Exceptionen *feminini generis* auf einen consonantem mit *f* oder dem Artikel angezeiget; indem man zur General-Regel annimmt, daß die französischen substantiva auf einen Consonantem und auf a, i, o, u, masculina; die auf e, é, ion aber feminina sind. Les exceptions seules sont marquées de *m. f. n.* parceque le genre des noms propres & appellatifs qui conviennent à l'homme ou à la fem-

me ſe connoit aiſément dans toutes les langues par ſa ſignification; les autres ſubſtantifs Polonis finis par *y* ou une conſonne appartiennent au genre maſculin ou à la prémiere déclinaiſon, ceux en *a*, *ć*, *ź* au feminin ou à la ſeconde, & du neutre ou de la déclinaiſon troiſieme ſont ceux qui ſe terminent en *e*, *ę*, *o*, *um*, avec les noms des lettres alphabetiques. On a obſervé la même règle à l'égard du genre des noms François, poſant pour une regle génerale que les ſubſtantifs finis en conſonnes ou en *a*, *i*, *o*, *u* ſont maſculins, & ceux en *e*, *é*, *ion* feminins; nous n'avons donc marqué de cette abbréviation ou d'un article que les exceptions maſculines en *e*, & les feminines en conſonne.

g. a. w Polſkim języku żywe imiona iſtotne płci męſkiey maią *genitivum* na *a*, nieżywe na *u*, rzadko na *a*, przy ktorych ſię tylko ta abrewiacya znayduie; do tych zaś *genitivus* zupełnie ieſt położony, co ſię w deklinacyi ſwoiey ſkracaią albo odminiaią. In der polniſchen Sprache haben die lebendigen maſculina den genitivum auf a, die lebloſen auf u, ſelten auf a, welche dieſe Verkürzung *g. a.* andeutet. Zu denjenigen aber, die ſich in ihrer Declination verkürzen oder verändern, hat man den genitivum gefüget. Dans la langue Polonoiſe les maſculins animés terminent le génitif par *a*, les maſculins inanimés par *u*, rarement par *a* qui ſont ſeulement marqués avec l'abbréviation *g. a.* On a ajouté les génitif entier à ceux qui ſe racourciſſent ou ſe chargent dans leur declinaiſon.

m. inan. maſculinum inanimatum albo nieżywe imię męſkiey płci. ein lebloſes maſculinum. un maſculin inanimé.

N. g. D. A. V. I. L. Spadki Polſkie. *Nominativus, Genitivus, Dativus, Accuſativus, Vocativus, Inſtrumentalis, Localis.* Sind die erwähnten Polniſchen caſus. Ce ſont les cas Polonois: Nominatif, génitif, Datif, Accuſatif, Vocatif, Inſtrumental; Local.

pr. g. D. A. I. L. Prepozycya, po ktorey naſtępuie *genitivus*, *Dativus*, *Accuſativus*, *Inſtrumentalis*, *Localis*. Präpoſition, ſo den *genitivum*, *Dativum*, *Accuſativum*, *Inſtrumentalem*, *Localem* regiert. Prépoſition qui prend le génitif le Datif, l'Accuſatif, l'Inſtrumental, le Local.

pr. inſ. praepoſitio inſeparabilis albo prepozycya słowna, ktora ſię ze słowem łączy. Eine praepoſitio inſeparabilis oder verbalis mit der man ein Zeit-Wort verbindet. Prépoſition inſéparable ou verbale à qui l'on peut ajouter un verbe.

F. Futurum. ein Futurum. un Futur.

v. m. *verbum mixtum* albo słowo mieſzane, ktore do czwartey coniugacyi należy. ein vermiſchtes Zeitwort, ſo zur vierten Conjungation gehöret. un verbe mixte appartient à la quatrième Conjugaiſon.

v. imp. verbum imperſonale. *un verbe imperſonel.*

collec. comm. Collectivum, Commune. *Rownym ſię inſze terminy Gramatyczne ſkrociły ſpoſobem.* Collectivum, Commune; auf gleiche Art ſind die übrigen grammatikaliſchen Kunſt-Wörter verkürzet. collectif, commune. *on a abbregé de la même manière les autres termes de grammaire.*

m. znaczy: *meſkie* Zwanie, z art. *ten.*
f. *niewieście* — — *ta.*
n. *nitoniowe*, iak go teraz mianuią.
z art. to.
ſ. *Iſtotne Imie*, iakie to) Bog, niebo, ptak, człek koń, &c.
adj. *Dodano Imie.* *iako to*: dobry, piękny, &c.

Mowniki rozumieiący.

Czytelnik, co w tym Mowniku przybyło lub ſię względem trzech Ortografii odmieniło, bez moiego opowiadania ſnadno pozna, y innym pokazać łaſkawie zechce.

Von

Von der Conjugation der Zeit-Wörter.

Folgender Unterricht erscheinet zum besten der Anfänger, er wird ihnen den Weg zu den Polnischen Conjugationen bahnen, welche bishero die Sprach Lehrer wenig nach der Eigenschaft der Polnischen Sprache eingerichtet haben.

§ I. Die Conjugationen werden aus der ersten Person des Praesentis singularis und nicht aus dem Infinitivo erkannt. Da nun in solcher Person nur dreyerley Endigungen vorkommen, müssen auch eben so viel Conjugationes seyn, nemlich:

- die I auf m.
- die II auf ę.
- die III auf ię mit einem vorstehenden vocali.
- die IV ist für die verba mixta, so zugleich nach zwoen erwähnten Conjugationen gehen.

§ II. Nächst diesen drey Conjugations-Endigungen muß man die Persons-Endigungen, die Weiser und das Praeteritum kennen.

a) die Persons-Endigungen sind, außer dem einzigen iestem im Praesenti, in allen Conjugationen einerley, nemlich:

Sing.	im Praesenti.	*Plur.*
ich — *m, ę, ię nach einem vocali.		wir — my.
du — sz		ihr — cie.
er, sie — **a, i, y, e.		sie — ą.

* Sind siedie Conjugations-Endigungen.
** Sie sind die Weiser:

Sing.	im Praeterito	*Plur.*
ich — łem		wir — lismy.
du — łeś		ihr — liscie.
er, — *ł		sie — li.

* ł ist das Zeichen des *Praeteriti.*

b) die Weiser weisen, wie die Conjugation gehet und sind:

in der I Conjug.	a.	
in der II —	i,	y.
in der III —	e.	

c) das Praeteritum stellet der Buchstabe ł vor.

LES CONJUGAISONS DES VERSES

Cet avertissement paroît à la faveur de ceux qui commencent d'apprendre le Polonois, pour leur frayer le chemin aux conjugaisons que les Grammairiens jusqu' ici ont traitées d'une manière peu convenable au genie de la langue Polonoise.

§ I. Les Conjugaisons se font connoître par la première personne du present singulier & non pas par l'Infinitif. Ladite personne ayant trois diverses terminaisons, il s'en suit qu'il n'y a que trois Conjugaisons.

- *la* I *en* m.
- *la* II *en* ę.
- *la* III *en* ię *avec une précédente voyelle.*
- *la* IV *continent les verbes mixtes qui suivent deux des conjugaison mentionnées.*

§ II. Outre ces trois terminaisons des Conjugaisons, il faut savoir celles des personnes, la guide, & le préterit:

a) les terminaisons personnelles sont les mêmes dans toutes les conjugaisons, excepté l'unique *iestem* au présent; les voilà:

Singulier	au Présent	*Plurier*
je — *m, ę, ie, après une voyelle.		*nous* — my.
tu — sz		*vous* — cie.
il, elle — **a, i, y, e.		*ils, elles* — ą.

**ces lettres sont les terminaisons des Conjugaisons.*
***ces lettres sont les guides.*

Singulier	au Préterit	*Plurier*
je — łem		*nous* — lismy.
tu — łeś		*vous* — liscie.
il, *ł		*ils* — li.

**cette* ł *est le signe du Préterit.*

b) les guides ou les charactéristiques sont des lettres qui guident dans les Conjugaisons; & qui se conservent dans les tems.

elles sont pour la Prémière un *a.*
pour la Seconde un *i* ou *y.*
pour la Troisième un *e.*

c) le Préterit est a lettre *ł.*

§ III.

§ III. Die Verba Regularia gehen nach folgenden Conjugationen, die Irregularia aber müssen nach den Regeln der Formation conjugiret werden. § VI.

§ III. Les verbes réguliers suivent les Conjugaisons suivantes, pour les irréguliers il les faut conjuguer par les régles de sa formation. *v.* § VI.

Die erste Conjugation auf m.

PREMIERE CONJUGAISON en m.

Praes. sing. gram, grasz, gra. *plur.* gramy, gracie, graią.
Praet. sing. grałem, grałes, grał. *plur.* gralismy, graliście, grali.
Fut. sing. będę grał, będziesz grał, będzie grał. *plur.* będziemy grali, będziecie grali, będą grali.
Imperat. sing. gray, niech gra. *plur.* graymy, graycie, niech graią.
Infinit. grać. *Partic.* graiący. spielender. qui joue. *Gerundium Praesens* graiąc. spielend. jouant, en jouant. *Gerundium Praeteritum* grawszy. nachdem ich, du, er *&c.* gespielet habe. après avoir joué, ayant joué. *Substantivum verbale.* joué. *Adverbium verbale.* grano. man hat gespielet. on a joué.

Die andere Conjugation. auf ę

SECONDE CONJUGAISON en ę.

Praes. sing. sławię, sławisz, sławi. *plur.* sławiemy (sławimy) sławicie, sławią.
Praet. sing. sławiłem, sławiłes, sławił. *plur.* sławilismy, sławiliście, sławili.
Fut. sing. będę sławił, będziesz sławił, będzie sławił. *plur.* będziemy sławili, będziecie sławili, będą sławili.
Imp. sing. sław, niech sławi. *plur.* sławmy, sławcie, niech sławią.
Inf. sławić. *Partic.* sławiący. *Ger. Praes.* sławiąć. *Ger. Praet.* sławiwszy. *Subs. verb.* sławienie. *Adj. verb.* sławiony. *Adv. verb.* sławiono.

Die dritte Conjugation auf ię mit einem vorstehenden *vocali.*

TROISIEME CONJUGAISON *en* ię *avec une voielle précedente.*

Praet. sing. iaśnieię, iaśnieiesz, iaśnieie. *plur.* iaśnieiemy, iaśnieiecie, iaśnieią.
Praet. sing. iaśniałem, iaśniałeś, iaśniał. *plur.* iaśnielismy, iaśnieliście, iaśnieli.
[*Les verbes en* uię *ont* ował.] [die *verba* auf uię haben ował.]
Fut. sing. będę iaśniał, będziesz iaśniał, będzie iaśniał. *plur.* będziemy iaśnieli, będziecie iaśnieli, będą iaśnieli.
Imper. sing. iaśniey, niech iaśnieie. *plur.* iaśnieymy, iaśnieycie, niech iaśnieią.
Infin. iaśnieć. *Partic.* iaśnieiący. *Ger. Praes.* iaśnieiąc. *Ger. Praet.* iaśniawszy.
Subst. verb. iaśnienie. *Adj. verb.* iaśniony. *Adv. verb.* iaśniono.

[Die *Verbalia* in dieser Conjugation sind meistens in den *Compositis* gebräuchlich.]

[*La plûpart des verbaux de cette conjugaison ne sont usités que dans les composés.*]

Die vierte Conjugation

QUATRIEME CONJUGAISON

1) Es giebt verba die eine lange Handlung, einen Fortgang, Dauer, und auch solche die eine kurze Handlung und Vollendung andeuten als słucham, ich höre lange, mit Fleiß. słyszę ich höre eine kurze Zeit, ich höre etwas das nicht lange dauret.

1) Il y a des verbes qui ayant un sens fréquentatif expriment une action de faire par quelque espace de tems, c'est à dire une action continuée ou repétée, il y en a d'autres qui marquent seulement une action courte ou achevée en peu de tems, comme *słucham*, j'écoute avec attention ou par quelque espace de tems, *słyszę* j'entends, j'oi, j'entends des oreilles quelque chose qui ne dure pas beaucoup.

Diese Anmerkung dienet zur Erklärung der vierten Conjugation, in welcher die verba, die wir mit Recht mixta oder vermischte nennen, nach zwoen Conjugationen gehen, um die lange und die kurze Handlung auszudrücken.

1) ein verbum mixtum geht in der langen Handlung nach seiner Conjugations-Endigung, in der kurzen aber formiret es sich aus seinem kurzen Futuro.

3) ein verbum simplex wird zu einem mixto wenn man es mit einer Präposition componiret. Alsdenn machet es sein Praesens mit Vorsetzung der Präposition zum Futuro, und verwandelt sich im Praesenti in eine andere Endigung: als

Cette remarque n'est qu'une explication de la quatrième Conjugaison dans laquelle les verbes, que nous appellons avec raison mixtes, se conjuguent sur deux conjugaisons pour exprimer la longue & la courte action.

2) un verbe mixte se conjugue dans l'action longue sur la terminaison de sa conjugaison, mais dans la courte il se forme sur son court Futur.

3) un verbe simple devient mixte quand on le compose avec une préposition, alors la terminaison de son présent se change dans une autre & le Présent devient Futur, comme

Wygrawam. } *Fut.* wygram. Wysławiam. *Fut.* wysławię.
Wygraię.
Zaiaśniewam. zaiaśniam. *Fut.* zaiaśnieię. Posługuię. *Fut.* posłużę.

4) Wird aber ein verbum mixtum zum Composito, geschieht diese Veränderung mit den Praesenti und Futuro nicht, als Wyrzucam geht in beyden Handlungen wie Rzucam, das ist, es hat im Praesenti *Wyrzucam*, im Futuro *Wyrzucę*.

4) Ce changement du Présent & du Futur n'arrive point quand une verbe mixte devient composé; comme *wyrzucam* se conjugu sur le verbe mixte *rzucam* & a son court Futur *wyrzucę*.

5) Die verba auf uię die keine mixta sind, werden zu solchen nicht, wenn man sie gleich mit einer Präposition componiret. Alsdenn wird nur das Praesens zum Futuro und die Stelle des Praesentis vertritt das Praesens des verbi simplicis ohne praeposition, als *Praes.* pilnuię *Fut.* upilnuię.

5) Les verbes en *uię* qui ne sont pas mixtes, ne le deviennent pas quoiqu'on les compose avec une préposition; alors le Présent se change seulement en Futur & se présent du verbe simple se met sans préposition à la place du présent composé, comme *Pres.* pilnuię. *Fut.* upilnuię.

6) Viele verba composita machen zum Praesenti ein verbum das eine lange, und zum Futuro ein verbum das eine kurze Handlung andeutet, und formiret wie die andern mixta die lange Conjugation nach dem Praesenti, die kurze aber nach dem kurzen Futuro: als

6) Plusieurs composés se servent du Présent d'un verbe d'une longue, & du Futur d'un verbe d'une courte action, en formant comme les autres mixtes la longue conjugaison sur le. Présent & la courte sur le court Futur comme.

Pr. Przynoszę. *Fut.* przyniosę. *Pr.* przykładam. *Fut.* przyłożę. *Pr.* przychodzę. *Fut.* przyidę.

Eine weitläuftige Lehre von den verbis mixtis gehöret in eine Grammatik, zu ihrem Muster wird nur das verbum Rzucam vorgeleget.

Une plus ample instruction pour les verbes mixtes étant plus conforme à la Grammaire, nous en donnons seulement le verbe mixte *Rzucam* pour modèle.

Die lange Conjugation des verbi mixti *Rzucam*.

Wird nach seiner Endigung, das ist nach der ersten Conjugation conjugirt, ausgenommen daß das *Gerundium Praeteritum*, welches eine kurze Handlung andeutet, nicht kann gebrauchet werden.

LA LONGUE CONJUGAISON du verbe mixte *Rzucam*.

Il se conjugue sur sa terminaison c'est à dire sur la première Conjugaison, excepté le Gérondif préterit dont on ne se peut servir à cause qu'il exprime une courte action.

Die

Die kurze Conjugation des verbi mixti *Rzucám.*

Das *Praesens* ist wie vorhero, oft wird an statt des *Praesenti* das kurze *Futurum* gebraucht.

LA COURTE CONJUGAISON du verbe mixte *Rzucam.*

Le Présent est le même qui étoit auparavant; au lieu duquel on se sert souvent du court Futur.

Praet. sing. rzuciłem, rzuciłeś, rzucił. *plur.* rzuciliśmy, rzuciliście, rzucili.
Fut. sing. rzucę, rzucisz, rzuci, *plur.* rzucemy, rzucicie, rzucą.
Imper. sing. rzuć, niech rzuci. *plur.* rzućmy, rzućcie, niech rzucą.
Inf. rzucić.

Partic. } *Ger. Praes.* } Diese haben den Sinn einer ungeendeten Handlung, folglich können sie nicht in der kurzen Conjugation gebrauchet werden.

Le Participe & le Gérondif présent, ayant le sens d'une action qui n'est pas encore achevée, ne peuvent entrer dans la courte Conjugaison qui marque une action achevée ou de peu de durée.

Subst. verb. rzucenie, ein Wurf; rzucanie heißet das Werfen. un jet, *rzucanie* signifie l'action de jetter. *Adj. verb.* rzucony. *Adv. verb.* rzucono.

§ V. General-Regeln zu den Conjugationen.

§ V. REGLES GENERALES POUR LES CONJUGAISONS

1) Das Praeteritum richtet sich nach dem genere und numero des Nominativi, und ist wie ein adjectivum indeclinabile anzusehen, indem *ł* das lebendige und leblose masculinum, *ła* das femininum, und *ło* das neutrum ausdrücket, als

1) Le Préterit ressemble à un adjectif indeclinable à cause qu'il s'accorde avec le genre & le nombre du nominatif; l' *ł* exprime un masculin animé & inanimé, *ła* un feminin, *ło* un neutre. comme

Sing. m. grałem,	*f.* grała,	*n.* grało.	*plur.*	*graliśmy,	*m. f. n.* grałyśmy.
grałeś,	grałas,	grałoś.		graliście.	grałyście.
grał,	grała,	grało.		grali,	grały.

*wenn man von Manns-Personen redet. **en parlant des hommes.*

2) Die erste und andere Persons-Endigungen des Praeteriti werden oft abgenommen und an das erste Wort des Satzes gefüget, als

2) On transporte souvent les terminaisons de la prémière & de la seconde personne du préterit après le prémier mot du propos, comme

Sing. kiedym wczoray grał.
kiedyś był.
bowiemem pisał.

plur. kiedyśmy wczoray grali.
kiedyście byli.
bowiemyśmy pisali.

3) Das Plusquam Perfectum setzet zum Praeterito das Praeteritum des verbi iestem im gehörigen genere und numero.

3) Le Plusque-Parfait se fait en postposant au préterit celui du verbe *iestem* au genre & nombre requis.

Sing. m. grałem był.	*f.* grałam była.	grałom było.	*Pl.* *graliśmi byli.	*m. f. n.* grałyśmy były
grałeś ——	grałaś ——	grałoś ——	graliście ——	grałyście ——
grał ——	grała ——	grało ——	grali ——	grały ——

*nemlich von Mannspersonen. * *en parlant des hommes.*

4) Eben dieses ist beyn Futuro zu beobachten.

4) La même règle s'observe en égard au Futur.

Sing. będę grał, będę grała, będę grało. *plur.* będziemy grali *&c.*

Das Futurum wird auch mit dem Infinitivo gemacht, welchen man dem Futuro *będę* öfter vor- als nachsetzet, ohne auf das Genus und den Numerum zu sehen. Statt będę grał, będę grała, będziemy grali, *&c.* saget man grać będę oder będę grać, będziemy grać.

On fait aussi le Futur avec l'Infinitif sans aucun égard au genre & au nombre, en le preposant le plus souvent au Futur *będę*. On dit *grać będę* ou *będę grać*, *będziemy grać*, au lieu de *będę grał*, *będę grała*, *będziemy grali*.

5) Vom Conjunctivo siehe im Wörter-Buch die Anmerkung zu der Partikel By.

5) Touchant le Subjonctif voyez dans le Dictionnaire la remarque sur Particule *By.*

6) Die Negation setze vor dem verbo, als nie grał, nie będę grał; statt nie będę grać saget man auch grać nie będę.

6) On met la négation *nie* devant le verbe, comme *nie grał*, *nie będę grał*; cependant on dit aussi *grać nie będę*, pour *nie będę grać.*

7) Die

7) die Interrogation a steht vor dem verbo oder dem ersten Worte des Satzes, li, że oder ż nach einem vocali, werden aber an solche gefüget.

7) L'interogation *a* précede le verbe ou le prémier mot du propos, mais l'on y attache, les interrogations *li*, *że*, ou ż après une voyelle.

a był tam? a kazał krol? maszli to? mamli (mamże) iść? chleb?

§. VI. Die Irregularia machen in allen Sprachen große Schwürigkeit, in der Polnischen aber finden sich sehr wenige, wenn man sie formiret. Die Persons-Endigungen sind einerley, man darf nur die Endigung des verbi, den Weiser und das Praeteritum merken, und die übrigen tempora auf folgende Art formiren

§. VI. Les verbes irréguliers font dans toutes les langues unegrande difficulté, mais dans le Polonois il y en a peu, quand on les forme. Les terminaisons personnelles étant égales il ne reste qu'à marquer la terminaisons du verbe, la guide & le Préterit pour formes les autres tems par le moyen des règles qui suivent.

I. Aus der Conjugations-Endigung und dem Weiser entstehen;

I. *De la terminaison de conjugaison & de la guide dérivent*:

1) die dritte Person des Praesentis pluralis, wenn man das m in ią, das ę aber in ą verwandelt:

1) la troisième personne du présent au plurier, en changeant l' *m* en *ią* & l' *ę* en *ą*:

gram-graią, sławię-sławią, mogę-mogą, drę-drą.

2) Das Praeteritum füget sein Zeichen ł zum Weiser a, i, y: gra-grał, sławi sławił, uczy uczył, und verwandelt *eie* in *ał*: iaśnieie-iaśniał, *uie* aber in ował: pilnuie-pilnował.

2) Le Préterit ajoute son signe *ł* aux guides *a*, *i*, *y*: gra-grał, sławi-sławił, uczy-uczył, & change *eie* en *ał*: iaśnieie-iaśniał, mais *uie* an *ował*: pilnuie-pilnował.

Die verba aber so vor dem ę ein d, oder g, s, t, z haben, verwandeln das ę in ł.

Les verbes qui ont un *d*, *g*, *s*, *t*, z devant l'*ę*, changent cette *ę* en *ł*.

wiodę wiodł, mogę mogł, pasę pasł, miotę miotł, gryzę gryzł.

3) Der Imperativus setzet zum Weiser a ein y: gra gray;
i und ie nach einem vocali werden in y verwandelt.

3) l'Impératif se fait de la guide *a* en ajutant un *y*: gra-gray.
l'*i* & l'*ie* se changent en *y*.

iaśnieie iaśniey, daie day, czuie czuy, żyie żyy, tai tay, doi doy.

i, y / e, ie } nach einem Consonanten werden abgenommen.

i, y / e, ie } après une consonne se retranchent.

sławi sław, grozi groź, prosi proś, uczy ucz.
bierze bierz, słynie słyń, idzie idź.

Aber nach etlichen Consonanten, die allein nicht könnten ausgesprochen werden, kommt zum i ein y, das ie verwandle in iy, und e in yy:

Mais après plusieurs consonnes, qu'on ne sauroit prononcer seules, on ajoute à l'*i* un *y*, *ie* se change en *iy*, & l'*e* en *yy*.

brzmi brzmiy, łaknie łakniy, rwie-rwiy, drze-drzyy.

irregularia sind:

les irréguliers sont:

będzie bądź, chce chciey, ie iedz, ma miey, przędzie-prządź, śmie-śmiey, umie umiey, weźmie-weź, weźmi-weź, weźmiy.

4) Das Participium setzet zur dritten Person des pluralis die Sylbe cy, graią-graiący, und

5) das Gerundium Praesent ein c, graią-graiąc.

4) Le Participe ajoute à la troisiéme personne du Plurier la sillabe *cy*, *graią-graiący*; mais.

5) le Gérondif présent un *c*, *graią-graiąc*.

II. aus dem Praeterito werden gefolgert.

II. Du Préterit viennent.

1) Das Futurum, wenn man der dritten Person das Futurum des verbi iestem vorgesetzet. grał-będę grał.

1) Le Futur en préposant à la troisiéme personne le Futur du verbe *iestem*. *grał będę grał*.

2) Der Infinitivus wird aus der dritten Person des Plur. mit Verwandlung des li in ć, das gli aber in ąć.

2) L'Infinitif se fait de la troisième personne au plurier en changeant de *li* en *ć*, & l'*gli* en *ąć*.

grali - grać, psynęli - płynąć.

gli } kli } verwandeln sich in *c*.

gli } kli } se changent en *c*.

mogli - moc, strzegli - strzec, tłukli - tłuc, piekli - piec.

dli } tli } in *ść*.

dli } tli } en *ść*.

padli - paść, kradli - kraść, pletli - pleść.

arli wird zum rzeć.

arli fait *rzeć*.

darli - drzeć, warli - wrzeć, marli - mrzeć.

3) Das Gerundium Praeteritum verwandelt das ł in wszy, grał - grawszy, mit einem vorstehenden Consonanten aber in szy, selten in łszy. mogł - mogszy, mogłszy; szedł - szedszy, szedłszy.

3) Le Gerondif Preterit change l' *ł* en *wszy*, *grał - grawszy*; mais quand une consonne précéde en *szy*, ou rarement en *łszy*. mogł - mogszy, mogłzy, szedł - szedszy, szedłszy.

4) Das Substantivorum verbale, das Adjectivum verbale, das Adverbium verbale: diese drey verbalia sind sehr nöthig zu wissen; sie entstehen aus dem Praeterito *ł*. Folgende Tabelle stellet die unterschiedlichen Formationen vor, die der Buchstabe verursachet, so diesem ł vorgeht.

4) *le Substantif verbal*, *l'Adjectif verbal*, *l'Adverbe verbal*: Ces trois verbaux sont fort nécessaires à savoir, ils se forment sur le Prétit *ł*. La liste suivante répresente la diversité des formations causées par la lettre qui précede cette *ł*.

ał — *anie*,	*any*,	*ono*.	grał	— granie,	grny,	grano.
ął — *ęcie*,	*ęty*,	*ęto*.	dął	— dęcie,	dęty,	dęto.
			wziął	— wzięcie,	wzięty,	wzięto.
knął — *knięcie*	*knięty*,	*knięto*.	zamknął	— zamknięcie,	zamknięty,	zamknięto.
nął — *nienie*,	*niony*,	*niono*.	pragnął	— pragnienie,	pragniony,	pragniono.
dł — *dzeenie*,	*dziony*,	*dziono*.	kładł	— kładzienie,	kładziony,	kładziono.
		excip.	padł	— padnienie,	padniony,	padniono.
odł — *iedzienie*,	*iedziony*,	*iedziono*.	wiodł	— wiedzienie,	wiedziony,	wiedziono.
gł — *żenie*,	*żony*,	*żono*.	strzegł	— strzezenie,	strzeżony,	strzeżono.
iał } — *ienie*,	*iony*,	*iony*.	iaśniał	— iaśnienie,	iaśniony,	iaśniono.
ił }			sławił	— sławienie,	sławiony,	sławiono.
iał in einsylbigten Präteritis.				iał *les préterits monosilabes*.		
ianie,	*iany*,	*iano*.	wiał	— wianie,	wiany,	wiano.
ił in einsylbigten Präteritis.				il *dans les Préterits monosilabes*.		
icie,	*ity*,	*ito*.	bił	m bicie,	bity,	bito.
cił, *sił*. ził in denen *Verbis* die sich auf czę, szę, żę, dzę endigen.				cił, sił, ził *dans les verbes terminés en* czę, sze, że, dzę.		
enie,	*ony*,	*ono*	piekł			
		czczę,	czcił	— czczenie,	czczony,	czczono
		proszę,	prosił	— proszenie,	proszeny,	proszono
		grożę,	groził	— grożenie,	grożony,	grożono
		prowadzę	prowadził	—prowadzenie,	prowadzony,	prowadzono
kł — *czenie*,	*czony*,	*czono*.		— pieczenie,	pieczony,	pieczono
oł — *ocie*,	*oty*,	*oto*.	kłoł	— kłocie,	kłoty,	kłoto
ioł — *ęcie*,	*ęty*,	*ęto*.	cioł	— cięcie,	cięty,	cięto
rł — *rcie*,	*rty*,	*rto*.	darł	— darcie,	darty,	darto
sł — *sienie*,	*siony*,	*siono*.	pasł	— pasienie,	pasiony,	pasiono
uł — *ucie*.	*uty*,	*uto*.	czuł	— czucie,	czuty,	czuto
ył — *enie*,	*ony*,	*ono*.	uczył	— uczenie,	uczony,	uczono.
ył in einsylbigten Präteritis.				ył *dans les Préterits monosilabes*.		
— *ycie*,	*yty*,	*yto*.	szył	— szycie,	szyty,	szyto
ał — *zienie*,	*ziony*,	*ziono*.	gryzł	— gryzienie,	gryziony,	gryziono.

ATA-

CATALOCHVS LIBRORVM LATINORVM

QVI IN OFFIC. LIBR.

GLEDITSCHIANA

VENALES PROSTANT LIPSIAE.

Abresch, *Fr. Lud.* Animadversiones ad Aeschylnm Lib. II. 8. 1753.

Acta Consistorialia creationis Eminentiss. ac Reverendissimor. S. R. E. Cardinalium institutae a S. R. N. Clemente XI. P. M. accessit eorund. Cardinalium brevis delineatio, 4.

Acta Societatis Regiae scientiarum Upsaliensis ad An. 1740, usque 1750 Stockholmiae, c. fig. 4.

Adlzreiteri, *Joan.* Annalium Boicae Gentis Partes III. accessere *Andreae* Brunneri S. J. Annalium Boicorum Partes III. edit. nova, cum praef. *Joh. Guil.* Leibnitii, fol. 1710.

Albini, *Bern. Sieg.* Historia musculorum Hominis, c. fig. 4. maj. Leydae Batav.

Antonini, *Marci Aurelii*, Lib. XII. de se ipso ad se ipsum, Gr. & Lat. c. n. *Wollii*, 8. maj. 1729.

Apparatus Virgilii poëticus, à Partes, 8. Coloniae, 1703.

Aresius, *Paul*, de S. S. Papis Episcopis Relig. & Fundator. fol. 1702.

- - de augustiss. Coeli Regina, ejusque Gynaeceo, fol. 1701.

Aristophanis Comoediae XI. graec. & lat. cum notis Bergleri & Duckeri, curante P. Burmanno, 2 Vol. 4.

Bachstrom, *Jo. Fr.* Observat. circa Scorbutum, 8. Lugd. Bat. 1734.

- - Aestus Marini nova theoria, 8. Lugd. Bat. 1734. c. fig.

Backii, *Reinh.* Commentarius in Psalterium Davidis, fol. 1683.

Barbosae, *Aug.* Thesaurus locorum communium Jurisprudentiae ex Axiomatibus & Analectis *Joh. Ott.* Taboris aliorumque concinnatus, auctior factus ab *Andr. Chr.* Roesnero, fol. 1719.

Barthii, *Got.* Hodegeta Forensis civilis & criminalis, 4.

Baumeisteri, F. C. Compendium universae Philos. recent. in usum schol. & gymnasiorum. edit. auct. & emend. 8 1755.

Begeri, *L.* Numismata Pontificum Rom. aliorumque ecclesiasticorum, fol. 1704.

Bergeri, *Joh. Henr.* de Matrimonio comprivignorum disquisitio, 4. 1708.

Berlichii, *Mat.* Conclusiones pract. fol. Colon. 1739.

a Beust, *Casim. Gadofr.* Comment. Juris feudalis, 4. 1713.

Biblia hebraica non punctata *Joh.* Leusdenii & *Joh. Audr.* Eisenmengeri, 12.

Biblia Hebr. v. d. Hoogt cum versione Lat. Sebast. Schmidii, 4. maj. Lips.

Biblia Gr. LXX. interpretum, cura Lamb. Bos, 4. maj. Franequerae, 1709.

Biblia Gr. LXX. interpr. cura Millii, 2 Tomi, 8. Amstelod. 1725.

Bibliotheca Menckeniana, ab *Ottone* & *Joh. Burch.* Menckeniis, Patre & Filio multorum annorum spatio studiose collecta, nunc justo ordine disposita et in publicos usus aperta a *Joh. Burch.* Menckenio, 8. 1726.

Boehm, *Joh. Gottl.* Oratio de Principe exemplis Imperatorum Regumque romano-germanor. informando, 4. 1751.

Ejusd. de Haduige Suevorum Duce vicaria imperii Comment. 4.

Ejusd. de Ortu Regiae Dignitatis in Polonia, 4.

Ejusd. de origine vera Rutae Saxonicae, 4. 1756.

Boehmeri, *Jok. Just.* Differt. Juris Ecclesiastici ad Plinium, 8. 1711.

Boehmeri, *Justi Henningii*, Exercitationes ad Pandectas, in quibus praecipua Digestorum capita explicantur, antea sigillatim editae, nunc conjunctim secundum ordinem Pandectar. digestae, Tomi VI. cum Repertorio, 4.

de Boettiger, *Joh. Gottl.* Morborum malignorum, inprimis Pestis et Pestilentiae, genuina descriptio et explicatio, 4. 1744.

Brunn, *Jo. Conr.* Dissert. med. de methodo tuta citra salivationem curandi luem veneream, 4. 1739.

Buchanani, *Georg.* opera omnia Burmanni, 4. Lugd. Batav. 1725.

Burgmanni, *Petr. Chr.* Examen hypotheseos Stahlianae de anima rationali corpus humanum struente, 8. 1731.

** Bur-

Burmanni, *Petr.* Vectigalia Populi Rom. & Jupiter fulgerator, 4. maj. Leidae, 1734.

Caepollae, *B.* Tractatus de servitutibus, 4.

Campani, *Joh. Ant.* Epistolae & Poemata una eum vita Autoris, ex recensione *Joh. Burch.* Menckenii, 8. 1707.

Carl, *Joh. Sam.* Diaetetica sacra, 8, 1737.

- - Historia medica pathologico-therapevtica, 2 Tom. 8.

- - Medicina universalis in Wasser und Mäßigkeit, 8. 1741.

- - Hygiene, 1740.

Carpzovii, *Benedicti*, Jurisprudentia Forensis Romano Saxonica, revisa ab *Andrea* Mylio, J. U. D. fol. 1721.

Castelli, *B.* Lexicon medicum, 4. 1746.

Catonis, *Dionysii*, Disticha de moribus ad filium ad MSS. Cod. & emend. editiones castigata &c. 8. maj. Lugd. Batav.

Cellarii, *Christ.* Geographia plenior cum Tabulis geographicis, Tomi II. editio altera, cum annotationibus *J. Conr.* Schwarzii, 4. 1732.

Cellarii, *Christ.* Origines & Successiones Comitum Wettinensium, 4.

- - Horae Samaritanae, 4. 1705.

- - *P.* Politica succincta, 8. 1711.

- - Latinitatis Liber memorialis & Grammatica Gesneri, 8. 1763.

Celsii, *Olavi*, Bibliothecae Upsaliensis Historica, Upsal. med. 8. 1745.

- - Bibliothecae Stockholmiensis Historia, 8. ibid. 1751.

S. P. Chrysostomi, *Joh.* Opera omnia graeco latina, emendata a *Frontone* Ducaeo S. J. Tomi XII. fol. 1689.

Ciceronis Epistolae ad Familiares cum notis *Christoph.* Cellarii, editio quinta aucta studio *Gottl.* Cortii, 8. 1749.

Clarmundi, *Adolphi*, Exercitatio hist. critica de praecipuis Topicorum explanatoribus, cum eor. Elogiis, 8. 1708.

Classenii, *Dan.* Comment. ad Constit. criminalem Caroli V. Imperat. 4. 1718.

Clodii, *Joh. Christ.* Chronicon peregrinantis, s. Historia ultimi belli Persarum cum Aghwanis gesti, 4. 1731.

Cockburn, *Guil.* Gonorrhoea virulentae Symptomata, natura, causa & curationes, 8. Lugd. Bat.

Commentarii de rebus in scientia naturali & medicina gestis, Tom. X. 8.

Constantini Porphyrogeniti, *C. S. P.* de Ceremoniis Aulae Byzantinae libr. II, ex Cod. Ms. graece & latine nunc primum editi, cum observationibus, Glossario vocum graeco-barbararum & vita auctoris, T. II. fol. Charta Regia, 1751.

Corpus Iuris Canonici Giberti, fol. 1735.

Corpus Iuris Civilis Romani cum notis *Dionys.* Gothofredi, quibus & aliae aliorumICtorum celeberrimorum, quae editioni suae *Sim. van* Leenwen inseruit, accesserunt, 2 Tomi, fol. editio nouiss. 1740.

de Courcelles, *Dav. Corn.* Icones Musculorum plantae pedis eorumque descriptio, c. fig. 4. maj. Lugd. Bat. 1739.

Courve, *Io. Claud.* de nutritione foetus in Utero, 4.

Cramer, *J. G.* de Juribus & praerogativis Nobilitatis, 4, 1739.

Crusii, *Magni*, Differt. Epistol. ad *Christ.* Wormium, de Scriptis quibusdam integris fragmentisque ineditis &c. 4.

Cypriani, *Ern. Sal.* Catalogus Codicum Manuscriptorum Bibliothecae Gothanae, accedunt Clarorum Virorum Epistolae CXVII, e bibliothecae Gothanae Autographis, 4. 1714.

Doebeln, *Joh. Jac.* Regiae academiae Lundensis Historia, 4. 1740.

Douglas, *Joh.* Lateralis operationis Historia cum Append. de Cystotomia Cheseldeniana c. fig. maj. Lugd. Batav.

Eccardi, *Joh. Geo.* Historia general. Principum Saxoniae super, nec non origines familiae Anhalt. origines Sabaudiae, &c. fol. 1721.

Ejusd. Epistola de nummis quibusdam explicatu difficilioribus, 4. 1722.

Euclidis Elementorum libri XV. ad graeci contextus fidem recensiti, 8. 1743.

Examen dissertationum de jurisdictione feudali & superiotate territoriali, nec non de natura feudorum Regni Bohemiae, nuper edit. a *Wenc. Xaver* de Pucholtz, 4. 1718.

Eyringii, *Eliae Martini*, vita Ernesti Pii, Ducis Saxoniae, 8. 1704.

Fabri, *Basilii*, Thesaurus Eruditionis Scholasticae omnium usui & disciplinis omnibus accommodatus, post celeberrimorum virorum Buchneri, Cellarii, Graevii operas & annotationes & multiplices *Andreae* Stübelii curas iterum recensitus, emandatus, locupletatus a *Joh. Matthia* Gesnero, fol. 1749.

Fabricii, *Jo. Alberti*, Bibliographia antiquaria, editio tertia aucta a P. Schaffshausen, 4. Hamb. 1760.

Felleri, *J.* & *Chr. Gottl.* Jöcheri Orationes de Bibliotheca Lipsiensi Paulina, 4.

Fracassini, *Ant.* Opuscula Pathologica de Febribus & malo Hypoch. 4. 1758.

de Franckeau, *Georgii, Franci*, de Palingenesia, revisus a *J. Chr.* Nehringio, 4.

Fran-

Franzii, *Wolf.* Historia animalium cum comment. *J.* Cypriani, 4. 1712.
Frisii, *Jo.* Dictionarium Latino-Germ. 8.
Frodae liber histor. de Islandia, una cum Clar. viri *Andr.* Bussaei versione latina, 4.
Fürstenau, D. *Jo. Henr.* desiderata Medica, 8.

Gaub, *Hier. Dav.* de Regimine mentis, quod medicorum est, 4 maior. Lugd. Bat. 1747.
Gebaueri, *Geo. Chr.* Oratio, cum ad feudorum Jura publice interpret. accederet, 4.
Gravinae, *Jani Vinc.* Opera selecta, recensuit, librosque de ortu et progressu Juris Civilis novis passim observationibus auxit, D. *Gottfr.* Mascovius, 4.
Gregorii, D. Elementa astronomica, physica & geometrica, 4. 1726.
Griebneri, *Mich. Henr.* Opusculorum selectorum juris publici Tomi IV. c. Accesſ. opusculorum selectorum juris privati, 4. 1722.
Gulich, *Jo. Arn.* de Eurore Haemorrhoidum internarum, 8. maj. Lugd. Bat. 1733.
Gussetii, *Jac.* Lexicon Hebraicum cum Supplemento Clodii, 4. major.

de Halleri Disputat. ad morborum historiam, 7 Tomi, 4. maior.
Haltausii, *Chr. Gottl.* Glossarium germanicum medii aevi, 2 Tom. fol. 1758.
Hansch, *Mich. Gottl.* Diatriba de Enthusiasmo Platon, 4. 1716.
Hasii, *Joh. Matth.* Phosphorus historiarum vel Prodromus Theatri summorum imperiorum, hoc est, Historiae politicae universalis partes potior. et principales, fol. 1742.
Eiusd. Descriptio Regni Davidici & Salomonaei geographica & histor. fol. 1739.
Heilbronneri, *Joh. Christoph.* Specimen historiae aëris, 4. 1740.
Eiusd. Historia Matheseos, 4. 1741.
Heils, *Christ. Jac.* Judex et Defensor in Processu Inquisit, 4.
Henelii ab Hennenfeld, *Nicol.* Silesiographia renovata, 4. Wratislaviae, 1704.
Hermanni, *Pauli*, Musaeum Zeylanicum, s. Catal. Plantar. in Zeylana, 8. major.
Heymanni, *J. G.* Commentaria in *Herm.* Boerhaave Institut. medic. Partes VII. 8.
Hierne, *Urbani*, Actor. chymicorum Holmensium Tomi duo, 8.
Horrebovii, *Petri.* Opera omnia mathematica, mechanica, astronomica, chronologica, physica & philosophica, 3 Tomi, cum fig. 4. 1740.
Ejusd. Elementa Matheseos, 8.

Horrebovii, *Christ.* Dissert. bibl. math. de mari Salomonis aeneo, 4. 1740.
- - Consilium de nova methodo paschali ad perfectum statum perducenda, 4.
- - de parallaxi fixarum annua & rectascensionibus, 4. 1747.
Huberti, *Ulr.* Praelectionum Juris civilis T. III. secundum Institutiones & Digesta Justin. cum additionibus *Christ.* Thomasii & remissionibus ad Jus Saxonic. *Luderi* Menckenii, med. 4. 1749.
de Huyssen, *H.* Epistolae, Legationes & Responsa Sigismundi Augusti Reg. Pol. 8.

Jarckii, *Joach.* Specimen academ. erudit. Italiae, accedit index academ. Italiae, 8.
Ihre, *Jo.* Ulphilus illustratus, 4.
Imhofii, *Jac. Wilh.* Genealogiae XX. illustrium in Hispania Familiarum, exegesi historica perpetua illustratae & iconibus insignium exornatae, fol. 1712.
Itteri, *Anton.* Synopsis philos. moralis, 12.
Jurisprudentia romana et attica, 3 Tomi, fol.

Kederi, *Nicol.* Sententia de Argento Runis s. literis Gothicis insignito, 4. 1703.
- - de nummis Runicis comment, 4.
- - de nummis aliquot diversis, ex argento praestant. 4. 1706.
- - Nummorum in Hibernia cusorum indagatio, accessit Catal. Nummorum Anglo-Danic. Musaei Kederiani, 4. 1708.
- - Nummus aureus antiquus atque perrarus Othinum eiusque sacrorum ac myster. signa & indicia exhibens, 4. 1722.
Kemmerichi, *D. Herm.* Introd. ad Jus publicum Imp. rom. germanici, 8.
Koehleri, *Joh. Dav.* Historia geneal. Dom. & Comitum de Wolfstein, c. fig. 4. 1728.
Kopp, *Jo. Ad.* de insigni differentia inter S. R. I. comites & nobiles immediatos, 4.
- - *Frider.* Vindiciae Actorum Murensium, 4.

Lactantii, *C. F.* Opera, cum notis varior et novo Indice Bünemanni, 8. 1737.
Lancisii, *J. M.* de mortibus subitaneis, 8.
Leich, *Joh. Henr.* Diatriba de Diptychis veter. & de Dipsitycho emin. Quirini, 4.
- - Carmina sepulcralia ex anthologia MSt. graecorum Epigrammatum delecta, 4. 1745.
- - Diatribe in Photii Bibliothecam, 4.
Lexicon graecum Manuale, tribus Partibus constans, hermenevtica, analytica, synthetica, primum a *B. Hederico* institut post repetitas *S. Patricii* curas nunc auctum a *Jo. Aug. Ernesti*, 8. 1754.
- - manuale Latino-Germanicum, omnium Lexicorum sui generis longe locuple-

cupletissium, notisque & observationibus illustratum, a *Benjam. Hederico*, II Tomi, 8. 1738.

Libanii, *Sophistæ*, Epistolarum adhuc ineditarum centuria selecta, cum versione & notis *Joh. Christ.* Wolfii, 8. 1711.

Lieberkühn, *Jo. Nat.* de Fabrico & Actione villorum intestinorum tenuum hominis, 4. maj. Lugd. Bat. cum fig.

Lienbek, *Henning*, Commentatio methodica de diversis regulis juris antiqui, 12. 1701.

Linduri. *J. G.* Oratio de cultura cognitionis juvenum sensuali &c. Riga.

Linnaei, *Caroli*, Flora Suecica, exhibens plantas per regnum Sueciae crescentes, med. 8. Holm.

- - Flora Zeylanica, sistens plantas Inpicas Zeylonae Insulae. med. 8. ib. 1747.

- - Hortus Upsaliensis, med. 8. ibid.

- - Amoenitates, P. I. — V. med. 8.

- - Dissertatio botan. qua plantae Mart. Burfetianae explicantur, 4. 1745.

- - Genera Plantarum, 8. Holm. 1754.

- - Systema Naturae, med. 8. ibid. 1753.

- - Flora Suecica, editio altera auctior, 8. Holmiae, 1761.

- - Species Plantarum, editio secunda aucta, II Tom. 8. ibid. 1762.

- - Decas prima Plantarum rariorum Horti Upsal. c. fig. fol. ibid, 1762.

Lipsii, *Just.* Epistolae viror. illust. P. Burmanni, 4 Vol. 4. 1727.

Loccenii, *Jo.* Antiquitatum Suio-Gothicarum libri tres, 8. 1670.

de Longuerue, *Ludovici du Four*, Dissertationes de variis Epochis & anni forma veterum orientalium; de vita St. Justini Martyris; de Athenagora; de tempore, quo nata est haeresis Montani &c. quibus adjecta sunt commercium literarium Ludov. Picquesii, Thomae Eduardi & Andreae Acoluthi, nec non relatio hist. de Choadja Morado regis Aethiop. quondam ad Batavos legato, ex Msctis eruit, *Joh. Dietr.* Winklerus, 4. 1751.

Loweri, *Rich.* Tract. de Corde, de motu Sanguinis, de venae sect. & de origine Catarrhi, 8. Lugd. Bat. 1740. c. fig.

Lucani, *Marci Annæi*, Pharsalia s. de bello civili libri X. eidemque adscriptum carmen ad Pisonem, *Gottl.* Cortius recensuit & plurimis locis emendavit, 8. 1726.

- - Pharsalia cum Comment. Petr. Burmanni. 4. maj. Leidae, 1740.

Ludwig, D. *Chr. Gottl.* Institutiones physiologiae cum introductione in universam medicinam, 8. c. fig. 1760.

Ludwig, D. *Chr. Gottl.* Definitiones plantarum, 8. 1760.

- - Terrae Musaei Regii Dresdensis, accedunt rerrarum sigillatarum figurae, fol. 1649. charta Regia.

- - Institutiones pathologica, 8.

- - Institutiones Therapiae generalis, 8.

- - de Humore cutem inungente commentatio, 4.

- - Institut. medicinae Clinicae, 8. 1759.

- - Institutiones historico - phisicae regni vegetabilis, 8. 1763.

de Ludwig, *Joh. Petr*, Opuscula miscell. iuris publici. feudalis, privati, historiae, philosophica, juris canonici et ecclesiastici ac differentiarum juris Romani & Germanici, II Tomi, fol. 1720.

Lyseri, *Mich.* Culter anatomicus, 8. Lugd.

Maffei, *Scipionis*, Origines Etruscae & Latinae, s. de priscis ac primis ante urbem conditae Italiae incolis comment. ex Italico in latinum convers. 4.

Maichelii, *Dan.* Introductio ad historiam literariam de praecipuis Biblioth. Parisiensibus, 8.

Martialis *M. Valerii*, Epigrammata, c. n. varior. ad usum Delphini, numismatibus exornavit Lud. Smids, 8. maj.

Mascovii, *Jo. Jacobi*, Commentarii de rebus Imperii romano-germanici, Partes III. 4.

Matthioli, *P. A.* Opera medica, fol. Basil.

Menckenii, D. *Luderi*, Tract. synopt. Processus Juris communis & inprimis Saxonici Electoralis. Pars I & II. 4. 1704.

- - Tractatio synopt. Institutionum juris Justinianei theoretico-practica, 8.

- - Tabulae synopt. Institutionum, fol.

Menckenii, *Jo. Burch.* Oratio panegyrica de Angliae & Scotiae unione, fol. 1706.

- - de Charlataneria Eruditorum declamationes duae c. n. variorum, 8. 1747.

- - Catalogus bibliothecae suae, 8.

Menckenii, *Frid. Otton.* Observationum latinae linguae liber, in quo varia rarioris usus genera dicendi annotantur & singulares vocum significationes explicantur, ad augendum imprimis & emendandum Basilii Fabri Thesaurum latin. ling. 8. 1745.

- - Laudes Lipsiae, fol. 1728.

Menz, F. Aristippus philosophus Socraticus, 4.

Michaelis, *Joh.* Opera med. et chymica, 4.

Mülleri, *P. F.* fauna insectorum Frierichsdalina, 8. 1764.

Museum Tessinianum, cum fig. fol. Holmiae.

A, adv.

A.

A, *adv. et interj.* 1) und; wenn der Teutsche dieses Fügwort statt aber setzet. &; *quand le François prend cette conjonction pour* mais. § piszę a ty wrzeszczysz.
2) zum Anfang eines Satzes ist dieses *a* ein Fragzeichen? *au commencement d' un propos cet a sertà interroger.* § a nie tak to iest? a byłes tam? a prawdaż to?
3) und, aber. &, mais. § a boi się ciebie! a o tym dosyć; a co tam.
4) Ach! o! ah! o! § a zły człowiecze; a takaż to twoia poprawa; a to piękna; a to mi się podoba.
a coż czynić. aber was soll man machen. mais qu'y faire.
a kiedyby. wenn man doch; es wäre gut zu. il feroit bon de —. § a kiedyby milczeć; a kiedyby statkować.
5) immer, beständig, fort, und; wenn das *verbum* wiederholt wird. sans cesse, toujours, sans discontinuation, *quand cette particule est suivie du même verbe.* § pisze a pisze; łaie a łaie.
6) es bleibet; es ist; eins ist so gut als das andre. -- est --; -- reste --; l'un vaut l' autre. § drewno; a drewno; złodziey a złodziey.
6) und, zwar, ja; zwischen zwey wiederholten Worten & même, outre cela; *entre deux mots répétez.* § miłość a miłość stateczna; krol a krol łaskawy; wszystkie a wszystkie szczęście nasze w Boskiey zawisło woli.
8) Wenn man — so. quand on doit — il faut; doit -- on --; faut - il —. § a grać to grać; a pisać to pisać.
9) was, wie; bey einer Gemüthsbewegung. quoi, comment; *avec un mouvement d' ame.* § a mam się tobie łotrze sprawować.
10) zu, bey Zahlen. à, *devant un nombre.* dziesięć a dziesięć (po dziesięciu) dziewięć a dziewięć (po dziewięciu).
Abecedaryusz. ein A b c = Schüler. un abecédaire.
Abelek, *g. a.* gegerbtes Kalbfell. de veau; cuir de veau; velin.
Abo, Abowiem, *vid.* Albo, Albowiem.
Abrewiacya, *f.* Wortverkürzung im Schreiben. abbreviation. § abrewiacyami pisać.
Abrys, *m.* Abriß. plan, dessein, *m.*
Abszach, *m.* Schlappe, *f.* kleiner Vortheil über seinen Feind. échec; choq; petit avantage sur son ennemi. § z tey strony Turczynowi abszach dano.
Abszyt, *m.* Abschied eines Soldaten. le congé qu' on donne à un soldat.

Aby, *conj. conf.* By. 1) daß, damit, 2) mit einem *inf.* daß man — möchte: 1) que; afinque; de crainte que. 2) *avec un Infinitif*; qu'on. § 1) pisałem, aby nie przyiechał. 2) prosi, aby mu dać.
aby raz. wenigstens einmal. au moins une fois.
aby trochę. wenigstens etwas. au moins un peu.
aby grosz; aby talar. wenigstens einen Groschen, Thaler. au moins un gros, un écu.
Ach, *interj.* ach! o! § ach gdyby przeszłe rzeczy mogły się wrocić!
ach nie mogę iuż! ach ich kan nicht weiter! helas je n'en puis plus!
ach coż teáy! ach was ist es denn! helas qu' est-ce donc!
Achat, Achałek, *m. g. a. vid.* Agat.
Acheront, *m.* u poetow, piekło. (Dichtk.) *Acheron, m.* höllischer Fluß; die Hölle. poet. Acheron, *m.* l' enfer.
Achtel, *m. g. achtela.* 1) Achtel Fäßchen. 2) Achtelzentner. 1) la huitiéme partie d'un tonneau. 2) la huitiéme partie d'un quintal.
*Acz, *aczkolwiek, *conj.* obgleich quoique; bienque. § aczkolwiek (chociaż) ryb dosyć iest, nie tanie iednak.
Adamaszek, *m.* Damast, *m.* damas, *m.* sorte d' étoffe.
Adamaszkowy. Damasten, *adj.* de damas.
Adjutant, *m.* Adjutant. aide de camp. § adjutant skrzydłowy.
Adjutant Regimentowy. Regimentsadjutant. aide-major.
Administrator, *m.* Administrator. administrateur.
Administratorka, *f.* Administratorin, *n. f.* administratrice, *f.*
Administratorski. Administratorisch. d' Administrateur.
Administracya, *f.* Administration, *f.* administration.
Administruię, *v. a.* Administriren. administrer.
Adwent, *m.* Advent. Avent, *m.*
Adwentowy. Advents=. d' Avent.
Adziamski kobierzec, *m.* Art persischer Teppiche. sorte de tapis de Perse.
Aerya, pora, *f.* Luft, Witterung. tems; la saison. §. aerya zimna, ciepła, wilgotna.
Afekt, *m.* 1) Leidenschaft, Affect. 2) Liebe. 3) Lust, Neigung. 4) Gewogenheit, Zärtlichkeit. 1) passion, agitation. 2) passion, amour. 3) passion, panchant, pante, inclination. 4) passion, tendresse, affection, attachement. § 1) znam affekt (namiętność) iego; dobrze afekta wzruiza;

afekta gniewu i miłości ſą nayſrożſze; afekta go dzielą. 2) ogień i afekt nigdy się ukryć nie mogą; afektem się na nią ogląda, afekt się w iey ſercu nieci. 3) ma afekt (ſkłonność) do łowow. 4) pełen ku mnie afektu; dowod to mego ku niemu afektu.

Afektowny. zärtlich. paſſionné, tendre, affectionné.

Afektuię. affectiren. affecter.

Afektowany. affectirt. affecté, trop recherché.

Afektowanie, das Affectiren. affectation.

Aftentyk, *m.* Urſchrift, *f.* original; autographe, *m.*

Aftentyczny. urſchriftlich. autentique, qui fait preuve.

Agat, *m.* } Agat- oder Gagatſtein. agate,
Agatek, *g. a.* } *f.* une pierre prétieuſe.

Agaryk, (*agaricum*) Lerchenſchwamm. Agaric, *m.*

Agażant, *m.* Agaſante; Weibermanſchette. engageante, *f.*

Agitowany. geführt, unterſucht. agité, débattu. § agitowana ſprawa w ſądach.

Agituię ſprawę. einen Rechtshandel führen. agir; agiter une affaire, une cauſe.

Agnuſek, *g. a.* ein Agnus Dei, geweihetes Wachs. Agnus, *m.* petit morceau de cire bénite.

Agreſt, *m.* 1) Stachelbeeren. 2) Stachelbeerſtrauch. 3) unreife Weintraube. 1) gadelle, *f.* 2) gadelier, *m.* 3) lambruche; grappe de verjus.

Agreſtowy, *adj.* Stachelbeeren-. de gadelle. § krzak agreſtowy.

agreſtowy ſok. Agreſt; herber Weintraubenſaft. du verjus.

Aienda. Kirchenagende. Rituel, *m.*

Akademia, wyſoka ſzkoła. Univerſität; hohe Schule. Univerſité.

Akademicznie, *adv.* nach akademiſchen Gebrauch. académiquement.

Akademiczny, Akademicki. akademiſch. académique.

Akademikuię. auf einer Akademie ſtudieren, ſich aufhalten. étudier, demeurer dans une Univerſité.

Akademiſta, *m.* der auf einer Ritterakademie die Exercitien lernet. Academiſte, *ſ. m.*

Akcent, *m.* wymowie, natężanie. Thonzeichen in der Ausſprache. accent.

Akcentyſta, *m.* ein Spasvogel. un drôle; railleur.

Akcya, *f.* ſprawa ſądowa. gerichtliche Sache. procédure, *f.* action; procès. § mam akcyą przeciwko niemu; akcyą komu intentować.

Akolit, *m.* ein Akolit. un Acolite.

Akomoduię się komu. ſich einem bequemen, s' accommoder à q.

Akord, *m.* Kriegsw. Accord, Vergleich. *guerre:* accord, capitulation. § przez akord miaſto doſtał.

Akſamit, *m.* Sammt. du velours.

akſamit ſzalony. Pliſch, Pliſchſammet. peluche; tripe de velours.

Akſamitowy. ſammtner. de velours.

Akſamitka dziecinna, *f.* Fallhut der Kinder. bourrelet d' enfant.

Akt, *m.* 1) Verlauf einer Sache. 2) Auftritt in einem Luſtſpiel. 3) Begängniß. 4) That, Werk. 1) détail, cours d' un fait, d'une affaire. 2) un Acte de comédie ou de tragèdie. 3) ſolemnité, célébration; 4 un acte, fait, action. 1) Akt ſprawy. 2) komedya na trzy akty rozdzielona. 3) odprawił się tu akt zaręczyn Xcia IMci. 4) akt to okrutny; akt rozumu.

akta; dzieiow ksiegi. Jahrbücher, Geſchichtsbücher. les Annales.

akta, księgi, publiczne. gerichtliche Acten. les actes, *m* actes judiciaires; les piéces de procès.

Aktor. 1) der Kläger im Gerichten. 2) Perſon in der Comödie. 1) *droit:* demandeur. 2) acteur dans une comédie.

Aktorſtwo, *n* powodztwo. des Klägers Parthey. la partie qui demande quelque choſe en Juſtice.

Aktykuię co. in die Acten bringen. mettre dans le procés.

Akwawita, *f.* gorzałka. Brandtwein. l'eau de vie.

Alabart, *m.* Hellebarte. la halebarde, *f.*

Alabartnik, *m.* Hellebartierer. halebardier.

Alabaſter, *m.* Alabaſter. Albâtre, *m.*

Alabaſtrowy. alabaſtern. d' albâtre.

Alakant, *m.* Alikantenwein. du vin d' Alicante; Alicante.

Alambik. } Deſtillirblaſe, Kolbe. veſſie,
Alembik. } alembic. § alembik poiedynkowy, proſty; alembik podwoyny; alembik paruiący, z ktorego tylko para miaſto wodki wychodzi.

Alatern, *m.* drzewko, *n.* (*alaternus*) Alaternbäumchen. alaterne, *m.*

Alba kapłańſka, *f.* Chorhemd, *n.* aube; robe de lin que le Prêtre met lorsqu'il doit dire la Meſſe.

Albo, abo, *conj.* 1) oder, entweder. 2) aber? wenn man fraget. 1) ou, ou bien, ſoit. 2) *cette particule ſert à interroger*; eſt-ce que? mais? § 1) albo tak, albo owak; albo ia albo ty; albo to albo owo. 2) albo to nie boli? albo żart taka utrata? alboć nie kazał? alboć nie woła.

Albowiem, Abowiem, *conj.* denn, dannenhero. c' eſt pourquoi, car.

Alchy-

Alchimia, *f.* Alchymie. Alchimie.
Alchimik, Alchimista, *m.* Alchymist. un alchimiste.
Ale, lecz, *conj.* 1) aber. 2) ja, ja doch, wahrlich. 1) mais; 2) oüi, oüida, vraiment. § 1) mist sługę ale leniwego; nic nie iest bez ale. *prov.* 2) aleś pilny, gdy ieść.
ale iednak. ale przecię, ale wżdy. aber doch. mais néanmoins; mais pourtant.
Alea, *f.* Gartengang, Lustgang, Allee. allée. § alea cienista.
Alegacya, *f.* 1) Anführung, Citation in Büchern. 2) eine Replik in Gerichten. 1) citation, allégation. 2) *droit:* les repliques.
Aleguię, *a.* anführen, allegiren. alléguer, citer, apporter q. ch. pour preuve. § alegował tym autorem; alegował Pismo Swięte.
Alembik, *m. vid.* Alambik.
Algiebra, *f. f.* literny rachunek. die Auflöskunst; welche mit Buchstaben rechnet. Algebre, *f. f.* § Algebra początkowa.
Algier, die Stadt Algier in Afrika. Alger une ville en Afrique.
Algierski. } Algierisch. Algérien.
Algiertański. }
Algiertańczyk. Algierer. un Algérien.
Ali, alić alisci, *adv.* siehe da. mais, voilà. § alić widzi że sarna w sieci.
Alians, *m.* Aliansa, *f.* Bündniß, Alliance. alliance, ligue. § ścisłym aliansem złączony.
Aliant, *m.* Bundsgenoß. un allié; un confédéré.
Ałkant, *m. vid.* Alakant.
Alkali, *f. n.* alkalisches Salz aus gewisser Pflanze Kali oder andern ausgezogen. Sorte du sel extrait d'une plante nommée Kali ou d'autres.
Alkaliczny, *a. e.* alkalisch, alkalinisch. alkaline. *adj. e.*
Alkalizuię, alkalizować ziele. Salz aus etwas ziehen, aus Laugen. alkaliser, *v. a.* (chym.) extraire du sel d'une plante.
Alkierz, *m. g. a.* Kammer bey einem Zimmer. alcove, *f.* chambrette.
alkierz wypuszczony. Erker, *m.* saillie, avance; cabinet qui s'avance hors du bâtiment.
alkierz wypuszczony nienakryty. Trompetergang. balcon, galérie.
*Almarya, *f.* szafa. Schranken, Schaf. armoire.
Aloa, *f.* Aloe, *n.* Alona, *f.* Aloe, *f.* Gewächs und Saft. Aloè, *m.* la plante et le suc.
aloe drzewko, n. (agallochum) Paradiesholz, Kreuzholz. calembac; bois de Paradis; l'agallochum; bois de perroquet; bois d'aloé.
Alpeyski. Alpisch. d'Alpes.
Alpeyskie gory, } die Alpen. les Alpes.
Alpy, *f. plur.* }
Alszbancik, *m.* Halsbändchen der Weiber. petit ruban que les femmes portent au cou.
Alszbant, *m.* Halsband der Weiber, colier *m.* ruban, *m.*
Alsztuch, *m.* Halstuch, *n.* cravate, *f.*
Alt w muzyce. der Alt, die Altstimme. la haute contre.
Altana. Altan, unbedeckter Platz auf einem Dache. toit plat fait en plate-forme; gallerie sur un toit.
Altanka, *f.* Lusthaus im Garten. cabinet, *m.* maisonnette dans un jardin.
Altarya, *f.* Stiftung zu einem Altar. Chapelenie: revenu fondé pour l'entretien d'un autel.
Altarysta. der diese Stiftung genießet. Chapelain, qui a une chapelenie.
Altembas, *m.* reicher Zeug mit gekräuseltem Golde. drap d'or frisé.
Altnista, *m.* Altiste. le haute-contre; celui qui chante la haute-contre.
Amalgamuię, amalgamować metal, kruszec. amalgamiren. d. i. ein Metall durch Queckfilber auflösen. amalgamer, *v. a.* faire solution d'un métal (excepté le fer & le cuivre) dans du Mercure.
Amalgamowanie *f. n.* Amalgamiren, d. i. Auflösung eines Metalles durch Quecksilber. Amalgamation, *f.* Amalgame, *f.* m. & *f.* solution d'un métal dans du mercure.
Amalgamowany, *a. e.* amalgamiret, aufgelöset. dissous, oute, par mercure.
Amaliuię, szmelcuię, *v. a.* emalliren. émailler.
Amaliowany. emalliret. émaillé.
*Amarykuię, utyskuię. klagen. se plaindre.
Amarant, *m.* szarłat kwiatek. Amarantenblume amarante, *f. f.* passe-velours, *f. m.*
Amarantowy. Amaranten=. d'Amarante. § kolor amarantowy.
Amazonka. Amazonin. Amazone.
Ambit, *m.* chodzenie nakryte. Bogenlaube, *f.* bedeckter Gang, so mit Seulen umgeben ist. un peristile; la halle; bâtiment environné de colonnes.
Ambona, *f.* die Kanzel. la chaire.
Ambra, *f.* Ambra. l'ambre gris. § dociec nie mogą z czego się ambra rodzi.
Amelika, Amelka, *f.* ładownica. kleine Pulverflasche. *f.* Pulverhorn, *n.* petite flasque ou étuit à mettre de la poudre.
Amen, *n.* niech się stanie. in der Bibel: Amen; es geschehe also. *dans l'Ecriture Sainte:* Amen; ainsi-soit-il.
Ametyst, *m.* Amethist, *m.* un amétiste.
Ametystowy. Ametisten=. d'amétiste.

Aminek, *m.* kminzbiały, (*ammium*) Ammeysaamen, Ammey, weißer Kümmel. ammi, *f. m.* graine semblable au cumin.
Aminek Polski, m. kmin Polski, (ammioselinum, ammium adulterinum) eine Art von Ammey. espèce d'ammi.
Amirał, *m-* 1) Admiral. 2) Admiralschiff, *n.* 1) Admiral, le chef des armées navale. 2) l'amiral, le prémier vaisseau d'une flotte.
Amoniak, *m.* sok. Ammonien, ein Gummi. gomme ammoniaque, *f.*
Amoniakowe drzewko, *n.* (*agasyllis*) Ammoniakstrauch. petit arbre de qui sort la gomme ammoniaque.
Ampułka, *f.* naleweczka do kielicha przy Mszy. Fläschchen zum Eingießen bey der Messe. burette, *f.* petit vase au sacrifice de la Messe.
ampułka S. Remigiusza. das Oelglas zu Reims. ampoule, *f.* la sainte ampoule.
Amunicya, *f.* Kriegsmunition, *f.* munition de guerre, *f.*
Ana, medykow; po. Heilk. ana, zu. *Méd.* ana.
Anatomia, *f.* nauka rozbierania zwierząt po członkach. Anatomie, *f.* Zergliederungskunst. anatomie, *f.*
Anatomicznie, *adv.* nach anatomischer Art. anatomiquement.
Anatomiczny, *adj.* anatomisch. anatomique.
Anatomik, *m.* ein Anatomikus. un Anatomiste.
Anatomizuię, *a.* anatomiren. faire l'anatomie d'un corps; anatomiser, *v. a.*
Anaty, *f. pl.* die Annaten, so die Bischöffe nach Rom zahlen. les anates; c'est un droit que les Evêques payent au Pape. § W rok po expedycyi *Sacrae* Biskup ma płacić anaty.
Androt, *m.* Knapkuchen, Hippel. échaudé, *m.* du croquet: sorte de patisserie.
Andrzey, Jędrzey. Andreas. André.
Angielska ziemia, *f.* (*Anglia*) Engelland, *n.* Angleterre.
Angielski. } Engelländisch. Angleterre.
Anglicki. }
Angielski, vid. Anielski.
Angielczyk, Angliczyk, Anglik, *m.* ein Engelländer. un Anglois.
Angliczki, *f. plur.* Fußangel, *m.* chaussetrape, *f. f.*
Anguł, *m.* kąt, węgieł. Meßk. Winkel. *Géom.* un angle.
Ani, ni, *conj.* weder, noch. ni.
ani ten ani tamten. weder dieser noch jener. ni l'un ni l'autre.
ani ty ani ia. weder du noch ich. ni toi ni moi.
ani tak ani owak. noch auf diese. noch auf jene Art; weder so noch so. pas plus d'une manière que de l'autre.
ani tam ani sam. auf keine Seite von beyden. ni de ce côté ni de l'autre; pas plus d'un côté que de l'autre.
ani tu ani tam. an keinem Ort von beyden. pas plus dans cet endroit que dans l'autre.
ani ztąd ani zowąd. weder von hier noch von da. ni d'ici ni de-là.
Anielski. englisch, zu den Engeln gehörig. angelique; qui regarde l'Ange.
anielski trank, m. ziele, (alisma) Englischtrank, *m.* Bergwegebreit. alisma, *f. m.* plantain de montagne.
Animela, *f.* 1) Kalbsbräsen, Kalbsmilch. 2) Klappe in der Pompe. 1) ris de veau, *m.* 2) soupape, *f.* dans la pompe. 1) animele (mleczko cielęce) smażone. 2) osadź w pompie animelę.
Animusz, *m.* 1) Herz, Muth, 2) Gemüth. 3) Groll. 1) coeur; le courage. 2) humeur, *f.* ame, coeur, 3) rancune, haine. § 1) wpadł potym w nogi ten animusz tak wielki. 2) niesforny to animusz (umysł); " 3) mam animusz (chrapkę) na niego.
Animuszowaty. eingebildet, stolz. fier, hautain, présomptueux. § szkoda że trochę iest animuszowaty.
Anioł, *n.* Engel. un Ange.
Stroż anioł, m. der Schutzengel. le bon ange; l'ange-gardien.
Aniołek, *m.* ein Engelchen. angelet.
Aniwersant, przeciwnik, *m.* Widersacher. un antagoniste, un adversaire.
Aniwersarz, *m.* rocznica. Jahrgang; Jahrbegängniß. anniversaire, *m.* § aniwersarz koronacyi.
Ankra, klamra, *f.* eine Klammer. crampon, *m.* harpe, ancre.
Ankruię, klamruię, *a.* spinam co. klammern, mit Klammern befestigen. cramponer; joindre avec des crampons.
Anna, *f.* Anne, ein Weibername. Anne, *f.* nom propre de femme.
Annały, *pl.* Jahrbücher. les Annales.
Annalista, *m.* ein Annalist. un Annaliste.
Annaty, *vid.* Anaty.
Ano, a ono. da doch, und doch. & pourtant; & voilà. § myśli że mądry, a ono głupi.
Antaba, *f.* 1) Handhabe, Ohr etwas anzufassen. 2) Bügel an Pistolen, Flinten. 1) anse, *f.* portant, *m.* oreille *f.* 2) sougarde, *f.* de pistolet, de fusil.
Antekomicyalny, *obs.* przedseymowy, vorreichstäglich. précédent une Diète; préliminaire d'une Diète. § seymik antykomicyalny.

Antependyum, *n.* Tuch um das Altar. le voile ou parement d'autel.
Antoni, *m.* Anton. Antoine.
ziele S. Antoniego, (perſicaria) Flöhkraut, Mickenkraut. perſicaire, *ſ. f.*
Antwas, *m.* Handfaß, un lavemain.
Antyfona, *f.* Antiphone, ein Kirchengeſang. antienne, *ſ. f.*
Antykamera, *f.* Przedpokoie. Vorzimmer, *ſ. n.* Vorgemach. antichambre.
Antykwarz, *m.* ein Antiquarius. un Antiquaire.
Antymonium, *n.* ſpiſzglas. Spießglas. *ſ. n.* Antimoine, *m.*
Antymoniowy, *adj.* von Spießglas. d'antimoine.
Antypaſt, *m.* ſuchy do iedzenia. ein Voreſſen vor der Mahlzeit. le gouter; mets qui précede le repas.
Anu, *vulg.* tak ieſt. ja; ſo iſt es. oui; c'eſt ainſi. § anuię. podłakuię.
Anusia, *f.* Annchen. Annette, Nanette, Nanon, Ninon, *ſ. f.*
Anyż, *m.* Anyż kramny. Anis, *ſ. m.* de l'anis, *ſ. m.*
anyż polny, karuy. Kümmel, Feldkümmel, *ſ. m.* Anis aigre; carvi, *ſ. m.*
anyż w cukrze. überzuckerter Anis; Zuckeranis. Anis Reine; anis à la Reine.
anyż Indyyſki gwiazdziſty. Sternanis. Anis des Indes.
Aparament, *m.* Kirchenputz, Kirchenornat. paremant, ornement d'Egliſe. § aparamenta do Mſzy i wſzyſtkie ornaty.
Aparat, *m.* 1) Zubereitung. 2) koſtbare Kleider, allerhand Schmuck. 3) Geräthe, Zubehör. 1) appareil, préparatif. 2) parure, ornement; tout ce qui ſert à parer; de riches habits. 3) équipage, *m.* tout ce qu'il faut pour ajuſter qu. ch. § * 1) przy wſzelkim aparacie (gotowości) woyſko się ruſzyło. 2) krola w krolewſkim aparacie koronowano. 3) aparat komedyyny, pogrzebny.
aparaty kościelne, vid. Aparament.
Apellacya, odwoływanie się. eine Appellation. appel, *m.* appellation, *f.* § wytoczyć apellacya.
Apelluię. appelliren. appeller. provoquer à une Cour plus haute. § appellować na Seym, na Trybunał.
apelluiący, m. der Appellant. appellant, *ſ. m.*
Apertura, *f.* ein Fontanel. un cautère, fonticule. § apertura dla ściągniena wilgotności.
apertura ſamorodna, f. eine Fiſtel. fiſtule.
Apetyt, *m.* 1) Philoſ. der Appetit. 2) Luſt zum Eſſen. 3) Begierde zu etwas. 4) Groll auf einen. 1) *Phil.* appétit. 2) appétit, déſir à manger. 3) faim, *f.* appétit, déſir ardent. 4) rancune. § 1) apetit człowieka ieſt dwoiaki, materyalny i rozumny. 2) apetyt naprawuią kwaśne rzeczy; ten przysmak apetyt czyni, oſtrzy; nie mam apetytu, ſtraciłem apetyt; wzbudzić apetyt; apetyt zepſowany. 3) mam wielki apetyt na ten dom; do tego urzędu. * 4) ma apetyt (chrapkę) na niego.
apetyt brzemiennych. Lüſternheit der Schwangern. apetit déreglé; envie de femme groſſe.
apetyt zbytni, łaknienie zbytnie. unerſättlicher Hunger. faim canine; appetit inſatiable de manger.
ſtracenie apetytu. verlorner Appetit; Eckel vor Speiſen. dégout; averſion, *f.* qu'on a pour les viandes.
Apopleksya, *f.* Schlag, *m.* Schlagfluß, *m.* apoplexie, *f.*
Apoplektyczny. ſchlagflüßig. apoplectique.
Apoplektyk, *m.* der vom Schlag gerühret worden. un homme apoplectique.
Apoſtoł, *m.* Apoſtel. un Apôtre.
Apoſtolſki. apoſtoliſch. apoſtolique, *adj. e.* *po Apoſtolſku.* apoſtoliſch. apoſtoliquement.
dzieie Apoſtolſkie. die Apoſtelgeſchichte. les Actes des Apôtres.
Apoſtolſtwo *n.* Apoſtel-Amt. l'apoſtolat; le miniſtère, l'office d'Apôtre.
Apoſtoluię, *n.* apoſtoliren; den Heiden predigen. être Apôtre; prêcher aux païens.
Apteka, *f.* eine Apotheke. apoticairerie, *f.*
apteka gnoykowi śmierdzi. er weiß niemanden Dank, man mag es noch ſo gut mit ihm meynen. oignez vilain il vous poiendra, poignez vilain il vous oindra. graiſſez les bottes d'un vilain, il dira qu'on les brûle.
Aptekarſki. Apotheker-. d'apoticaire.
aptekarſka nauka. Apothekerkunſt, *f.* apoticairerie, *f.* pharmacie, *f.* l'art d'apoticaire.
Aptekarka, *f.* Apothekerin, *f.* femme d'apoticaire.
Aptekarz, *m.* Apotheker. apoticaire; pharmacien.
Arabia opoczyſta, *f.* das ſteinigte Arabien. l'Arabie Pétrée.
Arabia puſta. das wüſte Arabien. l'Arabie déſerte.
Arabia ſzczęśliwa. das glückſelige Arabien. l'Arabie heureuſe.
Arab, *ſ. m.* ein Araber. Arabe, *ſ. m.*
Arabſki, *a. e.* arabiſch. arabique, arabe, *adj. d. t. g.*
Arabſka mowa. arabiſche Sprache. Arabe, *ſ. m.*
Arabeſk, *ſ. m.* malowanie ſamo gałązek i liści. Malerey, ſo bloß aus erdichtetem Laub und Blätterwerk beſtehet. Arabeſques, *ſ. m. pl.*

Arabizm, *s. m.* arabische Redensart. arabisme, *s. m.*
Arauzya, *f.* Oranien. Orange, *f.* un pays.
Arauzyańskie Xiążę. Prinz von Oranien. Prince d' Orange.
Arbeyter, *m.* Bergw. Handlanger, Arbeiter. *métal.* un manoeuvre.
Arbuz, *m.* eine Netzmelone, mélon, brodé, sur l' écorce duquel il y a des entrelas.
Archanioł, *m.* Erzengel. Arcange.
Archidyakon, *m. vid.* Arcydyakon.
Archidyecezya, *f.* erzbischöfliches Gebiet. province, *f.* un archevéché; le pays sur lequel l'Archevéque a jurisdiction, Ecclesiastique.
Architekt, *m.* Baumeister. un Architecte.
Architektoński. architectisch. Bau=. d'architecture.
architektońska nauka. } die Baukunst. l'Architecture.
Architektura, *f.* }
Arcy. Erz, Groß=, an dieses Wort wird allemal ein andres gefüget. *ce mot joint à un autre veut dire :* Archi, chef, maître.
Arcybiskup. *m.* Erz=Bischoff. l'Archevêque.
Arcybiskupi. erzbischöfflich. archiépiscopal.
Arcybiskupstwo. *n.* Erzbißthum. Archiepiscopat; un Archêveché.
Arcydyacon. Erzdiacon. l' Archidiacre.
Arcykacermistrz. Erzketzer. héréſiarque.
Arcykapłan, *m.* Erzpriester. Archiprêtre.
Arcyxiążę, *n.* 1) Erzherzog. 2) Vater als der Poeten. 1) Archiduc. 2) Prince comme des Poëtes. 1) Arcyxiążę Austryacki. 2) Arcyxiążę Politykow.
Arcyxięstwo, *n.* Erzherzogthum. un Archiduché.
Arcyxiężna, *f.* Erzherzogin, Archiduchesse.
Arcyrozboynik, *m.* Erzstraßenräuber. grand voleur; brigand.
Arcyzłodziey, *m.* Erzdieb. grand larron.
Arenda, *f.* Pacht. *f.* octroi, bail, le fermage, acensement, *m.* ferme, *f.*
Arendarz, *m.* 1) Pachter, Arendator. 2) Schenke, Christ oder Jude, der eine Schenke gepachtet hat. 1) fermier, rentier, admodiateur. 2) cabaretier, Chrétien ou Juif qui a loué un cabaret. § 1) Arendarz dobr, dochodow publicznych, 2) arendarze pouciekali.
Arendarka, *f.* Pachtersfrau. femme de fermier; fermière, *f.*
Arenduię, *v. a.* co komu. verachten. donner à ferme; bailler à ferme; amodier, afermer, acenser, arrenter à qu.
arenduię co u kogo. von einem pachten. prendre, tenir à ferme, arrenter, acenser qu. ch. à qu.
Arest, *m.* areszt. 1) Gerichtsw. Arrestirung, Arrest. 2) Arrest, Verhaft. 1) *droit* : saisie, *f.* contrainte par arrêt; arrêt; l'action de se saisir de qu. ch. 2) arrêt; la prison.
wziąć kogo pod arest; w areszt. arretiren, gefangen nehmen. arrêter; faire prisonnier.
Arestuię, *a.* aresztuię kogo. 1) arrestiren, in Verhaft nehmen, setzen. 2) beschlagen, gerichtlich wegnehmen, 1) emprisonner, contraindre par corps, arrêter. 2) *droit* : saisir, arrêter, mettre les biens de qu. dans la main de Justice.
Argienterya, *f.* śrebra. Silberzeug, *n.* argenterie.
Argument, *m.* Schlußrede, *f.* argument, *m.*
Argumentuię, *n.* argumentiren. raisonner, argumenter.
Arkabuz, *m.* Büchse, Feuerrohr. arquebuse.
Arkabuzer, *m.* Büchsenschütze. arquebusier.
Arkas, *m.* Milchgalerte, *f.* gelée de lait.
Arktyczny. 1) Geogr. Nord= den Nordpol betreffend. 2) hoch, erhaben. 1) *géogr.* artique. 2) fort haut, élevé. § 1) oś arktyczna; ** 2) na arktycznym zasiędzie obrocie.
Arkusz, *m. g. a.* ein Bogen Papier. feüille de papier. § arkusz łamany na części dwie, trzy; arkusz regałowy.
Arkuszowy. zum Bogen Papier gehörig. de feüillle de papier.
arkuszowy kształt, forma księgi. Folio eines Buchs, in der Größe eines ganzen Bogens. un livre en folio de la grandeur d'une feüille de papier.
ćwierć arkuszowy, vid. Cwierćarkuszowy.
Armata, *f.* 1) *obs.* eine Flotte; 2) Canone, Stück; 3) das Geschütz, die Canonen. 1) *obs.* flotte. 2) canon, pièce d'artillerie. 3) l' artillerie. § 1) armata (flota) Angielska pod żagle wyszła. 2) z armat biią. 3) armata się wracała, armata większa i mnieysza.
Armatny, *subs. & adj.* 1) Zeugwärter. 2) Canonen=, Stück=. 1) garde-magazin. 2) de canon.
armatna kula, f. Canonenkugel, *f.* boulet, *m.*
Armatura, *f.* zbroie koło herbu. Rüstung um ein Wappen. armure autour des armes de qu. § Orzeł Polski armaturą przyozdobiony.
Aronowa broda, ziele, *vid.* Obrazki ziele.
Arsenał, *m.* 1) Zeughaus. Arsenal. 2) Schiffzimmerhof. 1) arcenal. 2) attelier, chantier, *m.* pour les navires.
Arszenik, *m.* Arsenic, *n.* Rattenpulver. arsenic. *m.*
Arszyn, *m.* Elle in Lemberg. arschin, *m.* une aune de Léopol. § Arszyn Lwowski ma w sobie Krakowskiego łokcia pięć ćwierci.

Arty-

Artykuł, *m.* 1) Artikel, *m.* Abtheilung eines Capitels, einer Schrift. 2) Gram. Artikel. 1) un article, partie d'un chapitre, d'un écriture. 2) *gram.* l'article.
artykuły wiary. die Glaubensartikel. les articles de la foi.
artykuł wiary, vulg. das hat keinen Zweifel. il faut le croire comme article de foi; c'est un article de foi.
Artylerya, *f.* Artillerie. Artilleri. *f.*
Artyleryczny. Artillerie- zur Artillerie gehörig. d'artillerie. § wozy artyleryczne.
Arumszmalc, *m.* iayca sadzone. gesetzte Eyer. oeufs pochez.
Arystoteles. Aristoteles. Aristote.
As, *m.* Rzymska moneta. eine alte römische Kupfermünze von etlichen Pfennigen. petite monoye de cuivre qui valoit chez les Romains quelques fenins.
Asekuruię, *v. a.* kogo, ubezpieczam, upewniam. versichern. assurer.
Asekuracya, *f.* ubezpieczenie. Versicherung. Assurance
Aspekt, *m.* 1) Stand, Schein der Gestirne gegen einander. 2) Schein, Anschein, Ansehen. 1) aspect, *m.* la différente situation que les planètes ont entre elles; 2) vuë, regard. § 1) aspektu patrzyć na kogo, do czego. 2) aspekt zły, dobry, fortuny na (do) kogo.
aspekt kwadratowy. Sterndeuterey: Gevierterschein der Planeten. *Astrol.* quadrat, *m.* § Wenus biie aspektem kwadratowym.
Aspirant, *m.* Novicius, der in den Orden treten will. postulant, *f. m.* aspirant, qui après son noviciat désire d'être reçû dans l'Ordre.
Aspirantka, *f.* die nach abgelegtem Noviciat eine Nonne werden will. postulante, *f.* aspirante, *f.* fille qui a fait son Noviciat & aspire à être reçûë.
Assessor, *m.* Beysitzer des königl. Oberhofgerichts. Assesseur de la Justice Royale.
Assessorski, *adj.* assessoral. assessoral, qui regarde la Justice Royale.
Assessorskie Sądy. ⎫ das königliche Assesso-
Assessorya, *f.* ⎭ riat- oder Oberhofgericht. Jugemens Assessoriaux; la Chambre Aulique ou Justice Royale.
Astrolab, laska Jakubowa. Mathem. der Jakobsstab. *matêm.* bâton de Jacob; un astrolabe.
Astronom, *m.* gwiazdopis. Sternseher. un Astronome.
*Astrych, *m.* Posadzka. getäfelter Fußboden. parquet, *m.* dans une chambre.
Asygnacya, *f.* Anweisung. Assignation d'une somme.
Asygnataryusz, *m.* Anweiser. celui qui assigne une somme.
Asygnuię, *v. a.* co. anweisen. assigner une somme.
Asystencya, *f.* poczet, orszak. Gefolge, *f. n.* suite, *f.* gens qui accompagnent qu. § stanął w liczney i okazałey przyiacioł i Szlachty asystencyi.
Ateusz, bezbożnik. ein Gottesverleugner. un athée.
Atłas, *m.* Atlas. satin.
atlas Indyyski. indianischer Atlas. boüille cotonis, boüille Charmais.
Ato, *adv. & conj.* siehe da. voilà.
* *Ato.* ⎫ iako tako. so hin. passa-
* Atoli, *adv.* ⎭ blement; tolérablement.
Atoli. atoli iednak, atoli przecię. doch, jedoch. toute fois, pourtant. néanmoins, cependant. § atoli że delikatne mam serce.
lubo — atoli. obgleich — jedoch. quoique — pourtant. § lubo nie mam zasług, atoli spodziewam się; lubom pisał, atoli żadnego nie mam responsu.
Atrament, *m.* inkaust. Tinte, *f.* encre, *f.* pour écrire.
Au, *interj.* Au, Auweh. ah, ahi.
Aucug, Aucużek, *g. a.* Auszug, *m.* Kaufmannsrechnung. un compte; partie, *f.*
Audyencya, *f.* Audienz, *f.* audience, *f.* § audyencyą dać, otrzymać, komu czynić.
Audytor. 1) Zuhörer, s. Słuchacz. 2) Auditor eines Bischoffs. 3) Regimentsschulz. 1) auditeur celui qui écoute, *vid.* Słuchacz. 2) auditeur d'un Evêque. 3) auditeur d'un Regiment.
Audytoryum, słuchalnia. 1) Hörsaal, *f. m.* 2) die Zuhörer. 1) un auditoire. 2) l'auditoire; les auditeurs dans l'auditoire. § 1) byłem w audytoryum. 2) miał wielkie audytoryum.
Augusta. ⎫ Augspurg, eine Reichsstadt.
Augspurg. ⎭ Ausbourg ville de l'Empire.
Augustyanin. ⎫ ein Augustinermönch. Au-
Augustyan. ⎭ gustin, Religieux qui suit la Régle de Saint Augustin.
Aukcya woyska. Vermehrung der Kriegsvölker. augmentation des troupes.
Aurypigment, żywokost, *m.* Operment, Auripigment. orpin, orpiment.
Austerya, *f.* Wirthshaus, *n.* Gasthof. auberge, hôtellerie.
Austrya, *f.* Oesterreich, *n.* Autriche, *f.*
Austryacki. österreichisch. d'autriche, autrichien.
Austryak, *m.* Oesterreicher, *f.* un autrichien.
Autentyczny. dowodny. gültig, rechtsbeständig. autentique.
Autentyk, *m.* Urschrift. un autographe original, *m.*

Autentykuię *v. a.* co. durch Schrift und Siegel beglaubigen. autentiquer.
Autor. *m.* Urheber, Verfasser. Auteur.
**autor, powodna strona.* Gerichtsw. der Kläger. *droit:* le demandeur.
Autorament, zaciąg. Werbung, Anwerbung. levée des soldats.
Awa, *vid.* Aza.
Auangarda, *f.* pierwsza filata. der Vortrupp einer Armee. l'avant-garde.
Awenion, *m.* Avignon in Frankreich, so dem Pabst gehöret. Avignon, ville en France appartenant au Pape.
Awizacya, *f.* bey den Kaufleuten: aviso, Nachricht. *terme de négoce:* avis, avertissement.
Awizarz, *m.* Zeitungsschreiber. gazetier.
Awizuię. *v. a.* avisiren bey den Kaufleuten. *ches les marchands:* aviser, avertir. § awizować kupca do oddania pieniędzy.
Awoż, *conj.* so, folglich. donc, or, par conséquent. § co kiedy tak iest, awoż przyiaźń naruszona, awoż szalbierstwo dowiedzione.
Aż. / *Aże. { 1) bis, bis daß. 2) schau, siehe da. 1) jusques, jusqu'à ce que, en attendant que. 2) voilà. § 1) tak bardzo go bił aż umarł; niech zaczeka aż przyydę. 2) przybiegnie matka, aż dziecię w trunnie leży; idzie aż nogą coś namacał.
aż do. bis an, bis auf. jusqu'au. § doniosło się to aż do krola; aż do przedmieścia; aż do czasow naszych; aż do pasa woda.
aż dotąd. bis hieher. jusques ici.
aż tam. bis dahin. jusques là.
aż ztamtąd. bis daher. jusque delà.
aż nazbyt. zum Ueberfluß reichlich. abondamment; jusqu'à l'excès; par trop.
Aza, ażali, *conj.* 1) oder; ein Freywörtchen. 2) vielleicht. 1) *particule qui sert à interroger;* est-ce que? 2) peut-être. § 1) azać nie był; azam rano nie wstał, azaż nie ciężka. 2) aza to uczyni.
Azucka, *f.* eine Weiberkontusche. mantelet, *m.* robe courte de femme.
Azya, *f.* Asien. *n.* Asie. *f.*
Azyański, Azyatycki. Asiatisch. asiatique. *morze Azyańskie.* das Caspische Meer. la mer Caspienne.

B

Ba, *adv. & conj.* 1) gewißlich, warlich. 2) zwar. 3) ja, gar, so gar. 1) certes, certainement; 2) bien; 3) même. 1) bać to prawda. 2) ba łatwoć to mowić, ale czynić trudna. 3) prosiłem go ba i kazałem.
ba wiera tak. ja doch, ich glaube es. justement pour le croire.
ba nie tak. 1) ist es wohl nicht also? 2) es kan nicht seyn; es ist nicht an dem. 1) hé nest-ce pas ainsi? 2) cela ne se peut.
ba i barzo; bay barzo. Spottweise: ja freylich. ouida; justement pour vous servir.
ba i zabił go. er hat ihn so gar getödtet. hé il l'a même tué.
Baba. 1) altes Weib. 2) Großmutter; 3) Hebamme, Kindermutter. 4) Königin im Schachspiel. 5) heßliches altes Weib. 6) Hoye, Fallblock. 7) Bäbe, mit Safran gelb gebackener Kuchen. 8) Butter, Schmaltz = oder Schmeerbirne. 9) Wegereich, ein Kraut. 10) Ofenlochstöpfel. 1) vieille; vieile-femme. 2) grande-mère. 3) accoucheuse, sage-femme. 4) reine, dame dans le jeu d'échecs. 5) *en se moquant:* rosse *f.* vieille fort laide. 6) mouton, déclic, bilot, hie à enfoncer des pieux. 7) gâteau jaune. 8) poire de beurrée, beurré, bon chrétien. 9) plantin, une plante; 10) bouchon à boucher la gueule d'un fourneau. § 1) poczciwa to baba; z babą zła sprawa; długo ten pokuka co babę oszuka; wiedzą to i baby na trecie. 2) moia baba iego była siostrą. 3) baba dobrze dziecię od położnicy wzięła. 4) babą mu szach dał. 5) precz z tą babą. 6) babą pale wbiiaią, baba spiżane, miedziana, drewniana. 7) baba ciascista; dobrze się baba wypiekła.
baby gwiazdy das Siebengestirne. poussiniere, *f. f.* pléiade.
babę całować. die alte Frau küssen. baiser le baboüin; bouquer.
gdzie diabeł nie może, tam babę pośle. wo der Teufel nicht kan, da schickt er seine Mutter hin. où le diable ne sauroit réussir, il y envoïe une vieille; où le diable ne peut aller, sa mère tache d'y envoïer.
Bąbel, *g. bąble.* / *Bąbe. { 1) Wasserblase, *f.* 2) Blase auf der Haut. 1) ampoule, boule, bouteille qui se fait sur l'eau. 2) vessie, ampoule, éleveure sur la peau. § 1) bąble z mydła; bąble na warze. 2) dostał bąbel od roboty.
Bąbelek, *m. g. a.* Wasserbläschen. petite bouteille sur l'eau.
Bąbelistość, *f.* Aufwerfung der Wasserblasen.

ſen. boüillonnement, mouſſement; le jet des bouteilles.
Bąbeliſty. Blaſen aufwerfend. boüillant, mouſſant.
Babi, *ia, ie.* weibiſch. altweibiſch. féminin, de vieille.
babi narod zawſze chytry. die Weiber ſind gemeiniglich liſtig. le beau ſexe eſt toûjours trompeur.
babia gęba. ein Schnattermaul. caquet, caqueteur, babillard.
babie zęby ziele (dentaria minor). kleine Zahnwurzel. petite dentaire.
babie ziele; babi gnoy(crithmum quartum) Art von Meerfenchel. ſorte de erète marine.
babimur, vid. Łapa niedźwidzia.
babia ſol, *vid. Sol babia.*
babi kołacz, vid. Baba 7)
Babiarz, *vid.* Babſtel.
Babiaſty a. e. weibiſch.
Babię *v. n.* rodzących pilnuię. Kinder haſchen: eine Kindermutter seyn. accoucher les femmes; faire le métier d'une ſage-femme.
Babieię *v. n.* 1) zum alten Weibe werden. 2) vor Alter kindiſch werden. 1) devenir vieille femme. 2) radoter; devenir enfant. wcale zbabiał.
Babikrowka, *f.* ziele (*polygonatum*). Weißwurz, *f.* ſeau de Salomon, *m.*
Babiniec, *g. babińca.* Kircheneingang; Brüderhäuschen; die Halle. le parvis; l'entrée de temple, où ſe retirent les pauvres.
Babka, *f. conf.* Baba. *f.* 1) altes Mütterchen. 2) Großmutter. 3) die blinde Kuh, ein Kinderſpiel. 4) Wegereich, Wegebreit ein Kraut; * 5) ein Heller. 1) une femme fort vieille. 2) grand' mere. 3) colin-maillard. 4) plantin *m.* une herbe. *5) denier, obole, maille.
Babożeń, *ſ. m.* ein junger Menſch, der ein altes Weib heirathet. un jeune homme qui épouſe une vieille femme.
Babſki. alt weibiſch. de vieille.
* Babſkie. } altweibiſcher Weiſe. en vieil-
po babſku. } le femme.
Babſko, *n.* garſtiges altes Weib. vieille roupieuſe, roſſe ſ. f.
Babſtel, babſtyl, babiarz. eine feige Memme. un efféminé; un lâche; poltron; homme ſans courage.
Babus, Babusia. altes Mütterchen. vieille décrépite.
Bachmat, *m.* Roß, Reitpferd, Gaul. beau cheval, rouſſin.
*Bachur, *m.* { 1) Hengſt, ſ. Stadnik; 2)
*Bachura, *m.* { Eber, ſ. kiernoz. 1) étalon, cheval qu'on garde pour ſaillir les jumens, *v.* Stadnik. 2) porc nonchâtré, verrat, *v.* kiernoz.
bachur żydowſki. Judenjung. baboüin juif; garçon juif.
Bacik, *m.* kleines Boot, ein Nachen. nacelle, éſquif.
Baczę, *v. a.* ſummen, ſchreyen wie eine Rohrdommel. bourdonner, faire un bruit comme le butord. § gdy bąk bączy znak deſzczu.
Baczę, *v. a. et n.* czego, co, na co. 1) merken, erſehen, bemerken. 2) Achtung geben; 3) erwegen, beurtheilen. 1) remarquer, obſerver, appercevoir. 2) prendre garde. 3) conſiderer. § 1) baczę że zaletna i łakoma; iuż baczemy na oko. 2) baczyć ſwoich ſpraw; na ſwoie nie baczy ſprawy. 3) baczę na iego zasługi; baczę ſwoię godność.
bacząc na iego zasługi. in Betrachtung ſeiner Verdienſte. en conſideration de ſon mérite, de ſes ſervices.
Bączek, *g. bączka.* Röhrchen zum Schafft an Ladſtock. porte-baguette *m.* tuyau attaché au fût où la baguette entre. § ſtępel w bączki wchodzi.
Baczenie, *n.* Klugheit, Ueberlegung, Beurtheilung, Verſtand. 2) Erwägung. 3) Aufmerkſamkeit, Acht, Achtung. 1) prudence, eſprit, jugement, bon-ſens, reflexion, entendement. 2) conſidération, attention. 3) garde, ſoin, qu'on prend de quelque choſe. § 1) trzeba tu baczenia i uważenia wielkiego; naysłabſzego baczenia człowiek to obaczyć może; niech to każdemu będzie w pamięci i na baczeniu. 2) co miłościwe i wyſokie W. K. M. nie pozwoli baczenie; iego rada i zdanie na oſobliwym ieſt baczeniu. 3) day baczenie na twoie ſprawy; mam baczenie na wſzyſtkie słowa; wſzyſtko z wielkim czyni baczeniem.
mieć baczenie (wzgląd, reſpekt) na kogo. Hochachtung vor einen haben. avoir égard, conſidération pour quelqu'un.
mam to na baczeniu. ich ziehe dieſes in Erwägung. j'ai cela en conſidération.
ieſzcze ieſt przy baczeniu. er iſt noch bey Verſtand. il eſt encore dans ſon bonſens.
Bacznie, *adv.* rozſądnie, roztropnie. aufmerkſam, bedachtſam, mit Ueberlegung. prudemment, avec diſcernement, ſoigneuſement.
bacze to uczynił. er hat das wohlbedächtig gethan. il a fait cela après une mûre déliberation.
Baczność, *f.* Aufmerkſamkeit, Bedachtſamkeit, Klugheit. conſidération, reflexion

xion, circumſpection, prudence, ménagement, diſcretion.
bacznosć dać, (mieć) na ſąsiada. auf des Nachbarn Beginnen Achtung geben. obſerver les mouvements du voiſin,
z bacznością poſtępować z kim. behutſam mit jemanden umgehen. ménager quelqu'un.
Baczny. aufmerkſam, bedachtſam, vorſichtig, klug. bien aviſe, conſidére, attentif, prévoyant, ſage, diſcret.
cztek baczny. ein vernünftiger Menſch. homme de bon-ſens.
baczni ludzie. verſtändige Leute. le beau monde.
Badacz, *m.* Forſcher, Nachforſcher. enquêteur, inveſtigateur, chercheur, ſondeur, rechercheur.
Badam się czego. nachforſchen, ſich erkundigen. ſonder, rechercher, s'enquérir, s'enquêter.
Badanie, *n.* Nachfrage, Unterſuchung, Nachſuchung. recherche, diſquiſition, enquête.
Badele, *plur.* allerley Unkraut, inſonderheit aus Teichen. mauvaiſes herbes qu'on tire particulièrement d'un étang.
Bądź, *vid.* Jeſtem.
Bagazya, *f.* Kattun. toile de coton. *f.*
Bagnet, *m.* ein Bajonet. *n.* bayonette. *f.*
za Bagnet! ergreifet das Bajonet! prénez la bayonette!
Bagnet na broń! ſchließet das Bajonet! mettez la bayonette au bout du fuſil!
Bagnet w gorę! das Bajonet hoch! haut la bayonette!
Bagnet na ſwoie mieyſce. das Bajonet auf ſeinen Ort. remettez la bayonette.
Bagniątka, *plur.* Katzenfötlein an den Weiden; Kätzlein. chates, chatons qui naiſſent ſur la ſaule, ſur le coudrier.
Bagnik, *m.* tunczyk ryba morſka. Tunfiſch. thon, *m.* poiſſon de mer.
Bagniſty. moraſtig, ſumpfigt. marécageux.
Bagniſko. *n.* } Sumpf, Bruch, Moraſt, *m.*
Bagno. *n.* } marécage, *m.* marais, fondrière. § bagien tam wiele.
bagno n. drzewko (ſiler). Art von Rainweiden, ſo im Sumpfe wachſen. ſermontaine, *f.* ſorte de troëne qui croît dans les marais.
bagno ziele, vid. Modrzewnica.
Baia, *m.* 1) Fabelhans. * 2) Fabel, Mährchen, *f.* bayka. 3) Boy, ein Zeug. 1) faiſeur de contes; débiteur de ſornettes; fabuliſte, conteur de fables. * 2) fable, conte, *m. vid.* Bayka. 3) revêche *f.* ſorte d'étoffe.
Baianie, *n.* Fabelwerk, *n.* erdichtetes Weſen. fiction; narration fabuleuſe; des contes; balivernes; le fabuleux.
Baiacz, *m.* Fabelhans, Schwätzer. raconteur de fables; vendeur de bourdes; bailleur de balivernes.
Baię, *v. a. et m.* Mährlein erzählen, fabuliren, plappern. faire des contes; conter des belles; babiller.
Baieczny. fabelhaft. fabuleux. § baieczne minęły wieki.
Baiok włoſki. eine Italiäniſche Kupfermünze. bajoque, *ſ. f.* petite monoie d'Italie.
Bąk, *m.* 1) eine Rohrdommel. 2) Pelican, ein Vogel in Amerika. 3) Hummel, Roßbreme. 4) Kreuſel, Triebkugel. 1) butor, *m.* 2) taban pellican, un oiſeau en Amérique. 3) taon, ton, ſorte de mouches qui piquent les chevaux. 4) fabot, toupie.
bąk się przebiie a mucha uwięźnie; bąk paięczynę przebiie, na na mucnę wina. kleine Diebe hängt man auf, und große läßt man laufen. on pend les petits larrons, mais aux grands on fait pardon; les grands larrons font pendre les petits.
bąk się przebiie, prov. dem Mächtigen gehet alles vor genoſſen aus. la raiſon du plus fort eſt toujours la meilleure.
bąki ſtrzelać. ſich mit Kleinigkeiten aufhalten. s'amuſer à la moutârde.
Bakalarz, *m.* 1) ein Baccalareus auf Univerſitäten. 2) Schulmeiſter, Informator. 1) Bachelier dans une Univerſité. 2) précepteur, maitre d'école, régent.
Bąkam, *v. m. F. bąknę.* 1) ſummen, ſauſen. 2) muckſen. 1) bourdonner. 2) ſouffler, ciller devant qu. 1) bąk bąkał, deſzcz będzie. 2) żaden ani bąknął.
bąkam, vulg. 1) jauchzen, juche ſchreyen. 2) rufen. 1) jetter, faire des cris de joie. 2) appeller.
Bakier. — na bakier. in die Quere, von Mützen und Hüten. de travers, de guingois, *en parlant de chapeaux et de bonnets.* § czapkę na bakier poſtawił; kapeluſz na bakier ſtoi.
Bakort, *m.* der Backbord, die linke Seite eines Schiffes. bas-bord; le côté gauche d'un navire.
Bal, *m.* 1) Ballen Waare; 2) Ball, Tanzluſtbarkeit. 1) balę, balot. 2) bal, aſſemblée des perſonnes qui danſent. 1) bal towarow. 2) był bal u XCia JmCi.
bal zagaić. den Ball eröffnen. ouvrir le bal.
Bałamucę, *v. n.* faſeln Narrenspoſſen treiben, haſeliren. dire des niaiſeries; niaiſer, faire de petites folies; goguenarder, folâtrer.

Balamuctwo, *n.* Narrenspossen, Geschwätz, Kälberey. badinerie; niaiserie, balivernes, fadèse.
Bałamucki. voll unnützes Geschwätzes. badin, niaise, fad, folâtre,
Bałamut. *m.* Fasler, Wäscher, Possenreisser, badin; conteur de sornettes; babillard, goguenard.
Bałamutka, *f.* Wäscherin, Possenreisserin. babillarde, goguenarde.
Balast, *m.* Ballast, Schiffsballast. le quintillage, lest, gravier.
Balasy, *plur.* 1) Geländersäulen, Geländertocken. 2) ein Geländer von Tocken. 3) Trompetergang, wo die Trompeter blasen. 1) balustres, petites colonnes. 2) balustrade. 3) balcon. § 1) balasami okna otoczone; miasto balasow szczeble często kładą; balasy żelazne, drewniane. 2) balasy koło wschodow. 3) balasy kościelne.
ogrodzić balasami. mit einem Geländer umgeben. balustrer. *v. a.*
Baldakin, *m.* Tragehimmel; Baldechin.
Baldekin, *m.* dais, baldachin; un poële.
Baldryan *m.* ziele, (*valeriana*) Katzenwurzel; Baldrian. valeriane, *f.*
Baldryan czerwony. (*valeriana rubra*) rother Baldrian. rouge valeriane.
Baleczka, *f.* ein kleiner Balken. petite poutre; poutrelle; soliveau.
Balena, *f.* wieloryb. Wallfisch. baleine, poisson de mer.
Balka, *f.* ein Balken. poutre, solive.
Balkowy, *adj.* Balken. de poutre; qui concerne une poutre.
Balsam, *m.* 1) Balsam. 2) ein Balsambaum. 1) du baume. 2) arbre du baume; baumier.
balsam polski ziele, (ocimum). Basilienkraut. basilic *m.* une plante.
Balsamowy. 1) Balsam-, vom Balsambaum. 2) balsamisch, aus Balsam gemacht. 1) de baume; d'arbre du baume. 2) de beaume; fait de baume. § 1) balsamowa gałąź. 2) balsamowy oleiek.
Balsamka *f.* chróścinka. (*balsamina*) Balsamäpfel, Balsamkraut. balsamine, *f.*
Balsamuię. balsamiren. embaumer.
Baltyka. der Belt, das Baltische Meer. la mer Baltique.
Bałuch, *m.* Getös, *n.* Geschrey, *m.* huée; rumeur, *f.* bruit; vacarme; un tintamare; criaillerie.
Bałuk, *m.* na bałuku, *adv.* auf allen vieren. à quatre pattes. § na bałuku leść.
Bałuszę, *szy szył.* 1) ein Getöse machen, lermen. 2) mit Lärm oder Geschrey betäuben. 1) faire un tintamare; 2) étourdir; rompre la tête à force de bruit ou de criaillerie. § 1) kto tam tak bałuszy. 2) dzieci mię swoim wrzaskiem bałuszą; na seymikach ieden drugiego zamawia i bałuszy.
Bałwan, *m. g. a.* 1) Götze, Götzenbild. 2) eine Colossus-Säule. 4) Block, großer Klumpen, als Marmor. 4) Wasserwelle, Welle, Woge. 1) un idole; faux Dieu. 2) un Colosse, statue fort grande. 3) grand bloc comme de marbre. 4) onde, vague, flot, houle, lame.
Bałwochwalca, *m.* Götzendiener. un idolatre.
Bałwochwalstwo, *n.* Götzendienst, *m.* idolatrie, *f.*
Bałwochwalnia, *f.* Götzentempel. un temple des idoles; temple de faux dieux.
Banagdyk *m.* ziele, *g. a. vid.* Malownik.
Bandela białogłowska, *f.* Weiberbinde. bandeau de femme.
Bandera, *f.* Schiffsflagge. banniére, *f.* pavillon d'un vaisseau. § pod ktorego banderą sto naw płynęło.
Banderola, *f.* Wimpel auf den Schiffen. banderole, *f.* petite enseigne qu'on arbore au haut des navires.
Bando, obwołanie, *n.* Ankündigung, Befehl. publication, ordonnance. § gdy to bando do eksekucyi przychodzi.
Bandolet, *m.* muszkiet krotki, kurze Musquete. monsqueton, *m.*
Bandura, *f.* Pandore, *f.* ein musikalisches Instrument. pandore *f.* un instrument de musique.
Bandycya, *vid.* Banicya.
Bandyt włoski, wywołaniec. ein Bandit in Italien. bandi, *m.* voleur en Italie.
Bania, *f.* 1) Kürbs. 2) Blase, bauchigtes Gefäß; große Buttel oder Lase. 3) Bank. rundes Gebäude mit einem runden Dach. 4) kleiner runder Seefisch orbis genannt. 1) courge, citroüille. 2) grande bouteille; matras, courge, broc. 3) *Archit.* dôme; corps de logis qui est rond avec une couverture ronde. 4) espéce de poisson de mer tout rond sans écaile. § 1) banie rożnego są gatunku. 2) bania gliniana, śklana; bania do dystylowania. 3) ten budynek piękne ma altany i banie.
bania do kwiatow. ein Blumentopf. pot à fleur; bouquetier.
bania zamorska, vid. Kolokwintyda.
Baniasty, Bańczasty. bäuchig, von Gefäßen. au large ventre; qui a un gros ventre en parlant de vaisseaux.
Banicya, *f.* die Verweisung, Relegation. bannissement. § otrzymał na niego banicya.
banicya wielka; wywołanie. die große Acht; Landes-

Landesverweisung. ban, banniſſement; proſcription.
banicya mała alba prawna. die kleine Acht. rélegation.
Banit, *m.* ein Verwiesener. banni; exilé; proſcrit.
Banizuię *v.a.* kogo. ächten; in die Acht erklären. bannir; proſcrire, mettre au ban.
Banieczka, baniuſzka, bańka. 1) kleiner Kürbis. 2) Tropfengläschen; kleines rundes Gefäß. 3) eine Wasserblase, 1) petite citrouille. 2) fiole, burette, petite bouteille; petit vaſe rond. 3) boule, bouteille, ampoule qui ſe fait ſur l'eau.
Banieczník, Bańkarz, *m.* ein Flaschenmacher. faiſeur de bouteilles, de flacons.
Banieczny, do baniek należący. Tropfen-Glas-. de fiole, de burette.
Baniuię, *vid.* Banizuię.
Bank, *m.* 1) Banco. 1) Ort. wo man Geld aufwechselt. 3) Wechselhandel; Wechselgewerbe. 1) banque, *f.* 2) un change, lieu etabli pour changer les eſpéces, 3) le métier d'un banquier, d'un changeur.
bank trzymać. Banko halten, mit Geld handeln. faire le banque.
bank wałowy; ławy. Kriegsb. Banket, Auftritt hinter der Brustwehr. *Fortif.* banquette, marche derrière & au bas du parapet.
Bańka, *vid.* Banieczka.
bańka barwierſka. Schröpfkopf, Laßkopf. ventouſe, *f.*
bańki ſtawiać. schröpfen, Köpfe setzen. ventouſer, appliquer les ventouſes.
Bankierſki. zum Wechselgewerbe gehörig. de banquier. § bankierſki kram, ſtoł.
po bankierſku. nach Art der Geldwechsler. ſelon la coutume des banquiers.
Bankierz, *m.* Wechsler, Banquirer. banquier.
Bankiet, *m.* uczta, biesiada, ochota. Schmaus, Gastmahl. banquet, feſtin. § ſprawić bankiet.
bankiet wałowy. vid. bank wałowy.
Bankietowy, biesiadny. zum Schmaus gehörig. de banquet, de feſtin. § tytułat bankietowy.
Bankietnik, biesiadnik. 1) Schmauser, Gast beym Gastmahl. 2) Gastmahlgeber, der gerne traktiret. 1) celui qui court les banquets; un convié; 2) maître de banquet.
Bankietuię, *n.* gastiren, schmausen. banqueter; feſtiner; faire des feſtins.
Bankietowanie, *n.* das Schmausen. banquetement, *m.*
Bankret, *m.* Banquerottirer. banqueroutier.
Bankrut. Banquerott, banqueroute, faillite.
Bankrutuię; czynię bankrut. banquerottiren. faire une banqueroute; faillir; aller au ſafran; manquer.
Bannicya, *f.* Bannit, Bannizuię, *v.* Banicya, Banizuię.
Barakan, *m.* Berkan, ein Zeug. baracan, *m.* une étoffe.
Baran, *m.* 1) Widder, Schafbock. 2) der Widder, das erste himmlische Zeichen. 1) bélier. 2) bélier, le premier des ſignes du zodiaque. 1) iak barana go łupią, *prov.*
baran czyſzczony; ſkop. ein Schöps. un mouton.
barany. Schaffelle. biſquains, peaux de mouton; houſſes.
Baranek, baraneczek. 1) Lamm, Lammsfell. 1) agneau, agnelet. 2) agnelin, peau d'agneau. § 1) baranek pieczony. 2) baranek Bulgarſki; baranek Perſki.
baranek Boży. das Lammm Gottes. l'agneau de Dieu.
baranek ptak, vid. Koziełek ptak.
Barani. Widdern, Schaf-. de bélier, de brebis. § baranie mięso; barania ſkora.
Baranina, *f.* Schaffleisch. du bélier; la chair de bélier.
*Baraſzkuię, żartuię. scherzen, spaßen. badiner, plaiſanter.
Barbara, *f.* Barbara, ein Weibernahme, Barbe, *f.* nom de femme.
świętey Barbary ziele, vid. Barbara.
Barbarya, *f.* 1) Barbarey, ein Nordland in Afrika. 2) Barbarey, Unwissenheit. 1) ſiarbarie, la partie ſeptentrionale de l'Afrique; 2) barbarie, ignorance groſſière.
Barbaryyſki, *vid.* Barbarzyńſki.
Barbarzyniec, *m. g. barbarzyńca.* Barbar; grober ungesitteter Mensch. un barbare; home groſſier; mal morigéné.
Barbarzyńſki. grob, unartig, barbarisch. barbare, incivil; ignorant. § barbaryyńſki kray, lud.
Barbarzyńſkie. } *adv.* barbarisch; grober Weise. barbarement, incivilement, inhumainement. § barbarzyńſkie mowi.
po barbarzyńſku. }
Barbarzyńſtwo, *n.* Barbarey, grobe Unwissenheit, Grobheit. barbarie; ignorance groſſière. § niektore narody ieſzcze w barbaryi zoſtaią.
Barbinek *m.* ziele, *vid.* Barwinek.
Barbora, Swietey Barbary ziele (*Pſeudobunium*). Art Steckrüben. navet batârd.
Barć, *f.* Bienenstock im holen Baum. ruche d'abeilles dans un arbre creux.
Barchan, *m.* Parchent. de la futaine.

Barchan-

Barchannik, *m.* Parchentweber. futainier.
Bardyfz, *m.* eine Streitart in Gestalt eines halben Monds am langen Stiel. hache d'armes faite en croissant, elle a un manche long.
Bardzo, *vid.* Barzo.
Bardziey, *vid.* Barziey.
Bardyzana, *f.* Partisane. pertuisane, *f.*
Bargiel *m.* ptak. sikory rodzay. Art von Meisen. sorte de mésanges.
Bark, *m.* 1) ein Arm 2) der Kegel; Obertheil des Vorderfußes der Thiere. 3) Wagehölz, Ortscheit. 1) bras. 2) bras partie de la jambe de devant d'une bête. 3) palonneau.
koń ten na bark bije. dieses Pferd schlägt mit den Vorderfüßen. ce cheval régimbe, rüe des piés de devant.
Barka, *f.* Barque; kleines Schiff. barque, *f.*
Barkarz. Schiffer einer Barque. voiturier d'une barque,
Barkowaty, barkow dużych. stark von Armen. qui a les bras charnus et elevez; robuste; nerveux.
Barkowy. zum Arm gehörig. de bras; qui concerne les bras; brachial. § żyła barkowa; muszkuł barkowy; kość barkowa.
Barłog, *m.* 1) die Streue. 2) Kehricht, Auskehricht, *n.* 1) litière, *f.* 2) balayures.
Barma ryba, *vid.* Barwena.
Barnadynek, *m.* ziele, *g. a.* (*carduus benedictus*) Cardobenedict, *m.* chardon bénit. *m.*
Baron, *m.* Baron. Baron.
Baronowa, *f.* Baronin. Baronne.
Barszcz, *m.* polewka. Bartscht, eine saure Brühe. un potage ou boüillon aigre. § barszcz z żytnych otrąb prosty; barszcz cytrynowy; barszcz krolewski z grzybami suchemi, z kminem.
barszcz prosty, naski; barszcz Niemiecki, (acanthus) Bärenklau; Bartsch. branche ursine; *f.* acante, *f.*
barszcz Włoski, (melamphylum) Welsche Bärenklau. espèce de branche ursine; acante piquante.
barszcz płonny wodny, vid. Niedzwiedzia stopa.
Barszczowy, *adj.* 1) Bärenklau-. 2) wie Bärenklaublätter gemacht. 3) zur sauren Suppe gehörig. 1) de branche ursine. 2) qui a la figure d'acante; qui ressemble à la branche ursine. 3) qui regarde les potages aigres. § 1) korzeń barszczowy. 2) szycie, rycie barszczowe.
liście barszczowe. Bauk. Bärenklaublätter an den Säulen, *archit.* acante, ornement à feuille d'acante, qu'on met dans les chapitaux des colonnes.

Barszczyk. *m. g. a* 1) saures Süppchen. 2) ein Taugenichts. 1) petit boüillon aigre. 2) un vaurien; qui n'est bon ni à rôtir, ni à boüillir.
Barta, *f.* Barte, Zimmerart. aiscieau; cognée, coignée, hache de charpentier.
Bartłomiey. Bartel, ein Mannsnahme. Bartelemi nom d'homme.
Bartniczek, *m.* ein Ziselbär. sorte d'ours qui sont fort petits.
Bartniczy. Bienenwärter-. de gardien des ruches. § bartnicze rzemiesło.
Bartnik, *m.* 1) Bienenwärter; Zeidler. 2) grober Kerl. 3) Ziselbär. 1) gardien ou gourverneur des ruches; celui qui a soin des abeilles. 2) rustaud, homme rustre. 3) espèce d'ours qui sont fort petits.
Bartosz, *vid.* Bartłomiey.
Bartoszek, *m.* Communiste; ein Barthelemit, sie gehen schwarz und werden vom Bartholomäo Holzhausen also genannt. der Einkünfte zu ihrem Unterhalt und Unterricht gestiftet. un Communiste; *ils sont habillez de noir & s'appellent* Bartoszkowie *de* Bartelemi Holtzhausen, *qui a fondé une rente pour les entretenir & enseigner.*
Barwa, *f.* 1) Farbe. 2) Liverey. 3) Gesichtsfarbe. 4) Strick; Wolle auf dem Tuche. 1) la couleur. 2) couleurs, livrée d'un Seigneur. 3) le teint; la couleur de visage. 4) poil, le lainage d'une étoffe. § 1) iakiey barwy to kwiatek. 2) barwa krolewska, Prymasowska; dano mu barwę. 3) barwa gładkiey twarzy. 4) na tym kapeluszu żadney niemasz barwy.
barwa kościelna. blasse Gesichtsfarbe. teint blême; pâle couleur de visage.
pod barwą. glatt, einförmig; mit einer Farbe. uni, d'une seule couleur. § szata pod barwą.
Barwanna, *f.* } Barbe, *f.* Barme, *f.* ein Fisch.
Barwena. } barbeau, *m.* mulet, *m.* un poisson.
Barwenka, *f.* kleine Barbe. barbillon; petit barbeau
Barwiany, *subs. & adj.* der eine Liberey trägt; ein Libereybedienter. qui porte une livrée; laquai; qui porte les couleurs; homme de livrée.
Barwiano, *adv.* voll Libereybedienten. avec beaucoup de laquais; en suite des gens de livrée. § barwiano wszędzie; barwiano przyiechał.
Barwica, *f.* Barwiczka postrzygana. Scheerwolle. bourte; bourre-lanice; tontisse, laveton, tonture.
barwiczka, f. rumienidło. Schminke. fard, *m.*

Barwiczkuię, *a.* schminken. farder.
barwiczkuię się. sich schminken. se farder.
Barwiczkowany. geschminkt, fardé,
Barwię. 1) färben, putzen, 2) entschuldigen, bemänteln. 3) frisiren, kräuspeln die Wolle auf dem Tuch. 4) schminken. 1) colorer, parer. 2) colorer, plâtrer, farder, excuser. 3) friser un drap; faire venir de la laine au drap. 4) farder. § 1) kwiaty pola ubarwiły. 2) swoy postępek niewinnością barwi.
Barwierka, *f.* Barbiersfrau. femme de barbier.
Barwiernia, *f.* Barbierstube. boutique de barbier.
Barwierski. Barbier-. de barbier.
barbierska szkatuła do brzytew; sztuciec barwierski. Balbierzeug; Gesteck zu den Messern. trousse, dans laquelle on met les rasoirs.
Barwierstwo, *n.* Barbierkunst, *f.* métier de barbier, barberie.
Barwierz, *m.* Barbier. barbier.
barbierz zły, partacz, ein schlechter Bartscheerer. barberot; méchant barbier.
Barwinek *m.* ziele, (*vinca per vinca.*) Ingrün, *n.* Sinngrün, *n.* pervenche, *f.* *f.*
Barwisty. 1) geblümt, geschmückt, gefärbt. 2) gekräuspelt, als die Wolle auf einem Tuche. 1) coloré, orné, *n.* paré de diverses couleurs. 2) frisé comme le poil d'un drap. § 1) barwiste pola; barwiste kwiaty.
Baryła, *f.* Faß, Barille. barique, bari. § baryła ma 24. garcy; baryła węgierska ma 74. garcy, temi czasy zas 65. garcy.
Baryłka, *f.* beczułka. Tonnchen, Fäßchen, petit bari.
Barziey, bardziey. mehr, (der *comparat.* von barzo.) *c'est le comparatif de* barzo: davantage, plus, § barziey brata niźli Oyca kocha.
tym barziey. um desto mehr. à plus forte raison; d' autant plus.
Barzo, bardzo, *adv.* sehr. fort, très, fortement, trop. § bardzo poczciwy człowiek; kocham go bardzo; nie tak bardzo dba o księgi, iako o konie.
barzo; bardzo; tak iest; zgadłeś. im Spott: nicht doch, ihr habt es getroffen. *en se moquant:* justement vous y êtes.
barzo; bardzo siła. sehr viel. trop.
tak bardzo. so sehr. tant; autant; à un tel point.
bardzo to siła. das ist sehr viel. c'est trop.
iak bardzo. wie sehr. combien; à quel point.
nie bardzo. nicht sehr. pas trop, ne-guères.
nie bardzo uczony. er ist nicht sehr gelehrt. il n'est guères savant.

bardzo dobrze. sehr gut. fort bien.
Bas, *m.* w muzyce. Mus. der Baß. *musiq.* basse, *f.* § głosy się od basu zaczynaią, na dyskancie stawaią; rozdzielić głosy na basy, tenory, alty i dyszkanty.
bas drugi. der andere Baß. basse-contre.
bas gieneralny. der Generalbaß. basse-continuë.
Basałyk, *g. a.* Peitsche mit einer Bleyschnur. foüet avec du plomb entrelacé au bout de sa corde.
Basia, *f. conf.* Barbara. Barbchen. *f.* petite Barbe, nom de femme.
Basista, *m.* ein Bassist. la basse; musicien qui fait la passe.
Basliwy. fabelhaft. fabuleux; qui tient de la fable.
Baśń, *f.* Fabel, *f.* Mährlein, *n.* conte bleu; conte jaune; conte violet; conte de vieille; conte à dormir débout; conte de la cicogne. § babskie to baśnie.
Baster, *vid.* Basztard.
Basza Turecki türkischer Bassa. Bassa, Bacha, un officier Turc.
Baszta, *f.* Bollwerk, *n.* Bastey. un bastion. boulevard. § baszta murowana do obrony.
baszta woienna ruchoma drzewiana. hölzerner Thurm, den die Alten an die feindlichen Mauren rückten. passe, *f.* une tour de bois dans l'ancienne fortification pour s'aprocher des murailles des assiégés.
baszta widokowa. Warte, Wachthurm. béfroi, *m.* échauguette; une tour d'où l'on decouvre ce qui se passe au loin.
Basztard, *m.* bękart; syn naturalny, 1) Bastard, natürlicher Sohn. 2) unächt, wild, von zweyerley Arten. 1) bâtard, *m.* fils naturel. 2) bâtard, qui est de deux differentes especes; qui tient du sauvage. § 1) bękart to iego a politycznie basztard. 2) basztard wino, kanar; basztard iedwab.
Basztyon, *m.* ein Bastion. un bastion.
Bat, *m.* ein Boot. canot, esquif.
Batalion, *m.* ein Bataillon. un batalion.
Bawarczyk, *m.* ein Bayer. un Bavarois.
Bawarski bayerisch. bavarois, oise.
Bwarya, *f.* Bayern, *n.* Bavière, *f.*
Bawełna, *f.* Baumwolle. coton, *m.*
w bawełnę co uwinąć; bawełną co obwinąć. 1) in Baumwolle wickeln. 2) vergülden, versüßen, einen guten Schein geben. 1) cotonner; enveloper en coton. 2) dorer la pilule; adoucir quelque chose de fâcheux par de belles paroles.
bawełna poziemna, f. ziele, vid. Ukwap.
Bawełniany. baumwollen. de coton, cotonneux.

bawet-

bawełniany chrost albo krzak. Baumwollenstrauch. coton, cotonnier, xilon.
Bawełnianka, *f.* baumwollenes Röckchen. petite robe de coton.
Bawełnica, *f.* 1) Cattun. 2) baumwollener Rock. 3) Trauer; Trauerflor. 1) toile de coton; 2) robe de coton. 3) deuil; grande crêpe de deuil. § 1) bawełnica czerwoni w złote kwiaty haftowana. 2) bawełnicą się ogarnęła. ** 3) śmierć cały dom grubą zaćmiła bawełnicą; cała familia grubą się przykryła bawełnicą.
Bawełniczny. baumwollen; catunen. cotonneux; de toile de coton. § drukowane bawełniczne rzeczy.
Bawey, *interj.* ey wie; sehet doch. le voilà; ha, ho. § bawey iak wielki to uczynek; bawey patrzcie.
Bawię, *v.a.* 1) aufhalten, verweilen. 2) einem die Zeit verkürzen. 1) tenir, arrêter, empêcher, retenir, retarder, trainer, faire languir. 2) amuser, recréer, § 1) bawisz mię długo. 2) bawić kogo czytaniem.
tylko to uszu bawi. das kützelt nur die Ohren. cela flate seulement les oreilles.
bawię się. 1) sich verweilen, sich aufhalten. 2) treiben ein Gewerbe; sich beschäftigen. umgehen mit etwas. 3) sich wo aufhalten. 4) mit einem umgehen. 1) tarder; s'amuser; demeurer longtems. 2) s'occuper, faire profession de qu. ch. faire une profession, un métier. 3) demeurer, séjourner, s'arrêter, faire sejour dans quelque lieu; 4) converser avec qu. § 1) bawiłem się długo u Was Pana; bawiłeś się niepotrzebnie. 2) bawi się handlem, łowami, księgami. 3) twoy syn się w Lipsku bawi. 4) bawi się z uczonemi.
Bawienie się, *n.* 1) Verweilung. 2) Umgang mit einem. 3) Beschäfftigung. 1) retardement. 2) conversation. 3) occupation. § 1) po tak długim bawieniu się nic nie sprawiłeś. 2) bawienie się z ludźmi. 3) bawienie się kupiectwem, pisaniem.
Bawoł, *m.* Büffel, Büffelochs, Biesemstier. un bufle, boeuf sauvage.
Bawoli, Bawołowy. Büffel. de bufle.
Bawołowina, *f.* Büffelfleisch. du bufle; la chair de bufle.
Baworczyk, *m.* ein Bayer. un Bavarois.
Bawor ski. bayerisch. Bavarois.
Bayczany. fabelhaft. fabuleux.
Bayka, *f.* Fabel, Mährlein. un conte, fable. § bayki Ezopowe.
bayki, plotki, brednie. Mährchen. balivernes, bourdes, mensonges, contes bleux. § staroświeckie to bayki.
wszystko to bayki das sind nur Fabeln. contes que tout cela.
bayki siać. ein falsches Gerede unter die Leute bringen. semer un faux bruit; faire courrir un bruit.
Bayprawie, *interj.* ja doch, eben recht. tout juste.
Baza, *f.* podstawek Mathem. die Grundlinie. *matém.* base, *f.* § w trzykącie na bazie stoią dwa boki.
Bazańka *f.* ziele, (*mercurialis silvestris*) wild Bingelkraut. mercuriale sauvage.
Bażanowiec, *m.* ziele, *g.* *bażanowka*, (salicaria) Weiderich. salicaite, perceboſſe, lisimachie.
Bażant, *m.* Phasan. faisand.
Bazanica, *f.* Phasanin. faisande; femelle du faisand.
Bazar, *m.* Marketdänerplatz im Lager. vivanderie le marché de vivandiers au camp.
Bazarnik, *m.* markietan. Marketener. vivandier.
Bazgracz, *m.* Schmierer, Klecker. écrivailleur, grifonneur.
Bazgram, *v. a.* kleckeren, schmieren. schlecht schreiben oder malen. écrivailler, égrafigner, grifonner, écrire mal; barboüiller; peindre mal.
Bazgranina, *f.* Geschmiere, Kleckerey. un grifonage, méchante écriture; le barboüillage; mechante peinture.
Bazyli, *m. g. Bazylego.* Basilius, ein Mannsname. Basile nom d'homme.
Bazylia, *vid.* Bazylik.
Bazylian, *m.* ein Basilianermönch. Basilien, Religieux de Saint Basile.
Bazylianka mniszka, *f.* eine Basilianernonne. Religieuse de Saint Basile.
Bazyliański. den Orden des heiligen Basilii betreffend. qui regarde l'Ordre de Saint Basile.
Bazylik, *m. g. a.* } Bazylika, *f.* } ziele, (*ocymum*) Basilge, Basilienkraut, *m.* basilic, *m.*
bazylika polna, (*ocimum silvestro*) Feldbasilien. basilic sauvage, *m.*
bazylika wodna, vid. *Firletka wodna.*
** *Bazylika*, *f.* Hauptkirche. Basilique, grande Eglise.
Bazylikowy. zum Basilienkraut gehörig. de basilic, qui regarde la plante de basilic.
Bazylisk. } Bazyliszek, *m.* } ein Basilisc. basilic. § Bazylisk weyrzeniem zabiia.
Bażyna, *f.* ziele, (*bardana*) groß Klettenkraut. Bardane, gluteron.
Bdelium, *m.* drzewo i żywica. Bdelion, Baum und Gummi. Bdellium, *f. m.* l'arbre et la gomme.
Bedła, *vid.* Bedłka.
Be, bee. Be, Stimme der Schaafe. le bé; béle-

bélement; le cris naturel que font les brebis.

ani be, ani me. weder a noch b wissen. ne savoir ni ą ni b.

Bean, *m.* einfältiger Tropf; unwissender Mensch. idiot, *f. m.* benêt, niais.

Bębel, *vid.* Bąbel.

Bęben, *m. g. bębna.* Trommel. tambour, *m.* caisse, *f.* § w bęben bić, uderzyć.

przysięgać na bęben. dem Kalbsfelle folgen; ein Soldat werden. prendre partie dans les troupes.

Bębenek, *m. g. a.* 1) kleine Trommel; 2) Trummeltaube; 3) Stöpsel, fettes Kind. 4) Butel; rundes Fäßchen mit einer Schraube; Lägel. 1) tambourin; petit tambour. 2) pigeon batant, murmurant. pigeon gromelard. 3) enfant potélé; enfant gros & grand. 4) bouteille; barillet avec un vis.

bębenek, w uchu błonka. anat. Trommel häutlein im Ohr. *Anat.* tambour, tympane; une membrane séche qui se trouve dans l'oreille. § za bębenkiem iest mieysce czcze pełne iakiegoś subtelnego humoru.

podbić komu bębenka einen aufhetzen. exciter qu.

podbił iey bębenka. er hat ihr eine Trommel angehangen. il a fait lever le tablier à cette fille.

*Bębennica, *m.* dobosz. Trommelschläger. le tambour, qui bat la caisse; tambourineur.

Bębenniczka. *f.* Trommelschlägerin. celle qui bat le tambour.

Bęblę, beblę. *e. ał.* 1) Wasserblasen werfen. 2) unvernehmlich reden. 1) jetter, faire des bouteilles d'eau; rejetter l'eau par les ouïs. 2) jargonner, marmoter, jaboter. § 2) bęble ryba w wodzie.

Bębnię, *v. n.* trommeln. sonner, toucher le tambour; battre la caisse.

Bębnienie, *n.* Trommelschlag das Trommeln. baterie de tambour; batement de tambour; le son du tambour.

Beczę, *y, ał, eli.* blarren, blöchen. beugler, meugler, bêler, mugir.

beczy ieleń. der Hirsch schreyet. le cerf brame, rée.

Beczenie, *n.* Bek, *m.* das Geblöcke. bêlement, bêler, meuglement, mugissement. buglement. § bek owiec, skopow, koz, krow, ieleni.

Bęczę, *y, ał, eli.* summen. bourdonner, bruire. § bęczy komor.

Bęczenie pszczoł, Bęk, *g. u.* das Summen der Bienen. bourdonnement; bruit que font les mouches.

Beczka, *f.* 1) Tonne, Faß. 2) Tonne, ein Maß. 1) tonneau, tonne. futaille; 2) muid, tonneau, sorte de mésure. § 1) ma kilka beczek wina. 2) beczka piwna ma mieć według konstytucyi, 1565. garncy 72. a według 1598. garncy 72. Łaszt śledzi, potaszu, smoły ma beczek 12. Węgierska beczka ma barył 3.

beczka ryba morska. Wallschwein, runder großer Seefisch. épulard, grand rond poisson de mer. § beczka często tysiąc funtow waży.

z inszey beczki zacznijmy. wir wollen von was anders reden. changeons de note.

Beczkowy. Faß-, Tonnen. de tonneau.

Beczułka. *f.* faska. Tonnchen, Fäßchen. barril, *m.* petit tonneau.

Bedłka, *f.* weißer Erdschwamm zum Speisen. potiron; sorte de champignons.

Bednarz *m.* bednarz. Böttcher, Faßbinder. tonnelier.

Bednarska robota, *f.* Böttcherarbeit. tonnelage, *m.*

Bednarstwo, *n.* Böttcherhandwerk. tonnelerie, *f.*

*Begiel, *g. begla,* obarzanek. Pretzel, Kringel. craquelin.

Beia Boy. revêche.

Bęk, *vid.* Bęczenie.

Bek, *vid.* Beczenie.

Bekam, *v. m. F. beknę.* blöcken. bêler. § koza beknęła.

beka się ieleń. der Hirsch ist in der Brunst. le cerf est en rut.

Bękarci. *adj.* bastarden, einem Bastard gehörig. de bâtard; bâtard. § bękarcie dobra.

Bękart, *m.* 1) natürlicher Sohn, Bastard. 2) falsch, nicht recht. 1) fils de putain; bâtard. 2) bâtard, contrefait, qui n'est pas vrai. § 1) precz ztąd bękarcie. 2) bękart w iedwabnych materyach; bękart w iedwabiu.

Bękartka. *f.* natürliche Tochter. bâtarde, fille naturelle; fille de putain.

Bekas, *m.* eine Schnepfe. bécasse, *f.*

bekas morski. Seeschnepfe, ein Vogel. bécasse de mer un oiseau.

bekas mały Art kleiner Schnepfen. becassine. *f.*

Bekasię, *n.* junge Schnepfe. becasseau, *m.*

Bekowisko ielenie. die Brunstzeit der Hirsche. rut, *m.* tems où les bêtes fauves sont en chaleur.

Bekiesa, bekiesza, *f.* gefütterter Oberrock mit Ermeln, die oben weit, unten enge sind. manière de surtout ou de casaque fourrée avec des manches larges aux bras & étroites aux poignets.

Beknąć, *vid.* Bekam.

Bela,

Bela, *f.* 1) Ballen Waare. 2) Ballen Papier. 1) balot, bale: marchandiſe embalée, 2) bale de papier. § 1) towary w belach ułożone; otrzymałem try bele. 2) bela papieru ma ryż dziesięć.

Belka, *f.* 1) kleiner Ballen Waare. 2) ein Stück, als Leinwand, Zeug. 1) petit balot. 2) pièce; quantité d'aunes de toile, d'étoffe.

Bełgocę, } *ce tał.* 1) ſchluttern, ſchlickern,
Bełkocę, } butteln. 2) *vulg.* belfern, ſchmälen. 1) faire glouglou. 2) *vulg.* fulminer, aboyer, criailler, déclamer. § 1) głośno z tey bani piwo bełgocę. 2) milcze, poki baba nie wybełgoce.

Bełkotacz, *m.* Belfer, Zänker. criiailleur, criard; grand parleur.

Bełkotanie, *n.* 1) das Butteln eines Getränks. 2) *vulg.* das Schmälern. 1) le glouglou que fait une bouteille. 2) *vulg.* criaillerie.

Bełt, *m.* 1) Bolzen zur Armbruſt. 2) Wurfpfeil. 1) matras; dard; flèche qu'on tire d'arbalête. 2) javeline; javelot. § 1) bełt do kuſze; z kuſzą bez bełtow na wroble, *prov.*

Beluard, *m.* Narożnik. eine Baſtey. un baſtion.

Belweder, *m. g. a.* mieyſce zkąd piękny widok idzie, ein Ort mit einer ſchönen Ausſicht. belvedér, lieu d'un bel aſpect.

belweder, m. ziele, (oſyris) Leinkraut, Harnkraut. belveder, *m.*

belweder drugi, m. (petilius flos) Art von wilden Roſen. ſorte d'églantine ou de roſe ſauvage.

Ben, *m.* ziele, (*valeriana rubra*) rother Baldrian. rouge valeriane.

Benedykcya, *f.* Segen; Einſegnung. bénédiction.

benedykcya Nayświętſzego Sakramentu, Conſecration des heiligen Abendmahls. Conſécration; Bénédiction du très Saint Sacrement.

Benedykt, *m.* Benedikt, ein Mannsname. Bennoît, nom d'homme.

benedykt, m. ziele, (caryophyllata) Benedictenwurzel. benoîte, *f.*

Benedyktyn, *m.* Benedictiner. Benedictin; blanc-manteau.

Benedyktynka, *f.* Benedictinernonne. Benedictine.

Beneficyant, *m.* der von einem Wohlthaten genießet. celui qui reçoit quelque grace, quelque bienfait de qu.

Beneficyarz, *m.* ein Capellan. Chapelain.

Beneficyum, *n.* godność kościelna z dochodem. Pfründe. un bénéfice; charge Eccleſiaſtique.

Beneficyuſz, *m.* der eine Pfründe hat. béneficier; celui qui a un bénéfice.

Benzoin, *m.* Benzoin, ein Gummi. du benjoin; aſſadoux, *m.*

Ber, *m.* (*Panicum*) Fench, Fuchsſchwanz; Aehrenhirſe. panis, *m.* ſorte de blé

ber myſzy ziele, (Phalaris) Canarienkraut. Alpiſte, *ſ. m.*

Berdyſz; *vid.* Bardyſz.

Bergryn, *m.* Berggrün, Steingrün, Glöte, die Malerfarbe. verd de montagne; chriſocolle; verd de Hongrie; couleur de laquelle on ſe ſert pour peindre.

Berło. *n.* 1) ein Zepter. 2) Jäger: Stange, worauf man den Vogel ſtellt. 1) un ſceptre. 2) *chaſſe*: blot, perche où l'oiſeau ſe perche. § 1) berłem władać. 2) myśliwiec ſowę w dzień iaſny na berle wyſtawia.

**Berłowładny, berło trzymaiący. der einen Scepter trägt, regierend. qui porte un ſceptre; regnant. § berłowładna Auguſta III. ręka.

Berma, *f.* Kriegsb. Wallenrand, Gang zwiſchen dem Wall und dem Graben. *fortif.* berme, liſière; relais, *m.* pas de ſouris, *m.* chemin entre le rempart & le foſſé.

Bernardyn, *m.* Bernardiner. Bernardin.

Bernardynka, *f.* eine Bernardinernonne. Bernardine, *f.*

Bernardynek, *m.* ziele, *vid.* Oſet włoſki.

Berſana, *vid.* Berzana.

Beryl. *m.* kamień drogi. Berill, ein durchſichtiger Edelſtein. éque-marine, *f.* beril pierre prétieuſe tranſparente.

Berzana, *f.* Barwena, *f.* Barbe, *f.* ein Fiſch. barbeau *m.* un poiſſon.

Berzanka, *f.* kleine Barbe. petit barbeau; barbillon.

Beſpieczeńſtwo, Bezpieczeńſtwo, *n.* } 1)
Beſpieczność, *f.* Bezpieczność. } Sicherheit. 2) Vertrauen; Freyheit, die man ſich nimmt. 3) Gemüthsruhe. 1) ſûreté, ſécurité. 2) aſſurance; liberté, qu' on prend. 3) tranquillité de l'eſprit, § 1) bezpieczeńſtwo w kroleſtwie ſkarb naywiękſzy; gdzie bezpieczności nie maſz, tam, choć w obfitości, przebywać przykro. 2) zkąd ſię bezpieczeńſtwo wzięło do mnie przychodzić; upraſzam abyś mi tę bezpieczność zganić nie raczył. 3) w wielkiey umysł moy bezpieczności; bezpieczność umysłu.

Beſpiecznie, Bezpiecznie, *adv.* 1) ſicher, ohne Gefahr. 2) frey, vertraut. 1) en ſûreté, ſurement; ſans danger. 2) librement, franchement. § 1) tam błogo gdzie bezpiecznie. 2) bezpieznie ſię

z Panem obchodzi; bezpiecznie mowił; nazbyt bezpiecznie rzekł do niego.

Beſpiecznis, Bezpiecznis, *m. ſubſ.* der ſich gar zu großer Freyheit im Umgang bedienet. celui qui prend trop de familiarité. § ſtrzeż się bezpiecznisiow i ofertowniczkow.

Beſpieczny, Bezpieczny, *adj.* 1) ſicher, das ohne Gefahr iſt. 2) geruhig, als ein Gemüth. 3) frey, vertraut. 4) ſicher als ein Gefängniß. 1) ſûr, qui n'eſt pas dangereux. 2) paiſible, tranquille. 3) libre, franc en converſation. 4) ſûr comme une priſon, un lieu de ſûreté. § 1) bezpieczny prowadzę żywot. 2) bezpieczny ma umysł. 3) bezpiecznym na krola ſię targnął ięzykiem; bezpieczny to bardzo ze mną poſtępek. 4) na bezpieczne go wſadzono mieyſce.

Beſtwię, *v. a.* kogo. 1) wild, ſcheu machen. 2) geil, wollüſtig machen. 1) effaroucher, rendre farouche. 2) rendre laſcif.

beſtwię się, v. r. 1) wild werden, frech werden, wüten, toben. 2) geil werden oder ſeyn. 3) Muthwillen treiben. 1) s'effaroucher, devenir ſauvage; faire le farouche. 2) devenir ou être laſcif. 3) folâtrer, agir, pétulamment, devenir inſolent. § 1) zbeſtwił ſię koń i wziął na kieł.

Beſtwienie ſię, *n.* 1) Frechheit, Muthwillen, Wuth. 2) Geilheit. 1) pétulance, effronterie, inſolence, furie. 2) laſcivité, lubricité.

beſtwienie, n. kogo. das Wildmachen. l'action de rendre farouche & furieux.

Beſtya, *f.* 1) ein Vieh, ein Thier. 2) Beſtie, ein Schimpfwort. 1) bête, brute, animal. 2) *terme injurieux*: vilaine bête; carogne. § 1) kray rożnych beſtyy pełny. 2) idź beſtyo parſzywa.

Beſtyalſki, *adj.* beſtialiſch, viehiſch. brutal, beſtial, qui tient de la brute.

Beſtyalſkie, *adv.* } viehiſcher Weiſe. bru-
po beſtyalſku. } talement; en vraie bête; d'une manière brutale.

Beſtyalſtwo, *n.* viehiſches Weſen. brutalité, action brutale.

Beſtyalnik, *m.* z beſtyami się potykaiący. Thierkämpfer. celui qu'on fait combattre contre les bêtes.

Beſtyyka, *f.* Thierchen. beſtiole; petite bête.

Bez, *m.* drzewo, *g. bzu*, (*ſambucus*) Holunder, Hollunderbaum, Flieder. ſureau, un arbre. §. drzeń we bzie.

Bez włoſki. Huck auf die Magd, welſcher Hollunder. lilac, lilas, *m.* un Arbriſſeau.

Bez leśni groniſty czerwony, m. (ſambucus montana) wilder Wald-, Berg-, oder Hirſchholder. ſureau de montagne.

Bez, *pr. g.* 1) ohne. 2) außer, ohngerechnet. 1) ſans. 2) hors de, outre. § 1) bez pieniędzy na targ, bez ſoli do domu *prov.* 2) było ich dzieſięć bez (oprocz) ciebie.

Bezbolność, *f.* niebolenie. Unempfindlichkeit. inſenſibilité; indolence; exemption de douleurs.

Bezbolny, *adj.* nieboleiący. unempfindlich, den nichts bewegt. inſenſible, indolent, qui n'eſt touché de rien.

Bezbożnie, *adv.* gottloſer Weiſe. d'une manière impie; irréligieuſement.

Bezbożnik, Bezbożny, *ſ. m.* gottloſer Menſch, Atheiſt. libertin; un athée

Bezbożność, *f.* Gottloſigkeit, Atheiſterey. impiété, irréligion; le libertinage; athéiſme, *m.*

Bezbożny, *adj.* gottlos, atheiſtiſch, ruchlos. impie, irréligieux.

Bezbramny, *adj.* das kein Thor hat. qui eſt ſans porte.

Bezcielnie, Bez cialnie, *adv.* ohne Leib. ſans corps.

Bezcielność, Bezcialność, bezciałość, *f.* Unkörperlichkeit, Leibloſigkeit. incorporalité, *f.*

Bezcielny, bez ciała, bezcialny, bezciałny. leiblos, unkörperlich. incorporel, qui n'a point de corps.

Bezcienni, Bezcieniowi ziemianie. (Weltbeſchr.) Einwohner der Zonæ Torridæ, die in ihrer Mittagsſtunde keinen Schatten werfen. Aſciens, *ſ. m. pl.*

Bezcienny, *adj.* ſchattenlos. qui eſt ſans ombre, qui n'a point d'ombrage.

Bezczeſny, *adj.* zeitlos, das keine Zeit hat. qui eſt ſans temps; exempt du tems.

Bezczułość, *f.* Unempfindlichkeit, *f.* indolence, inſenſibilité.

Bezczuły, *adj.* unempfindlich. inſenſible, indolent. § inſza z wielkości umysłu rzeczy przeciwne pogardzić, inſza bydź nikczemnie bezczułym; inſza nieporuſzony umysł, inſza bezczuły.

Bezdenko, *n.* kieliſzek bez denka. Tummelchen, Trinkglas, das nicht ſtehen kann. boi-tout; verre qui n'a point du tout une patte.

Bezdenność, *f.* Abgrund, Grundloſigkeit. un abîme; une profondeur qui n'a point de fond.

Bezdenny, *adj.* 1) grundlos. 2) tief, ſchwer zu begreifen. 1) qui n'a point de fond; ſans fond. 2) profond; difficile à concevoir. § 1) bezdenny row, woda. 2)

bezdennych i wyśmienitych zażywa konceptow.

Bezdrożność, *f.* Unwegſamkeit; grundloſer Weg. chemin impracticable; lieu où il n'y a point de chemin, par où l'on ne peut paſſer.

Bezdrożny, *adj.* unwegſam, weglos. qui eſt ſans chemin; impracticable, dangereux, rompu comme le chemin.

Bezduſzny. *adj.* leblos. inanimé; qui n'a ni ame ni vie.

Bezdzietny.) *adj.* Kinderlos qui eſt ſans
Bezdziecki.) enfans. § bezdzieckim zoſtaie; bezdzietnym zſzedł, umarł.

Bezdzielny, *adj.* dzieła po robocie nie zoſtawuiący. practiſch, ſo in der Uebung beſtehet. pratique; qui eſt dans l'exercice & action. § bezdzielne i działowe nauki.

Bezecność. *f.* 1) Heßlichkeit. 2) Ehrloſigkeit, Schandthat. 1) la laideur, difformité. 2) infamie, ignominie, indignité.

Bezecnie. *adv.* 1) heßlich, 2) ſchelmiſcher, ſchändlicher Weiſe. 1) laidement, d'une maniere difforme; hideuſement. 2) avec infamie, ignominieuſement.

Bezecny. 1) heßlich, garſtig. 2) ehrlos, ſchelmiſch. 1) hideux. affreux. 2) infame, qui eſt marqué d'infamie; ignominieux.

bezecnym żołnierza uczynić. einen Soldaten zum Schelm machen. déclarer un ſoldat infame.

Bezeczę, bezecnię, co *czy, czył,* 1) heßlich, ſchändlich machen, ſchänden. 2) verunehren. 1) rendre hideux; défigurer. 2) infamer; déshonorer. § 1) oſpa ią zbezecniła. 2) ſkępſtwo wielkiego Pana, boiaźń żołnierza bezeczy.

Bezedrzwi, *adv.* ohne Thüren. ſans portes.

Bezekrwie, *adv.* ohne Blut. ſans ſang.

Bezetchu leżenie. Heilk. Athemloſigkeit. *méd.* perte d'haleine.

Bezkoſt. *m.* Weichling, douillet; effeminé; flasque.

Bezkoſtny. 1) der ſehr ſchwache Knochen hat. 2) der keine Knochen hat. 1) qui a de foibles os. 2) qui eſt ſans os; déſoſſé.

bezkoſtny w nogach. der im Gehen die Beine ſchleppt. qui traine les piez en marchant; qui n'eſt pas ferme ſur ſes jambes.

Bezkrwawy. *adj.* Blutlos. qui eſt ſans ſang.

Bezkroleſtwo. *n.* Zwiſchenreich. un interregne.

Bezgrzeſnie, *adv.* ohne Sünden. ſans aucun péché.

Bezgrzeſzność, *f.* Sündenloſer Zuſtand. impeccabilité; état de celui qui ne peut pécher. § bezgrzeſzność tylko Błogosławionym właſna.

Bezgrzeſzny, *adj.* niegrzeſzący. Sündenlos, frey vom ſündigen. impeccable; qui ne peut pécher.

Bezimienny, *adj. et ſubſt.* ohne Namen, als ein Verfaſſer. anonime, comme un auteur.

Bezksiężyczny. *adj.* die Zeit betreffend, da kein Mond am Himmel iſt. qui regarde le défaut de la lune, ou le tems par lequel elle ne paroit pas.

Bezkunſztny. *adj.* 1) ungekünſtelt, 2) ungezwungen, natürlich. 1) ſimble, qui n'eſt pas artificiel, ni fait avec art. 2) naturel, qui ne'ſt pas affecté; négligent.

Bezkwiat, *m.* ziele, (*epimedium*) Biſchofs-Hütchen. épimedium, une plante.

Bezliſt, *m.* ziele, (*ephedra*) ein Kraut das wie Schafftheu wächſt, torte de plaute qui reſſemble à la prêle; éphédra.

bezliſt morſki, (ephedra marina) ein Kraut dieſer Art, das Manns hoch wächſt. raiſin de mer, une plante qui croit à la hauteur d'homme.

Bezłożeńſtwo. *n.* eheloſer Stand. célibat.

Bezłożeniec, *m. g. bezłożeńca, vid.* Bezżeniec.

Bezludny, *adj.* unbevölkert; unbewohnt. inhabité, dépeuplé.

Bezłuſkny. *adj.* ohne Schuppen; glatt, unbeſchuppt. gliſſant, ſans écailles.

Bezmała, *adv.* faſt. presque.

Bezmężna *ſ. f.* mannbar, die keinen Mann hat. mariable, nubile, qni n'a pas un époux. § bezmężne ma corki.

Bezmian, *m. vid.* Przemian.

Bezmienny. *adj.* Namenlos. anonime.

Bezmiernie, niezmiernie *adv.* über die Maſſe. démeſurément, ſans méſure.

Bezmierny, *adj.* unermäßlich. démeſuré, immenſe, exceſſif.

Bezmierność *f.* niezmierność. Unermäßlichkeit. immenſité.

Bezmyślnie, *adv.* ſinnlos. hors de ſens.

Bezmyślność, *f.* Sinnloſigkeit. folie, inconſidération.

Bezmyślny. *adj.* Gedankenlos, ſinnlos. inſenſé, inconſidéré.

Beznoſy. *adj.* der keine Naſe hat. qui a perdu ſon nez.

Bezodpor, *s. m.* bezodporność, *f.* (*philos*), keine Widerſtehung. défaut de réſiſtence, nulle réſiſtance.

Bezodpornie, *adv.* unwiderſtreblich. inconteſtablement; ſans contradiction; irréſiſtiblement.

Bezodporny. *adj.* unwiderſtreblich, unwiderſtreitlich. inconteſtable; à qui on ne peut s'oppoſer; irréſiſtible; irréfragable.
Bezodpowiedny. *adj.* unbeantwortet. à qui lo'n n'a pas répondu.
Bezodwłocznie, *adv.* ohne Verzug. ſans délai; incontinent.
Bezodwłoczny, *adj.* unverzüglich, qui ſe fait ſur le champ.
Bezowocny, *adj.* das keine Früchte trägt. qui ne porte aucun fruit.
Bezowy, *adj.* Hollunder-, de ſureau.
Bezposażna, *f. adj. et ſubſ.* die keinen Brautſchatz hat. celle qui n'a point de dot; qui n'eſt pas dotée.
Bezprawie. *n.* 1) Unrecht, Ungerechtigkeit. 2) Regiment, ſo etliche wenige führen. 1) paſſe-droit, *m.* tort, injuſtice, iniquité, illegalité. 2) oligarchie, gouvernement de peu de perſonnes.
Bezprawie, bezprawnie, *adv.* widerrechtlich. illégalement; contre le droit, illégitimemant, injuſtement.
Bezproſtowny. *adj.* nicht gerade, nicht perpendiculaire. qui n'eſt pas perpendiculaire.
Bezrogi. *adj.* Hörnerlos. qui n'a point de cornes.
Bezrożność. *f.* Gleichgültigkeit. indifférence.
Bezrożnie, *adv.* bez rożności. gleichgültiger Weiſe, ohne Unterſchied. avec indifférence; indifféremment.
Bezrożny. *adj.* gleichgültig. indifférent.
Bezrozumnie, *adv.* unvernünftiger Weiſe. irraiſonnablement; ſans raiſon; déraiſonnablement.
Bezrozumny. *adj.* unvernünftig. déraiſonnable, inſenſé, irraiſonable.
Bezrozumność. *f.* Unvernunft. irraiſonnabilité, folie, manque de raiſon.
Bezrządztwo. *n.* Regierung, die wenige führen. oligarchie, gouvernement de peu de perſonnes.
Bezſenny. *adj.* ſchlaflos. qui ne peut pas dormir.
bezſenne nocy. s. f. pl. ſchlafloſe Nächte. de longues veilles.
Bezſenność. *f.* Schlafloſigkeit. inſomnie, impuiſſance de dormir.
Bezsłownie, *adv.* in den Rechten: ſo darunter zu verſtehen. *droit:* tacitement.
Bezsłowny. *adj.* Rechtsw. ſtillſchweigend. *droit:* tacite; ce qui n'eſt pas exprimé § bezsłowna deklaracya; bezsłowne pozwolenie.
Bezśmieſznie, bezśmiechu, *adv.* ohne Lachen. ſans rire.
Bezśmieſzność. *f.* Ernſthaftigkeit ohne alles Lachen. gravité ſans aucun ris.
Bezśmieſzny. *adj.* 1) der niemal lacht. 2) nicht belachenswürdig. 1) qui ne rit point. 2) qui n'eſt point riſible.
Bezſtronnie, *adv.* unpartheyiſch. neutralement.
Bezſtronność. *f.* Unpartheylichkeit, *f.* neutralité, impartialité.
Bezſtronny. *adj.* unpartheyiſch. neutre, impartial.
Bezſworny, *adj.* nicht parallel. qui n'eſt pas paralléle.
Bezſzkodnie, *adv.* ohne Schaden. ſans dommage.
Bezſzkodność. *f.* Schadloſigkeit, Schadloshaltung. indemnité, dédommagement.
Bezſzkodny. *adj.* ſchadlos. indemniſé, dédommagé.
Bezwienna, *ſubſt. f.* wiana nie maiąca. die keinen Mahlſchatz hat. celle qui n'a point de gages de mariage.
Bezwinnie, *adv.* unſchuldiger Weiſe. innocemmant, ſans faire de faute.
Bezwinny. *adj.* unverſchuldet, unſchuldig. innocent, qui n'eſt pas coupable; ſans avoir mérité. § bezwinne karanie; mieć wzgląd na bezwinną przygodę przyiaciela.
Bezwinność. *f.* Unſchuld. *f.* innocence, *f.*
Bezwodny. *adj.* das kein Waſſer hat. qui n'a point d'eau.
Bezwonnie, *adv.* ohne Geruch. ſans odeur.
Bezwonny. *adj.* das keinen Geruch hat. qui n'a point d'odeur.
Bezwonność. *f.* niepachnienie. geruchloſe Eigenſchaft. qualite qui eſt ſans odeur.
Bezwſtydnie, *adv.* ohne Scham. ſans honte: impudemment.
Bezwſtydność, *f.* Unverſchämtheit, Unzüchtigkeit. effronterie, impudence. § bezwſtydność gorę bierze.
Bezwſtydny. *adj.* unverſchämt. effronté; impudent.
Bezzbroynie, *adv.* ohne Waffen. ſans armes.
Bezzbroyny, *adj.* niezbroyny. wehrlos, unbewaffnet. déſarmé, qui eſt ſans armes.
Bezzęby. *adj.* Zahnlos, der keine Zähne mehr hat. édenté, qui n'a plus de dents. § bezzębna kobieta; bezzębny grzebień.
Bezżeniec, *m.* bez żona. 1) Unbeweibter, Hageſtolz. *2) ein keuſcher Menſch. 1) un célibataire, garçon; qui n'eſt pas marié. *2) un homme chaſte; qui vit chaſtement.
Bezżeńſki. *adj.* ehelos, unverheurathet, der keine Frau hat. le célibataire; qui n'a point de femme; qui n'eſt pas marié.
Bezżeńſtwo *m.* lediger, eheloſer Stand. célibat. § dań albo wina od bezżeńſtwa.

Bezzgodny *adj.* niezgodny. 1) uneinig. 2) Meßk. ungleich, nicht parallel. 1) disharmonieux, discordant, divisé. 2) *géom.* qui n'est pas parallèle.
Bezoar. *m.* Bezoardstein. bézoard, *m.* pierre de singe.
Biada *f. subs. vid.* Bieda.
Biada! ⎫ *interj.* Weh: Zeter! malheur à quelqu'un. § biada temu co cudze połyka i ziada.
*Biadaszku! ⎭
biada wam! weh euch. malheur à (sur) vous.
*Biadanie, *m.* narzekanie. das Klagen. l'action de se plaindre; lamentation.
Białagłowa, *f.* Białogłowa. Weibsbild, Weibsperson. femme; personne du sexe. § białegłowy (białogłowy) tam panuią.
Białasy. *adj.* ⎫ weißlich. blanchâtre.
Bisławy. ⎭ *adj.*
Białawiec *m.* ziele, *nid.* Srebrnik włoski.
Bułek, *m. g. u.* ⎫ w iayku. Eyweiß, *n.* le blanc d'oeuf.
*Białko *n.* ⎭
Białek w oku. das Weiße im Auge. le blanc de l'oeil.
Białek paznokci. Blüthe auf den Nägeln der Finger. mensonge; tache blanche sur les ongles.
Biało, *adv.* weiß. blanchement; d'une maniere blanche.
Białogłowski. *adj.* weiblich. féminin, de femme, qui regarde les femmes.
po białogłowsku. nach Weiberart, wie ein Weib. en femme.
Białogrod wielki. Stuhlweißenburg in Ungarn. Albe Royale, ville de Hongrie.
Białokurowaty. *adj.* weißblaß von Gesicht und mit weißen Augenbraunen. ; qui a un teint blanc, les paupières blanches.
Białomleczny. *m.* Milchweiß, Milchfärbig. laiteux; de couleur de lait.
białomleczna droga; mleczna droga. Milchstraße am Himmel. la voie de lait; chemin de Saint Jaques sur le ciel.
Białe morwa *f.* drzewo. weißer Maulbeerbaum. *f. m.* mûrier blanc *m.*
Biała morwa *f.* owoc. weiße Maulbeere. *f.* mure blanche *f.*
Białomorwowka *f.* woda. Heilk. gekochtes Wasser von weissen Maulbeerbaum-Blättern. eau tirée de feuilles du mûrier blanc. z parzonego wrzącą wodą liscia białomorwowego.
Białonakrapiany. *adj.* weiß gesprengt. grivelé.
Białonogi. *adj.* weißfüßig, der weiße Füße hat. qui a les pie blancs. § białonogi koń.
Białopłynienie białogłowskie. *n.* der weiße Fluß der Weiber. la fleur blanche des femmes; flux muliébre. *m.*

Białopstry, *adj.* białym nakrapiany. weiß gesprenkelt. tachete, marqueté de blanc.
Białość. *f.* die Weisse. la blancheur, le blanc, la couleur blanche.
Białoskornik. *m.* 1) Weißgerber 2) Schneider im Damspiel. 1) mégissier, peaucier. 2) Jean; qui porte la hotte au jeu de dames.
**Białosmukły. *adj.* hellweiß, alabastern. fort blanc & fort luisant; d'albâtre.
***białosmusła szyia.* schneeweißer Hals. cou d'ivoire.
Białostok *s. m.* miasto piękne w Podlaskim. eine schöne Stadt in Podlachien. Bialostok *m.* une jolie ville en Podlachie.
Białozęby. *adj.* der schöne weiße Zähne hat. qui a de belles dents blanches.
Białozor. *m.* Weißfalke, Geyerfalke, ein Stoßvogel. gerfaut, sorte de faucon qui est semé de plusieurs taches blanches.
Białozory. zum Weißfalken gehörig. qui regarde le gerfaut.
Biały. *adj.* weiß. blanc. § śnieg biały; koszula biała; płeć biała.
płeć biała; f. (*poet*) *gmin biały; (żartem) białego regiestru potomstwo.* das weibliche Geschlecht. le sexe; le beau sexe.
biała broń. f. blank Gewehr. armes blanches.
biały mnich. m. Schneider im Damspiel. Jean au jeu de dames.
biała niedziela f. der erste Sonntag nach Ostern. la Quasimodo; le dimanche de l'octave de pâque.
biała ryba. f. Rheingau, Rheinanke, ein kleiner weißer Fisch. *2) Plötze, Weißfisch 1) lavaret, un petit blanc poisson. * 2) able, abletse, poisson blanc.
biały korzeń. m. (meum) Bärwurzel, Waldfenchel. meum, *m.* meon, *m.*
białe za czarno, a czarne za białe przedawać. Mäusedreck vor Pfeffer verkaufen. vendre le chat en poche; vendre un qui pro quo.
spać aż do białego dnia. bis an den hellen Tag schlafen. dormir la grasse matinée; se lever fort tard; faire de la graisse.
Biamki ⎫ geriebener und gebackener Reis in Formen. blanc-manger; du ris broyé & cuit dans des moules. § bianki iada i marcepany.
Bianki. *s. f. pl.* ⎭
Biblia, *s. f.* Pismo Swięte. die Bibel, die heilige Schrift. la Bible; l'Ecriture Sainte; l'Ecriture.
Bibliopola, *s. m.* księżnik. Buchführer. libraire.
Biblioteka, *f.* książnica. Bibliothec, *f.* Büchersaal, *m.* Bibliotheque, *f.*
Bibliotekarz. *m.* 1) ein Bibliothekarius. *2) ein Buchführer. s. Bibliopola. 1) Bibliotéquaire;

téquaire; garde de la Bibliotéque. *2) libraire *v.* Bibliopola.
Bibuła. *f.* Leschpapier. papier brouillard; papier gris; biberon.
Bicie, *s. n. conf.* Biię. 1) das Schlagen, Prügeln; Schläge. 2) das Schlagen als des Pulses. 3) das Schießen, das Abfeuern; Abfeurung. 4) das Appralleu der Strahlen. 5) das Geldprägen; Gepräge. 6) das Schlachten des Viehes; das Fallen, Schiessen des Wildes. 7) ein Stich, im Kartenspiel. 8) das Graben eines Brunnen, eines Grundes. 1) battement, frappement; action de celui qui bat, qui frappe; les coups. 2) pulsation, battement, mouvement d'une artère. 3) décharge; plusieurs coups d'armes à feu. 4) repercussion, reverberation des rayons du soleil. 5) le monoïage; action de monoïer. 6) abatis, tuerie; l'action de tuer le gibier, les bestiaux. 7) levée; une main de cartes. 8) l'action de jetter le fondement d'un édifice; l'action de creuser des puits. § 1) bicia godzien. 1) prętkie, wolne pulsu bicie. 3) przy rzęsistym biciu z strzelby ręczney, z armat. 4) bicie promieni od ściany ten sprawiło widok. 5) moneta ostatniego bicią; bicie monet mu pozwolono. 6) bicie bydła, ieleni. 7) mam trzy bicia. 8) bicie fundamentu, studzien.
Bicz, *m. g. a.* 1) Peitsche, 2) fig. Peitsche, Strafe. 1) foüet, verge de cocher. 2) *fig.* fléau, châtiment, punition, § 1) Woźnica biczem konie zacina. 2) chowa Bog narod Turecki, iako bicz na Chrześciany.
iak z bicza. wie aus dem Stegereif. à vuë de pays; sur le champ.
iak z bicza mowi. die Worte fließen ihm. les mots lui coulent doucement.
iak z bicza odpowiedział. er antwortete wie aus dem Stegreif. il a repliqué sur le champ.
Biczowanie. *n.* das Peitschen. foüetement; fustigation; foüer.
zasłużył na biczowanie, na bicz. er hat die Peitsche verdienet. il a mérité le foüet.
Biczownik *m.* co biczuie. Peitscher. foüeteur, qui aime à foüeter.
Biczuię *v. a.* kogo. peitschen. foüeter, fustiger.
Biczysko. Peitschenstiel. le manche d'un foüet.
Bieda. *f.* Noth, Elend, Jammer. misère, calamité, malheur, infortune.
i to bieda. auch das ist eine Noth, ein Kreuz. c'est aussi un malheur.
Biednieię. *v. n.* dorren, ausgehen; elend werden. fondre, trainer; devenir misérable § bydło miasto nasycenia zbiednieie i osłabieie.
Biedny. *adj.* elend, arm. misérable, pauvre.
Biedremka. *f.* robak lataiacy (*viola*) Art kleiner runder und sehr schöner Käfer die ins Gold spielen. sorte de fort petits & ronds escarbots, ils sont fort beaux et tirent sur l'or.
Biedrzeniec *m.* ziele, *g. biedrzeńca.* (*pimpinella saxifraga*) Bibinell, *f.* Steinpeterlein. le boucage, pimprenelle *f.* pimpinelle. *f.*
Ciedrzeńcowy *adj.* z biedrzeńcu. das von Bibinellkraut ist. de pimprenelle de pimpinelle.
Biedrzny. *adj.* Hüft-. de hanches.
biedrzna choroba. f. das Hüftweh. sciatique *f.*
*Bieduię się. *v. n.* 1) ringen. 2) sich quälen.
Biedzę się. *adj. n.* sich plagen; mit sich kämpfen, streiten, sich heftig bemühen. 1) luter, s'exercer à la lute. 2) se tourmenter, se peiner; s'efforcer; se débattre, s'agiter, se combattre en soi même, se démener; combattre. § 1) biedzi się (za pasy chodzi) zapaśnik. 2) długoście się biedowali, nimście tego u krola dokazali; biedzi się i łamie z szczęściem, z fortuną; biedzić się myślami; w tym zamieszaniu sama się z sobą biedzi oyczyzna; biedzą się wargi słowami.
Beidzenie się. *n.* Kampf, *m.* Plage, äusserste Bemühung. effort, combat.
Bieg. *m.* eig. u. fig. Lauf. 2) Jäger: Fuß eines Hasen. 1) *prop. et fig.* 2) *chassé:* un pié de lièvre. § 1) ... zaiąca w biegu; w samym ustał biegu na za wodniczym placu; prowadził życia swoiego bieg; bieg powodzenia mego przez cały żywot Bog postanowił; bieg świata i wszystkich rzeczy na nim toczenie uczy o biegach niebieskich. 2) biegi zaiącowi uciąć.
bieg sprawy. der Lauf einer Sache. le cours, le courant de l'affaire.
biegiem. adj. im Laufe, eilig. à la hâte; en courant.
bieg nieustanny. Mathem. das perpetuum mobile. *mat.* mouvement perpétuel.
Biegacz. *m.* 1) Herumlaufer, Pflastertreter. 2) Liebhaber vom Gehen. 3) Wettrenner. 1) coureur, batteur de pavé. 2) grand promeneur, qui aime à se promener. 3) coureur, qui court dans la lice.
Biegam, *v. n. F. biegnę.* 1) rennen, laufen. 2) herum laufen. 3) laufen, gehen nach etwas. 1) courir, galoper, aller en hâte.

hâte. 2) tournoier, troler; troter, trotiner par. 3) courrir après qu. ch. aller querir qu. ch. § 1) biegam za kim; biegał tam i sam; pobiegł kędy. 2) biegać po mieście. 3) biegay po piwo.

* * *

im figürlichen Verstande setze Bieżę. *au figuré il faut mettre le verbe* Bieżę.

Bieganie, *n.* 1) das Laufen. 2) der Durchlauf. 1) course, l'action de courir. 2) flux de ventre.

Biegas *m.* Biegas. Herumläufer. vagabond, qui va çà & là.

Biegle, *adv.* geübt. savamment; en homme intelligent & entendu.

Biegłość, *f.* Tüchtigkeit, Geschicklichkeit, Erfahrung in etwas. savoir, connoissance, habilité, intelligence.

Biegły, *adj.* geläufig, geschickt, geübt, tüchtig, bewandert. expert, intelligent, savant, habile, experimenté; fort, entendu en qu. ch. § dworskich spraw (w dworskich sprawach) ciegły.

Biegun, *m.* Läufer eines Herrn. 2) Landläufer, Herumtreiber. 3) Mäckler, 4) Zapfen, Ax, Angel. 5) Weltbeschr. Himmelspol, Angelpunct. 6) Schraubenmutter. 1) coureur d'un Seigneur. 2) homme vagabond, qui va d'un lieu à l'autre. 3) courtier. 4) pivot, tourillon, gond. 5) *géog.* un pole; un axe. 6) ecrouë; la femelle d'un vis, trou dans lequel tourne le vis. § 1) zabieguna służy. 2) takich biegunow dosyć guna świecie. * 3) postaray się o bieguna. (iednacza) 4) biegun iest punkt, na ktorym się co obracać może; biegun na ktorym chodzi kołowrot szalny. 5) biegun albo oś niebieska; biegun połnocny i południowy są dwa punkta, na ktorych się niby świat obraca. 6) biegun po wale prasnym chodzi.

Bieguny świata, koniuszki Osi światowey. die Weltpolen. les poles du monde; les deux bouts de l'axe du monde.

Biegun Pułnocny. *m.* Nordpol. *s. m.* le Pole arctique.

Biegun Południowy. Südenpol. *s. m.* le Pole antarctique.

bigun młynarski. das Mühleisen; Spindel so durch den Mühlstein gehet. un arbre de meule, fer qui passe au travers de meule.

Biegunowy. *adj.* ist das *adj.* von Biegun. *c'est l'adjectif de* Biegun.

Biegunka. *f.* Durchlauf, Durchfall. dissenterie, flux de ventre. § biegunkę cierpi; na biegunkę choruie; biegunkę zastanowić; w biegunce człowiek słabieie.

biegunka prosta. der rohe Durchfluß. diarrée; simple flux de ventre; foire.

biegunka krwawa, czerwona. die rothe Ruhr, der Blutgang. dissenterie; flux de sang; caque-sangue.

Biel na drzewie zwierchnia. Splint, zartes Holz unter der Rinde. aubier; partie du bois la plus tendre & la plus proche de l'écorce. § biel zdzierać z drzewa.

biel druga. das Herz, das inwendige Holz einiger Bäume. le coeur de certains arbres. § biel druga iest w sośni pod ktorą drzeń; iest i biel trzecia miedzy żyłami smolnemi, iako wnętrzna w sośnie.

w bieli, im weißen Kleide, dans un habit blanc. § a widziałeś z łeka w bieli?

Biela. 1) ein weißer Hund. 2) Moosschwamm, so unter den Bäumen wächset. 1) chien blanc. 2) mousseron, blanc champignon qui croît sous les arbres. 3) biała suknia. ein weißes Kleid. l'habit blanc.

Bielarz. *m.* Bleicher. *m.* blanchisseur, qui blanchit la toile.

*Bielawa, *f.* Blech. *n.* Bleiche, Bleichplatz. blancherie, blanchisserie.

Bielę. *v. a. co.* weißen, weiß machen. 2) bleichen Leinwand, Wachs. 3) weiß sieden, versilbern, verzinnen. 4) weiß schminken. 1) blanchir, faire devenir blanc; rendre blanc. 2) blanchir de la toile, de la cire. 3) blanchir avec de l'étain, de l'argent; étamer; argenter. 4) blanchir le teint; farder. § 1) wybielić trzeba pokoie. 2) bielić wosk, płotno na słońcu. 3) pobielić żelazo, blachę. 4) twarz sobie ubieliła.

Bielę się. *v. m. bielić się.* 1) weiß werden. 2) sich ausheitern, sich aufklären. 1) blanchir; devenir blanc; être blanc. 2) s'éclaircir, se rendre serein. § 1) wasy się cielą od mrozu. 2) dzień się bieli, niebo się bieliło.

Bieleię. *v. n.* anfangen weiß zu werden. commencer à devenir blanc.

Bielenie *n.* na słońcu das Bleichen, der Leinwand, des Wachses. blanchiment; le blanchissage de la toile, de la cire au soleil.

Bielenie wapnem, kryda, etc. das Weißen mit Kalch, Kreide, &c. blanchir avec de la chaux, de la craye.

Bielica *f.* ziele, *vid.* Bylica.

Bieliczkuię *v. a.* twarz. das Gesicht weiß schminken. embellir le teint de blanc d'Espagne.

Bielidło, *n.* mączka. weiße Schminke. blanc d'Espagne; fard pour blanchir le teint.

Bielizna. *s. f. coll.* 1) Wäsche, Weißzeug. 2) weiße Farbe in Getränken. 1) le linge; toute sorte de linge. 2) la blancheur de quelques liqueurs. § 1) bielizna brudna trzeba ią prać. 2) odiąć od gorzałki bieliznę.
Bielmo. *n.* 1) Heilk. das weiße Augenfell; ist ein weißer Fleck auf dem Auge. 2) fig. Verblendung, Decke, Nebel. 1) *méd.* taïe, maladie des yeux. 2) *fig.* trelu, couverture, eblouissement. § 1) ma bielmo na oku. 2) w czym sobie zetrzeć trzeba cielmo; obroć: na to ciekawe oko, otarszy bielmo.
**bielmo w oku*; *białek w oku.* das Weiße im Auge. le blanc de l'oeil.
Bielmok, *m.* ziele. (*argemonia*) stachlichter Mohn; argemone Röslein, argemone.
*Bielnik, *m.* Blech. *m.* Bleiche, Bleicheplatz. blancherie.
Bielony, *adj.* 1) geweißt. 2) gebleicht. 3) weiß geschminkt. 1) blanchi, 2) blanchi au soleil. 3) fardé de blanc d'Espagne.
Bielsko, *n.* Biliß, Stadt in Schlesien. Bilice ville en Silesie.
Bielski, *adj.* von Biliß. de Bilice.
bielskie ciasto w obłączki. Art weicher Bretzel. sorte de patisserie en forme de craquelins.
Bieluchny, *adj.* } sehr weiß, schneeweiß. fort
Bieluczki. } blanc, blanc comme la neige.
Bielun, *m.* ziele. (*hyoscyamus*) Bilsenkraut. Jusquiame, *f.* hanebane, endormie.
bielun cudzoziemski, tabaka. (nicotiana) Tabakskraut. Nicotiane.
Biełỳ, *m. obs.* moneta dwa pieniążki ważąca. Pfennig. blanc, denier.
*Bieracz, *m.* biorący. Nehmer, Empfanger. preneur; celui qui prend.
Bieram, *v. a. n.* zu nehmen pflegen. prendre souvent.
Bierka, *f.* Spielstein, als ein Damenstein. 2) Türkisches oder Italiänisches Schaf mit kurzer Wolle und einem kleinen Schwanze. 3) *obs.* Wahlstimme. 1) dame, palet, pion; piece ronde pour jouer à quelque jeu. 2) sorte de brebis qui ont la laine & la queuë fort courtes. 3) *obs.* la voix; le suffrage.
kto wie na kogo bierka padnie. wer weiß wem das Loos treffen wird. Dieu sait sur qui, tombera le sort.
bierki s. pl. f. gra. Spiel mit Steinen, als das Dammühlenspiel. jeu aux dames, comme la dame, la mérelle.
Bierkowiec, *m. g. bierkowca.* Rußisches Schiffpfund von 360 Pfund. poids en Russie de 360 livres.
Bierlet, *m. vid.* Birlet.

Biernat, *m.* 1) Faulbet; Matraz. 2) Weichling. 3) Pinsel, einfältiger Tropf. 1) lit de repos; matras. 2) douillet, délicat, efféminé. 3) benêt.
Bierwona, *m.* Art von Bauholz. sorte de bois de charpente. § z bierwon robią małe mosty.
*Bierzę *vid.* Biorę.
*Bierzmo, *n.* tram. großer Balken. grande poutre.
Bierzmowanie, *n.* Firmelung ein Sacrament. la Confirmation un Sacrement.
Bierzmuię, *v. a. et n.* firmeln. confirmer; donner la confirmation.
Bierzmuię się, *bierzmowáć się.* sich firmeln. recevoir le Sacrement de la Confirmation.
Bies, *vid.* Bis.
Biesagi, *s. f. plur.* Quersack. un besace; bissac; fauconnière; gibecière double.
Biesażki, *s. f. plur.* kleiner Quersack. petit besace.
*Bieściady, *s. f. plur.* das Carpatische Gebirg. les Carpates, montagnes qui séparent la Pologne de l'Hongrie.
Biesiada, *f.* Schmaus, *m.* Gastmahl, *n.* banquet, festin. § prawa biesiada gdzie się rozum mnoży, *prov.* biesiada skromna; rospustna.
Biesiadnik. *m.* 1) Schmauser, Schmausgast. 2) Schmauswirth. 1) un convié; celui qui est prié à un banquet. 2) le maitre de festin; l'hôte qui donne le festin. § 1) biesiadnicy (goście) się pokłocili.
Biesiadny, *adj.* Schmaus-. de banquet; de festin.
Biesiadowanie, *n.* 1) das Schmausen. 2) das Fortkommen der Thiere und Pflanzen. 1) banquetement. 2) avancement d'une bète, d'une chose qui croit § 1) częste biesiadowania go zubożyły. 2) przebywanie i biesiadowanie słoniow naybardziey bywa przy rzekach.
Biesiaduię, *v. n.* 1) schmausen, gastieren. 2) fortkommen, zunehmen, sich gerne aufhalten, von Thieren und Pflanzen. 1) festiner, banqueter, feroier. 2) revenir, avancer, se plaire en un lieu; aimer une terre, en parlant des animaux & des plantes.
Bieżę, *ży, żał, żeli.* 1) rennen. 2) fig. gehen, als Geld. 3) gehen, sich bewegen wie die Sterne, eine Uhr. 1) courir, aller vite, tirer vers. 2) *ce mot se dit de l'argent*: avoir cours, être de mise. 3) aller, se mouvoir, tourner, comme les astres, une montre.
bieżąca moneta, f. Courrentgeld. monoïe courante.
Bigos, *m.* eingeschnittener Braten. capillotade;

lotade; galimafrée; ragoût de viande coupée.

Bigosek, *m.g. a.* dergleichen Gericht von kleinen Sachen, als von Lebern, Füßchen u. d. g. abatis; issuë; ragoût des foïes, de piez *etc.* § bigosek z wątrobek.

Biiak, *m.* co się rad biia. Schläger. frappeur, battant, ferrailleur. dueliste, qui bat.

biiak m. u. cep. Knüppel, *m.* Schlägel am Dreschflegel. battoir de fleau avec quoi on bat le blé.

Biiam, *s. a. et n.* oft schlagen. battre souvent.

Biię, *ie, ił, v. a. et n.* 1) schlagen, prügeln. 2) schlagen, stampfen, klopfen. 3) schlagen als der Puls. 4) schlagen als die Uhr. 5) schlagen, rühren die Trommel. 6) stechen im Kartenspiel; schlagen einen Spielstein. 7) werfen, schießen, feuren. 8) schließen, werfen, tragen als ein Feuerrohr. 9) schlagen, prägen Geld. 10) einrammeln Pfähle. 11) legen, graben, als einen Grund zum Gebäude. 12) schlachten ein Vieh. 13) gehen als die Sonne, der Wind ins Gesicht. 14) strahlen, scheinen, zurück prallen, als der Schein von etwas. 15) steigen, wie der Wein in den Kopf. 16) verfolgen, anfallen, angreifen, anfechten. 17) schlagen den Feind. 18) befallen als die Furcht. 19) *obs.* Bücher drucken. 1) battre, frapper, mal traiter. 2) battre, frapper avec quelque ch. que ce soit; heurter. 3) battre, se remuer, palpiter. 4) sonner, *en parlant de l'horloge et des heures.* 5) battre, frapper la caisse; jouer des timbales. 6) prendre un pion, une dame; lever des cartes jouées; faire une levée. 7) lancer, darder, tirer, décharger; battre une ville; ruiner à coups de canon; foudroyer. 8) porter à une distance *en parlant des armes à feu.* 9) battre, frapper monoïe; fabriquer; monoïer. 10) ficher, hïer, enfoncer. 11) jetter les fondemens d'un édifice; creuser des puits. 12) tuer une bête, un animal. 13) battre, donner sur comme le soleil. 14) réverbérer, réfléchir, renvoyer la lumiere. 15) monter à la tête; donner dans la tête comme le vin. 16) attaquer, persécuter, combattre, détruire. 17) défaire, mettre en déroute. 18) saisir, prendre qu. comme la frayeur. 19) *obs.* imprimer un livre. § 1) biię zługę za co. 2) biię we drzwi; biię nogą o nogę, taranem, młotem. 3) biie ciemię, puls; serce mu od strachu biło. 4) biie zegar; osma biła. 5) bić w bęben na trwogę; bić w kotły. 6) tuz krolabbiie; biy tę kartę. 7) Jowisz piorunami biie; dobrze z proce biie; nieprzyiaciel bił z dział do miasta (na miasto) dobrze ptaki w locie biie; bić do celu. 8) działa biią daleko; rura ta w stronę albo bardzo wysoko biie. 9) bić talary; czerwone złote. 10) bić koły, pale. 11) bić studnie, rowy, fundament do budynku; studniarze ocembrowanie w studniach biią. 12) bito woły na wesela; mięsiwo świeżo bite; bić rzęż. 13) biło na mnie słońce; światłość mi w oczy biła; wiatr, dym, kurzawa na niego biły. 14) łuna od tego muru biie; słońce świetnym biie promieniem. 15) wina mierne zdrowsze, bo do głowy nie biią; grubsze do głowy biią fumy. 16) wszyscy na mnie biią; bić na maiestat, na nieprzyiaciela, na dekret, na naukę iaką. 17) zbito Turczyna pod Chocimem. 18) pot, strach na mnie biie. * 19) bić (drukować) księgę.

bić kiiem. prügeln. bâtonner.

bić biczem. peitschen. fouëter.

bić piłę. den Ball schlagen. jouer à la paume.

bić w kieliszki. an die Spitzgläser aus Freundschaft stoßen. toquer les vertes. carillonner; chocailler; choquer; choquer les verres par amitié.

**bić w beczkę, fasować.* einfassen; in ein Faß schlagen. entonner; remplir un tonneau de marchandises. § bić w okręt zboże.

**bić kolany ziemię; padać na kolana,* auf die Knie fallen. se mettre à génoux; se prosterner.

biy, zabiy. drauf zu; hau zu; schlag zu. tuë tuë.

biy, zabiy na mine; wszyscy na mnie biią. alle Welt verfolget mich. tout le monde me persecute; tous se recrient contre moi.

w ieden cel wszyscy biią. alle haben einen Zweck. tous visent au même but.

bić się z kim. sich mit einem schlagen. se battre; s'entrebattre. § popili się i pobili się; bić się z kim na pistolety, na szpadę.

Bilica, *f. vid.* Bylica.

Binda, *f.* 1) eine Binde. 2) eine Barbierbinde. 3) taenia, ein langer und schmaler Seefisch. 1) bande; bandelette. 2) bande de chirurgien; un bandage. 3) flambeau, sorte de poisson de mer. § 1) bindą sobie przepasał głowę. 2) cyrulik mu bindą zawiązał rękę.

binda owocna, kwiecia pełna; feston. kwiaton, *m.* eine Fruchtbinde. feston, *m.*

binda krolewska, przepaska. ehedessen Königliche Hauptbinde. un diadème; bandau royal.
binda do głowy związania. Kopfbinde. *f.* bandeau qu'on porte sur le front.
binda do noszenia ręki chorey. Binde, darinnen man den kranken Arm trägt. écharpe pour soutenir le bras quand il est malade.
binda opuszczona z kitayki, z płotna u wieńcow, ołtarzow. Binde von Taffent, an Altären, Kränzen. bandelette, écharpe de tafetas dont on orne les autels, les guirlandes.
binda oficerska. Scherpe, Feldbinde. écharpe d'Officier.
binda rycerska. Ordensband. cordon, colier de l'Ordre.
binda do kapelusza, do czapki. Hut- oder Mützschnur. cordon de chapeau ou de bonet.
bindami otoczyć, wiązać. mit Binden binden. bander; lier avec quelques bandes.
Bindas, *m. g. a.* eine Bindeaxt. besaigue, *f.* piochon, *m.* sorte de hache servant aux charpentiers.
Bindarz, *m.* Byndarzyk, *m. obs.* ein Lustgarten. jardin de plaisance.
Biodro, *m.* die Hüfte. hanche; le haut de la cuisse.
Biodrowy, *adj.* Hüft-. de hanche.
kość biodrowa puszkowata. Hüftbein, *n.* ischion *m.* os de hanche.
biodrowa choroba, scyatyka. das Hüftweh. sciatique, *f.*
biodrowy staw, s. f. das Hüftgelenke. jointure de la hanche avec la cuisse.
Biorę, *v. m. bierze, brał, F będę brał. wezmę.* 1) nehmen. 2) nehmen, als in Schutz. 3) nehmen, annehmen ein Pfand, Geld. 4) einnehmen, erobern. 5) wegnehmen, greifen, gefangen nehmen. 6) bekommen, nehmen, einnehmen; Einkünfte haben. 7) heftig anfangen. 8) bekommen, haben, als eine Auferziehung. 9) bekommen, geschlagen werden. 10) fassen, als den Feind von vorne. 11) fassen, einen Argwohn; Rache ausüben. 12) annehmen, machen ein fröliches Gesicht. 13) aufnehmen, halten vor etwas. 14) nehmen, heirathen. 15) nehmen, einnehmen eine Arzeney. 1) prendre. 2) prendre qu. en protection. 3) recevoir, prendre un gage, de l'argent. 4) prendre, emporter de force; se saisir de qu. ch. 5) prendre, faire prisonnier; emprisonner. 6) avoir, percevoir, recevoir, tirer des rentes. 7) commencer; se mettre avec violence à. 8) avoir comme une éducation; jouïr de qu. ch. 9) recevoir de coups; être battu. 10) attaquer, choquer l'ennemi de front. par derrière. 11) prendre vengeance, des soupçons. 12) faire bon, mauvais visage. 13) prendre pour qu. ch. reputer. 14) prendre femme, épouser, se marier. 15) prendre, avaler un médicament. § 1) wziął księgę z sobą; wziąwszy skopa na ramiona; wziął dziecię na rękę; weź go za rękę; weźcie mię z sobą; wziął to z Cycerona; bierze to słowo w tym sensie. 2) wziął miasto pod swoię obronę. 3) bierze podarunki, pieniądze, zastaw, interese. 4) wziął nam nieprzyiaciel fortecę, miasto. 5) weźcie go pod wartę; brać swawolnikow; wzięto go w niewolą 6) bierze z tey wsi pięć tysięcy. 7) wzięli pić, grać, ieść. 8) sknerowate syn twoy u kupca bierze wychowanie; bierże z tego ten nałog. 9) stul gębę, bo w pysk weźmiesz; wziął kiiem, rozgą, pięścią w łeb. 10) wzięliśmy Turczyna z przodu (z oczu) i z tyłu. 11) biorę podeyrzenie; wziął pomstę z niego. 12) wziął twarz wesołą, smutną. 13) biorę to sobie, list twoy za honor, za hanbę. 14) kiedyś Pan nie bierz lichoty. 15) brać lekarstwo.
biorę was wszystkich na świadectwo. ich nehme euch zu Zeugen. je vous prens tous à témoins.
brać przykład z czego. sich an einem Exempel spiegeln; ein Exempel nehmen. prendre exemple.
wziąć co przed się. sich vornehmen, sich entschließen. proposer; se resoudre; avoir dessein.
bierze gdzie nie położył. er mauset; er nimmt was er nicht hingeleget hat. il gripe; il prend tout ce qu'il voit.
brać co na się (na sobie) auf sich nehmen. prendre sur soi; se charger de qu. ch. § weź tę sprawę na się; każdego poiedynkiem ne się wezmę.
**biorę sobie co w pamięć, w rozum.* etwas ins Gedächtniß fassen; begreifen. retenir dans la mémoire; comprendre.
bierze tabakę. er schnupfet Tabak. il prend du tabac.
brać ciało. zunehmen; fett werden. recouvrer son embonpoint; devenir gras. § ma byt dobry a ciała nie bierze.
wziąć damę w taniec. ein Frauenzimmer zum Tanze aufführen. entrer en danse avec un dame.
biorą te pieniądze. man nimmt dieses Geld; dieses

dieses Geld gilt. on prend cet argent; cette monoie a cours.
brać co na swą dusze. etwas auf seine Seele, auf sein Gewissen nehmen. prendre qu. ch. sur sa conscience; sur son ame.
brać co w przod. voran, zum voraus nehmen. prendre paravance.
brać kogo na stronę. auf die Seite nehmen, führen. prendre à part, à l'écart; tirer à côté.
wziąć na kieł. 1) von Pferden: ausreissen. 2) aufstützig, widerspenstig werden; einem die Zähne weisen. 1) prendre le mords, le frein aux dents. 2) regimber; résister; ne vouloir pas obéir; montrer les dents à qu.
wziąć kogo na ząb. von einem übel reden. déchirer qu. à belles dents; médire cruellement de qu.
wziąć na rozmyśl. zur Ueberlegung nehmen. prendre qu. ch. à délibérer.
wziąć po boku. Schläge bekommen; den Kürzern ziehen. recevoir des coups; avoir du dessous, du pire.
brać w się. 1) in sich ziehen, in sich schlukken. 2) halten ein gewisses Maaß. boire, attirer un suc. 2) contenir, porter une certaine mésure. § 1) bierze w się ziemia, bibuła wodę. 2) beczka bierze w się 72. garcy.
brać się. 1) sich nehmen lassen, als Arzeney. 2) sich annehmen. 3) anfangen, beginnen, sich an etwas machen; sich aufmachen. 4) sich wohin begeben wollen. 5) herkommen, entstehen. 6) bedeuten, als ein Wort. 7) nachschlagen, ähnlich werden. 1) se prendre comme un remède. 2) s'interesser, prendre part à. 3) commencer à; se mettre à. 4) vouloir aller; commencer à se retirer vers. 5) venir, dériver, provenir, procéder, déscendre. 6) se prendre en un sens; signifier. 7) imiter; marcher sur les pas de qu. § 1) to lekarstwo w wodzie się bierze. 2) brać się o tę krzywdę będę. 3) wziąć się z apetitem do potrawy; brał się z ochotą do tey pracy; iuż się do broni brali. 4) brał się do pokoiu; niedobitkowie w pobliższe się brali lasy. 5) bierze się ten zwyczay z tureckiego kraiu. 6) to słowo się na tę i na owę stronę bierze. 7) ieźli oyciec kostera, takiś się syn bierze.
biorę się precz; wybieram się w drogę. sich zur Abreise fertig machen. se mettre en chemin.
Bipont, *m.* Zweybrücken, *n.* Herzogthum in der Pfalz. Deuxponts *m.* un Duché dans le Palatinat.

Bipoński, *adj.* Zweybrückisch. de Deux-ponts. § Bipońskie księstwo.
Birba, *m.* ein vornehmer Bettler. personne de quelque condition qui demande aumône.
Biret, *m.* Baret, Art Mützen. birette, feutre s. m. sorte de bonnets.
Birkowiec, *m.* *vid.* Bierkowiec.
Birlet, *m.* kapelusz żydowski, Judenhut. bonnet ou chapeau de Juif.
Bis, *m.* böser Geist, Henker. l'esprit malin; démon; le diable.
do bisa. 1) Potztausend; daß dich der Henker. 2) viel. 1) le bourreau; ventre gris; cadedis; ventre-bleu; hache. 1) beaucoup. § 1) do bisa sparzyłem się. 2) do bisa tam graczow, złodzieiow.
Bisior, *m.* flamskie płotno. feinste Leinwand. de la plus fine toile.
Biskokt, *m.* biszkokt. 1) Schiffbrodt, Schiffzwiback. 2) Zuckerbrodt. 1) biscuit, pain qu'on mange sur mer. 3) biscuit, pâte faite au four dans des moûles.
Biskup, *m.* ein Bischof. Evêque.
Biskupi, *adj.* Bischöflich. épiscopal; qui est d'Evêque. § dostoieństwo Biskupie; Biskupia Rezydencya, władza.
Biskupstwo, *n.* 1) Bischofthum, *n.* Bißthum. 2) die bischöfliche Würde. 1) un Evêché. 2) Episcopat, la dignité épiscopale.
Biskupizna, *f.* Bischöfliche Güter oder Einnahme. domaine ou les revenus d'un Evêque.
**Bistoński, *adj.* } turecki. Türkisch.
**Bisurmański, *adj.* } Turc; qui est de Turc; Otoman. § Bistońska hydra.
**Bisurmanię się *v. f.* ein Türk werden. embrasser la Religion Turque.
**Bisurman, *m.* Bisurmaniec, *m. g.* *bisurmanka.* Türkischer Renegat; Türke. Rénegat Turc; un Turc.
Bisurmaństwo, *m.* die Türken; die Türkische Religion. les Turcs; le mahométisme.
Bitny. 1) streitbar, kriegerisch. 2) der sich gern herum schmeißt. 3) zum Feldzuge geschickt. 1) belliqueux, guerrier. 2) qui aime à se battre. 3) qui est en état de faire une campagne.
Bitwa, *f.* 1) Schlägerey, Scharmützel. 2) Feldschlacht. 3) Kampf mit Thieren. 1) les coups; combat, batterie, choc, mêlée, rencontre. 2) bataille. 3) joûte; combat d'homme à animal sauvage, ou d'animal à animal. § 1) powadzili się a potym przyszło do bitwy. 2) bitwę wygrać, przegrać, stoczyć. 3) bitwa i utarczki z bykami w Hiszpanii.
Bity, *adj.* *conf.* Biię, *v. a.* 1) gebähnt als ein Weg. 2) getrieben als ein Hammer.

mer. 3) gedruckt in der Druckerey. 1) frayé, battu, comme un chemin. 2) martellé; battu à coups de marteau; embouti, bossué. 3) imprimé dans l'imprimérie. § 1) bity gościniec, droga. 2) bite naczynie. *3) bite (drukowane) księgi.

Blacha, *f.* 1) ein Blech in der Münze. 2) Eisenblech, Blech. 3) Waffen, Rüstung. 4) Stichblatt am Degen. 1) lame, bande, plaque, platine. 2) fer battu; tole; feuille en fer. 3) armes, armure. 4) plaque; pas d'âne; partie de la garde de l'épée qui couvre la main, § 1) srebro nierobione w blachach. 2) dach blachą nakryty. **3) w żelazne blachy okryty Mars. 4) blachá u szpady.

blacha; *blacha pobielana.* Blech; weiß Blech. fer blanc.

blachą pokładam, pokrywam. beblechen, mit Blech belegen. blaquer.

Blacharski, *adj.* Klempner-. de taillandier en fer blanc.

Blacharstwo, *n.* Blechnerhandwerk, *n.* taillanderie, *f.*

Blacharz, *m.* *Blachownik, *m.* 1) Blechschläger, Blechschmied. 2) Blechner, Klempner. 1) batteur de fer. *2) ferblantier; taillandier en fer blanc.

Blachmal, *m.* Art damascirter Arbeit in Silber oder Gold. sorte de damasquinure en or ou en argent.

Blachmalowy, ist das Adiectivum von Blachmal. *c'est l'adjectif de* Blachmal.

Błąd, *g. błedu.* Fehler, *m.* Irrthum. *m.* Versehen, *n.* une erreur; faute, méprise, bévüe. § w ustawicznym żyie błędzie.

błędy drukarski. Druckfehler eines Buchs. un errata; les fautes d'un livre à corriger.

Bladnę, *bladnie, bladł* (*bladnął*) erblassen. pâlir, blêmir.* zbladł od strachu.

Blado, *adv.* blaß. d'une maniere pâle.

Bladoczerwony, *adj.* bleichroth. rougeâtre. *adj.* c.

Bladożołty. *adj.* blaßgelb. jaunâtre *adj.* c. de couleur de paille.

Bladość, *f.* Bleiche, Blöße. da pâleur; blêmissement, *m.*

Blady. *adj.* bleich. blaß. pâle, blême, blafard. § strach go, bladym uczynił.

Błądzę, *v. n.* 1) irre gehen, sich verirren. 2) fehlen irren. 1) s'égarer, se fourvoyer; s'écarter du droit chemin. 2) faillir, manquer, se tromper. § 1) błądzi po lesie, po polach. 2) zbłądził w tym bardzo.

błądząca gwiazda, f. Irrstern, *m.* Planet, étoile errante; planète.

Błądzenie, zbłądzenie, *n.* das Irren. égarement, faute.

Błagacz, *m.* Besänftigen. qui appaise.

błagacz m. ziele, vid. Wiesiołek.

Błagalnia, *f.* 1) in der Bibel: Gnaden-Stuhl auf der Lade des Bundes. 2) tempel, wo die Götter den Heiden ihre Oracula ertheilten. 1) *dans la Bible:* l'Oracle ou le Propiiatoire, une partie du Temple. 2) temple où les faux dieux rendoient des oracles aux païens.

Błagam, *v. a.* 1) sehr bitten. 2) besänftigen. begütigen. 1) supplier. 1) calmer adoucir, appaiser la colère. § 1) błagay oyca, aby ci to pozwolił; błagam Boga za tobą. 2) błagać czyy gniew; błagać pana rozgniewanego.

ofiara błagaiąca, f. Sühnopfer, *m.* un sacrifice expiatoire.

Błaganie, *n.* Besänftigung, Begütigung. adoucissement; l'action de modérer la colère de qu.

Błaho, *adv.* schlecht; auf eine geringe Art. de peu de valeur; d'une manière vile; chétivement.

Błahy, *adj.* schlecht, gering. vil, vilain, chétif. § błahy to podarunek.

Błąkacz, *m.* Landstreicher. homme vagabond; rodeur.

Błąkam się, *v. a.* 1) herum treiben, herum schweifen. 2) herum schweifen als die Gedanken. 1) errer; aller çà & là, vaguer, courir le pays, roder, être vagabond. 2) rouler, vaguer. § 1) błąka się po świecie, po kraiach. 2) błąkały się myśli niespokoyne.

błąkaiący się. herum irrend. vagabond, errant, ambulant.

błąkaiąca gwiazda. f. ein Planet. planète; étoile errante.

Błąkanie, *n.* das Herumtreiben. l'action d'errer; de vaguer.

Blakowanie, *n.* zblakowanie, *n.* das Verschießen einer Farbe, verschossene Farbe. couleur ternie; ternissure.

Blakuię, *v. n.* 1) verschießen. 2 *fig.* seinen Glanz verlieren. 1) se décharger, se passer, se déteindre, deuenir blafard; perdre sa couleur. 2) *fig.* se ternir, perdre son lustre. §. 1) sukno, pismo zblakowało. 2) cnota iego nigdy nie zblakuie.

Błam *m.* futra. Sack eines Rauchwerks zum Verkaufen. des fourrures cousuës ensemble en forme d'un sac pour les vendre.

Blamas, *m.* Fisch- oder Mandelgallerte. gélée d'amendes ou de poisson.

Blank, *m.* blankowanie na okręcie. Dalbort, Brustlehne, welche das Oberver-

deck eines Schiffes von beyden Seiten umgeben. le plat-bord d'un vaiſſeau, c'eſt une eſpèce de garde-fou ou d'appui qui regne à l'entour du pont. § upatować z blanku okrętowego.

blanki, f. pl. kramzanſy. die Zinnen auf einer Mauer. les crénaux d'une muraille.

Blankier. *m.* ein Blanket. un blanc ſigné; blanquet.

Blankowanie, *vid.* Blank.

Blankuię, blanki czynię. Zinnen auf einer Mauer machen. créneler; faire des crénaux.

Blaſk, *m.* Schein, Schimmer, Bliß. éclair, la ſplendeur; la lueur, clarté, éclat. § blaſk mieczow.

blaſk mi, blaſk mi to czyni. das Licht blendet mich. le trop grand éclat m'ebloüit les yeux, m'ofuſque la vue.

Blaſkooki, *adj.* der ein wenig ſchielet. qui regarde un peu de côté; un peu louche.

Blaſzany, *adj.* blechern. de fer blanc. § blaſzane towary; naczynia blaſzane.

Blaſzka, *f.* Blechlein. lame, petit plaque de métal.

Blaſzkowaty, *adj.* blachą obłożony. mit Blech belegt. plaqué.

Blat, *m.* 1) Blatgold, Silber zum vergolden oder verſilbern. 2) Blatt, Fläche, flache Seite, als an der Axt. 1) feüille de l'or ou de l'argent battu pour dorer ou argenter. 2) feuille, le champ, le plat; la partie plate comme d'une hache. § 1) Weź blat fayngultu a pozłoć. 2) blat u ſiekiery, u piły.

Bławat, *m.* 1) Stoff, *m.* Seidenzeug. 2) eine Kornblume. 1) étoffe de ſoie. 2) barbeau, bluët, aubifoin, *ſ. m.*

Bławatnik, *m.* 1) Seidenkrämer. 2) Seidenwürker. 1) mercier. 2) ferandinier.

Bławatny, *adj.* 1) aus Seide gewürkt, Seiden. *2) blau, ſ. modry. 1) fait de ſoïe. *2) bleu, *vid.* modry.

Bławy, *adj.* modroblady. Bleichblau. bleu pâle. § bławe oko.

Blaygiel, *m.* blaue Malerfarbe. bleu artificiel pour peindre. § blaygielem feryowac bryzelią.

Błażek, *m.* krążek woſkowy. rund Stück Wachs. un petit rond de cire.

Błazen, *m.* błazeniec, co ſię błazeńſtwem bawi. luſtiger Rath, Hanswurſt, Stocknarr. baladin, boufon, plaiſanteur, harlequin, Jean-potage, zani. § błazen u ciarlatana; byłem u błazeńca i przypatrowałem mu ſię; błazen u dworu częſto prawdę powie.

błazen, m. ein Thor, ein Narr. un ſot, un fou; baladin, fat. § nie czyń ſię błaznem gdyś nie ieſt; chce z niego mieć błazna; o błaźnie nad błazny.

wielki błazen, m. Erznarr. fou à courir les champs; fou de haute gamme; fou à lier; ſot à trois lettres.

w błazna kogo poſtrzydz; golić kogo iako błazna. einen zum Narren haben. jouer qu. faire un pié de nez à qu.

błaznem się czynić każdemu wolno. wer ein Narr ſeyn will, der ſey ein Narr. qui voudra faire le fat, le faſſe, il eſt permis.

Błazenek, *m.* ein Närrchen. petit ſot; badin.

Błazeńſki, *adj.* närriſch, albern, einfältig. ſot, fou, fat, impertinent.

*Błazeńſkie. } *adv.* wie ein Narr, närri-
po błazeńſku. } ſcher Weiſe. ſotement, fo-
Błazeńſko. } lement, ſans eſprit.

Błazeńſtwo, *n.* Narrheit, Thorheit. folie impertinence, ſotiſe, fadaiſe, nigauderie.

Błazgoń, *m.* głupiomowny. närriſcher Plauderer, alberner Schwäßer. radoteur, claquedent, qui dit des impertinences ou des ſaletez; babillard impertinent; fagotin.

Błazgonię, *v. a. et n.* närriſches, garſtiges Zeug reden, albern. niaiſer, nigauder; dire des ſotiſes, des impertinences ou des paroles ſales.

Błazgonienie, *n.* ſproſnomowność. närriſche, unflätige Reden. radoterie; des paroles ſales; des ſaletez, des ordures; fadaiſe.

Błaznica, *f.* 1) eine Närrin, Hofnärrin. 1) fole, ſote, impertinente; baboüine, nigaude. 2) boufonne, celle qui plaiſante.

Błaznię, *v. m.* kogo. äffen, bethören, zum Narren machen; verblenden. aveugler, ébloüir, faſciner, afoler; rendre fou, infatuer. § zbłaznił ten oſzuſt Panow tak mądrych.

Błaznowanie, *n.* Narrenspoſſen. folatrie, boufonerie, farces, badinerie.

Błaznuię, *v. n.* faſeln, haſeliren. badiner, boufonner; plaiſanter, folâtrer, niaiſer; faire de petites folies; baboüiner.

Blech, *m*, bielnik, *m.* eine Bleiche, Bleichplaß, *m.* Treugeplaß, *m.* blancherie, *f.* blanchiſſerie; aſſui. *m.*

Blecharſki; *adj.* zum Bleichen gehörig. de blanchiſſeur.

blecharſki młyn. eine Walkmühle. moulin à foulon, *m.*

Blecharz, *m.* wybielacz płocien. Leinwandsbleicher. blanchiſſeur; blancheur de toile.

Blechuię, *v. a.* bleichen Leinwand, Wachs. blanchir de la toile, de la cire.

blecho-

Blechowanie, *n*. das Bleichen. l'action de blanchir.
Bledne *v. n. blednie, bladł(blednął.)* erblas-
Bledniele, *v. n.* } sen. bleich werden, blêmir, pâlir, devenir pâle.
Blednienie, *n*. das Erblassen. blêmissement.
Błędny, *adj*. fehlerhaft, irrig. plein de fautes; vicieux; plein de défauts; erroné.
błędny, *błądzący*. verirrt, irrend. errant, égaré. § pies błędny; bydło błędne.
Blegocę, Blegot, *vid*. Blekocę.
Błękitny, *adj*. blau. bleu.
Blekocę, *v. n. ce, tał*. stammeln, lallen. bégayer, baragoüiner, brédoüiller, gazoüiller. § niemowiątko blekotać i szeplunić poczyna.
Blekot, *m*. Laller, Stammler, der die Worte verbeißt. baragoüineux; un bègue, brédoüilleur.
blekot, *m. ziele*, *vid*. Bielun.
Blekotanie, *n*. das Lallen, das Stammlen. begayement, bédoüillement.
Bleyczyk, *n.g.a*. ołowek. Bleystifft, Bleyfeder. creyon, crayon de plomb.
Bleywas, *n*. Bleiweiß. de la ceruse; du blanc de plomb.
Bliski, *adj*. 1) nah. 2) nah, verwandt. 3) benachbart. 1) proche, qui est près. 2) proche, qui touche qu. de bien. près, *en parlant des parens*. 3) voisin. § 1) bliski czasem, mieyscem; dom bliski zamkowi. 2) bliski mi powinowactwem, krwią; bliski to moy krewny. 3) bliskie miasta.
bliższy. näher. plus proche.
Blisko, *adv. et pr. g.* * *d*. nahe. 2) beynahe, fast. 1) proche, auprès, près. 2) presque, près. § 1) tu blisko mieszka; stoi blisko krola (krolowi) 2) blisko miesiąca się tu bawił.
blisko, *przy*; *zaraz blisko*. gleich dabey; nahe bey. attenant; tout près de; tout contre. § blisko przy krolu; zaraz blisko domu twego.
z *bliska*, *adv*. in der Nähe. de près. § z bliska na to patrzałem.
bliżey, *adv.f*. näher. plus proche: plus près.
Bliskość, *f*. 1) Nähe, näher Ort. 2) Nähe der Verwandschaft. 3) Nachbarschaft. 1) proximité, chose proche. 2) proximité du sang. 3) le voisinage; quartier, lieu qui n'est pas éloigné. § 1) bliskość mieysca, czasu; bliskość wesela twego mię tu zatrzymuie. 2) bliskość krwie powinowactwa. 3) w bliskości tego nie dostaniemy.
Bliskowid. *m*. krotkiego wzroku. ein Kurzsichtiger. un miope; qui a la vuë courte.

Bliża, *f. vid*. Bliskość.
Bliż, z bliża. *adj*. in der Nähe. de près. § z bliża na bitwę patrzał.
Bliziuchny, *adj*. sehr nahe. fort proche.
Blizna, 1) Narbe. 2) Muttermahl. 1) cicatrice, 2) macule, tache naturelle qu'on apporte en naissant. § 1) blizna-mi przykryty żołnierz.
Blizneczka, *f*. 1) Närbchen. 2) Muttermählchen. 1) petite cicatrice. 2) petite marque naturelle.
Bliźniaczka, *f*. Zwillinginn. jumelle; une des filles nées d'une même couche.
Bliźniak, *m*. } Zwilling. jumeau.
Bliźniec, *m.g. bliznca.* }
bliźniacy trzey; *troiacy*. Dreylinge, drey Zwillinge. trois frères jumeaux.
Bliźni, *f. m. g. bliźniego*. der Nächste. le prochain. § kochay bliźniego, iak siebie samego.
Bliźnięta. } Zwillinge. jumeaux; deux
Bliźncowie. } garçons d'une même couche
bliźnięta gwiazdy. die Zwillinge, ein himmlisches Zeichen. le signe des bessons, les jumeaux, un signe du Zodiaque.
bliźnięta rodząca. die Zwillinge gebähret. celle qui enfante des jumeaux.
Blizny, *g. bliznego*, *vid*. Bliźni.
Błocę, *v. a et n*. kothig machen. croter; remplir de crote.
Błociany, *adj*. z błota. aus Koth gemacht. fait de bouë. § błociana ściana.
Błocisty, *adj*. błotny, błota pełny. kothig. boüeux, bourbeux; gacheux fangeux, limoneux, croté, plein de bourbe, § błociste teraz drogi.
Błogi, *adj*. glückselig, vergnügt. 2) herrlich, verehrungswürdig. 1) heureux, content; plein de prospérité. 2) auguste, vénérable, magnifique. § 1) błogi prowadzi żywot. ** 2) krol nasz niech będzie prawdziwie Augustem to iest błogim.
Błogo, *adv*. wohl, glückselig, vergnügt. heureusement, bien.
błogo mi, v. imp. es ist mir wohl; es ist mir wohl zu Muthe. être content; être en bonne humeur. § błogo im było przy nim: błogo temu co chleb swoy doma zarobić może: albo tey Pannie nie błogo, że tak blednieie.
Błogosławię, *a. et n*. komu. gutes wünschen; segnen, einsegnen. bénir, donner la bénédiction. § przy śmierci swoiey błogosławił synowi: pobłogosławił mu Bog pracę.
Błogosławię *błogosławić kogo*. 1) segnen, benedeyen. 2) Gott preisen, loben. 1) bénir, faire prospérer. 2) bénir Dieu; le combler de louanges et bénédictions.
§ 1) Ubło-

§ 1) Ubłogosławił Bog Oyczyznę zwycięſtwem, ſzczęśliwym i kwitnącym pokoiem. 2) błogosławny Boga ſtworcę naſzego.
niech cię Bog zpobłogosławi. Gott ſegne dich. Dieu vous veuille bénir; Dieu vous béniſſe.
Błogosławienie, *n.* Preis, Lob, Verherrlichung Gottes. bénédiction; louange à Dieu.
błogosławienie, n. } 1) Einſegnung;
Błogosławieńſtwo, *n.* } das Segnen. 2) Heil, Glück, Wonne, Seggn, Wünſche. 1) bénédiction; ſigne de croix avec quelques priere. 2) bénédiction, proſpérité; voeux.
błogosławieńſtwo Boże, n. der Segen Gottes. la bénédiction Divine, la bénédiction den haut.
Błogosławiony, *adj.* geſegnet. 2) ſelig geprieſen, gottſelig. *3) glückſelig. 1) béni, favoriſé de Dieu, comblé de ſes graces. 2) glorifié, bienheureux, béatifique, béat, *3) comblé de proſpérites; heureux.
błogosławieni, ſ. m. pl. die ſelig Geprieſenen. les bien-heureux.
Blokada, *f.* } oſtęp, *m.* opaſanie miaſta.
Blokuz, *m.* } Einſchließung, Berennung einer Stadt; Blocade. blocus; un ſiège qui conſiſte à garder les avenues d'une ville. § wcześnie ſię na blokadzie oſadził: blokuz to raczey był a nie oblężenie.
**blokuz, m. twierdza, f.* Burg, Feſtung. fort; place forte.
Blokuię, *v. a.* bloquiren, einſchließen eine Stadt. bloquer une ville. § blokował to miaſto.
Błono, *f.* 1) Glasfenſter oder vorgezogene Haut im Fenſterloch. 2) Anat. Fell, Haut. 3) Anat. Oberſchmeerbauch. 4) Nachgeburt. 1) vitre ou champi qu'on met dans la baye d'une fenêtre. 2) *anat.* tunique, membrane. 3) *anat.* épigaſtre, *m.* la partie antérieure de bas ventre. 4) l'arriére-faix, le délivre. § 1) wprawić błonę w okno; niemaſz w tey izbie błon, choć ſą okna.
błona ktora wnętrzności okrywa; kałdun, f. das Gedärmnetz. epiploon, *m.* coiffe qui entortille les flancs.
błona, f. we wnętrzu poprzeczna. das Zwergfell, Bruſtfell, Mittelfell. le diaphragme.
błona, f. kiſzkowa. das Gekröſe; das Meſenterium. le méſentère.
Błoniany, *adj.* } Anat. häutig. *anat.* mem-
Błonowy, *adj.* } braneux.
Błonie, *n.* Aue, Trift, Ebene. plaine propre à pâturer les beſtiaux. § paśli bydło na błoniu.
Błonka, *f.* Anat. dünnes Häutchen. *anat.* pannicule; tunique, pellicule, taye. § błonka w ktorey ząb siedzi ma złączenie z błonkami, co ſą w uſzach; błonka siatkowa w oku.
błonki mozgowe, f. pl. die Hirnhäutlein. méninges; tuniques qui envelopent le cerveau.
błonka mozgowa, f. gruba. das harte Hirnhäutlein. la dure-mére.
błonka mozgowa f. cienka. das dünne Hirnhäutlein. la pie-mére.
błonka, f. choroba na oku. Fell über dem Auge, eine Krankheit. ongle, *m.* une maladie de l'oeil.
Błonoſkrzydły, *adj.* } verſehen mit häuti-
Błonolotny, *adj.* } gen Flügeln ſtatt der Federn. qui a des ailes membraneuſes au lieu des plumes. § nietoperz błonolotny.
Błotnieie, *imperſ.* zu Koth werden; kothig werden. ſe changer en bouë; devenir bouë.
Błotny, na błocie roſtący, leżący, z błota wzięty. ſumpfig, Sumpf-. de marais, marécageux, § woda błotna; opich błotny.
błotny, błociſty. kothig. bourbeux, boueux; croteux. rempli de bouë.
Błoto, *n.* 1) Koth, Dreck. 2) Gaſſenkoth. 1) bourbe, fange. limon. 2) crote, bouë.
błota, ſ. n. pl. ſumpfichte Oerter, Kothlachen. bourcier; lieu plein de bourbe de crote.
blu blu. Glucks Glucks; das Klucken eines laufenden Getränks. glouglou le ſon d'une liqueur qu'on verſe d'une bouteille. § wodkami co raz blublu z puzderka się posilała.
Bluię, *ie, ut.* ſich brechen, ſich übergeben. vomir; rendre par haut.
Bluſkier, *m.* Weiberpalatin mit dem Vorſtecklatz. palatine pour les Dames avec l'écharpe.
Bluſzcz, *m.* (*hedera*) Epheu. le lierre; Il croit tantôt en arbre et tantôt en arbriſſeau.
bluſzcz poziemny, m. (hedera terreſtris) Gundelreben, Erdepheu. lierre terreſtre; plante à laquelle on a donne ce nom, à cauſe de quelque reſſemblance qu'on a cru trouver de ſes tiges rempantes et de ſes feuilles avec celles du veritable lierre.
bluſzcz drzewny, m. (hedera arborea) groſſer Epheu. eſpèce de lierre à petites feuilles.
Bluſzczoperz, *m.* błyſzczyki, *ſ. f. pl.* ziele. (*gramen Parnaſſi*) Parnasgraß, Einblatt. parnaſſia *f*, eſpece d'Ophris.

Błuszczowy, *adj.* 1) Epheu=. 2) auf Art der Epheublätter. 1) de lierre. 2) semblable au lierre. § 1) bluszczowe iagody. 2) bluszczowym liściem ryty.
Bluy, *f. m.* Brecher; der sich oft übergiebt. celui qui vomit souvent.
Bluźnię, *v. a. et n.* lästern. blasphémer.
Bluźnierca, *m.* } Lästerer, Gotteslästerer.
Bluźnierz, *m.* } blasphémateur.
Bluźnierski, *adj.* lästerlich. blasphématoire, plein de blasphémes.
Bluźnierstwo, *n.* Lästerung. un blasphème.
Blwociny, *f. f. pl.* to co wyrzucaią. das Weggebrochene; Gespyenes. vomissement, ce qu'on a vomi.
Błyskam, *v. m. F. błysnę, czym.* blitzen, als der Degen. briller, rayonner, reluire; luire beaucoup. § błysnął miecz iego; błysnął, wybłysnął ogień; błysnął szablą.
Błyskam się, błyskać się v. r. 1) blitzen am Himmel. 2) blitzen, schimmern. 1) éclairer; faire des éclairs. 2) reluire, éclater, jetter une luer. § 1) błyskało się. 2) iako się miecze błysnęły w obu ręku.
Błyskanie, *n.* das Blitzen. 2) das Blitzen als des Schwerdts. 1) tems plein d'éclairs. 2) éclat, lueur éclatante.
Błyskawica, *f.* 1) Blitz, *m.* 2) Blitz, Feuer des Gewehrs. 1) éclair; feu du ciel. 2) feu, coups d'armes. § 1) Jowisz błyskawicę puszczaiący. 2) błyskawica z dział burzących; miedzy codzienną ogniow nieprzyiacielkich błyskawicą.
Błyskawica, f. kamień drogi. (astrapias) Edelstein, der wie ein Blitz glänzet. sorte de pierre prétieuse qui est fort brillante.
Błyskawiczny, *adj.* Blitz=, den Blitz betreffend. d'éclair, qui regarde l'éclair.
Błyskawka, *f.* im Scherz: Plempe, Fuchtel; Degen oder Säbel. *bourl.* flamberge; l'épée ou le sabre.
dobyt błyskawki. er zog von Leder. il a mis la flamberge au vent.
Błyskotam, *v. n.* czym. 1) mit etwas einen Glanz, einen Schein machen. 2) im Scherz: paradiren, prangen. 1) faire une splendeur avec qu. ch. faire briller. 2) *bourl.* faire parade de qu.
Błyskotki, *f. plur.* glänzender Putz. un lustre; parure brillante, gentillesses. § nakładła na się pstrocin i błyskotek.
Błyśnienie, *n.* das Blitzen, Schimmern. la lueur; éclat, éclair.
Błyśniony, *adj.* das geblitzet, geschimmert hat. qui a jetté un éclair, ou une lueur. § Z oczu ginie grom z obłoku błyśniony.

Błyszczak, *f. m.* robaczek; złotnik, *f. m.* Johanniswürmchen. vers luisant.
błyszczak, m. ryba morska; świetlik, m. Nagelschulpe, Nagelschale, ein Seefisch in zwey Schalen, der des Nachts schimmert. un poisson de mer enfermé en deux coquilles qui jette la nuit une sorte de lueur.
Błyszcze, Błyszczę się *szczy, szcz, ał, szczeli.* strahlen, blitzen, schimmern. jetter du feu, reluire; rayonner. § oczy mu się błyszczą od gniewu. Błyszczy oczyma.
błyszczący się, blitzend, schimmernd. flamboyant, brillant, reluisant, rayonnant.
Błyszczyki, *f. f. plur.* ziele, *vid.* Bluszczoperz.
Bo, bowiem, albowiem, *conj.* denn, dieweil, weil. car, parceque, § nie poydę tam, bo czasu nie mam.
Bob, *m.* eine Bohne, Bohnen. une fève, des fèves. § bob rozdwoiony; bob z wołowiną.
bob biały, m. weiße Bohnen. caricot, fèves blanches.
bob albo groch Turecki. türkische Bohnen, Faselen. faséoles; c'est une espece de de légume qui est de la nature de fève.
bob Egipski, bob wodny, (Colocasia) egyptische Bohne. fève d'Egipte, cette plante produit de grandes feuilles; sa tige est grosse d'un doigt, haute d'une coudée, et sa fleur est de couleur de rose.
bob pstry, m. bunte Bohnen. fêves batiolées; fêves mêlées.
bob kamienny, m. (Anagyris) Bohnenbaum und dessen Frucht. bois puant, l'arbre & le fruit, l'arbre est d' une moyenne grandeur, son bois est pâle, et son ecorce d'un verd brun; ses feuilles sont oblongues, poin tuës, vertes par dessus, et blanchâtres par dessous; ses fleures sont jaunes et soutenues par une Calice blanche, comme argentée, à ces fleurs succedent des gousses qui renferme la semence.
Bobek, *m. g. a.* 1) Lorbeerbaum. 2) Lorbeerast. 3) Lorbeerbeere. 4) Böhnchen. 1) laurier un arbre, 2) laurier, branche de laurier. 3) baye de laurier. 4) petite fêve; féverole.
bobek owczy, koni, myszy, ieleni &c. Norbel von Schafen, Ziegen; Mäusedreck; Kötel, Losung des Hirsches. fumée, crote, excrement de brebis, de bouc, de souris, de cerf.
Bobełka, *f.* krowka. Roßkäfer, Mistkäfer. fouille merde, escarbot.
Bobiasty, bobowaty, *adj.* bohnenartig. semblable aux fèves.

bob-

bobiasty kamień, m. bobowaty kamień, m. Bohnenstein, er ist schwarz und gleichet einer Bohne, wenn er zerbrochen wird. cyamée, *f.* pierre qui est noitre, & étant cassée, elle ressemble à une fève.

Bobowiny, *f. plur.* Bohnenstroh, *n.* tige *m.* paille de fèves.

Bobkowy, *adj.* Lorbeern. de laurier. § bobkowy oleiek, ogrodek; bobkowym wieńcem, liściem uwieńczony, ozdobiony zwycęczia, Poeta.

Bobowisko, *f. n.* Bohnenbeet, *n.* planche de fèves.

Bobowńik, *m. vid.* Potocznik ziele.

Bobowy, *adj.* Bohnen-, zu Bohnen gehörig. de fève; à fève. § bobowa mąka, misa, polewka; bobowy placek.

bobowa plama, f. schwarzes Fleckchen auf der Bohne. petite marque noire qui paroît au bout de la fève.

Bobr, *m.* Bieber, Castor. un bièvre, castor.

bobrowy kapelusz. ein Castorhut. un castor; chapeau de poil de castor.

iako bobr płacze. er weint wie ein altes Weib. il pleure comme une femme.

Bobrowy, *adj.* bibern. de castor.

bobrowe stroie, f. n. pl. Biebergeil. castorée; castoreum.

Bobruię, *v. n.* iako bobr brodzę w wodzie, w błocie. watscheln im Wasser, im Koth. patruiller; canetter; aller dans l'eau ou dans la bouë.

*Boch, tułow woli. Rumpf als vom Ochsen. le tronc; le corps, par exemple d'un boeuf.

Bochen, *m. g. bochna,* Bochen chleba długawy. 1) Brod; Brodwecken. 2) gegossener länglichter Klumpen Metall. 1) pain rond; bigorne; pain qui finit en deux pointes. 2) lingot de metal. § 1) trzy kupił bochny; ziadł poł bochna chleba. 2) trzy bochny miedzi, śrebra.

Bochenek, *m.* } *g. a.* bułka. ein kleines rundes Brod. petit pain rond.
poet. Bochonek, }

Bocian, *m.* Storch, *m.* cigogne.

bocian cudzoziemskie; iba. schwarzer Storch; egyptischer Storch. cigogne noire; ibis.

kontent iakby go bocian nosem iskał. er denkt, es hat ihn ein Hase geleckt. il s'imagine d'avoir raison d'être content; il croit avoir trouvé la pie au nid.

Bociani, Bocianowy. Storchen, Storchs-, de cigone.

bociane nosy albo noski, ziele. (geranium) Storchschnabel. bec de cigogne.

bocianie gniazdo, n. Mastkorb auf den Schiffen. gabie, carquois, cage, hune, qui est au haut du mât de navire.

Bocianię, *n.* junger Storch. cigoneau, *m.* le petit de la cigogne.

Bocik, *m. g. a.* ein kleiner Stiefel. bottine; petite botte.

Boćwina, *f.* Botwina, *f.* listki ćwiklane. Mangoldblätter. cardes de poirée.

Boczę, *v. n. czy, czył.* seitwärts gehen, verfehlen, nur in den *compositis.* aller vers un côté. *ce verbe n'est reçû que dans ses composez.* § zboczył z drogi, z prawdy.

Boczek, *m. g. boczka, conf.* Bok. eine kleine Seite. petit côté.

Bocznica, *f.* Kriegsb. die Flank. einer Bastay. *Fortif.* le flanc d'un bastion.

Boczny, *adj.* do boku należący. Seiten-. qui est au côté; de côté; latéral. § boczna linia.

Boday, *bogday, *conj.* 1) wollte Gott; Gott gebe. 2) ich wollte wünschen, daß; wenn er doch. 3) wenn nur. 4) vielleicht. 1) plût à Dieu que; Dieu veuille que. 2) que, *pour exprimer quelque souhait ou quelque imprécation.* 3) pourvûque. 4) peut être. § 1) boday się taki rodził; bodaieś się dobrze miał; boday to dziecię urosło; osiwiało; boday się szczęśliwie wrocił; boday nie tam szedł. 2) boday tam moia noga nie postała, boday był tam zdechł; bodaybym się nie wrocił; boday wypił paiąka; boday się udawił; boday wisiał; boday powieszano te wieszczki, co mi nieprawdę powiedzieli. 3) boday było tak wiele. * 4) boday (podobno) nie ten, boday tam iest.

* * *

auf boday folget das verbum im præter. in den drey ersten Bedeutungen. *cette conjonction régit le prétérit dans les trois prémières significations.*

boday cię. daß dich der Kuckuck. le bourreau; diantre; que le diantre.

boday nie przemowił. wenn er doch stumm wäre. qu'il soit devenu muët.

boday nie zażył. er fresse den Tod daran. qu'il s'étouffe de ce morceau.

boday się nie snił. auch im Traume wünsche ich ihn nicht zu sehen. je ne le voudrois pas voir même dans un songe.

boday się ty tak upił iak moy nieprzyiaciel. wenn es dir doch so wie meinen Feinden gienge. qu'il vous arrive tout ce que je souhaite à mes ennemis.

bodaieś tak zdrow był iako niemasz. wollte Gott, daß du so gesund bleibest als jemand. plût à Dieu que vous jouïssiez d'une parfaite santé.

boday zdrow; Boże day zdrowie. zu einem Niesenden: Prosit; Gott gebe Gesundheit. *à ceux qui éternuent:* Dieu vous bénisse.

Bodę, *v. a. bodzie, bodł.* 1) mit Hörnern stoßen.

stoßen. 2) stoßen. 3) spornen, anspornen. 4) fahren, dringen in das Herz. 1) frapper des cornes. 2) heurter; pousser, porter un coup. 3) pousser, piquer le cheval; donner de l'eperon; talonner. 4) percer de douleur; pénétrer jusqu' au coeur. § 1) woł bodzie konia. *2) bodłem (trąciłem) go łokciem. 3) zabodź konia. 4) ta nowina w serce mie ubodła; ten przypadek go bożdź musi.

bodą się woły. die Ochsen stoßen einander. les boeufs se heurtent.

Bodłak, *m. g. aka,* } (*spina alba*) Weißdorn. aubéspine, *f.* aubépine, *f.*
Bodzieniec. *m. g. bodzieńca,* }

Bodziec, *m. g. bodźca.* 1) Stachel, Dorn, das Vieh zu treiben. 2) Spornrädlein. 3) Spornstab, Stock mit einem Stachel, die Pferde zu stechen. 1) éguillon pour piquer les boeufs. 2) molette; fer d'éperon avec quoi on pique le cheval. 3) valet; bâton avec une pointe pour piquer les chevaux.

bodziec, m. w. lasce. Stachel im Stock. pointe de fer dans une canne.

Bodzenie, *n.* das Stoßen mit Hörnern, mit Spornen. l'action de frapper avec les cornes, de pousser avec l'éperon.

Bodzony, *adj.* gestoßen mit Hörnern, mit Spornen. frappé avec des cornes; piqué. avec l'éperon.

Bog, *m.* rzeka. Bog, ein Fluß in Podolien. Bog une rivière en Podolie.

BOG, *m.* Gott. Dieu. § słońca bez słońca a Boga bez Boga widzieć nie możesz; więcey Bog ma niźli rozdał. *prov.* Bog nieskończony w doskonałości, borzeczy nieskończone w rożności może uczynić, zaczym ich doskonałości w sobie zawiera.

Bog ci zapłać. Gott vergelte es dir. Dieu vous le rende. § dobrym Bog zapłać, a złe niech czart weźmie.

dla Boga; przebog. um Gottes Willen; bey Gott. par l'amour de Dieu; jour de Dieu; du Dieu.

do Boga. 1) zu Gott. 2) überflüßig, genug, häufig. 1) à Dieu, vers Dieu. 2) abondanment, beaucoup. § 1) do Boga gdy trwoga, *prov.* 2) do Boga ma pieniędzy; do Boga ta... Doktorom.

Bogby to dał. Gott wollte dieses; Gott gebe es. Dieu le veuille.

z Bogiem; z bogiem. billig, mit Billigkeit. raisonnablement, équitablement. § co z Bogiem; z Bogiem; z Bogiem sądź, czyń, przedaway.

Boże! Gott! Dieu! § Boże mu tam pośliy dobrą godzinę; Boże mu odpuść; Boże odpuść coś uczynił; Boże mu day wieczne odpocznienie.

Boże moy. mein Gott. mon Dieu § o Boże moy iaki nierząd!

zachoway mię tego Boże. Gott behüte mich davor. Dieu m'en garde; Dieu m'en préserve.

zachoway Boże; uchoway. Boze Gott behüte. à Dieu ne plaise.

Boże day to; dałby to Bog. das wollte Gott geben. Dieu veuille cela.

dałby Bog. wollte Gott. plût Dieu,

Boże day żeby. Gott gebe das. Dieu veuille que.

Boże cię prowadź. Gott führe euch. Dieu vous conduise.

wspomoż cię Boże. Gott helfe, Gott stehe euch bey. Dieu vous soit en aide; Dieu vous aide; Dieu vous soit à l'aide, en aide, Dieu vous assiste.

Boże cię przeżegnay; Boże day zdrowie; szczęść ci Boże; Boże day szczęście. Gott helf; Gott behüte dich. Dieu vous bénisse; Dieu vous conserve; Dieu vous garde; Dieu vous contente. § piękne dziecię Boże ie przeżegnay.

Bogu dzięka. Gott sey Dank. Dieumerci.

prosić na żywy Bog. vor Gott und nach Gott bitten. prier au nom du Dieu vivant.

wszędy Pan Bog, prov. 1) Gott ist überall. 2) Gott verläßt niemanden. 1) Dieu est partout. 2) Dieu n'a fait personne pour l'abandonner.

Boga wzyway a ręku przykładay. bete und arbeite. priez Dieu et travaillez.

iakby z Bogiem trzeci dzień gadał, prov. als wenn er den Heiligen die Füße abbeißen wollte. c'est un franc bigot.

Bogacę, *v. a.* 1) reich machen, bereichern. 2) überschütten. 1) rendre riche; enrichir. 2) combler, remplir. § 1) handel kupcow bogaci. 2) chwałą kogo zbogacić, ubogacić.

bogacę się, v. r. } reich werden; sich bereichern. s'enrichir; devenir riche.
Bogaceię, *v. r.* }

Bogacenie, *n.* das Bereichern. enrichissement; l'action d'enrichir.

Bogactwo, *n.* Reichthum, meistens im *plur.* richesse; *on met ordinairement ce mot au plurier.* § bogactwa Państwa tego; bogactwa wymowy.

Bogacz, *m.* ein Reicher. un riche. § bogaczu pamiętay na ubogich; *prov.* bogacz a świnia, po śmierci zwierzyna. *prov.*

Bogarodzica. 1) Gottesgebärerin, Mutter Gottes. 2) ein gewisses uraltes Lied der Mutter Gottes zu Ehren. 1) la Vierge Mère, la Mère de Dieu. 2) parthénie; palinod, palinot, *m.* une himne antique consacré à la gloire de la Sainte Vierge.

Bogato, *adv.* reich. richement. § bogato ubrany.
Bogaty, *adj.* eig. und fig. reich. *prop. & fig.* riche. § bogaty w pieniądze, w rozum, w księgi; bogaty nadzieią.
bardzo bogaty. sehr reich. opulent ente.
kolor bogaty. satte Farbe. couleur riche; couleur chargée.
Bogday, *vid.* Boday.
Bogdan, *m.* Deodat, ein Mannsname. Deodate; Diésaint, Dieu-donné, nom d'homme.
Bogini, *f.* Göttin. déesse.
Bogoboynie, z Bogiem, *adv.* gottsfürchtig. religieusement; pieusement; avec crain-
Bogoboyność, *f.* Gottesfurcht. crainte de Dieu.
Bogoboyny, *adj.* gottesfürchtig. religieux, craignant Dieu, timoré.
Bogochwalca, *m.* Gottespreiser. qui loue & honore Dieu; adorateur de Dieu.
Bogomodlca, *m.* Beter; der Gott bittet, Vorbitter bey Gott. qui prie Dieu; un dévot; priant Dieu.
Bogomyślność, *f.* Betrachtung göttlicher Dinge. la contemplation des choses Divines. § bogomyślnością się bawić.
Bogomyślnie, *adv.* gottesfürchtiger Weise. religieusement; pieusement.
Bogomyślny, *adj.* 1) der Betrachtung Gottes ergeben. 1) gottsfürchtig. 1) contemplatif; adonné à la contemplation des choses Divines. 2) réligieux, dévot, pieux. § 1) bogomyślny to człowiek. 2) bogomyślny wiedzie żywot.
Bogumił, *m.* Gottlieb, ein Mannsname. Téophile, nom propre d'homme.
Bogumiła, *f.* Theophila. Téophile.
bogumiła, f. ptak. Grünfinke, Kirschfinke. verdier, *m.* un oiseau.
Bogusław, *m.* Boguslaus, ein Mannsname. Boguslas, Téocle, nom propre d'homme.
Boh rzeka, *vid.* Bog. rzeka.
Bohater, Bohatyr. Held. héros, *m.* capitaine, *m.*
Bohaterski, Bohatyrski. Helden-. heldenmäßig. héroïque, de héros.
Boiar, *m.* Boiarzyn, *m.* Bojar oder Edelmann in Moscau und Lithauen. Boïar; c'est un gentilhomme en Moscovie & en Lituanie.
Boiaźliwie, *adv.* furchtsam. craintivement. avec crainte.
Boiaźliwość, *f.* Furchtsamkeit. timidité.
Boiaźliwy, *adj.* furchtsam. timide, peureux, craintif.
Boiaźń, *f.* Furcht. crainte, la peur.
boiaźń wielka, f. große Furcht. la frayeur, épouvante.
boiaźń Boża, f. die Furcht Gottes. la crainte de Dieu.

Boię się, *v. r. & n. boi, boiał (bał)* 1) sich fürchten. 2) in Sorgen stehen, besorgen; befürchten. 1) craindre, redouter, avoir crainte. 2) craindre pour qu. être fort en peine, trembler pour qu. § 1) boy się Boga; boi się kiia. 2) boię się tey potrawy, aby nie szkodziła: serce mi się o was boi; boieć się, (bać się) o syna swoiego muszę; boię się o moię oyczyznę.
Boiewisko, *n.* Scheunentenne. aire de grange.
Boiownik, *m.* Krieger. Soldat. soldat, capitaine, guerrier.
Boiowy *adj.* zum Kriege gehörig, kriegerisch. de guerre, belliqueux, martial.
Boisko, *n. vid.* Boiewisko.
Boiuię, *v. n.* z kim. kriegen, kämpfen, streiten. faire la guerre; combatrre.
Bok, *m.* die Seite. le côté, flanc. § leży na boku; na bok prawy, lewy położyć.
bokow bolenie, n. Seitenstechen. pleureusie; le point ou la douleur de côté. § bokow bolenie cierpi.
z boku; bokiem, adv. von der Seite her. de côté; obliquement.
bokami; bokiem, adv. von der Seite. en flanc; par les flancs. § Wieszali się za nieprzyiacielem bokami.
o bok; o bokiem. zur Seite. côté à côté; à côté de qu. § o bok (o bokiem) z kim idę.
o bok. einem an die Seite; gleich. à côté; à l'égal; du pair. § insi tego Pana o bok z krolem sadzali.
ledwiem od śmiechu bokow nie rwał. ich hätte vor Lachen platzen mögen. j'ai pensé crever de rire.
wypełnić boki. 1) sich befressen. 2) dick und fett werden. 3) sich auffressen; seinen Beutel spicken. 1) se gorger, se crever; manger trop. 2) devenir gros & gras; s'engraisser. 3) s'emplumer; faire ses choux gras.
*Bokał, *m.* Pokał, *m.* Becher, Pocal. bocal, grosse coupe qui est propre pour y boire.
Bokwica, *vid.* Bukwica.
Bol, *m.* Boleść, *f.* Bolenie, *n.* Schmerz. la douleur; mal, *m.* § bol zadaię, czynię; nieznośne cierpi bole; bolu umnieyszać; w bolu moim.
bol rodzących; boleść w rodzeniu. Geburtsschmerzen. travail d'enfant; les épreintes, les douleur que ressent la femme qui enfante; mal d'enfant.
Bolący, *adj.* schmerzend. douloureux, affligeant.
w bolące trafić kogo mieysce. das rechte Fleckchen treffen; kneipen. wo es einem

wehe thut. toucher la groſſe corde, piquer qu. d'une choſe qui le choque le plus.

Bolączka, *f.* Geſchwür. un ulcère. § bolączka, w gardle przypada z głownego ſpadku.

bolączka morowa. f. Peſtbeule. bubon peſtilentiel.

Boleię, *v. n.* 1) Schmerzen empfinden. 2) ſich ſehr betrüben. 1) avoir de la douleur; ſentir du mal. 2) s'affliger; être fort affligé. § 1) boleię od tego uderzenia, od tych razom. 2) boleię nad twoim nieſzczęściem.

Bolesław, *m.* 1) Boleslaus, ein Manns-Nahme. 2) Bunzlau, eine Stadt in Schleſien. 1) Boleslas, nom propre d'homme. 2) Boleslavie ville de Silesie.

Bolesno, bolesnie, *adv.* ſchmerzlich, empfindlich. douloureuſement; dolenment; avec douleur.

Bolesny, boleiący. 1) ſchmerzlich. 2) ſehr betrübt. 1) douloureux, ſenſible, touchant. 2) dolent, affligé.

Boli, *v. imp. ało, eli, leć.* 1) ſchmerzen, weh thun. 2) fig. betrüben. 1) faire mal; cauſer une douleur. 2) affliger, mortifier, fâcher. § 1) rana boleć przeſtała; bolała żonę głowa przez cały dzień. 2) boli mię ten poſtępek iego.

boli mię głowa. der Kopf thut mir weh. la tête me fait mal; j'ai mal à la tête (de tête).

bolą mię zęby. die Zähne thun mir weh. j'ai mal aux dents.

*Bolwark, baſzta, narożnik. ein Bollwerck. un baſtion.

Bołbotam, *v. a. & n.*

Bomba. *f.* Bombe. bombe.

Bombarduię, *v. a.* bombardiren. bombarder.

Bomzyn, *m.* Bombaſin ein Zeug. bombaſin une étoffe.

Bonifikuię, *v. a.* komu co; narownam, nagradzam. vergüten; gut thun. dédommager.

**Bonzy, *m.* heidniſcher Pfaffe. prêtre païen.

*Bonuię, biſiaduię. ſchmauſen, wohlleben. feſtiner; faire bonne vie, bonnechère.

Bopont, *vid.* Bipot.

Bor, *m.* 1) Fichten-Wald. 2) ein Wald. 1) pinaye; une forêt de pins. 2) une forêt; bois de haute futaye.

Borak, *m. g. a,* (*Borrago*) 1) Borrage, Boretſch, ein Kraut. 2) rothe Rübe. 3) bourrache une plante. 2) béte-rave.

Boraks, *m.* Borax. borax.

Bordownik, *m. vid.* Hordowid.

**Boreaſz, *m.* der Nord-Wind. biſe; le borée; vent de Nord.

Borg, *m.* Borg, Credit. crédit, emprunt.

wziąć co na borg; borgiem co trzymać. auf Borg nehmen. prendre à credit; emprunter,

dać cona borg. auf Borg geben. faire crédit de qu. ch., donner à crédit.

kto się na Pana Borga ſpuści, wſzyſtko traci. Borgen macht arm. les emprunts portent les gens à l'hopital.

Borgowanie, *n.* das Borgen. l'action d'emprunter, de créditer.

Borgowany, *adj.* geborgt. emprunté, pris ou donné à crédit.

Borgiownik, *m.* Borger, *m.* emprunteur, prêteur, *m.*

borgownik, m. ziele, g. a. vid. Hordowid.

Borguię komu co. einem borgen. donner à crédit; prêter.

borguie co u kogo. borgen, auf Borg nehmen. lever, prendre à crédit; emprunter.

poborguię ci to. ich werde mir dieſes hinters Ohr ſchreiben. je vous marquerai cette chaſſe.

Borowiczka, *f.* Wacholder-Brandwein. l'eau de vie de genèvre.

Borowizna, *f.* Ort, wo viel Fichten wachſen. lieu où il y a bien des pins.

Borowka miodu, *f.* eine Tonne Honig. caque de miel.

borowka, f. do miodu. Honig-Tonne. caque au miel.

borowki czarne, ſ. f. pl. (vaccinia nigra) Blaubeeren, Heydelbeeren. bayes de l'airelle; couſines; mirtilles noires.

borowki cudzoziemſkie; iagody mirtowe Myrthen-Beeren, welſche Heydelbeeren. mirtilles; bayes du mirte.

borowki czerwone. (Rhus) Schmack-, Färber-Baum-, Gerber-Baum-Beeren. bayes de ſumac.

Borowy, *adj.* im Fichten-Walde gewachſen; Wald-. produit dans une forêt de pins; ſauvage; de forêt. § grzyb borowy, robactwo polne i borowe.

Borſuk, *m.* Jaźwiec, *m.* Dachs, *m.* blaireau, blêreau, *m.* taiſſon, *m.*

*Borys, *m. g. a.* grob Brod. gros guillaume; pain de gruau.

Boſak, *m.* 1) barfüßiger Menſch. 2) Barfüßer-Mönch. 3) Boßhacken, Feuer-Hacken. 1) un homme déchauſſé, un nudpié. 2) Religieux déchauſſée. 3) croc, harpin, perche de batelier; croc à feu.

Boſki, *a. e.* göttlich. divin e. § Boſkim zrządzeniem się to ſtało; Boſka moc.

Boſnia, *f.* Boſnien, eine Provintz zwiſchen Dalmatien und Servien. Boſnie, une province entre la Dalmatie & la Servie.

Bosniak, *m.* ein Boßnier. Boſnien, *m.*

Boſtwo, *n.* Göttlichkeit, *f.* Déité, *f.* divinité, *f.*

Boſy,

Bosy, *adj.* barfüßig. déchaussé; qui a les piez nuds. § bose nogi; karmelita bosy; chodzenie bose.

Boso, *adv.* barfüßig; mit bloßen Füßen. à nud; nuds-pieds; les pieds nuds. § boso chodzi.

Boszkuię, *v. n.* gottesfürchtig thun, muckern. bigotter, tartufier.

Bòt, *g. a.* ein Stiefel. bote, *f.* botte, *f.*

boty obuć. Stiefeln anziehen; botter; se botter.

w botach umarł; boty spalił. er hat Fersen-Geld gegeben. il a joué de l'épée à deux jambes; il a pris la fuite.

boty komuszyć. einem eine Kappe zuschneiden. tailler de la besogne (des croupières) à qu.

w swoie go chce ubrał boty. er will ihn auf seine Seite kriegen. il tache de l'attirer en sa faveur.

Botuch, *m. g. a.* fartuch w łaźni. Bade-Tuch, Bade-Schurz. deventier de bain, *m.*

Botwieię, *n. n.* modern, mürbe werden wie Kleider, Leder heudrir; se pourrir, se gâter comme des habits, de la courroie.

Botwienie, *n.* das Modern. porriture.

Botwina, *vid.* Boćwina.

Bowiem, *adv.* denn. car.

Boy, *s. m.* Krieg, Schlacht. guerre; combat. § człek to i do poiu i do pokoiu.

Boyca, *m.* Mörder; dieses Wort wird nicht allein gebraucht. meutrier. *ce mot ne se dit guère seul.* § Bratoboyca, kroloboyca; u Poetow mowi się Boyca.

Bożek, *m.* Abgott, Götzen-Bild. un idole; faux Dieu.

bożki, s. m. pl. die Götter. les dieux.

bożkidomowe, s. u. pl. Haus-Götter. pénates, lares; dieux domestiques.

Bożkuię, *vid.* Boszkuię.

Bożnica, Bòżnica, *f.* heidnischer Tempel, Juden-Schule, Synagoge. Temple paien; Sinagogue. § Bożnica Jowisza.

Bożniczy, bòżniczy. zum Tempel oder Synagoge gehörig. de Temple, de Sinagogue.

Bożogrobca, *m.* ein Tempel-Herr. Templier. è Bożogrobcow zniosł Papież Klemens V.

Boży, *adj.* göttlich, Gottes. divin, de Dieu.

w Boży czas. zur glücklichen Stunde. à la bonne-heure. § w Boży czas niech tę pracę zacznę.

Bożyrko; Boży dzień. jenes Jahr, jeder Tag, den Gott giebet. chaque année, chaque journée que Dieu donne. § cały Boży rok czekałem; każdą Bożą noc płakałem; każdy Boży dzień deszcz.

Boża męka, f. krucyfiks na słupie albo na słarze przy drodze. ein hohes Kreutz mit einem Crucifix an den Strassen. colonne de Jesus Crist; grande croix de bois avec la figure de Jesus Christ.

złe się Bożą mękę rozbiie, prov. Boßheit nimmt gemeiniglich ein schlechtes Ende. la malice fait ordinairement une fin malheureuse.

Boże Narodzenie, n. Weihnachten. Noël; la Nätivité ou Naissance de de N. S. Jesu-Christ.

Boże ciało, n. das Fronleichnams-Fest. la Fête-Dieu.

Boża trawka, f, ziele. (foenum graecum) Griechisch Heu, Bockshorn-Kraut. fénugrec.

Boże drzewko, n. (abrotonum) (Garten-Wurtz, Stab Wurtz. auronne, abrotonne.

Boży byt, m. ziele. (Ambrosia) Tauben-Kraut, Tausend-Kron. Ambroisie une herbe.

Boży dar, m. ziele. (eryngium planum) Manns-treu, Wallen Distel. panicaut; chardon à cent têtes.

Boży prątek, m. Donner-Stein, Donner-Keil. flin; pierre de foudre.

Bożyszcze, *n.* ein Götzen-Tempel. temple païen.

Bracę się, *v. n.* z kim. sich verbrüdern, Brüderschaft machen. contracter une fraternité; faire une liaison fraternelle avec qu.

Braciszek, *m.* 1) kleiner Bruder, Brüderchen. 2) Hertzens-Freund. 1) frerot, petit frère. 2) cher ami.

Bracia, *colec.* 1) die adliche Brüderschafft; der Adel in einer Woywodschafft. 2) Brüder. der *pluralis* von Brat. 1) la Noblesse; celle d'un Palatinat. 2) frères. *c'est le pluriel de* Brat. § 1) ten punkt Posłowie do braci wzięli, gdyż na to w instrukcyach pozwolenia nie mieli; ciepłemi uniwersałami zagrzał do tego bracią. bracia iego tu byli.

bracia starsi. die Reichs-Räthe, die Senatores in Pohlen. les Senateurs de Pologne.

Bracki, Bratski, *adj.* brüderlich. fraternel.

bracki, s. m. z bractwa. der von einer Brüderschaft ist. de societé, de confrérie.

Bractwo, *v.* Gesellschaft. société, communauté

bractwo n. bractwo nabożne, n. geistliche. Brüderschaft. confrérie, confraternité. § bractwu przełożony.

bractwo miłosierdzia, n. Brüderschaft, die den Armen Geld ohne Interesse ausleihet. charitable confrerie qui prête de l'argent aux pauvres sans interêt.

Brak, *m.* 1) Wahl. Unterschied, Ansehen. 2) Brack, Ausschuß. 1) la choix; différence, acception, considération. 2) rébut, frétin, riage, *m.* chose qu'on ne veut point. § 1) nie czynił żadnego w żołnierzach braku; wysiekł miasto na głowę bez braku ludzi; bez braku płci i lat; sądzić bez braku osob. 2) ma brak sług nayplugawszych; poszło to w braki; brak to papieru.

brak rybi, m. Ausschuß von Fischen. blanchailles; menu frétin; poissons de rébut.

brak towaru, m. Brack von Waren. marchandise de rébut.

bez braku uczynić. unbedachtsam etwas thun. faire qu. ch. inconsidérément.

z brakiem brakować. mit Bedacht einen Unterschied machen., faire une choix avec prudence.

Brakarz, *m.* Waaren-Sortirer. celui qui assortit les marchandises.

Brakuię, *a. & n.* 1) sortiren, Unterschied machen. 2) ausschiessen, einen Brack machen. 3) fehlen, mangeln, abgehen. 1) assortir, trier, choisir entre plusieurs choses; faire une choix. 2) rejetter, rébuter. 3) manquer; avoir faute de qu. ch. n'y être pas. § 1) Bog ludźmi nie brakuie; brakował żołnierzow z wielką pilnością. 2) brakował tym suknem i nie chciał go przyiąć. 3) nie brakowało mi pieniędzy.

brakuie mi książka. ich vermisse ein Buch. je trouve à dire un livre.

Brama, *f.* 1) Stadt-Thor, Thor, Thor-Weg. 2) *fig.* Thor, Weg, Bahn. 3) Bräme, Borte. 1) grande porte, porte de la ville, porte-cochère. 2) *fig.* chemin, porte. 3) bord, bordure, passement, galon. § 1) mieszka u Krakowskiey bramy w Warszawie; bramy strzedz. 2) Kamieniec iest bramą i ubezpieczeniem kraiow Polskich; otworzona do łaski Pańskiey brama. * 3) wąska brama u szaty.

brama przedmieyska, f. Vorstädter-Thor. porte de fauxbourg; fausse-porte.

brama na tryumf, f. ein Triumph-Bogen. arcade; arc de triomphe.

*Bramka, *f.* 1) Börtchen. 2) samtene Schneppe mit Edelsteinen, so ehedessen die Weiber auf der Stirne trugen. 1) petit galon. 2) bandeau garni de pierreries que les dames portoient autrefois sur le front.

Bramny, *adj.* Thor-; zum Stadt-Thor gehörig. de porte-cochère; de porte de ville.

bramny, s. m. bramny stroż. Thorwärter. portier; qui garde la porte.

pisarz bramny, m. Thor-Schreiber. commis à la garde de la porte.

Bramowany, *adj.* eingefaßt, bebrämt. bordé, galonné.

* Bramuię, *v. a. & n.* 1) bebrämen, einfassen. 2) durchziehn, hecheln. 1) border, couvrir le bord de qu. ch. 2) pincer, railler, donner quelques coups de langue. § 1) bramować szatę złotem, galonami. 2) wszystkie moie bramuie postępki; obmowca go srodze bramuie.

* Brana, *vid.* Brama.

Branie, *n. conf.* Biorę. das Nehmen. l'action de prendre.

Braniec, *m. g. brańca.* 1) Kriegs-Gefangener. *2) ein Recroute. 1) prisonnier de guerre. *2) soldat levé. § 1) brańcow mnostwo było.

Brańśtwo, *n. collec.* die Kriegs-Gefangenen. les prisonniers de guerre.

Braselet, *m.* Arm-Band der Weiber. brasselet.

Brasylia, *f. vid.* Brezylia.

Brant, *m.* 1) ausgebranntes Silber; das feinste Silber, Brand-Silber. 2) Probe des Silbers, Goldes. 3) der kalte Brand. 1) argent fin; du brûlé. 2) le titre; régle, essai, qui sert à connoitre la bonté de l'argent ou de l'or. 3) cangrène, gangrène, sphacèle, *m.* inflammation. § 1) roztopić brant srebra, to iest szczere albo wypalone srebro. 2) srebro, cyna, drugiego, trzeciego brantu. 3) maść na ugaszenie brantu albo zapału w ranie.

Brantuię, *v. a.* co. Bergw. auf dem kleinen Test destilliren. *métal.* affiner à la coupelle.

Brantowy, *a. e.* 1) fein, als ausgebrannt Silber. 2) mit dem kalten Brand befallen. 1) fin, affiné. 2) qui se cangrene.

brantowy piec. m. Bergw. Brand-Ofen, wo das Silber zum feinen auf dem Test purificiret wird. *métal.* fournaise où on affine l'argent à la coupelle.

Brat, *m.* 1) Bruder. 2) Bruder, Mitgeselle. 3) Bruder, Freund. 4) Eure Liebden, Ehren-Wort eines Edelmanns an den andern, auch eines *Senatoris.* an einen Edelmann. 1) un frère. 2) confrère, compagnon qui est de confrérie, de même profession. 3) frère, ami. 4) frère, cousin, *terme d'honneur que les gentils-hommes donnent à ses égaux, & les Sénateurs aux gentils-hommes.* § 1) powiedz bratu memu. 2) bracia się zeszli. 3) moy bracie radzę ci. 4) Wielmożny Mci Panie i Bracie.

* * *

Brat setzet man im Plural. also: On decline *Brat* au plurier ainsi:

N. V. bracia, *g. D. L.* Braci. *A.* braci (bracią) *Ins.* bracią.

brat

brat iedney matki inszego oyca. Bruder von einer Mutter. frère uterin.
brat inszey matki. Bruder von einem Vater. frère de père seulement.
brat rodzony. leiblicher Bruder. frère de père & de mère.
brat z siostrą. (flos Trinitatis) Stiefmütterlein, Dreyfaltigkeits-Blume. pensée, *f.* sorte de fleur.
Bratam się, *v. r.* 1) Brüderschaft machen, als Brüder leben. 2) sich gemein machen. 1) fraterniser, vivre en frère. 2) se familiariser.
Bratanek, *m.* Bratunek. Bruders-Sohn. neveu; fils du frère.
Bratanka, *f.* bratunka. Bruders-Tochter. niéce; fille du frère.
Braterski, Bratni, *adj.* brüderlich. fraternel. § braterska miłość.
Bratersko, *adv.* brüderlich. en frère,
* Braterskie, fraternellement. § bra-
po bratersku, tersko a oraz gorąco proszę.
po bratersku się obchodzić. brüderlich leben. fraterniser.
Braterstwo, *a.* Brüderschaft, brüderliche Liebe. fraternité; liaison fraternelle.
Bratnal, *m.* gwoźdź żelazny głowiasty. Bret-Nagel. clou à parquet; clou pour attacher les planches, clou à crochet.
Bratoboyca, *m.* Bruder-Mörder. un fratricide, qui a tué son frère.
Bratoboystwo, *n.* Bruder-Mord. le fratricide; le meurtre de son frère.
Bratoboyski, *adj.* Bruder-mörderisch. de fratricide.
Bratowa, *f.* Bruders-Frau, Schwägerin. belle-soeur; femme du frère.
Bratun, *m.* 1) Brüderchen, kleines
Bracisżek, *m.* Brüderchen. 2) Brüderchen, Hertzens-Freund. 1) petit frère; frerot. 2) cher frére; cher ami.
Brawura, *m.* 1) Hertz, Muth. 2) Eisenfresser, behertzter Kerl. 1) bravoure; la valeur. 2) fendeur de naseaux; bravache; homme de bravoure. § 1) z wielką na nieprzyiaciela uderzyli brwurą (natarczywością). 2) z drogi krzyknie brawura.
Braycarki, *f. m. plur.* Oehrlein oder Augen zu dem Ringel, woran die Säbel-Riemen hängen. tenons, oeillets où sont attachés les anneaux avec le ceinturon de sabre.
Braytary, *f. n. plur.* Feuer-Rost in der Küche. grille de feu.
Brazele, *f. n. plur.* Schöpsen - oder Schweins-Ribben. cotêlettes de porc, de mouton. § brazele wołowe, cielęce, skopowe.

Brechayło, *f. n. g. łego,* d. *łemu* Zungen-Drescher. grand parleur, chicaneur.
Brednia, *f.* Kleinigkeit, Mährlein. bagatelle, fable, baliverne, faribole.
Bredzę, *v. n. & a.* baię. Mährchen erzählen. fabuliren. faire des contes, babiller, radoter, lanterner.
Breła, *f. vid.* Bryła.
Bresza, *f.* rozwalina, *f.* Bresche. brêche, ouverture dans une muraille.
Bręta, *f.* Breta, *f.* Streif, Borte. passement, galon.
Brew, *f. g. brwi.* Augen-braune. sourcil. (nie wymawiay *l.*) § brwi podnoszę, spuszczam.
w brew, adv. 1) in die Augen. ins Gesicht. 2) gerade wieder. 1) à la barbe, en visière, en face, au nez de qu. 2) contre; malgrè. § 1) w brew mu to powiedział; w brew mu to biie. 2) w brew tym ustawom to uczynił; w brew prawu się to czyni.
Brewiarz, *m.* ein Breviarium. un bréviaire.
Brezylia. 1) Brasilia, ein Land in America. 2) Brasilienholtz. 1) Bresil, un pays en Amérique. 2) bresil, *m.* bois rouge qui vient du Bresil.
brezylia czerwona, f. Fernabuck. fernambouc, inde, *m.*
Brezyliowy. Bresilien. de Bresil.
Brlok, *m.* człowiek zezowaty. Schieler, Schielwippe. bigle, louche,
Brnę, *brnie, brnął, brnęli.* 1) waten im Wasser. 2) in Irrthümern waten, gerathen. 1) guéer; passer à gué. 2) être dans l'erreur. § 1) brnie przez rzekę w wodzie. 2) brnąć w błędach.
** Broczę, *czy, czył.* mit Blut bespritzen. remplir, couvrir, tremper du sang; ensanglanter. § krew, posoka zbroczyła; posoką kobierzec zbroczył; z ran moich krew broczyła.
Brod, *m.* 1) die Furte, Fahrt. 2) *fig.* der rechte Weg. 1) chevalis, un gué. 2) *fig.* chemin qu'on doit tenir. § 1) brod rzeczny. 2) brodu uchybił; trafił brod, na brod, w brod.
w brod; brodem. durchwatend. à gué. § w brod się udać, iść, przeiechać.
w brod. 1) frey, ohne Umschweif, ohne Bedencken. 2) gäntzlich. 3) reichlich. 2) franchement, ouvertement, sans déguisement. 2) tout-à-fait. 3) en abondance. § 1) w brod z nim idę, postępuię. 2) ochota do służby w nas w brod wywietrzała. 3) na niczym mu nie schodzi, wszystkiego ma w brod, (po dostatku).
Broda, *f.* 1) Barth am Kinne. 2) Barth, Kinn. 3) Barth, den man balbiert. 4) ein bärti-

bärtiger Mann. 1) barbe; *f.* de grands poils au menton. 2) barbe, *f.* menton. 3) barbe, poil qu'on fait. 4) barbon. § 1) broda nie czyni mądrego, *prov.* brody dość, by tyle rozumu, *prov.* broda rozdwoinna. 2) włosami iefzcze gładkiey nie okrywał brody; włosy się sypią na brodzie; głaskała mie pod brodę. 3) golić brodę; broda ogolona; iefzcześ broda nie urosła.

broda do pasa; długa broda. ein langer Barth. barbe à triple étage; barbe in folio.

kozia broda, f. 1) Barth eines Bocks. 2) Bocksbarth, ein Kraut. 1) barbe de bouc. 2) barbe de bouec *f.* une plante.

Brodacz, *m.* Brodał, *m.* Brodaty, *s. m.* bärtiger Mann. barbon; homme qui porte une barbe. § nie każdy brodaty ieft mądry.

Brodaty, *adj.* bärtig, gebärtet. barbu, qui a une barbe.

Brodawczaty, *adj.* warzigt. plein de poireauz, de verrües.

Brodaweczka, *f.* ein Wärtzlein. petit poireau.

Brodawka, *f.* 1) eine Wartze. 2) Wartze. an der Brust. 1) poirreau, verrüe. 2) mamelon; bouton, bout de téton, popeau, rétin. § 1) brodawki ma na twarzy; brodawka wifzące; brodawkę zerznąć, wygładzić. 2) brodawka u piersi.

brodawka u zrebięcia. hangende Wartze an der Stirne eines Fohlens. verrüe pendante au front d'un poulain.

brodawka albo cycek na koziey szyi. Wartze am Halse einer Ziege. mamelle qui pend du cou des chèvres.

Brodawnik *m.* ziele. (*verrucaria*) Wartzen-Kraut, Sonnenwende, Krebs-Kraut. herbe aux verrües; verrucaire.

brodawnik m. kamień drogi. Sonnenwede-Jaspis, er ist grünlich und hat kleine rothe Fleckchen. heliotrope *m.* pierre prétieuse de couleur verdâtre marquée de taches de sang.

Brodka, *f.* ein Bärtchen. petite barbe.

Brodnica, *f.* Straßburg, Stadt in Polnisch-Preussen. Brodnice, ville de la Prusse Polonoise.

Brodowina, *f.* Sand-Bank. bas-fond, banc de sable. § tu brodowina, tam Syreny.

Brodzę, *v. n.* 1) waten im Wasser. 2) schwimmen im Blut. 1) guéer. 2) nager dans le sang. § 1) brodziłem po wodzie. 2) brodzili w winie; brodził we krwi braterskiey.

Brodzę po błocie. im Dreck manschen, gehen. patrouiller.

Brodzisty, *adj.* brod maiący. da durchzuwaten ist. guéable.

Brog, *m.* Feim, Feimenberg; zugespitzter Schober von Garben unter einem Stroh-Dach. *2) Berg, Haufen Steine, Gewehr. 3) Mathem. ein Kegel. 1) gerbier, meulon; tas de gerbes élevé en forme piramidale & couvert d'un toit de paille. * 2) monceau, amas, pile, tas. 3) *matêm.* un cône.

Broie, *i, ił,* 1) toben, böses ausüben, anrichten. 2) Possentreiben. 1) enrager; tembêter; faire le diable à quatre; faire le méchant; commettre des désordres. 2) folâtrer, faire de petites folies. § 1) co pobroiwszy z Państwa uiechał; straśznie tam nieprzyiaciel broi.

ladaco broić. närrisches Zeug machen. faire le fou.

Marzec broi, der Mertz tobet, ist ungestüm und ungesund. Mars a son poison & venin; Mars est venteux.

broię psotę. Muthwillen stiften. faire une malice. § broię bohatyrskie. *poet.*

*Brok, *m. vid.* Szrot.

Brokadya, *f.* złotogłow. Brocad, ein Zeug. brocard une étoffe.

Broń, *f.* oręże Waffen, Gewehr. arme. § broń biała, siecista broń do szermowania.

Broń na ramię! n. 16. iedno Tempo. schultert das Gewehr! in 1 Tempo. les armes sur l'épaule! En 1 tems.

Broń na ramię! n. 20. trzy Tempa. schultert das Gewehr! in 3 Tempo.

Broń do gory! n. 2. iedno Tempo. das Gewehr hoch! haut les armes!

Broń na ramię, n. 29. pięć Tempa. schultert das Gewehr! in 5 Tempo. les armes sur l'épaule! 5 T.

Broń pod lewe ramię! n. 27. pięć Tempa. verdeckt das Gewehr! mot pour mot: les armes sous le bras gauche!

Broń w prawe ramię! n. 28. pięć Tempa. das Gewehr an den rechten Arm! les armes sur le bras droit!

Broń z pola? n. 30. trzynaście Tempa. erhebet das Gewehr! reprendre les armes!

Broń na ramię? n. 31. dziesięć Tempa.

mieć się do broni. zu den Waffen greifen. prendre les armes.

broń od się rzucić. das Gewehr strecken, sich ergeben. mettre bas les armes; se rendre; rendre les armes.

Brona, *f.* 1) eine Egge. 2) ein Thor. 1) la herce de laboureur. 2) grande porte. § 1) bronami włoczą; perz bronami zgrabiony;

zgrabiony; broną uwlec. *2) bronę (bramę) otworzyć.
Broniciel, *m.* Vertheidiger, Beschützer. défenseur, protecteur. § broniciel przeyścia; broniciel to moy.
Bronię, *v. a. et n.* 1) vertheidigen. 2) beschützen. 3) wehren, verwehren. 4) vertheidigen behaupten. 5) Gerichtsw. defendiren, vertreten. 1) défendre. 2) protéger, soutenir. 3) défendre, empêcher, faire défense de qu. ch. 4) défendre, soutenir une opinion. 5) *droit:* defendre, prendre la cause de qu. § 1) dobrze bronił fortecy od nieprzyiaciela. 2) Bog sierot broni. 3) bronić przystępu komu. 4) broni do upadley naukę swoię. (nauki swoiey) 5) patron dobrze bronił wdowy bronię, w karty graiąc.
bronię się. 1) sich vertheidigen, sich wehren. 2) sich vertheidigen, sich entschuldigen. 3) sich defendiren, vor Gericht. 1) se défendre; repousser la force. 2) se défendre, s'excuser. 3) se défendre devant le Juge. § 1) broni się dobrze mieczem. 2) bronił się słowy, listami. 3) bronić się prawem.
Bronienie. 1) Vertheidigung. 2) Beschützung. 3) Verwehrung. 1) défense, action de défendre. 2) protection. 3) défense, prohibition.
Bronowanie, *n.* włoczenie, *n.* das Eggen. l'action de hercer la terre.
Bronownik, *m.* broniący, włoczek. der Egger. le herceur; celui qui herce la terre.
Bronuię, *v. a. et n.* eggen. hercer la terre. § bronuię rolę na ukoś, poprzek brozdy.
Broskiew, *f.* } Pfirsich=Baum. le pêcher.
Broskwinia, *f.* }
broskwinia owoc. Pfirsche, die Frucht. pêche, le fruit du pêcher.
**broskiew.* vid. Brzoskiew.
Broskwiniowy. Pfirschen=. de pêche.
kolor broskwiniowy. Pfirsich=Blüten=Farbe. la couleur de pêche.
Broszcz, *m.* Einfassung, Tour um den Rand der Weiber=Röcke. tour ou bordure qui environne le bas d'une jupe. § spodnica z broszczem.
Browar, *m.* } Brauhaus. brasserie.
Browarnia, *f.* }
browar winny, m. Wein=Siederey. lieu où on fait du vin cuit.
wszystko tam iak w browarze. es ist da alles in der größten Unordnung. il y a là beaucoup de désordres.
Brozda, *f.* 1) Acker, Furche. 2) Linie in der Hand. 1) sillon, rayon dans un champ labouré. 2) ligne dans la main. § 1) brozdy są miedzy skibami.
brozda, f. row dla wody miedzy zagonami. Wasser=Furche. tranchée, canal, rigole, rayon, petit fossé pour écouler l'eau du champ.
brozdami, adj. Furchen=Weise. par sillons, par rayons.
Brozdeczka, *f.* kleine Furche. petit rayon ou sillon.
Brodżę, *dzi, dził.* 1) Furchen ziehen. 2) *fig.* fehlen, irren. 1) faire des rayes; sillonner. 2) *fig.* manquer, faillir, faire des fautes.
Brodziciel, *m.* Furchen=Macher. celui qui fait des sillons.
Brożek, *m. g. a. conf.* Brog. 1) kleiner Schober von Garben. 2) Mathem. ein Kegel. 1) petit gerbier. 2) *matém.* un cône. § 1) brożkami snopy stoią. 2) brożek okrągły iest bryła na kształt cygi albo głowy cukru.
Broza, *s. f.* Brozowy, *adj. vid.* Brzoza, Brzozowy.
Bru na bru, *interj.* Drohungen vor Drohungen. en dépit; ménaces pour ménaces.
Brud, *m.* Schmutz der schwarzen Wäsche, der Hände. saleté, malpropreté, salissure, ordure du linge, des mains.
Brudno. *adv.* schwarz, schmutzig, salement.
Brudnosiwy koń, *m.* Braunschimmel, ein Pferd. cheval bai-blanc.
Brudny, *adj.* schwarz, schmutzig. crasseux, sale, souillé, noir, malpropre, encuirassé. § brudną wypierz bieliznę.
Brudzę, *v. a. et n.* schmutzen, beschmutzen, schwarz machen die Wäsche, die Hände. salir, souiller, rendre sale le linge, les mains. § białą dziś wdział koszulę, a iuż ią ubrudził.
ubrudzić się. sich besudeln. s'encrasser; s'encuirasser.
Bruk, *m.* Pflaster, Stein=Pflaster. un pavé.
na bruku leży. er liegt auf der Bärenhaut. il reste sur ses tisons; il est fainéant, paresseux; c'est un batteur de pavé.
na bruku mężny. zu Hause ist er ein Löwe, und im Felde ein Haase. c'est un lion chez soi & un poltron en campagne.
Brukam, *v. m. F. brukuię, vid.* Brudzę.
Brukarz, *m.* Steinsetzer, Stein=Pflastrer. paveur.
Brukiew, *m. f.* eine Kohl=Rübe, *f.* Kohlrabi, *m.* chou-rave.
Brukowanie, *n.* das Pflastern mit Steinen. l'action de paver; le pavement.
Brukowany, *adj.* gepflastert. pavé.
Brukownik, *m.* 1) Stein=Pflaster. 2) Pflaster=Wetzer, Händelmacher. 1) paveur. 2) ferrailleur; qui frappe le pavé du bout

bout de son épée; traineur d'épée. § 1) brukownik nie dobrze wprawił kamienie. 2) wzięła warta brukownika, co hałasował i bruki krzesał.

Bruksola, *f. f.* ein See-Compaß. boussole.

Brukuię, *v. a. et n.* pflastern mit Steinen. paver.

*Brumla, *f.* Bremla, *f.* Brumm-Eisen. trompe qu'on touche avec le doit.

Brunat, *m.* } *vid.* Szarłat ziele.
Brunatek, *m.* }

brunatek kwiat, vid. Ostrożka.

Brunatnieię, *n.* violen-braun werden. se brunir; devenir de couleur de pourpre; éclater comme la pourpre.

Brunatnię, *v. a. et n.* } etwas violen-braun
Brunatno czynię } färben, anlaufen lassen. brunir; rendre éclatant comme la pourpre; teindre en prourpre, en violet. § iuż słońce grona brunatniło; brunatnić srebro; gałeczke w poł pozłocista a w poł zabrunatniona.

Brunatno, *adv.* violen-braun. en violet, en pourpre. § brunatno, farbować.

Brunatnoczerwony, *adj.* braunroth; Pappel-Rosen-färbig. de pourpre violette; mêlé de pourpre & de viole; de couleur de fleur de mauve.

Brunatny, *adj.* violen-färbig; violen-braun; purpur-färbig. brun, violet; de couleur de pourpre. § sukno brunatney maści.

brunatne świątki. Pfingst-Fest der Juden. Pentecôte des juifs. § brunatne świątki po żydowsku się *Siowues.* nażywaią.

brunatna farba do farbowania brunatnego. 1) Ocker-braun, eine Maler-Farbe. 2) violblaune Farbe zum färben. 1) l'ocre rouge; sil rouge, brun d'Angleterre, une couleur à peindre. 2) violet, sorte de couleur pour teindre en violet.

Brunele, *f. n. pl.* Prünellen; truckne geschälte Pflaumen. des pruneaux pelez; des briguoles. § w M. L. brunela f.

Brusiec, *m.* }
Bruszcz, *m.* } *vid.* Brzusiec.
Bruszec, *m.* }

Brwisty, brwi wielkich. der starke Augenbraunen hat. qui a de grands sourcils.

Brygitha, *f.* Brigitten-Nonne. Brigitine; Religieuse de Sainte Brigide.

Brykam, *v. n. F. bryknę.* pochen, schnarren, trotzen. tempêter; brusquer; être brusque; faire quelque brusquerie. § co ten żołnierz bryka, iakby wszystkich chciał pozrzeć.

Brykacz, *m.* Schnarcher, Pocher. qui est brusque; venteur; insolent.

Brykla, *f.* Blanckscheid in Weiber-Schnür-leib. un busque; planchette dans le corps de jupe.

Bryła, *f.* 1) Erd-Klumpen, 2) ein Kloß als im Kraft-Mehl. 3) Klumpen, Block Berg-Saltz, Metall. 4) Mathem. Körper; Grösse, welche eine Länge, Breite und Dicke hat. 1) mote, morceau de terre. 2) grumeau, petite masse. 3) masse, bloc de sel, de métal. 4) *matém.* un solide; un corps, c'est une grandeur qui a de la longueur, de la largeur & de la profondeur. § 1) bryły na tym zagonie poroztrząсаć trzeba. 2) weź bryłę krochmalu. 3) bryła soli, miedzi, ołowiu. 4) bryła iest figura pełna.

Brylant, *m.* Brillant: Demant, so in Rauten geschliffen. ist. diamant brillant.

Brylantowy, *adj.* einen Brillanten betreffend. de diamant brillant.

Bryłasto, *adv.* bryłami. klumpenweise. par motes; par mottes, en grumeaux.

Bryłasty, *adj.* klumpicht; voll Klumpen. plein de motes; de grumeaux; qui est en motes.

Bryłka, *f.* gruzołka. Klümplein; Klößlein. petite mote, petit grumeau.

Bryndza, *f.* Brinse; Käse, der sich aufs Brod schmieren läßt. sorte de fromage qu'on étend sur du pain.

Brytan, *m.* Bollen-Beisser, Schaf-Rüde. alan; alan vautré; un dogue,

Brytanek, *m.* junger Bollen-Beisser. doguin.

Brytfanna. Bratpfanne unter dem Braten. lechefrite *f.*

Brytfanka, *f.* kleine Bratpfanne. poêlon à frire.

Bryże, *f. n. plur.* bunte Nath; bunt ausgenehete Sachen. ouvrage de plusieurs couleurs fait à léguille.

Bryze, *f. n, pl.* Tapizerey, *f.* tapisserie, *f.*

Bryzelia, *f.* } *vid.* Brezylia, Brezy-
Bryzylia, *f.* } liowy.
Bryzeliowy, *adj.* }

Bryzuię, *v. a. et n.* bunt putzen, schmücken. bigarrer; mettre ensemble plusieurs couleurs.

bryzuię się. v. n. sich putzen. se parer.

Brząkam, *v. a. et n. F. brząknę.* 1) klingeln. 2) klimpern, als auf den Sayten. 3) *fig.* groß thun, prahlen. 1) brimbaler; faire résonner; tinter; tintonner. 2) toucher les cordes; pincer. 3) se vanter; faire sonner bien haut qu. ch. § 1) Pan brząka (dzwoni) poydę do izby; brząkniy w garnek ieżli cały; brząkać we dzwonek (dzwonkiem). 2) brząkać na stronach. 3) nie ma czym brząknąć.

brząknąć tu trzeba. Geld ist hier die Losung.

ſung. il faut ici cracher au baſſin; argent bas.

Brząkała, *m. vid.* Brząkacz.

Brząkanie, *n.* das Klingeln, Klimpern. un tintamatre, *m.* tintement. § brząkaniem garca probuią.

Brzana, *f.* barwena, *f.* Barbe, ein Fiſch. barbeau un poiſſon.

*Brzaſk, *m.* świt, *m.* Anbruch des Tages. l'aube du jour.

Brzecham, *v. m. F. brzechnę.* belfern, kleffen. japer, aboyer, à, contre, après. qu. clabauder, alabander. § brzecha ſpbaczka.

Brzechayło, *f. m. g. ego, D. emu.* ZungenDreſcher. chicaneur; celui qui plaide par malice; clabaudeur.

Brzechwa, *f.* ſtrzała bez żeleścia. eine Feil ohne Spitze oder Eiſen. flêche ſans fer.

Brzęczę, *v. n. y, al, eli,* bęczę. ſummen. bourdonner. § brzęczy komor koło uſz.

Brzeczka, *f.* Möſch, Klunke, Jungfer-Bier. du mout de la bierre. § znać piwo z brzeczki.

brzeczka winna, f. Wein-Moſt. du mout; du vin doux.

Brzeg, *m. g. a.* Brieg in Schleſien. Brieg ville en Sileſie.

Brzeg, *m. g. n.* 1) Rand. 2) Ufer. Krempe am Hut. 1) bord, extrémité d'une choſe. 1) le rivage; rive, bord. 3) retrouſis de chapeau. § 1) brzeg rany; brzeg zawrąbiony; przy brzegu czynić, kopać; wybierać, podbierać. 3) brzegi u tego kapeluſza wiſzą.

brzeg morſki, m. Meer-Ufer, Geſtade. côte; le rivage de la mer.

brzeg rzeczny, m. Ufer eines Fluſſes. rive d'un fleuve.

brzeg rowu, m. Garben-Rand. bord d'un foſſé.

brzegi w morze wbiegaiące; wybrzeże, n. Meer-Buſen. un golfe; ſein de mer.

brzeg wału, m. Kriegsb. der Unter-Wall. *fortif.* fauſſe-braye.

brzeg wsi, m. das äuſſerſte eines Dorfer. les extrémités d'un village.

brzeg głowny; ląd. Seef. das feſte Land. *Marin.* le continent.

brzeg oſtry; m. brzeg wyſoki. m. ſteiles hohes Ufer. une écore; berge; falaiſe; bord élevé ou eſcarpé.

brzeg płaſki albo miałki, m. flaches niedriges Ufer. bas rivage; plage, *ſ. f.*

Brzęk, *m.* dźwięk z brząkania. Klang. ſon d'une choſe qu'on frappe; tintement; tintoin. § po brzęku poznawaią garnek.

Brzękacz, *m.* Klingler, Klimprer. celui qui tinte, qui fait réſonner.

brzękacz, m. vid. *brzękadło 2).*

Brzękadło, *n.* 1) Hackbret, muſicaliſches Inſtrument. 2) Stöckchen, womit man auf ein Sayten-Inſtrument ſchlägt. 3) Schelle, Glöckchen. 1) timpanon, pſelterion, inſtrument de muſique. 2) bâton ou autre inſtrument qui ſert à frapper un inſtrument de muſique. 3) grélot, ſonnette.

Brzemię, *ſ. n.* naręcze. 1) Bürde, Tracht, ſo viel man tragen kan 2) Leibes-Bürde einer Schwangern. 1) braſſée; charge qu'on peut porter entre deux bras. 2) le fardeau d'un femme groſſe; groſſeſſe. § 1) przynieś dwa brzemiona drew.

brzemienia nabawić. ſchwängern. engroſſer.

brzemienia doſtać. geſchwängert werden. devenir groſſe.

Brzemienna, *f.* ciężka. ſchwanger. groſſe, enceinte.

Brzeſtań, *f.* ziele. (*hedera terreſtris*) Gundelrebe. lière terreſtre.

Brzeſzczy sę, świta. es taget. le jour commence à poindre, à paroître.

Brzeſzczot, *m.* Klinge zu Meſſern, Hirſchfänger. lame, alumelle de couteau, de couteau de chaſſe.

Brzeżek, *m. g. brzeżka.* Rändchen, Uferchen. petit bord, petit rivage.

Brzezina, *f.* 1) Bircken-Wald. 2) Bircken-Holtz. 1) lieu rempli de bouleaux. 2) bouleau; bois de bouleau.

Brzeziſty, *adj.* mit einem Rand verſehen. qui eſt bordé; qui a un bord.

Brzmiący, *adj.* ſchallend, erſchallend. retentiſſant, réſonnant, ſonnant; qui rend un ſon.

Brzmiąca, *ſ. f.* litera. Mitlauter. *m.* Buchſtab. Conſonne *ſ. f.* conſonnante *ſ. f.*

Brzmię. 1) klingen, ſchallen. 2) lauten, ſich ausdrücken. 3) fig. erſchallen, erthönen. 4) lauten übel, wohl, als ein Vers. 1) tinter, réſonner, rétentir, faire un rétentiſſement; rendre un ſon. 2) avoir le ſon; ſonner, s'exprimer. 3) *fig.* rétentir, ſe publier, ſe répandre. 4) ſonner, cheminer comme un vers. § 1) brzmią kotły i działa; brzmi garniec wen uderzywſzy. 2) *j* francuſkie brzmi iako ż; słowo *grand-Veneur* brzmi w Polſkim ięzyku Łowczy; tak iako ſamo w ſobie brzmi prawo. ** 3) zabrzmiały płacżliwe odgłoſy; brzmi miaſto od płaczu; twoią cnotą świat wſzyſtek zabrzmiał. 4) to słowo pięknie brzmi; te wierſze nie brzmią.

Brzmienie, *n.* dźwięk, *m.* 1) Ton, Schall, Klang.

Klang. 2) Laut eines Wortes, eines Buchstaben. 3) Erschallung, Verkündigung. 1) tintement, résonnement, rétentissement, son d'une chose frappée. 2) son, expression d'une lettre, d'un mot. 3) *fig.* bruit; rétentissement, publication. § 1) brzmienie kotłow. 2) ą polskie wydaie brzmienie francuskich liter *on.* ** 3) świat głośnym cnoty twoie wysławia brzmieniem.

brzmienie, n. w uchu. das Ohren-Klingen. tintouin, *m.* bruit dans l'oreille.

brzmienie, n. kieliszkow. Klang der Gläser beym Choquiren. tintin, *m.* bruit des verres qu'on choque.

*Brzoskiew, *f.* Brzoskwinia, *f.* *Broskiew, *f.* eine Pfirsche. une pêche, le fruit.

**brzoskiew ogrodna*, vid. Jarmuż.

brzoskiew polna, f. dzika kapusta. f. wielkierz. (lapsana) wilder Kohl. espèce de chou sauvage.

brzoskiew morska. (soldanella) Meer-Kohl. soldanelle.

Brzost, *m.* drzewo, Wiąz. Ulm-Baum. un orme; ormeau, *m.*

Brzoza, *f.* Bircke. bouleau.

Brzozowaty, *adj.* bircken-artig. qui est de sorte de bouleau.

Brzozowy, *adj.* 1) Bircken-. 2) Wald-. 1) de bouleau. 2) sauvage, de forêt. § 1) brzozowy may. *2) brzozowe (borowe) robactwo.

Brzuch, *m. g. a.* 1) Bauch. 2) Viel-Fraß. 3) Bauch. an Gefässen. 1) le ventre. 2) gourmand, goinfre. 3) le ventre, bouge, *m.* la partie du milieu d'une vase.

utonąłby w brzuchu. er frißt und säuft beständig. il a soin de sa pance.

brzuch dolny, m. Unter-Bauch; Schmeer-Bauch. bas ventre *m.*

brzuch w bydlęciu, vid. Książki wołowe.

brzuch bydlęcia. Bauch eines Thieres. pance d'une bête.

Brzuchacz, *m.* ⎫ dicker Wanst, der einen di-
Brzuchaty, *m.* ⎭ cken Bauch hat. pansu; grobis, bedon, ventru; pataud; qui a un gros ventre; ventru.

Brzuchaczka, *f.* ⎫ dickbäuchige Frau. une
Brzuchata, *f.* ⎭ ventruë; bedondaine, *f.*

brzuchaty, adj. pękaty. bauchig. ventru; qui a un gros ventre. § dzban brzuchaty.

Brzuchopas, *m.* ein Bauch-Diener, Schlemmer. un goinfre; qui fait son Dieu de son ventre.

Brzuchowy, *adj.* zum Bauch gehörig. de ventre.

brzuchowa słabizna; brzuch zwierzchni nad żołądkiem. der Mittel-Bauch; der Ober-Schmeer-Bauch über dem Magen. l'épigastre *m.* la partie antérieure du bas ventre.

Brzusiec, *m.* Brusiec, *m.* Bruszec, *m.* 3. *brusca.* 1) Schneide als am Messer. 2) Finger-Kuppe; inwendige Fläche eines Fingers. 3) Erhöhung, Hervorragung. 1) taillant d'un instrument de quoi on coupe. 2) bout du doigt; l'intérieure extrémité du doigt. 3) éminence, avance, saillie. § 1) brzusiec u noża, u siekiery. 2) brzusiec palca.

brzusiec. m. u dłoni. die Erhöhungen in der flachen Hand. les éminences dans la paume de la main.

Bruszek, *m. g. a.* 1) ein Bäuchchen. 2) Bauch als vom Fuchs-Balg. 1) petit ventre. 2) la plus fine partie d'une fourrure qu'on prend de ventre. § 1) brzuszek dziecięcia. 2) brzuszki lisowe.

Brzydki, *adj.* ⎫ heßlich, scheuslich, gar-
Brzydliwy, *adj.* ⎭ stig, eckelhaft. laide, détestable, dégoûtant, hideux. § zwycięstwo zdradliwe brzydliwe; brzydka to kobieta, potrawa.

Przydko, ⎫ *adv.* häßlich. hideusement,
Brzydliwie, ⎭ laidement.

Brzydkość, *f.* ⎫ Heßlichkeit, Garstigkeit.
Brzydliwość, *f.* ⎭ la laideur, difformité. § brzydkość uczynku.

brzydliwość. Eckel. dégoût, aversion. § brzydliwość potraw.

Brzydzę się, *v. n. dzi dził.* sich eckeln, grauen, verabscheuen. se dégoûter; être dégoûté, abhorrer, détester, avoir en horreur; avoir de la répugnance, de l'aversion pour qu. ch. détester. § brzydzę się tą potrawą, tym uczynkiem.

brzydzę, v. a. co komu. einem Eckel vor etwas machen. dégoûter qu. donner du dégoût à qu. rebuter qu.

Brzydzenie się, *n.* hydzenie się. Eckel, Abscheu. dégoût, aversion, détestation.

Brzytewnia, *f.* 1) Besteck zu Balbier-Messern. 2) Balbier-Messer-Mühle. 1) trousse de balbier. 2) lieu où l'on fabrique des rasoirs.

Brzytwa, *f.* Putz-Messer, Balbier-Messer. rasoir, *m.*

iako ra (po) brzytwach. wie auf Nadeln; mit Furcht. comme sur des épines. § iako po brzytwach stąpa, siedzi.

na brzytwach chodzi. er gehet wie auf Stecknadeln. il marche sur des épines.

tonący brzytwy się chwyta. in Gefahr ergreift man gefährliche Mittel. un homme qui se noie s'agrafe à un rasoir.

Buba, *n.* } Schreckbild, Knecht Ruprecht.
Buba, *m.* } un ogre; le moine bourru;
Bubo, *m.* } monstre imaginé, qui mange les petits enfans.

*Bucę się, *v. n.* pysznię się. stolziren, sich brüsten, prahlen. se quarrer; s'enfler d'orgueil. § buci się z tego.

Bucham, *v. m.*; kogo, czym, *F. buchnę.* hervorbrechen als Feuer; schlagen. se jetter comme du feu; frapper.

Buchta, *f.* der Bauch, die Bauch-Stücke eines Schiffes. varangue, *f. f.* chevron qui aide à former le fond d'un navire.

Bucien, *m.* ziele, *g. bućnia.* (visznaga) Art von Korn-Kräutern, dessen Stengel zu Zahnstochern gebraucht werden. gingidium *m.* une plante dont on fait des curedents.

*Buczeię, prochnieię, botwieię, *v. n.* faulen, modern. heudrir; pourrir; se pourrir.

Bucznieię, *v. n.* pysznieię. stolz werden. s'enorgueillir.

*Buczny, *adj.* pyszny. stolz. orgueilleux, fier, ère, hautain.

Buczno, *adv.* pyszno. stolzer Weise. orgueilleusement, fièrement, grassement.

buczno, buczno a w pięty zimno; buczno a w mieszku pusto. viel Staat und nichts im Beutel. beaucoup de parade et peu de biens.

Buczyna, *f.* Buchwald. fage; une forêt de hêtres.

buczyna ziele, vid. Zorawie iagody.

Buda, *f.* 1) Bude, Kram-Laden. 2) Zelt. 1) échope, étau, petite boutique. 2) tente. § 1) w budzie przedaie towary. *2) idę do budy (namiotu) hetmańskiey.

Budkarz, *m.* Buden-Sitzer; Laden-Sitzer. boutiquier.

Budowanie. 1) das Bauen. 2) ein Gebäude. 3) Erbauung, Beyspiel. 1) bâtisse *f.* l'action de bâtir; le bâtir; construction. 2) bâtiment; un édifice. 3) édification; instruction. § 1) ma wielką chęć do budowania. 2) budowanie z drzewa, z kamienia; budowanie na słupach, wypuszczone z drugiego budowania. 3) budowanie bliźniego swoim przykładem.

budowanie się f. n. z czego. selbst eigene Erbauung. la propre édification.

Budowany, *adj.* gebaut. bâti, construit. § kosztownie budowany.

Budowniczy, *adj.* zum Bauen gehörig; Bau-. qui sert à bâtir; d'architecture. § budownicze abrysy, materyały.

budownicza nauka. die Bau-Kunst. l'architecture.

Budowniczy, *subst.* Bau-Meister. Architecte; Maître des oeuvres. § Budowniczy krolewski, Rzeczypospolitey, mieyski.

Budowniczy Naywyższy. Ober-Bau-Meister. Prémier Architecte; Sur-Intendant des bâtiments.

Budownictwo, *n.* } Bau-Kunst. architecture, *f.*
Budowność, *f.* }

budowność woienna. die Kriegs-Baukunst. architecture militaire.

Budownik, *m.* 1) Bau-Herr. 2) Bau-Meister. 1) bâtisseur, celui qui bâtit. 2) un architecte.

Budowny, *adj.* wohl gebaut. bien bâti; bien construit.

Buduię, *v. a.* 1) bauen. 2) bauen, erbauen, bessern den Nächsten. 1) bâtir, construire. 2) édifier son prochain. § 1) zbudował pałac krolewski. 2) budować ludzie dobrym przykładem.

buduie się, w moral. sich erbauen. s'édifier. § zbudował się z tego kazania, z tego przykładu.

Budynek, *m. g. n.* 1) Gebäude. 2) die Verbindung eines Gebäudes. 1) un édifice, bâtiment. 2) corps; un assemblage d'un bâtiment. § 1) Pałac w budynki kosztowny; budynek wspaniały, 2) budynek albo wiązanie wiatrakowe; budynku dobrego dom.

budynek od lata. ein Lust-Schloß, Lust-Haus. une maison de plaisance.

Budyssyn, Budyszyn, *g. a.* Bautzen, Stadt in der Lausitz. Budissin, Bautzen belle ville en Lusace.

Budzę, *v. a.* 1) wecken. 2) anfrischen, aufmuntern. 1) éveiller, réveiller. 2) encourager, réveiller, animer, exciter, enflammer. § 1) obudź sługę moiego. 2) pięknemi serca budzi słowy; pobudził go do tey pracy.

Budziciel, *m.* co budzi. Wecker. celui qui réveille les autres; réveilleur.

Bodzony, *adj.* geweckt. éveillé.

budzona. (budzona pieśń). 1) ein Wecke-Lied. 2) die Reveille bey den Soldaten. 1) une chanson à réveiller qu. 2) diane des soldats à la pointe du jour.

Budzyn, *m. g. a.* Ofen, Haupt-Stadt in Ungarn. Bude, Ofen, ville capitale de Hongrie.

Buf, *interj.* Buff, Wörtchen einen Schlag oder Fall auszudrücken. flan, buffe, pouf, *mot imaginé pour exprimer un coup ou une chûte.*

Bug *m.* rzeka. Bug, ein grosser Fluß in Masovien, der sich in die Weixel ergeußt.

Bug, *m.* une considérable rivière en Masovie qui se va jetter dans la Vistule.

*Bugay, *m.* } byk. ein Bolle, Boll-Ochs.
*Buhay, *m.* } taureau.
*Buiah, *m.* }

Buiam, *v. n.* 1) schweben in der Lufft, als ein Vogel. 2) ausreissen, herum rennen. 3) ausschweifen; lüderlich, leichtfertig ausgelassen werden. 1) bonder; être, demeurer suspendu, en l'air; planer, voler, voler en l'air, se balancer en l'air comme un oiseau. 2) vaguer; courir çà & là. 3) se débander, extravaguer; devenir insolent; être dissolu, libertin. § 1) Orzeł buia na powietrzu skrzydeł nie ruszaiąc. 2) koń buia po łące; woł zbuiał i zabłąkał się. 3) swawola teraz buia; w rozkoszach buia.

wysoko ptak buia. der Vogel steigt. l'oiseau monte.

Buianie, *n.* 1) das Schweben eines Vogels. 2) das Herumlaufen. 3) die Ausschweifung. 1) le balancement d'un oiseau en l'air. 2) la course çà et là. 3) extravagance, dissolution.

Buk, *m.* Büche, *f.* Buche, *f.* foureau; *m.* fau; *m.* un hêtre.

Bukal, *m. vid.* Bukłak.

Bukiew, *f. g. bukwi.* *1) Buche, *f.* 2) Auch-Ecker, Buch-Eichel. *1) fau, 2) faine, gland qui croît sur le hêtre.

bukwie Tureckie; f. n. pl. orzechy Aptekarskie. (myrobalani) Myrobalanen, eine Art von Pflaumen. in der Apothecke. mirobolans, sorte de prunes dans l'apoticairerie.

Bukład, *m.* Bukładek, *m.* Bukłak, *m.* Bukał, *m.* Flasche von Holtz, Leder. flacon de bois ou de cuir.

Bukowica, *f.* buczyna, *f.* ein Buch-Wald. une forêt de hêtres.

Cukowy, *a. e.* Buchen-, Buchen. de hêtre.

bukowa żołądź. Buch-Ecker. faine, foüene.

Buks, *m.* 1) Büchse im Zapfen-Loch. 2) Zwinge, Reif zur Befestigung am Zapfen, um einen Stiel. 1) fontaine, boëte de métal dans une virole. 2) fréte; un cercle de fer qu'on applique autour d'un pivot ou d'un manche. § 1) gniazdo drewniane buksem umocniy. 2) czop żelazny niech ma buks, aby się prętko nie wytarł; rury drewniane buksami szerokiemi spaiaią.

Buksola, *f.* ein See-Compaß. boussole, *f.* volet, *m.*

Bukszdorn, *m.* listnik. (*Lybium*) Buchsdorn, ein Strauch aus Asien. liciem, *m.* piracantha, arbrisseau épineux en Asie.

Bukszdornowy. Buchsdorn. de licium. § sok bukszdornowy w Aptece.

Bukszpan, *m.* Buchsbaum. bouis. § bukszpan ogrodna chrościnka nie ginie na zimę, iako zioła.

bukszpan ościsty, vid. Bukszdorn.

bukszpan ziele ostowate. (onopyxos) Stachel-Kraut. espèce de chardon.

Bukszpanowy, *adj.* Buchsbaumen. de bouis § bukszpanowey maści, farby sokno; bukszpanowy lasek, ogrodek.

Buksztele, *a. n. plur.* Bauk. Lehr-Bogen, Bogen-Lehr von Bretter, über welche ein Gewölbe gemauert wird. *Archit.* un cîntre, ouvrage de charpente pour bâtir dessus quelque voute.

Bukwica, *f.* bukwica czerwona. (*betonica*) Betonien-Kraut. betoine.

bukwica biała. (primula veris) Himmels-Schlüssel, Schlüssel-Blumen. la primevère; cocu; braïes de cocus.

bukwica wadna; trędownik mnieyszy. (scrophularia minor) kleine Braunwurtz. petite scrophulaire.

Bulla Papieska. Päbstliche Bulle. Bulle du Pape, *f.*

Buła, *f.* chleb obroczny. Tage-Brod; Wochen-Brod. pain qu'on donne pour un jour ou pour une semaine.

Bułat, *m.* 1) Art von feinem Stahl. 2) Türckischer Säbel von diesen Stahl. 1) 1) sorte d'acier sort fin. 2) un sabre Turc qui est fait de cet acier. § 1) bułat się kruszy, gdy nim płazą uderzysz. 2) bułat przedrze się przez dobrze składane i wiązane pancerze.

Buława, *f.* 1) Streit-Kolbe. 2) Commando-Stab. 3) das Commando, die Würde eines PohlnischenLithauischenFeldherrn. 1) masse d'armes, c'est une grosse tête au bout d'une bâton. bâton de Grand Général de Pologne, il est de la forme d'une masse d'armes. 3) le bâton; la dignité, le commendement d'un Grand-Général. § 1) buławą go zabił. 2) Buławy i Laski zwyczayne domu tego ozdoby. 3) Wielka Buława; mała albo polna Buława.

Buławka, *f.* 1) ein kleiner Streit-Kolbe. 2) Köpfchen, Kolbe. 3) ein Wetter-Glas. 1) petite masse d'armes; maillotin. 2) tête; partie la plus grosse d'une chose 3) un baromêtre, un termomêtre. § 1) buławka (buławeczka) dla dzieci do igrania. 2) weź buławki makowe. 3) buławka na rozeznanie powietrza zimnego albo ciepłego.

Bulgarski, *adj.* Bulgarisch. Bulgarien, ienne.

Bulgarczyk, *m.* ein Bulgar. un Bulgarien.

Bulgarska ziemia. } Bulgarien (das), ein Land. Bulgarie *f.* un pays.
Bulgarya, *f.*

Bułka, *f.* Dreyling. choine, *s. m.* biset, *m.* sorte de petit pain rond.

Bulwa, Bulwa *f.* Erd-Apfel. taupinambour *m.* pomme de terre. § z bulwami wołowina.

Bunczewie, *s. pl. vid.* Grzybienie.

Buńczuk, *m.* Roßschweiffahne, *f.* étendart à queue de cheval.

*Buńkowy, *adj.* dzwonkowy. Schellen-, in den Karten. de carreau; *en parlant des cartes Allemandes.*

buńkowy tuz, m. Schellen-Taus. l'as de carreau.

Bunt, *m.* 1) Meuterey, Empörung, Aufruhr. 2) Binde-Holz, Strebe-Band, Klammer-Sparren; Kreutz-Band so die Dach-Sparren halten. 1) soulevement; revolte, rebellion, mutinerie, sédition. 2) contrefiche, amoise; lien de bois qui tiennent les chevrons de la couverture. § 1) po cichu bunty praktykuią; bunt czynić, kleić, wszczynać. 2) bunt co krokwy trzyma; sieci pod dachem u buntow powiesić, aby wyschły.

Buntotownie, *adv.* aufrührischer Weise. séditieusement; turbulemment.

Buntownik, *m.* Empörer, Aufrührer, Aufwiegler. un rebelle; séditieux, mutin, un factieux.

Buntowny, *adj.* aufrührisch, meutrisch. mutin, factieux, séditieux, turbulent, rebelle. § nowiniarz buntowny.

Buntuię, *v. a.* kogo. aufwiegeln, empören. faire mutiner; révolter, soulever.

buntuię się przeciwko komu. sich empören, sich verschwören. se révolter; se rebeller; conspirer, se mutiner; se mouvoir.

Burak, *m. vid.* Borak.

Burczę, *v. n. czy czył.* kolckern, bullern, brausen. bruire, frémir, mugir, faire un bruit confus. § burczy woda, gdy w nią kamień gorący wrzucisz.

Burczenie, *s. n.* das Brausen. bruissement.

*Burda, *f.* } 1) Händel, Possen. wunderliche Geberde. 2) Unruhe. 3) Saum-Sattel. 1) grimaces, fadaises, sotises; actions ou discours ridicules. 2) un trouple; un désordre. 3) bât, harnois pour une bête de somme. § 1) o co burdy stroisz, gębę rozwieraisz i frasuiesz się. 2) tych Państwa tego burdach. 3) burdy na osła, na muła.
Burdy, *plur.*

burdy kłaść na osła. den Saum-Sattel auflegen. bâter, embâter.

Burdać się, *n. r.* lausen, zaudern, tändeln. tarder, barguigner, dandiner, s'amuser à la moûtarde.

Burdziuk, *m. g. a.* lederner Schlauch; un bouc, un outre pour y mettre quelque liqueur.

Burgrabia, *m.* 1) Burggraf in den Preußischen Städten, er stellt des Königs Person vor. 2) Schloßhauptmann. 1) un Bourggrave dans une ville Prussienne; il représente la personne du Roi dans le Magistrat. 2) Capitaine, Surintendant de Chateau; châtelain. §) 1) Burgrabia Toruński, Elbląski, Gdański. 2) Burgrabia Krakowski.

Burgrabini, *f.* Burggräfinn. Bourggravine.

Burgrabski, *adj.* Burggräflich. de Bourggrave.

Burgrabstwo, *n.* Burggrafschaft. Bourggraviat.

Burk, *m.* Burkuię, *vid.* Brukuię.

Burka, *f.* sehr kurzer Pohlnischer Regen-Mantel von Filtz. court mantelet de feutre que le cavalier Polonois porte contre la pluye.

Burkatela, *f.* gewisser Zeug von Leinwand und Wolle. brocatelle; étoffe de fil & de laine.

Burmistrz, *m.* Bürgermeister. Bourguemêtre, Consul; Maire.

Burmistrzostwo, *s. n.* die Würde eines Bürgermeisters. la dignité de Bourguemêtre; Mairie, Mairerie.

Burmistrzowski, *adj.* Bürgermeister-. de Bourguemêtre.

Bursa, *f.* 1) Beutel, Geld-Beutel. 2) Convict auf einer Universität. 2) bourse, *f.* 2) Bourse de Collége, de l'Université. § *1) bursa (mieszek, worek) do pieniędzy. 2) Student na bursie.

iedna to bursa. sie sind eines Gelichters. ils sont de même farine, de même calibre.

Bursak, *m.* 1) Convictorist auf der hohen Schule. 2) Stuben-Gesell. 1) boursier, qui a une bourse dans un Collége de l'Université. 2) compagnon de chambre.

Bursztyn, *m.* Birnstein. le karabé; ambre jaune; succin. § w Prusiech na pobrzeżach bursztyn znayduią, czasem go i w Mazowszu wykopuią.

Bursztynowy, *adj.* birnsteinern. de succin.

Burt *m.* okrętu. Schiffs-Bord. bord d'un navire. § Woda się aż do burtu wzniosła.

Burta, *f.* } Ruder-Banck. banc dans la galère où on met les forçats.
Burtnica, *f.*

Bury, *adj.* 1) rauch mit dunckeln Flecken. 2) schwartz.

2) schwartz, düster. 3) rauch, haricht. 1) velu en taches obscures. 2) *fig.* obscur, noir, sombre. 3) velu, pelu, chevelu. § 1) kot bury. 2) noc bura. *3) nogi bure (kosmate).

**Burza, *f.* 1) Regen-Wolcke. 2) eig. und fig. Ungewitter, Sturmwetter. 1) grosse nuë. 2) *prop. & fig.* bourrasque, *f.* orcan, *m.* un orage; tourmente, *f.* tempête. § 1) Wiatr straszne spędził burze. 2) strafzna burza bliskim grozi okrętowi rozbiciem; burza nawę pochłonęła; wielka burza go zaskoczyła; rozbił przez swoię mądrość burzą tak strafzliwą, ktoraby Państwo na kawałki rozniosła.

z maley burze wielki deszcz, prov. aus einem kleinen Funken wird oft ein grosses Feuer. une petite éteincelle cause souvent un grand embrasement.

Burzę, *v. a. & n. rzy rzył.* 1) zerstöhren, verwüsten. 2) erregen, bewegen, als der Wind das Meer. 3) anfechten, wider, legen. 4) erregen, aufbringen, in Unruhe setzen. 1) boulverser, démolir, saccager, renverser, détruire, ruiner. 2) agiter, troubler, remuer, émouvoir. 3) refuter, combattre, détruire les raisons de qu. 4) agiter, inquiéter l'esprit; troubler. § 1) nieprzyiaciel miasto zburzył. 2) wiatry burzą morze. 3) burzyć pozew, dekret, naukę. 4) to mu serce burzy.

burzy w tym domu. es spuckt, es gehet in diesen Hause um. il revient des esprits dans cette maison; il y a des revenans.

burzę się, v. r. 1) toben, wallen, wüten, sich bewegen als die See. 2) stürmisch werden als das Wetter. 3) gähren, arbeiten in Fässern. 4) sich widersetzen; aufgebracht werden; sich sich empören. 5) unruhig seyn, sich beunruhigen. 1) se troubler, s'enfler, s'émouvoir, être agité comme la mer. 2) se troubler, s'obscurcir, se changer. 3) bouillir, bruire, travailler, se gonfler dans les vaisseaux. 4) se soulever, s'émouvoir, se révolter, s'opposer. 5) s'agiter, s'inquiéter. § 1) burzyło się morze; burzą się wody. 2) burzy się niebo, pogoda. 3) burzy się piwo, miod; wino się ieszcze nie wyburzyło. 4) pospolstwo się burzyło przeciw zwierzchności; burzyć się na kogo. 5) ztąd się sny burzą, ztąd się niespokoyne myśli rodzą; nie wiem co się w nim burzy.

godność wynurzy, co się w sercu burzy, prov. erhaltene Würden entdecken ein Gemüth. l'élevation d'une personne développe les replis de son coeur.

Burzenie, *n.* 1) Zerstörung. 2) Aufwiegelung als des Pöbels. 3) Unruhe, Verwirrung. 1) saccagement, *m.* déstruction, *f.* 2) incitation, émeute, soulevement. 3) émotion, agitation, mouvement. § 1) w burzeniu miasta niebezpiecznie został. *2) burzenie (buntowanie) ludu. *3) w tym tak wielkim burzeniu (zamieszaniu).

burzenie, n. morza. See-Sturm. tempête *f.* un orage.

Burzliwie, *adv.* stürmisch, unruhig. avec trouble; turbulemment, tumultueusement.

Burzliwość, *f.* 1) Ungewitter, Sturm-Wetter. 2) Unruhe. 1) tempête; un orage. 2) agitation, inquiétude.

Burzliwy, *adj.* 1) stürmisch vom Wetter. 2) tobend, wütend, unruhig, schwürig, aufrührisch. 1) tempêtueux, plein de tempête; orageux. 2) furieux, impétueux, turbulent, tumultueux, inquiet. § 1) burzliwa teraz pogoda. 2) burzliwe się ukołysało morze; uspokoił burzliwego pospolstwa zaiadłość.

Burzyciel, zburzyciel. *m.* Zerstörer. boulverseur, renverseur, déstructeur.

Bust; *m.* posąg do piersi, do pasa. ein Brustbild, un buste; demi-corps d'une statuë.

*Buta, *f.* pycha. Stoltz. arrogance, orgueil.

*Butel, *m. vid.* Woźny.

Butelka, *f.* Butelchen. petite bouteille.

Butla, *f.* Butel, bauchichte Flasche. bouteille un vase.

*Butliwie. *adv.* pysznie. stoltzer Weiße. arrogamment, orgueilleusement.

*Butliwość, *f.* pycha. Stoltz, Hochmuth. arrogance, fierté.

*Butliwy. *m.* pyszny. stoltz, hochmüthig. hautain, fier, altier, orgueilleux.

*Butwieie, *v. n. vid.* Botwieię.

Buyno, *adv.* 1) reichlich, überflüßig. 2) fruchtbar, geil. 1) somptueusement, splendidement. 2) abondamment, fertilement. § 1) buyno nas częstował. 2) zboże na tłustey roli buyno rodzi.

buyno sobie chodzi, kroczy, poet. er gehet stoltz daher. il se quatre; il marche d'un air fier & orgueilleux

rosnąć buyno. schiessen, ins Holtz wachsen. s'échapper, jetter trop de bois; pousser trop.

Buyność, *f.* Geilheit, *f.* übermäßige Fruchtbarkeit. grande fécondité; superfluité; trop grande abondance; rédondance. § buyność wszelkiego urodzaiu się zawzięła.

Buyny, *adj.* 1) sehr fruchtbar. 2) überflüßig. 3) geil, schießend, das ins Holz oder in den Strunck wächst. 4) trefflich, reich an Einfällen. 1) trop fertile; trop fécond. 2) trop abondant, superflu. 3) excessif: qui pousse trop; qui produit beaucoup de feuilles, beaucoup de bois 4) fécond, riche. § 1) buyne Polskie niwy; buyne grunta i sady. 2) piersi skancerowane z buynego niewiasty pochodzą pokarmu. 3) taka rola buyne w słome rodzi zboża; buyne to w gałęzie drzewo. 4) buyny w koncepta umysł.

Buzdygan, *m. a. g.* Streit-Kolbe mit Kanten. sorte de masse d'armes qui a des extremités élevées.

By, *adv.* wenigsten, nur, seulement, au moins. § by dziesięć talerow mi day, by ślankę wypić piwa.

By, *conj.* 1) O wenn; Gott gebe. 2) daß, damit. 3) als, gleichwie, als wenn, als ob. 4) wenn. 5) wenn auch. 6) auch, so gar, vor einem *Superlativo.* 1) que; plût à Dieu. 2) que, afinque. 3) comme si; comme. 4) si. 5) quand; quand même. 6) & même; même, *devant un superlatif.* § 1) by (oby) to było; by nasz krol dobrotliwy długowiecznie panował; by ią kat spalił. 2) kazałem by (żeby, aby) tu przyiechał. 3) chodzi by (iakoby) co godnego; dyszkuruie by Doktor; by spał; by o tym nie wiedział. 4) by (kiedyby) ieno to; by on cicho się sprawował. 5) by (by też; chociażby) umarł, nie dam mu tego lekarstwa; niechcę za niego by miał sto tysięcy; bym nie dostał tego urzędu; by mi żebrać żebrać przyszło). 6) fratunki by naycięższe, lekkieby były; rozum by nayprostszy.

by snadź nie. damit nicht etwan. de peur que par avanture. § by snadź Pan nie przyszedł.

by nie. 1) damit nicht. 2) wenn — nicht. 1) de crainte de; de peur qu'il ne; que—ne. 2) si—ne. § 1) boy się Boga by cié nie skarał; patrz by się gdzie woda nie zastanowiła, by kto nie przyszedł. 2) by (kiedyby) nie był krolem; by nie to (by nie to było) by nie ty, wodziliby się za łby; by nie dla ciebie, nie uczyniłbym.

bis wiedział. wisse, wenn man drohet. *en memaçant*: sachez donc. § nie łayże mu byś wiedział,

dobrzeby (*dobrzeby było*). es wäre gut. il feroit bon. § dobrzeby, źleby go słuchać; grzeczniebу cicho siedzieć.

by cię to, by cię owo. das dich der Kuckuck. que la peste te; que le diantre te.

by naymniey; by kroble. nur etwas: nur ein wenig. tant soit peu; quelque peu de; un brin de; une goutte de. § day mi by naymniey pieniędzy, by krople wina.

by naymniey, adv. *vid.* Bynaymniey.

by na złość; by na urząd. als wenn es zum Possen mit Vorsatz wäre. comme par malice; comme de propos délibéré.

by nie wiem co. um alle Welt Wunder; durchaus nicht. pour quoi que ce soit; en aucune manière; nullement; à quelque prix que ce soit. § by nie wiem co, nie podpiszę, nie zezwolę.

by w moie. wenn es mein Amt wäre. si cela étoit de mon office.

* * *

Die Partickel *by* vertritt die Stelle des *Conjunctivi* und wird in diesem Verstande zum ersten Worte des Satzes gefüget, damit sie sich von ihren anderen Bedeutungen unterscheiden möchte. Sie stellet das deutsche möchte, könnte, wäre, hätte, würde, vor, und leidet nur, 1) ein *praet.* 2) ein *Plusquamperf.* und zum 3) den *Inf.* und das *Adverbium verbale*, wenn sie das deutsche Man ausdrücket. *La particule by se met au lieu de subjonctif, comme telle elle se joint au prémier mot du propos pour se distinguer de ses autres significations. Elle demande le verbe 1) au prétérit 2) au plusque-parfait, 3) à l'Infinitif & à l'Adverbe verbal quand elle doit exprimer le particule Françoise* on. § 1) pisałbym, ale nie wiem gdzie iest; miałbyś pieniądze kiedybyś nie pił 2) miałbym go był za mądrego; bym był miał miecz w ręku, byłbym cię teraz zabił. 3) poyśćby trzeba; pisacby trzeba; kochaćby go.

człowiekby był naymedrszy. der Mensch wäre der klügste. l'homme seroit le plus sage.

człowiek, by był naymędrszy der Mensch, wenn er auch der klügste wäre. quandbien l'homme seroit le plus sage.

Byczek, *m.* kleiner Boll-Ochs. petit taureau.

Byczyna, *f.* Pitschen, ein Städtchen in Schlesien. une bourgade de ce nom en Silesie.

Bydlarz, *m.* 1) Vieh-Hirte. 2) Jäger: Hund der das Vieh anfällt. 1) un pastre qui mène les bêtes au pâturage. 2) *chas.* chien qui mord les bestiaux. § *1) dałem bydlarzowi (pastuchowi) moie

moie bydło. 2) bydlarz pies do bydła się przymyka i nie kąsa.
Bydlę, *a.* ein Vieh, als ein Schaf, ein Rind. bête, bestial comme une brebis, un boeuf.
Bydlęce, pobydlęcu, *adv.* nach Art des Viehes. en bête; a la manière de bétail.
Bydlęceię; *v. n.* bydłem się staię. zum Vieh werden. devenir bête.
Bydlęcy, *adj.* Vieh-, viehisch. de bétail, bestial. § bydlęcy lekarz, gospodarz.
bydlęce gospodarstwo. n. Vieh-Zucht. gouvernement du bétail, nourriture de bétail; la manière de gouverner & nourrir les bestiaux. § bydlęcego gospodarstwa nauka.
Bydli się krowa, den Bollen-Ochsen zu lassen. admettre le taureau; s'accoupler avec le taureau.
*Bydlnik, *m.* Byk, *m.* Bolle, Boll-Ochs. taureau, *m.*
Bydlny. 1) zum Vieh gehörig, Vieh-, 2) reich an Vieh. 1) de bétail; de troupeau. 2) abondant en bétail; ou il y a beaucoup de troupeau. § 1) bydlny gospodarz. 2) kray to bardzo bydlny.
Bydło, *n.* das Vieh, als Ochsen, Kühe. bétail; bestiaux, *s. m; pl.* troupeau, *m.*
bydło robotne, n. Zug-Vieh. bêtes de charge.
bydło gospordarskie. n. Vieh-Zucht, Haus-Vieh, le nourri; tout le bétail qu'on nourri.
bydło rogate, n. Horn-Vieh. bêtes à cornes.
Bydłokradźa; *m.* ein Vieh-Dieb. voleur de bétail.
Byłokradztwo, *n.* Vieh-Diebstahl, enlevement de bétail.
*Bygiel, *m.* obarzanek, *m.* Kringel, Pretzel. craquelin.
Bygla, *f.* żelazo do wymarszczenia. Bügel-Eisen. carreau; fer pour presser les coutures.
Byk, *m.* buiak, bydlnik. Boll, Boll-Ochs. taureau.
Bykowy, *adj.* den Boll-Ochsen betreffend. de taureau.
Byle, *conj.* wenn nur. pourvû que. § wolę pozwolić, byleby przyiechał.
bylem tego dokozał iestem kontent. wenn ich dieses nur bewerkstellige, bin ich zufrieden. pourvûque je vienne à bout de cela je suis content.
byle zkąd. woher es wolle. de quel côté que ce soit.
byle się strawa włokła. wenn man nur sein Leben hinbringet; aus der Hand ins Maul. pour gagner sa vie; au jour la journée.
bylezbyć; byle odbyt. leichte weg. oben hin. à la legère; en passant; en galoppant; par manière d'acquit; négligemment; du bout de doigt. § pracuie byle odbyć.
Byle, *s. n. pl. vid.* Bylina.
Bylica, *f.* (*artemisia*) Beyfuß, *m.* armoise, *f.* blanchette; herbe de Saint Jean.
bylica żołta, f. (chrysanthemum) Gold-Blumen. chrisantemon, Chrysanthemum, *m.*
Bylina, 1) holtziger Strauch, Mittel-Gewächs zwischen Stauden und Kräutern. *2) ein Kraut. *3) Unkraut. 1) sous-arbrisseau, *m.* plante boiseuse qui tient un milieu entre l'herbe & l'arbuste. *2) herbe, plante. 3) mauvaise herbe. § 1) rozmaryn iest bylina.
Bynaymniey, *adv.* gar nicht. ne-guères; point du tout. § bynaymniey nie bogaty; rozum bynaymniey nie subtelny; myślisz że cnotliwa, bynaymniey.
*Byon, *m.* chmiel. Hopfen. *m.* houblon, *m.*
Bystro, bystrze, *adv.* 1) schnell. 2) scharfsinnig. 1) rapidement. 2) finement, subtilement, spirituellement. § 1) rzeka bystro bieży. 2) bystrze o tym sądzi.
bystro patrzać. widzieć. scharf sehen. voir d'un oeil perçant.
Bystrooki, *adj.* scharfsichtig. clairvoyant; qui a bonne vuë; qui voit de loin.
Bystrość. *f.* 1) Schnelligkeit, Heftigkeit, 2) Schärfe des Verstandes; Scharfsinnigkeit. 1) rapidité, vitesse, *f.* 2) vivacité, sagacité, *f.* pénetration, subtilité de l'esprit. § 1) bystrość rzeki, strzały w locie, konia w biegu. 2) bystrość rozumu.
bystrość oka. Scharfsichtigkeit. *f.* clairvoyance, *f.*
bystrość konia. Feuer des Pferdes. fougue d'un cheval.
Bystry, *adj.* 1) schnell. 2) scharf, scharfsichtig. 3) witzig, scharfsinnig. 4) heftig, feurig. 1) rapide, fort vite. 2) clairvoyant, perçant, pénétrant. 3) pénétrant, subtil, fin, spirituel. 4) vehément, vif, fougueux, violent, plein de feu. § 1) bystra rzeka; strumień bystry. 2) bystre oko, bystry wzrok. 3) bystry rozum, dowcip; w rozmowach bardzo bystry. 4) bystrego hamować młodzieńca; na bystrym pędzikoniu.
Bystrze, *adj. vid.* Bystro.
Bystrzeię, *v. n.* wild werden. s'effaroucher.
Bystrzyca. *v. f.* Bistritz, Stadt in Siebenbürgen. Ville de ce nom en Transilvanie.
Byt, *m.* 1) Leibes-Unterhalt. 2) Zustand eines Menschen. 3) Physic. Sitz, Aufenthalt. sustentation, entretien. 3) l'état,

l'état, condition, situation d'un homme. 3) *Phisiq.* le siége, la demeure de qu. ch. § 1) byt ma skąpy. 2) z bytu dobrego idziemy często do bytu gorszego. 3) pamięć ma byt swoy pod tyłem głowy.

byt ma dobry. er hat sein Auskommen. il est à son aise; il a du pain cuit.

Bytność, *f.* Gegenwart. 1) Aufenthalt. 3) Philos. die Existenz, das Daseyn. 1) présence. 2) demeure qu'on fait en quelque endroit; séjour. 3) *Philos.* l'existence. § 1) w bytności (obecności) moiey to uczynił. podczas bytności moiey w Paryżu. 3) z skurkow dochodzić bytności Bożey; Bog dał bytność wszelakiey rzeczy na swiecie. i ią przy istocie zachowuie, ktora wzięła przez stworzenie albo rodzenie.

Bywalec, ⎫ erfahrner Mensch. un
Bywały, *adj.* & *s.* ⎭ homme expérimenté; vieux routier; qui a pratiqué long tems une chose.

Bywałość, *f.* Ausübung, Praxis. pratique, *f.* exercice *m.* § bywałość i nauka tam wielka była.

Bywam, *v. n.* zu seyn pflegen. être souvent en quelque lieu; frequenter, hanter. § bywam często w tym domu.

bywa to; trafia się to. dieses pfleget oft zu geschehen. cela arrive souvent; cela se fait souvent.

Bzdrąg, *m.* ⎫ pstrąg Forelle, *f.* ein Fisch.
Bzdręga, *f.* ⎭ truite, *f.* un poisson.

Bzdura, *m.* alberner Tropf; Pinsel, Schöps. dandin, radoteur, benêt, nigaud.

Bzdurstwo, *n.* albernes Wesen. nigauderie, *f.*

Bzdurzę, *v. a. et n. rzy, rzyć.* faseln, närrisch Zeug reden, albern. radoter, dandiner, nigauder, dire des sotises; niaiser; lanterner. § bzdurzy ladaco.

Bzdyk, *m.* alter Knaster-Bart. barbon, vieux radoteur. § tobie bzdyku chce się żony.

Bzdzę, *v. n.* kurzę. fisten, stänkern. vessir; faire des vesses. § bzdzi iak pies.

Bzdzel, *m.* młyn wodny. Wasser-Mühle. moulin à eau.

Bzdziel, *m.* Fister, Stäncker. vesseur.

Bzdziożka, *f.* Fisterin. vesseuse.

Bzowy, *adj.* Hollunder-. de sureau. § bzowe grono; bzowe iagody.

bzowa gębka Hollunder-Schwamm. oreille de Judas.

Bzura, herb lis nazwany. Wappenk. ein Fuchs. *Blason.* renard.

C.

ć, vid. Ci.

Cąber, ⎫ *g. cabra,* sztuka krzyżowa.
Cąbr, ⎭ Zimmer; Zeimer, Rücken-Braten; Hintertheil, davon die Keulen abgelöset sind. cimier *m.* la chaire qu'on léve de la croupe d'un animal entre les clanches ou cuisses. § Cąbrwołowy, ieleni.

Cadze, *v. a.* cedzę. durchseigen. filtrer.

Cafam, *v. a. vid.* Cofam.

Cal, *m. g. a.* ⎫ ein Zoll; einen Daumen
*Cala, *f.* ⎭ breit. pouce, *m.* once, une mésure.

po dwa cala (cale) zu zwey Zoll. à deux pouces.

Cale, wcale, *adv.* gäntzlich. tout-à-fait, entièrement, totalement.

Całkiem, *adv.* ganz, unzerschnitten, unzerstossen. en entier; sans être broyé ou coupé. § weź całkiem pieprzu; całkiem śliwę połknął.

Całkowitość, *f.* Dichtigkeit. *f.* massivité, *f.*

Całkowaty, *adj.* ⎫ 1) fest, dicht, gediegen,
Całkowity. ⎭ massiv. 2) ganz unzerstückt, nicht in Stücken. 1) massif; solide; qui est plein. 2) tout entier, qui n'est pas mis en pièces. § 1) posąg całkowity, (nieczczy). 2) kamień niema bydź całkowity, ale ze czterech sztuk w obręczach złożony.

Całkowitość, *f.* całość, *f.* 1) das Gantze. die gantze Sache. 2) Festigkeit; dichte feste Eigenschaft. 1) le tout; totalité. 2) solidité; le massif; chose pleine & solide.

*Cało, *vid.* Zupełność.

Całokształt, *m.* Bauk. perspectivisches Aussehen; Abriß der Höhen, Seiten und Tiefen eines Gebäudes. *Archit.* sénografie, *f.* représentation des flancs, des hauteurs et des profondeurs d'un édifice. § całokształt całe budowanie wnątrz i z wierzchu oku pokazuie.

Całon, *vid.* Całun.

Calonocny. *u Symonidesa.*

Całopalę, *v. a.* Brand-Opfer opfern. immoler, brûler une victime.

Całopałona ofiara, *f.* Brand-Opfer. *n.* un holocauste; victime qu'on brûloit.

Całopalenie, *n.* Opferung eines Brand-Opfers. immolation; oblation d'un holocauste; le sacrifice des victimes.

Całość, *f. vid.* Całkowitość, *f.*

całość, f. trwałość. Heil; Vollkommenheit, Wachsthum, Blüthe. intégrité, salut, entière perfection d'une chose; conservation.

vation. § obie sprawy całość Państwa na się nosiły; na tym całość zdrowia mego zawisła.
Całowanie, pocałowanie, *s. n.* 1) Mäulchen, *n.* Kuß, *m.* 2) das Küßen. 1) un baiser. 2) l'action de baiser.
Caluchny, *adj.* } gantz, unversehrt. tout
Caluteńki, *adj.* } entier, ière.
Całuię *v. a.* küssen. baiser, *v. a.* § kiedy cię pocałuię, trzy dni cukier w gębie czuię.
Całun, Całon, *s. m.* große Decke, die aus gantzen Stücken eines Zeuges zusammen genähet ist. grande couverture faite de quelques pièces entières de drap ou de quelque autre étoffe. § całunem aksamitowym chor obity; całun sukna.
Cały, *adj.* 1) ungetheilt, gantz. 2) gantz, ungestossen, ungestickt. 3) gantz, voll, vollständig. 4) gantz, nicht aus Stücken gemacht. 5) gantz, nicht angefangen, als ein Brod. 6) vollkommen, blühend, als die Gesundheit. 1) tout, entier. 2) entier, qui n'est pas mis en pièces. 3) complet, tout entier, 4) massif, solide, qui ne consiste pas de pièces. 5) entier, qui n'est pas entamé. 6) entier. parfait. § 1) cały kray, cała Polska. 2) włóż do garka pieprzu całego. 3) cały rok na twoy przyiazd czekałem; przez całą noc nie spałem. 4) słup, posąg cały; całe przez ten dom idą balki; ściana cała. 5) cały mam ser holenderski i całą beczkę wina. *6) całego (zupełnego doskonałego) zdrowia ci życzę.
całe pieniądze. hartes, gantzes Geld. argent en espèces. § ma całe i drobne pieniądze.
Cap. *interj.* Ryps, Raps. à la gribouillette; tout à la ripaille.
łap cap po sobie. sie kriegten einander bey die Köpfe. ils sont aux prises; ils se sont pris aux cheveux; ils sont venus aux mains; ils se prirent au crin.
Cap, *m.* großer Widder mit einem langen Schwantze in Orient. mouton de cinq quartiers, c'est un grand bélier avec une longue queüe en Orient.
Capa, *f.* skora chropawa. Schagrain, Leder zu Futeralen. du chagrin, sorte de cuir dont on couvre les étuits.
Capstryk, Capstrzyk, *s. m.* der Zapfen-Streich. la retraite qu'on sonne.
Car, *m.* Groß-Fürst, Rußischer Zar. Grand Duc de Moscovie; Czar.
Car Abisyński. der Priester Johannes, der große Neguz in Abißinien. le Prêtre Jean en Abissinie.
car. s. m. ziele. (tussilago major) die grosse Art von Huf-Lattich. la grande tussilage, ou pas d'âne.
Carogrod, *m. g. u.* Constantinopel. Constantinople.
Carowa, *f.* die Zarin. Czarine.
Carski, *adj.* Zarisch. czarien, enne.
Carstwo, *n.* Zarische Würde; Groß-Fürstenthum von Rußland. dignité Czarienne; le grand Duché de Moscovie.
Ceber, *m. g. cebra.* Zober. tinette, *f.* sorte d'ouvrage de tonnelier à deux oreilles. § kto ma umrzeć i w cebrze wody utonie, *prov.*
Cębrowina, *f. vid.* Cembrowina.
Cebrzyk, *m.* Fäßchen mit Henckeln; kleiner Zober. baquet, tine.
Cebula, *f.* Zwiebel. ognon, oignon, *s. m.*
cebula psia, vid. Psi — *psia cebula.*
cebula zamorska. (scyla) Meer-Zwiebeln. ognon marin, (oignon) squille, *f.* scille, *f.*
cebula kwiatowa. Blumen-Zwiebel. ognon de fleur, (oignon) squille *f.* scille *f.*
Cebulka, *f.* Zwiebelchen. ciboule, ognonet, oignonet *m.*
cebulki. kleine Zwiebelchen. des ciboules, des appetits.
Cebulny, Cebulowy, *adj.* Zwiebeln. d'ognon, d'oignon. § cebulna łodyga; cebulne nasienie; głowka, łupina cebulna.
cebulowa polewka. f. Zwiebel-Suppe. sauce-robert, *m.*
cebulny zagon, m. Zwiebel-Beet; Zwiebel-Acker. ognonière;oignonière, ognonayé.
cebulna głowka. Zwiebel-Köpfchen. tête d'ognon, d'oignon.
cebulowe listki, łupiny wnętrzne. Zwiebel-Schelfe. les tuniques d'oignon.
Cebulnik. Zwiebel-Verkäufer. qui vend des ognons, oignons.
Cebulowy, *vid.* Cebulny.
Cech, *m.* 1) Zunft, *f.* 2) Herberge der Handwercker. 1) corps de métier. 2) auberge de métier
Cecha, *f.* Zeichen, Merckzeichen. 2) Zeichen, Brand-Zeichen als am Vieh. 3) ein Wappen. 4) Gepräge. Stempel auf der Müntze, 1) mereau *s. m.* marque qu'on montre. 2) marque flétrissante qu'on imprime avec un fer chaud. 3) armes, armoiries. 4) l'empreinte du koin sur la monoye. § 1) kiedy tę cechę mu ukażesz, odbierzesz od niego książkę. 2) bydło nasze krzyż ma za cechę. *3) cecha (herb) domu tego. *4) niewyraźna cecha (stępel) na tey monecie.
Cechmistrz, *m.* Zunft-Meister, Ober-Meister. maître égard, Maître du métier; maître

maître juré; juré; le prémier maitre de métier; maître juré d'un corps de métier; expert.
Cechmistrzstwo, *n.* Zunft-Meisters-Amt. égardise *f.* la charge du maître du métier; jurande, *f.*
Cechowany, *adj.* 1) eingebrannt, gebrandmarcket mit einem Eisen. 2) gezeichnet. 1) flétrissé, marqué avec un fer rouge, 2) marqué.
cechowanych się strzeż. hüte dich vor die gezeichneten. gardez vous de ceux que la nature a marqués; peste du chien aux oreilles mordues.
Cechowy, *adj.* Zunft, zur Zunft gehörig. qui regarde le corps de métier.
Cechuię, *v. a.* piątnuię. ein Zeichen einbrennen; brandmarcken. stigmatiser; marquer avec un fer chaud. § beczki, bydło swoie pocechował.
nie darmo go natura nacechowała. von einem boshaftigen bucklichten oder Rothkopf: die Natur hat ihn nicht umsonst gezeichnet. *en parlant d'un homme méchant qui a une bosse ou des cheveux roux*: la nature ne l'a pas marqué sans raison.
Cedr, *m.* 1) Cedern-Baum. 2) Ceder-Zapfen, die Frucht. 1) le cédre, un arbre. 2) pomme de cèdre.
Cedrowy, *adj.* Cedern. de Cèdre. § cedrowa szyka; cedrowe drzewo; cedrowy owoc.
cedrowa żywica, f. Cedern-Hartz. cèdrie *f.*
Cedrowany. *adj.* mit Cedern-Oel angemacht. frotté d'huile de cèdre.
Cedruię, *s. a. & n.* mit Cedern-Oel einreiben. frotter d'huile de cèdre.
Ceduła, cedułka *f.* ein Zettelchen. billet, cèdule.
Cedzę, *v. a. & n.* durchseigen, filtriren. filtrer; couler; faire passer par le filtre; passer une liqueur.
cedzić się. sich durchseigen. se filtrer.
Cedzenie, *n.* Durchseigung. transcollation, filtration; action de filtrer.
Cedziworek, *m.* do cedzenia naczynie. ein Filtrum; Tuch oder Papier zum filtriren, passoire, *m.* la manche d'Hipocras; un filtre; couloir; morceau de drap; de papier, dont on se sert pour filtrer une liquer.
Cęgi, *f. n. pl.* Kneip-Zange. les tenailles *f.*
cęgi ogniowe, pl. Feuer-Zange. mordache, *f. f.*
Cegielnia, *f.* Ziegel-Scheine. briqueterie *f.*
Cegielnik *m.* Ceglarz *m.* Ziegel-Streicher. briquetier, *m.*
Cegielny, *adj.* zur Ziegel-Scheine gehörig. de briqueterie. § cegielny robotnik.
Cegiełka, *f.* kleiner Ziegel. petite brique *f.*
Cegła, *f.* 1) Ziegel. 2) Sache in der Form eines Ziegels. 1) brique, *f.* 2) carreau, chose faite en forme d'une brique. § 1) kupił kopę cegieł; cegły robić. 2) zerznąć rydlem darnia na dwie cegle.
cegła niepalona, f. roher, ungebrannter Ziegel. brique verde, *f.*
cegieł robienie, palenie, n. das Ziegel-Brennen. l'action de faire les briques.
Cegłany, z cegły. ziegeln; aus Ziegeln gemacht. fait de briques.
Ceglarz, *m. vid.* Cegielnik.
Ceglasty, *adj.* ceglastey farby, bladoczerwony, miniowaty. ziegelfärbig. de la couleur de brique.
Ceglisty, *adj.* na ksztalt cegły, wie ein Ziegel gemacht. fait en careau, en brique.
Cekauz, *m.* Zeughaus. arsenal, *m.*
Ceklarstwo, *n.* Häscher-Stand, le métier d'archer.
Ceklarski, *adj.* Häscher- d'archer.
Ceklarz, *m.* Häscher. archer, sergent,
Ceklmistrz, *m.* starszy nad ceklarzami. Ober-Häscher. le prémier archer.
Cektanie się *n.* z kim. 1) Wort-Streit. 2) Unterredung. 1) débat, *m.* contestation. 2) entretien, discours, pourparler, *m.*
Cektuię się, *v. r.* 1) einen Wort-Streit haben. 2) lange dingen. 3) sich unterreden. 1) contester, débattre, disputer. 2) barguigner. 3) s'entretenir, discourir avec qu.
Cel *m.* 1) Ziel darnach man schießet. 2) Absicht, Zweck, Ziel. 3) Meßk. Absehen, Diopter auf einem Linial. 1) but où on tire. 2) but, fin; visée, dessein. 3) un dioptre. § 1) uchybił celu; wyżey celu strzelił. 2) większa fortuna większy cel nieszczęścia; wszyscy w ieden cel mierzą pożytek bliźniego i chwała Boska iest cel pracy moiey; wiem cele iego; co masz za cel życia; w ieden cel wszyscy biią; rożni rożne maią cele; przychodzi bliżey do zamierzonego pracy swoiey celu; mieymy dobro oyczyzny za cel intencyi naszych; zmierza do wystawionego wyniosłości swoiey celu; zamierzony cel osiągnął; ma, wziął za cel wielkie interesa. 3) miernik przez cele linie wzrokiem prowadzi.
brać, wziąć dobrze co na cel. wohl zielen. prendre bien la visée.
prosto w cel. gerade ins Ziel. tout droit au but.
linia, prawidło z celami. Linial mit Dioptern.

tern, bewegliche Diopter eines Winkelmessers. alidade, alhidade, *f. f.*
Cela, *f.* Mönchs-Celle. célule, chambre d'un Religieux.
Celbrat, liczydeſka. ein Zähl-Bret. main, *f.* manche; volet; compte-eſpèce, ſur qui on compte de la monoye.
Celc, *m.* hartes Erdreich in der Erde, darauf man einen Grund zum Gebäude legen kan. le ſolide; terre ferme, *f.* endroit ſolide dans la terre où on jette les fondemens d'un édifice.
Celebrant, *m.* der das hohe Amt verrichtet. célébrant, officiant; celui qui officie.
Celebrowanie, *n.* feyerliches Begängniß. célébration, *f.*
Celebrowany, *adj.* feyerlich begangen. célébré, ſolenniſé.
Celebruię, *v. a. & n.* obchodzę. 1) begehen, celebriren. 2) das hohe Amt verrichten; die hohe Meſſe halten. 1) célébrer, ſolenniſer, faire la cérémonie de qu. ch. 2) officier, faire le ſervice divin avec cérémonie. § 1) celebrować uroczyſtość, aniwerſarz. 2) celebrował ſumę, mſzą ſam X Biſkup.
Celeſtyn, *m.* ein Cöleſtiner-Mönch. Céleſtin.
Celidonia, *f.* iaſkołcze ziele. (*chelidonium*) Schwalben-Kraut. chélidoine.
Celik, *m.* das Korn auf einem Gewehr. un mire, guidon; viſière, petit bouton qui eſt au bout du canon des fuſils.
Celnica, *f.* komora. Zoll-haus. douane, *f.* bureau où on paye la douane.
Celnicki, *adj.* Zoll-, zum Zoll gehörig. de douane, § celnicki dom, sługa.
Celnictwo, *n.* Zoll-Amt. charge de doüanier, de péager.
Celniczy, *adj.* zum Zoll gehörig. de douane, qui regarde la doüane.
Celnik, *adj.* Zöllner, Zoll-Einnehmer. doüanier, péager; commis de la doüane, receveur du péage; barrager, *m.*
Celny, *adj.* 1) Zoll-. 2) vortreflich gut. 1) péagier; de doüane, de péage. 2) excéllent, bon, exquis. § 1) celny dom. 2) do celnieyſzey przyſzedł fortuny; celny to ſzoſtak, czerwony złoty.
celne wino, n. guter Wein. vin d'une oreille; vin excéllent.
Celowanie, *n.* das Zielen. viſée; action de viſer.
Calſtad, *m.* Strzelnica. Schieß-Haus Schieß-Garten. bute; lieu où tirent les chevaliers del'arquebuſe.
Celuię, *v. n.* 1) zielen. 2) übertreffen. 1) mirer, viſer, buter. 2) renvier; excéller par deſſus un autre; ſurpaſſer, l'emporter; enchérir ſur. § 1) nie dobrze do niedźwiedzia celował. 2) miłością ku Oyczyznie wſzyſtkich celował; wſzyſtkie Panny cnotami i grzecznością celowała; celował inſzych woiownikow męſtwem i wocą.
celować do ptaka, nach einem Vogel zielen. coucher en joue un oiſeau.
Cembrowina, *f.*
Cembrzyna, *f.* Bau-Holtz. bois à bâtir; bois de charpente; le maiſonnage, *m.* § koło w rowie oſadzone miedzy cembrzyną; cembrowina ſpuſzczona.
Cembruię, *v. n.* mit Bau-Holz belegen. garnir, couvrir de planches, de bois de charpente. § ocembrować ſtudnią.
Cembry, *f. m. plur.* Stämme, die ſich zum Bau-Holtz ſchicken. des arbres de haute fûtaye qui ſont bons pour bâtir; charpente, charpenterie; pièces de charpente.
Cena, *f.* eig. u. fig. Preis, Werth. *prop. & fig.* coût, *m.* prix; la valeur. § wyſoką cenę komu czynić; cenę podnoſzę, ſpuſzczam; Urząd cenę poſtanowił; tey ceny praca moia nie odnosi.
w cenie to ieſt. dieſes iſt theuer, es hat ſeinen Werth. cette choſe eſt de prix.
cena wzgorę idzie, wſkoczyła. der Preis ſteiget. le prix hauſſe. § zboże, wino wzgorę idzie.
cena nadoł idzie, upada. der Preis fällt. le prix baiſſe; il diminue de prix; le prix rabaiſſe.
cena ſtoi; ſtoi w cenie. der Preis ſtehet. le prix demeure, ne ſe change pas.
za słuſzną cenę. um billigen Preis. à juſte prix; à prix raiſonnable.
naymnieyſzą ceną rachuiąc było ich tysiąc. es waren ihrer tauſend aufs wenigſte gerechnet. pour le moins il y en avoit mille.
Cenię, *v. a.* 1) halten, bieten eine Waare. 2) taxiren, den Preis ſetzen. 3) werth halten. 1) priſer, faire tant ſa marchandiſe. 2) taxer, apprécier, mettre à prix. 3) priſer; faire eſtime; faire cas de qu. eſtimer qu. avoir de l'eſtime pour qu. § 1) cen słuſznie a w miarę zapłacą; zacenił ten towar talar. *2) cenić (ſzacować) dom. 3) cenią go ludzie wyſoko.
drogo cenić. zu hoch halten. ſurfaire; demander trop de ſa marchandiſe.
Cenienie, *n.* zacenienie. das Bieten des Verkäufers. l'action de priſer ſa marchandiſe.
Cenſor, *m.* ksiąg. Bücher-Cenſor. cenſeur de livres.
Cenſura, *f.* 1) Cenſur eines Buches. 2) Tadel.

Tadel. 1) censure de livres. 2) critique. correction, reprimande.
censury Papieskie, pl. Bann, Kirchen-Censure. Censures Ecclésiastiques; Censure; Censure d'Eglise.
Censurant, *m.* Tadler. Censeur, *m.* un critique; critiqueur; celui qui critique, qui reprend.
Censuruią co. censiren, censuriren. censurer; critiquer; trouver à dire.
Centnar, *m. vid.* Cetnar.
Centnar Kipski ma 110 funtow. ein Centner hat in Leipzig 110 Pfund, aber 5 Steine. le quintal de Leipzig est de 110 livres de Leipzig.
Centnar Wrocławski ma 5 Kamieni, a Kamień 32 funtow. der Centner zu Breßlau bestehet aus 5 Steinen, jeden zu 32 Pfund gerechnet. le quintal de Breslau est de 150 livres.
Centrowy, *adj.* pośrzednikowy. zum Mittel-Punct gehörig. central, qui regarde le centre, qui est au centre.
Centrum, *n. indecl.* pośrzedność. Centrum, Mittel-Punct. le centre. § Centrum ciężkości; centrum wagi; centrum koła znaczy śrzodek.
Centurzya wielka, *f.* ziele. (*centaureas*) gemeine Rhapontic; großes Tausendgülden-Kraut. grande centaurée.
centurzya mnieysza, f. klein-Tausendgülden-Kraut. petite centaurée.
Centyfolia, *f.* Centifolie. rose à cent fleurs; rose double.
Cepak, *m.* } Dreschflegel-Stiel. le man-
Cepisko, *n.* } che de fleau à battre le blé.
cepak, m. 1) grober Kerl. 2) gesunder Mensch. der Eisen verdauen kann. 1) rustaud; un rustre. 2) homme robuste; personne qui est de bonne pâte, qui digère bien, à qui rien ne fait du mal.
Ceplik, *m. g. a.* geflochtenes Haar; Haarzöpfchen. petit toupillon; de cheveux nattés.
Cepuch. *m.* Rauch-Loch am Ofen. trou par où passe la fumée du foureau.
Cepy, *f. n. plur.* ein Dreschflegel. fleau à battre le blé.
osłabiał iak cepy. er ist matt geworden wie eine Fliege. il est sur les dents; il est tout abbattu.
Cera, *f.* 1) Gesichts-Farbe. 2) Gesicht, Mine. Antlitz, Person, äußerliches Ansehen. 1) teint, *m.* la couleur du visage. 2) monois, *m.* mine, air d'une personne, posture; manière de paroître. § 1) stracił cerę; ma cerę dobrą, piękną. 2) składa iaką chce cerę; swobodną ma cerę; wystawną narabia cerą; kiedy zły dobrą nastroi cerę, w ten czas naygorszy; miodowa cera rada bywa trucizną podkładana.
cera zła, f. blasse kräncklichte Gesichts-Farbe. teint corrompu; mauvaise couleur; un visage mal-sain; visage à couleur d'olive. § cery złey człowiek.
zdrową ma cerę. er siehet gesund aus. il a bon visage.
Cerata, *f.* woskata, *f.* woskowane płotne, *n.* Wachs-Leinwand, *f.* toile cirée.
Ceremonia, *f.* obrządek. Ceremonie. cérémonie, *f.*
bez ceremoniy. ohne Ceremonien. sans cérémonie.
Ceremoniarz, *m.* *Mistrz ceremoniy; Dozorca publicznych ceremoniy Ceremonien-Meister. Maitre des cérémonies.
Ceremoniat, *m.* der viele Ceremonien und Complimenten macht. complimenteur; formaliste, façonnier; homme cérémonieux, qui fait beaucoup de cérémonies, bien des façons.
Ceremoniatka, *f.* die viel Complimenten macht. façonnière.
Ceremonialny, *adj.* Staats-; zu den Ceremonien gehörig. publique, qui se fait avec cérémonie. § Poseł Francuski ceremonialną Prymasowi oddał wizytę.
Cerkiel, *m.* Cerkluią, *vid.* Cyrkiel, Cyrkluię.
Cerkiew, *f. g. cerkwi.* eine Grichische, Rußische Kirche. une Eglise, Grèque, Russe.
Cerkiewny, *adj.* eine Griechische Kirche betreffend. qui regarde une Eglise Grèque. § Grunta Cerkiewne.
Cerot aptekarski. Pflaster von Wachs. cérat, *m.*
Certa, *f. f.* ryba. Zerte, *f.* ein Fisch. Zerte *f.* sorte de poisson.
Cesarski. Kayserlich. impérial, ale.
Cesarscy, f. m. pl. die Kayserlichen. les impériaux.
*Cesarskie. } *adv.* auf kayserliche Art. en
po Cesarsku. } Empereur.
Cesarstwo, *f. n.* Kayserthum. l'Empire, *m.* dignitè impériale; les états d'un Empereur.
Cesarz, *m.* Kayser. Empereur.
Cesarzowa, *f.* Kayserinn. Imperatrice, *f.*
Cesarzowicz, *m.* Kayserlicher Printz. Prince impérial.
Cesarzowna, *f.* Cesarzowna Jeymość, *f.* die Kayserliche Printzeßin. Princesse Impériale, *f.*
Cętka, *f.* 1) Punct, Tüpfel, Fleckchen. 2) Blechlein zum Putz, Flitterchen, Plättlein von Silber oder Gold-Lahn. 3) Hermelin-Schwäntzchen. 1) petite tache, point,

point, maille. 2) paillette, petite lame, papillotte, d'or, d'argent. 3) queüe d'hermine dont le bout est noir. § 1) złote pole cętkami albo piaskiem w herbach bywa znaczone. 2) cętki na pasach, u uzdeczki. 3) gronostay ma cętki czarne; cętkami ozdobiony.

Cętkowanie, *n.* Verzierung mit Fleckchen, Flitterchen. moucheture; embellissement avec petites taches ou paillettes.

Cętkowany, *adj.* mit Fleckchen, Flitterchen verziert. moucheté; orné avec des paillettes; maillé.

Cętkuię, *v.a.* mit Tüpfeln, Flitterchen verzieren, moucheter, marquer, orner de plusieurs petites taches noires ou de paillettes d'or, d'argent.

Cetnar, *m.* Centnar, Cętnar. Zentner. cent. quintal. § Centnar waży w Statucie funtow sto, Lwoski ma 126. funtow Krakowskich.

Cetnarowy, *adj.* Zentner.= de quintal. § waga cetnarowa.

Cetno, *n.* gerade Zahl. un nombre pair.

cetnem, adv. in gerader Zahl. en nombre pair; pairement.

cetno albo licho. gerade oder ungerade, ein Spiel. pair & non pair, sorte de jeu.

cetno licho greć. gerade oder ungerade spielen. jouer à pair & non pair.

cetno. es ist gerade. il y a pair.

licho. es ist ungerade. il y a non pair.

Cew, *f. g. ia.* | Cewie, *n.* | Cewy, *f. plur.* } Trilling, Getriebe in der Mühle. le moulage; pignon à fuseaux; lanterne de moulin. § w cewiu potrzeba cewek sześć; cewy są ze dwuch kręgow na wrzecionie złożone, maią sześć albo więcey wałeczek albo cewek.

Cewka, *f.* 1) Röhrchen im Spring-Brunnen, daraus das Wasser läuft; Hahn in einem Gefäß. 2) Spul-Rolle. 3) Weber-Spule, Spule-Pfeife. 4) Städchen im Mühlen-Getriebe. 1) tuyau par où l'on fait couler l'eau; fontaine, robinet dans un vaisseau. 3) guindre, *m.* espuelle, petit tuyau dans la navette de tisserand. 4) fuseau, bâton de lanterne de moulin. § 1) z cewek rurmusowych woda w czaszę stryka: cewka u rur, u beczek. 2) cewka drewniana do zwiiania iedwabiu. 3) cewki przechodzą w sukno gdy bywa tkane. 4) cewy w młynie maią sześć i więcey cewek.

cewka nici. Spul-Garn. trême; petit tuyau couvert de fil.

wić na cewkę. spulen, den Zwirn auf eine Spule winden. volouter, trêmer, bobiner, dévider du fil sur la trême, ou sur la bobine.

cewka u sikawki. die unterste Spritzen-Röhre. canon, petit tuyau de séringue.

krew cewkami ciecze. das Blut schießt Strahlenweise. le sang coule à grands ruisseaux; le sang jaillit; il en sort des jets de sang.

Cewkarz, *m.* Spuler, Spul-Junge. bobineur; garçon de tisserand qui bobine, qui trême.

Cezar, *m.* Julius Cäsar, César; Jules César.

Ch, diese Buchstaben werden oft mit H verwechselt; suche dergleichen Wörter unter dem Buchstaben H. *On confond souvent les lettres* Ch *avec une* H. *cherchez donc ces mots sur la lettre H.*

Cha, cha, *interj.* ha ha, wenn man lachet. *en riant*: hi hi hi.

Chaber wielki czerwonobrunatny. (*spica Romana vel Celtica*) Seljunck, Celtischer Nard. nard celtique *m.*

Chabias, cap, *interj.* Rips Raps. tout à la ripaille.

Chabina, *f.* praszczę. Spieß-Ruthe, Gerte. baguette, verge.

chabina, f. Wünschel-Ruthe. baguette divinatoire. § chabina do złota się ciągnie.

Chabrek, *m. vid.* Modrak.

*Chać, *f.* chata, *f.* Hütte. hute, *f.* cahute, *f.*

Chadzam, *v. n.* zu gehen pflegen; oft gehen. fréquenter, hanter; aller souvent. § chadzam do niego na obiad.

Chadzanie, *n.* öfteres Gehen. fréquentation; l'action d'aller souvent.

*Chaia, *f.* nawałność. See-Sturm. tempete; un orage. § po morzu nas rozegnała chaia.

Chałastra, *f.* 1) Lumpen-Gesinde; Gesindel. 2) die Troß-Buben. 1) racaille, canaille les petites gens. 2) les goujats. § 1) chałastra dworska. 2) chałastra woienna.

chałastra mieyska, f. der geringste Pöbel. populace, canaille; le petit peuple.

Chałupa, *f.* Bauer-Haus; Bauer-Hütte. cabane, *f.*

Chałupisko, *n.* schlechte Bauer-Hütte. chaumière, méchante cabane, trou de cabane.

Chałupka, *f.* Bauer-Häuschen, *n.* chaumière, *f.* petite cabane; maisonnette de paysan.

chałupka pastusza na karach. Schäfer-Hütte auf Rädern. cabane, *f.* logette de berger soutenuë de quatre roulets.

Chałupnik, *m.* Häusler; Bauer, der statt des Mieth-Zinses dem Haus-Herrn arbeitet. un manoeuvre; paysan qui au lieu du

du louage travaille pour le maître du logis. § chałupnik nie ma tylko ogrodek na kuchenne iarzyny i kilka zagonow na ięczmień.
Chama, *f.* pław morski. Gien-Muschel, *f.* Art Meer-Muscheln. chame, *f.* sorte de conques marines.
Chańba, *f.* Chaniebny, *vid.* Hańba, Haniebny.
Charakter, *m.* 1) Zug eines Buchstaben, einer Zahl. 2) Zeichen einer Kunst; verborgene Schrifft. 4) die Hand, so einer schreibet. 4) Würde, Amt. 5) Art; besondere Eigenschaft einer Person. 1) forme d'une lettre, d'un chifre aritmétique. 2) un chifre; un caractère; une lettre inconnuë, dont on se sert dans quelques arts. 3) le caractère, l'écriture, la main de qu. 4) un caractère, charge, dignité. 5) le caractère; la marque qui distingue une personne. § 1) charakter litery, liczby. 2) charakterami pisze, charaktery czarnoksięskie; 3) udatny ma charakter; piękny pisze charakter; niemieckim list pisać charakterem. 4) był tu w charakterze (dostoieństwie) Posła Francuskiego. 5) wyniosłość iest charakter umysłu iego.
Charakternik, *m.* 1) Zauberer, der mit Zeichen schreibet. 2) der sich fest machen kan. 1) magicien, charmeur qui se sert de caractères. 2) celui qui est dur; qui a un charme; qui se rend invulnérable; qui se fée. § 1) każdy charakternik oszust. 2) nie wierz, żeby kula i pałasz charakternikowi szkodzić nie miały.
Charcham, *v. n. vid.* Chracham.
Charcica, *f.* Wind-Hündin. levrette, *f.*
Charciczka, *f.* junge Wind-Hündin. levriche, levronne.
Charcik, *m.* junges Wind-spiel. levron, *m.*
Charcię, *n.* junger Wind-Hund. levron, *m.* petit levrier.
Charcisko, *n.* elender Wind-Hund. houret, *m.* méchant levrier.
Charleię, *v. n.* elend werden. devenir misérable.
Charpecina, *f. vid.* Chrapowina.
Chart, *m.* Wind-Spiel, Wind-Hund. levrier.
chartow odchodowanie. n. Erziehung der Wind-Spiele. levreterie, *f.*
Charra, *vid.* Karta.
Chartowity koń, *m.* langleibiges Pferd. cheval estrac; cheval élancé ou étroit; boyau.
Charybdys, *f.* Poet gefährlicher Strudel im Sicilianischen Meer. *Poët.* le Charibde un goufre terrible de Sicile. § w Charybdym zapłynął.
* Chasą, *f. vid.* Chałastra.
Chata, *f.* Hütte. hute, cahute, loge, *f.*
Chcąc niechcąc. halb gerne halb ungerne. bon gré mal gré.
Chcę, *chce, chciał, chcieli.* 1) wollen. 2) belieben, geruhen. 3) einen wollen; eine Mannsperson nehmen, heyrathen, haben wollen. 4) zu einem wollen, nach einem fragen. 1) vouloir. 2) vouloir bien. 3) vouloir marier un homme, vouloir avoir qu. pour son mari; ne respirer qu'un. 4) demander quelqu'un pour le voir. § 1) chcę poyść do niego; chce tę rzecz. 2) chciey do mnie przyyść. 3) chce za mąż; chciała za szlachcica, za kupca. 4) chcą cię iacyś ludzie.
chce mi się. 1) ich will, verlange, habe Lust zu etwas; es kömmt mir an. 2) ich will schlafen, essen; nehmlich es schläfert, dürstet, hungert mich. 1) je veux, le désire; l'envie me prend, me saisit de; je suis en humeur de; il m'arrive de; avoir envie de. 2) j'ai désir de satisfaire aux besoins que la nature demande; je veux; l'eppétit, le besoin me prend de; j'ai faim, j'ai sommeil, j'ai soif &c. § 1) sam nie wie czego mu się chce; chce mu się żony; chce mu się grać, tańcować; nie chce mi się płakać, żartować. 2) chce mi się ieść, pić; nie chce mi się spać; chce mu się na mały dwor.
nie chce mi się do niczego. ich habe zu nichts Lust; ich bin zu allem träge. je suis à rien faire; je ne suis pas en humeur de faire qu. ch. je ne me plais à rien.
chcieć co po kim; chcieć mieć co po kim. von einem haben wollen, fordern. prétendre, exiger qu. ch. de qu. § Bog chce to mieć po każdym człowieku; chcę po nim aby.
ale iak sobie tam chce. aber es mag seyn wie es will. mais quoiqu'il en soit, quoi qu'il en arrive.
bo tak chcę, tak każę. denn das ist mein Begehr. car tel est notre plaisir; je veux ce que je veux.
Chcenie, *n.* das Wollen. le vouloir; volonté, f.
Chciwie, *adv.* begierig. avidement; avec passion, ardemment, passionnément. § chciwie tego pragnie; chciwie co czynię.
Chciwiec, *m. g. chciwca.* Begehrer. qui porte ses désirs sur qu. ch.

Chciwość, *f.* böse Begierde. cupidité, avidité, passion, envie, désir, concupiscence, § chciwość sławy; chciwość zemsty, pieniędzy; umarzał swoie chciwości.
Chciwy, *adj.* begierig. von Personen und Sachen. avide, passionné, *ce mot se dit des personnes & des choses.* § mało sławy chciwy; wierzba iest wody chciwa.
Chebd, *m.* (*ebulus*) Attich, Acker-Hollunder. hieble.
Chęć, *f.* 1) Wille, *m.* 2) Lust zu etwas. 3) Zuneigung, Gewogenheit. 1) volonté. 2) plaisir, désir, envie. 3) affection, inclination; bonne volonté. § 1) z chęcią moią to uczynił; chęć stoi za uczynek. 2) ma wielką chęć do koni, do książek. 3) przyiacielskiey chęci dowody; chęć komu pokazuię; dziękuie za to chęci pokazanie.
Chechocę się, *ce tał.* kickern, jächern, laut lachen. éclater de rire; crèver de rire; rire à pleine gorge, à gorge deployée; s'étouffer de rire; rire fort; ricaner.
Chechotanie, *n.* das Jächern, lautes Lachen. éclat de rire; ris éclatant.
Chędogi, *adj.* rein, reinlich. poli; net, propre.
Chędogo, chędożnie, *adv.* rein. nettement, proprement.
Chędożę, *y*, *ył.* reinigen, putzen. nettoyer, décrotter, débourber, décrasser.
Chędożenie, *n.* Reinigung. nettoyement.
Chędożnie, *adv. vid.* Chędogo.
Chędożyciel, *m.* Reiniger, Putzer. nettoyeur, celui qui nettoie.
Chełbam, *v. a.* rütteln, schütteln ein Getränk. agiter une liqueur.
chełbać się. sich rütteln. s'agiter, se trémousser.
chełba się morze. die See tobet. la mer s'agite, fait des vagues.
Chełbanie, *n.* das Rütteln. agitation, trémoussement.
* Chełm, Helm. ein Helm. casque.
Chełmiński, *adj.* Culmisch. de Culm. § Woiewodzewo Chełmińskie.
Chełmno, *n.* Culm, eine kleine Stadt in Polnisch-Preußen. Culm, petite ville dans la Prusse Polonoise.
Chełpam, *vid.* Chełbam.
Chełpię się, *v. r.* prahlen, sich berühmen. se louer, se vanter, se glorifier.
*Chełpa, *f. f.* ⎫ chluba. Prahlerey. van-
Chełpienie się, *n.* ⎭ terie, ostentation.
Chełpliwie, *adv.* prahlerhaft. avec ostentation.
Chełpliwy, *adj. & subs.* prahlerisch, Prahler Großthuer. vain, glorieux, vanteur; qui se vante.

Chełszczę, *v. n.* *szczy*, *szczył.* sausen, rasseln. bruire; faire un cliquetis.
*Chełznam, *v. m. F. chełnę.* zäumen. brider.
*Cherchel, *m.* chytrość. List, Ranck. finesse, tour, adresse. § cherchelem co wydrwić na kim.
Cherlam, *n.* kränckeln; sich übel befinden. être maladif; se porter mal; être sujet à être malade.
Chętka, *f.* ein Lüstchen zu etwas, appétit; friandise; envie à avoir qu. ch.
chętkę mieć na co. ein Lüstchen zu etwas haben. appetisser qu. ch.
Chętliwie. ⎫ *adv.* willig. volontiers; de
Chętnie. ⎭ bon coeur.
Chętliwy, Chętny, *adj.* 1) willig, bereitwillig. 2) geneigt. 1) promt, prêt, volontaire; qui se fait, qui fait de bon gré. 2) adonné, porté, enclin. § 1) chętnym do służenia W. Panu. * 2) chętny (shtonny) do gry.
Chiragra, *vid.* Chyragra.
*Chłam, *v. a* ⎫ żrę. fressen. avaler, en-
*Chłapam, *v. a.* ⎭ gloutir, briser.
Chłustam, *v. m. vid.* Szargam.
Chłastawa, *f.* ziele. (*conyza*) Dürr-Wurtzel. conise.
Chleb, *m. g. a.* 1) Brod. 2) Mahlzeit, Mittags-Brod, Abend-Brod; Kost. 3) Unterhalt der Soldaten. 4) Brod, Nahrung, Unterhalt. 1) pain. 2) repas; table; le diné; le soupé. 3) subsistance qu'on distribuë aux soldats. 4) pain, entretien, nourriture, subsistance. § 1) mięso naypięknieysze bez chleba niesmaczne, *prov.* chleb wypiekły; chleb pszenny albo pszeniczny; dobry chleb kiedy niemasz kołacza, *prov.* 2) proszę do siebie na chleb; nie pogardzay Was Pan moim chlebem. 3) od chlebow żołnierskich to miasto uwolniono; chleb zimowy aby rowno rozdali; do podziału chleba zimowego naznaczeni Deputaci. 4) chleb ma; przyszedł do chleba; Pan ten mi chleb daie.
chleb domowy. Hausbacken-Brod. pain de cuisson; pain de ménage; pain de bourgeois, potée.
chleb środni, pospolity. Mittel-Brod. pain bis blanc.
chleb czarny. schwarz Brod. pain bis.
chleb biały. zemla. weiß Brod. pain blanc; miche.
chleb żołty. Böben; mit Safran gefärbter Kuchen. gâteau jaune.
chleb gruby, pośledni. grob Brod. pain de gruau; du gros-pain; gros-guillaume.
chleb S. Jona. Johannis-Brod. le carouge.

tartym chlebem przytrząśnąć. mit geriebenem Brod bestreuen. paner.
chleb z masłem. Butter-Brod. beurrée, *f.*
chleb prożny. unnütze Erd-Bürde. c'est un zero du nombre des vivans, c'est un fainéant, un batteur de pavé.
chleb żałobny; chleb żałosny; stypa. Trauer-Mahl; Begräbniß-Mahl. festin funèbre.
ma chleb rogi. der Haber sticht ihn; Brod macht übermüthig. l'abondance engendre la pétulance.
nie wart chleba co go ie. das Brod ist an ihm verlohren. il ne vaut pas le pain qu'il mange; il ne vaut pas l'eau qu'il boit.
chleb solą a z dobrą wolą, prov. trocken Brod und ein gut Gesicht. la bonne volonté passe une table exquise (vaut mieux qu'un bon repas.)
iedz chleb niespluskasz się, prov. lebe mässig, so bleibst du gesund. mangez peu & vous conserverez la santé.
o chlebie. bey Brod und Wasser. au pain & à l'eau; au pain sec; la besace pour toute table couverte. § o chlebie robię, poszczę; o chlebie obiad.
o chlebie post. fasten bey Brod und Wasser. miséricorde.
za chlebem idzie. 1) er geht nach Brod, 2) er siehet auf seinen Nutzen. 3) er suchet fremde Mahlzeiten. 1) il cherche son pain. 2) il tire à son profit. 3) il court les tables.
ma z gębę chleba. er hat sein Brod. il a du pain cuit.
dopomoc komu do chleba einem zu Brode helfen. mettre à qu. le pain à la main.
chleb trawa, mięso potrawa. Brod ist gut, Fleisch aber besser. le pain est bon, mais la viande est meilleure.
na letki chleb się udał. er sucht sein Brod auf eine leichte Art, das ist: er ist ein Gast-Wirth, Bier-Fiedler oder Spiler geworden. c'est un chevalier de l'industrie; il n'est subsiste que par adresse; il a choisi le métier de cabarêtier, de ménétrier, de joueur. § szkoda że się na letki chleb udała.
**Chlebodawca, *m.* Ernährer, Wohlthäter. bienfaiteur.
Chleboiedca. *m.* Brod-esser. mangeur de pain.
Chlebokradzca, *m.* Brod-Dieb, gâte-métier, *m.*
Chleburad, *m.* Brodhungerig, Brodbegierig. qui est avide d'avoir du pain.
Chlebowy, *adj.* Brod-. de pain; au pain. § rynek chlebowy, chlebowa skorka.
Chlew, *m. g. a.* 1) Sau-Kobe; Sau-Stall. 2) Vieh-Stall. 1) toit à cochons, tai à porc. *f. m.* 2) étable. § 1) w chlewie świnie karmić. 2) chlew wołowy.
Chlewiarz, *m.* Aufseher des Vieh-Stalles. garde d'étable, qui a soin de l'étable.
Chlewny, chlewony, *adj.* zum Vieh-Stall gehörig. d'étable; qui regarde l'étable. § chlewne bydło.
Chłod, *m.* Kühle, Kühlung. la fraîcheur; le frais.
w chłodzie. im Kühlen. au frais. § w chłodzie się przechodzi.
po chłodzie. poiedziemy. wir werden, wenn es kühle worden ist, abreisen. nous partirons quand le tems (le vent, l'air) se rafraîchira, se sera rafraîchi.
Chłodnieię. kühl werden, sich abkühlen. se rafraîchir; devenir frais.
Chłodne, *g. chłodnego.* 1) Kühlung, *f.* 2) Kühl-Tranck, *m.* Kühl-Artzeney. *f.* 1) rafraîchissement. 2) boisson réfrigérante; médicament réfrigératif.
Chłodnik, *m.* 1) Sonnen-Schirm, *m.* 2) kühler belaubter Gang oder Lusthaus im Garten. 1 parasol. 2) berceau; cabinet dans un jardin pour se rafraîchir. § 1) pod chłodnikami w upale ludzie chodzą. 2) chłodnik sklepiony z kamienia; chłodnik pleciony z roszczek, z drzewek.
Chłodnikarz, *m.* Gärtner, der kühle Lusthäuser und Gänge macht. jardinier qui sait faire des berceaux, des allées & des ouvrages de verdure.
Chłodno, *adv.* kühl. fraîchement; avec fraîcheur; frais. § chłodno pić, siedzieć.
Chłodny. 1) kühlend. 2) abgekühlt. 3) kühl. 1) réfrigérant, refrigératif. 2) rafraîchi. 3) frais. § 1) lekarstwo chłodne. 2) iużem chłodny. 3) piwo nie iest chłodne; wieczor chłodny.
Chłodzę, *v. a. & n.* 1) kühlen. 2) erquicken, erfrischen. 1) rafraîchir; faire devenir plus frais. 2) soulager, rafraîchir, rejouïr, recréer. § 1) żołtek w kwartę wody rozbity w upale chłodzi. ** 2) pokoy Polskę teraz chłodzi; nadzieie go chłodzą.
chłodzący. kühlend. réfrigérant, réfrigératif.
chłodzę się. 1) sich kühlen, sich abkühlen. 2) sich erquicken. 1) se rafraîchir. 2) se soulager.
wiatr się chłodzi. der Wind kühlet sich ab. le vent se rafraîchir.
Chłodzenie, *n.* Kühlung. l'action de rafraîchir; rafraîchissement, *m.*
chłodzić działa, armaty, po trzydziestym wystrzeleniu, z. kwart. octu. à 4. kw. wody.

wody. die Canone erkühlen, nachdem sie 38. mahl abgeschossen werden. rafraîchir le Canon; ce qui se fait après une trentaine de décharges.

Chłop, *m.* 1) Bauer, Unterthan. 2) im Spott: der nicht von Adel ist. 3) grober Kerl. 4) *vulg.* Mann, Kerl. 1) paysan. 2) *terme injurieux:* qui n'est pas noble; homme roturier. 3) rustaud; rustre; paysan. 4) *vulg.* homme, garçon. § 1) Pan drze chłopa iako skopa, a diabeł Pana iak barana; *prov.* chłop to moy; chłopi iego bardzo narzekaią; stoiał przy chłopie. 2) nie będę się temu chłopu (chłopowi) kłamiał. 3) grubszego niemasz chłopa w obyczaiach. 4) czy ten chłop oszalał; hoży to chłop; chłop to grzeczny.

łepski chłop. braver Kerl. un brave homme; un brave.

coś mi chłop, kiedy to uczynisz. du bist ein bravor Kerl, wenn du dieses thust. si vous faites cela, vous étes un brave homme, vous étes mon homme.

Chłopam, *v. a.* kogo. einen Bauer heißen. appeller qu. paysan.

chłopać komu. fig. fröhnen. *fig.* travailler à la corvée.

gdy pierwszy Adam z Ewą glinę kopał, proszę kto komu na on czas chłopał. als Adam grub und Eva spann, sag mir, wer war der Edelmann. quand Adam labouroit & Eve filoit, dites où noble homme étoit.

Chłopek, *m.* ein junger Bauer-Kerl. jeune paysan.

złoty chłopek. im Scherz; ein Ducaten. *burl.* un ducat.

Chłopianka, *f.* Bauer-Mädchen. paysanne, vilageoise; fille de paysan.

Chłopi, *adj. vid.* Chłopski.

Chłopię, *n.* } kleiner Junge, Knabe. gars;
Chłopiec, *m.* } mion; petit garçon, garçonnet.

chłopiec, m. Aufwarte-Junge. garçon, valet. § kazałem chłopcu; chłopcze idź po wino.

chłopiec do botow, Stiefel-Knecht. valet à débotter; un tire-botte. § day mi chłopca do botow.

chłopię dworskie, Paź. Edel-Knabe, Page. un Page.

Chłopiectwo, *n.* die Knaben-Jahre. la seconde enfance; l'âge de garçon.

Chłopieię, *v. n.* zum Bauer werden; grob, ungesittet werden. devenir paysan, devenir incivil.

Chłopisko, *n.* ein schlechter, elender Bauer. misérable paysan.

Chłopokoń, *m.* Poet. Ungeheuer, halb Mensch halb Pferd. *Poët.* le centaure, un monstre à moitié homme, à moitié cheval.

Chłopowic, *m.* Bauern-Sohn, fils de paysan.

Chłopski, *m.* 1) baurisch. 2) grob, ungesittet. 1) de paysan. 2) rustique, paysan, rustre, grossier, incivil.

Chłopskie, } *adv.* grob, bäuerisch, nach
po chłopsku, } Art der Bauern. en paysan, rustiquement, d'une manière grossiére & incivile.

Chłopstwo, *n. collec.* 1) die Bauerschaft, die Bauren. 2) Bauren-Familie. 1) le village c'est à dire les paysans d'un village. 2) paysannerie.

Chłosta, *f.* Schmiß, Hieb mit einer Peitsche. coup de fouet. § chłostę wziąć.

chłostę dać komu. einen peitschen. fouetter, donner des coups de fouet à qu.

Chłostam, *v. a.* } *vid.* Chlustam.
Chłoszczę, *v. a.* }

Chluba, *f.* Prahlerey. vanterie, ostentation, fanfaronnade. § bez podeyrzenia chluby powiem.

Chlubię się *v. r.* prahlen, groß thun. se glorifier, se vanter, fanfaronner; faire fanfare.

Chluby, *adj.* chełpliwy. prahlerhaft. glorieux, qui se vante.

Chlupaczki, *s. f. pl.* ziele. *vid.* Kmin leśny.

Chlustam, *v. a.* } *v. m. F. chlusnę.* 1) schla-
Chłostam, *v. a.* } gen, schmeißen, peitschen. 2) schlagen, ausschlagen als ein Pferd. 3) besprützen, mit Koth. 1) frapper, battre, foüeter. 2) ruer regimber. 3) éclabousser; flaquer. §. 1) stul gębę bo cię chlusnę; wychłostać winowaycę. 2) koń wilka chlusnął. * 3) pochlusnął (popryskał) mię błotem.

chlustał chlustał, aż koń ustał. er hat das Pferd überritten. 2) er hat diese Sache übertrieben. 1) il a tant poussé son cheval qu'il le creva. 2) il a outré cette affaire, il l'a poussé plus loin qu'elle ne doit pas aller.

Chlustawa, *s. f.* ziele. *vid.* Chlastawa.

*Chłypam, *v. a.* } schlurfen.
Chłypię, *v. a. pie, piał. pieli,* } avaler à petits traits; humer. §. wychłypał iaię.

Chmiel, *m.* (*lupus salictorius*) Hopfen, *m.* houblon, *m.*

Chmielę, *v. a.* hopfen, mit Hopfen anmachen. houblonner. § ochmielił piwo, miod.

Chmielina, *f.* Hopfen-Staude, Hopfen-Stroh. tige de houblon, *m.*

Chmielnik, *m.* Hopfen-Garten, Hopfenberg. houblonnière, *f.*

Chmura,

Chmura, *m.* 1) Regen-Wolcke. 2) Menge, Wolcke von Kugeln, Pfeilen u. d. g. 3) Betrübniß, Traurigkeit. 1) nuë, nuée épaisse. 2) nuë, le nuage, multitude. 3) tristesse, chagrin; le nuage. § 1) niebo chmurami okryte; chmury się na deszcz zbieraią. 2) chmurę strzał i kul na nas wypuścili. 3) twarz wesoła, a serce w chmurze.

** *chmurą śmiertelną zamroczone oczy.* gebrochene Augen eines Sterbenden. yeux mourans.

Chmura się *imp.* } *vid. chmurzy się.*
Chmurno iest, }

Chmurno, *adv.* dunckel, finster, wolckigt. obscure; obscurement; d'un manière brouielarde. § chmurno było.

Chmurny, *adj.* pochmurny. düster, wolckicht. obscur, couvert de nuages; nébuleux, ténébreux. § chmurne obłoki; chmurne niebo; pochmurna pogoda.

Chmurzę, zachmurzam. wolckicht machen. obscurcir; couvrir de nuages. § wiatry na deszcz zachmurzaią.

chmurzy się. es wird wolckicht; der Himmel beziehet sich. le tems s'obscurcit, se couvre de nuages.

Chobot, *m.* wyka, *vid.* Powoy wielki.

Choboty, *f. plur.* 1) Art von Stiefeln. 2) Flügel an den Füßen des Mercurii. 1) sorte de bottines. 2) les talonnières de Mercure.

Choć, *adv.* wenigstens nur. au moins, du moins. § choć day taler; choć dwa tynfy.

Choć, }
*Chocia, } *conj.* obzwar, obgleich. quoi-
*Chociay, } que, bienque; encoreque.
Chociaż, }

chociaż — iednak; chociaż — atoli. obgleich — doch. quoique — cependant; encore que — toutefois. § chociaż mu pisałem, iednak nie odpisuie; choć prosiłeś, atoli nic nie dostałes.

choćby; choćby też; by też. wenn auch. quand même; & quand bien; quand bien.

choćby i tak. dem ohngeachtet; wenn es auch so wäre. & quand bien cela seroit; malgré cela.

i choćbym to uczynił, mowił und wenn ich es schon gethan oder gesagt hätte. & quand bien je l'aurois fait ou dit.

nie będzie to tak, choćby i chciał. es wird nicht so geschehen, wenn er es auch so haben wollte. cela ne sera pas ainsi, quand bien il ne voudroit.

Chochoł, *m.* Busch, Flausch. touffe, houpe, toupillon, § chochoł na głowie, na brogu.

Chochołowaty, *adj.* flauschicht; wie ein Busch gebunden. fait en touffe.

Chod, *m.* 1) der Gang eines Gehenden 2) das Gehen. 1) le marcher; démarche, allure d'une personne; erre, *f.* 2) marche, *f.* action de macher. § 1) poznałem go po chodzie.

chod koński, m. Gang eines Pferdes. l'allure, le train d'un cheval.

Chodaczki dziecinne, *f. plur.* Gängel-Wagen, Lauf-Banck, daran die Kinder gehen lernen. cheminoir; cheminoir à la cariole, où l'enfant apprend à marcher.

Chodak, *m.* co rad chodzi. Liebhaber vom Gehen. rodeur; grand promeneur; qui aime à se promener.

**chodaki. f. n. pl. kurpie.* Bast- oder Holz-Schuh. sabots, souliers de bois.

Chodnik, *m.* chodzenie w ogrodzie nakryte. belaubter Garten-Gang. berceau; allée couverte dans le jardin.

Chodnik, *f. m.* w przykopie, do zasłonienia Podkopnika. bedeckter Gang über den Stadt-Graben, den Minirer zu decken. *guere.* Galerie *f.* à passer une fosse. traverse *f.* pour passer et couvrir le mineur.

Chodzę, *v. n.* 1) gehen, anhalten im gehen. 2) herum gehen, herum laufen. 3) auf etwas gehen, treten. 4) gehen als ein Gerücht. 5) gehen; schwanger gehen. 6) gehen; sich kleiden; tragen. 7) studieren an einem Ort, solchen besuchen, etwas zu lernen. 8) vorstehen; mit etwas umgehen. 9) gehen, als eine Kranckheit durch die Glieder. 10) gehen, verkaufet werden vor einen Preis. 1) aller, marcher, *dans un sens fréquentif.* 2) roder, courir. 3) marcher sur qu. ch. 4) courir comme un bruit; se répandre. 5) être grosse d'un enfant. 6) porter un habit, un chapeau; être habillé, s'ajuster à l'Allemande, à la Françoise, etc. 7) étudier; fréquenter un lieu pour y apprendre; aller au college. 8) avoir soin de; manier, gouverner, conduire; en user bien, mal. 9) saisir, pénétrer le corps; se répandre dans le corps. 10) valoir un prix; couter. § 1) nie chodzisz do kościoła. 2) chodzi po bankierach, po lesie, po polu. 3) chodzi po rożach. 4) chodziła wczoray wieść ta po ludziach, po mieście. 5) podobno z synem chodzi. 6) chodzi po francusku, po polsku, kapeluszu, w koszuli, z laską, z szpadą. 7) chodzę z nim do szkoł; znam go, chodziłem z nim do akademii. 8) wie koło siebie chodzić;

dzić; dobrze chodzi koło syna swego; moia głowa w tym chodzić będzie. 9) febra teraz po mnie chodzi; iuż trucizna po wszystkich członkach iego chodziła. 9) po czemu ten towar chodzi? po taleru łokieć.
nago chodzę. nackend gehen. être corps nud.
chodź sam. komm her. viens çà; venez ici.
chodzę za kim. hinter einem gehen, einem folgen. suire quelqu'un aller après qu.
chodzić za pasy z kim. 1) ringen. 2) mit einem übers Knie gespannet seyn. 1) lutter; lutter contre la mort. 2) tirer au court bâton avec qu.
chodzi z nim w odpowiedzi. er hat ihn zum Zweykampf ausgefordert. il l'a provoqué au duel, au combat.
Chodzenie, *n.* 1) das Gehen. Gang zum Gehen als im Garten. 2) Gang auf dem Schiff-Verdeckt. 1) allé *f*, allure; action de marcher. 2) allée, promenoir, lieu où l'on se promène 3) galerie sur le tillac d'un navire. § mieysce to wesole do chodzenia. 2) chodzenia w tym ogrodzie ziołmi są oplecione. 3) niebezpiecznie raniony na chodzeniu okrętowym.
Chodzisty, *adj.* zum Gehen eingerichtet. accommodé pour y marcher.
koło chodziste. n. Mechan. Tret-Rad. *Mécan.* timpan; une grande roue creuse, dans la quelle on marche sur des espèces de degrez pour la faire tourner.
Choire, *f.* 1) Wäldchen von jungen Fichten. 2) junge Fichten. 3) *vulg.* lange Weibs-Person. 1) lieu planté de jeunes pins. 2) un jeune pin. 3) *vulg.* géanne, une virago; grande femme.
Choinka, *f. f.* ziele, *vid.* Sosnka.
choinka blasztorna, f. (sabina) Sade-Baum, so Beeren trägt, sabine celle qui porte des bayes.
Cholebam, *v. a. et n.* ⎤ wiegen,
Cholebię, *v. a. et n. bie, bał.* ⎦ schaukeln. bercer, brandiller, balancer. § cholebac dziecię.
cholebam się, cholebać się. sich schaukeln. sich wiegen. se balancer, se brandiller. § cholebać się na kołyszce; choleba się okręt.
Cholebanie, *n.* das Schaukeln. brandillement, *m.* oscillation, *f.*
Cholera, *f. vid.* Kolera.
Cholewa, *f.* Stiefel-Schaft, Stiefel-Stülpe, tige de botte, *m.* genoüillère, *f.*
gęba u niego iak cholewa. er säuft wie ein Faßbinder. il souffle bien; il avale de grandes rasades.

Chomąto, *n.* ⎤ Pferde-Kummet. colier de
*Chomont, *m.* ⎦ cheval; bourrelet.
Chomątnik, *m.* rzemieślnik od chomąt. Kummet-Macher. bourrelier, *m.*
Chopam, *v. m. F. chopnę.* schmeißen. frapper, donner un coup, un flan. § kiiem, pięścią cię chopnął, w gebę.
Chor, *m.* 1) ein Kirchen-Chor. 2) die Sänger auf dem Chor. 3) Theil der Kirche, wo das hohe Altar ist. 1) choeur des chantres. 2) choeur; les personnes qui chantent. 3) choeur, partie de l'Eglise ou est le maître autel et qui est séparée de nef. § 1) na chorze śpiewaią 2) głośnym chory się odezwały dźwiękiem. 3) w chorze iest wielki ołtarz i formy kapalańskie.
na dwa chory śpiewać. einander von zween Chören antworten. faire le chant à deux choeurs; se répondre alternativement de deux choeurs.
Chory Aniołow; Anielskie chory. die Chöre der Engel. les choeurs. les trônes des Anges; les puissances des Anges. § miedzy anielskie wniesiony chory; dziewięć iest chorow anielskich.
chor Muzykantow, m. Musicanten-Capelle. chapelle; les musiciens de quelque Seigneur ou de quelque Eglise.
pod chory kogo wynosić. einen himmelhoch, bis an den Himmel erheben. élever qu. jusqu'au ciel. § pod chory go wysławia.
Chorągiew, *f. g. chorągwi.* 1) Fahne. 2) Fahne, Compagnie eines Regiments. 1) enseigne, drapeau. 2) cornette; compagnie d'un Regiment. § 1) chorągiew woienna albo proporzec; zwiiać, rozwiiać chorągiew. 2) służy pod chorągwią husarska, węgierską; zwiniono tę chorągiew. Compagnie vacante par casse.
chorągiew czerwona, f. rothe Fahne; Blut-Fahne. banière de combat.
chorągiew kościelna, Kirchen-Fahne in der Prozeßion. banière qu'on porte à la tête de procession.
pod chorągwią krzyża. unter der Fahne des Kreutzes. sous la livrée de la croix.
chorągiew u konnych. Standarte, Reuter-Fahne. éntendart, guidon, *m.*
chorągiew rozciągać. werben. enrôler des soldats.
Chorągiewka, *f.* Fähnlein. petite enseigne, banderolle.
chorągiewkę zwinąć. Fersen-Geld geben, ausziehen. montrer les talons; joüer des talons; prendre la suite.
Chorągwi przysiąc. woyn. woysk. Kriegw. zur Fahne schwören.
Chorą-

Choragwiany, *adj.* Fahnen-, zur Fahne gehörig. d'enseigne; qui regarde l'enseigne.
Deputat choragwiany, m. Deputirter von einer Fahne. Député d'une Cornette.
Chorał, *m.* śpiewanie proste iednym głosem. Choral-Musik. plein-chant; faux-bourdon; musique simple; musique à la Grégoire.
Choralista, *m. vid.* Chorzysta.
Chorąstwo, *n.* Fähndrich-Stelle bey einer Compagnie oder in einer Woywodschaft. drapeau; la charge d'Enseigne d'une compagnie ou d'un Palatinat.
chorąstwo konne, n. Cornetten-Stelle. cornette; charge de cornette.
Chorąży, *m. g. chorążego.* Fähnrich bey einem Regiment oder in einer Woywodschaft. un Enseigne d'une Compagnie ou d'un Palatinat; Porte-drapeau, Porte-étandart.
Chorąży Wielki koronny. Groß-Kron-Fähnrich. grand Enseigne de la Couronne. § Chorąży Wielki Litewski.
Chorąży Nadworny Koronny. Hof-Kron-Fähnrich. Porte-Enseigne de la Cour de Couronne. § Chorąży Nadworny litewski.
Chorąży od piechoty. Fähnrich. un Enseigne.
Chorąży od konnych. Cornet, *m.* Cornette, *f.*
Chorek, *m. g. a.* kleiner Chor. petit choeur. § Chorek na organach.
*Chorlak, *m.* der unpäßlich ist. qui est incommodé, indisposé.
Choro, *adv.* kranck. mal; à la manière des malades. § choro się mam.
Choroba, *n.* niemoc. Kranckheit. maladie; infirmité; indisposition; mauvaise santé. § choroby nabawić; choroba pospolita, przyniesiona z inąd; chorobom podległy; choroby przybywa; ciężka choroba.
choroba sądowna. f. Gerichtw. gültige Vorschützung einer Kranckheit. *droit:* excuse legitime pour cause de maladie.
choroby odmiana. f. Wechsel der Kranckheit. crise d'une maladie bonne ou wauvaise.
choroby odmiana w lepsze. guter Wechsel der Kranckheit. crise, *f.*
choroba niewieścia, f. Monats-Zeit der Weiber. les ordinaires, les mois, les purgations des femmes.
choroby przybywanie, n. Anstoß, Anfall von einer neuen Krankheit. accès d'une nouvelle maladie.
chorobaprzypadła, f. przypadek choroby. Zufall während einer Kranckheit. un simptôme.
choroba żołnierska, f. Soldaten-Kranckheit; Haupt-Fieber. le militaire, une maladie.
Chorowanie, *n.* das krank seyn. maladie, infirmité.
Chorowity, *adj.* kräncklich. maladif, landreux, velétudinaire, qui est sujet à être malade. § chorowity człowiek.
chorowite zdrowie, n. Kräncklichkeit. santé languissante.
Choruię, *v. n.* kranck seyn. être malade; se porter infirme. § choruię na febrę, na smierć, choruię ciężko.
chorować, źle się mieć od czego. sich übel von etwas befinden. se trouver mal de qu. ch.
Chory, *adj. & subs.* ein Krancker; krank. un malade; malade, infirme. § chory na głowę, na febrę, na żołądek; chorych opatrować, leczyć.
na co chory? woran ist er kranck? quelle maladie a-t-il?
Chorzysta, Choralista, *m.* Chor-Sänger; Choralist. enfant de choeur; choriste, *m.* porte-chape, *m.* celui qui chant au choeur.
Chowam, *v. m.* 1) verwahren, aufheben. 2) aufbehalten, nicht verthun. 3) halten reinlich, warm. 4) stecken, einstecken den Degen, Geld. 5) halten, beobachten. 6) halten, ernähren. 7) behalten in Freundschaft. 8) haben in Büchern, in Rechnung; einschreiben. 9) beerdigen, begraben. 1) garder, serrer. 2) garder, conserver, resserrer, ne pas dépenser. 3) tenir nettement, chaudement *etc.* 4) engainer, rengainer; mettre l'épée dans le fourreau ou l'argent dans la poche. 5) tenir, observer, garder, ne pas enfreindre. 6) entretenir, nourrir; avoir dans son service. 7) conserver, garder qu. dans l'amitié 8) mettre en ligne de compte; noter, écrire dans un livre, dans un compte; tenir livres. 9) enterrer, ensevelir, inhumer, mettre en terre une personne morte. § 1) schoway to na iutro dla mnie; chować co pod kluczem, w zamknieniu. 2) chować wino, zboże, owoc; chować co na droższe przedanie, na droższy grosz. 3) chować chorego ciepło; rzeczy swoie chędogo chowa. 4) schoway teraz szpadę; schowałem pieniądze do kieszeni. 5) wiesz, że dobrze chowam przyiaźń, taiemnicę; chowam (wypełniam, zachowuię) przykazanie, zakon, wiarę. 6) Pan ten wiele sług chowa; łowiec wie po iakich psiech szczenięta chować trzeba; chowa ogarow,

row, konie. 7) choway mię w łaſce Pańſkiey miłościwey. 8) chowam to na reieſtrze, w księgach. 9) chować umarłego; wczoray go pochowano.

chować co na (w) pamięci. im Gedächtniß behalten. conſerver, garder qu. ch. dans la mémoire.

ſchować daię. zu verwahren geben. donner à garder.

chować kogo na rzeczy. einen aufhalten. retarder, reculer; entretenir qu. de paroles; amuſer ſur le tapis. § chowaſz go długo na słowie, na obietnicy.

chować ſię. 1) ſich halten, als Obſt. 2) mit einem leben, umgehen, 3) fortkommen, ſich wohl befinden als Bäume, Fiſche, 4) warten bis; ſich zu etwas aufbehalten. 5) ſich aufhalten, ſich befinden. 6) bey etwas alt, erzogen werden. 1) ſe garder, ſe conſerver comme le fruit. 2) converſer, ſe comporter, vivre avec qu. 3) prendre, venir, profiter, réuſſir comme les arbres. 4) ſe réſerver jusqu'à; ſe ménager, attendre jusqu'à. 5) ſéjourner, demeurer, faire quelque ſéjour. 6) viellir; paſſer ſa vie dans quelque profeſſion. § 1) ten owoc ſię nie chowa. 2) dobrze ſię z żoną chowa. 3) ryby, ptaki dobrze ſię tu chowaią; bydło ſię tam źle chowa. 4) chowa ſię na te czaſy, kiedy o takiego trudniey będzie. 5) gdzie ſię ſyn twoy chowa. 6) ſchował ſię na marſowym rzemieśle.

ſchowa ſię z tym. in den Winckel damit; verſtecke dich damit. allez vous cacher avec cela; foin de cela. § ſchoway ſię z twemi pieniędzmi do zabitey śmierci; niech ſię z ſwemi przysługami ſchowa.

Chowanie, *n.* 1) Verwahrung, Aufbehaltung. 2) das Halten der Diener, Pferde. 3) Beerdigung. 1) garde; ſoin qu'on a de garder qu. ch. 2) entretien, nourriture. 3) enſeveliſſement; inhumation; enterrement d'un mort. § 1) chowanie żywności na ſkąpy czas. 2) chowanie sług niepotrzebnych. 3) chowanie umarłego.

owoc na chowanie. dauerhaftes Obſt, das ſich aufbehalten läßt. fruit de garde. § wino, miod na chowanie; marynata mięsna na chowanie pieczoney zwierzyny; nie na chowanie te gruſzki.

Chowany, *a. e.* 1) verwahrt, aufgehalten. 2) Haus-, zahm. 3) gehalten, beobachtet. 1) gardé, referré. 2) apprivoiſé, domeſtique, privé. 3) gardé, obſervé. § 1) chowany owoc. 2) chowany ptak, zwierz. 3) chowany ſekret.

chowany ielen. zahm gemachter Hirſch. cerf eſtélaire.

Choyka, *f.* ſosna borowa. Kiefer, Kien-Baum. pin ſauvage, *m.*

Chrabąſzcz, *m. vid.* Chrzabąſzcz

Chrachała, *m.* Räuſprer, Rackſer. grand cracheur, qui crache ſouvent avec effort.

Chracham, *v. m. F. chrachnę.* räuſpern, rackſen. cracher avec effort. § kto chrachnął, chrachniy ieſzcze raz.

Chrachanie, *n.* Chrachnienie. des Räuſpern. crachement violent.

Chramanie, *n.* das Hincken. clopin, clopant, boitement; l'action de boiter.

Chramam, *v. n.*, Chrąmam, *v. n.*, Chramię, *v. n. ie, ał.* 1) hincken. 2) hincken, ſchief gehen. 1) clocher, clopiner, boiter; être boiteux. 2) branler, être près de tomber; aller mal, réuſſir mal. § 1) lepiey na iedną nogę chramać, niż na obie, *prov.* *2) chramie (ſkrzypi) ſprawa iego.

Chramy, *vid.* Chromy.

Chrap, *m.* Groll. rancune, *f.* pique, *f.* *mam chrap na niego.* ich habe einen Groll auf ihn. j'ai une dent de lait contre lui.

Chrapała, *n.* Schnarcher. ronfleur.

Chrapam, *v. n.*, Chrapię, *v. n. ie, iał, ieli.* *F. chrapnę.* 1) ſchnarchen. 2) heiſch reden. 1) ronfleur. 2) grailler.

Chrapanie, chrapnienie, *f. n.* das Schnarchen. ronflement.

chrapanie śmiertelne, n. das Racheln eines Sterbenden. râlement d'un agonizant.

Chrapek, *m.* ein Menſch, der heiſch iſt. celui qui eſt enroué.

Chrapieię, *v. n.* heiſch werden. être enroué, s'enrouer. § ochrapiał od wrzeſzczenia.

Chrapka, *f.* Heiſcherkeit. enrouement; graillement, raucité.

Chrapliwie, *adv.* heiſch, mit heiſcher Stimme. d'une voix enrouée.

Chrapliwy. 1) heiſch, rauch. 2) ſchmetternd, hell als eine Trompete. 1) enroué, rauque. 2) perçant, aigu. § 1) chrapliwym rzekł głoſem. 2) chrapliwe gdy uderzą trwogę trąby.

Chrapowina, *f.*, Chrapęcina, *f.*, Chrapowiſko, *m.* Bruch-Grund, moraſtiger bewachſener Grund. terrein marécageux, plein d'herbes.

Chrobaczywy, *adj. vid.* Chropawy.

Chrobotam, *v. n.*, Chrobocę, *v. n. ce, tał.* raſſeln, praſſeln, craqueter; faire un

un fracas. § od wiatru gałęzie zimie chrobocą.

Chrobot, *m.* chrobotanie, *n.* chroſt, *m.* das Geprassel. cliquetis, fracas. § chrobot tarczy,

Chromam, *v. n. vid.* Chramię.

Chromota, *f.* das Hinken. boitement, clochement.

Chrom, *f. m.* } lahm, hinkend. écloppé,
Chromy, *adj.* } boiteux; qui cloche. § chromy na obie nodze.

Chronię, *v. a.* czego. schonen. ménager.

chronić się czego, od czego. sich vor etwas in Acht nehmen, meiden, vermeiden, fliehen. se garder, se donner garde de qu. ch. fuir, éviter. § chronić się razu, nieprzyiaźni; ustawiczna miedzy niemi kłótnia, chronią się siebie wzaiem; chroni się (chroni) od niego ſerce moie; chronić się grzechow trzeba.

Chronienie się, *n.* *chronienie, *n.* czego. Vermeidung. fuite, *f.* l'action d'éviter. § chronienie się zimna.

Chronka, *f.* 1) Decke, Hülle, 2) Schutz. 1) couverture, enveloppe. 2) protection.

Chropawo, chropowato, *adv.* holpricht. d'une manière raboteuſe.

chropowato czynić. holpricht machen. rendre raboteux.

Chropawy, *adj.* chropowaty. holpricht, rauch, uneben. âpre, raboteux; rude au toucher, ſcabreux.

Chropowacieię; *v. n.* holpricht werden. devenir raboteux.

Chropowacina, *f.* chropowatość, *f.* 1) holprichter, rauher Ort. 2) grober Unflath auf dem Leibe. 1) âpreté; endroit rude; lieu raboteux. 2) ordure craſſe ſur le corps. § 1) wygładzić chropowacinę. 2) w łaźni chropowaciny omywaią.

Chroscieię, *v. n.* chroſtem zaraſtam. ins Gesträuche schießen. pouſſer, jetter des rejettons; s'échapper.

Chrościel, *m.* ptak. } Wachtel-
Chrościelec, *m. g. chrościelca.* } König. le râle, un oiſeau.

Chrościk, *m.* robaczek. kleiner rauher Wurm. ſorte de vermiſſeau. fort velu

Chrościana, *f.* Chrościna, *f.* } 1) Strauch,
*Chrośniak, *m. g. a.* Chruśniak, *m. g. a.* } Büsche, Gesträuche,
*Chrośniaczek, *m.* *Chruśniaczek, *m.* } 2) mit Sträuchern bewachsener Ort. 1) buiſſon, arbriſſeau, broſſailles. 2) lieu planté d'arbriſſeaux.

Chroſt, *m.* Reisig, Reis-Holz. brouteilles; le branchage pour faire des fagots; ramailles, ramaſſis.

chroſt ſuchy, m. abgeſtorbenes Reis am Baum. argot; branche morte.

**chroſt, m. chrobot, m.* das Geprassel. cliquetis.

Chroſtek, *m. g chroſtka.* 1) kleiner Strauch. 2) Art von Raden, ein Unkraut im Korne. 1) petit arbriſſeau. 2) ſorte de nielle, c'eſt une mauvaiſe herbe qui croît dans le blé. § 1) urzniy ten chroſtek. 2) chroſtek ieſt chwaſt w życie, czarne ma ziarka.

Chroſtam, *Chruſtam, *v. m. F. chroſtnę,* 1) mit dem Besen übergehen, übergreichen. 2) rasseln. 1) paſſer le balais ſur; balayer un peu. 2) faire cliquetis. § 1) pochroſtniy izbę miotłą, 2) chroſtnęły zbroie; chrostnął po czymśi.

Chroſtowy, *adj.* z chroſtu. sträuchern, *adj.* von Strauch. de broſſailles; d'arbriſſeaux.

Chroſzczę, *v. m. ści, ścił.* mit Reisig flechten. ourdir, entrelacer les broſſailles.

Chrupam, *v. m. F. chrupnę.* knackern, knorpeln. croquer, craquer, faire crac, craqueter. § obarzanki miedzy zębami chrupaią.

Chrupanie, *n,* das Knackern. craquement; cric & crac.

Chrupaty, chrupiaſty, *adj.* kruchy. mürbe, zerbrechlich. friable, fragile, frêle, *adj. c.*

Chryzolit, *m.* Chrysolith. criſolite, *f.* pierre prétieuſe.

Chrzabąſzcz, *m.* } chrabąſzcz, *m.* Baum-
Chrząſzcz. } Käfer, May-Käfer. hanneton, *m.*

chrabąſzcza komu po noſie przepuścić. 1) einem auf die Nase geben. 2) einem ins Gesicht hauen. 3) einen bey der Nase herum führen. 4) einem was anheften, weiß machen. 5) einem auf der Nase spielen. 1) donner ſur le nez à qu. 2) balafrer qu. faire une balafre, une eſtafilade au viſage à qu. 3) ballotter qu. amuſer qu. par de vaines promeſſes, par des paroles. 4) en faire accroire qu. ch. donner du galbanum à qu. 5) mener qu. par le nez; gouverner qu. comme on veut.

Chrzan, *m.* Meerrettig, (der). grand raifort, merettich; raifort ſauvage.

Chrzanowy, *adj.* Meerrettich-. de raifort ſauvage.

Chrząſtka, *f. vid.* Chrzęſtka.

Chrzcę, *chrzci, chrzcił,* krzczę. taufen. bâtiſer, *v. a.*

chrzczą ludzie a ieſzcz się nie urodziło. es iſt noch nicht geschehen und die Leute reden schon davon. on parle de cette affaire,

affaire, quoiqu'elle ne soit pas encore arrivée.
Chrzciciel, *m.* Täufer. celui qui bâtise.
Jan Chrzciciel. Johannes der Täufer. Saint Jean Baptiste.
Chrzcilnica, *f.* } der Tauf-Stein. les fonts
*Chrześlnica. } de batême; les fonts bâtismeaux.
Chrzciny, *plur.* Krzciny Kind-Taufen. le batême; la cérémonie et le repas qu'on fait lorsqu'on bâtise un enfant.
Chrześcianin, *m.* ein Christ. Chrétien.
Chrześcianiem zostać. sich taufen lassen. ein Christ werden. devenir chrétien; recevoir le batême.
Chrześcianka, *f.* Christinn. Chrétienne, *f.*
Chrześciański. christlich. chrétien.
po chrześciańsku, adv. christlich, chrétiennement.
Chrześciaństwo, *n.* 1) die Christenheit. 2) das Christenthum, die christliche Lehre. 1) Chrétienté. 2) doctrine chrétienne.
Chręsłka, *vid.* Chrzęstka.
Chrzesny. } Tauf, zur Taufe gehörig.
Chrzestny. } bâtismal; qui regarde le batême.
Chrzesny. Pathchen, Knabe, den man zur Taufe gehalten. filleul, *m.*
chrzesny oyciec. Pathe des Kindes, parrain, *m.*
chrzesna matka. die Pathinn. marraine, *f.*
chrzesna, f. Pathchen, Mädchen, so man zur Taufe gehalten. filleule, *f.* § Matka chrzesna posłała swoiey chrzesney podarunek.
Chrzest, *m. g. chrztu.* die Taufe. le batême. § dano dziecięciu na Chrzcie imię Michał.
trzymać dziecię do chrztu. ein Kind aus der Taufe heben. tenir un enfant sur les fonts de batême; présenter un enfant au batême.
chrztu czekaiący, m. Neubekehrter, der vor der Taufe unterrichtet wird. un Catechumène, qu'on instruit avant le batême dans la Religion Chrétienne.
Chrzęst, *m.* Gerassel, Geräusche. fracas, cliquetis; le bruit que font les armes. § chrzest zbroi; chrzęstu listu spadaiącego się lęka.
Chrzęstka, *f.* Knorpel. tendron, *m.* un cartilage, *m.*
Chrzęstkowaty, *a. e,* knorplicht. cartilagineux.
Chrzestny, *vid.* Chrzesny.
Chrzęszczę, *szczy, szczył.* rasseln. bruire; faire cliquetis, faire un bruit en se touchant. § chrzeszczące puklerze.
Chrzesznak, *m. g. a.* Tauf-Hemd. Vesper-Hemd. surplis, vêtement de toile blanche fort court.
Chrzyżmowanie; Chrzyżmuię, *vid.* Bierzmowanie, Bierzmuię.
Chuć, *f.* große Begierde. grand désir; ardente passion.
Chucham, *v. m. F. chuchnę.* 1) hauchen. 2) anhauchen. 3) einen Damen-Stein blasen. 1) respirer; prendre haleine. 2) pousser son haleine sur qu. 3) souffler une dame au jeu de dames.
Chuch, *m.* chuchanie, *n.* chuchnienie, *n.* Hauch; das Hauchen. un souffle; haleine poussée sur qu. § Bog chuchnieniem ducha swego człeka stworzył; bazyliszek zaraźliwym swoim zabiia chuchnieniem.
chuch, interj. im Damen-Spiel; ich blase. *en jouant aux dames:* je souffle.
Chuchraczek, *m.* Gehl-Schnabel, Milchbart, weibischer Kerl. bec-jaune, un jeune étourdi; damoiseau; damoisel. § chuchraczkowi temu chrabąszcza przez nos przepuszczę.
Chuchro, *n.* huchro, *m.* z ryby. das Fisch-Bündel als im Karpfen. les éventrailles ou intestins de poisson qu'on mange,
Chudak, *m.* armer, elender Mensch. un misérable, infortuné, malheureux; un pauvre haire.
Chuderlawy. *vid.* Chudorlawy.
Chudnę, *a. dnie, dnął, (dł)* mager werden. maigrir, amaigrir, devenir maigre.
Chudnienie, *n.* das Magerwerden. amaigrissement.
Chudo, *adv.* 1) mager. 2) arm, elend. 1) maigrement. 2) pauvrement, misérablement.
Chudoba *f.* nędza. 1) Armuth, *f.* 2) ein armer Mensch. 1) pauvreté. 2) pauvre diable; pauvre homme; pauvre femme. § 1) chudoba cnoty nie traci. 2) kiedyś bogaty nie bierz chudoby.
chudobie wszędzie piskorz, prov, einem Armen fehlt es an allem. le pauvre trouve toujours beaucoup d'obstacles.
Chudobny, *a. e.* armselig, sehr arm. fort pauvre, indigent, pauvret.
Chudorlawy, *adj.* chudorlawaty, chuderlawy. hager von Gesicht. d'un maigre visage; éffilé; maigre; maigrelet.
Chudość, *f.* Magerkeit. la maigreur.
Chudy, *adj.* mager. maigre, défait.
chudy pachołek, m. armer Schlucker. pauvre haire.
tak chudy żeby go przez deskę przewlokł. er ist dürre wie eine Schindel. il est maigre comme un squélette; son corps est plus sec que le bois.

bardzo chudy. sehr mager. décharné, fort maigre.
Chudzę, *v. a.* wychudzam. mager machen. amaigrir, faire devenir maigre. § kłopoty człeka wychudzaią; ięczmień chudzi.
Chudzina, *f.* 1) *prost.* armer, elender Mensch. 2) Wort des Pöbels: die weibliche Scham. 1) *obs.* un misérable; un pauvre. 2) *mot du petit peuple:* les parties honteuses de la femme.
Chudziuchny, *adj.* sehr mager. décharné, ée.
Chur, *m. vid.* Chor.
Chusta, *f.* ein leinen Tuch. drap, *m.* un linge; chose faite de toile. § chusta do uwinienia czego; chusta, binda do zawiązania rany; uwiń to w mokrą chustę.
chusty, f. m. pl. Wäsche, weiß Zeug. le linge d'une personne.
zbladł iako chusta. er erblaßte wie eine Leiche. il est devenu pâle comme un pénitent sur la fin d'un carême.
Chustka *f.* 1) Schnupf-Tuch, *n.* 2) Hals-Tuch der Weiber. 1) toile, *f.* mouchoir pour se moucher. 2) mouchoir de cou; collerette; fichu, un modeste, gorgeret, *m.* § 1) pożycz mi chustki do nosa. 2) chustka białogłowska wyszywana; corce chustkę na szyię kupił.
*Chutki, *adj.* prętki. hurtig, schnell. promt, agile, vite, mièvre.
chutki chłopiec, m. hurtiger Jung. un mousque. § chutki chłopiec wrocił się chutko.
Chutko, *adv.* prętko. hurtig. promtement.
Chutkość, *f.* prętkość. Hurtigkeit. promtitude, vîtesse.
Chwała, *f.* } 1) Lob, Ruhm. 2) Ehre. 3)
Chwalba, *f.* } Seeligkeit, Himmel, ewige Herrlichkeit. 1) louange. 2) gloire, honneur. 3) gloire, béatitude, gloire éternelle. § 2) chwała nayprzyiemnieysza piosnka; na chwałę zasłużył; chwały pragnąć. 2) chwała i sława są dwie siostrze iednegoż oyca, ale rożnych matek, bo chwała iest corką cnoty a sława fortuny; chwała iest cnoty uznanie. 3) podniesiony do chwały; teraz się cieszy chwała w niebie; tryumfuiący w chwale; trafił tam bezpiecznie, kędy mu kres chwały i nieśmiertelności zamierzony.
Chwała Boża, f. 1) Anbetung, Verehrung Gottes. 2) die Ehre Gottes. 1) latrie, *f.* l'adoration de Dieu; vénération qu'on doit avoir pour Dieu. 2) glorie de Dieu.
Chwała Bogu! Gott sey Lob, Gott sey Dank. gloire à Dieu; Dieu merci. § chwała Bogu to dobrze.
lepsza chwała Bogu, niżli dali Bog. ich habe ist besser als hätte ich. mieux vaut un présent que deux futurs.
prżna chwała. eitle Ehre. vaine gloire, vanterie, *f.* § prożna cię chwała błaźnie nadęła; prożną chwałą r ądry gardzi; prożney nie pragniy chwały; niechwalebne prożney chwały pragnienie.
wielka chwała, f. Lobes-Erhebung. un éloge.
Chwalca, *m.* Lober. loueur, louangeur.
Chwalca Boży, m. Gottes-Verehrer. adorareur de Dieu.
Chwalę, *v. a.* 1) loben, rühmen. 2) preisen, loben, ehren, verherrlichen Gott. 1) louer. 2) donner des louanges à Dieu; révérer, adorer, célébrer, exalter. § 1) chwalić cnoty czyie. 2) chwalny Boga.
chwalić się. sich loben, sich rühmen, prahlen. se glorifier, se remercier, se vanter de qu. ch.
nie chwaląc się. ohne mich zu loben. sans me vanter; sans vanterie; que toute arrogance soit éloignée de moi.
Chwalebnie, *adv.* z pochwałą. auf eine rühmliche Weise. louablement; d'une manière louable.
Chwalebny, *adj.* chwały godzien. lobenswürdig. louable, glorieux; digne de louanges.
Chwaleńskie morze, *n.* das Caspische Meer. la mer Caspienne.
Chwalenie, *f. n.* das Loben. louange, un éloge, l'action de louer.
Chwalnie, *adv.* ruhmrediger Weise. avec vanité; avec ostentation.
Chwalny, *adj.* 1) lobens-würdig, rühmlich, ruhmwürdig. 2) prahlerhaft. 1) louable, glorieux. 2) vain, glorieux, qui se vante. § * 1) chwalne (chwalebne) są iego prace. 2) chwalny to bardzo człowiek.
Chwarszczę, *v. n. y, ył.* knarren, rasseln. crier, faire un bruit aigre; crisser. § chwarszczy mantolet, kitayka, trzewik.
Chwaścieię, *v. n.* 1) mit Unkraut verwachsen; zu Unkraut werden. 2) holzicht, strunkicht werden. se couvrir de mauvaises herbes; devenir zizanie; se changer en ivraie. 2) devenir ligneux; monter, croître en tige; faire tige. § 1) rola się zachwaściła; chwaścieie takie

takie ziarno. 2) iuż teraz szparagi chwaszczeią.
Chwaścisty, *adj.* voll Unkraut. plein de mauvaises herbes.
Chwaścisko, *f. n.* } allerley Unkraut. mauvaise herbe. § chwast
Chwast, *s. m.* } wyplewić; ten chwast wszędzie gęsto roście, *prov.*
Chwaszcie się, *ści, ścił,* vid. Chwaścieię.
Chwieię się, *v. r. chwieie. chwiał.* 1) wackeln. 2) fliegen, flattern; vom Winde hin und her beweget werden. 3) wanken, straucheln, anderes Sinnes werden. 4) in Verfall kommen, abnehmen. 1) chanceler, branler çà et là, vaciller. 3) être agité par des vents; flotter, branler au manche; êrre irrésolu; s'ébranler, être tenté de changer de parti; vaciller, chanceler, n'être pas ferme. 4) déchoir; tomber en décadence. § 1) chwieią mu się zęby w gębie. 2) nawa się na morzu od wiatrow chwiała; chorągiew się chwieie. 3) sprawiedliwość się chwieie; złoto obaczywszy chwiać się dużo poczynał. 4) chwieie się na zdrowiu, na sławie; sława się iego po tym uczynku bardzo zachwiała.
chwieiąca się szata, f. flatterndes Kleid. habit volant, *m.*
chwieie mu się głowa. der Kopf wackelt ihm. la tête lui grouille.
chwiać czym albo co. schütteln, wackeln. branler qu. ch. § od starości chwieie głowę na tę i na owę stronę; chwiać głową.
Chwierutam, *v. n.* czym. rütteln, schütteln. agiter, remuer, *v. a.* faire mouvoir. § beczką nie chwierutay, aby się napoy nie zmącił.
Chwierutam się, *chwierutać się.* wackeln, sich hin und her rühren. se mouvoir çà & là; se remuer; remuer, *v. n.* § kurom mocne uczynić gniazda, aby się nie chwierutały.
Chwiewam się, *n.* vom Winde beweget werden. être agité par le vent.
Chwiewanie się, *n.* chwianie się. das Wackeln. branlement.
Chwila, *f.* 1) Zeit-Lauf, Zeit. 2) Gelegenheit. 3) Witterung, Wetter. 4) gefährlicher Zeit-Lauf, Haus-Krieg, Unruhe. 1) un espace de tems; durée de tems. 2) occasion; heureux moment pour qu. ch. 3) la saison; tems. 4) tems plein de désordres & de troubles; guerre civile. § 1) przez dobrą chwilę pracował. 2) upatrzył sposobną chwilę do tego. 3) chwila teraz zła, pogodna. 4) po długiey ledwie nie ostatniey Oycyzny chwili.
po chwili. ein wenig darauf. peu après; bientôt après.
Chwilka, *s. f.* eine kleine Zeit. moment; espace de tems fort petit.
na chwilkę. auf einen Augenblick. pour un moment.
poczekay chwilkę. warte ein wenig. attendez un moment.
Chwist, *s. m.* das Pfeiffen der Winde, einer Peitsche. sufflement du vent, du fouet.
Chwostam, *v. a.* Chłostam, *v. a.* peitschen. fouetter.
Chwytam, *v. m. F. chwycę.* 1) greifen, Fassen mit der Hand. 2) greifen, fangen. 3) trachten nach etwas. 1) empoigner, prendre avec la main. 2) se saisir de qu. prendre, arrêter. 3) aspirer à; désirer, briguer, avoir dessein d'obtenir. § 1) chwytam ręką co, za co. 2) hultaiow chwytać trzeba. 3) chwyta po ten urząd choć niesposobny; miasto urzędow guzy chwytaią.
iakby tam chwytano człowieka; iakby tam chwytał, prov. es gehet da alles drunter und drüber. tout est là rempli de confusion & de troubles; cela étoit charmant comme la porte d'une prison.
wszystko chwyta i łapa. er nimmt alles bey der Erde weg. il grippe (rifle) tout ce qu'il voit.
chwytam się, v. r. czego. 1) nach etwas greifen. 2) ergreifen, wählen, annehmen. 1) s'agraffer; porter, mettre la main sur qu. ch. 2) s'attacher, se prendre, s'appliquer; se mettre ardemment à qu. ch. § 1) tonący i brzytwy się chwyta. *prov.* 2) chwycił się inszego sposobu; chwyta się tego umysł ludzki, chwycił się tey nauki.
Chwytanie, *s. n.* 1) das Greifen mit der Hand; ein Griff. 2) das Greifen; Gefangennehmung. 2) das Trachten, Streben. 1) l'action de prendre avec la main. 2) capture, saisissement; prise de corps; l'action d'arrêter qu. 3) recherche; finesse pour attraper; brigue.
Chwytka, *f.* kleiner Fange-Ball von Leder. petite bale de jeu de paume couverte de cuir.
Chyba, *conj.* es sey denn das, dafern. si; si l'on ne; pourvûque; à moins que; si non bien; si ce n'est que; si non que, excepté que. § chybaby podpisał; chyba podpisze; chyba że przyydzie.
chyba że, es sey denn daß. si ce ne que, si non que.

chybaby tak. es wäre denn also. à moins que cela soit ainsi.
Chyba, *f.* potwora. eine Mißgeburt. un monstre.
chyba, f.pochyba, f. Verfehlung. écart, égarement.
bez chyby; bez pochyby; niepochybnie. unfehlbar. sans faute, assurément, immancablement, infailliblement.
Chybam się. *v. n.* schwanken, sich hin und her werfen. se courber avec quelque vibration; se jetter, pousser au milieu; se tourmenter. § tarcica się we śrzodku chyba, gdy ią dway noszą.
Chybiam, *v. m. F. chybię.* 1) fehlen, verfehlen, nicht treffen. 2) abgehen von etwas. 3) fehlschlagen, mißlingen. 1) manquer le but, ne pas toucher à; ne pas atteindre à; ne pas donner dans. 2) s'écarter, s'éloigner. 3) échouer; més-arriver, més-avenir; manquer; ne pas réussir. § 1) chybił celu; kula, strzała go chybiła. 2) o iak daleko chybił od nauki Apostolskiey. 3) chybić mi to nie może; to przysłowie rzadko chybi; chybiły urodzaie; chybiła nadzieia.
Chybianie, *n.* Chybienie, *n.* eig. und fig. das Fehlen, Verfehlen. *prop. & fig* manque, manquement; action de manquer. § chybienie celu, zamysłu, nadzieie.
Chybki, *adj.* chutki, żartki, chyży. flink, sehr hurtig. léger, agil, vîte, promt. § chybki to chłopiec.
Chybko, *adv.* schnell, hurtiger Weise. vîte, promtement; soudainement.
Chybkość, *f.* chyżość, *f.* Hurtigkeit. Behendigkeit. legerté, agilité, souplesse, promtitude, vitesse.
Chyl, Chil, *f. m.* Chylus. Arzeneyk. Milch-Saft aus den Speisen. *médéc.* le chile. § Chyl przenosi się z żołądka.
*Chylam, *v. m. F. chyle,* nachylam. neugen, beugen. baisser, *v. a.* incliner, *v. a.*
Chyłkiem, *adv.* gebuckt, geduckt. en se courbant; en se baissant; courbé; en se trainant. § chyłkiem bieży; przez tę fortę chyłkiem iść trzeba.
Chymera, Chimera, *f.* potwora zmyślona o trzech głowach. Chimära, erdichtetes Wunder-Thier mit drey Köpfen. chimère, bête imaginaire à trois têtes.
Chymera, chimera, *f.* } leere falsche
Chymerka, chimerka, *f.* } Einbildung. chimère; vision; chose chimérique. § Punkt honoru nayczęściey chimerką bywa; mieć co za chimerę.
Chymerycznie, chimerycznie, *adv.* eingebildeter Weise. chimériquement.

Chymeryczny, chimeryczny, *adj.* chimärisch; erdichtet, eingebildet. chimérique; visionnaire.
Chyna, China, (*china*) China, Pocken-Wurzel. Quinquina.
Chynak, bak żelazny, na ktorym baba do wbiiania palow wisi. der Schien-Hacken, Rammel-Hacken zum Pfal Einschlagen. croc où est attache le mouton pour enfoncer les pieux.
*Chynam, *v. m. F. chynę.* schnell zerstreuen. disperser, répandre rapidement.
chynąć się. sich schwänken, sich mit dem Körper seitwärts oder zurück biegen. se traverser; faire un mouvement avec son corps en arrière ou de côté. § koń się w bok chynął.
Chynczyk, Chińczyk, *m.* } Chineser.
Chynenczyk, Chinenczyk, *m.* } un Chinois.
Chyński, Chiński. Chinesisch. chinois, oise.
Chiragra, Chiragra, *f.* łamanie w ręku. das Chiragra; Zipperlein an den Händen. la chiragra; goutte aux mains. § Chiragra i podagra tylko się mieyscami rożnią.
Chyragryk, Chiragryk, *m.* der das Zipperlein an den Händen hat. un chiragre; celui qui a la goutte aux mains.
Chytro; chytrze, *adv.* listig, arglistig. par finesse; finement.
Chytro się obchodzić; chytrze postępować. List gebrauchen. ruser, *v. n.* faire le fin et le rusé.
Chytromowność, *f.* arglistige Rede. discours plein de supercheries.
Chytromowny, *adj.* schlau im Reden. qui se déguise en parlant; fin dans ses discours.
Chytromyślny, *adj.* der auf List denkt. qui roule dans son esprit toutes sortes de finesses.
Chytrość, *f.* List, *f.* Arglist, *f.* finesse, *f.* ruse, *f.* adresse, *f.*
*Chytrek, *v. m.* frant. listiger Mensch. un fin; un rusé.
Chytry, *adj.* listig, schlau. fin, rusé, adroit. § chytra to spraweczka.
Chytrzeię, *v. n.* listig, schlau werden. devenir fin & rusé.
*Chyż, *f.* Chyz, *f.* Hyz. Haus, Hütte. maison, cabane.
Chyżo, *adv.* hurtig. vîte, vîtement.
Chyżość, *f.* Hurtigkeit, Munterkeit. vîtesse, promtitude. § te zabawy chyżości i siły człowiekowi dodawaią.
Chyży, *adj.* hurtig. vîte, promt.
Ci, ć; 1) dir. der *Dativ* von *ty.* 1) ja, wohl, zwar. 1) à toi; *c'est le Datif du pronom* ty. 2) bien, à la verité. § 1) pisałem

1) pisałem ci, dał ci, daięć taler. 2) pisałemci; dałei; złotoć to; uczonyć. ale pyszny; czasemci dobrze czyni.

* * *

1) ci wird an den *consonanten* und c, an den *Vocalem* des vorstehenden Worts gehangen; ci aber als der *Dativus* von ty, wird abgesondert. 2) Der Pöbel saget auch miałciem, byłciem statt miałemci, byłemci. 1) *on doit attacher le* ci *à la consonne, & le* ć *à la voyelle du mot précédent; mais quand* ci *est le Datif du pronom.* ty, *on le sépare.* 2) *le menu peuple dit souvent* miłowałciem, byłciem, *au lieu de dire* miło wałemci, byłemci.

Ciąć, *vid.* Cinam.

Ciąg, *m.* 1) Zug, Anzug, *m.* das Ziehen. 2) Zug mit der Feder. 3) Raum zum gehen; Gang. 4) Mathem. Linie. 5) Furchen-Zug im Pflügen. 6) Zwischen-Zeit. 1) le tirage; coup de celui qui tire. 2) trait de plume. 3) course; trait, espace, tour, petit chemin qu'on fait pour aller en un lieu. 4) *matém.* ligne. 5) l'action de faire un sillon sur la terre avec la charrüe. 6) un intervalle; un espace de tems. § 1) iednym ciągiem go wyciągnał; dwiema ciągami przepiłował. 2) pięknym ciągiem (duktem) pisze. 3) ciąg ten bardzo długi do iednego chodzenia. 4) wagociąg, stawociąg, albo wagorowny, prosty ciąg 5) nie rownym ciągiem orze. 6) przez ten (*poétiq.*) ciąg (przeciąg) czasow

Ciągcie się w prawą? (Kriegsw.) bedeutet: zur rechten Hand marschieren. signifie: marcher à droite.

Ciągcie się w lewą? (Kriegsw.) bedeutet: zur linken Hand marschieren. *signifie.* marcher à gauche.

iednym ciągiem in einem Zuge, ohne Absetzen. tout d'une tire; sans relâche; d'une tirade.

Ciągłość, *f.* kruszca. Geschmeidigkeit eines Metalls. ductilité d'un métal.

Ciągły, *adj.* ciegły, co się daie ciągnać. von Metallen: geschmeidig, das sich ziehen und dehnen läßt. ductile, malléable, traitable, *on le dit des métaux qui se laissent étendre.* § złoto iest miedzy wszystkiemi kruszcami nayciągleysze.

wiatr. cięgły. Zug-Wind. vent-coulis, *m.*

Ciagnę, *v. a. gnie, gnął.* 1) ziehen. 2) dem Uebelthäter die Leiter geben; auf die Folter spannen. 3) dehnen, ausdehnen, ziehen Leder, ein Metall. 4) treiben, buchsieren, trecken ein Schiff mit Pferden oder einem Segel-Schiff. 5) wegziehen. 6) marschieren als eine Armee. 7) an sich ziehen, gewinnen, einnehmen. 8) nach sich ziehen. 9) zielen, abzwecken. 10) sich erstrecken; gehen. 11) aufhalten, zaudern, verzögern 12) schleppen die Worte im Reden. 1) tirer; attirer, amener à soi. 2) tirer un criminel à la question; l'étendre sur le chevalet Polonois ou les tréteaux. 3) étirer, alonger, étendre le cuir, un métal. 4) remorquer un vaisseau, le tirer par le moyen d'un autre ou par des chevaux. 5) partir, s'en aller, se transporter dans un autre pays. 6) marcher *en parlant des troupes.* 7) tirer, attirer, entrainer, gagner qu. par des manières agréables. 8) attirer, causer; avoir une suite; troller après soi qu. ch. 9) tendre; avoir pour but, pour fin. 10) s'étendre, aller jusqu'à. 11) tirer une affaire en longuer; trainer, tarder, retarder. 12) trainer les mots; parler lentement. § 1) ciągnąć co za sobą, kogo za suknią, za włosy; bursztyn słomę, a magnet żelazo do siebie ciągnie. 2) ciągnąć złoczyńcę na wycisnienie prawdy. 3) ciągnąć drot, złoto, skorę. 4) flisy szkutę ciągną. 5) ciągnie do Francyi. 6) ciągnąć z woyskiem; woysko przez to miasto ciągnęło. 7) ciągnie ludzie do siebie. 8) ciągnie to za sobą pożytek, zgubę, śmierć. 9) ciągnie to na nieprzyiaźń, na zgubę moię. 10) ta historya ciągnie aż do naszych czasow. 11) ciągnąć kogo od dnia do dnia. 12) ciągnąć mowę, słowa.

koń woz ciągnie. das Pferd ziehet den Wagen. le cheval tire, traine le chariot.

ten przykład nas za sobą ciagnie. dieses Exempel frischet uns zur Nachfolge an. cet exemple nous entraine.

w się ciągnąć. in sich ziehen. humer, absorber, tirer, boire, attirer. § bibuła wodę w się ciągnie.

ciągnąc, naciągac łuk. den Bogen aufspannen. tendre, bander un arc.

ciągnę co na się 1) auf sich zu bringen suchen; auf seinen Nutzen sehen, ziehen. 2) sich zuziehen. 1) tirer, mettre, tourner qu. ch. à son profit; tâcher d'avoir. 2) s'attirer. § 1) ciągnie ten przywiley, to prawo na się, na dom swoy; wszystko na swoy pożytek, na swoie koło ciągnie.

ciągnąć się. 1) sich dehnen, sich recken. 2) sich ziehen, sich treiben lassen als Metall. 3) sich verzögern; langsam gehen.

4) da

4) dahin gehen; abzielen. 5) marſchieren, ziehen als ein Kriegs-Volk. 6) ſich angewöhnen; annehmen. 7) ſich erſtrecken, ſich ziehen. 1) s'étendre de tout ſon corps. 2) s'alonger, t'étendre; être ductile comme un métal. 3) trainer; durer ſans ſe faire. 4) viſer; tendre, buter à qu. ch. 5) marcher comme les troupes. 6) s'accoutumer; prendre l'habitude; prendre coutume. 7) s'étendre; ſe porter, aller jusqu' à. § 1) ciągnie ſię poziewaiąc. 2) nie każdy kruſzec ſię dobrze ciągnie. 3) bardzo ſię w tych ſądach ſprawy ciągną. 4) każda praca ciągnie ſię do tego, aby z niey wygody każdy użył. 5) ciągnie ſię (ciągnie) woyſko. 6) ciągnie ſię ten chłopiec w nieprzyſtoyne obyczaie. 7) ciągnie ſię Roſya od Polſki aż do Perſyi.

ciągnąć ſię; ciągnąć ſię iako lis. ſeine Kräfte vergebens anſtrecken; ſich anſtrecken; gleich zu thun ſuchen. s'efforcer; faire les derniers éfforts; tâcher d'aller du pair avec qu. ſe tirer du pair. § nie według mieſzka ſię ciągnie; trzeba ſię ciągnąć, choćbyś miał i zerwać.

ciągnąć ſię za ſobą. auf einander folgen; an einander hängen. s'enſuivre; reſulter; avoir une enchainure, une liaiſon.

Ciągnienie, *ſ. n.* 1) Ziehung. 2) Marſch, *m.* Zug eines Kriegs-Volke. 3) die Leiter; Ausſpannung der Glieder, des Uebelthäters in der Tortur. 4) Ziehung, als der Looſe. 5) Abzug, Abreiſe, das Wegziehen. 1) tenſion; le tirage; action de tirer. 2) la marche de l'armée. 3) l'action de tirer le criminel à la queſtion. 4) l'action de tirer au ſort, au billet. 5) départ, l'action de transporter dans un autre pays. § 1) ciągnienie ciężaru kafarem. 2) ciągnienie woyſka. 3) złoczyńce ciągnienie. 4) ciągnienie loſow, loteryi. 5) ciągnienie w inſze kraie im pozwolono.

Ciągniony, *adj.* 1) gezogen. 2) gezogen, geſchlagen, getrieben, als Metall. 3) gefoltert, gemartet. 1) tiré, trainé, attiré. 2) trait, tiré, battu au marteau. 3) queſtionné aux tréteaux. § 1) woz końmi ciągniony. 2) weſta złotem ciągnionym haftowana; blacha ciągniona. 3) złodziey ciągniony.

Ciało, *ſ. n.* Leib, Körper eines Menſchen oder Thieres. 2) Philoſ. ein Körper. 3) Corps, Schaar oder Theil einer Armee. 1) le corps de l'homme ou de la bête. 2) *Philoſ.* un corps. 3) corps, partie de l'armée. § 1) Chryſtus przyydzie w ciele świat ſądzić; człowiek o miernym ciele; człowiek ciała twardego, grubego, ſubtelnego; pies ieden lepſzy w dobrym ciele, drugi w śrzednim, trzeci w chudym. 2) kamień ieſt ciało albo rzecz z żywiołow złożona; ciało przez ſię ruchu i ſmysłow nie ma, bierze ie od duſzy. 3) pierwſze, drugie, trzecie Boyciało (ſilata) w ſzyku.

Ciało Pańſkie, n. Chriſti Leib, *m.* le Corps de Notre Seigneur.

zabierać ſię w ciało; brać ciało; brać na ſię ciało. zunehmen; fett werden. s'engraiſſer; *nabierać znowu ciała.* recouvrer ſon embonpoint. § koń ten, człowiek ten co raz ſię więcey w ciało zabiera.

tracić ciało; ſpaść z ciała. abnehmen, vom Leibe kommen. maigrir; amaigrir; perdre ſon embonpoint.

ciałem ſię ſtaię. einen Leib bekommen; einen Leib abnehmen. devenir corps; être réuni au corps; ſe corporiſer; ſe former en corps; prendre la forme d'un corps.

ſkarać na ciele. mit einer Leibes-Strafe belegen. punir corporellement; punir ſur le corps

ciało; ciało umarłe. Leichnam, Leiche. corps mort; *m.* corps, *m.*

Cialowy, Leibes-, leiblich, cörperlich. corporel; qui a un corps; de corps.

Ciałko, *ſ. n.* ein kleiner Leib; Leibchen. petit corps; un corpuſcule.

Ciarłatan, *m.* 1) Marktſchreyer, Quackſalber. 2) Betrüger. 1) charlatan; vendeur de beaume. 2) trompeur, impoſteur.

Ciaściſty, *adj.* teigigt, nicht wohl ausgebacken. baveux; blet, pâteux, à demi cuit au four. § kołacz to ciaściſty.

Ciaśnina, *ſ. f. sto. woy.* enger Paß, Weg, *m.* défilet, *m.*

Ciaſno, *adv* enge. étroitement, d'une manière reſſerrée; àl'etroit. § ciaſno iakby natkał.

ciaſno siedzieć, leżeć. enge ſitzen, liegen. être aſſis, coucher à l'etroit.

ciaſno mi. 1) es iſt mir enge. 2) ich lebe in Bedrängniß. 1) je ſuis à l'etroit. 2) je ſuis reduit à l'etroit.

*Ciaſnocha, *f.* 1) Ueberwurf, Jupe, Kittel von Leinwand gemeiner Weiber und Kinder. 2) Achſel-Hemd gemeiner Weiber, Hemd ohne Ermel. 1) jaquette, robe de lin pour les femmes ou pour les enfans du ménu peuple. 2) cotillon de lin ou chemiſe ſans manches pour les femmes de baſſe condition.

Ciaſność, f 1) die Enge. 2) enger Weg. 1) étréciſſure. 2) détroit, un, défilé; un

un passage étroit. § 1) ciasność mieysca. 2) w ciasności i przeprawy niebezpieczne nieprzyiaciela uwodzić.
Ciasny, *adj.* enge. etroit, serré, qui n'est pas large. § suknia ciasna, trzewik ciasny mieszkanie ciasne.
Ciasto, *f. n.* 1) Teig. 2) Gebackenes. 1) pâte, farine détrempée avec un peu de levain. 2) pièce de four. § 1) ciasto w dzieży; zarobić na ciasto. 2) ciasto kręcone, smażone.
ciasta, f. n. pl. allerhand Gebackenes. patisserie *f.* toutes sortes de pièces de four.
Ciastoch, *m.* bezkost, *m.* Weichling. poule laitée; doüillet; qui ne peut souffrir la moindre incommodité.
w Ciąż, *adv.* gerade zu; gerade vor sich. tout droit; sans se détourner. § idź w ciąż i trafisz.
w ciąż, ad. gerade auf; gerade nach. droit à; en droite ligne à; en droiture à. § w ciąż do mnie idzie; w ciąż do Warszawy iadę.
*Ciąż, *f.* } 1) Last, Bürde *f.* 2) Pfand,
Ciąża, *f.* } so man einem gefändeten abnimmt. 3) Noth-Fall. 4) Schwangerschaft. 1) fardeau, *m.* charge, *f.* 2) saisie; le gage qu'on prend de celui qui a fait quelque dommage. 3) cas de nécessité. 4) grossesse, *f.* § 1) wielka to ciąża dla niego. *2) zabrali mu ciążą; kto ma ciążą, tego nie wiążą, *prov.* 3) kto żołnierza w ciąży nie ma, sam się zwoiuie bez woyny. 4) żona iego w ciąży zostaie; iuż iest w siodmym miesiącu ciąży.
Ciążacz, *m.* der einen pfändet. qui enleve qu. ch. en gage.
Ciążam, *v. a. cogd.* einen pfänden. faire donner aubaine à qu. emparcher, exécuter qu. enlever un gage de qu. pour se dédommager.
ciążono go. man hat ihn zum Unterpfand behalten. il est demeuré en gage.
Ciążanie, *f. n.* das Pfänden. exécution; enlèvement d'un gage.
Cichnę, *v. n. cichnie, cichnął, cichnąć. (cichł). vid.* Ciszeię.
Cicho, po cichu *adv.* 1) still, ruhig. 2) still, leise, sachte. 1) coi, paisiblement; sans faire du bruit. 2) bas, doucement, à basse voix; d'une voix basse; sourdement. § 1) cicho się sprawuy; cicho na rynku, w domu.
Cicho, po cichu. in der Stille. à la sourdine.
cicho mow ze mną. rede still mit mir. parlez bas, tout doucement avec moi.
Cichość, *f.* 1) Stille. 2) eingezogenes Wesen, Sittsamkeit. 3) leiser Thon einer Stimme. 1) le silence; tranquillité. 2) la douceur, modération, retenue. 3) ton bas d'une voix. § 1) cichość wielka nastąpiła. 2) cichość iego chwalebna; cichość baranka. 3) cichość głosu, muzyki.
cichość morska. f. Wind-Stille. le calme, bonace qui arrive sur mer.
Cichuchny, cichusinki, *adj.* sehr still; sehr sacht; sehr geruhig. tout bas; tout coi; tout tranquille. § cichuchny wody szelest.
Cichuchno, cichusinko, *adv.* ganz leise; sehr still; ganz geruhig. tout bas d'une voix toute basse; tout coi; tout paisiblement.
Cichy, *adj.* 1) still. 2) still, der wenig redet. 3) leise, sacht. 4) still, geruhig, nicht stürmisch. 1) coi, tranquille, qui ne fait de bruit. 2) silencieux, taciturne, qui parle peu, 3) bas, doux, 4) tranquille, calme, paisible, qui n'est point agité. § 1) ciszy teraz chłopcy. 2) cichy iak baranek. 3) cichym rzekł do mię głosem. 4) cicha woda, rzeka; cicha chwila; cichy czas, dzień.
cicha woda, f. stilles Wasser. eau paisible.
cicha woda brzegi podmywa, prov. stille Wasser sind gerne tief. il n'y a pire eau que celle qui dort.
po cichu, adv. in aller Stille, leise. sans faire du bruit; doucement, à la sourdine. § po cichu iść, robić.
Cięcie, *s. n.* ein Hieb. coup d'épée', de sabre, de hache *&c. m.* taillade, *f.*
Ciecierzyca ogrodna', *f. vid. cieciorka, Groch włoski.*
Ciecierzycka, *f. vid.* Cieciorka dzika.
Ciecierzyckowy, *adj.* Kiecher-Erbsen-. de pois chiches.
Cieciorka *f.* ptak, Birkhuhn, *n.* poule de bois, *f.*
cieciorka f. groch włoski. Kiechern, Zieser-Erbsen. des pois chiches; cises, ciceroles, gesse.
cieciorka dzika, f. wilde Kiechern. sie sind schwarz. des cises sauvages, elles sont noires. § cieciorka iest zielsko w życie i pszenicy.
Cięciwa, *f.* 1) starke Sehne, Ziemer. 2) Sehne an der Armkunst. 3) Meßk. die subtensa oder Sehne, ist eine Linie so von einem Ende des Bogens zum andern gehet. 1) un grand nerf. 2) corde d'arc, d'arbalette. 3) *géom.* corde d'un arc; ligne tirée d'un bout de l'arc à l'autre. § 1) wyszastałem go wołową cięciwą. 2) cięciwa u kusze. 3) cięciwa.podciąg albo ściągaiąca linia,przez śrzodek cyrkułu idzie.

Ciecze-

Cieczenie, *v. n.* płynienie. 1) das Fliessen, das Lecken. 2) Heilk. scharfer Fluß der auf ein Glied zu fallen pflegt. 1) coulement, coulure. 2) *médec.* flux, fluxion; écoulement d'humeurs nuisibles sur quelque partie du corps. § 1) cieczenie wina z beczki; cieczenie albo płynienie z rynien dachowych. 2) cieczenie cierpi,

cieczenie z statkow. das Auslaufen der Gefässe. le coulage.

cieczenie oka. Augen-Fistel. fistule lacrimale.

cieczenie ustawne, fluks, fistula. Fistel, Rohr- oder Hohl-Geschwür. fistule, *f.* sorte d'ulcère creux.

Cięga, *f.* dęga. 1) Schmiele, *f.* Strieme, *f.* 2) Hieb, Schmiß, Streich mit einem Stecken, Peitsche. 1) un sion; sanglade, marque de coup de bâton ou de fouet, qui reste sur le corps. 2) sanglade; coup de fouet, de bâton. § 1) cięgi mu krwią bardzo podeszły. 2) postronkową kogo karać cięgą; niechay ten hultay weźmie cięgę.

***Cięgatura**, *f.* Leib-Binde, Gürtel. ceinture *f.* écharpe *f.*

Cięgiel, *m. g. cięgla.* das Sayten-Bretchen an der Violine. la queuë où les cordes d'un instrument de musique sont attachées. § z cięgla nad podstawkiem strony idą.

Cięgłość, cięgły, *vid.* Ciagłość, Ciągły.

Cięgotki, *s. n. plur.* Heilk. Krampf des männlichen Gliedes. *médéc.* le priapisme.

Ciekawie, *adv.* 1) vorwitzig. 2) artig. 1) trop curieusement. 2) curieusement. § 1) ciekawie wiedzieć chcesz. 2) ciekawie o tym autor pisze.

Ciekawiec, *m. g. ciekawca.* }
Ciekawy, *s. m.* } Forscher; neugieriger, lehrbegieriger Mensch. un curieux; qui a de la curiosité.

ciekawy. adj. 1) neugierig, vorwitzig. 2) witzig, voll schöner Sachen. 3) lehrbegierig. 4) Jäger; der fleißig spüret. 5) hastig, unbesonnen. 1) trop curieux, téméraire. 2) curieux, beau, rare, qui a beaucoup de curiosité; qui mérite de la curiosité. 3) curieux, qui a envie d'apprendre, de savoir. 4) *chasse:* qui a un bon sentiment à suivre à la piste. 5) étourdi, précipité inconsidéré. § 1) bardzo ciekawych nie kocham ludzi. 2) ciekawą ksiązkę czytam. 3) obroć na to ciekawe oko. 4) ieden ogar leniwy, drugi ciekawy. *5) w postępkach swoich zawsze był ciekawy (porywczy.)

iestem ciekawy to widzieć. ich bin begierig das zu sehen. je suis gros de voir cela.

Ciekę, *v. n. ciecze, ciekł, ciec.* 1) fließen, laufen. 2) lecken, auslaufen als ein Gefäß. 3) triefen, abtrifen. 4) verlaufen, verfließen als die Zeit. 1) couler, se répandre peu à peu. 2) couler comme un vaisseau. 3) dégoutter, couler goutte à goutte. 4) couler, écouler, se passer. § 1) *poet.* ta rzeka cicho ciecze; ciecze z niego krew; deszcz pod tę balkę ciecze. 2) ta beczka ciecze. 3) ciekł krwią; brzozy dziegciem cieką. **4) czas chybkim ciecze pędem.

oczy mu cieką. die Augen triefen ihm. il a la chassie aux yeux.

ciekące oczy. triefende Augen. des yeux chassieux.

cieką y, adj. 1) fließend, rinnend. 2) flüssig. 3) leckend als ein Gefäß. 1) coulant; qui se répand. 2) liquide, fluide. 3) qui coule *en parlant des vaisseaux.*

ciekącym sposobem. fließend. en coulant; d'une coulante manière.

ciekąca woda f. fließend Wasser. eau vive.

Ciekłość, *f.* Flüßigkeit. fluidité, iquidité. § chil podobien wodzie dla swoiey ciekłości.

Cielątko, *n.* Kuh-Kalb. veau de lait, *m.*

Cielę, *n.* Kalb. veau, *m.*

chodzi za nim iak cielę za krową. er gehet überall mit ihm. il le suit comme l'ombre fait le corps; il est son ombre.

poiechał cielęciem, wołem się wrocił. das Gänschen flog übers Meer, eine Gans kam wieder her. qui fou va à Rome fou en revient.

skacze iako cielę u kołka, przys; prover. er ist ohne Ursache lustig; er hüpfet wie ein angebundenes Kalb. il saute, il folâtre comme un veau attaché; il est joyeux sans raison.

cielę morskie. m. Meer-Kalb. veau marin; veau de mer.

Cielę się, *v. n. vid.* Ocielić się.

Cielec, *m. g. cielca.* abgesetztes Kalb, grosses Kalb. gros veau qui ne tête plus. § cielec odchowały.

cieloc Moyżeszow, m. Kalb Mosis; das goldene Kalb. veau d'or, l'idole des Israëlites.

Cielęcy, *adj.* Kalbs-, kälbern. de veau. § cielęca pieczenia, cielęca skora, cielęca nerka.

cielęca pieczenia zadnia. Nieren-Stücke vom Kalbe. longe de veau, *f.*

Cielęcina, *f.* Kalb-Fleisch. du veau; de la chair de veau.

Cieleśnie, *adv.* 1) cörperlich, leiblich. 2) fleischlicher Weise. 1) corporellement. 2) char-

2) charnellement, selon la chair; sensuellement.
Cieleśnik, *m.* Wollüstling. qui méne une vie charnelle; un homme sensüel.
Cielesność, *f.* 1) Fleisches-Lust, Wollust. 2) Beyschlaf, Beywohnung, fleischliche Vermischung. 1) plaisir de la chair; sensualité; péché charnel; péché de la chair. 2) accouplement; le commerce de l'homme avec la femme; affaire. § 1) cielesnością zapalony; cielesności się brzydkiey dopuścił. 2) pełnić z białągłową cielesność.
cielesność. nieczystość z samym sobą. Selbst-Befleckung. pollution volontaire.
cielesność z niemym stworzeniem. Sodomiterey. Sodomie, *f.*
cielesność z niemężatą. Hurerey. fornication, paillardise; le putanisme.
cielesność z krewną, kazirodztwo. Blutschande. un inceste.
cielesność z osobą Bogupoślubioną. Blutschande mit einer Gott gewidmeten Person. inceste commis avec une personne consacrée à Dieu.
Cielesny, *adj.* 1) cörperlich; der einen Leib hat. 2) fleischlich, geil, wollüstig. 1) corporel qui regarde le corps; qui a du corps. 2) charnel, sensuel, lascif, voluptueux. § 1) cielesny człowiek tego poiąć nie może. 2) grzech cielesny pełnić; cielesna sprawa z żoną; cielesna sprawa bydląt; cielesny to bardzo człowiek; cielesna pobudka; cielesną cierpi pokusę; porusżenie cielesne.
Cielić się krowa, *vid.* Ocielić się.
Cielistość *f.* mięsistość, ciała dostatek. Völligkeit des Leibes. embonpoint du corps; corpulence; abondance de chair.
Cielisty, *adj.* mięsisty, ciała siła maiący. fleischicht. charnu, plein de chair; charneux.
cielisty, albo cielistey farby. fleischfärbig. de couleur de chair.
cielisto rożowy. leibfärbig; incarnat. incarnat, incarnadin, qui tire sur la couleur de chair.
Cielna krowa; krowa na ocieleniu. trächtige Kuh. vache pleine; vache qui porte.
Cielsko, *s. n.* elendes Kalb. un méchant veau.
Ciemię, *s. n.* Wirbel des Haupts. sommet de la tête; la couronne.
Ciemierzyca *f.* ziele. (*helleborum*) Nieswurz. le veratre; hellébore, *m.* § ciemierzyca biała; ciemierzyca czarna.
Ciemierzycnik, *s. m.* ziele. (*sesamoides magnum*) groß Stern-Frucht-Kraut. la grande Sésamoïde.
Ciemierzycznikowy *adj.* von großen Stern-Frucht-Kraut. ce qui est fait de grande Sesamoide.
Ciemiężę, *v. a.* *ży*, *żył*, *fig.* drücken, beschweren. charger, surcharger, accabler, opprimer. § ciemiężyć poddanych podatkami.
Ciemiężenie, *s. n.* Drückung, Beschwerung. oppression, surcharge. § ciemiężenie poddanych.
Ciemnica, *f.* 1) hölzernes Gefängniß. 2) dunkler Ort, finsteres Loch. 1) fosse *f.* cachot noir; sorte de prison ou de loge de bois. 2) cachot obscur; endroit sombre.
Ciemnieię, *v. n.* 1) dunkele Augen bekommen. 2) dunkel werden als der Tag. 1) s'obscurcir, s'éblouïr, être pris d'un éblouïssement. 2) s'obscurcir, devenir obscur & ténébreux. § 1) ciemnieią mi oczy od pisania przy świecy; kto w słońce patrzy ciemnieie. 2) ściemniał dzień biały.
Ciemno, *adv.* 1) dunkel. 2) dunkel, unverständig. 1) peu clair; obscurément. 2) obscurément, d'une manière peu intelligible. § 1) ciemno tu, przynieś świecę; ciemno świecą gwiazdy, słońce, miesiąc. 2) ciemno o tym mowi prawo.
Ciemno, *subs. vid.* Ciemność.
Ciemnobłękitny, *adj. vid.* Ciemnomodry.
Ciemnobrunatny, *adj.* dunkelbraun. tanné; de brun obscur.
Ciemnocisawy, *adj.* dunkel Castanienbraun. bai-brun.
Ciemnoczerwony, *adj.* dunkelroth, von Pferden. cheval baiard.
Ciemnogniady, *adj.* von Pferden: dunkel Castanienfärbig. bai chataigne, *en parlant de chevaux.*
Ciemnomodry, *adj.* dunkelblau. de bleu brun.
Ciemnowid, *m.* } der ein schwarzes Ge-
Ciemnowidz, *m.* } sicht hat. qui a la vue courte, ou des yeux obscurcis.
Ciemność, *f.* 1) Dunkelheit. 1) Dunkelheit, Unverständlichkeit. 1) obscurité, obscurcissement; les ténebres. 2) obscurité; ombre, chose difficile à entendre.
Ciemnozielony, *adj.* dunkelgrün. de verd brun.
Ciemnożołty, *adj.* dunkelgelb. feüille morte; jaune brun.
Ciemny, *adj.* 1) dunkel. 2) dunkel, von Farben. 3) dunkel, unverständlich. 1) obscur, sombre, noir, ténébreux. 2) morne, obscur comme une couleur. 3) obscur,

3) obscur, peu intelligible, difficile à entendre.
ciemne oczy. dunkele Augen. des yeux mourans.
Cień, *m. g. cienia.* } Schatten, *m.* ombre,
Cień, *f. g. cieni.* } *f.* § chodzi iak cień
Cienie, *n. g. cienia.* } nieiaki, miasto cze-
ladzi cień za nim chodzi; w cieniu siedzę; miło w chłodzie tego cienia.
cienie Kriegsb. Blendung. Schirm zur Bedeckung der Arbeiter. *Fortif.* un voile ou une blinde qui sert à couvrir, les travailleurs.
cienie (*cieni*) *malarskie; umbry.* Schatten im Gemählde. ombre dans un tableau.
***cienie drukarskie, f. n. pl.* Buchdruckerey; die Presse. imprimerie, presse. § gdy ta praca z cieniow wychodzi drukarskich.
nie nacieray by cinia nie postrzegł, prov. sachte, er möchte den Braten riechen. tout beau qu'il ne s'apperçoive du tour.
chodzi za nim iako cień. er folgt ihm überall nach. c'est son ombre; il le suit comme l'ombre fait le corps.
Cieńczeię *vid.* Cieńszeię.
Cienistość, *f.* Schatten, Beschattung. ombrage *m.* ombre *f.*
Cienisty, *adj.* schattig. ombreux, plein d'ombre, qui donne de l'ombre.
Cieniuchny, *adj.* sehr dünn. sehr zart. delié; fort mince; très menu.
Cienki, *adj.* 1) dünn, nicht dick. 2) von Getränken: dünn, nicht stark. 3) schwank, 4) fein als Tuch. 5) fein, scharf als ein Geschmack. 1) mince, menu; qui n'est pas épais. 2) petit, qui n'est pas fort, *en parlant des breuvages.* 3) dégagé, délié, grêle. 4) fin comme une étoffe. 5) fin, subtil, délicat comme le goût. § 1) cieńszy ten kiiek. 2) cienkie piwko, wino. *3) cienki (szczupły) ma stan. 4) sukno, płotno cienkie. 5) cienki ma smak; nos, węch.
cienkie głos, m. feine, klare Stimme. une voix gracile.
Cienko, *adv.* dünn. d'une manière mince.
Cienkonogi, *adj.* dünnfüßig. qui a des jambes menuës.
Cienkopłaski, *adj.* dünn und flach. menu & plat.
Cienkość, *f.* Dünne *f.* ténuité; petitesse, *f.*
cienkość głosu, f. Klarheit der Stimme. la gracilité de voix.
Cienkowłosy, *adj.* dünnharig. qui a des cheveux fins & delies.
Cienkusz, *m.* piwo poślednie. Konsent. petite bierre, *f.*
Ciennik, *m. g. a.* Schirm, *m.* der Schatten macht. écran.
ciennik od słońca, m. Sonnen-Schirm, *m.* parasol, *m.*
ciennik od świece, m. Licht-Schirm, *m.* écran à pié *m.*
Cieńszeię, *v. n.* sich verdünnen, dünn werden. s'exténuer, s'épurer, se dilater, rarefier. § cieńsceie woda, gdy się grzeie.
Cieplec, *f.* } kamień drogi. Edelgestein
Cieplek, *m.* } der nach seiner Erhitzung sieben Tage warm bleibet. pierre précieuse qui conserve durant sept jours la chaleur, après qu'elle a été retirée du feu.
Cieplice, *s. f. plur.* 1) warmes mineralisches Bad. 2) warme Länder. 1) les bains; les eaux; des eaux salutaires ou minerales. 2) les pays chauds. § 1) dla słabego zdrowia do cieplic Teplickich wyiechał. 2) koło S. Michała ptacy się do cieplic gotuią i ulatuią.
Ciepło, *adv.* warm. chaud; chaudement. § ciepło co chować; ciepło piię piwo.
ciepło mi. es ist mir warm. j'ai chaud.
ciepło tu. es ist hier warm. il fait chaud ici. § ciepło na dworze.
ciepło co chować. etwas warm halten. tenir qu. ch. chaud.
Ciepło, *m.* } die Wärme, Erwärmung.
Ciepłość, *f.* } la chaleur; le chaud. §
Ciepłota, *f.* } zimie lisim futrem się okrywszy osobliwą czyni ciepłotę; ciepła choremu trzeba.
ciepło ogniowe, n. Wärme vom Feuer. l'air du feu.
Ciepłowolny, *adj.* laulich. tiède, *adj. de t. g.*
Ciepły, *adj.* 1) warm. 2) warm, das Wärme verursachet. 3) eifrig, hitzig. 1) chaud. 2) chaud, qui a la propriété d'exciter la chaleur. 3) chaud, ardent. § 1) ciepły iestem, ciepła izba, ciepła potrawa. 2) ciepła gwiazda; ciepłe ziele w trzecim stopniu. 3) ciepłemi listami do tego zagrzał Szlachtę.
ciepły letnio. lau. tiède.
Cierlica. 1) Flachs-Breche mit zwey Zähnen und Höhlungen. 2) Schleife, Dresch-Wagen. 1) braie, broie, maque, machacoire, cassoire; brisoir avec deux dens & deux creux dont on brise le chanvre. 2) traineau, traine ou rouleau dont on fouloit autrefois le blé. § 1) miedlić len na cierlicy. 2) ieszcze we Włoszech ćierlicą zboża pocieraią.
Ciernie, *s. n. m. & plur.* Dornen. des épines.
ciernie białe, n. piwnik, włoska kalina. (ber-

(berberis) Reiſſelbeeren, Berberiß, Saurach. berberis; épine vinette.
ciernie zamorſkie, n. cudzoziemſkie wonne. (aſpalathus) Rotheriſche Dorn *m.* aſpalate *m.* un petit arbre épineux.
ciernie kożle. n. (Taagantha) Bocksdorn, Drachand-Strauch. la barberenard; épine de bouc.
Cierniowy *adj.* Dorn-, dornen. plein d'épines; qui a des épines.
cierniowa korona, f. Dorn-Krone. couronne d'épines, *s. f.*
Cierniſko, *n.* cierniewiſko, *n.* Dorn-Hecke, Dorn-Buſch, Dorn-Strauch. épinaye; les épiniers; lieu planté d'épines; ronceraye.
Cierniſty, *adj.* dornicht; dornenheckend; voll Dornen. plein d'épines; qui porte des épines.
Cierpię, *m. a. & n. pi, piał, pieli.* 1) leiden, dulden, ertragen. 2) haben eine Krankheit. 1) ſouffrir, ſupporter, pâtir. 2) avoir quelque maladie. § 1) oko naymnieyſzego proſzku nie cierpi. 2) cierpi kurcz, febrę; cierpię bol zębow.
cierpiący, adj. leidend. paſſif, ive.
cierpieć ſkromnie. geduldig leiden. ſouffrir patiemment.
Cierpienie, *s. n.* das Leiden. ſouffrance *f.*
Cierpiętliwość, *f.* Empfindung, Empfindlichkeit. paſſion, paſſibilité.
Cierpiętliwy, *adj.* empfindlich, der ein Leid empfinden kann. paſſible; qui peut ſouffrir.
Cierpki, *adj.* herb. âpre, verd, acre, revêche, *adj. de t. g.*
Cierpko, *adv.* herb. âprement.
Cierpkość, *f.* Herbigkeit, herber Geſchmack. âpreté, acreté, la verdeur: la ſaveur âpre de quelques fruits. § cierpkość w iabłku, w winie niedoyźrzałym.
Cierpliwie, *adv.* geduldig. patiemment.
Cierpliwość, *f.* Geduld, *f.* patience, *f.* § cierpliwość wyſilona w złość nieupamiętaną ſię obraca; urażona częſtokroć cierpliwość w zapalczywość ſię obraca.
o cierpliwość proſzę. haben ſie ein wenig Geduld. patience, s'il vous plaît.
cierpliwość mieć. Geduld tragen, haben. patienter; avoir patience.
Cierpliwy, *adj.* geduldig. patient, § cierpliwy w ſwoim nieſzczęściu.
Cierpnę, *v. n. pnie, pnął, pnąt.* 1) ſtumpf werden als die Zähne. 1) einſchlafen als ein Fuß. 1) être pris d'un agacement. 2) s'engourdir; devenir engourdi. § 1) cierpnie mi język; zęby od tego iabłka cierpną. 2) cierpną mi nogi.
Cierpnienie, *s. n.* 1) Stumpfmachung der Zähne. 2) das Einſchlafen eines Gliedes. 1) agacement. 2) engourdiſſement.
Cierzeniec, *v. m. g. cierzeńca.* Sack-Netz Fiſche zu fangen. poche, *s. f.* eſpèce de filet à pêcher en forme d'un ſac.
Cierzeńcowy, *adj.* iak ſiatka cierzeniec. gemacht als wie ein Sacknetz. fait en forme d'une poche.
Cieſanie, *vid.* Cioſanie.
Cieść, *f.* ſynowa. Schwieger-Tochter. la bru; l'épouſe du fils; belle-fille, *f.*
Cieść, *m.* Schwieger-Vater, Frauen-Vater. le beau-Père; père de l'épouſe.
Cieſielczyk, *m.* ein Zimmer-Geſell. garçon charpentier.
Cieſielſki, *adj.* Zimmer-, de charpentier; de charpenterie. § cieſielſka robota, cieſielſkie rzemiesło, *n.*
cieſielſkie warſtat. Zimmer-Hof. chantier, lieu où les charpentiers travaillent.
Cieſielſtwo, *s. m.* Zimmer-Handwerk. charpenterie; l'art de charpentier.
cieſielſtwo robię. das Zimmer-Handwerk treiben. charpenter; être charpentier.
Cieśla, *s. m.* Zimmermann. Charpentier.
Cieśń, *f.* / Cieśnia, *f.* / Cieśnina *f.* } 1) Gedränge. 2) Enge. 3) Noth, Bedrängniß. 1) preſſe, foule de gens. 2) détroit; un défilé, gorge, *f.* 3) accablement, abbattement, néceſſité, grand' peine. § 1) wielka dziś na rynku cieśń była. 2) w cieśnienie napadł na nieprzyiaciela. 3) w wielkiey teraz ieſt cieśni.
w cieśnie ieſt. er ſteckt in Noth. il eſt entre deux gouffres.
cieśnina morſka., f. Meer-Enge, *f.* un Boſphore, détroit, bras de mer.
Cieſzę, *v. a. y, ył.* 1) tröſten. 2) erfreuen. 1) conſoler. 2) réjouir, divertir. § 1) cieſzemy biedę ſwoię, Bog naſz narod pocieſzył zwycięſtwem; cieſzyć matkę; niech Was Pan Bog w tym żalu pocieſzy; cieſzyć on moy żal, ale go nie uymuie. 2) cieſzy mię liſt twoy; ucieſzyła mię ta wiadomość.
cieſzę ſie v. r. 1) ſich tröſten. 2) ſich erfreuen. 1) ſe conſoler. 2) ſe réjouir; avoir de la joie. § 1) tym ſię w żalu moim cieſzę, że. 2) cieſzę ſię z pomyślnego Was Pana powodzenia.
Cieſzę, *v. a.* drzewo, kamień, *cieſze, cieſał, (cioſał).* 1) zimmern, bezimmern, 2) behauen, bemeßeln einen Bau-Stein. 1) charpenter, équarrir. 2) tailler une pierre à bâtir; la rendre égal de côté à d'autre.
Cieſzenie, *n.* pocieſzenie, *n.* Tröſtung, *f.* l'action de conſoler; conſolation, *f.*

Cieſzki,

Cięfzki, Cięfzko, Cięfzkość, *vid.* Ciężki.
*Cięfzyciel, *m.* Pociefzyciel. Tröfter. *m.* confolateur, celui qui confole.
Ciefzynka. *f.* Feuer-Rohr, wie eine Muskete. arme à feu qui fert de moufquet.
Cięty, *adj.* 1) gehauen. 2) gehauen, gestrichen mit Ruthen. 1) taillé, tailladé d'une épée, d'un fabre &c. 2) foueté. § 1) cięta rana; cięty w głowę żołnierz.
Cietrzew, *s. m. m. g. cietrzewia.* 1) ein Birk-Hahn. 2) Schöps, einfältiger Mensch. 1) coq de bois. 2) bênet, butor. § fą tam cietrzewie i głufzcze.
cietrzew głuchy, vid. Głuszec.
Ciężar, *m.* 1) die Schwere einer Sache. 2) eig. und fig. Bürde, Last. 3) Gaben-Beschwerungen, Herren-Gefälle. 1) poids; la péfanteur d'une chofe. 2) poids, fardeau; charge, *prop. & fig.* 3) droit, impôt, impofition, charge publique. § 1) złoto fię ciężarem od ołowiu i od wfzyftkich krufzcow rożni. 2) podnofzę, dźwigam ciężar; ftarość wielki ciężar; ten urząd wielki ciężar dla niego. 3) walić ciężary na maiętności i grunta; ciężar na rolą włożony.
ciężary (zawady) woienne, pl. Heer-Geräthe. le bagage d'une armée.
Ciężarowy, *adj.* Laft-, laftbar; Zug-. de charge; de fomme. § bydło ciężarowe; koń ciężarowy.
Cieżę, *ży, żył.* wiegen schwer feyn. péfer; avoir de la péfanteur.
cięży mi to. das fällt mir schwer; es belästiget mich. cela m'eft difficile, pénible; cela m'eft à charge.
koń ten ręce cięży. dieses Pferd ist schwer in der Faust. ce cheval péfe, tire à la main, il eft péfant à la main.
Ciężeię, ciężkim fię ftaię. schwer werden. s'appéfantir; devenir pefant.
Cięki, *adj.* 1) schwer, wichtig. 2) schwer zu verstehen. 3) schwer zu etwas zu bringen. 4) hart, streng. 5) beschwerlich; der zur Last ist. 6) beschwerlich, verdrüßlich, schwer, groß. 7) schwanger. 1) péfant, fort, qui péfe. 2) mal-aifé; difficile à entendre. 3) difficile, péfant à qu. ch. 4) dure, févère. 5) onéreux; fâcheux, qui eft à charge; qui donne du déplaifir. 6) péfant, onéreux, pénible, grand, rigide, rude, perçant. 7) groffe, enceinte. § 1) złoto cięższe od ołowiu. 2) cieżizy to argument, fens do tłumaczenia; ciężka to fprawa. 3) ciężki ieftem do pifania, do gniewu. 4) Pan na mię ciężki. 5) ciężki ludziom poftępkami fwemi; ciężki fobie famemu. 6) ciężki żal, frafunek, urząd; ciężka to zima, ciężkie powietrze morowe; na ciężką zachorował chorobę; ciężka to kara na niego. *7) ciężka (brzemienna) żona iego.
ciężkim fię ftaię. schwer werden. s'appéfantir.
ciężki ma chod. er hat einen schwerfälligen Gang. il marche péfamment.
ciężkie czafy, pl. eiserne Zeiten. un fiècle de fer; une morte-faifon.
Ciężko, *adv.* 1) schwer der Bürde nach. 2) schwer im Thun. 3) verdrüßlich, beschwerlich. 4) empfindlich, mit Verdruß. 5) schwer, hart, sehr. 1) péfamment, d'une manière péfante. 2) difficillement, avec difficulté. 3) avec peine, d'une manière fâcheufe & onéreuse. 4) avec dépit. 5) rudement, grièvement, févérement, d'une manière rude & fâcheufe. § 1) ciężey dźwigać ten ciężar. 2) ciężko to poiąć, zrozumieć, tę wymowić literę. 3) ciężko to na wolny narod, na Pana. 4) ciężko znofzę poftepki iego. 5) ciężko fkarany, ciężko choruie.
ciężko chodzi. sie gehet schwanger. elle eft groffe.
ciężko nofzący koń, m. schwerfälliges Pferd. cheval lourd, qui marche péfamment.
ciężko mi; ciężko mi ieft. 1) es ist mir schwer zu tragen. 2) es ist mir schwer zu verstehen. 3) es ist mir beschwerlich. 4) ich bin verdrüßlich, unwillig. 1) il me pefe; c'eft un fardeau pour moi. 2) il me paroît difficile. 3) il m'eft pénible. 4) je me fâche contre; je fuis fâché de. § 1) ciężey mu było ten nofić ciężar 2) ciężko to zrozumieć. 3) ciężko na mię było to czynić, to znofić. 4) ciężko mi na tego człowieka.
Cinam, *v. m. ciął, cięli, F. tnę.* das *praefens* ist nur in den *compofitis* gebräuchlich. 1) hauen, einen Hieb geben. 2) hauen mit der Ruthe oder Peitsche. *le préfent de ce verbe n'eft reçû que dans les compofez.* 1) taillader, couper, donner un coup de fabre, d'épée &c. 2) foueter. § 1) ciął go w pyfk, w głowę; ftul gębę albo cię tnę. 2) ciąć chłopca rozgą, biczem.
Ciokam, czokam, *v. a.* streicheln, mit der flachen Hand klopfen. flatter, careffer de la paume de la main. § ciokać konia, pfa.
Ciokanie, *s. n.* czokanie, *s. n.* das Klopfen mit der flachen Hand. careffe, *f.* flatterie qui fe fait de la paume de la main.
Ciołak, *m.* 1) Stierchen, junger Ochs. 2) Faulenzer. 1) bouvier, bouvillon, jeune boeuf. 2) un lendore; pareffeux, fainéant.

fainéant. § 1) zabić ciołka na kuchnią, leży iak ciołak na zagonie.

Ciołek, *s. m.* Stier, *s. m.* junger Ochse. bouvillon *s. m.*

Ciołek, *s. m.* (*Herb*) (Wappen) ein junger Stier. (blason) bouvillon *s, m.*

Cios, *m.* 1) ein Hieb. 2) gezimmertes Holz. 3) behauener Bau-Stein; Quader-Stein. 1) coup d'épée, de sabre *&c.* 2) bois équarri. 3) pierre taillée à bâtir. § * 1) cios (cięcie) oberwał w głowę. 2) cios drzewiany. 3) cios kamienny.

Ciosać, *vid.* Cieszę drzewo.

Ciosanie, *s. n.* 1) das Zimmern. 2) das Behauen eines Bau-Steines. 1) équarrissage *m.* équarrissement, action d'équarrir. 2) action de tailler les pierres à bâtir.

Ciosany, *adj.* 1) gezimmert. 2) behauen als ein Bau-Stein. 1) équarri. 2) taillé comme une pierre à bâtir.

ciosany z kamienia. in Stein gehauen. taillé en pierre. § ciosane z kamienia słupy.

Ciosna, *f.* nacięcie, *n.* Einschnitt, *f.* incision, *f.* taille *f.* coupe, coche, entaille, *f.*

Cioczany, *adj.* } Mutter-Schwester. de
Cioteczny, *adj.* } tante maternelle. §
Cioczyn, *adj.* } cioteczne dobra; cioczyne rzeczy.

dzieci cioteczne, s. n. pl. Mutter-Schwester-Kinder. cousins germains; enfans de deux soeurs.

Ciotka, *f.* Muhme, Mutter-Schwester. tante maternelle; la soeur de la mere.

**ciotka po oycu*; Vaters-Schwester. tante paternelle.

Cis, *s. m.* Eiben-Baum, Tax-Baum; Ibben-Baum. merrin, l'if. *m.* un arbre. § Cis iest drzewo iadowite.

Cisawy, *adj.* castanienfärbig, leberfärbig. bai; de couleur de châtaigne. § mira iest koloru cisawego; koń cisawy.

Ciskacz, *s. m.* Werfer. dardeur; qui darde, qui lance, qui jette.

Ciskam, *v. m. F. cisnę.* werfen, schmeißen. jetter, lancer, darder. § daleko kamień cisnął; cisnąć dzirytem za nieprzyiacielem; cisniy na psa kamień, (kamieniem).

Ciskanie, *n.* rzucanie, *n.* das Werfen. l'action de jetter, de lancer.

Ciskawka, *f.* Schleuder-Stock: gespaltener Stock kleine Steine zu werfen. bâton fendu à un bout pour fronder une pierre.

Cisnę, *v. a.* ist das *Fut.* von Ciskam. *c'est le Futur du verbe* Ciskam.

Cisnę, *ciśnie, cisnął.* 1) drucken als der Schuh. 2) drücken, beschweren. 3) drängen im Gedränge. 1) serrer, presser. 2) accabler, opprimer, eharger. 3) presser, serrer, pousser dans la presse. § 1) bot nogę ciśnie. 2) Pan ten poddannych swoich bardzo ciśnie. 3) ieden ciśnie drugiego.

in diesem Verstande wird *Cisnę* nur in *praes.* und in den *compositis* gebraucht. *dans ce sens le verbe* cisnę *n'est usité qu'au présent & dans les composez.*

cisnę się, v. r. 1) sich drängen. 2) fliehen, sich begeben unter eines Schutz. 1) se presser, se pousser dans la foule. 2) recourrir; avoir recours à qu. § 1) cisną się ludzie w tey ciżbie. 2) cisnęli się uczeni pod twoią protekcyą.

Ciśnienie, *s. n.* rzucenie. 1) ein Wurf. 2) ein Wurf weit. 1) jet, *m.* action de jetter, de lancer. 2) jet de pierre; l'espace par lequel on jette. § 1) trzecim dopiero w cel trafiłem ciśnieniem. 2) wioska daley iako ciśnienie od miasta leży; daley iako ciśnienie od miasta leży; daley niż na ciśnienie.

Cisowy, *adj.* Ibben-Baum-; von einem Eiben-Baum. d'If. § cisowe liście.

cisowo drzewo do roboty. Eiben-Baum-Holz. merrin, *m.*

Cisza, *f.* die Stille. le silence. § cisza wielka była, gdy perorował.

cisza; *morskie uspokoienie.* Wind-Stille, Meer-Stille. le calme; bonace, *f.* lorsque la mer est calme.

Ciszeię, *s. n.* still werden, sich legen. s'appaiser, s'abattre, se calmer. § Wiatr ciszeie teraz.

*Ciułam, *v. a.* mühsam zusammen lesen; zusammen klauben. cueillir çà & là; ramasser avec peine. § kobiety poziemki w lesie ciułaią (zbieraią).

Ciura, *f. m.* 1) Troß-Bube, Troß-Knecht. 2) schlechter Mensch, junger Bengel. 1) goujat. 2) rustaud, lourdaud; un vilain.

ciurowie., } der Troß bey einer Ar-
Ciurma, *collec.* } mee. les goujats d'une armée.

ciurma galerowa, v. f. coll. Ruder-Knechte auf einer Galeere. chiorme *f. f.* les forçats d'une galère.

Ciwun, *f. m.* Rent-Meister, Steuer-Einnehmer in Litthauen. receveur général des tailles en Lituanie.

Ciżba, *f. f.* 1) das Gedränge. 2) Menge, Haufen Leute. 1) foule, presse. 2) foule de gens; multitude. § 1) babę w ciżbie zatłoczono.

Ckliwie, *adv.* eckelhaft, mit Eckel. avec dégoût,

dégoût, à contre-coeur. § ckliwie to iem, to czgnię.

Ckliwo mi, ckni mi. 1) mir wird übel. 2) mir eckelt, mir grauet. 1) j'ai mal au (de) coeur; le coeur me défaut. 2) je me dégoûte; il me rebute; j'ai du dégoût.

Ckliwość, *f. f.* 1) Eckel, Grauen. 2) Uebelkeit des Magens, 3) Abscheu, Widerwille. 1) dégoût qu'on a pour une viande. 2) bondissement d'estomac, mal de coeur; soulevement de coeur. 3) horreur *f.* aversion, creve-coeur. § 1) ckliwość mię po tey potrawie napadła. 2) lekarstwo na ckliwość żołądka. 3) wolność narodu krołom ckliwość i pragnienie wprawienia poddanych w ściśleysze kluby czyni.

ckliwoś żywota, f. Ueberdruß des Lebens. dégoût pour la vie.

Ckliwy, *adj.* 1) eckelhaft, der Eckel macht. 2) eckel, so einen Eckel hat. 3) heßlich, garstig. 1) dégoûtant. 2) nactieux, qui se dégoûte. 3) dégoûtant, vilain, difforme. § 1) ckliwa to potrawa. 2) ckliwy we wszystkim człowiek. 3) w piźmie ręcznym ckliwego używa piora.

Ckni mi się } ckliwo mi. 1) mir wird
ckni mi } übel. 2) mir eckelt, mir
Cknie mi się } grauet. 1) j'ai mal de coeur; le coeur me défaut. 4) j'ai du dégoût; je me dégoute.

Cknę v. n. sobie, cknie, cknął. es wird mir Zeit und Weile lang. je m'ennuie le tems me dure; il me dure; les jours me durent des siècles; je trouve le tems grand.

Cło, *f. n.* 1) Zoll. 2) Zoll-Haus. 3) Zoll-Amt. 1) douane; le péage. 2) douane, le bureau où on paye la douane. 3) la charge de douanier. § 1) cło iest wodne albo rzeczne, mostowe, grobelne, lądowe, cło wybierać, brać płacić, dać; Pisarz ceł Rzeczypospolitey. 2) cło trzyma; iść na cło. 3) dano mu cło Sendomirskie.

cło przeiechać; przemycić. den Zoll verfahren. manquer au péage; passer par haut; passer la douane sans payer.

*Cma, ćma, *f.* 1) Schatten. 2) Gedränge, haufen Leute. 3) Menge, Wolke von etwas. 4) Nacht-Geist, Nacht, Gespenst. 1) ombre. 2) presse, foule. 3) multitude, quantité de choses. 4) un spectre, un revenant.

Cmentarz, *m.* } *g. a* Kirchhof, Gottes-
Cmyntarz, *m.* } Acker. un cimétière; un alfange. § na cmentarzu pochowany; cmentarze bywaią przy kościołach.

Cmię, ćmię, *v. n.* 1) verdunkeln, finster machen. 2) die Augen blenden. 3) im Lichten stehen, Schatten machen. 4) fig. verdunkeln. 1) obscurcir, rendre obscur; couvrir de nuages; offusquer. 2) offusquer, éblouïr les yeux. 3) faire ombre; porter ombre à qu. 4) *fig.* obscurcir, offusquer, ternir. § 1) obłoki słonce ćmiły. 2) słonce mi ćmi oczy. 3) nie ćmiy (zacimiay) mu. 4) te postępki wszystkie iego ćmiły zasługi.

ćmić się. dunkel werden. s'obscurcir; devenir obscur & ténébreux.

ćmi mi się; ćmią mi się oczy. meine Augen werden dunkel. mes yeux s'obscurcissent. § iuż się starcowi oczy ćmiły.

Cmiel, *f. m.* ćmiel, *f. m.* eine Wald-Biene, sie ist kürzer als die Haus-Biene. abeille sauvage, elle est plus courte que la domestique.

Cnota, *f. f.* 1) die Tugend. 2) Tugend, Eigenschaft, Kraft. 3) eine tugendhafte That. 1) la vertu. 2) une vertu, propriéré, force, qualité particuliére. 3) action vertueuse. § 1) lepsza cnota w błocie, niż niecnota w złocie; *prov.* wszelkie dobro w cnocie założić trzeba; chwała za cnotą idzie; niemasz cnoty bez zazdrości, iako cień iey nie odstępuie; człowiek bez cnoty iest dzikim zwierzęciem; cnota za szlachectwo stoi. 2) ma tę cnotę koń moy, to ziele.

pod cnotą moią. bey meiner Treu. foi d'honnête homme; par ma foi; je jure ma foi.

Cnotliwie, *adv.* tugendhaft. vertueusement. § żyć cnotliwie.

Cnotliwy, *adj.* tugendhaft, tugendsam. 2) ehrlich. 1) vertueux; doué de vertus. 2) honnête. § 1) cnotliwe dzieciom dać trzeba wychowanie.

cnotliwym uczynić, deklarować. ehrlich machen. réhabiliter, légitimer; rétablir l'honneur; faire passer sur le drapeau. § żołdatom karę odpuszczono, i cnotliwemi ich deklarowano; bękarta tego cnotliwym uczyniono.

Cny, *adj.* zacny. 1) ehrlich, tugendsam. 2) vortreflich, edel, berühmt. 1) honnête, vertueux. 2) excellent, noble, célebre.

Co, *pr. n. g. czego.* 1) was. 1) quoi, que, ce que.

rozumiesz co mowię. verstehest du, was ich rede. entendez-vous ce que je dis.

ma z czego. er hat Mittel. il est à son aise; il a de quoi.

naucz się co iest sprawiedliwość. lerne, was Gerechtigkeit ist. apprenez ce que c'est que la justice.

nie

nie wie co iest miłość. er weiß nicht, was Liebe ist. il ne fait ce que c'est que l'amour.
co Bog da. was Gottgiebt; was Gott will. ce que Dieu donne; ce que Dieu veut.
co się tycze; co się dotycze. was betrifft. pour ce qui regarde; ce qui concerne.
co do. einen oder etwas anlangend, betreffend. pour; concernant; quant à; en fait de; ce qui est de. § co do Pana mego nie pozwoli; co do prawa biegły w nim; co do stylu bardzo węzłowatym pisze.
co do mnie. was mich betrifft. pour moi; en mon particulier; pour ce qui me regarde, qui me touche. § co do ciebie, do niego; co do nas, do was, do nich.
co ani myślał. das hat er gar nicht gedacht. il n'y a pas même pensé.
to co; co. das was; was. ce qui; ce que. § nie znaydzie czego szuka.
myśl o tym co czynisz. denke an das, was du thust. pensez bien à ce que vous faites.
co się tobie spodoba. was dir gefallen wird. ce qui vous plaira.
co chcę uczynić. das will ich thun. ce que je veux faire.
to iest o co proszę. das ist es, was ich bitte. c'est ce que je demande.
czyn to coć (czyń coć) rozkazuię. thue das, was ich dir befehle. faites ce que je vous commande.
to co masz odemnie. das, was du von mir hast. ce que tu tiens de moi.
będzie tego co Bog da. Gott wird es reichlich geben. Dieu en donnera abondamment.
com zawsze mowił. das habe ich allezeit gesaget. c'est ce que j'ai toujours dit.
co to;co. was das. ce que; que cela.
niewiesz co to iest. du weißt nicht, was das ist. vous ne savez ce que c'est,
co pisano to pisano. was geschrieben ist, das ist geschrieben. ce qui est écrit, est écrit.
powiem ci co to iest. ich werde dir sagen, was das ist. je vous dirai ce que c'est.
co—to. 1) was—das 2) zwischen zwey wiederholten Worten; was—ist, das ist—. —bleibet wohl—. 3) bey einem *comparativo:* je—je. je—desto. 4) zwischen zwey wiederholten *verbis:* er mag—was er will. 5) muß man—so—. was zu—ist, das—. 6) fast jeder—ist; fast alle. 1) ce que; ce—cela. 2) *entre deux mots répétez.*—est—. ce qui est—est—. 3) *devant un comparatif;* plus—plus. 4) *entre deux verbes répêtez:* quoique—. 5) faut il—. faut-il—qu'on—quand il faut faire faites-le. 6) presque chaque; autant de—autant de—. § 1) czego nie weźmie, nie wydrze, tego nie ma; czego nie wyswarzę, nie da (tego nie da). 2) co dobrze to dobrze; co źle to nigdy dobrze nie będzie; co wino to wino; co macocha to macocha. 3) co pysznieyszy to głupszy. 4) co mowił to mowił; co dał to dał. 5) co robić to robić; co nie robić to nie robić; co nie szukać to nie szukać; co nie chodzić to nie chodzić; co pisać to pisz. 9) co żyd to lichwiarz.
co pisał to pisał. er mag geschrieben haben, was er will. quoi qu'il ait écrit.
co dać to dać. es koste was es wolle. à quel prix que ce soit.
czego zbyć tego zbyć. was man verrichten muß, das verrichte man bald. faites à tems ce qu'il faut faire.
co nie kupować to nie kupować; co darmo to darmo. was man umsonst haben kann, das darf man nicht kaufen. on n'achete pas ce qu'on peut avoir gratuitement.
czego się naiadł tego się naiadł. es ist einerley, von was man satt wird. il n'importe de quoi on se rassasie; tout fait ventre.
czego nie doiesz, dopiiesz. ist nicht genug zu essen da, so erhole dich am Trinken. si vous n'avez pas assez à manger, recompensez vous à boire.
2) was; das; welche Sache. ce, cela, ce que, cette chose. § co było nieszczęście twoie; co mię bardzo boli; co nie miało bydź tak; czemu się przypatrował, dziwował.
co do gęby przydzie; co ślinu przyniesie, prov. er redet was ihm vors Maul kommt. il parle tout ce qu'il lui vient en la bouche.
co mam na sobie. so wie ich gehe und stehe. pour toute mon équipage la cape & l'épée.
co iest nayżałośnieyza że. was das betrübste ist, daß. ce qui est de plus déplorable c'est.
od czego 1) davon. 2) davor, wieder dieses. 1) de quoi; en; de cela. 2) pour cela, contre cela. § 1) od czego zaraz zachorował i umarł. 2) od czego iest dobre lekarstwo w aptece.
od czego Bog. das wollte Gott nicht. à Dieu ne plaise.
do czego. darzu. outre cela; à cela. § do czego przyszło i to że.
na co. 1) darzu. 2) darauf. 1) pour cela, à cela; à quoi. 2) sur quoi; à rabat; *en parlant des erres qu'on donne pour arrêter un marché.*

marché. § 1) na co Panowie się ziechali; na co odpowiedział. 2) na co zapłacił talar.

po co. darnach, nach dieses, als schicken. après quoi; ce qu'on envoie quérir. § po co sługę zaraz posłał; po co do niego idę.

o co. darum, vor dieses, davor. cela, pour cela; en. § o co go karałem; o co się ostremi domawiał słowy.

o co cię prosi. darum bittet er dich. il vous en prie.

przez co; czym. dadurch, damit. par là, par cela, avec cela. § przez co (czym) go rozgniewał; przez co do wielkiey przyszedł fortuny.

o czym. daran. en, y.

o czym pamiętać będę. daran werde ich gedenken. j'y penserai.

o czym nie myślał. er hat daran nicht gedacht. il n'y a pas pensé.

o czym mię uwiadomił. er hat mir davon Nachricht gegeben. il m'en a averti.

za co. vor was, davor. en. § za co iuż dziękował.

nie masz za co dziękować. man hat nicht Ursache vor was zu danken. il n'y a pas de quoi remercier.

* * *

eben diese Redens-Arten kommen auch als Fragen unter folgender Nummer vor. *les mêmes expressions se présentent comme des interrogations sous le suivant numero.*

3) Was? wie? wenn man fraget. quoi? que? qu'est-ce que? § co tu czynisz? co będzie rozumiał? coś widział? co z nim mam począć? coście powiedzieli? cośmy wam winni? co się dzieie? co się nawinęło?

co mowił? was hat er gesaget? qu'est-ce qu'il a dit?

co większego bydź może? was kan grösseres seyn? quoi de plus grand? y-a-t-il quelque chose de plus grand?

co chcesz czynić? was willst du thun? que voulez-vous faire?

com miał czynić? was habe ich thun sollen? qu'aurois-je fait?

co tam? was ist da? was giebts da? qu'est-ce qu'il y a? qu'y a-t-il là?

co tam słychać; co nowego? was höret man neues? qu'y a t-il de nouveau? § co tam słychać na mieście.

co to? co to iest? was ist das? qu'est? qu'est-ce qu'est?

co to iest, co tam widzę? was ist das, was ich da sehe? qu'est-ce là que je vois?

co mowi matka? was saget die Mutter? qu'est-ce que dit la mère?

co to ma bydź? was soll das seyn? que sera-ce?

coby było? was wäre es? que seroit-ce?

co człowiek? was ist der Mensch? qu'est l'homme?

co ci? co tobie? coć? coci iest? a coż ci? was fehlet dir? was ist dir? qu'avez-vous? que vous manque-t-il? § niewiem co bratu? co im że tak cisży?

co tobie do tego? was gehet dir das an? que te fait cela? qu'en as tu à faire? que t'importe? est-ce à vous à y mettre votre nez; qu'en as-tu à faire? § co kupcom do tego?

co ci (coć) iest ten? a iest ci ten? gehet dir dieser was an? ist er dir verwandt? vous regarde-t-il.

co ty wiesz? kata ty wiesz? was magst du wissen? den Henker weißt du? que saurez-vous? vous n'en savez pas le diable? § co ty wiesz iezli Pan przyiedzie?

co, coli ze mną będzie? was wird aus mir werden? wie wird es mir gehen? que deviendrai-je? que m'arrivera-t-il?

co z tobą będzie? wie wird dir es ergehen? où en seriez-vous? que vas-tu devenir?

co potym? coż potym? was nutzet das? was hilft das? was ist es nütze? zu was? à quoi sert cela? à quel usage; à quoi bon? que sert-il? § co po takiey książce? co po tobie w kościele, kiedy się nie modlisz? co po seymie kiedy się zerwał?

co na tym? coż na tym? co na tym należy? was lieget daran? was ist denn mehr? mais quoi? hé bien qu'en arrivera t-il? que s'en suit-il? § a coż na tym że tak mowię? co na tym tak pisać?

a co to? a coż to? a to co? was ist das? qu'est-ce donc que cela?

a co tedy? und was denn? & quoi?

co za to? po czemu to? was gilt das? wie theuer ist das? à quel prix est cela; combien cela? combien vaut cela? § po czemu łokieć? co za łokieć, za funt? po czemu przedawaią ten towar? za ten pierścień co?

co za? was für? quel? § co za nieszczęście? co za dziw? co za dobroć? co (coli) to za człowiek? o! co ia za błazen? co ty za łotr? pytał się: co mu za oyczyzna? co mu za imię?

co mi za, coć mi za filozof, żołnierz? im Spotte: was mir das für ein Philosoph, für ein Soldat ist? *ironiquement:* ne voilà-t-il pas un Philosophe, un soldat?

co tam masz za potrzeby? was hast du da

für Verrichtungen? quelles affaires avez-vous la?

co za lat? wie alt scheinet er zu seyn? quel-âge croyez-vous qu'il ait?

co za wino piiesz? was für Wein trinkest du? quel vin est-ce que vous bûvez?

co to za osobu? was ist das für eine Person? quel personnage c'est? quelle personne est-ce? quel homme est-ce?

coć nie? — ? was sollte — nicht —? y-a-t-il quelque chose que je ne —? § coć nie słyszę? coć nie umie.

coć nie mam? was sollte ich nicht haben? ich habe es. y-a-t-il quelque chose que je n'aie?

coć niewiem? was sollte ich nicht wissen? ich weiß es. y-a-t-il quelque chose que je ne sache? je le sai.

coż? was — denn? 2) aber was? 1) quoi donc? 2) mais quoi? § 1) coż było czynić? coż to ma bydź? coż mam robić? czegoż chcesz? coż z nim mam czynić? cożeś za Pan? czegoż mu się zachciało? 2) byłby człowiek szczęśliwy, coż kiedy sam nie chce?

ale coż? coż? aber was ist zu thun? mais que faire? mais qu'y faire? mais faire quoi?

coż było czynić? was war zu thun? que falloit-il faire?

coż to iest że? was ist denn das, daß? qu'est-ce donc que?

coż to ma bydź? was soll denn das seyn? que veut dire cela?

mowisz coż? ihr saget was denn? vous dites quoi?

coż to ia słyszę? o was höre ich? o qu'entendé-je.

z czego? woraus? de quoi?

z czego to robią? woraus macht man das? de quoi fait-on cela:

z czego się śmieiesz? worüber lachet ihr? de quoi riez-vous?

od czego? 1) wovon? von was? 2) unter was? unter war für einem Preise? 3) zu was? 1) de quoi; de quelque chose? 2) sous quel prix? à quel prix fixé? 3) à quoi? à quel usage? § 1) od czego zachorował, oszalał? 2) od czego powiedz mi? od czego ten towar nie będzie? 3) od czego ten instrument, to lekarstwo?

do czego? zu was? was will man damit? à quoi? pour quoi faire?

czego, czegoż?
dla czego?
czemu? weswegen? warum? pourquoi? pour quelle raison? comment? pourquoi est-ce que? § czemuś nie był tam? czemu mi tego zakazuiesz?

czemu nie? warum nicht? pourquoi non? que ne?

czemu nie mam płakać? warum sollte ich nicht weinen? pourquoi ne pleuré-je point?

chcęwiedzieć czemu? ich will wissen warum? je veux savoir pourquoi? (le pourquoi?)

czemu się do krola nie uciekasz? warum wendest du dich nicht zum Könige? que n'avez-vous recours au Roi?

czemum nie iest bogaty? warum bin ich nicht reich? que ne suis-je riche?

po czemu? wie theuer? combien cela? à quel prix cela? que?

na co? worauf? de quoi; sur quoi? § na co choruie?

na co? po co? worzu, zu was für einem Ende? à quoi? à quoi bon? à quel propos? § na co dzwonią? na co to bierzesz? na co (po co) te swary? na co te pieniądze?

na coby (na cożby) mi ta praca posłużyła? worzu würde mir diese Arbeit dienen? que me serviroit ce travail?

na co, po co to wszystko? co po tym? was nutzet das? was machet dieses alles? que fait tout cela? à quoi bon tout cela? que tout cela fait-il?

na co, na coli zmierza? worauf zielet er? quel but a-t-il? où vise-t-il?

po co? 1) warum? 2) wornach als schicken? 1) pourquoi? pour quelle raison; 2) après quoi? que? quelque chose qu'on envoie quérir? § 1) po coś tam szedł? po co to robisz? 2) po co do Lipska pisałeś? po co posłał sługę?

o co prosił? um was hat er gebethen? de quoi a-t il prie?

o co że tak? o co chcemy? o co chcemy iść? warum wollen wir wetten? que parions-nous? que voulons nous mettre?

czym? womit? avec quoi? § czym go uderzył?

czym iest? was ist er? qu'est-il?

w czym? worinnen? en quoi? en quelque chose? § w czym owoce przyniosł?

czym, w czym? bey einem *comparativo.* worinnen? *devant un comparatif:* en quoi? § czym lepszy od ciebie? w czym biegleyszy ode mnie?

czym się bawi? womit vertreibt er sich die Zeit? de quoi s'amuse-t-il? à quoi passe-t-il le tems?

na czym nadzieię zakładasz? worauf setzest du deine Hofnung? sur quoi fondez-vous votre espérance?

4) etwas, was. im *Nom. Genit.* und *Accus.* folget das *adject.* in *Genit.* im *Dat. Loc.* und

und *Instr.* aber in diesen *casibus.* quelque chose. *le suivant adjectif se mit après le Nominatif, Génitif & l'Accusatif de ce pronom relatif en Génitif, mais après le Datif, le Local & l'Instrumental dans les mêmes cas.* § dam ci co pięknego; o co cię proszę; uderzył się o co; ku czemu dobremu się nakłania; czym twardym go uderzył.

ma co inszego to rzekłem. ich habe das zu etwas anders gesagt. j'ai dit cela à un autre sujet.

co rownego. dergleichen. quelque chose de semblable.

co dobrego. etwas gutes. quelque chose de bon.

ma co do czynienia. er hat was zu thun. il est occupé; il a à faire; il a des affaires.

nie ma co doczynienia. er hat nichts zu thun. il n'a que faire; il n'a rien que faire.

pierwey nim co poczniesz. ehe man was anfängt. avant que rien commencer.

kto ci co wyrzuca na oczy? wer rücket dir was vor? qui vous reproche rien.

coś, cosiś. etwas, eine Sache, die man nicht recht weis. quelque chose; un je ne sai quoi. § czymsiś mię uderzył; czegoś tu niemasz; prosił mię o cosiś; o czymsiś sobą mowili; cosiś ma pięknego.

cosiś ma swiata. er hat etwas eiteles an sich. il a je ne sai quoi de vain, de mondain; il a quelque air du monde.

wiesz że ia coś. weißt du, das ich etwas bin, etwas zu bedeuten habe. savez-vous que je tiens quelque rang.

iest to coś. es stecket was dahinter. il y a quelque chose de caché; il y a anguille sous roche.

cosiś iednak prawda. es ist etwas daran. il en est pourtant quelque chose.

ma coś na niego. er hat etwas, einen Groll auf ihn. il a une dent de lait contre lui.

wie coś na niego. er weis was auf ihn. il a vû son jeu.

5) so. welcher, statt des *relativi ktory* in allen *generibus,* aber nur im *Nom.* selten im *Accusativo.* qui que; *ce mot se met lieu du relatif* ktory, *mais seulement au Nominatif, rarement à l'Accusatif.* § pan co tędy iechał; kupcy co tu byli; księga co wyszła; dziecię co płakało; książka com (ktorąm) kupił.

ci co chcą. diejenigen so wollen. ceux qui veulent.

ci co tu byli. die so hier gewesen sind. ceux qui furent ici.

szczęśliwy co się Boga boi. der ist glücklich der Gott fürchtet. heureux celui qui craint Dieu.

on co mu; on ktoremu. er welchem. lui à qui. § sługa co mu dowierzaią; ona co iey iuż dano.

* * *

in folgenden Ausdrücken wird oc als eine Partickel gebraucht. Co *se met comme une particule dans les expressions suivantes.*

6) vor einem *Comparativo* oder *Superlativo:* 1) der — unter allen. 2) auch der —. *Devant un comparatif ou superlatif:* 1) le plus — entre tout. 2) même le plus —. § 1) ce nayniesczęśliwszy ia człowiek; co naylepszy to człowiek; co poważnieysi mowili; co biegleysi twierdzą; co przednieysi Panowie. 2) co nayuboższy i co nayniesczęśliwszy nie iest bez nadziei; co nayprostszy rozum przyzna.

7) vor einem *Adverbio* im *Comparativo* oder *Superlativo:* auf das; aufs. *devant un Adverbe au Comparatif ou au Superlatif:* au plus —; trop, très. § co (iak) naylepiey to zrob; co rychley, nayrychley tam bież.

co naydłużey. aufs höchste, aufs längste. tout au plus; pour le plus.

co naygorzey, aufs ärgste. au pis aller; très mal.

co naylepiey. aufs beste; zum besten. le mieux du monde; du mieux; de la meilleure sorte.

*8) wie. comment? § co (iako) się Was Panu spodoba?

9) was! wie! wenn man drohet. *en menaçant:* comment! quoi!

co! on to mowił. wie! er hat das gesagt. quoi? a-t-il dit cela!

10) so bald, als; kaum als; wenn nur — so. dèsque, aussi-tôt que; tout à cette heure que. § co tylko do stołu chciał usieść; co się ruszę, zaraz wrzeszczysz.

co stąpi. so bald wenn er nur einen Tritt thut. aussi-tôt qu'il fait un pas.

11) daß. que, *une conjonction.* § dobrze czynisz co (że) mi pomagasz; trzeci dzień co (że, iako) umarł.

12) wie viel? que? combien? § co (iak wiele) ich? co tam Panow?

co ci dał? wie viel hat er dir gegeben? combien est-ce qu'il vous a donné?

co wygrałeś? wie viel hast du gewonnen? combien est ce que vous avez gagné?

co nie miara? wie eine große Menge? quelle grande quantite?

13) jeder, bey jedem; alle, bey allem — chaque; tout à chaque —; à tout —. § co godzina piie; co moment go czekam; co słowo to fałſz.

co dzień. alle Tage. tous les jours. § co dzień u mnie bywa.

co kamienica. bey jedem Haus, von Haus zu Haus. à chaque maiſon; de maiſon en maiſon. § co drugi, trzeci dom laternia przede drzwiami.

co rok. alle Jahr. tous les ans; d'année en année. § co rok to drzewo rodzi; co rok to bywa.

co — to. faſt jeder —. autant — autant; presque chaque. § co cygan to ſzalbierz.

co głowa, to rozum. ſo viel Köpfe, ſo viel Meynungen. autant de têtes, autant d'opinions.

co raz. bey jedem Schritt, bey jedem Trit; faſt immer. à chaque pas; à chaque inſtant; ne faire que. § co raz biie, łaie, wrzeſzczy.

co raz to więcey. immer mehr; allemahl mehr. chaque fois plus; toujours plus. § co raz to mniey.

co raz co. allemahl wenn. toutes les fois que.

co raz co piſzę do niego. ſo oft ich an ihn ſchreibe. toutes les fois que je lui écris.

co raz piie. er thut nichts als trinken. il ne fait que boire.

co raz to lepiey. jedesmahl beſſer. de mieux en mieux.

co raz to gorzey. jedesmahl ſchlimmer. de pis en pis.

Codziennie, *adv.* alltäglich, alle Tage. journellement; tous les jours.

Codzienny, każdodzienny, powſzedni. täglich. quotidien, enne; de chaque jour, journalier. § codzienna robota.

Cofam, *v. m. F. cofnę.* einem zurückziehen, aufhalten. reculer, pouſſer en arrière, faire retirer en arrière. § cofnałem wzad chłopca upadaiącego.

cofnąć ſię; cofnąć ſię wzad. 1) ſtoßen, zurück prallen, zurück treten. 2) weichen, ſich retiriren, als der Feind. 3) zurück gehen, rückgängig werden, als ein Vertrag. 4) ausweichen, einer Gefahr. 5) anderes Sinnes werden. 1) reculer; ſe reculer; ſe retirer en arrière. 2) reculer; plier, ſe retirer; faire retraite. 3) ne pas réuſſir; échouer, être caſſé. 4) éviter, ſe ſauver de quelque danger. 5) reculer; ne pas pourſuivre ſon deſſein. § 1 koń ſię ze mną cofnął; cofniy ſię w zad; widząc doł niebezpieczny, cofnął ſię w zad; działo ſię cofa. 2) cofnął ſię nieprzyiaciel ku fortecy. 3) frymarki ze ſzkodą Pańſka cofnąć ſię nie waią; ta ugoda ſię cofnęła. 4) cofnął ſię z tak niebezpiecznego kroku. 5) iuż nie czas ſię cofnąć.

Cofnienie ſię, *v. n.* das zurückweichen; Rück-Tritt. reculée; reculement; l'action de reculer; le recul.

Cogodzinnie, *adv.* alle Stunden. à toutes heures.

Cogodzinny. allſtündlich. qui ſe paſſe à toute heure.

Cokolwiek, *g. czegokolwiek.* *cożkolwiek. 1) was nur. 2) ein Bißchen; etwas weniges. 1) tout ce que; quoique ce ſoit; tout ce qui; quelque choſe que ce ſoit. 2) un peu; pas beaucoup; un tant ſoit peu; quelque peu. § 1) cokolwiek ſię rodzi umrzeć muſi; cokolwiek zarobię, dam ci. 2) cokolwiek mi day pieniędzy, sług ma cokolwiek.

cokolwiek bądź. es ſey ihm, wie ihm wolle. quoi qu'il en ſoit.

Cołak, *ſ. m.* ziełko w ięczmieniu. gewiſſes Unkraut in der Gerſte. eſpèce de mauvaiſe herbe qui ſe trouve dans l'orge.

Comieſięcznie, *adv.* alle Monat. à tout mois; tous les mois.

Comieſięczny. allmonatlich. à tout mois; qui ſe fait chaque mois.

*†Cora, *f.* ⎫ eine Tochter. fille d'un
Corka, *f.* ⎭ père.

corka chrzeſna, vid. Chrzeſny — *chrzeſna corka.*

Coreczka, *f.* ⎫ Töchterchen, *n.* petite
Coruchna, *f.* ⎭ fille; qui eſt encore enfant.

Corocznie, *adv.* alle Jahr. tous les ans; annuellement; par chaque année.

Coroczny, *adj.* alljährig. annuel; qui ſe fait tous les ans; anniverſaire, *adj.*

Coś. ⎫
Cośś. ⎭ *vid.* Co 4) *coś.*

Cóż, *vid.* Co 3) *cóż.*

Cożkolwiek, *vid.* Cokolwiek.

Cotygodniowy. allwöchentlich. toutes les ſemaines; qui ſe fait chaque ſemaine.

Cuch, *ſ. m.* übler Athem. haleine forte ou puante. § ſam iego cuch człowieka zarazi.

Cuchnę, *v. n.* 1) aus dem Munde riechen, 2) übel riechen. 3) wildenzen vom Wildprät. 4) müffen vom Fleiſch. 1) avoir haleine forte. 2) ſentir mauvais; rendre une mauvaiſe odeur. 3) tirer ſur la venaiſon; vener; ſe faiſander. 4) corner, commencer à ſentir; ſentir le relant. § 1) cuchnie mu z uſt. 2) czego ſię kto z młodu napiie, tym i na ſtarość

rość cuchnie *prov.* 3) cuchnie zwierzyna; cuchnie tu zwierzyną.
cuchnący, adj. 1) übel riechend. 2) der einen übelen Athem hat. 3) wildenzend, vom Wilprät. 4) müffend vom Fleisch. 1) puant; qui sent mauvais; qui a une mauvaise odeur. 2) qui a l'haleine forte; punais, putrefait. 3) vené, qui a un goût de venaison. 4) relant; qui corne. § 1) cuchnące usta. 2) cuchnący niech wonnych zażywa rzeczy. 3) cuchnąca zwierzyna. 4) cuchnące mięso.
Cuchnienie, *f. n.* 1) stinkender Athem. 2) das Wildenzen des Wildpräts. 3) das Müffen des Fleisches. 1) bouffée; mauvaise souffle qui sort de la bouche; haleine puante 2) la venaison; sauvagin. 3) mauvaise odeur de la viande qui corne; relant; odeur relante, § 1) lekarstwo na cuchnienie. 2) cuchnienie zwierzwyny. 3) mięsiwo od cuchnienia (zacuchnienia) zachować.
Cuchny, *adj.* 1) stinkend, übel riechend. 2) wildenzend. 1) qui sent mauvais. 2) vené; qui sent la venaison.
Cuchthauz, *f. m.* Zucht-Haus, *f. n.* maison de force; maison de correction, *f.*
Cud, *f. m.* } 1) Wunder, Wunder-Werk.
*Cudo, *f. n.* } 2) Wunder, ungewöhnliche Sache. 1) un miracle. 2) un miracle; merveille; un prodige; chose merveilleuse. § 1) cuda czynić; cud się stał. 2) cudby to był; cuda w boiu czynił.
Cudak, *m.* 1) der abentheuerliche Sachen unternimmt. 2) Mißgeburth. 1) extravagant; avanturier, bizare. 2) un monstre. § 1) pod postawą błaznow i cudakow po świecie biegaią. *2) cudak (cudotwor) się narodził.
Cudnie, *adv.* artig, schön, wunderschön. à miracle; à merveille; merveilleusement; d'une belle manière. § cudniey mu prząść kądziel niż w szyszaku; zegarek cudnie zrobiony.
Cudny, *adj.* wunderschön, sehr artig. merveilleux, enchanté, admirable; fort joli. § cudna dziewka, robota.
Cudność, *f.* wunderbare Schönheit. admirable beauté; enchantement; merveille. § cudność wielką ta rzecz ma w sobie.
Cudomowny, *adj.* der Wunder erzehlet. qui dit des merveilles.
Cudotwor, *f. m.* eine Mißgeburth. Wunder-Thier. un monstre.
Cudotworca, *f. m.* der Wunder thut. qui fait des prodiges & des choses surprenantes.
cudotworca Boski, m. wunderthätiger Mensch. un taumaturge; homme miraculeux, qui fait des miracles par Dieu.
cudotworca przyrodzony. Weiß-Künstler. magicien naturel.
cudotworca szalbierski; czartowski. Schwarz-Künstler, Hexen-Meister. magicien, sorcier. *m.*
Cudotworność, *f.* Cudotworstwo, *f. n.* Wunderthätigkeit. le don de faire des miracles.
cudotworność Boska, f. Gottes Wunderthätigkeit. magie divine, *f.*
cudotworność przyrodzona. natürliche Zauber-Kunst. magie naturelle, *f.*
cudotworność zabobonna, czartowska. die schwarze Kunst, Hexerey, Zauberey, Teufels-Kunst. magie noire, occulte, diabolique.
Cudotwotny, *adj.* wunderthätig. miraculeux, taumaturge.
Cudownie, *adv.* wunderthätiger Weise. durch Wunder. miraculeusement; par miracle.
Cudowny, *adj.* Wunder-, wunderbar. miraculeux, qui fait des miracles. § cudowny obraz.
Cudzę, *v. a* 1) striegeln, ein Pferd. 2) reinigen, kämmen, die Haare. 1) etriller un cheval. 2) nettoyer, ajuster, accommoder, peigner les cheveux.
Cudzenie, *f. n.* das Striegeln. l'action d'étriller un cheval.
Cudzidło, *f. n.* Striegel. étrille, *f.*
Cudzołoztwo, *f. n.* der Ehebruch. un adultère.
Cudzołożnica, *f. f.* Ehebrecherinn, *f.* femme adultère; adultère, *f. f.*
Cudzołożnik, *f. m.* Ehebrecher. un adultère; qui commet un adultère.
Cudzołożny, *adj.* } ehebrecherisch. adul-
Cudzołożniczy. } tère; *adj.* qui a fait un adultère; qui regarde l'adultère.
Cudzołożę, *y, yl.* ehebrechen. commettre un adultère; faire un adultère; adultérer, *v. n.*
Cudzoziemiec, *f. m. cudzoziemca.* Fremdling, Ausländer. étranger, pérégrin.
Cudzoziemczyzna, *f.* } ausländische Sa-
Cudzoziemszczyzna, *f.* } chen, Waaren, Sitten, Worte. des choses, des marchandises, des moeurs, des mots etrangers. § mierzi się cudzoziemczyzną w tytułach, w prawach, w stroiach, w słowach.
Cudzoziemka, *f.* Ausländerinn. étrangère.
Cudzoziemski. ausländisch. etranger, exotique. § cudzoziemski ięzyk, kroy, obyczay.
*Cudzoziemskie. } *adv.* fremd, auf auslän-
po cudzoziemsku. } dische Weise. à la manière

nière des etrangers. § po cudzoziemsku mowi; po cudzoziemsku ubrany.

Cudzoziemstwo, *f. n.* 1) Weise, Sitten der Ausländer. 2) ausländische Innwohner; die Ausländer. 1) air étranger; manière qui sent l'étranger dans les moeurs. 2) les habitans étrangères; les étrangers. § 1) cudzoziemstwa zakrawa. 2) cudzoziemstwa się w tym mieście namnożyło.

Cudzy, *adj. & subs.* 1) fremd, nicht zum Hause gehörig. 2) ein anderes; fremd; einem andern zugehörig. 1) étranger, qui n'est pas d'une famille. 2) d'autrui; qui est à un autre; qui appartient à autrui. § 1) niemasz cudzego (obcego) u nas. 2) cudze to są pieniądze; cudzym się zdobić głupstwo; *prov.* cudze wady rychley niż swoie obaczamy; *prov* cudze rzeczy lepsze się zdawaią; posłał cudzego sługę.

cudze; cudza rzecz. 1) fremdes Gut. le bien d'autrui. § nie pragniy cudzego, nie utracisz swego.

cudzy chleb nayśmacznieyszy. 1) die Mahlzeiten bey anderen schmecken am besten. 2) ein gestohlenes Mäulchen schmecket am besten. 1) les repas chez des autres font les plus agréables. 2) un baiser à la dérobée est le plus favoureux.

Cug, *m.* 1) Gespann Pferde, Ochsen. 2) ein Zug gemeiniglich von sechs Pferden. 3) ein paar Pferde im Zug. 4) Station; Raum zum Gehen; Lauf, Gang; Reise, Weg, Futter, Ablager. 5) Furchen-Zug im Pflügen. 6) ein Zug im Ziehen. 7) *fig.* Zug, Lauf, Fortgang. 1) un attelage de chevaux, de boeufs. 2) attelage ordinairement de six chevaux. 3) paire de chevaux dans un attelage. 4) station; un espace: course; trait, traite, trajet; tour d'un lieu à un autre. 5) l'action de faire un sillon sur la terre avec la charrue. 6) coup de celui qui attire qu. ch. 7) *fig.* cours, course; progrès; essor. § * 1) cug (sprząg) wołow, koni. 2) cudny to cug koni; iednego mi do cugu nie dostaie konia. 3) przeprzęgniy konie z pierwszego cugu na ostatni. 4) poiechałem przodem sporszemi cugami; mamy iesczcze pięć cugow do tego miasta; za trzecim cugiem stanąłem na wsi. 5) nie rownemi rolnik orał cugami. 6) trzema go wyciągnął cugami. 7) cug slepey puścić fortunie.

Cug, *f. m. słowo wojen.* część Kompanii Piechoty od Roty większa, inaczey *Pluton.* Kriegsw. siehe Pluton. *voy* Pluton.

we cztery, lub we 2. 8. etc. Cugi Kompania ma bydź podzielona. siehe. Pluton. *voy.* Pluton.

w ośm Cugo w cały Batalion ma być uszykoway. siehe. Pluton. *voy.* Pluton.

we dwa Cugi uszykować Kompanią maiącą 24 Rot. siehe. Pluton. *voy,* Pluton.

Cugami, *adv.* Plutonenweise. par peloton, en peloton.

iednym cugiem. in einem Zug. in einem Gange. tout d'un train; tout de suite. § iednym cugiem poszedłem do wsi.

cug wody. Gang, Lauf des Wassers. cours, fil de l'eau.

cugu iednego. einspännig. attelé d'un cheval. § cugu iednego wozek.

cug koni podwoyny. ein paar Zug-Pferde. une paire de chevaux attelez. § cug koni potroyny, poczworny.

Cugiel, *g. cugla.* Zügel am Pferde-Zaum. les rênes d'une bride.

Cukier, *g. cukru.* 1) Zucker. 2) *fig.* Süßigkeit, Vergnügen, Anmuth. 1) du sucre. 2) *fig.* la douceur; plaisir, agrément. § 1) ryż warzony cukrem potrząśniy, cukier kanar; lodowaty cukier. 2) wpadł w cukier po sawe uszy; i cukier bez dobrey woli w piołun się obroci.

Cukier mączka, *f.* Farinnzucker, *f. m.* Cassonnade, *f.* caponade, *f.*

Cukierkandel, kandis, *m.* Zucker-Candel, *m.* sucre candis, *f. m.*

Cukru głowa, *f.* Zuckerhut, *f. m.* pain de sucre, *f. m.*

Cukerlan, *m. ou f.* Zuckerguß, *m.* glace, *f. f.*

Cukrowy szassor, *m.* Zucker-Rohr, *n.* canne de sucre, *f.*

Cukrowane migdały, *pl.* Zuckermandel, *f.* amande lissée.

Cukierki, *pl.* Konfitury. Zuckerwerk, *f. n.* confitures, *f. f. pl.*

cukry, plur. Zuckerwerk. des sucreries; patisserie composée de sucre; des confitures.

cukry drobne, n. pl. überzuckerte Körner. dragée; des pois sucrez.

Cukiernia, *f.* Zucker-Siederey. sucrerie, *f.* § w Berlińskiey, w Hamburskiey cukierni warzony cukier.

Cukiernica, *f.* große Zucker-Büchse. grand sucrier, *m.*

Cukierniczka, *f.* 1) Zucker-Beckerinn. 2) Zucker Büchse. 1) confiturière, *f.* 2) sucrier, *m.*

Cukiernik, *m.* 1) ein Zucker-Becker. 2) Zucker-Sieder. 1) confiturier, confiseur. 2) affineur; ouvrier qui affine & prépare le sucre.

Cukrowanie, *f. a.* 1) Zurichtung, Beschüttung mit Zucker. 2) das Einmachen in Zucker.

Zucker. 3) Beschönigung, Versüßung, Anstrich. 1) l'action de sucrer. 2) l'action de faire des confitures au sucre; assaisonnement qu'on fait avec du sucre. 3) palliation; la couleur; couverture. § 1) cukrowanie ulipkow. 2) cukrowanie owocu na trwałość. 3) nie zdradzi mię cukrowaniem (zdobieniem) postępkow swoich.

Cukrowany, *adj.* mit Zucker angemacht. sucré.

cukrowane słowa. süße Schmeichel-Worte. paroles sucrées; paroles de soie.

Cukrowny, *adj.* 1) Zucker-süß. 2) süß. angenehm. 1) sucrin; qui a le goût du sucre. 2) doux, agréable. § 1) smak wina tego iest cukrowny. 2) po gorskiem cukrownieysza słodycz.

Cukrowy, *adj.* 1) Zucker-. 2) mit Zucker bezogen. 1) de sucre. 2) sucré; enfermé dans du sucre. § 1) słodycz cukrowa. 2) migdały cukrowe; cukrowy konfekt.

Cukruię, *v. a.* 1) mit Zucker versüßen; zuckern. 2) mit Zucker beziehen. 3) beschönigen, versüßen. 1) sucrer; assaisonner du sucre. 2) enfermer dans le sucre. 3) colorer, pallier; donner quelque couleur à une chose. § 1) pocukruy ten kołacz. 2) anyż, migdały cukrować. 3) cukruie uszczypliwe słowa.

Curuk, *adv.* Kriegsw. zurück. *guerre:* à reculons; en arrière. § prętko curuk Turcy zawracaią.

Cwał, *s. m.* 1) Galop. 2) hurtiger Gang. 1) galop, galopade. 2) marche à grands pas. § 1) cwałem iechać. 2) cwałem bieży.

*Cwałam się, *v. r.* sich langsam bewegen; langsam gehen; schleichen. se trainer; aller, se mouvoir lentement.

Cwałuię, cwałam. galopiren; den Galop reuten, gehen. galoper, aller au galop.

Cwelich, *m.* Zwillig. coutis, *m.* toise d'un double tissu. § cwelich dwoistey osnowy potrzebuie.

Cwiartka, ćwiartka. *vid.* Cwierć.

Cwiczę, ćwiczę, *y, ył,* wprawuię. üben. exercer; former, dresser; cultiver. § ćwiczyć chłopca w pisaniu, w ięzykach; ćwiczyć swoy dowcip w czym.

ćwiczę się, sich üben. s'exercer, se cultiver, s'appliquer à quelque exercice. § ćwicę się cnotami; ćwiczy się w ięzykach, w muzyce.

Cwiczenie, ćwiczenie, *s. n.* 1) Uebung, Ausübung. 2) Unterricht, Zucht, Auferziehung. 1) un exercice; pratique, usage, *m.* action de pratiquer. 2) instruction, discipline. § 1) ćwiczenie rycerskie; ćwiczenie z dział, z hakownic; ćwiczenie ręki w chędogim pisaniu; ćwiczenie żołnierza w monszterunku; ćwiczenie chłopca w łacinie; ćwiczenie pamięci; pole ćwiczenia pociskowego. 2) schowany na dobrym ćwiczeniu; trzymać w ćwiczeniu chłopca.

ćwiczenie nabożne albo duchowne. geistliche Uebung. un exercice de piété.

ćwiczenie się. eine Uebung. l'action de s'exercer; application; pratique.

Cwiczony, ćwiczony. geübt. exercé, dressé.

Cwiczyciel. ćwiczyciel. Unterweiser. celui qui dresse, qui exerce.

Cwieczek, ćwieczek, *g. ćwieczka.* Zweck-Nägelchen. petite broquette.

Cwiek, ćwiek, *g. ćwiecka.* ein Zweck, Zweck-Nagel. goujon; broquette; petit clou; broche.

Cwieczysty, *adj.* (ćwie) wie mit Zwecken besetzt. fait à la manière des broquettes clouées.

Cwiekowy, *adj.* (ćwie). Zweck-; einen Zweck angehend. de broquette; qui regarde la broquette.

Cwierć, ćwierć, *f.* czwarta część czego, kwarta. ein Viertel. quarteron; quartier, quart, la quatrieme partie de qu. ch. § ćwierć mile, garca, korca, łokcia.

ćwierć roku. ein Viertel-Jahr. trois mois.

ćwierć funta. Viertel-Pfund. quarteron; le quart d'une livre.

ćwierć arkusza papieru. ein Viertel-Bogen. quart de papier.

ćwierć cielęciny, iagnięcia. Viertel-Kalb, Lamm. quartier de veau, d'agneau.

Cwierćarkuszowy, *adj.* Quart-, von Büchern. *en parlant des livres:* in quarto, plié en quatre. § cwierćarkuszowa forma, ksztalt księgi.

Cwierciowy, *adj.* Viertel-, das ein Viertel in sich hält. de quart, de quarteron; qui contient la quatriéme partie d'une chose.

Cwierkam, *v. m. F. cwierkng.* zirken, zitschern, wie die Heuschrecke. gringoter, criqueter, chanter comme la sauterelle.

Cwiertnia, *f.* (ćw). 1) Viertel-Malter; ein Korn-Maß von drey Scheffeln. 2) ein Scheffel in einigen Provinzen. 1) minot, mésure qui contient la moitié de la mine; quartal ou trois boisseaux. 2) un boisseau dans quelques Provinces. § 1) ćwiertnia ma trzy korce; Krakowska garcy 36. Kaliska 52. Poznańska 42. ćwiertnia Toruńska iest rowna Krakowskiemu korcowi.

Cwiertuię, *v. a.* ćwiertuię. viertheilen, einen

nen Missethäter. écarteler; mettre en quartiers. § ćwiertowano złoczyńcę.
Cwiertowany, *adj.* (ćwier). geviertheilt. écartelé.
Cwiertowanie, *n.* (ćw). Viertheilung eines Uebelthäters. l'action d'écarteler.
Cwierzę, *rzy, rzył. vid.* Przeorywam.
Cwik, *f. m.* (ćwik) *g. a.* 1) Spitz-Hahn, Capaun, der nicht recht geschnitten ist. 2) Fuchs; Schalk. 3) altes Thier oder alter Fisch. 1) un coquâtre; chapon mal châtré. 2) fin matois, adroit; homme fin & rusé. 3) vieille bête; vieux poisson. § 1) po pianiu ćwika poznać. 2) stary ten ćwik wyprawił nieposlednią sztukę. 3) ćwik karp.
ćwik g. u. Stand, Gewerbe eines Menschen, Lebens-Art. condition, profession; train d'une vie; état de vie. § zgodny do żołnierskiego ćwiku.
Cwikla, *f.* (ćw) (*beta*). Bete, Mangold, Beiß-Kohl. bête, jotte, poirée, *f.* une herbe potagère.
ćwikła leśna (limonium). 1) Biber-Klee. *2) Wintergrün, *f.* Gruszczyczka. 1) limonium. *2) pirole, *voyez* Gruszczyczka.
ćwikła pomorska; *wiesiołek ziele.* (alypum) Alypum, eine Purgir-Wurzel. alypum, *m.* turbit blanc, *m.*
Cwiklany, *adj.* (ćwi). Mangolds-. de poirée.
ćwiklane listki; *boćwina.* Mangolds-Blätter. cardes de poirée.
ćwiklany list, ziele, vid. Rdest wodny.
Cybet, *m.* Zibet. civette, *f.* une odeur agréable.
Cybetowy, *adj.* Zibet-. de civette.
kotcy betowy. Zibet-Katze. civette, *f.* un animal.
Cyboryum, *n.* Gefäß zu den geweiheten Hostien. custode, *f. f.* le ciboire; vase où on met les hosties consacrées.
Cybuch, *m.* Tobacks-Röhrchen zum Toback-Rauchen. tuyau de pipe, *m.* dont on se sert pour prendre du tabac en fumée.
Cybula, *f. vid.* Cebula.
Cyc. *m. g. a.* 1) Scherzw. Pietz, Weiber-Brust. 2) Zietze an dem Euter der Kühe, der Ziegen. 3) Pietz, der Euter. 1) *burlesq.* tétard, gros & grand téton de femme. 2) trayon de vache, de chèvre. 3) pis de vache, de chèvre. § 1) co zawsze przy cycu wiszą rzadko bywa z nich co dobrego. 2) cyc u kozy, u krowy.
Cycał, cycal, *f. m.* Mutter-Söhnchen. fils gâté; fils de sa mère; petit mignon de sa mère; papadoux, *m.* mamadoux, *m.* § z cycalow rzadko co godnego będzie.
Cycek, *g. cycka.* 1) Weiber-Brust; Pietz. 2) Warze an der Brust. 1) mamelle, *f.* téton, *n.* 2) mamelon, bouton de mamelle. § * 1) day dziecięciu cycek (pierś). 2) cycek męski, niewieści; cycek krowi
Cychowy, *adj.* zur Brust gehörig. de mamelle. § cyckowa brodawka, *f.*
Cycoń, *m.* Vaters-Söhnchen. petit mignon de son père; papadoux.
Cycowo, *f. n.* Wartenberg, eine Stadt in Schlesien. Vartenberg, *m.* ville de Silesie.
Cyfra, *f.* 1) Rechenk. eine Nulle. 2) Cyfer zum geheimen Schreiben. 3) Nahmens-Zug; verzogener Nahme. 1) *aritm.* zero, un o. 2) un chifre; un caractère déguisé. 3) un chifre; nom en chifre. § 1) szlachectwo bez cnoty i nauk iest cyfrą bez liczby. 2) cyframi pisać. 3) cyfra z liter pocżętnych imienia czyiego; w cyfrze litery *August III* się wydawały.
Cyga, *f.* krąglica. Kinder-Kreusel. sabot, toupie, baudufle.
Cygan, *m.* 1) Zigeuner. 2) Scherzw. beständiger Wanderer. 3) Betrieger. 1) boëmien, égiptien, coureur qui dit l'horoscope. 2) *burlesq.* coureur, qui ne s'arrête pas long tems dans un pays, qui voyage toujours. 3) trompeur, imposteur.
Cyganka, *f.* Zigeunerinn. boëmienne, *f.* égiptienne, *f.*
Cygański, *adj.* zigeunerisch. de boëmien.
cygańska cera, f. schwarzbraunes Gesicht. teint basané; visage mauricaud.
cygański prowadzić żywot. wie ein Zigeuner in der Welt herum ziehen; beständig reisen. courir le monde; mener une vie de boëmiem.
Cykorya, *f.* ziele. (*cichoreum*) Wegwart, Hindlauf. chicorée, *f.*
*Cyl, *Cyluie, *vid.* Cel, Celuię.
** Cykuta, *f.* Gift. venin, poison. § śmiertelna cykuta.
Cymbał, *m.* 1) Art runder Glocken. 2) große Schelle. 1) sorte de rondes cloches. 2) un gros grélot. § 1) cymbał zegarowy kilka dziesiąt cetnarow waży. 2) cymbały na konia do sanek.
cymbał, f. m. cymbały, pl. Zimbeln, ein musicalisches Instrument. des cimbales, *pl.* un instrument musique.
*Cymboryum, *n. vid.* Cyboryum.
Cyna, *f.* 1) Zinn, 2) Tisch-Zinn. 1) étain, *m.* 2)

m. 2) étain de table, *m.* des plats, des assiettes, des pots d'étain.
cyna przednia, f. kontryfał, m. Englisch Zinn. étain d'Angleterre, *m.*
cyna płatkowa de zwierciedeł. zinnernes Blat, Spiegel-Folie. apeau; feüille d'étain.
Cynadry, *f. n. plur.* Nerki. Nieren; Eingeweide von Fischen, so zum Essen taugen. noues, *f. pl.* nos *pl.*; entrailles de poissons, qu'on peut manger. § cynadry są wnętrzności śniedne z ryby iako kiżeńce, wątrobki.
Cynamon, *m.* Kanehl, Zimmet. canelle, *f.*
Cynamonik, *f. m.* ptak. vermeinter Vogel, der sein Nest aus Zimmet-Rinden bauen soll. oiseau imaginaire qui doit faire son nid de brins de cinamone.
Cynamonowy, *adj.* Kanehl-. de canelle.
cynamonowe drzewo. Zimmet-Baum. le cinamome un arbre.
Cyndal. (*santalum*) Sandel-Holz. sandal; sandal sorte de bois.
Cyndloch, *f. m.* zapał. Zündloch, *f. n.* am Gewehr. lumière d'une arme à feu.
Cyndlont, *f. m.* Zündruthe der Constabler. le boute-feu de canonier.
Cyndpulwer, *f. m.* podsypka. Zünd-Pulver. amorce; *f.* poudre dans le bassinet d'une arme à feu.
Cynek, *f. m* 1) die fünf Würfel-Spiel. 2) Raute; geschoben Viereck. 3) Flecken, auf einer Thier-Haut. 3) Zinke, ein musicalisches Instrument. 1) quine; le cinq qui est marqué à la face de dez. 2) figure faite en échiquier, en quinconce. 3) tache, mail, marque sur la peau d'un animal. 4) cornet, cornet à bouquin, un instrument de musique. § 1) kość moia cynkiem a iego zezem padła; wszystkie rzucił cynki. 2) drzewa w cynki porozsadzać. 3) ryś ma skorę białopstrą z cynkami. 4) grać na cynku.
Cyngiel, *f. m. g. cynglu.* Schneller; Drücker am Schieß-Gewehr, *f.* déclin, *m.* cliquet, *m.* détente, *f.* où on met le doigt pour tirer une arme à feu.
Cynkowatość, Cynowatość, *f.* 1) Zierath von geschobenen Vierecken. 2) Flecken auf den Thier-Häuten. 1) ornement en quinconce. 2) tavelure, *f.* madrure d'une peau, *f.*
Cynkowaty, cynowaty, *adj.* 1) Rautenförmig, in Gestalt der Fünf auf den Würfeln. 2) fleckicht. échiqueté; losangé; fait en quinconce. 2) tavelé, tacheté, marqueté, madré. § 1) ulica w ogrodzie cynkowata. 2) futro rysie im bielsze i cynkowatsze, tym droższe.
cynkowate płotno, n. gemodelte Leinwand-façon; *f.* linge ouvré, *m.*
Cynobr, *f. m.* Cynober, *f. m. g. cynobru.* Zinober. du cinabre.
Cynobrowaty, Cynobrowy, *adj.* Zinober-. de cinabre. § cynobrowy kolor.
Cynowatość, Cynowaty, *vid.* Cynkowatość, Cynkowaty.
Cynowod, *f. m.* ziele, *vid.* Orlik.
Cynowy, *adj.* zinnern, von Zinn. d'étain. § naczynia cynowe.
Cypel, *f. m. g. cypla*, gwoźdź u głowni. die Angel von einer Klinge. soïe de lame.
Cyperski, *adj.* Cypern-. de Chipre.
cyperski korzeń, vid. Ostrzyż wonny.
Cypr, *f. m.* wyspa. die Insel Cypern in der Mittelländischen See. Chipre, *f. f.* île dans la méditerranée.
cypr, f. m. drzewo (cyprus). ein gewisser Baum. sorte d'arbre.
Cyprowy, *adj.* das diesen Baum betrift. qui regarde cet arbre. § cyprowy oleiek; w Salomonowey Pieśni Rozd. 1. Oblubieniec Cyprowym nazwany gronem.
Cyprys, *f. m.* drzewo. (*cupressus*) Cypresse, Cypressen-Baum. Ciprès, *f. m.* un arbre.
cyprys, polny, m. ziele. wilde Cypresse. auronne sauvage, *f.*
cyprys, f. m. cypryssowe ziele. (abrotonum femina) Cypresse, Cypressen-Kraut. auronne femelle, *f.*
Cyprysowy. *adj.* Cypressen-Baum-. de ciprès. § Cyprysowy lasek, ogrodek.
cyprysowa gałka, f. macharzynka. Nuß vom Cypressen-Baum. une noix de Ciprès.
Cyranka, *f.* eine Kriech- oder Krick-Ente. cercerelle, cercelle, *f.*
Cyrenayskie ziele *albo* płonka. (*laserpitium*) Gewächs, davon der Teufels-Dreck gesammelt wird. plante dont on tire le suc appellé laser, *m.* ou assa foetida.
Cyrkiel, *g. cyrcla.* Zirkel, das Werkzeug. compas *f. w.* un instrument. § cyrkiel ma bydź dychtowny i niewycheftany.
w cyrkiel co uczynić, nach dem Zirkel etwas machen. faire au compas qu. ch.
Cyrkluię, *v. a.* co. zirkeln, abzirkeln. compasser; mésurer avec le compas.
Cyrkuł, *m.* okrąg, koło. Zirkel, die Figur. un cercle fait avec le compas. § w cyrkuł co oberznąć.
Cyrograf, *f. m.* własney reki zapis. Handschrift, Obligation. seing; subscription, obligation; seing privé; promesse par écrit. § dać komu pieniądze na cyrograf.

cyrograf iściow; kwit. Quittung. quitance, acquit.

cyrograf iściow od dłużnika podpisany i iemuż oddany; rekognicya. Gegen-Quittung. contrequitance; contre-lettre.

Cyrografowy. eine Handschrift betreffend. qui regarde un écrit signé.

cyrografowy iściec. Gläubiger der nur eine bloße Handschrift hat. un chirographaire.

cyrografowy dłużnik. Schuldner, der nur eine Handschrift ausgestellet hat. débiteur obligé par sa simple obligation.

Cyrulik, *m.* Wund-Arzt. chirurgien. § Cyrulik niedoszły iest kat doskonały.

cyrulik regimentowy, polny. Regiments-Feldscheerer. chirurgien major.

Cyruliczek, *m.* Barbier-Gesell. garçon chirurgien; fratèr.

Cyrulicki, *adj.* chirurgisch, zur Wund-Heil-Kunst gehörig. chirurgique; qui est de chirurgie.

Cyrulictwo, *n.* Heil-Kunst; Wund-Arzeney-Kunst. chirurgie, *f.*

Cysters, *f. m.* zakonnik. Cisterzienser-Mönch. Religieux de Cîteaux.

Cysterski, *adj.* Cisterzienser-. de Citeaux.

Cysterski Zakon, *m.* Cisterzienser-Orden. Ordre de Cîteaux.

Cyt, *interj.* Still, St. tai toi, chut, motus, paix. § cyt dziewko

cytny, cytcie. wir wollen, ihr sollet still seyn. taisons nous; taisez-vous. § cytcie chłopcy.

ty cyt i ia cyt. schweige du, so werde ich auch schweigen. ne touchez pas cette corde-là. § ale ty cyt i ia cyt wiemy na się.

Cyt, *subst. n. g. cytu.* Stille, das Stillschweigen. un silence. § wielkie potym było cyt.

Cytadela, *f.* eine Citadelle. citadelle, *f.* § cytadela zasłania miasto od nieprzyiaciela.

Cytacya, *f.* eine Citation, Anführung, Beziehung. allegation, *f.* citation, *f.*

Cytr, *f. m.* Cyter, *f. m.* drzewo. Citronen-Baum. citronier.

Cytra, *f.* eine Cither. cistre, *f. m.* un instrument de musique.

*Cytryn, *m.*, Cytryna, *f.* } Citrone, *f.* citron, *m.*

Cytrynowy, *adj.* 1) Citronen-. 2) Citronen-, das nach Citronen schmeckt oder riecht. 3) Citronen-färbig. 1) de citron; citrin ine. 2) citronné, qui sent le citron; qui a le goût de citron. 3) citron; de couleur de citron. § 1) cytrynowe liście; cytrynowy sad. 2) cytrynowy smak. 3) cytrynowy kolor.

suche skorki cytrynowe. trockene Citronen-Schalen. grenat, *m.*

Cytrysta, *m.* Cither-Spieler. joueur de cistre.

Cytuię, cytować. citiren, anführen, citer, apporter quelques passages d'Auteurs.

Cytwar, *m.* (*zedoaria*) Zittwer. zedoaire; *m.* zerumbet, *m.*

Cywilny, *adj.* Civil-; Bürger-. civil, qui regarde un peuple.

cywilne prawo. das Römische Recht. le droit civil Romain.

*Cywka, *vid.* Cewka.

Cyzyoianus, *f. m.* Calender aller Fest-Tage. almanac de toutes les fêtes.

Czaban, *m.* großer Podolischer Ochs. grand boeuf de Podolie.

Czabanka, *f. f.* große Podolische Kuh. grande vache de Podolie.

Cząbr, *m.* ziele. (*satureia*) Saturey, Winter-Isop. sariette, sadrée, *f.* thimbre, *m.*

cząbr włoski m. ziele, vid. Dzięcielina.

Cząbrzyca włoska, *f.* (*ethymum.*) Stolz-Kraut, Ton-Seide. épithyme; mousse, *f.* qui vient autour du thym.

Czach, *m.* Czachy, *plur.* Schacht; unterirdische Gänge, wo das Erz gegraben wird. puits, rameaux; chemins sous terre d'où on tire les métaux.

Czaczko, *f. n.* 1) Kinder-Spielzeug. 2) fig. Schein-Gut, Blendwerk, falscher Glanz. 1) bimbelot; joujou; jouët d'enfans, des babioles; amusement des enfans. 2) *fig.* oripeau, clinquant, chose belle en apparance; fausse-apparence; fausse lueur; amusement vain; faux brillant; vernis. § 1) ładne to iako czaczko; ukrotofilić dziecię błyszczącym czaczkiem; iako czaczko iakie to w pudelku chowa. 2) nikną światowe czaczka i splendory.

Czadz, *f.* Geschenk, Schau-Stücke, die man unter die Leute wirft. pièces de largesse qu'on jette au peuple.

Czaię się, *i, ił.* 1) sich stellen als wenn man —. 2) lauren. 1) faire semblant de —. 2) guetter, faire de guet.

*Czamara, *f.* suknia. Rock. habit. § nocna czamara.

*Czamarka, *f.* Mäntelchen. petit manteau, *m.* manteline, *f.*

Czambrowina, *f. vid.* Cembrowina.

Czambruię, *v. a. vid.* Cembruię.

Czamlet, *m.* Czamlot, *m.* kamlot. Kamlot, Schamlot ein Zeug. camelot, une étoffe.

Czapeczka, *f.* 1) ein Mützchen. 2) Schälchen, Köpfgen als an der Eichel. 1) beguin,

guin, *m.* petit bonnet d'enfant. 2) capſule: cupule, coife, qui eſt ſur le gland. § 1) kupiłem dziecięciu czapeczkę. 2) czapeczka albo czaſzka żołędziowa.
*Czapię, *v. n.* łapam. haſchen, erwiſchen, fangen. prendre, attraper, ſe ſaiſir. § lis ſwoią chybkością i chytrością kurę łacno poczapić może.
Czapka, *f.* Mütze. bonnet. § zdeymuię przed kim czapkę; w czapce ſtoi.
czapka białogłoſka, *f.* Weiber-Mütze. bonnet de femme.
bez czapki. mit entblößtem Haupte. à tête découverte; ſans chapeau; ſans bonnet; être découvert.
czapka za kapeluſz, prov. wer grüßet, dem muß man wieder danken; eine Höflichkeit erfordert die andere. un ſalut vaut une révérence; une civilité en exige une autre.
nie zdeymuy czapki, żeby ſię wſzy nie rozlazły, proſte przysło: nimm du den Deckel nicht ab, die Sperlinge möchten davon fliegen. eſt-ce que vous avez des oiſeaux deſſous la cape.
Czapkowy, *adj.* Mützen-. de bonnet.
Czapla, *f.* Reyger. héron.
czapla biała. weißer Reyger. garzette, *f.* un héron blanc.
Czaplę, *ſ. n.* junger Reyger. héronneau, *m.*
Czapniczy, *adj.* Baret-Krämer-. de bonnetier.
Czapnik, *m.* Mützenmacher, Baret-Krämer. bonnetier, *m.*
Czaprak, *m.* eine Schabracke. houſſe, *f.* couverture qu'on met ſur la croupe du cheval de ſelle.
czaprak bogaty, długi do ſtop. koſtbare Schabracke. houſſe de pié: houſſe en ſoulier.
Czara, *f.* Czaſza, *f.* Trink-Schale. taſſe, ſoucoupe. § czara podługowata, czołnkowata.
*Czarci, *adj.* czartowy. teufliſch. diabolique.
Czarci, Czarcia. iſt der *N. pl.* von Czart. *c'eſt le Nomin. plurier de* Czart.
Czarka, *f.* czareczka, *f.* ein Schälchen. godet, *m.* petite taſſe, *f.*
czarki, ſ. f. pl. Köpfchen. Schälchen, zum Thee oder Coffee. taſſes au café ou au thée.
czarki, ziele do farbowania. (anchuſa) rothe Ochſen-Zungen-Wurzel zu Färben und Schminken. orcanette, *f.* herbe qui ſert pour la teinture & pour le fard.
Czarnawy, Czarniawy, *adj.* ſchwärzlich. noirâtre; noiraud. § płci czarnawey człowiek.
czarnawy człowiek. ſchwärzlicher Menſch, der ſchwarze Haare hat; ein Schwarzkopf. noiraud; celui qui a les cheveux noirs.
Czarno, *adv.* ſchwarz. noir; en noir. § czarno, farbuię.
Czarnogłow, *ſ. m.* ziele; lani czyścieć. (*ſeſelis*) Seſel-Kraut, Roß-Kümmel. ſeſeli, fénouil tortu.
Czarnokſięſki, *adj.* zauberiſch. magique, ſorcier.
czarnokſięſki kamień, vid. *czarowniczy kamień.*
księga czarnokſięſka. Hexen-Buch. un grimoire, *m.*
czarnokſięſka nauka. } die ſchwarze Kunſt,
Czarnokſięſtwo, *ſ. n.* } Zauberey. magie noire, ſorcellerie, nécromancie. § czarnokſięſtwem ſię bawić.
Czarnokſiężnik Schwarz-Künſtler, Zauberer. Magicien, nécromantien.
Czarnokwit, *vid.* Czarownik ziele.
Czarnonakrapiany. } ſchwarz geſprengt.
Czarnopſtry. } tacheté de noir; grivelé.
Czarność, *f.* die Schwärze. la noirceur, le noir, noirciſſure.
Czarnowłoſy, *adj.* ſchwarzhärig. noiraud, qui a les cheveux noirs.
Czarnucha, *f.* (*melanthium*) ſchwarzer Kümmel, Römiſcher Coriander. nielle, *f.* poivrée, poivrette, alene, *f.*
czarnucha żytna, *f.* (pſeudomelanthium) Raden, Radel, ein Unkraut im Korn. barbeau, oeillet ſauvage, mauvaiſe herbe qui gâte le blé.
Czarny, *adj.* ſchwarz. noir, ire.
czarna izba, f. dymnik. Rauch-Kammer. l'endroit où on fume de la viande.
czarne ziele, n. (pulſatila) Küchen-Schelle, Schlaf-Kraut. coquelourde, *ſ. f.* pulſatile, *f.*
Czarnokwit ziele, *vid.* Czartownik.
Czarowanie, *ſ. n.* das Hexen. un ſortilége; un vénéfice; l'action d'enchanter.
Czarnowłoſy, *adj. & ſubſt.* der ſchwarze Haare hat; Schwarzkopf. un noiraud; noiraud.
Czarownica, *f.* Hexe, Zauberinn. ſorcière, *f.* magicienne, enchantereſſe, *f.*
Czarowniczy, *adj.* } zauberiſch. magique,
Czarowny, *adj.* } ſorcier, ère. § czarowne słowa na zaklinanie wężow, odczynienie chorob.
czarowniczy albo czarnokſięſki kamień. Edelſtein damit die Zauberer die Geiſter citiren. pierre prétieuſe donr les magiciens ſe ſervent pour provoquer les eſprits.
Czarownik, *m.* Hexen-meiſter; Zauberer. ſorcier, enchanteur, magicien; merlin,

Czarownik, *ſ. m. ziele, vid.* Czarnokwit.

Czart, diabeł, ſzatan, bis, zły duch. 1) der böſe Geiſt, der Teufel. 2) Teufel, böſes Ding. 1) malin, le diable; eſprit malin. *2) le diable; une méchante choſe. § 1) czarci (czarcia) go porwali. 2) czart to że nie mam pieniędzy.

do czarta. 1) Potztauſend, zum Henker. 2) viel. 1) ventre gris; ventre bleu, morbleu. 2) beaucoup. § 1) do czarta ſparzyłem ſię. 2) do czarta tam hultaiow.

czart, ſ. m. ziele, vid. Cząbr ziele.

z czartem orzechow nie gryź, prov. man muß mit dem Teufel keine Nüſſe knacken. ne parlez pas du loup, il arrivera ſans vous.

*Czartowſki *adj.* Czartowſki, *adj.* teufliſch. diabolique.

**czartowe (czarcie) łayno, n. ſmrodzieniec.* Teufels-Dreck, Teufels-Koth. Saft eines ſyriſchen Krautes. *aſſa foedita;* laſèr, ſuc d'une plante qui croit en Sirie.

czartowe mleko, n. (tithymali ſeptima ſpecies) die ſiebende Art von der Wolfs-Milch-Wurtz. ſeptiéme eſpèce de tithymale

czartowe żebro, n.(morſus diaboli) Teufels-Abbiß. mors du diable, *m.*

Czartownik, *ſ. m.* ziele. (*circea*) Alraun. circée.

Czaruię, *v. a.* hexen, zaubern. enforceler, enchanter, charmer; être ſorcier ou ſorcière.

Czary, *ſ. n. pl.* 1) Hexerey, Zauberey. 2) Philtrum, Liebes-Trank. 1) ſorcelerie; un ſortilége, les préſtiges, enchantement, un charme. 2) un philtre. §) 1) czarami co ſprawić; to bez czarow nie ieſt. 2) czary na ziednanie miłości u kogo.

Czas, *ſ. m.* 1) Zeit. 2) gehörige, geſetzte Zeit zu etwas. 3) Weile, Muße, müßige Zeit. 4) gelegene Zeit; Zeit, Gelegenheit. 5) Jahrs-Zeit, rechte Zeit zu etwas. 1) tems. 2) temps propre & commode à qu. ch. 3) aiſe, loiſir; tems qu'on eſt débarraſſé d'affaires. 4) tems favorable; occaſion, moment propice, ſaiſon; tems propre & particulier pour faire qu. ch. § 1) czas prętko uchodzi; czas utracony ſię nie wroci; czas wiele może; czas wſzyſtko wyiawia, trawi, pſuie; za czaſem wſzyſtko ſię mieni; człecze oſzczęday czaſu, czas droga to rzecz; czas ucieka iako woda, a przy nim pogoda; czas lekarzem tego bydź muſi. 2) daię komu czas; czas ieſt do wſtania; czas pić, ieść, ſpać. 3) gdy będę miał czas; nie mam teraz czaſu. 4) czaſu ſobie nie pſuy; nieſie to czas; ſwoy czas upilnować, upatrzyć, każda rzecz ma ſwoy czas; nie według czaſu to były zamysły. 5) czas to wino pić; ieſzcze nie ieſt czas do orania, do żęcia, do poziemek.

czas do picia wina. Zeit, wenn der Wein trinkbar iſt. boite; *f.* le tems ou le vin doit être bû.

w dobry czas. zur glücklichen Stunde. à la bonne heure. § w dobry czas uczyniona natarczka; Boże day, abym w dobry czas mowił, zaczął; w dobry czas idź.

w dobry czas kupić. zur wohlfeilen Zeit kaufen. acheter à vil prix; acheter; quand il eſt tems.

w dobry czas przedawać. verkaufen wenn es theuer iſt. vendre quand il fait cher; vendre de bon prix.

czas zły. böſe, gefährliche Zeit. la miſère de tems, tems fâcheux, dangereux. § złe teraz czaſy.

w zły czas. zur unglücklichen Stunde. à la male-heure. § w zły czas co zacząć, robić.

czas wolny, m. Neben-Stunden. heures de loiſir; loiſir.

czas; czas umowiony, naznaczony. geſetzte Zeit. point nommé. § przed czaſem ſtawił robotę.

czaſie Pański! interj. Gott behüte. à Dieu ne plaiſe.

czas po temu. gelegne Zeit. tems propre & commode. § nie czas teraz po temu prożnować.

czas wielki; bardzo czas. es iſt hohe Zeit. il n'y a pas de tems à perdre.

na czas, adj. 1) zu Zeiten; dann und wann. 2) zur geſetzten Zeit. 1) de loin à loin; de tems en tems, quelque fois; de fois à autre. 2) juſtement quand il faut; à tems. § 1) na czas (czaſem) on dobry, nabożny. 2) na czas ci oddam.

na krotki czas; do czaſu. auf eine kurze Zeit. pour un tems.

nie na czas; nie w czas. zur Unzeit, zur ungelegnen Zeit. à contre-tems; hors de propos, hors de tems; hors de ſaiſon; mal à propos.

czaſu, pod czas. zur Zeit. durant, pendant. § czaſu wieczerzy, wioſny, woyny.

w czas. 1) bey Zeiten, zeitig. 2) zur rechten Zeit. 1) un peu plûtôt. 2) à tems; à propos.

nie czas tego (do tego). es iſt jetzt keine Zeit darzu. il n'y a point de tems pour cela.

do

do tych czar; do tych czasow. bis auf diese Zeit. jusques à nos jours.
w ten czas; pod ten czas; na ten czas. zu dieser Zeit; damahls. environ ce tems; vers ce tems; alors; pour lors.
tym czasem. inzwischen. cependant.
od tego czasu. seit dieser Zeit. depuis, dès ce tems; dèsque; depuis que; dès lors.
przed czasy. vor Zeiten; ehedessen. autrefois; ci-devant; à bon vieux tems;
za czasem. mit der Zeit. avec le tems; à la continuë.
za czasu. zur Zeit. du tems.
za czasu moiego. zu meiner Zeit. de mon tems.
za czasow naszych. zu unserer Zeit. de nos jours.
czasem. dann und wann. par fois.
wynaleść sobie czasu. Zeit gewinnen. pousser le tems avec l'épaule.
czasu patrzyć na kogo. einem die Nativität stellen. tirer l'horoscope de qu. dresser l'horoscope à qu.
zatart co czas. darüber ist Gras gewachsen. le tems met tout en oubli; le vent l'a emporté.
iako to teraz czasy. nachdem diese Zeiten sind. selon notre siècle.
Czasik, *g. a.* 1) Weilchen, kleine Zeit. 2) Zeit, Gelegenheit zu etwas. 1) moment, petit tems. 2) occasion; moment favorable. § 1) czasik schodzi; czasik teraz pogodny. 2) mam czasik do tego.
czasik sobie upatrzyć. seine Zeit absehen. prendre son tems.
Czasopis, *m.* Zeit-Beschreiber. un chronologiste.
Czasopisarstwo, *f. n.* Zeit-Beschreibung. chronologie, *f.*
Czasopisowy, *adj.* chronologisch. chronologique, *adj.* de t. g.
**Czasowładny. der die Zeit regieret. qui dirige le tems, § czasowładny obrotom niebieskich zawod; czasowładne niebieskie okręgi.
Czasowy, *adj.* 1) zeitlich, die Zeit angehend; vergänglich. 2) Zug-, von Vögeln. 1) passager; de passage; *en parlant des oiseaux.* §** 1) czasowe nikną iasności. 2) ptak czasowy.
Czast, *f. f.* na Rusi *to co* Część. Ruß: Theil, *f. m.* (Russe) partie, *f.*
Cząstka, *f.* Theilchen. parcelle, *f.* particule, *f.* petite partie,
cząstka dziedzictwa. Erb-Theil. portion de succession, d'héritage.
Czasza, *f.* 1) Trink-Schale. 2) Schale als an Austern. 3) Spring-Brunnen-Becken, darein das Wasser fällt. 1) tasse, coupe. 2) écaille, conque. 3) bassin de fontaine où se jettent les eaux. § 1) wypiy tę czaszę. 2) czasza ślimacza, perłowa, żołwiowa. 3) z czaszy woda w skrzynię wpada.
Czaszka, *f.* 1) Schälchen. 2) Häubchen, Hütchen an der Eichel. 3) Muschel-Schale. 4) Höhle, Pfanne eines Beins. 1) petite tasse. 2) cupule, *f.* capsule, calice, coife, gobelet; le haut du gland. 3) coquille, couverture de poisson à têt dur. 4) cupule, *f.* boëte, *f.* cavité qui se trouve au bout d'un os pour emboëter la tête de l'autre os. § 1) wypiy czaszkę wodki. 2) czaszka żołędziowa. 3) w czaski ślimacze sadzona robota. 4) czaszka ramienna.
czaszka głowy; głowia kość; kość trupia. die Hirnschale. le crane; test; *m.*
czaszka biodrowa. Schlüssel-Höhle, darinnen sich das Hüfft-Bein füget. le cotile, le cotiloïde, l'acetabule *m.* de cuisse on s'emboëte l'ischion.
czaszka goleniowa. die Knie-Scheibe. rotule; *f.* palette de genou, *f.*
czaszki. f. pl. Bart, Hörner, womit sich einige Wasser-Thiere anhängen. cornes, piez, fillets, dont s'attachent quelques animaux aquatiques. § niektore pławy morskie czaszkami się, niby barbierskiemi bańkami, chwytaią i przypinaią.
Czaszkowaty, *adj.* schalenförmig. fait en forme de tasse.
Czata, *f. f.* 1) ausgeschickte Parthey aus einem Lager. 2) das Lauren eines Thieres. 1) guet, détachement; cavaliers détachez pour épier, pour faire la petite guerre. 2) guet, *m.* l'action de la bête qui guette. § 1) na czatę iechać; z woyska czaty wychodzą.
Czatowanie, *f. n.* das Lauren. l'action de guetter.
Czatownik, *f. m.* Laurer. mouchard, guetteur, qui épie, qui est au guet. § czatownik to nie Herman.
Czatowy, Czatowny, *f. m.* 1) vom Lager abgeschickt. 2) zum Lauren geneigt. 1) détaché du gros de troupes. 2) qui aime à guetter. § 1) czatowny połek.
Czatuię, *v. n.* auf einen Lauren. guetter; veiller qu. s'embusquer. § kot na mysz czatował
Czausz, *f. m.* ein Türkischer Hof-Bedienter. Chiaoux, un officier de la cour Ottomanne.
Czayka, *f.* Kibitz, ein Vogel. vanneau, *m.* dixhuit; *n.* martin pêcheur, *m.* un oiseau.
zdybał go iako czaykę na gnieździe. er hat

hat ihn endlich erlauschet. il l'a attrapé bellé; il l'a supris.

*Czcionka, *f. f.* litera. ein Buchstab. lettre; un caractère.

Czczę, *czci czit.* 1) ehren, verehren. 2) einen tractiren; eine Ehre anthun. 1) honorer, révérer, respecter. 3) traiter, régaler. § 1) czciy matkę twoię; czczą mię. 2) uczcił, (częstował) mię winem.

czcić Boga. Gott verehren. adorer Dieu.

czczcę, obs. *czytam.* lesen. lire.

Czczenie, *f. m.* Verehrung révérence, *f.* vénération, *f.* respect, *m.*

czczenie Boga. Verehrung Gottes. vénération de Dieu.

Czczew, *f. f.* Dirschau, eine Stadt im Polnischen Preußen. Dirsavie, ville de la Prusse Polonoise.

Czczo, *adv.* 1) leer, ledig. 2) inwendig hohl. 1) à vuide. 2) creux au dédans. § 1) kieliszek czczo stoi. 2) gałka czczo robiona.

czczo; na czczo. nüchtern, ohne gegessen zu haben. à coeur jeûn; à jeûn, à vuide. § na czczo tego lekarstwa zażyway; na czczo przyszedł do mnie; nie na czczo iestem.

Czczość, *f.* die Leere. vacuité, le vuide.

Czczy. 1) ledig, leer. 2) nüchtern, der noch nicht gegessen hat. 3) taub, ledig. 4) unnütz, leer. 1) vuide, où il n'y a rien. 2) vuide, qui n'a pas encore mangé. 3) faux, creux, vuide. 4) creux, inutile, vuide de sens. § 1) czczy dzbanek, kto go wypił; czcza wewnątrz kula. 2) wziąć do czego czczych ślin; czczy ieszcze iestem. 3) czczy orzech, pstrąg. 4) czcza to nauka.

czczy owies. tauber Haber. folle avoine, *f.*

czcze kwiecie, pl. taube Blüte. fausses fleurs, *f.*

czcze wino. n. trockener Wein, der nicht Feuer hat. du vin vuide, qui n'a point de sève.

czcza karteczka, f. Niete in der Lotterie. blanque; billet blanc dans la loterie.

czczym czynię, wyprożniam. ausleeren. vuider, *v. a.*

czczym się staię. leer werden. se vuider, se désemplir.

Czech, *f. m.* ein Böhme. un Boëme.

Czechy, *plur. g. Czech.* Böhmen, *f. n.* la Boëme.

Czechel, *f. m. g. czechła,* } gzło. 1) Lein-Kittel 2) Sterbe-
Czechło, *f. n.* }

Hemd. 1) sarot, *m.* souquenille, blau. de. 2) chemise mortuaire. § 1) brudny czecheł. 2) czecheł so scyię.

Czechrzę, *v. a. et n. czechrze, czechrał.* kämmen Wolle. carder de la laine.

Czechrzyca, *f. f.* ziele. (*scandix*) wilde Möhren; Wald- oder Nadel-Kerbel. aiguille à berger.

Czeczotka, *f.* Zitscherlein, eine Art von Hänflingen. espèce de linotte. § czeczotki są ptaszki szare drobne na kształt konopek, z Moskwy do nas w iesieni uciekaią.

iak czeczotki na lepie pobrał. er hat sie wie in einen Sack gefangen. il les a attrapé à la pipée; il les a pris sur la glu.

Czeczuga, *f. f.* 1) kleiner Stör; Störlein. 2) Art von Säbeln. 1) jeune esturgeon. 2) sorte de sabre.

Czekam, oczekiwam, *v. a.* 1) warten. 2) erwarten, hoffen von einem etwas. 1) attendre. 2) attendre, espérer. § 1) z wielkim utęsknieniem tey księżki czekam. 2) czekam po słudze moim poprawy.

czekać na kogo; czekać za kim. auf einen warten. attendre après quelqu'un.

nie day się czekać; niech się nie czekam. laß nicht auf dich warten. qu'on n'ait pas besoin de vous attendre; qu'on ne vous attende pas.

czekaią mię. man wartet auf mich. on m'attend.

Czekan, *m. g. n. kilof.* Tschackan, Faust-Hammer. maillet; maillotin, *m.* marteau d'armes.

Czekanie, *f. n.* das Warten, Erwarten. l'action d'attendre; attente.

Czeladnik, *m.* Gesell; Handwerks-Gesell. compagnon, manouvrier, garçon; qui a fait son apprentissage dans un métier; un aloué. § czeladnicy to rzemieślniczy.

czeladnik kupiecki. Kauf-Gesell. garçon; courtaud de boutique, (żarten).

Czeladny. *adj.* } Gesinde-; Dienst-. de
Czeladziyny. } serviteur; qui regarde les serviteurs; domestique. § czeladne mieszkanie; czeladny chleb, piwo, zapłata.

czeladna izba, f. die Gesinde-Stube. un office; chambre où mangent les domestiques.

czeladny chleb, m. Gesinde-Brod. pain de ménage, *f. m.*

Czeladź, *f.* 1) Gesinde, Haus-Gesinde. 2) Gesellen und Lehr-Jungen. 3) Gesinde zu anderer Arbeit. 1) les gens; le domestique, savoir les serviteurs & les servantes d'une maison. 2) des ouvriers; ce sont les garçons & les apprentifs d'un marchand ou d'un ouvrier.

vrier. 3) des valets destinez à quelque autre service. § 1) czeladź to bardzo swawolna. 2) ten kupiec, ten rzemieślnik ma wiele czeladzi. 3) czeladź wozowa w woyfku; czeladź staienna, czeladź łowcza.

Czeluść, *f.* Kinn-Backen, Kinn-Lade; Kiefer. machoire, *f.* § kość w czeluści w ktorey są zęby.

czeluść wyższa, f. Ober-Kinnlade, *f.* machoire d'en haut.

czeluść niższa. Unter-Kinnlade, *f.* machoire d'en bas.

czeluść, f. ⎫ *1) Sachen, Oefnung des
czeluści, plur.⎭ Mauls. 2) Ofen-Schlund, Ofen-Loch. 1) gueule. 2) gueule de four, c'est l'ouverture du four.

napisaćby to węglem na czeluściach, prov. im Spott: das müßte man mit einer Kohle an den Schorstein schreiben. *en se moquant :* il faudroit marquer cela avec un charbon dans la cheminée, *prov.*

Czeluściowy, *adj.* 1) Kinn-Backen. 2) Ofen-Loch. 1) maxillaire; de machoire. 2) de gueule de fourneau.

czeluściowe kości. Kinnladen-Knochen. les incisifs; os maxillaires.

Czemu ist der *Dat.* von Co. *c'est le Datif de* Co.

czemu, adv. *dla czego?* warum? pourquoi? pour quelle raison? § czemu mu nie chcesz zapłacić? czemu do ciebie przyiść nie ma? czemuś nie był u mnie?

po czemu? wie theuer? à quel prix? combien coute cela? § po czemu łokieć tego sukna? po czemu co chodzi wie dobrze.

Czepek, *m. g. czepka.*⎫ 1) Schleppe, Hau-
Czepiec, *m. g. czepca.*⎭ be der Weiber. 2) Haube, Helm auf dem Köpfchen einiger neugebohrnen Kinder. 1) coife de femme. 2) coife que quelques enfans ont autour de la tête quand ils naissent. § 1) czepek z płotna; czepiec siatkowy, biały, dziany albo nie szyty.

czepiec nocny. Schlaf-Schleppe. coife de nuit.

w czepku się urodził. 1) er ist in einer Haube gebohren. 2) er ist sehr glücklich. 1) il est n'est coifé. 2) il est né coifé; il est fort heureux.

Czepiga, pługowe nogi. Pflug-Sterze Hintersielle. le manche de la charrue, les mancherons; les rêts.

Czeremcha, *f. vid.* Smrodynia.

Czerń, *f.* 1) Gesindel. 2) eine Hummel. 1) canaille; les petites gens. 2) bourdon, grosse mouche. § 1) czerń prosta. 2) czerń iest niepożyteczna pszczoła.

czerń, f. ⎫ das Bauer-Volk aus Reus-
czernie, plur.⎭ sen. les paysans de la Russie Polonoise.

w czerni. schwarz gekleidet; im schwarzem Rock. dans un habit noir; habillé en noir. § widziałem człeka w czerni.

Czereśnia, *f. vid.* Trześnia.

Czermieniec, *f. m.* ziele, *g. czermieńca.* (*arum Aegyptium*) Art von Aron-Wurz. espèce de pié de veau.

Czernica, *f.* Kuttel-Fisch, Black-Fisch. baveuse *f.* seche, *f. f.* poisson de mer.

czernice, pl. Heydelbeeren, Blau-Beeren. bayes de l'airelle ou de mirte; cousines, *f. pl.*

Czernidło, *f. m.* Schwärze zum Färben. noircissure, *f.* enduite de noir.

czernidło malarskie, n. Ruß-Schwarz beym Mahler zum Tuschen. bistre, *f. f.* de la suie cuite dont les peintres se servent.

**czernidło, f. m. inkaust, atrament.* Tinte. *f.* encre à écrire, *f.*

Czerniec, *f. m. g. czernca.* Griechischer oder Rußischer Mönch, sie gehen schwarz gekleidet. Caloyer, caloger, moine Grec ou Russien, ils portent un habit noir.

Czernię, *v. a. & n.* 1) schwärzen, schwarz machen. 2) schwärzen, verbrennen als die Sonne. 3) anschwärzen, lästern. 1) noircir, rendre noir. 2) hâler, rôtir, rendre basanné. 3) noircir, ternir. § 1) uczernił ręce. 2) słońce człowieka czerni. 3) czernią i nicują sławę iego.

czernię się, v. r.⎫ sich schwärzen, schwarz
Czernieię, *v. n.*⎭ werden. noircir, *v. n.* devenir noir. § od zimna ręce czernieią.

Czernienie, *f. n.* poczernianie. Schwärzung. noircissement, *m.*

Czernuchna, *f. f. vid.* Czarnucha.

Czerp, *f. m. vid.* Kaszerz.

Czerpacz. der etwas schöpft. celui qui puise.

Czerpaczka. ⎫ Schöpf-Eimer, Schöpf-
Czerpadło. ⎬ Kelle. puisoir, seau ou
Czerpak. ⎭ quelque autre vase qui sert à puiser.

Czerpak *f. m.* do łowienia ryb. klein viereckigtes Netz Fische zu fangen. Ablerет, *f. m.*

Czerpam, *v. m. E. czerpnę.* schöpfen. puiser.

Czerpanie, *n.* das Schöpfen. puisement, l'action de puiser.

Czerstwię, *v. a.* rzeźwię, czerstwym czynię. erfrischen, beleben, stärken, aufmuntern. rafraîchir, ranimer; donner

de

de la force; fortifier. § ta nadzieia zdrowie mi i siły uczerstwiła.

czerstwię się, czerstwieię, rzeźwieię, czerstwym zostaię. sich erfrischen. Kräfte bekommen. se rafraîchir; croître en vigueur. § oczerstwić się nadzieią; krzepić się i czerstwić przechodzeniem.

Czerstwość, *f.* żywość, rzeźwość. Kraft, Stärke, Munterkeit, Muth. la vigueur, la fraîcheur, force, vivacité. § wszelakiey ci życzę zdrowia czerstwości; czerstwość rozumu; ochotnik w ogniştey stoi czerstwości.

Czerstwy, *adj.* żywy, rzeźwy. frisch, munter, feurig. vigoureux, robuste, frais; verd, vif; plein de vivacité. § czerstwego ci życze zdrowia; czerstwy na zdrowiu i rozumie człowiek.

czerstwa cera, f. frisches Gesicht. un teint fleuri.

Czerstwienie, *n.* Belebung, Aufmunterung, Stärkung. rafraichissement; l'action de rafraichir.

Czerw, *m.* 1) Wurm, Made. 2) Hummel, unnütze Biene. 3) der Kern, schwarzes Grübchen oder Zeichen im Pferde-Zahn. 1) ver, *m.* vermisseau. 2) bourdon, *m.* grosse mouche. 3) germe de fève, marque noire dans les coins d'un cheval § * 1) czerw (robak) drzewny. *2) czerw (trąd pszczelny. 3) czerw iest plama czarna na zębach końskich, z ktorey się ich starość poznawa.

czerw żytny. Korn-Wurm. cosson, *m.* charenson, *f. m.*

czerw drzewny. Holz-Wurm. artison, *m.*

Czerwcowy, *adj.* 1) Brach-Monats-. 2) von Scharlach-Beeren-Kraut. 1) de Juin; qui regarde le mois Juin. 2) qui concerne la plante q'on appelle *Czerwiec*. § 1) dni czerwcowe. 2) z czerwcowych iagod, gdy ie w piecu suszą, złotniki się rodzą.

Czerwiec, *f. m. g. czerwca.* Junius, Brach-Monat. Juin, *m.*

czerwiec, g. czerwcu. (*gramen cocciferum*) 1) Scharlach-Kraut, an dessen Wurzeln rothe Beeren wachsen. 2) Beeren dieses Krauts zum Scharlachfärben. 1) vermillon. sorte d'herbe dont la racine porte des grains d'écarlate. 2) les grain de cette herbe, dont on teint l'écarlate.

Czerwieię, *v. n.* wurmicht werden; voll Würmer werden. se vermouler, devenir vermoulé. § gdzie uroda? w grobie czerwieie; robactwo się zaczerwiało.

Czerwień, *f.* Roth, Herzen in der deutschen Karte. coeur, couleur rouge aux cartes Allemandes. § czerwień się święci.

w czerwieni, adv. im rothen Kleide. habillé en rouge; en habit rouge. § Pan tu był w czerwieni.

Czerwienica, *f. f.* ziele, *vid.* Wołowy ięzyk.

czerwienice. f. pl. vid. *Borowki czerwone.*

Czerwienię, *v. a.* rumienię, *v. a.* 1) roth färben. 2) roth schminken. 1) rougir, teindre en rouge. 2) mettre du rouge sur visage. § 1) ręce sobie uczerwienił. 2) co dzień twarz swoię czerwieni.

czerwienię się, v. n. } sich roth färben,
Czerwienieię, *v. n.* } roth werden. se teindre en rouge; devenir rouge. § gdy się niebo czerwieni wiany następuią.

*Czerwieniec, *g. czerwieńca*, czerwony złoty. ein Ducaten. ducat. § ma czerwieńcow do woli.

czerwieniec f. m. zielo, wołowy ięzyk czerwony. (anchusa) fremde rothe Ochsen-Zungen-Wurzel. Alcanna, *m.* orcanette.

czerwieniec fałszywy. (pseudoanchusa) falsche rothe Ochsen-Zungen-Wurzel. orcanette batarde, *f.*

Czerwienienie, *n.* das roth Machen roth Färben. l'action de rougir.

Czerwonak *m.* } ptak morski, Roth-Fuß,
Czerwonog *m.* } fremder See-Vogel mit rothen langen Füssen. la phenicoptère; pie de mer; porphirion, *m.* oiseau de mer qui a les jambes longues & rouges.

Czerwonawo, *adv.* röthlich. d'une manière rougeâtre.

*Czerwonik, *f. m. vid. czerwony złoty.*

Czerwonawy, *adj.* röthlich. rougeâtre, qui tire sur le rouge.

Czerwoniuchny, *adj.* sehr roth fort rouge.

Czerwono, *adv.* roth, *adv.* en rouge.

Czerwoność, *f.* die Röthe. le rouge; couleur rouge, *f.*

Czerwonożołty, *adj.* zołtoczerwony. gelbroth. fauve, blond doré.

Czerwony, *adj.* roth. rouge, *adj. de t. g.*

czerwony złoty, m. ein Ducaten. ducat *m.*

czerwona wstążka, f. 1) roth Band. 2) Nestel so man den neuen Ehe-Mann knüpfen soll.. 1) ruban rouge. 2) aiguillette qu'on noue à un nauveau-marié. § 1 czerwoną wstążkę ci daruię. 2) oczarowano męża przez czerwoną wstążkę

czerwony wołowy ięzyk, vid. Czerwieniec ziele.

Czesa-

Czesanie, *s. n.* Czosanie. das Kämmen. l'action de peigner.
Czesany, czosany, *adj.* gekämmt. peigné.
Cześć, *f. g. czci.* 1) Ehre. 2) Verehrung. 1)honneur. 2) révérence. § 1) czynić, wyrządzać komu cześć. 2) ze czcią go przyięto.
czci pragnienie, n. Ehrgeiz, *m.* ambition, *f.*
czci pragnący. ehrgeitzig. ambitieux.
czci godny. ehrwürdig. respectable; digne d'honneur.
czci przywrocenie, n. Ehren-Erklärung. réparation d' honneur.
na cześć czyią. einen zu Ehren. à l'honneur de qu.
Część, *s. f.* 1) Theil, Stück vom Ganzen. 2) Physic. Theilchen, Partickelchen. 3) Theil eines Buches. 1) partie, part, portion de qu. ch. 2) *Physiq.* particule. 3) partie d'un livre; un volume; un tome. § 1) część iakiey rzeczy; dwanaście części iest taż co sama cała rzecz; część miasta pogorzała. 2) części grube, czyste, nieczyste, kleiowate. 3) książka na trzy części podzielona,
częścią. zum Theil, einiger maßen. en partie; en quelque manière; en quelque partie. § częścią tego dopiął.
część—część; częścią—częścią. theils—theils; eines theils—andern theils; so wohl—als. partie—partie, les uns—les autres; tantôt—tantôt; tant—que. § woysko częścią powietrzem, częścią od nieprzyiaciela zniesione; częścią tak, częścią owak; częścią było Francuzow, częścią Niemcow; działa częścią po wałach, częścią po ulicach zatoczono; częścią żyta, częścią pszenicy.
częściami, po części, po kasku. Stückweise, einzeln. en détail; un à un, l' un après l'autre; par le menu.
w części i we wszystkim. im Ganzen und im Kleinen. en gros & en détail.
po wielkiey (większey) części. größten Theils. en plus grande partie.
Czeski, *adj.* böhmisch. Boëmien, qui est de Boëme.
czeski; czeski grosz. Silber-Groschen; Düttchen. petite monoye d'argent qui vaut la trentiéme partie d'un écu. § Czeskich 30. czyni talar; trzy czeskie za to dałem.
Czesne, *n. g. czesnego,* obs. vid. *pamiętne.*
Cześnik, *m.* Unter-Mund-Schenk. Sous-Echanson.
Cześnik Koronny. m. Cron-Unter-Mund-Schenk. Sous-Echanson de la Couronne.

Cześnik Litewski., m. Unter-Mund-Schenk von Lithauen. Sous-Echanson de Lituanie.
Cześnikostwo, *s. n.* die Würde eines Unter-Mund-Schenken. la dignité d'un Sous-Echanson.
Cześnikowa, *s. f.* Cześnika żona. Unter-Mund-Schenken-Frau, *f.* femme de Sous-echanson.
*Cześny, doczesny. zeitlich. temporel.
Często, } *adv.* oft, vielmahl. souvent.
Częstokroć, } § często ci mowiłem; częściey bywam u ciebie.
iak często. wie oft. combien de fois.
z często, adv. öfters. plusieurs fois. § z często liche rzeczy doku. zą wielkim.
Częstobit, *m.* der oft geprügelt wird, oder Schläge verdienet hat. bastonable; celui qui est souvent battu, ou qui mérite d'être battu.
Częstochowa, *f.* Tschenstochow, stark befestigtes, und so wohl wegen eines Marien-Bildes, das St. Lucas gemalet hat, als auch wegen eines großen Schatzes berühmtes Kloster. Czenstocovie, un Couvent bien fortifié & célébre tant par l'Image de Notre Dame peinte par S. Luc, que par un trésor magnifique.
Częstochowski, *adj.* Tschenstochowisch. de Czenstocovie.
Częstokoł, *s. m.* Kriegsb. eine Palisade. *Fortif.* palisade, *f.* pieu pointu, *m.*
częstokołami ogrodzić. verpalisadiren. palisader, *v. a.*
Częstowanie, *n.* das Tractiren eines Gastes. traitement, l'action de régaler qu. § częstowanie kogo winem.
Częstuię, *v. a.* 1) tractiren, eine Ehre anthun. 2) tractiren, übel begegnen, prügeln, schelten. 1) traiter, régaler qu. 2) traiter, recevoir, accomoder, battre, gronder, maltraiter qu. § 1) uczęstowałem go że nie trafił do domu; częstować kogo winem, miodem, dobrze, źle. 2) buzdyganem, kiiem go częstowano po grzbiecie.
Częsty, *adj.* öfters, oftmahlig. fréquent; qui se fait souvent.
Czeszę, *v. a. czesać czesał.* 1) kämmen. 2) hecheln, krämpeln, kämmen. 3) bürsten, ausbürsten. 4) abschuppen, schuppen. 5) schmieren, prügeln. 1) peigner. 2) sérancer, cadrer, peigner, gréger, habiller, regaïer; charpir. 3) vergetter, brosser, épousseter, nettéïer avec des vergettes. 4) écailler un poisson; ôter, defaire les écailles. 5) étriller, frotter, rosser, battre. § 1) czesał włosy; iakom przyszedł. 2) czesać len. 3) czeszę szczotką suknię. 4) oczesz tę

tę rybę. 5) czeſzę chłopca kiiem; wyczeſalem go dobrze.

Czetwertnik, *ſ. m.* na Ruſi. Ruſſiſches Korn=Maaß. muid ruſſien.

Człap, *f.* Człapak, *m. c. vid.* Szłap, Szłapak.

Człek, *vid.* Człowiek.

Członek, *ſ. m. członka.* 1) ein Glied, 2) Glied eines Halms, des Schilfs zwiſchen zwey Knoten. 3) eine Zehe als dem Knoblauch. 4) Abſatz, Glied eines Periods. 1) un membre, un organe; partie du corps. 2) eſpace *m.* qui eſt entre deux noeuds dans les tuyaux de blé, dans les roſeaux. 3) pouſſe; partie de la tête d'ail. 4) un membre; un article, partie de période. § 1) członek w ciele miedzy ſtawami; członki powierzchowne, wnętrzne; ręka ieſt członek bardzo potrzebny. 2) członek u źdźbła, trzciny, łodygi. 3) członek, czoſnku, lilii. 4) członek w mowie ſpory, ſporſzy, drobnieyſzy w peryodzie; mowę na trzy członki rozłożyć.

członek wſtydliwy, n. Geburts=Glieder; die Schaam. partie génitale; parties honteuſes: parties naturelles.

członek wſtydliwy męſki. die Mannheit; männliches Schaam=Glied. le membre; partie naturelle de l'homme.

członek wſtydliwy białogłowſki. Geburts=Glieder eines Weibes. parties honteuſes de la femme.

członkow ſkurczenie, n. krampfhafte Ziehung in den Gliedern. convulſion, *f.* mouvement convulſif, *m.*

członkami, na członki; po członku. Gliederweiſe, Stück vor Stück. par membres; un à un; par pièces.

Członkowaty, *adj.* 1) mit Gliedern und Gelenken verſehen. 2) ſtark an Gliedmaßen. 1) organiſé, organique; articulé; qui a des membres & des jointures. 2) membru; qui a de gros membres, qui a les parties du corps groſſes & charnues.

Członkowy. zu den Gliedern gehörig membraneux; qui concerne les membres & jointures.

Człowieczek, *ſ. m.* dimin. ein kleiner Menſch; Kerlchen. un petit homme; bout d'homme; un homocule.

Człowieczeńſtwo, *ſ. n.* die Menſchheit, die menſchliche Natur. humanité; nature humaine, *f.*

Człowieczy, *adj.* 1) menſchlich, der menſchlichen Natur nach. 2) menſchlich, geſittet. 1) humain, qui regarde l'homme. 2) humain, doux, honnête. § 1) człowieczna właſność. *2) człowiecze (ludzkie) obyczaie.

Człowiek, *ſ. m.* człek, *ſ. m.* 1) der Menſch, 2) ein Mann. 3) einer von den Bedienten; ein Menſch. 1) un homme; une femme; une perſonne. 2) un homme; le mâle. 3) homme, ſerviteur, un des domeſtiques. § 1) człecze nie dla ſiebie ſię rodziłeś; człowieka trudno zaraz poznać; człowiek człowiekowi zguba *prov.* człowiek człowiekowi wilkiem *prov.* 2) widziałem człowieka w czerni. 3) posłałem człeka moiego po wino.

* * *

das *Collectivum* ludzie iſt der *pluralis* von Człowiek *le nom collectif* ludzie *eſt le plurier de* człowiek.

człowiek leśny, dziki mąż. Wald=Gott. un Satire.

człowiek morſki. Meer=Männlein; Meer=Menſch. homme marin; animal de mer qui reſſemble à l'homme.

człowiekiem ſię ſtać. ein Menſch werden. s'incarner; ſe faire homme; devenir homme.

człowiek, ich; man. moi, je; on. § człowiek robi, a ty prożnuieſz; człowiek płacze, a on ſię śmieie.

człowiek tak, Bog inak. der Menſch denkt, Gott lenkt. l'homme propoſe & Dieu diſpoſe.

ma ſię iak człowiek. er kann wie ein Menſch leben; er hat ſein Auskommen. il eſt à ſon aiſe; il a le néceſſaire.

Czocham ſię, *v. m. F. czochnę ſię.* ſich an etwas ſchaben, reiben. ſe frotter contre ou à qu. ch. § koń ſię o żłob czocha.

Czochrzę, *vid.* Czechrzę.

Czoſam ſię, *vid.* Coſam ſię.

Czokam, *vid.* Ciokam.

Czokan, *vid.* Czekan.

Czołdro, *n.* Stall=Decke über ein Pferd. caparaçon.

czołdrem nakryć konia. ein Pferd mit der Stall=Decke bedecken. caparaçonner un cheval.

Czołgam ſię, *v. m. F. czołgnę.* 1) kriechen. 2) auf allen vieren kriechen. 3) fig. kriechen, ſich demüthigen. 1) ramper, ſe trainer. 2) ſe trainer contre terre; ſe trainer à quatre pattes. 3) ramper, s'humilier, s'abaiſſer. § 1) wąż ſię po trawie czołga, 2) tak ſię upił, że ſię po ziemi czołgać muſi. 3) czołgaiąc ſię do nog twoich przyſtępuię.

czołgaiący ſię, adj. łażący. kriechend. rampant, ante.

czołgaiąca ſię gadzina. kriechendes Ungeziefer. un reptile.

Czołg,

Czołg, *f. m.* } łażenie. das Kriechen.
Czołganie, *f. n.* } rampement, *m.*

Czołgiem, czołgami, *adv.* auf eine kriechende Art; gekrochen, geschlichen. en rampant, en pas de loup. § czołgiem się do niego skradał; czołgiem się podmykali pod miasto, do obozu się skradali.

Czołn, *f. m. g. a.* ein Kahn bachot, *m.* petit bateau; flette, *f.*

*Czołnik, *m.* łodnik. ein Schiffer eines Kahns. batelier, *m.*

Czołnek, *m. g. czołnka.* 1) Kähnchen, Nachen, 2) Weber-Schifflein. 3) Weyrauchs-Büchse. 1) nacelle *f.* petite barque. 2) navette de tisseran. 3) navette, petit vase dans l'Eglise, où on conserve l'encens.

Czoło, *f. n.* 1) die Stirne. 2) *fig.* Stirne; Gesicht, Augen, Antlitz. 3) Vorder-Seite, Vordertheil. 4) Rand eines Rades damit es die Erde berühret. 5) Haupt, Krone; vornehmste Landschaft. 6) Kriegsw. die Fronte eines Heeres. 7) Stirne, Unverschämtheit. 1) front, *m.* 2) *fig.* front, le visage, les yeux; mine. 3) face, front, devant, *f. m.* partie antérieure. 4) péripherie; partie de la roue qui touche la terre. 5) chef; principale province d'un pays. 6) *guerre:* front, face: devant. *f. m.* 7) effronterie, hardiesse, front, *m.* § 1) czoło głowy; czoło zmarszczone, wąskie, szerokie, wypukłe, wyciągnione, wyniosłe, wysokie. 2) z czoła poznać człowieka; czoło wesołe a serce w chmurze. 3) dom czołem (przodkiem) ku rynkowi idzie; czoło domostwa przyczołkiem przyozdobione; szyszak czołem ku herbowi obrocony. 4) w czele albo w obwodzie koła młyńskiego stoią palce. 5) to Państwo iest czoło Azyi. 6) czoło woyska, szyku; piechora wyciągnęła na czoło. 7) iakim czołem to twierdzić możesz?

czołem do siebie. mit dem Gesicht gegen einander. front à front; tête à tête; l'un devant l'autre. § stali czołem de siebie.

czołem do kogo. mit dem Gesicht gegen einen. le visage vers quelqu'un. § stał, siedział czołem do niego.

bez wstydu i czoła. ohne Scham und Scheu. sans toute honte; avec un front d'airain.

obaczę, ieżli będzie miał tyle czoła i wstydu. ich werde sehen, ob er alle Scham verlohren hat. je verrai s'il a perdu tout front, s'il a autant d'impudence sur le front?

czoła i wstydu nie ma. er hat weder Scham noch Scheu. il la toute honte bûe.

czołem bić; czołem uderzyć. 1) sich vor einem neigen, seine Unterthänigkeit bezeugen. 2) sich dem Ueberwinder unterwerfen. 1) se prosterner devant qu. faire la révérence à qu. 2) plier sur le joug, sans l'obéissance; s'assujéttir, se soumettre à son vainqueur. § 1) bić komu czołem; uderz czołem Panu temu. 2) nieprzyiacielskie połki czołem uderzyli.

czołó (czołem) Mości Panie; sługa Was Pana. ihr Diener mein Herr. votre serviteur Monsieur.

na czoło. adv. aus Licht, an den Tage, au jour; en lumière. § z swoim na czoło, a z cudzym w kąt choć dobre.

*Czołobitny, *adj.* unterwürfig, der sich unterworfen hat. celui qui se rend, qui s'avoue vaincu. § czołobitnych łaskawie przyiął nieprzyiacioł.

*Czołobitność, *f.* Unterwürfigkeit. sujétion, l'action de reconnoitre la domination de qu. assujéttissement. § czołobitność komu wyrządzać; musiał nam nieprzyiaciel uczynić czołobitność.

Czomber, *f. n. vid.* Cząbr.

Czop, *m.* 1) Zapfen im Faß. 2) Zapfen am Bau-Holz. 3) Zapfen, Angel worauf sich etwas drehet. 1) dousil, *m.* fausset, cheville, grande broche: étoupulon pour tirer une boisson. 2) cheville; tampon, tenon, qui entre dans la mortoise. 3) pivot, tourillon.

Czopek, *m. g. czopka.* kleiner Zapfen. broché; brochette, *f.* petite cheville.

czopek w gardle; krtani błonka. das Athem-Züngleín. l'épiglotte, languette; aide de la langue.

czopek na podniebieniu, ięzyczek. Hals-Zäpfchen. glotte *f.* lüette *f.* § spadł mi, ociekł mi czopek.

czopek lekarski; czopek mydlany; supozytoryum. Stuhl-Zäpfchen. un suphositoire.

spadnienie czopka; ocieczenie czopha; żaba. geschwollen Hals-Zäpfchen. lüette abbattuë.

Czopowy, *adj.* Zapfen-. de broche, de tenon; de tourillon.

czopowa dziura. Zapfen-Loch. mortaise, *f.*

czopowe, f. n. Zapfen-Geld von Getränken. les aides, le maubouge, le cambege, le vientrage, le boutage; impôts que payent les boissons qui se consument.

Czopowany, *adj.* eingezapft. enclavé; emboité. § końce czopowane w balce.

Czopuch, *m.* cepuch, *m.* Schlung. Rauch-Loch, trou, *m.* où paſſe la fumée.
Czopuię, *v. a.* co. verzapfen, verbinden. enter, emmortaiſer, enclaver.
Czos, *vid.* Cios.
Czoſany, Czoſanie, *vid.* Czeſany, Czeſanie.
Czoſnaczek, *f. m.* ziele. (*allaria*) Knoblauch-Kraut. alliaire, *f. f.* (t.)
Czoſnek, *f. m. g. czoſnku.* 1) Knoblauch. 2) eine Fuß-Angel. 1) de l'ail. 2) chauſſetrappe, *f.*
czoſnek, f.m. łuczek, czoſnek ługowy, łuczny czoſnek; czoſnek biały słodki, włoſki. (ſcorodopraſum) Acker-Knoblauch. ail, poireau, le ſcorodopraſum.
czoſnek dziki, ważyniec. (allium ſilveſtre) wilder Knoblauch. ail ſauvage.
Czoſnkowany, *adj.* mit Knoblauch angemecht. où l'on a mis de l'ail.
Czoſnkowy, *a. e.* Knoblauch-. d'ail. § czoſnkowa polewka; czosnkowy członěk.
czoſnkowe ziele, vid. *geſi poley*,
Czoſnkuię *v. a.* mit Knoblauch anmachen. mettre de l'ail dans qu. ch.
Czterdzieści. vierzig. quarante, *adj. c.*
czterdzieści kroć. vierzigmahl. quarante fois.
Czterdzieſtek, *g. a.* Zahl von 40 Stück. quarantaine, *f. f.*
Czterdzieſty, der vierzigſte. quarentiéme.
Czterdzieſtnik, *g. a.* 1) Zahl von 40. 2) vierzigjähriger Mann. 1) quarantaine; nombre de quarante. 2) homme âgé de quarante ans.
Czterdzieſtny. 1) von 40 Stück. 2) vierzigjährig. 1) de quarante pièces. 2) de quarante ans.
Czterdzieſtoletni. vierzigjährig. quadragénaire; qui a quarante ans. § czterdzieſtoletni czas.
Czterletni, Czteroletni. vierjährig. quadriennale; qui a quatre ans; âgé de quatre ans.
Cztermieſięczny, *adj.* vier monatlich. de quatre mois.
Czternaście, *f. n.* 1) vierzehn. 2) im Rummel-Piquet: vierzehn. 1) quatorze. 2) *terme de piquet:* quatorze. § 1) czternaście koni. 2) czternaście krolow, tuzow, kralek.
Czternaſtolatka. *f.* vierzehn-jähriges Mädchen. fille âgée de quatorze ans. § kiedyś ſobie podtatuſiał, day pokoy owym czternaſtolatkom.
Czterobok, *f. m. g. a.* } czworobok, czworokąt.
Czterokąt, *f. m. g. a.* } Meßk. ein Trapecium, ungleich geſchobenes Viereck. *géom.* un trapèze.
Czetery. vier. quatre.
Czterdniowy Czterodniowy, Czterdzienny, czterydniowy, *adj.* viertägig. de quatre jours.
Czterfuntowy, *adj.* vierpfündig. de quatre livres.
Czterłokciow, *adj.* vierellig. de quatre aunes.
Czterpiętry, *adj.* o czterech piętrach. vier Stock hoch. de quatre étages.
Czterſetny, *adj.* von vier hundert. de quatre cens.
Czterypalcowy, *adj.* vierfingrig. qui a quatre doigts.
Czteryſetny, *adj.* 1) der vierhunderſte. 2) vierhundertfach. 1) le quatre centième. 2) qui contient quatre cens.
Czteryſta, *n. pl.* vierhundert. quatre cens.
Czterzey, czterzy, czterech, z dru *ſp.* vier von Manns-Perſonen. quatre, *en parlant des hommes.* § czterzy tam ſą Panowie.
Czub, *f. m. g. a.* (*u.*) 1) Puſch der Vögel. 2) Gipfel eines Berges. 3) Hahnen-Kamm; 4) Scherzw. Niſchel, Kopf. 1) la hupe, touffe de plume ſur la tête d'un oiſeau. 2) ſommet, cime, partie la plus élevée de montagne. 3) crête de coq. 4) *burleſq.* crête, tête, caboche. § 1) dudek ma czub piękny. ** 2) gdzie góry rosłym czubem nad morze wybiegały. *3) czuby (grzebienie) kurowe rad iada. * 4) z czub (łeb, głowę) go porwał.
w czub nalać. die Naſe begieſen; ſich beſaufen. s'enivrer; ſe coifer le cerveau.
wſtrząſnąć komu czubu, einem den Niſchel zerzauſen; prügeln. houſpiller à qu. la crête, roſſer qu.
Czubaty, *adj.* puſchicht; mit einem Puſch verſehen. huppe, qui a une huppe.
Czubek, *f. m. g. czubka.* Püſchchen auf dem Kopf. petite huppe, *f.*
*Czuch, *f. m.* węch. Geruch, Kraft zu riechen. odorat, *m.* § ogarowi oſobliwie trzeba czuchu.
ten ogarczuch ma oſtry. dieſer Jagd-Hund hat einen ſcharfen Geruch. ce chien de chaſſe eſt de haut nez, a un bon ſentiment.
Czucie. *f. n.* 1) das Wachen oder Wachſeyn. 2) Empfindung, Fühlung. 2) veille, le veiller. 2) ſentiment; faculté de ſentir. § 1) uſtawiczne czucie każdemu ſzkodliwe. 2) czucie, uczucie bolu, radości.
Czuham, czuwam, czatuię, czyham na co. lauren. guetter, épier; veiller qu.
Czuię, *v. n. czuie, czuł.* 1) wachen, wach ſeyn. 2) wachen als bey einem Kranken.

3) czuię,

3) czuię, *v. a.* empfinden, fühlen, schmecken. 4) merken, gewahr werden, spüren. 1) veiller; ne pas dormir. 2) veiller, passer la nuit auprès d'une personne malade. 3) sentir, ressentir connoître par le moyen des sens. 4) flairer, haleiner, avoir le vent; s'appercevoir, se sentir de qu. ch. § 1) przez całą noc wszyscy czuliśmy. 2) koleią u chorego czuią. 3) wino dobre ale w nim siarkę czuię; siarki w tym winie nie czuć; czuć co smysłami, powonieniem, smakiem, węchem; wiele uczuł dolegliwości; wielkie czuię bole. 4) czuię u kogo pieniądze, sposobność do czego? czuię to dobrze żem iest w niełasce; czuię że mam Pana nad sobą.

czuiący, adj. empfindend. sensible, qui sent qu. ch.

czuiący, nieśpiący, czuły, czuyny. wachend. qui veille, qui ne dort pas.

czuiący; do serca przyymuiący. leidend, ertragend. souffrant; qui endure, qui supporte.

a nie czuiesz? hörst du nicht? schläfst du? n'entends-tu pas? dors-tu?

czuię to bardzo. ich fühle es mehr wie zu sehr, je sens cela de plus en plus; cela m'afflige.

czuć się w czym; czuć co do siebie. sich einer Sache bewußt seyn; sich getroffen finden; merken, erkennen. se sentir de; se croire, reconnoître; s'estimer.

czuie się. das Gewissen schlägt ihn. il se sent coupable.

w niczym się nie czuię. ich bin mir nichts böses bewußt. je n'ai rien à me reprocher.

czuię się na czym. merken, wissen, daß man Macht, Geld ꝛc. hat, se sentir, se trouver fort, riche *etc.* § czuł się na mocy, na sile.

dać się czuć. sich äußern, sich spüren lassen. se faire sentir; se faire connoître. § dało się trzęsienie w Niemczech czuć.

czuię się czuć o sobie, vor sich sorgen; auf der Huth seyn. veiller; être sur ses gardes. § za wczasu czuymy o sobie, i o całości Oyczyny.

Czuło, *adv.* 1) wachsam. 2) empfindlich, merklich. 1) vigilamment; avec vigilance. 2) sensiblement.

Czułość, *s. f.* 1) Wachsamkeit. 2) Empfindungs-Kraft, Empfindlichkeit, *f.* 1) vigilance, *f.* 2) sensibilité, *f.*

Czuły, *s. f.* 1) wach, der nicht schläft. 2) wachsam, munter. 3) merklich, das man fühlen kan. 1) éveillé, qui ne dort pas. 2) vigilant. 3) sensible, appercevable; qui sent les choses qui le touchent; qui apporte du sentiment. § 1) czułego cię zastaię. 2) stroż, pies czuły. 3) żywe zwierzęta są czule.

Czupryna, *s. f.* 1) Zuprine, Kolbe; Schopf, rund verschnittenes Haupt-Haar. 2) Schopf Wirbel an der Pferde-Stirne. 3) Ohr, Zipfel, einen Sack anzufassen. 1) des cheveux coupez à la calore; toupe; toupet. 2) épi, molette au front du cheval. 3) poignée, oreille où l'on empoigne le sac. § 1) czupryna mu się od strachu naieżyła; głaskać na doł czuprynę. 2) przyciągniy czuprynę koniowi. 3) worki z związanemi czuprynami.

Czupurny, *adj.* böse, hitzig vor der Stirne. emporté; qui a la tête près du bonnet.

mały a czupurny. er ist klein und doch sehr hitzig. en petit ventre gros coeur.

Czuryło, *s. n.* ziele. (*sesamoides parvum*) klein Stern Frucht-Kraut. petite sesamoïde, *f.*

Czuwacz *m.* Laurer. guetteur, celui qui épie.

Czuwam, *s. n.* na co; przy czym. lauren. guetter; épier.

Czuyno, *adv.* wachsam. vigilamment.

Czuyność, Czułość, *f.* Wachsamkeit, *f.* vigilance, *f.*

Czuyny, czuły, *adj.* wach, wachsam. vigilant, alerte, *adj. c.*

czuyne ziele. (sensitiva) Sinn-Kraut. Spring-Kraut. sensitive, *f.*

Czwał, *m.* czwałuię, *vid.* Cwał, Cwałuię.

Cwarta, *vid.* Cwarty — *czwarta.*

Czwartaczek, *m. g. a.* (Meßk.) verlängte Rauten-Vierung *géom.* un rhomboïde, *m.*

Czwartaczka, *f.* kwartana. das viertägige Fieber. la fièvre quarte. § czwartaczkę cierpię; choruię na kwartanę.

Czwartak, *s. m. g. a.* 1) vier Groschen-Stück. 2) kleine Gerste die in 4 oder 5 Reihen auf der Aehre wächst. 3) Meßk. eine Rauten-Figur. 1) pièce de quatre gros. 2) espèce d'orge qui a quatre ou cinq rangs de grains. 3) *géom.* un rhombe; losange. § 1) czwartak Polski, roż iest co Iuliusz Włoski podług starey ceny. 2) czwartak we cztery rzędy w kłosiu się rodzi.

Czwartaczek, *s. m.* (Meßk.) länglichte Raute der gegeneinander über stehende Seiten einander gleich sind. Rhomboïde *s. m.* dont les côtés opposés sont égaux.

Czwartaczek, *m. s. Anatom.* muszkuł w tył ruszaiący łopatkę. Wtyłruszak *m.* rautenförmige Muskel welche das Schulter-

terBlatt hinterwärts beweget. Rhomboïde *f. m.* le muscle qui tire l'épaule en arrière.

Czwartek, *f. m. g. czwartku.* Donnerstag. jeudi.

wielki czwartek. der grüne Donnerstag. jeudi saint; jeudi absolu.

*Czwartka, *f.* ćwierć, *f.* Viertel. quartier; quart; quarteron. § czwartka jagnięciny; ćwierć funta, ćwierć (cwiartka) sta.

Czwartkuię, *v. a.* den vierten Theil nehmen. prendre la quatrieme partie.

Czwartodniowy, *adj.* 1) viertägig. 2) das den vierten Tag geschiehet. 1) de quatre jours. 2)qui arrive le quatrieme jour.

Czwartoletni, *adj.* 1) vierjährig. 2) was im vierten Jahre geschiehet. 1) de quatre ans; quadriennal; qui dure quatre ans. 2) qui arrive le quatrieme an.

Czwartowanie, *f. n.* na cztery części rozdzielenie. Theilen in vier Theile. le partage en quatre parties.

Czwartowany, *adv.* in vier Theile getheilet. partagé en quatre parties; quadripartie.

Czwartuię, *v. a.* co na czworo dzielę. in vier theile theilen. diviser, qu. ch. partager en quatre parties.

Czwarty. der vierte. quatrieme.

**czwarty raz; po czwarte.* viertens, zum vierten. en quatrieme lieu; quatrièmement.

Czwarta, f. 1) vier Uhr. 2) die Quarte im Rummel= Picket. 1) quatre heures. 2) quatrième, quatre au jeu de piquet. § 1) przydę o czwartey. 2) mam czwartą od krola.

czwarta biła. es hat vier geschlagen. il est sonné quatre heures.

Czwarzę się. sich nöthigen, sich bitten lassen; viel Wesens machen. refuser avec dissimulation; faire semblant de ne vouloir pas accepter; faire beaucoup de façons; se faire prier.

Czwarzenie, *f. n.* verstellte Weigerung, *f.* refus simulé, *m.*

Czwiertuię, *vid.* ćwiertuię.

*Czwor, *f. m.*
Czworaki, *adj.* } *czwory. vierfach, viererley. quadripartite; de quatre sortes.

czworako.
na czworo. } adv. viererley, in vier Theile. de quatre sortes; en quatre parties.

w czworo. 1) vierfach. 2) an vier Oertern. 1) en quatre; à quatre. 2) en quatre lieux. § 1) w czworo chustkę złożyć. 2) we czworo za nim posłał.

Czworka, *f.* 1) vier Stück. 2) die Vier im Karten=Spiel. 1) quatre pièces. 2) le quatre au jeu de cartes.

czworką. zu vieren. à quatre; quatre à quatre. § czworką iedli obiad.

Czworkowanie, *f. n.* Vierfältigung. l'action de quadrupler.

Czworkuię, *v. a.* co w czwornasob przydaię; vierfältigen. quadrupler.

Czworletni, *adj.* vierjährig. de quatre ans.

Czwornasob, *subst.* vierfache Sache.; vier mal so viel. le quadruple; quatre fois autant.

Czwornasobnie,we czwornasob, *adv.* vierfächig, viermahl so viel. quatre foit autant.

Czwornasobny, *adj.* tyleczwory. vierfältig, viermahl so groß. quadruple. § czwornasobna wina.

Czworo, *f. n. g. czworga.* vier Stück. un nombre de quatre pièces.

czworgiem adv. zu vieren. quatre à quatre; à quatre.

Czworobok, *m. vid.* Czterobok.

Czworodziury. vierlöcherich. à quatre troux; qui a quatre troux.

Czworogłowy. vierköpfig. à quatre têtes.

Czworogran, *f.*
Czworograniastość,
czworogranistoć, } kwadrat. Viereck. un quarré; chose en quarré.

Czworograniasto,
Czworogranisto, } *adv.* vierseitig. quarrément; en quarré.

Czworograniasty, *adj.*
Czworogranisty, *adj.* } kwadratowy. viereckigter. quarré, fait en quarre.

Czworokąt, *f. m.* vierwinklichte Figur, un quadrangle; un quadrilatère.

Czworokątnie, *adv.* vierwinklicht. en quadrangle.

Czworokątny, *adj.* vierwinklicht. quadrangulaire, *adj.*

Czworokoły, *adj.* mit vier Rädern versehen. qui a quatre roues; à quatre roues.

Czworonarożnie, *adv. vid.* Czworokątnie.

Czworonarożny, *vid.* Czworokątny.

Czworonogi, *adj.* vierfüßig. quadrupéde, *adj.*

Czwororęki, *adj.* vierhändig. de quatre mains; qui a quatre mains.

Czworościenny, *adj.* Meßk. vierseitig. *géom.* quadrilatère, quadrilateral, qui a quatre côtés.

Czworoszczepny, *adj.* viermahl gespalten. qui est fendu en quatre.

Czworozęby, *adj.* vierzähnicht; vierzackicht. qui a quatre dens; à quatre pointes.

*Czwory, cztery. 1) vier, meistens bey *subst.* die im *Sing.* nicht gebraucht werden. 2) vierfach. 1) quatre, *devant les substantifs, qui ne se disent qu'au pluriel.*

2) de

2) de quatre sortes. § 1) czwore bie-siagi; klatka z czworemi drzwiczkami. 2) czwore do tego sa sposoby.

Czworynek, *f. m. g. a.* vier Stück. nombre de quatre; quatre pièces.

czworynkiem. vierfach, zu vieren. en quatre; quatre à quatre; à quatre.

Czy? Czy, *conj.* 1) ein Frag-Wörtchen, welches der Deutsche ausdrücket, wenn er den *Nominativum* hinter das *Verbum* setzet. 2) ob? 1) *cette conjonction sert à interroger, quand le François met le Nominatif après le verbe.* 2) si, si est-ce que? § 1) czy był tu? czy poydziesz? 2) nie wiem czy mu dam? czy przyydzie? czy kupię? czy tez będzie tam?

czy — czy — entweder — oder. ou — ou. § czy Pan czy sługa.

Czyham na co. lauren. guetter, épier, veiller qu.

Czym. ist der *Localis* und *Instrumentalis* von Co. *c'est le Local & l'Instrumental de* Co.

czym, adv. 1) auf, auf das; vor einem Comparativo. 2) worinnen, desgleichen vor einem Comparativo. 3) warum. 1) *devant un comparatif:* au plus — 2) *devant le même:* en quoi. 3) pourquoi. § 1) czym pilniey pracuię. 2) czym on zacnieyszy od niego. * 3) czymeś (czemuś) nie był u mnie.

czym prędzey. auf eheste, aufs geschwindeste. au plûtôt; promtement; le plûtôt qu'il sera possible.

czym — tym. je — desto; je — je. plus plus. § czym głupszy tym śmielszy.

czym więcey tym mniey. je mehr je weniger. plus — moins; d'autant plus d'autant moins.

Czyn, *f. m.* 1) That, Werk, Arbeit. 2) Befest. ein Werk, als ein Wall, ein Graben. 1) fait, *m.* oeuvre, exploit, action. 2) un ouvrage, travail de fortification comme un rampart, un fossé.

czyny bohaterskie, pl. Helden-Thaten, travaux, exploits; actions éclatantes.

*Czyniam, *v. a.* często czynię. oft thun. faire souvent.

Czynię, *v. a.* 1) thun, machen. 2) machen thun, bringen, verursachen. 3) befördern, machen zu etwas. 4) procediren, verfahren, belangen, untersuchen, einen Proceß führen. 5) tragen, machen, thun eine Summe. 6) thun, vorlegen als eine Bitte. 7) mit einem zu thun haben; kämpfen, streiten; sich schlagen. 1) faire, agir. 2) rendre, faire, causer, susciter. 3) faire, créer, ordonner. 4) plaider, inquirer; intenter, faire, instruire, dresser un procès à qu. 5) faire une somme; monter à quelque nombre 6) faire prière, l'instance. 7) avoir à faire, à démêler, a vuider, se quereller qu. ch. avec qu.: se battre, se quereller avec qu. § 1) piękne czyni czyny; pamiętay co czynisz; wiele czyń, mało mow; coć nie miło samemu, nie czyń drugiemu, *prov.* szalonym, głupim, mądrym kogo czynię; czynię z nim co mi się podoba. 2) czynię mu wielki pożytek; czynię komu źle, dobrze; uczynił mi przykrość, szkodę, krzywdę; co hałasy, kłotnie czyni, to lekarstwo poty czyni. 3) uczynił go Panem, urzędnikiem, Burmistrzem. 4) czynię o co prawem; czynię z kim o co; czynię o szkodę, o krzywdę; zapozwać go ztraz i o to sędzia gościńcem sprawiedliwości czynić powinien; o co czynić Instygator Koronny będzie; o głowy, ktore w obronie zginęły, żaden czynić nie ma. 5) sześć a trzy czyni dziewięć; czyni ta suma sto talerow. 6) czynię modlitwę do Boga; gorącą czynię do Was Pana prożbę, abyś; do tego znowu powracam i rzecz swoię czynię.

co czyni (robi) w Lipsku? was macht er in Leipzig? que fait il à Leipzig?

Czyniące słowo. Gramm. ein verbum activum, *Grammaire:* un verbe actif.

czynię to dla brata moiego. ich thue das meinem Bruder zu gefallen. je fais cela pour l'amour de mon frère.

czynię z czego co. etwas aus etwas machen. faire qu. ch. de qu. ch. § z domu pałac uczynił; z chudego pachołka Pana uczynił.

czynię dosyć komu w czym. genug thun, eine Genüge leisten. satisfaire, qu. à qu. donner satisfaction, à qu.

czarno czynić. schwarz machen. rendre noir; noircir. *v. a.* qu. ch.

biało czynić. weiß machen. blanchir, *v. a.*

dziedzicem kogo czynić. einen zum Erben machen. instituer qu. son héritier.

czynić sprawiedliwość. Gerechtigkeit ausüben. faire justice; rendre justice. § Sędzia z każdego przestępce ma czynić sprawiedliwość.

nie wiem co czynić z sobą. ich weiß nicht, was ich anfangen soll. je ne sais que faire; je ne sais où me tourner.

ale coż czynić. aber was ist zu thun. mais qu'y faire.

czynić komu podarunek. einem ein Geschenk machen. faire un présent à qu.

czynię sobie wczas. wygodę. 1) sich pflegen, sich warten. 2) auf den Abtritt gehen, seine

ſeine Nothdurft verrichten. 1) prendre ſes aiſes; ſe donner du bon-tems; faire une bonne vie. 2) aller aux commoditez; ſe décharger le ventre.

czynić co czym; udawać co za co. einen vor etwas ausgeben. faire, dire qu.—

czynią go umarłym. man hält ihn vor todt. on le fait mort.

ſzkodę większą czyni niżli ieſt. er macht den Schaden größer als er iſt. il fait la perte plus grande qu'elle n'eſt.

czynić ſię. czym. 1) ſich machen. 2 ſich ausgeben. 3) ſich verſtellen, ſich ſtellen. 1) ſe rendre, ſe faire. 2) ſe dire, ſe porter, ſe qualifier. 3) faire le; imiter, contrefaire. § 1) uczynił ſię winnym, niewolnikiem. 2) czyni ſię młodą a iuż ma 40. lat; czyni ſię Doktorem, a baby lepiey leczą niżli on. 3) czyni ſię barankiem a trykſa iak kozieł; czynić ſię pilnym.

czyni ſię głupim. er ſtellt ſich einfältig. il fait le fou.

czynić ſię potrzebnym. ſich unentbehrlich machen. ſe faire néceſſaire.

Czyniciel, *ſ. m.* Thäter, Ausüber. faiſeur; celui qui fait. § czyniciel wſzyſtkich nieprawości.

Czynienie, *ſ. n.* 1) das Thun, Machen, Verfertigen. 2) Ausübung. 1) l'action de faire qu. ch. 2) pratique, exercice, *m.* uſage, *m.* § 1) czynienie hałaſow, kłotni, lekarſtwa. 2) ten słowy i dyſkurſem, ow czynieniem udatny.

wiele mieć do czynienia. viel zu thun haben. avoir fort à faire.

czynienie ſprawiedliwości. Ausübung der Gerechtigkeit. un exercice de juſtice. § Sędzia ma bydź karany, gdyby w czynieniu ſprawiedliwości był niedbałym.

Czyniony, *adj.* gemacht, verfertigt. fait, te.

Czynne, *ſ. n. gramm* gerondif, *m.* Sprachk. das Gerundium.

Czynność, *f.* Thätigkeit, Ausübung, That. éfficace, vertu éffective; activité, éffet, affaire. § Seym w ſwoich poſtępuie czynnościach; chwalić wielkość czynności czyiey.

Czynności Cudzoziemſkie. die ausländiſchen Angelegenheiten. les affaires étrangeres.

Czynności Narodowe, Poſpolite. die inländiſchen Angelegenheiten. les affaires de la Nation, de la Republique.

Czynny, dzielny. thätig, wirkſam. éfficace; éffectif; agiſſant; actif, ive. § czynny umysł; czynne ſą chrześciańſkie cnoty a nie słowne tylko.

Czyńſz, *ſ. m.* 1) Zins, Intereſſe. 2) Herrn-Gabe, Herrn-Gefälle, Steuer, Schoß, Schatzung. 3) Haus-Zins. 4) Zins von einem Grund-Stück. 1) interêt, *m.* rente, *f.* 2) cens, rente ſeigneuriale, taille, impôt, ſervis. 3) le louage qu'on paye pour un logis. 4) rente foncière. § 1) ieſzcze czynſzu od kapitału nie zapłacił. 2) czynſz nakazać, wybierać; czyńſz poddani Panom, krolom dawaią, płacą; czyńſze poſpolite. 3) płacę ci czyńſz od ſtayni, od domu twoiego. 4) czyńſz pieniężny; czyńſz niepieniężny iako ſą: czyńſze winne, owocne, zbożne; czyńſz od gruntu cudzego; czyńſz wieczny, niewieczny albo do czaſu zamierzony; czyńſz dożywotny, nieodkupny.

Czynſzownik, *m.* 1) Zins-Mann, der Zinſen und Schoß zahlet. 2) Zins-Herr; Grund-Herr. 1) rentier; payeur des rentes, des cens. 2) bourdelier, cenſitaire; Seigneur cenſier.

Czynſzowy, *adj.* Schoß-, Steuer-, Zins-, cenſier; rentier; qui concerne les cens; qui regarde les rentes.

czynſzowe grunta. Zins-Güter. fonds bourdeliers; cenſive, *ſ. f.* cenſif, *ſ. m.*

Czyſcię, *v. a. i. ił, vid.* Czyſczę.

Czyścica czarna, *f.* ziele. (*clinopodium*) Maſtir-Kraut. le clinopodion.

* Czyście, *adv.* 1) gut, ſchön. 2) rein. 1) bien, bellement. 2) nettement, proprement.

Czyściec, *g. czyśćia.* } das Feg-Feuer.
Czyſzczec, *g. czyſzcza.* } le purgatoire.

czyściec, ſ. m. ziele. (ſanamunda) ein gewiſſes Kraut. ſorte de plante.

lani czyściec, ſ. m ziele. (ſeſſelis) Seſſel-Kraut. ſeſſeli.

Czyściowy, Czyſzczowy. Feg-Feuer-. de purgatoire.

Czyſto, *adv.* 1) rein, reinlich. 2) keuſch. 1) nettement, proprement. 2) chaſtement, avec chaſteté. § 1) czyſto rad iem. 2) czyſto żyię.

doczyſta; do ſzczętu. gänzlich; bis auf den letzten; aufs Haupt. tout-à-fait; de bout en bout; à platte-couture; raſibus, de qu. ch. § do czyſta nieprzyiaciel wſzyſtko zabrał; do czyſta ich wycięto.

Czyſtość, *ſ. f.* 1) Reinlichkeit. 2) Keuſchheit. 1) propreté, netteté. 2) chaſteté, pureté de moeurs. § 1) czyſtość potrawy naylepſza przyprawa. 2) panieńſką zachować czyſtość.

czyſtość ięzyka. f. Reinigkeit der Sprache. pureté d'une langue; le puriſme.

Czyſty, *adj.* 1) rein. 2) keuſch, rein. 3) im Spott recht. 1) propre, net. 2) chaſte, qui a la chaſteté. 3) *ironiq.* franc, franque, véritable. § 1) czyſty na twarzy; nie

nie czyſta to ſklanka. 2) czyſta to bardzo dziewka. 3) czyſty to blazen; zaſtąpiła czyſte ma krtuſzenie.
czyſtyś pacholek. du biſt mir ein feiner Purſch. je vous trouve un plaiſant mignon; vos étes le beau Sire.
Czyſzczę, czyścię, *i, ił*, czyſcę. 1) reinigen, rein machen. 2) ſchneiden, caſtriren, ein Thier. 3) Heilk. das Blut reinigen. 1) monder, nettoyer; ôter les ordures. 2) châtrer; ſener, *v. a.* (t) quelque animal. 3) *médec.* purifier la maſſe du ſang. § * 1) czyścić (chędożyć) ſuknie. 2) czyścić kura, barana. 3) to ziele krew czyści.
Czyſzczec, *ſ. m. vid.* Czyściec.
Czyſzczenie, Czyścienie, *ſ. n*, 1) Reinigung, 2) das Schneiden eines Thieres. 1) purification, nettoyement. 2) l'action de châtrer une bête.
Czyſzczony, czyściony, *a. e.* 1) gereinigt. 2) geſchnitten, von Thieren. 1) nettoyé, purifié. 2) châtré.
Czytam, *v. a.* 1) leſen. 2) leſen, lehren eine Wiſſenſchaft. 3) leſen, abnehmen, erſehen aus eines Augen. 1) lire. 2) enſeigner publiquement; profeſſer quelque ſcience. 3) lire, reconnoître au viſage de qu.; lire dans les regards, dans les yeux de qu. § 1) czytać autora, co w autorze, kſiążkę, w kſiążce. 2) czyta prawo, medycynę na akademii. 3) czytać co z twarzy, z oczu czyich.
znowu czytać, wider leſen. relire.
czytam z czego. aus etwas leſen. lire quelque choſe à haute voix. § czytał te słowa z liſtu, z karty.
czytać komu; czytać przedkim. einem vorleſen. lire à qu.
czytać piſzącemu; dyktować. dictiren. dicter, *v. a.*
Czytanie, *ſ. n.* das Leſen. lecture, *f.* l'action de lire.
Czytelnia, *f.* Lektoryum. Leſe-Saal, Hör-Saal. un auditoire; chambre où on lit à haute voix.
**Czytelniec, *m. czytelnca, liſeur.* } Leſer. lecteur.
Czytelnik, *ſ. m.* }
Czytelniczka, *f.* Leſerinn, *f.* liſeuſe, *f.* celle qui lit qu. ch.
Czytelno, czytelnie, *adv.* leſerlich, deutlich zu leſen. liſiblement; d'une manière liſible. § czytelno i chędogo choć nie wyśmienicie piſać trzeba.
Czytelny, *adj.* leſerlich. liſible, facile à lire. § czytelny charakter.
Czyi? wem zugehörig; weſſen. de qui? à qui?
czyi to sługa? weſſen Diener iſt das? à qui eſt ce ſerviteur? § czyia to ſuknia, czyie to dzieci? czyie to były konie, rzeczy? czyi to ſą żołnierze; czyiegoś sługę bił?
dać każdemu co czyiego ieſt. einem jeden das ſeinige wieder geben. rendre à chacun ſon bien.
Czyż, *ſ. m.* Zeislein, Zeischen. ſérin; ſérin commun. § czyże pięknie śpiewaią.
Czyżowy, *adj.* Zeischen-. de ſérin. § świergot czyżowy.

D.

Dąb, *g, a.* (*u*) Eiche. un chêne.
dąb ſamica. Eiche weiblichen Geſchlechtes. drille, *ſ. m.*
mały robak wielkiego dębu tocząc na oſtatek obali. eine kleine aber öftere Bemühung thut Wunder. l'eau qui tombe goutte à goutte, creuſe le plus dure rocher; à la continuë l'eau ronge la pierre.
Dabin, *m.* Tabin, ein Zeug. tabis, ſorte d'étoffe.
Dąbrowa, *f.* } Eichen-Wald. chênaye; une forêt de chênes.
Dąbrowka, *f.* }
dąbrowa. f. Wappenk. Huf-Eiſen mit drey Kreuzern. *Blaſ.* fer à cheval avec trois croix.
Dąć, *vid.* Dmę.
Dacbog, Dadzibog. Theodor, ein Manns-Name. Téodore, *m.* nom d'homme.
Dach, *m.* 1) ein Dach. 2) Dach und Fach; Quartier, ſo den Soldaten gegeben wird. 1) toit, *m.* un comble; couvert, couverture d'un bâtiment. 2) le couvert ou le quartier qu'on donne à un ſoldat dans ſa maiſon. § 1) Dach z dachowki, y tarcic, gontowy, słomiany albo poſzyty. 2) żołnierz podczas ciągnienia, okrom wody i dachu, nic wyciągać nie ma.
dach łamany. gebrochenes Dach. un comble à la manſarde; comble briſé ou coupé.
dach dwoiſty. vierſeitiges Dach. toit à quatre côtez.
dach niedwoiſty, na obie ſtronie ſchodziſty. Sattel-Dach, Giebel-Dach. un comble à pignon qui a deux côtez.
dach płaſki. flaches Dach. comble à terraſſe; toit plat.
dach wſzyſtek naprawić, reparować. das ganze Dach ausbeſſern. remanier un toit; reparer une couverture d'un bout à l'autre.
Dachowka, *f.* 1) Dach-Pfanne. 2) Dach von

von Dach-Pfannen. 3) eine Dach-Taube. 1) tuile, *f.* 2) toit, couverture de tuiles. 3) pigeon domeſtique; pigeon volière. § 1) dachowką na dwoie złamana. 2) dachowką pokładany dom. 3) gołębi gatunek ieſt rożny, ſą kruczki, bębenki, dachowki.

dachowka złamana. zerbrochene Dach-Pfanne. tuilot, *m.* morceau de tuile caſſée.

dachowka żłobkowata. Forſt-Ziegel. faitière, enfaiteau; tuile faitière.

Dachownia, *f.* Ziegel-Scheune zu Dach-Pfannen. tuilerie, *f.* § w tey dachowni dachowka na kościoł robiona bydź ma.

dachowy, *adj.* 1) Dach-, zum Dach gehörig. 2) Equinoctial-, von Sonnen-Uhren. 1) de toit; qui regarde le toit. 2) *en parlant des quadrans:* équinoctial.

dachowe, ſ. m. Quartier-Geld, ſo der Wirth für einen giebet. l'argent que le poſſeſſeur donne au lieu du quartier pour un ſoldat.

Daię, *v. a. daie, dał, F. dam.* 1) geben. 2) laſſen, zulaſſen. 3) laſſen, befehlen. 4) Geld auf etwas geben. 5) geben, bezahlen. 6) laſſen, geben, überlaſſen vor einen Preis. 7) geben in die Schule, aufs Handwerk. 8) Rechenk. geben, machen eine Summe. 9) geben, laſſen einem den Vorzug. 10) ſetzen, beſtimmen eine Zeit, einen Ort. 11) geben, verſtatten einen Zutritt. 12) hingeben, laſſen ſein Leben, 13) eine Schlacht liefern. 14) geben einen Schlag; ſchmeißen, ſchlagen. 15) heimſtellen, überlaſſen. 16) überliefern, übergeben. 17) geben, ſchicken auf die Galere, ins Zuchthaus. 18) überlaſſen, ausſetzen der Rache. 19) geben, ausdrücken mit einer Redens-Art. 20) redend aufführen; unter einer andern Geſtalt vorſtellen. 21) verheyrathen ein Mägdchen. 22) vermachen, verordnen, beſtimmen Geld zu etwas. 23) zugeſtehen, einräumen. 1) donner, *v. a.* 2) laiſſer, permettre, ne pas empêcher. 3) laiſſer, ordonner, commander, faire faire qu. ch. 4) mettre, donner, prêter de l'argent à interêt, à la banque, ſur qu. ch. placer ſon argent ſur l'Hôtel de la ville. 5) donner, payer. 6) donner qu. ch. d'un certain prix. 7) mettre un enfant en (à l') école, en metier. 8) *aritm.* donner, faire un nombre. 9) donner, laiſſer la gloire, la main ou le pas à qu. 10) donner, nommer, fixer un tems á qu. 11) donner, accorder, prêter. 12) donner ſa vie; perdre ſa vie, la tête; ſacrifier ſa vie. 13) donner, livrer un combat. 14) donner; donner ſur les oreilles, ſur la tête; donner des coups; frapper. 15) laiſſer qu. ch. au jugement; ſe rapporter à la déciſion de qu. 16) livrer, mettre, remettre qu. en pouvoir de qu. 17) condamner, mettre, envoyer à la galère. 18) donner, abandonner, expoſer qu. à qu. ch. 19) donner, rendre, exprimer. 20) faire parler les choſes, les faire paroître ſur une figure feinte. 21) marier une fille à qu. 22) leguer, donner, ordonner de l'argent à quelque uſage. 23) accorder, conceder, avouer; s'avouer vaincu. § 1) dwa kroć daie kto prętko daie, a trzy kroć kto ochotnie, *prov.* przyrodzenie mi tego daru nie dało; day mu ieść, pić dayże maſzli dać. 2) daie ſobie (z ſobą) mowić; nie dał gruſzkom dożrzewać; dałem mu ſię wyſpać; dam (dalbym) ſobie oczy wyłupić kiedy ſię to ſtanie. 3) u tego rzemieślnika robić daię; day przepiſać ten arkuſz; day mi zagrać, ſtrzelić; dał go zabić, zaſtrzelić. 4) dać na borg, na kredyt na cyrograf, na słowo, czyńſz, na maiętność. 5) day mu za to talar; daię na furmana, na praczkę, na ſtrawę, na trzewiki, na piwo, na wino, na drogę. 6) ſukiennik daie łokieć tego ſukna po taleru; nie dam tego towaru od pięć talerow. 7) dać chłopca na rzemiesło, do rzemiesła, na handel, na nauki, (do naúki). 8) liczba 7. a 6. da trzynaście. 9) dać komu mieyſce po prawey ręce; muſieli nam dać dank, przodek. 10) daię komu mieyſce, czas, godzinę. 11) daię komu audyencya, przyſtęp. 12) da gardło za ten wyſtępek; dał życie, zdrowie za całość Oyczyzny. 13) daliśmy nieprzyiacielowi bitwę, batalią, pole. 14) dać w łeb, w pyſk komu; dam ci; dali ſobie potężnie po pyſku; dać komu ſzczutkę, rozgą, kiiem. 15) daię na ſędziego; daię pod (na) ſąd Was Pana; daię na wolą czyią, na czyi rozum; daię na świadectwo tych JMciow; daie mi na rozmysł; daię ten poſtępek uwadze każdego byle niezarażonego. 16) daię złoczyńcę katu na męki; daię komu w moc dłużnika. 17) daię kogo na galery, na kopanie kruſzcow. 18) daię kogo na pośmiech, na igrzyſko, na pomſtę zaiuſzonego poſpolſtwa. 19) łagodnym co dać kſztałtem. 20) poeci daią mowę niemey rzeczy, oſobę cnocie; malarze daią ciało Bogu i Aniołom. 21) dał corkę za Doktora. 22) dać na kościoł, na ſzpital, na ſzkołę. 23) daiemy

to

to Niemcom, że lepszemi są gospodarzami.

dawać karty. Karten geben. faire les cartes, les mêler & distribuer.

kto daie? kto ma dać? wer giebt? wer giebt die Karten? qui fait? qui fait les cartes? à qui est-ce à faire?

dać komu urząd. einem ein Amt geben, verleihen. revêtir qu. d' une charge. § krol mu dał Buławę, Woiewodztwo.

dać komu pozew, rok. einen vor Gericht citiren. donner assignation à qu.

dać na kogo co. auf eines Namen geben. donner sur le nom de qu.

słuszney dać prożbie nie żal. einer billigen Bitte muß man Gehör geben. il faut prêter l'oreille aux iustes prières,

daię na przod komu; ustępuię komu einem weichen, den Vorzug lassen. céder à qu. donner la préférence à qu.

day to na (dla) mnie. thue das auf meine Bitte. donnés cela à mes prières.

dać na kogo. auf einen geben, passen. se soucier de qu. avoir une déférence pour qu.; répondre à qu. § chłopiec nie daie na tego inspektora.

daię na twą duszę; na twoie sumnienie. ich überlasse es deinem Gewissen. je laisse cela à votre conscience.

dać na zamiany. tauschen. troquer, *v. a.* échanger, *v. a.*

dać pokoy. 1) zu Frieden lassen, 2) gehen lassen, fahren lassen. 1) laisser en repos. 2) laisser, abandonner qu. ch. § 1) day mi pokoy proszę. 2) day pokoy handlowi, naukom.

day ieno pokoy. schweige nur. taisez-vous je vous prie; vous n'avès que vous taire.

dać rękę komu. 1) einem die Hand geben. 2) einem die Hand darauf geben, versprechen. 1) donner la main à qu. 2) donner les mains à quelque proposition, y consentir; promettre qu. ch. à qu. frapper dans la main pour assurance.

day na to rękę. gebet die Hand darauf. touchès là.

daię w to słowo, rękę moię. ich gebe darzu mein Wort, darauf meine Hand. j'y engage ma parole & ma foi.

daię znać. 1) ein Zeichen geben. 2) melden, berichten. 3) zu verstehen geben, 1) donner un signal; faire signe. 2) faire savoir, mander. 3) donner à entendre; faire entendre. § 1) okręt dał znać ogniami, że iest w trwodze. 2) znać daię Was Panu, że. 3) znać mi to dał.

dałby Bog! wollte Gott, daß; giebt mir Gott, daß; Gott gebe es. Dieu le veuille; fasse le ciel; plaise à Dieu que.

§ dałby mi Bog syna mego widzieć; dałby mu Bog złodzieia przydybać, pewnie się niewinność moia pokaże; dałby mi Bog tę łaskę, to szczęście,

dali Bog. 1) mit Gottes Hülfe; verleiht Gott seinen Seegen. 2) wahrlich, so wahr ich lebe. 1) Dieu aidant, avec l'aide de Dieu. 2) vraiment; sur mon Dieu. § 1) dali Bog Oyczyznę moię uyrzę; dali Bog tego się doczekam. 2) dali Bog nie wiem, nie byłem tam.

dali Bog zdrowie, łaskę. verleiht Gott das Leben, die Gnade. si Dieu donne la vie, la grace. § dali Bog zdrowie, tey pracy dokończę; dali Bog łaskę, wszystko mi się poszczęści.

da mi Bog. Gott wird mir die Gnade geben; ich werde so glücklich seyn. Dieu me fera la grace; je serai si heureux § da mi Bog z tey wybrnąć sprawy; dał mu Bog lasa się dorwać, tego uniknąć nieszczęścia.

dać bisa; dać kata &c. den Henker wird er geben. ouidas! il vous en donnera le diable.

day go katu, day go nieszczęściu. daß dich der Henker. diantre; ventre gris.

daymy to; day to; niech tak będzie gesetzt, wenn es auch wäre. supposé; le cas venant que; et posé que; faites que cela soit; Je mets en fait que cela est; posé que cela soit.

dayże mu tu; pożyczże tu komu. man borge nur einem. on n'a qu'a lui prêter, quand on veut perdre; qu'on s'avise de lui faire crédit.

co dać, to dać. es koste was es wolle. à quel prix que ce soit.

co z nią dadzą? was bekommt man mit ihr? wie hoch ist ihr Braut-Schatz? quelle dot aura-t-on avec elle? combien donnera-t-on en mariage à cette fille?

daszli źle, nie daszli gorzey. es ist nicht gut, wenn man giebet, und noch ärger, wenn man nicht giebet. en donnant on ne fait pas bien, en ne donnant pas on fait pis.

niech dadzą; niech dadzą ieść. laßt Essen geben. qu'on donne à manger; qu'on serve.

dać pić zu Trinken geben. servir à boire.

dać się. 1) sich lassen. 2) sich selbst geben. 3) sich geben, sich ergeben. 4) sich darein ergeben; anheim stellen, überlassen. 5) sich ausstellen, sich aussetzen. 1) se faire; se laisser. 2) se donner, se livrer. 3) se rendre, se soumettre. 4) se resigner, se soumettre, s'abandonner à la volonté, au jugement. 5) s'exposer, se mettre au hazard;

hazard; riſquer. § 1) dać ſię bić; nie dał ſię zwyciężyć; dało ſię trzęſienie w Niemczech uczuć; daie ſię ſłyſzeć, widzieć. 2) dał ſię ſam w zaſtaw. 3) dała ſię, nie dała ſię forteca. *4) daię ſię (zdaię ſię) na Was Pana; na wolą ſię twoię daię. 5) daię ſię na pośmiech, na męki, na prześladowania.

da ſię to. das wird ſich wohl geben. cela ſe ſera avec le tems.

da ſię to widzieć. das wird ſich ausweiſen. nous verrons; cela ſe fera voir.

daie ſię z tym ſłyſzeć. er läßt ſich damit verlauten. on lui a entendu dire cela; à croire ce qu'il dit; il veut faire entendre; il a ſonné mot de cela.

dać ſię odmalować. ſich abmalen laſſen. ſe faire peindre.

dałby ſię za niego na krzyż ogolić. er ließe ſich vor ihn aufhängen. il ſe mettroit en quatre pour lui.

dać ſię znać komu, vid Znam — *dać ſię komu znać.*

Daktyl, *m.* eine Dattel. datte, *f.* fruit de palmier.

daktyl, m. drzewo, palma. ein Palmbaum. palmier, dattier, *m.*

daktyle leśne ſolone, Indyyſkie; Tamaryndy. Tamarinden. des tamarins.

Daktylowy. datteln. de datte. § daktylowa peſtka.

Dal, *f.* / **Dala,** *f.* } wird faſt nur in folgenden Ausdrücken gebraucht. 1) Weite, Entfernung. 2) Ferne, Vertiefung im Gemählde. *hors les expreſſions ſuivantes on ſe ſert rarement de ce mot.* 1) diſtance raiſonnable, éloignement. 2) lointain, loin; éloignement d'un tableau. § 1) w dali ſtoi zamek, gora. 2) w dali wioſkę w leſie odmalował.

z dala. von weiten. de loin. § z dala ſtoſał.

na dalą nadal podać. vertiefen, in der Ferne vorſtellen. renfondrer, renfoncer.

na dalą podanie. Vertiefung. renfoncement, renfondrement; repréſentation dans un lointain.

Dalece, *obſ. adv. vid.* Daleko.

nie tak dalece — iak. nicht ſo ſehr — als. non pas tant — que. § był to człowiek nie tak dalece darami przyrodzonemi iako nabytemi ſławny.

tak dalece że — dergeſtalt daß; ſo daß. ſi bien que; de ſorte que.

tak dalece — ile. inſoweit — als. autant — que; en tant — que.

Daleczki, *adj.* ſehr entfernet. fort éloigné.

Daleczko, *adv.* ſehr weit. fort loin.

Daleki, *adj.* 1) eig. und fig. entfernet. 2) weitläuftig, von Verwandten. 3) weit, groß, von Ländern. 1) *prop. & fig.* eloigné, lointain. 2) éloigné *en parlant de la parentée.* 3) vaſte, grand comme un pays. § 1) wieś daleka od miaſta; daleka do tey wſi droga; daleki mieyſcem, czalem; dalecy ieſzcze ſą od zgody. 2) daleki moy to pokrewny. 3) dalekie przeiechał puſtynie.

dalſzy. 1) weiter. 2) fernerweitig, ferner. 3) weiter, jenſeit liegend, von Ländern. 1) plus éloigné. 2) continué, ſuivant. 3) ultérieur, qui eſt au delà. § 1) dalſzy dom twoy. 2) dalſze iego prace; dalſze liſtu tego materye te były; w dalſzym ſeymu trakcie. 3) dalſze tey rzeki miaſta; dalſze Inflanty.

na (w) dalſzą odłożyć auf die lange Bank ſchieben. trainer en longueur; différer, remettre. § w dalſzą odepchnięta nadzieia.

Daleko, *adv.* 1) weit. 2) fig. ſehr weit. 1) loin; au loin. 2) *fig.* beaucoup, de beaucoup, bien d'avantage. § 1) a daleko do miaſta? 2) daleko nad niego uczeńſzy; daleko chybłeś nauki Apoſtolſkiey.

iak daleko? bis wie weit? jusqu'ou?

daleko od ſiebie. weit von einander. loin à loin. § drzewa daleko od ſiebie ſadzić.

a daleko? a dalekoż to? iſt es weit? y a-t-il loin? eſt-il loin?

daleko to od tego? daleko ztąd dotąd; bynaymniey. weit gefehlt; weit davon. loin de cela; il s'en faut bien.

daleko ztąd. weit von hier. loin d'ici.

nie daleko południe. der Mittag iſt nicht weit. il eſt bien-tôt midi.

z daleka. von weiten. de loin. § z daleka przyiechał.

z daleka to prowadzi. er holet das von weiten her. il reprend cela de loin.

daley, compar. 1) weiter. 2) weiter, fort, mit einem *verbo.* 3) hinter, weiter hinter. 4) länger, von der Zeit. 5) ferner, weiter. 1) plus loin, plus avant, par delà, au delà, plus outre. 2) outre, en continuant; *avec un verbe.* 3) au delà de; plus avant après. 4) de plus longtems. 5) en outre; de plus. § 1) daley wypuścić, urznąć trzeba. 2) daley pracować będę. 3) daley Warſzawy (za Warſzawę) poiechał. *4) daley (dłużey) niźli godzinę mowił. 5) daley mowił i to.

daley co czynić, piſać. czytać. fortſetzen etwas zu thun; fort ſchreiben, fort leſen. continuer à faire, à écrire, à lire.

nu daley. nun weiter fort. ſus, orſus. § nu daley robmy, mowmy.

daley

daley iść. weiter gehen. paſſer outre; aller outre; aller plus loin; avancer.
daley. geht weiter; ſchert euch fort. va te promener; va en un autre endroit.
naydaley, nadaley. am weiteſten, au plus loin.
naydaley iutro. aufs höchſte morgen. tout au plus demain.
Dalekość, *f.* Weite, Entfernung. éloignement, *m.* longue diſtance d'un lieu.
Dalibog, *vid.* Dam — *dali Bog.*
Dalmacya, *f.* Dalmatien, *n.* Dalmatie, *f.*
Dalmat, *m.* ein Dalmat. Dalmat, *m.*
Dalmarycki, *adj.* Dalmatiſch. de Dalmate; de Dalmatie.
Dalmatyka, *f.* langer Prieſter-Rock. dalmatique, eſpèce de chaſuble.
Dalſzy, iſt der *Comparativus* von Daleki. *c'eſt lecomparatif de* Daleki.
Dama, *f.* 2) eine vornehme Frau, eine Dame. 2) Poet. Muſe. 3) das Damenſpiel. 1) Dame, femme de qualité. 2) *poëtiq.* Muſe. 3) jeu de dames. § 1) Dame to zacna. 2) damę umie. 3) darmo wzywam Dam Parnaſkich.
grać w damę (w bierki). in der Dame ſpielen. jouer aux dames.
Damaſzczena. ⎫ Damaſcener-
Damaſzczyna, damaſcena, *f.* śliwa, ⎭ Pflaumen. prune de damas; damas.
Dameſzek, *m.* Dameſzkowany, *vid.* Demeſzek, Demeſzkowany.
Dałoman, *m. vid.* Dołoman.
Dambrowa, *f. vid.* Dąbrowa.
Dan. gegeben beym *dato* in öffentlichen Briefen. donné, *devant la date des lettres publiques.* § dan w Warſzawie R. P. 1761. d. 5. Stycznia.
Dań, *f.* ⎫ 1) Zins, Gabe, Schoß, Tribut.
Danina, *f.* ⎭ 2) Haus-Zins. 3) ein Geſchenk. 4) Lehn-Waare; Lehns-Gebühr. 1) cens, rente, tribut. 2) louage, ce qu'on paye pour une maiſon d'autrui. 3) don, préſent. 4) relief, cens; cens & ſervis; rente Seigneuriale. § 1) Tatarzy co roczną daninę Sułtanowi daią; danina Panu na służb ſześć. * 2) a wieleż dani (myta) muſi do roku dawać. * 3) daninę (podarunek) mu posłać.
Danie, *vid.* Dawanie.
Danie, *f. n.* miarka waga lekarſtwa. Gewicht der Medicamente, ſo viel man davon auf einmahl nehmen ſoll. Doſe, *ſ. f.* le poids de médécine.
Danie zważyć, zemiarkować. (Leczn). die gehörige Doſin bey den Medicamenten nehmen. doſer, *v. a.* doſez exactement cette médécine.
Daniel, *m.* Daniel, ein Manns-nahme 2) ein Dam-Hirſch. 1) Daniel nom d'homme. 2) daim, *m.* (prononcez dain.) § 1) wrzucono Daniela proroka do dołu lwiego. 2) daniel ieſt prętſzy od ielenia.
Daniel ſamica. *f.* die Dannhirſchkuh, *ſ. f.* Daine, *f.* femelle du daim.
Daniele maią rogi płaſkie. die Dannhirſchen haben flache oder platte Geweihe. les Daims ont leur bois plats.
Dank, *m.* 1) Vorzug. 2) Wappenk. Figur eines umgekehrten Lateiniſchen W. 1) préférence, *f.* 2) *Blaſ.* figure d'une W renverſée. § 1) muſiſz mi w tym dać dank; dank mam przed nim, żem ſzlachcic; to mu w pochwalę na wielki dank poydzie.
Dannik, *m. vid.* Hołdownik.
Danny, *adj.* das zu geben iſt; das gegeben werden kann. ce qui eſt à donner; ce qu'on peut donner.
Dany. gegeben. donné.
Dar, *m.* 1) Geſchenk, *n.* 2) Gabe, *f.* Geſchenk, Talent. 1) don, préſent. 2) don, talent, partie. § 1) w dary komu co posłać; dar to koſztowny. 2) forteca nie tak dalece z daru przyrodzenia, iako bardziey ręką ludzką wyrobiona.
darem. umſonſt, ohne Zahlung. gratuitement, § wſzyſtko chce darem.
Darcie, *conf.* Drę. das reiſſen, Zerreiſſen. déchirement; l'action de déchirer.
darcie w wnętrznościach. daß Reiſſen im Leibe. les tranchées, une maladie des inteſtins.
darcie pior. das Feder-ſchließen. l'action d'éplucher les plumes.
Darda, *f.* Wurf-Pfeil, Wurf-Spieß. dard, *m.* ſorte de trait.
** Dardarowy, *adj.* erſchrecklich. épouvantable, tonnant. § krzyknie na niego dardarowym głoſem.
Daremny, *adj.* vergeben, vergeblich, eitel. vein, inutile, frivole. § daremna to nadzieia, praca.
ſtroch daremny, vergebene Furcht. terreur panique.
daremna to. es iſt vergebens. ce ne rien faire que de.
* Daremnie, ⎫ *adv.* 1) vergebens. 2) um-
Darmo, ⎭ ſonſt, unentgeldlich, ohne Geld. 3) unverſchuldet, ohne Urſache. 1) en vain; ſans fruit, vainement, inutilement. 2) gratis, gratuitement. 3) ſans raiſon; pour rien. § 1) darmo pracować ciężko; wſzyſtkie iego kunſzty darmo poſzły. 2) darmo daie lekarſtwa. 3) nie darmo go biłem.
darmo nic. nichts umſonſt. point d'argent, point de Suiſſe; rien ſans profit.

w pot

w poł darmo. halb umsonst; halb geschenkt. à demi gratuitement.
nie darmo to. es steckt was dahinter; es ist nicht umsonst. il y a anguille sous roche; ce n'est pas en vain. § nie darmo to że tam często bywa; ne darmo cię natura nacechowała; nie darmoś się ty łysym, chromym, garbatym urodził.
Darmoiad, *m.* 1) Gast, der nichts zum Kränzchen beyträgt. 2) Schmarutzer. 1) celui qui n'a rien apporté à un repas, à une collation. 2) écornifleur.
Darmomyślny, *adj.* der in der Luft Schlösser bauet, unnütze Gedanken führet. qui a des pensées vaines et inutiles; qui fait des châteaux en Espagne.
Darmopych, *m.* stolzer Mensch ohne Verdienste. un orgueilleux sans mérite,
Darmosilny, *adj.* der sich vergebens bemühet. qui s'efforce vainement.
Darmowski, *n.* im Scherz: der alles umsonst haben will. accepteur. Monsieur qui passe pour l'Accepteur. § Kupniowskiego trzeba a nie Darmowskiego; woli bydź Panem Darmowskim.
*Darmy, *vid.* Daremny.
*Darn, *f.* } Rasen. gazon. § zerzniy
Darń, *m.* } rydlem darnia w dwie ce-
Darn, *m.* } gle; darniem śmierć założyła skronie.
darnie kopać. Rasen graben. peler la terre.
darnem pokładać, słać. mit Rasen belegen; von Rasen aufführen. gazonner.
darn suszony do palenia. } Torf. tourbe,
Darnina, *f.* } motte d'herbes ou de terre qu'on brûle.
Darnisty, *adj.* voller Rasen. fertile en gazon.
Darnowy, *adj.* Rasen-. de gazon.
Darowanie, *n.* das Schenken. l'action de faire un présent; donation.
Darowany, }
Darowny, *adj.* } geschenkt. donné.
Darowizna, *f.* podarunek, *m.* ein Geschenk. don; présent. § darowizną co dostać.
*Darski, rzeski. behänd, flink. agil, souple, léger, ère.
*Darsko, rzesko, *adv.* frisch. agilement.
*Darskość, *f.* rzeskość. Geschwindigkeit, Behändigkeit. agilité, souplesse de corps.
Darty, *adj. conf. Drę.* das sich reißen, abspalten, oder abschälen läßt. qui se laisse déchirer, fendre, ou écorcer; qu'on peut mettre en pièces.
darty iedwab. geschlossene Seite. de la soie épluchée.
darta deska, vid. Dranica.
piora darte. geschlossene Federn. des plumes épluchées.
Daruię, *v. a.* 1) schenken. 2) erlassen. 3) das Leben schenken, Quartier geben. 1) donner, faire un présent. 2) remettre, pardonner, oublier. 3) donner la vie, donner quartier à qu. § 1) daruy (podaruy) mi tę tabakierkę; podaruię mu konia. 2) podarowałem mu dziesięć talerow z długu; daruy mu tę winę; daruy tę urazę dobru oyczystemu. 3) więc cię darowali twym zdrowiem.
*Darzę, *rzy, rzył,* zdarzam. Gedeyen, Glück, Seegen zu etwas geben. faire, prospérer; faire réussir, accorder sa bénédiction. § niech Pan Bog ci tę drogę zdarzy.
darzyć się. 1) gelingen, glücklich ausschlagen. 2) sich schicken; anstehen. 1) réussir; avoir du succès. 2) s'accorder, convenir, aller. § 1) przymuszona się nie darzy miłość; nie zdarzył mu się ten zamysł; obaczę ieźli mi się moia zdarzy praca; nie zdarzyło się to. 2) kiedy szkatuła na suchotę stęka, modne się nie darzą stroie.
Dąsam się na kogo. schnauben; böse seyn. se courroucer, tempêter, se dépiter; se mettre en colère, se fâcher contre qu. lever la crête.
Daszek, *m.* 1) ein Dächlein, Wetter-Dach. 2) klein Hütchen. 3) Gramm. Thon-Zeichen, Circumflex über einem Buchstaben. 1) chapeau; petit toit; auvent, *m.* 2) capeline, *f.* petit chapeau. 3) *Gram.* accent circonflèxe sur une voyelle. § 1) niemasz daszku nade drzwiamy; daszek na słupikach okrągły. 2) daszek Merkurego. 3) litery francuskie *â, ê,* z daszkami w wymowie się przedłużaią.
Daszkowaty, *adj.* 1) von beyden Seiten abhängig. 2) mit einem Circumflex bezeichnet. 1) fait en manière d'un toit; un penchant de deux côtez. 2) *Gram.* circonflèxe. § 1) daszkowate wiadro na kształt księgi w poł otwartey. 2) daszkowate *â* francuskie.
Data, *f.* das Datum. la date. § datę położyć, odmienić, pomknąć.
Datuię, *v. a.* co. datiren. dater; mettre la date à quelque écrit.
Datek, *m.* Gabe, Geschenk. don, présent. § cichy datek więcey zmoże, niźli głośna oracya.
Datny, *adj.* 1) freygebig 2) das gegeben werden kann. 1) libéral. 2) ce qu'on peut donner.
Dawam, *v. a.* co. 1) oft geben. *2) geben, s. daię. 3) zugestehen, einräumen. 1) donner

ner souvent. *2) donner, *vid.* Daię. 3) accorder; concéder.

dawaiący spadek. Gramm. der Dativus. *Gram.* le Datif.

Dawanie, *n.* Danie, *n.* 1) das Geben. 2) Tracht, Gang der Speisen. 1) le donner; l'action de donner. 2) le service; les plats qu'on sert. § 1) ciężki do dawania a łacny do brania, *prov.* 2) przy pierwszym, drugim, trzecim dawaniu (daniu) na stoł.

Dawca, *m.* Geber. donneur, *m.* § dawca wszystkiego dobrego Bog.

Dawiciel, Dusiciel. Würger. étrangleur; celui qui étrangle, qui suffoque.

Dawię, *v. a.* einen würgen; an die Kehle fassen. engoüer; serrer la gorge à qu. prendre un homme à la gorge, le vouloir étrangler. § dawił żyda za gardło, ale nie zadawił; kość mię dawiła.

dawić się. sich würgen. s'engouer; avoir peine à avaler.

Dawienie, *n.* das Würgen. l'action d'étrangler, de suffoquer; engouement.

Dawienko, Dawniuchno, Dawniutenko, *adv.* sehr lang. il y a fort long tems.

Dawno, *adv.* vorlängst; von langer Zeit her. depuis long-tems; il y a long-tems. § dawnoś ty taki, tak leniwy? iuż dawno tego mam sługę; dawnom go nie widział; nie dawno był u mnie.

a dawnoż? ist es schon lange? y a-t-il long tems?

nie dawno. neulich. dernièrement; il n'y a pas long-tems.

nie dawno go widzieliśmy. wir haben ihn ohnlängst gesehen. il n'y a rien que nous l'avons vû.

z dawna, adv. von alten Zeiten her. depuis long-tems, dès il y a long-tems. § z dawna cię kocham; z dawna ten kościoł wystawiony.

Dawność, *f.* 1) Alter, langer Zeit-Verlauf. 2) in den Rechten: Ersitzung, BesitzEignung, Verjährung. 3) Alter deß Amts; die Zeit, da einer seine Würde besessen. 1) ancienneté, antiquité; le long-tems qu'une chose a subsisté. 2) *droit*: prescription, usucapion, *f.* 3) ancienneté; tems qu'une personne est reçue dans une charge. § 1) wie każdy dawność domu tego. 2) dawność mieć za prawo; dawnością trzyma tę maiętność; dawnością używania prawa dostał; przerwać komu dawność trzymania maiętności. 3) kawalerowie nie według dostoyności swoich, ale według dawności czasu od przyięcia w Order zasiadać maią.

Dawny, stary. 1) alt, das vor vielen Jahren gewesen ist. 2) alt, das lange gedauret hat. 1) ancien, enne, antique; qui a été autrefois, qui est depuis long-tems. 2) ancien; considérable par son antiquité. § dawna to moda; dawne czasy. 2) dawny przyiaciel, dawna nieprzyiaźń.

dawny czas że. es ist lange, daß. il y a long-tems que.

Day go katu, *interj. vid.* Dam — *day go katu.*

Dążę ży, *żył.* eilen, eiligst etwas thun. se hâter, s'empresser, se dépêcher. § dążę do ciebie prozbą moią; dążył w tey sprawie.

Dążenie, *n.* das Eilen, die Eile. la hâte; l'empressement.

Dbały, *a. e.* besorgt. wachsam. considéré, attentif. § dbały to człowiek.

*Dbało, bacznie, *adv.* achtsam, mit Bedacht. soigneusement, avec attention.

Dbałość, *f.* baczenie, *n.* baczność, *f.* Acht, Achtung, Achtsamkeit. considération, attention, soin, *m.*

Dbam, *v. n.* o co, stoię o co, achten; fragen, sich kehren, se soucier de; faire attention à; faire cas de. § dba o twoię łaskę; ni ocz nie dba; dbam o to.

nie dbać o kogo. nach einem nichts fragen. se moquer de qu.

*Dębianka, *f.* *Dębionka, *f.* galas. Gall-Apfel. noix de galle; pomme de chêne.

Dębiasty, *adj.* Eichen-ärtig. qui ressemble au chêne.

dębiasty kolor. grün wie Eichen-Laub. le verd de chêne.

Dębię, *v. a.* ein Fell in der Lohe gar machen taner, *v. a.* § cębować skory.

Dębina, *f.* 1) Eich-Wald, Lust-Wald. 2) eine Eiche. 1) chénaye. 2) un chêne.

Dębinny, *adj.* Dębinowy, *adj.* von Eichen-Holz gemacht. fait du bois de chêne. § dębinowa brama. *lepiey*: dębowa.

Dębowy, *adj.* Eichen-. de chêne. § dębowa wić.

Dech, *m. g. Voc. loc.* dechu, *dech, tchu. *D.* dechowi, tchowi. *Inf.* dechem, tchem, der Athem. haleine, *f.* un souffle.

tchu w sobie nie czuie. er ist ganz aus dem Athem. il est tout essoufflé; il est hors d'haleine.

dech zatrzymać. den Athem an sich halten. retenir son vent, son haleine.

Dęcie, *conf.* *Dmę* 1) das Blasen, Wehen, *2) Aushölung. s. Wydrożenie. 1) le souffle; le vent; l'action de souffler. *2) excavation, *vid.* Wydrożenie.

Defal-

Defalkuię, wytrącam. abziehen, abrechnen. défalquer, déduire, *v. a.*

Defalka, *f.* } wytrącenie. Abzug. rabais, *m.* défalquement.
Defalkata, *f.* }
§ bez defalkat czopowe ma bydź wniesione; z kapitalney sumy potrącił i uczynił defalkę.

*Defekt, *m.* niedostatek; *m.* Fehler, Mangel, Unvollkommenheit. faute, *f.* défaut, *m.* imperfection, *f.*

*Defendent, *m.* } der Respondent in einer
*Defendens, *m.* } Disputation. le répondant, soutenant; celui qui défend des théses.

*Defenduię, *v. a.* bronię. respondiren in einer Disputation. répondre; soutenir, defendre une thése.

*Deferuię komu, szanuię, ustępuię. 1) verehren, weichen, nachgeben. 2) anbieten. 1) respecter, condéscendre, céder, obéir. 2) offrir, présenter.

* *deferuię kogo, odnoszę kogo.* denunciren den Gerichten. déférer, dénoncer qu. § deferował to urzędowi.

*Definitor w zakoniech. Rathgeber, des Vorstehers eines geistlichen Ordens. Définiteur, Conseiller du Provincial d'un Ordre.

*Definitorz w zakonach. Raths-Stube in einigen Klöstern. définition; le définitoire, lieu où s'assemblent les définiteurs pour les affaires de l'Ordre.

Dęga, *f.* pręga. eine Schmiele. sanglade, *f.* meurtrissure; marque livide de quelque coup. dąg dęg ma wiele.

*Degraduię kogo; ruszyć, wyzuć, zsadzić, złożyć z urzędu. der Ehren entsetzen. dégrader, priver qu. de sa qualité, de son caractère.

Dek, *g. deku,* } Pasteten-Deckel von Teig.
* Deka. } le couvercle du pâté

Deka, f. 1) Rücken-Decke, Sattel-Decke. 1) der Resonanz-Boden an musicalischen Instrumenten. 3) Blech, Papier, darauf Kuchen gepacken werden. 4) Decke von Blech, als über einem Spring-Brunnen. * 5) Decke über einem Tisch oder Bett, s. Kilim. * 6) ein Dolch, s. Puinał. 1) couverture qu'on met sur le dos ou sur la selle du cheval. 2) table, dessus, chapelle, rose d'un instrument de musique, 3) fer blanc ou papier sur lequel on cuit les gâteaux. 4) couverture de fer blanc, pour couvrir une fontaine. * 5) couverture, housse qu'on met sur les tables, sur les lits, *vid.* Kilim. * 6) poignard, *vid.* Puinał. § 1) Konie i wielbłądy z wiszytemi prowadzone dekami. 2) deka u cytry, u lutnie pod stronami. 3) deka pod kołacze. 4) deka fontanę pokrywa.

deka hełmowa, f. Wappenk. Helm-Decke. *Blason.* lambrequin, *m.*

* *deka, nakrywka, wieko.* Deckel über ein Gefäß. le couvercle d'un vase.

Dekalog, *m.* dziesięcioro Boskie przykazanie. die zehn Gebothe Gottes. le décalogue; les dix commandemens de Dieu,

Dekiel, *m. g. dekla.* Pfannen-Deckel am Schieß-Gewehr, batterie de l'arme à feu.

*Deklamuię; krasomowskie się ćwiczę. sich im Halten der Reden üben. déclamer; s'exercer à haranguer.

*Deklaracya, *f.* Erklärung. Déclaration.

*Declaruię co, obwieszczam, oświadczam się. deklariren, kund thun, erklären. déclarer, faire savoir qu. ch,

*Dekokt, *m.* Decoct. décoction, *f.* § dekokt rozmarynowy (wywarzony rozmaryn).

*Dekret, *m.* wyrok, sąd, skazanie, skaźń. Urtheil, gerichtlicher Ausspruch. le prononcé de l'arrêt; prononciation; arrêt, sentence, ordonnance de juges. § z dekretu Trybunalskiego ma bydź ścięty.

* Dekretowany. verurtheilt. condamné.

* Dekretowy. dem gerichtlichen Ausspruch gemäß. d'arrêt.

* Dekretuię, osądzić. skazać verurtheilen. donner, arrêter une sentence; condamner; prononcer un arrêt contre qu. § dekretowano go na śmierć.

Delata, *f.* Rüge gerichtliche Denunciation. denonciation, accusation devant un Juge. § delatę podać; na delacie koge oddać.

*Delator, *m.* Donieśca. ein Denunciant. dénonciateur; celui qui dénonce.

* Delektuie kogo czym. einen vergnügen. diuertir; donner du plaisir.

delektować się. sich vergnügen, sich belustigen. se divertir; se réjouir; prendre plaisir.

Delfin, *s. m.* pierwszy Krolewicz Francuski. der Dauphin oder Cron-Prinz in Frankreich. Dauphin, *m.* le premier fils du Roi de France.

delfin, m. morska świnia. Meer-Schwein. dauphin, *m.* un poisson de mer.

Delfinat, *m.* prowincya Francuska. Delphinat. le Dauphiné.

Delfinowy, *adj.* des Dauphins in Frankreich. qui regarde le Dauphin en France.

Delfinowa, *f.* krolewiczowa Francuska. die Dauphine, Gemahlinn des Dauphins la Dauphine en France.

Delia,

Delia *f.* ⎫ langer Ober-Rock. furtout, *m.*
Delika, *f.* ⎬ robe qu'on met fur les au-
Deliyka, *f.* ⎭ tres habits.
*Deliberuię. deliberiren. délibérer, mettre en délibération.
*deliberacya, *f.* Berathschlagung. délibération.
*Delicye, *plur.* rozkosz Annehmlichkeiten, Ergötzlichkeiten. les délices, *f. pl.*
delicie to Rzymski. das sind vortreffliche Sachen, ce font des chofes excellentes.
*Delikacik, *m.* papinkarz. Zärtling, Weichling, Wollüstiger. délicat; poule laitée; demoifeau, fluët.
*Delikacki, rozkofzny. zärtlich, weichlich. délicat, douillet; qui fe délicate, qui aime les plaifirs. § delikacki humor.
*Delikactwo, *n.* rozkosz w życiu. Zärtlichkeit, Weichlichkeit. délicateffe, molleffe.
*Delikat, *m.* rozkosznik ein Wollüstiger Zärtling. un douillet, un éffeminé.
*Delikatnie, *adv.* delicat in allen Bedeutungen dieses Worts. délikatement *dans toutes les fignifications de ce mot.* § delikat ie żyie, iada, maluie, pifze.
*Delikatność, *f.* 1) Scharffinnigkeit, Artigkeit. 2) das feinste in einer Wissenschaft. 1) délicateffe, fubtilité. 2) délicateffe d'une fcience.
delikatność sumnienia. Zärtlichkeit des Gewissens. délicateffe de confcience.
*Delikatny, *adj.* 1) zärtlich, leckerlich. 2) delicat, von gutem Geschmacke. 3) zart, niedlich, fein, zart, dünn, subtil. 4) scharffinnig, vortrefflich. 5) empfindlich, damit man behutsam umgehen muß. 1) délicat, douillet. 2) délicat, d'un bon goût. 3) delicat, tendre. 4) fin, fubtil, délicat, excellent. 5) délicat, fenfible, épineux. § 1) gąbka delikatna. 2) delikatne wino, potrawa. 3) płonka delikatna, członki delikatne. 4) delikatny rozum. 5) punkt honoru delikatny.
Delutka, *f.* Ober-Rock ohne Ermel. robe ou jufte-au-corps fans manches.
Demeszek, *m.* damascirtes Eisen. damasquine; damafquinure; ouvrage damasquiné.
Demeszkuię, *v. a.* damasciren. damafquiner.
Demeszkowany, *adj.* damascirt. damafquiné.
Denarek, *m. g. denarka*, dryfus, *m.* ein Drey-Fuß. un trépié.
Denko, *n.* 1) Bodenchen. *2) Deckelchen, f. Wieczko. 1) petit fond dans un vafe. *2) petit couvercle *vid.* Wieczko.

fklanka bez denka, kulawka. Tummelchen: Trink-Glas, so nicht stehen kann. bois-tout, *m.* un verre qui n'a point de patte.
prawda u niego bez denka. er redet selten die Wahrheit. il eft fujet à caution.
Depcę, *v. a. ce, tał.* ⎫ 1) treten auf etwas.
Deptam, *v. a.* ⎭ 2) mit bloßen Füßen etwas treten, eintreten. 3) mit Füßen treten verachten, vernichten. 1) fouler, *v. a.* marcher à deffein fur qu. ch. 2) preffer, paîtrir, preffurer avec des pieds; défoncer; marcher fur qu. ch. fouler aux pieds. 3) fouler aux pieds, annéantir, méprifer. § 1) depce po kwiatach, po iagodach. 2) fzewc, garbarz fkory depce; deptać glinę, kapuftę; iefzcze gron winnich nie depcą (tłoczą). 3) deptać po prawie; zdeptali prawa nafze,
deptać glinę. Leim treten. paîtrir l'argille.
Depozyt, *m.* pokład. Hinterlage, anvertrautes Gut. depôt, *m.*
Depta, *m. et f.* ⎫ ein Treter. fouleur, celui
Deptacz, *m.* ⎭ qui foule.
Deptam, *v. a. vid.* Depcę.
Deptanie, *v. n.* das Treten. l'action de fouler.
Deputat, *m.* 1) ein Abgeordneter. 2) Tribunals-Rath, Tribunals-Deputirter; aus ihnen bestehet das Tribunal, und sie werden von den Woywodschaften und Bißthümern abgeordnet. 1) un député; un délégué. 2) Affeffeur ou Député de Tribunal; chaque palatinat et Evêché les députe pour former le Tribunal. § 1) Deputat chorągwiany, regimentowy: 2) Deputat z Kapituły Krakowfkiey, z Woiewodztwa Krakowfkiego.
*Deputowany, *adj.* abgeordnet. député.
*Deputuię, *v. a.* naznaczam. abordnen. députer, déleguer.
Derbifz ubogi. armer Ritter. pauvre diable; pauvre haire.
Derpfko, *n.* Derpt. Stadt in Liefland. Derpt ville de Livonie.
*Derelikt, *m.* rzecz odbieżana. in den Rechten: verlassene Sache. *Droit:* chofe abandonnée.
Dereń, *n. derenia.* (cornus) Cornel-Baum, Körner-Baum, Herlitzen-Baum. cornouiller un arbre.
Dereniowy, *adj.* Cornel-Baum-. de cornouiller. § dereniowy gay.
Dereniowe iagody. Cornel-Kirschen, Herlitzen. cornovilles, fruit de cornouiller.
Dereniorodny, *adj.* voll Herlitzen-Bäume. plein de cornouillers.
Derefzowaty koń. stichelhaarichtes Pferd; Rappe oder Fuchs, so an den Seiten wenige

nige untermischte weiße Haare hat. cheval rubrican.
Derewnia, *f.* drewnia, *f.* 1) ein hölzern Gebäude. Holz-Boden, Holz-Stall. 1) bâtiment de bois. 2) bucher, *m.* fourrière, *f.*
*Derha, Kilim. Tisch-Decke, Bett-Decke. couverture de table, de lit.
*Descens, *m.* spadek wilgotności. Heilk. Abfluß der Dünste oder Feuchtigkeiten. *médec.* déscente des humeurs. § descens piersiowy.
Deska, *f.* 1) Bret. 2) die Beute; Bret, worauf der Becker den Teig witket. 3) Leichen-Bret. 1) planche, *f.* ais. 2) ais large sur lequel le boulanger paîtrit la pâte. 3) planche mortuaire pour y mettre le mort. § 1) deskami pokładać. 2) deska do gniecienia ciasta. 3) z kobierca na grobową deskę.
o deskę. nach dem Unglück; nur einen Schritt von seinem Untergang. à deux (quatre) doigts de sa perte. § iest od zginienia o deskę nie więcey.
ostatnia deska. letztes Mittel aus einer Gefahr zu kommen. expedient unique, dernière ressource d'échapper un danger. § ostatniey się deski uchwycił.
od deski do deski. durch; von einem Ende zum andern. d'un bout à l'autre. § przeczytałem tę kśiążkę od deski do deski.
przewlekłby go przez deskę, tak chudy. er ist fett wie ein Fisch-Bret. il est maigre comme un squelette, comme un harang soré.
*Despekt, zelżywość. Verunehrung. déshonneur. § despekt komu wyrądzić.
*Despektuię kogo, zelżyć. verunehren. déshonnorer.
*Desperackie, ⎫ *adv.* *na rozpacz.* w (z)
*Desperacko, ⎪ rozpaczy. desperat. ver-
po desperacku, ⎬ zweifelt. deséspérément,
*Desperatnie, ⎭ à la désespérade. § po desperacku się bronił.
*Desperacki, rozpaczny, rozpaczaiący. desperat, verzweifelt, der Verzweiflung ergeben. déséspéré. § desperacki umysł; desperacka obrona.
*Desperacya, rozpacz. die Verzweiflung. déséspoir.
*Desperat, rozpaczeń dr. sp. nia. ein Verzweifelter. un déséspére.
*Desperowany, *adj.* verzweifelt. déséspéré.
*Desperuię, rozpaczam. verzweifeln. déséspérer.
Deszcz, g. *deszczu, dészcza, dżdżu, dżdża.* D. *deszczowi dżdżowi* Voc. L. *deszczu, dżdżu.* Inst. *deszczem, dżdżem.* 1) Regen. 2) Thränen-Guß, Thränen-Fluth. 1) pluye. eau. 2) torrent de larmes. § deszcz tylko ziemię odwilżył, pokropił. 2) płaczliwym się skropiła deszczem.
deszcz wielki. Regen-Guß, Platz-Regen. lavasse, *f.* giboulée, guilée; ondée; onde de pluye; trempe.
deszcz drobny. kleiner Regen. brune; *f.* petite pluye.
deszcz drobny pada. es fällt ein dichter Regen. il bruine; il fait de la bruine; il pleut dru & menu.
deszcz pada; deszcz idzie. es regnet. il pleut; il tombe de l'eau.
w deszcz. in Regen. dans la pluye.
deszcz iak cebrem lał; deszcz iak z konwi się leie. es regnet, als wenn es mit Mulden gösse. il pleut à verse.
z deszczu pod rynę. aus dem Regen unter die Traufe. se cacher dans l'eau de peur de la pluye; tomber de fièvre en chaud mal; tomber de poile dans la braise.
**Deszczonośny, *adj.* Regen bringend. qui apporte de la pluye. § deszczonośna chmura.
Deszczowy, *adj.* dżdżowy, *adj.* Regen-. de pluye.
deszczowa woda, f. Regen-wasser. eaux pluviales.
Deszczka, *f.* ⎫ ein Bretchen. petit ais;
Deszczułka, *f.* ⎭ planchette; *f.* petite planche.
Deto, *adv.* auf eine hohle, getriebene Art. en bosse.
Dętowyniosły, *adj.* wypukły, *adj.* hoch getrieben. de bosse ronde.
Dęty, *adj.* 1) aufgeblasen, aufgeschwollen. 2) hohl getrieben. 1) enflé. 2) bosselé, bossué.
dętą robić robotę. hohle, getriebene Arbeit machen. emboutir, bosseler, bossuer.
dęta i wokalna muzyka. die Instrumental- und Vocal-Music. musique d'instruments et de voix.
*Dewor, *m.* 2) ein Andächtiger. 2) Bet-Bruder, Mucker. 1) un dévot. 2) bigot tartufe, béguin, *m.*
*Dewotka. 1) eine Andächtige. 2) Bet-Schwester, Scheinheilige. 1) une dévote. 2) bigotte; soeur colette; fausse dévote; béguine, *f.*
*Dezertaty, dobra spustoszone, odbieżałe. öde, verlassene Landgüter, die nicht mehr gebauet werden. villages desertés; terres abandonnées, qu'on néglige, qu'on ne cultive plus.
Dezertor, *m.* zbieg. Ueberläufer. déserteur, *m.* un transfuge.

Diabeł,

Diabeł, *m.* Diaboł. der Teufel. le diable. § rożnie diabła maluią.
Diabełek, *m.* } Teufelchen. diablotin, pe-
Diablik, *m.* } tit diable.
Diabelski, *m.* teuflisch. diabolique, *adj.* c.
Diablica, *f.* ein böses Weib. diablesse de femme; furie, megère, *f.*
Diablik, *m. vid.* Diabełek.
diablik, f. m. ziele. vid. *Gwiazdeczki ziele; Obrazki ziele.*
Diament, *vid.* Dyament.
Diurnał, *vid.* Dyurnał.
*Diacheł. } Henker, Kuckuck. diantre,
*Diasek. } diable. § po diaskas tam chodził.
po diaska go chwalisz. zum Henker, du lobest ihn doch. diantre vous le loués donc.
po diaskaś uczynił. du hast es schlecht gemacht. parbleu vous avez mal fait cela.
do diaska z tym błaznem. zum Henker mit diesem Narren. au diantre soit le fou.
Dla, *pr. g.* 1) vor. 2) um, wegen; halben. 3) eines wegen; aus Liebe zu. 1) pour; par dévers. 3) par, pour; a cause de. 3) pour, pour l'amour, en faveur, en considération de qu. § 1) dla siebie to otrzymał; dla brata to kupiłem; pisze dla mnie. 2) dla boiaźni i niezgod nie stanęły seymiki; dla przyiaciela nowego nie opuszczay starego; *prov.* dla zbogacenia się niesłuszności się dopuszcza; dla godności i nauk sławny; dla obyczaiu, dla zwyczaiu to czynię; dla uciechy, dla rekreacyi tam poydę. 3) dla oyczyzny życie położył; dałby się dla niego ukrzyżować.
dla tego, przeto, temu. darum. c'est pourquoi; c'est pour cela.
dla czego? czemu? warum? pourquoi? par quelle raison?
wszystko czynię dla przyiaźni. der Freundschaft wegen thue ich alles. je fais tout par amitié.
*Dłabię, *v. a.* } *i, ił.* 1) würgen. 2) quet-
Dłabię, *v. a.* } schen; zusammen drücken. 1) engoüer; serrer la gorge à qu. 2) écraser, presser, serrer.
Dłoń, *f.* 1) die flache oder ausgestreckte Hand. 2) eine Hand breit. 1) l'avant-main; le plat, la paume de la main; une main étendue. 2) une paume; la hauteur du poing fermé. § 1) dłonią kogo uderzyć, dłoń na piasku wyrażam. 2) na dłoń szeroki; na dwie dłonie w szerz, w miąsz.
dłoń cała w miesz. Theil der Hand zwischen den Fingern und Hand-Wurzel. le metacarpe, partie de la main entre les doigts & le poignet.
dłoń spodnia, f. die innwendige Fläche der Hand. la paume, le dedans de la main.
dłoń zwierzchnia, f. die Ober-Fläche der Hand. le haut de la paume, *m.*
dłoni dołek. Grube in der inwendigen Hand-Fläche. fossette dans la paume.
**Dłoniatonogi, *adj.* flachfüßig; Gänsefüßig. plat et large; qui a les pieds en patte d'oie. § dłoniatonogie gęsi, kaczki.
Dłoniowy, *adj.* 1) zur flachen Hand gehörig. 2) Hand breit. 1) de paume de la main. 2) haut ou large d'un poing fermé. § 1) dłoniowa prąszka. 2) dłoniowa szerokość.
Dłoto, *n.* ein Meißel. ciseau, *m.* fermoir, *m.* ciselet, *m.*
dłoto śznicerskie; n. rylec. Grab-Meißel. Grab-Stichel. burin; *m.* poinçon, *m.*
Dłubacz, *m.* drożyciel, *m.* 1) Aushöhler. 2) Petschier-Stecher; Kupfer-Stecher. 1) celui qui creuse un arbre, une pierre. 2) graveur de cachet; graveur en taille douce.
Dłubaczka, *f.* Hippe, Heppe ein Garten-Messer. 2) Zahnstecher. 3) ein Balbier-Spatel. 1) serpette, *f.* 2) un cure-dent. 3) espatule de chirurgien.
Dłubam, *v, a. vid.* Dłubię.
Dłubanie. das Aushöhlen, Ausgraben, das Stechen in Holz oder Stein. gravure, *f.* l'art ou l'action de creuser, de graver.
Dłubanina, *f.* 1) das Aushöhlen, Ausgraben. 2) ausgehöhlte, gestochene Arbeit. 3) Klauberey; langwierige Arbeit. 1) gravure, *f.* sculpture, *f.* 2) ouvrage creusé, gravé, ciselé. 3) travail ennuyant, qui dure long-tems.
Dłubię, *ie, ał.* 1) aushöhlen, ausgraben, graben, stechen. 2) knaupeln, stochern. 3) beklauben, belesen. 4) zaudern, langsam arbeiten. 1) creuser, graver, ciseler. 2) curer, groviller, nettoyer. 3) ronger un os. 4) tarder; travailler lentement. § 1) dłubię drzewo, pięknie obrazy. 2) dłubać w nosie, w zębach. 3) odłub to skrzydełko. 4) insza robić, insza dłubać.
dłubać w mieszku. einen Beutel bemausen. mal manier, piler la bourse de qu.
Dłubiuch, *m.* Ohr-Löffel. un cure oreille.
Dług, *m.* Schuld, *f.* Geld-Schuld. dette, *f.* § dopłacił ostatniego długu; wypłaca długi; wybiera sobie winne długi; upomina się u mnie długu swego; dług swoy spuszczam komu.
utonął w długach; długow ma iak włosow na tbie; ma wiele długow. er steckt über den Hals in Schulden. il est fort endetté; il est endetté par dessus la tête.

dług idzie w długą. die Schulden pflegen in die lange Harre zu kommen. les dettes se trainent ordinairement en longueur; on est fort long à payer.
dług zapłacić naturze. die Schuld der Natur bezahlen. mourir; païer le tribut à la nature.
Długi, *a. e.* 1) lang. 2) lang, verdrießlich. von der Zeit. 1) long. 2) long, grand, ennuyant, qui tarde beaucoup, *en parland du tems.* § 1) długie lata; przez długi czas bylem u niego; długie w tym mieście ulice; długi to ogrod; płaszcz dłuższy łokciem, piędzią. 2) sobota dłuższa niż niedziele, *prov.*
padł iako długi. er ist in die Länge hin gefallen. il est tombé tout de son long, tout plat.
barzo mi czas długi. die Zeit wird mir sehr lang. je trouve le tems grand; le tems me dure.
w długą, adv. auf die lange Bank. en longueur. § idzie w długą ta zabawa; w długą mię to chcesz zawieść.
w długą to poydzie. das wird auf die lange Bank kommen. l'affaire tirera en longueur; cela ira en longueur.
Długo, *adv.* 1) lang, eine lange Zeit. 2) lang, auf eine lange Art. *3) weit, s. Daleko. 1) long-tems; durant un long-tems; longuement. 2) de long; d'une manière longue. *3) loin, *v.* Daleko. § 1) długo się namyślay, a prętko czyń; *prov.* długo się dobre pamięta a złe dłużey; długo żyie, kto dobrze żyie; długoby o tym mowić; dłużey tu nie będzie. 2) długo się nosi; długo ogon koniowi spuścić.
śpi długo na dzień. er schläft bis an den lichten Morgen. il dort la grasse matinée.
długoż? wie lange? bis wie lange? combien de tems? jusqu' à quand?
długoż tego będzie? a długoż to będzie trwało? wie lange wird das dauren? machet fort. combien de tems vous faut-il encore; dépêchez-vous.
niemam dłużey czasu. ich habe nicht länger Zeit. je n'ai plus de tems.
długo u mnie nie byłeś. du bist nicht lange bey mir gewesen. vous n'avez pas été long-tems chez moi.
dawno u mnie nie byłeś. es ist schon lange, daß du nicht bey mir gewesen bist. Il y a long-tems que vous n'avez pas été chez moi.
iak długo mu się spodoba. so lange es ihm gefallen wird. tant qu'il lui plaira.
iak długo człowiek młody. so lange der Mensch jung ist. tandis qu'on est jeune.

Długoletni, *adj.* vieljährig. qui dure beaucoup d'années.
Długoletnie, *adv.* durch viele Jahre. par une longue suite d'années.
Długołétrniość, *f. f.* Menge von vielen Jahren. longue suite d'années.
Długomowiec, *f. m.* (pogar). der zulange Rede hält. Harangueur, *f. m.* (par mépris).
Długomownie, *adv.* mit weitläuftigen Worten. prolixement; d'une manière diffuse.
Długomowny. weitläuftig im Reden. prolixe, long, étendu, diffus.
Długomowność, *f.* Weitläuftigkeit im Reden. prolixité d'un discours; long discours.
Długonogi, *adj.* langbeinig, storchbeinig. qui a les pieds longs.
** Długopłynnie, ** Długopotomnie, ** Długopomnie, *adv.* in vielen Jahren. dans beaucoup d'années.
**Długopłynność, *f.* **Długopomność, *f.* **Długopotomność, *f.* spätes Alter; viele Jahre. une suite d'annes; longue durée; suite de beaucoup d'années; des siécles entiers.
**Długopłynny, **Długopomny, **Długopotomny, *adj.* spät. vieljährig vieux; de beaucoup de siecles. § długopłynne następuiących wiekow lata.
Długoręki, *adj.* mit langen Händen. versehen. qui a les mains longues.
Długość, *f.* die Länge der Zeit oder einer Sache. le long, la longueur du tems ou d'une chose. § długość wieczności nieskończona; długość muru, ulicy; długość choroby.
Długosz, *m.* ein langer Mensch. un escogrife; homme fort grand;
Długosz, *f. m.* Jmie familiy szlacheckiey y Historyka Polskiego. Dlugosch, Name eines adelichen Hauses, und eines Polnischen Geschichtschreiber. Dlugoche, *f. m.* nom d'une noble maison et d'un Historien Polonois,
długosz Indyyski. (flos Africanus) in den Garten: Indianische Nelken-Blume. oeillet d'Inde qu'on cultive aux jardins.
długosz, f. m. ziele, czerwony korzeń. (onosma) rothe Ochsen-Zungen-Kraut. onosma, *f. m.* orcanette, *f.*
Długoszczęśliwy, *adj.* glücklich durch viele Jahre. heureux par une longue suite d'années.
Długoszyi, *m.* langhälsig. qui a un long cou.
**Długotrwale, **Długowiecznie, } *adv.* długoletnie. durch viele Jahre. par un long espace de tems.

**Długotrwałość, *f.* } spätes Alter; späte
**Długowieczność, *f.* } Jahre, lange Dauer. longue durée; longue suite d'années; des siècles.
**Długotrwały, *adj.* } vierjährig, spät,
**Długowieczny. *adj.* } dauerhaft. qui dure fort long tems; de longue durée, qui dure toujours. § niech ręka Boska Was Panu przy długowiecznym życiu wszelakiego udziela błogosławieństwa.
Długowłosy, *adj.* langhärig. 2) rauch, haarigt am Leibe. 1) qui a une longue chevelure. 2) velu, pelu.
Dłuż, *f.* } 1) die Länge einer Sache. 2)
Dłuża, *f.* } Schnur der Zimmerleute, Gärtner. 1) le long, la longueur d'une chose. 2) cordeau, les écharpes, *f. pl.* ligne dont se servent les jardiniers, les charpentiers.
na dłuż. adj. in die Länge. de long; au long. § trzy łokcie na dłuż, a ieden wzwyż.
w dłuż; podłuż, adv. & pr. g. 1) längst einer Sache, in die Länge. 1) de long; au long. 2) de long. § 1) w dłuż rzeki z obu stron są lasy. 2) w dłuż budować.
Dłużce, *plur.* Wurf-Riemen; lange Gefäße; lange Falken-Riemen, Geschütz. créance, lanière, jet, long de cuir dont on se sert pour tenir l'oiseau de proie.
*Dłużę co, *ży. żył.* lang machen, verlängern. alonger, *v. a.*
dłużę się. in Schulden fallen. s'endetter. § zadłużył się bardzo.
dłuży mi się czas. die Zeit wird mir lang. le tems me dure.
Dłużeię sich verlängern, lang werden. devenir long; s'alonger.
Dłużen, *adj.* schuldig. qui doit.
dłużenem mu talar. ich bin ihm einen Thaler schuldig. je lui dois un écu. § dłużna mi też; dłużeń mi.
Dłużey, *adv. conf.* Długo. länger. plus long-tems.
Dłużmiernica, *f. f.* Meßk. Meßtischlein, *n.* Meßruthe, *f.* ein mathematisches Instrument. die Länge auszumessen. planchette, *f.* verge, *f.* perche, *f.* Instruments dont on se sert dans la Longimetrie.
Dłużmiernik, *f. m.* Meßk. Ausmesser der Länge. (*geom.*) mesureur de la Longueur.
Dłużmiernistwo, *f. m.* Meßk. Kunst, eine Länge zu messen. Longimetrie, *f. f.* (terme d'art)
Dłużnik, *m.* Schuldner, Schuldmann. débiteur. § dłużnika o dług napomnieć.
od złego dłużnika i plewy bierz przysłowie. von einem bösen Schuldner muß man auch Haber-Stroh nehmen. il faut tirer d'une mauvaise paye ce qu'on peut. *prov.*
Dłużny, *vid.* Dłużen.
Dma, *f.* Sturm-Wind. bourrasque, *f.* orcan, *m.* un orage. § sroga dma okręty rozniosła.
**dma, f. dna, f.* Hüftweh, *n.* sciatique, *f.*
Dmę, *v. n. dmie dął, dęli.* 1) blasen, wehen als der Wind. 2) blasen, aufblasen 1) souffler, venter. 2) bouffer; enfler, remplir de vent. § 1) wiatr dmie srogi. 2) wiatry dęły żagle; dmę w pęcherz.
Dmucham, *v. m. F. dmuchnę.* 1) mit dem Maule blasen. 2) vom Winde: gehen, blasen, wehen, anwehen. 3) entspringen, entkommen aus einer Gefahr. 4) schmeißen einen Hieb geben. 1) souffler. 2) souffler, venter. 3) gagner un lieu sûr; échapper un danger. 4) frapper; donner un coup. § 1) dmuchać na polewkę; dmuchnął w ogień. *2) wiatry na winnicę dmuchaią (wieią). 3) ze strachu do lasa, do domu dmuchnął; dmuchnął czym prędzey z tey trwogi. 4) dmuchnąłem go w pysk; przez zakład go dmuchnął.
dmuchnąć w ucho komu co ma mowić. einem ins Ohr blasen, was er reden soll. souffler aux oreilles de qu; suggérer à quelqu'un ce qui doit dire.
dmuchac, chuchać w ręce. in die Hände blasen. souffler aux doigts.
dmuchnąć warcab. einem Damen-Stein blasen. souffler un pion.
dmuchniyi zaraz będzie. das läßt sich blasen, leicht machen. il n'y a qu'à siffler & remuer les doigts.
Dmuchanie, dmuchnienie, *n.* das Blasen, das Wehen. soufflement; un souffle. § iednym dmuchnieniem karty ze stołu zdmuchnął; dmuchnieniem ruchomy.
Dmuchawka, *f.* rura do kulek przedmuchnienia. ein Blase-Rohr. une sarbacane.
Dna, *f.* Hüft-Weh, Lenden-Zipperlein. sciatique; *f.* goutte qui vient aux hanches.
Dnieie, *bezosob.* świta. tagen. commencer à faire jour; poindre. *v. r.*
Dniestr. *m.* Niestr, *m.* Dniester, ein Fluß bey der Wallachey. le Dniestre ou Tyra, un fleuve de Valaquie.
Dniowy, *adj.* Tages-. de jour. § blask i świt dniowy.
Dno, *n.* 1) der Boden in einem Gefäß. 2) Grund eines Flusses. 3) Grund, Boden eines Zeuges. 4) Schiff-Boden. 5) fig. Boden, Grund-Suppe. 1) fond de vase, de

de futaille. 2) fond d'un fleuve. 3) fond d'étoffe. 4) fond de cale. 5) *fig.* fond; bas. § 1) beczka bez den obudwu; dno sita. 2) dno rzeki piaszczyste; grąznie na dno morskie; twarde dno w gruncie. 3) materya na farfurkowym dnie w kwiaty drobne. 4) nawy dno. 5) zginęli dobrzy lub na dnie co się zostało.

dno wprawić den Boden einsetzen. renfoncer, enfoncer un vaisseau; mettre un fond à une futaille.

do dna wypić. bis auf den letzten Tropfen austrinken. boire tout.

so iakoby dna nie miał. Er frißt als wenn er keinen Boden hätte. il avale tout; il est impossible de l'assouvir.

dno włoszku. Boden im Bett. les fonçailles *f. plur.* la goberge.

dno oka. Anat. die Retine, das netzförmige Häutlein im Auge. *anat.* rétine, *f.* le fond de l'oeil.

Do, *pr. g.* 1) an. § pisałem do brata.
2) nach. à, pour. § pisz do Lipska, do Polski; poiadę do Warszawy.
3) zu. à, au. auprès de. § idź do Oyca, do Matki; zapozwał go do Trybunału.
4) in. à, dans, en. § włoż to do wody; idź do izby; wzięty do nieba; poydę do kościoła; włoż to do kieszem; syn do szkoł chodzi; do miasta wiechał.
5) für eine Kranckheit. contre, à, pour une maladie. § do oczu, do febry, do tey choroby lekarstwo.
6) zum, zu einem Gebrauch. à, pour un usage; pour. § pioro do pisania, do rysowania; szczotka do szat, do trzewikow.
7) zu vor. pour, à. § do ręki moiey rękawica; do urzędu tego to człowiek; ani do zwady; *prov.*
*8) zu Wein, zu Bier 2c. au vin, à la bierre &c. § poydźmy do wina, do gorzałki (na wino, na gorzałkę).
9) bis an. jusqu' à. § do zapłaty będę ten zastaw trzymał; do piątku czekać będę; poydź ze mną do bramy; do połnocy, do dnia ieść, pić; do gardła się naiadł; odłożono sesyą do iutra; do kolan woda; do pasa breda; do połgoleni suknia; do krwie biczować; do śmierci twoim zostaię sługą.
10) bis an den letzten. jusqu'au dernier. § do pieniążka przegrał; do groszа wydał; do gruntu zburzyć miasto; do słowa powiem co do mnie mowił.
11) auf, von Stunden. à, *en parlant des heures.* § poł do dwunastey.

w poł do pierwszey. es ist halb eins. il est midi & demi.

kwadrans do trzeciey. ein Viertel auf drey. deux heures et un quart.
12) in, von der Zeit. dans, par, *en parlant du tems.*

do roku, miesiąca raz, dwa razy. jährlich, monatlich ein, zwey mahl. dans un an, (par an, annuellement) dans un mois une fois, deux fois.
13) mit. avec.

do żelaza, do srebra to? wird das mit Eisen, mit Silber. gemacht? fait-on cela avec du fer, avec de l'argent?

* * *

Do, *pr. insep.* diese *Praepositiоn* gibt den *verbis* folgenden Bedentungen: *cette préposition donne aux verbes les significations qui suivent:*
1) eine Vollendung, nehmlich vollends, aus, zu Ende. une action finie, un accomplissement; entièrement; tout-à-fait; donner la dernière main à qu. ch.

damalować. ausmahlen. achever de peindre.

dopiiać austrinken. vuider; boire tout.

dograć. ausspielen, das Spiel endigen. finir le jeu.

domawiać. ausreden. achever de parler.

dochować. vollkommen erziehen. élever entièrement.

2) vollends an eine Stelle, an einen Ort; vollends nach. jusqu'à un endroit.

dociąć bis an etwas hauen. tailler jusqu'à.

dociągać, dociągnąć. bis an etwas anziehen. tirer jusqu'à.

doieżdżać. bis nach dem Orte hinfahren. partir jusqu'à.

dochodzić. bis an etwas gehen. aller jusquà.

doprowadzić. führen bis an. conduire jusqu' à.

3) er, so lange bis. jusqu'à ce que.

dożyć. erleben. vivre jusqu' à ce que; parvenir à; vivre jusqu'à.

dobywać. zu erobern suchen; belagern. assiéger; tâcher à prendre, à remporter.

dobyć od dobędę. erobern. emporter prendre.

dosięgać. erlangen; erreichen. atteindre.

dogonić; doścignąć, od doścignę. einholen. atteindre, joindre.

4) bey einem *reciproco*: kriegen, bekommen; er. *devant les verbes reciproques:* avoir, obtenir, gagner, recevoir à force de.

dopiiam się choroby. sich eine Krankheit an den Hals saufen. recevoir une maladie à force de boire.

dosłużyć się czego. mit Dienen etwas erwerben. gagner qu. ch. à force de servir.

5) zu, mehr zu. plus, d'avantage.

dodać od Dodam. zugeben, mehr zugeben. ajouter, donner plus.

dolać od Doleię. zugießen. verser d'avantage.

Doba, *f.* 1) Zeit, Weile. 2) Gelegenheit. 3) Ansehen, Lage, Beschaffenheit. 1) tems, loisir. 2) occasion. 3) situation, état, plis. § *1) doba pogodna (pogoda; czas pogodny). 2) nie ma do tego doby. 3) interesa Polskie inszą dobę wzięły.

Dobadywam się, *v. m. F. dobadam się.* ergründen, erfahren, erfragen. approfondir, pénétrer, s'enquérir, découvrir, apprendre. § dobałem się tey rzeczy; dobadać się i słowka na nim nie mogłem.

Dobiegam, *v. m. F. dobiegnę.* 1) einen einholen. 2) kommen, laufen bis an. 3) zu einem springen, auf eine kurze Zeit gehen. 1) joindre, atteindre quelqu'un. 2) parvenir, courir à quelque chose. 3) faire la course; aller pour un moment. § *1) nie mogłem go dobiec, (doścignąć). 2) dobiegłem do kresu. 3) pod czas obiadu dobiegłem do przyiaciela moiego.

Dobieganie, *n.* dobiegnienie, *n.* 1) die Erreichung mit Gehen, Laufen. 2) das Ende des Laufes. 1) l'action de joindre, d'atteindre. 2) la fin de course.

Dobieram, *m. m. F. dobiorę.* 1) kommen, reichen bis auf den Grund. 2) vollends wegnehmen. 3) wählen, erwählen. 4) halten den Tact. 1) venir, pénétrer jusqu' au fond. 2) prendre le reste. 3) choisir, élire. 4) tenir la mésure. § 1) dobrał gruntu; nie dobierze do dna. 2) nieprzyiaciel dobrał ostatka. 3) dobiorę sobie przyiaciela; dobrali sobie Pana przez elekcyą; dobierz sługi sposobnego. 4) dobierać taktu w tańcowaniu.

dobrać komu do żywego. heftig, empfindlich beleidigen. piquer jusques au vif.

dobierać się. sich wenden, sich halten zu einem, an etwas. se tenir, s'attacher, courir à qu. § dobiera się od strachu do kupy.

wierzchu się dobrał. er kam in die Höhe. il gagna le haut, le dessus.

Dobierka, *f.* Bier-Würze, so man in den Brau-Kessel gießt. assaisonnement, *m.* apprêt de la bierre qu'on verse dans le brassin ou la chaudière.

Dobiiam, *v. m. F. dobiię.* 1) vollends todt schlagen; den Rest geben. 2) die übrigen niedermachen. 3) einen geprügelten vollens ausschmieren. 4) vollends einschlagen, als einen Nagel. 1) tuer, assommer celui qui est aux'abois; achever qu. 2) tuer, massacrer le reste de gens. 3) battre d'avantage; battre comme il faut celui qui est déja battu. 4) chasser entièrement un clou. § 1) dobił wołu nie dobrze uderzonego. 2) dobiliśmy na pogoni nieprzyiacioł. 3) dobiłem mu skory. 4) dobiy gożdzia tego, tego pala.

dobiiam się czego. 1) erfechten, mit dem Degen erwerben. 2) heftig streben. 1) combattre; gagner, acquérir; remporter par les voies de son courage. 2) aspirer, briguer; tâcher d'avoir. 2) dobiia się tego urzędu.

dobiiać się. fechten, trachten zu erlangen. tâcher d'acquerir, de remporter.

dobię się. erfechten. acquérir, remporter.

Doboss, *m.* Trommelschläger. tambour, un soldat qui bat la caisse.

dobosz do kotłow; palkierz. Paukenschläger. timbalier, *m.*

Dobra, *vi. vid.* Dobro — *dobra.*

Dobrany, *adj.* ausgesucht. choisi; recherché. § dobrane do przeniknienie serca słowa.

kluczdobrany. ein Nach-Schlüssel. fausse-clé, *f.*

Dobrnąć, *F. dobrnę.* ergründen. approfondir; penétrer jusqu'au fond. § łacno dobrnąć tego gruntu, zkąd wynurzone są sekreta.

Dobro, *f. n. g. dobra, d. dobru.* 1) das Gute; ein Wohl. 2) Wohl, das beste, Nutzen. un bien, une chose souhaitable. 2) utilité, bien, profit. § 1) w tym samym iedno założy dobro. 2) dobrem to będzie.

naywyższe dobro. n. das höchste Gut. le souverain bien.

dobra, n. plur. 1) Güter, Land-Güter. 2) Habe, Vermögen. 1) terre bien considérable qu'on a à la campagne. 2) les biens, substance; les facultés d'une personne. § 1) dobr swoich, na dobra swoie wyiechał. *2) dobra (maiętność) ruchome nieruchome.

Dobroć, *f.* dobrota, *f.* 1) Güte, Gütigkeit. 2) das Gute an einer Sache; die Güte. 1) bonté; la faveur; grace. 2) le bon d'une chose; bonté; bonne qualité. § 1) tę dobroć mi wyświadczoną dożywotnie wysławiać będę. 2) dobroć i złość tey wody ta iest; dobroć żelaza.

**Dobroczyńca, *m.* Wohlthäter. bienfaiteur.

Dobroczynność, *f.* Gutthätigkeit, Wohlthat. bonté, bienfaisance, *f.* bienfait, *m.*

Dobroczynny, *adj.* gutthätig. bienfaisant; qui aime à bien faire. § dobroczynny Boga naśladuie; dobroczynną całuię rękę.
Dobrodziey, *m.* 1) Wohlthäter. 2) Patron, Hochgeehrter Herr, Titel, den man einem Edelmann, auch einem ansehnlichen Bürger zu geben pflegt. 1) bienfaiteur, bienfacteur. 2) Monsieur, *titre qu'on donne à un gentilhomme et à un bourgois distingué.* § 1) dobrodzieia szanuy, *prov.* 2) a iest Dobrodziey w domu; Wielmożny Mości Panie i Dobrodzieiu; Mości Dobrodzieiu.
Dobrodzieyka, *f.* 1) Wohlthäterin. 2) Madame, Titel vornehmer Weiber. 1) bienfactrice, bienfaitrice. 2) Madame; *titre d'une Dame.* § 1) iako dobrodzieykę moię kochać, szanować ią będę. 2) pokłon się dobrodzieyce ode mnie; Wielmożna Mościa Panno i Dobrodzieyko.
Dobrodzieiow (y), *adj.* dem Herrn zugehörig. de Monsieur. § suknie to są dobrodzieiowe (Pańskie).
Dobrodzieyski, *adj.* des Wohlthäters. de bienfaiteur.
Dobrodzieystwo, *n.* Wohlthat. un bienfait. § wziąć dobrodzieystwo iest woi- ność utracić.
dobrodzieystwo prawne. Rechts-Wohlthat. un bénéfice de droit.
Dobrogost, *m.* Bonaventura, ein Manns-Name. Bonnaventure, *m.* nom d'homme.
Dobrorzeczę, *v. n. czy, czył.* gutes nachsagen, reden. bien dire; dire du bien, parler avantageusement de qu.
Dobrorzeczenie, *f. n.* gute Worte. des paroles polies.
Dobrorzeczliwie, *adv.* mit guten Worten. d'une maniere bien-disante.
Dobrorzeczliwy, *adj.* der Gutes nachsaget. bien-disant.
Dobrotliwie, *adv.* gutthätig, gütig. d'une manière bienfaisante.
Dobrotliwość, *f.* Gutthätigkeit, Wohlthat. bienveillance; bonté, benignité; bienfait.
Dobrotliwy, *adj.* gutthätig. bienfaisant.
Dobrowolnie, *adj.* freywillig, gutwillig. de soi même; de bon gré; volontairement, volontaire. § dobrowolnie co czynić: dobrowolnie zginął.
Dobrowolność, *f.* Gutwilligkeit, *f.* bonne volonté; complaisance, facilité, spontanéité, bon gré.
Dobrowolny, *adj.* freywillig, gutwillig. volontaire; qui se fait de bon gré; spotanée.
dobrowolny człowiek. gutwilliger Mensch. homme de bonne volonté.
dobrowolna droga. freye Land-Straße. le grand chemin.
Dobrucham, *v. a.* kogo. besänftigen. appaiser, adoucir.
Dobry, *adj.* 1) gut. 2) tugendhaft. 3) gut, redlich. 4) gütig, gut, nicht zornig. 5) glücklich, gut, als eine Stunde. 6) gut, dienlich vor eine Krankheit. 7) gut, wohl gesetzt, wohl verfaßt. *8) groß, s. Wielki, Spory. 1) bon. 2) bon, honnête, vertueux. 3) bon, sincère, franc. 4) doux, humain, bon, indulgent. 5) bon, heureux, favorable comme une heure. 6) bon contre une maladie; sain, salubre. 7) bon, ingénieux, beau. *8) grand, gros, *vid.* Wielki, Spory. § 1) dobry koń; dobra książka; dobre piwo lecz lepsze wino. 2) dobry dobremu sprzyia; dobry o każdym dobrze rozumie; dobry zawsze dobry; dobrych mało; dobrych naśladny. 3) dobry to człowiek; dobra to Panna. 4) dobry Pan na mnie; nie iestem dobry na niego. 5) na dobry czas, na dobrą chwilę, godzinę co zacząć. 6) ta wodeczka dobra do oczu; dobre to lekarstwo od kolki, od febry; dobre ziele na głowę, na zębow bolenie. 8) dobra łacina; list dobry: mowa dobra.
dobry dzień. ein schöner Tag. un beau jour.
dobry dzień Mości Panie. guten Morgen mein Herr. bon jour Monsieur: je vous donne le bon jour. § dobry wieczor; dobra noc.
dobrą noc powiedzieć. gute Nacht sagen. dire la bonne nuit.
w dobry rok się rodził. er ist gesund, wohl bey Leibe. il est dans un parfait embonpoint; il est gras & gros.
dobra nasza; dobra rzecz nasza. unsere Sache stehet wohl. nos affaires ont un bon train. § dobra wasza, lepsza nasza.
dobre. das gute, das beste an einer Sache. le bon; ce qui est de meilleur. § zażyłeć dobrego, skosztuy też i złego; *prov.* niech się to w dobre obroci.
na dobre wyniść. gut ausschlagen; ein gutes Ende nehmen. faire, avoir une bonne fin; réussir. § na nic dobrego im to nie wyszło.
za dobre mieć, przyiąć. vor gut halten, befinden. trouver bon; approuver, sembler bon.
za dobre mienie, Genehmhaltung. approbation, *f.* ratihabition, f.

lepfza ich niż nafza. fie find beſſer dran, als wir. ils ſe trouvent mieux que nous; ils font en meilleur état que nous.

w lepfze przemienić. in einen beſſern Stand verwandeln. changer en mieux, en meilleur état.

coż mi to naylepfzego mowifz. du könnteſt mir was angenehmeres ſagen. vous me pouviez dire une plus agréable nouvelle.

coż mi to naylepfzego czinifz. du erweiſeſt mir damit keinen Dank. vous me rendez un mauvais office; vous me donnez un tour de reins.

lepfza fię niedziey, vulg. alles geht gut von ſtatten. tout va de mieux en mieux.

Dobrze, *adv.* 1) gut. 2) recht, richtig. 3) es iſt gut, recht wohl, wenn man antwortet. 4) ganz wohl, ganz leicht, bey einer Zahl. *5) kaum, ſobald; nur. 6) ſpät, als in die Nacht. 7) gut, bequem. 8) zu rechter Zeit. 1) bien, 2) bien, juſtement. 3) vous ferez fort bien, *quand on répond.* 4) fort bien, facilement, *avec un nombre.* 5) à peine, auſſitôt que. 6) fort tard, fort avancé. 7) bien, commodément, à ſon aiſe: 8) à tems; juſtement quand il faut. § 1) dobrze ſię obchodzi ze mną; u matek wſzyſtko dobrze; dobrze to ſprawił; dobrze mowi, piſze, czyni. 2) dobrze liczone pieniądze. 3) czy piſać do niego? dobrze. 4) zmieſci ſię przy tym ſtole dobrze dwadzieścia oſob; ieſt lat dobrze trzydzieſci. *5) dobrze (ledwie) przyſzedł. 6) dobrze w noc iuż było; dobrze na dzień, a ty ieſzcze śpiſz. 7) dobrze ſiedzę, leżę. 8) dobrze mi ſię ta kſiążka nagrodziła.

dobrzeby. es wäre gut. il feroit bien fair de. § dobrzeby posłuchać, czytać, pracować.

dobrze na dzień; dobrze w noc. ſpät in den Tag. le jour, la nuit eſt fort avancée. § iuż dobrze w noc, po połnocy było.

lepiey; lepfza. es iſt beſſer. il vaut mieux. § lepiey by było zoſtać doma.

co raz to lepiey. je länger je beſſer. de mieux en mieux.

iako naylepiey. aufs beſte. le mieux qui ſe puiſſe; le mieux du monde.

dobrze, pięknie mowę mowić. eine Rede wohl ablegen. bien dire ſon compliment, ſa harangue.

dobrze mowię o kim. von einem Gutes reden. dire du bien de qu.

dobrze czynić. 1) recht handeln, wohl thun. 2) wohl thun, Güte erweiſen. 1) bien faire, s'acquitter de ſon devoir; faire ſon devoir. 3) bien faire, faire du bien à quelqu'un. § 1) dobrze uczynił że ſwawolnego chłopca przetrzepał. 2) ubogim dobrze czyni.

dobrze kupić. wohlfeil kaufen. acheter à bon (à grand) marché.

dobrze przedać. theuer verkaufen. vendre cher.

dobrze fobie poradził; dobrze fobię począł. er hat ſich wohl gerathen. il a pris un bon parti. § lepiey ſobie poradziſz, kiedy go przeproſiſz.

dobrze mi tu. 1) ich ſitze hier gut. 2) es geht mir hier wohl. 1) je ſuis bien (commodément) ici. 2) je ſuis ici à mon aiſe, je me trouve bien ici.

dobrze fię mieć. 1) ſich wohl befinden; geſund ſeyn. 2) ſich wohl ſeyn laſſen; wohl leben. 1) ſe porter bien; être en bonne ſanté. 2) avoir bonne chère.

miey fię dobrze. lebe wohl. portez-vous bien; adieu.

dobrze tak na mię. es geſchieht mir recht. cela me bien dû; je l'ai bien merité.

Dobrzeię *v. n.* zunehmen, wachſen, fortkommen. s'accroître, profiter; revenir, avancer. § pſy dobrzeią taką odprawą.

Dobudować czego, *F. dobuduię.* 1) anbauen. 2) ausbauen, den Bau endigen. 1) bâtir tout contre; ajouter un édifice. 2) achever de bâtir, de conſtruire.

Dobycie, wzięcie miaſta. Eroberung. *f.* reduction, *f.* priſe de ville, de place. § po dobyciu tego miaſta drugiego dobywa.

Dobytek, *m.* Haus-Vieh; Zucht-Vieh; Feder-Vieh. 2) Geſinde, ſo auf dem Felde arbeitet. 3) fig. Raub, Beute. 1) bétail; bêtes de trait; volaile. 2) gens qui travaillent au champ. 3) *fig.* proie, *f.* butin, *m.* § 1) goſpodarz bogaty w dobytki; wik na rożny dobytek bydła wypada. 2) wilgoć ſzkodzi zdrowiu lub Dobytkom ludzi. 3) ciało że ſkazitelne ziemia dobytkiem mieć będzie.

Dobyty, *adj. conf.* Dobywam. 1) erobert 2) entblößt, aus der Scheide gezogen. 1) pris, emporté, reduit. 2) tiré, dégainé.

dobyta fzpada. bloßer Degen. épée nuë.

Dobywalny, dobywaniu miaſt służący. zur Eroberung nöthig. qui concerne l'attaque; qui ſert á la priſe des places.

Dobywam, *v. m. F. dobędę.* 1) eig. u. fig. erobern, gewinnen. 2) entblößen, aus der Scheide ziehen; greifen nach einem Gewehr. 3) hervor langen; hervor ſuchen;

chen; ziehen. 4) darlegen, hervorsuchen; hervor bringen, heraus bringen. 1) *prov. & fig.* emporter, gagner, reduire; prendre une ville. 2) tirer l'épée; mettre l'arme à la main; mettre la main à l'arme. 3) tirer, atteindre; tirer hors; faire ſortir dehors; mettre la main à la bourſe. 4) tirer, produire, faire paroître; faire ſortir. § 1) dobył ſzturmem miaſta tego; dobył iey ſerca. 2) dobyć ſzable, ſzpady, piſtoletu. 3) dobądź pieniędzy. 4) dobywał dowodow, dobył tu źrzodła; z gor kruſzcow dobywaią.

dobywam ſię. 1) einbrechen; einnehmen wollen. 2) ſich heraus helfen; ſich heraus bringen. 1) forcer la porte; forcer, prendre par force; attaquer; s'attaquer. 2) éfforcer; tâcher de ſortir; faire des éfforts pour ſortir, ſe tirer avec éfforts de. § 1) dobył ſię do domu, do izby; dobywa ſię do fortecy, do iey ſerca. 2) ledwie ſię z śniegu, z rzeki dobył.

dobywać. angreifen, beſtürmen. attaquer.

dobyć, v. a, od dobędę. erobern, einbekommen. prendre, *v. a.* emporter.

dobywaiący (*doſtaiący*) *wałoſław.* die Trotz-Kriegs-Bau-Kunſt. l'Architecture militaire offenſive.

Dobywanie miaſta. die Beſtürmung einer Stadt. l'attaque, l'action d'emporter une ville.

Dochod, *m.* Einnahme, Einkunft. recette; revenu, rapport. § dochody z roli, z myta, z gruntu; dochod publiczny.

Dochodzę, *v. m. F. będę dochodził; doydę* (*defect*). 1) gelangen, anlangen; bis an die Stelle kommen. 2) erreichen, bis dahin langen, gehen. 3) erhalten, bekommen. 4) erſehen, vernehmen. 5) eintreiben, fordern, das ſeinige ſuchen. 6) einſehen, entdecken, hinter etwas kommen. 7) abtragen, abnutzen als ein Kleid. 8) einlaufen, einkommen, anlangen für einen; einlaufen als Nachricht. 9) ſich neigen; zu Ende gehen, zu Ende laufen; auslaufen. 10) zu Stande kommen, beſtehen; vollzogen, geſchloſſen werden. 11) anſtoßen, liegen an etwas. 12) gleich kommen. 1) atteindre un lieu en allant; venir, arriver à; achever d'aller; paſſer, aller jusqu'à. 2) atteindre, arriver, parvenir à; obtenir, recevoir qu. ch. 4) voir, apprendre, appercevoir. 5) exiger, demander, requerir, vendiquer, recouvrir, répéter, revendiquer, recuperer; ſe recupérer de ſa perte; ſe récupérer. 6) reconnoitre, remarquer, pénétrer, découvrir. 7) uſer un habit. 8) arriver, revenir pour être touché; venir comme une nouvelle; être payé; être livré. 9) ſe finir, s'écouler; expirer; s'achever; être à ſa fin; s'aller finir; ſe terminer, paſſer. 10) s'arrêter; ſe conclurre; ſe conſommer; paſſer; ſe faire. 11) toucher, être tout proche; rendre, aboutir; terminer à. 12) égaler; s'égaler; ſe mettre au niveau. § 1) dochodzę do miaſta, doſzedłſzy wſi poſzedł do Plebana. 2) ile że tak daleko wzrok moy nie dochodzi; dochodzi tu wiatr; kula do celu nie doſzła, ciała przez pancerz doſzła; rozumem moim, okiem tego nie doydę; doſzedł ſta lat. 3) doſzedł (doſtąpił) dziedzictwa; znacznego doſzedł urzędu. 4) dochodzę z liſtu twego że. 5) długow ſwoich każdy dochodzi, a doſzedłſzy ich ſię raduie; doydzie pewnie ſwego; dochodź ſwego prawem; dochodzi ſwego prawa, ſwoiey krzywdy prawem doſzedł. 6) doſzedłem go, że oſzuſt; za wczaſu tey zdrady doſzedłem. 7) dochodzić ſzaty. 8) żołnierzow (żołnierzom) żołd punktualnie dochodzi; dochodzą go te dochody słuſznym prawem; doſzła mię ſkrzynia, ktorąś posłał; doſzedł mię liſt Was Pana. 9) dochodzi rok; dochodzi godzina, gotuy ſię na mary. 10) nie doſzły traktaty z Turczynem; poſzła zapłata, ugoda; doſzedł ſeym, ſeymik; doſzło weſele. 11) moy ogrod dochodzi twoiego. 12) doſzedł przodkow ſwoich; nie dochodzi ſpoſobności iego.

dochodzić ſię czego. erlaufen, mit gehen und laufen bekommen. gagner, attraper qu. ch. à force d'aller. § miaſto zapłaty guzow ſię doſzedł.

dochodzi mi lat pięćdzieſiąt. ich bin beynahe funfzig Jahre alt. la cinquantième année de mon âge s'écoulera.

dochodzą mię z rożnych mieyſc wiadomości. ich bekomme von unterſchiedenen Orten Nachricht. il m'eſt revenu de pluſieurs endroits que.

doſzłoby; doſzłoby tego. das gienge noch an (hin); es wäre noch zu entſchuldigen. paſſe pour cela; cela ſe peut excuſer. § doſzłoby żeby pieniędzy nie miała; doſzłoby ubostwa iego, ale pychy iego nikt nie pochwali.

niedoydzieſz z nim ſprawy. du wirſt mit ihm nichts ausrichten. vous ne trouverez pas votre comte avec lui; vous ne gagnerez rien ſur lui.

Dochodzenie, *n,* ſwego. Anſpruch, Rückforde-

forderung. revendication, répétition, *f.* recouvrement, *m.* § na dochodzenie krzywd komiſya wydana.

Dochowały, dochowany. erzogen, aufer=wachſen. élevé, nourri.

Dochowek, *m.* erzogenes Vieh. le nourri.

Dochowuię, *m.* Dochowywam, *v. m.* F. *duchowam.* 1) aufheben, verwahren: 2) beobachten, halten, erfüllen. 3) vollkommen erziehen. 1) garder, renfermer, conſerver. 2) garder, obſerver, tenir, accomplir. 3) achever d'élever un enfant. § 1) kucharka ognia w popiele dochowuie; dochować komu pieniędzy, pokładu. 2) dobrze przyiaźni dochowywał; dochowałem mu we wſzyſtkim wiary; dobrze dochował godności ſwoiey; białagłowa rzadko taiemnicy dochowa. 3) dochować dziecię.

dochować kogo do śmierci. einen Zeit Lebens erhalten, ernähren. nourrir qu. toute la vie.

Dochrapać ſię, *F. dochrapam ſię.* etwas mit Mühe erlangen. attraper, gagner, obtenir avec beaucoup de peine. § dochrapał ſię tego urzędu, tych doſtatkow.

Dociągam, *v. m. F. dociągnę.* 1) ziehen, ſpannen bis an. 2) marſchiren, ziehen bis an. 1) tirer, tendre jusqu'à. 2) marcher jusqu'à; *en parlant des troupes.* § 1) dociągniy przączki, popręgu do tey dziurki, dociągnać cięciwy do wręgu. 2) ledwie woyſko do tego miaſta dociągnęło.

Dociekam, *v. m. F. docieke.* 1) vollends verfließen, auslaufen als eine Sand=Uhr. 2) einſehen, hinter etwas kommen; ergründen. 1) s'écouler; achever de couler. 2) approfondir, pénétrer, découvrir. § 1) dociekła godzina wyniść muſzę. 2) myśl tego dociec nie może; dociec drugiego umie; dociekſzy zamysłu iego.

Docieram, *v. m. F. dotrę.* 1) vollends zerreißen. 2) vollends aufreiben, den Reſt geben. 3) zu Stande bringen, ausmachen; zur Richtigkeit bringen; endigen. 1) achever de broyer, de frotter, de râper. 2) abattre, ruiner entièrement; achever l'ennemi; tuer le reſte. 3) terminer, arrêter, conclurre; fixer; tranſiger. § 1) dotrzyi tey farby na kamieniu. 2) nędza go dotarła; dotarliśmy niedobitkow. 3) dotarłem z nim; dotarł z drugą partyą ugody.

nie dotarł. er hat ſeinen Vorſatz nicht ausgeführt. il n'a pas executé ſon deſſein.

docierać ſię czego. hell polieren, ſcheuren. polir, écurer comme il faut; donner le luſtre néceſſaire.

docierać ſię w kim duſze; docierać ſię kogo. mit Reiben einen Ohnmächtigen wieder zu ſich bringen. rappeller la vie à quelqu'un; faire revenir quelqu'un d'un évanouïſſement en le frottant. § ledwie ſię w nim duſzy dotarli.

Docinam, *v. m. F. dotnę.* 1) vollends durchhauen; hauen bis an. 2) brav auspeitſchen. 3) niederhauen, niedermachen. 4) ſehr ſticheln; zu nahe treten. 1) achever de hacher, de tailler; trancher, tailler jusqu'à. 2) fouetter comme il faut. 3) tailler en pièces; paſſer par le fil de l'épée. 4) piquer qu. au vif; donner un coup de bec à qu. § 1) nie dociąłeś tey gałęzi; dotniy do tego ſęku. 2) dociął chłopcu za tę ſwawolę. 3) na pogoni nieprzyiaciela docięto. 4) nie docinay mu więcey, dociął mu do żywego.

Dociſkiwam, *v. m. F. dociſnę.* werfen bis an, mit einem Wurf erreichen. jetter, darder, jusqu'à; atteindre d'un jet. § do tey lipy kamienia (kamieniem) dociſnał.

dociſnąć ſię. 1) ſich durchdrängen. 2) mit Mühe etwas erhalten. 1) pénétrer, fendre la foule. 2) ſe pouſſer; obtenir qu. ch. avec beaucoup de peine. § 1) ledwie ſię do niego dociśnie, 2) dociſnął ſię do tego urzędu.

Dociśnienie, *n.* dorzucenie, *n.* das Werfen bis an etwas. l'action de jetter jusqu'à.

Doczekiwam, *v. m. F,* będę doczekiwał, *doczekam.* 1) erwarten, warten. 2) erleben. 1) attendre. 2) voir le tems, le jour que; vivre jusqu'à ce que. § 1) naſzego woyſka nieprzyiaciel nie doczekaſz tego; nie doczekam twoiey matki; doczeka cię ta rzecz u mnie. 2) doczekam tego dalibog; nie doczekaſz poprawy iego; doczekałem śmierci iego.

doczekał ſta lat. er hat das hunderſte Jahr erlebet. il a cent ans.

doczekać ſię. erwarten; warten bis etwas geſchiehet. attendre jusqu'à ce qu'une choſe arrive; être dans l'attente de qu. ch; attendre après qu.

doczekałem ſię liſtow. nach langem Warten habe ich endlich Briefe erhalten. après une longue attente j'ai reçû des lettres. § nie doczekałem ſię liſtow z oyczyzny.

doczekam ſię Pana twoiego. ich werde warten, bis dein Herr kommt. j'attendrai jusqu'à ce que votre maître vienne.

nie

nie doczekam się Pana twoiego. ich warte vergebens, dein Herr wird nicht kommen. j'attendrai en vain votre maître.

Doczesnie, *adv.* zeitlich, vergänglich temporellement.

Doczesność, *f.* Zeitlichkeit, Vergänglichkeit, Eitelkeit. vanité, fragilité. § pogardzenie świata i doczesności iego.

Doczesny, *adj.* zeitlich, eitel, weltlich. temporel, mondain, vain, périssable. § doczesne blaski żywota i świata tego.

Doczytuię, Doczytywam, } *v. m. F. doczytam.* vollends auslesen. achéver de lire; finir la lecture. § doczytałem historyi o tym krolu; nie doczytałem tey kśiążki.

doczytać się. durch das Lesen vernehmen, wahrnehmen, ersehen. découvrir, voir, apprendre, concevoir par quelque lecture. § doczytałem się tych praw w konstytucyach; doczytałem się z listu Was Pana że,

Dodaię, Dodawam, } *v. m. F, dodam.* 1) nachgeben, hinzuthun, ergänzen. 2) leisten, geben, darreichen, verschaffen. 3) einblasen, eingeben. 1) ajouter, donner encore; suppléer; fournir, ajouter ce qui manque. 2) fournir, donner, procurer. 3) suggérer, inspirer, souffler à qu. § 1) doday waszeć do talera; ieszcze łotu nie dostaie, dodam go. 2) dodawałem mu pieniędzy, pomocy; wino sił staremu, a Poecie konceptow dodaie. 3) dodał mu tego nieposłuszeństwa, tych sposobow.

Dodane Imie *f. n.* Dodane, *f. n.* (*w Gramm.*) (Sprachk.) ein Adjectivum, *f. n.* Beywort. *f. n.* Adjectif. *f. m.* (Gramm.)

dodawać serca. Muth machen. encourager, *v. a.* donner courage, à qu.

dodawać serca na złe. zum Bösen aufbringen; aufhetzen, inciter qu. à mal faire.

Dodawacz, *m.* Darreicher, Verschaffer. pourvoyeur, qui fournit.

Dodawanie. *n.* 1) Zuschub, Darreichung. Verschaffung. 2) Einblasung, Eingebung. 1) l'action de fournir. 2) suggestion. § 1) dodawanie sposobow, pomocy, pieniędzy. 2) uczynił to z dodawania diabelskiego.

Dodymam, *v. m. F. dodmę.* 1) mehr, vollends aufblasen. 2) einblasen, eingeben. 1)enfler d'avantage; achever d'enfler. 2) suggérer, souffler à qu. § 1) dodymay, ieszcze pęcherz nie dosyć wydęty. 2) diabeł mu to myśli dodyma.

Dogadzam, *v. m. F. dogodzę.* willfahren, sich bequemen, genug thun, gratifier; faire service, faire plaisir, s'accommoder à qu; avoir complaisance pour qu; satisfaire à; contenter. § trzeba dowcipowi ucznia dogadzać, rzeczy łacno udawać; wiem że woli Was Pana dogodzi; ten człowiek dogodzić umie.

wszystkim dogodzić trudna. es ist schwer allen zu gefallen. il est difficile de plaire à tous les hommes.

dogadzać sobie. sich warten; sich pflegen. prendre ses aises; aimer ses aises; se donner du bon-tems.

Dogadzanie, dogodzenie *n.* komu. Willfahrung. gratification *f.* satisfaction, plaisir, faveur qu'on fait à qu; complaisance pour qu.

dogadzanie sobie. Wohlleben; gute Tage. bonne chère; satisfaction qu'on donne à ses plaisirs.

Doganiam, *v. m. F. dogonię.* 1) einholen, erjagen. 2) einholen das versäumete. 1) atteindre, joindre; attraper, attraper à force de courir. 2) réparer, dédommager avec diligence ce qu'on a négligé. § 1) dogoniliśmy nieprzyiacielskich hufcow. 2) dogania teraz roboty.

*Dogara mi co, *vid.* Dogrzewa mi co.

Dogarnąć się do czego, *F. dogarnę się.* mit Mühe zu etwas kommen, gelangen. parvenir avec beaucoup de soin à qu. ch. § ledwie się do tego urzędu dogarnął.

Doglądam, *v. m. F. doyrzę.* 1) in der kurzen *Conjugation*: mit den Augen erreichen; scharf sehen. 2) besichtigen, zusehen, ob alles richtig ist. 3) beobachten, abwarten; Aufsicht haben. 4) einen beobachten. 5) ergründen, ersehen. 1) *dans la Conjugaison brève*: atteindre, percer de vue; avoir bonne vue; voir à perte de vue. 2) aller voir, aller visiter. 3) avoir soin; soigner, panser, cultiver. 4) observer, surveiller à; veiller à qu; avoir l'oeil sur qu; prendre garde à qu. 5) pénétrer, approfondir. § 1) tak daleko nie doyrzysz: iest gwiazd wiele, ktorych okiem doyrzeć nie możemy. 2) doyrzyy do trzody, aby wilk owce iakiey nie porwał. 3) doglądać chorego; ogrodnik drzew pilnie nie dogląda. 4) niech dzieci dogląda inspektor, aby się uczyli. 5) rozum tego dobrze nie doyrzy.

Doglądanie, *vid.* Dozor.

Doglądacz, *vid.* Dozorca.

Dognać, *vid.* Doganiam.

Dogodnie, *adv.* willfährig. complaisamment; avec complaisance.

Dogodny, *adv.* willfährig. dienstfertig, complaisant, officieux, obligeant.

Dogra-

Dogramoliwam się, *v. m. F. dogramolę się.* 1) vollends hinkriechen. 2) etwas erplacken, mit Mühe erhalten. 1) ramper, se trainer jusqua. 2) venir à qu. ch. avec beaucoup de travail. § 1) gadzina do drzewa się dogramolila. 2) nie dogramolisz się do tego urzędu.

Dograwam, *v. m. F. dogram.* 1) ausspielen, das Spiel oder ein musicalisches Stück endigen. 2) vor einem andern spielen. 1) achever de jouer un jeu ou d'un instrument. 2) jouer pour un autre. § 1) ieszczem nie dograł tańca a już inszego zaczyna. 2) dograway mi, szczęścia nie mam.

Dogrzewam, *v. m. F. dogrzeię.* 1) recht heiß machen. 2) einem einheizen, zusetzen. 1) chauffer d'avantage. 2) presser, poursuivre qu. vivement. § 1) dogrzey wody, by tylko wolnoletnia, 2) dobrze mu dogrzałem.

dogrzewa mi. 1) es wird mir heiß. 2) es bekümmert mich; das geht mir im Kopf herum. 1) j'ai chaud. 2) cela me chagrine; cela m'embarrasse.

Doiąć. *vid.* Doymuię.

Doiadam, *v. m. F. doiem.* sich vollends satt essen. achever de manger; manger son soul.

Doię, *i, ił. v. a.* melken. traire une bête; tirer du lait; faire venir le lait; traire le lait. § a doiła dziewka krowę, kozę; doić mleko w skopek.

Doienie. 1) das Melken. 2) ein Gemelke. l'action de traire le lait. 2) le lait qu'on a tiré.

Doieżdżam, *v. m. F. doiadę.* 1) vollends an eine Stelle fahren, ankommen, anlangen. 2) einholen, erreichen. 3) einem zusetzen; einen angreifen. 4) bekommen einen Schlag. 1) arriver, partir jusqu' à un certain lieu. 2) joindre, atteindre qu. 3) presser, poursuivre qu. 4) avoir, recevoir un coup; être battu. § 1) do miasta (mieya) nie doiechał; życzę abyś szczęśliwie do oyczyzny doiechał. 2) pobiegłem pocztą, abym go doiechał. 3) doieżdżasz mię tak długo temi zarzutami, temi słowy, aż. 4) guza doiechał.

Doigram się, *v. r.*

Doiony. gemelkt. trait.

Doiutrek, *m. g. doiutrka.* } der alles
Doiutraszek, *m. g. doiutraszka.* } auf Morgen verschiebet. qui aime a mettre ses affaires au lendemain,

Doiwo, *n.* eine Melke, ein Gemelke. le lait qu'on a trait.

Dokąd, *adv.* 1) wohin? 2) so lange. 3) während, währender Zeit. 1) ou? 2) tant que; tandis. 3) lorsque, pendant, durant. § 1) dokąd idziesz? 2) dokąd ludzkim podległy będę dolegliwościom 3) przypatrowałem się dokąd się potykali,

dokądże? 1) bis wie lange? wie lange? 2) wohin denn? 1) jusqu' où? combien de tems? jusqu'àquand? 2) où donc? § 1) dokądże tego będzie? dokądże mam czekać? 2) dokądże odiechał?

dokąd inąd, adv. anders wohin. autre part, ailleurs.

Dokądkolwiek, *adv.* irgendswohin, wohin es wolle; wohin nur. en quelque endroit, en quelque lieu que ce soit; quelque part. § poydę w świat, dokądkolwiek mię oczy poniosą.

Dokazuię, *v. m. F. dokażę.* 1) bewerkstelligen, zuwege bringen, vollbringen. 2) übel mit einem spielen, umgehen. 1) venir à bout; effectuer, exécuter. 2) maltraiter, outrager, insulter. § 1) nigdy tego nie dokażesz; dokazał zamysłow swoich. 2) niechwalebna nad lichotą dokazować.

dokazał. er hat seinen Zweck erreichet. il est parvenu à ses fins.

Dokład, *m.* Zusatz, Beyfüge. addition, *f.* supplément; ce qu'on ajoute. § kazał mi przyiechać z tym dokładem.

Dokładam, *v. m. F. dołożę.* zulegen, hinzufügen. ajouter, y joindre, suppléer, parfaire. § ieszcze talar (talera) dołoż; wagi (do wagi) dołożyć; uczonych dołożył nauk.

strawami dokładać żołątka. den Magen überfüllen. s'engorger de viandes; se remplir; farcir son estomac de viandes.

dokładać się kogo. zu Rathe ziehen, zu Hülfe nehmen, consulter qu; prendre, demander conseil, l'avis, de qu; délibérer avec qu. § Krol się Stanow ma dokładać; nie dołożywszy się oyca to uczynił.

Dokładanie, *n.* dołożenie, *n.* Zufügung, Zulegung. l'action d' ajouter.

dokładanie, n. dołożenie, n. dołozenie się n. kogo. Zuziehung; Berathschlagung. consultation; délibération.

bez dołożenia mego uczynił. er hat es gethan ohne mein Wissen, ohne mich um Rath zu fragen. il l'a fait à mon insçu, sans me consulter.

Dokonanie, *n.* Vollführung, Vollstreckung. achévement, consommation, accomplissement, *m.*

Dokonany, *adj.* bewerkstelligt, vollführt, vollbracht. consommé, accompli, exécuté, fini, achevé.

Dokończenie, *n.* Endigung, Ende, Vollendung, Ablauf. conclusion, fin, achèvement, exspiration, finissement.
Dokończony, *adj.* geendigt. fini, achevé.
Dokończyć, *F. dokończę.* 1) endigen, vollenden. 2) hinrichten. 1) achever, finir; mettre fin à qu. ch. 2) exécuter, achever qu. § 1) dokończyć roboty, listu. 2) kazał Herman aby zdraycy tego dokończono.
dokończyć się. sich endigen. expirer, finir, s'achever, être à la veille de qu. ch.
Dokończyciel. Bewerkstelliger. Vollender. qui acheve, qui fini qu. chose, qui rend parfait.
Dokonywam, *v. m. F. dokonam.* 1) endigen, vollführen, vollbringen. 2) verscheiden, das Leben endigen. 1) venir à bout; achever, accomplir, consommer; finir; mettre dans sa dernière perfection; passer la main sur un ouvrage; parfaire, parachever. 2) passer, expirer, décéder, rendre l'esprit. § 1) dokonyway szczęśliwie tak pięknych i dobrych początkow. 2) dni swoich w Oyczyznie dokonał; szczęśliwie dokonał.
Dokopuię, *v. m. F. dokopię.* die Erde vollends ausgraben. achever de bêcher, de creuser. § dokopię dzisiay rowu tego.
dokopać się czego. mit Graben bis an etwas kommen; ausgraben. creuser la terre jusqu'à; déterrer, tirer de terre. § zakopanego skarbu dokopać się nie mogę.
Doktor. 1) Doctor. 2) Arzt. Doctor. 1) Docteur. 2) Médecin, Docteur en médecine.
Doktor Anielski; S. Tomasz. der Englische Lehrer, das ist der H. Thomas. le Docteur Angélique, c'est le Saint Tomas.
Dokuczam komu. *v. m. F. dokuczę.* zusetzen. manier, fâcher, nuire, incommoder qu. faire de la peine à qu.
Dokument, *m.* dowod, *m.* 1) Beweis. 2) Urkunde. 1) preuve, *f.* 2) un titre, document, chartre, pièce.
Dokupienie, *s. n.* Erkaufung einer Sache die noch fehlet. achat, *s. m.* d'une chose qui manque à une autre.
Dokupiony, *adj.* darzu gekauft. acheté pour être ajouté à qu. ch.
Dokupowanie, *n.* das darzu Kaufen. l'action d' acheter pour suppléer, pour ajouter.
dokupowanię się czego. Ueberteurung, Ueberbiethung. enchérissement; l'action de faire une enchère.
Dokupuię, *v. m. F. dokupię.* darzu kaufen; kaufen was noch fehlet; mehr kaufen. acheter ce qui manque à une ch; acheter d'avantage. § trzeba dokupić konia do cugu; niecała księga, trzeba dokupić Tomu drugiego.
dokupować się czego. zu erhandeln, zu erkaufen suchen. tâcher d'acheter; encherir; offrir plus; marchander. § drogi to towar, nie będę się go dokupował; dokupować się urzędow zakazano.
dokupić się czego. erhandeln, erkaufen mit einem höhern Geboth. enchérir qu. ch. sur une personne.
Doł, *s. m.* 1) Grube, Loch in der Erde, 2) Untertheil eines Gebäudes. 3) fig. Unglück, Untergang. 1) marre; fosse; creux plein d'eau & de bourbe. 2) le bas, la partie inférieure d'un bâtiment. 3) *fig.* malheur, ruine. § 1) w doł wpadł; ominąć dołu trudno było. 2) doł (dolna część) domostwa tego bardzo wygodny. 3) łacno w doł, z dołu nie łacno; kto chce upornie w doł, ieszcze go popchniy, *prov.*
na dole. unten. en bas, au bas. § Pan na dole, a Pani na gorze mieszka.
tu na dole. hier auf der Welt. ici bas; là-bas, dans ce monde.
na doł. 1) herunter, unten, im Untertheil des Hauses. 2) von oben herunter. 3) den Fluß herunter. 1) en bas; de haut en bas, *en parlant d'un bâtiment.* 2) en bas dessous. 3) avau l'eau, par embas, en déscendant, *en parlant des fleuves.* § 1) na doł poyde; przyidź na doł. 2) z gory na doł iechać, iść, patrzyć; zleść, spaść z drzewa na doł. 3) szkuty na doł do Gdańska idą; na doł płynąć.
na doł iść. 1) fallen, abnehmen, herunter kommen. 2) auf der Grube gehen. 1) rabaisser; diminuer de prix, en qualité; en pouvoir; décroître; aller en décadence; déchoir. 2) être sur le bord de la fosse; avoir un pié dans la fosse. § 1) cena tego towaru na doł idzie; od tego czasu ich powaga szła na doł u krola; kredyt iego na doł szedł. 2) na doł idzie wnet umrze; kiedy włos siwy przyspieie, a człowiek na doł idzie.
na doł wisieć, iść. herunter gehen, herunter hängen. tomber bas; déscendre. § te firanki bardzo na doł idą.
z dołu. von unten her. d'en bas; de dessous.
dołem. unterwärts, unten weg, unten her. par en bas; par dessous.

dołem lepiey; niskie rzeczy bezpieczniey-sze, prov. 1) mit Demuth kommt man überall durch. 2) wer niedrig sitzt, fällt nicht hoch. 1) l'humilité passe par tout. 2) d'un bas lieu on ne tombe pas haut.

ku dołowi. abwärts. à contre-bas,

kto drugiemu doł kopie sam weń wpada. wer den andern eine Grube gräbt, fällt selber herein. celui tombe en un fosse qui y conduit un autre; qui mal veut à autrui, mal lui prend à lui même.

**Dola, *f*. Schicksal, Verhängniß. destin, destinée. § pytał się wrożka, coby też miał na święcie za dolą? nieszczęśliwa moia dola temu była przyczyną.

*Dołam, *vid*. Zdołać.

Dołaman, *vid*. Dołoman.

Dolatam, } *v. m. F. dolczę*. herzufliegen; fliegen bis. 2) fig. erreichen, gelangen, kommen. 1) voler jusqu'à qu; toucher, atteindre en volant. 2) parvenir à un haut dégré de qu. ch. § 1) sokoł kuropatwy doleciawszy zaraz ią porwał; kula celu nie doleciała. 2) z podłych śmieci krolewskiego doleciał ucha.
Dolatuię, }

Dołażę, *v. m. F. dolezę*. herzukriechen. se trainer, ramper vers qu. ch. § wąż kiedy tego ziela dolezie, iad z niego wyciąga.

Dołega, *m*. Wappenk. Hufeisen auf dessen Mitte ein Kreuz stehet, zwischen den Enden aber ein Pfeil herunter gehet. *Blas*. fer à cheval avec une croix posée sur son milieu & avec une flèche qui déscend entre ses deux bouts.

Dolegam, anliegen, an etwas stoßen. aboutir; toucher d'un bout; joindre. § grunta moie do twoich dolegaią.

dolega mię to. dieses liegt mir am Herzen, bekümmert mich. j'ai cela sur le coeur; j'ai cela à coeur; cela me tient au coeur.

co mię dolega nikt nie wie. wo mich der Schuh drücket weis niemand. personne ne sait où le soulier me blesse.

dolegać się, v. m. F. doleżę się. liegen bis es zum Genuß tauget; ausliegen. se garder jusqu'à ce qu'il soit bon à manger ou à boire; avoir besoin de la paille; se parer. § gruszki to bardzo smakowite kiedy się doleżą; ieszcze się to wino nie doleżało.

dać się doleżeć owocowi. Früchte auf dem Stroh bis zu Reife liegen lassen. parer du fruit, le laisser mûrir sur la paille.

dolegać się; dolegać sobie; dolegać. strohern; im Bette faulenzen bis. faire l'accouchée, consulter avec le chevet jusqu'à. § dolega się obiadu.

Dolegliwość, *f*. } 1) Anliegen, Kummer. 2) Krankheit, Schaden, Wunde. 1) peine, souffrance, souci, inquiétude. 2) mal, maladie, blessure. § 1) nasz żywot opływa w dolegliwości. 2) lekarstwo skuteczne na tę dolegliwość.
Doległość, *f*. }

Dolegliwy, *adj*. 1) kümmerlich, bekümmert. 2) schmerzhaft, schadhaft. 1) pénible; plein de souci & de peine. 2) sensible, cuisant, chagrinant, douloureux. § 1) dolegliwe teraz czasy. 2) posmaruy tym oleykiem dolegliwe mieysce.

Dołek, *m. g. dołka*. 1) kleine Grube in der Erde. 2) Grübchen als im Kinn, in der flachen Hand. 1) fossette, *f*. petit creux. 2) fossette au (du) menton; creux de la main &c. § 1) gałka w dołku leży. 2) dołek w stopie, w podeszwie; dołek dłoniowy.

dołek w piersiach. Herz-Grube. brechet, *m*. le creux d'estomac.

dołki śmiechowe. Backen-Grübchen. gelasins; fossettes aux joues.

dołki pod kim kopać. einem eine Grube graben. tendre un piège à qu.

Dolęka, *f*. Zulänglichkeit, Vorrath, Ueberfluß. suffisance, abondance, provision. § mam dolękę drew na zimę.

Dolewam, *v. m. F. doleię*. hinzugießen. verser d'avantage. § niepełna szklenica piwa, dolać trzeba.

Dolewek, *m*. } Zuguß, Zufüllung, Zugabe eines Getränkes. le surplus; le par dessus qu'on verse dans une boisson.
*Dolewka, *f*. }

Doleżały, *adj*. ausgelegen als Obst, ein Getränke. qui n'a plus besoin de la paille; paré; qui est devenu mûr; qui est bon à manger, à boire.

Doleżeć, *vid*. Dolegam.

Dołężny, *adj*. 1) ungebrechlich, stark, gesund. 2) zulänglich. 1) fort, sain, vigoureux. 2) suffisant.

Doliczam, *v. m. F. doliczę*. eine Zahl voll machen; hinzu zählen. ajouter à un nombre; compter d'avantage. § doliczyłem talara, by ich sto było.

doliczać się czego. etwas ausrechnen. supputer, *v. a*. calculer, *v. a*.

Dolicznik, *s. m*. mnieysza liczba większą dopełniaiąca. (Rechenk.) kleine Zahl so eine große vollständig machet. Complément, *s. m*. (*géom. & aritmét*).

Dolina, padoł. Thal. vallée, vallée *f*. vallon, *s. m*. § dolina zarosła.

Dolistość, *s. f*. sfery, pulsfery (Meßk.) die

die runde Holung einer Kugel, Halbkugel ꝛc. (*géom.* concavité, *f. f.*

Dolisty, *adj.* 1) thalicht, voll Thäler. 2) grubicht, voller Gruben. 1) plein de vallées. 2) plein de fosses & de creux. § 1) w dolistym kraiu woynę podnieść.

Doliwa, *m.* Wappenk. drey Rosen auf einem Schräg-Balken. *Blas.* trois roses sur une bande.

Dołkowacieię. hohl, grubicht, löchricht werden; sich aushöhlern. se former en creux & fosses; devenir creux.

Dołkowatość, *f.* runde Höle; Aushölung. creux; le concave; enfonçure, concavité; cavité. § dołkowatość zębow.

Dołkowaty, *adj.* hohl. creux, concave, cave.

Dolny, *adj.* 1) zur Grube gehörig. 2) Unter-, unten im Hause gelegen. 3) Nieder-, von Ländern, 4) niedrig, niederträchtig. 5) irdisch, zeitlich. 1) de creux, de fosse. 2) bas, situé en bas d'un bâtiment. 3) bas. *en parlant des pays.* 4) bas, vil, lâche. 5) terrestre, temporel; inférieur; d'ici bas. § 1) dolna woda zawsze mętna. 2) dolne mieszkanie; dolna izba. 3) dolne Węgry. ** 4) dostatki zuchwalość w dolnym (*poët.*) rodzą sercu. ** 5) porzuć dolne rzeczy a o niebieskie się postaray.

izba dolna w Anglii. das Unter-Haus in Engelland. les communes; la basse chambre en Angleterre.

Dołoman, Dołaman. kurzer Ober-Rock der Soldaten. Waffen-Rock. côte-d'armes.

Dołożenie, *vid.* Dokładanie.

Dołożliwie, Dołożnie, *adv.* ausführlich. ample-ment, au long. § dołożliwie mowił.

Dołożliwy, *adj.* Dołożny, *adj.* ausführlich, Umständlich. ample, prolixe, étendu.

Dołożyć, *vid.* Dokładam.

Dołwaga, *f. vid.* Stawnoprostownica.

Dom, *m.* 1) Haus. 2) Haus, Geschlecht. Stamm. 3) Haus, insgesammte Familie, Hausgenossen. 4) Hauswesen. 5) Sternk. Planeten-Haus. 1) une maison. 2) une maison, famille, race. 3) maison; famille; le Père & la Mère avec les enfans. 4) le ménage, économie, épargne, gouvernement de famille. 5) *astrolog.* maison du ciel. § 1) w domu iest; w dom wnisć; z domu wynisć. 2) dom to zacny, rodowity; dom krolewski, książęcy, szlachecki. 3) dom to bardzo gościnny; cały dom czarną przykryty żałobą; w tym domu wszystko porządnie. 4) rozporządzić dom. 5) Jowisz iest w raku w domu dziewiątym; księżyc w szostym domu znaczy kłotnie; dwanaście liczą domow: 1) dom życia. 2) dom dostatkom. 3) dom braci. 4) dom rodzicielski i dziedzictwa. 5) dom potomstwa. 6) dom chorob. 7) dom małżeński. 8) dom śmierci. 9) dom wiary. 10) dom dostoieństwa. 11) dom radości 12) dom więzienia i smętku.

**w domie; doma; w domu.* zu Hause, heim. chez moi; chez toi; chez soi *etc.* § doma naylepiey, *prov.* nigdzie lepiey iako doma.

doma nie iest. 2) er ist nicht zu Hause. 2) er ist nicht wohl bey Verstande. 1) il n'est pas chez soi. 2) il n'a pas la tête bien cuite.

ma rozum doma. er hat Verstand. il a l'esprit bien tourné.

doma siedzieć; domem się bawić. 1) zu Hause sitzen. 2) sein Hauswesen abwarten. 3) ein Privat-Leben führen. 1) garder la maison, la chambre; sortir rarement de chez soi. 2) avoir soin de l'economie. 3) vivre en son privée; vivre en homme privé; mener une vie privée.

z domu. aus dem Hause. de chez soi. § z domu nie wychodzi.

przed swym domem w przod umieć. prov. kehre zuerst vor deiner Thüre. bon-homme garde ta vache; mêlez vous de vos affaires. § kiedy każdy przed swoim domem umiecie, wszystkie miasto chędogie będzie.

dom gościnny. Gast-Hof. auberge, hôtel.

Domacywam, się, *v. m. F. domacam się.* 1) erfühlen; etwas mit Fühlen suchen. 2) ausforschen, entdecken, hinter etwas kommen. 1) tâter; toucher avec quelque chose pour découvrir. 2) tâter, découvrir, s'enquérir. § 1) ledwiem się drzwi w pociemku domacał. 2) domacałem się prawdy na nim.

domacać się pulsu. den Puls erfühlen. tâter le poux.

domacać się w kim duszy. einen Ohnmächtigen wieder zu sich bringen. faire revenir quelq'un d'un évanouissement.

Domagam się, *v. m. G. domogę się.* streben, suchen, verlangen. demander, désirer, solliciter. requérir; tâcher d'avoir. § domagał się u krola tego przywileiu.

Domak, *m.* Stuben-Hüter; Stuben-Sitzer. casanier, qui ne sort presque point du logis; un reclus.

Domalować, F. *domaluię.* 1) etwas darzu malen. 2) ausmalen, ein Gemählde endigen. 1) ajouter à une peinture. 2) achever; passer la main sur une peinture,

ture, la finir. § 1) domaluy tu kotkę do psa. 2) domalowałem tego portretu.

domalować się. mit Malen verdienen. acquérir du bien avec l'art de peindre. § domalował się tey fortuny.

Domalowanie, *n.* Vollendung, letztes Uebermalen eines Gemäldes. touche d'un tableau, quand on l'acheve; la perfection qu'on lui donne.

Domawiam, *v. m. F. domowię.* 1) ausreden, eine Rede endigen. 2) deutlich aussprechen, insonderheit die letzten Sylben eines Worts. 1) finir son discours; achever de parler; déparler. 2) prononcer distinctement, particulièrement les dernières syllabes. § 1) ieszczem nie domowił, o cierpliwość proszę; dayże mi domowić. 2) słow dobrze domawia.

domawiać się czego. 1) mündlich oder schriftlich die Ersetzung suchen, um solche anhalten. 2) mahnen, fordern. 3) sich mit Reden was zuziehen. 1) répéter qu. ch. rechercher; demander avec instance; presser qu. de qu. ch. de bouche ou par écrit. 2) éxiger, demander une dette. 3) s'attirer, se causer avec des paroles quelque chose qui nuit. § 1) domawiano się krzywd i szkod poczynionych. 2) domawia się długu swego. 3) domowiłeś się nieboże niełaski Pańskiey.

domowić się. etwas mit mündlicher oder schriftlicher Vorstellung erhalten. obtenir qu. ch. après l'avoir recherchée.

nie domawiać słow. die Worte verbeißen. manger, ravaler les mots.

Domawianie, *n.* reine Aussprache der Worte. une nette prononciation.

domawianie się czego. Anhaltung um das Seinige, Anspruch. répétition, *f.* prétension, revendication, *f.*

Domek, *m. g. domka.* ein Häuschen. petite maison; logette, *f.* maisonnette, *f.*

Domieszczam, *v. obs. v. m. F. domieszczę.* 1) gewähren. 2) zurichten; machen, verursachen, 1) faire avoir, faire obtenir à qu. 2) causer, attirer à qu. une chose qui nuit. § 1) domieściłeś mię tey proźby. 2) domieścić kogo upadku, nieszczęścia.

Dominikan, *m.* Dominicaner-Mönch. Dominicain, Jacobin. § OO. Dominicani.

Dominikanka, *f.* eine Dominicaner-Nonne. Dominicaine, Prêcheresse, Religieuse de S. Dominique.

Domiszczko, domisko, *n.* schlechtes Haus; Hütte. méchante maison; cahute; trou de maison.

Domniemawam się, / Domiewam się, *v. m. F. domniemam się.* muthmaßen. conjecturer, se douter.

Domniemanie, *f. n.* Muthmaßung. conjecture, *f.* présomtion. § 1) domniemaniem i domysłem taiemnicę zgadnał.

domniemania reguła. die Regula-Falsi in der Rechen-Kunst. *aritmét.* regle de la fausse position.

Domniemany, *adj.* 1) vermeint, vermeintlich. 2) vorgefaßt, ungegründet. 1) prétendu; faux & illégitime. 2) chimérique, visionnaire, frivole. § 1) domniemany ich krol. 2) domniemana to tylko nauka; domniemane podeyrzenie.

domniemanie oyciec. Pflege-Vater. nourrisser; père nourrissier.

domniemana linia, vid. Widok odkryty.

Domostwo, *n.* 1) ein Gebäude. 2) das Hauswesen. *3) Haus-Rath. s. Sprzęty domowe. 4) Haus, alle Hausgenossen. 1) un édifice; un bâtiment. 2) le ménage, gouvernement de famille. *3) ameublement; les meubles dans une maison, *vid.* Sprzęty domowe. 4) maisonnée; toutes les personnes d'une famille; domesticité, *f.*

Domowanie, *n.* 1) das Privat-Leben. 2) das Hausiren oder Verkaufen in Häusern. 1) vie privée ou particulière. 2) le colportage; l'action de vendre sa marchandise de maison en maison.

Domowienie, *n.* 1) Endigung einer Rede. 2) deutliche Aussprechung der End-Sylben. 1) l'action de finir son discours. 2) prononciation distincte des dernières syllabes.

Domowiony, *adj.* geendigt als eine Rede. fini, achevé, prononcé comme un discours.

domowione słowo. n. vernehmliches, deutlich ausgesprochenes Wort. mot distinctement prononcé.

Domownik, *m.* / Domowy, *m.* Hausgenossen. un domestique, un serviteur qui sert dans un logis. § poślę kogo z domowych moich.

domowy, adj. 1) Haus-, zum Hause gehörig. 2) häuslich. das Hauswesen betreffend. 3) der zu einem vornehmen Hause gehöret. 4) Privat-. 5) Haus-, zahm, von Thieren. 6) inländisch, einheimisch. 7) Haus-, das die Angelegenheiten einer Woywodschaft, eines Kreises betrifft. 1) de maison, qui concerne la maison. 2) domestique; de ménage; qui regarde le gouvernement d'une famille ou le domestique. 3) de maison; celui qui appartient à une illustre maison. 4)

privé particulier. 5) privé, domestique, apprivoisé. 6) du pays; qui n'est pas etranger. 7) particulier; intestin; ce qui regarde les affaires d'un Palatinat, d'une Province. § 1) drżwi domowe. 2) sprzęty domowe; czeladź; gospodarstwo domowe; chleb domowy. 3) domową tey zacney Familii Szlachtę na swoię przeciągnął stronę. 4) domowy prowadzi żywot. 5) gęsi kury i inny drob domowy. 6) domowe sukno. 7) Woiewodstwo, miasto nowe podatki na obronę domową uchwaliło.

wona domowa, f. Haus-Krieg. guerre civile; guerre intestine. § domowe uciszył kłotnie.

po domowemu kogo częstować. mit Haus-Kost aufnehmen. regaler, traiter qu. de l'ordinaire; faire ordinaire à table à qu.

Domuię, *v. n.* 1) hausiren, die Waare in den Häusern verkaufen. 2) ein Privat-Leben führen. 1) colporter; contre-porter; vendre des marchandises de maison en maison. 2) mener une vie privée. § 1) domuie z towarami.

Domysł, *m.* 1) Muthmaßung, Vermuthung, 2) Gutdünken, Erachten, Gefallen. 1) conjecture, présomtion. 2) avis, pensée. le gré, bon plaisir. § 1) z domysłu pochodzi podeyrzenie; przez domysł (domysłem) sekretu dochodzić; samym się biedzić trzeba domysłem, tak nieczytelny charakter. 2) z swego domysłu co uczynić; z własnego domysłu to robi; swoim domysłem we wszystkim postępuie.

z domysłu; na domysł. muthmaßiglich, der Muthmaßung nach. conjecturalement. § na domysł strzeliłem i trafiłem zaiąca.

z domysłu swego. nach seinem Gefallen. à son plaisir.

Domyślam się, } *v. m. F. domyślę się.*
Domyśliwam się, } 1) muthmaßen, vermuthen. 2) denken, vorhaben; auf etwas eine böse Absicht haben. 1) conjecturer; prévoir par ses conjectures. 2) entreprendre, machiner; former, avoir un mauvais dessein sur qu. § 1) domyślam się tego na sługę mego. 2) domyślił się do moich pieniędzy, do moiego worka; domyślił się złodziey dziurą do stodoły; nie domyślay się czegoć nie kazano.

domyślać się. muthmaßen. conjecturer, *v. a.* deviner, *v. a.*

domyślać się czego. entdecken, errathen. découvrir. § domyślił się sekretu.

Domyślacz, *m.* Muthmaßer, der durch Muthmaßung auf etwas fällt. qui devine, qui conjecture; qui tire des conjectures.

Domyslnie, na domysł, *adv.* vermuthlich. conjecturalement, par conjecture.

Domyślny, *adj.* 1) muthmaßiglich, vermuthlich. 2) witzig, der auf etwas leicht fällt. 1) conjectural; qui n'a que des conjectures. 2) ingénieux; inventif, ive.

domyślne postanowienie. in denen Rechten: stillschweigende Einwilligung. *droit:* consentement tacite. § kondycya domyślna; potwierdzenie domyślne.

Done, *f.* Done, die Vögel zu fangen. lacet à prendre des oiseaux.

Donatywa, *f.* ein Donativ, freywilliges Geschenk. don-gratuit, *m.*

Donica, *f.* 1) ein Asch, Napf von Thon. 2) Blumen-Asch. 1) terrine, *f.* 2) bouquetier, *m.* pot à fleurs où on met les fleurs avec les racines. § 1) w donicy trzeć mąkę. 2) donica z kwiatami i krzakami.

Doniczka, *f.* kleiner Asch. godet, *m.* petite terrine, *f.*

doniczka do rąk. Wasch-Becken. bassin, *m.* dont on se sert à laver les mains.

Doniesienie, *vid.* Donoszenie.

Donośny. 1) vom Gewehr: das gut trägt. weit schießt. 2) einträglich. 1) *en parlant des armes à feu:* qui porte loin. 2) profitable, avantageux, d'un bon revenu, d'un grand rapport. § 1) donośna fuzya. 2) donośny urząd.

Donoszę, *v. m. F. doniosę.* 1) darzu tragen. 2) hinterbringen, Nachricht geben. 3) tragen, erreichen. 4) vollwichtig seyn, als ein Ducaten. 1) apporter d'avantage. 2) rapporter, donner avis, mander, faire savoir. 3) porter, atteindre. 4) trébucher, avoir son poids comme un ducat. § 1) donieś drew, aby na cały dzień wystarczyły. 2) donoszę Was Panu wiadomość, że. 3) ta fuzya aż do tego drzewa nie doniesie; tak daleko wzrok moy nie doniesie. * 4) ten czerwony złoty nie donosi (nie doważa) o inszy proszę.

donieść się. hinterbracht werden; vor einen kommen. arriver, venir, parvenir à qu. § doniosła się ta wiadomość do mnie, do usz moich.

Donoszenie, *n.* Doniesienie, *n. conf.* Donoszę, das Tragen, Reichen, Erreichen eines Gewehrs, der Stimme. la portée d'une arme à feu, de la voix.

Donoy, *vid.* Dunay.

Doorywam, *v. m. F. dooram.* zu Ende ackern. achever de labourer.

Dopa-

Dopadam, *v. m. F. dopadnę.* 1) fallen bis. 2) etwas ergreifen, zu fassen bekommen, erwischen. 1) tomber jusqu'à. 2) se saisir, attraper; gagner, atteindre qu. ch. § 1) nie dopadł do ziemi, bom go badaiącego uchwycił. 2) dopadł konia i uciekł; dopadłszy miecza ciął go; dopadłszy kufla wypił go; szczęśliwie swoiey dopadł chałupy.

Dopalam, *v. m. F. dopalę.* vollends verbrennen. brûler qu. ch. entièrement. § dopaliwszy tych drew, insze zaraz kupię.

nie dopalisz się tey izby, tego pieca. man kann diese Stube, diesen Ofen nicht erheitzen. cette chambre, ce poéle est difficile à chauffer.

Dopędzam, *v. m. F. dopędzę.* 1) jagen, erjagen, einholen. 2) einholen das Versäumete. 1) atteindre, joindre un fuyard. 2) reparer, redresser ce qu'on a négligé. § 1) wsiadszy na koń dopędziliśmy nieprzyiaciela. 2) dopędzać opoźnioney roboty.

Dopędziciel, *m.* Dopędzacz robotnikow. der die Arbeiter antreibet. Chas-avant, *s. m.*

Dopełniam, *v. m. F. dopełnię, czego.* 1) zufüllen, ganz voll machen. 2) ergänzen, vollständig machen. 1) combler, *v. a.* remplir entièrement; emplir, rendre plein. 2) parfaire, suppléer; ajouter ce qui manque. § 1) dopełnić rowu, beczki, śklanki. 2) dopełnić liczby, regimentu.

dopełnić sumy. eine Summe ergänzen; zulegen, was noch fehlet. parfaire une somme.

dopełnić trzody. eine Heerde ergänzen. renouveller un troupeau.

Dopełnianie, *n.* das Zufüllen, l'action de remplir.

Dopełnienie, *n.* 1) Zulage, Zufüllung, Zugabn. 1) Meßk. Erfüllung. Ergänzung. 1) le remplage, le remplissage, supplément. 2) *géom.* complément. § 1) wiele trzeba do dopełnienia beczki. 2) dopełnienie angulu, lunety.

Dopiekam, *v. m. F. dopiekę, co, komu.* 1) etwas gar backen oder braten; ausbraten, ausbacken. 2) einem zusetzen, einheitzen. 1) faire cuire, faire rôtir assez. 2) presser, poursuivre qu. vivement. § 1) dopiec trzeba kapłuna, bo ieszcze nie kruchy. 2) dopieka mi, nie oprę mu się.

dopiec się. gar braten, gar backen, cuire assez; rôtir assez. § nie dopiekł się kołacz, iędyk.

Dopieram, *v. m. F. dopiorę, v. a.* 1) die Wäsche im Wasch-Haut endigen. 2) ausprügeln, ausschmieren. 1) achever de laver le linge de lessive dans le lavoir. 2) graisser les épaules à qu. gourmer, gourdiner, rondiner qu.

Dopiero, *adv.* 1) nur, allererst, erst, alleweil. 2) nunmehr, anjetzo. 3) erstlich, alsdenn. 4) vielweniger. zugeschweigen. 5) neulich, kürzlich. 1) tout à cette heure: ne faire que de—; venir de—; il y a un instant que. 2) maintenant; à présent; à cette heure. 3) alors, pourlors. 4) d'autant plus; bien loin; bien moins; pour ne pas dire. 5) dernièrement, nouvellement, fraîchement. § 1) dopiero był u mnie; dopierom się obaczył; dopiero począł a iuż ustał. 2) dopiero widzę co umie. 3) dopiero miecza szukać, gdy się potykać; dopiero znamy co mamy, aż postradamy, *prov.* dopiero ochraniamy gdy mało mamy; na ten czas dopiero szczęśliwym będę. 4) ani mi się kiedy śniło żenić się, dopiero (dopieroż) z taką białągłową. 5) księga dopiero wydana.

dopiero przyiechał; dopiero teraz przyiechał. er ist nur angekommen. il ne fait que d'arriver. § dopiero iutro przyiedzie; dopiero wczoray skończył.

dopiero piłem. ich habe jtzt getrunken. je viens de boire.

dopiero wczoray listy przybyły. erst gestern sind die Briefe angekommen. les lettres arriverent seulement hier.

dopiero mowiłem. ich habe allererst geredet. je viens de parler.

nie dopiero teraz. es ist schon lange; nicht erstlich jetzo. il y a long tems; ce n'est pas aujourd'hui; ce n'est pas maintenant.

dopieroż to początki. das ist nur der Anfang. ce n'est qu'un commencement.

Dopieruczko, } *adv.* gleich jetzo; nur den Augenblick. il n'y a qu'un moment.
Dopierutzenko, *adv.* }

Dopiiam, *v. m. F. dopiię.* vollends austrinken. vuider, *v. a.* achever de boire. § dopiy tego wina.

dobić się czego. sich was an den Hals saufen. recevoir, prendre quelque mal à force de boire. § dopił się tey choroby.

Dopilnować czego, *F. dopilnuię.* etwas aufs fleißigste abwarten. garder, observer avec toute attention possible; avoir des soins très-particuliers.

Dopinam, *v. m. F. dopnę.* 1) ziehen, spannen bis an etwas. 2) es gleich machen; es einem nachmachen; nachzumachen suchen. 1) tirer, tendre, étendre jusques à. 2) s'égaler avec qu. se rendre au niveau

avec qu. § 1) dopniy rzemyka do dziurki; dopniy prządczki; dopiął łuku. 2) nie dopnieſz wielkich Panow nędzo.

dopinać ſię czego. nach etwas ſtreben. aſpirer, tendre à qu. ch. avoir qu. ch. pour but; prétendre, déſirer, avoir deſſein d'obtenir. § wyſokich ſię dopina urzędow.

dopinać ſwego. von ſeinem Vorſatz nicht ablaſſen. ne vouloir démordre; ne démordre point d'une reſolution.

dopiął na co ſię zaſadził. er hat ſein Unternehmen ausgeführt. il eſt venu à bout de ſon deſſein; il eſt parvenu à ſes fins.

Dopięte nadzieie, *pl. poët.* Erlangen einer Sache, nach welcher man geſtrebt hat. parvenir à une choſe qu'on a ardemment deſirée.

Dopiſuię, *v. m. F. dopiſzę.* 1) zu Ende ſchreiben; voll ſchreiben. 2) darzu ſchreiben, zufügen. 1) achever d'écrire; finir une page, un écrit. 2) ajouter à un écrit; ſuppléer. § 1) liſtu, arkuſza, mowy dopiſał. 2) dopiſz (przypiſz) te słowa.

Dopomagam, *v. m. F. dopomogę.* 1) mitwirken, beytragen, mithelfen, helfen, verhelfen zu etwas. 2) aufhelfen. 1) coopérer, contribuer; concourir, aider de ſon ſecours; procurer. 2) rétablir; aider, procurer un avantage, ſubvenir à qu. § 1) dopomogł mu do ſzczęścia tego.

dopomogę mu moią słabą umieiętnością. ich werde ihm mit meiner ſchlechten Wiſſenſchaft beyſtehen. je l'aiderai de tout mon foible ſavoir.

dopomoc komu kompanii, towarzyſtwa. Geſellſchaft. leiſten. accompagner qu. faire, tenir compagnie à qu. § dopomożono mu kompanii.

**dopomagam ſię, domagam ſię czego.* anhalten, ſuchen. ſolliciter.

Dopomożenie, *n.* Hülfs-Leiſtung. ſecours; un ſervice; bon office.

Doprać, *vid.* Dopieram.

Dopraſzam ſię, *v. m. F. doproſzę ſię* .2) ſich ausbitten; um etwas anhalten, bitten. rechercher, demander très-humblement; ſupplier; tâcher d'obtenir par prière. § dopraſzał ſię o ten urząd, ale ſię go nie doproſił.

Doprowadzam, *v. m. F. doprowadzę.* an Stelle und Ort bringen, führen; begleiten. conduire, *v. a.* mener, *v. a.* accompagner, *a.* amener, *a.* § doprowadził hiſtoryą do czaſow naſzych; doprowadził mię do domu, do Oyczyzny.

Dopuſzczam, *v. m. F. dopuſzczę.* zulaſſen, erlauben. permettre, accorder. § dopuściłem mu tey rozrywki; nie dopuſzczę mu tego.

dopuścić ſię. begehen, verüben. commettre, faire qu. faute. § dopuścił ſię tey śmiałości, grzech, głupſtwa, błędu, wyſtępku, zaboiu; nie dopuści ſię tego więcey; do śmierci ſię piiaństwa nie dopuſzczę.

ieżli ſię tego ieſzcze raz dopuściſz. wenn du dieſes noch einmahl thuſt. ſi vous y retournez encore une fois.

Dopuſzczenie, *n.* Zulaſſung, *f.* permiſſion, *f.*

dopuſzczenie ſię, ſ. n. czego. Begehung, Verübung. un crime, faute; l'action de commettre quelque faute.

Dopytuię ſię, *v. m. F. dopytam ſię.* 1) erfragen, ausfragen, durch Nachfrage finden. 2) ausfragen, mit Fragen auslocken. 1) trouver qu. ch. en demandant. 2) s'enquérir, s'enquéter; découvrir qu. ch. en queſtionnant; tirer quelque parole de qu. § 1) po całym mieście domu ſię tego nie dopytałem; dopytał ſię twoiey goſpody. 2) dopytał ſię na nim tey taiemnicy.

Dorabiam czego, *v. m. F. dorobię.* verfertigen, fertig machen; die Arbeit endigen. achever, finir ſon ouvrage; donner la dernière main à un ouvrage; paſſer la main ſur un ouvrage.

dorabiać ſię. verdienen, erarbeiten. gagner, *a.* profiter par ſon travail; acquérir à force de travailler. § dorobił ſię tego, kawałka chleba.

Dorachowywam ſię, *v. m. F. dorachuię ſię.* ausrechnen. calculer, ſupputer, compter. § ſnadno ſię tam dorachować, aż do iednego, iak wiele ich ieſt.

Dorachowca, *ſ. m.* co rachunki mnieyſze wraz zlicza (aſtronom.) der zuſammen rechnet (beſonders in der Aſtron.) Calculateur, *ſ. m.* (t).

*Doradzam, *v. a.* czego komu, *v. m. F. doradzę,* radzę. rathen. conſeiller, q. ch. à qu.

**doradzić ſobie; poradzić ſobie.* ſich rathen; ſich helfen. s'aider, ſe ſecourir.

Doraſtam, *v. m. F. doroſnę.* eig. u. fig. anwachſen, wachſen, erwachſen. *prop. & fig.* croître, s'accroître, avancer. § iuż trawa do pierſi chłopu doraſta; doroſło iuż to drzewo; chłopiec doraſta rozumu, dziewka pory gładkości ſwoiey; doraſta rozum iego.

dorosł lat. er hat die Kinder-Schuhe abgeleget. il eſt venu, il eſt entré en âge de puberté.

dorosła lat. sie ist mannbar geworden. elle monte en graine; elle entre en âge d'être mariée.

Dorażam komu, *v. m. F. doraże.* einen treffen, wo es ihm weh thut. piquer, offenser qu. au vif.

*Doręcz, *f.* ⎫ Bereitschaft, fast nur in
*Dorecze, *n.* ⎬ folgender Redens-Art.
Doredzie, *n.* ⎭ appareil, préparatif, *ce mot n'est presque usité que dans l'expression suivante.*

na doręczu; na doredziu; pogotowiu. in Bereitschaft; bey der Hand. à main; en main; à portée, à la main. § na doredziu teraz nie mam księgi; Woysko ma bydź zawsze na doredziu, tak czasu boiu iako i pokoiu.

nie na doredziu mi. es ist mir nicht zur Hand. je ne suis pas en main.

Doręczny, *adj.* was bey der Hand ist; ganz fertig. tout prêt; tout appareillé; prêt à la main.

Dorobek, *m.* Verdienst; Gewinn. gain, profit, acquisition. § nie iest zdolny do iakiego przemysłu i dorobku.

Dorodny, *adj.* 1) schön, wohlgebildet, wohl gewachsen. 2) fruchtbar, das viel Früchte trägt. 1) bienfait, beau. 2) fécond, fertile, abondant. § 1) dorodna to osoba. 2) dorodne ma macice w winogradzie.

Dorocznie, *adv.* jährlich; alle Jahre; auf ein Jahr. annuellement, par an; par chaque année; tous les ans. § corocznie ci Imienin twoich winszować będę; służy dorocznie.

Doroczny, *adj.* jährlich; bestimmt vor ein Jahr; das ein Jahr dauert; das alle Jahr geschiehet. annuel; destiné pour un an; qui vient tous les ans; qui dure un an; anniversaire. § doroczna pensya, doroczne obmyślenie, czas doroczny; praca doroczna; życzę abym doroczne moie powinszowanie Was Panu mogł życzliwie przez długie ponawiać czasy.

Dorosłek, *m. vid.* Dorostek.

Dorosłość, *f.* dorośnienie, *n.* 1) reifes Alter, reife Jahre, vollkommener Wuchs. 2) die Mannbarkeit eines Mädchens. 1) âge de maturité, âge mûr; âge fait; âge de consistence, où une créature a atteint la juste grosseur. 2) âge nubile d'un fille, son âge de se marier.

Dorosły, *adj.* 1) erwachsen. 2) mannbar, von Mädchens. 1) fait, en âge. 2) mariable, nubile, qui est en âge d'être mariée à un mari; viripotente. § 1) koń dorosły, drzewo dorosłe; człowiek dorosły. 2) dwie ma corki dorosłe.

Dorośnienie, *n. vid.* Dorosłość, *f.*

Dorostek, *m.* Dorosłek, *m.* dorosły, *f. m.* Junggeselle, Aufschößling. jouvenceau, garçon.

Dorozumiewam się, *v. m. F. dorozumiem się.* muthmaßen, merken, vermuthen. conjecturer, se douter, préssentir, reconnoître. § dorozumiewał się ale się tego sekretu nie dorozumiał.

Dorozumienie się, *f. n.* domysł. Muthmaßung. bonjecture, *f.* présomtion, *f.*

Dorsz, *m.* głowacz suchy. Dorsch, eine Art von Cabliau. un muge, sorte de poisson de mer qu'on séche.

Dorywam, *v. m. F.* będę dorywał (défect.) *dorwę.* vollends zerreißen. déchirer entièrement; achever de rompre. § dorwiy postronka naderwanego.

dorwać się dokąd. erwischen, erlangen. gagner, prendre, attraper, se saisir. § dorwał się lasa i uciekł; dorwal się tego urzędu zdradą; chrapi, sapi nosem, dorwał się gdzieś konwi.

Dorywczy *adj.* oft unterbrochen; nicht in einer Ordnung fort. qui est souvent interrompu; fait à diverses reprises; coupé. § nie dorywczemu ale poważnemu czytaniu taka służy książka.

w dorywczą, na urwę co robić. ruckweise, denn und wenn. par reprises; par échappées; par saillies; à diverses reprises.

*Dorzały, *Dorzałość, *vid.* Doźrzały, Doźrzałość.

Dorzucam, *v. m. F.* dorzucać będę (défectif) *Dorzucę.* 1) bis an etwas werfen; mit einem Wurf erreichen. 2) mit Worten zu nahe treten. 1) jetter jusqu'à; atteindre d'un jet. 2) offenser, pincer, donner quelques coups de langue. § 1) dorzuć kamienia do drzewa. 2) dorzucił mi gębą.

Dorzucenienie, *n.* dociśnienie. Hinzuwerfen. l'action de jetter jusqu'à un endroit.

Dość, Dosyć, *adv.* genung; zur Genüge. assez, suffisamment. § dość ma pieniędzy, ale ia mam więcey bom kontent; dość iesz cze iest czasu; dość rychło ieźli dobrze, *prov.* dość to nań; dość pracował.

dość o tym. genung hiervon. brisons là-dessus; baste.

dość ma. er hat zur Genüge. il a de quoi; il a assez.

dość czynić komu. Genüge leisten. contenter qu. satisfaire qu. ou à qu.

dość czynienie, n. dość uczynienie, n. Vergnügung; Genugthuung, *f.* satisfaction, *f.*

dość mi się stało od ciebie. du hast mir Genüge

Genüge geleistet. vous m'avez satisfait.
dość na iednego; ma co ieden robić. genug Arbeit für einen. c'est assez de travail pour une personne.
dość tego iuż było. du hast lange genug Muthwillen getrieben. vous avez assez long tems joué les gens; cessez votre insolence il est tems.
dość też iuż na cię. es ist genug vor dich. c'est assez pour vous.
Doście, *vid.* Doyście.
Dościgam, *F. doścignę.* eig. u. fig. erjagen, einholen. *prop. & fig.* atteindre, rattraper, joindre. § nieprzyiacielskich doścignął hufcow; śmierć człeka zawsze doścignie.
Dościgły. leicht einzuholen, zu erreichen. aisé à atteindre, à joindre. § dościgły okiem.
dościgły rozumem. ergründlich, leicht zu ergründen. pénétrable.
Doścignienie, *f n.* Einholung, Erreichung. l'action d'atteindre, de joindre.
Dosiadam, *v. m. F.* będę dosiadał (def. *Dosiędę.*) sich auf ein Pferd setzen, sich schwingen. se jetter sur le cheval; sauter à cheval; monter à cheval. § nie umiesz konia dosiadać.
koń co łacno dosiadać daie. Pferd, das leicht aufsitzen läßt. cheval doux, facile au montoir. § koń ten wierzga i dosiadać nie daie.
Dosiadam, *v. m. F. dosiedzę.* 1) sich satt sitzen; lange sitzen. 2) mit einem zechen. 1) se tenir assis tant qu'on veut. 2) boire tête à tête; faire débauche avec qu. § 1) dosiedzisz się teraz 2) dosiada z nim aż do dnia; nie dosiedzę mu więcey.
dosiadać się czego. ersitzen; durch vieles Sitzen erwerben. gagner, acquérir en se tenant assis. § dosiedział się iednak zarobku dobrego.
dosiedziałeś się. das hast du für dein Plaudern, für deinen Muthwillen. te voilà bien payé pour ton caquet, pour ton insolence.
Dosiągam, *v. m. F. dosięgę, dosięgnę.* 1) eig. u. fig. erreichen, erlangen. 2) einholen, ein Urtheil, eine Einwilligung. 1) *prop. & fig.* venir jusqu'à; gagner, atteindre; pouvoir toucher à qu. ch. 2) demander, rechercher une sentence, la permission de qu. § 1) nie dosięgnę tego bo głęboko leży, wysoko wisi; dosiągnął gruszki na drzewie; nie dosięgnie wieży kulą, okiem, wzrokiem; dosięże go tam ieszcze; dosiągnąłem sługi listem w Lipsku; dosięgłem mu głowy szablą. 2) dosięgać in formacyi Trybunalskiey; niech pozwolenia iego wprzod dosięże.
dosięgaiąca linia, vid. Widok otwarty.
dosiąc co rozumem. ergründen, einsehen. approfondir, pénétrer.
Doska, *f.* Dorotka, *f.* Dorchen, ein Weiber-Nahme. petite Dorotée, nom de femme.
Doskakuię, *v. m. F. doskoczę.* 1) mit einem Sprunge erreichen. 2) einholen, erjagen. 1) sauter jusqu'à un endroit. 2) atteindre, gagner, joindre, attraper à force de courir. § 1) doskoczył tego drzewa iednym skokiem. 2) doskoczył nieprzyiacioł.
Doskoczenie, *n.* das Herzubringen. saut jusqu'à un lieu.
Doskonalę, *v. a.* vollkommen machen. cultiver, *v. a.* § doskonalić naukę, przyiaźń.
Doskonale, *adv.* vollkommen. parfaitement.
doskonale dobrze. vollkommen gut. parfaitement bien; en (à la) perfection.
Doskonałość, *f.* Vollkommenheit, *f.* perfection, *f.*
Doskonały, *adj.* 1) vollkommen. 2) Meßk. regulair. 1) parfait, accompli, achevé, excellent, consommé. 2) *géom.* regulier, ère. § 1) doskonałym zostaie; doskonały to Filozof. 2) doskonała figura; doskonały piąciokąt.
Doskrobuię, *v. m. F. doskrobię.* vollends schaben. achever à racler. § doskrob tego patyczka ale nie przeskrob.
doskrobać się czego. etwas erschnappen, verdienen, zu etwas kommen. parvenir avec peine à qu. ch.
Doskwietam, *v. n.* komu. zusetzen, plagen, scheeren. tourmenter, fatiguer; faire de la peine.
Dosługuię, *v. m. F. dosłużę.* zu Ende dienen. achever de servir; finir son service. § dosłuż twoich lat u rzemieślnika.
dosłużyć się czego. erdienen, mit dienen erwerben, verdienen. acquérir en servant. § ledwie się chleba dosłużyć może; wielkiey się dosłużył godności.
Dospany, *adj.* geruhsam, wohl geschlafen. paisible, tranquille, *en parlant du tems de somme.*
dospaney ci życzę nocy. schlafe sanft; ruhe wohl diese Nacht. dormez bien; reposez tranquillement cette nuit.
*Dospieię, *v. n.* 1) Zeit, Muße haben; müßig seyn. 2) das versäumte einholen. 1) être vuide; n'être pas occupé; avoir le tems, le loisir. 2) redresser ce qu'on a négligé.

*Dostaię, dostawam, *v. m. F. dostoię* ⎫
Dostaię się, dostawam się, *F. dostoię się.* ⎭
1) reifen, reif werden. 2) zeitigen, von Geschwüren. 1) mûrir; devenir mur. 2) aboutir, suppurer. § 1) śliwki się dostawaią; dostał się owoc, drzewo, zboże. 2) dostał się wrzod.

dostoieć się czego. erstehen; mit Stehen etwas erlangen. acquérir en se tenant debout. § dostoiał (dostałsię) się u dworu tego urzędu.

dostawa się napoy. das Getränk setzt sich, lagert sich, wird klar. la liqueur se rassied, se repose, s'éclarcit. § piwo się ieszcze nie dostało; dostał się miod; wino się w beczce dostało.

dostoieć placu; dostoieć kroku. den Platz behaupten; Stand halten; nicht einen Schritt weichen. tenir ferme; attendre de pié ferme. § dostoięć wszędzie placu.

dostoieć prawu; rzeczy sądowey dosyć uczynić. den angefangenen Proceß fortsetzen. tenir ferme dans un procès,

nie dostoieć prawu. einen Proceß liegen lassen. déserter le procès; tomber en désertion; pendre le procès au croc.

Dostaię, dostawam, *v. m. F. dostanę,* 1) bekommen, erhalten, kriegen. 2) kriegen, bekommen eine Krankheit, einen Schlag. 3) erreichen im Schlagen. 4) zureichen, genug seyn, zulangen. 5) anliegen, anstoßen, angränzen. 1) obtenir, recevoir, occuper, avoir, gagner. 2) avoir, recevoir un coup; en tenir; gagner une maladie. 3) atteindre, toucher qu. d'un coup. 4) suffire, être assez. 5) toucher; être joignant; joindre; confiner, aboutir. § 1) dostałem listow, pieniędzy; dostałem bultaia; dostać godności, dostoieństwa; nieprzyiaciel dostał miasta; (miasto). 2) dostał kiiem; dostaniesz po grzbiecie, po łbie; dostał febry. 3) dostałem go przez łeb szablą. 4) dostaie mi zboża na zimę; dostawaią mi pieniądze. *5) łąka iego do moiey dostaie (dolega).

dostaię pieniędzy. ich bekomme Geld. je reçois de l'argent.

dostaię pieniądze. ich bekomme das Geld. je reçois l'argent.

nie dostaie czego, kogo. 1) fehlen, vermissen, mangeln, zu wenig seyn. 1) fehlen, nicht zulangen, abgehen, Mangel haben. 1) manquer; trouver à dire qu. ch. 2) manquer, défaillir; avoir besoin, être en nécessité de qu. ch. § 1) nie dostaie brata w kompanii; nie dostaie mi książki; nie dostaie łokcia do tego sukna. 2) nie dostaie mi żywności, pieniędzy.

wszystkiego mi nie dostaie. alles gehet mir ab; es mangelt mir an allem. je manque de toutes choses; toutes le choses me manquent.

dostać się, od Dostaię się. 1) erlanget, erhalten werden. 2) kommen, gerathen, fallen in die Hände 3) kommen zu einem; gerathen an einen Ort, bey einem in Diensten. 4) vorkommen. 1) s'acquérir; se procurer. 2) venir, tomber entre les mains. 3) venir en un endroit; s'engager dans un lieu, dans quelques services. 4) se présenter; venir à la connoissance de qu. § 1) stawa się pracą dostaie. 2) dostałem się mu w ręce. 3) tu się dostałem; do mu się dostałem; dostałem się do niego, do Polski. 4) dostało mi się czytać listy iego.

dostać się od kogo. sich von einem losreißen, loswickeln. se dégager, se débarrasser, se délivrer de qu. § ieźli cię dostaną do izby, do kompaniy, tedy się tak prętko od nich nie dostaniesz.

dostało mi się. es ist mir vorgekommen; ich habe es von ohngefähr bekommen. il m'en est venu de; il m'est arrivé de,
§ dostało mi się czytać, kupić.

dostało mi się czego. ich habe einen Theil davon bekommen. j'ai participé à cela; j'ai eu part à cela. § dostało mi się pieniędzy ktore przegrał.

na niczym nam (nic tam) nie dostaie. uns fehlet an nichts; es gehet uns nichts ab nous ne manquons; de rien; rien ne nous manque; rien nous ne défaut; il ne nous manque rien.

wiele, mało nie dostaie. daran fehlet viel, wenig. il s'en faut beaucoup, peu.

dostawaiący wałostaw. vid. Dobywam — *dobywaiacy.*

Dostałość, *f.* dożrzałość, *f.* eig. u. fig. Reife, die Zeitigung. *prop. & fig.* maturité. § dostałość owocu, rozumu, wieku.

Dostały, *adj.* dożrzały, *adj.* reif. mûr, ûre.

Dostany, *adj.* erlangt, erhalten. obtenu, ue.

Dostanie, *n.* ⎫ czego. Erhaltung, Er-
Dostąpienie, *n.* ⎭ langung. obtention, *f.* acquisition, *f.* jouissance, *f.*

Dostarczam, *v. m. F. dostarczę.* ⎫ 1) zuge-
Dostatczam, *obs.* ⎭ ben, zulegen. 2) zulangen, zureichen. 1) donner encore, ajouter. 2) suffire, subvenir à qu. § * 1) dostarcz (doday, przyłoż) ieszcze kilka groszy. 2) nie dostarczaią siły moie; dostarczyła substancya iego.

Dostatecznie, *adv.* zulänglich. suffisamment; à suffisance.

Dostateczność, *f.* Zulänglichkeit, Genüge. suffisance; provision, *f.* abondance, *f.*

Dostateczny, *adj.* genugsam, zulänglich. suffisant, qui suffit. § rozum iego dostateczny do uznania złego i dobrego.

Dostatek, *m. g. dostatku.* 1) Vorrath, Ueberfluß. 2) Uebermaß, Ueppigkeit. 1) provision, *f.* abondance, suffisance. 2) excès dans les dépenses; le luxe; dépense superfluë. § 1) dostatek ma wszystkiego. 2) wielki był dostatek na biesiedzie.

z dostatkiem, po dostatku, adv. Unberflüßig, reichlich. en abondance; abondamment.

dostatki. f m.pl. 1) Vermögen, Reichthum. *2) Zubehör, Nothwendigkeit. f. Potrzeby. 1) biens, richesses. *2) le necessaire; ce dont on a encore besoin, *vid.* Potrzéby.

Dostatni, *adj.* 1) zulänglich, überflüßig, reichlich. 2) reich, vermögend, begütert. 1) suffisant, abondant. 2) riche, opulent, bien accommodé.

dostatni sobie. der keines andern Hülfe nöthig hat. qui n'a pas besoin du secours d'autrui. § nikt nie iest sobie dostatni.

Dostąpienie, *f. n.* czego. Erhaltung, Erlangung. acquisition, *f.* jouissance, *f.* Dostawan, *vid.* Dostaią.

Dostępność; *f.* Eigenschaft einer Sache oder Person, zu der man leicht kommen kann. la qualité dêtre accessible; facilité d'entrer auprès d'une personne ou dans un lieu. § kroż nie wie iego dostępności; dostępność fortecy, gory.

Dostepny, *adj.* 1) der sich leicht sprechen läßt; leutselig, der einem jeden einen Zutritt verstattet. 2) das zu erhalten, zu erlangen. 1) abordable, accessible, acostable. 2) aisé à voir, à trouver.

Dostępuię, *v. m. F. dostąpię.* 1) mit einem Schritt erreichen. 2) erlangen, erreichen, bekommen. 1) approcher de quelque chose d'un pas. 2) avoir, recevoir, gagner, obtenir. § 1) nie dostąpisz do tego mieysca iednym krokiem. 2) dostąpił tego urzędu, łaski krolewskiey, ucha Pańskiego.

Dostoieństwo, *f. n.* 1) Würde, hohes Amt. 2) Würde, Macht, Character einer vornehmen Person. 3) Vortreflichkeit, Werth. 1) dignité, charge considérable. 2) le caractère, la qualité, le pouvoir d'une personne de haute dignité. 3) grand prix, excellence; grande valeur. § 1) dostoieństwa duchowne iako Biskupstwa, Arcybiskupstwa; dostoieństwo krolewskie, Woiewodzkie; dostoieństwo komu dać; na wysokim iest dostoieństwie. 2) w dostoieństwie Posła Francuskiego tu przy był. 3) umysł od dusze pochodząc większego iest dostoieństwa niż ciało.

Dostoyność, *f.* godność, *f.* Würde, Ehre, Werth. dignité, honneur, la valeur.

*Dostoyny, *adj.* godny. würdig. digne.

Dostrzelam, *v. m. F. dostrzelę.* mit einem Schuß erreichen; hinzu schießen. porter, aller tirer jusqu'à; atteindre d'un coup d'arme à feu. § strzelba do drzewa nie dostrzeliła.

Doświadczam, } *v. m. F. Doświadczę.*
Doświadczam się, } 1) probieren, versuchen. 2) erfahren, durch Erfahrung haben. 1) tenter, essayer, éprouver, expérimenter. 2) reconnoître; avoir, savoir par expérience. § 1) doświadczył sił iego; doświadczam że tak iest; doświadczyłem się tego w rożnych sprawach.

Doświadczanie, *f. n.* Versuch. *m.* Probe; *f.* das Probieren. essai; *m.* épreuve, *f.* preuve, *f.* tentative, *f.*

Doświadczenie, *f. a.* Erfahrung. expérience, pratique, *f.* § doświadczenie ludzi nauczyciel; *prov.* mam to z doświadczenia; codzienne to potwierdza doświadczenie.

z doświadczenia. aus Erfahrung. par expérience.

Doświadczony, *adj.* 1) versucht, probiert. 2) erfahren, geübt in etwas. 3) bewährt, durch die Erfahrung bestätiget. 1) essayé, éprouvé. 2) expérimenté, expert, versé, consommé. 3) certain, éprouvé. § 1) doświadczony przyiaciel; doświadczona strzelba; doświadczone złoto, śrebro; moneta doświadczona. 2) Doktor to doświadczony. 3) lekarstwo na kolkę doświadczone; plastr doświadczony.

Dosyć, *vid.* Dość.

Dosypiam, *v. m. F. dośpię.* ausschlafen. dormir assez; dormir tout son soul.

dospać się. durch vieles Schlafen etwas bekommen. gagner en dormant; acquérir par le sommeil. § leniwy dostatkow się nie dospi; dospał się tey choroby.

Dosypiam, } *v. m. F. dosypię.* zuschütten,
Dosypuię, } vollends voll schütten. remplir, combler. § dosyp garść kaszy; dosyp korca.

Dosypka, *f.* Uebermaaß, Zugabe beym Messen trockener Sachen. surmésure, *f.* le pardessus pour les choses séches.

dosypka,

dosypka, adj. mit gehäuftem Maaß. à mésure comple.
Dosyt, *s. m.* 1) Zulänglichkeit, Genüge. 2) Ersättigung. 3) Uebermaaß, Zugabe. 1) suffisance. 2) satiété, rassasiement. 3) surmésure. § 1) nigdy nie ma pieniędzy do dosytu. 2) nie daie do dosytu. 3) bez dosytu, dosytem mierzyć.
ieść do dosytu. sich satt essen. manger tout son soul, manger jusqu' à (à la) satiété,
Doszły, *adj.* geendigt, zu Stande gekommen. 2) Erfahren, vollkommen. 1) achevé, consommé, terminé. 2) consommé, versé, parfait, habitué. § 1) regiestr doszłych Seymow. 2) doszły to Polityk, Doktor.
doszły lat prawnych. mündig. majeur; *m.* qui est en âge de majorité.
Doszła lat prawnych. (Recht) eine mündige Jungfer. une fille majeure,
Doszłość prawnych lat. Recht Mündigkeit, *s. f.* majorité, *s. f.* l'âge de majorité.
Doszło go; doszło go. man ist ihm auf dem Fuße nachgegangen; man hat ihm auf dem Fuße nachgesetzet. on l'a suivi à la piste.
Dotąd, *adv.* 1) so lange. 2) bis hieher. 1) tant que; tandis que. 2) jusqu' ici, jusqu' à présent. § 1) dotąd będę bił poki (aż) się nie poprawi; dotąd ludzkim podległy iestem dotkliwościom. 2) dotąd żadney nie mieliśmy trudności; dotąd droga była dobra.
Do tego, do tego, *adv.* 1) hierzu, dahin. 2) darzu, nächst diesem, hierzu. 1) à cela, jusqu' à cela; y. 2) outre cela; avec cela; par dessus cela. § 1) do tego rzeczy przywiodłem, że 2) do tego pisałem dwa razy.
Dotegodniowy, *adj.* zu diesem Tage gehörig. appartenant à ce jour.
Dotegoroczny, *adj.* zu diesem Jahre gehörig. de cette année.
Dotegotygodniowy, *adj.* zu dieser Woche gehörig. appartenant à cette semaine.
Dotkać, *F. dotkę*, dotkam. etwas zu Ende weben, wirken. achever sa tissure; achever de tître. § dotkać krosn dziś trzeba.
dotkać się czego. mit Weben verdienen. acquérir en faisant des toiles, des draps.
Dotkliwie, *adj.* 1) handgreiflicher Weise. 2) empfindlich; beleidigender Weise. 1) d'une manière palpable. 2) d'une manière choquante, offensante.
Dotkliwość, *f.* 1) die Eigenschaft angerührt zu werden. 2) Verdrüßlichkeit, Anliegen, Noth. 1) la faculté d'être sujet au sens du toucher. 2) chagrin, *m.* aigreur *f.* peine, *f.* § dotkliwość iest pierwszą własnością rzeczy materyalnych. 2) człowiek rożnym podlega dotkliwościom.
Dotkliwy, *adj.* 1) berührlich, betastlich, handgreiflich. 2) empfindlich als ein Wort. 1) tactile, palpable, maniable; qu'on peut toucher. 2) choquant, offensant, touchant.
Dotknięcie, Dotknienie, *n.* } Dotykanie, *n.* 1) Berührung, Anführung, Fühlung. 1) Erwähnung, Berührung. 3) das Fühlen, ein Sinn. 1) le manier; attouchemenr; le toucher; l'action de toucher. 2) mention. 3) le toucher, le tact, le sens du toucher. § 1) sukno na dotknienia subtelne. 2) przełoż mu tę rzecz bez naymnieyszego okoliczności moich dotknienia. 3) dotknienie iest smysł pierwszy, ktorego zwierzchnie ciała części naywięcey zażywaią.
Dotrwać, *F. dotrwam.* aushalten, ausdauren. persévérer, continuer, persister, durer jusqu' à. § nie dotrwam do końca; nie wierzę żeby w przedsięwzięciu dotrwali.
Dotrwanie, *n.* Verharrung, Beharrung. perséverance, *f.* continuation, *f.*
Dotrzymanie, *n.* Haltung, Erfüllung. accomplissement. § miłe mi dotrzymanie słowa twoiego, obietnicy twoiey.
Dotrzymany, *adj.* gehalten, erfüllt. accompli, gardé. § dotrzymane słowo.
Dotrzymuię, *v. m. F. dotrzymam.* 1) erhalten, aufhalten, 2) halten, beobachten. 3) halten, aufhalten bis zu etwas. 4) behalten als das Feld. 1) avoir assez de forces pour tenir, pour arrêter. 2) tenir, garder. 3) amuser, arrêter jusqu' à. 4) tenir ferme; demeurer maître du champ de bataille. § 1) nie dotrzymasz tego ciężaru. 2) dotrzymam ci słowa, wiary, sekretu. 3) nie dotrzymałem go do powrotu twego. 4) dotrzymował placu, pola, kroku.
nie dotrzymać słowa. sein Wort nicht halten. manquer à sa parole.
*Dotychmiast, *adv.* poty, aż. bis. jusques.
Dotykalnie, *adv. vid.* Dotkliwie.
Dotykalny, *vid.* Dotkliwy.
Dotycze, Dotycze się, tycze się. betreffen, angehen. toucher, *v. a.* regarder, *v. a.* concerner, *s. n.* § co się mnie dotycze, nie przyydę; co się tey sprawy dotycze.
Dotykam, *v. m. F. dotknę.* 1) berühren, erwähnen. 2) sticheln, beleidigen. 3) angeben, bekümmern. 1) toucher; glisser sur qu. chose, passer légèrement sur une affaire; faire mention. 2) toucher, offenser;

offenser; donner un coup de langue. 3) toucher, intereſſer, fâcher, inquiéter; faire de la peine. § 1) dotknąłem twoiey dolegliwości w liście moim. 2) proszę nie dotykay bratu twemu słowy; dotknął przyiaciela mego tym słowem. 3) to nieszczęście matki iego naybardziey dotyka.

dotykać się. 1) anrühren, antaſten, fühlen. 2) ſich anrühren, an einander ſtoßen. 3) verwand ſeyn. 1) toucher, frauler: mettre la main ou le doigt ſur qu. ch. 2) ſe toucher; s'entre-toucher. 3) toucher; être parent; être allié. § 1) palcem się szaty iego dotknął. 2) tak blisko siebie siedzą, że się siebie dotykaią. 3) dotyka się mnie powinowactwem, krwią w drugim, w trzecim stopniu.

dotykam się czego kąsek. 1) etwas nur ein wenig anrühren. 2) ein wenig nehmen, koſten. 1) toucher qu. choſe fort doucement. 2) prendre, goûter un peu.

Dotykanie, *n. vid.* Dotknięnie, *n.*

Douczam, *v. m. F. douczę.* vollends auslehren. achever d'enſeigner; inſtruire parfaitement. § douczyła dziewki szyć; douczyłem go łaciny.

douczyć się. vollends lernen. apprendre entièrement. § douczy się pisać i łaciny.

Dowarzam czego, *v. m. F. dowarzę.* vollends gar kochen. cuire parfaitement dans un pot.

Doważam, *v. m. F doważę.* das völlige Gewicht haben; wichtig ſeyn. avoir ſon poids. § doważa talar, czerwony złoty. doważ tego funta.

Dowcip, *ſ. m.* Witz, Ingenium. eſprit, ſagacité, bon-ſens; *m.* le génie. § dowcip dobry rzadko z pamięcią dobrą.

Dowcipnie, *adv.* witzig. ingénieuſement, avec eſprit.

Dowcipny, *adj.* witzig. ingénieux; qui a de l'eſprit.

Dowiadowanie się, *ſ. n.* Erkundigung. recherche, information, enquête, *f.*

Dowiaduię się, *v. m. F. dowiem się.* ſich erkundigen, Nachricht einholen. s'enquêter, s'informer. s'enquérir.

dowiadować się. ſich erkundigung. s'informer.

dowiedzieć się. erfahren, Nachricht haben. apprendre, découvrir; avoir avis.

Dowiarstwo, *n.* das Zutrauen; Vertrauen. confiance, *f.*

*Dowiedzenie się. Nachricht, Erfahrung. découverte, l'action de revoir un avis.

Dowiedziony, *conf.* Dowodzę. bewieſen, erwieſen. prouvé,

Dowieram drzwi, *v. m. F. dowrę.* die Thüre ganz zu machen. fermer entièrement une porte à demi-ouverte. § dowarł drzwi.

dowierać. gar kochen; gar werden. cuire aſſez, devenir entièrement cuit. § iuż mięso dowrzało.

Dowierzam, *v. n.* komu. einem glauben, trauen. ajouter foi, ſe fier, croire, à qu.

dowierzam ſobie. ſich zutrauen. ſe faire fort.

Dowod, *m.* 1) Beweis. 2) Schluß-Rede, Argument. 3) Beweis in Gerichten. 1) le temoignage; marque, preuve, trait. 2) argument, raiſonnement; un ſillogiſme. 3) un acte judicaire; preuve; moyen. § 1) na dowod przyiaźni moiey; dowod mądrości, cnoty. 2) naciera na mnie dowodami; oboſtrony to dowod; zbiiać czyy dowod. 3) sąd odrzucił, przyiął dowod na piśmie.

dowod przez świadki. Beweis durch Zeugen, récord, *ſ. m.*

Dowodnie, *adv.* beweislich. par preuves; autentiquement.

Dowodny, *adj.* 1) erweislich, beweislich. 2) gewiß, glaubwürdig, überzeugend. 3) überzeugt, überführt. 4) hell, klar unſtreitig. 2) autentique, probable, demonſtrable, qui ſe peut prouver. 2) digne de foi; à qui on peut ajouter foi; convaincant. 3) convaincu: attein & convaincu. 4) autentique, clair, manifeſte. § 1) dowodna to rzecz. 2) dowodne świadectwo; dowodne to są listy. 3) dowodny złoczyńca, złodziey. 4) Tekst dowodny z Pisma Świętego.

Dowody y Wywody Strony Powodowey przyimować. Beweiſe und Gründe eines Klägers aufnehmen, verhören. recevoir preuves & documents de l'accuſateur.

Dowody przez świadkow. Beweiß durch Zeugen. preuves des temoins.

Dowody przez listy czynić. Beweiſe durch brieſliche Urkunden führen. faire des preuves par les inſtruments & papiers publis; réponſes & preuves d'un Accuſé.

Dowody y Wywody Strony Zapozwaney. Beweiſe und Gründe eines Beklagten. preuves d'un Accuſé.

Dowodzę, *v. m. F. dowiodę.* 1) bis an eine Stelle führen. 2) beweiſen, erweiſen. 3) überführen, überzeugen. 1) accompagner, mener jusqu' à un lieu. 2) prouver, vérifier, faire voir, montrer, démontrer, témoigner. 3) convaincre,

vaincre. § *1) dowiodłem (doprowadziłem) go do samego zamku. 2) dowodzę tego z Praw Koronnych; dowiedź tey nauki Pismem świętym; rozumem czyni a ręką dowodzi; zawsze rzeczą samą dowiodę, żem iest twoim sługą. 3) dowiodę tey kradzieży na niego.

Dowodzenie, *m.* das Hinzuführen, das Beweisen. l'action de mener à un lieu, de prouver.

na dowodzenia sposobach schodzi zaskarżaiącemu, es fehlt an Beweismitteln dem Kläger.

Dowoływam się, *v. m. F. dowołam się.* erschreyen, errufen. crier tant qu'un autre nous entende.

Dowrzały, *adj.* gar gekocht. assez cuit.

Dowożę, *v. m. F. dowiozę.* einen bis an eine Stelle fahren. voiturer jusqu' à quelque endroit.

Doy, *f. m. g. doiu.* 1) Melk-Zeit. 2) ein Gemelke, *f. n.* 1) le tems où on trait les vaches. 2) le lait tiré; ce qu'on a trait.

Doymuię, *v. m. F. doymę.* kommen bis an; durchdringen. pénétrer, percer jusqu'à. § szabla mozgu nie doięła; deszcz do koszule doiął.

doiąć komu; doiąć komu do żywego. 1) die neunte Haut treffen 2) aufs empfindlichste beleidigen. 1) battre quelqu'un dot & ventre. 2) piquer quelqu'un jusques au vif.

Doyny, *adj.* Melk, zum Melken gehörig. qui sert à traire.

doyny statek. Gefäß zum Melken. vase à traire, *m.*

doyna krowa. f. Melk-Kuh. vache à lait, *f.*

Doyrzało, Doyrzałość, Doyrzały, *vid.* Dożrzało &c.

Doyrzany. erblickt, mit den Augen erreichet. atteint de vue.

Doyrzeć, *vid.* Doglądam.

Doyrzenie, *n.* Erblickung in der Ferne; scharfes Gesicht. l'action d'appercevoir de loin; vue aiguë.

Doyrzewam, *vid.* Dożrzewam.

Doyść, *vid.* Dochodzę.

Doyście, *f. n.* 1) Ankunft eines Gehenden. 2) Schluß, Ende eines Handels. 3) Einkünfte. 1) l'arrivée d'un piéton. 2) conclusion, la fin de quelque affaire. 3) revenu, rente, § 1) przy doyściu moim do tego drzewa zaiąca postrzegłem. 2) doyście seymu, seymiku, ugody, kupna. 3) ufundował roczne doyście (dochod) sta talerow.

Doża, *m.* der Doge in Venedig. le Doge, le chef de la République de Venise.

Dożega pokrzywa. die Nessel, brennet. l'ortie pique, brûle.

Dozgonnie, *adv.* Zeit-Leben, bis ins Grab. toute ma vie; de mon vivant; ma vie durant; jusqu'au tombeau.

Dozgonność, *f.* Lebens-Zeit, Zeit bis an den Tod. le tems jusqu' à la mort; tems de la vie; tems jusqu'au décès, jusqu' à la mort.

Dozgonny, *adj.* Dożywotny. das Zeit Lebens. bis an den Tod dauret. qui dure jusqu'à la mort. § przyiaciel twoy iestem i sługa dozgonny.

Doznanie, *n.* Versuch, Probe, *f.* Erfahrung, *f.* preuve, *f.* essais, *m.* expérience, *f.*

Doznawam, *v. m. F. doznam.* 1) erfahren. 2) suchen, probieren. 1) reconnoître; avoir par expérience; savoir par expérience. 2) essayer, éprouver. § 1) doznałem tego na sobie. 2) doznawać przyiaciela trzeba.

doznawszy. da man es gewiß wußte; da es bekannt war. l'ayant sçû certainement; le sachant à n'en point douter; étant manifeste.

Dozor, *m.* doglądanie, *n.* Aufsicht, *f.* inspection, *f.* intendance, conduite, direction, *f.*

naywyższy dozor. Ober-Aufsicht. surintendance, *f.*

Dozorca, *m.* Aufseher. inspecteur, intendant, conducteur, directeur, surveillant.

naywyższy dozorca. Ober-Aufseher. surintendant.

Dozorca ceremoniy publicznych. Obrzędnik, *m.* Ceremonien-Meister. Maître des cérémonies.

Dozorczyna, *f.* Aufseherinn. inspectrice, *f.*

Dozornie, *adv.* aufmerksam. attentivement, soigneusement.

Dozorny, *adj.* sorgfältig, achtsam, aufsichtlich. soigneux, attentif, ive.

Dożrzało, *adv.* reif. mûrement.

dożrzało czynię. reif machen. mûrir; rendre mûr.

Dożrzałość, *f.* eig. und fig. Reife, Zeitigung. *prop. & fig.* maturité.

ieszcze ta nauka do swoiey nie przyszła dożrałości. diese Wissenschaft hat noch nicht ihre Reife erreichet. cette science n'est pas encore parvenu à sa maturité.

Dożrzały, *adj.* 1) eig. und fig. reif, zeitig. 2) gründlich, reif, wohl überlegt. 1) *prop. & fig.* mûr, qui a sa maturité. 2) mûr, solide, ferme. § 1) dożrzałe owoce; do lat dożrzałych przychodzi-

2) może

2) może stary niedoyźrzałą, a młody doźrzałą dać radę.
Doźrzewam, *v. m. F. dożrzeię.* 1) eig. u. fig. reif werden, reifen, zeitigen. *prop. & fig.* mûrir. *v. n.* devenir mûr.
niedoźrzewaiące drzewo. Baum, von dem die Früchte vor der Zeit abfallen. arbre dont les fruits coulent & ne grossissent pas.
Doźrzewanie, *f. n.* Zeitigung. maturation; le tems de mûrir.
Dozwalam, *v. m F. dozwolę* bewilligen, einwilligen, zugeben. consentir à qu. ch. accorder, permettre qu. ch. § ktoć bowiem to pozwoli; chłopcu wszystkiey dozwalaią sweywoli.
dozwol mi Was Pan; z łaską Was Pana. erlauben Sie mir; mit Ihrer Erlaubniß. permettez moi Monsieur; avec votre permission.
Dozwolenie, *f. n.* 1) Erlaubniß, Bewilligung. 2) Urlaub. 1) permission, *f.* 2) le congé; permission de s'en aller. § 1) bez pozwolenia mego to uczyniłes. 2) dozwolenie odeyścia otrzymał; dozwolenie poyść na spacer.
za dozwoleniem mowiąc. mit Ehren zu reden. sauf le respect de la compagnie; sous correction.
Dozwolony. erlaubt. permis, ise.
Dożyć, *F. dożyie.* etwas erleben. voir les jours que; vivre jusques. § dożył wnukow i prawnukow; nie dożyiesz śmierci moiey; dożyłem chwała Bogu lat sześciudziesiąt.
Dożynam, *v. m. F. dożnę.* zu Ende erndten, achever de moissonner; finir la récolte.
Dozys, *indeclin.* miarka lekarska na ieden raz. Heilk. Dosis. *médec.* dose *f.*
Dożywocie, *n.* Gericht: auf Zeit Lebens verliehenes Gut; Nutzung; Nießbrauch. *Droit:* un viage; bien ou rente à vie.
Dożywotnie, *adv.* 1) Zeit Lebens. 2) Gericht: auf Zeit Lebens. 1) toute ma vie; jusqu' à la mort, jusqu' au tombeau. 2) *Droit:* viagèrement; à vie, à perpétuité.
Dożywotnik, *m.* Gericht: der einen Nießbrauch hat. *droit:* qui a un viage.
Dożywotny, *adj.* Dożywotni, *adj.* 1) auf Zeit Lebens verliehen. 2) das bis an den Tod dauret; beständig; unverrückt. 1) viager, ère, donné à une personne durant sa vie. 2) qui dure jusqu' à la mort; perpétuel; durable. continuel. § 1) dożywotna maiętność. 2) dożywotna przyiaźń, dożywotny przyiaciel.
*Drab, *f. g. drabi, vid.* Drabina.

Drab, *m.* 1) Marode-Bruder, Soldat der heimlich auf Plünderung ausgeht. *2) Soldat. in Fuß, s. Piechur. 3) abgedankter Soldat. *4) ein Hayduck, s. Hayduk. 1) maraudeur, boulineur, picoreur; soldat qui va à la maraude; brigand, traineur. *2) fantassin, *voyez le mot* Piechur. 3) soldat congédié. *4) heyduc, *v.* Hayduk.
Drabant, *m.* Leib-Trabant. garde du corps; un traine bande.
Drabarz, *m.* wielbłąd mały. Dromedary, Art von kleinen Cameelen. un dromadaire espèce de petit chameau. § drabarz na dzień czterdzieści mil ubieży.
Drabina, *f.* 1) Leiter. 2) Raufe im Stall, 3) Wagen-Leiter. 1) échelle, *f.* 2) ratelier *m.* qui est au dessus de la mangeoire. 3) ridelle du chariot. § 1) wleść po drabinie. 2) drabina sienna nad żłobem. * 3) drabina wozowa (lerta).
drabina z podporą, z podstawkiem. eine Spann-Leiter, doppelte Leiter. échelle double.
Drabka, *f.* } kleine Leiter petite échel-
Drabinka, *f.* } lé; échellette, *f.*
Drabuie. 1) auf und nieder traben, mit einem Pferde jagen. 2) sticheln, hecheln. 1) promener un cheval entre deux talons (dans les talons); travailler, passager un cheval. 2) se moquer de qu. critiquer, censurer qu. § 1) drabować koniem, (na koniu). * 2) zbyt go drabuiesz (nicuiesz).
Drachmowy, *adj.* Drachma-. de dragme. § drachmowa waga.
Drag, *m. g. draga.* 1) Stange zu unterschiedenen Gebrauch. 2) Mechanic. Hebel, Hebe-Stange. 1) barre, *f.* piece de bois ou de fer de moyenne longueur, destinée à divers usage. 2) *mécan.* levier. § 1) drąg do ciężarow żelazny, drzewiany; drągami ruszam, winduię, pcham; zanieść na drągach belę towaru; drąg dzwigalny. 2) drąg używaiący przy dźwiganiu siły przyczynia a ciężaru umnieysza; drąg zaś uciążaiący dźwigaiącemu ciężkości przyczynia.
drąg tragarski, m. Trag, Baum der Träger. tinet, *m.*
chłop iak drąg. ein grober Bauer. rustaud; un rustre.
Dragan, *m.* ein Dragoner; Reuter so zu Pferde und zu Fuß Dienste thut. dragon, *m.* cavalier qui se bat à cheval & à pié.
kobieta iako dragon. ein Weib wie ein Sol-

Soldat. cette femme eſt un vieux ſoudart.

Dragania, Dragonia. die Dragoner. les dragons.

Dragański, *adj.* Dragoner=. de dragon.

po dragańſku. Dragonermäßig. en dragon.

Dragant, *m.* tragant, koźlego ciernia ſok albo kley. Tragant=Saft. de la gomme adragant; adragant; barbe renard.

Dragarz, *m.* tragarz. Träger; Trage=Träger. portefaix, *m.* crocheteur, *m.* qui porte les fardeaux ſur une civière.

Dragma, *f.* 1) ein Drachma, der achte Theil einer Unze 2) alte Römiſche Silber=Münze von 3 guten Groſchen. 1) dragme, huitième partie de l'once. 2) dragme, ſorte de monoye Romaine qui valoit neuf ſous.

Drągowy, *adj.* drążny, *adj.* 1) zu Hebe=Stangen gehörig. 2) daraus man Stangen machen kann. 1) de levier, de barre. 2) dont on fait des barres de bois.

Dranica, *f.* deſzka darta, ſzczepana. geriſſenes oder abgeſpaltenes Bret. planche groſſière qu'on a fait en fendant un arbre.

Drapaczka łaziebna, *f.* Schrap=Tuch, Scheuer=Lappen in der Badſtube. frottoir pour ſe frotter & racler aux bains.

Drapanie, *m.* das Kratzen, Schaben. l'action de grater, de frotter; friction, *f.* frottement; le frottage.

Drapanina potrawa, *f.* Sulze; gehacktes Gericht. hachis, *m.* viande hachée.

*Drapam. *v. a.* ⎫ 1) kratzen, ſchaben,
Drapię, *pie, pał.* ⎭ reiben. 2) zerreißen, zerkratzen mit Nägeln. 1) gratter, frotter, toucher la peau avec les ongles; paſſer doucement les ongles ſur la peau. 2) égratigner, déchirer avec les ongles. § 1) drapać kogo na głowie. 2) zdrapać komu twarz.

iakby drapał po ſercu; prov. okropno to bardzo. davon bekommt man das Herzwehe; dieſes erweckt Mißvergnügen. cela fait mal au coeur; cela cauſe un grand déplaiſir.

drapać ſię. 1) ſich ſchaben, kratzen, reiben. *2) ſich blutig reiben; ſich aufkratzen, ſ. wzdrapać. 1) ſe gratter; ſe frotter avec les ongles. 2) s'égratigner, *v.* wzdrapać ſię. § 1) drapię ſię w kolano, w głowę; drapać ſię w łaźni.

drapie ſię wgłowę. er kratzet ſich er ſuchet es hinter den Ohren. il ſe gratte l'oreille; il ſe repent.

Drapieſtwo, *ſ. n.* ⎫ Schinderey, Er-
Drapież, *f. g. drapieży.* ⎭ preſſung. extorſion, *f.* mangerie, *f.* pillardie, pillerie, *f.*

drapież, f. Raub; erpreßtes Gut. rapine *f.*

Drapieżca, *m.* ⎫ Leute=Schinder, Placker.
Drapieżnik, *m.* ⎭ exacteur, mangeur, pillard, pilleur, écorcheur.

Drapieżność, *f.* eig. u. fig. Raub=Begierde. *prop. & fig.* rapacite, l'inclination à ravir, à prendre.

Drapieżny, *adj.* 1) Raub=, von Thieren. 2) raubbegierig; raubſüchtig. 1) rapace, carnaſſier; de rapine; de proie. 2) rapace, raviſſant, qui ravit, qui prend. § 1) zwierz drapieżny; ſokoł ieſt ptak drapieżny. 2) śmierć drapieżna; drapieżny wydzierca; dom to wielki ale bardzo drapieżny.

Draſnąć. *F. draſnę.* 1) anſtreifen, die Haut aufkratzen. 2) antaſten, angreifen eines Ehre. 1) éffleurer, écorcher, enlever quelque petite choſe de la peau. 2) bleſſer, déchirer, noircir la reputation de qu. § 1) kula go tylko draſnęła. 2) draſnąć kogo na poczciwości,

Draśnienie, *n.* Streif auf der Haut: Streif=Wunde. égratignure; légère bleſſure; écorchure, *f.*

Dratwa, *ſ. f.* Schuh=Drat. fil de cordonnier; ligneul, *m.* chégros, chigros, m.

Dratwowy, *adj* Schuh=Drat=, de ligneul.

Drążek, *m. g. drążka.* 1) kleine Hebe=Stange. 2) Stelze, worauf man gehet. 1) petite barre; petit levier. 2) échaſſe *f.*

Drążkowy, *adj.* daraus man kleine Stangen machen kann; Stäbe=. dont on peut faire de petites perches.

drążkowy Senator. im Scherz: der ſich der Vorzüge eines Pohlniſchen Reichs=Raths anmaßet. *burleſq* Sénateur prétendu, qui prétend qu'on ne lui duit pas diſputer le rang entre les Sénateurs de Pologne. § drążkowa to Senatorka.

Drażniciel, *g. drażniciela.* Scheerer, Necker. qui agace, qui irrite.

Drażnicielka, *f.* Neckerinn. celle qui agace, qui aigrit.

Drażnię, *v. a.* kogo. ſcheeren, zergen, zwacken, zum Zorn reizen. harceler, agacer, picoter, *v. a.* irriter, attaquer; exciter la colère de qu. provoquer par de petites attaques à quelque reſſentimant. § babę drażnić niebezpieczna.

drażnić apetit. den Apetit reizen. exciter l'apetit.

drażnić ſię. ſich necken. s'agacer, *v. r.*

Draznienie, *n.* Neckerey, irritation; l'action d'agacer; agacerie, *f.* picoterie, *f.*

Drążnik, *m.* 1) der auf Stelzen gehet. *2) Laſt=Träger; Träger, ſ. Dragarz. 1) qui va ſur des échaſſes, qui monte deſſus. *2) porte-faix, crocheteur, *v.* Dragarz.

Drażny, *vid.* Drągowy.
Drę, *drze, dart.* 1) reißen. 2) reißen die Kleider im tragen. 3) rupfen, ziehen. prellen. 4) Jäger.: zerreißen. 1) déchirer; mettre en pieces 2) déchirer les habits en les portant. 3) tondre, écorcher, plumer, manger, depouiller, ronger, piller, dévorer. 4) *chaſ.* mettre en piéces. § 1) drę papier, chuſtę. 2) chłopiec bardzo drze ſuknie. 3) drzeć żyda nie żal; drą z gacha matka, piaſtunka i baby. 4) pſy drą zaiąca.
drzeć piora. Federn ſchließen. éplucher les plumes, les détacher, les ſéparer des tuyaux.
grzebień ten drze. dieſer Kamm raufet. ce peigne s'accroche, n'eſt pas doux.
drzeć łyka. Baſt reißen. lever l'écorce de certains arbres; écorcer, *v. a.*
drą ſobie oczy z nienawiści. ſie gönnen einander nicht die Augen im Kopf. ils ſe mangent le blanc des yeux.
drzeć ſię. 1) ſich abreißen. 2) ſich abreiſſen, abziehen laſſen als Baſt. 3) ſich worzu drängen; ſich um etwas reißen. 1) ſe déchirer, s'uſer comme les habits. 2) ſe laiſſer lever comme l'écorce; s'écorcer. 3) s'empreſſer pour (de). § 1) ſzaty ſię drą; powroz ſię drze. 2) drze ſię drzewo; daie ſię drzewo drzeć; drzyi łyka kiedy ſię drą; *prov.* 3) drze ſię do bitwy; drą ſię ludzie do tego piwa.
drą ſię o ten towar. es iſt um dieſe Waare ein Gereiße. la preſſe eſt à cette marchandiſe.
drą ſię dziecięciu zęby. das Kind bekommt Zähne. l'enfant fait (jette) des dents; les dents commencent à percer à l'enfant.
Dręczę, *v. a. czy, czył.* quälen, plagen, ſcheren. vexer, tourmenter, faire, donner de la peine à qu. § dręczy żonę bez przyczyny.
dręczyć ſię. ſich plagen, ſich das Leben ſauer machen. ſe vexer, ſe tourmenter; ſe donner de la peine.
Dręczenie, *n.* Schererey, Plage. vexation *f.* tourment, *m.* peine, *f.*
Drelich, *m.* Drillich, grobe Leinwand zu Kitteln. treillis, *m.* groſſe toile tiſſue de trois fils, dont ont fait des ſouquenilles.
Dremla, *f.* Brum-Eiſen. trompe, *f.* gronde, *f.* rebube, *f.* § na dremli brząkać.
Drepcę, } *i, ił.* mit kleinen Schritten gehen. aller à pas ſerrez.
Drepsę, }
Drętwię, *v. n.* ſtarr machen. engourdir; cauſer un engourdiſſement. § mroz członki drętwi.
drętwic zęby. die Zähne ſtumpf machen. agacer les dents.
drętwiące lekarſtwo, n. ſtarr- oder Schlafmachende Arzeney, ſo unempfindlich machet. médicament narcotique, ſtupefactif; un remède qui excite l'aſſoupiſſement.
Drętwieię, *v. n.* 1) erſtarren, einſchlafen. 2) ſtumpf werden als die Zähne. 3) hart werden, fühllos werden, als die Hand von vieler Arbeit. 4) erſtarren vor Verwunderung, vor Furcht. 1) s'engourdir; être engourdi; roidir, devenir engourdi. 2) s'agacer. 3) devenir calleux; venir des calus aux mains. 4) demeurer tout ſtupide; être étonné; être tout interdit; être ſaiſi d'étonnement, d'admiration. § 1) drętwieią mi nogi od ſiedzenia długiego. 2) zęcy od kwaśnych rzeczy drętwieią. 3) drętwieie ſkora w ręce od ſpracowania. 4) drętwieie rozum i ięzyk na głos niewypowiedzianey wſzechmocności; zdrętwiał nad tym liſtem.
drętwieiący, adj. erſtaunet, ſtarr. ſtupefait.
Drętwienie, *n.* 1) Erſtarrung. 2) das Stumpfwerden der Zähne. 1) engourdiſſement, la ſtupeur, ſtupefaction, tremble; aſſoupiſſement. 2) l'agacement des dents. § 1) drętwienie czyniące lekarſtwo. 2) cytryna człowiekowi zdrowa, ale drętwienie zębow czyni.
Drętwik, *m.* trętwa, ſtrętwa ryba. Krampf-Fiſch, Schlaf-Fiſch, Zitter Fiſch, Taub-Fiſch, ein See-Fiſch, von dem die Hände des Fiſchers einſchlafen. torpille, *f.* poiſſon de mer qui cauſe un engourdiſſement à la main du pêcheur.
Drewienko, *n.* ein Hölzlein, Stückchen-Holz. petit mourceau de bois; buchette, *f.*
drewienka, } *plur.* Fiſch-Holz, klein Holz
Drewka } zum brennen. du menu bois; coteret, cotret, *m.* bois coupé bien menu pour être brûlé. § narąb drewek do ryb.
Drewnia, *f.* drewnik, *m.* derewnia, *f.* Holz-Stall. bucher, fourrière; lieu où on met le bois de quelque maiſon; chambre au bois. § w drewniku drwa ſkładaią, rabią.
**drewnia, f.* } *derewnia, f.* Gebäude.
Drewnianka, *f.* } von Holz. bâtiment de bois; maiſon bâtie en bois.
Drewniany, drzewiany. hölzern. de bois. § ſtatek, budynek drewniany.

drewniana materya, f. Baum-Bast ein Zeug. du canepin, biambonées, bois gentil; mude une étoffe.
Drewnieię, *v. n.* w drewno się obracam. 1) sich in Holz verwandeln, zu Holz werden. 2) erstarren vor Furcht oder Verwunderung. 1) se changer en bois; devenir bois. 2) être surpris; être saisi d'admiration, d'étonnement.
Drewniczy, *m. g. drewniczego.* } Holz-
*Drewnik, *n.* } Aufseher, Holzleger. mésureur, toiseur; mouleur de bois.
Drewnik, m. vid. Drewnia.
Drewnisty, *adj.* holzig. boiseux, ligneux. § korzeń drewnisty.
Dremno, *f. n.* 1) Stück Brenn-Holz. 2) gezimmertes oder geschnittenes Stück Holz. 3) fig. Galgen. 1) bois, *m.* buche, pièce de bois à brûler. 2) bois accommodé à quelque usage. 3) *fig.* gibet.
będzie drewno dla niego, er wird dem Galgen nicht entlaufen. il traine sa corde; il est à la veille d'être pendu.
na trzy drewna go prowadzą. man führt ihn zum Galgen. on le mene au gibet.
Drewny, *adj.* Holz-, zum Holz gehörig. à bois; qui concerne le bois. § drewna siekiera, piła.
drewny, vid. Drewniczy.
Drezen, *m.* Drezno, *n. g. Drezna.* Dreßden in Sachsen. Dresde, ville capitale de Saxe.
Degam, *v. m. F. drgnę.* sehr zittern; beben; zappeln; sich rühren. palpiter, tréssaillir, battre; se mouvoir, se remuer. § drga ferce, żyła; nie wiem co mi drga przed oczami.
nie drgniy bo cię zabiię. wenn du dich rührest, so bist du todt. si tu branles je te tue; ne bougez.
drga mu pod kolany, prov. die Knie zittern ihm vor Furcht. les genoux lui tremblent de peur.
ferce mu drga. das Herz klopfet ihm. le coeur lui palpite, bat.
Drganie, *n.* Drgnienie, *n.* das Beben. Zucken. palpitation, *f.* trépidation, tressaillement. § kolan, oczu drganie.
drganie ferca. das Herzklopfen. battement de coeur; tremblement de coeur.
*Drgawka, *f. f.* wiosło. ein Ruder. rame, *f.* aviron, *m.* (terme.)
Drob, *m. g.* } 1) Pasteten-Schleckereyen
Droby, *plur.* } als Hähnen-Kähme, Kalbs-Milch. 2) Lamms-Geschling. 3) Klee-Geschling als von einer Gans. 1) des béatilles qu'on met dans les pâtez comme les crêtes de coq, les ris de veau, 2) un abbatis d'agneau. 3) abbatis; petite oie; menu; ce sont la tête, les ailes, le foie *&c.* d'une volaille. § 1) drob do pasztetow iako kurze grzebienie, wątrobki *&c.* 2) droby bydlęce, iagnięce są głowka, nożki, wątrobka, płucki *&c.* 3) do drobu ptaszego należą, wątrobki, skrzydełka.
drob rybi. allerhand kleine Fische. blanchaille, *f.* poisson de rebut; menu frétin; ménuaille, *m.* § drob (drobiazg) rybi do narybienia stawu.
drob (drobiazg) folwarczany. Feder-Vieh. volaille, poulaille.
Drobianka, *f.* Mährte, kalte Schale; Bier, Wein oder Milch mit eingebrockten Brod. soupe froide à la bière, au vin, au lait; du pain émié avec de la bière, avec du vin ou avec du lait.
Drobiazg, *m.* Ausschuß, die geringsten oder kleinsten Sachen in ihrer Art. minucie, *f.* frétin, rebut; choses de rebut; le plus petites & les plus vilaines choses dans son espèce.
drobiazg folwarczany, vid. *drob folwarczany.*
drabiazg rybi, vid. *drob rybi.*
Drobię. 1) brocken, krümeln. 2) in Stückchen zerschneiden, zerschmeißen. 3) stricken. 4) verringern, schwächen, vereinzeln. 1) égruger, *v. a.* émier; mettre du pain en mie. 2) couper menu; mettre en petits morceaux. 3) tricoter. 4) diminuer, affoiblir; amoindrir. § * 1) drobię (kruszę) chleb w piwo. 2) drobić co, na kawałki porąbać. 3) drobić pończochy iglicami; woreczek pończochę nadrobiła. 4) Hetman woysko drobić musiał osadami.
Drobienie, *f. n.* 1) das Zerstücken. 2) das stricken; Strick-Arbeit. 3) Vereinzelung; Verminderung. 1) l'action de mettre en morceaux. 2) le tricotage; l'action de tricoter; ouvrage de tricoteuse. 3) diminution, amoindrissement; affoiblissement.
Drobieżny, drobny. klein. menu, petit.
drobieżne wydatki. kleine Ausgaben. menuës dépenses; les menues; les menus plaisirs.
*Drobina, *f.* odrobina, *f.* Brocke, Krümme. miettre, *f.*
Drobki, *n. pl. vid.* Drob.
Drobno, *adv.* 1) gröblich, zerstückt, klein. menu, en petits morceanx. § drobno mięsiwo posiekay.
drobno pisać. klein schreiben. écrire menu.
Drobność, *f.* 1) die Kleinheit. 2) Unvermögen, Schwachheit, Ohnmacht. 1) petit-

petitesse, *f.* 2) petitesse; impuissance; le peu de forces.

Drobniuchny, *adj.* sehr klein. fort menu; fort mince. § piasek, deszcz drobniuchny.

Drobny, *adj.* 1) klein, gehackt, zerschnitten. 2) klein, zart. 3) selten, dünn gesezt, dünn gesäet. 4) gering, ohnmächtig, schwach. 1) menu, coupé en petits morceaux. 2) menu, mince, petit, delicat, délié. 3) rare, qui n'est pas épais, qui n'est pas près l'un de l'autre, 4) vil, petit, impuissant, foible. § 1) drobne drewka; drobna siekanka. 2) piasek, szrot drobny; kamyczki, rybki drobne. 3) drobne w tym lesie sa drzewa; siew drobnemi wschondzi kielkami. 4) ogromny zwierz na drobnego nie dba szczeniuka; im kto potężnieyszy, tym cieższym drobnieyszey szlachcie; drobna to praca; podług drobney możności moiey.

drobna litera. kleiner Buchstabe. lettre menue. § drobne pismo, *m.*

drobne chusty, n. pl. kleine Wäsche. du menu linge.

drobne pieniądze. n. pl. klein Geld, Scheide-Münze. menuaille, petite monoye; monoye; monoyes de billon.

drobne pospolstwo, n. der geringste Pöbel. le menu peuple; le petit peuple.

drobne dziatki, n. pl. kleine Kinder. de petits enfants.

Droga, *f.* 1) Weg, Straße. 2) Weg, Reise. 3) Wegweiser, Reise-Beschreibung. 4) Garten-Gang. 5) Weg, Mittel zu etwas. 1) chemin, *m.* 2) chemin; le voyage. 3) un itineraire, description d'un voyage. 4) un allée dans un jardin. 5) chemin; voie, route, moyen. § 1) iadę drogą do Warszawy. 2) szczęśliwey ci życzę drogi; w drogę się wybierać; na drogę się opatrzyć; iestem na drodze. 3) droga, (opisanie drogi) do Włoch; droga Xcia Krzysztofa Radziwiła do ziemi Pańkiey. 4) ciemiste w ogrodach drogi. 5) czynię komu albo sobie drogę do czego; drogę sobie do sławy ściele, otwiera.

droga iednego dnia. Tage-Reise. une journée de chemin.

droga; droga przez cudzy grunt; prawo, wolność ieżdżenia przez cudzy grunt. angewiesener Weg über eines seinem Boden. chemin sur un fond étranger, où on a la liberté d'aller à pié, à cheval à voiture. § drogę do kościoła sąsiadowi dać powinien; wydanie drog.

droga krzyżowa, f. Kreuz-Weg. chemin croisé.

ulica krzyżowa, f. Kreuz-Straße. carrefour, *m.*

rozstanie drog, n. die Weg-Scheide. chemin fourchu.

zbieżenie drog, n. Zusammenlauf der Wege. lieu où aboutissent plusieurs chemins.

droga torowana; gościniec; droga wielka. die Land-Straße. chemin royal; grand chemin.

bydź na drodze zbawienney, na drodze zbawienia. auf dem Wege der Seligkeit seyn. être dans la voie de salut.

na drodze mi; po drodze mi; nie z drogi mi. es ist mir nicht aus dem Wege. cela ne m'est hors du chemin.

na drodze. unter Wegens; auf der Reise. en chemin; chemin faisant.

na iedney drodze to sprawisz. du wirst dieses auf einem Wege verrichten. vous ferez ces messages tout d'un trait.

z drogi. 1) aus dem Wege. 2) von der Reise angekommen. 3) zur Unzeit, ungeräumt. 1) hors de chemin. 2) incontinent après son voyage, revenant d'un voyage. 3) hors de propos; mal-à-propos. § 1) z drogi ustąpić. 2) iużeś z drogi. 1) nie z drogi będzie namienić.

z drogi; z drogi ustąp. aus dem Wege; tritt auf die Seite; Platz. faites place; retirez vous; place; gare: gare le corps.

z drogi zmylić, zchodzić. vom Wege abgehen, den Weg verfehlen. se fourvoier; s'écarter de son chemin. § nic z drogi nie zmylił, kto świat klatką błaznow nazwał.

Drogi, *adj.* 1) theuer, so viel kostet. 2) theuer, der theuer verkaufet. 1) cher, qui coute beaucoup. 2) cher, qui vend cher. § 1) drogi w cenie, w pieniądzach; drogie w szacunek perły; droga od kunsztu robota: droższe to sukno od moiego. 2) drogi to kupiec, rzemieślnik.

drogi rok. theures Jahr. une année bien chiche. § drogi rok teraz; na drogie lata się opatrzyć.

Drogieta, *f.*} Droguet ein Zeug. droguet *m.*
Drogiet, *m.*} sorte d'étoffe de laine.

Drogo, *adv.* theuer. cher, cherement. § drogo kupił ale ty ieszcze drożey; drogo co szacować.

Drogopisarz, *m.* Weg-Beschreiber. un voyagiste.

**Drogocenny, *m. poët.* theuer, kostbar. fort cher; de haut prix; précieux.

Drogomir, *m.* Wappen. drey bewafnete Füsse die mit den Schenkel zusammen laufen.

laufen. *Blaſ.* trois piez armés qui ſe joignent avec les cuiſſes.

Drogosław, *m.* Wappenk. Pfeil, ſo mit der Spalte auf einem halben Cirkel ſtehet. *Blaſ.* une fléche poſée de ſa coche ſur un demi-cercle.

Drogość, *f.* 1) Koſtbarkeit, hoher Werth. 2) Theurung. 1) cherté, haut prix. 2) renchériſſement; ſterilité, cherté; haut prix des vivres. § 1) drogość tey perły nieoſzacowana. 2) wielka teraz drogość żywności; drogość ſukien, wina.

Drop, *m. g. dropia.* Trappe, *f.*

Dropiaty koń, *m.* Roth-Fuchs, Roth-Schimmel. cheval rouan.

Drociany. *vid.* Drotowy.

Drot, *m.* Drat. fil d'archal, *m.*

drot żelazny. eiſerner Drat. fil de richard, *m.*

drot złoty, śrebrny. goldner, ſilberner Drat. fil d'or; *f. m.* fil d'argent, *f. m.*

drot dopiſania. Schreibe-Griffel. touche, *f.* le ſtile dont on ſe ſert pour écrire dans des tablettes.

drot kędziorny. Haar-Eiſen; Kreuſel-Eiſen. friſoir; fer à friſer les cheveux.

Drotownia, *f.* Dratzieherey, *f.* argue, *f.* affinerie, oû l'on tire le fer en fil d'archal.

Drotownik, *m.* Dratzieher. affineur; tireur de fil d'archal.

Drotowy, drociany. von Drat- de fil d'archal.

drociana robota. Drat-Arbeit. treilles de fil d'archal; treillis de leton.

drociana robota złotnicza. feine Drat-Arbeit der Goldſchmiede. filigramme.

Drozd, *m.* eine Droſſel. grive, *f.* petite grive un oiſeau.

drozd morſki ryba zielonoczerwona. Meer-Droſſel, See-Droſſel ein See-Fiſch. ſorte de poiſſon de mer.

Drożdże, *plur. g. drożdży.* 1) Hefen. 2) *fig.* Hefen, Abſchaum. 1) lie, levûre. 2) *fig.* lie, rebut. § 1) drożdże piwne, winne; drożdże oleyne. 2) Wandaleczykowie, Gotowie, drożdże grubych narodow.

drożdże oleyne. Oel-Truſen, Hefen von Oel. lie de l'huile.

gardło zalepił drożdżami; drożdżami śmierdzi. er iſt beſoffen. il a pris de ſon vin; il eſt ſoul.

Drożdżowy, *adj.* Hefen-. de lie

Drożdżyſty, *adj.* } Hefen-artig; voll Hefen; mit Hefen vermiſcht.
Drożdżany, *adj.* } qui tient de la lie; plein de lie, mêlé avec de la lie.

Drożę, *v. a.* co, *y, ył.* 1) theuer machen, aushöhlen. 1) enchérir qu. ch; augmenter le prix. 2) creuſer, rendre creux en dedans.

drożyć komu targ. mehr bieten, überbieten. enchérir une perſonne; enchérir ſur quelqu'un.

drożyć ſię czym. etwas hoch halten, hoch ſchätzen. faire le rencheri; eſti er; faire cas, faire fête de. § droży ſię tym iak kradzionym ſercem.

Drożeię, *v. a.* aufſchlagen, theuer werden. enchérir; augmenter le prix; être, devenir plus cher.

Drożenie, *n.* Wydrożenie. Aushöhlung. l'action de creuſer; excavation, *f.*

Drożny, *adj.* Weg-, zum Wege gehörig. de chemin; qui concerne les chemins.

Drożka, *f.* kleiner Weg. petit chemin; *m.*

drożka Jakubowa; mleczna droga. die Jacobs- oder Milch-Straße am Himmel. chemin de Saint Jaques, galaxie; voie de lait qui paroît en ciel.

*Drożony, *adj.* Wydrożony. ausgehölt. creux, vuidé.

Drożyſko, *ſ. n.* 1) ſchlechter Weg. 2) Abweg, Umweg. 1) méchant chemin. 2) détour; chemin détourné.

Drożyciel, *vid.* Dłubacz.

Drożyſty, *vid.* Drożony.

drożyſty, drogę maiący. wegſam, mit Wegen verſehen. qui a des chemins. § las drożyſty.

Drudzy, *Nam. plur. vid.* Drugi.

*Drugdy; podczas, niekiedy. zu Zeiten, denn und Wenn. de tems en tems; quelques fois.

Drugi, *adj.* 1) der zweyte, der andere in der Zahl. 2) einer, mancher, dieſer und jener. 3) ein anderer. 4) ein anderer; nicht dieſer. 1) deuxième, ſecond, le ſuivant après le prémier. 2) tel, celui, celui là, l'autre. 3) autre, autrui. 4) autre, pas celui. § 1) drugiego dnia przyiechał; day mi drugie iabłko co przed tobą leży; znam pierwſzego i drugiego Pana. 2) drugi człowiek ciężko pracuie, a iednak nędzę klepać muſi; dobrzeby drugiemu milczeć; rzekłby drugi że to prawda. 3) co tobie nie miło, tego drugiemu nie czyń. *prov.* łacno drugich napominać. *4) day mi drugi (inſzy) talar; nie mam drugiego (inſzego).

day mi drugi talar. gieb mir den andern Thaler. donnez moi le deuxième écu.

day mi inſzy talar. gieb mir einen anderen Thaler. donnez-moi un autre écu.

ieden pomoc, drugi paradzić może der eine kann helfen, der andere rathen. l'un peut aider, l'autre peut conſeiller.

drugi iaki; iaki drugi. einer dergleichen. un tel comme celui-ci.

**drugi raz.* 1) das andere mahl. *2) zum zweyten, s. Powtore. 1) la seconde fois. *2) secondement; en deuxième lieu, v. Powtore.

druga; druga godzina biła. es hat zwey schlagen. il est sonné deux heures.

Drugożeniec, w. g. *drugożeńca.* der die andere Frau hat. qui a deux femmes successivement.

Drogożeński, *adj.* die zweyte Ehe betreffend. qui regarde les secondes nôces.

**Drugożeństwo, małżeństwo powtorzone. die andere Ehe. secondes nôces.

Drugubica, *f.* Watte, ein Fischer-Garn. vervain, *m.* un filet à pêcher.

Druk, *m.* wybiiane litery. Druck, gedruckte Schrift, Abdruck. impression, *f.* ce qui s'imprime sur le papier; ouvrage d'imprimeur.

Druklany, *m.* litery lane, *f. pl.* die gegossene Schrift zu drucken, Buchdrucker-Schrift. caractère *m.* lettres, *f. pl.*

Druk antiqua *f.* Zastara *f.* Antiqua Schrift, *f.* caractère Romain.

Druk cicero *m.* Cicero Art Schrift so von Buchdruckern genannt. cicero, *f. m.* sorte de lettres dans l'imprimerie.

Drukspoynik, *s. m.* co słowa literami lanemi składa w drukarni. składnik, *m.* Schriftsetzer, *s. m.* Compositeur, *s. m.* Druk składać, spoiać, *s. n.* setzen, *v. a.* composer, *v. a.*

Druku składanie, *s. n.* Zusammensetzung der Buchstaben, in der Buchdruckerey. Composition, *s. f.* des caractères dans l'Imprimerie.

podać do druku. unter die Presse geben. faire imprimer; mettre sous la presse.

Drukarnia, *f.* Buchdruckerey. imprimerie, *f.*

Drukarski, *adj.* Buchdrucker-. d'imprimeur, d'imprimerie.

drukarski papier. Druck-papier. papier à humecter.

drukarska nauka. Buchdrucker-Kunst. l'art d'imprimer; tipographie. § drukarska nauka w Moguncyi R. P. 1455. wynaleziona.

Drukarz, *w.* 1) Buchdrucker. 2) der Drucker in der Druckerey. 1) un imprimeur. 2) l'imprimeur, compagnon qui travaille à la presse dans l'imprimerie.

Drukarka, *f.* Buchdruckerinn, *f.* femme d'imprimeur, *f.*

Drukarczyk, *n.* Buchdrucker-Gesell. compagnon imprimeur, *m.*

Drukowanie, *n.* 1) das Buchdrucken. 2) Ausgabe, Edition. 1) l'action d'imprimer; impression; le tirage. 2) édition, impression d'un livre. § 1) do drukowania trzeba prasy dobrey. 2) pierwsze, drugie tey księgi drukowanie,

Drukuię co, *v. a.* ein Buch, ein Kupfer-Stich drucken. imprimer un livre, une estampe; mouler.

Drużba, *m.* 1) Namens-Vetter. *2) Braut-führer, Braut-Diener; Freywerber. 1) de même nom; qui porte le même nom; qui a le même surnom. 2) maquignon de mariage; celui qui mene l'épouse.

Druzgam, *obs.* ⎫ 1) zerschmettern. 2)
Druzgotam. ⎬ verderben, vernichten.
Druzgocę, *ce. tał.* ⎭ 1) briser, fracasser, mettre en pieces; frisser. 2) écrasser, ruïner, détruire. § 1) wały okręt zdruzgotały.

druzgotać się. sich zerschmettern, se briser, se rompre. § okręt się druzgotał na trzaski.

Drużyna, *f.* towarzystwo. 1) Cammeradschaft. 2) Wappenk. weiser Fluß, von der Gestalt eines verkehrten S. 1) société, compagnie; les compagnons; les camerades. 2) *Blas.* un fleuve blanc, qui se représente comme une S renversée.

Drwa, *plur.* 1) Holz zum Bauen, zum Brennen. 2) unnützes Zeug, leeres Stroh in einer Rede. 1) du bois à bâtir, à brûler. 2) pauvreterez; paroles sottes & vuides de bon-sens. § 1) drwa rąbać; drwa do budowania, do roboty rzemieślnikow drzewem robiących. 2) dosyć drew w tym kazaniu, dla Boga nie zabiiay daley.

drwa do lasa wozić głupstwo. ein Thor trägt Wasser in den Brunnen. c'est une sottise de porter de l'eau à la mer.

słodko iakby drwa gryzł, prov. das ist so angenehm als wenn man Holz kauete. cela est agréable comme du bois quand on le mâche.

Drwię, *v. n.* z kogo, z czego. spotten; schrauben, scheeren; sich über etwas aufhalten. se moquer de; se jouer à.

drwi. er redet albern Zeug. il radote.

drwisz ty sobie. ihr haltet euch auf; ihr spottet. vous vous moquez.

Drwieię, *v. n. vid.* Drewnieię, *v. n.*

Dryakiew, *f. vid.* Dryiakiew.

Dryas, *m.* Wappenk. drey Edelsteine in einem Schräge-Balken. *Blas.* trois pierres précieuses sur une bande.

Dryblas, *m.* ein langer Kerl. un escogrife, homme fort grand; flandrin halbreda. § dryblasa rzadko widać śmiałego, a małego pokornego, *prov.*

Dryfus, *m.* ein Dreyfuß. un trépié.
Drygant, *vid.* Drys.
Dryia, *f.* na kostkach. die Drey auf einem Würfel. le terne ou trois sur l'une des faces de dez.
wszystkie dryie. alle Dreyen. ternes, *m. pl.* tous les trois.
Dryiacznik, *m.* Theriak-Macher, Theriak-Verkaufer. triacleur; faiseur ou vendeur de tériaque.
Dryiakiew, *f. g. dryiakwi.* Theriak. tériaque.
dryiakiew polna ziele. (scabiosa) Apostemen-oder Grind-Kraut. scabieuse, *f. f.* une plante.
ma dryiakiew za paznokciami. er hat blauen Zwirn unter den Nägeln. il a des ongles veloutez; il a de grands ongles tout noirs d'ordures.
Dryiawnik, *f. m. g. a.* (Theriacaria) Groß-Baldrian, Therik-Kraut oder Wurzel. valerienne de jardin, *f.*
dryiawnik. f. m. ryba, vid. Drętwik.
*Dryś, drygant, *vid.* koń, stadnik. 1) Gaul, Roß. 2) Hengst. 1) cheval, roussin. 2) cheval entier; étalon.
Drzazga, *f.* trzaska. Splitter. éclat de bois; écharde, *f.*
Drżę, *drży, drżał, drżeli (drżali) drżeć, (*drżać).* zittern. trembler, vaciller, frissonner. § drży od strachu; od starości.
drżeć od zimna. vor Kälte beben. grélotter, trembler de froid.
drżący. zitternd. tremblant, vacillant.
Drżeć, *vid.* Drę.
Drzemała, *vid.* Drzymała.
Drzemie, Drzemam, *vid.* Drzymam.
Drzemlik, *f. m.* ptak. Lerchen-Falk, Schmierling. der kleinste Falk. émerillon, *m.* le plus petit de tous les vi-seaux de proie.
Drzeń, *g. drzenia.* rdzeń; treść. 1) Kern der Bäume. 2) fig. Kern; das Beste. 1) le vif de l'arbre; le coeur d'un arbre. 2) *fig.* moële, quintessence; la fleur, le meilleur d'une chose. § 1) wypchnąć drzeń z bzu. 2) drzeń i treść to całego woyska.
Drżenie, *f. n.* das Zittern. tremblement, *m.*
**drzenie ziemi; trzęsienie ziemi.* das Erdbeben. le tremblement de terre.
Drzenisty, rdzenisty. den Kern der Bäume betreffend. qui concerne la moële des arbres.
Drzewce, *f. n.* ein langes Speer. longue pique, *f.*
Drzewiany, drewniany. hölzern. de bois.
Drzewica, *f. m.* Wappenk. liegender halber Mond, mit einem Stern zwischen den Hörnern, und dem andern unter sich. *Blas.* croissant tourné avec ses cornes en haut entre deux étoiles dont l'une est entre les cornes & l'autre sous lui.
*Drzewiec, *m. g. drzewka, vid.* Drzewo. 2)
Drzewieię, *v. m.* drzewem się staię, w drzewo rostę. zu Holz wachsen. croître en arbre; devenir arbre.
Drwiey, *obs. vid.* Pierwey.
Drzewisty, *adj.* holzig. boiseux, ligneux.
Drzewko, *m.* Bäumchen, *n.* petit arbre; arbrisseau, *m.*
drzewko P. Maryi. vid. Boże — *Boże drzewko.*
drzewko z młodu prostuy, bo się potym nagiąć nie da. biege ihm den Hals, (biege den Baum) weil er noch jung ist, il faut plier l'arbre quand il est jeune.
Drzewniczy, *f. m.* Baum-Fäller. abbatteur de bois.
Drzewny, *adj.* Baum-. d'arbre.
Drzewo, *f. n.* 1) Baum. 2) Schaft, das Holz an einen Speer. 1) un arbre. 2) fût; la hampe, lance, *f.* § 1) drzewco drzewo płodne, owocorodne, łodzące, sadne; drzewo płonne, niepłonne; drzewem albo z drzewa co robić; na pochyłe drzewo rady kozy skaczą, *prov.*
iakie drzewo taki owoc. der Baum fällt nicht weit vom Stamm. tel père tel fils; tel arbre tel fruit.
drzewo żywota. der Lebens-Baum. arbre de vie.
drzewo umieiętności. Baum des Erkenntnisses Gutes und Böses. arbre de la science du bien & du mal.
Drzewoiad, *f. m.* ziele, *vid.* Omięg.
Drzewsko, *m.* ein schlechter Baum. méchant arbre, *m.*
Drzwi, *plur. g. drzwi.* 1) Thüre; Oefnung oder Eingang in der Wand. 2) die Thüre von Holz in der Oefnung. 1) porte, baye; l'ouverture ou l'entrée dans la muraille pour y mettre une porte. 2) porte, un assemblage d'ais dans cette entrée. § 1) drzwi domowe, kareciane, izdebne, staienne. 2) drzwi drewniane, kraciaste (z kraty) z szczeblow.
drzwi spustne, pl. Fall-Thüre, *f.* trappe, *f.*
drzwi skrzydlaste, dwuskrzydlaste, rozchodzące się. Thüre mit zwey Flügeln. porte à deux battants.
drzwi skryte. heimlicher Ausgang; heimliche Thüre. fausse-porte, *f.*
dostać (wziąć) w łeb drzwiami. eine Nase bekommen. avoir, recevoir un pié de nez.

Drzwiczki, *plar. g. drzwiczek.* Thürchen. petite porte, guichet, *m.* volet, *m.* portereau, *m.*

Drzymała, *m.* Schlummerer, Träumer. sommeillard, dormeur.

Drzymam, *v. n.* } nicken, schlummern.
Drzymię, *mie, mał.* } sommeiller; dormir légèrement; roupiller.

Drzymanie. *n.* das Schlummern. l'action de sommeiller.

Dub, *m. g. dubia, vid.* Dziub.

Dub, *m.* Wappenk. drey Eicheln zwischen zwey Blättern. *Blas.* trois glandes entre deux feuilles.

Dubas, *m. g. a.* Lichter, Leicht-Kahn. un allége; esquif, *m.*

Dubiel, *m. g. dubiela.* 1) Dübel, Döbel, Mauser, ein Fisch. 2) Schöps, einfältiger Mensch. 1) mûnier, une espèce de poisson de fleuve. 2) bête; la tête grosse, cheval de carosse; badin écervelé.

Duch, *m. g. a.* 1) Geist. 2) Geist eines Verstorbenen. 3) Geist, Wille, Sinn. 4) Geist, Leben, Kraft. 5) Athem, s. Dech. 1) esprit. 2) ombre, l'ame d'une personne morte. 3) esprit, volonté, génie, *m.* 4) esprit, force. 5) le souffle; haleine, *v.* Dech. § 1) duch ma rozum i wolą; niebu (Bogu) oddał ducha. 2) duch brata zmarłego mu się pokazał. 3) iednym tchną duchem; tchnie iego duchem; iego to duchem mowił. 4) duch dopiero w niego wstąpił; pisał księgi ducha głębokiego. 5) długo zataić ducha; ma ducha ieszcze nie skonał; niech wytchnę, niech nabiorę ducha.

duchy, pl. Philos. die Geister. *Philos.* les esprits. § w gorzałce iest wiele ognistych duchow suchych; serce w swoich dwuch komorkach krew w duchy obraca; duchy się ze krwie rodzą; dusza potrzebuie do swych zabaw duchow, ktore się w mozgu i w sercu rodzą, tamte się *animales*, a te *vitales* zowią.

Duch Swięty. 1) der heilige Geist. 2) Pfingsten, s. Swiątki. 1) le Saint Esprit; le Paraclet. * 2) Pentecôte, *s. f. v.* Swiątki.

do Swiętego Ducha nie zdeymuy kożucha, prov. vor Pfingsten lege deinen Pelz nicht ab. ne quitte point ta fourrure avant la Pentecôte.

duch dobry. guter Geist, Engel. bon Ange; bon esprit; un Ange.

zły duch. der böse Geist. malin esprit; mauvais ange; ange de ténèbres.

duch mądrości i prawdy. der Geist der Weisheit und Wahrheit. l'esprit de la sagesse & de la vérité.

wypuścić ducha. seinen Geist aufgeben, sterben. rendre l'esprit; mourir.

Duchna, *f.* Feder-Mütze. bonnet aux duvets.

Duchna, *s. f.* Imię wymyśloney krolewny w Myszeidos Pieśniach. Name einer erdichteten Prinzeßinn im Polnischen Gedichte Myszeis genannt. Nom d'une Princesse imaginaire dans un Poëme Polonois nommé Myszeis.

Duchniczek, *m.* im Scherz: ein junger Geistlicher. *burlesq.* jeune Ecclésiastique. § tak bieży *ad Ordines* duchniczek ślepy.

Duchowieństwo, *m.* 1) die Geistlichkeit. 2) der Geistliche Stand. 1) le Clergé, les Ecclésiastiques. 2) cléricature, état d'un Ecclésiastique. § 1) wyszło przeciw niemu duchowieństwo. 2) udał się na Duchowieństwo.

Duchownie, *adv.* im geistlichen Verstande. spirituellement, dans un sens dévot & spirituel. § duchownie co mowić, rozumieć.

Duchowność, *f.* geistliches Wesen, Wissenschaft geistlicher Dinge. spiritualité, *f.* substance spirituelle; science de choses spirituelles.

Duchowny, *adj.* 1) geistlich, nicht irdisch; andächtig. 2) geistlich; Kirchen-, nicht weltlichen Standes. 4) geistlich dem Verstande nach. 5) geistlich; der in geistlichen, himmlischen Dingen einen unterrichtet. 1) spirituel, dévot, pieux, qui n'est pas temporel. 2) spirituel, ecclésiastique, qui appartient à l'Eglise. 4) spirituel; d'un sens dévot & spirituel. 5) spirituel, qui enseigne quelqu'un sur les choses du salut. § 1) rzeczy duchowne, książka, pieśń duchowna. 2) stanu duchownego ludzie; duchowne sądy. 4) duchowny wykład, wyrozumienie czego. 5) duchowny Oyciec; duchowny uczyciel.

Duchowny, *s. m.* ein Geistlicher, einer vom geistlichen Stande. Ecclesiastique, *s. m.* homme d'Eglise.

Duchownym zostać den geistlichen Stand ergreifen. se faire d'eglise.

**duchowny (chrzestny) Oyciec.* Pathe, Tauf-Zeuge. parrein, *m.*

duchowna (chrzestna) Matka. Pathinn, Tauf-Zeuginn. marreine, *f.*

Prawo Duchowne, n. das geistliche Recht. le Droit Canonique.

Duda, *m.* } Sack-Pfeifer. cornemuseur, *m.*
Dudarz, *m.* }

Dudam, na dudach gram. dudeln, auf dem Dudelsack spielen. jouer de la musette, ou de la cornemuse.

Dudek, *m. g. dudka.* 1) Wiedehopf. 2) tummer

ner Tropf, einfältiger Mensch. 2) Hahnrey. 1) huppe, puput, *m.* un oiseau. 2) bénét; bête; niais. 3) cocu, conard. § 1) dudki z łayna gniazda swoie robią. 2) tak dudkow łowią *prov.* trafił na dudka; *prov.* piękne to piorka na śmierdzącym dudku. 3) dudek to żony.

każdy dudek ma swoy czubek. jeder Narr hat seine Kappe. à chaque fou sa marotte.

wie dudek Jakubek. er ist kein Narr. il n'est pas un cheval de bât.

znać dudka z czubka. an den Kleidern erkennet man einen Narren. à l'habit & au chant l'oiseau; au chant on connoit l'oiseau.

dudki; plur. żelaza, ktoremi koniowi nos uymuią. Pfetz-Stange, womit man dem Pferdie Nase einklemmet. un tourchenez; sorte de tenailles dont on serre le nez à un cheval.

Dudkuię, *vulg.* 1) aufspringen, aufwarten. 2) Narrens-Possen treiben, sich zum Narren brauchen lassen. 1) valeter; faire le pié de veau; naqueter. 2) bouffonner; faire de petites folies; niaiser, gouguenarder. § 1) dudkuie mu bez przestanku. 2) dudkować przed kim.

Dudy, *plur.* Dudelsack, Sack-Pfeiffe. musette, *f.* cornemuse, *f.* § zaniechay regala, kiedy na dudach zabeczeć nie możesz.

iak dudy nadmiesz tak graią. wie man pfeift, so tanzet man. telle chanson, telle danse.

iak dudy osłabiał. er ist matt wie eine Fliege. il a les ouïes pâles; ses forces son abbattuës.

iak dudy powolny; chłop to iak dudy. er läßt mit sich machen, was man will. il va comme on le mene.

Dufam, *v. a.* }
Dufanie, *f. n.* } *vid.* Ufam, Ufanie,
Dufność, *f.* } Ufny.
Dufny, *adj.* }

Dukam, *v. m. F. duknę.* 1) in ein Horn blasen. 2) einem in den Ohren liegen. 1) corner; faire du bruit avec un cornet; sonner du cor. 2) battre les oreilles à qu. § 1) owcarz iuż duknał; dwa razy dukniy. *2) ustawicznie mi o tym duka.

*Dukat, *m.* czerwony złoty. Ducaten. ducat, *m.*

Dukt, *m.* ciąg, ciąkt. Zug im Malen, im Schreiben. trait, *m.* ligne faite avec la plume, ou avec le pinceau. § dukt malarski, pisarski; dobry dukt prowadzi; dukt dobry w charakterze.

Dukwię, *v. n.* nad czym, *kwie kwiał, kwieli.* beständig über etwas sitzen, liegen, ahaner; suer à force de travailler à qu. ch. être cloué sur un ouvrage.

Dulcinka, *f.* im Scherz: Dulcimine, Liebste. *burlesq.* grisette, amourette, maitresse. § kupił iarmark swoiey Dulcince.

Dulicz, *f. m.* Wappenk. ein Kreuz im halben Reif. *Blas.* une croix dans un demicercle.

Duma, *f. f.* 1) Bauer-Stolz, Einbildung, große Meynung von sich selbsten. 2) Prahlerey. 3) Soldaten-Lied von der Tapferkeit in Gefahr. 1) arrogance impertinente; préoccupation; haute opinion de soi-même. 2) fanfaronnade, vanterie. 3) chant militaire de la fermeté dans les dangers. § 1) powziąć o sobie wielką dumę; nadętą się wznosi dumą. 2) czytałem dumy Szwedzkie. 3) złożone dumy śpiewaią, a iednak uciekaią.

Dumam nad czym. erstaunen. s'étonner, être surpris.

Dumnie, } *adv.* stolz. arrogamment, fière-
Dumno, } ment. § dumno mowi.

Dumny, *adj.* stolz. fier, arrogant, superbe, § naylepszy sposob na dumnego, nic nie dbać o niego, *prov.* dumna fantazya, wyniosłość.

Dunaiec, *f. m.* rzeka, *g. Dunayca.* die kleine Donau. le petit Danube.

Dunay, *m.* Donay. die Donau, ein Fluß in Deutschland und Hungarn. le Danube, un fleuve d'Allemagne & d'Hongrie.

Duńczyk, *m.* ein Däne. un Danois.

Duński, *adj.* Dänisch. Danois; qui est de Dannemark.

Duńska ziemia. Danemark, ein Königreich. le Dannemarck, un Royaume.

Dup, *g. dubia. vid.* Dziub.

Dupa, *vulg.* der Poder. le cu, le derrière. § dostał w dupę.

Dupeltowy, *adj.* doppelt, von Getränken. double, qui augmente une fois autant en force; *en parlant d'une boisson.* § dupeltowe piwo; dupeltowa wodka.

Dupla, *f.* 1) doppelt, mit zwenen Faden gewebet. 2) von Steuern und Zahlung, doppelt, zwiefach. 3) hohler Baum. 1) double; tissû à deux filets. 2) le double, le doublage d'un impôt, d'un droit; d'une paye. 3) arbre creux. § 1) kitayka dupla. 2) duplę pogłownego płacić maią; na żydow dwie duple podymnego włożono; dupla kwarty. 3) kryć się w duplach drzew sprochniałych.

Duplak, *m.* ein zwey Groschen-Stück. pièce d'argent de deux gros.

Duplikuię, *v. a.* co, dwa razy biorę. dupliciren zwiefach nehmen. doubler; mettre un fois autant.

Dupniasty, wydupniały. hohl, von Bäumen. creux, *en parlant des arbres.*

Durak, *m.* } tummer, stolzer Kerl.
Dureń, *g. durnia.* } un sot arrogant.

Durnica, *f.* 1) stolze Närrinn; tummes stolzes Weib. 2) albernes Geschwätz. 1) femme impertinente; folle orgueilleuse; sotte. 2) babil; balivernes; discours ridicules.

*Durnię, *v. n.* } vor Stolz närrisch, tumm
Durnieię, *v. n.* } werden. devenir fou d'arrogance.

Durny, *adj.* närrisch, albern. extravagant, sot, impertinent. § durny to człowiek; durna mowa.

Durszlak, *m.* 1) ein Durchschlag-Eisen. 2) Durchschlag in der Küche. 1) perçoir, *m.* chasse-clou, un emporte-pièce. 2) couloir, passoire dans la cuisine. § 1) durszlak od ślosarza hartowany. 2) przeley polewkę przez durszlak; durszlaki puklaste u dziur bronią rur od błota.

Dusiciel, *g. dusiciela.* Würger, Erwürger. celui qui étrangle.

Dusza, *f.* 1) die Seele. 2) Seele, Trieb-Feder. 3) das Kräftigste, das Beste. 1) ame, *f.* 2) ame, tout ce qui anime. 3) quintessence; le meilleur d'une chose. § 1) dusza nierozdzielna iest w naszym ciele rozdzielnym; dusza nasza iest duchowna, tak że ani iey przybyć ani ubyć żadna cząstka nie może, iak duszy materyalney w bestyach; dusza bydlęca nie poymuie tylko co iest materyalnego, i krom ciała nigdzie przemieszkiwać nie może; na duszę swoię płacz ubogich ludzi zaciągał. 3) wyciągnąć duszę (istność) ziela. *chym.*

iedna to dusza. sie sind ein Herz und eine Seele. ils ne sont qu'un coeur & une ame; il ne sont qu'un corps en deux chemises.

z dusze, z duszy. von Herzen; von Grund der Seele. de tout mon coeur; du meilleur du coeur; de mon ame; du fond du coeur. § z dusze rad to czyni; iestem z dusze twoy sługa.

dusze zmarłych; dulby. die Seelen der Verstorbenen. les ombres; les manes; les ames des personnes mortes; les revenans.

zaledwie z duszę uszedł. kaum ist er mit dem Leben davon gekommen. il l'a échappé belle.

poczciwa to dusza. das ist eine gute Seele. c'est une bonne ame; o la bonne ame; c'est une bonne lame.

dusza w niego wstąpiła. er wurde wie neu gebohren; er kam wieder zu sich selber. il respira; il s'est remis; il est revenu à soi.

dać duszę; położyć duszę. sein Leben einbüßen. perdre la vie.

żywa dusza. Mensch; lebendige Seele. ame vivante; personne. § żywey dusze nie żywiono.

bez dusze. todt, leblos. mort, sans ame, expiré.

brać co na duszę swoię. etwas auf sein Gewissen nehmen. prendre qu. ch. sur son ame, sur sa conscience. § weźmiy to na duszę twoię.

daięć na duszę twoię. ich überlasse es deinem Gewissen. je remets cela à votre conscience.

dusza w piorze. die Seele im Federkiel. larron de plume, *m.*

przechodzenie dusz w insze ciała, vid. Przechodzenie dusz, *n.*

Duszę, *si, sil.* 1) würgen, den Athem benehmen. 2) ein Wort kauen, verbeißen, nicht deutlich aussprechen. 3) in der Küche: dämpfen. 4) zurück halten; nicht verkaufen wollen. 5) hemmen, ersticken, dämpfen. 6) Kohlen brennen. *7) distilliren. 1) suffoquer, étouffer; engoüer. 2) manger les mots, ne les prononcer pas tous. 3) faire cuire, préparer qu. ch. à l'etuvée, à la daube; faire une étuve. 4) garder, serrer, reserrer, ne vouloir pas vendre. 5) éteindre, amortir, étouffer. 6) faire le charbon. *7) distiller. § 1) żyda dusisz, az go zadusisz. 2) szkoda że słowa w gębie dusi. 3) dusić pieczenią, gołąbki. 4) dusi ten towar, a sam niewie czemu. 5) dusić w sobie gniew, westchnienia, płacz.

dusić się. sich würgen, ersticken wollen. s'engouer, s'étouffer, penser être étouffé.

dusi się ogień. es fickert: das Feuer brennt nicht hell; es raucht; es glimmt nur. la fumée s'engorge; le feu ne brûle pas bien, il fume au lieu de brûler.

Duszenie, *n.* das Würgen; Beklemmung. engoüement; l'action de suffoquer; étouffement; difficulté de respirer.

duszenie nocne; mura. der Alb. le cochemare.

Duszka, *m. f. n.* Seelchen. petite ame, *f.*

moy duszko. mein Seelchen, mein Herzchen; zu einer Weibs-Person sagt man moia duszko, und moie duszko zu einem Kinde. mon ame; *en parlant à une femme on dit* moia duszko, *à un enfant on dit* moie duszko.

*duszkosz

**dufzkofz go! o gdyby!* o wenn doch! wollte Gott! o si! o plût à Dieu!

Dufzkiem, *adv.* iednym tchem. in einem Athem; ohne abzusetzen. à tire-larigot; tout d'une tire; sans reprendre haleine; à grands coups; de grands traits; à l'Allemande; d'une goulée. § dzban dufzkiem wypił.

Dufznie, *adv.* z dufze. 1) von Herzen. 2) durchaus. 1) de tout mon coeur. 2) par tout, absolument. §**1) dufznie (ferdecznie) tego życzę. *2) chcę dufznie (koniecznie) abyś pofzedł.

Dufzno, *adv.* 1) bang, beklemmt, als wenn man ersticken sollte. 2) ängstlich, bange, 1) d'une manière étouffante; si serré qu'on pense étre étouffé. 2) dans une grande anxiété; en grande solicitude; en grande transe. §1) dufzno tu. 2) dufzno mi nie wiem czemu.

dufzno mi. ichersticke noch. je pense étouffer.

Dufzny, *adj.* Seelen-, zur Seelen gehörig. spirituel; d'ame. § dufzna a nie cielefna radość; dufzne zbawienie.

Dufzność, *f.* schwerer Athem, Engbrüstigkeit. difficulté de respirer; courte haleine.

Dufzony. in der Küche: gedämpft. assaisonné à l'étuvée.

dufzona potrawa. gedämpftes Gericht. étuvée; mets à l'étuvée.

dufzona wołowina. gedämpft Rind-Fleisch mit Gewürz. boeuf à la royale.

Dufzyczka, *f.* ein Seelchen. petite ame.

dufzyczkę polewać, vulg. die Seele mit einem Trunke laben. arroser la gorge; se rafraîchir d'une boisson.

Dużam, *vid.* Zdużyć.

Dużo, *adv.* sehr. extrémement, fort. § iuż dużo w noc; dużo raniony; dużo się zadziwił; trudno razy wyleczyć, kiedy iuż dużo w głąb zafzły; podniosła dużo głofu matka.

Dużość, *f.* 1) Größe, Völligkeit der Leibes. *2) Größe, Macht, Gewalt. 1) la grandeur, la grosseur du corps; embonpoint. *2) la grandeur, force, puissance. § 1) siła i dużość ciała. 2) dużość sił Panftwa tego ztąd poznać.

Duzy, *adj.* 1) groß. 2) stark, mächtig, vermögend. 1) grand, gros. 2) puissant, fort. §1) człowiek to duży. 2) zawfze dużfzy, zawfze fzczodrzeyfzy wygrawa; nie goń dużfzego miiay go o mile; *prov.* dużfzy słabfzemu często bywa katem; *prov.*

Dwa. zwey. deux.

* * *

Dwa wird von einem *Masc.* dwie vor einem *Foem.* und dwa, oder dwie vor einem *Neut.* gesetzt. on met *dwa* devant un masculin, *dwie* devant un feminin, & *dwa* ou *dwie* devant un neutre. § dwa domy; dwie Panny; dwie (dwa) ferca.

Dwa tylne Glidy przyftąpcie do pierwfzego! zwey hinterste Glieder vorwärts schließet euch! à ce commandement de l'exercice les deux derniers rangs d'une compagnie formée doivent s'approcher des premiers.

dwa a dwa. zu zweyen. deux à deux.

Dwadzieścia. zwanzig. vint.

dwadzieścia i ieden. ein und zwanzig. vint & un; vint un.

dwadzieścia i dwa. zwey und zwanzig. vint deux.

Dwadzieściotryanguł. Meßk. regulärer. Körper, der in 20 gleichseitige Triangel eingeschlossen ist. *geom.* un icosaedre.

Dwwakroć, } *adv.* 1) zweymahl. 2) noch
Dwakrotnie, } einmahl so viel, so sehr. 1) deux fois. 2) doublement; une foit autant qu'il falloit. § 1) dwakroć do roku rodzące drzewo, pole. 2) dwakroć fpofobnieyfzy.

Dwakrotny, *adj.* doppelt, zwiefältig. double; qui augmente une fois autant.

Dwanaście. zwölf. douze.

Dwanaściekroć. zwölfmahl. douze fois.

Dwanafty, Dwanaftny *&c. vid.* Dwunafty; dwunaftny.

Dwieście. zwey hundert. deux cens.

Dwieściekroć. zwey hundertmahl. deux cens fois.

Dwoiak, *m.* 1) ein Zwilling, s. Bliźniak. 2) ein zwey Kreuzer-Stück in Schlesien. *1) jumeau, *v.* Bliźniak. 2) pièce de deux cruches ou creuxers en Silesie.

Dwoiaki, *adj.* 1) zweyerley. 2) zweydeutig. 3) partheyisch. *4) doppelt, zweyfach, s. Dwoisty. 1) double; de deux manières, de deux façons. 2) double, ambigu, équivoque. 3) partial, qui favorise une partie. *4) double, une fois autant. § 1) dwoiakim się to dzieie fpofobem. 2) dwoiakiego rozumienia słowo. 3) człek to dwoiakiego ferca.

Dwoiako, *adv.* 1) auf zweyerley Art, Weise. 2) in zweene Theile. 3) zweymahl mehr. 1) en deux fortes, en deux façons, en deux manières. 2) en deux parties. 3) au double; une fois autant. § 1) dwoiako się to ma rozumieć słowo; dwoiako mię lift twoy uciefzył; dwoiako go nazywaią. *2) dwoiako (na dwoie) co rozdzielić. *3) dwoiako (wedwoynafob) większy.

Dwoie, *g. dwoyga, d. dwoygu.* zwey Stück, ein Paar. deux pièces; deux, couple, paire.

paire. § dwoie źrzebiąt, ptaſząt, świateł.

dwoie, vid Dwoy.

Dwoię, *v a.* 1) in zwey theilen. 2) dupliren; verdoppeln. 3) entzweyen, Zwietracht unter Leuten stiften. 1) partager en deux. 2) doubler, ajouter une fois autant. 3) diviſer, mettre en diſſenſion; partager en factions. § 1) dwoię iabłko. *2) dwoić (tyle drugie przydać) ſzeregi. 3) dwoić zgodnych.

dwoię ſię. 1) sich in zween Theile theilen. 2) sich entzweyen. 1) ſe partager, ſe diviſer en deux. 2) être diviſé en factions.

piianym ſię w oczach dwoi. den Betrunkenen kommen die Sachen doppelt vor. aux gens ivres les objets ſe repréſentent doubles.

Dwoiſto, *adv.* doppelt, zwiefach. doublement, en double; en deux. § dwoiſto chuſtkę złożyć.

Dwoiſtość, *f.* Zwiefältigkeit, Zwiefältigung, zwey Dinge. choſes doubles; duplicité; deux choſes. § tę krolowi naſzemu przypiſuię dwoiſtość; i do boiu i do pokoiu.

Dwoiſty *adj.* 1) doppelt, zwiefach. 2) doppelt zuſammen gelegt. 3) Gramm. doppelt als Conſonantes. 4) arglistig, untreu. 1) double; augmenté d'une fois autant. 2) double, qui eſt plié en deux. 3) *gram.* double *en parlant des conſonnes.* 4) double, fin, ruſé. §*1) drzwi dwoiſte (podwoyne). 2) włoż to miedzy dwoiſte chuſty. 3) dwoiſtego *mm, pp, ſſ,* w Polſkim nie zażywaią języku. 3) dwoiſtych ſtrzeż ſię ludzi; nie ieſt dwoiſty.

Dwor, *m. g. a. u.* 1) Hof, Hof-Raum. 2) Hof, Edel-Hof, Herrn-Haus im Dorf oder in einer Stadt. 3) Vieh- oder sonst ein Hof. 4) Hof, Hof-Statt, in diesem und folgendem Verstande ist der *Gen.* dworu gewöhnlicher. 5) Hof, Hofleute. 1) la cour; place qui eſt près d'une maiſon. 2) gentilhommière, maiſon de gentilhomme dans un village ou dans une ville. 3) baſſe-cour, courtil, petite cour, pailler de quelque ferme. 4) la cour d'un Grand Seigneur, *dans ce ſens & le ſuivant le génitif* dworu *eſt plus uſuel.* 5) cour, les gens de la cour; les courtiſans. § 1) kareta iuż ſtoi na dworze. 2) dwor Pańſki we wſi; dwory ſzlachecki w Warſzawi. 3) wypuścić kury na owor. 4) dwor krolewſki, kſiążęcy; u dworu niemaſz kandoru; u dworu pſtro ale mdło; poiechał do dworu. 4) Pan ten wielki ma dwor.

za Dworem. aus königliche Aſſeſſorial-Gericht. à la Cour Aſſeſſoriale; en appellant à la Cour de Juſtice ou à la Chambre aulique. § ſprawy z Trybunału za dworem obrocono; dekreta Sądow nikt nie ma przypozwami za dworem znośić.

na dworze. 1) unter freyem Himmel. 2) draußen, nicht im Hauſe. 1) en plein air; au ſerain; découvert; à la belle étoile, à l'enſeigne de la lune. 2) dehors; hors de la maiſon. § 1) na dworze ſpać. 2) ieſt na dworze a nie w domu.

na dworze krolewſkim mieſzka. er hält ſich beym königlichen Hofe auf. il demeure à la Cour Royale; il ſuit la cour.

z dworu, adv. von außen, außerhalb. au dehors; par dehors. § z dworu i zewnątrz drzwi zawarto.

na dwor. heraus. dehors. § wołaią ſię na dwor; idź na dwor.

na dwor wyniść. heraus gehen. 2) auf den Abtritt gehen. 1) ſortir, aller dehors. 2) aller à ſes néceſſitez naturelles; aller où le Roi va à pié.

na dwor tayny iść. aufs Häuschen gehen. aller à la ſelle, faire ſes affaires, ſes néceſſitez. § na dwor mi ſię tayny chce.

**na dwor mały iść.* ſein Waſſer abſchlagen. faire de l'eau; décharger ſa veſſie. § chod mi ſię na dwor mały; był na małym dworze.

błogo temu przy dworze, kemu doma pług orze, prov. wer Land-Güther hat, kann bey Hofe gut leben. qui a des terres a de quoi vivre à la cour.

*Dworak, *m.* dworzanin, *m.* Hofman, *m.* courtiſan.

*Dworka, *f.* Meyerinn, Pachterinn. fermière, *f.*

**dworka, f.* ⎫ Haus-Magd auf dem
Dworniczka, *f.* ⎭ Lande; Kuh-Magd, Vieh-Magd. ſervante de cour, vachère. § a dworniczka iuż doiła?

Dwornie, *adv.* 1) neugieriger Weiſe. 2) höflich. 1) curieuſement. 2) poliment. § 1) dwornie ſię tego dowiaduie. 2) z proſta a nie dwornie mowi.

Dwornik, *m.* Verwalter, Hof-Meiſter auf einem Meyerhof. métayer; valet de cour.

Dworność, *f.* Neubegierde, Mißbegierde-curioſité; ardeur, *f.* de ſavoir qu. ch. § dworność twoia ludziom przykra.

Dworny. 1) fürwitzig, neugierig. 2) wiſſens-werth. 1) curieux, qui a de la curioſité. 2) curieux, rare, qui mérite la curioſité. § 1) dworny zawſze wielomowny. 2) kſięga to pełna dworoych rzeczy.

dworne

dworne rzeczy niepotrzebne. gar zu rare Sachen sind nicht allemahl nöthig. les choses fort curieuses ne sont pas toujours nécessaires.
dworny; wszystkoby chciał wiedzieć. er ist sehr fürwitzig. il est fort curieux.
Dworowy. } Hof-, zum Hof-Platz gehörig.
Dworski. } de cour; qui regarde la cour d'une maison.
dworski, adj. & subs. 1) Hof-, die Hofstatt betreffend. 2) ein Hofmann. 1) de cour, qui concerne la cour d'un Seigneur. 2) courtisan; homme de cour. § 1) dworskie życie, obyczaie. 2) dworskich ma wiele.
Dworstwo, *n.* 2) das Hof-Leben. 2) Spas, Scherz. 3) Höflichkeit. 4) *obs.* Falschheit, Unredlichkeit, Arglist. 1) vie de cour; manières de cour. 2) raillerie, plaisanteries. 3) civilité; politesse. 4) *obs.* finesse, ruse, mauvaise foi. § 1) dworstwem się bawi. 2) za żart, za dworstwo sobie to mam. * 3) chwalę dworstwo (obyczayność) iego.
Dworuię z kogo. mit einem spaßen, scherzen. railler, plaisanter.
Dworzanin, *m.* 1) ein Hofmann. * 2) ein höflicher Mensch, s. Obyczayny. 1) Courtisan, un homme de cour. * 2) un homme poli, *v.* Obyczayny.
dworzanin pokoiowy; dworzanin. Hof-Cavalier, Hof-Junker. gentil-homme de la chambre, *f.*
Dworzanka, *f.* Hof-Dame. Dame de la cour.
Dworzec, *g. dworca.* Edel-Hof im Dorf. gentilhommière, maison Seigneuriale.
Dwoy, *adj.* zwey-, zweyfältig. deux; double. § żołnierz dwoy żołd biorący.
dwoiey farby. zweyfärbig. de deux couleurs.
dwoiego ciała. zweileibig. ayant deux corps.
dwoią drogą idą do zamku. auf zweenen Wegen kommt man ins Schloß. on va par deux chemins au château.
tyle dwoie. noch einmahl soviel. une fois autant. § tego dnia tyle dwoy niechawszy drogi.
Dwoydłonny, *adj.* na dwie dłoni. zwo Hände lang. de deux palmes ou empans.
Dwoydrogi, *adj.* das zweene Wege hat. ou il y a deux chemins, deux issuës. § przystępy dwoydrogie.
Dwoygłowy, *adj.* zweyköpficht. à double tête; qui a deux têtes. § dwoygłowego orła Cesarze na herbie maią.
Dwoyięzyczny, *adj.* 1) zweyzüngig. 1) der zwo Sprachen redet. 2) zweyzüngig, betrüglich, falsch. 1) qui a deux langues; à deux langues. 2) qui parle deux langues. 3) fourbe, double, trompeur, faux, *f.*
Dwoyka, *f.* eine Zwey in der Karte, auf einem Würfel. un deux aux cartes, aux dez.
Dwoykowy, *adj.* dwoyce albo dwiema służący. Gramm. der Dualis. *gramm.* le duel, nombre qui exprime deux choses. § *wa i ta* dwoykową znaczą liczbę, iako poydźwa, poydźta (poydźmy, poydźcie).
Dwoylist ziele, Podkolan. (*ophrys*) Zweyblatt. ophris, *f.*
Dwoylistny, *adj.* zweyblattig. qui a deux feuilles.
Dwoynasob, *adv.* zweyfach, noch einmahl so viel. le double; une fois autant.
Dwoynasobny, *adj.* doppelt, zweyfältig. double. § dwoynasobna wina, nagroda.
Dwoyuszny, *adj.* mit zweyen Ohren oder zweenen Henkeln versehen. à deux oreilles, à deux anses.
Dwoyzęby, *adj.* zweyzähnig, zweyzackigt. à deux dents; à deux fourches; qui a deux dents ou deux pointes.
Dwoyżeństwo, *f. n.* * 1) zweyte Ehe. 2) die Bigamie; Ehe mit zweyen Weibern zugleich. 1) bigamie, *f.* secondes nôces, second mariage. 2) bigamie de fait, mariage avec deux femmes vivantes.
Dwoyżon, *s. m. g. yżona.* } 1) der
Dwoyżeniec, *s. m. dwoyżeńca.* } die andere Frau hat. 2) der zwey Weiber zugleich hat. 1) un bigame qui a eu deux femmes successivement & en divers tems. 2) bigame de fait, qui a deux femmes en même tems.
Dwudziesciotryanguł, *m.* (*géom.*) *vid.* Dwadziesciotrianguł, dwadziesciotroykąt.
Dwudziestek, *m.* zwanzig Stück. vintaine.
Dwudziestka, *f.* zwanzigjähriges Mädchen. fille de vint ans.
Dwudziestny, *adj.* zwanzig in sich haltend. de vint; de vint pièces.
Dwudziestoletni, *adj.* zwanzigjährig. de vint ans.
Dwudziesty, *adj.* der Zwanzigste. le vintieme.
Dwugarcowy, *adj.* zweene Töpfe oder *garniec* haltend. qui contient deux mésures qu'on appelle *garniec.*
Dwukłykty, *adj.* zweyknebelich, als die vier Finger. de deux jointures comme les quatre doigts de la main.
Dwukonny, *adj.* zweyspännig, von zweyen Pferden

Pferden gezogen. tiré par deux chevaux. § woz dwukonny.
Dwuletni, *adj.* zweyjährig. de deux ans.
Dwulistny, *adj.* zweyblätterig. de deux feuilles.
Dwułokietny, *adj.* zweyellig. de deux aunes.
Dwumiesięczny, zweymonatlich. de deux mois.
Dwunastek, *m.* zwölf Stück. douzaine.
Dwunasciopiąciokąt. Meßk. in zwölf Fünf-Ecken eingeschlossener Körper. *géom.* un dodecaëdre, un solide qui a douze pentagone.
Dwunastokąt, *m.* Meßk. Zwölf-Eck. *géom.* un dodecagone, figure qui a douze côtez égaux.
Dwunastnik, siedmlist, ziele powszechne na wszelką chorobę. (*dodecatheon*) ein gewisses Kraut mit sieben Blättern. espèce de plante qui a sept feuilles.
Dwunastny, *adj.* 1) in zwölf abgetheilet. 2) einer von zwölf. 1) de douze; partagé par dou[illegible]. 2) l'un de douze.
Dwunastoletni, *adj.* zwölfjährig. de douze ans.
Dwunastoletnie, *adv.* zwölfjährig. en douze ans.
Dwunasty, *adj.* der zwölfte. le douzieme. *dwunasta biła.* es ist Mittag, es hat zwölf Uhr geschlagen. midi a sonné.
dwunasta biła; *połnoc.* es ist Mitternacht, es hat zwölf geschlagen. minuit a sonné; il est minuit sonné.
Dwuniedzielny, *adj.* zweywöchentlich. de deux semaines.
Dwunogi, *adj.* zweyfüßig. qui a deux piez.
Dwupalcowy, *adj.* zweene Daumen breit. qui a deuy pouces en largeur. § dwupalcowa miara.
Dwupiędzisty, *adj.* na dwie piędzi. zwo Spannen breit oder lang. large ou long de deux palmes ou empans.
Dwupieniężny, *adj.* zwey Heller werth. qu'on donne pour deux oboles.
Dwupiętry, *adj.* zwey Stock hoch. de deux étages.
Dwupiętrze, *f. n.* ein Gebäude von zwey Stock hoch. un bâtiment de deux étages.
Dwurażny, *adj.* die progressionem geometricam betreffend. qui regarde la progression géometrique. § dwurażna proporcya iako 1 do 2; 4 do 8; 8 do 16.
Dwuroczny, *adj.* zweyjährig. de deux années.
Dwurogi, *adj.* o dwu rogach. zweyhörnig. qui a deux cornes.
Dwurzędny, *adj.* zweyreihig. de deux rang.
Dwusciennorowny tryanguł. Meßk. Dreyeck mit zwoen gleichen Seiten, und der dritten entweder kleiner oder größer. *géom.* un triangle isoscele.
Dwusetny, *adj.* dwieście w sobie maiący 1) aus zwey hundert bestehend. 2) der zwey hunderste. 1) de deux cens, qui contient deux cens. 2) le deux centième.
Dwuskrzydlasty, *adj.* } 1) mit zweenen Flü-
Dwuskrzydły, *adj.* } geln versehen 2) das zweene Flügel hat, als eine Thüre, ein Gebäude. 1) qui a des ailes. 2) qui a deux battans comme une porte; qui a deux ailes comme un bâtiment; bâti en potence.
Dwusylabny, *adj.* dwusłowny. zweysylbicht. de deux sillabes; dissillabe.
Dwustopny, *adj.* zwey Fuß lang oder breit. long ou large de deux piez. § dwustopna miara.
Dwutygodniowy, *adj.* zweywöchentlich. de deux semaines.
Dwuwykładnie, *adv.* zweydeutig. ambigument, équivoquement, amphiboliquement, problematiquement (termes).
Dwuwykładność, *f.* Zweydeutigkeit, zweydeutige Rede. ambiguité, amphibologie, (t) équivoque, double sens; mot à double sens, à double attente.
Dwuwykładny, *adj.* zweydeutig. ambiguë, douteux, équivoque, homonime, problématique.
Dyagryd, *m.* Skammonien-Saft in der Apothek. Scammonée, *f. f.* un suc dans l'apoticairerie.
Dyak, *m.* *vid.* Zak.
Dyakon, *m.* ein Diaconus. un Diacre.
Dyalektyka, *f.* prawdomowstwo, prawdomowność, prawdosądnia. die Vernunft-Lehre. Logique, *f.* Dialectique, *f.*
Dyalog. *m.* * 1) eine Unterredung, ein Gespräch, f. Rozmowa. 2) Schul-Aktus, Schul-Comödie. 1) un dialogue, entretien, *v.* Rozmowa. 2) Acte scholastique, comédie représentée par les écoliers.
Dyament, *m.* ein Diamant. diamant, *m.* § na Rusi przedrym śliczne także kopano dyamenty.
dyament, *m*, *ziele*, (adamantis) ein gewisses abergläubisches Kraut, das dem Löwen umwerfen soll. espèce d'une plante superstitieuse, qui renverse le lion.
Dyamentowy, *adj.* diamanten. de diamant.
Dyana, *f.* 1) die Göttinn Diana. 2) eine Schönheit; eine schöne Weibs-Person. 1) Diane

1) Diane une déesse. 2) beauté; femme ou fille fort belle. § 1) Diana łowow boginia. 2) kocha się w żabie, rozumie że w Dyanie, *prov.* Dyana to iego.

Dyba, *f.* 1) der Stock, so an die Füße des Gefangenen geschlossen wird. *2) Pranger, s. Pręgierz. 1) les ceps, les entraves qu'on met aux piez d'un prisonniers. 2) carcan, *v.* Pręgierz.

dyby na ręce dać. die Hände fesseln. mettre les fers, ou les menotes.

Dybanie, *n.* 1) das Schleichen auf den Zehen. 2) das Lauren. 1) l'action de marcher sur les pointes des piez. 2) guetter, épier,

Dybidzban, *m.* } ein Saufaus. Sac-à-vin.
Dybikufel, *m.* } żartem.

*Dybam, *v. n.* } 1) auf den Zehen schleichen. 2) lauren. 1) aller tou doucement; marcher sur les devants des piez; marcher à pas de tortuë. 2) guëtter, veiller qu. § 1) dybie po mieszkaniu. 2) dybać na złodzieia.
Dybię, *bie, bał.* }

Dybkiem, na palcach, *adv.* auf den Zehen; schleichend, laurend. sur les ongles; sur les pointes, sur les extrémitez des piez; les talons en l'air; en pas de loup; en pas de larron; comme un preneur de taupes. § dybkiem chodził się skradaiąc.

Dych, *m.* fleischichtes Stück eines geschlachteten Viehes. partie solide de la bête où l'on prend les viandes à rôtir. § cielęca pieczenia z dychem.

Dycham, *v. n.* schnieben, keichen, aus dem Athem seyn. respirer avec difficulté; être hors d'haleine; haleter.

Dychawica, *f.* duszność. Engbrüstigkeit, schwerer Athem. un astme; courte haleine.

dychawica końska, f. Dämpfung, Engbrüstigkeit eines Pferdes. la pousse, une maladie des chevaux.

Dychawiczny, *adj.* engbrüstig. astmatique, poussif, ive.

dychawiczny koń. bauchschlagendes, keichendes Pferd. cheval poussif; cheval gros d'haleine; cheval qui a du vent.

Dychtownie, *adv.* dicht an einander. près à près; serrément; d'une manière bien serrée.

Dychtowny, *adj.* dicht. serré, clos, pressé, bien joint. § dychtowny cyrkiel; dychtowne płotno, sukno; dychtowna tabakierka.

dychtowny kosz. ein dichter Korb. un panier plein.

Dychtuię, *v. a.* dicht machen. serrer, bien joindre, mettre une chose tout contre une autre.

dychtuię okręt. ein Schiff dichten; kalfatern. calfater un vaisseau.

Dyecezanin, *m.* der zu einer Diöces gehöret. diocésain, *s. m.* celui qui est du Diocèse.

Dyecezya, *s. f.* eine Diöcese, Pflege eines Bischofs. un Diocèse, *m.*

Dyeta, *f.* skromność w życiu. Ordnung im Essen und Trinken; die Diät. diète; le régime pour conserver la santé,

*Dyferencya, *vid.* Przewyżka.

Dygam, *v. n. vid.* Dygocę.

*Dygnitarstwo, *n.* dostoieństwo. hohe Reichs-Würde, als eines Woywoden oder Castellans. haute dignité comme celle d'un Palatin, d'un Castélan.

*Dygnitarski, *adj.* die hohen Reichs-Würden betreffend. qui concerne les hautes dignitez.

*Dygnitarz, *m.* Reichs-Beamter, als ein Woywode, ein Castellan. Officier de la Couronne comme un Palatin, Castellan.

Dygocę, *ce, tał.* } zappeln, wackeln. tressaillir, palpiter, battre, se remuer. § wszystkie mi dygocą członki.
Dygotam, *v. n.* }

świeca dyga, dygoce, dygota. das Licht flattert. la chandelle petille.

*Dykcyonarz, *m.* Mownik, *s. m.* großes Wörter-buch. un Dictionnaire.

Dyktuię co, powiadam piszącemu. dictiren, dicter, *v. a.* r[illegible]er.

Dyl, *m.* Diele, *f.* Bret, *n.* planche épaisse.

Dylowanie, *s. n.* das Dielen. l'action de planchéyer.

Dylowany, *a[illegible]* gedielt. planchéyé; couvert de planches.

Dylow[illegible]y, *adj.* z dylow. aus Dielen gemacht. [illegible]ait de grosses planches.

Dyluię, *v. a.* dielen, mit Bretern beschlagen. planchéyer, faire un plancher.

Dym, *s. m.* 1) Rauch. 2) Rauchfang, Abgabe in Pohlen von jedem Schorstein. 3) Physic. Rauch, Dunst, Dampf. 4) fig. Wind; ein Nichts; Sache, dahinter nichts stecket. 5) Menge, Haufen. 1) fumée. 2) le foüage, impôt qu'on paye en Pologne pour chaque cheminée. 3) *Physiq.* une vapeur. 4) *fig.* fumée, ombre, rien. 5) un nuage; nuée, multitude. § 1) dym w słup do gory z komina idzie; dym | ćwi oczy, kasą ie ostrościa; w dym co obrocić. 2) na każdym dymie po sześciu żołnierzy ma bydź lokowanych. 3) subtelne dymy poczucie zapachu sprawuią; powietrze tłustemi dymami napełnione; metaliczne dymy i soki *chym*; mozg iego grubemi napełniony dymami; każda rzecz wydaie

daie z siebie dym i parę nawet i kamienie. 4) nadęte dymy; nadyma się przżnym dymem sławy; garść to dymu; samemi tylko wysokiego urodzenia prożności iak purchawka nadęty dymami. 5) bannicye lecą iako dym.

dymem trącący. rauchicht; nach Rauch riechend oder schmeckend. qui sent la fumée.

z dymem to poszło; w dym się to obróciło; z dymem zginęło. 1) es ist im Rauch aufgegangen. 2) es ist nichts daraus geworden. 1) cela s'en est allé en fumée; cela est réduit en fumée. 2) cela s'en est allé en fumée; cela ne réussit pas. § 1) w tym strasznym miasta zagorzeniu, starodawne Bazyliki, przepyszne w budynki Pałace w iednym dniu z dymem poszły. 2) nadęte twoie zamysły w dym się obrócą, a wiatrem nadziane pukną nadzieie. (*poët*).

dymem duszę kogo. einen schmäuchen. enfumer, le mettre en fumée.

Dyma, *f.* weißer Cannefaß. canefas, *m.* basin, *m.* une étoffe.

dyma sakieska. geköperter Cannefaß. basin croisé.

dyma wyszywana. bunte Nath; genähete Arbeit in Cannefaß. tapisserie; basin à fleurs faits à l'éguille.

Dymalny, *adj.* do dymania, dmuchania należący. das durch Wind getrieben und aufgeblasen wird. pneumatique, *adj.* de t. g.

*Dymam, *v. n.* dmę, na co. aufblasen. enffler.

Dymanie, *f. m.* 1) das Aufblasen. l'action d'enffler.

Dymek, *f. m.* 1) kleiner Rauch. 2) subtiler Rauch oder Dampf, der aus etwas steiget. 1) petite fumée. 2) fumet; petite fumée qui sort de qu. ch. § 1) dymek pachnący się rozchodzi. 2) dymek wina, pieczoney kuropatwy.

Dymię, *v. m.* 1) einen Rauch machen. 2) räuchern, in den Rauch hängen. 3) Chym. im Rauche beizen. 1) fumer; faire, jetter de la fumée; enfumer; remplir de fumée. 2) fumer, sécher à la fumée. 3) *Chim.* fumiger. § 1) zadymić iałowcem, cukrem. 2) dymić połcie słoninę.

Dymię, *f. n.* Anatom. der Schaam-Bug an der Hüfte und Schenkel des Menschen. aîne, *f. f.* où la cuisse & la hanche s'assemblent. § bańki niżey dymion stawiać.

Dymienica, *f.* eine Beule in der Dünnung. bubon, *m.* une tumeur à l'aîne.

Dymieniczne ziele, *n.* (*cubonium*) Bruch-Kraut. aspergoute, *f. f.*

Dymienie, *n.* kurzenie dymem, *n.* Beizung mit Rauch, Schmauchung. fumigation; l'action de fumer.

Dynionow, *f. m.* ziele, *vid.* Dymieniczne ziele.

Dymnik, *m.* czarna izba, gdzie co dymią. 1) Rauch-Kammer, wo etwas geräuchert wird. 2) eine schlechte Garküche. 3) Rauch-Loch, Wind-Loch, wo der Rauch aus einem Bauer-Haus heraus gehet. 1) le roussable; lieu ou l'on seche à la fumée. 2) méchante gargote. 3) trou, ouverture dans le toit d'une cabane, par où passe la fumée.

Dymny, *adj.* 1) rauchend. 2) nach Rauch schmeckend oder riechend. 1) fumeux, fumant, qui jette de la fumée. 2) qui sent la fumée; qui est enfumeux.

dymny kamień. (capnias) Art von Edelsteinen, er siehet aus als wenn er mit Rauch überzogen wäre. sorte de pierre prétieuse qui paroit être enfumée.

Dynarek, *m. g. dynarku.* ein Dreyfuß. un trépié.

Dyngarz, *f. m. terme de mine.* Bergknappe, so das Erz schmelzet, und Centner-Weise liefert, ouvrier à la fonte des métaux qui les fond & les livre par quintaux.

*Dynia, *f.* melon. 1) eine Melone. 2) Kürbis. f. Bania. 1) mélon, *m.* 2) citrouille, *f.* courge, *f. vid.* Bania.

Dyptan, *m.* polny, biały, naski; iesionka. (*fraxinella*) weißer Diptam. fraxinelle, *f.*

Dyptan Kreteński; dyptan Podolski. (dictamnus) Cretischer Dyptan. le dictame.

*Dysarmuię. broń odeymuię. entwafnen. désarmer qu; ôter les armes à qu.

Dyscyplina, *f.* 1) ein Geißel. 2) die Selbst-Geißelung aus Andacht. 1) discipline, fouet. 2) discipline; l'action de prendre la discipline. § 1) biczować kogo dyscypliną. 2) przygotować się do dyscypliny.

*Dyscyplinant, *m.* } 1) Geißler. 2) der
*Dyscyplinarz. } sich selbst geißelt. 1) battant, foüeteur. 2) un battu, celui qui se donne la discipline; un flagellant, *m.*

Dyscyplynowanie. das Geißeln. l'action de discipliner.

dysciplinowanie się. die Selbst-Geißelung. flagellation, *f.*

Dyscyplinuią, *f. a.* geißeln. donner la discipline à qu.; discipliner, foüeter qu. avec la discipline.

dyscyplinuię się. sich selbst aus Andacht geißeln,

geißeln. se flageller; prendre la discipline; se donnér la discipline.
Dysenterya, *f.* biegunka. der Durchlauf. dissenterie, *f.*
Dyskancista, (*dyszka*). der Discantist. le dessus; qui chante le dessus.
Dyskant (*dyszk*) w muzyce. der Discant in der Musik. le dessus, la plus haute voix dans la musique.
dyskant (*dysz*) *drugi*. der andere Diskant. contre-partie.
*Dyskrecya, *f.* wzgląd, baczność. Bescheidenheit. discretion.
poddać się pod dyskrecyą nieprzyiaciela. sich auf Discretion ergeben. se rendre à discretion. § poddać fortecę pod dyskrecyą nieprzyiaciela.
*Dyskret, *m.* ein bescheidener Mensch. un homme discret.
*Dyskretnie, *adv.* bescheiden. discrètement, avec discretion.
*Dyskretny. bescheiden. discret, etc.
Dyskurs, *m.* 1) Unterredung, Rede, Abhandlung. 2) Logie; die Rationation oder der Schluß. 1) discours, 2) *Logique*: rationation, faculte de raisonner. § 1) co po tych dyskursach. 2) dyskurs iest trzecia robota rozumu, gdy ziedney części do drugiey postępuiemy i co za tym idzie dowodziemy.
*Dyskuruię o czym, dyszkuruię. discouriren von etwas reden. discourir.
*Dyspensa. } wyięcie od chowania
*Dyspensacya. } ustawy iakiey. Dispensation, Befreyung von etwas. dispense, exemtion.
*Dyspensuię z kim w czym, albe kogo od czego. dispensiren, entbinden von etwas. dispenser, exemter qu. de qu. ch.
*Dysponuię co, rozporządzam. einrichten. disposer, régler, arranger.
dysponować kogo do czego, przysposobić. zu etwas disponiren. disposer, préparer qu. à qu. ch.
*Dyspozycya, ułożenie, rozporządzenie. Einrichtung. disposition, *f.* reglement, arrangement. § wszystkie moie pomyślił dyspozycye.
*Dysputa, *f.* } eine Disputation. dispute,
*Dysputacya. } contestation entre les savans.
dysputa publiczna. öffentliche Disputation. un acte; dispute publique.
*Dysputant, *m.* Disputirender. celui qui dispute sur quelque matière savante.
*Dysputuię o czym, rozmawiam. disputiren. disputer sur une thèse.
dysputuię się z kim, rozpieram się, przegadywam się z kim. mit einem disputiren. disputer, combattre avec qu.
*Dysputowanie, palenie wodek. das Abziehen, das Distilliren. distillation, l'action de distiller.
dystylowania nauka. die Distillir-Kunst. l'art de distiller.
*Dystyllowany. abgezogen, distillirt. distillé.
*Dystyluie, przepalam. abziehen, distilliren, brennen. distiller; purifier, tirer par l'alembic. § dystylować ziele, korzeń na wodkę, na oleyki.
*Dysunita, *vid.* Nieunita.
*Dysydent, rożnowierca. ein Dißident in Pohlen; ein Protestant. Dissident, opposant en Pologne, celui qui suit les sentiments de Luther ou de Calvin.
*Dysydenski. dißidentisch. de dissident.
Dyszę, *y*, *ał*, *eli*. 1) keichen, schnauben, schnieben. 2) fig. seufzen, krächzen. 3) im Winkel verborgen liegen. 1) hâleter, souffler; reprendre souvent son haleine; respirer avec difficulté. 2) *fig.* gémir. 3) se cacher; être caché; être célé. § 1) dyszy od biegania. 2) te narody pod tyrańskim dyszą itrzmem. 3) dyszy u niego kradziez; wąż w trawie dyszy.
udyszał się. er ist aus dem Athem gekommen. il est éssoufflé, il est hors d'haleine.
*Dyszel, *m. g. dyszla.* } 1) eine Deichsel.
Dyszel, *m. g. dyszla.* } 2) Baum, womit die Wind-Mühle gedrehet wird. 1) timon d'un chariot. 2) barre avec la quelle on tourne un moulin à vent. § 1) kierować, nawracać dyszlem; dyszle u wozow złamane. 2) dyszlem się wiatrak do wiatru obraca.
Dyszenie, *n.* tchnienie. das Schnieben, das Schnauben. la difficulté de respirer; perte d'haleine.
Dyszkant, Dyszkancista, *vid.* Dyskant.
Dyszkrecya, Dyszkret, *vid.* Dyskrecya.
Dyszkurs, Dyszkuruię, *vid.* Dyskurs.
Dyszlowy. Deichsel-. de timon.
dyszlowy koń. Deichsel-Pferd. timonier, limonier.
Dyurnał, *m.* dziennik kapłański. ein Diurnal; Kirchen-Gebet-Buch, worinnen die Tage-Gebete stehen. diurnal, *m.* un livre d'Eglise où se trouvent les prières du jour.
Dywdyk, *m.* Art kostbarer Pferde-Decken. espèce de caparaçon fort riche.
Dzban, *m. g. a.* 1) großer Krug; Lagel. 2) Maaß, Kanne, Topf, das größte Maaß, so in den Schenken eines Landes gewöhnlich ist. 1) grande cruche, broc, coquemar. 2) pot, flacon; la plus grande

de mésure dans les cabarets d'un pays.

dzban dowody. Wasser-Krug. hidrie; *f.* cruche à mettre de l'eau.

dzban wodę nosi poki się nie stłucze; do czasu dzban wodę nosi aż się urwie der Krug gehet so lange zu Wasser bis er den Henkel verlies. au long aller plus fardeau pése: tant va la cruche à l'eau qu'elle se casse.

Dzbanek, *m. g. dzbanka.* ein Krug. cruche, *f.*

Dzbanuszek, *m.* Krüglein. cruchon, *m.* ourque, *f.* canette, *f.*

Dżdżawy, *vid.* Dżdżysty.

Dżdżownica, *f.* glista ziemna. Regen-Wurm. achée; ver de terre.

dżdżownica, kamien z deszczem spadaiący. Kröten-oder Hagel-Stein, der mit dem Hagel fallen soll. pierre ou perle qui tombe avec la pluye à ce qu'on croit.

dżdżownice gwiazdy, f. pl. das Regen-Gestirn, sind 7. Sterne am Kopfe des Stiers, les hiades; constellation de sept étoiles à la tête du taureau.

Dżdzowy, deszczowy. Regen-. de pluye.

dżdżowa woda. Regen-Wasser. des eaux de pluye; des eaux pluviales.

Dżdży się, ma się na deszcz. es läßt sich zum Regen an. il y a apparence à la pluye. § zażdżylo się.

Dżdżysty, dżdżowy. regenhaft, regnicht. pluvieux; sujet à la pluye. § dżdżysty wiatr, dżdżyste zadymki, chmury.

Dzielzimin, *m. vid.* Dzielzymin.

Dziad. 1) Groß-Vater. 2) Greis. 3) ein alter Bettler. 1) grand-pere; aïeul. 2) vieillard; barbon. 3) vieux gueux.

Dziadek, *m.* Groß-Vater. grand-père.

Dziadki, *n. pl. vid.* Dziatki.

Dziadowizna, *f.* das Groß-väterliche; großväterliches Vermögen. les biens du grand-père.

Dziadowski. 1) groß-väterlich. 2) bettlerisch. 1) de grand-père; d'aïeul. 2) qui regarde un vieux gueux.

Dziadus, *m.* Greis; altes Väterchen. viellard décrépit; homme fort vieux.

Dział, *m.* 1) Theilung. 2) Erbtheil. 1) une part; un partage. 2) la part, portion. de quelque héritage. § 1) dział ten na mię przypada; łup w dział poszedł. 2) kopce miedzy działami szlachty iedney wsi; nie dostał działu dziedzictwa.

każdy ma swoy dział. ein jeder hat seinen Theil, Ils ont chacun leur fait.

dział roli, vid. Łan.

Działam co. 1) machen, thun. 2) Käse machen. 1) faire, agir. 2) faire du fromage. § 1) dobrze wszystko wiemy, a mało działamy (czyniemy). 2) działać (tworzyć) sery.

Działanie, *n.* czynienie. das Thun. l'action; l'action de faire.

Działay, *interj.* nuż mache fort. allons; depêchez-vous.

Działdow. Soldau, eine Stadt im Brandenburgischen Preußen. Soldau, ville de la Prusse de Brandebourg.

Działko, *v. n.* ein kleines Stück. petite pièce de canon.

Działo, *s. n.* eine Canone, ein Stück. canon, *m.* pièce d'artillerie.

Działa *zapał* otworzyć. das Zündloch einer Canone aufmachen. découvrir la lumière du canon.

Działa zapału przetyczka. Raumnadel, *m.* womit die Canonier die Stückladung bohren oder das Zündloch rein machen. dégorgeoir, *s. m.* est un petit fer du fil d'archal qui sert à sonder la lumière du canon & à la nettoyer.

Działo podsypać. ein Stück mit Zündpulver versehen. amorcer le canon.

Działo nie na lawecie. ein Stück, das nicht auf der Lavette liegt. Canon démonté, qui n'est dessus son affût.

Działo ubiiać, to iest proch wsypany przybić. 1) die Landung aufsetzen. 2) auf die Stückladung mit Setzkolben stoßen. refouler le canon avec le fouloir.

Działo wyrychtować y szrzelić. eine Canone richten und losschießen. pointer le canon, le mettre en mire & le tirer.

zDział bić do siebie. sich mit Canonen beschießen. se canoner de part & d'autre.

Działa nakierowanie ku iakiemu mieyscu. das Lenken, Wenden und Richten einer Canone nach einem Orte zu. l'action de pointer le canon.

z Dział bicie z okrętu do miasta. das stetige Schießen mit Canonen. Canonade *f.* bombardement.

do działa ładunek. m. ładun, m. eingewickelte Ladung einer Canone. cartouche, *f.* gargouche, *f.*

Działo polowe Szwedzkie małe. kleines Feldstück auf die Schwedische Art. Canon, piece de campagne à la Suedoise, piéces à la Suedoise; elles sont deux livres de balles.

Działoley, Działleynik. Stückgießer. fondeur de pièces d'artillerie.

Działosza, *s. m.* Wappenk. ein Hirsch-Horn und ein Geyer-Flügel im rothen Felde. *Blas.* une corne ou un bois de cerf & une aile de vautour au champ de geules.

Działowy. 1) zum Stück gehörig. 2) beträchtlich, nachsinnig, so im Nachsinnen und nicht in der Ausübung bestehet. 1) de canon. 2) téorétique; spéculatif, qui est dans la spéculation, qui ne déscend point dans l'exécution. § 1) od działowey poległ kule. 2) gieometrya iest działowa i dzielna.

działowy śrzodek ku uściu. die Mitte der Canone gegen die Mündung. la volée du canon.

działowe uście. Stück-Mündung. l'embouchure du canon.

Działywam, czynię często. oft thun. faire souvent.

Dzianka, *f.* 1) gewebter Rock. 2) Nacht-Camisölchen. 1) habit sans couture. 2) camisole de nuit.

Dziamid, *s. m.* ziele, *vid.* Lisi Ogon.

Dziany. gestrickt; gewebt. tricoté, entrelacé; tissu. § dziana piła; dziana katanka; dziany czepiec.

dziana robota, f. gestrickte Arbeit. le tricotage.

Dzianet, Poet. ein Pferd, ein Roß. *Poët.* roussin, cheval. § zorza wieczorna spędza dzianety.

Dziardyn. Poet. Lust-Garten. *Poët.* jardin de plaisance. § to słowo ladaco.

Dziarstwo. Stein-Grieß, grober Sand, Kieß. gravier, *m.*

dziarstwo, n. ⎫ Topf-Stein, Tuf-
Dziarstwisty kamień. ⎭ Stein. tuf, *s. m.* sorte de pierre tendre et grossière.

Dziąsła, *plur. g. dziąseł.* das Zahn-Fleisch. gencive, *f.*

Dziatki, *plur. g. dziatek.* Kinderchen, selten im eigendlichen Verstande. des enfans, *ce mot se prend rarement au sens propre.* § z dziatkami swemi w domu żyie.

dziatki moie. lieben Freunde; meine Kinder. mes enfans, mes amis.

*Dziatwa, *vid.* Dzieciuch.

Dziczeię, *v. n.* verwildern, wild werden. devenir farouche. § człek w rozpustnym życiu zdziczeie.

Dziczyzna. ⎫ 1) Wildniß; Wüstenei. 2)
*Dzicizna. ⎭ Wild, Wildpråt; wildes Thier, wilder Vogel. 3) wildes Schwein-Fleisch; schwarz Wildpråt. 1) désert, *m.* 2) bête sauvage; oiseau sauvage; gibier. 3) chair de bêtes noires. § 1) okropna opuszczoney Arabii dziczyzna.

Dzida, *f.* Speer, Pieke. gide, *f.* pique, *f.* lance, *f.*

Dziecię, *n.* Kind. enfant.

dzieci. 1) eines Kinder; im uneigentlichen Verstande sagt man dziatki. 2) die Jungen eines Thieres, gewöhnlicher giebet man den Namen des Thieres mit der Endigung ę, als ptaszę, lwię. 1) les enfans; *au sens figuré le mot de* dziatki *est meilleur.* 2) les petits d'une bête, *les noms qui se terminent en* ę *sont plus usuels, comme* ptaszę, lwię.

kupa dzieci. Haufen Kinder. populo.

Dziecięcy, *vid.* Dziecinny.

Dzięcielina, *f.* ⎫ Szmer Włoski;
Dzięcielnica naska, ⎭ Cząbr Włoski; Dziecielina Rzymska, Tym. (*Thymus*) Thymian; Römischer Quendel. du thim une plante odoriférante.

**Dzięcielnica, macierzanka.* (serpillum) Quendel-Feld-Kümmel. serpolte.

dzięcielnica Włoska. (epithymum). Stein-Kraut. épithime, *m.*

Dzięcielniczny. von Thymian, de thim.

Dzieciątko, dzieciąteczko. ⎫
Dziecineczka, *f.* Dziecko, Dziecina, *f.* ⎭ ein Kindlein. un très petit enfant; pouponne,

Dziecinieię, *v. n.* kindisch werden. redevenir enfant; tomber en enfance; devenir comme des enfants; survivre à soi même.

Dziecinnie, *adv.* 1) kindisch. 2) einfåltig, låppisch. 1) en enfant. 2) puérillement; d'une manière basse & puerile.

Dziecinność, *f.* 1) Kindheit. 2) Kinderey, kindisches Wesen, einfåltige Sachen. 3) Kindheit, Anfang. 1) enfance, puérilité. 2) niaiserie, puérilité; action d'enfant; badinerie; action basse & puérile. 4) enfance, commencement. § 1) człowiek w dziewiątym roku z dziecinności wychodzi. 2) ledwie do wiary tamte dziecinności. 3) ta była dziecinność Tureckiey potęgi.

do dziecinności. von Kindheit an. depuis le maillot.

Dziecinny, Dziecięcy, Dziecinski. 1) Kinder-, den Kindern gehörig. 2) kindisch, låppisch. 1) puéril, enfantin; qui regarde les enfans. 2) puéril, bas; niais, badin. § 1) dziecinna fzsiołа; wiek dziecinny. 2) dziecinskie to są obyczaie.

dziecięcy Szpital. Waysen-Haus, Kinder-Haus. une maison des orphelins.

strach dziecinski; strach prożny. vergene Furcht. une terreur panique.

Dziecinstwo, *s. n.* die Kindheit. enfance, puérilité.

Dzieciojad, *s. m.* Kinder-Fresser, Knecht-Ruprecht. moine bourru; un ogre, un spectre imaginé qui dévore les enfants.

Dziecki, *vid.* Dziecinny.

Dziecko, *vid.* Dzieciątko.

Dzię-

Dzięcioł. Specht, Baumhacker. pic, *f. m.* un oiseau.

dzięcioł zielony. Grün-Specht. pic-verd; *m.* pi-verd, *m.*

dzięcioł żołty. Gehl-Specht. pic-verd jaune.

dzięcioł czerwony. Roth-Specht. pic-verd rouge.

Dzieciuch, *m.* / Dzieciuk, *m.* 1) Aufschößling, junger Mensch. 2) junger Mensch der noch viel kindisches an sich hat. 1) garçon, jeune homme. 2) garçonnet, polisson; jeune badin. § 1) trzeba mi dzieciucha do piora, do usługi. 2) nauczę tego dzieciucha statkować.

Dzieciąteczko, *n. vid.* Dzieciątko.

Dziedzic. ein Erbe. héritier, successeur. § dziedzic się ciesży z pracy rodzica; dziedzicy iego płacić muszą.

dziedzicem kogo uczynić einen zum Erben einsetzen. constituer qu. son héritier; constituer un héritier.

Dziedzictwo, *n.* 1) Erbschaft. 2) fig. Erbschaf, von den Eltern angeerbten Eigenschaft. 1) un héritage, succession aux biens d'un défunt. 2) communication d'une maladie à ses enfans. § 1) dziedzictwem co dostać; obiąć dziedzictwo; dostąpienie, obięcie dziedzictwa. 2) dziedzictwem nań spadła podagra.

dziedzictwo odpadłe. Erbschaft, die durch ein Fideicommis auf einen gefallen ist. héritage tombé sur quelqu'un par le droit de Fidei-commis.

Dziedziczę, *v. a. czy, czył.* 1) erben. 2) von den Eltern anerben. 3) geerbet werden als eine Krankheit. 1) hériter, être héritier; succéder aux biens. 2) hériter une maladie. 3) se communiquer comme une maladie. § 1) wielką po nim dziedziczy maiętność. 2) dziedziczył po Oycu kłopoty. 3) Oyczysta w dzieciach często dziedziczy wada, choroba.

w oyczystych dziedziczy cnotach. er ist ein Nachfolger in den Tugenden seiner Vorfahren. il est héretier des vertus de ses ancêtres.

Dziedziczenie, *s. n.* das Erben. l'action d'accepter la succession, succession, *f.*

Dziedziczka, *f.* Erbinn. héritière.

Dziedzicznie, *adv.* 1) erblich. 2) fig. erblich, angebohrner Weise. 1) héreditairement, par droit de succession. 2) originellement, par communication, par contagion. § 1) dziedzicznie tego dostał. 2) zachowuie w sercu dziedzicznie podaną ku Szwedom nienawiść.

Dziedziczny, *adj.* erblich. héréditaire, successif, ive.

dziedziczne prawo. Erb-Recht. droit de succession; droit successif.

Dziedzina, *f.* Erb-Gut; Erb-Dorf. propre naissant; un héritage; un patrimoine; hérédité; village patrimonial, village, *f.*

Dziedziniec, *g. dziedzińca.* Hof-Platz; Schloß-Platz. place de la cour; grande place qui est dans le château. § tym czasem się kotły i trąby na dziedzińcu odzywały.

Dziedzizna, *f.* Erbtheil. héritage, *m.* une part, une portion d'un héritage.

Dzięga srebrna; *f.* kopiyka. ein Copiecke, Copeichen, kleine Rußische Silber-Münze. copec, petite monoye d'argent en Russie. § w rubel sto dziąg wchodzi.

dzięgi, pl. fig. Geld. *fig.* déniers, mitraille, argent. § mieszek dziękami napełnił, ale nie dzięgami.

ma dzięgi. er hat Pfennige. il a de la mazille.

Dziegziarz, *m.* Bürken-Harz-Sieder oder Schmelzer. faiseur ou fondeur de poiz; résine de bouleau.

Dziegieć, *g. dziegciu.* Bürken-Harz. résine de bouleau.

Dzięgiel ogrodny ziele, *g. dzięgla.* (angelica). Angelie; heilige Geist Wurzel. Angélique, racine du Saint-Esprit.

dzięgiel cudzoziemski. (smyrnium) Meister-Wurzel, Kayser-Wurzel, Wohlstand. la maceron.

Dzięgielnica, *s. f.* ziele. (*angelica magna femina*) große Angelie. la grande Angelique

Dziegna, *plur. g. dziegien.* Entzündung des Zahn-Fleisches. parulis; inflammation de gencive.

Dzieię, *dzieie dział.* 1) nennen, benennen. 2) stricken. 3) Verse machen. 1) appeller, nommer; donner un nom. 2) tricoter des bas; brocher. 3) faire, composer des vers. § * 1) dzieią bratu twoiemu Jan; (nazywaią brata twoiego Jan) tak mu dziano. 2) dziać pończochy. 3) miodopłynne dzieie wiersze.

dziać sieć. ein Netz stricken. mailler; faire des mailles de filet.

dzieię się. geschehen, sich zutragen. se passer; arriver, se faire. § działo się to za naszey pamięci.

co się tam dzieie? was gehet da vor? qu'est ce qui s'y passe?

dziać się czym. durch etwas geschehen; Ursache an etwas sehen. se faire par quelque

que

que chose, en être cause. § działo się to mną, tobą.
tym się to dzieie. damit wird es gemacht. cette chose se fait avec cela.
nie wiem co się ze mną dzieie. ich weiß nicht, was mit mir vorgehet, wie mir geschiehet? je ne sai ce qui se trame contre moi.
co się z tobą dzieie? was ist dir wiederfahren? sur quelle herbe avez-vous marché? qu' avez-vous?
Dzieie, *n. plur. g. dzieiow.* 1) Geschichte, Historie. 2) Thaten. 1) histoire, *f.* 2) actes *m.* exploits, actions. § 1) dzieie kościelne; w dzieiach iego czytamy; pisanie, czytanie dzieiow. *2) odważnemi słynie dzieiami (czynami).
dzieiow księgi. Geschichts-Bücher, Chronik. croniques; des Annales; les Actes, *m.* un livre historique.
Dzieiopis, *m.* Geschicht-Schreiber. Historien; un Historiographe.
Dzieiopisarski, *adj.* historisch. historique, *adj. c.*
po dzieiopisarsku. auf historische Art. historiquement.
Dzięka, *f.* Dankbarkeit; Danksagung, Dank; dieses Wort wird am öftern in *Plur.* gebraucht. grand merci; remerciment, reconnoissance, action de grace; *on prend ce mot le plus souvent au pluriel.* § z dzięką za tę uczynność nagrodzę; nayniższe za to dobrodzieystwo oddaię dzięki,
dzięka Bogu. Gott sey Dank. Dieu soit loué; graces à Dieu.
przez dzięki; bez dzięki. wider Willen, durchaus. malgré, par tout, absolument.
Dziekan, *m.* Dechant, Dechent, Decanus. Doyen, *m.*
Dziekania, *f.* ein Dechanat; die Würde eines Dechant; die Dechaney; Wohnung eines Dechants. Decanat, *m.* le doyenné; la dignité ou la residence de Doyen.
Dziękczynienie, *n.* } podziękowanie.
Dziękowanie, *n.* } Danksagung. remerciment, action de grace.
Dziękuię. 1) danken; danksagen. 2) danken; großen Dank sagen; abschlagen. 1) remercier qu. de qu. ch; rendre graces. 2) remercier; refuser; n'accepter pas. § 1) dziękował krolowi za tę łaskę; podziękowałem mu za tę życzliwość; wiem że mi podziękuiesz. 2) dziękuię za wieczerzą nie przyydę.
podziękować; podziękować za służbę seinen Abschied nehmen; abdanken. quitter le service; se démettre d'une charge.
dziękuię. ich danke. grand-merci.
podziękował; podziękował temu światu. er hat der Welt gute Nacht gegeben. il a dit le dernier adieu; il est mort.
Dzielca, *m.* dzielnik, *m.* Theiler. partageur, partiteur, diviseur, qui divise.
Dzielę, *v. a.* 1) theilen in Theile. 2) abtheilen, absondern. 3) unter andere theilen, 4) theilen, Uneinigkeit stiften. 1) partager, répartir, partir, diviser. 2) faire quelque partage, séparer. 3) diviser, partager entre quelques personnes. 4) diviser, partager, désunir § 1) podzielić książkę na rozdziały. 2) droga iego grunt od moiey łąki dzieli. 3) wszystko zabrał, a ostatkiem inszych Panow podzielił; dzieli łup między towarzyszow; dzielę pieniędzmi żołnierzow. 4) afekta go dzielą: statteczna miłość serca dzielić nie umie.
dzielę się. 1) sich theilen. 2) unter sich theilen. 3) sich absondern. 1) se diviser, se partager. 2) partager qu. ch. avec qu; partager entre soi. 3) se séparer; s'éloigner de qu. § to Państwo na dwie się dzieli Prowincye. 2) dzielili się żołnierze zabranym łupem. 3) nie wiem czemu się Was Pan od nas dzielisz.
dzielmy się. wir wollen es unter uns theilen. partageons cela entre nous.
Dzielenie. 1) Theilung, Eintheilung. 2) Rechenk. die Division. 1) division; le partage, action de partager. 2) *aritm.* division; partition.
dzielenie losem. Theilung durch Loose. la distribution, le partage par des lots.
Dzielnica, *f.* 1) Quartier, Viertel einer Stadt. 2) eine Columne, Spalte in den Büchern. * 3) Rain, Grenze zwischen Aeckern, s. Miedza. *4) Unterschied, s. Rożność. 5) Wappenk. Abtheilung. 1) quartier d'une ville. 2) colonne de la page d'un livre. * 3) lière, borne d'un champs *v.* Miedza. *4) différence, *v.* Rożność. 5) *blas.* partition, *f.* quartier d'un écu.
Dzielnik, *m.* 1) der Theiler. 2) Rechenk. der Divisor oder Theiler. 1) partageur; celui qui divise. 2) *aritm.* partiteur, diviseur.
Dzielnie, dzielno, *adv.* thätig, muthig. efficacement, courageusement.
Dzielność. 1) Theilbarkeit, 2) Wirkung, Kraft, Wirksamkeit, Thätigkeit. 3) Muth, Tapferkeit. *3) Klugheit, Achtsamkeit. 1) divisibilité. 2) efficace, force, efficacité, vertu effective. 3) le courage;

rage; la valeur. *4) prudence. § 1) dzielność punktu matematycznego poiąć się nie daie. 2) dzielność księżyca do nas spływa; żyiących dusza trzy ma dzielności: karmić się, rość, mnożyć się; to ziele takiey iest dzielności, że; gwiazdy tę maią dzielność; subtelne dymy w brodawki w nosie wstępuią, i tam dzielność do poczucia zapachu wzbudzaią; nie mnieysza dzielność iest nabyte rzeczy utrzymać, iako nowych nabywać; co w naszych większą dzielności wzbudziło odwagę. 2) dzielność iego godna wiekować w sławie; dzielność Wizymira.

Dzielny, *adj.* wirksam, thätig, nachdrücklich. 2) herzhaft, muthig. *3) theilend; Zwischen-, Scheide-. 4) die Austheilung betreffend. 5) klug, bedachtsam. 1) éfficace, actif, effectif, actuel, qui produit son effet. 2) valeureux, courageux, plein de courage. 3) mitoyen, qui est entre deux, qui sert à séparer. 4) distributif; qui regarde la distribution. 5) sage, prudent. § 1) ogień iest naydzielnieyszy miedzy żywiołami; dzielne to słowa były. 2) dzielny rumak; na marsowym placu dzielnym się pokazał Scipionem. 3) dzielna linia miedzy dzielnicami w księdze. 4) dzielna sprawiedliwość nikogo nie krzywdzi. *5) dzielny (rostropny) to człowiek.

dzielny kopiec, vid. *kopiec dzielny*.

ściana dzielna. Scheide-Wand. paroi mitoyenne; un mur de refend; cloison de refend.

Dzieło. 1) That. 2) Amts-Verrichtung; Schuldigkeit. 3) Werk, Arbeit. 4) gelehrtes Werk. 1) fait, un acte, exploit, action. 2) fonction, devoir. 3) un ouvrage; travail; les oeuvres. 4) ouvrage, production d'esprit; ouvrage d'esprit. § 1) wielkiemi się wsławił dziełami; rozkosz ich od woiennego drywa dzieła; w srogiego Marsa dzieło się wprawować. (*poët.*) 2) wątroba dobrze dzieło swoie robi; zaczął dzieło urzędu swego; dzieło dostoieństwa iego to po nim wyciąga. 3) prożności to ludzkiey dzieło. 4) dowcipne pisał dzieła; uczone dzieło.

dzieło rycerski. Kriegs-Kunst. l'art de guerre. § Szkoła na ćwiczenie młodzi w dziele rycerskim założona.

Dziełowy, *obs. vid.* Dzielny, Działowy.

Dzielzymin, *m.* Dzielsimin, *m.* Jasmin. jasmin, *m.*

Dzielzyminowy, *adj.* Jasmin-, de jasmin. § dzielzyminowy oleiek; dzielzyminowe drzewko.

Dzień, *m. g. dnia, D. dniu, dniowi &c.* 1) der Tag. 2) der natürliche Tag, nehmlich 24 Stunden. 1) jour, *m.* journée, *f.* 2) jour naturel qui est de vingt-quatre heures. § 1) dzień iasny, rumiany, pochmurny: spać do dnia białego; dzień to był szczęśliwy, nieszczęśliwy.

dobry dzień. guten Morgen. bon jour; je vous donne (souhaite) le bon jour.

dzień i noc m. ziele. (parietaria) Tag und Nacht ein Kraut. pariétaire, *f.*

dzień sądowny. Gerichts-Tag. jour de Palais.

dzień niesądowny. Gerichts-Ferie. jour au quel on n'exerce point la Justice.

dzień wolny od roboty. Ruhe-Tag, Rast-Tag. jour de repos, *f. m.*

dzień powszedni. Werkeltag. jour ouvrier, *m.*

dzień przed czym. der Tag vor etwas. veille; le jour qui précede qu. ch. § dniem przed odiazdem iego.

dzień lekarski, chorobny, zdrowiu ludzkiema, drzewom, owocom szkodliwy albo pożyteczny. Heilk. critischer Tag, in welchem sich die Krankheit ändert. *médec.* jour critique, où la maladie se change.

dzień iazdy. Tage-Reise. journée; jour de marche; chemin d'un jour.

za dzień robić komu. sein Tage-Werk verrichten. achever sa journée; faire sa tâche.

az (przez) dzień robić. in einem Tage.

dzień narodzenia czyiego; narodziny. Geburts-Tag. jour de la naissance.

do dnia. bis an den Tag, bis an den Morgen. à la pointe du jour. § do dnia ieść, pić, hulać.

do dnia; ze dniem; nade dniem. bey (mit Tages Anbruch. à la (dès la) pointe du jour. § wstać do dnia; iechać ze dniem.

od dnia do dnia. von einem bis zum anderen Tage. de jour à autre; de jour en jour. § ciągnąć kogo, obkładać co od dnia do dnia.

w dzień; za dnia; we dnie. am Tage. de jour; pendant le jour; au jour. § w dnie spać.

dniem. den Tag durch. de jour; toute la journée. § dniem iechać; dniem i nocą pracował.

na dzień. auf einen Tag. pour un jour. § dałem mu strawę na trzy dni.

dobrze na dzień. es ist spät in den Tag. le jour est fort avancé.

dobrze w noc. es ist spät in die Nacht. la nuit est fort avancée.
po dziś dzień. bis auf den heutigen Tag. jusqu' a nos jours. § stoi ten słup iesz- cze po dziś dzień.
żyie dzień za dzień. er leb in den Tag hinein. il vit au jour la journée; il vit sans souci, à bon compte.
dzien naydłuższy lecie. der längste Tag im Jahr. le plus grand jour de l'été.
dzien naykrotszy zimie. der kürzte Tag im Jahr. le plus court jour de l'hiver.
wczorayszego dniaszuka. er suchet den gestrigen Tag. il cherche midi à quatorze heures.
Dzienie, *f. n.* robota pszczelna w braci. die Wachs-Arbeit im Bienen-Stock. gâteau de cire; ci disposée par petites boëtes ou alveoles que les abeilles font dans leurs ruches.
Dziennik, *f. m. g. a.* 1) Tage-Buch. 2) Morgen- und Abend-Gebet-Buch. 1) ephémérides, *f. plus.* journal; un livre où on écrit les actions qui se font chaque jour. 2) un livre de prières du jour.
dziennik kapłański, vid. Dyurnał.
Dzienny, *adj.* 1) Tage-, das am Tage geschiehet. 2) täglich, das einen Tag dauret. 3) Sternk. das am Tage geschiehet, Tages-. 1) journalier, ère; qui est de jour; d'un jour; qui dure un jour. 3) *astron.* diurne, *adj.* de t. g.
Dziergam, *v. m. F. dziergnę.* nur in den *Compositis*, anbinden, anhackeln. *ce verbe n'est reçû que dans ses composez*; lier, attacher, agrafer, aggraffer. § zadziergniy tę haftkę.
Dziergana robota, *f.* geknippelte, gestrickte. durch einander geschlungene Arbeit. ouvrage fait au fuseau, lié, noué ou entrelassé.
Dzierlatka, *f.* Haube-Lerche. alouette, *f.* humée; *f.* cochevis; *m.* mauviett, *f.*
Dzierski. im Scherz: Besitzer. *burlesq.* possesseur, *m.*
**wolę zawsze bydz dzierskim niż czekaiem.* haben ist besser als hätte ich. il vaut mieux un avoir (un tiens) que deux tu l'auras.
Dzierzak, cepisko. Dresch-Flegel-Stiel. le manche de fleau, à battre le blé.
Dzierżawa, *f.* 1) Besitz eines Land-Gutes. 2) Land-Gut, das einem der König auf Zeit Lebens verliehen hat. 3) Nutz-Nützung, Nutzbrauch; Recht, ein fremdes Land-Gut zu besitzen. 1) possession, l'action de posséder une terre. 2) terre viagère; tenure, *f.* possession que le Roi donne à une personne durant sa vie 3) usufruit d'une terre; droit de jouir d'un fonds qui appartient à un autre.
dzierzawę znaczący; służący dzierzawie; obeymuiący. Rechtsw. Possessorien-; den Besitz betreffend. *droit:* qui regarde le possessoire; qui concerne la possession.
Dzierzawca, *f. n.* 1) Besitzer eines Land-Gutes. 2) Besitzer eines Gutes auf Zeit Lebens. 1) possesseur d'une terre. 2) possesseur viager d'une terre; un bien-tenant; un tenancier, tenutaire, *m.*
Dzierzawny, *adj.* bossessorisch, den Besitz betreffend. de possessoire; qui regarde le possessoire.
dzaimek dzierzawny. Gram. ein Pronomen possessivum. *gram.* pronom possessif.
Dzierzba, *vid.* Srokos.
Dzierzę, *dzierzy, rzał, rzeli.* 1) halten. 2) besitzen ein Grund-Stück. 3) es mit einem halten. 4) reißen Kleider. 1) tenir. 2) posséder une terre, un fonds. 3) être du parti; suivre le parti, le sentiment de qu. 4) déchirer, user les habits. § 1) tak dzierżał (trzymał) na wodzy swoie żądze. 2) żyd dobra dzierzeć nie ma żadnym prawem, 3) w tey mierze z nim dzierżę. *4) dzierzy (drze) bardzo szaty.
spolnie dzierzeć maiętność. ein Gut gemeinschaftlich besitzen. tenir une terre en pariage avec qu.
**zdzierzeć (dotrzymać) komu słowa.* einem das Wort halten. tenir à qu. la parole.
**dzierzeć się na czym.* bey etwas versauren, veralten. vieillir dans qu. ch.
Dzierzęga, *f. F.* ziele, *vid.* Rzęsa wodna
Dzierzenie, *m.* 1) das Halten. 2) das Besitzen. *1) action de tenir. 2) tenuë, possession, jouissance; action de posséder.
Dzierżawa, *f. vid.* Srokosz.
Dziesiątek, *g. dziesiątka.* 1) zehn Stück. 2) Rechenk. Zehner. 3) Holz Maaß von 8 Klaftern. 4) Rotte von 10 Mann bey den alten Römern. 1) dizaine, decade. 2) *aritm.* un dix. 3) mesure de bois qui contient huit toises. 4) une décurie chez les anciens Romains, ou bande de dix hommes. § 1) pierwszy, drugi dziesiątek; na dziesiątki co podzielić. 2) na drugim mieyscu od prawey stoią dziesiątki.
Dziesiątka, *f.* kralka. die Zehne im Karten-Spiel. un dix; carte marquée de dix points.
dziesiątkowanie; karanie dziesiątego. die Verzehndung; die Forderung des Zehnten

ten zur Strafe. décimation; action de punir le dixieme.
Dziesiątkowy, *adj.* podziesiętny. zehenzählig, das zehen in sich hält. de dix; composé de dix; que contient dix.
Dziesiątkuię, *v. a.* co. in zehen abtheilen. partager par dizaines; séparer par dizaines, de dix en dix.
dziesiątkować żołnierzow. die Soldaten zu zehen abtheilen. diviser les soldats par décuries, par bandes de dix Soldats.
dziesiątkować; dziesiątego karać. den Zehnten zur Strafe ziehen. decimer; punir le dixième.
Dziesiątnictwo, *n.* 1) ehedessen die Würde eines Römischen Decemviri. 2) das Amt eines Decurionis, desgleichen im alten Rom. 3) Würde der Zehn-Männer in einigen Städten. 1) le Décemvirat chez les anciens Romains. 2) Décurie, *f.* la charge de Décurion chez les mêmes. 3) la dizaine ou charge de décemvir dans quelques villes.
Dziesiątnik, *f. m.* 1) Zehnherr, einer von den Decemviris die in Rom regiereten. 2) ehedessen ein Decurio, oder Befehlshaber über zehn Römische Soldaten. 3) ein Zehnmann in einigen Städten. 1) Décemvir, l'un de dix Seigneurs qui gouvernoient la République Romaine. 2) un Décurion Romain qui avoit dix hommes sous soi. 3) Décemvir ou dizenier en quelques villes.
Dziesiątny, *f. m. vid.* Dziesiątkowy.
Dziesiątoroczny, *adj.* 1) zehenjährig. 2) das aller zehn Jahre geschiehet. 1) de dix ans. 2) de chaque dixième année.
Dziesiąty. der Zehende. le dixieme.
Dziesięć. zehen. dix. § dziesięć snopow, talerow.
dziesięćkroć, adj. zehnmal. dix fois.
Dziesięćkąt, *m.* Meßk. Zehen-Eck. *géom.* un décagone; figure à dix angles.
Dziesięćkątny, *adj.* zehenecki g. de décagone, de dix angles.
Dziesięcioro. zehen Stück. dizaine. *f.* § dziesięcioro cieląt.
dziesięcioro przykazania Bożego. die zehn Gebote. le Décalogue; les dix commandements.
Dziesięcina, *f.* der Zehende. dîme, *f.*
dziesięcinę dawać. den Zehenden geben. payer la dîme; donner les dimes.
dziesięcinę odbieram; dziesięcinę wytykam. den Zehenden nehmen. dîmer; prendre les dimes; lever les dîmes.
Dziesięcinnik, *m.* co wybiera dziesięcinę. der Zehender, der den Zehenden nimmt. décimateur, dimeur, celui qui prend & leve les dimes.

Dziesięcinny, *adj.* 1) Zehend-, der den Zehenden giebet. 2) Zehend-, der als der Zehende gegeben wird. 1) qui paye ou donne des dimes. 2) de dime.
dziesięcinne pole, rola. Zehend-Feld. dimerie; le dimage.
snop dziesięcinny. Garben-Zehend, Kehr-Zehend, Zehend-Garbe. gerbe de dîme; la messeure.
Dziesięcioletni, *adj.* zehnjährig. de dix ans.
Dziesięcioraki, *adj.* zehnerley. de dix manières.
Dziesięciornasobl, *adv.* das zehenfältige. dix fois autant. § dziesięcioronasob zapłacił.
Dziesięciornasóbny. zehenfältig, zehenmahl so viel. de dix fois autant; qui augmente dix fois autant.
Dziesięćkroć, *adv.* zehnmal. dix fois.
Dziesięćkrotny, *adj.* zehnmahlig. de dix fois.
Dziesięćstopny, *adj.* zehn Fuß lang oder breit. qui a dix piez en longueur ou en largeur.
dziesięćstopna miara, f. Meßruthe von zehen Fuß. perche de dix piez de long pour mésurer les champs.
Dziesięćtysięcy czego. zehen tausend. dix mille.
Dziesięćtysięczny, *adj.* von zehen tausend. de dix mille.
dziesięćtysięczna liczba. Zahl von 1000ſt. nombre de dix mille.
Dzieszka, *vid.* Dzieżka.
Dziwanna, *f.* Knotnica, *f.* ziele. (*verbascum*) Woll-Kraut, Königs-Kerzen. Unhold-Kerzen. bouillon, *m.* bonhomme, *f. m.* § dziewanna biała, czerwona.
dziewanna czarna w ogrodach (cotomaria; aethiopis) Mohren-Kraut. aetiopis, étiopienne, *f.*
Dziewczątko, *n.* } Mägdlein. petite fille;
Dziewczę, *n.* } petite enfant; fillette; un connin.
Dziewczący *adj.* } dem Mägdlein zuge-
Dziewczy, *adj.* } hörig. de petite enfant; qui appartient à une filette.
dziewczęcym sposobem. auf Art der Mägdlein. en petite enfant; à la façon d'une fille.
Dziewczyna, *f.* Dienst-Mädchen; gemeines Mädchen. fille qui sert; grisette; chambrillon, *f. famil.*
Dzieweczka, *f.* Mädchen. petite fille; jouvencelle; *f.* tendron, *f. f. famil.*
Dziewiątek, *f. m. g. a.* Zahl von Neun. nombre de neuf; neuf pièces.
Dziewiątka w kartach. die Neune in der Karte.

Karte. le neuf, carte marquée de neuf points.
Dziewiątkowy, *adj.* } neun in sich haltend. de neuf; composé de neuf.
Dziewiątny, *adj.* }
Dziewiąty, *adj.* der Neunte. le neuvième.
dziewiąty raz. zum Neunten. en neuvième lieu.
dziewiąta biie. es schlägt neun. il sonne neuf heures.
Dziewica, *f.* panna. eine Jungfer, die keinen Mann erkannt hat. vierge; pucelle; fille pucelle.
dziewica nieprawa. Jungfer. die das Kränzchen verlohren hat. fille qui a perdu sa virginité.
Dziewictwo, *f. n.* panieństwo. Jungferschaft. virginité, *f.* le pucelage; le fillage.
Dziewiczy, *adj.* panieński. jungfräulich. virginal, qui tient de la vierge. § dziewiczy stan wiedzie.
Dziewięć, *n.* neun. neuf.
dziewięć mocy, f. pl. ziele. (veronica) Ehren-Preis. verronique, *f.*
Dziewięciorny, *adj.* neunfältig; neunfach. de neuf fois; de neuf manières.
Dziewięcioro, *n.* neun Stück. neuf pièces.
Dziewięćdziesiąt. neunzig. quatre vingt-dix; nonante.
Dziewięćdziesiąt i ieden, i dwa &c. ein und neunzig, zwey und neunzig, u. s. w. quatre-vint onze, quatre-vint-douze &c.
Dziewięćdziesiąty, *adj.* der Neunzigste. quatre vint & dixiéme; nonantiéme.
Dziewięćdziesiatoletni, *adj.* & *sub.* neunziger; neunzigjährig. de quatre vingt-dix ans; un nonagénaire.
Dziewięćgłosy, *adj.* Music. neunstimmig; neunsaytig. *musiq.* de neuf voix; de neuf cordes.
Dziewięciornik, *f. m.* ziele. (*hepatica alba*) Leber-Blümlein, weiß Leber-Kraut. hépatique *v. f.* qui fleurit blanche.
Dziewięćkroć. neunmahl. neuf fois.
Dziewięćkrotny, *adj.* neunmahlig. de neuf fois.
Dziewięćletni, *adj.* neunjährig. de neuf ans.
Dziewięćlistnik, *f. m.* ziele. (*enneaphyllon*) gewisses Kraut das neun Blätter hat. certaine plante à neuf feuilles.
Dziewięćset, *n.* neun hundert. neuf cens.
Dziewięćsetny, *adj.* 1) der neunhunderste. 2) aus 900 bestehend. 1) le neuf centième. 2) qui contient neuf cens.
Dziewięć sił, *n. pl.* ziele. (*chamaeleon*) weiße Eberwurzel. neuf cens, carline, chardouse, chardousse, *f.*

Dziewierz, mężow brat. Schwager, Manns-Bruder. Beaufrere; le frère du mari de la femme.
*Dziewięćsił, *m.* Dziewięsioł, *m.* Riese oder Mißgeburt so die Poeten mit hundert Händen, oder auch als einen Halb-Menschen und halbes Pferd vorstellen. géant que les Poëtes représentent avec cent mains; c'est aussi l'hipocentaure ou monstre demi-homme, demi-cheval.
Dziewiętnaście, *n.* neunzehn. dix neuf,
Dziewiętnasty, *adj.* der neunzehende, le dixneuvième.
Dziewiętnastny, *adj.* 1) der neunzehende. 2) neunzehn in sich fassend. 1) le dix-neuvieme. 2) composé de dix-neuf.
Dziewiętodniowy. neunzehntägig. de dix-neuf jours.
Dziewiętoletny, dziewięćletni. neunzehnjährig. de dix-neuf ans.
Dziewka, *f.* 1) Mägdchen; Jungfer. 2) Dienst-Magd. 1) fille. 2) servante, suivante chambrière: tortillon, *m.*
***dziewki Parnaskie.* die Musen. filles de mémoire; les Muses.
dziewka od doienia. Melk-Magd. servante à traire; vachère, *f.*
Dziewosłąb, *m. g. dziewosłęba.* Braut-Werber, Braut-Führer, Braut-Diener. courtier de mariage; maquignon de mariage; marieur; homme qui accompagne le nouveau marié, qui a la principale conduite des nôces.
Dziewosłębica, *f.* swachna. Braut-Führerinn, Braut-Werberinn. marieuse, *f.* conductrice de l'épousée; directrice de la nôce; femme qui mene l'épousée.
Dziewosłębi, *adj.* Braut-Werber-; Braut-Diener-; der gerne eine Ehe stiftet. qui regarde le conducteur de l'épousé ou de l'épousée; marieur; faiseur de mariage. § dziewosłębia to niesie powinność; tak to dziewosłębia Juno weselnemi pochodniami pożeraiąceBełłony zagasić umie płomienie.
Dziewosłębię, raię. eine Ehe machen, stiften; den Bräutigam oder die Braut führen. ménager une alliance; moyenner un mariage; accompagner l'épousée ou la nouvelle mariée.
Dziewosłąbstwo, *n.* 1) Begleitung der neuen Eheleute. 2) Stiftung, einer Heyrath. 1) accompagnement des nouveaux mariés. 2) l'action de moyenner un mariage, de faire un parti entre l'homme & la femme.
Dzieża, *f. f.* & *m.* niecka, koryto do ciasta. Teig-Trog; Mulde zum Teig. mai, paitrin, pétrain, *m.* huche, *f.* où l'on paîtrit la pâte.

Dzieżka, *f.* ein kleiner Teig-Trog. petit paitrin, pétrin, *m.*

Dzik, *m.* wilder Ebber, wildes Schwein. ſanglier; bête noire.

dziki łowić. wilde Schweine jagen. vautrer; chaſſer les bêtes noires.

dzikaw łowienie, n. Schweins-Jagd, Streif-Jagd. vautret, vautrait, *ſ. m.*

Dzikawy, *adj.* eiſenfärbig. de couleur de fer.

Dziki, *adj.* 1) Wild. 2) wild, grauſam, unmenſchlich. 3) eiſenfärbig. 1) ſauvage, farouche. 2) féroce, farouche, cruel, barbare, inhumain. 3) de couleur de fer. § 2) dzikich zwierzow doſyć w tym leſie. 2) dzicy mieſzkańcy tego narodu. 3) ſzata dzikiey maści.

mąż dziki. Wald-Gott, Satyre. un Satire, un Faune; demi-Dieu qui habite dans les forêts.

dzikie pole, n Wildniß, Einöde. déſert *m.* champs déſerts; les ermes.

**dzikie mięſo; dzime mięſo.* Heilk. wild Fleiſch. *médec.* morte chair, *f.* chair morte,

dzikim czynię. wild machen. effaroucher; rendre farouche; rendre ſauvage.

Dzikość, *f.* Wildheit, Grauſamkeit. férocité, cruauté; naturel féroce. § dzikość narodu tego.

Dziob, dziub, *ſ. m. g. a.* der Schnabel des Vogels. bec d'un oiſeau, *m.*

dziob pełen czego. ein Schnabel voll. bechée, *f.*

dziob, vid. *dziub.*

Dziobanie, *n.* das Hacken des Vogels. béquetement.

Dziobatość na twarzy od oſpic. Pocken-Narben. grains de vérole.

Dziobaty. *adj.* 1) geſchnäbelt. 2) Pockengrubigt. 1) béchu, béccu. bégu. 2) marqué de la petite vérole; qui a le viſage tout conſu, grélé, gravé, picoté.

Dziobię, Dziubię, *bie, bał.* picken, mit dem Schnabel hacken. béquer, béqueter, donner des coups de bec; piquer de bec; picoter. § dziobać tego obieſia ptacy będą.

Dzionek, *m. g. dzionka.* kleine Zeit; ein Tägelein. petit jour, petit tems. § miia dzionek, miia drugi.

Dziryt, *m. g. a.* (z Tureckiego *gerid.*) Wurf-Spieß. harpon *m.* javelot, *m.* javeline, *f.* § dzirit ieſt niby włocznia trzy łokcie w dłuż z grotem; Turcy wielką biegłością dziryty rzucaią.

przeſzyć dzirytem. an einen Wurf-Spieß ſpießen. harponner.

Dziś, Dziſia, Dziſiay, } *adv.* heute. aujourd'hui, ce jour-ci.

dziś rano; dziś wieczor; dziś w południe. heute Morgens, Abends, Mittag. ce matin; ce ſoir; ce midi.

po dziś dzień; do dziś dnia. bis auf den heutigen Tag. jusqu' à nos jours. § ſpoſop ten dobrym po dzis dzieńſkutkiem utwierdzony.

dziśże dziś? wenn wird es werden? wird es heute? machet fort. quand aurez-vous fini? vous bougerez-vous?

dziś rok; dziś mieſiąc, tydzień. heute iſt es ein Jahr, ein Monat, eine Woche. c'eſt aujourd'hui un an, un mois, une ſemaine.

co mnie dziś, tobie iutro, prov. heute mir, morgen dir. aujourd'hui à moi, demain à toi.

*Dziſi, *Dziſiayſzy. Dziſieyſzy. } heutig, d'aujourd'hui.

Dziub, Dziubię, Dziubaty, *vid.* Dziob.

Dziub w drzewie, *g. dziubia.* die Aushöhlung im Baum. le creux d'un arbre; un arbre creux.

Dziubas, *ſ. m. g. a.* 1) langer Schnabel eines Vogels. 2) Spitz-Axt, Hohl-Axt. 1) long bec d'un oiſeau. 2) bec de cicogne; hache pour creuſer.

Dziura, *f.* 1) ein Loch. 2) Auge, Masche als in einer geſtrickten Arbeit. 3) Mündung eines Gefäßes. 4) Lücke, ausgelaſſene Stelle in einer Schrift- 5) Loch, Schuld. 6) Ausflucht, Schein-Grund, 1) trou, trouée. 2) maille, ouverture dans des choſes tricotées. 3) gueule, bouche, ouverturé d'un vaſe. 4) lacune, lignes qui manquent dans quelque écriture. 5) dette, trou. 6) échappatoire; excuſe frivole; trou. § 1) dziura w garcu od ſtłuczenia; złotnik wypełnił wſzyſtkie dziury. 2) wielkie w tey ſieci dziano dziury. *3) poſtawić garnieć na dziurę (uście, wargę). 4) wſzyſtkie dziury (okienka) w tym piſmie wypełnić trzeba. 5) zatykaiąc tę dziurę wioſkę zaſtawił. 6) dziury ſzuka; nie wynayduy dziur i złych ſpoſobow na krzywdę bliźniego.

dziura dla wyſuſzenia. Luft-Loch, Dampf-Loch, ſoupirail, *m.* évent, *m.*

dziura kluczowa we drzwiach. Schlüſſel-Loch in der Thiere. forûre, *f.* trou de la ſerrure.

dziura w kluczu. Schlüſſel-Loch im Schlüſſel. forûre de clé, *f. f.*

dziura, ryſa w ſzacie. Loch, Riß in einem Kleide.

Kleide. accroc, *m.* déchirure, *f.* endroit d'habit déchiré.

dziura piſzczałkowata w dłuż ; rura. Röhre in etwas. tuyau, canon.

dziura do trzonka, wędzidła &c. Loch zum Stiel, in Pferde-Gebiß u. d. g. oeil pour un manche; oeil de la branche de la bride *&c.*

dziurę ma w głowie. er iſt geſchloſſen. il a un coup de hache.

nie iedną dziurę krolik ma do iamy. die Maus hat mehr als ein Loch. une ſouris a plus qu'un trou; nulle ſouris ſans ſon pertuit; avoir pluſieurs cordes à ſon arc.

w ciaſną dziurę wpadł. er ſitzt in der Klemme; er iſt in Gefahr gerathen: il eſt à la gueule du loup; il s'eſt jetté dans la naſſe; il s'eſt embarqué dans une mauvaiſe affaire.

Dziurawię, *v. a.* co. durchlöchern. trouer, *v. a.*

Dziurawiec, *ſ. m.* ziele, *g. dziurawca.* (*hypericum*) Johannis-Kraut. mille-pertuis, *ſ. m.*

Dziurawieię, *v. n.* 1) löchricht werden. 2) *fig.* ein Loch bekommen: verlezt werden. 1) ſe trouer, ſe percer. 2) *fig.* être bleſſé; ſe bouleverſer. § 1) ponczochy te iuż dziurawieią, choć nowe. 2) dla marnego złota dziurawieie cnota.

Dziurawy. 1) löchricht. 2) *fig.* verlezt. 1) troué. 2) *fig.* bleſſé, troublé. § 1) lać w dziurawy ſtatek, *prov.* 2) dziurawe ſumnienie.

Dziurka. 1) Löchlein. 2) Heilk. Gang, Höhle, Canal. 3) ein Schweiß-Loch. 1) petit trou. 2) *médec.* conduit, *m.* canal, *m.* 3) un pore dans la peau. § 1) dziurki drobne w przetaku, w gębce. 2) przyrodzenie ſię czyści dziurkami w uściech, w noſię, w oczach. 3) dziurski ſkorne; dziurkami wilgotność i pot z ciała wychodzi.

dziurki do ſznurowania. Schnür-Löcher. oeillets, *ſ. m. pl.*

dziurki do przączki. Riemen-Löcher. les points, *ſ. m.*

dziurki guzikowe. Knopf-Löcher. les boutonnières, *f.*

Dziurkowatość, *f.* ſchwammiges, Löchrichtes Weſen. choſe ſpongieuſe; poroſité, *f.* (*t.*)

Dziurkowaty, *adj.* rzadki, gębczaſty, löcherricht als ein Schwamm; ſchwammig. poreux, ſpongieux, euſe.

Dziw, *ſ. m.* 1) wunderliche Sache, Wunder. 2) Bewunderer. 3) Poſſen, Kunſt-Stück als der Taſchen-Spieler. 4) Wunder, Wunderwerk. 1) merveille; choſe étonnante; choſe étrangère; choſe ſurprenante. 2) admirateur. 3) un artifice; adreſſe, tour; tour de paſſe-paſſe. 4) un miracle. § 1) nie dziw to wielki. *2) dziwom (dziwuiącym ſię) to cudowna było. 3) ſtroić dziwy. a 4) dziw (cud) ſię ſtał.

na dziw; na dziwowanie. aus Begierde zuſehen. par curioſité de voir. § na dziw tam biegli ludzie.

Dziw, *interj.* es iſt ein Wunder. c'eſt une merveille. § dziw że nie przyſzedł.

Dziwacki. ⎫ wunderlich, eigenſinnig.
Dziwaczny. ⎭ bourru, quinteux, fantaſque, bizarre.

Dziwactwo, *n.* Grillenfängerey, wunderliches Weſen. vercoquin, moroſité, miſantropie, bizarrerie; un caprice; fantaiſie bourruë; mauvaiſe humeur, verve, *f.*

Dziwaczę, *y, ył.* wurmen, Grillen haben, wunderlich ſeyn. grogner; être capricieux; être fantaſque.

Dziwaczka, *f.* Phantaſtinn; wunderliches Weib. quinteuſe; femme bourruë & fantasque.

Dziwak, *m.* tetryk. Grillenfänger. un bizarre; quinteux, miſantrope. § ſzkoda że trochę dziwak.

dziwak to. das iſt ein wunderlicher Menſch. c'eſt un merveilleux.

Dziwię ſię, *vid.* Dziwuię ſię.

Dziwnie, *adv.* 1) wunderlich, wunderbarlich. 2) ungemein. 1) merveilleuſement, admirablement; d'une façon merveilleuſe, 2) extrémement, à merveille, extraordinairement, très, fort. § 1) dziwnie słychać, widzieć. 2) dziwnie to ſzkodzi; dziwnie piękny obraz.

Dziwno; *adv.* dziwno ieſt. es iſt wunderlich. il eſt étonnant. § dziwno mu było, bedzie.

dziwno mi to. das kömmt mir wunderlich (fremde vor. cela m'étonne; je m'en étonne; cela me paroît extraordinaire; cela me ſemble étranger.

Dziwność, *f.* Wunderbarkeit; wunderbare Sache, Art. choſe qui donne une admiration, qui ſurprend: le merveilleux; choſe ſurprenante.

Dziwnoſtraſzny, *adj.* Ungeheuer; ſcheußlich. monſtrueux, prodigieux, euſe.

Dziwny, *adj.* wunderbar, wunderſam, darüber man ſich verwundert. étonnant, ſurprenant, étrange; merveilleux.

Dziwocizna, *f.* Bergw. wilde Silber-Glette, ſo ſchwarz und hart iſt. *métal.* litarge ſauvage, qui eſt noire & dure.

*Dziwok, *m.* ſokoł. Falk, faucon.

Dziworod, *m.* Wunder-Thier, Misgeburt. un monstre.
Dziwowanie, *n.* Verwunderung. admiration, *f.*
*Dziwowid, *m.* } dziwuiący się. Be-
*Dziwownik, *m.* } wunderer. admirateur, *m.*
Dziwowisko, *n.* 1) Schauspiel; Sache die zur Schau vorgestellet wird. 2) Schau-Gerüste. 3) die Zuschauer auf dem Schau-Gerüste. 1) un spectacle; tout ce qu'on expose aux yeux des spectateurs. 2) échafaut où on place les spectateurs. 3) les spectateurs sur l'échafaut. § 1) przez te dni publiczney radości tylko były igrzyska i rożne dziwowiska. 2) z dziwowiska się lud tey ceremonii przypatrował. 3) skończyła się ceremonia z ukontentowaniem dziwowiska.
Dziwuię się, Dziwię się. 1) bewundern. 2) sich über einen wundern; übel ausleden. 1) admirer; s'étonner, s'émerveiller. 2) s'étonner; être surpris ou étonné; trouver mal. § 1) ludzki rozum sprawom Boskim dziwować się musi; dziwować się nad czym. 2) dziwuię mu się że nie pisał.
dziwuyże się tu. du hast Ursache dich zu wundern. vous avez raison de vous étonner.
dziwuię mu się. ich wundere mich über ihn. il m'étonne; je suis surpris de lui.
*Dziwy, dziki. wild. farouche, sauvage.
dziwe mięso. Arzeneyk. wild Fleisch. *méd.* morte chair, chair morte, carnosité.
Dźwięczę, *y, ył.* schallen. rétentir, résonner, rendre un son.
Dźwierze, *f. n.* 2) die Thüre, nehmlich die Breter. *2) eine Thüre. 1) porte, *f.* un assemblage d'ais attachez. *2) porte, l'ouverture ou l'entrée de la porte.
Dźwięk, *m.* 1) Klang, Schall. 2) Reiz, Anmuth, Schönheit. 1) son, *m.* ton, *m.* sonorité, résonnement, rétentissement. 2) le charme, appas, *m.* attrait, *m.* beauté § 1) dzwony dźwięk piękny wydawały. 2) pełen wrodzonego dźwięku.
dźwięk dzwonow. Schall der Glocken. tintement.
dźwięk kieliszkow. Klang der Gläser. tintin des verres.
Dźwigam co, *v. m. F. dźwignę.* schwer tragen; eine Last heben. lever, soulever un fardeau, le porter sur ses bras, sur son dos.
ciężko dzisiay dźwigał. er hat heute gut geladen, brav gezecht. il a mis aujourd'hui pinte sur chopine; il a bû aujourd'hui comme un trou.
Dźwigalny, *adj.* Hebe-, zum heben geschickt. propre a lever un fardeau.
dźwigalna machina. f. Hebe-Zeug, *n.* machine qui sert à élever de gros fardeaux.
dźwigalny drąg. Hebe-Baum. levier, *m.*
Dźwiganie. das Heben. l'action de porter, de soulever un gros fardeau.
Dźwigoń, *m.* tragarz. Träger, Last-Träger. porteur de gros fardeaux, portefaix, crocheteur.
Dźwina, *f. m. & f.* Duna ein Fluß der aus Moscau in die Ost-See geht. Dune, un fleuve qui vient de Moscovie & se va jetter dans la mer Baltique.
Dzwon, *m. g. a. u.* Glocke. cloche, *f.* § prawo do dzwona, eksekucyą do dzwonowego serca ktosiś przyrowna.
dzwon zegarowy, cymbał. Seiger-Glocke. le timbre.
dzwon do kościoła zwoływa, a sam w nim nie bywa. er predigt andern vor und thut es selber nicht. il prêche sans donner exemple; la cloche appelle les gens à l'Eglise, mais elle n'y va pas.
Dzwonek, *m.* dzwonyszek, *g. a.* Glöcklein, *n.* Schelle, *f.* clochette, *f.* sonnette, *f.* grélot, *n.* clairon, clarine, *f.*
dzwonki pl. Schellen in der Karte. grélot ou pique, *f.* sonnette, *f.* couleur jaune, aux cartes allemandes à jouer.
dzwonki, f. n. pl. dzwonki Panny Maryi f. pl. ziele. (hypericum) Durchwachs, Johannis-Kraut. perce-feuille, *f. f.* mille-pertuits. *f. m.*
dzwonki czerwone wielkie. (androsaemum) Manns-Blut. toutesaine, *f. f.*
dzwonki; n. pl. dzwonki płotowe. (convolvulus) Winde, Wind-Glöcklein, Zaun-Glocke. liseron, *m.* campanette, *f.* liset, *m.*
dzwonka ruszyć. etwas rege machen. toucher la corde; éveiller le chat qui dort.
Dzwoniarz, *m.* } Glöckner, Glocken-Läu-
Dzwonnik, *m.* } ter, clocheman, sonneur; celui qui sonne les cloches.
Dzwonica, *f. vid.* Dzwonnica.
Dzwonię, *v. n.* w co, we dzwony, 1) lauten; zu etwas lauten. 2) klingeln, das einer komme. 3) prahlen, großthun. 1) sonner; sonner une cloche, sonner, tinter qu. ch. 2) sonner qu; sonner ses gens. 3) se vanter, se glorifier. § 1) dzwonią do kościoła; dzwoniono na iutrznią, na nieszpor. 3) prożnemi dzwonić słowami.

dzwo-

dzwonić zębami. mit den Zähnen klappern. greloter; claquer des dents.
dzwonić na kazanie. zur Predigt lauten. sonner le sermon.
Dzwoniec, *m.* konopka ptak, *g. dzwońca.* 1) Hänfling ein Vogel. 2) ein Unkraut. so schwarze runde Körner trägt. 1) linote. *s. f.* un oiseau. 2) sorte de mauvaise herbe qui produit des graines noires.
Dzwonienie, *s. n.* das Lauten, das Geläute. sonnerie, volée. § dzwonienie na pogrzeb.
dzwonienie na pacierz. Bet-Glocke. l'Angelus.
dzwonienie zęboma, n. das Zähnklappern. le choquedent.
Dzwonkoley, *m.* Schellen-Gießer. sonnetier.
Dzwonne. *s. n, g. dzwonnego.* Läuten-Geld, so den Läutern gegeben wird. l'argent qu'on donne aux sonneurs,
Dzwonnica, *f.* Glocken-Thurm. clocher, *m.*
Dzwonnik, *vid.* Dzwonniarz.
Dzwono, *s. n.* u koła. eine Rade-Folge. jante, *f.*
dzwono ryby. Stück vom zerschnittenen Fisch. dalle, *s. f.* (*t*) tronçon, *m.* tranche de poisson.
Dzwonowy, *adj.* Glocken-. de cloche, qui regarde les cloches.
Dzwonyszek, *g.* Dzwonyszka, *vid.* Dzwonek.

E.

Echey. *interj.* höre doch. hé; écoutez. § echey żono śpisz czy czuiesz?
Ekonom, *m.* Oeconomus. der von etlichen Dörfern Wirthschaft und Rechnung führet. Econome, Administrateur de quelques villages.
Ekonomia, *f.* 1) Haushaltung, Landwirthschaft. 2) eine Königl. Oeconomie; Ländereyen, die zu solcher gehören; Cammer-Güter. 3) die Würde eines Oeconoms. 1) économie, *f.* 2) domaine; patrimoine royal; terres & Seigneuries qui sont reservées au Roi. 3) économat; charge d'un économe.
ekonomia woienna, f. Einkünfte zur Artillerie. économie de guerre; revenus, dont on entretient l'Artillerie.
Ekonomicznie, *adv.* haushälterischer Weise. économiquement, d'une manière économique.
Ekonomiczny, *adj.* haushälterisch. économique, *adj. de t. g.*
Ekonomika, *f.* Haushaltungs-Buch. un livre économique.
Eksakcya, Eksamen, Esaminuię, Eksekucya, Esekwuię, Eksempt, Eksemplarz, Eksercytuię, } *vid.* Ekzakcya &c.
Ekskomunika, klątwa. Kirchen-Bann. excommunication.
Ekskomunikuię kogo, wyklinam. in den Kirchen-Bann thun. excommunier.
Ekspedycya, *f.* Kriegs-Zug, Feld-Zug. expédition, exploit de guerre. Expedycya listow.
ekspedycya gieneralna; Pospolite Ruszenie. General-Aufgeboth. le Pospolité Ruszenié; le Ban & arriére-ban.
*Ekspektatywa, *f.* Expetanz; Anwartschaft auf ein Amt. survivance, *f.* § ma od krola ekspektatywę na Starostwo.
*Ekspens, *m.* koszt, wydatek. Ausgabe, Aufwand. dépense, *f.* dépens, *m.* frais, *m.*
**ekspensa sądowe, pl.* Gerichts-Unkosten, impense, *f.*
*Ekspresya. *f.* wyraz. Ausdruck, *m.* expression, *f.*
*Ekstorsya, *f.* Erpressung, Eintreibung. extorsion; l'action de celui qui extorque.
*Ekstrakt, *m.* 1) Extract, Auszug einer Schrift. 2) Heilk. Extract. 1) extrait, *m.* un abrégé, précis. 2) *médec.* extrait. § 1) ekstraktem (wypisem) co wydać. 2) ekstrakt piołunowy, (wyciągnienie istności piołunowey).
*Ekwał, *m.* Gleichheit an Stand, Kräften. égalité de condition, de forces. § w ekwał (w rowność) z tym idzie.
*Ekwilibrysta, *m.* Ballanceirer, Gleichgewichts-Künstler. balanceur, *m.* artiste qui porte les choses en équilibre. § Rownoważnik.
Ekwinokcyalny, dachowy. Mathem. Equinoctial. *matém.* équinoctial. § zegar ekwinokcyalny; linia ekwinokcyalna.
Ekwipaż, *m.* Equipage. Rüstung. équipage *m.* § bez ekwipażu u Woyska stanął.
Ekzakcya, *f.* Erpressung. exaction, *f.* § żołnierz żadnych stanowisk, wytchnienia, ani inszych ekzakcyi pretendować nie ma; ekzakcye żołnierskie.
Ekzamen, *m.* Examen; Prüfung, Erforschung durch Fragen. examen d'un examinateur. § Ekzamen szkolny na promocyą; nie popisał się na ekzaminie; ekzamen kościelny na kapłaństwo.
Ekzaminuię, *v. a.* examiniren. examiner. *v. a.*

Ekzarmuię,

Ekzarmuię, broń odbieram. entwaffnen. désarmer qu; ôtér les armes à qu.
Ekzarmowany, *adj.* entwaffnet. désarmé,
Ekzekucya, *f.* Execution, Vollstreckung. execution, *f.* accompliſſement d'une choſe. § ekzekucyą do dobr, ſprowadzać; iachać na ekzekucyą; ekzekucyi ten dekret nie ma popadać; ſuſpendować ekzekucyą; wielkie nad niemi ekzekucye były.
**ekzekucya ſądowa*, *f.* gerichtliche Execution. main-miſe, *f.* mainforte, *f.*
*Ekzekutor, *m.* Vollstrecker. exécuteur, celui qui exécute la volonté de qu.
Ekzekwuię, wykonywam. vollstrecken. exécuter; mettre à exécution. § ekzekwować dekret.
*Ekzempcya, *f.* ⎫ Befreyung, Ausnahme
Ekzempt, *m.* ⎭ von einer Last. exemption de quelque charge; une décharge. § ekzempt od ſtawienia ſię przed prawem.
*Ekzemplarz, *w.* ein Exemplar eines Buches. un exemplaire de quelque ouvrage. § wſzyſtkie tey kſięgi exemplarze przedano.
**ekzemplarz pierwſzy, własny, przedni.* Urschrift, Urkunde. original.
Ekſercerunek *f. m.* okazywanie *n.* ćwiczenie woienne. (Kriegsw.) Exercirung, *f. f.* exercice, *f. m.* maniement des armes; les mouvements & les évolutions qu'on fait faire aux Troupes.
Ekſercerunku regulamen dla Infanteryi *mowpopol.* Porządek, Uſtawa, Okazywania, Cwiczenia Piechoty. Ordnung der Exercirung für das Fußvolk. les regles générales de l'exercice; l'Art des évolutions.
Ekſercerowanie, *f. n.* robienie ćwiczenia, okazywania, das Exerciren der Soldaten in Handgriffen, Wendungen, Schwenkungen, ꝛc. l'Action de faire l'exercice.
w Ekſercerunku oczy na prawą patrzyć będą. im Exerciren soll der Soldat die Augen rechts gerichtet haben. dans l'exercice le Soldat doit obſerver ſa droite.
Ekſercytuię, *v. n.* żołnierz ruſzenia; obroty robi. exerciren, *v. n.* die Handgriffe, Schwenkungen, Abmärsche machen. faire l'exercice; les évolutions.
Ekſercytuię, *v. a* żołnierza. die Soldaten exerciren lehren. faire faire l'éxercice aux Soldats.
*Ekzercytacya. das Exerciren der Soldaten. l'exercice *m.* évolution tactique qu'on fait faire aux ſoldats.
Ekzercytuię, *v. a.* ćwiczę. Soldaten exerciren. faire apprendre les exercices aux ſoldats. § ekzercytować żołnierzy.
ekzercytuią żołnierze. die Soldaten exerciren. les ſoldats font l'exercice.
*Ekzorciſta, *m.* Kirchen-Diener so die Gewalt hat den Teufel zu bannen. un Exorciſte.
*Ekzorcyzm, *m.* Ekſorciſm, *m.* Teufels-Bannung durch den Seegen. un exorciſme pour chaſſer le diable. § ekzorcyſmy na kule, guſła, oręża przez kapłanow czytane.
*Ekzorcyzmowanie, *n.* Bannung des Satans. l'action d'exorciſer.
*Ekzorcyzmuię, *v. a.* kogo, co. den Teufel bannen, mit Segnen, beschwören. exorciſer, *v. a.*
*Elb, *f. g. Elbi.* ⎫ die Elbe ein Fluß in
Elba, *f. g. Elby.* ⎭ Deutschland. l'Elbe un fleuve d'Allemagne.
Elbiag, ⎫ *g. a.* Elbing, eine schöne und
Elbląg, ⎭ feste Stadt in Polnisch Preussen. Elbing, une belle & forte ville de Pruſſe Polonoiſe. § Toruń pierwſze, a Elbiąg drugie miaſto głowne w Pruſiech, po ktorych Gdańſk naſtępuie.
Elbiągſki, Elblągſki. Elbingisch. d'Elbing.
Elbian, *m.* ⎫ ein Elbinger. habitant
Elbianin, *m.* ⎬ d'Elbing.
Elblążanin, *m.* ⎭
Elear, *f. m.* auf Kundschaft ausgeschickter Reuter. batteur d'eſtrade; coureur qui fait des courſes.
*Elekcya, *f.* obieranie. Kühr-Wahl zu einer Würde. élection; choix d'une perſonne à une dignité. § elekcya Krola, Deputatow, Urzędnikow, Posłow.
*Elekcyonalny. ⎫ Wahl- der sich einen
*Elekcyiny. ⎭ wählet. électif; qui s'élit quelqu'un. § elekcyonalne Polſkie Państwo.
Elekt, *m.* der neugewählte. le nouveau élu. § nowy Elekt.
Elektor, *m.* kurfirſzt. Churfürst. Electeur.
Elektoralny, *adj.* Wahl-, zur Wahl gehörig. d'élection; électif; qui regarde une élection. § na polu elektoralnym; elektoralne zgromadzenie.
Elektorka, *f.* ⎫ Churfürstinn. Electrice.
Elektorowa, *f.* ⎭
Electorowna, *f.* Chur-Princeßinn. Princeſſe Electorale.
Electorowy, *adj.* ⎫ Churfürstlich. électo-
Elektorſki, *adj.* ⎭ ral.
Elektorſtwo, *m.* Churfürstenthum. électorat; dignité ou Terre d'un Electeur.
Element, *m.* żywioł, ein Element. élément.
Elementalny, *adj.* elementarisch. élémentaire;

taire; qui est d'élément. § elementarny ogień.
Elemozynarz, *m.* Jałmużnik. Allmosen-Pfleger ein Geistlicher. Aumonier une personne Ecclésiastique.
Eliptyczny, *adj.* eine Sonnen-oder Monds-Finsterniß betreffend. écliptique; qui regarde les éclipses du Soleil ou de la Lune. § eliptyczny dzień; eliptyczna noc.
Eliz, *m.* Poet. sanfter Wind. *Poët.* le zéphire; vent agréable. § cichuchnym szmerem Eliz szeleści.
Elizeyski, *adj.* } Poet. Eliseisch. *Poët.*
*Elizowy, *adj.* } Elisée, Elisien, enne.
Elizeyskie pola, pl. die Eliseischen Felder. les champs Elisées; les champs Elisiens.
Elżbieta, *f.* Elisabeth. Elisabet.
Elżbietka, *f.* Lieschen. Babet, Lisette, petite Elisabet.
Empir, *m.* Poet. der dritte Himmel. *Poët.* l'empirée, *m.*
Endywia, *f.* młecz salaciany, szczerbak ogrodny wielki, (*endivia*) Endivien. endive, *f.* sorte de cichorée.
Endywiowy, *adj.* Endivien. d'Endive.
Eneida, *f.* Dzieie Eneaszowe. Virgilii Helden-Gedicht des Aeneas. Enéide *m.* un poëme héroïque de Virgile, en faveur d'Enéas.
Energia, *f.* żywność mowy. Nachdruck einer Rede. force, energie d'un discours.
Enema, *f.* klistera. ein Klystier. lavement.
Episkopia, *f.* Griechisches Bisthum. un Evêché ou Episcopat Grèque.
Epistoła we Mszy. die Epistel in der Messe. l'Epître dans la Messe. § po tym Epistoła śpiewana będzie, po ktorey graduał następuie.
Ereb, *m.* Poet. die Hölle. *Poët.* l'érebe *m.* l'enfer.
Erekcya, *f.* Astrol. Geburths-Stunde. *astrol.* la nativité; le point de la naissance.
erękcyą komu czynić. einem die Nativität stellen. dresser à qu. un horoscope.
Es, *g. a.* 1) die Aß, oder Eins auf einem Würfel, 2) Figur wie ein Lateinisches S. 1) as sur la face d'un dé. 2) figure en zicsac ou en forme de la lettre S. § 1) es i czworynek rzucił. 2) gąsienica esem lezie.
wszystkie esy. alle Aß. beset, *m.* besas, *m.* ambevas tous les as.
Esencya, *f.* istność, treść, istota. 1) Heilk. Essenz. 2) Wesen, Inhalt einer Schrift. 1) *mêdec.* essence. 2) la teneur, le contenu; le précis. § 1) esencya żołądkowa; esencya cynamonowa. 2) esencya pisma, mowy; ktorego pisma esencya taka iest.
Eskadra, *f.* eine Esquader. ésquadre, *f.*
Ekarpa, *f.* stoczystość. Befest. Abdachung, Böschung. *Fortif.* escarpe, pente droite. § eskarpa w piaszczystey ziemi.
Eskorta, *f.* Escorte, Begleitung mit Soldaten. escorte, *f.*
Eskortuię, *v. a.* kogo. mit Soldaten begleitet. escorter, *v. a.*
Esowaty, *adj.* gestaltet wie ein S. fait en une S. en zic-sac.
Esowatość, *f.* Schnecken-Figur, Schnecken-Zug. poste, ornement fait en S.
Estyma, *f.* } styma, *f.* poważenie.
Estymacya, *f.* } Hochachtung, Werthachtung. estime, *f.*
Estymuię, *v. a.* poważam, szanuię. werth schätzen, werth achten. estimer, *v. a.*
Euryp, *m.* 1) Meer-Enge zwischen dem Negropont und Beotien. 2) Poet. die See 1) l'Euripe *m.* entre l'isle de Négropont & la Céotie. 2) *Poët.* la mer.
Europa, *f.* Europa, *f.* Europa, *n.* Europe, *f.*
Europski, *adj.* Europäisch. Européen, enne, de l'Europe.
Europski morze, n. die Mittelländische See. la méditerranée; la mer méditerranée.
Ewangielia, *f.* Ewanielia, *f.* das Evangelium. évangile, *m.*
Ewangielia Niedzielna. Sonntägliches Evangelium. Dominicale.
Ewangielie, f. pl. książka. Evangelien-Buch. un Evangeliaire.
Ewangielista, *m.* Ewanielista, *m.* Evangelist. Evangeliste, *m.*
Ewangielizować. das Evangelium predigen. évangeliser.
Ewazya z obwinienia, *vid.* Wyprawienie się.
Ewekt, *n.* 1) Ausfuhr der Waare. 2) Zoll von selbigen. 1) trait, *m.* transport des marchandises hors du Royaume. 2) impôt sur les marchandises qu'on transporte hors du pays.
Ewikcya, *f.* warunek. Gericht. Gewähr, Gewährleistung. *droit.* eviction, *f.* garantie, *f.*
ewikcyą czynię; bierę ewikcyą na się. die Gewährleistung auf sich nehmen. répondre de l'évenement.
Ewiktor, *m.* isciec, *m.* Bürge, der Gewähr leistet. répondant, *f. m.* garant, *f. m.*
Ewropa. }
Eyropa. } *vid.* Europa.
Ewropski }
Ewropiński. } *vid.* Europski.
Eyropski. }

Exakcya,

Exakcya } &c. &c. *vid.* Ekzakcya, E-
Exekucya, } kzekucya &c.
Examen, Exarmuię &c. *vid.* Ekzamen, Ekzarmuię &c.
Ex-jezuita. ein gewesener Jesuit. un Ex-Jesuite.
Exkomunikuie, Expedycya &c. *vid.* Eksfkomunikuię, Ekspedycya &c.
Ey, Eyże, *interj.* Ey, eh; ho, oh. § eyże milcz; ey stul gębę; ey iak swawolny.
ey co. ey was. hay.
Eynał, budzona. Morgen-Lied, Wecke-Lied. une chanson de matin; chant pour éveiller qu.
Eynałek, *f. m.* piosneczka budzona. artiges kurzes Wecke-Liedgen. chansonette, *f.* pour éveiller matin le monde.
Eynałowy, *adj.* eynałowy ton. das einem Wecke-Liede ähnlich ist. qui est fait dans le goût d'une chanson à éveiller.
Eynałopis, *f. m.* Eynałośpiew, *f. m. poët.* der Wecke-Lieder schreibet, componiret. faiseur de chansons à éveiller matin.

F.

Fabryka, *f.* Fabrique, Werk-Haus. facture, *f.* fabrique, *f.*
Fabrykant, *m.* Fabricant, Werkmeister. facturier, *m.* fabricant, *f. m.* ouvrier qui travaille dans quelque facture.
Faciata, *f.* } czoło; domu przednia
Facyata, *f.* } ściana. Vorgiebel, Vorderseite eines Hauses. façade; le devant, la face de maison.
Facelet, *m.* chustka do nosa. Schnupf-Tuch, monchoir, *m.*
Fagot. Storte, ein musicalisches Instrument. fagot un instrument de musique.
Faifer, *m. vid.* Fayfer.
Fainguld, *m. vid.* Feynguld.
Faierka, *f.* } Kohl-Feuer, Feuer-Pfanne.
Fairka, *f.* } réchaut, *m.* chauferette, *f.*
Fakcya, *f.* Faction, Parthey. faction, parti. § do fakcyi przeciwney się przywiązał.
Faktor. *m.* Factor, Handlungs-Vorsteher. facteur, *m.* substitut, *m.* commis d'un marchand.
Faktorka, *f.* 1) Verrichterinn. 2) Liebes-Unterhändlerinn. 1) celle à qui l'on a comis quelque chose. 2) entremetteuse; messagère d'amour.
Faktorski, *adj.* Factor-. de Facteur.
Faktorstwo, *f. n.* Factorey. factorerie, *f.*
**Fala, *f.* nawałność. SeeSturm, Ungewitter. tempête; un orage.
fale, pl. Wellen. les vogues. § czarne okręt tłuką fale.
Falbala, *f.* Falbula, *f.* Falbel. *f.* falbala, *f. m.*
falbale wysiekane, pl. ausgehackte Falbeln. prétintailles, *f. plur.*
Falcgrabczyk, *m.* ein Pfälzer. un du Palatinat.
Falcgrabia, *m.* Pfalz-Graf. Comte Palatin.
Falcgrabina, *f.f.* Pfalz-Gräfinn. *f.f.* Comtesse Palatine, *f.*
Falcgrabski, *adj.* Pfälzisch. de Palatinat.
Elector Falcgrabski. der Churfürst von der Pfalz. Electeur Palatin.
Falcgrabstwo, *n.* Falcgrabska ziemia. die Pfalz. le Palatinat en Allemagne.
Fałd, *m.* } Falde im Kleide. pli *f. m.* dans
Fałda, *f.* } un habit.
fałd okrągły. runde Falte. gôdron, *m.*
fałd postawowy. Mitte des Tuchs, wo es im Stück zusammen geleget wird. fest, *m.*
fałdy tamać. die Stirne runzeln; sauer aussehen. rider le front; froncer le sourcil; se rider; se refroigner.
Fałdowanie, *n.* 1) die Faltung; das Fälteln. 2) die gemachten Falten. 1) Paction de plisser. 2) plissure; le pliage; fronçure; les plis de l'étoffe qu'on a froncé.
Fałdowany, *adj.* gefältelt. plié, mis par plis.
Fałdowny, Fałdzisty. voller Falten; faltig. plissé; plein de plis.
Fałduię, *v. a.* co. Fälteln, in Falten schlagen. plier, godronner, fraiser, plisser, rider, froncer; mettre par plis.
Fałdzik, *m, g. a.* Fälteln, *m.* petit pli; *m.*
fałdzik w suknie. Fältlein, *n.* Runzel *m.* im Tuch. pinceure. *f.*
Faldyśztorz, *m.* wezgłowie do klęczenia. Polster, Küssen unter die Knie. carreau, *m.* coussin, *m.* sur quoi on se met à genoux.
Falendysz, *m.* Art von Französischem Tuch. sorte de drap de France.
Faleszny, *vid.* Fałszywy.
Falit, *m.* bankret. Bankrotierer. banqueroutier.
Falset, *m.* Music. Falset-Stimme, falscher Discant. *musiq.* fausset, *f. m.* voix qui n'est pas naturelle.
Falsecista, *m.* Falsist, falscher Discantist. fausset, *f. m.* celui qui fait le fausset.
Fałsz, *m.* nieprawda. Unwahrheit, Lüge. fausseté, menterie, *f.* un mensonge; chose fausse. § fałsz prawdy nie lubi; rozeznay

rozeznay falſz od prawdy; kto falſz czym, inaczey ſobie wyraża niźli ſama rzecz ieſt; odezwał ſie do tey rzeczy zgubioney ale w fałſzu zoſtał.

Fałſz to. das iſt eine Lüge. cela eſt faux; cela eſt un menſonge.

Fałſzerz, *m.* Verfälſcher. falſificateur, fauſſaire, corrupteur, ſophiſtiqueur, § fałſzerz monety, teſtamentow.

Fałſzerz napoiu. Verfälſcher eines Getränkes. ſophiſtiqueur d'une boiſſon.

Fałſzowanie, *n.* Verfälſchung. falſification, corruption, ſophiſtiquerie.

Fałſzuię, *v. a.* co. verfälſchen. fauſſer, falſifier, corrompre, contrefaire; frélater; ſophiſtiquer. § zfalſować monety.

Fałſzowac napoy. ein Getränk verfälſchen. ſophiſtiquer une boiſſon.

Fałſzymie, *adv.* falſch, unwahr. fauſſement; à faux.

Fałſzury, *plur.* Art von Kleidung. ſorte de vêtement.

Fałſzywy, *adj.* sfałſzowany. falſch, verfälſcht. falſifié, corrompu, contrefait; faux. § fałſzywa moneta; fałſzywe złoto; fałſzywe umie podać regieſtra; fałſzywe kowanie monet.

Fałſzywy fałeſzny. 1) unwahr. 2) betrüglich, falſch. 1) faux, qui n'eſt pas vrai. 2) faux, trompeur, méchant, ruſé. § fałſzywa to nauka. 2) fałſzywy przyiaciel; fałeſzne świata tego wſpaniałości.

Faluię, bankretuię. Bankrut machen, bankrutiren. faire banqueroute.

**fałować, potknąć ſię, ſzwankować.* eig. und fig. ſtrabcheln, ſtolpern. *prop. & fig.* broncher, faillir.

Familia, *f.* Dom. vornehmes Haus. famille, *f.* une maiſon, parenté, un parantage.

Familiant, *m.* der aus einer groſſen Familie iſt. celui qui eſt d'une illuſtre Maiſon.

*Famurały, *plur.* gacie. Unter-Hoſen. les caleçons.

Fanatyczny, *adj.* zabobonny. ſchwärmeriſch. fanatique, viſionnaire.

Fanatyk, *m.* zabobonnik. Fanaticus, *adj. c.* Schwärmer. un fanatique; un viſionnaire.

Fanfaron, *m.* Prahler, Groſſprecher. fanfaron; faux brave.

Fant, *m.* zaſtaw, *n.* ein Pfand. *ſ. n.* un gage; choſe donnée pour ſureté d'un prêt.

fantami płacić. mit Sachen oder Pfand-Stücken bezahlen, ſolche in der Zahlung angeben. payer en gages, en effets.

Fantaſtycznie, *adv.* dziwacznie, fantaſtiſcher Weiſe. fantaſquement; d'une manière fantaſque.

Fantaſtyczny, *adj.* dziwaczny. fantaſtiſch. fantaſque, fantaſtique, imaginaire.

Fantaſtyk, *m.* Fantaſt. un fantaſtique; réveur.

Fantaſtykuię, *v. n.* fantaſiren. réver, extravaguer, fantaſtiquer.

Fantazya, *f.* rojénie; urojenie; urojenia moc. 1) Fantaſey., Einbildungs-Kraft. 2) falſche Einbildung, wunderliche Gedanken. 3) Sinn, Wille, Kopf, Gemüth. 4) gute Meynung von ſich; ſtolzer Sinn; Einbildung. 1) imagination, fantaiſie, imaginative, une faculté de l'ame. 2) fantaiſie, boutade, le caprice, folie, chimère. 3) fantaiſie. goût, volontè 4) haute opinion; bonne opinion; une haute idée de ſon mérite. § 1) fantazya ieſt we wſzyſtkich beſtyach, iedne maią lepſze wyrażenia na niey niżli drugie; bez fantazyi ſmysł nie ieſt, a fantazya ieſt bez rozumu; fantazya rzeczy nieprzytomne wyraża; lis ma wiele fantazyi do iego zachowania; obraz na fantazyi albo myśl; fantazya brzemiennych może uczynić znamię na płodzie. 2) dziwaczne ma fantazye; wlazła mu w łeb ta fantazya. 3) znamci iego fantazyą; dogodzić trzeba iego fantazyi. 4) złożył nic z ſwoiey fantazyi; wielką ma o ſwoich dziełach fantazyą.

uprzedzaiąca fantazya. Vorurtheil. un préjugé; prévention, préoccupation.

Fantazyyny, *adj.* fantaſtyczny, *adj.* die Einbildungs-Kraft betreffend; von ſolcher herkommend. imaginatif, ive; qui concerne l'imagination § niektorych rozſądek ieſt niedoſkonały, bo ich fantazyyne obrazki nie ſą tak dobre, żeby ich duſza należycie użyć mogła.

*Fantuię, *v. a.* 1) verſetzen, verpfänden, ſ. Zaſtawiam. 2) einen pfänden, ſ. Ciążam. 1) engager, bailler en gage. 2) exécuter; emporter les biens de qu. en gage, *v.* Ciążam. § 1) fantuię zdrowie, życię ſwoię że wyſtawi. 2) fantowano konie iego.

Fant grać, Pfand ſpielen. jouer au gage touché.

co temu czyi ten fant? was ſoll der thun, dem das Pfand gehöret? ordonnez ſur le gage que je touche?

Fara, *f.* 1) Pfarre, Pfarr-Pfründe. 2) Pfarr-Kirche. 1) Paroiſſe, la cure. 2) Paroiſſe; l'Egliſe Paroiſſiale. § * 1) farę (plebanią) ma dobrą; chuda fara ſam Pleban dzwoni, *prov.* 2) mieſzka u Fary.

*Fararz, *m.* Parafianin, *m.* Pfarr-Kind, Pfarrge-

Pfarrgenossen. paroissien; qui est de la paroisse.
*Farni, *adj. vid.* Farski.
Farca, *f.* 1) die Farbe einer jeden Sache. 2) Farbe zum Färben, Malen. 3) Schminke. 4) Farbe, Anstrich, Schein. 1) la couleur de chaque chose. 2) couleur artificielle, teint, peinture; drogue dont on se sert à teindre, à peindre. 3) fard. 4) peinture, couleur; un prétexte; couverture. § 1) farba (maść, kolor, barwa) przyrodzona, czerwona, żołta; farbę na twarzy mieni. 2) farba malarska, farbierska. 3) farba do twarzy, na włosy; oczna farba. 4) cnota iest nayczęściey farbą do zakrywania niecnoty.
poſtrzec farby. Leute riechen. découvrir la mèche.
farba gęsto kładziona. satte Farbe. couleur pleine & fort chargée; couleur qui a du corps.
farby iedney w drugą odmiana. unvermerkte Vermischung der Farben. nuance, *f.* un mélange adroit & agréable des couleurs différentes. § w tym malowaniu, tkaniu, szyciu śliczna się farby wydaie odmiana.
farby rozmaitey. bunt, vielfärbig. bigarré, diapré; qui est de plusieurs couleurs.
farby rożney. von unterschiednen Farben. qui est de différentes couleurs.
farbę psuć; farbę tracić. entfärben. décolorer, ternir, perdre sa couleur; faire changer de couleur.
farby napsowanie. n. odmiana, f. spełznienie, n. opełznienie, n. Entfärbung, Verschießung. mauvaise couleur; couleur ternie.
*Farbica, *f.* } 1) Schminke, f. Bielidło,
*Farbiczka, *f.* } Barwiczka. 2) Augenbraun-Schwärze, f. Przyprawa oczna. 1) fard, *m.* peinture, *v.* Bielidło, Barwiczka. 2) fard pour les sourcils, *v.* Przyprawa oczna.
Farbierka, *f.* Färberinn. teinturière; femme de teinturier.
Farbiernia, *f.* Färberey. *f.* teinturerie, *f.*
materya iest w farcierni, materyą farbuią. der Zeug ist in der Farbe. l'étoffe est dans le teint.
Farbierski, *adj.* Färber-, zur Färber-Kunst gehörig. de teinturier.
farbierskie drzewko chrościna. (cotinus) Gerber-Baum, Färber-Baum, Füstel, gelb Holz. piment royal, *m.* espéce d'arbrisseau qui sert à teindre.
Farbierstwo, *m.* Färber-Kunst. l'art ou métier de teindre.
Farbierz, *m.* Färber, *m.* teinturier, *m.*
farbierz od wełny. Wollen-Färber. teinturier en laine.
farbierz od iedwabiu. Seiden-Färber. teinturier en soie.
Farbisty, *adj.* vielfärbig. qui est de plusieurs couleurs. § farbista tęcza.
Farcowanie, *n.* 1) das Färben. 2) das Anstreichen. 1) l'action de teindre. 2) la teinture.
Farbowany. *adj.* 1) gefärbt. 2) angestrichen mit einer Farbe. 3) verstellt. 1) teint, einte. 2) peint, enduit d'une couleur. 3) coloré, dissimulé, feint.
Farbownik, *f. m.* ziele do cimnobłękitney maści albo Indyku; siniło, urzet. (*glastum*) Pastel, Waid, Waid-Kraut. pastel, *m.* guêde, guède, *f. f.* herbe fort propre pour les tinturiers.
farbownik leśny, polny. wilder Wald. bourg, *m.* bourdaigne, *f.*
farbownik do żołtego farbowania. Wald zum Gelbfärben. gaude, *f. f.* une plante qui teint en jaune.
farbownikiem farbować. mit Waid färben. guêder.
Farbowny, *adj.* farbowaniu służący zum Färben gehörig. qui sert à teindre; dont on teint.
Farbowy, *adj.* do farby należacy. Farben-. de couleur; qui regarde les couleurs.
Farbuię, *v. a.* 1) färben. 2) bemalen. anstreichen, mit Farbe überziehen. 3) färben, schwarz, roth machen, als schwarzes Tuch die Wäsche. 4) beschönigen, bemänteln. 1) teindre, colorer; mettre en rouge, en bleu &c. donner la teinture à un étoffe. 2) peinturer, teindre, enduire d'une couleur. 3) teindre, rendre noir, rouge, comme le drap noir, le linge. 4) colorer; couvrir d'un prétexte. § 1) farbować sukno. 2) zielono ściany, pudło pofarbował. 3) żołć strawione farbuie potrawy; sukno czarne ręce i bieliznę farbuie. 4) dobrze umie rzeczy swoie farbować.
Farfurki, *f. plur. g. farfurek.* Holländisch Zeug, Delpfisch Porcellain. faïance, *f.*
Farfurkowy. *adj.* von Delpfischem Porcellain. de faïance. § dżbany, talerze farfurkowe.
Farmuszka, *f.* Brey, *f.* bouillie, *f.*
Farski, *adj.* Pfarr-; die Pfarr-Kinder oder die Pfarr-Kirche betreffend. paroissien, paroissial, qui regarde la Cure, les personnes de la paroisse ou l'Eglise paroissiale. § farscy ludzie; farski ksiądz.
farski kościoł. Pfarr-Kirche. Paroisse; l'Eglise paroissiale.
farski dom, m. das Pfarr-Haus. cure, le presbi-

presbitère où loge le Curé; la maison presbitériale.
Fartuch, *m. g. a.* Fürtuch, Weiber-Schürze. tablier, *m.*
Fartuchowy, *adj.* Schürzen-. de tablier.
Fartuszek, *m. g. a.* 1) kleine Schürze. 2) Latz, Vorstecke-Latz der Weiber. 3) Kinder-Lätzchen. 1) petit tablier. 2) piéce de corps, que les Dames attachent devant elles. 3) bavette, linge qu'on met devant l'estomac des enfans.
fartuszek haftowany. gestickter Weiber-Latz. écharpe, busquière; pièce d'étoffe brodée que les Dames mettent davant leur estomac.
fartuszek u pluder. Hosen-Latz, Hosen-Patte. patte, *f.* de fente de haut de chausse.
Farynarz, *m.* 1) Kaufmann, der reiche Waaren hat. 2) Glücks-Töpfer, Glücks-Büdner. 1) marchand qui vend de fort riches marchandises. 2) lotisseur; celui qui tient une blanque ou une loterie.
Fasa, *f.* 1) Faß, Tonne. 2) Schlag-Faß zu Waaren. 1) tonneau, futaille. 2) batrique à gueule bee; une gueule-bée pour y mettre des marchandises.
Fascykuł listow, papierow. Convolut, Bund Briefe, Papiere. facture, *f.* liasse; faisceau, *m.* paquet de lettres, de papiers liez ensemble.
Faseczka, *f.*} 1) ein kleines Schlag-Fäß-
Faska, *f.* } chen zu Waaren. 2) ein Fäßchen nur mit einem Boden. 3) Spiel-Faß in der Küche. 1) petit tonneau, barille; baricault. 2) petite barille à gueule bée. 3) lavoir où on lave le ménage ou la vaisselle de cuisine.
faska do masła. Fäßchen zu gesalzener Butter. beurriere, *f.* tinette, *f.*
*Fasoł, *m.* 1) Zank, Hader. 2) Sorge, Gram. 3) Possen. 1) querelle. 2) chagrin, 3) piéce; badinage, *m.* boufonnerie, frasque.
Fastryguie co. 1) kerben, einschneiden. 2) beym Schneider: anschlagen, anstechen, mit weitem Stichen nähen. 1) entailler, taillader, creneler, inciser. 2) *terme de tailleur:* pointer, bâtir, faufiler, coudre à grands points.
Fasuię, *v. a.* biię w beczkę, w nawę. einfassen in ein Faß, Kasten oder Schiff schlagen, schütten, thun. entonner, *v. a.* encaquer; embariller, remplir, empaqueter; mettre dans une caisse, dans un bateau. § skrzynie złotym nafasował; łodzie zbożem fasowane.
*Fatum, *f. n.* dola, wrog, nieodmienność, Schicksal. Verhängniß. destin, *m.* destinée, *f.* sort, *m.*
*Fautor, *m.* Gönner, der einem günstiger ist, als dem andern. adhérent, fauteur, qui favorise plus une personne qu'une autre. § ma w sądzie fautory.
*Fautorka, *f.* Gönnerinn. fautrice.
*Fawor. tadelhafte Gunst. une blamable faveur. § ma fawor sędziego.
ludzkie ma fawory. er hat die Gunst der Menschen. il est chéri; il plaît; il est favorisé; il a la faveur des hommes.
faworem się unosić. nach Gunst handeln, urtheilen. déférer à la faveur; agir, juger par faveur.
sędzia faworem się unoszący. Richter, der nach Gunst entscheidet. Juge de faveur.
Fawórek, *m.* kleine Gefälligkeit, Gunst-Bezeugung einem Verliebten. petite faveur, affection d'une amante. § fáworek cudzemu małżonkowi pokazała.
Faworyt, *m.* kochanek. Liebling, Günstling. favori, *m.*
Faworytka, *f.* die vor andern in der Gunst stehet. favorite, *f.*
Faworyzuię, *v. n.* komu. einem beylegen, wider seine Pflicht günstig seyn. favoriser qu. malgré son devoir.
Fayfer, *m.* Pfeifer bey einer Compagnie. un fifre d'une compagnie.
Fayfka, *f.* fayka. Tobacks-Pfeife von Thon. pipe de terre à fumer du tabac.
Fazyan, *m.* bażant. Fasan. faisan, *m.*
Fazyoli, *plur.* Fasiolen, Schmink-Bohnen. fazeoles; petites féves marbrées.
Febra, *f.* gorączka. Fieber, *n.* fièvre, *f.*
Fechtarski, *adj.* Fechter-; Fechter-Meister-. d'escrime; d'escrimeur.
fechtarska sztuka, f. Fechter-Strich. tour d'escrime, *m.*
Fechtarz, *m.* Fechter, *m.* tireur d'armes; celui qui fait des armes.
Fechtmistrz, *m.* Fecht-Meister, *m.* maître d'armes; maître en fait d'armes.
Fechtowanie, *f. n.* potkanie się na szpady, das Fechten auf dem Fechtboden; das Fechten lernen. l'action de faire des armes, d'escrimer; d'apprendre à faire des armes.
Fechtuię, *v. n.* fechten. faire des armes; tirer des armes.
Fechty, *f. n. pl.* Fecht-Kunst. art de faire les armes.
*Federkil, pipa od piora. Feder-Kiel. tuyau de plume, *f. m.*
Federpusz, *f. m.* Feder-Busch, *m.* un panache; touffe ou bouquet de plumes; chanfrein. § federpusz na przyłbicy, na szyszaku.

Feinguld, *m.* Feinsylber, *m.* *vid.* Feynguld, Feynsylber.
*Femurały, *f. n. plur.* pludry. Hosen. caleçons, *f. m. pl.*
Cengrek, *m.* ziele, *g. u.* (*foenum graecum*) Griechisch Heu, Bocks-Horn. du fenegré; fenugrec.
Feniks, *m.* ogniwaczek. Phönix, ein fabelhafter Vogel. Phénix, *f. m.* un oiseau fabuleux.
**Feralny, *adj.* okropny, pogrzebny. Sterbe-; Begräbniß-. funèbre, qui regarde les funérailles; lugubre. § feralny akt na dzisiay złożono; feralną trąbą na Sąd Boski zawołany.
Ferezya, *f.* weiter Ober-Rock, *m.* surtout, *m.* ou calobre, *f. m.* casaque fort large qu'on mer spr les autres habits.
*Feryuię. beym Maler: versetzen, vermischen. *terme de peintre:* mêler, adoucir, nuancer. § śrebrem tartym, blaygielem.
Fest *f. m.*, Festyn, *f. m.* dzień wesoły publiczny. Fest; Ehren-Mahl, Freuden-Tag. festin, *m.* fête, *f.* célébrité, solemnité. § Fest Ordern corocznie bywa tegoż dnia, ktorego imie nosi.
Feyerwerk, *f. m.* palenie ogniow puszkarskich. Feuerwerk, *f. n.* feu d'artifice, *m.*
Feyn, *m.* Feynsylber, *m.* śrebro szczere, *n.* fein Silber. *n* argent fin, *m.*
Feyngult, *f. m.* fein Gold zum Vergolden; Blättchen-Gold. feuille d'or, *f.* or battu, *m.* or en feuille qui sert à dorer. § feyngultem co wyzłocić, wyzłocony.
Fez, *f. f.* (wym. Fês). Fez, *n.* Königreich. in Africa. Fez, *f. f.* pron. (Fès) un Royaume en Afrique.
Fezzeński, *adj.*, Fezzyański, *adj.* Fezisch. de Fez.
Fiałek, *m.* Fiałkowy, *adj.* *vid.* Fiołek, Fiołkowy.
*Fidelis, wierny sługa: im Scherz: vertrauter Diener. *burlesq.* affidé; serviteur en qui l'on se fie.
Fideliska, *f.* (żartem). vertraute Rath-geberinn. affidée, *f.* confidente, *f.*
Figa, *f.* 1) Feige. 2) Feigen-Baum. 1) figue, *f.* 2) figuier, *m.*
figa egipska, *vid.* Figomorwa.
figa leśna płonna. wilder Feigen-Baum. figuier sauvage.
fige suche pl. trockene Feigen. figues sèches; figues grasses.
figę komu pokazać. einem eine Feige weisen. faire la figue à qu.; moquer de qu.
mam ię go za figę. ich mache mir nichts aus ihm. je ne fais aucune estime de lui; je le tiens pour un zest.
fig się obiadła. im Scherz: sie ist schwanger. *burlesq.* son tablier commence à lever.
Figarnia, *f.* Feigen-Haus; Feigen-Garten. figuerie, *f.* figuière, *f.*
Figatele, *f.* Fleisch-Klöser. andoüillettes, *f. plur.*
Figiel, *m. g. figla.* 1) Schur, Possen. 2) Kunst-Stück zur Lust. 3) künstlicher Zug mit der Feder. 4) Meister-Stück. 5) List, Ausflucht. 1) tour, *m* pièce, *f.* malice, frasque, *f.* farce *f.* qu'on fait à qu. 2) tour, *m.* adresse, un artifice qu'on fait par plaisir; tour de maître. 3) cadeau; trait de plume figuré; ligne faite légèrement avec la plume. 4) chef d'oeuvre; ouvrage très beau. 5) tour de souplesse; finesse, un échappatoire. § 1) figiel mi wyrządził. 2) kartami rożne figle pokazuie. 3) Niemcy pisma swoie rożnemi zdobią figlami. * 4) figiel (sztuka) malarski, śnicerski. 5) tym się wykręcił figlem.
figle pl. 1) Possen, Kurzweil. 2) Tändelen, Spielzeug, niedliche Kleinigkeit. 1) gentilesses, petits tours divertissans. 2) gentillesses; petites bagatelles jolies.
Figlarstwo, *n.* 1) Possen, Kunst-Stücke, 2) Betrug. 1) tours, farces; adresses. 2) tromperie, *f.*
Figlarz, *m.* 1) Possen-Reißer. 2) Taschen-Spieler. 3) Betrüger. 1) joueur de farces; farceur. 2) joueur de gobelets, bâteleur. 3) escamoteur, trompeur.
Figlowny, *adj.* 1) possenmeßig. 2) listig, verschmitzt, betrügerisch, 1) plein de tours, de farces. 2) fin, rusé, trompeur. § 1) figlowny to chłopiec. 2) czy może bydź figlownieyszy postępek.
Figluię, *v. n.* Possen treiben, Kunst-Stücke machen. jouer des souplesses; jouer des farces; faire de jolis tours.
Figoiadka, *f.* ptak. Feigen-Drossel, Feigen-Schnepfe. bec-figue, *f. f.* un oiseau.
Figomorwa, *f.* figa Egipska, karwia. (*sycomorus*) 1) Egyptischer Feigen-Baum. 2) Maulbeer-Feige, Frucht dieses Baums, 1) le sycomore un arbre d'Egipte qui tient du figuier & du mûrier. 2) un ficomore; le fruit de cet arbre.
Figowaty, *adj.* Feigen-Artig. qui tient des figues.
Figownik, *m.* Feigen-Baum-Gärtner. jardinier, *f. m.* qui cultive les figuiers.
Figowy, *adj.* Feigen-. de figue; de figuier. § figowe wino, ziarnko; figowy sad, ogrodnik.
figowy albo figowaty kamień. feigenfärbiger

ger Edelstein. pierre précieuse de couleur de figue.
Figura, *f.* 1) Figur, Gestalt, Vorstellung, Bild. 2) Meßk. Figur, Fläche; Figur in unterschiedenen Wissenschaften. 3) figurirte Music. 1) figure, *f.* représentation. 2) *géom.* figure, *f.* surface, *f.* figure en plusieurs sciences. 3) *musique:* harmonie; simphonie; concert, accord de plusieurs voix. § 1) figury starego testamentu w nowym się sprawdziły. 2) figura gwiazdarska. 4) ta muzyka figurą idzie.
Figuralnie, *adv.* 1) figürlich. 2) Music: mit Figuren. 1) figurativement, figurément. 2) *musique:* harmonieusement, avec simphonie.
Figuralny, *adj.* 1) figürlich, verblümt. 2) Musik: figural:. 2) figuré; figuratif, ive. 2) *musique:* harmonieux, plein de simphonie. § 1) sens figuralny. 2) muzyka figuralna; głosy figuralne.
Figuruię. 1) figuriren; figürlich reden. 2) figuriren, figuralliter singen oder spielen. 1) figurer, s'exprimer figurément. 2) jouer des instrumens de musique, ou chanter avec simphonie.
Figurzysta, *f.* Figurist, Kunst-Sänger. un simphoniste; celui qui entend la simphonie.
Filar, *m.* 1) ein Pfeiler. 2) fig. Schutz, Stütze, Säule. 1) un pilastre, pilier, *f. m.* sorte de colonne. 2) *fig.* pilier, soutien, appui, *m.* § 1) filar murowany cegłą albo kamieniem; na filarze iednym wszystko się wspiera sklepienie; filarami podpieram; na filarach buduię. 2) wychowanie dzieci naypierwszym Państwa iest filarem.
filar ścienny. Wand-Pfeiler, *m.* piédroit, *m.*
filary w koło maiący ganek. Säulen-Laube, Bogen-Laube. un Perystile; bâtiment environné de colonnes.
filarow rząd, m. } Säulen-Stellung, Säulen-Reihen um etwas.
Filarowanie, *n.* } colonnade, *f.* § filarowanie w miarę, filarowanie rzadkie.
filarowanie gęste. nahsäuliges Gebäude. un systyle.
Filarowy, *adj.* Pfeiler:. de pilier.
Filata, *f.* Linie, Theil einer Armee. corps, partie de l'armée. § woysko dziele się na trzy filaty albo linie.
Pierwsza filata albo awangwardya. Vorzug; die Vortruppen einer Armee. l'avant-garde, *f.*
środnia filata albo batalia. mittler Zug oder Haufen einer Schlacht-Ordnung. corps de bataille.
trzecia filata. Nachzug einer Armee. l'arrière-garde, *f.*
ostatnia filata; rezerwa. Hinterhalt. corps de reserve, *m.*
Filistyn, *m.* ein Philister. Philistin, *m.*
***Filiżanka**, *vid.* Flizanka.
Filozof, *m.* Philosoph, Welt-Weiser. un Philosophe, *m.*
Filozofia, *f.* die Philosophie, Welt-Weisheit. Philosophie, *f.*
nie wielka to filozofia,; dzieci to umieią. das ist keine große Hexerey. il n'y a pas en cela de la sorcelerie.
Filozoficzny, *adj.* } philosophisch. Philosophique, *adj. c.*
Filozofski, *adj.* }
po filozofsku. philosophisch. philosophiquement; en philosophe.
Filozofuię, *v. n.* philosophiren. philosopher, *v. n.*
Filozofka, *f.* Philosophinn. une Philosophe.
Finał, *m.* Schluß-Ton eines Liedes; Nachschall, Nachklang. les derniers mots ou tons d'un chant; le retentissement d'un son.
Fiołek, *m. g. fiołka.* ein Veilchen; Veil, Viole. violette, *f. f.* une fleur.
fiołki, pl. fiołki brunatne Marcowe, albo skopki. (viola martia) Blau-Violen; März-Violen. violette, *f.* violette de Mars, *f.*
fiołki białe albo skopki białe. (violae albae) weiße Violen. violettes blanches, *f.*
fiołki Matki Bożey. (violae Marianae) Marien-Glöcklein. sorte de violettes.
fiołki żołte pachnące. (viola flammea) gelbe Violen. violettes jaunes, *f.*
fiołki albo skopki ozime białogłowskie. (hesperis) Nacht-Violen, sie riechen nur des Nachts. hesperis, *f.* juliennes, *f*
fiołki iesienne. (calathiana viola) Herbst-Violen, sie sind gelb und riechen nicht. fleur d'automne, qui est jaune & sans odeur.
fiołki większe, pl. Levcoien-Stock. giroflée, violier, *f. m.*
Fiolet, *m.* Violet-Farbe. violet, *m.* la couleur de violette. § w fiolecie chodzi.
Fioletowy, *adj.* violet-färbig, violeten, violblau. violet, *m.* § wstęga fioletowa.
Fiołkowy, *adj.* 1) Veilchen-. 2) braun, veilchenfärbig. 1) de violette. 2) de couleur de violette. § 1) fiołkowe wino; fiołkowy sok; fiołkowy ogrodnik. 2) fiołkowy płaszcz.
fiołkowy kamień, m. Violen-Stein, er riecht nach Veilchen. sorte de pierre précieuse de couleur violette qui rend une odeur de violettes.
fiołkowy korzeń, vid. Kosaciec.

Firamki, } *plur. g. firamek.* Fenster-Vor-
Firanki, } hänge. les rideaux.
firanki przed sobą zasłonić. die Vorhänge vor sich zuziehen. s'encourtiner.
firanki odsunąć. die Vorhänge aufmachen. tirer les rideaux, les ouvrir.
firanki zasunąć. die Vorhänge zumachen. tirer les rideaux, les fermer.
Firletka, *f.* rożyczka Panny Maryi. (*lychnis*) Frau-Röslein, Marien Röslein. lichnis, lychnis, *f. m.* espèce de rose-fleur, qu'on cultive dans les jardins.
firletka wodna; bazylia wodna. (ocymastrum aquaticum) Art von Basilien-Kraut. espèce de basilic.
firletka płonna albo krowia, vid. Bazylika.
Fisk, *g. u.* der Fiscus. fisc, *m.*
Fiskalny, *adj.* Fiscal-. fiscal, fiscalin, qui regarde le fisc. § fiskalne sądy.
Fiskał, *f m.* w konsystorzu kościelnym. gerichtliche Person in Kirchen-Consistoriis. Procureur dans les Consistoires de l'Eglise.
Fistuła, *f.* 1) Heilk. Fistel, Art von Geschwüren. 2) Musik: die Fistel oder Falset-Stimme. 3) Fistel-Pfeife in der Orgel. 4) Rohr-Caßien, Fistel-Caßien; Cassig. 1) *medéc.* fistule, sorte d'ulcère. 2) *musique:* fausset. 3) tuyau d'orgue qui fait le fausset. 4) casse qui croit aux Indes.
fistuła w oku. Augen-Fistel. fistule lacrimale, *f.*
Fistuluię, *v. a.* fistulieren. chanter le fausset.
Fiszbin. Fischbein. os de baleine, *m.*
*Fiszolc, *m.* drewka. Fisch-Holz, klein Holz zum Brennen. du menu-bois pour être brûlé; coteret, cotret, *m.*
*Fiute. (*indec.*) eitler, leichtsinniger Mensch. un homme frivole & volage.
Fizyck, *adj* } physicalisch. phisique, *adj.*
Fizyczny, *adj.* } *c.* qui regarde la phisique.
Fizycznie, } *adv.* przyrodzonym sposo-
po fizycki. } bem. auf physicalische Art. phisiquement.
Fizyk, *m.* Physicus, *f. m.* phisicien, *f. m.*
Fizyka, *f.* Natur-Lehren Physic. phisique, *f, f.*
Fizionom, *m.* z twarzy przyrodzenie poznawaiący. ein Physiognomus. un phisionomiste; celui qui s'entend en phisionomie.
Fizyonomia, *f.* nauka poznania człeka z ciała iego. Physiognomie; Kunst, den Menschen aus seinem äußerlichen Ansehen zu erkennen. Phisionomie, *f.* science qui par les traits du visage juge de l'humeur d'une personne.

fizyonomia, f. twarzy kształt albo skład Physiognomie, Gesichts-Bildung. phisionomie; certains traits de visage.
Flader, *m.* das Geäder im Holz. madrure, *f.* moucheture, *f.* les ondes, les veines du bois qui est madré.
Flądерka, *f.* } Scholle, Flinder, Halb-Fisch;
Flądra, *f.* } ein See- und Fluß-Fisch, davon viel Arten sind. carrelet, *m.* carlet, *m.* poisson de mer & de rivière dont il y a plusieurs sortes. § wiązanka fląderek suszonych.
Fladrowaty, *adj.* fladericht, maserícht, adericht, vom Holz und Marmor. madré, ondé, veiné, semé de veines; veineux; *en parlant du bois & du marbre.*
fladrowaty drobno. tüfelt, buntfleckicht. moucheté; madré en petites taches.
Flaga okrętowa, *f.* bandère, *f.* Schiffs-Flagge. pavillon, *m.* banière, *f.*
**flaka morska; nawałność.* See-Sturm. orcan, *m.* un orage; tempête, *f.*
Flak, *m.* 1) Feist-Darm, einer von den Magen der wiederkauenden Thiere. *2) ein Weichling. 1) une des ventricules dans les animaux qui ruminent. * 2) douillet; poule laitée.
flaki pl. Kaldaunen; Flecke eines Thieres. les boyaux des bêtes, les tripailles.
Flakowy, *adj.* Kaldaunen-. de tripes; qui regarde les tripes.
Flancuię zioła, sadzę, rozsadzam. pflanzen, Kräuter. planter; mettre une plante en terre.
Flancowany, *adj.* gepflanzt. planté, ée.
Flandra, *f.* }
Flanderka, *f.* } *vid.* Flądерka.
Flank, *m.* cocznica. Befest. die Streich-Linie. *Fortif.* le flanc, qui est entre la face & la courtine. § pank kortyny.
Flankuię co. Befest. flankiren; von der Seite bestreichen. *Fortif.* flanquer.
Flankowanie, *n.* Befest. Bestreichung von der Seite. *Fortif.* l'action de flanquer. § flankowanie okopow.
Flasza, *f.* eine Flasche. un flacon.
flaszka opleciona. Korb-Bouteille, beflochtene Flasche. bouteille glissée, *f.*
Flaszka, *f.* ein Fläschchen. petit flacon, *m.*
Flaterka, *f.* Flitter, Rausch-Gold, Flitter-Gold. oripeau, *m.* clinquant, *m.*
flaterki, pl. daterki. in den Bergw. zwey Flatter-Röhren, durch welche der Blasbalg die Kohlen in dem Trieb Ofen anbläset. *métal.* deux tuyaux par lesquels le souflet allume les charbons dans la fournaise.
Flegma, *f.* krew biała. Heilk. Gewässer; wässerichter Schleim im Leibe. *médec.* pituite; le phlegme. § flegma iest wil-

gotność w ciele ludzkim wodnista, iedna ze czterech przednich.
flegma z głowy, smarki. Rotz, *m.* morve, *f.*
flegma z piersi, plwociny. Speichel. salive.
Flegmatyczny, *adj.* } phlegmatisch. phle-
Flegmisty, *adj.* } gmatique, *adj. c.* pituiteux; plein de pituité.
Flegmatyk, *m.* 1) Heilk. ein Phlegmaticus, der viel kalten Schleim bey sich hat. 2) träger Mensch, ein Phlegmaticus. 1) *médec.* un pituiteux; homme plein de pituite. 2) homme phlegmatique; paresseux.
Fleguię. Bergw. Vorschuß auf Arbeit geben. *métal.* avancer la paye.
Flet, *m.* Flöte, *f.* flûte, *f.*
Fletnia, *f.* 1) Querpfeife. 2) Flöten-Zug in der Orgel. 1) un fifre, instrument de musique à vent. 2) flûte, *f.* jeu d'orgues qui ressemble à la flûte.
Fletnista, *m.* Querpfeifer. un fifre; celui qui joue du fifre.
Fleytuszek, *f. m. g. fleytuszka.* } *mech z*
Fleytuch, *f. m. g. a.* } *płotna skrobanego.* Karpi; Blückfel; gefäselte oder geschabete Leinwand zu Wunden. charpie, *f.*
Flinta, *f.* eine Flinte. un fusil. *m.*
Flis, *m.* szkutnik, *m.* Boots-Knecht, Schutnickel. batelier, matelot; voiturier par eau.
poszedł na flis. er ist ein Matrose geworden; er hat sich pressen lassen. il est devenu batelier.
Flisowka, *f.* Flies-Holz. bois perdu; bois volant.
Flisowski, *adj.* Boots-Knecht, Schutnickel-. de batelier. § flisowski prowadzi żywot.
po flisowsku, adj. wie die Matrosen pflegen. à matelotte; à la manière des bateliers.
flisowskie odprawuie nabożeństwo. er fluchet wie ein Boots-Knecht. il jure comme un chartier embourbé.
Filiżanka. Thee- oder Cafee-Köpfchen. une tasse, dans quoi on boit du thé ou du café.
filiżanka zwierzchnia, f. Ober-Köpfchen. tasse de dessus.
filiżanka spodnia, f. Unter-Köpfchen. tasse de dessous; l'assiette de tasse.
Flora, *f.* Flor, ein Zeug. crépe sorte d'étoffe.
Florek, *m. v.* Floryan. Florianchen, ein Kinder-Nahme. petit Florien nom d'enfant.
**Florek go w pysk biie.* im Scherz: er bricht sich er ruft Ulricht. *burlesq.* il fait restitution; il rend gorge.
Floresy, kwiatessy, *plur.* künstlicher Schreiber- oder Maler-Zug um etwas. cadeaux; traits, figures faites avec la plume ou avec le pinceau autour de qu. ch. § pisać floresy, herby, dukry; floresy malować.
Floryan, Florian, ein Manns-Nahme. Florien nom d'homme.
Floryanek, *m. vid.* Florek.
Floryzowanie, *n.* Züge mit der Feder; Muster, Blumwerk, Laubwerk. cadeau; ornement de fleurs; un ouvrage à fleurs, à feuillage; damassure, *f.*
Floryzowany, *adj.* damascirt, modellirt, gemustert, gezogen, gestreift. façonné; ouvré, damassé; figuré en cadeaux, en fleurs. § obrus floryzowany.
Floryzuię, *v. a.* co. schöne Züge schreiben; modelliren, damasciren. faire des cadeaux; damasser; figurer; faire divers ornemens à fleurs, à feuillage.
Fluks, cieczenie. Heilk. 1) Fluß. 2) die fließende Materie. *médec.* 1) fluxion. 2) la matière qui coule dans une fluxion. § 1) fluks z ucha, z oka; fluks tosłony. 2) ryma i sapka iest fluksów ściekanie.
Fluksowaty, *adj.* Heilk flüßig; zum Flüssen geneigt. *médec.* qui cause les fluxions; caterreux; sujet aux fluxions § lekarstwo wygania z ciała wszelkie fluksowate materye.
Flus, *m. g. a.* ein Fluß im Karten-Spiel. flus, flux au jeu de cartes. § zakazał na flus.
Fochiarka, *f. f.* innych gniewaiąca. die die anderen aufzubringen suchet celle qui fache les autres.
Fochiarz, *f. m.* innych gniewaiący. der die anderen erzörnet. celui qui fache les autres.
Fochowaty, *a. e.* der sich leicht erzörnet. prompt, colère, *adj. c.*
Fochuię, *v. a.* gniwam kogo. einen aufbrigen. fâcher, mettre en colère qu.
Fochy, *f. f. plur.* 1) Streiche, Sprünge, Possen; Zorn. 2) Liebes-Händel. 1) matassinade; tours de souplesse; pièce, malice; pétulance. 2) amourettes § 1) desperackie myśli i fochy; iakie to fochy stroi.
fochy czynić w tańcu. im Tanze Gaukel-Possen machen. matassiner.
Folarda, *f.* Foll-Erde, Farbe, damit die Tischler braun färben. drogue qui sert aux menuisiers à peinturer en brun.
*Foldrowanie, *n.* Anklage, Verfolgung. instigation, persécution.

*Fołdruię, instyguię. anklagen, verfolgen= accuser, persecuter, instiguer.
Folga, *f.* 1) Linderung. 2) Folie unter einem Stein. 1) adoucissement, soulagement, relâche. 2) paillon, feuille qu'on met sous une pierre précieuse. § 1) smaruy koła aby koniom folga była; *prov.* w przykrości folga cierpliwość; *prov.* 2) iest folga pod tym kamieniem.
Folguię, *v. n.* 1) nachgeben, nachsehen; zu gut halten. 2) mildern, mindern, die Strafe. 3) im Kriege: das Leben schenken, Pardon geben. 1) épargner, ménager qu. avoir de l'indulgence, de la facilité, quelque égard pour qu.; conniver à qu. 2) relâcher le chatiment; adoucir, modérer la peine. 3) *guerre:* épargner; donner quartier. § 1) bogatemu każdy folguie, nie folguy dzieciom. 2) pofolgowano mu szubienicą, ale mu łeb ucięto; pofolgować komu gardłem. 3) żadney duszе w mieście nie folgowano.
folgować czasowi. sich in die Zeit schicken. s'accommoder au tems.
folgować sobie. seinen eigenen Fehlern nachsehen. avoir de l'indulgence pour soi même. § każdy rad sobie folguie.
Folowany, *adj.* gewalkt. foulé,
Foluię, *v. a.* walę. walken. fouler, accommoder la besogne sur (dans) la fouloire.
Folusz, *m.* dla walenia sukna. eine Walk=Mühle. moulin à foulon, *m.*
Foluszník, *m.* Walker. foulonnier.
Foluszniczek, *m.* Walk=Gesell. foulon, *m.*
Folwarczany, *adj. vid.* Folwarkowy.
Folwarczek, *m. g. folwarczka.* kleines Vorwerk. closerie, *f.* petite métairie, *f.*
Folwark, *m.* Meyerhof, Vorwerk. métairie, *f.* ferme, *f.* bien rural; tenement, *m.*
Folwarkowy, *adj.* Folwarczany, *adj.* zum Vorwerk gehörig. de ferme. § kura folwarczana; folwarkowe owce.
folwarkowe gospodarstwo. Land=Wirthschaft. ménagerie; économie.
Folwarkowy, subst. Verwalter. fermier, métayer.
*Fomentuię, *v. a* 1) bähen. 2) anhetzen, aufbringen. 1) fomenter, appliquer une fementation. 2) inciter, enflammer, fomenter. § 1) fomentuię (naparzam) członek chory. 2) prowincye do buntu fomentował.
Fontana, *f.* 1) ein Spring=Brunnen. 2) Röhr=Trog. 3) Spring=Brunnen=Becken 1) fontaine jalissante. 2) reservoir d'eau. 3) bassin de fontaine.
Fantaż, *f.* } eine Fontange. une fontange.
Fontanz, *f.* }

Fora; fora ze dwora. packe dich fort; hors d'ici; allez vous en; hors de là. allez-vous faire pancer; va te promener.
Forak, *m.* Bergw. Vorhaken, mit welchem eine Schleife gezogen wird= *métal.* crocher pour trainer le traineau.
*Forboty, *plur.* koronki. Spitzen, dentelles, *f.* points, *m.*
Fordan, *m.* pobar wodny. Fluß=Zoll. droit qui se prend sur les marchandises qu'on transporte par une rivière.
Foremnie, *adv.* künstlich, vortrefflich. artificiellement, artistement.
Foremny, *adj.* schön, wohl gemacht, nett. excellent, artificieux; fait avec art.
Forma, *f.* Tworma. 1) die Form, Gestalt. 2) das Format eines Buchs. 3) Form, worüber man etwas gießet. 4) Stempel, Geld zu prägen. 5) eine Formel. 6) Buchdrucker=Forme. 7) Sitz, Stuhl in dem Kirchen=Chor. 1) forme, *f.* la façon; figure. 2) le format d'un livre. 3) moule dans quoi on forme une chose. 4) coin, poinçon dont on marque l'argent. 5) formule. 6) forme d'imprimeur. 7) forme, stalle, siege dans le choeur de l'Eglise. § 1) forma noża, stoła. 2) forma połarkuszowa, ćwierćarkuszowa. 3) forma do ciast, do cukrow; forma na działo, na dzwon, na obraz; forma garncarska, formierska. *4) forma (sztempel) do wybiiania pieniędzy. *5) forma (formuła) zapisow, kontraktow, pozwow. 6) forma z liter pierwsza, oruga, 7) formy w kościele dla Kanonikow.
forma do świec. Licht=Forme. *f.* le poële; un abîme, où on fait les chandelles en trempant les méches.
Formalnie, twormalnie, *adv.* in Forme, wirklich formellement; en forme.
Formalny. formel, wirklich. formel, effectif. § formalne to było obleżenie.
Formaty, *pl.* List świadeczny od Biskupa do inszey Dyecezyi. bischöffliches Zeugniß=Schreiben an einen Bischoff einer anderen Dioces. un dimissoire; lettres formées d'un Evêque Diocesain à un autre Evêque.
Formiany, *adj.* in einer Forme gemacht. fait dans une moule; formé. § formiane ciasto.
Formierski, *adj.* 1) abgeformet. 2) zum Abformen, zur Formen=Arbeit dienlich. 1) moulé; jette en moule. 2) qui sert à modéler. § 1) formierska robota, dzieło. 2) formierski koł albo pal, na ktorym z gliny albo gipsu obrazy formuią.

Formier-

Formierſtwo, *n.* formierſka nauka, *f.* Kunſt in Thon, Wachs, Gips, Bilder zu formiren. l'art de faire des figures d'argille, de cire, de plâtre.
Formierz, *m.* co obrazy na woſku, alabaſtrze, gipſie wybiia. Formierer, Puſirer. ouvrier, *m.* ſculpteur en cire, en albatre, en plâtre, qui modele des figures.
Formowanie, *n.* Formirung. formation, *f.* façonnement, *m.*
Formuię, *v. a.* co, kſztałtuię. formiren, formen. former, figurer, façonner, modéler, mouler.
formować komu proces o co. mit einem einen Proceß anfangen. actionner qu.; faire, inſtruire un procès à qu.
Formuła, *f.* Formel, Muſter eines Briefes. formule, *f.* un modele de lettre. § formula w prawie, w kontraktach.
Formularz, *m.* 1) Formular-Buch. 2) Formel-Sammler. 1) un protocole; un formulaire; recueil de formules. 2) celui qui a fait un recueil de formules. § 1) formularz zapiſow, dekretow, liſtow.
Forſzt, *m.* Schwarte, Pfoſten-Holz, Forſt-Holz. cartelle, *f.* membrure, *f.* doſſe, *f.* groſſe & épaiſſe planche. § forſzt dębowy, ſośniowy ſzeroki na trzy ćwierci łokcia, gruby na cztery cale.
Forſztelowanie, *n.* okazowanie. Kriegsw. Vorſtellung eines Officiers der Compagnie. *guerre:* préſentation d'un nouveau Officier à la compagnie. § forſztelowanie Oficera.
Forſztelſuię, *v. a.* okazuię. einen Officier vorſtellen. préſenter un officier.
Forta, *f.* Pforte. petite porte, guichet, *ſ. m.* dans une porte, dans un mur.
forta ſkryta, *f.* heimliche Pforte in der Mauer einer Feſtung. potérne, *f.* fauſſe-porte, *f.* dans le mur d'une forteresse.
Forteca, *f.* twierdza, Feſtung, *f.* forteresse, *f.*
Fortel, *m.* 1) Vortheil, gutes Mittel. 2) Handgriff. 3) Falle, Rank, Liſt. 1) un avantage, moyen ſur. 2) belle manière, adreſſe de prendre, d'empoigner une choſe. 3) fineſſe, *f.* un piége; un artifice; ruſe. § 1) ieſt fortel na pyſznego, nic nie dbać o niego; *prov.* ma ten fortel. 2) trzeba fortelu do podnieſienia tego ciężaru. 3) ſkrytych zażywa fortelow; wſzyſtkich maca fortelow; napiętych uniknął fortelow.
fortelem kogo podeyść. einem den Rank ablaufen. emporter finement un avantage ſur qu.
z fortelu ſię wydać. ſich aus dem Vortheil geben. laiſſer échapper l'avantage; abandonner ſes étrières.
Fortelnie, *adv.* vortheilhafter Weiſe. avantageuſement; avec avantage.
Fortelny, *adj.* 1) vortheilhaftig. 2) eigennützig, der auf ſeinen Vortheil und Nutzen ſiehet. 1) avantageux, euſe. 2) intereſſé, qui aime fort ſes interêts. § 1) fortelnego do tego trzeba uięcia. 2) nie żegodnemi ſą, ale w zaſkakiwaniu fortelnieyſi; fortelnemu umysłowi nie dowierzay.
Fortka, *f.* Pförtchen. guichet, *m.* portereau, *m.*
****Fortunię**, ſzczęście. beglücken; Glück geben. rendre heureux; combler du bonheur; donner un bonheur à qu. § pofortunił mu Bog.
Fortuna, *f.* Przygoda dobra, zła. 1) Fortune, die Glücks-Göttinn. 2) Glück. 3) Vermögen, Reichthum. 4) die Fortune; Glücks-Bude; Glücks-Topf. 1) fortune une déeſſe. 2) bonheur, proſperité, fortune. 3) biens; richeſſe, ſubſtance. 4) blanque, loterie. § 1) fortuna ślepa a ſzczęśliwy głupi *prov.*; niech ſię fortuna ſili; fortunę winić, łaiać; fortuna mu błyſnęła; fortuna rada koleią chodzi; płochopiori, darmomyślna, lekkoważna, pochlebna fortuna; fortuna uporem idzie; fortuny igrzyſko; księżyc a fortuna nie zawſze w pełni zoſtaią; fortuny nieſmaki znośić; toczy fortuna odmienna kołem i z ludźmi gra mienionego; fortuna by nayważnieyſza długo nie ſtatkuie; nie wierz fortunie co ſiedziſz wyſoko; z fortuną ſię nabiedził; fortuna go pieści; nie po nici fortuna ſzew porze. 2) pośliznął ſię w tey fortunie; Bog mu okazyą do celnieyſzey podał fortuny; ſkładam dziś fortunę moię na twoich ręku; pomoc ſobie do dalſzey fortuny; wrożyć komu fortunę; tą ſię uſzczęśliwia fortuną. 3) wielką ma fortunę; twoiey ſię fortunie nie tobie kłaniaią.
Fortunnie, *adv.* ſzczęśliwie. glücklich. heureuſement.
Fortunarz, *m.* Glücks-Töpfer, Glücks-Büdler. l'homme à la blanque; marchand qui tient loterie ou une blanque.
Fortunat, *ſ. m.* reicher, vermögender Mann. homme fort riche.
Fortunatka, *f.* reiche Weibs-Perſon. femme fort riche.
Fortunny, *adj.* ſzczęśliwy. glücklich. heureux. § fortunny co na pomiernym przeſtawa.
Fortyan, *m.* Pförtner in einem Kloſter. portier d'un couvent.

*Fortyczny fartyczny, chytry listig, schlau. fin, rusé, adroit.
Fortyfikacya. 1) Befestigung. 2) Festungs-Werke. 3) Festungs-Baukunst, Kriegs-Baukunst. 1) fortification, *f.* l'action de fortifier. 2) un ouvrage, travail de fortification. 3) fortification; l'architecture militaire.
fortyfikacye polowe albo obozowe. die Aussenwerke. les déhors d'une forteresse.
Fortyfikuię co. befestigen. fortificiren. fortifier une place.
Forum, *n. indec. sąd.* Gericht, unter welchem einer stehet. Magistrat compétant; Justice compétante. § forum to iego; forum gdzie komu w iakiey sprawie służy, ląd należący.
Forut, *m.* Bergw. Vorschuß, zusammengelegtes Geld von den Gewerken. *métal.* avant ou collecte faire par la compagnie.
Forwacht, *vid.* Furwach.
Foryś, *f. m.* } 1) Vorreuter an einer Kutsche, 2) Fuhr-Knecht. Schaffner.
Forytarczyk. } 1) postillon, *m.* qui mene les chevaux de devant du carosse. 2) valet de voiture.
*Foryster, *m.* cudzoziemiec. Ausländer. étranger.
Forytarski, *adj.* Vorreuter-. de postillon de carosse. § kanie forytarskie.
forytarski koń. des Vorreuters Pferd. le porteur un cheval.
Forytarz, *m.* 1) Vorreuter. 2) Beförderer. 1) postillon de carosse. 2) fauteur, aide.
Forytowanie, *n.* 1) das Vorreuten des Vorreuters 2) Hülfe, Beystand. 1) l'action de mener les chevaux de devant du carosse. 2) aide, secours.
Forytuię, *v. n.* forytuię, *v. a.* 1) vorreuten, 2) beystehen, helfen, befördern. 1) conduire les chevaux de devant du carosse. 2) aider, appuyer, *v. a.* qu.
Fosa, *f.* row. ein Graben. un fosse; une fosse.
Foza; *f.* Muster, Forme, Gestalt. figure, *f.* façon; un modele. § Szaty nową fozą kraiane.
*Frabuga, *f.* *Frabużka, *vid.* Frambuga, Frambużka.
Frakcya, *f.* łamana liczba, łaman, *m.* Rechenk. ein Bruch. *aritm.* fraction, *f.* nombre rombu.
Frambuga, *f.* Schwib-Bogen, Bogen. arc, *m.* arcade, *f.* arche, *f.*
Frambużka, *f.* kleiner Bogen. arcelet, *m.*
frambużka na de drzwiami, oknami. kleiner Bogen über Thüren, Fenstern. remenée, *f.* petit arc au dessus des portes ou des fenêtres.
*Frambrużny, *adj.* zum Schwib-Bogen gehörig. d'arcade. § kamień frambużny.
Frambużysty, *adj.* mit Schwib-Bogen versehen; auf Schwib-Bogen gebaut. bâti en arcades ou sur des arcades.
okno, n. drzwi frambużyste. gewölbtes Fenster oder Thüre. arceau, *m.* fenêtre ou porte voutée.
Franca, *f.* die Franzosen, eine Krankheit grosse vérole; le mal de Naples; vérole; les faveurs de venus, gros lot; pelade, *f.*
franca. interj. daß dich der Henker. foin, cadedis, ventre gris. § franca i sperzyłem się.
Franciszek. Franz. François nom d'homme.
Franciszkan. Franciscaner Mönch. Cordelier, Franscifcain.
Franciszkan konwentuał. ein Conventual-Franciscaner. Cordelier Conventuël; Cordelier de la grande manche.
Franciszka trepkowy. Franciscaner, so Schuhe tragen. Francifcain à sandales.
Franciszkan strictioris Observantiae. Franciscaner von der strengen Satzung. Observantin; cordelier de l'étroite Observation.
Franciszkanka, *f.* Franziscaner-Nonne. Cordelière, Religieuse de Saint François.
Francowaty, *adj. subst.* ein Französichter. un vérolé.
frankowaty. adj. französicht-. vérolé, vérolique; qui est infecté de vérole: qui est de vérole.
Francuska, *f.* 1) eine Französinn. 2) Franz-Holz, Art von Bau-Holz. 1) une Françoise. 2) sorte de bois à bâtir. § 1) chować do dzieci Francuskę. 2) wielka, śrzednia, mała francuska.
Francuski, *adj.* französisch. François; qui regarde les François.
po francusku. 1) auf französisch; auf französische Art. 2) französisch, in französischer Sprache. 1) à la françoise. 2) françois; en langue françoise. § 1) nosi się po francusku. 2) mowi, pisze po francusku.
Frandzla, *f. vid.* Fręzla; lepsze sł. Frandzla.
Franmason, *m.* Frey-Mäurer. franc-maçon, *m.*
Frant, *m.* Schalk, schlauer Gast, listiger Vogel. manseau, homme fin; guepin, esperlucat, normand, finet, fin matois; fin renard; maître aliborum; vieux renard; aigre fin. § wielcy to francia.
trafił frant na franta. er hat seinen Mann

Mann gefunden. à bon chat bon rat.

Frantowka, *f.* verschmitzte Weibs-Person. femme rusée; guepine.

Frantowny, *m.* 1) listig. *2) spasshaft, s. żartowny. 1) fin, rusé. *2) tailleur, plaisant, *v.* żartowny.

Frantowski, *adj.* 1) listig, schlau. 2) buhlerisch-, Zoten-. 1) fin, rusé, adroit, matois. 2) impudique, lascif. § 1) frantowski to postępek. 2) frantowska piśń; wiersz, żart, frantowski.

po frantowsku. listiger Weise. matoisement.

Frantostwo, *n.* List. matoiserie, *f.* finesse, ruse. § poznał, postrzegł frantostwo.

*Frantuię. 1) listig seyn. 2) spaßen. 1) être rusé; ruser. 2) badiner, railler, plaisanter.

Frasobliwie, / Frasowliwie, *adv.* ängstlich. avec beaucoup de soin; avec chagrin.

Frasobliwy, *adj.* / Frasowliwy, *adj.* bekümmert. qui est en peine; chagrin, inquiet, soucieux, fâché. § o swoie rzeczy bardzo frasowliwy.

Frasobliwość, *f.* / Frasowliwość, *f.* skłonność do frasunku. Bekümmerniß, Neigung zu solcher. inquiétude; travail & peine d'esprit; pente naturelle à se chagriner.

Frasuię, *v. n.* beunruhigen, bekümmern. fâcher, chagriner; donner du chagrin; inquiéter, tourmenter. § matkę bardzo to frasuie.

frasować się, sich grämen; sich bekümmern. se soucier; se tourmenter, se fâcher, se chagriner; être en peine. § frasuie się o syna; zafrasuiesz się, kiedy usłyszysz.

**frasować się na kogo, uskarżać się na kogo.* über einen klagen. se plaindre de qu.

nie frasuy się o to. sorge davor nicht. ne vous en mettez pas en peine; ne vous en souciez pas.

Frasunek, *s. n.* Kummer, Gram, Sorge. inquiétude, chagrin, souci, fâcherie, *f.* tourment, *m.* § frasunek komu odiąć, wybić z głowy.

frasunek to przynosi. das macht Kummer. cela cause du chagrin.

frasunek złożyć. die Sorgen vertreiben. assoupir, endormir, étouffer son chagrin.

precz frasunek kiedy trunek; dobry trunek na frasunek, prov. ein Glas Wein vertreibet die Sorgen. le vin est le tombeau de la mélancolie.

Fraszka, *f.* 1) Kleinigkeit. 2) Sinn-Gedicht, 3) Fabel, s. Bayka. 1) bagatelle, *f.* colifichet; *m.* breloque, *f.* nèfle, *f.* vétille; *f.* zest, *m.* minutie; chose de rien. 2) un épigramme. 3) fable, *f.* § 1) za fraszkę to stoi; o lada fraszkę człowiek się często wadzi. 2) Fraszki Kochanowskiego, Kochowskiego. * 3) fraszka (bayka) to.

fraszkami się bawić. sich mit Kleinigkeiten aufhalten. vétiller.

fraszka, ia się go nie boię. das ist eine Kleinigkeit, ich fürchte mich vor ihm nicht. bagatelle je ne le crains pas.

Frater, *g. fratra.* ein Frater bey den Mönchen. frère; religieux novice.

Fraucmer, *m.* / Fraucymer, *m.* 1) Frauenzimmer; die Zimmer für das Frauenzimmer. 2) Frauenzimmer, die Personen. 1) l'apartement des Dames. 2) les Dames; le beau sexe, les femmes. § 1) byłam w fraumerze. 2) krolowa z fraucymerem za krolem poszły.

Fraucmerny, *adj.* / Fraucymerny. zum Frauenzimmer gehörig. qui regarde les Dames ou leur apartement. § Panny fraucymerne; fraucymerne pokoie.

Fraza, *f.* kształt mowy. Redens-Art. une façon de parler, une phrase.

Freybyter, *m.* 1) Freybeuder. 2) Kaper, See-Räuber. 1) un occasionaire. 2) pirate, *f.* capre, *m.* armateur.

freybyterowie, pl. die Freybeuter. Compagnie franche; parti bleu, *m.*

Freybyterski, *adj.* 1) freybeuterisch. 2) see-räuberisch. 1) de parti bleu. 2) de pirate.

freybyterski okręt Kaper-Schiff. un capre; vaisseau armé qui va en course.

Frez, fryz, *m.* Friesisch Pferd; Friesländer. frise un cheval.

Fręzelka, *f.* Fränzgen, eine kleine Franze. molet, *m.* petite frange, *f.*

Fręla, *f.* eine Franze. une frange.

Fręzlowany, fręzlowy. Franzen-, gefränzelt. de frange; frangé.

Fręzluię, *v. a.* co. fränzeln, mit Franzen besetzen. franger, garnir de franges.

Frocht, *m.* 1) Fracht, Ladung. 2) Fracht, Fuhrlohn. 1) voiture, *f.* la charge; charge d'une voiture. 2) port, *m.* voiture; l'argent pour le transport.

Frochtowy. *adj.* Fracht-. de voiture, de port.

list frochtowy. Fracht-Brief. lettre de voiture.

Froktarz, *m.* Salz-Factor. saunier, *m.*

*Fronka, *f.* Weronika. Veronica, ein Weiber-Name Véronique, *f.* nom de femme.

Front, *m.* czoło. die Fronte eines Krie-ges-

ges=Heers. front, face d'une armée. § wysokość frontu.

Front! No. 33. 2. Tempa. Kriegsw. Front! remettez-vous! après avoir fait un demi-tour à gauche.

Front! No. 35. 2. Tempa. Kriegsw. Front! remettez-vous! après avoir fait un tour entier.

Fru na fru, bru na bru. hart wieder hart; wer trotzet, den muß man wieder trotzen. à vilain, vilain & demi; bien attaqué, bien défensu.

Frycaszek, m. } Neuling, Fuchs; uner=
Fryc, m. } fahrner Mensch. un franc novice; un homme neuf dans qu. ch. *nie fryc.* er weis schon wo Luchs Bier holt. il a vû le loup.

Fryerka, f. Buhlerinn, Mitmacherinn. amante; femme galante; coquette.

Fryerski, *adj.* buhlerisch. amoureux; galant, coquet.

Fryerz, m. Galant, Löffler, Buhler. galant, amant, coquet.

Frykas m. eine Frikasse. fricassée, f. § frykas zabielany.

Frymarczę, *v. a. & n.* tauschen. échanger, troquer, changer, harder. § frymarczę zegarek na konia, frymarczą konie, frymarczą na koni.

Frymark, m. Tausch. un change; un échange; troc, m.

Fryszt, m. 1) gerichtliche Frist. 2) Stillstand. 3) Bergw. abgezeichneter Ort zu einem Schacht. 1) surséance, sursis; un terme légal; un terme de loi; répit; delai. 2) un armistice; treve; suspension d'armes. 3) *métal.* endroit marqué pour y faire une mine.

Frysztuię, *v. a.* Bergw. einen Ort zum Schacht bezeichnen. *médal.* marquer l'endroit pour une mine.

Fryt, *interj.* Friede. hola; paix; paix-là. tenez vous coi. § fryt Panowie;

Frytata, f. Küchlein ohne Mehl, darzu nur ein Ey und wenig Butter genommen wird. un seul oeuf battu et frit dans un peu de beurre sans farine.

Fryzowanie, n. das Haaraufmachung, Haarkräuseln. frisure; manière, action de friser.

Fryzowany, *adj.* gekräuselt. frisé.

Fryzuię, *v. a.* kędzierzawię. die Haare kräuseln. friser les cheveux.

Fuga, n. } Pfalz, Fuge. un assem-
Fugowanie, f. } blage à bouëment, d'abuement; rainure, f. jointure; lieu ou deux pièces sont liées ensemble. § fuga dychtowna (w tey tablicy.

Fugowanie, n. Fügung einer Sache mit der andern. l'action d'assembler, de joindre deux pièces.

Fugowanie esowate, wężykowate. Zusammenfügung durch Einschnitte, durch Zahnschnitte. un assemblage par entaille, par crémiliere, en zic-zac ou dentelé.

Fuguię co. pfalzen, zusammen fügen als zwey Bretter. jointoyer, assembler, joindre, lier ensemble deux pieces.

Fujara, f. } Pfeife, Quer=Pfeife. flûte, f.
Fujarka, f. } un pfre.

Fuk, m. Fukanie, n. das Schmälen, Wettern; Schelt=Worte. tempête, gronderie, clabauderie.

Fukam, v. m. F. *bedę fukał, fukać.* 1) keifen; schmälen; schelten, wettern. 2) vorrücken. 1) clabauter, tintemarrer, gourmander, gronder, reprendre rudement qu; rechigner; tonner, tempêter; contre qu. 2) reprocher qu. ch. à qu. § 1) na żonę fuka; fukasz sobie na mię bezpiecznie; ofukłem (ofuknąłem) go; fukać dziewkę. 2) sfukał ią bogatemi zaletnikami.

Fukliwy, *adj.* der immer keift; Keifer. qui tempête toujours; grondeur; rechigné.

Fularz, m. Fuhrmann, der das Erz in die Hütte führet. voiturier qui voiture les métaux à la forge.

*Fumy, *pl.* 1) Dunst, Dampf. 2) Wind, Stolz, Einbildung. 1) la vapeur, fumée. 2) fumée, vent, vanité, orgueil; choses chimériques. § 1) fumy do głowy z wina biią. 2) głowę fumami napełnił.

Fundacya, f. 1) Stiftung, Fundation. 2) Vermächtniß zu milden Sachen. 1) fondation, établissement, commencement. 2) fondation; un legs pieux; une oeuvre; revenu fondé pour une oeuvre. § 1) fundacya (założenie) kościoła, zakonu, miasta, Państwa.

Fundament, m. grunt. Grund, Fundament eines Gebäudes, einer Sache. fondement d'un bâtiment, d'une affaire.

z Fundamentem; z fundamentu. von Grund aus; ganz und gar. de fond à comble, fondamentalement.

Fundamentalnie, } *adv.* gründlich. à fond;
z fundamentu. } profondement. § fundamentalnie wywodził.

Fundamentalny, *adj.* gründlich, Haupt=, Grund=. fondamental, principal. § fundamentalne prawa, artykuły wiary.

Fundator, m. 1) Stifter einer Stadt, eines Reichs. 2) Stifter einer Einnahme zu milden Sachen. 1) fondateur d'une ville, d'un royaume. 2) fondateur d'une oeuvre pie. § 1) Lech iest fundatorem

(zakła-

(zakładaczem) Państwa Polskiego. 2) Fundator klasztoru.
Fundator zakonu. Stifter eines Ordens. Instituteur d'un Ordre.
Fundowanie, *n.* zakładanie. Stiftung, das Stiften. fondation, *f.*
Funduię, *v. a.* zakładam. 1) stiften, anlegen. 2) gründen, auf einem Grund fest setzen. 2) fonder, instituer, établir. 2) fonder sur qu. ch. appuyer, autoriser. § 1) Krakus Krakow fundował (założył). S. Ignacy Jezuicki fundował Zakon. 3) naukę swoię na tych ufundał dowodach.
funduię się. 1) sich steifen, sich gründen. 2) sich fest setzen; behaupten. 1) se fonder, faire fond sur qu. ch. 2) maintenir; soutenir; se soutenir. § 1) fundował się na Pańskiey obietnicy. 2) ufundował się na Państwie.
Fundusz, *m.* Stift, Fundation. fondation, *f.* revenu fondé pour un legs pieux.
Funt, *m. g. a.* ein Pfund. une livre; poids de seize onces. § 1) funt ma 32 łotow; funt Gdański większy od Krakowskiego dwiema łotami; 112. czerwonych złotych funt ieden ważą.
ćwierć funta. Viertel-Pfund. quarteron; le quart d'une livre.
połćwierci funta. ein halb Viertel-Pfund. demi quarteron, *m.*
funt, m. g. u. Pfund, Talent, Gabe. talent, *m.* don de nature. § używay funtu, ktorego ci Pan dał; Pan chce abyś się z tego funtu wyliczył.
Funtowy, *m.* Funtowny, *m.* 1) Pfund-, zum Pfund gehörig. 2) pfündig, ein Pfund schwer. 1) de livre; qui regarde le poid de la livre. 2) d'une livre. § 1) łot, dwa łota, są funtowe części. 2) funtowa kula do śmigownicy.
Funtcol, *m.* Pfund-Zoll, Zoll vor Anländung der Schiffe. le pallage; un droit que payent les vaisseaux qui abordent.
Furaż, *m.* spiże woienna; pica. Kriegsw. Fourage, Futter. *guerre:* le fourage.
Furażuię, picuię. auf die Fütterung gehen fouragiren. fourager; aller au fourage.
Fura, *f.* eine Fuhre, ein Wagen voll. voie, un voyage, charretée; la charge d'une voiture, d'une charette. § iedna fure wina; dwie furze siana; cztery fury drew; od bliższey fury mniey niźli od dalszey płacą.
dosyć na tę furę. genung vor dieses mahl. c'est assez pour cette fois; c'est assez pour ce voyage.

fura, f. } Fuhrlohn, *m.* Fracht. port;
Furlon, *m.* } voiture, *f.* charroi, *m.* le roulage; amenage, *m.* le prix pour la voiture; le chartage.
Furman, *m.* } Fuhrmann. voiturier, cha-
*Furmanek. } retier, roulier
klnie iako furman. er flucht wie ein Fuhrmann. il jure comme un chartier embourbé.
Furmanię, *v. n.* einen Fuhrmann abgeben. voiturer; faire le métier d'un voiturier.
Furmanka, *f.* Steuer der Fuhrleute. droit que paient les voituriers & les chartiers.
Furmański, *adj.* Fuhrmanns-. de voiturier, de charetier.
Furmaństwo, *n.* Fuhrmannschaft. le métier de voiturier; le roulage, le chariage.
Furstat, *m.* glatter Englischer Zeug. sorte d'étoffe d'Angleterre fort uni.
Furstus, *m.* Bergw. noch nicht vollkommen gereinigtes Erz. *métal.* métal qui n'est pas assez purifié.
Furtyan, *m.* Pförtner eines Klosters. moine clotrier; portier d'un Couvent,
Furwach, Vorwache, *f.* garde avancée, *f.*
Furya, *f.* 1) eine Furie, Höllen-Göttinn. 2) Furie. Grimm, Wuth. 1) furie, *f.* déesse des enfers. 2) furie, violence. § 1 piekielne furye (iędze). 2) furya (wściekłość) roziuszonego pospolstwa,
Furyat, *m.* hitziger, grimmiger Mensch. homme furieux; homme plein de furie.
Futerko, *n.* 1) Fellchen zum Futterwerk. 2) klein Futterwerk. 1) petite peau pour servir de fourrure. 2) petit fourrure.
Futro. *n.* 1) Fell zum Futter. 2) Futter, Futterwerk, Rauchwerk. 1) une peau à fourrer. 2) fourrure, pelleterie.
Futrowanie, *n.* 1) Täfelung der Wände; Tafelwerk. 2) Beziehung der Wände mit Marmor. 1) placage, *m.* revêtement, *m.* le boisage; lambris; l'action de boiser; un lambrissage; l'action de marbre. § 1) deski do futrowania; futrowanie izby. 2) futrowanie ścian kamienne.
Futrowany, *adj.* getäfelt, gebolt. boisé, lambrissé; revêtu d'un lambris.
Futrowizna, *f.* Rauchwerk, fourrure, *f.*
Futruię co. 1) täfeln, bolen. 2) mit Marmor belegen, beziehen. 1) boiser, plaquer; lambrisser, revêtir de bois. 2) couvrir, revêtir de mambre.
Fuy, *interj.* pfuy. fi. § fui co to za głupi.
Fuz, *m.* 1) Satz, Grund-Suppe, Hefen. 2) Spielicht von einer abgezogenen Sache.

 1) les

1) les fondrilles, lie, *f.* fèces. 2) les fèces, les marc qui reste après la distillation.

fuz oliwny. Oel-Drüsen, Oel-Hefen. amurca; lie de l'huile.

Fuzowy, *adj.* gefigt, dick, gesetz. plein de fondrilles.

Fuzya, *f.* Flinte, fusil, *m.*

Fuzy, fusy; *pl. to co* fuz.

G.

G, *pr.* zu; statt ku vor einigen Wörtern. vers, à; *au lieu de la préposition* ku *devant quelques substanties.* § pwoli, gmyśli, grzeczy.

Gabam, *v. m. F. gabnę,* nagabam. necken, anfechten, beunruhigen. vexer, agacer, inquiéter, harceler. § cudzego ona gaba męża.

* * *

Die kurze *Conjugation* ist nur in den *Compositis* gebräuchlich. *la briéve conjugaison n'est usité que dans les composés de ce verbe.*

Gabanie, *n.* Neckerey, agacerie, *f.* vezation, *f.*

Gabinet, *m. vid.* Kabinet.

Gąbka, *f.* 1) ein klein Mäulchen. 2) 3) Mäulchen, Kuß, Schmäzchen. 1) petite bouche. 2) baiser.

Gablotek, *g.a.* Bretchen an der Wand, etwas drauf zu setzen. tablette, un ais attaché à la muraille sur deux tasseaux pour y metrre qu. ch.

Gąbr, *vid.* Czabr.

Gać, *f.* 1) Faschinen-Holz. 2) mit Reis-Bünden oder Binsen gebahnter Weg. 1) fascine; bois en fascines. 2) chemin marécageux rempli de fascines; pont de jonc; risban; chaussée par un marais.

Gacę, *v. a.* mit Faschienen belegen. couvrir, remplir de fascines.

Gacek, *m.* nietoperz. Fledermaus. une chauve-souris.

Gach, *m.* 1) Buhler, unzüchtiger Mensch. 2) Nachtschwärmer. 1) galant, amant, dameret, coquet; muget, gode-lureau. 2) cureur de nuit. § 1) gachowie (gaszkowie) tam naglądaia; iey oczka po gachach młodych chodza.

Gachowanie, *n.* 1) Buhlschaft, Löffeley. 2) das Nachtschwärmen. 1) coqueterie, *f.* cajolerie, *f.* amourette, *f.* galanterie. *f.* 2) course nocturne, débauche nocturne.

Gachuię, *v. a.* 2) buhlen; löffeln, den Mägdchen nachlaufen. 2) des Nachts herum schwärmen. 1) coquetter, cajoler les belles; courir après les jupes; galantiser, muguéter; faire le galant. 2) débaucher, courir les rues de nuit; passer la nuit en débauches.

Gachuię się. sich mehr putzen als wie sich geziemet. se parer plus qu'il ne convient pas.

Gacie, *plur.* Unterhosen. caleçon, haut de chausse de toile.

Gad, *f. m. vid.* Gadzina.

Gadacz, *m.* Plauderer, Plapperer. babillard, discoureur. § pletliwy gadacz.

**gadacz, zgadacz, co łacnie zgadnie.* Errather. qui dévine, qui découvre; dévin; interprète, *m.*

Gadam. *v. m. F. gadnę.* 1) reden. 2) Jäger; zu den Hunden reden. 3) plaudern. 4) errathen, auflösen ein Räthsel. 1) parler, discourir. 2) *chasse:* parler aux chiens. 3) babiller, causer, caqueter. 4) déviner qu. ch. § * 2) gadałem (mowiłem) z nim dzisiay. 2) gadać ze psy. 3) ustawicznie gada. *4) gaday (zgadniy) co to iest.

* * *

Die kurze *Conjugation* dieses *verbi* wird nur in den *compositis* gebraucht. *la briéve conjugaison de ce verbe n'est usitée que dans les composés.*

Gadanie. *n.* das Reden. l'action de parler.

Gadka, *f.* 1) Rätzel. 2) Frage, Rede. 1) un énigme. 2) question, chose dont il s'agit. § 1) zgadnał mi tę gadkę; trudna to na mię gadka. 2) o tey rzeczy iest teraz gadka; o tobie to gadka; (o wilku gadka a wilk w sieci; *prov.*

nie o tym gadka. davon ist die Rede nicht. il n'est pas question de cela.

Gadowe ziele (*bistorta*) Natter-Wurz, Schlangen-Kraut. bistorte, *f.*

Gadu gadu, *interj.* plaudert, plaudert; man redet man redet. bien des paroles inutiles.

gadu gadu a wilk w owce. die Schäfer halten Rath und der Wolf holt die Schafe. les bergers consultent & le loup mange la brebis (attaque la bergerie).

*Gaducha, *f.* ⎫ ziemiopłaz. kriechendes
Gadzina), *f.* ⎭ Thierlein. un reptile; un insecte qui rampe.

Gagatek, *m.* kamień. schwarzer Agt-Stein; Gagat; Berg-Wachs. jaïet, *m.* jai, *m.* jais, jayet sorte de pierre noire.

Gaię, *v. a,* 1) anfangen, eröfnen als einen Ball. 2) belauben; mit Laub bedecken. 1) couvrir de feuilles & de branches;

ches; obscurcir avec quelque ramage § 1) sam krol bal tańcem zagaił, zagaiać Seym. 2) gaić budkę gęstemi liściami.

gaić sąd. ein Gericht hegen, halten. tenir bureau; tenir la plaidorie; annoncer un jugement do Justice.

Gaiek, gaik, *g. gayka.* 1) Lust-Wäldlein. 2) Vogel-Heerd. un bocage, petit bois. 2) aire d'oiselier. § 1) gaiek wesoły. 2) sporządzić gaiek.

Gaiewnik, leśniczy, gaiowy, *f. m.* Hägereuter. sur-garde; garde-bois, garde-chasse, *m.* garde-foret, gruyer. *m.*

Gaiewina, *f.* mit Strauch verwachsenes Feld. champ rempli de bouissons. § z gaiewiny nowiznę uczynić.

Gaiony, *adj.* angefangen, angesagt, als ein Gerichts-Tag. ouvert, commencé. § gaione sądy; seym zagaiony.

Gaiowy, *adj.* zum Lust-Wald gehörig. bocager; qui regarde les bocages; de bois; de forêt.

gaiowy f. m. vid. Gaiewnik.

guiowa miodunka. (bistorta) Natter-Wurz. bistorte, *f.*

Gaisty, *adj.* waldicht. plein de bois; couvert de bocages.

*Gałamaia, *f. m.* ungeschickter Tölpel. lourdaut; marousle, *m.*

Galant. *m.* 2) Stutzer, galanter Mensch, der sich sehr putzet. 2) ein Buhler. 1) 1) homme leste; un homme qui a soin de se parer, qui fait figure, qui est propre en habit. 2) galant, amant. § 1) galant nasz bardzo się stroi. 2) galanta wpuściła.

Galanterya, *f.* Galanterie, Putz. galanterie; ornement, *m.* § wszelkie w ubierze ma galanterye; galanterye fontan są ludzie, zwierzęta, konchy, trąby z ktorych woda wypada z rozweseleniem patrzących.

*Galantom, *m.* galanter Mensch, der zu leben weis. un galant homme, qui a de la bonne grace, de la civilité & de l'esprit.

Galareda, *f.* Gallert. gélée, *f. f.* qu'on mange.

galareda z nożek wieprzowych. Gallert von Schwein-Füßen. bas de soye; gelée de piez de cochon.

Galas. *m.* dębianka cudzoziemska. Gallas. une noix de galle.

Gałąź, *f. g. gałęzi.* 1) ein Ast. 2) *fig.* der Galgen. 1) branche d'arbre. 2) *fig.* gibet. § 1) gałąź rosła nie da się naginać, *prov.* 2) z lotrem na gałąź; kiia godzien a ledwie nie gałęzi.

gałęzie obcinać. die Aeste beschneideln. ébrancher; couper les branches inutiles.

gałęzi obcinanie. das Beschneideln der Aeste. la coupe des branches d'arbre; l'action d'ébrancher.

Gałąska, *f.* kleiner Ast. rameau, *m.* petite branche, branchette, *f.*

gałąski urwane, ułamane. kleine abgebrochene Aeste. ramée, *f.*

Galban. *m.* drzewko. (*metkopium*) Galban-Strauch in Syrien. ferule de Sirie un arbrisseau.

Galbanowy, *adj.* Galban-. de galbanon. § galbanowy oleiek.

galbanowy sok. (galbanum) Galbaum, ein Harz. galbanon, *m.* sorte de gomme.

Galę, *v. a.* 1) den Ball zuwerfen, zuschlagen, schenken. 2) einem gönnen, zu zuwenden suchen. 1) servir; jetter la bale à celui qui la doit renvoyer. 2) favoriser qu; tacher à procurer qu. ch. à qu. § 1) gal mi lepiey piłkę. 2) na przyiaciela swego gali.

Galę na co, zachodzę na co.

galić na nieszczęście. nach Unglück ringen. chercher malheur; courir sa perte, se ruiner.

ia mam galić. ich soll den Ball ausspielen. c'est à moi. à servir.

tak odbiiam iak mi galisz; iak galą tak biię. wie man in den Wald ruft, so schallt es heraus. on rend les paroles; le moine répond comme l'abbé chante.

sobie galić. 1) sich selbst den Ball zuwerfen. 2) sich bedenken; auf seinen Nutzen sehen. 1) balotter; jetter la bale à soi même & la renvoyer. 2) chercher ses intérêts, *f.* Kügelchen, Küglein. petit globe, bouleite; bouton; pomme, globule. § żywe srebo w gałeczki się rozsypuie.

Galenie, *n.* piły nadawanie. das Ausspielen des Balles. le service, l'action de celui qui jette la bale pour être reçuë.

Galenie, *f. n.* zachodzenie na co, staranie się nieznaczne o co. das geheime und begierige Nachstreben nach etwas. brigue, *f. f.* l'action de briguer.

Galerya, *f.* Gallerie, bedeckter Gang an einem Hause. galerie d'une maison.

Galera, *f.* Galeere. galère, *f.*

Gałęzisty, rosochaty. astig, mit Aesten versehen. branchu, qui a bien des branches.

Gałęźnik, *m.* 1) Jäger: Aestlig, junger Raub-Vogel, den man vom Ast genommen. 2) Galgen-Dieb, Galgen-Vogel. 1) *chasse:* un béjuane; jeune oiseau de proie qu'on a pris sur une branche; oiseau

oiseau de ramage. 2) pendard; gibier; de potence; reste de gibet.
Gałęźny, do gałęzi należący. Ast-, einen Baum-Ast betreffend. de branche, qui concerne les branches.
Gałgan, *m.* (*galanga*) 1) Galgant. 2) Lappen, Lumpen. 1) le galanga. 2) vieux lambeau, *m.* guenillon; *m.* loque.
gałgan dziki. (cyperus) Cypern-Wurzel. souchet; *m.* un jonc anguleux.
gałgany, f. n. pl. Lumpen, zerrissene Kleider. haillon, *m.* guenille, *f.* lambeaux; vieux méchant habit.
Gałganowy, *adj.* Galgant-. de galanga.
Galizant, *m.* Anhänger der Französischen Parthey. adhérent, *m.* partisan de la faction Françoise.
Gałka, *f.* 1) Kügelchen, Kügelein. 2) Degen-Knopf. 3) Schnell-Keulchen, Schnipp-Keulchen. 4) gedrechselte Kügelchen zum Zierrath. 1) petite pomme, *f.* globule, *m.* boulette, *f.* 2) pommeau d'epée. 3) jalet, *m.* chiquet, *m.* petite boule de terre grasse cuite. 3) pommette, petite peaume tournée. § 1) mosiężna, gałka mieczowa, szpadowa. 2) gałka mieczowa, szpadowa. 3) z dziećmi w gałki grać, gałek gra.
gałka cyprysowa, f. Cypressen-Nuß. une noix de Cyprès.
gałka; muszkatowa gałka. f. Muscaten-Nuß. noix muscade; muscade.
ſtraci gałkę. man wird ihn eine Spanne kürzer machen; er wird den Kopf verlieren. il aura la tête tranchée; il perdra la tête; il y va de sa tête; on le racourcira de tête.
Galmaia, *f.*
Galman, *m.* } Gallmay, *f.* calamine,
Galmon, *m.* } *f.* cadmie, *f.* calaminai-
Galmay, *m.* } re, *f.*
Galon, *m.* eine Galone. galon, *m.* § galon srebrny, złoty; galonem szamerowany.
Galop, *m.* Galop eines Pferdes. galop, *m.*
Galopuię, z krocza iadę. galopiren. galoper; aller au galop, *f.*
Gałucha, *f.* ziele. (*oenanthe*) Wasser-Filipendel-Kraut. oenanthe, *f.*
Gałuszka, *f.* 1) Saamen-Köpfchen, Saamen-Häuptchen. 2) Klos von Mehl. 3) Obst-Knöpfchen- Ansatz zur Birne, zum Apfel. 1) coife, capsule qui envelope les semences. 2) vitelot, *f. m.* boulet de pâte, *f. m.* 3) bouton de fruit; fruit qui noue, qui au sortir de la fleur paroit tout formé.
Gamrat, *m.* Buhler, Null-Bruder. paillard; gaillard; godeluraud; un débauché après les femmes.
Gamratliwy, *adj.* } buhlerisch, verhurt, un-
Gamracki, *adj.* } züchtig. lascif, ive; paillard; gaillard, arde; impudique. § gamrackie sobie pisali wierszе i listy.
Gamractwo, *n.* Buhlschaft, Unzucht. paillardise, coqueterie, impudicité; plaisirs charnels.
Gamratka, *f.* unzüchtige Weibes-Person; Mitmacherinn. coquette, femme; femme débauchée; gaillarde, *f.* § gamratka Wenus; szpetną chowa gamratkę.
Ganek, *m.* 1) Gang im, am, oder vorm Hause. 2) Garten-Gang. 1) allée, galerie, *f.* coridor; *m.* balcon, *m.* 2) allée dans un jardin.
ganek okrętowy. Oberlauf, Gang auf dem Schiffe. belle, *f. f.* allée d'un vaisseaux au pont d'enhaut.
ganek, m. dla śpiewąkow, dla Muzykantow. Musicanten-Platz. un orchestre, lieu où on place les musiciens.
Gangi, ganki, *plur.* Ruder-Bänke. bancs; rangs de rameurs.
Gargrena, *f.* Heilk. der heiße Brand. *méd.* cangrène, *f.*
Ganiebny, haniebny. abscheulich. affreux, horrible, abominable.
Ganiciel. Tadler. un critique, censeur, critiqueur, repreneur, glosеur.
Ganicielka. Tadlerinn. femme critique qui reprend.
Ganię co, kogo z czego. tadeln. blâmer-censurer, gloser, critiquer, reprendre; trouver à redire, (à dire) à qu. ch.
niemasz go czego ganić. man hat ihm nichts vorzuwerfen. on ne le sauroit blâmer; il n'y a rien à reprendre en lui; on ne luit sauroit donner du blâme.
Ganienie, *f. n.* przygana. Tadel. le blâme; critique, censure.
Gap, *m.g. gapia.* Maul-Affe, tummer Kerl. un begueule, badaut, niais. § gapiu co tu stoisz.
Gara, *f.* 1) ausgezimmertes Loch, Zapfen-Loch im Loch im Bau-Holz. 2) Feuer-Kicke der Weiber. 1) place, mortoise; ouverture dans le bois pour y mettre quelque tenon. 2) un chaufe-pié couver, chaufrette, dont les femmes se chaufent les piez. § 1) wytniy garę na wylot. 2) baba ma garę pod nogami.
gara okrągła. rundes Zapfen-Loch. gorge, mortoise ronde.
Garb, *m.* Buckel, Hocker eines Ausgewachsenen, eines Cameels. bosse d'un bossu, d'un chameau.
Garby Gor, *pl.* die ungleichen Höhen der Berge.

Berge. les montagnes d'une hauteur inégale.
Garbacę, *v. a.* bucklicht, hockericht machen. bosser rendre raboteux & plein de bosses. § kret pole garbaci.
Garbarka, *f.* Gerberinn. corroyeuse, *f. f.* conroieuse.
Garbarski, *adj.* Gerber-. de corroyeur. § garbarskie rzemiesło.
Garbarskie drzewko, *n.* (*rhus*) Gerber-Baum, Sumach, Schmack. sumac; *m.* le rure.
garbarskie ziele, n. (nodia) gewisses Kraut, das die Gerber brauchen. espèce de plante dont se servent les corroyeurs.
Garbarz, skornik. Gerber. couroyeur, corroyeur.
Garbata, *f. f.* eine Bucklichte. une bossuë.
Garbatość, *vid.* Garbienie się.
Garbaty. bucklicht. bossu, gibeux.
Garbaty świat, *m.* garbaty kray, gorzysty. bergichtes Land. pays montueux.
garbaty, subst. ein Bucklichter. un bossu.
Garbię, *z. a.* bucklicht machen; beugen. courber en arc; former en arc. § wiek go zgarbił.
garbię się. 1) sich bücken, sich beugen; einen Buckel machen. 2) gebuckt gehen vor Alter. 1) se courber, se baisser, se blottir. 2) se vouter; commencer à vouter; commencer à voir le dos courbé.
Garbienie się; *m.* garbatość, *f.* Gestalt eines Buckels; Bucklichkeit, Hockrichkeit. forme ou figure d'une bosse; gibosité; convexité.
Garbonosy, *adj. & subst.* Habichts-Näsiger. qui a un nez aquilain.
Garbuię. gerben. corroyer, passer une peau.
Garcowy, *vid.* Garncowy.
Garderoba, *f.* szatnica. KleiderKammer, Kleider-Schrank. garderobe; *f.* armoire aux habits, cabinet propre à serrer les habits & les linges.
Gardłacz, *m.* 1) kropfichter, der einen Kropf hat. 2) eine Kropf-Taube. 1) goitreux; qui a les écrouelles. 2) une gorge; pigeon à grosse gorge. § 1) osobliwie w całey Karyntyi iest dosyć gardłaczow. 2) gardłacze gardła nadymaią.
Gardlina, *f. f. vid.* Kłos.
Gardło, *n.* 1) Kehle, *f.* Gurgel, *f.* Schlund, *m.* 2) Kropf eines Vogels. 3) Köder; Vorwanst eines wiederkauenden Thiers. 4) Kropf eines kropfichten Menschen. 5) Hals, Kopf, Todes-Strafe. 1) le gosier; gorge, *f.* gavion; *m.* oesophage *m.* qui conduit ce qu'on mange dans l'estomac. 2) jabot, *m.* poche des oiseaux. 3) la double; panse; lieu destiné à la rumination d'une bête ruminante, 4) écrouelle, gouettre. 5) peine de mort; peine capitale; dernier supplice. § 1) człowiek; i bydło gardłem połyka. 2) gardło u ptaka. 3) gardło u byplęcia (wole). 4) gardła od nieczystey wody narastaią. 5) gardło zasłużył; gardłem kogo darować; gardłem co grozi, pachnie; na gardło siedzi.
gardła uście. Gurgel-Schlund. gorge; *f.* le fond de bouche qui tient au gosier.
o gardło idzie. der Kopf stehet darauf. il y va de la tête, de la vie.
gardło dać, położyć. den Hals geben; das Leben lassen. perdre, sacrifier la vie.
pod gardłem zakazać. bey Lebens-Strafe verbieten. défendre à (sur) peine de mort.
gardłem. bey seinem Leben, bey seinem Kopf. sous peine de la vie. § gardłem się, kogo obowiązać.
do gardła się naieść. sich befressen. se gorger; se remplir jusqu'à la gorge.
gardło ostrzyć. Durst machen. exciter la soif.
do gardła staię przy kim albo czym; do gardła kogo, czego bronić. heftig vertheidigen. défendre vivement.
Gardłowaty, *adj. & subst.* ein Kropfigter. un goitreux.
Gardłowaty, *adj.* zur Gurgel gehörig. de gosier.
Gardłuię, *v. a.* enthalsen; den Hals brechen. couper la gorge; étranger; égorger.
*Gardyan, *m.* der Pater Gardian eines Klosters. Gardien; Superieur du Couvent.
Gardzę, *v. a.* verachten. mépriser; dédaigner. § gardzi światem; bogactwy; gardzi żonę swoię (żoną swoią).
gardząc, adv. aus Verachtung, verächtlich. par dédain; dédaigneusement; avec mépris.
Gardzenie, *n.* pogardzanie, wzgarda. Verachtung. mépris, *m.* dédain, *m.*
Gardziciel, *m.* Verächter. méprisant, contempteur, qui méprise. § wielkim siebie był gardzicielem.
Gardziel, *f. g. gardzieli.* 1) die Kehle.
Gardziel, *m. g. gardziela.* 2) die Luft-Röhre. 3) Krop der Vögel. 1) gosier. 2) trachée-artère. 3) jabot des oiseaux.
Garlica, *f.* Taube, *f.* pigeon, *m.*
Gardziołka, *f.* Gurgelchen. petit gosier.
gardziołka głosowa; gardziel; krtań. Luft-Kehle, Luft-Röhre. *anat.* trachée-artère, *f.* § to czyni głosową gardziołkę suchą; wpada czasem potrawa w gardziołkę do głosu; ktora się otwiera, kiedy mowiemy, i zatym duśi.

Garga-

Gargaryzm, *m.* Gurgel-Wasser. un gargarisme, un médicament pour laver la bouche.

Gargaryzm, *m. gardła płokanie.* das Gurgeln. le gargarisme, l'action de gargariser.

gargaryzuię. gardło płoczę. gardłem glegocę. gurgeln. gargariser, rincer le gosier; laver sa bouche.

Garkowy, *adj.* zum Koch-Topf gehörig. qui regarde le pot ou la marmite.

Garkuchnia, *f.* Garküche, *f.* gargote, taverne où on mange.

Garłacz, *m. vid.* Gardłacz.

Garliczki *f. f. plur.* (*alkekengi*) Juden-Kirschen. des coquerets; alkekengi.

Garncowy, garcowy, *adj.* 1) Koch-Topfs. 2) einen Garniec oder Topf-Maaß in sich haltend. 1) de marmite, de pot. 2) qui contient un pot Polonois. § 1) garcowa nakrywka. 2) garcowa flasza.

Garnczarski, *adj.* hafnerisch, töpfer-. de potier; de terre. § garnczarski rynek; garnczarski statek; garnczarski piec.

garnczarska robota, f. Töpfer-Zeug. poterie, *f.* marchandise de potier.

garnczarski warstat, m. Töpfer-Werkstatt. poterie, *f.* lieu où l'on fait les pots de terre; attelier, *m.*

Garnczarstwo, *n.* Töpfer-Handwerk. poterie; le métier de potier.

Garnczarz, *m.* 1) Töpfer, Hafner. 2) Topf-händler. 1) potier. 2) marchand qui vend toute sorte de poterie de terre.

Garnę co, *nie, nął, ngli.* scharren, streichen, raffen. raser, assembler, prendre, mettre ensemble avec la main.

zgarnąć. zusammen scharren. amasser; mettre en un tas. § zgarniy chrost, a włoż w ogień.

garnąć co do siebie. etwas zu sich streichen, zu sich raffen. assembler à soi, attirer à soi.

garnąć się. 1) sich halten gegen etwas; sich bemühen, arbeiten als der Schwimmer. 2) sich wenden. Zuflucht nehmen; fliehen. 2) travailler des mains & des piez; s'éfforcer, tâcher, faire ses éffors. 2) recourir; avoir recours à; prendre pour son recours. § 1) pływacz dobry nie zaraz się do brzegu garnie. 2) garnę się do łaski Pańskiey; garnę się do ciebie.

*Garnec, *g. garnca.* } 1) großer Topf zu
Garniec, *g. garca.* } unterschiedenem Gebrauch. 2) Topf, Maß zu Getränken ohngefähr 3 Kannen; ein Stübchen. 3) Blumen-Topf. 1) grand pot, un vaisseau à divers usage. 2) pot, *m.* quart, *m.* mésure pour les liqueurs qui tient presque un pot françois. 3) pot à fleurs. § 1) garniec gliniany, miedziany. 2) garniec ma kwarty czetery; garniec wody waży funtow 7½, a garniec Francuski albo *pot.* 8 funtow. 3) garce z kwiatami rozstawione.

garniec na nogach. Koch-Topf mit Füßen. marmite, *f.*

poł garku. halber Topf. pinte, *f.*

garniec żelazny. eiserner Topf. houle, *f.*

uderz w garniec dźwięk go wyda. an der Rede erkennet man einen Narren. on connoit les foux aux paroles & les ânes aux oreilles; au parler le bon cerveau.

Garnek, *g. garka.* Koch-Topf. pot de terre, *m.*

w cudze rad zagląda garki. er steckt seine Nase in alles. il fourre (met, porte) son nez partout.

Garnizon, *m.* osada, *f.* Besatzung, *f.* une garnizon.

Garnizonem stać. zur Besatzung seyn. être, demeurer en garnison.

Garnizon przyiąć. eine Besatzung annehmen. recevoir une garnison.

Garnizonu niechcieć przyiąć. eine Garnison nicht annehmen wollen. refuser une Garnison; être difficile à recevoir une garnison.

Garnizon postawić w mieście. eine Besatzung in eine Stadt setzen. mettre une garnison dans une ville.

Garnizon mieć mocny. eine schwere Besatzung haben. avoir une grosse garnison.

Garnuszek, *g. garnuszka.* 1) kleines Koch-Töpfchen. 2) ein Krüglein. 1) petit pot de terre. 2) cruchon, *m.*

Garść, *f.* 1) die hohle Hand. 2) eine handvoll, so viel man mit der Hand umfassen kann. 3) Hände, Gewalt. 4) handvoll; wenige Mannschaft. 1) le creux de la main. 2) poignée, un manipule, autant qu'on peut serrer avec la main. 3) puissance, les mains, le pouvoir. 4) une poignée de gens. § 1) garść u ręki; chucha w garść. 2) garść pieniędzy; garść wody wychłysnął; weź dwie garści ziela. 3) w garści nas ma. 4) bitwę z nim w małey garści stoczył; zawoiowali to państwo w małey garści ludzi.

garść zboża użętego; snopek kłosow. handvoll abgeschnittenes Getraide. glane, *f.*

garściami, adj. handvollweise. par manipules; par poignées.

zboże żęte po garściach rozłożyć. Getreide Schwadenweise von einander legen. mettre le blé en glanes.

chucha

chucha w garść. er hat einen guten Bissen verlohren. un excellent morceau lui est échappé.

Garściany. } was man mit der Hand
Garściowy, *adj.* } fassen kann. ce qu'on peut tenir à la main; qui concerne le poing; qu'on empoigne aisément.

Garstka, *f.* eine kleine Hand voll. petite poignée; petit manipule, *m.*

Garnię, *v. n.* eine Oefnung oder Zapfen-Loch in etwas zimmern. faire une ouverture, une mortaise dans le bois de charpente.

Gas, *m.* uderzenie na kogo w pociemku. Auslöschung der Lichter bey einer Schlägerey; Gefahr, Schlägerey im finstern. l'action d'éteindre les chandelles à dessein de se battre dans une chambre; baterie, danger dans un lieu fort obscur.

Gasiciel, *m.* gasznik. 1) Auslöscher eines Feuers 2) der einen Krieg oder Zank beyleget. 1) qui étient un feu. 2) qui étouffe une guerre, une querelle.

Gasię, *f. n.* junges Gänschen. oison *m.* le petit de l'oie; sibilot, *m.*

Gasienica, liszka zielna. Raupe. chenille *f.* § gasienice są kosmate, niekosmate, złotoli ęsisto przepalane.

gasienice niszczyć, zbierać. raupen. écheniller; ôter les chenilles des arbres.

Gasior. 1) Gänsericht. 2) Fiedel, Stock, Bretter des Gefangenen Füße und Hände zu schließen. 3) eine breite Dach-Pfanne, Forst Ziegel. 1) jar, *m.* 2) gruë; ceps; c'est du bois ou des planches avec quatre troux qu'on met aux piex & aux mains du prisonnier. 3) tuille faîtière; faîtier, *m.*

Gąska, *f.* ein Gänschen, Gänslein. petite oye, *f.* oison, *s. m.*

gąska gra. das Gänse-Spiel. oye, *f.* jeu d'oye.

Gasnę, *gaśnie, gasł (gasnął gasnęli).* 1) ausgehen, auslöschen, erlöschen. 2) den Glanz verliehren; vergehen. * 3) umkommen, s. Ginę. *4) sterben. 1) s'amortir, s'éteindre, être mort. 2) s'éteindre; diminuer; disparoître; perdre son lustre; s'obscurcir. *3) perir, *v.* Ginę. *4) mourir. § 1) zgasł ogień. 2) gaśnie zorza, gwiazda, słońce; sława iego co dzień gaśnie.

zgasła świeca. das Licht ist ausgegangen. la chandelle est morte.

gaśniesz przy niey, ihre Schönheit verdunkelt die eurige. sa beauté éclipse la vôtre.

Gaśnienie, *n.* 1) das Erlöschen, Ausgehen eines Feuers. 2) Erlöschung, Verminderung der Liebe, der Freundschaft. 1) le moment quand le feu se commence à s'éteindre. 2) diminution, amoindrissement de l'amour, de l'amitié.

*Gastrzyca, *vid.* Guzica.

Gaszkuię, *v. n.* buhlen, löffeln, den Weibern nachlaufen. cajoler les femmes; faire amour; coqueter.

Gąszcz, *m.* 1) in der Küche: dicke Brühe, Brey. *2) Komst, Satz, das Dicke. 1) *terme de cuisinier:* sausse fort épaisse en manière de bouillie. *2) les fondrilles. § 1) gąszcz rożynkowy, figowy, cebulny. * 2) z gąszcu (z fuzu, z ustoin) likwor odley.

Gaszę, *si, sił.* 1) löschen, austhun ein Feuer. 2) fig. dämpfen, löschen. 1) éteindre, amortir le feu. 2) *fig.* éteindre, étouffer, amortir. § 1) zgaś ogień. 2) gasić woynę, bunty, kłotnie.

nie gaś gdy się nie ugara. was dich nicht brennet, das lösche nicht. ne vous souciez pas de ce qui ne vous touche point.

gaś. 1) bey Schlägereyen: Licht weg! löscht die Lichter aus! 2) rettet! helfet! löschet. 1) ôtez la lumière; *cris des querelleurs qui viennent aux mains de nuit.* 2) à l'aide; au secours; arrêtez l'embrasement. § 1) iuż wołali gaś gaś, tak się, pokłocili byli. 2) oto Oyczyzna gore, gaś! gaś kto grzeczny!

zgasić świecę. das Licht auslöschen. éteindre, tuer la chandellle.

gasić pragnienie. den Durst löschen. étancher la soif.

Gaszek, *m.* gach. junger Löffer. damoiseau, *m.* jeune galant, godelureau, damoisel *m.* muguet, freluquet, rendeur de petits soins.

Gaszenie, *n.* 1) das Auslöschen des Feuers. 2) Löschung, Dämpfung. 1) extinction, *f.* l'action d'éteindre. 2) extinction, anéantissement, amortissement. § 1) sikawki bardzo skuteczne do gaszenia pożaru. 2) dla gaszenia tego nagłego niebezpieczeństwa; na gaszenie woyny herezyi.

Gatunek, *m.* Gattung, Art. sorte, *f.* espèce. *f.* § gatunek sukna, koni, ziela.

rożnego gatunku. allerley Gattung. de diverses sortes.

Gatunkowanie, *n.* Sortirung. assortiment, *m.* l'action d'assortir.

iednego są gatunku, vid. Łąka — *z iadney są łąki.*

Gatunkuię *v. a.* gatten, sortiren, zusammen thun was sich zusammen schickt. assortir faire un assortiment. § gatunkować towary.

Gawędzę, *v. a. & n.* eine ungeschmackte Rede führen. tenir nn discours fade.

Gawęda, *s. m. & f.* Schwäzer, *m.* Plauder-tasche, *f.* parleur, *m.* parleuse, *f.*

Gawęda, *s. m. f.* Stern-Kraut. l'étoile, *s. f.* une plante.

Gawron, *m.* Schwarzkrähe, Art kleiner schwarzen Krähen, die das Getreide fressen. sorte de petites noires corneilles qui mangent le blé. § wrony, gawrony zarówno z krukami w iedney chodzą sworze.

Gay, *s. m.* dąbrowa, lasek. 1) Lust-Wald. Laub, grüne Aeste. 1) bosquet, boccage; une forêt; bois de plaisance. 2) le feuillage; le ramage. § 1) cieniste gaie. 2) gaiem (maiem) młodocianym z rożnych drzewek mieysce obić, opleść.

Gayda, duda. Sack-Pfeiffer. cornemuseur.

zły gayda kornecistą nie będzie. aus einem Esel wird kein Spanisch Pferd. un méchant racleur ne deviendra pas bon musicien.

gaydy, plur. dudy, multanki. Sack-Pfeiffe, Polnischer Bock, Dudel-Sack. musette, *f.* cornemuse, *f.*

Gaydowski, *adj.* Sack-Pfeifer-. de cornemuseur.

Gaza, *f.* Art von glatten Flor. sorte de crêpe lissé.

gaza muślinowa. dergleichen Zeug. étoffe de la même sorte.

Gazeciarz, *m.* nowinkonoś, *m.* 1) Zeitungs-Träger. 2) der sich mit neuen Zeitungen trägt. 1) nouvelliste qui porte les nouvelles. 2) nouvelliste qui aime à apprendre les nouvelles.

Gazety, *s. f. plur. g. gazetow.* nowiny, wiadomości. Zeitungen. la gazette.

Gbur, *s. m.* Bauers-Mann, Bauer. paysan, villageois, *m.*

Gburka, *f.* Bauer-Weib, *n.* paysanne, *f.*

Gburzanka, *f.* Bauer-Mädchen. vilageoise, fille paysanne.

Gdaczę, *v. n. cze kał.*
*Gdakam. } 1) gackern, wie eine Henne. 2) plaudern, schnattern. *3) pralen. 1) caqueter, habiller, craquerer, clocloquer, *en parlant des poules.* 2) jaser, causer, caqueter, habiller. *3) se vanter. § 1) kokosz zniosła iako gdacze, *prov.*

Gdakanie, *n.* das Gackern der Hüner, wenn sie geleget haben. coq-coq, caquet, cri naturel des poules, quand elles ont pondu.

Gdańsk, *m. g, a.* Danzig. Danzik.

Gdański, *adj.* Danziger-. de Danzik.

gdański mleko. n. gekochte Sahne mit geriebenen Mandeln. de la créme cuite avec des amandes broyées.

Gdańszczanin, *m.* ein Danziger. Danziquois; habitant de Danzik.

Gdańszczanka, *f.* eine Danzigerinn. fille ou femme de Danzig; une Danzicoise.

Gdula, *f.* gruszka. Pfund-Birne. poire courge; poire à grande tête.

gdula ziemna; rzepa leśna; świniak; świni chleb. (cyclaminum) Sau-Brod, Erd-Birne.

gdula ziemma mnieysza. (cissanthemus) kleine Glocken-Blumen, Speck-Lilie. le Cissanteme, espèce de pain de pourceau.

Gdulowy, *adj.* Sau-Brod-. de pain de pourceau.

Gdy, *conj.* 1) wenn. 2) da, nachdem. 3) so bald. 1) si, quand, lorsque. 2) après que; depuis que; dèsque. 3) aussitôt que; quand. § 1) gdyby (kiedyby) tylko dobrze było; gdy przychodzę on odchodzi; gdy (kiedy) piszę, cicho w pokoiu bydź musi; gdy to uważam. 2) gdy nowina o tym gruchnęła. 3) day mi znać, gdy przyydzie.

Gdyż, *conj.* dieweil. parceque; puisque.

Gdzie, *conj. & adv.* 1) wo. 2) wohin. 3) wenn, wo. 1) où, en quel lieu. 2) où, vers quel lieu. 3) si. § 1) niewiem gdzie iest; gdzieś był; gdzieś dorwał pieniędzy; gdzieś to podział. *2) pytałem się go, gdzieby (dokądby) iechał; obacz ieżli gdzie poszedł; gdzie idziesz. *3) gdzieby (ieżliby) to nie doszło.

gdzie—tam. wo—da. où—là. § gdzie krol, tam stolica.

gdzie wziąć, to wziąć, ayle było (musi bydź). es muß seyn, man nehme es her wo man will. prendre par où l'on peut; prendre à toutes mains.

gdzie indziey. wo anders, anderswo, anderwärts; wo anders hin. ailleurs; autrepart. § gdzie indziey mieszka; gdzie indziey poszedł.

*byle gdzie.
Gdziekolwiek. } 1) es sey wo es welle. 2) wohin es wolle; wohin es auch sey. 1) quelque part; en quelque lieu que; en quelque endroit que; en quelque pays que ce soit. 2) pour (vers) quelque endroit que ce soit. § 1) gdziekolwiek będę, nie zapomnę ciebie. *2) gdziekolwiek (dokądkolwiek) poiadę, zawsze &c.

Gdzież. 1) wo denn. 2) wohin denn. 3) wo! wie! wenn man sich wundert. 4) o wenn! wollte Gott! wenn doch. 1) où donc. 2) où donc; vers quel lieu donc.

donc. 3) comment, de quelle manière, *quand on s'étonne.* 4) plût à Dieu que; que; Dieu veuille que. § 1) gdzież się to podziało. 2) gdzież pojechał. 3) gdzież to podobna, aby osieł gadał; gdzież one młode lata. 4) gdzież mię fortuna na one czasy zachowała; o gdzieżby mi kto przyniosł pieniadze.

o gdzież to kiia. o wenn ich einen Stock hätte. que je n'aye pas un bâton.

Gęca, *f.* 1) Maul, Mund. 2) Mündung eines großen Gefäßes, eines Flußes. 1) bouche. 2) bouche, embouchure d'un grand vaisseau, d'un fleuve. § 1) w gębię są język i zęby, rozwarł na mię gębę; gęba końska, wołowa. 2) gęba rzeki; wywroć misę na gębe.

niewyparzona gęba. Schand-Maul. langue de vipère.

gębą szermuie. er schneidet auf. c'est un brileur des portes ouvertes.

gębą. mit dem Maul, nicht in der That. ne—que par des paroles. § gębą szermuie, pracuie; gębą śmiały.

w gębie iest. es liegt vor der Nase. cela est au nez, à la barbe.

w gębę wrzucić. 1) in die Fresse werfen. 2) ins Maul werfen, zuwenden. 1) jetter au nez, à la tête de qu. 2) jetter qu. ch. à la tête de qu. jetter qu. coup. § 1) z gniewu list mi w gębę wrzucił. 2) w gębę mu ten urząd wrzucił.

gęba delikacka, pańska. delicates Maul. une langue fine; goût délicat, excellent.

ma z gębę chleba. er hat sein Brod. il est à son aise; il a du bien médiocrement.

gębie swoiey żałować; od gęby sobie odiąć; uymować gębie swoiey. an seinem Maule darben. prendre, épargner sur sa bouche; se plaindre sa vie.

gębę odąć; wyżey nosa gębę nosić. sich aufblasen, die Nase hoch tragen. lever la crête; lever, secouer le menton, morguer.

uderzyć kogo w gębę; dać komu w gębę. einem aufs Maul geben. donner sur la balafre, sur le museau à qu.

gęba szczerbata. zaięcza. Hasen-Scharte. bec de liévre; fente aux lévres de quelques personnes.

gęba krzywa, f. krummes Maul. moue, *f.* gueule torte, *f.*

nie twoiey to gęby kąsek. das ist kein Bissen vor dein Maul. ce n'est pas pour votre beau nez; ce n'est pas de la viande pour vos oiseaux; ce n'est pas pour vos beaux yeux.

zatkać (zawiązać) komu gębę. einem das Maul stopfen. fermer la bouche, rabattre le bec à quelqu'un; faire taire qu.

grać na gębie komu. einem auf der Nase spielen. mener qu. par le nez.

nie ma w gębie wrzodu. er hat ein gut Maul-Leder. il a un bec bien affilé; il a bon bec.

co do gęby przyydzie. er redet was ihm vors Maul kommt. il parle à perte de vuë; il parle à bâton rompu.

otworzyć na się gęby ludzkie. sich ins Gerede bringen. faire parler de soi; faire parler le monde

częstowaćkogo gębą o stoł. einen schlecht bewirthen; mit der Nase an die Tisch-Ecke tractiren. faire pauvre chère à qu. traiter qu. mesquinément, misérablement.

gęba, f. } 1) Grosmaul. 2) Großsprecher.
Gębal, *m.* } Großmaul. 1) mouflard, qui a la bouche grande. 2) fanfaron, rodomont.

Gębaty, *adj.* } 1) großmäulig, pausebackig. 2) blauderhaft. *3)
Gębiasty, *adj.* } hitzig, jachzornig, zänkisch. 1) boursouflé, joufflu, maflé. 2) babillard. *3) véhément, ardent, querelleux, euse.

Gębczasty, gębce podobny. schwammig. fongueux, spongieux; qui tient de l'éponge.

Gębka, *f.* 1) ein Schwamm zum Wischen. *2) ein Mäulchen, s. Gąbka. 1) éponge, *f.* *2) petite bouche, *v.* Gabka.

gębką ocierać. mit dem Schwamm auswischen. passer l'éponge sur qu. ch.

gębka ie enia. (tubera cervina) Hirsch-Brunst, Hirsch-Schwamm. sorte de champignon.

Gębkarz, *m.* co gębki zbiera. Schwamm-Sammler. celui qui recueillit des éponges.

Gębkowy, *adj.* Schwamm-, zum Schwamm gehörig. d'éponge.

gębkowy kamień. Schwamm-Stein. sorte de pierre précieuse.

Gębuię, *v. n.* maulen, das Maul aufwerfen; schmollen. morguer, *v. n.* bouder *v. n.* faire la mouë.

Gębusia, *s. f.* Mäulchen, *s. n.* ein Küßchen. petite bouche *f.* un petit baiser, *n.*

*Gędę, *da, dał,* Gram. auf einem Instrument spielen. jouer sur un (d'un) instrument de musique.

Gęgam, *v. m. F.* gęgnę. schreyen, wie eine Gans; gackern, gäckern. jargonner; crier comme une oie.

gęgam w mowie. nieseln; durch die Nase reden. parler du nez; nasiller.

Gęganie gęsi. das Gegags der Gänse. le cri, le jargon d'oïe.

gęganie w mowie. die Aussprache durch die Nase. la prononciation du nez.

Gęgocę, *v. n.* ⎫ *ce, tał,* klappern als der
Gęgotam, *v. n.* ⎭ Storch. cliqueter comme la cigogne.

Gęgliwy, *adj.* durch die Nase redend oder gesprochen. qui parle du nez; qui est prononcé du nez.

Gęgoś, *m.* ⎫ Schüfler, Niesler, der durch
Gęgot, *m.* ⎭ die Nase redet. nasilleur.

Genealogiał, *f.* ⎫ *vid.* Genealogia, Gie-
Generał, *&c. m.* ⎭ nerał, *&c.*

Gęś, *f.* eine Gans. oïe, *f.* § gęś domowa. dzika.

Gęsi, *adj.* Gänse-. d'oïe. § gęsie pioro, stado; gęsi pastuch.

gęsi karmnik, sadz. Gänse-Stall. un tet.

gęsi poley, m. czosnkowe ziele. (scordium) Lachen-Knoblauch, Wasser-Knoblauch. du scordium.

gęsia woyna; gęsia uturczka. Nuß-Krieg; Krieg ohne Schlacht. une guerre sans bataille, guerre d'abbez.

chod gęsi. das Watscheln; der Taumel eines Betrunkenen. la démarche d'un ivré, qui chance, qui cannette comme une oïe. § chodu gęsiego zakrawa.

gęsi poley, s. m. ziele, vid. Pieniężnik.

gęsia stopa, f. (cardiaca) Herzgespan, Herzwurz. agripaume, *f. f.*

gęsia wyka, groch wilczy. (ervum) Erven. ers, *s. m.* sorte de légume.

Gęsle, *n. plur. g, gęśli.* Art einer Cither. sorte de guittarre; skrzypce.

Gęscieię, *v. n.* ⎫ 1)
Gęstnę, *f. n. tnie, tnął, tnęli.* (*tłm, tli*) ⎬ ge-
Gęstnieię, *v. n.* Gęsnę, śnie, gęsnął. ⎭ rinnen, sich setzen. 2) dicht oder dick werden. 1) se prendre; se figer; se coaguler; cailler. 2) s'épaissir, se répaissir, se condenser.

Gest, *m. vid.* Giest.

Gęsto, *adv.* 1) dicht an einander, enge. 2) dick, von fließenden Sachen. 3) oft, öfters. 1) d'une manière épaisse & serrée; prés l'un de l'autre. 2) d'une manière épaisse & peu liquide. 3) souvent. § 1) słowa, wiersze gęsto pisane. 2) kasza gęsto warzona. *3) gęsto (często) tu bywa.

gęsto czynię, zgęszczam. dick machen. épaissir, figer, rendre épais; condenser, coaguler.

Gęstość, *f.* 1) die Dicke einer nicht gar zu flüßigen Sache. 2) die Dichtigkeit eines gewebten Zeuges. 3) die Dichtigkeit der Sachen, die nahe bey einander stehen. 4) Vielheit, Vielfältigkeit. 1) épaisseur *f.* densité; *f.* condensité d'une chose qui n'est pas tout à fait liquide. 2) l'épaisseur d'une étoffe bien battuë sur le métier. 3) touffe, épaisseur des choses qui sont près à pres, l'une contre l'autre. 4) multitude, multiplicité; grand nombre. § 1) gęstość miodu prasnego 2) gęstość sukna, płotna. 3) gęstość drzew, zioł, szeregow, wierszy pisanych. 4) gęstość spraw go zatrudniła.

Gęstoliści, *adj.* dicht von Laub. touffu; qui a beaucoup de feuilles.

Gęstowłosy, *adj.* dickhärig. touffu; qui a beaucoup de cheveux.

Gęstwa, *f.* 1) die Dichtigkeit als der wachsenden Kräuter, Bäume. 2) Vielheit, Menge. *3) Gedränge, vieles Volk. 1) touffe, épaisseur, *f.* d'herbes, d'arbres, 2) multitude, quantité. 3) foule, presse; foule de gens épaisse. § 1) gęstwa zioł, drzew, włosow. 2) takową gęstwą złych monet wygubić i wytopić trzeba. * 3) gęstwa ludzi (tłum).

Gęstwina, *f.* dicker Busch von Bäumen. touffe d'arbres; amas épais d'arbres.

Gęstwię, *v. a.* co. 1) verdicken, dicht machen. 2) häufig machen; häufen. 1) répaissir, épaissir, condenser, resserrer; rendre épais. 2) grossir, multiplier. § 1) woda płotno gęstwi. 2) co herezye zagęstwiło.

Gęstwie się. 1) dick werden. 2) häufig werden. 1) se condenser, s'épaissir. 2) se grossir, croître.

Gęsty, *adj.* 1) dick, von flüßigen Sachen. 2) dicht, von Zeugen. 3) dicht, nahe an einander. 4) Physik. dicht, fest. 5) häufig, öftermahlig, öfter. 1) épais, condensé comme une liqueur trouble. 2) serre, bien battu, en parlant des étoffes. 3) épais, dru, touffe, serré, près à près. 4) *Physiq.* compacte, dense. 5) nombreux, qui est en grand nombre; fréquent. § 1) gęste powietrze; gęsty napoy; gęstą barzo kasza. 2) gęste płotno, sukno. 3) gęsty las; gęste włosy, drzewa. 4) żelazo iest gęste. 5) gęste (częste) w księgach błędy; gęste wizyty się naprzykrzaią.

las gęsty, n. dichter Wald, *m.* forêt vive, *f.*

gęsty worek, m. ein gespickter Beutel. une bourse bien remplie, bien garnie. § gęsty u niego poczuł worek.

Gęszczę, *ści. ścit.* 1) verdicken, dick machen. 2) häufen. 1) épaissir, condenser, rendre épais. 2) multiplier, augmenter.

Gi, *obs.* go. der *Accusat.* von on. *c'étoit l'Accusatif du pronom* on.

Gibam,

Gibam, *v. a.* co. beugen; biegen. courber, *v a.* plier, *v. a.*
gibam się, przegibam się. sich schaukeln, sich von einer Seite auf die andere biegen. se courber, se mouvoir d'un côté à l'autre; se bercer. § choyki się od wiatru gibaią.
Gibas, *m. g. t. n.* ein langer und wenig gestaltener Mensch. homme d'une taille trop souple.
Gibki. schmeidig, biegsam. souple. fléxible, pliable, pliant. § gibka rozga; złoto ieſt gibkie; deſzczułka gibka.
gibkim uczynić. biegsam machen. assouplir, rendre souple.
gibkim się ſtaię. biegsam werden. devenir souple; devenir pliant.
Gibkość, *f.* Biegsamkeit, Schmeidigkeit. souplesse; fléxibilité, agilité.
Giczel, *m. f. vid.* Giza.
Gieſes, *m.* ielca. ein Degen-Gefäß. garde d'épée.
*Giel, *f. poët.* kupa, mnogość. Menge, Haufen. quantité, amas, multitude. § giel słow nikczemnych.
Giełda, *f.* 1) Börse, Gilde der Kaufleute. 2) Wirths-Haus. 1) bourse; loge, le change; place du change ou les marchands s'assemblent. * 2) auberge, *f.* taverne, *f.*
Giemein, *m.* żołdak. Gemeiner; gemeiner Soldat simple soldat.
Giemża *f.* koza dzika. Gemse, Steinbock, Geis, wilde Ziege. bouquetin, ſtaimbouc, bouc ſauvage, *m.*
Giemże, *zi, żił.* 1) zupfen, rupfen, zerren, 2) zupfen, zwicken, jucken. 1) titailler, déchirer. 2) titailler, pincer; piquer; démanger; avoir une demangeaiſon. § 1) sokoł kuropatwę giemzi. 2) giemzi mię coś.
Gienealogia, *f.* Geschlechts-Register. généalogie, *f.*
Gienealogiczny, *adj.* genealogisch. généalogique, *adj. det. g.* § gienealogiczna linia.
Gienerał, *m.* Generał, *m.* 1) General bey der Armee. 2) General eines Ordens. 3) General, Starost oder Ober-Richter in einigen Provinzen. 4) in Lithauischen Gerichten: Gerichts Frohn. 5) General-Land-Tag in einer Provinz. 6) General-Regel. 1) Général qui commande un Régiment. 2) Général d'un Ordre Eccléſiaſtique. 3) Général, Staroſte ou Juge général dans quelques Provinces. 4) Sergent, crieur dans les cours de Lituanie. 5) les Etats ou l'aſſemblée de la Nobleſſe & du Clergé d'un palatinat. 6) maxime générale; regle générale. § 1) Gienerał regimentu konnego. 2) Gienerał zakona Jezuickiego. 3) Staroſta Sądowy Poznańſki zowie się Gienerałem Wielkopolſkim, Krakowſki Małopolſkim, Kamieniecki Podolſkim. 4) gienerał (woźny) go zapozwał do Trybunału Nowogrodſkiego. 5) Gienerał albo Seymik gieneralny w Warſzawie ſkładaią. 6) służy ten przykład gienerałem wſzelakim ludziom.
Gienerał Franciſzkańſki. General der Franciſcaner. Miniſtre Général; Général des Cordeliers.
Gienerał Leytenant. General-Lieutenant. Lieutenant Général.
Gienerał Wachmiſtrz. General-Wachtmeiſter. Major Général; Général-Majeur.
Gienerał Adiutant General Adjutant. Aide de Camp,
Gienerał kawaleryi. General über die Cavalerie. Meſtre de Camp Général.
Gienerał Audytor, Sędzia woyſkowy. General-Auditeur, Ober-Auditeur. Prémier Auditeur; Juge Supérieur de la Juſtice militaire.
Gienerał ſztab. m. General-Stab. l'Etat major de l'armée.
Gienerał Artyleryi Koronney. General der Kron-Artillerie. Grand Maître de l'Artillerie de la Couronne.
Gienerał Artyleryi Litewſkiey. General der Litauiſchen Artillerie Grand Maître de l'Artillerie de Lituanie.
Gienerałowa, *f.* die Generalinn. épouſe d'un Général, la Générale.
Gienerałſtwo, *n.* Generalat, Würde eines weltlichen oder geiſtlichen Generals. généralat, *m.* dignité d'un Général ſéculier ou Eccleſiaſtique.
Gienerałowy, *adj.* General-. de Général.
Gieneralny, powſzechny. allgemein. général, univerſel.
Gier, *vid.* Gierſz.
Gierada, żenin ſprzęt. in den Rechten: die Gerade der Weiber. *droit:* trouſſeau; tous les linges, habits, joyaux & autres pareilles nippes d'une femme.
Giermak, *ſ. m.* langer Ober-Rock gemeiner Leute. longue caſaque des payſans.
Giermek, *ſ. m.* Spieß-Bube, Schild-Träger. écuyer qui porte les armes de ſon Maître.
Giermkoſtwo, *m.* Schild-Träger-Dienſt. la condition, le ſervice d'un tel écuyer,
Gierſz, *m.* gier *m.* gir *m.* ziele. (*hipoſelinum*) Girſch, Groß-Eppich. eſpèce d'ache ou de perſil.
Gierydon, *vid.* Girydon.
Gies, *g.* gieſu, gżenie. das Toben des Vie-

hes vom Roß-Bremsen-Stich. la rage d'une bête piquée d'un taon.

**gies*, *g. giesa, gzik.* eine Roß-Bremse, Bräme. taon, *m.*

Giesłko, Giezłeczko, *vid.* Gzło.

Giest, plęsy, pląsanie rękoma. Geberde, Bewegung mit der Hand. un geste; mouvement de la main.

giest wymyślny. gezwungene Geberde. simagrée, *f.*

giestami narabiać, rękoma pląsać. mit den Händen beym Reden fechten. gesticuler; faire des gestes.

giestami narabiaiący. der beym Reden mit den Händen ficht. gesticulateur; qui fait trop de gestes.

giestami narabianie. das Fechten mit den Händen beym Reden. la gesticulation.

Gises, *vid.* Giefes.

Gil *s. m.* ptak. 1) Gümpel, Thumpfafe. *2) Rothkelchen. s. Ludarka. 1) pivoine, le pirrula un oiseau, *2) rouge-gorge, *v.* Ludarka.

Ginagryk, *vid.* Chyragryk.

Ginę, *v. n.* 1) vergehen, umkommen. 2) verlohren gehen, wegkommen. 1) périr, se dissiper, déperir, se ruiner; se perdre. 2) se perdre; être perdu. § 1) Państwa zbytkiem giną; co zginęło trudno tego wetować; marnie na woynie zginął; przyydzie mi tu zginąć od smrodu. 2) zginęła mi kśiążka.

zginie coś. es wird was wegkommen; ein Dieb ist nicht weit. les choses sont ici de prise; un voleur n'est pas loin.

żginąłem. ich bin verlohren. je suis perdu; j'en ai dans l'aile.

Ginienie, *s. n.* die Vergehung, Umkommung, Untergang. ruine *f.* perte *f.* perdition, *f.*

ginienie rzeczy. Physic. die Verderbung einer Sache. *Phisiq.* destruction, *f.* corruption, *f.*

Gips, *m.* Gyps. du plâtre. § Ozdoba na gipsie wybiiana.

Gipsowany, *adj.* Gyps-; aus Gyps gemacht. plâtré; fait de plâtre.

Gipsuię, *v. a.* gypsen, mit Gyps belegen. plâtrer; enduire de plâtre.

Gir, *vid.* Gier.

Girydon, *m.* Leuchter-Stuhl, *m.* Geridon. gueridon, *m.* § na girydonach leżały korony.

Giser, lewierz, odlewacz wszelkich rzeczy z kruszcu. Gießer. fondeur.

Giza, *f.* }
Giżela, *f.* } giczel, *m.* Kopf am Knochen. la tête d'un os.

Głąb, *f.* 1) die Tiefe. 2) Głąb g. głęba, *s. m.* Strunk, Stiel eines Krautes. 1) la profondeur. 2) trognon, trou ou tronc de chou; la tige d'une herbe. § 1) na dziesięć lokci w głąb. 2) głąb każdego ziela; z głąbu weź soku.

w głąb. 1) tief in etwas hinein; ins Herz; weit herein. 2) bis auf den Grund; gründlich. 1) bien avant; dans le fond; au coeur, au fond. 2) à fond, profondement. § 1) razy w głąb dużo zaszły; rosterki w głąb bardzo poszły; nieprzyiaciel iuż iest w głąb Polski. 2) rzecz poymuią, ale w głąb nie idą.

okręt w głąb idzie. das Schiff gehet zu Grund. le vaisseau coule à fond.

Głąbiasto, *adv.* wie ein Strunk; auf Art eines Strunks. à la manière d'une tige.

Głąbiasty, *adj.* }
Głąbisty, *adj.* } strunkicht. qui a beaucoup de tige; semblable à une tige.

Głąbiowy, *adj.* Strunk-, aus einem Strunk. de tige, de trognon.

Głąbieię, *v. n.* in einen Strunk wachsen. monter en tige.

Głądam, *obs.* sehen. nur in den *verbis compositis.* voir, regarder. *ce verbe n'est pas bien reçû que dans les composez.*

Gładki, *adj.* 1) glatt, eben. 2) glatt, nicht rauch, nicht bewachsen. 4) glatt nicht schuppicht. 4) zierlich, schön als eine Rede. 5) schön, hübsch, als ein Frauenzimmer. 6) wohl ausgearbeitet. 7) glatt, ungemodelt, ungeblümt, von Zeugen. 1) uni, applani, doux au toucher. 2) pelé; qui n'a point de poil. 3) glissant, qui est sans écailles. 4) beau, élégant, poli, exact; qui est châtié. 5) beau; charmant qui a de la beauté, *en parlant des femmes.* 6) bien travaillé, cultivé, perfectionné. 7) uni, plain, qui n'est pas à fleurs; non-ouvré, qui n'est pas figuré. § 1) grot gładki; gładka deska. 2) gładka broda. 3) gładka ryba. 4) gładka mowa i wymowa; gładka to rzecz na weyrzenie. 5) aby była iużyna dobra, muzyka i co gładkiego; gładka to dziewczyna; twarz gładka. *5) gładka (wyprawiona) to księga. 7) gładka materya do szat.

Gładko, *adv.* 1) glatt. 2) niedlich, fein, geschicklich. 3) gelinde. 1) uniment; d'une manière unie & glissante. 2) nettement, proprement, poliment, de bonne grace; galammenr, délicatement. 3) d'une manière douce. § 1) gładko w tym pokoiu chodzić; gładko wyrobiona deska. 2) gładko rzeczy swoie udaie; gładko kradnie.

Gładkoblask, *s. m.* Glanz, *s. m.* polirter Sachen. poli *s. m.* d'une chose, comme d'un miroir d'un acier, d'un marbre.

gładko uchodzić. vor genossen ausgehen. s'adoucir. § naywiękſze wyſtępki częſto u dworu gładko uchodzą.

Gładkość, *f.* 1) die Glätte. 2) Schönheit eines Worts. 3) Schönheit eines Frauenzimmers. 1) poliment; ſurface unie & polie. 2) la beauté d'un mot; élégance, politeſſe d'un diſcours. 3) beauté d'une fille ou d'une femme § 1) gładkość zwierciadła. 2) gładkość słowa. mowy. 3) poſpolicie przy gładkości ſerce pełne bywa złości; gładkość urody.

Gładnieię, *ſ. m.* 1) glatt werden. 2) schön werden. 1) devenir uni ou gliſſant. 2) embellir, *v. n.* devenir plus beau, plus charmant.

Gładyſz, *m.* ein galanter, hübscher Mensch. un homme galant.

Gładyſzka, *f.* 1) schöne Weibs-Person. 2) Falz-Bein. 3) Glät-Stein; Polier-Stahl. beauté; fille ou femme fort belle. 2) ploir. *m.* poliſſoir, *m.* couteau divoire. 3) pierre ou fer à polir; liſſoire, *ſ. m.* § 1) żonę nie barzo ma gładyſzkę; ta gładyſzka oſobliwą ma przyiemność. 2) wygładzić papier gładyſzką.

Gładzę, *v. a.* 1) glätten, glatt, eben machen. 2) zieren, putzen. 3) verbessern die Fehler. 4) vertreiben, ausreiben, ausmachen einen Fleck. 5) tilgen, vertilgen. 1) unir, égaler, applanir, liſſer. 2) orner, parer, ajuſter. embellir. 3) corriger, rendre correct, ôter les fautes. 4) ôter, faire en aller les taches. 5) effacer, détruire, amortir, exterminer, déraciner. § 1) gładzić papier. * 2) gładzi (zdobi) pokoie ſwoie. *3) gładzić mowę (poprawiać, popiłować). 4) ſol ſzczawowa z apteki nayłepiey gładzi plamy od inkauſtu. 5) zgładzić, zagładzić pamiątkę czyią z ziemi; gładzi teraz długi ſwoie; zgładził wſzyſtkich nieprzyiacioł ſwoich.

zgładzić kogo z świata. einen ums Leben bringen. faire perdre la vie à qu.

gładzę ſię. 1) sich putzen, sich zurecht machen. 2) sich putzen, sich balbieren. 1) s'ajuſter, ſe parer. 2) ſe raſer, ſe faire la barbe.

Gładzenie, *v. n.* das Glätten, Glatmachen; die Ebenmachung. poliſſure, *f.* l'action d'unir, de polir; applaniſſement, applaniſſement.

Gładzony, *adj.* geglättet. liſſé, liſſe, poli, uni, applani, aplani.

gładzony papier. geglättetes Papier. papier liſſé.

Gładziuchny. ⎫ sehr glatt. fort uni;
Gładziuſinki. ⎭ fort liſſe.

Glanc, *m.* der Glanz. le luſtre; le poli; l'éclat; la lueur; le luiſant. § glanc marmuru, ſrebra, złota.

glanc pereł. Glanz der Perlen. l'eau des perles.

glanc drogich kamieni. Glanz der Edelsteine. l'éclat, le feu des pierres precieuſes.

glanc od kamienia. Glanz, so mit einem Polier-Stein gemacht worden. liſſûre, *f.*

glanc w ſuknie, w kapeluſzu &c. Glanz des Tuches, eines Huts. l'apprêt, l'oeil; l'eau, le luſtre; couléur vive du drap, d'un chapeau.

Glancowanie, *n.* 1) die Zubereitung mit Glanz. 2) Glanz. 1) l'action de luſtrer. 2) le luſtre.

Glancowany, *adj.* mit Glanz zugerichtet. luſtré; accommodé avec un apprêt.

Glancownik, *m.* Glätter, der einer Sache den Glanz giebet. luſtreur, *m.*

Glancowny, *adj.* glänzend. réluiſant, luſtreux, luiſant, brillant, poli; qui a du luſtre.

glancowne piwo, n. lepiey klarowne. Bier das einen Glanz hat. de la bierre luiſante.

glancowne płotno, n. Glanz-Leinwand. toile liſſé; treilis; toile gommée; toile glacée. § glancowna kitayka.

Glancuię, *v. a.* glanc czynię. den Glanz geben, glänzend machen. luſtrer, liſſer, rendre luiſant; donner l'eau, du luſtre à une choſe.

Claſam, *obſ.* wołam. rufen. appeller.

Głaſkam, *v. a. vid.* Głaſzczę.

Głaſkanie, *v. a.* das Streicheln, das Schmeicheln. l'action d'amadouer; le patelinage; des careſſes.

głaſkanie pod-włos. das Streicheln wider den Strich der Haare; Gegen-Strich. rebours, *ſ. m.* l'action de relever à rebours, à contre-poil.

Głaſkiwy *adj.* der sich zähmen läßt. domtable, traitable, *adj. de t. g.*

Glaſy, *neut. indec.* Kriegsb. das Glacis *Fortif.* le glacis.

Głaſzczę, *ſzcze, ſkał.* 1) mit der Hand streichen; streicheln. 2) schmeicheln, liebkosen. * 3) kützeln. ſ. Łechcę. 1) amadouer, amignoter; manier, paſſer doucement la main ſur qu. ch. 2) pateliner, careſſer, flater. 3) chatouiller, *v.* Łechcę. § 1) głaſkać kota, pſa, komu głowę. 2) głaſkał Szwedow pochlebſtwem; głaſkał pannie uſzy.

po ſercu go pogłaſkał. er hat ihm das Herz

Herz ein wenig beweget. il égratigna un peu son coeur.

głaskać pod włos. die Haare gegen den Strich streichen. rebrousser; relever le poil, les cheveux contre le poil, à rebours.

głaskać się. 1) sich selbst streicheln. 2) sich mit Streicheln die Zeit vertreiben. 1) passer doucement la main sur sa peau. 2) s'amuser à amadouer. § 1) głaszcze się pod brodę. 2) kobioty się często przez cały dzień z pieskami głaszczą.

Glaubicz, *m.* **Wappenk.** ein schwimmender Karpen. *Blas.* une carpe qui nage.

Głaz, *m.* kamień pospolity. Kiesel-Stein; Feld-Stein. caillou, *m.* pierre qu'on peut jetter avec la main.

głaz probierski. Probier- oder Streich-Stein. pierre de touche, *f.*

Głaz, m. }
Glazur, *m.* } śrebro wyborne. fein Silber. argent fin, *m.*

Głazik, *m.* 1) kleiner Kiesel-Stein. 2) Probier-Stein. 1) petit caillou. 2) pierre de touche.

Głębia, *f.* }
Głębizna, *f.* } Głębokość, *f.* die Tiefe. la profondeur. § wywieść kogo na głębią z miałkiego; rybki na głębiznę odpłynęły.

na głębią podać. beym **Maler:** vertiefen. *terme de peintre:* enfoncer, renfoncer.

podanie na głębią. Vertiefung. renfoncement, *m.*

Głębik, *m.* ein See-Fisch, der in einer Schale schwimmt. poisson de mer qui nage dans un couvercle.

Głęboki, *adj.* 1) tief. 2) tiefsinnig, schwer, als eine Wissenschaft. 3) still geruhig. 4) vortrefflich, durchdringend. 5) spät, als ein Alter. 6) weitläuftig, tief, als eine Unterredung. 1) profond qui a de la profondeur. 2) difficile, abstrait comme une science. 3) profond, tranquille. 4) pénétrant, subtil. 5) avancé en âge. 6) vague, difus, se. § 1) głęboka rzeka ale morze głębsze; grunt głęboki. 2) głębokie to są dla mnie nauki. 3) głębokie w zamku milczenie; głęboki teraz pokoy. 4) rozum głęboki; myśli głębokie. 5) w głęboki iuż zaszedł lata; dobry rozsądek choć nie w głębokim wieku. 6) zachodzić w głębokie gadki.

Głęboko, *adv.* 1) tief. 2) fig. tief, gründlich. 1) profondément; bien avant; avec profondeur. 2) *fig.* à fond, solidement, profondément. § 1) głębiey kopać, czynić. 2) ten głębiey rzecz rozumie, a ten nie tak głęboko; głębiey rzecz rozważywszy.

Głębokość, *f.* 1) Tiefe. 2) fig. Tiefe, Vertiefung als eines Waldes. 3) **Kriegsw.** Höhe oder Tiefe einer Kriegs-Schaar. 4) Tiefe einer Wissenschaft. 1) la profondeur. 2) *fig.* le fond d'une forêt. 3) *guerre:* la profondeur, la hauteur d'un bataillon. 4) profondeur d'une science. § 1) głębokość iamy, piwnice, rzeki, morza. 2) głębokość lasu, szyku. 3) głębokość batalionu. 4) wszystkie nauk przeniknął głębokości.

Glegocę, Glekocę, *goce, gotał,* } klekocę.
Glegotam, *v. n.* } 1) bubern, kulkern, als das kochende Wasser im Topf. 2) gurgeln. 3) klappern, vom Storch. 4) stammeln, lallen. 5) schlecht Zeug reden. 1) faire glou glou. 2) gargariser, laver sa bouche. 3) cliqueter comme la cigogne. 4) bégayer, baragouiner. 5) radoter. § 1) glekoce garnek wrzący; glekoce w garku; glegoce napoy z bani. 2) glegotać gardłem (gardło płokać). 3) bocian nosem glekoce.

Glegotanie, *n.* Klekotanie, *n.* 1) das Bubern im Topf. 2) das Klappern des Storchs. 3) das Gurgeln. 1) le bruit qui fait glou glou. 2) cliquetis, *m.* le bruit que fait la cigogne. 3) l'action de gargariser.

*Glegot, *klekot, świegot. Plauderer. babillard.

Glegotka, *f.* Klekotka. 1) Klapper, Klapper-Büchse. *2) Plappermaul, Plauderinn. f. Swiegotka. 1) les cliquettes; cresselle, *f.* *2) causeuse, jaseuse, *v.* Swiegotka.

Gleń, *m. & f. g. glenia,* Runken, oder groß Stück Brod. bribe, *f. f.* quartier, *m.* gros morceau de pain; quignon, *m.*

Gleta, *f. vid.* Gleyta.

Glewia, *f.* Wurf-Spieß, halbe Lanze. javeline espèce d'épieu.

Glewiynik, *m.* Soldat, der einen Wurf-Spieß führet. soldat armé de javeline.

Gleyt; *m.* list żelazny, moratorye, wolnaty. eiserner Brief, Geleit. lettres de répit, saufconduit, *m.* arrêt de defence; arrêt de surseance; quinbuenelle, *f.* *gleyt na pięć lat.* § gleyt dać komu; gleyt złamać.

Gleyta, *f.* gleta, śrebrna piana. Silber-Glätte, *f.* Silber-Schaum, *m.* litarge d'argent, *f.* glete, *f.*

gleyta złota, f. Gold-Glätte, *f.* litarge d'or.

Gleytak, *m.* **Bergw.** der Glett-Haken von Eisen an einem langen Stiel, womit die Glette aus dem Trieb-Ofen gelassen wird. *métal.* crocheton, *f. m.* qui a un long manche

manche pour tirer la litarge de la fournaise.
Gleytowy, *adj.* Geleits=. de répit; de saufconduit.
Gleytuię, *v. a.* kogo. einem einen eisernen Brief geben. donner à qu. un sauf-conduit.
Glid, *m.* szereg. ein Glied Soldaten. rang que font les soldats. § glid pierwszy, drugi, *&c.*
*Gliiuię, *v. a.* rozpalam. glühen, als Drath, ihn geschmeidig zu machen. rougir au feu du fil d'archal pour le rendre maniable. § gliiować żelazo.
Glina, *f.* Leimen, *s. m.* Thonerde. *s. f.* terre grasse, *f.*
glina zduńska, f. Töpfer=Thon, Thon. argille, *f.* terre à potier; glaise; de la terre glaise.
glina biała. f. weißer Thon. argille blanche; glaise blanche.
Gliniany, *adj.* z gliny. thönern, irdener. d'argille, *f.* de terre. § gliniany statek,
Gliniasty, *adj.* 1) lehmicht. 2) lehmfärbig. 1) plein d'argille; argilleux, qui tient d'argille. 2) de couleur de terre grasse. § 1) gliniasty grunt, rola. 2) koń gliniasty.
Glinka, *f.* jede Erde, so in der Heilkunst gebraucht wird. terre médécinale, *f.* § glinka, *f.* grunt gliniasty.
glinka czerwona, rubryka naska. Roth=Stein, Röthel. arcanne, *f.* terre rouge; craye rouge, *f.*
glinka do polerowania. Tripel, der zum Polieren dienet. tripoli, *s. m.* dont on se sert pour éclaircir la vaisselle.
glinki, plur. 1) lehmichter Boden. 2) Lehm=Grube. 1) un fons ou champ argilleux. 2) creux ou fosse d'où l'on tire de l'argille.
Gliśnik, *m. vid.* Glistnik.
Glista, *f.* 1) Wurm in den Gedärmen. 2) Regen=Wurm. 1) ver qui nait dans les intestins. 2) ver de terre. § 1) chorować na glisty; glisty ma.
Glistnik, *m. g. a.* gliśnik. (*santonica*) Wurm=Saamen, Zittwer=Saamen. barbotine, *f.* de la poudre aux vers, santonine, *f.* semancine, *f.*
glistnik morski, mech morski, mech koralowy. (corallina) Corallen=Moos. coraline, *s. f.* plante qui vient au fond de la mer.
Glita, *f. vid.* Gleyta.
Głod, *m.* 1) Hunger. *m.* 2) Theurung, Hungers=Noth, *f.* 1) la faim. 2) famine, disette. § 1) głod dowcipny; wszystkiego głod nauczy.
głod wilka z lasa wywoła. der Hunger treibt den Wolf aus dem Wald. la faim fait sortir le loup du bois; la faim chasse le loup hors du bois.
głod mrzeć. Hunger leiden. souffrir la faim; être pressé de la faim; mourir de faim.
Głodam, *v. a. & n. vid.* Głodzę.
Głodny, głodzien, *adj. & subs.* 1) hungerig, ein Hungeriger. 2) theuer; sparsam an Lebens=Mitteln. 1) affamé, famelique, qui est préssé de la faim. 2) cher; chiche. § 1) głodny woliniesć niż muzyki słuchać, *prov.* głodnemu nie chce się śpiewać *prov.* głodny nie przebiera wszystko mu smakuie, *prov.* 3) głodny rok teraz będzie.
głodny iestem; chce mi się ieść. mich hungert. j'ai faim.
głodny i kiia się nie boi; głodny uszu nie ma. ein Hungeriger hat keine Ohren. ventre affamé n'a point d'oreilles.
głodnemu zawsze południe. einem Hungerigen schmecket alles Brod wohl. à la faim il n'y a point de mauvais pain.
Głodzę, *dzi, dzit* głodam, *v. a.* abnagen, abnutzen mit Reiben. ronger, *v. a.* user en frottant.
głodzę. v. a. morzę głodem. mit Hunger quälen. accabler de famine; affamer; faire souffrir la faim.
Głog, *s. m.* krzew. (*oxyacantha*) Weißdorn, Hagedorn. oxiacantha, *s. m.* buisson ardent; aubépine, *s. f.* épine blanche; noble épine.
głog, s. m. roża polna. (cynosbatos) Hunds=Rosen. rose de chien, *f.*
głog, s. m. drzewo. (cornus femina) Cornel=Baum, Körner=Baum. cornouiller femelle.
Głogowy, *adj.* Hagedorn=. d'aubépine.
Głos, *m.* 1) die Stimme eines Menschen. 2) Laut, Schall, 3) Stimme, Beystimmung, Wahl-Stimme. 4) Freyheit zu Reden im Rathe. 3) Stimme in der Music. 1) la voix d'un homme. 2) voix, ton, son. 3) la voix, voeu, le suffrage. 4) liberté de parler dans le conseil. 5) voix, ton dans la musique. § 1) głos rozumny, nierozumny, wdzięczny; głos ma wielki; podniosł dużo głosu; spuszczam głos; głos przestworny, wolny; głos zmysłać, nie własnym głosem mowić albo śpiewać. 2) chmura strasznym huczy głosem; głos wydawać; głos się odbiia. 3) głos w radzie; zgodne głosy. 4) proszę o głos; Marszałek dał głos Posłowi Mazowieckiemu.
na dwa, trzy głosy. von zwoen, dreyen Stimmen. à deux, à trois parties. § na trzy głosy

głosy śpiewać; na cztery głosy pieśń, mureta.
zgodnemi głosami. einstimmig. tout d'une voix.
wolnym, rzędnym mowić głosem. frey befehlerisch reden. parler d'un ton libre, résolu, d'un ton de maître.
w głos, adv. 1) laut, mit lauter Stimme. 2) laut, deutlich, hell, offenbar von Citationen eines Buches. 1) à haute voix; haut; d'une voix haute. 2) hautement, clairement, en parlant des citations d'un livre. § 1) w głos (głośno) mowi. 2) w głos opowiada prawo.
w ten głos mowi Pismo Swięte. so redet die H. Schrift. ainsi, de cette voix parle l'Ecriture.
grali mu na trzy głosy w kiie. man hat ihm eine derbe Prügel-Suppe gegeben. on lui a donné une volée de coups de bâton.
co z głosu wołać. aus vollem Halse schreyen. crier à pleine tête.
Głosek, *m.* ein Stimmchen. petite voix.
Głosiciel. Verkündiger. celui qui annonce. § głosiciel Ewangielii.
Głoska, *f. f.* (*gramm.*) Selbstlaut, *m.* Selbstlauter, *f. m.* Voyelle, *f.*
Głoska prosta, *f.* (*gramm.*) Selbstlauter, der nur mit einem Buchstaben geschrieben wird. Voyelle simple, *f.* c'est celle qui s'ecrit par une seule lettre.
Głoska składana, *f.* (*gramm.*) zween oder drey zusammengeschriebene Selbstlauter, so doch in der Aussprache nur einen Laut haben. Voyelle composée, *f.* ce sont deux ou trois voyelles lesquelles jointes ensemble expriment un son simple.
Głoska przez nos, (*gramm.*) Selbstlauter, der durch die Nase ausgesprochen wird. Voyelle nasale, *f.* dont le son se prononce un peu du nez.
Głoska długa, *f.* (*gramm.*) langer gezogener Sebstlauter: wenn man in der Aussprache eine längere Zeit darauf aushält. Voyelle longue, *f.* § on met environ une fois plus de tems à prononcer les voyelles longues que les breves.
Głoska krotka, *f.* (*gramm.*) kurzer Selbstlauter, der kurz oder scharf ausgesprochen wird. Voyelle brève, *f.* sur laquelle on appuye moins que sur la longue.
Głoska, *f.* 1) Glosse. 2) feine kleine Schrift. 1) interligne, apostille, glose. 2) des lettres fort courtes; écriture menuë. § 1) księga z głoskami (przypiskami).
głoski pisać, przypiswać. glossiren. apostiller, faire de petites notes.
Głoskowy, *adj.* (*gramm.*) die Selbstlauter betreffend. concernant les voyelles.
Głoskowe brzmienie, *n.* (*gramm.*) der Laut eines Selbstlautes. le son d'une voyelle.
Głośno, głosem, *adv.* 1) laut, mit lauter Stimme. 2) mit deutlicher Stimme, vernehmlich. 3) offenbar, deutlich. 1) haut; à haute voix. 2) à claire voix; clairement, nettement. 3) vocalement, d'une manière qu'on entend les mots. § 1) głośno śpiewa. 2) doktorowie ieszcze głośniey o tym mowią.
Głośność, *f.* brzmienie głosu. der helle Laut einer Stimme. éclat, son éclatant, la gracilité d'une voix.
Głośny. *adj.* 1) laut, hell, das eine helle Stimme giebt. 2) laut, das man deutlich höret. 1) clair, éclatant, sonore, résonnant, haut, élevé. 2) vocal, qu'on entend.
Głoszę co, *si, sił.* ausbreiten, verkündigen. publier; rendre public, divulguer, *v. a.*
głoszą, imper. es gehet eine Rede; man saget. on dit; le bruit court.
Głow, *m.* das Haupt bey Danzig. c'est une contrée qui appartient à la ville de Danzig.
Głowa, *f.* 1) Kopf, Haupt. 2) Kopf, Haupt, Person, 3) Stück Vieh. 4) Kraut-Kopf, Salat-Kopf. 5) Nagel-Kuppe, Nagel-Knopf. 6) Ende einer dicken Sache, als einer Welle. 7) Kopf, Verstand, Witz. 8) Gewalt, Bothmäßigkeit. 9) Kopf, Sorge. 10) Haupt, Anführer. 11) Befest. die Capital- oder Haupt-Linie eines Bollwerks. 1) tête. 2) tête, personne. 3) pièce, en parlant du bétail. 4) tête, pomme de chou, de salade. 5) tête de clou. 6) tête; la plus grosse partie de quelque chose; le bout comme d'un cilindre. 7) tête, esprit. 8) pouvoir. puissance. 9) tête, soin. 10) tête, chef. 11) *Fortif.* la capitale de bastion. § 1) głowa mię boli; głowa końska, wołowa. 2) mądra, szalona, głupia to głowa; było tam głow dziesięć; koronowane i mitrowane głowy. 3) trzydzieści głow liczy w swoim stadzie. 4) głowa kapusty, sałaty. 5) głowa u gozdzia. 6) głowa walca; wał wiatrakowy w głowie trzyma strzydła. 7) człowiek z głową; ludzie z głowami; pomieścić się taka rzecz w moiey głowie nie może; mądra głowa nie stoi o głupie słowa, *prov.* 8) podbił ich pod głowę Pana swoiego. 9) o głowę się iego rządy opieraią; na głowy swoie to wzięli; niepotrzebny ciężar bierzesz na głowę. 10) on iest sprawcą i głową tey konfederacyi. 11) głowa trzecią część niesie wyciągu swego.

głowy,

głowy, plur. die Häupten, das Kopf-Bret am Bette. chevet, *m.* la partie du lit où l'on met le traversin; dossier de lit.

głowy bolenie; głowy bol. Kopf-Schmerzen. migraine; mal de tête.

głowy iest mocney. er berauscht sich nicht so leicht; er kann viel vertragen, il boiroit la mer & les poissons sans devenir ivre.

głowa wilka, niedź. wiedzia, dzika, szczupaka. Kopf eines Wolfs, Bären, wilden Schweins, Hechts. hure d'un loup, d'un ours, d'un sanglier, d'un brochet.

głowa cukru. ein Hut Zucker. pain de sucre.

głowę podnieść. 1) das Haupt empor heben. 2) sich widersetzen. 1) lever la tête. 2) s'opposer, résister; hocher la tête; branler la tête; tenir tête.

w głowy się wiązać. sich in Häupte schliessen. se pommer.

głowę komu ustroić. einem den Kopf putzen. ajuster la tête à qu.

wisieć nad głową. über dem Kopf schweben, auf den Nacken haben. être aux trousses de qu.; avoir sur le dos, à ses trousses. § rozumieli każdego momentu, że im nieprzyiaciele nad głową wiszą.

na głowę. über Hals und Kopf. au plus vite; fort à la hâte; en grande hâte. § na głowę pracuią.

**w głowę; na głowę.* aufs Haupt. à platte-couture. § na głowę woysko wyciął; nieprzyiaciela na głowę znieść.

o głowę czynić. einem Mörder den Proceß machen. faire le procès à un meurtrier.

głowę komu psować. einem den Kopf warm machen. rompre la tête à qu.

głowę w tym miey wolną. sorge davor nicht. soyez en repos de cela.

żakby mu o głow szło. als wenn es um sein Leben gienge. s'il y alloit de sa vie, de sa tête.

nie chce mu to w głowę wleść. dieses will ihm nicht in den Kopf. il ne peut mettre cela dans sa tête.

głową mur rozrywać. mit dem Kopf wider die Mauer rennen. heurter la tête contre la muraille; se donner de la tête contre le mur.

pusta głowa nie osiwieie. ein leerer Kopf wird nicht grau. tête de fou (tête de linote) ne blanchit jamais.

co głowa to rozum. so viel Köpfe so viel Sinne. autant de têtes, autant d'opinions (de sentiments).

z głowy wybić. aus dem Kopf schlagen. ôter qu. ch. de la tête.

głową się rodzi dziecię. das Kind wird mit dem Kopf voran gebohren. l'enfant naît la tête la prémière.

głowa. f. } Großkopf, ein Mensch mit Głowacz, *m.* } einem großen Kopf. qui a une grosse tête.

głowacz, m. 1) Harder, ein See- und Fluß-Fisch mit einem großen Kopf. 2) wildes Thier in Africa mit einem großen Kopf. 1) un muge, muson, mulet, meûnier poisson de mer & d'eau douce, qui a la tête grosse & grande. 2) animal sauvage en Afrique qui a une grosse tête.

głowacz. f. m. owad morski. Wasser-Molch. tetard, *f. m.* un insecte de mer.

głowacz suchy, vid. Dorsz.

głowacz; karp głowiasty. magerer Karpfen mit einem großen Kopf. carpe maigre qui a une grande tête.

Głowatka, *f.* Saamen-Köpfchen einiger Kräuter. coîfe, *f.* bosse, *f.* tête qui contient quelques sémences.

głowatka, f. gogołka, f. Obst-Knöpfchen. fruit noué.

Głowczasty, *vid.* Głowiasty.

Głowczyzna, *f.* głowszczyzna, *f.* Geld-Strafe, so die Freunde des Erschlagenen bekommen. amende ou peine pécuniaire que le meutrier paye aux parens du mort. § głowczyznę zabitemu (za głowę zabitą) płacić.

Głoweczka, *f. vid.* Głowka.

Głowi. zum Kopf gehörig. de tête, qui regarde la tête.

głowia kość. Hirnschedel, Hirnschale. le crâne.

Głowiasty } głowczasty. 1) köpficht; mit *Głowiaty } einem Kopf oder Kuppe ver- Głowisty } sehen. 2) Kopf-, als Sallat. 3) bullicht, von Wurzeln. 1) à tête de diamant; à tête; qui a une tête. 2) pommé, qui se forme en manière de pomme, comme la salade. 3) tubereux, bulbeux. § 1) nitabla głowiasta; goździ głowiasty. 2) głowiasta sałate, kapusta. 3) korzeń głowiasty zioł.

Głowica, *f.* 1) Knopf, Knauf. 2) Kopf. runder Vorsatz am Knochen. 3) Kasten am Ringe, wo der Stein sitzt. 1) pomme, *f.* pommeau, *m.* 2) tête d'un os. 3) châton, tête d'un anneau. § 1) głowica u szpady. 2) głowice kości stawowych. 3) pierścieniowa głowica.

Głowienka. eine kleine Klinge. alumelle, *f.* petite lame, *f.*

głowienki plur. *ziele*, vid. Zywokost.

Głowisty, *vid.* Głowiasty.

Głowizna, *f.* 1) Knopf, runder Vorsatz am Knochen. 2) frischer oder geräucherter Schweins-Kopf. 1) tête d'un os. 2) tête

tête de porc fraîche ou fumée. § 1) kości dolna, zwierzchnia głowizna. 2) głowizna wieprzowa, świnia.

Głowka, *f.* 1) ein Köpfchen. 2) Saamen-Knopf. 3) Bolle, Köpfchen, Häuptchen Zwiebeln, Knoblauch. 4) kleine Kuppe, als an der Stecknadel. 1) petite tête. 2) bosse, bouton, tête, coife, capsule qui enferme quesques sémences. 3) bosse, *f.* tête d'oignon, d'ail; un tubercule. 4) tête d'une épingle, d'un clou. § 1) głowkę gołębiowi urwać. 2) głowka lniana, makowa, ostowa. 3) głowka cebule, czosnku, lilii; głowka kwiatowa. 4) głowka u szpilki.

głowka iak makowka, a rozumu pusto (*a rozumu iak naplwał*) großer Kopf und wenig drinnen. grosse tête & peu de cervelle.

złote głowki ziele. (martagum) Goldwurzel. martagon, *m.* sorte de fleur.

głowka Swiętego Jana. (bellis) Maßlieben. marguerite, *f.* une plante à fleur.

głowki kokosze, wyka kokosza ziele. (onobrychis foliis viciae) Frauenspiegel, Kerstwurst. feinfoin, onobrichis. § głowki kokosze bydło bardzo tuczą.

na głowkę się wiązać sich in Häuptchen schließen, als der Sallat. pommer, *v, n.* se pommer comme la salade.

Głownia, *f.* 1) eine Klinge. 2) Lauf, Röhre zu einem Schieß-Gewehr. 3) Brand, angebranntes Stück Holz. 1) lame, alumelle. 2) canon d'arme à feu. 3) tison; bûche embrasée. § 1) głownia szpadowa; głownia szabla. 2) głownia albo rura do strzelby, do działa. 3) głownia zarzysta, żywa; głownia gaszona; nie dogasiłes głowien.

Głowne, *f. n, g, głownego, vid.* Głowczyzna.

Głownie, *adv.* tödtlich, feindlich, auf Tod und Leben. en ennemi mortel; mortellement.

Głownik, *m.* Haupt Mörder; Haupt-Verbrecher. assassin; criminel. § morderz głownik; siedzenie z wieży głowników.

Głowny, *adj.* 1) Haupt-, Kopf-; dem Haupt zugehörig. 2) Haupt-, vortrefflich in seiner Art. 3) Haupt-, tödtlich, feindselig. 4) nach dem Eich-Maaß oder Gewicht gemessen, gewogen. 1) de tête, qui concerne la tête. 2) capital, principal, prémier, grand, considérable. 3) capital, irréconciliable; mortel. 4) étalonné. § 1) głowny bol; głowny spadek. 2) głowne miasto, głowny wino; głowny woł, głowna szczuka. 3) głowna nieprzyiaźń; głowna choroba. 4) głowna miara; głowny korzec.

głowna linia, vid. Głowa 11).

Gloza, *f.* } *vid.* Głoska.
Glozatka, *f.* }

Glozuię, *v. a.* } gładzę. 1) vertilgen, ausrotten. 2) ausmachen, Flecke. 3) ausstreichen, auskratzen aus einer Schrift. 1) éffacer, détruire, déraciner, abolir, exterminer. 2) ôter, faire en aller les taches. 3) éffacer, rayer, raturer. § 1) z świata nikt nierządow nie wygluzuie. 2) wygluzować plamę. 3) wygluzować co z regiestru.
glozuię, v. a. }

Glozowanie, *f. n.* } das Durchstreichen, Ausstreichen, Verbessern. étaçure, *f.* rature, *f.* § styl mu bez żadnego gluzowania w miodopłynnych wypłynął wyrazach.
Gluzowanie *f. n.* }

Glu glu. schluck schluck; schluckweis. à gorgées; glou, glou, *mots imaginez pour exprimer le son d'une liqueur qu'on boit.*

Głuch, *m.* ein Tauber, der gar nicht höret. un sourd, qui n'entend point.

głuch, głuszek, niedosłuch. ein Harthöriger. un sourdaut, qui n'entend pas bien.

Głuch, *adv.* 1) taub, harthöriger Weise. 2) undeutlich, unvernehmlich, dunkel. 1) sourdement, d'une manière sourde. 2) obscurément, d'une manière peu claire, peu intelligible. § 1) głucho słyszy. 2) głucho o tym piszą, mowią autorowie.

Głuchota, *f.* Taubheit. surdité, *f.*

Głuchy, *adj.* 1) taub, hörlos. 2) taub. der nicht hören will. 3) gedämpft, dumpfig. das man nicht deutlich hören kann. 4) das keinen Wiederhall hat; wo man wenig hören kann. 5) taub, leer; das keine Körner hat. 1) sourd, qui n'entend pas. 2) sourd qui ne veut pas écouter. 3) sourd, obscur, qui ne fait de bruit, qui n'éclate pas, qui ne résonne fort. 4) sourd, où on n'entend qu'un son sourd & confus. 5) faux, fol, vuide, creux, qui n'a point de grains. § 1) głuchy z przyrodzenia. 2) czyś głuchy? głuchy na wszystkie przestrogi. 3) głuche skrzypce; raz głuchy. 4) głuchy (głos tracący) pokoy mowcom przykry. 5) głuchy owies.

Niedziela głucha albo trzecia. der Sonntag Oculi. Oculi.

głuchym się czynić. nicht hören wollen. faire le sourd; faire la sourde oreille; ne vouloir pas écouter.

Gluglarka,

Gluglarka, *f.* Schlampampe; faules Weib. truande, *f.*

Glukam, *v.* schluttern, als Wasser, das aus einem engen Gefäß läuft. faire glou glou.

Glukanie w brzuchu. das Gurren, Rumpeln im Bauche. bourrasque, *f.m.* bruit dans le corps.

Głupawy, *adj.* głuptawy. angeschossen, etwas einfältig; albern. folet, un peu fou. § głupawy umysł.

Głupi, *adj.* & *subst.* närrisch, thöricht, einfältig, albern; ein Narr. sot, otte, fou, folle. § głupi to uczynek; głupim kogo czynić; głupiego łacno poznać; trudna z głupim sprawa, *prov.*

nie trzeba głupich siać, sami rostą (się rodzą). man darf die Narren nicht säen, sie wachsen von sich selbst. les foux laissent bien des héritiers.

Głupie, *adv.* närrischer, thörichter Weise. folement, sans esprit, stupidement. § głupie się sprawuie; głupie mowi.

Głupiec, *g. głupca.* Narr; Thor, einfältiger Mensch. sat, bête, fou. § głupcze coś zrobił.

Głupieię, *v. n.* 1) närrisch werden; albern. 2) fig. stumpf werden, erstaunen. 1) devenir fou; perdre son bon-sens; extravaguer, *v. n.* n'avoir plus bon-sens, radoter; n'avoir guère de sens. 2) être touché de qu. ch. presque jusqu'à la folie; être surpris. § 1) od kłopotu, od starości głupieie. 2) na to zacina się iężyk, miesza się pamięć, głupieie rozum; głupieię od podziwienia.

Głupiomownie, *adv.* närrischer Weise im Reden. extravagament, folement dans le discour.

Głupiomowność, *f.* alberne Reden. des sottises; des pauvretez; extravagance; discours impertinent; discours vuide de bon-sens.

Głupiomowny, *adj.* albern, närrisch im Reden. extravagant; ridicule.

głupiomowna, f. Närrinn im Reden. extravagante, *f.*

Głupiosztuczność. Weisheit, die der Thorheit nahe kommt; närrische Klugheit. folie qui a l'apparence de la prudence; fausse-pointe, *f.*

Głupiosztuczny, *adj.* Narr, der weise zu seyn scheint; närrischer Weiser. fou qui paroît être sage.

Głupstwo, *n.* Thorheit, Narrheit, Dummheit. sottise, folie, imprudence, impertinence, stolidité.

Głuszę, *v. a.* 1) taub machen. betäuben, s. Ogłuszam. 2) taub, unfruchtbar machen: ersticken. 1) rendre sourd; assourdir. 2) rendre vuide ou fol; étouffer les grains. § 1) grzmot piorunow marynarzow głuszył. 2) chwast głuszy pszenicę.

Głuszec, *m. g. głuszca.* Auerhahn. *m.* coq de bruyère; un urogallus. § głuszce strzelać.

Głuszeię, *v. n.* 1) taub werden. 2) taub, unfruchtbar werden, als Haber. 1) s'assourdir; devenir sourd. 2) devenir vuide ou fou comme l'avoine.

Głuszek, *m. g. głuszka,* niedosłuch ein Harthöriger. un sourdaut.

Głuszka, *f.* ein harthöriges Weib. une sourdaude, celle qui entend avec peine,

Gluzowanie, *n. vid.* Glozowanie.

Gluzuię, *vid.* Glozuię.

Gmach, *m.* Gemach, *n.* Zimmer. *n.* chambre, *f.* appartement, *m.*

Gmatam. }
Gmatwam. } kneten, zusammen drücken, zusammen wälgern. pêtrir, manier, presser avec la main.

Gmeram, gmera, Gmerze, *rze, rał,* wühlen, scharren; währen, klauben, puhlen mit den Fingern. fouiller, grouiller, remüer; vermiller, grater comme les poules. § gmerze chłop w roli; kokosz gmerała w piasku, w ziołach; nie gmerz w nosie.

Gmin, *m.* 1) der Pöbel, das gemeine Volk. 2) Haufen, Menge. 1) le peuple; populace; petit peuple. 2) multitude, foule, quantité. § 1) z podłego gminu ludzie. 2) o ktorego głowę gmin spraw i zabaw opiera się.

gmin biały. das weibliche Geschlecht. le beau sexe.

Gminny, *adj.* }
Gminowy, *adj.* } Pöbel-, pöbelhaft. vulgaire, plebeïen, du petit peuple; de populace.

Gminowładny, *adj.* democratisch, volksherrschaftlich. démocratique.

Gminowładztwo, *n.* Volks-Herrschaft. démocratie, *f.* gouvernement populaire.

Gmyśli, ku myśli. nach eines Sinn; nach eines Geschmack; nach Wunsch. à sa fantaisie; à son goût; à souhait; selon ses voeux; selon la volonté de qu. § nie gmyśli mi to.

gmyśli mu rzeczy płyną. alles geht ihm nach Wunsch. tout lui rit; tout lui réüssit.

Gnąbię, *poët.* drängen, drucken, pressen, verfolgen. presser, serrer, poursuivre, persécuter.

*Gnam, *v. a.* gonię. jagen, verfolgen. chasser, donner la chasse. § nachylone woysko gnał przed sobą; pognał nieprzyiaciela.

Gnarowanie się. 1) Kunst, mit etwas um

zu

zugehen: Gewerbe, *n.* Handthierung, *f.* 2) Umgang mit einem. 1) pratique; occupation, profeſſion, métier; l'art de manier; qu. ch. 2) converſation. § 1) gnarowanie ſię końmi, orężem, winem. 2) gnarowanie ſię z grzecznemi ludźmi.

Gnaruię ſię. 1) ſich aufführen. 2) mit etwas umgehen; etwas abwarten. 3) mit einem umgehen. 4) fortkommen, bekleiden. 1) le conduire. 2) manier; faire profeſſion, s'occuper, ſe méler de qu. ch.; vaquer à qu. ch. 3) converſer avec qu.; traiter, pratiquer qu. 4) réuſſir, prendre, venir, avancer, profiter. § * 1) nie dobrze ſię gnarował (ſię ſprawował) u Pana. 2) wie iako ſię z czym gnarować i obchodzić. *3) z każdym ſię grzecznie gnaruie (obchodzi). 4) przy twoiey protekcyi mogą ſię ludzie ubodzy gnarować; drzewa ſię na takim gruncie gnaruią.

Gnat, *m. g. a.* 1) ein Knochen, der vom Tiſche kommt. 2) Klotz, *m.* 1) os qui vient de table. 2) billot, bloc. § 1) pſam gnaty wyrzucić. *2) na gnacie (na klocu) chłopca rezciągniycie.

Gnę co, *gnie, giął, gieli,* naginam. biegen, beugen. courber, plier, *v. a.*

gnę ſzpadę. den Degen biegen. fauſſer l'épée.

giąć ſię uginać ſię. ſich biegen. ſe courber, ſe plier. § gnie ſię ołow, witka.

Gnębię, *vid.* Gnąbię.

Gniady, *adj.* dunkel, caſtanienfärbig. ſchwarzbraun. bai-chatain.

koń z kara gniady. ein Schweiß-Fuchs. cheval alezan brun, alezan brûlé.

Gniazdo, *ſ. n.* 5) ein Neſt. 2) ein Neſtvoll.; Wurf junger Thiere. 3) Pfanne zu einem Zapfen. 4) Zapfen-Loch, Einzapfung. 5) Fach, als in einem Schranke. 6) fig. Sitz, Wohnung. 7) Haus, Geſchlecht. 1) un nid. 2) une nichée; une portée; une ventrée. 3) lumière, *f.* boëte, *f.* fontaine, virole, *f.* où ſe tourne le pivot. 4) mortaiſe, ouverture dans le bois pour un tenon. 5) tablette, *f.* quarté, rayon dans une armoire. 6) *fg.* le ſiége; pepinière; un téatre. 7) race, *f.* famille, maiſon, la tige, ſouche, *m.* un lignage. § 1) Gniezno od gniazda orlego nazwane; ptacy teraz gniazda robią. 1) całe gniazdo ſię wylęgło. 3) w gniezdzie ſwoim ſię czop, ſzruba obraca. 4) gniazdo niedobrze z czopem ſpione. 5) w ſzafach bywaią gniazda albo przegrodki. 6) tam nauki gniazdo założyły; kray ten ieſt teraz gniazdem woyny. 7) z tego gniazda wyſzli waleczni rycerce.

z iednegcż gniazda (ſzczepu) z drugim. der mit einem aus eben den Geſchlecht iſt. lignager, *m.*

gniazdo ptaſze. n. gniazdo ſrocze, n. ziele, vid. Marchew polna.

gniazdo, ſ. n. ziele. (dentaria major.) } Zahnwurzel, *f.* dentaire, *f.*
Gniazdoſz, *m.* }

Gniazdowię. *n.* } Jägerey: Neſtling, junger Raub-Vogel,
Gniazdowiec, *m.* } der im Neſte geblieben. *Chaſſe:* un béjaune; oiſeau niais; oiſeau de proie qu'on a pris au nid. § gniazdowiec krogulec, ktory po zwiedzeniu drugich zoſtaie na gniezdzie; gniazdowięła i gałęźnicy ſą ſpoſobnieyſi do użycia w polu.

Guicie, *ſ. n.* das Faulen; die Fäulniß. putrefaction, pourriture, corruption, *f.*

Gnida, *f.* eine Niſſe im Haar. lende, *f.* lente, *f.*

Gnidoſz, *m.* ſokola gryka. (*pedicularis herba*) Läuſe-Kraut. l'herbe aux poux; ſtaphiſagre, *f.* § wſzy od gnidoſza giną, gdy ſtarty w occie namoczyſz, i nim głowę i ſzaty naſmaruieſz.

Gniew, *m. g. a.* Mewe, Stadt in Pohlniſch-Preußen in Pomorellen. Meve, *f.* ville de la Pruſſe Polonoiſe dans le Pomeranie.

gniew, m. Zorn, Bosheit. colère, indignation, ire. § gniew bez potęgi nie wiele zaſzkodzi, *prov.* gniew zły poradnik; *prov.* gniew wynurzy co ſię w ſercu burzy; *prov.* do gniewu kogo przywieść.

gniew wielki. heftiger Zorn, Wuth. courroux, *m.* la fureur.

gniew śmierzyć. den Zorn mäßigen. modérer, appaiſer, reprimer ſa colère. § gniew uśmierzyć odwłoką. *prov.*

gniew wyrzucać na kogo. den Zorn über einen auslaſſen. décharger ſa colère ſur quelqu'un.

gniew uſtaie. der Zorn leget ſich. la colère s'appaiſe.

gniew zaſtarzały. alter Groll; alter Zorn. colère invétérée.

Gniewam, *v. a.* kogo. zornig, böſe machen; erzürnen. irriter, mettre qu. en colère; indigner, fâcher quelqu'un.

gniewać ſię na kogo. böſe ſeyn; zürnen. ſe fâcher, être en mauvaiſe humeur, s'emporter, s'indigner, ſe mettre en colère; être indigné, entrer en colère contre qu. § gniewam ſię o to na ſługę moiego; gniwaią ſię na mię; łacne ſię gniewa; gniewać ſię przeſtaie.

gniewaią

giewaią się z sobą. sie sind böse. il s'entre fâchent; ils se fâchent l'un l'autre.

gniewać się łacno. auffahren. s'emporter fort aisement; s'échapper.

gniewać się o co, o kogo, na kogo. wegen einer Sache oder einer Person auf einen böse seyn. se fâcher à cause de qu. ch. ou de qu. contre qu. § nie gnieway się o nas na; syna twego.

gniewać się bardzo. ergrimmen; sich sehr erzürnen. se courroucer, s'irriter.

Gniewanie, *n.* kogo. die Erzürnung. irritation, *f.* l'action de fâcher qu.

gniewanie się. das Zürnen. l'action de se fâcher, d'être en colêre.

Gniewliwie, *adv.* aus Zorn, zorniglich. par colêre; avec fureur.

Gniewliwość, *f.* Gniew, *m.* Zornmüthigkeit; Neigung zum Zorn, Nachgierigkeit. colere, *f.* pente qu'on a naturellement à la colère; humeur bouillante, *f.*

Gniewliwy, *adj.* 1) zornig, zum Zorn geneigt. 2) verdrüßlich, das Verdruß und Zorn verursachet. 1) colère, colérique, qui est sujet à la colère. 2) fâcheux, déplaisant; qui cause du déplaisir & de la colère.

Gniewno, w gniewie, *adv.* im Zorn. en colère. § gniewno rzekł.

gniwno mi. ich bin etwas verdrüßlich. je suis un peu en colère; je suis fâché.

Gnieżdżę *v. a.* gnieżdżę się, *v. r. żdzi, żdził.* nisteln, nesteln, Nester bauen. nicher; faire son nid; se nicher.

Gnieżdżenie się, gniazda robienie. das Nisteln. l'action de faire son nid.

czas gnieżdżenia się. Lege-Zeit, Brüt-Zeit. ponte, *f.*

Gniię, *v. n. gniie, gnił.* eig. u. fig. faulen. *prop. & fig.* pourrir; se pourrir, se putrefier. § owoc iuż gniie; gnić w grzechach.

gnić w więzieniu. im Gefängniß lange stecken. croupir, tremper dans une prison.

Gnilec, *m. g. gnilca.* szkorbut ustny. die Mundfäule, Scorbut, davon die Zähne ausfallen. le stomacé, espéce de scorbut qui fait tomber les dents.

Gnilizna, *f.* Fäulniß. *f.* pourriture, *f.*

Gniłka, *f.* Teig-Birne; teige Wald-Birne. poire sauvage pâteuse & bonne à manger.

gniłki. plur. *dom zły.* baufälliges Haus mazure, *f.* maison caduque; maison qui ménace ruine.

Gniotę, *v. a. gniecie, gniótł, gnieść.* 1) kneten, wirken. 2) zerknüllen, knetschen, zerkneddern. 3) drücken. 4) drücken, verfolgen, drängen. 1) paitrir. 2) chifonner, écacher, brouiller, farfouiller, foupir, *v. a.* 3) serrer, presser. 4) presser, persécuter, poursuivre. § 1) gnieść ciasto. 2) zgniotłeś mi chustkę. 3) mora go gniotła. 4) gnieść nieprzyiaciela.

Gniotę suknę. ein Kleid zerkneddern. foupir un habit.

Gniotek, *m.* } *g. gniotka.* sehr geknetetes
Gniotka, *f.* } Plätzlein. espèce de gateau fort paitri. § gniotek z makiem.

Gnoię, *v. a.* co. 1) faulen lassen. 2) düngen, misten, einen Acker. 3) die Krust vom Geschwür wegnehmen. 1) pourrir, *v. a.* faire pourrir. 2) fumer, amander la terre; donner l'amandement à un champ; engraisser avec du fumier. 3) faire tomber l'escarre d'un ulcère.

zgnoić kogo w więzieniu. einen im Gefängniß faulen lassen. faire pourrir qu. en prison.

gnoiący, a. e. Heilk. das eine putrescirende Kraft hat; faul machend. *médec.* corrosif, qui a la vertu de faire pourrir. § gnoiąca maść.

Gnoiek, *g. gnoyca, vulg.* 1) Mist-Finke; der im Miste schläft, mit Mist umgeht. 2) Sau, unfläthiger Mensch. 3) Stubenhüter, Faullenzer. 1) homme qui couche dans la fiente, qui s'occupe de fiente. 2) vilain, salope; homme mal-propre. 3) casanier; paresseux.

Gnoienie, *n.* nawoz. das Düngen des Ackers. amandement; l'action d'engraisser la terre.

Gnoiewisko, *n.* Mist-Grube, Schwind-Grube, Mist-Haufen. fosse à fumier. *f.* une bauge; tas de fumier.

Gnoiowki. *f. pl.* Mist-Breter, Mist-Baare, den Mist fort zu bringen. planches ou litière à porter le fumier.

Gnoiownik, *m.* Bauer, der den Acker düngt. laboureur. qui amande la terre.

Gnoiowy. Mist-. de fumier; qui concerne la fumier. § gnoiowa gora.

Gnoisty. 1) mit Mist gedünget. 2) mistig. 1) fumé; amandé avec du fumier. 2) plein de fumier.

Gnoy, *m.* 1) Menschen-Koth. 2) Koth der Thiere. 3) Koth, Schmalz, Butter in Augen, in Ohren. 4) Mist, Dünger zum Acker. 1) merde, *m.* excrément d'homme. 2) fumier, *m.* fiente, *f.* crote, *f.* excrément d'animal. 3) chassie des yeux, *f.* suif, *m.* ordure des oreilles, *f.* 4) amandement, *m.* fumier pour fumer la terre. § 1) wyprzątać gnoy z wychodku. 2) gnoy bydlęcy, wołowy, myszy, owczy, kozi, świni. 3) gnoy w uszach; gnoy w kącikach ocznych. 4) nawozić, sprawiać rolą gnoiem; gnoy do naprawy roli.

gnoy końſki. Pferde-Miſt. fumier; *m.* fumier de cheval, *m.*

Gnuśnieię, *v. n.* faulenzen; faul werden. de venir pareſſeux; être pareſſeux; cognarder; être dans l'oiſiveté.

Gnuśno, *adv.* faul, unfleiſig. pareſſeuſeuſement, oiſivement, *adv.*

Gnuśność, *f.* Faulheit, Faulenzerey, Müſſiggang. pareſſe, fainéantiſe, oiſiveté. § gnuśność umysłu.

Gnuśny. faul, unfleiſig. oiſif, ive, fainéant, pareſſeux.

Gnyp, *g. a.* Schuſter-Kneif. tranchet de cordonnier, *m.* un emporte-piéce.

gnyp okrągły. das Zuſchneid-Meſſer der Schuſter, runder Kneif. coûteau de pié.

Godło, *n.* 1) Merkmal, Kennzeichen, Wahrzeichen. 2) Loſung, Zeichen. 3) Anzeigen, Verboth, 4) Loſung; Parole bey den Soldaten. 1) mereau; *m.* une marque ou un ſigne qui fait reconnoitre qu. 2) un ſigne, ſignal. 3) un préſage. 4) *guerre:* mot; *m.* mot de guerre, *m.* § 1) bez godła nikogo tu nie wpuſzczaią. 2) Judeſz pocałowaniem dał godło Faryzeuſzom. 3) godło ſzczęścia, nieſzczęścia; biorę ſobie to za dobre godło; ſtraſzne to godło. *4) godło woienne (hasło),

ma godło. er hat, er weiß die Loſung. il a le mot.

Godnie, ⎫ *adv.* 1) würdiglich. 2) wohlanſtändig. 1) dignement. une maGodno, ⎭ nière digne. 2) décemment, une manière décente. *1) godnie i wygodnie Oyczyznie służył. 2) nie ieſt godno wniść do Pana boſo.

Godność, *f.* 1) Würde, Werth, Würdigkeit. 2) Würde, Amt. 1) dignité, qualité, la grandeur, nobleſſe. 2) dignité; charge conſidérable. § 1) godność każdego chrześcianina ieſt że; człowiek wielkiey godności, godność materyi wyciąga. 2) godność krolewſka; godność Biſkupa, Woiewody, Staroſty; godności zakupowanie, zabieganie.

Godny, *a. e.* 1) würdig, werth. 2) anſtändig. 1) digne, qui mérite. 2) bienſéant, ce qui convient. § 1) wielki i godny w nauce człowiek; godzien tego urzędu; godzien chwały, poſzanowania; godnym bydź odpuſzczenia rozumiem; godny to Autor. 2) godny na Biſkupa uczynek; godny otrzymałem podarunek.

Godownik, *m.* 1) Hochzeit-Vater. 2) Hochzeit-Gaſt. 1) maître des nôces. 2) convié, qui eſt des nôces, qui eſt prié aux nôces.

Godowy, *a. e.* Hochzeitlich. de nôces, qui appartient aux nôces; nuptial, le.

Goduię, *v. n.* 1) auf einer Hochzeit ſeyn. 2) Hochzeit geben, ausſtatten. 1) être des nôces; aller aux nôces. 2) célébrer, faire le feſtin des nôces.

Gody, *f. pl.* 1) Hochzeit. 2) Luſt, Wohlleben, Vergnügen. 3) Weyhnachten. 1) les nôces; feſtin des nôces. 2) bonne chère; gogailles, plaiſirs, délices. 3) Noël, *m.* § 1) gody (weſele) ſprawuię; ieſtem na godach (na weſelu) u kogo. 2) wyżyłeś gody, (radość) cierp też i głody; *proz.* raz gody, drugi raz głody; *prov.* iednemu gody a drugiemu głody, *prov.* *3) na Gody (Boże Narodzenie) tam będę.

na złe przyyść gody. in ſchlechte Umſtände gerathen. donner du nez en terre; tomber dans un malheur.

nie będzie na tych godach; nie tam mu bydź na tych godach im Spott: er ſoll dieſe Freude nicht erleben. *en ſe moquant:* je lui riverai les cloux; il n'aura pas cette joie.

Godzę, *dzi, dził.* 1) etwas oder einen meynen; zielen. 2) abzielen, zum Zweck, zur Abſicht haben. 3) vertragen, vergleichen. 1) parler de qu; toucher qu. 2) tendre à qu. ch; avoir pour but; avoir pour fin. 3) raccommoder, réconcilier. § 1) nie godzę na Was Pana temi słowy, 2) godzi na moy upad 3) godzić zwaśnionych.

na kogo godziſz: wen meynet ihr? à qui en voulez vous?

na mnie to godzi. das gehet auf mich. cela me touche, me regarde, tombe ſur moi.

Godzi ſię. 1) erlaubet ſeyn, frey ſtehen. 2) ſich zu etwas ſchicken, tüchtig ſeyn. 3) taugen, ſeine Zeit zu etwas erreichen. 4) paſſen, gerecht ſeyn. 5) gefallen, anſtehen, für einen ſeyn. 6) einem anſtändig ſeyn; ſich für einen ſchicken. 1) être permis; ou peut. 2) être propre, avoir la diſpoſition, le génie à (pour) qu. ch. 3) être propre, être bon à; être de la faiſon, du tems propre & particulier pour qu. ch. 4) être juſte; avoir de la juſteſſe. 5) plaire; être bon pour qu. 6) s'accorder avec; convenir, quadrer à; être propre pour, à. § 1) nie godzi ſię nikomu w krolewſkich polować knieiach; niech mi ſię godzi z moią ſię odezwać proſbą; godzi mu ſię ten poſtępek iako Panu. 2) godzi ſię ten młodzieniec do nauk (na nauki); zgodzi ſię do tego urzędu (na ten urząd). 3) owies do ſierpa iuż ſię godzi; godzi ſię iuż pić piwo, ieść ten owoc, godzi

dzi się ta Panna za mąż (do małżeństwa). 4) nie zapłacę, ieżliby się ten trzewik na nogę, i ta szata na moię osobę nie godziły. 5) piżmo nie wszystkim panom się godzi. 6) nie godzą się na starych gamrackie fochy.
iako się godzi. wie es nöthig ist; wie es sich gehörig. comme il faut; comme il est besoin. § weź drewno tak wielkie, tak długie, iako się godzi.
widzę na co godzisz. ich sehe wo du hinaus willst. je vous vois venir de loin.
Godziły. } erlaubt, zuläßig, unverbothen.
Godziwy. } permis, licite, loisible.
Godzina. 1) Stunde. 2) fig. Zeit. 1) heure, *f.* 2) *fig.* tems, *m.* momenta. *pl.* § 1) trwał ten hałas godzinę; przyszedł o pierwszey godzinie. 2) Boże mu tam pośliy dobrą godzinę, gdzie iest; godzina śmierci się przybliża.
dobra godzina. gute, geruhige Stunde. bonne heure; tems tranquille. § nigdy iedney dobrey godziny od męża nie miała.
w dobrą godzinę. zur glücklichen Stunde. à la bonne heure.
zła godzina. böse, unglückliche Stunde. mauvaise heure.
w złą godzinę. zur unglücklichen Stunde. à la maleheure. § przyszedł w złą godzinę.
od godziny do godziny. 1) von einer Stunde zur andern. 2) in einer Zeit von 24 Stunden. 1) d'une heure à l'autre. 2) dans un tems de vint quatre heures. § 1) czekałem od godziny do godziny. 2) włóż to do gorzałki od godziny do godziny.
godziny kapłańskie, vid. *godzinki kapłańskie.*
Godzinka, *f.* ein Stündlein. une petite heure. § zostań tu z godzinkę.
godzinki kapłańskie; godziny kapłańskie; Pacierze kapłańskie. die verordneten täglichen Kirchen-Gebeth-Stunden. les heures Canoniales.
godzinki Panny Maryi. Bet-Stunden zu Ehren der Jungfrau Mariä. l'office, *m.* qu'on dit pour la Sainte Vierge. § śpiewać, mowić godzinki P. Maryi.
godzinki Panny Maryi, książki. Gebet-Buch zu diesen Bet-Stunden. l'office; petite livre qui contient les prières pour la Vierge.
*Godzinnik, *m.* zegar. 1) Uhr, *f.* 2) Sonnen-Uhr, *f.* 3) Sand-Uhr, *m.* 1) horloge, *m.* montre, *f.* 2) quadran, *m.* horloge au soleil. 3) clépsidre, *f.* horloge à sable, *m.*
Godzinny. 1) Stunden-, zu Stunden gehörig. 2) stündlich, das eine Stunde währet. 3) unbeständig. 1) d'heure; qui concerne l'heure. 2) d'une heure, qui dure une heure. 3) inconstant. § 1) zegar to tylko godzinny a nie minutowy. 2) swar godzinny. ** 3) człek to bardzo godzinny (niestateczny).
Godziwy, *vid.* Godziły.
Gogołka, *f.* golanka, gałuszka, głowatka. abgeblühete Baum-Frucht; Obst-Knöpfchen; Ansatz. fruit qui noue, qui se forme après la fleur; fruit noué.
Goię, *v. a. i, ił,* heilen eine Wunde oder einen Verwundenen. guerir une playe, un bléssé. § goić, zagoić ranę, Cyrulik go dobrze goił.
goić się. sich heilen. se guérir, *v. n.* § rana się ieszcze nie zagoiła; sam się goi.
Goienie, *n.* goienie się, *n.* rany. die Heilung einer Wunde. cure de quelque playe; la guérison des blessures.
*Gola, *f.* freyer, offener Ort. lieu découvert.
na goli. frey, offen, unverschlossen. à découvert; sans être enfermé. § na goli te pieniądze leżą; na goli co kłaść.
Gołąb, *g. gołębia.* 1) eine Taube. 2) ein Tauber. 1) pigeon, *m.* 2) le pigeon mâle. § 1) rożne są gatunki gołębiow domowych, iako gardłacze, bębenki, dachowki.
gołąb dziki, siny. wilde Taube. pigeon sauvage.
Gołąbek, *g. gołąbka.* Täubchen, junge Taube zum Speisen. pigeonneau, *m.*
gołąbku moy. mein Täubchen; mein Herzchen. mon aimable pigeon (pigeonne) mon petit oeil.
Gołąbię, *n.* } junge Taube im Nest.
Gołąbiątko, *n.* } pigeonneau dans le nid.
Golanka, *f. vid.* Gogołka.
Golę, *v. a. kogo.* 1) balbieren, putzen, scheeren. 2) schuppen einen Fisch. 3) putzen, fuchteln, fegen mit einem Gewehr. 1) raser, faire la barbe. 2) écailler un poisson. 3) jouer des couteaux; battre d'estoc & de taille. § 1) balbierz mię golił, golić brodę komu; golić do skory. 2) golić rybę. 3) kiedy wziął golić, wszyscy pouciekali; wąsy mu dobrze pogolił.
golić się sich balbieren. se raser, *v. r.*
Gołębi, *ia ie.* Tauben-. de pigeon. § gołębie iaie.
gołębi groch, vid. *groch gołębi.*
gołębie ziele. vid. Koszyszczko.
Gołębica, *f.* die Täubinn. pigeonne, *f.* femelle du pigeon, *f.*
Gołębieńcowy, *a. e.* zum Tauben-Haus gehörig. de colombier.

gołe

gołębieńcowe przegrodki, komorki. Nest-Löcher im Tauben-Haus. boulins; troux du colombier.
Gołębieniec, *m. g. gołębieńca.* Tauben-Haus, *m.* colombier, pigeonnier, *m.* volier à pié, *m.*
gołębieniec mały. kleines Tauben-Haus. une fuye.
Gołębnik, *m.* 1) Tauben-Wärter. *2) Tauben-Haus, s. Gołębieniec. 1) qui a soin du colombier; qui nourrit les pigeons. *2) colombier, *v.* Gołębieniec.
Golec, *m.* 1) nackter, armer Kerl. 2) Kahlkopf. 1) pauvre haire; pion; pauvre diable. 2) homme chauve; qui a la tête chauve. § 1) Wenus nie rada placi, ma synow golcow.
Golec, *m.* 1) nackter Mensch. 2) schlechter, armer Mensch. 1) homme tout nud. 2) un vil & pauvre homme.
Goleń, *f. g. goleni.* 1) das Schienbein. 2) Schiene, Stange Metall. 1) grève, *f.* l'os antérieur de la jambe; l'os crural; le devant de la jambe. 2) lingot, *m.* barre, *f.* piece de métal longue de quelques piez. § 1) krzywe ma golenie. 2) goleń złota; dwie golenie lite z śrebra.
Golenie, *n.* das Balbieren, das Bartputzen. l'action de faire la barbe.
Goleniowy. zum Schienbein gehörig. qui regarde la gréve.
goleniowy muszkut. Waden-Bein-Mäuslein. péronier, *m.* un muscle.
kość goleniowa przednia więtsza, vid. Goleń.
kość goleniowa mnieysza. das Waden-Bein. l'os postérieur de la jambe; le péronée.
Golizna, *f.* kahler Fleck auf dem Acker. champ tout découvert; rase campagne; endroit dans un champ qui ne porte rien, qui est sans herbes.
**golizna; poroślina.* mit Unkraut bewachsener Fleck. endroit qui ne porte que de mauvaises herbes.
Gołocę, *ci, cit.* entblößen; berauben. dépouiller, ôter, priver. § ogołocić miasta z ludzi.
Gołoledź, *f.* 1) Glatteis. 2) Gefahr. 3) im Scherz: Platte, kahler Kopf. 1) verglas. 2) danger, péril. 3) *burlesq.* tête chauve.
iak na gołoledzi. wie auf Nadeln; in Gefahr; in Eilfertigkeit. sur des épies; en danger; en grande hâte. § stoię iak na gołoledzi.
Gołodupski, *vulg.* ein Nackarsch. gueux; pauvre belitre; qui est gueux comme un rat.
Gołość, *f. vid.* Golizna.
Gołosłownie, *adv.* mit leeren Worten. seulement en paroles; pas réellement.
Gołosłowy, *a. e.* das in bloßen Worten bestehet. qui n'est pas réel; qui ne consiste qu'en mots.
Gołoszyyca, *f. m.* armer Schlucker. gueux; pauvre homme; pauvre here.
Gołota, *m. & f.* unangesessener, armer Mensch. 2) Lumpen-Gesindel. 1) homme sans bien; sans possession; galefretier. 2) marodaille. § 1) gdy gołota to uczynił, wolno go imać.
Gołowąs, *gołowąz. 1) Geel-Schnabel, der noch keinen Bart hat. 2) der niemahls einen Bart bekommt. als ein Castrat. 1) un bé-jaune; jeune niais qui n'a point de barbe. 2) homme qui n'a point de barbe comme un chartré. § 1) niech się ci gołowąsi wprzod gramatyki uczą.
Gołuchny, *a. e.* sehr blos, sehr nackend. tout découvert, tout nud.
Goły, *a. e.* 1) bloß, nackend, glatt, nämlich ohne Haare, Federn oder Schuppen. 2) blos, leer, eitel, unnütz. 3) blos, entblößt, blank als ein Degen. 4) blos, unbewachsen, wo nichts wächst. 5) blos, als die Stelle, wo eine Stadt, ein Haus gestanden hat. 1) nud, pelé; qui n'est couvert d'aucune chose; qui est sans poil, sans barbe, sans plumes, sans écailles. 2) vain, inutile, frivole. 3) nud, tiré, dégainé, blanc. 4) ras, découvert, où il n'y a ni arbres, ni herbes. 5) rasé, découvert, où il y avoit une ville, une maison. § 1) broda goła; praszęta, myszęta gołe; węgorz iest ryba goła. 2) goło to tylko słowa; czyni to dla gołego konceptu i prożney opinii; goła to nadzieia, obietnica. 3) gołą na mię nastąpił szpadą. 4) pole gołe. 5) gołe tam tylko widzisz miasta.
gołemi rękoma. mit leeren Händen; das ist ohne Geld oder ohne Gewehr. des mains vuides; sans argent ou sans armes. § nie idź z gołemi rękoma do sędziego; gołemi się bronił rękoma.
Gomołka, *f.* ein Quark-Käse. fromage écremé fait en forme de cilindre; fromage à la pie.
Gomoły, *v. e.* verstümmelt. 2) von Aehren: stumpf, abgekürzt, nicht spitzig. 1) mutilé, tronqué, estropié. 2) *en parlant des épies:* ébarbé, qui n'a point de barbe. § 1) kozioł na rogach gomoły. 2) zboża są ościste i gomołe to iest bez ości.
*Gomon, *m.* zwada. Händel, *pl.* Streit, *m.* Zank.

Zank. querelle, *f.* dispute, *f.* débat. *m.*
*Gominić się z klim; wadzić się, swarzyć się. sich zanken. se quereller, disputer, se débattre.
*Goń, *f.* } Gonienie. das Nachjagen,
*Goncza, *f.* } Nachsetzen. poursuite, chasse qu'on donne aux ennemis.
Gońca, *m.* 1) Nachsetzer, Nachjager. 2) Jäger: Hund, der nachsetzt. 1) celui qui chasse. 2) *chasse:* chien réquérant. chien qui poursuit la bête. § 1) gońcow za nim wysłano. 2) gońca iest pies wietrzny, ktory popędzone zwierze goni ze wszystkiego skoku, poty poki może albo on gonić, albo zwierzę uciekać.
Gonicany, *vid.* Gontowy.
Gończa, *vid.* Goń.
Gończy, *a. e.* nachsetzend, nachjagend. qui poursuit. § rozsforować psow gończych.
Goniarnia; *f.* Bergw. der Göpel, ist der Schoppen. über dem großen Rad, daß die Pferde umwenden. sorte d'angar ou de toit sur la grande roue que les chevaux tournent aux mines.
Goniarz, *m.* Treiber dieser Pferde. celui qui pousse ces chevaux.
Gonie, *v. a.* kogo, *n.* za kim. 1) jagen, nachsetzen. 2) ringen, streben nach etwas. 3) Ringel rennen. 1) pourchasser, suivre, mettre en fuite; donner la chasse; talonner. 2) rechercher, tâcher vouloir avoir. 3) courir la bague § 1) gonić woysko uchodzące. 2) goni na sławę, na zwadę, na guz. 3) gonić do pierścienia.
gonić na nostre. sich auf Leib und Leben schlagen. combattre à fer émoulu, à outrance.
gonił na sobą. er hat das Hasen-Panier ergriffen. il a pris la suite; il a pris de la poudre d'escambette.
gonić się. einander jagen. 2) laufen, rammlen, läufisch seyn. 1) se chasser l'un l'autre; s'entre-chasser. 2) être en rut; être en chas; être en chaleur. § 1) chłopcy się po ogrodzie gonią. 3) wilk gdy się goni z samica.
gonić się konwiami, (kieliszkami) einander niedersaufen. s'énivrer l'un l'autre; boire de grandes rasades.
Goniec, *m. g. gońca.* Courier; Boten-Reuter. courier. § odesłano do Wiednia gońca; goniec Ruski, Tatarski.
Gonienie, *n.* ściganie. das Nachjagen, das Nachsetzen. poursuite, *f.* chasse, *f.*
Goniony, *a. e.* gejagt. chassé, ée.
goniony, s. m. 1) das Hasche-Spiel, Haschemännchen. Art von einem lustigen und hurtigen Tanz. 1) les barres, jeu d'enfant. 2) sorte de danse gaie & fort vite; gavote *f.* § 1) grać gonionego. 2) na to goniony, abyś widział, iezli kaleka albo dychawiczna; tańcować gonionego.
Gonitwa, *f.* Wettrennen, Wettlauf. course.
gonitwy do pierścienia. Ringelrennen. course de bague.
gonitwy mieysce. Renn-Bahn. lice, *f.* carrière, *f.*
Gont, *m. g. a.* } Schindel, Dachschindel.
*Gonta. } aissi; bardeau, échandole dont on se sert pour couvrir un toit.
Gontarz, *m.* Schindler; Schindelmacher. faiseur de bardeaux.
Gontowy, gonciany. Schindel-. de bardeaux, § gontowy dach.
Gora, *f.* ein Berg. 2) Schacht, Bergwerk. 3) oben; der Obertheil eines Gebäudes; Haufen auf abgemessenen Saamen-Körnern. 1) montagne; *f.* mont. 2) minière d'où on tire le métal. 3) surmésure *f.* tas sur le grain mésuré. § 1) wysoka gora; na gorza leży zamek. 2) gora kruszcowa; gora złota, srebrna. 2) niech na gorę przyniosą co na dole maią; mieszkanie na gorze; gora w mieszkaniu, w budowaniu. 3) z gora, bez gory mierzyć.
gory f. pl. 1) Bergwerke. 2) Gebirge. 1) mine, minière. 2) montagne; *f.* les monts.
kamienne gory pl. Stein-Brüche. meuliere, pierrière, carrière; lieu d'où on tire la pierre pour bâtir; pierrière. *f.*
goru miłosierdzia; komora potrzebnych. Leih-Haus, wo man den armen Leuten ohne Interessen Geld leihet. mont de piété où l'on soulage les pauvres avec de l'argent sans interêts. § gora miłosierdzia na pożyczanie pieniędzy ludziom ubogim iest postanowiona.
gora nad morzem; gora nadmorska. Vorgebirge. un promontoire, cap, *m.*
gorą, adv. oben; oberhalb, obenher. par en haut; en haut. § gora buia sokoł, a czapla niżey.
z gora; z okładem. 1) eher mehr als weniger. 2) eher später. 3) mit einem Haufen gemessen. 1) plus qu'il n'en faut, bien plus qu'il n'en faut; plutôt plus que moins. § 1) nieprzyaciel 200 ludzi z gorą pastradał. 2) po sześć godzinach z gorą było. 3) miara z gorą.
z gory 1) Berg ab, Berg unter; herunter, von oben; oben herab. 3) von Schiffen: Strom-unter, mit dem Strom;

Strom ab. 1) de dessus de la montagne; d'une montagne en bas. 2) d'en haut. 3) *en parlant des bateaux*; aval, avau; en descendant; en avalant. § 1) zła szkapa i z gory nie pociągnie; *prov.* 2) z gory kamienie rzucaią. 3) szkuty z gory idą.

w gorę; do gory; ku gorze. Berg an; nach oben. vers la montagne, à mord.

oliwa w wodzie do gory iedzie. das Oel steiget im Wasser in die Höhe. quand l'huile est mêlée avec de l'eau l'huile surmonte toujours.

na gorę. Strom auf. amont; en remontant. § szkuty na gorę idą.

na gorze oben. dessus; là sus; la haut; en haut.

gorę wziąć; gorę otrzymać. überhand nehmen, bekommen. avoir le dessus; gagner le dessus; prédominer. § gorę nad nim otrzymał; swawola gorę bierze.

cena w gorę idzie, w gorę skocyła. der Preis steiget. le prix hausse, monte, renchérit. § zboże teraz w gorę idzie.

złote gory obiecować. goldene Berge versprechen. faire espérer des monts d'or; promettre monts & merveilles. § kto złote gory obiecuie i ołowianych nie da.

Gorąco, *adv.* 1) heiß. 2) hitzig. 3) inbrünstig, eifrig. 1) chaud, chaudement. 2) chaudement, avec chaleur; ardemment. 3) instamment; ardemment, fervemment. § 1) przyłoż to gorąco; gorąco pić. 2) gorąco mu odpowiedział. 3) gorąco Boga pławać; gorąco Was Pana proszę.

gorąco mi. es ist mir heiß. j'ai chaud.

gorąco; gorąco iest. es ist heiß. il fait fort chaud.

gorąco kapany. kurz angebunden, hitzig vor der Stirne. qui a la tête près du bonnet; qui a la tête chaude. § gorąco cię kąpano bracie.

Gorąco, } die Hitze. la chaleur; le chaud
Gorącość } § gorąco ustało; gorąco miia; gorącość słoneczna, waru, żelaza rozpalonego.

gorącość. 1) Feuer, Hitze, Heftigkeit. 2) Eifer. 1) ardeur, *f.* feu, véhémence; saillie; la chaleur; activité. 2) ardeur; le zêle. § 1) gorącość krwi; gorącość młodego wieku opłonęła; gorącość umysłu. 2) w tey gorącości świadczenia przysługi swoiey dołożył; zabieram nową gorącość, nowe siły do służenia.

Gorący. 1) heiß. 2) brennend. 3) scharf, beißend als Pfeffer. 4) hitzig, hastig, jachzornig, cholerisch. 5) hitzig, blutig als eine Schlacht. 6) frisch, neubegangen als eine That. 7) eifrig, inbrünstig. 8) scharf, streng als ein Gesetz, ein Brief. 1) chaud. 2) ardent, chaud brûlant. 3) piquant, acre; qui bique la langue. 4) chaud, ardent, bouillant, véhément, vif, promt. 5) vif, sanglant, rude comme un bataille. 6) frais, flagrant, en parlant d'un délit. 7) ardent, fervent, 8) sévére rigide. § 1) gorące żelazo; gorąca pora; dni gorące. 2) gorąca polewka, gor ce żelazo. 3) pieprz, imbier gorący. 4) gorące rozumy wiele mieszaią, wiele sobie pozwalaią. 5) żaden gorący raz bez niego się nie odprawił. 6) wzięty na gorącym uczynku. 7) gorące za niego wnoszę prosby; gorąca chęć nasza nas do tego napędziła. 8) gorące napisał do niego listy; gorące to były słowa.

zastać kogo na gorącym uczynku. einen auf frischer That antreffen. trouver, prendre qu. sur le fait.

gorące mieć ręce. alles vors Geld thun; gerne nehmen. prendre jusques sur l'autel; avoir une ame vénale. § na urzędzie gorące miał ręce.

kto się na gorącym sparzył i na zimno dmucha. ein gebranntes Kind fürchtet sich fürs Feuer. chat échaudé craint l'eau froide; qui se brûla une fois soufflera volontiers à l'autre.

Gorączka, *f.* febra. Fieber. fièvre, *f.* § chorować na gorączkę; gorączka się poczyna, gorączka się sili, ustaię.

gorączka węgierska; łożna choroba. Hungarische Krankheit: Feld- oder Soldaten-Krankheit. mal d'Hongrie *m.* sorte de fièvre contagieuse.

gorączka z zimnicą zmieszana. Fieber mit Hitze und Kälte zugleich. fièvre avec frisson & chaleur.

gorączka mała, f. ein kleines Fieberchen. une petite fièvre.

gorączka wielka; gorączka ciężka, maligna. hitziges Fieber. fièvre chaude; *f.* fièvre ardente, *f.*

gorączka iednodzienna. eintägiges Fieber. un éphémére; fièvre qui ne dure que vingt quatre heures.

gorączka codzienna. tägliches Fieber. fièvre quotidienne.

gorączka nieustawna. Wechsel-Fieber. fièvre intermittente, *f.*

gorączka ustawna. stets anhaltendes Fieber. fievre continuë,

gorączka caiemna wnętrzna; hektyka. schwindsüchtiges Fieber. fievre ectique,

gorączka zimna, *zimnica*. kaltes Fieber. fièvre avec fuiſſon.
Gorączkowy, *a. e.* febriliſch Fieber-. fiéreux.
Goral, *m.* Bergmann, Berg-Bauer der in Gebirgen wohnet. montagnard, *m.* payſan qui habite ſur une montagne.
klnie iak goral. er flucht wie ein Fuhr-Knecht. il jure comme un voiturier embourbé.
Goralſki, *v. n.* Bergmänniſch. de montagnard.
Goram, *vid.* Gorę.
Gorczyca czarna. } ziarno. (*ſinapi*) Senf, Senf-Korn. du ſénevé ſorte de petite graine. § z gorczycy muſztardę robią.
Gorczyca, *f.* }
gorczyca, *f. ziele.* Senf, das Kraut. le ſénevé, une plante.
gorczycą biała; (eruca) Ranke, weißer Senf. roquette, *f.*
gorczyka polna, *pſzonak.* (eryſimon) Hederich, *m.* wilder Senf. velar; *m.* l'herbe aux Chantres; tortelle, *f.*
Gorczycowy, *a. e.* Senf-. de ſénevé.
Gordygarda, ſtrażnia izba. Wach-Stube, Wach-Haus. le corps de garde.
Gorę, *v. n. e, rzał rzeli.* } 1) brennen als Feuer. 2) brennen, funkeln als die Augen. 3) wallen als das Geblüt. 1) brûler, *ſ. n.* être embraſé. 2) briller être plein de feu; étinceller, *v. n.* commer les yeux. 3) bouillonner, *v. n.* bouiller, *v. n.* comme le ſang. § 1) dom twoy gore, a gorzały oczy iako dwie pochodnie. 3) goreią w nim humory.
Goreię. *v. n. ie, rzał rzeli* }
Gorzeię, *v. n. rzeie, rzał, rzeli.* }
gore mu wſzyſtko w ręku. er arbeitet, daß ihm die Hände rauchen. il travaille de tout ſon effort; il travaille comme un mulet.
Gorga, *f.* Triller. *m.* fredon, *m.*
gorgi wyprawiać. trillern, *v. n.* fredonner, *v. n.*
Gorka, *f.* goreczka, *f.* Hügel, kleiner Berg. une hauteur; butte, *f.* coline, *f.* petite montagne.
Gorliwie, *adv.* eifrig. fermement, ardemment, avec zèle.
Gorliwość, *f.* 1) Eifer. 2) Hitze. 1) le zèle, ardeur, *f.* la ferveur. 2) véhémence, feu ardeur, *f.* § 1) gorliwość o rzeczy Boſkie; gorliwość w usługach. 2) gorliwość umysłu.
Gorliwy, *a. e.* eifrig. zélé, ardent. § gorliwy o ſprawiedliwość; gorliwy w usługach; gorliwy do (o) Boga.
Gornica, *f.* gorna pieczenia z nerką. Nieren-Braten, Nieren-Stück. longe de veau, *f.* de boeuf. § gornica cielęca, wołowa.
Gornik, *m.* Berg-Knappe, Bergmann. 1) Berg-Bauer, der auf einem Gebirge ackert, weidet. 1) mineur, *m.* qui travaille dans les mine, à tirer les métaux. 2) montagnard; *m.* qui habite ſur les montagnes.
Gorno, *adv.* } *adv.* pyſznie. ſtolzer Weiſe. arrogamment, orgueilleſement, ſuperbement.
**Gornomyślnie. }
**Gornomyślność. Stolz, hoher Sinn. orgueil, *m.* arrogance, *f.*
**Gornomyślny, *a. e.* ſtolz. arrogant, fier, ère.
**Gornośny. *poët.* der Berge tragen kann. qui peut porter unemontagne. § olbrzym gornośny.
Gorny, *a. e.* 1) Berg-, der auf einem Berge wohnet oder wächſt. 2) Ober-, der oben iſt. 3) hoch, als der Flug eines Vogels. 4) Ober-, als ein Land. 5) hoch, Ober-, von Gerichten. 6) ſtolz, hochmüthig. 1) de montagne; qui appartient à une montagne; qui habite ſur une montagne. 2) d'enhaut; qui eſt en haut. 3) haut, en parlant du vol d'un oiſeau. 4) haut, ſupérieur, éloigné de la mer comme un pays. 5) ſupérieur, grand, prémier, en parlant de quelques officiers. 6) haut, orgueilleux, arrogant, fier. § 1) gorni obywatele: ziele gorne. 2) gorne mieſzkanie. 3) orzeł gornym ſię nad wſzyſtkie ptaki unoſi lotem. 4) gorna Saxonia. 5) gorny Sąd. 6) umysł gorny, fantazya gorna; Hiſzpani ſą gorni i gorno mowią.
gorna pieczenia. *vid.* Gornica.
**Gorolotny, *a. e.* 1) hochfliegend. 2) hoch, hochtrabend. 1) qui vole fort haut. 2) haut, orgueilleux, fier, § 1) orzeł gorolotny. 2) myśli gorolotne.
Gorſet, *m.* ein Weiber-Corſet. corſet.
Gorſki, }
Gorſkliwy, }
Gorſknę, } *vid.* Gorzki, Gorzkliwy &c.
Gorſknieię, }
Gorſko, }
Gorśnienie, *vid.* Gorzknienie.
Gorſze, *v. a. kogo, co. ſzy, ſzył.* 1) verſchlimmern, ſchlimmer machen. 2) ärgern, Aergerniß geben. 1) empirer, rendre plus mauvais. 2) ſcandaliſer, donner ſujet de ſcandale. § 1) miaſto poprawy zgorſzył chorobę. 2) gorſzyć niewinnych grzech wielki.
gorſzę ſię z kogo. ſich ärgern, Aergerniß nehmen. ſe ſcandaliſer, être ſcandaliſé.

gorszący, *a. e.* der Aergerniß giebet, ärgerlich; das Aergerniß machet. scandaleux, qui porte scandale.
Groszeię, *v. n.* sich verschlimmern, schlimmer werden. empirer, devenir pire.
Groszenie, *n.* kogo. Aergerniß. le scandale.
z gorszeniem. ärgerlich, ärgerlicher Weise. scandaleusement.
Gorsznę, *vid.* Gorsznę.
Gorsznienie, *vid.* Gorzknienie.
Gorszy, ist der *Compar.* von zły. ärger, böser. *c'est le comparatif de* zły; pire, plus mal; plus méchant, plus mauvais.
to gorszka. was das schlimmste ist. le pis.
Goruię. 1) über etwas steigen, schweben, treten. 2) über etwas die Ueberhand, die Uebergewalt haben. 1) se mettre sur; être élevé sur; planer sur. 2) avoir le dessus; prendre le dessus; avoir avantage par dessus de qu; surmonter qu. en. § 1) nad brzegi woda na sześć stopniow wygorowała; orzeł nad wszystkie ptastwa zwykł gorować. 2) prawo zawsze nad Pany goruie i gorować będzie.
Gorycz, *f.* eig. und fig. Bitterkeit. *prop.* & *fig.* amertume, *f.* § gorycz pod słodyczą świat podaie; słodzić gorycz.
gorycz. ⎫ ziele. (*gentiana*) Enzian, Bitterwurz. gentiana, *f.*
Goryczka. ⎭
goryczka włoska. (centaureas) gemeine Rhapontic, groß Tausendgülden-Kraut. grande centaurée.
goryczka mała albo naymnieysza. (gentiana minor) Kreuz-Enzian, Heil aller Schaden. petite gentiane.
goryczka biała. (agaricum) Lerchen-Schwamm. agaric, *m.*
Gorysz, *m.* ziele, *vid.* Wieprzeniec.
Gorz, *f. m. obs.* Kehlsucht, Begierde der Kehle nach etwas; wird noch in einigen *compositis* als ślinogorz, winogorz gefunden. appetit ou envie de gosier; *ce mot c'est usité qu'en ses composez* ślinogorz, winogorz &c.
Gorzałczany. Brandwein-, zum Brandwein gehörig. d'eau de vie. § prowent gorzałczany.
gorzałczany, subst. Brandwein-Brenner-Knecht. valet de distillateur d'eau de vie. § na dobrą gorzałkę nabił gorzałczany.
gorzałcany szynkarz. Brandwein-Schenker. brandevinier, qui vend de l'eau de vie.
gorzałczany szynkarz co gorzałkę po ulicach nosi i przedaie. der den Brandwein herumträgt und verkauft. portecol, *m.*
Gorzałka, *f.* Brandwein, *m.* l'eau de vie; brandevin, *m.* § palę gorzałkę; *Ka* wynalazł przepalenie gorzałki, ta zaś, że iey zbytnie zażył i od niey wewnątrz zgorzał, dostała nazwisko *gorzałka.*
Gorzałkoś, *m.* Brandwein-Säufer. buveur d'eau de vie. § gorzałkosiowie i pijanice.
Gorzalina, *f.* Brenn-Haus, lieu où l'on distille de l'eau de vie.
Gorzalnik, *m.* Brandwein-Brenner. distillateur d'eau de vie.
Gorzę się, *obs. vid.* Grożę się.
Gorzelina, *f.* ⎫ 1) Scheiter-Haufen-Stel-
Gorzelisko, *m.* ⎭ le. 2) Brand-Stelle. 1) lieu où les anciens brûloient les corps des morts. 2) place d'une maison brûlée.
Gorzey, *adv.* ärger. pis plus mal. § źle było, lecz teraz gorzey bydź nie może.
tym gorcey. desto schlimmer. tant pis.
to raz to gorcey. je länger, je ärger. de mal en pis.
Gorzki, *a. ie.* 1) bitter, bitter, widrig betrübt. 1) amer ère, qui a de l'amer, tume. 2) amer, facheux, triste,
Gorzkawy. ⎫ bitterlich, etwas bitter. un
Gorzkliwy. ⎭ peu amer.
Gorzknę, *v. n.* ⎫ gorsznę, *v. n.* 1) bit-
Gorzknieię, *v. n.* ⎭ ter werden; einen bittern Geschmack bekommen. 2) galstrig werden. 1) devenir amer. 2) rencir, devenir rance.
Gorzknienie, *f. n.* 1) das Bitter werden. 2) Galstrigkeit, galstiger Geschmack. 1) le changement dans un goût amer. 2) rancissure, *f.* qualité de ce qui est rance.
Gorzko, *adv.* 1) bitter, widrig. 2) betrübt, verdrießlich. 1) amèrement. 2) facheusement, tristement.
gorzko co czynić. bitter machen. rendre amer.
Gorzkość, *f.* 1) Bitterkeit. 2) Verbitterung. 1) amertume. 2) amertume, aigreur, *f.*
Gorzykwiat, *m.* ziele. (*consiligo*) Laus-Kraut, Schlangen-Wurzel. pommelée.
Gorzystość, *f.* erhabene Rundung, Linsen-Runde. convexité.
Gorzysty, *a. e.* 1) bergicht. 2) in der Optic: Linsen-rund, bauchicht. 1) montueux, qui est plein de montagnes. 2) *optique.* convexe.
Gorzysz, *f. m.* ziele. (*peucodanum*) Haar-Strang, Sau-Fenchel. queuë de pourceau; fenouil de porc.
Gość, *m.* 1) Gast. 2) Gast, Fremder, der bey einem aus Freundschaft oder auf Befehl eine zeitlang herberget. 3) fremd, unerfahren. 1) convié, *m.* hôte, *m.* 2) nou-

2) nouveau venu; etranger qu'on reçoit chez soi par amitié ou par ordre. 3) un novice; neuf, etranger dans qu. ch. § 1) gości na chotę iuż zaproszono; gość zaproszony; nieproszony. 2) gościem stoię u twego brata; dom ten ma libertacyą od gości tak w Seym iak i bez Seymu; przyymowanie gości. 3) gośc to ieszcze w tey nauce; w tym domu ten honor nie iest gościem, ale sdospoliciał.

Goście. Gäste, Gesellschaft. compagnie, *f.* gens assemblez chez qu.; les priez. § ma goście u siebie.

Gościna, *f.* Gast-Haus, zur Bewirthung der angekommenen Gäste. maison destinée a loger les etrangers. § dobrą żyk w gościnie, bo tam potrawy gotowe; gdy słudzy Pana na gościnę przyprowadzą, chłopca do posługi zostawiwszy do domu powracać maia.

zachować kogo w gościnie einem das Gast-Recht geniessen lassen. accorder à qu. l'hospitalité, le recevoir chez soi; pratiquer l'hospitalité envers qu.

w gościnie iestem; w gościnę iadę. auf der Reise, unterwegens seyn. être sur le chemin.

z gościny powracać. von einer Reise zurück kommen. retourner d'un voyage.

Gościniec. *m.g. gościnca.* 1) Gast-Hof, *m.* Herberge, *f.* Wirths-Haus, *n.* insonderheit an der Land-Straße. 2) Land-Straße, *f.* 3) fig. Bahn, *m.* Weg, *m.* zu etwas. 1) auberge, *f.* hôtellerie, *f.* passade. *f.* 2) grand-chemin; chemin royal; estrade, *f.* 3) *fig.* chemin, *m.* voie, *f.* moyen, *m.* § 1) w ktorym gościncu (gospodzie) stać będziemy. 2) du kościoła, do młyna gościniec pospolity sasiad sasiadowi wydać powinien. 3) z bitego do nauk, do sławy skierował gościnca; ubitym od ciebie idę gościncem; ściele sobie do korony gościniec.

gościniec głowny; wart; nurt. Strom eines Flusses. courant, *m.* fil, *m.* fort d'une reviere.

Gościnnie, *adv.* gastfrey. avec hospitalité, avec charité.

Gościnność, *f.* Gast-Freyheit, Gast-Recht, Aufnahme der Fremden oder der reisenden Freunde. hospitalité, *f.* droit d'hospitalité; *m.* liberalite envers les etrangers ou envers ses amis qu'on loge chez soi quand ils voyagent. § cudzoziemcy chwalą gościnność Palakow.

Gościnny, *a. e.* 1) gastfrey. 2) Gast-, für die Gäste bestimmt; 3) den Gästen gehörig. 4) der angewiesene Freunde zu bewirthen schuldig ist. 1) hospitalier, *m.* d'hospitalité; qui reçoit & loge volontiers les passans. 2) qui concerne les hôtes & les etrangers. 3) qui appartient aux hôtes & aux etrangers; d'hôtes; d'etrangers. 4) destiné aux logis des soldats, ou des officiers de la Cour. § 1) Pan to bardzo gościnna izba; 2) gościnny obiad, uczta. 3) gościnna czeladź. 4) kamienica gościnna.

gościnni subst. 1) Bewirther, *m.* der die Gäste aufnimmt. 2) Gastwirth, *m.* 1) hospitalier, *m.* qui reçoit les passans. 2) hôtelier, *m.* publizny albo urzędowy.

gościnna gospoda } 1) Gast-Hof, *m.* wo
gościnny dom. } Fremde einkehren. 2)
Gospoda, *f.* } Herberge, *f.* Quartier, *n.* 3) freyes Quartier für die Hofbedienten und Soldaten, so der Fourir anweiset. 1) hôtellerie, *f.* auberge, *f.* 2) logis, *m* maison où l'on loge. 3) logis; logement, *m.* maison ou le fourrier marque le logis que doient prendre les Officiers de la Cour ou les soldats. § 1) w gospodzie pospolitey ma gospodę. 2) gospodę mam u niego. 3) gospodę mi z urzędu trzyma i goście z urzędu przyymować powinna; rozpisać żolnierzom gospody.

gospoda stać; nieć gospodę u kogo. herbergen, *v. n.* loger, *v. n.* chez qu.

Gospodarczyk, *m.* ein kleiner Wirth. 2) der Kobolt, s. Mora. 1) petit hôtelier. * 2) cochemar, *m. vid.* Mora.

Gospodarnie, *adv.* po gospodarsku. wirthschaftlich. économiquement; d'une manière ménagère & économique.

Gospodarny, *a. e.* haushälterisch, wirthschaftlich, räthig. économique, ménagere qui épargne. § gospodarni ludzie; gospodarni nauka.

Gospodarowanie, *n.* das Wirthschaften. l'action de conduire un ménage, de tenir maison.

Gospodarski, *a, ie.* 1) dem Hauswirth oder Gastwirth zuständig. 2) Wirthschafts-, haushälterisch, landwirthschaftlich. 1) du maître de logis; de l'hôtelier. 2) ménager, économique, qui regarde l'économie. § 1) syn gospodarski; corka gospodarska. 2) narzynia gospodarskie.

gospodarskie księgi. Bürger von der Landwirthschaft. un livre économique qui traite de l'économie.

po gospodarskie adv. wie ein Wirth, wirthschaftlich. en économe; économiquement.

goſpodarſka nauka, f. } Haushaltungs-
goſpodarna umieiętność, f. } Kunſt; öcono-
Goſpodarſtwo, *n.* } miſche Wiſſen-
ſchaft. économie; *f.* ſcience économique.
goſpodarſtwo, n. rząd domowy. Haushaltung, Hausverwaltung. ſoin, *m.* conduite, *f.* gouvernement d'une famille; le ménage, économie, *f.* § goſpodarſtwa pilnuie.
Goſpodaruię, *v. n. vid.* Goſpodarzę.
Goſpodarz, *m.* 1) Hauswirth, Hausherr, Hausvater. 2) Wirth, Haushalter, der in der Wirthſchaft erfahren iſt. 3) Gaſtwirth, der Fremde vor Geld aufnimmt. 4) Bewirther, der die Geſandten und vornehme Fremde mit Wohnung und nothwendigen Sachen verſorget. 5) Wirth, der ein Gaſtgebot giebet. 1) père de famille; l'hôte; maître du logis, de la maiſon. 2) économe, *m.* ménager, qui entend le ménagé, qui fait l'économie. 3) un aubergiſte, hôtelier. 4) l'hôte qui loge, qui reçoit chez lui des perſonnes diſtinguées, que le fourrier lui a marquées. 5) un hôte qui reçoit chez lui les conviez. § 1) a ieſt goſpadarz (Pan) doma? 2) goſpodarz wiele przedaie, mało kupuie; ſtary goſpodarz Pan Bog; *prov.* goſpodarz każdy w ſwoim domu Pan; *prov.* 3) drogi to goſpodarz; goſpodarz więcey goſci przyiąć nie może. 4) goſpodarz z urzędu dla Posłow Rzeczypoſpolitey ma bydź poſtanowiony.
Goſpodarzę, *v. n. rzy, rzył.* 1) wirthſchaften; Wirthſchaft treiben. 2) einnehmen, als die Liebe das Herz. 1) économiſer; *v. n.* tenir maiſon; conduire; *v. a.* gouverner une famille. 2) occuper, ſaiſir, poſſeder, *v. a.* comme l'amour un coeur. § 1) nie długo goſpodarzył. ** 2) miłośc w iey ſercu goſpodarzy.
Goſpodny, *a. e.* zur Herberge gehörig. de logis; qui regarde le logis.
goſpodne, ſ. n. Quartier-Geld, das der Fremde vors Quartier, oder der Wirth den Soldaten ſtatt der Wohnung giebet. l'argent que l'étranger donne pour le logis, ou le maître du logis accorde à un ſoldat au lieu du logis aſſigné par le fourrier. § żołnierz goſpodnego brać nie ma.
Goſpodni, *f.* 1) Haus-Mutter. Haus-Frau, Hauswirthinn. 2) Haushälterinn, Wirthinn. 1) mère de famille; l'hôteſſe, notre ménagère; maitreſſe de la maiſon. 2) ménagère, fille ou femme qui épargne, qui entend l'économie.

§ 1) a gdzie goſpodni? 2) dobra to goſpodyni.
Goſpodze, wird vom Pöbel ſtatt des *Vocativi* goſpodyni gebraucht *le petit peuple met ce mot au lieu du Vocatif* goſpodyni.
Goſzczę, goście, *ści, ścił.* fremde ſeyn, nicht eingewohnt ſeyn. être neuf, être étranger. § iać w tey ziemi goſzczę.
Got, *m.* ein Gothe. Goth, Got.
Gotczyzna, *f.* die Sprache, Sitten, Bau-Art der Gothen. la langue, les moeurs, l'architecture des Gots; ce qui eſt pratiqué par les Gots.
Gotſkie, *a. e.* Gothiſch. Gotique, *adj.*
Gotow, *vid.* Gotowy.
Gotowalnia, *f.* Nacht-Tiſch; *m.* 1) toilette, *f.* § 1) pudełko na gotowalni ſtoi.
Gotowanie *n.* czego. 1) Zurichtung, Zubereitung. 2) das Kochen. 1) préparation, *f.* apprêt, *m.* ajuſtement, *m.* accommodage, *m.* 2) l'action de cuire; cuiſſon, *f.* coction, *f.*
Gotowie, *vid.* Gotuię.
Gotowiec, *m. g. gotowca.* reſoluter Menſch. un homme hardi; eſprit réſolu.
po Gotowiu, *vid.* Pogotowiu.
Gotowizna, *f.* 1) Vorrath, 2) Barrſchaft, baares Geld. 1) reſerve, *f.* proviſion, *f.* fourniture des choſes néceſſares. 2) le comptant; les finances, argent comptant; argent bas: argent à la main. § 1) mam gotowiznę drew i maki. 2) żołd gotowizną odbieraią; nie mam gotowizny; ſuma w gotowiznie.
gotowizną płacić. mit baar Geld bezahlen. financer; payer qu. argent ſec.
Gotowo, *adv.* fertig, zubereitet. prêt; d'une manière préparée. § iuż wſzyſtko gotowo.
Gotowość, *f.* 1) Fertigkeit, *f.* 2) Bereitſchaft, *f.* 1) promptitude, *f.* 2) préparatif, *m.* appareil, *m.* § 1) ze wſzelką prętkiego posłuszeńſtwa gotowością zoſtaię twoim ſługą. 2) w należytey nieprzyiaciela znalazłem gotowości.
Gotowy, Gotow, *a. e.* 1) bereit, fertig. 2) gar, gar gekocht oder gebraten. 3) zugerichtet, fertig. 1) prêt, préparé, diſpoſé, fait. 2) cuit, rôti. 3) apprêté, preparé. § 1) gotowim zawſze do pełnienia rozkazow twoich; gotowy do woyny. 2) mięſo gotowe; pieczenia ieſzcze niegotowa. 3) obiad gotowy, proſzę do ſtołu; potrawy iuż gotowe,
gotowe, ſ. n. gotowe pieniądze. baar Geld. l'argent comptant. § za gotowe co kupić; ko do gotowego.
iużem gotow pόydźmy. ich bin fertig, laßt uns gehen. me voilà prêt allons.

Gotuię,

Gotuię, *v. a.* 1) zubereiten, fertig machen. 2) kochen, sieden. 3) zurichten als eine Mahlzeit. 1) apprêter, préparer, accommoder, *v. n.* 2) cuire, faire bouillir. 3) apprêter, tenir prêt un repas. § 1) nie pomoc ale pomstę gotował; gotował na Polskę woynę. 2) gotować mięso, groch, iarzynę. 3) gotować potrawy na stoł.

gotować się, od gotuię się. 1) sich zubereiten, sich anschicken, sich fertig machen. 2) sieden, kochen. 3) zur Geburt arbeiten. 1) se préparer, s'apprêter. 2) bouillir, cuire. 3) être en travail d'enfant; être travaillée d'enfant. § 1) ku przyszłemu boiowi się gotował; gotuż się na dyspute; gotuymy się do podroży. 2) mięso się gotuie. 3) niebogą się gotuie.

Gozdawa, *f. m.* Wappenk. zwo gebundenen weißen Lilien im rothen Felde, der Pfau-Schwanz über der Krone ist mit dergleichen zwoen doppelten Lilien gezieret. *blas.* deux fleurs de lis blanc nouées ensemble, la queue de paon sur la couronne est aussi ornée de deux lis nouez.

Goźdź, *u, g. goźdźia.* 1) Nagel von Metall oder Holz. 2) Angel an einer Klinge. 1) clou, cheville. 2) soie, *f.* partie de la lame qui entre dans la poignée. § 1) goździe wbić.

goźdź u siekacza. die Angel an einem Hacke-Messer. toyere, *f. f.*

Goździec, *m. g. goźdźca*, kołtun. Nerven-Krankheit daraus Juden-Zöpfe entstehen. maladie de nerfs d'où vient la plica.

Goździczek, *g. goździcka.* } 1) Nägelein
Goździk, *g. a.* } von Metall oder Holze. 2) Würbel an Geigen oder Lauten. 1) petit clou; chevillette, *f.* brozuette, *f.* 2) cheville de violon, de luth.

goździck, m. g. u. 1) Nelke, *f.* Garten-Nägelein, *n.* 2) Kreyd-Nelke, *f.* Nägelein, *m.* Würz-Nelke, *f.* 1) oeillet *f. m.* une fleur. 2) un giroffe; clou de girofle. § 1) goździk rozkwitły; goździki ogrodne. 2) goździki kramne; goździki są teraz drogie.

goździk Indyyski; długosz Indyyski; wielkie ziele. (caryphilus Indicus; flos Africanus) in den Gärten: Indianische Nägelein. oeillet d'Inde qu'on cultive aux jardins.

Goździkowy kolor. Nelken-färbig. couleur de minime ou de musc.

Goździowaty, *a. e.* kołtunowaty. der die Wichtel oder die Juden-Zöpfe hat. qui a la maladie de nerfs qu'on appelle plica.

Goździsty, *a.* mit Nägeln versehen; benagelt. garni de clous.

Goździowy, *a. e.* Nagel-. de clou, qui regarde les clous.

Gra, *f.* Spiel. jeu, *f. m.* § gra w karry, w kręgle; wiele iest gry (gier).

gra idzie o to. darum gehet das Spiel. il y va de cela. § gra teraz idzie o walność.

Grab, *m.* } (*carpinus*) 1) Hagen-Buche,
Grabina, *f.* } Hayn-Buche, nach der Meynung der Klügern ist grab der Lateiner *acer albus.* * 2) Esche. *s.* Jesion. 1) le charme un arbre, *mais selon les plus sages c'est plutôt l'*Acer albus *des Latins.* * 2) le frêne, *voyez* Jesion.

Grabarka, *f.* 1) Gräber-Lohn, Gräber-Arbeit. * 2) des Gräbers-Weib. 1) l'argent pour le fossoyeur; travail de fossoyeur. * 2) femme de fossoyeur.

Grabarz, *m.* Gräber. fossoyeur, *m.*

Grabarzowa, *f.* des Gräbers-Weib. femme de fossoyeur.

Grabia, *m.* 1) Graf. 2) in einigen Provinzen ein Burggraf, Unter-Staroste. 1) un Comte. 2) Bourggrave, Vice-Staroste en quelques Provinces.

Grabię, *v. a.* harcken, rechen. râteler, *v. a.* amasser avec des rateaux. § grabisiano, słomę, czmię posiana.

Grabie, *plur.* 1) die Harke, der Rechen. 2) Wappenk. stehender Rechen mit sieben Zacken. 1) râteau, faucher. 2) *blas.* râteau qui est debout avec sept pointes.

grabie pełne czego. eine Harke voll. râtelée, *f.*

Grabki, *plur.* kleiner Rechen. petit rateau, *m.*

grabki żelazne, vid. *graca ogrodnicza.*

na grabki. zum Harken. pour râteler. § siec, kosić owies na grabki: sieczenie na grabki.

Grabież, *f.* 1) confiscirtes, verfallenes Gut. * 2) Raub. 1) biens confisqués; saisi au profit du Seigneur. * 2) vol, *m.* rapine, *f.*

Grabina, *f.* eine Gräfinn, *f.* Comtesse, *f.*

grabina drzewo, vid. Grab.

Grabołusk, *m.* Beinbrecher, *m.* Beinbeisser, *m.* ein Vogel. orfraye, *f. f.* un oiseau qui casse les os avec son bec.

Grabowy, *a. e. conf.* grab. Hagen-Buchen- de charme.

Grabskie, *f. n.* Gräfliches. de Comte.

Grabstwo, *n.* Grafschaft, *f.* un Comté.

Garca szeroka, *f.* motyka. Haue, *f.* Hacke, *f.* Karn, *f. m.* hoyau, *m.* houe, *f.*

graca wapienna. eine Kalk-Krücke, Rühr-Stock zum Kalk. bouë, *f.* rabot, *m.* outil pour détremper la chaux.

grace widlasta ogrodnicza, motyczka, die Kraze der Gärtner. hoyeau *m.* houë fourchuë, instrument pour remuer la terre.

graca ogrodnicza, oracza albo grabki żelazne. Jäthaue, Stoß-Eisen, Jät-Eisen, Scharr-Eisen der Gärtner. sarcloir, *m.* béchette à sarcler, sarclette, *f.*

grace o dwuch zębach. Karst, Radhaue mit zwey Spitzen. boyau, *m.* à deux dens pour houer; houe fourchue.

Gracowanie, *n.* 1) das Jäten mit der Jäthaue. 2) das Aufstoßen der Erde. 1) sarclûre, l'action de sarcler. 2) l'action de béchoter.

Gracownik, *f. m.* to gracuie. Ausjäter, Ausreuter des Unkrauts. sarcleur, *m.*

Gracuie, *v.* 1) die Erde ein wenig aufstoßen, aufhacken. 2) mit dem Jät-Eisen jäten. 1) béquiller, béchoter *v. a.* remuer la terre avec une houe. 2) sarcler, couper les mauvaises herbes. § 1) gracować ziemię, ogrod gdy iuż weszło nasienie. 2) gracować, wygracować chwast.

gracować wapno. den Kalk aufrühren. remuer la chaux.

Gracya Duchowna, *f.* eine Griechische Pfründe. un bénéfice chez les Grecs.

Gracz, *m.* 1) Spieler *m.* Spieler auf einem musicalischen Instrument. 1) joueur. 2) joueur d'instrument de musique.

gracz to dobry. er versteht den Säbel, den Degen gut. c'est un ferrailleur, un bon escrimeur; il fait bien des armes, c'est une bonne épée.

Grad, *m.* der Hagel. grêle *f.*

grad pada. es hagelt. il grêle, *f.*

wielki grad. Hagel-Stein. grêllon; *m.*

Gradał, księga regałowa. Buch in groß Folio. un livre en grand folio.

Gradowaty. dem Hagel gleichend. qui ressemble à la grêle; approchant de la grêle.

gradowaty kamień. ein Edelstein so an Härte dem Diamant und an Farbe dem Hagel gleichet. espéce de pierre precieuse dure comme un diament, mais dont la couleur ressemble à la grêle.

Gradowizna, *f.* Getreide oder Früchte, so der Hagel beschädiget. blez ou fruits grélez, battus de la grêle.

Gradowka, *f.* krupiasta sol. gesotten Salz. sel de salines; sel en grains.

Gradowy. haglicht, voll Hagel; wo es sehr hagelt. grêleux; plein de grêle; exposé, sujet à la grêle.

Graduał, *m.* Stück der Messe so nach der Messe gesungen wird. graduel qu'on chante à la messe après l'Epitre. § śpiewana potim pędzie Epistola, po ktorey graduał w Mszy następuie.

Gradus, *m.* stopień. Stuffe, Staffel, Grad. un dégré.

*Gradyw, *m.* der Kriegs-Gott Mars. Mars *m.* le faux dieu de la guerre.

*Gradywowy. des Martis; kriegerisch. de Mars; de guerre.

***gradywowe tańce.* der Krieg. la guerre.

Graf, *m.* Grabia, *m.* ein Graf, un Comte.

Grafka, *f.* Griffel, *f.* touche, *f.* piquet, *m.* un stilet; un stile; traceret, *m.* traçoir, *m.* trucher, *m.*

Grafowa, *f.* Gräfinn, *f.* Comtesse, *f.*

Gram, *v. a. f. n.* 1) spielen ein Spiel. 2) spielen auf einem musicalischen Instrument. 3) ein musicalisches Stück spielen. 4) spielen um etwas, aufs Spiel setzen. 5) spielen als die Kinder. 1) jouer; jouer à un jeu. 2) jouer d'un instrument de musique. 3) jouer une partie sur un instrument de musique. 4) jouer qu. ch. mettre au jeu. 5) jouer baladiner folatrer. § 1) grac karty, kostky, (w karty, w kostki) grać piłe. 2) grać na piszczałce, na kornecie; gram ręcą lewą na stronach, a prawą gram sinyczkiem. 3) grać taniec, argą, piosnkę. 4) grać o pieniądze, *gram na co, (stawiam co we grze). *5) dzieci greia (igraia).

grać na klawiszach, na organach. das Klavier, die Orgel schlagen, spielen. toucher cavessin l'orgue.

grać komu na gębie na nosie. einem auf der Nase spielen. injurier qu. à son nez.

grać o ostatek, o reszte. das übrige aufs Spiel setzen. coucher de son reste.

grać o żywot w kostki. ums Leben spielen. tirer au billet.

grać na suknią; stawic, we grze. aufs Spiel setzen. mettre au jeu.

graiac, adv. spielend. en jouant, facilement. § graiąc to zrobił.

Gramatyka, *f.* farmuszka. Brey, *f.* bouillie, *f.* bouët, *m.*

Gramatycznie; po gramatycku, *adv.* grammaticalisch. en grammairién; selon les régles de la grammaire.

Gramatycki, *adj.* } grammaticalisch. grammatical; qui est de grammaire.
Gramatyczny.

Gramatyka, *f.* Sprach-Lehre, *f.* Grammatik, *f.* grammaire, *f.*

Gramatyk, *m.* Sprach-Lehrer, *m.* Grammairien, *n.*

Gramolę się. 1) kriechen als ein Ungeziefer. 2) kriechen; mit Mühe gehen, steigen, durchkommen. 1) ramper, *v. n.* comme un insecte. 2) s'efforcer à passer; aller avec peine; se trainer. § 1) gadzina się na to drzewo gramoli, do tego ziela się przygramolił. 2) ledwie się na konia wgramolił; przygramolić się do kogo.

Grań; *f.* Bauk. Ecke. *Archit.* coin, un augle; § ściana; słup w pice, w sześć grani; budynek na sześć grani.

Granader; *m.* Granadier, *m.* grénadier, *m.* un soldat.

granaderſky adj. Granadier, de grénadier.

Granat. *m.* 1) Wander-Stab mit einer verbogenen Degen-Klinge. 2) dunkelblaues feines Tuch zu Kleidern. 3) Granat-Baum. 4) Seef. Bogsprits-Segel, es ist auf dem Vordertheil des Schiffs. 5) ein Granat-Stein. 1) bâton ou canne dans laquelle est cachée une lame d'épée. 2) sorte de drap bleu tourquin fort fin. 3) grénadier, *m.* un arbre. 4) sivadière, *f.* la voile de beaupré, elle est sur la proue. 5) grénat, *m.* sorte de pierre précieuse.

granat leśny. wilder Granat-Baum. balaustier, *m.* grénadier sauvage, *m.*

granat, m. ziele, vid. *granatek ziele.*

Granata, *f.* eine Granate. grénade dont se sert le grénadier.

Granatek, *m. g. a.* kamień, czerwony. Granat-Stein, *m.* grénat, *m.* sorte de pierre précieuse, rouge.

granatek, m. ziele. (hominum; centrum galli) wilder Scharley. toute-bonne sauvage, *f.*

Granatnik, *f. m.* ten co granaty robi chowa. Kriegsk. der die Hand-Granaten macht. *artill.* feseur de grénades.

Granatnika, *f.* granatierka, *f.* Kriegsk. Grenadier-Tasche, *f.* grénadière, *f.*

Granatowa kule, *f.* Kriegsk. Granat-Kugel, balon, *f.* à grénades, *m.*

Granatowy, *a. e.* 1) dunkel-blau; Granat-Blüthenfarbig. 2) Granat-Stein-. 3) Granat-Baum-; Granaten-. 4) Granaten. 1) bleu turquin. 2) de grénat. 3) de l'arbre de grénadier. 4) de grénade à jetter.

granatowe iabłko, m. Granat-Apfel. grénade, *f.* fruit de grénadier, *m.*

granatowe iabłko leśne. wilder Granat-Apfel. un balauste.

granatowe wino. Granat-Wein. vin tiré du fruit de grénadier.

granatowich iabłek kwiat. Granaten-Baum-Blüthe. la fleur de grénade, ou balaustier,

Granatyr, *vid.* Granadier.

Grand Hyſzpański. Spanischer Grand. Grand d'Espagne.

Graniasty, granisty. eckicht. angulaire; qui a des coins, des angles.

Granica, *f.* 1) die Gränze. 2) *fig.* Gränze, Schranken. 1) borne *f.* les limites; les confins; frontière. 2) *fig.* borne, limite. § 1) mieć, stanowić granice; rozprzestrzeniam granice; granic pomykam. 2) łaski moiey nie przerywaj granice; pilnie granic posłuszeństwa przestrzegać będę.

granice czynić; ſypać kopce. Gränz-Steine setzen. borner; mettre des limites; poser des limites.

o granice z kim mieſzkać. mit einem gränzen. être limitrophe; être voisin de qu.

nieprzyiaciel o granice ieſt. der Feind ist an der Gränze. l'ennemi est sur la frontière.

Graniczę, *a. y. ył. z kim.* 1) gränzen, Gränze setzen. 2) gränzen an etwas. 1) borner, limiter, mettre des bornes à qu. pays *v. a.* 2) toucher les bornes d'un pays; confiner, aboutir à quelque pays. § 1) Polskę graniczą Karpaty. 2) Moskwa graniczy z Persami.

Graniczenie, *n.* das Gränzen. situation des pays qui se touchent; l'action de mettre les bornes.

Granicznik, *m.* 1) Gränzen-Setzer, Land-Messer, Markscheider. 2) Gränz-Commissarius. 3) Lungen-Kraut. 1) borneur, *m.* arpenteur, mésureur, *m.* 2) commissaire pour examiner les bornes. 3) pulmonaire, *f.* une plante.

Graniczny sędzia, *m.* Marktscheider, *m.* juge pour les procès de limites.

Graniczny, *adj.* Gränz-, zu den Gränzen gehörig. frontière, qui regarde, les limites; limitrophe; voisin, ne. § sprawy graniczne i działowe.

Granie, *f. n.* 1) das Spielen der Musicanten; die Musik. 2) das Spielen der Spieler. 3) Mathem. eine Polygone; Vieleck. *4) das Spielen der Kinder, s. Igranie. 1) l'action de jouer des instrument de musique; musique, *f.* concert, *m.* 2) l'action de jouer à quelque jeu, 3) *matém. plur.* un poligone; figure qui a plusieurs angles. *4) le badinage, jeux d'enfant, *v.* Igranie. § 1) tańcować po czyim graniu; wdzięczne granie muzykantow.

Granie, n. pl. odpolne. Kriegsb. 1) Spizen oder Ecken aller Bollwerke. 2) Seite oder Linie von einer Bollwerks-Spitze zur andern. *Fortif.* 1) le poligone extérieur. 2) côte exterieur.
Granie, *s. n. pl.* pownetrzne albo pośrzodkowe. 1) die inwendige Polygone, von einem Kehl-Punct zum andern. 2) Seite oder Lienie von einem Kehl-Puncte zum andern. 1) polygone intérieur. 2) côte intérieure.
Granieśnik, *m.* ziele, (*pulmanaria*) Lungen-Kraut, *v.* pulmonaire; *s.f.*
Granisty. } vieleckicht, eckicht. angu-
Granowity. } laire; qui a des angles. § granowita wieża murowana.
Granit, *s. m.* rodzay porfiru. Granit, *m.* eine Art Porphyr. granit *s. m.* sorte de porphyre.
Grasownik, kruk nocny. Nacht-Schwärmer. coeur de nuit; rodeur de nuit; enfant de la Messe de nuit.
Grasnię, wichrzę. 1) grassieren, toben, schwärmen. 1) faire rage; roder, courir le pays; ravager, faire du ravage. 2) courir de nuit. § 1) grasować w kraiu nieprzyiacielskiem.
Graty, *plur.* 1) Gerülle *n.* Gerümpel, *n.* 2) alt Eisen. 1) vieillerie, *f.* vieux meubles de bois. 2) ferraille, *f.* vieux morceaux de fer.
graty mosiężne. altes Meßing, mitraille, *s. f.*
Grawalny, *a. e.* Spiel-, zum Spielen, oder einem Spiel gehörig. de jeu. § piła grawalna.
Graycar, *s. m.* ein Krätzer zum Gewehr. un tire - bourre.
graycar do kul. Kugel-Zieher, Vorschlag-Zieher. un tire bale.
graycar puszkarski. Kugel-Zieher, der Constabler. bouton de cuillier de canon.
Grąż. *m. vid.* Grędzidło.
Grążę się, *ży. żył.* } untergehen,
Grąznę, *źnie, znął, znęli.* } sinken, zu Grunde gehen. enfoncer, *v. n.* s'enfoncer, aller à fond; couler à fond. § statek, nawa grąznie na doł.
Grecki. Griechisch. grec, greque.
po grecko. adv. 1) Griechisch, in Griechischer Sprache. 2) nach der Griechen Weise. 1) en grec. 2) à la greque.
grecka mowa. Griechische Redens-Art. l'Hellenisme, *m.*
grecki ięzyk. Griechisch; die Griechische Sprache. le grec; la langue gréque.
Grecya, *f.* Griechenland, *m.* la Gréce.
Grecyn, *m.* } ein Grieche. un Grec. §
Grek, *m.* } Grekowie sławni.
Greczynka, *f.* eine Griechinn. une Greque.
Greczyzna, *f.* die Griechische Sprache. le grec, la langue gréque.
Gręda, *f.* rześcia, *f.* gemeiner Pferde-Trab. le trot d'un cheval.
Grędzidło, *n.* grezy. Netzen-Stein, so an die Fischer-Netze gemacht werden. les pareaux; les cliquettes; des pierres trouées, qu'on attache au filet de pêcheur. § grędzidł albo spławy u sieci żelazne, kamienie.
grędzidła przyprawić. Steine an die Netze machen. emariner, *v. a.*
Gregoryanek, *m.* Abece-Schüler. 2) Gregorien-Schüler der Gregorius gehet. 1) un grime; un abécédaire; un élémentaire. 2) écolier qui célébre la Saint-Grégoire.
gregoryanki, plur. Gregorius-Fest der Schul-Knaben. fête que les petites écoliers célèbrent au jour de Saint Grégoire. § ubrali go w śmieszne szaty iako na iakie Gregoryanki, brodkę mu uczyniwszy.
Grele, krele, *s. f. pl.* do zbiiania. gewisses Spiel gemeiner Leute mit Stangen. jeu de perches dont se divirtit le menu-peuple.
Grępla, *f.* 1) eine Grempel. *2) Weber-Blatt, Weber-Kamm. 1) les cardes, instrument à carder la laine. *2) un peigne de tisserand.
Gręplowniczka, *f.* Gremplerinn, *f.* cardeuse, *f.*
Gręplownik, *m.* Grempler, Wollen-Kämmer, *m.* cardeur de laine, *s. m.*
Grępluie, *v. a.* grempeln, kartetschen. peigner, carder; accommoder là laine avec les cardes. § gręplować iedwab, welnę.
Gręzy, *plur. vid.* Grędzidło.
grędzy, f. pleśń. Bier-Matte, Bierkahn. chancissure qui vient sur la bière.
Grob, *m.* Grab, *n.* tombeau, *m.* fosse, *f.*
grob Pański, das heilige Grab. le saint sépulcre; le tombeau de Jésus Christ.
należysz się w grobie. du wirst im Grabe ausfaulenzen, ausschlafen, vous satisfairez à votre paresse dans le tombeau; vous étes fort paresseux.
aż do grobu, do zgonu. bis ins Grab. jusqu'au tombeau.
zakołatał do grobu; bliski, był grobu. er ist dem Tode sehr nahe gewesen. il étoit sur le bord de la fosse.
Grobelny, *a. e.* Damm-. dingue.
grobelne, s. m. cło od grobli. Damm-Zoll, *m.* le passage, le caverage, le quayage; droit de passage qu'on paye passant une chaussée.

grobelny,

grobelny, *m.* subst. Dyck-Graf; Aufseher der Dämme. inspecteur des digues.
*Grobian, Grobian, *m.* grober Mensch, *m.* un rustre; lourdaut, *m.*
Grobla, *f.* ein Damm, *m.* digue, *f.* chaussée, *f.* levée, *f.* § groblą kopać, sypać.
**Grobowiec, *m. g. grobowca.* Grabmahl, Grab. monument, *m.* superbe tombeau. § w ciemnym złożony grobowcu; w gminnym każdego smierć ukryie grobowcu.
**grobowięc*, *n.* } co groby wyłupuie.
Grobownik, *n.* } Gräber-Dieb, der die Gräber erbricht. voleur de tombeaux; celui qui vole les morts dans leurs tombeaux.
*Grobobiefkn, *n.* cmentarz. Kirchhof, *m.* le cimétière.
Grobowy, *a. e.* Grab-, zum Grabe gehörig de tombeau~~, tombal.~~
grobowy kamień. Grab-Stein. tombe *f.* *f.* pierre tombale, *f.*
Groch, *m.* Erbsen. des pois. § groch odłuszczany, w łuskach albo w strąkach warzony.
groch prażony. Pregel-Erbsen. des pois frits; des pois à la faugréne.
groch Turecki. Faselen. faseleos, *f.*
groch gołębim. ziele. (taraxacum) Mönchs-Kopf, Pfaffen-Platte. pissenlit, *m.* dent de lion, *f.* dent de chien, *f.*
groch tyczny, wielogroch. (pisum majus) Wind- oder Stabel-Erbsen. pois ramez.
groch wilczy. (ervum) Erven. ers, *f. m.* sorte de légume.
groch Włoski. Kiechern, Ziefer-Erbsen. pois chiches.
groch gołębi; groch leśni. (aphace) wilde Linsen, Wald-Erven. orobe, *m.*
groch kozi, m. vid. Łyszczyca.
groch to przy drodze. ein jeder rupfet ihn, reibet sich an ihn. chacun le plume; chacun lui jette la pierre. § ma się iako groch przy drodze.
groch na ścianę rzucać. vergebene Arbeit thun. battre l'eau; courir après son ombre; verser dans un tonneau percé.
kto groch ie ni wisi. von Brod stirbt man nicht. qui mange du pain ne meurt pas de faim.
grochu się obiadła. sie ist schwanger. elle à un enfant sur le métier; elle est enceinte.
Grochowiny, *f. f. pl.* Erbsen-Stroh. tige, *f. f.* paille de pois.
Grochwisko, *n.* Erbsen-Bett, *n.* Erbsen-Feld, *n.* champ semé de pois.
Grochowka, *f.* Erbsen-Brey. bouille faite avec du pois. § grochowka z wielogrochu.

Grochowy. Erbsen-, von Erbsen. de pois.
grochowa polewka. Erbs-Suppe. purée, *f.*
Grocik, *f. m. g. a.* 1) kleines Eisen am Spear, an Fahnen. 2) Sonnen-Uhr-Weiser. 1) petite pointe, *f.* ou fer de lance, *m.* 2) éguille de cadran, *f.* § 1) grocikiem nasadzony. 2) grocik na słoneczniku.
Grod, *f. m.* das Grod; Amt, Burg, Gericht, zu dessen Gerechtigkeit auch der Adel gehöret. charlet, *m.* cette cour exerce sa iurisdiction même sur les gentilshommes de sa contrée. § przyznać zapis w Grodzie, zapozwać do Grodu.
Grodeur, *vid.* Groditur.
Grodowy, Grodzki. Amts-, Grod-. de Grod; de Chatelet. § Sądy grodowe,
Groditur, *m.* Grodetur, *m.* ein Zeug. gros de Tours, une étoffe.
Grodz. *f.* } ogrodzenie, zagrodzenie.
Grodza, *f.* } Zaun, Gehäge, Umarmung. clôture, *f.* clos, *m.* fermenture, *f.* circuit, *m.* ouche, *f.* enclos, *m.* enceinte, *f.* autour de quelque espace.
Grodzę co. umzäunen, umgeben. clorre, *v. a.* enfermer, *v. a.* environner, *v. a.* entourer, *v. a.*
grodzić komu drogę. einem den Weg verwehren. couper à qu. le passage, le chemin.
Grodzki; *vid.* Grodowy.
Grof, *m.* Grabia, Hrabia. ein Graf. un Comte.
Grom, *m.* 1) der Donner; Donner-Schlag, *m.* 2) eine Donner-Wolke. 3) Niederlage, *f.* Zerstreuung der Feinde. 1) le tonnere; coup de tonnere; foudre, *f.* 2) nuë où est enfermé un tonnere. 3) déroute, *f.* défaite de troupes. § 1) wystrzelony grom z obłoku; grom zapalił drzewo, fourmana zabił; ginie grom błyśniony. 2) z gromu wypierzchła błyskawica. ** 3) iuż po gromie i po klęsce było.
Gromada, *f.* 1) Haufen, Menge. 2) Haufen Volks; Versammlung. 3) Gemeinde eines Dorfs. 1) ramas, *m.* tas, *m.* monceau, *m.* amas, *m.* quantité, multitude, *f.* 2) troupe de gens; foule, assemblée. 3) communauté, la commune, les corps des habitans de quelque village. § 1) gromada ludzi; gromada się rozeszła. 3) przed gromada chłopa cięga karnać.
nakazać gromadę; uczynić gromad, die Gemeinde zusammen kommen lassen. assembler, convoquer la communauté.
gromadę odprawić. die Gemeinne von einander

ander gehen lassen. renvoer, congédier la communauté.
gromada, *f.* in einem Haufen. en troupe; par troupe.
gromadami. Haufenweise. par troupes.
Gromadno, *adj.* häufig. nombreusement, copieusement, en grand nombre.
gromadno teraz w tym mieście. es ist jetzt viel Volk in der Stadt. il y a présentement beaucoup de gens dans cette ville.
Gromadny, *a. e.* 1) zahlreich, viel, häufig. 2) volkreich. 1) nombreux, copieux; qui est en grand nombre. 2) peuplé, rempli de peuple. § 1) łzy gromadne rozlewała; woyska gromadne. 2) miasto gromadne.
Gromadzę co, gromadzam, versammeln, zusammen bringen, zusammen häufen. assembler, *v. a.* amasser, *a.* entasser, *a.* recueillir, *a.* ramasser, *v. a.*
gromadzić ludzie. Leute versammeln. attrouper.
myśl gromadzić. die Gedanken zusammen nehmen, zusammen fassen. bander son esprit; avoir l'esprit tendu; recueillir ses esprits. § umilknąwszy wszystką myśl w głowę gromadził.
gromadzić się. sich versammeln, sich sammeln, sich häufen. s'attrouper, s'assembler; se ramasser, se rassembler, confluer.
Gromadzenie, *n.* Häufung. action d'assembler, de ramasser; accumulation.
gromadzenie się. die Versammlung, zahlreiche Vermehrung. action de s'assembler; concours de peuple; affluence.
Gromadziciel. Versammler. qui assemble, qui ramasse.
Gromadzisto, *adv. vid.* Gromadno.
Gromadzisty, *vid.* Gromadny.
Gromię, *v. a.* 1) bändigen, eintreiben, zu Paaren treiben. 2) schmälen, wettern, donnern auf einen. 3) austreiben den Teufel. 1) tenir de court, mettre qu. à la raison; domter, réfréner; ranger, *v. a.* à son devoir. 2) tonner, *v. n.* tempêter, *v. n.* gronder, *n.* réchigner, *n.* 3) exorciser un possédé; chasser le diable. § 1) gromić nieprzyiacielskie woysko. 2) w domu żonę i dzieci gromi, a w polu tchorzowi podobien. 3) zgromić diabła.
Gromienie, *m.* kogo. 1) Bändigung, *f.* 2) das Schmälen. 1) l'action de domter. 2) un outrage de paroles; gronderie, *f.* § 1) po zgromieniu nieprzyiacioł. 2) ia od gromienia twego nie umrę.

Gromnica, *f.* geweihete Wachs-Kerze. chandelle bénite, *f.* cierge, *m.*
gromnicu, f. ⎫ Oczyszczenie. N. P.
gromnica plur. ⎭ Maryi. Fest der Mariä Reinigung. la Chandaleur; Purification de la Vierge.
Gromniczny, *a. e.* zum Fest der Mariä Reinigung gehörig. de Chandeleur.
Seymik gromniczny. Land-Tag der um diese Zeit gehalten wird. Diétine, *f.* qu'on tient à la Chandeleur. § Seymik gromniczny na obieranie Deputatow na dzień N. Panny gromniczney założony.
Gromołę się, *vid.* Gramołę.
Gromowy, *a. e.* Donner-. de tonnere.
**gromowe*, *s. m.* ziele; *szparag.* (asparagus) Spargel. asperge, *s. f.*
Gronisty, *a. e.* voll Trauben; Trauben-. plein de grappes; qui a des grappes; grappe.
gronisty kamień drogi. Edel-Stein in der Gestalt einer Traube. espèce de pierre precieuse qui a de la ressemblence à une grappe de raison.
Gronko. *n.* Träublein, *n.* grappillon; *m.* petite grappe, *f.*
Grono, *n.* 1) eine Traube. 2) Krone; auserlesene Versammlung. 1) grappe, *f.* 2) un cercle ou assemblée des plus illustres personnes. § 1) grono wina albo winne; grono kalinowe, bzowe. 2) grono Panow wielkich; piękne grono Polakow; zacne krwi Polskiey rycerskie grono; liczne szlacheckiey młodzieży grono.
grona zbierać. Trauben lesen. grapiller.
gron zbieracz. Trauben-Leser. grapilleur.
grono morskie pław albo owad. See-Traube ein Ungeziefer. grappe de mer *f.* un insecte.
Gronostaiowy, *a. e.* Hermelin-. d'hermine.
gronostaiowa skorka. ⎫ Hermelin-Fellchen.
Gronostay. ⎭ hermine, *f.* peau d'hermine, *f.*
gronostay, m. Hermelin. hermine, *f.* bellete blanche qu'on trouve dans les pays Septentrionnaux. § gronostay w błocie się nie tara, *prov.*
Gronowy, *a. e.* Trauben-, zu Trauben gehörig. de grappe.
gronowa szypułka. Trauben-Stiel. queuë de grappe.
Grośba, *vid.* Groźba.
Grosz, *m. g. a.* ein Groschen. grosche ou gros éspèce de monoye. § grosz ma szelągow trzy; grosz poczworny; grosz Pruski czyni dwa Polskie.
zbić grosza. Schwenzel-Pfennige machen; sich seine Pfeife schneiden, sich bereichern.

ferrer la mule; faire ses orges; faire son août.

grosz Swiętego Jana. Hand = Geld. les erres; dénier à Dieu.

Groszek, *m. g. a.* 1) ein kleiner Groschen. 2) Gattung von Unkraut im Getreide. 1) petit gros. 2) sorte de méchante herbe dans le blé.

Groszowy. Groschen=. de gros. § groszowy rachunek.

żołnierz groszowy. Sold = Soldat. soldat mercenere.

Grot, *f. m. g. a.* 1) Eisen an einem Speer. Kriegs = Ehrenzeichen als eine Fahne, Standarte. 1) fer, *m.* pointe de pique, *f.* de lance. 2) *terme de guerre:* marque d'honneur, comme l'est une enseigne, un étendart, une cornette *&c.* § 1) grotem naładzony. 2) grot wystawiony, grot złożony.

Groty, f. m. pl. Wappenk. drey Lanzen=Eisen, so bey einander stehen. *blas.* trois fers à lance posez débout l'un à côté de l'autre.

grota złotego sztych nieodbity. Gold dringet überall durch. argent fait tout.

Groza, *f.* Schrecken, Schauer, Abscheu. crainte *f.* la peur, la terreur, horreur *f.* fouleur, *f.* § trzymać ludzi w grozie.

groza, f. der Schauer kommt einen an; es ist abscheulich. il est horrible; il est épouvantable, afreux, terrible. § groza i strach o tym mowić; groza i patrzyć; strach patrzyć i groza.

Groźba, *f.* pogrożka. Bedrohung, Drohung. menace, *f.*

Grożę, *zi, zit.* } drohen. menacer qu. de
*Grożę się. } qu. ch; faire des menaces
§ grożę komu kiiem, ręką, nieszczę; ściem; grożę się na kogo; groził się mię zabić.

grozić się na co. prahlen, weiß machen, daß man etwas thun könne. se venter de pouvoir faire qu. ch; faire accroire qu'on peut faire.

grozić się w kogo. sich bey einem fürchterlich machen. se rendre redoutable à quelqu'un.

Groźno, *adv.* drohender Weise. en menaçant; d'un air menaçant; avec menaces.

Groźliwy. } drohend. menaçant.
Groźny. }

Gruba, *f.* Grube unter der Erde die Feld=Früchte zu verwahren. fosse. *f.* caverne souterraine, *f.* où on garde le blé & les fruits.

grupa wapienna, f. Kalk=Grube, Kalk=Loch. *m.* wo der Kalk eingerührt wird. creux, bassin, *m.* pour y raboter la chaux.

z gruba, adv. vid. Grubu — *z gruba.*

Grubarz, *m.* 1) Gräber. 2) Todten=Gräber. 1) fossoyeur, becheur, *m.* 2) enterreur des morts; fossoyeur.

Grubian, *m.* grober Mensch. rustaud, *m.* homme grossier; lourdaut, iroquois, rustre.

Grubianka, *f.* grobe Weibs=Person. rustaude, *f.*

Grubiański, *a. e.* grob, unhöflich. grossier, ère incivil, impoli, rustique.

Grubiaństwo, *f. n.* Grobheit, Unhöflichkeit. grossiéreté, incivilité, rudesse, impolitesse, rusticité, *f.*

Grubieię, *v. m.* 1) dick werden. 2) grob, unhöflich werden. 1) grossir. 2) devenir impoli & grossier. § 1) gdy wierzch zetną drzewo grubieie. 2) w obyczaiach co raz grubieie.

Grubo, *adv.* 1) dick. 2) grob; unhöflicher Weise. 3) schlecht, sparsam. 1) épais; d'une manière grosse. 2) grossièrement, crûment, impoliment, incivilement. 3) chichement, maigrement. § 1) chleb masłem grubo nasmarowany. 2) grubo powiedział: grubo się ze mną obchodzi. 3) grubo się chowa; grubo żyie.

grubo na palec. Finger dick. épais d'un doigt; de l'épaisseur d'un doigt; un doigt d'épais.

z gruba, adv. grob, unausgearbeitet. grossièrement, crûment, d'une manière grossière. § ten obraz z gruba wymalowany iako tako stanął.

z grubsza obrobić. aus dem gröbsten etwas machen. défricher, *v. a.* dégrossir, *v. a.* § kamień zgrubsza ociosany.

Grubomowność, *f.* Unförmlichkeit in der Rede, Unwissenheit in der Sprache. le barbarisme; impolitesse, *f.* incongruité, ignorance, *f.* dans une langue; fautes contre la langue.

Grubomonowny, *a. e.* der unförmlich redet. grossier, impoli dans une langue.

Grubość, *f.* 1) die Dicke. 2) Grobheit, Unhöflichkeit. 3) Rohigkeit, rohes Wesen einer unausgearbeiteten Sache. 1) épaisseur, *f.* grosseur, *f.* 2) rusticité, *f.* grossièreté, *f.* impolitesse, *f.* incivilité, *f.* 3) crudité d'une chose qui n'est pas bien travaillée. § 1) drzewo tey grubości co troie chłopa ledwie rękoma oblapić może. 2) grubość obyczaiow, ięzyka. 3) grubość iedwabiu; stal w wodzie warzona grubość swoię traci.

z grubsza, vid. Grubo — *z gruba.*

Gruby, *a. e.* 1) dick. 2) grob, unhöflich. ungesittet, bäuerisch. 3) grob, schlecht gearbeitet. 4) grob, schlecht. 5) grob, dick, als die Luft. 6) roh, grün, ungearbeitet, als Wolle. 7) roh, grob, nicht ausgearbeitet. 1) gros, épais. 2) grossier, ère, rud, crud, ue, impoli, rustique. 3) grossier, grossièrement travaille. 4) simple, grossier, peu délicat. 5) épais, grossier. 6) crud, verd, qui n'est pas travaillé. 7) crud, grossier, qu n'est bien cultivé. § 1) deska gruba. 2) człowiek gruby; grube obyczaie; gruby ięzyk; grube słowa. 3) gruba mowa; grube malowanie; grube sukno, 4) grubemi się żywili potrawami; gruby prowadzy żywot. 5) krew chorego była gruba; powietrze teraz grube. *6) gruba (surowa) wełna; grube złoto, żelazo. 7) gruba ta nauka uraża rozum by naymniey subtelny.

gruba mowa, f. gruby ięzyk, m. Bauren-Sprache; grobe Landes-Sprache. *f.* patois, *m.* langage grossier que les honnêtes gens ne parlent pas.

Gruca, *f.* owsianka. Haber-Grütze. gruau, *m.* avoine mondé.

gruca ięczmienna. Gersten-Grütze. gruau, d'orge, *f. m.*

Grucham, *v. m. F. gruchnę.* 1) kurren, trummeln, als eine Taube. 2) erschallen, sich ausbreiten, als ein Gerücht. 1) roucouleur, *v. n.* bouler, *v. n.* faire un bruit comme un pigeon. 2) se répandre, courir comme une nouvelle. § 1) gołębie gruchaią. 2) wieść gruchnęła; skoro ta nowina gruchnie po mieście.

gruchnęło. es ist das Gerücht. il fait un bruit; le bruit court.

Gruchawka, *f.* 1) kleine Holz-Taube, Ringel-Taube, Lach-Taube. *2) Turtel-Taube, f. Sinogarlica. 3) eine Klapper. 1) croset, biset, croiseau, sorte de pigeon sauvage. *2) tourterelle, *f. v.* Sinogarlica. 3) cresselle, *f.* cliquette, *f.*

Gruchocę, *v. n. ce, tał.* } klappern, knastern, krachen.
Gruchotam, *v. m.* } 2) zerschmettern. 3) trummeln, kurren, kirren. als eine Taube. 1) chaqueter, *n.* faire du bruit, faire du fracas. 2) fracasser, écrasser, rompre. 3) roucouler comme un pigeon, § 1) grochotać na. dętym pęchercem. 2) siłą swoią to możne zgruchotał (pogruchotał) Państwo.

Gruchot, *f. m.* Gruchotanie, *f. n.* 1) Gerassel, *f. n.* Gepolter, *f. n.* 2) das Trummeln der Tauben. 1) patarade, *f.* fracas, *m.* éclat, *m.* un tintamare, craquetement. 2) le son naturel des pigeons quand ils rocoulent.

Gruchotka, *f.* gruchawka, *f.* eine Klapper, hochet, *m.* les cliquettes; cresselle, *f.* § gruchotka dziecinna; w Wielki Czwartek Judasza gruchotką wyganiaią.

gruchotka do budzenia. Wecker, *m.* Klapper. *f.* tarabat, *m.* cliquette, *f.* pour réveiller les gens.

Gruczoł, *f. m.* 1) Drüse. *2) Kropf am Halse eines Kröpfichten. 3) Kropf, Schlier, eine Geschwulst am Halse. 4) Bronchocelle, Gurgel-Geschwulst. *5) harter Drüsen-Geschwulst, scirrhus, f. Kostka martwa. *6) Beule in der Dünnung, f. Dymienica, *f.* 1) glande, *f.* sagouë, *f.* 2) gouêtre, *f.* 3) écrouelles, *f. pl.* 4) broncocelle, *f.* une tumeur du cou. *5) un schirte; une dure tumeur, *v.* Kostka martwa. *6) bubon, une tumeur à l'aine, *v.* Dymienica.

Gruczołek, *n. g. a.* ein Drüslein. glandule, *f.* petite glande.

Gruczołowaty, *a. e.* 1) drüsicht. 2) der den Schlier am Halse hat. 1) glanduleux; plein de glandes. 2) qui a les écrouelles.

Gruda, *f.* Erdscholle, *f.* motte de terre, *f.*

Grundniowy. den Christ-Monat betreffend. de Décembre.

Grudziądz, *g. a.* Graudenz, Stadt in Polnisch-Preußen. Graudenc, *m.* ville de la Prusse Polonoise.

Grudzień, *g. grundnia.* December, Christ-Monat. le Décembre.

Grunt, *f. m.* 1) Grund zu einem Gebäude. 2) Fundament, gelegter Grund. 3) Boden, Grund, worauf eine Sache steht. 4) Grund, Grund-Stück, Land, Feld, Acker. 5) Grund, Haupt-Sache. 1) fondation, fondement d'un bâtiment qu'on commence. 2) fondement d'une édifice. 3) tréfonds, fonds d'une chose. 4) bien, fonds, terre; fond de terre; terroir, *m.* terrein, *m.* 5) fondement, *m.* base, *f.* le principe, le fond. § 1) zakładać, kopać, bić grunt do budynku. 2) budynek ten ma grunr dobry; grant na celcu założony. 3) grunt pod filarem kamiennym; morze ieſt okrętow gruntem. 4) dom na cudzym gruncie zbudowany; iego to grunta; podatki od gruntow płacić; przy twoim gruncie dom ięgo leży. 5) na tym politycznym gruncie rządy są założone.

**grunt, m. celc.* festes Erdreich zum Fundament. le solide; terre solide pour y jetter les fondemens.

grunt, m. prawa założenie, in Gerichten:

ten: Antwort auf die Klage; Einlassung; Kriegs-Befestigung. *droit*: contestation en cause.

to grunt. darauf kommt es an; das ist die Haupt-Sache. c'est le point le plus important; tout roule la dessus; c'est la grande affaire; c'est là le point de la difficulté. § to grunt pieniądze; to grunt z małych początkow wynieść miasto i założyć Państwo.

Pan gruntu. Grund-Herr. tréfoncier, *m*.

z gruntu. 1) von Grund aus. 2) gründlich. 1) de fond. 2) à fond; profondément. § 1) gruntu wystawił budynek. 2) z gruntu tego nie uważył; poki się ogień ten z gruntu nie ugasi.

z gruntu; *z gruntem*; *do gruntu*. bis auf den Grund, aus dem Grund; der Erde gleich. de fond en comble; rez pié, rez terre, *adv*. jusqu'aux fondemens. § do gruntu, (z gruntu) zniosł bydynek; rowno z ziemią; nieprzyiaciel to miasto z gruntu spustoszył.

Gruntownie, *adv*. gründlich. foncièrement, profondément, solidement, à fond, fondamentalement. § gruntownie o wszystkim dyszkuruie; dom gruntownie budowanie.

Gruntowność, *f*. Gründlichkeit. solidité, *f*. realité, *f*. fond. § Staropolska prostota więcey gruntowności przy cnocie miała

Gruntowny. gründlich. solide, ferme, stable, assuré, fondamental, foncier. § gruntownieyszego Państwu temu życzę uspokoienia; gruntowny budynek; gruntowne rządy.

Gruntuię, *v. a.* co. 1) eig. und fig. gründen. 2) beym Maler: gründen, einen Grund legen. 1) *prop. & fig.* fonder, *v. a.* mettre, poser, jetter le fondement. 2) *terme de peindre*: abreuver; donner, mettre une couche.

gruntować się. sich gründen. se fonder. § gruntuię się na twoiey przyiaźni.

Grusczyczka, *f*. ziele. iabłonka, (*pyróla*) Winter-Grün. verdure de mer, *f*. pirole, *f*.

Gruszecznik, *m*. Birn-Wein. du poiré; le cidre de poire.

Gruszka, *f*. 1) Birn-Baum. 2) eine Birne. 1) poirier, *m*. 2) poire, *f*.

gruszka ziemna; *gruszka wycza ziele*. (apois) Erd-Birne, Erd-Nisse. apios, *m*.

nie zabaczy gruszki w popiele. er vergißt seinen Nutzen nicht. il entend bien le numero; il n'oublie rien pour dormir.

Gruszkowy. *a. e.* Birnen-. de poire. § gruszkowy sok; gruszkowa szypułka.

Gruz, *m*. Schutt, *m*. Bau-Schutt. les décombres de bâtiment; ruine, *f*.

gruz wapienny, Kalk-Schutt. gravois, *m*. gravas, *m*.

gruz gipsowy. Gips-Schutt. plâfras, *m*.

gruz do tła nowy. Mörter, eingerührter Kalk zum Estrich. mortier, *f. m.* pour faire le pavé.

gruzem nabiianie podłogi. das Estrich machen; das Bewerfen mit groben Kalk. ruderation, *f*. un hourdage; maçonnerie grossière; confection d'un pavé de mortier.

gruz wyprzątać. den Schutt wegräumen. décombrer; ôter les décombres.

gruzem nawdzić, *nabiiać*. mit Schutt verschütten, anfüllen. encombrer, *v. a.*

Gruzła, *f*. Klumpen, als im Mehl. motte, *f*. grumeau, *m*. petite parcelle comme dans la farine. § gruzła mąki, wapna.

gruzła kretowa, *kretowizna*. Maulwurf-Haufen. taupinière, *f. f.*

gruzła soli. Salz-Klümpchen, *n*. grain de sol.

Gruzłowacieię, *v. n.* klümprig werden, als Mehl; sich klümpern. se grumeler, *v. r.* s'engrumeler; se reduire en petites mottes; se faire, se former en grumeaux.

Gruzłowato, *adv*. klümprig. d'une manière grumeleuse.

gruzłowato czynić. klümperig machen. reduire en petites mottes; former en grumeaux; émiéter, *v. a.*

Grozłowaty, *a. e.* klömperig. plein de mottes; plein de grumeaux, grumeleux, euse.

Gruzoł, *m*. Gruzolek, *m*. *vid*. Gruczoł, Gruzołek.

Gruzołka, *f*. Klümpelein, Klümpchen, als im Mehl. petit grumeau, *m* petite motte, *f*.

Gruzowaty, gruzu pełny. voll Schutt. plein de décombres, de gravas.

Gruzowy, *a. e.* Schutt-. de décombres. § gruzowe cegły.

Gry, nur in folgender Redens-Art: *ce mot n'est usité que dans la phrase suivante*.

ani gry any kriy. auch nicht ein Bischen. ni un brin; pas un morceau.

Gryczak. *m*. Gryska, *f*. Gryka, *f*. Kuchen von Gris-Mehl. gâteau fait de griote.

Gryf, *s. f.* 1) Greif, ein erdichteter Vogel. 2) Griff, Greif-Bret an einer Geige, Laute. 3) Wappenk. ein Greif im rothen Feld. 1) griffon, *m*. un oiseau fabuleux. 2) touche de violon, de luth. 3) *blas*. un grifon au champ de gueules.

*Gryka,

*Gryka, *f.* tatarka, *f.* Heyde-Korn, Heyde-Grütze. blé sarazin; blé noir.
sokola gryka, vid. Gnidolz.
Grymas. wunderliche Geberden; krummes Maul. grimace, *f.*
Gryska, *f. vid.* Gryczak. Brod von After-mehl. pain de recoupe, *m.*
Gryszpan, *m.* Grünspan. *m.* verd. de gris, *f. m.* verder, *m.* rouille d'airain, *f.*
Gryszpanowy. grünspanen. de verd de gris.
Gryz, *f. m.* pokost do złocenia albo malowania marmuru. *chym.* Art von Firniß, Marmor zu vergolden oder zu malen. mordant, *f. m.* sorte de vernis propre à dorer ou peindre le marbre.
Gryz, *m.* } gryzowa mąka, mąka
Gryzerka, *f.* } pszenna poślednia. After-mehl, *n.* farine noire; recoupe, *f.* recoupette, *f.*
**gry, gruby piasek.* Gries-Sand, *m.* gravier, *f. m.*
gryz z ięczmienia, z pszenicy &c. Gries, feine Grütze. griotte, *f.* grosse farine.
Gryzę, *gryzie, gryzł, gryść.* 1) nagen, beißen 2) zernagen, als der Rost. 3) beißen, als der Pfeffer. 4) verbeißen, verschmerzen. 1) ronger, mordre, gruger, biquer, grignoler. 2) mordre, manger comme la rouille le fer. 3) prendre à la gorge, mordre comme le poivre. 4) endurer, boire, digérer, souffrir. § 1) pies gnaty gryzie; myszy pogryzły księgę; wszy go gryzą; świerzb go gryzie. 2) rdza sztychwaser gryzie żelazo. * 3) pieprz gryzie (kąsa). 4) zgryzł ten zarzur cierpliwie.
gryzie go sumnienie. das Gewissen naget ihn. le ver le ronge; la conscience lui remord.
gryść paznokcie. die Nägel kauen, nachsinnen. ronger, mordre ses ongles; trop rêver, *v. n. & a.*
gryść się z kim o co. sich beißen, sich zanken; hadern. s'entre-quereller l'un l'autre; être toujours en querelles avec qu.; se manger les uns les autres.
gryść się; gryść się sam w sobie. sich grämen; sich das Herz abfressen. ronger son frein; se ronger l'esprit de soucis; se ronger le coeur.
gryzący. nagend, beissend. mordant, ronguer.
Gryzetka, *vid.* Gryz.
Gryzienie, *n.* 1) das Nagen, Beißen. 2) Schmerz, Herzens-Kummer. 3) Bauch-Grimmen, Reißen, Schneiden im Leibe. 1) l'action de ronger. 2) remords, *m.* chagrin cruel; dépit extrême; creve-cour, *m.* 3) des tranchées, mal de ventre des douleurs dans les boyaux; maladie des intestins. § 1) gryzienie myszy słyszę. 2) wielkie na umyśle ponosi gryzienia. 3) gryzienie w żołądku, w kiszbach, w żywocie.
grycinie na wnętrzu cierbiący. ein Darmgichtiger; der Bauchgrimmen hat. qui a les tranchées; maladie des intestins.
gryzienie na wnętrzu czyniący das ein Bauchgrimmen verursachet. qui cause les tranchées.
gryzienie sumnienia. das Nagen, die Bisse des Gewissens. sinderèse, *f.* les remords de la conscience.
Gryzka, *vid.* Gryczak.
Gryzimc, *f. m.* Wappenk. drey laufende Füchse, so über einander stehen. *blas.* trois renards courant l'un au dessus de l'autre.
Gryźliwość, *f.* Nagung. *f.* Kummer, *f. m.* les remords; creve-coeur, *m.*
Gryźliwy, *a. e.* } nagend, beißend. mor-
Gryźny. } dant, rongeur, cruel, cuisant. § gryźna nowina; gryźliwy frasunek.
Gryźmolę. 1) kriekeln, schmieren, schlecht schreiben. 2) schmieren, schlecht malen. 1) grifonner, barbouiller; faire des piez de mouche. 2) strapassonner, peindre méchamment. § 1) co tam gryźmolisz; kiiem nie piorem nagryźmolił, tak szpetny iest charakter.
Grządka, *f.* Garten-Bet, *n.* petite planche de terre; petit carreau de jardin.
Grządziel. *m.* pługowy dyszel. Deichsel, *f.* am Pfluge. timon, *m.* de la charruë.
Grzanie, *m.* das Wärmen, Erwärmen. l'action d'échauffer.
Grzanka, *f.* 1) geröstete Brod-Schnitte. 2) ein länglichtes Schnittlein. 2) fetter Bissen, Gewinnst, Nutzen. 1) rôtie *f.* apprête, petite tranche de pain grillée. 2) tranche, *f.* leche; morceau coupé en long. 3) bon morceau, petit profit, gain, utilité. § 1) grzanka z szpikiem. 2) pokray na grzanki. 3) tam mu będzie grzanka; dobra to grzanka.
z grzanki mu spadł zarobek. er ist um seinen Gewinnst gekommen. le gain lui est échappé.
Grzany, *a. e.* gewärmt. chauffé.
grzane wino, n. glühender Wein. vin brûlé.
Grzbiecisty. breitschultrig, stark vom Rücken. ramassé, quarré; qui a un grand dos.
Grzbiet, *f. m. g. a.* 1) der Rücken. 2) Rücken am Buche. 3) Gipfel, Spitze eines Berges. 1) dos, *m.* 2) dos d'un livre. 3) dos, sommet. *m.* d'une montagne.

§ 1) za-

§) 1) zanieś to na grzbiecie. 2) grzbiet księgi pozłocony. ** 3) wysokim grzbietem się gora wznosiła.

na grzbiecie karać kogo. einen mit dem Stock abstrafen. châtier qu. de coups de bâton.

grzbietem przypłacić, odbyć czego. mit dem Rücken etwas büßen payer de sa peau, de son dos.

o grzbiet nie stoi. er paßt auf keine Schläge. il s'est endurči aux coups.

grzbiet go świerzbi. der Buckel jucket ihm. la peau le démange.

o grzbiet się boi. es ist ihm vor Schläge bange. il a peur de sa peau; il craint d'être battu.

grzbiet komu trzymać. einem den Rücken halten. épauler, soutenir quelqu'un; tenir, soutenir le menton à qu. § wstręt mu dali Moskale, ktorym grzbiet Sasi trzymali.

grzbiet opatrzyć, warować. den Rücken bedecken, verwahren. s'acculer; se garder d'être attaqué par derrière.

Grzbietowy. Rücken=. de dos. § grzbietowa pieczenia.

grzbietowa kość. der Rückgrad. épine du dos, *f.*

Grzebełko, *n.* kleiner Striegel, pétite étrille, *f.*

Grzebię, *v. a. n. ie, grzebł, grześć.* 1) scharren, wühlen, graben. 2) zur Erde bestatten. 1) fouiller, fouir, groüiller, remuer, grater, vermiller. 2) enterrer, inhumer enseveli; mettre en terre un mort. § 1) kokosze w piasku grzebią. 2) grześć umarłego.

za uchem mu to grzebie. das geht ihm im Kopf herum. cela l'embarasse; cela lui blesse les yeux.

Grzebielucha, *f.* Ufer=Schwalbe, *f.* hirondelle de rivage, *f.*

Crzebień *m. g. grzebienia.* 1) ein Kamm. 2) Kamm der Hähne. 3) Kamm=Rad in der Mühle. 4) Kriegsb. flach gelegte Sturm=Pfähle. 1) un peigne. 2) la crête d'un coq. 2) roüer, *m.* hérisson, *m.* roüe dentelée au moulin. 4) *Fortif.* les fraises; rang de pieux panchés qui présentent la pointe.

grzebień u kura spodni; podgardłek. Hahnen=Bart, Hahnen=Läpplein. la barbe ou chair qui pend au dessous du bec d'un coq.

grzebień pław morski. Sanct Jacobs=Muschel, die wie ein Kamm aussieht, un pétoncle, coquille de mer approchant du peigne.

Grzebieniarz, *m.* 1) Kamm=Macher. 2) Kamm=Futeral. 1) faiseur de peignes; peignier. 2) étuit à peigne, *m.* trousse à peigne, *f.*

Grzebienica *f.* ziele, *vid.* Gzechrzyca.

Grzebiennik, *m.* Kamm=Macher. faiseur de peignes; peignier, *m.*

Grzebieniowy, *a. e.* Kamm=. de peigne, zęby grzebieniowe.

Grzebienek, *m. g. a.* Grzebionek, *m. g. a.* *vid.* Grzebyszczek.

Grzebło, *n.* szropa. eine Striegel. étrille, *f.*

grzebło zębate. zackichter Striegel. étrille dentelée.

grzebłem chędożyć; cudzić. striegeln. étriller, *z. a.*

Grzebyszczek, *m. g. grzebyszczka.* kleiner Kamm. un petit peigne.

Grzech, *m.* Sünde, *f.* un péché. § ustrzedz się grzechu; płaczliwy przechod i krok od grzechu do śmierci i piekła; popełnić grzech wielki.

nie grzech. es ist nichts böses; es ist keine Sünde. ce n'est pas un péché; il n'y a point de mal.

grzech śmiertelny. eine Tod=Sünde. péché mortel.

grzech powszedni. kleine Sünde. péché véniel; péché léger.

grzech obrażonego maiestatu. Hochverrath. haute trahison; un crime de lèze-Majesté.

grzech nieczysty. fleischliche Sünde, Unzucht. péché de la chair.

Grzechocę, *v. n. ce, tał.** } klappern mit der
Grzechotam, *v. n.* } Kinder=Klapper. cliqueter, claqueter.

Grzechotanie, *f. n.* das Klappern. cliquetis, *m.* l'action de cliqueter.

Grzechotka, *f. f.* Klapper, *f.* Kinder=Klapper. cliquetes, *plur. f.* hochet, *m.*

Grzecznie, *adv.* wohlanständig, fein artig. civilement, poliment, joliment; d'une manière bienséante; galamment; de bonne grace; honnêtement.

Grzeczność, *f.* 1) Wohlanständigkeit, Höflichkeit, gute Aufführung. 2) Schönheit. 1) bienséance, *f.* gentillesse, *f.* civilité, *f.* bonne conduite, *f.* politesse, *f.* honnêteté, *f.* 2) beauté, *f.* § 1) insza stołowa, insza gruntowna grzeczność; więcey tam lekkomyślności, niż grzeczności. * 2) znaczney grzeczności (urody) dama.

Grzeczny, *adj. & subs.* 1) höflich, artig, fein; der zu Leben weis. 2) wohlanständig, schön, gut. 1) civil, poli, honnête, galant, qui a de la bonne grace & de l'esprit; qui a une bonne conduite. 2) bienséant, beau, bon, gentil. § 1) skąpy służy pieniędzom, pieniądze grzecznemu.

ecznemu. 2) grzeczny na ziele a na ro-
z :mie słaby; grzeczna to forteca, zabawa; grzeczna dziewka; grzeczny postępek.

grzecznyś żeś to uczynił. ich lobe dich, daß du das gethan hast. vous étes (je vous trouve) un honnête homme d'avoir fait cela.

iakoś grzeczny. wie du ein braver feiner Mensch bist. comme vous étes un galant homme.

Grzeczniś, *m.* ein höflicher Mensch dem Scheine nach. un homme qui a une bienséance apparente, qui est à charge sous de belles apparences de civilité. § z takowych grzecnisiow albo ofertowniczkow nayprętsza pokazuie się zdrada.

Grzeczy, de rzeczy, *adv.* richtig, wie es die Sache erfodert. juste; avec justesse; pertinemment; comme il faut, convenablement. § grzeczy napisał nad nadętą pęcherzą: ogromne nic; nic grzeczy nie czyni.

grzeczy, vid. Grzecznie.

Grzęda, *f. f.* 1) ein Garten-Beet, *n.* 2) Hühner-Stange. 3) Kleider-Stange, Kleider oder andere Sachen darauf zu hängen. 1) planche de terre, *f.* carreau de jardin, *m.* 2) perchoir, *m.* juchoir, *m.* juc, *m.* perche, *f.* ou se perchent les poules. 3) perche attachée pour y pendre des habits où quelques autres choses. § 1) na pierwszey przędzie stoi piotruszka. 2) dano kurowi grzędę a on wieży chce, *prov.* 3) poday mi opończa z grzędy; grzęda mięsna.

kury na grzędę idę. die Hühner gehen schlafen, sie wollen sich setzen. les poules se vont jucher.

z grzędz kury spędzić. die Hühner von der Hühner-Stange jagen. déjoucher les poules.

Grzegocę, *v. n.* Grzegotka, *vid.* Grzechocę, Grzechotka.

Grzegorz, *m.* Gegner, *f. m.* ein Manns-Name. Grégoire, *m.* nom d'homme

Grzeię, *v. a.* co, *grzeie, grzał.* wärmen, *v. a.* chauffer, échauffer, *v. a.*

rączkę w cudzey kieszenie grzeie, er greift den Leuten in die Schubsäcke. il fourre, la main dans la poche d'autrui.

rzać się, od Grzeię się. 1) sich wärmen. 2) sich erhitzen, hitzig werden. 3) läufig werden, laufen als eine Hündinn. 1) se chauffer, *v. r.* 2) s'chauffer, s'exciter, s'enflammer. 4) être, entrer en chaleur; être chaude; chaudier. § 1) grzeię się w izbie ciepłey. 2) afekt prętko się zgrzeie, prętko się ostudzi. 3) grzeie się sobaka.

grzeiący, a. e. Heilk. warm, erwärmend. *médec.* échauffant, qui a la vertu d'échauffer. § ziele grzeiące.

Grzeź, *m. vulg.* kleiner Gröger. petit Grégoire.

Grzeszę, *v. n. szy, szył.* sündigen, *v. n.* & *a.* pécher, *v. n.* & *a.*

Grzesznica, *f.* Sünderinn. *f.* pécheresse, *f.*

Grzesznik, *m.* Sünder, *m.* pécher, celui qui fait des péchés. § wielcy to grzesznicy.

Grzeszny; *a. e.* sündhaft; sündenvoll. plein de péchés; sujet aux péchés.

Grzmię, *pers.* Grzmi. *grzwiało, grzmieć, impers.* 1) donnern. 2) donnern, knallen, als die Stücke. 3) sausen, brausen, schallen. 1) tonner. 2) tonner, éclater; faire un bruit sourd; gronder. 3) résonner, rétentir. § 1) zachmurza się grymieć będzie; straśznie grzmiało. 2) z dział grzmiało, zagrzmiało; grzmiały działy. 3) nieba z huku grzmiały; noc z hałasu przegrzmiała.

grzmi mi w uszach. die Ohren sausen mir. j'ai un bourdonnement d'oreille.

grzmi wi w łbie. 1) es sauset mir im Kopfe. 2) es gehet mir im Kopfe herum. 1) j'ai un bourdonnement d'oreille. 2) cela me donne bien du tintouin; cela m'èmbarrasse, § 1) od guza tego we łbie mu zagrzmiało. 2) grzmi mu we łbie ta łacina.

Grzmienie, *f. m.* 1) das Donnern, Donner-Wetter. 2) Knall, Getöse. 1) le tonnerre; grondement du tonnerre. 2) grondement, *m.* bourdonnement; un tintemarre, éclat, *m.* fracas, *m.* § 1) przez całą noc trwało grzmienie straszliwe.

grzmienie, n. uszu, w uszu. das Ohren-Sausen. bourdonnement d'oreille.

grzmienie, n. } Knall, *m.* das Krachen. Ge-
Grzmot, *m.* } töse, Gesause, *n.* starker Schall. éclat, *m.* fracas, *m.* grondement, *m.* grand bruit; un vacarme. § grziemienie z dział; nastąpiła z straśznym grzmotem chmuta; miedzy ustawicznym piorunow Tureckich grzmotem; grzmot bębnow., grzmot głosow; kokosz niech siedzi na cichym mieyscu, aby grzmotu i huku żadnego nie było; z takiego grzmotu ten trzasnął piorun; grzmot dał się słyszeć po obozie; grzmot czynić.

Grzmotliwy, *a. e.* donnernd, knallend, tonnant, foudroyant, éclatant, qui fait un grand bruit.

Grzyb, *f. m. g. a.* 1) Schwamm. *f. m.* Erd-

Erd=Schwamm, Pilz. champignon, *m.* potiron, *m.*

grzyb morſki. See-Fisch mit einer Schale, der sich an die Klippen hängt. ſorte de poiſſon de mer couverte d'une coquille qui s'accroche aux rochers.

grzyb. } Rose am brennenden Grzybek, *g. a.* } Dacht. champignon, nouvelle; bouton fort rouge qui ſe forme dans la mèche de la chandelle

grzybek, m. kleiner Erd=Schwamm. 2) flacher Hut. 3) Eyer-Kuchen mit kleinen Rosinen, Canehl und Zucker, darzu nur Milch und kein Mehl genommen wird. 1) petit champignon. 2) chapeau fort bas. 3) omelette au lait, *f.* c'eſt des oeufs battus au lait mêlez avec du ſucre, de la canelle & de raiſins de Corinte, & cuits ſans farine dans une poile avec un peu de beurre.

grzybek maiowy, pod mchem roſtący. Moos=Schwamm. mouſſeron, *m.*

Grzybia, *f. n. pl. vid.* Grzybienie, *f. m. pl.*

Grzybiaſty, *a. e.* 1) flach, wie ein Erd=Schwamm. 2) schwammig, wie ein Erd=Schwamm. 1) plat comme un champignon; en manière d'un champignon. 2) ſpongieux, porreux, plein de pores comme le champignon.

Grzybienie, *f. m. pl.* grzybia, wodna lilia, (*nymphaea*) See=Blumen; Waſſer=Lilie. blanc d'eau, *m.* lis d'étang, *f. m.*

grzybienie mnieyſze; podbiał. (tuſſilago) Huflattig, *m.* Roßhuf, *m.* pas d'âne, *f. m.*

Grzybowy. Pilz; aus Erd=Schwämmen. de champignon. § grzybowa polewka.

Grzymała, *f. m.* Wappenk. drey rothe Thürme über einem offenen Thore, in welchem ein geharnischter Mann steht, über der Krone stehen dergleichen drey Thürme. *blaſ.* trois tours de gueules ſur la couronne, & trois autres ſur une porte ouverte, dans laquelle ſe préſente un homme armé.

Grzytam, *v. m. F. grzytnę.* knirschen mit den Zähnen. criſſer, *v. n.* craquer, *v. n.* grincer, *v. a.* les dents. § grzytać zębama.

Grzytanie, *f. n.* das Knirschen mit den Zähnen. grincement des dents.

Grzywa, *f. f.* Mähne, *f.* Kamm=Haare, *n.* eines Pferdes. crin, *m.* crinière, *f.* de cheval.

grzywa lwia. Mähne eines Löwens. jube, *f.* crinière de Lion.

Grzywacz, *f. m.* wilde Taube; Holz-Taube. ramier, *f. m.* un pigeon ſauvage. § grzywacze i turkawki.

Grzywaczy, *a. e.* 1) Holz=Tauben. 2) columbinfärbig. 1) de ramier. 2) colombin, de violet lavé.

Grzywiaſty, *a. e.* mit einer Mähne verſehen. qui a des crins.

Grzywna, *f. f.* 1) eine Mark. 2) Mark, eine Rechnungs=Münze. 1) marc, *m.* poids d'orfevre de demi livre. 2) ſorte de monoye de compte de différent prix. § 1) grzywna mincarſka mo łotow 16. przywna złota cenę 12. grzywien śreba wynoſi. 2) grzywna Polſka rachewana ma groſzy 48. Litewſka 75. Pruſka 20.

z grzywną ią poiął. er hat nichts mit ihr bekommen. il l'a marié ſans dot.

Gozywnowy, grzywnę ważący. eine Mark wiegend. de marc; de huit onzes,

Gubam ſię, *v. n.* } ugubać ſię. den Rock Gubię ſię, *v. n.* } oder Mantel in die Höhe heben. lever ſa robe, ſon manteau.

Gubię, *v. a.* 1) verlieren. 2) anschwärzen, verläumden. 3) vermindern, tilgen, schmälern. 1) perdre, *v. a.* 2) décrier, noircir, ruiner, diffamer. 3) perdre, *v. a.* affoiblir, ruiner, detruire, *v. a.* diminuer, *v. a.* § 1) zgubiłem pieniądzę, kſiążke. 2) gubić ſługę u Pana. 3) co publiczne dochody gubiło; piian'ſtwo dowcip guby; gubić duchowne prawa.

gubić ſię, sich verlieren. ſe perdre. § zgubiła ſię kſiążka.

Gubienie, *f. n.* 1) Verlierung. 2) Tilgung, Verminderung. 1) l'action de perdre. 2) deſtruction, affoiblement.

Gubka, *f.* hupka, *f.* żagiew, *f.* Schwamm zum Anzünden. amadou, *m.* méche, *f.*

Guldynka gwintowana. eingezogenes Rohr. fuſil rayé.

Gulrſzlager, *m.* złotarz. Gold=Schläger. batteur d'or; écacheur d'or.

Guma, *f.* arabisches Gummi. gomme, *f.* gomme Arabique, *f.*

Gumienko, *f. m.* 1) kleiner Scheunen=Platz. 2) Vogel=Heerd. 1) petit place deſtinée aux granges. 2) aire, *f.* d'oiſelier. § 1) gumienko ma napełnione. 2) ptaſznik na gołym polu zaſadza gumienko.

Gumiennik, *f. m.* Scheunen=Aufſeher. grangier.

Gumienny, *f. m.* Scheunen=Platz=. de place pour les granges.

Gumno, *f. n.* 1) Scheunen=Platz, wo die Scheune, Schopen und Feimen stehen. 2) Scheune. 1) place ou endroit de la ferme où ſont la grange, les hangars & les meulons. 2) grange. § 1) do gumna należą ſtodoła, brogi i ſtyrty. *2) w gumnie (ſtodole) ieſt boiewiſko.

Gumowanie, *f, n.* 1) das Gummiren. 2) Zurichtung mit Gummi. 1) l'action de gommer. 2) l'apprêt, qu'on fait avec de la gomme.
Gumowony, *a. e.* mit Gummi angemacht. gommé, où l'on a mis de la gomme.
Gumowy, *a. e.* Gummi=. gommeux; de gomme; rempli de gomme.
gumowa woda. Gummi=Wasser. apprêt, *f. m.* eau gommée, qui lustre le drap, le chapeau.
Gumuię, *v. a*, gummiren, *v, a.* gommer, *v. a.*
Gunia, *f.* Guńka, *f.* 1) Kotze, zottigte Pferde=Decke. 2) Rock von grobem Zeuge. 1) mante veluë, caparaçon ou couverture veluë faire pour un cheval lorsque il est (à l'écurie. 2) robe de grosse étoffe.
Gurt, *f. m.* Gurt. sangle, *f.* barre, *f.* un tissu large environ trois doigts.
gurtami opatrzyć. mit Gurten versehen, beziehen. sangler, *v. a.*
kawał gurtu. ein Stück Gurt. sanglot, *m.*
gurt z rzmienia, Gurt=Rieme. un surfaix, *f. m.*
gurtowy. Gurt=. de sangle.
gurtowe łożko. Gurt-Bett. lit de sangles.
Gurtuię, *v. a.* gürten. sangler, *v. a.*
Guślarka, *f. f.* abergläubisches Weib. femme superstitieuse.
Gusłarz,, Guślarz. Abergläuber. un superstitieux.
Gusło, *f. n.* Aberglauben, *f. m.* superstition, *f. f.*
Guwno, *f. n. vulg.* 1) Dreck. 2) ein Dreck; nichts. 1) étron, *m.* merde. 2) rien.
Guz, *f. m. g: a.* 1) großer Knopf. 2) Brausche, *f. f.* Beule vom Schlage. 3) Beule, Hocker, Buckel. 4) Schlägerey, Händel, Schläge, Kopf=Stöße. 5) Knirps, kleiner Mensch. 1) grand buton. 2) bosse, *f.* bigne, *f.* qui vient de quelque coup. 3) une tumeur, tuberosité, noeud, *m.* bosse, bouton, *m.* 4) des coups; batterie; une dispute où l'on vient aux coups. 5) bout d'homme, mirmidon, nabot, *m.* ragot, *m.* § 1) szata z guzami. 2) guz od uderzenia; odniosł guzow pięściowych; guz mu na głowie od kiia wyskoczył. 3) plastr na rożne guzy. 4) guza oberwiesz. 5) guz mały a zły.
guz na drzewie. Auswachs, Knorren, Knoten eines Baums. surcroissance, *f.* loupe, *f.* noeud d'arbre.
guz w gardle przyrodzony. Bier=Knoten, Adams=Apfel. le noeud de la gorge, morceau ou pomme d'Adam.
guz łoiowaty na ciele Arzneyk. Speck=Geschwulst, Speck=Gewächs, die Materie darinnen ist wie Unschlitt. un stéatome, une tumeur qui enferme une graisse semblable à du suif.
guz zaskorny twardy bez bolu, kostka martwa. harter Drüsen=Geschwulst. un schirre.
na guz zaława. die Haut jucket ihm; er will Schläge haben. il ne demande que bosses & playes; la peau lui démange; les épaules lui démangent.
guzem to rozstrychnąć trzeba. es muß noch zu Schlägen kommen. il en faut découdre; à ce compte il se fraudra battre; il en faut venir aux mains.
guzow się strzec. nimm dich vor Schläge in acht. gare les coups.
Guzica, *f.* Bürzel, Steiß am Menschen und Thieren, am Feder=Viehe. crupion d'animal, d'homme ou de volaille.
Guzik, *f. m.* 1) ein Beulchen. 2) Knötchen, *n.* Knopf, *m.* Knöpfchen, *n.* 3) Knopf am Kleide. 4) Hühner=Auge. 1) bouton, *m.* petite bosse. 2) petit bouton, pommette; fort petite pomme. 3) bouton à boutonner. 4) cors au-pié, agacin. § 1) guziki ma na głowie. 2) koronki w guziki wyszywane; guziki u rożnych naczyniow. 3) guzik u kapelusza, u szaty. 4) guziki na palcach.
guziki w gardle; ślinne iagody. Hals=Mandel. les amigdales ou deux glandes qui sont au fond du palais.
dziurka do zapinania guzika. Knopfloch. boutonnière.
Guzikarz, *m.* Knopfmacher, *m.* boutonnier, *m.*
Guzikarski, *a. e.* Knopfmacher=. de boutonnier.
guzikarskie rzemiesło, n. Knopfmacher=Handwerk, *n.* boutonnerie, *f. f.*
Guzowacieię, guzow dostaię. Knoten bekommen, knotig werden. noüer; devenir noüeux.
Guzowaty, *a. e.* beulicht, hockericht. boutonné, noüeux.
Gwaiak, *m. g. a.* Heilig=Holz, Franzosen=Holz. gayac, *f. m.*
Gwałcę, *v. a.* 1) Gewalt ausüben; brechen, schänden, verunehren. 2) nothzüchtigen. 1) violer, *v. a.* violenter, *v. a.* rompre, *v. a.* faire violence; profaner, *v. a.* forcer, *v. a.* outrager. *v. a.* prostituer. 2) violer, forcer une femme. § 1) gwałcić post, kościoł, Posły, pokoy, prawa. 2) gwałcić mężatki.
Gwałcenie, *f. n.* Gewaltübung, *f.* Schändung. *f.* violation, *f.* violement, *f. m.* infraction, *f.*
Gwałciciel, Gwałtownik 1) gewaltsamer Uebertreter, Schänder, Störer. 2) Weiber=

ber-Schänder. 1) infracteur, violateur, celui qui viole, qui enfreint quelque loi. 2) violateur de femmes. § 1) gwałtownikow łapać rozkazano; gwałciciel pokoiu, przymierza, kościoła posłow. 2) gwałciciel białychgłow, mężarek.

Gwałt, *s. m.* 1) Gewalt, *s. f.* Gewaltthätigkeit, *f.* 2) Schändung der Weiber; Nothzucht, *f.* 3) Menge, *f.* Haufen, *m.* 1) infraction, *f.* violement, *m.* violence, *f.* violation, force, *f.* 2) viol, *s. m.* violement d'une femme. 3) multitude, *f.* grande quantité. § 1) gwałt mi się dzieie; gwałt komu czynić; gwałt czynić ludzkiemu sumnieniu grzech wielki. 2) gwałt białeygłowie uczyniony. 2) gwałt w tey nauce błędow.

gwałtu! rata! Gewalt! rettet! à l'aide! au meutre; haro.

gwałtem. mit Gewalt. par force; avec violence; de vive force; haut la main; par la force des armes.

gwałtem co dostać. mit Gewalt etwas bekommen. ravir, prendre, par force, qu. ch.

na gwałt zawołać. Gewalt schreyen. haroder; crier au meurtre; crier haro sur qu.

na gwałt uderzyć. die Sturm-Glocke läuten. sonner le tocsin.

gwałtowi ustąpić trzeba. der Gewalt muß man weichen. il faut céder au torrent.

zadawać sobie gwałt. sich Gewalt anthun. se faire violence.

Gwałtownie, *adv.* mit Gewalt, gewaltsam. par force; avec violence, roidemont, violemment.

Gwałtownik, *vid.* Gwałciciel.

Gwałtowny, *a. e.* 1) heftig, ungestüm. 2) gewaltig, groß, stark. 3) sehr gefährlich; dringend. 1) violent, impétueux. 2) violent, fort, grand. 3) ardent, véhément, violent, urgent, dangereux; pressent. § 1) zła sprawa z gwałtownym człowiekiem. 2) spadł deszcz gwałtowny. 3) w tak gwałtownym razie nagłego ratunku potrzeba; podczas gwałtownego niebezpieczeństwa.

Gwar, *s. m.* gadanie wielu. Gemürmel, Getöse der Redenden. bourdonnement, murmure, *m.* bruit lourd d'une multitude d'hommes.

**gwar w prawie, warunek.* Gerichtsw. Gewährleistung. *droit:* garantie, *f.* eviction, *f.*

Gwarant, *m.* der Gewähr leistet. garant, *s. m.*

Gwardya, *s. f.* 1) Garde. *2) Gefolge. *3) Hof-Bedienten. 1) garde, *f.* régiment qui a la garde du Prince. *2) suite, *f.* train, *m.* gens qui accompagnent un Seigneur. *3) la cour, les courtisans.

Gwardyan, *m.* Gardian eines Klosters. Gardien d'un Couvent.

Gwardyaństwo, *s. n.* das Amt eines Gardians. le gardianat.

Gwarek, *s. m.* Berg-Herr, der ein Bergwerk hat. possesseur d'une mine.

Gwaruię, *v. a.* waruię co komu. einem Gewähr leisten. garantir, *v. a.* qu. ch. à qu.

*Gwarunek, *m.* warunek. Gewährleistung. garantie éviction.

Gwarzę *v. a. & n. vulg.* schnattern, plaudern, schreyen im Reden. jaser, *v. n.* caqueter, *v. n.* crier en parlant. § rozumie że się przysłuży gdy gwarzy.

*Gweksy, *plur.* Schererey, vexation.

Gwiazda, *s. f.* 1) Stern. 2) Sache, so die Gestalt eines Sterns hat. 3) Kreuz-Baum, womit eine Winde umgedrehet wird. 1) étoile, *s. f.* 2) chose qui a la forme de l'étoile. 3) moulinet, *s. m.* croix de bois pour tourner un engein. § 1) nie dbam o gwiazdy kiedy mi księżyc świeci, *prov.* gwiazd położenie czasu narodzenia czyiego; gwiazdy na firmamencie liczą się 1025. gwiazda pierwszey, drugiey *&c.* wspaniałości. 2) gwiazda na szacie krolewskiey. 3) gwiazda miasto korby zażywana bywa, ktorey promieniami walec obracaią.

gwiazda wiatrowa, f. Wind-Rose, *f.* Compaß-Rose. rose, *f.* des vents.

gwiazda wieczorna. der Abend-Stern, die Venus. Venus, *f.* l'étoile du soir; Venus occidentale.

gwiazda zaranna, f. der Morgen-Stern. Venus orientale; étoile du jour; étoile du matin; la belle étoile.

gwiazda utwierdzona; gwiazda stoł chodząca. ein Fix-Stern. étoile fixe, *f.*

gwiazda błąkaiąca, błądząca, osobno chodząca; Planeta. ein Planet. planète, *s. f.* étoile errante.

gwiazda psia mnieysza, kanikula. der kleine Hund. l'avant-chien; la petite chienne; canicule, *s. f.*

gwiazda psia większa. der große Hund. le grand chien.

gwiazda S. Jakuba; paliczka. der Orion. Orion, *s. m.* furieux, *s. m.*

gwiazda żeglarska; gwiazda morska; gwiazda polarna. der Polar-Stern. étoile polaire, *f.*

gwiazda narodzenia albo żywotosprawna. Geburts-Stern. étoile de nativité, *f.*

gwiazda spadaiąca. Stern, der sich schneuzet,

zet, Stern-Schuß. étoile volante, *f.* feu volant, *m.*

gwiazda niebieska. in geistlichen Schriften: Leit-Stern. Führer. *terme de piété:* le pole; étoile qui guide; conducteur, un guide. § wieczna prawda niech będzie twoią gwiazdą niebieską.

gwiazdami zdobi. mit Sternen zieren; bestirnen. étoiler, *v. a.* orner, remplir d'étoiles.

po gwiazdach. beym Schein der Sterne. à la lueur des étoiles. § po gwiazdach iechać, chodzić.

po gwiazdach iechać. sich nach den Stirnen richten. se régler sur le cours des étoiles.

Gwiazdarski, *a. e.* zur Stirn-Kunst gehörig. astronomique, astrologique. § gwiazdarskie naczynia.

gwiazdarska nauka. Stern-Deuterkunst. astrologie, *f.*

Gwiazdarz, *m.* Gwiazdowied. ⎫ Stern-
Gwiazdmistrz, *m.* ⎭ Deuter.
un astrologue.

Gwiazdeczka, *f.* ⎫ 1) kleiner Stern. 2)
Gwiazdka, *f.* ⎭ Stern, *m.* ein Zeichen in Büchern. 1) petite étoile, étoilette. 2) un astérisque; étoile; marque en forme d'étoile dans les livres.

gwiazdeczka, f. kamień drogi. Stern-Stein, Sonnen-Stein, ein Edel-Stein, *m.* oeil de soleil, *m.* astroïtes, *f.* sorte de pierre précieuse.

gwiazdeczki, f. f. pl. ziele, iaskierki. (aster) Stern-Kraut. *f. n.* aspergoute, *f. f.*

gwiazdka, f. f. godowy podarunek. der heilige Christ; Weihnachts-Geschenke. présent de Noël. § co gwiazdka włożyła.

gwiazdki, f. f. pl. ziele. (alchimilla) Sinau, Löwensuß, *m.* ein Kraut. le pié de lion, *m.* une plante, alchimille, *f. f.*

Gwiazdny. ⎫
Gwiazdowy. ⎭ Stern-. d'étoile.

Gwiazdopis. Sternseher, *m.* un astronome.

Gwiazdopisarski, gwiazdoumski. astronomisch. astronomique.

gwiazdopisarska, gwiazdoumna ⎫ Stern-
nauka, gwiazdoumstwo, n. ⎬ Kunst, *f.*
Gwiazdopisarstwo, *n.* ⎭ Astronomie, *f.*

Gwiazdosz, *m.* ziele. (*pulmonaria*) Lungen-Kraut, *n.* pulmonaire, *f. f.*

Gwiażdżę, *żdżi, żdżił.* besternen, mit Sternen zieren. étoiler, *v. a.*

Gwiaździsty, gwiazdami osadzony. sternicht, voller Stirne, gestirnt. semé d'étoiles; plein d'étoiles, étoilé. § gwiaździste niebo.

gwiaździsty zaszaniec albo okop. Kriegsb. Stern-Schanze. *fortif.* étoile; un fort à étoile. § gwiazdok, *f. m.*

Gwiazpad, *f. m. voy.* Gwiazda padaiąca.

Gwicht, *f. m.* waga szalna. Gewicht in die Schale zu legen. un poids qu'on met dans la balance. § gwicht na czerwone złote; gwicht funtowy, cetnarowy.

Gwichtowy. zum Gewicht gehörig. de poids. § gwichtowe funta części.

Gwilhelm, *f. m.* Wilhelm, *m.* Guillaume, *f. m.*

Gwind, gwint. 1) Gewinde, Schrauben-Gang um die Welle oder Spindel. 2) ein Schräubchen. 3) Zug im gezogenen Rohr. 1) pas de vis, tour de la canelure d'un vis. 2) petit vis. 3) rayure dans un canon rayé. § 1) gwinty są na wrzecienie.

wargi gwintow u szruby. die Schrauben-Gänge. les filets, les pas de l'écrouë.

Gwindowany, Gwintowany. 1) mit Schrauben-Gängen versehen. 2) gezogen, vom Schieß-Gewehr. 1) écroué, fait à la manière des écrouës. 2) raye; *parlant des armes à feu.*

macica gwintowana. Schrauben-Mutter, *f.* une écrouë; trou dans lequel tourne le vis.

Gwindowka, Gwintowka. ⎫ eingezogenes
gwindowana rura. ⎭ Rohr. canon rayé.

Gwindownica, *f. f.* Gwintownica, *f.* Schneid-Eisen-Bohrer; Schrauben-Bohrer. filière, *f. f.* taraud, *m.* une pièce d'acier à vir pour faire des écrouës.

Gwinduię, Gwintuię, *v. a* eine Schraube mit einem Schneid-Eisen fertigen. tarauder, *v. a.* faire un trou pour un vis.

Gwizdacz, *f. m.* Pfeifer. siffleur.

*Gwiżdżę, *żdże, żdżał, żdżeli.* ⎫ mit dem
Gwizdam, *v. m. F. gwizdnę.* ⎭ Maule pfeifen. siffleur, *v. n.* § gwizdać piosnkę; gwizdniy na chłopca; koniom piiącym gwiżdżą; gwiżdżą po ulicy.

tylko mi gwizdnąć trzeba. ich darf nur pfeifen. jen'ai qu'à siffler.

Gwiżdżenie, *f. n.* ⎫ das Pfeifen mit dem
Gwizdanie, *f. n.* ⎭ Maule. sifflement.

Gwoli, ku woli. nach eines Sinne oder Willen. au gré, à gré de qu.

gwoli bydź komu. einem zum Willen leben. avoir de la complaisance pour qu.; vivre au gré de qu.

gwoli sobie żyć. nach seinem Gefallen leben. être a soi même; être maître de soi même; vivre à son gré, à la fantaisie.

Gwoźdź, *f. m.* Gwoźdźiec, *m. vid.* Goźdź, Goźdźiec.

Gżę, *gzi, gził.* 1) heftig stechen als die Roß-Breme. 2) heftig verfolgen; eintreiben. 1) piquer au vif comme font les taons. 2) persécuter vivement; pousser. § 1) bący i gzicy gżą bydło. 2) gzi go.

gżę się. vom Roß-Bremsen-Stich toben. enrager, *v. a.* courir çà & là étant piqué des taons.

Gżegżołka, kukawka, kuhułka. der Kukuk. coucou, *s. m.* un oiseau. § żegżołka iuż kuie.

Gzem, *s. m.* Bauk. Gesimse, Simswerk. *archit.* moulure, *f.* parties éminentes qui servent pour ornement. § storcz nade drzwiami gzemsu.

gzemsy. 1) Bauk. Karnieß-Kranz. 2) Bett-Kranz an den Vorhängen. 1) *archit* corniche, *s. f.* 2) pantes d'un lit environnent les ridaux.

gzems u szafy. Kranz eines Schranks. chapiteau d'une armoire.

Gżenie się, Gżenie, das Toben von einem Roß-Bremen-Stich, la rage d'une bête qui est piquée d'un taon.

Gzik, *s. m.* große Roß-Breme. grand taon qui pique les bestiaux.

Gzło, *n.* giesłko, *n.* czechło, *n.* 1) Fuhrmanns-Kittel. 2) Kittel, Jupe, Ueberwurf, von Leinwand der Weiber und Kinder, 1) souquenille, *f.* sarot, *m.* blaude, *f.* des voituriers. 3) habit de lin pour les femmes & pour les enfans.

H.

H, dieser Buchstabe wird mit ch oft verwechselt, s. solche Wörter unter Ch. *on confond souvent Ich avec le* ch. *cherchez ces mots sur les lettres* Ch.

Haba, *s. f.* grobes weißes Tuch zu Kleidern. gros drap blanc pour s'habiller.

Habit, *s. m.* Ordens-Kleidung. habit, *m.* vêtement de Religion. § brać habit zakonny.

Haczę, *v. a. czy, czrył.* haken, anhaken. accrocher; mettre au croc; attacher à un croc. § zahaczyć wiadro.

Haczek, *m. g. a.* } 1) kleiner Haken. 2)
Haczyk, *m. g. a.* } Häklein, welches man in die Schlinge heftet. 1) petit croc, crochet, *m.* 2) agrafe pour agrafer l'annelet ou la porte d'agrafe.

haczyk z antabką u drzwi. Thür-Kettel, *s. f.* tourniquet; *s. m.* chrochet, *s. n.* pour fermer la porte.

haczki, s. m. pl. Kinn-Kette. *s. f.* gourmette, *s. f.*

wyiać haczki koniowy. einem Pferde die Kinn-Kette abnehmen. dégourmer un cheval.

haczkami spiać konia. dem Pferde die Kinn-Kette anlegen. gourmer un cheval.

Haczysty, *a. e.* iako hak zakrzywiony. gekrümmt wie ein Haken; geheckelt. crochu, courbé; garni d'un crochet.

nos haczysty. gebogene Nase. nez crochu, recourbé au bout.

Haderląb, *s. m.* Haderlump, Hadersammler. peillier, chiffonier, drillier qui ramasse des chiffons pour une papeterie.

Haft, *s. m.* 1) Heft, *m.* Heftung der Wunde beym Wund-Arzt. 2) gestickte Gold- oder Silber-Arbeit. 1) suture, *f.* le point; coutûre d'une playe. 2) broderie, *s. f.*

Haftarski, *a. e.* Sticker-, zum Sticken gehörig. de brodeur; de broderie.

Haftarstwo, *s. n.* Sticker-Kunst, *f.* métier de brodeur.

Haftarz, *s. m.* Sticker, *m.* brodeur, *m.*

Haftka, *s. f.* 1) Häft, Häftlein von Drat. 2) Spange, Haft. 1) agrafe à attacher quelque habit. 2) crocher, *m.* agrafe qui sert à prendre qu. ch. § 1) haftki i kobyłki żelazne, mosiężne. 2) haftka brylantowa do kapelusza.

Haftowanie, *s. m.* 1) das Heften einer Wunde. 2) das Sticken der Sticker. 3) gestickte Arbeit. 1) l'action de coudre une playe; coutûre d'une playe. 2) l'action de broder. 2) broderie, *f.*

Haftowanie, *a. e.* geheftet als eine Wunde. 2) gestickt mit Gold. 1) cousu, joint avec de points, *en parlent des playes.* 2) brodé. § 1) haftowana rana. 2) haftowany złotem, iedwagiem.

Haftuię, *v. a.* co, czym, na czym. 1) heften eine Wunde. 2) sticken in Gold. 1) coudre une playe. 2) broder, *v. a.* § 1) haftować ranę. 2) delikatnie w złoto haftuie.

Haho haho Hoho. Jäger Geschrey; wenn das Wild gefället ist. haho, *cris de chasseur quand la bête est assommée.*

Hak, *s. m.* 1) ein Haken. 2) *fig.* große Gefahr. 1) croc, *m.* hameçon, *m.* crochet, *m.* crocheton, *m.* 2) *fig.* grand danger; écueil, *m.* § 1) hakami spinać. 2) przywiodł go na hak; obawiać się ukrytego haku; nie postrzegli tak niebezpiecznego haku.

haki s. pl. 1) die Manteln beym Schlunde. 2) Art von einer Tortur mit Haken.

ken. 3) eine Sand-Bank. 1) les amigdales, deux glandes proche de la racine de la langue. 2) sorte de question avec des crocs. 3) sirtes *f. pl.* blanc, battures *f. pl.* § 1) haki dziecięciu spadły. 2) day mię na haki, nie powiem. 3) okręt wpadł na haki i łamał się.

hak żelazny. eiserner Haken. une main; une main de fer.

hak do ognia. Feuer-Haken. bey einer Feuersbrunst. croc, *m.* crochet, *m.* dont on se sert dans un embrasement.

hak woienny. Enter-Hake; Sturm-Hake. grapin à main, *m.* sorte de croc dont on se sert dans les combats.

hak kuchenny. Kessel-Hake. crémilière, *f.*

hak dwoyzęby. zweyzackichter Haken. croc à deux dents.

Hakowiec, *f. m.* krzak, *g. hakowca.* (Rhamnus tertius) dritte Art von Creuzbeeren. la troisième sorte de Nerprum.

Hakownica, *f.* Doppelhaken, ein Schieß-Gewehr. arquebuse à croc.

Hakuię, *v. a.* die Erde im Pflügen hacken. hacher la terre en labourant.

Ha la la; hala. hurla hurlala; horlala. Jäg. huß huß; drauf zu ihr Hunde; huy, frisch zu. *chasse:* harbou chiens; hou hou, pille pille. § harla, horlala naywiększym głosem krzyknął na psy.

Halabarda, *f.* } Hellebarde, *f.* halebarde, *f.*
Halabarta, *f.* }

Halabarnik, *m.* Hellebardirer. *m.* halebardier, *m.*

Hałas, *f. m.* 1) Lerm, Zank, Geschrey, Getöse. *2) Regen-Kappe, Regen-Mantel. *3) Kappe. 1) un vacarme, fracas, *m.* carillon, *m.* grondement, *m.* tempête; *f.* un tintamarre, une rumeur, rompement de tête. *2) blandran; *m.* casaque contre la pluye. 3) cape, *f.* § 1) hałas wielki, hałas piorunow.

Hałasuię, *v. n.* lärmen, toben. clabauder, *v. a.* tempêter, *m.* tintamarrer; faire du bruit. § hałasować na kogo.

strasznie hałasować. entsetzlich lärmen. faire le diable à quatre.

Hałasowanie, *v. n.* das Lärmen. le vacarme; l'action de tempêter.

Hałasownik, *m.* Lärmer, Schwärmer. celui qui fait du bruit.

*Halcyon, *m.* zimorodek. ein Eis-Vogel. alcion, *f. m.* un oiseau de mer.

Halerz, *f. m. g. a.* Heller, *m.* maille, *f.* obole, *m.*

i halerza nie warte. es ist keinem Heller werth. cela ne vaut une maille.

halerza nie ma. er hat keinen Heller Geld. il n'a pas la maille.

Halsbant, *n.* Hals-Band, *n.* colier, *f. m.* qu'on porte au cou pour se parer.

Halsbancik, *f. m. g. a.* Hals-Bändchen der Weiber. ruban, *m.* cordelière, petit colier que les filles portent au cou. § ma halsbanick a serduszko na nim.

Hałun, *f. m. g. a.* Alaun, *f. m.* alun, *f. m.*

Hałunisty, *a. e.* alaunicht. *adj.* alumineux, euse; où il y a de l'alun.

Hałunowany, *a. e.* mit Alaun angemacht. mixtionné d'alun.

hałunowany papier. planirt Papier. papier lavé.

Hałunuię, *v. a.* co. 1) mit Alaun anmamen. 2) planiren Papier. 1) aluner; *v. a.* faire temper dans l'alun. 2) laver du papier.

Halska, *vulg.* Elżbieta. Liese, Lieschen, Elisabeth. Babée, Babet, Babiche, petit Elisabeth.

Hamer, nia, *f.* młoternia, *f.* huta do żelaza. Eisen-Hammer. forge de fer, *f.*

Hamowny, *a. e.* powściągliwy. der sich hemmen, enthalten kann. posé, modéré, retenu, ue.

Hamowanie, *f. n.* 1) Hemmung, *f.* Bändigung, *f.* 2) gerichtlicher Arrest, Beschlag. 1) frein, *m.* bride, *f.* contrainte; *f.* l'action de domter, de modérer; moderation. 2) *droit:* arrêt, détention, emprisonnement. § 1) hamowanie urzędne rzeczy czyich albo osoby kiedy gołota.

hamowanie się od czego. die Mäßigung, Enthaltung. retenue, *f.* contenance, *f.*

Hamuię, *v. a.* 1) hemmen, *v. a.* bändigen, *v. a.* 2) in Gerichten: mit Arrest belegen. 3) hemmen einen Wagen. 1) reprimer, domter, arrêter; refréner. 2) *droit*: arrêter, prendre, détenir, saisir. 3) enrayer, arrêter un carosse, un chariot. § 1) hamować gniewu swego zapędy, zaiadłość, swawolę, pospolstwo. 3) hamować urzędownie człowieka podeyrzanego; hamować rzeczy czyie u kogo.

hamuię się od czego. sich mäßigen, sich halten. se retenir, s'empêcher de.

Hamulec, *f. m. g. hamulca.* 1) Radesperre, Hemmkette; Stange. 2) *fig.* Zwang. Zaun. 1) enrayoir, *m.* arrêt de roue; chaine à arrêter, *f.* barre à entayer un chariot. 2) *fig.* contrainte, *f.* frein, *m.* bride, *f.*

Han Tatarski. der Tartar-Chan. Cham, Kam des Tartares.

Hanba, *f. f.* Schimpf, Schmach. injure; un outrage, déshonneur, un opprobre; ignominie, affront.

Hanbię, *v. a.* schimpfen, schmähen, injurier,

jurier, *v. a.* outrager, *v. a.* déshonorer, *v. a.*
Hańbienie, *v. n.* Beschimpfung, *v. a.* Verschmähung, *f.* un outrage; l'action d'injurier.
Handel, *m.* kupczenie, *n.* Handel, Handlung der Kaufleute. le commerce, le négoce; le trafic. § handlu sukiennego pilnuie.
handel spolny, *spolkupczenie* Masocpey-Handel. un négoce ou trafic en société.
Handlowny, *a. e.* Handels-. de marchand; marchand.
handlowne miasto. n. Handels-Stadt. ville marchande, *f.*
Handluię, *v. n.* czym, kopczę. handeln, die Handlung treiben. faire le commerce; trafiquer, négocier.
handluię z kiem; *spolhandluię.* mit einem in Masecpey-Handel stehen. trafiquer en société ou en compagnie avec qu.
Hanguię się. sich in die Bergwerk-Schachte herunter lassen. déscendre dans les puits d'où l'on tire les métaux.
Haniebnie, *vid.* 1) abscheulich; greßlicher Weise. 2) viel, sehr. 1) horriblement, affreusement, furieusement. 2) beaucoup, très, fort; terriblement.
Haniebny, *a. e.* 1) grausam, greßlich. 2) sehr groß. 1) horrible, affreux. 2) fort grand, terrible.
Hański, *a. e.* dem Tartar-Chan zugehörig. de Kam de Tartares. § Hański Poseł,
Hanusia, *f.* Hannchen, *n.* ein Weiber-Name. Janeton, *f.* nom de femme.
Haphap, hap, hap, erfundene Wörter die Stimme der Hunde auszudrücken. hape, hape, *mots imaginez pour exprimer la voix naturelle des chiens.*
*Hapam, *v. a.* 1) bellen, belfern. 2) rasen. 1) glapir, clapauder comme un chien. 2) ravir, prendre, haper. § 1) psy haniebnie hapaię. 2) Tartarzy wszystko hapaią (zabieraia).
Haracz, *f. m.* jährlicher Zoll oder Ducaten, den in der Türkey jeder Christ giebet. charag, tribut annuel que chaque Chrétien en Turquie paye pour la protection, il consiste en un ducat.
Harap, Harap, *interj.* haho, Jäger-Stimme, die Hunde nach der Fällung eines Wildes zu besänftigen. haho, *voix du chasseur pour appaiser les chiens quand la bête est tuée.* § psom mysliwiec harap mowi, gdy się obłowi.
lepszy harap niż hu la la. habe ich ist besser als hätte ich. il vaut mieux un avoir (tiens) que deux tu l'auras.
Harap, *m. subst.* Rapuse, Plünderung, Preis, Raub. rapine, *f.* le pillage, prise; fac. *podać miasto w harap.* eine Stadt Preis geben. donner, mettre une ville au pillage; commettre une ville à l'abandon & au pillage.
iuż po harapie. es ist schon geschehen, es ist vorbey. c'en est fait; c'est de la moutarde après diné.
Harapnik, *m. g. a.* Hetz-Peitsche. chambrière, *f.* grand fouet.
Harapowy, Herapowy, *a. e.* Jäger: gefällt, erlegt. *chassé:* assommé, tué. § herapowy zaiąc.
Haras, *m.* } Rasch, ein Zeug. ras, *m.*
Harasz, *m.* } rache, *f.* sorte de serge.
Harc, *f. m.* 1) Vorspiel, Anfang einer Schlacht, Scharmützel. 2) Zänker. 1) prolusion, *f.* commencement d'une bataille; lice, *f.* course, *f.* escarmouche, *f.* 2) querelleur, homme hargneux. § 1) w harcu poległ; na harc iechać. 2) harc to swarliwy.
Harcerz, *n.* Hatschierer, Hellebardierer. soldat de garde; un garde; halebardier.
Harcowanie, *n.* 1) das Tummeln eines Pferdes. 2) Scharmützel, Versuch vor einer Schlacht. 1) passade; *f.* l'action de passager un cheval. 2) l'action de harceler, de défier quelqu'un de l'armée de l'ennemi au combat avant la bataille. § 1) harcowanie na koniu. 2) z harcowania zwycięzcą powrocił.
Harcownik, *m.* 1) Ausforderer; *m.* Scharmutzierer *m.* vor der Schlacht. 2) Reuter, *m.* der ein Pferd tummelt. 1) avant-coureur, *m.* celui qui provoque au combat particulier avant la bataille. 2) celui qui dresse, qui promene les chevaux,
Harcuię, *v. n.* 1) ein Pferd tummeln, auf und nieder reuten. 2) einen von dem Feinde vor der Schlacht zum Zweykampf ausfordern; vor dem Feinde auf und nieder reuten. 1) passager, mener, promener le cheval au pas, au trot; le travailler, exercer. 2) faire le coup de pistolet; défier quelqu'un des ennemis à se battre avant la bataille; entrer en lice avec lui. § 1) harcuie sobie na koniu.
**Hardowyniosłość, *f.* } Widerspenstigkeit,
Hardość, *f.* } *f.* Trotz, Stolz. Herrschsucht. fierté, *f.* orgueil, *m.* désobeissance, *f.* la hauteur.
Hardy, *a. e.* } wiederspenstig, trotzig,
**Hardowyniosły. } herrschsüchtig. mutin, ine, opiniâtre, hautain, fier, impérieux, arrogant. § w szczęściu nie bądź hardym; hardowyniosły umysł.
na harde kogo wsadzić. einen hartnäckig machen,

machen, einen verſtocken. endurcir; *v. a.* qu. rendre qu. fier & opiniâtre.

Hardzie, *adv*, befehleriſch, ſtolzer Weiſe. fièrement, impérieuſement; avec empire, avec orgueil.

Hardzieię, *v. n.* hartnäckig, ſtolz werden. devenir fier; s'enorgueillir, *v. n.*

Harfa, *f.* Harfe, harpe, *ſ. f.* un inſtrument de muſique.

Harfiſta, *m.* Harfeniſt, *m.* joueur de la harpe.

Harłak, *ſ. m.* ubogi. armer Schlucker. pauvre haire.

Harleię, *v. n.* elend, ſchlecht werden. devenir miſérable. § bydło ztąd chunieie i harleie.

Harpia, *f.* Harpie, *f.* vermeynter Raub-Vogel. harpie, *f.* un ſint oiſeau de proye.

Hart, *m.* *1) Stahl, ſ. Stal. 2) Bergw. der Teſt, ſeine Aſche, worauf die Glätte vom Silber abgeſondert wird. 1) acier, *vid.* Stal. 2) *métal.* caſſe, *f.* les cendres dans la caſſe qui ſéparent l'argent et la litharge.

Hartowanie, *ſ. n.* Härtung eines Metalls. trempement, *m.* l'action de tremper un métal.

Hartowany, Hartowny, *a. e.* gehärtet. trempé.

hartowane żelazo, gehärtet Eiſen. fer étoffé ou trempé.

hartowane pioro. abgezogener Feder-Kiel. plume holandée.

Hartuię, *v. a.* 1) härten als Eiſen. 2) abziehen ein Feder-Kiel. 1) tremper, durcir le fer, l'acier. 2) holander une plume (pioro).

*Haru haru, *interj.* arbeite, arbeite, mit vieler Arbeit. travaillez, travaillez ſans ceſſe; avec ahan. § haru haru uſtawicznie.

*Haruię, *v. n.* Horuię. ſchwere Arbeit thun, eſeln. ahaner; travailler avec ahan; ſuer à force de travailler § gdy zarowno ciągnąć będziemy, iednemu za wſzyſtkich horować nie przyydzie.

Has, *m.* ein Heſſe. un Heſſien.

Haſan. 1) laufen, als auf der Reit-Bahn; von Pferden. * 2) frolocken, jauchzen, 3) tanzen. 1) *courir en parlant des chevaux* * 2) treſſaillir de joye; ſe réjouir. 3) danſer.

haſaiący koń. ein Pferd das läuft.

Haſani koni. das Laufen der Pferde. la courſe des chevaux.

Haſer, *ſ. m.* śniadanie. Frühſtück bey den Bergleuten. le déjeûné des ouvriers qui travaillent aux mines.

Haſki. Heßiſch. Heſſien; de Heſſe.

Hasło, *ſ. n.* 1) Loſung, Parole. 2) gegebenes Zeichen, das Signal. 1) le mot de (du) guet; mot; mot de guerre. 2) ſignal; le ſigne qu'on ſe donne.

Hasłowy. zur Loſung gehörig. de mot de guet.

hasłowy; hasło rozdawaiący. der die Loſung giebet. qui donne le mot; qui a le mot de guet.

Haſya, *f.* die Landgrafſchaft Heſſen in Teutſchland. la Heſſe un Landgraviat en Allemagne.

Haupam, *vid.* Hupam.

Haupewach, *m.* Obwach. die Hauptwache. la garde ſurveillande; la ſurveillante; le maître corps de garde.

Hauſknecht, *m.* parobek; ſtroż domowy. Haus-Knecht, *m.* valet de maiſon, *m.*

Haydamak, *m.* verlaufener Coſak. un Coſaque vagabond.

Haydamacki, *adj.* einem Haydemak oder Koſak zugehörig. ce qui regarde un Haydamake.

Hayducki. 1) Hayducken-. * 2) hart, unempfindlich. 1) de Heyduc. * 2) dur, barbare, inſenſible.

haydvcka, hayducka służba. Hayducken-Dienſt, *m.* le ſervice de Heyduc. § służyć hayducką.

hayduckie ſumnienie. ein weites Gewiſſen. conſcience large.

Hayduk, *m.* ein Hayduck. Heyduque, *ſ. m.*

Hayduk, *m.* Morgen-Lied, *m.* Wecke-Lied, *m.* réveilmatin, *m.* une chanſon pour réveiller qu. au matin.

Haino, *vid.* Haywo.

Haytuś, *m. vulg.* Spaziergang kleiner Kinder. promenade de petits enfans. § mamka na haytuś z panięciem poſzła.

*Haywo, *Hayno, *vulg. interj.* hieher-herwärts. ça; de ce côté là; ici là. § haywo ſię wozem obroć.

He, *interj.* he. he; hée; ha.

he ſkurwyſynu! he du Schurk! ha! ha! coquin.

He, *interj.* Stimme eines Krächzenden. mot pour exprimer la voix d'un ſoupirant.

Heban, *ſ. m.* Ebenholz, *ſ. n.* ébène, *ſ. m.*

Hebanowy, *a. e.* von Ebenholz, d'ébène.

hebanowe drzewo. Ebenbaum. ébénier, *ſ. m.*

ſtolarz hebanowy. Tiſchler, der in Ebenholz arbeitet. un ébéniſte.

Hebanuię, *v. a.* Holz ſchwarz beizen, polieren. ébéner, *v. a.*

Hebdomadarz, *m.* oficiant albo urzędnik ¦dotegodniowy, w kościele, w klaſztorze, Dotégodnik, *ſ. m.* Wöchner

ner in Kirchen und Klöstern, an dem die Woche ist etwas zu verrichten. hebdomadier, semainier, celui qui est en semaine de faire qu. ch. dans l'Eglise ou dans le Convent.

Hebel, *f. m. g. a.* Hobel, *m.* rabot, *m.* guillaume, doloire.

heblem wygładzić. glatt hobeln. recaler, *v. a.*

hebel wielki. großer Schlicht-Hobel. varlope, *f.*

*Heber. *m.* lewar, *m.* Wagen-Winde, *f.* cric-vireau, *f. m.* guindeau, *m.* à lever les chariots ou les fardeaux.

Heblowiny, *f. f. pl.* Hobel-Späne. coupeau, ce qu' enlève le rabot.

Hebłuię, *v. a.* hobeln, *v. a.* rabouter, *v. a.* polir le bois avec le rabot; doler, *v. a.*

Hebrayczyk, *f. m.* ein Hebräer. un Hébreu.

Hebrayski, *a. e.* hebräisch. hébraique, hébreau.

hebrayski ięzyk. die hebräische Sprache. l'hebreau, la langue hébraique.

Hebreusz. im Scherz: Mauschel, Jude. *burlesq.* Juif. § zastawił płaszcz u hébreusza.

Hecel, *vid.* Hycel.

Hekeyka, *f.* gorączka ustawna. hectisches Fieber. fièvre étique, *f.*

Hektyk, *f. m.* ein Hecticus; ein Schwindelsüchtiger. un étique; qui à la fièvre étique.

Helicon, *f. m.* der Helicon der Poeten. l'Helicon chez les Poëtes.

*†Heliskoński, *a. e.* heliconisch. du mont-Helicon. § napić się z Heliskońskiey studnie.

***Heliskońskie dziewki; dziewki z Helikonu.* die Musen. les Muses.

Helm, *m.* / *Helm, *m.* 1) spitziger Sturm-Hut; Bickel-Haube. 2) Zierrath über einem Wappen-Schild als einer Krone, ein Helm. 3) Wappenk. ein Kopf mit zweyen Ochsen-Hörnern in einer Sturm-Haube. 1) armet, *m.* un heaume; *n.* casque pointu, *m.* 2) *blas.* timbre, *m.* cimier, *m.* couronne ou quelque autre ornement qu'on met sur l'écu. 3) *blas.* tête avec deux cornes de boeuf couverte d'un casque.

Helmow, *f. m.* Bergw. Feyerabend. *métal.* entre-repos après le travail.

Hen, *vid.* Het.

Hepatyka, *f.* żyła. Heilk. die Leber-Ader. *méd.* la veine hépatique.

Heraldyka, *f.* Wappen-Kunst. *f. f.* science héraldique. § w Heraldyce Xcia Jozefa Jabłonowskiego Woiewody Nowogrodskiego bardzo ciekawych się doczytasz rzeczy.

Herb, *f. m.* 1) Wappen, *n.* 2) Schild eines Hauses. 3) Spiegel eines Schiffes. 1) les armes d'un noble. 2) un enseigne d'un maison. 3) arcasse, *m.* tableau, fronton, miroir d'un navire. § 1) herb krolewski, książęcy, szlachecki. 2) krzyż iest herbem tey Kamienicy. 3) herb okrętu, nawy.

mieć, nosić na herbie führen, zum Wappen haben. porter qu. ch; avoir qu. ch. dans les armes. § lwa, dank ma (nosi) na herbie.

herb pod listem, herb sygnetowy. Wappen, *n.* Siegel unter einem offenen Briefe. empreinte d'un seau.

herby. gemalte Wappen; Wappen-Schilder. armoiries; des armes de famille peintes. § herby do akto solennego, pogrzebnego.

do herbu przyięty dom. diese Familie führet der andern Familie ihr Wappen. cette famille est entée sur celle-là.

herbami przyozdobić. mit Wappen auszieren. armorier, armoyer.

herb malować. ein Wappen malen, auffsetzen. blasonner, *v. a.* armorier. *v. a.* armoyer, *v. a.*

herbu wykładanie, n. rozłożenie, n. Wappen-Erklärung, *f.* Eintheilung, *f.* blasonnement, *m.* partition d'écu, *f.*

Herbamnik, *vid.* Herbopis.

Herbarz, *f. m.* Wappen-Buch, *n.* armorial, un livre qui traite d'armoires.

Herbopis, *f. m.* / Herbopum, *f. m.* / Herbopisarz, *f. m.* / Herbowied, *m.* } Wappen-Verständiger. un armoriste, *m.*

Herbowy, *a. e.* Herbowny, *a. e.* 1) Wappen-. 2) der eben das Wappen führet; eines Geschlechts oder Wappens. 1) armorial; qui traite d'armoires; qui regarde les armes. 2) qui porte les mêmes armes; qui est de la même race; un lignager.

herbowa nauka. Wappen-Kunst, *f.* le blason; la science ou l'art héraldique. § Herboumia, *f.*

herbowny znak, m. Wappen, *f. n.* les armes.

herbowa farba, f. Wappen-Farbe, *f.* l'émail.

herbowe strefy, pl. Wappen-Streife, *f.* die Farben zu unterscheiden. hachure, *f.* pour faire distinguer les émaux.

Heretyk, *m.* kacerz. Ketzer, *m.* un hérétique.

Heretycki, kacerski. ketzerisch. héretique.

po heretycku. auf ketzerische Art. en hérétique.

Herezya, *f.* kacerstwo. eig. u. fig. Kezerey, *f. prop. & fig.* hérésie, *f.* § herezye się zagęściły; z polityczney kogo wyprowadzić herezyi.
Herkulea, *f.* ziele, *vid.* Panak.
Herkules, *f. m.* Name eines Helden von uralten Zeiten. Nom d'un Héros d'antiquité.
Heroina, *f.* rycerka, Bohatyrka. Heldinn, *f.* héroïne, *f.*
Herold, *m.* Herold, *m.* héraut; *m.* roi d'armes.
Heroldski. Herolds-. de héraut; héroldique.
Herst, *f. m.* Rädelsführer, Anstifter. un coriphée; auteur, chef d'une sédition; un boute feu.
Herstuię, *v. n.* do czego w czym. einen Rädelsführer abgeben; anführen. être l'auteur ou le chef d'une sédition.
Herwegiet, *m.* rynsztunek. im Sächs. Recht: die Heergewete. *terme de droit Saxon:* les hardes qui appartiennent au mari.
Het, *adv.* da, siehe da. là; de ce côté là. § het idzie, het t' i. daleko.
Hetman, *f. m.* 1) Feldherr, Heerführer. 2) Admiral. 2) Généralissime; Général en chef; Général d'armée. 2) Admiral. § 1) Hetmanem woysko stoi; lepsze woysko ieleniow pode lwem hetmanem, niż woysko lwow pod ieleniem. 2) Hetman woyska wodnego.
Hetman Wielki Koronny. Kron-Groß-Feldherr. Grand Général de la Couronne.
Hetman Wielki Litewski. Litauischer Groß-Feldherr. Grand Général de Litvanie.
Hetman Polny Koronny. Kron-Unter-Feldherr. Général de Camp de la Couronne.
Hetman Polny Litewski. Lithauischer Unter-Feldherr. Général de Camp de Litvanie.
Hetmanię, *v. n. vid.* Hetmanuię.
Hetmanienie, *f. n.* das Commandieren einer Armee. commandement de l'armée; l'action de commander une armée; conduite, *f.*
Hetmański, *a. e.* Feldherrn-. de Général en chef. § Hetmański urząd, władza.
po Hetmańsku. als ein Feldherr. en Général d'armée.
Hetmaństwo, *v. n.* 1) Polnische oder Lithauische Feldherrn-Würde. 2) Ober-Gebiet; Ober-Commando. 3) die Klugheit eines Feldherrn. 1) le Grand-Généralat; la dignité d'un Général de la Couronne ou de Litvanie. 2) commendement d'armée. 3) la prudence d'un Général.
Hetmanuię, hetmanię. 1) das Ober-Gebiet haben; das Commando führen; commandieren. 2) fig. herrschen, befehlen. 1) commander une armée; être chef, commander en chef. 2) *fig.* gouverner, commander. § 1) hetmanował w ten czas sławny Tarnowski. 2) hetmanić woysku. **2) nad namiętnościami rozum ma hetmanić.
Hewar, *f. m.* 1) Wein-Heber. *2) Wagen-Winde, *f.* Lewar. 1) siphon, *f. m.* à tirer du vin. *2) cric, *f. m.* vireveau, *f. m.* à lever les chariots & les fardeaux, *v.* Lewar.
Hey; Heydysz, *interj.* ey, he. ha, he; courage; courage. § hey dziemka to ładna.
hey to robicie. ey was macht ihr. ha que faites-vous.
heyrobcie. arbeitet frisch zu, courage! travaillez.
hey stysz. ey höre doch. he ça ça, écoute.
Heynał, *vid.* Eynał.
Hiacynt *&c.*
Hoboista, *f. f.* ein Hoboist. haut-bois, *f. m.* celui qui jouë du haut-bois.
Hoboy, *f.* Oboy, *f.* Hoboi, *m.* ein musicalisches Instrument. hautbois, *f. m.* instrument de musique.
*Hoduię. herzen. 1) dorloter, choyer, amignoter, mignarder. § matka dziecię. 2) wychowanie daię. erziehen, *v. a.* élever, *v. a.*
Hoho, *interj.* hoho. hoho. § hoho iak swawolny.
Hołd, *f. n.* Hold. 1) Lehns-Pflicht, Huldigung, 2) Pflicht-Schuld. 1) hommage *m.* le vassellage; soumission du vassal; foi que le vassal rend à son Seigneur. 2) hommage, *m.* respect, *m.*
Hołda, *f. f.* Haufen Erde, darinnen noch Erz ist, und den die Arbeiter bey der Arbeit gemacht haben. monceau de terre qui enferme quelque métal et qui est entassé par les ouvriers pendant le travail.
Hołdownik, *f. m.* Zins-Mann, Vasall, Lehns-Träger, Lehn-Mann. un vasal, feudataire, tributaire, hommager.
hołdownicy, f. m. pl., Hołdownictwo, *f. n.* } Lehnleute, Vasallen. les vassaux; le vassalage.
Hołdowny, *a. e.*, Hołdowniczy, *a. e.* } Zinsbar; Huldigungs-; mit Lehns-Pflicht verpflichtet. tributaire, *m.* hommager, *f. m.* hommagé, *adj.* lige. *f. m.*
hołdownicze prawo. Lehen-Recht, *f. n.* droit féodal; *m.* droit des fiefs, *m.*
przysięga hołdownicza. Huldigungs-Eid. un hommage; serment de fidelité.
Hołduię komu. 1) einem huldigen. 2) zinsbar,

zinsbar, unterworfen seyn. 1) faire hommage; rendre hommage à quelqu'un. 2) être tributaire; relever, dépendre de qu.

hołdować siebie kogo. 1) sich huldigen lassen. 2) gewinnen, verbinden, einnehmen. 1) se faire rendre hommage. 2) gagner, captiver, obliger qu. § 1) hołdował sobie nieprzyiacielskie miasta. 2) hołduię socia serca; zhołdowałeś nas.

Hołota, *f. f.* Gołota, *f. f.* 1) unangesessener Mensch. 2) Lumpen Gesindel. 1) homme sans possession. 2) racaille, *f.* canaille; *f.* maraudaille, *f.*

Hołupki, *f. m. pl.* Art guter Erdschwämme. sorte de bons champignons.

Honor, *f. m.* 1) Ehre. 2) Ehren-Amt. 1) l'honneur. 2) dignité, *f.* charge, *f.* § 1) mam honor oznaymić Was Panu; mam to sobie za honor; oż honor odbiorę nawiedzić Was Pana; potyka mię ten honor od Was Pana. 2) na wysokim siedzi honorze.

honor woienny. Kriegsw. Ehrbezeugung. *guerre:* marque d'honneur. § osada ze wszelkim wypuszczona honorem woiennym.

punkt honoru, m. Ehren-Sache; Umstand der die Ehre betrift. point d'honneur, *f. m.* § mieć co zą punkt honoru; często za chimerkę przyiąć trzeba.

dać, oddać komu honor. einem die Ehre geben. faire honneur à qu.

na honor. zu Ehren. à l'honneur; en l'honneur.

Horda, *f. f.* 1) Horde oder Haufen Tartern. 2) Haufen Leute. *3) Gefolge, *n.* 1) horde, *f.* bande de Tartares. 2) foule, *f.* troupe de gens, *f.* *3) suite; train, *m.* un cortége. § 1) hordy Tatarskie wtargnęły. *2) horda (*gromada, kupa*) chłopow. *3) w liczney sług hordzie (poczcie, orszaku).

Hordowid, *m. g. n.* } krzak. (*viburnum*) Schling-Baum, *m.* Mehl-Baum, *m.* viorne, *f. f.*
Hordownik, *m. g. a.* }

Hor la la, *vid.* Ha la la.

Horodnictwo, *f. n.* eine Lithauische Schloß-Hauptmannschaft, Burg-Vogtey. *en Litwanie:* Châtelenie, *f.* § grunt do Horodnictwa Wileńskiego należący.

Horodniczy, *f. m.* in Lithauen; Schloß-Hauptmann, Burg-Vogt. *en Litvanie:* Capitaine, Surintendant du chêteau; châtelain. § Horodniczy Witepski ma mieysce po Pisarzu ziemskim.

Horodyszcze, *f. n.* Gebiet einer Lithauischen Schloß-Vogtey. la Jurisdiction d'une Châtelenie Litvanienne. § Wolno stawiać domy na Horodyszczu.

*Hostya, *f.* opłatek. Hostie. hostie; *f.* pain à chanter, *m.*

Hostya, f. Hostya poświęcona; ciało Pańskie. consecrirte Hostie; Christi Leib. Hostie, *f.* Hostie consacrée; le corps de Jesu-Christ.

hostya niepoświęcona. eine ungeweihete Hostie. hostie qui n'est pas consacrée.

Horyzont, *f. m.* der Gesicht-Ender, der Horizont. horizon, *m.* finiteur, *m.* § Horyzont iest kray świata okiem obiętny, albo linia w połprzecinaiąca niebo przy ziemi.

Horyzontalnie, *adv.* nach dem Horizont. horisontalement.

Horyzontalny, poziomny, *a. e.* Horizontal. horisontal, e.

horyzontalny, słupowy aibo poziomny zegar. Horizontal-Sonnen-Uhr. cadran horisontal, *m.*

Hoynie. } *adv.* reichlich, köstlich, *adv.* abondamment, libéralement, magnifiquement. § 1) hoynie mię częstował.
Hoyno. }

**Hoynopłynący. überflüßig. reich, reichlich. fertile, riche, abondant. § hoynopłynąca wymowa.

Hoynorostka, *f. f.* ziele. (*ruta altera silvestris.*) Berg-Raute, *f.* ruë de montagne, *f.*

Hoyność, *f.* 1) Pracht, *f.* Herrlichkeit in Mahlzeiten. *2) Freygebigkeit, *f.* Szczodrobliwość. 1) abondance, *f.* magnificence en repas. *2) liberalité, *v.* Szczodrobliwość. § 1) chwalą iego hoyność w częstowaniu, ale bardziey szczodrobliwość w dawaniu.

Hoyny, *a. e.* 1) reichlich, prächtig im Tractiren. *2) freygebig. 1) splendide, abondant, magnifique, qui traite avec magnificence. 2) libéral, qui donne volontiers. § 1) hoyny w częstowaniu ale nieszczodrobliwy w dawaniu. *2) hoyną (szczodrą) ręką wylał na niego dobrodzieystwa.

Hoży, *a. e.* frisch, munter. vif, ve, actif, ve, nigoureux, euse, verd, de.

Hrabia. ein Graf. un Comte.

Hrabina, *f.* Gräfinn, *f.* Comtesse, *f.*

Hrabski, *a. e.* gräflich. de Comte.

Hrabstwo *f. n.* Grafschaft, *f.* un Comté.

Hreczka, *f. f. vid.* Tatarka.

Hu, *interj.* 1) juch, juche hey, 2) huy, Stimme der Jäger zum Anhetzen. 3) hu, Stimme der Eulen. 1) he; ça, ça, *interjection qui sert à se rejouir.* 2) velaut; hou hou; hou hou pile pile; *mots pour inciter les chiens.* 3)

houë

houë, *vois naturelle de hibou.* § 1) chłopskie hu hu w karczmie zabrzmiało. 2) ozywać się psom w lesię hu wołaiąc; hu do lala. 3) hu sowa woła.

Huczę, *v. m. czy, czał, czeli.* 1) kûben, hu hu schreyen wie eine Eule. 2) jauchzen, juche schreyen wie Besoffne. 3) einen mit Geschrey verfolgen. 4) rauschen, brausen wie ein großes Feuer; knallen wie ein Schieß-Gewehr. 5) erschallen, erthönen, eig. u. fig. 1) huer, *v. w* crier comme le hibou. 2) criailler, *v. m. a.* jetter des cris, mener du bruit confus comme font les ivres. 3) huer, *v. a.* poursuivre qu. avec de grands cris. 4) bruire, *v. n.* faire un bruit sourd & confus; gronder, *v. n.* ronfler, *v. n.* murmurer, *v. n.* tonner, *v. n.* 5) rétentir, *v. n.* résonner, *v. n.* § 1) huczy sowa. 2) popili się chłopi i straśznie huczą. 3) huczą na niego. 4) huczy ogień, morze; huczały działa. 5) zahuczała kniela z tego huku.

Huczenie, *v. n. vid.* Huk.

Hucznie. } *adv.* 1) knallender Weise. *2)
Huczno. } herrlich, *adv.* prächtig, *adv.* 1) d'une manière tonnante; d'un bruit horrible. *) avec éclat, grassement.

hutzno buczno a w pięty zimno. er pralet und es ist doch nichts darhinter. il a le coeur haut & la fortune basse; ventre de son, & robe de velours.

huczno dzwonić. mit allen Glocken lauten. brimbaler, *v. n.* faire du bruit avec toutes les cloches.

Huczny, *a. e.* knallend, schallend. tonnant, éclatant. § huczne strzelanie z armat.

*Huf, *f. m. g. a.* } Rotte, Fußvölker von
Hufiec. *g. hufca.* } 50 bis hundert Mann. escouade, *f.* bande, *f.* ou une troupe de cinquante ou cent fantassins. § hufce się tam ściągały.

hufcami. Rotten-weis. par troupes; par escouades, par bandes.

Hufnal, *f. m.* Huf-Nagel. caboches, *f. f.* clou à cheval, *m.*

Huk, *v. m.* Hukanie, *v. n.* 1) Geschrey, *v. n.* Geblöcke, *v. n.* der Leute. 2) ein Getöse, *m.* das Sausen. 1) huée, *f. f.* cris tumultueux de plusieurs personnes. 2) éclat, fracas, bruit horrible; un tonnerre.

hudiem, adj. mit einem großen Knall. 2) haufenweise, in Menge. 1) avec éclat; avec un grand bruit. 2) beaucoup, en grande quantité. § 1) straśznym się okręt rozbił hukiem. 2) hukiem ma pieniędzy.

huk buk. klippklapp. ta tac tac; tic & tac; fric & frac.

hucu puku za talar, roboty za szostak. viel Geschrey wenig Arbeit. faire plus de bruit que de besogne; beaucoup de plaid & peu de fait.

Hukam, *v. n. v. m. F. buknę.* 1) hu hu schreyen, wie eine Eule. 2) knallen, krachen. 3) erschallen, sich ausbreiten. 1) huër comme une huette. 2) tonner, gronder, éclater. 3) se réprandre; résonner, rétentir. § 1) puhacz huka. 2) działo, strzelba huknęła; chmura straśznym huknęła grzmotem. 3) huknęła ta nowina po obozie.

*Hukliwy, *a. e. vid.* Huczny.

*Hul, *v. m. g. a.* Ul. Bienen-Stock, *f. m.* ruche, *f. f.*

Hul hul; hul la. *interj.* Jäger: huy, huy; huß, huß, Worte die Hunde anzufrischen. *chasse:* he he; hou pile pile; harbou; hare, hare; harlou; hou-hou; ho lo lo lo looo; housse. § hul hul la la wilku.

hul wołanie. das Huy schreyen. huée, *f. f.*

hul wołać, huczeć. Huy schreyen. huer, *v. a.*

Hulan, *v. m.* } liederlich leben; schlämmen,
Hultaię się. } ludern. vivre dans la débauché; s'acagnarder; vivre en débauche; se débaucher; mener un vie dissoluë.

Hultay, *f. m.* 1) liederlicher Kerl, Bruderliederlich; Schlämmer. 2) Holunke, Herumtreiber. 1) un débauché; libertin, qui aime la débauche. 2) vaurien. *m.* pendard, *m.*

Hultaski, *a. e.* liederlich, *adj.* débauché, dissolu, libertin. § hultaski żywot prowadzi.

Hultaystwo, *f. m.* 1) liederliches Gesindel, Racker-Pack. 2) liederliches Leben. 1) gens de sacs & de corde; gens sans aveu; engeance, *f.* racaille, *f.* gens de peu de considération. 2) une vie dissoluë; le libertinage, déreglement de la vie.

Humen, *f. m.* Griechischer Priester. un Prêtre Grec.

Humerał kapłański. leine Kappe, in welcher der Priester Messe hält. l'amit, *m.*

Humor, *f. m.* 1) Sinn, *m.* Gemüth, *n.* Wille, *m.* Geschmack, *m.* 2) Physic. Saft, *m.* Feuchtigkeit, *f.* 1) humeur, *f.* fantaisie, *f.* naturel, *m.* volonté, *f.* goût, *m.* 2) *Physique*: humeur, *f.* substance fluide. § 1) znam iego humor (myśl, smak, wolą). 2) człek szaleie, gdy humory w nim goreią; siarczyste ma ta rzecz humory: humor iest w oku kryszatałowy, śklany i wodnisty.

Hup,

Hup, *interj.* hup, wenn man über etwas hüpft. *ce mot est dit quand on passe en sautant.*
nie mow hup aż przeskocysz. frolocke nicht vor der Zeit. ne vous rejouissez pas avant le tems; chomez la fête, quand elle sera venuë; il ne faut pas chanter le triomphe avant la victoire.
Hupan, *v. n.* skaczę; przezco. überwärts springen. sauter par dessus de qu. ch.
Hurm, *s. m.* Haufen-Volk, nur in folgenden Redens-Arten. assemblée, foule de peuple; troupe de gons; bande; *ce mot n'est usité que dans les façons de parler suivantes.*
hurmem, adv. haufenweis. par troupe; en troupe; par bandes. § hurmem uciekali.
pod hurmem. zu oder unter seinem Haufen. sous sa troupe; à sa bande. § kupy chłopstwa pod hurmem się iego ściągały.
Husarz, *s. m.* Polnischer Husare. un Hussar Polonois.
Husar, *m.* Husar, *m.* Hussart, *m.* Houssar, *m.*
Husarski, *a. e.* Husarisch. d'Hussart.
Husarya, *s. f.* die Husaren. les Houssarts.
Huta, *s. f.* 1) Schmelz-Hütte. *f.* 2) Glas-Hütte, *f.* 1) fourge, *f.* forgerie, *f.* 2) verrerie, lieu où l'on fait les vertes.
huta od żelaza. Eisen-Hütte. ferronerie, *f.*
Hutarski, *a. e.* 1) Schmelz-Hütten. 2) Glas Hütten. 1) de forge, de forgeron. 2) de verrerie, de verrier.
Hutarz, *s. m.* } 1) Schmelzer in der Hütte. 2) Glasmacher. 1) ouvrir dans une forge. 2) verrier, *m.* faiseur de vertes.
Hutnik, *m.* }
Hutman, *s. m.* Bergw. Aufseher, Visitator. *métal.* intendant, visiteur. § hutmani w Wieliczce.
Huzia. *vid.* Guzica.
Hyacynt, *s. m.* marcowy kwiat. Hyacinthe eine Bluhme. jacinte, *f.* une fleur.
Hyberna, *f.* zimowla. Winter-Quartier der Soldaten. quartier d'hiver, *m.* lieu ou logent les soldats pendant l'hiver.
Hycel, *m. g. hycla.* Schinder, Schinder-Knecht. écorrcheur, *m.* valet de bourreau.
Hyclowski. Schinder-. d'écorcheur.
hychlowskli plac, Schinder-Anger, Rabenstein. lieu de supplice; écorcherie, *f.* voire, *f.*
**Hydra. eig. u. fig. große Schlange, Drache. *prop. & fig.* hidre. § Otomańska hydra zaiadła na krew chrześciańską.
Hydrograficznie, *adv.* hydrophragisch. hidrographiquement.
Hydrograficzny. zur Wasser-Beschreibung gehörig. hidrographique.
hydrograficzna nauka. 1) Schiff-Baukunst. 2) Beschreibung der Wässer um die Erd-Kugel. 1) architecture navale. 2) hidrographie: description des eaux du globe. § wimawiay hidra, hidrogr. *&c.*
Hydze, *v. a.* 1) Grauen verursachen; Eckel machen 2) einen anschwärzen, verläumden 1) dégoûter; robuter; donner du dégoût. 2) noicir, diffamer qu. § à) księgi mu obydził. 2) hydzę kogo komu.
hydzę się czym; brzydzę się czym. sich eckeln. se dégoûter.
Hydzenie, *n.* brzydzenie. Eckel, *m.* Abscheu *m.* dégoût, *m.* aversion, *f.*
Hymen, *m.* Poet. Hochzeit, *f.* Ehestand, *n. Poet.* himen, *m.* himenée, *m.* les nôces; un mariage. § Hymen swoy (wesele swoie) zaczęli.
Hymeneuszowy. Poet. hochzeitlich. *Poët* d'himen.
Hypochondrya. Milz-Weh; Milz-Sucht. les hypocondres, *m.* maladie hypocondriaque.
Hypochondryczny. Milzsüchtig. hipocondriaque; hipocondre.
Hypochondryk. 1) ein Milzsüchtiger. 2) Grillenfänger, eigensinniger Mensch. 1) homme hipocondre. 2) homme capricieux, bizarre. § wymawiay hipokond.
Hypokras, wino przyprawne. gewürzter Wein. hipocras, *m.* boisson faite du vin, du sucre & des épices.
Hypocrena, *f.* Poet. der Hypocren. *Poet* l'Hipocren. § Hypocrena leie swoie słodkości.
Hypokrenowy, *a. e.* zum Hippocren gehörig. d'Hipocrène.
Hypokryt, *m.* obłudnik. Heuchler. hipocrite.
Hypokryzya, *f.* obłuda. Heucheley, *f.* l'hipocrisie, *f.* § z iego to poznasz hypokryzyi.
Hyragra, *f.* das Zipperlein an Händen. chiragre, *f.* goute. *f.* aux mains.
Hyragryk, *m.* der das Chiragra hat. un chiragre, qui a la goutte aux mains.
Hystorya, *f.* Geschichte, *f.* l'histoire, *f.*
Hystorycznie, *adj.* historischer Weise. historiquement.
Hystoryczny, *a. e.* historisch. historique; historial.
Hystoryk, *m.* Dzieiopis. Geschichtsschreiber. historien. § Dzieiopis, *m.*
Hyszpan, *m.* Hyszpańczyk, *m.* Spanier. Espagnol. § nie bez guza Hyszpan widzi Francuza.

Hysz-

Hyszpania, *f.* Spanien, *n.* l'Espagne, *f.*
Hyszpanka, *f.* eine Spanierinn. Espagnole.
Hyszpański, *a. e.* Spanisch. Espagnol e.
po Hyszpańsku. auf Spanische Art, in Spanischer Sprache. à l'Espagnole, en Espagnol.

Hyszpańszczyzna, *f.* die Spanische Sprache. l'Espagnol; la langue Espagnole. § czytay w tych nozyatkich słowach hi.
Hyzuię, rozwiiam żagle. Seefahrt; hissen; aufziehen. *marine:* hisser, isser, appareiller; faire monter au haut du mât.

I.

I ist die Verkürzung des *Genitivi* iego, in unterschiedenen Titeln. *c'est l'abréviation de Génitif* iego, *dans plusieurs titres.* § I. M. P. (Iego Mość Pan) I. K. M. (jego Krolewska Mość)

I, y, *conj.* 1) und. 2) auch; ja auch; und auch. 3) o auch. — — auch nicht. 4) dieses i stellt oft eine Frage vor. 1) &. 2) & même. 3) & — aussi. 4) *cet* i *marque souvent une interrogation.* § 1) Paweł i Piotr Pisali a on grał. 2) iadł i pił i będzie spał; i trzech sług trzymać może; i krol przyiechał; trudno mi się i samemu w tym miarkować; choruie bardzo podobno i umrze. 3) i ia błazen to wierzyć; i on głupi list taki pisać; i to bieda; i to mądrość; i to rozum; i ty scalbierz. 4) i także mię to szanuiesz? i także to ma bydź? i śmiałeś to uczynić?

* * *

i ist hier dem y allerdings vorzuziehen, indem es wie ein Polnisches i ausgesprochen wird, und keine polnische Sylbe mit einem y angefangen wird. *la conjunction* i *est toujours préferable a l'y car on la prononce comme un* i *Polonois & l'on ne sauroit produire une sillabe Polonoise qui commencât par un* y.

i takci. 1) also, und so, dergestalt. 2) ohne dieses, außer dem, über dem; zumahlen. 1) & ainsi, tellement; de telle sorte; de telle manière. 2) outre cela; sans cela; d'autant plus que. § 1) i takci dostał tego urzędu; i takci umarł. 2) day mi pokoy i takci źle; i takci dobrze; niech nie piie i takci se iuż podpił; zamkniy i takci w izbie nie wiele ciepła; nie chwal go i takci niedbały; nie zachęcay go i takci pilen.

i ieszcze. und noch darzu; und was noch mehr ist. & qui plus est de; & de plus de. § i ieszcze się dąsać; i ieszcze płacić; i ieszcze się gniewać.

i owszem. 1) ja vielmehr. 2) ja freylich; ja wohl; sehr gut. 1) & même; plutôt; de plus. 2) oui certes; certainement, sans doute; sans faute; fort bien. § 1) i owszem prędzey przyydę; i owszem to mu się spodoba, 2) i owszem tak zrobić trzeba; i owszem to tak bydź ma; i owszem potrzebna; a będzieszże to dobrze? i owszem.

ba i. ja auch; ja so gar. voire même; même; & même. § ba i brat powiedział.

ba i brat moy to uczynił. auch so gar mein Bruder hat es gethan. il n'y a pas jusqu'à mon frere, qui ne l'ait fait; tous jusqu'à mon frère l'ont fait.

i—nie. und auch nicht; auch nicht einen; zwey &c. pas même; pas un, deux &c. § i szeląga złamanego za to nie dam; i tylka nie dał; i godziny na ciebie czekać nie będę; i trzech grodzy za to nie dam.

i to. und zwar. & même. § przyszedł do mię i toz sługami swemi; po seymie odiadę i to w kilka dni.

i to i owo. dieses und jenes. tantôt ceci, tantôt cela. § ito i owo tam znaydziesz.

a — i nie; ale — i nie. nicht einmahl. pas seulement.

wierzono że umarł, a on i (ale on i) nie chorował. man glaubte das er todt sey, allein er ist nicht einmal krank gewesen. on l'a crû mort & il n'a pas seulement été malade.

i co za tym idzie. und dergleichen. & cetera, & autres choses semblables. § ubostwo, zelżywość i co za tym idzie.

i tam i sam. hier und da. çà & là; de côté & d'autre.

Ia, *prov.* 1) ich. 2) ich, ich, vor einem *Verbo.* 1) moi. 2) moi je, *devant un verbe.* § 1) ia głupi. 2) ia myślę; ia dać nie myślę; ia tak rozumiem.

ia sam. ich selbsten. moi-même.

Iabłecznik, *g. a.* Apfel-Wein. cidre de pommes, *m.* du pommé.

Iabłeczny. Apfel-. de pomme.

Iabłko. 1) ein Apfel, *m.* 2) der Adams-Apfel, Bier-Knoten. 1) pomme, *f.* 2) morceau ou pomme d'Adam; le noeud de la gorge. 1) słodkie, kwa ne, leśne, iabłko; środek albo komorka iabłka.

i kwaśne iabłko robak toczy. Sauertöpfe sind öfters heimliche Schleicher. les Catons austères sont souvent extrèmement hipocrites.
Iabłkowy, *a. e.* Apfel=. de pomme.
Iabłkowity koń, *m.* Apfel=graues Pferd. cheval pommélé, *m.*
Iabłoń, *f.* Apfel=Baum; *f. m.* pommier, *f. m.*
blisko swey iabłoni iabłko pada. der Apfel fällt nicht weit von seinem Stamm. bon chien chaſſe de race; bon ſang ne peut mentir; tel père, tel fils
Iabłonka, *f. f.* ziele. (*pyrola*) Wintergrün, *n.* verdure de mer; pirole, *f.* pervanche, *f.*
**iabłonki, f. pl. f. ziele; szarag.* Spargel. asperge.
Iabłonny. } zum Apfel=Baum gehörig.
Iabłonowy. } de pommier.
Iacek, *m.* } Hyacinth ein Manns=Nahme.
Iacynt, *n.* } Hiacinthe, nom d'homme.
Iacham, *vid.* Tylko.
Iachanie, *v.n.* das Fahren, Reuten. action d'aller à cheval, en voiture, par eau.
Iacy, *obs. vid.* Tylko.
Iacynt, *m.* Hyacinth, ein Edel=Stein. hiacinte *f. f.* iacinthe, *f. f.* sorte de pierre précieuse.
Iad, *s. m.* Gift, *s. m.* einiger Thiere und Pflanzen. 2) *fig.* Gift. 1) venin. 2) *fig.* venin. § 1) wąż iad swoy wypuścił; iadem napuszczony. 2) iad wszystek y tey bezbożney wysał kśiążki; pełnym fałszu iadem udawaią; słowka twoie iadem napełnione.
Iadam. *v. a.* zu essen pflegen. manger souvent.
iadam to rad. ich esse das gerne. j'aime à manger cela.
Iade, *v. n. iedzie, iechał* (**iachał*). fahren, reiten, zu Wasser gehen. 2) Jäger: mit den Hunden zu Felde gehen. 3) über einen her seyn, verfolgen. 4) einen versuchen; zu verleiten suchen. 1) monter un cheval; être monté sur un cheval; aller à cheval, en voiture, par terre ou par eau. 2) *chaſſe:* battre la campagne avec les chiens. 3) poursuivre, presser invectiver, outrager, *v. a.* 4) tenter qu.; tâcher de gagner, de corrompre qu. § 1) iachać na koniu, na mule, na ośle; iachać nocą, dniem; iechać na wozie (wozem) na okręcie (okrętem); iechaliśmy po wodzie w nawie iechać w karecie. 2) ten łowiec z dobremi psami iedzie; ze psy w drogę iechać. * 3) iadę (biię) na kogo; wszyscy na mię iadą. 4) iadę na kogo pieniędzmi, obietnicami.

iechać polem, lasem. übers Feld, durch einen Wald fahren. aller, *v. n.* passer par une campagne, par une forêt.
iechać wodą. zu Wasser gehen. aller par eau.
iechać wozem. auf einem Wagen fahren. aller en chariot.
iechać po stawkę. in einigen Spielen: auf den Einsatz spielen. *dans quelques jeux de cartes:* tacher de gagner l'enjeu.
iechać morzem. zur See gehen. aller par mer.
iechać z furmanem. mit einem Fuhrmann gehen. aller par le coche, par le charetier.
iechać lądem. zu Lande gehen. aller par terre,
iechać wierzchem, iachać na koniu. zu Pferde gehen; reiten. aller à cheval.
Iadowicie, *adv.* giftiger Weise. d'une manière venimeuse.
Iadowitość, *f. f.* 1) Gift, *m.* giftige Eigenschaft eines Krauts, eines Thiers. 2) Gift, Galle, Verbitterung, Zorn. 1) venin, *f. m.* qualité venimeuse. 2) venin, malignité; amertume, aigreur, *f.* colère.
Iadowity, *a. e.* 1) giftig, *adj.* von Kräutern. Thieren. 2) giftig, sehr zornig. verbittert. 3) beißend als ein Wort. 1) virulent, vénineux, venimeux, qui renferme quelque venin. 2) envenimé, colère, enragé; animé de haine & de colère. 3) venimeux, mordant, satirique, médisant, piquant. § 1) ziele iadowite; wąż iadowity. 2) białagłowa to iadowita; nieprzyiaciel iadowity. 3) nie zapomnę słowa tego iadowitego.
iadowity ięzyk. eine Läster=Zunge. une langue venimeuse.
Iądrko, *f. n.* } 1) Kern in der Nuß, in der
Iądro, *s. n.* } Mandel, weicher Kern im Obst. 2) Stein, harter Kern. 3) Hode, Geile, Testicel. 1) noyau; cerneau de noix; de l'amende; pepin dans le coeur des fruit; graine, *f.* 2) noyau de quelques fruits. 3) un testicule. § 1) iądro orzechowe, migdałowe; nie wiele iądrek w tym iabłku, w tey gruszce; * 2) iądro (pestka) w wiśni, w winney iagodzie. 3) iądra u zwierząt.
iądro wyiać z orzecha. eine Nuß ausnehmen. cerner une noix.
Iądrzysty, iądr pełen iądr wielkich. vielkernicht, voller Beeren oder Kerner. qui a beaucoup de graines ou de pepins.
Iadny, *vid.* Iędrny.
Iadwichna, *f.* Nadel=Küssen, *m.* carreau, *m.* pelote de toilette, *f.*
Iadwiszka, *f.* Nadel=Küßchen. peloton, *m.* petit

petit coussinet pour y mettre des épingles.
Iagieło, Iagiełło, *f. m.* Iagello, *g. Iagieła*, (*Iagiełona*). Jagello, König in Pohlen. Iagello Roi de Pologne.
Iagielońſki, Iagiellońſki. } Jagelonisch. de Jagiełowſki. } Iagellon.
Iaglany, *a. e.* von Hirse; Hirse-Grütz-. de millet mondé. § iaglana kaſza.
Iaglany kamień, *m.* Edelstein, der wie mit Hirsen gestreift ist. eſpèce de pierre précieuſe qui ſemble parſémée du millet.
Iagły, *ſ. f. pl.* Hirse, *ſ. m.* von Hirsekörnern. millet mondé qu'on mange avec du lait.
Iaguię, *ſ. m.* } Lämlein, *n.* petit agneau;
Iagniątko, *ſ. n.* } agnelet, *m.*
Iagnięcy, *a. e.* Lamm-. d'agneau.
Iagnięcina, *f.* Lamm-Fleisch. de l'agneau; de la chair d'agneau.
Iagnieſzka, Agnes, *f.* ein Weiber-Nahme. Agnes, *f.* nom de femme. § dałem Iagnieſzce.
Iagoda, *ſ. f.* 1) eine Beere. 2) Wange. *f.* 1) baye; grain. 2) jouë, pomme. § 1) iagoda ſpora, mała; winne iagody; iagoda bzu, kaliny, oliwy, iałowcu, bobku. 2) pod iagodami ſą policzki.
**iagody czerwone; poziemki.* Erdbeeren. des fraiſes.
iagoda liſtna, ięzyczkowe ziele. (bis lingua) Zungen-Blatt, Zäpflein-Kraut. laurier Alexandrin.
iagoda babia ziele. (idea, chamoedaphne ſilveſtris) Wald-Glöcklein, Haus-Kraut. racine d'Ida, racine Ideene.
i iagodąby ſię z nim podzielił (rozdzielił). er theilte ieden Bissen mit ihm. il partageroit chaque morceau avec lui.
Iagodka, *f.* ein Beerlein. petite baye.
Iagodny. Beeren-. de baye.
Iagodorodny. Beeren-tragend. qui porte des bayes ou de petites grappes.
Iagodziſty, pełny iagod. vollbeericht. plein de bayes.
Iaie, *ſ. n.* 1) ein Ey. 2) zwey Löffelvoll ein Apothecker-Maaß. *3) Hode, Geile, Testicel, ſ. Iądro 4). 1) oeuf. 2) deux cuillerées une meſure d'apoticaire. 3) un teſticule, *v.* Iądro 4). § 1) iaie kurze, gęſie, ptaſze. 2) weź iay ſześć ſoku iabłecznego.

* * *

An statt des plur. *N. iaia, iayka*, g. *iay, iaiek &c.* setzet der gemeine Mann. *N. iayca*, g. *iaiec &c.* Le peuple ſe ſert du pluriel. *N. iayca*, g. *iaiec &c.* au lieu de N. *iała, iayka*, g. *iay, iaiek &c.*
iaie czcze. ein Wind-Ey. oeuf vuide.
iaia, iayka twarde. harte Eyer. des oeufs durs.
iaia iayka miętkie, iayka miętko warzone. weiche Eyer. des oeufs molets; des oeufs à la coque.
iaie świeże; iaie od kokoſzy. frisch gelegtes Ey. oeuf frais.
ubite iayka. geschlagene Eyer. oeufs brouillez; oeufs battus.
iaia iayka ſadzone. gesetzte Eyer; Eyer auf Butter. oeufs pochez.
iayka na wodę puſzczane; pertuta. Suppe mit aufgesetzten Eyern. des oeufs au miroir.
i iaia bez niego nie zie, prov. er esse keinen Bissen ohne ihm. il ne mengeroit pas un oeuf ſans lui.
Iaiecznica, *f.* gerührte Eyer; Eyer-Kuchen. omelette, *f.* des oeufs battus & cuits avec du beurre; omelette epaiſſe; omelette à la Celéſtine. § iaiecznica z winem, y śmietaną.
Iaieczny, *a. e.* Eyer-. d'oeuf. § iaieczny pokarm poſilny.
Iaiowy, *a. e.* zum Ey gehörig; eyern. d'oeuf, qui regarde un oeuf.
iaiowa figura. Meßk. ein Oval. *géom.* une ovale.
Iak? pytaiac, *adv.* 1) wie? wenn man fraget. 2) wie; ſo als, ſo wie. 3) o wie. 4) bey einem *Superlativo*: der nur zu finden, zu haben ist; als es möglich ist. 1) comment? de quelle ſorte? de quelle manière; combien? 2) tellement comme; comme; de cette manière que. 3) combien; oh que. 4) *devant un ſuperlatif*: qu'on peut trouver; qu'on peut avoir. § 1) iak ſię maſz? iak ſię zbogacił? iak to zowią? iak ſię to ſtało? iak wiele ich? iak bogaty? 2) day mu iak wiele kazałem, uczyń iak piſałem. 3) iak mały cnotliwych; iak mądry, iak głupi to człowiek. 4) iak nayniżſzy twoy ſługa; iak naybogatſzy w mieście ale iako naybogatſzy nie żyie; iak naypiękniey napiſz.

* * *

Folgende Exempel weisen den Unterschied der *Adverbiorum* iak und iako, die man oft verwechselt. *on préſente les exemples ſuivans pour faire voir la différence de deux adverbes* iak, iako, *qu'on confond ſi ſouvent.*
iak? wie? comment? combien?
iako. als wie. ainſi comme; ainſi que; comme; de même que
iak drogi dyament? wie theuer ist der Diamant? combien vaut le diamant?
iako drogi dyament. wie ein theurer Diamant.

mant. comme ainsi comme, de même qu'un diamant précieux.
iak naymilszy przyiaciel. als der liebste Freund der nur zu finden ist, comme le plus cher ami qu'on peut avoir.
iako naymilszy przyiaciel. als ein liebster Freund. ainsi comme le plus cher ami.
iak się to stało? wie ist dieses geschehen? comment est cela arrivé?
iako się to stało. als dieses geschehen. cela étant arrivé.
iak pisał? wie hat er geschrieben? comment a-t-il écrit?
iak pisał. als er schrieb. comme (pendant qu') il écrivoit.

* * *

iak bardzo? wie sehr? combien?
iak wielki? wie groß? de quelle grandeur? quel?
iak szeroki? wie breit? de quelle largeur? § iak długi? iak głęboki? iak bogaty? &c.
iak drogo? wie theuer? combien? que?
iak drogo to przedaiesz? wie theuer verkaufest du dieses? que vendez-vous cela?
iak wiele? iak siła? wie viel? combien?
iak wiele was iest? wie viel seyd ihr? combien êtes-vous?
iak dawno? wie lang ist es? combien y-a-t-il?
iak tylko; iako tylko. so bald. aussitôt que; après que. § iak tylko napiszę.
iak mało ich. wie sehr wenig sind ihrer. qu'il y en a peu.
iak tak; iako tako. ziemlich leidlich; ziemlich, leidlich, so hin. tellement quellement; là là; passablement.
iak — tak. 1) wie — also. 2) immer, beständig, ohne Aufhören, zwischen zweyen gleichen Wörtern. 1) comme — ainsi; comme — tellement. 2) toujours, continuellement, sans relache; *lorsque cette particule est suivie du même mot.* § 1) iak sobie pościelesz, tak się wyśpisz. 2) iak biie tak biie; iak pisze tak pisze; iak czekam tak czekam; iak mowi tak mowi; iak dobrze tak dobrze; iak źle tak źle.
iak tylko. so bald. dès que.
iak tylko umarł, zaraz inszego obrano. so bald er todt war, wählte man einen andern. il ne fut pas plûtôt mort que l'autre est élu.
iak skoro tylko. so bald nur. aussitôt que.
iak idą tak idą. sie gehen beständig. ils marchent & remarchent.
iak robią tak robią. sie arbeiten immer. ils travaillent sans relache.
iak nie on; iak inszy. er hat sich ganz geändert; als wenn er es nicht mehr wäre. il a changé de peau; il est tout-à-fait changé; c'est un autre homme.
iakby, iakoby. als wenn. comme si. § iakby był krolem.
iak ma bydź; iak trzeba. wie es nur seyn kann. comme il le faut. § aik ma bydź uczony, cnotliwy.
Iąkacz, *vid.* Iękot.
Iąkam, *v. m. F. ięknę.* 1) krächzen, krachen als in der Brust eines geschlagenen. 2) mucksen. 1) résonner, rendre un son semblable à celui que fait la poitrine d'un battu. 2) oser parler; oser souffler. § 1) tnie go, aż w nim ięknęło, (iękło). 2) ieno mi iękniy.
ani ięknął. er muckste nicht. il n'avoit pas le courage de dire un petit mot.
Iaki, *a. ie.* iakowy, *a, e.* 1) was für einer. 2) dergleichen. 1) quel? 2) pareil, *i. e.* semblable. § 1) iaki tu był człowiek? iaką ci mam dać książkę? iakąś książkę kupił; iacy to szalbierze, dziwuiąc się; z iakiego kraiu? 2) sług ma wiernych, o iakich teraz rzadko; masz zegarek Angielski iaki i ia mam.
iaki — taki. wie — so. tel-tel.
iakie życie taka śmierć. wie das Leben, so der Tod. telle vie, telle fin.
iaki taki. } 1) dieser und jener; ein
Iakikolwiek. } jeder. 2) irgend einer. 1) chacun; chaque; quelconque; quel qu'il soit. 2) tel quel; quelque, tel qu'il soit. § 1) iaki taki się koło damy kręci; iaki taki to poiąć może. 2) day mi iaką taką książkę; kup mi iakiegokolwiek konia.
iakimkolwiek sposobem. auf irgend eine Art. de quelque manière que ce soit; en quelque façon que ce soit.
Iakiś, aś, ieś, nieiaki. ein gewisser, jemand. quelqu'un, un tel, un certain; un quidam. § był u niego iakiś pan; chcą cię iacyś ludzie.
Iakmiarz, *adv.* fast. presque.
Iako, *adv.* s. die Anmerkung unter Iak. 1) als wie; gleichwie. 2) wie? auf was für Art? 3) als, so bald. 4) wie, wenn man eine Bewegung des Gemüths ausdrückt 5) als, daß, von einer Zeit. 6) so lange. 7) so wahr als. 8) aufs, auf das, bey einem *Superlative.* 9) als, wie, in der Eigenschaft. *Voyez la remarque à l'adverbe* Iak. 1) comme; tout comme; ainsi que; ainsi comme. 2) comment? de quelle manière? 3) que, comme; aussitôt, dans le tems, quand, lorsque. 4) quoi, comment, *quand on veut exprimer quelque mouvement d'ame.* 5) comme, que,

parlant d'un tems. 6) tant que; tandis que. 7) aussi vrai que. 8) si — qu'on puisse, *devant un superlatif.* 9) comme, en qualité de. § 1) żyie iako Pan; biega iako szalony; iako ludzie czyń, piy, chodź; iako to bywa; dzieie się, iakom powiedział; iako chcesz, iakoć się zda; iako mowią; iako rozumiem. 2) a to iako? że; iako (iak) się masz? 3) iako przydał chłopka, poszedłem; poydę iako napiszę. 4) iako szałbierzu? iako ia się tobie mam kłaniać? iako tego złodzieia nie wieszaią? 5) dawno iako tu nie był; tydzień, rok iako odiechał. 6) iakom żyw; iakom doktor nie słyszałem tego. 7) iakoś kawaler; iakom Katolik; iakom poczciwy; iako Bog Bogiem; iakoś przyiaciel; iakoś mi rad. 8) iako (iak) naydłużey, naypilniey nayrychley. 9) groszę się nie iako Pan i Krol ale iako przyiaciel; iako opiekun rozkazuie.

iako naylepiey, adv. superl. aufs beste. le mieux du monde; le mieux qu'il se puisse.

iako naygorzey, adv. superl. aufs schlimmste. très mal, aux pis aller.

iakoby. 1) als wenn. 2) als wenn, zum Schein. 1) comme; comme si; que si. 2) comme si; par feinde; sous un beau semblant de. § 1) rozkazuie iakoby (iakby) iuż panował. 2) wzbrania się iakoby nie chciała; zdaie się iakoby się gniewał.

iako też. wie auch. comme aussi; de même.

iako tylko; iako tako. vid. Iak.— *iaktylko; iak tak.*

iakoby rzekł. als wenn er sagen wollte. comme s'il vouloit dire.

iakoć imię? iako się zowią? wie heisset ihr? comment vous appellez vous? § iako mu, iey imię?

iako do kor ca do funta &c. nachdem der Scheffel das Pfund 2c. ist selon la grandeur du boisseau, de la livre *&c.*

iako, odpowiadaiąc. wie, wenn man antwortet. comme, selon que, *en repondant.*

uczyniłem iako mi rozkazana. ich habe es gemacht, wie man mir es befohlen hat. j'ai fait comme on m'a commandé; j'ai fait selon qu'on m'a commandé.

iako kędy. nachdem der Ort ist. selon le lieu.

iako kiedy. nachdem die Zeit ist. selon le tems; c'est selon.

iako kto; iako ktory. nachdem der Mann ist. selon la condition de la personne.

iako żywo. 1) bey Menschen Gedenken. 2) so wahr ich lebe. 1) de mémoire d'homme. 2) aussi vrai que je vis.

Iakokolwiek, Iakożkolwiek, *adv.* auf irgend eine Art. de quelle manière que ce soit; en quelque sorte que ce soit.

iakożkolwiek iest; iakożkolwiek bądź; iakożkolwiek niech będzie. immerhin; es mag seyn wie es will. quoiqu'il en soit; n'importe.

Iakoś, nieiako, *adv.* auf irgend eine Weise. en quelque manière; en quelque façon.

Iakość, *s. f. filozof.* przypadek iakiey rzeczy; własność. Philos. Eigenschaft. *Philos.* qualité, *f.* § od iakości rzecz czarną białą, ciężką zowiemy.

Iakość skryta, tayna. verborgene Eigenschaft. qualité occulte, *f.*

Iakuię, jakować, *v. a.* eine Eigenschaft eingeben. donner une proprieté à une ch.

Iakowy, *a. e. vid.* Iaki.

Iakob, *m.* Jacob, *m.* Jaques, *m.*

Iakuba S. ziele; Przymiotowe ziele. (senecio major) große Creuz-Wurzel, *f.* grand senesion, *m.*

Iakubowy, *a. e,* Jacobs-. de Jacques.

Iakubowa laska, f. laskomir, *m.* promieńmir, *m.* Mathem. der Jacobs-Stab. *matém.* bâton de Jacob, *m.* rayon astronomique, *m.* un radiometre.

Iakubowa drożka. Milch-Straße am Himmel. lactée, *f.* voie de lait, le chemin de Saint-Jacques.

Iałmużnica, *f.* Pani co iałmużny wielkie czyni. Frau die große Allmosen austheilet. femme aumonière, *f.*

Iałmużna, *f.* Allmosen, *f. n.* milde Gabe. aumône, *f.* charité, *f.*

iałmużnę zbierać. Allmosen sammeln. faire la collecte des aumônes.

zbieranie iałmużny. das Sammeln der Almosen. récolte, *f.* collecte des aumônes.

iałmużnę dawać. Almosen geben. aumôner, *v. a.*

iałmużnę dla zakonnikow. Almosen für ein Kloster. quête. *f,* aumône pour un couvent.

Iałmużnik, *s. m.* der Almosen giebet. 2) Almosen-Pfleger, Almosenier. 1) aumônier, *s. m.* qui est charitable aux pauvres. 2) aumônier, *m.* Ecclesiastique qui distribue les aumônes de quelque Seigneur.

Wielki Jałmużnik. Groß-Almosenier. le Grand-Aumonier.

Iałowica, *f.* Kalbe, Förse, Schilbe, junge Kuh die noch nicht getragen. taure, *f.* génisse, *f.* bouette, *f.* vachette, *f.*

Iałowiec, *s. m. g. iałowca.* 1) Wachholder-Baum, *m.* 2) Wachholder-Beere, *f.* 1) le genèvre, genevrier, *m.* un arbre. 2) du genèvre; bayes ou grains de genèvre.
Iałowcowy, *a. e.* Wachholder-Baum; Wacholder-Beeren-. de genèvre.
Iałowka, *s. f.* jałoweczka. eine kleine Schilde. une petite génisse.
Iałowość, *s. f.* Unfruchtbarkeit, *f.* Kraftlosigkeit, *f.* ohne Fett. stérilité, *f.* impuissance, *f.*
Iałowo, *adv.* 1) unfruchtbarer Weise. 2) dürre, ohne Kraft. 3) nicht von Herzen. 4) ohne Zurichtung, ohne Fett. 1) sterilement. 2) sterilement, séchement. 3) froidement; pas du fond du coeur. 4) sans assaisonnement, sans graisse; seulement cuit dans l'eau.
Iałowy, *a. e.* unfruchtbar von Thieren. 2) mager, trocken, matt, kraftlos. 3) bitter, verstellt, kalt. 4) ungemacht; bloß im Wasser gekocht. 1) sterile qui ne porte aucun fruit de vendre. 2) sterile, maigre, sec, vuide de choses. 3) feint, tiède, froid. 4) cuit dans l'eau; qui est sans assaisonnement. § 1) kokosz, krowa iałowa. 2) grzeczny na ciele a iałowy w głowie; wielkość Państwa Turckiego iest iałowa; mowa iałowa; ięzyk iałowy, iałowy to autor. 3) iałowa to ceremonia; iałowe to komplimenta. 4) iałową ie co dzień kaszę, kapustę.
śmiech iałowy. verstelltes Lachen. ris forcé; ris qui n'est pas du fond du coeur; un ris qui ne passe le noeud de la gorge.
Iama, *s. f.* Hölle, *f.* Lager, *n.* Loch eines Thieres, eines Fisches. creux, *m.* tanière, *f.* terrier, *n.* trou, ou se retire une bête, un poisson. § iama krolika, lisa, raka.
skryłby się w myszą iamę. er möchte sich ins Mäuse-Loch verstecken. il se cacheroit dans une trou de souris.
Iamalny, jamowy, *adj.* das in der Hölle ist. ce qui se trouve dans un creux.
Iamik, *m.* Dachs-Hund. basset, *m.* terrier, *m.* chien de terre, *m.*
Iamisty, *a. e.* 1) voller Hölen. 2) das sich in den Hölen aufhält. 1) plein de creux, plein de troux. 2) qui se retire, qui vit en tanières.
Iamka, *s. f.* 1) kleine Höle. 2) Auge im Käse oder Brod. 1) petit creux; petite tanière. 2) petit trou, oeil dans le fromage ou dans le pain.
Iamułka, *s. f.* Calotchen, *n.* Käpplein, *n.* auf den Kopf. calote, *s. f.*

Ian, *m.* Johannes. Jean.
Iana świętego chleb, vid. Słodkie, strącze.
Iana świętego kwiat. (buphtalmus) Rinds-Auge, Johannis-Bluhme. oeil de boeuf, *n.*
Iana świętego pas, vid. Łapa niedźwiedzia ziele.
Iana świętego ziele. (hybericum) Johannis-Kraut, *n.* mille-pertuits, *s. m.*
Ianczar, *s. m.* ein Janitschar. un Janissaire.
Ianczarka. Janitscharen-Flinte, *f.* fusil de Janissaire.
Ianczarski. Janitscharisch. de Janissaire.
Ianowa, *f* eine Stadt in Siebenbürgen. ville en Transilvanie de ce nom.
Ianowcowy, *a. e.* von Ginst. de génet § ianocowy, powroz.
Ianowic, bey den Griechen: des Johannis-Sohn. *chez les Grecs*: le fils de Jean.
Ianowiec, *s. m.* ziele. *g. janowca.* (genista) Ginster, *m.* Ginst, *m.* Pfriemen-Kraut, *n.* genet, *m.*
ianowiec do żołtego farbowania. (genista tinctoria) Färber-Ginst, *m.* zum gelb färben, genestrolle, *s. f.* séréque, *s. m* arbrisseau pour teindre en jaune.
Iania, *s. m.* Wappenk. violbraunes Schild im rothen Schild. *blas.* un bouclier de pourpre dans un écu de gueules.
Ianowiny, *plur.* Namens-Fest am Johannis-Tag. fête d'une personne au jour de Sainte-Jean.
Iański, *adj.* tylko w tym świętojański nur in dem Beyworte świętojański gebräuchlich. ce moi n'est usité que dans le composé świętojański.
Iapurt, *m.* purt, *n.* Art von Aepfel-Bäumen die schlechte große Aepfel tragen. espèce de pommier qui porte de grandes pommes d'un goût insipide.
Iar. Sommer-Getreide. petits blez, trémois; menus grains; menus blez; les mars. § takowe zboże na iar lepsze.
Iarczak. *g. a.* Sattel mit zwoen Wulsten, eine vorne, die andere hinten. sorte de selle avec deux bourrelets; l'un en avant l'autre en derrière.
Iarmarczny, *vid.* Iarmarkowy.
Iarka, *f.* Iarkisz, *m.* Sommer-Weizen. petit froment.
Iarmark, *m.* 1) Jahrmarkt. 2) Jahrmarkt-Geschenk; Messe. 1) apport, *m.* petite foire. 2) foire, *f.* présent qu'on fait à la foire. § 1) poiadę na iarmark. 2) kup mi iarmark; przywiozęć iarmark.
iarmark głowny. Messe, Haupt-Jahrmarkt. foire, *s. f.*

Iarmarkowy, iarmarczny, *a. e.* Jahrmarkts=. de foire.
Iarmarczny, *vid.* Iarmarkowy.
iarmarczne. f. n. Stand=Geld auf dem Jahrmarkte. étable, *m.* établage, *m.* tonlieu, *m.* droit d'étalage que les marchands payent pour les places pendant la foire.
Iarmułuk, *m.* doppelter Perkan, ein Zeug. double bourracan, un étoffe.
Iarmuz, *m.* czarna kapusta. Kohl, *m.* chou noir, *m.*
iarmażowy podczos; iarmużowe wyrostki. Kahl=Sprossen im Frühlinge. cymes, cymetes, *f. f. pl.* semotte, *f. f,* les rejettons qui viennent au pié du chou noir.
Iary, *a. e.* Sommer=. vom Getreide. petit, menu, semé en Mars, *parlant du blé.* § siew iary; iara pszenica; iary owies.
iare zboża, pl. SommerGetreide. petits grains, tremois, menus blez.
iara wełna, f. Sommer=Wolle, so im Frühling geschoren wird. laine coupée au printems; laine de printems. § wełna iara zawsze bywa droższa.
iary wosk, f. m. Jungfer=Wachs, *n.* cire vierge, *f.*
**iary miod, vid.* Iarzęcy miod.
iary mlecz m. ziele. (peplus) runde Wolfs=Milch. la petite ésule.
Iarz, Iar, *f. wiosna.* Frühling, *m.* printems, *m.*
Iarząbek, *m.* Hasel=Huhn, *n.* francolin, *m.* la perdrix de Barbarie.
Iarzębaty. gesperbert. tacheté, moucheté marqueté, marqué, semé de plusieurs taches.
Iarzębina, *f.* (*sorbus*) Speyerlings=Baum; Elzbeer=Baum; Sperber=Baum. sorbier, *m.* cormier, *m.*
iarzębiny iagoda. Sperber=Beeren, Speyerling. sorbe, *f.* corme, *f.* le fruit de sorbier.
iarzębina leśna; Iudaszowe drzewo. (sorbus torminalis) Elzen=Baum, Zürgel=Baum, Eber=Eschen=Baum, Ovitzen=Baum. torminal, *m.* alizier, *m.*
iagoda iarzębiny leśney, Elsbeeren, alize, *f.* le fruit d'alizier.
Iarzęcy miod, *m.* lipiec. Jungfer=Honig. miel vierge.
Iarzmianka, *f.* ziele kruszcze. (*elcborine*) unächte Nieswurz. helleborine, *f.*
Iarzmo. 1) Joch. 2) Joch, Dienstbarkeit. 3) Ehestands=Joch. 4) Zimmer=Band in Gestalt eines Joches. 1) joug, *m.* 2) joug, *m.* esclavage, *m.* 3) joug de mariage. 4) poupée, *f.* bois de charpente en forme d'un joug. § 1) wyprzęgać z iarzma. 2) przykować kogo do iarzma pełnomocnego; w on czas pożno motać, kiedy iarzmo na szyię założą; w to iarzmo podali wolność swoię; z szkolnego się wyprzągł iarzma; ciężkiey niewoli iarzmo; w pogańskim ięczy iarzmie. 3) do iarzma słodkiego szyię skłonił.
z iarzma się wybić iarzmo zrzucić. das Joch abschütteln. rompre ses fers.
Iarzmowy, *a. e.* zum Joche gehörig. de joug. § iarzmowe wici, łoże iarzmowe.
Iarzyna, *f.* Zugemüse, Hülsen=Früchte. légume, *m.* grain qui vient dans une cosse. § iarzyna ziarnista; iarzyna perzyna, chleb trawa, a mięso potrawa, *prov.*
iarzyna ogrodna. grüner Zeug. verdures *f. pl.* herbes potagères.
Iarzynny, Iarzynowy, *f. pl.* Hülsen=Früch=te=. de légume.
Iaś, *vulg.* Ian. Hanns. Jean. § słysz lasiu.
Iasiek. 1) Hännschen. 2) Art von Küssen. 1) Jeannot. 2) sorte de coussin ou d'oreillet. § 1) laśka zawołay. 2) iasiek puchem wytkany.
Iaskier, *m.* żabinek, kwiat. (*ranunculus*) Schmalz=Blume, *f.* Hahnen=Fuß, *m.* Ranunkel, *m.* rénoncule, *m.* bassinet, *m.*
Iaskierki, *pl.* ziele. Stern=Kraut. aspergoute, *f.*
Iaskierowy, *adj.* żabinkowy. Ranunkel=, Hahnenfuß=, von Hahnenfuß. de renoncule, de fleurs de ranoncules.
Iaskinia, *f.* große Höhle. un antre; caverne, grotte, *f.*
łotrowska iaskinia. Mörder=Grube, *f.* Raub=nest. tanière de voleurs; coupegorge, *f.*
Iaskołczy, *a. e.* Schwalben=. d'hirondelle.
Iaskołcze ziele, rostopacz, złotnik. (*chelidonia*) großes Schöllkraut, Schwalbenwurz, *f.* arondélière, *f.* chélidoine, *f.* la grande éclaire.
iaskołcze ziele mnieysze, pszonak. kleines Schöllkraut, Feigwarzen=Kraut. la petite éclaire.
iaskołczy kamień. Schwalben=Kraut. chélidoine, *f.* pierre précieuse. § w żołądku iaskołczym dwa się znayduią kamienie, ieden czarny drugi czerwonawy.
Iaskolę, *f. n.* junge Schwalbe im Neste. arondelat, *m.* petite hirondelle.
Iaskołka, *f. f.* 1) Schwalbe, *f.* 2) Meer=Schwalbe, ein See=Fisch, der mit seinen Floß=Federn auf 150 Schritt fliegen kann. 1) hirondelle, *f.* 2) hirondelle de mer,

mer, un poisson qni vole avec ses nageoires cent cinquante pas.
iedna iaskołka nie czyni lata. eine Schwalbe machet noch keinen Sommer. un hirondelle ne fait pas le printems.
Iaskrawy, *a. e.* 1) glasäugig, katzenäugig; der Katzen-Augen hat. 2) der den meergrünen Staar hat. 1) qui a des yeux de chat. 2) qui a le glaucoma, ou la maladie de loeil, lorsque l'humeur cristalline devient de couleur de verd de mer.
iaskrawy koń. ein glasaugiges Pferd. cheval vairon.
Iaskrow, *vid.* Iaskier.
Iasła, } Iasły, } *plur.* Reff, in welchem ein Wanderer seine Sachen trägt, crochet, *m.* que les pauvres voyageurs se mettent derrière le dos pour porter ses hardes.
iasła, iasełka, } Iasłka, *plur.* } das Kripplein Christi. la créche de Notre Seigneur. § przyklęknąwszy do iasłeczek Pańskich życzę Was Panu abyś &c.
na jaśnią, *adv.* eig. u. fig. ans Licht, an den Tag. *prop. & fig.* au jour, en lumière. § na iaśnią towar postaw, aby go widziano; na iaśnią co wystawić, wyrwać; miłość na iaśnią wychodzi; na iaśnią się wyiawiło.
na iaśnią wydać. ans Licht stellen; ein Buch ausgeben. mettre un livre en lumière, au jour, le faire imprimer.
*Iaśnie, } Iasno, } *adv.* 1) hell, licht. 2) deutlich, klar. 1) clair, clairement; d'une manière bien éclairée. 2) clair, clairement, distinctement, nettement. § 1) świeca iasno się pali. 2) iaśniey to niż słońce widział; iaśnie powiedzieć, zrozumieć; trzeba tę sylabę iasno wymowić.
Iaśnie Wielmożny, vid. Wielmożny.
Iaśnie Oświecony, vid. Oświecony.
iasno; iasna iest. es ist hell, licht. il fait clair. § iasno w izbie, na dworze.
iasno czynić, } Iaśnie, } hell machen. éclaircir; rendre clair.
** Iaśnieię, *v. n.* 1) glänzen, scheinen. 2) fig. prangen, glänzen, berühmt seyn. 1) rayonner; luire, reluire, briller; être clair. 2) *fig.* briller, éclater, réluire, resplendir; avoir du lustre. § 1) iaśnieie (świeci) słońce miedzy obłokami. 2) łaskami twoiemi sługa iaśnieie; od ktorego Polska iaśnieie; zaiaśniał cudami; wielka całemu światu zaiaśniała obrada; kiedy &c. roziaśniały od imienia twoiego kraie.
Iasnoczerwony, *a. e.* hellroth. rouge gai.

Iasnocisawy. lichtbraun. brun gai; brun clair.
Iasnoklarowny. hell, durchsichtig. diaphané.
Iasnomodrość, *f.* das hellblaue; das hellblaue Licht. le bleu clair.
Iasnomodry. hellblau. bleu gai.
Iasność, *f.* 1) Schein, *m.* Glanz, *m.* Klarheit, *f.* Licht, *n.* Heiterkeit, *f.* 2) Deutlichkeit, Verständlichkeit. 3) Ruhm, *m.* Glanz, Herrlichkeit. 1) clarté, *f.* éclat, *m.* la lueur; brillant, lumière, *f.* 2) clarté, *f.* netteté, *f.* perspicuité. 3) lumière, *f.* éclat, *m.* la splendeur; le lustre. § 1) do iasności słońca nic się przyrownać nie może; iasność izby; dnia, nieba. 2) właśność stylu dobrego iest iasność i naturalne wyrazy, iasność dowodu, mowy. 3) iasność imienia twoiego.
iasność farby. helle Farbe. l'éclat d'une couleur.
Iasnozielony. hellgrün. verd clair; verd gai.
Iasny, *a. e.* 1) hell, scheinend. 2) hell, licht, als eine Farbe. 3) hell, licht, das vieles Licht hat. 4) heiter, klar. 5) klar, durchsichtig, als Wasser. 6) deutlich, klar, verständlich. 1) reluisant, clair, splendide, lucide, luisant, lumineux. 2) gai, éclatant, *en parlant des couleurs.* 3) clair, qui reçoit beaucoup de lumière; éclairé, bien percé. 4) clair, serein, beau, pur. 5) clair, diaphane, transparent. 6) clair, distinct, net. § 1) słońce iasne. 2) farba iasna; iasney barwy szata; iasny szarłat. 3) iasny (widny) pokoy. 4) iasny dzien; iasna noc. 5) iasna woda 6) dowod iasny; rzecz tak iasna, żeby iey i ślepy uyrzał; iasney rzeczy przeczyć; iasna wymowa, słowa iasne.
Nayiaśnieyszy Krolu. Allerdurchlauchtigster König. Sire.
iasna mąka. helles Mehl. de la farine d'une blancheur éclatante.
Iaspid, *f. m.* kamień. Jaspis, *m.* un jaspe, *m.*
Iastrych, *m. vid.* Astrych.
Iastrząb, *m. g. iastrzębia.* ein Habicht. autour, *f. m.* un oiseau de chasse.
iastrząb samiec. Habicht, das Männlein. tiercelet, *m.* le mâle de l'autour.
iastrząb wielki. Maßhu, Maßweig, Bosshard, ein ungeschickter Raub-Vogel. buse, buson, busard, *m.* oiseau de rapine fort mal-droit.
Iastrzębi, *a. e.* Habichts-. d'autour.
iastrzębi kamień. Habichts-Stein. espèce de pierre précieuse de couleur d'autour.

Iaſtrzębiec, *m. g. iaſtrzębca*, ziele, (*hieracium*) Habicht-Kraut. hieracium.
Iaſtrzębiec herb, vid. m. Kudbrzyn.
Iaſtrzębieię, zum Habicht werden. devenir autour.
Iaſzez, *m.* Iażdż, *m.* Kaulperſch. perche, *f.* un poiſſon.
iaſzcz, m. g. u. 1) Butter-Topf. 2) Büchſe wie in den Apotheken. 3) ein gewiſſer Edelſtein. 1) tallevanne, boëte à beurre. 2) boëte dans l'apoticairerie. 3) ſorte de pierre prétieuſe.
Iaſzczek, *m. g. iaſzczka.* 1) Butter-Büchſe auf den Tiſch. 2) kleine Büchſe. 1) boëte à beurre, qu'un met ſur la table. 2) petite boëte.
Iaſzczur, *m.* ryba morſka łbem iaſczczurce dodobna. See-Eyder, ein See-Fiſch. lézard, *ſ. m.* poiſſon de mer.
Iaſzczurcy, Iaſzczorcy. Eyder. de lézard.
iaſzczurcy (*czy*) *narod*; *iaſczczurce* (*cze*) *pokolenie.* in der heiligen Schrift: Otter-Gezicht. *dans l'Ecriture:* engeance de vipères; race de vipères.
iaſzczure ziele. (dracunculus minor) kleine Drachenwurz. la petite ſerpentaire ou ſerpentine.
iaſzczurcy kamień, m. Stein, ſo man in grünen Eyderen findet. pierre précieuſe qui ſe trouve dans le ventre du lézard verd.
Iaſzczurka, *f.* iaſzczorka, *f.* 1) eine Eyder. 2) kleine Feld-Schlange oder Canone, ſo man tragen kann. 3) böſes Weib. 1) lézard, *m.* 2) petite couleuvrine qu'on peut porter. 3) diableſſe, *f.* tiſiphone, *f.* menade, *f.* vipère; une mechante femme; la femme à Job.
iaſzczurka ogniowa, kroſtawa. ein Salamander. ſalamandre, *ſ. f.*
Iaſzczurnik, *m. g. a.* ziele, *vid.* Wołowy ięzyk biały.
Iaſzczy, iſt das *Adjectivum* von Iaſzcz. *c'eſt l'adjectif de* Iaſzcz.
Iata, Chata, *f.* Hütte, *f.* loge, *f.* cabane, *f.* hute, *f.*
Iatki, *plur.* 1) Bänke, wo man Eßwaaren kauft. 2) Fleiſchbänke. 3) *fig.* Schlachtbank, Niedermetzeln, Bludbad. 1) hale, *f.* étaux, *m.* boutiques où l'on vend des vivres. 2) boucherie, *f.* étal, *m.* eſpéce de boutiques de boucher. 3) boucherie; grand carnage; un maſſacre. § 1) kupiłem w iatkach bułkę chleba. 2) w iatkach drogie mięſiwo; poydź do iatek mięſnych. 3) wydać na iatki; prowadzić żołnierza na mięſne iatki.
iaki rybne. Fiſch-Markt. poiſſonnerie, *f.*
wadzą ſię iako w iatkach. ſie zanken ſich wie die Herings-Weiber. ils ſe querellent comme les harangères.
wydał ſię na iatki. er hat ſich ins Gerede gebracht. il fait parler le monde de ſoi; il eſt dans le caquet.
Iątrew, *f.* bratowa. Bruders-Frau, *f.* belle ſoeur, femme du frere.
Iątrzę, *trzy, trzył.* 1) ſchwürend machen. 2) beleidigen, erbittern. 1) ulcérer, *v. a.* faire ſupparer, *v. a.* 2) attiſer, *v. a.* exciter, *v. a.* § 1) iątrzyć ranę. 2) boiątrzył tym ludzie.
iątrzyć ſię, od iątrze ſię. 1) ſchwüren, eytern. 2) ſich erzürnen. 1) ſupparer; venir à ſuppuration. 2) s'irriter, s'aigrir. § 1) wrzod ſię iątrzy. 2) iątrzyć ſię na kogo.
iatrzący, ropiący. das Eyter machet. qui ſert à faire ſupparer.
Iątrzenie, *n.* Eyterung, Ausſließung des Eyters. ſupporation, *f.* apoſtume, *m.*
Iàtrznica, *f.* Blut-Wurſt. *f.* budin, *m.*
Iaw, *m. & f.* nur in folgender Redens-Art. *ce mot n'eſt en uſage qu'en la phraſe qui ſuit.*
na iawiu. / *na iawie.* / *na iawi.* 1) frey, unverdeckt, offen. 2) am Tage, öffentlich. 3) wirklich, in der That. 4) wachend, wenn man wachet. 1) à découvert, ſans voile ſans couverture. 2) ouvertement, apertement, au jour, publiquement. 3) effectivement, actuellement, réellement. 4) a reveil, quand on eſt éveillé; étant tirée de ſommeil. § 1) świetnieyſze słońce na iawiu; na iawiu to leży. 2) iuż ta ſprawa ieſt na iawiu; na iawie otwarta woyna. 3) na iawiu ieſt krolem. 4) we śnie zatazymuią ſię wilgotności, na iawie odchodzą; widziałem go na iawi a nie we śnie.
ieſt na iawiu. es iſt offenbar. il eſt évident.
Iawię, iawię ſię, *vid.* Ziawiam.
Iawno, / Iawnie, *adv.* 1) öffentlich. 2) kundbar, bekannt, landkündig. 1) publiquement, en public; à la vue de tout le monde; ouvertement. 2) manifeſtement, évidemment, notoirement, viſiblement. § 1) iawno to powiedział. 2) iawno to każdemu.
iawno to. es iſt landkündig. cela eſt de notoriété publique; il eſt apert.
Iawnogrzeſznik. offenbarer Sünder. publicain; pécheur public.
Iawność, *f.* Kundbarkeit, *f.* offenbare Gewißheit. évidence, *f.* notoriété; certitude manifeſte. § ta zbytnia w iawności ſwoiey potęga ſtos otrzymała.
Iawny, *a. e.* 1) offenbar, kundbar, bekannt. 2) in

2) in den Rechten: ausdrücklich. 1) manifeste, connu, notoire, ouvert, public. 2) *droit:* qui n'est pas tacite; exprès; exprimé. § 1) iawny uczynek iego. 2) iawne i nieiawne pozwolenie.
iawna to rzecz. es ist eine bekannte Sache. c'est une chose connuë.
Iawor, *m.* (*acer Latinorum; acer Plinii*) Ahorn, *m.* Ahorn-Baum. un érable; érable commune; érable de pleine.
iawor cudzoziemski; Platan. Maßholder-Baum. le plane, le platane. § iawor cudzoziemski kwitnie i owoc wydaie: iawor zaś naski i klon żadnego nie maią owocu.
Iaworowy. ahorner. d'érable.
Iayca, *pl.* ist der *plur.* von iaie. *c'est le plurier de* Iaie.
Iayko, *n.* iaie, *n.* ein Ey. *n.* oeuf, *f. m.*
Iaz, *m.* Wehr; geflochtener Fischer-Zaun an Meer-Küsten und Flüssen, Fische zu fangen. parc, *m.* bouchot, *m.* à prendre des poissons.
iaz na węgorce. Aalen-Fang, *m.* anguillière, *f.*
Iaź, *f.* } Röthling, Roth-Fisch, Rothbart.
Iazica. } rouget, *m.* un poisson.
Iazda. 1) das Reiten. 2) Aufzug zu Pferde. 3) Reiterey bey der Armee. 1) l'action d'aller à cheval. 2) calvacade. 3) la cavallerie; les chevaux. § 1) iazdą się bawi. 2) pozorna iazda. 3) iazdy mało było przy piechocie.
iazda na koniu. die Reit-Kunst. l'art de monter à cheval.
Iazdy szwadron, *m.* Schwader, *m.* Schwadron von Reitern, *m.* escadron, *m.*
koń od iazdy. Reit-Pferd, *n.* cheval de selle, *m.*
iazda nawa; żeglowka. See-Reise. navigation, *f.* cours de mer, *m.*
koń, osieł, muł &c. do iazdy. Pferd, *n.* Esel, *m.* Maulesel u. d. g. zum Reiten. monture, *f.*
Iażdż, *m.* Kaulpersch. merle, *m.* perche un poisson.
Iazgierz, *m.* Platfisch. carlet, *m.* sorte de poisson plat.
Iaźmin, dzielzimin, *m.* Jesmin, *m.* jasmin. *m.*
Iaźminowy, *a. e.* Jesminen. de jasmin. oleiek, fiołek iaźminowy.
Iaźwiec, *g. iaźwca.* Dachs, *s. m.* un animal.
Iba, *m.* bocian czarny. schwarzer ägiptischer Storch ibis, *m.* une cicogne d'Egipte qui est noire.
Idę, *idzie, szedł, szli, F. poydę.* 1) gehen. 2) sich begeben; gehen, etwas zu thun, als schlafen, spielen, auf die Jagd. 3) hollen, gehen nach etwas. 4) gehen, in vielen gewöhnlichen Redens-Arten. 5) gehen, reichen, sich erstrecken. 6) fallen, als der Schnee; es regnet, es schneyet, es hagelt. 7) entstehen, abstammen, herkommen. 8) gehen; ausgegeben, vertrieben werden um einen Preis. 9) auf einen kommen; zufallen. 10) eintragen, einbringen. 11) gehen um etwas, aufs Spiel gesetzt seyn. 12) wetten, spielen um etwas. 13) hinauslaufen; das Ansehen haben. 14) werden zu etwas, sich verwandeln. 15) darauf gehen, verschwinden, weg seyn. 16) angehen, gelingen, gehen. 17) einen fassen, einem beykommen. 18) umgehen, verfahren, handeln. 1) aller, *n.* passer, *n.* marcher, *n.* 2) se mettre à; aller faire qu. ch. comme aller se coucher; aller jouer; aller à la chasse. 3) aller quérir, aller chercher qu. ch. ou quelque personne. 4) aller, *dans plusieurs façons de parler fort ordinaires.* 5) aller, rendre, s'étendre, conduire, aboutir à. 6) tomber comme de la nége; il pleut, il nége, il grèle. 7) venir; procéder, déscendre, dériver, naître. 8) avoir cours, se débiter, se vendre, être de mise, aller pour un certain prix. 9) échoir, tomber, passer, venir à qu. 10) porter, rapporter, produire; venir à qu.; rendre, valoir. 11) il y va, il s'agit de qu. ch. 12) gager, parier. 13) tendre à; aller jusqu'à; passer en; avoir la mine de. 14) aller en fumée; devenir; se changer en. 15) s'en aller; s'évanouir, disparoître, se consommer. 16) aller; réussir bien ou mal 17) user, se servir de qu. ch. contre qu. 18) agir, procéder; en user bien ou mal avec qu. § 1) iść pieszo, na gorę, na doł; poydź tą drogą; wspaniale sobie szła; poydziesz czy nie poydziesz; poydź (idź) do domu. 2) idę spać, grać, ieść; poydziemy na grzyby, na łowy, na ryby, na ptaki, na spacer; poydźmy w karty, w kręgle, w kostki. 3) poydź po Pana, po chleb, po wino. 4) na iego karb to idzie; szkuty, wozy idą; woda mi do pasa idzie; zegar poźno idzie. 5) stopy twoie ku mnie idą; idzie droga do miasta; moy ogrod do twego gruntu idzie. 6) idzie deszcz, grad, śnieg, mgła. 7) to słowo z francuskiego idzie; idzie z Gotskiey familii. 8) tynf idzie za trzy szostaki; idzie funt po tynfie. 9) szyię stracił a skarby iego idą na krola. 10) tysiąc mi talerow z tey maiętności idzie; idzie żołd, myto. 11) idzie o poczciwość, o koronę, o sławę, o głowę;

gra o talar idzie; szło o złoty. *12) idę (zakładam się) o konia, o zaklad. 13) karać trzeba, aby niekarność na swawolę nie poszła; bardzo poszedł na szalonego; idzie to na szaleństwo, na szalbierstwo. 14) dom w perzynę poszedł; w co moie poszły nadzieie; idzie to w pośmiewisko, w żarty. 15) poszły pieniążki; poszła maiętność. 16) gdyby to nie szło; nie poszło mu to; nie poydzieć to. 17) idę na kogo pieniędzmi, praktykami, sztuką; tymże ia na cię idę fortelem. 18) nieszczerze ze mną idzie.

idę swoią drogą ich gehe meinen Weg. je passe mon chemin.

nie idzie to w rachunek, w liczbę. das wird nicht in die Rechnung gesetzet. on ne met cela, cela n'entre point en ligne de comte.

idzie to za tym. folglich, daraus folget. subsécutivement, par conséquence; il s'ensuit; cela s'en va.

daley iść. weiter gehen; fortrücken. passer outre, aller plus loin.

iść na udry (za pasy) z kim. mit einem anbinden. aller contre qu.; tirer au court bâton avec qu.

iść przeciwko komu. entgegen gehen. aller au devant de qu.

iść w lata. alt werden; in die Jahre gehen. avancer en âge; viellir; devenir vieux

iść za mąż. einen Mann nehmen. prendre un mari; épouser un homme. § poszła za syna moiego, a kupiec z twoią się ożenił siostrą.

iść w posłuch. Gehör, Aufnahme finden. être accueilli; être goûté.

iść na szpady, na pistolety. sich auf Degen auf Pistolen schlagen. se battre à coups d'épée, de pistolets.

iść za kim albo czym. 1) hinter einem oder etwas gehen; folgen. 2) folgen, halten mit einem. 1) aller après, suivre qu. ou qu. ch. 2) s'attacher à; suivre, défendre qu. ch. § 1) idź za wozem; poydź za mną. 2) za tą nauką ia, a on za drugą idzie.

idący za kim. der hinter einem geht. suivant, qui suit.

idąca za Panią służebnica. nachtretende Magd. une servante suivant.

iść z kim. mit einem gehen. aller avec qu.; accompagner qu.

zboże wzgorę idzie. das Getreide steigt. le blé hausse. § idzie wzgorę cena, wino.

idź z Bogiem. Gott behüte dich. Dieu vous conduise; allez.

idźże; o idźże; idziesz że? idźże idąc; idźże na nogach (obiema nogami) idźże dziś; idźże maszli iść. wird es denn einmahl? mache doch fort; rühre dich doch von der Stelle. il faut des machines pour vous faire remuer; dépêchez vous.

idź do kata. gehe zum Henker. va te faire pendre.

Idea, *f.* wzor, *m.* ieſtzor, *m.* Philos. Idee, *f.* Begriff, *m.* *Philos.* idée. § o czym piękną sobie formuiemy ideę; bardziey w ideach niżli w samey prawdzie.

Idzi. Egidius, Manns-Nahme. Gilles nom d'homme. § widział idziego.

Iebam, garstiges Wort, das die Lateiner mit *coire* ausdrücken. *terme libre & bas, qui signifie ce que les Latins appellent* coire.

Ięcie, *f. n. vid.* Imanie

Ięczę, *v. n. y, ył.* eig. u. fig. stöhnen, krächzen, seufzen. *prop. & fig.* gémir, *v. n.* miauler. § miasta pod ciężarami ięczą; ięczy morze.

Ięczenie, *v. n.* das Krächzen. gémissement, § żałosne ięczenia.

Ięczmień, *g. ięczmienia.* Gerste, *f.* orge, *m.* § ięczmień suszony do mełcia.

ięczmień otłukany. Gersten-Graupe, *f.* de l'orge mondé.

ięczmień dwurzędy, vid. Plaskur.

ięczmień myszy, wyczyniec ziele. (hordeum murinum) Schmallen, *m.* espèce de plante.

Ięczmienny, *a. e.* Gersten-. d'orge.

Ięczmyk, *m.* Gersten-Korn am Auge. grando, *f.* orgeolet *m.* vessie orgueilleuse; grele, *f.* petite tubercule qui vient aux paupières.

Ieden, dna, dno. 1) eins, ein, im Zählen. 2) ein, ein gewisser. 3) einer, einig, dieser. 1) un, *en comtant.* 2) un, quelque, quelqu'un. 3) l'un; celui. § 1) ieden (raz) dwa, trzy. 2) ieden żołnierz, iedna niewiasta, iedno dziecię. 3) ieden drugiego pobudza.

iedni tak, drudzy owak. so viel Köpfe so viel Sinne. autant de têtes, autant d'opinions.

ieden ze dwu. einer von beyden. l'un de deux.

ieden za (po) drugim. einer nach dem andern. queue à queue; l'un après l'autre; tour à tour. § iedno po drugim mowić.

iedno; iedno. es ist einerley. tout un; le même; tout de même; toute la même chose; la même chose; tout revient au meme, à un. § tobie to wszystko za iedno; wszak to iedno; iedno iako drugie;

drugie; iedno to wszystko; wszystko się schodzi na iedno; wszystko się w iedno zbiega; iednoż to.

a nie iednoż to? ist das nicht einerley? n'est-ce pas la même chose?

iedno, n. iedna rzecz. eins; eine Sache. l'un; une chose. § iedno mi na myśl ieszcze przypada.

iedną razą; iednym razem. auf einmal. tout d'un coup.

iednym słowem. mit einem Worte. en un mot.

iedno ze dwoyga. eines von beyden. l'un de deux.

po iednych pieniędzach. vor einerley Geld oder Preis. pour le même prix. § po iednych pieniędzach oboie idzie.

iedenże, dnaże, dnaż, dnoże. dnoż. eben derselbe. le même. § iednąż iechaliśmy drogą; iednegoż mamy nieprzyiaciela.

iednego; iednegoż. desselben, eben desselben. du même; de ce même. § iednego stanu ludzie; iedneyże trzody owce; dwie szaty iedney barwy.

iedney barwy. einfärbig: nur mit einer Farbe gemachet oder gefärbet. tout d'une couleur. § obraz iednego koloru.

iedna-iagoda, f. ziele. vid. Wroni — *wronie oko.*

Iedenaście, iedennaście. eilf. onze.

Iedenastek, *m.* Iedennastek, *m. g. iedenastku.* eilf Stück. onze pièces.

Iedenastokąt, *s. m.* Meßk. ein Eilf-Eck, *m. géom.* un ondecagone.

Iedenasty, Iednasty. der Eilfte. onzième.

Iedlca, *vid.* Ielca.

Iedlina, *f.* Jodła, *f.* weiße Tanne, Tannen-Baum. sapin, *m.* pignet, *m.* pesse, *s. f.* arbre fort haut.

Iedlinka, *f.* ziele. (*camphorata*) Campfer-Kraut, *m.* espèce de plante qui sent du camphre.

Iedlinowy, Jodłowy, *a. e.* Tannen-. de sapin, de pesse.

*Iedło, *n.* strawa, potrawa. ein Essen. un manger, mets, *m.*

Iedna, *vid.* Ieden. eine. une.

Iednacki, roziemczy. schiedsrichterlich. d'arbitre. § iednacki dekret.

iednacki urząd. schiedsrichterliches Amt. arbitrage, *m.*

Iednacz, *m.* 1) Schieds-Mann, *m.* Schieds-Richter, *m.* 2) Mäkler; Unterhändler. 1) aimable compositeur, *m.* un arbitre. 2) courtier, *m.* moyenneur. § 1) iednacz prywatny; iednacz sądowny. 2) iednacz kupca; iednacz kupi.

iednacz dzwaśnionych. Versöhner, Mittler. entremetteur, réconciliateur, médiateur; conciliateur.

Iednaczka, *f.* 1) Versöhnerinn, Mittlerinn, 2) Unterhändlerinn; Kuplerinn. 1) médiatrice, *f.* 2) entremetteuse, *f.* messagère d'amour, *f.*

Iednak, *adv.* wszakże iednak, przecię. doch, jedoch. toutefois; néanmoins; pourtant; si est ce que.

Iednaki, *a. e.}*
Iednakowy, *n. e.}* 1) einerley, eben der, gleich. 2) gleich; einerley, gleichgesinnt. 1) tout tel, égal, (identique) le même. 2) indifférent, égal; à qui tout est égal. § 1) iednakich praw i obyczaiow zażywaią; iednakieyby po wszystkich Państwach trzeba wagi i miary; iednakim pisze piorem. 2) w oboim szczęściu zawsze iednaki.

Jednako. }
Jednakowo. } *adv.* einerley; auf gleiche Art; eben so. également; tout ainsi; tout de même. § iednako starszego i młodszego syna kocham.

iednakowe to. gleichviel; eben das. tout un; c'est la même chose.

Jednakość, *s. f.* }
Jednakowość, *s. f.* } Einerleyheit, *f.* das Einerleyseyn. l'uniformité; identité, *f.* qualité qui fait que deux choses sont de même nature.

Jednam, *v. a.* 1) versöhnen, vergleichen, vereinigen. 2) miethen, bestellen. 3) machen, zuwege bringen. 4) conciliiren, wider einander laufende Schriftstellen vergleichen. 1) reconcilier, *v. a.* moyenner, *v. a.* raccommoder, remettre ensemble, accorder ceux qui sont en différent. 2) louer; prendre à louage; arrêter; engager pour servir, pour faire qu. ch. commander chez. 3) effectuer, faire, apporter, causer. 4) concilier, accorder les passages qui semblent contraires. § 1) iednać niezgodne niewiasty; iednać niezgodę. 2) uiednać sobie sługę, rzecz u rzemieślnika. 3) wielką mu iedna sławę; iedna sobie łaskę u krola. 4) przeciwne sobie ziednał nauki.

iednać się z kim. 1) sich vergleichen, sich versöhnen. 2) sich vergleichen, einen Vergleich treffen. 1) renouer; faire la paix, se reconcilier, se bien remettre, se raccommoder avec qu. 2) transiger, *v. n.* faire une composition avec qu. § 1) poiednali się. 2) o mężoboystwo nikt się z mężoboycą iednać nie ma.

Jednanie, *s. n.* 1) Versöhnung, *f.* 2) Vergleich, *m.* 3) Vergleichung widersinniger Schriftstellen. 1) reconciliation, *f.* accommodement, *m.* retour en amitié. 2) composition, *f.* transaction, *f.* 3) conciliation de contraires passages.

Jedno, *n.* (*vid.* Jeden) ein, eins. un.

*Jedno,

*Jedno, *adv.* Jedno, nur. ſeulement.

Jednochada, *ſ. m.* Zelt=Gang, *ſ. m.* eines Pferdes; halber Paß. traquenard, *m.* entre-pas, *m.* l'amble doux & commode.

iednochadą iadę. den Zelt=Gang reiten. aller l'amble.

zbił go z iednochody. er hat ihm das Concept verrückt. il a dérangé les deſſeins, ſes meſures.

Jednochodnik, *m.* Zelt=Pferd, *ſ. n.* traquenard, *m.* un amble cheval qui va agréablement l'amble.

iednochodnik, m. Klepper. bidet, *m.* criquer; *m.*

Jednociałny, *a. e.* einleibig. qui n'a qu'un corps.

Jednoczę, *v. a. y, ył.* vereinigen einverleiben. unir, *v. a.* incorporer, *v. a.* unir enſemble, § ziednoczyć dwie rzeczy.

Jednodzienny, *a. e.* eintägig. d'un jour.

iednodzienny robaczek. fliegendes Ungeziefer, das nur einen Tag lebet. inſecte volant qui ne vit qu'un jour,

Jednogłośnie, *adv.* einſtimmiger Weiſe. d'accord d'une voix; harmonieuſement.

Jednogłośność, *ſ. f.* Einſtimmigkeit, *f.* harmonie, *f.* accord, *m.* conſonnance, *f.*

Jednogłośny, *a. e.* einſtimmig, einhellig, *adj.* tout d'une voix; harmonieux, conſonnant. § iednogłośne poddanych *vivat.*

*Jednokłykty palec. der Daumen, Finger, der nur einen Knepel hat. doigt qui a un ſeul noeud; le pouce.

Jednoiſtny, *a. e.* der eines Weſens iſt. qui eſt de la même eſſence.

Jednokupiec, *m.* der ein Monopolium hat. monopoleur; qui a un monopole.

Jednokupiectwo, *ſ. n.* ein Monopolium, Zwang=Kauf. un monopole. § Jednokupſtwo.

Jednoliſt, *ſ. m.* ziele. (*unifolium*) Einblat, *n.* Parnaßgras, *n.* Ophris, *ſ. f.* elle eſt d'une feuille.

Jednomownie, *adv.* mit Worten von einerley Bedeutung. avec des mots de la même ſignification.

Jednomowność, *ſ. f.* unnütze Wiederholung, Gebrauch der Wörter, ſo einerley Bedeutung haben. tautologie, *ſ.* répétition des mots qui ont même ſens.

Jednomowny, *a. e.* der einerley Worte braucht. qui uſe des tautologies.

Jednomyślnie, *adv.* einhellig; einmüthiger Weiſe. d'un même (commun) accord; unanimement.

Jednomyślnoś, *ſ. f.* Einmüthigkeit, Eintracht, *f.* Einhelligkeit, *f.* unanimité, *f.*

iednomyślność zgodna. einmüthige Einigkeit. harmonie, *f.* unanimité, *f.* conſentement unanime.

Jednomyślny, *a. e.* einmüthig. unanime, qui agit de concert avec qu.

Jednonogi, *ſubſ. & adj.* einbeinig, einfüßig. qui n'a qu'un pié.

iednonogi ſtoł. einfüßiger Tiſch. table à un pié.

Jednooki, *ſubſ. & adj.* einäugig. un borgne; un monoculiſte.

Jednoraki, *a. e.* einfach. ſimple.

Jednoręki, einhändig. manchot, *m.* qui manque d'une main.

Jednoroczny, *a. ie.* einjährig. d'un an.

Jednorodny, *a. e.* } Eingebohrner, *ſ. m.*
Jednorodzony, *a. e.* } unique. *en parlant des enfans.* § ſyn iednorodny.

Jednorogi, *ia. ie.* einhornig. qui na qu'une corne.

Jednorożec. *g. iednorożca.* Einhorn, *n.* licorne, *m.* monocéros, *m.* animal qui a une corne au milieu du front.

Jednorożcowy. einhorn. de licorne.

Jedność, *ſ. f.* 1) Einheit. 2) Einigkeit, *f.* Eintracht, *f.* 3) Rechenk. Einheit *f.* eine Zahl von 1 bis 10. 1) unité, *f.* 2) union, *f.* concorde, *f.* 3) *aritmét.* unité; un nombre ou un chifre depuis l'un jusqu'à dix. § 1) iedność uczynić. * 2) za iednością (zgodą wſzech ſtanow. 3) na prawey ręce ſię kładzie iedność, potym dzieſiątki, ſta, tyſiąc &c.

Jednoſobny, *a. e.* vor eine Perſon eingerichtet. n'apprêté que pour une perſonne. § iednoſobny wozek.

iednoſobne łożko. } Spann=Bett vor eine
Jednoſobnik. } Perſon, *a.* charlit, *m.* lit de bois pour une perſonne.

Jeſtnoſtaynie, *adv.* 1) einmüthig. 2) gleichmäßig, gleich. 1) unanimement. 2) également, uniformement.

Jednoſtayność, *f.* 1) Einigkeit, *f.* Einhelligkeit, *f.* Eintracht, *f.* 2) Gleichheit, *f.* Gleichmäßigkeit, *f.* 1) unanimité, *f.* concorde, *f.* union, *f.* 2) égalité, *f.* uniformité, *f.* § 1) zgodna wſzyſtkich ſtanow iednoſtayność. 2) iednoſtayność umysłu, bitwy.

Jednoſtayny, *adj.* 1) einig einmüthig, einhellig. 2) gleichmäßig, gleich, einerley. * 3) ungeſtückt, aus einem Stücke. 1) unanime, qui eſt de même ſentiment. 2) égal, uniforme. 2) maſſif, ive, ſolide, qui eſt fait d'une pièce. § 1) iednoſtaynym głoſem obrany; wiara iednoſtayna wiąże ſerca ludzkie, a przeciwna roztywa. 2) madry w ſobie zawſze ieſt iednoſtaynym; iednoſtayny umysł. *3) kolumna iednoſkayna (całkowita)

kowita) skorupa slimacza iednostayna, nieskładana.
iednostayna febra. ordentliches Fieber. fievre reglée.
Jednostopny, *a. e.* ein Fuß breit oder lang. long ou large d'un pié.
Jednosylabniy, *adj.* einsylbig. monsillabe; qui n'a qu. une sillabe.
Jednota, *f.* Einigkeit, *f.* Eintracht, *f.* l'unanimité, *f.* concorde, *f.* union, *f.* harmonie, *f.*
od iednoty Kościoła wyłączyć. aus der Gemeinschaft der Kirche schließen. bannir, exclurre de l'union de l'Eglise.
Jednowładzca, *m.* samowładzca, *m.* Ober-Herr, *m.* Monarch, *m.* souverain, *m.* monarque, *m.* arbitre, *m.*
Jednowładztow, *f. n.* } samopaństwo,
*Jednowłasność, *f.* } Monarchie, *f.* Ober-Herrschaft, uneingeschränkte Herrschaft, uneingeschränkte Herrschaft. souveraineté, *f.* monarchie, *f.*
Jednożeniec, } *m. g.* *iednożeńca.* der nur
Jednożony, } ein Eheweib gehabt hat. un monogame, qui n'a eu qu'une femme légitime. § umarł iednożeńcem.
Jednożeństwo, *n.* Stand desjenigen. der nur einmahl geheyrathet. monogamie, *f.* la condition de celui qui n'a été marié qu'une fois.
Jednylki, *a. ie. vid.* Rowny.
Jędrnieię, *v. n.* } 1) kernicht, derb wer-
Jedrzeię, *v. n.* } den. 2) derb, stark werden; zu Kräften kommen. 1) devenir solide ou épais; s'épaissir. 2) montrer de la force; devenir vigoureux; parvenir à sa vigueur. § 1) poki nie naiędrnieie śmiętana; iędrzeie masło. 2) młodź iędrnieie.
Jędrny, *a. e.* 1) körnicht, stark von Korn oder Kern. 2) kräftig, kernicht, fleischicht. 3) frisch, stark, wohl bey Kräften. 4) voll Verstand, voll schöner Sachen. 1) qui a de grands grains. 2) harnu, frais, potelé; tendre & solide. 3) vigoureux, vif; plein de feu. 4) moelleux; plein d'esprit & de belles choses. § 1) zboże iędrne. 2) iędrne iabłko, mięso. 3) młodź iędrna; płeć iey iędrna. 4) ksiażka, mowa iędrna.
Jędrzey. Andreas. André nom d'homme.
Jedrzysty, *vid.* Jądrzysty.
Jedurny, *a. e.* einzig. unique.
Jedwab, *m. g.* *iedwabia.* **iedwabiu.* Seide de la soye.
iedwab krękony. gedrehete gezwirnte Seide. organsin, *f. m.*
iedwab darty. geschlossene Seide. de la soye éplucher.
iedwab pelny, vid. *kania przędna.*
Jedwabnica, *f.* 1) ein Seiden-Kleid. 2) Speck-Birne. 1) habit de soye. 2) poire de moisson.
iedwabnica, f. }
Jedwabniczka, *f.* } Seiden-Wurm. ver a soïe.
Jedwabiorob, *m.* }
Jedwabnik, *m.* 1) Seiden-Spinner. 2) Seiden-Händler. 1) fileur de soye. 2) marchand de soye.
Jedwabny. 1) seiden. 2) glatt, Zucker-, süß, gut, von Worten. 1) de soye. 2) emmiellé, doux; de soye. § 1) iedwabne pończochy. 2) iedwabna wymowa.
iedwabne słowka. Schmeichel-Worte, süße glatte Worte. paroles de soye; par les paroles emmiellées. § iedwabnemi słowy ludzi do dobrego.
iedwabne towary, pl. Seiden-Waare. soyerie, *f.*
iedwabna chustka, f. Seiden-Tuch. toile de soye.
iebwabna śliwki, vid. Sebasteny.
Jędycze, *f. n.* Trut-Hähnchen. dindonneau, *m.* petit dindon.
Jędyczek, *m.* junger Truthahn. dindon, *m.* jeune poulet d'Inde.
Jędyczka, *f.* Truthenne, *f.* poule d'Inde, *f.*
Jędyk, *m.* Indyk, kur Indyyski. Trut-Hahn, *m.* Kalkutscher-Hahn. coq d'Inde, *m.* § iędyk że z Indyi to ma nazwisko, ztąd go też kurem Indyyskiem zowią.
Jedynaczka, *f.* eingebohrne Tochter. fille unique.
Jedynak, *m.* eingebohrner Sohn. fils unique.
Jedynie, *adv.* einzig, nur allein. seulement, uniquement, particulièrement.
Jedny, *a. e.* einzig, einig. unique.
Jedza, *f.* iedzenie, *n.* ein Essen. un manger.
Jędza, *f.* 1) Furie, *f.* Rach- oder Höllen-Göttin. 2) böses, verteufeltes Weib. 1) une des Furies; tisiphone, *f.* 2) diablesse, *f.* tisiphone, *f.* ménade, *f.* mégere, *f.* § 1) iędza, piekielna. 2) iadowita to iędza.
Jedzony, *a. e.* gegessen. mangé. § z fruktow to pochodzi zbytnie iedzonych.
Jego, *vid.* On. dessen. son, de son.
Jego Mość. }
Jego krowlewska Mość. } *vid.* Mość.
*Jegoyski. ihm gehörig, eigen. qui lui appartient; son propre.
*Jękacz. }
Jękała. } Stotterer. bégayeur, *m.* bré-
Jękot. } douilleur, *m.*
Jękolitwy, *a. e.* stotterricht. bégue.
Jękotanie, *n.* das Stottern. bégayment, *m.*

Jęknąć,

Jęknąć, *vid.* Jąkam.
Jeł, *vid.* Jł.
Jelca, Jedlca, *plur.* Degen-Gefäß; Gefäß am Säbel. le corps de la garde d'épée; partie d'épée qui garde la main, § ielca do obrony ręki przy rękoieści szable należą, iako krzyż, blacha, obłąk, kratka.
Jeleń, *g. ielenia.* Hirsch. cerf, *m.* § ielenie i daniele; było ieleni sześć.
ieleń brodaty. Brand-Hirsch, *m.* ein Thier so ein Bock und Hirsch zugleich ist. animal qui tient du cerf & du bouc.
ieleń zamorski. Ronczych, *m.* Renn-Thier. un renne; rengier. § w Szwecyi ieleni zamorskich miasto koni zażywaią, często z wozem naładowanym 30. mil na dzień uiechać mogą.
ieleń kosmaty farbę mieniący. Auer-Ochs in den Nord-Ländern, der seine Haare in viele Farben verändert. un tarande; c'est un ure dans les pays Septentrionnaux qui change son poil en plusieurs couleurs.
Jeleni. Hirsch-. de cerf. § ielenie skory.
ieleni rogi. Hirsch-Geweih. ramure, les bois de cerf; cornes de cerf.
ielenia bedłka, f. albo gębka. f. łaniż. (tuber cervinus) Hirsch-Brunst, *f.* Hirsch-Schwamm, *m.* sorte de champignon.
ieleni ięzyk ziele. (lingua cervina) Hirsch-Zunge, *f.* langue de cerf, *f.* le scolopendre; phillitis, *f.*
ielenie oko; ieleni korzeń. (elaphoboseum) Hirsch-Futter, *n.* oeil de cerf, *m.*
ieleni korzeń czarny. (cardiaca) Herz-Gespann, *m.* Herz-Wurz, *f.* l'agripaume, *m.*
ieleni szczaw. m, (hemionitis) vermeinte Hirsch-Zunge. émionite, *f.*
ieleni trank; sierpik. (serratula) Scharte, Färber-Scharte. bétoine, *f.* dont les feuilles sont dentelées.
ieleni-trut albo truć, vid. Wilczy — *wilcza knieć.*
ieleni ogon; biały korzeń. (meum) Bärwurz, *f.* Wald-Fenchel. du meon, *m.*
*Jelenica, *f.* łani, *f.* Hirsch-Kuh, *f.* biche, *f.*
Jelenię, *f. n.* junges Hirschchen. fan; *m.* le petit d'une biche.
Jelenina, *f* Hirsch-Wildprät. la venaison de cerf; du cerf; la chair de cerf.
Jelito, *f. n.* ein Darm. boyau, *m.*
ielito, n. 1) das Eingeweide. 2) Wappen: drey Lanzen ins Creuz, davon die mittelste von oben herab gehet, auf der Krone sitzet ein halber Ziegen-Bock. 1) les intestins; les entrailles. 2) *blas.* trois lances en croix, dont celle du milieu passe avec sa pointe en bas; sur la couronne est assis le devant d'un bouc.
kurze ielito, vid. *kurzyślep drugi.*
Jelonek. 1) kleiner Hirsch. 2) Horn-Käfer. 1) petit cerf, fan. 2) cerf volant, escarbot cornu.
Jem, *v. a. ie, iadł, iedli, ieść.* 1) essen, speisen. 2) quälen, nagen. 1) manger, *v. a.* 2) assassiner, *v. a.* maltraiter, *v. a.* tourmenter, *v. a.* § 1) iedzą chleb z masłem; iedz powoli; ziemy z sobą; iuż iedlismy.
ciem cię. ich konnte dich auffressen. je te pourois dévorer, écraser; je mangerois deux comme vous.
ziadłeś mię. du hast mir den Rest gegeben. vous m'avez assassiné.
kraść się wstydź, a nie ieść. schäme dich zu stehlen, aber nicht zu essen. ayez honte de dérober, mais non pas de manger.
Jemiel, *m.* } (*viscus*) Mistel. gui, *f. m.*
Jemioła, *f.* } § iemiel na iedlinie, na dębie kępiasto albo krzakiem rośnie.
Jemiołucha, *f.* Schnarre, *f.* Kramets-Vogel. grosse grive, *f.* tourde, *m.* un oiseau.
Jeneral, *m.* Jenerałski, *&c.* siehe unter der Sylbe Gie. *voyez sous la sillabe.* Gie.
Jeniec, *m. g. iońca.* ein Kriegsgefangener. prisonnier de guerre. § Jeńc.
Jeno, *adj.* 1) nur. 2) nur; es ist nicht lange als. 3) nur, immer; er thut nichts als. 4) kaum; bey nahe. 1) seulement, donc. 2) ne — que de; il n'y a long-tems que. — 3) il ne fait que, sans cesse; toujours. 4) à peine. § 1) day ieno; poydź ieno; piy ieno; by tam ieno nie był; nie musili go tam. 2) ieno przyszedł; ieno wstał; ienośmy powrocili. 3) ieno śpi, ieno ie. 4) ienom uszedł; ienom przyszedł, aż.
by ieno, adv. wenn nur. pourvûque; si § by ieno tam nie był.
ieno przyszedł. er ist nur gekommen. il ne fait que de venir.
ieno go nie widać. man erwartet ihn stündlich; er soll nur ankommen.. il ne qu'un moment à son arrivée; on l'attend tous les moments; on est à la veille de son arrivée.
Jeński, *a. e.* ieńcom służący. den Kriegs-Gefangenen gehörig. de prisonnier de guerre; qui concerne les captifs.
Jeństwo, *v. n.* poymanie, niewola. Kriegs-Gefangenschaft, *f.* captivité; la prison.
Jercha, *f.* } *vid.* Ircha, Irszany.
Jerszany, *f.* }
Jerzy *m.* Georgius, Görge. George.
Jerzyk, *m.* 1) Gergel, Jürgel. 2) Mauer-Schwal-

Schwalbe, Spür-Schwalbe. 1) George; *m.* petit George. 2) martinet, *m.*
Jesień, *f.* der Herbst. automne, *m.*
Jesienny, *a. e.* Herbst-. d'automne.
Jesion, *m.* (*fraxinus*) Esche, *f.* Eschen-Baum. le frêne.
iesion mnieyszy. niedrige Esche. orne, *m.*
Jesionka, *f.* (*fraxinella*) weißer Dyptan. blanc dictame; fraxinelle, *f.*
Jesionowy, *a. e.* eschen, *adj.* de frêne.
*Jesiory, *plur.* oscie rybie. Fisch-Gräte. les arrêtes de poisson.
Jesiotr, *m.* Stör, *m.* ein großer Fisch. étourgeon, *m.* un grand poisson.
Jesiotrowy, *a. e.* Stör-. d'éturgeon.
Jesiotrowina, *f.* zur Küche zugerichteter Stör. de l'étourgeon préparé pour la cousine.
Jeśli, *vid.* Jeżeli.
Jest, Giest. Geberde. un geste.
Jessewic. Name eines Landguts.
Jestem, *jest*, *był*, *bydź*, 1) seyn. 2) seyn etwas; in diesem Verstande stehet der andre *Nominativus* im *instrumentali*; ist der erste aber verschwiegen, so kann das folgende *Subst.* im *Nomin.* oder *Instrum.* gesetzet werden. 1) être. 2) être qu. ch; *on met dans ce sens le Nominatif postérieur en Instrumental; mais si le Nominatif antérieur n'est pas exprimé, le postérieur substantif se peut mettre en Nominatif ou en Instrumental.* § 1) bądź wesoły; będą dziś u mnie; byli z sobą; bydź (być) przy radzie, na Seymie; będę ci obowiązany; bądź mi rad, na mię łaskaw; zły byłem na niego. 2) brat moy iest Doktorem; iestem Was Pana nayniższym sługą; dobremi są gospodarzami (dobrzy są gospordarze).

* * *

in gemeinen Reden werden die Persons-Endigungen, von iestem, und byłem an das erste Wort gefüget, und iest in *præsenti* ausgelassen, das *præter*, był aber bleibet stehen. *on ajoute dans les discours familiers au prémier mot du propos les terminaisons personelles de* iestem *&* byłem *en retranchant le* iest *au présent, mais non pas le* był *au prétérit.* § pilnym, pilnyś, (pilni, pilniśmy, pilniście pilni; pilny iestem, pilny iesteś, pilny iest; pilni iesteśmy, pilni iesteście, pilni są) Pilnym był, pilnyś był, pilniśmi byli, pilniście byli *&c.* (pilny byłem, pilny byłeś *&c.*)
bydź przez się. ein Wesen vor sich haben, bestehen. subsister. § dusza bez ciała przez się bydź może.

iest krol. 1) es ist ein König. 2) ein König ist. 1) il y a un Roi. 2) le Roi est.
iest krolem. er ist König. il est Roi.
iest dobry myśli, er ist lustig, vergnügt. il est d'humeur; il est de bonne humeur. § są dobrego humoru.
iest przy rozumie; *iest przy sobie.* er ist bey Verstande, bey sich selber. il est en son bon-sens.
nie iest przy sobie. er ist außer sich. il est hors de son bon-sens.
iestem na tym. ich bin darüber her. je suis au point de.
bydź komu czym. er sollte — seyn. il dévroit être —. § bydź mu katem a nie cyrulikiem; bydź mu krolem; bydź tobie Panem; bydź mu było Cesarzem.
bydź czemu. sich zu etwas anlassen. il y a bonne apparence à. § bydź ieymowi, mrozowi, woynie.
bądź to albo owo. es mag dieses oder jenes seyn. soit quil en soit. § bądź to, bądź owo, to pewna że.
cokolwiek bądź; *iakożkolwiek bądź*; *iakożkolwiek niech będzie.* es mag seyn wie es will. quoi qu'il en soit. § iakożkolwiek bądź przecię im to przyznać trzeba.
bądź; *bądź to.* es mag also seyn; es sey also. soit.
bądź to że bogaty, &c. es sey also, daß er reich sey, aber. on dit qu'il est riche, soit, mais.
bądź że mię kochasz, *bądź że mię nie kochasz.* es sey daß ihr mich liebet, oder nicht. soit que vous m'aimiez ou que vous ne m'aimiez pas.
iest w cenie; *iest w pieniądzach.* es gilt; es hat seinen Werth. cela a son prix.
iest, imperf. 1) es ist; es sind; es giebt. 2) es verlohnt sich der Mühe; es ist wohl werth, man hat Ursache, das man —. 3) es ist so viel da, daß man. 4) es ist nöthig; man soll; es ist Zeit zu. 1) il y a. 2) on a raison; il vaut la peine; le coup vaut la balle de; il est important de. 3) il y en a tant que; il y en a de quoi. 4) il faut; il est tems; il est à; il est nécessaire de. § 1) iest ludzi w pokoiu; wielu takich będzie; *nie iest (niemasz) tak poczciwych iako przed tym. 2) iest się czemu dziwować; było się na czym rozmyślać; było tam co widzieć; co słyszeć; iest się o co frasować; iest na co patrzyć, iest z kim mowić; było kogo słuchać; iest żałować; iest o co się wadzić; iest do czego się udać. 3) było czym płacić; było zkąd wziąć. 4) iest ieść.

było. man hätte sollen. on auroit dû. § było spać; było robić.
nie było grać. man hätte nicht spielen sollen. il n'étoit pas dit qu'on joueroit; on n'auroit pas dû jouer. § nie było piiatyką się bawić.
to iest. 1) das ist. 2) das ist, nehmlich. 1) c'est. 2) c'est à dire; savoir.
iest iako. es ist ein Mittel. il y a moyen.
iest co gryzł. man hat schon an diesem Knochen zu nagen; es ist eine verdrießliche Sache. on en a un os à ronger.
**iest mi z to.* ich habe woher; es gehet mir nicht ab. j'ai de quoi; j'ai assez de. § było mu z to siły, pieniędzy, sposoby.

* * *

Es ist, es giebt; es sind, man hat, es ist besser; giebt der Pohle mit iest welches er in *præsenti* gemeiniglich wegläßt. il y a, il fait &c. *le Polonois exprime ces façons de parler par le* iest, *qu'il retranche ordinairement au présens,*
1) *prawda.* es ist wahr. il est vrai.
podobnać to. das ist wohl möglich. il est bien possible.
to prawda. das ist die Wahrheit. c'est la vérité.
iest cnotliwego człowieka. das ist die Schuldigkeit eines tugendhaften Menschen; in dergleichen Redens Arten wird das *Verbum* iest und der *Nominativus* powinność, ausgelassen. c'est le devoir d'un homme; *on sousentend dans telles locutions le verbe* iest *avec son Nominatif; dans celle-ci on a retranché le Nominatif* powinność. § niepowściągliwego języka (iest człowiek niepowściągliwego języka.)
dzieci to moie. das sind meine Kinder. ce sont mes enfans.
żołnierze to. das sind Soldaten. c'est (ce sont) des soldats.
a księgi to twoie? sind das deine Bücher? ce est ce là tes livres?
iuż rok. es ist schon ein Jahr. il y a déja un an. § było dwa lata temu; będzie iuż dwa miesiące.
mila, f. es ist eine Meile. il y a un mile. § sześć mil do tego miasta będzie.
dwoch, trzech ich. es sind ihrer zwey, drey. il y en a deux, trois.
2) *słońce, zimno, pogoda* &c. es ist Sonnenschein, kalt, gut Wetter &c. il fait soleil; il fait froid; il fait beau tems &c.
3) *lepsza; adv. lepiey.* es ist besser. il vaut mieux; il est plus à propos; il est plus expédient. § lepsza pisać do niego; lepiey będzie zostać.

*Jestestwo, *n.* bytność. Existenz, das Daseyn. existence.
Jeszcze, *adv.* 1) noch. 2) noch mehr. 1) encore. 2) encore plus. § 1) ieszcze nie był u mnie. 2) ieszcze pisać trzeba.
a to ieszcze. über dieses. voire.
ieszcze nie. noch nicht. pas encore.
ieszczeby dobrze. es wäre noch gut. cela seroit encore passable.
Jewa, *f.* Eve, ein Weiber-Name. Eve nom de femme.
Jeż, *s. m.* Igel. le hérisson. § ież ma żądła miasto sierci.
ież morski. Meer-Stachel-Schwein, runder See-Fisch mit Stacheln. herisson de mer, un poisson rond garni de piquans.
ież cudzoziemski. Stachel-Schwein in Africa, so die Stacheln von sich schießet. porc-épic, *s. m.* en Afrique qui lance ses biquans.
ieża po drożdże posłano, prov. man hat ihm nach den Tod geschicket; er bleibet sehr lange aus. il est allé à la bonne eau; il est bon à aller querir la mort.
Jezda, *vid.* Jazda.
Jezdny, *subs. & adj.* 1) Reit-; zu Pferde; zum Reiten gehörig. 2) da man bequem reiten kann. 3) Reiter, einer zu Pferd. 4) Reit-Knecht der zu Pferde ein lediges führet. 5) der Springer im Schach-Spiel. 1) de cheval, à cheval; qui regarde les cavaliers. 2) où on va aisement à cheval. 3) cavalier, celui qui va, qui est à cheval. 4) palfrénier, qui est à cheval & en mene un autre. 5) chevalier aux échecs. § 1) iezdna bitwa; iezdna się wlokła kalwakada; iezdny koń. 2) kray iezdny. 3) iezdnych było sześć. * 3) iezdny (powodnik) konia pańskiego prowadzi.
Jeżdżam, *v. n.* oft reiten: zu reiten pflegen. aller souvent à cheval.
Jeżdżę, *v. n. na czym, czym, zdzi. zdził.* reiten. aller à cheval.
**ieżdżę, v. a. kogo.* einen fahren. mener, charier qu. § nie sześć konie cię iedzi.
Jeżdżenie, *n.* iazda, *f.* das Reiten. l'action d'aller à cheval.
Jeździec, *s. m. g. ieżdżca.* 1) Reiter, *m.* einer zu Pferde. 2) ein Fahrer. 1) chevalier, écuyer, *m.* piquer; *m.* homme à cheval. 1) voiturier; *m.* celui qui est voituré. § 1) ieżdżcowie tu byli. 2) ieździec na wozie.
**ieździec wodny.* Schiffer, *m.* See-Fahrer, *m.* voiturier par eau; nautonier, *m.*

Jeżę,

Jeżę, *v. a. ży, żył.* die Haare in die Höhe streichen. faire hérisser les cheveux. § ieżyć wzgorę włos albo go na doł głaskać.
ieżyć się. 1) von Haaren, in die Höhe steigen. 2) sich aufbörsten wie ein Igel. 1) se hérisser, hérisser comme les cheveux. 2) se hérisser comme un hérisson. § 1) włosy się od strachu ieżą; czupryna mu się ieżyła.
Jeżeli, Jeźli, Jeśli, *conj.* 1) ob. 2) wenn, woferne. 3) als wie. 1) si. 2) si, quand, au cas que. 3) comme. § 1) obaczę ieźli przyszedł, 2) ieźli się drugi raz dopuszczę, czyń ze mną co chcesz; ieźli się nie mylę. * 3) mądry ieźli (iako) kto; ieźliś (iakoś) poczciwy.
ieźli gdzie. wenn wo. si où.
ieźli ieno. wenn nur. si seulement.
ieźli kiedy. wenn jemahls. si jamais.
ieźli nie. wenn nicht, ob nicht. si non; à moinsque-ne. § ieźli pieniędzy nie przybyło.
ieźli inaczey. sollte es andern seyn. s'il etoit autement.
ieźli nie tak. wenn es nicht so ist. s'il n'est pas ainsi.
ieźli zas; a ieźli. wenn aber. mais si.
ieźli zkąd. aber woher. mais d'où.
ieźli — tedy; ieźli — to. woferne — so. si --.
ieźli to wierzysz, to mu uczynisz krzywdę. wenn du das glaubest, thust du ihm unrecht: si vous croyez cela, vous lui faites tort.
Jezierza, *f. m.* Wappenk. ein Rabe mit einem Ringe im Schnabel auf einem Kreutzchen. *blas.* un corbeau avec un anneau au bec, perché sur une croix.
Jeziorny, *a. e.* Land-See-. de lac.
Jezioro, *n.* See, Land-See, Weyher. lac.
Jeżowka włoska. *f.* drzewo; przeskotnica. Erdbeer-Baum, Meerkirschen-Baum. arbousier, *m.*
ieżowki. Meer-Kirschen. des arbouses. § ieżowki są na ksztalt poziemek.
Jeżowkowy. Erdbeer-Baum-. d'arbousier. § ieżowkowy owoc.
Jezuicki, *a. e.* Jesuitisch. de Jesuïte.
Jezuicki Zakon. Jesuiter-Orden. la Compagnie de Jésu.
Jezuita, *m.* Jesuite. Jésuïte. § OO, Jezuici.
Jezuitka, *f.* Jesuiter-Nonne. Jésuïtesse, *f.*
Języczek, *m. g. ięzyczka.* 1) Zünglein. 2) Waagen-Zünglein. 3) Compaß-Zeiger. 4) Anat. das Athem-Zünglein. 1) petite langue. 2) aiguille de balance. 3) aiguille de compas. 4) *anat.* épiglotte, luette, languette; aide de la langue. § ięzyczek ptaszy. 2) ięzyczek w klubie biega, z kołowrota wychodzi. 3) ięzyczek na kompasie; ięzyczek się odwraca od linii południowey. 4) ięzyczek w gardle.
ięzyczka w klubie stoienie. das Instehen des Züngleins im Waag-Gericht. entre-deux fers; entre-fers.
ięzyczki, pl. ziele. (lanceolata) Schafzungen, schmaler Wegbreit. petit plantain, dont la feuille ressemble à la langue de mouton.
ięzyczki siwe. (leontopodium(Sinau, *m.* Lowen-Fuß, *m.* gülden Gänserich. *m.* pâte de lion, *f.* pié de lion, *m.*
ięzyczki wężowe albo smocze. (arisarum alterum vel tertium) kleiner Pfaffen-pint. sorte de pié-de-vau ou d'arum.
Języczkowy. zum Zünglein gehörig. de languette.
ięzyczkowe ziele, vid. Jagoda listna.
Języczny, *a. e.* 1) zur Zunge gehörig, gestaltet wie eine Zunge. 3) plauderhaft, der sein Maul nicht halten kann. 1) de langue. 2) qui est fait en forme de langue. 3) babillard, languard, qui ne peut tenir sa langue. § 1) ięzyczna skorka. 2) noż ięzycznego ksztaltu. 3) ięzycznego słowo: nie powiaday nikomu, *prov.*
ięzyczna księga. ein Buch in schmal Folio. un livre in folio étroit. § ięzyczny ksztalt; ięzyczna forma.
ięzyczne pieniądze. Straf-Geld vor ein loses Maul. amende ou peine pecuniaire pour avoir dit des iniures à qu. § ięzyczna kara; ięzyczna wina.
ięzyczne schowanie; n. ięzyczne zamknienie. Knebel, *m.* Maul-Birne, *f.* Zungen-Zwang, *m.* den man einen ins Maul thut, der nicht schreyen soll, habillon, *m.* mordache, *m.* poire d'angoise, *f.* qu'on met à l'homme pour l'empêcher de crier.
Język, *g. a.* 1) Zunge. 2) Sprache. 3) Zunge, Maul, üble Nachrede. 4) Kriegsw. Kundschafter, Kundschaft; in diesem Verstande hat es den *Accus. sing.* ięzyka, und den *Accus. plur.* ięzykow. 1) langue. 2) le langage, langue qu'on parle. 3) langue, bouche; coup de langue; les dits et redits. 4) *guerre:* estrade, *f.* avis, *m.* information, *f.* langue, *f.* qu'on prend de son ennemi; celui qui donne avis de l'ennemi; *dans ce sens* Język *se trouve à l'Accus. Sing. & Plur.* Języka, Językow. § 1) ukąsił się w ięzyk. 2) cwiczycz się w fran-

francuſkim ięzyku. 3) ięzyk nieoſtrożny ſkrytą ſprawę wyiawi; do ięzykow ludkich to dobra okazya. 4) mieć ięzyka o kiem; zaſiągnać ięzyka; od ięzykow bys upewniony.

ięzyka mysłać. auf Kundſchaft ausſchicken. envoyer à la découverte; envoyer aux nouvelles; commander quelques cavaliers pour battre l'eſtrade. § ięzyka na przewiedzienie poſyłaią.

dla ięzyka zwyniść. auf Kundſchaft ausgehen. battre l'eſtrade; aller à la découverte; prendre langue.

ięzyka doſtać. Bericht einziehen; einen Kundſchafter bekommen. prendre langue.

żadowity to ięzyk. das iſt eine Schlangen-Zunge. c'eſt une méchante langue; c'eſt une langue de vipère.

ięzyk ma długi. er kann das Maul nicht halten. il a la langue bien longue; il a bien de la langue; il a la langue plus longue que les dents.

zły ięzyk wiele może. böſe Zungen können vieles anrichten. la langue venimeuſe & double, cauſe bien ſouvent grand trouble.

ięzikiem ſiecze. mit dem Maule iſt er ein guter Soldat. il fait de grands exploits de la langue.

wyſiekł ſię ięzykiem. ſein Maul-Leder hat ihm durchgeholfen. il ſe ſauva par ſon caquet.

ma ięzyk w gębie. er hat ein gut Mundwerk. il a la langue bien penduë; il n'eſt pas eſtropié de la langue.

ziężki ma ięzyk. er hat eine ſchwere Zunge. il a la langue graſſe empêchée.

za zęboma (za zęby) mieć ięzyk; ukaſić ſię w ięzyk; przyciąć ięzyk. die Zunge im Zaume halten. retenir la langue; faire bonne bouche.

padł na ięzyki. er iſt in der Leute Mäuler. il eſt dans le caquet.

dwa ięzyki w gębie noſi. er redet bald ſo, bald anders. Il porte une double langue.

na ięzyku (na końcu ięzyka) mi iuż ieſt to słowo. ich habe dieſes Wort auf der Zunge; es läuft mir vor dem Maule herum. j'ai ce mot ſur le bout de la langue, ſur le bort des lèvres; cela me va par la bouche.

ięzyki pſie. (cynogloſſum) Hundszungen-Kraut. langue de chien, *f.* do cinogloſſe.

ięzyk komu urznąć, wywlec. einen Uebelthäter die Zunge ausſchneiden. couper la langue à un criminel.

ięzyka inſzego człowiek. der eine fremde Sprache redet. qui parle une langue etrangére.

ięzyka przyrośnienie, żaba. Heilk. Geſchwulſt, am Zungen-Bändchen; der Froſch. grenouille, *f.* grenouillet, *m.* petite tumeur qui vient ſous la langue.

Jężyny, *f.* 1) Brombeer-Strauch, *m.* 2) Brombeere, *f.* 1) ronce, *f. f.* 2) mûre de renard, *f.* mûre ſauvage; bayes de ronce.

iężyna drzewna, vid. Morwa. 2)

Igiełka, *f.* 1) kleine Neh-Nadel. 2) Nadel am Compaß. 1) petite aiguille, *f.* 2) aiguille de compas.

Igielnica, *f.* } Neh-Nadel, Büchſe, *f.*
Igielniczka, *f.* } aiguillier, *m.* boëte, *f.* étuit à aiguilles, *m.*

Igła, *f.* Näh-Nadel. aiguille, *f.*

igły ſzukaiąc świecę ſpalit. die Sache koſtet weit mehr als ſie einträgt. le jeu ne vaut pas la chandelle.

igłą mu w głowie układano. er hat einen Sparren zu viel. il a un coup de hache.

wilcze igły. ſ. pl. ziele. (garanium) Storch-Schnabel. bec de gruë ou de cicogne.

Iglany, *a. e.* Neh-Nadel. d'aiguille.

iglane ucho. Nadel-Oehr. pertuis, *m.* trou, *m.* cû, *m.* d'une aiguille.

Iglarz, *m.* Nadler. aiguillier.

Iglarſki, *v. e.* Nadler-. d'aiguillier.

Iglaſty, *a. e.* Neh-Nadelförmig. fait en aiguille.

Iglica, *f.* 1) Strick-Nadel, *f.* 2) Haar-Nadel, *f.* 3) Horn-Fiſch, *m.* Meer-Schlange, *f.* 4) Hauhechel, *m.* Stall-kraut. 1) aiguille, *f.* broche à tricoter, *f.* 2) aiguille de tête à coifer les femmes. 4) aiguille d'Ariſtote; eſpadon, poiſſon de mer. 4) arrête-boeuf. § 1) ſzwaczka iglicami pańczochę nadrobiła.

iglica włoſka drzewko. (ruſcus) Bruſch, *m.* Myten-Dorn. bruſc, *m.* fragon, *m.*

Igracz, *m.* 1) Spieler, Tändler. 2) Schau-Spieler. 1) badin, *m.* amuſeur d'enfant. 2) acteur, comédien. § 1) igracza nie widziałem większego. 2) znaczny to był igracz w komediach.

Igraczka, *f.* Spielwerk, *n.* Tändeley, *f.* le badinage, badinerie, plaiſanterie, *f.* amuſoir, *m.* joujou; *m.* jouet; *m.* amuſette, *f.*

Igram, *v. n.* tändeln, ſpielen wie die Kinder. 2) ſpielen als der Wind mit den Haaren. 1) folâtrer, badiner, jouer, ſe jouer; s'amuſer comme les enfants. 2) jouer de qu. ch; agiter comme le vent les cheveux. § 1) dzieci z ſobą igraią. **2) wiatr igra włoſami; igra w pole-

w polerowym iak we śkle słońce żelezie.

igrać przed potkaniem, den Tanz anfangen, sich vor dem Kampf üben. commencer le jeu; s'exercer par avance; préluder avant le combat.

Igranie, *f. n.* das Spielen, Tändeln. le badinage, l'action de badiner; les jeux.

Igraſzka, *f. vid.* Igraczka.

Igryſko, *n.* } 1) Schauspiel, als eine Comödie, Wettrennen. 2 *) Spielwerk der Kinder, *s.* Igraczka. 1) un ſpectacle; jeu public comme la comédie, la courſe. *2) joué, *v.* Igraczka. § 1) igrzyſko ſtroić, ſprawiać; igrzyſk mieyſce, ſprawca, rządzca.
Igrzyſko, *n.* }

igrzyſko z kogo ſtroić. Kurzweil mit einem treiben. jouer qu.

Igrzyſkowy. zum Schauspiel gehörig. de ſpectacle.

Ji. ihn, in alten Büchern statt go. le, *on trouve ce pronom dans les vieux livres au lieu de* go. § ii oſzczepem zabił.

*Jiem, *vid.* Jem.

Ikra, *f.* 1) Fisch-Rogen. 2) eine Wade. 1) oeufs de poiſſon. 2) gras de la jambe; de poiſſon. 2) gras de la jambe; molet.

Ikraſty. Rogen-. oeuvé. § karp ikraſty.

Ikronodny. der Eyer und keine lebendige Fisch-Bruth gebähret. ovipare; qui fait des oeufs & non pas de petits poiſſons.

*Ikrzę ſię. sich ausgeben, sein Geld aufwenden. dépenſer ſon argent.

ikrzą ſię, trą ſię ryby. von Fischen: streichen, laichen. frayer comme les poiſſons.

Ił, *ſ. m.* 1) natürliche Feuchtigkeit der Erden. 2) klebrichter, wäßrichter Boden zum Acker. 1) l'humidité naturelle de la terre. 2) terre graſſe, épaiſſe & bleuâtre, geuſe d'un champ.

ił do nawozow. Mergel, *ſ. m.* zum Düngen. marne, *f.* ſorte de terre pour engraiſſer les champs.

Ile, *conj. & adv.* 1) insoweit, insoferne. 2) so viel, nach Vermögen. 3) wie viel? 4) so lange. 5) besonders; hauptsächlich. 1) en tant que; qu'autant que; jusqu'à. 2) autant que; à meſure que. 3) combien de? 4) tant que, autant que. 5) ſur tout, particuliérement; d'autant plus. § 1) ile rozumiem, ile widzi; ile z moiey ſtrony ieſt; ile z nas ieſt; ile zaś do mnie należy; ile o tym mowił zgoda była; ile ſyna go kocha. 2) czynił ile mogł; ile me mocy robi; ile ſię gości u ſtołu pomieści. 3) ile (iak wiele) tych Doktorow? ile trzeba pieniędzy? 4) ile (iak długo) pamiętam; ile w tym kraiu byłem. 5) ile (zwłaſzcza) tych czaſow; ile on.

ile będe mogł. nach meinem Vermögen. autant que j'ai pourai.

krol ile krol. der König als ein König. le roi autant que roi.

ile tyle. es sey so wenig als es will. tant ſoit peu.

dał mi ile mogł. er hat mir nach seinem Vermögen gegeben. il m'a donné tout autant qu'il pouvoit.

ile—tyle. so viel als.— autant. que. § ile włoſow na głowie, tyle ma długow.

ile razy; ile tyle. so oft als. autant de fois que.

ile bydź może bez ſzkody. so viel es möglich ohne Schaden seyn kann. autant que faire ſe peut ſans dommage.

ile będąc poczciwym człowiekiem, nie powinien tak mowić. besonders als ein ehrlicher Mann, sollte er dieses nicht reden. autant qu'homme de bien (comme étant homme de bien; ſelon que je connois homme de bien) il ne devoit pas parler ainſi.

Ilekolwiek, *adv.* 1) so viel nur. 2) so groß nur. 1) autant qu'il y en a; tant de fois qu'il ſoit. 2) quelque grand qu'il ſoit.

Ilekroć, *adv.* 1) wie viel mal? 2) so viel mal als. 1) combien de fois? 2) toutes les fois que.

Ilekroćkolwiek, *adv.* so oftmal nur; so vielmal als es seyn will. tant qu'il ſoit; tant de fois qu'il ſoit.

Ili, ilki. 1) wie groß? 2) so groß. 3) wie klein auch. 1) quel; combien grand? combien petit? 2) ſi grand. 3) quelque peu; combien petit. § 1) ilki (iak wielki) dom? *2) ilkie (tak wielkie) uboſtwo iego.

ili. } 1) so groß — auch; so klein — auch. 2) so zart, so klein, so wenig es seyn wolle. 1) quelque grand qu'il ſoit; autant — que. 2) quelque petit qu'il ſoit, quelque peu qu'il y en ait. § 1) ilkiekolwiek ſiły iego ia ſił go nie boię. 2) ilkichkolwiek rzeczy oko przezſkiełko doyrzeć może
Ilkikolwiek. }

Ilkość, *f.* die Größe oder Kleinigkeit einer Sache. quantité; la grandeur ou petiteſſe d'une choſe. § ilkość korcow, funtow, łokcia.

ilkość liczby. die Größe der Zahl. la quantité d'un nombre.

Ilkość rzetelna, własna. *alg.* wirkliche Größe mit + gezeichnet. quantité poſitive, terme poſitif.

Ilkość nierzetelna, cudza. *alg.* die mit

weniger — gezeichnete Größe. quantité negative, terme negatif.
Ilkość pojedynkowa. *alg.* einfache Größe. quantité simple.
Ilkość wieloraka. *alg.* vielfache Größe. quantité multiple, composée.
Ilkość łamana. *alg.* in etliche Theile getheilte Größe.
Ilm, *m.* } wiąz. Ilmen, *m.* Ulm-Baum.
Ilma, *f.* } un orme.
Ilmiczka. } kozia broda ziele. (*ulmaria*)
Ilmowna. } Geis-Bart, *m.* Wurm-Kraut, Johannis-Wedel. reine des prez, *f.*
Iłowaty. sumpficht. marécageux.
Iluczki? iak mały? 1) sehr klein, so kleine als es nur möglich ist. 2) wie klein? wie wenig? wie winzig? 1) fort petit; si petit qu'il est possible. 2) quelque peu? combien peu?
Iluminacya, *f.* Illumination, *f.* les illuminations pendant quelque réjouissance.
Iluminowanie, *n.* 1) das Illuminieren mit Lichtern. 2) das Illuminieren mit Farben. 1) illumination, l'action d'illuminer. 2) l'action d'enlumer; enluminure.
Iluminowany. 1) illuminirt mit Lichtern. 2) illuminirt mit Farben. 1) illuminé pendant une fête. 2) enluminé.
Iluminuię co. 1) illuminieren mit Lichtern. 2) illuminieren mit Farben. 1) illuminer avec des lumieres. 2) enluminer.
*Im, nim, aż, *adv.* bis. jusqu' à ce que. § niech czeka im przyydę.
im — tym. je — desto. plus — plus.
im więcey. — tym więcey. je mehr — desto mehr. d'autant plus — que plus; plus — plus.
im więcey ma, tym więcey chce. je mehr er hat, je mehr er haben will. plus il en a, plus il en veut avoir.
im więcey — tym mniey. je mehr — je weniger. plus — moins; d'autant plus — — d'autant moins. § im więcey pracuie, tym mniey zyskuie.
im mniey — tym więcey. je weniger — je mehr. moins — plus.
im bardziey — tym bardziey. je mehr — je mehr. autant que — autant.
im bardziey fałsz krolowi obrzydliwy, tym bardziey mu szczerość przyiemna. je mehr die Falschheit dem König zuwider ist, je mehr ist ihm die Redlichkeit angenehm. autant que la mauvaise foi est odieuse au Roi, autant la sincerité lui est agréable.
im prędzey tym miley. je eher, je lieber. le plûtôt qu'il sera possible; le plû-tôt sera le mieux; au plû-tot.
im dłużey tym gordzey. je länger, je schlimmer. de mal en pis.
Imaginacya, *f.* } 1) Philos. die Einbildungs-Kraft. 2) Einbildung, *f.* Wahn, *m.* 2) *Philos.* imagination, *f.* fantaisi, *f.* faculte d'ame de concevoir les choses sensibles. 2) prévention, *f.* chimère, fausse opinion. § 1) imaginacya rzeczy rozeznane przez powierzochowne zmysły łączy; imaginatywa w naturze zwierząt wiele umie. 2) daremna go uwodzi imaginatywa.
Imaginatywa, *f.* }
Imaginuię. Philos. sich vorstellen. *Philos.* imaginer, concevoir. § niektore rzeczy imaginuiemy bez żadnego koło nich apetytu.
imaginuię sobie. sich einbilden, glauben. s'imaginer, croire, se persuader. § imaginuię sobie to szczęście.
Imam, *F. imę.* 1) fassen, ergreifen, nehmen. 2) gefangen nehmen. 1) prendre, empoigner. 2) prendre, saisir, faire prisonnier. § 1) upadaiący słup ima. 2) bronił się iakośmy go imali.

* * *

imam kommt in der langen *Conjugation* in der ersten Bedeutung selten vor, es formieret sein kurzes *praet.* auf iął, das *Compositum* in *praes.* auf eymuię, und nach einem *Vocali* ymuię besser als imuię. *le verbe* imam *dans le prémier sens ne se trouve pas souvent dans la longue conjugaison, il forme son préterit en* iął, *son composé en* eymuię, *& après une voyelle avec plus de raison en* ymuię *qu'en* imuię. § odeymuię, odeymował, przyiął, przyymę.
imać się. 1) ergreifen, fassen. 2) greifen als nach dem Degen. 3) greifen, ergreifen, sich zueignen wollen. 4) sich eines bemeistern als eine Leidenschaft. 5) eingreifen als die Art ins Holz; ergreifen als das Feuer. 6) sich annehmen. 7) treiben; sich legen auf etwas. 8) anfangen zu — 9) unternehmen. 1) empoigner, prendre. 2) mettre la main à l'épée. 3) mettre la main sur qu. ch. pour la prendre; vouloir prendre qu. ch. 4) saisir, prendre, s'emparer; transporter, se saisir de qu. *en parlant d'une passion.* 5) prendre à qu. ch. comme le feu à une maison, la hache au bois. 6) prendre part à; s'entremettre; s'interesser de. 7) prendre la profession de; s'adonner, s'appliquer, s'attacher, s'employer à. 8) se mettre à commencer. 9) entreprendre. § 1) nie upadł, bo się uiął drzewa. 2) iął się szpady, (do szpady). 3) ięłeś się

się rzeczy ktora nie twoia. 4) ięło się go łakomstwo; febra, miłość, nędza; choroba się go ięła. 5) nie imie się drzewa tego siekiera; iął się ogień domu mego, sukni twoiey. 6) iął się (uiął się) tey rzeczy; albo za tę rzecz. 7) iął się rozkosznego życia; ima się teraz hulać i kosterować, iął się nauk, kupiectwa. 8) iął się śmiać, iał się mowić; tak się iąłem bić tego hultaia. *9) wielkiey się iął (podiął) rzeczy.

to drzewo tak twarde że się go piła iąć nie choe. dieses Holz ist so hat das die Säge nicht eingreifen will. ce bois est si dure que la scie n'y mord pas.

Imanie, *n.* Ięcie, *m.* 1) das Angreifen, Anfühlen. 2) Gefangennehmung, *f.* 1) attouchement, *m.* maniement, contact. 2) prise; l'action d'arrêter qu. § 1) rzecz mokra albo sucha imaniem doznasz. 2) byłem przy imaniu tych zlodzieiow.

imanie urzędowne. gerichtlicher Arrest. Verhaft, *m.* capture, *f.* prise de corps.

imanie się czego. 1) Handanlegung an etwas. 2) Anspruch, *m.* Anmaßung, *f.* 1) l'action de mettre la main sur qu. 2) vendication, prétension.

Imbier, *g. imbieru.* Imber. *m.* du gingembre.

i imbier roba toczy. Sauertöpfe machen sich öfters heimlich lustig. les Catons austères sont souvent des gaillards cachés.

Imię, *n.* 1) Name einer jeden Sache. 2) Tauf-Name, Vor-Name. 3) Name, Ruhm. 4) Gramm. ein Nomen. 1) nom de chaque chose. 2) prénom, nom de batême. 3) nom, réputation, rénom, rénommée. 4) *gram.* un nom § 1) imiona (nazwiska) miast, drzew, ryb; umie rzecz każdą swym imieniem naznaczyć. 2) nie położył imienia swego ale tylko przezwisko. 3) nie godnyś dobrego imienia ieżli to uczynisz; na samo imię twoie nieprzyiaciele broń rzucali.

imię istotne: Istotimie. Gramm. selbständiges Wort, Haupt-Wort. Substantivum, *gramm.* substantif, *m.* nom substantif.

Imie Dodane, *m.* Dodjmie, *n. gramm.* Bey-Wort, *n.* Adjectif, *f. m.* nom adjectif.

po imieniu. bey eines Namen. par le nom de qu.

po imieniu mię wołał. er rufte mich bey meinem Namen. il m'appella par mon nom.

imieniem czyim; w imię czyie; na imię czyie. in eines Namen. de par le qu; au nom de qu; en mon, ton, son nom; de la part de qu. § imieniem moim to uczynił; odebrał wieś na imię Pana swego.

w imię Boże. in Gottes Namen. au nom de Dieu. § zaczniy w imię Boże; niech tak będzie w imię Boże; w imię Boże prosić.

imieniem krolewskim. im Namen des Königs. de par le Roi.

imieniem (nazwiskiem) nie rzeczą. nicht in der That, sondern dem Namen nach. en paroles & non pas en effet.

imię mu; imię mu iest. er heißt; sein Name ist. il porte le nom; il se nomme; il s'appelle. § imię mi Piotr, a tobie Paweł.

dano mu na imie Paweł. man taufe ihn Paul. il a reçû le nom de Paul au Batême.

zgubne imię. Kriegsk. augenscheinliche Lebens-Gefahr. *guerre:* danger de la vie; sanglante occasion; rencontre perilleuse, combat à corps-perdu. § na zgubne imię ten połk idzie; w zgubne się posrzodkiem nieprzyiacioł przebiiał imię; na każdey woynie o zgubne imię i śmierć się starał.

na zgubne imię idą. sie stellen sich an die Spitze; sie sind so gut als verlohren. ce sont des enfants perdus.

Imienie. *n.* Erb-Gut, das den Namen einer Familie führet. village qui porte le nom de famille.

Imieniny, *f. pl.* Namens-Tag. fête d'une personne; fête de son nom; le jour du Saint dont il porte le nom.

*Imo, *vid.* Mimo.

Imperator. Rußischer Kaiser. Empereur de Russie.

Imperatorka. Rußische Kaiserinn. Imperatrice de Russie.

Imperatorowy. zum Russischen Kaiserthum gehörig. d'Empire de Russie.

Imperiał. Reichs-Rhaler. écu d'Empire; un risdale.

Imperyalny. Reichs-, zum deutschen Reich gehörig. d'Empire. § Imperyalny talar.

Imperyum, Swięte Państwo Rzymskie. das Deutsche Reich; das Heilige Römische Reich. l'Empire; le Saint Empire.

Importun, natręt. ein beschwerlicher Mensch. homme importun.

Importunia, natręctwo, uprzykrzenie się. ungestümes Wesen. importunité.

Importunka. beschwerliches Wesen. femme importune.

*Impresya, wtargnienie. Einfall in ein Land. irruption, invasion.

impresya, skutek, wyobrażenie. Eindruck, *m.* impression, *f.* mouvement d'ame. § impresyą komu o ozym (o co) uczynić; słabą to na przeciwnych myślach uczyndo impresyą.
Impreza, *f.* zamysł. Unternehmen, Vorsatz. entreprise, *f.* dessein, projet, *m.* § wkroczył w szkodliwe przeciw oyczyznie imprezy.
Imprezista, *m.* Projectenmacher; Unternehmer. entrepreneur; qui fait des projets.
Imuię, *obs. vid.* Imam.
Inaczę, *a. vulg. czy, czył.* anders thun. faire autrement.
Inaczey, inak, *adv.* anders. autrement, d'une autre manière; d'une autre façon. § inaczey to zrob; inaczey teraz myśli; inaczey pisze, inaczey czyni.
inaczey bydź nie może. es kann nicht anders seyn. il faut passer par là ou par la fènêtre; pas autrement.
inaczey mowi. er redet anders. il change de note.
inaczey mowi, inaczey czyni. er redet anders, und thut anders. il dit d'un & fait d'autre.
inaczey rozumieć, pisać, mowić. allegorisch verstehen, schreiben, reden. entendre, parler, écrire allégoriquement.
nie inaczey. nicht anders. tout de même; pas autrement.
Inąd, gdzie inąd, *adv.* wo anders; anderswo. ailleurs, autre part.
zinąd, zkąd, inąd. anders woher. d'ailleurs, d'autre part.
Inakszy, *adj.* anders; auf eine andere Art eingerichtet. autre, divers. § inaksze teraz uczynki iego.
inakszy teraz. er ist jetzo anders. il est devenu tout autre; il est bien changé.
Incepta, *f.* Anstimmung eines Liedes. intonnation d'une chanson.
podawać, dawać inceptę. anstimmen, den Ton geben. entonner une chanson. § piszczałką dawał inceptę.
Incydencya, *f.* przypadanie spraw. Ordnung der Gerichts-Sachen; der Vortrag. ordre des procédures suivant lequel on les examine. § incydencya tych spraw ma bydź w poniedziałek.
Indeks. Uhr-Zeiger, Zeiger, *m.* aiguille de montre. § indeks zegarowy, godzinny, minutowy.
Indeksowy. Zeiger-. d'aiguille de montre.
indeksowe kołko. das Weise-Rad in der Uhr, so den Weiser umtreibt. roue de quadran.
Indermach, tył domu. Hinter-Gemach, *n.* Hinter-Haus. le derrière d'une maison.
Inducye, *plur.* przymerce na czas. Still-Stand, *m.* suspension ou cessation d'armes, *f.*
Indukt, *m.* 1) Zoll von eingeführten Waaren. 2) eingeführte Waare. 1) entrée, *f.* droit d'entrée, impôt sur les marchandises qui entrent dans un pays. 2) les marchandises entrent dans un pays. § 1) indukta płacić, *pl.*
Indya, *f.* wird meistens in *plurali* gebraucht. Indien, *n. on trouve ce mot ordinairement au plurier.* Inde, *f.* les Indes. § z Indyy wschodnich, zachodich przyiechał.
Indycka, *vid.* Jędyczka.
Indych, Indyck, *m.* Indigo. indigo, *m.*
Indzgienat. das Heim-Recht, l'indigenat.
*Inędyk, Jdyk. Truthahn. coq d'Inde.
Indyyczyk. Indianer. un Inde; un Indien.
Indyyski. indianisch. d'Inde; indien ne.
*Indzie, Indziey, *adv.* anderswo; anders wohin. ailleurs, d'un autre côté; en un autre lieu. § indziey szepł; indziey iest.
gdzie indziey. wo anders. quelque part; en un autre lieu.
nigdzie indziey. nirgends anderswo, nulle autre part.
*Inędy, *Inęgdy, *adv.* inszego czasu. sonst, zur andern Zeit. un autre tems; une autre fois.
inędy. anderwärts, einen andern Weg. par autre côté; ailleurs; d'autre côté.
Infamia, *f.* Gerichtsw. Unehre, *f.* Entehrung, *f. droit*: infamie, *f.* § infamia kontumacyalnu.
Infamis. Schelm, unehrlicher Mensch. un homme infame. § infamisow wypędzić.
Infamowany. infamirt. infamé, infame.
Infamuię. infamiren. infamer; rendre infame.
Infant, *m.* Infant, der älteste königliche Prinz in Spanien und Portugall. Infant; prince ainé des Rois d'Espagne & de Portugal.
Infantka. Infantinn. Infante.
Infimia. die unterste Schul-Classe. la prémière; la plus passe classe dans un Collége.
Infimista. Schüler aus dieser Schule. un prémier.
Infirmarka, *f.* Kranken-Wärterinn, *n.* im Nonnen-Kloster. infirmière, Religieuse qui a soin des malades.
Infirmarya w klasztorach. Kranken-Stube im Kloster. infirmerie d'un couvent.

Infirmarz klasztorny. Kranken-Wärter im Kloster. infirmier.
Inflanczyk. Liefländer. Livonien.
Inflański, *adj.* liefländisch. Livonien.
Inflanty, *plur.* Liefland, *n.* Livonie, *f.* § w Inflanciech ma maiętności.
Influencya, *f.* } wpłynienie; skuteczność, sprawa niebios, gwiazdy na ziemi. der Einfluß eines Gestirns. l'influence d'un astre. § słońce, miesiąc swoie influencye wylewa na rzeczy pod sobą położone.
Influks, *m.* }
Informacya, *f.* Unterricht, *f.* information, *f.*
Informuię, *a.* unterrichten, benachrichtigen. informer.
Infuła, *f.* Bischofs-Hut, *m.* mitre d'un Archevêque.
Infuła Papieska. päbstliche Krone. Tiare, *f.*
Infułat. Prälat, der einen Bischofs-Hut zu tragen das Recht hat. Prélat infulé ou mitré, qui a le droit de porter la mitre d'Evêque.
Infułata, *f.* hohe Probstey. une Prévôté mitrée. § Probostwo albo Infułata *Ołycka.*
Infuzya, *f.* Heilk. Einweichung, die Kraft heraus zu ziehen. *médec.* infusion pour tirer la vertu de quelque médicament.
Ingrosuię, wwodzę w księgi. in die Gerichts-Bücher eintragen. *droit:* enregistrer, inscrire.
Inguię, namazuię. in der Küche: schmieren, mit Butter oder Fett. *cuisine:* beurrer, graisser, frotter du beurre ou de la graisse. § inguy rybę masłem, oliwą.
Inkarnat, *m.* hoch rosenrothe Farbe. incarnat, *m.*
Inkarnatowy, iasnoczerwony. hochrosenroth. incarnat.
Inkaust, *m.* Tinte, *f.* de l'encre.
Inkorporacya, *f.* ziednoczenie. Einverleibung, *f.* incorporation, *f.*
Inkorporuię, przyłączam, iednoczę. einverleiben. incorporer.
Inkrustuię, co. übertünchen: mit Gips oder Marmor bekleiden. incruster couvrir du marbre ou du plâtre.
Inkrustacya, *f.* Bekleidung mit Marmor oder Gyps. instruction. § inkrustacya złocona.
Inkwizycya. 1) die Inquisition, das Ketzer-Gericht. 2) gerichtliche Untersuchung; Inquisition, *f.* 1) inquisition tribunal pour punir les hérétiques. 2) un informé; enquête; information, perquisition, inquisition judiciaire. § 1) inkwizycya tylko iest we Włoszech i w Hiszpanii. 2) inkwizycyą czynić na kogo.
Inkwizitor. 1) Ketzer-Richter. 2) Untersucher. 1) inquisiteur, un juge qui connoit des hérétiques. 2) rechercheur, enquêteur; qui s'informe, qui s'instruit.
Inny, *vid.* Inszy.
Inspekt, *m.* Mist-Beet, *n.* zu Pflanzen. couche, *f.* planche de terre couverte de fumier.
Instalacya, *f.* wprowadzenie na urząd. Einsetzung in ein Amt. l'installation. § odorawiła się solenna instalacya iego na Scholasterya.
Inskrypcya, *f.* napis, zapis, *m.* 1) Aufschrift, *f.* 2) Verschreibung, *f.* inscription, *f.* 2) assurance par écrit; obligation, *f.*
Instancyuię. Instanz machen. faire, former une instance.
Instancya, *f.* Instanz, *f.* instance, *f.*
Instrucya, *f.* miasto w Prusiech. Insterburg, *n.* Stadt in Preußen. Insterbourg, *m.* ville en Prusse.
Instrukcya, *f.* 1) Instruction, *f.* Vorschrift, *f.* 2) Unterricht, Unterweisung. 1) instruction, mémoires instructifs. 2) instruction; enseignement.
Instruktarz, *g. a.* Zoll-Rolle, Zoll-Tafel. Zoll-Taxe, *f.* tarife, pancarte; tableaux pour faire connoitre les droits qu'on doit payer aux péagers. § instruktarz celny przy komorze zawieszony bywa według instruktarza ceł horonnych.
Instrument. 1) Werkzeug. 2) musicalisches Instrument. 3) Clavier, Clavzimbel. 4) gerichtliches Instrument, eine Urkunde. 5) fig. Instrument-Werkzeug. 1) instrument, *m.* outil, *m.* 2) instrument de musique. 3) clavessin, *m.* clavier, *m.* épinette, *f.* 4) instrument; acte autentique. 5) *fig.* un organe; instrument.
Instygacya. Anklage des Instigatoris. l'instigation d'un instigateur.
Instigator. Instigator, General-Fiscal. instigateur; Fiscal; Procureur fiscal.
Instygator Koronny. Kron-Instigator. Procureur Général de Couronne.
Instigator Litewski. Littauischer Instigator. Procureur Général de Lituanie.
Instyguię, na kogo o co. instigiren, anklagen. instiguer, accuser.
Instytuię komu proces. einen Proceß mit einem anfangen. faire, dresser un procès à qu.
Inszy, inny, *adj.* 1) ein anderer, nicht dieser. 2) anderer übrig. 1) autre ne pas celui. 2) autre, ce qui reste. § 1) inszy to człowiek; inszą kupiłem rzecz. 2) insze potrawy day nazad do kuchni. *insza; insza to.* es ist was anders. c'est une

une autre chose; c'est une autre affaire; c'est une autre paire de manches; c'est un fait è part; c'est un autre fait. § insza mowić, inszá czynić.
z inszey (z inszey beczki) zuczniymy. aus einem anderen Fasse; wir wollen von was anders reden. d'une autre cuvée; parlons d'une autre affaire.
inszy co raz. allemal anderer. toujours un autre; divers. § inszemi co raz tę materyą opisał słowy; co raz inszych dobiera fortelow.
inszy teraz. er ist jetzo ganz anders. il est devenu tout autre.
Intencya, *f.* myśl, wola. Meynung, *f.* Wille, *m.* intention, *f.* volonté, *f.*
Intendent, dozorca. Aufseher. Intendant.
Intentuię komu akcya, *vid.* Instytuię.
Intorcyza, *f.* Handschrift, *f.* Hand-Geld oder eine andere Versicherung. obligation, *f.* erhes, *f. plur.* ou quelque autre caution.
Interegnum, *n.* Bezkrólewie, *n.* Zwischen-Reich, *n.* un interrégne.
Interegnowy, *adj.* was im Zwischen-Reiche geschieht. d'interrégne.
Interes, *m.* } 1) Interresse von Geldern.
*Interese, *n.* } 2) Nutzen; Absicht. 1) interêt qu'on paye pour un principal. 2) interêt, avantage, *m.* parti. § 1) pieniądze ma na interesie albo płacie; interese biorę. 2) moy w tym interes zachodzi; wprowadzić kogo w swoie interesa.
Interesowanie się do czego, przy kim. Theilnehmung; Beytretung. engagement, attachement; l'action de s'interesser.
Interesowany, *adj.* der an etwas Theil nimmt. attaché, engagé; qui a interêt à qu. ch.
Interesuię, wkładam w co. mit einziehen, einflechten. interesser, engager. § honor Pański interesuią do tego.
interesuię się do czego albo przy czym beytreten, Theil nehmen, sich annehmen. s'interesser pour qu. dans qu. ch.: prendre les interêts de qu.; prendre part à qu. ch.
Intermach, *m.* Hinter-Haus, *n.* le derrière d'une maison.
Interogatorye *plur.* wybadywanie, *n.* in Gerichten: die Interrogatorien. *droit:* les interrogatoires, *m.*
Intonowanie, *n.* Anstimmung, *f.* intonnation; l'action d'entonner.
Intonuię, *v. n.* zaczynam pieśń. anstimmen, intonniren. entonner; commencer à chanter.

Intrata, *f.* dochod. Einkunft. *f.* Einkommen. revenu, rente, provenu, apport
Introligator, *m.* Buchbinder, relieur.
Introligatorczyk, *m.* Buchbinder-Geselle. garçon relieur.
Introligatorski, *adj.* dem Buchbinder gehörig. de relieur.
Introligatorstwo, *n.* Buchbinder-Handwerk. reliûre; mêtier de relieur.
Introligowanie, *n.* das Einbinden der Bücher. l'action de relier les livres.
Introliguię; wiążę, oprawuię księgi. Bücher einbinden. relier des livres.
Intromisya, *f.* Wwiązowanie. gerichtlicher Einlaß in ein Gut. introduction judicaire dans une terre; la mise en possession. § dać komu intromisya.
Intymacya, *f.* obwieszczenie. schriftliche Ankündigung, *f.* intimation, *f.*
Intymowany, obwieszczony. angekündigt. intimé.
Inwekta, *plur.* eingeführte Waaren. des marchandises qui entrent dans un pays.
cło od inwekt. Zoll von der Einfuhr. entrée; impôt sur les marchandises qui entrent.
Inwentarz, *m. g. a.* Inventarium, *n.* Verzeichniß, *n.* un repertoir, un inventaire; un regître.
Inwestyguię, *a.* gerichtlich untersuchen. enquêter, rechercher; faire une perquisition de. § sąd ma inwestygować przyczyny.
Inwestytura, *f.* wprowadzenie na urząd. Verleihung, *f.* Beleihung, Investitur, *f.* investiture, *f.*
Inżenier, *m.* Kriegs-Baumeister. ingénieur, fortificateur.
Jodła, *f.* iedlina, *f.* Tanne, *f.* ein Baum. sapin, *m.* un arbre.
Jonak, *vid.* Junak.
Jonkwila. Binsen-Blume. *f.* jonquille, *f.*
Jowiał, *m.* } wesołek. lustiger Mensch. un
Jowialista } homme jovial, gai, joieux naturellement.
Jowisz. Jupiter, ein heidnischer Gott und ein Planet. Jupiter, Dieu païen & une planéte.
Ipsylon, *n.* der Buchstabe Y, la y grec.
Ircha. } glattes Schaf- oder anderes Fell.
Irzcha. } peau dépilée d'une brebis ou d'une autre bête. § futro irchą zostanie, kiedy ie na wilczurę włożysz; z ludzi skorę iako irchę zdzien, *prov.*
Irszany. aus einem kahlen Felle gemachet. fait d'une peau dépilée. § wstęga irszana; rzemyk irszany.
Irzę, *obs. irzy, rzał, rzeli, iezeć.* sehen, nur in *Compositis* voir, *ce mot n'est en usage*

usage que dans les composez. § spoyrzeć, weyrzeć, przeyrzeć.

Iście, *obs. adv.* 1) nämlich, das ist. 2) gar recht, in der That. 1) savoir, c'est à dire. 2) justement, en éffet, vraiment; vous y étes.

Iściec, *m g.* iścia (*isca*). 1) Eigenthümer, Besitzer. 2) Wehrmann, Gewährleister. 1) possesseur. 2) garant; répondant. § 1) kto rzecz znalezioną kupi, a iściec się o tym dowie albo poyna, wrocić pieniądze, a ow zaś oddać ma iściznę; iścia do tey rzeczy szukać trzeba. 2) ieźli koń wadę mieć będzie isca patrzyć trzeba.

Iścizna, *f.* 1) Summe, *f.* Stamm, *m.* Capital, *n.* 2) Eigenthum. 1) un fonds, principal; sort principal; la somme principale; capital. 2) propriété; droit qui appartient en propre à qu. § 1) z iścizny co komu podarować. 2) iścizna to moia była.

Iskam, *vid.* Iszczę, *szcze, skał.*

Iskra, *f.* ein Funke, *m.* étincelle, *f.*

iskra z ognia Feuer-Funke. gendarme. § ktora zaraz gaśnie.

Iskierka, *f.* 1) Fünklein, *n.* 2) *fig.* Funke, *m.* kleiner Anfang. 1) bluette, petite étincelle. 2) *fig.* teinture; ombre. § 1) iskierka z świece spadła. 2) i do naymnieyszey iskierki gasił w sercu tę światłość przyrodzenia i rozumu; chce ogień w iskierce zagasić.

iskierki nad kieliszkiem z wina skaczą. der Wein springt im Glase. le vin jette de petites étincelles; il petille dans le ver.

iskierki kowalskie. Hammer-Schlag; Schmiede-Funken. bluettes, écailles qui tombent du fer en le forgeant.

iskierka od świecy. Licht-Funke. flammeche.

nie ma i iskierki rozumu. er hat nicht einen Funken Verstand. il n'a pas un brin d'esprit.

nie ma i iskierki nauk. er hat nicht den geringsten Begriff von Wissenschaften. il n'a aucune teinture des lettres

i iskierki tam niemasz sprawiedliwości da ist kein Funke der Gerechtigkeit. il n'y a aucune ombre de justice.

mała iskierka wielkie pożogi wznieca. aus einem kleinen Funken entsteht oft ein großes Feuer. une petite étincelle peut causer un grand embrasement; petite étincelle engendre grand feu.

Iskrzę się, *y, ył.* funkeln. étinceller, petiller, jetter des étincelles.

iskrzę czym. mit etwas Funken werfen. jetter des étincelles avec qu. ch.

oczami od gniewu iskrzy. die Augen funkeln ihm vor Zorn. les yeux lui petillent, étincellent de colère.

iskrzące się oczy. funkelnde Augen. des yeux petillans.

Iskrzenie, *n.* das Funkeln. étincellement.

*Iskrzyk, *m. g. a.* karbunkuł, kamień drogi. Karfunkel-Stein, *m.* escarboucle, *m.*

iskrzyk krzemień. Kupfer-Marcasit, *f.* la mondique; le pyrites; marcasite du cuivre.

Isterny, *vid.* Isty.

Istność, *f.* } 1) Phylos. selbstständiges Ding,
Istota, *f.* } Bestandwesen, *n.* Substanz, *f.* 2) Wirklichkeit; etwas wirkliches; wesentliches. 3) Kern, Inhalt. 4) Kraft, Saft, als eines Krautes. 1) *Philos.* essence, *f.* substance, *f.* l'être. 2) realité, solidité, le substantiel, substance. 3) la teneur, le contenu. 4) essence, substance, comme d'une plante. § 1) Boskiey istoty własność; upatruie tego co iest w samey istocie; są albo istoty przez się bydź mogące iako anioł, człowiek kamień, albo istotą do czego przylepioną iako białość, zimno i insze przypadłości. 2) miedzy prawą szczerego umysłu istnością a fałszywemi przyiaźni pozorami rozeznanie uczynić trzeba. 3) oto istota listu tego, mowy iego. 4) wyciągnąć z zioła istotę.

Istny, *vid.* Isty.

Istorya, *vid.* Hystorya.

Istota, *vid.* Istność.

Istotimie, *f. n.* Istotne imie. *gramm.* selbstständiges Nennwort. Substantif, *f. m.* nom substantif.

Istotnie, *adv.* wesentlich. substantiellement, essentiellement.

Istotny, *adj.* 1) wesentlich, zum Bestandwesen gehörig. 2) wahr, recht, eigentlich. 1) substantiel essentiel. 2) vrai, réel. § 1) własność istotna. 2) wymacał istotną przyczynę; istotna to prawda.

Isty, istny, isterny. 1) er selbst. 2) wahr, recht. eigentlich. 1) lui même. 2) pure, franc, véritable. § 1) Pani ista; Pan isty tu był. 2) isty to błazen.

ista prawda. reine, eigentliche Wahrheit. pure vérité; c'est la vérité toute nuë § nie takiest w istey prawdzie; istey się tykać prawdy.

*Isz, iż, *conj.* daß que.

Iszcze, *v. a.* *szcze, skał.* lausen. epouiller; chercher des poux.

iskać się; iskać siebie. sich lausen. se pouiller, s'épouiller. § tak to prawda,

 iakby

iakby się ślepy iskał, *prov.* iskać się ze wszy.
Iszczę, *ści ścił*, wahr machen, erfüllen. accomplir, vérifier; satisfaire. § skutek ziścił imprezę moię; ziścił to.
ziścić się, uiścić się. 1) sein Wort halten; seinem Versprechen genug thun. 2) erfüllet werden; wahr werden. 1) satisfaire à sa promesse. 2) s'accomplir; se vérifier. § 1) uiściłem się mu we wszystkiem. 2) nie ziściła się pokoiu nadzieia.
Jubiler, *m.* Jubelierer. joüalier, lapidaire, bijoutier.
Jubileusz, *m.* miłościwe lato, *n.* Jubel-Jahr, *n.* Jubel-Fest, *n.* un Jubilé.
Jubileuszowy, *adj.* Jubel-. Jubilé, de Jubilé.
Jucha, *f.* Juszyca, *f.* 1) Jauche, *f.* Blut von einigen Thieren, so zu Speisen gebrauchet wird. 2) schwarze Brühe davon. 1) sang d'une bête dont on apprête quelque mets. 2) sauße de sang d'une bête. § 1) weź iuchy od gęsi, od karpia. 2) iucha czarna; karp szaro w swoiey iusze.
Juchta, *f.* Juchten. cuir de Russie; vache de Russie; cuir d'Angleterre; cuir de la vache de Russie ou de Angleterre; roussi.
Juchtuię, *v. a.* co. 1) juchten, Juchten geben. 2) auszuchten, ausprügeln. 1) corroyer du roussi; travailler du roussi; 2) battre; rouer qu. de coups; graisser les épaules à qu.
Juczny, *adj.* tłomokowy. Saum-. de bât; de somme. § iuczny koń, osieł, muł.
Judasz, *m.* 1) Judas, ein Manns-Name. 2) Judas, der Verräther. 1) Judas nom d'homme. 2) Judas, l'Apôtre qui trahit Nôtre Seigneur.
Judaszowe drzewo, vid. *iarzębina leśna.*
Juiuba, *f.* drzewo. Jujuben-Baum, *m.* jujubier, *m.* gingeolier, ziziphe, *m.*
Judaszowy. Judas-. de Judas.
iuiuba, f. owoc; iuiubowe iagody. rothe Brust-Beere, Jujuben-Beere. jujube, *f.* gingeole, *f.* le fruit du jujubier.
*Juka, *f.* Camisol, Wammß. pourpoint, camisole.
Julep, *m.* Julepek, *m.* Julep, *m.* Kühl-Trank. julep, *m.*
Juliusz, *m.* moneta włoska, prawie złoty Polski. Julier, eine italienische Münze, die ohngefähr 5 Silber-Groschen gilt. un Jules, monoye d'Italie qui vaut environ huit sous de France.
Junacki, *adj.* einen jungen Menschen oder Soldaten betreffend. de garçon; de nouveau soldat. § iunacka wystawność.
Junak, *m.* 1) junger Kerl. 2) junger Soldat. 1) jeunet; jeune garçon. 2) nouveau soldat.
dobry iunak. Kerl, der Herz im Leibe hat. un brave; un bonne épée; celui qui a du courage.
Juniec, *m. g. iuńca.* junger Stier. jeune boeuf; bouvillon.
Junosza, *m.* Wappenk. ein Widder im rothen Felde, die Krone ist mit fünf Straus-Federn gezieret. *blas.* un bélier au champ de gueules, la couronne est ornée de cinq plumes d'autruche. § do Junoszy należą Karnkowscy, Załuscy Podoscy, Pielińscy i wielu zacnych w koronie Domow.
Juny, *pl.* Art von trockenen Fischen. sorte de poissons séchez.
Juba, *f.* jupka, *f.* Jupe, *f.* Pelzkleid, *n.* robe à fourrure.
Jurgielt, *m.* pensya urzędnikowi. Jahr-Geld, *n.* Sold, Besoldung. le salaire, pension, *f.* appointement, *m.* § Jurgielt miesięczny, roczny.
Jurgieltnik, *m.* der ein Jahr-Geld bekommt. un pensionnaire; celui qui reçoit pension.
Jurność, *f.* Geilheit, *f.* lascivite, lubricité, *f.*
Junie, *adv.* auf eine geile Art. lascivement, lubriquement.
Jurny, *adj.* 1) geil. 2) bockicht, vom Koch-Fleische. 1) lascif, paillard; lubrique. 2) qui sent le bouc, qui a un goût mauvais, *en parlant des viandes.* § 1) kozioł iurny. 2) iurne mięsiwo z byka starego iest czerwone.
Jurydyka, *f.* 1) adeliches Gericht in Beyseyn des Starosten. 2) Rechts-Gelehrsamkeit. 1) Présidial où l'on rend justice aux Gentils-hommes en présence d'un Staroste. 2) jurisprudence.
Jurysdykcya, *f.* Gerichtbarkeit, *f.* jurisdiction, *f.* le finage.
Jurysta, *m.* Prawnik. Jurist, Rechtsgelehrter. juriste; légiste; jurisconsulte.
Jurystowski, *adj.* juristisch. juridique; de juriste.
Juiz, *vid.* Już.
Juszę, *a. szy, szył.* kogo. 1) blutig machen. 2) erzürnen. 1) ensanglanter. 2) irriter.
Jutro, *adv. & subs.* morgen. demain. § iutro przyidzie; miey o iutrze staranie; poszło iedno iutro i drugie poszło; do iutra się wlecze sprawa; nie dba o iutra byle dziś było, *prov.* nie frasuy się o iutro: zostaw co na iutro.
po iutrze. übermorgen. après de main.

Jutrzen-

Jutrzenka, *f.* der Morgen-Stern. étoile du matin, *f.* § krwawozapalona iutrzenka marszałkuie słońcu i prętkie znamionuie świtanie.

*Jutrzenny. } morgend. de demain.
Jutrzeyszy, *adj.* } § dzień, wieczor iutrzeyszy.

Jutrznia, *f.* Früh-Mette in der Kirche. les matines, *f.* § poydę na iutrznią.

*Juwant, pomocnik. Helfer. un aide.

iuwanta ma niepoczciwego. sie hat ihren Tröster; er hat einen Helfer. elle a un verd galant; la cour des aides n'est pas loin.

Już, *vid.* 1) schon. 2) nur, fort. 3) zwar. 1) déjà. 2) que — tant qu'il voudra. 3) bien à la vérité; certes. § 1) iuż po obiedzie; iuż po kazaniu; iuż było dobrze; iuż trzy dni, trzy lata. 2) iuż ieno broy; iuż ty biy. 3) iuści on nałaie, ale nie uderzy; iuści on mowi ale nie uczyni.

niech iuż mowi. er mag nur immer reden. qu'il parle tant qu'il voudra.

iuż po wszystkim. es ist schon geschehen; es ist alles vorbey. cela est passé; toute l'affaire est finie.

Jużyna, *f.* podwieczorek. Vesper-Kost, *m.* gouter, *m.* collation, *f.*

Jwa, *f.* Art. großer Weiden-Bäume. èspece de grande saule.

iwa, f. ziele powietrzne. (chamaepitys) Je länger je lieber, *m.* Feld-Cypreß. l'ivete, *f.* ive, *f. f.*

iwa piżmowa, f. (iva moscata) Art desselben Krautes. ive musquée, sorte de la même plante.

Iwinka, *f.* ziele. (*chamaepitys pirma*) erste Art von Je länger je lieber. prémière sorte de l'ivete.

Iż, iże, że, *conj.* daß. que.

tak, iż (że) so daß. si que.

tak dalece iż. dergestalt daß. de sorte que; de manière que.

Iza, } *adv.* ob oder nicht? *on exprime*
Izali, } *cet adverbe par l'interrogation,*
Izalisz, } est-ce que? est-ce? *ou en met-*
Izasz, } *tant en François le pronom après le verbe; quelque fois on le traduit par* si; si non? n'est-ce pas. § izali to nie tak? izali to co inszego.

Izabela, *f.* farba. Isabellenfarbe. Isabelle, *f.*

Izabelowy, masłowaty, *adj. c.* isabellenfärbig. isabèlle.

Izba, *f.* 1) Stube, *f.* 2) Stube, wo Rath gehalten wird. 1) un poêle; une chambre qui est chauffée par un poêle. 2) chambre, bureau, lieu où l'on tien conseil. § 1) to mieszkanie kilka ma izb. 2) izba poselska; Poseł Seym zerwał i z izby obszedł.

izba dolna. 1) Unter-Stube. 2) Unter-Parlament in Engelland. 1) une chambre basse. 2) la basse chambre en Angleterre.

izba sądowa. Gerichts-Stube. un grêfe; bureau ou l'on expédie les actes de Justices.

izba czarna, vid. Czarny — *czarna izba.*

izba czeladna. Gesinde-Stube, *f.* une office; chambre où mangent les domestiques.

Izbica, *f.* Eis-Bock, *m.* Eis-Pfahl an einer Brücke. un brise-glace d'un pont; avantbec, *m.*

Iżby, aby, zeby, *conj.* daß. qu.

Izdebka, *f.* Stübchen, *n.* chambrette, *f.* qui a un poêle.

Izdebna, młodsza. Junge-Magd, *f.* Kammer-Mädchen. servante, chambrière; fille de chambre

Izdebny. Stuben-. de chambre à échauffer.

Izop ziele. (*hyssopus*) Isop. hisope.

Izopek wino. Isop-Wein. vin d'hisope.

K.

K, ist die Verkürzung der Wörter Krol, Krolewski in einigen Titeln. *c'est dans quelques titres l'abbréviation des mots* Krol, Krolewski.

K. J.M.; Krol Jego Mość. der König Ihro Maiestät. le Roi Sa Majesté.

J.K.M.; Jego Krolewska Mość. Ihro Königl. Majestät. Sa Majesté.

K, ku, *praep.* gegen. nur von einigen Wörtern. *devant quelques mots:* vers envers.

*Ka, *vid.* Ki.

Kabanina, *f.* szkabina. Pferde-Fleisch. chair de cheval. § kabaninę ieść z Tatarami.

Kabacik, *m.* kabat. Wamms, *n.* Camisol mit Ermeln. pourpoint avec des manches; haqueton.

Kablion, *m.* Cabliau, *m.* moruë, *f.* molue, *f.* cabliau, bacaliau.

Kacermistrz, *m.* Arcykacerz. Erz-Ketzer. un hérésiarque.

Kacerski, *adj.* heretycki. ketzerisch. hérétique.

Kacerstwo, *n.* herezya. Ketzerey. hérésie.

Kacerz, *m.* 1) Ketzer. 2) unbändiges Pferd.

1) un hérétique. 2) cheval indomtable qui gourmande son cavalier.
Kachel, *m. g. kachlu.* Kachel zum Stuben-Ofen. carreau; pièce de poterie dont on fait les poêles. § i kachlu całego niemasz w piecu.
Kachlany, kachlowy, *adj.* von Kacheln. de carreaux à poêle.
piec kachlowy. Kachel-Ofen, *m.* four de poterie, *m.* poêle de terre, *m.*
Kącik, *m. g. a.* kleiner Winkel. petit coin; petit angle recoin.
kącik w oku. Augen-Winkel. coin de l'oeil; cantus.
Kacik, *m.* kleiner Henker; kleiner Blut-Hund. petit bourreau; tiranneau.
Kącisty, *adj.* winklicht. plein d'angles & de coins; de miriagone.
Kacmarz, *vid.* Karczmarz.
Kaczę, *n.* junge Endte. caneton, *f.* canette, *f.*
Kaczka, *f.* 1) Endte, *f.* 2) Endte, das Weiblein. 1) canard, *m.* canne, *f.* 2) canne, *f.* la femmelle de canard.
iako z kaczki woda. er schüttelt alles ab, als der Hund das Wasser. il secoüe les oreilles; il n'en tient compte.
iako kaczki się płocze. er wäscht sich beständig. il se lave sans cesse comme une canne.
Kacznik, *m. g. a.* Endten-Stall, *m.* serre-canard, *m.* une cage où l'on nourrit des canards.
Kaczor, *m.* Endtrich, *m.* canard, *m.*
kaczor dziki. wilder Endtrich. malart, *m.* canard sauvage.
Kaczorek, *m.* junger Endtrich. jeune canard.
kaczorek dziki. junge wilde Endte. halbran, *m.*
Kaczorowy, *adj.* Endterich-. de canard.
kaczorowy kolor. schielichte Farbe. couleur de pigeon; couleur changeante.
Kaczuchna, *f.* Endtchen, *n.* canette, *f.*
Kaczyca, *f.* alte Endte, *f.* vielle canne, *f.*
Kaczyniec, *g. kaczyńka,* ziele. (tussilago) Roßhuf, *m.* Huflattig. tussilage, *f.* pas d'âne, *m.*
Kąd, *f. n.* mieysce. wo, allemal mit einer *praepos.* où; *toujours avec une préposition.* § dokąd, zkąd.
Kadel, *m. vid.* Kundel.
Kadencya, *f.* przypadanie, *n.* przypad, *m.* 1) Ordnung des Vortrages, nach welcher die Woywodschaften in Berathschlagungen und Gerichten auf einander folgen. 2) padek, *m.* der Reim eines Verses. 3) die Cadenz in der Music und im Tanzen. 1) rang ou ordre, *m.* auquel on régle les Palatinats dans les Conseils & dans les Tribunaux, 2) la rime d'un vers, 3) la cadence *en terme de musique & de danse.* § 1) sprawa w Mazowieckiey kadencyi agitowana.
Częstochowska kadencya. unreiner Reim. rime vicieuse.
Kadet, *m.* Cadet. *m.* un academiste, cadet, jeune Gentil-homme d'une Académie.
Ladłub, *m. g. a.* 1) hölzerne Schüssel oder ein anderes Gefäß von Holz. 2) Baum-Rinde, in welcher die Erdbeeren verkaufet werden. 1) plateau, *m.* jatte ou autre vaisseau de bois. 2) boëte ou capsule décorce de bois à y vendre les fraises. § kożubek.
* *kadłuby, pl. ielita.* Jngeweide, *n* intestins, boyaux. § pies twoie rozwlecze kadłuby.
Kaduk, *m.* czart, bis, kat. Henker, böser Geist. esprit malin, diable; diantre. § idź do kaduka z twemi ołazeństwy; co ci u kaduka w łeb wlazło.
do kaduka. zum Henker. cadedis.
do kaduka z tym błaznem. zum Henker mit diesem Narren. au diantre soit le fou.
kaduk, m. g. u. 1) schwere Noth, *f.* böses Wesen, *n.* 2) erblose Güter. 3) Caduc-Recht, das der König hat, solche Güter zu vergeben. 1) l'épilepsie, le haut mal, le mal caduc. 2) biens vacants; biens caducs; succession caduque. 3) espece de droit d'aubaine, par lequel le Roi distribuë les biens caducs. § 1) kaduk cierpi, miewa; lekarstwo od kaduku. 2) krol mu dał kaduk; kaduk otrzymał. 3) kaduk na maiętność otrzymać; kadukiem tę wieś bierze, trzyma.
kadukiem czego dostać. ein abgestorbenes Gut von Könige bekommen. avoir un bien caduc du Roi.
Kadukowy. das Caduc-Recht betreffend. qui concerne le droit de distribuër les terres caduques. § kadukowym ma wieś prawem.
Ładź, *f.* Brau-Butte, *f.* Bottig, *m.* brassin, *m.* cuve, *f.*
Kadzę, *n. dzi, dził, czym.* räuchern. encenser, parfumer. § kadzidłem kadzić; nakadzać siarką.
Kadzenie, *n.* das Räuchern. encensement, *m.*
kadzenia materya. Rauchwerk, *n.* parfum; composition odoriférante, qui sert à encenser.
Kadzici. Räucherer. *m.* encenseur, qui bûle de l'encens.
Ładzidło, *n.* żywica. Weihrauch, *m.* encens, *m.* oliban. § kadzidłem pachnie.

kadzidło n. ziele. (meliſſç ſylveſtris) Wald-Meliſſe, *f.* meliſſe ſauvage, *f.*
Kadzidlnik, *m.* Weihrauch-Verkäufer. parfumeur qui vend de l'encens.
Kadzidłowy, *adj.* Weihrauch-. d'encens; qui èſt d'encens; qui concerne l'encens.
kadzidłowe ziele. vid. *kadzidło ziele.*
kadzidłowe drzewko, n. Weihrauch-Baum, *m.* l'arbre qui produit l'encens.
kadzidłowe iądrka. Weihrauch-Körner. petits grains, petites miettes d'encens.
Kadzidlnica, *f.* Räucher-Faß, Reicher-Pfanne. encenſoir, *m.* caſſolette, *f.* inſtrument où lon brûle de l'encens.
Kądziel, *f.* 1) Spinn-Rocken. Kunkel. 2) Rocken, ſo abgeſponnen wid. 3) Rechtsw. Kunkel; Spiel-Magen; weibliche Linie. 4) wilder Safran, Saflor. 1) quenouille, *f.* 2) quenouille, quenouillée; filaſſe, tache qu'on file. 3) *droit:* quenouille; lingne féminine. 4) quenouille ſauvage une plante. § 1) kądziel obwinąć. 2) ieſzczęm kądzieli nie ſprzędła. 3) krewna po kądzieli, to ieſt po matce.
Kafar, *m.* Wengel-Baum, *m.* ſtehende Winde. *f.* un ſinge, engein, *m.* c'eſt une eſpèce de tour poſé verticalement pour élever les fardeaux.
Kafarnik, *m.* Arbeiter bey einer Winde. ouvrier qui tourne les engeins.
Kafran, *m. g. a.* Kaftan, *m.* Futter-Hemd, *n.* cafran, *m.* ſorte de long pourpoint.
kaftan do potyczki. Panzer-Hemd, *n.* cote de maille; jaque de maille.
Kaftanik, *m. g. a.* kleiner Kaftan. chemiſette; petit caftan.
kaftanik do potyczki; pancerzyk. Panzer-Hemdlein. haubergeon.
Kaftyrek, *g. kaftyrka.* Thee-Pot, *m.* Caffee-Kännchen, *n.* pot à thé ou à café; théère, bouli, cafetière.
Kaganiec, *m. g. kagańca.* 1) Beißkorb, eiſerner Maulkorb. 2) Pferde-Bremſe, Bremſe. 1) muſelière de fer. 1) motaille.
kaganiec, m. kaganiec ogniowy. Feuer-Pfanne, *f.* an der Ecke einer Gaſſe. braſier, *m.* lampion de parapet.
Laganek, *m. g. kaganka.* Lampe. lampe.
Kahał, *m.* Judenſchaft, jüdiſche Gemeinde. corps, communauté ou une Sinagogué des Juifs.
Kaiam ſię, *v. r.* } 1) ſich ſpiegeln, ein
Kaię ſię, *ie, iał.* } Exempel nehmen, ſich beſſern. 2) ablaſſen vom Böſen. 1) prendre exemple; s'amender; ſe corriger. 2) abandonner un vice; ſe déporter, ſe déſiſter d'une mauvaiſe choſe. § 1) ztąd ſię człowiek kaia i lęka; cudzym przypadkiem ſię kaiać. 2) kaiać ſię grzechow, buntu.
*Kak, *m. g. a.* pręgierz. Pranger. pilori; poteau public où l'on pilorie un homme.
Kak, *adv. ruſk.* iak. wie. comment.
Kakać, *vulg.* kacken. aller à la ſelle; faire cacas.
Kąkol, *m.* Lulch, *m.* Taub-Korn, Küh-Waizen. ivraye. § miedzy pſzenicą znaydzieſz kąkol, *prov.* z kąkolu gorzałka nie zła będzie i słody dobre.
Kąkoleię, *v. n.* w kąkol ſię obracam. ſich in Lulch verwandeln. dévenir ivraye.
Kąkolnica, *f.* czarnucha żytna. (*pſeudomelanthium*). 1) Raden, Radel, *m.* *2) Lulch, *f.* Kąkol, *m.* 1) oeillet ſauvage, mauvaiſe herbe qui gâte le blé. 2) ivraye, *v.* Kąkol.
Kąkolny, *adj.* } Lulch-. divraye.
Kąkolowy. }
kąkolowy. } voll Lulch. plein d'i-
Kąkoliſty. } vraye.
Kał, *m.* 1) Schlamm, *m.* Schleim, Koth. 2) Moraſt. 1) limon, bourbe, vaſe, fange. 2) marais, bourbier. § 1) wodo warząca ſię wiele kału i fuzu wyrzuca. 2) w kał nieprzyiaciela wpędził.
Kalafior, *m.* Blumen-Kohl, *m.* chou-fleurs, *m. plur.*
Kalam, *v. a.* 1) beſudeln, mit Koth beſchmieren. 2) fig. beſudeln, beflecken. 1) ſalir, encraſſer, barbouiller, crotter. 2) *fig.* ſouiller, contaminer. § 1) pokalałem ſuknię; pokalać ręce. 2) cudze kalać łoże.
kalać ſię czym. 1) ſich beſudeln. 2) ſich ſelbſt beflecken. 1) ſe barbouiller, ſe ſalir. 2) ſe polluer.
Kałamarz, *m.* Tinten-Faß, *n.* encrier, *m.* cornet à encre.
kałamarz, m. } czernica, *f.* pław morſki.
Kałamarka, *f.* } Tinten-Fiſch, Black-Fiſch. calmar, *m.* taute, *f.* poiſſon de mer.
Kałamayka, *f.* Calamanke, *f.* ein Zeug. calamande, *f.* une étoffe.
Kalcedon, *m.* kamień drogi. Calcedonier, ein Edelgeſtein. calcedoine, pierre précieuſe.
Kałdun, *m. g. a.* 1) das Gedärm-Netz, *1) Vielfraß. *3) der einen dicken Bauch hat. *4) Wanſt. 1) coife de ventre; épiploon; membrane qui reſſemble à un fillet de pecheur & qui couvre les boyaux. *2) gourmand. *3) une perſonne ventruë. *4) un ventre.
kałduny, pl. Kaldaunen. tripes; tripailles; iſſues.
Kałdunowy, *adj.* 1) Darm-Netz, *n.* 2) Kaldau-

Kaldaunen:. 1) d'épiploon. 2) de truites.

Kaleczę, *y*, *yt*. 1) lähmen, lahm machen. *2) fig. schmälern, verfinstern. 1) estropier, rendre impotent; mutiler. 2) déchirer, noircir, medire. § 1) kaleczyć ciało. *2) kaleczyć sławę czyią.

Kaleczeię, *v. n.* lahm werden. devenir perclus. § skaleczał na ręcę.

Kaleka, *m.* & *f.* 1) Krüppel, Lahmer. *2) Blinder. *3) elender Mensch. 1) un éstropié; impotent; un estropiat perclus. *2) un aveugle. *3) un misérable.

kaleka żołnierski. ein Invalide. un invalide.

Kalendarz, *g. a.* Calender. Almanac, calendrier. § kalendarz poprawiony przez Grzegorca XIII. papieża.

Kaleta, *f.* Geld-Beutel, Seckel, *m.* Tasche, *f.* escarcelle, *f.* bourse, *f.* dans quoi on serre l'argent.

ma w kalecie. er hat Geld. il est tout cousu d'écus; il a de l'argent en gregue; il a la bourse bien ferrée.

skarać kogo na kalecie. einem auf den Beutel klopfen. amender, condamner qu. à un peine pécuniaire; faire donner l'amende à qu.

wodzić kogo za kaletę; wytrząsać komu kaletę. einem den Beutel fegen. vuider la bourse à (de) qu; vivre sur la bourse d'autrui.

Kaletka, *f.* kleiner Geld-Beutel. petite bourse, *f.*

kaletki. } *plur*. ziele. (*bursa pastoris*)
Kalety, } Täschel-Kraut. tabouret, *m.* bourse à berger.

Kaletnik, *m.* Täschner. boursier, pochetier, maletier, bourrelier.

Kaliber armaty. Caliber; Mündung eines eines Geschützes. le calibre d'un canon.

Kalibrowy, *adj.* Caliber:. de calibre. § kalibrowa kula.

*Kalicze, Kalika, *vid.* Kaleczę, Kaleka.

Kalina, *f.* wilder Holunder, Wald-Berg- oder Hirsch-Holder. sureau sauvage.

kalina włoska. vid. *ciernie białe*.

Kalinowa, *m.* Wappen. einen Pfeil der unten bis auf die Helfte aufgerissen ist, mit zwey Sternen an den aufgerissenen Enden. *Blas.* une flèche fenduë en bas jusqu'au milieu avec une étoile à chaque de deux bouts.

Kalkancista, *m.* Balgtreter, *m.* Calcant, *m.* souffleur, qui souffle les soufflets d'orgues.

Kalkuł, *m.* kalkulacya. Ausrechnung, *f.* calcul, *m.* supputation; un compte. § kalkuły woyskowe, regimentowe.

Kalkuluię, rachuię. rechnen, ausrechnen. calculer, compter, supputer.

Kałkus, *m.* 1) scharfe Lauge, Beize. *2) Laug-Asche, *f.* żola, łożyny. 1) trempe, *f.* lessive tres forte. *2) charée, *v.* żoła, łużyny.

w kałkusie namoczyć. in die Beize, in die Lauge legen. encaver.

Kalofonia, *f.* Geigenharz, Calphonium. du colofane.

Kałuża, *f.* Lache, *f.* Koth-Lache, Koth-Pfütze, Tümpel, *f.* bourbier, *m.* la mare lieu bourbeux; patrouillis, margouillis. § świnia się w kałuży wala.

Kałużany, *adj.* der sich in Kothlachen wälzet. qui ventrouille, qui se veautre dans la bouë. § świnia kałużana.

Kałużysty, *adj.* błocisty. voll Schlamm von Koth. bourbeux, fangeux, limonieux.

Kalwakata, *f.* Aufzug bey einem Gepränge zu Pferde. cavalcade, *f.* parade avec des chevaux. § pięknieyszey nie obcazysz kalwakaty koni iako w Neapolu.

Kamaldul, *vid.* Kameduła.

Kambierya, *f.* Wechsel-Bank, *m.* banque, *f.* le change.

Kambierz, *m.* odmieniacz pieniędzy. Geld-Wechsler. banquier.

Kameduł, *m.* Kameduła, Kamaldul. Camaldolenser; Camaldulenser-Mönch. un Camaldule, Camaldulite, un Religeux.

Kamedulski, *adj.* Camaldunenser. de camaldule.

kamedulski kakon. Camaldoneser-Orden. Ordre de Camaldoli; Camaldoli.

Kamela, *f.* } Cameel-Haar, *m.* poil de
Kamelar, *m.* } chameau; du chameau; testif.

Kamena, *f.* Poet. Muse, *f.* Gedicht, *n.* Dichtkunst. *Poët.* Muse, vers, un poëme, poësie; poëtique. § oyczysta kamena.

Kameryer, *m.* Cämmerer. camerier; maître de champre.

Kamfora, *f.* Campfer:. du camphre.

kamfora ziele, iedlinka. (camphorata) Campher-Kraut. sorte de plante qui sent du camphre.

Kamieię, *v. n.* } sich versteinern, zu
Kamienieię, *v. n.* } Stein werden. se pétrifier; devenir pierre.

Kamień, *g. kamienia*. 1) Stein, *m.* 2) Stein, Stein-Krankheit. 3) Werk-Stück, Bruch-Stein, Bau-Stein. 4) Mühlstein. 5) Stein, ein Gewicht. 6) Grab-Stein, Leichen-Stein. 7) Stein zu unterschiedenem Gebrauch. 8) Stein so in Thieren gefunden wird. 9) Stein; unempfindlicher Mensch. 1) pierre, *f.* 2) pier-

2) pierre, gravelle, *f.* calcul une maladie. 3) pierre à bâtir; pierre de taille; moîlon. 4) meule de moulin. 5) poids de trente livres; une salme. 6) tombe, *f.* pierre au dessus d'un tombeau. 7) pierre à divers usage. 8) pierre qu'on trouve dans quelques animaux. 9) rocher, *m.* pierre, homme insensible. § 1) kamienie zbierać. 2) kamień ma, cierpi; choruie na kamien. 3) kamień ciosany, nieciosany, łamany z gor. 4) młyniki kamień. 5) kamień waży 30. a Lwowski 32. funtow. 6) śmiertelnym przywalony kamieniem; kamień grobowy. 7) kamień do polerowania. 8) kamień kapłuni. 9) kamieńby to był, coby go nie miłował; kamieniabyś prędzey użył.

lekarstwo na kamień. Arzney wider den Stein. un néphrétique.

kamień młyński zwierzchni. der obere Mühlstein. la meule d'en haut.

kamień młyński spodni. der untere Mühlstein la meule d'en bas.

kamień do gry; warcab. Damen-Stein. pion, *m.* dame, *f.*

kamien, m. flacher Stein, Werf-Stein im Wurf-Spiel. un disque, paler; pièce ronde de pierre ou de métal dont on se sert jouant au palet.

kamień; kamieni gra. Wurf-Spiel mit Steinen. jeu de palets.

kamień złotniczy probny; lampart. Probier-Stein, *m.* pierre de touche, *f.*

kamień żywy, opoka. Stein Felsen. pierre vive, *f.* roc, rocher. écueil, *m.*

kamień filozowski. Stein der Weisen. la pierre Philosophale; la pierre; le grand oeuvre; la bénoite.

kamień przezgłownik, vid. Przezgłownik.

kamień sklep zwieraiący, vid. Zawornik.

kamienie drzezdrożne dla przestąpienia. Schreit-Steine in einer Gasse wegen des Koths. trottoirs, *plur.* caniveaux, *plur.* les grandes pierres dans un pavé.

kamieniu rusz się, prov. rühr dich doch ein mal von der Stelle. il faut des machines pour vous faire remüer.

iakby kamień w wadę wrzucił. man hört und sieht nichts davon. on n'en a ni vent ni voix. § niemasz go, iakby kamień w wodę wrzucił.

tak iakby kamień w wodę wrzucił. er ist sehr verschwiegen. tout ce qu'on lui dit tombe dans un puits.

kamień na iednym mieyscu obrośnie; kamień często poruszany mchem, nie obrośnie. ein Stein der oft umgewälzet wird bemoset nicht. pierre qui roule n'amasse jamais mousse.

kamieńby się zmiłował. es möchte einen Stein erbarmen. une pierre en seroit touchée.

Einige Arten von Steinen und Edelsteinen. *quelques sortes de pierre & de pierreries.*

kamień biały. (beliocolus) Augen-Stein; Katzen-Auge; Belocke ein weißer Stein. oeil de chat, *m.* c'est une pierre blanche.

- - *brzmiący.* (chalcophonos) schwarzer Stein der wie Erz thönet. pierre noire qui a le son de métal.

- - *ciemnozielony,* vid. *kamień zielonomodry.*

- - *drzemny, vid.* Siekiernik.

- - *dziarstwisty.* Tof-Stein; Tuf-Stein. tuf, *m.*

kamień morpian, dziurkowaty, z piany morskiey-kamień morski. Bimstein, *m.* pierre ponce.

- - *trzeć kaminiem morskim.* mit Bimstein reiben. poncer.

- - *farb rożlicznych.* jeder vielfärbiger Edelstein. chaque pierre de différentes couleurs.

- - *gwiaździsty.* (Sandaresus) Sandastros-Stein, Stern-Stein; ein Hyacinth mit Sternen. sorte d'hiacinte marquée d'étoiles d'or.

- - *ikrzasty,* (hammites) Rogen-Stein. pierre précieuse qui ressemble à un oeuf de poisson.

- *lekki czarny.* (samothracia) schwarzer Stein, der sehr leicht ist. pierre noire qui est fort legère.

- - *lipki.* (catochitis) Stein so sich an die Hand anklebet. espèce de pierre précieuse qui s'accroche aux mains.

- - *miedżny albo mosiężny.* (cadmia) Gallmey. cadmie, *f.* mosiędz, *s. f.*

- - *mieśny,* (sarcites) Stein von Farbe wie das Rindfleisch. pierre de couleur de la chair de boeuf.

- - *moskieski; szkło kamienne.* Frauen-Eis. miroir d'âne, *m.* pierre spéculaire.

- - *nieygorzysty.* (lapis animantus) Stein-Flachs, Erd-Flachs. amiante, *m.*

- - *od czarow, od uroku.* (antipathes) Art schwarzer Corallen, ein Widergift. espèce de corail noir qui résiste au poison.

- - *od kamienia choroby; kamień żydowski.* (tecolithus) Juden-Stein, ist ein Mittel wider den Nieren- und Blasen-Stein. pierre Judaïque qui à la vertu de rombre celles qui sont dans les reins & dans la vessie.

kamień od piiaństwa. (dionysias) Dionysias-Stein, er ist schwarz mit einigen rothen

then Flecken. eſpèce de pierre noire avec des taches rouges.
— *ogniſty.* jeder Stein den man brennen kann, als der ſchwarze Agath. chaque pierre qu'on peut brûler comme l'agate.
— *orli.* (aëtites) Adler-Stein. pierre d'aigle.
— *piorunowy. vid.* Piorunek.
— *położniczy.* (paeantis) Stein ſo den Kreißenden behülflich iſt. pierre qui ſert aux accouchemens.
— *przekobiały.* (meſoleucos) Edelſteine mit einem weißen Strich in der Mitte. pierre précieuſe traverſée au milieu d'une ligne blanche.
— *przekoczarny.* (meſomelas) Edelſtein mit einer ſchwarzen Ader in der Mitte. pierre précieuſe avec une veine noire au milieu.
— *przekogniſty.* (balanites) Stein mit Strahlen in der Mitte. pierre précieuſe avec des rayons au milieu.
— *przeyżryſty, iako ſkło kamienne.* jeder durchſichtiger Stein als das Marien-Glas, Frauen-Eis. chaque pierre ſi diaphane que la pierre ſpéculaire.
— *ſkło rzeżęcy. vid.* Szmergiel.
— *trumny; kamien grobowy.* (ſarcophagus) der Aſus-Stein, er verzehret die Leiche und verſteinert das Leichen-Zeug. pierre d'aſſo; pierre aſſienne, elle conſume les corps morts & pétrifie les draps mortuaires.
— *ſkorupiaſty.* (oſtracites) Tropf-Stein, er iſt ſehr hart und gleichet einer Auſter-Schaale. l'oſtracite; cette pierre eſt fort dure & reſſemble à une écaille d'huître.
— *wieſzczy albo wrożkow* (erotilos) Stein ſo man zum Wahrſagen brauchte. pierre qui ſervoit à la divination.
— *winny,* vid. *kamień od piianſtwa.*
— *zielonomodry.* (armenius lapis) Armenien-Stein; Bergblau. pierre armenienne.
— *zielony.* jeder grüner Stein, als der Praſier-Stein. chaque pierre verde comme le Praſius.
— *złotawy, złotogorący.* (chryſolithus) Criſelith. chriſolite, *f.*
— *z piany morskiey,* vid. *kamień dzimkowaty,* morpian.
kamień żydowſki, vid. *kamień od kamienia choroby.*

Kamieniarz, *vid.* Kamiennik.

Kamieniaſty, *adj.* einem Steine gleich. ſemblable à la pierre.

Kamienica, *f.* Stein-Haus, gemauertes Haus. maiſon de pierres ou de briques.
targować iako o kamienicę. wie um einen Ochſen dingen; ſehr genau handeln. barguigner; ſe tenir à peu.

Kamienieię, *vid.* Kamię.

Kamienie, *coller.* Steine, des pierres.

Kamieniſty, *adj.* 1) ſteinicht, als ein Boden. 2) ſteinicht als Obſt. 1) plein des pierres; pierreux; groüéteux gravelé. 1) pierreux, qui a de petites pierres vers le coeur. § 1) kamieniſte pole. 2) kamieniſta gruſzka.

Kamienniczy, *adj.* Stein-Brecher-Stein-Metz; Stein Schneider-. de carrier; de tailleur de pierres. § kamienniczy młotek; kamiennicze rzemiesło.

Kamiennik, *m.* 1) Stein-Brecher. 2) Stein-Metz. 3) Stein-Schneider. 1) carrier qui travaille aux carrieres. 2) tailleur de pierres. 3) tailleur de pierres précieuſes. § 1) kamiennik łamie, wycina w gorach kamienie.

Kamienny, *adj.* 1) ſteinern. 2) Stein-; zu Steinen gehörig. 3) das ſich zwiſchen Steinen gern aufhält. 1) de pierre. 2) qui regarde les pierres. 3) ſaxatile, qui vit dans les rochers; qu'on trouve dans les rochers. § 1) kamienny parkan, grobla, port, mur, wał. 2) kamienna machina do rzucania kamieni. 3) kamienna ryba.
kamienne rogy. Stein-Bruch, Stein-Grube. carrière, pierrière d'où l'un tire les pierres pour bâtir.
kamienne kſiążki, vid. Kſiążki.
działo kamienne do ſtrzelania kamieńmi. Feuer-Katze, Stein-Stück, Steine damit zu ſchießen. pierrier, *m.* canon à jetter des pierres.
kamienny deſzcz. Stein-Regen. pluïe de pierres.

Kamionka, *f.* 1) Stein-Haufen. *m.* 2) Schwitz-Bank, Schwitz-Stube. 1) tas de pierres. 2) étuve; banc à ſuer.
łać na kamionkę. gut ziehen: ſcharf ſaufen. boire comme un trou.
kamionka f. ziele. (epithymium) Stolz-Kraut. épitime, *f.*

Kamionowani, kamienowanie. *n.* Steinigung. lapidation.

Kamionowany, kamienowany. geſteinigt. lapidé.

Kamionownik, Kamienownik, *m.* Steiniger. qui jette des pierres à qu.

Kamionuię, Kamienuię, ſteinigen, *v. a.* lapider. *v. a.*

Kamizela, *f.* Camiſol, *f.* camiſole, *f.*

Kamomila, *f.* ziele. (chamomilla) Camillen, camomille, *f.*

Kamlot,

Kamlot, *m.* Camelot ein Zeug. camelot, *m.* une étoffe.
Kampanka, *f.* Glöcklein, *n.* Tolle, *f.* Baumel an Kleidern. campane, ornement d'habit ressemblant à une cloche. § suknia ze śrebrną kampanką.
Kampust, *m.* Milchkompst, dicke Milch. du lait pris; du caillé.
Kamyczek, *m. g. a.* Kamyk, *g. a.* kleiner Stein. petite pierre; pierrette, *f.*
kamyki ziele. rother Steinbrech, *m.* ein Kraut. filipendule.
Kamzans, *m.* Bauk. Bogen-Rolle in der Einfassung über den Thüren. *Archit.* espèce de frise posée sur le chambranle de la porte.
*Kanę, *v. a. & n.* kapam tröpfeln. dégoutter, tomber par goutte.
Kanaczek, *m.* } Hals-Bändchen der Weiber von Gold oder Silber.
Kanak, *m.* } colier d'argent ou d'or que les dames portent au cou.
Kanał, *m.* 1) Canal. *m.* Rinne, *f.* Wasser-Gang. 2) Röhre. 3) Anat. Canal. *4) Rinn-Stock, *f.* Rynsztok. *5) Schweiß-Loch, 1) canal; conduit d'eau 2) tuyau, canon. 3) *anat.* canal. *4) égout, *v.* Rynsztok. *5) un pore. § 1) kanałem woda bieży. 2) kanał albo rura iest każda dziura piszczałkowata w dłuż. 2) rożne są kanały, ktoremi się przyrodzenie czyści.
Kanapa, *f.* Ruhe-Bank, *f.* un sopha, un canapée.
Kanat, *m.* 1) die Inseln Canarien. 2) Canarien-Zucker. 3) Canarien-Wein. 1) les Canaries sept îles de la mer Atlantique. 2) du sucre de Canarie. 3) vin de Canarie. § 1) więcey w Kanarze cukru niż w Tatarzech mąki.
Kanarek } ptaszek. Canarien-Vogel.
*Kanarka } serein de canarie; canarie, canarin.
kanarek mieszaniec, z szczygła albo inszego ptaka. Bastard, Canarien-Vogel so von einem Stieglitz oder andern Vogel gehecket ist. mulet, *m.* serein mulet.
Kanawas, *m.* Canefaß, *n.* canevas, *m.*
Kancelarya, *f.* Canzley, *f.* chancelerie, *f.*
Kancelarysta, *m.* Canzelist. écrivain de la chancelerie; clerc.
Kanceluię. Canzeliren, geschriebenes durchstreichen. barrer, canceler, rayer, effacer par des traits de plume.
Kancer, *m.* wrzod ciało wyiadaiący; rak. Krebs, Krebs-Geschwür. chancre, *m.* cancer, *m.*
Kancerowany, *adj.* um sich fressend, vom Krebs. chancreux.

Kanceruie się. um sich fressen, vom Krebs. devenir chancreux; chancrer.
Kanclerski. Canzler-. de Chancelier.
Kanclerstwo. Canzler-Würde. dignité de Chancelier.
Kanclerz, } Canzler. Chancelier
*Kanclerzy, *g. kanclerzego.* }
Kanclerz Wielki Koronny. Groß-Kron-Canzler. Grand Chancelier de la Couronne.
Kanclerz Wielki Litewski. Groß-Canzler von Litauen. Grand Chancelier de Lituanie.
Kanclerzanka. Tochter eines Canzlers.
Kanclerzowa. } Canzlerinn, *f.* Chancelière, *f.*
Kanclerzyna. }
Kańczug, *g. a.* Kanzug oder kurze Peitsche aus geflochtenen Riemen. anguillade; un court foüet fait des courroïes entrelacées les unes dans les autres.
Kańczuga, *f.* dobra. Name eines Landguths in der Woywodschaft Sendomir. (cz *pron.* tsch.). Nom d'une grosse terre dans le Palatinat de Sendomir.
Kanczugowy. Kanzug-. de foüet.
Kandydacki, *adj.* Candidaten-. de Candidat; de brigues; qui concerne les brigues.
Kandydacya, *f.* } Candidaten-Stand.
Kandydactwo, *m.* } état de celui qui aspire à une dignité.
Kandydat, *m.* Candidat. Candidat; qui aspire aux charges, qui brigue les charges.
Kandyż-cukier, *m.* Candis-Zucker. du sucre candi.
Kandyzuię, *v. a.* co. candiren. faire candir.
kandyzuię się. v. n. sich candiren. se candir; s'encroûter. § poki się owoc w cukrze nie zasklepi i skandyzuie.
Kanfora, *f. vid.* Kamfora.
Kania, *f.* Hühner-Geyer-. de milan; qui concerne le milan.
kania noga; kania stopa, f. ziele (pes milvi) Krähen-Fuß, *m.* le pié de milan.
kani pazur ziele, vid. Miłośna ziele.
Kania, *f.* Hühner-Geyer, *m.* Weihe, *f.* milan, *m.* écoufle, *m.* un oiseau de proïe.
czeka tego iako kania dżdżu. er wartet auf eine günstige Gelegenheit. il attend une occasion favorable; il va d'aguets comme un preneur de taupes.
kania f. morska ryba. See-Falk, ein Fisch der etwas über den Wasser fliegt. milan, *m.* poisson de mer qui vole un peu au dessus de l'eau.
kania przędza, f. } ziele. (*cassuta*) Flachs-
Kanianka, *f.* } Seide, *f.* Filzkraut,
kanianka włoska, f. } *n.* cuscute, *f.* angou-
Kańka, *f.* } re de lin.

*Kaniaſty; w kapeluſzu rozwiniętym kto. der einen runden Hut trägt. chapeau; qui porte un chapeau.
*kamiaſta czapka. kapeluſz. ein Hut. chapeau.
Kanikuła, *f.* pieſkal, pieſpipal. *m.* piespalina, *f.* 1) der Hunds-Stern. 2) die Hunds-Tage. 1) la canicule, l'étoile caniculaire. 2) les jours caniculaires, le tems de la canicule, la canicule.
kanikuła ſzkłoy zamika. in den Hunds-Tagen werden die Schulen geſchloſſen. les ardeurs de la canicule donnent vacances.
Kaniow, *m.* Stadt und Staroſtey in der Woywodſchaft Kiow. ville et ſtaroſtie dans le Palatinat de Kyow.
Kaniowa, *vid.* Kudbrzyn.
Kaniuk, *m.* ptak. Art von Lerchen-Falken. hobreau, *m.* oiſeau de chaſſe qui prend les alouettes.
Kanon, *m.* geiſtliches Geſetz; Decret eines Concilii. Canon, régle, ſtatut d'Egliſe, d'un Concile. § w kanony kościelne weyrzeć trzeba.
Kanon Pruſki. gewiſſe Steuer in Preuſſen. ſorte d'empôt de Pruſſe Polonoiſe.
Kanonia, *f.* Domherrn-Stelle oder Würde. 2) Domherrn-Wohnung. 1) canonicat, *m.* chanoinée; bénéfice de Chanoine. 2) maiſon, réſidence des Chanoines.
Kanoniczka, *f.* Canonißinn, *f.* Chanoineſſe, *f.*
Kanonicznie, *adv.* nach dem Kirchen-Recht. canoniquement.
Kanoniczny, *adj.* / Kanoniczki, *adj.* / *Kanoniczy, } 1) Canoniſch, nach dem Kirchen-Recht geſchehen. 2) einem Domherrn gehörig. 1) canonial, canonique. 2) de Chanoine; qui regarde un Canonicat.
kanoniczne Prawo. das Canoniſche Recht. le droit canon.
Kanonik, *m.* Domherr, Stiftsherr, Thumherr. un Chanoine.
Kanonik regularny. Thumherr, ſo an gewiſſe Regeln gebunden iſt. Chanoine régulier.
Kanonik Swiecki. ein weltlicher Thumherr. Chanoine ſéculier.
Kanoniſta, *m.* ein Canoniſt, geiſtlicher Rechtsgelahrter. Canoniſte, *m.* qui eſt ſavant dans le droit Canon.
Kanonizacya, *f.* / Kanonizowanie. } Canoniſation, *f.* canonization, *f.*
Kanonizowany. canoniſirt. canonizé.
Kanonizuię, *a.* canoniſiren. canonizer, *v. a.*
Kanpuſt. Kompſt, dicke Milch. du caillé.
Kant, *m.* 1) Kante, Schärfe, Eckſeite lange Ecke. 2) Raute, Rauten-Feld an den Diamanten. 1) arrête, *f.* le carne; chanfrein; bord, extrémité qui va en longuer. 2) facette d'un diamant.
Kantar, *m.* / Kantary, *plur.* } Hauptgeſtell eines Kutſchpferdes. 2) Beyziegel das Pferd anzubinden. 1) têtière de cheval de caroſſe. 2) fauſſe rêne pour attacher le cheval § 1) nagłowek na wozowe konie. 2) konia tego ani munſztuk; ani kantary do poważnego nie pomogą pociągu.
Kantarek, *m. g. a.* kleiner Beyziegel. petite fauſſe rêne.
Kantaryda, złoty robaczek, chrząścik zielono żołty. Spaniſche Fliegen. cantaride.
Kantor, *m.* Cantor, Vorſänger in der Kirche. le Chantre.
Cantor w Tumie. Kantor eines Stifts. Pêchantre, *m.*
Kantorſki, Cantor-. de Chantre.
Kantorſtwo, *n.* Cantorey, *f.* Chantrerie, *f.*
Kantorſtwo w Tumie. Cantor-Würde in einem Stift. Préchanterie, *f.*
Kantowka, 1) eckichter Flinten-Lauf. 2) Flinte mit einem ſolchen Rohr. 1) canon angulaire de fuſil; canon de fuſil à quatre pans. 2) fuſil à canon à quatre pans.
Kanuła, *vid.* Kanikuła.
Kapa, *f.* 1) Kappe, Regen-Kappe der Geiſtlichen, der Brüderſchaften in Proceßionen. 2) Weiber-Kappe. 3) Trauer-Kappe. 1) cape des Eccleſiaſtiques pendans la pluye; chape que les confréries portent a la proceſſion. 2) cape ou chaperon de femme. 3) chape de deuil pour les perſonnes ou pour les chevaux. § 1) kapa (pluwiał) kościelna, kapłańſka; Bractwa nabożne kapy w proceſyach noſzą. 2) akſamitową noſi kapę. 3) koń kapą żałobną okryty.
*Kapałka, ſerwatka. Molken, *m.* petit lait.
Kapalny, *adj.* Tropfen, zu Tropfen gehörig. de goutte, qui ſert à des gouttes.
Kąpam *vid.* Kąpię.
Kapam; *v. m. F. kapnę.* kroplami ſpuſzczam. tröpfeln, tropfenweiſe fallen laſſen; eintröpfeln. verſer goutte à goutte; inſtiller; faire dégoutter. § kapnął (kapł) kroplę ſoku tego w kieliſzek.
Kapię, *v. n.* ginę powoli. nach und nach verlohren gehen. périr lentement, ſucceſſivement.
kapać, kapie. tröpfeln. diſtillir dégoutter; tomber goutte à goutte.
Kapanie, *m.* Abtröpfeln, Abtriefen. le dégoût

dégoût d'une chose liquide; le coulement goutte à goutte. § kapanie z dachu, drzewa; kapanie z rury alembikowey, soku z drzewa.
kapanie albo cieczenie na moy grunt. Abfluß des Wassers aus der Traufe des Nachbares auf meinen Grund. le dégout de l'eau du voisin sur mon fonds.
Kąpanie, *n.* das Baden eines andern. action de baigner qu.
kąpanie się. Baden, das Baden seiner eignen Person. action de se baigner; bain. § kąpanie się w rzecze, w cieplcy wodzie.
Kapania, to co nakapało. flüßige Sache. die Tropfenweise gesammelt worden ist. chose liquide assemblée goutte à goutte.
kapaniną. zugeleppert, nach und nach. chiquet à chiquet; par diverses reprises. § kapaniną płaci, daie.
Kąpany. gebadet. baigné.
gorąco kąpany. er ist hitzig vor der Stirne. il a la tête près du bonnet; il est emporté.
Kapany, kapaniem uczyniony, abgetröpfelt, tropfenweise gemacht, gesammelt. qui découle, qui est fait, qui est assemblé goutte à goutte.
Kaparowy. 1) Capern, von Capern, 2) Capern-färbig. 1) de câpres. 2) de couleur de câpres.
kaparowy krzak. Capern-Strauch. câprier.
Kapary, *plur. g. kaparow.* Kapern. des câpres, *plur. f.*
Kapcie, *plur.* Schlurfen-Latschen. chaussons; souliers fort légers de quelque poil.
Kapela, *f.* Capelle, Musicanten einer Kirche, eines großen Herrn. chapelle; musiciens d'une Eglise, d'un Seigneur.
Kapelan. Caplan. Chapelain, aumonier.
Kapelański. Caplan-. de Chapelain.
Kapelmeyster. } Capell-Meister. Maître
Kapelmistrz. } de musique de la Chapelle.
Kapelusz, *g. a.* ein Hut. chapeau.
bez kapelusza. unbedeckt. à tête découverte; sans chapeau.
Kapelusznik. 1) Hutmacher. 2) Hut-Futteral. 1) chapelier. 2) étui à chapeau.
Kapica, *f.* Mönchs-Kutte, (Kutte, Kappe der Geistlichen). coule, froc, capuchon, coqueluchon. § 1) kapicę rozszerzy po wszystkiey ambonie.
i w kapiey wełna. auch die Ordens-Leute haben ihre Fehler. les Religieux même ne sont pas exemtes de défauts.
Kapię, *v. m. pie, pał, F. kapnę.* tröpfeln, tropfenweise fallen. dégoutter, distiller; couleur, tomber goutte à goutte. § dzinri nie zatknie, kiedyby nie kapało; kapało z drzewa, z dachu na mnie.
wszędy na mnie kapie. ich werde von allen Seiten gedränget. on me presse de tous côtez; il pleut partout dans mon logis.
Kąpię, *v. a. pie. pał.* kąpam. baden. baigner. § piastunka dziecię kąpała.
kąpać się. 1) sich baden. 2) von Hühnern; im Sande batteln. 1) prendre de bain; se baigner. 2) se vautrer dans le sable, *en parlant des poules*, § 1) kąpał się w łaźni, w rzece. 2) kury się w piasku kąpaią.
Kąpiel, *f.* 1) Wasser-Bad, Wannen-Bad. 2) Schwemme für das Vieh. 1) bain, baignoire. 2) un gué pour y guéer le bétail.
kąpiel w rzecze. Bad im Fluß. nageoir; bain; endroit du fleuve propre à se baigner.
kąpiel sucha. trocknes Bad. bain sec.
Kapitał, *m.* Capital. capital, fonds; principal; somme principale.
Kapitan, *m.* Hauptmann, *m.* un Capitaine.
Kapitela, *f.* makowica, *f.* Bauk. Säulen-Knauf; Capitel. *archītec.* chapiteau d'une colonne.
kapitelow fugowanie esowate, essata. Bauk. Kropf oder ablaufende Leisten wie ein S. *Archītec.* cimaise, ornement ondé en S.
Kapituła, *f.* 1) Capitul, Versammlung der Domherren, Ritter, Ordens-Brüder. 2) Ort ihrer Versammlung. 3) Ausputzer, Filz. 1) le Chapitre ou assemblée des Chanoines, des Chevaliers, des Religieux. 2) le chapitre, le lieu où ils s'assemblent en corps. 3) reprimande, mercuriale.
dał mi przednią kapitułę. er hat mich brav ausgefilzt; er hat mir das Capitel gelesen. il m'a bien chapitré; il m'a fait une terrible vesperie.
Kapitulacya, *f.* Kriegsw. Capitulation, Vergleich wegen Uebergabe einer Stadt. *guerre*: capitulation; accord; conditions accordées à une ville. § kapitulacyą dać woysku, miastu.
Kapitularz, *m.* Stube, wo die Mönche Capitel halten. le chapître où les Religieux s'assemblent pour tenir un chapître.
Kapituluię, *v. n.* z kiem. capituliren. capituler. § miasto z nieprzyiacielem kapitulować nie chciało.
Kapitulum, *n.* strofowanie zakonne. Bestrafung mit Worten, so öffentlich im Mönchs-Capitul geschiehet. correction, repri-

reprimande, qu'on donne à un Religieux en plein chapître.
Kapka, f. fallender Tropfen. goutte qui tombe. § po kapce tylko ſpada.
do oſtatniey wypił kapki. er hat es bis auf den letzten Tropfen ausgetrunken. il a fait rubis ſur l'ongle.
kapca wina. ein Tropfen Wein. une goutte de vin.
Kapłan, m. 1) geweiheter Prieſter. 2) der Läufer im Schach-Spiel. 1) un Prêtre. § 1) kapłanem zoſtał.
Kapłański, adj. prieſterlich. ſacerdotal, preſbiteral; de Prêtre.
Kapłaństwo, n. Prieſterthum, n. la Prêtriſe, le Sacerdoce.
niegodność albo nieſpoſobność do kapłaństwa Unfähigkeit zur Prieſter-Weihe, irrégularité; empêchement canonique de recevoir les Saints Ordres.
kapłaństwo w ſtarym zakonie. Prieſterthum im alten Teſtament. ſacrificature.
Kaplica, f. Capelle, kleine Kirche. Chapelle, petite Egliſe.
Kapliczka, f. Capellchen, n. petite Chapelle; un oratoire; pri-Dieu.
Kapłun, m. ein Capaun. chapon, m.
kapłun dworowy. ein Capaun vom Hofe. chapon de paillier.
Kapłunek, m. junger Capaun. héroudeau, m. chaponneau, m.
Kapłuni, adj. Capaun-. de chapon.
kapłuni kamień. Capaunen-Stein. pierre de coq; alectoire, f. alectorienne, f.
Kapral, m. Korporal bey den Soldaten. Caporal, m. bas officier d'un Regiment.
Kaprary, pl. vid. Kapary.
Kapſa, f. Capſel, f. capſe, f. boëte, f.
Kapſułka, f. kleine Capſel. petite boëte; capſule, f.
Kaptacya, f. Bemühung einen zu gewinnen. les ſoins qu'on a pour gagner la bienveillance de qu.
Kaptuię ſobie kogo. einen einzunehmen, zu gewinnen ſuchen. tâcher à gagner, à attacher qu. à ſon parti. § kaptował ſobie iey ſerce.
Kaptur, m. g. a. 1) Kapuſe, f. ſo man im böſen Wetter auf den Kopf ſetzet. 2) Mönchs-Kappe; Kappe an der Mönchs-Kutte, ſo den Kopf bedecket. 3) Kappe an der Flinten-Kolbe. 1) capuchon dont on ſe couvre la tête pour ſe défendre du mauvais tems. 2) un capuce; capuchon, tétiére, coqueluche; la partie de l'habit du Religieux qui lui couvre la tête. 3) plaque ſur la couche de fuſil. § 1) kaptur gornikow, żeglarzow, podrożnych; człek w kapturze. 2) kaptur mniſki; rozwiodł kaptur zakończony. 3) kaptur na fuzyi.
Kaptury podczas interregnum; kaptur. das ſtrenge Captur-Gericht in Pohlen, zur Zeit eines Interregni wegen der Sicherheit. les captures, un Jugement rigoureux en Pologne pour maintenir la ſûreté durant l'Interregne.
kaptur u olſtra. Halfter-Kappe. chaperon de fourreau de piſtolet.
kaptur kominowy. Deckel, m. Mantel über einen Feuer-Herd. manteau de cheminée.
kaptur alembikowy. Helm oder Deckel am Diſtillir-Kolben. chape, f. chaperon, m. couverture d'alambic.
kaptur wdziać. eine Kapuſe aufſetzen. mettre le capuchon ſur la tête.
kaptur komu ſzyć. einem eine Kappe zuſchneiden. tailler des croupières à qu.
Kapturek, m. g. kapturka. 1) kleine Kapuſe. 2) Kappe, Blech an der Piſtolen-Kolbe, auf dem Säbel-Knopf. 3) Augen-Leder, Klappe ſo man einigen Thieren vor die Augen macht. 4) Haube für einen Stoß-Vogel. 1) petit capuce ou capuchon. 2) culotte, plaque, fer délié & creux ſur le bout de la poignée d'un piſtolet, d'un ſabre. 3) oeillière; petit morceau de cuire qui couvre l'oeil à l'animal. 4) charperon pour couvrir la tête de l'oiſeau de chaſſe. § 1) akumitowy dla dziecięcia kapturek. 2) kapturki na piſtoletach; ſrebrny kapturek u ſzable. 3) kapturki na oczach koniom służące. 4) kapturek na ptaka.
kapturek wdziać ptakowi. einen Stoß-Vogel hauben. chaperonner l'oiſeau.
kapturek ptakowi dziąć. dem Vogel die Kappe abnehmen. déchaperonner l'oiſeau.
kapturek białogłowſki. Weiber-Schleppe auf den Kopf. mignolette, f. ſorte de bonnet de femme.
Kapturzę, v. a. y, ył. uwiiam głowę w kaptur. verkappen, in eine Kapuſe einhüllen. capuchonner, encapuchonner. § zakapturzył głowę.
ukapturzyć ptaka, Jäger: einen Stoß-Vogel hauben. *chaſſe:* enchaperonner un oiſeau.
kapturzyć ſię, uwinąć ſię w kaptur. ſich verkappen; ſich in eine Kappe einhüllen. s'emmailloter; ſe couvrir d'un chaperon.
Kaptywus, m. g. a. łapanego, gra. 1) Haſche-Männchen, Haſche-Spiel der Kinder. 2) der Gehaſchte in dieſem Spiel

1) les

1) les barres *f, pl.* jeu d'enfants. 2) le prisonnier dans ce jeu.
grać tapanego. das Hasche-Spiel spielen. jouer aux barres.
Kapucyan, *m.* Capuciner, *m.* Capucin, *m.*
Kapusta, *f.* Kraut, *n.* Weiß-Kraut, Komst. chou, *m.* chou blanc, *m.*
czarna kapusta, brzoskiew ogrodna; iarmuz. Kohl, *m.* chou noir, *m.*
czerwona kapusta. roth Kraut. chou rouge.
kwaśna kapusta. Sauerkraut. choux confits, *pl.* choux en compôte, *pl.*
kapusta kędzierzawa; włoska kapusta. Kraus-Kohl. chou frisé, *m.*
głowiasta kapusta. Kraut-Haupt. chou cabus ou pommé.
kapusta morska, vid. *brzoskiew morska.*
kapusta dzika, vid, *brzoskiew polna.*
Kapustnik, *m.* Kohl-Gärtner, der mit Kohl und Kraut handelt. vendeur de choux, d'herbes potagères; maraicher.
Kapustowy, *adj.* Kraut-. de chou. § głąb kapustowy. § kapuściany.
Kapusty głowa, głowka. Kraut-Haupt, *m.* pomme de chou, *f.*
Kara, *f.* 1) Strafe. 2) Karre, Karn-Wagen mit zwey Rädern. 2) Wappenk. ein Herz dadurch ein Pfeil gehet. 1) peine, chátiment. 2) charette; chariot à deux roues. 2) *blas.* un coeur percé d'une flèche. § 1) na karę zasłużył. 2) na karze przyiechał.
lekka kara: teredzyka. ein Cariol. chaise roulante, cariole, *f.*
kara to błoda. Dreck-Karn, *m.* tombereau.
Karabłotnik. Dreck-Kärner. tombelier, *m.*
Karabela. Säbel ohne Bügel. un sabre sans barbe.
Karabin, *m.* Carabiner, *m.* das Gewehr. carabine, *f.* sorte d'arme à feu.
Karabinier, *m.* Carabiner-Reuter. carabin, *m.* un cavalier.
Karacena, *f.* schuppichter Panzer oder Harnisch. cote de maille.; cuirasse à écailles.
Karacennik, *m.* Waffenschmied. armurier.
Karalnik. Bestrafer, Züchtiger. qui chatie; qui punit.
Karalny, karaniu służący. Straf-, die Strafen betreffend. penal, qui concerne les peines.
Karanie, *m.* kara. Strafe, Züchtigung. peine, chatiment, punition. § karanie iednego uskromi dziesiątego, *prov.*
na moię karę tu iestem. ich bin hier mir zur Stafe. je suis ici pour mon supplice.
karania godny sträfflig, strafbar. punissable, condamnable.
Karaś, *m. g. karasia.* 1) Fischheber, Fische auszuheben. 2) Karausch. *m.* ein Fisch. 1) un troubleau; bout de quiévre dont on se sert de lever les poissons d'un reservoir. 2) corassin, *m.* un poisson.
karaś morski. gewisser See-Fisch. corbeau poisson de mer.
Karasek, Karaszek, *g. a.* 1) kleiner Karausch. 2) Mäuschen, Abprall eines geworfenen Steines vom Wasser. 1) petit corassin. 2) ricochet; bonde ou saut que fait sur la surface de l'eau une pierre qu'on y jette avec quelque roideur. § 1) były karaski, liny i okunie. 2) karasek wyciąć; karasek pokazać.
Karat, *m.* 1) Carat, *m.* ein Gold-Gewicht. 2) Carat, Grad der Güte des Goldes. 1) carat, *m.* petit poids pour l'or. 2) carat, degré de bonté de l'or pur. § 1) czerwony złoty ma karatow cztery. 2) naywybornieysze złoto iest w 24. karacie.
Karat, *m* waga na drogie kamienie. Karat, Gewicht Edelsteine zu wiegen. Carat *m.* poids pour péser les pierres précieuses.
Karb. 1) Kerbe, Einschnitt. 2) Strich mit der Feder oder Kreide. 3) Kerb-Holz, Kerb Stock. 1) coche, entaille, entaille, entaillure. 2) trait, raye de plume, de craye. 3) taille; deux morceaux de bois où l'on fait des coches. § 1) karb tu narznąłem. 2) iuż dziesięć iest karbow; karb przypisałem. 3) mam na karbie dwanaście złotych.
na moy karb to; na moy karb to biorę. ich nehme das auf meine Rechnung. je prens cela sur mon compte.
na twoy karb. auf deine Rechnung, auf deine Unkosten. à vos frais & dépens; cela sera sur vos cofres. § niech to na moy karb będzie.
Karafinka, *f.* Karafineczka. Carvinchen, Art von kleinen Fläschchen zu Wein. sorte d'une petite bouteille au vin.
karafinka do octu. Essig-Fläschchen. vinaigrier, un petit vase pour y mettre du vinaigre sur la table.
Karbacz, *n. g. a.* Korbacz eine Karbatsche. écourgée; foüet de palfrénier.
Karbarya, *f.* solna huta. Salz-Kothe, *f.* Salz-Siederey, *f.* saunerie, *f.*
Karbieniec, *m.* ziele, *g. karbinca*; konop wodna. (*marrabium aquaticum*) Wasser-Andorn, *m.* ein Kraut. marrubium aquatique.
Karbona, *f.* karbonka, *f.* Spar-Büchse, *f.* tirelire, *f.* esquibot, *m.*
Karbowanie, *n.* das Kerben, Einkerbung. l'action d'incifer; incision, entaillure. coupure. § karbowanie liścia.
Karbownik, *m.* co na karb bierze albo daie.

daie. der auf den Kerb=Stock giebet oder nimmt. celui qui prend, ou qui donne à credit ſur la daille.

Karbowy, *adj.* Kerb=, zum Kerb=Holz gehörig. de taille, qui regarde la taille. § karbowy rachunek.

karbowa laſka. Kerb=Holz, *n.* la taille.

Karbowany. narzynany. gekerbt, eingeſchnitten. coupé entaillé.

Karbuię. *v. a.* 1) kerben Fiſche, Fleiſch; Einſchnitte machen. 2) ins Kerb=Holz ſchneiden. 1) taillader du poiſſon, de la viande; inciſer, entailler, couper. 2) marquer ſur la taille ce qu'en donne a crédit. § 1) nakarbuy mięſiwo. 2) nakarbowałem dwa złote, trzy korce owſa.

Karbunkuł, *m.* 1) Carfunkel ein Edelſtein. 2) Carbunkel, Peſtkohle ein brennendes Geſchwür. 1) une eſcarboucle, une pierre précieuſe. 2) un carbucle, carbonelle, charbon de peſte, un ulcère. § 1) karbunkuł prawy ieſt drożſzy od dyamentu.

Karbuz, *m.* Arbuz. eine Netz=Melone. mélon brodé, *m.*

Karciof, *m.* ⎫ oſet cudzodziemſki. eine Artiſchoke. artichaud, *m.*
Karcioch, *m.* ⎬
Karczoch, *m.* ⎭

Karciochowy. ⎫ Artiſchoken, *adj.* d'artichaut.
Karciofowy, *adj.* ⎭

ſpodek karciofowy. der Boden in der Artiſchoke le cu d'artichaut.

Karcz, *f.* Futter für Hunde. du ſon qu'on donne aux chiens à manger.

karcż, m. Strunk, Stamm mit der Wurzel eines gefällten Baums. le colet d'arbre; le cu ou le bas du tronc d'un arbre coupé, où ſont les racines.

Karcze, *ſi, cit.* durchziehen, plagen, quälen. dauber, turlipiner, tourmenter.

Karczemny. 1) Schenk=, zur Schenke gehörig. 2) garſtig, ſchändlich. pöbelhaft, das nach der Bier=Bank ſchmecket. 1) de cabaret. 2) ſale, déshonnête, gras, obſcéne; qui ſent le cabaret.

gęba karczemna. Schand=Maul. une gueule forte.

karczemna słowa pl. unflätige Pöbel=Reden. le langage des halles; mots de gueule.

Karczemnik, *m.* Bier=Gaſt, *m.* Bier=Bruder. qui fréquente les cabarets; compagnon de bouteille.

Karczma, *f.* dom ſzynkowny. Bier=Schenke, Krug, Kretſchem. cabaret, *m.* taverne, guinguette, *f.*

po karczmach bulać. in den Schenken liegen. grénouiller dans les cabarets.

Karczmarka, *f.* Krügerinn, Schenkerinn. travernière, *f.* cabaretière, *f.*

Karczmarſki, *adj.* kretſchmeriſch, de cabaretier.

Karczmarz, *m.* Krüger, *m.* Kretſchmer, Bier=Wirth, *m.* tavernier, *m.* cabaretier, *m.*

Karczmiſko, *n.* ſchlechte Bier=Schenke. cabaret borgne, miſérable taverne.

Karczoch, *m.* Artiſchock, *m.* artichaud, *m.*

Karczyſty, *adj.* ſtark von Nacken. qui a le chignon charu & élevé.

Kardbenedykt, *m.* ziele. (*carduus benedictus.* Cardobenedicten, geſegnete Diſtel. charpon bénit, *m.*

Kardyba. Korduan, *m.* marroquin, *m.* cordüan.

Kardynał, *m.* Cardinal, *m.* Cardinal.

Kardynalny, *adj.* Grund; erſter; vornehmſter. cardinal, principal. § kardynalne Pańſtwa tego prawa.

Kardynly prawa Rzeczypoſpolitey. Grundgeſetz der Republik. les loix fondamentales de la Republique. § co ſię tycze Wolności y wiary.

Kardinalſki, *adj.* Cardinal=. de Cardinal.

Kardynalſtwo, *n.* Cardinalat, *m.* Cardinalat, *m.* chapeau, dignité de Cardinal.

Kareciany, *adj.* Caroſſen=. de caroſſe. § koń kareciany.

Kareciſko, *n.* ſchlechte Kutſche. un fiacre.

Karencya, *f.* karancya, karanie kogo na dochodzie. Entziehung der Beſoldung zur Strafe. perte de ſes appointements; privation des gages pour punir qu.

Kareta, *f.* Kutſche, *f.* un caroſſe, *m.*

Kark, *g. a.* ⎫ 1) Nacken, *m.* das Genicke. 2) *fig.* Kopf, Hals, *m.* 1) nuque; le chignon ou chaigron; chignon du con, le derrière du cou. 2) *fig.* tête, cou. § 1) włożyk co na karki; kark mię boli. 2) iarzmowi kark podłożyć; ſkłonik kark pod niewoli iarzmo; przyiąć na nieprzyzwyczaione karki ſwoie niewoli iarzmo.
*Karki, *plur.* ⎭

kark komu ſtrącić. eig. u. fig. einem den Hals brechen *prop.* & *fig.* caſſer, rompre le cou à qu.

karkow twardo pochyłych. der einen niedrigen Nacken hat. qui a le chignon du cou fort-bas.

Karkowy. Nacken=. de chignon.

karkowa ſzkuta. Hals=Stück eines geſchlachteten Viehes. collet de veau, de mouton; bout ſeigneux.

Karlę, *m.* drzewko. Franz=Baum. arbre nain; arbre fruitier qui n'eſt pas fort haut.

**Karleię. wie ein Zwerg werden. erſcheinen. devenir, paroitre petit comme un

un nain. § pod ktorego ręką sami karleią olbrzymi.
Karlica, *f.* Zwerginn, *f.* une naine, *f.*
*Karlik, karzeł, *m.* Zwerg, *n.* un nain.
Karłowaty, *adj.* małego wzrostu. klein und untergesetzt, klein wie ein Zwerg. basset, *adj.* d'une petite taille.
*Karm, *f.* pokarm. Speise, *f.* Futter, *n.* nourriture, *f.* affourragement, *m.*
Karmazyn, *m.* 1) Carmasin die Farbe. 2) ein Carmisin; Tuch oder Rock von Carmasin. 1) du vermillon; graine d'écarlate. 2) robe ou drap d'écarlate § 1) karmazynem co farbować. 2) karmazynem przykryty.
nie prawdziwe to karmazyn. er ist nicht ein echter Edelmann. c'est un faux noble, un gentillatre.
karmazyn, m. | *karmazynowe drzewko albo chrościnka.* (ilex aquifolia) Scharlach-beer-Baum. espèce d'un petit arbrisseau qui porte la graine d'écarlate.
Karmazynowy. Carmasin-, cramoisi.
ciemno karmazynowy. dunkel-roth. rouge obscur.
karmazynowe iagody albo ziarnko; czerwiec. Carmasin-Beeren; Scharlach-Beeren. vermillon; graine d'écarlate.
Karmel, *m.* der Berg-Carmel. carmel, montcarmel. § karmel gorą iest nie daleko Libanu gory.
Karmelicki, *adj.* Carmaliter-. de carme.
Karmelita, *m.* Carmaliter, *m.* un Carme.
karmelici trzewikowi, albo kalceaci. Carmaliter so Schuhe tragen. les Carmes chaussez ou mitigez.
karmelici bosi. Barfüßer-Carmeliter. Carmes déchaussez.
Karmelitka, *f.* Carmeliter-Nonne. une Carmelite.
Karmia, *f.* pokarm. Speise, Futter, meistens fig. nutriment, *m.* nourriture, *f.* aliment, *m.* *presque toujours dans le sens figuré.*
Karmiciel, *m.* *1) Ernährer, *m.* 2) Mäster, *m.* **1) nourricier, *m.* 2) celui qui engraisse un animal.
**Karmicielka, *f.* Ernährerinn. une nourricière, qui donne de la nourriture.
Karmię, *v. a.* 1) speisen, füttern, zu essen geben. 2) fig. nähren, ernähren. 3) speisen, hegen, unterhalten als seine Gedanken mit Hoffnung. 4) säugen. 1) nourrir, donner à manger; affourrager; faire repaître; panser. 2) *fig.* nourrir; donner les alimens. 3) repaître qu. de qu. ch. 4) alaiter, nourrir de son lait. § 1) karmić konie, bydło, psy. 2) oley tłustykami ogień 3) prożnemi wyniosłą myśl swoię karmi podniętami; karmić kogo obietnicami. 4) karmić dziecię piersiami.
karmić kogo nadzieią. einen mit Hoffnung abspeisen. repaître qu. de vent & de fumée.
karmię się. 1) Speise nehmen, sich füttern. 2) sich nähren, sich erhalten. 1) se repaître, se nourrir, prendre de la nourriture. 2) se nourrir, se conserver. § 1) karmi się dobrze. 2) karmi się nędzę ludzi ubogich.
wyniosłemi się karmić myślami. sich mit stolzen Gedanken unterhalten. se repaître de songes & de chimères.
Karminie, *n.* 1) eig. u. fig. Ernährung, Nahrung, Erhaltung. 2) das Saugen. 3) das Füttern als der Pferde. 1) *prop. & fig.* nourriture, nurrition; aliment. 2) nourriture; l'action de donner à têter. 3) pancement, affourragement, l'action d'affourrager de panser. § 1) woda że gruba dla tego niesposobna do karmienia ognia. 2) karmienie piersiami. 3) karmienie koni, bydła.
Karmnik, *m. g. a.* Mast; Mast-Stall. engrais; lieu où l'on met le bétail pour l'engraisser.
karmnik kurzy. Käfig, Feder-Vieh zu mästen. muë, *f.* serre, *f.* où l'on engraisse de la volaille.
Karmny, *adj.* 1) nahrhaft, das eine nährende Kraft hat. 2) Mast, gemästet. 1) nourrissant, nutritif, succulent, alimenteux. 2) engraissé, gras; qui est engraissé. § 1) porrawa to bardzo karmna. 2) kapłun karmny; woł karmny.
Karnie, *adv.* züchtiglich. avec discipline; sous discipline; correctement.
Karmość, *f.* Zucht, *f.* discipline, *f.* § trzymać chłopca w karności.
karność zakonna. Kirchen- oder Ordens-Zucht. discipline ecclésiastique.
Karni, *adj.* gelehrig; biegsam, der der Zucht folget. disciplinable, docile; pliable.
Karota, *vid.* Marchew włoska.
Karownik, *m.* Kärner, *m.* charretier, roulier.
Karp, *m. g. karpia.* ein Karpfe. carpe, *f.* un poisson.
karp karaś. Karauß-Karpfen, man fängt sie mit unter den Karpfen. espèce de corassin qu'on pêche souvent parmi les carpes.
Karpa, *f.* versenkter Baum im Fluß, oder Gesträuch am Fluß, so den Schiffen hinderlich ist. arbre dans une rivière ou au bord de la rivière qui embarrasse les bateaux.

Karpat. das Carpatische Gebirge. les Carpates, montagnes qui séparent la Pologne de l'Hongrie.
Karparski. Karpatisch. de Carpates.
karpatskie morze. das Carpatische Meer, so ein Theil von dem Mittelländischen ist. la mer Carpathienne ou de Scarpantho, partie de la méditerranée.
Karpię, *vid.* Kawęczę.
Karpowy, karpowaty, *adj.* vom Flusse voll versenkten Bäumen. rivière plein d'arbres au fond ou au bord où s'embarrassent les navires.
Karpuię, *v. a.* von dergleichen Bäumen die dem Schiffe auf dem Wege verhinderlich sind. arrêter les navires.
Karta, *f.* 1) Blatt Papier, *n.* 1) Blatt im Buche. * 3) Zettel, *m.* geschriebenes Blatt. 4) Karten-Blatt. 1) un morceau de papier. 2) feuille, deux pages de livre. 3) billet, écriteau. 4) une carte à jouer. § 1) day mi kartę papieru. 2) obacz wtorą kartę tey kśięgi. *3) kartę, (kartkę) mu posłał. 4) wyciągniy kartę; obroć kartę.
karty, pl. 1) Spiel-Karten. 2) Karten-Spiel. 1) les cartes. 2) un jeu aux cartes. § 1) karty francuskie. 2) graliśmy w karty.
odrzucić karty, Karten wegwerfen. écarter.
wszystkie odrzucić karty a insze wziąć. alle Karten wegwerfen und andere nehmen. prendre la chemise blanche.
karty dawać. die Karten geben. faire, donner les cartes.
maść, farba w kartach. Farbe in der Karte. peinture; la couleur aux cartes.
karty sukienne. Kartätschen der Tuchmacher. des chardons à carder.
Kartana, *vid.* Kartuna.
Kartagiena. Carthago. Carthage.
Kartagieńczyk. Carthaginenser. Carthaginois.
Kartagieński. Carthaginensisch. Carthaginois, de Carthage.
Karteczka, *f.* kartka. Zettelchen, *n.* petit billet.
Kartelusz, *m. g. a.* 1) Zettelchen, Briefchen. 2) Ausforderung zum Zweykampf. 1) billet. 2) cartel, petit billet contenant défit pour se battre.
Kartownik, *m.* 1) Karten-Macher. 2) Karten-Spieler; Spieler. 1) cartier. 2) joueur aux cartes.
Kartuię, *v. a.* 1) Karten, die Karten mischen. 2) karten, abkarten, einrichten. 1) battre, faire; mêler les cartes. 2) concerter, machiner, régler. § 1) kto ma kartować. 2) dobrze tę sprawę kartował.
skartować się. sich einander verstehen, es mit einander ablegen. s'accorder secrètement; convenir; avoir une intelligence, une secrette communication avec qu. § skartowali się, nie trzeba im dowierzać.
Kartuna, *f.* kartana. Cartaune, *f.* gros canon; piéce de batterie.
Kartusz, *m.* naboy. 1) Kartetsche. 2) Patrone; Flinten oder Pistolen-Ladung. 1) un cartouche, gargousse, dont on charge un canon. 2) un cartousche pour en charger un mousquet ou un pistolet. § 1) kartuszami z dział strzelano. 2) ten kartusz (naboy) nie iest zgodny do tego muszkietu; w prochowe kartusze włożyć kulę.
Kartuzyanin, *m.* } Carthäuser-Mönch.
Kartuz, *m.* } Chartreux un Religieux.
Kartuzya, *f.* Carthäuser-Kloster. Chartreuse; couvent de Chartreux ou de Chartreuses.
Kartuzyanka. *f.* Carthäuser-Nonne. Chartreuse; fille Chartreuse.
Kartuzyański, *adj.* Carthäuser-. de Chartreux.
Karuiowy. *adj.* Feld-Kümmel-. de carvi. § karuiowa wodka.
Karuk, *m.* Haußblase, *f.* Fisch-Leim, *m.* colle de poisson; colle forte; alcana.
Karupiel, karupier, karupień, *m.* ziele, *vid.* Miętka grecka.
Karuy, *g. karuiu,* kmin polny. Feld-Kümmel. le carvi.
Karw, *m.* 1) feister, fauler Ochse. 2) *fig.* Faulentzer. 1) un boeuf gras & paresseux. 2) *fig.* un homme fort paresseux.
Karwasz, *g, a.* 1) Arm-Schiene am Harnisch. 2) Art Zeuges oder Tuches zu Kleidern. 3) ein kurzer Säbel. 1) brasselet militaire; brassar, le fer qui couvre le bras de l'homme armé. 2) sorte d'étoffe ou de drap. 3) sorte de court sabre. § 1) karwasz mu przeciął. 2) myślę o karwaszu na suknią, bo się łokcie w krotce wykluią. 3) ciął go karwaszem.
Karwat, *m.* ein Croat. croate, *m.* cravate, *m.*
Karwia, *f.* figa Egipska. Maulbeer-Feige. le sicomore un fruit.
Kary koń. ein Rappe, ein schwarzes Pferd. moreau; cheval more; cheval moreau.
Karzę, *rze, rał.* strafen, *v. a.* punir, chatier. § skarac lenistwo czyie; karać sługę za swawolę.
karać kogo na zdrowiu. einen am Leibe strafen. faire subir un chatiment cor-

porel

porel à qu; punir qu. corporellement; infliger à qu. une punition corporelle.

karać kogo na honorze. einen an der Ehre strafen. marquer qu. d'infamie.

karać kogo na substancyi. einen am Vermögen strafen. confisquer les biens de qu; condamner à une peine pécuniaire; faire donner l'amande à qu.

karać kogo czym. mit etwas strafen. punir qu. de qu. ch. § karać mieczem, wygnaniem, szubienicą.

karać gardłem. am Leben strafen. punir de mort.

karzący. Strafer, Bestrafer. punisseur.

karać się. 1) sich selbst strafen. 2) sich spiegeln an etwas, sich bessern. 1) se punir soi même. 2) prendre exemple; se corriger.

Karzeł, *g. karła.* ein Zwerg. un nain.

Kasa, *f.* skarbnica. Geld-Casse, die Casse. la caise dans laquelle on tient son argent. § nie masz pieniędzy w kasie.

Kąsam. 1) beißen. 2) stechen, beißen vom Ungeziefer. 3) beißen, brennen als Pfeffer. 1) mordre; prendre avec les dents. 2) mordre, piquer *en parlant de la vermine.* 3) cuire, piquer, avoir un goût piquant; mettre la bouche en feu; prendre à la gorge; écorcher la langue. § 1) pies kąsa sarnę. 2) komory, wszy kąsaią. 3) pieprz, chrzan kąsa.

kąsałbym go zębomа. ich würde ihn mit Zähnen zerreißen. je de déchirerois, je le mangerois à belles dents.

kąsać się. 1) sich beißen. 2) sich zanken 1) se mordre. se quereller.

kąsaiąc. Biß-Weise. en mordant; d'une manière mordicante.

kąsaiący. beißend scharf, fressend. mordicant, piquant, acre, mordant.

Kasam się, *vid.* Kaszę się.

Kasanat, *vid.* Kaszanat.

Kąsanie, *n.* das Beißen, ein Biß. l'action de mordre; coup de dent; morsure.

Kąsek, *g. kąska,* Kęs. 1) kleiner Bissen. 2) ein Bißchen, etwas weniges. 1) morceau; lipée, bouchée. 2) un peu de qu. ch; un brin; tant soit peu. § 1) kąsek chleba. 2) i kąska to nie pomogło; day mi kąsek cukru.

kąsek smaczny, kąsek piękny; kąsek. eig. u. fig. fetter Bissen. *prop. & fig.* friand morceau; bon morceau; un gobé.

nie dla twoiey gęby to kąsek. das ist nicht ein Bissen für dein Mäulchen. cela n'est pas viande pour vos oiseaux.

kąsek iadowity. vergifteter Bissen oder Trunk. boucon; *m.* boucon de lombard; poisson.

kąskiem. etwas weniges, ein klein wenig. un peu. § koń ten kąskiem większy od mego.

kąskami. Stückenweise, Bissenweise. par morceaux.

ni kąska. auch nicht ein Bischen. pas même un morceau; pas une goutte; ni tant soit peu. § ni kąska mi dał pieczeni; ni kąska się nie boię.

Kasia, *f.* Catharinchen, Trinchen. Cataut, *f.* Catin, *f.*

Kaślnąć, *f.* Kaszlę.

Kasowanie, *n.* Caßirung, Umstoßung, Aufhebung. cassation, *f.* rescission d'un acte.

Kasowany, *adj.* caßirt, umgestoßen, aufgehoben. cassé.

Kasuię. Gerichtsw. caßiren, aufheben, umstoßen. *droit:* annuller casser, résoudre, anéantir, abolir, rescindre. § kasować prawo, ugodę.

kasuiący. aufhebend, vernichtend. rescindant.

kasuiący dekret. Urtheil so etwas umstößt. un rescissoire; lettres de rescission.

Kasya, *f.* fistula drzewko. (*chassia fistula*) Rohr-Caßien, Fistel-Caßien. casse, *f.* une gousse qui vient des Indes.

kasya pospolita, prosta, nieprawdziwa. (cassia solutiva) Egyptische oder unächte Caßia. casse d'Egipte; elle n'est si bonne que casse des Indes.

Kasyr, *m.* skarbnik. Caßirer, *m.* caissier, *m.* celui qui a soin de la caisse.

Kasza, *f.* Grütze, *f.* gruau, *m.* § kasza dziecinna rzadko warzona.

kasza pszenna. Weitzen-Grütze. du crimnum, *czyt.* mnon.

kasza tarta, przecierana przez durszlak; krewor. durch einen Durchschlag durchgeschlagene Grütze. du gruau passé par un passoire.

Kaszanat, *m.* kasanat, marynata. Marinade; Ueberguß von Eßig, weißen Pfeffer und guten Kräutern, Fische einzumachen. marinade, *f.* assaisonnement de haut goût avec du vinaigre, du poivre blanc & de bonnes herbes pour conserver les boissons. § kaszanat albo rosoł do ryb chowania; kaszanat mięsny do chowania pieczonych kuropatw, iarząbkow.

Kaszany, *adj.* Grütz-. de gruau.

Kaszę się, *sze, sał.* 1) nach etwas streben, trachten. *2) prahlen. 1) aspirer à qu. ch; convoiter qu. ch. *2) se venter. § 1) kasze się na wielkie rzeczy.

Kaſzel, *g. kaſzlu (kaſzla)* der Huſten. la toux.
zaſtarzały kaſzel. ein alter Huſten. la toux de renard.
kaſzel ciężki. ſchwerer Huſten. coqueluche, *m.*
kaſzel ſuchy. trockener Huſten. quint, *m.*
Kaſzerz, *m.* czerp. Keſcher, Fiſchheber. carelet, *m.* bout de quievre; trou-bleau.
Kaſzka, *f.* Grützlein, *n.* bouille, *f.* mets de gruau. § kaſzka fraſzka, chleb trawa, mięſo dobra potrawa, *prov.*
Kaſzlę, *ſzle, ſzlał, ſzlałi (ſzleli), v. m. F. kaſzlnę.* huſten. touſſer.
krwią kaſzlać. Blut auswerfen. cracher du ſang.
kaſzlnąć na kogo, na co. zuhuſten; mithuſten ein Zeichen geben. faire un ſigne à qu. en touſſant; faire ſigne de la gorge; hucher qu.
Kaſzlowy. Huſten=. de toux.
Kaſzlenie, *n.* das Külſtern, das Huſten. touſſerie, *f.*
Kaſztan, *m.* 1) Caſtanien=Baum. 2) eine Caſtanie. 1) châtaignier. 2) châtaigne.
kaſztany wodne. Waſſer=Nüſſe. châtaignes d'eau, macles, écharpots.
Kaſztanek, *m.* eine kleine Caſtanie. une betite chataigne.
Kaſztanki ziemne, orzechy zienne ziele. *(traſi, cyperus dulcis)* Cyper=Wurz, ein Kraut ſo in Italien wächſt und an den Wurzeln kleine Nüſſe trägt, die nach Caſtanien ſchmecken. ſoucher, *m.* un jonc anguleux qui croît en Italie, dont la racine porte une eſpèce de noix qui ont le goût de chataigne.
Kaſztanowy, *adj.* 1) Caſtanien=. 2) Caſtanien=braun. 1) de châtaigne; de châtaignier. 2) bai châtain; de couleur de châtaigne § 1) kaſztanowa łuſka zwierzchnia kolàca; kaſztanowa łuſka gładka. 2) kaſztanowey maści ſzata.
koń kaſztanowy. Caſtanien=braunes Pferd. bain-chatain.
kaſztanowy laſek, ſad. Caſtanien=Garten, *m.* chataigneraye, *f.*
Kaſztel, *m.* eine Citadelle. citadelle, *f.*
Kaſztelan, *m.* 1) Pohlniſcher Caſtellan. 2) Kaſtalon, *nie kaſztelan.* im Spiele: Matſch, Schuſter. 1) un Caſtéllan en Pologne. 2) *burleſq.* Jean; maître Jean; celui qui porte la hote au jeu. § 1) Kaſztelan Krakowſki pierwſzy Senator Swiecki. *2) kaſtalonem zoſtał.
kaſtalonem kogo uczynić. einem zum Schneider machen. faire paſſer qu. maître Jean.
Kaſzatelnowie więkſi. Caſtellanen von der erſten Ordnung. Caſtéllans du prémier ordre, du prémier rang.
Kaſtelanowie mnieyſi. Caſtellanen von der andern Ordnung. Caſtellans du ſecond ordre.
Kaſztelanic, *m.* Sohn eines Caſtellans. fils de Caſtellan.
Kaſztelanka. Tochter eines Caſtellans. fille de Caſtéllan.
Kaſztelanowa, *f.* Caſtellaninn, Gemahlinn eines Caſtellans. épouſe d'un Caſtéllan.
Kaſztelańſtwo, *adj.* Caſtellan=. de Caſtéllan.
*Kaſztelańſtwo, *n.* } die Würde eines Caſtellans. la dignité d'un Caſtéllan.
Kaſztelania, *f.* }
Kaſzty, *plur.* Stützen, ſo die Berg=Stollen unterſtützen. étayes qui appuïent les conduits dans les mines d'où l'on tire le métal.
Kat, *m.* 1) Scharfrichter, Nachrichter. 2) Stichling, Sticherling, ein kleiner Fiſch. 3) grauſamer Menſch. *4) eine böſe Sache. 2) *vulg.* Geyer, Henker. 1) bourreau, maitre des hautes oeuvres; exécuteur de la juſtice. 2) équille, *f.* épinoche, *f.* un poiſſon. 3) bourreau; homme cruel. *4) méchante affaire. 5) *vulg.* diable, beſte. § 1) dway kaci (kacia) w iednym miaſteczku ſię nie pożywią, *prov.*
i kata nie wart. er iſt den Henker nicht werth. il ne vaut pas le prendre.
idź do kata. geh zum Henker. va te faire pendre.
do kata; do biſa. zum Henker. cadedis; ventre-bleu; ventre Saint George; au diable; ventre-gris, ventre ſaint-gris.
do kata z twoią przysługą. du haſt mir einen ſchlechten Dienſt erwieſen. peſte de ton ſervice; male-peſte de ton ſervice.
kata ty wieſz. du weißt den Henker. vous ſavez le diable.
kata ci da. er wird den Henker geben. oui-da il vous donnera le diable. § katać nie wie, nie ma.
kat mi po nim. er nutzt mir den Henker. male-peſte de lui.
day go katu iak urodno. daß dich der Henker, wie ſchöne iſt ſie. la peſte qu'elle eſt belle.
u kata ieſt. der Henker hat ihn geholet. le bourreau l'a emporté; il s'eſt allé au diable.
Kąt, *m. g. a.* 1) Winkel, *m.* Winkel, Loch, heimlicher oder verdrießlicher Ort. 3) Meßk. Winkel. 1) coin, encoignure,

re. 2) cachette, *f.* lieu caché; endroit facheux. 3) *géom.* un angle. § 1) w kącie ſtoi. 2) zawſze w kącie ſiedzi; w kącie twoie dyſzą pieniądze. 3) kąt (anguł) krzyżowy, rozwarty, oſtry, prawy, pośrzednykowy.

kąt oczny. Augen-Winkel. coin de l'oeil.

ledwie ma kąt ieden; cztery kąty a piec piąty. er hat nichts als wie er gehet und ſtehet. toutes ſes hardes tiendroient dans un chauſſon.

kąty kim pocierać. einen zum Schuh-Hader machen, zu ſchlechten Dienſten gebrauchen. employer qu. à des ſervices fort vilains & fort bas.

po cudzych ſię tłucze, ſię bawi kątach. er treibt in der Welt herum. il court comme un bandi; il n'a ni feu, ni lieu.

po wſzyſtkich kątach ſzykać. in allen Winkeln herum ſuchen. chercher dans les coins & recoins.

przyprzeć kogo do ciaſnego kąta. einen in die Enge treiben; ins Gedränge bringen. reduire à l'étroit, pouſſer à bout, tenir en échec, jetter qu. dans le panneau.

w kąt ſię ſkryć. ſich in einen Winkel verſtecken. ſe cacher dans un nid.

w kąt z tym. verſtecke dich damit, weg damit. c'eſt un rien, arrière cela.

w kąt ſię ſkryy. weg mit einem ſolchen Rath. arrière ce conſeil.

w kącie. heimlich, im Winkel. en cachette, ſécretement, en ſécret. § w kącie ſię to ſtało.

w kącie żyie. er lebt im Winkel. il ne voit pas le ſoleil.

w ciaſne ſię napędził kąty. er hat ſich ſelbſten in Unglück geſtürzt, in ſchlechte Umſtände gebracht. il s'eſt embarqué dans une méchante affaire; il s'eſt enfilé; il s'eſt jetté dans la naſſe, dans la gueule de loup; il a mal fait ſes affaires. § złością ſwoią ſię w ciaſne napędził kąty.

w kącie leży. ſie liegt in den Wochen, ſie iſt zu Winkel gekrochen. elle eſt en géſine, en couche.

Katafalk, *m.* hohes Gerüſte, darauf eine Leiche geſetzt wird. un catafalque. § na żałobnym złożony katafalku.

Katar, *m.* Cathar, *m.* le caterre.

Kataralny, *m.* Cataral. catereux.

Katarakta, *f.* oka zaście. Augen-Staar, *m.* cataracte, *f.* une maladie de l'oeil.

katarakta, w bramach; ſpuſt. Fall-Gatter, Fall-Thüre im Thore, ſarraſine, *f.* herſe, *f.* dans une porte.

Katarzyna, *f.* Catharina, *f.* Caterine.

Katechiſta, *m.* Catechet, *m.* un Catéchiſte.

Katechizm. ein Catechiſmus. le catéchiſme, un livre qui contient les inſtitutions de la Religion.

Katechizacya, *f.* Catechiſmus-Lehre. le catéchiſme. l'action de catéchiſer.

Katechizuię komu. catechiſiren. catéchiſer; faire le catechiſme.

Katedra, *f.* 1) eine Catheter, ein Lehr-Stuhl. *2) ein Dom, Dom-Kirche, ſ. Tum. 1) chaire dans un auditoire. *2) Egliſe Catédrale, *v.* Tum.

katedra kaznodzieyſka. die Canzel. chaire, *f.* dans l'Egliſe.

Kątnica, *f.* groſſe Wurſt, *f.* grand boyau de cochon farci; pancie farcie.

Kątny. winklicht. angulaire.

kątne ielito, kątna kiſzka, vid. Kiſzka kątna.

Kato, *g.* *Katòna.* Cato, ein Römiſcher Name. Caton, *m.* nom d'homme chez les Romains.

Kato z Utyki. Cato von Utica. Caton d'Utique.

Katolicki, *adj.* Catholiſch. Catolique.

po katolicku. Catholiſch, Catholiſcher Weiſe. catoliquement.

Katolicka, *f.* eine Catholickinn. une Catolique.

Katolick, *m.* ein Catholick. un Catolique.

Katowa, *f.* Henkerinn, des Henkers Frau. femme de bourreau.

Katowanie, *n.* okrutne zabiiania, mordowanie. grauſame Hinrichtung; Grauſamkeit. boucherie, un maſſacre cruel; cruauté, barbarie, bourrelerie, *f.*

Kartowany, *adj.* gemartert, geplagt. bourrelé.

Katowczyk, *m.* Henkers-Knecht, *m.* valet de bourreau, *m.*

Katowka. 1) Henkers-Tochter. 2) eine Grauſame; grauſame Schöne. 1) fille de bourreau. 2) tigreſſe; cruelle; beauté cruelle.

Katownia. Marter oder Pein-Stube. lieu ou l'on tourmente les criminels.

Katowſki. 1) Henker-; henkeriſch. 2) grauſam, beſchwerlich. 1) de bourreau. 2) cruel, fort fâcheux, fort rude.

po katowſku. nach Art der Henker. en bourreau.

Katuię, iako kat ſiekę. 1) die Stelle eines Henkers vertreten. 2) übel zurichten, quälen, martern. 1) être bourreau; faire la fonction d'un bourreau. 2) maltraiter, bourreler; traiter en bourreau, tiranniſer, tourmenter.

Katukopa, *m.* Galgen-Dieb, *m.* Galgen-Strick. pendart; gibier de potence.

Katuſz, *f.* ⎫ Tortur-Stube, *f.* Kerker-
Katuſza, *f.* ⎭ Stube, Gefängniß. chambre ou l'on donne la queſtion; cachot, la priſon.

Kauleſior, *m.* Blumen-Kohl, *m.* Karviol. chouxfleurs, *m.*

Kaulrapa, *f.* Kohlrabi, *m.* Rüben-Kohl, *m.* chou-rave, *m.*

Kauteryum, *indic.* 1) Fick-Eiſen; Brenn-Eiſen zu Fontanellen. 2) Brenn-Mittel, beizendes Mittel Blaſen und Fontanellen zu ziehen. 3) Fontanell von einem Brenn-Eiſen oder Brenn-Mittel. 1) un cautère; fer chaud, fer brûlant, bouton de feu pour faire un fonticule. 2) un cautère, remède cauſtique; pierre infernale. 3) un fonticule; brûlure faite avec du cautère.

Kauteryzowanie, *n.* das Cauteriſiren; das ſetzen einer Fontanelle. cautériſation, *f.*

Kauteryzuię, *v. a.* cauteriſieren, eine Fontanelle ſetzen. cautériſer; faire un cautère.

Kauza, ſprawa ſądowa. Gerichts-Sache. cauſe, procedure, procès.

kauzy odprawowáć; ſtawáć w ſprawach. practiciren, advociren. être avocat; faire la profeſſion d'avocat.

Kawa, *f.* 1) die Dohle ein Vogel. 2) Klecks im Schreiben. 3) Cafee, *m.* 1) graille, *f.* un oiſeau. 2) un pâte; encre tombé ſur le papier. 3) du café. § *1) kawa (kawka) kwacze. 2) kawy piſmo ſzpecą na papierze. 2) warzyć, palić kawę.

w kawy iść. verſchwinden; nichts daraus werden; zu Nichts werden. s'évanouir, diſparoître; s'en aller en fumée; ne réuſſir pas. § naſze prace i nadzieie w kawy poſzły.

Kawał. ⎫ Stück von etwas.
Kawałec, *g. kawałca.* ⎭ morceau, *m.* pièce, *f.* lopin, tronçon. § kawalec cukru lodowatego; kawał chleba.

Kawałek, *g. kawałca.* Stückchen von etwas. petit morceau; bout; brin.

kawałek człeka. kleiner Menſch. bout d'homme.

Kawaler. 1) Cavalier, einer von Adel oder ein Officier. 2) Ritter eines Ordens. 3) Reuter, Soldat zu Pferde. 1) cavalier, gentil-homme ou un officier de guerre. 2) chevalier, qui eſt d'un Ordre de chevalerie. 3) cavalier, ſoldat qui va à cheval. § 1) zacny kawalerze; grzeczny to kawaler. 2) kawalerowie ſię ziechali. * 3) kawalerow (konnych, konnych żołnierzy) było tyſiąc.

Kawalerka, *f.* 1) Fräulein, *n.* Dame, ſo einen Ritter-Orden trägt. 2) Amazonen-Kleid für Weibs-Perſonen. 1) Chevalière, fille de quelque Seigneur qui eſt d'une Chevalerie. 2) habit d'Amazone que les Dames portent quelque fois.

Kawalerow, *a. e.* eines Cavaliers, Ritters. d'un cavalier.

Kawalerſki, *adj.* 1) Cavallier-. 2) Ritter-Ordens-. * 3(Ritter-, adelich, ſ. Szlachecki, Rycerſki, 1) de Cavalier, qui regarde un gentilhomme ou un officier de guerre. 2) de Chevalier, de Chevalerie, qui concerne un Ordre de Chevalerie. * 3) noble, qui regarde la nobleſſe, *vid.* Szlachecki, Rycerſki.

po kawalerſku, adj. wie ein Cavalier- en Cavalier, cavaliérement, à la cavalière.

Kawalerſtwo, *n.* * 1) Ritter-Stand; *m.* Adel, ſ. Rycerſtwo. 2) weltlicher Orden. * 1) Nobleſſe, tous les Nobles, *vid.* Rycerſtwo. 2) chevalerie, *f.*

Kawalerowa, *f.* Dame, ſo einen Ritter-Orden trägt. Chevalière, fille ou Dame qui eſt d'un Ordre de Chevalerie.

Kawalerya, *f.* 1) die Reuterey bey der Armee. 2) Ritter-Orden. 1) la cavalerie d'une Armée. 2) chevalerie; l'Ordre de Chevalerie.

Kawalkowanie, *n.* das Tummeln mit dem Pferden, das Zureuten derſelben. paſſade, *f.* l'action de paſſager, de dreſſer. de promener un cheval. § kawalikowanie rzeźwość rycerſką zatrzymuie.

Kawalkuię, *n.* ein Pferd zureuten, abrichten. dreſſer un cheval. § kawalkuię na koniu, koniem.

Kawalkata.

Kawalkator, *m.* Roß-Bereuter, Bereuter. cavalcadeur, écuyer, piqueur; celui qui dreſſe, qui promene un cheval.

Kawat, *m.* Säbel in der Geſtalt eines Meſſers. couteau; petit ſabre fait en couteau.

Kawecon, Kawecan, *m.* 1) Kapzaum. 2) fig. Zaum, Kapzaum, Zwang, Gewalt. 1) caveçon. 2) *fig.* frein, bride, pouvoir, force. § 1) włożyć koniowi kawecon w gębę. 2) trzymać kogo na kaweconie poſtrachu.

kawecon zębaty. Zapzaum mit Zähnen. figuette, *ſ. f.*

Kawęczę, *czy, czył, czeli.* 1) über etwas ſitzen, liegen; ſeine Zeit zubringen. 2) fränkeln. 1) ahaner; ſuer à force de travailler; être cloué ſur un ouvrage. 2) être malade; ſe porter mal; être ſujet aux maladies. § iuż kilka lat

nad

nad tą kſiążką kawęczał. 2) rok cały kawęczy.
Kawiar, *m.* eingemachte See-Roggen. caviar, *m.* caviar, *m.* reſure, *f.* § kawiar Wenecki, Turecki.
Kawię, *n.* w czym. das Spiel verderben; einen guten Handel ſchlimm machen. biſſer qu. ch. à qu; gâter une bonne affaire par bêtiſe ou à deſſein. § wſzyſtko nam pokawili; pokawiłeś tę ſprawę.
Kawka, *f.* die Dohle, ein Vogel. grailIe, jaquette dame.
biała to kawka. das iſt ein weißer Sperling. c'eſt un merle blanc; cela eſt rariſſime; on n'en trouve pas à la douzaine. § ſnadniey o kawkę białą niźli o ſługę poczciwego.
Kaydan, *m.* } Fuß-Feſſel, *f. f.* Fuß-
Kaydany, *plur.* } Feſſeln. ceps, fer qu'on met aux piez de priſonnier.
Kazalnica, *f.* Kanzel, *f.* la chaire dans une Egliſe.
Kazanie, *n.* Predigt, ſermon; *m.* prédication.
na kazanie dzwonić. zur Predigt läuten. ſonner le ſermon.
żakbym na Niemieckim był kazaniu. das ſind mir Böhmiſche Dörfer. c'eſt de l'algèbre pour moi.
kazania służący. Predigt-. de ſermon.
Kazarnie, *plur.* die Casernen; Wohnung für die Beſatzung in einer Stadt. Caſernes, *pl.* où l'on loge la garniſon d'une ville. § w kazarniach odprawił ſię Popis.
Każdodzienny, *adj.* alltägig. quotidien; journalier, de chaque jour.
Każdoroczny. alljährig. annuel; anniverſaire; qui ſe fait tous les ans.
Każdotygodniowy, *adj.* allwöchentlich. de chaque ſemaine.
Każdy. ein jeder; dieſes *adj.* hat keinen *pluralem.* chacun, chaque, tout, un; *cet adjectif ne ſe met pas au plurier.*
każdy widzi. ein jeder ſiehet. chacun voit,
każdy tom, każda wieś. jedes Haus, jedes Dorf. chaque maiſon; chaque village.
każdy Chrześcianin powinien myśleć o wieczności. ein jeder Chriſt iſt ſchuldig an die Ewigkeit zu denken. un Chrétien doit penſer à l'éternité.
każdy człowiek poczciwy. jeder ehrlicher Menſch. tout honnête homme.
każdy z oſobna. jeder insbeſondere. chacun en ſon particulier.
każdy za ſię. ein jeder vor ſich. chacun pour ſoi.
Każę, *zi, ził.* 1) verderben, meiſtens figürlich. 2) beflecken, verunehren. 1) gâter, dépraver, corrompre. 2) fouiller, gâter, ſalir, déshonorer. § 1) naprawił co drugi ſkaził; zła kompania obyczaie kazi. 2) ſkaził łoże dobrodzieia ſwego.
płod w żywocie ſkazić. die Frucht in Mutterleibe verletzen. gâter un fétus.
Każę, *ſze, kazał.* 1) befehlen. 2) etwas machen laſſen. 3) erfordern, haben wollen. 4) trotzen, pochen. 5) predigen. 1) commander, ordonner. 2) commander, laiſſer, faire faire. 3) éxiger; vouloir avoir, demander. 4) braver, provoquer; ſe fier en; ſe piquer, ſe targuer, ſe faire fort de. 5) prêcher; annoncer la parole divine. § 1) kazał słudze aby poſzedł; kazał mi liſt piſać; kazał mi to. 2) kazałem ſobie ſuknie zrobić; kazał przepiſać. 3) tak potrzeba kazała. 4) iak na trzy tuze każe na to śmiele; hadzie na to każe; wyżey ſobie kazać począł. 5) dziś kazał Jezuita sławny.
rſztą każe. 1) er ſetzet den Geiſt aufs Spiel. 2) er waget das äußerſte. 1) il joue de ſon reſte; il couche de ſon reſte. 2) il fait un coup de déſeſpoir; il hazarde tout.
kazał ſobie płaſzcz zrobić. er hat ſich einen Mantel machen laſſen. il ſe fit faire un manteau.
Każenie, *n.* pſowanie. das Verderben, Verderbniß. dépravation, corruption.
Kazernie, kazerny, *vid.* Kazarnie.
*Kaziciel, *m.* Skaziciel. Verderber, *m.* corrupteur, *m.*
Kazirod. } Blutſchän-
Kazirodziec, *m. g. kazirocza.* } der, *m.* un inceſtueux; qui a commis un inceſte.
Kazirodzki. blutſchänderiſch. inceſtueux, ſouillé d'inceſte.
Kazirodzſtwo, *n.* Blutſchande, *f.* un inceſte. § kazirodzwem ſię albo kogo zelżyć.
kazirodzſtwo z duchowną oſobą. Blutſchande mit einer Gott gewidmeten Perſon. inceſte ſpirituel; inceſte commis avec une perſonne conſacrée à Dieu.
Kazitelny, *vid.* Skazitelny.
Kaźń, *f.* kara. 1) Strafe, *f.* 2) Urtheil in Gerichten. 1) peine, chatiment. 2) décret, arrêt, ſentence du Juge. § *1) kaźń (karę) podpadł. 2) kaźń Sędziego wypełnić.
Boża kaźń das böſe Weſen. le haut mal, l'épilepſie.
Kaznodzieia, *m.* Prediger. Prédicateur.
Kaznodzieyſki. Prediger-. de Prédicateur.
Kazub, *g. a.* kożub. 1) kleiner Schlauch oder

oder kleine Büchse von Baum-Rinde, Beeren herein zu thun. *2) Bettel-Sack. 1) petite outre ou boëte faite d'écorce à y mettre des bayes. 2) besace d'un pauvre.

Kazubek, *g. kazubka, kozubek.* ist das *Diminutivum* von kazub. *c'est le diminutif de* kazub.

*Kazus. 1) Gewissens-Frage, *f.* 2) Zufall, *m.* Begebenheit, *f.* 3) Gramm. ein Casus; *Spadek.* 1) cas de conscience 2) cas, avanture, accident. 3) *gramm.* cas. § 1) kazus albo nauka dobrego rządu, sumnienia i żywota. 2) taki się kazus (przypadek) trafił; srogi go potkał kazus. 3) to słowo w tym kazusie (spadků) położyć trzeba.

Kazyatka, *f.* Futter-Hemd, *n.* chemisette, *f.*

Kcę, *kcie, kciał, kcieli.* keimen, hervor spießen. germer; pousser un germe.

Kędy? *adv.* wo? où? en quel lieu? § kędyś był? kędy piniądze?

kędy — tam. wo — da. où — là. § kędy pieniądzę tam wszystko.

Kędykolwiek, *adv.* wo nur. quelque part que ce soit; en quelque lieu que.

Kędzierzawię. kräuseln. boucler, friser; faire les cheveux en boucles.

wiatr wodę kędzierzawi. der Wind machet kleine Wellen auf dem Wasser. le vent frise l'eau, faire rider la face de l'eau.

kędzierzawić się. sich kräuseln. se créper, se recoquiller; moutonner.

Kędzierzawiony, *adj.* gekräuselt. frisé.

Kędzierzawo, *adv.* kraus. d'une manière crépuë.

Kędzierzawość, *f.* Kräuselung, *f.* frisure, manière dont une chose est frisée ou crépuë.

Kędzierzawy, *adj.* kraus. crépu, frisé.

Kedzierze, *collec.* kędziorki. die Haar-Locken. les boucles d'une chevelure; frisûre.

Kędzior, *m.* } *g. a.* eine Locke, Haar-Locke.
*Kędzierz. } boucle de cheveux.

Kędziorek, *m. g. kędziorka.* 1) kleine Locke. 2) Mensch mit gekräuselten Haaren. 1) petite boucle de cheveux. 2) celui qui a une tete frise, qui porte les cheveux frisés.

Kędziornik, *m. g. a.* Haar-Krauser. friseur de cheveux.

Kędziorny, zum Haarkrausen gehörig. ce qui appartient à friser les cheveux.

kędziorny drot, żelazo. Haar-Eisen. fer à friser les cheveux.

Kępa, *f.* eine kleine Fluß-, Teich- oder Land-See-Insel. une petite ile de rivière, d'étang ou de lac. § na ostrowiu wielkie drzewa, na kępie tylko brzaki rosną.

Kępka, *f. f.* sehr kleine Insel. très detite ile.

Kępiasto, *adv.* kupkami. 1) von Kräutern: puschichter Weise; wie ein Pusch. en touffes; en petits bouissons; d'une manière touffuë, *en parlant des herbes.* § iemiel kępiasto na dębie rośnie.

Kępiasty, *adj.* 1) voll kleiner Inseln. 2) Puschweise wachsend. 1) plein de petites isles. 2) touffu; qui croit ou qui est fait en touffe; qui jette plusieurs petites branches qui s'entrelasse.

kępiustey głowy. ein Mensch mit einem flachen oder platten Kopf. qui a la tete platte.

Kęs, *m.* 1) Bissen, *m.* Mundvoll. 2) ein wenig. 1) bouchée, lipée, morceau. 2) prin; un peu de qu. ch; tant soit peu. § 1) dwa, trzy kęsy. 2) day kęs cukru.

o kęs. beynahe, bey einem Haare. il faillit à peu s'en faut; peu s'en est fallu; presque.

po kęso, adv. Bissenweise. par petits morceaux. § po kęsu czego używać.

w kęsy. kleine, in kleine Stückchen. en petits morceaux. § posiekać co w kęsy.

Kesy, *vid.* Kusy.

Kętnary, *f. m. pl.* od *Kętnar sing.* kętnatek. Lager, *n.* Keller-Lager, Keller-Bäume unter den Fässern. chantier, pièces de bois où les tonneaux sont rangez en cave.

Kętnarowany, *adj.* auf Lager-Bäume gelegt. rangé sur un chantier.

Kętnarowy, *adj.* zum Keller-Lager gehörig. concernant le chantier de cave.

Kętnaruię, *v. a.* beczki. Fässer auf die Lager-Bäume legen. ranger mettre des tonneaux sur un chantier.

*Ki iaki. was für einer. quel. § kie nieszczęście; ki chłopiec; ka kobieta.

kiego kata czyni? was Henker macht er? que diable fait - il?

*Kibić, *f.* glänzender Zierrath, Schmelz. petite gentillesse, ornement brillant; émail.

Kibitność, *f.* stanu, staniku w człeku. schöne schmeidige Gestalt eines Menschen. une taille déliée, une belle stature d'un homme.

Kibitny. schwang. souple, qui plie aisément. § kibitny mąż; kiiek kibitny.

Kić, *vid.* Kotuś.

Kici! Kici! kota wołaiąc. Kitze! Kitz! matou!

Kichała, *f. m.* Kichacz, *m.* der stark und oft nieset. qui éternue fort & souvent.

Kicham,

Kicham, *v. m. F. kichnę.* niesen. éternuer.
Kichanie, *n.* kichnienie, *n.* das Niesen. éternûment, *m.* l'action d'éternuer.
Kichawiec, *m.* ziele, *kichawca.* (*ptarmica;* wilde Bertram-Wurzel. serpentine, *f.* ptarmique, *f.*
Kichawka, *f.* 1) das Niesen. 2) Niese-Mittel, *n.* 1) éternûment, *m.* 2) sternutatoire, *m.*
kichawkę albo kichanie czyniący, poruszający. Niesen machend. sternutatif.
kichawkę zyniące lekarstwo. Niesen machendes Mittel. un sternutatif; un ptarmique; un sternutatoire.
Kicz, *f.* } Kolbe, *f.* am Schilfe, an Ha-
Kiczka. } sel-Stauden. tête d'un roseau; châton de coudrier.
Kiebel, *g. a.* Eimer in Bergwerken. un seau aux mies.
Kieca, } 1) Küttel von Leinewand. 2)
Kiecz, *f.* } Waffen-Rock von unterschiede-
Kiecza. } nen Farben, über den Panzer
Kieczka, } zu ziehen. sarot, *m.* souquenille, *f.* blaude, *f.* 2) cotte-d'armes, sorte de casaque de diverses couleurs qu'on met sur la cuirasse.
*Kidayszy. 1) an welchem verflossenen Tage? 2) vor einigen Tagen. 1) en quel jour passé? 2) il y a quelques jours; avant quelques jours.
Kiedy, *conj.* 1) wenn, eine Frage oder Gewißheit anzudeuten. 2) da, wenn, indem. 1) quand? 2) pendant que, en faisant, qu. ch. § 1) nie wiem kiedy przyydzie; kiedy będę pisał, wtedy namienię; kiedy u mnie będziesz? 2) kiedy (gdy) czytam, cicho bydź musi.
na kiedy. auf wenn, zu welcher Zeit. à quel tems; en quel jour; quand. § iuż wiem da kiedy będę gotow.
kiedy tedy; kiedyż tedyż. 1) mit der Zeit. 2) bisweilen. 1) un jour; avec le tems. 3) par fois, quelque fois, quelques jours.
kiedyby. s. die Anmerkung zu By. wenn — möchte, hätte. si; *voyez la remarque sur la pardicule* By. § dałby kiedyby (gdyby) miał.
kiedy źle; kiedy źle iest. da es böse aussieht. quand les choses prennent un mauvais train.
kiedy naylepiey, kiedy iest naylepiey. da es am besten ist. lorsque tout va le mieux. § kiedy naylepiey umarł.
kiedy naygorcey; kiedy naygorzey iest. da es am schlimmsten ist. lorsqu'il y a du pis.
Kiedykolwiek, kiedyżkolwiek, *adv.* 1) es sey wenn es wolle, dereinst, dermaleins. 2) mit der Zeit, einmal, endlich. 3) bisweilen, denn und wenn. 1) en quelque tems que ce soit. 2) quelque jour; une fois; un jour; à la fin. 3) par fois; de loin à loin; quelque fois. § 1) zrobię to kiedykolwiek. 2) kiedykolwiek to będzie. 3) kiedykolwiek on dobry.
Kiedyś, *adv.* ehedessen. autre-fois; jadis, quelque fois.
kiedyś miekiedyś. denn und wenn; selten. de loin à loin; de tems en tems.
Kiedyż tredyż, *adv.* einstens. quelque jour.
Kieł, *m. g. kła.* 1) Keim, *m.* Sprößlein eines aufgehenden Korns. 2) Hunds-Zahn, Spitz-Zahn im untersten Kinnbacken. 3) der Hacken-Zahn eines Pferdes. 4) Hau-Zahn, Waffen, Gewerf eines wilden Schweins. 1) germe, *m.* jetton, *m.* pointe *f.* plume, *f.* radicule, *f.* 2) dent canine. 3) le croc, crochet, une dent de cheval. 4) la défense, la grande dent d'enbas d'un sanglier. § 1) ziarno kieł puszcza. 2) kły w siodnym roku się puszczaią. 3) zęby trzonope są pierwsze po kłach. 4) dzik psa kłem siecze.
wziąć na kieł. 1) von Pferden: das Gebiß auf die Haken nehmen; ausziehen, ausreißen. 2) den Kopf aufsetzen; sich widersetzen. 1) *parlant des chevaux:* prendre son frein aux dents. 2) résister, s'opposer; regimber.
miłość go na kieł wzięła. die Liebe hat ihn verblendet. il est aveugle de l'amour.
Kiełb, *m.* Gründling, *m.* Kresse, *f.* ein Fisch. goujon, *m.* un poisson. § kiełb rzeczny, kiełb morski.
ma kiełbie w łbie. er hat vielen Witz; er hat Grütze im Kopfe. il a beaucoup d'esprit; il a du plomb dans la tête; c'est un homme de tête.
Kiełbasa, *f.* Wurst, *f.* Bratwurst, *f.* saucisson, *m.*
Kiełbaska, *f.* kleine Wurst, *f.* Bratwurst. saucisse.
Kiełbaśnica, *f.* Darm zur Wurst. boyau qui est propre pour en faire un saucisson. § kiełbaśnica wieprzowa, barania.
Kiełbaśnik, *m.* 1) Wurst-Macher, *m.* 2) Wurst-Eisen; Trichter zu Würsten. 1) celui qui fait des saucissions. 2) boudinière.
Kiełbik. kleiner Gründling. petit goujon.
Kiełec, *g. kiełca.* Ferkel, das vor der Zeit Zähne bekommt. cochon de lait qui a des dents avant le tems. § kiełcowi zęby wyłamać trzeba, aby maciory nie ranił.
Kielich, *g. a.* Kelch. le calice; la coupe

Kielim-

Kielimka, *f.* Tiegel in der Küche. capucine; petite écuëlle à queuë; une poêle à frire.
Kieliszek, *g. kieliszka.* 1) Spitz-Glas, *n.* 2) Spitz-Glas voll. 1) un verre à vin. 2) verre plein de qu. liqueur.
w kieliszki bić. beym Trinken an die Gläser stoßen. toquer les verres.
wytrząsać kieliszki. die Gläser ausleeren, brav saufen. vuider les verres, les pots.
kieliszek wina. Spitz-Glas voll Wein. verre de vin.
Kiełek, *g. kiełka.* Sprößlein, *n.* Keimlein, *n.* petit germe; radicule, *f.*
kiełki morski wonne. Art kleiner wohlriechender See-Muscheln. espèce de petites conques marines odoriférantes.
Kielnia, kielninia, *f.* 1) Maurer-Kelle, *f.* Marter-Kelle. 2) Küchen-Kelle, *f.* Schöpf-Löffel. 3) Wagen-Kelle, Wagen-Kasten. 1) truelle; langue de boeuf; fiche. 2) grande cuillier; écumoir dans la cuisine. 3) magasin, panier ou caisse de coche; chaton de carosse.
Kiełznam, *v. m. F. będę kiełznał, kiełznę.* 1) zäumen, den Zaum anlegen. 2) bändigen, zwingen. 1) brider; mettre la bride à. 2) domter, arrêter.
*Kień, kloc, *m.* Klotz, *m.* Block, *n.* billot, *m.* bloc, *m.*
Kiep, *g. kpa vulg.* 1) häßliches Wort, die weiblichen Geburts-Glieder auszudrücken. 2) Bärenhäuter, Hundsfott, das größte Schimpfwort. 1) *mot fort vilain pour exprimer les parties honteuses de la femme.* 2) coquin; bougre; *le plus injurieux de tous les termes.*
Kiepski, *vulg.* bärenhäuterisch. coquin.
Kiepkuię z kogo, *vulg.* einen zum Narren haben; einem auf der Nase spielen; einen scheeren. berner, vexer, jouer qu.
Kierat, *m.* 1) Kerker, wo die Gefangenen arbeiten müssen. 2) Winde, Lasten in die Höhe zu ziehen, sie bestehet aus einer liegenden Walze. 1) cachot, *m.* une prison à travailler. 2) virevaut, guindal; c'est un tour posé horisontalement qui sert à lever les fardeaux avec les barres.
*Kierca, *m.* postawnik. große Wachs-Kerze. un grand cierge.
*Kierchow, Cmentarz. Kirchhof. cimétière, *m.*
Kierdeia, *m.* Wappenk. drey über einander an einer Linie stehende Lilien. *Blas.* trois fleurs de lis mises l'une sur l'autre près d'un trait ou ligne perpendiculaire.
Kiermasz. Kirmeß; Kirchmesse, Kirchweihe. *2) Jahrmarkt im Dorfe. 1) la Dédicace; fête d'Eglise; un anniversaire de la consécration d'une Eglise. 2) fête, foire du village. § 1) kiermasz albo rocznica poświącania kościoła.
Kiernowe sukno, *n.* Kern-Tuch, *n.* sorte de bon drap.
Kiernoz. Ebber. porc non-chatré; verrat.
Kiernozi. Ebber-. de verrat.
Kiersztak, *m. g. a.* kotwiczna lina. Anker-Seil. le cable de l'ancre.
Kierowanie wozem. das Wenden, Einlenken mit dem Wagen. braquement, *m.*
Kieruię, *v. a.* 1) wenden, lenken. 2) führen, regieren das Ruder. 3) verjagen, vertreiben; einem Beine machen. 4) eintreten, zusprechen. 5) einen lenken, zu seinem Willen haben. 1) tourner, manièr, diriger, guider. 2) gouverner; tourner le gouvernail. 3) chasser; faire déloger; faire décamper; faire sortir. 4) mettre le pié chez qu.; voir qu. en passant, 5) gouverner, régir; disposer d'une personne. § 1) strzałą, koniem (strzałę, konia) kierować; kieruie magnes swe żeleście; trudno nie kierować oczu, kiedy serce ma swoy magnes; rzeczy dobrze nakierował; kierować przedsięwzięte sprawy. 2) kierować rudel, ster. 3) Szwedow z Polski kierowano. 4) skierowaś koniem do kogo; nakierowałem (wstąpiłem) do domu tego. 5) kierować kogo do intencyy swoich; kieruię nim iako sam chcę.
kierować okrętem. ein Schiff wenden. revirer un vaisseau.
kierować wozem. den Wagen wenden. braquer un chariot.
Kierz, *m. g. krza.* Busch, *m.* buisson, *m.* halier, *m.* § w krzu się ptak lęże, zaiąc siedzi.
kierz Moyżeszow. der feurige Busch, in welchem Gott Mose erschienen ist. buisson ardent où Dieu apparut à Moïse.
ze krza na potyczkę patrzać. von einem sichern und weiten Orte einer Schlacht zusehen. regarder de loin, d'un montpagnotte, d'un poste des invulnérables à une bataille.
w kierz to poydzie; nic z tego nie będzie daraus wird nichts werden. cela s'en ira en fumée: cela ne réüssira pas.
Kierzanka, *f.* } maślnica. Butter-Faß zum
Kierznia, *f.* } Buttern. baratte, *f.* ou l'on bat le beurre.
Kierze, *m.* ziele. (*tormentilla*) Tormentillen-Kraut, Siebenfinger-Kraut. tormentille, *f.*
Kierzek, *m. g. kierzka.* kleiner Busch, petit buisson.
Kieścień, *g. kieścienia.* Fäustling, *m.* Stock

so mit eingezogenem Bleye versehen ist. bâton garni de plomb.

Kiesa, *f.* Geld-Casse, *f.* Geld-Stock, *m.* casse, *f.* cofre-fort, *m.* pour y mettre son argent.

Kieska, *f.* kleine Geld-Casse. petite caisse pour le même usage.

Kiestrzanek, *m.* Art eines Meths. sorte d'hidromel.

Kieszeń, *f.* Schubsack, *m.* Ficke, *f.* Tasche, *f.* poche, *f.*

Kieszonka, *f.* kleine Ficke, *f.* bourson, *m.* pochette, *f.* gousset, *m.*

Kieterek, *m. g. kieterka.* Ißländer, ein Hund. espèce de chiens qui viennent d'Islandie.

Kiiania, *vid.* Kiiec.

Kiianka praczek. Wasch-Bläuel. battoir, petite pêle de bois pour battre le linge.

kiianka wodna żywocina. ein schwarzes flaches Wasser-Ungeziefer. un insecte aquatique qui est noir & plat.

Kiiec, *g. kiyca.* eiserner Schlägel an einem kurzen Stiele. batte, *f.* maillet de fer qui a un court manche.

Kiiek, *m. g. kiyka.* kleiner Stock, Stecken. petit bâton; baguette, *f.* jonchet, *m.*

Kiiowy, *adj.* Stock-. de bâton.

kiiowe razy, kiiowe karanie, kiiowe potkanie. Stock-Schläge, *pl.* Prügel-Suppe, *f.* bâtonnade, *f.*

kiiowy kołacz, m. ein Gebackenes in Form eines Stocks; Zapfen-Kuchen. pièce de four cuite en forme de bâton.

Kikut, *m. g. a.* 1) lahmer Finger, lahme Hand. 2) der einen lahmen Finger oder eine lahme Hand hat. 1) doigt mutilé; main mutilée. 2) un manchot; estropié du doigt, ou de la main.

Kiła, Kilas, *vid.* Kilka.

Kiła, *f.* Darm-bruch, *m.* Bruch, *m.* hergne, *f.* descente de boyau, *f.*

Kili? *adj.* } wie groß? wie klein? de
Kilki? *adj.* } quelle grandeur est-il; de quelle petitesse est-il? combien grand? combien petit?

*Kilin, Kilim, *m.* gewirkte Tisch- oder Pferde-Decke. couverture tissuë pour couvrir les tables ou les chevaux.

kilim Curski. schlechte Decke von diestr Art. vile couverture de la même sorte,

Kilka, kila, *N. A. kilka, (kila) g. D. L. kilku (kilu) Inf. kilką (kilą),* etliche, einige, quelqu'uns, quelques. § z kilka panami (panow) mowił; kilku było u mnie; napisał kilka książek.

kilka kroć; kilka razy. etliche mal. quelques fois.

kilka set. etliche hundert. quelques cents quelques centaines.

kilka tysięcy. etliche tausend. quelques mille; quelques milliers.

dwadzieścia i kilka. zwanzig und etliche. vingt & tant; plus de vingt; vingt & quelques. § trzydzieści, czterdzieści, sto i kilką.

Kilkadziesiąt, *Kiladziesiąt. etliche zehn, zwanzig, dreißig, bis hundert. quelques dixaines, quelques vintaines, quelques trentaines *&c. jusqu'à cent.*

kilkadziesiąt kroć. etliche zehn, zwanzig rc. mal. quelques dix, vingt *&c.* fois.

kilkadziesiąt tysięcy. etliche zehn tausend, zwanzig tausend rc. bis hundert tausend. quelques dix mille, vingt mille; trente mille, *&c. jusqu'à cent mille.*

Kilkanaście, *Kilanaście etliche zwischen dreyzehn und zwanzig; zehn und etliche. dix & quelques; dix & tant; plus de dix.

kilkanaście kroć. zehn und etliche mal. dix & quelques fois.

kilkanaście tysięcy. zwischen zehn tausend und zwanzig tausend. quelques dix mille; entre dix mille & vingt mille.

Kilkanaściorakı. auf etliche zehnerley Art gemachet. fait de dix & quelques manières.

Kilkoro, *n. g. kilkorga D. L. kilkorgu, Inst. kilkorgą* etliche Stück, etliche mal. quelques pièces, quelques fois § przełoż chustkę w kilkoro.

Kilkoraki, *adj.* etlichfältig, auf etliche Art eingerichtet, gemachet. fait, disposé en plusieurs manières.

Kilkorako, *adv.* auf etliche Art. de diverses façons, en plusieurs manières.

Kilkoletny, *adj.* etlichjährig. âgé de quelques ans.

Kilkoronaście, *n. pl.* etliche Stück zwischen 13 und 20. quelques dix & tant pièces; quelques pièces entre treize & vingt.

Kilof, *m.* 1) Tschakan, Faust-Hammer. 2) Bergw. Spiß-Hammer. 3) Schnabel eines Storches, Kranichs. 1) maillotin, marteau d'armes. 2) *métal.* marteline, sorte de marteau de mineurs qui est en pointe d'un côte. 3) bec de cigogne, de gruë.

Kiłowaty, *adj.* der einen Darm-Bruch hat. hernieux, qui a une hergne ou une descente.

Kinal, *m.* der eichelne Unter in einigen Spielen. dans quelques jeux le valet de gland aux cartes Allemandes.

*Kinia, *f.* Kot. Mieze-Katze. matou; maître mitis; chat.

Kinę, *vid.* Kiwam.
Kimienie, *n.* Skinienie, *n.* das Winken, der Wink. un signe qu'on fait avec la tête
Kipię, *ie*, (*i*) *iał*, *ieli*, (* *a*, *ał*). 1) wallen, Blasen aufwerfen; überlaufen. 2) kriebeln, wimmeln, haufenweise kriechen. 1) bouilloner, jusqu'à se déborder; s'enfuir. 2) grouiller, fourmiller, se remüer en grand nombre. § 1) nie dopuszczać, nie dać kipieć. 2) iuż z niego kipi robactwo.
day baczenie aby garnek nie wykipiał. sehe zu, daß der Topf nicht überlaufe. prenez garde que le pot s'enfuie.
Kiepienie, *n.* das Aufwallen, Ueberlaufen. bouillonnement; l'action de bouiller à gros buillons.
Kir, *m.* Flock-Tuch, grobes Tuch zu Bauer-Röcken. bure, *f.* bourreau, *m.* touze, *m.* nadieu, *m.* drap grossièrement tissu dont les paysans se vétissent.
*Kirchow, *m.* cmentarz. Kirchhof, *m.* le cimétière.
Kirść, *f.* łopatka dolna. das Hüft-Bein, die Hüfte. ischion, *m.* la cuisse même; la hanche.
Kiryś, *m.* ein Küraß. cuirasse, *f.*
Kieryśniczek, *g. a.* im Scherz: ein Ducken, *burlesq*, un ducat.
Kiryśniczy, *adj.* Küraß, zum Küraß gehörig. de cuirasse.
*Kirysier, *m.* } Kürassierer. cuirassier.
Kiryśnik, *m.* }
kiryśnik, m. ryba morska. (cataphractus) ein See-Fisch, der mit beinharten Schuppen bedecket ist. poisson de mer armé d'écailles dures comme l'os.
Kisam, *v. m. F. kisnę.* 1) gähren. 2) etwas gährend machen. 1) fermenter, se fermenter, bruire, bouillir, travailler. 2) fermenter qu. ch.
Kisanie, *n.* das Gähren, Aufgähren. fermentation, *f.*
Kiść, *f.* 1) Scheuer-Wisch an einem Seile. 2) Maurer-Pinsel. 1) bâton à vadel; torchon lié à un bâton; brosse faite de vieux linge. 2) pinceau de maçon.
Kiścień, *vid.* Kieścień.
Kisiel, *m.* Wappenk. ein offenes Zelt, darauf ein Kreuzchen, über der Krone aber drey Thürme stehen. *Blas.* une tente entre-ouverte, avec une petite croix sur le pommeau & trois tours sur la couronnne.
Kistka, *f.* pieczystko. Saamen-Kolbe, *m.* tête, chaton; un panache que produisent certaines plantes, comme on voit aux roseaux, au millet.
Kiszka, *f.* ielito. 1) ein Darm. 2) eine Wurst. 1) boyau, trippe, intestin. 2) saucisson. § 1) kiszki dzielą się na cienki i grube, to iest miąższe; kiszki biorą od żołądka co iest strawionego. 2) kiszka wątrobna; kiszka nadziewana.
kiszka cienka. der dünne Darm. le long boyau; le menu boyau; l'ilium.
kiszka czcza. der leere Darm zwischen dem duodeno und dem dünnen Darme. le jeûneur; l'affamé; le jejunum, un intestin entre le duodenum & l'ilium.
kiszka kątna; kątnica, f. der blinde Darm. le cecum, le borgne, l'aveugle, le prémier de gros boyaux qui n'a qu'un trou.
kiszka kolkowa; kiszka kobielasta. der Grimm-Darm. le gros boyau, le colon. § kolka choroba w kolkowey kiszce bywa.
kiska ostatnia dolna, odbytowa. der Mast-Darm. le rectum; le boyau culier.
kiszki miąższe albo grube. das große Gedärme. les gros boyaux.
kiszki cienki, pl. das kleine Gedärme. les petits boyaux; les intestins gréles.
Kiszkowy, *adj.* Darm-. de boyau intestinal.
Kita, *f.* 1) Feder-Pusch, *m.* 2) Bund gesponnenes Garn. 3) Kütt, *m.* zum Kütten. 1) crête de casque; aigrette en forme de brosse. 2) poignée de fil. 3) ciment, mastic, lut de sapience. § 1) kita szyszakowa; Wezyr dwie kity nosi u zawoiu, usadzone w sztukę dyamentową. 2) kita lnu. 3) kita mularska, kamiennicza.
Kitayczany, kitaykowy, *adj.* Taft-. de tafetas.
kitayczana wstega, Taft-Band. ruban de tafetas.
Kitayka, *f.* Taft, *m.* tafetas, *m.*
Kitel, *f. g. kitla.* } Mieder, Leibchen, der
Kitlik, *m.* } Weiber. corselet de femme.
kitel furmański. Fuhrmanns-Kittel. blaude, souquenille.
Kituię, *v. a.* co. kütten. cimenter, mastiquer.
Kitowanię, *n.* das Kütten. l'action de cimenter.
Kitowanie. geküttet. mastiqué, cimenté.
Kiwam, *v. m. F.* *kinę, *komu.* 1) mit dem Kopfe schütteln. 2) winken, mit der Hand oder mit dem Kopfe ein Zeichen geben. 3) wackeln, schlenkern mit einem Stocke, mit den Händen im Gehen. 4) drohen mit der Hand, mit einem Stocke. 1) hocher, branler la tête. 2) clinger, faire signe de la tête, de la main. 3) brandiller, agiter, remuer. 4) ménacer avec

avec la main, avec un bâton. § 1) caż kiwasz i się dziwuiesz? 2) kiwnął głowa, ręką abym odszedł; kiedy palcem laską, ręką kiwnę, (knię) poydź. 3) kiwa ręką chodząc, a nogami siedząc. 4) kiwnął mi (na mnie) ręką, kiiem.

kinąć się do kogo. auf eines Seite treten. suivre, prendre le parti de qu.

Kiwanie ręką, głową. das Winken mit der Hand, mit dem Kopfe. l'action de faire signe avec la main ou avec la tête.

**kiwanie ręką, laską, vid.* Machanie.

Kiwnienie, *n.* der Wink mit der Hand; Zeichen mit der Hand oder Kopf. signe qu'on donne avec la main ou avec la tête.

Kiy, *m. g. kiia.* Stock, *m.* bâton, *m.* rondin, *m.* § żebrakom na kiiu nie trzeba chleba podawać; kiiem tych hultaiow rozwadzę; kiiem wziął; kiiem kogo uśpić.

kiiem dać; kiiem bić. mit einem Stocke prügeln. bâtonner, rondiner; donner le tricot à qu. § we dwa kiymi mu dano.

kiy do bicia. Stock zum Prügeln. tricot, *m.* trique, *f.*

kiiem na kim wyiechać. einem zum Hause heraus prügeln. réconduire qu. à coups de bâton.

iak kiy nasiekany. er ist zerfetzt voller Wunden. il est tout balafré.

łacno o kiy, gdy psa chcesz uderzyć. der Stock findet sich wohl, wenn man den Hund schlagen will; man kann bald eine Ursache vom Zaume brechen. qui veut noyer son chien dit qu'il a la rage.

nie kiy ale drewno. so lang als breit; eins ist eben so gut als das andere. bonnet blanc, blanc bonnet.

Kizinek, *m.* Wappenk. drey Lilien auf der obern Rundung eines Jäger-Horns, aus der Krone aber gehen zwey Jäger-Hörner mit drey Lilien in der inwendigen Rundung. *Blas.* un cor de chasse avec trois fleurs de lis sur le dos, deux autres cors avec trois fleurs de lis dans leurs convexités sautent de la couronne.

Kłąb, *m. g. a. (u).* 1) Knaul, *m.* als Zwirn, Seide. 2) Klumpen, als Wäsche. 3) Schopf, Mähe an der Pferde-Stirne zwischen den Ohren. 1) peleton, *m.* pelote, *f.* de fil, de soie. 2) tapon, *m.* fagot de ligne. 3) épi, molette, *f.* au front du cheval. § 1) kłęba (kłębu) nici dowiiać. 2) włosy w kłąb skręcone; kłąb bielizny. 3) przyciągnął kłąb koniowi.

w kłąb co zwinąć, ścisnąć. in einem Klumpen zusammen binden, drücken. bouchonner mettre qu. ch. en un bouchon, en tapon. § w kłąb zwinął szaty swoie; związać, zwinąć w kłąb chłopa, kozła.

w kłąb się zwinąć. sich in einem Haufen drücken; krumm zusammen liegen. se mettre en tapon; être tout dans un fagot.

Klacz, *f.* klacza, kobyła, *f.* Stutte, *f.* cavalle, *f.* jument, *f.* bête chevaline; alfange, *f.*

Klącze, *n.* Łodyga. Stiel eines Krautes. la tige d'une plante.

Kładę, *kładzie, kładł, kłaść.* 1) legen. 2) niederlegen, ins Bette legen. 3) setzen, stellen. 4) fig. setzen, legen. 5) niederlegen, aufgeben ein Amt. 6) setzen, achten, halten. 7) anwenden, dran setzen, dran wenden. 1) mettre, poser, placer, asseoir, coucher, étendre sur ou dans qu. ch. 2) coucher qu.; mettre au lit. 3) mettre debout, dresser, élever. 4) *fig.* mettre, placer, employer. 5) déposer un emploi; se défaire d'une charge. 6) mettre au même rang; réputer, tenir, prendre pour. 7) mettre qu. ch. à qu. ch.; employer ses forces, son argent à qu. ch. § 1) położyłem na stole świecę, kosta ią na lichtarzu; kładę do skrzyni pieniądze, szaty; położyć działo na łoże. 2) położyć chorego na ławie, dziecię spać, leżeć. *3) kłaść (stawiać, postawić) potrawy, kieliszki na stoł. 4) wie malarz gdzie co przeciw czemu i iaką farbę ma położyć; położyć woysko, garnizon, oboz gdzie na obronę; położyć słowo wyraśne, co w regiestr w księgę. 5) kłaść urzedy; położył koronę. 6) przyiaźń twoię tak wysoco kładę; w rownym go z nim respekcie kładzie; rowno Książęcia z Margrabią kładą. 7) kładę (łożę) w tym zdrowie swoie, że się to tak znayduie; kładł (łożył) na tę umieiętność koszt, naukę, pracę.

położyć oboz gdzie. ein Lager an einem Orte aufschlagen. planter son camp dans un lieu.

* * *

Zu der kurzen *Conjugation* der *Compositorum* dieses *Verbi* wird łożę gebrauchet. *dans la brève Conjugaison les composés de ce verbe se font avec le verbe* łożę.

kłaść komu słowa do ucha. einem die Worte ins Maul sagen. parler tout bas à l'oreille de qu.

kłaść wieniec na kogo. einem einen Kranz aufse-

aufſetzen. mettre un chapeau de fleurs à qu.

kłaść, położyć co nad czym. über etwas legen, ſtellen. mettre une choſe ſur une autre.

kłaść położyć co na widok, na widoku. ans Licht ſtellen. produire, mêttre au jour, en lumière.

kłaść połyżyć kogo miedzy. einen unter die Zahl zählen. mettre au nombre de.

tak kładę. ich halte davor. je répute; je crois; je ſuis perſuadé.

kłaść za pewną. gewiß davor halten. croire pour certain, pour ſûr; faire ſon compte ſur qu. ch.

Kłaść ſię. 1) ſich legen. 2) ſich halten, ſich ausgeben. 1) ſe coucher, s'étendre. 2) ſe dire, ſe porter, ſe qualifier. § 1) zboże ſię od deſzczu kładzie; położyłem ſie na ławie, na tramie. 2) kładzie ſię ich ſtarſzym bratem.

kłaść ſię ſpać; położyć ſię, ułaść ſię. ſich ſchlafen legen. ſe coucher, ſe mettre au lit.

Kładek, *m.* } Steg, Brückchen über ein
Kładka, *f.* } Gewäſſer. ponteau, *m.* petit pont; pontet, *m.* planche, *f.*

Kładzienie, *n* Legung, *f.* Setzung, *f.* Stellung, *f.* poſition, *f.* ſituation, *f.* l'action de coucher, de mettre, d'étendre une choſe ſur une autre. § malarz kładzieniem rożnych farb iedney rzeczy druga wſpiera.

kładzienie ſię. das Schlafengehen. le coucher; le tems qu'on ſe couche.

Kładziony. gelegt, geſetzt. poſé, mis. § farba geſto kładziona.

Klaiſtr, *m.* 1) Kleiſter, *m.* 2) im Scherz: Menſchen-Koth. 1) colle de farine, bouillie, pâte. 2) *burlesq.* merde, la fange.

Kłak, *m.* } alte Lumpen, Plunder. vieil-
Kłaki, *plur.* } lerie; guenille, guenillon; de choſes vielles & uſées. § zatkać dziure kłakami.

Kłaki; *f. f. pl.* Werg, *n.* von Hanf oder Flachs. étoupe, *f.*

Kłam, *m.* kłamſtwo, *n.* Lüge, *f.* un menſonge.

Kłamam, *v. a.* 1) lügen. 2) verſagen, vom Gewehr: 1) mentir; dire des menſonges. 2) manquer; prendre un rat, *en parlant des armes à feu.* § 1) kto kłama inaczey słowy okazuie, rużeli ma na umyśle; kłamaſz nie prawda. 2) ſtrzelba mu ſkłamała.

kłamać przykim albo przedkim. vor einem lügen. mentir devant qu. § śmiałżebym przed tobą kłamać.

Kłamanie, *n.* das Lügen. menterie, *f.* l'action de mentir.

Kłamca, *m.* Lügner, *m.* menteur. § kłamcy i prawdę mowiącemu nie wierzą; *prov.* kłamcy dobre pamięci potrzeba, *prov.*

Kłamczyni, *f. f.* Lügnerinn, *f. f.* menteuſe, *f. f.*

Klamerkowaty, *a. e.* wie eine kleine Klammer. ſemblable à un cramponnet.

Klamerka, *f.* 1) eine kleine Klammer. 2) Buchdrucker-Klammer. 1) un petit crampon, cramponnet, *m.* 2) accolade dans l'imprimerie. § 1) klamerkami ſpięte deſzczułki. 2) słowo dwiema klamerkami uięte [ ].

Klamka, *f.* 1) Thür-Klinke, Drücker, Klinke. 2) Fall-Riegel, *m.* Fall-Klinke. 1) loquet, *m.* pouçoir. 2) loqueteau. § 1) przy klamce ieſt dziura do klucza. 2) klamka za kluczkę zapada.

Kłamliwie, *adv.* Lügenhaft. en mentant, fauſſement.

Kłamliwy, *adj.* verlogen, lügenhaft. menteur, faux, qui dit des menſonges. § kłamliwy gazeciarz.

Klamra, *f.* eine Klammer. crampon, *m.* ancre, *f.* harpon, *m.* main de fer.

Klamry, pl. Wappenk. zwo Zimmer-Klammern, die ins Kreuz geleget ſind, aus der Krone geht ein Pfau-Schwanz, darauf eine doppelte Lilie ſteht. *Blaſ.* deux harpons de charpentier qui ſe croiſent; de la couronne ſort une queuë de paon, ſur laquelle ſe repréſente un double fleur de lis.

Klamruią, *v. a.* co. klammern, *v. a.* acclamper, cramponner; attacher avec des crampons.

Kłamſtwo, *n.* Lüge, *f.* Unwahrheit. le menſonge, menterie, *f.* § kłamſtwo iak ſzydło nie długo ſię w worze utai, *prov.*

kłamſtwo komu zadać. einen Lügen ſtrafen. démentir qu.; donner un démenti à qu.

Kłaniam ſię, *v. r.* } 1) verehren, anbeten,
Kłaniam, *v. n.* } als Gott. 2) einen grüßen mit Abziehung des Hutes, durch ehrerbietige Neigung. 3) einen im Briefe grüßen. 4) ſeine Aufwartung machen, ſeine Ergebenheit ablegen. 5) aufwarten, ſich durch etwas beliebt machen. 1) adorer, révérer Dieu. 2) ſaluer; faire un ſalüade, ſes compliments à qu. en ôtant ſon chapeau devant qu. 3) baiſer les main; faire, marquer les reſpects à qu. dans une lettre. 4) faire la révérence à qu.; faire ſa cour, rendre ſes devoirs, ſes reſpects à qu. 5) faire ſa cour

cou à; gagner la grace de qu. § 1) kłaniać się Bogu. 2) kłaniam Was Panu; pokłonił mi się. 3) kłaniam się Rodzicom twoim; kłania ci się brat moy. 4) dworzanie i Ministrowie z powinszowaniem krolow i kłaniali. 5) słuszna grzeczney Damie kłaniać; kłaniać się przed odętym Niemcem nie będę.

każdemu się kłania. er grüßet alle Leute. il bonnette tout le monde; il fait de grandes salutations à tout le monde.

kłaniać się od kogo. von einem einen Gruß abstatten. faire un compliment de qu. § kłaniay się matce ode mnie.

kłaniam, v. n. komu; o co; za co. ihr Diener; leben Sie wohl, wenn man kömmt oder weggeht. votre Serviteur, *en venant*; adieu Mr. *en sortant*. § kłaniam Mci Panie; kłaniam wszystkim Jch Mościom.

Klapaczka, *f.* gewisse Krankheit der Schafe. espèce de maladie qu'ont les brebis.

Klapam, kłapam, *v. m. F. klapnę, kłapnę.* 1) mit den Zähnen klappern. 2) klatschen. 1) claquer de dents. 2) claquer, battre des mains. § 1) kłapał zęboma. 2) klapnąć, klasnąć w rękę.

kłapać zęboma od zimna. vor Kälte klappern. grélotter; grélotter de froid.

Klapanie, *n.* kłapanie. 1) das Zähn-Klappern. 2) das Klatschen. 1) le claquedent; claquement de dens. 2) le claquement de mains.

Klapka, *f.* Kläppchen, *n.* Ueberschlag am polnischen Ermel. revers sur la manche d'un habit Polonois.

piątey mu nie dostaie klapki. er hat einen Schuß zu viel. il a un coup de hache.

Klaponogi, *adj.* flachfüßig. qui a des piez plats & larges.

Kłapouch, *f. m.* } Klappohr. oreillard;
Kłapouchy, *adj.* } qui a les oreilles pendantes & abbattues. § koń, pies kłapouchy.

Klar. *m.* Klarheit. Durchsichtigkeit, Helligkeit, Glanz. clarté, transparence, pureté, évidence; le clair.

w klar, w brew. öffentlich, deutlich, frey heraus. ouvertement; à coeur ouvert; manifestement, apertement; franchement. § w klar nie chciał prosby iego odrzucić; w klar to obaczysz.

w klar się wydał z tym postępkiem. er hat seine Gedanken mit dieser Aufführung verrathen. il a trahi ses pensées avec ce procédé.

w klar komu powiedzieć. einem reinen Wein einschenken. dire nettement sa pensée à qu.

człowiek w klar czyniący. ein aufrichtiger, offenherziger Mensch. un homme ouvert; qui parle, qui fait tout à coeur ouvert.

Klaret, *m.* 1) Claret-Wein, *2) mit Zucker angemachter Wein. 1) du vin clairet, il n'est pas fort rouge. *2) hipocras; vin mêlé du sucre & de canelle. § 1) klaret czerwony.

Klarownie, *adv.* hell, durchsichtig. à clair.

Klarowny, *adj.* 1) klar, hell, durchsichtig. 2) aufgeklärt, aufgeheitert, klar. 1) clair, rassis, limpide, transparent, diaphane. 2) serein, beau, clair. § 1) klarowna woda; klarowne wino. 2) klarowne niebo.

Klaruię, *v. a.* klar machen. éclaircir; tirer à clair. § klarować wino.

klarować się. sich abklären. s'éclaircir, devenir clair et net.

Klask, *m.* klaskanie, *n.* kleskanie, *n.* klaśnienie, *n.* das Klatschen; ein Klatsch, Knall, als mit der Hand. claquement, battement des mains; clac, *m.*

klaskanie rękoma od radości. das Schlagen in die Hände vor Freude. applaudissement.

klasc, interj. klitsch klatsch. fric frac; pouf, zone, flan, patarade.

Klaskam, *v. m. F. klasnę.* 1) klatschen, knallen mit der Hand, mit dem Maule. 2) schmatzen im Essen. 3) erschallen, knallen. 1) faire clac; claquer des mains, de la bouche; battre, frapper des mains. 2) manger avec du bruit des cochons. 3) éclater, retentir; faire du bruit. § 1) klasnął (* klasł) biczem; klaśniy ięzykiem; klaska rękoma; listek klasnął od uderzenia; tak nia klaśniesz ięzykiem iak on klaskał. 2) iedząc iak prosięta klaskaią. 3) kichnął że w izbie klasło.

Klaskanie, *n.* } klask, *m.* das Klatschen.
Klaśnienie, *n.* } claquement.

Klasztor, *m. g. n.* * *a.* Kloster, *n.* un Cloître, un Monastère, Couvent.

klasztor Panieński. Nonnen-Kloster. monastère de Religieuses; Couvent de filles.

Klasztorny, klasztorski. klösterlich; Kloster-. claustral, régulier, conventuel, monastique, qui est de couvent.

klasztorne towarzystwo; klasztorna przyiaźń. Kloster-Gesellschaft oder Freundschaft. conventualité, *f.* conversation monastique.

po klasztorsku, po klasztornemu. nach Kloster-Weise. conventuellement.

Klatczany, *adj.* Käfig-. de cage. § kapłun klatczany.

Klatka, *f.* 1) Vogel-Bauer, Käfig. 2) Thier-Fang; Käfig, wilde Thiere einzusperren. 3) Noth-Stall, Zwang-Stall beym Schmidte. *4) Kleinigkeit, *f.* Pappen-Stiel. 1) une cage. 2) serre, petit logement pour y enfermer une bête farouche. 3) travail où le maréchal enferme le cheval. *4) bagatelle, vetille, zest.

Klatwą, *f.* *1) Fluch, *m.* Verfluchung, *f.* 2) Kirchen-Bann. *1) jurement, malediction, imprécation. 2) excommunication; un anatéme. § *1) tey klątwy (tego przeklectwa) nie zasłużył. 2) podpadać klątwie kościelney; klątwę z kogo znieść; z klątwy kogo wypuścić.

klątwa Papieska, *f.* der päbstliche Bann. les foudres du Vatican.

klątwa mała, *f.* der kleine Kirchen-Bann. excommunication mineure.

klątwa obostrzona, *f.* geschärfter Kirchen-Bann. reaggrave, *f. m.*

Klauzula, *f.* eine Clausel, Beding. clause, *f.* condition, *f.*

Klauzura, *f.* 1) Umfang eines Klosters; Kloster-Bezirk. 2) Bücher-Clausure. 1) clos; clôture d'uun Couvent; tout le circuit d'une maison Religieuse. 2) fermoir de livre. § 1) do klauzury klasztorney uliczkę przydano; Biskup idącemu za klauzurę błogosławił. 2) księga z klauzurami.

mieysca w Klauzurze. Oerter, so im Umfange eines Klosters enthalten sind. lieux réguliers.

Klawiatura, *f.* klawisze *plur.* das Clavier, die Tangenden eines Klaviers. le clavier; rang de touches d'un clavecin.

Klawicymbał, *m.* Instrument, *n.* Flügel, Clavizimbel. clavecin, *m.*

Klawikord, *m. g. a.* Clavier, Clavicordium. clavier; un manicordion, un instrument de musique semblable au clavecin.

Klawisz, *m. g. a.* Tangent in einem Spinet Clavier. touche, languette dans un clavier.

Klaystruię, *v. a.* kleistern. empâter; pâter; coller avec de la pâte.

poklaistrowane ręce. mit Kleister beschmierete Hände. des mains empâtées.

Kłębek, *m. g. kłębka.* Knäulchen Zwirn. petit peloton; petite pelotte de fil. § iuż Parki ostatniego żywota kłębka dowiiaią.

doyść kłębka po końcu nici. hinter einen heimlichen Handel kommen. découvrir la mine, la méche; découvrir le pot aux roses.

Kleć, *f.* kletka, *f.* 1) mit Leimen beworfenes Bauwerk; Kleber-Arbeit. 2) Stümperey, schlechte Arbeit. 1) un bousillage; bauge. 2) un bousillage; besogne mal travaillée.

Klecę, *v. a.* 1) mit Lehm bewerfen. eine Lehm-Wand machen; leicht, schlecht bauen, arbeiten. 2) sudeln, pfuschern. 3) zusammen backen, zusammen spinnen. 1) torcher, bousiller, travailler avec de la terre & de la bouë. 2) bousiller; travailler mal. 3) *fig.* lier; joindre l'un a l'autre. § 1) nie z trwałey materyi budynek buduie, ale tylko z piany i słomy kleci. 2) rzemieślnik to ladaiaki tylko kleci. 3) sklecił to małżeństwo, te dwie familie.

Klecha, *m.* 1) schlechter Schulmeister. 2) Sudler, Pfuscher, Stümper. 1) magister; maître d'école. 2) bousilleur, gatemétier; ravaudeur. § 1) miedzy chłopami klecha Doktorem bywa. 2) klecha to a nie rzemieślnik sposobny.

Klechowski, *adj.* schulmeisterisch. magistral.

Klęcze, *v. n. czy, czał, czeli.* knien. être à genoux. § klęczał przed ołtarzem; klęczy i modli się.

Klęczeń, *m.* na niebie, *g. nia.* } Sternk.
Klęczenie herkulesowe. } der kniende Hercules, ein Nord-Gestirn von 29 Sternen. *Astron.* Fagenouillé, *m.* une constellation de Nord de vint neuf étoiles; Hercule appuyé sur le genouil droit.

Klęczenie, *n.* das Knien. l'action d'être à genoux.

Klęczkiem, *adv.* na klęczkach, klęcząc. auf Knien kniend. agenouillé; à genoux; à deux genoux. § na klęczkach do swoiey dami się czołga.

Kleię, *i, ił, v. a.* 1) leimen. 2) *fig.* verbinden, vereinigen. 1) coller; faire tenir avec la colle. 2) *fig.* joindre, unir. § 1) skleić kartę; skleił deskę rozłupaną. 2) zawisne skleił serca.

kleić się. 1) sich zusammen leimen. 2) sich vereinigen. 3) zusammen hängen, als eine Rede. 1) se coller, s'attacher par quelque colle. 2) s'attacher, se joindre, s'unir. 3) être enchaîne, être bien lié, avoir de la connexion. § 1) skleiły się karty w księdze. 2) przyiaźń udrzeyma się klei usługą; ich zamysły się skleiły. 3) ta mowa się klei.

nie klei się to. dieses hängt nicht an einander. cela n'a aucune connexion.

Kleienie, *n.* skleienie. das Leimen. l'action d'attacher par le moyen de la colle.

Kleiony,

Kleiony, ſkleiony. geleimt. collé.
ſkleiony papier. zuſammen geleimtes Papier. du papier collé avec une autre.
**kleiony (haɫunowany) papier.* geleimtes Papier. du papier lavée.
Kleiowatość, *f.* } lipkość, *f.* Leimigkeit,
Kleiſtość, *f.* } Klebrigkeit. viſcoſité, gluten.
Kleinowaty, *adj.* } 1) klebrig, leimig. 2)
Kleiſty, *adj.* } gummicht, harzicht, ſo Gummi in ſich hat oder giebt. 1) viſcide, viſqueux, gluant, glutineux, glueux. 2) gommeux; qui a ou qui produit de la gomme ou de la glu.
kleiowaty. 1) zähe, vom Fleiſch. 2) zähdick, das nicht fließt. 1) coriace *en parlant de la viande.* 2) de épais, qui ne coule pas bien. § 1) kleiowata piecze-nia. 2) kleiowate piwo.
Kleiowy, *adj.* 1) leimicht, Leim-. 2) gummicht, harzig. 1) de colle. 2) glutineux; gommeux.
Kleiſto, *adv.* wie Leim oder Gummi. en manière de la glu ou de la colle.
Klękam, *F. klęknę.* niederknien, auf die Knie fallen. s'agenouiller, ſe mettre à genoux. § kleknąɫ przed oɫtarzem; klękniy u oɫtarza.

* * *

ſtatt der langen *Conjugation* dieſes **Wortes wird** klęczę **gebraucht.** *on prend le verbe* klęczę *au lieu de la longue conjugation de ce mot.*

Klekocę, *ce. taɫ.* } Glegoce. 1) klappern.
Klekotam. } 2) plappern, ſchnattern. 1) petiller, craqueter, cliqueter, claquer, faire du bruit. 2) jaſer, cauſer. § 1) bocian noſem klekoce.
*Klekot, świegot. Plauderer. cauſeur, jaſeur, babillard.
Klekotka, *f.* 1) eine Klapper. 2) Plauderinn. 1) crécerelle, *f.* creſſelle, *f.* cliquet, *m.* 2) cauſeuſe, *f.* jaſeuſe, *f.*
klekotka, f. ziele. vid. Kleſzczowina.
Klektam, *v. a.* 1) leicht und ſchlecht bauen. 2) beſchmieren, beſudeln. 1) bouſiller; bâtir mal. 2) 2) barbouiller, ſouiller;
Klektam, *v. a.* komu uſzy. einem den Kopf warm machen; einem zu oft von etwas reden. échauffer les oreilles à quelqu'un.
uklekta ſię. ſich mit Koth beſchmieern, ſich beklunkern. ſe barbouiller; ſe crotter.
Klepacz, *m.* } falſcher Polniſcher Schilling.
Klepak, *m.* } un faux ſchelling Polonois.
Klepadɫo, *n.* Tennen-Patſche, eine Klappe, Stampfe, die Erde gleich zu ſchlagen. batte, *f.* hie dont on applanit la terre.

§ klepadɫem brogi, ſąſieki, ziemię ubiiaią.
*Klepam, *v. a. co.* } 1) hämmern, flach
Klepię, *ie, aɫ. v. a.* } klopfen. 2) die Erde gleich ſchlagen. 2) plaudern, plappern. 4) ſchmieden, entdecken. 1) marteller; applanir avec quelque inſtrument. 2) hier, applanir la terre. 3) jaſer, cauſer, babiller, 4) forger, inventer. § 1) rzemieślnik ten ſtatek dobrze uklepaɫ. *2) klepać, (ubiiać) ziemię. 3) aż do uprzykrzenia będzie mi klepaɫ. 4) kleple nowiny.
klepać nędzę. ein kümmerliches, armſeliges Leben führen. arracher ſa vie; n'avoir ni pâte ni pain au logis.
*Klepiſko, *n.* boiewiſkow. die Tenne, in der Scheune. l'airedans la grange.
Klepki, *f. pl.* 1) kleines Klappholz, eichene Bretter als zu Fäſſern. 2) die Dauben im Faß. 1) douvain, *m.* bois propre à faire des douves. 2) les douves de tonneau.
Klepſydra, *f.* Sand-Uhr. le ſable, ſorte d'horloge.
Klerycki, *adj.* geiſtlich. clérical. § klerycki ſtan.
po klerycku, adv. auf Art der Geiſtlichen. cléricalement, en clerc. § gɫowa po klerycku przeglona.
Klerycтwo, *n.* klerycki ſtan. der geiſtliche Stand eines Ordens-Bruder. la cléricature, état de celui qui eſt tonſure.
Kleryk, *m.* Geiſtlicher; Mönch. un clerc.
Kleſk, *m.* ptak, grabuɫuſk. Kern-Beißer; Kirſch-Finke. gros bec, *m.* un oiſeau.
Kleſkanie, *m. vid.* Klaſkanie.
Klęſka, *f.* 1) Niederlage, *f.* der Feinde. 2) Niedermetzelung, Blutbad. 3) Verwüſtung, großer Schade. 1) déroute, défaite. 2) le maſſacre, le carnage. 3) dégât, un ravage. § 1) woyſko wielką i nienadgrodzoną klęſkę odnioſɫo; klęſką upadɫ nieprzyiaciel. 2) iuż po klęſce byɫo gdy warta przyſzɫa, 3) wezbranie wod wielką klęſkę ſprawiɫo.
Kleſkarz, *m.* Frohlocker, der zum Beyfall in die Hände klopft. celui qui applaudit.
Kleſkanie, *vid.* Klaſkanie.
Klęſnę, *v. a.* 1) zuſammen fallen als eine durchgeſtochene Blaſe. 2) den Schein verlieren, ſich verkriechen als der Mond. 3) durch Verdrehung wallachen. 1) s'éventer, s'applatir, devenir plat comme une veſſie percée. 2) prendre ſon luſtre; ſe ternir. 3) Klęsnę, *v. a.* biſtourner un cheval. § 1) ſzpilka ſprawi

wi ze pęcherz ſkleśnie i niemaſz nie. 2) ſkląſł (ſkleſnął) kſiężyc.

mieſzek mu ſkląsł. er hat die Schwindſucht im Beutel. il a la bourſe plate.

Kleśniec, *m.* ziele. (*ariſaron: aris*) klein Aron. ariſarum, *m.*

Kleſzcz, *m.* 1) Braſſen, *m.* Breſſen, *m.* ein Fiſch, ſ. Leſzcz. 2) Schaf-Zacke, Holz-Bock, Schaf-Laus. 1) brême, *f.* bremme, *f.* un poiſſon, *v.* Leſzcz. 2) tique, rivin, louvete, un inſecte.

kleſzcze, plur. Zange, Kneip-Zange. tenailles; pincettes.

kowalſkie kleſzcze. Schmiede-Zange, *f.* détret, *m.*

kleſzcze na wyprężoną ścianę; ſpona. Zwinge, *f.* Pfoſten die eine weichende Wand unterſtützen. jambe de force, étaye d'un mur qui commence de s'apaiſſer.

w kleſzcze kobo uiąć. einen in die Enge treiben, nicht viel Freiheit laſſen. ferrer qu. de près; reduire qu. au petit pie.

Kleſzczę, *ści, ściał*, klaſkam. klatſchen. claquer. § kleśćmy rękoma.

Kleſzczki, *plur.* Kleſzczyki, *f. plur.* kleine Zänglein zu unterſchiedenem Gebrauch. pincettes, petites tenailles à divers uſages.

kleſzczyki do włoſow wyrywania. Rauf-Zänglein zu den Haaren. pincettes qui ſervent à arracher les poils.

kleſzczykami ſobie włoſy wyrywać. ſich die Haare auszupfen. ſe pinceter.

kleſzczyki do orzechow. Nußknacker, *m.* caſſe-noiſette.

kleſzczyki cyrulickie. Balbier-Zänglein, *n.* tenette; pincettes de chirurgien.

kleſzczyki do zębow. Zange die Zähne auszureißen. pelican, davier.

Kleſzczowina, *f.* ziele. (*ricinus*) Wunder-Baum, Creuz-Bluhme, ein Kraut das ſechs Schuh hoch wächſt. ricin, *m.* une plante qui pouſſe une tige à la hauteur de ſix piez.

Kleſzczowinny. } Wunder-Baum-. de
Kleſzczowinowy. } ricin. § kleſzczowinny oleiek.

Kletka. ſchlechtes Bauwerk, ſchlechtes Haus. bouſillage; une cage; méchante maiſon.

Klęty, *vid.* Wyklęty,

Kley, *g. kleiu.* 1) Erd-Pech, *n.* Berg-Wachs, *n.* Erd-Herz, Fettigkeit ſo leicht brennet. 2) Leim. 3) Gummi, Wachs, Harz, ſo aus den Bäumen fließet. 1) le bitume, limon qui s'enflamme aiſément. 2) colle; colle de menuiſier. 3) glu, *f.* gomme, *f.* reſine, *f.* qui coule d'un arbre. § 1) ziemia rożne wydaie kleie. 1) kleiem co napuścić. 3) kley z drzew ciekący; kle puſzcza drzewo.

kley ryb, żab. Laich, *n.* der Fiſche oder Frö-ſche. le frai des poiſſons, des grenouilles.

kley rybi. Hauſen-Blaſe. colle de poiſſon.

kley ogniſty. Naphta ein Erd-Harz. du naphte, ſorte de bitume fort ardent.

kley mokry, rzadki. Peter-Oel, Stein-Oel. petrole, *ſ. m.* l'huile pétrolle.

kley; kley ziemſki. Juden-Leim, Juden-Harz, Juden-Pech. aſphalte, *m.* du mail.

kley złotniczy; ſzefergryn; boraks. Berg-grün, *m.* Borax, Gold-Leim, Gold und Silber zu löten. chriſocole, *f.* chryſocolle, borax ou quelque autre ſoudure d'or ou d'argent.

Kleynot, *m.* Kleynod, *n.* Geſchmeid. joyau, *m.* bijou, *m.*

kleynoty białogłowſkie na ſzyię. Hals-Schmuck, Hals-Geſchmeide der Weiber. tatez-y.

Klęzarz, *m.* Berg-Arbeiter der die Erde vom Erz gräbet. ouvrier aux mines qui ſépare la terre du métal.

Klęzuię, *v. a.* Erde und Stein von einander ſondern, um das Erz zu finden. ſéparer la terre des pierres pour trouver du métal.

Klin, *m. g. a.* 1) Keil, *m.* 2) Zwickel im Kleide. 3) Geom. der Sector; Ausſchnitt des Cirkels. 4) jede keilförmige Figur. 1) coin qui ſert à fendre du bois. 2) chanteau au bas d'un habit. 3) *géom.* le ſecteur. 4) chaque figure de coin. § 1) trzeba klina do tego drzewa. 2) klin w ſukni, w koſzuli. 3) klin cyrkułu.

klin wielki. großer Keil. éburad, *m.* grand coin.

klin piorunowy. Donner-Keil, *m* carteau de foudre, *m.*

klinem rozbiiam. mit einem Keil ſpalten. fendre avec un coin.

klin mały wielkiemu uſtępuie, ein kleiner Keil muß den größern weichen. un petit coin céde à un grand.

klin klina wybiia. ein Keil treibet den andern. un clou chaſſe l'autre.

klin klinem wybiiać. einen Teufel mit dem andern heraus jagen; Gewalt mit Gewalt vertreiben. chaſſer un mal par un autre; repouſſer la force par force. § klin klinem wybiiać zawſze ſię nie poſzczęści.

klin komu w głowę wbić. einem einen Floh ins Ohr ſetzen. mettre à qu. la puce à l'oreille.

w klin

w klin, w kliny, klinem, klinami. als ein Keil, Keilen weise. en coin. § w klin szykowane woysko; klinem się ciągnęło woysko; tu trzy ziemie zeszły się klinami.

Kliniasto, klinowato, *adv.* keil=förmiger Weise. en coin.

Kliniastość, *f.* | Keilförmigkeit. la figure
Klinowatość, *f.* | d'un coin. § klinowatość narożnika.

Kliniasty, *adj.* | keilförmig, keilicht. for-
Klinowaty, *adj.* | mé en coin; fait comme un coin.

Kliwia, *f.* Cleve Stadt und Land in Deutschland. Clèves, ville & pays en Allemagne.

Kliweński. Clevisch. de Cleves.

Klistera, *f.* 1) Kliestier, die Arzeney. 2) Klistier das Werkzeug. 1) le clistère; lavement, agrément. 2) le clistère, l'instrument. § 1) klisterę komu dać; klisterę wziąć.

Klisteruię kogo. klistieren, ein Klistier setzen. donner, appliquer un lavement à qu.

Klizacz, *m.* Knupler, der langsam speiset. pinocheur, *m.*

Klizam, *v. a.* knaupeln, langsam essen. épinocher, pinocher, chipoter, gruger.

Klnę, *v. a. klnic, klął, * klnąt.* fluchen. jurer, pester, maugréer, § klnie że ściany trzeszczą.

kląć komu albo kogo. auf einen fluchen. maudire qu; pester contre qu.

Kloba, *vid.* Kluba.

Kłobuczki, *plur.* Knopf, *m.* Knospe, *f.* Scholfen einer zugeschlossenen oder aufblühenden Blume. bouton, *m.* bourse, *f.* pelure d'une fleur qui n'est pas encore éclose, ou qui s'épanouït.

kłobuczki roży nierozwitey. Rosen=Knospe. bouton de rose qui s'épanouït.

Kloc, *m. g. a.* Klotz, *m.* billot, *m.* bloc, tronc, souche.

kloc rzeźniczy. Hacke=Stock, *m.* Fleisch=Stock, *m.* tranchoir, *m.*

kloc bednarski. Böttcher=Block, Haue=Klotz, eines Faßbinders. trouchet, *m.* tronchet, *m.*

Kłoć, *f.* 2) Gebündel, *m.* gleiches Stroh zu einem Stroh=Seil. 2) Stroh=Seil. 1) petite botte de paille égale pour en faire un lien. 2) lien de paille.

Kłocę, *v. a.* 1) trübe machen; trüben; rütteln. 2) verwirren, beunruhigen, stöhren. 1) troubler, rendre trouble, agiter quelque breuvage. 2) troubler, inquieter, brouiller. § 1) kłocić piwo wino. 2) co Państwo kłociło; strapione serce smutek kłoci.

kłocić się. 1) trübe werden, sich rütteln. 2) beunruhiget werden. 3) sich zanken. 1) se troubler; devenir trouble. 2) s'agiter, s'inquiéter. 3) se brouiller, se quereller. § 1) kłoci się napoy w niepełney beczce; pokłociło się piwo. 2) gdy się to Państwo kłociło. 3) pokłocili się o nic.

Klocek, *m. g. a.* 1) kleiner Klotz. 2) Absatz am Schuh. 1) petit billot. 2) le talon sous un soulier.

Kłocenie, *n.* das trübe machen eines Getränks. l'action de troubler une liqueur.

Kłocie, *m.* kolenie, *n.* czym ostrym. 1) ein Stich. 2) Stechen an einem Leibes=Theil. 1) piquûre, *f.* 2) élancement, *m.* douleur violente de quelque partie du corps.

kłocie w kiszkach. Bauchgrimmen, *m.* Colicke, *f.* la colique.

kłocie w bokach. das Seiten=Stechen. point de côté; douleur de côté.

Kłoda, *f.* 1) Stamm eines gefällten Baume ohne Aeste, 2) Tonne, Tonnen=Maaß. 3) ein vier Scheffel=Maaß. 4) großes Schlag=Faß zu Waaren. 5) Block mit fünf Löchern einen Gefangenen einzuschließen. 6) Walze, den Acker oder das Erdreich im Garten zu walzen. 1) tronc d'arbre abbattu. 2) tonne, *f.* sorte de mésure. 3) muid, *m.* une mésure de quatre boisseau. 4) tonneau à gueule bec; grande gueule bée pour y mettre des marchandises. 5) rouleau, *m.* grosse piéce de bois pour applanir un terrain. § 1) długie kłody z wału na nieprzyiaciela staczali. 2) kłoda albo beczka ma garcy 62.

kłoda do petard. Petarden=Brett, Matrillen=Brett. madriet, *m.* qui sert à appliquer un pétard.

Kłodzina, *f.* Stamm, *m.* Stock eines gefällten Baums. tronc, *m.* souche, *m.* le pié, le gros de l'arbre abbattu.

kłodziny urząd do kłodzin należący. Forst=Amt, *m.* wo die Stämme in den Wäldern angewiesen werden. bureau, *m.* où l'on assigne les arbres dans la forêt.

Kłodzinowy. von Stämmen gemacht. fait de troncs.

Klofta, *f.* szczepa. großes Scheit Holz. souche, grosse buche de bois à brûler.

Kłokocina ogrodna. (*pseudosycomorus*) unächter Maulbeer=Feigen=Baum. sicomore bâtard.

kłokocina leśna krzak. (staphylodendron) Pimper=Nüßlein ein kleiner Baum. du staphilodendron, *m.* nez coupé, *m.* un arbrisseau.

kłokocina włoſka. ⎫ (piſtacia) Piſtacien-
Klokotka, *f.* ⎭ Baum. piſtachier, *m.* arbre qui porte pour le fruit les piſtaches.

Kłomia, *f.* Zug-Garn, *n.* kleines Fiſcher-Netz an einem Reifen. fonde, *f.* javelot, petit filet à pêcher attaché à un cerceau.

Klon. *avec (vulgi; platanus)* Berg-Ahorn ein Baum, Maßholder-Baum, un érable de montagne.

Kłonica, *f.* eine Runge am Wagen. ranche qui tient en état les ridelles du chariot.

Kłonowy. Maßholder-Baum-. d'érable de montagne.

Kłopocę, *ce, tał.* ⎫ 1) Sorge machen. 2)
Kłopotam, *v. a.* ⎭ bemühen, beläſtigen. 1) tourmenter, donner de l'inquiétude; chagriner qu. 2) moleſter, incommoder qu. § bardzo matkę ſwoię kłopoci.

kłopocić ſię. Sorge, Unruhe haben. ſe tourmenter; ſe chagriner.

Kłopot, *n.* Sorge, *f.* Unruhe, *f.* Kummer, *m.* peine tourment, ſouci, inquiétude. § nie miała baba kłopotu kupiła ſobie proſię, *prov.* głowa mu na ten kłopot trzeſzczy.

kłopocie, interj. Ach! O weh! Helas!

Kłopotliwy, *adj.* Kummer-voll, Sorgen-voll. plein de ſoucis, de chagrin inquiet.

Kłos, *m. g. a.* eine Aehre. un épi. § puſzcza ſię kłos.

garść kłoſow. handvoll Aehren. glane, *f.*

kłoſow zbieranie, pokłoſie. das Aehren-Leſen. glanement, *m.*

kłoſy zbierać. Nachſtoppeln; Aehren leſen. glaner, *v. a.*

kłoſy puſzczać. ſchoſſen, *v. n.* Aehren anſetzen, *v. n.* § zboże kłos puſzcza, wypuſzcza.

kłos niościsty. Aehre, ohne Spitzen. épi ſans barbe.

Kłos, kłoſak, *vid.* Kłus, kłuſak.

Kłoſek, *g. kłoſka.* eine kleine Aehre. petit épic.

*Kłoſek, *g. kłoſka, vid.* Kluſka.

Kłoſie, *coll.* die Aehren. les épis.

Kłoſiany. von Aehren. d'épi.

Kłoſienniczka, *f.* ziele *coronopus ſylveſtris*) wilder Krähe-Fuß. corne de cerf, *f.* ou grevinne ſauvage, *f.*

Kłoſiſty, *adj.* ⎫ das Aehren trägt. qui jet-
Kłoſowaty. ⎭ te des épis; qui produit, qui a des épis.

Kłoſowka, *f.* ziele. (*holcus*) wilde Gerſte, ein gewiſſes Kraut. eſpèce d'orge ſauvage.

Kłotka, *f.* 1) Vorleg-Schloß, *n.* 2) Lade, Büchſe, Kaſten, Gehäuſe als in der Uhr das Feder-Haus. 1) cadenat. 2) boëte, tambour; barrilet dans une montre pour le reſſort; la cage de quelque autre machine. § 1) odbić kłotkę. 2) kłotka zegarowa w ktorey ſprężyna zamknięta; zbić deſkę na kłotkę do tłoku; kłotka lewarowa.

kłotka Salomonowa. Mahlſchloß, *n.* ein Vorhäng-Schloß ohne Schlüſſel; es wird mit einem Wort aufgemacht, deſſen Buchſtaben auf den Ringen ſtehen. manière de cadenat ſans clé, on l'ouvre en liſant le mot dont les lettres ſe trouvent ſur les cercles de ce cadenat.

Kłokarz, *m.* Vorhäng-Schloßmacher. faiſeur de cadenats.

*Kłotnia, *f.* ⎫ Unruhe, *f.* Verwirrung,
Kłotnie, *plur.* ⎭ Zank, Uneinigkeit. mouvement; le trouble; brouillerie; le déſordre, different, diſcorde. § wielkie kłotnie miedzy niemi zachodzą.

Kłoty, *adj.* geſtochen. percé, piqué.

Kloza, *vid.* Kluza.

Kluba, *f.* 1) Scheibe, *f.* Rölle in einem Kolben. 2) das Waggericht, der Kolben wo das Zünglein der Wage läuft. 3) fig. Ordnung, gute Einrichtung. 4) Art von einer Marter mit Schnüren. 5) Gelenk eines großen Gliedes am Leibe. 1) poulie, *f.* 2) anſe ou chaſſe au milieu du fleau de la balance. 3) *fig.* ordre, *m.* diſpoſition. 4) eſpéce de queſtion qu'on donne aux criminels avec des cordes. 5) poulie, jointure, articulation d'un grand membre du corps. § 1) kluba ieſt kołko płaſkie z rowkiem. 2) klubie ięzyczek biega, ſtoi w mierze; ięzyczek z kluby ſwoiey wybiia. 3) wybiia to z kluby ſwoiey; do ſwoiey dawney to przychodzi kluby; naprawić co z kluby wypadło. 4) klubą ciągnąć złoczyńcę.

kluba płaſka. flache Scheiben-Rolle. galoche, *f.*

klubą albo klubami ciągnąć. aufwinden mit Kloben in die Höhe ziehen. guinder, poulier; élever un fardeau par le moyen des poulies.

w klubę co wprawić. 1) ein verrenktes Glied einrichten. 2) in Ordnung bringen. 1) remettre, emboiter, remboiter un os. 2) reformer, mettre en ordre.

z kluby wypaść. ſich verrenken als ein Arm. 2) in Unordnung gerathen, kommen. 1) ſe disloquer ſe démettre. 2) venir, tomber dans le déſordre, dans la confuſion.

w ściſłe wziąć kogo kluby. einen einſchränken,

ken, eintreiben. presser qu. de près; serrer qu.

w rowney stoi klubie es steht im Gleichgewicht. il est en équilibre; il se met en équilibre.

wiąć się z kim w kluby. mit einem übers Knie gespannet seyn. tirer au court bâton avec qu.

Klubka, *f.* kleine Rolle zum Kloben. pouliot, *m.* § klubka głęboko wytoczona, aby z niey lina nie spadała.

Kluchta. *Bergw.* eine Feuer-Zange. *métal.* mordache, *f.* grosses tenailles.

Klucz, *m g. a.* 1) Schlüssel, *m.* 2) Schlüssel, Gränz-Festung. 3) *Jäg.* Absprung des Haasen, wenn er einen Wiedergang gethan hat. 4) Herrschaft von etlichen Städten und vielen Dörfern. 1) clé. 2) une clé, barrière; lieu par où on entre dans un pays. 3) *chasse:* le change que le lièvre donne, en faisant un demicercle. 4) Seigneurie de deux villes & de douze villages. § 1) pod kluczem iest co; day mi klucze. 2) Kamieniec iest kluczem do Polskiego Państwa. 3) klucz zaiąc uczynił; klucz zaiąca iest dwoiaki. 4) wie św tym kluczu.

klucz głowny, co wszystkie zámki w domu otwiera Haupt-Schlüssel, passe-partout.

na klucz zamknąć co. etwas verschließen. fer à la clé.

klucz przekręcić. den Schlüssel verdrehen. fausser, forcer la clé.

Klucze, *v. n. y. ył.* *Jäg.* einen Absprung machen, als der Haase. *chasse:* donner le change *en parlant des lièvres.* § zaiąc z mieysca na mieysce przed myśliwcem kluczy.

Kluczka, *f.* 1) Schloß-Haken, *m.* Klinken-Haken oder Loch darinnen der Schloß-Riegel einschnapt. 2) List, Anschlag, Rank. 3) Schlüssel-Bein, Achsel-Bein. 1) gâche, *f.* mantonnet, *m.* 2) ruse, *f.* tour, détour. 3) clavicule, l'un de deux os qui ferment la poitrine & les épaules. § 1) klamka za kluczkę zapadła. 2) kluczkę mań znalazł; kluczki szukać na kogo. 3) kluczka lewa, krawa.

Klucznica, *f.* Haus-Jungfer; Schlüßerinn. femme de charge; ménagère; gouvernante.

Klucznik, *m.* 1) Schlüßer, dem die Schlüssel anvertrauet sind. 2) Schließer der Himmels-Pforte, wird vom heiligen Petro und dem Pabst gesaget. 1) celui à qui sont confiées les clez. 2) celui qui porte les clez du ciel. Saint Pierre ou le Pape. § 1) klucznik niech otworzy. 2) Papież iest kluczonikiem krolestwa niebieskiego.

Kluczyk, *g. a.* 1) kleiner Schlüssel. 2) Achsel-Bein. 1) petite clé. 2) clavicule, *f.* un os,

kluczyki, f. pl. ziele. (primula veris) Schlüssel-Bluhmen, Himmel-Schlüssel, *m.* primevère, *f.* primerose, *f.*

Kluię, *kluie, klut, klwał, kluć. klwać.* bicken, hacken mit dem Schnabel. béqueter, béquer, bicoter, frapper du bec; donner des coups de bec. § ptaki owoce pokluły.

kluć się. 1) einander mit den Schnäbeln hacken. 2) zahnen, hervor brechen als ein Zahn. 3) sich aus dem Ey bicken. 1) s'entre-frapper des becs; se béqueter. 2) commencer à percer comme une dent. 3) poindre; sortir de l'oeuf. § 1) kury się pokluły. 2) dzieciom z trudnością siękluią zęby. 3) ptaszyna się z iayka kluie.

Klukas, *m. g. a.* langer Schnabel als des Storchs. un long bec comme celui de la cicogne.

Kłus, *m.* harter Paß oder Zelter-Gang der Pferde. l'amble rude & fâcheux d'un cheval. § kłusem iadę; kłusem was do piekła grzechy zapędzą.

Kłusak, *m.* ein schwerfälliges Zelt-Pferd. cheval qui va l'amble rude, qui ébranle.

Kłusam, *v. n.* } den schweren Paß gehen. aller l'amble rude.
*Kłusam się.
Kłusze, *sze, sał.*

Kluska, *f.* Klitzel, Mehl-Klos, *m.* pâtée, vitelot, échaude, pelode faite de farine.

kluski do tuczenia. Klößel zum Stopfen des Feder-Viehes. pâton, *m.* patée dont on engraisse la volaille.

Kluźa, *f.* Gefängniß, *m.* Narren-Häuschen. prison, *f.* cachot; petit logement pour un fou dans les petites maisons § w kluzie go chowaią iako szalonego.

Klwać, *vid.* Kluie.

Kłykciasty, mit Finger-Knöcheln versehen. qui a des noels des doigts.

Kłykieć, *g, kłzkcia.* 1) Knebel, *m.* Knöchel am Finger. 2) Schlag, Kopf-Stoß mit den Knöcheln. 1) noeud du doigt. 2) chiquenaude; coup sur la tête avec la main fermée. § 1) dziewięć u każdey ręki iest kłykciow. 2) wiele od niego odniol, wytrwał kłykciow.

kłykciami bić. Kopf-Stöße geben. testonner.

Kłykciowy. Finger-Knöchel-. de noeud de doigt. § guzow dostał klykciowych.

Kmieć, *m.* Bauer, Unterthan, Bauersmann. laboureur, paysan.

Kamicy,

Kmiecy, *adj.* Bauer=. de paysan; paysan; manant.
Kmin, *m.* kmin kramny. Kümmel, *m.* Kram=Kümmel. cumin, *m.*
kmin straczysty. (cyminum sylvestre alterum) Wald=Kümmel. du cumin sauvage.
kmin polny, karny. Feld=Kümmel. carvi, *m.*
kmin leśny, świniak, chłupaczki. (cyminium avenarium; daucus) Mohren-Kümmel; Bären=Fenchel. carotte sauvage.
kmin Polski, kmin biały. (ammiselium) Art von Ammy. espèce d'ammi.
Kmiotka, *f.* Bauer=Weib, *n.* paysanne; femme d'un paysan.
Kmoszka, *f.* Gevatterinn, *f.* commère, *f.*
Kmotorstwo, *n.* Gevatterschaft. *f.* le compérage; le commérage.
Kmotr, *m.* Gevätter, *m.* compère, *m.*
w kmotry zprosić. zu Gevattern bitten. prier pour compère, ou pour commère.
stać w kmotry, kmotrem bydź. Gevatter stehen. être parain, marreine; tenir un enfant sur les fonts de Bâtême.
Kmotrat, *f.* Gevatterinn, *f.* commère, *f.*
Kmotrowski, *adj.* Gevatter=. de compère ou de commère.
List kmotrowski. Gevatter=Brief. prière par écrit de tenir un enfant sur le fonts de bâtême.
Knafel, *m. g. knafla.* } Knopf an Kleidern
Knaflik, *g. a.* } zu den Schleifen. bouton qu'on met dans la boutonnière ou dans la gance.
Knaflak, *g. a.* Absatz vom Schuh. talon sous le soulier.
Knafliczka ziele, mszyca. (*blattaria*) Schaben=Kraut, Gold=Köpflein. herbe aux mites.
Knap, *m.* Tuch=Knapp, Tuchmacher. garçon drapier.
Knebel, *m. g. knebla.* Knebel, *m.* kurzer Stock. baillon, tricot, garrot, gourdin, *m.*
Kneblik, *g. a.* kleiner Knebel, petit bâillon.
Knebluię co. knebeln. garroter, bâillonner, serrer avec un bâton.
Knepuię, *v. a.* bey den Handwerkern: binden, knebeln. *terme d'artisan:* lier, serrer. § niech cieśla nie używa cieżaru siekierą, ale deskę przywiązawszy do spodku balki drzewo knepuie.
Kniat, *m.* ziele, knieć, kaczynieć, (*tussilago*) Huflattig, Roßhuf. tussilage, *m.* pas d'âne; pié de cheval.
Kniatyra, *f.* Lecha, albo kilka grządek na ktorych zioła w ogrodzie Garten=beet. *f. n.* carreau, *m.* planche, *f.*
Kniaż, *m.* Knias, Rußischer Fürst. Knez, Prince Russien.
Kniażik, *m.* 1) Tartarischer General. 2) Julis, ein kleiner sehr schöner See=Fisch. 1) Général de Tatares. 2) donzelle, *f.* un poisson fort beau.
Knieć, *vid.* Kniat.
Knieia, *f.* Waldung, Forst, Heyde, Forst=Revier zum Jagen. bois; forêt destinée à la chasse. § iechać przez knieią; w kniei łowić.
Knepterka, *f.* Spitzen=Knöpplerinn, *f.* tricoteuse de dentelles.
*Knepluię, wiążę koronki. knippeln, Knöppeln Spitzen. faire, tricoter des dentelles.
Knod, *m.* } *vid.* Kolanko.
Knodyszek, *m. g. a.* }
Knot, *s. m.* } 1) Tacht, *m.* zum Licht.
Knotek, *m. g. a.* } 2) Wiecke, in die Wunden zu stecken. 1) mèche, *f.* coton propre à faire chandelles. 2) tente, plumaceau, charpie qu'on met aux playes.
knot u świece goreiącey. die brennende Licht=Schnupfe. moucheron, *m.* lumignon; mèche de la chandelle qui brûle.
Knotnica, *f.* ziele, *vid.* Dziewanna.
Knowie, *m. collect.* ździebłka. kleine Splitter von Stroh. des fétus, de paille.
Knuię, *v. a. knuie, knował.* *1) hauen, zuhauen zerstücken einen Baum. 2) fig. schmieden, etwas im Sinne haben. 1) tailler un arbre en pièces à quelque usage. 2) *fig.* forger, brasser, machiner quelque mauvais dessein. § * 1) knuię (rąbię) drzewo na cembrowinę, na balki. 2) złe rzeczy w sercu knuie; knował zdradę; uknował sobie tę naukę; trudno twarzą zakryć co serce knuie.
Knury, *m. plur.* Bergw. graue und weiße Steine, zwischen welchen sich kein Erz, sondern wüste Erde findet. *métal.* des pierres grises & blanches entre lesquelles se trouvent quelques mottes de terre, mais sans métal.
Knut, *m.* die Knute in Moscau. le knout en Moscovie. § knutem w Moskwie karzą.
Knutel, *m. g. knutla.* Knüttel, *m.* kurzer Stock. garrot, *m.* tricot, rondin, *m.* tribard, gourdin. *m.*
Koadiutor, *m.* 1) ernannter Bischhof, Coadjutor eines Bischhofs. 2) Layen=Bruder, der den Priestern behüflich ist, und die Wirth=

Wirthschaft des Klosters besorget. 1) Coadjuteur; Ecclesiastique qui aide l'Evêque & lui succède le siège vacant. 2) Coadjuteur temporel, frère laique qui aide les Prêtres, & a soin de l'économie du couvent.
Koadjutorka, *f.* Coadjutorinn, *f.* Coadjutrice, *f. f.*
Koadjutorski, *adj* Amts-Gehülfe in Kirchen. de coadjuteur; de coadjutrice.
Koadjutorstwo, *m.* Amt, *m.* Würde eines Coadjutors. Coadjuterie, *f.*
Kobelica, *f.* *vid.* Kobylica.
Kobiałka, *f.* Kober, *m.* cofin, *m.* un petit panier d'olier ou d'écorce où les pauvres mettent leurs hardes. § co Bog da to do kobiałki, *prov.*
z kobiałką poydzie. er wird an den Bettel-Stab kommen. il sera au bisac; il sera à la bésace.
Kobiecina, *f.* ein elendes oder gutes Weib. une femme misérable; une bonne créature.
Kobiecy, *adj.* Weiber-, weiblich. feminin, de femme, qui regarde les femmes. § kobiece plemię; kobiece pokolenie.
Kobiec, *m. g. kobku. vid.* Kobus.
Kobiel, *f.* } *1) Kober, *m.* 2) auswendige Rundung eines Bogens.
Kobiela, *f.* } 1) cofin, *m.* sorte de panier avec un couvercle. 2) convexité. § *1) do kobieli (kobiałki) co włożyć. 2) kobieł księżyca; padł kut kobielą do gory.
Kobielę, *v. a.* co. auswärts halbrund machen, biegen. courber, plier en arc.
kobielić się. gurbić się. von Kleidern: sich sacken. *parlant des habits:* faire des poches; faire plusieurs plis; avancer en dehors & se retirer en dedans. § ten kontusz, ta opona się kobieli, gurbi się.
Kobielistość, *f.* Krümme, Bucht, Sack. convexitè, sinuosité; plis en détours, en arc; courbure.
Kobielisty, *adj.* auswärts halbrund. convexe, sinueux, courbé en arc.
Kobielne, *n.* Bauk. Hauptgesimse einer Säulen-Ordnung. *archit.* entablement d'un ordre de colonne.
Kobierczyk, *m. g. a.* kleiner Teppich. petit tapis.
Kobiernicki. } Teppich-. de tapis; fait
Kobierniczy. } en tapis. § kobiernicka robota.
Kobiernik, Kobiertnik, *m.* Teppich-Wirker. tapissier, ouvrier qui fait des tapis.
Kobierzec, *g. kobierka.* 1) Teppich. 2) *fig.* Hochzeit, Trauung. 1) tapis, *m.* housse, *f.* 2) *fig.* nôces, épousailles. § 1) kobiercem stoł przykryć. 2) z kobierca (od slubu) uciekł; brać się na kobierzec; na kobiercu dziś wesele, a iutro smętek bierze.
Kobierzycki, *m.* Name eines adelichen Hauses in Pohlen. Nom d'une très bonne maison en Pologne.
Kobieta, *f.* 1) gemeines Weib. 2) Weibsen, Weibs-Person. 1) femme de basse condition. 2) fille ou femme; personne du sèxe.
Kobietka Kobieteczka. ein artiges Weib. une jolie femme.
Koblon, *m.* Cabliau, Art trockner Fische. du cabliau, bacaliau, sorte de poisson séché.
Kobus, *m.* } Lerchen-Falk, Baum-Falk.
*Kobuz, *m.* } Stein-Falk, der kleine Vö-
Kobusek, *m.* } gel fängt. Jean-le-blanc; oiseau Saint Martin, oiseau qui chasse aux alouettes; falquet.
Kobuszeię, *v. n.* zum Falken werden, ein Falk seyn wollen. devenir faucon. § kiedu sowa skobuszeie, wyżey lata niż iastrząb, *prov.*
Kobyla, *f.* 1) Stutte, *f.* *2) Mähre, *f.* dummes, ungeschicktes Weib. 1) bête chevaline, cavalle, jument. *2) petite anesse; grande ânesse; femme lourdaude; vache.
Kobylenie, *m.* Kobylina, *f.* } Schlagbaum,
Kobylica, *f.* kobylnica, *f.* } *m.* barrière, grande piéce de bois qui ouvre & ferme un endroit.
kobylenie obrotne na kołowrocie. Dreh-Schlagbaum, *m.* barrière qui tourne sur un pivot.
kobylenie osękowate; kobylica rosochata. Schlagbaum mit Stacheln von Holz oder Eisen. hérisson, barrière armée de pointes.
waga, f. tył u kobylicy. Hintertheil des Schlagbaumes. tapeau, *m.*
kobylenie krzyżowe. Dreyer, Dreh-Baum in einem Durchgange. moulinet, *m.* tourniquet, *m.* croix qui tourne sur un pivot dans quelque passage.
kobylice, pl. Böcke worauf Holz gesäget wird. tréteaux de scieur.
Kobyli, *adj.* Stutten-. de jument; de cavale.
kobili szczaw, vid. Szczaw kobyli.
Kobyłka, *f.* 1) junge Stutte. 2) Schlinge, Schleife zum Knopf. 3) Oese, *f.* Hacken-Oese, *f.* Schlinge, *f.* zum Heft. 4) Schlinge, Knoten den man leicht aufziehen kann. 5) Grase-Pferd. 1) pouliche, *f.* pouline, *f.* petite femelle de cavale. 2) ganse, sorte de boutonnière.

3) au-

3) annelet, *m.* porte d'agrafe. 4) noeud-coulant. 5) cigale, *f.*

Kobza, *f.* ein musicalisches Instrument wie eine Leyer. un instrument de musique à l'intestar d'une lire.

Koc, *m. g. a.* Kotze, *f.* Pferde-Kotze, *f.* schlechte Pferde-Decke. mante, *f.* couverture veluë pour un cheval lorsque il est à l'écurie.

Koc na sądach. Gerichtsw. Gebühren, Sporteln; Geld-Strafe, indem solche vor diesem mit Rauchwerk entrichtet worden. *droit*; droit, dépens; frais; amende pécuniaire, *qu'on a payée autréfois en pelleterie.*

Koc, *f. m.* Name eines adelichen Hauses in Polen. Nom d'une très bonne maison en Pologne.

Kochaia, *vid.* Kuczbaia.

Koci się, werfen, hecken, von Schaafen, Haasen, Katzen. mettre bas; chater, chevretter, levretter, *en parlant des chats, des brebis & des liévres.*

kocić się raz po raz. sogleich wieder hecken. mettre bas derechef.

Kocanki, *f. plur.*⎫ Szarota ziele. (*gna-*
Kocenki, *f. plur.*⎭ *phalium*) Ruhr-Kraut. gnadhalium, *m.*

kocenki wcoskie. (mezeneum) Seidel-Bast, *m.* Lorbeer-Kraut, *n.* Keller-Hals, *m.* mezereon, *m.*

kocenki arabskie, lawenda szyszkowa. (stoiechas) Stöchas-Kraut. plante odoriférante semblable à l'hisope.

kocenki złote. (amaranthus citrinus) gelber Tausendschön. amarante jaune.

Kocham, *v. a.* lieben. aimer, cherir. § kocham Boga, przykazanie iego; kocham markę.

kocham w czym. ⎫ 1) lieben, werth hal-
kocham się w czym. ⎭ ten, Gefallen haben, 2) eine Person vom andern Geschlecht lieben. 1) se plaire; prendre plaisir à qu. 2) aimer une personne de l'autre sexe. § 1) kocha się w koniach, w księgach. 2) kocha się w tey damie; piękna kochać w żonach.

kochaią się. sich lieben einander. ils s'aiment.

kochać się w sobie. sich selbst lieben; einen Gefallen an sich selbsten haben. se plaire en soi même; trouver du plaisir en sa personne.

kochaiący. der da liebet. chérissant.

Kochan, *m.* ⎫ 1) Liebling, *m.* Günst-
Kochanek, *m.* ⎭ ling, *m.* 2) liebster Schatz. 1) mignon, favori. 2) amant; galant.

Kochaneczek *m.* Liebster, *m.* amant, *m.*

Kochanie, *n.* 1) das Lieben. 2) die Liebe der Verliebten. 3) Vergnügen, Lust; Sache oder Person die einem ein Vergnügen macht. 1) l'aimer; l'action d'aimer. 2) amour, inclination; passion amoureuse pour une personne de l'autre sexe. 3) plaisir; délices, *plur. f.* amour; une chose ou une personne l'obiet de l'affection de qu. § 1) kochanie Boga nad wszystkie stworzenia. 2) tak chce mieć prawdziwe kochanie; kochanie i panowanie nie cierpią towarzystwa, *prov.* 3) Pan ten moie iest kochanie; miałem kochanie z listu iego.

księgi moie kochanie. Bücher sind mein Leben. les livres sont ma vie.

Kochanka, *f.* Liebste. amante, *f.*

Kochankowy. die Verliebten betreffend. qui regarde les amants.

Kociański, *m.* eine adeliche Familie in Polen. une noble famille en pologne.

Koci, *adj.* Katzen-. de chat.

kopia stopa. vid. *Owieczki ziele.*

Kocianki, *f. plur.* Kätzlein, *n.* Buschen an den Weiden. chatons, *m. pl.* qui naissent sur le saule.

Kocię, *n.* junge Katze. petit chat; chaton, *m.*

kocię zaięcze. Jäger. junger Haase im Neste. *chasse:* un petit de liévre.

Kociec, koiec, *g. koyca.* Käfig, Stall zum Feder-Vieh. poulaillier; nichoir, cage, serre où l'on met la volaille. § kociec gęsi, kaczy, kokoszy.

kociec karmny. Käfig, das Feder-Vieh zu mästen. muë, *f.* lieu où l'on engraisse la volaille.

Kocieł, *m. g. kotła.* 1) Kessel, *m.* 2) Kessel, *m.* Pauke, *f.* 1) chaudière. 2) timbale, qu'on touche avec de baguettes.

kocieł farbierski. Färber-Kessel. marmite, chaudrière de teinturier.

kocieł garcowi przygania a oba smolą. ein Esel heißet den andern einen Sack-Träger, (einen Langohr). la pêle se moque du fourgon; un moulet frotte l'autre.

miesza się tam iak w kotle. es sieht da recht verwirrt aus. il y a là un grand remu-ménage.

Kociełek, *m. g. kokiełka.* Kesselchen, *n.* kleiner Kessel. chaudron, *m.*

zmyć komu kociełek. einem den Pelz waschen. laver à qu. la tête sans savon.

Kocierpka, *f. vid.* Smordynia.

Kocowy, *adj.* z koca, Kotzen- de mante de chevaux; velu comme un caparaçon.

Kocyk, *m. g. a.* kleine Pferde-Decke. petit caéaraçon velu.

Koczarga, *f.* pogrzebaczka. Backofen-Krücke. fourgon, *m.* instrument de boulanger.

Koczę

*Koczę się, *vid.* Przewracam się.
Koczkodan, *m.* 1) Meerkatze, *f.* 2) Pfratzen-Gesicht, Affen-Gesicht; heßlicher Mann: garstiges Weib. 1) marmot, *m.* babouin. 2) un homme à faire peur; personne hideuse; femme fort laide; une guenon.
Koczot, *obs.* 1) Scherf, Heller. 2) Huren-Wirth. 1) mail, obole. 2) marquereau.
Koczuię, *v. n.* 1) sich lagern, ein Lager aufschlagen. 2) Jäg. setzen, werfen, von Haasen. 1) camper, se camper. 2) *chasse:* mettre bas, levretter, faire des lièvres.
Koczuię, *v. a.* Gerichtsw. einen unterthänigen Bauern mit seinem Haab und Gut wegführen. *droit:* amener sourdement un paysan sujet d'autrui.
Koczowanie. das Campiren, Lagerung eines Kriegs-Heers. campement; l'action de camper.
Koczowanie, *n.* kogo. das hemliche Wegführen eines Bauers. l'action d'amener un Paysan sujet d'autrui.
Koczowisko, *n.* Feld-Lager; Lager; Heer-Lager. campement, camp, lieu où une armée se loge.
Kogut, *m.* } Haus-Hahn, *m.* coq do-
*Kokot, *m.* } mestique.
Koiarzę, *v. a. & m. rzy, rzł.* 1) einem günstig seyn. 2) fig. verbinden, vereinigen. 3) machen, stiften, schließen einen Frieden. 1) favoriser, affectionner. 2) *fig.* lier unir, joindre. 3) faire, conclurre une paix. § 1) fortuna mu koiarzy. 2) skoiarzył dwa zacne domy. 3) nad nadzieie pokoy skoiarzyli; koiarzą ugodę.
Koiarzony, *adj.* skoi. 1) fig. vereinigt, verbunden. 2) geschlossen, gemacht als ein Friede. 1) *fig.* lié, uni, joint. 2) fait, conclu, arrêté. § 1) skoiarzone domy. 2) skojarzony pokoy.
Koię. *v. a. isz, ił.* besänftigen, begütigen, dämpfen. appaiser, adoucir, modérer. § ukoić żal, gniew czyy prośbami; ukoić bunty, zwadę.
Koiec, *m. g. koyca, vid.* Kociec.
Kokam, *v. n. vid.* Kwokam.
Kokornak, *m.* ziele. (*aristolochia rotunda*) Osterlucey, *f.* Holwurz, *f.* aristoloche, *f.* sarracine, *ch.* wymowik. § kokornak długi, kokornak okrągły prawy.
Kokornakowy, *adj.* von Osterlucey. d'aristoloche, de sarrasine.
kokornak czczy. } *ziele.* (fumaria) Erd-
Kokorzycz, *g. a.* } rauch, *m.* Tauben-
Kokorzycz większa. } Kropf, fume-terre, *f.*
kokorzycz mnieysza. (fumaria tertia, corydalis) kleine Osterlucey. coridalis, *f.* espèce de fumeterre.
Kokorzyczka, *f.* ziele. (*polygonatum*) Weißwurz, *f.* polygonatum, *m.* genouillet; *m.* seau de Salomon, *m.*
Kokorykam, *v. n.* krähen, wie ein Hahn. chanter comme un coq.
Kokorykuu! kikeriky! Wort so das Krähen eines Hahnes ausdrückt. coquoliquo, *mot imaginé pour exprimer le chant du coq.*
Kokosz, *f.* eine Henne. poule.
kokosz młoda. junge Henne. poulette; jeune poule.
kokosz nasiadka. Brüt-Henne, *f.* poule qui couve.
kokosz nieśna. eine Leg-Henne. poule qui pond.
iako kokosz na tym siedzi. er sitzt beständig darüber. il est cloué sur cette chose; il sue à force de travailler à cette chose.
Kokoszka, *f.* eine kleine Henne. petite poule.
kokoszka tuczona, tłusta. gemästetes junges Huhn. poularde, *f.* poule jeune et grasse.
kakoszka błotna. Wasser-Huhn, *n.* gélinotte d'eau; poule d'au, *f.*
*Kokoszę się, *v. n.* sich brüsten, groß thun. se pavaner, se vanter, se glorifier. § z swoich zasług się kokoszy.
Kokoszy, *adj.* Hennen-. de poule.
kokosza woyna. ein Krieg ohne Schlacht. guerre sans bataille; guerre d'Abbés.
*Kokot, kogut, kut. ein Hahn. coq.
Kokotliwy, *adj.* 1) beißig, böse, von Hähnen. *2) zänkisch. 1) mordant, qui mord, *parlant des coq.* *2) querelleux.
Koktura, *f.* Salzsiederey, *f.* saunerie, *f.* lieu ou l'on fabrique du sel.
Koł, *m.* Pfahl, *n.* in Zäunen, Weinbergen. pieu d'un médiocre grandeur; échalas, *m.* § koł ostry, zaciosany, żelazem nasadzony.
w bić koły. Pfähle einschlagen. échalasser, piloter; enfoncer, ficher des pieux.
koły komu na głowie ciosać. Holz auf einem hacken. tondre la laine sur le dos de qu.
Kołacę. *v. n. ce. tał.* 1) anklopfen, an die Thür klopfen. *2) beschädigen, schadhaft machen als die Wellen ein Schiff. 3) anklopfen; ausforschen. 1) heurter, frapper, battre à la porte; toucher la porte. *2) endommager, battre comme les flots un navire. 3) sonder; tâcher de decouvrir le sentiment de qu. § 1) obacz kto kołace; kołatać we drzwi.

drzwi. 2) nawę gwałtowne skołatały fale. 3) do czyych zakołatać myśli.
we drzwi zakołatano. man hat an die Thüre geklopfet. j'ai oüi toc toc.

Kolacya, *f.* 1) Vergebung einer Pfründe. 2) Abend-Essen am Fast-Tage. *3) Schmaus, *m.* 1) collation d'une bénéfice. 2) collation ou lèger soupé au jour de jeûn. 3) banquet, festin. § 1) kolacya albo podawanie urzędu duchownego. 2) kolacya postna albo pośnik.

Kołacz, *m. g. a.* Kuchen. gâteau, *m.* piéce de patisserie. § kołacze nie wszystkim są zdrowe; rozynkow w tym niemasz kołaczu.
do chleba, kiedy kołacza niemasz; dobry chleb, gdy kołacza niemasz. wenn kein Kuchen vorhanden ist, muß man mit Brod vorlieb nehmen. faute de gâteau le pain est fort bon.
ziadszy kołacz do chleba, prov. wenn man den Kuchen verzehret hat, muß man mit Brod vorlieb nehmen. qui a mangé son gâteau, se doit contenter de pain.
bez prace nie będą kołacze, prov. ohne Arbeit werden keine Kuchen; ohne Arbeit beit kommt man zu nichts. il faut sémer pour recueillir; rien sans travail.

Kołaczek, *m. g. a.* 1) kleiner Kuchen. 2) Zeltlein, Küchlein so die Apotheker machen. 3) Morschelle beym Zucker-Becker. 1) petit gâteau, *m.* 2) trochisque; pastille; tablette d'apoticaire. 3) tablette de confiturier. § 1) kołaczek z miodem. 2) kołaczki purguiące, descensowe; kołaczki gwiaździste. 3) kołaczkami cynamonowemi marcepan obłożony.

Kołaczowy, *adj.* Kuchen-. de gâteau. § kołaczowa podeszwa; kołaczowy kraniec zagięty.

Kałaczunik, *m.* *kołaczowy piekarz, m.* Kuchen-Becker, *m.* patissier, *m.*

Kołacznikow, *adj.* dem Kuchen-Becker gehörig. de patissier.

Kolanko, *n.* 1) kleines Knie. 2) Keulchen als von einer Taube. 3) Gelenk, Absatz, Glied, Knote eines Gewächses. 1) petit genou. 2) cuisse d'un petit oiseau. 3) ereule; nouëment, noeud qui se trouve à la tige de ceraines plantes. § 1) ładniuchne to dziecię ma kołanka. 2) dam ci kolanko od gołąbka. 3) kolanko we źdźble, w chroście, w korzeniach.

Kolankowacieię, *v. n.* w kolanka rosnę. Gelenke oder Knoten bekommen; in Knoten oder Absätze wachsen. croître en noeuds; se nouër.

Kolankowato, *adv.* Absatzweise, Knotenweise. d'une manière genouilleuse.

Kolankowatość, *f.* die Knoten und Gelenke an einem Gewächse. les noeuds dans les plantes.

Kolankowaty, knodowaty, mit Knoten versehen. genouillé; genouilleux; qui a des noeuds.

Kolankuię. an etwas Absätze machen. faire le nouement dans qu. ch.

Kolankuię się. knotenweise wachsen, se nouer

Kolano, *n.* 1) Knie, *n.* 2) Figur in der Gestalt eines Knies. 1) genou, *m.* 2) piece ou figure faire à la manière d'un genou. § 1) padam na kolana; czaszka na kolenie. nie daleko *Biblis* morze w Persya kolanem wchodzi.
naginanie kolan. Knie-Beugung, *f.* genuflexion, *f.*

Kolasa, *f.* eine Calesche. calèche, *f.* chariot, un fiacre.

Kolasta, *f.* eine künstlich gemachte Calesche. une chaise roulante qui est artistement faite.

Kołat, *m.* }
Kołatanie, *n.* } das Geklopfe; das Klopfen. frappement, heurtement; toc toc; patarade.

Kołatam, *obs. vid.* Kołacę.

Kolator, *m.* Podawca. Vergeber einer Pfründe. Collateur, *m.* qui confére un bénéfice vaquant.

Kolatura, *f.* podawania prawo. das Recht Pfründen zu vergeben. le droit de Collation; le droit qu'on a de conférer un bénéfice.

Kołatura, *f.* rzecz pokłota, od kolę. eine gestochene Sache. une chose pleine de piquûres.

Kol, *f. m. tureckie y słow, od Koło, Kolo.* Kriegsw. Wache so die Nacht herum gehet. la Ronde.

Kolba, *f.* przykład. Kolbe, *m.* am Gewehr. la couche d'un fusil.

Kolce, *f. pl.* 1) Ring zu unterschiedenem Gebrauch. 2) Gelenke, Glied in einer Kette. 3) Ring an einigen Kleidern. 4) Thür-Ring zum Anklopfen. 5) Nasen-Ring, einem Bär oder anderem Thier anzulegen. 6) fig. Kappzaum, Zaum, Zwang, Gewalt. 1) anneau; ou cercle de métal à divers usages. 2) chainon, anneau ou boucle de chaine. 3) boucle, anneau qu'on attache à quelques habits. 4) boucle de porte. 5) boucle à boucler un ours ou une autre bête. 6) *fig.* bride, frein, pouvoir, contrainte. § 1) kolce u szuflad, u okien; kolce do firanek, do opon, do kobiercy. 2) szata kolce albo haftki maiąca. *3) kolca, ogniwa w łańcuchu; kolca

(ogniwka)

(ogniwka) w pancerzu. 2) kolce do kołatania u drzwi. 5) kolcem niedźwiedzia opatrzyć; wprawić niedźwiedziowi w nozdrze kolce; za kolce go wieść. 6) założę kolce na nozdrze twoie; komu kolce na nos włożą, powiodą i harde; prawa są twarde kolca na hardego.

Kołcza, *f.* Art von einem Pferde-Gang. sorte de pas de cheval. § dawamy to Niemcom, iż w kołczy nikt nad nie dużym siedzeniem.

Kołczan, *m. g. a.* saydak. Köcher, Pfeile darein zu thun. carcois, *m.* trousse où l'on met des flèches.

Kolczyk, *m.* kleiner Ring. petit anneau; petit cercle de métal.

kolczyki, pl. Ohr-Ringe. boucles d'oreilles.

Kołczyna, *f.* schlechter Pfahl. un méchant pieu ou échalas.

Kołderka, *f.* eine kleine Bett-Decke, *f.* petite couverture de lit.

Kołdra, *f.* Bett-Decke, *f.* couverture de lit, *f.*

kołdra przeszywana, kołdra wełną wypchana. gesteppte Bett-Decke, lodier, courte-pointe; couverture de lit garnie de laine.

kołdra na konia. Pferde-Decke, *f.* caparaçon, *m.*

kołdra kożuchowa. Bett-Decke von Pelz. couverture de lit garnie de fourrure.

Kolę, *v. n. koli, kolił.* in die Runde um etwas gehen; im Kreise fliegen oder gehen. aller, voler à l'entour; faire un tour; aller en ronde; piroüeter, tournoyer; tourner.

Kolę, *v. a. kole, kłoł.* stechen. piquer. § szpilka pierś kłoła.

kole go to w oczy. 1) es sticht ihm in die Augen. 2) es beißt ihn. 1) cela lui donne dans la vuë; cela lui plait. 2) cela le pique, le frappe; cela le choque. § 1) kole go ta dziewka w oczy. 2) kole go prawda w oczy; złych naybardziey cnota w oczy kole.

Koleander, *m.* Koriander, *n.* Coriandre, *m.*

*Kolebam, *v. a. & n.* co czym, cholebam, kołyszę. wiegen, schaukeln. bercer.

Kolebka, *f.* 1) Kinder-Wiege, *f.* 2) *obs.* Riemen-Wagen. 3) *obs.* Tragsessel, Sänfte. 1) berceau, *m.* 2) *obs.* calèche, *f.* 3) *obs.* brancard; litière, *f.* porte-chaise, *f.*

Kołeczko, *n. vid.* Kołko.

Kolęda, *f. f.* 1) Neu-Jahrs-Geschenk, *n.* 2) Titel einiger Calender. 1) les étrennes. 2) etrènnes, un titre de quelques Almanacs.

daię co w kolędę. etwas zum Neu-Jahrs-Geschenk geben. étrenner; donner des étrennes.

idę po kolędzie. } Neu-Jahr-Geschenke ein-
idę na kolędę. } sammlen. recueillir les
Kolęduię. } étrennes.

Kolęduię kogo czym. Neu-Jahrs-Geschenk geben. étrenner qu.

Kolega, *m.* Społurzędnik. Amts-Bruder, Amts-Genossen, College. un collégue, qui exerce une charge avec un compagnon.

Kolegiat, *m.* } 1) ein Collegiat. *2) Amts-
Kolegat, *m.* } Bruder. 1) un collégiat d'une Eglise Collégiale. *2) collégue, compagnon d'office.

Kolegiata, *f.* Collegiatur, *f.* collégiature, *f.* dignité de Collégiat.

Kolegium, *n.* Spolstwo, *n.* 1) Collegium, Versammlung, insonderheit der Gelehrten. 2) Collegium oder Gymnasium. 1) société, union, assemblée, compagnie, congrégation; un corps de plusieurs personnes qui ont la même fonction. 2) un collége où l'on enseigne aux jeunes gens les sciences.

Kołek, *m.* 1) Pflock, *m.* Holz-Nagel zu unterschiedenen Gebrauch. 2) hölzerner Wand-Nagel zu Kleidern. 3) Zelt-Pflock. 4) Wirbel an einer Laute, Geige. 5) Pflock in der Falle, worauf der Vogel hüpfet. 1) cheville, tampon, piquet, petit bâton pointu à divers usages. 2) cheville, croc, crochet pour y prendre qu. ch. 3) piquet de tentes 4) cheville d'un luth, d'un violon &c. 5) petit bâton dans un trébucher sur quoi l'oiseau saute.

na kołku zawiesić. 1) an den Nagel etwas hängen. 2) an den Nagel hängen; bey Seite setzen. 1) prendre sur un cheville. 2) prendre au croc; abandonner, négliger, quitter. § 1) zawieś płaszcz na kołku, szablę zawiesił; zawieś merny człecze na kołku tytuły, pychę, szlachectwo.

od kołka do kołka. von Anfang bis zum Ende; rund herum. d'un bout à l'autre; à la ronde. § od kołka do kołka wieś zgorzała.

nie wiemy iaki kołek Dola na nas struże. wir wissen unser Schicksal nicht. notre destinée nous est cachée; nous ne savons l'ordre de notre destinée.

i kołka na świecie nie ma. er hat nichts eigenes. il n'a pas un mail; il est comme un ver.

kołek; kołki kra. das Werfen mit Steinen oder

oder Pfeilen nach einem Pflock, ein Spiel. espèce d'exercice ou de jeu en jettant des pierres ou des flèches à un piquet.

Kołem, w koło, *adv.* in die Runde herum. à la ronde, tout au tour;

Koleńczyk, *m.* Zdam. Wappenk. aufgerichtetes Huf-Eisen, auf dessen Mitte ein bloßer Säbel mit der Spitze in die Höhe stehet. *Blas.* un fer à cheval qui est débout ayant sur son milieu un sabre nud avec la pointe en haut.

Kolender, *m.* } Koriander, *m.* coriandre, *m.*
Kolendra, *f.* }

*Kolenie, *vid.* Krążenie.

kolonie, kłocie. das Stechen. piquûre, picotement; l'action de piquer.

Kolera. 1) cholerische Feuchtigkeit. 2) Gallen-Krankheit; Gallsucht. 3) Zorn, Bosheit. 1) bile; humeur chaude & sèche qui se trouve dans le corps. 2) colera morbus; trousse-galand; colique bilieuse; dégorgement de bile. 3) colère courroux. § 1) kolera iest iedna ze czterech wilgotności w każdym ciele; ma siła kolery. 2) na kolerę umarł. * 3) kolerę (gniew) iego uśmierzył.

Koleryczny, *adj.* 1) voll cholerischer Feuchtigkeit. 2) Gallensüchtig. 3) cholerisch, zornig. 1) bilieux; plein de bile. 2) bilieux, sujet au colera-morbus. 3) colèrique; emporté furieux.

Koleryk, *m.* 1) ein Gallensüchtiger. 2) ein Cholericus; ein Zorniger. 1) sujet au débordement de bile. 2) un homme colerique, en qui la bile domine.

Koleśnik, *m.* *obs.* *vid.* Kołodziey.

Kolet, *m. g. a.* ein Kollet. colet de bousle; un busle.

Koley, *f. g. kolei.* } 1) Wagen-Gleis.
*Koley, *m. g. kolei.* } *f. n.* 2) Reihe, *f.* Ordnung, so auf einen fällt. 3) ein Runda; Reihe der Gesundheiten beym Trinken. 1) l'ornière train. 2) ordre, *m.* tour des choses qui viennent après d'autres, qui succèdent à d'autres. 3) ronde; l'action de boire à la ronde. § 1) koley wozowa; koley wąska. 2) koley rozmowy idzie na niego; przyszła na mię koley. 2) nie iedną koley obszedł i zdrowie.

koley na mię przypada. die Reihe kommt an mich. c'est mon tour.

koley na ciebie. die Reihe ist an dich. à vous la balle. le tour; vous le dè.

Koleią, *adv.* } 1) nach der Ordnung, nach
Koleyką, *adv.* } der Reihe, rund herum.
Koleyną, *adv.* } 2) Wechselsweise. 1) à la ronde, à son tour, successivement. 2) alternativement; tour à tour. § 1) koleyka pić. 2) fortuna rada koleią chodzi.

Koleyny, *adj.* 1) Gleis-. 2) auf einander; nach der Reihe eingerichtet, geschehen. 1) d'ornière. 2) l'un apres l'autre; successif, alternatif. § 1) koleyna brozda. 2) koleyne idą wota.

koleyną, *vid.* Koleyką.

Koligat, *m.* Verwandter, *m.* Vetter, *m.* parent, *m.* cousin, *m.*

Koligatka, *f.* Muhme, *f.* Befreundinn, *f.* cousine, *f.*

Kolika, kolka. die Kolicke, Bauchgrimmen. la colique. § kolikę ma, cierpi.

kolika w boku. Seiten-Stechen. point au côté, *m.* pleuresie, *f.*

Kolikowy, *adj.* 1) wider das Bauchgrimmen, oder die Darm-Gicht dienlich. 2) Bauchgrimmen-. 1) bon contre la colique. 2) de colique. § 1) lekarstwo kolikowe (na kolkę). 2) choroba kolkowa.

Kolina, *f.* koł podły. schlechte Pfahl. méchant pieu ou échalas.

Kolistość, *f.* 1) Scheiben-Rundung. 2) Zirkel-Kreis. 1) la rondeur; contour, *m.* circonférence, *f.* d'une chose plate & ronde. 2) un cercle fait avec le compas.

Kolisty, *adj.* von Rädern bewegt. 2) abgerundet, rund im Umkreis. 1) tourné par des rouës. 2) arondi; fait en rond. § 1) skrzynia kolista. 2) kolista figura.

Kolka, *f.* 1) die Kolick. 2) stachlichte Saamen-Köpfen. 3) *obs.* Fisch-Gräte. 1) la colique une maladie. 2) aigrette; coife ou tête piquante qui enveloppe les semences de quelque plante. 3) *obs.* arrête de poisson.

Kołko, *n.* kołeczko, *conf.* koło. 1) Rädlein, *n.* Rädchen, *n.* 2) Reif, *m.* Ring, *m.* als am Schlüssel. 3) Ring an Kleidern. 4) Reif, Wulst. *f.* auf welchen man etwas auf dem Kopf trägt. 5) Auge im Pfau-Schwanz. petite rouë, roulette, petit rond, petit cercle. 2) anneau de clé. 3) boucle, anneau qu'on attache à quelques habits. 4) bourrelet, *m.* tourilon, *m.* tortillon, *m.* qu'on met sur la tête pour porter un fardeau. 5) maille, rouëlle dans la queuë de paon. § 1) kołko na ktorym chodzi lina; kołko ząbkowate iako w rurmusach, w młynach. 3) złote kołka (kolce) u szaty. 4) kołko na głowę do noszenia ciężarow.

kalko do stroiu białogłowskiego. Wulst, *f.* unter den Kopfzeug der Weiber. bourlet pour coifer.

kołka zegarkowe. das Räderwerk in der Uhr.

Uhr. le mouvement; les rouës d'une montre. § w zegarze ſą te kołka: kołko pod ſtronka, kołko minutowe, indekſowe, kołko po podnieſienia ſtroża.

kołko w panzerzu. Panzer=Ringlein. maille dans une cotte.

kołka, ſ. n. pl. 1) Schubkarren, *m.* der Bergleute. 2) Ohren=Ringe. 1) brouette, *f.* pour tranſporter les métaux de la mine. 2) boucles d'oreille.

kołko czcze wewnątrz. Rad, *n.* das inwendig hohl iſt als ein Reif, ein Zirkel. un petit cercle.

koleczko, n. większe obracaiące. Rädlein, *n.* das ein großes umdrehet. tournet, *m.*

kołko całkowite. Scheibe, *f.* flaches Rad aus einem Stück. un rond, *m.* palet, *m.* un diſque; une pièce ronde.

kołkiem, adj. in die Runde. à la ronde; en rond; tout au tour. § kołkiem biegaią; pies zaiąca kołkiem wietrzy.

od kołka do kołka. vom erſten bis zum letzten. d'un bout à l'autre.

Kołkowaty, *adj.* von Rädern getrieben. tourne des rouës.

Kołnąć, *vid.* Kolę.

Kołnia, *vid.* Okoł, obwod.

Kołnierz, *m.* Kragen, *m.* Kollet, *m.* Ueberſchlag, *m.* rabbat, *m.* colet, *m.* § kołnierze wyſzywane.

kołnierz płaſzczowy. Mantel=Kragen, *m.* tour de col; *m.* tour de rabat, *m.*

kołnierz u koſzule. Hemd=Kragen, *m.* colet, *m.* tour de chemiſe, *m.*

w kołnierzu łowić. Läuſe ſuchen. chercher des poux.

Kołnierzyk, *m. g. c.* kleiner Kragen. petit rabat, petit colet.

*Kołnik ogrodny, *g. a.* Rzepa podługowata. Steg=Rübe, *f,* lange Rübe, *f.* navet, *m.* une plante ſemblable à la rave.

kolnik polny, dziki. (rapunculus) Zucker=Wurzel, Garten=Rapunzel. réponce, *f.* ſorte de petite racine.

Kolno, *n.* miaſto w Niemczech. Cöln, *n.* Stadt in Deutſchland am Rhein. Cologne ville d'Allemagne ſur le Rhin.

Koło, około, *pr. g.* 1) um, um — herum. 2) ohngefähr um, bey einer Zahl oder Zeit. 3) um — herum in der Gegend um; bey. 1) autour, à l'entour de. 2) environ; à peu près, ſur, *devant un nombre ou un tems.* 3) aux environs de; auprès de. § 1) chodzić koło domu, koło miaſto. 2) koło czaſu tego, koło piątey godziny, dał mi koło dwuch talerow. 3) mieſzka koło Warſzawy.

dobrze koło niego. es ſtehet gut um ihn. il eſt dans une belle paſſe; il eſt du dernier bien avec lui. § źle koło nas.

Koło, *n.* 1) Rad am Wagen oder in einer Maſchine. 2) Tred=Rad, *n.* ſo von Menſchen oder Vieh getreten wird. 3) Kreis, *m.* Zirkel, *m.* 4) Himmels=Zirkel, den man ſich in Gedanken beſchreibet. 5) der Hof um die Sonne, um den Mond. 6) Kreis, Zirkel der Schwarzkünſtler. 7) Töpfer=Scheibe. 8) Scheibe zum Werfen in Spielen. 9) Rad im Rede=Saal der Nonnen=Kloſter. 10) Kreis in welchem man ein Pferd umtreibet. 11) Kreis, worinnen ein Rath, ein Gericht gehalten wird. 12) Verſammlung; Haufen Leute, Geſellſchaft. 14) Umlauf, *m.* Ordnung, Umkreis einer Krankheit. 1) rouë de chariot ou de quelque autre machine. 2) timpan *m.* grande rouë dans laquelle marche un homme ou une bête pour la tourner. 3) un cercle. 4) *aſtron.* un cercle qu'on l'imagine ſur le ciel. 5) aire, couronne du ſoleil ou de la lune. 6) un cerne, un cercle des magiciens. 7) rouë de potier. 8) palet, *m.* une piéce ronde de métal ou de pierre dont on ſe ſert pour jouer ou pour la jetter. 9) un tour dans le parloir des Religieuſes. 10) circuit d'un lieu où on met le cheval ſur les voltes. 11) un cercle où l'on tient conſeil ou jugement. 12) aſſemblée des gens, foule; le cercle. 13) le cercle. 14) le période d'une maladie; eſpace de tems durant lequel elle fait ſon tour. § 1) koło wozowe; koło na złoczyńcę; koło rurmuſowe z kubełkow ułożone; koło młyńſkie; w zegarach ſą koła i kołka. 2) koło, ktore bydło albo ludzie w nim chodząc obracaią. 3) koło ieſt figura czcza wewnątrz. 4) koło (kres) słonecznego biegu; koło obrotow niebieſkich. 5) koło iaſne w koło mieſiąca, słońca. 6) czarownik w kole ſtanął. 7) zdun ſwoiemi nogami glinę w kole obraca. 8) koło do ciſkania w igrzyſku. 9) koło w parlatoryum. 10) koło w ktorym konie do biegu ćwiczą; koło do igrzyſk, do gonitwy. 11) ſeymowe koło; w zwołanym kole oſądzony. 12) koło oboiey płci ludzi. 13) kołem wracaiąca ſię choroba.

kołem ſpełniać. nach der Reihe herum trinken. boire à la ronde.

koło koło mieſiąca iaſne. der Hof um den Mond.

Mond. couronne de la lune; paraſé-lene; halo.

koło koło słońca. Hof um die Sonne. parélie, *f.* couronne du ſoleil.

koło żołnierſkie. Kriegs-Rath, Zuſammenkunft ſo Kriegs-Recht hält. Conſeil de guerre qui tient un jugement.

kołem potłuć członki; kołem karać. rädern. rouer qu; caſſer les os au criminel; rompre le criminel.

w koło wpleść. aufs Rad legen. mettre ſur la rouë.

w koło; do koła. in die Runde. en rond. § pijanemu świat w koło chodzi; w koło idę.

w koło, do koła ſię obrocić. ſich in die Runde drehen. ſe tourner en rond.

w koło czego; do koła. rund herum; um. autour, tout à l'entour. § do koła tey rany puſzczadłem poſiekać trzeba.

od koła do koła. Kreisweiſe; von einem Kreis zum andern. d'un rond, d'un cercle à l'autre. § sokoł nad ptakiem od koła do koła wyſoko krąży.

kołem in die Runde. à la ronde, orbiculairement. § kołem koło czego ſtanąć; kołem świat chodzi.

na ſwoie ciągnąć koło; na ſwoie koło ciągnąć wodę. Waſſer auf ſeine Mühle ziehen, eigennützig ſeyn. ſe regarder dans les choſes; faire ſes choux gras; faire venir l'eau au moulin.

piąte do koło. das iſt das fünfte Rad am Wagen. c'eſt la cinquiéme rouë au chariot; on ſe peut paſſer de cet homme-là.

Kołoczne, *g. kołocznego.* Trink-Geld für die Berg-Knappen. argent pour boire qu'on donne aux ouvriers dans les mines.

Kołodziey, *m.* ſtalmach. Wagner; *m.* Rademacher. charron, *m.* ouvrier qui fait des chariots.

Kołodzieyſki, *adj.* Wagner-. de charron.

kołodzieyſka robota. Rademacher-Arbeit, *f.* le rouage; l'ouvrage que fait le charron.

Kołedzieyſtwo, *n.* Wagner-Handwerk. le métier de charron.

Kolofonia, *f.* Calphonium, *n.* colofane; colophone, *ſ. f.*

Kolokwintyda. (*colocynthis*) Wildkürbs, *m.* Coloquinten. coloquinta, *f.*

Kołomaź, *f.* Wagen-Schmiere, *f.* Theer, *m.* vieux oing, *m.* graiſſe, *f.* à graiſſer l'eſſieu d'un chariot.

Kolor, *m.* barwa, maść Farbe, *f.* la couleur.

Koloruię, *v. a.* } zdobię. beſchönigen.
Koloryzuię, *v. a.* } colorer, couvrir de quelque prétexte.

Kolos, *m.* Coloſſus-Säule, *f.* un coloſſe, *m.*

ſtawiać komu koloſy. einem Ehren-Säulen ſetzen. dreſſer des colonnes à quelqu'un.

Kołotok, *m. g. a.* koło, koliſtość; krąg, okrąg. Cirkel, *m.* Kreis, *m.* un cercle fait avec le compas.

Kołowacieię, w koł roſtę. ins Holz wachſen. monter en tige, devenir boiſeux.

Kołowatość, *f.* 1) holziges Weſen eines Gewächſes. 2) Heilk. die Halsſtarre, der Hals-Krampf. 1) qualité boiſeuſe. 2) *médec.* le ſpaſme au cou; contraction ou retréciſſement des nerfs au cou.

Kołowaty, *adj.* holzicht. ligneux, boiſeux.

Kołowrot, *m. g. a.* 1) Welle, *f.* Spindel darauf ſich etwas umdrehet. 2) Wage-Balken. 3) Spinn-Rocken. 4) ein Braten-Wender. 5) gewiſſes Werkzeug zur Tortur. 6) Wendel-Baum, ſtehende Winde. 1) un arbre, une piéce de bois qui ſoutient d'autres piéces qui tournent deſſus. 2) joug, branche, traverſin de la balance. 3) quenouille. 4) un tourne-broche, rôtiſſoir. 5) ſorte de machine pour donner la queſtion à un criminel. 6) un ſinge, engein, eſpèce de machine pour lever les fardeaux. § 1) kołowrot wiatrakowy; na kołowrocie kobylenie krzyżowe ſię obraca. 2) kołowrot ſzalny; u kołowrota ſzale wiſzą.

kołowrot, m. ziele, Romanek. (tithymalus) Wolfs-Milch, *f.* le titimale.

kołowrot mnieyſzy albo mały, vid. Sośnka mała.

ięzyk mu iak na kołowrocie biega; gęba mu iak kołowrot lata. das Maul gehet ihm wie eine Breche. il a un flux perpetuël de bouche.

Kołowrotek do nici, *g. kołowrotka.* Garn-Winde, *f.* dévidoir, *m.* inſtrument de bois propre à dévider; rouë à dévider.

kołowrotek do przędze; kołowrotek prządek. Spinn Rad, *n.* rouët à filer, *m.*

kołowa ſioſtra, *f.* Layenſchweſter bey den Viſitten-Nonnen. ſeur converſe chez les Religieuſes de la Viſitation.

Kołowy, *adj.* Rad-, zum Rad gehörig. de roue; qui regarde une roue.

Kołowe, ſ. n. Abgabe, *f.* von Mühl-Rädern. impôt *m.* ou droit que payent les rouës de moulin.

Kołpaczek, *g. kołpaczka.* eine kleine hole Mütze. petit bonnet fait en pointe.

Kołpak,

Kołpak, *m. g. a.* hohe Mütze, als der Hayducken und Husaren. bonnet à la dragonne qui est fait en pointe, comme portent les Heyduques et les Husfarts.
kołpaki brunatne, *s. f. ziele.* (medium campanula foliis echii) Medium, *n.* ein Gewächs. espèce de plante dont la fleur est une cloche semblable à celle de la campanule.
Kolperz, *m.* iażdż. Kaulpers, ein Fisch. perche *f.* un poisson.
Kołtryna, *f. vid.* Kortyna.
Kołtun, *m. g. a.* Wichtel-Zopf, *m.* Weichsel- oder Wichsel-Zopf, *m.* plique, *f.* plica, *f.*
Kołtunowaty, *adj.* 1) der einen Wichsel-Zopf hat. 2) Wichselzöpfig, zu den Wichsel-Zöpfen gehörig. 3) grob, ungleich gewalkt als ein Hut. 1) celui qui a la maladie qu'on appelle plique; sujet à la pliqua. 2) de plique; ce qui regarde la plique. 3) grossièrement travaillé à la fouloire comme un chapeau. § 1) w cudzoziemskich kraiach rzadko o kołtunowatego. 2) kołtunowate humory. 3) birlet kołtunowaty.
Kołtunowy, *adj.* Wichtelzöpfig. de plique.
Kolumna, *f.* Słup, Säule, *f.* colonne, *f.*
Kolumna, m. **Wappenk.** Säule, *f.* darauf eine Krone stehet. *Blas.* colonne sur laquelle est posée une couronne.
Koluwryna, *f.* Feld-Schlange, *f.* Art eines Geschützes. couleuvrine, *f.* une longue piéce d'artillerie.
Kolwiek. **nur, wird nicht decliniret und nur zu einigen Wörtern gefüget.** quelque — qu'il soit; *on ne decline pas* kolwiek *& on l'ajoute seulement à quelques mots.* § ktokolwiek, ktorykolwiek, gdziekolwiek, kiedykolwiek.
Kołysacz, *m.* Schaukler; der sich oder andere schaukelt. celui qui se balance ou qui brandille & berce les autres.
Kołysanie, *n.* das Schaukeln, Wiegen. bercement; l'action de brandiller, de bercer.
Kołyska, *f.* eine Schaukel. un bacule; balançoire; brandiloire, escarpoule.
**kołyska dziecinna; kolebka.* eine Kinder-Wiege, *f.* berceau d'enfant, *f.*
Kołyszę, *sze*, *sał.* 1) schaukeln, wiegen, 2) fig. einschläfern, einwiegen, besänftigen. 1) brandiller, bercer. 2) *fig.* bercer, amuser, appaiser, endormir. § 1) kołysać dziecię. 2) kołysać kogo w nadziei; ukołysać czyy gniew.
kołysać się. 1) sich schaukeln. 2) sich einschläfern, sich schmeicheln. 3) sich wiegen; wellenweise in die Höhe steigen als die See im Sturm. 1) se balancer, se bercer. 2) *fig.* se bercer, s'amuser, s'endormir, se flater. 3) être plein de grosses vagues; faire de grands flots; élever les houles avec violence. § 1) kołysałem się na kołysce. 2) bracie prożną się kołyszesz nadzieią. ** 3) zamącone morze aż do nieba od ziemi się kołysało.
kołysać się umyślem. wanken, anderes Sinnes werden wollen. vaciller, chanceler.
Komaga, *f. vid.* Komiega.
Komedya, *f.* 1) Comödie, *f.* 2) Comödie, Possen, Zank. 1) comédie, *f.* 2) tour, *m.* piéce, *f.* comédie qu'on joue à qu. § 1) komedyą stroić.
Komedyant, *m.* } ein Comödiant. comédien, *m.*
*Komedyynik, *m.* }
Komedyyny, *adj.* Comödien-, Comödiantisch. de comédie; scenique. § komedyyny aparat.
Komenda, *f.* 1) im Kirchen-Recht; eine Commende oder Pfründe, so einem ehedessen auf eine Zeitlang, itzo aber Zeit Lebens anvertrauet wird. 2) Commando über eine Armee. 3) Commando so von der Armee geschicket wird. 4) Werbung um ein Frauenzimmer. 1) *terme de droit Canonique*; une commande; un bénéfice qui étoit mis autrefois en simple dépôt de quelqu'un, mais aujourd'hui l'on possède perpétuellement. 2) commandement, le pouvoir de commander une armée. 3) détachement d'une armée. 4) recherche d'une fille en mariage. § 1) trzymać komendę z Biskupstwem. 2) komenda, władza zupełna nad woyskiem mu oddana; komendę wziął. 3) komendę (podiazd) wysłano. 4) w komendę przyiechał.
Komendant, *m.* Befehlshaber, *m.* Commendant in einer Stadt oder über einige Truppen. un Commendant, celui qui commande dans une place, ou qui est Chef d'un détachement. § komendant podiazdowy.
Komendarz, *m.* } Commendarius, *m.* der eine Commende besitzet. commendaire, *m.* celui qui possede un bénéfice en commande.
Komendataryusz, *m.* }
§ komendarz mieysca tamecznego; komendataryusz z Rezydencyi tego Opactwa.
Komenderuię, *v. a.* **commandiren.** commander quelques troupes. § komenderować woysko.
Komendor, *m.* kontor. Comtor, Commentur; Ritter so eine Commenturey hat.

Com-

Commendeur, *m.* chevalier qui a une commanderie.

Komendorstwo, *n.* Commenturey, *f.* eines Ritters. commanderie; bénéfice dont joüit un Chevalier de quelque Ordre.

Kometa, *m.* & *f.* miotła na niebie. ein Komet, Schwanz-Stern. Cométe.

Komiega, *f.* 1) hohes Fluß-Schiff. 2) Pipe, Kufe, großes Faß. 1) foncer, *m.* bâtiment de haut bord qui sert à naviger sur un fleuve. 2) muid, tonneau.

Komin, *m. g. a.* 1) Schornstein, *m.* Feuer-Esse, *f.* 2) Stuben-Kamin, *m.* 1) cheminée, *f.* par où sort la fumée. 2) cheminée dans une chambre. § 1) komin dla dymu z domu wywiedziony.

komin wycierać, chędożyć. einen Schornstein fegen. ramonner; néttoyer une cheminée.

komin z dachu wybiegaiący. Schornstein der aus dem Dache hervorraget. souche de cheminée.

Kominek, *m. g. kominku.* 1) kleiner Schorstein. 2) Stuben-Kamin. 3) Dampf-Röhre, *f.* Rauch-Röhre, *f.* durch welche Rauch und Dampf aus dem Zimmer gehet. 1) petite cheminée. 2) cheminée dans une chambre. 3) tuyau formé en cône pour faire sortir la fumée & les vapeurs d'une chambre.

Kominiarz, *m.* } Kominnik. } Schornstein-Feger, *m.* ramonneur de cheminée, *m.*

Komis, *m.* Commißion, *f.* Auftrag, *f. m.* den man einem aufträgt. commission, *f.* charge qu'on donne à qu. ch.

Komisarz, *m.* Commissarius, *m.* Commissaire; *m.* Juge commis. § komisarz Krolewski, Powiatowy; przed wysadzonemi z Senatu komisarzami.

Komisarz na Trybunał skarbowy. Commissarius zum Schatz-Tribunal. Commissaire de la chambre du Trésor. § komisarzow na Trybunał Skarbowy koronny bywa 36, na Tribunał Skarbowy Litewski 63. a od Prowincyy, i niektorzy od Woyska obierani bywaią.

Komisya, *f.* Commißion, *f.* abgeordnete Richter. commission des Juges députés. § komisya do rozsądzenia krzywd, do uznania i decyzyi, do rozgrani czenia, do uspokoiania rożności granicznych, do obaczenia gruntow, do uważenia szkod poczynionych; wydać, wyznaczyć komisyą do uznania czego.

Komitywa, *f.* 1) Gefolge, *n.* 2) Reise-Gefehrte, *m.* 1) suite, *f.* train, *m.* 2) compagnons ou compagnie de voyage.

Komnata, *f.* Kammer, *f.* Gemach, *n.* chambre, cabinet, *m.*

Komonica, *f.* drzewo (*alisaria*) Zürgel-Baum, *m.* Elsbeer-Baum, *m.* alisier, *m.* un arbre.

komonica, f. ziele. (morsus diaboli) Teufels Abbiß, *m.* morsus diable, *m.* jacée, *f. f.*

komonica swoyska. (melilotus communis) gemeiner Stein-Klee; Melote, *f.* du mélilot commun.

komonica włoska; f. (sertula campana) Welscher Stein-Klee. espèce de mélilot.

komonicz pachnąca, f. (trifolium odoratum) wohlriechender Stein-Klee. du mélilot odoriférant.

Komoniczny, *adj.* von Züngel-Baum. d'alisier.

Komor, *m.* Mücke, *f.* cousin, *m.* *moucheron, m.* sorte de petite mouche. § komor kąsa, bęczy.

Komora, *f.* 1) eine Kammer. 2) Miethe, *f.* Mieth-Stube, *f.* Mieth-Wohnung, *f.* 3) Kammer, öffentliches Zoll- oder Salz-Haus u. d. g. 1) chambrette, *f.* cabinet, *m.* 2) chambre locande. 3) chambre, bureau, un grésse; *m.* lieu où sont les commis de Doüane, de Gabelle & les autres gens d'affaire. § 1) Pani iest w komorze. 2) naiąć komu komorę. 3) komora Rzeczypospolitey; komoru solna.

komora miłosiernych albo potrzebnych, vid. Gora solna.

komora, sypialnia; łożnica. Schlaf-Kammer, *f.* chambre de lit, *f.* dortoir, *m.*

komorą mieszkać, stać u kogo. bey einem zur Miethe wohnen. être locataire dans la maison de qu.

Komorczasty, *adj.* 1) voll Fächer, voll Kammern. 1) plein de rayons ou de carrés; où il y a plusieurs petits réduits on compartiments séparés pour y mettre diverses choses. 2) ou il y a beaucoup de chambrettes.

Komorka, *f.* 1) Kämmerlein, *n.* 2) Fach als im Schranken. 3) der Kröbs im Obst, darinnen die Kerner stecken. 4) Anat. Herz-Kammer, *f.* Hirn-Kammer. 1) petit cabinet, chambrette; réduit. 2) cellule, rayon, un quarré; chambre. 3) nombril, *m.* coeur, boyau, les entrailles d'un fruit. 4) *Anat.* cavité, un ventricule du coeurs, du cerveau. § 1) w tey komorce się nie pomieści. 2) komorka w szkatule, w kalecie, w gołębieńcu. 3) komorka

w ktorey

w ktorey są jądrka owocne. 4) w mozgu iest komotek cztery; komorka w sercu.

komorka do naięcia. kleine Kammer zum vermiethen. petite chambre locande.

Komornica, *f.* obsol. Kammer Jungfer, *f.* fille de chambre, *f.*

Komornica, *f.* ein Weib das eine Kammer umsonst bewohnt. une femme à laquelle est gratuitement donné un logis.

Komorniczy. 1) Kammer-, den Miethmann einer Kammer oder Stube betreffend. 2) die Kammer-Dienste bey Hof angehend. 1) locande, qui regarde les chambres à loüer. 2) qui concerne les services de la chambre d'une Cour.

Komorniczna, f. Kammer-Junker-Würde bey Hofe. dignité, charge d'une Gentilhomme de la Cour. § komorniczą u krola służył.

Komornik, *m.* 1) Kammer-Junker. 2) Miethmann. 3) Bauer, der kein eigen Haus zur Wohnung hat. Gentil-homme de la chambre. 2) locataire d'un appartement, d'une chambre; celui qui tient une chambre de loüage. 3) paysan qui n'est pas proprietaire d'une cabane.

Komorny, zur Kammer gehörig. de chambre, qui regarde un cabinet.

Komorne, n. Kammer-Zins, Stuben-Zins. le loüage qu'on paye pour un logis.

Komośliwy. wild, scheu, von Pferden. ombrageux, qui s'épouvante, *en parlant des chevaux.*

Komoszę, *si, sil,* wild, scheu machen. rendre ombrageux. § źrzebca dzikiego nie zryway, czym go bardziey skomosisz.

*Kompaktor, *m.* Introligator. Księgator. Buchbinder, *m.* relieur, *m.*

Kompan, *m.* towarzysz. Compan, *m.* Mitgeselle, *m.* compagnon, celui qui accompagne qu.

Kompania, *f.* 1) Compagnie, *f.* Gesellschaft, *f.* 2) Compagnie Soldaten. 1) compagnie, société. 2) compagnie de soldats. § 1) byłem w kompanii kilka w pień wycięto.

kompanii komu dopomoc, einem Gesellschaft leisten. faire, tenir compagnie à qu.

dla compani dał się Niemiec obiesić. man muß keine Gesellschaft verderben; der Gesellschaft zu liebe läßt man sich aufhängen. on doit être de bonne compagnie; on se fait pendre par compagnie.

Kompanka, *f.* Gesellinn, *f.* Gefehrtinn, *f.* celle qui accompagne.

Kompartura, *f. vid.* Kopertura.

Kompas, *m.* 1) ein See-Compaß, *m.* 2) eine Sonnen-Uhr. 1) boussole, *f.* compas de mer, *m.* 2) quadran ou horloge au soleil. § 1) kompas morski.

Kompasowy, *adj.* Compaß-. de boussole, de quadran. § kompasowy biegunek.

Kompasya, *f.* politowanie, użalenie, litość. Mitleiden, *n.* compassion, *f.* pitié, *f.*

Kompleksya, *f.* ciałotwor. Complexion, Leibes-Beschaffenheit. complexion, temperament. § człowiek kompleksyi miętkiey, roskoszney, twardey, zdrowey, chorowitey.

Komplement, *m.* 1) Compliment, *m.* höfliche Reden an einen. 2) Mathem. Ergänzung eines Winkels, eines Bogens. 1) compliment; paroles honnêtes qu'on dit à qu. 2) *matém.* complement d'un angle, d'un arc. § 1) ładny komplement mu uczynił.

komplement do kogo uczynić.} einen complimentiren.
Komplementuię kogo. }
complimenter qu; faire des compliments à qu.

Komplet, *m.* zupełność. volle, gehörige Zahl. le corps d'une compagnie. § gdy komplet Deputatow na ratusze się zeydzie; ludzi tych zawsze ma bydź komplet; ktoryby zaś Deputat komplet zerwał i z izby wyszedł.

Kompleta, *f.* die Complete; das letzte der sieben Kirchen-Gebete nach der Vesper. les complies, *f.* la dernière de sept heures canoniales.

Komponista, *m.* Componist, *m.* Verfertiger musicalischer Stücke. compositeur de musique; musicien qui compose.

Komponuię, *v. a.* składam, piszę. componiern, schreiben als Verse, Recepte, Schul-Exercitia, musicalische Stücke. composer; faire un ouvrage d'ésprit des vers, une recette, un thème. § piękne komponuie wiersze; list ładny skomponował.

Kompocycya, *f.* 1) ein Schul-Exercitium. 2) Composition, *f.* Verfassung eines musicalischen Stücks. 3) Vergleich wegen der Uebergabe einer Stadt an die Belagerer. 1) un tême; composition qu'on donne à un écolier. 2) composition, *f.* piéce de Musique qu'on a composée. 3) composition, *f.* accord d'une ville avec les assiégeants. § 1) kompozycya szkolna; poprawić kompozycya. 2) składał w muzyce kompozycye wytworne. 3) miasto kompozycyą z nieprzyiacielem uczyniło.

kompozycya aptekarska, recepta. Recept, *n.* eines

eines Arztes. recette, *f.* ordonnance d'un Médicin, *f.*

Kompromis, *m.* zdanie się na iednacza. Bewilligung auf einen schiedsrichterlichen Ausspruch. un compromis; consentement des parties pour terminer leur différend par des arbitres.

Kompromisarz, *m.* Schieds-Richter. un arbitre, compositeur aimable.

Kompromisarski, *adj.* polubowny. schiedsrichterlich. d'arbitre; arbitral.

Komput, *m.* Rolle, *f.* gesetzete Anzahl Soldaten oder Personen von einerley Gesellschaft. un rôle; un nombre fixé de soldats ou de personnes d'un corps, d'une société. § Rzeczpospolita tę piechotę w komput przyięła; komput woyska; ludzie w należytym byli kompucie i monderunku.

w komput wpisać. in die Zahl der Soldaten oder anderer Personen einschreiben. enrôler; écrire une personne au nombre du corps.

komput kościelny. Wissenschaft, den Kirchen-Calender nach dem Laufe der Sonne und des Mondes einzurichten. comput Ecclésiastique; supputation du Calendrier Ecclesiastique selon le cours du soleil & de la lune.

Komputowy, *adj.* der zu der gesetzten Anzahl gehöret. enrôlé; celui qui appartient à un nombre déterminé. § woysko komputowe wespoł z Szlachtą ma stanąć.

Komunia, *f.* die Communion, der Genuß des heiligen Abendmahls. la Communion, l'action de recevoir le Saint-Sacrement. § modlitwa przed Komunią Swiętą.

Komunik, *m.* Kriegsw. Zusammenhang oder Stand einer Armee, dessen Theile der Feind nicht abscheiden kann. la communication d'une armée, dont les parties ne peuvent être coupées de l'ennemi. § komunikiem szedł nieprzyiaciel.

Komunikacya, *f.* 1) Mittheilung einer Schrift, einer Nachricht. 2) Vernehmen, Verständniß. 3) Zusammenhang, *m.* Zugang, *m.* 1) communication d'un écrit, d'un avis. 2) communication, intelligence; un commerce. 3) communication; la liaison, le passage d'une chose à une autre. § 1) dziękuię za komunikacyą listow Francuskich. 2) skrytą z nim ma komunikacyą. 3) klasztor ten miał z miastem komunikacyą przez podziemne przechody.

Komunikuię, *v. n. & a.* 1) communiciren, zu Gottes Tische gehen. 2) communiciren, mittheilen, als eine Schrift zum Abschreiben. 1) communier; recevoir le Saint-Sacrement. 2) communiquer à qu. qu. ch. § 1) iutro komunikować będę. 2) komunikował mi listy w tey sprawie pisane.

Komża, *f.* Chor-Hemd, *n.* surplis, *m.*

Koń, *n. g. konia.* ein Pferd, *n.* cheval, *m.* § koń posztarski, ciężarowy, potkliwy, wozowy; konie rządzemy wodzami, ludzie mądremi mowami; koniowi bystremu munsztuku nie ostrog trzeba, *prov.* konie hiszpańskie.

wsiadać na koń, (mowi się o wielu). sich zu Pferde setzen; in dieser Redens-Art sagt man nicht, na konia. se mettre sur un cheval; monter un cheval; *dans cette façon de parler* na konia *est hors d'usage.* § wskoczyć, sunąć się na koń; wsiadaymy na koń.

koń na poślednie nogi upadaiący, vid. Włogawy.

koń oczu odmiennych. ein glasaugiges Pferd. cheval verron, *m.*

koń na staniu, na stayni. Stall-Pferd, *n.* cheval d'écurie, *m.*

koń dziki. wildes Pferd. cheval sauvage.

koń ciężko noszący. schwerfälliges Pferd. cheval qui secoüe, qui fatigue son homme.

koń z oślice; muł. ein Maul-Esel, *m.* mulet, *m.*

koń biiący nogami. Pferd, das ausschlägt. cheval qui donne des ruades, qui regimbe.

koń zrzucaiący. Pferd, das gern abwirft. cheval qui jette par terre celui qui est monté dessus.

koń z kara gniady. Schweiß-Fuchs. cheval alezan obscur; alezan brûlé.

koń wodny, rzeczny, morski. Wall-Roß, *n.* See-Pferd, cheval marin, un hipopotame.

koń drewniany; osieł żołnierski. der Esel bey den Soldaten. le chevalet des soldats.

konia ustroić ein Pferd putzen, anschirren. enharnacher un cheval.

kto płaci konia, bierze go i z uzdeczką. wer ein Pferd bezahlt, bekommt auch den Zügel. qui achete un cheval doit avoir aussi la bride.

koń ma cztery nogi a iednak się potknie. es stolpert wohl ein Pferd und hat doch vier Füße. il n'est si bon cheval qu'il ne bronche; le plus habile n'est pas sans fautes.

wziąłeś konia, weźmiy i bicz (uzdeczkę). wer das Pferd genommen hat, mag auch den Zaum behalten. jetter le manche

après

après la coignée ; qui a mangé le diable n'a qu'à manger les cornes aussi.
z cudzego konia i w śrzod błota zsiaday. eine fremde Sache muß man schlechterdings wieder geben. il faut absolûment rendre la chose d'autrui.
iakby go na koń Turecki wsadził. er denkt, der Hase hat ihn geleckt. il se croit fort heureux.
konie go ziedli. der Kuckuck hat ihn geholet; er kommt nicht wieder. le vent l'a emporté ; il ne revient pas.
darowanemu koniowi nie patrzay w zęby. einem geschenkten Gaule kuckt man nicht ins Maul. à cheval donné il ne faut pas regarder à la bouche.
Konam, *v. a. & n.* 1) mit dem Tode ringen. 2) vollführen, endigen. 1) agonizer, être prêt à expirer, à rendre l'ame; être aux abois; être à l'article de la mort. 2) toucher à la fin de son travail; achever.
konał. er rang mit dem Tode. il agonizoit.
skonał. er ist verschieden. il expira; il est passé.
wnet skona. er wird bald verscheiden. il va passer.
Konam, v. a. co, prowadzę bez przerwania do końca; dokonywam czego. vollführen, endigen, fortsetzen. poursuivre, continuer son travail, son dessein; exécuter, achever, consommer. § kona rzecz przedsięwziętą, wolą Pana swego.
konać nieprzyiaciela. den Feind vollends aufstreiben. mettre l'ennemi aux abois. § konać nieprzyiaciela przez szablę.
Konanie, *f. n.* 1) Todes-Angst, *f.* 2) Vollendung, *f.* Vollführung, Endigung, *f.* 1) abois, *m.* agonie, moment où l'homme expire. 2) consomation, accomplissement. § 1) byłem przy iego konaniu i skonaniu. 2) przy konaniu zamysłu swego wielkich ieszcze doznał trudności.
*Koncept, *m.* 1) Phylos. Begriff. 2) Gedanken, Einfall. 3) Absicht. 4) Entwurf, Concept auf dem Papiere. 1) *Philos.* conception, perception, comprehension, idée, concept. 2) pensée, invention, saillie. 3) intention, but, dessein. 4) minute, ébauche, brouillard, brouillon. § 1) koncept toż znaczy co poczęcie. 2) wyśmienitych zażywa konceptow; koncept mu ten w głowę przyszedł; taki mu koncept przypadł; koncept subtelny; wszystkich ruszył konceptow. 3) na zgubę Oyczyzny zawzięty i nasadzony koncept. 4) koncept kazania, listu, mowy.
pomieszało to koncepta iego. das hat ihm seinen Concept verrückt. cela a dérangé ses desseins, ses mesures.
z konceptu wypaść. aus dem Concept kommen. vaguer à l'avanture; barboüiller.
Koncert, *m.* Concert in der Music. concert, simphonie, harmonie de voix & d'instruments.
Koncerz, *n. g. a.* 1) kurzer, breiter und gerader Säbel. 2) eiserner Pfeil. 1) sorte de sabre qui est court, droit & fort large. 2) flèche de fer.
Koncha, *f.* Muschel, *f.* conque, *f.* coquille, *f.*
koncha, f. } Meßk. die Muschel-Linie.
Konchoida, *f.* } *Géom.* linge conchoïde ou conchile.
Końcowy, *adj.* zum Ende oder zu den Gränzen gehörig. qui concerne la fin, ou le bout de quelque chose.
Concilium, *n.* zbor. Concilium, *n.* Versammlung der Geistlichen. un Concile; Assemblée des Ecclésiastiques.
Koncypuię, *v. a.* concipiren, entwerfen. concevoir, minuter, ébaucher, mettre sur le papier. § koncypować co na papierze; koncypuie list.
Kończato, *adv.* spitzig, zugespitzt. en pointe; en forme de pointe.
Kończatokręty. spitzig gewunden. spiral.
Kończatookrągły. rundspitzig. fait en pointe ronde; qui va en pointe.
Kończatość, *f.* 1) Spitze, spitzige Schärfe. 2) spitzzugehendes Ende. 1) pointe, *f.* 2) bout pointu; extrémité qui va en pointe. § 1) kończatość piora pisarskiego, miecza, szpady. 2) kończatość głowy cukru.
Kończysty, *adj.* } 1) spitzig, scharf am
Kończaty, *adj.* } Ende. 2) spitzig, zugespitzt. 1) pointu, aigu. 2) qui va en pointe, qui a un bout pointu. § 1) noż kończaty. 2) z obu końcow kończate iaie kurka znaczy.
kończaty ku gorze. oben zugespitzt, als ein Hut Zucker. conique qui a la figure d'un cône; qui est en forme de pain de sucre. § brog, stog, brożek, głowę cukru, są konczate ku gorze.
kończaty ku dołowi. unten wie ein Kräusel zugespitzt. fait en toupie.
kończata okrągłość. Zuspitzung eines Kräusels, eines Zucker-Huts. figure de toupie, de pain de sucre.
Kończę, *v. a. czy, czył.* endigen. finir, achever, faire fin, mettre fin, terminer. § skończył mowę robotę.
kończyć się. 1) sich endigen, zu Ende gehen. 2) sich endigen; spitzig, rund zugehen. 1) se finir, expirer, se terminer, s'ache-

s'achever. 2) aller, finer, se terminer en pointe. § 1) kończy się roczny rząd iego; skończyło się kazanie; wieś iego przy moim gruncie się kończy. 2) kończy się co okrągło pochodzisto, kończato.

skończy sprawę. eine Angelegenheit endigen. terminer une affaire.

Kończyc, *m. g. a.* Wappenk. sieben Straus-Federn im rothen Felde, und sieben dergleichen über der Krone. *Blas.* sept plumes d'autruche au champ de gueules & autant sur la couronne.

Kończyk, *g. a vid.* Koniuszek.

**Kończyna, *f.* koniek. das Ende, letzter Ort. extrémité, bout fin. § wszystkie kończyny, ziemię Boga chwalić będą.

Kończystość, *f.* das spitzige an etwas. la pointe de qu. ch.

Kończysty, *vid.* Kończaty.

Kondel, *m.* pies prosty. Kettenhund. mâtin, *m.*

Kondelowate sukno. Art Tuches zu Kleidern. sorte de drap pour s'habiller.

Kondemnata, *f.* Wzdanie. Gerichtsw. Urtheil, Verurtheilung. *droit:* condamnation, arrêt, sentence. § kondemnata wyszła.

Kondescensya, *f.* Gerichtsw. Nachsicht. *droit:* condescendance.

Kondescensya, *f.* Gerichtsw. Gericht, das ein Grod-oder Landrichter auf eines Besitzers Gut hält. jugement que tient un officier de justice en se rendant à la terre dont il s'agit.

Kondolencya, *f.* Condolenz, *f.* Beyleid, *n.* condoléance, *f.*

Konduita, *f.* Aufführung, *f.* Conduite, *f.* conduite, *f.* manière d'agir. § konduita dobra, zła.

Kondukt pogrzebny. Leichen-Gefolge, *n.* un convoi funebre.

Kondycya, *f.* 1) Beding, *n.* Condition, *f.* 2) Stand, Zustand. 1) condition, clause. 2) condition, état, sort. § 1) kondycyą podległość, warunek, obowiązek) komu daię; kondycye przyymuię. 2) podley kondycyi człowiek.

pod condycyą; z tą kondycyą; pod obowiązkiem. mit Beding; mit dem Beding, daß. à condition que.

*Kondyment, *m.* Brühe über einen Braten. sauce d'un rôti. § kondyment z ostrygami.

Konew, konwia, *g. konwi, f.* 1) eine Trink-Kanne, Sauf-Kanne, Wasser-Kanne, gemeiniglich von Holz. 2) Wasser-Röhre. 1) broc, *m.* hanap, *m.* grande cruche, cuvette pour y porter de l'eau ou quelque boisson, *ce vase est ordinairement fait de bois.* 2) un tuyeau de bois pour la conduite des eaux. § 1) chrapi, dorwał się gdzias konwi; niemasz wody w konwi; miasto proporcow konwie za rycerzem noszą. 2) konew iest rura, cewa, z światłem.

iak z konwi się deszcz leie. es regnet, als wenn es mit Molden gösse. il pleut à verse; il pleut à seaux.

Konewka, *f.* Trink-Maaß, kleine Kanne von Holz oder Zinn. pinte de bois ou d'étain. § day konewkę piwa; wypiię z konewkę miodu.

Konfederat, *m.* związkowy, *f. m.* ein Conföderirter. un confédéré.

Konfederacya, *f.* Conföderation in Pohlen. Confédération en Pologne.

konfederacki. conföderirt. confédéré,

Konfederuię się. sich conföderiren. se confédérer, se liguer.

Konfekt, *m.* Confect, *n.* Confiture, *f.* § konfekt z roży.

Konfesata, *f.* konfesaty. 1) gerichtliches Verhör. 2) peinliche Frage, scharfe Frage. *droit:* 1) audience; interrogatoire, *m.* 2) question qu'on fait à un criminel. § 1) na konfesorach dobrowolnie się o to przyznali. 2) wziać wzłoczyńcę na konfesaty (na torturę albo pytki).

Konfesyonał, *n.* spowiednica. der Beicht-Stuhl. le confessional.

Konfetury, *vid.* Konfitury.

Konfident, *m.* Vertrauter, *m.* affidé, *m.* confident.

Konfidentka, *f.* Vertraute, *f.* affidée, *f.* confidente, *f.*

Konfiszkacya, *f.* Confiscation, *f.* confiscation, *f.*

Konfiszkuię, *v. a.* einziehen, confisciren. confisquer, *v. a.* § konfiszkowali, (zabrali, zagrabali) dobra iego na Pana, do skarbu; konfiszkowali kupca.

Konfiszowanie, *n.* zabranie, pograbienie, *n.* grabież, *f.* Confiscirung, *f.* confiscation, *f.* l'action de confisquer, de saisir.

Konfiszkowany, *adj.* confiscirt. confisqué.

Konfitury, konfetury, *plur.* Confituren, *f. pl.* Zuckerwerk, *n.* des confitures.

Konflagraty, *plur.* dobra pogorzałe. abgebrannte Land-Güter. des villages ruinés par incendie.

Konfrater, *m.* Mitbruder einer Brüderschaft, eines Ordens. confrère, personne qui est d'une confrerie, d'un Ordre.

Konfraterstwo, *n.* konfraternia. Mitbrüderschaft eines Ordens. confraternité, société. § konfraterstwo w Zakonach, w Orderach.

Konfun-

Konfunduię kogo czym. beſchämen. confondre, *v. a.*

Konfucya, *f.* Beſchämung. confuſion, *f.* honte, *f.*

Koniakowka, *f.* gruſzka. Art großer Birne. eſpèce de grandes poires.

koniakowka, f. ziele; podkowka, wytrych. (ſecuridaca) Pletſchen, Beilkraut. grave; fève de loup.

Konicz, *f.* } ziele. (*trifolium*) Klee.
Koniczyna, *f.* } du tréfle.

konicz czworliſty. vielblättriger Klee. quadrifolium.

Koniczowy, *adj.* Klee-. de trefle.

Koniec, *m. g. końka.* 1) Ende einer jeden Sache. 2) Spitze, als des Meſſers. 3) Ende einer Angelegenheit; Anhang. 4) Vorhaben, Vorſatz, Abſicht, Meynung. 1) bout, la fin, extrémité d'une choſe. 2) pointe, *f.* bout pointu. 3) fin, *f.* iſſuë, événement, réuſſite, ſortie. 4) intention, deſſein, but. § 1) koniec miaſta, laſki; końcem palcow warg dotknąć; końce zaoſtrzone. 2) koniec noża miecza. 3) uczynić koniec czego; dotrwać do końca; koniec dobry ledaiaką ſprawę zaleca; *prov.* koniec każdey rzeczy ma bydź na pieczy, *prov.* na ten koniec wyſzło; patrz końca; doczekał ſię końca. 4) robić ku końcowi ſwemu; mieć pewny koniec zamysłow ſwoich; iako w oſtatnim końcu ſwoie wſzyſtko w ſobie, a nie w Bogu, zakładaią ſzczęście.

koniec żałoſny. betrübtes Ende. cataſtrophe, *f.* triſte fin; iſſuë triſte.

Koniecznie, *adv.* durchaus, ſchlechterdings. par tout; abſolument; de néceſſité abſolue.

Konieczność, *f. philoſ.* Nothwendigkeit, *f.* néceſſité, *f.*

Konieczny, *adj. philoſ.* nothwendig. néceſſaire, *adj. c.*

Koniczek, *m.* kleines, junges Pferd. cavalot, *m.* petit cheval.

Koniektura, *f.* wahrſcheinlicher Umſtand, Wahrſcheinlichkeit. conjecture, *f.* circonſtance vraiſemblable. § trafił na przychylną ſobie koniekturę.

Konienka, *f.* ziele (*epithymum*) Stolzkraut. épithyme.

Konik, *m.* 1) kleines Pferd. 2) Gras-Pferdchen, Feld-Grille. 3) Tyrot, ein Vogel, der wie ein Pferd wiehern ſoll. 4) Klee. 1) poulain, *m.* petit cheval, jeune cheval. 2) cigale un inſecte qui vole. 3) bruant, un oiſeau, on prétend qu'il contrefait le henniſſement du cheval. 4) du tréfle.

konik dziecienny. Stöcken-Pferd der Kinder. dada, *m.* petit cheval de bois pour un enfant.

konik morſki robak. Pferde-Raupe, ein See-Ungeziefer. ſorte d'inſecte marin.

koniki. Art Tortur. ſorte de torture.

Koniopłoch, *m.* } ziele. (*archaemenidon*)
Koniſtrach, *m.* } gewiſſes Kraut, davor ſich die Pferde ſcheuen ſollen. eſpèce de plante qui donne de la peur aux chevaux.

Konitrud, *m.* ziele. (*gratiola; gratia Dei*) wilder Aurin, Gnadenkraut. gratiole, *f.*

Koniuch, *m.* Pferd-Knecht, Stall-Knecht. valet d'étable, *m.* palfrénier, *m.*

Koniunktura, *f.* zidnoczenie, złączenie. Vereinigung, *f.* jonction, *f.* union, *f.*

Koniunktura, *f.* okoliczność. Umſtand, *m.* Vorfall, *m.* conjoncture, *f.* rencontre, *f.*

Koniuſzek, *m. g. koniuſzka,* kończyk. kleines Ende, kleine Spitze. petite pointe. § kończyki u korony.

koniuſzki u ieleniego rogu. i nken, Enden am Hirſch-Geweihe. andouillers, chevilles qui ſe trouvent ſur les tiges du bois de cerf.

koniuſzki w gwiazdzie, promienie. Strahlen, Spitzen am Sterne. les rayons, les branches d'étoiles.

Koniuſzy, *koniuſzego.* Stall-Meiſter. écuyer, officier qui a ſoin de l'écurie.

Koniuſzy koronny. Kron-Stall-Meiſter. Grand Ecuyer de la Couronne.

Koniuſzy Litewſki. Lithauiſcher Stall-Meiſter. Grand Ecuyer de Lituanie.

Koniuſzanka, *f.* Stallmeiſterinn. femme d'Ecuyer.

Koniuſzyna, *f.* Stallmeiſterstochter. fille d'Ecuyer.

Koniuſzyc, *m.* Stallmeiſtersſohn. fils d'Ecuyer.

Konkluduię, zawieram, zamykam co wywodem. ſchließen, einen Schluß machen. conclure; faire une concluſion.

Konkluzya, *f.* Schluß, *m.* concluſion, *f.*

konkluzye, f. pl. die Theſes zum Diſputiren. Téſes, *f. plur.* les propoſitions ſur les quelles on diſpute.

Konkurencya, *f.* 1) Zulauf, Verſammlung. 2) Anſuchung um ein Amt. 3) Anwerbung um ein Frauenzimmer. 1) aſſemblée, *f.* concours, *m.* 2) brigue, concurrence à; prétenſion ſur une charge. 3) demande d'une fille en mariage. § 1) liczney oboiey płci konkurencyi. 2) w konkurencyą ſię o ten urząd odezwał. 3) w konkurencyą o tę pannę przyiechał.

Konkurent, *m.* 1) Mitwerber um etwas. 2) Freyer, Liebhaber. 1) brigueur; concurrent

current de; prétendant à qu. ch. 2) proteſtant, amant.
Konkurs, *m.* Zulauf, Gedränge. concours, foule de peuple. § konkurs ludzi niezrachowany, niezwyczayny.
Konkuruię, *v, n.* z kim o co. um etwas anhalten. concourir pour avoir le même avantage; briguer.
Konno, *adv.* wierzchem. zu Pferde. à cheval. § konno iadę, potykam ſię.
Konny, *adj.* & *ſubſ.* 1) Reuter, der zu Pferde iſt. 2) Pferd=, was zu Pferde geſchieht. 1) cavalier, piqueur, homme de cheval. 2) de cheval, *ce qui ſe fait de cheval.* § 1) konnych było ſześciu, 2) konny żołnierz; konna bitwa.
konne woyſko. die Reiterey. la cavalerie.
Konop, *g, konopi, f.* } ziele. (*canabis*) Hanf,
*Konop, } das Kraut. du chanvre; chanvre mâle.
konopie, plur. gehechelter Hanf zum Spinnen. du chanvre; filace de chanvre.
konop płoſkunna, płoſkunka. (canabis femina) Hanf des weiblichen Geſchlechtes. chanvre femelle.
konop wodna, ziele, vid. Karbieniec.
konop włoſka, ziele, vid. Kleſzczowina.
Konopiatka, *f.* Hanf=Birne. poire cheneveuſe; poire eſtoupe, *f.*
Konopka, *f.* konopnik, *m.* dzwoniec. Flachs=Finke, Hänfling. linotte, *f.* un oiſeau.
konopka, f. ziele. (aliſma) Berg=Wegbreit. plantain de montagne, *m.*
Konopiaty, konopiaſty koń. ein Roth=Fuchs. alezan roux.
Konopny, *adj.* } Hanf=, von Hanf. de
Konopniany. } chanvre. § płótno konopne.
Konował, *m.* Pferd=Arzt, Roß=Arzt. maréchal; médecin de chevaux.
Konowalſki, *adj.* Roß=Arzt=. de médecin, de chevaux.
Konowalſtwo, *n.* Roß=Arzneykunſt. art de panſer les chevaux.
Konrad, *m.* ziele. (*hedera terreſtris*) Gundel=Reben, Erd=Ephen. lierre terreſtre.
Konradowy, *a. e.* von Gundelreben. de lierre terreſtre.
Konſekwencya, *f.* Folge, *f.* Folgerung, *f.* conſéquence; la liaiſon d'une choſe avec l'autre.
Konſerwa, *f.* Latwerge, conſerve, *f.*
Konſerwacya, *f.* Erhaltung. conſervation.
Końſkie, *pl.* miaſto. Namen einer Stadt in der Woywodſchaft Sendomir, ſo durch Handel und Fabriken berühmt iſt. ville conſidérable par ſon commerce & ſes factures dans le Palatinat de Sendomir.

Końſki. Pferd=. de cheval; chevalin. § końſki paſtuch, końſkie ſtado.
końſki kupiec, roſtrucharz. Roß=Händler. maquignon, *m.* courtier de chevaux.
końſkie goſpodarſtwo. Pferde=Zucht, *f.* la manière de gouverner, de nourrir les chevaux.
końſki ogon, m. 1) Roß=Schweif, *m.* 2) Roß=Schwanz, ein Kraut. 1) queuë de cheval. 2) aprêle; queuë de cheval une plante.
po końſku. } adv. nach Art der Pferde, en
końſkie. } cheval; à la manière des chevaux.
Konſolacya, *f.* 1) Troſt. 2) Ergötzlichkeit; kleines Geſchenk an Geld. 1) conſolation, ſoulagement, adouciſſement d'affliction, 2) petit préſent en argent.
Konſtantynopol, *m. g. a.* Carogrod. Conſtantinopel. Conſtantinople.
Konſtelacya, *f.* Gwiazdmoc, *f.* aſpekt pod ktorym ſię kto rodzi; gwiazd na niebie rozłożenie czaſu narodzenia czyiego. Conſtellation; Sternbild zu eines Geburts=Zeit. un tème céleſte; conſtellation ſous laquelle on eſt né. § pod ſzczęśliwą ſię rodził konſtelacyą.
Konſtytucya, *f.* poſtanowienie, uſtawa. Conſtitution, Reichs=Satzung, Reichs=Abſchied, ſo auf einem Reichs=Tage gemachet werden. conſtitution, loix, ordonnance d'une Diéte.
Konſtytucyyny, *adj.* zur Conſtitution gehörig. de conſtitution, d'ordonnance.
Kontekſt, *m.* 1) Inhalt, Inbegriff. 2) Zuſammenhang. 1) précis, *m.* contenu, *m.* 2) connéxion; la liaiſon.
*Konſyſtarz, (*g. u. a.*) } Conſiſtorium. le
Konſyſtorz. } Conſiſtoire.
Konſiſtorſki. conſiſtoriſch. de Conſiſtoire.
Kontent, przeſtaiący na czym. zufrieden. content. § matka moia kontenta z tego; kontenci z ciebie.
kontent ieſtem z kogo. mit einem zufrieden ſeyn. ſe louer de qu.; être content de qu.
kontent z ſiebie ſamego. er iſt mit ſich ſelber zufrieden. il eſt content de ſa perſonne; il ſe loue, il ſe remercie.
Kontenta, *plur.* ſuma, treść. Inhalt. précis, contenu.
Kontenteca, *f.* großes Vergnügen. grand contentement. § wſzelką mi to obiecuie kontentecę.
Kontentuię kogo czym. einen vergnügen. contenter qu. ſatisfaire à qu. § ukontentował goſpodarz goście; ukontentował Pannę podarunek.
kontentuię ſię czym; przeſtaię na czym. ſich vergnügen. ſe contenter de qu. ch.

§ mądry

§ mądry tym się kontentuie co mu Bog dał.
Konterfet, *m.* 1) Abbildung. 2) ein Portrait, Bildniß einer Person. 1) une image; représentation, copie, figure de qu. ch. 2) portrait. § 1) konterfet albo wyrażenie czego z wizerunku. 2) konterfet to brata twoiego.
Konterfetuię co. abbilden, abmalen. représenter, exprimer, tirer le portrait ou la figure de qu. ch.; dépeindre, désigner; rendre.
Kontor, *vid.* Komendor.
w Kontr, w przek, *adv.* zuwider. en dépit de; pour faire chagrin à; d'une manière opposée & contraire. § wszystko mi w kontr czyni.
Kontrakcina, *vid.* Kontraktnik.
Kontrakt, *m.* Contract. un contract, bail, convention, *f.* § w kontrakcie tego niemasz punktu.
kontrakt uczynić einen Contract machen. faire un contract; passer un contract.
kontrakty, pl. Aufenthalt oder Zusammenkunft der Herrschaften in einer Stadt, um mit den Pachtern Contracte zu schließen. séjour ou assemblée des Seigneurs dans une ville pour contracter avec les fermiers.
kontrakt porozumiany; wyderek. Kauf und Wiederkauf. grace de rachat; vente à grace.
Kontraktnik, *m.* ein Contrahent. contractant.
Kontraktowy, *adj.* Contracts-. de contract.
kontraktowy sposob; kontraktowa umowa. Zusage, Handschlag, Angelobung. stipulation, *f.*
Kontraktuię, z kim o co. contrahiren. contracter, faire un contract.
Kontrapunkt, *m.* przeciwność. Widerspiel, Gegentheil. le contraire; le contre-pié.
Kontraskarpa, *f.* Wyzbieżka. Kriegsb. die Contrescarpe. *Fortif.* contrescarpe.
Kontrowersya, *f.* wątpliwości o wierze roztrząsanie. Streittigkeit in Glaubens-Sachen. une controverse. § kontrowersye czytać; kontrowersyy słuchać.
Kontryfał, *m.* 1) Englisches Zinn. 2) gemachtes Zinn. 1) de l'étain d'Angleterre. 2) l'étain faitis ou artificiel.
Kontumacya, *f.* niestanie u prawa. Gerichtsw. Ungehorsam, boshaftes Ausbleiben. *droit:* contumace, défaut de comparoître.
Kontumacyalny. ein vorsetzliches Ausbleiben vor Gericht betreffend. de contumace; qui regarde la contumace. § kontumacyalna banicya.
Kontusik, *m.* ein kleiner Manns- oder Weiber-Contusch. petite robe à la Polonoise pour homme ou pour femme,
Kontusz, *m. g. a.* 1) Polnischer Contusch oder Oberrock. 2) Weiber-Contusch. 1) robe longue de dessus à la Polonoise. 2) mantiller; robe de femme.
Kontuz, *f.* } kräftige Fleisch-Brühe von
Kontuza, *f.* } gestampften Fleischwerk. pressis, *m.* un consommé; suc exprimé de viandes pilées au mortier.
Kontynuacya, *f.* Fortsetzung. continuation, suite.
Kontynuię co, daley co czynię. fortsetzen. continuer.
*Konwas, *m.* Antwas. ein Hand-Faß. un lave-main.
Konwalia, *f.* lanka. (*lilium convalium*) May-Blümchen. muguet, *m.*
Konwent, klasztor, *m.* 1) Kloster. 2) Kloster-Gemeine. 1) couvent, un cloitre 2) les personnes Religieuses d'un couvent.
Konwers, *m.* Bekehrter zu einen Glauben; ein Conversus. un converti.
Konwerska, *f.* eine bekehrte zum andern Glauben. une convertie.
Konwikt, *m.* 1) ein Convictorium in einem Collegio, wo junge Leute vor Geld beköstiget und unterrichtet werden. le convictoire, le séminaire; lieu d'un Collége ou l'on nourrit & enseigne les pensionnaires. § konwikt u Oycow Teatynow w Warszawie.
Konwikta, *f.* Gerichtsw. Ueberzeugung, Ueberführung. *droit:* conviction, *f.* § bez konwikty, bez dania roku go osądzono.
Konwirs, *vid.* Koadiutor.
Konwisarz, *m.* Cynleynik. Kannengießer; Zinngießer. potier d'étain.
Konwoiuię. *v. a.* mit Soldaten begleiten, bedecken. escorter.
Konwoy, *g. konwoiu.* Begleitung mit Soldaten, Bedeckung. escorte, *f.*
Konwokacya, *f.* Berufung, Zusammenberufung. convocation; action de convoquer quelque assemblée.
Kooperta, *vid.* Koperta.
Kopa, *f.* 1) Schock. 2) Schock, sechzig Stück von einerley Helm, eine Geld-Strafe, 3) Heuschober zu einem Fuder Heu. 1) sexagene, soixantaine, soixante. 2) soixante espéces de la même monnoye; une peine ou amende pécuniaire. 3) moilon ou mule; tas de foin pour une charetée. § 1) kopę kur, ierow. 2) zapłacić kopę. 3) kopa siana.
Kopacz, *m.* Gräber, bécheur, pionnier.

kopacz ogrodny, kruſzcowy, ſzancowy.
kopacz grobowy. Todten = Gräber. foſſoyeur.
Kopaczka, *f.* Weib, das gräbt. femme qui beche.
Kopam, *v. a.* } graben. bécher, fouiller, piocher, foüir la
Kopię, *pie, pał.* }
terre, creuſer. § kopać doł głęboki, grob, wał, row.
kopię ſię. ſich vergraben, ſich verſchanzen. ſe retrancher.
Kopanica, *f.* } 1) Graben = Werk; Arbeit,
Kopanina, *f.* } ſo aus Graben beſteht; gegrabenes, aufgeworfenes Werk. 2) gegrabene Sachen in den Bergwerken. 1) un ouvrage ou travail fait avec la péche. 2) des corps foſſiles.
Kopanie, *n.* das Graben. le fouiller; action de celui.
kopanie kruſzczow. das Erz = Graben. extraction des métaux de la terre; action de tirer les métaux de la terre.
*Kopanka, niecka. eine Mulde. huche, *f.* paîtrin, *m.*
Kopany, *adj.* 1) gegraben. 2) aus der Erde gegraben. 1) péche, fouillé. 2) foſſile, qu'on tire de la terre. § 1) kopany zagon. 2) ſalitra kopana; kruſzce ſą kopany rzeczy.
opaſzyna, *m.* Wappenk. ein Kreuz zwiſchen zweenen Flüſſen oder zweyen Lateiniſchen *S. Blaſ.* une croix entre deux fleuves ou deux S.
opcę, *v. a.* & *n. pci, pciał, pcieli.* ſchmauchen, dampfen. étouffer de fumée, enfumer; tourmenter par la fumée, fumiger.
kopcący. das Rauch und Dampf von ſich giebt. fumeux.
Kopcenie, *n.* das Räuchern; Beizung im Rauche. fumigation.
Kopcidym, *m.* im Scherz: 1) Tobacks=Raucher. 2) ein Koch. *burleſq.* 1) fumeur de tabac. 2) cuiſiner, *m.*
Kopczyzna, *f.* ſechzigſter Theil der Früchte für Beſtellung des Ackers ſorte de meſſeures ou la ſoxiantième partie des fruits de la terre pour le labourage. § z kopczyzny orać, młocić.
Kopeć, *m.* Dampf, Dunſt von einer brennenden Sache. la vapeur qui ſort d'une choſe allumée. § kopeć z lampy, z pochodni.
Koperta. kooperta, *f.* 1) Couvert. Einſchluß, Umſchlag eines Briefes. 2) Paſteten = Deckel von Teig. 2) Taſchen = Uhr= Futteral. 1) couvert, enveloppe de lettre. 2) le couvercle d'un pâté. 3) boîte de montre. § 1) piſałem pod koperta iego. 2) koperta na paſztecie; koperta z ciaſta w karatkę.
Kopertura, *f.* kompartura. 2) Pappe, dickes Papier. 2) dickes Pargament zum Sticken, zu Büchern. 1) papier fort épais. 2) carton, parchemin épais qui ſert aux brodeurs ou à la reliûre des livres.
kopertura, oprawa kſięgi. Band eines Buches. reliûre d'un livre.
Koperwas, *m.* Kupfer=Waſſer, Vitriol. couperoſe, *f.* vitriol, *m.*
Koperwaſowy. vitrioliſch. vitriolique.
Kopia, *f.* 1) Spieß, Pique. 2) Abſchrift. 1) pique. 2) copie d'un écrit. § 1) kopią przy grobie kruſzyk; na kopii głowę iego nieſiono. 2) day mi kopią (przepis) liſtu tego.
Kopię, *pie, pał, vid.* Kopam.
Kopię, *piſz, pił.* aufſchobern; in Schober, in Haufen legen. amonceler, entaſſer, mettre en tas, en monceaux.
kopić ſiano. Heu in einen Schober legen. mettre le foin en meule; envelioter.
kopić kopę. Schock = Garben ſetzen. mettre ſoixante gerbes en un tas.
Kodiec, *g. kopca.* 1) Wall. 2) Gränz=Stein, Maal = Stein, Mark = Stein. 3) Ameiſen=Haufen. 1) rampart. 2) borne d'un champ; un enclave; habout, marque de limite. 3) fourmilière. § * 1) kopkami (wałami) opaſane miaſto. 2) kopce na rolach; ſypać, ſtawiać kopce. 3) mrowki ſypią kopce.
kopiec dzielny. Kriegsb. 1) der Cavalier. 2) Stück=Bett, Stück= Batterie. *Fortif.* 1) cavalier. 2) batterie, *f.* lieu ou l'artillerie eſt à couvert.
kopcow ſypanie, ſtawianie znakow. Das Setzen der Gränz= Steine. le bornage.
waki pod kopcami. Stückchen Ziegel und Kohlen unter den Gränzſteinen. témoin, *m.* petits tuileaux & charbons qu'on met ſous les pierres qui ſervent de bornes aux héritages.
Kopienak, *m. g. a.* Regen=Mantel ohne Ermel. caſaque, roquelaure ſans manches.
Kopiyka, *f.* 1) kleines Speer. 1) Kopicke, eine kleine Rußiſche Münze. 1) petite pique. 2) denaing, cope, copec, petite monnoye de Ruſſie.
Kopiynik, *m.* 1) Piquenier, Spieß= Knecht. 2) Piquenmacher. 1) pique, piquier, ſoldat qui porte la pique. 2) faiſeur de piques.
Kopiyny, *adj.* zum Spieße oder Piquen gehörig. de pique.
Kopr, *m.* (*anethum*) Dille, *f.* ein Kraut. aneth, *ſ. m.*

kopr

kopr świni. (peucedanum) Sau-Fenchel, Haarstrang. queuë de pourceau, *f.*
kopr morski. (crithmum) Meer-Fenchel. bacille, *f.*
kopr włoski, wałaski. (foeniculum) Fenchel. fenouil, *f. m.* § kopr Włoski albo Florenski iest naylepszy.
kopr kobyli. (foeniculum silvestre) wilder Fenchel fenouil sauvage.
kopr wodny, orle pioro. (millefolium) Schafgarbe. millefeuille, *f.*
kopr leśny czarny, vid. Oleśnik
kopr Sagepeński, vid. Zapaliczka.
Kopki, *f. f. plur.* ein Paar gebundene Knüttel, welche man statt der Böcke untersetzet, wenn man einen Stamm sägen will. deux rondins liés avec une corde, dont on se sert au lieu des tréteaux en siant une piéce de bois. § balkę na kopkach położyć.
Kopowka, *f.* } ein Kaiser-Gulden. un florin d'Allemagne qui vaut quarante sous.
Kopowy, *m.* }
kopowy. zum Schocke gehörig. appartenant à une soixantaine.
Koprowy, *adj.* von Fenchel oder Dille. de fenouil ou d'anet.
koprowa wodka, gorzałka. Fenchel-Brandwein. fenouillette, *f.*
Kopula, *vid.* Kupula.
Kopiść, *f.* 1) hölzerne Spatel. 2) Knet- oder Rühr-Scheit beym Becker. 1) espatule de bois. 2) palette de boulanger.
kopyść w maźnicy. Theer-Pinsel. pinceau ou brosse, *f.* pour poisser les moyeux de rouës.
Kopyściowy, *adj.* Spatel-. d'espatule.
Kopystka, *f.* kleine hölzerne Spatel. petite espatule de bois, *f.*
Kopytnik, *m. g. a.* narda leśna, polna, ziele (*asarum*) Haselwurz. rondelle, *f.* du cabaret; oreille d'homme, *f.*
Kopytny, *adj.* zum Hufe oder Leisten gehörig. ce qui regarde la forme de cordonnier ou la corne du pié des animaux.
kopytny pies. Spür-Hund. chien de quête, braque, *m.* § kopytny pies tropem goni.
Kopyto, *n.* 1) Huf am Thore. 2) Fußstapfe von der Klaue eines Thieres. 3) Schuhmacher-Leisten. 4) fig. Leisten, Parthey, Faction. 1) la corne du pié des animaux. 2) trace ou le vestige d'une corne du pié d'un animal. 3) forme qui sert à monter le soulié. 4) *fig.* faction, partie. § 1) krążek przy kopycie; kopyto woł psuie, wyrobił. 2) kopyto na ziemi wyrażone albo stopa kopytna. 3) na moie kopyto zrob mi trzewiki. 4) na swoie kogo albo co przerobić kopyto; na francuskie go przerobił, przekręcił kopyto.
kopyto końskie. Pferde-Huf. sabot du cheval; le pié de cheval.
kopyt całych nierozdwoionych. das keine gespaltene Klauen hat. qui a la corne au pié tout d'une piéce; qui n'a point le pié fourchu.
kopyto rozdwoione. gespaltene Klaue oder Huf. l'ongle divisé; pié fendu; pié fourchu.
na iedno kopyto wszyscy. alle sind über einen Leisten geschlagen. ils sont frappés au même coin; ils sont tous de même.
podbiorę mu kopyta. ich werde ihm die Flügel beschneiden. je lui riverai les cloux.
Kor, *vid.* Chor.
Kora, *f.* Baum-Rinde. écorce d'arbre, *f.*
Korab, *m. g. a.* 1) der Kasten Noä. 2) Wappenk. ein Kahn mit zweenen Löwen-Köpfen an den zweyen Enden, in welchem eine Säule steht. 1) l'arche de Noë. 2) *Blas.* bateau avec deux têtes de lion à ses deux bouts, dans lequel est dressée une colonne.
Korabny, korabiowy, *adj.* das Wapen *Korab* betreffend. ce qui concerne les arbres nommées *Korab.*
Korał, *vid.* Chorał.
Korał, *m.* 1) Corallen-Zinken. 2) eine Coralle von Glas oder andererer Materie. 1) corail, coral; *f. m.* coraux, *plur.* 2) un grain de verre ou de quelque autre matière. § 1) korał chrost morski iest kamień czerwony, biały, czarny i żołtawy. 2) korale bursztynowe na sznurku.
Koralowy, *adj.* Corallen-. de corail.
Korb, *m.* } 1) Flaschen-Kürbis. 2) eine Kürbis-Flasche. 1) calebasse, *f.* sorte de courge qui est propre à un vase. 2) bouteille de calebasse.
Korbes, *m.* }
korb leśny, vid. Kolokwintyda.
Korba, *f.* Kurbe zum Ueberwinden eines Rades. manivelle, *f.* poignée, tournoir pour faire tourner quelque rouë. § korba do furmańskiego lewaru.
Korbacz, *m. g. a.* Katbatsche. fouet, *m.* anguillade, *f.*
Korbasowy, *adj.* } Flaschen-Kürbsen-. de calebasse.
Korbasowaty. }
Korcę, *v. a.* fig. beißen, nagen. *fig.* mordre, ronger, chagriner. § korci go to; korci go sumnienie.
Korcowy. Scheffel-. de boisseau.
Korczaczek, *g. korczaczka, *korczaczku.* ist das *Diminutivum* vom folgenden Worte. *c'est le diminut f. du substantif qui suis.*

Korczak,

Korczak, *m. g. a.* 1) hölzerne Trink- oder Eß-Schale. 2) Mulde, hölzernes Gefäß, das Getreide in die Säcke zu schütten. 3) *Wappenk.* Trink-Schale, aus welcher ein Hund hervor raget, mit drey Balken über der Krone. 1) tasse ou coupe de bois dont on se sert pour boire ou pour manger. 2) jatte ou grande écuelle de bois qui est propre à mettre du grain dans les sacs. 3) *Blas.* tasse de laquelle sort un chien, avec trois bandes au dessus de la couronne. § 1) w korczaku niemasz mleka. 2) korczak do sypania zboża.

Korczakowy, *adj.* das Wapen. Korczak betreffend. concernant les armes de Korczak.

Korczyk, *m. g. a.* Maaß in den Bergwerken von 5 Garniec. mesure aux mines de cinq pots ou *Garniec.*

Kord, *m. g. a.* *u. Rücken-Degen, an dem nur eine Seite scharf ist. couteau, *m.* épée tranchant sans arêtes, qui ne taille que d'un côté.

nie do korda Panie Horda. nicht gleich so böse Herr Gevatter. vous avez la tête près du bonnet.

Korda, *f.* pas z powrozkow. Gürtel oder Strick, den einige Ordens-Leute um den Leib tragen. cordon, *m.* cordon Saint François; ceinture dont sont ceints quelques Religieux.

Kordat, *m.* der mit Bedacht verwogen ist. un homme resolutif qui agit considérément.

Kordelas, *g. a.* kord do lasa. Hirschfänger. couteau de chasse; coutelas.

Kordelat, *m.* } Capuciner-Tuch.
Kordelowate sukno. } burat, *m.* gros drap gris dont s'habillent les Capucins.

Kordelaśnik, *m.* Schwerdfeger. fourbisseur, feseur de couteaux de chasse.

Korduan, *m.* } *vid.* Kordywan.
Kordwan, *m.* }

Kordzaczny, *adj.* krank am Herzweh oder Herzgespann. qui a des foiblesses de coeur.

Kordyaka, *f.* ściskanie serca. Herzgespann. défaillance de coeur, reserrement de coeur; cardialgie; mal de coeur; saisissement de coeur.

kordyaki, plur. herzstärkende Mittel. des médicamens cordials.

Kordyat, *m.* Herzstärkung. un cordiaque; un remède cordial.

Kordyban, *m.* Corduan. maroquin, *m.* corduan, *m.*

Kordybannik, *n.* Corduanmacher. maroquinier, *m.* corroyeur qui fait le maroquin.

Kordybanowy, *adj.* Corduan-, von Corduan. de maroquin.

Kordygarda, *f.* Wacht-Stube. le corps de garde.

Kordyzant, *m.* powrozobiegun. Lein-Tänzer, Seil-Tänzer. danseur de corde.

Kordyzantka, *f.* Lein-Tänzerinn. danseuse de corde.

Korek, *m. g. korku.* 1) Kork-Baum, Pantoffel-Baum. 2) Kork. 3) Absatz an Weiber-Schuhen. 1) le liége un arbre. 2) du liége, écorce de liége. 3) talon du soulier de femme. § 1) korek samiec, korek samica. 2) zatkać flaszę korkiem. *3) korki to bardzo wysokie.

Korespondencya, *f.* Brief-Wechsel, Correspondenz. correspondance, *f.* un commerce de lettres avec qu.

Korrespondent, *m.* ein Correspondent. correspondant; celui avec qui on a correspondance.

Korresponduię z kim. Briefe wechseln, correspondiren. correspondre à qu.; avoir un commerce de lettres avec qu.

Korkodąb, *m. vid.* Więzożołd. samica.

Korkowy, *adj.* 1) Kork-, korken. 2) Baum-Rinden-. 1) de liége. 2) d'écorce d'arbre.

Kornecista. } Horn- oder Zinken-Blasen.
Kornetysta. } qui sonne du cor; joueur de cornet à bouquin.

Kornesy, *plur.* Bauk. Karnieß-Kranz. *Archit.* corniche.

Korneta } chorągiew, *f.* Reiter-Fahne,
Kornet } Standarte. cornette, *f.* étendart de Cavalerie.

kornet, *m.* Horn, Zink, ein musicalisches Blas-Instrument. cornet, *m.* sorte de musique à vent. § grać na kornecie.

kornety białogłowskie. Cornette, Nacht-Haube der Weiber. cornette, *f.* coife de nuit pour les femmes. § przypniy mi kornet szpilkami.

Korona, *f.* 1) Krone. 2) Krone in dem Wappen. 3) Krone, Königreich. 4) die Krone Pohlen, das Königreich Pohlen, nämlich ohne Lithauen. 5) Kreis, Gesellschaft, Versammlung. 6) Rosen-Kranz, Paternoster Kranz, *s.* Koronka, Rożaniek. 7) sehr breite Weiber-Spitze. 8) Krone, eine Silber- oder Gold-Münze, *s.* koronat. 9) Kronen-Leuchter, Arm-Leuchter. 1) couronne Imperiale ou Royale. 2) *Blas.* une couronne. 3) couronne, royaume. 4) la Couronne; le Royaume de Pologne; *ordinairement ce mot se prend sans sous-entendre la Lituanie.* 5) un cercle, assemblée. *6) un rosaire; *r.* koronka, Rożaniec. 7) sorte de dentelle fort large. 8) couronne, sorte

forte de monnoye, *v.* Koronat. 9) un luſtre, chandelier à bras. § 1) korona zupełna albo krolewſka; korona margrabſka, grabſka, ſzlachecka; o koron rożnicy czytay ciekawą X. J. M. Jabłonowſkiego Heraldykę. 3) koronę mu ſtany ofiarowali. 4) we wſzyſtkiey Koronie Polſkiey takiego niemaſz; woyſka w Koronie i w Wielkim Xięſtwie Litewſkim. 5) liczna oboiey płci korona.

Korony Wappenk. drey königliche Kronen in ſilbernen Felde. *Blaſ.* trois couronnes royales au champ d'argent.

męczeńſka korona. Märter-Krone. couronne de martire.

korona niebieſka. Himmels-Krone. couronne céleſte; gloire céleſte.

korona kapłańſka. Platte eines Prieſters. couronne de Prêtre; tonſure, *f.*

korona troiſta Papieſka. die dreyfache Päbſtliche Krone. une tiâre que le Pape porte.

Koronacya, *f.* Krönung eines Königes. le Sacre; couronnement d'un Roi.

Koronat, *m.* 1) gekröntes Haupt. 2) Scudo d'oro, eine Italiäniſche Münze ſo $1\frac{1}{2}$ Thaler gilt. 1) tête couronnée. 2) couronne d'or, monnoye d'Italie qui vaut un écu & demi.

Koroniaſty, *adj.* 1) Kronen-, kronenförmig. 2) Kriegsb. Kron. 1) formé en couronne; fait en forme de couronne. 2) *Fortif.* couronné; à couronne. § 1) czapka koroniaſta; wieniec koroniaſty. 2) przedwałek, zaſzaniec koroniaſty.

Koronka, *f.* Roſen-Kranz, Paternoſter. couronne *f.* un roſaire.

Koronki, *plur.* Weiber-Spitze. des dentelles.

Koronny, *adj.* 1) Kronen-. 2) Kron-, dem Königreiche Pohlen gehörig. 1) de couronne. 2) de la Couronne; du Rogaume de Pologne; ce qui regarde le Royaume de Pologne ſans y comprendre la Lituanie. § 1) dyamenty koronne. 2) woyſko koronne; Hetman, Marſzałek Koronny.

koronne złoto. Kron-Gold. or de bas tître.

Koronowany w koronę. gekrönt, couronné.

Koronuię, *v. a.* krönen. couronner, ſacrer. § koronowano ią na kroleſtwo Węgierſkie.

Korowody, *f. m. plur.* Uſtowody. im Scherz: unnöthige Weitläuftigkeit, viele Umſtände. *burlesq.* beaucoup de façons: bien des cérémonies. § uſiądź bez długich korowodow, uſtowodow.

Korpał, *m.* im Scherz: ein Haſe. *burlesq.* un lièvre.

Korpal, *m.* der am Geſichte einem Haſen ähnlich ſieht. celui dont le viſage reſſemble au muſeau d'un lièvre.

Korporał, *m.* geweihetes Tuch unter dem Kelche und der Hoſtie. corporal, *m.* linge bénit ſous le calice & l'hoſtie.

Korporalnik, *m. g. a.* Decke, worinnen dieſes heilige Tuch verwahret wird. bourſe de corporaux; corporalier, bourſe pour y mettre le corporal.

Korpus, *m. g. a.* Kriegsw. Corps. *guerre:* corps; une partie de l'armée. § korpus woyſka; korpus od rezerwy.

Korſar, *m.* Frey-Beuter, See-Räuber. corſaire, pirate.

Korſet, *m.* Weiber-Korſchet. gourgandine; corſet, *m.*

Kortezanka, *f.* Mitmacherinn, Courtieſier-Schweſter. courtiſanne, *f.*

Kortezuię. *v. n.* z kim. courtiſieren, den Weibern nachlaufen. cajoler le ſèxe; courir après des jupes.

Kortezya, *f.* verſtellete Höflichkeit. feinte courtoiſie.

Kortezyan, *m.* 1) ein dem Scheine nach höflicher Menſch. 2) ein Pohle, der in Rom um eine Pfründe anhält. 1) courtiſan; homme courtois ſelon les apparences. 2) courtiſan; un Polonois qui contre les loix brigue à Rome quelque bénéfice.

Kortyna, *f.* kołtryna. 1) gemalete oder gedruckete Tapeten. 2) großer Vorhang. 1) tapiſſerie peinte ou imprimée. 2) grande voile, grand rideau. § 1) kortyny płocienne z wymalowaniem Samſonowey hiſtoryi. 2) zasłonić, odsłonić hortynę.

kortyna; zasłona, ściana miedzy Narożnikami Kriegsb. die Courtine, Mittel-Wall zwiſchen zweyen Bollwerken. *Fortif.* courtine, *f.* le rempart ou le mur entre deux baſtions.

Kormet, *m.* 1) Capriole im Tanze. 2) Korbette, ein Sprung des Pferdes. 1) capriole, *f.* 2) courbette de cheval.

Korwetuię, *adj.* 1) caprioliren. 2) corbetiren, 1) caprioler. 2) aller à courbette; courbetter, *v. n.*

Korwin, *m.* Wappenk. ein Rabe mit einem Ringe im Schnabel, der auf einem Stücke Holz ſteht, davon vier Aeſte abgeſchnitten ſind. *Blaſ.* un corbeau avec un anneau dans ſon bec perché ſur une bûche à quatre noeuds.

Koryander, Koleander, *f.* Coriander. coriandre, *f. m.*

Korybut. Wappenk. dreyfaches Kreuz auf

einen halben Mond der zwiſchen den Hörnern einen Stern hat. *Blaſ.* une croix avec trois traverſes mis ſur un croiſſant renverſé ayant entre ſes cornes une étoile.

Korytko, *n.* Tröglein. dale; auget; petit auge.

korytko ptaſze; rożek. Vogel-Näpfgen zum Waſſer. auget où l'on donne à boire aux oiſeaux.

Koryto, *n.* ein Trog. auge, *f.* bac, bachet.

koryto do napawania koni. Tränke; Tränk-Trog. abbrevoir.

koryto kamienne do napawania bydła. ſteinerner Waſſer-Trog, das Vieh zu tränken. un timbre, une auge de pierre.

Korzany, *adj.* Baum Rinden, von Baum-Rinde. d'écorce d'arbre.

Korzbok, *m.* Wappenk. drey über einander ſchwimmende Karpen. *Blaſ.* trois carpes qui nagent l'une ſur l'autre.

Korzbokowy, *adj.* zu dem Wappen Korzbok, gehörig; oder wie das Wappen Korzbok. concernant les armes Korzbok; ou ſemblable à ces armes.

Korze, *v. a. y, ył.* demüthigen. humilier, ſoûmettre. abbaiſſer. § ukorzyłem tego durnia.

Korzę, ſię, v. r. ſich demüthigen, ſich ſchmiegen. flêchir, s'anéantir, s'abbaiſſer, ſe ravaler; faire le pié de veau.

Korzec, *m. g. korza.* ein Scheffel. boiſſeau. § trzy korce zboża; mam żyta kilka korcy; korzec ma 14 garcy albo miarek 8. Krakowſki korzec Rzymſkiemu ſtaremu ieſt rowny.

korcem chłopa nie mierz. ſehe nicht mehr auf das äußerliche Anſehen als auf die Verdienſte. ne méſurez pas les hommes à la toiſe.

Korzecznik, *m. g. a.* Art von Waſſer-Mühlen. ſorte de moulin à eau. § korzecznik ieſt młyn wodny, w ktorym koło ſkrzynczaſte bierze na ſię wodę.

Korzeń, *m. g. a.* 1) eine Wurzel. 2) Pipe, Ziemer eines Bollen, eines Hirſches. 3) *fig.* Wurzel, Urſprung. 4) ein Regiment Coſacken. 1) racine de quelque arbre, de quelque herbe. 2) nerf du taureau, du cerf. 3) *fig.* racine, ſource, commencement. 4) un Régiment de Coſaques. § 1) korzeń drzewa tego głęboki. 2) korkeń wołowy, pſi, oſli. 3) z tey wiary iak z korzenia inſze pochodzą gałąſki; z korzenia tego wſzyſtko złe wſchodzi.

korzeń okrągły liściſty, z błonek iak z liſtia ſkładziſty, z wiiany. Bluhmen-Zwiebel, Schelfen-Wurzel. bulbe, *f.* oignon de plante.

z korzenia; z korzeniem. mit Strumpf und Stiel. jusques à la racine; avec racine, entièrement.

z korzeniem wyrywać. mit der Wurzel herausreißen. arracher avec les racines.

z korzenia wyrąbać. ausrotten, mit der Wurzel aushauen. déraciner; extirper; couper la racine à qu. ch. § wyrąbać z korzenia niecnotę.

ſzczere to wino, iak ſię z korzenia doſtaie. es iſt reiner Wein, wie er von der Wurzel kommt. c'eſt du vin pur comme il vient de ſon pié.

korzeń oſtromleczny, vid. Szczeć morſka.

korzeń liliowy. (gladiolus) Schwertel, blaue Lilie. le glayeul, la flambe.

słodki kurzeń. Süßholz. de la régliſſe.

Korzenie, *pl.* Gewürze, Würze. des épices, épicérie; aromate, *m.*

Korzenie, *v. a.* würzen. épicer; aſſaiſonner avec des épices; ſaupoudrer un mets avec des épiceries.

Korzenię ſię, v. n. wurzeln, Wurzeln faſſen. prendre racine, s'enraciner, *f.* jetter racine.

Korzenienie; korzenienie ſię, korzeni puſzczanie. Schlagung der Wurzeln, das Wurzeln. radication.

korzenienie. das Würzen. l'action d'épicer; aſſaiſonnement avec des épices.

i orzeniony. gewürzet. épicé; aſſaiſonné, apprête avec des épices. § ryby niedobrze korzenione.

Korzeniowy. Wurzel-. de racine. § korkeniowy ſok.

Korzeniſtość, *f.* Ueberfluß an Wurzeln. fertilité en racine; quantité de racines.

Korzeniſty, *adj.* von Wurzeln. qui jette, qui a beaucoup de racines; plein de racines.

Korzenniczka, *f.* Gewürz-Büchſe. boîte aux epiceries; galon, *m.* cuiſine, *f.*

Korzenny. Gewürz- d'épice. § korzenny kram; ſklep.

korzenne wino, n. gewürzter Wein. hipocras; du vin mêlé d'épices.

Korzennik, *m.* Würz-Krämer. épicier.

Korzonek, *g. a.* Wurzelchen. radicule; petite racine. § korzonki drobne włochate.

Korzyść, *f.* 1) Profit, Nutzen. 2) Beute. 1) profit, gain. 2) butin.

Korzyſtam. } profitiren, Nutzen
Korzyſzcze, *ści, ścił.* } haben. profiter; tirer quelque avantage. § korzyſtałem w przyiaźni iego.

Korzyſty, *adj.* korą obrosły. mit Rinde bewachſen, rindig. qui a de l'écorce; couvert d'écorce.

Kos, *m.* ptak. 1) eine Amſel. 2) ſchlauer Gaſt,

Gast, listiger Vogel. 1) le merle un oiseau. 2) fin renard, digre-fin.

Koś koś. erdachte Worte die Pferde zu rufen. *mots imaginez pour appeller les chevaux.*

Kosa, *f.* 1) eine Sense. 2) aufgeflochtener Haar-Zopf. 3) Mähne des Löwen. 1) une faux. 2) cheveux dénattés. 3) crinière de lion.

Kosy. v. f. pl. Wappenk. 1) zwey Sensen mit den Spitzen über einander. 2) zwey Sensen mit den Stielen so ins Kreuz geleget sind. *Blas.* 1) deux faux dont les points se croisent. 2) deux faux avec des manches.

Kosy, vid. Kosy.

trafiła kosa na kamień prov. er hat seinen Mann gefunden. à bon rad bon chat; à renard renard & demi.

Kosaciec, *m. g. kosaćca.* (Iris) Schwert-Lilie, sind sie von unterschiedener Art. iris, *f.* flambe, une plante de diverses sortes.

kosaciec liliowy, fiołkowy korzeń. Florentinische Viol-Wurzel. iris de Florence.

kosaciec dziki żołty, vid. Mieczyk żołty.

Kosaćcowy, kosacowy, Schwert-Lilien. d'iris.

kosacowy sok. Saft-Grün, *n.* eine Maler-Farbe. verd d'iris, *m.* sorte de couleur à peindre.

Kosara, *f. vid.* Koszara.

Kosatki, *f. plur.* pajęczy ogon ziele. (*phalangium*) Spinnen-Kraut. phalangium, *m.*

**kosatki, mieczyk ziele.* (gladiolus) gemeine Schwertel, blaue Lilie. glayeul, *m.* flambe sauvage.

Kość, *f.* 1) Knochen. 2) Anat. ein Bein. 3) fig. Knochen, die Würfel. 4) Loos, Schicksal. 1) os. 2) *Anat.* os. 3) *fig.* les dez. 4) destin, sort. § 1) kość przy stole obierać. 2) kość barkowa, dłoniowa, goleniowa, kuprzasta, łokciowa, łopatczana, mostkowa, piętna; stopna, rodzayna, udowa; kości stawowych głowice. 3) rzucić kość. 4) kość dobrze, źle padła.

kość rurowa. ein Röhr-Knochen, Marks-Knochen. os à moëlle.

kość rzucona. der Tanz ist angefangen; der Würfel ist geworfen. le dé en est jetté.

kości zmarłych ludzi. die Gebeine der Verstorbenen. les ossements; les os des gens morts.

kości zmarłych ludzi Swiętych; Relikwie. heilige Reliquie. Reliques, os du corps d'un Saint.

kość rzucił midzy niemi. er hat unter sie einen Zank-Apfel geworfen. il a jetté la pomme de discorde entre eux; il a semé la discorde entre eux.

o kość. nicht ein Bischen, gar nichts. pas une goutte de. § nie znaydziesz tam życzliwości, cnoty o kość; słow wiele a rzeczy o kość.

ledwie kość obliznął. er ist kaum warm geworden. il n'est pas encore sec; a peine est-il sec.

kość w siedzeniu; kość kuprzasta. Anat. das heilige Bein, das Kreuz-Bein der Lenden-Knochen. *Anat.* l'os sacrum qui est au bas de l'épine.

kość pod stabiznami. Hüft-Bein. ischion, os des hanches.

kość krokowa. das Schooß-Bein. os pubis.

Kościany, *adj.* knochern. d'os; qui est fait d'os.

Kościeię, *v. n.* zu Knochen werden. devenir os; se convertir en os.

Kościelny, *adj.* 1) Kirchen-, zur Kirche gehörig. 2) Kirchen, die Christliche Kirche betreffend. 1) d'Eglise, qui regarde le bâtiment d'une Eglise. 2) d'Eglise, qui concerne l'assemblée des fidèles. § 1) plac kościelny, kościelne dobra. 2) kościelne Sacraments; kościelna iedność, nauka.

Kościelny, subs. Kirchen-Vater, Kirchen-Vorsteher. Marguillier, Trésorier, Administrateur des choses qui appartiennent à l'Eglise.

kościelnego urząd. Kirchen-Vorsteher-Amt. marguillière, *f.*

liczba kościelna. Römische-Zahl, Kirchen-Zahl. lettre numérale. § liczby kościelne albo Rzymskie są: I. II. III. IV. *&c.*

sługa kościelny. Kirchen-Voigt, Pedel einer Kirche. bedau, *m.* porte verge d'une Eglise.

barwa, cera kościelna. blasse Gesichts-Farbe. un visage d'appellant ou d'excommunie.

Kościelne zielne, *vid.* Troykwiat.

Koścień, *m. g. kościenia.* Wander-Stab, *m.* bâton dont l'on se sert pour marcher.

Kościenek, *m. g. kościenka.* Wander-Stäbchen. petit bâton à marcher.

Koscieniec, *m. g. kościeńca,* sitowiec, sitowa trawa. (*holosteum*) spitziger Wegbreit. espèce de plantain étroit & pointu.

Kościesza, *m.* Wappenk. ein Pfeil der unten aufgespalten ist und über dem Spalt einen Quer-Strich hat. *Blas.* une flèche fenduë en bas avec une traverse au dessus de la fente.

Kosciół, *g. a.* 1) Kirche, *f.* Gotteshaus. 2) die Christliche Kirche. 1) l'Eglise, le bâtiment

timent d'une Eglise. 2) l'Eglise, l'assemblée des Fideles. § 1) w kościele (w domu) Bożym nabożeństwo rad odprawuię; kościoł głowny, farny; kościoł Matki Bożey; kościoł S. Pintra. 2) kościoł powszechny, widomy, niewidomy.
kościoł starego zakonu. der Tempel des Herrn im alten Testament. le Temple dans le vieux Testament; Sinagogue.
kościoł odzierać a dzwonicę (kaplicę) pabiiać. um einen kleinen Gewinn sich einen großen Schaden zuziehen, tuer la vache pour avoir le veau.
kościoł pobiiać a dzwonicę (kaplicę) odzierać. eine fette Sau schmieren; Wasser in den Brunnen tragen. porter l'eau à la mer; jetter de l'eau dans la rivière.
Kościołowy. Kirchen-, zur Kirchen gehörig. d'Eglise, qui regarde le bâtiment d'Eglise.
Kościsty, *adj.* 1) knochicht, hart wie ein Knochen. 2) stark von Knochen. 1) osseux, qui est de la dureté de l'os 2) ossu, qui a de gros os.
Dama koścista: Pani koscista. Poet. der Tod die Todes-Gestalt. *Poët.* la mort qu'on représente comme une personne. § pani koścista w taniec prosi.
Koseczka, *f.* kleine Sense. petite faux.
Kosiarz, kośnik, *m.* Mehder. faucheur.
Kosierka, *f.* ziele. (*verbena*) Eisen-Kraut. de la verveine.
Kosior, *m. g. a.* Back-Ofen-Krücke Schürr-Stöcken der Becker. un rable, fourgon.
Kosisty. 1) sensen-förmig. 2) mit Sensen bewaffnet. 1) arqué en faux, qui va en arc; fait en forme de faux. 2) armé de faux.
Koski księże, *f. pl.* Ueberwurf oder Kragen von Pelzwerk, so einige Geistlichen auf den Achseln tragen. chaperon, *m.* garni de quelque fourrure que quelques Ecclésiastiques portent sur les épaules.
Kosla, *f.* ⎫ krumbeinig; der gebogene
Kośławy, *adj. subs. & adj.* ⎭ Füße hat; ein Krum-Bein. qui a des piés arqués.
kośławe nogi. krumme Beine. des piés arqués.
Kośle, *f. plur.* narty, łyże. Schlitt-Schuh. patrins à glace, *m.*
Kosłek, *m. g. a.* (*valeriana*) Katzen-Kraut, gemeiner Baldrian. valeriane, *f.*
Kosm, *m.* Zote, Flock; Flausch. flocon, petite touffe. § kosm wełny.
Kosmacieię. rauch, zotig werden. se cotonner; devenir velu.
Kosmacina, *f.* Milch-Bart. poil folet; coton.
kosmaciny, plur. *włochaciny.* Fasern einer Wurzel oder eines Krautes. petits filets, chevelure d'une racine ou d'une plante.
Kosmacizna, *f.* 1) Pelzwerk, Rauchwerk. 2) wollene Waaren; Waare die rauch sind. 1) pélleterie, *f.* marchandises de pelètier. 2) des marchandises cotonneuses faites de laine.
Kosmacz, *m.* ein raucher Mensch. un homme velu.
Kosmaczek, *g. kosmaczka.* kleiner Flocken. petit flocon.
kosmaczek ziele, vid. Niedośpiałek.
*Kosmatki, *f. plur.* agrest. Christ-oder Stachel-Beeren, Rauch Beeren. gadelles.
Kosmato, *adv.* rauch, haaricht, zotig. d'une manière veluë.
Kosmatość, *f.* zotiges Wesen, Menge von kurzen Haaren oder Fasern. quantité de poil ou de petits brins; chevelure, bourre.
Kosmaty, włochaty, *subs. & adj.* 1) ein raucher Mensch. 2) rauch, zotig, mit Haaren bewachsen. 3) zotig, fasig, zasrig von Kräutern. 1) un homme velu. 2) velu, plein de poil, couvert de poil. 3) velu, cotonneux, bourru; plein de petits brins, de petits jets. § 1) kosmaci bywaią marsowaci. 2) niedźwiedź kosmaty; Sarmat kosmaty, człowiek kosmaty; narod kosmaty; pies kosmaty. 3) ziele kosmate; korzeń kosmaty.
Kosmek, *m. g kosmka.* kleiner Flausch. petit flocon.
kosmki śnieżne. Schnee-Flocken. flocons, floquets de neige.
Kosmowy. zotig, rauch von Zeugen. frisé, cotonneux. § kosmowa baia, kosmowe płotno.
Kośnica, *f.* Bein-Haus. *n.* charnier; lieu où l'on met les os des morts.
kośnica mu z oczu patrzy. der Tod sieht ihm aus den Augen. il a la mine de vouloir bientôt mourir; la mort est peinte sur son visage.
Kost, *m.* (*costus Indicus*) korzonie Indyyskie. Indianische Kost-Wurzel. duco, *m.* c'est un racine Indienne. § kost świeży iest słodki, a stary gorski.
Kosteczka, *f.* Knöchlein. osselet, *m.*
Kostera, *m.* Spieler, Schuler, Doppler. brelandier; jouer de dez & de cartes.
kosterow schadzka, mieysce. Spiel-Haus. brélan, lieu où l'on donne à jouer aux dez & aux cartes.

Kosterski, *adj.* spielerisch, Spiel-. de joueur, de brélandier.

Kosterstwo, *n.* Spieler-Profeßion; das Spielen. l'action de jouer aux dez & aux cartes; les jeux. § utraca na kosterstwie.

Kosteruię, *v. a. & n.* spielen; doppeln; vom Karten-oder Würfel-Spiel eine Profeßion machen. jouer aux cartes & aux dez; ne faire que jouer.

Kostka, *f.* 1) Knöchlein; Beinlein. 2) Meßk. ein Würfel. 3) würflichte Figur; würflicht zerschnittene oder gemachte Sache 4) Fuß-Knöchel. 5) Würfel, Spiel-Würfel. 6) fig. Glück, Loos, Schicksal. 1) osselet, petit os. 2) *géom.* un cube. 3) carreau; chose coupée ou faite en dé, en petit carreau. 4) cheville du pié. 5) un dé à jouer. 6) *fig.* sort, destin. § 1) kostka od Kurczęcia. 2) kostka iest figura kwadratowa na wszystkie strony, albo ośmwęglia. 3) posadzka w kostkę sadzona; w kostki (w kostkę) chleb pokraiać; materya w kostki tkana. 4) do kostek płaszcz; do kostek woda. 5) kostki do grania; kostki grać; kostek gra. 6) dobrze mi kostka padła; iak kostka padnie.

w kostki trzymać. im Würfel-Spiel halten. toper.

w kostki talar stawił. er hat einen Thaler aufs Würfel-Spiel gesetzet. il a massé un ecu.

rzucenie kostek szczęśliwe. glücklicher Wurf. un coup heureux au jeu de dez.

padnienie kostek nieszczęśliwe. unglücklicher Wurf. coup de dez malheureux.

kostki o co rzucić. 1) um etwas würfeln. 2) sein Glück versuchen. 1) jetter les dez. 2) se mettre entre les mains de la fortune; s'abandonner au hazard.

kostki w iabłku w gruszce przy komorce. Steine beym Krobs einer Frucht. noyaux ou os qui se trouvent autour du nombril d'un fruit.

kostki rybie. Fisch-Gräten. arrêtes de poisson.

tu twarda kostka. hier steckt der Knoten; da ist der Hund begraben. c'est le noeud de l'affaire; c'est-là où gît le lièvre.

kostki z obu stron szyie nad piersiami; kluczki. die Schlüssel-Beine. les clavicules, deux os qui lient l'épaule au brichet.

kostek krzywych wypacznych człowiek. der große Knöchel und Fersen hat. qui a de gros talons & de grandes chevilles.

kostkami; po kostce. Knochenweis. par os; par osselets.

kostka martwa zaskorna; kra. Scirrhus ist eine harte Drüsen Geschwulst. le squirre, une tumeur fort dure.

Kostkowaty, *adj.* 1) Knöchel-förmig. 2) gewürfelt. 1) ressemblant aux chevilles du pié. 2) fait en carreau, en échiquier.

Kostkowy, *adj.* 1) Knochen-. 2) Würfel-. 3) Knöchel-. 4) würflicht geschnitten. 5) gewürfelt; würflicht gemacht. 1) d'os; osseux. 2) de dé, qui regarde les dez. 3) de chevilles du pié. 4) coupé en carreau. 5) fait en échiquier. § 1) głowica kostkowa. 2) kostkowy gracz. 3) kostkowy przegub. 4) kostkowe żelazka, drewienka. 5) kostkowa materya do szat.

**kostkowa tablica; warcabnica.* ein Dam-Brett. damier, échiquier, *m.*

kostkowa puszka. Cornette, Büchse zu Würfeln. cornet, *m.* gobelet pour jetter les dés.

Kostrzewa, *f.* (*ichaemon*) Trespe, Gersten-Rade. coquiole, *f.* mauvaise herbe qui croît parmi l'orge. § Jęczmień wyradza się w kostrzewę.

Kostur, *m. g. a.* 1) Wander-Stab; Stock zum gehen. 2) Brech-Eisen zum Schmelz-Ofen. 1) bâton à aller, à s'appuyer. 2) pince, barre de fer qui sert aux mines à remuer les métaux dans la fournaise.

Kosturek, *g. kosturka.* kleiner Stab. petit bâton à aller.

Kosy, *f. plur.* 1) die Haare an der Mähne. 2) Sternkunst; der Jäger Orion, ein Gestirn von 17 Sternen nicht weit vom Stier. 3) kosy ist der *Plur.* von kosa. 1) le crins de la crinière. 2) *Astron.* Orion, constellation près du taureau, elle est composée de dix-sept étoiles. 3) *c'est le pluriel de* kosa. § 1) plecione kosy u grzywy wiatrem igrały.

Kosz, *n. g. a.* 1) ein Korb. 2) der Rumpf über dem Mühl-Stein. 3) Schanz-Korb. 4) Bauk. Wiederlagen, Strebe-Pfeiler, Kämpfer, so einen Bogen tragen. 5) Zaun, Gatter, Rechen am Teich-Loch, daß die Fische aus solchem nicht treten können. 6) Schieß-Scharte zu Canonen. 7) Haufen oder Leib-Regiment des Ober-Befehlhabers der Tartarn oder Cosacken. 8) geflochtenes Hühner oder Tauben-Nest. 9) Korb der von Dornen um den Stamm oder Schaft eines Baums geflochten wird. 1) corbeille. 2) trémie de moulin. 3) gabion. 4) *Archit.* contrefort, éperon, imposte, cousinet sur lequel on pose les bouts d'une arcade ou d'une voute. 5) écrille, écrilloir devant la bonde d'un étang qui empêche

pêche les poiſſons d'échapper. 6) embraſure, cannonnière, ouverture par laquelle on canonne. 7) grand corps ou Regiment du Chef des Tartares ou des Coſaques. 8) nid d'oſier pour les pigeons ou pour les poules. 9) ouvrage d'épines autour de la tige d'un arbre. § 1) włoż to do koſza; koſz wielki do ſypana zboża. 2) koſz młyńſki ieſt nad kamieniem na ſypanie. 3) koſze ſzańcowe. 4) koſz ſklepow w filarze albo muru, koſz ieſt frambugi wſpora. 5) koſz przed ryńną u ſtawow, przez ktory za otwarciem ſtawidła woda bieży na koło młyńſkie. 6) iuż armaty w koſzach ſtoią. 7) Tatar ſię koſzem uſtanowił pod Lwowem; koſz Tatarſki. 8) koſz kokoſzy, gołębi na lężenie. 9) koſz koło drzewa.

koſz do grzbieta. Trage=Korb. hotte, *f.* manequin, *m.*

koſz ugrodniczy. Gärtner=Korb. verveux.

koſz pełen czego. ein Korb voll. panérée. panier plein de qu. ch.

koſz do cedzenia. Seih=Korb. corbeille à paſſer, *f.*

koſz do ryb. Fiſch=Korb. maniveau, *m.*

koſz do ſtołu. Tiſch=Korb. manne, *f.* manne à déſervir.

koſz chlebowy. Brod=Korb. panier; corbeille à pain.

koſzami ſię obſtawić ſich mit Schanz=Körben verſehen. ſe gabioner.

z koſzow ſzańcowych robota. Bedeckung mit Schanz=Körben. gabionade.

Koſzałka, *f.* eine Liſchke; flacher Korb von Binſen mit zwey weiten Henkeln den Arm durch beyde zu ſtecken. corbillon, ou corbeille de jonc longue & plate avec deux grandes anſes, par lesquelles on paſſe le coude.

Koſzara, *f.* koſzar, *m.* Horde, Pferch, umgebener Ort fürs Vieh im Felde. parc de berger. § paſterze na inſzy koſzarſię przenieśli; barany ſpoczywaią na koſzarze.

Koſzarze, *v. pl. ści, ścił,* pokoſt dać na co. firniſſen. laquetter, vernir, verniſſer. § łuk pokościć.

Koſzę, *v. a. ſi, ſił.* hauen, mehen, abmehen. faucher, cer, couper du foin. § ſiano z łąk koſzą; kośić łąkę, ſiano, ięczmień.

Koſzenie, *n.* das Abnehmen, die Heu=Erndte. la fenaiſon; le fauchage.

Koſzowniczy, *m.* Korb=macher=. de vannier.

koſzownicza robota. Korb=Arbeit. vannerie, *f.* manderie, *f.*

Koſzodrewina, *f.* ein gewiſſes Kraut auf dem Carpattiſchen Gebirge, daraus ein vortreflicher Balſam gemacht wird. eſpèce d'herbe aux montagnes Carpates dont on fait un excellent baume.

Koſzownik, *m.* Korbmacher. vannier, corbellier.

koſzownik od grubey roboty. Korbmacher, der grobe Arbeit macht. maudrier.

Koſzowy, *adj.* Korb. de corbeille.

Koſzowy, ſubſ. Coſackiſcher General. Chef ou Général d'un regiment des Coſaques.

Koſzt, *m.* Unkoſten, Aufwand. dépenſe, *f.* les frais, les dépens. § w niepotrzebny koſzt kogo wdać.

koſzt wiodę, czynię. łożę na co. Geld verthun. dépenſer; employer ſon argent; faire de la dépenſe.

ſwym koſztem. auf einige Unkoſten. ſur ſes cofres, à ſes dépens. § ſwym koſztem żyię, buduię, do Rzymu iadę.

Koſztowanie, *m.* 1) der Geſchmack, einer von den fünf Sinnen. 2) das Schmecken. 1) le goût un des cinq ſens. 2) action de goûter, de ſavourer. § 1) koſztowaniem małpa inſze zwierzęta przechodzi. 2) koſztowanie wina.

Koſztowanie ſię. Verſuch mit einem in etwas. eſſai que l'on fait avec qu. dans qu. ch.

Koſztowanie ſię z kim aprzed potyczką walną. Vorſpiel, Verſuch ehe ein Treffen angehet. combat par avance; l'action d'attaquer par avance l'ennemi.

Koſztowaniu ſłużący. das man ſchmecken kann. qui eſt propre à goûter.

Koſztowniczek, *m.* Wein=Koſter. gourmet, *m.*

Koſztownie, *adv.* z koſztem. mit vielen Koſten; koſtbarer Weiſe. ſomtueuſement, magnifiquement, avec grande dépenſe.

Koſztowny, *adj.* 1) koſtbar, das viel koſtet. 2) koſtbar, herrlich, vortreflich, theurer. 4) köſtlich, wohlſchmeckend, wohlriechend. 1) ſomptueux, précieux, fort cher. 2) ſuperbe, magnifique, ſplendide, precieux. 3) exquis, d'un goût excellent, d'une odeur exquiſe. § 1) koſztowna od konſztu robota.

Koſztuię, *v. n. & a.* 1) koſten, ſchmecken. 2) verſuchen. 3) koſten, zu ſtehen kommen. 1) goûter, ſavourer, tâter une liqueur. 2) eſſayer, éprouver. 3) couter, valoir un certain prix; venir, revenir à. § 1) ſkoſztuy tego wina, tey pieczeni. 2) ſkoſztować chce małżeńſtwa; te kraie dobrze krwawey ſkoſztowały woyny. 3) koſztuie oyca moiego wiele na akademii; koſztuie wiele

wiele Pana sługa taki; łokieć koztuie talar.
niech co chce kosztuie. es koste was es wolle. à quel prix que ce soit, que ce fût.
iak wiele cię ta szata kosztuie? wie viel kostet dir dieses Kleid? à combien vous revient cet habit?
kosztuię mię to talar. es kostet mir einem Thaler. cela me revient, me coute un écu.
kosztować wprzód; kredensować. credenzen. goûter le prémier; faire l'essai du vin, des viandes.
kosztować się kim. mit einem anbinden; einander versuchen. s'éprouver l'un & l'autre en qu. ch. § skosztuymy się; kosztować się z kim w zapaśki, bieganiem, pisaniem, naukami.
kosztować się z kim prawem. mit einem einen Prozeß führen. faire un procès à qu; plaider qu.
Kosztywał, *m.* ziele *vid.* Zywokost.
Koszula, *f.* ein Hemd. chemise, *f.* § rozebrać się do koszule (koszuli) szyć koszulę; dwie koszule.
ostatnia koszula. 1) das letzte Hemd, der letzte Groschen. 2) ein Sterbe-Hemd. 1) la dernière chemise. le dernier son de son bien. 2) drab ou chemise mortuaire. § 1) ostatnią koszulę na to łożyc będę. 2) iednym łokciem purpurę i ostatnią mierza koszulę.
do koszule. bis aufs Hemd. iusqu'à la chemise.
do koszulekogo obrać. einem alles wegnehmen; einen ausziehen. mettre qu. à sec; mettre qu. au net.
bliższa koszula ciała niż kaftan. das Hemd ist mir näher als der Rock. ma peau m'est plus propre que ma chemise.
*Koszulniczka, *f.* Szwaczka. Nähterinn. couturière.
Koszulnik, *m.* Hemdmacher. faiseur de chemises.
Koszulka, *f.* ein Hemdchen. petite chemise. § koszulka pod zbroię, na zbroię.
Koszyczek, *g. a.* } Körbchen, Körblein.
Koszyk, *g. a.* } petit panier; petite corbeille.
Koszykowy, *adj.* zum Körbchen gehörig. de petite corbeille.
koszykowe ziele, vid. Ostrzyż ziele.
Koszyszczko, *n.* gołębie ziele, żeleźnik. (*verbena*) Eisen-Kraut. vervaine, *f.*
Kot, *m.* 1) Kater 2) Haus-Katze. 3) Wappenk. eine sitzende Katze mit einem Gürtel um den Leib. 1) chat, matou, le mâle de la chate, 2) chat ou chate domestique. *Blas.* chat assis & ceint d'une ceinture. § 1) kot pożarł kocięta. 2) kot się na deszcz myie iadłby kot ryby ale agona nie chce zmoczyć, *prov.* ieden kot i stada myszy się nie boi, *prov.*
kot; kot polny. Jäger: der Haase. *chasse:* un liévre.
kot imbieru. cytwaru, vid. Kut. 3)
kot wielki. eine große Katze. rominagrobis.
kot cypryyski. Cypern Katze. chat de Chipre.
kot morski. Meer-Katze. marmot, *m.* baboüin.
kot leśny albo dziki; zbik. wilde Katze. chat sauvage.
ma kota. er hat Geld, er sitzt warm. il a des écus; il a les piez chauds.
nie porywaj się kotku na niedź wiadka; nie gray kotku z niedźwidziem. mache dich mit einem Mächtigen nicht gemein; esse keine Kirschen mit einem großen Herrn. il ne faut pas se joüer à son maître.
biega iąko kot ogorzały. er läuft als wenn ihm der Kopf brennte. il court comme au feu.
gdy kota myszy nie czulą, bezpiecznie sobie harcuią. wenn die Katze nicht zu Hause ist, haben die Mäuse ihren Lauf. voyage de maître nôces de valets; quand le chat n'est pas au logis les rats dansent.
kot na ognisku; kot na kuchni. Schmalhans ist in diesem Hause Küchenmeister. il n'y a rien si froid que son âtre; il n'y a ni pot au feu, ni écuelles lavées dans cette maison; il n'y a rien à frire dans cette maison.
ciągnie kota. er denkt, man bewundert ihn, und man lacht ihn nur aus. il croit qu'on l'admire & on se moque de lui.
Kotora, *f.* Feld-Gezelt vor zwey Soldaten. une tente pour deux soldats. § w kotarze zimować.
Kotzy, *adj.* Katzen-. de chat.
koczy woz; woz do wożenia rzeczy, osob. Roll-Wagen, Sachen und Personen fortzubringen. chariot; un coche; voiture pour le transport des personnes & des choses.
koczy pazur ziele, vid Miłosna.
kotcza miętka ziele, vid. Miętka kocza.
kotcza szanta ziele, vid. Serdecznik drugi.
Kotek, *m.* kleine Katze oder Kater. chaton, petit chat.
Koteczka. Kätzlein, *n.* petite chate.
koteczki ziele. (lagopus) Haasen-Pfötlein, eine Art Klee. pié de liévre, sorte de tréfle.
*Kotew, *f. vid.* Kotwica.

Kotewka, *f.* } 1) kleiner Anker. 2) eine
Kotwiczka. } Fuß-Angel. 1) un petit ancre. 2) chausse-trappe.
Kotewki; kotwiczki ziemne ziele. (*tribulus*) Wurzel-Dorn. tribule, *m.*
kotewki wodne. Wasser-Nüsse. macles, saligots; tribule aquatique, chataignes d'eau.
Kotficz, *vid.* Kotwicz.
Kotka, *f.* 1) Katze, Kater. 2) Katze, Kitze. 1) chat domestique. 2) chate, femelle du chat.
Kotki, *pl.* Katzen-Pfötchen an den Weiden. chats, chatons qui naissent sur la saule.
Kotlarski. Kupfer-Schmied-. de chaudronnier.
kotlarski naczynia. Kupfer-Geschirre. chaudronnerie; marchandise de chaudronnier; dinanderie.
kotlarski warsztat, kuźnia. Kupfer-Schmiede. ouvroir de chaudronnier.
Kotlarstwo, *n.* Kupfer-Schmied-Handwerk. métier de chaudronnier, *m.*
Kotlarz. Kupfer-Schmied. chaudronnier, dinandier.
Kotlina, *f.* 1) Höle, Lache im Teich, wo sich die Fische verstecken. *2) Feuer-Heerd, s. Ognisko. 3) Kupfer, s. Miedź. 1) mare ou creux dans un étang, où se cachent les poissons. *2) un âtre, *v.* Ognisko. *3) du cuivre, *v.* Miedź. § 1) szukay w stawie kotliny albo kąta, ieźliby się tam ryba skryła.
Kotły, ist der *Plur.* von kocieł. *c'est le pluriel de* kocieł,
Kotna, *adj. f.* trächtig, von Schaafen, Katzen, Haasen. pleine; brebis, chate, la hase qui a des petits dans le ventre. § kotna owca; kotna tygryca.
Kotuś, **Kić**, *f.* Miaukatze, Kitze, Haus-Katze. matou, chat domestique.
Kotwica, *f.* ein Anker. un ancre de navire.
kotwicę wyciągnąć. den Anker aufheben. lever l'ancre.
kotwicę wyrzucić, spuścić. ankern. mouiller; laisser tomber, jetter l'ancre.
na kotwicach stoieć. vor Anker liegen. être à l'ancre.
Kotwicz, *m.* Wappenk. rother Balken im silbernen Felde, und ein geharnischter Arm mit einem bloßen Degen über der Krone. *Blas.* fasce de gueules au champ d'argent avec un bras armé & l'epée à la main sur la couronne.
Kotwiczny, *adj.* Anker-. d'ancre; qui concerne l'ancre.
katwiczne. Anker-Geld. avarie; ancrage *m.*
kotwiczna lina; kiersztak. Anker-Seil. le cable de l'ancre.
Kowadłko, *n.* kleiner Ambos. tasseau, *m.*
Kowadło, *n.* 1) Ambos. 2) *Anat.* Ambos ein Knochen im Ohr. 1) enclume. 3) *Anat.* l'enclume, c'est un petit os dans l'oreille. 1) uklepać co na kowadle. 2) kowadło iest kosteczka w uchu.
Kowal, *m.* 1) ein Schmied, Grobschmied. 2) See-Hahn, ein See-Fisch, dessen Gräten dem Werkzeuge eines Schmiedes gleichen. 3) ein Kinder Spiel, da man nach dem Schmiede-Schlag singet und tanzet. 1) maréchal ferrant. 2) le forgeron, espèce de poisson dont les arrêtes ressemblent aux outils d'un forgeron. 3) le forgeron, un jeu ou l'on chante & danse au son semblable à celui que font les forgerons dans la forge.
Kowalczyk, *m.* Schmiede-Knecht. forgeron.
Kowalnia, *f.* eine Schmiede. la forge.
Kowalski, *adj.* Schmiede-. de maréchal ferrant, de forgeron.
Kowalstwo, *n* Schmiede-Handwerk. le métier, la profession de maréchal ferrant.
Kowanie, *n.* kucie, *n.* 1) das Schmieden. 2) das Geldschlagen. 1) l'action de forger. 2) le monnoyage, l'action de monnoyer.
Kowany, *adj* kuty. 1) geschmiedet. 2) mit dem Hammer getrieben. 3) geschmiedet, mit Eisen beschlagen. 4) geschlagen als Geld. 1) forgé. 2) marrellé, battu à coups de marteau. 3) ferré, qui est garni de fer. 4) monoyé, frappé. § 1) kowane żelazo. 2) kowane naczynie. 3) koń kowany, skrzynia kowana.
Kownata, komnata, *f.* Kammer, Zimmer. cabinet, chambre.
Kownia, *f.* Wappenk. drey Degen, die mit den Spitzen ins Kreuz zusammen stoßen. *Blas.* trois épées dont les pointes se croisent.
Koza, *f.* 1) Ziege. 2) Art von Fluß-Kahnen. 1) chèvre, *f.* 2) sorte de bateau de rivière.
kozy, plur. Poet. der Widder am Himmel. *Poët.* le belier un signe du Zodiaque.
koza dzika, skalna. 1) Stein-Bock; wilde Ziege. *2) Dam-Hirsch, s. Daniel. 1) la femelle du staimboug; chèvre sauvage. 2) un Daim, *v.* Caniel.
iako koza do rzeźnika tam idzie. er gehet nicht gerne an diesen Ort. il va là toujours à écorche-cu; il aimeroit tout autant aller au gibet.
nie wie gdzie kozy gnano. er weiß nicht wo Bartel Most holt. il n'entend pas les

les affaires; il ne sait ce qu'en vaut l'aune.

Kozaczę, *v. a.* zum Kosacken machen. faire passer pour Cosaque; enrôler un Cosaque.

zkozacić się. zum Kosacken werden. se faire Cosaque, devenir Cosaque.

Kozacki, *adj.* Kosackisch. de Cosaque.

kozacka szabla, czeczuga. Kosackischer Säbel mit einen eingebogenem Kopf. sorte de sabre avec un pommeau récourbé.

Kozactwo, *n.* kozacy. die Kosacken. tous les Cosaques.

Kozak, *m.* 1) *obs.* eine Ziegen-Hirte in Gebirgen. 2) ein Kosack. 3) Art Erdschwämme, die man essen kann. 1) *obs.* berger qui garde les chèvres aux montagnes. 2) un Cosaque. 3) sorte de champignon.

Kozera, *f.* ein Trumpf in der Karte. atout; triomphe aux cartes.

Kozi, *adj.* Ziegen-. de chèvre. § kozi rożek; kozie stado, mleko; kozie bobki.

wsadzić kogo w kozi rożek. einen ins Bockshorn jagen, eintreiben. mettre qu. au rouet; reduire qu. au petit pié; fermer à qu. la bouche en disputant contre lui.

kozia wełna. Nichts, Kleinigkeit, Kaysersbart. un zest, un rien; bagatelle. § o kozią wełnę idzie; o kozią wełnę się swarzyć.

kozia skora. Ziegen-Fell. chevrotin, *m.* peau de chevreau.

kozia brodka ziele. (tragopogon) Bocksbart ein Kraut. cercifie; *f.* barbe de bouc.

kozia broda f. ziele. (ulmaria) Geißbart, Wurm-Kraut, Johannis-Wedel. reine de prez.

kocia rutka, f. albo ruta, f. ziele. (onobrychis) Geißkraut, Geißraute, Kerstwurz, Frauenspiegel. onobrichis, *f.* saint-foin.

kozi mlecz albo cycek ziele. (chondrillon) Warzen-Kraut, klein Wegwart. de la condrille.

kozi pařsk, ziele. (cepaea) ein bitteres Kraut, so der Portulac ähnlich ist. la cepea, une espéce de joubarbe qui ressemble au au pourpier.

kozie iayka, złotogłow. (asphodelus albus) Asphodill weiße Asphodill-Wurzel. Asphodelle ou Asphodel.

Koziarz, koźlarz, *m.* Ziegen-Hirt. berger qui garde les chévres.

Kozica, *f.* styk. die Reute am Pflug. la curette de la charruë, le fer à nettoyer.

Kozica; płużowe nogi. Pflug-Sterze, Hintergestelle. les macherons de charruë.

Kozica; nasad. Pflug-Krümme. darinnen das Pflug-Eisen steckt. la courbure ou recourbure de la charruë où est mis le soc.

Kozidar, *m.* Geschenk, das einer wieder zurück fordert. 2) der sein Geschenk wieder zurück fordert. 1) don ou présent que celui redemande qui l'a donné. 2) raquedon, celui qui donne & retient ou redemande la chose donnée.

Kozieł, *m. g. kozła.* 1) ein Bock. 2) Polnischer Bock, Dudelsack. 3) Bock; gerunzelte Stirne, saures Gesicht. 1) bouc. 2) corne-muse à la Polonoise. 3) front ridé; visage refrogné. § 1) kozieł stadnik; kozieł nieczyszczony. 2) grać na koźle. 3) zawsze kwaśna z kozłem na czele.

kozieł stary. alter Bock. bouquin, vieux bouc.

kozieł cudzoziemski zamorski. Muffel-Thier, großer Widder, so Ziegen-Haare hat. grand bélier couvert de poil semblable à celui des chévres. § kozieł zamorski iest tey co ieleń wielkości.

kozieł czyszczony. geschnittener Bock. bouc chartré.

postawić kozła na czele. die Stirne runzeln. froncer le sourcil; se refroigner.

wybić komu kozła. einem den Troß vertreiben; einen Halsstarrigen bändigen. domter un petit obstiné.

kozła doić. 1) vergebene Arbeit thun. 2) einen Geitzigen erbitten wollen. 3) nehmen wollen wo nichts ist. 1) battre l'eau; travailler inutilement. 2) tâcher d'obtenir qu. ch. d'un avare. 3) vouloir prendre où il n'y a rien.

kozły. 1) Böcke, Holz darauf zu sägen. 2) Dach-Sparren; Kammer-Sparren, 1) baudet, *m.* tréteaux, un âne, chevalet de sceur. 2) les chevrons; les contrefiches dans la charpente.

kozły rosochate Spanische Reuter. cheval de Frise.

Koziełnica, *f.* Bock-Fleisch. du bouc; chaire de bouc.

Koziełek, *g. koziełka.* 1) junger Ziegen-Bock. 2) Lämmchen, Schätzchen, ein Liebes-Wort. 3) Bock den die Jungen stürzen; Sturzbaum; Purzel-Männchen. 4) Wasser-Huhn, ein Vogel. 1) chevreau, cabri, bouquet. 2) mon agneau, mon petit coeur, *un mot de caresse.* 3) culbute que font les petits garçons en tombant la tête la prémière. 4) mouette; poule d'eau; § 1) koziełki po łące pląsały. 2) stary rzekł

rzekł małżonek; moy koziełku drogi, pewnieć mu przyprawi ten koziełek rogi. 3) koziołek przewrocić; koziełki na głowie przewracać; zies w koziełki się toczy.
koziełek ziele. (eriphia) Art von Hahnen-Fuß. espèce de renoncule.
koziełek, koziełki ziele, vid. Koźlik.
Koziełkuię, *v. n.* 1) einen Bock schießen, stürzen; purzeln. 2) mit den Füßen eines Zirkels herumspringen. 1) culbuter; faire une culbute. 2) faire des tours avec les piez du compas. § 1) piesek z radości koziełkuie. 2) koziełkować cyrklem po papierze.
Kozik, *g. a.* Messer zum Abledern. 2) schlechtes Messer. *3) Limmel, Flegel. 1) couteau qui est propre à écrocher une bête. 2) un méchant couteau. *3) nigaud, rustaud.
Kozilep, *m.* drzewko albo chrost. (*lada*) Ladanum-Baum. ladanon, *m.* un arbrisseau.
Kozilepowy. Ladanum-. de ladanon.
kozilepow sok albo żywica. Ladanum-Gummi, ein ölichter Saft dieses Bäumchens aus Africa. du Ladanum, une matière gommeuse de cet arbrisseau qui vient d'Afrique.
Koziogłow, *m.* ein gewisser Vogel. espèce d'oiseau.
koziogłow, koziogłowy. dem Kopf wie ein Bock gestaltet. qui a la tête semblable à celle d'un bouc.
Kozioć, } *g. a.* kamień drogi. Geiß-
Koziook, } Auge ein Edelgestein. espèce de pierre prétieuse qui a la figure d'un oeil de chévre.
Kozionogi. Bocksfüßig, der Bocks-Füße hat. des chévrepiez; qui a des piez de chévres.
Koziorożek, *g. koziorożka.* 1) Stein-Bock. 2) der Stein-Bock, eines von den zwölf himmlischen Zeichen. 1) bouquetain, staimbouc. 2) le Capricorne l'un de douze signes du Zodiaque.
**koziorożiec polny, ziele*, vid. Medyka.
**koziorożec, m. ziele*, vid. Boży — *Boża trawka.*
Kozka, *f.* eine kleine Ziege. une petite chèvre; une bicque.
Koźlątko, *n.* } junges Böcklein. chevreau,
Koźlę, *n.* } le petit d'une chévre.
Koźlę, *źli, żlił.* die Stirne runzeln. froncer les sourcils. § koźlić czoło; pokoźlił powieki.
Kozłek czerwony *m*, ziele. (*valeriana rubra*) rother Baldrian. valeriane rouge.
Koźli. Ziegen-; Bocks-. de bouc, de chévre.
koźle cielnie. (tragacantha) Bocks-Dorn, Tragant-Strauch. barbe renard.
koźle ziele. } koziełek, piżmarya.
Koźlik, *m.* ziele. } (*birculus*) eine Art von Spick- oder Narden-Kraut, so sehr stinket. plante fort puante qui a du rapport au narde Celtique.
Koźlina *f.* (*siler*) Wasser-Weide, Bach-Weide. espèce de saule aquatique.
Kozłki, *pl.* ziele, baldryan. (*valerina*) Garten-Baldrian Theriacs-Kraut. grosser Baldrian. valeriane, *f.*
Kozłonogi, *adj.* Bocksfüßig, der Bocks-Füße hat. qui a des piez de bouc. § kozłonogi satyr.
Kozłowaty, wie ein Bock stoßend. qui cosse, qui se dogue qui heurte § kozłowate to owieczki.
Kozłowy. Bock. de bouc. § kozłowa skora; kozłowe mięso.
Kozłuię. herumspringen, wie die Kinder. gambader, sauter, folâtrer, badiner, frétiller.
kozłowanie. Kälberey. gambades, folâtrie, badinerie.
Kozły, ist der *plur.* von kozieł. *c'est le pluriel de* kozieł.
Kozodoy. 1) Ziegen-Melker. 2) Geiß-Melker, Nacht-Vogel, der die Ziegen saugt. 1) qui tire le lait des chévres. 2) la tete-chevre, oiseau de nuit qui tete les chévres.
Kozodzik, } *g. a.* ziele. (*tragium*) stin-
Kozorożnik, } kende Melte. tragium, plante qui sent le gousset.
Kozubek, *vid.* Kazubek.
Kożuch, *g. a.* 1) Pelz, Zippel-Pelz. 2) Haut, Pelz als auf der Milch. 1) pelisse, chamarre. 2) la peau, la robe de lait & d'autres choses liquides. § 1) kożuch ostrocki; kożuchem odziany; kobieta w kożuchu. 2) day mi kożuch z mleka; kożuch na kaszy, na mleku.
kożuch białogłowski. Weiber-Pelz. pelisson; jupe ou robe de peaux.
Kra, *f.* 1) eine Eis-Scholle, Grund-Eis. 2) dicke Wolke. 3) harte Drüsen-Geschwulst. 1) glaçon dans le courrant de la rivière. 2) nuée épaisse. 3) le squirre, une tumeur fort dure. § 1) krami Wisła okryta; wiele kier iest u izbić. 2) słońce za grubą i czarną krę zachodzi.
kry idące. Eis-Bruch, das gehende Grund-Eis; Eis-Gang. débaclé; le débaclage. § kry idące most rozerwały.
go krach skabać. in großer Gefahr seyn. marcher sur des épines; être en grand danger.
*Kręcę, *vid.* Kręce.

Kracę.

Kracę, *v. a. & n.* gattern. treillisser griller, fermer de treillis, de grilles, de barreaux. § zabracić dziurę.

kracić w ogrodzie. ein grünes Gatterwerk im Garten machen. mailler.

Kraciasto, *adv.* gegattert. à jour, en forme de grilles.

Kraciasty. gegattert. treillissée, grillé, freté.

drzwi kraciaste. Gatter-Thüre. porte à claire-voye; porte à treillis.

kraciesta przegroda. Verschlag mit Latten oder Gatterwerk. cloison à jour.

Kraczę, *cze*, (*czy) *kał* (*czył) 1) schreyen wie eine Krähe. 2) auf einen schreyen. 3) raufen, schlagen, zausen. 1) croasser, croiller, crier comme un corbeau. 2) croasser, criailler, crier contre qu. 3) houspiller qu; peigner le tignon à qu; testonner qu. § 1) kracze na deszcz wrona. 2) kraczą na mnie wszyscy. * 3) często krakali sobie za czupryny; niezgodnych kto chce za teb kracze.

wszyscy na niego kraczą. alle wollen über ihn her. tour le monde lui jette la pierre.

Kradne, *v. a. kradnie, kradi, kraść.* 1) stehlen. 2) einem die Zeit wegstehlen, verderben. 3) das gemeine Gut bestehlen. 4) einen Verfasser ausschreiben, ausschmieren. 1) voler, dérober. 2) dérober quelques moments du tems de qu. 3) dérober l'argent du public. 4) piller un Auteur; prendre qu. ch. § 1) ukradł mu zegarek. 2) czas mi tylko swoią rozmową kradnie. 3) kradł krolewskie dochody, Rzeczypospolitey rzeczy. 4) pokraść autora.

Kradnica, *f.* ziele. (*bursa pastoris*) Taschen-Kraut. bourse de pasteur; bourse de berger.

Kradnienie, *n.* das Stehlen. vol; l'action de dérober.

Kradzieski, *vid.* Kradzieżny.

Kradzież, *f.* 1) das Stehlen, die Dieberey. 2) Diebstahl. 1) vol, larcin, l'action de dérobér. 2) lacrin, *m.* chose qu'on a dérobér. § 1) kradzieżą się bawi, żywi; kradzież popełnić. 2) kradzież odiskał, odzyskał.

kradzież świeża przykim naleziona. offenbarer Diebstahl. un lacrin manifeste.

kradzież skarbu publicznego. Diebstahl des gemeinen Guts. péculat, *m.* vol qu'on fait des denies du public.

kradzieżą; krdzionym sposobem. diebischer Weise. furtivement, en voleur, en larron.

**Kradzieżca, złodziey. Dieb. larron, *m.* voleur.

Kradzieżność, skłonność do kradzienia. Neigung zur Dieberey. inclination a voler.

Kradzieski. } 1) diebisch. 2) diebisch,
Kradzieżny. } zum Stehlen geneigt. 1) de voleur, de larron. 2) enclin à dérober. § 1) kradzieżna ręka; kradzieska sztuka. 2) kradzieżnych się strzecż umysłow,

Kradziony, *adj.* 1) gestohlen. 2) verstohlen. 1) dérobé, volé. 2) enclin à dérobé, caché; qui se fait en cachettes, à la dérobée. § 1) kradzione rzeczy. 2) smacineysze kradzione; kradzionego do tego zażyłem czasu; kradzioną miłością się rad bawi.

kradzionym sposobem. verstohlner Weise. à la dérobée, en voleur, furtivement.

Krag, *g. kręgu*, *krągu. 1) Umkreis als um ein Rad. 2) Kreis, Scheibe, runde und flache Figur, als ein Teller. 3) Scheibe zum Werfen in einigen Spielen. 4) das Scheiben-Spiel. 5) der Hof um den Mond, um die Sonne. 6) eine Töpfer-Scheibe. 7) Krümme, so eine liegende Schlange machet. 1) un cercle, circuit, périferie comme d'une rouë. 2) un rond; chaque figure ronde & plate comme l'assiette. 3) palet, un rond de pierre ou de fer qu'on jette en quelques jeux. 4) le jeu de palets. 5) aire, couronne du soleil ou de la lune. 6) roue de potier. 7) tour, repli de serpent, de corde. § 1) Mars ognisty krąg obbiego swego prawie we dwa lata odprawuie; beczkę kręgiem nachylić; krąg albo obwod koła. 2) łoy; wosk w kręgu. 3) krąg do ciskania. 4) kręgi grać. 5) krąg koło miesiąca. 6) garncarz na kręgu robi garki. 7) kręgi powrozowe wężowe.

krąg na wodzie od wrzuconego kamienia. Kreis im Wasser vom eingeworfenen Steine. rond, *m.* mouvement de l'eau en rond d'une pierre qu'on y a jettée.

wierzch u kręgu garncarskiego. Obertheil an der Töpfer-Scheibe. tête d'une rouë de potier.

krąg wosku. ein Boden-Wachs. un pain de cire.

kręgi, kark. das Genick, der Nacken chignon; nuque.

zwinąć się w kręgi iako wąż. sich zusammen rollen, wie eine Schlange. lover; se mettre en plusieurs plis comme un serpent.

w krąg. rund herum. au tour; tout à l'entour; orbiculairement; en rond.

krąg

krąg w wiatraku. ein flaches Rad in der Wind-Mühle. une roue plate au moulin à vent.

Kręglica, *f.* kruglica, cyga, bąk, wartołka. Kinder-Kreusel, Trieb-Kugel. toupie, *f.* sabot, toton, *m.*

gręglicę grać. den Kreusel treiben. saboter; jouer au sabot; faire tourner le sabot.

Kraię, *ie, iał.* 1) schneiden. 2) fig. die Erde ackern, graben. 3) durchdringen, rühren, betrüben. 1) couper, tailler, trancher avec un couteau. 2) fendre, labourer la terre. 3) fendre, pénétrer, saisir le coeur. § 1) kraię chleb nożem na kostki. ** 2) ziemię pługiem kraiać. ** 3) żałość serce zbolałe kraiała.

pokraiać. zerschneiden. découper.

kraiać się na to serce moie musi. mein Herz möchte mir aus Erbarmen zerspringen. le coeur me fend de pitié.

Kraina, *f.* 1) Land, Landschaft. 2) Gegend. 3) Erdbeschr. Landes-Strich, Strich der Erden, Beschaffenheit der Luft eines Orts. 1) pays. 2) région, contrée. 3) *Géographie:* climat, espace de terre entre deux paralelles; situation d'un pays. § 1) w tey krainie iestem obcy. 2) kraina nadmorska, wschodnia, zachodnia. 3) kraina niebieska; pod ciepłą ten narod mieszka krainą.

Kraiopis, *m.* } Landbeschreiber, Geographus. Géographe, qui fait la Geographie; un topographe.
Kraiopisarz, *m.*
Kraiowied, *m.*

Kraiopisanie, *m.* } Land-Beschreibung. Géographie d'un pays; topographie,
Kroiowiednia, *f.*

Kraiopisarski. } Geographisch. géographique, topographique.
Kraiopiszowski.
Kraiowiedni.

Kraiowy. 1) Land-, zum Land gehörig. 2) inländisch, Land-. 1) du pays, qui appartient à un pays. 2) du pays, qui est fait, qui croît dans un pays. § 1) kraiowe rządy; kraiowy Pan, kraiowy język. 2) kraiowe sukno, wino.

Krakam, *v. n.* kraczę, *f. n.* krähen wie ein Rabe. croasser, *v. n.*

Krakanie, *n.* das Krähen des Raben. croassement du corbeau.

Krakow, *m. g. a.* Cracau, eine sehr schöne Stadt in Klein-Pohlen an der Weichsel. Cracovie, ville très belle dans la petite Pologne sur la Vistule.

Krakow nie zaraz zbudowano. Rom ist nicht auf einmahl gebauet worden; gut Ding will Weile haben. petit à petit l'oiseau fait son nid; Paris n'est pas fait tout en un jour.

Krakowczyk, } in der Stadt Krakau; ein Krakauer. né de Cracovie; un Cracovien.
Krakowianin.

Krakowski. Krakauisch. de Cracovie. § do Krakowskiey Akademii przed tym się Włosi, Hiszpani i Francuzi zieżdżali; Krakowskie Biskupstwo a niegdy Arcybiskupstwo.

Kram, *m.* Kram, Kram-Laden, Laden. 2) Kram in Bergwerken, wo das Erz verwahret wird. 1) boutique de marchand. 2) magazin aux mines ou l'on met les métaux.

kramy, f. pl. Kram-Waaren, Krämerey. menues marchandises, mercerie, marchandises de boutique. § ten kramarz drogie ma kramy.

Kramarka, *f.* Krämerinn. femme de mercier; marchande.

Kramarski, *adj.* Krämer-. de mercier; mercier.

kramarska ulica. Kramer-Gasse, *f.* ruë mercière; ruë de la mercerie.

Kramarstwo, *n.* Krämerey, Kramer-Zunft. mercerie; la profession de mercier; corps de merciers.

Kramarz, *m.* kramnik. Krämer. boutiquier, mercier.

kramarz podły. schlechter Kramer. mercerot, mercelot, petit mercier.

Kramnica, *f.* kram. Kram. boutique de marchand.

Kramnik, *vid.* Kramarz.

Kramny. 1) Kramer-. 2) kaufmännisch, lohngierig. 1) de boutique; de mercerie. 2) mercenaire; mercantil. § 1) kramne towary. 2) kramna cnota.

Kramzansy, *plur.* die Zinnen auf einer Mauer. le haut, les crénaux d'un mur.

Kraniec, *m. g. krańca.* umgebogener Rand um etwas. bord, bordure, rebord, contour qui environne qu. ch. § wyniosły kraniec czary, kraniec kołaczowy zagięty.

kraniec u studnie. Brustwehr, Rand um einen Brunnen. margette qui entoure, le bord d'un puits. § studnia krańcem otoczona.

Krasa, *f.* 1) Schönheit des Leibes. 2) Schönheit, Zierde. 3) Fett zum Anmachen einer Speise. 1) beauté d'une personne. 2) beauté, élégance, agrément, assaisonnement, délicatesse. 3) gras, graisse avec quoi on assaisonne les mets. § 1) wiele ludzi krasa niewieścia zwiodła. 2) bez naymnieyszey pisze krasy. * 3) bez krasy (okrasy) potraw nie lubię.

Kraska,

Krasta, *f.* ptak. blauer Heber oder Holz-Schreyer. espèce de geai qui est bleu.

Kraśnieię, gładnieię. schön werden. embellir, devenir plus beau, plus charmant.

Krasno, *adv.* angemacht mit Fett; fett. avec graisse; d'une manière grasse.

krasno rad iada. er speiset gerne fett. il aime le gras.

Krasny 1) schön, wohlgebildet. *2) mit Fett angemacht. 3) schön, vortrefflich. 1) beau, bienfait, charmant. 2) assaisonné avec de la graisse; gras. 3) élégant, beau, poli, excéllent. § 1) krasna (gładka) to dziewka. 2) krasna (okraszona) potrawa. 3) co po tych krasnych mowach, kiedy rzeczy i krty niemasz.

Krasomostwo, *n.* die Redekunst, Beredsamkeit. rétorique; éloquence. § krasomostwa zażywać.

Krasomowca, *m.* orator. Redner. Orateur, Réteur.

krasomowca cwiczący się. Schul-Redner, der sich in den Reden übet. déclamateur, qui s'exerce à déclamer.

Krasomowny, *adj.* } Oratorisch, Rednerisch. oratoire, rétorique, élégant, qui est d'Orateur. §
Krasomowski. }
krasomowne pieczętarzow milczały ięzyki; krasomowska nauka; krasomowskich słow zażywać.

krasomowskie cwiczenie. Redner-Uebung, Schul-Rede. déclamation, recitation, piéce d'éloquence qu'on déclame.

krasomowskiemu ćwiczeniu służący. zu den Schul-Reden gehörig. déclamatoire, qui s'exerce à déclamer.

po krasomowsku. } *adv.* auf rednerische Art. oratoirement, d'une manière oratoire; en orateur, rétoriquement. § krasomowskie się
Krasomowskie }
cwiczę; po krasomowsku listow teraz nie piszą.

Krasowronka ptak, *vid.* Kraska ptak.

Kraszę co, *si, sit.* 1) mit Fett anmachen. 2) zieren, putzen. 3) beschönigen, bemänteln. 1) assaisonner du gras. 2) embellir, orner, parer. 3) colorer, couvrir de quelque prétexte.

Krata, *f.* Gatter, Gitter. grille, treillis. § kratą ogrodzić.

krata żelazna u bram spustna. Fall-Gatter, Schutz-Gatter in einem Stadt-Thor. porte-coulisse, herce, sarrazine, qui est suspenduë dans une porte de ville.

krata mularska. Sand-Rolle, Sand-Fege, Gitter, dadurch die Maurer Sand werfen. claie par laquelle les maçons font passer le sable.

Krarka, *f.* 1) kleines Gatter, Gitter, 2) Korb, Gitter am Gefäß einiger Säbel. 1) araignes, *f. plur.* petite grille. 3) grille ou concavité à jour autour de la poignée de quelques sabres.

kratki, f. pl. w kratkę robota. durchsichtige gegitterte Arbeit. ouvrage percé à jour.

złotnicza robota w kratkę. feine Drat-Arbeit der Goldschmiede. filigrane.

kratki. 1) Schranken mit Gitter-Thüren. 2) Brat-Rost. 1) armoire qui a des portes à treillis. 2) la grille dans la cuisine. § 1) day mi kubek z kratek. 2) upiec kiełbasę na kratkach (na roszcie.).

Krawacz, *m.* rundes Messer. un couteau ronde.

Krawat. Hals-Tuch. cravate.

*Krawądź, *m. g, krawędzi.* }
Krawądź, Krawędź, *f. g. krawędzi.* }
1) Rand, Schärfe, Kante eines Dinges. 2) Ribbe, Streif-Faden im Papier vom Drat. 1) arrête, chanfrein, le carne, le bord ou côté long de quelques corps. 2) raye, nerf que fait le fil d'archal dans le papier. § 1) przewleć sznurem przetak u krawędzi łubia i u pułapu go uwiązać; ostry na krawędzi; na krawądź co postawić. 2) papier ma krawędzie, iako w suknie nici.

krawądź drzwi, okna. Thür- oder Fenster-Kante. feuillure de porte, de fenêtre.

krawądź łożka. Seiten-Brett des Bettes. le bord; le côté d'un lit; les planches qui soutiennent les deux bords d'un lit.

Krawędziasty, krawędzisty. kantig, scharf in die Länge. qui a des cranes.

Krawcowy, *adj.* Schneider-. de tailleur.

Krawcowa, *f.* Schneiderinn. femme de tailleur.

Krawczyk. Schneider-Geselle. garçon tailleur.

Krawiec. Schneider. tailleur.

krawca za kowala obwiesić; niewinnego skarać. einen Unschuldigen strafen und den Verbrecher laufen lassen. absoudre le criminel & punir l'innocent.

Krawiecki, *adj.* Schneider-. de tailleur.

Krawiectwo, *n.* Schneiderey. le métier, la profession de tailleur.

Kray, *m.* 1) das Ende; der äußerste Rand einer Sache. 2) Saum, Rand eines Kleides. 3) Rand des Buches, eines Blattes 4) Land, Gegend. 1) le bord, le bout, l'extrémité de quoi que ce soit. 2) le bord, l'extrémité d'une robe. 3) la marge d'un écrit, d'un livre,

vre. 4) pays, region, contrée. § 1) na kraiu (brzegu) stołu leży. 2) kray (brzeg) szaty, koszuli. 3) kray (brzeg) w księgach, na kartach. 4) ludne i porządne w tym krolestwie kraie; kray to wdzięczny.

kray świata. 1) das Ende der Welt. 2) Welt-Strich, Welt-Gegend, Gegend des Erd-Kreises. 1) extrémité, le bout du monde. 2) grande étenduë de terre; une plage. § 1) poydę na kray świata. 2) Horyzont iest kray świata, ktory oko z wysokiego mieysca w koło iak naydaley obeyrzeć może; wschodnie, połnocne, zachodnie, dołudniowe kraie świata.

iaki kray taki obyczay; każdy kray ma swoy obyczay; co kray to obyczay. jedes Land hat seine Weise. chaque pays a sa guise; autant de villes, autant de guises; autant de pays, autant de coutumes.

Kraycar, *g. a.* Kreuzer, eine kleine Münze in Schlesien. cruche, creuxer petite monnoye de Silesie.

kraycar, graycar. Krätzer zum Gewehr. un tire-bourre.

Krayczy. Vorschneider. écuyer tranchant.

Krayczy Koronny. Kron-Vorschneider. Ecuyer-Tranchant de la Couronne.

Krayczy Litewski. Littauischer Vorschneider. Ecuyer-Tranchant de Lituanie.

Krayczyna Karonna. Kron-Vorschneider-Frau. Madame la *Krayczyna* de la couronne.

Krayczyna Litewska. Littauische Vorschneider-Frau. Madame la Krayczyna de Lituanie.

Krayczanka Koronna, *f.* Kron-Vorschneider-Tochter. Mlle, Krayczanka de la couronne; fille d'Ecuyer tranchant de la Couronne.

Krayczanka Litewski. Kron-Vorschneider-Fräulein von Littauen. Mlle Krayczanka de Lituanie; fille de l'Ecuyer-tranchanr de Lithuanie.

Krayczyc, *m.* Vorschneiders-Sohn; Kron-Vorschneiders-Sohn. Krayczyc, *m.* fils d'Ecuyer-tranchant.

Krayka, *f.* Selband, breite Saal-Leiste, Schrote am Tuch. lisière, l'extrémité large du drap. § krayka w postawie sukna; krayka oderzniona.

Krążam, *vid.* Kraię, Drobię.

Krążę, *y, ył. v. n. & a.* 1) umhergehen, in die Runde gehen. 2) im Kreise fliegen. 3) einen Umweg nehmen, umfahren. 4) zur See kreuzen. 1) aller à l'entour; tournoyer, tourner un endroit; faire le tour d'un lieu. 2) tournoyer, piroüeter au dessus de l'air. 3) ne pas faire son voyage en droit ligne; se détourner de son chemin; prendre un détour; se détourner pour aller en quelque autre lieu. 4) croiser dans la mer. § 1) wilk koło owczarni krąży. 2) sokoł nad ptakiem wysoko krąży. 3) nie krążąc prosto do Warszawy poiechał. 4) krążą okręty na morzu.

Krążą pieniądze. Geld läuft um. l'argent roule, circule.

Krążek, *g. krążka.* kleiner Kreis, kleine Scheibe; Scheibchen. un petit rond, rouelle; roulette, *f.*

na krążki, na talarki. Scheibenweise. en roüelles, par roüelles.

krążek nad kopytem; nad kopycie. Krone oder Kreis am Pferde-Huf. couronne qui est au dessus du sabot du cheval.

krążekmalarski. Pallet, Farben-Bret beym Maler. palette où le peintre met les couleurs.

Krążenie, *n.* 1) Umkreis, Runde, Kreis. 2) Umweg, Umschweif. 3) das Kreuzen der Schiffe zur See. 1) tournoyement, tour, circuit. 2) détour, route détournée, chemin détourné. 3) l'action de croiser sur la mer. § 1) krążenie sokoła na powietrzu. 2) bez krążenia drogi się trzymał. 3) krążenie okrętow.

Krążenie pieniędzy. das Laufen des Geldes von einer Hand in die andere. circulation de l'argent de mains en mains.

Krciny, *vid.* Chrzciny.

Kreczę, *vid.* Chrzezę.

*Krczyca, *f.* kark. der Nacken. chignon, *m.* nuque, *f.*

Kreature, *f.* } eines Creatur. créature, *f.*
Kreaturka, *f.* } personne qu'on protége. § kreatura, kreaturka to iego; kreaturek ma siła; stworzenie.

Kręcę, *v. a. ci, cił.* 1) drehen, winden, krümmen, biegen. 2) Seide spinnen. 3) in die Runde drehen als der Wirbel-Wind. 4) drehen, umwenden ein Rad. 5) verdrehen, einen andern Verstand geben. 1) tordre, tortiller, tortuer, plier, mouvoir en rond. 2) corder; tirer, faire une corde. 3) tourner, faire piroüetter, tournoyer comme le tourbillon. 4) tourner une roue. 5) tortiller, détorquer, détourner, forcer le sens d'un passage. § 1) kręcić nitkę, witkę, drot, sidła; kręcić nożem, szpadą, kiiem, świdrem. 2) kręcić powrozy. 3) strasny wicher nawę kręcił; wiatr kręci; woda kręci. 4) kręcić koło, windę korbą. 5) kręcić sprawiedliwością, prawem.

kręcić się. 1) sich drehen, sich umwenden. 2) in den Kopf steigen, den Kopf einnehmen. 3) im Kopf herum gehen. 4) sich tummeln, emsig, geschäftig thun. 5) sich drehen, mit der Sprache nicht heraus wollen; nicht recht daran wollen; Ausflüchte suchen. 1) tourner; aller en rond. 2) donner dans la tête comme le vin. 3) rompre la tête, échauffer les oreilles à qu; embarrasser, inquiéter. 4) tracasser; s'empresser; faire l'empressé. 5) chanceler, tortiller, biaiser, vaciller; tergiverser, chercher des détours. § 1) kręcą się (obracaią się) kołka w zegarku. 2) kręci mu się wino w głowie. 3) myśl mu się o tym kręci; kręci mu się to (o to) w łbie. 4) iaki taki się koło damy kręzi; kręci się w odpowiedzi; kręcił się długo nim zezwolił.

kręcący się. krumm, geschlungen. tortueux, tortilleux, qui va en tournant.

kręci mi się na sercu. es ist mir ums Herz ganz weich. le coeur me défaut.

kręci się iak mucha w grochu. geschäftig thun. faire l'empresse; ne faire que toupier.

kręciła się nim za mąż poszła. sie drehete sich, sie wollte nicht recht ans Heyathen. cette fille tournoyoit long tems avant que de se resoudre à prendre un mari.

Kręcenie, *n.* das Drehen, das Winden. l'action de tordre; retordement, tortillement, le tordage.

kręcenie się. Weigerung, *f.* Unlust, *f.* vacillation, tergiversation.

Krecianys *adj.* aus Kreide gemacht. fait de craye.

Kręcisto, *adv.* geschlungen, auf eine geschlungene Art. tortueusement, d'une manière tortuë.

Krecisty, *adj.* kreidigt als ein Acker. plein de terre blanche, de craye. § krecista ziemia, rola.

Kręcisty. | Kręcony. | Kręty, *adj.* } gewunden, geschlungen, gedreht. retors, tortillé, entortillé, tortilleux, tortueux.

słup kręty. gewundene Säule. torsé; colonne torse.

kręta tokarska robota. gewundene Drechsler-Arbeit. la torse, bois fait par le tourneur en serpentant.

Kręciszek, *f. m.* ein schlauer Mensch. fin, rusé, adroit.

Kręciszek, kmin strączy sty, ziele. (*cuminum silvestre alterum*) Wald-Kümmel. du cumin sauvage.

Kredencerz, *m.* Credenzer, Silber-Diener, der das Silberzeug in Verwahrung hat. garde vaisselle, *m.* argentier; trésorier d'argenterie, *m.*

*Kredencuię, kredensuię, *v. n.* obsol. 1) credenzen, zuerst kosten. 2) wohl wollen, günstig seyn. 2) eine Schlacht verfangen. 1) goûter le prémier; faire l'essai du vin; goûter auparavant. 2) favoriser qu; vouloir du bien à qu. 3) commencer une bataille. § 1) kredencował krolowi. ** 2) szczęście mu kredensuie. 3) pancerni kredensowali.

*Kredencya, *f.* Credenz-Tisch. bufet, *m.* crédence, *f.*

*Kredencyalny list; kredensyalny list. Creditiv; Credenz-Brief, *m.* lettre d'honneur, lettre de créance.

Kredens, *m.* 1) Credenz-Becher, *m.* 2) Credenz-Tisch, *m.* 3) Credenz-Brief, Creditiv. 1) coupe, tace qu'on présente à qu. 2) crédence, bufet. 3) lettres de crédit; lettres de honneur; lettres de créance. § 1) kredens złoty, srebrny.

Kredyt, *m.* 1) Credit, Ansehen, Gewalt. Credit bey einem Kaufmann. 1) crédit, pouvoir, réputation, autorité. 2) crédit qu'on a chez un marchant. § 1) od tego czasu ich credyt szedł na doł u krola; kredyt sobie albo komu ucynić, ziednać; kredyt komu zepsować; kredyt stracić; zginął kredyt, ieden drugiemu nie wierz. 2) mam kredyt u kupca.

wziąć na kredyt, na borg towary. Waaren auf Credit nehmen. prendre des marchandises à credit.

na kredyt przedaię. auf Credit geben, verkaufen. donner vendre à crédit.

Kredytor, *m.* pożyczalnik. der Gläubiger, Schuld-Herr. créancier.

Kręgi ist der *plur.* von krąg. *c'est le pluriel de* krąg.

Kręgiel, *g. kręgla.* ein Kegel. quille *f.* dont on se sert pour jouer. § kręgle stawiać; przy kręglu leży kula.

kręgle pl. 1) Kegel, Kegel-Spiel. 2) ein Spiel kegeln. 1) les quilles; le jeux de quilles. 2) les neuf quilles sur le quilloir. § 1) kręgle grać. 2) kręgle.

Krekorzę, *rze, rał.* singen wie eine Henne. chanter comme une poule.

Krel, *obs. vid.* Kręgiel.

Kremor, kasza. Grütze. gruau, *m.*

Krepa, *f.* 1) schwarzer krauser Flor. 2) *Poet.* die Dunkelheit des Nachts. 1) crêpe, *f.* sorte d'étoffe noire. 2) *Poët.* les tenebres, l'obscurité, la crêpe de nuit. § 1) żałobną przyodzlany krepą. 2) noc swoie krepę rozwinęła.

Krępak, *m.* gora, *g. a.* das Carpatische Gebirge zwischen Pohlen und Hungarn. les Carpates, montagne entre la Pologne & la Hongrie.

Krępacki, *adj.* in Carpatischen Gebirgen gebürtig; zu demselben gehörig. né ou produit aux Carpates, concernant les Carpates.

Krępacki goral. carpatischer Berg-Bewohner. montagnard de Carpates.

Kreple, *pl. plur.* ciasto smażone. Krapf, Kräpflein, Kreppel, ein Gebackenes. bignets, poupelins, sorte de gâteaux qu'on fait cuire dans une poile.

Krepon, *m.* sorte d'étoffe de laine.

Krępuię, *v. a.* 1) mit einem Strick fest zusammen ziehen, knebeln. 2) fig. binden, fesseln, gewinnen. 1) biller, corder, sangler un noeud, une corde; garotter. 2) *fig.* gagner, attacher; attirer à sa faveur; ravir le coeur de qu. § 1) skrępować belę towarow. **2) i nieprzyiacielskie krępuie serca.

Krępowany, *adj.* gebunden; gefesselt. lié ée, garotté ée.

Krępulec, *g. krępulca.* } Knebel, Pack-
Krepulec, *g. krepulca.* } Stock. bille, *m.* garrot, tortoir, moulinet. § krępulcem ściągam.

Krępy, *adj.* untergesetzt, kurz und dick. rassemblé, ramasse, bien uni, basset, entassé, ragot, court, trape, trapu. § był wzrostu krępego.

kiy krępy. kurzer, dicker Stock. bâton ragot.

Kretam. schreyen wie Gänse und Kraniche. crier commes les oies, les grues § kreraią żorawie, gęsi.

Kreranie gęsie, żorawie. das Geschrey der Gänse und Kraniche. le cris naturel des oyes & de gruës.

Kresa, *s. f.* eine Linie; langer Strich. ligne, *f.* une raye très longue.

Kresa cyrklem zrobiona. Meßk. blinde Linie. ligne blanche.

Kres, *m.* 1) Ziel, Kreis-Mahl. 2) Ziel, Zweck, Absicht, 3) Sternk. Kreis. 1) but, borne. 2) un terme, la fin, but, visée. 3) *Astron.* un cercle. § 1) nie dobiegł do kresu; kres zamierzony. 2) to staranie aby łacniey szło ku zamierzonemu kresowi; poty kres niech będzie wyliczania mego.

poty kres. weiter nicht. pas plus; rien de plus; rien d'avantage; non plus ultra.

dwa kresy albo koła na niebie słonecznego biegu. Geogr. die Sonnen-Wender. *Géogr.* les Tropiques.

kres zawodniczy od ktorego wybiegaią, Schranken, aus welchem man im Wettrennen nach dem Ziel lauft. les barres, les barrieres d'où on court en lice jusqu'au but.

kres zawodniczy do ktorego biegaią albo od ktorego wracaią. das Ziel im Wettrennen. butte ou borne a laquelle on fait la course.

Krescencya, *f.* urodzay. Hervorbringung der Feld-Früchte. les productions de la terre. § urodzaie własney krescencyi, własnego urodzaiu.

Kreska, *f.* 1) eine kleine Linie, 2) Strich mit der Feder oder Kreide. 3) Strich beym Votiren, Stimme, Votum. 1) ligne. 2) raie, raye, un obele; trait de plume, de craye. 3) le souffrage ou voix qu'on donne à qu. en faisant une raye; un suffrage, une voix. § * 1) kreski (linie) miernicze. 2) kreskę nad literą położyć; kreska pisarska; przy kresce stoi ten wiersz. 3) dać kreskę komu.

starsze kreski. die Vota oder Stimmen der Vornehmsten im Rath. les suffrages *m.* des principaux Conseillers dans un Conseil.

kreski cielęce albo krezki, krezy cielęce. Kalbs-Gekröse. fraise de veau.

kreski u koszule. Kräusel am Hemd. jabot; dentelle ou toile fine attachée sur la fente de chemise.

Kreskowanie, *n.* das Votiren mit Strichen. l'action de donner sa voix par des lignes.

Kreskuię, *v. a.* na kogo, na co. sein Votum mit einem Strich geben. donner à qu. son suffrage en y ajoutant une petite ligne.

Kreślę, *śli, ślit.* } kritzeln, Striche
*Kreszę, *si, sit.* } machen. 2) im Schilde führen, schmieden. 1) faire, tirer des traits; rayer. 2) forger, inventer, machiner; avoir quelque dessein. § 1) kreślić po papierze. 2) w swoiey cośś na mię kreśli głowie; w swoich myślach dziwne rzeczy kreśli.

Kresznak, *vid.* Krzesznak.

Kreślowaty. kritzlich. plein de rayes & de petites. lignes.

Kresowaty. zerfetzt, zerhauen. balafré. § kresowaty przez pysk, przez łeb.

Krest, *vid.* Chrzest.

Kresuię, *v. n. & a.* Linien ziehen. tirer-faire les lignes.

Kret, *m.* Maulwurf. taupe, *f.* § kret śleporody.

Kreta, *f.* Kreide. de la craye.

Kretka, *f.* Stückchen Kreide zum Rechnen, Schreiben.

Schreiben. morceau de craye dont on se sert pour compter, pour écrire. § nic po tey kretce.

weźmiy kretkę; niech się kretka weźmie. 1) laßt uns einen Ueberschlag machen. 2) wir wollen sehen, wer Recht hat. 1) calculons, examinons, pésons cela. 2) voyons qui a raison.

Kretny. kreidigt, voller Kreide, plein de craye. § kretne gory.

Kręto, *adv.* gedrehet, gewunden. d'une manière torse; tortueusement.

Krętogłow, *m.* ptak. Drehhals, Wendehals, ein kleiner Vogel. iynx, torcou, *m.* un oiseau.

Kręturog, *m.* zwierz, od rogow zakręconych. ein Thier in Africa mit gewundenen Hörnern. animal en Afrique qui a des cornes torses.

Kręturogi der gewundene Hörner hat. qui a des cornes faites en vis.

Kretowany, kretą bielony. gekreidet; mit Kreide geweißet. blanchi, crayé.

kretowany pergamin, weißes Pergament zu Schreib-Tafeln. du velin dont on fait les feuilles aux tablettes.

Kretowizna. Maulwurf-Haufen. taupinière, bute de terre que fait la taupe.

Kretowy, *adj.* 1) kreidigt, das auf kreidigtem Boden gewachsen ist. 2) Maulwurfs. 1) qui a la propriété de craye; qui est venu dans un champ plein de terre blanche. 2) de taupe, qui regarde le taupe. § 1) kretowe zboże co na krecistey rosło ziemi. 2) kretowa mogiłka; kretowe wskopanie.

Krętu wętu, *interj.* 1) es giebt vieles zu thun. 2) das sind Durchsteckereyen, das sind faule Fische. 1) il y a beaucoup à faire, à travailler. 2) c'est un micmac; ce sont des tours & des détours.

Kręty. 1) fest gedrehet. 2) kraus, gekräuselt. 1) tordu, cordé. 2) tors, entortillé. § 1) kręty powroz. 2) murzyn ma kręte włosy.

*Kreuię. machen, creiren Beamte. créer des Officiers. § krol go z lekka uderzaiąc po ramionach, kreował kawalerem.

Krew, *f. g. krwi, krwie.* 1) das Blut. 2) Blut, Geschlecht. 3) Blut, Leben vors Vaterland. 1) du sang. 2) sang, race, famille. 3) sang, vie qu'on sacrifie pour sa patrie. § 1) krew zatrzymać, zastanowić, krwią płynę, krwię się oblewam. 2) książę krwie krolewskie; z iedney krwie powinowaci. 3) wylana krew za Oyczyznę.

krwie się przechadzanie w żyłach, krwie w koło się obracanie. Umlauf des Geblütes im Körper. la circulation du sang.

krew puszczaiący. Aderlasser. phlebotomiste, *f.*

krwie puszczanie. daß Aderlassen, Aderlasse. saignée, phlebotomie, saignement

krew puszczać. Ader lassen. phlebotomiser, saigner; tirer du sang.

krew sobie dać puścić. sich die Ader schlagen lassen. être saigné.

puszczał Was Pan krew. haben sie zur Ader gelassen. êtes vous saigné.

krew biała; flegma. Heik Gewässer im Leibe. *médec.* pituite, flegme.

krew gorska; kolera. cholerische Feuchtigkeit. bile; humeur chaude & séche.

krew czarna spalona; melankolia. schwarze Galle; schwarzes Geblüt. atrabile; bile noire.

krew zastanawiaiący. blutstillend. stiptique, qui arrête le sang.

krwie zastanowienie. Blutstillung. étanchement de sang, *m.*

do krwie. bis aufs Blut. jusqu'au sang; jusqu'au vif.

nie do krwie tam było. es wurde da kein Blut vergossen. l'affaire se termina sans répandre du sang.

ieszcze krwie nie rozlał. er hat noch kein Blut gesehen. son épée est encore vierge.

krwie rozlewca. Blutvergießer. qui répand le sang.

krwie rozlanie. das Blutvergießen. effusion de sang.

krwią plwanie. das Blutspeyen. écoulement de sang par la bouche.

krwią zbroczony, zmieszany. mit Blut gefärbet, vermenget. sanguinolent.

krwią pluć. Blut speyen. cracher du sang.

krwią moczę. Blut harnen. pisser du sang.

krwie płynienie. Blut-Fluß, Blutgang. perte de sang, flux de sang.

krwie płynienie cierpiąca. blutflüßiges Weib. hèmorroïsse, *f.*

Krewka, *f.* Bluts-Verwandtinn. une parente. § o krewce twoiey nie zapominay.

Krewki, ułomny. schwach, gebrechlich. foible, fragile.

Krewkość, *f.* Schwachheit, Gebrechlichkeit. foible, fragilité, pente à faillir. § krewkość płei białey.

Krewna, *f.* Bluts-Verwandtinn. une parente. § poydę do krewney moiey.

Krewnik, *m. g. a.* ziele, *vid.* Sowi -- *sowia strzała.*

Krewność, *f.* powinowactwo z iedney krwi. Bluts-Verwandschaft. parenté; le

le parentage; la proximité que le sang établit entre les personnes.
Krewny, *subs. g. krewnego.* Bluts = Verwandter. parent.
krewny, adj. Blut-. de sang, qui a rapport au sang. § krewna żyła.
Kreycar, *vid.* Graycar.
Krężel, *m. g. krężela, krężla.* Angeleg = Ort am Spinn = Rocken, wo der Flachs umwunden wird. le haut de la quenouille autour duquel on met du lin. § wiię len na krężle.
Krezy, *f. plur.* Hals-Kragen, Hals-Koller. rabat, colet.
krezy, krezki, kreski cielęce, vid. Kreska — *kreski kruszki cielęce.*
Krnąbrnie, *adv.* halsstarriger Weise. opiniâtrément, obstinément.
Krnąbrnie, *f.* Eigensinn, Hartnäckigkeit, Halsstarrigkeit. le caprice, opiniâtreté, obstination.
Krnąbrny, *adj.* Starrkopf, halsstarrig. roide, têtu, obstiné, opiniâtre.
Krobka, *f.*
Krobnik, *f.* } *vid.* Krubka, Krubnik.
Krobnik, *f.*
Kroć, *subs. indec.* Mal. une fois. § kilka kroć razy; dwakroć, trzykroć, stokroć.
**Kroczę, *ci, cił. obs.* 1) verkürzen, kürzer machen. 2) fältigen, so viel mal eine Zahl nehmen, als sie in sich hält. 1) accorcir, raccorcir. 2) prendre autant de fois que le nombre désigne, à qui on a joint ce verbe. § 1) kroczę (skracam) mowy. 2) stokrocić Bog to dobrodziestwo będzie.
Krocica. Puffert. bidet; pistolet de poche.
Krociutenko, } *adv.* sehr kurz. fort court,
Krociuchno, } très briévement.
Krociuteńki. } sehr kurz. fort court, très
Krociuchny. } brief.
Krochmal, mączka. Kraft-Mehl. empois, amidon.
Krochmalę co, *li, lił.* stärken mit Kraft-Mehl. empeser.
Krochmalenie. das Stärken. empesage, *m.*
Krochmalony. gestärkt mit Kraft = Mehl. empesé.
Krocz, *f.* stępia. langsamer Pferde-Schritt. train ou pas lent de cheval.
Kroczak, *m.* Schritt = Gänger; Pferd, das langsame und große Schritte thut. cheval de pas.
Kroczę, *czy, czył*, sporo idę, szeroko stąpam. schreiten, große Schritte thun. faire de grands pas; enjamber; faire des emjambées; arpenter.
Krogulec, *g. krogulca.* Sperber, Sprinz, ein Raub-Vogel. épervier un oiseau de chasse.
krogulec samiec. Sperber, das Männlein. mouchet, le mâle de l'épervier.
krogulec samica. das Weiblein des Sperbers. épervier, la femelle du mouchet.
Kroczek; *g. kroczka.* kleiner Schritt. petit pas.
kroczkiem. Schritt vor Schritt. pas à pas. *na kroczki pomierzyć plac.* einen Platz mit Schritten ausmessen. mesurer une place aux pas.
Kroczenie, *n.* das Schreiten. l'action de faire les pas.
Krok. 1) Zwischen = Platz zwischen den Schenkeln. 2) Schritt. 3) Meßk. Schritt. 4) fig. Platz, Feld, Ort, wo man sich herum schlägt. 5) Schritt, Unternehmen. 1) l'entredeux des cuisses 2) un pas. 3) un pas, sorte de mesure de geométrie. 4) *fig.* place champ, lieu de combat ou de rencontre. 5) pas, entreprise, démarche. § 1) krok w ciele, gdzie się nogi dzielą; bol ma w kroku. 2) spore czynić kroki. 3) krok ma stop pięć. 4) kroku ustępować. 5) cofnął się z tak niebezpiecznego kroku; po tych czynionych krokach.
krok spory. großer Schritt. en jambée.
stać mocno w kroku. fest auf den Füßen stehen. être ferme sur ses piez.
dostoieć kroku. Stand halten, nicht weichen. tenir ferme; attendre de pié ferme.
krokiem rozmierzam co. mit Schritten etwas ausmessen. mesurer à pas.
Krokiewka, *f. vid.* Srzodwaga.
Krokodyl. ein Crocodill. un Crodoile.
Krokodylowy. Crocodillen. de Crocodile.
Krokorke, *vid.* Krekorzę.
Krokos, *m.* Scafran polny. (*cnicus*) Saflor, wilder Safran. saflor; du cartame; safran bâtard.
krokos, m. szafranowy kwiat. Safran-Blume. la fleur de safran.
krokos dziki; oset miękki; kądziel; przęślica. (atractylis) Gattung von Saflor. du cartame à demi fleurons; quenouil le sauvage.
Krocowy, *adj.* Schritt-, zum Schritte gehörig. de pas, qui regarde le pas.
kość krokowa. Anat. das Schooß = Bein. *Anat.* os pubis.
Kroksztynki, *plur.* Bauk. Seiten-Rollen. Schnecken-Zierrath, wie ein S. *Archit.* petites consoles, encoignure qui se forme en S. § kroksztyńki przy listwach, przy słupach rzezanych, iako u drzwi esowate.

Krokszty-

Krokſztyny, *plur.* Bauk. Krag = Steine, Sparren=Kopf. *Archit.* modillons, conſoles. § krokſztyny drzewiane albo kamienne z ściany wypuſzczone albo przyſadzone do balek.

Krokwy, *plur.* kozły. 1) Dach = Sparren. 2) Böcke, Holz darauf zu ſägen. 1) chevrons, *m.* 2) baudet, les tréteaux, un âne les hours.

krokwy narożne. Eck = Sparren. les arrétiers qui forment le côté du toit.

Krol. 1) ein König. 2) der König in einigen Spielen. 3) das Königs = Spiel. 1) Roi. 2) roi, terme de quelques jeux. 3) le roi, une ſorte de jeu. § 1) Krol Polſki, Francuſki; Krol Jego Mość (K. J.M. 2) krol ſtrzelecki; krol w kartach, w ſzachach. 3) grać krola.

krol w kręglach. der König unter den Kegeln. dame, *terme de jeu de quilles.*

krol czerwony. die Monats = Zeit der Weiber. les mois; les réglés, *f.* les ordires, *m.* des femmes.

Kroleſtwo, *n.* ein Königreich. un Royaume.

kroleſtwo Jch Mość. königliche Herrſchaft, nämlich der König und die Königinn. le Roi & la Reine. § po zeyściu oboyga Kroleſtwa Jch Mość.

Krolewiec, *m. g. krolewca.* Königsberg in Preußen. Königsberg ville capitale de Pruſſe.

Krolewiecki. Königsbergiſch. de Königsberg. § krolewiecka Akademia; krolewieccy mieſzczanie.

miaſta krolewieckie. die drey Königsbergiſchen Städte. les trois villes à Königsberg.

Krolewicz. } königlicher Prinz. Prince
Krolewic. } Royal.

krolewicz dziedzny. Kron=Prinz. Prince Royal héréditaire.

krolewicz dziedziczny Francuſki; Delfin. der Dauphin in Frankreich. le Dauphin en France.

Krolewicoſtwo, *n.* die junge königliche Herrſchaft, nämlich die Prinzen und Prinzeßinnen. les Princes & les Princeſſes Royales. § krolewicoſtwo Jch Mość.

Krolewna, *f.* königliche Prinzeßinn. une Princeſſe Royale.

Krolewſki. königlich. royal. § krolewſka ſzata, korona; krolewſki pałac; krolewſki ſtan.

krolewſka namieſtnik. Vice=König. Vice-Roi; Regent.

**krolewſka wakancya, **bezkroleſtwo, interregnum.* Zwiſchen=Reich, ein Interregnum. un interrègne.

pro krolewſku. } *adv.* 1) königlich. 2) kö-
*Krolewſkie, } niglich, herrlich. 1) en
*Krolewſko, } roi; à la royale. 2) royalement; magnifiquement. § 1) nie po krolewſku z poddanemi poſtępuie. 2) po krolewſku mię czeſtował.

Krolewſzczyzna, *f.* dobra krolewſkie. königliche Cammer=Güter. le domaine du Roi; patrimoine royal; terres royales.

Kroliczę, *n.* junges Kaninchen. lapreau, *m.* le petit de lapin.

Kroliczyniec, *g. kroliczyńca.* Kaninchen=Berg, Kaninchen=Hecke. lapinière, *f.* garenne, caterole, clapier.

Krolik, *m.* 1) kleiner König. 2) Kaninchen. 3) Zaun = König, Zaun=Schlupfer. 4) Maslieben, Gänſe = Blümchen. 1) roitelet; petit roi. 2) lapin. 3) roitelet, *m.* un oiſeau. 4) marguerite, *f.* une herbe à fleur.

nie iedną dziurę krolik ma do iamy. die Maus weiß mehr als ein Loch. la ſouris ſait plus qu'un trou; nulle ſouris ſans trou.

Kroliki. Kaninchen = Felle. peaux de lapin.

Kroloboyca. Königs Mörder. un regicide.

Kroloboyſki. königsmörderiſch. de regicide.

Kroloboyſtwo, *n.* Königs = Mord. le regicide; le meurtre de ſon Roi.

Krolowa, *f.* 1) die Königinn. 2) die Königinn im Schach=Spiele. 1) Reine. 2) reine, dame au jeu des échecs.

Kroluię, *v. n.* als ein König regieren, herrſchen, den königlichen Zepter führen. regner, être Roi, régir en Roi. § ſzczęśliwie w Polſzcze, Polſką) krolował.

Krom, } *pr. g.* außer, ohngerechnet.
*Kromia, } hormis, outre, à la reſerve, excepte, hors. § krom brata twoiego było ich ſześciu.

Kromka, *f.* eine Schnitte, als Brod. morceau, tranche de pain. § kromkę chleba dla mnie ukroy.

Kromras, *n.* Kron Raſch, ein Zeug. ras d'Angleterre, *m.* ſorte de ſerge.

Kronika, *f.* roczne dzieie. Chronik, Jahr=Buch. cronique; les Annales, *f.*

Kronikarſki, *adj.* die Chroniken = Schreiber betreffend. qui regarde les Annaliſtes.

Kronikarz, *m.* Chroniken = Schreiber, Geſchichts=Schreiber. faiſeur de croniques. Annaliſte, Hiſtorien, *m.*

Kropelka, *f.* Tröpflein, *n.* gouttelette, *f.* petite goutte, poulvetin, *m.*

Kropidełko, *n.* ein kleiner Spreng = Wedel. petit aſperſoir.

kropidełko mnieyſze. } (*filipendula, oenan-*
Kropidło, *n.* ziele. } *the*). 1) rother Steinbrech, wilde Garbe. 2) Waſſer = Filipendel=Kraut.

del-Kraut. 1) filipendule, *f.* 2) oenanthe, *f.*

kropidło, *n.* 1) Spreng-Wedel, Sprengel. 2) Gieß-Kanne, Spreng-Kanne in den Gärten. 1) aspersoir, goupillon, asperges. 2) chante-pleure, arrosoir de jardinier. § 1) kropidłem kropić. 2) kropidło na pokrapianie zagonow.

świecić grzbiet komu kropidło obrociwszy. einen mit dem Spreng-Wedel-Stiele schlagen; ausprügeln. battre qu. avec le bâton de l'aspersoir; graisser les épaules à qu.

Kropidlnica, *f.*, Kropielnica, *f.* Weih-Kessel beym Eintritte in die Kirche. Benitier, *m.* qu'on met à l'entrée de l'Eglise.

Kropię co; pokrapiam. besprengen. arroser d'eau ou d'autre liqueur, répandre, jetter de l'eau quelque liqueur sur qu. ch.; baigner, mouiller.

deszcz kropi. der Regen tröpfelt; es tröpfelt. la pluye commence à tomber; il pleut goutte à goutte; il commence à pleuvoir.

kropić twarz łzami. das Antlitz mit Thränen benetzen. baigner le visage de ses larmes.

kropić święconą wodą. mit Weih-Wasser besprengen. asperger qu.; jetter de l'eau bénite avec l'aspersoir; faire l'aspersion sur qu.

kropić kosturem, kiiem. Stock-Schläge austheilen. donner, distribuer des coups de bâton.

Kropienie, *n.* Besprengung. arrosement, *m.* mouillure, *f.*

kropienie święconą wodą. Besprengung mit geweihetem Wasser. aspersion; épanchement de l'eau bénite avec le goupillon.

Kropka pisarska, *f.* punkcik. Tüpfel, Punct im Schreiben. point qui se fait avec la plume. § kropka nad literą.

Kropkowaty, *adj.* punctirt, tüpflicht, getüpfelt. ponctué, marqueté. § litera kropkowata; kropkowate pole w herbie.

linia kropkowata. Meßk. punctirte Linie. *Géom.* ligne blanche; ligne ponctuée; ligne occulte.

Kropla, *f.* 1) ein Tropfen. 2) Tropfen, etwas weniges. 1) goutte. 2) goutte, filet, brin, un peu de quelque chose. § 1) siła kropel spada. 2) day mi z krople wina.

krople wypuszczać. tröpfeln, Tropfen fallen lassen. faire tomber, faire sortir par gouttes; jetter des gouttes.

do ostatniey krople wypić. bis auf den letzten Tropfen austrinken. boire sec; faire rubis sur l'ongle.

kroplami, kapkami, po kapce. tropfenweise. par goutte; goutte à goutte.

kropla częsta kamień zdziurawi. öftere Bemühung thut Wunder. l'eau qui tombe goutte à goutte creuse le plus dur rocher.

Kroplisty, *adj.* krople puszczaiący; kropel pełny. tropflicht, voll Tropfen. dégouttant; plein de gouttes; semé de petites gouttes.

Krosienka, Krosnka, *plur.* ramy do rozciągania płocien, skor &c. Rahmen, etwas auszuspannen. ensouple, *f.* métier, broche; perches pour étendre de la toile ou d'autres choses.

krosienka do naszywania książek. Heftlade. cousoir, *m.* sur lequel on coud les livres.

Krosna, *pl.* 1) Weber-Stuhl. 2) die Leinwand im Weber-Stuhle. 1) métier de tisserand. 2) la besogne qui est sur le métier. § 1) nawiiać krosna; dotkać krosna, staciwy u krosien.

Krosno, *n.* Crossen, Stadt in Schlesien und in Pohlen, *m.* Crossen ville de Silesie & de Pologne.

Krosta, Krostka, Hitz-Blatter, Sprosse im Gesichte. bouton, bourgeon, élevure, tane, ciron, pustule. § krostka nabrzmiała, wielka, biała, krostki na czele od piiatyki.

krostka na wargach. Bläschen oder Grindchen an der Lippe. barbuquet, *m.* petite gale sur le bord des lèvres.

krostka gryząca. Purpurlein, fressendes Bläschen auf der Haut. phlictaine, *f.*

**krostka świerzbiąca*; *świerzb.* die Krätze. gratelle, *f.*

Krostawieię, *v. n.* ausfahren, ausschlagen, Blattern bekommen. bourgeonner; commencer à recevoir des pustules. § nie wiem od czego krostawieie; wargi mu krostawieią.

krostawieie na ziele. er schlägt auf dem Leibe aus. il lui est venu de petites élevures sur tout le corps.

Krostawy, *adj.* blätterig, voller Blattern, finnig. boutonné, bourgeonné; plein de pustules ou d'élevures.

*Kroszka, *f.* krocica. Puffert. pistolet de poche.

w Krotce, *adv.* im Kurzen; in kurzer Zeit. dans peu de tems; bientôt.

w krotce przed tym. kurz vorher. tantôt; peu auparavant.

w krotce potym. kurz hernach. peu après.

Krotki. 1) kurz, nicht lang. 2) kurz, das nicht lange dauret. 3) kurz, stumpf, klein, von

von Gemüths-Gaben. 4) kurz, kurz gefaſſet, mit wenigen Worten. 1) court qui n'eſt pas long. 2) court, qui dure peu. 3) court, bas, borné, qui n'eſt pas pénétrant. 4) ſuccint, précis, ſerré, qui n'eſt pas diffus; bref, laconique, concis, coupé. § 1) ſuknia, twoia krotſza. 2) czas krotki; krotka to radość. 3) człowiek umysłu ſrodze krotkiego; pamięć ma krotką; wzrok ma krotki. 4) liſt krotki, mowa krotka.

krotki, obſ. yid. *ogłaſkany*.

krotka ſylaba. eine kurze Sylbe. ſilabe brève; une brève.

naykrotſza zaniechać tego. am kürzeſten davon zu kommen, man laſſe es bleiben. le plus court eſt de laiſſer l'affaire.

Krotko, *adv.* 1) kurz. 2) nicht lang, einen Augenblick. 3) mit kurzen Worten, kurz. 1) court. 2) un peu; un peu de tems; un moment; pas long tems. 3) briévement, ſuccintement, préciſément; en termes concis; en peu de mots. § 1) krotko ſzata zrobiona; krotcey co urznąć. 2) krotko ſię tu zabawię; krotko to trwało. 3) krotko a węzłowato piſze.

krotko trwaiący. kurz, augenblicklich. qui n'eſt dure qu'un moment; momentané.

krotko mowiąc. mit einem Worte. en un mot.

Krotkomownie. *adv.* mit kurzen Worten. laconiquement, briévement & ſenſément; ſuccintement.

Krotkomowność, *f.* Kürze im Reden und Schreiben. briéveté dans le diſcours, dans le ſtile; un laconiſme; langage court, ſtile ſerré; un diſcours abregé, preſſé, ſerré. § krotkomowność trudnomowność, *prov.*

Krotkomowny. kurz von Worten. laconique; qui parle bref; précis, concis.

Krotkość, *f.* 1) Kürze einer Sache. 2) Kürze der Zeit. 3) Kürze im Reden, im Schreiben. 1) petiteſſe d'une choſe courte. 2) peu de durée; briéveté du tems. 3) la briéveté du diſcours.

Krotkowidz. } ein Kurzſichtiger. un mio-
Krotkowid. } pe; qui a la vuë fort courte.

*Krotnieię, ogłaſkać ſię daię. ſich zähmen laſſen. s'aprivoiſer, devenir traitable.

Krotny. fältig; — malig. iſt ein Zuſatz zu einer Zahl. de — fois, *en ajoutant cet adjectif à un nombre.* § ſtokrotna, tyſiąckrotna nagroda.

Krotofila, *f.* Luſt, Zeitvertreib, Kurzweil. divertiſſement recréation, paſſe-tems; ébas, ébattement.

Krotofilę. beluſtigen, ergötzen, vergnügen. divertir, amuſer. § ukrotofileć dziecię błyſzczącym czaczkiem.

Krotofilnego co w komedyi. Zwiſchen-Spiel in einem Schauſpiele. un interméde, un entre-acte; tout ce qui ſe fait après chaque acte pour divertir les ſpectateurs.

Krotofilnik, *m.* ſpaßhafter, luſtiger Menſch. jodelet, qui rejoüit, qui divertit.

Krotofilny. kurzweilig, luſtig; ſcherzhaft. divertiſſant, recréatif, plaiſant, falot. § gra to bardzo krotofilna; krotofilna komedya; igrzyſko krotofilne; człek bardzo krotofilny.

Krotofiluię, *v. a.* ſich ergötzen, ſich vergnügen. ſe divertir, ſe rejoüir, prendre ſes ébas.

Krotſzeię, *v. n.* kürzer werden. s'accourcir, ſe raccourcir, devenir court.

Krowa, *f.* eine Kuh. vache, *f.* § krowa ſię w nabiał oraz i w ciało zabierać nie może.

krowa iałowa, niepłodna. eine Gelde; Kuh, die nicht kalbet. vache ſterile.

krowa dzika. wilde Kuh. un guaheux, guahex.

Krowi, *adj.* Kuh-. de vache. § krowie mleko.

krowi mlecz, m. ziele. (ſonchus levis altera) Art von Haſen-Kohl. eſpèce de laitron ou laceron.

krowia reż; krowia pſzenica, ziele. (myagros; triticum vaccinum) Kuh-Weizen; kleiner wilder Lein-Dotter, du myagrum.

Krowiarka, *f.* Kuh-Hirtinn. vacère.

Krowiarz, *m.* Kuh-Hirt. vacher, *m.* celui qui garde les vaches.

Krowieniec, *m. g. krowieńca.* Kuh-Miſt. bouſe, *f.* ordure de vache.

Krowka, *f.* 1) eine kleine Kuh. 2) Miſt-Käfer, Schröter, Roß-Käfer. 3) Weißwurz, ein Kraut. 1) petite vache. 2) eſcarbot, fouille-merde. 3) Poligonarum, génouillet, ſceau de Salomon, une herbe.

krowka zielona, kantaryda, robaczek zielony. Spaniſche Fliege. cantaride, un inſecte.

krowka ryba morſka. ſchwarzer See-Fiſch, der ſich im Schlamme aufhält. eſpèce de poiſſon de mer, qui eſt noir & qui vit dans le limon.

krowki, ſ. f. pl. Lager-Bäume im Keller. chantiers, piéces de bois en cave où la boiſſon eſt rangée.

Kroy, *m.* 1) Tracht, Zuſchnitt, Schnitt eines Kleides. 2) Pflug-Eiſen, Senche, Seth am Pfluge. 1) taille, coupe; maniere

nière de couper l'étoffe pour les habits. 2) le coutre, un fer de la charruë. § 1) Polška grzeczność w Polškim tylko rada kroiu. 2) kroy (płużne żelażo) wyrobiony.
niepolitycznego kroiu człowiek. ein unhöfli=cher Mensch. c'est un homme fort incivil; il a des manières fort grossières.
ten krawiec ma kroy dobry. dieser Schnei=der hat einen guten Schnitt. ce tailleur a la taille bonne.
Kroyka, *f.* Schnitte Brod. lèche, *f.* tranche de pain.
*Krſzę, kruſzę, *ſi, ſił.* krümeln, brocken. emier, mettre en mies.
*Krſzyna, *f.* } 1) Krume, Krümlein. 2)
Krta, *f.* } Bischen, etwas weniges. 1) mie, miette de pain; égrugûre. 2) un brin, petit grain; miette; quelque peu; tant soit peu. § 1) krſzyna chleba. i krty nie zoſtawił; ani krty dał.
krta, f. eine dicke Wolke. nuée épaiſſe. za grubą krtę słońce zaſzło.
Krtań, *f.* der Luft-Röhre. le ſifflet, la trachée artere; l'âpre artère; conduit de la voix.
krtani obrączki. chreſtkowate. anat. Kre=ſpel der Luft=Röhre. les cartilages ſigmoïdes.
krtani błonka w uściu iey. der Zapfen im Halſe. épielotte, *f.* lüette, *f.* qui couvre & ferme le conduit de la voix. § krtani błonka głoſowi służy i iey w iedzeniu broni.
krtani dziurka głoſowa. Athem=Löchlein unter dem Zapfen. le conduit de la voix ſous l'épiglotte.
Krtunię ſię, *ni, nił.* } kotzen, ſich würgen,
Krtuſzę ſię, *ſi. ſił* } ſich brechen wollen. s'engoüer; être diſpoſé a vomir. § ciężarna ſię częſto krtuſi.
Kruſzenie, *m.* das Rauſpern oder Kotzen, wenn man ſich brechen will. crachement violent de celui qui va vomir.
Krubeczka, *f.* } Schächtelchen von dün=
Krubka, *f.* } nem Holze. petite boëte de bois délié.
krubeczka igielna. Nadel=Büchſe. aiguillier, boëte à aiguilles pour mettre des épingles & des aiguilles.
Krubnik, krobnik, *m.* 1) Tabulet=Krä=mer. 2) Schachtel=macher. 3) Schach=Krämer. 1) petit mercier, mercerot, mercier de menuë marchandiſe. 2) boiſſelier, faiſeur de boëtes.
Kruchość, *f.* 1) Zerbrechlichkeit. 2) Mür=bigkeit, Mildigkeit. 1) fragilité, facilité de ſe caſſer. 2) tendreté, la tendreur. § 1) kruchość ſkła. 2) kruchość pieczeni.

Kruchta, *f.* babiniec. Halle, Brüder=Häuschen am Eingange in die Kirche. le veſtibule ou l'entrée de l'Egliſe ou ſe retirent les pauvres.
Krucho, *adv.* 1) zerbrechlich. 2) mürb. 1) fragile. 2) d'une manière tendre & mole.
Kruchuchny, ſehr mürbe, ſehr milde. fort tendre très mol. § ſer tak kruchuchny. żeby ſię na ięzyku rozłynął.
Kruchy, *adj.* krupiaſty, *a.* 1) zerbrechlich. 2) mürbe, milde. 1) friable, fragil, ſec, aigre. 2) tendre, mol, qui n'eſt pas dure. § 1) ſkło ieſt kruche. 2) kołacz kruchy; pieczenia krucha.
kruchym czynić. mürbe machen. rattendrir.
Krucyata, *f.* Kreuz=Zug, das gelobte Land zu erobern. Croiſade, *f.* la guerre ſainte contre les infidéles pour recouvrer la Terre-ſainte. § pierwſza krucyata była R. P. 1097.
Krucyfer, *m.* Kreuz=Träger in der Prozeſ=ſion. porte-croix, celui qui porte la croix dans une proceſſion.
Krucyfiks, *g. a.* ein Crucifix. Crucifix, *m.*
Kruczę, *n.* junger Rabe im Neſte. le petit de corbeau.
Kruczek, *m.* 1) kleiner Rabe. 2) ſchwarze Taube. 3) ſchwarzer Hund. 4) eiſerner Haken zum Anwerfen. 1) petit corbeau. 2) pigeon noir. 3) chien noir. 4) crochet de fer pour s'accrocher.
Kruczenie w brzuchu. das Gurren und Rumpeln im Leibe. bourraſque, *m. & f.* bruit dans le corps.
Kruczy mi w brzuchu. es gurret, es rum=pelt mir im Leibe. le vendre gronde dans mon corps.
Kruczy. 1) Raben=. 2) rabenſchwarz. 1) de corbeau, qui concerne le corbeau. 2) noir comme le plumage de corbeau.
kruczy dukat. Raben=Dukaten. ſorte de ducat fort rare qui a un corbeau:
krucza ſtrawa. 1) Raben=Aas. 2) Galgen=Vogel, Galgen=Dieb; Diebes=Geſindel. 3) Schind=Mehre, ſchlechtes Pferd. 1) carrogne, bête morte. 2) pendard; gens de ſac & de corde. 3) mazette, haridelle, chetif cheval.
Kruczyn, *m.* Wappenk. ein ſchwarzes Kreuz im weißen Felde. *Blaſ.* une croix noire au champ d'argent.
Kruk, *m.* 1) ein Rabe. 2) großer Anwerf=Haken. 3) der Rabe, ein Geſtirn von ſie=ben Sternen unter der Wage. 1) corbeau. 2) un crampon ou harpon de fer pour s'attacher à qu. ch. 3) corbeau une conſtellation de ſept étoiles ſous les balances, § 1) krucy, wrony i gawrony.

wrony. 2) żelazne kruki u drabin. 3)ſiedm-gwiazd, gwiazdy.

kruk nocny. 1) Nacht-Rabe, Ohr-Eule, Ohr-Kauz. 2) Nacht-Schwärmer. 1) chevéche, freſaye, *f.* eſpéce de hibou qui a des plumes aux deux côtés de la tête en forme d'oreille d'âne. 2) coureur de nuit.

kruk wodny. Schwemme-Gans, ein Vogel der ſich auf den Flüſſen aufhält und Fiſche frißt. cormorant, *m.* oiſeau de rivière qui mange des poiſſons.

kruk cudzoziemſki. Alpiſcher Rabe mit einem gelben Schnabel. èſpèce de corbeau qui a le bec jaune & qui ſe trouve ſur les Alpes.

kruk morſki ryba. Art eines See-Fiſches der einen großen Kopf, blauen Rücken und einen weißen Bauch hat. corbeau de mer, *m.* un poiſſon.

nie pomoże krukowi mydło. wer den Raben wäſcht, verliert die Seife. à laver la tête à un âne on y perd ſa leſſive peine & ſavon; baton l'eau.

kruk krukowi oka nie wykluie. eine Krahe hackt der andern nicht die Augen aus. les loups ne ſe mangent pas les uns les autres.

biały to kruk. es iſt ein weißer Sperling; das iſt eine ſeltene Sache. cela eſt rariſſime; on n'en trouve pas à douzaine.

Krukam, *a.* iako kruk krzyczę. ſchreyen wie der Rabe. croaſſer, crier comme un corbeau.

Krukawka, *f.* trukawka. Ringel-Taube. croiſeau, *m.* pigeon à collier ou à torque, ſorte de pigeon ſauvage.

**krukamka. ſinogarlica.* Lach-Taube, Turtel-Taube. tourterelle, *f.*

Krupa, *f.* 1) Graupen. 2) Graupen-Hagel. 1) gruau d'orge, de froment. 2) greſil, petite grêle.

Krupiarz, krupka, *m.* 1) der gerne Graupen ißt. 2) Graupen-Händler. 1) mangeur de gruau. 2) marchand de gruau.

Krupiaſty, *adj.* 1) geſchrotet; graupen-förmig. 2) mürbe, zerbrechlich. 1) égrugé; formé comme du gruau. 2) fragile, friable, qui ſe caſſe aiſement.

krupiaſta ſol; gradowka. geſotten Salz. ſel de ſalines, ſel en grains.

Krupię, *v. a. & n.* ſchroten, Graupen machen. égruger, piler au moulin; faire du gruau.

krupić ſię. 1) ſich krümeln, ſich gräupeln. 2) graupeln; klein hageln. 1) s'égruger, ſe briſer; devenir gruau. 2) gréſiller.

Krupka, *m.* 1) Graupen-Eſſer. 2) Heilk. Brey-Geſchwulſt am Kopf. 1) mangeur de gruau, 2) *médec.* atherome, *m.* une tumeur à la tête qui eſt pleine d'une matière qui reſſemble à la bouillie de gruau.

krupki, pl. 1) kleine Graupen. 2) kleiner Hagel, Schloßen. 1) petit gruau de froment. 2) petit gréſil. § 1) krupki perłowe, tatarczane. 2) krupki gradowe.

krupki ięczmienne. Gerſten-Graupe. orge mondé.

Krupiarz, *m.* } Graupner, Graupenmacher.
Krupnik, *m.* } Graupen-Händler. grénetier; faiſeur ou vendeur de gruau & de grains.

Krupny, *adj.* Graupen-. de gruau; qui regarde le gruau.

Kruſzcowy. 1) Erz-, metalliſch. 2) Erz-Berg-, zu den Erz-Gebürgen gehörig. 1) métalique, de métal, qui concerne le métal. 2) de mines; qui travaille dans les mines à tirer les métaux. § 1) kruſzcowa żyła. 2) kruſzcowy kopacz, gornik kruſzcowy; kruſzcowy rzomieślnik.

Kruſzę, *v. a. ſzy, ſzył.* 1) Brod brocken, krümeln. 2) klein machen, klein ſtoßen. 3) brechen, zerſchmettern, zertrümmern. 4) mürbe machen. 1) émier, mettre le pain en mies. 2) briſer, ecraſer, mettre en petits morceaux; froiſſer, rompre. 4) rendre, tendre, attendrir; faire devenir plus tendre a manger. § 1) kruſzyć chlep na polewkę. 3) pokruſz cokolwiek cukru; wkruſz ſera w polewkę. 3) kopia przy grobie kruſzyć. 4) kruſzyć (kruchym uczynić) mięſo.

kruſzyć ſię. 1) ſich krümeln, ſich brocken. 2) zerfallen, ſich zerſchmetttern. 1) ſe mier; ſe mettre en mies. 2) ſe briſer ſe caſſer.

Kruſzec, *m. g. kruſzcu.* Erzt, Metall, Berg-Art. métal, métail. § kruſzcow kopanie; kruſzce kokać; w tym kruſzcu złota ieſt cokolwiek.

kruſzcow dobywania i zlewania nauka. Kundſchaft der Erzte und Berg-Arten. metalurgie; ſcience métallique.

z Francuſkiego dty kruſzcu. er hat ſich von Frankreich beſtechen laſſen. la France l'a gagné par ſes Louis.

Kruſzeię, *v. n.* mürbe werden, als Fleiſch. s'attendrir, devenir plus tendre à manger. § kruſzeie kura zarznięta w zimną wodę wrucona.

Kruſzenie, *n.* 1) das Brocken, Krümeln 2) das Zertrümmern, das Zerſchmettern 1) l'action d'émier, d'égruger. 2) l'action de briſer, de froiſſer. § 1) kruſzenie chleba.

chleba. 2) kruſzenie kopii przy grobie.

Kruſzki, *pl. vid.* Krużki.

Kruſzwica, *f.* Kruſchwitz eine Stadt in Cujavien, und Popieli II Reſidenz, den die Mäuſe daſelbſt im Jahr Chriſti 823 gefreſſen haben. Cruſwic, *m.* ville en Cujavie, elle étoit autrefois la réſidence de Popiel II où les ſouris le mangèrent l'an 823.

Kruſzykamień, *m.* ziele. (*phellandrium*) ein Kraut ſo zwiſchen dem Waſſer-Eppich gefunden wird. eſpèce d'herbe qui ſe trouve parmi l'ache aquatique.

Kruſzyna, *f.* 1) Brod-Krume, Krume, Krümlein, Bißchen. 4) Faul-Baum ein Strauch. 1) mie, miette. 2) égrugeure, petit morceau. 3) la frangula, un arbriſſeau.

Krutyłeb, *m.* mozgowiec. Grillenfänger, wunderlicher Kopf. fantaſque, bourru, capricieux, quinteux.

*Kruż, *g. a.* dzban. Krug zum trinken. cruche, *f.*

Krużganek, *m. g. a.* 1) bedeckter Gang, Halle, ſo mit Säulen umgeben iſt. 2) Kreuz-Gang in den Klöſtern; Gang an einer Kirche. 3) Brüder-Häuschen; Kirchen-Eingang. 4) Vorhaus, Vorhof. 1) un portique, un periſtile; lieu couvert par une voute & ſoutenu par des colonnes. 2) le cloître dans un couvent; les bas côtés dans l'Egliſe. 3) l'entrée d'une Egliſe ou les pauvres s'aſſemblent; porche de l'Egliſe. 4) un veſtibule, l'entrée d'un édifice.

Krużki cielęce. Kalbs-Bröschen. ris de veau. § krużki ſą kruche, lecz kreſki ſą niekruche i krezom podobne.

Krużyk, *m. g. a.* krużyczek, *g. a.* Krüglein, kleiner Krug. cruchon, petite cruche, cannette. § w ſklanym krużyku niemaſz piwa.

Krużykowy, *adj.* ein Krüglein betreffend. de cruchon. § krużykowe wieko ucho.

Krwawię co, krwią oblewam. blutig machen. enſanglanter; teindre, remplir, couvrir de ſang.

Krwawnik, *m. g. a.* kamień. Blutſtein. ſanguine, hematite, *f.*

krwawnik nieprawy. unächter Blutſtein. du ſchiſte.

krwawnik wodny m. ziel. (millefolium) Schafgarbe, Garbenkraut. mille feuille, *f.*

krwawnik, m. ziele. (ſtatiotes; milfolium militare) Krabbenklau, Waſſerbitter. du ſtratiotes, de la ſanguine. § krwawnik krew z rany zaſtanawia.

krwawnik inakſzy co krwie ruſza. (ſanguinaria; ſanguinella) Blut-Kraut, ſo das Blut erreget. ſorte de renouée qui provoque le ſang.

Krwawny, *adj.* Blut-, zum Blut gehörig. de ſang, qui a du rapport au ſang.

krwawne lekarſtwo. eine Blutſtillung. étanchement de ſang; reméde ſtiptique pour étancher le ſang.

Krwawo, *adv.* blutig. ſanglamment; d'une manière enſanglantée. § krwawo uczynić.

Krwawy, *adj.* 1) blutig. 2) mit Blut vermiſcht. 3) blut-färbig, blutroth. 4) blutſtillend. 5) blutreich, ſanguiniſch. 6) blutig, das viel Blut koſtet. 7) grauſam, blutdürſtig. 1) ſaignant; qui ſaigne encore; ſanglant, enſanglanté, couvert de ſang; ſaigneux. 2) ſanguinolent, mêlé de ſang. 3) de couleur ſanguine; de couleur de ſang. 4) ſtiptique, qui a la vertu d'arrêter le ſang. 5) ſanguin, qui a beaucoup de ſang. 6) ſanglant, cruel, qui coute beaucoup de ſang. 7) ſanguinaire, cruel, barbare. § 1) miecz krwawy albo pokrwawiony; chuſtka krwawa; rana ieſzcze krwawa. 2) krwawe plwociny, śliny. 3) ſukno krwawego koloru; krwawa gruſzka. 4) krwawe lekarſtwo. *5) krwawey (krwiſtey) ieſt kompleksyi. 6) krwawa woyna, bitwa. 7) krwawa lwica.

łzy krwawe. blutige, bittere Thränen. des larmes amères.

Krwiſty, *adj.* 1) blutreich, der viel Blut hat. 2) ein Sanguineus; ſanguiniſch von Temperamenten. 3) mit Blut vermengt; blutig. 1) qui a beaucoup de ſang; plein de ſang. 2) un ſanguin; celui en qui le ſang domine. 3) ſanguin, ſanguinolent; mêlé de ſang. § 1) żyły ma krwiſte. 2) krwiſtey ieſt kompleksyi; krwiſty prawie zawſze weſoł. 3) krwiſta materya.

Krwotoczny, krwotok cierpiący. der die güldene Ader hat. qui a les hémorroïdes.

krwotoczna żyła. güldene Ader. vein ou artère hémorroïdale.

krwotoczna, f. die ihre Monats-Zeit hat. femme qui a ſes ordinaires.

Krwotok, *m.* Blutgang, Blut-Fluß. perte de ſang; flux de ſang.

krwotok niewieści. MonatZeit der Weiber. les ordinaires, *m.* les mois des femmes.

krwotok przez ſtolec. die goldene Ader, die Hemorrhoiden. hémorroïdes, *pl. f.*

krwotok z noſa. Naſenbluten. hémorragie, *f.* écoulement de ſang par le nez.

Krzcie,

Krycie, *n.* skrycie. das Verstecken; die Verhehlung; Verbergung. cachement; l'action de cacher.
krycie się. die Verbergung seiner Person. l'action de se cacher.
Kryczot, *vid.* Krzezot.
Kryg. } 1) Brech-Zaum.
Krygi, *plur.* } 2) Kinn-Kette 1)
Krygowa uzda. } mors très rude.
Krygowe wędzidło. } 2) gourmette. § 1) załamać mocnym krygiem konia.
wyiąć krygi koniowi. dem Pferde die Kinn-Kette abnehmen. dégourmer un cheval.
*Kryguię się w zwierciedle. sich im Spiegel spiegeln. se mirer, se regarder dans le miroir.
Kryię co, *kryie, krył.* verhehlen, verbergen, verstecken. cacher.
kryię się. 1) sich verstecken, sich verkriechen. 2) etwas verhehlen, verstecken. 3) im Winkel leben, sich nicht sehen lassen. 1) se cacher, se tapir, se rembucher. 2) céler qu. ch; ne pas dire, ne pas découvrir. 3) se cacher, ne se montrer, ne se pas faire voir au monde. § 1) skrył się przedemną; skrył się w kąt. 2) kryie się miłością; kryie się z tym przed tobą. 3) kryie się nie wiem czemu.
skrył się w kącie za drzwiami. er hat sich hinter die Thüre versteckt. il s'est tapi au coin de la porte.
*Kryiomko. } po kryiomu, *adv.* verholne
Kryiomo, } Weise; versteckt. en cachette, à la dérobée, secrétement, en secret.
Kryminał, *m.* 1) Hochverrath, Verbrechen der beleidigten Majestät. *2) Verbrechen. 1) un crime de haute trahison. *2) un crime. § 1) kryminał komu zadać; kryminałem obwinić; z kryminału się sprawiać u sadu.
kryminał popadł. er ist in das Verbrechen der beleidigten Majestät gefallen. il est attenté de crime de lèze-Maiesté.
kryminały. Verbrechen wider eines Ehre, Freyheit, Leben und Vermögen. attentat, entreprise sur l'honneur, la liberté, la vie & les biens d'une personne.
Krymka, *f.* Ober-Kleid der Krimischen Tarter-Weiber. robe pour des femmes Tartares.
Krynica, *f.* 1) eine Cisterne, Wasser-Fang zum Regen-Wasser. 2) Feld-Flur, Regen-Bach, wo sich das Regen- oder See-Wasser versammelt. 1) citerne, reservoir où l'on conserve l'eau de pluie. 2) ravine, lieu plein d'eau de mer ou de pluie. § 1) krynice wody dżdżowey są pełne. 2) wody podziemne z worza wychodzą, ktore się zbieraią i krynice czynią; z wielu krynic powstaie rzeka.
Kryniczny, *adj.* Cisternen-. de citerne. § kryniczna woda.
Kryptki, *plur.* die Kerben im Podex. raye, séparation qui est entre deux fesses. § maść na ranki w kryptkach.
Kryska, *vid.* Kreska.
Krysowaty, *vid.* Kresowaty.
Kryszki, kryski, *vid.* Kreski.
Krystera, *vid.* Klistera.
Kryształ, *m.* 1) Crystallen-Stein, Berg-Crystall. 2) Crystallen-Glas. 1) du cristal une pierre transparente. 2) cristal, du verre de cristal.
Kryształowy, *adj.* 1) crystallen. 2) hell durchsichtig als Wasser. 1) de cristal, fait de cristal. 2) cristalin, transparent comme le cristal. § 1) kryształowy kamień **2) woda kryształowa; rzeki kryształowe.
szkło kryształowe. Crystallen-Glas, Spiegel-Glas. verre de cristal, glace de cristal.
humor kryształowy w oku. Anat. crystallene Feuchtigkeit des Auges. *Anat.* humeur cristaline dans loeil.
Kryształizuię, *v. a.* crystallisiren. cristalliser.
Kryształowanie. *n.* Crystallisation. cristallisation.
Krytyczny. critisch- critique, qui examine.
*Krytyk, *m.* 1) Kunst-Richter, Criticus. *2) Tadler. 1) un critique, qui examine les auteurs. 2) un critiqueur, repreneur.
Krytyka, *f.* 1) Beurtheilung einer Schrift. 2) Tadelsucht. 1) critique, jugement des défaux de quelque ouvrage. 2) critique, censure; le blâme.
Krytykuię co. 1) criticiren, die Fehler einer Schrift untersuchen. 2) tadeln. 1) critiquer, examiner les fautes d'un livre. 2) critiquer, reprendre, trouver à dire.
Kryźmolę, *vid.* Gryźmolę.
Kryzolit, *m.* Chrysolit, Gold-Stein. chrisolite, *f.* pierre prétieuse.
Krzaczek, *m. g. krzaczka.* 1) kleiner Strauch, Büschlein. 2) Staude. 1) petit buisson. 2) petit arbrisseau.
Krzączek, *g. krzączka, vid.* Krzeczek.
Krzak, *m. g. a.* 1) Gebüsche, Busch, Strauch. 2) Staude. 1) buisson, sépée, halier. 2) arbrisseau.
Krząkam, *f. n. v. m. F. krząknę.* 1) grunzen wie eine Sau. 2) mit einem Husten oder Räuspern etwas zu verstehen geben. 1) gro-

1) grogner, gronder comme un cochon. 2) faire un signe à qu. en crachant ou toussant; hucher qu.

Krząkanie, *n.* krząknienie, *n.* das Grunzen der Schweine. grognement des cochons.

Krzątam się. uwijam się bardzo. sich tummeln, sich drehen, geschäftig seyn. tracasser, s'empresser, avoir de l'empressement. § bardzo się koło tego krzątaią.

Krzcze. } *vid.* Chrzczę, Chrzciciel, Chrzciny *&c.*
Krzciciel *&c.*
Krzciny.

Krzecinka, *f.* ziele, Janowiec. (*genista*) Ginster. genet, *m.*

Krze, *n.* *vid.* Krzewie.

Krzeczek, *m. g.* *krzeczka*, tarantula robak. Heyder, Tarantel, Erd-Spinne. tarantule, *f.*

Krzeczet, *m.* } Geyer-Falk, großer Adler in Rußland. gerfaut, *m.* ou grand aigle en Russie.
Krzeczot, *m.*

Krzeczkowy, *adj.* Tarantel-. de tarantule. § od ukąszenia krzeczkowego człek szaleie, i muzyką leczony bywa.

Krzek żabi. Frosch-Laich. oeufs ou frai de grenouilles.

Krzekam, *v. n.* grunzen wie die Säue in der Brunst. grogner comme les truïes quand elles sont en rût. § krzeka kiernoz, świnia.

Krzemień, *g.* *krzemienia.* 1) Kiesel, Kieselstein. 2) Feuerstein. 1) caillou. 2) pierre à feu; pierre à fusil. § 1) wybierać krzemienie z roli. 2) krzemieni do krzesania ognia trzeba.

**Krzemienię. *fig.* verhärten. *fig.* endurcir. § człowiek serce swoie zakrzemienił.

Krzemieniowy. Kiesel, Kieselstein-. de caillou.

Krzemienisty. } voll Kiesel- oder Feuer-steine. plein de cailloux ou de pierres à feu.
*Krzemieżny.

*Krzepczę co, *czy*, *czył.* 1) steif, stramm, machen, steif ausstrecken. 2) erfrischen, Kräfte geben. 1) roidir, faire ferme. 2) rafraîchir, fortifier, donner de la vigueur.

krzepię się; pokrzepiam się. 1) sich steif und fest machen, steif, stramm werden 2) sich erfrischen. 1) se roidir, devenir roide. 2) se rafraîchir. § 1) płotno od wilgoci się krzepi. 2) krzepił się w bitwie, ale siły ustawały; krzepić się przechodzeniem.

Krzepki, *adj.* 1) steif, fest, straff. 2) frisch, munter, stark. 1) roide, ferme, droit & étendu. 2) vigoureux, robuste, vif.

Krzepko, *adv.* 1) fest, stramm, straff. 2) frisch, munter. 1) roidement. 2) vigoureusement, vaillamment, vivement.

krzepko stoi. er steht fest auf den Beinen. il est ferme sur les piés.

Krzepkość, *f.* 1) Steife, Strammigkeit. 2) Munterkeit, Stärke. 1) ressort, *m.* la roideur, fermeté. 2) force, la vigueur, vivacité.

krzepkość rąk, nog. Festigkeit der Hände, der Füsse. sûreté des mains des piés.

Krzepnę, *v. n.* *krzepnie, krzepnął* (*krzepł*). 1) gerinnen, kalt werden. 2) erstarren, vom Sterbenden. 1) se prendre, se figer, devenir froid. 2) se glacer, se roidir en mourant. § 1) skrzepła tłustość.

skrzepł. er ist erstarret, er ist verschieden. il est passé; il est mort.

Krzesanie, *n.* das Feuer-Anschlagen. l'action de tirer du feu d'un caillou.

Krzesełko, *n.* Lähn-Stühlchen. petite chaise à dos.

Krzesiwko, *n.* } 1) Feuerzeug. 2) *obs.* Feuer-Schloß am Schieß-Gewehr, s. Zamek. 1) fusil, *m.* la boëte dans laquelle l'on met l'acier, la pierre & les alumettes. 2) *obs.* fusil d'arme à feu; platine avec le ressor & le chien, *v.* Zamek.
Krzesiwo, *n.*

Krześlę, *vid.* Kreślę.

Krzesło, *n.* 1) Lehn-Stuhl. 2) *fig.* die Würde, Stuhl, Sitz eines Pohlnischen Reichs-Senatoris. 1) chaise à dossier. 2) *fig.* dignité, place d'un Senateur de Pologne. § 1) day krzesło dla Jego Mości; wiele tam krzeseł; kto nie ma krzesła niech stoi, *prov.* 2) Kresło otrzymał Sendomirskie.

krzesło z poręczami. Groß-Vater-Stuhl, Arm-Stuhl. fauteuil, *m.* chaise à dossier & à bras.

Krzest, Krzestny, *vid.* Chrzest, Chrzestny.

Krzeszę, *szę*, *sał*, (*sił*) *sać.* 1) Feuer anschlagen. 2) wetzen mit dem Degen. 3) beschneiteln, beschneiden. 1) battre du feu; battre une pierre à feu tirer du feu; faire sortir du feu de caillou. 2) racler le pavé; frapper le pavé du bout de l'épée. 3) émonder, couper. ôter les branches superflues. § 1) krzesać (wycinać, wybiiać) ogień. 2) krzesał kruk nocny po bruku. 3) krzesać, okrzesać drzewo.

krzeszący. Feuer schlagend. qui fait du feu en battant une pierre à feu. § rura krzesząca.

krzesać się; krzesać. sich fuchteln. venir aux mains, se chamailler; se battre à coups d'épée.

Krzesnak,

Krzeſnak, *m.* Tauf-Hemd-Veſper-Hemd. aube que le Prêtre met lorsqu'il bâtiſe.
Krzętu wętu, *interj. vid.* Krętu wętu.
Krzew, *m. g. krzewia.* krzewie, krze, drzewko drobne, niſko roſtące. Staude, kleiner Strauch. un arbuſte, arbriſſeau.
Krzewię, *v. a.* rozkrzewiam, zakrzewiam. 1) fortpflanzen, vermehren. 2) ausbreiten, vermehren. 1) provigner, multiplier, planter. 2) accroitre, augmenter répandre. § 1) krzewić, zakrzewić winnicę. 2) krzewić sławę, bogactwa; wiatr płominiſte krzewi pożary.
krzewić ſię. 1) ſproſſen, ſich fortpflanzen, häufig wachſen, fortwachſen. 2) ſich vermehren, ſich ausbreiten. 1) pulluler; prouſſer, jetter, produire des rejettons; s'étendre, ſe multiplier en croiſſant. 2) s'accroître, ſe répandre, ſe transmettre, pulluler. § 1) krzewia ſię drzewa, plonki. 2) ſzczęście ſię krzeéw poczyna; krzewiąca ſię w potomkach cnota; ſerdeczna ſię krzewi radość.
Krzewienie ſię. 1) Sproſſung, Wachsthum, Auswachs. 2) Vermehrung. 1) accroiſſement, production, action de produire pluſieurs branches ou rejettons. 2) accroiſſement, augmentation.
Krzewina, *f.* krzewinka, crościna. 1) Strauch-Buſch. 2) Staude. 1) buiſſon. 2) arbriſſeau, un arbuſte; ſous-arbriſſeau.
Krzewiſty, *adj.* 1) ſproſſend, ſich fortpflanzend. 2) büſchig, ſtaudicht, voll Stauden. 1) plein de jets; qui produit quantité de jettons. 2) où il y a beaucoup d'arbriſſeaux; plein de bocages, couvert des broſſailles.
*Krzeźwy, czerſtwy. friſch, munter. vigoureux, vif, verd.
*Krzeźwię co, czerſtwię, pokrzepiam. erfriſchen, ſtärken. rafraîchir, fortifier.
*Krzeźwieię, *v. n.* czerſtwieię. ſich erfriſchen, Kräfte bekommen. ſe rafaîchir.
Krzoſzę, *vid.* Krzeſzę.
Krzoſka, *f.* Feuer-Rohr mit einem Feuer-Stein. arme à pierre à feu.
Krztuſzę ſię, *vid.* Krtunię ſię.
Krzyczę, *cze, czał, czeli.* 1) ſchreyen. 2) Jäger; anſchlagen, bellen. 3) ſchreyen, lermen wie ein Beſoffener. 1) crier. 2) *chaſſe:* ſonner, parler, aboyer; niektorzy wymawiaią *abae* w tym znaczeniu. 3) brailler, criailler; mener du bruit. § 1) krzyczą weſoło, żałośnie, z płaczem. 2) pies krzyczy. 3) piiani krzyczą i huczą.
krzyczeć od radości. vor Freuden ſchreyen, frohlocken. s'écrier de joïe; jetter des crit de joïe.
Krzyczenie, *n.* krzykanie. Geſchrey, das Schreyen. les clameurs, *f.* l'action des crier; criailleries; *f. plur.* crieries, *f. plur.*
Krzyk, *m. g. a.* krzyknienie. 1) Geſchrey. 2) Geſchrey eines Thieres. 1) cri, *m.* 2) cri naturel de chaque animal. § 1) krzykiem go pochwalili; przy hucznym krzyku go prowadzono. 2) krzyk żorawi, gęſi.
krzyk żałoſny. Wehklagen, heftiges Weinen. heurlement, lamentation; le pleur à haute voix.
krzyk weſoły. Freuden-Geſchrey. acclamation; cri de jubilation, de rejoüiſſance; cri de joïe; cri d'allaigreſſe.
krzyk przeraźliwy. durchdringendes Geſchrey. cri à pleine gorge; cri aigu, perçant; cri d'un aveugle qui a perdu ſon bâton.
krzyk żołnierſki. Feld-Geſchrey. cri de guerre, *m.*
krzyk słuchaczow przyiazny; krzy liwa pochwała. Zuruf; das Jauchzen der Zuhörer. acclamation, applaudiſſement des auditeurs.
krzyk trąb; trąb dźwięk. Trompeten-Schall. ſon aigu des trompettes.
Krzykam, *v. m. F. krzyknę.* 1) ſchreyen. 2) jauchzen, frohlocken. 3) ſchreyen, ein Geſchrey machen etwas zu thun. 4) erſchallen von Trompeten. 1) crier; jetter un cri. s'écrier faire des acclamations, applaudir. 3) crier à; crier qu'on faſſe qu. ch. 4) rétentir, réſonner, *en parlant des trompettes.* § 1) nie pozwalam wſzyſcy iednym głoſem krzyknęli; krzyknął (*krzykł) co z głoſu przeciw niemu. 2) *Vivat* weſoło krzyknęli. 3) krzyknie ſtraż, warta; krzykną do potrzeby, na wſiadaną, na ruſzenie. 4) krzyknęły trąby.

* * *

krzyczę. iſt gewöhnlicher als die lange *Conjugation* dieſes Zeit-Worts. *le verbe* krzyczę *ſe prend plus ſouvent que ce verbe* krzykam *dans le ſens de la longue conjugaiſon.*
Krzykanie, *vid.* Krzyczenie.
Krzykliwy, *adj.* 1) ſchreyend, laut, der viel Geſchrey macht. 2) ſcharf, durchdringend, helllautend. 1) criard, braillard, qui fait beaucoup de clameurs. 2) aigu, perçant, réſonnant, rétentiſſant. § 1) krzykliwe głoſy. 2) krzykliwe trąby.
Krzyknienie, *vid.* Krzyk.

*Krzykwa,

*Krzykwa, Krzyk. Geschrey. cri, criailleries, *f. pl.*
Krzynow, *g. a.* Back; hölzerner Napf oder Schüssel. plat ou écuelle de bois; jatte, *f.*
*Krzypię, *vid.* Skrzypię.
Krzyształ, *vid.* Kryształ.
Krzyw, *vid.* Krzywy.
Krzywda *f.* 1) Unrecht, Nachtheil, Kürze, Schaden. 2) Wappenk. stehendes Huf-Eisen mit einem Kreuz zwischen den Stollen und einem andern über sich, das aber ohne den rechten Arm vorgestellet wird. 1) tort, préjudice, *m.* outrage, *m.* dommage, *m.* 2) *Blas.* un fer à cheval debout avec deux croix, l'une entre les crampons, & l'autre qui est dessus sans le bras droit. § 1) krzywdy nie ma kto cierpi co zasłużył, *prov.* krzywda mi się dzieie; krzywdę cierpię, znoszę; krzywdę czynię komu.
krzywdę mu czynią. man thut ihm Unrecht. on lui fait tort, un passe-droit.
krzywdę sobie czynić. sich Unrecht thun. se faire tort; se trahir soi même.
żadney w tym krzywdy mieć nie będziesz. ihr werdet dabey nicht zu kurz kommen, nichts verlieren. vous n'y perdrez rien.
krzywdą, z krzywdą. mit Nachtheil, zum Nachtheil; mit Schaden. au préjudice, avec injure, à tort, injustement. § z krzywdą moią się to stało.
Krzywdzę, *dzi, dzić,* kogo albo *komu. einen Unrecht thun, zu kurz thun. outrager; faire du tort; causer du tort; préjudicier à qu; lézer.
Krzywdziciel. der einem Unrecht thut. celui qui fait du tort à qu.
Krzywię, *v. a.* co, czym; nakrzywiam. krümmen, krum machen. courber, plier, fausser. § skrzywił szpadę.
krzywić się. krumm werden. se courber.
Krzywo, *adv.* 1) krumm, nicht gerade. 2) scheel, sauer. 1) d'une manière courbée; pas droit; tortueusement; de biais. 2) à travers; de mauvais oeil. § 1) krzywo stoi, pisze.
krzywo na niego patrzaią. man siehet ihn lieber gehen als kommen. on le regarde de travers; on n'aime que ses talons; on lui fait une mine grise, la mine, une mauvaise mine.
Krzywogęby, *adj. & subs.* ein Krumm-maul, krummmäulig. qui a la bouche torte.
Krzywogłowek, *m.* 1) der den Kopf krumm trägt. 2) Kopfhänger, Mucker. 1) torticolis, *m.* celui qui a le cou un peu de travers & la tête penchante. 2) tartufe, faux dévot; un hipocrite.
Krzywogoleni, } *adj. & subs.* Krummbein,
Krzywonogi, } krummbeinig. cagneux, qui a des piés arqués, des jambes tortes; qui a les jambes tournées en dedans ou en dehors.
Krzywonos ptak, *m.* Krinitz, Kreuz-Vogel, Krumm-Schnabel ein Vogel. bec-croisé *m.* un oiseau.
krzywonos. } Krumm-Nase;
Krzywonosy, *adj. & subs.* } gebogen-näsig, krumm-näsig. qui a le nez courbé au bout.
*Krzywooki, zezowaty. schielicht. louche, bigle.
Krzywopatrzący. der einen scheel ansiehet. qui regarde qu. de travers.
Krzywoprzysięgam, *v. m. F. krzywoprzysięgnę.* falsch schwören. se parjurer; jurer à faux; commettre un parjure; jurer faux; fausser son serment.
Krzywoprzysięstwo. falscher Eid; Meineid. faux serment, parjure, *m.*
Krzywoprzysięzca, *m.* ein Meineidiger. un parjure; qui jure à faux. § pod krzywoprzysięzcą schnie trawa i ziemia zapada.
Krzywoprzysiężnie, *adv.* meineidiger Weise. avec parjure; d'une manière parjure.
Krzywoprzysiężny. meineidig. parjure.
Krzywosad, *m.* Wappenk. halber Pfeil mit breiten Zacken, der statt der untern Hälfte einen Adler-Schwanz hat. *Blas.* une demi flèche avec un fer fort large, au bout de laquelle est jointe une queuë d'aigle.
Krzywość, *f.* Krümme. courbure, manière dont une chose est courbée.
Krzywostawność, *f.* Mathem. eine Linie die nicht perpendiculaire ist. *Matém.* ligne qui n'est pas perpendiculaire; ligne qui panche plus d'un côté que de l'autre.
Krzywostawny, *adj.* unperpendiculaire. pas droit, pas perpendiculaire.
Krzywuła, *m.* ein Krumm-Horn, krumme Zinke zum blasen. cornet recourbé, instrument de musique à vent.
Krzywy, *adj.* schief, krumm. courbe, courbé, tort.
krzywe nogi. krumme Beine. des jambes arquées ou tortes; des piés torts.
krzywa gęba. krummes Maul. bouche torte.
krzywe oko. ungünstiges Auge; Ungnade. oeil de disgrace; regard qui n'est pas favorable; disgrace. § krzywe oko postrzegł u dworu.
krzywa drewno krummes Holz. bois tortillant, bois tortu.

Krzyż, *m. g. a.* 1) ein Kreuz, jede Kreuz-Figur. 2) Kreuz, daran Christus gekreuziget werden. 3) Kreuz, Zeichen des Kreuzes Christi. 4) Kreuz, Erz- oder Bischöfliche Würde. 5) ein Kreuz-Hieb; Kreuz-Wunde, Schmarre im Gesicht. 6) Kreuz am Degen- oder Säbel-Gefäß. 7) Kreuz, ein Zeichen so im Rechnen zehn bedeutet. 8) Kreuz, die Lenden. 9) Kreuz, Noth, Plage, Anliegen. 1) une croix, chaque figure formée en croix. 2) la Croix, bois sur lequel Notre Seigneur fut attaché. 3) une croix; figure, le signe ou la représentation de croix de Christ. 4) croix pectorale, dignité d'Archevêque ou d'Evêque. 5) balafre, estafilade au visage. 6) quillon, ponté, branche de garde d'épée. 7) une croix, marque qui signifie dix. 8) les reins, la partie inférieure du dos. 9) *fig.* croix, tourment, suffrance, peine. § 1) na krzyże co rozłożyć; prawy krzyż napisał. 2) Pan Chrystus umarł na krzyżu. 3) krzyż, iest znak krzyża drzewianego na ktorym Pan Chrystus umarł, wyrażony na czym. 4) krzyż Prymacyalny odebrał 5) ma krzyż na gębie; krzyż mu wyciął, mu naciął. 6) krzyż u szpady, u szable. 7) na krzyże rachować. 8) krzyż przetrącić, złamać. 9) krzyż to moy.

Krzyż Swięty. 1) Kreuz Christi. 2) die Christliche Religion. 3) Reliquie oder Holz vom heiligen Kreuze Christi. 1) la Sainte Croix; la vraie Croix; l'arbre de la Croix. 2) la Croix, la Religion Chrétienne. 3) morceau de la Croix de Jesu-Christ, qu'on trouve dans quelques Eglises. § 1) Krzyż święty na ktorym Pan Chrystus umarł. 2) nieprzyiaciele krzyża Swiętego. 3) w tych relikwiach, w tym kościele iest krzyż święty.

Podniesienie krzyża, vid. Podniesienie.

Znalezienie krzyza Swięto, vid. Znalezienie.

krzyż na ukoś S. Jędrzeia; krzyż ukośno złożony. St. Andreas Kreuz, so in Gestalt eines X gemacht ist. Croix Saint André, croix de Bourgogne, elle est faite en X.

krzyż w ramach okiennych. vid. Krzyżownice.

krzyża naruszenie. Lenden-Bruch. rupture des reins.

krzyża bolenie, lędźwi-bolenie. Rücken-Schmerzen; Lenden-Weh. le mal des reins; maladie des reins.

na krzyż. kreuzweis. en croix, en forme de croix, en sautoir. § ręce na krzyż założyć; na krzyż ranić, przeciąć.

krzyżem ciąć. einen Kreuz-Hieb geben. donner un coup en croix.

na krzyż iść. kreuzweis über einander legen. croiser, mettre en forme de croix.

na krzyż szpad złożenie. das Anlegen der Degen, da solche kreuzweise an einander zu liegen kommen. le croisement; l'action de mettre les épées en croix.

dałbym się ogolić na krzyż ich wollte mich hängen lassen. j'en mettrois ma main (le doigt) au feu.

ogol mię na krzyż. wenn du mich kreuzigen wolltest. que je sois tondu, begue & perclus.

ogol mię na krzyż, kiedy się tego dopuszczę. man schneide mir die Ohren ab. wenn ich dieses mehr thue. je veux qu'on me tonde si j'y retourne.

ziadłby krzyża za nim. er würde sich für ihn hängen lassen. il se feroit crucifier (pendre) pour lui.

Krzyżacki. den Deutschen Orden, die Kreuz-Herrn betreffend. d'Ordre Teutonique.

krzyżacki Order. der Deutsche Orden. Ordre Teutonique.

Krzyżak, *m.* 1) Creuz-Herr. 2) Creuz-Träger, der viel Noth hat. 1) Chevalier Teutonique. 2) personne sujette à beaucoup de souffrances.

Krzyżasty, *adj.* stark von Lenden, von Rücken. bien reinté, qui a les reins larges.

Krzyżowanie, *n.* das Kreuzigen. l'action de crucifier.

Krzyżaty. kreuz-förmig. croisé; formé en croix; mis en forme de croix.

Krzyżokąt; krzyżowy kąt. Meßk. rechter Winkel. *Géom.* angle droit.

Krzyzokątny. Meßkunst; rechtwinklicht. *Géom.* ortogonelle, rectangulaire, d'angle droit.

krzyżokątny tryangut. rechtwinklichter Triangel, in dem ein rechter Winkel ist. un triangle rectangle.

Krzyżownice w oknie, *plur.* Fenster Kopf, Fenster-Kreuz. croisée, *f.* bois en forme de croix à qui on attache les paneaux de vitre.

Krzyżowniczki, *f. pl.* ziele, *plur.* (*scorpius*) Meerstachel-Kraut. jonc marin, herbe dont la semence est semblable à la queue du scorpion.

Krzyżownik, *m.* Kreuziger, der einen kreuziget. celui qui met quelqu'un en croix.

krzyżownik ziele. (gentiana minor) Kreuz-Entian, Kreuzwurz. de la gentiane mineure.

Krzyżowy,

Krzyżowy, *adj.* 1) kreuzförmig. 2) Kreuz-, zum Kreuz gehörig. 1) mis en forme de croix, croisé. 2) de croix, qui regarde la croix.
krzyżowa droga. Kreuz-Weg. chemin croisé.
krzyżowa ulica. Kreuz-Gasse. carrefour; ruës qui se croisent.
krzyżowe dni. dreytägige Kirchen-Andacht vor Himmelfahrt. Rogations, *f. pl.* trois jours de prières avant l'Ascension de Jésus Christ.
krzyżowy angul albo węgieł. } Meßk. ein *krzyżowy kąt; krzyżokąt.* } rechter Winkel. *Géom.* un angle droit.
krzyżowa linia. recht winklichte Linie, wenn sie auf einer andern stehet. ligne ortogonelle, rectangulaire, rectangle rectiligne.
Krzyżuię, *m.* kreuzigen, ans Kreuz schlagen. attacher à la croix; mettre qu. en croix.
Krzyżyk, *g. n.* } Krzyżyczek, *g. krzyżyczka.* } 1) Kreuzchen. 2) Kreuzchen auf der Weiber-Brust. 1) croisétte. 2) tatez-y; petite croix qui pend sur la gorge d'un fille.
krzyżycki f. pl. ziele, Boża trawka. (foenum graecum (Griechisch Heu.) fénugrec, *m.*
Ki, *interj.* Wörtchen dessen man sich bedienet einen Hund anzuhetzen. *mot imaginé dont on se sert quand on chasse quelqu'un avec des chiens.*
Ksiądz, Xiądz, *g. księdza.* 1) ein Priester. 2) der Laufer im Schach-Spiel. 3) *obs.* ein Fürst. 1) un Prêtre. 2) le fou, un piéce du jeu des échets. 3) *obs.* Duc.

* * *

ksiądz wird in *plur.* also decliniret: *on décline* ksiądz *au plurier ainsi:*
N. V. księża. *g.* księży. *D.* księży, *księżum. *A.* księża, księży. *J.* księżą, *księżami. *księdzami. *L.* księży, *księżach, *księdzach.
Książątko, Xiążątko. kleiner Fürst. principion, *m.*
Książę, Xiążę, *m. & n.* ein Fürst. Herzog. Prince, Duc.
Wielkie, Książę. Groß-Herzog. Grand Duc.

* * *

Książę hat im *Ac sing.* gewöhnlicher książęcia; übrigens wird es also decliniret: *l'Accusatif* książęcia *et plus usité que* książę; *au reste on décline ce mot ainsi:*
N. A. V. książę, *g.* książęcia, *księcia. *D. L.* książęciu, *księciu, *Inf.* książęciem.
Plur. N. V. książęta, *g.* książąt. *D.* książętom. *L.* książąt, § książętá, *Inf.* książętami. *L.* książętach.
Książęcy, Xiażęcy. fürstlich, herzoglich. ducal, de Prince, qui appartient au Prince.
po książęcu. fürstlich, als ein Prinz. de Prince; en Prince.
Książeczka, Xiążeczka. Büchlein. livret, *m.* petit livre.
Książka, Xiążeczka. ein Buch. un livre.
książki wołowe. Psalter, der dritte Magen der wiederkäuenden Thiere. feuillet, *m.* le troisieme de quatre ventricules dans les animaux qui ruminent.
książki kamienne, pugilares. Schreib-Tafel, die man bey sich trägt. tablettes, *f. plur.* petit livre avec quelques feuilles de velin ou d'ardoise.
książki pamiętne; memoryał. Tage-Buch, Gedenk-Buch. livre journal; mémoires, *m. pl.* journal, Éphémerides, *f. pl.* livre où l'on écrit ce qui se passe.
książki ziele. (bellis) Maßlieben. marguerite, *f.* une plante à fleur.
książki zbieralne. Collectanea. Sammlung. recueil, *m.* ramas, *m.* collection de différentes matières.
*Książnica, Xiążnica, biblioteka. Bücher-Saal, Bibliothek. bibliotéque, *f.*
książnieca, f. Buch-Laden, *m.* boutique de libraire, libraire, *f.*
*Książnik, Xiążnik, Bibliopola. Buchhändler, Buchführer. libraire, marchand de livres.
**książnik, introligator.* Buchbinder. relieur, *m.* § wiążnik.
Książny, księgowy, księgom służący. Buch, die Bücher betreffend. de livre, qui a du rapport aux livres.
Księga, Xięga, *f.* 1) ein Buch. 2) Buch, Theil eines Werks. 1) un livre. 2) un livre d'un ouvrage, partie d'un livre. § 1) bez księgi Doktor nie tęgi, *prov.* księg mi trzeba. 2) o tym w księdze drugiey auto: tak pisze.
księgi żywota. das Buch des Lebens; die Zahl der Auserwählten. le livre de vie; le nombre des élus. § niech wymazany będzie księg żywota.
księgi dzieiow. Zeit-Buch; Geschichts-Bücher. croniques, *f. plur.* annales, *f. plur.* un livre historique.
księgi publiczne; księgi spraw; księgo prawne. gerichtliche Acten. les Actes *m.*; les actes judiciaires.
księga dochodowa i wydatkowa. Einnahme- und Ausgabe-Buch. un livre de raison; bordereau.

Kśieni,

Kśieni, Xieni, *f.* Aebtissinn. Abbesse.
Kśieniec, *m. g. kaśieńca.* } Fisch-Geründel,
Kśieniec, *plur.* } Fisch-Magen. les entrailles, le ventricule de quelques poissons qui peut être mangé.
Kśięstwo, Xięstwo. Fürstenthum, Herzogthum. Principauté. Duché.
wielkie kśięstwo. Groß-Herzogthum. grand-Duché.
kśięstwo Jch Mość. die fürstliche Herrschaft. le Prince & la Princesse.
Kśięża, *conf.* kśiądz. Priesterschaft; die Priester; die Priesterschaft. le Clergé. le corps de Prêtres, tous les Prêtres. § kśięża modlący się: każdy z kśięży przyzna; Jch Mość Kśięża Biskupi.
Kśiężna, Xiężna, *f.* Fürstinn, Herzoginn. Princesse, Duchesse, épouse du Prince ou du Duc.
Kśiężniczka, Xiężniczka, *f.* Prinzessinn, Tochter. Princesse, fille d'un Prince.
Kśiężyc, *m.* mieśiąc, 1) der Mond. 2) der Türkische Mond, die Türken. 1) la lune. 2) le croissant, les Turcs. § 1) kśiężyc planeta na niebie daleko mnieyszy od ziemi; kśiężyca kwadra przednia, pośiednia; kśiężyca połowa; kśiężyc zadęty; kśiężyc rosnący, schodzący; now kśiężyca. 2) ikląsł kśiężyc Bisurmański.
kśiężyca ubywa. der Mond nimmt ab. la lune décroit.
kśiężyca przybywa. der Mond nimmt zu, wächst. la lune croît.
kśiężca rogi. die Hörner des Mondes. les cornes de la lune
kśiężyc przed pełnią; kśiężyc rosnący. zunehmender Mond. le croissant; la lune dans son croissant.
kśiężyc po pełni na schodzie; kśiężyc schodzący. der abnehmende Mond. la lune dans son déclin, dans son décours.
kśiężyca opisanie. Mond-Beschreibung. instructions séléniques; sélenographie, *f.*
do opisania kśiężyca należący. zur Monds-Beschreibung gehörig. sélenographique.
kśiężyca schod. das Abnehmen des Monds. le déclin, le décours de la lune.
mieśiąc kśiężyca od nowia do nowia; kśiężyczny obbieg albo okrąg trzydzieśtedniowy. Monds-Lauf, Zeit von einem neuen Licht zum andern. la lunaison; l'espace de tems d'une nouvelle lune à l'autre.
kśiężyca zaście albo podeyście pod słońce; złączenie kśiężyca; kśiężyc nie świecący. das nicht Scheinen des Mondes nach dem letzten Viertel. le défaut de la lune; mois synodique; cours synodique; conjonction de la lune avec le Soleil; le tems après le dernier quartier, pendant lequel la lune ne paroit pas.
Kśiężyczny. } Mond-. de lune, lu-
Kśiężycowy. } naire.
kśiężycowy kamień. (selenites) Monden-Stein, er ist sehr kostbar und soll mit dem Mond abwechseln. la sélenite, pierre fort précieuse qui se doit changer selon le cours de la lune.
kśiężyczny odmiany. Sternk. Wandlung des Monds-Lichts; das Ab- und Zunehmen des Mondes. *Astron.* les phases ou les changements de la lune dont la lumiere croît & décroit.
kśiężycowe światło: poświata. Mond-Licht, Mond-Schein. clair de la lune.
Kśiuk, *g. a.* palec wielki u nogi. die große Zehe am Fuß. le gros orteil; le gros doigt du pié.
Kśobie. 1) gegen oder zu sich, statt ku sobie. 2) bey den Fuhrleuten: Schwude; auf die linke Hand. 1) vers soi, à soi, *au lieu de* ku sobie. 2) *terme des chartiers*: à dia; tournez à gauche.
Kśtyb. Bergw. Gestäube, Staub von Kohlen und Ton, womit der Boden des Schmelz-Ofens beleget wird. *métal.* poudre préparée de charbons & d'argille pour faire une couche sur le fond de la fournaise.
Kszeniec, *m. vid.* Kśieniec.
Kształcę, *ci, cił. vid.* Kształtuię.
Kształcik, *m.* Weiber-Mieder, Leibchen ohne Ermel. corcelet de femme sans manches. § kształcik dziewce ciasny.
Kształt, *m.* 1) Gestalt, Forme, Muster, Art. 2) das Format eines Buches. 3) Gestalt, äußerliches Ansehen. 4) der Sinn, Verstand eines Worts. 1) forme, la façon, figure, manière, sorte. 2) le format d'un livre. 3) air, apparence, figure, sous laquelle apparoît une chose. 4) le sens d'un mot. § 1) kształt ciała, szaty, noża, stołka. 2) na iaki kształt kśiążka? kształt regałowy, arkuszowy, połarkuszowy, cwierćarkuszowy. 3) pod kształtem chwalby często nieuchronna bywa obmowa. 4) w dobrym, w złym kształcie się to słowo bierze.
na kształt. wie; auf Art. à l'instar de; comme à la manière de; de la sorte de; à la façon de.
iakim kształtem? auf was für Art? de quelle manière? de quelle façon?
kształt mowy. Redens-Art. manière de la parler.
głowę nie dla kształtu nośi. es ist ein kluger Kopf. c'est un esprit vaste; c'est un

un esprit du plus haut étage; c'est un esprit fin & élevé; c'est un homme d'exécution.

Kſztałtnie. } *adv.* geſchicklich; auf eine
Kſztałtno. } geſchickte Art; wohlanſtän-
Kſztałtownie. } dig. d'une belle manière, de grace, de bonne grace.

Kſztałtowanie, *n.* formowanie. Formirung. formation, manière de former; l'action de façonner.

Kſztałtowny, *adj.* wohlgeſtaltet, geſchickt, ausgearbeitet. ajuſté, cultivé, perfectionné, châtié.

Kſztałtuię, *v. a.* co. 1) formiren, eine Geſtalt geben. 2) zurecht machen, accommodiren. 3) geſchickt machen, üben, ſchärfen. façonner, former, figurer, donner une figure. 2) ajuſter, accommoder. 3) polir, cultiver, perfectionner, châtier, former, façonner. § 1) kſztałtować figurę. 2) kſztałtować perukę, turban, kapeluſz. 3) czytanie kſiąg umysł kſztałtuie; kſztałtować rękę do chędogiego piſania.

kſztałtować ſię. 1) ſich formiren, eine Geſtalt gewinnen. 2) ſich üben, vollkommener werden. 1) ſe former; prendre une forme. 2) ſe former, ſe perfectionner, s'exercer, ſe rendre plus parfait. § 1) charakter iego co raz ſię badziey kſztałtuie. 2) w przyſtoynych na kawalera młodego ſię kſztałtował naukach.

Kſzyk, *m. g. u.* kſzykanie. 1) Geziſch, das Ziſchen. 2) Gramm. eine ziſchende Sylbe. 1) ſifflement d'un ſerpent; l'action de ſiffler. 2) *Gramm.* ſillabe prononcée avec un ſifflement. § 1) kſzyk wężow; kſzyk ludzki. 2) w laciń ſkim ięzyku niemaſz kſzykania albo bardzo mało, i ten ięzyk bez trudności każde słowo wyrzyna.

Kſzykacz, *m.* Ziſcher. ſiffleur, *m.* celui qui fait un ſifflement de ſerpent.

Kſzukam, *v. m. F. kſzyknę.* 1) Ziſchen. 2) einen ausziſchen. 1) ſiffler, faire un ſifflement de ſerpent. 2) ſiffler qu; ſe moquer de qu. § 1) wąż kſzyknał. 2) wſzyſcy na niego kſzykaią.

Kſzykanie, kſzyknienie, *vid.* Kſzyk.

Ktemu. 1) gegen dieſem, zu dieſem, dahin. ſtatt ku temu. 2) überdieß, darzu. 1) vers cela; à cela. 2) outre cela. de plus, ajoutez à cela. § 1) ktemu rzeczy prowadził aby; ktemu nie mam czaſu. *2) maiętny, ktemu (nad to) i rozumny.

Kto, *g. kogo.* 1) wer? fragende. 2) wer, jemand. 1) qui? qui eſt-ce qui? *un pronom pour interroger.* 2) qui, quiconque. § 1) kto mu to kazał? komu kazałeś? kogoś widział; kto Was Pan? kto był u mię? z kim mowił? 2) niewiem kto; rzecze kto że; kto dobrze mowi dobrze myśli, *prov.*

a ieſtże kto tak śmiały? iſt jemand ſo kühn? y a-t-il perſonne aſſez hardi?

ktoby ſię chciał zaprzeć? wer wollte leugnen? perſonne oſeroit-il nier?

kto — ten —. beym wiederholten *Verba:* es mag wer da will —. *après un verbe répété:* qui que ce ſoit qu'il —. § kto dał ten dał; kto piſał ten piſał.

ktoś? kto ieſteś? wer biſt du? qui es tu? *ktoście? kto ieſteście?* wer ſeyd ihr? qui étes vous?

kto tam? wer da? wer iſt da? qui eſt là? qui va là? que c'eſt qu'il y a?

kto chce do mnie? wer will zu mir? que c'eſt qui me vient?

Ktokolwiek, *g. kogokolwiek.* } jeder, je-
Ktożkolwiek, *g. kogożkolwiek.* } dermann, wer nur; wer es nur ſey. quiconque; qui que ce ſoit. § pytay ſię kogokolwiek; day to komukolwiek; kocham cnotę w kimkolwiek ią widzę.

Ktorędy, *adv.* 1) welchen Weg durch? wodurch? 2) durch dieſen Weg, hierdurch. 1) par ou? par quelque endroit? 2) par là; par cet endroit. § 1) ktorędy iechałeś? 2) ktorędy także przyſzedłem.

ktorędy inędy. durch einen andern Ort, anders wodurch. par ailleurs; par un autre endroit.

Ktorędykolwiek, *adv.* durch einen Ort, wo es ſeyn mag; durch wo es wolle. par quelque endroit; par quelque part que ce ſoir.

ktorędykolwiek przeydzie. er mag durchgehen wo er wolle. de quelque part qu'il paſſe.

Ktory. 1) welcher, der. 2) welcher in der Zahl? der wie vieleſte? 3) welcher? was für einer? 4) es mag ſeyn welcher es will. 1) qui, lequel, *un pronom relatif.* 2) le quantiéme? 3) quel? *dans l'interrogation.* 4) quel qu'il ſoit; lequel que ce ſoit; tel quel; quelque; tel qu'il ſoit. § 1) Panowie ktorzy tam byli; człowiek, ktory Boga miłuie. 2) ktorego dziś mamy? ktorego roku ſię to ſtało? Piotr ktorym był w rzędzie, w liczbie? na ktorą nogę chromaſz? ktorym okiem lepiey widziſz? 4) ruſz ktorą nogą; ſpoyrzyi ktorym okiem; day mi ktorą kſiążkę.

ktory ze dwu, ze trzech? &c. welcher von beyden, von dreyen? fragende und oh-

ne

ne Frage. lequel des deux, des trois &c. *dans l'interrogation & sans interrogation.* § ktorego chcesz ze trzech koni, nie wiem ktorą ze dwu poszedł drogą.

ktoregoś rodu? zkądeś? woher bist du. d'où, de quel pays étes vous?

Ktorykolwiek, *g. ktoregokolwiek.* welcher nur; wer es auch seyn mag; es mag seyn welcher es will. qui que ce soit; quelque qui ce soit; tel quel. § ktoregokolwiek konia kup; z ktorąkolwiek mow.

ktorykolwiek w rzędzie. der wie vielste es in der Reihe seyn mag; ein jeder aus der Reihe. qui que ce soit du rang.

ktorykolwiek ze dwu. dieser oder jener; welcher von beyden nur; einer von beyden. lequel des deux que ce soit; l'un des deux.

na ktorymkolwiek mieyscu. es sey wo es wolle. en quelque lieu que ce soit.

Ktoryś, niektory, *g. ktoregoś.* ein gewisser, ein ungenannter, allemahl mit einem *Substantivo.* un certain, quelque, *toujours avec un substantif.* § ktoregoś Doktora, ktorąś księgę czytał.

Ktoryż? *g. ktoregoż.* welcher denn? qui donc? lequel donc? § ktoraż ci dał książkę.

Ktoś, } nie kto, *g. kogoś, kogoſiś* ein gewisser; jemand. je ne sai qui; quelqu'un; un quidam; un certain. § ktoſiś mi piwo wypił; kogoś widziałem; z kimſiś mowił.
Ktoſiś. }

rozumie że on też ktoś (coś). er denkt, das er auch etwas ist. il croit d'avoir aussi quelque rang.

Ktości, *g. kogości.* ein andere; andere. un autre; les autres; il y a de certaines personnes qui. § ktości gra a moy syn się uczy.

Ktoż? *g. kogoż,* i ktoż? wer? und wer? qui est-ce qui? & qui? § ktoż lepiey iak on tańcuie; kogoż że sług ma wiernieyszego.

Ku, *pr. D.* 1) gegen. 2) gegen, um, von der Zeit. 3) zu; statt do. 4) entgegen, statt Przeciw. 1) vers, envers, contre, du côté. 2) vers, sur, *en parlant du tems.* 2) à, *au lieu de la préposition* do. 4) au devant, à la rencontre de qu. *au lieu de la préposition* przeciw. § 1) ku nam się zbliża, ku temu mieyscu idzie; ku tey stronie się obrocił. 2) ku dniowi było; ku wieczoru się ma; ku początkowi woyny. 3) miłość ku cnotom; ku woynie głod przystąpił. 4) wyniść ku przyiacielowi, ku nieprzyiacielowi.

ku czemu to? wo hinaus? zu was für einem Ende ist dieses? worzu soll, dienet das? à quelle fin? à quel propos? à quelle intention? pourquoi? à quoi bon? pourquoi cela? à quoi bon cela?

ku gorze. Berg an. à mont. § ku gorze wozem iechać; koń dobry i ku gorze pociągnie, *prov.*

ku nurtowi; ku wodzie. wider den Strom. contre le fil, contre le courant de l'eau.

*ku temu; *dla tego.* deswegen. c'est; c'est pourquoi; pour cet éfet.

* * *

1) statt ku wird k auch g in einigen Redens-Arten gesetzet 2) der *Dativus masc.* hinter ku, endiget sich oft auf u statt *owi* 2) *on trouve quelqu fois un* k *ou* g *au lieu de cette préposition* ku. 2) *le datif du substantif masc. après* ku *se termine le plus souvent en* u. § 1) kſobie, krobie, kwieczoru, grzeczy, gwoli. 2) ku wieczoru; ku Krakowu iechał, ku Lwowu.

Kuba, *m. vulg.* Jackel, Jacob, Jacot, petit Jaques.

*Kubana, *f.* Zehr-Pfennig, Reise-Pfennig. passade qu'on donne aux passants.

kubanę brać z kogo; gwałtem zdzierać kubanę. von den Reisenden mit Gewalt einen Zehr-Pfennig fordern die Reisenden übersetzen rançonner les passants; exiger trop des passants.

Kubeby, *plur.* Cubeben. des cubébes.

Kubek, *g. kubka.* 1) Becker. 2) Kelch, Becher einer Blume. 1 gobelet, *m.* petit vase qui est propre pour boire. 2) gobelet, godet de quelques fleurs. § 1) kubek złoty, śrebrny. 2) kwiat ten iak z kubka rości.

kubek kuglarski. Taschen-Spieler-Becher. gobelet, *m.* propre pour faire quelque tour de passe-passe.

Kubeł, *g. kubła.* 1) Eimer von Holz oder Leder. 2) kleiner Schlauch zu Getränken. 1) un seau de bois ou de cuir. 2) petite outre pour y mettre quelque liqueur. § 1) kubeł wodny, (wiadro) kubeł skorzany do wody; kubły do gaszena ognia skorzane. 2) kubeł do wina.

Kobełek, *g. kubełka.* kleiner Eimer. petit seau.

kubełki w kołach rurmusowych. Schöpf-Eimer an den Wasser-Rädern. chapelet; godets attachés à la roue qui servent à épuiser de l'eau.

Kubiliściow, *m.* ziele. (*lapathum lathifolium*)

folium) Mönch = Rhabarber. patience à feuilles larges.
Kucbay, *vid.* Kuczbay.
Kuch, *m.* makuch. Kuchen, Hülsen = Kuchen, als ein Loh = oder Oel = Kuchen. tourbe, *f.* tourteau fait de tan, de marc d'olives. § kuch z wytłoczyn oliwnych; lnianych.
Kucharzysko, *n.* schlechter Koch. méchant cuisinier.
Kucharka, *f.* Köchinn. cousinière. § day kucharce na piwo.
Kucharski. Koch=. de cuisinier.
Kucharstwo, *n.* Küchen = Kunst, Kücherey. cuisine, *f.* l'apprêt qu'on fait des viandes pour être servies.
Kucharz, *m.* 1) Koch. 2) Koch = Buch. 1) cuisinier. 2) cuisinier, un livre qui enseigne d'apprêter les viandes. § 1) kucharz głodem nie umrze, *prov.* kucharze maią bydź chędodzy. 2) kucharz Polski, Francuski.
kucharz mieyski, vid. *kuchenny*, subs.
Kucharzę, *rzy, rzył.* prudeln, kochen und braten. faire la cuisine; marmitonner, cuisiner.
Kucharzyszczko. } Küchen = Jung. marmiton, galopin, enfant de cuisine, tourne-broche.
Kuchcik, kuchta. }
Kuchenka, *f.* eine kleine Küche. petite cuisine.
Kuchenny, *adj.* küchen=. de cuisine. § kuchenne widelce, naczynia.
kuchenny hak. Küchen = Haken, Kessel = Haken. crémiliére, *f.*
kuchenny; subs. *kucharz mieyski.* Garkoch. rôtiseur, gargottier, charcutier.
Kuchmistrz, *m.* Küchen = Meister. Maître cuisinier; écuyer de cuisine; écuyer de bouche.
Kuchmistrz Koronny. Kron = Küchen = Meister. Grand - Maître de cuisine de la Couronne.
Kuchmistrz Litewski. Littauischer Küchen = Meister. Grand - Maître de cuisine de Lituanie.
Kuchmistrzostwo, *n.* das Amt, die Würde eines Küchen = Meisters. la charge du Grand - Maître de cuisine, de l'Écuyer de cuisine.
Kuchmistrzowski. } Küchen = Meister, einen Küchen = Meister angehend. d'Écuyer de cuisine, qui regarde le Maître de cuisine.
Kuchmistrski. }
kuchmistrski chleb. Gebackenes. pâtisserie; pièces de four.
Kuchmistrzyni, *f.* Küchen = Meisterinn. l'épouse du Grand - Maître de cuisine.
Kuchnia, *f.* Küche. cuisine,
kuchnia krolewska. Königliche Küche. cuisine de bouche.
kuchnia mieyska pospolita; *garkuchnia.* Garküche; gargote, taverne où l'on donne à manger.
z *kuchnią trzyma.* er hält es mit der Küche, er ißt gerne gute Bissen. il aime la cuisine.
Kuchro, } *vid.* Kśieniec
Kuchra, *plur.* }
Kuchta, *vid.* Kuchcik.
Kucie, *vid.* Kowanie.
Kucmerka swoyska, *f.* (*sisarum*) Gierlein, Zucker = Wurzel, Garten = Rapunzel. le chervis; une racine qu'on main.
kucmerka wicza. (doronicum) Gemensen = Wurzel, Schwindel = Kraut = Wurzel. doronic Romain, *m.*
kucmerka dzika polna. (siser eraticum) wilder Gierlein. du chervis sauvage.
Kucza, *f.* eine Hütte. cahutte, loge.
Kuczbay, *f.* } Frieß, wollener krauser Zeug. frise, sorte d'étoffe de laine frisée.
Kuczbaia, *f.* }
Kuczka, *f.* 1) eine kleine Hütte. 2) Stock, Gefängniß. 1) petite hutte. 2) cachot, prison, *f.*
kuczki; *kuczek stawianie.* Lauber = Hütten = Fest der Juden. scenopegie; la fête des Tabernacles ou des cabannes chez les Juifs. § kuczki święto żydowskie po żydowsku *sukes* nazwane.
Kuczę, *uczy, uczył.* 1) küben, uhuhen, wie eine Eule schreyen. 2) *obs.* plagen, s. Dokuczam. 1) huër comme un chat-huant. 2) *obs.* tourmenter, nuire, incommoder, faire de la peine à qu, *v.* Dokuczam.
Kudbrzyn, *m.* Boleszycz, Kaniowa, Jastrzębiec. Wappenk. ein Huf Eisen mit den Stollen in die Höhe, zwischen welchen ein Kreuz, über der Krone aber ein Falke auf dem Fuße stehet und mit dem andern eine Krone hält. *Blas.* fer à cheval avec les crampons en haut, entre lesquels se présente une petite croix, et un faucon perché d'un pié sur la couronne tenant avec l'autre ledit fer à cheval.
Kudła, *m.* kudły, } 1) Haarzotteln der Thiere. 2) eine alte Perruque; verwirrtes Haar.
Kudłaciny, *plur.* }
Kudły, *plur.* }
1) poil de bête long & embrouillé. 2) teignasse, vilaine chevelure; méchante perruque. § 1) niedźwiedzie kudły. 2) kudły mu wiszą w oczy iako złodzieiowi; azaś kudłow nie mogłeś wyczesać; odgarniy, wygarniy te kudły, kudłaciny z oczu.
kudła. 1) ein Mensch mit verworrenen Haaren.

ren. 2) Pudel-Hund, zotigter Hund. 1) un homme ou femme qui a ses cheveux en désordre. 2) barbet un chien.
kudła mały. kleiner zotigter Hund. petit barbet.
Kudłaty. 1) zotigt, rauch. 2) der verworrene Haare hat. 1) velu, chevelu. 2) échevelée, mal peigné; qui a les cheveux en désordre. § 1) piesek kadłaty. 2) Sarmat kudłaty.
Kudlę włosy. zerzausen, zerraufen, verwirren die Haare. décheveler, décoiffer, mettre en désordre les cheveux. § pokudliła swoie włosy; pokudliła mu perukę.
Kufa, *f.* Kufe, Fuder Wein, Gebinde; Oxhoft ohngefehr von 280 Kannen. muid, *m.* tonneau pour les boissons contenant deux cent quatre vingt pintes; un foudre, une charretée de vin.
Kufel, *m. g. kufla.* hölzerne Trink Kanne. bot de bois à boire. § piianicom w kufel dzwonić trzeba, *prov.*
kuflan trąci. er stinkt wie eine Sauf-Kanne. il haleine de son ivrognerie.
kuflem się zastania. er schützet die Trunkenheit vor. il dit que le vin l'a fait commettre ce péché.
kufla pilnuie. er hat die Sauf-Kanne gar lieb. il aime la bouteille; il aime le poit, le sirop; il aime à chopiner.
Kufelek, *m. g. kufelka.* kleine hölzerne Trink-Kanne. petit pot de bois à boire.
Kufieta, *f.* Weiber-Kappe. cape ou chaperon de femme. § kufietą sobie głowę okryła.
Kuflarz, *m.* Saufaus, *m.* Bier-Bruder. un sac à vin; chevalier de la coupe.
Kuflik, *m. g. a. vid* Kufelek.
Kuflowy, *adj.* 1) zur hölzernen Trink-Kanne gehörig. 2) Sauf-; was beym Saufen vorgehet. 1) de pot de bois. 2) de pots & de verres; qui a du raport à l'ivrognerie & à la débauche.
Kufny, *adj.* Wein-Kufen-. de muid au vin.
Kuglarka, *f.* Gauklerinn. baladine, farceuse.
Kuglarski, *adj.* gauklerisch. de baladin, de farceur; mimique. § kuglarska nauka.
kuglarski taniec, m. Gaukler-Tanz. pantalonnade, *f.*
Kuglarstwo, *n.* Gaukeley, Possen-Spiel, Gaukler-Kunst. le batelage; l'art ou la profession de baladin. § kuglarstwem się bawić.
Kuglarz, *m.* 1) Gaukler, Taschen-Spieler. 2) Pickelhering, Possen-Reißer. 3) Gaukel-Tänzer. 1) joueur de la gibéciere; joueur de gobelets; joueur de passe-passe. 2) batteleur, baladin, farceur, joueur de farce; boufon; pantomime. 3) pantalon. § 1) kuglarz chyżością wzrok omamia.
kuglarz powrozowy. Seil-Tänzer. danseur de corde.
Kuglowanie, *n.* Gaukeley, Possen-Spiel. le batelage; des tours de passe-passe.
Kugluię, *v. n.* 1) gaukeln. 2) aus der Tasche Spielen. 1) jouer des farces. 2) jouer de la gibéciére.
Kuiawy, *plur.* das Land Cujavien in Pohlen, so aus zwey Woywodschaften bestehet. Cuiavie, une province Polonoise qui a deux Palatinats.
Kuiawski. Cuiavisch. de Cuiavie, Cuvien.
po kuiawsku. auf Cujavisch. à la Cuiavienne.
żyie po kuiawsku. er rauft sich oft herum. il va souvent sur le pré; c'est un bateur de fer; c'est un traine-rapière, un fendeur de naseaux, un ferragus. § nie żyy po kuiawsku, kędy trzeba zostawić testament gotowy w domu, gdy na ucztę iedziesz.
Kuię, *v. n. kuie, kuł.* 1) schmieden. 2) einen einschmieden. 3) Geld schlagen. *4) schmieden, etwas im Schilde führen. 1) battre le fer; forger. 2) charger qu. de fers; mettre qu. aux fers, à la cadene. 3) battre, fabriquer monnoye; monnoyer. 4) forger, machiner; inventer, former quelque mauvais dessein. § 1) kuię żelazo. 2) skuć kogo. 3) kuć pieniądze. *4) zdradę kuie (knuie).
niemasz tam co skuć. dabey ist nichts abzuschöpfen, zu gewinnen. il n'a rien à gagner, à regratter.
Kuię, *v. n.* ⎫ kuken, kuku rufen. coucouler,
kukam, *v. m. F. kuknę.* ⎭
v. n. faire le coucou; chanter comme le coucou.
Kukawka, *f.* ein Kukuk. coucou, *m.* un oiseau.
kukiełka, f. kleiner Wecken. miche, *f* biset, *m.* petit pain.
Kukla, *f.* ein Wecken, langes Brod. choine, *f. m.* pain cuit en formé longue.
Kukłam, *v. a.* zausen, schlagen, prügeln. houspiller, battre, gourdiner, testonner.
Kuklas, *m.* Schnabel eines Storchs, eines Reihers. long bec de la cicogne, du héron.
Kuklasty, *adj.* podługowaty. länglicht. qui se forme en long.

Kuklik, *m.* ziele, *g. a.* (*caryophyllata*) Benedicten-Wurzel. benoite, *f.*
Kuku, *indec.* kuku, Kukuk-Stimme. la voix du coucou, imitée ou naturelle. § kto tam kuku woła.
Kukułka, *f.* Gukuk, *m.* ein Vogel. coucou un oiseau. § ptacy na kukułkę biia, aby za czasem rarogiem nie została.
Kula, *f.* 1) eine Kugel zu unterschiedenem Gebrauch. 2) bleyerne Kugel zum Schiessen. 3) eine Krücke. 4) der auf einer Krücke gehet. 5) Kugel-Fisch, ein See-Fisch. 6) Schlägel, Klopfe, Keule. 1) boule, *f.* boulet, globe à divers usages. 2) bale, petite boule de plomb dont on charge les armes. 3) béquille, crosse. 4) béquillard, qui va avec une béquille. 5) rond, lune de mer un poisson. 6) maillet, massuë à fendre le bois. § 1) szafa na kułach stoi. 2) kulami strzelać. 3) na kuli chodzi, kula podpaszna.
kula w kolenie. die Kugel im Knie. le boulet dans le genou.
kula do gręglow. Kegel-Kugel. boule, *f.* pour abbattre les quilles.
kula biliardowa słoniowa. Billard-Kugel. bille, petite boule d'ivoire.
kula do działa. Canonen-Kugel. boulet.
kula ognista. glühende Kugel. boulet rouge ou enflammé.
kula ruroma rozchodząca się. Drat-Kugel. boule ramée.
kula działowa rozchodząca się. eine Ketten-Kugel. boulet à deux têtes.
kula u siodła. Sattel-Knopf. pommeau, pomme de selle.
Kułak, *m.* Kopf-Nuß, Kopf-Stoß mit den Knebeln. croquinole, un coup sur la tête avec les jointures de doigts. § napuchła głowa od kułakow; kułakiem bić.
Kulam, Kuleię, *v. m. F. będę kulał*, toczę. wälzen, rollen. rouler qu. ch. § przykulnąć odkulnać kamień.
kulać, kulać się. sich wälzen, sich rollen. rouler, tourner, avancer en tournant. § na ugwiażdżonym sklepieniu błyszczące się sfery przy maiestatney kulaią okazałości.
Kulas, *m. g. a.* krummer Haken im Schreiben. croche ou crochet dans une méchante écriture. § kiedy się pisać uczą trudna za pierwszym bez kulasa.
kulasy, pl. Geschmiere, schlechte Hand. le griffonnage, méchante écriture. § kulasow tych czytać nie mogę.

Kulawię, *v. a.* lahm machen, lähmen. estropier; rendre boiteux.
Kulawieię, *v. n.* kuleię. hinken, lahm seyn. boiter, clocher, devenir boiteux ou importent.
Kulawy, *adj.* lahm, hinkend. boiteux, éclopé, perclus. § kulawy na nogę.
Kulbaczę, *czy, czył.* satteln. seller, mettre la selle sur le dos d'un cheval. § okulbaczyć konia.
Kulbaka, *f.* } siodło. ein Sattel.
Kulbaki, *plur.* } selle.
Kulczanka, *obs.* szpilka miedziana. Steck-Nadel. épingle, *f.*
Kulfan, *m.* alter Knaster-Bart. vieux barabon. § kulfan stary.
Kulik. 1) Meve, Fisch-Meve. *2) ein Kibitz, s. Czayka. 3) Wirthschaft, eine Lustbarkeit. 1) mauvis, *m.* un oiseau aquatique. *2) vanneau, *v.* Czayka. 3) le maître chez soi, sorte de divertissement où l'on imite le menage.
kulik nocny. Nacht-Schwärmer. coureur de nuit.
Kulka, *f.* 1) kleine Kugel. 2) kleiner hölzerner Hammer oder Schlägel. 3) kleine Keule. 4) Ranke, Ringlein, womit sich der Wein und andere Pflanzen anschlingen. 1) boulette, petite boule. 2) petit maillet, marteau de bois à deux têtes. 3) petite massüe. 4) tenon, fillet par lequel la vigne & d'autres plantes s'accrochent.
Kulnik, *m.* ziele. (*caryophillata*) Benedicten-Wurzel. benoîte, *f.*
Kulny, *adj.* kugelförmig, kugelrund. sphérique, qui est en forme de globe.
Kum, kmotr, *m.* 1) Gevatter. *2) Mitgeselle. 1) compère. *2) compagnon.
w kumi zaprosić. zu Gevattern bitten. prier pour compère ou pour commère; prier qu. pour être parrain ou marraine d'enfant.
Kuma, kmotra, *f.* Gevatterinn. commère, *f.*
*Kumam się z kim. sich mit einem gemein machen, genau bekannt machen. se familiariser, se rendre familier. § pokumali się.
Kumostwo, kmotrostwo, *n.* Gevatterschaft. le compérage.
Kuna, *f.* 1) Buch-Marder, wilde Marder, so sich in Wäldern aufhält. 2) Hals-Eisen am Pranger. 1) marte, *f.* marte animal sauvage qui vit dans un bois. 2) carcan, colier de fer attaché à un poteau public. § 1) kuna iest zwierzę bystre i złośliwe, wyrodek to z sobola. 2) wsadzić kogo w kunę; dwie kunie żelazne.

kuny, plur. *kunie futro.* Marder-Felle. des fourrures de martres. § fuknia kunami podbita.
Kundel. Schäfer-Hund. mâtin, chien de berger.
Kundleię, *v.n.* aus der Art schlagen, schlechter werden, insonderheit von Hunden. *en parlant des chiens:* dégénérer, se changer en mâtin.
Kuneta, *f.* Kriegsw. kleiner Wasser-Graben im großen trocknen. *Fortif.* cunette, petit fossé dans un grand qui est sec. § kunety nayduią się w posrzodku wielkiey fosy.
Kunszafty, *plur.* Kundschaft, Verständniß. chalandise, intelligence, corréspondance.
Kunszt, *m.* 1) Kunst. 2) Meister-Stück. 3) Kunst-Stück. *4) Spaß, Scherz, 1) art; un artifice. 2) un chef d'oeuvre; un ouvrage très beau. 3) tour, tour de souplesse, un artifice; tour de passepasse. *4) un badinage; plaisanterie. § 1) w nim się kunszt z przyrodzeniem zmocnił na wystawienie na świat naydoskonalszego dzieła. 2) kunszt malarski.
pies ten rożne umie kunszta (kunszty). dieser Hund macht viel Künste. ce chien fait de beaux tours.
Kunsztarz, *m.* Possen-Reißer, lustiger Rath. farceur, boufon, baladin.
Kunsztmayster, *m.* } 1) Kunst-Meister.
Kunsztmistrz, *m.* } *2) Gaukler, s. Kuglarz. 1) un artiste, *2) baladin, farceur, *v.* Kuglarz.
Kunsztmistrowski. } künstlich, künst-
Kunsztmistrski. } lerisch. artiste; artificieux, artificiel, qui est fait avec art; qui a du rapport au artistes.
Kunsztownie, *adv.* künstlich. artistement, artificieusement, d'une manière artificieuse.
Kunsztowny. künstlich. artiste, artificieux, plein d'artifices. § kunsztowna robota, kunsztowny i przemyślny to człowiek.
Kunsztowanie. das Künsteln. rafinement, manière d'agir trop subtile & trop fine.
Kunsztuię czym. mit Etwas künsteln. rafiner trop; subtiliser trop.
Kupa, *f.* 1) Haufen. 2) Haufen Volk. 3) Dorf-Gemeine. 4) großer Haufen, große Menge. 1) amas, ramas, monceau, tas, *m.* 2) foule, grand monde; multitude de gens. 3) la communauté, les habitans d'un village. 4) foule, grande quantité, grand nombre. § 1) kupa zboża, drew. 2) kupa ludzi stoi na rynku; rozgromić kupę swawolną. 3) nakazać kupę; kupa się rozeszła. 4) ma kupę pieniędzy, złota, długow.
kupa żydow, zboycow. ein Haufen Juden, Räuber. une volée, troupe, bande de Juifs, de voleurs.
krupami, gromadami. Haufenweise. par (en) troupe; à tas; en foule; à la foule; en grande quantité.
w kupę; w kupie. in einen (in einem) Haufen, zusammen. en un tas; ensemble; en tas.
w kupę mi oczy idą. die Augen fallen mir zu; es schläfert mich. mes yeux s'appésantissent.
dobierać się do kupy. sich zum Haufen halten. se tenir en peloton; s'assembler à la troupe.
w kupę bić. vom Feuer-Rohr: den Schrot dicht an einander werfen. *en parlant d'une arme à feu:* jetter la dragée en un tas. § ta fuzya w kupę biie.
Kupcowa, *f.* } Kaufmanns-Frau, Kaufman-
Kupczyna. } ninn, Handels-Frau. marchande, *f.*
Kupczę, *czy, czył*, handluię. handeln, Handlung treiben. négocier, trafiquer, faire trafic, faire négoce. § kupczy żelazem, suknem, pieniędzmi.
Kupczenie, *n.* handlowanie. das Handeln, der Handel. le trafic, le négoce, le commerce.
Kupczyk, *m.* Kauf-Gesell, Kaufmanns-Diener. garçon de boutique, de marchand.
Kupczykowato, *adv.* knauserisch, auf Kaufmannische Art. d'une manière vilaine & marchande; mercantillement.
Kupczykowaty. knickerig, klein-städtisch, kaufmännisch. mercantil; marchand, vilain, qui sent le bourgois & la manière d'agir des marchands. § kupczykowatą często Panowie maią fantazyą.
Kupczysko, *n.* Krämerchen. mercadent; vilain mercier.
Kupela, *f.* die Capelle, Test, Probier-Capelle. coupelle, cendrée, casse, *f.* § niektore kruszce nie zostaią na kupeli.
Kuper, *g. kupra.* 1) Schwanz-Bein an Thieren und Menschen. 2) der Bürzel oder Steiß am Feder-Vieh. 1) croupion, l'extrémité de l'os sacrum. 2) croupion d'un oiseau. § 1) dziecię tym oleykiem od karku aż do kupra nasmaruy. 2) gęsiom do tuczenia piorka z kupra wyrywaią.
Kupia. *1) Kauf. 2) Kaufmanns-Waaren. *1) achat. 2) denrées, marchandise, tout ce qu'on achete ou vend.

Kupię, *i, ił.* 1) häufen. 2) versammeln. 1) amasser, amonceler, accumuler; entasser, ramasser, mettre en un tas. 2) rassembler, assembler, amasser plusieurs personnes. § 1) kupić zboże, pieniądze. *2) kupić (gromadzić) ludzie.
kupić się. sich häufen, sich versammeln. se rassembler, se ramasser, s'attrouper.
Kupiec, *m. g. kupca.* 1) Kaufmann, Handels-Mann. 2 Käufer, Kaufmann. 1) marchand, marchantiste; mercantoriste. 2) acheteur. § 1) kupcy i rzemieślnicy; zaceń kupce, żyd przy kupcu stoi.
kupiec wielki, słany. Handels-Herr, berühmter Kaufmann. négotiant, traficant, marchand célébre.
Kupiecki. kaufmannisch. marchand; de marchand; mercantoriste.
po kupiecku. nach Handels-Gebrauch. à la manière des marchands; en marchand.
Kupiectwo, stan kupiecki. Kaufmannschaft, Handlung, Stand eines Kaufmanns. marchandise, trafic, le négoce, la profession d'un marchand, le commerce. § kupiectwem się bawi; na kupiectwie terminuie; kupiectwa się uczy.
Kupienie, *n.* kupowanie czego. das Kaufen. l'action d'acheter.
kupienie, gromadzenie, zgromadzenie. Häufung, Sammlung. entassement; l'action, d'assembler; amoncelement.
kupienie się, gromadzenie. Zusammenkunft, Zulauf, Versammlung. assemblée concours, affluence.
Kupiony. gekauft. acheté.
*Kupitnik, kopytnik, *m.* ziele. (*asarum*) Haselwurz. cabaret, *m.*
Kupka, *f.* 1) Häuflein, *n.* 2) Püschlein. 1) petit tas; petit monceau. 2) petite touffe, petit buisson d'une herbe. § 1) kupka pieniędzy, pereł. 2) to ziele kupkami rośćie; kupka trawi to stoi.
kupki, pl. das Häufeln, ein Karten-Spiel. sorte de jeu de cartes qu'on met en plusieurs tas ou coupes, où la plus haute de dessous gagne le jeu.
grać w kupki. häufeln. jouer a qui aura le dessous.
Kupniowski. im Scherz: ein Käufer. *burlesq.* acheteur. § kupniowskiego tu trzeba a nie Darmowskiego.
Kupno, *n.* 1) ein Kauf. 2) Kauf, gekaufte Sache. 1) achat, *m.* convention entre le vendeur & l'achetur. 2) achat, chose achetée; emplette. § 1) kupnem czego dostać; ieden drugiego w kupnie psuie i podkupuie. 2) to kupno nie drogie.
kupny doczesne albo niedoskonałe; wyderek. Kauf auf Wiederkauf. grace de rachat; réméré; faculté de réméré.
Kupny, *adj.* 1) feil, zum Kaufen bestimmt. 2) feil, der sich erkaufen oder bestechen läßt. 1) qui est à vendre, exposé à la vente; qu'on peut acheter. 2) mercenaire, venal. § 1) kupne towary. 2) kupna teraz sprawiedliwość.
kupny kontrakt. Kauf Contract. lettre, *f.* contrat d'achat.
Kupowanie, *n.* das Kaufen. l'action d'acheter.
kupowanie chciwe; chciwość kupna. Kaufsucht, *f.* grand désir d'acheter.
Kupt, *g. a.* Bürzel, Steiß. le croupion.
Kuprzasty, *adj.* zum Bürzel oder Schwanz-Bein gehörig. de croupion, qui regarde le croupion.
kuprzasta kość szeroka w siedzeniu; kość w siedzeniu. Anat. das heilige Bein. *Anat.* l'os sacrum.
Kupuię, *v. m. F. kupię.* kaufen. acheter. *v. a.* § kupił konia, zegarek; kupował konie, zegarki; kupię sobie książkę, kupić co warownie, niewarownie.
iakom kupił tak przedaię. ich gebe es davor aus, wie ich es gehöret habe. je vous le donne pour autant qu'on me l'a donné.
**kupuię, targuię o co.* um etwas handeln, dingen, marchander.
Kupula, *f.* sklep okrągły. Bauk. Helm-Dach. *Archit.* un dôme, tholus, un édifice rond & vouté.
Kur, kogut, *f.* Haus-Hahn. coq § kurzy pieią.
grzebień u kura zwierzchni. Hahnen-Kamm. la crête de coque.
grzebień u kura spodni. Hahnen-Bart, Hahnen-Lappen. la barbe ou chair qui pend au dessous du bec d'un coq.
kur Indyiski, Jędyk. Trut-Hahn. coq d'Inde.
kur zapiał. 1) der Hahn hat gekrähet. 2) die Zeit ist vorbey; es ist nicht mehr Zeit. 1) le coq a chanté. 2) cette chose est cordée; la saison est passée.
kury, plur. Anbruch des Tages, da die Hähne krähen. la pointe du jour; le chant du coq.
dano kurowi grzędę, a on wyżey chce. wenn man ihm einen Finger erlaubet, will er die ganze Hand haben. si l'on lui en donne un pouce, il en prendra grande comme la main; si on lui donne un pié, il en prendra quatre.

Kura,

Kura, *f.* eine Henne. poule, *f.*
kura włochata. Latſch-Henne, rauchfüßige Henne. poule pattuë, qui a des plumes ſur les piés.
iakby kura nogą pogrzebała. als wenn es mit der Heu-Gabel geſchrieben wäre. c'eſt un grifonnage.
Kuracya, *f.* leczenie. eine Cur, Heiligung. cure; la guériſon de quelque maladie. § medyk kuracyą odmienił.
Kurata, *f.* Łodyga. Stängel eines Krauts. la tige d'une herbe. § kuraty liliowe.
Kuratela, } opieka. Vormundſchaft. cu-
Kuratorya } ratelle.
Kurba, korba. eine Kurbe. manivelle, *f.*
Kurcz, *m.* der Krampf. crampe, une maladie. § kurcz cierpi; nie ieden pływacz zginął od kurczu.
kurcz ma w ręku; kurcz mu ręke łamie. er hat den Krampf in den Händen; er giebt nicht gern was weg; es hält bey ihm feſt. ce n'eſt pas ſon vice que de donner.
Kurczak, kurek, *m.* junger Hahn. cochet, *m.* petit coq; étoudeau.
Kurczątko, *n.* } Hühnchen. poulet, pouſ-
Kurczę. } ſin. § kurcząt chowanie, lężenie.
kurczę tuczone. gemäſtetes junges Huhn. poularde, gelinote.
Kurczę, *czy*, *czył.* 1) ein Glied krumm machen, ſolches nicht ausſtrecken. 2) krümmen, werfen 3) fig. einziehen. 1) retirer, courber, reſſerrer, ne pas étendre un membre. 2) racornir. 3) retrancher, diminuer. § 1) ſkurczyć ſzyię, rękę; ſkurczył na mię palec; słońce tę deſzczułkę ſkurczyło. 3) ſkurczyć wydatki.
ſkurczyć ſię. 1) einlaufen, ſich krümmen, zuſammen laufen, einſchrumpeln. 2) ein verdrießliches Geſicht machen, die Naſe rumpfen. 3) abnehmen; ſchlechter, elender werden. 1) ſe racornir, ſe ratiner, ſe recoquiller, ſe recrobiller. 2) faire une mine griſe ou triſte; ſe refrogner. 3) ſe retrancher, ſe reſſerrer, devenir petit, diminuer comme les revenus de qu. § 1) rzemień ſię ſkurczył. 2) ſkurczył ſię na ten zarzut. 3) ſkurczyły ſię dochody iego.
Kurczęcina, *f.* Hühner-Fleiſch. de la chair de poulet.
Kurdyban, *m.* } 1) Corduan. 2) Erd-Epheu.
Kurdwan, *m.* } 1) cordouan. 2) lierre rampante une plante.
Kurdwanowy. Corduanen, von Corduan. de cordoüan.
Kurdygarda, *f.* Wach-Stube der Soldaten. un corps de garde.

Kurpzieł, *m.* kurdziel. der Froſch, eine Vieh-Krankheit, davon ſie ein Loch auf der Zunge bekommen. lampas, une maladie delaquelle vient un trou ſur la langue d'une bête ou d'un cheval. § gdy ſię kurdzieł bydlęciu na ięzyku przyda, ktore dla boleści żuć ani ieść nie może; kurdzieł ſię koniom trafia, to ieſt dziura na ięzyku.
Kurek, *g.* *kurka.* 1) ein kleiner Hahn. 2) Hahn am Gewehre. 3) Hahn, Zapf-Hahn. 4) Wetter-Hahn. 1) petit coq, cochet. 2) chien, ſerpentin d'une arme à feu. 3) touret, fontaine, robinet. 4) giroüette ſur le toit. § 1) kurka upiec. 2) kurek naciągnąć, ſpuścić. 3) kurek odkręcić, zakręcić. 4) kurka na tym domie niemaſz.
kurek komu na ſtrzelnicy (na kościele) pokazać. einen zum Narren, zum Jöcken haben. faire les cornes à qu.; donner un mois d'Avril à qu.; en donner d'une bonne à qu.
kurka mu przyprawiła. er hat ihm Hörner aufgeſetzet. elle fait porter les cornes à ſon mari; elle lui a planté des cornes; elle l'a fait cocu.
kurki, plur. Daumen-Stöcke zur Tortur. les menottes de torture; étau de torture à ſerrer les doigts du criminel.
wkręcić palce w kurki komu. einem die Daumen-Stöcke geben. appliquer les menottes à qu.; ſerrer les pouces à qu.
Kurentny, płatny, udatny. current, gangbar von Geld-Sorten. courant, qui a cours, *en parlant de la monnoye.* § kurentny tynf.
Kurewka. Hurchen. petite putain; putine.
Kurewnik. Hurer. putaſſier, ribaut, bordelier, qui court les bordels.
Kurewny, *adj.* } Huren-, huriſch. paillard,
Kurewſki, *adj.* } putanier, impudique.
dom kurewſki, zamtuz. Huren-Haus. bordel, maiſon de ſcandale.
Kureſtwo, *n.* Hurerey, *f.* le butaniſme, le putage; paillardiſe; le bordellage.
Kurfirſt, Elektor. Churfürſt. Electeur.
Kurfirſtwo, *n.* Churfürſtenthum, *n.* Electorat, *m.*
Kurnik, *m.* *g.* *a.* 1) Hühner-Stall, Hühner-Haus. 2) Hühner-Höcke, Hühner-Fütterer. 1) poulalier, juc, juchoir, lieu où couchent les poules. 2) poulalier, vollaillier, marchand qui vend de la volaille.
Kuropatwa, *f.* Rebhuhn, *n.* la perdrix.
kuropatwa ſamiec. der Rebhahn. le coq, le mâle de perdrix.
Kuropłoch, *m.* feige Mämme, Bärenhäuter.

ter. un lâche, un poltron; qui n'a point de coeur.

Kuropoy, *m. g. kuropoiu*, kury. das Krähen der Hähne bey Tages-Anbruch. le chant des coqs à l'aube du jour.

Kurowy. Hahnen-. de coq.

kurowa śklenica. großes Paßglas. vilcom, *m.* ou grande coupe de verre.

Kurpie, *plur.* Latschen, Bast-Schuhe, Holz-Schuhe. galoches, *f. pl.* sabots ou souliers d'écorce de bois que les paysans portent.

Kurs, *m.* ein Cursus, Collegium oder Buch, das eine ganze Wissenschaft abhandelt. un cours; un livre ou un manuscrit qui contient une science; le tems qu'on a à étudier une science. § kurs odprawił i nauki; kurs Filozofii; kurs czystym pisany charakterem.

Kursor, *m.* Bote. messager.

Kursoruię. Boten laufen. faire message.

Kurta, *f.* 1) kurzer Rock. 2) der einen kurzen Rock an hat. 3) gestutzetes Thier. dem der Schweif abgestutzet ist. 1) un habit court. 2) un homme qui porte un court habit. 3) courtaud; animal écoué, qui a la queue coupée.

kurtą uczynić. stutzen, den Schwanz abhauen. écouër, écourter, courtauder.

Kurwa, *vulg.* Hure. putain, garce, fille de joie; bordelière.

Kurwaciemać. gemeines Schimpfwort: deine Mutter die Hure. *terme injurieux & vulgaire*: ta mère la putain.

Kurwatura, *f.* Bischofs-Stab. crosse, *f.* bâton pastoral.

Kurwię, *n.* 1) huren. 2) zur Hure machen. 1) putasser, paillarder, mener une vie impudique. 2) débaucher, corrompre une fille. § 1) po zamtuzach kurwi. 2) ten gach ią kurwi.

Kuryer, goniec. Courier, reitender Bote. courier.

Kurytarz, *g. a.* sień podługowata. langer und von allen Seiten bedeckter Gang in einem Gebäude. un long passage dans un édifice qui est couvert de tous côtés.

Kurz, *m.* } 1) Staub. 2) Staub, Dunst,
Kurzawa, *f.* } Duft, Ausdünstung. 3) Staub-Regen; Staub-Schnee. 1) poussière. 2) vapeur, *f.* exhalaison, *f.* 3) bruine; petit pluie ou petite neige. § 1) kurzawę czynić. 2) kurzawa mokra z wody. * 3) kurzawa (zadymka) iest.

kurzawa mączna; omieciny. Staub-Mehl. folle farine; poussière de moulin.

kurzawy pełny. staubicht; voller Staub. poudreux; couvert de possière.

kurzewa iest. es ist staubicht. il fait poussière.

kurzawa sucha z ziemie. Duft aus der Erde; die Dünste der Erden. les exhalaisons, *f.* de la terre.

kurzawa mokra z wody. Ausdampfung aus den Flüssen. les vapeurs, *f.* qui sortent de l'eau.

Kurzę, *f. m.* rzy rzył. 1) stäuben, Staub machen. *2) Rauch machen, dampfen. 3) Toback rauchen, schmauchen. 4) stänkern, einen fahren lassen. 5) Brandwein brennen. 6) im Garten-Baue: die dürren Erd-Schollen zermalmen; lockern. 1) faire de la poussière. 2) fumer; faire, jetter de la fumée; enfumer, remplir de la fumée. 3) fumer du tabac. 4) vesser, faire des vesses. 5) distiller de l'eau de vie. 6) *terme de Jardinier*: casser les mottes de terre. § 1) dziewka miotłą kurzy. 2) kurzy (dymi, kopci) świecą. 3) tabakę kurzyć. 4) kurzy obiadł się rzodkwi. *5) kurzyć (palić) gorzałkę. 6) kurzyć winnicę, drzewa.

kurzyć komu pod nos. 1) einem unter die Nase stänkern. 2) einem auf der Nase tanzen. 1) faire des vesses au nez de qu. 2) insulter qu. à son nez.

kurzyć się. 1) rauchen. 2) stäuben. 3) rauchen, dampfen, ausdampfen, ausduften. 4) häufig kommen, reichlich einlaufen. 1) fumer, jetter de la fumée. 3) faire de la poussière. 3) fumer, s'exhaler, s'évaporer, sortir & aller en haut. 4) venir en foule, en grande multitude. § 1) kurzy się z komina, w izbie. 2) kurzy się proch; kurzyło się na drodze. 3) kurzy się z rzeki; nieprzyiacielskie żelazo ieszcze się krwią naszą kurzy.

upominki się kurzą. man machet häufige Geschenke. on fait beaucoup de présents.

kurzący się. rauchend, dampfend. fumant.

niech się kurzy. es mag brav darauf gehen. dépensons; faisons bonne vie.

Kurzenie, *n.* 1) das Rauchen, Dampfen. 2) das Zerstoßen der Erd-Schollen. 1) l'action d'exhaler, de fumer. 2) l'action de briser les mottes de terre.

kurzenie tabaki, das Toback-Rauchen. tabagie, *f.* l'action de fumer du tabac.

Kurzy, *adj.* Hennen-. de poule. § kurze iayko.

kurze ziele, vid. Siedmlist.

kurze ielita, vid. *kurzyślep drugi.*

kurza noga, tłustosz ziele. (portulaca) Portulac, Bürgel. pourpier, *m.*

*Kurzyca, kokosz młoda. junge Henne. poulette.

*Kurzyna, omieciny. Staub-Mehl. follefarine.
Kurzymor, *m.* } Myszotrzew, Myszetrze,
Kurzyślep, *m.* } ziele. (*anagallis*) Gauchheil, *n.* ein Kraut. mouron à fleurs rouges.
kurzyślep drugi, ptaszа miętka, kurze ielita, mokrzec, muszek. (alsine) Hühner-Biß, Hühner-Darm, Vogel-Kraut. du mouron ou morgeline.
*Kus, *m.* 1) Biß, Bissen, Maulvoll. 2) Possen, Bosheit, List, Betrug. 1) morceau, bouchée. 2) tour, frasque, piéce qu'on joue à qu. § 1) dwa kusy (kęsy). 2) uczynić komu kus (psi kus).
Kusaba, *m.* Wappenk. ein Mühl-Stein mit dem Mühl-Eisen und acht Hunde-Köpfen über der Krone. *Blas.* une meule de moulin avec son arbre, la couronne porte pour cimier huit têtes de chien.
Kusiciel. Versucher, *m.* tentateur.
Kusicielka. Verführerinn, Versucherinn. tentatrice.
Kuśpik, *g. a.* kozik. Messer zum Abledern eines Thieres. couteau qui est propre pour ôter la peau à une bête.
Kustram się, Burdam się. zaudern, tändeln. barguiner, dandiner.
Kustrebki, *plur.* Art schmackhafter Erd-Schwämme. sorte de champignons qui ont un fort bon goût.
Kustrzyca, *f.* guzica, kuper. Steiß, Bürzel. le croupion.
Kusy, *adj.* 1) gestutzet, als ein Pferd oder ein Hund. 2) im Scherz: kurzröckig; kurz gekleidet. 1) écoué, courtaud, qui a la queuë coupée. 2) *burlesq.* qui porte un court habit. § 1) kusy pies, koń. 2) kusy Niemiec; kusy Francuz.
Kusz, *m.* skora cielęca albo kozłowa chropawo wyprawiona. gebranntes Bocks- oder Kalbs-Leder. cuir de peau de bouc ou de veau endurci au feu.
Kusza, *f.* Armbrust, Schnäpper. arbalête, *f.* § kuszą (z kuszе) strzelać.
kusza woienna wielka murowa. Kriegs-Rüstung bey den Alten, große Pfeile abzuschießen. jet, catapulte, machine de guerre dont les anciens se servoient pour lancer des matras & des traits d'un grandeur extraordinaire.
z kuszą na wroble, prov. mit ungewaschener Hand, ohne Vorbereitung. ne venir pas préparé; sans aucune préparation; au bois sans coignée.
Kuszę, *si, sit.* versuchen. tenter. § zły anioł kusi człowieka; skusił szczęścia swoiego.
kusić się, 1) versuchen. 2) einen versuchen, zu verleiten, zu gewinnen suchen. 1) tenter, entreprendre, éprouver. 2) tenter la fidelité de qu.; tâcher de corrompre qu. § 1) skusić się, pokusić się o rzeczy niepodobne; pokuś się do tego; skusiwszy się kilka razy o tę fortecę, musieli dać pokoy; kusił się Panow listami pobudzić. 2) kusi się o sędziego ale go nie pozyska.
kuszący. versuchend, das in Versuchung führet. tentatif.
Kuszenie kogo. Versuchung. tentation, *f.*
kuszenie się o co; ważenie się czego. Unternehmen, Versuch. tentative, un risque; entreprise.
Kuśnierczyk, *m.* Kürschner-Gesell. garçon pélletier.
Kuśnierski, *adj.* Kürschner-. de pélletier.
Kuśnierstwo, *n.* das Kürschner-Handwerk. pélleterie, le métier ou la profession de pélliſſier.
Kuśnierz, *m.* Kürschner. pélletier fourreur, fourreur; péllissier.
Kuszny. zur Armbrust gehörig. d'arbalête. § kuszne rogi.
kuszny strzelec. Armbrust-Schütze. arbalêtrier.
Kustosz, *m.* Verwahrer der Kron-Mobilien; Kron-Verwahrer. garde de meubles de la Couronne, garde de joyaux de la Couronne. § X. Kustosz koronny.
Kut, *m.* 1) der Knod, Kot, Sprung oder das Fersen-Bein. 2) Koten, Knochen aus einem Fuße eines Thieres, damit man statt der Würfel spielet. 3) eine Zehe vom Imber. 1) l'os de l'arbalête; un de sept os qui composent le coudepié. 2) osselet pris du pié des animaux avec quoi l'on jouë au lieu des dez. 3) noeud de gingembre. § 1) w przyszwie iest kutow siedm; kut w bydlęciu. 2) kuty rzucić; kut kobielą wzgorę leżący szczęśliwy, nieszczęśliwy zaś kiedy dołkowatą stroną wzgorę padnie. 3) kut imbieru, cytwaru.
kuty; kutow gra. das Koten-Spiel. le jeu des osselets qu'on jouë avec quatre os d'arbalête. § kuty grać.
kuty z kim drzeć, mit einem übers Knie gespannet seyn. tirer au court bâton avec qu.
Kutas, *g. a.* Quaste, Tolle, Büschel. houpe, touffe.
kutas u uzdeczki. Tolle, Quaste am Pferde-Zügel. boufette, *f.* qui est à bride du cheval.
kutas do pudrowania. Puder-Quaste. houpe, *f.* zest, dont on se sert pour jetter de la poudre de Cypre.

Kutafik, *g. a.* eine kleine Quaste, freluche, boufette; petite hupe.
Kutlow, *m.* rzeźniczy warftat. Schlacht-Haus, Schlacht-Hof, Kuttel-Hof. boucherie, tuerie, échauffoir.
Kutner, *m.* na fuknie. krause Wolle auf Tuche. frifure du drap.
Kutnerowanie, *n.* Aufkratzung eines Tuches. l'action de frifer le drap.
Kutnerowany, *adj.* gekräufelt, aufgekratzet, vom Tuche. frifé comme du drap.
Kutneruię, *v. a.* Tuch aufkratzen, aufkrausen, kräuseln. garnir du drap; peupler une étoffe; faire venir de la laine fur le drap.
Kutowy, do kutow należący. den Knoten oder Sprung im Fuße, oder das Koten-Spiel betreffend. qui a du rapport à l'os d'arbalête ou au jeu des offelets.
Kuty, *fubf. plur. vid.* Kut.
kuty, adj. *vid.* Kowany.
Kuźnia, *f.* kowalnia. 1) Eisen-Hütte. 2) Schmiede. 3) Geld-Münze, wo es geschlagen wird. 1) la forge aux mines de fer. 2) forge du maréchal ferrant. 3) monnoye, lieu où l'on fabrique les monnoyes.
żedney kuźni mince; teyże kuźni ludzie. sie sind eines Gelichters, von einem Schlage. ils font frappés à un même coin; ce font des gens de même étoffe.
Kuźnik, żeleźnik. Eisen-Schmied in Bergwerken. forgeron qui travaille aux mines de fer.
Kwaczę, *cze, kał,* kwakam. quaken, schnattern, als eine Endte. caquetter, babiller comme le canard.
wrona kwacze. die Krähe krächzet. la corneille babille, cornille.
Kwadra, *f.* 1) Quart, Vierthel. 2) das erste oder letzte Vierthel des Mondes. 3) die Viere auf einem Würfel. 1) quart, quarteron, quartier, la quatriéme partie de qu. ch. 2) le prémier ou le dernier quartier de la lune. 3) quaderne, carme, le quatre aux dez. § * 1) kwadrę (ćwierć) tylko mam dochodow. 2) pierwfza kwadra śnieżno zapocznie; ostatnia kwadra zwolni; pierwfza kwadra słonecznemi dogrzewać będzie upały.
Kwadrans, *m.* 1) eine Viertel-Stunde. 2) Mathem. ein Quadrant, Instrument oder Figur von 90 Graden. 1) un quart d'heure. 2) *matém.* quart de nonante; un quart de cercle, inftrument ou figure divifée en nonante dégrés. § 1) już trzy kwadranfe na ośmą. 2) kwadrans ieft czwarta część cyrkułu a figura albo inftrument bardzo potrzebny.
Kwadrat, *m.* czworograń. Viereck, Quadrat. un quarré; chofe en quarré. § kwadrat ieft figura o czterech ściánach.
kwadrat dofkonały; kwadrat rownościennokątny. Viereck mit gleichen Winkeln. quarré parfait ou régulier.
kwadrat podłużny, obdłużny. länglichtes Viereck; ablange Vierung. un parallelograme; quarré long; barlong, *m.*
kwadrat fpłafzczony. geschobenes Viereck; Raute. un rombe, une lofange.
kwadrat podłużny fpłafzczony. ungleichseitige Raute. un romboide.
Kwadratowy. viereckig. quarré, fait en quarré, tetragone. § kwadratowy kamień.
kwadratowa forteca. eine viereckigte Festung. une tetragone.
kwadratowa liczba. Rechenk. Quadrat-Zahl. *Aritm.* un quarré; le produit d'un nombre mutiplié par foi-même. § liczba cztery ieft kwadratowa bo ze dwuch multyplikowanych przez dwa.
Kwadratuię } czworkuię. vierfältigen, Kwadruię } mit vieren vermehren. quadrupler.
**kwadrować fię. przyftofować fię.* sich schicken. quadrer, convenir. § kwadruie fię to przysłowie na nich.
Kwadrowanie, *n.* Vierfältigung. l'action de quadrupler.
kwadrowanie cyrkułu; przemienienie cyrkułu na kwadrat rowny albo linią proftą. Mathem. die Quadratura Circuli. *matém.* quadrature de cercle.
Kwadruplikuię. vierfach nehmen. quadrupler.
Kwakam, *vid.* Kwaczę.
Kwak, *g. kwapiu.* Pflaum-Federn. duvet; plumes douces & moles.
Kwapię fię. eilen. fe hâter, fe preffer, fe dépecher.
Kwapienie, kwapienie fię. das Eilen. précipitation, empreffement, *f.*
*Kwapliwy, fkwapliwy. eilig, eilfertig. diligent, preffé empreffé.
*Kwapliwość, fkwapliwość. die Eile, Eilfertigkeit. hâte, précipitation.
Kwarantana, *f.* die Quarantaine zur Pest-Zeit. quarantaine, *f.* § kwarantana albo czas czterdzieftodniowy do zabawienia fię ludzi na granizy, z mieyfc zapowietrzałych iadących.
Kwarciany, *adj.* zu den Quartianern gehörig. de Quartuaire.
Kwarciany, f. m. żołnierz kwarciany. Quartiner, Art Soldaten in Pohlen, die von

von dem vierten Theile der königlichen Einkünfte besoldet werden. un Quartaire ou Quartian, c'est un soldat de milice qu'on soudoye en Pologne de la quatriéme partie des revenus de biens royaux. § kwarcianych około trzech tysięcy będzie.

Kwarta, *f.* 1) ein Quart, Vierthel, vierter Theil einer Sache. 2) Quart, vierter Theil eines Pohlnischen Topfes. 3) der vierte Theil der Landes-Einkünfte. 4) vierter Theil der königlichen Einkünfte zur Besoldung der Quartianer. 1) quarteron, quart; la quatriéme partie de qu. ch.. 2) chopine, mesure qui contient le quart d'un pot Polonois. 3) le quart des revenus publics. 4) la quarte prise sur les terres de Roi & assignée aux soldats qu'on appelle Quartians. § * 1) kwarta (ćwierć) łokcia. 2) kwarta ma kwaterek cztery, a garniec kwarcztery. 3) kwarta donatywa z dochotdow do stołu krolewskiego; kwartę płacić. 4) Zygmunt August kwartę dła Kwarcianow postanowił.

pół kwarty. ein Nessel. demi-chopine, demi-stier, demi-setier, chauveau, la moitié de la chopine.

Kwartał, *m.* 1) Vierthel-Jahr. 2) Quartal-Geld, Vierthel-Jahrs-Zins. 1) quartier, *m.* trois mois. 2) quartier, un terme, paye pour trois mois.

kwartał szkołę. Quartal-Geld vor die Schule. minerval, *m.*

Kwartalnie, *adv.* viertheljahrweise, viertheljährig. par quartier; de trois mois.

Kwartałowy. viertheljährig. dreymonatlich. de trois mois.

Kwartana, *f.* das viertägige Fieber. fièvre quarte.

Kwartnik, *m. g. a.* Scherf, der sechste Theil eines Pohlnischen Groschen. maille, la sixiéme partie d'un gros Polonois. § grosz ma sześć kwartnikow, kwartnik trzy pieniążki.

Kwartowy. Quart-, zum Quart-Maaße gehörig. de chopine, qui contient une chopine. § kwartowa flasza, garnek.

Kwartyr, *vid.* Kwartera — *kwatera, kwatyr.*

Kwas. 1) Säure. 2) Sauerteig. 3) Beize, Lauge, Lohe. 4) jeder säuerlicher Trank. 1) aigreur, *f.* acidité. 2) du levain. 3) trempe, tan, lessive trop forte. 4) chaque breuvage qui est aigre; l'aigre, *m.* § 1) kwas wina, octu. 2) kwasem ciasto zakisać. 3) garbarz skory w kwas kładzie. 4) nie lubię kwasu; kwasu tego pić nie chce.

w kwasie teraz. er ist jetzt verdrießlich, il est présentement de mauvaise humeur d'une humeur aigre.

kwasem tracić. nach Sauerteig riechen. sentir le levain; avoir le goût de levain.

Kwasek, *g. kwasu.* säuerlicher Geschmack. goût un peu aigre. § kwasak wina.

Kwasigroch, *m.* Leirer, langsamer Mensch, Zauderer. barguiner, tracassier, dandin; homme qui est tardif.

Kwaskowato, kwaskowito, *adv.* säuerlich. d'une manière aigrette.

Kwaskowatość, kwaskowitość. säuerlicher Geschmack. qualité aigrette de quelque liqueur; petite aigreur; goût un peu aigre.

Kwaskowaty, kwaskowity, säuerlich, ein wenig herb. suret, un peu verd; acidule, aigrelet, aigret; qui a un peu d'aigreur. § kwaskowaty przysmak.

Kwasnieię, *v. n.* sauer werden. s'aigrir, devenir aigre.

Kwaśno, *adv.* 1) sauer. 2) scheel, sauer. 3) zuwider, verdrüßlich. 1) d'un goût aigre. 2) de travers, de mauvais oeil, aigrement. 3) en mauvaise humeur; d'une manière fâcheuse. § 1) kwaśno potrawę czynić. 2) kwaśno na mię spoyrzał. 3) kwaśno mu coś.

kwaśno smakuie. sauer schmecken. sentir l'aigre.

kwaśno na kogo patrzyć. einen scheel ansehen. regarder qu. des travers.

Kwaśnosłodki, *adj.* sauer und süß, halb säuerlich. aigre-doux.

Kwaśny, *adj.* 1) sauer. 2) sauer, scheel, düster, verdrüßlich. 1) aigre. 2) aigre, rebarbatif, refrogné, fâcheux, malplaisant. § 1) kwaśne iabłko. 2) kwaśny teraz.

kwaśne wino. saurer Wein. du vin verjuté.

kwaśna rola i sapowata. schlechter, magerer Acker. un méchant champ qui ne porte rien.

Kwaszę, co, *si, sił.* 1) säuern, sauer zurichten, sauer machen. 2) säuern; einsäuern mit Sauerteig. 3) härten Eisen. 4) beizen, in die Beize legen. 1) aigrir, faire devenir aigre. 2) mettre du levain dans la pâte, faire lever la pâte. 3) tremper le fer, l'acier. 4) tremper, mettre qu. ch, dans une forte lessive.

kwaszę rolą. einen Acker verderben, schlecht, unfruchtbar machen. gâter un champ, le rendre infertile.

Kwaszenie, *n.* 1) das Säuren. 2) das Einsäuern mit Teig. 3) die Gährung. 1) l'action de faire devenir aigre. 2) l'action de

de mettre du levain dans la pâte. 3) fermentation.

Kwaſzony· 1) geſäuert. 2) geſäuert, als Brod. 1) qui eſt rendu aigre. 2) levé, ou il y a du levain. § 1) kwaſzona potrawa. 2) chleb kwaſzony ma ośrzodek dziurkowaty.

Kwatera, *f.* 1) Quartier, Viertheil einer Stadt. 2) Feld, Fach in einer eingefaſſeten Thüre. 3) Fenſter-Flügel. 4) Quartier, Garten-Beet. 5) eine Viertel-Stunde. 1) quartier, partie d'une ville. 2) paneau; une des deux piéces de bois enchaſſées dans une porte. 3) carreau, ventail, battant de fenêtre. 4) carreau, un carré, planche de jardin. 5) quart d'heure. § 1) mieſzka na pierwſzey kwaterze. 2) kwatera we drzwiach ſtolarſkiey roboty. 3) wiatr potłukł iednę kwaterę. 4) kwatera niezaſiana. *5) trzy kwatery (kwadranſe) na oſmą.

kwatera, kwartyr. kwatyera; goſpoda żołnierſka. Quartier der Soldaten. logis, quartier, lieu ou logent les ſoldats.

kwartyr dać; żywić kogo; folgować komu. Quartier geben, das Leben ſchenken. faire quartier, donner la vie à qu.

Kwatern. Lage Papier in Quarto. cayer, quelques feuilles de papier in quarto.

Kwaternik, *g. a.* Viertel-Stunden-Glöckchen an Uhren. apeau; timbre qui ſonne les quarts d'heure.

Kwaternikowy. viertelſtündig, von Uhren, ſo die Viertel ſchlagen. de quart d'heure, qui a un apeau pour ſonner les quarts d'heure. § zegarek kwaternikowy.

Kwaterka, kwatyrka, *f.* 1) ein Quartierchen, der ſechszehende Theil eines Polniſchen Topfes. 2) Apotheker-Maaß und Gewicht von ſechs Unzen. 1) roquille; la moitié d'un demi-ſtier; la ſézième partie d'un pot Polonois. 2) une demi-livre, meſure ou poids d'apoticaire qui tient ſix onces. § 1) kwaterek 16. ieſt garniec.

pot kwaterki ein halbes Quartierchen. demi roquille; moitié de la roquille.

Kwaterola, *f.* Quartier-Rolle der Soldaten. un rôle des quartiers où logent les ſoldats.

Kwef. Weiber-Kappe. cape ou chaperon de femme.

kwefy. plur. im Scherz: Unter-Hoſen. *burleſq.* caleçon.

Kwerele, *plur.* 1) angebrachte Klagen über Unrecht. 2) das Quatember-Gericht zu kleinen Streit-Sachen. 1) grief écriture où l'on montre le tort & l'injuſtice de qu. 2) Jugement qu'on tient pendant les quatre tems pour juger les petites cauſes.

Kweſta, *f.* Almoſen für ein Kloſter. quête pour un couvent.

Kweſtarka, *f.* Jungfer oder Frau, ſo Almoſen für die Armen einſammlet. quêteuſe, fille ou femme qui quête pour les pauvres.

Kweſtarz, *m.* Mönch, der für ſein Kloſter bettelt. quêteur, Religieux mendiant qui fait quête pour ſon couvent.

Kweſtowanie, *n.* Sammlung der Almoſen für ſein Kloſter. quête; action de quêter pour ſon couvent.

Kweſtuię, na kweſtę idę. Almoſen für ſein Kloſter einſammlen. quêter, faire la quête, aller à la quête.

Kweſtya, *f.* 1) ſchweere, gelehrte Frage. 2) eine Theſis zum Diſputiren. 1) une queſtion difficile ou ſavante. 2) téſe de laquelle on doit diſputer. § 1) ciężka, trudna to na mnie kweſtya. 2) kweſtye na dyſputę założyć.

Kwiat, *m.* 1) Bluhme. 2) Blühte auf den Nägeln. 1) une fleur. 2) menſonges, *m. plur.* taches blanches qui viennent ſur les ongles. § 1) kwiat rozwity, nierozwiniony: przy tym kwiecie ſtoi drzewko. 2) kwiaty na paznokciach.

kwiaty rwać, obrywać. Bluhmen abreiſen. cueillir la fleur, ôter les fleurs.

kwiat młodości. die ſchönſten Jahre; die blühende Jugend. la premiere fleur de l'âge de qu.; le bel âge: les beaux jours; âge tendre; âge floriſſant. § kwiatem pierwſzey młodości zakwitaiący kawaler; kwiat minął młodości.

**kwiaty,* vid. Kwietny — *kwietna Niedziela.*

Kwiatawa, *f.* Lecha kwiatami zarosła. Bluhmenbeet, *n.* parterre à fleurs.

Kwiateczek, *m.* } *g. kwiateczka.* 1) Blühmchen, Bluhme. 2) *fig.*
Kwiatek, *m.* } Jungfer-Kranz, Jungferſchaft. 1) fleurrette, petite fleur. 2) virginité, le pucelage § 1) fiołek nayniżſzy a iednak naywonnieyſzy kwiatek. 2) ſtraciła kwiatek; zerwał u niey kwiatek; ſplugawił panience rożany kwiatek.

Kwiateſs, *m.* pędzlem albo piorem zrobiony. eine mit Pinſel oder Feder formirte Bluhme. cadeau, *m.* trait fait avec la plume ou avec un pinceau.

Kwiateſſowy, *adj.* mit Bluhmen-. enjolivé de cadeaux.

Kwiatlubnik, *m.* Bluhmengärtner, Bluhmenliebhaber. fleuriſte, *ſ. m.*

Kwiatolubna, *f.* Bluhmenliebhaberinn. femme qui aime les fleurs.

Kwiaton, *m.* Bluhmenzierath. fleuron, *f.m.*

Kwiatkowy. } Bluhmen=. de fleur.
Kwiatowy, *adj.* }

kwiatowy ogrodnik. Bluhmen=Gärtner. un fleuriste; celui qui cultive les fleurs.

kwiaktowy czas. die Bluhmen=Zeit, wenn die Bluhmen blühen. la fleurison.

Kwiczę, *cze. czał, czeli,* kwikam, *v. m. F. kwiknę.* quiken wie ein Schwein. glapir; crier, faire un cri aigu & perçant comme un cochon qu'on va tuer. § świnia kwiczy a wor drze. *prov.* wielbład kwiknął; ścisnę cię że zakwikniesz.

Kwiczenie, kwiknienie, *n.* kwik świni. das Gequik, als der Schweine. cri aigu & perçant que font les cochons & autres bêtes.

Kwiczek, *m.* ryba morska. ein See=Fisch, so quiket. sorte de poisson qui rend un son aigu.

Kwiczoł, *m.* Wein=Drossel, Ziemer. grive commune, un oiseau.

*Kwidem, *adv.* zwar, nämlich. à la vérité, certes, certainement. § kwidem (w prawdzie) rzecz to bardzo trudna; kwidem (iużci) ou nałaie, ale nie uderzy.

Kwidzin, *g. a.* Marienwerder, eine Stadt in Preußen. Marienverder, ville de la Prusse.

Kwiecie, *collec.* Bluhmen. les fleurs. § wonnym i barwistym kwieciem ziemia posypana.

Kwiecień *g. kwietnia.* der April. l'Avril.

**kwiecień młodości.* der Frühling der Jugend. la prémiére fleur de jeunesse; le bel âge; les beaux jours. § iuż kwiecień minął młodości.

Kwiecisty. beblühmt, voller Bluhmen. plein de fleurs; semé de fleurs. § kwieciste pole.

Kwietniowy, co w kwietniu miesiącu bywa. zum April=Monate gehörig. d'Avril.

Kwietnik, *g. a.* Lust=Stück, Bluhmen=Garten. jardin de fleurs; parterre, *m.*

Kwietny, *adj.* beblühmt, bluhmenreich. plein de fleurs; qui produit des fleurs.

Kwietna Niedziela; kwiaty. der Palm=Sonntag. le Dimanche des rameaux; Pâque fleurie; le jour des rameaux.

Kwik, *m. g. n.* Gequik. glapissement, son perçant & aigu.

Kwikliwy. quikend. glapissant, *adj.*

Kwilę, *v. n. & a.* 1) klingeln, als ein Adler. 2) zum Schreyen und Weinen bringen. 1) trompeter, crier comme l'aigle. 2) faire pleurer & crier qu. § 1) orzeł, sokoł kwili. 2) kwilić dziecię.

kwilić się. 1) greinen; winseln; schreyen und weinen. 2) von Jagd=Hunden; winseln im Beben. 1) crier & pleurer; pleurer à haute voix; sangloter. 2) glapir, parler d'une voix; perçante comme les chiens de chasse. § 1) dziecię się kwili; bobr kwili się i słocha na niepogodę. 2) psy za liliem cienkiemi się kwilą głosami; psy na liszkę *awe awewie* kwilą się głosami.

Kwilenie, kwilenie się. das Greinen, das Weinen eines Kindes. les pleurs à haute voix; le cri des enfans § nie przywiod'em go do kwilenia.

Kwinduplikowanie, *n.* die Fünffältigung. l'action de prendre cinq fois autant.

Kwinduplikuię co. fünffältigen, fünfmal nehmen. prendre cinq fois autant.

Kwinta, *f.* 1) Music: die Quinte. 2) die Quinte, die kleineste Sayte auf einem Instrument. 3) die Quinte im Rummel=Piquet. 1) *Musiq.* quinte. 2) chanterelle, *f.* la plus petite corde d'un instrument. 3) quinte au jeu de piquet.

kwinta na klawikordzie. die Quinte auf dem Clavier. le diapente.

spuścił z kwinty; spuścił kwintę z basu; kwintę spuścił. er giebt es jetzt wohlfeiler; er spannet gelindere Sayten auf. il change de ton; il file doux; il baisse la lance; il met de l'eau dans son vin.

**kwinta.* } Quäntchen, Vier=
Kwintel, *g. kwintla.* } tel=Loth. trezeau,
Kwintel, *g. a.* } *m.* un gros, le quart d'une demi-once.

Kwit, *m.* } Quittung, *f.* acquit, *m.* quittance; décharge, un recepisse; un reçu.
*Kwitacya, *f.* }

Kwita, *adv.* quit, frey von Schulden. quite.

kwita zmyta. im Scherz: es geht auf; wir sind quitt. *burlesq.* nous voilà quite à quite & bons amis.

Kwitacyyny. Quittungs=. de quitance. § skrypt kwitacyyny.

Kwitnący, *adj.* 1) blühend. 2) *fig.* blühend. wachsend. 1) fleurissant, qui porte des fleurs. 2) florissant, qui fleurit. § 1) drzewo kwitnące. 2) Państwo kwitnące; w kwitnącey u niego zostaię pamięci.

Kwitnąca twarz, iagoda, *f.* blühendes, frisches und lebhaftes Gesicht. teint fleuri.

Kwitnący, kwiatny, kwiatowy styl Schreibart, so Zierathen voll ist. stile fleuri.

Kwitnę, *v. n. tnie, tnął, tnęły (tł, tli).* 1) blühen. 3) floriren, blühen, berühmt seyn. 1) fleurir; porter, produire des fleurs; être en fleur. 2) *fig.* croître, fleurir,

rir, être en réputation. § 1) kwitną drzewa, kwiaty, zioła; ogorki iedne po drugich kwitną na iedney łodydze. 2) zakwitnęła zgoda; kwitni w cnocie i w sławie; kwitnie w dostatki, w sławę; kwitnie dom ten sławny; bez bezbieczności w Państwie poddani kwitnać nie mogą.

Kwitnienie, *n*. 1) das Blühen. 2) die Blüthe auf den Nägeln. 3) Flor, Wachsthum, Aufnahme. 1) la fleurison; le tems quand une plante fleurit. 2) mensonges, *m. plur*. petites taches blanches sur les ongles. 3) état fleurissant; accroissement, augmentation heureuse. § 1) kwitnienie drzewa. 2) kwitnienie na paznogciach. 3) kwitnienie zgody, Państwa, nauk.

Kwitowy, *adj*. zur Quittung gehörig. de quittance.

Kwitowe, f. n. Quittungs-Gebühren. droit qu'on paye pour la peine d'écrire une quittance.

Kwituię, *v. a*. czego. 1) quittiren. 2) entlassen, verlassen. 1) donner quittance; quittancer. 2) *fig*. quiter, abandonner. § 1) kwitować kogo z długu, nie kwitowałem go, aż mi sumę wystawił. 2) nie godzie się wiernego tak z usług kwitować przyiaciela.

Kwoczka, *f*. } Gluck-Henne. poule qui
Kwoka, *f*. } glousse.

Kwoczę, *f. cze, kat*. } kokam. gluckſen, wie
Kwokam, *m*. } eine Gluck-Henne. glousser, glosser comme les poules quand elles veulent couver; cloquet, craqueter.

Kwokanie kokoszy. das gluckſen einer Gluck-Henne. le gloussement des poules quand elles couvent.

Kwota, *f*. Ertrag, Theil, Summe. die einen zahlen oder haben soll. portion, contingent, cote, cote-part, somme qu'on doit payer ou recevoir. § kwota zysku wychodzi na 10 talerow; zapłacić większą kwotę długu; ta kwota na niego przypada.

mana kwota ludzi. handvoll Leute. une poignée de gens. § z małą kwotą ludzi wziął fortecę.

L.

L, heißt Litewski in folgender Verkürzung. *cette lettre signifie* Litewski *dans la suivante abbréviation*.

W. X. L. das Groß-Herzogthum Lithauen. le grand Duché de Lituanie.

La la la la la, *vid*. Lala.

*Labia, *f*. Elba, *f*. die Elbe, ein Fluß in Sachsen. Elbe un fleuve de Saxe. § Labia się z brzegow wylała.

Łabęć, Łabędź, *m*. ein Schwan. le cigne. § łabędzi tam dosyć; łabędzie tam bywaią.

snadniey o łabędzia białego niżli o te rzecz. es ist seltener, als ein weißer Sperling. cela est rarissime; on n'en trouve pas à douzaine.

Łabęci. } Schwanen-. de cigne.
Łabędzi, *adj*. } § łabeczie piora.

głos łabędzi. Poet. Schwanen-Stimme, Schwanen-Gesang, Worte, die einer vor seinem Ende hören läßt. *Poët*. la voix de cigne, voix ou paroles de quelqu'un avant sa mort. § łabędzim zaśpiewał głosem.

Labirynt, *m*. 1) Irr-Garten. 2) Anat. der Irr-Gang im Ohre. 3) fig. Verwirrung, Labirinth, Unordnung. 1) un labirinte, un dédale. 2) *Anat*. le labirinte, une cavité de l'oreille interne. 3) *fig*. un labirinte, cahos, embarras, un désordre, confusion. § 1) labirint iest budowanie albo ogrod, że kto wszedszy, bez trudności nazad wynisć i trafić nie może. 2) labirynt w uchu iest kostka, w ktorey wiele dziurek sam i tam obroconych. 3) będzie to wielkich labiryntow prawnych przyczyną; w trudnieyszy co raz wpadam, się zaprzągam labirynt.

Labra, *m*. Wappenk. Zierath oder Bluhmen-Werk um ein Wappen. *Blas*. ornement fleuré ou autre bordure d'un écu.

Labrowy. mit einem Wappen-Zierrathe eingefasset. *Blas*. bordé, orné d'une bordure.

*Labuię, *v. n*. sich warten, sich pflegen, wohlleben. se dorloter, chercher ses aises.

Lacedemon, *f. g. n*. Lacedämonien, *n*. Sparta, eine Stadt in Morea. Lacedemone, *f*. Sparte, ville en Morée.

Lacedemończyk. Lacedämonier. un Lacedemonien.

Lacedemoński. Lacedämonisch. Lacedemonien.

**Lach, Lech. ein Pohle. un Polonois. Pradwziwi Lachowie.

Lacha, *f*. Arm eines Flusses. bars de fleuve. § Wisła iest dwoiaka, iedna samica, druga lacha co nowym ciecze rowem.

Łachmany, *plur*. } Lumpen, Lappen, ge-
Łachmania. } stickte Kleider. haillons, lambeaux;

lambeaux; vieux méchant habit rapiécé; guenille.

Łacina, *f.* 1) die Lateinische Sprache. 2) fig. Filz, Verweis. 1) latin; langage latin; expression latine; le latinisme; la latinité. 2) mercuriale, réprimande.

dano mu łacinę aż mu się łeb zakurzył. man hat ihm den Pelz geschlagen. on l'a accommodé tout de rôti; on lui a lavé bien la tête.

podła łacina. Küchen Latein. latin de bréviaire; latin de cuisine.

po łacinie, adv. lateinisch. en latin; latin, § dobrze po łacinie mowi, pisze.

Łacinnik, *m.* Lateiner; nehmlich ein Lateinischer Verfasser, oder der die Lateinische Sprache verstehet. Auteur latin ou savant qui sait bien le latin.

Łacinski. Lateinisch. latin, qui est de la langue latine.

po łacinsku, vulg. *po łacine.* adv. Lateinisch. latin, en latin.

Łaciuchno, łatwiuchno, *adv.* sehr leicht. fort aisément; très facilement; de legère.

Łacno, łatwo, łatwie, *łacwie, *adv.* leicht. facilement, aisément, avec facilité; d'une manière aisée.

łacno to iest; łacno to rzecz. es ist eine leichte Sache. il est facile; c'est une chose fort facile.

łacno mi. es ist mir gelegen, ich habe Lust; ich habe jetzo Zeit, ich bin jetzo frey, müßig von etwas. je suis d'humeur, de loisir; j'ai le tems, le losir, j'ai du loisir; je suis à mon aise, je suis débarrassé de; je suis libre. § nie łacno mi było; łacno mi teraz od listow pisania, łacno nam teraz.

żeżeli Was Panu łacno. wenn es ihnen gelegen ist. si votre commodité le permet.

kiedy Was Panu będzie łacno. wenn es ihnen gelegen seyn wird. à votre commodité; quand vous aurez le loisir; à votre loisir; à votre aise.

Łacność, łacwość, łatwość, *f.* 1) Leichtigkeit einer Sache, die man leicht thun oder begreifen kann. 2) Fertigkeit, Fähigkeit, Geschicklichkeit zu etwas. Willigkeit, Willfährigkeit. 1) facilité d'une chose, qu'on peut faire ou comprendre aisément. 2) facilité, manière aisé de faire qu. ch; adresse, disposition, naturel, un genie à qu. ch. 3) facilité, complaisance, condéscendance. § 1) łacność zrobienia, uczynienia czego; łacność ięzyka Polskiego; łacność do zwyciężenia, do obłagania, do uprofzenia. 2) wielka do tego od natury ma łatwość. 3) łacność umysłu iego sprawuie, że iest poważnym miedzy mądremi filozofami, a lekkim miedzy dziećmi; łacność zbytnia lekkością snazwać się może.

Łacny, łatwy, *łacwi, *łatwi, *adj.* 1) leicht zu thun. 2) willig. willfährig. 3) fließend, leicht, leicht zu verstehen. 4) müßig, der müßige Zeit hat. 1) facile, aisé à faire. 2) facile, complaisant; qui condéscend aisément. 3) facile, naturel, facile à entendre. 4) désoeuvré, débarrassé, oisif, libre; qui n'a rien à faire. § 1) rzecz łacna; robota łacna; łacny do nabycia (ku nabyciu) do poznania, do zwyciężenia, do wychrachnienia. 2) kto naz był łacny ku dobremu, ten też łacny będzie ku złemu, *prov.* 3) styl, wiersz łacny. *4) teraz łacny (niezabawny) iestem.

łacny do uprofzenia, do otrzymania. leicht zu erhalten, zu erbittern. qu'on obtient facilement, imperable.

łacny do cieszenia. tröstlich, der sich leicht trösten läßt. consolable, aisé à consoler.

łacny do policzenia. zählbar, das zu zählen ist. qu'on peut compter, numérable.

łacny do oszukania. der sich leicht betrügen läßt. qui se peut aisément tromper.

łacny do zgromadzenia, zgromadzisty. das leicht zu versammeln ist. qui s'assemble aisément.

łacny do rozwiązania. auflöslich. dissoluble, qui se peut dissoudre.

łacny do zranienia. leicht zu verwunden. vulnerable.

łacny stolec. offener Leib. ventre libre.

Łacz, *f.* ziele (*butomon*) Bluhmen, Binsen. butomus, *m.* jonc fleuri.

Łaćwi, łacwie, łacwo, *n.* vid. Łacny, łacno, łacność.

Łączę, *czy, czył.* 1) zusammenfügen; verbinden. 2) paaren, gatten zwey Thiere. 1) lier, joindre; unir. 2) accoupler, joindre pour la génération. § 1) złączył te dwie rzeczy z sobą. 2) łączę kanarka z szczygłem.

łącząca linia. Kriegsb. Communications-Linie, Lauf-Graben zwischen zweenen Schanzen. *Fortif* ligne de communication.

Łączka, *f.* Sprachk. Binde-Wort. *gramm.* conjonction, *f.*

łączyć się. 1) sich vereinigen, sich zusammen fügen. 2) sich paaren, sich gatten. 1) s'unir, se joindre. 2) s'accoupler, se joindre, couvrir, s'apparier pour la génération. § tu się rzeka z morzem

łączy.

łączy. 2) łączy się bydło z bydlęciem, ptak, zwierz, gadzina.

Łaczenem (łaczen iestem) czego, ich bin einer Sache bedürftig, benöthiget. l'ai besoin de cela; cela me manque. § nie łaczeneś tego.

Łączenie, *n.* 1) Verbindung, Zusammenfügung. 2) Paarung, Gattung der Thiere. 1) conjonction, union, liaison. 2) coït; accouplement de deux bêtes pour la génération. § 1) łączenie (złączenie) Polski z Litwą. 2) łączenie bydlęcia (z bydlęciem) ptastwa, zwierza.

łączenie nieprzyzwoyne. unerlaubte Vermischung. accouplement illégitime.

Łaczka, *f.* kleine Wiese. petit pré.

Łaczny, *adj.* Wiesen-. de pré; qui croit dans les prés.

Ład, *m.* Ordnung, *f.* Geschick, *m.* ordre *m.* belle maniere, train, iustesse. § bez ładu i bez słuszności; bez ładu czego żadać; styl w należytym utrzymać ładzie.

ani ładu ani składu. unter einander, ohne Ordnung, pêle-mêles. *adv.*

niech sprawa swoim ładem idzie. die Sache mag gehen wie sie geht. il faut laisser aller la chose son train.

wiem iakim ładem te sprawy idą. ich weis wie diese Sachen gehen. je sai le train de ces affaires.

dobrym ładem sprawy idą. die Angelegenheiten haben einen guten Gang, Schwung. les affaires vont un bon train.

Ląd, *m.* das feste Land. continent; terre ferme.

wysieść na ląd; *do lądu przybić*; *na lądzie stanąć.* anlanden. prendre terre; venir en terre ferme.

lądem. zu Land. par terre. § lądem iechać, iść, wozić.

Łada, *m.* Wappenk. stehendes Huf-Eisen mit einem Creuz über sich zwischen zwey Pfeilen, auf der Krone ist ein gekrönter Löwe, der ein Schwert hält. *Blas.* fer à cheval qui est debout entre deux flèches avec une croix dessus; sur la couronne se présente un lion tenant une épée.

Ładowy, *adj.* zu Wappen. Łada benannt, gehörig. concernant les armes nommées Łada.

Lada, *f.* 1) Lade als an der Orgel. 2) Gehäuse als an der Wagen-Winde. 3) Wagen-Heber. 1) le coffre, le corps de l'orgue, du clavecin. 2) la boëte; le bois d'une guinde; tambour, bariler de qu machine. 3) un cric virevau; guindé à lever un chariot. § 1) lada u organ, deka albo wierzch lady. 2) sztaba żelazna ząbkowata z lady lewarowey wychodzi. 3) lada wozowa do nakładania drzewa na kozły iest sposobna.

Lada, leda, *adj. inter.* der schlechtste, der geringste. le plus chetif, le plus vil, le plus simple, le plus petit; de peu de valeur; de peu de conséquence; de peu d'importance. § lada człowiek; lada kobiecie się zaleca; lada koń mu się spodoba; lada nieszczęście go zatrwoży.

nie lada. nicht gering, nicht schlecht, nicht gemein. qui n'est pas de peu de valeur; qui n'est pas commune ou vulgaire. § nie lada sztukę wystawił; nie lada to Doktor, kupiec, pisarz.

lada kto; *lada człowiek.* der geringste; der schlechteste Mensch. l'homme le plus simple; un homme de bibus. § lada kto to potrafi.

lada, ktory. welcher nur vorkommt er mag so schlecht seyn wie er will. tel quel. § lada konia mi kup.

lada iaki, vid. Ladaiaki.

lada co; *lada rzecz.* das geringste; die geringste Sache. la moindre chose; quelque petite chose que ce soit. § lada czego się lęka; krzyczy, kiedy go lada czym uderzyłz.

Ladaco, *adv.* 1) schlecht, nicht mit Fleiß, obenhin. 2) liederlich. 1) négligemment; mal; par manière d'acquit; du bout du doigt; à la volée. 2) déreglement; d'une manière dereglée; en débauché. § 1) ladaco pisze. 2) ladaco żyie.

wszystko ladaco robi. er macht alles schlecht. il ne fait rien qui vaille.

wszystka ladaco. alles ist liederlich, alles ist schlecht Zeug, alle taugen nichts. tout ne vaut rien; ils ne valent un zest. § Doktorowie, Professorowie, wszystko tam ladaco.

Ladaiaki, *adj.* 1) irgend einer; der nur vorkommt. 2) schlecht, obenhin gemacht. 1) tel quel; quelque; tel qu'il soit. 2) éxigu, pauvre, vilain, méchant. § 1) naręcz mi ladaiakiego sługę. 2) robota ladaiaka; wiersze ladaiakie.

nie ladaiaki nicht schlecht. qui n'est pas simple; qui n'est pas de peu de valeur.

Ladaiakość, *f.* das schlechte, das obenhin gemacht; die Bosheit der Menschen. le mauvais, la mechanceté.

Ladaiako, *adv. vid.* Ladaco.

Ładnie, *adv* niedlich, artig. joliment.

Ładnieię. niedlich werden. devenir joli; embellir.

Ładniu-

Ładniuchno, *adv.* sehr niedlich. fort mignardement, mignonnement; d'une manière mignonne.
Ładniuchny. sehr niedlich. jolier, mignon.
Ładność, *f.* Niedlichkeit, Artigkeit. le joli; délicatesse, joliveté, mignardise.
Ładny, *adj.* niedlich, artig. joli, beau, délicat, mignon. § ładna dziewka; ładny kawaler, ładny piesek; ładny zegarek.
Ładowanie, *n.* 1) das Ein- oder Aufladen auf einen Wagen oder ein Schiff. 2) das Laden eines Gewehrs. 1) l'action de charger un chariot, un vaisseau. 2) l'action de charger une arme à feu.
ładowanie okrętu piaskiem grubym. Ballastung, Beladung mit Ballast. lestage, *m.*
Ładarz, *m.* in Bergwerken der Auflader. chargeur, ouvrier aux mines qui charge les métaux sur les chariots.
Ładownica, *f.* Patron-Tasche; Pulver-Horn, Pulver-Flasche. fourniment; poire; étui à mettre de la poudre.
Lądowy, pomorski, auf dem festen Lande gelegen. situé au continent, qui est de terre-ferme.
Ładuię, *v. a.* 1) laden einen Wagen, ein Schiff. 2) ein Gewehr laden. 1) charger un chariot, un vaisseau. 2) charger une arme à feu. § 1) furmani iuż naładowali; ładować woz, okręt. 2) naładować fuzya, pistolety.
ładować okręt piaskiem. ein Schiff ballasten, mit Ballast beladen. lester un vaisseau.
Ładun armatny naboy działa. Ladung eines Stücks, cartouche, *f.* gargouche, *f.*
Ładunek, *g. ładunku.* 1) Wagen Ladung, Fracht; Schiffs-Ladung. 2) Ladung eines Gewehrs. 1) la charge d'un chariot, d'un vaisseau. 2) charge d'une arme à feu.
ładunek okrętowy z piasku, Ballast eines Schiffes. le lest à lester un navire.
Lafa, *f.* Löhnung der Soldaten; Kost für Menschen und Pferde. prêt, gage pour les soldats; paiement pour nourrir les gens & les chevaux. § lafa na ludzie i na konie.
Lafowy, *adj.* płatny żołnierz, sługa; konie. Löhnung nehmend als Soldat, Bedienter. des gens qui reçoivent leur salaire, paye, solde.
Łag, *m. g. łęgu.* } Bruch; morastiges Feld,
Łęgi, *plur.* } morastiger Wald. un marécage; un champ ou une forêt, un peu marécageuse.

Lagier, *m. g. lagru*, drożdże winne. Wein-Hefen. lie; lie de vin.
Łagiew, *f. g. łagwi* Lägel; Fäßchen mit einer Schraube in der Mitte oder auf einem Boden. broc; barril avec un vis au milieu ou sur l'un des deux fonds à mettre quelque breuvage. § łagiew się rozeschła; macie piwo w łagwi.
Łagiew, *f. g. łągwi.* eine gewisse Stange am Wagen. sorte de barre dans l'assemblage du chariot.
Łagiewka, *f.* kleines Lägel. petit barril avec un vis. § łagiewka smolona.
Łagiewnik, *m.* Lägel-Macher. faiseur de barrils avec un vis.
Łagoda, *m.* Wierzynkowa, *m.* Wappenk. Querstrich im ledigen Schilde mit drey Straus-Federn über der Krone *Blas.* ligne qui traverse horizontalement l'écu vuide avec trois plumes d'autruche sur la couronne.
Łagodnie, łagodno, *adv.* liebkosend, gütig gelind. doucement, benignement, gratieusement, tendrement, avec douceur. § łagodnie mowić, się stawić, kogo przyiąć.
Łagodnieię, *v. n.* 1) sich besänftigen, sich begütigen, nachlassen. 2) gelinder werden, abschlagen, nachlassen, als der Frost. 1) s'adoucir, se relâcher, s'appaiser, devenir doux. 2) molir; s'adoucir; devenir moins rude, moins violent; n'être plus si violent; se débander, se désserrer. § 1) roziuszone pospolstwo złagodniało; gniew iego łagodnieie. 2) łagodnieie zima, mroz.
Łagodniuchność, *f.* sehr große Gelindigkeit. extreme douceur.
Łagodniuchny, *adj.* sehr gelinde, sehr sanft. fort doux, indulgent.
Łagodno, *adv. vid.* Łagodnie.
Łagodnomowny. liebkosend. flattant, caressant.
Łagodnomowność. *f.* liebkosende Reden, Liebkosung. discours flatteur; des douceurs; cajolerie, paroles galantes.
Łagodność, *f.* 1) Gelindigkeit, Gütigkeit, Milde, Sanftmuth. 2) Gelindigkeit als eines Winters. 1) douceur, benignité, mansuetude, indulgence. 2) legéreté, la douceur de qu. ch. qui n'est pas si rude, si rigide. § 1) łagodnością więcey sprawisz niż surowością. 2) łagodność zimy, kary.
Łagodny, *adj.* 1) mild, sanftmüthig, gütig. 2) anmuthig. 3) gelind, nicht heftig. 1) doux, indulgent, civil. 2) deux agréable, gracieux. 3) doux, qui n'est pas rigide, qui n'est pas violent. § 1)

łagodny Pan, łagodne słowa. 2) łagodne wino. 3) łagodna zima, kara.
Łagodowy, *adj.* zum Wappen Łagoda gehörig. qui concerne les armes *Łagoda.*
Łagodzę, *v. n.* mildern, lindern, besänftigen. adoucir, appaiser, rendre doux, rendre moins rude. § zwaśnione ułagodził serca; łagodzić furowość, gniew czyy.
Łagodzenie, *n.* Milderung, Linderung. adoucissement, l'action par laquelle on adoucir.
Łaianie, *n.* das Schelten; Schelt-Worte. répréhension, correction, réprimande, réproche.
łaianie proste. Bestrafung mit Worten. châtiment de paroles.
łaianie zelżywe. Schimpf-Worte. injure; parole offençante, outrage, *m.*
Łaię komu, na kogo, o co, *ie, iał.* schelten, schmälen. gronder, reprendre, rechigner, réprimander qu; se fâcher contre qu.
Łaiacz, łaialnik, *m.* Schmäler, ein schmälender. grondeur, *m.*
Łaiaczka łajalnica, *f.* Schmälerinn, *f.* eine schmälende. grondeuse, *f.*
strasznie łaiać. schimpfen. injurier; dire des injures.
łaiać się. einander schelten. s'entre fâcher. s'entre-quereller, se prendre de paroles. § strasznie się łaiali.
Łaik, *m.* człowiek niepoświęcony, ein weltlicher, der im weltlichen Stande lebet. laïque; homme laïque.
Lak, *m.* 1) Siegel-Lak. 2) Salz-Lacke, zu Fischen oder Fleisch. 1) de la cire d'Espagne 2) ressel; saumûre; le sel liquide dont on se sert à saler la chair ou les poissons dans la caque. § 1) laska laku; lakiem pieczętować; przy laku leży pieczątka. 2) lak do ryb, do mięsiwa.
Laka, wiśniowa farba do farbowania wiśniowego albo rożanego. Lack, Gummi-Lack. laque, *f.* sorte de gomme.
Łąka, *f.* eine Wiese. un pré; prérie, *f.* § bydło iest na łące.
z iedney są łąki; iednegoż to są gatunku. sie sind eines Gelichters, von gleichem Schlage. ils sont de la même couvée, de la même trempe, de la même volée, de la même étoffe, de la même clique.
Łaknący, *adj.* 1) hungrig. 2) begierig nach etwas. 1) famélique, affamé qui a faim; qui est accablé de faim. 2) affamé, qui désire ardemment qu. ch. § 1) dać ieść łaknącemu. **2) cudzego łaknący człowiek.

Łaknę, *v. n. & a.* 1) hungern. 2) fig. hungern, dürstig seyn nach etwas. 1) avoir faim; être pressé par la faim; avoir envie à manger. 2) avoir soif de qu. ch; désirer ardemment. § 1) iuż kilka dni łaknął. ** 2) łaknie mądrości, prawdy.
łaknę chce mi się ieść. es hungert mich. j'ai faim.
Łaknienie, *n.* 1) der Hunger. 2) große Begierde nach etwas. 1) la faim, envie de manger. 2) la faim, la soif, grande passion, grande envie de posséder qu. ch.
Łakocę, *v. n. m. a.* 1) naschen. 2) locken, anlocken. 1) bafrer qu. ch; être friands manger un morceau friand. 2) affriander, attirer, gagner, allécher, appater. § 1) a co kot łakocił? 2) przyłakocił go do siebie.
Łakocenie, *n.* 1) das Naschen. 2) das Anlocken, Ankirren. 1) l'action de manger des friandises. 2) attraits, appas, alléchement.
Łakoci, *plur.* łakoty, *plur.* łakotki, *plur.* Leckerey, Lecker-Bissen, Naschwerk. des friandises, bons morceaux.
lakoci dla dzieci. Naschwerk für Kinder. les bon-bons; petites friandises qu'on donne aux enfants.
Łakomie, *adv.* 1) geizig. 2) begierig im Essen, heißhungrig. 1) avarement, chichement, d'une manière avare. 2) avidement, gloutonnement, d'une manière gloutonne. § 1) łakomie mamonę zbiera. 2) łakomie ieść.
Łakomie się na co. begierig auf etwas thun; auf etwas verleckert seyn. désirer passionnément; avoir grande envie d'obtenir qu. ch; se laisser séduire, se laisser aller à qu. ch; être friand de qu. ch. § ułakomił się na ten zysczek.
Łakomstwo, *n.* 1) Geiz. 2) Freß-Begierde. Unersättlichkeit. 1) avarice. 2) gourmandise. § 1) łakomstwo z głupstwem w iednym chodzą towarzystwie. 2) takiego łakomstwa w iedzeniu nie widziałem.
Łakomy. 1) geizig. 2) geizig, heißhungrig, gierig im Essen. 3) anlockend; anreizend. 1) avare. 2) gourmand, goulu. 3) friand, charmand, attrayant, qui a des appas. § 1) łakoma to baba; łakomy w nabywaniu, w zbieraniu. 2) nie bądź tak łakomym w iedzeniu; łakomy to żarłok. 3) łakome to są rzeczy.
łakomy, subst. ein Geiziger, ein Geizhals. un avare. § łakomy nigdy nic nie ma;

ma; *prov.* łakomy nayupożſzy; *prov.* łakomy a świnia po śmierci zwierzyna *prov.* łakomemu naywięcey niedoſtaie; *prov.* łakomy wſzyſtkim zły, ſobie naygorſzy; *prov.*

Łakotka, *f.* } Näſcherinn, *f.* Schlecker,
Łakotnik, *m.* } Naſcher. friand; perſonne qui aime les friandiſes.

Łakotnik, m. co robi albo przedaie łakoci. der Näſchereyen macht oder verkaufet. faiſeur ou vendeur de friandiſes.

Łakotliwie, *adv.* genäſchiger Weiſe. d'une manière friande.

Łakotliwość; *f.* Schleckerey, Näſcherey, Naſch-Begierde. friandiſe; appetit pour des choſes délicates.

Łakotliwy, *adj.* } *adj. & ſubſ.* genäſchig,
Łakotny, *adj.* } genäſchig. délicat, friand, qui aime les friandiſes.

łakotne ziele, *vid.* Lubczyk Ligurſki.

Łakoty, *vid.* Łakoci.

Lakowy, *adj.* 1) zum Siegel-Lack gehörig. 2) Lac-, kirſchen oder roſenfärbig. 1) de cire d'Eſpagne. 2) de laque, qui regarde la laque; de couleur de laque.

*Łaktuka, Sałata. Salat. laituë.

**łaktuka głowiaſta.* Kopf-Salat. laituë pommée.

Lakrycya, słodki korzeń, (*glycyrrhiza*) Süßholz. de la régliſſe.

Lala; Halala; Hulala. 1) Jäger-Geſchrey beym Hetzen. 2) Geſchrey der Barbariſchen Völker beym Angriff. 1) *chaſſe:* taïon, taïaut. 2) cri de guerre que font les barbares en attaquant l'ennemi.

Lalka, łątka. Puppe, Docke. poupée, poupard.

Laluſia, *f.* 1) Püpchen. 2) Schmiegel-Fleck, ſchönes aber einfältiges Mädchen, das ſich putzt. 1) petite poupée; joujou. 2) pimbêche, fille pimbante; fille ſans eſprit & bien ajuſtée. § 1) uſtroiłam ſwoię laluſię. 2) w ſwoiey ſię laluſi bardzo zakochał.

Łamanin, *f.* grundloſer Weg, grundloſer Boden. chemin creux & impracticable; terrein marécageux ou fort bourbeux.

Lama, *f.* goldenes oder ſilbernes Blechlein. lame; petite plaque d'or ou d'argent. § lama lita śrebrna.

Łamanie, *n.* 1) das Brechen, Zerbrechen. 2) Glieder-Gicht, Zipperlein in den Gliedern. 3) das Brechen als des Friedens. 1) rompement, l'action de rompre. 2) la goutte, douleur dans les jointures. 3) violation, l'action de violer. § 1) złamanie nogi, 3) łamanie w ſtawiech cierpiący. 3) łamanie pokoiu, uſtawy.

łamanie w ręku, w ſtawach ręcznych; chiragra. Zipperlein an den Händen. chiragre.

łamanie głoſu; wycwerki. die Collatur in der Singe-Kunſt. le roulement de la voix dans la muſique.

Łamany, *adj.* 1) gebrochen. 2) ungleich, holpricht. 1) rompu, caſſé. 2) roboteux, inégal.

łamana liczba; frakcya. Rechenk. ein Bruch. *Aritmet.* fraction; nombre rompu.

Lambitywum, *indec.* Heilk. Lek-Saft; Lek-Arzeney. *médec.* un écléme, looch, médicament qu'on prend en lêchant. § lambiywum bierze.

Lament, *u.* narzekanie. Klage, Weh-Klage. plainte, lamentation.

Lamentowny: kläglich. lamentable, déplorable.

Lamentuię, narzekać, żalić ſię. lamentiren, klagen, bejammern. lamenter, déplorer.

Łamię co, *v. a.* *mie, mał.* 1) brechen. 2) brechen, übertreten als den Frieden. 3) brechen Steine. 1) violer, fauſſer, rompre la paix, la foi. 2) tirer la pierre de la carrière. § 1) złam tę laſkę. 2) łamać wiarę, małżeńſtwo, uſtawy, przyiaźń, słowo, wſtyd, poſt; krol nam prawa łamie. 3) łamać kamienie w gorach.

łamać ſobie głowę. ſich den Kopf zerbrechen. ſe rombre la tête; s'alambiquer l'eſprit.

łamać głos. Muſic: eine Collatur machen. *Muſique:* rouler la voix: faire un roulement.

łamać ſię. 1) brechen, einbrechen, ſich zerreißen. 2) ſich den Kopf zerbrechen. 1) ſe rompre, ſe caſſer. 2) s'épuiſer l'eſprit à force de; s'alambiquer; s'embarraſſer l'eſprit de qu. ch. § 1) lod ſię na Wiſle lamie. 2) łamac ſię pracą trudnością.

Lampa, *f.* eine Lampe. lampe, *f.*

Lampart, *m.* ein Leopard. Léopard, *m.*

lampart, g.u. ein Probier-Stein. pierre de touche; la touche. § probować złoto na lamparcie.

Lampartowy. Leoparden-. de Léopard.

Lampowy. Lampen-. de lampe.

lampowy noſek albo rurka. Schnüppe; Lampen-Röhrchen. lamperon, *m.* petit tuyau qui tient la mêche dans la lampe.

*Lambreda, *f.* } ninog. Lamprete, ein Fiſch.
*Lampret, *m.* } lamproïe, *f.* un poiſſon.

Lamus, *vid.* Lemus.

Łań, *f.* *vid.* Łani.

Łan, *m.* zrzeb, ślad. Hufe oder Hube Landes,

des, sie ist von unterschiedener Größe. trente arpent, une mésure de terre qui n'est pas égale par tour. § łan Polski ma w dłuż 3024. a wszerz 120. łokci; łan w dobrach krolewskich, ktory się Chełmińskim zowie, ma w dłuż 6750. a wszerz 225. łokci; łan Niemiecki ma w dłuż 4050. wszerz 180. łokci; łan Frankoński ma w dłuż 3915. a wszerz 174. łokci; dystrybuta chlebow zimowych według trzynastu tysięcy łanow.

Lanca, *f.* eine Lanze. lance.

Lancet, *m.* eine Lanzette. lancette.

*Łańcuch, łancuch, *g. a.* eine Kette. chaîne, *f.* § łancuch złoty, żelazny; łancuchem związać; w łancuch wsadzić; łancuchem uwiązany.

Łancuchowy. Ketten-. de chaine. § ogniwo łancuchowe.

pies łancuchowy. Ketten-Hund. chien d'attache.

Łancuszek, *m. g. łancuszka.* Kettlein. chainette, *f.*

Łancuszkowy. gekettelt, aus Kettlein gemacht. fait en chainette.

pancerz łancuszkowy. Panzer aus kleinen Kettlein. une côte de maille faite de chainettes.

Łancuszno, } *adv.* mit einer Ketten-
Łancużno, } Zierrath. avec un chaîne pour ornement.

Łancuszny, } der eine Kette zum Zierrath
Łancużny. } trägt. qui porte une chaine; orné d'une chaine, d'un colier.

Rycerz łancużny. Ritter mit einer Kette statt des Ordens-Bandes. chevalier qui porte une chaîne au lieu du cordon.

Lanczaft, *m.* eine Landschaft gemalt oder im Prospect auf dem Lande. un paysage; l'aspect d'un champ ou le tableau qui le réprésente.

Łani, *f.* } Hinde; Hirsch-Kuh. biche,
*Łania, *f.* } *f.* femelle du cerf.

Łani, *adj.* 1) die Hirsch-Kuh angehend. *2) Hirsch-, s. Jeleni. 1) de biche. *2) de cerf, *v.* Jeleni.

łani czyściec, f. ziele, vid. Czarnogłow.

łania broń. f. ziele, vid. *ieleni korzeń.*

Łaniczka, *f.* ziele. (*ephemerum; iris silvestris*) Art von Schwerte-Lilien. flambe blanche sauvage.

Lanie, *n.* 1) das Gießen. 2) das Gießen, Abgießen eines Metalls. 1) épanchement, l'action de verser; effusion. 2) fonte, l'action de fondre, de jetter le métal en moule.

Łaniż, *f.* Hirsch-Brunst, Hirsch-Schwamm. espéce de truffles.

Lanka, *f.* ziele. } (*lilium convallium*) May-
Lanuszka, *f.* } Blühmchen. du muguet.

Łannik, *m.* łanowy, żołnierz. Soldat der von Huben-Geld besoldet wird. soldat qui tire sa subsistance des tailles qu'on leve de trente arpents. § łannikow na osade posłano.

Łanowy, *adj. conf.* łan. 1) zur Hufe gehörig. 2) zur Land-Miliz bestimmt. 1) qui regarde la mesure de terre qu'on appelle *łan.* 2) qui a du rapport à la milice qui reçoit sa paye des champs cultivés. § 1) łanowa miara. 2) woysko z wyprawy łanowey; piechota łanowa.

Łanowe, *n.* Hufen-Geld, so von den Hufen zur Unterhaltung der Land-Miliz eingetrieben wird. la taille qu'on leve des champs pour la subsistance de la milice.

Lantgraf, *m.* Landgraf. un Landgrave.

Landgrafowa, *f.* Landgräfinn. Landgravine.

Lantgrafski. Landgräflich. de Landgrave, de Langraviat.

Lantgrafstwo, *m.* Landgrafschaft. Landgraviat.

Lantawa. *f.* ziele. (*conyza major*) große Dürrwurz. la grande conise; herbe aux puces.

Lany, *adj.* 1) gegossen. 2) geschmolzen und gegossen. 1) versé, épanché. 2) de fonte; jetté en moule. § 1) lana (rozlana) woda. 2) lana świeca; lana robota; lany statek.

Łapa, *f.* Pfote, Tatze. patte, le pié de quelques animaux. § łapa niedźwiedzia, małpy, psa.

łapa niedźwiedzia, łapa lwia, f. ziele. (lycopodium, pes lupi) Bär-Lappen, Wolfs- oder Teufels-Klaue. espèce de mousse.

Łap cap, *interj. vulg.* greif zu; Rips raps. à la ripaille; à la gribouillette.

potym łap cap po sobie. hernach kriegten sie sich bey die Köpfe. après ils en sont venus aux mains; ensuite ils se sont harpez.

Łapacz, *m.* 1) Häscher. 2) Anmaßer. 1) archer, sergent. 2) ravisseur, celui qui s'approprie qu. ch. § 1) łapacze albo ceklarze mieyscy. 2) łapacz cudzego dobra; łapacz honorow.

Łapaczka, *f.* 1) Falle, *f.* Fall-Grube, *f.* 2) *fig.* Falle, Nachstellung. 1) trape, trébuchet pour prendre quelque bête carnassière. 2) *fig.* un piége, embuche. § 1) lisa w łapaczce złapać. 2) tey uniknął łapaczki; w mowie iego łapaczka była.

Łapam, *m.* 1) fangen, haschen. 2) einen in der

der Rede fangen. 3) ausschreiben, sich mit fremden Federn schmücken. 4) nachstreben, nachjagen. 1) prendre, attraper, arrêter, se saisir de qu. 2) prendre qu. par le bec, trouver qu. en deux paroles. 3) piler un auteur. 4) ravir, prendre pour soi; s'attribuer; s'approprier; tâcher d'obtenir. § 1) złapano złoczyńcę. 2) darmo go w mowie złapać usiłował. 3) łapać w rożnych księgach sentencye. 4) łapać honorow, dostatkow.

Łapanie, *v.* das Greifen, das Haschen. capture, *f.* saisissement; l'action de prendre.

Łapcie, *plur.* kurpie, *plur.* Bast-Schuhe. galoches, *f. plur.* sabots.

Łapica, *f.* } Falle, *f.* un attrapatoire; trape. *f.*
Łapka, *f.* }

łapka na kotki. Katzen-Falle, *f.* un piége à chats.

łapica na szczury. Ratten-Falle, *f.* ratière, *f.*

łapica na krety. Maulwurfs-Falle. taupière, *f.*

łapica na myszy. Mäuse-Falle. souricière, un atrapatoire.

łapka, f. Patte, Klappe, kleiner Aufschlag am Ermel. reversis de la manche d'un habit. § łapki albo wyłożki czerwone u kontusza.

Łapikufel, *m.* Saufaus, *m.* Bier-Bruder. sac au vin; chevalier de la coupe.

**Larmo, *m.* Lerm, Geschrey, Freuden-Geschrey. bruit; cri de joïe; acclamation. § larmo pełną krzykną szyią; wesołym się odezwali larmem.

Łapiniec, *m.* ziele, *vid.* Barszcz prosty.

Larwa, *f.* 1) Larve, Maske. 2) heßliches Weib, Larve. 1) masque. 1) une guenon; femme ou fille fort laide.

Larysa, *f.* Wappenk. zwey stehende Pflug-Eisen im silbernen Felde mit drey Strauß-Federn über der Krone. *Blas.* deux socs de charruë posés debout au champ d'argent avec trois plumes d'autruche sur la couronne.

Las, *m. g. a. u.* 1) Wald. 2) dichtes Haar, dichte Sträucher oder Kräuter. 3) fig. Verwirrung. 1) une forêt, un bois. 2) touffe; cheveux épais; un amas épais de cheveux, d'herbes ou de broussailles. 3) *fig.* confusion; désordre, *m.* § 1) w lesie (lasem) iechać.

las wysoki, wielkośny. hoher Wald. haute-futaye; bois de haute-futaye; forêt de haute-futaye.

iak w lesie tu błędno. es sieht hier recht verwirrt aus. tout il y est sans dessus dessous; quel remü-ménage est-ce là; tout y est rempli de confusion & de trouble.

zaszedł w las daleko. er hat sich verwirret; er hat sich zu weit eingelassen. il s'est trop embarrassée.

do lasa. lauf zu; suche zu entfliehen. sauvez vous par la fuite; gagnez le haut, le taillis.

zapłata w lesie. die Zahlung ist im weiten Feld. le payement est douteux. § głupi daie, a zapłata w lesie.

przez suchy las żołdaka puścić. einen Soldaten Spieß-Ruthen laufen lassen. passer un soldat par les baguettes.

Lasa do przesiewania wapna, piasku; krata mularska. Sand-Fege, dadurch die Mäurer den Sand werfen. grosse claye au travers de laquelle le maçon fait passer le sable.

lasy; drzwi kraciaste. Gatter-Thür. porte à claire voie ou à treillis.

Laseczka, *f.* } 1) Stöckchen. 2) Strichlein
Laszczka, *f.* } über oder zwischen den Buchstaben im Schreiben. 1) baguette, petit bâton. 2) accent qu'on fait sur une lettre, ou un tirot entre les mots. § 1) laseczkę złamać łacno. 2) laska nad literą; położyć laseczkę miedzy słowami.

Lasek, *m. g. laska.* 1) Wäldlein. *2) kleiner Garten. 3) Art von Hunden. 1) un bocage, petit bois. *2) petit jardin. 2) espèce de chien.

Lasica, *f.* }
Łasiczka, *f.* } eine Wiesel. belette, *f.*
*Łaska, *f.* }

łasiczka leśna Iltis, Frettlein, Wald-Wiesel. furet, *m.* petit animal.

Łasiczkowy. }
Łasiczny, *adj.* } Wiesel-. de belette.

Laska, *f.* 1) Stock, Stab, Rohr. 2) Marschall-Stab in der Land-Bothen-Stube. 3) Zeit, da einer Land-Bothen-Marschall ist. 4) Stab eines vornehmen oder anderen Bedienten. 5) Stab, Zeichen der Marschalls-Würde; die Marschalls-Würde. 6) Stab, so beym Todes-Urtheil gebrochen wird. 7) Stange Wachs, Siegel-Lack. 8) Sonnen-Uhr-Weiser. 1) bâton, canne. 2) bâton de Maréchal de la Diéte générale. 3) le tems qu'on a été Maréchal de la Diéte. 4) bâton; vergue que quelques hauts & bas Officiers portent à la main. 5) bâton, marque de la dignité d'un Maréchal; la dignité d'un Maréchal. 6) baguette qu'on brise en prononçant la sentence de mort. 7) bâton de cire, de cire d'Espagne. 8) un stile; éguille de cadran. § 1) laską się podpierać,

pierać. 2) Marszałkowska mu oddana laska. 3) Marszałek starey, nowey laski. 4) laska Marszałkowska, Regimentarska, gieneralska, woytow starorzymskich; laska ceklarska. 5) laskę koronną, lirewską otrzymał. 6) iuż dekret złoczyńce czytaią, iuż laskę życia iego łamią. 7) laska laku. 8) laska albo grocik na słoneczniku.

laska rozmiaru. Meß-Stab. mésure; réglet divisé en plusieurs parties dout on se sert pour mésurer qu. ch.

laska pastuszа. Schäfer-Stock. houlette de berger.

laska Merkurego. Mercurius-Stab. le caducée; baguette de Mercure entortillée de deux serpents.

laska ptaszniса. Vogelsteller-Stange. perche où est attaché le filet d'un oiseleur.

Laska, f. 1) Gnade, *f.* Gütigkeit, Gefallen, Gunst, Gewogenheit. 2) Gnaden, Titel so selten gebrauchet wird. 3) eine Wiesel, *f.* Łasica. 1) grace; la faveur, plaisir; bonnes graces. 2) votre grace, *titre qui n'est pas trop reçu.* 3) bellette, *v.* Łasica. § 1) gniew w łaskę zamienić; w laskę kogo przyiąć; wkradać się w laskę czyią; łaskę otrzymać, znaleść, trzeba mi iego łaski szanować; łaski u niego dostał; deklaracya łaski krolewskiey; na łaskę sobie zasłużyć, zarobić: wielką mi wyświadczył łaskę; o łaskę czyią zachodzić; łaski czyiey szukać; przywrócić kogo do łaski. 2) uprasza się Łask Waszych.

z łaski Bożey. 1) von Gottes Gnade. 2) Gott sey Dank. 1) par la grace de Dieu. 2) Dieu merci. § 1) z łaski Bożey Krol Polski. 2) mam z łaski Bożey z kąd mu dać wychowanie.

z łaską. aus Gunst, mit Gütigkeit; im guten. de bonne grace, favorablement; pour faveur. § z łaską twoią to otrzymałem; z łaską od Pana odstał, go sluchał.

z łaski. aus Gnaden, umsonst, aus Gütigkeit. gratuitement, par grace, de grace de qu.

poddać się na łaskę. sich auf Gnade ergeben. se rendre à discretion.

łaskę utracić; z łaski wypaść. in Ungnade fallen. tomber dans la disgrace de qu; être disgracié.

wielką mi uczynisz łaskę. du wirst mir einen großen Gefallen erweisen. vous me ferez un grand plaisir.

łasce się Was Pana oddaię. ich empfehle mich ihrer Gewogenheit. je me recommande à vos bonnes graces.

łaskę mam u niego. ich stehe bey ihm in Gnaden. j'ai ses bonnes graces.

łaska Pańska na pstrym koniu iedzie. großen Herren Gunst ist wie Aprillen-Wetter. la grace des grands varie comme la lune, aujourd'hui claire demain brune.

nie dbam o łaskę, kiedy mam laskę. was achte ich Ungnade, wenn ich Gewalt habe. on n'a qu'à me haïr, pourvu qu'il faille m'obéir.

za łaską mowiąc. mit Ehren zu melden. sauf l'honneur de la compagnie.

Łaskaw, łaskawy, *adj.* 1) gnädig, günstig, gewogen. 2) gütig, gnädig, sanftmüthig. 3) kirr, zahm. 4) gelind, nicht heftig. 1) bienveillant, favorable, propice. 2) clément, doux, indulgend, civil. 3) apprivoisé, doux, qui n'est pas farouche. 4) mitigé, médiocre, doux, qui n'est pas rigide. § 1) nie iesteś na mię łaskaw; bądź na niego łaskaw; łaskawym przyięty sercem. 2) Pan to łaskawy. 3) gołąbek, piesek łaskawy. 4) łaskawa kara.

Łaskawie, *adv.* gütig, gnädig, sanftmüthig. favorablement, obligeamment; avec bonté; avec grace. § łaskawie się z kim obchodzić; łaskawię mię przyiął.

Łaskawość, *f.* 1) Gütigkeit, Sanftmuth, Gelindigkeit. 2) Gelindigkeit als des Winters. 1) indulgence, clémence, bénignité; la douceur; honêteté. 2) la douceur comme de l'hiver. 3) la douceur d'une bête. § 1) łaskawością więcey sprawisz niż surowością. 2) łaskawość zimy. 3) łaskawość owieczek.

Łaskawy, *vid.* Łaskaw.

**Łaskdawca, *m.* Wohlthäter; wohlthätiger, gnädiger Herr. bienfaiteur.

Laskowanie, *n.* żłobkowanie. Ausstreifung; Hohl-Kehlen, hohle Streifen. striûre, *f.* cannelure, *f.* § laskowanie sznicerskie, stolarskie; laskowanie poprzeczne; laskowanie wklęsłe; laskowania dołki albo rowki.

laskowanie wypukłe; laskowania gorki. die Zwischen-Stäbe, erhabenen Theilen zwischen den Aushöhlungen. les éminences qui sont à chaque côte de la carne de la cannelure,

Laskowanie, lochowany, żłobkowany, in die Länge ausgehöhlt, ausgestreift, kehlicht. strié, cannelé.

Laskowy, *vid.* Leszczynowy.

Laskuię, *v. a.* co. Hohl-Kehlen machen, kehlicht machen, ausstreifen. canneler, faire des cannelures.

Łaskuię komu. fuchsschwänzen; ums Maul gehen,

gehen. cajoler, pateliner, gratter la plante des piés à qu.

Łaſy, *plur. vid.* Las, Laſa.

Łaſeczka, *f.* Stäblein, Stöckchen. baguette, petit bâton, petit échalas. § do laſeczek pzywiązane zioła.

Łaſzę ſię, *ſi, ſił.* 1) an der Erde kriechen, ſich ſchmiegen, als ein Hund. 2) fuchsſchwänzen, ums Maul gehen, einen Katzen-Buckel machen. 1) patter ſon maître; ramper, ſe trainer contre terre comme fait le chien. 2) ramper; faire le chien couchant devant qu; être pliant comme oſier; s'abbaiſſer. § 1) łaſić ſię u kogo; łaſząć ſię przeprażał. 2) pies ſię łaſi; człek ſię ten łaſi aż z tyłu uchwyci.

Łaſzenie, ſię, *n.* niederträchtige Schmeicheley, Fuchsſchwänzerey. villaine flatterie; extraordinaire cajolerie.

Łaſzt, *m.* eine Laſt, ein Maaß von 60 Scheffeln. laſt, *m.* une meſure de ſoixante boiſſeaux. § łaſzt dobrey miary ma ćwiertei 26. albo 78 korcow; łaſzt zboża ma w Gdańſku 60. korcow, a 42. Krakowſkich korcy; łaſzt ſoli mą beczek 18, śledzi i inſzych rzeczy 12 beczek.

Lata, (*vid.* Rok) die Jahre. les années.

Łata, *f.* 1) Fleck auf einem Kleide. 2) Dach-Latte. 1) piéce, chiffon, qu'on met à quelque habit. 2) latte. § 1) łata na ſukni, na koſzuli, na plaſzczu. 2) dachowki na łatach kładą.

łata na trzewiku. Schuh-Fleck. bout, *m.* morceau du cuir pour raccommoder le ſoulier.

łatami obić. belatten. latter, *v. a.*

łaty odrzeć. ablatten. délatter, *v. a.*

Łatacz. Flicker. racoutreur, ravaudeur.

Łataczka, *f.* Flickerinn. ravaudeuſe, racoutreuſe, *f.*

Łatam, *v. a.* co. flicken, Flecke aufſetzen. rabiller, rapiécetter, réfaire, raccommoder, ravauder, rapetaſſer, mettre des piéces à quelque vêtement, à un ſoulier.

trzeba gdzie indziey łatać mieſzka man muß wo anders ſeinen Beutel ſpicken. il faut faire ſes choux gras en un autre endroit.

Latam, *v. n.* 1) langſam oder oft fliegen. 2) herum ſchweifen, flattern, herum ſchweifen. 3) herum gehen als eine Zeitung 1) voler ſouvent ou lentement. 2) courir çà & là. 3) courir, voler comme une nouvelle. § 1) iaſkołka po domach lata. 2) latać, pruciać włoczyć ſię po świecie. 3) nowina lata.

zwierzę lataiące. ein fliegendes Thier. un volatile.

latać myślami. mit Gedanken herum flattern. être diſtrait; promener ſes penſées en divers endroits.

lata myślami po niebie, a zadek w popiele. er denkt hoch hinaus, und hat doch kein Vermögen. il a le coeur haut & la fortune baſſe.

Latanie, *n.* lot lecenie. das Fliegen, der Flug. action de voler; le vol.

Łatanie, *n.* das Flicken. le rabillage; le rapiécetage; racoutrement.

Latarenka, *f.* ein Laternchen. petite lanterne.

Latawica, Nachtweiblein, ein Geſpenſt. un ſucube; diable qui ſous la figure de femme habite avec l'homme.

Latawiec, *m. g. latawca.* 1) Nachtmännlein, ein Geſpenſt. 2) Drachen von Papier, den die Jungen fliegen laſſen. 3) Paradies-Vogel. 4) ein fliegender; der in der Luft flieget. 1) un incube, diable qui à la faveur de la figure de l'homme habite avec une femme. 2) cerf-volant ou un écoufle que les enfants expoſent à l'air. 3) la manucodiata; l'oiſeau de Paradis. 4) perſonne qui vole. § 1) latawiec i latawica ſą nocne obłudy baieczne. 2) chłopcy za latawcem biegaią. 3) latawiec ieſt ptak Indyyſki bez nog, ktore mu w Indyi urzynaią.

Laternia, *f.* eine Laterne. la lanterne.

wielka laternia. große Laterne. un lampion.

laternia morſka. eine See-Laterne; Thurm ein See-Hafen mit einer großen Laterne fanal, *m.* une tour avec une groſſe lanterne à l'entrée des ports. § laternia morſka ieſt wieża na ktorey dla żeglarzow gore ogień.

laternia na trzonku albo na słupie. Laterne auf einem Stiel oder auf einer Säule. falot, *m.*

Ląlka, *f.* lalka. Puppe. poupée, poupard, *m.*

wielka łątka; kuglarſka lalka. große Puppe, Gaukel-Puppe. bamboche, *f.* marionette, *f.*

łątki wodne. Waſſer-Püppchen, ſind gläſerne Figuren, ſo an gläſernen Kügelchen im Glas Waſſer herum ſchwimmen. petites figures de verre attachées aux petites cloches de verre, qu'on voit nager & remuër dans un verre d'eau.

Łatkarz, *m.* 1) Puppen-Macher oder Verkäufer. 2) Marionetten-Spieler. 1) poupetier; marchand poupetier ou faiſeur

ſeur de poupées. 2) joueur de marionettes.

Łątkowy, *adj.* Puppen-. de poupée; qui regarde une poupée. § łatkowa komedya.

Lato, *n.* der Sommer. l'été. § śrzod lata; na ſchodzie lata.

lato obfitości. fruchtbares Jahr. une fertile année.

Nowe Lato. Neu-Jahr. Nouvel an; Nouvelle Année.

Nowe lato żydowſkie, vid. Trąbki.

lato świętomarcińſkie. alter Weiber-Sommer. l'été Saint Martin.

za lata. zur Zeit des Sommers. pendant l'été; de l'été.

lecie, adv. des Sommers, im Sommer. dans l'été. § lecie na polu robiemy, zimie doma; kto lecie nie zbiera zimie przymiera. *prov.*

śrzod lata die Mitte des Sommers. la mie-été.

lata, (*conf.* Rok) die Jahre. les ans, les années.

Latonka, *f.* } eine Fleder-Maus.
*Latoperz, Nietoperz. } une chauve-ſouris.

**Latopis. } Geſchichtſchreiber, Jahr-Bü-
**Latopiſca. } cherſchreiber. Hiſtorien, annaliſte.

Latorośl, *f.* Reis, Sproſſe am Baum. jet d'arbre, pouſſe, rejetton, courſon. § latorośle wycinać.

latorośl do ſadzenia w ziemię. Setzling, Satz-Holz; Aſt den man an beyden Enden abhauet und in die Erde ſetzet. bille; branche coupée par les deux bouts pour planter.

latorośl do wſzczepienia w pniak. Pfropf-Reis. grêffe, ente; jetton qu'on greffe dans un arbre.

latorośl albo płonka wſzczepiona. gepfropftes Reis, greffe, ente.

latorośl z drzewa w drzewo bez odcinania ſadzona albo wrosła; latorośl macicy obłąkiem ſadzona. Abſenker, Ueberſchüßling, Ableger. provin, marquotte.

latorośl winna; winorośl. Wein-Rebe, Wein-Rank. un pampre; le jeune bois de l'année que pouſſe la vigne.

Latorośiny. zu Schoß-Reißern gehörig. des rejettons, qui appartient aux rejettons.

Latos, *g. a.* } ein jähriges Thier.
Latoſek, *g. latoſka.* } une bête d'une année.

Latoś, *adv.* heuer, dieſes Jahr. cette année; dans l'année où nous ſommes.

Latoſi, tegoroczny. heurig, diesjährig. de cette année; de l'année; qui eſt de l'année. § wino latoſie, miod latoſi.

Latowanie, *n.* die Zubringung des Sommers; die Sommers-Zeit; das Sommer-Leben. la demeure qu'on fait en quelque lieu pendant l'été; le tems de la campagne; le tems d'été.

Łatr, *m.* Stab, Maaß von vier Ellen beym Maurer und Landmeſſer. deux braſſes, meſure de maçon & d'arpenteur qui contient quatre aunes.

Latuię. überſommern, den Sommer wo leben. paſſer l'été en quelque lieu.

Łatwie, Łatwość, Latwi, Łatwiuchno, *vid.* Łacno, Łacność, Łacny, Łacniuchno.

**Laur, bobek. Lorbeer-Baum. laurier un arbre.

§*laur*; *laury.* Lorbeer, Lorbeer-Kranz; Sieg, Sieges-Zeichen. laurier, couronne de laurier; victoire; un ſigne de victoire. § głowę iego wieńcuycie laurem; głowa ſię wieńczy w laury; zwycięſkie laury iego żdobią ſkronie.

**Laurowy. Lorbeer-. de laurier. § tu laurowe wieńce, tam niezwiędłe pelmy zbieraią.

laurowe liście. Lorbeer-Blätter; Sieges-Zeichen. lauriers; un ſigne de victoire.

**Lauruię. mit Lorbeeren krönen. couronner de laurier. § tak wiele bram ulaurował.

Ława. 1) eine Bank. 2) Kriegsb. Banquet, Auftritt hinter der Bruſt-Wehr. 3) Reihe in die Breite. 1) banc pour s'aſſeoir deſſus. 2) *Fortif.* banquette, marche derrière & au bas du parapet. 3) rang, rangée des choſes rangées les unes à côté des autres en front. § 1) na ławie ſiedzieć. 4) ława wału; żołnierze z ławy przez nadwałek ſtrzelali. * 3) pſy ławą za zaiącem idą.

ławy iadki. Bänke, wo man Eßwaaren verkauft. hale, étaux, boutiques où l'on vend des vivres. § mięsne, rybne ławy.

Ławaterz, *g. a.* Hand-Faß, Hand-Becken. un levemain; baſſin à laver les mains.

Ławeczka. Bänkchen. petit banc, banquette.

Lawanda. } (*lavendula*) Lavendel, Spi-
Lawenda. } canard. lavande.

lawenda ſzyſzkowa. (ſtoechas) Stöchas-Kraut. ſtécas.

Lawendowy. Lavendel-. de lavande. § wodka lawendowa.

Lawety, *vid.* Lewety.

Ławica. 1) Richter-Bank, Raths-Bank. 2) lange Reihe, (ſ. Ława 3). 1) banc, à laquelle ſe mettent les Juges ou les Con-

Conseillers. 2) rang, *v.* Ława 3). § ławice na ktorych urząd siada.
ławica do mydlenia chust. Wasch-Bank, die Wäsche darauf einzuseifen. batte, banc sur quoi on savonne le linge.
Lawiruię. 1) laviren. 2) laviren, sich in die Zeit schicken. 1) abbattre, bouliner, chicaner le vent, louvoyer, bordéger. 2) temporiser; s'accommoder au tems; attendre un tems plus favorable.
Ławka. 1) Bank. 2) Steg, kleine Brücke über einen Bach. 1) banc. 2) ponteau, petit pont. § 1) na ławce leży.
ławki. Sattel-Hölzer, woran die Sattel-Polster befestiget werden. le fûts de la selle; les piéces de bois ou sont attachés les coussinets ou les panneaux.
Ławniczy. Schöppen-. d'échevin. § ławniczy urząd.
Ławnik, Przysiężnik. Schöppe, Gerichts-Schöppe. échevin, maïeur.
Ławnikostwo. Schöppen-Amt. échevinage, *m.*
Łayno. 1) Koth, Mist. 2) Menschen-Koth. 1) fumier, fente, crotte. 2) étron, bran, merde, excrément d'homme.
Łażanki, *vid.* Jastrzębiec.
Łazę, *zi, ził.* 1) langsam kriechen als ein Wurm. 2) kriechen, langsam gehen. 3) *vulg.* gehen. 4) klettern. 5) ausgehen, ausfallen, von Haaren. 1) ramper lentement, trainer contre terre; aller, marcher par terre. 2) se trainer, aller lentement, pas à pas, 3) *vulg.* aller, marcher. 4) grimper, gravir. 5) tomber *en parlant des cheveux*, § 1) gadzina łazi. 2) długo łaziłeś nimeś przyszedł. 3) dokąd łazisz. 4) łażę na drzewo. 5) z głowy mu włosy łażą.
Łażęka, *vulg.* 1) Kriecher, der oder die langsam gehet. 2) Land-Läufer. 1) mauvais piéton; celui ou celle qui marche mal à piez. 2) homme vagabond.
Łażenie, *n.* das Kriechen. rampement.
Łaziebnik. Bader. maître des étuves; maître des bains; étuviste, baigneur, barbier qui a des bains chez soi.
Łaziebny. } Bad-; Bader-. d'étuves; de maître des bains.
Łazienny.
Łaziewniczy. § łaziewniczy cech; łaziebna dziewka.
łaziebne. Bade-Geld, *n.* l'argent pour les bains.
Łazienka, *f.* kleine Bad-Stube. petite étuve; petit réduit où l'on se baigne.
Łaźnia, *f.* 1) Bad-Stube. 2) Verweis, Filz. *3) das Waschen, s. Mycie. 1) bains, *plur. m.* étuve; chambre échauffée à se baigner. 2) mercuriale, reprimande. *3) lavement, action de se laver, *v.* Mycie. § 1) w łaźni co tydzień bywa; wystudził łaźnią. 2) miałem przednią łaźnią.
łaźnią komu sprawić. einem ein Bad zurichten. causer à qu. une terrible vesperie.
łaźnią komu dać. einem den Kopf waschen. savonner qu; laver la tête à qu.
Lazur, *m.* 1) Armenier-Stein, Lasur-Stein. 2) Bergblau, Lasurblau, eine Farbe. 3) blaue Farbe, blaue Stärke zur Wäsche. 4) blaues Tuch. 1) Antigorium, *m.* Azur, *m.* une pierre. 2) azur, bleu de montagne une couleur. 3) tournesol, émail qui sert à donner la couleur bleue à l'empois; l'empois blou. 4) du drap azuré.
Lazurowy. blau. azuré; qui est de couleur d'azur.
*Łeb, *g. łba,* głowa. Nischel, Kolbe, Kopf, caboche, crête tête. § pchła łbem do konia podobna; wełbie mu to huczy; łeb zwiesił.
za łeb. beym Kopf; bey den Haaren. au colet, au cheveux, au gobet. § za łeb kogo wywłoczyć na ulicę.
porwał go za łeb. er kriegte ihn beym Kopf. il lui a mis la main sur le colet.
dobrze umie za łeb iść. er ist ein starker Schläger. c'est un grand ferrailleur; c'est une bonne épée.
za łeb się wodzić, się prowadzić. sich bey die Köpfe kriegen, sich zausen. se prendre aux crins; en venir aux mains; se harper; se harpigner. § za łeb się pod ławą do rady prowadzą.
w łeb wziąć; oberwać po łbie; wziąć po łbie. Kopf-Stöße, Schläge bekommen; eins bekommen. en avoir; avoir, recevoir des coups. § kto w łeb nie bierał, temu się chce na woynę.
pchnąć kogo na łeb. einen über den Haufen werfen. culbuter, renverser qu.
po łbie (po łbu) dać komu. einem Kopf-Stöße geben. donner sur le nez; donner des coups à qu.
Lebecznik, *m.* ziele, *vid.* Lepieżnik.
Lebiotka, *f.* ziele. (*origanum*) Wohlgemuth, Dosten. origan, *m.* mariolaine d'Angleterre.
lebiotka biała; poley dziki. (nepeta) Calaminth, wilder Poley, Acker-Münze. nepeta; pouliot sauvage; l'herbe aux chats.
lebiotka Kreteńska. Cretische Berg-Münze, Katzen-Münze. mente de montagne.
Lec, Lece, *vid.* Leyc.
Lecę, *ci, ciał, cieli, conf.* Latam. 1) schnell fliegen. 2) schnell laufen. *3) fallen, auf die Erde fliegen. 4) fallen in Laster, in

in Sünde. 1) voler rapidement. 2) voler, courir avec grand empressement; aller en hâte. 3) voler, se jetter par terre; tomber à terre. 4) tomber dans des fautes. § 1) leciał tu ptak. 2) koń, biegun leci; na łeb w piekło leci. 3) z konia zleciał (spadł). 4) w grzechy lecieć.

lecieć do ziemi. ins Abnehmen kommen. tomber; aller en décadence; déchoir décroître. § te rzeczy znacznie do ziemi lecą.

poleciał ptak. der Vogel flog weg. l'oiseau partit.

Lecha, *f.* grządka. Garten-Beet. un carré, carreau, planche de jardin.

Łechcę, *ce, tał.* łechtam. 1) kützeln. 2) kützeln, schmeicheln. 3) schmieren, prügeln. 1) chatouiller. 2) chatouiller, flatter. 3) battre, rosser, savonner qu; graisser les épaules à qu. § 1) łechtać dziecię. 2) serce to przeraża a nie łechce uszu; rozkosz myśli łechce. 3) łechtać kogo po skorze, po bokach.

Łechciwość, *f.* 1) Kützel. 2) Geilheit. 3) titillation, chatouillement. 2) lascivité. § 1) zapach w delikacką od mozgu błonkę przez niepoiętą waporu swego łechciwość nieznacznie biie.

Łechciwy, łeskiwy. 1) kützlich. 2) geil, üppig. 1) chatouilleux. 2) lascif.

Łechtam, *vid.* Łechcę.

Łechtanie, *n.* das Kützeln. chatouillement. § boi się łechtania.

Lech. } ein Pohle.
**Lechita. }

Lecie, *adv. vid.* lato. des Sommers. dans l'été.

Leciwy. ältlich, der schon bey Jahren ist. un peu vieux; agé, qui a de l'age. § leciwy młokosa rozumem przechodzi.

Lecz, *conj.* doch, jedoch aber, allein. ormais, cependant.

Leczę, *czy, czył.* heilen, curiren. médicamenter, guérir. § leczyć chorego ranę, chorobę.

Leczę się. sich heilen. se guérir, se médeciner; se mettre dans les remedes. § uleczył się tym lekarstwem.

Leczenie, *n.* das Heilen. la guérison, la cure.

Leczenie się, v. n. die Cur an sich selbsten. l'action de médeciner.

Leda, *vid.* Lada.

Ledwie. } *adv.* kaum, mit Mühe. à peine; avec peine, difficilement,
Ledwo, } § ledwie się utrzymał; ledwie pisać umie.

ledwie przyszedł. er ist kaum gekommen. il ne fait que de venir.

ledwie tam iednego uczonego było. es war da kaum ein Gelehrter. à peine y eut-il un savant.

ledwie miasta nie wzięto. beynahe hätte man die Stadt erobert. il ne s'en fallut rien que la ville ne fût prise.

ledwo co — aż; ledwo co — aliści; ledwo co tylko — aż. kaum — als à peine — que. § ledwie co przyszedł, aż go wybito; ledwie co się tylko odezwał, ledwo co się seymik zagaił, aliści kłotnie, zwady, aż hałas.

ledwie nie. beynahe; fast. presque, à cela près. § ledwie nie tak uczony iak on; ledwie mu nie wyrowna siłami; ledwie nie umarł.

ledwie nie tak. fast also. presque ainsi.

ledwie nie upadł. beynahe wäre er gefallen. peu s'en est fallu qu'il n'est pas tombé.

ledwie go nie zabito er wäre beynahe erschlagen worden. il ne s'en est rien fallu qu'il n'ait été tué.

Lędźwie *plur.* die Lenden. les reins; les lombes, *m.* § przypasny ten miecz na lędźwie twoie.

lędźwie bolenie. das Lenden-Weh. le mal des reins.

Lędźwiec, *m.* ziele. (*aracus*) Krock, Vogel-Wicken, wilde Wicken. vesseron.

Legacki. den Päbstlichen Legat oder Gesandten betreffend. de Legat, d'Ambassadeur de Pape. § Legacki Audytor.

Legacya, *f.* poselstwo. Gesandtschaft Ambassade, *f.*

Legam, *v. a.* oft liegend; faulenzen. coucher souvent. § na tey ławie lega.

Legart, Legawiec, *m. g.* łogawca, Faulenzer, Stuben-Sitzer. casanier, reclus; fainéant, paresseux.

Legartuię, *v. n.* faulenzen. être paresseux, cagnarder.

Legary, *m. plur.* 1) Mauer oder Holzwerk, worauf die Stufen einer Treppe ruhen. 2) Mutz: Schrott-Leiter auf einem Bier- oder Wein-Wagen; Keller-Leiter. 3) Lager, Lager-Hölzer im Keller. 2) un échifre, qui sert de base à un escalier; mur ou piéces de bois où toutes les marches sont enmortaisés. 2) poulain propre à trainer ou à descendre du vin dans la cave. 3) chantiers sur lesquels les tonneaux en cave sont rangés. § 1) legary wschodowe. 2) legary na wozie.

Legat, *m.* 1) Päpstlicher Legat. *2) Abgesandter, s. Poseł. 1) Legat, Ambassadeur de Pape. *2) Ambassadeur, *vid.* Poseł. § 1) Legaci Papiescy.

Legawiec, *m. vid.* Legart.

Legawy, *m.* faul, Faulenzer. paresseux, fainéant.
legawy pies. Hühner-Hund. chien couchant; épagneul.
pfica legawa. Hühner-Hündinn. épagneule.
**legawa pieczenia*, vid. *zadkowa pieczenia.*
Lęgę się, *lęże, legł, lęgli.* } brüten, hecken,
Lęgnę się, *lęgnie, lęgnął.* } von Würmern, Vögeln und Thieren. couver, s'engendrer, faire, produire des petits, *parlant des insectes, des oiseaux & des bêtes.* § lęgą się ptacy, zaiące; robactwo się lęgnie; wszy się zalęgły.
Lęgi, *pl. vid* Łąg.
Legienda. langes Lesen. longue legende; longue lecture. § długą kogo bawić legiendą.
Legowisko, *n.* łożysko. 1) Lager, *n.* Stern, schlechtes Bett. 2) Streu unter dem Viehe. 3) Jäger: Lager eines Wildes. 1) couche méchant lit; paille. 2) litiere; paille sous les bêtes domestiques. 3) *chasse:* reposée, embuche, forme ou se couchent quelques bêtes farouches. § 1) formani iuż leżą na legowisku.
legowisko dzika dzienne. Tage-Lager des wilden Schweines. la bauge: lieu où la bête noire couche le jour.
legowisko ryby w ziemie. das Lager eines Fisches im Winter. la battue.
w legowisku leżeć. im Lager liegen. repairer.
Leguię, odkazuię. legiren, vermachen. léguer.
Leię, *v. a. & n. leie, lał.* 1) gießen. 2) gießen, Stücke, Glocken. 3) schreiben, verfertigen, verfassen. 1) verser. 2) foudre; jetter en moule; mouler des canons, des cloches. 3) faire, composer, écrire. § 1) leię wodę, wino. 2) lać działa, dzwony ** 3) z prosta leie słowa; piękne leie wiersze.
ley rożley. man zechet stark; man läßet darauf gehen. on boit des lampées; on avale de grandes rasades; on vuide les pots & les verres.
lać się. 1) laufen, fließen. 2) fließen, als die Verse. 1) couler. 2) couler comme les vers.
lać krew. Blut vergießen. verser du sang.
lać łzy. Thränen vergießen. fondre en larmes; verser des larmes.
deszcz się leie. es regnet stark. il pleut à verse.
Leiek, *g. leyka.* ein Trichter. entonnoir, *m.*
*****Lek**, *g. u.* lekarstwo. Arzeney. médecine. remède.
leki, plur. *leczenie.* Cur, Heilung. cure, la guérison.
bydź na lekach. in der Cur seyn. être, se mettre dans les remèdes.
Łęk u siodła. Sattel-Bogen. arçon de la selle. § łęku się trzymać.
Lękam się czego. sich fürchten, erschrecken. avoir peur; s'épouvanter. § nie lękam się tego brawury.
Lękanie, *n.* strach. Erschrecknis. la peur, la frayeur; épouvante, *f.*
Lekarka, *f.* Aerztinn. femme qui exerce la médecine; femme d'un medecin.
Lekarnia, *f.* Patienten-Stube; Kranken-Stube. infirmerie, *f.* chambre où l'on met les malades pour être traites.
Lekarski. Arzt-, Heil-, arzeneyisch. médecinal, médical.
lekorska nauka. Heilkunst, *f.* médecine, une science. § lekarską się bawić nauką.
lekarski albo chorobny dzień. Heilk. Tag der Aenderung einer Krankheit. *médec.* jour critique où la maladie se change.
po lekarsku. } 1) nach Art der Aerzte.
**Lekarskie, adv.* } 2) nach der Verordnung der Aerzte. 1) en médecin. 2) comme l'ordonnent les médecins.
Lekarstwo, *n.* 1) Arzeney, Hülfs-Mittel. 2) fig. Mittel. 1) médecine; un remède. 2) *fig.* un remède, moyen. § 1) lekarstwo na kolkę (od kolki, przeciw kolce) lekarstwo wyborne, lekarstwami się opatrzyć; lekarstwo biorę. 2) głod dobre na gnusność lekarstwo.
Lekarz, *m.* Arzt. Médecin. § niedoskonały lekarz pewnym bywa zaboycą; *prov.* lekarza o zaboy nie pozywaią; *prov.* lekarza trzeba szanować, *prov.* lekarze go wystawili.
lekarz iarmakowy. Quacksalber. charlatan, triacleur.
Łekce, *ce, tał.* kützeln. chatouiller.
Lekce, *adv.* leichtsinnig, unbesonnen. légêrement, à la légère, inconsidérément.
lekce sobie co ważyć. etwas gering schätzen, vilipender qu. ch. faire peu de cas de qu. ch.
Lekcya, *f.* Lection eines Lehrers. une leçon. instruction que donne le maitre à ses écoliers.
lekcya dyktowana. eine dictirte Lection. dictée, *f.*
Lekki, **Letki**, *adj.* 1) leicht, das nicht viel wiegt. 2) leicht zu thun, zu begreifen. 3) leichtsinnig, flattrig, unbeständig. 4) leicht, gering, klein. 5) leicht begehend, hurtig, flink. 6) leicht, von Soldaten. 1) léger, qui ne pése pas beaucoup. 2) facile,

facile, aisé à faire, à comprendre. 3) léger, folâtre, volage, inconstant. 4) léger, petit, chetif, qui n'est pas grand. 5) léger, agile, vîte, qui a de la vitesse. 6) léger, *en parlant des soldats*. § 1) czerwony złoty bardzo letki. 2) lersza (lżeysza) to praca; styl letki. 3) letkie prowadzi życie; letkiego umysłu człowiek. 4) letką dostał karę; letka to zima. 5) letką ma do pisania rękę; letkie do biegania nogi; trzeba kogo letkiego do krola wysłać. 6) żołnierz letki, chorągwie letkie.

iazda letka. leichte Reiterey. chevaux légers; cavalerie légère.

Lekko, letko, *adv.* 1) leicht, unbeschwert. 2) leichtsinnig, flatterig. 3) obenhin, schlecht weg. 1) légèrement, à la légère, sans grand fardeau. 2) légèrement, à la légère, sans beaucoup de considération. 3) négligemment, à la volée. § letko się nosi; letko ubrany, uzbroiony. 2) letko w tey poważney rzeczy postępuie. 3) letko to zrobił.

letko raniony. leicht verwundet. légèrement blessé.

letko mi; *letko mi iest*. ich habe nicht schwer zu tragen, ich bin leicht angezogen. je n'ai pas un grand fardeau à porter; je suis légèrement habillé.

letko; *letko iest*. es ist leicht; es ist nicht sehr beschweret. il est léger, il n'y a pas une grande charge. § tak na wozie lżey będzie.

z letka, adj. 1) sachte, gelind. 2) nach und nach. 1) légèrement. 2) peu à peu; pas à pas. § 1) kawalerowie przy kreowaniu z lekka po ramionach szpadą uderzeni bywaią. 2) z letka z nim postępować trzeba.

letko co udować. etwas klein, gering machen. amoindrir, *v. a.* rendre moindre qu. ch.

Lekkomowność, *f.* unbesonnene, vergebene Reden. babil, *m.* des discours vains, des paroles inutiles.

Lekkowny, *adj.* & *subs.* Klatscher; Schwätzer, unbesonnen im Reden. babillard, discoureur, causeur.

Lekkomyślnie, *adj.* leichtsinniger Weise. à la légère; légèrement, inconsidérément, étourdiment.

Lekkomyślność, *f.* Leichtsinn, Leichtsinnigkeit. légèreté, imprudence. § lekomyślność grzesznika.

Lekkomyślny, *m.* leichtsinnig. volage, inconsidéré, étourdi, léger.

Lekkonogi, *adj.* leicht zu Fuß; schnellfüssig, leichtfüßig. qui a les piez légers; qui va vîte.

Lekkość, letkość, *f.* 1) Leichte, *f.* 2) Leichtigkeit. 3) Leichtsinnigkeit, Unbesonnenheit. 4) zu große Willfährigkeit. 1) légèreté, qualité d'une chose légère. 2) facilité à faire, à comprendre. 3) légèreté, inconsidération, étourderie, action étourdie. 4) trop grande facilité; complaisance blâmable. § 1) letkość ognia, piora. 2) letkość języka tego się ztąd podaie. 3) letkości się wielkiey dopuścił. 4) sędzia naymnieyszey się ma wystrzegać letkości.

Lekkoważnie, *adv.* geringschätziger Weise. d'une manière ville & basse.

Lekkoważność, *f.* 1) die Leichte einer Sache. 2) Wenigkeit, Geringschätzigkeit. 1) légèreté d'une chose. 2) bassesse, vileté, petitesse; qualité de ce qui est vil & bas.

Lekkoważny. 1) leicht, das wenig wiegt. 2) schlecht, geringschätzig. 1) léger, qui ne pèse guère. 2) de peu de valeur; vil bas.

Lekkowiernie, *adv.* leichtgläubiger Weise. d'une manière trop crédule.

Lekkowierność, *f.* Leichtgläubigkeit. crédulité; légère créance; trop grande facilité à croire.

Lekkowierny, *m.* leichtgläubig. crédule; trop léger à croire; qui croit aisément.

Lekkuchnie, *adv.* } 1) von leichtem Ge-
Lekkuchno, *adv.* } wichte, sehr leicht. 2) sehr leicht zu thun. 1) trop légèrement, sans aucun fardeau. 2) très facilement à faire. § 1) lekkuchno mi w tych szatach. 2) lekkuchno to zrobił.

Lekkuchny, *adj.* 1) sehr leicht, das keine Schwere hat. 2) überaus leicht zu thun, zu begreifen. 1) très léger, qui est sans fardeau. 2) très facile à faire, à comprendre.

Lękliwość, *f.* boiaźń. Furcht, Furchtsamkeit. la peur; crainte; timidité, épouvante.

Lękliwie, *adv.* furchtsamer Weise. craintivement.

Lękliwy. furchtsam. craintif, timide; peureux.

koń lękliwy. scheues Pferd. cheval ombrageux, peureux, quinteux.

Lekta, *f.* stille Messe. Messe basse; petite Messe. § po skończoney Mszy lekcie.

Lektor, *m.* Lector, Leser in den Klöstern, auf den Universitäten. lecteur, celui qui lit & explique dans un Couvent, dans une Université.

Lektoryum, *m.* czytelnia. Lese-Zimmer. un auditoire; chambre où l'on lit à haute voix.

*Lekuię. 1) heilen, curiren. 2) besprechen, heilen

heilen auf eine abergläubische Art. 1) médicamenter, donner des remèdes; guérir. 2) guérir par les sortiléges; chasser une maladie par des charmes; user de sortilége & de charmes dans une cure. § * 1) sławny go lekuie (leczy) Doktor. 2) baby go lekowały.

*lekować się czym; leczyć się. sich heilen se guérir, se médeciner.

Lele, obs indec. ciastoch. ein Weichling. douillet, poule laitée.

Lelek, g. lelka. (aluco) eine Art der Huhn oder Nacht- und Raub-Vögel ohne Ohren. aluco, hibou des marest, qui n'a point d'oreilles.

lelkow patrzać das Maul aufsperren; Maul-Affen feil haben. muser; béer aux corneilles; se tenir en baillant; faire le Jean-lorgne.

Leliwa, m. Wappenk. halber Mond mit den Hörnern in die Höhe, zwischen welchen ein Stern ist, auf der Krone aber steht eben diese Figur auf einem Pfau-Schwanze. Blas. un croissant montant avec une étoile entre les cornes; la même figure paroit dans la queuë de paon, qui est sur la couronne.

Lemiesz, g. a. Pflug-Schaar. le soc de la charrue. § lemiesz głęboko podbiera; miecze przekować na lemiesze; kroy iest przy lemieszu.

Lemus, g. a. ein Lehm-Haus; ein mit Lehm bedecktes feuerfestes Behältniß, wo die Bauren ihre Sachen zur Feuers-Noth in Sicherheit bringen. un sauve-qui-peut; souterrain ou réduit couvert de terre grasse où les villageois mettent leurs hardes à l'abris des flammes durant un incendie.

*Leń, f. g. leni, lenistwo. Trägheit, Nachlässigkeit. paresse, oisiveté.

leń mi, leń mi iest. es fällt mir beschwerlich; es ist mir nicht gelegen. il m'incommode de; il m'est à charge que je.

Len, g. lnu. (linum) 1) Lein, das Kraut. 2) Lein, zubereiteter Flachs. 1) lin, m. la plante. 2) lin, le fil de lin.

len dziki ziele, vid. Ożota.

len niezgorzysty. (abestinum) Stein-Flachs, so im Feuer nicht verbrennet. abeste, m. espèce de lin incombustible.

psi len. (psyllium) Flöh-Saamen. herbe aux puces.

len. } (linaria) Leinkraut, Harnkraut. la linaire une plante.
Lenek Panny Maryi }

Lenię się. 1) zaudern, tändeln. 2) nicht Lust haben; verdrüßlich seyn. 1) tarder barguigner. 2) se dépiter, n'être pas en humeur; avoir de la peinte à.

*lenie się, linieię. sich mausern. muer.

Leniec, m. ziele, g. leńca, vid. Ożota.

*Lenieię, gnuśnieię. faullenzen. être paresseux; cognarder; être dans l'oisiveté.

Leniek, g. leńka. } Faullenzer. nonchalant; fainéant; paresseux, oisif.
Leniuch. }

Lenistwo, n. } Trägheit, Langsamkeit. fainéantise, nonchalance, oisiveté; paresse, lenteur, retardement, pesanteur d'esprit.
Leniwość, f. }

Leniwie, } adv. langsam, träg. lachement, lentement, negligemment,
Leniwo, }
§ leniwo sobie postępuie; kto leniwo ie, leniwo robi, prov.

Leniwy, adj. & subs. 1) faul, träg, ein Faullenzer. 1) langsam. 1) paresseux, nonchalant, oisif; un fainéant. 2) tardif, lent, pésant. § 1) leniwemu zawsze święto, prov. leniwy dwa razy robi, prov. leniwy i w domu swym zmoknie; prov. 2) leniwym postępować krokiem; leniwa rzeka.

Lenno, n. ein Lehn, Lehn-Gut. un féage; un fief; un lignage. § lenstwa przyięcie; daie część dochodów z lenna królowi.

Lenność, f. } Lehnbarkeit. féodalité, ligence, f.
Leństwo, n. }

Lenni. } zum Lehne gehörig. féodal, lige, qui regarde le fief. § leńskie poddaństwo; leńskiego poddaństwa czynienie; dobra lenne.
Leński. }

danina lenna. Lehns-Waare, le lige.

lenne prawo. Lehn-Recht. droit féodal; droit des fiefs.

lennym prawem. lehnbarlich; nach dem Lehn-Rechte. féodalement; ligement.

lennym prawem dać. belehnen. bailler à feage; fiéfer.

lenny Pan. Lehns-Herr. Seigneur dominant.

Lentwal, m. Schurz-Fell. tablier de cuir que quelques artisans mettent devant eux.

Lentyszek, m. g. lentyszka. Mastix-Baum. le lentisque un arbre. § Lentysz.

Lenung, n. żołd. Löhnung; Sold der Soldaten. prêt; paye, solde qu'on paye aux troupes. § żołnierze swemi lenungami żyć maią; rozdawać lenung.

brać lenung. Löhnung bekommen. toucher le prêt.

Lenungowanie, n. Zahlung der Löhnungen. l'action de payer aux troupes le prêt ou la solde.

Lep, m. Vogel-Leim. la glu. § na lep ptaki łowić; na te powaby pospolstwo iak na lep lgnęło.

pobrał ich na lepie. er hat sie wie in einem Sacke gefangen. il les a pris sur la glu.

lepem

lepem; naprawić, namazać. mit Vogel-Leim bestreichen. frotter de la glu; engluër.
lepem naprawna gałąź; lepowa gałąź, rozga. Leim-Ruthe. gluau; fourche aux gluaux; verge engluée, enduite de glu.
*Łepalt, *m.* ein schlauer Kopf. esprit fin, homme de tête.
Lepat, *obs. adv.* zaś. aber doch. mais, pourtant.
*Łepcę, *v. a. ce tał.* } schlappern, lecken wie
*Łeptam, *v. a.* } einn Hund. laper, lêcher, boire comme un chien. § pies wodę łepce.
Lepczyca, *f.* ziele lep puszczaiące. (*ixine*) weiße Eberwurzel. carline, *f.* chameleon blanc, *m.*
Lepianka, *f.* 1) Lehm-Wand, Klecker-Arbeit. 2) Gefängniß auf den Dörfern. 3) Lehm-Hütte, schlecht gebauetes Haus. 1) le bousillage, la bauge. 2) cachot; une prison pour les paysans. 3) bousillage; une maison de boue & de crachat. § 1) lepiankę uklecić. 2) w lepiance tego przybeczysz.
Lepiarz, *m.* 1) Kleber. 2) Wand-Kleber. 3) Wand-Klecker; schlechter Bau-Herr. 1) celui qui colle, qui attache avec de la colle. 2) bousilleur, qui travaille avec du torchis. 3) méchant bâtisseur; bousilleur.
Lepię, *v. a.* co. 1) kleben, verschmieren. 2) kleben eine Lehm-Wand. 1) coller, faire tenir avec la colle ou quelque chose gluante. 2) torcher, bousiller, travailler avec de la terre & de la boue.
Lepiennik, *m. g. a.* ziele. (*horminum*) wilder Scharlach. toute bonne sauvage.
Lepiey. besser. mieux. § dobrze, ale tak ieszcze lepiey; lepiey sobie poradzisz.
Lepieżnik, *m. g. a.* (*tussilago maior*) großer Huflattig oder Roß-Huf. tussillage, *f.* ou pas d'âne à grandes feuilles.
Lepiony, ulepiony. mit Lehm gekleckert, geklebet, beklebet. bousillé, travaillé avec du torchis.
Lepisty, *adj.* kleberich. gluant, visqueux, onctueux.
*Łepski. von Personen: vortrefflich, brav. *ce mot ne se dit que des personnes.* § łepskiś pachoł.
*Lepszę, *szy, szył.* Wzlepszam, Polepszam. bessern. rendre meilleur.
**lepszyć się, polepszyć się.* sich bessern. devenir meilleur.
Lepszy besser, ist der *comparativus* von Dobry. meilleur, *c'est le comparatif de* Dobry.
Lesica, *f. vid.* Sernik.
Lesisty, *adj.* waldicht, voll Sträucher. boisé; plein de bois; rempli de forêts & de buissons.
*Łeskcę, *kcesz, btał,* łechcę, kützeln. chatouiller.
*Łeskliwy, łechciwy. kützlich. chatouilleux.
Leślik, *m.* ziele, *vid.* Kropidło ziele.
Leśnictwo, *n.* Forst, Gehäge, Forst-Amt. verdière, *f.* grurie.
Leśnieię, *v. n.* verwachsen, verwildern zu einem Walde werden. pousser. jetter trop de bois; se couvrir d'arbes & de buissons.
Leśniowka, *f.* Holz-Aepfel. pomme sauvage.
Leśniczy, *s. m.* } *subst.* gaiewnik. Förster,
Leśny, *s. m.* } Wildniß-Bereiter, Hege-Reiter. traversier, *m.* verdier, *m.* garde-forêt, garde-bois, *m.*
leśny, adj. 1) Wald-. 2) Feld-Wald-, Wald, von Kräutern. 1) de forêt, de bois. 2) sauvage, qui vient sans être cultivé, § 1) leśni bogowie. 2) laśne iabłka; miętka leśna.
**wieprz leśny* i *dzik.* wildes Schwein. un sanglier.
Lesz, *s. m.* zamesz. semisches Leder. peau de chamois, *f.*
Leszcz, *m.* Łeszcz. Bressen, Brassen, ein Fisch. brême, un poisson.
Leszczyna, *f.* 1) Hasel-Nuß-Staude. 2) Hasel-Nuß-Wald, Hasel-Gesträuche. 1) noisetier, coudrier, une coudre. 2) coudraye, lieu planté de coudriers.
Leszczynowy. Hasel-Nuß-Baum. de noisetier; de coudrier. § gaiek leszczynowy; drzewo leszczynowe.
Leszka, *f.* grządka. kleines Garten-Beet. petite planche de jardin.
Letki, Letko, Letkość *&c. vid.* Lekki, Lekko, Lekkość *&c.*
Letni, *Letny. 1) lau. 2) Sommer-, das im Sommer dauret, wächst oder gebrauchet wird. 3) betraget, alt, der schon bey Jahren ist. 1) tied, un peu chaud. 2) d'été; qui dure, qui croit en été; qu'on employe en été. 3) chargé d'années, âgé, passé. § 1) letniey pyzynieś wody. 2) letnie to gruszki a nie zimowe; letnie miesiące, mieszkanie, dni; letnia sukna. 3) letnie młodego rozumem zwykł przechodzić; letnia niewiasta.
Letnie, } *adv.* 1) laulicht. 2) leicht, nicht
Letwo, } gehörig wider die Kälte versehen. 1) tiédement, d'une manière tiède. 2) à la legère; sans se garnir de bons habits contre le froid. § 1) mleko letno przygrzane. 2) bardzośmy się letnie w drogę przybrali.
Letnię, *v. a.* laulicht machen. étourdir; faire

faire tiédir; rendre tiéde. § zletnié gorącą wodę.
Letnieie. sich verschlagen, laulicht werden. tiédir; devenir tiéde. § niech to piwo trochę zletnieie.
Letność, Letniość, *f.* Laulichkeit. la tiédeur, chaleur modérée.
Letny, *vid.* Letni.
Letnik, *g. a.* 1) Sommer-Kleid. 2) Ueberwurf der Weiber; Schlumper. 3) Kittel. 4) Laube, Lauberhütte, *f.* Lusthäuschen im Garten. 1) habit d'été. 2) un négligé, vêtement domestique à l'usage des femmes. 3) souquenille, vêtement de toile. 4) feuillée, *f.* § chłodny letnik, cienisty letnik.
Letra, *f.* 1) Seiten Bretter am Bette. 2) Leiter-Baum an einem Wagen. 3) Kriegs-Bauk. die Facen oder Gesichts-Linien eines Bollwerkes. 1) le bord; le côte d'un lit; les planches qui soutiennent les deux bords d'un lit. 2) ridelle; le long sur le haut du chariot ou de la charrete. 3) *Fortif.* la face de bastion.
Lew, *g. lwa.* ein Löwe. Lion, *m.*
lwu zdechłemu łacno brodę skubią. auf einem todten Löwen tanzen die Hasen herum. un lion mort ne vaut pas un liévre qui respire; les souris dansent sur le corps du chat mort.
lew nie tak srogi iako go maluią. der Löwe ist nicht so grimmig, als man ihn malet. le lion n'est pas si furieux qu'on le peint.
doma lew, na woynie tchorz. im Felde ist er ein Hase und zu Hause ein Löwe. tel est brave entre les huis clos, qui dans la plaine n'est qu'un sot.
lwa poznać z pazura. an der Klaue erkennet man den Löwen. à l'ongle on connoit le lion.
Lewar, *m.* Podwag. ein Heber, Wagen-Winde. cric vireveau; guinde, un glossocome. § lewaru furmani w złych raziech do wydźwignienia wozow używaią.
*Leward, *m.* Lampart, 1) Panther-Thier. 2) Wappenk. gekrönter Leopard im rothen Felde, und eben derselbe auf der Krone. 1) Léopard. 2) *Blas.* Léopard couronné au champ de gueules, le même sur la couronne.
Lewety u działa; *plur.* łoże. nasad. Stück-Lavetten. l'affût d'une piéce d'artillerie.
Lewek, *m. g. lewka* ein kleiner Löwe. un petit lion.
boy się lewku gdy psa biią. man schlägt den Sack und meynet den Esel. on bat le chien devant le lion.

Lewiątko, *n.* junger Löwe. lionceau; le petit de la lionne.
Lewica, *f.* 1) die linke Hand. 2) die linke Seite. 1) la gauche; la main gauche. 2) le côté gauche. § 1) lewicą go uderzył. 2) na lewicy siedzi.
lewica iezdnego. die linke Hand eines Reiters. la main de bride.
Lewkowy, *adj.* einen jungen Löwen betreffend. de lionceau.
Lewkowy talar. Löwen-Thaler. sorte d'écus frappés au coin de lion.
w Lewa, w Lewo, *na lewo,* } *adv.* 1) auf die linke Hand; links. 2) bey den Soldaten: Links umkehrt euch. 1) à gauche; à main gauche. 1) *guerre:* demitour à gauche; à gauche. § 1) idź na lewo kśobie; w lewo iechać, się obrocić.
Lewy, *adj.* 1) link. 2) ebicht, inwendig, von der Seite eines Tuches. 1) gauche. 2) d'envers; opposé à l'endroit de l'étoffe. § 1) lewa ręka; lewe oko. 2) lewa strona sukna albo nice.
po lewey ręce. 1) auf die linke Seite oder Hand. 2) unten an. 1) du côte gauche; à gauche, à main gauche. 2) au bas bout; à la dernière place. § 1) idź po lewey ręce. 2) po lewey ręce z nim idzie.
*Ley, *m.* leick, *m.* Trichter. entonnoir, *m.*
Leybgwardya, *f.* Leibgarde. les Gardes du corps.
Leybregiment. Leib-Regiment. le prémier Régiment; le régiment du Prince. § Ciałbroniment.
Leyc, *m. g. a.* Leycè, *plur.* } 1) Leit-Riemen, Leit-Stränge, Zügel zu Wagen-Pferden. *2) Deichsel-Riemen, s. Naszelnik. 1) les guides, les longes de cuire, ou les cordons pour conduire les chevaux de trait. *2) retenure, arrêt, *v.* Naszelnik.
Leycowy, *adj.* Zügel-. de guides.
leycowy koń. Riemen-Pferd, das vor oder an dem Zuge allein geht. cheval attaché à côté ou au devant des chevaux attelez à un chariot.
Leykowy, *adj.* Trichter-. d'entonnoir, qui regarde l'entonnoir.
liykowe ciasto. Gebackenes, das durch einen Trichter gelassen worden. patisserie de pâte qu'on a versée par un entonnoir.
Leytenant, *m.* Porucznik. ein Lieutenant. Lieutenant, officier qui est sous le Capitainę.
Łeż, *f. g. łgi.* eine Lüge, wird fast nur im *Nom.* und *Accus.* gebraucht. un mensonge, bourde; *on trouve rarement*

ce mot dans un autre cas qu'au Nominatif ou à l'Acusatif. § łeż to brydko.
zadawać komu łeż. einen Lügen strafen. démentir qu.; donner un démenti à qu.
Leża, *f.* 1) Quartier der Soldaten. 2) Pferch, darinnen die Schafe auf dem Felde liegen. 1) logement, quartier qu'on donne aux soldats. 2) parc où couchent les brebis sur la campagne. § 1) leża zimowa, letnia; leże dawać żołnierzom.
Leżę, *lezie. lazł, leźli, leść,* łażę pretko. hurtig kriechen. ramper avec vitesse.
lezie ci to w oczy. das liegt dir vor den Augen. cela vous saute aux yeux.
nie może mi to wleść w głowę. das will mir nicht in den Kopf. cela me passe; je ne puis assez comprendre cela.
Leżę, *v. n. ży, żyl, żeli.* 1) liegen. 2) im Bette liegen, schlafen. 3) krank liegen, darnieder liegen, bettlägerig seyn. 4) liegen, als eine Stadt. 5) von etwas liegen, entfernet seyn. 6) liegen, als Brach, von Feldern. 7) sich stützen; auf einem liegen. 8) über etwas liegen, sitzen; etwas emsig treiben. 9) liegen, fallen; unterlassen, nicht getrieben werden. 1) être couché, être étendu, se tenir couché; poser, être placé, être posé sur qu. ch. 2) coucher, être couché, être au lit, être dans son lit; se reposer. 3) garder le lit; être malade au lit; être alité; s'aliter. 4) être situé. 5) être distant, être éloigné de. 6) se reposer, être en friche, *parlant de terre.* 7) s'appuyer, se coucher sur; se soutenir, être appuyé sur. 8) être appliqué, être assidu à qu. ch.; être cloué sur quelque travail. 9) tomber, être abandonné, n'être plus estimé. § 1) leżą iabłka pod drzewem na ziemi. 2) leżeć z kim na słomie; leży w łożku aż do białego dnia; leżę dla spania, dla odpoczynku. 3) trzy dni leży. 4) przed miastem leży zamek; na wschod leży miasto, pańtwo; zamek ten miedzy dwiema leży miasteczkami. 5) miasto leży od naszego trzy mile. 6) rola leży odłogiem. 7) taka ciżba, że ieden na drugim leży. 8) nad księgami (*na księgach) leży; w tym leżał (był utopiony) wszystek, 9) w tym Państwie leżą nauki, handel i rzemiosła.
Leżowy, *adj.* dem Soldaten-Quartier gehörig. appartenant au quartier des soldats.
leży dobrze szata na nim. das Kleid liegt ihm an, sitzt ihm wohl. l'habit est ciré, est coupé sur son corps; cet habit lui vient, lui sied bien. § trzewik dobrze ładnie, źle leży na nodze.
broń ta dobrze w ręku leży. dieses Gewehr liegt gut in der Hand. cette arme est bien en main.
leży komu nad szyią. einem über dem Halse liegen. être tout le jour au chevet de qu.; être à charge à qu.; assiéger, obséder qu.
leży to przed oczami. das liegt vor den Augen. cela saute aux yeux.
leżeć u nog czyich. zu eines Füßen liegen. être aux piés, à genoux de qu.; être prosterné aux piés de qu.
leży w grobie. er ruhet im Grabe. il gît dans le tombeau.
leżeć około czego. um etwas liegen. être situé à l'entour, aux environs de.
leżeć pod czym. unter etwas liegen. être couché ou situé au dessous de; être au dessous.
leżeć osobno. allein, abgesondert liegen. coucher à part ou séparément; coucher tout seul.
Leżenie, *n.* das Liegen eines Liegenden, oder einer liegenden Sache. la situation d'un homme couché ou d'une chose posée.
Leżenie Ksiąg Ziemskich. Vorlegung der Gerichts-Bücher zum Eintragen oder Ausschreiben. Exposition des Actes Judicaires pour faire les extraits ou les nécessaires enregîtrements des causes.
Lężenie się, *n.* ptakow. das Brüten. l'action de couver; incubation.
Łezka, *f.* kleine Thräne. petite larme. § i łezka mu z oka nie kanie (padnie).
Łężna sowa, *vid.* Sowa łężna.
Leżuch, *m.* ein Faullenzender, Faullenzer. fénéant, vaut-rien.
*Leżuchowstwo, *n.* 1) Bettlägerigkeit, Kranken-Bett. 2) Ströhnerey, Faullenzerey in den Betten. 1) couche; le tems qu'on est malade au lit. 2) trop long repos dans son lit.
długiego wetuie leżuchowstwa. er pfleget sich nach seiner langen Krankheit. après sa longue maladie il ne songe qu'à bonne chère.
Łganie, *n.* das Lügen. l'action de mentir.
Łgarka, *f.* Lügnerinn. menteuse, bourdeuse.
Łgarski. lügenhaft. faux, mensonger.
Łgarstwo, *n.* 1) Gewohnheit, Neigung zum Lügen. 2) Lüge, Unwahrheit. 1) habitude, *f.* inclination qu'on a à mentir. 2) menterie, *f.* un mensonge.
Łgarz, *m.* 1) Lügner. 2) Jagd-Hund, der falsch anschlägt. 1) menteur. 2) *chasse:* chien menteur.

Łgę, *łże*, *łgał*. 1) lügen. 2) Jagd: falsch anschlagen. 1) mentir; faire, dire des mensonges. 2) *chasse*: appeller en faux. § 1) łżesz, nieprawda; nie łżyy mow prawdę; łacniey mu łgać niżli pływać, *prov.*

Lgnę, *v. n. lgnie*, *lgnął*, *lgnęli*, *w czym*. 1) kleben bleiben, als ein Vogel auf der Leim-Ruthe. 2) sinken, einfallen, tief eintreten. 3) nachgeben, keinen festen Boden haben. 1) s'engluer, se prendre à la glu, s'attacher. 2) se perdre, enfoncer dans le sable, dans un marais. 3) n'être pas ferme sous les piés. § 1) ptaki lgną na lep. 2) na tym mieyscu konie i ludzie lgnęli. 3) woda głęboka a dno lgnące.

Lgnę, *v. n.* do kogo. einem sehr gewogen, zugethan seyn. aimer tendrement qu.

Lgnie w pamięć. sich im Gedächtniß einprägen. s'imprimer dans la mémoire.

lgnie tu. man fällt hier ein; es ist hier grundlos. on enfonce ici, la terre n'est pas ferme ici.

Li? *conj.* dieses Frag-Zeichen wird statt czy, ieźli, zum vorstehenden Worte gefüget. *on joint au prémier mot cette interrogation au lieu de* czy? *ou* ieźli? § nie wiem ze złościli to czyni? day maszli dać?

ieśli kto tak niewstydliwy? ist jemand so unverschämt? y-a-t-il quelqu'un si effronté?

mamli czytać? soll ich lesen? dois je lire?

ieśli tu kto? ist jemand hier? y-a-t-il quelqu'un ici.

naszali to wina, czy wasza? ist das unsere Schuld oder eure? est-ce notre faute ou la vôtre?

mali go bić, niech ma o co. will er ihn schlagen, muß er auch Ursache darzu haben. il faut qu'il ait ses raisons pour le battre; il faut qu'il sache pourquoi il le bat.

mali uczynić, niech uczyni. will er es thun, so mag er es immerhin thun. qu'il le fasse s'il veut.

Libertacya, *f.* uwolnienie. Befreyung von Auflagen, u. d. g. franchise, *f.* le franquiesme; exemption de quelque charge.

Libra papieru. ein Buch Papier. une main de papier. § libra papieru drukarskiego ma 25. a pisarskiego 24. arkuszy.

libra, aptekarska miarka. Apotheker-Pfund oder Maaß von zwölf Unzen. une livre de Médecine qui n'est que de douze onzes.

*Libraria, Książnica. 1) Bücher-Saal, Bücher-Schrank, s. Biblioteka. 2) ein Buchladen. 1) bibliotéque, *v.* Biblioteka, 2) librairie, boutique de libraire.

Lice, *n.* 1) die rechte Seite eines Tuches, eines Kleides. 2) Zeichen des Münzers auf der Münze. 3) Zeichen, Merkmal, woran man eine entwandte Sache erkennet. 4) offenbarer Diebstahl; Stück, Sache, so bey dem Diebstahle gewesen ist, und den Dieb verrathen. 1) l'endroit d'une étoffe, d'un habit. 2) pile ou petite marque du monnoyeur mise sur la monnoye. 3) marque d'une chose qu'on a volée. 4) larcin manifeste; chose qui trahit un vol. § 1) lice albo prawa szaty, sukna. 2) rybka iest licem mincarza tego. 3) pieniądze lica nie maią. 4) pieniądze niezwyczayne mogą bydź licem; złodziey z licem; poymano go z licem; lice przy nim znaleziono.

**lice*, plur. *policzki*. Backen, Wangen. les joues. § pod iagodami są lice albo policzki; lice zmoczone łzami; płaczliwym lice skropiła deszczem.

**lice do powodzenia koni*, vid. Leyc.

Lincencyat. ein Licentiat. un Licentié.

Licencyuię, *v. a.* rozpuszczam woysko. abdanken, der Kriegs-Dienste entlassen. licentier, donner pouvoir aux troupes de s'en aller.

Licho, *f. n.* 1) ungerad, ungerade Zahl. 2) Uebel, Noth, Unglück. 1) non pair; impair; nombre impair. 2) mal, peine; un dommage, un malheur. § 1) cetno albo licho? kość lichem padła. 2) to licho ze dwoyga obrać trzeba; na wielkie licho przyydziesz; wiele licha narobił; każdy swoie czuie licho.

wzbudzić licho uśpione. ein altes Uebel rege machen. réveiller le chat.

Licho, *adv.* źle. bös, übel. mal. § rzeczy licho idą.

Lichota, *f.* *1) Armuth, Betteley, Dürftigkeit. 2) armer, elender Mensch. *1) pauvreté, exiguité, indigence. 2) une pauvre personne; celui ou celle qui est pauvre, qui est misérable. § 1) tam szczera lichota (nędza). 2) nad lichotą pastwić się wstyd; ieźliś dostatni nie bierz lichoty nierowney.

Lichota, *m.* armer Schlucker. pauvre haire; pauvre diable.

Lichtan, *g. a.* Leichter, Kahn oder Boot, ein Schiff zu lichten. allége, *m.* soulége, *m.* bateau dont on se sert pour alléger un vaisseau.

Lichtarz, *g. a.* ein Leichter, *m.* chandelier. § lichtarze śrebrne; na lichtarzu stoł świeca.

lichtarz do kilku świec. nadesz, *m.* nakilk,

kilk, *m.* Leuchter zu etlichen Lichtern. surtout.
lichtarz nifki z trzonkiem. Hand-Leuchter. bougeoir.
Lichtarzowy. Leuchter-. de chandelier. § lichtarzowa rurka.
Lichtuie. lichten, ein Schiff erleichtern. alléger un vaisseau, diminuer le poids de sa charge.
Lichwa, *f.* 1) Wucher, unbillige Interessen. 2) das Wuchern, die Wucherey. 1) remise, usure, gain injuste d'un prêt. 2) l'action de donner à usure. § 1) lichwę dalę, płacę, biorę od pieniędzy; daię na lichwę, lichwy branie. 2) bezecna to lichwa; z lichwy żyie, lichwą się bawi.
lichwa z lichwy. Zins von Zinsen. arrière-change, *m.* interêt des interêts; usure de l'usure.
brać lichwę z lichwy. Interesse von Interessen nehmen. tirer l'interrêt des interrêts.
lichwą; w lichwie; przez lichwę. wucherlicher Weise; mit Wucher. usurairement, d'un manière usuraire.
Lichwiarka, *f.* Wucherinn. usurière, *f.*
Lichwiarski, *adj.* wucherisch. usuraire, d'usurier.
Lichwiarstwo, *n.* Wucher, Gewerbe der Wucherer. le métier d'usurier; aigotage, *m.*
Lichwiarz, *m.* Wucherer-Schinder. usurier, juif, lombard, tire-sou; tire-teston; qui prête à usure; agioteur.
Lichwię. wuchern, Wucher treiben. agioter, pratiquer l'usure, donner à usure.
Lichwienie, *m.* das Wuchern. les pratiques d'un usurier; le métier d'usurier.
Lichy, *adj.* schlecht, elend. pauvre, misérable, vilain, exigu, chetif. vil. § lichy człowiek; lichy to był traktament; licha potrawa; lichy to noż.
Licowanie, *n.* } Vorladung wegen eines
Licowy rok, *m.* } Diebstahls. ajournement en matières qui concernent le vol.
Licuię, *v. a.* co kradzionego u kogo. einen wegen Dieberey belangen, wegen eines Diebstahl vorladen. ajourner quelqu'un a cause d'un vol.
Liczący, *vid.* Licznik.
Liczba, *f.* 1) Rechenk. eine Ziffer, eine Zahl im Schreiben. 2) Zahl, Anzahl. 3) Rechnung die man ableget. 4) Rechenschaft, Verantwortung. 5) Zahl, Zunft-Gesellschaft. 1) *Aritmét.* un chiffre, un nombre. marque d'un nombre. 2) un nombre. 3) le compte qu'on fait à qu. 4) compte, raison, justification. 5) le nombre, l'ordre, *m.* le corps; toutes les personnes d'un college. § 1) liczby kościelne; liczba rachunkowa. 2) Wielka liczba Francuzow była; z mała liczbą uszedł; w małey nieprzyiaciel stanął liczbie. 3) dostateczną liczbę komu uczynić; czynienie liczby; przesłuchać, zrewidować liczbę; wnosić co w liczbę; przyiąć co na liczbie. 4) ze spraw swoich liczbę komu uczynić. 5) z liczby swoiey go wysłano; w liczbę swoię go przyięli; iest w liczbie Swiętych.
liczba łamana. Bruch im Rechnen, *Aritm.* nombre rompu.
liczba cała. Rechenk. eine volle Zahl. *Aritm.* un nombre rond.
pod liczbą. ungezählt; unter einer gesetzten Zahl. compté; sous nombre; nombré. § oddawać co komu pod liczbą; pod liczbą kucharka ma cynę.
na liczbę. auf Rechnung. à bon compte; à compte.
zostać na liczbie. einem restiren, schuldig bleiben. demeurer de reste à qu; rester. § na liczbie to zostalo; zostaię ci tę sumę na liczbę.
poczytać co komu na liczbie. etwas anrechnen, in die Rechnung bringen. mettre qu. ch. en ligne de compte.
nie należy to do liczby. das gehöret nicht zur Rechnung. cela n'est pas du compte.
bez liczby. ohne Zahl; viel. sans nombre; beaucoup.
Liczę, *v. a. czy, czył.* 1) zählen. *2) rechnen, s. Rachuię. 1) nombrer, compter, dénombrer. *2) compter, calculer, *v. a.* Rachuię. § 1) liczyć pieniądze, owce; odlicz mu sto talerow.
liczyć; policzyć kogo miedzy. zählen, setzen einen in eine Zahl. mettre au nombre des. § miedzy Swiętych go policzono.
liczący, vid. Licznik.
Liczebnik, *m.* ein zählender; Rechner. le comptant, le nombrant; calculateur.
Liczebny, liczbiany, liczbowy. Zahl-; zum Zahlen und zum Rechnen gehörig. numéral, qui concerne les nombres. § liczebne charaktery.
liczebne imię. Grammat. ein Zahl-Wort. *Gram.* nom numéral.
Liczenie, *n.* 1) das Zählen. 2) Rechenk. die Numeration; das Zahlaussprechen. 1) le compte, l'action de compter. 2) *Aritmét.* la numération.
Liczman, *m. g. a.* Rechen-Pfennig, Zahl-Pfennig. jetton, *m.*
Liczmanica, *f.* Rechen-Tisch, mit Rechen-Pfen-

Pfennigen zu rechnen. comptoir à supputer avec des jettons.

Liczmanowy, *adj.* von Zahl-Pfennig; von Rechen-Pfennig. de jettons.

Licznik. } Rechenk. der Zähler eines

Liczący. } Bruchs. *Aritm.* numérateur. § liczący iest liczba w łamaney liczbie nad liniyką położona.

Licznik, m. ziele. vid. Bukszdorn.

Licznikowy, *adj.* Rechenk: zum Zähler gehörig. de numérateur.

Licznikowy, *adj.* z Liczniku ziela. Büchsdorn. de peracantha; de Licium.

Liczność, *f.* Vielheit, zahlreiche Anzahl. grand nombre; nombreuse compagnie. § w liczności godnych ludzi; liczność pocztow stawienia na woynę.

Liczno, *adv.* in großer Zahl. en grand nombre.

Liczny, *adj.* 1) zahlreich. 2) Rechenk. eine Zahl bedeutend, das sich zählen läßt. 1) nombreux qui est en grand nombre. 2) *Arit.* qu'on peut comter; qui marque un nombre. § 1) liczne woyska. 2) litery liczne, arytmetyczne są 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9.

Liczne, s. n. pieniądze od liczenia. Zähl-Geld. taxation, *f.*

Liczony, *adj.* gezählt. compté, nombré.

Liczydeska, *f.* Zahl-Brett, *n.* volet, *m.* manche, *f.* pêle, compte-espèce; petit ais avec des rebords sur lequel on compte l'argent.

Liczydeskowie, *adj.* Zähl-Brett. de volet, de compte-espèce.

Liczydło, *vid.* Lyczydło.

Liczykrupka, *m.* Korb-Kucker, Knicker. un tate-poule; pince maille.

Liga, *f.* 1) Ligue, Bündniß, 2) Fuß, Schrot und Korn einer Münze. 1) ligue, alliance. 2) loi, alloi, alliage, *m.* le pié sur lequel on régle les piéces de monnoye. § 1) uczynił z nym ligę do obrony spolney przeciwko Domowi Burgundskiemu. 2) według ligi koronney wybite talery.

Ligawica, *f.* lehmichter, morastiger Boden, darauf man nicht stehen kann. croulliéres, *f. plur.* terre mouvante; terre tremblante qui n'est pas ferme sous les piés.

Ligawiczny, *adj.* morastig, beweglich. marécageux & mouvant.

Lignia, *vid.* Lipień.

Ligniowy, *adj.* die Asche einen Fisch betreffend: von der Asche. d'ombre (poisson).

*Lik, *m.* liczba. Zahl, Anzahl. nombre. § bez liku podobnych iest ludzi.

Likwor, *m.* angenehmes Getränk. une liqueur. § w tym się kocha likworze.

Lilanie, *n.* das Singen der Amme ein Kind einzuwiegen. le chant des nourrices pour endormir l'enfant.

Lili, *interj.* aja bobaja: Worte womit die Ammen die Kinder einwiegen. lalla; dodo; turélututu; *mots imaginés que les nourrices chantent pour faire endormir un enfant.*

Lilia, *f.* 1) Lilie, Bluhme und Wurzel. 2) Wappenk. drey doppelte Lilien. 1) lis, la fleur & la racine. 2) *Blas.* trois lis doubles. § 1) sadzić lilie.

lilie mu na ręku zakwitły. er hat sich von Frankreich bestechen lassen. les Louis d'or l'ont aveuglé.

Lilie, wierzbna. Wappenk. sechs doppelte Lilien in zwey Reihen, auf der Krone eine Säule, die von einem Pfeil durchschossen ist. *Blas,* six lis doubles en deux rangs, sur la couronne est dressée une colonne percée d'un flèche.

lilia wielkonocna, vid. Szafran polny turecki.

lilia czerwona (crinon) rothe Lilie. sorte de fleur rouge qui ressemble au lis.

lilia Turecka. (tulipa) Tulpe. tulipe.

lilia żołta polna. (hermerocalles) gelbe Lilie. sorte de lis jaune,

lilia żołta. (asphodellus, martagum) Gold-Wurzel, Dreck-Lilie. asphodèle.

lilia płotowa, vid. Powoy płotowy.

lilia wodna, vid. Grzybienie.

Liliowy, *adj.* 1) Lilien-. 2) Lilien-, den Lilien gleich. 1) de lis. 2) formé en lis, fait en lis. § 1) liliowy oleiek.

Liliyka, *f.* 1) kleine Lilien. 2) May-Blümchen. 1) petit lis. 2) lis de valée.

Limitacya, *f.* Gerichtsw. Versuch. *droits* délai, remise.

Limitowany, *adj.* verlegt. remis à un autre tems.

Limituię, odkładam. Gerichtsw. limitiren, verschieben, verlegen. *droit:* différer, remettre. § limitować sądy, seym.

Limonia, *f.* owoc. eine Limonie. limon, *m.* un fruit.

limonia, f. ziele. (limonium) Limonien-Kraut. du limonium.

Limonada, *f.* Limonade zum Trinken. limonade, une liqueur.

Limonata, *f.* Limonien-Brühe. sauce de limon. § limonata szara, żołta.

Lin, *m.* Schleye, ein Fisch. tenche, un poisson.

Lina, *f.* Leine, Tau. corde, ligne, un cable. § lina żaglowa, budowniza.

Lingć, *vid.* Lunąć.

Linia, *f.* 1) eine Linie in unterschiedenen Wissenschaften. 2) Geschlechts-Linie. 3) ein Linial. 4) Meßk. ein Gersten-Korn, der zwölfte Theil eines Zolls. 1) ligne, raye; *en terme de plusieurs sciences.* 2) ligne, suite de personnes d'une race. 3) règle. 4) *Géom.* ligne; grain d'orge. § 1) linia albo ciąg iest długość zrysowana na czym. 2) linia rodu albo familii prosta, poboczna. 3) linia z celami.

linia z gory na doł prosto idąca. eine Perpendiculair-Linie. une cathéte; ligne perpendiculaire.

linia niebieska. Tag- und Nacht-Gleiche; Aequinoctial-Linie. l'équinoxe; *m.* tems équinoctial; ligne équinoctiale.

linia calow. Maaß Stab zu etlichen Zollen. réglet, *m.* mésure, *f.*

linia woyska. vid. Firata. Wielata.

linia w brod; linia w ciąż. Mathem. Linie ohne Ende. *Matêm.* ligne infinie.

linie, plur. Linien-Blatt. feuille réglée. § po liniach pisze.

*Liniak, *m.* Rynsztok. Rinstein. l'égout. ruisseau dans la rue.

Liniał, *n.* prawidło z drzewa, z mosiądzu. ein Linial. régle, dont on se sert pour regler quelque chose.

Linieię, *v. n.* sich mausern; Haare, Federn oder die Haut verlieren. muer; être en mue; perdre ses plumes; perdre son poil ou sa peau. § liszka, wąż linieie.

ptak ten linieie. dieser Vogel mausert sich. les plumes tombent à cet oiseau.

Linienie, *n.* das Mausern der Vögel und Thiere. la mue.

Liniowanie, *n.* das Liniiren. réglure.

Liniownik, *m.* Linien-Zieher. régleur.

Liniowy, *a.* Linien-, de ligne, qui regarde une ligne. § liniowa długość.

Liniuię, *v. a.* linuię co. liniren, Linien ziehen. régler; tirer, tracer des lignes.

Liniyka, *f.* kleine Linie. petite ligne.

Linka, *f.* kleine Leine, Kapel. cableau; petite lingne.

Lipa, *f.* eine Linde. tilleul, tillau, *f. m.*

Lipcowy, *adj.* 1) zum Monat Julio gehörig. 2) den Jungfer-Honig, oder den Meth aus selbigem angehend. 1) de Juillet. 2) qui concerne le miel vierge ou l'hidromel qu'on en brasse.

Lipiec, *m. g. lipca.* Julius, Brach-Monat. juillet.

lipiec, g. lipcu. 1) Jungfer-Honig. 2) Lipiez, ein vortrefflicher Meth aus Jungfer-Honig. 1) du miel vierge ou blanc. 2) hidromel blanc, une boisson excellente qu'on brasse de miel blanc. § 1) lipiec albo miod iarzęcy. 2) lipiec miod posony.

**lipiec; wosk iarzęcy.* Jungfer-Wachs. cire vierge.

Lipień *m.* ryba. *g. lipienia.* Asche, Aesche ein Fisch. thim, ombre ou omble, un poisson.

Lipina, *f.* Linden-Holz; Linden-Baum. le bois ou l'arbre de tillau.

Lipisty, *vid.* Lipki.

Lipka, *f.* eine junge Linde. jeune tillau.

Lipka, f. ziele. (melilotus) Stein-Klee, Melote. *2) Hauhechel, s. *lisi ogon.* 1) mélilot commun. *2) arrête-boeuf, *v. lisi ogon.*

Lipki, lepisty, *adj.* klebrig. gluant, visqueux, tenace, glutineux, glueux.

Lipko, *adv.* auf eine klebrige Art. d'une manière visqueuse ou glutineuse.

Lipkość, *f.* klebrige Feuchtigkeit; Klebrigkeit. viscosité, tenacité, gluten.

Lipnę, *v, n.* } lipkim się staię. klebrig,
Lipnieię, *v. n.* } weich werden, sich ankleben. se ramollir; devenir mou & gluant; s'attacher aux doigts quand on le tient. § wosk w ręce lipnieie; słowo lipnie w pamięci.

Lipowy. Linden-. de tillau.

lipowa skorka pod grubą. Linden-Bast. la petite peau intérieure du tillau.

Lipsk, *g. a.* Leipzig, eine schöne Stadt in Sachsen. Leipsig, belle ville en Saxe. § Lipsk od Polskiego słowa Lipa pochodzi, i od Słowieńskiego iest założony Narodu; w Lipsku mieszka.

Lipski, *adj.* Leipziger. Lipsien, de Leipzig. Lipszczanin. ein Leipziger. un Lipsien.

Lira, *f.* eine Leyer. lire, *f.* vielle, sorte d'instrument de musique.

na lirze grać. auf der Leyer spielen. vieller, joüer de la vielle.

Lis, *m.* 1) ein Fuchs. 2) Fuchs, das Männlein. 3) ein gewisser Vogel. 4) Meer-Fuchs, See-Fuchs, ein großer See-Fisch. 5) ein schlauer Mensch. 6) ein Roth-Kopf. 1) renard. 2) renard, le mâle de renard. 3) sorte d'oiseau. 4) renard marin un grand poisson. 5) fin renard, fin matois; rusé; vieux renard. 6) un rousseau.

Lisy futro. Fuchs-Bälge, Fuchs-Pelz. peaux, fourrure de renard.

Lis, m. Mzura. Wappenk. Wurf-Eisen mit zwey Quer-Strichen über der Spalte, auf der Krone der Vordertheil des Fuchses. *Blas.* harpon ou flèche de fer avec deux traverses sur la coche; le devant d'un renard saute de la couronne.

farbowane lisy. Schein, Austrich, List, Wind. prétexte, *m.* couleurs, *f. plur.* apparen-

apparence; moyens spécieux. § czyni się chrześcianiem raczey iako farbowanemi lisami, to iest tytułem, a nie rzeczą samą.

zna się na farbowanych lisach. er weiß wo Barthel Most holt. il entend le grimoire; il a vû le loup; il entend la rubrique.

farbowanych postrzedz lisow. Lunte riechen; den Braten riechen. découvrir le pot aux roses; découvrir la méche.

farbowane to lisy. das sind faule Fische. il y a anguille sous roche; c'est un pretexte.

lisy drzeć. Ulrich rufen; ein Kalb machen. dégobiller; écorcher le renard; dégueuler.

lisa złapać. seinen Rock am Ofen versengen. roussir son habit au poële.

lisa w worze kupować. eine Sache unbesehen kaufen; eine Katze im Sacke kaufen. acheter le chat en poche, il a pris marte pour renard.

lisie pomkniy się, baranie za piec. Kleider machen Leute; schöne Kleider machen ein äußerliches Ansehen. la belle plume fait bel l'oiseau; les beaux habits servent fort à la mine.

ciągnie się iak lis, vid. Ciągnę—*ciągnąć się iak lis.*

Lisawy, *vid.* Lisowaty.

Liściany, Liściowy. 1) Blatt; blätterig. 2) geblättert von Backwerk. 1) de feuille, qui regarde les feuilles. 2) feuilleté.

Liście, liściane ciasto. geblätterter Kuchen; Butter-Kuchen. un feuilletage, une faillantine, sorte de patisserie.

Liście, *collec.* Laub, Blätter eines Baums. le feuillage; feuillée; les feuilles d'un arbre. § liścia rzadkiego drzewo.

Liścieię. Blätter bekommen, sich belauben. pousser des feuilles; reverdir, devenir verd.

Liścisty, *adj.* 1) voll Blätter, blätterig, belaubt. 2) geblättert vom Backwerk. 3) schelficht, von Wurzeln und Früchten. 1) feuillu, plein de feuilles, 2) feuilleté. 3) composé de plusieurs écailles, *parlant de quelques fruits & de quelques racines.* § 1) liścista gałąź. 2) liścisty kołacz. 3) liścisty korzeń.

liściste ciasto robić. Butter-Kuchen machen. feuilleter, former la pâte en feuilles.

Liseczek, *m.* } kleiner Fuchs. renardeau,
Lisek, *m.* } goupil.

Lisi. Fuchs-. de renard. § lisia skora; lisi ogon.

lisia iama. eine Röhre, Fuchs-Bau; Fuchs-Höhle. renardière; tanière de renard.

lisie iayka, pl. ziele. (orchis serapias) seraphische Stendel-Wurzel oder Knaben-Kraut; wohlriechend Mergentrehen. couillon de chien, *m.*

list ogon, m. ziele. (ononis) Hauhechel, Stall-Kraut, Ochsenbreche. ononis, *s. m.* arrête-boeuf, bourgraves, bugrundes.

Lisiątko. } *n.* junger Fuchs. le petit d'une
Lisię. } renarde.

Lisica, *f.* das Weiblein des Fuchses. renarde, femelle de renard.

Lisieię, *v. n.* } gelb, roth, fuchsicht
Lisowacieię, *v. n.* } werden. devenir roux comme le poil de renard. § kapusta lisieie, głowa iego zlisiała.

Lisowatość, *f.* die Röthe der Haare. la rousseur, couleur rousse des cheveux.

Lisowaty, *subs. & adj.* lisawy, rusy. roth, rothhärig, rothköpfig, Rothkopf. rousseau, roux. § lisowatym czynić.

lisowate włosy. rothe Haare. poil de vache.

Lisowcik, Lisowczyk. liderlicher Soldat. soldat mal discipliné.

List, *m.* 1) Blatt von Baum oder einem Kraut. 2) Brief, Schreiben. 3) Brief in öffentlichen Verrichtungen. 4) ein Blatt Papier, Blatt im Buch. 5) Brief Steck-Nadeln. 1) feuille des plantes. 2) lettre qu'on écrit à qu. 3) lettre donnée dans une affaire publique. 4) feuillet, deux pages de livre; morceau, feuillet de papier. 5) paquet, millier, cent, quarteron d'épingles. § 1) na tym liście gąsienica siedzi. 2) kmotrowski, pogrzebowy, weselny listi pisać, posłać listy; listem się odezwać. 3) list świadeczny; list gleytowy (żelazny). 4) day mi * list (kartę) papieru; na czwartym tey księgi to znaydziesz liście. 5) kup mi list szpilek.

rodowy list. Geburts-Brief. un bâtistère.

list powszechny, okolny, Uniwersał. ein Universal; ein Ausschreiben. lettre circulaire.

list wolny, paszport. Paßport, Reise-Paß. passeport.

list na poselstwo. Credenz-Schreiben. lettre de créance.

Listek, *m. g. listka.* 1) Baum- oder Kraut-Blättchen. 2) Brieschen, Zettelchen. 3) Blättchen im Backwerk. 4) Blättchen, Schelf an einigen Früchten und Wurzeln. 1) petite feuille d'une plante. 2) billet, petite lettre. 3) feville d'une patisserie feuilletée. 4) tunique, écaille de racine, de quelque fruit.

listek kwiatkowy. Bluhmen-Blatt. un pétale.
listki zielne albo kwiatkowe. Bluhmen- oder Kräuter-Blätter. fanes, *plur. f.* le fanage.
listek, listi szpilek. Brief Steck-Nadeln. millier, quarteron, paquet d'épingles.
Listny, *vid.* Liscisty.
listna iagoda. f. ziele, vid. *iagoda listna*.
Listopad, *m. g. a.* der Winter-Monat. le Novembre.
Listopadowy, *adj.* zum Winter-Monat gehörig. de Novembre.
Listownie, *adv.* schriftlich, mit Briefen. par écrit, par des lettres.
Listowny. } Brief-. épistolaire, de
Listowy, *adj.* } lettre. § listowna korespondencya; styl listowny.
listowy pisarz; sekretarz. ein Geheim-Schreiber, Secretarius. un Sécrétaire.
Listwa, *f.* 1) eine Tischler-Leiste an Thüren, Schränken. 2) Rechen; Gesims an der Wand etwas darauf zu setzen. 3) Leiste, Gebräme an Kleidern. *4) Bilder-Rahm, s. Rama. 5) *Bauk.* der Kranzleisten am Karnies. 1) un tringle, régle de bois. 2) tablette; un ais attaché à la muraille sur quoi on met quelque chose. 3) bord, bordure, bassement sur un habit. *4) un quadre; bordure, *v.* Rama. 5) *Archit.* mouchettes, *plur. f.* couronnement ou larmier de corniche. § 1) listwa u skrzyni, u drzwi; przybić listwę. 2) weź śklenicę z listwy; postaw dzbanek na listwę.
listwa deski zwieraiąca. Quer-Leiste die etliche Bretter hält. tasseau, *m.*
Listwowany, *adj.* mit Leisten oder Rähmen umgeben, in solche eingefaßt. mis dans un quarré; entourré, orné de tringles.
listowana robata. Leisten-Werk. moulure, *f.*
Liszaiec, *m. g. liszayca*, ziele wątrobne. (*lichen*) Stein-Flechten, Stein-Moos, Stein-Leberkraut. lichen, *m.* épatique, porcerau, *m.*
Liszaiowaty. zittermählig, voll Flechten. plein de datres; dartreux.
Liszay, *m.* Schwinden-Flechten, Zittermahl. dartre, *m.* feu volage.
Liszka, *f.* 1) ein Fuchs. 2) das Weiblein vom Fuchs. *3) eine Raupe. 1) renard, *m.* 2) renarde, *f.* la femelle de renard. *3) chenille un insecte.
liszka glodna drzemie. einen Hungrigen vergehet der Muth. la faim abbat le courage; à la faim il n'a a point de courage.
każda liszka swoy ogon chwali. jeder Fuchs lobet seinen Schweif. à chacun oiseau son nid est beau.
Liszczy, lisi. Fuchs-. de renard.
Lit, *m.* 1) Loth, Löthe, Schlag-Loth. 2) Löthung, gelötheter Ort. 1) soudure, *f.* matière dont on joint deux pieces de métail. 2) soudure, endroit joint avec la soudure.
Litania, *f.* 1) Litaney, *f.* 2) Litaney, lange Reihe. 1) litanies, *f. plur.* 2) litanies; enfilade de mots, d'histoires. § 1) Litanie śpiewane; litania z procesyą. 2) litania to tytułow.
Litera, *f.* *czcionka, *f.* Buchstab, geschriebener oder Buchdrucker-Buchstabe. un caractère; lettre écrite ou d'imprimerie. § wiązaną pisać literą; litery drukarskie.
litery. Brief, Zeilen. lignes, *f. plur.* billet, lettre.
litera kościelna. Sonntags-Buchstabe. lettre dominicale.
litera rachmistrska. Ziffer, geschriebene Zahl. un chifre; un nombre.
Literalnie, *adv.* nach dem Buchstaben. litérarement; à la lettre; au pié de la lettre. § literalnie sens ten się tak wykłada.
Literalny, *adj.* buchstäblich. litéral; qui est expliqué à la lettre. § literalny wykład.
Literat, *m.* 1) ein Gelehrter. 2) *obs.* Halbgelehrter. 1) un savant. 2) *obs.* un demi-savant. § 1) Literatow prace.
Litewka, *f.* eine Litauerinn. une Lituanienne.
Litewski. Litauisch. Lituanien.
po Litewsku. auf Litauisch. à la Lituanienne.
Litispendencya, *vid.* Lityspendencya.
Litkup, *m.* 1) Leih-Kauf. 2) Mäckler-Geld. 1) pot de vin; vin de la vente; ce qu'on donne outre le marché. 2) le courtage, ce qu'on paye au cortier. § 1) litkup przy kupnie pity bywa.
Litkupniczy, *adj.* Mäckler-. de courtier.
litkupniczek, s. n. Mäckler-Geld. le courtage, l'argent pour le courtier.
Litkupnik, *m.* Mäckler. courtier.
*Lito mi; żal mi. es ist mir leid. je suis fâché; je suis au repentir.
lito mi go iest. ich bedaure ihn, ich habe Mitleiden mit ihm. j'ai pitié de lui; je suis touché de compassion pour lui.
Litość, lutość *f.* miłosierdzie. Mitleiden, Beyleid. pitié, compassion, miséricorde. § litości godzien.
Litościwie, lutościwie, miłosiernie, *adv.* mitleidig. avec pitié, avec compassion; miséricordieusement.

Litościwy, lutościwy, miłoſierny. mitleidig, barmherzig. compatiſſant, miſéricordieux.

Litowanie czego czym. das Löthen, gelötheter Ort, Lötung. ſoudure, l'action de ſouder ; endroit ſoudé.

Lituię co. etwas löthen. ſouder ; joindre deux parties de métail.

lituię, lutuię czego. ſparen, ſchonen ; gemeiniglich mit einer *Negation.* uſer avec réſerve ; épargner, ménager. *ce verbe ſe met le plus ſouvent avec une negation.* § na to koſztu i ſtarania nie litował ; żadney pracy i pilności nie litowali.

litować ſię, lutować ſię nad kim. ſich über einen erbarmen. avoir pitié de qu.

Litwa. 1) Litauen. 2) die Litauer. 1) Lituanie. 2) les Lituaniens.

Litwin, *m* ein Litauer. un Lituanien.

Lity, *adj.* vom Gold und Silber: 1) gegoſſen. 2) maſiv, gediegen. *parlant de l'or & de l'argent.* 1) fondu ; de fonte. 2) maſſif, pur, fin. § 1) golenie lite śrebra. 2) lama lita śrebrna, złota.

pas lity. Binde oder Paß mit eingewebten ächten Gold-Faden. ceinturon à la Polonnoiſe, qui eſt éntretiſſu d'or maſſif.

Lityspendentia, *f.* Gerichtsw. hangende Streit-Sache. Litispendenz. *droit :* litispendance.

Liuba, *f.* ſosna agrodna. (*pinea*) Zirbel-Baum. pin domeſtique un arbre.

Liubowy. Zirbel-Baum-. de pin domeſtique. § liubowe liście.

orzeſzki liubowe. Zirbel-Nüßlein. pignons, noyaux de pomme de pin.

Lizanie, liźnienie, *n.* das Lecken. l'action de lécher.

lizanie ſię z kim, gachowanie. Löffeley. cajolerie, amourette.

Liżę co, *v. m. że, zał. F. liznę.* lecken mit der Zungen. lécher. § lizać miod z talerza.

lizać ſię. 1) löffeln, buhlen, ſich lecken. 2) ſich für einen ſchmiegen. 1) faire l'amour ; cajoler, careſſer les femmes ; courir après les jubes ; muguéter. 2) faire le pié de veau ; ramper devant qu. § 1) lizać ſię z gachy pannom nieprzyſtoyna. 2) lizać mu ſię nie będę.

Liziozrazek, *m.* Heiligenfreſſer, Mucker, Kopfhänger. tartufe ; chate-mite, mangeur de Crucifix.

Łkam, *v. m. F. łknę.* ſchluchſen, laut weinen, kommt in der kurzen *Conjugation* ſelten vor. ſanglotter ; pouſſer des ſanglots ; *ce verbe ſe trouve rarement dans le ſens de la briève Conjugaiſon.* § łka od żału ; łkaiąc z nim mowiła.

Łkanie, *n.* das Schluchſen beym Weinen. ſanglot. § łkaniem całowanie.

Lnący, *vid.* Likki.

Lnę, *vid.* Lgnę.

Lniany. Leinen. de lin. § lnianie płotno ; lniana przędza.

lniane naſienie. Lein-Saamen. linette, *f.*

Lnica, *f.* ⎫ (*chamaelinum, pſeudomyagrum*) Art von wilden
Lnicznik, *m.* ⎭ Lein-Doter. eſpèce de miagrum ; ou de linaire ſauvage. § lnica ieſt chwaſt we lnie.

Łoboda (*atriplex*) Melte, Milte. arroche, *f.* bonnes dames ; prudes femmes.

Loch, *m.* 1) Loch, *n.* Grube, Höhle. 2) gemachtes Loch in einer Wand. 3) Grube, Schacht in Bergwerken. 4) Grube in der Erde, Getreyde und Früchte darinnen zu verwahren. 1) caverne *f.* un antre. 2) ouverture faite dans un mur. 3) mine, puits d'où l'on tire le metail. 4) foſſe pour y garder le blé & le fruit. § 1) loch w ſkale ; echo z grobowych ſię odzywa lochow. 2) ściana z lochami. 3) kruſzu z lochow dobywaią.

Lochowanie, *n.* Laſkowanie, *n.* Höhlung, Aushöhlung, Ausſtreifung. excavation, ſtriûre, cannelure ; l'action de creuſer, de canneler.

Mochowany, Laſkowany. hohl, ausgehöhlt. creux, ſtrié, cannelé.

Lochowato, *adv.* mit kleinen Höhlen und Löchern. par des petits troux ; en forme de canaux ou de cannelures.

Lochowatość, *f.* Höhlung, Aushöhlung, Höhle, Tiefe. concavité, enfoncure, cavité, le creux, le concave d'une choſe. § lochowatość w gębie.

Lochowaty, iamiſty, doliſty. voll kleiner Höhlen und unterirdiſcher Gänge. plein de creux, de troux, de tanières, de conduits ou de canaux ſouterrains.

Lochowy, *adj.* das in Höhlen wächſt. de trou ; de caverne ; qu'on trouve dans des antres ; qui naît dans des cavernes.

Lochuię, laſkuię wydrażam. ausſtreifen, aushohlen. canneler, creuſer, rendre creux en dedans.

Łoczę, *czy, czył.* freſſen, ſchlemmen. avaler, dévorér, engloutir, manger d'une manière gloutonne.

Łoczenic, *f.* Freſſerey. gourmandiſe, *f.*

Łoczyga, Sałata. Lattig, Salat. laitue une plantc.

Łoczydło, *n.* ziele, (*thapſia*) Turbit-Kraut, Wull-Kraut. thapſie, *f.* turbit bâtard.

Lod, *m.* Eis, *n.* glace, *f.*

iak na lodzie. 1) wie auf Nadeln; eiligſt. 2) in Gefahr. 1) comme ſur des épines; en hâte. 2) en danger. § 1) iak na lodzie ſiedzi, idzie, ſtoi. 2) iak na ledzie ſzczęśliwość iego.

na lodzie pudować. dem Eis trauen; auf eine ungewiſſe Sache ſich verlaſſen. s'appuyer ſur un roſeau; ſe fier à une choſe qui n'eſt pas ſolide.

Łodka, *f.* kleines Fluß-Schiff. 2) Räucher-Büchſe. 1) tirot, batelet, petit eſquif. 2) navette où l'on conſerve l'encens.

łodka Kościoła Swiętego. das Schifflein der Chriſtlichen Kirche. la nacelle de Saint Pierre.

Łodnik, *m.* Fluß-Schiffer. batelier, voiturier par eau.

Lodowacieię, *n.* 1) Eis frieren; zu Eiſe werden. 2) kaltſinnig werden. 1) ſe glacer; géler, ſe prendre par le froid. 2) ſe refroidir, tiédir. § 1) w mieſiącu maiu częſto lodowacieie. **2) ſerce twoie ku mnie lodowacieie.

Lodowaty, *adj.* 1) candirt, dem Eiſe gleich. 2) kaltſinnig. 1) glacé, qui reſſemble à la glace; qui a une belle glace. 2) *fig.* tiede, froid, glacé, ſans amour. § 1) lodowate cukry. 2) ſerce lodowate.

cukier lodowaty. m. Zucker-Kant. ou ſucre candi.

ſol lodowata, f. Cryſtallen-Salz. ſel criſtallin, ſel gemme qui eſt transparent.

morze lodowate, n. das Eis-Meer. mer glaciale.

Lodowatość, *f.* 1) die Eigenſchaft des Eiſes. 2) Kaltſinnigkeit. 1) propriété de la glace. 2) refroidiſſement; la tiédeur, la froideur. § 1) lodowatość ieſt zimna i łomiſta. **2) widzę ſerca twoiego lodowatość.

Lodownia, *f.* Eis-Grube, *f.* glacière, *f.*

Lodownik, *m. g. a.* kamień drogi. ein Edelſtein davon das Waſſer frieren ſoll. ſorte de pièrre prècieuſe qui fait geler l'eau.

Lodowy, *adj.* Eis-, das Eis betreffend. de glace, ce qui concerne la glace.

Łodyga, *f.* Stengel eines Krauts. tige; montant, naiſſance d'herbe & de fleur.

Łodyſzka, *f.* kleiner Stengel. petite tige.

Łodź, *f.* langes und flaches Fluß-Schiff, zur Ueberfuhr des Getreides. toué. *f.* heu; un ſamoreux; bâtiment pour transporter les blez ſur les rivières.

na iedney łodzi pływamy. wir ſind in einerley Umſtänden, in gleicher Gefahr. nous ſommes dans le même danger nous courons même fortune.

Łodzia, *f.* krzewina, *vid.* Łoza.

Łodzia, *m.* Wappenk. 1) Kahn im rothen Felde, und dergleichen im Pfau-Schwanz über der Krone. 2) ſ. Korab. 2) *Blaſ.* 1) bateau au champ de gueules, un autre bateau dans une queüe de paon ſur la couronne. 2) *voyez* Korab 2).

Loftka, *f.* Lauf-Kugel, *f.* poſte, *f.* ſorte de bale de plomb.

Łogowa, *f.* ziele, *vid.* Seſam.

Łoię, *i, it.* eintalken. graiſſer, frotter avec du ſuif; ſuiver, donner le ſuif à qu. ch.

Łoiowaty, *adj.* talkig. ſemblable au ſuif.

łoiowaty kamień. Talk ein Mineral. du talc, ſorte de minéral.

Łoiowy, *adj.* z łoiu. Talk-, von Talk, de ſuif. § łoiowe świece lać, robić.

***Łokanie**, *n.* Freſſerey. *f.* gourmandiſe, *f.* gloutonnerie, *f.*

Lokat, *m.* Unter-Schulmeiſter. ſoumaître, ſecond maître d'une école.

Lokay, *g. lokaia.* Laquay, Bedienter. laquais, *m.*

Lokciowy. Laquayen. de laquais.

Łokciowy. 1) Ellen-, ellicht, das eine Elle lang oder hoch iſt. 2) zum Ellenbogen gehörig. 1) d'aune, qui regarde l'aune, d'une aune long ou haut. 2) de coude; qui a du rapport au coude. § 1) łokciowa miara; przędza łokciowa. 2) dłuż łokciowa.

kość łokciowa większa. Anat. das Ellenbogen-Bein. *Anat.* os de coude, le grand focile.

kość lokciowa mnieyſza. Anat. Arm-Schiene, die Spindel im Arm. *Anat.* rayon, l'os de coude qui reſſemble à la navette de tiſſerand; le petit focile.

Łokieć, *m. g. łokcia.* 1) eine Elle. 2) der Ellenbogen. 3) Ellenbogen-Bein, worauf man den Arm ſtützet. 4) Ellenbogen am Ermel. 5) Arm, Hand. 6) Strähn, Zaſpel, eine Zahl Garn. 1) aune. 2) le coude. 3) le coude, éminence derrière le pli du coude ſur laquelle on s'appuie. 4) le coude d'une manche. 5) bras, main. 6) poignée de fil; certain nombre d'écheveaux. § 1) ośm łokci ſukna; dwa łokcie płotna. 2) łokieć idzie od przegubu aż do dłoni. 3) łokciem odpychać. 4) łokcie kzaltnie uſzyte; łokieć u rękawa, 5) wziąć kogo na łokcie; matka dziecię na łokciach trzyma. 6) łokieć przędziwa dziemka na dzień ma uprząść; trzy łokcie bywaią w prządzionie.

lokciem ſturſać, trącić. mit dem Ellenbogen ſtoßen. coudoyer; pouſſer avec les coudes; donner un coup de coude.

łokciem

łokciem nosa ucierać mit dem Ellenbogen die Nase wischen. se moucher du coude.
ćwierć łokcia. Viertel-Elle. quartier, *m.*
półćwierci łokcia. Achtel-Elle. octave, *f.*
mierzyć łokciem. mit der Elle messen. auner.
łokcie mu się kluią. die Ellenbogen kucken ihm heraus. son habit est percé aux coudes; son habit a les coudes percés.
wspierać się na łokciach. sich auf den Ellenbogen stützen, lehnen. s'accouder; s'appuyer sur les coudes.
łokcie szyć. den Ellenbogen am Kleide nehen. couder; faire le coude d'un habit.
Łokietek, *m. g. łokietka.* 1) Zwerg-Männchen, Erd-Männchen in Indien, so eine Elle hoch seyn sollen. 2) kleiner Mensch, Zwerg-Knirbs. 1) un pigmée, homme fabuleux aux Indes haut d'un coude. 2) un pigmée, ragot; petit homme; bout d'homme. § 1) łokietkowi domniemani to iest niby ludzie maluchni w Brazylii w nowym świecie, ustawicznie z żorawiami woiować maią. 2) Władysław czwarty krol Polski rzeczony łokietek od Roku 1296 do 1300 panował.
Łokietnica, *f.* großer Ziegel oder Flur-Stein, so eine Elle lang sind und den Fußboden zu belegen dienen. carreau de brique ou de pierre long d'une aune pour carreler une chambre. § sala łokietnicami pokładana.
Łokietny, łokciowy, *adj.* Ellen-lang. long d'une aune.
Łokost, *m.* Geräusche, Gerassel. éclat, fracas, bruit.
Łokty, *plur.* die Ellenbogen. les coudes, *m.* § wspierać się łoktami.
Lokuię co. legen, hinlegen. loger, placer, mettre, poser. § lokował kompanie po przedmieściach, pieniądze swoie na ratuszu.
lokować się. sich hinlegen, sich einquartieren. se loger, se placer, se camper. § woysko, regiment się lokuie.
Łom, *m.* 1) Wind-Bruch, Wind-Fall, Wind-Riß, vom Winde gefälletes Holz. 2) abgerissener Ast. 1) bois chablis; chablis; bois cablé, bois roulé, bois abbattu par le vent. 2) une branche abbattue de son arbre.
Lomber, *m. g. lombra.* Lombres. Lomber-Spiel. l'hombre jeu de cartes.
Łomię, *vid.* Łamię.
Łomigłow, *m.* Hirnreisser, Kopfreisser, vom Wein oder Bier. casse-tête; vin fumeux; vin ou bierre violente.
Łomignat, *m.* orzeł. Beinbrecher- ein Adler. ossifrague, *f.* aigle qui casse les os avec son bec.
Łomikamień, *m.* ziele. Steinbrech, *m.* ein Kraut von unterschiedenen Arten. la saxifrage, une plante dont il y a plusieurs espèces.
Łomikość, *f.* } Przymiotowe ziele. (*senecio major*) große Kreuz-Wurzel. grand seneſſion.
Łomignat, *m.* }
Łomikost, *m.* } *subs.* & *adj.* Beinbrecher. briseur d'os.
Lomikosty }
Łomisty, *adj.* } zerbrechlich. fragile, aisé à casser; rouvrain; friable.
Łomny, *adj.* }
łomisty, kruchy kruszec zerbrechliches Metall. un sec métail.
Łomocę, *cę*, *tał.* krachen, knallen vom Bruch. craquer, craqueter, faire crac en se rompant.
Łomot, *m.* Knall einer brechenden Sache. éclat; bruit, fracas d'une chose qui se romp. § wicher w lesie straszny łomot czyni.
Lon, *m.* die Rad-Löne, Lüne. der Links-Vorstecker am Rad. l'esse, arondelle de rouë; cheville qui tient la rouë.
Łoni, *adv.* im vorigen Jahre. de l'année précédente; l'année passée.
Łonisto, *adv.* bauchig. en arc.
łonisto czynić, kobielić. auswärts bauchig machen. faire des sinuosités; courber en arc.
Łonistość, *f.* bauchige Krümme, Bucht. sinuosité, convexité, *f.* courbure en arc.
łonistość żaglu okrętowego. die Bucht eines Segels. le croux de voile.
Łonisty, *adj.* bauchig, buchtig, bauchrund. sinueux, bourbé en arc.
Łona, *f.* *vid.* Łuna.
Łono, *n.* 1) der Schooß. 2) Schaam-Gegend am Unter-Leib. 3) Schooß am Kleide. 4) *fig.* Schooß, als der Erde. 1) sein, giron; penil, *m.* motte, *f.* 2) la région autour des parties naturelles. 3) les plies d'un habit qui couvrent le corps depuis le nombril jusqu' aux genoux. 4) *fig.* le ventre, le sein comme de la terre. § 1) trzymam dziecię na łonie; na swoim nas łonie piastuiąc tak rozpieścił. 2) łono w ciele pod brzuchem, albo brzucha niska część; mam bol w łonie. 3) łono u szaty; łzy mu na łono spadały, łono mi przydeptał. 4) ziemia ciało moie w swoim łonie zakryie; morze z łona swego drogie wyrzuca skarby; co dzień się z łona morskiego rodzi słońce.
Łońskie, *f. n.* das im vorigen Jahre gewesen. antan, *f. m.*

Łońſk. vorjährig, vom vorigen Jahre. d'antan; qui eſt de l'année paſſée. § wino łońſkie.
Łokaciſko, *f. n.* eine allzugroße Schaufel. une trop grande pèle de bois.
Łopata, *f.* eine Schaufel. pèle de bois.
łopata od ognia. Feuer-Schaufel. pèle à feu.
łopata chlebowa. Brod-Schieber, Brod-Schaufel. pèle, pelleron dont les boulangers enfournent le pain.
łopatą mu trzéba pokazać. man muß es ihm ins Maul schmieren. il faut lui faire toucher cela au doigt. § nie palcem, ani kiorem, ale łopatą mu trzeba pokazać.
Łopatka, *f.* 1) eine kleine Schaufel. 2) Schulter-Blatt, Schulter-Bein am Menschen. 3) Schulter am Thiere. 4) Schaufel am Mühl-Rad. 1) pelleron, *m.* petite pèle, pelle. 2) omoplate, *ſ. f.* os de l'épaule. 3) l'épaule des animaux à quatre piez; c'eſt la partie jointe au jambon de devant. 4) alichon, aileron, *m.* jantille, *f.* qui eſt appliquée à une rouë de moulin.
łopatka wieprzowa albo świnia. Schweins-Schulter. pelleron, *m.*
łopatka mięſa. Bug, *m.* Schulter eines geschlachteten Viehes. épaule d'une bête tuée; épaulée, *f.*
Łopatczany, *adj.* 1) Schaufel. 2) Schulter-Blatt-. 1) de pèle. 2) d'épaule.
kość łopatczana. das Schulter-Blatt-Bein. l'os de l'épaule, omoplate, *f.*
kość łopatczana w zwierzęciu. das Schulter-Blatt-Bein im Thiere. la paix d'une bête.
łopatka dolna, vid. Kirść.
Łopian, *m.* (*lapa major.*) Klette, *f.* große Klette. bardane, *f.* glouteron, *m.* herbe aux glouterons. § łopian wielki; łopian mały, gorolesny.
Łopianowy, *adj.* Kletten-. de bardane. § łopianowe liście.
Łopuch, *m. vid.* Łopian.
Los, *m.* 1) ein Loos, Loos-Zettelchen. 2) Loos, Schicksal. 1) lot, billet, balotte, ſort. 2) ſort, deſtin, deſtinée, hazard. § 1) los na mię padł; loſy miotać, rozdawać. 2) na wątpliwy los ſzczęścia woiennego pamiętać trzeba; los niecofniony; całość Pańſtwa na los przypadkowy nieuważnie puścił; los to kochankow Pana wielkego, nie długo w faworach opływać; na los ſzczęścia rzucony; każdy przeciwne albo przyiazne ſzczęście przy urodzeniu loſem odbiera; nie los urodzenia krolow Polzczę daie.

na loſy podzielony. durch Loose getheilet. lotizé.
lozdzielenie na loſy. Eintheilung der Loose. le lotiſſage.
loſem. durchs Loos. en tirant au ſort, par ſort.
los puſzczać, rzucać. das Loos werfen. jetter le ſort; tirer au ſort; tirer au billet.
Łoś, *g. łoſia.* Elend, Elend-Thier. élan, *m.* orignać, *m.*
Łośek, *g. łoſka.* kleiner Lachs. petit, ſaumon.
Łoſi, *adj.* Elend-, das Elend-Thier betreffend. d'élan. § łoſiey ſkory do razu nie przetnieſz.
Łoſkot, *m.* Knack, Geknacke, Knall beym Brechen. éclat, crac; cric & crac; craquement; fracas d'une choſe qu'on romp.
Łoſośek, *g. łoſoſka.* kleiner Lachs. petit ſaumon.
Łoſoś, *g. łoſoſia.* Lachs, Salmen. ſaumon, *m.* un poiſſon. § łoſoſie i ſzczuki.
łoſoś ikrzaſty; łoſoś ſamica. Roggen-Lachs. bécard, beccard, *m.* femelle de ſaumon.
Łoſoſiowy. Lachs-. de ſaumon.
Loſowanie, loſow rzucanie. das Loosen. balottement; l'action de tirer au ſort.
Loſownik, *m.* co loſy puſzcza, rzuca. 1) Loſer, der die Loose wirft. 2) Kabeler, der in Loose etwas theilet. 1) celui qui jette les ſorts. 2) lotiſſeur, celui qui fait les lots des choſes qu'on veut partager.
Loſowy, *adj.* Loos-. de lot. § loſowy papierek.
ſtatek loſowy; loſowa puſzka. Loos-Topf. boëte où l'on met les lots.
loſowa koſtka, gałka. Loos-Kugel; Wahl-Kugel. balotte pour donner ſa voix aux délibérations.
Loſuię, *v. m.* loosen. tirer au lot, au billet. § loſuymy o tę trzecz.
Łoſzko, *n. vid.* Łoſzko.
Łoſzkowy, *adj. vid.* Łożkowy.
Lot, *m. g. u.* Flug eines Vogels. le vol, la volée d'un oiſeau.
ubić ptaka w locie. einen Vogel im Fluge schießen. tirer un oiſeau en volant.
w lot, adv. im Augenblick, flugs. ſur le champ; à l'inſtant; incontinent.
Łot, *m. g. a.* ein Loth. une demi-once. § funt 32. łotow.
poł łota. halbLoth. quart d'once.
Lotka, *f. vid.* Lofka.
Lotny, *adj.* 1) fliegend. 2) schnell, hurtig. 1) qui vole; volant. 2) rapide, vîte, promt. § 1) krogulec na razie

za

za przepiorką będzie lotny, lecz w lataniu swoim prętko ustaie.
lotny koń. der Pegasus. le Pégase.
lotna iagoda, vid. Obrostnica, *f.* drzewo.
Lotowy, *adj.* Flug-, zum Flug gehörig. de vol; qui concerne le vol.
lotowa sieć. Jägerey: Tiraß, großes Streich-Netz Vögel zu fangen. *chasse:* traineaux, *plur.* la tirasse, sorte de filet pour prendre les oiseaux. § lotowe sieci na tykach bywaią na chruściele, na kuropatwy.
Łotowy, *adj.* Loth-. de demi-once. § łotowa ważka.
Łotr, *m.* 1) der Schächer am Kreuz. 2) Lotter-Bube, Bube, Bösewicht. 3) im Scherz: leichtfertiger Vogel, Dieb. 1) le larron à la croix. 2) garnement, libertin, méchant garçon. 3) *burlesq.* petit fripon; fripon. § 1) łotr upamiętany. 2) łotrow łapać. 3) łotr pięknie maluie, śpiewa.
Łotraś, *m.* Lotter-Bube. garnement, maraud. § łotraś przegrawszy lewem chciał wygrać.
Łotrostwo, *m.* } 1) Schelmerey; Bübe-
Łotrowanie, *n.* } rey, Bubenstück *2) lüderliches Leben, *s.* Rozpusta. 1) filouterie, fridonnerie; tours de fripon. *2) le libertinage, le désordre; déreglement de vie, *v.* Rozpusta.
Łotroski, *adj.* 1) schelmisch, spitzbübisch. 2) lüderlich. 3) im Scherz: schelmisch, teuflisch, sehr groß. 1) fripon, méchant; 2) libertin. 3) *burlesq.* diabolique, fort grand. § 1) łotrowski to postępek. *2) łotrowskie, (rozpustne) prowadzi życie. 3) łotroska to mila; łotrowskie miał szczęście.
łotrowska iaskinia. Mord-Grube. un coupegorge; lieu ou l'on égorge les gens.
po łotrowsku, } *adv.* schelmischer, lüder-
Łotrowskie, } licher, ruchloser Weise. en fripon, en maraud, en libertin; d'une manière friponne ou libertine.
Łotruię, *v. n.* lüderlich leben; buben; ein gottloses Leben führen. faire de méchants tours; mener une vie dereglée.
Łotryni, *f.* 1) Spitzbübinn. *2) lüderliche Vettel, Hure. 1) friponne; coquine, fourbe, méchante. *2) garce femme de mauvaise vie.
Łotrzyk, *m.* 1) Lotter-Bube. 2) im Scherz: Dieb, Schelm, leichtfertiger Vogel. 3) lustiger, lüderlicher Bruder. 1) petit fripon, larroneau. 2) *burlesq.* petit fripon. 3) un bon-vivant; qui mene une vie dereglée; libertin. § 1) łotrzyka karano. 2) łotrzyk pięknie pisze. 3) był przed tym łotrzykiem.

*Łow, *m.* połow. Fang, *m.* Beute, *f.* prise, *f.* butin, *m.*
**łow ryb.* *pastwa,* vid. Łowienie.
łowy, plur. g. *łowow,* myślistwo. Jagd, *f.* das Jagen, Jägerey, Jagd-Kunst. chasse, *f.* poursuite qu'on fait des bêtes; l'art d'attraper les bêtes. § ieśt na łowach; łowami się bawi.
łowy ieleniow. Hirsch-Jagd. venerie, *f.* la chasse du cerf.
na łowy poyść. auf die Jagd gehen. aller à la chasse.
Łowca pies, *vid.* Przeiemca.
Łowczy, *adj.* Jagd-. de chasse. § łowcza obierz; łowcze księgi.
wieś łowcza. Dorf, so die Jagd-Freyheit hat. un village qui a le droit de chasser. § wsi lowcze, ktore na łowiech siedzą.
łowczy budynek. Jäger-Haus. venerie, *f.* maison de chasse; muette, *f.*
Łowczy, *m.* *subs. g. łowczego.* Ober-Jäger-Meister. Grand Veneur. § Łowczy Koronny; Łowczy Litewski.
Łowczy Nadworny Koronny. Hof-Kron-Jäger-Meister. Veneur de la Cour de la Couronne. § Łowczy Nadworny Litewski; Łowczowie Nadworni po l'odkoniuszych mieysce maią.
Łowczyc, *m.* Sohn eines Ober-Jäger-Meisters. fils de Grand Veneur.
Łowię, *v. a.* 1) fangen, jagen ein Thier. 2) jagen, auf der Jagd seyn. 3) fangen, berücken; einnehmen, gewinnen. 4) lauern. 1) chasser, prendre, poursuivre une bête. 2) chasser; être à la chasse des bêtes; giboyer. 3) attraper, captiver; gagner. 4) guêtter, veiller qu. § 1) łowić zaiące, ielenie. 2) dobrze łowić umie; łowić po knieiach. 3) umie męża łowić, afekty podchlebstwem; złowić kogo. 4) rycerz w szachach często łowi (dybie) na krolową.
łowić ptaki. Vogel fangen, Vogel stellen. chasser aux oiseaux; oiseler.
łowić ryby. fischen. pêcher; prendre des poissons
Łowiec, *m. g. łowca.* ein Jäger. chasseur, *m.*
łowiec konny. Jäger zu Pferde. piqueur; chasseur à cheval.
Łowienie, *n.* das Fangen oder Schießen der Thiere auf der Jagd; das Jagen, die Jagd. chasse, poursuite qu'on fait des bêtes; l'action de chasser. § łowienie zwierząt; łowienia (łowow) w tey knici zakazano.
łowienie ptakow. Vogel-Fang, Vogel-Stellerey. oisellerie; chasse aux oiseaux.

łowienie

łowienie ryb. Fisch-Fang. pêche; l'action, l'art de prendre les poissons.

Łowny, *adj.* 1) der gut fangen kann; der die Jagd liebet, der darzu geschickt ist. 2) der sich leicht fangen läßt. 3) jagdbar, wo man jagen kann. 1) qui prend bien, qui aime la chasse, 2) qui se laisse prendre facilement. 3) propre à la chasse. § 1) kot to łowny z łap nie upuści. 2) słowik iest ptak bardzo łowny. 3) las łowny.

Łowy, *plur. vid.* Łow — *łowy.*

Łoy, *g. łoiu.* Talg, Unschlitt. du suif.

Łoza. ⎫ (*siler*) Rain-, Bach- oder
Łozina. ⎬ Wasser-Weide. sermontaine.
Łozyna. ⎭ sorte de petite saule qui croît dans l'eau.

**łoza, winna macica.* Wein-Stock. cep de vigne.

Łożę, *v. a. ży, żył.* 1) legen, in diesem Verstande wird es nur in den *Compositis* gebraucht. 2) anwenden Mühe Geld zu etwas. 1) poser, placer; *dans cette signification ce verbe ne se trouve que dans les composés.* 2) mettre, appliquer, employer son argent, la peine à qu. ch. § 1) położyłem to na stole. 2) łożyć koszt na budynek; łożyć na co naukę, pracę.

Łoże, *s. n.* 1) Schlaf-Stelle, Lager. 2) ein Feder-Bett. 3) Bett-Stelle, hölzernes Bett. 4) die Stück-Lavetten. 6) Schaft am Schieß-Gewehr. 6) beym Tischler: Zapfen-Loch. 7) Pfanne, worinnen ein Zapfen läuft. 8) der Rinn-Saal, der Graben, das Bett eines Flusses. 9) Schlender-Leder. 1) lit, couche, lieu où l'on dort. 2) lit de plumes. 3) lit de bois; chalit. 4) affût, logement d'une piéce d'artillerie. 5) monture, bois d'une arme à feu. 6) mortaise, ouverture dans le bois pour un tenon. 7) lumière, boëte, fontaine, virole où se tourne le pivot. 8) lit de fleuve; chenal, chenail, *m.* canal d'un fleuve. 9) panier, fond d'une fronde; l'écusson où l'on met la pierre qu'on veut jetter. § 1) łoże do sypiania; sam iest wa sze posłane łoże. 2) pościeli tylko na trzy ma łoża. 3) łoże drewniane. 4) działo na łożach po gotowiu stoi. 5) łoże u strzelby. 6) łoże biegunow; biegun w łożu swoim biega; łoże u taczek, do kol młyńskich, u wałkow. 8) łoże rzeki ktorym płynie. 9) procy łoże.

łoże; łoże małżeńskie. Ehe-Bett. couche; lit; lit de mariage; lit nuptial. § łoża dobrego człowiek.

dziecię, pierwszego, drugiego łoża. ein Kind aus der ersten, aus der andern Ehe. enfant de prémier, de second lit.

łoże iarzmowe. breite Riemen, womit man die Ochsen anjochet. larges courroyes pour attacher les boeufs au joug.

Łozina, *vid.* Łożyna.

Łużko, łoże, *n.* 1) Bett, *n.* Schlaf-Stelle. 2) hölzernes Bett. 1) lit où l'on couche. 2) lit de bois, chalit, *m.*

podłe łożko. schlechtes Lager. couchette; couche, *f.*

łożko nawiązane pasami. Gurt-Bett. baudet, *m.* hours, *plur.* lit de sangles.

posłać łożko. das Bett machen, betten. faire, dresser, hausser le lit.

od pomieszkania i łożka rozłączyć. von Tisch und Bett scheiden. séparer les mariés de corps.

łożko dzienne. Faul-Bett. *n.* lit de repos, *m.*

Łożkowy, *adj.* Bett-, zum Bett gehörig. de lit; de chalit. § łożkowa noga; łożkowa zasłona.

łożkowa deska poboczna; pobocznica. Seiten-Brett am Bette. pan de lit, *m.* qui va en longueur.

łożkowa deska u głow; głowy. das Kopf-Brett. le chevet, le dossier d'un lit.

Łożna choroba. herumgehende, regierende Krankheit. épidémie, *f.* mal épidémique; maladie communicative.

Łożny, *vid.* Luźny.

Łożnica, *f. subs. & adj.* 1) Schlaf-Stube, Schlaf-Kammer. 2) Poet. Schlaf-Lager der Sonnen. 2) die Hungarische Krankheit. 1) chambre de lit. 2) *Poët.* la couche du soleil. 3) mal d'Hongrie, sorte de fièvre. § 1) łożnica nowożeńska, małżeńska, Pańska. 2) *poet.* skoro z swoiey łożnice złote słońce wstanie.

Łożniczy, *adj.* zum Schlaf-Gemach gehörig. de dortoir; de chambre de lit.

łożniczy, subs. Bett-Meister. un garde-meuble, officier qui a soin des lits.

Łożny, *vid.* Lużny.

Łożogrzey, *g. łozogrzeiu.* Bett-Wärmer, Wärm-Flasche, Bett-Pfanne. bassin, *n.* bassinoire, chaufe-lit, *m.*

łożogrzey pleciony, geflochtener Bett-Wärmer. un moine, *m.*

Lozowanie, *n.* Ablösung von der Wache, vom Amt. l'action de relever qu. de son poste. § lozowanie szylwachow, urzędnika z urzędu.

Lozuię, *v. a.* 1) lösen, ablösen als eine Schildwache. 2) hinlegen, legen. 1) relever qu; prendre la place de celui qui est en quelque poste. 2) placer, poser. § 1) lozowac warty, na warcie

stoiącego

stoiącego szylwacha. 2) potłuczone nad pobrzeżem dla poprawy lozuią okręty.
Łożysko, *n.* 1) das Lager eines Thieres. 2) die Nachgeburt. 1) le repaire; reposée, gîte de quelque bête sauvage. 2) le délivre; arrière-faix; la placenta; les sécondines, *f.* § 1) zwierz tu ma łożysko.
Lsknąco, **Lśniąco**, *adv.* schimmernd, funkelnd. avec lueur, d'une manière resplendissante. § strzępi się lsknąco.
lśniąco co czynić. glänzend, funkelnd machen. rendre luisant.
Lsknący się, **Lśniący się**, blitzend, glänzend. resplendissant, splendide, reluisant, brillant. § lśniące się stroie starcowi nie przystoią.
Lsknę się, **Lśnę się**. flinkern, blitzen, spielen. entre-luire, reluire, briller, éclater.
Lsknienie, *n.* **Lśnienie**, *n.* Schimmer, Glanz. resplendissement; la splendeur, la lueur; éclat.
Łub, *m. g. łubia.* **Łubek**, *m. g. łubku.* 1) dünn-gespaltenes Brettlein, daraus man Schachteln oder Trummeln macht. 2) Schiene von Metall. 1) éclisse, cerce, bois mince & large dont on se sert pour faire des boëtes ou des tambours 2) cerce de métal. § 1) przewierć przetak u krawędzi łubia; łuby na prostych domach miasto gąsiotow kładą. 2) złote łuby.
**łub wozowy, vid.* Puklat; Pokład.
Lub, lubo, *conj.* 1) obgleich. 2) oder. 1) quoique, bienque. 2) ou — ou bien; ou — ou. § 1) lub tam był, iednak nie nie sprawił. 2) lub Pan lub sługa.
lub to lub owo. es mag dieses oder jenes seyn. soit qu'il en soit.
lub dobrze lub źle. es mag gut oder böse seyn. soit bien; soit mal.
Lubaska, *f.* gelbe Pflaume, Spilling, Roß-Pflaume. poitron, *m.* sorte de prunes jaunes.
Lubeczne, *f.* **Lubezna**, *f.* **Lubeznka**. *f.* ziele. (*ononis*) Hauhechel, Stallkraut, Ochsenbreche. arrête-boeuf, *m.* burgraves, bugrundes, *pl.*
lubeznka włoska ziele, ianowiec. (genista) Ginster. genêt, *m.*
Lubia, *f.* drzewo, *vid.* Liubia.
Lubicz, *m.* Wappenk. stehendes Huf-Eisen mit einem Kreuz über sich und dem andern zwischen den Stollen, über der Krone stehen drey Strauß-Feder. *Blas.* fer de cheval qui est debout avec une croix dessus & l'autre entre les crampons, sur la couronne se trouvent trois plumes d'autruche.
****Łubie**, *plur.* saydak. Köcher zu Pfeilen. carquois, trousse.
Lubię co. lieben, gerne sehen; gerne haben, thun. prendre plaisir à; aimer, passionner qu. ch; cimer a; se plaire à qu. ch. ou à faire qu. ch. § lubi wino, piwo, księgi; lubi czytać; lubi łowy; nie lubię tego człowieka koło siebie.
Lubieszczyk ziele, *vid.* Lubszczyk.
Lubieżna włoska, *vid. lubeznka włoska.*
Lubieżnie, *adv.* sinnlich, weichlich, wollüstig. délicieusement, mollement, sensuellement. § lubieżnie żyć.
Lubieżność, *f.* Sinnlichkeit, Fleisches-Lust, Wollust. sensualité; pante au plaisir, lascivité. § w lubieżności się kocha.
Lubieżny, *adj.* 1) sinnlich, zu den sinnlichen Lüsten geneigt; wollüstig, weichlich. 2) geil, sinnlich, das Geilheit verursachet. 1) sensuel, charnel, voluptueux, qui aime les plaisirs des sens. 2) sensuel, lascif, qui donne du plaisir. § 1) bardzo to lubieżny człowiek. 2) wiersze lubieżne.
Łubka, *f.* 1) kleiner Reif von Holz im Blumen-Kranz. 2) Schiene, Bein-Schiene. 1) petite cerce ou éclisse dans une couronne de fleur. 2) attelle, éclisse, *f.* bois mince qu'on lie autour d'un membre rompu. § 1) łubka wiericowa. 2) łubka na złamaną nogę.
łubkami zewrzeć. schienen; Bein-Schienen anlegen. clisser, éclisser, atteller; appliquer une éclisse à un membre rompu.
Lubo, *conj. vid.* Lub.
lubo. adv. angenehm, lieb. agréablement, délicieusement.
lubo mi iest to. das ist mir angenehm; das thut mir wohl. cela me donne du plaisir, de la volupté; cela me fait du plaisir.
lubo sobie czynić. sich pflegen, sich warten; sich gute Tage machen. se donner du menu; se donner du bon-tems; faire bonne vie.
Lubość, *f.* Lust, Wollust. volupté, agrément; ce qui plait.
Luborycz, *m.* ziele, *vid.* Kania przędza.
Lubryka, *f.* Röthel, Roth-Stein. craye rouge; arcanne, *f.*
Lubszczyk swoyski *m.* ziele. Liebstöckel, *m.* livêche, levêche *f.*
lubszczyk Ligursk; lubszczyk Włoski; łakotne ziele. (ligusticum) 1) Ligurischer Liebstöckel. *2) Panax-Kraut, s. Panak, 1) livêche

1) livêche de Genes. 2) panacée, *f.* *v.* Panak.
Luby, *adj.* lieb, angenehm. agréable, cher, délicieux. § luby to pokoy.
Lucienny, lutniowy. Lauten-, zur Laute gehörig. de luth, qui regarde le luth. § lucienne ſtrony.
Lucki, *vid.* Ludzki.
Luckość, *vid.* Ludzkość.
Lucyfer, *m.* Lucyper, *m.* Lucifer, Höllen-Fürſt, Fürſt der Finſterniß. Lucifer, prince des ténèbres; chef des diables.
Łuczek, *m. g. a.* kleiner Bogen zum Schießen. petit arc pour tirer les fléches.
łuczek ziele, g. u. *łuczek głowiaſty.* porrus) Aſch-Lauch. Lauch. porreau, *m*; *łuczek łupny; ſzczypiorek.* Schnitter-Lauch. ciboule, *f.* petit porreau.
łuczek polny włoſki. Wild-Lauch. porreau ſauvage, vigne porrette, porreau de chien; porrée de chien.
Łuczkowy, *adj.* Lauch-. de porreau. § łuczkowa łodyſzka.
Łuczkowaty, *adj.* lauchartig. qui croît en manière de porreau.
łuczkowaty; *łuczkowato zielony.* Aſch-Lauchgrün. de couleur de porreau.
Łucznik, *m.* Bogen-Macher; Ambruſt-Macher. faiſeur d'arcs & d'arbalétes.
Łuczy. Łuczny. Lauch-. de porreau.
łuczy czoſnek, łuczny czoſnek, vid. *czoſnek łuczek.*
Łuczywy, *adj.* kienicht. reſineux; de bois réſineux.
Łuczywo, *n.* łuczyna, *f.* Kien. bois réſineux; bois gommeux du pin.
łuczywo do świecenia. Klein-Fackel. flambeau de bois réſineux.
łuczywo fliſowſkie. Feder-Vieh, ſo die Matroſen und Schuttnickel auf dem Lande mauſen. volaille que les matelots volent ſur le continent. § poydź my po łuczywo.
Lud, *m. g. u. a.* 1) Volk, Pöbel. 2) Leute, Volk. 3) Kriegs-Volk; Mann; Volk. 1) le peuple; la populace. 2) les gens. 3) gens de guerre; hommes. § 1) lud go kocha; ludu roziuſzonego zaiadłość. 3) lud przed pałacem ſtoi; we ſto tyſięcy luda ſtanął; wiele luda wycięto.

* * *

Auf wiele, ſiła und eine Zahl folgt der *Genit* in a. *on donne au génetif de ce nom la terminaiſon d'un* a, *quand il ſe trouve apres* ſiła, wiele *ou après quelque nombre.*
Ludarka, *f.* Rothkehlchen. rouge-gorge, un oiſeau.
Ludkowie, *plur.* Völklein, Leutchen. le menu peuple.
Ludność, *f.* wielkość ludu. Größe des Volks; Vielheit des Volks. la grandeur, le grand nombre du peuple.
Ludny, *adj.* volkreich, zahlreich an Leuten. peuplé, rempli de peuple; nombreux en gens. § ludne miaſto w gmin poſpolity; ludne mu posłał poſiłki.
Ludoiad, *m.* Ludoiedź, *m.* Ludoiedzca, *m.* Menſchen-Freſſer, ſind gewiſſe Völker. un antropophage, un homme qui mange les autres, qui vit de chair humaine.
ludoia, *m. zwierz*, vid. Mantykora.
Ludoiedzki, *adj.* Menſchen-freſſeriſch. d'antropophage.
Ludokradzca, *m.* Menſchen-Dieb, Seelen-Verkäufer. raviſſeur d'hommes; qui vend ou achete une perſonne libre; maquignon.
Ludokradztwo, *n.* Menſchen-Raub. raviſſement, vol, enlévement d'hommes; vendre d'hommes libres; le maquignonnage.
Ludokupiec, *m.* Sclaven-Händler. marchand d'eſclaves.
Ludokupſtwo, *n.* Sclaven-Händler. le commerce ou trafic qu'on fait avec eſclaves.
Ludokupiecki, *adj.* Ludokupny, *adj.* den Seelen-Handel betreffend. de commerce d'eſclaves.
Ludomiły. der vom gemeinen Mann geliebet wird; dem gemeinen Volke zugethan, ergeben. populaire; aimé du peuple; qui aime qui favoriſe le peuple.
**Ludorządca, *m.* Menſchen-Beherrſcher; Regent. Gouverneur d'hommes; Directeur des gens.
Ludwiſarnia, *f.* Glocken-Gießerey, Ort wo Glocken und Canonen gegoſſen werden. fonderie, *f.* le lieu où l'on fond de métaux.
Ludwiſarſki, *m.* 1) Glocken- oder Stück-Gießer. 2) gegoſſen, vom gegoſſenen Metall verfertigt. 1) qui concerne le fondeur ou la fonderie. 2) de fonte, fait du métail, qui a été fondu. § 1) ludwiſarſkie rzemiesło. 2) ludwiſarſkie lichtarze.
Ludwiſarſtwo, *n.* Glocken-Gießerey, die Kunſt. fonderie, *f.* le métier de fondeur.
Ludwiſarz, *m.* Glocken-Gießer, Stück-Gießer. fondeur de cloche; fondeur de piéces d'artillerie.
Ludzę, *v. a. dzi, dził.* äffen, locken führen, lenken, fangen, berücken, einnehmen. repaître qu. de qu. ch. allécher,

cher, attirer par de belles promesses; captiver, gagner, conduire, mener. § łudzi Pana iako mu się podoba; łudzi tę dziewkę.
łudzić się. sich selbsten äffen; sich schmeicheln. se repaître d'une fausse espérance; se flatter de qu ch. § pyszno-pochlebnie łudził się sam w sobie, że mu wolno było bydź sędzią taiemnic wiary.
Ludzie, *g. dzi, collec.* Menschen, Leute. le monde; les gens. § są ludzie tacy; było głow albo ludzi sto; mow ludziom co chcesz; widziałem takich ludzi; z temi ludźmi zła sprawa.
ludzie ludźmi stoią. ein Mensch kann ohne den andern nicht leben. l'homme pour vivre en homme, a besoin de l'homme.
po ludziach kogo nosić. einen bey den Leuten ins Gerede bringen. faire parler de qu; faire courir un bruit de qu.
do ludzi człowiek; wzięty u ludzi. ein Mensch, der mit den Leuten zu leben weis. celui qui sait le monde; qui sait vivre; homme de mise.
Ludzki, łucki, *adj.* 1) menschlich, der menschlichen Natur gemäß. 2) leutselig. 3) *obs.* fremde, nicht von den unserigen, s. Obcy. 1) humain, qui regarde l'homme; qui est d'homme; qui a du rapport à la nature humaine. 2) humain, doux, civil. 3) *obs.* étranger, v. Obcy. § 1) niesię to kondycya ludzka; ludzkie obyczaie, przyrodzenie. 2) Pan to ludzki; ludzka zbłądzić, ludzcieysza bronić.
po luzdku. ⎤ 1) menschlicher Weise.
Lucko. ⎥ 2) menschlich, leutselig.
*Ludzkie, *adv.* ⎦ 1) humainement; à la manière des hommes; comme il arrive aux hommes. 2) humainement, honnêtement, doucement. § 1) ludzko żyć. 2) ludzko się z nim obchodził.
Ludzkość, *f.* 1) die Menschheit, die menschliche Natur. 2) Menschlichkeit, Leutseligkeit. 1) humanité, nature humaine. 2) humanité; la douceur.
Ług, *m.* 1) Lauge. *2) Geld-Strafe, s. Luita. 1) lessive. *2) amende pécuniaire, v. Luita.
ług mocny, kalkus. scharfe Lauge, Beize. trempe, *f.* lessive très forte.
Ługowisko, *n.* rother Sumpf; Morast, darinnen ein röthliches Wasser stehet. un marais couvert d'eau rouge.
*Luita, *f.* wina pieniężna. Geld-Buße. amende; amende pécuniaire.
Łuk, *m. g. u.* ein Bogen zum Schießen. l'arc pour tirer des flèches. § z łuku go zabił.
łuk, m. ziele. vid. Łuczek.
*Łukowładny. der einen Bogen zu führen weis. qui tire bien les flèches.
*Lukrecya, *f.* Süß-Holz. de la reglisse.
*Lukubracya, *f.* dzieło. gelehrte Arbeit; gelehrtes Werk. un ouvrage, production d'esprit; oeuvre. § uczone pisał lukubracye.
Lulam, *v. n.* ⎤ Wiegen-Lieder singen.
Lulkam, *v. n.* ⎦ chanter pour endormir l'enfant.
Lulek, *m.* ziele, *vid.* Bielun.
Lulka, *f.* Tobacks-Pfeife. pipe, *f.* dont on se sert à fumer du tabac.
Lulkowy. Tobacks-Pfeifen-. de pipe.
**Luminarz, *g. a.* ein Planet. planéte.
Łuna. Widerschein, Rückprall eines großen Feuers. réfléchissement, répercusion d'un grand feu. § łuna od ognia, od złońca; gdy się łuna płomieniowa saświeci, lud zewsząd się zbiega i na gwałt wołaią.
Lunatyk, *m.* Mondsüchtiger. un lunatique.
Lunąć, *F. lunę.* gießen. verser; faire rejaillir sur qu. § lunął mu w oczy konew wody.
lunęły chmury; deszcz lunął. es regnete sehr stark. il a plu à verse.
lunęła się krew. das Blut sprang heraus. le sang rejaillit.
Lamar, *m,* Stadt-Baumeister. maître des oeuvres.
Lunarski, *m.* Stadt-Baumeister. de maître des oeuvres.
Luneta, *f.* Meßk, Bogen-Stück, Cirkel-Stück. *Géom.* un arc, partie de la circonférence d'un cercle. § luneta iest część obwodu cyrkułowego.
Łup, *m.* ⎤ Beute vom geschlagenen
Łupy, *plur.* ⎦ Feinde. les dépouilles; le pillage, butin qu'on fait sur les ennemis qu'on a battus. § zostawić co nieprzyiacielowi w łupie; łupy i tryumfy odnosić; opadli nasi na łupie.
podać miasto w łup i moderstwo. eine Stadt den Soldaten Preis geben. mettre abandonner une ville au pillage; saccager une ville.
Łupam, *v. a.* 1) spalten. 2) Steine brechen im Stein-Bruch. 1) fendre refendre, débiter. 2) tirer la pierre des carrières. § 1) drwa łupa. 2) kamienie łupać.
Łupanie, *n.* das Spalten. fente, l'action de fendre.
łupanie w stawiech biodrowych. das Hüft-Weh. la sciatique.
Łupiący się łacno, *vid.* Łupisty.

Łupię, *v. a.* 1) die Haut vom Thiere abziehen; abhäuten. 2) abrinden; die Rinde vom Baume ziehen. 3) schinden, rauben plündern. 4) berauben, entsetzen. 1) écorcher; ôter, enlever la peau; dépouiller. 2) écorcer, péler, lever l'écorce. 3) écorcher, piller, tondre; prendre de force. 4) dépouiller, priver qu. de qu. ch. § 1) łupić, odzierać) ze skory zaiąca. 2) łupić ze skory drzewo. 3) łupić ludzie, miasta; nie tylko ich ze skory ale i z mięsa łupią. 4) złupił go ze wszystkich praw.

łupi się drzewo. dieser Baum löset sich von der Rinde ab. cet arbre s'écorce, quitte son écorce, se sépare de l'écorce.

Łupienie, *n.* ze skory. das Abhäuten, das Abrinden. action d'ôter la peau ou l'écorce.

łupienie, n. } Schinderey, Räuberey,
Łupież, *f. & m.* } Plünderung. le pilla-
Łupieżtwo, *n.* } ge, rançonnement; action d'écorcher, de piller les gens; dépouillement, *m.* pillerie, *f.* § złupienie kościołow, domow.

**łupież. f. łupina, f.* abgeschälte Schaale oder Rinde. écorce ou peau ôtée.

łupieże, plur. Schuppen auf einem Kinder-Kopf. écailles ou crasse de la tête d'un enfant.

Łupieżca, *m.* Räuber, Plünderer, Schinder. qui dépouille les gens, qui ravit le bien d'autrui.

Łupieżczyk, *m.* ziele, *vid.* Lubszczyk.

Łupieżny, *adj.* Raub-. de voleur, de pilleur.

łupieżny okręt. Raub-Schiff. vaisseau des pirates; un navire des corsaires.

Łupikufel, *m. g. łupikufla.* Sauf-Bier-Bruder. chevalier de la coupe; sac à vin.

Łupina, **Łupinka**, **Łuska**, **Łuszczyna**, **Łuszczynka**. 1) Schaale, Hülse um einen Kern oder Korn. 2) Nuß-Kasten, Nuß-Gehäuse; grüne Schaale, worinnen eine Frucht mit ihrer Schaale sitzet. 3) harte Schaale an den Nüssen, Castanien. 1) cosse, gousse, silique, robe; couverture ou enveloppe de grains, de pois. 2) écale, chaton, brout; le verd qui couvre la coquille de la noix ou de quelque autre fruit. 3) coquille, coquille, coque, l'écorce dure des noix, des chataignes. § 1) lupina grochu, iarzyn, migdałow, orzechow na iądrze. 2) łupiny, łuszczyny; łuski orzechowe zwierzchnie ziele; świeże łuszczyny; kasztanowa łuska zwierzchnia koląca. 3) łupiny, łuski, łuszczyny orzecha, żołędzia obitego z zieloney łuski; kasztanowa łuska gładka.

łupinka, łupina cebulna. Zwiebel-Schaale. la peau d'oignon.

łupiny cebulne wnętrzne. die inwendigen Zwiebel-Schaalen. les tuniques, les peaux d'oignon l'une sur l'autre.

Łupiniasty, łupinami odziany. hülsicht, schaalig; das eine Schaale hat. écailleux; couvert d'une cosse; enveloppé dans une peau.

Łupisty, *adj.* łacny do obłupienia. leicht abzuschälen, auszuschlauben. aisé à écorcer, à peler.

Łupny, *adj.* szczepny. leicht zu spalten. aisé à fendre; scissile.

łupny kamień. Schiefer-Stein. ardoise, *f.* une pierre.

Łupowy, do łupow należący. die Beute betreffend; dem Feinde abgenommen. de butin; qui regarde la dépouille.

Lura, *f.* wino poślednie. Laur, Trester-Wein. de la piquette; du méchant vin.

Łuska, *f.* *1) Schaale, Hülse, s. Lupina. 2) Fisch-Schuppe. 3) Eisen-Schlacke; Schlacken, Schaum von Metall. *4) Schaale an den Schaal-Fischen, s. Skarłupa. *1) cosse, *v.* Łupina. 2) écaille de poisson. 3) écaille, paille, paillette de fer ou de quelque autre métail. *4) écaille, coquille dure qui enferme un poisson, *v.* Skaułupa.

łuska na oku; skałka Augen-Fell, weißer Fleck auf dem Auge. taye, *f.* maladie des yeux.

Łuskam się. prasseln. criqueter, criquer, petiller. § wszy w ogniu łuskaią.

Łuskawy, *vid.* Łuskowaty.

Łuskna pszenica, *vid.* Orkisz.

Łuskowato, *adv.* schuppen-weise. en façon d'écailles; avec des écailles.

Łuskowaty, łuskawy, *adj.* schuppicht, hülsig. squammeux, écailleux; couvert d'écailles, qui a des écailles ou des cosses. § łuskawy kamień.

Luśnia, *f. vid.* Lon.

Lusthauz, budynek od lata. Lust-Haus. une maison de plaisance.

Lustra, *f.* Wand-Leuchter mit vielen Armen; Kron-Leuchter. *2) Musterung, s. Okaska. 1) un lustre, chandelier à plusieurs bras. *2) revuë, montre, *v.* Okaska. § 1) lustra iest zawieszsta korona we środku pokoiu z srebrnemi rogami.

Lustracya, *f.* } 1) Revision, Untersu-
Lustrowanie, *n.* } chung. 2) das Reisen

in irrende Länder. 1) revision, visitation, visite. 2) le voyage; action de visite. 2) le voyage; action de voyager. § 1) lustracya dobr i podatkow; lustracya rachunkow. 2) lustrowanie kraiow.
Lustruię. 1) revidiren, besehen. 2) fremde Länder besehen, besuchen. 1) visiter, voir si tout est en bon état. 2) voyager, voir les pays étrangers. § 1) lustrować dobra. 2) lustrować kraie.
Łuszcz, *m.* ein gewisses Unkraut im Getreide. espèce de mauvaise herbe qui croît entre le blé. § łuszcz iest chwast w życie i pszenicy.
Łuszczany, *adj.* erwähntes Unkraut betreffend. qui concerne ladite mauvaise herbe.
Łuszczę, *v. a. y, ył.* ausschlauben, die Haut abziehen. peler; ôter la peau ou la robe à qu. ch. § łuszczę orzechy; myszy łuszczą zboże.
Łuszczyna, *vid.* Łupina.
Lutenka, *f.* kleine Laute. un petit lut.
Lutnia, *f.* Laute. le lut, un instrument de Musique à cordes.
Lutnista, *m.* ein Lautenist, Lauten-Schläger. joueur de luth.
Lutowy, *adj.* Hornungs-. de Février.
Lutość, Lutościwy, *vid.* Litość, Litościwy.
Lutuią, *vid.* Lituię.
Lutruię, *v. a.* *1) distilliren. 2) *Bergw.* das vierte mal das Erz waschen. 1) distiller. 2) *Métal.* laver le métal la quatrième fois.
Lutruię, *vid.* Lituię.
Luty, *m. g. lutego.* der Hornung. Février. § w lutym zima bardzo tęga.
Łużnik. 1) Laugen-Korb. 2) Laugen-Macher. 1) panier, ou passoire dans laquelle on met les cendres dont on fait la lessive. 2) faiseur de lessive.
Łużny, ługowy. Laugen-. de lessive.
łużna płachta. Laugen-Tuch. le charrier.
Luźny, *adj. & subst.* Herrnlos, Dienstlos. vagabond, qui est sans maître. § luźna czeladź przy woysku.
Łużuię, *vid.* Lozuię.
Łużyny, *f. pl.* żoła. ausgelaugte Asche, die man weg schüttet. charrée, cendre qui reste dans le charrier.
Lwi, *adj.* Löwen-. de lion. § lwia grzywa.
lwi list, m. ziele, vid. *rzepa świnia.*
Lwiątko, *n.* } junger Löwe. lionceau; le
Lwię, *n.* } petit de lionne.
Lwica, *f.* Löwinn. lionne, *f.*
Lwitrut, *m.* zwierzę. ein gewisses Thierchen, dessen Fleisch den Löwen tödten soll. une petite bête dont la chair est un poison pour le lion.
Lwiząb, *m.* ziele, *vid.* Papawa.
Lwowski, *adj.* Lembergisch. de Leopol.
Lwowska ziemia. Land Lemberg. le territoire, la Terre de Leopol.
Lwowianin, *m.* der in Lemberg gebohren. natif de Leopol.
Lwowianka, *f.* eine im Lemberg gebohren. née de Leopol.
Lwow, *m. g. a.* Lemberg, Haupt-Stadt in Roth-Reussen. Léopol, Lwow ou Russembourg, ville capitale de la Russie Polonoise.
Łyczak, *m. g. a.* Bast- oder Binsen-Strick. corde d'écorce de bois ou de jonc.
łyczaki kręcić. Bast-Stricke drehen. tiller; tortiller, faire une corde d'écorce de bois ou de jonc.
Łyczko, *n.* zarten Bast unter der Rinde der Bäume und Pflanzen. flache, *f.* écorce intérieure d'arbre, d'herbe. § łyczko z drzewa zdarte.
na łyczku wisiało. es hat an einem Haare gehangen, es hat wenig gefehlet. il étoit à deux doigts de; peu s'en est fallu.
na łyczku słowa zawsze trzymać nie podobna. man kann nicht allezeit die Worte am Schnürchen halten. il n'est pas bien possible d'observer toujours les longues & les bréves.
duszę na łyczku wieszaią. sie geben die Seelen in große Gefahr. ils mettent les ames au danger.
*Łyk, *g. u.* ein Schluck. un trait, gorgée, goulée.
Łyka, *plur. vid.* Łyko — *łyka.*
*Łykam, *v. m. F. łknę,* połykam. schlucken. avaler, engloutir.

* * *

Die kurze *Conjugation* wird nur in den *Compositis* gebraucht. *la brève conjugaison n'est usitée que dans les composés.*
Łykawy, *vid.* Łykowaty.
Łyko, *n.* Baum-Bast. l'écorce de dedans; l'écorce au dedans d'un arbre. § łykiem co związać.
łyka, plur. 1) Handfesseln. 2) *fig.* Bande, Zwang, Gewalt. 1) menottes, *f.* fers aux mains; manicles, *f. pl.* 2) *fig.* fers, contrainte, force. § 1) na łykach nieprzyiaciela prowadził. 2) w mocnieysze łyka tych buntownikow uiąć trzeba.
drzeć łyka kiedy się drą. man muß die Gelegenheit bey den Haaren ergreifen. il faut prendre l'occasion aux cheveux; pendant que la corde est au puits, il faut tirer de l'eau.
Łykowaty, łykawy. zäh. coriace, dur. § łykawe

§ łykawe iest mięso niedźwiedzie; łykawa pieczenia.
*Łykut, *m.* Schluck. trait, goulée. § małe czynić łykuty.
Łysieię, *v. n.* kahl werden. devenir chauve.
Łysina, *f.* Glatze. calvitie, chauveté, manque de cheveux à la tête.
Łyska, *f.* Wasser-Huhn. foulque, pluvier, marcreuse, poule d'eau.
Łyska się, *impers.* es wetterleuchtet. il fait des éclairs.
Łyskanie, *n.* das Wetterleuchten, das Blitzen. tems plein d'éclairs.
Łyst, łytka. ikra. die Wade am Fuß. mollet; gras de la jambe. § łyst mięsisty.
Łyściscianki, na łysty obow. 1) falsche Waden in die Stiefeln zu ziehen. 2) Reut-Strümpfe, Stiefeletten, Gamaschen. 1) brodequins qu'on met dans les bottes afin qu'elles soient bien remplies. 2) bas à étriers, gamaches.
Łyso, *adv.* ohne Haare kahl. sans poil, d'une manière chauve.
co się łyso urodzi, łyso zginie. er wird in seiner Haut sterben; aus einem Esel wird kein Spanisches Pferd. il mourra dans sa peau.
Łysy, *adj.* 1) kahl, ohne Haare. 2) von Pferden: mit einem weißen Fleck an der Stirne oder am Kopf bezeichnet. 1) chauve; qui n'a point de cheveux sur la tête. 2) marqué au front ou à la tête d'une tache blanche, *en parlant de chevaux.*
łysy, subs. ein Kahlkopf. un pelé; qui a la tête dégarnie de cheveux.
łysy na czele albo na przodku głowy tylko. forne her kahl. qui est chauve par devant; qui est chauve sur le front; qui a le devant de la tête chauve.
łysa gora, f. der Blocks-Berg im Hartzen-Wald, wo die Hexen zusammen kommen sollen. Bloksberg, *m.* montagne en Allemagne dans la fôret du Hartz ou les sorcières se doivent assembler.
na łysą gorę iechać. auf dem Blocks-Berg fahren. tenir le sabat; aller au sabat. § czarownice nie na koniech, ale na ozogach na łysą gorę ieżdżą.
Łysczak, *m.* ziele, *g. n.* (*armilla ursi, sanicula altera*) Bären-Oehrlein; Bär-Sanickel. oreille d'ours, *f.* espèce de sanicle.
łyszczak, m. g. a. ptak. Löffel-Gans, *f.* la cuillier, pale, *f.* oiseau de mer qui a le bec en cuillier.

Łyszczany, *adj.* } Löffel-. de cuillier. §
Łyszkowy, *adj.* } łyszczana miara; łyszkowy trzonek.
Łyszczyca, groch kozi. (*isopyrum*) wilde Faseolen. de faseoles sauvages.
*Łyszka, *f.* } 1) ein Löffel. 2) ein Löffel-
Łyżka, *f.* } voll. 1) une cuillier. 2) cuillière; plein de cuillier. § 1) piękny kształt tych łyżek. 2) połknąć łyżkę lekarstwa.
łyżka po obiedzie. das kommt zu spät. cela vient comme moutarde après dîner; après la mort le médecin.
Łytka, *f. vid.* Łyst.
Łyże, *plur.* Narty, Kośle. Schlitt-Schuhe. patins à glace.
Łyżeczka, *f.* Löffelchen. petite cuillier.
Łza, *f.* eine Thräne. larme, *f.* § łzy rzewne z oczu mu płynęły; łzy spuszczać; łzy nieutulone; serdecznemi się zalewać łzami; łzami się kropić, się oblewać; oko w łzach pływało; rozlewać łez potoki; łzy to wycilka.
twardy na łzy. der schwer zum Weinen zu bringen ist. qui n'est point pleureux; qui a les yeux secs; qui ne laisse pas couler quelques larmes; qui ne pleure pas aisément.
Lża, *adv. vid.* Nie lża.
Lzawa, *m.* Wappenk. ein Kreuz zwischen zwey Huf Eisen. *Blas.* une croix entre deux fers de cheval.
Łzawy, *adj.* 1) beißend in die Augen, das Weinen verursachet. 2) Thränen-. 1) qui mord aux yeux, qui fait pleurer. 2) de larme.
*Łżę, łże, łgać, *vid.* Łgę. lügen. mentir.
Łże. *lży, lżył.* schänden, schmähen, lästern. injurier, dire des paroles injurieuses; dire faire des injures; affronter, outrager qu. § lżyć kogo słowami, rzeczą, uczynkiem.
Lźnienie, *vid.* Lizanie.
Łżenie. } Lästerung, Schmach. injure,
Łżycie. } calomnie, *f.* outrage, *m.* affront, *m.*
Lżey, Lżeyscy, sind die *Comparativi* von Letko, Letki. *c'est les Comparatifs de* Letko, Letki.
Łżyciel, *m.* Ehren-Schänder, Schmäher. calomniateur; qui dit les paroles outrageantes; médisant, diffamateur, détracteur.
Łżnienie, *vid.* Lizanie.
Łżywy, *adj.* 1) Ehren-schändisch, Schmäh-. 2) tugendhaft, falsch. 1) injurieux, outrageant, outrageux, insultant. 2) faux, menteur. § 1) łżywy język; łżywe słowa. 2) łżywa nadzieia,

M. ist

M.

M, ist eine Abkürzung der Wörter Moy, Miłościwy, Mości, Mościwy, in vielen Titeln. *c'est l'abbréviation de* Moy, Miłościwy, Mości, Mościwy, *qui se trouvent dans beaucoup de titres.*

Ma, *vulg.* moia, *vid.* Moy. meine. mienne, ma.

Mać, Macierz, *vulg.* Memme, Mutter. mère, mamam, *f.*

Maca, *f.* ein Getreyde-Maaß von etlichen Scheffeln. mine, *f.* forte de mésure de grain contenant quelques boisseaux. § maca w Rusi ma cztery korze w sobie, Jarosławska ma garcy 160. Prze mysłka garzy 130.

Macam, *v. a.* 1) fühlen, tappen. 2) einen prüfen, auf den Zahn fühlen. 1) tâter, manier, tâtonner. 2) sonder, tâter, virer, tourner qu. de tous les sens. § 1) macam przed sobą; macać pulsu, macać cielę, gęś iedzli. 2) tłusta macać w kim nauki; macał go, ale go zrozumieć nie mogł.

macam dusze w kim. einen ausprügeln. bâtonner, savonner qu.

pomacay się sam. zupfe dich selbst an der Nase. prenez vous par le nez,

Macanie, *n.* das Fühlen. maniment, *m.* action de manier, de tâter avec les mains.

Mącę, *v. a.* 1) trüben, trüb machen. 2) verwirren. 3) von Geträncken: den Kopf einnehmen, tumm machen. 1) troubler, rendre trouble une liqueur. 2) troubler, brouiller; causer du désordre. 3) faire perdre l'esprit, troubler l'esprit. *parlant d'une sorte boisson.* § 1) zmącił wodę. 2) cmącić sprawy. 3) to wino, piwo bardzo mąci głowę, mozg.

mącić się. trübe werden. se troubler; devenir trouble.

mąci się mu w głowie. er ist im Kopfe verrücket. il a un coup de hache; il a l'esprit troublé.

*Macedo, *m. g. Macedona.* der große Alexander. Alexandre le Grand. § Macedo nad całym tryumfował światem.

Mącenie, *n.* das Trübmachen. l'action de troubler une liquer.

Mach, *m.* machnienie. Hieb. un coup, revers; l'action de donner un coup.

Machacz. Fechter, *m.* qui manie bien le sabre; ferrailleur.

Macham, *v. m. F. machnę.* schwenken, wedeln mit etwas, das man in der Hand hält, als mit Säbeln. agiter, branler qu. ch. qu'on tient. § machać mieczem, kiiem.

machnął ręką na niego. er holte mit der Hand auf ihn aus. il haussa le bras pour lui porter le coup.

pies ogonem macha. der Hund wedelt mit dem Schwanze. le chien remuë la queuë.

Machanie, *n.* das Wedeln. l'action de branler qu. ch. qu'on tient.

machanie ręką. Kälberey mit der Hand. jeu de main.

Macharzyna, *f.* pęcherz. Blase im Thiere. vessie.

Macharzynka, *f.* 1) kleine Blase eines Thieres. 2) von Gewächsen: Beutelchen, Blase, Häutchen. 1) petite vessie, *f.* 2) *parlant des plantes:* bourse, *f.* bale, *f.* membrane, pellicule, *f.* § 1) marcharzynka cielęca. 2) macharzynka na grzybku, na purchatce; macharzynka cyprysowa.

Machlarstwo, *n.* Betrügerey, Durchsteckerey. tromperie, *f.* fourberie, *f.* friponnerie, *f.*

Machlarski, *adj.* betrügerisch. trompeur. fourbe, frauduleux.

Machlarz, *m.* Betrüger. trompeur, fourbe, fripon.

Machluię, *v. a. & n.* Causen machen, fuscheln, betrügen. tricher, fourber, faire des tromperies; tromper.

Machina. *f.* 1) großes Gebäude, Werk. 2) Ruchnia. Maschine, Kunst-Werk, Kunst-Gerüst. 1) machine, bâtiment, oeuvre. 2) machine pour mouvoir, pour lever qu. ch. § 1) baszty, szopy woienne i inne machiny; ogromna to machina. 2) kafary, windy są machiny do ulżywania ciężarow.

Macica, *f.* 1) Stock, Stamm eines Baumes, oder Strauches. 2) die Gebärmutter, Mutter. 3) Mutter-Beschwerung. 4) die Mutter, die Matrice zum Buchdrucker-Buchstaben. 5) Schrauben-Mutter. *6) Stichwurz, Gichtrübe, ein Kraut, s. Przestęp. 1) la tige, le pié d'un arbre, d'une plante. 2) mère, matrice. 3) mal de mère. 4) frappe, *f.* matrice, *f.* où l'un moule une lettre d'imprimeur. 5) d'une écrouë, trou dans lequel entre le vis. 6) couleuvrée, *f.* une plante, *v.* Przestęp. § 1) macica roży; macica drzewna. 2) macicy oziębnienie; gdo macica ku gorze ustąpi, na doł spadnie. 3) lekarstwa na macicy (macicy choroby) zabieżenie. 4) punklami m cicę wybiiaią.

macica winna. Wein-Stock. cep; cep du vigne.
macica winna płonno, dzika. wilde Wein-Rebe. vigne sauvage, *f*. lambruche.
macica perłowa. Perl-Mutter. nacre de perle, *f*.
macica pszczoł, vid. *matka pszczoł*.
Mąciciel, *m*. der ein Getränk trübe machet oder eine Sache verwirret. celui qui trouble une boisson où une affaire.
Macicowy, *adj*. } 1) zum Stamme eines
Maciczny, *adj*. } Baumes gehörig. 2) das von Wein-Reben ist. 3) Bärmutter. 1) de tige, de pié d'arbre. 2) de vigne, qui provient de la vigne. 3) de matrice.
**Macicorodny. das Wein, oder Wein-Stöcke zeuget. qui produit du vin & des ceps.
Maciczka, ist das *Diminutivum* von Macica, *c'est le Diminutif de* Macica.
maciczka szeplowa. Mutter am Ladstocke zum Krätzer. douille, *f*. au bout de la baguette dans laquelle entre le tire-bourre.
Maciek, *m*.. kiszka gruba. großer Schweins-Darm. gros boyau de cochon; robe d'andouille, *f*.
maciek nadziewany. Sau-Magen, Magen-Wurst. andouille, *f*. boyau de cochon rempli de viandes hachées; boudin de gros hachis; un gros boudin noir.
**Maciek*, **Maciciek*, *Maciey*. Matthias. Matthias nom d'homme.
Maciek zaorał, Maciek też ziadł. aus der Hand ins Maul. journée gagnée, journée mangée.
Macierz, *f*. *vulg*. Mutter. mère, *f*.
Macierzanka, *f*. } ziele. (*serpilium*)
Macierza dusza, *f*. } Quendel, Hühner-Gerb. serpolet, *m*.
macierzanka biała, f. ziele. weiße Zaun-Rübe. couleuvrée blanche, *f*. feu ardent, *m*.
Macierzankowy, *adj*. Quendel-. de serpolet.
Macierzyński, *adj*. Mütterlich, Mutter-. maternel; de mère. § macierzyńska miłość.
macierzyński język. Mutter-Sprache. langue maternelle, *f*.
Macierzyńsko, *adv*. Mütterlich. maternellement.
Macierzysta. *f*. } das Mütterliche. les
Macierzyzna, *f*. } biens maternels.
Maciey, *m*. Matthias, ein Manns-Nahme. Mathias nom d'homme. § zawołay Macieia.
święty Maciey zimę traci. Mattheis bricht Eis. à la Sainte Mathias l'hiver est sur son déclin.
Macinet, *vid*. Mazinet.
Maciora. *f*. } 1) die Mutter eines Thie-
Maciorka, *f*. } res. 2) Sau-Mutter. 1) mère de quelque bête. 2) truie, coche qui a des petits. § 1) niedźwiedzica maciorka. 2) skoro się maciorka wyprosi; maciorki wielą prosiąt nie odadzay.
maciora pszczoła. alte Biene, Bienen-Königinn, der Weisee. le roi des abeilles.
Mącnik, *vid*. Mącznik.
Macloch, *m*. 1) Oeffnung in der Mauer, etwas hineinzusetzen; Wand-Schranken, so in die Mauer gesetzet wird. 2) Bauk. Bilder-Blinde. 1) enfoncement dans une muraille pour y placer quelque chose; armoire ou buffet appliqué dans la muraille. 2) *Archit*. niche, cavité appliquée dans l'épaisseur de la muraille, pour y placer une statuë.
Maclószek, *m. g. maclószka*. 1) Rüst-Stangen-Loch. 2) kleines Loch oder Fenster in der Mauer. 1) boulin, *m*. trou où l'on met les piéces de bois qui servent à échafauder. 2) petite ouverture ou fenêtre dans un mur.
Macocha, *f*. Stief-Mutter; des Vaters Frau nach dem Tode unserer Mutter. belle-mère; la femme du Père après la mort de notre mère.
macocha surowa. eine böse Stief-Mutter. marâtre.
Macoszynny. stiefmütterlich. de belle-mère. § macoszynne dobra.
Maczam, *v. a*. 1) oft eintauchen, einweichen. 2) beym Zimmermanne: die Schnur mit Kreide oder Röthel beschmieren. 1) mouiller souvent; tremper long-tems. 2) *terme de charpentier*: frotter le cordeau avec craye rouge pour aligner le bois. § * 1) maczałem (namoczyłem) bieliznę. 2) cieśla macza sznur czernidłem, rubryką.
Mączany, *adj*. *vid*. Mączny.
Mączę, *v. a*. mehlicht machen. enfariner.
umączyć perukę. die Perugue stark pudern. enfariner la perruque.
Maczek, *m. g. u*. maczek polny, vid. *mak obłędny*.
maczek zaięczy, vid. Zawilec.
Męczka, *f*. 1) feines Mehl. 2) Kraft-Mehl, Stärke. 3) Schminke, *f*. Bielidło. 1) pure farine. 2) amidon, *m*. empois blanc, *m*. 3) du fard, *v*. Bielidło.
Mączkuię co, krochmalę. mit Kraft-Mehl stärken. empeser.
Mączkowany, *adj*. gestärkt. empèsé. § mączkowana koszula.

Mącznik,

Mącznik, *m.* } Mącznica, *f.* } sporyż. Korn=Mutter; schwarzes, krummes und längliches Korn im Getreide. sorte de grains courbés, longs & noirs dans le blé. § mącznik ieſt ziarno wielkie, podługowate czarnawe; mącznik tegoż ieſt pożytku co ſtokłoſa.

mącznica do korduwanu. (rhus, pinacea) Färberbaum, Gerber=Rinden, Schmack. rous, *m.* ſumac, *m.* rhoë, *m.* un arbriſ-ſeau.

Mączny, *adj.* do mąki należący. Mehl=, zum Mehl gehörig. de farine; à farine; qui concerne la farine; deſtiné à la farine. § mączne ſchowanie.

mączny, mączany. Mehl=, aus Mehl gemachet. fait de farine. § mączne potrawy.

Maczuga, *f.* hölzerne Keule. maſſüe, *f.*

Maczyna, *f.* ziele. (*bonus Henricus*) guter Heinrich, Schmerbel, *m.* eſpèce de patience.

Mączyniec, *m. g. mączyńca,* ziele. (colubrina) Drachen=Wurz, Schlangen=Kraut. eſpèce de pié de veau.

Mączyſty, *adj.* 1) mehlicht; von Mehl. 2) mehlicht, vom Obſte. 1) farineux; plein de farine. 2) farineux, qui a la chair dégoûtante, *parlant de certains fruits.*

Mączywąs, *m.* Sauf=Bruder. buveur; ſac à vin.

Mądrość, *f.* Weisheit, Klugheit. ſageſſe, prudence.

Mądrownia, *f.* Naucznia, *f.* Univerſität, *f.* Academie, *f.* hohe Schule, *f.* Univerſité, *f.* § Mądrownią, Naucznią założyć w Warſzawie.

Mądry. verſtändig, weiſe klug. ſage, prudent. § co dzień człowiek mędrſzy; mądrym gwiazdy nie rządzą, *prov.* mądry ſzczęściu nie podlega, *prov.* mądry rozumu słucha iak muſu, *prov.* mądry bez wróżka zgadnie, *prov.*

mądry umie używać, roztropny używa. ein Verſtändiger weis es zu gebrauchen, ein Weiſer brauchet es. le prudent & aviſé en fait bien uſer, le ſage s'en ſert.

Mądrze, *adv.* klüglich. ſagement, prudemment.

Mądrzeię, *vid.* Mędrzeię.

Mądrzeniec, *m. g. mądrzeńca, kwiatek.* (conſolida regalis) Ritterſporn. conſolide, conſoude, *f.*

Magaz, *m.* } Magazen, *m.* } Magazyn, *m.* } ein Magazin. magazin, étape.

Magaźny, *f. m.* Wagen=Meiſter bey der Armee. Wague-meſtre, officier qui a le ſoin de faire atteler les bagages.

Magda, *obſ.* eine Magd. ſervante.

Magdalena, *f.* Magdalena, ein Weiber=Nahme. Madelaine, nom de femme.

Magdalenka, *f.* mniſzka. 1) Magdalenchen. 2) eine Magdalenen=Nonne. 1) Madelon, petite Madelaine. 2) Religieuſe de Sainte Madelaine.

Magiel, *f. & m.* Wałkownica. Mangel, Rolle. calandre, *f.*

Magiſter, *m.* 1) Magiſter. 2) Meiſter, Lehrer. 1) maître ès arts; maître de Philoſophie. 2) maître qui enſeigne.

magiſter kapeli. Capell=Meiſter, maître de Muſique de la Chapelle.

Magiſter Artyleryi. General=Feld=Zeug=Meiſter. Grand maître de l'Artillerie.

Magłownia, *f.* große Rolle. grande calendre.

Magluię, *v. a.* wałkuię. mangeln, rollen. calendrer.

Magnes, *m.* } Magnet, *m.* } Magnet=Stein. aiman, *m.* ſiderite, *m.* pierre qui tire le fer. § magnes ſchowany oraz z czoſnkiem traci moc i żelaza nie ciągnie.

Magnetowany, *adj.* magnetem natarty. an den Magnet geſtrichen. aimanté; touché d'aiman.

Magnetowy, *adj.* Magneten=; magnetiſch. d'aiman; aimantin. § żelazo magnetowane ma ſiłę magnetową.

Magnetuię, *v. a.* co. mit dem Magnet=Steine anſtreichen. aimanter.

Magnifika, magnificencya, wſpaniałość. Pracht, Herrlichkeit. magnificence.

Maię, *v. a.* co, *i, it.* belauben. couvrir de feuillage; ombrager de feuilles. § umaić izbę.

Maieran, *m.* (*amaracum*) Majoran. marjolaine, *f.*

maieran kreteńſki, macedońſki albo egiptſki. (marum) Maſtix=Kraut, Amber=Kraut. marum, *m.* petite marjolaine; eſpèce de plante qui reſſemble à la marjolaine.

Maieranowy, *adj.* Majoran=. de marjolaine. § oleiek maieranowy.

** Maieſtat. 1) königlicher, fürſtlicher Thron. 2) hohe Würde; Majeſtät, Hoheit. 1) trône royal ou ducal. 2) haute dignité, majeſté. § 1) Bolesław troyſtopniſty zbudował maieſtat; na krolewſkim zaſiadł maieſtacie (tronie, Bolicy). 2) przed tobą wſzyſtkie ziemſkie gaſną maieſtaty.

** Maieſtatny. } ** Maieſtatyczny. } maieſtätiſch, herrlich. majeſtueux, magnifique.

** Maieſtatnie, ** maieſtatycznie, *adv.* majeſtätiſch. majeſtueuſement.

Maiętność *f.* 1) Land=Gut; Dorf. 2) Vermögen, Habe. 1) terre, un village, bien de

de campagne. 2) les biens, facultés, *plur. f.* ſubſtance; tous les biens qu'une perſonne poſſède. § 1) maiętność weſoła i dochodna; na maiętności ſwoie poiechał, *2) nie wielką ma maietność (ſubſtancya) wſzyſtkę iego obcy rozſzarpali maiętność; maiętność ruchoma, nieruchoma.

Maiętnoſtka, *f.* 1) Land-Gütchen. *2) Vermögen, Habe. 1) petite terre qu'on a à la campagne. *2) les biens de qu.

Maiętny, *adj.* wohlhabend begütert. opulent, bien accommodé, aiſé; qui a des biens.

Maik, *m.* robaczek ſkrzydlaſty maiowy. kleine May-Fliege, ſo zu einer gewiſſen Salbe genommen werden. liſette, ſorte de petites mouches de Mai qui entrent dans la compoſition d'un onguent.

maik wrzeſienny; maik ieſienny. Nach-Sommer; alter Weiber-Sommer. l'été de Saint-Martin.

Major Regimentowy. Regiments-Major; Obriſt-Wachtmeiſter. Sergent Major d'un Régiment d'Infanterie.

Maiowy. zum May gehörig. de Mai.

Maiż, *m.* junger unabgerichteter Stoß-Vogel. un bejaune; oiſeau de chaſſe jeune & tout niais.

Mak, *g. u.* Mohn. pavot.

mak pieniſty. (antirrinum). Löwen-Maul, Orant, Stark-Kraut, Kalbs-Naſen, Hunds-Kopf. le mufle de veau; oeil de chat; mouton violet.

mak obłędny maczek. (papaver erraticum) Klatſch-Roſen, Klapper-Roſen, wilder Mohn. coqueliquot, pavot ſimple; ponceau.

mak żytny; maczek żytny. (hypecoon) Art von Klapp-Roſen. ſorte de coqueliquor.

Mąka, *f.* Mehl, *n.* farine, *f.*

mąka przednia. das feineſte Mehl. la fleur de farine.

mąka pſzeniczna. Weitzen-Mehl. fromentée, *f.* farine de froment.

mąka średnia. Mittel-Mehl. farine bisblanche.

mąka pośledniá. After-Mehl. recoupette, *f.* farine noire, *f.*

w mące przewracać; mąką poſypać, potrząſać. im Mehle umwenden, mit Mehl beſchütten. enfariner, remplir de farine

Makaron, *m.* Macarone, *f.* macaron, *m.*

makarony nitkowe (włoſkie. Haar-Nadeln. macaroni; toutelets.

makaron, m. / Makaroniſm, *m.* } mit Latein oder fremden Wörtern durchſpickte Redens- oder Schreib-Art. ſtile ou expreſſion macaronique.

makaroniſmem piſeć; makarony ſiać; makaroniſmami mowić. ſeine Mutter-Sprache mit Latein durchſpicken. parler roman; parler un langage mêlé de latin.

Makolągwa, *f.* Art kleiner Sing-Vögel, ſo gern Mohn freſſen. ſorte de petit oiſeau qui ſe nourrit du pavot & qui chante agréablement.

Makowica, *f.* 1) Thurm-Knopf. 2) Säulen-Knauf. 1) boule de tour, figure ſphérique qu'on met ſur les tours. 2) chapiteau de colonne. § 1) złote makowice na wieżach.

Makowka, *f.* Mohn-Saft. tête de pavot.

Makowy, *adj.* Mohn-. de pavot.

makowy ſok, m. 1) Mohn-Saft, *m.* 2) Opium, trockener Mohn-Saft aus dem Mohn-Köpfen. 1) ſuc de pavot. 2) opion, *m.* ſuc qui s'exprime de tige & des têtes du pavot.

makowy placek. Mohn-Kuchen. gâteau de pavot.

Makuch, *m.* 1) Kuchen aus Mohn-Hülſen. 2) Lein-Kuchen, Oel-Kuchen. 1) tourbe faite de marc de pavot. 2) tourbe, tourteau de tan, de marc d'olives. § 1) makuchem bydło karmić. 2) makuch lniany, oliwny.

Makuła, *f.* 1) Fleck im Zeuge. 2) Blüthe auf den Nägeln. 1) tache, *f.* ſouillure, *f.* 2) menſonge, *m.* petite tache blanche ſur un ongle. § 1) wytrzeć makułę. 2) białe makuły na paznokciach.

Makulatura, *f.* 1) Flecke im Zeuge. 2) Spieß, Schmutz zwiſchen gedruckten Buchſtaben. 3) Maculatur, Maculatur-Papier. 1) tache, ſouillure. 2) petite tache qui ſe trouve quelque fois parmi les lettres imprimées. 3) maculature, gros papier qui ſert à envelopper. § 1) wywabić makulaturę (plamę) z materyi. 2) makulatury litery ſzpecą. 3) w makulaturę co uwinąć.

Makſyma. eine Maxime. maxime.

z Mała, *vid.* Mało.

Malarnia, *f.* 1) Maler-Stube. 2) Maler-Academie. 1) attelier, *m.* où le peintre travaille. 2) Académie de peintres.

Malarſki, *adj.* Maler-. de peinture, de peintre.

Malarſtwo, *n.* Malerey, Maler-Kunſt. peinture, *f.* l'art de peindre.

malarſtwo iedną farbą. Malerey mit einer Farbe. peinture qui n'eſt que d'une couleur.

malarſtwo z ogniem albo Smelzarſtwo. Schmelz-Malerey. l'art de peindre en émail.

Malarz, *m.* Maler. un peintre. § malarz dobry

dobry napiſu nie kładzie; malarzom wſzyſtko wolno, *prov.*

malarz partacz. Kleck-Maler, Schmierer. pintereau, limoſin.

Malborczyk, Malburczyk. ein Marienberger. habitant de Marienbourg.

Malbork, Malburk, *g. a.* Marienburg, Stadt in Polniſch-Preußen. Marienbourg, *m.* ville de la Pruſſe Polonoiſe.

Małdr, *m.* ein Malter, zwölf Scheffel. ſetier, *m.* muid, *m.* méſure de douze boiſſeaux.

Małdrzyk, *m.* Sahn-Käschen. petit fromage de crême.

Małgorzata, *f.* Margarethe. Marguérite, *f.* nom de femme.

Małgorzatka, *f.* Grötchen. Gugon, *f.* Margot, *f.* petite Marguérite.

Małgorzatki gruſzki, pl. Margareth-Birne, frühzeitige Birne. des poires de hâtiveau; poires chéres à Dames, ſorte de poires hatives.

Maligna, *f.* das hitzige Fieber. la fièvre ardente; le chaud-mal.

Maliniak, *m. g. malinka.* Hindbeeren-Wein oder Meth. du vin ou de l'hidromel framboiſe; vin ou hidromel mêlé avec du jus de framboiſe.

Malinowy, *adj.* Hindbeeren-. de framboiſe.

molinowy krzak. Hindbeeren-Strauch. framboiſier, *m.*

malinowa iagoda. } Hinbeere, *f.* framboiſe, *f.* fruit de framboiſier, *m.*
Malina, *f.* }

Małmazya, *f.* Malvaſier. malvoiſie, *f.*

Mało, *ſubſ.* ein weniges. un peu. § małem ſię obchodzi; na małe przeſtaie; małem ludzi to ſprawił.

bez mała; mało nie; mało chybiało. faſt, beynahe; es fehlet wenig daß. preſque; il ne s'en faut guère que; peu s'en eſt fallu. § mało nie wſzyſcy, bez mała każdego dnia przychodzi; mało nieprzyſzło do tego; małom nie zginął; mało nie ten.

mało nie tak. faſt ſo. preſque ainſi.

bez mała nie umarł. er wäre bald geſtorben. il faillit à mourir.

mało razy. wenig mal. peu de fois.

do mała. bis auf ein weniges. jusqu'à un peu.

mało do mała uczyni wiele. kleine Bröckelchen machen auch einen Haufen. petit à petit l'oiſeau fait ſon nid; maille à maille ſe fait haubergeon.

z mała. von Jugend an. dès le berceau; dès la plus tendre jeuneſſe.

mało, adv. wenig. peu, pas beaucoup, ne guères. § mało daię ale ty mniey; mało iada; ſypia; mało ma czaſu, rozumu.

mało na tym; mało na tym zależy. es iſt wenig daran gelegen. il n'importe pas beaucoup.

mało ma pieniędzy. er hat wenig Geld. il n'a guères d'argent.

mniey. weniger, minder. moins.

mniey ma cnoty niżli pieniędzy. er hat weniger Geld als Tugend. il a moins d'argent que de vertu.

daleka mniey. weit weniger. bien moins.

mniey daley. ohngefähr. à peu près.

mniey więce. ohngefähr ſo weit; ohngefähr ſo lang. à peu près ſi loin; à peu près ſi long; environ ce tems. § mniey daley w kwadrans przyydę.

Małochętny, *adj.* kaltſinnig, nicht recht willig, ſchläferig. tiède, indifferent, refroidi. § małochętni i nieuważni ludzie.

Małomowność, *f.* Stillſchweigen, ſparſame Worte. taciturnité, *f.* retenuë dans ſes paroles; peu de paroles.

Małomowny, *adj.* der wenig redet, nicht viele Worte machet. taciturne, qui parle peu.

*Malon, Melon. eine Melone. melon, *m.*

Małonogi, *adj.* kleinfüßig. qui a des petits piés.

Małooki, *adj.* kleinäugig. qui a des petits yeux.

Małopolak, *m.* Małopolan, Małopolanin. Klein-Pohle. qui eſt de la petite Pologne.

Małopolſka, *f.* Klein-Polniſch. de petite Pologne.

Małopolſki, *adj.* Klein-Polniſch. la petite Pologne, qui concerne la petite Pologne.

Małość, *f.* 1) Kleinheit, *f.* 2) Wenigkeit, kleine Zahl. 3) Schwäche, Unvermögen, Wenigkeit. 1) petiteſſe, *f.* modicité, *f.* 2) petiteſſe, petit nombre; très peu de. 3) foibleſſe, impuiſſance. § 1) małość miary; małość wołu. 2) małość woyſka, kſiąg, pieniedzy, przyiacioł. 3) znam małość moię i niezdolność.

Małouważny, *adj.* unbedachtſam. inconſideré, qui réflechit peu. § małouważni ludzie.

Malowanie, *n.* maleńkość. 1) das Malen, die Maler-Kunſt. 2) ein Gemälde. 1) l'action de peindre; l'art de peindre. 2) peinture, tableau. § 1) w malowaniu ſię ćwiczyć. 2) cudne, ſproſne, kunſztowne malowanie.

malowanie iedną farbą. einfärbiges Gemälde.

målde. camayeu; peinture qui n'est que d'une couleur.
malowanie ukośne. Perspectif=Gemålde. perspective, *f.* tableau qui représente des objets en perspective.
malowanie smelcem smelc. Schmelz=Gemålde. peinture en émail.
wyprawiać malowanie. ein Gemålde mit Farben beziehen. donner des couleurs à un tableau.
Malowany, *adj.* 1) gemalt. 2) angestrichen, mit einerley Farbe bezogen 3) bunt gemalt, scheckigt, bunt. 4) gemalt, das nicht in der That ist. 1) peint. 2) peinturé, enduit, couvert d'une seule couleur. 3) bariolé, bigarré, embelli de plusieurs couleurs. 4) peint; faux, qui n'est pas véritable, qui est en peinture. § 1) malowany obraz; lew malowany. 2) stoł; sciana, kareta malowana. 3) malowaney (upstrzoney) chcesz szaty. 4) nie malowany to krol; nie będę ia mu malowanym Panem; malowany to Pan; malowanym go uderzył kiiem.
**Małoważnie, *adv.* geringschätziger Weise. avec peu d'estime; sans faire de cas; méprisablement.
**Małoważność, *f.* Geringschätzigkeit. peu d'estime; peu de prix; méprise. § pochodzi to z małoważności siebie samego.
**Małoważny, *adj.* geringschätzig, verächtlich. qui n'est pas fort estimable, de vil prix, de peu de valeur; méprisable.
**Małowiernie, *adv.* kleingläubiger Weise, mit wenig Vertrauen. avec peu de foi; avec peu de confiance.
**Małowierność, *f.* Kleingläubigkeit, weniges Vertrauen. très peu de foi; petite confiance, *f.*
**Małowierny, *adj.* kleingläubig, der wenig Glauben und Vertrauen hat. de petite foi; de peu de foi; qui ne croit pas aisément; qui ne se fie pas beaucoup.
Małownik, *m.* ziele, *vid.* Miłek.
Małpa, *f.* 1) ein Affe. 2) im Scherz: Mägdchen, Weibs=Person. 3) einfältige Weibs=Person. 1) un singe. 2) *burlesq.* femelle, femme ou fille. 3) babouine, sotte, impertinente; guenon. § 1) małpa śmieszne stroi figle. 2) zguba substancyi małpa i kieliszek.
wielka małpa. großer Affe. baboüin, *m.* gros singe.
Małpeczka, *f.* kleiner Affe. guenuche, *f.* une guenuchon.
Małpi. Affen=. de singe.
Małpica, *f.* 1) eine Aeffinn; Affen=Weibchen. 2) garstiges Weib. 1) monine, *f.* la guenon, femelle de singe. 2) guénon; laide femme ou laide fille.
Malta, *f.* wyspa. die Insel Malta. l'île de Malte.
Maltański, *adj.* Maltisch. de Malte.
kawaler Maltański. Maltheser=Ritter. Chevalier de Malte.
order Maltański. Maltheser=Ritter=Orden. Religion; Ordre de Malte.
Maluchny, *adj.* } sehr klein. fort petit.
Maluczki, *adj.* }
Maluchno, *adv.* } sehr wenig. fort peu.
Maluczko, *adv.* }
Maluię, *v. a.* 1) malen. 2) anstreichen, mit einerley Farbe ohne Figuren bemalen. 3) *fig.* malen, vorstellen. 1) peindre. 2) peindre, peinturer, couvrir d'une seule couleur. 3) *fig.* peindre, figurer, représenter; donner une vive idée de qu. ch. § 1) malować zioła, owoce. 2) malować, pomalować laskę, stoł. 3) rożnie diabła maluią; maluią ich za grubych i niepolitycznych dworzan.
Mały, *adj.* 1) klein. 2) Unter=, von einigen Bedienungen. 3) gering, wenig. 1) petit. 2) petit, en second, *en parlant de quelques charges.* 3) petit, vil, bas chetif. § 1) małżonek mały, ale żona mnieysza. 2) pieczęć buława mała. 3) małe pieniądze do tego.
mnieyszy. kleiner, geringer. moindre, plus petit.
mała rzecz. kleine Sache, Kleinigkeit. bagatelle; petite chose; affaire de rien.
to mnieysza. das ist das geringste. c'est le moins.
o naymnieyszą. zum wenigsten. pour le moins.
mała liczba. Gramm. der Singularis. *Gram.* le singulier.
Małż, *f. g. y.* 1) Auster. 2) Schal=Thier, Muschel, Schnecke. 1) l'huître. 2) coquille, *f.* poisson qui est dans une coquille. § 1) małż (ostrygę) otworzyć, rozłupać. 2) małże (pławy) gładkiey skorupy; małż kliniasta.
Małżeński, *adj.* ehelich. conjugal, matrimonial, qui regarde le mariage. § stan małżeński; miłość małżeńska.
małżeńską sprawę odprawiać, mieć. ehelich bewohnen. habiter avec sa femme; habiter avec son mari.
Małżeństwo, *n.* der Ehestand, die Ehe. le mariage. § w małżeństwo mu corkę ofiarował.
małżeństwo nierowne. ungleiche Ehe; Mißheyrath. mésalliance, *f.*
małżeństwo doczesne, połmałżeństwo. Kebs=Ehe. *f.* le concubinage.
małżeństwo powtorne, n. die andere Ehe.

Ehe. secondes nôces; doubles nôces; second mariage.

małżeństwa zażywać. ehelich beywohnen. habiter avec son mari ou avec sa femme.

Małżonek, *m. g. małżonka.* Gemahl, Ehemann. époux, mari, *m.*

małżonkowie. die Eheleute, ein Ehe-Paar. les époux.

Małżonkowy, *adj.* einem Ehemann zuständig. marital, qui appartient à un mari.

Mam, *v. a. ma, miał, mieli, miey, mieć.* 1) sollen, allemahl vor einem *Infinitivo.* 2) haben, besitzen, in vielen Bedeutungen. 3) auf sich haben ein Amt. 4) halten in Furcht, in Ehren. 5) haben, hegen Freundschaft, Haß. 6) halten eine Rede. 7) halten vor etwas, glauben. 1) devoir, falloir, *toujours devant un infinitif.* 2) avoir, posséder, *dans beaucoup de significations.* 3) avoir sur soi, être chargé de qu. ch. 4) tenir en (dans) crainte, en respect. 5) avoir, porter l'envie, de l'amitie. 6) tenir, avoir un discours. 7) tenir, estimer, réputer, croire. § 1) masz iść do Pana; mam dać a nie mam; miawszy się uczyć prożnuiesz. 2) ma wieś, książki; mam śmierć przed oczyma; ta rzecz ma cenę; mieli go w mocy, w ręku; miał osobę krola w komedyi; ma rozum, pamięć; mam z kim waśń, swar, proces; mieć u kogo wagę, mieysce, poszanowanie; mam z tego radość. 3) ma na sobie urząd, powinność, obowiązek. 4) mieć chłopca w karności, w groźbie, w ćwiczeniu; maią go w honorze. 5) mam na niego wark, chrapkę; mam go w zaniedbaniu, w nienawiści, w poszanowaniu, w kochaniu. 6) miał mowę do pospolstwa. 7) mam go za mądrego, za błazna; miano go za proroka, za umarłego; nam to za rzecz wielką, świętą; ma to za cud, za dobrodzieystwo, za krzywdę; mam to za pewną,

miałbym. 1) ich sollte. 2) ich hätte. 1) je devrois; il me falloit. 2) j'aurois.

miałbym być. 1) ich hätte sollen. 2) ich hätte gehabt. 1) j'aurois dû; il m'auroit fallu. 2) j'aurois eu.

ma coś na niego. er hat ein Hünchen mit ihm zu pflücken. il a une dent de lait contre lui.

mieć co. genug haben zu. avoir assez à; il y a de quoi. § ma o czym dyszkurować, pisać, mowić; ma o co łaiać; ma co dać; ma co od niego cierpieć.

mam co czynić. ich habe was zu thun, zu verrichten. j'ai affaire; j'ai à faire.

nie mam nic do czynienia. ich habe nichts zu thun. je n'ai que faire; je n'ai rien à faire; je n'ai point d'empêchement.

mam z sobą co czynić. ich habe mit mir genug zu thun. mes affaires m'embarrassent assez; je suis empêché de ma personne.

nie mam z tobą sprawy. ich habe mit dir nichts zu schaffen. je n'ai aucun commerce avec vous; je n'ai rien à démêler avec vous.

mieć przed sobą co. 1) etwas vor sich haben; in den Händen haben. 2) etwas vorhaben. 1) avoir, tenir qu. ch. devant soi. 2) avoir dessein, se proposer de.

mam co gryść poki żyię. ich habe daran Zeit Lebens zu kauen. je m'en sentirai toute ma vie.

ma tysiąc talerow z swoiey maiętności, z swego urzędu. er hat, er bekommt tausend Thaler aus seinen Gütern, von seinem Amt. il a, il tire (il lui revient) mille écus de ses biens, de sa charge.

ma; ma kiiem po grzbiecie. er hat Schläge bekommen. il en a; il est battu; il en tient.

maszli dać, day. gieb, wenn du geben sollst. donnez, si vous devez donner.

masz mię; masz mię po woli. du hast mich zu deinem Willen. vous ferez de moi ce que vous voudrez.

mieć z kim co czynić. mit einem viel zu schaffen haben, viel Mühe haben. avoir affaire à qu; avoir beaucoup de peine avec qu. § miał z tym swawolnikiem co czynić.

mam to nad niego. ich habe dieses vor ihm zum voraus, diesen Vortheil über ihn. j'ai cette préférence, cet avantage sur lui.

mam dość na tym. ich habe daran genug; ich habe damit meine Noth. j'en ai assez; j'en ai assez de peine. § mam dość na iednym, nie trzeba mi dwuch.

mieć po sobie. vor sich haben, auf seine Seite haben. avoir pour soi; avoir en faveur de soi; avoir quelque chose qui fait pour nous; avoir l'avantage de. § mam po sobie prawo, sędziego, rozkaz Pański, lud, chęci iego.

mam z się roboty. ich habe genug für mich zu arbeiten. j'ai assez de travailler pour moi. § mam z się strawy i żywności.

mam z cię rozumu; mam cię z rozum. ich bin dir zu klug; ich übersehe dich. je suis trop rusé pour vous; tu n'est pas assez fin pour moi.

mam zeń (z niego) siły. ich bin ihm stark genug.

genug. j'ai des forces ſuffiſantes contre lui.

mieć co na oku, na baczeniu, na bieczy. auf etwas Achtung geben. avoir l'oeil à qu. ch; avoir ſoin, prendre garde de qu. ch; veiller ſur qu. ch.

ma lata. er iſt ſchon bey Jahren. il eſt déja avancé en âge.

miey to przy ſobie. behalte es bey dir; ſage es niemanden. bouche couſuë; que cela n'aille pas plus loin; ne dites mot de cela.

ma za ſwe. er hat ſeinen Lohn; wie die Arbeit ſo der Lohn. il a ce qu'il mérite; il en danſe; comme il a ſémé, il a moiſſonné.

mam to za, że. ich halte davor, daß. je tiens que.

mam to za pewną. ich halte dieſes vor gewiß. je le tiens pour certain.

mieć co za złe komu. etwas übel auslegen: verůbeln; verargen. trouver mauvais. § nie miey mu za złe, że nie przyſzedł.

mieć co za dobre. genehm halten; vor gut halten. trouver bon; confirmer, ratifier. § miey mi za dobre, że.

tylko z rąk twoich mam ſzczeście moie. ich habe dir mein Glück nur allein zu danken. je ne tiens ma fortune que de vous.

mieś ſię. 1) ſich befinden. 2) etwas haben bey etwas ſeyn. 3) ſich befinden, gehen, ſtehen. 4) ſich halten, ſich lenken, ſich wenden gegen einen Ort. 5) ſich halten, ſich ausgeben vor etwas. 6) das Anſehen haben, ſich anlaſſen zu etwas. 7) ſich anlaſſen; ergeben ſeyn; geneigt ſeyn zu etwas. 8) gehen gegen etwas. 9) greifen, ſchreiten zu etwas. 10) im Rechnen: ſich verhalten als 3 zu 9. 1) ſe porter, ſe trouver. 2) avoir, poſſéder qu. ch; jouir, être pourvû de qu. ch. 3) aller, marcher; être en bons, en mauvais termes; réuſſir, tourner; être en bon, en mauvais état. 4) tenir, prendre un chemin vers quelque endroit; aller vers; donner, tourner du côte de. 5) ſe tenir, ſe dire, ſe porter, ſe qualifier. 6) tendre à; avoir deſſein de, avoir pour bout de; il y a apparence. 7) pancher, ſe porter, s'adonner à, ſe mettre à. 8) être, aller vers qu. ch. 9) commencer, ſe mettre à. 10) *Aritmét.* avoir du rapport, de la raiſon à un nombre. § 1) iak ſię maſz? mam ſię dobrze, źle. 2) ma ſię dobrze na umyśle na zdrowiu, na rozumie, w pieniądze. 3) ſprawy iego źle ſię maią; zdrowie ſię moie źle ma. 4) mieć ſię ku gorze ukoſem; na drodze miał ſię ku Francyi. 5) ma ſię za Doktora, za ſzlachcica. 6) ma ſię ku temu, (zanoſi ſię na to) widziałem że ſię ku bitwie miało; miało ſię ku temu końcowi. 7) ſyn twoy ma ſię ku rozpuſtnemu życiu; ma ſię do kuſla, ma ſię do nauk. 8) ma ſię ku dniowi, ku zimie, ku ſeymowi. 9) mieć ſię do broni, do roboty. 1) ma ſię mnieyſzy do większego iako 3 do 9.

mieć ſię do kogo. ſich an einen halten. s'adreſſer à qu.

ku wieczoru ſię ma. es wird ſpât; es iſt gegen Abend. il ſe fait tard; il fait ſoir.

dobrze ſię ma. er befindet ſich wohl. il ſe porte bien; il a bon oeil & bon pié.

miey ſię dobrze. lebe wohl; Gott befohlen. adieu; bien te ſoit.

mieć ſię do rzeczy. zur Sache ſchreiten. venir au fait; aller au fait.

rzecz ſię tak ma. die Sache verhält ſich alſo. telle eſt la face de cette affaire; telle eſt la choſe.

mieć ſię na oſtrożności, na pieczy. auf ſeiner Hut ſtehen. être en garde; ſe tenir ſur ſes gardes.

ma ſię ta wielkość do tey iako. 1. *do* 50. die Größe verhält ſich zu dieſer wie 1. zu 50. la proportion de cette grandeur à celle eſt d'un à cinquante.

Mama, *f.* Mama, Schmeichel-Wort der Kinder. Mamam, *f.* mot dont les enfant careſſent les mères.

Mamczyn, mamczyny, *adj.* Ammen=. de nourrice. § mamczyne myto; mamczyn brat.

Manię, *v. a.* verblenden. éblouir, offuſquer, aveugler. § omamił tę pannę.

Mamienie, *n.* Verblendung, *f.* preſtiges, *m. plur.* illuſion, *f.* éblouiſſement, *m.* aveuglement, *m.*

Mamka, *f.* 1) eine Amme. 2) in der See-Fahrt: der Nebel. 1) nourrice. 2) *terme de mer*: tems embrumé, brume; brouillard de mer. § 1) day mamce dziecię. 2) mamka wſtaie.

Mamocę, *ce, tał. v. a. & n.* } ſtammeln,
Mamotam, *v. a. & n.* } lallen. bégayer, brétonner, baragoüiner, bredouiller.

Mamona, *f.* der Mammon. le mammone; les richeſſes. § doczeſna mamona; w zbieranie mamony kogo wprawiać.

Mamot, *m.* Stammler. baragoüineux, bégayeur, bégue.

Mamotanie, *n.* das Stammeln. bégayement bredouillement.

Mamranie, *n.* Gemurmel. le murmure. action de marmoter.

Mamrzę, *v. a.* & *n.* *rze, rał.* brummen, murmeln, murren. murmurer, gronder, groméler, parler entre ses dents; marmoter. § niedźwiedź mamrze.

Man, *m.* lennym prawem co trzymaiący. Lehns-Mann, Lehns-Träger. client, Vasal; feudataire; homme; homme lige.

Mandat, *m.* ein Mandat-Befehl, *m.* mandement, *m.* lettre patente d'un Prince. § mandat krolewski; mandat dać, wydać.

Mandle, *plur.* ślinne iagody. die Mandeln an der Zunge. les amigdales; deux glandes proche la racine de la langue.

Mandrowszka, wędrowefzka. Filz-Laus. morpion, *m.*

Mandryt, *m.* Mandrit, Prior eines Griechischen Klosters. Mandrite, *m.* un Supérieur d'un Monastere Grec.

Manela, *f.* Arm-Band. bracelet, *m.*

Manipularz, *m.* Binde an der linken Hand des Priesters bey der Messe. le manipule; fanon; c'est une petite étole au bras gauche du Prêtre qui dit la Messe.

Mańka, *f.* lewica. die Linke, die linke Hand desjenigen der links ist. la main gauche dont se sert le gaucher au lieu de la droite.

Mańkaty, *adj.* } links, der links ist. gaucher, qui se sert de la main gauche.
Mańkut, *adj.* }

Manna, *f.* (*oryza minor, sanguinella*) 1) Himmels-Thau, Manns-Gras, Schwaden-Gras. 2) Schwaden-Saamen von diesem Kraut. 1) gremil, *m.* manne de Pologne, herbe aux perles. 2) un petit grain ovale de couleur de perle que porte cet herbe & qui est fort bon à manger.

manna żydowska cudowna. in der Bibel: das Himmels-Brod; himmlisches Manna, so vom Himmel fiel. *dans l'Ecriture*: la manne; manne miraculeuse, espéce de nourriture qui tomboit du ciel.

manna sok lekarski. Manna-Saft, *m.* manne, *f.* une drogue médecinale.

Manowiec, *m.* *g. manowca.* eig. u. fig. Umweg, Neben-Weg. *prop.* & *fig.* detour; chemin détourné. § w rożnych manowcach obłąkany.

Mańftwo, *n.* 1) Lehn-Recht. 2) Lehn, Lehn-Gut. 1) droit des fiefs; droit féodal 2) fief. § 1) według mańftwa krolozi tak wiele należy. 2) ma to mańftwo od krola.

Mansyonarya, *f.* die Würde eines Mansionarii. le bénéfice de Mensionaire. § fundacya.

Mansyonarz, *m.* ein Mansionarius Priester, so zu Ehren der Mutter Gottes eingesetzet ist. un Mensionaire ou Prêtre constitué à la gloire de la Vierge. § *Mansionarze Kapituly Wileńskiey.

Manta, *f.* Mante, *f.* eine Weiber-Kleidung. mante, *f.* sort d'habit pour les femmes.

Mantolet, *m.* Mäntelchen der Geistlichen. mantelet, *m.*

*Mantyka, *f.* Schnapp-Sack, Reise-Tasche. gibécière, *f.* bouge, grande boche. § w mantyce znaydziesz.

Mantykora, *f.* ludoiad zwierz Indyyski. Thier in Indien, so ein Menschen-Gesicht hat und sich mit Menschen-Blut nähret. espèce de bête des Indes orientales, qui a un visage humain & qui se nourrit du sang humain.

Mantylka, *f.* płaszczyk białogłowski. Weiber-Mäntelchen; Weiber-Mantille. manteline; espèce de manteau pour des femmes.

Manuskrypt, rękopismo. eine Handschrift, eine Manuscript. un manuscrit.

Mapa, kraymapa. 1) Land-Karte. 2) Riß, Abriß. 1) carte; carte géographique. 2) plan dessein. § 1) mapa Polski. 2) mapa placow budynkowych, granic, powiatu, ziemie całey.

Mara, *f.* Schreck-Bild, falsches Gesicht, Gespenst. un fantôme, illusion, vision, esprit.

mary, plur. 1) eine Todten-Baare. 2) fig. der Tod, Todes-Fall. 1) la bière, sur laquelle on porte le cercueil avec un corps mort. 2) *fig.* mort, tombeau. § 1) na marach wynieść umarłego. 2) świeże co raz mary łzami kropić; śmierć starych grozi marami; nie o łożku małżeńskim, ale mu lepiey pamietać na mary.

paść na mary. sterben. mourir.

mary pocześne. leerer Sarg oder Grabmal, so nur zur Ehre einer vornehmen Leiche vorstellet wird. un cenotaphe; tombeau vuide, sepulcre honoraire; monument dressé à la gloire de quelque mort illustre.

Maraszek, *m.* kleiner Marcus. petit Marc nom d'homme.

Marcepan, *g. a.* Marcepan. du massepain. *marcepana się ode mnie spodziewaj.* du sollst was schönes von mir haben. attendez de moi un beau présent.

Marcepannik, *m.* Zucker-Becker, Marcepan-Becker. confiturier, faiseur de massepain.

*Marcha, *m. & f.* szkapa. Schind-Mehre, schlechtes Pferd. haridelle, méchant cheval. § ten marcha ciągnąć nie chce.
marcha, szpetna niewiasta. heßliche Weibs-Person. une guenon; laide femme ou laide fille.
Marchew, *f.* marchew żołta, *g. marchwi.* gelbe Rübe; Möhren. carotte.
marchew pelna; (daucum) *gniazdo srocze, pasternaczek.* Bärwurz, Möhren-Kümmel. carotte sauvage, *f.*
marchew włoska; marchew czerwona. rothe Möhren. carotte rouge.
biała marchew. (tragopogon) Bocksbart. barbe de bouc, cercifie, *f.*
Merchułt, *m.* 1) Todten-Gespenst, so bey den Gräbern erscheinet. 2) heßliche Manns-Person. 1) un spectre hideux qui apparoit près des tombeaux. 2) un homme fort hideux.
Marchwiany, *adj.* Möhren-. de carotte.
marchwiane pieniądze. Geld damit die Kinder spielen, als die Scheibchen von einer Möhre. monnoye de singe; des jaunets ou rouëlles coupées d'une carotte. § marchwiany czerwony złoty.
Marcowka, *f.* Merz-Henne, die aus einem Merz-Ey ist gebrütet worden. poule de Mars; poule qui est éclose d'un oeuf de Mars.
Marcowy. *adj.* Merz-. de Mars.
marcowy kwiat, iacynt. (hyacinthus) Hiacinth-Bluhme. une jacinte.
Marcyalista, *m.* Krieges-Mann, großer Soldat. un Capitaine, guerrier.
*Mardam, *v. n.* } *vid.* Macham.
*Margam, *v. n.* }
Margrabia, *m.* } Markgraf in Deutschland. un Margrave en Allemagne.
Margraf, *m.* }
Margrabczyk, *m.* Märker, Brandenburger. Brandebourgeois, qui est de la Marche de Brandebourg.
Margrabianka, *f.* Markgräfinn, ein Markgräfliches Fräulein. fille d'un Margrave.
Margrabina, *f.* Markgräfinn, Gemahlinn eines Markgrafen. Margrabine, *f.* épouse d'une Margrave.
Margrabski, *adj.* Markgräflich. de Margrave.
Margrabstwo, *n.* Markgrafschaft. Margraviat, *m.* Marche, *f.*
Markietan, *m.* bazarnik. Marquetender. vivandier, *m.*
Markiez, *m.* } ein Französischer Marquis. Marquis en France. § Markiezowie po książętach nastepuią.
Markiz, *m.* }
Markwiz, *m.* }

Markizowa, *f.* Marquise, *f.* Marquise, *f.*
Markizostwo, *n.* Marquisat. Marquisat, *m.*
Markocę, *ce, tał.* } 1) murmeln, unter dem Bart brummen. 2) unwillig, verdrüßlich seyn. 1) barboter, bouder, marmoter, gronder; parler entre ses dents. 2) être fâché; se fâcher. § 1) markotał iak miał iść Pana.
Markoram, *v. n.* }
Markot, *m.* Brummer, Gnorrer; verdrießlicher Mensch. boudeur, grondeur, qui parle entre les dents; un fâcheux
Markotanie, *n.* Gemurre, Unwille. bouderie, fâcherie, *f.*
Markotliwy. gnorrig, unwillig, verdrießlich. grondeur, chagrin, mécontent.
Markotnie, } *adv.* verdrießlich. de mauvaise humeur. § markotno robi.
Markotno, }
markotno mi. ich bin verdrießlich. je suis fâché; je me fâche. § markotno mi na niego; markotno mu że to ma robić.
Markotność, *f.* verdrießliches Gemüth. un humeur chagrinante & fâcheuse.
Markotny, *adj.* störrisch, verdrießlich, unlustig, unaufgereimt. rebarbatif, ennuyant, fâcheux, chagrinant; qui est fâché ou qui donne du chagrin.
Marmur, *m.* Marmor, *n.* Marmel. du marbre.
marmur biały weißer Marmel. marbre blanc.
marmur czerwonobiaty. Porphyr-Stein, ein röthlichter weiß gesprengter Marmor. le porphire, sorte du marbre rougeâtre & marqué de blanc.
marmur drętwiący, martwiący członki. Art eines Onychstein, davon die Glieder erstarren. espèce d'onix qui cause un engourdissement aux membres.
marmur popielasty. aschfärbiger Marmor-Stein. sorte de marbre gris de couleur de cendre.
marmur żelazney maści i twardości. eisenharter und eisenfärbiger Marmor. marbre de la couleur & de la dureté du fer.
marmurem położony. mit Marmor belegt. couvert de marbre.
Marmurek, *m. g. a.* Fuchs, Fuchs-Balg der in marmorirte Farben spielet. renard ou peau de renard dont la couleur ressemble en quelque façon à du beau marbre.
Marmurka, *f.* kleiner Schleif-Stein; Abzieh-Stein. petite pierre à aiguiser.
Marmurnik, kamiennik marmurowy. Bild-hauer in Marmor, Marmor-Arbeiter; Marmor-Brecher. marbrier, *m.* ouvrier

ouvrier en marbre, qui tire le marbre des carrières; sculpteur en marbre.
Marmurowanie, pokładanie marmurem. Arbeit aus Marmor. un ouvrage de marbre.
Marmurowany, *adj.* mit Marmor belegt; gemarmelt. couvert de marbre.
Marmurowaty. gemarmelt, gemacht wie Marmel. marbré; semblable au marbre.
Marmurowy. marmorn, von Marmor. de marbre. § marmurowy pokład, posadzka, stoł.
marmurowy tynch. Tünchwerk von Marmor. mortier fait de marbre broyé & pilé. § tynkiem marmurowym powleczone ściany.
marmurowy sęk. Ast, Knorren im Marmor. noeud qui se trouve dans le marbre.
Marmuruię co. 1) mit Marmor belegen. 2) mit Marmor-Tünch tünchen. 3) marmeliren, dem Marbel gleich malen. 1) couvrir, orner de marbre. 2) crépir une muraille de mortier fait de marbre broyé. 3) marbrer, faire en façon de marbre.
Marnie, *adv.* eitel, vergebens. vainement; en vain.
marnie czas trawić. die Zeit lüderlich zubringen. tuer le tems.
Marnię. vereiteln, vernichten, verderben. anéantir, perdre, consumer inutilement.
marnić czas swoy. seine Zeit lüderlich zubringen. passer son tems inutilement.
Marnieię, *v. n.* 1) vergehen. 2) elend werden. 1) périr, passer, se passer, s'évanoüir. 2) fondre, trainer; devenir misérable. § 1) wszystka moia teraz marnieie nadzieia. 2) zmarniały obory, stada.
Marność, *f.* 1) Eitelkeit, Unwerth, Nichtigkeit. 2) schlecht Zeug, einfältige Sachen. 1) futilité, vanité, fragilité 2) bagatelles, *f. plur.* folie, inéptie; paroles ou actions vuides de bon sens; pauvretés, *f. plur.* § 1) marnością są ludzie; wszystko na świecie marność. 2) podły to kaznodzieia, tylko wierutną kaźń marność; ustawy narodu tego są wierutna marność.
Marnotrawca, *m.* Verschwender, Prasser. dissipateur, dépensier, goinfre, gaspilleur.
Marnotrawnie, *adv.* verschwenderischer Weise. prodigalement, profusément.
Marnotrawny, *adj.* verschwenderisch. prodigue, dépensier, *m.*
syn marnotrawny. der verlohrne Sohn im Evangelio. l'enfant prodigue de l'Evangile.
Marnotrawstwo, *n.* Verschwendung. goinfrerie, *f.* prodigalité, *f.* profusion, dissipation.
Marnotrawię, *v. a.* } verschwenden, ver-
Marnuię, *v. a.* } prassen. goinfrer, prodiguer, faire profusion, dissiper, dépenser excessivement & follement; gaspiller. § przemarnował, zmarnotrawił substancyą swoię.
Marny, *adj.* 1) eitel. 2) vergeben. 1) vain, futile, périssable, frêle. 2) vain, inutile. § 2) marna piękność. 2) marna praca; marne były moie nadzieie.
Maroder, *m.* drab. Marode-Bruder, Soldat der auf unerlaubte Beute ausgehet. maraudeur, boulineur, picoreur.
**Mars, *m.* 1) der Krieges-Gott Mars. 2) Krieg, Krieges-Kunst. 1) Mars, le Dieu de la guerre. 2) guerre; science de la guerre, art militaire. § 1) Mars zażarty, strafzny. 2) z marsem ziednoczony statysta; przez ten czas obozowania i marsa.
Marsk, *m. g. u.* zmarsk. Runzel. ride, *f.* replis de la peau.
Marsowy *adj.* materialisch, Kriegerisch. martial, belliqueux. § marsowy umysł te mu dyktował słowa.
marsowa gwiazda. der Mars ein Planet. le Mars une planéte.
Marsowato, *adj.* kriegerisch; martialischer Weise. d'une maniére, d'un air martial. § marsowato pogląda.
Marsowaty, *adj.* kriegerisch, martialisch. martial, belliqueux,
Marsz, *m.* Marsch, ein Trummel-Schlag oder musicalisches Stück. marche, générale, un battement de tambour ou une piéce de musique. § marsz trąbić, bębnić.
Marsz, m. } *ciągnienie woy-*
Marszerunek, *m. g. u.* } *ska.* Marsch, Zug eines Kriegs-Volcks. la marche d'une armée. § na marszu iest woysko.
Marszałek, *m, g. Marszałka.* 1) Marschall. 2) Land-Bothen-Marschall. 1) Maréchal, un Officier dont il y a plusieurs sortes. 2) Maréchal de la Diéte Générale.
Marszałek Wielki Koronny. Kron-Groß-Marschall, Grand Maréchal de la Couronne.
Marszałek Wielki Litewski Litauischer Groß-Marschall, Grand Maréchal de Lituanie.
Marszałek; Marszałek nowey laski. Land-Bothen-Marschall des jetzigen Reichs-Tages. Maréchal de la Diéte présente.
Marszałek starey laski. Land-Bothen-Marschall des vorigen Reichs-Teges. Maréchal de la Diéte précédente.
Marsza-

Marszałek Nadworny Koronny. Kron-Hof-Marschall. Maréchal de la Cour de la Couronne.

Marszałek Nadworny Litewski. Litauischer Hof-Marschall. Maréchal de la Cour de Lituanie.

**Marszałek polny.* Feld-Marschall. Maréchal de camp.

Marszałek; starszy sługa. Haus-Hofmeister. Maître de hôtel.

Marszałek pogrzebny. Leichen-Bitter, der die Leichen-Begleiter anordnet. directeur de funérailles, qui range le convoi funébre.

Marszałek weselny, biesiadny. Marschall bey einer Hochzeit, einer Gasterey. Maître d'hôtel, directeur qui a la conduite des nôces, d'un festin.

Marszałek taneczny, rey wodzacy Vorgänger, Vortänzer, Aufführer eines Tanzes. Roi de bal.

Marszałkostwo, *n.* das Marschall-Amt. la dignité de Maréchal.

Marszałkowa, *f.* eine Marschallinn. Maréchale, épouse de Maréchal.

Marszałkowa taneczna. Aufführerinn des Tanzes. reine de bal.

Marszałkowski, *adj.* Marschall-. de Maréchal.

sądy Marszałkowskie. die Marschalls-Gerichte in Pohlen. la Maréchaussée en Pologne; c'est la jurisdiction d'un Maréchal.

Marszałkowanie, *n.* 1) Verwaltung des Marschall-Amts. 2) Aufführung, Anführung als zum Tanze. 1) le tems qu'on a été Maréchal. 2) l'action de précéder, de mener les autres.

Marszałkuię, eig. u. fig. voran gehen, anführen, aufführen. *prop. & fig.* précéder, marcher devant, marcher à la tête pour mener les autres. § Jego Mość Pan Starosta na tym balu marszałkował; słońcu iutrzenka marszałkuie od wschodu; w domu tym szczęście marszałkuie.

Marszczę, *v. a. szczy, szczył.* runzeln, runzlich machen. rider, replier la peau. § to lekarstwo ciało marszczy.

przed kim marszczyć rękę. einen abweisen, nichts geben wollen. refuser, ne vouloir pas donner; ne pas donner ce qu'on demande. § ieszcze przed żadnym ubogim dobroczynney nie zmarszczył ręki.

marszczyś na co czoło. zu etwas sauer aussehen; die Stirne runzeln. froncer le front; faire une mine rechigne à qu. ou à qu. ch.

marszczyć się. 1) sich runzeln, Runzeln bekommen. 2) sauer aussehen. 1) se rider, se faire des rides. 2) se refrogner; froncer les sourcils, le front. § 1) trzewik nowy a iuż się marszczy. 2) nie marszcz się na tym ani spluway; na żadną moię się ieszcze nie zmarszczył krosbę.

Marszczenie, *n.* das Runzeln. l'action de rider.

Martwię, *v. a.* 1) einem Gliede das Leben, die Bewegung nehmen. 2) tödten, als Quecksilber. 3) in geistlichen Redens-Arten: kasteyen, kreuzigen, bändigen sein Fleisch, seine Begierden. 1) stupefier, mortifier un membre; le rendre insensible. 2) mortifier, macéter, fixer comme du vif argent. 4) *terme de piété:* macéter, mortifier, domter, réprimer ses passions. § 1) ten plastr martwi członek. 2) martwić żywe srebro. 3) Chrześcianińka powinność ciało i pragnienia swoie martwić.

martwię się. sich kreuzigen, sich bändigen. se mortifier; macérer son corps, sa chair.

Martwieię, *v. n.* 1) absterben, vom kalten Brand ergriffen werden, als ein Glied. 2) fig. erstaunen, erstarren vor Verwunderung. 1) se cangréner; perdre toute la chaleur naturelle, s'engourdir, se roidir; être pris de la cangréne. 2) être tout interdit; être saisi d'étonnement, d'admiration. § 1) ręka mu iuż martwieie. 2) zmartwiał na mieyscu list ten czytaiąc.

Martwienie, *n.* 1) das Absterben eines Gliedes; der heiße Brand. 2) fig. Kreuzigung des Fleisches, Zähmung der Lüste. 1) cangréne, *f.* l'extinction de la chaleur naturelle dans un membre; acheminement à la mortification de quelque partie du corps. 2) macération, mortificarion de son corps. § 1) lekarstwo martwienie czyniące. 2) martwienie siebie samego; sposob to dobry du umartwienia ciała.

martwienie żywego srebra czym. Tödtung des Quecksilbers. extinction du vif argent; mortification du Mercure.

Martwy, *adj.* 1) todt, leblos, abgestorben, fühllos. 2) fig. kalt, todt, leblos, unwirksam. 1) cangréné; inanimé, insensible, stupefié, mort; qui a perdu la vie & toute la chaleur naturelle. 2) *fig.* mort, inanimé, inefficace, qui n'a nul effet. § 1) martwy. 2) martwa bez ciało; płod martwy. 3) mariwa bez przeciwnika cnota, martwe słowa, ochota.

martwy wągiel. eine todte, ausgelöschte Kohle.

Kohle. un charbon mort ou éteint. § martwa głownia.

martwe popioły, pl. die Asche der Todten. les cendres des morts. § mścić się na martwych popiołach; czcić martwe przodków popioły.

morze martwe. das todte Meer in Palästina. la mer morte dans la Terre Sainte

martwa kostka choroba końska. der Spath, eine Pferde-Krankheit. éparvin, *m.* espèce de maladie des chevaux.

Maruna, *f.* ziele. (*matricaria*) Mutter-Kraut. espargoutte, *f.* matricaire, *f.* maronne, *f.*

Marysia, *f.* Miecke, Mariechen. petite Marie, Maron, Manon, Marion. § pójdź Marusiu.

Mary, *vid.* Mara.

Maria, *f.* Marie. Marie.

Panna Maria Nayświętsza Panna. Unsere Liebe Frau; die gebenedeyte Jungfrau Maria. la Vierge; Notre Dame; la Sainte Vierge.

Panny Maryi Święto. ein Marien-Fest. la Notre Dame.

Narodzenie Panny Maryi. Mariä-Geburt. la Notre Dame de Septembre.

w niebo wstąpienie Panny Maryi. Mariä Himmelfahrt. la Notre Dame d'Août.

Panny Maryi drzewko (abrotonum) Stabwurz, Gartenwurz. auronne, brotonne, *f.*

Maryka, *vid.* Maryyka.

Marynarski, *adj.* zur Seefahrt gehörig; See-. marin, de mer.

po marynarsku. schiffmännisch. à la matelote.

Marynarstwo, *n.* Seefahrt, See-Wesen. navigation; marine, *f.* la conduite des navires.

Marynarz, *m.* See-Fahrer, See-Mann, See-Matrose. marinier, *m.* matelot; navigateur, homme de mer.

Marynata, *f.* kaszanat. Ueberguß von Eßig und Pfeffer über Fische oder Vögel, solche eine Zeitlang zu erhalten. marinade, sausse du vinaigre & du poivre. pour conserver des poissons & des oiseaux.

Maryyka, *f.* Marien-Aepfel. pomme de Sainte Marie.

Marzana, *f.* ziele. (*rubia, reta*) Färber-Röthe. garance, *f.* herbe dont se servent les teinturiers.

**marzana, f. przytulia, f. ziele.* Wegstroh. caillelait, *f.* petit muguet, *m.*

Marzec, *m. g. marca.* der Merz. le mois Mars.

suchy Marzec, mokry May, będzie gumno jako gay. der Merz trocken, der May naß, füllet Boden und Faß. le Mars sec & le Mai pluvieux promettent une fertile année.

Marzec, m. piwo, g. marcu. Merz-Bier; doppelt Bier. double bierre brassée en Mars.

Marzenie, *n.* das Träumen. réverie, *f.*

Marznę, *v. n. marznie, marzł, marznął, marzneli.* frieren. morfondre; gagner du froid, avoir froid.

zmarzłem. ich bin ganz erfrohren. je suis morfondu.

marznie imperf. es frieret. il géle, il fait froid, il serre bien.

marznie woda. das Wasser frieret. l'eau géle, se glace, prend, se prend.

Marzy mi się, *imperf.* 1) unruhig schlafen; unruhige Träume haben. 2) träumen. 3) denken, sich einbilden. 1) revasser; rever; faire des réves; ne pas bien dormir. 2) songer, avoir, faire un songe. 3) s'imaginer; croire sans fondement. § 1) nie spałem tylko mi się marzyło. 2) marzyło mi się to we śnie; i mnie się sen dosyć dziwny nad świtem marzył. 3) marzy mu się że panem.

Marzymiętka, *f.* ziele, Miętka grecka (*costus*) Frauenmünze, *f.* du coq.

Masa, *f.* eine Masse. masse, ama d'une chose humide. § masa, miazga albo rzecz iaka gruba; staczać masę na pigułki, na gałki.

Maść, *f.* 1) Salbe. 2) Farbe, Couleur. 1) onguent. 2) la couleur. § 1) maść goiąca; maść do urazu. 2) maść czerwona, biała.

maścią namazać. einsalben, mit Salbe beschmieren. oindre, *v. a.*

maść w kartach. Farbe in der Karte. peinture, l'une de quatre couleurs aux cartes.

Maślanka, *f.* Butter-Milch. lait beurré; babeure, *f.*

Maślarka, *f.* Butter-Höckinn. beurriere; vendeuse de beurre.

Maślarz, *m.* 1) ein Butter-Händler. 2) Weichling; wollüstiger Mensch. 1) un beurrier, marchand beurrier. 2) douillet; poule laitée.

Maślę się, *v. n.* pipen, quicken, reden wie die Kinder. poiler, parler d'une voix d'enfant.

Maśleska, *f.* ziele. (*martagum*) Goldwurzel, Art von Lilien. martagon, *m.* lis orangé.

Maślnica, *f.* Butter-Faß zum Buttern. baratte, *f.* barril, *f.* dans lequel se fait du beurre.

maślnice, pl. Fastnachts-Lust. carneval, carême-prenant.

Masło,

Masło, *n.* Butter. du beurre.
masłem nasmarować. mit Butter schmieren. beurrer; étendre du beurre sur du pain.
masłem okrasić, przyprawić. mit Butter anmachen. beurrer; préparer au beurre; assaisonner, apprêter de beurre.
masło robię. Buttern. battre le beurre.
faska do masła. Butter-Fäßchen, Butter-Höse. beurrière, *f.*
Masłoczny, *adj.* Maschlach- de maslac.
Masłocznik, *m.* } Mensch der von Masch-
Masłok, *m.* } lach rasend geworden. un homme qui est devenu furieux de maslac. § masłokowie Tureccy.
masłok, m. Maschlach, ein Türkischer Saft aus Mohn-Häuptern, damit die Türken einen rasend machen. maslac, *m.* espèce de suc qui coule de têtes de pavot, dont les Turcs font entrer les gens en furie.
masłoku mu w czub nalano. er hat Maschlach bekommen; er ist närrisch. il a bu du maslac; il a l'esprit troublé; c'est un écervellé.
Masłowaty. isabellenfärbig. isabèle; de couleur isabèle.
masłowaty koń. isabelnfärbig Pferd. cheval isabèle.
Masowity, Masowy, *vid.* Masytowy.
Masowy tort. Art mit Milch und Eyern gefüllter Torten. sorte de tourte faite de lait & d'oeufs.
*Mastyk, *m. g. u.* lantyszek, *m.* drzewo. Mastix-Baum. le lentisque, un arbre.
Mastykatoryum, *n. Ind.* Arzeney so man kauen muß; Kau-Mittel. un masticatoire. § mastykatoryum w uściech trzymaiąc głowę od flegmy czyściemy.
Mastykowy. Mastix-. de mastic, de lentisque. § mastykowa iagoda.
mastykowe drzewo, lentyszek. Mastix-Baum. le lentisque, un arbre.
mastykowa żywica } Mastix-Körner. du
Mastyks. } mastic; résine qui coule de lentisque.
Masyfowy, masowy, lity. Maßiv., von gediegenem Gold und Silber gemacht. massif, fait d'or pur, ou d'argent fin. § masyfowa frezla złota.
Maszczę, *ści, ścit.* 1) salben, einschmieren. 2) salben als bey der Krönung. 3) fett machen, als den Acker. *4) mit Fett anmachen. 1) oindre, frotter avec une chose onctueuse. 2) sacrer un Roi, lui faire les onctions ordinaires. 3) engraisser, rendre la terre plus fertile. 4) assaisonner avec de la graisse. § 1) namaścis ranę. 2) namaścić, pomaścić krola przy koronacyi. 3) oborny nawoz dobrze maści rolą. *4) maścić (okrasić) potrawę.
maszczący. schmiericht, fett. onctueux, glutineux, gluant.
Maszeruię, ciągnę marschieren, ziehen mit einem Kriegs-Volk. marcher; être en marche, *parlant des troupes.*
Maszka, *f.* } 1) Maske, Larve. 2) Mas-
Maszkara, *f.* } ke, Schein, äusserliches Ansehen. 3) garstiges Weib, heßliches Bild. 1) un masque, faux visage. 2) un masque, un pretexte, un voile, apparence. 3) une masque; femme ou fille fort laide. § 1) W maszkarze chodzić. 2) maszkarą pobożności co pokrywać.
w maszkarze chodzi; maszkary stroi. er verstebt sich; er heuchelt. il est en masque; il se déguise.
zdiąć z kogo maszkarę. einem die Maske abziehen. ôter, lever le masque à qu.
Maszkarnica, *f.* Weibs-Person in einer Maske. une femme masquée.
Maszkarnik, *m.* eine Maske; eine Manns-Person in einer Maske. un masque; un homme masqué.
Maszkuię się. sich masquiren, sich vermummen. se masquer; se mettre un masque sur le visage.
Maszt, *m.* Mast, Mast-Baum, Segel-Baum. mât, mast. § bocianie gniazdo na maszcie.
Masztalerz, *m.* Reut-Knecht, Stall-Knecht, der die Reut- und Kutsch-Pferde abwartet. palefrénier, *m.* valet d'étable qui panse les chevaux de selle & de carosse.
Masztalnia, *f.* Marstall. écurie d'un Seigneur, d'une ville.
Masztowy, *adj.* Mast-. de mast. § masztowy środek, odziemek.
masztowy drąg poprzeczny. Zwerg-Segel-Stange, das Rad, Ree. vergue. *f.* bois sur lequel sont attachées les voiles.
masztowy powroz drąg poprzeczny trzymaiący. Segel-Seil, Raa-Seil. corde qui lie l'antenne au mât.
masztowy wierzch albo dziura, bocianie gniazdo. Obertheil des Segel-Baums; der Mast-Korb. le haut du mât de navire; la hune.
Masztyk, Masztykowy, *vid.* Mastyk, Mastykowy.
Mata, *f.* Stroh-Matte. natte de paille. § leżeć na macie.
Matacz, *m.* } Caussenmacher, listiger Be-
Mataczyna. *m.* } trüger. narquois; un fourbe; trompeur.
Matam, *v. a.* Caussen machen, prellen, betrügen. fourber, tromper. § wałęsał się

się ten oszust w owey stronie motaiąc ludźmi iako chciał.

Matanina, *f.* 1) Verwickelung. 2) Verwirrung, Unordnung. 3) Kleinigkeit, unnütze Arbeit. 1) entrelacement, entortillement, 2) embarras, fracas, brouillerie. 3) vetille, bagatelle; travail vain & inutile.

Mateczník, *m.* ziele, pszczelnik. (*melissa*). Melisse, melisse, *f.*

**mateczník, stokroć większa.* (bellis) Maßlieben. marguerite, *f.*

*Matematyk, *m.* 1) ein Mathematicus. *2) Sterndeuter. 1) matématicien, qui sait les matématiques. *2) un Astrologue.

Matematyka, *f.* *1) die Mathematik. 2) die Sterndeuterey. 1) les Matématiques. *2) Astrologie.

Matematycki, *adj.* } mathematisch. maté-
Matematyczny. } matique.

po matematycku, adv. mathematisch. matématiquement.

Materac, *m.* Matratze. matelas, *m.* § leżeć na materacu; dwa materace.

Materklasy. *plur.* 1) Gerülle, Gerümpel, alter hölzerner Hausrath. 2) im Scherz: mathematische Figuren, unbekannte Schrift. 1) vieillerie; vieux meubles de bois. 2) des figures matématiques; des caracteres inconnus.

Materya, *f.* 1) Materie, daraus etwas gemacht ist. 2) Stoff, Materie zum Reden oder Schreiben. 3) Zeug von Wolle, Seide. 3) Gelegenheit, Anlaß, Reizung. 5) Heilk. Materie in einem Geschwür. 1) matière, ce dont une chose est composée, sujet, objet d'un discours. 3) étoffe; un ouvrage de laine, de soye. 4) matière, sujet, occasion, lieu. 5) *Médec.* matière dans un ulcère. § 1) materya (wątek) do kamienicy; budowanie z starey materyi. 2) piękną obrał materyą (rzecz) do mowienia, do pisania. 3) materya gruba, cienka, iedwabna, wełniana. 4) masz teraz materyą do zwady. 5) żołta z wrzodu tego ciecze materya.

Materyalista, *m.* ein Materialiste. droguiste, *m.* épicier, *m.*

Materyalny, *adj.* 1) materialisch. 2) sinnlich. 1) matériel, qui consiste d'une matière. 2) matériel, grossier. § 1) świat ten iest materyalny; stworzenie materyalne; ogień iest materyalny. 2) materyalne i proste masz opisanie.

Materyały, *plur.* 1) Materie, Materialien zu etwas. 2) Materie zum Schreiben. 1) les matériaux à bâtir ou à quelque autre chose. 2) matériaux pour un ouvrage d'esprit. § 1) cegły, wapno i insze materyały do budowanie; materyały do działa. 2) należytych do tey księgi nie miał materyałow.

materyalna rzecz; ciałko; ciało. Philos. ein Körperlein; Körper. *Philos.* matière; corpuscule, *m.* corps.

Mateusz. Matthäus, ein Manns-Name. Matieu, nom d'homme. § święty Mateusz Ewanjelista i Apostoł.

Mątew, *f. g. mątwi.* Quirl. *m.* moulinet, *m.* mouſſoir, petit bâton pour remuer une liqueur.

Matka, *f.* 1) Mutter eines Menschen oder Thieres. 2) Mütterchen, in der Anrede zu einem gemeinen alten Weibe 3) der Haupt-Graben eines Flusses nehmlich der Fluß selbsten ohne seine Arme. 1) mère d'un enfant ou d'une bête. 2) dame, commère, ma bonne, *en abordant une vieille de basse condition.* 3) le lit ou canal principal d'une rivière, sans y comprendre ses bras. § 1) matkę swoię kochać; kwoki koło brzegu chodzą, a kaczęta swoię domniemaną matkę opuszczaią; matki kruczęta że białase za wyrodki maią. 2) nie gniewąy się matko moia; day to matce. 3) matka głownym, lacha nowym płynie nurtem.

Matka Boża. die Mutter Gottes. la Mère de Dieu.

Matka Boża! interj. bey Gott! großer Gott! verwunderungs-weise. par Dieu! grand Dieu! bon Dieu! *cette interjection exprime quelque admiration.*

Matki Bożey włoski, vid. *włoski Matki Bożey.*

matka chrzestna albo duchowna. Pathinn, marraine.

matka pszczoł; macica. Bienen-König, der Weiser. roi des abeilles.

od iedney matki von einer Mutter; Halb-Geschwister. uterin, ine.

słysz matko dokąd droga. Mütterchen wohin gehet der Weg. de quel côté tourne le chemin, ma bonne.

od matki komu zadać. einem eine unehliche Geburt vorwerfen. traiter qu. de bâtard.

Matnia, *f.* 1) Garn-Zipfel, Sack am Fischer-Netz. 2) Falle, Netze. 1) la bourse du vervain, le fond du filet à prendre les poissons. 2) *fig.* un piége; embuches, *f. plur.* § 1) marnia u włoku. 2) nagnać kogo do matni.

wyśliznął się iak węgorz z matni. er ist wie ein Aal durchgewischet, il est échappé comme une anguille.

Matołka, *f.* Knirps, kleiner und einfältiger

ger Mensch. mirmidon, nabot; homme fort petit & un peu sot.
Matonak, *m.* Matonog. } Art vom Unkraut, so in der Gerste wächst. espèce de mauvaise herbe qui croît parmi l'orge. § matonak iest chwast szkodliwy, gorzałka od niego ludziom głowy zawraca, w przędziwie nawet będzie pstre, i płotno uczyni strefiste.
Matrac, *vid.* Materac.
Matrowa, *f.* Matrone. matrone; femme grave & un peu âgée.
Matros. ein Matrose. matelot.
Matuchna, *f.* Matusia. Matunia. Matynka. } liebes Mütterchen. maman, chere mère; bonne mère. § proszę cię matuniu.
Maurytan, *m.* ein Mohr aus Mauritanien. un Môre.
Mauritania, *f.* Mauritanien, ein großes Land in Africa. Mauritanie, pays fort vaste dans l'Afrique.
Mawiam, *v. a. & n.* oft sagen. dire souvent, avoir coutume à dire.
Mawrot, *m.* ziele, *vid.* Szczodrzeniec.
May, g. *Maia.* der Monat May. le Mai.
may g. maiu. 1) das Laub eines Baumes, eines Krautes. 2) eine Maye, abgehauener grüner Ast oder junger Baum. 1) le feuillage; la feuillee, la verdure d'un arbre. 2) ramée; grande branche ou jeune arbre. coupé avec feuilles.
Maydan, *m.* Marketenter-Platz im Lager. vivanderie, *f.* quartier de vivres; place dans le camp où sont les vivandiers.
Mąż, *g. męża.* 1) Mann, Manns-Person. 2) Mann, Ehemann. 1) homme, un personnage. 2) mari, époux. § 1) mąż to był sławny. 2) poydź do męża moiego.
za mąż iść. einen Mann nehmen, heyrathen. prendre un mari; épouser un mari. § za mąż chce iść; za mąż poszła; za mąż się śpieszy.
iuż trzeci rok za mężem. sie hat schon drey Jahre einen Mann. il y a déja trois ans qu'elle a pris son mari.
trzey mężowie w ogniu. in der Bibel: die drey Männer im feurigen Ofen. *dans la Bible*: les trois enfants dans la fournaise.
z iednym mężam w doł, a z drogim de domu. kaum ist die Trauer zu Ende, so nimmt sie schon wieder einen andern. à peine a-t-elle quitté le deuil, qu'elle prend un autre mari.
Maź, *f.* kołomaź, Theer, Wagen-Schmier. du vieux oing pour frotter les assieux.
uczerni ręce, keo się tyka mazi. wer Pech anrühret, besudelt sich. qui manie la poix s'en attache quelque chose aux doigts.
*Maza. *f.* zmaza. Fleck, Schmutz. tache, *f.* souillure, *f.*
Mazanie, *n.* das Schmieren. l'action d'enduire, d'oindre.
*Mazipło, *n.* maść, *f.* Salbe. onguent, *m.*
Mażę, *że zat.* 1) schmieren, beschmieren. 2) eig. u. fig. beschmieren, besudeln, beflecken. 3) auslöschen. 1) oindre, frotter, enduire avec une chose onctueuse. 2) *prop. & fig.* salir, souiller. 3) effacer, rayer. § 1) mazać ranę maścią. 2) mazać sławę czyią; pomazał mu twarz smołą; krwią ręce swoie zmazać. 3) iedne prawa piszą, drugie mażą.
Mazga, *f.* garstiges, albernes Weib, Maul-Affe. badaude, babouine, buche, gaupe.
Mazgal, mazgay, *m.* 1) Tölpel, Schlaf-Mütze. 2) Sudler, Schmierer. 1) babouin, badaut de Paris; nigaud. 2) barbouilleur.
Mazgam, *v. a.* sudeln. barbouiller.
Mazinet, mazinet, rak morski okrągły. Krabbe, Garneele, Taschen-Krebs. un cancre, sorte de petites écrevisses.
Mazisty, *adj.* schmierig; fett, das sich schmieren läßt. onctueux, gras.
Maźnica, *f.* Theer-Mäste, Theer-Pudel. boëte à vieux oing.
Mazowiecki, *adj.* Mosavisch. de Mazovie, Mazovien.
Mazowsze, Mazury, *n.* Masovien, ein Pohlnisches Herzogthum. Mazovie un Duché en Pologne.
Mazur. ein Masur. un Mazovite.
Mazurek, *vid. wrobel leśny.*
Mazurka. *f.* eine Masurinn. une Mazovite, femme ou fille de Mazovie.
Mdlę, *v. a. mdli, mdlit.* entkräften, schwächen, abmatten. affoiblir, débiliter; diminuer, abbattre la force. § zrew uchodząca siłę mdliła; starość iuż iego mdliła siły.
Mdleię, *v.n.* 1) schwach werden; schmachten. 2) in Ohnmacht fallen, ohnmächtig werden. 3) absterben, abstehen wollen, von Fischen. 1) affoiblir; s'affoiblir; devenir plus foible. 2) pâmer, s'évanouir, tomber en défaillance. 3) se mourir; pâmer, aller mourir, *en parlant des poissons.*
Mdlenie, *n.* das Schwach werden. affoiblissemeut, *m.* débilitation, *f.*
Mdło, *adv.* ohnmächtiger Weise. en manière d'évanouissement.
mdło mi. ich werde ohnmächtig; ich falle in Ohnmacht. je pâme, je tombe en defaillance.

Mdłość,

Mdłość, *f.* 1) Ohnmacht. 2) Schwachheit, Schwächung, Entkräftung. 3) Furcht, Angst. 1) evanouissement, la pâmoison, défaillance. 2) affoiblissement, foiblesse, débilité. 3) terreur, *f.* épouvante. § 1) w mdłości teraz leży. 2) mdłość sił Państw- tego, każdemu wiadoma. *3) mdłość na niego przed potkaniem uderzyła.

Mdły. schwach, matt, entkräftet. foible, débile.

mdła ryba. matter Fisch, der abstehen will. poisson qui va mourir.

*Me, Moie. meines, s. Moy. *c'est le neutre de* Moy.

Me. Be, Stimme der Schaafe. le bé, le cris naturel de brebis.

Mech, *m. g. mechu, mchu.* 1) Moos. 2) Milchbart, Milch-Haare. 3) Wolle. Flocken auf einigen Kräutern. 1) mousse. 2) duvet, petit coton, poil folet; barbe de jeune homme. 3) duvet, coton sur une plante, sur un fruit. § 1) mech ziemny, drzewny. 2) mchem mu iescze były porosły iagody. 3) mech na oście; na ziołach.

mchem mechem obrosły. mit Moos bewachsen; mosicht. mousseux; couvert de mousse; mousse.

mech z trupieygłowy. Moos von Todten-Köpfen. usnée humaine, mousse qui naît sur les crânes humains.

mech farbierski. Färber-Moos wächst auf Bergen. orseille, *f.* mousse propre pour les teinturies qui croît sur les montagnes.

mech dębowy. Eichen-Moos. usnée, plante qui croît sur le chêne.

mech oskrobać, obrywać z drzewa. abmosen einen Baum, vom Moos reinigen. émousser, ôrer la mousse de l'arbre.

mech morski; mech koralowy. (corralline) Corallen-Moos. mousse marine; mousse de rocher; coralline.

**mech morski; poroſt wodny.* (alga marina) See-Nässel ein Wasser-Gewächs. algue, herbe qui croît au bord de la mer.

mech skalny, vid. Liszaiec.

mech wodny, vid, Rzęsa wodna.

Męciny, *plur.* die Neige, das Trübe, der Satz von Getränken. fondrilles, *f. plur.* fèces, *f. plur.* bessière.

Męczę, *czy, czył.* 1) martern einen Märter. 2) martern, die Marter geben. 3) quälen, plagen, martern. 1) martiriser; faire souffrir le martire. 2) donner la question à un criminel, le tourmenter. 3) tourmenter, maltraiter, outrager, assassiner, fatiguer. § 1) poganie niewinnych Chrześcianow męczyli. 2) męczy kat złoczyńce. 3) słuchaczow podłemi męczył konceptami.

Męczenie, *n.* das Martern. tourment; l'action de tourmenter.

Męczennica, *f.* Marter-Stube. lieu où l'on tourmente.

Męczenniczka, *f.* Märterinn. une martire.

Męczennik. Märtyrer. martire, qui a souffert la mort pour la foi.

Męczeński. Märter-. de martire.

męczeńska korona. Märter-Krone. la couronne de Martire.

Męczeństwo, *n.* Märter-Tod. le martire; mort soufferte pour la foi.

Medal, *m.* pieniądz. Schau-Stück, Schau-Münze. médaille.

Medalion, *m.* großes Schau-Stück. médaillon.

Mędel, *g. mędela.* **mędla.* eine Mangel; 15 Stück. quinzaine.

mędel snopow. eine Mandel Garben. dizeau, quinzaine de gerbes.

Mędrelka. } Mędroszka. } Mędrek. } Mędrka. } Witzling, Klügling. sophiste, faux prudent, finet.

Mędruię, *v. n.* klügeln. rafiner, subtiliser; pointiller sur qu. ch. § nie mędruy w tym tak bardzo.

Mędrzek, *g. mędrca.* ein Weiser. un Philosophe, un sage.

Mędrcy ze wschodu. im neuen Testament; die drey Weisen oder Könige aus Morgenland. *dans le Nouveau Testament:* le trois Sages ou Rois de l'Orient.

Mędrzeię. klug werden. devenir sage.

świat teraz zmędrzał. die Welt ist jetzo klug. le monde n'est pas gruë.

Mędrzyk, *g. a.* Art kleiner schmackhaften Käse in Gestalt eines Scheibchens. sorte de petit fromage fort tendre qui est fait en rouelle.

Medyacya, *f.* śrzodkowanie wdanie się. Vermittelung. médiation, entremise, *f.*

Medycyna, lekarstwo. Arzeney. médecine, *f.* médicament, *m.*

medycyna; nauka lekarska. Arzeney-Kunst. médecine, *f.* la science de médecine.

Medyk, *m.* Lecznik. Arzt, Medicus. médecin. § doświadczeni medykowie.

Medyka, *f.* ziele, koziorożec polny. (*medica*) Schnecken-Klee, Rauten-Klee, davon das Vieh überaus fett wird. lucerne, *f.* sain-foin, *m.* herbe excellente pour mourrir les bêtes.

Medyolan, *m.* Mayland, Stadt und Herzogthum. Milan, ville & Duché en Italie.

Mediołańczyk. ein Mayländer. un Milanois.

Medyolański. Maylándisch. de Milan, Milanois.
Medyolańskie księstwo. das Mayländische; das Herzogthum Mayland. le Milanez; le Duché de Milan.
Męka, *f.* Marter. tourment, *m.* peine, douleur, *f.* § strafzne w tey chorobie cierpi męki.
męki pl. Marter, Tortur. question, torture. § pokaże się na mękach; nie wytrwał mąk; zeznał, ustał na mękach; mękami wyciskać prawdę.
męka to dla mnie. das ist eine Plage vor mich. c'est un supplice pour moi que de.
męka Pańska. die Paßion; das Leiden Christi. la Passion de Jesu Christ. § narzędzie Pańskiey męki; Historya o męce Pańskiey.
Melankolia, *f.* 1) böses, schwarzes Geblüt; schwarze Galle. 2) Melancholey, Schwermuth, eine Krankheit. 3) Gram, Betrübniß. 1) atrabile, *f.* bile noire. 2) mélancolie une maladie. 3) mélancolie, chagrin, tristesse. § 1) melankolia, krew albo żółć spalona czarna. 2) melankolii choroba co ze krwi czarney pochodzi. 3) wybić komu melankolią z głowy; melankolii zbywać.
Melankoliczny, *adj.* 1) Melancholisch. 2) betrübt. 1) atrabilaire, mélancolique. 2) mélancolique, triste, chagrin.
Melankolicznie, *adv.* melancholisch, auf eine melancholische Art. mélancoliquement, tristement, d'une manière mélancolique.
Melankolik, *m.* ein Melancholicus. un mélancolique.
Melankolizuię, *v. n.* melancholisiren, sich betrüben, sich grämen. se mélancolier, se chagriner, s'attrister.
Melcie, *f. n.* das Mahlen in der Mühle. mouture, *f.* l'action de moudre. § mełcie zboża.
*Melę, *v. a. mele, mel. mleć,* mielę. mahlen in der Mühle. moudre, *v. a.*
Melisa, *f.* pszczelnik. (*meliphyllum*) Melisse. de la melisse; citronelle.
melisa Turecka. (melissa Moldavica) Türkische Melisse. citronelle, *f.* qui vient de Turquie.
*Mełka, Omyłka. Fehler, Irrthum. faute, erreur, *f.* bévuë, *f.*
Melodya, *f.* 1) Kunst-Gesang; Zusammenstimmung von musicalischen Stimmen und Instrumenten. 2) Melodie, Ton, Gesang, Weise eines Liedes. 1) mélodie; modulation, *f.* concert, *m.* harmonie, accord de voix & d'instruments. 2) air d'une chanson. § 1) cicha się dała słyszeć melodya. 2) ta pieśń nie podług tey idzie melodyi.
Melodyynie, *adv.* wohlklingend, nach der Singe-Kunst. mélodieusement, avec mélodie. § melodyynie śpiewać.
Melodyyny, figurą idący. wohlgestimmt, lieblich klingend. mélodieux, plein de mélodie.
Melon, malon. eine Melone. melon.
melon dożrzały. reife Melone. melon frappé.
melon siatkowy, arbuz. Netz-Melone. mélon brodé.
melon gładki. glatte Melone. mélon lisse.
melon wodny. Wasser-Melone. mélon d'eau.
Melonowy. Melonen. de mélon.
melonowy zagon; melonawa kwiatera. Melonen-Beet. mélonnière.
Mełty, zmielony, mielony. gemahlen in der Mühle. moulu, ue.
Membran, *m.* Schreibe-Pergament. parchemin, *m.* qui sert à écrire.
membran goły. fig. das Gemüth eines jungen Menschen. *fig.* table d'attente; l'esprit d'un jeune homme. § dziecię iest membran goły, na ktorym wolno pisać co chcesz.
Memoryał, *m.* 1) Tage-Buch, Denk-Buch. 2) Aufsaß, Denk-Zettel, ein Pro memoria. 3) ein Memorial, ein Schreiben in öffentlichen Angelegenheiten. 1) journal, *m.* livre journal; mémoires, *plur. m.* 2) rôlet, un mémoire, petit papier où l'on note les affaires qu'on veut expédier. 3) mémorial, *m.* un écrit dans des affaires publiques.
Memoryalik, *m. g. a.* ein kleiner Denk-Zettel. un petit papier où sont écrites les affaires à expedier.
Mendel, *vid.* Mędel.
Mendyk. ein Bettler. gueux.
Menica. }
Mennica. } *vid.* Mynica.
Menonista, *m.* ein Mennoniste, Art von Quäckern. un Mennonite, *m.* sorte de trembleurs.
Merkuryał, *m.* szczyr, *m.* ziele. (*mercurialis*) Bingel-Kraut. mercuriale, *f.* vignoble, *f.*
Merkuryusz, *g. a.* Mercurius, ein heidnischer Gott und Planet am Himmel. Mercure, selon les fables des païens: un Dieu & selon l'Astronomie une Planette.
merkuryusz, g. u. *żywe śrebro.* Queckfilber. le mercure; vif argent.
Merkuryuszowy. Mercurius-. de Mercure.
*Merskam, *vulg.* smagam. schmeißen, peitschen. fouëter, frapper.

Męski.

Męſki. 1) Manns-, den Manns-Perſonen eigen. 2) Ehemanns-, dem Ehemann gehörig. 3) männlich, tapfer. 1) viril, qui regarde l'homme. 2) marital, qui appartient au mari. 3) viril, vaillant, courageux. § ſzata męſka; męſki kapeluſz. *2) męſkie, mężowe, małżonkowe) dobra. 3) męſkie (mężne) maſz ſerce.

męſka płeć. 1) das männliche Geſchlecht, die Manns-Perſonen. 2) Gramm. das Genus maſculinum. 1) les hommes, le ſèxe viril. 2) *Gramm.* le genre maſculin.

wiek męſki. das männliche Alter. virité; âge viril.

*Meſpil, *Meſplik, *g. a.* } Nieſplik eine Quitte. coin un fruit.
Meſpol.

Męſtwo, *n.* 1) Tapferkeit, *f.* Muth, Mannhaftigkeit. 2) das männliche Alter. 1) force, vaillance, le courage, la valeur. 2) virilité, maſculinité, âge, viril; la vigueur virile. § 1) wielkie iego wysławiam męſtwo. 2) męſtwo pracowitemi ſię bawi ſprawami.

Meſyaſz, *m.* der Meßias. Meſſie, *m.*

Męſzczyzna, *m.* Manns-Perſon. homme, un perſonnage.

Męſzczyzńſki, *vid.* Męſki.

Meſzne, *n.* der Dezem, Getreide für den Dorf-Pfarren. la dime ou le blé qui ſe prend pour le Curé de la Campagne.

Meſzelbas, *vid.* Muſułbas.

Męt, *m.* trübes Waſſer oder Getränk. l'eau ou liqueur trouble. § pić na dnie morskie męty.

Met, *m.* 1) matt im Schachſpiel. 2) Enge, Drangſal, Unglück. 1) mat, *m. en terme de jeu des échecs. fig.* échec, choc, malheur, grande peine. § 1) krol wzięł met; taki met nie płaci; nie zawſze met chodzi przy ſzachu; dać krolowi met trzecim ſtąpieniem. 2) z tego nie wyniydzieſz metu

dać met komu. einen in die Enge treiben. mettre qu. au rouet; tenir qu. en èchec, à ſec: reduire qu. à l'extremité. § oſtatni met dał nieprzyiacielowi.

met. } Ziel, Kreis. but, borne; terme, *m.* § założyć, dać komu metę grając w kręgle; słońce metu ſwoiego dobiegło.
Meta, kres.

Metal. } 1) großes Schau-Stück; großer Schau-Pfennig. 3) Schau-Stück eines Heiligen am Roſen-Kranz. 1) médaillon; grande médaille. 2) une médaille avec la figure de quelque Saint. § 1) złote metale. 2) metal świętego Woyciecha.
Medal, *m.*

Metalik, *m. g. a.* Schau-Stückchen eines Heiligen. petite médaille de quelque Saint. § metalik S. Antoniego.

Meteora, *f.* wiarojaw. Luft-Begebenheit, Luft-Werk, Luft-Zeichen. météore, *m.* § meteora albo rzecz napowietrzna iako śnieg, deſzcz, błyſkawica.

Meter, *m.* Meiſter, als ein Sprachmeiſter, Tanzmeiſter. 2) *fig.* Meiſter. 1) maître de langue, de danſe &c. 2) *fig.* maître. § 1) mam dobrego Metra w Francuſkim ięzyku. 2) metrem ieſt w grzeczności.

Mętli mi ſię to słowo. dieſes Wort läuft mir auf der Zunge, vor dem Maule herum. il me va par la bouche; j'ai ce mot ſur le bord (au bout, ſur le bout) de la langue.

Mętlik, *g. a.* Mäntelchen der Weiber. manteline.

mętlik Kanonicki z futerek. Pelz-Mäntelchen der Dom-Herren. aumuſſe, *f. f.*

Mętnie, } *adv.* trüber Weiſe. d'une manière troublée. § mętno nie rad piia.
Mętno,

Mętnik, *m.* Friedenſtörer. trouble-fête, *ſ. m.*

Mętnica, *f.* Friedenſtörerinn, *f.* trouble-fête, *ſ. f.*

Mętowy, *adj.* ein trübes Ding betreffend. ce qui concerne une choſe trouble.

Mętny. trüb, nicht lauter. troublé, trouble, épais. § mętne wino, piwo.

mętne ſ. n. das Dicke, der Satz. les fêces, *f.* les frondilles, *f.* beſiere. § klarowne zlać z mętnego.

Metropolia, *f.* Haupt-Kirche, Erzbiſchöfliche Kirche. Metropole, Egliſe Archiépiſcopale.

Metropolit, *m.* Metropolit, Erz-Biſchof. Metropolitain, Archevêque.

Metropolitańſki. Erzbiſchöflich. Metropolitain, Archiépiſcopal.

Metryczny. zum Archiv gehörig. d'archive.

Metryka, *f.* 1) ein Archiv. 2) Regiſter-Buch zu öffentlichen Verrichtungen. 1) archive; chartrier; tréſor des Chartres. 2) un rôle, un regître publique. § 1) metryka mieſzczan.

metryka Szlachty powiatowey. Geſchlechts-Regiſter des Adels in einem Kreiſe. le Nobiliaire.

Metryka Państwa. das Archiv eines Reichs. les Chartres *f.* d'un Royaume.

metryka ochrzczonych. Tauf-Buch. regître de Batêmes.

metryka zmarłych. Leichen-Buch. regître de morts.

metryka ślubna Trau-Buch. regître de mariages.

Metrykant, *m.* Archivarius. Chartrier, archiviste.
Metrykant większey Kancelaryi Koronny. Kron-Groß-Archivarius. garde de l'Archive de la Grande Chancelerie de la Couronne; garde du trésor des Chartres de la Couronne.
Metrykant Wielkiego Xięstwa Litewskiego. Litauischer Archivarius. garde des Archives des Chancelerie de Lituanie.
Metrykant mnieyszeyKancelaryi Koronney. Archivarius der kleinen Kron-Canzeley. garde de l'Archive de la seconde Chancelerie de la Couronne.
Matrykant w klasztorze. Pater im Kloster der die Schriften desselben in Verwahrung hat. Père Titrier.
Meyster, *g. meystra.* Meister, ein Handwerker. maître artisan.
meyster krawiec, meyster Szewe. Schneider, Schuster, so Meister ist. maître tailleur; maître cordonnier.
Meystrowski. Meister, den Meister betreffend. de maître; d'artisan.
meystrowska sztuka. Meister-Stück. chef d'oeuvre.
Mężata, *adj. f.* Verehlichte, die einen Ehemann hat. mariée, qui a un époux. § mężate panie.
Mężatka, *f.* ein Eheweib; eine Verehlichte. épouse, mariée; une femme mariée. § mężatkom przyzwoita stateczność.
Mezelan, *m.* Meselang, ein wollener und leinener Zeug. mezeline. étoffe de la porte de Paris; une étoffe faite de laine & de fil.
Mężnie, *adv.* männlich; als ein Mann. vaillamment, virilement, courageusement, en homme de cour.
Mężnieię, *v. n.* männlich werden, stark werden. entrer dans la virilité; devenir fort & robuste. § iuż zmężniał.
Mężność, *f.* Muth, Mannheit, Tapferkeit. vaillance, le courage.
Mężny, męski. männlich. tapfer. viril, mâle, vaillant, courageux. § twarz mężną pokazał.
Mężoboyca, *m.* Mörder, Todtschläger. meurtrier, homicide, celui qui a fait un meurte.
mężoboyca sam nad sobą. Selbst-Mörder. celui qui se tue soi même.
Mężoboyski, *adj.* mörderisch. homicide, *m* qui tue,
po mężoboysku. } *adv.* als ein Mörder. en
Mężoboyskie. } meutrier, en assassin.
Mężoboystwo, *n.* Mord, Mordthat, Todtschlag. meurtre, *m.* homicide, *m.* § mężoboystwo w obronie zdrowia uczynione; mężoboystwo popełniam.
mężoboystwo nad sobą. Selbst-Mord. un homicide de soi même.
Mężczyński, *adj.* Manns-. d'homme; viril.
Mężowa, *f.* mężyca. in der Bibel: das Weiblein. *dans la Bible*: femelle.
Mężowy, *adj.* Ehemanns-. de mari, d'époux, marital.
Mężstwo, *vid.* Męstwo.
Mężyka, *vid.* Mężowa.
Mgła, *f.* 1) Nebel. 2) fig. Decke, Nebel. 3) fig. Spreu, Sache ohne Dauer. 1) brouillard. 2) *fig.* voile, *m.* couverture, enveloppe, ce qui cache ce qu'on doit voir. 2) *fig.* fumée, chose de peu de durée. § 1) mgła gęsta powietrze ćmiła. 2) nie daycie sobie tey mgły na oczy zawodzić. 3) tę mgłę wiatr łacno rozwieie; łakome nabycie letnia mgła, *prov.*
iak przez mgłę. nicht deutlich, wie im Traum. obscurément, confusément. § iak przez mgłę tego pamiętam co widzę.
puszczać komu mgłę czego w oczy. einem einen blauen Dunst mit etwas vormachen. donner des bricoles à qu; éblouir les yeux à qu. d'une apparence de. § puszczał nam mgłę pokoiu w oczy.
mgła upada; *mgła ustaie.* der Nebel fällt. le brouillard tombe.
mgła iest, wstaie. } es nebelt. il fait brouil-
Mgli się. } lard; il s'éleve un
Mglisto iest. } brouillard: le tems est rempli de nuées. § mgliło się; mglisto było.
Mglisty, *adj.* 1) neblicht, dunkel, undeutlich. 1) nébuleux, couvert de brouillard, plein de brouillard. 2) obscur, confus, ténébreux. § 1) chwila mglista.
sprawa mglista. ein verwirrter Handel, den man nicht recht einsehen kann. des ténèbres; une affaire ténébreuse.
Mgnienie, *n.* mgnienie oka. 1) Augenwink, Augenblick. 2) Augenblick, eine kurze Zeit. 1) clin d'oeil. 2) tournemain; petit moment, instant.
Miałczę, *cze, czał.* } Miauen, wie
Miałkam, *v. m. F. miąknę.* } die Katzen. miauler, crier comme le chat.
Miałczenie, *n.* } das Miauen. miaule-
Miałk, *m.* } ment, les cris naturels
Miałkanie, *n.* } des chats.
Miałki. 1) seicht, nicht tief. 2) locker, zart, fein, als gestossener Pfeffer. 3) seicht, schlecht, mager. 1) bas, qui a peu d'eau, qui n'a pas une profondeur. 2) menu, broyé, mis en poudre; délié. 3) limité, fort modique, éxigu. § 1) z miałkiego na głębią mię wyprowadził; miałka

miałka tu rzeka ale tam mielsza. 2) pieprz dosyć miałki; sol miałka; mąka mielsza. 3) miałkiego rozumu człowiek.

Miałko, *adv.* 1) seicht, 2) klein gestossen. 3) seicht, trocken, ungründlich. 1) cas, sans profondeur, sans beaucoup d'eau. 2) menu; d'une manière menuë & déliée. 3) fort médiocrement, exigument, sans fondement. § 1) miałko tu, woda ledwo do kolan. 2) pieprz miałko tłuczony. 3) miałko pisze.

Miałko, *n.* Miałkie, *n.* } 1) Untiefe; seicher Ort. 2) Lockerheit einer zerstossenen Sache. 3) Schwachheit, Unvermögen. 1) bas fond, lieu bas d'une rivière; endroit guéable. 2) qualité d'une chose mise en poudre. 3) exiguité, modicité, foiblesse. § 1) miałkość wody, rzeki. 2) miałkość mąki. 3) wyznawam miałkość moię.
Miałkość, *f.*

miałkość szyku. Schlacht-Ordnung, die nicht tief gestellet ist. un ordre de bataille qui n'a pas assez de hauteur.

Mialszy ist der *Comparativus* von Miałki, oder vielmehr von Miały. *c'est le comparatif de* Miałki, *ou plûtôt de* Miały.

Miały, *obs. vid.* Miałki, Mieły.

Mianie, *n.* 1) das Haben. 2) Meynung, das halten vor etwas. 1) l'avoir, l'action d'avoir. 2) action de réputer, de tenir. § 1) mianie dobr doczesnych. 2) mianie czego za godność, kogo za błazna.

Miano, *m.* imię. Name; Kunstwort. nom, *m.* terme, terme d'art.

miano, adv. verb. man hat gehabt. on a eu.

Mianowanie, *n.* 1) Nennung, das Nennen. 2) Ernennung zu einem Amte. 1) nomination, action de nommer. 2) nomination à une charge. § 1) na mianowanie imienia iego padaią narody na kolana. 2) mianowania krolewskiego urząd; mianowanie kogo na urząd.

mianowaniu służący. *voyez* Mianuiący.

Mianowany, *adj.* 1) genannt, der einen Namen bekommen. 2) erwähnet. 3) ernannt, bestimmt zu einem Amte. 1) nommé, qui a un nom. 2) nommé, mentionné, ledit. 3) nommé à une charge. § 1) mianowany na chrzcie Pawłem. 2) obacz mianowane mieysce. 3) mianowany na urząd.

mianowany na Arcybiskupstwo, *Biskupstwo*, *Opactwo*; *Nominat:* ernannter Erz-Bischof, Bischof oder Abt. un Nominataire.

Mianowicie, *adv.* absonderlich, insbesondere. savoir, nommément, particulièrement, principalement.

Mianowiny, *plur.* Chrzciny. Kind Taufen-Schmaus. le repas qu'on fait lorsque on bâtise un enfant.

Mianowniczy, *m.* } Ernenner zu den Aemtern. Nominateur; Seigneur qui a le droit de nommer à quelque charge ou Bénéfice.
Mianownik, *m.*

Mianuię, *v. a.* kogo; kogo do czego, na co. 1) nennen, einen Namen geben. 2) sagen, nennen, erwähnen. 3) ernennen zu einem Amte. 1) nommer, donner le nom à qu. 2) nommer, faire mention de. 3) nommer, présenter qu. à une charge, à un Bénéfice. § 1) mianowano go Pawłem (Paweł). 2) inie iego wielką zawsze miannią uczciwością; mianowano iako służył, iako w cudzoziemskich był kraiach, 3) krol Starostę naszego na Woiewodztwo mianował.

Mianuiący. 1) Rechenk. der Nenner im Bruche. 2) Gramm. der Nenner oder der Nominativus. 1) *Aritm.* dénominateur, le nombre de dessous d'une fraction. 2) *Gramm.* le Nominatif. § 1) mianuiący iest liczba w łamaney liczbie pod liniyką stoiąca, ktora mianuie części. 2) imię położyć w mianuiącym spadku.

Miany, *adj.* 1) davor gehalten, gehalten als eine Rede. 1) réputé, tenu pour. 2) tenu comme une harangue. § 1) miany za poczciwego. 3) mowy miane na seymach.

Miara, *f.* 1) Maaß. 2) Maaß, das der Schneider nimmt. 3) Maaß Stab vieler Handwerker. 4) Maaß, das Gefäß zum Messen. 5) Metze, Müller-Metze, so demselben gegeben wird. 6) fig. Maße, Art, Gattung. Weise. 7) Maaß, Mäßigkeit, Mittel-Straße, Gränze. 1) mésure. 2) mésure; papier long & étroit, sur lequel le tailleur marque la longueur & la largeur d'un habit. 3) réglet, *m.* mésure de plusieurs ouvriers. 4) mésure, vaisseau dont on mésure. 5) morture, le minage; certaine mésure de blé pour le meûnier. 6) *fig.* façon, *f.* manière, sorte. 7) mésure, médiocrité, modération, le milieu, tempérament. § 1) iedney to miary statki, łokcie, mile; miara na dłoni cztery, na stop dziesięć. 2) wziąć komu miarę na szatę. 3) miara stolarska, kamiennicza. 4) day miarę abym sol wymierzył. 5) przywiley na trzecią miarę w młynie; dwać miarę od mąki, od słodu; wolny od miary. 6) mowił do niego w tey

w tey mierze; żołnierze wziąwszy miarę z zaboiow w swoim Pańſtwie toż tam czynili; często z siebie miarę bierze. 7) miara we wszystkim naylepsza, potrzebna; słuszną swoię przestępuie miarę; w wszystkim miarą idziesz; wykroczyć z słuszney spraw i sprawiedliwości miary.

miara głowna. das Eich-Maaß, nach welchem die andern geeichet werden. étalon, *m.* mésure, sur laquelle on régle toutes les autres.

miara szewska. Maaßlade der Schuster, compas de cordonnier.

wziąć miarę na nogę do trzewikow. das Maaß zu Schuhen nehmen. prendre la mésure du pié pour faire un soulier.

bez miary, niezmiernie. über die Maaße; ohne Maaß und Ziel. sans mésure; outre mésure; excessivement; avec excès; infiniment.

pod miarę; pod miarą. 1) abgemessen, nach dem Maaße. 2) mäßiglich, wie abgemessen. 1) justement selon la mésure. 2) médiocrement, par mesure, avec mesure. § 1) wino pod miarę mierzono. 2) wino pić pod miarę.

w mierze. in der Mitte. au milieu; entre deux. § iezyczek tey wagi w mierze stoi.

z inszey miary; z inszych miar sonst. autrement, sans cela. § z inszych miar on iest nic dobrego, a to dobrze sprawił.

z tey miany — z ktorey. in so weit, als. qu'autant que.

żadną miarą. auf keine Art, durchaus nicht. en aucune façon.

w iego miarę; nie przymierzaiąć. seines Zeichens. de son coin. § cięto go w głowę w iego miarę.

miary przestrzegać. die Mittel-Straße halten. tenir le milieu; garder les mésures en qu. ch.

**miarą kotek mowi.* im Scherz: brauche Maaße; die Mittel-Straße ist die sicherste. *burlesq.* le milieu est le plus sur.

z siebie miarę bierze. er denkt andere Leute sind so wie er. il mésure les autres par lui même. § złość z siebie miarę bierze.

z każdey miary. in allen Stücken. de tous côtés; de toutes parts; tout-a-fait. § z każdey miary doskonały.

Miarka, *f.* 1) kleines Gefäß zum Messen. 2) Kuchen-Maas, der achte Theil eines Scheffels. 3) *fig.* Maaße, Gränze, Mittel-Straße. 1) petite mésure, petit vaisseau à mésurer. 2) deux pots, c'est la huitieme partie du boisseau. 3) tempérament, milieu, mésure, médiocrité § 1) miarką co mierzyć. 2) korzec Krakowski ma miarek ośm, a miarka kwart siedm. 3) pytam iaka ma bydź miarka? nie przebieray miarki, być się dzban nie urwał, *prov.* mieć miarkę w swoich wydatkach.

iaką miarką mierzysz, taką odmierzą. mit dem Maaße du anderen gemessen hast, wird man dir wieder messen. on vous vendra à la même mésure, que vous avez prêté (à laquelle vous avez mésuré) aux autres.

miarka za miarkę; miarką się oddaie. Wurst wieder Wurst; wie du mir, so ich dir. à beau jeu beau retour; c'est chou pour chou.

miarkami przedawać. maaßweise verkaufen. vendre le grain ou quelque boisson à pinte & à pot; vendre en détail.

Miarkowanie, *n.* pomiarkowanie. Mäßigung. modération, modification.

miarkowanie życia, zdrowia. Mäßigung in Speise und Trank. diéte; le régime de vie.

miarkowanie okiem. Augenmaaß. mésure à vuë d'oeil; estimative.

Miarkuię, *v. a.* 1) mäßigen. 2) abnehmen, befinden, ersehen, merken. 1) modérer, tempérer, modifier, borner; ménager, régler; mettre, donner des bornes. 2) conjecturer, observer; prévoir par ses conjectures. § 1) całość i nadzieię szczęścia swego pomiarkował; miarkuie swoię władzę. 2) mogę to sam miarkować; miarkuię niegodność, miałkość moię; ztąd miarkuię żebyś słowo otrzymał, kiedybyś tylko do iey rodzicow pisał; miarkuyże z tych okoliczności że; rozum zmiarkował rożnemi przykłady.

miarkować się. 1) sich mäßigen. 2) sich nach etwas richten. 3) Mathem. sich zu etwas verhalten. 1) se modérer, se borner, se tempérer; se ménager, se régler sur, s'accommoder à. 3) *Matém.* avoir du rapport, de la raison à qu. ch. § 1) miarkuy się wczas a nie po czasie; pomiarkować się proszę; pomiarkuy się z sobą; miarkować się szkatułą, dochodami; trudno mi się w tym i samemu miarkować. 2) miarkować się po ludziach iakiego są życia i umysłu. 3) pierwsza miarkuie się do trzeciey liczby, iako druga do czwartey.

miarkować okiem. Augenmaaß nehmen. bornéyer; mésurer des yeux, avec les yeux.

miarkować się z kim. mit einem behutsam umgehen. se ménager avec qu.

Miarż, *f.* ziele, *vid.* Miſtrzownik.
iak miarz, adv. obſ. *vid.* Prawie.
Miąſko, *n.* miąſeczko, miąſeńko. 1) zartes Fleiſch, Fleiſchchen. 2) der gern Fleiſch iſt. 1) de la chair tendre à manger. 2) homme carnaſſier; celui qui aime la chair.
Miaſteczko, *n.* Städtchen. bourg, bourgade, villette. § miaſteczko obronne.
Miaſto, *n.* Stadt. ville. § byłem w mieście; po mieście chodzić; co w mieście słychać? przepyſzne miaſto.
miaſto głowne. Haupt-Stadt. ville capitale.
miaſto ſtołeczne. Reſidenz-Stadt. Réſiden d'un Roi, d'un Prince.
poſzedł na miaſto. er iſt in die Stadt gegangen. il eſt allé à la ville.
ieſt w mieście, niemaſz go domu. er iſt in der Stadt; er iſt nicht zu Hauſe. il eſt en ville.
na tych miaſt; za miaſt; za miaſto. anſtatt deſſen; an deſſen ſtatt. au lieu; au lieu de cela.
miaſto, pr. g. ſtatt, an ſtatt. au lieu. § dałem mu talar miaſto kſięgi.
ieſt mu miaſto oyca. er vertritt bey ihm die Stelle eines Vaters il lui tient lieu de Père.
miaſto tego żeby. weit davon das; an ſtatt das. au lieu de; bien loin de.
służy to miaſto noża. das vertritt die Stelle eines Meſſers. cela ſert de couteau. § to służy miaſto reguły, miaſto makſymy.
Miąſzſzeie, *vid.* Miężſzeię.
Miąſzſzość, Miąſzſzy, *vid.* Miążſzość, Miążſzy.
Miazga, *f.* 1) ſchleimigte Feuchtigkeit unter der Rinde der Bäume und Kräuter. 2) Zeug, Teig, als zu Pillen, zum Schieß-Pulver. 1) le mucilage; humidité gluante qui ſe trouve ſous l'écorce des arbres, & de quelques herbes. 2) pâte, maſſe pour faire des pillules, du poudre à canon. § 1) drzewo ſię odmładza od ſwoiey miazgi. 2) weź do tego rzepę, utłuc ią na miazgę; miazgę na gałki ſtoczyć.
Miazgowaty, *adj.* ſchleimigt, klebrig. mucilageux, glutineux.
Miężſzo, *adv.* dick. d'une manière épaiſſe.
Miążſzość, mięſz, *f.* die Dicke. épaiſſeur, *f.* groſſeur, *f.*
Miążſzy, *adj.* 1) dick. 2) in der Muſik: tief, grob. 1) épais, groſſier, gros, qui a de l'épaiſſeur. 2) *Muſiq.* grave, bas. § 1) miążſza deſka na trzy palce. 2) miążſzy bas, alt, dyſzkant.

Michał, *m.* Michel. Michel. § poydź Michale.
Michałek, *m.* } Michelchen, *n.* Michon, *m.*
Michaś, *m.* } petit Michel.
michałek. Schluckchen, kleiner Schluck. petit trait, petite gorgée.
małe czynić michałki. nippen, kleine Schlucke thun. buvoter, ſiroter.
Miech, *m.* 1) Blasbalg. 2) Poet. der Wind. 4) Sack. 1) ſoufflet à ſouffler le feu. 2) *Poët.* le vent. 3) ſac, bourſe. § 1) miechem nadymać, poddymać ogień; miech ſkorzany do poddymania. 2) pełne wichrow miechy; ſzumne miechy. * 3) w miechu (worze) ma zboże.
miechy kowalſkie. Blasbalg in der Schmiede. vache, *f.* ſoufflet à forge.
miechy organowe. Blasbälge an einer Orgel. ſoufflerie, *f.* ſoufflets d'orgue.
Miechownictwo, *n.* Täſchner-Handwerk. le métier de bourſier.
Miechowniczy, *n.* Täſchner-. de bourſier.
Miechownik, *m.* Täſchner, bourſier, faiſeur de bourſes & de ſoufflets. § miechownik robi ſkorzane węborki.
Miechunki, *f. plur.* żorawinki; garliczki; pęcherzyca; wiśnie pſie; pінki pęcherzyſte albo morſkie. (*balicacabus*) Juden-Kirſchen, Rothnachtſchatten. des coquets, alcakengi.
Miecielica, *f.* Staub-Schnee. bruine, petite neige.
Miecz, *m. g. a.* 1) Schwert, *n.* 2) *fig.* Schwert; Krieg. 1) un glaive, épée. 2) *fig.* fer, guerre. § 1) nic po tym mieczu; dwa miecze. 2) mieczem całe zmieſzał Państwo.
mieczem i ogniem znaczyc, kray zburzyć. mit Feuer und Schwert ein Land verheeren. ravager quelque pays par le fer & par le feu; mettre un pays à feu & à ſang. § mieczem i ogniem wſzędzie okrucieńſtwo znaczył.
krewni po mieczu (po oycu). Schwert-Magen; Bluts-Freunde von des Vaters Seite. agnation; les mâles deſcendants d'un même Père.
Miecznik, *m.* 1) Schwert-Feger. 2) Schwert-Träger. 1) fourbiſſeur. 2) Miecznik Porte-Glaive, officier qui porte l'épée devant le Roi. § 1) kupiłem ſzpadę u miecznika.
Miecznik Koronny. Kronſchwertträger. Porte-glaive de la Couronne.
Miecznik w. x. Litewſkiego. Schwertträger von Lithauen. Porte glaive de Lituanie.
Miecznikowa Koronna; Litewſka. man muß ſagen; die Kron-Mietſchnikowa, die Mieczniikowa von Lithauen. on doit

doit dire : Miecznikowa de la Couronne ou Litwanie.

miecznik, m. ptak, vid. *srokosz naywiekszy*,

Mieczotaneczniк, *m.* Schwert-Tänzer, so sich im Tanze die bloßen Schwerter zuwerfen. sorte de baladins ou de danseurs qui dansant l'épée nuë à la main la font passer l'un & l'autre alternativement dans leurs mains.

Mieczowy, *adj.* Schwert-. de glaive, d'épée. § mieczowa gałka.

Rycerz mieczowy. Schwert-Ritter. Chevalier de l'épée.

Mieczyk, *m. g. a.* kleines Schwert. petite épée.

mieczyk żołty; kosaciec dziki żołti. (pseudoacorum) gelbe Lilien, falscher Kalmus; gelbe Wasser-Lilien. iris jaune; glaïeul bâtard.

mieczyk zbożowy. (machaeronion, xiphion) Englische Iris oder Schwert-Lilie. le xiphion.

mieczyk, m. ziele, } kosatki. (*gladiolus*) gemeiner Schwertel, blaue Lilien. glaïeul, lambe sauvage.
Mieczykowie }

Miedlę, *v. a.* Hanf brechen. broyer maquer, tiller, brayer du lin. § miedlić konopie, len.

Miedlenie, *n.* das Hanfbrechen. broyement du chanvre.

Miedlica, *f.* Flachs Breche. brisoir, *m.* maque, machacoire, instrument dont on brise le chanvre.

Miednica, *f.* 1) Becken von Metall zu unterschiedenem Gebrauche. 2) große Platte oder flaches Gefäß von Metall auf einen Tisch zu setzen, oder solchen zu bedecken. 3) Waschbecken. 1) bassin, un vaisseau à divers usage. 2) bassin, grande plaque ou vaisseau de métail à mettre sur la table ou pour la couvrir. 3) bassin à laver les mains. § 1) miednica do umywania nog, do płokania kieliszkow. 2) miednica srebna cały stoł okrywała. 3) miednica z nalewką.

Miedniczka, *f.* kleines Becken. petit bassin.

miedniczka do golenia. Balbier-Becken. bassin à barbe; bassin de barbier.

Miednik, *m. g. a.* kamień. der Honig-Stein. melitite, *f.*

Miedź, *f.* Kupfer-. du cuivre.

Miedza, *f.* der Rähn oder Rain zwischen den Aeckern zur Gränz-Scheidung borne, mitoyerie entre les champs; lisière d'un champ. § miedzę czynię; pomykam miedzy.

miedza wałowa. berma. Kriegsb. der Wall-Rand am Graben. *Fortif.* lisière, chemin entre le rempart & le fossé.

na miedzy siedzi. er weis mehr wie ein Loch; er hat eine Zwick-Mühle. il a plus qu'un trou; il a encore de grandes ressources.

Miedziak, *m. g. a.* Ofen-Blase, Ofen-Topf. grande marmite de cuivre qu'on applique dans un poële à chauffer les chambres.

*Miedzianka, *f.* szpilka miedziana. kupferne Steck-Nadel. épingle de cuivre.

Miedziany, *adj.* kupfern. de cuivre. § miedziany statek; miedziane odmioty.

Miedzisty, Miedźny, *adj.* kupferartig. qui est de la propriété de cuivre.

miedzisty kamień. vid. *kamień miedźny.*

Miedzka, *f.* kleiner Rähn zwischen den Aeckern. petite mitoyerie entre les champs.

Miedźny, *vid.* Miedzisty.

miezdny, na miedzy rostący, stoiący. das auf einem Raine zwischen den Aeckern wächst. de lisière; qui croît sur les mitoyeries qui sont entre les champs.

Miedzy, Między, *pr.* unter, zwischen, wie in der deutschen Sprache mit dem *Acc.* wenn man fragen kann, wohin? in dem *Instrumentali* auf die Frage wo? entre; parmi, *quand cette préposition marque un mouvement d'un lieu à un autre, elle prend l'Accusatif, & l'Instrumental lorsque il n'y a point mouvement pour passer en quelque lieu.* § rzucić pieniądze miedzy chłopcow; stoię, leżę miedzy chłopcami.

miedzy niemi. zwischen ihnen; darzwischen. entre eux; entre deux. § iest swar miedzy niemi; rzeka miedzy niemi płynie.

z *miedzy*, pr. g. aus, mitten aus. d'entre. § z miedzy nich co obrotnieyszego obrano; uciekł z miedzy żołnierzow.

miedzy sobą mowiąc. unter uns geredet. cela soit dit entre nous; cela soit dit entre vous & moi.

Miedzybalcze, *n.* Zwischen-Tiefe, Zwischen-Raum der Balken. solin, *m.* l'espace, entre deux poutres.

Miedzybrwie, *n.* der Bock, der Raum zwischen den Augenbraunen. entre-sourcil, *m.* le taroupe.

Miedzyfilarze, *n.* plac miedzy filarami. Platz zwischen den Säulen. entrecolonnement, *m.* entre-pilastre, *m.* l'espace qui est entre les colonnes.

Miedzysieżyczny, *vid.* Miedzymiesięczny.

Miedzyłopatcze, *n.* pochrzepczyzna. die Höhle zwischen den Schulter-Blättern. l'espace qui est entre les épaules.

Miedzy-

Miedzymiesięczny, Miedzyksiężyczny. das Nichtscheinen des Mondes, das ist, die Zeit nach dem letzten bis an das erste Viertheil betreffend. qui concerne le tems que la lune ne paroît pas.
Miedzymorski, *adj.* zwischen zweyen Meeren gelegen. qui est entre deux mers; baigné de deux mers.
Miedzymorze, *n.* Landes-Enge zwischen zweyen Meeren. un istme, langue de terre entre deux mers.
Miedzymurny, *adj.* zwischen zwoen Mauren gelegen. situé entre deux murailles.
Miedzymurze, *n.* 1) Zwinger, *m.* Platz zwischen den Stadt-Mauren und den Häusern, wo man nicht bauen darf. 2) Scheidewand zwischen zweyen Häusern. 1) un pomère; l'espace en dedans des murailles de la ville où il n'est pas permis de bâtir. 2) mur mitoyen entre deux maisons. § 1) byłem w miedzymurzu.
Miedzynarożna linia. Kriegsb. die Cortine, der Mittel-Wall. *Fortif.* courtine.
Miedzypiętrze, *n.* Bauk. Höhe, Licht zwischen zweenen Boden. *Archit.* entrevoux, travée, l'espace qui est entre deux planchers.
Miedzyrzecze, *n.* Land zwischen zweenen Flüssen. pays situé entre deux fleuves.
Miedzyrzeczny, *adj.* zwischen zweenen Flüssen gelegen. baigné, arrosé de deux fleuves; situé entre deux rivières.
Miedzyświecie, *n.* Zwischen-Welt, *f.* intervalle, *m.* entre deux mondes.
Miedzywale, *n.* Platz zwischen doppelten Wällen. l'espace entre deux remparts.
Miedzyżyle, *n.* Ort zwischen zwoen Adern. endroit entre deux veines.
Mięknę, *v. a.* co. *czy*, *czał*, zmiękczam. eig. u. fig. weichen, erweichen. *prop. & fig.* amollir, rendre doux.
miękczący. erweichend. amollissant. § miękczący plastr.
Miękczeię, *v. n.* eig. u. fig. weich, gelinde werden. *prop. & fig.* devenir mou, se ramollir. mollir, s'amollir, s'attendrir, devenir doux.
Miękczenie, *n.* zmiękzanie. Erweichung. amollissement, l'action de rendre une chose molle.
Miękczyciel, *m.* Erweicher. celui qui amollit.
Miękiny. *f. plur.* zarte Hülsen und Spreu von Weitzen, Hirse u. d. g. mennuës pailles de froment, de millet & d'autres grains.
Miękisz, *m.* ucha część dolna. Ohr-Läppchen. tendron, *m.* lobe, *m.* bout de l'oreille.
Miękki, Miętki, *adj.* 1) weich, sanft. 2) weich, weibisch. 1) mou, *f.* molle; tendre, doux, souple. 2) mol, lâche, efféminé. § 1) wosk ciepły iest większi; miętki iedwab, sukno. 2) usteczka sobie miętkie słowa formuią; miętki w karności; miętki prowadzi żywot.
Miękko, Miętko, *adv.* weich, sanft. mollement, doucement. § mięko spi.
Miękkonogi, *adj.* der weiche, zarte Füße hat. qui a les piés tendres.
Miękkoręki, *adj.* der zarte Hände hat. qui a les mains tendres.
Miękkość, Miętkość, *f.* 1) die Weiche einer Sache. 2) Zärtlichkeit, Gelindigkeit. 1) mollesse d'une chose. 2) *fig.* mollesse, une lâche délicatesse.
Miękkoskorupy pław, weichschäliche Muschel. couvert d'une écaille molle.
Miękkowłosy, *adj.* weichhärig, der weiche Haare hat. qui a des cheveux soyeux.
Miękkousty, *adj.* weichmäulig. qui a une tendre bouche. § koń moy twardousty a twoy miękkousty.
Mięknę, *v. n. vid.* Moknę.
Miękuchno, *adv.* sehr weich. douillettement.
Miękuchny, miękuczki, *adj.* sehr weich, sehr zart. délicat, douillet, mollet, mollasse, trop mou.
Miekut, *m.* Degen- oder Säbel-Gefäß. le manche d'épee, de sabre. § zaiskrzą się w ręku oprawne miekuty.
Miela, *f.* Miałkość. Untiefe; seichter Ort. bas lieu d'une rivière. § utonąć na mieli.
Mielcarz, *m.* Mälzer, der Malz machet. faiseur de malt; qui fait germer le blé pour la brasserie.
Mielcuch, *g. a.* Malz-Haus, die Darre. fourneau à faire & sécher le malt; lieu où l'on fait le malt.
Miele, Miolę, *miele*, *mieł.* **mlat* **miat*, **mot*; Inf. *mleć* mahlen in der Mühle. moudre; reduire en farine. § zmełem pszenicę na mąkę.
Mielenie, *n.* Mełcie, *n* das Mahlen in der Mühle. moulure, *f*,
Mielony, *adj.* gemahlen in der Mühle. moulu.
*Miały, Miałki. fein zerstossen. menu; broyé, mis en poudre.
naymielska mąka. das feineste Mehl. la fleur de la farine.
Mieniam się na co; frymarzę. tauschen. changer, troquer, échanger, donner une chose pour une autre.
Mienię, *v. a.* 1) ändern, verändern. 2) das Gesicht,

Gesicht, die Gesichts-Farbe verändern. 4) nennen. 4) sagen, erzählen. 5) halten vor etwas. 1) changer. 2) changer de visage. 3) appeller, nommer. 4) dire, raconter. 5) croire, réputer, estimer. § * 1) mienię (odmieniam) szatę. 2) mienić twarz, farbę. *3) mienią (nazywaią) go Doktorem. 4) mienią, że to człowiek poczciwy. 5) mienił to sobie za pociechę.

mienie się, odmienic się. 1) sich verändern. 2) verschießen, von Farben. 3) schielen; in unterschiedene Farben spielen. 4) sich nennen. sich halten. 1) se changer. 2) se passer, se déteindre, perdre sa couleur; se décharger. 3) tirer sur diverses couleurs; prendre toutes les couleurs. 4) se croire, se tenir, se porter, se qualifier. § 1) twarz iego się zmieniła. 2) mieni się ten kolor. 3) bławat ten w rożne się mieni kolory. 4) mienię się bydź sługą Was Pana.

*Mienianie. *n.* frymark, zamiana. Tausch. troc, *m.* change, échange, *m.*

Mienie, *n.* Ruf, *m.* Name. renom, *m.* renommée, *f.* réputation, *f.* § człowiek dobrego, złego mienia.

mienie, n. mianie czego. das Haben, das Besitzen. l'avoir, l'action d'avoir.

za dobre mienie. Genehmhaltung. confirmation, ratification, approbation.

Mieniono, *adv.* auf eine veränderliche Art. d'une manière changeante.

mieniano czynię twarz. farbę. das Gesicht, die Farbe verändern. changer de visage.

Mieniony, *adj.* mieniący farbę. schielicht, das in unterschiedene Farben spielet. changeant; de couleur changeante; de couleur de pigeon.

mieniony, subst. ein gewisser Tanz oder vielmehr ein Kinderspiel. sorte de danse ou plûtôt de jeu d'enfant. § grać mienionego; na to mieniony żebyś z boku tym lepiey obaczył, iako twoia dama chodzi.

Mienny, *a.* der einen Namen hat, nur in *Compositis.* nommé, qui a un nom *ce mot se met seulement dans quelques composés.* § dwumienny, bezmienny.

Mientus, *m.* (*mustella fluviatilis*) Aalraupe, Quappe. barbotte, *f.* espèce de poisson qui ressemble à l'anguille hors qu'elle est plus courte.

Miet, *vid.* Mir.

Miernicki, Mierniczy, *adj.* Meß-, zur Meß-Kunst gehörig. géometrique, géometral; d'arpenteur. § mierniczy pręt, sznur; laska miernicza.

mierniczy statek. Meßk. Linial mit Dioptern. *Géom.* régle avec des dioptres.

§ mierniczny statek albo celowy iest naczynie ktorym w prost mierzą.

miernicka nauka. } die Meß-Kunst. Feld-Miernictwo, *n.* } Meß-Kunst. Geometrie; arpentage, *m.*

Mierniczne, *n.* mierniczego zapłata. Belohnung, so den Feld-Messern gegeben wird. recompense qu'on donne aux arpenteurs.

Mierniczy, *adj. vid.* Miernicki.

mierniczy, Miernik. bestelleter Feld-Messer; Land-Messer. arpenteur, géomètre.

Mierniczy W. X. L. Litauischer Land-Messer. géomètre de Lituanie.

Miernik, m. 1) bestelleter Messer, der die Aufsicht über die Maaße und Gewichte hat. 2) Korn-Messer. 1) officier qui visite les mésures & les poids; étalonneur. 2) mésureur, qui mésure les grains.

miernik napoiow. Visirer der Getränke. jaugeur, velteur.

miernik drew. Holz-Leger, Holz-Messer. mouleur de bois.

Miernie, *adv.* mäßig. médiocrement, passablement, moyennement, modiquement.

Miernik, *m. vid. mierniczy*, subst.

Mierność, *f.* 1) Mäßigkeit. 2) Mittel, Mittelmäßigkeit. 1) tempérance, mésure. modération. 2) médiocrité. § 1) mierności w życiu przestrzegać. 2) mierność bogactw, nauk iego.

Mierny, *adj.* mäßig, mittelmäßig. médiocre, moyen; tel quel. § mierny a wodny stan naylepszy, *prov.* mierne nauki; mierne bogactwa.

mierny w życiu. mäßig. retenu, modéré, continent.

mierne wino. leichter Wein, der nicht den Kopf einnimmt. un vin léger; vin qui n'est pas fort.

Mierunka, *f.* Morelka. Morelle, eine Frucht. morelle, *f.* espèce de petits abricots.

Mierzch, *m.* Mierzchanie, *n.* Mrok, *m.* Abend-Dämmerung, Abend-Schimmer. le crépuscule du soir; l'entrée de la nuit. § mierzch nas napadł.

z mierzchem. in der Abend-Demmerung. entre chien & loup; sur la brune.

Mierzcha się. } es wird Abend. il fait Mierzchnie. } nuit; il devient obscur. § iuż się zmierzchło; mierzchnęło (mierzchło) iakom w gospodzie stanął.

mierzcha mi się w oczach. es wird mir schwarz in den Augen; der Schwindel wandelt mich an. le vertige me prend.

Merzę, *v. a. rzy, rzył*, 1) messen. 2) zielen nach dem Ziele. 3) zielen auf etwas. 4) ab-

4) abnehmen, nach etwas urtheilen. 1) mésurer. 2) mirer, viser, buter. 3) tendre à qu. ch. avoir pour but; avoir pour fin. 4) mésurer qu. ch. à (sur) qu. ch.; juger, voir par qu. ch. § 1) pomierzyliśmy zboże, role, pola, materye. 2) mierzyć do celu. 3) woysko mierzy na miasto. 4) swoiey potęgi sąsieckiemi nie mierzył siłami.

soba drugich mierzy. er urtheilet von andern nach sich. il mésure les autres à son aune.

mierżę, zi, ził. sich ekeln, verabscheuen. être dégoûté, avoir de l'aversion de; abhorter, détester qu. ch. § mierżą sobie swoie obyczaie a cudze chwalą; mierzi się żoną swoią.

mierzi mię to. 1) davor ekelt mich. 2) dieses verdrießt mich. 1) cela me dégoûte, me rebute. 2) cela me fâche.

Mierzenie, *n.* das Messen. le mésurage; action de mésurer.

Mierziączka, *f.* das Grauen, Ekel. dégoût, contre coeur, aversion, rebut, ennui.

Mierziony, *adj.* Brzydki. ekelhaft, verhaßt. dégoûtant, ennuyeux, odieux. § Bogu mierziona pycha.

Mierżnę komu, *rżnie, rżnał (rzł)* einem überdrüßig, zum Ekel werden. se rendre ennuyeux, devenir odieux; causer du dégoût à; rebuter, dégoûter. § omierżły mi iego postępki.

Mierzwa, *f.* 1) altes Geniste, altes Stroh. 2) Halm, Hülse, Splitter von Stroh. 1) vieille litière; frétille; vieille paille de basse cour. 2) brin, bale, fétus. § 1) mierzwą rolą nagnoić. 2) mrowka mierzwę albo inszą odrobinę do mrowiska niesie.

Mierzwię rolą owcami. Schafe auf einen Acker treiben, um solchen zu düngen. mettre des brebis sur la terre qu'on cultive afin de la rendre plus fertile.

Mierzwienie roli owcami. das Treiben der Schafe auf einen Acker, solchen fruchtbarer zu machen. l'action de mener les brebis sur un champ pour l'améliorer.

Mierzyn, *m.* koń. Art von Pferden. espèce de chevaux.

Miesce, Miescowy, *vid.* Mieysce, Mieyscowy.

Miescki, *vid.* Mieyski.

Mięsi. Fleisch=, de chair, de viande.

mięsi targ. Fleisch=Markt, Fleisch=Bänke. étal, boutiques de boucher; boucherie.

Miesiąc, *g. a.* 1) der Monat. 2) der Mond, ein Planet. 1) mois, lune. 2) lune une planète. § 1) dwa miesiąca (miesiące) chorował; dwanaście miesięcy w roku a księżycow podczas trzynaście; miesiąć iest czas ktory obroty księżycow czynią. *2) miesiąc (księżyc) świeci; pierwszy dzień miesiąca (księżyca) Marca pada tego roku na piąty dzień miesiąca Marca.

miesiące, plur. Monats=Zeit der Weiber. les mois, les régles, les ordinaires des femmes.

Miesiączek, *g. miesiączka.* halber, oder ganzer Mond; zum Zierrath. lune ou croissant; ornement en forme de la lune ou du croissant. § miesiączek nad głowami obrazow.

miesiączek, m. ziele. (calendula) Ringel=Bluhmen. souci, *m.* calendule, *f.*

Miesięcznik, *m.* 1) Mondsüchtiger, Nachtgänger, Nachtwanderer. 2) ein Kind, das ohne die Vorhaut gebohren ist. 1) unlunatique; homme lunatique. 2) enfant qui est né sans prépuce. § 1) miesięcznicy w nocy po dachach się tłuką i łażą. 2) miesięcznik iest dziecią urodzone na świat obrzezane.

miesięcznik, m. ziele. (selenotropium) Mondwende, ein Kraut, so sich gegen den Mond wendet. tourne lune, *f.* une plante qui tourne vers lune.

Miesięczny, *adj.* 1) monatlich. 2) die Monats=Zeit der Weiber betreffend. 1) qui se fait, qui arrive tous les mois; qui dure un mois. 2) qui concerne les ordinaires des femmes. § 1) płaca, myto miesięczne. 2) miesięczna choroba; to lekarstwo miesięczney porusza powinności.

miesięczny kamień, vid. *księżyczny kamień.*

Mięsisty, *adj.* fleischicht. charnu, qui a beaucoup de chair.

mięsista sztuka. Fleisch zum Braten. piéce charnuë qui est bonne à rôtir.

miesie do kiełbas, gehacktes Fleisch zu Würsten. viande hachée & assaisonnée pour remplir les saucissons.

Mięsistość, *f.* 1) das Fleischichte, Eigenschaft der fleischichten Theile am Menschen. 2) Völligkeit des Leibes. 3) Fleisch an den Früchten. 4) der Kern am Baume. 1) charnure, qualité de la chair d'une personne. 2) corpulence, embonpoint du corps. 3) pulpe, la chair d'un fruit. 4) le coeur d'un arbre. § 1) mięsistość iego miętka, iędrna; mięsistość ciała, mięsa. 2) wiele ma mięsistości; w chorobach mięsistości ubywa. 3) mięsistość owocu. 4) mięsistość drzewa.

Mięsiwo, *n.* Fleisch=Werk, Fleisch=Waare. grosses

grosses viandes; viandes de boucherie. § mięśiwo świeżo bite.
Mięsny, *adj.* Fleisch-, vom Fleisch; zum Fleisch gehörig. de chair, qui a du rapport aux viandes de bouchérie. § mięsny statek; mięsna grzęda, mięsne jatki; mięsna polewka, pottawa.
mięsny dzień. Fleisch-Tag. jour de viande; jour gras, où il est permis de manger de la viande.
Mięso, *n.* 1) Fleisch 2) rohes oder gekochtes Fleisch. 1) de la chair. 2) de la viande, de la chair cuite ou cruë. § 1) kości pod mięsem; we wszystkim ciele mięsa wiele nie było. 2) mięso łykawe, twarde, kruche, mięso warzone, pieczone; chleb trawa, mięso potrawa, *prov.*
z mięsa się chlubi a polewki nie widział. er rühmet sich des Fleisches und hat die Suppe nicht gesehen. tel dit avoir mangé le rôti, qui n'en a senti que la fumée.
mięso rad iadaiący. fleischfreßig, carnassier, qui aime la chair.
Mięsopust, *m.* } zapusty, *pl.* Fastnacht-
Mięsopusty, *plur.* } ten. carneval.
Mięsopustnik, *m.* 1) Fastnachts-Schwärmer. 2) Schlemmer. 1) un carême-prenant; personne masquée à un jour de carnaval. 2) un débauché, goinfre.
Mięsopustny, *adj.* die Fastnacht betreffend. de carnaval.
Miedziela mięsopustna. der Sonntag Sexagesima. Sexagésime, *f.*
Mięsopustię, *v. m.* die Fastnachten begehen. faire le carnaval.
Mięsz, *f.* Miąższość. die Dicke. épaisseur, *f.* grosseur, *f.*
w mięsz; na mięsz. in die Dicke. épais de; de l'épaisseur de.
trzy palce na mięsz. drey Finger dick. trois doigts d'épaisseur; épais de trois doigts; de l'épaisseur de trois doigts.
Mieszam, Mięszam, *v. a.* 1) mischen, mengen. 2) umrühren als mit dem Löffel im Topf. 3) *fig.* verwirren. 1) mêler, mixtionner, mélanger, brouiller, confondre. 2) remuer, mouver avec la cuillier à pot. 3) *fig.* troubler, brouiller; causer des désordres, embrouiller, confondre, embarrasser. § 1) pomieszał pszenicę z żytem. 2) mieszać w garcu, w kotle warzęchą. 3) mieszać rzeczy (rzeczami) wszystkie pomieszał stany.
mieszać karty. die Karten mischen. battre, mêler les cartes.
mieszać się. 1) sich vermischen. 2) sich mengen in etwas. 3) sich beunruhigen, unruhig werden. 4) sich verwirren. 1) se mêler, se brouiller. 2) se mêler, se fourrer, s'ingérer dans; s'entremettre pour une affaire. 3) s'inquiéter, se troubler, se fâcher; prendre de l'ombrage. 4) être en troubles, en confusion; se déconcerter. § 1) pieniadze się pomieszały. 2) nie mieszay się z niemi; miesza się w rzeczy ktore mu nie należą; przymieszał się do tego. 3) wielkiemi rzeczami gardzi, a gdy mu wezmą szpilkę serdecznie się miesza; miesza się na taki postepek; szlachta się o to mieszała. 4) miesza się pamięć, serce, myśl.
mieszać się w mowie, w odpowiedzi. irre werden; nicht bey einer Rede bleiben. s'embrouiller; s'embarrasser; varier en ses réponses.
Mieszanie, *n.* 1) Vermischung. 2) das Umrühren im Topf. 3) Anstiftung einer Unruhe, einer Verwirrung. 1) mixtion, mélange, *m.* 2) remûment, l'action de remuer dans le pot. 3) embrouillement, remûment, l'action de troubler, de brouiller les affaires. § 1) mieszanie srebra z złotem. 2) mieszanie w garku, w kotle. 3) do mieszania rzeczy od natnry wyrobiony.
Mieszaniec, *m. g. mieszańca.* 1) von ungleicher Art gezeugtes Thier. 2) Zwitter, Mannweib. 3) Edelmann dessen Mutter nur allein von Adel gewesen ist. 4) *Wappenk.* perpendiculaire Linie zwischen einem halben zweyköpfigen Adler und zwey Rosen; auf der Krone stehen drey Straußfedern. 1) animal metif; bête engendrée de deux espèces. 2) un hermaphrodite, qui est de l'un & l'autre sexe. 3) gentilhomme qui est né d'une mère noble & d'un pére roturier. 4) *Blas.* ligne perpendiculaire entre la moitié d'un aigle à doubles têtes & entre deux roses; trois plumes d'autruche sortent de la Couronne.
koń mieszaniec. Zwitter: Pferd so von ungleicher Art gezogen worden. un échappé de; cheval engendré d'un étalon & d'une cavale qui sont de différente race, & différent pays.
mieszaniec pies. Zwitter-Hund. chien metif.
Mieszania, *f.* 1) Mischmasch. 2) Verwirrung. 1) mic-mac; un ripopé; brouillamini, gallimatias, quolibet, brouillement. 2) confusion, brouillerie, embarras, embrouillement. § 1) mieszaniny nie lubię. 2) wielka miedzy obywatelami była mieszanina.
Mieszanka, *f.* bydłu. Mengfutter, Mengsel,

sel, Mischling, Feld-Mieth, Mengkorn. méteil; blé méteil, tremail, mouture.
Mieszatny, *adj.* pomieszany. vermischt, gemengt. mêlé mistonné, brouillé.
Mieszczanin, *m.* Bürger. burgois.n
mieszczanie, pl. } die Bürgerschaft.
Mieszczaństwo, *m.* } bourgeoisie les bourgeois; la ville.
Mieszczanka. } Bürgerinn. bour-
Mieszczka, *f.* } geoise.
Mieszczę się, *ści, ścił.* Platz, Raum haben. avoir place dans un lieu; il y a de la place pour; tenir; pouvoir contenir dans un lieu.
nie pomieści się to w moiey głowie. das ist mir zu hoch. cela me passe.
wszystkie rzeczy się w tym sepecie nie pomieszczą. alle diese Sachen werden in diesem Kufer nicht Platz haben. toutes ces hardes ne sauroient tenir dans ce cofre.
*Międzę, *si, sił.* rozczyniam. einmachen, kneten. pastrir, détremper. § mięscić dzieżę, ciasto.
Mieszek, *m. g. mieszka.* 1) kleiner lederner Sack. 2) Tasche, Geld-Beutel 3) kleiner Blasebalg. 1) petit sac, escarcelle. 2) bourse. 3) petit soufflet à souffler le feu.
mieszek żołciany. Gallen-Blase. vesicule; vessie, de fiel.
mieszek sklązł. der Beutel ist leer. la bourse est plate; les eaux sont basses.
mieszek dziegi a nie dzięki napełnią. habt Dank füllet den Beutel nicht. un grand merci ne remplit pas la bourse.
mieszek z gębą nieeh się nie wadzi. man muß sich nach der Decke strecken, il faut gouverner sa bouche selon sa bourse; il faut faire selon la jambe le bas.
za mieszek kogo wodzić; wytrząsak komu mieszek; trawić, ciągnąć, wyciągnąć mieszek den Beutel fegen, auf den Beutel klopfen. vuider l'escarcelle, la bourse de qu; nettoyer le gousset à qu.
Mieszewnik, *m. vid.* Miechownik.
Mieszka mi. } die Zeit wird mir
mieszka mi się imperf. } lang. il me tarde.
Mieszkalny, *adj.* wohnbar, das zu bewohnen ist. habitable, qui peut être habité.
Mieszkam się. } säumen, verweilen. tar-
Mieszkam, *v. n.* } der, retarder, demeurer long-tems. § nie będę mieszkał (się mieszkał) przyyść tam.
mieszkam, v. n. 1) wohnen. 2) bewohnen ein Land. 3) sich aufhalten, wo leben. 1) demeurer, loger; avoir son logis, sa demeure. 2) habiter un lieu. 3) habiter; faire sa demeure, être engagé, être en un lieu. § 1) mieszka w tym domu, w tym mieście. 2) Sarmackie narody ten kray mieszkali. 3) na dworze krolewskim (u dworu krolewskiego) mieszka; mieszka w Warszawie.
mieszkać gdzie dworem. seine Hofhaltung wo haben. demeurer avec sa cour en quelque lieu.
**mieszka z nim dobrze.* er verträgt sich mit ihm wohl. il s'accorde, il se comporte, il vit avec lui dans une bonne intelligence.
Mieszkanie, *n.* 1) Wohnung, *f.* 2) das Wohnen, Bewohnen. 3) Aufenthalt. 4) Säumung, Verweilung. 1) appartement, logis, lieu où l'on demeure. 2) habitation; action de loger; logement, demeure. 3) demeure, séjour que l'on fait en quelque lieu. 4) retardement, délai. § 1) mieszkanie gorne, dolne, przednie, tylne w domu. 2) zapłacić za połroczne mieszkanie. * 3) podczas mieszkania (pomieszkania) mego w tym mieście. 4) powroć prętko bez mieszkanie.
mieszkanin służący; mieszkalny. wohnbar, wo man wohnen kann. habitable.
*Mieszkanina, *f.* Omieszka. Säumniß. retardement.
Mięszszeię, *v. n. vid.* Miąższeię.
Mietelnictwo, *n.* 1) Kunst der Luft-Springer und Seil-Tänzer. 2) Gaukeley, Possen. 1) le métier de danseur de corde, de voltigeur. 2) le batelage; la profession de bateleur.
Mietelniczy. Luft-Springer. de sauteur, de voltigeur. § mietelnicza obręcz; mietelniczy skok
Mietelniczy. Luft-Springer, Seil-Tänzer. sauteur, voltigeur; danseur de corde.
Miętka, *f.* } miętka domowa, *f.* zie-
*Miętkiew, *f.* } le. (*menta*) Münze, ein Kraut. de la mente.
miętka czerwona kędzierzawa. (menta crispa) Krausemünze. de la mente panachée.
miętka polna, leśna, kobyla. menthastrum, menta cabalina) Roßmünze, Katzen-Balsam, Herzens-Trost. de la mente sauvage.
miętka kotcza. (menta cataria, gattaria) Katzenmünze. herbe du chat.
miętka grecka, Panny Maryi miętka. marzymiętka. szałwia Rzymska, Piwonia wonna, karupień. (costus; menta Saracenica) Frauen-Münze, Römische Salbey. du coq; mente Notre Dame.
miętka wodna, f. (mente aut calaminta aqua-

aquatica) Wasser-Münze. du calament aquatique, de la mente aquatique.
*miętka wodna, vid. lebiotka biała.
miętka ptasza albo ostra. vid. kurzyślep drugi.
Miętki, Miętkość &c. vid. Miękki. Miękkość.
Miętle mi się, vid. Mętli mi się.
Miewidło, n. Mehl in der Mühle. mouture; farine mouluë. § ziarno się skurczy i w miewidle będzie uyma.
Miewam, v. a. zu haben pflegen. avoir souvent. § miewam takie pieniądze, ale teraz nie mam.
miewać się, od Miewam się. sich gut oder übel zu befinden pflegen. se porter le plus souvent bien ou mal. § od tego czasu źle się miewał.
Mieysce, miesce, n. 1) Ort, m. Stelle, f. 2) Stelle im Buch. 3) Ort, Stadt oder Dorf u. d. g. 4) Platz, Raum. 5) Oberhand, Oberstelle. 6) Platz, Statt, Aufnahme, Gehör. 7) Stelle in Ansehung der Ordnung oder Würde. 8) Rechenk. Ort, Stelle für eine Zahl. 9) Jäger: Lager eines Thieres. 10) die After-Geburt, Nachgeburt. 1) lieu, endroit, place. 2) endroit; un passage d'un livre, d'un discours. 3) place, ville forteresse, un village ou autre pareille chose. 4) place, espace où l'on met quelque chose. 5) haut bout, rang, la main, le pas, le prémier rang. 6) lieu, place, accueil. 7) place, rang, un poste; un ordre dans lequel les personnes ou les choses doivent être. 8) Aritm. endroit où doit être mis un nombre. 9) chassé: le repaire, reposée, gîte d'une bête. 10) l'arrière-faix, le délivre. § 1) na tym miescu leżało; krol mieysce ściągania się woyska ma naznaczyć. 2) mieysce trudne, ciemne, iasne. 3) mieysce obronne z przyrodzenia. 4) uczynić komu mieysce; uczynił sobie szablą mieysce; mieysca dosyć. 5) Turcy po lewey ręce mieysce zabieraią; wziąc mieysce; dać komu mieysce; mieysca na ucztach rozdaiący. 6) żadnym dyskursom i przestrogom mieysca nie dawał; co u mądrych ma mieysce; nie znalazła ta prozba u niego mieysca. 7) ten rycerz pierwsze mieysce w tym zastępuie że; trzecie w Radzie zasiada mieysce. 8) mieysce iest położenie liczby w swoim rzędzie, iako pierwsza ma w swoim rzędzie mieysce pierwsze, wtora wtore; tak daley w ciąż. 9) pies zaiąca ruszył z mieysca. 10) gdyby po porodzeniu białagłowa mieysca swego zbyć nie mogła.
mieyscami. Fleckweise, Strichweise, hier und da, hin und wieder. ça & là; par divers endroits; par ci par là; de côté & d'autre; de part & d'autre. § mieyscami deszcz padał.
nie chciałbym bydź na iego mieyscu. ich wollte nicht an seiner Stelle seyn. je ne voudrois pas être en sa place.
mieysce przednie. die vornehmste Stelle; Vorzug. le pas, le prémier rang.
na to mieysce stawiam, zakładam. an eines Stelle setzen, legen. remplir la place de qu; substituer; mettre qu. ch. à la place d'une autre.
mieysca tu nie zagrzeie. er wird hier nicht warm werden; er wird sich hier nicht lange aufhalten. il ne sauroit durer long-tems ici; il ne se déggourdira pas ici.
z mieysca postąpić nie mogę. ich kann nicht von der Stelle kommen. je n'avance guères.
Mieyscowy, adj. 1) örtlich, zum Ort gehörig. 2) Land-, Stadt-, das zu solchen gehöret, daselbst gemacht wird oder gewachsen ist. 3) Kriegsk. irregulair. 1) local, qui regarde un lieu. 2) du pays, de la ville, de la province; du crû du pays. 3) Fortif. irrégulier. § 1) mieyscowa ruchomość. 2) mieyscowe wino. 3) mieyscowa forteca.
mieyscowy spadek. in der Pohlnischen Gramatic: der Localis. terme de Gramaire Polonoise; le Local.
Mieyski, Mieski. Stadt-, städtisch. de la ville; de ville; qui est d'une ville; qui regarde une ville. § mieyskie pożycie; mieyskie dobra.
mieyski sługa. Stadt-Knecht. sergent de la ville.
mieyscy urzędnicy. Stadt-Bediente. officiers municipaux.
urzędy mieyskie. Stadt-Aemter, Stadt-Bedienungen. offices municipaux.
prawa mieyskie. Stad-Recht, Stadt-Ausruser. sergent qui est crieur public de la ville.
*mieyskie; mieyskie prawo. 1) Bürger-Recht. 2) das Geld davor. 1) bourgeoisie; droit de bourgeoise. 2) le droit pour la bourgeoisie. § 1) mieyskie dać, odiąć komu; mieyskie przyymuię, trzymam, utracam. 2) mieyskie zapłacić.
po mieysku, adv. } *Mieyskie, } bürgerlich. en bourgeois, à la manière des bourgeois.
Miezdrzę, rzy, rzył. ausfleischen, das Fleisch

Fleiſch aus einer Haut ſchneiden. écharner, ôter la chair du cuir. § kuſznieryk miezdrzy ſkory.

Mieżſzeię. dick werden, in der Dicke wachſen. groſſir, devenir gros, croître en épaiſſeur.

Migacz, *m.* 1) ein blinzelnder, wimmernder. 2) Mannsname. 1) clignant, clignotant. 2) nom d'homme.

Migam, *v. m. F. mignę.* 1) blinzeln, wimpern, mit den Augen rühren. 2) nicken; winken, mit den Augen ein Zeichen geben. 1) clignoter, cligner; cligner les yeux. 2) faire ſigne des yeux. § 1) uſtawicznie miga. 2) mignął na mnie; migniy na niego.

migać, migać ſię. 1) flattern als ein Licht. 2) ſich rühren, blizen als die Augenbraunen. 1) petiller comme une chandelle. 2) cligner, ſe remuer ſouvent, *en parlant des paupières.* § 1) miga (miga ſię) świeca, gwiazda. 2) brwi mu ſię migaią.

Miganie, mignienie, *n.* 1) das Wimpern der Augen. 2) Augen-Wink, Nick, ein Zeichen zu geben. 1) clignotement, clignement; l'action de cligner les yeux. 2) des clins d'oeil, action de faire un ſigne de l'oeil. § 1) miganie uſtawiczne bardzo nieprzyſtoyne. 2) miganiem, mignieniem znać mu to dała; nam iego nayinnieyſze mignienia.

Migdał, *m.* 1) eine Mandel. 2) ein Mandel-Baum. 1) amande, *f.* le fruit d'amandier. 2) amandier, *m.* l'arbre.

Migdałowy. Mandeln. d'amande. § migdałowy oleiek.

migdałowy ogrodek. Garten von Mandel-Bäumen. amandaye, *f.*

Migi, *plur.* die Augenſprache, das Winken, Zuwinken. le langage des yeux; manière de s'expliquer par les yeux. § mowić przez (na) migi; zrozumieć migi.

Migoć, *f.* Thau-Wetter, Regen-Wetter. dégel, *m.* tems pluvieux. § Koło koło słońca migoć znamionuie.

Migocę, *tat.* | Migocę ſię, | Migotam, } beben, blinkern, flinkern. éteinceller, reluire, petiller, ſe remüer très vite; trembler. § gwiazdy migocą; morze z daleka migotało; migoce mi ſię co w oczach.

migocący ſię. bebend, das eine zitternde Bewegung von ſich giebet. tremblant, petillant.

Migotanie, *n.* das Beben, das Zittern einer ſcheinenden Sache. ſecouſſe ſoudaine ou tremblement, vibration d'une choſe qui rend quelque lueur. § migotanie świece.

Miiam, *v. m. F. miię.* 1) vorbey gehen, ein Ort liegen laſſen. 2) einen übergehen, vorbey gehen, hindanſetzen. 3) übergehen, nicht berühren. 4) vergehen, dahin gehen. 1) paſſer par devant, devant un endroit. 2) mettre après, poſtpoſer qu. à qu. 3) paſſer; paſſer qu. ch. ſous ſilence; omettre à deſſein. 4) paſſer, ſe paſſer, s'écouler. § 1) minęliśmy miaſto po lewey ręce; minął ſzczęśliwie brodowiny i morſkie ſkały. 2) miiać godnych a niegodnych obierać. 3) umyślnie tę materyą wiorem minąłem. 4) minął czas, minęła godzina; światowa prętko miia wſpaniałość; iuż trzeci mieſiąc miia.

miiam więcey rzeczy, ktore mam na mi[illegible]nić. ich übergehe viele Sachen, die ich erwähnen ſollte. je paſſe par deſſus tant de choſes que j'aurois à dire.

miiać ſię. 1) ſich verfehlen, einander vorbey gehen, vorbey fahren, vorbey reiſen. 2) abweichen, abgehen; verfehlen. 1) manquer l'homme qu'on veut rencontrer ſur chemin; ſe manquer en chemin. 2) *fig.* s'écarter, ſe détourner, s'éloigner de. § 1) minąłem ſię z nim w drodze, a nie wiem gdzie. 2) miia ſię to z prawdą, z cnotą; iuż ſię z ſprawiedliwością miiał.

miia ſię z rozumem. er gehet von der Vernunft ab. il s'écarte de la raiſon.

Miiamnik, *m.* miiaiący. ein vorbeygehender. paſſant devant.

miiaiąc. im Vorbeygehen. en paſſant.

Mikołaiek, *m.* Niclaschen; kleiner Niclas. petit Nicole.

mikołaiek, m. g. *mikołayku,* ziele. *(eryngium)* Manns-Treu, Wallen-Diſtel. panicaut, *m.* chardon rouland, *m.*

Mikſztatnik, *m.* tragarz, dragarz. Träger. crocheteur, porte-faix.

Mila, *f.* eine Meile. un mille; lieuë. § mila Polſka pospolicie liczy ſtaian 36, a łokci 15000. Polſka mila mnieyſza od Niemieckiey.

mila Włoſka. eine Italiäniſche Meile von tauſend Schritten. un mille; une étenduë de mille pas. § mil Włoſkich połpięta czyni Polſką milę; Włoſka mila ma ſtaian osm.

w mili. in einer Weite von einer Meile; einer Meile weit. dans l'eſpace d'un mille. § ieſt brat twoy mili.

Milczącość, *vid.* Milczarość.

Milczany, *vid.* Milczaty.

milczana, ſ. f. verſchwiegener Mund. bouche

che coufuë. § milczaną u mnie znaydziefz.

o milczaną profzę. ich bitte um reinen Mund. je vous prie de garder le filence, le fécret; couche boufuë je vous prie.

Milczatość, *f.* Verschwiegenheit. taci-
Milczałłość, *f.* turnité; exactitude, fidélité à garder un fécret.

Milczaty, *adj. poet.* verschwiegen. caché, fécret.

Milczę, *czy, czał, czeli.* schweigen. fe taire; ne dire, n'écrire mot. § milczeć mu kazał; milcz kiedy dobrze; milcz nie krzywdać.

podczas woyny milczą prawa. im Kriege schweigen die Rechte. au milieu des armes les loix fe taifent.

milczeć umie. er kann schweigen. il fait taire.

milczązy. der wenig redet. filentieux, taciturne, qui parle peu.

milcz lepiey; cudnieyby milczeć; milczże też iuż. es ist besser daß man schweiget; man schweige doch lieber. tai toi donc; on feroit fort bien de fe taire; il vaut mieux fe taire.

milcz kiedy niebezpieczna mowić. schweigen, wenn man nicht ohne Gefahr reden kann. il faut fe taire quand on ne peut parler fans péril.

milczęcy, milcząc. mit Schweigen, mit Stillschweigen. fans dire mot; tacitement. § milczęcy więcey fprawifz.

Milczenie, *n.* das Schweigen. le filence. § milczenie zachować; te rzeczy w głębokim fą zagrzebione milczeniu; milczenie młodemu ieft ozdobą.

milczenie głupiego uda za mądrego. die Unwissenheit wird vom Schweigen nicht verrathen. le filence eft la fauvegarde de l'ignorance.

milczenie nakazać; milczeć kazać. ein Stillschweigen gebieten. faire faire filence; faire taire; impofer le filence.

Milczkiem, *adj.* 1) stillschweigend. 2) höhnischer, verrätherischer Weise. 1) tacitement, fans dire mot. 2) en traitre; fans aboyer. § 1) milczkiem pofzedł fwoią drogą. 2) milczkiem mię uderzył; iak pies miczkiem kąfa.

Mile, *adv.* mit Liebe; gütig, liebreich. favorablement, tendrement, avec faveur, avec bonté. § mile go przyiął.

Miłek, *m.* ziele. (*botrys*) 1) Trauben-Kraut; Kröten-Kraut, Tauben-Stängel. 2) Namen eines Hirten in Sielanki, Polnischen Hirtengedichten. 1) piment, *m.* patience. *f.* 2) Nom d'un berger dans les *Sielanki* poefies Polonoifes.

Milion, dziefięć kroć fto tyfięcy. eine Million. un milion.

trzy miliony. drey Millionen. trilion.

Milknę; *knie, knął, (kł) knęl.* 1) angefangen zu schweigen, verstummen. 2) einschlafen, erstarren. 1) commencer à fe taire; devenir muët; fe déferrer. 2) s'engourdir, être engourdi, roidir. § 1) widząc Pana tego wfzyfcy milknęli. 2) zmilkła ręka, noga.

Miłkowy, *adj.* 1) von Trauben-Kraut, Tauben Stängel. 2) Poet. betreffend einen Hirten Miłek benamet. 1) fait de piment, extrait de patience. 2) *Poët.* concernant Berger nommé Miłek.

Miło, *adv.* lieblich, angenehm. agréable, agréablement, d'une manière agréable. § miło czytać, fłuchać, widzieć.

miło mi. es ist mir angenehm. il me plait; il m'agrée. § co tobie miło, tego życz drugiemu, *prov.* miło mu będzie, kiedy przyydziefz.

Miłość, *f.* die Liebe. amour paffion tendreffe. § miłość w ręku berła i korony trzyma; miłość z miłości fię rodzi; miłości nie wyfukafz; miłość z boiaźnią nie ftoi; miłość wfzyftko słodzi; miłość zaślepia; miłość nieuczciwa, fzalona; miłość przeciw (ku) Bogu.

na miłość Bożą. um Gottes Willen. par l'amour de Dieu.

miłość famego fiebie. die Selbst-Liebe. l'amour propre; amour de foi-même.

miłość zawina. Eifersucht. jaloufin.

Miłościwy, *adj.* 1) gnädig. 2) allergnädigst, Titel, fo man den Königen, Fürsten, auch denjenigen giebet, die ihre Stelle vertreten. 1) clément, qui eft porte à la clemence; plein de clémence. 2) *cet épitéte eft un titre qu'on donne aux Roi, aux Princes ou à ceux qui les répréfentent.* § 1) Pan to (łafkawy) miłościwy. 2) miłościwy krolu; miłościwy W. K. M. baczenie; miłościwa ręka, Jaśnie Wielmożny Miłościwy Panie i Dobrodzieiu Nafz.

Miłościwe lata. 1) Hall-Jahr, Erlaß-Jahr im Alten Testament. 2) Jubel-Jahr, Erlaß-Jahr der Christen. 1) le Jubilé de l'ancienne loi. 2) le Jubilé; le Jubilé de la nouvelle loi.

Miłofierdzie, *n.* 1) Mitleiden, *n.* Beyleid. 2) Barmherzigkeit, Ausübung derselben. 1) pitié, compaffion. 2) miféricorde, exercice de compaffion. § 1) miłofierdzia (litości, użalenia) nad ubogim nie ma. 2) uczynić miłofierdzie komu.

Miłoſiernie, *adv.* mitleidiger Weiſe. miſéricordieuſement.
Miłoſierny, *adj.* mitleidig, barmherzig. miſéricordieux.
miłoſierny uczynek; uczynek pobożny. milde Stiftung. une oeuvre pien.
Miłośna, *v. n.* ziele, kani albo kotczy pazur. (*cacalia, leontice*) Cacalien-Kraut, weißer Carri. la cacalia, le chervi ſauvage.
Miłośnica, *f.* Geliebte, Verliebte. amoureuſe; amante; celle qui aime ou qui eſt aimée. § za mąż ſię ſpieſzy zapałona miłośnica.
Miłośniczy, *adj.* buhleriſch; Liebes-; verliebt, den Verliebten eigen amoureux; galant qui excite l'amour; qui regarde les amants.
miłośniczy podarek. Liebes-Trank, oder ſonſt eine Sache dadurch man eine Perſon zur Liebe reizen will. un philtre; ce qu'on donne à une perſonne de l'autre ſêxe pour l'obliger d'aimer.
miłośnicy liſtek. Liebes-Briefchen. billet doux.
Miłośnie, *adv.* gůtig, gnådig, liebreich. avec bonté, tendrement.
Miłośnik, *m.* 1) Liebhaber, Buhler. 2) Liebhaber von etwas. 1) amant, galant, amoureux. 2) amateur. § 1) miłośnik uczciwy, nieuczciwy. 2) miłośnik oyczyzny, dobra publicznego, nauk.
miłośnik ſpolny ſpołmiłośnik. Mit-Buhler, Neben-Buhler. rival.
miłośnik ſamego ſiebie. der ſich ſelber ſehr liebet. amateur de ſoi même.
Miłosny, *adj.* 1) verliebt. 2) beliebt. 1) amoureux, paſſionné. 2) agréable, aimable.
Miłoſtki, *plur.* 1) Liebes-Håndel. 2) Liebes-Gedicht. 2) Liebes-Erzåhlung. 1) des amours, amourette, galanterie; un ouvrage galant en vers ou en proſe.
Miluchno, Miluſienko, Miluteńko, *adv.* ſehr liebreich. fort tendrement, paſſionnement, chèrement. § miluchno rzekł do niego; miluteńko wſzyſtkim kłaniam.
Miluchny, *adj.* ſehr angenehm, liebenswerth. très agréable; très aimable.
Miłuię, *v. n.* lieben. aimer, chérir. § miłui przyiaciela, dziecię ſwoie; ſzalenie ią miłuie.
miłować kogo wzaiem. einen wieder lieben. aimer mutuellement; aimer celui de qui l'on eſt aimé.
miłowaś ſiebie. ſich ſelbſten lieben. ſe plaire en ſoi-même; trouver du plaiſir en ſa perſonne.
miłować ſię. ſich lieben. s'aimer, s'entre-aimer. § iak bracia ſię miłuią.
Miły, *adj.* 1) lieb, geliebt, werth. 2) angenehm, liebenswerth. 1) cher, qui eſt aimé. 2) aimable; digne d'être aimé. § 1) mam miłego przyiaciela. 2) miła to kſiążka: miły to człowiek.
moy miły. geliebter Freund. mon cher; mon cher ami.
moia miła. liebe Freundinn. ma chère.
miły bracie. lieber Bruder. mon cher frère.
miła bracia. lieben Brůder. mes chers frères.
miły Boże. lieber Gott; mein Gott. mon Dieu.
miły w Bogu; w Panu Bogu miły. w Chryſtuſie miły. in der Canzeley: Geliebter in Gott, in dem Herrn, in Chriſto. *terme de chancelerie:* bien aimé en Notre Seigneur Jéſu Chriſt.
wdzięcznie i wiernie nam miły. in der Canzeley: Lieber Getreuer. *terme de chancellerie:* notre cher & bien amé; notre amé & féal.
Miano, *imo, *adv.* vorbey. par devant. § mimo ſzedł, iechał.
mimo puścić. vergeſſen; ůbergehen, nicht gedenken. oublier; paſſer; paſſer ſous ſilence, omettre à deſſein. § wſzyſtkie urazy mimo puſzczam.
mimo iść, iechać, żeglować, latać. vorbey gehen, ſegeln, fliegen. aller faire voile, voler par devant; paſſer devant à pié, à voile, en volant.
Mimo, *pr. g. a.* 1) vorbey. 2) wider, ohne geachtet. 3) auſſer, ohne, ungerechnet. 1) devant, par devant, contre qu. ch. auprès de qu. ch. 2) contre, malgré, non obſtant, en dépit de. 3) excepté, hors, hormis, outre. § 1) ſzedł mimo domu iego; poſzł to mimo uſzy. 2) mimo wyrnaźney moiey woli; mimo tey przeſtrogi; mimo prawa; mimo zwyczaiu; mimo ſumnienie ſwoie i wiarę to uczynił, mimo tryb poſpolity. * 3) mimo te kſięgi (oprocz tych kſiąg.)
Mimopod, *ſ. m.* Kriegsw. Pulvermine, *f.* mine, *f.* pour faire ſauter les fortifications. § Mimopodem rozſadził mur.
Mina, *f.* twarzy pozor. 1) Miene, Geberde. 2) Kriegsb. Miene, Pulver-Miene. 1) mine, viſage, air d'une perſonne. 2) *Fortif.* mine qu'on charge de la poudre. § 1) poznałem po mine iego, że. 2) prochu w minę (w podkop nałożyć; minę zaſadzić.
Minca, *f.* 1) die Můnze, Můnz-Ståtte, Ort wo Geld geprâget wird. 2) Můnz-Weſen. 3) Můnzer-Kunſt. 1) monnoye, *f.* ouvre-

ouvrerie, ouvroir, lieu où l'on fabrique les monnoyes. 2) le métier de monnoyeur. 3) le monnoyage, les affaires qui regardent la monnoye.
Mincarczyk, *m.* ein Münz-Geselle. ouvrier.
Mincarski, *adj.* Münz-. de monnoyeur; qui regarde le monnoyeur ou le monnoyage.
mincarska forma, tworma. ein Geld-Stempel, Münzer-Stempel. coin, poinçon avec quoi on marque l'argent.
mincarska waga, f. Schnell-Wage, *f.* trebuchet, *m.* ajustoir, *m.*
Mincarstwo, *n.* 1) Münz-Wesen, *n.* 2) Münzer-Kunst, *f.* 1) le monnoyage. 2) le métier de monnoyeur.
Mincarz, *m.* Münzer. monnoyeur; forgeur, fabriqueur des monnoyes.
Minera, *f.* ruda, *f.* 1) Erz-Erde, Erz Stufe; woraus die Metalle gezogen werden. 2) ein Mineral. 1) mine, *f.* globe, terre ou pierre dont on tire le métail. 2) minéral, ce qui vient dans les mines.
Minier, *m.* podkopnik. Minirer. mineur, celui qui mine.
Minia, *f.* Miniia. Menge, Mennig. du minium, du vermillon. § miniia kopana, robiona.
Minimus, *m.* Mönch des Ordens des heiligen Francisci de Paula. un Minime; bonhomme; Religieux de Saint François de Paule.
Miniowany, *adj.* } mit Mennig gefärbet.
Miniiowany, *adj.* } peint avec du vermillon.
Miniowy, *adj.* Mennig-, von Mennig. de vermillon.
miniowe gory, pl. Mennig-Grube, *f.* mine de vermillon.
miniowy kamien drogi. ein mennigfärbiger Edelstein. pierre prétieuse de vermillon.
Minister, *m.* 1) Minister eines großen Herrn. 2) Evangelischer oder Reformirter Prediger. 1) Ministre; Ministre d'Etat. 2) Ministre, Pasteur Lutérien ou Reformé.
Ministrant do Mszy S. der dem Priester bey der Messe bedienet. celui qui aide le Prêtre à dire la Messe.
Ministruię do Mszy, Mistruię. dem Priester zur Messe dienen. servir des Messes; servir la Messe.
Miniuię, *v. a.* mit Mennig malen, färben. peindre avec du vermillon.
*Minog, *m.* Ninog, *m.* Neunauge, *n.* ein Fisch. lamproye, *f.* un poisson.
Mintus, *vid.* Mientus.
Minucyarz, *m.* Calender-Schreiber, Calender-Verfasser. faiseur d'almanac.
Minucye, *pl.* 1) Calender, *s.* Kalendarz. 2) Taschen-Calender. * 1) Calendrier, almanac, *v.* Kalendarz. 2) Calendrier de poche.
minucye pisać. Calender schreiben. faire des almanacs.
Minuta, *f.* 1) Entwurf, *m.* Concept, *m.* 2) Extract, Auszug einer Schrift, *s.* Wypis. 3) Minute, *f.* der 60te Theil einer Stunde oder eines Grades in der Meß-Kunst. 1) minute, *f.* brouillon, ébauche; papier sur lequel on jette les prémières pensées. 2) un abrégé, un précis d'un écrit, *v.* Wypis. 3) minute, la soixantième partie d'une heure ou d'un dégré dans la géometrie.
Minutowy, *adj.* Minute-. de minute. § zegar, indeks minutowy.
Minwet, *m.* eine Menewe, ein Tanz. menuet, *m.* une danse.
Miocę. *cé, tał, vid.* Miotam.
Miod, *m.* 1) Honig. 2) Meth. 1) du miel. 2) hidromiel, un excellent breuvage qu'on brasse de miel & de houblon. § 1) miod; miod przaśny albo nierozsycony; w miedzie mucha ulgnęła; miodu podbieranie; treść miodu; miodem co słodzić, przyprawić. 2) pić miod; miod pity albo rozsycony; troynik, kierſztanek, malinek i insze miody.
miod rodzący, robiący. das Honig trägt. qui fait & produit le miel.
miod robić. 1) Honig machen. 2) Meth brauen. 1) faire du miel. 2) faire, brasser de l'hidromiel.
miodu robienie w ulach. Verfertigung des Honigs im Bienen-Stock. l'action de faire du miel dans le ruche.
iak na miod. wie zur reizenden Lockspeise. comme aux appas. § ziechali się tu kupcy iak na miod.
na miod nie na żołć muchy łowią. man fängt die Fliegen mit Honig und die Leute mit glatten Worten. on attrape les mouches par le miel & les gens par de belles paroles.
Miodek, *m. g. u.* 1) zarter Honig. 2) köstlicher Meth. 1) petit ou tendre miel. 2) hidromiel excellent.
miodek aptekarski. gesottener süßer Saft von Bluhmen oder Früchten in der Apotheke. sorte de robe ou de suc doux cuit de fleurs ou de fruit dans l'apoticairerie.
**Miodopłynnie, *adv.* in angenehmen Ausdrücken; in schönen Worten. en expressions douces & choisies.
**Miodopłynność, *f.* anmuthige Ausdrücke; überaus schöne Schreib-Art. douce élo-

éloquence; un ſtille coulant & agréable; une force agréable des expreſſions.

**Miodopłynny, *adj.* 1) überaus fruchtbar; honigfließend, wo Milch und Honig fließend. 2) wohlfließend, lieblich, reizend, von der Schreibart. 1) fort fertile, abondant en toutes choſes; mellifluide d'où coule le miel. 2) agréable, coulant, qui coule doucement; mielleux.

Miodorodny. Honig bringend. qui porte du miel.

Miodowka, *f.* Honig-Birne ſucrin, *ſ. m.* poire ſucrine; poire mielleuſe.

Miodownik, *m.* 1) Honig-Kuchen, Honig-Plätzlein. 2) Pfeffer-Kuchen. 1) gâteau ou galette faite du miel. * 2) pin d'épice.

**miodownik, co miodowniki roki; pierkarz.* Pfeffer-Küchler. pain d'épicier.

Miodowy, *adj.* 1) Honig-. 2) Honig-, mit Honig angemacht, von Honig gemacht. 3) Honig-, zum Honig gehörig. 4) Meth-. 5) fig. Zucker-, ſüß, angenehm. 1) de miel, mielleux: qui regarde le miel. 2) où il y a du miel; fait du miel. 3) où l'on met le miel. 4) de l'hidromel. 5) *fig.* mielleux, doux, charmant, agréable; doux comme miel. § 1) ſmak, kolor miodowy. 2) miodowy (z miodu) placek. 3) miodowy (do miodu) ſtatek. 4) miodowy ocet. 5) miodowa cera rada bywa trucizną podkładana.

Miodunka, *f.* Mehl-Thau. mielat, miel, nielle.

miodunka, f. miodunka biała maiowa ziele, vid. Płucnik ziele.

miodunka wielka, vid. *wołowy ięzyk ziele.*

miodunka płonna, vid. *wołowy ięzyk biały.*

Miolę, *miele, miol, mleć.* Mielę. mahlen in der Mühle, moudre, *v. a.*

Miotę, *v. a. & n. miecie, miotł, mieść.* fegen. balayer, balier. § umieć izbę.

Miotam, miecę. werfen, ſchlenkern; hin und her werfen. jetter de côtes & d'autres; agiter, remuer, jetter. § miotać koſtkami i ciſkać; los o odzienie Pańſkie miotali; fale okręt to tam to ſam miotały; miecą z okrętu w morze towary.

miotać ſię od miotam ſię. ſich ſchwenken, ſchlendern. s'agiter.

miotać ſię z ſobą w tańcu. ſich mit einander im Tanze ſchwenken, ſchlendern. faire ſauter la perſonne avec qui on danſe.

Miotelka, *f.* 1) kleiner Beſen. 2) Kehr-Beſen, Kleider-Beſen. 1) petit balais. 2) broſſe, vergettes à nettoyer les habits.

Miotła, *f.* 1) Beſen, *m.* 2) Comete, Schwanz-Stern. 1) balais, *m.* 2) cométe, *m.*

miotła okrętowa. der Dwal, Schiff-Beſen. vadrouille, *f.*

miotła, ziele podobne lniowi albo bebwederowi. (muſcum ſcoparium) Beſen-Kraut. herbe à balais.

miotła, zielſko we zbożu albo kłos płonny. taube Korn-Aehre, ein Unkraut. fol épi de blé; épi de blé qui n'a point de graine, ſorte de mauvaiſe herbe.

Miotłarz, *m.* Beſen-Binder, Beſen Mann. balageur, faiſeur ou vendeur de balais.

Miotłatka, *f.* Beſen-Frau, die Beſen verkauft oder bindet. balayeuſe; celle qui fait & fend balais.

Mir, *m.* 1) Stillſtand, Friede. 2) fig. Ordnung, Zuſammenhang. 1) un armiſtice, treve; ſuſpenſion d'armes; la paix. 2) *fig.* ordre, *m.* connexion. § 1) mir na czas uczynić. 2) w racyach ſwoich żadnego nie ma miru.

Mir, *m.* pokoy. Friede, *m.* paix, *m.*

Mir, *m.* (*ruſkie*) świat. die Welt. le monde.

Mir od *Miara.* die Endigung einiger Wörter. tairminaiſon de qu. paroles.

Mira, *f.* 1) Myrthen-Bäumchen. 2) Myrthen, das Harz dieſes Baums. 1) arbriſſeau d'où découle la mirre. 2) de la mirre, gomme odorante de cet arbre.

mira przyprawny. mit Myrrhen angemacht, vermiſcht. où l'on a mêlé des graines de mirres.

mira, f. kamień drogi. (myrrha) Art von Chalcedonier, daraus man kleine köſtliche Geſchirre machte. ſorte de calcedoine dont on faiſoit de petits vaſes fort eſtimés. § z miry kieliſzki, czarki miſeczki robiono.

mira, f. ziele.
Mirnik, *m. g. a.* } (*myrrhis*) wilder Kerbel, Nabel-Kerbel. mirtis, *f.* cerfeuil masqué, *f.*

mirnik, m. kamień. (myrrhites) ein myrrhenfärbiger Edelſtein. pierre précieuſe de couleur de mirre.

Mirowy, mirzany, *adj.* 1) Myrrhen-, von Myrrhen gemacht, mit Myrrhen angemacht. 2) den wilden Kerbel betreffend, 3) aus dem Edelſtein Murra gemacht. 1) de mirre, où il y a de la mirre. 2) de cerfeuil musqué. 3) fait de la pierre précieuſe, appellée par les Latins *murra.* § 1) mirowy oleiek. 2) liſtek mirowy. 3) czaſzka miroma.

Mirch, *m.* Mirſk, *obſ. vid.* Mierzch.

Mirt, *m.* (*myrtus*). 1) Myrten-Baum. 2) Myrten-

Myrten-Beeren, Welsche-Heidelbeeren. 1) le mirte ou meurte un arbrisseau. 2) graines de mirte, fruit de mirte.
mirt dziki, ziele. (ruscus) Mause-Dorn, Myrten-Dorn. brusc, *m.* le mirte sauvage.
Mirtowany, *adj.* mit Myrten angemacht. fait de mirte; où l'on a mêlé des graines de mirte.
Mirtowy, *adj.* Myrten-. de mirte. § mirtowy oleiek; mirtowy ogrodzek.
Mirtynek, *m. g. a.* Myrten-Wein. du vin de mirte; vin mêlé de graines de mirte.
mirtynek, m. drogi kamień. (myrsinites) ein myrtenfärbiger Edelstein. pierre prétieuse de couleur de mirte.
Mirzany, *adj. vid.* Mirowy.
Mirzch, *m. vid.* Mierzch.
Misa, *f.* 1) Schüssel. 2) der Spring-Brunnen-Kessel. Raum, wo sich das Wasser aufhält. 1) plat à servir des viandes. 2) bassin de fontaine, l'espace rond où demeure l'eau de la fontaine. § 1) misa średnia (połmisek).
misa głęboka spora. eine tiefe große Schüssel. plat de rotisseur; plat bassin.
misa płaska. große flache Schüssel. bassin, grand plat à mettre sur la table.
**misa szalna; szala.* Waage-Schaale. plat de balance; bassin de balance.
Miseczka, *f.* } 1) Schüsselchen. 2) Apotheker-Maaß von zwey
Miska, *f.* } Unzen. 1) petit plat à servir des viandes sur la table; saucière. 2) mésure d'apoticaire qui pése deux onces.
miseczka do krwie puszczenia. Laßbecken zum Aderlassen. palette, *f.*
Misiurka, *f.* szyszak. eine Sturm-Haube. un casque.
Miskolancya, *f.* Allerley; ein Gerücht von allerley Fleisch. pot pourri.
Miśnik, *m. g. a.* prawda stołowa. Schüssel-Ring, unter die Schüssel zu setzen. porte-assiette; colier de Maure qu'on met sous les plats.
Miśny, *adj.* Schüssel-. de plat; qui regarde le plat. kraniec miśny.
Misterkini, *f. fig.* Meisterinn, Werkmeisterinn. *fig.* ouvrière, artisanne. § mądrość iest misterkinią wszystkich rzeczy.
Misternie, *adv.* künstlicher Weise. artificieusement, artistement, avec art; artificiellement.
Misterny, *adj.* künstlich. artificieux, artiste, artificiel.
Misterstwo, *n.* Kunst, Kunst-Stück. 2 Jäger-Amt, Verrichtung eines Hundes 1) une art, un artifice. 2) *chasse:* métier que fait un chien. § 1) wielkie tey machiny misterstwo; żadnego w sobie to nie ma misterstwa. 2) pies co dobrze swoie misterstwo robi.
Mistruię, *v. a.* 1) listig führen, ausführen, verrichten. 2) von Jagd-Hunden: sein Amt verrichten. 1) manier, bien gouverner, adroitement conduire. 2) faire son métier *en parlant des chiens de chasse.* § 1) rządy w ten czas mistrował Polityk wielki. 2) pies młody gdy pocznie mistrować.
mistrować. ministrować do Mszy; służyć kapłanowy przy Mszy. dem Priester zur Messe dienen. servir des messes; servir la Messe.
Mistrz, *m.* 1) *obs.* Meister eines Handwerks. 2) *obs.* Schulmeister. 3) *fig.* Werkmeister; Urheber. 4) Jagd-Hund, der zu einer Verrichtung bestimmt ist. 5) Scharfrichter; wegen dieser Bedeutung werden die zwey ersten nicht mehr gebraucht. 1) *obs.* maître artisan. 2) *obs.* maître d'école. 3) *fig.* artisan, ouvrir, auteur. 4) chien de chasse qui fait quelque métier. 5) bourreau, exécuteur de la Justice; maître des hautes oeuvres, *à cause de cette signification les prémières deux sont hors d'usage.* § 1) chłopiec u dobrego mistrza (meystra) terminuie. 2) mistrz (Magister, Bakalarz) szolny dzieci uczy. 3) człek iest mistrzem szczęścia swego. 4) mistrze psy są: przeiemca, popądzca, gonca, wypraca i poprawca. 5) mistrz go męczył.
Wielki-Mistrz Orderu. Groß-Meister. Grand-Maitre d'un Ordre. § Wielki mistrz Krzyżacki, Maltański.
Mistrz ceremoniy, Dozorca ceremoniy. Ceremonien-Meister. maître des cerémonies.
Mistrzostwo, *n.* 1) *obs.* Meisterthum, *n.* 2) Scharfrichter-Amt. 1) *obs.* la maîtrise d'un artisan. 2) le métier de bourreau.
wielkie-mistrzostwo, n. Groß-Meisterthum, *n.* Grand-maîtrise, *f.* § wielkie mistrzostwo orderu krolowi należy i przy koronie chodzi.
Mistrzowski, *adj.* mistrzow. Scharfrichterlich. de bourreau.
wielkiwistrzowski. } Meister-,
mistrzowski, obs. *maysterski.* } einen Meister angehend. de maître.
po mistrzowsku. } *adv.* 1) *obs.* meisterlich,
Mistrzowskie. } als ein Meister. 2) nach Art der Scharfrichter. 1) *obs.* en maître; à la manière de maître. 2) en bourreau.

Mistrzo-

Mistrzownik, *m. g. a.* ziele. (*imperatoria.*) Meister-Wurzel; Kayser-Wurzel. otruche, *f.* imperatoire, *f.*

Mistrzyni, *f.* eig. u. fig. Meisterinn. *prop. & fig.* artisanne, ouvrière. § mistrzyni wszystkich rzeczy natura.

Mistyczny, *adj.* mystisch. mistique.

Mistycznie, *adv.* mystisch, mystischer Weise. mistiquement.

Mitra, *f.* książęca korona. Fürsten-Hut. couronne Ducale. § na książęcey mitrze iest świat, ale krzyża ni daią iako na koronie krolewskiey.

Mitręga, *f.* 1) Zeitvertreib; Zauderey, langwierige Arbeit. * 2) Geiz. Knickerey. * 3) Knicker, Geiziger. 1) perte de tems; travail ennuyeux. *2) lésine, mesquinerie, avarice. * 3) mesquin, avare. § 1) w czym mitręga wielka i zguba czasu; mitręga w robocie.

Mitręże, *czy, czył.* 1) müßig gehen, schlendern; die Zeit unnütz zubringen. 2) obenhin arbeiten. 3) geizen, knickern. 1) prendre le tems; s'amuser à la moutarde; passer le tems inutilement. 2) 2) travailler par manière d'acquit, à la volée, du bout du doigt. § 1) czas mitrężyć; trzy godziny nad tym zmitrężył. 2) insza robić, insza mitrężyć albo robić ladaiako.

Mituk, *m. g. a.* kostbare Pferde Decke. caparaçon fort riche.

Mizeractwo, *n.* Betteley, Armuth. indigence, misère, pauvreté. § mizeractwo mendykow.

Mizerak, *m.* ein elender, unglücklicher Mensch. un misérable.

Mizernie, *adv.* elend, schlecht, elender Weise. misérablement, d'une manière misérable. § mizernie żyle; mizernie pisze.

Mizernieię, *v. n.* mizernieię się. elend werden. devenir misérable. § zmizerniała obora.

Mizerny, *adj.* elend, arm, unglücklich. misérable, pauvre, malheureux. § mizerne takie życie; styl mizerny; robota mizerna.

Mizerya, *f.* bieda. Elend. misère, *f.* *mizerya z octem.* Ueberguß von Eßig, Zwiebeln und Pfeffer. sauce au pauvre homme.

*Nizgam co, *v. m. F. mizgnę*, stroię. putzen, schmiegeln. pater, orner, embellir.

**mizgać się, od mizgam się.* 1) sich putzen, sich schmiegen. 2) sich spiegeln; sich im Spiegel putzen. 1) se parer. 2) se mirer, se regarder dans un miroir. § 1) umizgał się iak lalusia; zawsze diabeł pod owcą się umizgał skotą. 2) mizgać się w zwierciedle.

Mknę, *v. a. mknie, mknął.* 1) schieben. 2) fliehen, entfliehen. 1) pousser, reculer, faire avancer. 2) fuir, s'enfuir.

* * *

Die kurze *Conjugation* dieses *Verbi* ist nur in den *Compositis* gewöhnlich. *la brève conjugaison de ce verbe n'est régue que dans les composés.*

mknę się; pomykam się. 1) weiter rücken: von seinem Platz fortrücken. 2) wornach streben. 3) kriechen. 1) s'ôter de place; changer de place. 2) briguer, tacher d'avoir. 3) ramper. § 1) mkniesz się a nikt ci ni każe. 2) mknie się do tego.

Mlecz, *m.* 1) die Milch eines Fisches. 2) das Mark in einigen Bäumen. 3) das Mark im Rückgrad. 4) Haasen-Kohl, Gänse-Distel. 5) Kalbs-Bräschen. 1) laite de poisson. 2) mouêle, mouêle, au dedans de quelque arbres. 3) la moêle de l'épine; moîle spinale. 4) du laiteron, palais au livre, *m.* une plante. 5) ris de veau, *m.* § 1) mlecz rybi, karpiowy. 2) mlecz albo drzeń we bzie, w winorośli. 3) mlecz w pacierzowey kości. 4) mlecz biały, ogrodny, wysoki, brunatny, modry.

mlecz sałaciany, vid. Endywia.

mlecz krowi, vid. *krowi mlecz.*

mlecz świni, vid. Papawa.

mlecz iary, vid. *iary mlecz.*

mlecz wilczy. } vid. *wilczy mlecz.*

Mleczek, *m. g. mleczka.* }

Mleczko, *n.* 1) Milchlein; gute Milch. 2) der gerne Milch speiset. 3) Kalbs-Bräschen. 1) du bon lait. 2) mangeur de lait, qui aime le lait. 1) ris de veau.

Mleczniczka, *f.* Milch-Frau. femme au lait; laitière; celle qui apprête le laitage ou qui vend du lait.

Mlecznieię, *v. n.* mleka nabieram. zur Milch werden. se changer, se convertir en lait.

Mlecznik, *m.* Milch-Mann, Milch-Höke. celui qui apprête ou vend de laitage.

mlecznik, g. u. *płonka i sok w aptece*, (euphorbium) eine gewisse Pflanze und der Saft derselben in der Apotheke. euphorbe, plante & suc dans l'apoticairerie.

mlecznik ziele, vid. Mleczny — *mleczne ziele.*

mlecznik kamień. (galactites) Milch-Stein, er ist milchfärbig und schmeckt nach Milch. galactite, pierre qui a la couleur & le goût du lait.

Mleczno, *n.* nabiał. Milch-Speise. viande

de de lait; du laitage. § chleb tylko i mleczno iadali.

Mleczny, *adj.* von Milch; zur Milch gehörig. 2) milch reich. 3) der Milch ähnlich. 4) Milchner, von Fischen. 1) de lait; au lait. 2) plein de lait, qui a du lait. 3) semblable au lait. 4) laité, qui a des laites. § 1) mleczne potrawy; przekupień mleczny; mleczny skopek, dzban. 2) mleczne krowy. 3) mleczny likwor. 4) patrz żebyś mlecznego śledzia dostał.

mleczna droga; *białomleczna droga na niebie.* die Jacobs- oder Milch-Straße am Himmel. galexie, *f.* chemin de Saint Jaques, *m.* voie de lait, *f.* qui paroit au ciel

mleczne ziele, *mlecznik.* (glaux) Milch-Kraut. herbe au lait.

**mleczne ziele*; **mlecznik*; *przytulia.* (galium) Weg-Stroh; Unserer Lieben Frauen Bett-Stroh. le caille-lait, une plante.

Mleczysty, *adj.* milchicht, das der Milch gleicht. 2) von Fischen: Milchner. 3) von Kräutern: milchicht, das einen weißen Saft von sich giebet. 4) von Bäumen: mit einem Mark versehen. 1) semblable au lait. 2) laité, qui a des laites 3) laiteux comme quelques herbes. 4) plein d'une moile blanche. § 1) kolor, sok mleczysty. 2) karp mlecz maiący.

koń mleczysty. milchfärbiges Pferd. soupe de lait; cheval de couleur de lait.

Mleko, *n.* 1) die Milch. 2) Milch einiger Kräuter. 1) du lait. 2) lait, suc blanc de quelques herbes.

mleko kwaśne, *zsiadłe.* saure Milch. lait aigre; du caillé.

Mliwo, *n.* in der Mühle: gemahlenes Getreyde. 2) Müllerey. 3) Mühl-Werk, Mühl-Bau. 1) mouture, farine moulue. 2) le métier de meûnier. 3) le construction d'un moulin.

Młoćba, Młoczka, Młocka. 1) das Dreschen. 2) die Dresch-Zeit. 3) das ausgedroschene Getreyd. 1) l'action de battre de blé; le battage. 2) le tems propre pour battre le blé. 3) le blé séparée de la paille; le grain en grange. § 1) aby za każdą młoczką nie było kradzieży zboża w stodole.

Młocę, *ci*, *cił.* dreschen. battre le blé. § młocić zboże, żyto.

we dwoie młoci. er hat mehr als ein Loch; er hat eine Zwick-Mühle. il a autant de chevilles que de trous.

Młocenie, *n.* das Dreschen. l'action de battre le blé; le battage.

Młocek, *m.* Drescher. batteur en grange; batteur de blé.

trzech młockow młocących. drey Drescher, die zugleich dreschen. trezeau, *m.*

Młocka, Młoczka, } *vid.* Młoćba.

*Młoda; Panna Młoda, eine Braut. épousée, nouvelle épouse.

Młodec, *m. g. młodca.* junges Thier oder Vogel, der vor sich ohne die Alten fortkommen kann. jeune bête ou oiseau qui se peut conserver sans la mère. § weś orła z gniazda, gdy iuż będzie odrosły, docnowały i opierzony młodec.

Młodka, *f.* Vieh, so nicht trächtig gewesen, so noch nicht beschellert worden ist. bête qui n'a pas encore porté, qui n'a point encore été faillie.

Młodnieię, *v. n.* jung werden, sich verjüngern. devenir jeune; rajeunir.

Młodociany, *adj.* jung: von Kräutern, Bäumen und Thieren. jeune, *en parlant des bêtes & des plantes.* § pszenica młodociana; drzewko młodociane; mięsiwa młodociane iako baranki, skopki.

Młodość. *f.* die erste Jugend eines Menschen, Thieres, einer Pflanze. la première jeunesse d'un homme, d'une bête, d'une plante. § w młodości myśl o starości; młodość ziół, drzew, bydła; w młodości umarł.

młodość lat, *vid.* Młodzieństwo.

młodość spraw. Flattrigkeit der Jugend; Gefahr der Jugend. legerté, extravagance, fougue de l'âge, de la jeunesse; l'écueil, le péril de la jeunesse.

od młodości, von Jugend an. de naissance.

Młodsza, *s. f.* młodsza izdebna. eine Jungemagd. servante, fille de chambre; chambrière.

Młodszy, *vid.* Młody. von Jugend an. de naissance; dès le berceau; dès la plus tendre jeunesse. § za młodu cnota szczepiona w dorosłym wieku rosnąć poczyna; z młodu do tego ćwicony; prostuy płonkę, poki ieszcze za młodu nie zaweźmie mocy; z młodu hamuy koła; z młodu tarnek się ostrzy *prov.*

Młody, *subs. & adj.* 1) ein junger Mensch. 2) jung. 1) une jeune, un homme ou femme qui est jeune. 2) jeune, qui n'est pas vieux. § 1) młodzi cwiczenia i nauki potrzebuią; młodny nabyway, stary zażyway, *prov.* 2) młodą płunkę łacno naprostować; *prov.* młode ziele; młode zwierzę.

Panna Młoda. Braut. épousée.

Pan Młody. Bräutigam. époux, le fiance.

młody Pan. junger Herr. jeune Seigneur.

młodſza izdebna, vid. Modſza.
młodſzy ſyn. der jüngere Sohn. le cadet; le puisné.
młodſze; młodſze karty. Karten-Blätter, die kein Bild haben. cartes blanches; les blanches.
Młodź, *f.* } Jugend, junge Leute. la
*Młodzież, *f.* } jeuneſſe; les jeunes gens.
Młodzian, *m.* Młodzianin, *m.* Jüngling. garçon; jeune homme; homme fait.
Młodzianki, *plur.* die unſchuldigen Kinder, ſo Herodes hat umbringen laſſen. les enfants tués par ordre d'Herode.
Młodzianki; młodziankow Swięto. Unſchuldige Kindlein, ein Feſt-Tag. la fête de Saints Innocents; les Innocents; le jour des Innocents.
Młodzieniaſzek, *m. g. młodzieniaſzka.* }
Młodzieńczyk, *m.* } Jüngling, der noch keinen Bart hat. adoleſcent, homme ſans barbe. § wyroſtkiem ſię zowie młodzieniaſzek, a dorosły młodzieńcem.
Młodzieniec. *g. młodzieńca.* 1) Junggeſelle. 2) Jüngling. 1) puceau, garçon. 2) jeune homme.
Młodzieński. Jünglings-. de garçon; de jeune-homme.
po młodzieńſku. } *adv.* 1) als ein Jüngling.
*Młodzieńkie, } 2) flattricht, unbeſtändig. unbeſonnener Weiſe. 1) en jeune-homme, comme un jeune-homme. 2) en étourdi; étourdiment. § 1) nie po młodzieńſku żyie. 2) młodzieńſkie ſię ſprawuie.
Młodzieńſtwo, *n.* Jünglingſchaft, Blüthe der Jugend. jeuneſſe; la fleur de l'âge, l'âge de garçon; la ſeconde jeuneſſe. § dzieciństwo naſze płakało, młodość igrała, młodzieństwo wycwiczone i wychowane pracować poczyna.
Młodzież, *f. vid.* Młodość.
Młodzik, *m.* 1) Jüngling ohne Barth. 2) Unerfahrner in etwas. 1) jouvenceau, garçon, jeune-homme ſans barbe, 2) un novice, apprentif, un homme neuf en qu. ch. § 1) w tym młodziku płochość wielka. 2) młodzik ieſzcze w tey nauce.
Młodziuchny, *adj.* zart, ſehr jung. tendre, jeunet, tendrelet.
Młodzizna, *f.* 1) Wurf eines Thieres, die Jungen deſſelben. 2) junge Brut der Vögel. 3) Brut der Fiſche. 4) junge Kräuter, junge Bäume. 1) ventrée, *f.* les petits d'une bête. 2) couvée, *f.* les petits d'un oiſeau. 3) peuple, *m.* frétin, *m.* menuaille, *f.* 4) jeunes plantes; jeunes arbres. § 1) młodzizna słonia, niedwiedzia. 2) gdy ſię młodzizna z iaiek wykluie. 3) młodzizna rybia. 4) młodziznę chwaſtow wyplewić trzeba.
Młokicina, *f. vid.* Witwina.
Młokos, *m.* } Gehl-Schnabel, junger
Młokosek, *m.* } unerfahrner Menſch. béjaune; jeune niais; jouvenceau.
Młot, *m. g. a.* ein Hammer. marteau, *m.* *dziura w młocie do trzonka.* Hammer-Loch zum Stiel. l'oeil d'un marteau pour y mettre le manche.
młot kowalſki. Schmiede-Hammer. ferretier.
młot mularſki. Brech-Hammer eines Mäurers. tétu, *f. m.*
Młoteczek, *m. g. młoteczka.* } 1) ein
Młotek, *m. g. młotka.* } Hämmerchen. 2) Anat. das Hämmerlein im Ohr. 3) Thür-Klöpfel. 1) petit marteau, martelet. 2) *Anat.* le marteau dans l'oreille. 3) marteau de porte; heurtoir, *m.* § 1) młotkiem co wbić. 2) młoteczek albo koſtka w uchu co na bębenek biie. 3) młotkiem kołatać.
*Młoto, *m.* słodzina. Treber, *f. m.* goulſes, *f.* reſte de l'orge germé dont on a braſſé de la bière, mare de braſſerie. wer ſich unter die Treber mengt, den freſſen die Schweine. qui ſe fait brebis, le loup le mange, *prov.*
Młotyſzek, *m. g. a.* kleines Hämmerchen. martelet, *m.*
Młyn, *g. a.* eine Mühle. moulin, *m.* młyn Bulgarſki ieſt małego koſztu, bo bez palcow i cewow.
młyn końſki; młyn konny; młyn oſli. Roß-Mühle, Eſels-Mühle. moulin aux chevaux; moulin aux ânes. § młyny końſkie ſą trybowe o dwuch kolach i o dwoygu cewach, proſte o iednym kole i iednych cewach.
młyn wodny, korzecznik. Waſſer-Mühle. moulin à eau.
młyn, prumowy. Waſſer-Mühle auf einem Pram. moulin à eau qui eſt bâti ſur un bac.
młyn wietrzny, wiatrak. Wind-Mühle. moulin à vent; moulin à ailes.
młyn wietrzny do wywodzenia wod, vid. Wodociąg.
młyn tarcizny. Bretter-Mühle, Schneider-Mühle. moulin à ſcier les planches.
kto pierwſzy do młyna pierwey zmiele. wer am erſten kommt, der mahlt am erſten. le prémier paſſe devant; le prémier venu eſt le prémir égréné.
na ſwoy młyn obraca. er ziehet Waſſer auf ſeine

seine Mühle; er machet sich alles zu Nutze. il fait venir l'eau au moulin; il se regarde dans les affaires.
Mlynarczyk, *m.* Mühl-Knappe. moulant; garçon meûnier.
Młynarka, *f.* Müllerinn. meûnière, femme de meûnier.
Młynarski, *adj.* Müller-. de meûnier.
Młynarz, *m.* Müller. meûnier, *m.*
Młynek, *m. g. młynka.* 1) kleine Hand-Mühle. 2) Mühlchen, Mühlen-Spiel. 3) ein Rad, Luftstreich eines Fechters. 1) moulin qu'on tourne à la main; moulin à bras. 2) mérelle, *f.* un jeu. 3) moulinet, sorte de tour d'escrime.
młynek do kawy. Cafee-Mühle. moulinet a café.
młynek dziecinny z karty na kiyku. Wind-Mühle der Kinder aus einem Kartenblatt.
młynkiem, vid. Młyniec — *młyńcem.*
Młynnica, *f.* Młyn. Mühle, Ort, Gebäude der Mühle. moulin, *m.* le lieu ou le bâtiment du moulin.
Młyniec, *g. młynka.* } das Mühlchen-
Młyńce, *plur.* } Spiel. merelle, *f.* un jeu avec les dames; jeu de mérelles.
młyńcem; młynkiem. 1) in die Runde taumelnd. 2) über und über 3) mit einem Rade, mit einem Luftstreich in die Runde. 1) en ronde, en chancelant. 2) par dessus tête, par terre, à la renverse, en moulinet, en faisant un tour avec l'epée autour de soi. § 1) piiany młynkiem chodzi. 2) woz się młyńcem przewrocił. 3) młynkiem się bronił.
Młyński. Mühl-. de moulin.
młyńskie żelazo. das Mühl-Eisen. un arbre de meule.
młyński kamień spodny. der untere Mühlstein. le gîte, la meule gisante.
młyński kamień zwierzchni. der oberste Mühlstein. la meule courante.
*Mnich, Zakonnik. ein Mönch. moine; un Religieux de Cloître. § Mnichy Zakonu Franciszkańskiego.
**mnich, m. ziele, papawa.* (taraxatum) Pfaffen-Platte; Mönchs-Kopf. pissenlit, *m.* la dent de lion.
biały mnich; białoskornik. Schuster in einigen Spielen. Jean; maître Jean, celui qu'on a mâté dans un jeu.
Mnichowki, *plur.* ziele. (*alkekengi* Juden-Kirschen. alkekengi; le coqueret.
Mnichowski, Mniski, Mniszy. Mönchs-. monastique, qui regarde les moines & les Religieux.
stan mnichowski. Mönchs-Stand. moinerie, *f.*

Mniemam, *v. a. & n.* meynen, denken, sich einbilden, davor halten. s'imaginer, croire, penser, avoir opinion; se figurer, se faire une idée. § mniemałem, że to Pan twoy.
Mniemanie, *n.* Einbildung, Wahn. opinion, croyance, sentiment sur qu. ch. § mniemanie wiele może, *prov.* odiąwszy tę zasłonę mniemania; siła rozumu nie iest z mniemania ale z rozsądku; po ziemsku sądzi mniemanie, bo ma swoy pochop z ciała; mniemanie nie inszego nie iest tylko prosty obraz, cień rozumu; mniemaniem ludzkim stoią rzeczy, *prov.* na mniemaniu to zawisło.
mniemaniem narabia, er bildet sich bald was ein. il est propre à imaginer; il s'imagine facillement une chose.
głubie mniemania. närrische Einbildungen. des fantaisies musquées.
na mniemaniu tylko zawisły. eingebildet, das nur in der Einbildung bestehet. imaginaire; qui n'est que dans l'imagination.
mdłe mniemanie. leere Einbildung, schwacher Wahn. une foible opinion; des imaginations creuses.
zawzięte mniemanie. Vorurtheil. prévention, préoccupation, un préjugé.
mniemanie dobre. guter Ruf; gute Meynung von einem. bonne idée, bonne impression qu'on a de qu.
Mniemanie, *adj.* eingebildet, vermeint. prétendu, imaginaire.
Mniey, *adv. conf. adj.* mało. weniger moins.
Mnieyszy, *conf.* mały kleiner. plus petit
Mnieysze co, *szy, szył.* umnieyszam. verkleinern. apétisser, amoindrir, diminuer.
Mnieyszenie, *n.* Verkleinerung. diminution, *f.* § mnieyszenie i ulżenie ciężaru.
Mniszek, *m.* 1) Mönchlein. 2) Pfaffen-Platte, Mönchs-Kopf, ein Kraut. 1) petit moine. 2) la dent de lion, pissenlit, une plante.
zły mniszek ziele, vid. Mordowniy.
Mniszka, *f.* Nonne, Ordens-Schwester. 1) Fille; Religieuse.
Mniski, Mniszy, *vid.* Mnichowski.
Mnogi. viel, zahlreich. nombreux, qui est en grand nombre. § mnogie liczy lata; tytuły mnogie a maiętności ubogie, *prov.*
Mnogość, *f.* } Vielheit, *f.* Menge, *f.*
Mnostwo, *n.* } grand nombre; multitude, *f.* § wielkie mnostwo żolnierzy.
Mnożę. *v. a.* co, *ży, żył.* vermehren. augmenter, multiplier, redoubler. § świeże iaie krew mnoży.

mnożyć się, od mnażę się. sich vermehren. multiplier, s'augmenter, provigner, redoubler. § kroliki się mnożą; nierządy się zamnażaią; miłośc się mnoży; rozmnożyły się kroliki; mnoży się iak świnia w prosięta, *prov.*
ryby się mnożą. die Fische vermehren sich. les poissons peuplent.
mnożący. Rechenk. vermehrende Zahl; Zahl, durch welche eine andere vermehret wird. *Aritm.* multiplicateur; le nombre par lequel on multiplie. § mnożący, iest liczba przez ktorą się druga multyplikuie, iako gdy przez dwa multyplikuię pięć, liczba 2. nazywa się mnożący, a 5. mnożny.
Mnożenie, *n.* 1) Vermehrung. 2) Rechenk. die Multiplication. 1) augmentation, *f.* accroissement, *m.* 2) *Aritm.* la multiplication.
Mnożny, *subs.* Rechenk. Zahl, die man multipliciren soll. *Aritm.* le multiplicande; le nombre qui doit être multiplié.
Moc, *f.* 1) Kraft, Stärke. 2) Gewalt, Macht, Ansehen. 3) Tugend, Kraft einer Sache. 4) Vielheit, Menge. 5) Gewalt. Vollmacht. 1) force, la vigueur du corps. 2) pouvoir, *m.* puissance, *f.* force, *f,* crédit, *m.* autorité, *f.* 3) force, vertu, *m.* propriété, qualité naturelle. 4) multitude, grande quantite, grand nombre. 5) pouvoir, qu'on a de qu. pour un négoce; le plein-pouvoir. * 1) wielką ma moc (siłę) w ręku. 2) potężna moc; nie iest to w mocy moiey; pod moią iest mocą; mam go w mocy. 3) moc ziela tego iest bardzo skuteczna. 4) moc ma pieniędzy i sposobow. 5) poseł ma moc zawrzeć pokoy; dałem mu pełną, zupełną, niezamierzoną, zamierzoną moc do zakończenia tey sprawy.
moc, władza żywota i śmierci nad kim. die Gewalt des Lebens und Todes über einen. la puissance de vie & de mort sur qu.
mocą. 1) mit Gewalt. 2) Kraft, zu Folge, vermöge. 1) par force, avec violence. 2) en vertu; en qualité. § 1) mocą mi z rąk wydarł; nic mocą, wszystko miłością, *prov.* mocą wziął fortecę. 2) mocą urzędu mego.
wszystką mocą. aus allen Kräften, mit aller Gewalt. par toute force de vive force. § wszystką mocą uciekał.
szpetna moc; brzydka moc. häßliches Bild, Fratzen-Gesicht, garstiges Gesicht. un visage à étuit; un visage à cracher contre, marmouset, *m.* visage fort laid.
§ kat cię prosi szpetna mocy z twoim pocałowaniem.
o swoiey mocy. aus eigenen Kräften. par ses propres forces; de se propre force; de lui même. § o swoiey mocy chodzi.
tak chory że się o swoiey mocy podnieść nie może. er ist so krank, daß er aus eigenen Kräften nicht aufstehen kann. les forces du malade ne suffisent pas pour se redresser.
na moc, na urząd. auf die Dauer. à la durable; de longue durée. § na mocco robić, murować.
mam się w mocy. ich weis mich zu mäßigen; ich bin Herr über mich. je me possède; je suis maître de moi même.
mocy na moc zażywać. Gewalt mit Gewalt vertreiben. repousser la force par force.
**mam kogo z moc; silny mi iest.* er ist mir überlegen; er machet mir viel zu schaffen. il me donne du fil à retordre; il l'emporte de haute lutte sur moi; il me donne de la besogne.
nie w moiey to mocy. das ist nicht in meinem Vermögen, das steht nicht bey mir. cela n'est pas dans mon pouvoir; il ne tiens pas à moi que cela se fasse.
*Mocarki, *plur.* Leidenschaften. passions § w człowieku dziwne są mocarki, nie tylko sobie rowne, ale i przeciwne iako bystra dopędliwość, żądza niesyta, żałość smutna, boiaźń mdła.
Mocarstwo, *n.* Gewalt, Macht der Grossen. la puissance des Grands.
**Mocarz, *im.* Gewaltiger, Mächtiger. un puissant Seigneur; un Grand. § mocarz Samson; mocarze świata.
Mocen, *vid.* Mocny.
Mocnię, *v. a.* co. stärken, stark machen. fortifier, enforcir.
mocnię się. / Mocnieię. } eig. u. fig. sich verstärken, stark werden. *prop. & fig.* fortifier, se rendre fort; enforcir. § ſąsieckiemi się zmocnil siłami.
Mocno, *adv.* eig. u. fig. stark, aus allen Kräften. *prop. & fig.* ferme, vigoureusement, fortement, avec force. § koń mocno ciągnie; mocno się broni.
*Mocność, *f.* *vid.* Moc.
Mocny. Mocen, *adj.* 1) eig. u. fig. stark, kräftig. 2) scharf, als ein Gesicht. 1) *prop. & fig.* vigoureux, fort, robuste puissant. 2) fort, fin comme la vuë de qu. § 1) mocny to człowiek w rękach; mocna forteca; mocne w iazdzie, w piechocie woysko. 2) wzrok ma mocny.
mocen iest to uczynić. er vermag, er hat Kräfte dieses zu thun. il a des forces à faire cela.

Mocowanie ſię, Silenie ſię. Bemühung, Beſtrebung, Anſtrengung der Kräfte. effort, action de s'efforcer.

**Mocownik, *m.* zapaśnik, boiownik. Streiter, Kämpfer. combattant, lutteur. joûteur, *m.*

Mocuię ſię, ſilę ſię. ſich angreiſen, die Kräfte anſpannen, s'efforcer, faire effort.

Mocya, *f.* 1) Leibes-Bewegung zur Geſundheit. 2) Gerichts-Wort: Klage wider einen Unterrichter beym Obergerichte. 1) exercice, *m.* qu'on prend à cauſe de la ſanté. 2) *droit*: évocation; plainte contre un Juge inférieur qu'on porte à la Cour Supérieure.

Mocz, *m.* uryna. Urin, Harn. piſſat, *m.* urine, *f.* § mocz ſzczurowy ieſt iad potężny; mocz wypuſzczać.

Moczę, *v. n. czy, czyt.* 1) urinieren, harnen, piſſen. 2) *v. a.* co. eintunken, einweichen. 3) röſten, Flachs, Hanf. 1) piſſer, uriner. 2) tremper, mouiller, *v. a.* 3) roüir, *v. a.* mettre le chanvre pendant un certain tems dans l'eau. § 1) krwią moczy. namoczyć ziele.

namoczyć pioro. die Feder eintunken. tremper la plume.

moczyć śledzie. Heringe wäſſern. déſſaler les harangs; faire tremper les harangs pour les déſſaler.

Moczenie, *n.* Einweichung. trempement, *m.* mouillure, *f.*

Moczony, *adj.* 1) eingeweichet. 2) geröſtet, vom Flachſe. 1) trempé, mouillé. 2) roui, préparé au rutoir.

Moda, *f.* Mode, *f.* mode, *f.* vogue, *f.* § modzie zbyt dogadza.

nie moda to. das iſt nicht Mode. cela n'eſt pas mode; cela n'eſt pas de miſe.

według teraźnieyſzey mody. nach der jetzigen Mode. à la moderne.

Model, *g. modła.* Model, Muſter. un modéle; forme, façon, *f.* § model życia ſwego nin na mniemaniu ludzkim zaſadził, ale na ſwoiey poczciwości; model budowania.

model gruntu w budowaniu. vid. Zakład budowania.

modec drzewiany albo ryſowany budynku całego, vid. Całokſztałt.

model przodku, ſzczytu budowania, vid. Skład budynkowy.

Modła, *f.* 1) Bley-Wage. *2) Gebet, ſ. Modlitwa. 1) le plomb, le chat, dont ſe ſervent les maçons. *2) prière, une oraiſon faite à Dieu, *v.* Modlitwa.

modłą uſtawiać. nach der Bley-Wage richten. plomber; prendre les aplombs.

Modlę ſię, do kogo, komu. 1) bethen, ſein Gebeth thun. 2) inſtändigſt bitten. 1) prier Dieu, faire ſa prière. 2) conjurer qu.; prier inſtamment. § 1) modlę ſię tobie Boże; pomodliwſzy ſię poſzli do ſpraw ſwoich. * 2) modlił ſię (ſuplikował) krolowi aby &c.

modlić ſię za kogo. ſtatt eines bethen. faire la prière au lieu de qu.

modlić ſię za kim. vor einen bethen, prier, faire la prière pour qu.

Modlitewnia, *f.* *Modlitewnica, *f.* Beth-Haus, *n.* Gebeth- oder Beth-Stube *f.* Haus-Capelle. un Oratoire, Chapelle, *f.* un prié Dieu.

Modlitewka, *f.* Gebethlein, *n.* petite oraiſon ou prière.

Modlitwa, *f.* Gebeth, *n.* une oraiſon; prière qu'on fait à Dieu.

modlitwy; modlitewki. Gebeth-Buch, *n.* livre de prières; un uſage; livre d'oraiſons.

Modlitwa Pańſka. das Vater unſer. un Pater; l'oraiſon dominicale.

Modlitwa do ſtołu. ein Tiſch-Gebeth. bénédiction le table.

Modny, *adj. vid.* Modziaſty.

Modrak, *m.* modrzeniec, chabrek, bławat. (*cyanus*) Korn-Bluhme. aubifoin, *m.* bluet, *m.* blavéole, *f.* blavet, *m.* barbeau, *m.*

Modrawy, *adj.* bläulicht. bleuâtre, qui tire ſur le bleu.

Modro, *adv.* blau. bleu, d'une manière bleuë; en bleu.

Modrobłady, bładomodry albo bławy. glasfärbig, glasgrün, meerfärbig, graublau. verd griſâtre, de couleur de vitre; de verd de mer. § morze ieſt modrobłade; kot ma modrobłade oczy.

Modrooki, *adj.* der blaue Augen hat. qui a les yeux bleux.

Modry, *adj.* blau. bleu.

Modrzę, *v. a. rzy, rzyt.* modro daię. blau färben. bleuir; faire devenir bleu, rendre bleu; faire bleu.

modrzyć ſię. od Modrze ſię. } blau werden. devenir bleu.
Modrzeię, *v. n.* } § ręce mu zmodrzały od farby.

Modrzeniec, *m. g. modrzeńce.* 1) Korn-Bluhme. 2) groſer Meer-Stichling, ein blauer See-Fiſch. 1) aubifoin, *m.* bluet, *m.* une fleur bleuë parmi les blez. 2) ſorte de poiſſon de mer qui eſt bleu.

modrzeniec rogaty. Ritter-Sporn. les éperons; conſolide royale.

Modrzew, *ſ. m.* (*larix*) Lerchen-Baum. la méléſe, le larège ou larix.

Modrzewowy, *adj.* Lerchen-Baum-. de méléſe.

mélése. § żywica modrzewowa nie bardzo podleyíza od terpentyny.
modrzewowa gębka. Lerchen-Schwamm. agaric de mélése.
Modrzewnica, *f.* ziele. (*chamae parvae*) ein gewisses Kraut. espèce d'herbe.
*Modum, *m.* Gestalt, Format. forme, format.
**na iaki modum* (*kształt*) *księga?* in was für einem Format ist das Buch? en quel format est ce livre.
Modziasty, Modny, *adj. & subst.* 1) der viel auf Moden hält, der die Moden gern nachmachet. 2) das Mode ist. 1) modiste, *m.* qui suit la mode. 2) qui est à la mode; qui est de mise. § 1) modziasta to Panna; modny ale bez wymysłu; modnemu się akomodować światu. 2) modziaste stroie.
Mogę, że, *mogł, modz* (*moc*) 1) können. 2) können, gelten, vermögen bey einem. 1) pouvoir. 2) valoir; avoir pouvoir, crédit auprès de qu.; pouvoir sur quelqu'un. § 1) może to uczynić; nie mogł na to patrzyć, tego słuchać. 2) wiele u krola może.
iak może bydź. so viel es möglich ist; so wie es seyn kann. selon toute la possibilité; autant qu'il est possible.
może. man kann. on peut. § ktorego może nasycić, nauczyć.
ieżli bydź może. wenn es seyn kann. si faire se peut.
stać się to może; może bydź; można rzecz. es kann seyn; es ist eine mögliche Sache. il se peut que; il se pourra bien faire.
możeszli snadnie. wenn es dir gelegen, bequem ist. s'il est de votre commodité; si votre commodité le permet.
nie mogę. 1) ich kann nicht. 2) ich bin krank. 1) je ne saurois, je ne puis. 2) je suis malade.
Mogiła, *f.* 1) Grab-Haufen, Grab-Hügel. 2) Grab. 3) Wappenk. viereckigter Leichen-Stein, darauf ein Kreuz steht, und zween andere liegen. 1) bosse; bosse sur un tombeau. 2) *fig.* tombeau. 3) *Blas.* tombe ou pierre tombale sur qui est une croix deqout & deux autres gisantes. § 1) mogiła nad grobem. ** 2) śmierć go w zimne wtrąciła mogiły.
mogiła samorodna; pagorek. Hügel. colline; bosse, butte de terre.
Mogiłka, *f.* kleiner Grab-Hügel. petite bosse sur un tombeau; petite butte de terre.
mogiłka kretowa. Maulwurfs-Haufen. taupinière, *f.*
Mogilniczy, *g. mogilniczego, grubarz.* Todten-Gräber. fossoyeur, enterreur des morts.
Monguncya, *f.* Maynz, Stadt und Chur-fürstenthum. Mayence, ville & Electorat.
Moguńczyk, *m.* ein Maynzer. habitant de Mayence.
Moguński. Maynzisch. de Mayence.
Moie, *vid.* Moy.
Moknę, *v. n. knie, knął,* (*kł*) *knęli,* (*kli*). 1) naß werden. 2) weichen, eingeweichet seyn. 3) *fig.* schwimmen, als im Blute. 1) tremper, se mouiller; être mouillé; être trempé, être baigné. 2) baigner, tremper; être dans quelque liqueur. 3) *fig.* nager, se baigner dans les larmes, dans le sang. § 1) stoiemy tu i mokniemy; do kożuje zmokł, przemoknał, umokł. 2) niech to w wodzie moknie. **3) wszystek we krwi, we łzach moknie.
Mokradła, *plur.* nasses Wetter. tems pluvieux; saison humide. § mokradła teraz panuią.
Mokro, *adv.* naß. très humidement; d'une manière mouillée; avec mouillure, humidement. § mokro tu; mokro tu; mokro przyłożyć; mokro chować.
Mokrość, *f.* 1) Näße. 2) nasses Wetter. 1) mouillure, fluidité, qualité de ce qui est trempé dans l'eau. 2) saison pluvieuse; tems pluvieux. § 1) mokrość wody rozlaney.
Mokrośnieżysty, *adj.* vom Wetter: schneenaß, schlackicht. pluvieux & neigeux. § mokrośnieżysta zima.
Mokry, *adj.* naß. mouillé, trempé, rempli de l'eau ou de quelque liqueur. § włoż na czoło chustkę mokrą; chusta mokra od octu, od wodki.
*Mokrz, *m.* Uryna. Urin. pisse, urine.
*Mokrzę co, namaczam. naß machen, einweichen. tremper, mouiller; tremper dans l'eau. § pomokrzyć kogo moczem.
mokrzyć się. sich bepissen. se souiller, s'arroser, d'urine. § pomokrzył się w łożku.
ta rana ieszcze się mokrzy. diese Wunde näßet, giebt noch Feuchtigkeit von sich. cette playe est encore à suinter.
Mokrzec, *m.* ziele, *g. mokrzca,* vid. *kurzyślep drugi.*
mokrzec; sporyż ziele. (polygonum maius) Wegtritt, *m.* Weggras, *n.* Queckgras, *n.* centinode, *f.* renouée, *f.* corrigiole, *f.*
Mokrzyny, *f. plur.* 1) nasser Ort. 2) Piß-Winkel, *m.* 1) lieu mouillé. 2) pissoir, pissotière, lieu destiné à pisser.

Mol,

Mol, *m.* 1) Motte, Schabe. 2) fig. heimlicher Wurm, Kummer. 1) tigne, gerce. 2) affliction, chagrin, regret; ver qui ronge, qui déchire le coeur de qu. § 1) mole w kącie gryzą księgi. 2) mol to na serce; mol z głowy niewybity grosze łakomemu; ma mola co go wewnątrz gryzie; ten go mol gryzie. *każdy swego mola ma co go gryzie.* ein jeder weis, wo ihn der Schuh drücket. chacun sait où le bâs le blesse; chacun a son fer qui le ronge.

*Molestya, *f.* przykrość. Beschwerlichkeit. incommodité, fatigue.

*Molestuię kogo; uprzykrzam się komu. beschweren, beschwerlich fallen. incommoder, fatiguer.

*Mołoiec, *m. g. mołoycu.* junger Mensch. jeune homme.

Molownik, *m.* ziele. (*botrys*) Trauben-Kraut, Kröten-Kraut. piment, patience, migraine, millegraine.

*Mołoyca, *f.* junge Frau, junge Ehe-Frau. épousée, mariée; celle qui vient d'être mariée.

Momocę, *v. n. oce, otał,* mamocę, blekocę. stammeln, lallen. bégayer, bredouiller.

Momot, *m.* mamot, blekot. Stammler. bredouilleur, bégayeur.

Monarcha, *m.* ein Monarche. un Monarque.

Monarchia, *f.* Monarchie, *f.* Monarchie, *f.*

Monarchicznie, *adv.* monarchisch; auf monarchische Weise. monarchiquement, souverainement.

Monarchiczny. monarchisch. monarchique, souverain.

Monarchini, *f.* Monarchinn, *f.* Princesse souveraine, *f.*

Monaster, *n.* ein Griechisches Kloster. un monastère grec. § poszedł do monasteru.

Monasterz, *g. a.* Münster, Stadt und Bisthum in Westphalen. Munster, ville & Evêché en Westphalie.

Monderunek, *vid.* Munderunek.

Moneta, *f.* 1) Stück-Geld, Geld. 2) kleines Geld. 1) monnoye; piéce; piéce d'or ou d'argent. 2) petite monnoye; menuaille; monnoye de billion. § 1) moneta dobra, fałszywa, stara, złota, srebrna; na dobrą monetę co przedawać; cenę złych monet podwyższać; podłe monety gubić, wyniszczać; złoto, srebro w monecie. 2) zmieniłbym nie mam monety.

Monetnik, *m.* Geld-Wechsler. changeur d'argent.

Monetny, Monotowy, *adj.* Geld-. d'argent, de monoye.

Monument, *m.* Document, Instrument, gerichtliche Schrift. *droit*; un titre; pièce ou écrit qui sert à prouver & à faire foi.

Monstra, *vid.* Okaska.

Monstrancya, *f.* eine Monstranz. soleil où l'on enferme l'hostie; Saint Sacrament.

Monsztuk, *m. g. a.* 1) Gebiß am Pferde-Zaume. 2) Mund-Stück als zu einem Blas-Instrument. 3) fig. Gebiß, Kappzaum, Zwang. 1) le mords, embouchure de cheval. 2) bocal, embouchure dont on embouche un instrument à vent. 3) frein, bride, pouvoir, contrainte. § 1) bystremu koniowi monsztuka a nie ostrog potrzeba. 2) monsztuk trąb, hoboiow. 3) monsztuk komu założyć.

Monsztukowy, *adj.* 1) zum Pferde-Gebisse gehörig. 2) Mund-Stück-. 1) de mords. 2) de bocal; d'embouchure.

Mops, *n.* pies, mopsik. Mops, ein Hund. doguin, *m.*

Mor, *m.* powietrze morowe. Pest. peste, *f.* contagion. pestilence, *f.*

Mora, *f.* 1) der Alp, das Alpdrucken. 2) Mor, ein Zeug. 3) Wappenk. Mohren-Kopf mit einer Binde im rothen Felde, und mit dreyen Strauß-Federn auf der Krone. 1) un incube, cochemare. 2) moire une étoffe. 3) *Blas.* tête de Môre avec un bandeau au champ de gueules; la couronne est ornée de trois plumes d'Autruche. § 1) mora go dusi, gniecie.

Morąg, *m.* bunte Streife, bunte Flecke. moucheture, madrure.

Morągowaty; Morągowy. buntfleckig, bunt gestreifet. bigarré, vergé, madré, vairon; semé de taches, de moucheturns.

Moralista, *m.* ein Sittenlehrer. un moraliste.

Moralny, obyczaiowy. Sitten-. moral, qui regarde les moeurs.

Moratorya } Geleit, eiserner Brief.
Moratorye, *plur.* } saufconduit, *m.* quinquenelle, *f.* arrêt de défense.

Morawa, *f.* Mähren, Mähren-Land; Marggrafschaft in Böhmen. Moravie, un Margraviat en Bohème.

Moraczyk. Mähren. Moravien.

Morałki. Mährisch. Moravien.

Morderca, *m.* Morderz, *m.* 1) Mörder, Meuchel-Mörder. 2) Marterer, Plager. 1) assassin, meurtrier. 2) barbare; celui qui est cruel & fâcheux.

Morderski. *adj.* mörderisch. meutrier, qui tue, qui est cruel; barbare.

Morderstwo, *n.* 1) Grausamkeit, Martersucht, Neigung zu martern, zu quälen.

*2) Mar-

* 2) Marter, Qual, f. Męka. 1) bourrelerie, barbarie; pente à la cruauté; penchant à faire de la peine, à tourmenter. * 2) tourment, peine, *v.* Męka.
Mordownik, *m. g. a.* ziele iadowite. (*napellus*) Teufels-Wurzel, blaue Wolfswurz, Eisenhütlein, Narrenkappe, ein giftiges Kraut. napel, *m.* une plante venimeuse.
Morduię, *v. a.* 1) quälen, plagen, martern. 2) ermüden, müde machen, abmachen. 1) tourmenter, faire souffrir, assassiner; bourreler. 2) lasser, fatiguer. § 1) wymyślnemi złoczyńcę mordowano mękami. 2) mordować kogo chodzeniem pracą, robotą.
mordować głowę. den Kopf zerbrechen. s'alembiquer l'esprit & la cervelle. § mordować głowę wywodami.
morduię się. 1) sich quälen, sich martern. 2) sich müde machen; müde werden. 1) se tourmenter, se peiner. 2) se lasser, se fatiguer; devenir las. § 1) daremną się morduię pracą. 2) zmordował się bieganiem.
Mordy, *plur.* Mordthaten. meurtres, *plur. m.* tuerie, *f.*
mordy i siekaniny. Mord und Blutvergießen. tueries & boucheries, *f. pl.*
Morela, *f.* 1) Abricose, große Morelle. 2) Abricosen-Baum. 1) abriçot, *m.* le fruit. 2) abricotier l'arbre.
Morelka, *f.* Morelle, eine Frucht. morelle, petit abricot.
Morg, *m.* ein Morgen-Landes; ein Juchart, Tagewerk. arpent; journal, un acre de terre. § włoka ma morgow 30; morg ma pięć sznurow albo 300 stop; według inszych morg ma w dłuż trzy sznury miernickie albo 30 prętow, w szerz 10 prętow albo ieden sznur; wszystek ma 300 prętow kwadratowych, albo trzy wężyska.
Morowka, *f.* 1) Pest-Beule. 2) Karbunkel-Geschwür, s. Karbunkuł. 1) bubon pestilencieux. * 2) charbon un ulcère, *v.* Karbunkuł.
Morowy, *adj.* Pestilenz-. pestilencieux.
morowe powietrze. Pest. pestilence, *f.* peste, *f.*
morowy korzeń. (petasites) Pestilenz-Wurz. la petasite, racine de peste.
Morsele, *plur.* Morschellen. tabblettes, médicament fait en petites tables.
Morski, *adj.* 1) See-, Meer-. * 2) am Meere gelegen. s. Nadmorski. 1) de mer, marin, qui est de mer, qui sert à la mer. * 2) maritime, qui est auprès de la mer, *v.* Nadmorski. § 1) ryba morska, morscy zboycy.
morski człowiek albo raczey bestya człowiekowi podobnu w morzu. Meer-Mann; ein Meer-Thier, das einem Menschen ähnlich seyn soll. homme marin ou plûtôt un animal de mer qui doit ressembler à l'homme.
morskie przychodzenie i odchodzenie; morskie podnoszenie i upadanie, die Ebbe und Fluth. le flux & reflux de la mer. § morskiego przychodzenia i odchodzenia mieysce.
morska cisza; morskie uspokoienie. Meer-Stille. le calme, bonasse, *f.*
morska cisza iest. die See ist jetzt still. la mer est calme; il n'y a plus de mer.
morski kopr, vid. *sol babia.*
morski paw, vid. *Paw morski.*
morski ptak. vid. Zimorodek.
Mortyfikacya, *f.* Qual, Plage. tourment, *m.* peine, *f.* mortification, *f.*
Mortyficuię, morzę, umarzam. plagen, quälen. tourmenter, mortifier, *v. a.*
mortyfikować, martwić żywe srebro. Quecksilber tödten. mortifier, macérer, fixer du vif argent.
Morwa, *f.* 1) Maulbeere, *f.* 2) Maulbeer-Baum, *m.* 1) mûre, *f.* le fruit du mûrier. 2) mûrier, *m.* l'arbre.
Morwofiga, *vid.* Figomorwa.
Morwowy, *adj.* Maulbeer-. de mûre, de mûrier. § listek morwowy.
Morze, *n.* das Meer. la mer.
morze Azyańskie, Chwaleńskie, Kaspiyskie. das Caspische Meer. la mer Caspienne.
morze Czarogrodskie. das Propontische Meer, mare di marmora, ein Theil des mittelländischen Meeres. Propontide, *f.* mer de marmora, *f.* mer blanche, une partie de la Mediterranée.
morze ciasne, ściśnione, morcieśń, f. die Meer-Enge bey Constantinopel, so Europa von Asien scheidet. le Bosphore, détroit de Constantinople qui sépare l'Europe de l'Asie.
morze czerwone. das rothe Meer. la mer rouge; la mer Eritrée.
morze czarne. das schwarze Meer. la mer noire; le Pont Euxin.
morze Ewropinskie; morze śrzodoziemne; morze Włoskie albo Veneckie. das mittelländische Meer. la mer médirranée; la méditerranée.
morze Greckie. das Egäische oder Griechische Meer, der Archipelagus. Archipel, mer Egée.
morze zgnite; ieczioro albo morze Tatarskie. der Meotische Sumpf in der Tartarey, zwischen Europa und Asien. la mer de Zabache, qui est entre l'Europe & l'Asie; les Palus méotides en Tartarie.

morze

morze lodowate; morze połnocne. das Eis-Meer. la mer glaciale.

morze martwe. das todte Meer im Jüdischen Lande. la mer morte en Palestine.

morze Szwedſkie; morze Bałtyckie, od Bełt abo Bałt sławackiego słowa. die Oſt-See, der Belt, das Balthiſche Meer. la mer Baltique.

morze wielkie. das große Meer; das Welt-Meer. l'Ocean.

Morzę, *v. a. rzy, rzył.* 1) plagen, quälen, abmatten. 2) beizen. 3) tödten, das Queckſilber. 4) kreuzigen, bändigen ſeine Begierden. 1) tourmenter, peiner, faire ſouffrir, fatiguer, aſſaſſiner. 2) macérer, faire attendrier dans une trempe. 3) macérer, fixer du vif argent. 4) macérer, mortifier, donner ſes paſſions. § 1) morzyć kogo głodem, nieſpaniem; zmorzone trudami ożywić ſerca; ſen mię zmorzył. 2) w mocnym to trzeba morzyć ługu. 3) umorzyć żywe ſrebro. 4) morzyć przyrodzone żądze; umarzał chciwości.

ſen mię morzy; ſpać mi ſię chce. es ſchläfert mich. je ſuis aſſoupi; je ſuis accablé de ſommeil; j'ai ſommeil.

morzyć ſię, od morzę ſię. 1) ſich abmatten, ſich entkräften. 2) ſich tödten, vom Queckſilber. 1) ſe fatiguer, épuiſer ſes forces; s'affoiblir. 2) ſe fixer, *parlant du vif argent.* § 1) morzyć ſię głodem, trudami, kracami. 2) żywe ſrebro od zgniłego ſię morzy jabłka.

Morzenie, *n.* 1) Abmattung, Entkräftigung. 2) die Kreuzigung ſeiner ſelbſt. 3) Beizung Einlegung in die Beize. 1) abbattement, affoibliſſement, épuiſement des forces; l'action de fatiguer par qu. ch. 2) mortification, macération, l'action de mortifier. 3) macération dans une trempe. § 1) morzenie ſię głodem; morzenie ſiebie albo kogo głodem, trudami, nieſpaniem. 2) morzenie ciała ſwego. 3) morzenie w kalkuſie.

morzenie w żołądku.
Morzyſko, *n.* } das Bauch-Grimmen. tranchées, mal de ventre; maladies des inteſtins. § morzyſko z nieſtrawności żołądka pochodzi.

Norzymord, *m.* ziele. (*anthora*) Eiſenhütlein, das Gelbe; Anthornwurz. antora, *f.*

Mość. *g. D. A. L.* mości, *I.* mością, *plur. N.* mość, *G.* mościow, *D.* mościom, *A. m.* mościow, *A. f.* mość, *I.* mościami, *L.* mościach. 1) Majeſtät, Durchlauchtigkeit, Exellenz, Gnaden, nachdem die vorgeſetzte Würde die Bedeutung hat; in dieſem Verſtande heißt der *G. plur.* Mości. 2) der Herr, Ihro Liebden. 1) Majeſté, Alteſſe, Excellence, Grandeur, *ſelon la ſignification de la dignité miſe devant ce mot, à qui on donne alors au Génitif pluriel* mosci. 2) Monſieur.

* * *

Dieſes Wort, ſo ehedeſſen miłość, możność, das iſt, Liebe, Macht, bedeutete, wird jetzt als ein allgemeiner Titel mit Vorſetzung der *Pronominum* Jego, Jey, Jch, Waiz gebrauchet, und alsdenn mit J. M und W. M verkürzet. *ce mot ſignifiois autrofoit* miłość, możność, *c'eſt à dire* amour, pouvoir; *mais aujourd hui il eſt un terme de civilité, dont on ſe ſert dans le commerce du monde civile; il ſe joint aux pronoms* Jego, Jey, Jch, Waiz, *& alors on l'abbrége par* J. M. & W. M.

Krol Jego Mość; K. J. M. der König, Ihro Majeſtät. le Roi Sa Majeſté. § Krol Jego Mość z Krolowa Jey Mocią; Ceſarz Jego Mość; Kroleſtwo Jch Mość.

Krolowie Jch Mość. die Könige Ihro Majeſtäten, Majeſtäten. les Rois leurs Majeſtes.

Krolewicz Jego Mość. Ihro Hoheit der Königliche Prinz. Son Alteſſe Royale le Prince. § Krolewiczowa. Krolewna Jey Mość; Krolewiczoſtwo Jch Mość.

Jego Krolewſka Mość; J. K. M. Ihro Königliche Majeſtät. Sa Majeſté.

Waſza Krolewſka Mość; W. K. M Eure Königliche Majeſtät. Votre Majeſté. § ſuplikuię Waſzey Krolewſkiey Mości.

Xiążę Jego Mość; X. J. M. Ihro Durchlauchten der Fürſt. Son Alteſſe le Prince; Monſeigneur le Prince.

Xiężna Jch Mość. Ihro Durchlauchten die Frau Prinzeßinn. Son Alteſſe la Princeſſe; Madame la Princeſſe.

Jego Xięca (Xiążęca) Mość: J. X. M. Ihro Durchlauchten. Son Alteſſe.

Waſza Xięca Mość. Eure Durchlauchten. Votre Alteſſe. § z Waſzemi Xiążęcemi Jch Mościami.

Jego Mość; J. M. Ihro Hoch Edeln; Ihro Gnaden, von dem die Rede iſt. Monſieur, ce Monſieur de qui on parle. § przyſzedł cudzoziemiec z Jego Mością Panem Kaſztelanem.

Jego Mość Pan N. der Herr N. Monſieur N. § Jego Mość Pan Potocki; Jego Mość Pan Staroſta wyiechał z Jego Mością Panem Kaſztelanem.

Jch Mość Panowie Posłowie. Ihro Gnaden, die Herren Geſandten. Meſſieurs les Nonces.

Jego Mość Ksiądz. Jhro Wohl-Ehrwürden; der Herr Pater. le Pere, *titre qu'on donne à un Ecclesiastique.* § Jego Mość Ksiądz Pleban; Jch Mość Księża.

Jego Mość Ksiądz Biskup. Jhro Hoch-Ehrwürden, der Herr Bischoff. Sa Grandeur, Son Excellence Monseigneur l'Evêque.

Jey Mość Pani. die Hochgeehrte Frau; Jhro Hoch-Edeln, Jhro Gnaden. Madame.

Jey Mość Pani Starościna. Jhro Gnaden, die Frau Starostinn. Madame la Starostine. § Jey Mość Panna Starościanka.

Jey Mość Pani Woiewodzina, Kanclerzyna. Jhre Excellenz, die Frau Woywodinn, Canzlerinn. Son Excellence Madame la Palatine, la Chancelière.

Wasza Mość; obs. *Wasz Mość,* vid. Waszmość.

*Mosch; *m.* piżmo. Ziebet, Bisam. musz, *m.*

*Moschowy, piżmowy. Bisam-. de musc.

Mości. Geehrter. honoré, digne.

* * *

Dieses sehr gewöhnliche Ehren-Wort wird, wie folget, declinirèt, und nur vor Pan, Dobrodziey, Pani, Panna, Dobrodzieyka u. d. g. gefunden, und zwar mit vorgesetzten moy, moia, außer im *Vocativo,* wo moy, moia gemeiniglich ausgelassen werden. *ce terme de civilité le plus ordinaire, se trouve toujours devant* Pan, Dobrodziey, Pani, Panna, Dobrodzieyka *&c. il se décline de la manière suivante en proposant le pronom* moy, moia, *qu'on omet d'ordinaire devant un Vocatif.* § *singul. N. V. I. L.* mości; *g. D. A.* mości, mościom; *Plur. N. A. V.* mości; *g. A.* mościow; *D. L. I.* mościom, mością; *f. N. V.* mościa; *g. D. L.* mości (mościom); *A. I.* mością; *Plur. N. A. V.* moście; *g.* mościow; *D. I. L.* mościom.

Mości Panie, *Mości — anie.* mein Herr. Monsieur.

Mości Panowie. meine Herren. Messieurs.

moim Mościom Panom. meinen Geehrten Herren. à Messieurs.

Mnie Wielce Mości Panie. in Briefen: Mein Hochgeehrter Herr. *terme épistolaire:* Mon très honoré Monsieur.

Mościa Pani. Hochgeehrte Frau. Madame.

Moście Panie. Hochgeehrte Frauen. Medames.

Mościam, *v. a.* } im Scherz: beständig
Mościwam, *v. a.* } mit Jhro Gnaden, Jhro Excellenzen um sich werfen. *burlesq.* parler toujours par Monseigneur, par vôtre Excellence.

Mościwie, *adv.* ehrlicher Weise. d'une manière digne d'un homme de qualité.

Mościwy. in Titeln: Hoch-Edler. *terme de civilité:* très noble, très digne, très honoré.

Waszmość Moy Wielce Mościwy Pan; W. M. W. M. P. Ew. Hoch-Edlen. Monsieur.

Mosiądz, *g. mosiędzu.* Messing. léton, *m.*

Mosiądzowy, *adj.* } von Messing, messin-
Mosiężny, *adj.* } gen. de léton. § mosiężna huta albo kuźnia; mosiężna rdza, łuska, skwara; mosiężny proch albo mosiądz tarty.

Mosiążnik, *m.* Gießer, *m.* Glockengießer. fondeur; fondeur de cloches.

Mosiężnikow, mosiężniczy, *adj.* de fondeur de cloches, qui est à lui; qui le concerne.

mosiężne naczynia; mosiężne rzeczy. Gefäße von Messing. dinanderie; vases de léton.

mosiężna treść. Kupfer-Bluhmen. des fleurs de cuivre.

Mosiężysty. Messingartig, Messing haltend. qui a quelque propriété de léton; mêlé avec du léton.

Moskal, *m.* ein Moscowiter. un Moscovite.

Moskiewczyzna, *f.* 1) Moscowitischer Krieg. 2) die Moscowitischen Lande. 3) Moscowitische Sprache oder Sitten. 1) une guerre avec les Moscovites. 2) Moscovie, les Provinces appartenantes à cette Monarchie. 3) le Russote; la langue Russienne; les moeurs Russiennes. § 1) przez czas Moskiewczyzny.

Moskiewski, *adj.* Moscowitisch. Moscovien, de Moscovie.

Moskiewski kamień. Moscowitisches Glas, Frauen-Eis. pierre spéculaire, miroir d'âne.

Moskwa, *f.* 1) die Haupt-Stadt Moscau in Rußland. 2) das Moscowitische Reich. 1) Moscou. *f.* capitale de Moscovie. 2) Moscovie, Russie.

Moskwicin, *m.* Moscowit. Moscovite, Russe, Russien.

Most, *m.* Brücke, *f.* pont, *m.* § most na palach; most budować, zrucać; Polski most, Niemiecki post, Włoskie nabożeństwo, wszystko błazeństwo, *prov.*

most zwiesisty. Hänge-Brücke, fliegende Brücke. pont pendant, *m.* pont volant, *m.*

most prętki na beczkach, na worach skorzanych nadętych, albo iako teraz na czołnach miedzianych, ktore woysko z sobą wozi. Floß-Brücke, *f.* Schiff-Brücke, *f.* pont de bateaux; ponton; un pont composé de bateaux de cuivre.

most złoty trzeba postać nieprzyiacielowi.

dem Feinde muß man eine goldene Brücke bauen. il faut faire un pont d'or à ses ennemis.

mostem się ściele. zu Fuße fallen; niederfallen. se prosterner devant qu.; se jetter aux piés de qu. § mostem się ścielę (kładę) u nożek Pańskich.

Mostek, *m. g. mostka.* / Mosteczek, *m. g. mosteczka.* 1) Brücklein, *n.* 2) Brust, Brust-Stück vom geschlachteten Viehe. 3) Steg, Riegel Seife. 1) ponceau, *m.* petit pont. 2) poitrine, *f.* c'est la partie du devant d'une bête tuée. 3) barre de savon; du savon en barre. § 1) mostek przy forcie mieyskiey. 2) mostek cielęcy pieczony. 3) kupiła mosteczek mydła.

mostek ieloni, sarni. Brust vom Hirsche oder Rehe. hampe, *f.* poitrine de cerf, de chevreuil.

mostek skopowy. Schöps-Brust. bréchet; poitrine de mouton.

mostek wołowy. Brust-Stück vom Ochsen. piéce tremblante, pis de boeuf; poitrine de mouton.

Mostkowaty, *adj.* vom Viehe; stark von Brust. *en parlant des bêtes*: ayant une large poitrine. § mostkowaty woł.

Mostkowy, *adj.* Brust-, von der Brust eines geschlachteten Viehes. de poitrine d'une bête. § mostkowo sztuka.

mostkowa pieczenia. Brust-Braten. pis de boeuf; piéce tremblante.

kość mostkowa. Anat. das Brust-Bein. *Anatom.* sternon, *m.* bréchet, *m.*

Mostowniczy, *subs. g. mostowniczego.* Brücken-Aufseher, Brücken-Meister. maître de ponts.

Mostowniczowy, (ow). Brückenmeister-. de maître de ponts.

Mostowy, *adj. subs. g. mostowego*; celnik mostowy. Brücken-Zoll-Einnehmer. pontanier, *m.* celui qui reçoit le pontenage.

mostowy, adj. Brücken-. de pont.

mostowe, n. cło od mostu. Brücken-Zoll, Brücken-Geld. le travers, le passage, le pontenage; droit qu'on paye au passage d'un pont. § ktoby mostowego nie płacił.

Moszcz, *m.* Most, *m.* du mou; du vin doux.

Moszczę, *v. a. ści, ścił.* most buduię. eine Brücke bauen. faire, bâtir un pont. § rzekę nieprzyiaciel komościł.

Moszczowy, *adj.* Most-. de mou; qui concerne le vin doux. § moszcowy oleiek.

Moszelka, *f. vid.* Muszelka.

Moszenka, *plur.* / Moscenki, *plur.* / Moszny, *plur. g. moszen,* *g. moszenek.* Hoden-Säcklein. les bourses, *f.* le scrotum, peau qui enveloppe les testicules.

moszenki, drzewo moszenkowe. (colutea) Linsen-Baum. baguenaudier, le sené de pays.

Motacz, *m.* Weifer. dévideur.

Motaczka, *f.* Weiferinn. dévideuse.

Motam, *v. a.* nici. 1) aufwickeln, weifen, abwinden auf die Weife. 2) verwirren, verwickeln. 1) dévider sur le dévidoir. 2) troubler, brouiller, mettre en désordre. § 1) niewiasty dla oszukania przędziona krotko motaią; motam przędzę na motowidło; przędza za krotko motana. * 2) pomotać (powikłać, zawikłać) sprawy.

Motanie, *n.* das Weifen. l'action de dévider.

Motek. *m. g. matka.* Töckchen, Strähn, Seide, Zwirn. torse; *f.* liûre de soie, de fil. § motek nici, iedwabiu, stron.

*Motłoch, *m. g. a.* chałastra. Pöbel, Gesindel. les petites gens; racaille.

Motowiąz, *m.* 2) Kettel, womit ein Gebinde im Strähne gebunden wird. 2) Angel-Schnur mit zween großen Angeln, große Fische zu fangen. 1) cordelet, *m.* entrefil, *m.* pour entre séparer les échevaux de fil. 2) sorte de ligne avec deux hameçons, avec quoi on prend les grands poissons. § 1) motowiąć krzeznąć. 2) motowiąz na węgorze.

Motowidło, *n.* Weife, *f.* Haspel, Garn-Winde. dévidoir, *m.* guinde, *m.* hasple, *f.*

Motyczka, *f.* kleiner Karst, kleiner Haue. petite houë.

Motyka, *f.* Karst, *m.* Hacke, *m.* Haue, Rade-Haue. hoyau, *m.* marre, *f.* houë, *f.* § rydel przy motyce leży.

motyka ogrodna. Garten-Hacke. fersouette, *f.*

motyką ogrodną wskopać. die Erde aufhacken. fersouir, houër.

z motyką się na słońce porwać. auf Leute schimpfen, denen man nichts thun kann. aboyer à (contre) la lune.

Motyl, *m.* Molken-Dieb, Schmetterling, Sommer-Vogel. papillon. § motyle łapać.

lecieć, iść oślep iak motyl do świece. blindlings ins Unglück rennen. se brûler à la chandelle comme le papillon; se jetter dans le péril inconsidérément.

Motylek, *m. g. motylka.* kleiner Schmetterling. petit papillon.

Motyluię, *v. n. biegam, latam, o płochych,*

chych. von Muthwilligen: muthwillig sich verhalten, hin und her laufen. folâtrer voler.

Mowa, *f.* 1) Rede die man hält. 2) Rede, Worte. 3) Schreib-Art. 4) Sprache. 5) Sprache, Fähigkeit zu reden. 1) harangue, discours, ouvrage oratoire, 2) parole, discours, langage, *m.* 3) un stile. 4) langue; le langage qu'on parle dans un pays. 5) parole, la voix; le pouvoir de parler. § 1) mowy na Radach, na Seymach; mieć mowę do kogo; mowa piękna, gładka. 2) poznać wnet z mowy iakiey kto głowy, *prov.* mowa wydaie ludzkie obyczaie, *prov.* mowa plugawa, trudna do zrozumienia. 3) mowa łacinska zła, mieszana z rożnych ięzykow. * 4) łacińską napisał mową (ięzykiem). 5) mowę dać niememu; mowę stracił; poznać kogo po mowie.

mowa chytra. Falle, Rede einen zu fangen. le piége, embuche, surprise; tout ce dans un discours qui sert de piége pour surprendre une personne.

prosta mowa, niepoetycka; nie rymem, nie wierszem. ungebundene Schreib-Art. de la prose; un discours en prose.

mowa wierszem; mowa poetyczna; wiersz. Verse, gebundene Schreib-Art. Poësie; des vers; stile poëtique. § pisze część wierszem, część prostą mową.

mowa gruba. 1) eine rohe, unausgearbeitete Schreib-Art. 2) eine mit grober, unangenehmer Stimme gehaltene Rede. 1) discours ou stile grossier, impoli, qui n'est bas bien cultivé. 2) discours prononcé d'une voix rude.

mowa nadęta wysława. Schwülstige, hochtrabende Schreib-Art oder Rede. manière d'écrire ampoullée; discours enflé, guindé.

mowa nieprawa iakiego ięzyka; mowa cudzoziemcem pachnąca. Schreib-Art oder Rede so einen Ausländer verrathet. stile ou discours qui sent l'étranger.

mowa wątpliwa. Zweydeutigkeit, *f.* ambiguité, *f.* paroles qui ont un double sens.

mowa niewłasna. uneigentliche verblümte Rede. une métaphore.

mowa życzliwa, szczęścia życząca. Glücks-Wunsch, *m.* félicitation, *f.*

mowa okrągła krasomowcow, vid. Okrągłość.

mowa wolna, vid. Wolnomowność.

mowy albo ięzyka własność rożna od drugich, vid. Własność ięzyka.

mowa wspaniała, vid. Wspaniałomowność.

mowa krotka, vid. Krotkomowność.

mowy iednegoż narodu rożność, vid. Rożność.

mowy kształt albo sposob, vid. Kształt mowy.

Mowca, *m.* Redner, *m.* Orateur, *m.*

Mowcow kwiatne wzory. rhetorische Figuren. les figures oratoires.

Mowię, *v. a.* 1) reden. 2) erwähnen, sagen. 3) reden, sprechen eine Sprache. 4) reden, eifern wider etwas. 5) vorsprechen, vorbeten. 6) aussprechen. 1) parler. 2) dire; faire mention. 3) parler une langue. 4) se recrier, parler contre. 5) dicter haut des mots; afin qu'on les prononce après nous. 6) prononcer, proférer les mots. § 1) od żalu mowić nie mogę; mowmy o tym: nic o tym nie mowi, mowią o nim wszyscy; mowić nierozmyślnie, niewyrożumnie dusząc słowa w gębie, pieściliwie; mowi sobie pod nosem; mowi zawikłano, trudno; sam tylko człowiek mowi; mowić do kogo. 2) ciemno o tym mowi prawo; źle, dobrze o nim mowią. 3) mowi po łacinie, po francusku. 4) mowić na rozpustnikow. 5) mowić z kim pacierz, przysięgę, 6) mowi (wymawia) dobrze słowa.

mowić z sobą. mit einander reden. se parler; s'aboucher, parler tête à tête avec qu.

dobrym ięzykiem mowi. er redet diese Sprache wohl. il parle bien cette langue.

mowić do kogo przystąpiwszy. anreden aborder, accoster, avec qu. aboucher qu.

tak mowiąc. wie man sagt. par manière de dire; comme l'on dit.

przed sobą mowiąc. unter uns gesagt. cela soit dit entre vous & moi.

mowięć na to. ich sage es zu dem Ende. je le dis à cette fin.

mowić do ucha komu. einem ins Ohr sagen. parler à l'oreille de qu.

mowi przeciw sobie samemu. er redet wider sich selbst. il s'enferre lui même.

mow; mowże; powiaday; praw. rede was du zu reden hast. parlez haut; jettez le masque; dites votre pensée.

mowić że nie; twierdzić że nie tak. verneinen. nier; dire que non; ne vouloir pas accorder.

mowić po kim. nach einem reden. parler après qu.

mowić po kim, za kim; mowę drugiego powtarzać. einem nachsprechen, nachbeten. répéter les paroles de qu. § dziecię po matce pacierz mowi.

mowić za kim. vor einen reden, ihn vertheidi-

theidigen. parler en faveur de qu; défendre qu. § proszę mow za mną.

mowić z dziecięciem pacierz. dem Kinde vorbethen. enseigner à l'enfant à prier Dieu,

mowić to co się myśli. das Herz auf der Zunge haben. avoir le coeur sur les lèvres.

mowić za inszych; miasto inszych; mowić imieniem czyim. das Wort führen; in Namen anderer reden. porter la parole.

Mowienie, *n.* czego. das Sagen, das Reden. le dire, le parler; la manière ou l'action de dire; diction, élocution.

mowienie do kogo. Anrede, *f.* abord, *m.* discours; l'action de parler à qu.

Mownik, *m.* ein Aufschlag-Buch; ein Dictionarium; ein **Wörter-Buch** heißt Słownik. un Dictionnaire; *un Vocabulaire s'appelle* Słownik. § poszukay tego wyrazu w mowniku.

Mowniczek, *f. m.* **Gramm.** ein verkürztes Aufschlagbuch. Dictionnaire en abrégé.

Mowność, *f.* Redseligkeit; Schwazhaftigkeit; Fertigkeit im Reden. caquet, *m.* babil, *m.* causerie, flux de bouche; volubilité de langue.

Mowny, *adj.* 1) wortreich, beredt, fertig im Reden. 2) davon vieles zu sagen ist. 1) disert, qui parle avec des paroles propres. 2) qui a besoin de beaucoup de paroles; de quoi on peut dire beaucoup. § 1) wielomownym bydź mada iest, mownym dar przyrodzony; mownemu łacno mowił o czymkolwiek, choć nie wiele mowi; ale może gdzie trzeba albo chce, a wymownego cwiczenie i nauka czyni; mownieyszy od niego. 2) zawsze z mowną dobrodzieystw wziętych zostawać będę pamięcią.

Moy, moia, moie, *conf.* Swoy. mein, meine, meines. mon, ma. § moia (*ma) to siostra; day mi moię (*mą, moią) laskę; moiego (*mego) Pana pałac, dać moiemu (*memu) Panu, moiey (*mey) matce; bez moiey (*mey) woli.

moie. das meinige. le mien, qui est à moi. § z moiego zapłaciłem a nie z twoiego; moie i twoie wszystek świat miesza oboie, *prov.*

moy ty; moy miły; moy duszko; moy drogi. mein lieber; mein werther Freund. mon ami; mon cher.

moia ty; moia miła; moia duszko; moia droga. meine Liebe, mein Schätzchen. m'amie; ma chère.

Moyski, moy. der meinige, mein, der für mich ist, das mir bequem ist, das für mich eingerichtet ist. le mien; mon, qui est pour moi; qui m'est commode; qui est accommodé pour moi. § moyski to stołek, koń.

**po moysku; po moiemu*, adv. nach meiner Art. selon ma manière; à ma façon; à ma fantaisie.

Mozaika, *f.* sadzona robota. ausgelegte Arbeit von Stein oder Holz. mosaïque, ouvrage à la Mosaïque; ouvrage marqueté de pierres ou de bois de différentes couleurs. § kościoł kosztowną Mozaiką przyozdobiony.

Moździerz, *Mozdzierz, *g. a.* 1) Mörsel. 2) Feuer-Mörsel. 1) mortier, *m.* 2) mortier, une pièce d'artillerie. § 1) utłuc w moździerzu; mozdzierzu. 2) z moździerza bombę wyrzucić.

Moździerzowy, *Mozdzierrowy. Mörsel-, de mortier. § tłuk moździerzowy.

moździerzowy kamień; kamień każdy na moździerze dobry, Stein oder Marber daraus man Mörser macht. pierre ou marbre, dont on fait des mortiers.

Moździerzyk, *g. a.* kleiner Mörsel. petit mortier.

Mozesz, Moyzesz. Moses. Moïse.

Mozeszowy, moyżeszowy. Moses-. de Moïse.

Księgi Możeszowe. die Bücher Moses. le Pentateuque.

Pierwsze księgi Mozeszowe. das erste Buch Moses. Génèse, le prémier livre de Moïse.

Drugi — das andere — l'Exode, *m.*

Trzecie — das dritte — le Lévitique.

Czwarte — das vierte — les Nombres.

Piąte — das fünfte — le Deuteronome.

Mozg, *m.* das Gehirn. cerveau, cervelle. § w mozgu iest komorek cztery; w tyle mozgu zaczyna się żył wszystkich suchych zebranie.

Mozgownica, *f.* im Spott: Gehirn, Hirn-Schedel, Hirn-Kasten. *ironiquement;* cervelle, caboche, le crâne. § taka materya cale metafizyczna nie bardzo się zdaie zgodna do zamącenia tak grubych mozgownic iako są Turcy.

Mozgowcowy. } Gehirn-, im Gehirn
Mozgowczy. } ausgeheckt, in der Einbildung formiret. chimérique, ideal, visionnaire.

wymysł mozgowczy. Hirn-Gespinste. chimère, chose visionnaire.

Mozgowiec, *m. g. mozgowca.* Grillenfänger, eigensinniger Mensch. têtu, fantasque, un bizarre.

Mozgowy, *adj.* Gehirn-. de cerveau. § promienie albo *species* do tylney komorki mozgowey idą.

Możnorządy, *plur.* Możnorządztwo, *n.* Aristo-

Ariſtocratie, f. Herren-Regierung. Ariſtocratie, f.

Możność, f. 1) Vermögen, Kräfte. 2) Möglichkeit. 1) puiſſance, f. pouvoir, m. 2) poſſibilité; le poſſible. § 1) możnością ſię ſwoią wyſadził; pogrucho ta nas możnością ſwoią; z możności moiey nieposłuſznych hamować będę. 2) możności w tym żadney nie widzę; według możności moiey pracować będę.

Możny, adj. 1) mächtig, vermögend. 2) möglich. 1) puiſſant, fort. 2) poſſible. § 1) możne w ludzie Państwo. 2) można to rzecz.

Mozoł, m. Kummer, Gram. chagrin, ſouci, tourment.

Mozolę, v. a. bekümmern, Sorge machen. chagriner; fâcher, donner du chagrin.

mozolić głowę. den Kopf zerbrechen. rompre la tête.

Mrągowaty, *vid.* Morągowaty.

*Mrę na co, *mrzę, mart, mrzeć.* 1) heftig begehren, 2) raſend lieben. 3) ſterben, nur in den *Compoſitis.* 1) déſirer ardement, brûler de ſoif, d'amour pour qu; ſoupirer après qu. 2) ſoupirer pour une belle; aimer avec paſſion. 3) mourir; *ſeulement dans ſes compoſés.*

mrę głod. Hunger leiden. avoir faim; mourir de faim.

mrze tam. 'es iſt ein Sterben, eine Seuche da. il y a là une petite contagion, une mortalité.

*Mroczę, *v. a. czy, czyś,* zamraczam. verfinſtern, verdunkeln. obſcurcir, rendre obſcur; couvrir de nuages. § zaćmienie słońca świat mroczy; śmierć oko chmurą mroczy; źrzenicę na śmiertelney zamroczyła pościeli.

mroczy ſię. es wird dunkel. il s'obſcurcit; il ſe couvre de nuage.

**Mroczony, *adj.* zamroczony. verdunkelt, verfinſtert. obſcur; ténébreux, couvert de nuage.

Mroczek, *m. g. mroczka. vid.* Mrużek.

Mrok, *m. g. a,* mierzch. Abend-Dämmerung. crepuſcule du ſoir; commencement de la nuit.

mrok pada. es wird Abend. il fait nuit; il devient nuit.

mrokiem, z mrokiem. in der Abend-Dämmerung; wie es Abend wurde. ſur la brune; entre chien & loup; à l'entrée de la nuit.

Mrowczany. *adj.* Ameiſen-, de fournie.

Mrowik, *m.* }
Mrowinek, *m. g. a.* } kamień drogi (*myrmecites*) Ameiſen-Stein, auf welchen ſich eine Ameiſe vorſtellet. pierre précieuſe ſur laquelle ſe repréſente une fourmi.

Mrowiſko, *n.* 1) Ameiſen-Berg; Ameis-Haufen. 2) ſtarkes Jucken in der Haut. 1) fourmillière, f. creux dans la terre où ſe retirent les fourmis. 2) picottement, fourmillement dans la peau.

mrowiſko po mię chodzi. die Haut jucket mich als, wenn Ameiſen drinnen wären. la peau me fourmille comme ſi des fourmis y étoient.

Mrowiſty, *adj.* voll Ameiſen. plein de fourmis.

Mrowka, *f.* Ameiſe. une fourmi. § w Indach ſą mrowki tey co lis wielkości; mrowka pracowita.

i mrowka ſię broni, kiedy ią napaſtuieſz. auch ein Wurm krümmet ſich, wenn man ihn tritt. un ver ſe recoquille bien quand on le preſſe.

Mrowkolew, *m.* }
Mrowkołow, *m.* } robaczek mrowki pożeraiący. Ameiſen-Freſſer, ein Wurm. formica-leo, petit ver qui dévore les fourmis.

Mroz, *m.* Froſt, *m.* Kälte, *f.* gélée, *f.* froidure, *f.* froid, *m.* § mroz ſię ſili, puſzcza, ſpuſzcza, wolnieie, mroz poważył płonki.

mrozem zepſować, vid. *odmrażam.*

mroz za paznokciami. Froſt hinter dem Finger-Nägeln. onglée, *f.*

*Mrożę, *v. a. ci, cił, obſ.* mrozem ſtężam. gefrierend machen. géler, congeler. § zmrozić wino.

Mrożno, *adv.* froſtig. d'une maniére froide.

Mroźny, *adj.* kalt, Eis frierend, froſtig. glaçant; froid; qui glace, qui géle. § mroźny grudzień; mroźna iuż chwila.

Mruczę, *czy, czał, czeli;* Mrukam. *v. m. F. mruknę.* brummen, murren. gronder, murmurer, grogner, grommeler, bouder, marmoter. § coś pod noſem mruczy iako niedźwiadek; ieno mrukniy; aż lew głośno mruknie; niedźwiedź mruczy.

Mruczenie, *n.* das Brummen. grondement, *m.* bouderie, *f.*

Mruczny, *adj.* 1) brummend, murrend, unwillig. 2) rauſchend als ein Bach 1) grogneur, grondeur. 1) qui murmure, qui fait un bruit agréable comme un ruiſſeau. § 1) mrucznych, mrukliwych sług nie kocham. 2) mruczna wiola.

Mrugam, *v. m. F. mrugnę.* 1) mit den Augen blitzen, rühren. 2) mit den Augen winken, ein Zeichen geben. 1) clignoter; cligner des yeux; ſiller les yeux. 2) faire ſigne des yeux. § 1) mruga.

mruga zawſze oczyma. 2) mrugnął na sługę; mrugniy na niego.

Mruganie, *n.* mrugnienie, *n.* Augen-Wink. clin d'oeil; l'action de faire ſigne de l'oeil.

mruganie nad wolą, mruganie oczyma przyrodzone, zmrużanie. das Augen-Blinzen. clignement des yeux, clignotement, ſillement.

w mrugnieniu oka. im Augenblick. dans un moment.

mruganie, mrugnienie. Mrugi, *plur.* Augenwink, *m.* zum Zeichen; das Nicken. oeillade, *f.* clin d'oeil, *m.* le langage des yeux. § wnet iey zrozumiał mrugnienie.

Mruk, *m.* mruknienie, *n.* das Brummen, Gnorren. le grondement.

mrukiem, z mrukiem, mrucząć. brummend, mit Unwillen. en grondant, à regret. § odſzedł mrukiem; mrukiem wſzyſtko czyni.

Mrukam, *v. m. F. mruknę, vid.* Mruczę.

Mrukowaty. Mrukliwy. Brummer, der immer brummet. grogneur, grondeur. § mrukowaty sługa.

Mrużę, *ży, żył.* die Augen blinzen. ſiller, cligner, clignoter, fermer ſouvent les paupières.

Mrużek, *m. g. mrużka.* Blinzer; der mit den Augen wimpert. celui qui cligne les yeux, qui remuë très ſouvent les paupières.

Mruknąć, *vid.* Mruczę.

Mrzeć, *vid.* Mrę.

Mrzek, *g. a.* zmrożek. die blinde Kuh, ein Kinder-Spiel. collin-maillard, *m.* un jeu d'enfant.

Mrzewka, *f.* mrzeweczka; ryba maluczka (*apua*) Stinz, Stint, Herel-Fiſch, Spiring, der kleinſte Fiſch. merlan, *m.* eſpèce de poiſſon qui eſt le plus petit.

Mrzygłod, *m.* Hungerleider, Knicker. un chiche-face; pince-maille, taquin.

Mścieciel, *m.* Rächer, *m.* vengeur, *m.*

Mścicielka, *f.* Rächerinn, *f.* vengereſſe, *f.*

Mściwy, *adj.* rachgierig. vindicatif, vengeur.

Mſza, *f.* Meſſe, *f.* Meſſe, *f.* § Mſzą mieć odprawować; Mſzey słuchać; Mſza śpiewana; Mſza ślubna; służyć od mſzy.

Wielka Mſza. das hohe Amt. la grande Meſſe; Meſſe haute.

oſtatnia Mſza. die letzte Meſſe. la belle Meſſe.

Mſza nowa. die erſte Meſſe, die ein Prieſter nach ſeiner Einweihung hält. la première Meſſe que le Prêtre dit après avoir pris l'Ordre de Prêtriſe.

Mſza ciecha. ſtille Meſſe, ſo eilfertig geleſen wird. Meſſe de chaſſeur.

Mſza za umarłe, Mſza zaduſzne. Seelen-Meſſe. annuel; la Meſſe des morts; la Meſſe *in* (*de*) *requiem*; requiem.

Mſzał, *n. g. a.* Meß-Buch, *n.* Miſſel, *m.* un Sacramentaire.

Mſzczę ſię, *mści, mści.* ſich rächen. venger qu. ch; ſe venger ſur qu. ou ſur qu. ch; prendre vengeance de qu. ch. § mścić ſię czego nad (na) kim; mſzcząc ſię zabił go.

*Mſzczenie, *n.* Pomſta. Rache, *f.* vengeance, *f.*

mſzczenie ſię czego. Ausübung der Rache. l'action de ſe venger.

Mſzę, *v. a.* co, *ſzy, ſzył.* bemoſen; mit Moos, mit Zäſerchen beziehen, beſpinnen. enduire, couvrir de mouſſe, de coton; rendre cotonneux. § gąſiennice liście pomſzyły.

mſzyć ſię. zaſerig, moſigt, rauch werden, ſich verſchieben. ſe cotonner, s'érailler, devenir cotonneux. § koronki aby ſię w praniu nie mſzyły.

Mſzyca, *f.* robaczek, co kapuſtę gryzie. Kraut-Raupe; Kraut-Würmchen. chenille, *f.* qui ronge le chou.

mſzyka, f. ziele, vid. Knafliczka.

Mſzyſty, *adj.* bemoſet, rauch. cotonneux, mouſſu.

Mu, *vid.* On. ihm. lui.

Mucha, *f.* 1) Fliege. 2) fliegende Matte. 1) mouche, *f.* 2) moucheton, *m.* papillon de chandelle. § 1) oganiać chorego od much. 2) mucha do lamp, do świec przylatuiąca.

ma muchy w głowie; we łbie mu ſię muchy rolą; muchy mu we łbie brzęczą. er hat einen Floh im Kopf; die Grillen plagen ihn. il a la puce à l'oreille; il a martel en tête; il a des rats. § nowe mu ſię co raz we łbie roią muchy.

mucha nawodna. Waſſer-Spinne; Wurm mit ſechs Füſſen, ſo auf dem Waſſer ſehr hurtig läuft. l'arraignée d'eau; petit inſecte à ſix piés qui court ſur l'eau avec une extrême viteſſe.

pſia mucha. Hund-Fliege. mouche de chien.

muchyby przez tę ſuknią przegnał. man könnte Fliegen durch dieſen Rock jagen, ſo zerriſſen iſt er. ſon habit montre la corde; ſon habit fait peur au larron.

Muchair, *m.* Türkiſcher Muchair oder Camlot. ſorte de camélot qui vient de Turquie.

muchair angurſki. Parcan, *m.* ein Zeug. brocatelle, *f.* une étoffe.

Mucho-

Muchoiadka, *f.* Fliegen-Schnäpper ein Vogel. moucherole, *f.* un oiseau.
muchoiadka iaszczurka. Eidexe so Fliegen schnappt. un gobe-mouche.
Muchomory, *plur.*) Fliegen-Schwämme.
Muchorowki, *plur.*) champignons de mouches.
Muchotrzew, *vid. kurzyślep drugi.*
Mudzę, *dzi, dził.* die Zeit zubringen, tändeln. perdre son tems; s'amuser à la moutarde; voler le papillon. § kto siła uważa, siła zmudzi.
mudzi mi się. die Zeit wird mir lang. il me tarde, le tems me dure; je trouve le tems grand.
Muł, *m. g. a.* Maul-Thiere, Maul-Esel. mulet un animal de somme.
muł, m. g. u. dicker Satz, Hefen, Schlamm. sédiment, la lie, la partie grasse d'une liqueur; limon, bourbe. § zlać napoy z mułu; muł się w rzeczach rzadkich na dnie ustawia.
Mularski, *adj. vid.* Murarski.
Mularz, *m. vid.* Murarz.
mularz, m.) Maul-Thier-Treiber. mu-
Mulnik, *m.*) letier.
Mulę, *v. a. vid.* Omulam, zamulam.
Mulica, *f.* Maul-Eselinn. mule; animal de somme.
Mulisty, *adj.* schlammig. vaseux, limonneux.
Mułoosieł, Maul-Esel. mulet, *m.* animal qui est engendré d'un cheval & d'une ânesse.
Mułowy, *adj.* Maul-Thier. de mulet.
Multan. *m. g. a.* ein Moldauer. Moldavien.
Multan, m. g. u. Art von Säbeln. sorte de sabre.
Multanki, *plur.* Sack-Pfeife, Polnischer Bock. sourdeline, *f.* musette, *f.*
Multany, *plur.* Multańska ziemia. die Moldau, so ein Fürstenthum so mit Siebenbürgen gränzen. Moldavie, *f.* un Duché qui confine à la Transilvanie.
Multański, *adj.* Moldauisch. Moldavien.
Mułtyplikacya, *f.* Rozlicz, *s. f.* Rechenk. die Multiplication. *Aritm.* la multiplication.
Multyplikuię, *v. a.* co. Rozliczam, *v. a.* Rechenk. multipliciren. *Aritm.* multiplier.
multyplikować, rozliczyć w się, przez się. mit sich multipliciren. multiplier par soi-même.
Muły, *plur.* hohe Pantoffeln. des mules, *f.*
Munderunkowy, *adj.* Mundirungs, zur Mundirung gehörig. d'ordonnance.
kapelusz munderunkowy. Mundirungs-Hut. chapeau d'ordonnance.
Mumia, *f.* 1) in der Apotheke: einbalsamirt menschlicher Körper aus Egypten. 2) Balsam einen todten Menschen zu balsamiren. 1) *dans l'apoticairerie:* momie, corps d'homme enbaumé qu'on a d'Egipte. 2) sorte de beaume pour conserver les cadavres des hommes § 1) Xiążę Radziwił w Liście trzecim o Peregrynacyi Jerozolimskiey mumie ciekawie opisuie.
Munderunek, *m. g. munderunki.* Mondirung, Mondur. habit d'ordonnance, habit de soldat; uniforme. *f. m.*
Munderuię, *v. a.* die Soldaten mundiren. uniformer, vêtir, habiller les soldats.
Municya, *f.* śpiża. Munition, *f.* Kriegs- und Lebens-Mittel, *n.* munition de guerre & de bouche, *f.*
*Munia, *m.* & *f.* Schöps, einfältiger Kerl oder Weib, Maul-Affe. une vraie souche; buche; qui est sot comme un panier.
Munster, *m. vid.* Muster.
Munsztuk, *m. vid.* Monsztuk.
Mur, *m.* 1) Mauer, *f.* 2) *fig.* Mauer, Schutz. 3) Wappenk. Mauer mit drey Zinnen, auf der Krone stehet eine Fahne. 1) mur, muraille. 2) *fig.* rempart, défense. 3) *Blas.* muraille avec trois creneaux; sur la couronne est dressée une enseigne. § 1) przy murze domek stoi; murem obwodzić. 2) murem stanał za Oyczyznę.
w murze. im Bezirk der Mauer. dans l'enceinte; en dedans des murailles. § w murze położony.
muru głową przebiiać. mit dem Kopf wider die Mauer rennen. se donner de la tête contre un mur.
Murarski, Mularski, *adj.* Maurer-. de maçon.
murarska robot, f. Maurer-Arbeit, *f.* maçonnerie, *f.*
murarska robota podła. schlechtes, grobes Mauerwerk. limosinerie, *f.* le limonage.
Murarz, Mularz, *m.* Maurer. maçon, *m.*
murarz partacz. Klecker, schlechter Maurer. un porte-auge, limosin, *m.*
Murawa, *f.* Rasen-Platz. verdure, *f.* herbette, *f.*
*Murena, *f.* ryba ninog. Neunauge ein Fisch. lamproie, *f.* un poisson.
Murek, *m. g. murka.* 1) kleine Mauer. 2) Mauer-Loch zum Gerüst. 1) petit mur. 2) boulin, *m.* trou dans la muraille où l'on met le bois qui sert à échafauder.
Mułat, *m.* Mauerlatte, darauf die Ziegel gemauret werden. sorte de grandes lattes, sur quoi on pose les tuiles.
Murowanie, *n.* 1) das Mauren. 2) Mauer, Mauer-Arbeit. 1) l'action de murer. 2) mu-

2) muraille, *f.* maçonnerie, *f.* le maçonnage.
Murowany, *adj.* gemauret. muré, maçonné.
Murowy. Mauer-. de mur.
Muruię, *v. a.* co. mauren. murer, maçonner.
*Murzę, *rzy*, *rzyć*, brudzę, smolę, schwarz machen, besudeln. noircir, saillir, souiller.
Murzyn, *m.* ein Mohr. un môre, un éthiopien.
czarny iak murzyn. er ist schwarz wie ein Rabe. il est noir comme une taupe.
Murzynek, *m.* 1) kleiner Mohr. 2) Mohren-Kopf; ein Pferd mit einem schwarzen Kopf. 1) petit more. 2) cap de more; cavesse de more; rouan cavesse de more, cheval qui a la tête noire; tête de more.
Murzynka, *f.* Mohrinn, *f.* moresque, éthiopienne.
Murzyński, *adj.* Mohrisch. éthiopien; d'Ethiopie.
murzyńska ziemia. Mohren-Land, *n.* ein Theil von Afrika. Ethiopie, *f.* partie d'Afrique.
Mus, *m.* Zwang, Muß, Noth. contrainte, sujettion, force. § mus ciężki.
z musu. gezwungen; aus Zwang. par force; par contrainte. § uczyniſz z musu co nie chcesz z swoiey woli.
mus to. es heißt: es muß seyn. c'est un faire le faut; c'est une nécessité nécessitante
Musat, *m. g. a.* Wetz-Stahl. acier à éguiser, *m.*
Muskam, *v. m. F. musnę.* muszczę. 1) schmiegeln, putzen. 2) streichen mit der Hand. 3) schminken, salben. 1) parer, orner, embellir. 2) manier, passer doucement la main sur qu. ch; frotter. 3) farder, oindre. § 1) umuskać kogo. 2) musnąć włosy; bawełną złoto przymuskać.
serce mi muska. vulg. das Herz zappelt mir, hüpfet mir. le coeur me tressaut d'allégresse.
musnąć kogo po kalecie. einem den Beutel fegen. vuider la bourse à qu.
musnąć kogo po grzbiecie. einem das Fell ausklopfen nettoyer qu. sans verges.
muskać się w zwierciedle. sich im Spiegel spiegeln. se mirer; se regarder dans le miroir.
Muster, *g. mustru*, *musteru.* 1) das Mustern; das Exerciren der Soldaten. *2) Musterung, f. Popis. 1) l'exercice qu'on fait faire aux soldats. 2) revue, montre, *v.* Popis. § 1) nowozaciągłych w mustrze ćwiczą; umie muster woyskowy; mustrem Niemieckim regiment.
Mustruię, *v. a.* mustern. faire passer en revuë; faire revuë; passer à la montre. § mustrować woysko.
Musułbas, *m.* glatter, rother Cattun zum Unterfüttern. toile de coton rouge pour servir de doublure.
Musułman, *m.* Muselmann, Türke. Musulman, *m.* Turc.
Musułmański, *adj.* Türkisch. musulman.
Muszak, *m. g. a.* vid. *kurzyślep drugi.*
Muszcz, *m. vid.* Moszcz.
Muszczę, *v. a szcze, skał, vid.* Muskam.
Muszę, *v. n. si, siał, sieli.* 1) müssen, gezwungen seyn. 2) mögen, müssen, das Ansehen haben. 1) falloir, être contraint; être obligé, devoir. 2) devoir; être vraisemblable que. § 1) musi dać, odiechać; człowiek umrzeć musi; musiał zapłacić. 2) musiał to bydź uczony człowiek.
Muszeć, *m.* ziele, *g. muszcza*, vid. *kurzyślep drugi.*
Muszec, m. sporyż wielki. (polygonum maius) Wegtritt, *m.* Weggras, *m.* centinodie, *f.* renouée, *f.* corrigiole, *f.*
Muszelka, *f.* 1) Tauf-Schale, *f.* 2) Muschel zu Farben; Farben-Muschel. 1) l'eau bénitier portatif; tace pour jetter de l'eau bénite sur l'enfant en le bâtisant. 2) petite coquille pour y mettre une couleur à peindre. § 1) muszelka do polewania przy chrzcie.
Muszelkowe złoto, śrebro. Muschel-Gold, *n.* Muschel-Silber, *n.* or, *m.* argent de coquille, *m.* § muszelkowa farba.
Muszka, *f.* 1) eine kleine Fliege. 2) Scharmier-Fleckchen, Schmink Pflästerchen. 1) moucheron, *m.* petite mouche. 2) mouche que les dames portent sur les visages. § 1) muszek w occie iest wiele. 2) moszkę przylepić; muszki kobiece.
Muszkat, *m.* Muszkatowy kwiat. Muscaten-Bluhme. macis, *m.* fleur de muscade.
muszkatowe drzewo Muscaten-Baum. muscadier, *m.* arbre qui porte la muscade.
Muszkatela, *f.* 1) Muscaten-Wein; Muscateller. 2) eine Muscateller-Traube. 3) Muscateller-Wein-Stock. 1) vin muscat; du muscat; vin de raisins muscats. 2) muscadet; muscat raisin; muscat. 3) vigne muscade.
Muszkatelka, *f.* Muscateller-Birne. muscadelle, *f.* muscat, *m.* poire muscadelle.
Muszkatelowy, *adj.* Muscateller-. de muscadet.

Muszka-

Muszkatowy. Muscaten-. muscade; muscat; qui tient de muscade.
muszkatowy kwiat, vid. Muszkat.
muszkatowa gałka. Muscaten-Nuß. muscade, *f.* noix muscade.
Muszkiet. *m.* Musquete. mousquet, une arme à feu.
Muszkietnik, *m.* Füselirer, Soldat so eine Flinte führet. fusilier, fantassin qui a le fusil.
Muszkietyr, *m.* Musquetirer. Mousquetaire.
Muszkuł, *m.* Myszka. ein Muskel, Fleischmaus. un muscle.
Musztarda, *f.* Senf zum Speisen. de la moutarde.
Musztuk, *n. vid.* Munsztuk.
Muszy, *adj.* Fliegen-. de mouche. § gnoy muszy.
Mutant, *m.* Knabe der die Stimme anfängt zu ändern. garçon qui mue, qui commence à parler d'une voix mâle.
Muteta, *f.* eine Mutete, ein musikalisches Stück. motet, une certaine composition de musique. § na dwa, na trzy głosy muteta.
*Mutuię, głos dziecinny utracam, mienię. die Kinder-Stimme verlieren, mit einer männlichen Stimme zu reden anfangen; die Stimme ändern. muer; changer sa voix claire; commencer à avoir une voix d'homme.
Muza, *f.* Muse, *f.* Muse, *f.* § Muzy Parnaskie; sobie śpiewam a Muzom.
Muzycznie, *adv.* musikalisch. musicalement, harmonieusement.
Muzyczny, *adj.* musikalisch. musical, de musique, harmonieux. § instrument muzyczny; głosy muzyczne.
Muzyk, *m.* 1) Musikus. 2) Holunke, schlechter Kerl. 1) musicien. 2) valet de carreau; maroufle; homme vil & abject. § 1) muzyk na instrumentach graiący. 2) chodź sam muzyku.
Muzyka, *f.* 1) Musik. 2) Capelle, Musikanten. 3) Musik; Zusammenstimmung der Stimmen und Instrumenten. 1) musique, un art. 2) les musiciens; chapelle. 3) musique, concert, harmonie de voix & d'instruments. § 1) muzyka iest nauka o śpiewaniu i graniu na instrumentach. 2) czyia to muzyka. 3) wdzięczną słyszałem muzykę.
muzyka z głosow; muzyka wokalna, Vocal-Musik. musique de voix.
muzyka z instrumentow; muzyka instrumentalna. Instrumental-Musik. musique d'instruments.
Muzykant, *m.* Musikant. musicien, *m.*
Muzykant co uczy. der die Musik lehret. Maître de musique; musicien qui montre la musique.
*Muzykaszmat. Flegel, Bauer-Tölpel. nigaud, pitaud, maraud.
My, *vid.* Ja. wir. nous.
Mycie, *n.* das Waschen. lavement, *m.* l'action de laver.
Mydelnik, *m.* ziele. (*saponaria*) Seifen-Kraut. saponaire, *f.*
Mydlarz, *m.* Seifen-Sieder. savonnier, *m.* faiseur de savon.
Mydlę, *v. a.* Seifen. savonner, frotter avec du savon; tremper dans l'eau & le savon. § namydlić bieliznę.
namydlić brodę. den Bart seifen. laver la barbe.
***mydlą mię nadzieie.* die Hoffnung betrüget mich, schmeichelt mir. l'espérance me flatte, me trompe.
Mydlany, *adj.* von Seife. de savon. § czopek mydlany.
Mydlarnia, *f.* Seifen-Siederey. savonnerie.
Mydlenie, *n.* das Seifen, das Einseifen. le savonnage; action de savonner.
Mydło, *n.* Seife, *f.* du savon.
mydło-wonne. Seifen-Kugel. savonnette, *f.*
Mydliny, *plur.* Seifen-Wasser. le savonnage; l'eau & savon dans quoi on a trempé le linge.
Mydlny, Mydlnisty. seifenhaft. savonneux, euse.
Myię, *v. a.* co, *myie, mył.* 1) waschen als die Hände. 2) scheuren, ausspielen, reinigen mit Wasser. 3) ausscheuren, ausmachen, ausfilzen. 1) laver les mains, le visage. 2) laver; nettoyer avec de l'eau; écurer, rincer. 3) laver la tête à qu.
myię się. 1) sich waschen. 2) sich putzen, von den Katzen. 1) se laver. 2) se nettoyer, *en parlant des chats.* § 1) umył się. 2) na deszcz kot się myie.
umyymy się; umyymy sobie ręce. wir wollen uns waschen. lavons; lavons les mains.
Mykam, *obs. vid.* Mknę, Pomykam.
Myle, *v. n.* 1) einen irre machen. 2) variren, abschlagen, abwenden einen Stoß oder Hieb. 1) égarer qu; mettre qui hors de mésure; mettre qu. en désordre. 2) pater, éviter, empêcher avec adresse un coup. § 1) nie myl mi w czytaniu. 2) mylić komu raz.
mylić się. sich irren, sich betrügen. se tromper, s'abuser, s'équivoquer. § nie myl się na tym.
*Mylka, *vid.* Omyłka.
*Mylny, *vid.* Omylny.
Mynica, *f.* Münze, Geld-Münze. monnoye, *f.*

noye, *f.* fabrique où l'on bat la monnoye; ouvroir, *m.* § mynicę trzymać; otwarcie mynice śrebrney i złotey; otworzyć mynicę ſzoſtakową, ſzelężną.

Myniczny, *adj.* das Geld und Geld-Münzen betreffend. de monnoye qui a du rapport à la monnoye. § ſprawy mynicżne.

Myſinſki.. Meißniſch. de Miſnie. Myſinſkie Margrabſtwo.

Myśl, *f.* 1) Philoſ. Geiſt, Seele, Kraft der Seele zu denken. 2) Gedanken; das Denken. 3) Gemüth, Muth. 4) Sinn, Wille Abſicht. 5) Luſt, Neigung zu etwas. 1) *Philoſ.* eſprit, entendement; faculté de penſer. 2) penſée, action de penſer. 3) eſprit, coeur. 4) penſée, volonté, intention. 5) inclination, penchant, humeur, pente naturelle. § 1) myśl ieſt ſiła duſzna ktorą myślemy; myśl w badaniu rozumu ſię radzi; myśl nie chodzi ale tylko maluie, mogę napiſać słowa Paryż, India, a nie piſać drog miedzy niemi, bo pismo tylko ieſt wyobrażenie, tož ſamo ſię na myśli dzieie. 2) wpadła mi ta myśl; miałem tę myśl; przyłożyć myśli do czego; myśl tego dociec nie może; rożnemi ſię długo paſował myślami; błąkały ſię myśli nieſpokoyne; utopić w czym myśl na tym ſię myśl iego wieſzała; zgrzeſzyłem myślą. 3) w ſzczęściu nadętey, a w nieſzczęściu upadłe ieſt myśli; zatrwożeniem myśli zawiedziony. 4) myśl to moia nie była; inſza była myśl moia; myśl czyiey doradzać, wſzyſtko według myśli iego płynie. 5) obrocić, nakłonić myśl do czego; ruſzyła go też myśl do niey; myśliwa go myśl wiedzie.

to myśl moia. das ſind meine Gedanken. c'eſt là ma penſée.

myślami ſam i tam biegać. mit den Gedanken herum ſchweifen. divaguer; promener ſes penſées en divers endroits.

myśl obecna. Fertigkeit des Verſtandes. préſence d'eſprit.

niema myśl, przy ſobie obecney. er iſt nicht bey ſich ſelbſten; er iſt ſeiner nicht bewußt. il eſt hors de ſon bon-ſons.

dobra myśl. guter Muth; fröliches Herz, Luſt, Vergnügen. joie, gayeté de coeur, contentement. § dobra go myśl nadeſzła.

dobrey bydź myśli. gutes Muths ſeyn; luſtig, vergnügt ſeyn. ſe tenir joyeux; être content; ſe rejouir, ſe divertir.

dobrey ieſt myśli. er iſt bey der Luſt; er iſt bey der guten Laune. il eſt en train il eſt en ſes gogues, il a l'eſprit aux champs, il eſt en humeur.

dobrey myśli nie zepſuie. er verderbt keine Luſt. il n'eſt pas un trouble-fête; il ne trouble pas le plaiſir & la joie des autres.

myślą to poiać niemogę. ich kann das nicht begreifen. je ne puis comprendre cela.

myśli urząd nie ſądzi; omyśli do woyta nie pozywaią (nie idą). Gedanken ſind Zoll-frey. on n'eſt pas reſponſable de ſes penſées, il eſt permis de penſer ce qu'on veut.

myśl w niebie gniazdo ściele, a nogi w popieli. er hat hohe Gedanken und ein kleines Vermögen. il a le coeur haut & la fortune baſſe.

Myślę, *śli, ślał, *ślit, śleli.* 1) denken. 2) denken, vorhaben, Willens ſeyn. 3) denken, glauben, 4) wollen einem übel oder wohl. 5) an etwas denken, ſorgen vor etwas. 6) ſchmieden, im Schilde führen. 1) penſer à qu. ch; avoir quelque penſée. 2) penſer, ſe propoſer, avoir deſſein, avoir intention. 3) penſer, croire. 4) en vouloir à qu; vouloir mal à qu; haïr qu; voir du bien à qu; favoriſer qu. 5) ſonger penſer, prendre garde à. 6) forger, braſſer, machiner quelque mauvais deſſein. § 1) myślał to i owo; myśleć o czym albo o co. 2) myślał ſobie co złego uczynić; myślę iechać, to uczynić. 3) myślałem, że to brat twoy. 4) myśle komu źle, dobrze; co drugiemu myślał, ſamego potkało. 5) myśl o nim, o tey ſprawie, o ſobie 6) myśliſz zdradę; myśleć co chytrze, zdradliwie.

nie myślac o tym. ohne daran zu gedenken. ſans y penſer.

Myślenie, *n.* o czym. das Denken. penſée, *f.* le penſer, l'action de penſer.

Myśliſtwo, *n.* Jägerey, *f.* Jagd, *f.* chaſſe, *f.* pourſuite des bêtes.

myśliſtwo ielenie. Hirſch-Jagd. venerie, *f.* la chaſſe du cerf.

myśliſtwo ptaſze; myśliſtwo powietrzne. Vogel-Fang, *m.* oiſelerie, *f.* la chaſſe aux oiſeaux; la pipée.

myśliſtwo zwierze; myśliſtwo ziemne. Jagd der wilden Thiere. la chaſſe, la pourſuide qu'on fait des bêtes avec des chiens.

myśliſtwem ſię bawić, polować. jagen, auf der Jagd ſeyn. chaſſer; giboyer.

Myśliwczy, *adj.* Jäger-. de chaſſeur.

Myśliwczyk, *m.* Jäger-Junge. valet de chiens. § myśliwczyk pſow dojeżdża.

Myśli-

Myśliwiec, *m. g. myśliwca.* 1) Jäger. 2)
Myśliwy, *g. myśliwego.*) Jäger-Liebhaber der Jagd. 1) chasseur. 2) giboyeur, chasseur; qui aime la chasse.
myśliwy, *adj.* Jagd-. de chasse.
Myślny, *adj.* was sich denken läßt, zum denken gehörig. de qui ont peut penser; qui regarde les pensées.
Myśnya, *f.* Meißen, *n.* eine Marggrafschaft in Sachsen. Misnie un Margraviat en Saxe.
Myśniak, *m.* ein Meißner. un Misnien, habitant de Meissen.
Myśny, *n.* Meißen, *n.* eine Stadt im Lande Meißen. Misnie, *f.* Meissen, *m.* ville de Misnie.
Mysz, *f.* eine Maus. une souris.
mysz wielka ziemna; *susel.* Hamster. mulot, *m.*
mysz brytańska; *mysz paięcza.* Spitzmaus. le musaraigne.
mysz polna, *dzika. leśna.* Feld-Maus, *f.* lerot, *m.* sorte de souris champêtre.
myszy, vid. *myszka*, *myszki.*
Myszaty, Myszasty, *adj.* mausefärbig. de couleur de poil de souris; gris de souris.
Myszetrzew, *f.* ziele, *vid.* Kurzyślep.
Myszka. *f.* 1) Maus, *f.* Mäuslein, *n.* 2) Muskel, Maus im Fleisch. * 3) Johannis-Würmchen. 1) *Anat.* un muscle *3) ver luisant, luciole.
myszka, *f. myszki*; *myszy.* der Feifel, Viwel, eine Halsdrüsen-Krankheit der Pferde. avives, *plur. f.* glandes enflées des chevaux.
myszka, *pław morski.* Art zarter See-Muscheln. espèce de poisson de mer à têt dur.
myszko nie gray z kotem. mache dich nicht mit einem Mächtigen gemein. il ne faut pas se jouer à son maître.
Myszkuię, *v. a.* mausen, stehlen. souriser, corbiner, gripper, escamoter. § myszkował po domach.
Myszołow, *m.* Mause-Fänger. prenneur de souris.
Myszotrzew, *f. vid.* Kurzyślep.
Myszy, *adj.* Mause-. de souris. § mysze bobki.
mysza wiecha, *f. ziele*, *vid.* Iglica.
mysze uszka pl. (auricula muris) Mause-Oehlein. oreille de rat, piloselle, *f.*
mysze zboże, *vid.* Owiesek.
myszy ber, vid. *ber myszy.*
myszy ięczmień, *vid.* Wyczyniec.
Myszyniec, *m. g. myszyńca.* Mausedreck. crotte, *f.* excrement de souris.
*Mytnik, *n.* celnik. Zollner, Geleit-Einnehmer. pégager, barrager. *m.*
Myto, *n.* 1) Gesinde-Lohn. 2) Haus-Zins. 3) Geleite, Brücken-Zoll, den ein Privat-Besitzer eines Land-Guts von dem durchgehenden Leuten eintreibet. 1) game, *m.* le loyer qu'on paye aux valets. 2) le loyer, le louage, payement pour une chambre. 3) le péage, qu'un particulier prend pour le passage par ses terres.
Mżę, *mży*, *żal.*] schlummern, im ersten
Mży mi się.] Schlummern seyn. sommeiller; *v. a.* endormir à demi; assoupir. § dla słabości mało co mowić mogłem i prawie iakoby mżałem; mżałem, potym drzymałem i zasnąłem.
mży się; *mży*; *deszcz drobny pada.* es rieselt, es regnet dicht. il pluvine; il bruine; il fait de la bruine.
Mżenie, *n.* 1) Nebel-Regen, kleiner dichter Regen. 2) Schlummer. 1) rosée, *f.* bruine, petite pluye. 2) l'action de sommeiller.
Mżyk, *m. g. a.* die blinde Kuh, ein Kinderspiel. colin-maillard, *m.* un jeu d'enfant.
grać mżyka. die blinde Kuh spielen. jouer à colin-maillard; jouer à bander les yeux.

N.

*Na, Nay. aller, Partikel die den *Superlativum* machet, wenn sie von einem *Comparativo* gesetzet wird. le plus, *cette particule mise devant un comparatif le change en superlatif.* § naygodnieyszy, naysławnieyszy.
Na, Nać, Naci, Naści, *adv.* da, da hast du. tenez, voilà, voici. § na talar na wino; naści weźmiy to; nie zaraczci to wziąć, kiedy mowią naści, *prov.*
Na, *pr. Ac. & Loc.* 1) auf, zu. Na regieret eben die *casus* wie im Deutschen, nehmlich den *Ac.* auf die Frage wohin? und den *Loc.* auf die Frage wo? 1) sur dessus, en; *cette préposition gouverne l'Accusatif lorsqu'on marque un mouvement pour passer sur quelque lieu, & le Local lorsqu'il n'y a point de mouvement d'un lieu sur un autre.* § *Acc.* biorę na ramię; iść, wyzwać na plac. wskoczyć na stołek; *Loc.* niose na ramieniu, iest na placu, siedzieć na stoku.
idzie na drugą, na trzecią. es gehet auf zwey,

zwey, drey Uhr. il s'en va deux, trois heures.
na bok; na boku. auf die Seite; auf der Seite. ſur le côté. § na bok (na boku) prawy, lewy leżeć; położyć, poſtawić na bok.
2) in, zu, auf. à, au, en. § *Acc.* poſzedł na miaſto, na wieś; dał ſyna na rzemiesło; idzie lud na robotę. *Loc.* ieſt na mieście, na wſi; ſyn ieſt na rzemieśle; lud na robocie; mieſzka na dworze krolewſkim.
poſzedł na obiad. er iſt zur Mittags-Mahlzeit gegangen. il eſt allé diner.
ieſt na obiedzie. er iſt zu Mittag. il dîne; il eſt au diner.
iechać na łowy. auf die Jagd gehen. aller à la chaſſe.
pojść na piwo, na wino. zu Bier, zu Wein gehen. aller boire boutelle; aller boire chopine de.
ieſt na winie, na piwie. er iſt zu Wein, zu Bier. il eſt la bouteille en main; il eſt à boire du vin, de la bière.
3) **Viele Wörter werden mit** na, **in** *Acc.* **und** *Locali* **conſtruiret.** *il y a beaucoup de mots qu'on conſtruit avec la prépoſition* na *à l'Acuſatif & au Local.* § dać na galerę; na gardło ſiedzi; na gorzałce talar przepił; na berg, dać brać, na krzyż, na części podzielić.
trzy łokcie na dłuż, na ſzerz, &c. drey Ellen in die Länge, in die Breite u. d. g. trois aunes en longueur, en langeur &c.

* *

In folgender Bedeutungen regieret dieſe Präpoſition nur allein den *Accuſativum. dans les ſignifications ſuivantes cette prépoſition ne régit que l'Accuſatif.*
4) auf, zu, in Betrachtung. pour, à l'égard, par rapport. § na deſzcz, na mroz kraczą wrony; na ſtarość co będzieſz miał; na krotki czas odiechał; na zimę, na lato ſzata; na trzy dni nagotował; dałem mu ſtrawę na kwartał; drogo to na mię; na moy worek dość; na moię oſobę dałem; na moię nogę trzewik; ſzata na małego; a piękna to na przyiaciela? na godzinę arkuſz przepiſać.
na trzy konie służy. er dient auf drey Pferde; er bekommt Löhnung zu drey Pferden. il touche le prêt pour trois chevaux; il a trois rançons.
5) zu, zum Gebrauch, zur Abſicht. à, pour, pour uſage de, à quelque deſſein, à quelque fin. § ſieć na ryby, na ptaki; daię na probę, na koſztowanie, na zażywanie; trąbią, dzwonią na ſzturm, na gwałt, na kazanie; rzekł na żart, na błazeńſtwo; na przykład comowić; na żart to było; naści na piwo; pieniądze na ſzkołę, na trzewiki na ſtrawę, żelazo na ſiekierę, drzewa na pale, na czembrowinę.
zadać na ſen. ein Schlaf-Mittel eingeben. faire prendre une boiſſon narcotique. § zadać komu na purgacyą.
na co to wſzyſtko. was nutzet dieſes alles. que fait tout cela.
na cześć, na sławę twoię. zu deiner Ehre. à votre gloire. § na deſpekt, na nieſławę iego to było.
6) auf, wieder. contre. § bić, iść, uderzyć, nacierać na nieprzyiaciela.
iść na ryby, na ptaki, na zaiące. auf Fiſche, auf Vogel, auf Haaſen gehen, ſelbige zu fangen. aller à la pêche des poiſſons, à la chaſſe des oiſeaux, des liévres.
iść na grzyby. in die Pilze gehen. aller cueillir des champignons. § iść na poziemki.
7) bey, um. ſur, par, pour. § na cudzą wiarę, słowo, co wzięć; na cnotę moię upewniam.
zaklinam ſię na przyiaźń naſzę. ich beſchwöre dich bey unſerer Freundſchaft. je vous coujure par notre amitié.
7) am, von einem kranken Gliede. du, de la, *en parlant d'un membre malade.* § choruię na płuca, na zęby; na rękę chramię.
na śmierć choruie. er iſt tod krank. il eſt malade à mort; il eſt malade à mourir,
9) wieder, vor eine Krankheit. à, contre, pour une maladie. § na łaknienie trunek, lekarſtwo na zęby, na febrę.
10) auf, bey ohngefähr. de, à peu près, ſur, environ. § na łokieć wyſoki, na kopią długi; na milę daleki, na ſto ludzi zbito; na ſtrzelenie, na ciśnienie od miaſta.
11) zu, wie, auf Art. en, comme, à la façon, à la manière. § na ſtroy Niemiecki zrobiona czapka; na kſztałt noża; na krzyż ſkładam; uſmażyć na frytatę; utłuć na mazgę; na popioł, na proch ſpalić.
na ſzpady, na piſtolety ſię bić. ſich auf Degen, Piſtolen ſchlagen. ſe battre à coups d'épées, de piſtolets.
12) gegen, auf. en, contre. § na ołow towar brali i handlowali.
na talary, na czerwone złote. gegen Thaler, Ducaten. en écus, en ducats. § na tynfy, na złoto przedawać, handlować.
na weksle. gegen Wechſel. contre billets. ou

ou lettres de change. § na karty, na zapisy handlować, dać pieniądze.

13) gegen, nach — zu, von den Welt-Gegenden. à, vers, *parlant des quartiers du monde.* § na południe, na wschod, na zachod iechać.

14) — über einander, zwischen zwey wiederholten Substantivis. — après l'autre, *entre deux substantifs répétés.* § wały na wały suią, zamki na zamki buduią.

domy na domy buduie. er baut ein Haus übers andere. il fait bâtir une maison après l'autre.

15) Folgende Redens-Arten findet man im *Locali. les suivantes expressions se trouvent au Local.* na razie; na końcu, na początku.

na dniu osmym z rana. am achten Tage des Morgens. le huitième jour au matin; au matin du huitième jour.

na dniu wczorayszym. am Anfang des gestrigen Tages. au commencement du jour d'hier.

* * *

Na, *préposition inséparable.* von diesem Vor-Wort bekommen die Zeit-Wörter folgende Bedeutungen. *les verbes tiennent de cette préposition les sens suivants.*

1) die deutsche Präposition auf. sur une chose, dessus. § namalował ktosiś; napisał te słowa na ścienie; nakładam na woz.

napisać co na stole. etwas auf den Tisch schreiben. écrire qu. ch. sur la table.

2) machet sie die langen *Verba* zu kurzen. *elle change les verbes longues en brefs* § a napisałeś listy; nauczyłem dziecięcia (dziecię) łaciny.

3) bedeutet sie bey den *verbis reciprocis*; seine Lust büßen; satt, zur Gnüge. *cette préposition étant mise avec un verbe reciproque signifie* une saciété; tout son soul, tant qu'on veut. § naiadłem się, naspołeś się; nagray się teraz a potym pracuy.

4) viel, voll, eine Menge. beaucoup; assez, un grand nombre; en-, em-. § nabaiał mu uszy; nakupił sobie ksiąg; naborgował wszędzie; nabił, nałapał ptastwa.

namączyć. voll Mehl machen. enfariner.

napełnit. voll füllen. emplir, *v. a.*

5) ein wenig, etwas, mit einer kleinen Beschädigung, alsdenn stehet sie statt der Präposition nad. un peu; avec quelque perte, *alors elle est mise au lieu de la préposition* nad. § nabiegam (nadbiegam) konia; natrącił (nadtrącił) mu woyska; nagniło (nadgniło) iabłko.

*Nababać, nałaiać komu, *F. nababić.* ausschelden, ausfilzen. pouiller, *v. a.* mâtiner, *v. a.*

Nabaiać, *F. nabaię.* viel plaudern; viel närrisch Zeug reden. ne faire que caquetter; babiller tout son soul.

nabaiał mi uszy aż do uprzykrzenia. er hat mir die Ohren voll geplaudert. il m'a écorché les oreilles. § nabaiał mi uszy aż mi ieszcze dotąd bolą.

Nabardziey, ist der *Superlativus* von Bardzo. am meisten. le plus, *c'est le superlatif de* Bardzo.

naybardziey go kocham. ich liebe ihn am meisten. je l'aime le plus.

Nabawiam, *v. m. F. nabawię.* verursachen, machen, stiften. attirer, causer, faire, être cause de qu. ch. § nabawisz go ślepoty, rzeczy pożądaney.

Nabechtać, } *F. nabechtam.* anhetzen, aufhetzen. inciter, *v. a.* suggérer, exciter, brouiller. § nabechtał Pana na sługę.
*Nabektać, }

Nabiał, *m.* Milch-Werk, *f.* Milch-Speise, du laitage, viande de lait. § nabiałem się żywi; krowa się w nabiał zabiera.

Nabicie, *n.* Ladungs eines Gewehrs. charge d'une arme à feu. § stare nabicie rurę rozrywa.

Nabiegam, *v. m. F. nabieże, nabiegnę.* 1) überfallen. 2) müde reuten. 3) anlaufen, schwellen. 1) surprendre; tomber sur qu. 2) lasser, harasser un peu un cheval. 3) enfler, s'enfler, se boufir, tumefier. § 1) niedźwiedź na stado nabiegł. 2) nabiegł (nadbiegł) konia. 3) członek guzem nabiegł; żyły z tego nabiegną.

nabiegać się. 1) sich müde laufen. 2) seine Lust im Laufen büßen. 3) einem in den Degen laufen. 1) se lasser à courir. 2) courir tout son soul. 3) s'enferrer dans l'épée de son ennemi. § 1) nabiegałem się a nie znalazłem go. 2) nabiogał się wczoray, a dziś znowu chce prożnować. 3) sam się nabiegł na szpadę.

Nabiegły, *adj.* angelaufen, geschwollen. enflé, renflé.

Nabieluchny, *adj.* sehr weiß. fort blanc; d'albâtre; plus blanc que la neige. § karczek nabieluchny.

Nabieram, *v. m. F. nabiorę.* 1) zunehmen als an Milch, Fett. 2) in sich ziehen; in sich schlucken. 1) s'encroître en lait, en chaire. 2) boire, absorber, humer, tirer, attirer. § 1) nabieraią mleka krowy.

wy. 2) woda natury kruszcow w się nabiera, przez ktore w gorach idzie.
sadła nabrać. fett werden, zunehmen. devenir gras & replet; s'engraisser.
Nabierany, *adj.* fleischicht. charnu, plein de chair. § nabierane czoło i pełne zmarszków.
Nabiiam, *v. m. F. nabiię.* 1) benageln, mit Nägeln beschlagen; voll Nägel, Pfähle schlagen. 2) laden ein Gewehr. 3) einschlagen, einrühren, als Eyer. 4) füllen. 5) niedermetzeln, niederhauen. 1) ficher, enforcer, cogner beaucoup de pieux, de cloux. 2) changer un canon à feu. 3) brouiller, mettre dedans pour préparer qu. ch. 4) remplir. 5) tuer un grand nombre de; abbattre beaucoup de. § 1) nabił palow, kołow, goździ; nabiię tę deskę goździmi. 2) nabić muszkiet kulą. 3) nabić iaiec na iajecznicę; iuż gorzałczany nabił na gorzałkę. 4) dobrze mu to wory nabiia. 5) z szańcu wiele mu ludzi nabito; nabił ptastwa, zwierza.
nabiiam działo. ein Stück laden. servir le canon.
nabiiam komu aszy czym. einem einbläuen, den Kopf toll machen. ravauder aux oreilles de qu; inculquer; battre les oreilles à qu. de qu. ch. § nabił mi uszy temi powieściami.
nabili mu to w głowę, tym głowę. man hat ihm dieses in den Kopf gesetzt. on lui a mis cela dans la tête. § nabił sobie tym głowę.
Nabiodrki, *plur.* 1) Hüft-Blech, Hüft-Stück an der Rüstung. 2) Theil des Reutzeuges, der auf der Hüfte lieget. 1) la partie de l'amure qui couvre les hanches de l'homme armé. 2) partie du harnois sur les hanches du cheval.
Nabity. *conf.* Nabiiam. 1) dicht, enge an einander. 2) gut geschlagen, dicht als Tuch. 3) geladen als ein Gewehr. 1) pressé, chargé, dru, épais. 2) bien battu, épais comme une étoffe. 3) chargé, *parlant d'armes à feu.* § 1) nabita ludźmi karczma, nabite gęsto płotno, sukno. 2) nabita strzelca.
Nabladnąć, Nad bladnąć, *F. nabladnę.* etwas blaß werden. blêmir un peu; devenir un peu pâle. § nabladł; nabladło mu; nabladnęła nieboga.
Naboy, *m.* Patrone, Cartusche, Ladung im Gewehr. cartouche, *f.* charge dy l'arme à feu. § naboy się z armaty wysypał; naboy się z armacie.
Nabożeństwo, *n.* 1) Gottes-Dienst, *m.* 2) Gottes-Furcht, *f.* 1) service divin. 2) dévotion; religion, piété. § 1) dzwonią na nabożeństwo. 2) nabożeństmo hultaia tego napadło.
Mabożniczek, *g. nabożniczka.* ein Gottesfürchtiger, ein heiliger Mensch. meistens im Scherz: homme béat; femme béate, *ce mot se dit la pluspart dans le burlesq.* § niewielki to nabożniczek; zmyślony nabożniczek.
Nabożnie, *adv.* gottesfürchtig. pieusement, dévotement, religieusement.
Nabożnieię, *v. n.* gottesfürchtig werden. devenir dévot. § dziwnie znabożniał.
Nabożny, *adj.* 1) gottesfürchtig. 2) ehrerbietig gegen die Heiligen. 1) craignant Dieu, pieux. 2) dévot, réligieux envers les Saints. § 1) nabożne prowadzi życie. 2) nabożny iest do Swiętego Antoniego.
Nabram, *m.* Wappenk. drey weiße und drey schwarze stehende Balken, über der Krone sind drey Straus-Federn. *Blas.* trois blancs & trois noirs soliveux qui sont debout; la couronne est ornée de trois plumes d'autruche.
Nabranie, *n.* das Zunehmen, die Vermehrung als der Milch. accroissement au corps; l'augmentation du corps, du lait d'une vache. § nabranie mleka, ciała.
Nabroić, *F. nabroię.* anrichten, anstiften. perpétrer; produire, exciter, commettre; faire. § wiele złego nabroił; coś nabroił; wiele dobrego nabroił.
czego wino nię nabroi? was richtet der Wein nicht an? que ne produit pas le vin?
Nabrzechać, *F. nabrzecham.* eig. u. fig. vorbellen, vielbellen. *prop. & fig.* aboyer, japper beaucoup contre qu. § nic mu nie pomogło co przed Panem nabrzechał.
Nabrzmiałość, *f.* die Geschwulst, Schwulst. enflure, *f.* tumeur, *f.* gonflement, *m.*
Nabrzmiały, *adj.* geschwollen, aufgelaufen. enflé, gonflé.
Nabrzmiec, *F. nabrzmieię.* schwellen, auflaufen. enfler, se gonfler. § nabrzmiała mi ręka, żyła.
Nabudować, *F. nabuduię.* viel bauen. bâtir beaucoup.
nabudować się. sich überdrüßig bauen. être las de bâtir.
Nabutwiały, Nadbutwiały. eig. u. fig. morsch, mürbe, anbrüchig. *prop. & fig.* heutri, pourri, qui commence à pourrir. § nabutwiały starością.
Nabycie, *n.* Erwerbung, *f.* Verdienst, *m.* Erwerb, *m.* Gewinn, *m.* acquisition, *f.* acquêt, *m.* chose acquise; grain; *m.* § dobra

§ dobra własnego nabycia; nabycie iego szarpaią.
złe nabycie niespore. unrecht Gut wudelt nicht. mal acquis ne profite point au tiers héritier.
Nabyty, *adj.* erworben, erhalten, verdient. 2) erlernet, erlanget. 1) gagné, acquis, obtenu. 2) acquis, qu'on a appris. § 1) nabyte dobra. 2) przyrodzony i nabyty przymiot.
złe nabyte w korzyść się nie abraca; źle nabyte źle bywa odbyte. wie gewonnen so zerronnen; unrecht Gut kommt nicht an den dritten Erben. un troisiéme héritier ne jouit point des biens mal acquis; le bien mal acquis s'en va comme il est venue; ce qui est venu par la flûte s'en va par le tambour.
Nabywacz, *m.* } Erwerber, *m.* acque-
Nabywalnik, *m.* } reur; celui qui acquiert qu. ch.
nabywacz pieniędzy dla kogo. Geld-Mäckler. agioteur; agent de change & de banc.
Nabywam, *a. m. F. nabede.* erwerben, gewinnen, bekommen, erlangen. gagner, acquérir, profiter, procurer à soi qu. ch; faire une acquisition de qu. ch. § 1) nabył bogactw, urzędu; nabył kaszlu, febry; serca nabądź z tego; nabyłem iego przyiaźni.
nabydź się. sich an einem Orte lange genug aufgehalten. sejourner assez longtems dans un lieu. § nabył się w Paryżu; nabędziesz się tam.
Nabywanie, *n.* czego. das Erwerben. acquisition; l'action d'acquérir, de profiter.
Nać, *adv. vid.* Na, *adv.*
Nać, *f.* Kräutrig, die zartesten Blätter, die Herz-Sprossen an Küchen-Kräutern. les feuilles les plus tendres d'une herbe potagère. § marchwiana nać.
Nachłopać komu, *F. nachłopam.* ausschelten, einen oft einen Bauer nennen. mâtiner qu; appeller qu. souvent paysan; reprocher la basse naissance à qu.
Nachłysnać się, *F. nachłysnę.* einschlurfen. humer, absorber, avaler à petits traits. § legszy na brzuch mętney się nachłysnął (nachłysł) wody.
Nachodzę, *v. a.* kogo, Nachodzę na kogo, *v. m. F. nadeydę.* einen überfallen. survenir; surprendre qu.
nachodzić się. sich satt gehen; lange gehen. marcher assez long tems; aller jusqu'à l'ennui.
Nachramuię, Nadchramuię. etwas hinken. boiter un peu.
Nachudnąć, Nachudnąć, *F. nachudnę.* etwas mager werden, abfallen. devenir un peu maigre; perdre un peu de son embonpoint. § nachudł w tym kłopocie; nachudło mu.
Nachylam, *v. m. F. nachylę.* 1) beugen, neigen. 2) neigen, lenken zu etwas. 3) ziehen, lenken auf seine Absicht. 1) incliner, pancher, baisser, abbaisser, mettre plus bas. 2) porter, tourner; mouvoir, disposer qu. à qu. ch. 3) tirer, tourner qu. ch. à son dessein. § 1) nachyl beczki, flaszy; uschylił ucha do ust iego; na skargi poddannych zawsze ucha nachylał. 2) nachylał go do cnoty, do pomsty. 3) na swoy kożytek wszystkie rzeczy nachyla.
koń ten nachyla na poślądek. dieses Pferd setzet sich auf die Hanken. ce cheval s'assied sur les hanches.
nachylić się. sich neigen, sich beugen. 2) sich lenken. 3) wanken, weichen in der Schlacht. 1) s'abbaisser, s'incliner, se baisser. 2) tourner à; succeder aller. 2) fléchir, plier, fuir, céder, abandonner son poste. § 1) nachyliwszy się uniknął razu; dom się nachyla. 2) nachyliły się rzeczy do tego. 3) już się piechora nachylała.
na iego dobro się rzeczy nachylaią. die Sachen fallen ihm zum besten aus. ces affaires tournent à son avantage.
nic się dobrze nachylila. es ist schon spät in die Nacht. la nuit s'est bien avancee.
Nachylanie, *n.* das Beugen, Neigen. inflexion. *f.* inclination, *f.* baissement, abbaissement, l'action d'incliner.
Nachylenie, *n.* Senkung, Neigung. inclimation, *f.* déclinaison, *f.* pente, *f.* état d'une chose qui panche.
Machylny, *adj.* lenkbar, das sich lenken läßt, biegsam. souple, pliable, qui peut être incliné; aisé à tourner au mal ou au bien.
Nachylony, *adj.* 1) gebeugt, abhangend. 2) geneigt. 1) incliné, panchant. 2) enclin, porté à; qui a du panchant pour qu. ch. § 1) wiek laty nachylony. 2) nachylony ku naukom.
dom nachylony. baufälliges Haus. masure, *f.* maison caduque, maison qui ménace ruine.
Naci, *vid.* Na, *vid.*
Naciągam, *v. m. F. naciągnę.* 1) spannen, aufziehen auf einen Bogen. 2) aufziehen eine Uhr. 3) stimmen ein Saiten-Instrument. 4) ziehen, lenken auf seine Absicht. 1) bander, tendre un arc. 2) monter, bander, ajuster une montre. 3) garnir les cordes; monter haut les cordes; accroder un instrument de musique. 4) tirer, attirer, entrainer, porter

ter qu. § 1) naciągnę łuk, pistolet. 2) naciągnąłem zegarek. 3) naciągniy skrzypce, strony. 4) naciągali na się woynę od Szwedow; naciągnął go na swoię stronę; obce zaś co dobrego do Polskiego naciągał zwyczaiu; naciągam co na swoy pożytek.

Naciąganie, *n.* naciągnienie, *n.* 1) das Spannen, Aufziehen. 2) das Lenken zu seiner Absicht. 1) la tention, l'action de tendre, de bander. 2) détour qu'on prend pour réussir. § 1) naciąganie łuku, zegara. 2) naciąganie na swoy pożytek, na swoię stronę.

naciąganie stron. Aufziehung der Saiten an einen musikalischen Instrument. la tension des cordes d'un instrument de musique.

Naciągniony, *adj.* aufgespannt, aufgezogen. bandé, tendu.

Naciasta, *f.* Sauer Teig. du levain.

Nacięcie. Einschnitt. coupe, coche, entaille, incision, taille.

Nacieram, *v. m. F. natrę.* 1) einreiben, einschmieren. 2) sich an einen reiben, auf einen dringen, losgehen; einen verfolgen, drängen. 1) frotter, oindre de qu. ch. 2) se frotter à qu; attaquer, presser, tordre pousser, poursuivre qu. § 1) natrzeć oleykiem rękę; natrzyy ta maścią ranę. 2) dużo na mię nacierał; natarł szablą na niego.

nacieram koniem na kogo. auf einen zu reuten, zu sprengen. pousser, lancer son cheval sur qu.

natrzeć komu uszy. einem den Kopf waschen. laver la tête à qu; faire la fausse à qu.

Nacieranie, natarcie, *n.* 1) das Einreiben, Einschmieren. 2) Anfall, Angriff. 1) frottement, le frottage, la friction, action de frotter, d'oindre. 2) attaque, poursuite. § 1) po natarciu guza tym oleykiem. 2) ochotne na nieprzyiaciela natarcie.

Nacięty, *adj.* Eingeschnitten, gekerbet. incisé, entaillé.

Nacinam, *v. m. F. natnę.* 1) einen kleinen Hieb geben, anhauen, einschneiden. tailader un peu, entailler, inciser. § aż mu gębę (gęby) nacięto.

Nacinany. 1) zackigt, schartig, gekerbt. 2) geringelt wie eine Raupe. 1) dentelé; coupé en manière de petites dents. 2) coupé; annelé; qui a plusieurs coupures par le corps, comme le chenille.

Nacisk, *m.* Gedränge, *n.* foule, *f.* presse, *f.* § o tę książkę do bibliopole od wszystkich uczonych wielki iest nacisk; z naciskiem się ludzie przechodzą; nie naciskiem w oboz weszli, ale porządkiem.

wielki nacisk o ten towar. die Waare hat einen großen Zulauf, man reißt sich um sie. la presse est à cette marchandise.

Naciskam, *v. m. F. nacisnę.* 1) sehr drücken, drängen. 2) viel werfen. 1) presser, serrer avec force; fouler fortement. 2) jetter une grande quantité de qu. ch. § 1) nie naciskay; naciśniy czapkę na uszy. 2) kto tu naciskał kamieni.

naciskać się. 1) sich müde werfen. 2) sich enge zusammen häufen, sich drängen. 1) se lasser à jetter, à lancer. 2) se presser, se serrer; se mettre plus près les uns des autres. § 1) naciskał się do woli. 2) lud się na to mieysce nacisnął.

Nacya, *f.* narod. Nation, Volk eines Landes. nation, le peuple d'un pays.

Nacyonalista, *m.* ziemek. 1) Landsmann. 2) der von einem gewissen Volk ist. 1) un compatriote, qui est de même pays. 2) un national, qui est de nation.

Nacyonalny. zu einem Volk gehörig. national; qui regarde une nation.

*Nacz; na co? zu was? à quoi; à quelle fin; à quoi non?

ni nacz. zu nichts, zu (von) keinem Nutzen. à un pour rien; à rien.

ni nacz to nie służy. das dienet zu nichts. cela sert de rien; cela n'est bon à rien.

kto w ni nacz nie zmierza, w nic nie uderza. wer keinen Endzweck hat kann auch keinen erreichen; er lebet in den Tag hinein. il vit au jour la journée; il fait douze mois par chaque année.

Naczekać się, *F. naczekam się.* lange warten. se morfondre, attendre longtems. § naczekasz się nim długu dostaniesz.

Naczelnik, *m g. a.* 1) Stirn-Band, Stirn- oder Kopf-Tuch. 2) Stirn-Rieme an einem Pferde-Zaum. 1) frontal *m.* badeau sur le front. 2) fronteau, *m.* partie de la têtière de la bride.

naczelnik żydowski. Haupt-Binde der Juden bey ihrer Andacht. fronton, *m.* fronteau, *m.* *parlant des céremonies Juives.*

Naczelny, *adj.* 1) Stirn-, für die Stirne eingerichtet, 2) Kriegsw. die Fronte betreffend, was auf der Fronte stehet. 1) appliqué sur le front; qui est sur le front. 2) *guerre:* de front, de face, de tête. § 1) naczelne włosy, ozdoby. 2) naczelne połki.

Naczynie, *n.* 1) Gefäß, *n.* 2) Werkzeug, *n.* Instru-

Instrument, *n.* 1) vaisseau, un vase; un utencile, 2) instrument, un utencile, outil.

naczynia kuchenne. Küchen-Geschirr. le ménage.

naczynie potrzebne. Nacht-Stuhl. selle percée; chaise d'affaires.

donica, statek w naczyniu. Schürbel im Nacht-Stuhl. bassin de chaise percée; bassin de chambre.

Naczytać się, *F. naczytam się.* genug lesen; sich satt lesen. lire assez; se lasser à lire.

Nad, *pr. Inst.* vor zwey oder drey *Consonanten* setze Nade. 1) über *devant deux ou trois consonnes on met* nade. 1) sur, dessus, au dessus. § paiąk wisi nad zwierciadłem; niebo iest nad nami; nademną ptak leci.

nad księgami zawsze; nad księgami zawsze siedzi, leży. er sitzt stets über den Büchern. il est toujours sur ses livres; il est cloué aux (sur les) livres.

nad głową. über dem Kopf. par dessus la tête; sur la tête.

nad kolanami. über die Knie. par dessus les genoux.

2) am, an einen Fluß. sur quelque rivière. § Warszawa nad samą Wisłą; wieś leży nad rzeką, nad morzem.

* * *

In folgenden Redens-Arten regieret diese Präposition den *Accusativum. cette préposition gouverne l'accusatif dans les expressions suivantes:*

3) als, mehr als. insonderheit bey einem *Comparativo.* plus; plus-que, *particulièrement devant un comparatif.* § nad niego, nade mnie ciekawszy, pilnieyszy; nad dobrego Pana niemasz skarbu większego; nad niego niemasz lepszego, gorszego.

nad niego niemasz nikogo. es ist niemand über ihn. il n'y a rien tel que lui.

4) über. par delà, outre, par dessus. § daię nad potrzebę, nad zamiar; nad wolą moią.

skoczył do gory nad łokieć. er sprang über eine Elle hoch. il mésure plus d'une aune en sautant.

nad siły iego. über seine Kräfte. par delà son pouvoir; au dessus de ses forces.

nad wiarę. über alle Wahrscheinlichkeit. au dessus de la croyance; plus qu'on ne sauroit croire.

nad miarę. über die maaßen. outre mésure; avec excès.

nad wszystko; nade wszystko, vor allen Dingen. sur toutes choses; sur tout.

nad to wszystko. über das alles. pour le surplus.

nad to. überdieß, mehr als zuviel. outre cela; pour le surplus; qui plus est; au dessus; par dessus.

ma rozum i nad to. er hat Verstand mehr als zuviel. il a de l'esprit à revendre.

*5) außer. hors, excepté. § było nas trzech nad (oprocz siostry twoiey) siostrę twoię.

* * *

Nad, pr. inf. diese Präposition giebet den *Compositis* folgende Bedeutungen. *cette préposition donne aux composés les significations suivantes.*

1) über, auf. par dessus; sur; audessus, dessus.

nadpisać. über etwas schreiben. mettre un écriteau sur; écrire dessus.

2) darzu. sur, à

nadchodzić. darzu kommen. survenir.

3) drüber, mehr als es gehört. sur; plus qu'il soit nécessaire.

naddawać. drüber geben. donner au-delà de la mésure, ou du poids.

nadmierzać. drüber messen. donner une surmésure.

nadżyć. überleben. survivre.

4) etwas, an. gâter un peu en pressant, en coupant *&c.*

nadpsować. etwas beschädigen. gâter un peu.

nadgnić. anfaulen, anbrüchtig werden. se gâter; pourrir un peu; commencer à pourrir.

Nadaię, Nadawam, *v. m. F. nadam.* 1) viel geben, überflüßig geben. 2) aussteuren, ausstatten, begaben, begiften. 3) schenken, darreichen als den Ball zum Schlagen. 1) donner beaucoup 2) doter, renter; pourvoir de revenus. 3) aider de; servir; approcher; jetter comme la bale à celui qui la doit renvoyer. § 1) nadał mu pieniędzy i żywności; miasto zapłaty złych słow mu nadał. 2) nadać kościoł, szpital, szkoły dochodami. 3) nie nadaiesz mi piłki dobrze; nadawka drzewa nadaie pod piłę.

nadaię się komu. gelingen, von statten gehen. succèder, réussir. § dobrze się kazanie, nabożeństwo iego nadaie; łowy, nauki mu się nadały; czasem mu się dobrze nada; wiersze mu się nadaią.

dobrze mu się nadało. es ist ihm wohl gelungen. il lui a bien pris.

Nadaley, *adv.* ist der *Superlativus* von Daleko. *c'est le superlatif de* Daleko.

Nadanie, *n.* Ausstattung, Beschenkung und jährlichen Einnahmen: Vermächtniß zu milden Sachen. fondation des revenus pour une oeuvre pie; l'action de doter une Eglise. § nadanie kościoła, szpitala.

Nadany, *adj.* versehen, versorget mit jährlichen Einnahmen. doté; pourvu des revenus, des rentes; renté. § kościoł dochodami nadany.

przywileiem nadany. privilegirt. privilegié.

Nadaremny, *adj.* vergeben. vain, inutile. § nadaremna praca.

Nadaremnie, *adv.* vergebens, umsonst. en vain sans fruit, vainement.

nadaremnie mu służyłem. ich habe ihm vergebens gedienet. j'ai beau de l'avoir servir.

Nadatek, *m.* 1) Aufgeld. 2) Zugabe. 1) agio, *m.* le change, le droit de change, ce qu'on donne pour le change des monnoyes. 2) le par-dessus; le surplus. § 1) pomnożenia złey monety nadatki są przyczyną; nadatku daią na tynfy; bez nadatku zmienić talar bity. 2) mierz, waż należycie, nadatku i nadmiarku nie chcę.

Nadawanie, *n.* das Darreichen, als eines Balles zum Schlagen; das Anschieben, Annähern zum Arbeiter. le service; l'action de jetter le bale pour être reçuë; action d'approcher qu. ch de l'ouvrier. § nadawanie piłki; nadawanie drzewa pod piłę.

Nadawca, *m.* 1) der etwas, als einen Ball, darreichet. 2) Ausstatter; Stifter einer milden Sache. 1) celui qui sert une bale, qui approche quelque instrument pour être reçû. 2) fondateur d'une oeuvre pie; celui qui dote une Eglise.

Nadawka, *f.* Anschieber, *m.* Kamm-Rad auf zweyen Rädern, so den Stamm des Baumes zum Bretschneider schiebt. roüet, *m.* hérisson à deux rouës, ou quelque autre instrument qui approche quelque chose de l'ouvrier, machine qui pousse le tronc d'arbre vers le sieur.

Nadążam komu, *v. m. F. nadażę.* einem im Gehen im Arbeiten nachkommen, gleich kommen, es einem gleich thun. marcher d'un pas égal, travailler d'une vitesse égalle; égaler qu. en; être pareil en; égaler la vitesse de qu.; approcher qu. de la vitesse en qu. ch; aller, travailler tout aussi vite qu'un autre; faire autant d'ouvrage qu'un autre; faire tout ce que fait un autre. § nie nadążysz mu w prętkości, w robocie, w pisaniu, w bieganiu; nadążać za kim.

Nadbaba, *f.* nadbabka, *f.* Aelter-Mutter. bisaïeule, mère de la grand mère.

Nadbiegam, *v. m. F. nadbiegnę, (nadbieżę).* 1) hinzu laufen. 2) darzu kommen 1) approcher de qu. en courant. 2) survenir à.

nadbiegam konia, koniowi. ein Pferd etwas abmatten. harasser un peu le cheval.

Nadchadzam do kogo. einen oft besuchen, zusprechen. aller voir, visiter qu. fort souvent.

Nadchodzę, *v. m. F. nadeydę.* 1) darzu kommen. 2) unvermuthet überfallen, antreffen. 3) anrücken, ankommen. 4) ankommen, als die Lust zu heyrathen. 1) survenir. 2) surprendre, attrapper. 3) approcher, être prêt d'arriver; avancer 4) prendre, saisir qu.; s'emparer de, quelque personne, la transporter; *parlant des passions.* § w tym niespodzianie nadszedł. 2) nie zwłaczay pokuty, aż cię śmierć nadeydzie. 3) nadchodzi godzina; nadchodza woyska. 4) dobra go myśl nadeszła; nadeszła go żądza do pieniędzy.

nachodzi noc. die Nacht bricht an. la nuit tombe.

Nadchudł, *vid.* Nachudł.

Naddaię, Naddawam, *v. m. F. naddam.* 1) Aufgeld geben 2) zugeben, noch darzu schenken. 1) donner le change, l'agio ou le profit à un changeur pour une pièce d'argent. 2) donner par dessus; ajouter à quelque don. § 1) zmienię ten talar ieżli mi naddasz szostak. 2) niech Bog z naszych lat nadda twoiemu wiekowi.

Naddarować komu, *F. naddaruię.* reichlich schenken, mit Geschenken überschütten. combler de présents & de dons; donner beaucoup.

Naddatek, *vid.* Nadatek.

Naddłużam się, *v. m. F. nadłużę.* viele Schulden machen. s'endetter fort. § nad kondycyą nadłużył się.

Naddziad, dziad drugi. Aelter-Vater. bisaïeul, le père du grand père.

Nadęcie, } *adv.* aufgedunstet. 2) schwülstig. 1) d'une manière enflée.
Nadęto, } 2) d'une manière trop élevée; d'un stile bouffi.

Nadedrwy, *adv.* übers Holz. sur le bois; de bois.

urząd nadedrwy. Holz-Auffseher-Amt office de celui qui garde le bois à brûler.

urzędnik nadedrwy. Brenn-Holz-Auffseher garde de bois.

Nade-

Nadedrzwie, *vid.* Nadprożek.
Nader, *adv.* überaus, sehr. bien, fort, excessivement.
nader cnotliwy. ein über die Maßen tugendhafter Mensch. un très homme de bien.
Nadeście, *vid.* Nadeyście.
Nadęto, *vid.* Nadęcie.
Nadętość, *f.* 1) Dunst, Geschwulst, aufgeblasenes Wesen. 2) Schwülstigkeit, hohe übertriebene Schreib-Art. 3) Stolz, Hochmuth, *m.* 1) bouffissure, enflure. 2) bouffissure, enflure, stile fort élevé. 3) enflure du coeur; orgueil, *m.* § 1) nadętość się du wydaie. 2) nadętość stylu, mowy teraz bardzo przykra. 3) nadętość w szczęściu, a w nieszczęściu upadłey myśli.
Nadęty, odęty, *adj.* 1) aufgeblasen, aufgedunstet, aufgelaufen. 2) schwülstig. 3) aufgeblasen, stolz. 4) trüb, in dicker Luft stehend. 5) von Kleidern: das sich aufpauset, ausbreitet; steif. 1) bouffi, boursouflé, gonflé, enflé, 2) guindé, bouffi, trop élevé, trop haut; exprimé d'une manière enflée. 3) bouffi, enflé, orgueilleux. 4) couvert d'un air épais & transparent. 5) *parlant des habits*: bouffi; bouffant, qui s'enfle. § 1) nadęty członek. 2) nadęta mowa, nadęte słowo; nadęte rożnemi nadzieiami obietnice z wiatrem oraz zginęły i minęły. 4) księżyc nadęty deszcz znamionuie; gwiazda nadęta. 5) szata nadęta, odęta; kapelusz odęty bez brzegow.
Nadeyście, *n.* das Darzukommen; unversehene Ankunft. surprise, *f.* arrivée inopinée ou imprévuë.
Nadgłaszam się czym, *v. m. F. nadgłoszę się.* sich verlauten lassen. faire connoitre, temoigner, marquer.
nadgłasza się. es wird gesagt. il se dit; le bruit court.
Madieżdżam, *v. m. F. nadiadę.* darzu fahren oder reiten. avancer a cheval, en voiture ou en vaisseau à qu.
Nadkopycie, krążek przy kopycie. die Krone, der Preis am Pferde-Hufe. couronne au dessus du sabot du cheval.
Nadliczam, *v. m. F. nadliczę.* zu viel zählen; mehr zählen. compter au delà d'un nombre certain.
Nadliczenie, *n.* Ueberzahl, das zu viel Zählen. l'action de compter au delà d'un nombre.
Nadliczony, *adj.* überzählt, überschießend. surnuméraire, *adj.* qui est au delà d'un nombre fixe.
Nadludzki, *adj.* übermännisch. surhumain, aine.
Nadmarło mi; Nadmiera mi. mich fängt an zu hungern. la faim me prend; je commence à avoir faim.
Nadmaiarek, *m.* Uebermaaß, Zugabe. bonne mésure; surmésure, ce qu'on donne au delà de la mésure.
nadmiarek łokciowy. Zugabe zur Elle. un pouce évent; évent, *m.* excédant d'aunage.
*Nadmiarz, *f.* Ueberfluß; übermäßige Größe. abondance, énormité, superfluité; grandeur déméśurée.
*Nadmiarz, *adv.* überflüßiger übermäßiger Weise. abondamment, énormément, excessivement.
*Nadmierzam co, *v. m. F. nadmierzę.* beym Messen Zugabe geben; reichlich messen. donner une surmésure: mésurer au delà de la mésure certaine & fixe.
Nadmorski, *adj.* an der See gelegen. maritime; qui est auprès de la mer.
Nadmuchnąć, *v. m. F. nadmuchnę.* etwas herein blasen. souffler qu. ch. dedans.
Nadobnie, *adv.* schön, hübsch. joliment, bellement.
*Nadobniczek, *m.* ein schöner Mensch. un homme fort beau
Nadobniuchny, *adj.* sehr schön. fort joli; très beau.
nadobniuchna to panienka. das ist ein feines Jüngferchen. c'est une fille jolivette.
Nadobny, *adj.* schön. joli, beau. § nadobna panna; nadobne słowo.
Nadoł, *adv.* herunter, auf den Boden. en bas; de haut en bas. § z gory nadoł spaść; ślam nadoł upada.
Nadole, *adv.* unten. en bas, au bas. § mieszka na dole; na dole leży.
Nadolek, *g. a.* podołek u szaty. Untersaum eines Kleides. le bord, l'extrémité d'un habit.
Nadolny, *adj.* unterer. d'en bas. § nadolne mieszkanie.
Nadpodeszwie, *n.* die Brandsohle im Schuh. le trèspoint dans le soulier.
Nadpradziad, dziad trzeci. Urälter-Vater. trisaïeul; le père de bisaïeul.
Nadprożek, *m.* } *g. a.* Sturz, Ueberschwelle über der Thür;
Nadprożnik, *m.* } die obere Thür- oder Fenster-Schwelle. fronteau, *m.* linteau d'en haut; le dessus, la partie supérieure d'une porte, d'une fenêtre.
Nadprzyrodzony. übernatürlich. surnaturel. § sprawa nadprzyrodzona iest cud.
nadprzyrodzonym sposobem. übernatürlicher Weise. au dessus de la nature.

nadprzyrodzonych rzeczy nauka. die Metaphysik. la Métaphisique.

Nadpsować czego, *f.* nadpsuię. etwas
Nadpsuć ein wenig verderben. corrompre, gâter un peu; détériorer.

Nadpsowanie, nadpsucie, *n. czego od czego.* eine Verderbung; Verschlimmerung, *f.* détérioration, *f.* quelque empirement, *m.*

Nadpsucie się, *f. n.* Verderben von sich selbst. corruption de soi même.

Nadrast, *f. m.* Bauk. Kämpfer, *m.* Gesimswerk unter Schwibbogen. *Archit.* l'imposte, *f. f.*

Nadrożnik, *f. m.* der giebt Reisegeld. qui donne un viatique.

nadpsuć się. schlimmer werden, verderben. se corrompre, se gâter.

Nadra, Nadro, *obs. vid.* Zanadra.

Nadrastam, *v. m. F. nadrostę, nadrosnę.* 1) anwachsen, an etwas wachsen. 2) anwachsen, größer wachsen. 1) surcroître, croître à un corps par dessus la nature. 2) accroître; s'augmenter en croissant; devenir plus gros & plus grand. § 1) guz nadrosł do gory. 2) chłopiec nadrasta.

Nadrożny. *adj.* 1) Reise-, zur Reise gehörig. 2) am Wege oder im Wege gelegen. 1) de voyage; qui concerne le voyage ou les voyageurs. 2) de chemin; situé au chemin. § 1) nadrożna suknia. 2) nadrożne wsi i miasta.

nadrożne, n. Reise-Geld; Geld oder Kost auf die Reise. un viatique; provision pour le voyage soit d'argent, soit de vivres.

Nadrukdanie, *n.* Verlag, *m.* avancement d'argent pour impression d'un livre.

*Nadstawiam, *czego, v. m. F. nadstawię.* 1) zusammen stücken, anstückeln. 2) hinrecken, darreichen, s. Nastawiam. 1) rapiécer, rapiéceter; mettre des piéces à qu. ch.; alonger; mettre un aboutissement, une alonge. 2) prêter, présenter, *voyez* Nastawiam.

Nadrukdatnik, *m.* Verleger, *m.* der die Bücher verleget. éditeur, *m* qui fait imprimer un livre à ses dépens.

Nadsyłam, *vid.* Nasyłam.

Nadszczekać, *vid.* Naszczekać.

Nadszczekany, *vid.* Naszczekany.

Nadwałek, *m. g. a.* Kriegsb. die Brustwehre. *Fortif.* le parapet.

Nadwątlam, *v. m. F. nawątlę.* schwächen, verletzen. gâter, blesser, affoiblir. § Polak lak woli iawną szkodę, ukochaney byleby nie nadwereżył dyskrecyi; nadweręży é zdrowia.
Nadweręžam, *v. m. F. nadwerężę.*

Nadwątlenie, *n.* Schwächung, Verletzung. affoiblissement, atteinte, offense, flétrissure, *f.* § nadwątlenie zdrowia wolności.
Nadweręženie, *n.*

Napwątlony, *adj.* geschwächet, verletzet. affoibli, atteint, blessé. § zacność iego nadweręžona.
Nadweręžony.

Nadwiędnąć, *F. nadwiędnę.* ein wenig welk werden. commencer à se faner; se flétrir un peu.

Nadwiędły, *adj.* etwas verwelket. un peu fletri. § nadwiędłą oczerstwić trawę.

Nadwiędnienie, *n.* eine kleine Welkung. une petite flétrissure, *f.*

Nadwięzuię, *v. m F. nadwiążę.* leicht anbinden. attacher légèrement, lier à qu. ch. négligemment.

Nadwnuczka, *f.* Urenkelinn, *f.* arrière petite-fille, *f.*

Nadwnuk, *m.* Urenkel, *m.* arrière petit-fils, *m.*

Nadworny, *adj.* 1) Hof-, von hohen Beamten. 2) Kriegsbauk. außen, gegen das Feld gelegen. 3) Hof-, am Hause, unter freyem Himmel gelegen. 1) de la Cour, aulique, *parlant de quelques charges.* 2) *Fortif.* de dehors; situé hors de l'enceinte d'une forteresse. 3) de dehors, qui a du rapport à la cour d'une maison; qui est à l'air, à découvert. § 1) Marszałek Nadworny Koronny; Sądy Nadworne. 2) nadworne obrony. 3) nadworna przechadzka.

rok nadworny; rok za dworem. Citation vor das Königliche Ober-Hof-Gericht. ajournement à la Cour, aulique.

Nadworować, *F. nadworuię.* mit einem Spaß treiben. railler qu.; se moquer de qu. § nadworować kogo przed ludźmi.

Nadworže, *vid.* Podniebie.

*Nadwzwyż, *adv.* über die Maßen abscheulich, mehr wie zuviel. énormément, avec excès, plus qu'il ne faut.

Nadymam, *v. m. F. nadmę.* 1) aufblasen. 2) herein blasen. 3) einen aufblasen, stolz machen. 1) enfler, bouffir, bouffer, boursouffler, renfler, remplir de vent. 2) souffler dedans, jouer sur un instrument à vent. 3) enfler, enorgueillir. § 1) nadął pęcherz; wiatr żagle nadymał. 2) nadyma flet; dmie w flet. 3) prožna go chwała nadęła.

nadymać policzki. die Backen aufblasen. bouffer, enfler les joües.

nadmiy. blas die Backen auf. faites un pet-en-gueule.

nadymać się. 1) sich aufblasen, aufschwellen, sich aufblähen. 2) sich aufblasen; sich aufblähen vor Stolz oder Zorn. 1) s'enfler, se bouffir. 2) s'enfler, bouffir d'orgueil,

d'orgueil, de colère. § 1) ciało się od trucizny nadęło. 2) nadymać się z pychy, z gniewu.

Nadymanie, nadęcie, dęcie. das Aufblasen. l'action d'enfler, de souffler.

Nadziany, *adj.* 1) gefüllet mit Finsel 2) fig. angefüllet, voll. 1) farci. 2) *fig.* rempli, plein. § 1) nadziane gołąbki. 2) krzemień żywym nadziany ogniem; mowa wysilonemi nadziana expresyami; wiatrami nadziane pukněły nadzieie.

Nadzieia, *f.* die Hoffnung. espérance, *f.* § wielkie z siebie czyni nadzieie; mieć w kim nadzieię; nadzieię stracić; dodawać komu nadzieie; nadzieia płonna, pożądana, rzetelna, żywa, wątpliwa, wiatrem nadęta, marna, daremna; nie utyie kto nadzieią samą żyie, *prov.* nadzieia życie ludzkie słodzi, *prov.*

nadzieię psuć komu. einem keine Hoffnung machen. perdre l'espérance à qu.

nadzieią kogo karmić. einen mit Hoffnung abspeisen. tenir à qu. le bec en l'eau.

prożną się karmi nadzieia. er schmeichelt sich mit leerer Hoffnung. il se repait de viandes creuses.

Nadziemny, *adj.* das über der Erde ist. qui est au dessus de la terre.

Nadzienie, *n.* Füllsel Finsel. farce, *f.* pâte en pot, de viandes hachées pour farcir qu. ch.

Nadziewacz, *m.* 1) Finsel-Füller. 2) Gänse-Stopfer, Hühner-Stopfer. 1) farcisseur, celui qui farcit, qui remplit les viandes. 2) celui qui appâte les oyes, les poules.

Nadziewam, *v. m. F. nadzieię.* 1) mit Füllsel füllen. *2) stopfen, Gänse, Hühner. 1) farcir, remplir de viandes hachées. 2) appâter, donner la pâte aux oyes. § 1) nadziać prosię, gęś iabłkami. 2) nadziewa, (tuczy, karmi) gęsi.

**nadziewam się, spodziewam się.* hoffen, sich mit Hoffnung speisen. espérer, se repaître d'espérances. § nadziewam się nie omylną nadzieią; nadziewa się tego szczęścia.

Nadziewanie, *n.* 1) das Füllen mit Füllsel. 2) das Stopfen des Feder-Viehes. 1) farcissure, l'action de farcir. 2) action d'appâter la volaille.

Nadziewanka, *f.* 1) gefüllete Speise. *2) Wurst. 1) farce, *f.* viandes hachées pour farcir qu. ch. *2) saucisse, *f.*

Nadziewany, *adj.* 1) gefüllet. 2) gestopfet, gemästet. 1) farci, rempli de viandes hachées. 2) appâté.

Nadzieyny, *adj.* hoffentlich, vermuthlich. qu'on peut encore espérer; fondé en espérance; apparent. § pewnieyszal pewna przegrana, niżli nadzieyna wygrana, *prov.*

Nądzka, *m. & f.* armer Schlucker. pauvre haire. § pyszny nądzka kiedy spanoszeie, *prov.*

Nadzwyczaynie, *adv.* außerordentlicher Weise. extraordinairement.

Nadzwyczayny, *adj.* selten, außerordentlich, ungewöhnlich. extraordinaire, rare.

Nadżyć po kim, *F. nadżyię.* überleben. survivre à qu.

Nagabam, *v. m. F. nagabnę.* 1) necken, anfechten, beunruhigen, zergen. 2) einem anwandeln, von Krankheiten. 1) vexer, harceler, inquiéter, agacer, picotter, irriter; tâcher de mettre en colère. 2) prendre, attaquer un peu comme la maladie une personne. § 1) cudze żonki nagaba; nagaba mię często, aż się rozgniewam. 2) nagaba mię podagra, febra.

Nagabanie, *n.* das Necken, Beunruhigung, Neckerey, *f.* agacerie, *f.* picoterie, *f.*

Nagabany. genecket, beunruhiget. picoté, agacé. § długo od niego nagabany.

Nagadać, *F. nagadam.* viel reden; vorplaudern. dire, parler beaucoup à qu. de qu. ch. § nagadał przed Panem na niego.

nagadać się. sich satt, überdrüßig reden. être las de parler.

Nagadzam się, *v. m. F. nagodzę.* vorkommen. venir à propos; se présenter, s'offrir par hazard; survenir. § nagodził mi się ten kawaler; nagodziła mu się dobra ksiąžka do kupienia.

Nagana, *f.* naganienie, *n.* Tadel, *m.* blâme, *m.* § dać komu naganę.

*Naganiam, *v. m. F. naganię.* tadeln. blâmer.

Naganiam, *v. m.* F. *naganię.* herzu treiben, herein jagen. chasser, pousser dans un endroit.

**nagonić komu kłopot; nabawić kogo kłopotu.* einem Sorge machen. causer à qu. du chagrin.

Nagannie, *adv.* tadelhaftiger Weise. d'une manière blâmable.

Naganny, *adj.* verweislich, tadelhaft. répréhensible, réprochable, blâmable. § naganny w obyczaiach.

Nagębek, *g. a.* Maulkorb von Eisen, Beißkorb. muselière de fer.

Nagi, *adj.* nackt, bloß, ohne alle Kleidung. nud, qui n'est couvert d'aucun vêtement.

Nagięcie, *n.* 1) das Biegen. 2) Bug, Krümme. 3) Beule, in einem Gefäße. 1) l'action

1) l'action de courber. 2) courbûre, l'endroit courbé. 3) bosse, *f.* enfonçûre qui se fait par hazard à quelque utensile. § 1) ta szpada nagięcia nie wytrzyma.

Naginam czego, *v. m. F. nagnę.* biegen, beugen. courber; plier.

naginać kolan przed kim. die Knie vor einem biegen. fléchir, plier les genoux devant qu.

naginać szpady. einen Degen biegen. plier une épée.

naginać się. sich beugen, sich biegen. se plier, se courber, fléchir.

Naginanie, *n.* das Biegen. fléchissement; l'action de plier; de fléchir. § naginaniu przeciwny, niepowodny; twardy do naginania.

naginanie kolan. das Knie beugen. genuflexion, *f.*

z Nagła, } *adv.* plötzlicher Weise, jählings, Nagle, } eilends. subitement; soudainement; tout à coup; sur le champ; à la hâte. § z nagła co czynić; z nagła się woyna wszczęła; z nagła napaść na kogo; co bywa nagle, bywa po diable *prov.*

bardzo nagle. sehr eilfertig. à grand'hâte.

Naglądam, *v. m. F. nayrzę.* das *Praeteritum* der kurzen *Conjugation* wird selten gefunden. 1) herein kucken, hereinsehen, von oben herunter sehen. 2) besichtigen, zusehen, ob alles richtig ist. *on trouve rarement ce verbe au prétérit de la courte conjugaison.* 1) regarder dedans, voir de haut en bas. 2) aller voir; aller visiter. § 1) z gory nagląda; darmo do wrot fortuny nagladasz. 2) nayrzyy co dzieci robią.

Naglę kogo do czego. antreiben, keine Zeit lassen. presser, faire hâter qu.

Naglość, *f.* Eile, Eilfertigkeit, Hastigkeit. précipitation, *f.* hâte, *f.*

Nagłowek, *m. g. nagłowka.* 1) Maulkorb. 2) Baukunst; Säulen-Knauf. 1) muséliere. 2) *Archit.* chapiteau d'une colonne.

Nagły, *adj.* 1) plötzlich, jähling, schnell. 2) wichtig, unverzüglich zu verrichten. 1) subit, repentin. 2) pressant, grand, qui presse, qu'on doit faire en diligence. § 1) deszcz padł nagły; nagły przyiazd; nagłe niebezpieczeństwo. 2) nagłe listy; nagłą mam sprawę.

śmierć nagła. der Schlag; jäher, plötzlicher Tod. apoplexie, *f.* mort subite, *f.* § nagłą umrzeć śmiercia.

Nagniatam co, *v. m. F. nagniotę.* einkneten, eindrücken. paîtrir; faire entrer en pressant.

Nagnieść owocu, *F. nagniotę.* drucken, beschädigen, das Obst. rendre de fruit coti.

nagnieść się. sich andrucken, anbrüchig werden. se heudrir; commencer à se corrompre d'une cotissure. § gruszki się nagniotły.

Nagnić, *F. nagniie.* anfaulen, anfangen zu faulen. enricher, commencer à pourrir. § iabłka iuż nagniły.

Nagniecenie owocu. Beschädigung des Obstes, vom Drucken. cotissure, *f.* meurtrissure, *f.* enfonçûre qui se fait par hazard au fruit.

Nagnieciony. eingeknetet, eingedrucket. bien paîtri.

owoc nagnieciony. gedrucktes Obst. fruit coti.

Nagniły, *adj.* angefaulet. qui commence à pourrir.

owoc nagniły. angefaultes Obst. fruit entiche.

Nagnoię, *F. nagnoię.* düngen. fumer, fienter, amender la terre, engraisser avec du fumier.

Nagnoiony, *adj.* gedünget. fumé engraissé.

Nago, *adv.* nacket, bloß. à nud, nud; sans aucun vêtement. § nago w pokoiu chodzi; nago skakał.

do naga. bis auf den bloßen Leib. à corps nud.

zewlec kogo do naga. einen nacket ausziehen. dépouiller, mettre qu. à nud.

Nagoda, *f.* 1) *obs.* Anlaß, Gelegenheit, Ursache. 2) Nagoda, *m. Herb.* Wappenk. ein Sensen-Eisen bey einem stehenden halben Huf-Eisen, darauf ein doppeltes Kreuz ohne dem vierten Arme steht; auf dem Fürsten-Hute kniet ein geharnischter Fuß, 1) *obs.* sujet, occasion. 2) une faux sans manche à côté de la moitié d'un fer à cheval qui est debout, & qui a dessus une double croix sans le quatriéme bras; sur la mître est mis un pié armé à genux. § 1) nagoda (powod) to do tego. 2) do Nogody należą Xiążęta Jabłonowscy i insze zacne w Oyczyznie domy; Swięty Stanisław Biskup Krakowski był z Herbu Nagody albo Prusow.

Nagodny. anlassentlich. occasionel, qui donne occasion.

*Nagolenica, *f.* pończocha. Strumpf, *m.* Strümpfling, Ueberzeug über ein Beinbas, guêtre.

nagolenice żołnierskie. die Bein-Schienen an einem Harnische. les bottes ou chaussure de fer qui couvre les piés d'un homme armé.

Nagorny, *vid.* Gorny.

Nagorszy.

Nagorſzy. der ärgſte, iſt der *Superlativus* von zły. très mauvais; *c'eſt le ſuperlatif de* zły.
Nagorzey, *adv.* am ſchlimmſten, iſt der *Superlativus* von źle. très mal, *c'eſt le ſuperlatif de* źle.
Nagość, *f.* 1) Blöße. 2) Schwäche, Blöße. 1) nudité. 2) le foible; état de celui qui eſt ſans force & ſans autorité. § 1) nagorść pierſi. 2) tać to ieſt nagość kroleſtwa tego.
Nagradzam, *v. m. F. nagrodzę.* vergelten, vergüten, belohnen. recompenſer, bonifier, réparer, dédommager. § nagrodzić komu ſzkodę; nagradzali tym ſtratę wolności ſwoiey; dobrego chwal i nagrodź; ieden rok może nagrodzić drugi; niech tę łaſkę Bog tyſiącznym z innych ſtron nagrodzi ſzczęściem.
Nagrawam ſię z kogo. einen ſcheeren, ſchrauben. ſe moquer, ſe jouer de qu.
Nagrawanie, *n.* Beſchimpfung, Schur, Verſpottung un outrage; un inſulte.
Nagrobek, *m. g. nagrobka.* Grabſchrift, *f.* épitaphe, *m.* un titre.
nagrobek kamienny, nagrobny kamień. Grab-Stein, *m.* pierre du ſepulcre; pierre tombale; tombe.
Nagrobkowy, *adj.* zur Grabſchrift gehörig. d'épitaphe.
Nagrobkuię, *v. n.* Grabſchriften ſchreiben. faire des épitaphes. § dowcipnie nagrobkuie.
Nagrobny, *adj.* Grab-. de tombeau, de ſepulcre. § nagrobna mogiła.
nagrobne wierſze. Leichen-Gedicht, Trauer-Gedicht. élégie, *f,* un poëme funebre.
Nagroda, *f.* 1) Vergeltung, Vergütung. 2) ausgeſetzter Preis. * 3) Intereſſen, Erkenntlichkeit von einem Darlehne. 4) Proceß-Unkoſten. 1) recompenſe, loyer, gratification, dedommagement. 2) prix qu'on propoſe pour être gagné. 3) interêt, recompenſe pour le prêt d'une ſomme. 4) les fraix, les dépens; tout ce qu'on dépenſe dans la pourſuite d'un procès. § 1) daię, biorę nagrodę. 2) nagroda ſtawiona; nagrodę otrzymał. 3) płacić nagrodę od pożyczku. 4) przyſądzić nagrodę.
w nagrodę. zur Belohnung. en recompenſe.
Nagrodny, *adj.* co może bydź nagrodzone. erſetzlich. réparable, recouvrable, qu'on peut réparer, recouvrer.
Nagrodzony, *adj.* vergolten. recompenſé, bonifie, dédommagé.
Nagromadzam, *v. m. F. nagrodmodzę.* viel ſammeln. amaſſer beaucoup. § nagromadził pieniędzy.
nagromadzić ſię. ſich häufen. ſe ramaſſer en grande quantité. § nagromadziło ſię złych kſiążek.
Nagryzam, } *v. m. F. nagryżę.* annagen
Nagryzuię, } ronger un peu à qu ch.
Nagrzewam, *v. m. F nagrzeię.* wärmen. chauffer, échauffer.
Naguchny, *adj.* ganz nacket. nud, ſans le moindre vêtement.
Naguchno, } *adv.* ganz nacket. tout nud;
Naguczko, } à nud corps.
Nahayka, *f.* kańczug. Polniſcher Kanzug. un court foüet à la Polonoiſe. § nahayką go tak przepaſał, że poczuie.
Naiachanie, *n. vid.* Naiazd.
Naiadam ſię. *v. m. F. naiem ſię.* ſich ſatt eſſen; ſich ſättigen. ſe raſſaſir; manger beaucoup. § naiadł ſię chleba.
Naiaśnieyſzy. iſt der *Superlativus* von Jaſny, *c'eſt le ſuperlatif de* Jaſny.
Naiazd, *m.* 1) Anfall, Angriff, Ueberfall. 2) das Eintreten in ein Gut. 1) attaque, incurſion, ſurpriſe, courſe. 2) entrée à cheval pour prendre la poſſeſſion d'une terre. § 1) w naiazdzie zoſtał niebezpiecznie raniony. 2) bezpiecznieyſzeby były czaſy, kiedyby wſzyſtkich zakazano naiazdow.
Naiechany, *adj.* von Leuten zu Pferde angegriffen, angefallen. inveſti; attaqué par les gens à chevaux; qui eſt envahi. § naiechane Państwa od Szwedow.
Naięcie, *n.* } 1) das Vermiethen. 2)
Naiem, *g. naymu.* } das Miethen bey einem. 3) Pacht, Pachtung einer öffentlichen Einnahme. 4) Beſtellung, Bedingung einer Arbeit. 5) Miethe, Mieth-Geld. 1) l'action de donner à louage. 2) l'action de prendre à louage. 3) la priſe à ferme des revenus publics; la ferme. 4) l'action d'arrêter, d'engager un ouvrier, un ſerviteur. 5) paye, le ſalaire, recompenſe, louage, *m.* ce qu'on paye pour une choſe qu'on a louée.
naymem, z naymu; w naymie. zur Miethe. a louage. § trzymać dom z naymu.
Naiemniczy, *adj.* Mieth-, tagelöhneriſch mercénaire, *m.* qui ſert pour de l'argent.
Naiemnie, *adv.* lohngieriger Weiſe. mercenairement.
Naiemnik, *m.* Tage-Löhner, Lohn-Mann, Miethling, der um Lohn arbeitet. un homme mercénaire; ouvrier loué.
Naiemny, *adj.* Mieth-, um Lohn oder Miethe zu bekommen, zu verdüngen. loué; de louage.
rzecz naiemna. eine Sache, die man vermiethet. choſe qu'on loue. § robotnik

botnik naiemny, dom naiemny; grunt naiemny.
naiemny żołnierz. Soldat, der um ordentlichen Sold dienet, Söldner. soldat mercenaire; soldat qui touche son prêt.
Naięty, *adj.* gemiethet, vermiethet, bedungen. loüé, arrêté, commandé. § naięty dom, robotnik; naięta robota.
Naieżam. *v. m. F. naieżę.* die Haar in die Höhe streichen. dresser les cheveux à contre poil; faire hérisser les cheveux. § włosy sobie naieżył.
naieżyć się. sich aufbörsten, sich aufsträuben. se hérisser.
Naieźdca, *m.* } Anfaller, Feind, Einreuter. celui qui envahit, qui attaque.
Naieźdnik, naieźnik. }
naieżdnik nocny. Nacht-Schwärmer. coureur, rodeur de nuit.
Naieżdżam, *v. m. F. naiadę.* 1) anfallen, angreifen. 2) einreuten in ein Gut. 1) attaquer, envahir, investir qu; tomber, faire des courses, jetter sur qu; courir sus. 2) entrer à cheval pour se rendre maître d'une terre. § *1) naie chać (nacierać) na kogo; to Państwo roziusżony naiechał nieprzyiaciel. 2) naiechać dom, maiętność.
Naieżdżanie, *m. vid.* Naiazd.
Naieżenie, *n.* die Aufsträubung. l'action de hérisser les cheveux.
Naieżony, *adj.* aufgesträubet; mit sträubenden Haaren. hérissé, hérissonné.
Naiu, *vulg.* nasz. unserig. le nôtre.
**ieden z naiu; ieden z nas.* einer von uns. l'un des nôtres.
Naiuczam, *v. m. F. naiuczę.* ein Saum-Thier beladen. charger une bête de somme.
Nakarmiam, *v. m. F. nakarmię.* die lange *Conjugation* wird selten gebraucht. 1) satt füttern. 2) fig. tränken, einjagen, anfüllen. *la longue conjugaison de ce verbe n'est pas bien reçuë.* 1) nourrir assez, affourrager, repaître; donner à manger suffisanment. 2) *fig.* repaître. remplir qu. de qu. ch. § 1) a nakarmiłeś konie. 2) nakarmić kogo strachu.
Nakaz, *m.* } 1) Andeutung, Geboth, Anordnung, Befehl. 2) Anweisung, Assignation. 1) déclaration, ordre, *m.* commandement, ordonnance. 2) assignation d'une somme. § 1) nakaz urzędowny; prożba pańska rowno z nakazem chodzi; *prov.* 2) doszedł mię list z małym nakazem o 30. talerach.
Nakazanie, *n.* }
Nakazany, *adj.* anbefohlen, angeordnet. ordonné, indiqué, commandé.
Nakażenie, *n.* 1) Verderbniß. 2) Fehl, Mangel, Gebrechen. 1) corruption. 2) défectuosité, défaut, faute.
Nakazowanie, *n.* 1) das Befehlen. 2) Berufung, Anstellung einer Zusammenkunft. 1) commendement, *m.* l'action d'ordonner. 2) convocation d'une assemblée.
Nakazuię, *v. m. F. nakażę.* 1) anordnen, anbefehlen, andeuten. 2) eine Zusammenkunft anordnen. 1) ordonner, commander, indiquer. 2) indiquer, convoquer, assembler quelque assemblée. § 1) nakazać podatki; nakazano aby się uzbroili. 2) nakazano ziazd, gromadę, synod.
Nakęsuię, *v. m. F. nakąsam.* anbeißen, annagen. mordre un peu à qu. ch; entamer qu. ch. en mordant.
Nakład, *m.* Aufwand, Verlag. dépense, *f.*
nakład Bibliopolski. Verlags-Bücher. les sortes; les livres qu'un libraire a imprimés.
Nakładam, *v. m. F. nałożę.* 1) auflegen auf etwas, anlegen, belegen, beladen. 2) verlegen; wenden an etwas Geld. 3) einem Unterhalt geben; unterhalten. 4) zu etwas anhalten, gewöhnen. 5) mit einem umgehen. 6) in der Küchen: füllen mit Fülsel. 1) mettre dessus, charger sur. 2) mettre, appliquer, employer son argent à qu; dépenser, faire des dépenses pour. 3) entretenir. nourrir, soutenir qu; fournir à qu. ce qu'il faut à subsister. 4) habituer, faire, dresser, appliquer, accoûtumer qu. à. 5) hanter, fréquenter qu; converser avec qu. 6) farcir, remplir qu. ch. de viandes hachées. § 1) nałoż drewek na kuchnią; nałożyć towarow na woz, na łodź. 2) nakładam koszt na ten budynek. 3) nakładać komu na naukę, na rzemiesło, na podroż. 4) z młodu chłopca pracy i nauk nakładać trzeba. 5) z iakim kto nakłada, takim się stawa; z staremi nakładać dobrze. 6) nakładać głowę, kapłuna.
nałożyć strzałę. den Pfeil auf den Bogen legen. encocher; mettre la flèche sur l'arc.
nakładać się czego. sich angewöhnen. s'habituer, s'accoutumer à qu. ch; s'imbiber de qu. ch.
Nakładanie, *n.* na co, kosztu czynienie. Vorlag, *m.* Anwendung der Gelder zu etwas. dépense, *f.* usage, *m.* application, emploi de quelque argent.
nakładanie, n. nałożenie. das Füllen mit Hülse. farcissûre, l'action de farcir. § nakładanie pasztetow, ogona, ksieńca.
nakła-

nakładanie kogo do czego. Angewöhnung, Anhaltung zu etwas. l'action d'accoutumer qu. à qu. ch; accoutumance.

Nakładany, *adj.* gefüllt mit Füllsel. farci, rempli de viandes hachées. § nakładany gołąbek, kapłun.

Nakłamać na kogo, *F. nakłamam.* auf einen vieles lügen und erdichten. imposer qu. ch. à qu; mentir, faire des mensonges contre qu; charger qu. de fausses accusations.

Nakłaniam, *v. m. F. nakłonię.* 1) beugen, biegen, neigen. 2) wenden, lenken. 1) incliner, pancher, baisser. 2) incliner, pancher, porter, tourner qu. à. § *1) nakłoń (nachyl) tey beczki. 2) nakłonię go postrachem albo obietnicami do tego; nakłonił serce, myśl ku tobie.

nakłoń ucha twoiego (ucho twoie) do mnie. neige dein Ohr zu mir; gieb mir Gehör. inclinez votre oreille vers moi; prêtez moi l'oreille.

nakłonić się, od nakłonię się. 1) sich auf eines Seite neigen; sich vor einen erklären. 2) geneigt seyn zu etwas. 1) *fig.* pancher, incliner de côté de qu. 2) pancher, avoir une inclination, se porter à qu. ch. § 1) zwycięstwo się na naszę nakłoniło stronę; nakłaniało się co żywo pod władzę panowania iego. 2) nakłonił się do nauk.

Nakłonienie, *n.* umysłu. Neigung, Wendung, Lenkung des Gemüths. inclination; pente naturelle; penchant de l'ame; pente de l'esprit; persuasion.

Nakolanki, *plur. g. nakolankow.* 1) Stülpen am Stiefel; Putz um die Knie. 2) die Knie-Stücke, die Knie-Schienen am Harnisch. *3) Knie-Bänder, s. Podwiązki. 1) genoüillères, *f. plur.* ornement qu'on met au genoux. 2) genoüillères, l'armure qui couvre les genoux. *3) jarretières, *v.* Podwiązki. § 1) nakolanki u botow Niemieckich.

Nakolanny, *adj.* über den Knien gelegen. qui est au dessus de genoux.

Nakoniec, *adv.* schlüßlich, endlich. au reste, enfin.

Nakowalnia, *f.* Amboß, *m.* enclume, *f.*

Nakręcam, *v. m. F. nakręcę.* 1) aufziehen eine Uhr. 2) stimmen die Saiten etwas musikalischen Instruments. 3) führen, lenken, regieren. 1) bander, ajuster, monter une montre. 2) accorder, monter haut les cordes d'un instrument. 3) tourner, porter, diriger. § 1) nakręcić zegarek. 2) nakręć skrzypce i zagray. 3) dobrze tę sprawą nakręcił; nakręcił go na swoię stronę.

Nakrapiam, *v. m. F. nakropię* 1) ein wenig besprengen. 2) gesprengt malen oder färben. 1) arroser un peu. 2) tacher, moucheter, marquer de plusieurs taches. § 1) nakropić wodą koszulę. 2) nakropić farbą.

Nakrapianie, *n.* 1) gelinde Besprengung. 2) gesprengte Farben. 1) un léger arrosement. 2) moucheture; maillure; ouvrage tachetté.

Nakrapiany, *adj.* 1) besprengt, benetzt. 2) gesprenkelt, schäckigt. 1) arrosé légèrement. 2) tacheté, bigarré, maillé, mouchetté. § 1) nakrapiane deszczem zagony. 2) ostrowidz nakrapiany; materya nakrapiana.

Nakręcam, *v. d.* Nakrącam.

Nakrotce, *adv.* im kurzen. dans peu de tems; en peu.

Nakrycie, *n.* 1) Bedeckung, eine jede Decke. 2) Schiff-Verdeck, Oberlof. 1) couverture, tout ce qui sert à couvrir qu. ch. 2) couverte, *f.* pont d'un navire. § 1) nakrycie ciała, łożka; stołu. 2) nakrycie nawy.

Nakryty, *adj.* bedeckt. couvert.

nakryty dachem. gedeckt mit einem Dach, bedeckt. couvert d'un toit.

nakryty woz. bedeckter Wagen. chariot couvert, coche couverte.

Nakrywalny, *adj.* nakrywaniu służący. das sich zu einer Decke schickt. qui est convenable à une couverture.

Nakrywam, *v. m. F. nakryię.* 1) decken, bedecken. 2) den Tisch decken. 1) couvrir; mettre une couverture sur qu. ch; étendre dessus. 2) servir; mettre la nappe sur la table; mettre le couvert; dresser la table. § 1) nakryć ciało płaszczem. 2) nakryway, ieść będziemy; iuż stoł nakryto.

niech nakryią. laßt den Tisch decken. qu'on serve.

dom nakryć. ein Haus mit einem Dach bedecken. couvrir une maison.

Nakrywanie, *n.* das Decken. l'action de couvrir.

Nakrymka, *f.* ein Deckel. un couvercle.

Nakrzywiaczka, naczynie do nakrzywiania albo od krzywienia. Bieg-Eisen, Werkzeug etwas zu biegen, oder krumm zu machen. un instrument dont on se sert à courber, à plier qu. ch.

Nakrzywiam, *v. m. F. nakrzywić.* krümmen, krumm machen, krumm biegen. courber, fausser.

nakrzywiać się od nakrzywiam się. krumm werden. se courber, devenir courbe.

Nakrzywienie, *n.* Krümmung, *f.* courbure, *f.*

Naktrzywiony. krumm, gekrümt. courbe, courbé.

Nakurzam komu, *v. m. F. nakurzę.* 1) viel Rauch machen, voll dampfen. 2) ausfilzen, ausscheuren. 1) faire, jetter beaucoup de fumée à qu. 2) fauffer, vespérifer qu.

Nakwaśniam, *v. m. F. nakwaśnię.* 1) säuerlich werden. 2) säuerlich machen. 1) s'aigrir un peu; devenir aigre. 2) aigrir un peu; rendre aigre. § 1) fzkoda że piwo troche nakwaśniało. 2) cytryną wodę nakwaśniy.

Nałaiać komu, *od Nałaię.* sehr ausschelten, ausscheuren. dire beaucoup d'injures à qu.

Nałamuię czego, *F. nałamię.* nadłamuię. 1) knicken nicht ganz brechen. 2) fig. etwas verletzen, ein wenig brechen. 1) caffer un peu, caffer de telle forte que quelques parties tiennent encore aux autres. 2) violer enfreindre un peu; contrevenir à qu. ch. § 1) wiatr drzewa nałamał. 2) nałamać poftu, pokoiu, prawa.

Nalany, *adj.* 1) eingegossen. 2) aufgeschwollen, aufgedunzet. 1) verfé. 2) enflé, bouffi.

Nalazę do czego, *F. nalezę*, nadlazę. herzu kriechen. ramper ou venir lentement à qu. ch.

nalazłem, naleść. ist auch das *Praeter.* und der *Infinitivus* von Nayduię. *c'eft auffi le prétérit & l'Infinitif de* Nayduię.

Nałęcz, *m.* Wappenk. eine geschlungene Binde in Gestalt eines Q. unten mit zwey Enden an den Seiten, auf der Krone stehet eine Jungfer zwischen zwey Hirsch-Geweihen und hält sich an solche an. *Blas.* une torque; c'eft un bandeau en Q. avec deux bouts ou oreilles en bas aux côtér; une vierge fe préfente fur la couronne debout en tenant â chaque main une corne de cerf. § Nałęcz zawiniony, rozwiniony.

Nalegacz, *m.* ungestümter Anhalter, beschwerlicher Bitter. demandeur importun; celui qui demande avec inftance.

Nalegam, *v. n.* mit Ungestüm anhalten, bitten. reforcer, preffer, qu. infifter fort pour qu. ch; folliciter avec ardeur. § nalegać komu (na kogo) o co; nalega profząc (prosba).

nalegaiąć. mit Ungestüm, unabläßlich. avec empreffement, avec inftance, inftamment. § nalegaiąc mię profił abym.

Naleganie, *m.* ungestümtes Anhalten, beständiges Bitten. inftance, *f.* ardeur, *f.* empreffement, *m.* avec quoi on demande qu. ch.

Nalepfzy, *voy.* Naylepfzy.

Naleśnik, *m. g. a.* Plinz, *f.* ein Gebackenes. pâte faite de farine, d'oeufs, de lait & de raifins de Corinthe qu'on fait cuire avec un peu de beurre dans une poële & qu'on fucre & roule a près. § naleśniki nakładane.

Nalewacz, *m.* } Schenker, Einschenker.
Nalewayka, *m.* } verfeur, celui qui verfe quelque liqueur dans un vaiffeau.

Nalewalny, *adj.* nalewaniu służący. zum Eingießen gehörig. avec quoi l'on verfe; dont on verfe dans un vafe.

Nalewam, *v. a. v. m. F. naleię.* 1) eingießen, begießen, gießen. 2) einschenken, zu trinken geben. 1) verfer dans quelque vafe, verfer, répandre. 2) verfer dans un vetre; donner à boire; fervir à qu. un verre. § 1) nie naleway tu; nalałeś tu bardzo. 2) naley gościom wina, piwa; nalałem pić.

Nalewanie, nalanie, *n.* das Eingießen, Einschenken. l'action de verfer dans quelque vafe.

Nalewayka, *m. & f. vid.* Nalewacz.

Naleweczka, *f* przy Mfzy. Fläschchen zum Meßwein. burette, *f.* qui fert au facrifice de la Meffe.

Nalewka, *f* 1) Gieß Gefäß. 2) Gieß Kanne, *f.* ein Wasch-Becken. 1) vaiffeau convenable à verfer dans un autre. 2) aiguière dans le baffin à laver les mains.

Należę, *ży, żał, żeli.* angehören, angehen. appartenir, être à qu. § ta książka mi (do mnie) należy; należę do dworu Pańfkiego; pokrewieńftwem do niego należę.

Należenie, *n.*

naley. 1) es gehöret sich, es geziemet sich, es ist Rechtens daß man. 2) es kommt einem zu. 3) es beruhet darauf, es kommt auf etwas an. 1) il eft jufte, il eft de droit, il eft décent; on doit; on eft obligé. 2) appartient, il convient à qu. 3) il gît, il confifte en qu. ch; il dépend de. § 1) te dochody na pospolite oyczyzny dobro obracać należy. 2) należy to na oyca, aby *&c.* poczciwemu człowiekowi to należy; nie należy to do mnie. 3) na tym wiele, mało należało; na tey fprawie całość Pańftwa należy; na oycu to ftaranie należy.

Należy fię. es kommt zu. cela eft dû. *chwała ktora ci z tego fię należy.* die Ehre welche euch hiervon zukommet. la gloire qui vous en revient.

właśnie iak należy. eben recht; wie es sich gehöret. juftement comme il faut.

nie należy to na mnie. das lieget nicht an mir.

mir. cela na tient pas, ne dépend pas de moi; il ne tient pas à moi que cela se fasse.

należy na mnie. auf mir kommt es an. il tient à moi.

należy bratu na tym. es liegt dem Bruder dran. il importe au frère.

Nałezienie, *n.* 1) das Finden. 2) eine gefundene Sache. 1) l'action de trouver. 2) trouvaille; chosé trouvée.

Naleziońek, *g. nalezionka.* Findling. enfant trouve, enfant exposé.

Naleziony, *adj.* gefunden. trouvé.

Nalezisty, *adj.* Należne, *vid.* Należny.

Należnie, *adv.* rechtsgehörig, in den gehörigen Gerichten. compétamment, avec pouvoir de juger.

Naleźnik, *f. n.* der Finder. trouveur, celui qui trouve.

Należność, *f.* 1) Obliegenheit, Schuldigkeit. 2) Gerechtigkeit. 1) obligation, *f.* devoir, *m.* 2) ressort, *n.* compétence puissance de connoître d'une affaire. § 1) z należności urzędu swego to uczynił. 2) należność sądow; Trybunał z należności swoiey nakarz wydał.

Należny, należący, *adj.* 1) gehörig, zuständig, zugehörig. 2) gerichtbarlich, rechtmäßig; das in ein Gericht gehöret. 1) appartenant. 2) ressortissant, compétant, pourvû du pouvoir de connoitre une affaire. § 1) wieś trzyma z należnemi intratemi. 2) sąd należny, należący.

termin należny. rechtsgehöriger Termin. un terme compétant.

Należne f. n. Finde-Geld, Geschenk vor eine gefundene Sache. recompense, *f.* qu'on donne à celui qui a trouvé qu.ch.

należny, należisty. leicht zu finden. aisé à trouver.

Należycie, *adv.* gehöriger, anständiger Weise. convenablement, comme il faut; justement, à point, dûment.

Należyty, *adj.* 1) gehörig. 2) zugehörend, zukommend. 3) rechtmäßig, gerichtbarlich. 1) convenant, convenable, nécessaire. 2) appartenant à qu. 3) compétant, qui a le pouvoir de décider qu. ch. § 1) należytey przystoności przestrzega; należyte prawa. 2) należyte (należące) mi księgi. 3) sąd należyty.

Nałgać, *F. nagłę.* vorlügen; einen Haufen Lügen vorbringen. en couter; imposer; accuser à faux; dire beaucoup de mensonges. § nałgał przed panem.

*Nalki, *plur.* goździki kramne. Kreyd-Nelken, Würz-Nelken. clous de girofle, *m.* girofles.

Nałog, *m.* 1) Angewohnheit, *f.* Gewohnheit, *f.* *2) Garnison in einer Festung. 1) habitude, accoûtumance; chose accoûtume; coutume. *2) une garnison. § 1) z zwyczaiu przychodziemy w nałog; nałog trudno odmienić; nałog wiele może. 2) nieprzyiaciel nałogi z fortec zwodzi.

nałog druga natura, drogie przyrodzenie. die Gewohnheit ist die zweyte Natur. l'habitude est une seconde nature.

Nałon, *m.* Nałonie, Nałęcz. Wappenk. eine Binde. *Blas.* bandeau.

Nałożenie, *n.* Auflegung. imposition, *f.* l'action de mettre dessus.

nałożenie strzały. die Auflegung des Pfeils auf den Bogens. encochement, *m.* l'action de mettre la flèche sur l'arc.

Nałozeństwo, *n. vid.* Nałożnictwo.

Nałożnica, *f.* Beyschläferinn, Kebsweib. concubine, maîtresse.

Nałożnictwo, nałozeństwo, *n.* Kebs-Ehe. le concubinage.

Nałożnicny, *adj.* Kebs-. de concubine; de concubinaire; de concubinage.

Nałożnik, *m.* Kebs-Mann; der eine Kebs-Frau hat. le concubinaire; qui a une concubine.

Nałożny. angewöhnt. habitué.

Nałożony, *m.* 1) angeleget, aufgeleget. 2) gespannt; mit einem Pfeil beleget. 1) mis dessus, posé sur. 2) encoché; bandé; qui a une fléche. § 1) drewka na kuchni nałożone. 2) nałożony łuk kusza.

Nałupać, *v. m. F. nałupię, nałupam.* vieles zerspalten, in Stücken schneiden. fendre beaucoup; mettre en piéces une quantité de. § drew na kuchnią nałupał; nałup cebulę, kapustę.

Namacać, *F. namacam.* 1) fühlen, erfühlen. 2) einen prüfen. 1) tâter en touchant; chercher, trouver en tâtant. 2) tâter, sonder qu. § 1) namacałem szpady w pociemku. * 2) namacać (zmacać) go trzeba.

Namaczam, *F. namoczę.* 1) einweichen, eintauchen. 2) rosten Flachs, Hanf. 1) tremper; faire tremper qu. ch; détremper, humecter, baigner, infuser, abbreuver. 2) rouïr le lin, le chanvre.

Namaczanie, *n.* namoczenie, *n.* 1) das Einweichen. 2) in der Heilk. Brey-Umschlag. 1) mouillure, *f.* détrempement, *m.* infusion, *f.* humectation, *f.* 2) *Médec.* un cataplâme. § 1) po namaczanin ziela tego. 2) namaczanie lekarskie albo lekarstwo przyłożone.

Namakam, *F. namoknę.* naß werden. être tout mouillé, se mouiller, être trempé; être

être baigné. § ziemia gdy dobrze namoknie.

Namakanie, *n.* Einweichung, Anfeuchtung. humectation.

Namaſzczam co, *v. m. F. namaſzczę*, namazuię. mit Salbe einſchmieren, einſalben. oindre, *v. a.* frotter d'une choſe onctueuſe.

Namaſzczanie, *vid.* Namazywanie.

Namaſzczenie, *ſ. n. vid.* Namazanie.

Namaſzczanie oſtatnie. die letzte Oelung. Extrême onction, *f.*

Namawiacz, namownik, *m.* Bereder; Ueberreder. un homme perſuaſif; celui qui perſuade, qui conſeille quelque choſe, qui porte qu. à la faire. § namawiacz na złe, do niecnoty.

Namawiaczka, *f.* Berederinn, *f.* femme qui perſuade, qui entraine par ſa perſuaſion.

Namawiam, *v. m. F. namowię, kogo, na co.* 1) bereden. 2 vorpredigen, vorreden, vorſtellen, vermahnen, ſchelten. 1) perſuader, porter, ſoliciter, preſſer, entrainer qu. 2) Namawiam komu wiele, doſyć, répréſenter, remontrer, prêcher, importuner qu. avec beaucoup de paroles. § 1) namowił go do tego; nie da ſię do tego namowić; ba iużci mię namowił na to, czegom nie chciał pozwolić; namowił dziewkę na nierząd; namowić kogo że dowcipny. 2) matka namowiła ſynowi, ale ſię nie poprawił.

namowić go trudno. es iſt ſchwer ihn zu bereden. il eſt difficile de le perſuader.

namowić ſię. 1) ſich ſatt reden, viel plaudern. 2) ſich mit einem bereden; mit einem abreden; ſich berathſchlagen. 1) caquetter, cauſer ſon ſoul; parler aſſez. 2) concerter, conſulter, delibérer avec qu; prendre des méſures avec qu. § 1) nawowiłem ſię z nim do woli; doſyć ſię namowił. 2) namowili ſię do tego uczynku; namawia ſię z nim na niego.

Namawianie, *n.* Beredung, *f.* Ueberredung, *f.* perſuaſion, *f.* ſollicitation, *f.* § namawianie na nierząd.

Namazanie. *n.* namaſzczenie, naſmarowanie. Einſalbung, *f.* Einſchmierung, *f.* onction, *f.* oignement, *m.*

Namazowanie, *n.* } namaſzczanie, ſmarowanie. das Einſalben
Namazywanie, *n.* } oder Einſchmieren. l'action d'oindre; oignement, *m.*

Namazalny, *adj.* zum Salben gehörig. d'onction; qui eſt propre à oindre.

Namazany, *adj.* naſmarowany. eingeſalbet, eingeſchiert. oint, frotté.

Namazuię co, *v. m. F. namażę.* einſchmieren, einſalben. oindre; frotter d'un oing.

namazać umarłego. einen Leichnam ſalben. oindre un corps mort.

namazać balſamem. mit Balſam einſchmieren. embeaumer.

Namazywam, *v. a.* oft einſchmieren. oindre ſouvent.

*Namiaſt, *pr, g.* anſtatt. au lieu. § namiaſt (miaſto) nagrody kiiem oberwał.

Namiaſtek, *ſ. m. vid.* Namieſtnik.

Namiękam, *v. m. F. namięknę* durchweichen; teig, mürbe und weich werden; faulen. mouiller d'outre en outre; s'amollir; devenir humide; ſe rendre moite, devenir mouillé, ſe corrompre, ſe pourrir.

Namieniam, *v. m. F. namienię.* anführen, erwähnen, gedenken. faire mention de; toucher qu. ch; gliſſer ſur qu. ch; paſſer légèrement ſur une affaire. § proſzę o tey ſprawie namienić; namieniłem tę rzecz.

Namieniony, *adj.* erwähnt, vorgedacht. mentionné, allégué. § wzwyż namienione ſłowa.

Namieſtnictwo, *n* 1) Vertretung eines anderen Amt oder Stelle. 2) Gramm. ein Pronomen, ein Vorwort. 1) vicariat, *m.* lieutenance, *f.* charge d'un vicaire, d'un Lieutenant, d'un officier qui exerce en la place d'un autre. 2) *Gramm.* un pronom.

Namieſtnik, *m.* namiaſtek. Subſtitut, Verwalter eines andern Stelle oder Amts. Vicaire, Lieutenant, ſubſtitut; officier qui eſt à la place d'un autre, qui fait les fonctions d'un autre. § namieſtnik krolewſki; zoſtawił namieſtnika ſwego.

namieſtnika obieram, daię. einen ſubſtituiren, einen Verwalter eines Amts wählen, ſetzen. ſubſtituer; mettre un ſubſtitut.

Namieſtnik Chryſtuſowy. der Statthalter Chriſti; der Pabſt. le Vicaire de Jeſu-Chriſt; le Pape.

namieſtnik cywilny. Policey Meiſter. Lieutenant de police, *m.*

Namieſtni, *adj.* mieyſce czyie zaſtępuiący. ſtatthalteriſch, verwalteriſch. de vicaire; de ſubſtitut; qui eſt à la place d'un autre.

Namiętność, *f.* afekt nieporządny. Leidenſchaft, Gemüths-Regung. Affect. paſſion, agitation d'eſprit.

namiętność dobra. eine gute Leidenſchaft. une paſſion honnête. § to dobre przyduſza a złe wznieca namętności.

Namiętny, *adj.* begierig, leidenſchaftlich. paſſionné;

paſſionné; touché, pouſſé de quelque paſſion.

Namiłować ſię. ſehr, genug lieben. aimer aſſez. § namiłować ſię tego doſyć nie mogę.

Namiot, *m.* Zelt, *n.* Gezelt, *n.* tente, *f.* pavillon, *m.* § w namiecie (w namjocie) leży.

namiot ſkładać. ein Zelt abbrechen. plier une tente.

namiot rozbić. ein Zelt aufſchlagen. dreſſer une tente.

namiot krolewſki, Hetmańſki. das Haupt-Zelt, pavillon du Roi, du général.

Namiotek, *m. g. namiotka.* ein Himmel über einem Bett. le fond de lit; le haut du lit. § namiotek nad łożkiem.

namiotek nad tronem. der Himmel über einem Thron. un daix qu'on met ſur un trône § namiotek nad krzesłem, nad ſtolicą.

Namiotnik, *m.* 1) Zeltmacher. 2) der unter einem Zelt wohnet. 1) faiſeur de tentes. 2) qui loge dans une tente.

Namiotowy, *adj.* Zelt-, zum Zelt gehörig. de tente.

namiotowy drąg. Zelt-Stange. maſt, *m.* piéce de bois ſervant aux tentes.

namiotowy, ſubſ. vid. Obożny.

Namłodſzy, *conſ.* Młody. der Jüngſte. le cadet.

Namnieyſzy, *conſ.* Mały. der Kleinſte. le plus petit.

Namoczenie, *n.* Einweichung, *f.* infuſion, *f.*

Namoczony, *adj.* eingeweicht. infuſé, trempé.

Namowa, *f.* Beredung, *f.* perſuaſion, *f.*

Namowić, *vid.* Namawiam.

Namownik, *m. vid.* Namawiacz.

Namownie, *adv.* 1) überredend. 2) abgeredeter Weiſe. 1) d'une maniére perſuaſive; d'une maniére propre à perſuader. 2) de concert avec qu; à la perſuaſion; d'intelligence; par intelligence de qu. § 1) namownie mowi. 2) namownie (zmownie) to uczynił.

Namowność, *f.* wymowa ku namowieniu ſpoſobna. Kunſt zu bereden. éloquence perſuaſive, *f.*

Namowny, *adj.* 1) mächtig, vermögend einen zu bereden. 2) der leicht zu bereden iſt. 3) das einzureden iſt, deſſen man kann überredet werden. 1) perſuaſif, qui a le don, la force de perſuader 2) perſuable, qui peut être perſuadé. 3) perſuaſible, qu'on peut perſuader, qu'on peut aiſément faire croire; propre à perſuader.

obiaśnił to namownemi dowody i przykłady. er hatte dieſes mit ſtarken Beweiſen und Beyſpielen erleuchtet. il a éclairci cela avec des puiſſantes raiſons & exemples.

Namykam czego, *v. m. F. namknę.* anders wohin rücken. reculer, déplacer une choſe, la mettre dans un autre endroit.

Namysł, *m.* das Beſinnen; die Ueberlegung; das Bedenken. délibération, *f.* reflexion, *f.* § bawił ſię długim namysłem; po krociuchnym namyśle.

z namysłu. mit Vorſatz. à deſſein, à propos délibéré

bez namysłu. ohne langes Beſinnen. ſans marchander.

Namyślam ſię, *v. m. F. namyślę ſię.* ſich beſinnen, ſich bedenken, überlegen, berathſchlagen; nachſinnen. délibérer, s'aviſer, tâtonner, mettre en délibération. § namyślił ſię, nie uczyni; namyśla ſię iako koło tey ſprawy ma poſtępować; namyśl ſię wolno, a czyń śpieſzno, *prov.*

Namyślanie, } *vid.* Namysł.
Namyślenie, }

Nana. Mama, Mütterchen, Wort der Kinder. Maman, *terme d'enfant qui veut dire* mère.

Nanaſzam, } *v. m. F. naniosę.* 1) zuſammen tragen. 2) anders rücken, anders ſetzen. 1) porter beaucoup de choſes en un tas. 2) tranſporter des choſes; placer, pouſſer, mettre beaucoup de choſes en un autre endroit. § 1) naniosł drewek do kuchni; mrowki ziarn nanoſiły. 2) nanoſić ławy, woza, ſtoła, łożka.
Nanoſzę, }

Naniżſzy iſt der *Superlativus* von niſki. *c'eſt le ſuperlatif de* niſki.

Naobcinam. vieles behauen, abkuppen. ébrancher, démaigrir beaucoup d'arbres. § naobcinał drzew, gałęzi.

Naobrywam. viele Bluhmen, Kräuter abrupfen, abpflücken, abreiſſen. cueillir, pincer, arracher bien des fleurs, des herbes. § kwiatkow i owocu naobrywał.

Naobrzynam. vieles beſchneiden, zur Gnüge beſchneiteln. ébrancher, égayer, élaguer beaucoup d'arbres.

Naoſtatek, *adv.* übrigens. au reſte, enfin, en dernier lieu; derniérement.

Napadam, *v. m. F. napadnę.* 1) überfallen, anfallen. 2) einem zuſtoßen als eine Krankheit. 3) ankommen; rühren, bewegen. 4) kommen, fallen, treffen auf etwas. 5) fallen, rennen, laufen in Irrthümer, in einen Hinterhalt. 1) fondre, tomber ſur; aller tomber ſur; attaquer ſoudainement; ſurprendre; ſe

jetter

jetter sur; courir sus. 2) survenir qu; attaquer qu. inopinément comme une maladie. 3) prendre, saisir, mouvoir. 4) rencontrer, trouver par hazard; tomber sur. 5) tomber, venir dans l'erreur, en embuscade; encourir qu. ch. § 1) napadli woysko (na woysko) nasze nieprzyiaciele; napaść nagle na miasto. 2) napadła go choropa, to nieszczęście. 3) boiaźń, smutek go napada; nabożny, kiedy go nabożeństwo napada; napadła mię żądza, miłość; nowa co raz myśl go napada. 4) napadłem na te słowa w tym autorze; napadłem na niego na drodze. 5) napada na nieszczęście, na trudność, na zasadzkę, na sieć.

noc nas napadła. die Nacht überfiel, übereilte uns. la nuit nous surprit.

napadać na nogę. auffallen, etwas hinken. boiter un peu d'un pié; clocher légèrement.

napaść na kamień. sich an einen Stein stoßen. se heurter contre une pierre.

Napadanie, *n.* das Ueberfallen, Ueberrumpeln. l'action de tomber sur qu. d'attaquer qu.

napadanie na nogę. ein geringes Hinken. un léger clochement.

Napadły, *adj.* grundlos, kotigt, vom Regen durchgeweicht unwegsam. foulé & trempé de pluye; fort bourbeux; devenu impracticable par la pluye. § napadłe teraz drogi.

Napadnienie, *n.* 1) Ueberfall, Anfall. 2) Antreffung. 1) incursion, surprise, saisie, attaque soudaine. 2) rencontre d'une chose ou d'une personne. § 1) tak nagle na oboz, na miasto napadnienie. 2) napadnienie na kogo, na mieysce, na słowa w księdze.

Napaiam, *v. m. F. napoię.* napawam. 1) tränken ein Vieh. 2) dem Kinde die Brust geben. 3) einem berauschen, besäufen. 4) *fig.* einflößen, beybringen. 5) tränken, einträncken als mit Oel. 1) abbreuver, faire boire quelque bête. 2) donner à boire l'enfant, l'alaiter; le mettre à la mamelle. 3) enivrer qu. 4) *fig.* imprimer à qu. qu. ch. abbreuver qu. de qu. ch; inspirer à qu. qu. ch. remplir l'esprit de qu. ch. 5) abbreuver, humecter, emboire, empreigner qu. ch. de qu. ch; faire imbicer. § 1) napoił bydło; napoy konie. 2) niech mamka napoi dziecię. *3) winem go napoił. 4) napoić (napawać) młodzieniefzka dobremi nałogami. 5) napawać drewno oleiem.

Napalam, *v. m. F. napalę.* einheitzen. chauffer une chambre; faire du feu dans un poële. § napal; napalić izbę, w izbie.

Naparcie, *vid.* Naparzywie.

Naparczywie, Naparcie, *adv.* ungestümer Weise. importunément, impétueusement, d'une manière importune dans les prières.

Naparcywość, *f.* Napartość, *f.* Ungestüm, Heftigkeit im Anhalten. importunité, *f.* impétuosité dans les demandes.

Naparczywy, Naparty, *adj.* ungestüm, heftig im Ansuchen, der sich nicht abweisen läßt. importun, impétueux, plein d'importunités en demandant. qu. ch. § naparczywy umysł; prośba naparta.

Napiec czego, *v. m. F. napiekę.* viel backen, viel braten. cuire beaucoup au four; rôtir bien des viandes.

Naparstek, *m. g. naparstka.* Finger-Hut, *m.* un dé; qu'on met au cout du doigt lorsqu'on coud.

w naparstkuby go utopił, prov. er gönnet ihm die Luft nicht; er ist ihm tod feind. il veut à lui mal de mort; il le hait mortellement.

Napartość, Naparty, *vid.* Naparzywość, Naparczywy.

Naparzam co, *v. m. F. naparzę.* bähen, wärmen ein krankes Glied. étuver, *v. a.* fomenter, bassiner, *v. a.* échauffer, *v. a.* une partie malade. § naparz członek chory.

Nakarzanie, *n.* naparzenie, *n.* Zielk. 1) das Bähen, die Bähung, Erwärmung eines kranken Gliedes. 2) Bähungs-Mittel, Sache die zum Bähen dienlich ist. *Médec.* 1) étuvement, échauffement, comentation d'un membre malade. 2) fomentation qu'on applique sur une partie malade.

Naparzany, *adj.* gebähet, erwärmet. étuvé, échauffé, fomenté.

Naparznąć, *F. naparznę.* mit einem giftigen Hauch anhauchen. souffler, pousser une halaine empestée. § wąż, pies, kot to naparznął.

Napaść, *f.* 1) Händel, Zank. 2) Vieh-Seuche von einem gefressenen stinkenden grünen Käfer. 1) querelle, *f.* noise, bravade. 2) maladie qui vient à une bête lorsqu'elle a mangé une scarabée verd, puant & venimeux.

mieć napaść. Händel haben. avoir noise. § miałem z nim wielką napaść.

szukać napaści. Händel suchen. chercher noise; prendre querelle avec qu.

nikomu nie daię napaści. ich suche mit niemand Händel. j'évite la moindre querelle.

napaść z Litwy. Zank um den Kaysers Barth.

Barth. querelle d'Allemagne; querelle sur un pié de mouche.

Napaśniczy, *adj.* Napaśny, *adj.* Napastliwy, *adj.* zänkisch, zu Händeln geneigt. querelleux, assaillant, qui aime à quereller. § u. yst napastliwy.

Napaśnik, *m.* Händelmacher, Renomist, Stänker, Krackeler. querelleur, tireur d'éclaircissement, spadassin, assaillant.

Napasżam, *P. napasę.* 1) satt weiden lassen. 2) fig. weiden, sättigen. 1) faire bien repaître le betail; mener paître les animaux jusqu'à ce qu'ils soient souls. 2) *fig.* repaître, contenter, rassasier, assouvir, satisfaire quelque passion. § 1) napaść bydło; napasł krowy 2) napasł dziki wzrok swoy posępnemi ukrutności swoiey skutkami; napasł chciwości swoie.

napaść czym oczy. mit etwas die Augen weiden belustigen. 1) recréer la vue de qu. ch.

napaść się. 1) sich satt weiden. 2) sich sättigen, sich füttern. 3) fig. sich weiden, sich sättigen. 1) se paître assez. 2) se paître, se nourrir, manger assez. 3) *fig.* se paître, se repaître, se nourrir, se rassasier. § 1) iuż się bydło napasło. *2) napasł się (naiadł się) dobrze przy stole. 3) napasł się okrutnik krwią niewinnie rozlaną.

Napasienie, *n.* 1) das Weiden des Viehes. 2) fig. Ersättigung, Vergnügung einer Leidenschaft. 1) l'action de faire suffisamment paître le bétail. 2) assouvissement; l'action d'assouvir, de contententer une passion

napasienie oczu. Belustigung der Augen. réjouissance des yeux, de la vue.

Napastowany, *adj.* angefallen, angefochten. assailili, attaqué.

Napastuię, *v. a.* Händel suchen; nicht in Frieden lassen. quereller, braver, infester, attaquer, assaillir qu; s'attaquer, se prendre, vouloir à qu. § i mrowka się broni kiedy ią napastuiesz, *prov.*

Napatrzam się, *F. napatrzę.* sich satt sehen; die Augen belustigen. voir assez; recreer la vuë de qu. ch. § napetrzyłem się tych rzeczy.

Napawalny, *adj.* zum Trinken bequem. propre, convecable à abbreuver le betail.

napawalne mieysce. Tränke. Tränk-Trog. abbreuvoir, lieu ou l'on méne boire les bêtes.

Napawam, *m. F. napoię, vid.* Napaiam.

Napawanie, *n.* Nadoienie, *m* 1) Tränkung des Viehes. 2) Säugung eines Kindes. 3) Tränkung, Eintränkung mit Oel. 4) Eingebung, Einflößung einer Tugend, eines Lasters. 1) l'action d'abbrever une bête. 2) l'action d'alaiter un enfant. 3) abbreuvement; l'action d'impreigner. 4) teinture, impression; l'action de faire naitre dans le coeur de qu. quelque vertu, quelque passion.

Napawany, Napoiony, *adj* 1) geträнkt. 2) eingetränkt mit etwas. 3) eingenommen; eingeflößt mit Tugenden. 1) abbreuvé, qui a bu. 2) imbu, instruit, qui a une impression de qu ch.

Napchany, *adj.* ausgestopft, voll gestopft. rempli, embourré.

Napchlić, *F. napchlę.* voll Flehe machen. rendre un lieu plein de puces. § psy napchliły komorę, pościel.

Napędzam, *v. m. F napędzę.* einjagen in einen Ort. chasser, pousser dans un endroit. § napędzić zwierzę do sieci.

napędzić komu kłopot, frasunek. einem Kummer verursachen, faire, causer, donner du chagrin à qu

Napełniam, *v. m. F. napełnię.* 1) füllen, vollfüllen 2) die erledigten Ehren-Aemter besetzen. 3) erfüllen mit Freuden, mit Schrecken. 1) remplir, emplir, rendre plein, compler qu. ch. de qu. ch. 2) remplir, rendre completes les charges vacantes. 3) compler, remplir de douleur, de joie. § 1) napełniy flaszę winem. 2) napełnić mieysca urzędnikami. 3) napełnić powietrze krzykiem, serce żalem, Państwo radością.

głowę szumami napełnić. den Kopf mit wunderlichen Einbildungen anfüllen. remplir son esprit de chimères.

napełnić się. sich vollfüllen. remplir, devenir plein.

Napełnienie, *m.* Vollfüllung, *f.* le remplissage, le remplage, l'action de remplir.

Napełniony, *adj.* vollgefüllt. rempli, comblé, plein, empli.

Naperzam się, *v. m. F. naperzę.* sich brüsten, ein Amts-Gesicht annehmen, sich breit machen. se pavaner, se carrer; faire des simagrées.

Napięcie, *n.* 1) das Aufspannen, die Aufspannung. 2) das Anstrengen. 1) tension, *f.* état d'une chose qui est bandée, 2) effort l'action de s'efforcer. § 1) łuk od nadpięcia dłuiego słabieie. 2) napięcie sił, konceptow, myśli do czego.

Napieram się, *v. m. F. naprę.* unablässlich um etwas bitten; anhalten. solliciter qu. ch; demander qu. ch. importunément. § napiera się ode mnie tey księgi.

napierać czego. 1) vorschieben, vorrücken, verrammeln. 2) anstrengen, drängen, treiben.

treiben. 1) barricader, fermer une porte avec qu. ch. pour empêcher d'entrer; pousser; mettre devant. 1) pousser, exciter, inciter.

Napierśnik, *m. g. a.* 1) Brust-Schildlein, Ringkragen. 2) Brust-Tuch der Weiber, die Brust zu bedecken. 1) petite plaque qu'on met sur la poitrine; hausse-cou. 2) le mouchoir ou le linge qui couvre la gorge des femmes. § 1) napierśnik srebrny, pozłocony.

napierśnik kapłański w starym Zakonie. Brust-Schild des Priesters im Alten Testaments. rational, *m.* piéce d'habit sacerdotal dans le vieux Testament.

napierśnik koński. Brust-Rieme am Pferde-Geschirre. poitral, *m.* bande de cuir devant le poitral de cheval.

napierśnik mniszek. Brust-Schleyer der Nonnen. barbette, *f.* guimpe, mouchoir qui couvre le sein de la Religieuse.

Napiersny, *adj.* an der Brust angemacht. pectoral, *m.* attaché à la poitrine. § krzyż napiersny arcybiskupski.

Napierszek, *m. g. nadpierszka, vid.* Napierśnik.

Napierwey, *adv.* vors erste. prémiérement; en prémier lieu.

Napierwszy. der allererste. le prémier.

Napierzam, *v. m. F. napierzę.* befedern, voll Federn machen. remplir de plumes; blanchir avec des plumes. § suknią mi napierzyśz.

Napiętek, *m. g. napiętka.* Schuh-Quartier. les quartiers d'un soulier.

Napięty, *adj.* 1) aufgespannt. 2) angestrengt. 1) bandé, étendu, tendu. 2) forcé, efforcé, bandé. § 1) łuk napięty; sidło napięte. 2) siły napięte.

napięta cera. ein Amts-Gesicht. un air grave; rominagrobis; visage de Magistrat.

z napiętą przychodzi twarzą. er kommt mit einem Amts-Gesicht. il vient en rominagrobis.

Napiiam się, *v. m. F. napiię.* 1) trinken, nach und nach trinken, genung trinken. 2) einziehen, in sich ziehen Wasser, Rauch. 3) einziehen, einsaugen, als eine falsche Lehre. 1) boire; boire peu à peu; bu'voter; boire assez. 2) s'imbiber de; boire, attirer une liqueur, la fumée. 3) imbiber de; se mettre qu. ch. dans l'esprit; succer. § 1) napiy się; napiłem się wina. 2) napiła się gębka; napił się swędu, dymu, smrodu. 4) napił się błędow, złey nauki, herezyi, swey woli.

rad się napiie. er liebt den Trunk; er säuft gerne. il boit; il aime la crapule; il aime le piot; il aime un peu le sinop.

napił się ostatni raz w morzu, w rzecze. er ist im Meer, im Fluß ersoffen. il s'est noye, il a perdu la vie dans la mer, dans la rivière.

Napinam, *v. m. F. napnę.* aufspannen, bander, *v. a.* tendre, *v. a.* § napiąć łuk; napniy sidło.

napinam się. nach etwas streben. aspirer, tendre à qu. ch; désirer, avoir dessein d'obtenir. § napina się na ten urząd.

Napinanie, *n.* Napięcie, *n.* das Aufspannen. la tension.

Napis, *m.* 1) Aufschrift, Ueberschrift. 2) Aufschrift auf einem Briefe. 1) inscription, devise. 1) le dessus; l'adresse d'une lettre. § 1) wymalował ktoś nadęty pęcherz z tym napisem: Ogromne nic; położyć, napisać napis.

**napis księgi; tytuł księgi.* Titel eines Buchs. le titre d'un livre.

Napisać, *F. napiszę.* 1) schreiben, aufschreiben, notiren. 2) an einen schreiben. 3) schreiben, verfertigen, verfassen. 1) écrire, noter. 2) écrire à qu. une lettre, un billet. 3) écrire, composer, faire; mettre par ecrit qu. ch. § 1) napisz napis, list; napisałem to w regiestr. 2) napisałem do niego. 3) napisać księgę wiersze.

napisano, bezosob. man lieset, es stehet geschrieben, es ist aufgeschrieben, aufgezeichnet worden. nous lisons; on lit; on a laissé à la postérité; on a laissé par ecrit; nous trouvons ecrit.

Napisany, *adj.* geschrieben, aufgeschrieben. écrit, mis par écrit.

Napitek, *m.* Trunk, *m.* das Trinken. le boire; un coup, un trait en buvant; l'action de boire; l'appétit à boire.

ser stary lepszy do napitku. alter Käse ist besser zum Trunk. le vieux fromage est meilleur à aiguiser l'appétit à boire, excite le goût à boire, est bon quand on boit.

Napiwonie, *plur.* ⎫ Wappenk. ein Wolf,
Napiwonow, *m.* ⎭ der auf einem Hirsch-Kopf zwischen den Geweihen sitzet, die Krone ist mit drey Straus-Federn gezieret. *Blas.* un loup assis sur la tête d'un cerf entre les bois; la couronne est ornée de trois plumes d'autruche.

Napłakać się, *F. napłaczę.* viel weinen. pleurer beaucoup.

Napleśnieć, *F. napleśnieię.* anschimmeln, etwas schimmlich werden. commencer de

de moisir; se moisir un peu. § ser naplesniał.

Naplwać, *od.* Naplwam. *napluię* ma *na-pluć.* voll spucken, voll speyen. cracher beaucoup, jetter beaucoup de la salive hors de la bouche. § naplwałem mu w oczy.

naplwał mu w ręce. er hat ihm die Hände geschmieret. il lui a graissé la patte; il l'a gagné par présents.

Napodworny, *adj.* am Hause, unter freyem Himmel gelegen. qui est à decouvert, qui est en plein air.

Napoiek, *m. g. napoyku.* Heilkunst: Trank; Tränklein. *Médec.* potion, *f.*

Napoienie, *vid.* Napawanie.

Napoiony, *vid.* Napawany.

Napoł, } w poł, w poły, *adj.* 1) halb,
Napoły, } auf die Hälfte. 2) halb, bey einigen *Adjectivis.* 1) à demi, à moitié. 2) demi; à demi; *devant quelques adjectifs.* § 1) wywarz to napoły; krolowie napoł są bogami; napoł darmo dostał; weź octu winnego napoł z wodą.

napoły cały. halb, ganz. à demi entier.

napoły czczy. halb ledig. à demi vuide.

napoły dożrzały. halb reif. à demi mûr, mûr à moitié, mûr à demi.

napoły głupi. halb närrisch. à demi-sot.

napoły goły. halb bloß, halb abgeschoren. demi-nud, demi rasé.

napoły mokry. halb naß. mouillé à demi; à demi-arrosé.

napoły nagi. halb nackend. demi-nud.

napoły naprawiony. halb wieder gemacht, halb zurecht gemacht. refait à demi.

napoły odziany. halb gekleidet. à demi-habillé.

napoły otwarty. halb offen. demi-ouvert.

napoły pełny. halb voll. demi-plein.

napoły piiany. halb betrunken. enivré à demi.

napoły skończony. halb geendiget. qui n'est achevé qu'a demi.

napoły spalony halb verbrannt. demi-brûlé.

napoły śpiący. halb schlafend. demi-endormi.

napoły starty. halb zerrieben. qui n'est broyé qu'à demi.

napoły surowy. halb roth. demi-cru.

napoły uczony. halbgelehrt. un demi-savant; qui ne sait les choses que superficiellement.

napoły umarły. halb todt. demi-mort.

napoły umyty. halb gewaschen, unrein. à demi-lavé; sal, malpropre.

napoły widomy. halb sichtbar. vû à demi, à moitié; demi visible.

napoły upiekły. halb gebraten. à demi rôti.

napoły uwrzały. halb gesotten. à demi-cuit; qui n'est qu'a demi cuit.

napoły uzbroiony. halb gewafnet. qui n'est armé qu. à demi.

napoły zabity. halb erschlagen, halb todt. à demi tué.

napoły zamknięty. halb verschlossen. demi-fermé.

napoły zwierzęcy. halb thierisch. demi-bête, demi-sauvage.

napoły żywy. halb lebendig. demi-mort.

Napominacz, *m.* Vermahner, Warner. admoniteur, moniteur, celui qui exhorte, qui fait souvenir.

Napominalny, *adj.* napominaniu służący. erinnernd, vermahnend; Warnungs-. de remontrance, d'exhortation; d'avertissement; instructif, didactique; propre à exhorter. § napominalna mowa.

Napominam, *v. m. F. napomnę* vermahnen, erinnern. admoneter, *v. a.* exhorter, *v. a.* avertir qu; remontrer qu. ch. à qu. § napominał corke swoię iako oyciec; napomniał mię.

napominaią mię. man erinnert, man vermahnet mich. je suis averti; ou me fait souvenir.

Napominanie, *n.* } Vermahnung, *f.* Er-
Napomnienie, *n.* } innerung, *f.* remontrance, *f.* admonition, *f.* avertissement, avis; *m.*

Napomknienie, *n.* Veranlassung, Reizung zu etwas, Neckerey. attrait, *m.* ce qui attire; motif, *m.* incitation, agacerie, *f.*

Napomykam, *co komu v. F. napomknę* veranlassen, anzeigen, Anlaß womit zu etwas geben. agacer, irriter, provoquer, inviter, inciter qu. à qu. ch; donner occasion de, prêter qu. ch. à; fournir qu. ch. de; donner lieu à qu. ch. § napomykał mu szpady do zaboiu tego; nie napomykay słowy temi; nie napomykam do tey przewrotney rady.

Napośledznieyszy, *superl.* der allerletzte. le dernier.

Napotym, *adv.* ins künftige, hinführo. à l'avenir, desormais.

Napowietrzny, *adj.* das sich in der Luft zuträgt, das in der obern Luft erscheinet. qui se fait, qui s'engendre en l'air, qui paroit en l'air.

napowietrzna rzecz. Philos. Luft-Gesicht. *Philos.* un météore. § piorun; błyskawica, i inne napowietrzne rzeczy.

Napoy, *m.* Trunk. une boisson, un breuvage. § napoy słodki, mocny, piiany.

Naprasżam, *v. m. F. naprosżę.* 1) bestreuen. 2) *fig.* bestreuen, hin und wieder streuen.

1) ſaupoudrer, *v. a.* poudrer; *v. a.* jetter, répandre par deſſus. 2) *fig.* parſemer qu. ch. de; répandre çà & là. § 1) napraſzam co pieprzem. 2) boiaźń i ſmutek grubemi mozg napraſzaią dymami.

Napraſzanie, *n.* naproſzenie, *n.* Beſtreuung, *f.* l'action de poudrer, de ſaupoudrer.

Napraſzany, naproſzony, *adj.* beſtreute. qui eſt ſaupoudré; parſemé.

*Napraſzczam, *v. m. F. napraſzczę, vid.* Naproſtować.

Naprawa, *f.* 1) Ausbeſſerung, Beſſerung. 2) Verbeſſerung als der Sitten. 3) Anſtiftung, Verleitung, Anſetzung. 4) abgelegter, abgeredter Handel. 1) réparation, le rapiécetage; racoutrement; le rabillage. 2) réforme, *f.* réformation, rétabliſſement, correction, comme des moeurs. 3) incitation, *f.* ſuscitation, *f.* inſtigation, *f.* 4) ſubornation, intrigue, *f.* cabale, *f.* concert, *m.* § 1) naprawa fortecy, budynkow, drog; od naprawy botow, trzewikow dał złoty. 2) naprawy temu ſzukać trzeba; naprawa obyczaiow. 3) z iego naprawy zabity. 4) minął tę naprawę; naprawę na niego ułożono.

Naprawca, *m.* } 1) Ausbeſſerer. 2) Wie-
Naprawiacz, *m.* } derbringer, Verbeſſerer. 3) Anſtifter, Anhetzer, Verführer. 1) racoutreur, *m.* ravaudeur, *m.* celui qui raccommode, qui répare. 2) réparateur, reſtaurateur, celui qui refait, rétablit; reformateur. 3) ſuborneur, celui qui ſuborne, qui corromp. § 1) naprawiacz budynku tego. 2) Stefan Batory był naprawiaczem praw i Sądow. 3) naprawiacz na kogo zdradliwy.

naprawiacz obyczaiow. Policey-Meiſter. maître de Police.

Naprawiaczka, *f.* 1) Ausbeſſerinn, *f.* 2) Verbeſſerinn. 3) Anſtifterinn. 1) ravaudeuſe, *f.* racoutreuſe, celle, qui répare. 2) celle qui rétablit, qui réforme. 3) ſuborneuſe, celle qui ſuborne.

Naprawiam, *v. m. F. naprawię.* 1) beſſern, ausbeſſern, zurechte machen. 2) repariren, ausbeſſern ein Haus. 3) verbeſſern, reformiren. 4) ablegen, abreden, heimlich beſtellen, anſtiften. 1) refaire, raccommoder, racoutrer, rapiécer, rajuſter. 2) réparer, rétablir une maiſon. 3) rétablir, réformer, corriger, remettre en ſon prémier état. 4) ſuborner, corrompre, ſuſciter, attirer, pratiquer; apoſter, debaucher qu. pour nuire à une perſonne. § 1) napraw ſtołek złamany. 2) naprawić dom, kościoł. 3) naprawiał złe obyczaie. 4) naprawić kogo na kogo; umyślnie to naprawiono.

Naprawianie, *n.* naprawienie, *n. vid.* Naprawa.

Naprawiony, *adj.* 1) fig. und eig. verbeſſert, ausgebeſſert. 2) heimlich abgerichtet; auf einen beſtellet. 1) *prop. & fig.* réparé, rétabli, raccommodé, rajuſté. 2) ſuborné, apoſté, corrompu pour faire qu. ch. contre qu. § 1) dom naprawiony. 2) naprawiony na niego.

Naprawka, *f.* Ausgebeſſerte Arbeit. réparation; le rabillage, ouvrage réparé ou raccommodé. § zapłacić za robienie naprawek.

Naprawnik, *m.* verbeſſernd. qui amende, améliore, réforme.

Naprawny. *adj.* 1) das man noch ausbeſſern kann. 2) zugerichtet, bereitet, fertig. 3) ausgebeſſert. 4) heimlich beſtellt. 1) réparable, qu'on peut réparer; raccommodé, rajuſté. 4) ſuborné, apoſté, ſuſcité. § 1) naprawny to ieſzcze budynek. 2) rozga lepem naprawna; naprawne do tego drzewo. *3) naprawny (naprawiony) już budynek. 4) naprawnego na niego zesłał człowieka; naprawni świadkowie.

Naproſtować. *F. naproſtuię*; napraſzczam. gerade biegen, gerade machen. redreſſer une choſe courbée. § naproſtuy tę ſzpadę zgiętą.

Naprowadzam, *v. m. F. naprowadzę.* 1) eig. u. fig. bringen, führen auf den Weg. 2) beugen, zu etwas lenken, bringen. 1) *prop. & fig.* ramener qu. dans le bon chemin; mener, conduire dans le chemin, dans l'erreur. 2) fléchir l'eſprit de qu; le porter, le ramener à qu. ch. § 1) naprowadził go na błędy; na rozdrogę; naprowadź dziecię na drogę. 2) nie daie ſię do tego naprowadzić; naprowadził go do tego przedſięwzięcia.

Naprożnik, *vid.* Nadprożek.

Naprzeciwko, *adv.* 1) gegentheils, hingegen. 2) gegenüber; gegen einander. 1) au contraire. 2) vis à vis, contre, à l'oppoſite, devant. § 1) naprzeciwko kto uważy. 2) naprzeciwko ſtoiący dom; naprzeciwko ieſt las; naprzeciwko domy budować, rzeczy kłaść.

naprzeciwko ſtawiać. gegen ſetzen; gegen einander ſetzen. mettre en parallèle; oppoſer; mettre devant.

naprzeciwko ſtawianie. Gegen-Satz, *m.* oppoſition, *f.* parallèle, *m.*

Naprzeciwko, *pr. D*, gegenüber. vis à vis une chose ou de qu. ch; tout devant de; visum, visu de; à opposite de. § naprzeciwko zamku, gorze stoi wieża.
**naprzeciwko, przeciwko*, gr. g. wider, entgegen. contre.
wyniść nieprzeciwko nieprzyiaciela. dem Feinde entgegen. gehen. aller au devant der ennemis.
Naprzeciwny, naprzeciwko będący. gegenseitlich, gegen über gelegen; entgegen gesetzt. opposé, mis à l'opposite, situé vis à vis. § naprzeciwny dom.
Naprzemiany, na przemiany uczyniony. abgewechselt, eins um das andere gethan, gesetzt. alternatif; fait, mis, placé.
Naprzemiannie, *adv.* wechselsweise. tour à tour, tantôt l'un tantôt l'autre; alternativement; l'un après l'autre.
Naprzod, *adv.* wprzod. zuerst, erstlich. prémièrement, en prémier lieu. § naprzod to uważemy, potym rzecz będzie łatwa.
naprzod mu nie daie. er läßt ihm keinen Vorzug; er macht ihm den Vorzug streitig. il ne lui donne pas la préférence; il ne lui céde en aucune chose.
Naprzykrzam się, *v. m. F. naprzykrzę*. 1) einem verdrießlich, beschwerlich, überdrüßig fallen, 2) einer Sache überdrüßig seyn; etwas satt haben. 1) molester, ennuyer; donner de l'ennui à qu., dégoûter qu. donner du dégout à qu. 2) être soul, se rebuter de. § 1) naprzykrza mi się swoiemi prośbami; naprzykrzyła mi się ta potrawa. 2) naprzykrzyłem się tey roboty.
Naprzykrzenie, *n.* Beschwerlichkeit, *f.* Ueberdruß, *m.* dégoût, *m.* ennui, *m.* déplaisir qu'on donne à qu.
Naprzykrzony, *adj.* verdrießlich, beschwerlich. dégoûtant, qui donne du dégoût; ennuyeux, qui donne de l'ennui, naprzykrzona robota.
Napsotać komu, *F. napsotam*. einen ausfilzen, ausmachen. mâtiner qu; tailler qu. en piéces; charger qu. d'injures & d'opprobres.
Napsować czego, *F. napsuię*, nadpsować. ein wenig verderben. gâter un peu.
napsować sobie głowy. sich den Kopf zerbrechen. s'alembiquer l'esprit.
Napucham, *v. m. F. napuchnę*. 1) mit einem giftichen Hauch anhauchen, anblasen. 2) voll Dampf machen. 3) aufschwellen. 1) souffler contre; pousser une haleine empestée; toucher qu. de son haleine empestée; empester avec son souffle. 2) enfumer, étouffer de fumée. 3) s'enfler, se bouffir, bouffir, se tumefier. § 1) ta plugawa czarownica dziecię (na dziecię) napuchnęła. 2) to izbę napuchał. 3) napuchła mu głowa od kułakow; napuchł mi palec.
Napuchły, *adj.* aufgeschwollen. enflé, bouffi.
Napuchnienie, *n.* 1) giftiges Anhauchen. 2) Aufschwellung. 1) bouffée, empestée; l'action d'empester avec son haleine. 2) enflure, *f.* bouffichure, *f.*
Napuszczam co czym, *v. m. F. napuszczę*. 1) eintränken, einflößen, anmachen. 2) fig. einflößen, eingeben, beybringen. 1) faire imbiber, imprégner de qu. ch; abbreuver de qu. ch. 2) *fig.* inspirer à qu. qu ch; abbreuver qu. de qu. ch. § 1) napuść to oleykiem.
napuścić iadem. vergiften, mit Gift eintränken. envenimer; remplir, abbreuver de venin; mêler du poison avec qu. ch.
Napuszczany, napuszczony. 1) eingeflößt, eingetränkt. 2) fig. eingegeben, eingeflößt. 1) imbibé, qui est imbu de quelque liquer. 2) *fig.* imbu, instruit, inspiré de qu. ch. § 1) rana oleykiem napuszczona. 2) heretyckim iadem, wieszczym duchem napuszczony.
iadem napuszczony. vergiftet, mit Gift angemacht, zubereitet. empoissonné, mêlé avec du poison.
Napuszczanie, *n.* Napuszczenie czym. Tränkung, Eintränkung mit etwas. abbreuvement, l'action d'imprégner.
Napuszam, *v. m. F. napuszę*. eig. u. fig. aufblähn, aufblasen. *prop. & fig.* enfler, renfler, bouffir. § wściekła go pucha napuszyła.
Napuszysty. *adj.* aufgeblasen, aufgebläht. enflé, renflé, bouffi. § chłop to napuszysty.
Napycham czego, *v. m. F. napchnę*. einpfropfen, einstopfen, einstoßen, polstern. embourrer, matelasser, pousser dedans; remplir de paille, de bourre. § napchniy słomy w wor.
Narabiam, *v. m. F. narobię*. 1) viel machen; viel verfertigen. 2) viel machen, viel verursachen. 3) umgehen, sich bedienen; anwenden, gebrauchen. 4) stets mit etwas umgehen, immer unter Händen haben. *5) mit einem oft umgehen. 1) faire beaucoup de. 2) faire, causer beaucoup de. 3) se servir de; employer, user; couver. 4) manier qu. ch. s'occuper de; pratiquer, excercer souvent. *5) fréquenter, pratiquer, hanter qu; converser avec qu. fréquemment. § 1) stolarz narobił stoł-

kow. 2) wielkiego narobiſz hałaſu; ta pretenſya okrutney woyny narobiła. 3) ten mowca bardzo gieſtami narabia; co dzień to inſzą, co raz to nowſzą narabia inwencyą; narabiać fałſzem. 4) narabia winem, końmi.

Narazzam ſię z kim o czym, *v. m. F. naradzę*. berathſchlagen, überlegen. délibérer avec qu; mettre en délibération; conſulter qu.

Naradzanie ſię z kim. Berathſchlagung. délibération avec qu.

naradzanie, n. Rathſchlagung, *f.* Ueberlegung, *f.* Rath, *m.*

naradzaniu służący. zum Rathen und Rathſchlagen gehörig. délibératif, qui regarde la délibération.

Nariam, *v. a. F. naraię.* zuweiſen, zuſchanzen einen Diener oder eine Sache. donner un ſerviteur; procurer, faire avoir un valet ou quelque choſe. § naray mi ſługę dobrego.

Naramiennik, *m. g. a.* 1) Arm-Spange, Arm-Zierde ehedeſſen an den Manns- und Weiber-Kleidern. 2) Achſel-Band. 1) eſpèce de bracelet que les hommes & les femmes portoient au haut du bras pour ornement. 2) noeud d'épaule. § 1) naramiennik męſki ſtaroświecki; naramiennik białogłowſki iako niegdy u Rzymian.

Naramiennica, *f.* Naramnica. Arm-Schiene, Schulter-Blech an der Rüſtung. épaulière, partie de l'armure qui couvre l'épaule.

Naramienny. an der Achſel oder Schulter angemacht. attaché au bras, à l'épaule, § naramienne wſtęgi.

Naraſtam, *v. m. F. naroſnę.* 1) hinzuwachſen, fürwachſen, überwachſen. 2) ſich häufen, ſich vermehren. 3) quillen, aufquillen. 1) naître par deſſous ou à la place d'un autre; croître deſſous, venir par deſſous, croître par deſſus. 2) s'augmenter s'accroitre. 3) groſſir, s'enfler; ſe gonfler. § 1) znowu mięſo koło kości narosło; narosła trawa. 2) narosło ztąd złych kſiążek, błędow wielkich. 3) ziarno w wodzie naraſta; ſiew ku pełni zwykł naraſtać.

Narażam, *v. m. F. narażę.* 1) verletzen, beſchädigen. 2) geben, ausſetzen in Gefahr. 3) darreichen, von ohngefähr zuweiſen. 1) bleſſer, offenſer. 2) expoſer, mettre au danger. 3) offrir, procurer, faire tomber dans les mains; préſenter par hazard. § *1) naraził (obraził) ręki, nogi. 2) własne zdrowie dla całości Oyczyzny nie raz narażał, narażać woyſko w (na) niebezpieczeńſtwo; naraził go w gotowe wniki. 3) trefunek mi tę kſięgę naraził.

narażać ſię, narażam ſię. 1) ſich in Gefahr begeben. 2) vorfallen, vorkommen. 1) s'expoſer, ſe mettre au danger; risquer. 2) ſe préſenter par hazard; s'offrir; tomber dans les mains; ſurvenir. § 1) narażać ſię na nieprzyiacioł, w (na) nieſzczęście.

Narażanie, *n.* } Schaden, Nachtheil, Ver-
Narażanie. } letzung. un préjudice, tort, endommagement. § z narażeniem własnego zdrowia.

Naraźnie, *adv.* an einem gelegenen Orte. dans un endroit fort commode.

Naraźność, *f.* Bequemlichkeit des Orts. commodité du lieu; avantage d'un endroit.

Naraźny, na razie leżący. gelegen, bequem wegen der Lage. commode, avantageux par ſa ſituation. § dom nie naraźnym mieyſcu budowany.

Narażony, *adj.* 1) in Gefahr gegeben. 2) geſchwächt, verletzt, entkräftet. 1) expoſé au peril. 4) foible, caſſé, infirme.

Narcyſzek, *m. g. narcyſzka.* kwiat albo ziele, pierzga. (*narciſſus*) Narciſſe; Merz-Bluhme. un narciſſe, campanette, *f.* jannette, *f.*

narcyſzek, m. kamień drogi. (narciſſites) Edelgeſtein, ſo an Farbe den Narciſſen gleichet. pierre précieuſe de la couleur de narciſſe.

narcyſzek wielkonocny ziele. (colchicum) Zeitloſen. chienne, *f.* mort au chien. *m.*

Narcyſzkowy, *adj.* von Narciſſen. de narciſſe.

Narda, *f.* } ziele. (*nardur*) Narden-Kraut.
Nardus. } nard, *m.* plante odoriférante.

narda Indyyſka. (nardus Indici) Indianiſcher Nardus. nard Indien.

narda leśna ziele. (eſarum) Haſel-Wurz. du cabaret, oreille d'homme, *f.*

narda ogrodna. } *ziele.* (lotus
Narduſek, *m. g. narduſka.* } ſilveſtris) Stein-Klee. du tréfle de pierre.

Nardowy, *adj.* aus Narden-Kraut. de nard. § nardowy oleiek.

Naręcze, *n.* Armvoll. braſſée, *f.* ce qu'on peut embraſſer tout d'une fois avec les bras. § naręcze drew.

naręcze zboża żętego. Armvoll geſchnittenes Getreide. javelot; *m.* braſſée du blé fauché.

Naręczny, *adj.* Hand-, zur Hand gelegen. qui eſt à la main; commode.

naręczny koń. Hand-Pferd, das beym Sattel-Pferd gehet. cheval de la main.

Narobienie, *n. vid.* Narabianie.

Narobiony, *adj. vid.* Narabiany.

Narod,

Narocz, *f.f.* Fluß und Stadt in der Woywodschaft Wilno. un fleuve & une ville dans le Palatinat de Wilno.
Narod, *m.* Volk, *n.* Nation, *f.* nation, *f.* peuple, *m.*
Narodowy, *adj.* dem Volke eigen, zuständig. de nation, national. § narodowe obyczaie.
Narodowe uczenie, ćwiczenie, chowanie. Erziehung der Jugend unter der Aufsicht der Nation selbst. éducation de la jeunesse, sous la conduite & par l'autorité de la nation.
Narodzenie, *n.* die Geburt. naissance, *f.*
Narodzenie Pańskie; Boże narodzenie. Weihnachten. Noël; la Nativité de Jésu-Christ.
gwiazda narodzenia. Geburts-Stern. étoile de nativité.
narodzeniu służący. zur Geburt gehörig. de naissance, natal.
narodzenia dzień. } Geburts-Tag, *m.* jour
Narodziny. *plur.* } de naissance. § życzę ci szczęśliwych narodzin.
Narodzić się, *vid.* Rodzę się.
Narodzony. 1) gebohren. 2) gebohren blind, buckelicht. 1) né, engendré, qui est venu au monde. 2) aveugle, bossu de naissance; aveugle né, bossu né *&c.* § 1) narodzony roku tego. 2) narodzony ślepo, garbato, głucho *&c.*
Narośl, *f.* Gewächs am Halse. une tumeur ou excrescence au cou.
Narow, *m.* Mangel, Fehl, von Menschen und Thieren. défaut, un vice; *ce mot se dit des hommes & des animaux.* § narow konia; przyrodzone go unoszą narowy.
Narowię, *v. a.* verderben, ein Pferd mangelhaft machen. gâter, rendre vicieux un cheval.
Narownać, *F. narownam.* vergüten, gleich machen, erstatten, ersetzen eine Mühe oder Schaden. dédommager, bonifier; réparer le dommage; recompenser qu. de quelque peine ou de quelque perte. § powinien drugiemu tę szkodę narownać we wszystkim tak wielkością, iako dobrocią.
pilnością swoią tę niedbałość narownał. diese Nachläßigkeit hat er mit seinem Fleiße ersetzet. il a recompensé cette négligence, par sa diligence.
Narownanie, narownienie, *n.* Vergütigung. recompense, dédommagement, réparation de peine, de perte, de dommage.
Narownany, *adj.* vergütet. recompensé dedommagé, bonifié.
Narowni, *adj.* in einer Ebene gelegen, vorgefallen. situé, arrivé dans une plaine. § potyczka narownia; wieś narownia.
Narownię trzodę; dopełniam trzody eine Heerde ergänzen. renouveller un troupeau.
*Narożnica, rog. Ecke. coin, un angle.
Narożnik. 1) Kriegsb. ein Bollwerk, eine Basteу. 2) ein Eck-Haus. 1) *Fortif.* un bastion. 2) une maison de coin.
narożnik płaski. flaches Bollwerk. bastion plat.
narożnik ostry. eingeschnittenes Bollwerk. bastion coupé.
narożnik pełny, całkowity. gefülletes Bollwerk. bastion plein, solide.
Narożnie, *adv.* Mathem. zwerch durch, von einer Ecke zur andern. diagonalement.
Narożny, *adj.* 1) Eck-, an einer Ecke gelegen, zur Ecke gehörig. 2) Mathem. Diagonal, von einer Ecke zu der andern zwerch durchgezogen. 1) de coin; angulaire; qui est à coin. 2) *Matém.* diagonal. § 1) kamienica narożna. 2) narożna linia.
narożny przedwałek. Kriegsb. halber Mond. *Fortif.* une demi-lune.
Nartnik, *f. m.* Schlitt-Schuhmacher. faiseur de patins à glace.
Narty, *plur.* Schlitt-Schuhe. patins à glace.
Naruszam, *v. m. F. naruszę.* verletzen, versehren. nuire, gâter, blesser, affoiblir, endommager, rompre. § naruszył przyiaźni, praw, wolności; nie dźwigay tego ciężaru, bo krzyża naruszysz.
Naruszenie, *n.* Schwächung, *f.* Verletzung, *f.* Versehrung, *f.* lésion, *f.* atteinte, *f.* offense, endommagement. § bez naruszenia sumnienia, przyiazni i cnoty to bydź nie może.
Naruszony, *adj.* 1) verletzet, geschwächet. 2) gerühret, als vom Schlage. 3) affoibli, atteint, blessé. 2) saisi, frappé d'une maladie. § 1) naruszona przyiaźń, naruszone prawa. 2) paraliżem naruszony mowę stracił.
Narybek, *m. g. narybku.* Saamen; Setz-Fische. alevinage, *m.* nourrin, alevin, refus, le peuple, fillette. § narybkiem staw zasadzić.
Narybiam, *v. m. F. narybię.* besaamen, besetzen einen Teich. aleviner; peupler un étang; empoissonner. § takim gatunkiem szkoda stawu narybiać; narybić sadzawkę.
narybić się. sich besaamen, sich vermehren, von Fischen. s'empoissonner, se peupler, s'augmenter, *en parlant des poissons.* § szczupaki, liny, okunie same się narybiaią rzekami.
Narybienie, *n.* Besaamung eines Teiches. l'action

l'action d'aleviner un étang; empoissonnement.

Narybny, *adj.* zur Besaamung der Teiche dienlich. d'alevinage, qui sert à peupler un étang.

Narybiony, *adj.* besetzet, besaamet. empoissonné, peuplé, aliviné.

Narychtować, *F. narychtuię.* richten, einrichten, zurechte machen. ajuster, dresser, accommoder. § narychtować kuszę, nawę.

narychtować działo. ein Stück richten. braquer, affûter, pointer un canon; dresser & mettre le canon dans un état de tirer. § narychtuy działo na ten most.

Narychtowanie, *n.* działa. das Stückrichten. affûtage, *m.* braquement; disposition d'une piéce d'artillerie à tirer vers un endroit.

Narychtowany, *adj.* eingerichtet. dressé, ajusté.

narychtowane działo. ein gerichtetes Stück. canon pointé, dressé à tirer.

Narządzam, *v. m. F. narządzę.* 1) zurecht machen, einrichten, zurichten. 2) machen, anrichten, verursachen. *3) versehen mit etwas. 1) ajuster, raccommoder, refaire, rajuster, réparer, apprêter, préparer, accommoder. 2) faire, causer. 3) pourvoir, fournir de qu. ch. § 1) narządził złamaną ławę. 2) narządzisz sobie karanie; kłopot mu narządził. 3) narządzić (opatrzyć) fortecę w potrzeby.

Narządzenie, *n.* das Zurechtmachen, die Zurichtung. rabillage, *m.* réparation, *f.* ajustement, *m.*

Narządzony, *adj.* } 1) zurecht gemachet,
Narzędny, *adj.* } eingerichtet, zugerichtet. 2) versehen, versorget. 1) apprêté, ajusté, préparé, accommodé, prêt. 2) pourvû, garni, fourni. § 1) w narządzone wpadł sidła. 2) woysko wszelkiemi narządzone (opatrzone).

Narzaniec, *m. g. narzańca,* ziele. (*lotus Aegiptia*) Egyptisches Gewächs am Nil-Flusse, so sich bey dem Untergange der Sonne ins Wasser tauchet. lotus, plante qui croît en Egipte au bord du Nil & qui se plonge dans l'eau quand le Soleil se couche.

Narzędy, *plur.* } 1) Geräth, Werkzeug,
Narzędzie, *sing.* } Geräthschaft, Zubehör, Zeug. 2) Rüstung Waffen. 1) les instruments en général; ustenciles, *m. plur.* outils, le meuble de compagne, de cuisine *&c.* vaissaille. 2) harnois, armes, *f. plur.* armure, armement, appareil pour la guerre; équipage, *m.* § 1) narzędy młyńskie, łowcze; rzemieślnicze kuchenne, stołowe. 2) narzędy woyskowe.

narzędzie Męki Pańskiey. Geräthe, *n.* so bey dem Leiden Christi sind gebrauchet worden. les instruments qui servoient à la passion de Jésu-Christ.

narzędy końa wierzchowego. Roß-Zeug, *m.* Reit-Zeug, *n.* harnois, *m.* harnachement du cheval de selle.

Narzekalnica, *f.* Klage-Weib ehedessen bey den Leichen. pleureuse, *f.* femme qui pleuroit autrefois le mort.

Narzekalnik, *m.* der sich immer beklaget; Greiner. pleureur.

Narzekam na co. klagen, sich beklagen. gémir, se plaindre de qu. ch.; lamenter qu. ch.; se lamenter de qu. ch.

Narzekanie, *n.* Klage, Wimmern. plainte, lamentation, gémissement.

Narznięty, *vid.* Narzynany.

Narzynam, *v. m. F. narznę.* einschneiden, einkerben. inciser, taillader, entailler, couper.

Narznięcie, *n.* } Einschnitt, *m.* incision,
Narznienie, *n.* } entaillure, coupure. § na-
Narzynanie, *n.* } rzynanie liścia, karbu.

Narzynany, *adj.* eingeschnitten, gekerbet. incisé, entaillé; dentelé, coupé en manière des dents.

Nasad, *m.* 1) Pflug-Krümme, Holz, darinnen das Pflug-Eisen steckt. 2) Schaft am Gewehre. 3) Gestelle, als einer Tischler-Säge. 4) *fig.* Falle, Netzen. 1) la recourbûre ou courbûre; le bois où l'on enclave le soc de la charruë. 2) monture, fût d'une arme à feu. 3) monture comme d'une scie. 4) *fig.* piéges, *m. plur.* embuches, *f. plur.* § 1) nasad płużowy, kroiowy, lemieszowy. 2) nasad u strzelby. 3) nasad u piłki stolarskiey. 4) nie uydzie tego nasadu.

Nasiadka, *vid.* Nasiadka.

Nasadzam, *v. m. F. nasadzę.* 1) viele Bäume, Kräuter setzen. 2) stellen, setzen, als eine Falle. 3) besetzen, besaamen einen Teich. 4) setzen, einsetzen einen Stiel in ein Werkzeug. 3) ein Speer mit Eisen versehen. 6) schäften ein Gewehr. 7) ein Stück auf die Lavetten bringen. 8) eine Brüthenne setzen. 1) planter beaucoup, couvrir d'arbres, d'herbes. 2) tendre, dresser un piége. 3) peupler, empoissonner, aleviner. 4) enmancher quelque instrument, le garnir d'un manche. 5) ferrer une pique, la garnir du fer. 6) monter une arme à feu. 7) mettre une pièce d'artillerie sur l'affût; monter un canon de son affût. 8) mettre des oeufs sous la poule pour les couver;

couver; mettre les poules couver. § 1) nasadził drzew po miedzach, w ogrodzie. 2) sidła na ptaka nasadził. 3) nasadzić narybkiem staw. 4) nasadź siekierę, młot. 5) nasadzić włocznią. 6) nasadzić fuzyą. 7) działo nasadzić. 8) nasadzić kokosz, gęś.

nasadzić się na co. worauf bestehen, seinen Kopf aufsetzen. se chausser, s'obstiner, s'opiniâtrer; poursuivre qu. ch. obstinément; insister, persister sur qu. ch.; obstiner, opiniâtrer qu. ch. § dowiodł, na co się zasadził.

Nasadzanie, Nasadzenie, *n.* 1) das Einsetzen, Einstoßen eines Stieles. 2) das Schäften. 3) Aufsetzung eines Stückes auf die Lavetten. 4) das Setzen einer Brüthenne. 5) Besetzung eines Teiches mit Setz Fischen. 1) emmanchement, l'action d'emmancher un outil. 2) l'action de garnir une pique du fer. 3) l'action de monter un canon de son afût. 4) l'action de mettre la poule couver. 5) empoissement d'un étang. § 1) nasadzenie siekiety, młotka. 2) nasadzenie strzelby, rury. 3) nasadzenie działa na łoże. 4) nasadzanie kokoszy, gęsi, 5) nasadzenie narybkiem.

Nasalacz, *m.* Einsalzer. saleur, paqueur.

Nasalam, *v. m. F. nasolę.* peckeln, einsalzen, in Peckel legen. paquer, *v. a.* saler une chose pour la conserver; mettre dans la saumure. § nasalać mięso, ryby.

Nasalany, nasolony, *adj.* eingesalzen, Peckel-. salé, accommodé avec du sel.

nasalane mięso. Peckel-Fleisch. du salé; de la saline; de la chair salé.

nasalane ryby. Salz-Fische. saline; poissons salés.

Nasalanie, *n.* nasolenie, *n.* das Peckeln, das Einsalzen. la salaison, le salage, salure.

nasalanie ryb. das Einsalzen der Fische. le paquage.

Naści, *adv. vid.* Na, *adv.*

*Naście, *n.* 1) das Darzukommen. 2) Angriff, Anfall, 1) l'action de survenir; surprise. 2) attaque, incursion, *f.*

naście, ist die Endigung der Zahlen von eilfe bis zwanzig und bedeutet zehn. *c'est la terminaison des nombres onze, douce jusqu'à vint, qui signifie diz.*

iedenaście. eilf. onze.

dwanaście. zwölf. douze. § trzynaście, czternaście, piętnaście, szesnaście, siedmnaście, ośmnaście, dziewiętnaście.

Naścielnik, *m. g. a.* Deka. Rücken-Decke für Pferde. couverture qu'on met sur le dos du cheval.

Naścielam, *v. m. F. naścielę.* bedecken, überbreiten, betten. étendre par dessus; faire, dresser le lit de qu. ch. § naściel mu słomy w izbie; nasłali mu drogę kwiatami.

nasłać sędziemu ręce; nasłać sędziego ręce. den Richter bestechen. corrompre le Juge; graisser la patte à son Juge.

Naścierzy, *pl.* ziele. (*lunaria*) Monden-Kraut, Mond-Raute. lunaire, *f.* taure, *f.*

Nasępiam, *vid.* Zasępiam.

Nasiać, *vid.* Nasiewam.

Nasiada kokosz, siedzi na iaycach. die Henne sitzt, brütet. la poule couve.

Nasiadka, *f.* Brüthenne, *f.* Brütgans. *f.* couveuse; poule, oïe qui couve. § kokosz nasiadka; gęś nasiadka; nasiadka swoie osiada gniazdo.

Nasiadły, *adj.* volkreich, bevölkert. peuplé. § nasiadły kray ludzmi; nasiadłe miasto.

nasiadły w kupie. untergesetzet, kurz und dick. rassemblé, ramassé, bien uni.

Nasiek, *g. u.* Art von Feuer-Röhren. sorte de fusil.

Nasiekam, *v. m. F. nasiekę.* 1) auspeitschen, sehr peitschen. 2) viel hauen, als Gras. 3) kerben, hacken, einschneiden. 1) fustiger, foüeter, donner beaucoup de coups de foüer. 2) faucher beaucoup. 3) taillader, entailler, inciser. § 1) nasiec chłopca. 2) nasiekli siana na łące.

Nasiekany, *adj.* 1) gekerbet, eingeschnitten. 2) zerfetzet, Narben oder Wunden voll. 1) incisé, entaillé. 2) tout balafré, couvert de playes & de cicatrices. § 1) nasiekany kiy; nasiekany listek. 2) chłop nasiekany.

Nasienie, *n.* Saamen, Saat. semence, *f.*

nasienie u człeka. Heilk. der Saamen eines Menschen. *Médec.* le sperme.

puścić nasienie. Heilk. den Saamen gehen lassen. *Médec.* spermatiser.

nasienia nie rodzący. das keinen Saamen trägt. qui ne produit point de semence.

Nasiennik, *g. a.* Saamen-Beet, Garten-Beet, darauf der Gärtner den Saamen erziehet. planche d'où le jardinier tire la semence.

Nasienny, *adj.* 1) schön, bequem zur Aussaat. 2) Saat-, zum Säen dienlich, das man säen kann. 3) saamenreich, voll Saamen. 4) Saamen-, darinnen man Saamen verwahret. 5) Heilk. Saamen-. 1) des semailles; qui concerne les semailles. 2) propre à être semé, qu'on peut semer, que l'on seme. 3) qui a beaucoup de semence; qui apporte, qui produit de la semence. 4) à semence; où l'on garde la semence. 5) *Médec.* sperma-

spermatique. § 1) dzień, czas nasienny. 2) wyka iest śniedna i nasienna. 3) nasienny melon, ogorek. 4) nasienne naczynie. 5) nasienne lekarstwo.

Nawam, *v. m. F. nasieię.* 1) viel säen, einsäen, aussäen. 2) ausbreiten, ausstreuen, als Zeitungen. 1) semer beaucoup. 2) semer, divulguer disperser, débiter, répandre, remplir. § 1) nasiey zboża, owsa. 2) nasiał nowin.

nasiać się. gemein werden; sich ausbreiten. se répandre; se divulguer. § nasiało się tych nowiu, złych pieniędzy, złych nauk.

Nasierszały, naieżony. aufgesträubet. herissé herissonné.

Nasięzrzał, *m.* ziele. (*ophioglossum, lingua serpentina*) Natter-Zünglein. langue de serpent, herbe sans couture.

Nasiwieć, *F. nasiwieię.* etwas grau werden. blanchir, grisonner un peu; commencer à avoir un peu de cheveux gris. § iuż nasiwiał.

Naskakuię, *v. m. F. naskoczę.* 1) in den Wurf kommen, springen. 2) einem aufspringen, eines Gunst zu erwerben suchen. 3) auflaufen, aufschwellen. 1) se jetter, se lancer, se prêter soi même à un trait, à un coup. 2) faire le pié de veau; valeter, naqueter. 3) s'enfler, se bouffir de quelque coup. § 1) naskoczył na raz. 2) naskakował mu zawsze. 3) guz mu naskoczył od uderzenia.

Naskakiwanie, *n.* niederträchtige Schmeichelen. vilaine flatterie; l'action de naqueter; valetage, *m.*

Naski, *adj.* der unserige, hiesiger, aus unserem Lande, inländisch. le nôtre, qui est à nous; qui est fait chez nous; de notre pays. § naskie wino, sukno.

Naskoczenie guza od uderzenia. Aufschwellung von einem Schlage; blaues Mahl. enflure, *f.* une tumeur qui vient d'un coup; bouffissure d'une bosse; meurtrissure, contusion, *f.*

Nasłabieć, *F. nasłabieię.* sich etwas entkräften. s'affoiblir un peu; devenir un peu foible.

Naśladowanie, *n.* Nachahmung. imitation, *f.* § naśladowania godny; naśladowanie kogo w czym.

naśladowanie zawisne, dobre. Nacheifer, löbliche Nachahmung. émulation; une belle émulation.

naśladowanie głupie, złe. Nachäffung, Affenwerk; übele, unnatürliche Nachahmung. afféterie, imitation affétée.

Naśladowca, *m.* }
Naśladownik, *m.* } 1) Nachahmer, Nacheiferer, Nachfolger. 2) Anhänger. *3) Nachtreter, Bedienter. 1) imitateur, celui qui imite. 2) adhérent, partisan, sectateur. *3) estafier, valet de pié. § 1) naśladowca cnot oycowskich; wielki cnoty naśladownik. 2) kacerze, bluźnierce i ich naśladowce.

naśladowca zawisny dobry. löblicher Nacheiferer. émulateur, *m.*

naśladowca głupi. abgeschmackter Nachahmer; Affe. un ridicule imitateur de qu.; un singe de qu.

Naśladowniczka, *f.* Nachahmerinn, *f.* imitatrice, *f.*

Naśladuię co albo czego. nachahmen, nachfolgen. imiter qu. prendre qu. pour modéle. § w naymnieyszey rzeczy matkę naśladuie; małpa spraw ludzkich naśladuie, a człowiek natury; naśladować naywiększą część ludzi.

Nasłaniec, *m. g. nasłańca.* ein heimlich Abgeordneter; Kundschafter. émissaire, *m.* celui qui est suborné.

Naśliniam co, *v. m. F. naślinię.* mit Speichel benetzen. enduire, humecter qu. ch. de salive.

Nasłuchać się, *F. nasłucham.* viel hören; lange zuhören. entendre assez, ouïr beaucoup de. § nasłuchałem się tych nowin, tych mow.

Nasługowanie, *n.* Dienstleistungen, Aufwartung, Bedienung. le valetage; le service.

Nasługuię komu. aufwarten, bedienen. faire service, valeter; faire le valet.

Nasłużyć się, *F. nasłużę się.* lange dienen. servir long-tems.

Nasłychnąć czego, *F. nasłychnę.* erschnappen, erhorchen. entre-ouïr.

Nasmalam co, *v. m. F. nasmolę.* pechen, mit Pech oder Harz begießen. poisser, goudronner, enduire de poix.

Nasmalanie, nasmolenie, *n.* das Verpichen, poissement, *m.*

Nasmalany, nasmolony. verpichet. poissé.

Nasmarować, *F. nasmaruię.* 1) beschmieren, einschmieren. 2) schmieren, Geld geben, bestechen. 1) frotter de quelque graisse; engraisser. 2) graisser la patte à qu.; gagner, corrompre qu. par des présents. § 1) nasmaruy tym oleykiem mieysce dolegliwe. 2) nasmarowano mu ręce; kto lepiey nasmaruie, temu nie skrzypi. *prov.*

nasmarować chleb masłem. Brod mit Butter schmieren. étendre du beurre sur du pain.

Nasmarowany, *adj.* beschmieret. frotté de graisse; engraissé; oint.

Naśmie-

Naświewać się, *F. naśmieię.* 1) sich satt lachen, viel lachen. 1) lächeln, anlachen. 3) auslachen, verspotten, lächerlich machen. 1) rire tout son saoul; rire assez. 2) sourire, faire un souris. 3) rire aux dépens de qu.; ridiculiser qu.; se rire de qu. § 1) naśmiać się dosyć nie mogę. 2) naśmiewa mi się nie wiem czemu. 3) naśmiewa się z niego i z moiey groźby.

Naśmiewanie, *n.* } Gelächter, Spott. ri-
Naśmiewisko, *n.* } séc, dérision, moquerie, *f.*

Naśmiewca, *m.* Auslacher, Spotter. moqueur, rieur, railleur.

Nasob, } *na sobie. fach, fältig, so
Nasobnie, } vielmal mehr als die vorstehende Zahl anzeiget. autant de fois plus que le précédent nombre indique. § we czwornasob zapłacił; we dwoynasob; w pięcioronasob albo sześcioronasob; we dwudziestonasob zapłacić.

w kilkornasob. etliche mal so viel quelques fois autant.

w dziesięcioronasob. zehnfältig. dix fois autant.

Nasobny, *adj.* fältig; ein *Adjectivum.* das wie Nasob zu einer Zahl gefüget wird. d'autant de fois plus. *cet adjectif se joint à un nombre de la même manière que* Nasob. § czwornasobny, dwoynasobny.

Naspa, *f.* nasypka, *f.* 1) Bett-Indelt, inwendige Bett- oder Küssen-Züge. 2) Sack von Zwillich oder Leinwand zu Federn. 3) Leinwand an den gepolsterter Stühlen. 1) taye, *f.* toile intérieure ou prémière qui couvre les plumes de lit, d'oreiller. 2) sac de coutis ou de toile pour y mettre des plumes. 3) embourrure, couverture de toile qui est sur la bourre d'une chaise.

Naspać się, *F. naspię się.* viel schlafen, ausschlafen, satt schlafen. dormir tout son saoul; dormir assez.

Naspiżować, *F. naspiżuię.* verproviantiren. envitailler. § naspiżował wozy.

*Naspoł, pospołu, *adv.* zusammen. ensemble.

Nastaię, } *v. m. F. nastanę.* 1) entste-
Nastawam, } hen, aufkommen, als eine Gewohnheit. 2) einfallen, sich erheben, als Regen, Wind. 3) entstehen, gemein werden, von Krankheiten. 4) auf einen folgen; angehen; antreten sein Amt. 1) s'introduire, commencer à être, s'établir; prendre cours; être, devenir en vogue, en usage. 2) venir, survenir, devenir fréquent, se lever, s'élever comme la pluye, le vent. 3) se répandre, devenir commun, naître, *parlant des maladies.* 4) succéder, entrer en la place, en la charge d'un autre; venir après. § 1) nastał ten zwyczay; nastały złe pieniądze; nastało przysłowie. 2) nastały mrozy, deszcze. 3) nastaią febry; nastało powietrze. 4) gdy nowy krol nastaie; nastał potym drugi urzędnik; nastał po nim Pan łaskawy.

nastaie księżyc. es ist neu Licht; der Mond tritt ein. la lune se renouvelle; il y a nouvelle lune.

nastać się, vid. Nastoieć się.

Nastanie, *m.* 1) das Aufkommen, Gemeinwerden. 2) Stiftung, Anfang, als eines Reiches. 3) Antritt zu einem Amte. 4) das Erscheinen des neuen Lichtes: das neue Licht. 1) le cours, vogue, établissement; action d'introduire, de faire commune qu. ch. 2) fondation, établissement, commencement d'un royaume. 3) commencement d'exercer sa charge; entrée dans une charge; prise de possession; introduction. 4) la nouvelle lune; l'apparition de la nouvelle lune. § 1) nastanie mod śmiesznych; zabieżeć nastaniu złych pieniędzy, złych obyczaiow. 2) przed nastaniem państwa, miasta, zakonu, orderu tego. 3) zaraz podczas nastania swego na ten urząd wielkie miał kłopoty. 4) dzień trzeci po nastaniu; nastanie księżyca.

Nastąpienie, *vid.* Następowanie.

Nastarczam komu, *v. m. F. nastarczę.* einem in etwas nachkommen, gleich kommen; es einem gleich thun. égaler qu. en; être pareil en; faire, travailler avec la même vitesse qu'un autre; faire tout ce qu'un autre. § nastarczyć mu w robocie, w pisaniu nie mogę.

Nastawiam, *v. m. F. nastawię.* 1) viel hinsetzen, voll setzen. 2) hinrecken, hinhalten, hinreichen. 3) aussetzen in Gefahr. 1) mettre, poser, planter beaucoup de choses. 2) prêter, opposer, présenter, tendre les bras, la tête, le dos à qu. aux coups. 3) exposer, mettre au danger. § 1) nastawił beczek; ponastawiał słupow, śklenic. 2) nastawić (nadstawić) razowi, mieczowi ręki, nogi; nastawiać głowy kulom; nastawiać ucha; kto w obronie nierad części nastawi ciała, zwyciężony całey potym musi nastawić głowy i grzbieta. 3) nastawiam kogo na zły raz.

nastawiać się. sich der Gefahr aussetzen. se prêter, s'exposer au danger.

nastawiam gardła, szyie; gotowym umrzeć; ich setze meinen Kopf zu Pfande; ich bin bereit zu sterben. je gage ma tête; je

je mets ma tête ſur le billot; je tends le cou au boutreau.
Naſtęp, *m.* Anfall, *m.* Angriff, *m.* Verfolgung, *f.* attaque, perſécution. § naſtęp na ſobie czuie.
Naſtępca, *m.* ⎫ Nachfolger. ſucceſſeur.
*Naſtępnik, *m.* ⎭ § naſtępcy po tym krolu ci byli.
naſtępcę dać komu. einen Nachfolger geben, nachordnen. ſubſtituer qu.; donner un ſucceſſeur.
naſtępca na kogo. Verfolger. perſecuteur.
Naſtępnica, *f.* Nachfolgerinn, *f.* femme qui ſuccède.
Naſtępnie, *adv.* folglich, darauf, folgender Weiſe. conſéquenment, ſubſécutivement, ſucceſſivement.
Naſtępność, gdy co za czym idzie. Folge. conſéquence, *f.* rapport, *m.* tout ce qui ſuit une action.
Naſtępny, *adj.* 1) erfolgend, nachfolglich, auf etwas folgend. 2) den nachfolger angehend, ſolchem zugehörig. 1) qui ſuit un autre, ſubſécutif, ſucceſſif, ſuivant ſubſéquent, qui vient après. 2) de ſucceſſeur, qui regarde le ſucceſſeur. § 1) pierwza rzecz na ſeymie była o pokoiu, naſtępne zaś punkta dobrego ſię tykały porządku. 2) obięcie pańſtwa, urzędu naſtępne; naſtępowanie na naſtępne.
Naſtępowanie, Naſtąpienie, *n.* 1) Nachfolge, als in ein Amt. 2) Folge, Fortſetzung, *f.* 1) ſucceſſion dans une charge. 2) ſuite, ſucceſſion, *f.* § 1) naſtąpienie na urząd, na Pańſtwo. 2) naſtępowanie rzeczy po ſobie, krolow, czaſow.
naſtępowanie czeſow. Zeit-Folge, Ordnung der Zeit. ſucceſſion de tems; ſuite & cours de tems.
Naſtępuię, *v. m. F. naſtąpię.* 1) auf etwas treten. 2) auftreten, als auf einen kranken Fuß. 3) folgen, darauf folgen. 4) bevorſtehen, nahe ſeyn, vor der Thüre ſeyn. 5) folgen im Amte, in der Erbſchaft. 6) verfolgen, angreifen, anfechten. 1) mettre le pié deſſus; preſſer qu. ch. avec du pié; marcher ſur; mettre le pié ſur. 2) ſe tenir, s'appuyer ſur le pié. 3) ſuccéder, ſuivre, venir après. 4) s'approcher, approcher, être prêt à arriver; être proche; s'avancer. 5) ſuccéder, entrer en la place, à la charge d'un autre. 6) preſſer, pourſuivre vivement; attaquer. § 1) naſtąpił na kamień; naſtąpiłem mu na ſzatę. 2) ta ieſt noga na ktorą naſtąpić nie mogę. 3) po rozkoſzach żale naſtępuią. 4) iuż naſtępuie zima, lato, nieprzyiaciel, woyna. 5) naſtąpił na iego urząd, mieyſce, dobra; dzieci naſtępuią po rodzicach i krewnych bliſkością we wſzyſtkich maiętnościach. 6) naſtąpić na poczciwość czyią; wſzyſcy na niego naſtępuią, każdy go chce zatracić.
naſtępuiący. der folgende. ſuivant, ſubſéquent, ſubſécutif. § rok, rozdział naſtępuiący.
naſtąpić komu na ſzyię. einem auf den Hals treten; einem das Meſſer an die Kehle ſetzen. tenir qu. au cû & aux chauſſes; pourſuivre, preſſer qu. l'épée dans les reins, le poignard ſur la gorge; tenir le pié ſur la gorge de qu.
pogoda po deſzczu naſtępuie. auf Regen folget gutes Wetter. le beau tems ſuit la pluye.
naſtępować ſię. 1) auf einander, hinter einander folgen. 2) einander verfolgen. 1) s'entre ſuivre, aller de ſuite l'un après l'autre. 2) s'entre pourſuivre; pourſuivre, attaquer l'un l'autre. § 1) tu maſz Biſkupow iako ſię w biſkupſtwie naſtępowali. 2) piękna w bitwie widzieć. iako ſię iedni naſtępuią, a drudzy ochraniaią.
Naſtoieć ſię, *F. naſtoię.* ſich krumm und lahm ſtehen. ſe tenir long-tems debout; ſe laſſer à être debout.
*Naſtołka, Deka. Rücken-Decke der Pferde. couverture ſur le dos ou la ſelle d'un cheval.
Naſtorczenie, *n.* 1) die Aufrichtung, Stellung in die Höhe. 2) Steifung, Steifmachung. 1) l'action de dreſſer. 2) l'action de roidir.
Naſtorczony, *adj.* 1) aufgerichtet, in die Höhe geſtellet. 2) ſteif. 1) dreſſé, mis debout; hériſſé. 2) roidi, dreſſé.
Naſtorczyć, *v. m. F. naſtorczę.* ⎫ 1) aufrichten, in die
*Naſtorżyć, *v. m. F. naſtorżę.* ⎬ Höhe ſe-
*Naſtrożyć, *v. m. F. naſtrożę.* ⎭ tzen, ſtellen. 2) ſteifen, ſteif machen, in die Höhe recken. 1) lever, élever, dreſſer; mettre une choſe droite; mettre debout. 2) roidir, faire venir droit & ferme. § 1) naſtorczyć dzidę. 2) kot naſtorżył ogon.
naſtorczyć uſzy. die Ohren ſpitzen. dreſſer les oreilles.
Naſtręczam, *v. m. F. naſtręczę.* 1) zuweiſen, zuſchanzen. 2) befördern, ein Amt beſetzen. 1) donner, recommander un ſerviteur; faire avoir, procurer à qu. qu. ch. 2) avancer, élever à quelque dignité. § 1) naſtręcz mi ſługę, (ſługi) dobrego. 2) pochlebcow na urzędy naſtręcał.
Naſtręciciel. Zuſchanzer, Zuweiſer. celui qui procure, qui fait avoir qu. ch.

Naſtręcicielka dziewek. Mägde-Trödlerinn. recommandereſſe, *f.*

Naſtroić, *F. naſtroię.* 1) zurichten, zubereiten, mit Zubehör verſehen. 2) ſtimmen, ein Inſtrument. 1) dreſſer, faire, préparer, garnir, ajuſter; pourvoir de tout ce qui eſt néceſſaire. 2) accorder un inſtrument de muſique. § 1) naſtroić okręt. 2) naſtroy te ſkrzypce; ten gramgramęt.

Naſtroienie, *n.* 1) die Stimmung, das Stimmen der Inſtrumente. 2) Zurichtung, Einrichtung. 1) l'action d'accorder un inſtrument de muſique. 2) ajuſtement; action de mettre une choſe en bon état. § 1) do naſtroienia młotek; naſtroienie regała. 2) do naſtroienia floty Anglia ma doſtatek wſzyſtkiego.

Naſtrzepiam, *vid.* Strzepię.

Naſuwam co albo czego, *v. m. F. naſunę.* hinzuſchieben; rücken. pouſſer, faire avancer; faire aller plus avant. § naſuń lepiey trzewik.

naſunąć czapkę na uſzy. die Mütze über die Ohren ziehen, auf den Kopf drücken. enfoncer le bonnet.

Naſuny, *adj.* geſchoben, gerückt. pouſſé ſur.

Naſuwanie, Naſunienie, *n.* das Schieben. l'action de pouſſer.

Naſuwień, *g. naſuwnia.* Regen-Rock über die Kleider zu ziehen. un roquelaure, caſaque qu'on met ſur les habits pendant le mauvais tems.

Naſumny, poſumny, *adj.* zum Anziehen, zum Schieben geſchickt. qui ſe laiſſe aiſément pouſſer ſur, où mettre à qu. ch.

trzewik naſuwny. gerechter Schuh, der wohl auf den Fuß paſſet. un ſoulier propre & bien juſte au pié, qui chauſſe bien.

Naſycam, *v. m. F. naſycę.* 1) ſättigen, ſatt machen. 2) *fig.* ſättigen, ſtillen eine Leidenſchaft. 3) tränken, eintränken mit etwas. 1) aſſouvir, raſſaſier, *v. a.* appaiſer la faim. 2) *fig.* raſſaſier, aſſouvir, contenter une paſſion. 3) abbreuver, humecter, emboire, imprégner qu. ch. de qu. ch. § 1) naſycił dziecię głodne chlebem. 2) naſycił nieugaſzone miłości ſwoiey zapały. 3) naſyciwſzy deſkę oleiem.

naſycić ſię. eig. u. fig. ſich ſättigen. *prop. et fig.* s'aſſouvir, ſe raſſaſier de qu. ch.

pomſtą i krwią ludzką ſię naſycić. ſich mit Blut und Rache ſättigen. s'aſſouvir, ſe ſouler de ſang & de vengeance.

Naſycenie, *n.* 1) eig. u. fig. Sättigung, Erſättigung. 2) Eintränkung mit Oel. 1) *prop. & fig.* aſſouviſſement, raſſaſiement. 2) abbreuvement, l'action d'imprégner.

Naſycony, *adj.* 1) geſättiget. 2) geſtillet, geſättiget. 3) eingetränket. 1) raſſaſié. 2) raſſaſié, ſoul. 3) abbreuvé, imbu de qu. ch.

Naſyłam, *v. m. F. naślę.* 1) heimlich beſtellen, abſchicken. 2) abſenden, ſchicken Freunde zu einem. 3) viel ſchicken. 1) envoyer ſous main, ſécrétement; envoyer pour épier. 2) envoyer des amis vers qu. 3) envoyer beaucoup, une grande quantité de. § 1) nasłano na niego, na tę ſprawę. 2) nasłał (nadsłał) do rozgniewanego Oyca iednacze. 3) nasłał mu liſtow, pieniędzy, poſiłkow.

Naſyłanie, *n.* nadſyłanie. Abſendung an einen. députation, *f.* envoi de quelque perſonne vers qu.

Naſypka, *f. vid.* Naſpa.

Naſypanie, *n.* Beſtreuung, Einſtreuung. l'action de verſer, d'épandre quelque grain deſſus, ou dans quelque choſe.

Naſypany, *adj.* beſtreuet, eingeſtreuet. mis, verſé deſſus.

Naſypuię, *v. m. F. naſypię.* 1) aufſtreuen, beſtreuen, beſchütten. 2) voll ſchütten. 3) ſchütten einen Haufen. 4) ſchütten, thun. als Zucker in den Wein. 1) épendre, jetter par deſſus. 2) remplir un vaſe de quelque grain; verſer, le mettre dedans. 3) amonceler, entaſſer, mettre en tas le grain. 4) verſer, jetter, mettre dans qu. ch. pour mêler celle avec l'autre. § 1) naſypać (poſypać) chleb ſolą; naſyp imbieru na chleb. 2) naſypałem ſolą ſtatek. 3) naſypać kupę zboża. 4) naſypałeś cukru w polewkę.

naſypać koſz młyńſki. in der Mühle aufſchütten, in den Rumpf ſchütten. engréner; mettre le grain dans la trémie.

Naſz. unſer. notre, qui nous appartient. § a widziałeś ſioſtrę naſzę?

naſi. die unſerigen. les nôtres; ceux de notre partie. § iednego z naſzych zabito; naſi do broni ſkoczyli.

naſz czy nie naſz? bey den Soldaten? wer da? *terme de guerre:* qui va la?

po naſzemu, adv. auf unſere Art. à notre façon, à notre manière.

Naſzam, *v. a.* 1) zu tragen pflegen. 2) ſich zu kleiden pflegen. 3) bey ſich zu haben pflegen. 1) avoir la coûtume de porter. 2) avoir la coûtume de s'habiller, de ſe vêtir à la manière de. 3) avoir coûtume de porter ſur ſoi. § 1) naſza kiy, ſzpadę. 2) naſzał ſtroy Niemiecki. 3) naſza przy ſobie pieniądze.

Naſzcze-

Naſzczekać, *F. naſzczekam.* anbellen. aboyer après qu.

Naſzczepiam, *v. m. F. naſzczepię.* 1) anſpalten, am Ende ſpalten. 2) viel pfropfen. 1) fendre un peu; fendre le bout d'une choſe. 2) grêfer, enter beaucoup de. § 1) naſzczep tego kija. 2) ponaſzczepiał drzewek.

Naſzczerbiam, *v. m. F. naſzczerbię.* 1) ſchartig machen, 2) ſchwächen, ſchmälern, verletzen. 1) ébrecher, faire une brèche dans une lame. 2) faire une brêche à; bleſſer; endommager. § 1) naſzczerbiłeś noża. 2) naſzczerbił ſwoiey sławy, poczciwości, ſumnienia.

Naſzczerbienie, *n.* 1) Scharte. 2) Verletzung, Nachtheil. 1) brèche, une dent, petite fracture dans une lame. 2) brèche faite à; endommagement, tort, un préjudice. § 1) naſzczerbienie (ſzczerb) noża. 2) naſzczerbienie zdrowia, ſumnienia, sławy.

Naſzelnik, *m. g. a.* Deichſel-Kette, Deichſel-Riemen. arrêt, *m.* chaine ou courroie qu'on met au bout du timon. § naſzelniki na końcu dyſzla przekładaią.

*Naſzyiek, *m. g. naſzyyka,* kanak. Hals-Bändchen der Weiber. colier que les dames portent au cou.

Naſzyniec. *m. g. naſzyńca.* einer der unſerigen. un de notre partie.

Naſzywam, *v. m. F. naſzyię.* 1) darauf nehen; beſetzen. 2) heften ein Buch. 1) coudre, mettre ſur qu. ch. 2) coudre, brocher un livre. § 1) naſzyy wſtęgę na kray ſzaty. 2) naſzywa kſięgę.

Nataczam, *v. m. F. natoczę.* 1) viel herbey wälzen. 2) zapfen. 3) anführen ein Buch. 4) zuführen, zuſchanzen, zuweiſen. 1) rouler, pouſſer beaucoup de piéces en un endroit. 2) tirer, faire ſortir une boiſſon. 3) citer, alleguer un auteur. 4) préſenter par hazard; offrir. § 1) natoczył tu kamieni. 2) natocz piwa, wina. 3) natoczył (przytoczył) z autora tego mieyſce. 4) natoczyło mi go ſzczęście.

natoczyć ſię. ſich ereignen. arriver; avenir, ſurvenir. § natoczyła ſię woyna.

Natarcie, *n. vid.* Nacieranie.

Natarczka, *f.* Angrif, Scharmützel. attaque, rencontre, eſcarmouche. § w natarczce raniony.

Natarczywość, *f.* Munterkeit, Muth zum Angrif. bravoure, *f.* valeur, *f.* ardeur, *f.* d'aſſaillir, d'attaquer.

Natarczywy, *adj.* munter, friſch zum Angrif, brave, courageux; d'aſſaillant; celui qui attaque avec ardeur. § natarczywą ran ſzukał płochością.

Natargać, *v. m. F. natargam.* 1) anreißen, nicht gänzlich durchreißen. 2) *fig.* ſchwächen, verletzen. 1) rompre de telle ſorte que quelques parties tiennent encore aux autres; ne déchirer pas tout-à-fait. 2) *fig.* bleſſer, nuire, faire une brèche à qu. ch. § 1) natargałeś tylko powrozu. 2) natargać ſił, zdrowia.

Natargować ſię, *F. natarguię.* lange um etwas dingen. marchander, barguigner long tems.

Natarty, *adj.* eingeſchmiert, eingerieben. frotté, oint de.

Natchnąć, *F. natchnę.* 1) eingeben. 2) einblaſen. 1) inſpirer, faire naître dans le coeur. 2) ſuggérer inſpirer, ſouffler à qu; porter à. § 1) Bog mu to natchnął. 2) ta fakcya cały narod duchem burzliwym natchnęła.

Natchnienie, *n.* 1) Eingebung. 2) Anſtiftung, Eingebung, Einblaſung. 1) inſpiration, *f.* 2) inſtinctt, *m.* ſuggeſtion, *f.* incitation, *f.* § 1) natchnienie Boſkie.

z cudzego natchnienia to uczynił. er hat dieſes auf Anhetzung gethan. il a fait cela à l'inſtigation d'un autre.

Natchniony, *adj.* eingegeben. inſpiré. § natchniony ieſt od Boga; natchniona od Boga miłość.

Naterminować co, *F. naterminuię.* notiren, aufſchreiben. noter, marquer, écrire qu. ch. § naterminował ten przypadek dla pamięci.

Naterminowanie, terminowanie. das Notiren. l'action de marquer, de noter; annotation, *f.*

Naterminowany. notirt. noté, marqué, écrit.

Natężam, *v. m. F. natężę.* 1) ſpannen, ſtraf anziehen. 2) anſtrengen, anſtrecken die Kräfte. 3) die Stimme erheben. 4) auf eine Sylbe im Reden den Accent legen, ſelbige lang ausſprechen. 1) roidir, tendre, bander. 2) s'efforcer; forcer, bander les nerfs de ſon eſprit. 3) élever, pouſſer, hauſſer la voix. 4) accentuer une ſillabe dans la prononciation, mettre l'accent ſur une ſillabe en la prononçant. § 1) pokropieniem płotno rozciągnione natężaią. 2) natężać ſiły, myśl do czego. 3) natężać mowę. 4) przed oſtatnią ſylabę w Polſkim ięzyku natężać trzeba.

krochmal natęża chuſty. Kraft-Mehl ſteifet die Wäſche. l'empois roidit le linge.

Natężanie, Natężenie. 1) Spannung, Reckung, Straffigkeit. 2) Anſtrengung der Kräfte. 3) Accent, Thon auf einer Sylbe. 4) Erhebung der Stimme im Reden

den. 1) tension, la roideur; l'action de tendre. 2) tension d'esprit; effort. 3) accent sur une sillabe dans la prononciation. 4) l'action d'élever la voix. § 1) natężanie łuku. 2) długie umysłu natężanie szkodzi. 3) z natężeniem sylabę wymowić. 4) częstego w mowie zażywa natężania; słow natężanie.

Natkano, *adv.* voll gepfropft, voll gestopft. en un tas; d'une manière entassée.

Natkany, *adj.* 1) voll gestopft. 2) dicht gewebet, gut geschlagen, von Zeugen. 1) farci, rempli, embourré. 2) bien tissu, bien battu; épais § 1) natkany wor słomą 2) natkane sukno; natkane, nabite gęsto płotno.

Natkniony, *adj.* 1) bedeckt, vollgesteckt, besetzt, bestreut. 2) bestecket mit Wein-Pfählen, mit Stangen und angebundenen Pflanzen. 1) planté, fiché çà & là; répandu çà & là; parsemé de. 2) échalassé; garni d'échalas. § 1) natkniony ogrod kwiatkami; widziiz niebo gwiazdami natkane. 2) natkniony ogrod tyczkami; zioła, winne latorośle natknione.

Natłaczam, *v. m. F. natłoczę.* voll stopfen, voll pfropfen. presser, remplir, farcir, fouler des main, embourrer, mettre avec force dedans. § natłoczyć w wor słomę grob trupami.

Natłuczony, *adj.* anbrüchig; etwas gebrochen. un peu cassé, brisé; qui commence à se briser.

Natłukam, *v. a.* czego. 1) anbrechen, nicht gänzlich zerbrechen. 2) schwächen, verletzen, beschädigen. 1) casser un peu; briser qu. ch. d'une telle manière que la plus grande partie tient encore au corps. 2) *fig.* blesser qu. ch; nuire à; faire brèche à qu. ch; endommager.

Natonie, *m.* Gehäye; Waldung, wo Holz geschlagen wird. taillis, *m.* lieu d'une forêt, dont le bois se coupe. § strożowie na natoniu.

Natrącam, *v. m. F. natrącę.* 1) ein wenig mit Stoßen beschädigen. 2) ein wenig beschädigen. 3) aussetzen, in Gefahr begeben. 4) berühren, anbringen, anführen. 1) casser un peu; endommager en frappant. 2) abbattre, détruire, ruiner un peu de. 3) exposer, mettre au danger. 4) mentionner; faire mention de qu. ch; couler, toucher qu. ch. § 1) natrąciłeś dzbana. 2) natrącono mu woyska. 3) natrącił na zły raz iego osobę. 4) natrącił w liście i tego że.

natrącić się, Natrącam się. 1) von einem Stoß schadhaft werden. 2) Gefahr laufen, sich in die Gefahr begeben. 1) s'endommager d'un coup; se casser un peu. 2) s'exposer; se mettre au danger, au hazard; s'hazarder. § 1) natrąciła się sklanka. 2) natrącać się na razy, na nieprzyiaciela, na niebezpieczeństwo.

natrącić się na szpadę. in den Degen laufen. s'enferrer, se jetter contre l'épée de son ennemi.

Natrafiam, *v. m. F. natrafię.* treffen, antreffen. rencontrer; faire rencontre de qu. ch.

Natręt, *m.* ein Mensch der sich geschäftig macht, der sich in alles mischt. fureteur, furet, *m.* homme qui fait l'empressé ou le nécessaire, qui se mêle de tout. § natręci bardzo mi się sprzykrzaią; iak mucha nieproszona w każdą potrawę, tak natręt do każdey sprawy choć go nie wołaią.

Natrętka, *f.* Weibs-Person, die sich ohne Verlangen geschäftig erweiset. femme qui fait l'empressée.

Natrętny, *adj.* der wider eines Willen geschäftig thut. qui fait l'empressé, qui est à charge avec son empressement. § natrętny umysł.

Natrętstwo, *n.* beschwerliche Aufführung eines Menschen, der sich zu geschäftig erweiset. action, conduite importune de celui, qui fait l'empresse ou le nécessaire. § rozumny bez natrętstwa.

Natrzmiony, *adj.* was anders scheinet als es ist. apparent; qui paroît d'une façon & qui est de l'autre. § insza natrzmiona albo stołowa grzeczność, insza gruntowa; natrzmionego rozumu i cery człowiek.

Natura, *f.* przyrodzenie. 1) die Natur. 2) alle erschaffene Dinge, die ganze Welt. 3) eines Natur, Complexion. 4) Eigenschaft. 1) la nature. 2) toutes les choses créées; l'univers. 3) nature, complexion, tempérament de qu. 4) qualité, propriété. § 1) natura to sprawiła; natura wszystkich rzeczy mistrzyni. 2) nayduie się to w naturze. 3) taką on ma naturę. 4) woda natury kruszcow w się nabiera, przez ktore w gorach idzie.

Naturalista, *m.* Fizyk, ein Physicus. un Fisicien.

Naturalnie, *adv.* natürlich. naturellement.

Naturalny, przyrodzony natürlich. naturel.

Natrząsam czego; *v. m. F. natrząsnę,* ein wenig schütteln. sécouer un peu; ébranler un peu.

natrząsać się z kogo. einen mit Worten sehr angreifen. outrager; insulter qu.
Narychmiast, *adv.* 1) an statt dessen. *2) sogleich. 1) au lieu de cela.; *2) d'abord.
Natykam, *v. m. F. natknę.* 1) einstopfen, vollstopfen, polstern. 2) fig. anfüllen. 3) beypfählen; Reb-Pfähle stecken. 4) untersteckeen einen Soldaten. 5) erwähnen. berühren. 1) farcir, remplir, entasser, embourrer, matelasser. 2) *fig.* farcir, remplir de. 3) échalasser, garnir d'échalas. 4) incorporer un soldat. 5) mentionner, couler, toucher qu. ch. § 1) natykać w wor słomę. 2) natkał księgę fraszkami. 3) natykać winnicę, ogrod tyczkami. 4) natkano poymanych żołnierzow pod chorągwie. 5) cożeśmy wyżey natknęli.
nakać boki; natykać się. sich bestopfen, sich befressen. se farcir, se gorger, se saouler.
Natykanie, natknienie, *n.* 1) das Stopfen, die Ausfüllung. 2) das Polstern. 1) remplissement, remplage. 2) l'action d'embourrer.
Natyrać, *F. natyram.* schwächen, verschlimmern, vermindern, ins Abnehmen kommen lassen. empirer, diminuer, détériorer, rendre pire, rendre plus mauvais, laisser tomber en ruine. § natyrać maiętności swoie.
natyrać się. schlechter werden, in Abfall kommen. empirer; devenir pire; être en plus mauvais état; se détériorer.
Natyranie, *n.* Beschädigung, Schwächung, Verschlimmerung. détérioration, *f.* empirement, *m.*
Natyrany, *adj.* verschlimmert, geschwächt. détérioré; devenu plus mauvais. § natyrana maiętność.
Nauczalny, *adj.* lehrhaft, daraus man lehren, sich unterrichten kann. instructif, ive.
Nauczalnik, *f.* der auf eine lehrende Art redet; der blos Lehrsätze vorbringt. dogmatisant; qui dogmatise.
Nauczam, *v. m. F. nauczę.* 1) lehren, unterrichten. 2) cathechisiren. 1) enseigner, instruire, apprendre qu; donner des instructions à qu. 2) catéchiser; instruire sur les articles de la foi; faire le catéchisme. § 1) nauczył corkę moię (corki moiey) francuskiego ięzyka; teraz uczy syna iego. 2) nauczać wiary.
nauczę się czego. erlernen. apprendre, étudier, acquérir quelque connoissance. § nauczyć się ięzyka; nauczyć się tańcować.
Nauczanie, nauczenie, *n.* das Lehren, die Unterrichtung. l'action d'enseigner; instruction, *f.* enseignement, *m.*
nauczenie się. das Erlernen. l'action d'apprendre.
Nauczenie, *n. adv.* gelehrt, gelehrter Weise. savamment, doctement.
Nauczka, *f.* verdächtige Lehre; kurze Unterrichtung. une doctrine suspecte; doctrine abrégée. § pospolstwo powabney tych sektarzow zasmakowało nauczki.
Nauczony, *adj.* gelehrt. savant, lettré. § owi wymysłkowie z nauczoną głową.
Nauczyciel, *m.* Lehrer. précepteur, maître; celui qui donne des préceptes, qui enseigne quelque chose. § dobrego ma nauczyciela; nauczyciele tych umiejętności.
Nauczyciel wiary. Catechet, Catechismus-Lehrer. un Catéchiste.
Nauka. 1) Lehre, *f.* 2) Wissenschaft, *f.* 3) Kunst, *f.* 1) doctrine, *f.* leçon, instruction. 2) science, *f.* savoir, *m.* érudition, *f.* 3) art, *m.* § 1) dał mi tę piękną naukę. 2) Papież Piusz II mawiał, iż ludziom pospolitym nauka stanie za śrebo, szlachetnym za złoto, wielkim Panom za drogie perły i złoto; chęć ma do nauk; nauki początki. 3) kuglarska, malarska nauka.
nauka Chrześciańska, katechizm. Christliche Lehre, Catechismus. le Catéchisme; les instructions de la Religion.
nauki wyzwolone, wyswobodzone. die freyen Künste, die schönen Wissenschaften. les humanités; les beaux arts; les arts libéraux; les belles lettres. § nauki wyzwolone, iako Dyalektyka, Retoryka, Poetyka, Matematyka, Snicerstwo, Malarstwo *&c.* do obyczaiow chwalebnych i przyiemnego z ludźmi pospolitowania służą; nauki wyzwolone trudne, głębokie, szkolne.
nauki matematyczne. matematische Wissenschaften. les disciplines matématiques; les matématiques, *f.* § nauki matematyczne są pożyteczne i bardzo subtelne.
walna nauka, wszystkie w sobie zawieraiąca. allgemeine Wissenschaft, die alle in sich schließet. science universelle; amas de toutes les sciences.
Nauszka, *f.* } zauszka. Ohr-Ring, Ohr-
Nausznica *f.* } Gehenk. pendant, boucle d'oreille.
Nawa, *f.* 1) überhaupt ein Schiff. 2) ein See-Schiff. 3) Galeere. 4) Schiff; Mittel-Gang, Mittel-Raum einer Kirche. 1) mot général pour exprimer chaque vaisseau propre à flotter. 2) un navire, un

un vaiſſeau. 3) galère. 4) une nef, partie de l'Egliſe ſéparée du choeur. où ſe met le peuple. § 1) nawa mała, ſpora, nakryta, nienakryta. 2) nawa morſka, kupiecka; nawa z pałacem. 3) nawa z wioſłami; nawa maiąca wioſeł rząd ieden, dwa, trzy. 4) nawa kościoła wewnątrz.

nawa woienna. Kriegs-Schiff. vaiſſeau de guerre.

naw budowanie. 1) Schiffbau, *m.* 2) Schiffbau-Kunſt. 1) fabrique des vaiſſeaux; conſtruction des vaiſſeaux. 2) architecture navale.

naw budowania mieyſce. Schiffbau-Hof. chantier, *m.* arſenal, *m.* où l'on conſtruit les vaiſſeaux.

naw budowniczy. Schiffbau-Meiſter. architecte naval, celui qui fait un vaiſſeau.

nawy przodek; *ſztaba.* Schiffs-Vordertheil. la prouë d'un navire.

nawy zadek, tył; *rufa.* Schiffs-Hintertheil. la poupe.

**Nawał, *m.* } 1) Sturm-Wetter, *n.*
*-Nawała, *f.* } 2) *fig.* Fluth die alles
**Nawalnica, *f.* } hinrafft. 3) Unruhe, Verwirrung. Gefahr eines Reichs; Haus-Krieg. 1) tempête, orage, *m.* 2) *fig.* torrent, qui entraine, qui inonde tout. 3) trouble, *m.* déſordre, *m.* confuſion, guerre civile. § 1) nawalnica na nas napadła. 2) Tatarzy wielką kupą wpadaią zagarnaiąc z ſobą na kſztałt nawalnica wſzyſtkich; nawałą pogańſką przełamany. 3) ſtrzeż Boże zkąd nawału; niezwyciężone męſtwo iego w Rzeczypoſpolitey nawałach.

Nawalność, *f.* 1) Sturm-Wetter, See-Sturm. 2) Uruhe, Verwirrung im Reiche, Aufruhr, Haus-Krieg. 1) tempête, *f.* tourmente, *f.* orage, *m.* bourasque, *f.* gros tems; tems de mer. 2) tempête, tourble, *m.* deſordre, *m.* ſedition, guerre civile. § 1) nawalność okręty rozpędziła. 2) miedzy nawalnością boiaźni i podeyrzenia ciężarem; nawalność na Rzeczpoſpolitą naſtąpiła.

Nawalny, *adj.* 1) ſtürmiſch, 2) gefährlich. 1) tempêtueux, orageux, tourmenteux. 2) perilleux, dangereux. § 1) nawalny deſzcz, nawalna pogoda; morze co raz nawalnieyſze. 2) nawalne Rzeczypoſpolitey ſprawy; nawalne teraz czaſy.

nawalny wał. Sturm-Welle. flot, *m.* vague, *f.* onde, *f.*

Nawarzyć, *v. m. F. nawarzę.* 1) viel kochen, ſieden. 2) brauen. 3) brauen, anrichten, ſtiften. 1) cuire, faire bouillir beaucoup de. 2) braſſer, faire une boiſſon. 3) braſſer, cauſer, faire, exciter, ſuſciter. § 1) nawarzyć ryb, mięſa. 2) nawarzę miodu, piwa. 3) tyś tey nawarzył niezgody.

Nawaſzczam, *v. a. vid.* Nawoſzczam.

Nawątlam, *vid.* Nawątlony, *vid.* Nadwątlam.

Nawet, *adv.* 1) ſo gar; ja ſo gar. 2) letztens, zu letzt, endlich. 1) même. 2) enfin, pour la dernière fois; au reſte; dernièrement, en dernier lieu. § 1) napominałem nawet i karałem. *2) nawet (na oſtatek) rzekł do niego.

Nawiaſem, *adv. vid.* Nawiſem.

Nawia, *f.* Wolke von Pfeilen, Kugeln. nuë; un nuage de flêches, de bales.

Nawiądł, *vid.* Nawiędnąć.

Nawiązanie, *n.* to czym co nawięzuią. Riemen, Strick, daran etwas ſchwebend gebunden iſt. attache, *f.* lieu d'où pend la choſe attachée.

proce nawiązanie. Schleudert-Bänder; Wurf-Riemen. les cordes de la fronde pour jetter plus roidement.

Nawiązany, *adj.* Hange-, Schwebe-; ſchwebend an etwas angebunden. attaché avec une courroie ou autre lien.

nawiązane łożko. ein Gurt-Bett, *n.* baudets, *m. plur.* hours, *m. plur.* lit de ſangles.

Nawiązki, } *plur.* od nawiązka. 1)
Nawiąſki, } Bänder, Verbindung einer Wunde. 2) Heil-Geld, Heiler-Lohn, ſo dem Balbier gegeben wird. 1) appareil, le bandage, *m.* bandes appliquées ſur une playe. 2) le ſalaire qu'on donne au chirurgien pour la guériſon. § 1) nawiąſki cyrulik przyłożył. 2) płacić rannemu nawiąſki.

Nawicie, *n.* Aufwickelung. 2) Weber-Zettel, Schergarn. 1) l'action de rouler quelque etoffe autour d'une choſe. 2) chaine ſur le métier de tiſſeran.

Nawicela, *f.* Weyhrauchs-Büchſe in der Kirche. navette où l'on conſerve l'encens pour l'Egliſe.

*Nawidzę co, kogo, *dzi, dził.* lieben, gern ſehen, gern haben, Gefallen haben. aimer; ſe plaire, prendre plaiſir à. § *znaczy.* nadwidzę kogo.

Nawięcey, *vid.* Naywięcey.

Nawiędnąć, *F. nawiędnę, v. n.* 1) etwas welk werden. 2) *fig.* mager werden, abfallen. 1) ſe flétrir un peu, commencer à ſe faner. 2) *fig.* amaigrir, devenir maigre. § 1) kwiatek nawiędnął. 2) nawiędnął tym kłopocie.

Nawiedzam kogo, *v. m. F. nawiedzę.*

beſu-

besuchen. visiter, tendre visite à, aller voir; voir. § nawiedzał chorych; nawiedziłem go.
Nawiedzanie, *n.* } nawiedzenie, *n.* Besuch. *m.* visite, *f.*
Nawiedziny, *plur.* }
§ Przykre mi to było nawiedzenie.
w nawiedziny iechać, iść. ausgehen einen zu besuchen. aller en visite.
Nawiedzenie Panny Maryi. Heimsuchung Mariä. la visitation; la visitation de Notre Dame.
nawiedzenie to ręki Boskiey. das ist eine Heimsuchung von der Hand Gottes, eine Strafe Gottes. c'est le doigt de Dieu; c'est un châtiment qui donne à connoître la colère & la justice de Dieu.
Nawiększy, *vid.* Nayw iększy.
Nawieram, *v. m. F. nawarzę.* vieles kochen, sieden. cuire, faire bouillir beaucoup de. § ryb nawarzył.
Nawieram, *v. m. F. nawrę.* 1) im Kochen in sich ziehen. 2) fig. in sich saugen, einsaugen. 1) tirer à soi une qualité par le moyen de la coction; prendre le goût, devenir imbu de cette manière, avec laquelle on a fait cuire quelque chose. 2) *fig.* succer quelque doctrine; être imbu de qu. ch. § 1) mięso nawrzało soli, octu. 2) nawrzał tey nauki, tego iadu.
Nawietrzny, *adj.* luftig, an die Luft gesetzet; das an der Luft ist. qui est en bel air; exposé au vent; par où le vent peut passer; aéré.
mieysce nawietrzne. luftiger Ort. évent, endroit qui est en bel air.
na nawietrzne mieysce wystawić, zawiesić. an die Luft stellen, hängen. essorer, mettre à l'air.
Nawięzuię co, *v. m. F. nawiążę.* 1) schwebend anbinden. 2) binden. 3) verbinden einen Verwundeten. 1) attacher, *v. n.* lier d'une manière que la chose d'y pend. 2) lier bander. 3) panser une playe; mettre l'appareil à une playe.
Nawiiacz, *m.* 1) Aufwickler. 2) Spuler, Spuler-Junge. 1) celui qui roule qu. ch. autour de qu. ch. 2) cobineur, garçon de tisserant qui bobine, qui trême.
Nawiiam, *v. m. F. nawinę.* 1) aufwickeln Zwirn. 2) aufwickeln auf eine Walze. 3) spulen, aufwickeln. 4) ein wenig verrecken, verstauchen. 1) dévider, mettre le fil en peloton. 2) monter quelque étoffe sur un rouleau, la rouler autour de qu. ch; ajuster le linge par dessus le calendre en le calendrant. 3) bobiner, dévider le fil sur l'espuelle; tramer ou trêmer. 4) disloquer un peu un os. § 1) nawiiać nici na kłębek. 2) tkacz nawiia krosna, osnowę, materyą na wałeczek. 3) nawiiać cewkę. 4) nawinąłem nogi.
nawiiać osnowę; osnować. schieren, unzetteln. ourdir.
nawinąć się. vorkommen. se présenter, se trouver par hazard, se rencontrer; survenir à qu; tomber dans les mains à qu. § nawinęła mi się ta księga.
Nawiianie, *n.* nawinienie, *n.* das Aufwickeln der Wäsche, des Zwirns. ajustement du linge par dessus calendre; l'action de dévider, de rouler qu. ch. autour de. § chłopiec od nawiiania cewek.
nawinienie członka. eine kleine Verrenkung. petite dislocation; legère luxation.
Nawileć, *F. nawilę.* vor Furcht außer sich selbsten seyn, närrisch thun. être par crainte hors de soi même, hors de sons bon-sens. § nawilał nie maiąc przyczyny.
Nawilki, *plur.* kosy w herbie. Wappenk. zwey Sensen. *Blas.* deux faux.
Nawisem, *adv.* nawiasem. abschüßig, schief herunter, abhängig. en pante, en penchant. § woda z rury nawisem sporzey wypada; Tatarzy strzały nawisem spuszczaią.
Nawłaczany, *adj.* zotigt, gestrickt oder gewirkt. tissu ou tricoté à long poil. § nawłaczane pończochy, scata.
Nawłaczam, } *v. m. F. nawłokę.* 1) eine Nawłoczę, } Neh-Nadel einfädeln. 2) zotigt stricken oder wirken. 1) enfiler une aiguille. 2) tricoter, ou tisser à long poil. § 1) nawlec igłę. 2) nawłoczyć pończochy, czapkę.
Nawłoczony, *adj.* eingefädnet. enfilé. § day mi nawłoczoną igłę.
Nawłoka, *f.* 1) Einreih-Band, Einzieh-Band als im Beutel. 2) Leine im Fischer-Netz; Netz-Leine daran die Netz-Steine hängen. 1) courroie ou autre lien qui sert pour ouvrir & pour serrer une bourse. 2) trempée, coulure; corde ou sont enfilés les pareaux des filets. § 1) nawłoką ściągnąć worek. 2) sieć na soszkach nawłokami rozciągaią.
Nawodny, *adj.* 1) mit Flüssen oder dem Meer umgeben. 2) das auf dem Wasser ist, oder sich auf solchem aufhält. 1) situé au milieu de la mer; environné de la mer ou des fleuves; arrosé de tous côtés. 2) qui est, qui se nourrit sur les eaux.
Nawodzę, *v. m. F. nawiodę.* 1) zu rechte weisen;

weisen; auf den rechten Weg bringen. 2) fig. lenken, führen. 3) locken, dringen in Gefahr. 1) guider, ramener qu. dans le bon chemin; montrer à qu. le chemin. 2) *fig.* guider, redresser une personne égarée; guider, mener qu. 3) alécher, attirer, mener qu. dans un danger. § 1) nawiodł mię na drogę. 2) nawodził tę duszę do Boga; nawiodłem go na szczęście. 3) nawieść kogo na zły raz, na strzelbę, na samołowkę, na upadek.

Nawoiowy, *adj.* zum Webb am Weber-Baum gehörig. qui regarde la toile d'ensouble. § płotno nawoiowe.

Nawołać się, *F. nawołam.* sich abschreyen, sich müde schreyen. crier fort long-tems; se fatiguer à force de crier. § nawołać się czego, na kogo.

Nawoszczam co, *v. m. F. nawoszczę.* wichsen. cirer, bougier, glacer. encirer.

Nawoszczanie, *n.* nawoszczenie, *n.* Einwichsung. encirement. *m.*

Nawoy, *m. g. nawoiu.* Weber-Baum, worauf das Schiergarn gewunden wird. ensouple; rouleau sur lequel est le fil que le tisserand doit mettre en oeuvre.

Nawoz, *m.* 1) Schutt, *m.* Erde zur Ausfüllung des ungleichen Erdbodens. 2) Dünger, Mist zum düngen. 1) jettée; terres & pierres rapportées pour applanir un terrain. 2) amendement; fumier, à engraisser la terre. § 1) zarzuć ten doł nawozem.

Nawożę, *v. m. F. nawiozę.* 1) viel herbey fahren, führen. 2) verschütten, gleich machen, ausbessern die Wege. 2) Schutt, Erde auf einen haufen fahren. *4) düngen einen Acker. 1) charier, voiturer, transporter, mener en chariot ou en vaisseau une grande quantité de. 2) applanir un chemin, un terrain avec des terres ou des décombres apportées. 3) charrier de la terre sur un tas. 4) fienter, amender, engraisser une terre. § 1) nawiozł towarow obcych. 2) nawozić staw, doły, drogę grozem, ziemią.

Nawożenie, *n.* Ausbesserung der Wege; das Verschütten, die Ausfüllung der Löcher im Erdboden. remblai, *m.* travail pour applanir un terrain avec des terres rapportées.

Nawracam, *v. m. F. nawrozę.* 1) wenden, lenken. 2) sich umwenden. 3) einen bekehren. 1) braquer, *v. a.* tourner d'un autre côté. 2) se tourner; prendre à droit, à gauche. 3) convertir une personne. § 1) nawroć wozu, konia; nawracał oboz na odwrot. 2) pretko Turcy wzad nawracaią; nawroć na lewą stronę. 3) nawrocić heretyka, grzesznika.

nawrocić się, Nawrocę się, Nawracam się. 1) sich wenden, sich lenken. 2) sich bekehren. 3) sich wohin begeben. 1) se tourner d'un autre côté. 2) se convertir à une Religion. 3) aller se rendre, se retirer, se transporter dans (en). § * 1) nawrocił się (nawrocił) wozem. 2) nawroćmy się do Boga; nawracaią się grzesznicy; nawrocił się do wiary Chrześciańskiey. * 3) nawrocił się (udał się, obrocił się) do Polski.

Nawracanie, Nawrocenie, *n.* 1) Umwendung, *f.* Wendung. 2) Bekehrung, *f.* 1) braquement, *m.* action de braquer, de tourner. 2) conversion d'un pécheur. § 1) nawracanie woza. 2) nawracanie grzesznika.

nawrocenie się, n. } die Bekehrung. la conversion; amende de vie, *f.* § nawrocenie się do Boga, ku dobremu, do życia pobożnego.
Nawrot, *m.* }

nawrot, m. Wendung, *f.* Umwendung. braquement, *n.* l'action de tourner d'un autre côté. § przewrocić woz nawrotem.

nawrot, m. ziele, vid. Brodawnik.

nawrot słońca. die Sonnen-Wende. le solstice.

Nawrociciel, *m.* Bekehrer, *m.* convertisseur, *m.*

Nawrzał, } *vid.* Nawieram.
Nawrzeć, }

Nawskrosłuska, *f.* ryba z Karpatskiego morza. Stöhr-Fisch aus dem Carpatischen Meer, so ein Theil des Mittelländischen ist. élops, *m.* un esturgeon qu'on prend dans la mer de Scarpantho, qui est une partie de la Méditerranée.

*Nawstecz, wzad, *adv.* zurück. en arrière.

Nawszyć; *F. nawszę.* voll Läuse machen. remplir de poux; rendre pouilleux. § nawszyć koszulę.

nawszyć się. verlausen, voll Läuse werden. devenir pouilleux.

Nawy, *préposition inséparable.* diese zusammen gesetzte *praepositiones verbales* bedeuten: viel, eine Menge. *ce deux prépositions verbales signifient dans les composés:* beaucoup, une grande quantité.

Nawydzierać czego, *F. nawydzieram.* viel pressen, schinden. ronger, *a.* piller, *a.* dévorer beaucoup.

Nawykać czego, *v. m. F. nawyknę.* etwas gewohnt werden. s'accoûtumer à; prendre l'habitude de; contracter une mauvai-

mauvaise, une bonne habitude; se revêtir de bonnes, de mauvaises moeurs.

Nawyliczam co, *v. m. F. nawyliczę.* alles Haarklein erzählen. particulariser un fait; raconter les particularités d'une chose; détailler; faire le détail de.

Nawyłudzać czego, Nawyłudzam. viel ablocken abschwatzen. escroquer, *v. a.* attraper beaucoup de qu.

Nawymyślać co, *v. m. F. nawymyślam.* viel erdenken, erfinden. feindre beaucoup; faire beaucoup de fictions.

Nay, Na, *vid.* *Na, Nay.

Nayczęściey, *adv. conf.* często. am öftern. le plus souvent. § często u ciebie, nayczęściey u mnie bywa.

Naydaley, *adv. conf.* Daleko. 1) aufs weiteste, am weitesten, am entferntesten. 2) aufs höchste, mehr nicht als. 3) aufs spätste, aufs längste. 1) le plus loin; dans une distance la plus éloignée. 2) tout au plus; pas plus que. 3) tout au plus à; pour le plus tard à. § 1) naydaley strzelił; naydaley od nas mieszka. 2) naydaley mu day talar. 3) naydaley iutra; naydaley na święta.

naydaley sobie wspominasz; naydaley pamiętasz. du erinnerst dich der Dinge, die sehr lang geschehen sind. il vous souvient du plus loin.

Naydalszy. ist der *Superlativus* von Daleki, der weiteste. le plus éloigné, *c'est le superlatif de* Daleki.

Nayduię, znayduię, *v. m. F. znaydę.* 1) finden. 2) finden, antreffen. 1) trouver. 2) trouver, rencontrer. § 1) znalazłem (nalazłem) księgę, ktorey szukałeś; znaleść (naleść) u kogo kradzież. 2) znaydzie mu przyganę.

naydziy sobie błazna. schaffe dir einen Narren, wenn du einen haben willst. cherchez un autre si vous voulez avoir un boufon; cherches ta dupe.

nayduie się. 1) sich finden. 2) sich befinden, seyn, sich verhalten. 1) se trouver. 2) se trouver, être, se passer. § 1) książka się znalazła.

co się tak znalazło. dieses hat sich also befunden. cela s'est trouvé ainsi, s'est passé ainsi.

Naygorszy, *conf.* zły. der ärgste, der schlimmste. le pire; le plus méchant; très mauvais.

Naygorzey, *conf.* źle. am ärgsten, aufs ärgste. le pis, le plus mal, très mal, au pis aller.

a co naygorzey; a co naygorsza. was am ärgsten ist. & qui pis est; c'est pis que iamais.

Nayiaśnieyszy, *vid.* Naiaśnieyszy.

Naylepiey, *adv.* aufs beste; ist der *Superlativus* von Dobrze. très bien; *c'est le superlativus de* Dobrze.

iako naylepiey. aufs beste. tout de son mieux; tout du mieux que l'on peut.

Naylepszy. der beste ist der *Superlativus* von Dobry, le meilleur; très bon, *c'est le superlatif de* Dobry.

naylepsza; naylepsza iest. es ist am besten. le meilleur est; ce qui est à propos; ce qui vaut mieux.

Naymacz, *m.* 1) Verpachter, Vermiether. 2) Pachter, Miether. 3) Pachter einer öffentlichen Einnahme. 4) Verdinger, der etwas bey einem verdinget. 5) Uebernehmer, der eine Arbeit zu stellen übernimmt. 1) bailleur, celui qui donne à louage, qui laisse à ferme. 2) fermier; amodiateur; rentier; locataire; celui qui loüe, qui prend à louage. 3) partisan, traitant, fermier public. 4) celui qui donne quelque besogne à faire à prix fait. 5) entrepreneur, qui entreprend de faire quelque besogne. § 1) naymaczowi wolno dom naiąć komu chce. 2) naymacz ma do używania swego ogrod i tylne mieszkanie; naymacze ieszcze myt nie zapłacili. 3) naymacze dobr pospolitych, ceł, żup, młynow. 4) naymacz mu dom do wybudowania naiął. 5) naymacz obiecuie ten pałac w rok wystawić.

Naymniey, *adv. conf.* Mało. am wenigsten, aufs wenigste. le plus moins; au plus moins, pour le moins.

Naymnieyszy, *conf.* Mały. der kleinste. le plus petit, très petit.

Naymuię, *v. m. F. naymę.* 1) einem vermiethen, verpachten. 2) von einem pachten, miethen. 3) einen bedingen, miethen zu etwas. 1) louer, donner à louage; donner à louer; accenser, donner, bailler à ferme, affermer, arrenter à qu. qu. ch. 2) louer, prendre à loüage; prendre, tenir à ferme; arrenter, accenser une chose de qu. 3) louer une personne; faire prix avec qu. pour faire qu. ch. § 1) naymował ludziem koni i wozow do używania; naiąłem mu domu mego, roli na dziesięć lat. 2) naiął u mnie domu na trzy lata. 3) naymiy robotnikow do budowania; Pani dziewek naięła.

naymuię się komu co zrobić. sich bey einem vermiethen, sich verdingen etwas zu thun. se louer à qu; donner son travail, son industrie pour un certain prix. § naięła się u Pani moiey.

Nayniższy. ist der *Superlativus* von Niski. *c'est le superlatif de* Niski.
Naynogi, *vid.* Ninogi.
Naywięcey, *adv. conf.* siła, viele. 1) am meisten. 2) aufs höchste. 1) le plus; la plus-part. 2) pour le plus; tout au plus.
Naywiększy, *conf.* Wielki. der Größte. le plus grand.
Naywyższy, *conf.* Wysoki. 1) der Höchste. 2) der Höchste, der Allerhöchste: Gott. 3) Ober-, Groß, von einigen Aemtern. 1) le plus haut. 2) le Tout-puissant, le Très-haut, Dieu. 3) haut, suprème, grand, *à cause de quelques dignités.* § 1) naywyższy dom w mieście. 2) niech Naywyższy twoie pobłogosławi prace. 3) Mistrz Orderu naywyższy; sędzia naywyższy.
Nazad, *adv.* 1) zurück. 2) zurück, wieder, bey den *Verbis.* 1) en arrière. 2) de nouveau; *cette particule avec un verbe marque la particule françoise* re, *laquelle étant mise devant un verbe, signifie une action qui se fait par quelque retour.* § 1) nazad pozostać; nazad się cofnąć. 2) dać nazad.
nazad zanieść. zurück bringen. rapporter.
nazad iść. zurück gehen. retourner sur ses pas; rebrousser.
nazad naprowadzić. zurück führen. ramener.
nazad się wrocić. zurück kehren. retourner.
nazad przyyść. zurück kommen. s'en retourner, revenir.
nazad wziąć. zurück nehmen. reprendre.
nazad dać; oddać. zurück geben. redonner; rendre.
nazad posłać. zurück schicken. renvoyer.
nazad odebrać. zurück empfangen. reprendre.
Nazaiutrz, *adv.* des Tages hernach. le lendemain.
nazaiutrz wesela. den Tag nach der Hochzeit. le lendemain des nôces; le jour d'après les nôces.
nazaiutrz z rana. den Tag darauf früh. le lendemain matin.
Nazaiutrze, *n.* der nächst folgende Tag, le jour suivant.
Nazaiutrzny, *adj.* zum folgenden Tage gehörig. de lendemain; du jour suivant.
Nazbierać, *F. nazbieram, v. a.* viel sammeln, zusammen scharren. amasser, ramasser beaucoup. § nazbierał pieniędzy.
Nazbyt, *adv.* zu sehr, zu viel, gar zu übermäßig. plus qu'il ne faut; trop, avec excés, excessivement. § nazbyt go chwalić; nazbyt nie daie; nazbyt łakomy; dość i nazbyt; nazbyt długi.
Nazdrzyk, *m. g. a.* ziele. (*saxifraga*) Steinbreche. perce pierre, *f.*
Naziębiam, *v. m. F. naziębię.* verkälten als den Magen. se refroidir comme l'estomac.
naziębić się. sich verkälten. se refroidir.
Naziębienie, *n.* Verkältung. refroidissement, *m.*
Naziębiony. verkältet. refroidi.
Naziemny, *adj.* überirdisch, was auf der Erde ist. qui est sur la terre.
Naziezdżaią się. von allen Orten zusammen kommen; sich zu Pferde versammeln. s'assembler à cheval ou en chariot de tous côtés. § gdy się wiele kupca na iarmark naziezdża.
Nazimek, *m.* wieprzek. Bohring; jähriges Schwein. porcelet, *m.*
Naznaczam, *v. m. F. naznaczę.* 1) zeichnen, ein Zeichen machen. 2) bestimmen, sagen eine Zeit. 3) bestimmen zu etwas, 4) bestimmen, ernennen zu einem Amt. 5) beschreiben, bestimmen, umschreiben. 1) marquer, faire une marque. 2) dire, nominer, fixer, donner un tems. 3) destiner, assigner, prescrire à qu. ch. 4) destiner, désigner, nommer à quelque charge. 5) désigner marquer, décrire, répréſenter par des paroles. § 1) naznaczmy to kreską. 2) naznaczył im dzień, mieysce; naznaczyć godziny nie mogę. 3) dobra te na kościoł naznaczono. 4) naznaczyć kogo do urzędu, (na urząd). 5) umie rzeczy swoim imieniem naznaczyć.
Naznaczenie, *n.* 1) Bezeichnung, Zeichen. 2) Bestimmung. 3) Ernennung zu einem Amt. 1) action de faire quelque signe; le signe, marque. 2) détermination, désignation, assignation. 3) désignation, destination, nomination à quelque charge. § 1) przy naznaczeniu urznąć trzeba. 2) naznaczenie godziny, dochodow do czego. 3) naznaczenie Biskupow krolom należy.
Naznaczony, *adj.* 1) bezeichnet. 2) bestimmt. 1) marqué. 2) destiné, nommé, assigné, désigné, déterminé. § 1) naznaczone beczki. 2) naznaczony dzień; naznaczone dochody na co.
naznaczone mieysce. bestimmter Ort. rendez vous; assignation
Nazwanie, *n.* Benennung, Name. l'action de nommer, d'appeller; nom, surnom.
Nazwany, *adj.* genannt, benannt. nommé; appellé.
Nazwisko, *n.* 1) Name einer jeden Sache. 2) Redens-Art, Kunstwort, Terminus.

minus. 1) nom de chaque chose. 2) un terme d'art, de science; § 1) nazwiska miast, rzek, ziol, drzew, ryb. 2) nazwiska budownicze, rzemieślnicze, lekarskie, prawne.

*nazwisko własne; imię własne. ein Nomen proprium in der Grammatik. Gramm. un nom propre.

ma nazwisko własne, prawdziwe; nazwisko wyraża. er führt, er hat den Namen mit der That. son nom s'accorder à son renom.

*Nażyczam komu czego, v. m. F. nażyczę. 1) einem leihen. 2) verkaufen. 1) prêter à qu. 2) vendre à qu.

Nażyć się, F. nażyię. viel Jahre leben. vivre une longue suite d'années, vivre long-tems. § nażyłeś się dziadu pamiętay na mary.

Nazywam, v. m. F. nazwę, nazowię. nennen, benennen. nommer, surnommer, appeller qu. donner un nom à qu. § Artemizia nazwała bylicę swoim imieniem; nazwano go laskawym; ludzie teraz występki cnotami, a głupstwo mądrością nażywaią; Krakow od Krakusa nazwano.

nazywać co albo kogo inaczey; nazwisko odmienić. einen anders nennen; eines Namen verändern. changer le nom à qu.

nazywać się. sich nennen, heissen. se nommer; s'appeller. § nazywa się Piotr, Paweł (Piotrem, Pawłem); niech się to tak nazowie.

nazywaiacy, nazywaniu służący. Gramm. ein Appellativum. Gramm. non appellatif.

Nazywanie, n. Benennung, f. l'action de nommer.

Naba, f. tzeka w Księst. Zmuczkim. Fluß im Herzogthum Samogitien. fleuve de ce nom dans le Duché de Samogitie.

Nadarzyn, m. miasteczko w Księs. Mazowieckim. Städtchen im Herzogthum Masuren. une villette dans le Palatinat de Masovie.

Naliboki, f. m. pl. ein Ort in der Woywodschaft Minsk. une terre dans le Palatinat de Minsk.

Narocz, f. Fluß und Stadt in der Woywodschaft Wilno. un fleuve & une ville dans le Palatinat de Wilno.

Nawer, m. iezioro w Wileńskim. eine See in der Woywodschaft Wilno. un lac dans le Palatinat de Wilno.

Neapol, m. Neapel, Haupt-Stadt des Königreichs Neapolis. Naples, m. capitale du Royaume de Naples.

Neapolczyk, m. Neapolitaner. Neapolitain; habitant de Naples.

Neapolski, adj.) Neapolitanisch. Neapolitański.) litain qui est de Naples. § Prawo Rzeczypospolitey na Neapolitańskie sumy.

Neapolitańskie krolestwo. das Königreich Neapolis. Naples, un Royaume.

Nęcę, v. a. 1) anködern, ankirren, anlocken. 2) fig. anlocken. 1) leurrer, attirer par quelque appas, amorcer, attirer un animal. 2) fig. alécher, amorcer, attirer adroitement. § 1) nęcić ptaki zobią.

nęcić ryby. Fische locken. peloter, amorcer des poissons.

Nęcenie, n. Ankirrung, Anlockung, aléchement; attrait; l'action d'attirer doucement.

Nędza, f. Elend, große Armuth. misère, indigence, piétrerie. § nędza milczeć nie może, prov.

nędzę klepać. die Hunger-Pfoten saugen. ronger son ratelier; ronger sa litière; arracher sa vie.

nędza, f.) elender Mensch; armer Schlu-Nędzarz.) cker. un misérable; pauvre haire; pauvre diable.

Nędzę, 1) arm, elend machen. 2) quälen, plagen. 1) appauvrir, rendre pauvre. 2) tourmenter, affliger. § 1) znędził nieprzyiaciel Państwo. 2) głod, woyna go nędzi.

Nędznie, adv. mühseliger, elender Weise. misérablement, piétrement.

nędznie żyie. er lebt elend. il vit piétrement.

Nędznica, f. elendes Weib. pauvre femme.

Nędznieię, v. n. verarmen, elend werden. s'appauvrir, devenir pauvre & misérable.

Nędzka, m.) ein Armer; ein elender Nędznik, m.) Mensch. un pauvre. § uciśnion nędznik wszędzie od możnieyszego.

Nędzny, adj. 1) elend, armselig, mühselig. 2) ein Elender; ein armer Mensch. 1) misérable, fort pauvre. 2) un pauvre; un misérable. § 1) nędzny żywot teraz żyię. 2) nędznemu nikt nie zayrzy.

Nega, vid. Niga.

Negocyacya, f. Unterhandlung in Staats-Sachen. négociation, f.

Negocyuię. abhandeln, handeln eine Staats-Sache. négocier, traiter quelque grande affaire.

Nękam v. a. kogo. quälen, plagen, verfolgen. tourmenter, poursuivre, v. a.

Nereczka, f. Nierlein, n. petit rein, m.

Nerka, f. Niere, f. rein, m. § kamień ma w nerce prawey, lewey.

nerka

nerka bydlęca. Niere eines Thieres. rognon, *m.*
nerka cielęca. Kalbs-Niere. rognon de veau.
nerek bol; *nerek bolenie.* Nieren-Weh. mal aux reins; mal des reins; néphrétique. § nerek bol cierpiący.
Nerzeia, *f.* die Nährung bey Danzig. c'est une partie du territoire de Dantzig.
Nerkowy, *adj.* Nieren-. de reins, néphrétique; qui regarde les reins.
nerkowa pieczenia. Nieren-Braten. longe de veau avec les rognons.
nerkowe lekarstwa. Nieren-Arzeneyen. nèphrétiques, *plur. f.*
Nęta, *f.* eig. und fig. Lock-Speise, Köder. *prop, & fig.* appas, *m.* amorce, *f.* atrait, *m.* le leûrre; le charme.
nęta na ryby. Fisch-Köder, *m.* pelote, *f.* éche, *f.* pour amorcer les poissons.
*Neutralizacya, *f.* niestronność. die Neutralität im Staats-Recht. la neutralité dans le droit public.
Neutralizuię, stronię, stron uchodzę. neutral seyn. accepter, prendre la neutralité; n'être d'aucune partie.
Neutralista, *m.* niestronny. der keinem Theil Beyfall giebet. qui n'est ni d'un côté, ni de l'autre; qui est neutre.
Neutralnie, *adv.* neutral. d'une manière neutre, en gardant la neutralité.
Neutralny, *adj.* neutral. neutre, qui n'est d'aucune partie. § neutralnym zostać.
Newel, *f. m.* ein Ort in Lithauen. une terre en Lituanie.
Ni, *adv.* 1) gleichsam, als wie, statt niby. 2) weder, auch nicht, statt ani. 1) comme, comme si; *au lieu de* Niby. 2) pas un; ni, *au lieu de la conjonction* ani. § 1) biéga ni wściekły. 2) ni szeląga nie ma; ni żywey duszę, ni człowieka tam niemasz; ni słowka o tym.
ni ieden. auch nicht einer. pas un.
ni — ni. weder — noch. ni — ni. § ni to ni owo, ni doktor ni cyrulik; ni wysoki ni mały; ni słodki ni gorzki.
ni tak ni sak. weder so noch so; auf keine Art. pas plus d'une manière que de l'autre; d'aucune façon; en aucune manière.
ni tam ni sam. weder da noch hier; weder auf jene noch auf diese Seite. ni là ni ici; ni dans ce côté ni dans l'autre; ni en ce lieu ni en un autre.
ni go tam ni go sam. er kann nicht von der Stelle; er kann weder vorwärts noch hinterwärts. il ne peut avancer ni reculer; il ne sait de quel bois faire flèche; il ne sait de quel côté se tourner. § ni mię tam ni mię sam.
ni ztąd ni zowąd. weder von hier, noch von da. ni d'ici ni delà; ni de ce côté ni d'autre.
ni ocz, ni przecz; *ni zacz.* um nichts und wider nichts; um nichts, ohne Ursache. pour rien; sans raison.
ni w czym, Nic — *w niczym.*
Niby, *adv.* gleichsam, schier. presque comme, comme, comme si. § obłuda była niby kobieta; wzbrania się niby nie chciała.
Nic, *adv. & subs. n. g. niczego.* nichts. rien. § wielkie to nic; nic nad siłę; za nic to stoi; za nic siebie waży, z niczego tak straszna się wszczęła woyna; nicem dziś nie zrobił; nic ci nie radzę.
nic to; *to nic.* das heißt nichts. cela ne fait rien. § zarwałeś mię szablą w rękę to nic.
nic a nic; *wcale nic.* gar nichts, rien du tout; rien qu'il soit. § wcale nic nie widział; nic a nic się go nie boię,
nic a nic zaiste. gewißlich gar nichts. non certes; rien du tout.
nic nie; *nie — nic.* gar nichts. rien; rien du tout; ne — point de. § niec nie dam; nie tam nic; niceśmy na świecie nie przynieśli; niemasz nic nowego na świecie; nic nie iest skrytego, coby się obiawić nie miało; nic nie dba.
nic niemasz; *niemasz nic.* es ist gar kein —. il n'y a point du tout de. § nic niemasz pieniędzy, rozumu.
a niemasz tam nic więcey? ist nichts mehr da? n'y-a-t-il plus rien?
nic nie waży. es, es gilt gar nichts. il ne vaut pas un zest, un niquet; il est de nul prix, de nul crédit; il n'est de rien.
nic mi; *nic mi iest.* es fehlt mir nichts; ich bin gesund; ich bin vergnügt. je n'ai aucun mal; ma santé est bonne; j'ai ce quil me faut; je suis content.
nie mi nie iest ten. er heißt mir ein nichts; ich nehme ihn auf mich. je le compte pour rien; il trouvera en moi son homme.
nic do rzeczy robi. er macht nichts zur Sache. il ne fait rien qui vaille.
nic mi po tym. das nutzt mir nichts; es ist mir nicht nöthig. je n'ai que faire de cela; cela ne m'est nécessaire. § nic mu po tych pieniędzach było; nic mi po tey książce; nic mi tu po tobie.
nic po nim; *nic po tym.* er, es taugt nichts. il ne vaut rien. § nic po twoim bracie, po twoiey robocie, nic po niey.

nic mi do tego. es gehet mir nichts an. cela ne me touche pas; cela ne me regarde en rien; cela ne m'est de rien; cela ne m'est rien.

nic z tego nię będzie. daraus wird nichts. point de nouvelle; croix de paille; la chose ne se fera pas.

iakby o nic szło. als wenn es nichts bedeutete, um nichts gienge. comme de rien étoit, comme s'il n'y alloit de rien; comme si ce n'étoit rien; comme s'il n'en valoit pas la peine.

nic inszego. nichts anders. rien autre chose.

nic złego. nichts böses. rien de mal.

nic fałszywego. nichts falsches. rien de faux; aucune fausseté.

nic pięknieyszego. nichts schöneres. rien de plus beau.

nic tak łacnego. nichts so leicht. il n'est rien de si facile.

niemasz nic tak wyśmienitego iako to. nichts ist so vortreflich. il n'est rien tel que cela.

w niczym: ni w czym. in nichts; in keiner Sache. en rien; dans aucune chose. § w niczymem go nie uraził.

w niczym mię się to nie tyka. das gehet mir keinesweges an. cela ne me regarde en rien.

za (na) nic wszystko ieżli nie. alles heißt nichts, wenn nicht. c'est ne rien faire si l'on ne; c'est ne rien faire que de.

na nic to; na nic się to nie zda. das dienet zu nichts. cela ne sert à rien, n'est bon à rien,

z niczego co uczynić wielka sztuka. aus nichts kann man nichts machen. de rien on ne peut rien faire; un rien ne peut devenir qu. ch; il est impossible qu'un tout rien devient quelque chose.

co nie iest żadnych też nie ma własności. ein Nichts hat keine Eigenschaften. un rien n'a aucune propriété.

ogromne nic; wielkie nic. ein großes Nichts. un rien emphatique.

Nić, *f. g. nici.* Faden, Zwirn=Faden. fil, *m.* filet, achée, *f.*

nici, plur. Zwirn. du fil.

nić grubra. grober, starker Zwirn. fil rond.

nici do wiązania. Bind=Faden. de la ficelle.

nici tkacze, krosienne, naczynia część. die Scheerung; das ist die Faden zum Aufzug am Wendel=Baum des Webers. lame, *f.* plusieurs fils de rang dont le tisserand croise la toile. § nici tkacze osnowę z wątkiem przeplataią.

po nici co rozbierać. etwas haarklein untersuchen. éplucher une affaire, une matière.

po nici doyść czego. hinter einen heimlichen Handel kommen. découvrir la méche, là mine; découvrir le pot aux roses; découvrir le secret d'une affaire.

Nice, *n.* sukna albo sukni lewa strona. die Abichte, inwendige Seite eines Tuchs; die verkehrte Seite eines Kleides. l'envers; *m.* le côté de l'étoffe ou de l'habit qui est dedans. § na nice szatę oblec.

na nice wywracać. 1) auf die Abichte Seite umwenden. 2) hecheln, durchziehen. 1) tourner, mettre à l'envers. 2) passer par l'étamine, draper, déchirer qu. § 1) wywrocić sukno na nice. 2) klasztory sławę naszę na niee wywracaią.

Niciany, *adj.* nitkowy. Zwirn=. de filet; fait de fil. § niciane towary

Nicowanie, *n.* das Umwenden eines Kleides. tournure d'un habit.

Nicowany, *adj.* gewendet als ein Kleid. refait, raccommodé, tourné comme un habit.

Nicuię, *v. a.* 1) wenden ein Kleid. 2) durch die Hechel ziehen, striecheln. 1) faire tourner, refaire, raccommoder, retourner un habit. 2) timpaniser, passer par le tamis, sindiquer, vanner, taxer, niveller; mettre qu. en beaux draps blancs, à pile & au verjus. § 1) nicować szatę. 2) nicować czyią chwałę.

Nicwart, *f. m.* Taugenichts. un vaut-rien.

Niderlanczyk. Niederländer. un Flamand.

Niderlanski. Niederländisch. Flamand; de Pays-bas.

Niderlandya, *f.* } Niederlanden. le Pays-bas; la Flandre.
Niderlant, *m.* }

Nie, *adv.* 1) nicht. 1) un, Wörtchen, so andern Worten vorgesetzet wird. 1) non, ne-pas, non bas; point; ne — point. 2) in, dis, *devant un autre mot.* § 1) nie był u mnie; a nie tak? nie trzeba; nie zły; nie rozumiem. 2) nieludzkość, niełaska.

nie od tegom; nie od tego iestem. ich bin nicht darwider; ich gebe es zu; meinetwegen. j'y consens; je permets; je n'y contrarie pas; je ne contredis pas.

* * *

1) Auf die *Negation* nie kommet unmittelbar das *Verbum*, und zwar abgesondert, der *Accusativus* aber, der das *Verbum* regieret, im *Genitivo* zu stehen 2) nie in der Bedeutung des Deutschen un, wird vom folgenden Wort nicht abgesondert. 3) nie vor einem *Infinitivo* bedeutet, daß — nicht —; nicht zu.

zu. 1) *le verbe ſe ſépare de cette négation* nie, *& met alors ſon Accuſatif au Génitif.* 2) nie *dans la ſignification des particules françoiſes* dis, in, im, *ſe joint aux mots ſuivants.* 3) nie *devant un Infinitif ſignifie* de ne pas —; de — ne. § 1) mam noż: nie mam noża; nie mam owſa a ty nie maſz pſzenicy. 2) nieludzkość, niesławny. 3) ſzalona nie milczeć, nie piſać w takim razie do domu; i tyś głupi nie mowić.

Niebaczenie, *vid.* Niebaczność.

Niebacznie, *adv.* 1) unbedachtſamer Weiſe. 2) von ohngefehr. 1) inconſidérément, ſans y prendre garde, avec imprudence. 2) fortuitement, par avanture. § 1) niebacznie to uczynił. 2) głupi co rozumie że ſię ſprawy na świecie niebacznie toczą.

Niebaczność, *f.* niebaczenie, *n.* Unbedachtſamkeit, *f.* inconſidération, *f.* imprudence, *f.*

Niebaczny, *adj.* unbedachtſam. inconſidéré, mal-aviſé.

Niebespieczność, *f.* Niebezpieczność, *f.* Niebespieczeńſtwo, *n.* Niebezpieczeńſtwo, *n.* } Unſicherheit, Gefahr, *f.* péril, danger, *m.* § ieſt w niebezbieczeńſtwie; w nowe ſie wprowadził niebezpieczeńſtwo; i bez znacznego niebezpieczeńſtwa zdrowia ſwoiego.

Niebespiecznie, Niebezpiecznie, *adv.* 1) gefährlich, unſicher. 2) tödtlich, von Wunden. 1) dangereuſement, périlleuſement. 2) à mort, mortellement; d'une manière mortelle. § 1) niebezpiecznie teraz po drogach. 2) niebezpiecznie choruie, raniony; niebezpiecznie zoſtał.

Niebespieczno, Niebezpieczno, *adv.* unſicher, gefährlich. périlleuſement.

Niebespieczny, niebezpieczny. unſicher, gefährlich. périlleux, dangereux.

*Niebianin. *m.* Himmels-Bürger. citoien, bourgois, habitant des cieux; Saint de Paradis.

Niebiegle, *adv.* ungeübt, ohne Erfahrung. mal-adroitement, ſans expérience.

Niebiegłość, *f.* Unerfahrenheit, *f.* maladreſſe; *f.* le manque d'habilité.

Niebiegły w czym. ungeübt, unwiſſend, unerfahren. malhabile, neuf, maladroit, ignorant.

Niebieſki, *adj.* 1) himmliſch. 2) himmelblau. 1) céleſte, qui eſt du ciel; qui vient du ciel. 2) pers, bleu, du bleu céleſte. § 1) niebieſcy aniołowie; dar to niebieſki.

niebieſki kolor. Himmel-blaue Farbe. bleu céleſte; bleu turquin; beau céleſte; couleur bleue qui approche de celle du ciel.

**niebieſcy, plur. *obywatele niebieſcy.* die Himmels-Bürger. les habitants celeſtes.

Niebioſa, *-plur. conſ.* Niebo 1). die Himmel. les cieux.

wysławiać kogo pod niebioſa. einen himmelhoch loben, bis an den Himmel erheben. élever qu. jusqu'au ciel.

Niebitny, *adj.* unexercirt, ungeübt, zum Kriege untüchtig. inexercé, qui n'eſt point exercé aux armes; qui n'eſt pas dreſſé à manier les armes. § niebitna ieſzcze piechota.

*Niebłędnie, *adv.* unfehlbar. infailliblement.

Niebłędność, *f.* die Unfehlbarkeit. infaillibilité, *f.*

Niebłędny, niebłądzący, *adj.* nicht irrend, unfehlbar, der nicht irret. infaillible, qui ne faillit pas, qui n'eſt pas ſujet à errer.

niebłędna gwiazda. Fix-Stern. une étoile fixe.

Niebłogosławienie, *n.* Unſeegen, Fluch Gottes. manque de bénédiction; malédiction, exécration, *f.* § niebłogosławieńſtwa Boſkie ſię na naſze Pańſtwa ściągaią.

Niebo, *n.* 1) der Himmel, im *plur.* iſt niebioſa gewöhnlicher als nieba. 2) Wohnung der Seligen, die Seligkeit. 3) Himmels-Strich, Landes-Gegend. 1) ciel, *le plurier* niebioſa *eſt plus en uſage que* nieba. 2) ciel, paradis; la demeure des bienheureux. 3) climat, *m.* contrée. § 1) niebo gdy ſię wypogodziło, ſię zachmurzyło; wſzyſtkie *nieba (niebioſa) chwalcie Pana. 2) niebo go czeka; cieſzy ſię chwałą w niebie; niebo ieſt mieſzkanie błogosławionych. 3) pod lepſzym niebem to miaſto leży; pod ciepłym mieſzkaią niebem.

niebo naywyżſze. der höchſte Himmel. le plus haut de tous les cieux; le ciel empirée; l'empirée, *m.* § niebo ieſt troiakie: naywyżſze w ktorym Bog chwałę błogosławionym okazuie, drugie niebo na ktorym ſą gwiazdy, a niżey ich planety.

z nieba. vom Himmel herab. du ciel, divinement.

iakby z nieba ſpadł. als wenn er vom Himmel gefallen wäre. comme s'il été tombé du ciel.

wynoſić, wysławiać kogo pod niebioſa. einen bis an dem Himmel erheben, Himmel hoch loben. élever qu. jusqu'au ciel.

pod niebem spać. unter freyem Himmel schlafen. dormir, coucher en plein air, au serein, à découvert, à la belle étoile, à l'enseigne d'étoile.

Nieboga, *f.* armes, unglückliches Weib oder Mädchen, wird im *plur.* nicht gebraucht. pauvre fille, malheureuse femme, *ce mot ne se dit point au pluriel.*

Nieboraczek, *m.* } armer, unglücklicher
Nieborak, *m.* } Mensch, wenn man bedauret. un misérable; pauvre homme un malheureux, *ce mot se dit par un sentiment de compassion.*

Niebośny, *adj.* Poet. der den Himmel trägt oder unterstützet. *Poët.* qui porte, qui soutient le ciel. § niebonośny Atlas.

Niebofzczka, *f. f. g. niebofzczkiey.* die Selige, die Verstorbene. la feue, la défunte.

Niebofzczyk, *f. m.* der Selige, Verstorbene. le feu, le défunt; d'heureuse mémoire.

Niebofzczykowski, *adj.* den Seligen betreffend. qui regarde le feu; de feu; du défunt.

**Niebotyczny, *adj.* } den Himmel anrüh-
**Niebotyczący. } rend; Himmelschreyend. qui atteind le ciel; criant; qui crie vengeance au ciel; qui pousse ses prières au ciel. § grzech niebotyczny; niebotyczne niewinnych głosy.

Niebowid, *m.* wnieboyrzał, *m.* ryba morska. (*uranoscopus*) ein See-Fisch, der immer gen Himmel siehet. tapeçon, *m.* un poisson de mer qui regarde toujours au ciel.

Nieboże! du armer Mensch! pauvre homme que vous êtes!

Niebożatko, *n.* der arme, unglückliche Mensch; das arme Weib. le pauvre homme; la pauvre femme; la pauvre fille.

niebożątka, } *plur.* die armen Leute. les
Niebożęta, } pauvres gens; de malheureuses gens.

Niebrodaty, *adj.* unbärtig, der keinen Bart hat, qui est sans barbe.

Niebrzuchaty, *adj.* der nicht bauchig ist; der keinen Bauch hat. qui n'est pas ventru; qui n'a point de ventre.

Niebyt, *m.* Mangel, Abgang; das nicht Daseyn. défaut, le manque, défectuosité, *f.* manquement, *m.*

niebyt ubaczności. Mangel der Vernunft, Unbedachtsamkeit. manque d'esprit; inconsidération, *f.*

Niebytność, *f.* Abwesenheit, *f.* absence, *f.*

w niebytności iego to o nim powiédziałeś. du hast dieses hinter seinem Rücken gesagt. vous avez dit cela en son absence, en son derrière.

Niebywalec, *m. niebywalca.* Fuchs, unerfahrner Mensch. un franc novice, un homme neuf dans qu. ch.

Niebywałość, *f.* 1) seltene Gegenwart. 2) Unerfahrenheit, *f.* 1) une rare présence. 2) faute d'expérience, *f.*

Niebywały, *adj. m.* 1) selten da, selten gegenwärtig. 2) fremde, unerfahren, ungeübt in etwas. 1) qui se trouve peu souvent en un lieu; qui est rarement présent. 2) nouveau, neuf en qu. ch; ignorant.

Niecały, *adj.* verstümmelt; unvollkommen; nicht ganz. qui n'est pas entier; mutilé, estropié; qui a quelque manquement en quelque partie. § niecała książka.

Niecę, *v. a.* ogień. 1) Feuer anschlagen, anmachen. 2) anzünden, anflammen, anstiften. 1) faire du feu; exciter du feu. 2) *fig.* allumer, exciter, enflammer, attiser, embraser. § 1) a naniecileś ogień. 2) ta dziewka w sercu nieci ogień; niecić zwadę, gniew, miłość.

niecić się. fig. entstehen; sich entzünden, brennen als die Liebe. *fig.* s'allumer, s'enflammer. § nieci się ogień u niego; nieci się miłość, gniew, zazdrość.

Niececehowy, *adj.* der nicht zur Zunft gehöret, unzünftig. qui n'est pas reçû dans un corps de métier.

niececehowy rzemieślnik. Pfuscher. gâte-métier; artisan qui n'est pas dans le corps de métier.

Niecham, *v. a.* lassen, nur im *Imperativo* und einigen *Compositis.* laisser; *ce verbe n'est en usage qu' à l'Imperatif & dans quelques composés.*

niechay tego. laß dieses liegen, stehen. laissez cela; laissez cela en repos. § niechaymy, niechaycie tego.

niech, niechay. laßt, vor den *Imperativis* in der ersten und dritten Person. que; *devant la prémière & la troisieme personne des Imperatifs.*

niech czytam. laßt mich lesen. laissez moi lire; que je lise. § niech cię nie czekam.

niech czytamy. erlaubet uns zu lesen. laissez nous lire; permettez nous de lire.

czytaymy. laßt uns lesen. lisons.

niech czytaią. laßt sie lesen. qu'ils lisent.

niech tak będzie. laßt es also seyn. soit ainsi; que cela soit.

Niechcąc, *adv.* } nicht wollend. ne vou-
Niechcący, *adv.* } lant pas.

chcąc niechcąc, adv. es sey ihm lieb oder nicht. bongré malgré qu'il en ait.

niechcący to uczynił. er hat es ungerne, nicht mit seinem Willen gethan. il l'a fait bongré malgré, contre sa volonté, contre son gré. § niechcący go uderzył.

Niechcenie, *n.* das Nichtwollen. le mauvais gré de qu; l'action de ne vouloir pas.

bez niechcenia mego to uczynił. er hat es wider meinen Willen, ohne mich zu fragen gethan. il l'a fait contre ma volonté, sans me consulter.

Niechciwy, *adj.* nicht begierig. qui n'est pas avide.

Niechęć, *f.* 1) Ungunst, *f.* Unwille, *m.* kleine Ungnade. 2) Trägheit, *f.* Unlust, Kaltsinnigkeit. 1) petite disgrace, malveuillance, mal-graces, *f. plur.* mauvaise grace; haine; mauvaise volonté. 2) dégoût, déplaisir, *m.* tiédeur, répugnance. § 1) iest w niechęci u krola. 2) wielką do nauk pokazował niechęć.

z niechęcia moią, twoią &c. wider meinen, deinen Willen. contre mon gré, contre ton gré *&c.* malgré moi, malgré toi *&c.*

Niechętny, *adj.* do czego. unwillig, ungern, der etwas mit Verdruß thut. qui fait qu. ch. avec beaucoup de peine; qui fait à contre-coeur, malgré soi, avec répugnance.

Niechełpliwy, *adj.* nicht prahlerhaft. exempt de toute vaine gloire, qui n'est pas sujet à la vanterie; qui ne se vante point, qui n'est pas glorieux.

Niechmurny, *adj.* unbewölkt, heiter. serein, clair, sans nuage.

Niechowalny, *adj.* zum Verwahren, zur Dauer untüchtig. qui n'est pas propre à garder; qui n'est pas de garde. § niechowalny owoc.

Niechwaląc się. ohne Praleren, ohne mich (dich, sie, euch) zu loben. sans vanterie; sans me (te, se) vanter.

Niechwalny, *adj.* nicht lobens-würdig. qui n'est pas louable, qui ne mérite pas des louanges. § chwalić niechwalnego.

Niechytry, *adj.* nicht listig, einfältig. simple, grossier, ouvert; qui n'est pas fin.

Niechytrze, *adv.* ohne List. sans adresse, sans finesse, grossièrement.

Niecierpiący nic. Leidens-los, Leidens-frey, Schmerzen-los, ungeplagt. exemt de tous les maux, de toutes les peines; qui n'est pas sujet à souffrir.

Niecierpiętliwość, *f.* Befreyung von aller Quaal. impassibilité, *f.* exemption de toutes douleurs, de toutes suffrances. § niecierpiętliwość ciał uwielbionych.

Niecierpiętliwy, *adj.* niepodległy afektom duszę, ani niewczasom; nie mogący nie cierpieć na duszy, ani na ciele. Leidens-frey, der ohne alles Leiden und Empfindung ist. impassible, qui n'est point sujet aux souffrances & aux passions.

Niecierpliwie, *adv.* ungedultiger Weise. impatienment, avec impatience.

Niecierpliwość, *f.* Ungedult, *f.* impatience, *f.* § do ostatniey niecierpliwości kogo przyprowadzić.

Niecierpliwy, *adj.* ungeduldig. impatient.

Niecka, *pl.* } 1) Mulde. 2) Erz-Maaß
*Niecołka, *pl.* } so 24 Garniec hält. 1) huche, *f.* petit auge, sorte de vaisseau de bois creuse en long. 2) mésure aux mines qui contient vingt quatre pots Polonois. § 1) niemasz mąki w nieckach; siła ma niecek.

niecka wielka. große Mulde. jale, *f.* grande huche.

Niecnota, *f. & m.* 1) Laster, Uebelthat, Untugend, Bosheit, Schelmerey. 2) ein Bösewicht. 1) mechanceté, forfait, un crime, malice, action criminelle; malhonnêteté. 2) un méchant, scélérat; un méchant homme. § 1) wielką niecnotę popełnił; niecnotę płodzić. 2) niecnota zuchwały; iawni niecnotowie.

na niecnotę komu co uczynić. einem etwas zum Possen thun. jouer quelque mauvais tour, un mauvais parti à qu. par qu. ch.

Niecnotliwie, *adv.* schelmischer, ehrloser, boshafter Weise. méchamment, par une grande méchanceté, en mechant homme; mal-honnêtement.

Niecnotliwy, *adj.* untugendhaft, schelmisch, boshaftig, lasterhaft. méchant, criminel, mal-honnête.

Niecynkowaty, *adj. vid.* niekwiat.

Nieczłowieczy, *adj.* unmenschlich, grausam. inhumain, cruel; qui n'a point d'humanité. § nieczłowiecze serce.

Nieczłowiek, *f. m.* Unmensch, *m.* un monstre d'homme. § z nieczłowieka zrobił człowieka.

Nieco, *adv.* etwas. un peu; tant soit peu. § day mi nieco chleba, pieniędzy, nieco daleki od tego mieysca; nieco go kocham.

Niecofniony, *adj.* unverrückt, unwiderruflich, unvermeidlich. irrévocable, inévitable, qu'on ne peut éviter, ou révoquer. § niecofniony wyrok, los.

Niecudnie, *adv.* auf eine grobe, ungestalte

 oder

oder unreine Art. grossièrement, difformément, mal-proprement.

Niecudność, *f.* ungestaltes Wesen; grobe, plumpe Arbeit; Unflåterey. difformité, grossierté, mal-propreté.

Niecudny, *adj.* plump, grob, ungestalt, unsauber. grossier difformer, malpropre.

Niećwiczony, *adj.* ungeůbt. qui n'est pas exercé; qui n'a point d'exercice, ni d'expérience.

Nieczczy, *adj.* 1) gediegen, das nicht hohl ist. 2) der nicht nůchtern ist, der schon gegessen hat. 1) solide, massif, qui n'est pas creux. 2) qui n'est pas à coeur jeûn; qui a déja mangé.

Niecześć, *f.* Unehre, *f.* déshonneur, *m.* § niecześć komu wyrządzić.

Nieczęsto, rzadko, *adv.* nicht oft. peu souvent, rarement.

Nieczęsty, rzadki. selten. rare, qui arrive peu souvent.

Nieczosaniec, *m. g. nieczosańca.* Tölpel, ungeschlifner, grober Mensch. lourdeau *m.* homme incivil; homme grossier; homme impoli.

Nieczesany. ⎫ 1) ungekåmmt. 2) unge-
Nieczosany. ⎭ schliffen, grob, ungesittet. 1) qui n'est pas peigné. 2) impoli; grossier, qui est peu civilisé.

Nieczuia, *m.* Ostrzew. Wappenk. ein Creuz auf einem Stamm eines Baums mit fůnf abgeschnittenen Aesten im rothen Feld: auf der Krone stehet eben die Figur zwischen zwey AdlerFlůgeln. *Blas.* une croix dessus un tronc d'arbre à cinq noeuds au champ de gueules, sur la couronne paroît la même figure entre deux ailes d'aigle.

Nieczuło, ⎫ *adv.* 1) unvermerkt, unver-
Nieczuynie,⎭ merkter Weise. 2) sorgenlos. 1) insensiblement; sans s'en appercevoir. 2) sans souci; sans prendre quelque souci; avec nonchalance, nonchalanment.

Nieczułość, *f.* ⎫ 1) Tummheit, *f.* Sinn-
Nieczuyność, *f.*⎭ losigkeit, Unempfindlichkeit. 2) Unwachsamkeit, Sorgenlosigkeit. 1) stupidité; *f.* insensibilité, *f.* 2) nonchalance, *f.* inadverrance, *f.* manque de vigilance, *m.* § 1) rzeczy niemych nieczułość. 2) przy naszey takiey nieczuyności iuż rozumieią że; nieczułość iego na tym urzędzie.

Nieczuły. ⎫ 1) sinnlos. 2) unempfind-
Nieczuyny.⎭ lich, der oder das nichts empfindet. 3) unempfindlich, das man mit den Sinnen nicht empfindet. 4) unachtsam, sorgenlos. 1) stupide, insensé. 2) insensible, qui ne sent & ressent rien; qui n'a aucun sentiment. 3) insensible, imperceptible, qu'on ne peut sentir, qui ne tombe pas sous les sens. 4) nonchalant; négligent, qui est sans souci & sans inquiétude.

Nieczynność, *f.* die Unwirksamkeit, *f.* das Nichtsthun, Unterlassung des Geschåfts. inaction, cessation d'agir. § nieczynności naszey sąsiedzi się dziwuią.

Nieczynny, *adj.* unthåtig, der nichts thut. qui n'agit rien, qui ne fait rien; qui est dans une inaction.

Nieczysto, *adv.* 1) unreinlich. 2) unkeusch. 1) mal-proprement, d'une manière mal-propre. 2) impudiquement, lascivement.

Nieczystość, *f.*⎫ 1) Unreinigkeit. 2) Un-
Nieczystota, *f.*⎭ keuschheit. 1) impureté, mal-propreté, saleté. 2) impudicité, lascivité, impureté, lubricité.

Nieczysty, *adj.* 1) unrein. 2) unkeusch. 1) impur, malpropre, sale. 2) impudique, lascif, impur.

Nieczyszczony, *adj.* 1) ungereinigt. 2) nicht verschnitten, nicht castrirt. 1) qui n'est pas nettoyé. 2) qui n'est pas chartré.

Nieczytany, *adj.* ungelesen, das nicht gelesen worden ist. qui n'a point été lû; qu'on n'a point lû.

Niyczytelność, *f.* Unleserlichkeit, *f.* difficulté de lire un écrit qui n'est pas lisible.

Nieczytelnie, *adv.* unleserlicher Weise. d'une manière difficile à lire.

Nieczytelny, *adj.* unleserlich. difficile à lire; ecrit avec des lettres qui ne sont pas lisibles.

Niedatny. *adj.* karg, nicht freygebig, genau. mesquin, tenant, chiche; qui n'aime point à donner.

Niedawno, *adv.* neulich, ohnlångst. recemment, depuis peu, nouvellement.

Niedawny, *adj.* neu, frisch, unlångst geschehen. recent, nouveau, qui vient de se faire.

Niedbale, *adv.* nachlåßiger Weise. négligemment, avec négligence; à la négligence.

Niedbalec, *m. g. niedbalca.* ein Nachlåßiger. nonchalant; un homme négligent; paresseux.

Niedbalstwo, *n.* Nachlåßigkeit, *f.* Unachtsamkeit. négligence, *f.*

Niedbały, *adj. & subs.* nachlåßig, ein Nachlåßiger. négligent, qui a peu de soin. § niedbały w czym.

Niedbanie, zaniedbanie, *n.* anståndige Nachlåßigkeit; ungekůnsteltes Wesen. négligence, *f.* ce qui est opposé à la gran-

de affectation. § niedbanie ma iakieś przyftoyne.
*Niedbany, zaniedbany. verſäumet, hindenangeſetzet. négligé.
Niedętość, *f.* Feſtigkeit einer Sache, die inwendig nicht hohl iſt. ſolidité d'une choſe qui n'eſt pas creuſe dedans.
Niedęty, *adj.* gediegen, aus einem Stück, nicht getrieben, nicht hohl. ſolide, maſſif, qui n'eſt pas creux.
Niedobity, *adj.* nicht gänzlich, halb erſchlagen. à demi-tué.
Niedobitki; niedobitkowie; *plur.* oſtatek pobitego woyſka. der Ueberbleibſel; die Ueberbliebenen von einer geſchlagenen Armee. le débris d'une armée battuë.
Niedobry, *adj.* mittelmäßig, nicht gar zu gut; etwas ſchlecht. médiocre; un peu mauvais; qui n'eſt pas trop bon.
niedobrego łoża. in einem unehelichen Stande erzeugt. né dans un mariage illégitime.
Niedogoda, *f.* Unbequemlichkeit, *f.* incommodité, *f.*
Niedogoda, *m.* & *f.* o oſobach. ein Eigenſinniger; eine Eigenſinnige. le bizarre; la bizarre; le quinteux; la quinteuſe.
Niedogodny, *adj.* & *ſubſ.* ktoremu trudno dogodzić. eigenſinnig, wunderlich, dem man es niemals gut machen kann. difficile à contenter; bizarre, de mauvaiſe humeur.
Niedoiatki, *plur.* 1) Ueberbleibſel von einer Mahlzeit. 2) Abhub von der Tafel. 1) les bribes, *f.* les graillons, relief; les rogatons. 2) deſerte, *f.* le reſte de ce qu'on a ſervi ſur table. § 1) twoich ieść nie będę niedoiatkow. 2) Pańſkie niedoiadki dobre dla czeladki, *prov.*
Niedokładanie, niedołożenie ſię, nieradzenie ſię kogo. unterlaſſene Befragung um Rath. l'omiſſion de conſulter qu; manque de demander conſeil à qu.
Niedokończenie, *f. n.* die Nichtvollendung, *f.* manque d'achèvement; imperfection d'une choſe qui n'eſt pas achevée.
Niedokończony, *adj.* ungeendigt. incomplet; imparfait, qui n'eſt pas achevé; qui n'a pas été; demi-fait.
Niedola, *f.* Unvermögen, *n.* Schwachheit, Unvollkommenheit, *f.* impuiſſance, exiguité, *f.* *znaczy też;* fortune.
Niedołęga, *m.* & *f.* } 1) Verſtümmelung
Niedołęka, *m.* } eines Gliedes; Ge-
Niedołężność, *f.* } brechlichkeit. 2) Unzulänglichkeit, Schwäche, Wenigkeit, Unvermögen. 3) Schwachheit, Fehl, Gebrechen. 1) mutilation; perte de l'uſage d'un de ſes membres. 2) impuiſſance, *f.* foibleſſe, exiguité, inſuffiſance. 3) défaut, *m.* foibleſſe, défectuoſité, fragilité, imbécillité, *f.*
niedołęga, niedołęka czego. Mangel, Vermiſſung einer Sache. défaut, *m.* faute de qu. ch. § niedołęka wody, pieniędzy.
niedołęga, m. } 1) ein Krüpel. 2) ein
Niedołężny. } ſchwacher Menſch. 1) un homme impotent. 2) un homme, foible.
niedołężny, adj. 1) gebrechlich, der ein Leibes-Gebrechen hat. 2) ſchwach, kraftlos, unvermögend. 1) impotent, perclus de quelque membre. 2) foible, débile, impuiſſant, exigu, fragile, imparfait.
Niedołężnie, *adv.* ohnmächtig, kraftlos. impuiſſanment, foiblement.
Niedołożenie, *vid.* Niedokładanie.
Niedołożnie, *adv.* unzulänglicher Weiſe. inſuffiſanment.
Niedołożny. unzulänglich. inſuffiſant, défectueux.
Niedomniemany, *adj.* unverdächtig, unvermuthlich, unverhoft. inopiné, imprévû, ineſpéré; à quoi l'on ne penſe pas; qu'on ne ſoupçonne point.
Niedomowienie, *n.* unvollkommene Ausſprache der Wörter. imparfaite prononciation des mots; une prononciation obſcure.
Niedomowiony, *adj.* unvernehmlich, nicht deutlich ausgeſprochen. prononcé obſcurément; indiſtinct, qu'on ne peut bien entendre; intelligible. § niedomowione słowo.
Niedomowy, *adj.* fremd, der nicht ins Haus gehöret. etranger, qui n'eſt pas domeſtique; qui n'appartient point à maiſon.
Niedonoſzony płod. unzeitige Leibes-Frucht. avorton, qui eſt né avant le tems.
Niedopanek, *m.* im Scherz; Herrchen, kleiner Herr der viel bedeuten will. *burlesq.* petit Seigneur; celui qui tranche du grand, qui veut faire le grand. § tacy niedopankowie częſto ſą zamieſzania w Pańſtwie przyczyną.
Niedopieczony, *adj.* nicht gar gebraten. à demi rôti.
Niedopłayca, *m.* ein Reſtant, der noch einen Reſt ſchuldig bleibet. qui eſt en arrière; qui doit quelque reſte; qui doit payer une ſomme reſtante.

Niedorobiony, *adj.* nicht gänzlich verfertiget. demi-fait; qui n'est pas achevé.

Niedorosły, *adj.* 1) jung, unerwachsen. 2) unmannbar. 1) jeune, qui n'a pas encore acquis sa grandeur naturelle. 2) qui n'est pas en âge d'être marié; qui n'a pas encore atteint l'âge de la puberté. § 1) niedorosłe drzewo. 2) niedorosła dziewka; syn niedorosły.

Niedorostek, *m.* 1) unerwachsener Mensch. 2) Zwerg: ein Mensch oder Thier, so im Wachsen klein geblieben ist. 1) garçon, *m.* jeune homme qui n'a pas encore atteint l'âge de la puberté. 2) nain. *m.* un homme ou bête qui demeure imparfait & n'acquiert pas la grandeur naturelle. § 1) ma dwoch synow niedorostkow. 2) niedorostek naylepszy, podleyszy od konia w urodzie okazałego; niedorostkow karłami nazywaią.

Niedościgły, *adj.* } 1) schwer zu erreichen, zu erjagen,
Niedościgniony, *adj.* } 2) unerforschlich. 1) difficile à atteindre, à joindre. 2) incompréhensible, impénétrable, qu'on ne peut comprendre. § 1) niedościgłych gonić nieprzyiaciół. 2) niedoścignione sądy Boskie; niedościgłe rozumem, myślą to są rzeczy.

niedościgły okiem. das man mit dem Auge nicht oder schwerlich erreichen kann; unvermerket. imperceptible, qu'on n'apperçoit point, ou presque point.

Niedosięgły, *adj.* 1) schwer mit der Hand zu erreichen. 2) unerforschlich. 1) difficile à atteindre avec la main; si haut qu'on ne peut toucher avec la main. 2) inconcevable, impénétrable; § 1) niedosięgły ręką. 2) niedosięgły rozumem.

Niedoskonale, *adv.* unvollkommener Weise. imparfaitement; d'une manière imparfaite.

Niedoskonałość, *f.* 1) Unvollkommenheit. 2) Fehler, *m.* Mangel, *m.* Schwachheit, *f.* 3) Mathem. Irregularite einer Figur, eines Orts. 1) imperfection, *f.* 2) défaut, *m.* défectuosité, imbecillité, *f.* 3) *Matém.* irregularité, *f.* d'une figure, d'une place.

Niedoskonały, *adj.* 1) unvollkommen. 2) Mathem. irregulair. 3) nicht geendiget. 1) imparfait. 2) *Matém.* irrégulier. 3) qui n'est pas achevé. § 1) niedoskonała umieiętność iego; niedoskonała ludzka cnota. 2) niedoskonała forteca. *3) niedoskonała (niedokończona) robota.

Niedosłuch, *m.* & *f.* harthöriger Mensch. sourdaut, *m.*

Niedosłyszenie, *n.* tępość słuchu. Harthörigkeit, *f.* schweres Gehör. surdité, *f.* ouïe dure.

Niedospanie, *n.* Schlaflosigkeit. *f.* insomnie, *f.* impuissance de bien dormir.

Niedospany, *adj.* 1) schlaflos, fast ohne Schlaf zugebracht. 2) der nicht recht ausgeschlafen hat. 1) passé presque sans dormir. 2) qui n'a pas bien dormi une partie de la nuit.

Niedośpiałek, *m.* kosmaczek, ziele. (*pilosella*) Art von Mäuseohrlein; Nagel-Kraut oder Pilosellen-Kraut. piloselle, *f.* oreille de rat, *f.*

Niedostaie } czego, *v. imp.* 1) es geht
Niedostawa } ab, es fehlet, es mangelt. 2) es fehlet, man vermisset, es ist zu wenig. 1) il manque, il ne se trouve point, il vient à manquer, il n'y a pas. 2) il y manque qu, ch.; on trouve dire qu. ch.; on trouve à redire en qu. ch. § 1) niedostaie nam żywności, niedostawało im prochu i sposobnych puszkarzow. 2) trzech w stadzie niedostawa owiec.

a niedostawało ci czego? hat dir was gemangelt? avez vous manqué de qu. ch.

niczego ci niedostawało. es hat dir an nichts gefehlet. rien ne vous a manqué; vous n'avez manqué de rien.

chleba niedostawało. es gebrach an Brod; es mangelte Brod. le pain manquoit; on manquoit de pain.

mało niedostawało. es hat wenig gefehlet. peu s'en est fallu.

iednego w liczbie niedostawało. es hat einer in der Zahl gefehlet. il s'en falloit un au nombre.

i iednego niedostawało. es hat auch nicht einer gefehlet. il ne s'en est pas fallu un.

w gospodarstwie zawsze czego niedostaie. im Haus-Wesen fehlet allemal etwas. il manque toujours qu. ch. dans une maison.

ieszcze temu czegoś niedostaie, es fehlet noch etwas hieran. on trouve à redire à cela.

tey liczbie, tey mierze czegoś niedostaie. es fehlet etwas an dieser Zahl, an diesem Maaße. on trouve à redire qu. ch. dans ce nombre, dans cette mésure.

iedney rzeczy ci ieszcze niedostaie. es fehlet dir noch eins. il vous manque encore une chose.

z boiaźni aby mi niedostawało. aus Furcht, daß es mir nicht mangeln möchte. de peur qu'il ne me manque.

Niedostały, *adj. vid.* Niedorzały.

Niedostatecznie, *vid.* Niedostatnie.

Niedostateczny, *adj. vid.* Niedostatni.
Niedostatek, *m. g. niedostatku.* 1) Dürftigkeit *f.* Mangel, 2) Mangel, Ermangelung. 3) Abgang, das, was an einer Sache fehlet, oder zu wenig ist. 4) Mangel, Fehler, kleines Laster, Schwachheit. 1) indigence, *f.* disette, *f.* nécessité. *f.* 2) faute, défaut, de qu. ch. 3) manque, manquement; ce qui manque à qu. ch. 4) défaut, défectuosité; un vice; faute, foiblesse. § 1) w wielkim żyie niedostatku. 2) niedostatek ksiąg, wody, żywności. 3) niedostatek w suknie półtora łokci 4) niedostatek do niego że gniewliwy.
z niedostatku, w niedostatku. aus Mangel. par faute de; faute de; au défaut de. § w niedostatku pieniędzy; z niedostatku sposobnych ludzi to pochodzi.
Niedostatnie, niedostatecznie, *adv.* 1) dürftiger Weise. 2) unvollkommen, nicht zulänglich. 1) pauvrement, dans l'indigence. 2) imparfaitement, d'une manière imparfaite
Niedostatni, niedostateczny, *adj.* 1) dürftig, armselig. 2) unvollkommen. 1) disetteux, souffreteux, nécessiteux. 2) imparfait. § 1) niedostatni prowadzi żywot. 2) ziemskie rzeczy bardzo są niedostateczne.
Niedostępność, *f.* Schwierigkeit, etwas zu erlangen; schwerer Zutritt, vor einen zu kommen. difficulté d'acquérir, de gagner; difficulté d'aborder qu.; un accès difficily.
Niadostępny, *adj.* 1) unzugänglich, dahin schwer zu kommen ist; das nicht leicht zu erlangen, zu erobern ist. 2) vor dem schwer zu kommen ist. 1) inaccessible, qu'on ne peut approcher; difficile à gagner, à acquérir. 2) inabordable; qui est de difficile accès; qui n'est pas accessible; qu'on approche avec peine. § 1) niedostępna to forteca.
Niedostoynie, *adv.* unwürdiger Weise. indignement, d'une manière indigne.
Niedostoyność, *f.* Unwürdigkeit, *f.* indignité, *f.* défaut de mérite, *m.*
Niedostoyny, *adj.* unwürdig. indigne, qui est sans mérite.
Niedoświadczenie, *n.* Unerfahrenheit. Unwissenheit. inexpérience, *f.* défaut d'expérience; ignorance, *f.*
Niedoświadczony, *adj.* 1) unerfahren, ungeübet. 2) mit der Erfahrung noch nicht bestätiget. 1) inexpérimenté, qui est sans expérience; peu expert, neuf, nouveau. 2) inexpérimenté, qui n'est point éprouvé.
Niedoszły, *adj.* 2) schwer zum Hinkommen. 1) unerfahren, ungeübet, ungeschickt in seiner Kunst. 1) inaccessible, qu'on ne peut approcher. 2) inexpérimenté, ignorant, malhabile dans son art. § * 1) niedoszła (niedostępna) to gora. 2) niedoszły cyrulik iest kat dokonały.
płod niedoszły, vid. Niedonoszony płod.
niedoszły lat prawnych. ein Unmündiger. pupile, mineur.
Niedotkliwy, *adj.* 1) unberührlich, unantastlich. 2) empfindlich, der nichts leiden kann. 1) que l'on ne sauroit toucher. 2) sensible, délicat, pointilleux, qui se fâche pour rien. § 1) słońce iest niedotkliwe, dotknąć się go nikt nie może. 2) umysł niedotkliwy.
Niedotkliwość, *f.* } Niedotykanie, *n.* } 1) Unberührlichkeit. 2) Empfindlichkeit, Ungeduld desjenigen, der nichts leiden kann. 1) qualité d'une chose que l'on ne sauroit toucher. 2) impatience, grande délicatesse de celui qui se fâche pour rien.
Niedowarzony, *adj.* roh, nicht gahr gekochet. tout saignant, qui n'est pas bien cuit.
Niedowcipnie, *adv.* mit wenigem Witze, grob. grossièrement, avec peu d'esprit, d'une manière peu ingénieuse.
Niedowcipny, *adj.* stumpf, plump, nicht witzig. grossier, peu fin, peu ingénieux.
Niedowiarek, *m. & f.* ein Ungläubiger; eine Ungläubige. incrédule, qui ne croit pas ailément.
Niedowiarstwo, *n.* } Niedowierzanie, *n.* } Unglauben, Mißtrauen. incrédulité, défiance, *f.*
Niedowid, *m.* } Niedowidz, *m.* } kurzsichtiger Mensch; oder der ein schwaches Gesicht hat. un miope, homme d'une vuë courte; qui a des mauvais yeux, qui a mauvaise vuë; qui a les yeux tendres.
Niedowiernie, *adv.* ungläubiger Weise. avec incrédulité.
Niedowierny, *adj.* ungläubig. incrédule.
Niedowodnie, *adv.* ohne Beweis. sans preuve.
Niedowodny, *adj.* unerweislich. qui est sans preuve; insoutenable, qu'on ne sauroit prouver.
Niedoyrzany, *adj.* das man mit dem Gesichte nicht erreichen kann. qu'on ne sauroit atteindre de vuë.
Niedozor, *m.* unterlassene Aufsicht; Unachtsamkeit, Nachläßigkeit im Amte. inexactitude, inadvertance, peu de soin qu'on a de quelque chose. § przez ktorych niedozor się to stało; z niedozoru się to stało.

Niedozorny, *adj.* unachtsam in seinem Amte; fahrlässig, nachlässig in der Aufsicht. négligent, inexact dans son emploi.

Niedoyrzałość, *f.*} 1) Unreife des Obstes.
Niedożrzałość, *f.*} 2) Uebereilung, unzeitiges Unternehmen einer Sache. 1) la verdure des fruits. 2) précipitation, *f.* entreprise avant le tems, hâte trop grande.

Niedoyrzały, *adj.*} 1) roh, unreif. 2) früh-
Niedożrzały. } zeitig, was vor der Zeit geschieht. 1) verd, qui n'est pas mûr. 2) précipité; qui se fait avant le tems.

Niedozwolony, *adj.* nicht erlaubet. illicite; qui n'est pas permis.

Niedrożny, *adj.* unwegsam. ou il n'y a point de chemin; impracticable, rompu.

Niedrożony, *adj.* nicht hohl, nicht getrieben. solide; qui n'est pas creux; qui n'est pas bosselé.

Niedrzewny, *adj.* drzewa nie maiący. das Mangel am Holze hat, oder wenig Bäume zeuget. qui n'a point de bois, qui ne produit que peu de bois.

Niedufnie, *adv.* mißtrauischer Weise. avec défiance.

Niedufność, *f.* Mißtrauen, *n.* défiance, *f.* méfiance, *f.* § niedufności słuchać nie było.

Niedufny, *adj.* mißtrauisch. défiant, qui se défie; méfiant, soupçonneux.

Nieduży, *adj.* 1) nicht groß. 2) schwach, ohnmächtig. 1) qui n'est pas grand. 2) foible, impuissant, débile.

Niedworny, *adj.* 1) nicht neugierig, sorglos, hinlässig, der sich um nichts bekümmert. 2) trocken, mager, gemein, das nicht selten vorkommt. 1) peu soigneux, peu curieux, négligent; qui à peu de soin & de curiosité. 2) sec, maigre, commun, fréquent, vulgaire, qui n'est pas rare. § 1) niedworny człowiek. 2) niedworne to są rzeczy do słuchania, do wiedzenia, do widzenia; niedworną napisał hystoryą.

Niedymny, *adj.* das nicht rauchet; das ohne Rauch ist. qui ne fume point; qui est sans fumée.

Niedziela, *f.* 1) Sonntag. 2) Woche, nur in *plurali*. 1) Dimanche. 2) semaine, *dans ce sens qu'on met ce mot au plurier.* § 1) niedziela pochodzi od *nie* i *dzieła* albo *nie* i *działania*, ktorego w ten dzień zakazano; wielka, biała Niedziela. 2) dwie, trzy niedziele tam mieszkał; kilka niedziel tam był.

druga Niedziela po Wielkiey nocy. Misericere oder der andere Sonntag nach Ostern. Pâque close.

Niedzielny, *adj.* 1) sonntäglich. 2) ungetheilet. 1) Dominical, de Dimanche. 2) qui n'est pas partagé.

niedzielni bracia. ungetheilete Brüder, die ihr Väterliches nicht getheilet haben. des frères qui n'ont point partagé la succession paternelle.

Niedźwiadek, *m.* 1) junger kleiner Bär. 2) Scorpion. 3) der Scorpion, ein Himmels-Zeichen. 4) ein Wurzel-Nager, Wurm mit acht Füßen, der die Wurzeln naget. 1) oursin, *n.* ourson, *m.* petit ours. 2) un scorpion, sorte d'insecte venimeux. 3) le scorpion, l'un de douze signes du Zodiaque. 4) un spondile, sorte de ver à huit piés qui ronge les racines.

Niedźwiadkowy, *adj.* Scorpion-, scorpionen. de scorpion.

Niedźwiednik, *m.* Bären-Führer. meneur d'ours.

Niedźwiedź, *m.* Bär, *m.* ours, *m.* § niedźwiedź srogo na żołądź ryka, gdy gałąź spadnie umyka, *prov.*

iako niedźwiedź łapę lizać musi. er sauget die Hunger-Pfoten. il n'a ni pain, ni pâte; il plaide avec le boulanger; il fait des croix de Malthe.

niedźwiedź w lesie a skorę iego przedaiesz; pić na żywego niedźwiedzia skorę; nie piy na niedźwiedzia skorę. verkaufe die Haut nicht, wenn der Bär noch im Walde ist. ne vendez point la peau de l'ours, avant qu'il soit pris; il ne vaut pas vendre la peau de l'ours qu'on ne l'ait pas pris.

Niedźwiedzi, *adj.* Bären-. d'ours.

niedźwiedzia stopa, barszcz płonny, ziele. (sphondylum) deutsche Bärenklau- du spondile.

niedźwiedzia łapa, ziele. (muscus terrestris) Beerlapp, Gürtel-Kraut; Zahn-Moos. mousse terrestre, *f.*

Niedźwiedzica, *f.* Bärinn- *f.* ourse, *f.*

Niefarbowany, *adj.* von natürlicher Farbe, ungefärbet. naturel; qui n'est pas teint; qui a une couleur naturelle.

Niefloryzowany, *adj.* glatt, ungeblühmt. uni; qui n'est pas façonné ou figuré.

płotno niefloryzowane. ungemodelte gewöhnliche Leinwand. linge non-ouvré.

Nieforemnie, *adv.* unartiger, unanständiger Weise. grossièrement, indécemment, d'une manière impolie. § zaciera co nieforemnie wyrzekł.

Nieforemność, *f.* Unartigkeit, Unanständigkeit, *f.* grossierté, *f.* indécence, impolitesse, *f.*

Nieforemny, *adj.* unartig, unanständig. grossier, indécent, malséant, mésséant, impoli.

coś nieforemnego o niey mowią, sądzą. man redet, urtheilet von ihr nachtheilig. on parle, on juge d'elle sinistrement, d'une manière déshonnête.

Niefrasobliwie, *adv.* ohne Sorge. sans souci.

Niefrasobliwość, *f.* Sorglosigkeit, *f.* nonchalance, *f.* qualité de celui qui est sans peine & sans souci.

Niefrasobliwy, *adj.* unbesorget, sorglos. nonchaland; qui est sans souci.

Niegalant, *m.* der nicht galant ist, sich nicht putzet. qui n'est pas propre en habit; qui ne s'ajuste point, qui ne se pare point; qui est en désordre & sans ornement.

Niegałęzisty, *adj.* das nicht viele Aeste hat. qui n'est pas branchu; qui n'a point de branches.

Niegaszony, *adj.* ungelöschet. qui n'est pas éteint.

niegaszone wapno. ungelöschter Kalk. de la choux vive.

Niegdy, *adv.* weyland, ehedessen. jadis, autre fois.

Niegdzie, *adv. vid.* Niekędy.

Niegesto; *adv.* nicht oft, selten. rarement, peu souvent,

Niegęstość, *f.* Wenigkeit, *f.* Mangel, *m.* Seltenheit. rareté, *f.* petit nombre.

Niegęsty, *adj.* wenig, selten. rare, qui se trouve peu souvent.

Niegibki, *adj.* 1) unbiegsam, das sich nicht biegen läßt. 2) hart, unerbittlich, unbeweglich. 1) infléxible; qu'on ne peut plier. 2) infléxible, inéxorable, qu'on ne sauroit fléchir.

Niegibkość, *f.* 1) Unbiegsamkeit, *f.* 2) fig. Härte, Unbeweglichkeit. 1) infléxibilité, *f.* qualité d'une chose qu'on ne peut plier. 2) infléxibilité, dureté du coeur.

Niegładki, *adj.* 1) rauch, nicht glatt. 2) grob, roh, rauh. 3) nicht schön. 1) âpre, raboteux. 2) rude, dur, impoli, grossier. 3) qui n'est pas beau. § 1) niegładka deska. 2) niegładkie słowa. 3) niegładka panna.

Niegładko, *adv.* 1) holperich, uneben. 2) grob. 1) d'une manière raboteuse. 2) grossièrement, sans politesse, sans art.

Niegładkość, *f.* 1) Holperichkeit, Rauhigkeit. 2) Grobheit, rohes Wesen. 3) Unschönheit. 1) âpreté, *f.* manière raboteuse. 2) rudesse, impolitesse, grossierté, *f.* 3) qualité d'une personne qui n'est pas belle.

Niegłaskliwy, *adj.* schwer zahm zu machen. difficile d'apprivoiser.

Niegłęboki, *adj.* 1) seicht, nicht tief. 2) seicht, mager, trocken. 2) bas, qui n'a pas de profondeur. 2) sec, maigre, modique, éxigu. § 1) niegłęboka rzeka. 2) niegłębokie nauki; niegłęboki rozum.

Niegnoiony, *adj.* nienagnoiony. ungedünget, nicht bemistet. qui n'est pas fumé ou engraissé.

Niegodnie, *adv.* unwürdiger Weise. indignement, d'une manière indigne.

Niegodność, *f.* Unwürdigkeit, *f.* indignité, *f.*

Niegodny, *adj.* unwürdig. indigne, qui a peu de mérite.

Niegodziwie, *adv.* unerlaubter, unanständiger Weise. d'une manière illicite; indécenment.

Niegodziwość, *f.* 1) Unerlaubniß, *f.* 2) Unanständigkeit. 1) défaut de permission. 2) indécence, malséance.

Niegodziwy, *adj.* unzuläßig, unanständig, unerlaubet. inadmissible, illicite, qui n'est pas permis; indécent, qui n'est pas dans la bienséance.

Niegoisty, *adj.* schwer zu heilen, zu curiren; unheilbar. incurable; difficile de guérir; qu'on ne peut guérir.

Niegolony, *adj.* unbalbiert. qui n'est pas rasé.

Niegościnność, *f.* Unfreundlichkeit gegen die Fremden. inhospitalité; défaut d'hospitalité.

Niegościnny, *adj.* 1) gastgehäßig, unfreundlich gegen die Reisenden; nicht gastfrey. 2) befreyet von Einquartierung der Soldaten, der Hof-Bedienten. 1) inhospitalier, qui ne reçoit pas les passants. 2) éxemt, libre de donner un logement aux officiers de la Cour, ou aux soldats. § 1) niegościnnych nie rad nawiedzam. 2) dom niegościnny to iest wolny od gości, od stacyy.

Niegospodarnie, *adv.* auf eine Art, die nicht wirthschaftlich ist. d'une manière peu ménagère; sans économie.

Niegospodarność, *f.* Mangel der Wirthschaft, der Sparsamkeit. défaut d'économie, d'épargne, de ménage.

Niegospodarny, *adj.* nicht wirthschaftlich, nicht sparsam. peu économique; peu ménager.

Niegotowo, *adv.* nicht fertig, unzubereitet, unverfertiget. sans avoir fait; sans avoir achevé; sans être préparé.

Niegotowość, *f.* die Nichtzubereitung, Unzubereitung. défaut de préparation; manque d'appareil,

Niego-

Niegotowy, *adj.* nicht fertig, unzubereitet. point prêt; qui n'est pas prêt; qui n'est pas achevé; qui n'est pas préparé.
Niegrzecznie, *adv.* 1) unartiger, grober Weise. 2) abgeschmackt; ungeschickter Weise. 1) incivilement, impoliment, d'une manière peu civile. 2) absurdement, ineptement.
Niegrzeczność, *f.* 1) Unartigkeit, Grobheit. 2) abgeschmacktes Wesen. 1) incivilité, impolitesse. 2) absurdité, extravagance. § 1) z niegrzeczności to pochodzi.
Niegrzeczny, *adj.* 1) unartig, unanständig, grob. 2) abgeschmackt. 1) grossier, incivil, impoli. 2) absurde, inept.
Niegrzeczy to, *v. imp.* es ist abgeschmackt; es ist zur Unzeit, nicht zur Sache. cela est absurde; cela est mal à propos, à contre-tems. § niegrzeczy iego mowa była.
Nieiaki, *adj.* } ein gewisser. quelqu'un;
Nieiakiś, *adj.* } un certain. § widziałem nieiakąś dziemkę; nieiaki tu był; nieiaką mam sprawę.
nieiakiś Pan mię nawiedził. ein gewisser Herr hat mich besuchet. Monsieur tel m'est venu voir.
Nieiako, *adv.* auf irgend eine Weise. en quelque manière; en quelque façon.
Nieiasny, *adj.* eig. u. fig. dunkel, nicht hell. *prop. & fig.* obscur, qui n'est pas clair.
Nieiawny, *adj.* 1) nicht offenbar. 2) in den Rechten: verschwiegen, darunter verstanden. 1) qui n'est pas public ou notoire; peu manifeste. 2) *droit:* tacite, sous-entendu. § 1) nieiawne ogłosił rzeczy. 2) nieiawne zezwolenie.
Nieiednaki, *adj.* unterschieden. divers.
Nieiednako, *adv.* unterschiedener Weise. diversement, différemment.
Nieiedzenie, *n.* Enthaltung von Speise. le jeûner; abstinence de toutes sortes de viandes.
Nieiezdny, *adj.* do ieżdżenia albo iazdy niesposobny. wo man nicht reiten, zu Pferde nicht fortkommen kann. où l'on ne sauroit aller à cheval.
Niekarany, Nieskarany. *adj.* ungestrafet. impuni, *adj.* qui n'est pas puni.
Niekarnie, *adv.* ungestrafeter Weise. impunement, avec impunité.
Niekarność, *f.* Nachlaß, *m.* Erlassung der Strafe; Unbestrafung. impunité; liberté de faire tout impunément.
Niekarny, *adj.* ungezüchtiget, ungezogen; der sich nicht bessern läßt. incorrigible, qu'on ne peut corriger; incapable de correction; indisciplinable.

Niekędy, *adv.* irgendwo, irgend. quelque part; en quelque lieu.
Niekiedy, *adv.* 1) bisweilen, zuweilen. *2) ehedessen, weiland. 1) quelques fois. *2) autre-fois; jadis, ci-devant.
Niekisiałość, *f. vid.* Zakał.
Niekleisty, *adj.* das sich nicht leimen läßt. qu'on ne peut joindre avec de la colle; qui n'est pas propre à la glutination.
Niekontent z czego. unzufrieden. mécontent, malcontent. § niekontenta z ciebie matka.
Niekontenteca, *f.* Unzufriedenheit. mécontentement.
Niekorzystny, *adj.* unzuträglich, unnützbar, unnütz. inprofitable, inutile. § niekorzystna po czasie pomoc.
Niekrasny, *adj.* unlieblich, unangenehm. désagréable, malplaisant, déplaisant.
niekrasny, adj. } mager, unangemachet;
Niekraszony, *adj.* } ohne Fett zugerichtet. maigre; qui n'est pas assaisoné de graisse.
Niekruchy, *adj.* hart, nicht mürbe. dur, qui n'est pas fragile ou tendre.
Niekrwawy, *adj.* 1) nicht blutig, ohne Blut. 2) unblutig, nicht mit Blut besudelt. 1) qui n'a point de sang. 2) qui n'est pas sanglant.
Niekształt, *f. m.* } Unförmlichkeit, Unge-
Niekształtność, *f.* } stalt. la malefaçon, difformité.
Niekształtowny, niekształtny. ungestaltet. difforme, mal bâti, défiguré, malfait.
Niekto, ktoś. ein gewisser. un certain, quelqu'un.
Niektory, *adj.* einig, ein gewisser, quelque; quelqu'un. § niektorzy rozumieią; niektory z Francuzow.
Niekunsztowny, *vid.* Niesztuczny.
Niekupny, *adj.* niekupiony. nicht zu erkaufen, nicht erkaufet. qui n'est pas à acheter; qui n'a point été acheté.
Niekuszony, *adj.* ktorego się żaden nie kusił, nie ważył. unversuchet. qui n'est point éprouvé; qu'on n'a point encore tenté; qu'on n'a point encore mis en usage.
Niekwaszony, *adj.* ungesäuert, weder mit Eßig noch Sauerteig angemachet. qui est sans vinaigre ou sans levain; où il n'y a point de vinaigre ou de levain.
Niełacno, *adv.* ungelegen, nicht bequem. avec incommodité. importunément.
niełacno mi. es ist mir nicht bequem, nicht gelegen. je ne suis pas d'humeur, de loisir; je suis occupé. § niełacno mu w ten czas było.
Niełacny, *adj.* 1) nicht leicht. 2) beschäftiget,

tiget, der nicht Zeit hat. 1) difficile, malaise, qui n'est pas facile. 2) empêché, qui n'a point de loisir; surchargé, affairé, occcupé.

Nieladaco, *adv.* nicht schlecht, ziemlich wohl. assez bien. § nieladaco pisze, mowi, pracuie.

nieladaco to. das ist nicht was schlechtes. cela est de quelque valeur; cela n'est pas fait par manière d'aquit; on doit cela un peu estimer.

Nieladaiaki, *adj.* nicht ein geringer, nicht ein schlechter. qui n'est pas léger, qui ne'st pas de petite valeur; qui n'est pas peu de chose.

Niełagodnie, *adv.* unlieblich, unsanft. désagréablement, sans douceur, sans agrément, sans grace.

Niełagodność, *f.* Unlieblichkeit, Härte. dureté, la rigueur; inclémence.

Niełagodny, *adj.* unlieblich, streng, unleutselig. dur, rude, rigide, rigoureux, sévère.

Niełakomy, *adj.* 1) nicht geizig, nicht geldgierig. 2) nicht ekelich, der alles ißt, was ihm vor das Maul kommt. 3) das keine Reizung hat; nicht anlockend, unreizend. 1) qui n'est pas attaché à l'avarice; qui n'est point avide d'argent. 2) qui n'est pas délicat dans son manger; à qui les viandes sont indifférentes. 3) qui n'est pas attrayant; qui n'a point d'attraits & de charmes. § 1) niełakomy na pieniądze. 2) niełakomy w iedzeniu. 3) niełakome to są rzeczy.

Niełaska, *f.* Ungunst, Ungnade, Ungütigkeit. disgrace; mauvaise grace, haine. § przyszedł o wielką niełaskę u krola.

Niełaskaw, niełaskawy, *adj.* 1) ungütig, ungnädig, ungeneigt, stäflich, nicht leutselig. 2) scheu, schüchtern, wild. 1) inclément, qui n'a point de clémence; qui n'est pas porté à la clémence; inhumain; qui n'est pas favorable. 2) farouche, ombrageux.

Nielękliwie, *adv.* unerschrockener Weise. intrépidement; hardiment, d'un courage intrépide.

Nielękliwość, *f.* Unerschrockenheit. intrépidité, *f.* courage intrépide.

Nielękliwy, *adj.* unerschrocken. intrépide, hardi, assuré, qui ne craint rien.

Nieleniwy, *adv.* unverdrossener Weise. soigneusement, diligemment.

Nieleniwy, *adj.* unverdrossen, fleißig. alerte, assidu, diligent, soigneux.

Nieliczny, *adj.* das sich nicht zählen läßt. qu'on ne peut compter.

litera nieliczna; cyfra. Rechenkunst: eine Null. *Aritm.* un zero.

Nialitość, *vid.* Nielutość.

Nielotny, *adj.* nicht flück; das nicht fliegen kann. qui ne peut voler; tout niais.

Nielubo, *adv.* unangenehmer, widriger Weise; zuwider. à regret, avec déplaisir; désagréablement.

nielubo mi to. das ist mir nicht lieb. cela ne me plait pas; cela me donne du déplaisir.

Nieluby, *adj.* 1) unangenehm. 2) bedenklich, der Ehre nachtheilig. 1) désagréable. 2) préjudiciable, nuisible, qui porte préjudice à l'honneur. § 1) po nielubey zimie wesoła następuie wiosna. 2) nielubego coś o nim mowią; nieluba to rzecz na honor iego.

Nieludny, *adj.* unbevölkert, unbewohnet. qui n'est pas peuplé; dépeuplé, désert, inhabité.

Nieludzki, *adj.* 1) nicht menschlich. 2) unfreundlich, streng, ungütig, nicht leutselig. 3) unmenschlich, grausam. 1) inhumain, qui n'est point d'homme. 2) rude, dur, inhumain, désobligeant, austère, peu gratieux, qui n'est pas affable ou couversable. 3) inhumain, cruel, barbare. § 1) nieludzka ale niebieska to była pomoc. 2) nieludzkiego się chronią człowieka. 3) nieludzki uczynek.

nieludzkim czynić. der Menschlichkeit berauben. déshumaniser, *v. a. qu.*

*Nieludzkie, } *adv.* unmenschlich. inhumainement, rudement; d'une manière rude & sevère.
Nieludzko. }

Nieludzkość, *f.* 1) Unfreundlichkeit. 2) Unmenschlichkeit, Grausamkeit, unmenschliche That. 1) dureté, grossierte, austérité, mauvaisé humeur; rudesse. 2) inhumanité, cruauté.

Niełuskowaty, *adj.* glatt, ohne Schuppen. pélé, glissant, qui est sans écailles.

Nielutość, nielitość, *f.* Unbarmherzigkeit. immiséricorde, inhumanité, dureté du coeur, insensibilité; défaut de pitié; manque de compassion.

Nielutościwie, nielitościwy, *adv.* ohne Mitleiden, unbarmherzig immiséricordieusement, impitoyablement, insensiblement, sans pitié, sans commisération.

Nielutościwy, nielitościwy, *adj.* unmitleidig; unbarmherzig. impitoyable, immiséricordieux, qui n'a point de pitié.

Nielża mu ieno. nichts ist ihm übrig, als das; es ist so weit mit ihm gekommen, daß. il est reduit à un tel point, qu'il; il ne lui reste que de. § nielża mu ieno z gardłem, z życiem uciekać.

nielża mu ieno się obieśić. es ist so weit mit ihm

ihm gekommen, daß er sich hängen will. il est reduit à un tel point, qu'il n'a plus qu'à aller se pendre.

Niem, *adv.* *vid.* Nim.

Niemądry, *adj.* unweise. imprudent.

Niemądrze, *adv.* unklüglich. imprudemment, avec imprudence.

Niemal, *adv.* fast. presque. § niemal wszyscy tu byli.

Niemało, *adv.* nicht wenig. pas en petit nombre; pas peu de; beaucoup. § niemało ma ksiąg; niemało ich.

Niemarszczony, *adj.* ungerunzelt, ungefältelt. qui n'est pas plié; qui est sans rides.

Niemarznący, *adj.* niezmarzaiący. das nicht frieret. qui ne peut être glacé; qui ne géle pas, qui ne se prend pas par le froid.

Niemasz, *v. impers.* 1) es ist nicht da; es ist kein — da. 2) man hat nichts zu; man hat keine Ursache, daß man. 1) il n'est point; il n'y a pas; il n'y est pas 2) on n'a de —; on n'a aucune raison de. § 1) niebyło tam ksiegi, pieniędzy; niemasz cnoty; nie masz Pana doma; nie było tam nikogo i psa w domu. 2) niemasz czego żałować, szanować, czekać; niemasz czego słuchać, co pamiętać, widzieć.

niemasz czemu się gniewać. man hat keine Ursache zu zürnen. on n'a aucune raison de se fâcher; on n'a de quoi se fâcher.

niemasz nic nad tego człeka. es geht nichts über diesen Menschen. il n'y a rien tel que cet homme.

niemasz na to odpowiedzi. 1) dawider hat man nichts einzuwenden; was wollt ihr dazu sagen. 2) das kann man nicht entschuldigen. 1) on ne trouve rien à redire à (en) cela; cela est sans replique; qu'en voulez vous dire (2) cela est inexcusable.

Niemce, } *plur.* Deutschland. l'Allemagne, *f.* § poiechał do Niemiec; był w Niemczech.
Niemcy, }

stare Niemcy. alt Deutschland. Germanie, *f.*

Niemczyzna, *f.* die deutsche Sprache. l'Allemand, la langue Allemande.

Niemen, *s. m.* ein schiffbarer Fluß in Litthauen. un fleuve navigable en Lituanie.

Niemęski, *adj.* } weibisch, nicht männlich. efféminé, peu mâle, peu courageux, peu vaillant.
Niemężny. *adj.* }

*Niemęskie, *adv.* } weibisch. verzaget, ohne Muth. d'un ait efféminé; lâchement, mollement.
Niemęsko. }
Niemężnie, *adv.* }

Niemęskość, *f.* } Weichlichkeit, weibisches Wesen, Zaghaftigkeit, mollesse, *f.* manque de courage; abattement de coeur; lâcheté.
Niemężność, *f.* }

Niemętny, *adj.* untrüb, hell. qui n'est pas troublé; clair, rassi.

Niemężata, *f.* die noch keinen Mann hat, eine unverehlichte. celle qui n'est pas encore mariée.

Niemianie, *vid.* Niemienie.

Niemianowicie, *adv.* ohne Namen, unbekannt. sans nom.

Niemianowity, *adj.* unbenannt. anonime, qui est sans nom.

Niemiara, *f.* niemierność, *f.* 1) Ueberfluß, *m.* 2) Unmäßigkeit. 1) superfluité, *f.* excès, *m.* 2) immodération, intempérance.

Niemiec, *m. g. Niemca.* 1) ein Deutscher. 2) der Kessel-Tanz, wo bey dem Klange der Kessel und kupferner Töpfe getanzet wird. 1) un Allemand. 2) sorte de danse au son des chaudrons & des marmites. § 1) Niemcow nie kocha; nie gniewayże się Niemcze; Niemcy tu byli; kusy Niemiec. 2) niemca grać w grance kołataiąc; na to niemiec, żebyś widział, czy twoia Dama dobrą iest miedzią.

Niemiec starodawny. ein alter Deutscher. un Germain.

Niemcy plur. vid. Niemce.

Niemiecki, *adj.* Deutsch. Allemand. § Niemiecka ziemia; RzeszaNiemiecka; Niemiecky żołnierze.

stareniemiecki. alt Deusch. germanique, Teutonique.

po niemiecku. nach deutscher Art. à l'Allemande, à la manière des Allemans.

po niemiecku mowić. Deutsch reden. parler Allemand. § po Niemiecku pisać.

niemieckie to dla mnie kazanie. das sind Böhmische Berge vor mich. c'est du grec (du Bréton) pour moi; c'est de l'Allemand pour moi.

Niemieię, *v. n.* verstummen, stumm werden. devenir müet. § niemieią na to krasonowskie ięzyki; zniemiał od strachu.

Niemienie, *n.* niemianie czego. Mangel, *m.* Beraubung, Entblößung von etwas. privation, *f.* manque, défaut, *m.* § niemianie pieniędzy teraz naywiększą iest wadą.

Niemierność, *f.* nieskromność. Unmäßigkeit. excès, *m.* immodération.

Niemiernie, *adv.* über die Maßen; Unmäßiglich. immodérément, sans mésure, sans modération, avec excès.

Niemierny, nieſkromny. unmäßig. immodéré, déreglé, déſordonné outré.
Niemieſzany, *adj.* ungemiſchet, rein. qui eſt ſans mélange; qui n'eſt point mêlé; pur.
**niemieſzane wino, vid.* Nieroztworzone wino.
Niemieſzkanie, *adv.* unverſäumet, flugs. ſans délai, ſur le champ, à l'inſtant, incontinent.
Niemile, *adv.* ungütig. à travers, de mauvais oeil; d'une manière peu gracieuſe. § niemile to przyiął.
Niemiło, *adv.* verdrüßlich. avec déplaiſir, à regret. § niemiło na to patrzam.
niemiło mi. es iſt mir unangenehm. il ne me plait pas; cela n'eſt pas à mon goût; cela me déplait.
niemiło mi na ſię. ich bin über mich ſelbſt mißvergnügt. je ne ſuis pas content de moi-même.
Niemiłoſiernie, *adv.* unbarmherziger Weiſe, impitoyablement; ſans pitié, ſans com miſération.
Niemiłoſierny, *adj.* unbarmherzig. immiſéricordieux; impitoyable.
Niemiłosny, *adj.* 1) unlieblich. 2) unverliebt; der nicht verliebt iſt. 1) déſagréable, odieux; qui n'eſt point aimable; qu'on ne peut aimer; haïſſable. 2) qui n'eſt pas amoureux, qui eſt ſans amour.
Niemiły, *adj.* unangenehm. déſagréable, odieux. § niemiłe to nawiedzenie; niemiły to człowiek.
Niemiſternie, *adv.* ungekünſtlich, ohne Kunſt. ſans art.
Niemiſterny, *adj.* nicht künſtlich, ſchlecht. qui eſt ſans art, ſans artifice; ſimple.
Niemka, *f.* eine Deutſchinn. une Allemande.
Niemoc, *f.* 1) Schwachheit, Krankheit. 2) Schwachheit, Unvermögen. 3) Unvermögen, Untüchtigkeit zum Eheſtande. 1) mal, infirmité, maladie. 2) foibleſſe, impuiſſance. 3) impuiſſance, défaut naturel qui empêche la génération. § 1) na tę niemoc pewne lekarſtwo. 2) czuię niemoc moię do tego. 3) żona ſię rozwieść nie może chyba z niemocy męża.
niemoc wielka; niemoc ciężka. das böſe Weſen. le haut-mal.
Niemocny, *adj.* ſchwach, nicht ſtark. qui n'eſt pas fort; foible.
Niemota, *m. & f.* } 1) Stummheit. 2) ſchlechte Ausſprache.
*Niemowa, *m. & f. dans le tr. ſens.* } 3) der eine ſchlechte Ausſprache hat; übeler Ausſprecher. 1) manque de parole, impuiſſance de parler. 2) une mauvaiſe prononciation. 3) celui qui ne prononce pas bien les mots, qui a une mauvaiſe prononciation.
Niemowiątko, *n.* unſchuldiges Kind. un innocent; un enfant qui eſt dans l'innoncence.
Niemowiony, *adj.* ungeſaget; davon nichts iſt geſaget worden. qui n'eſt pas dit; dont on n'a pas encore parlé.
Niemowny, *adj.* 1) der wenig redet. 2) unberedt. 1) taciturne, qui parle peu. 2) qui n'a point d'éloquence; qui n'eſt pas diſert.
Niemożność, *f.* 1) Unmöglichkeit. 2) Unvermögen, Schwachheit. 1) impoſſibilité, *f.* 2) impuiſſance, foibleſſe, *f.* § 1) niemożność dobycia fortecy. 2) więcey czaſem w nas ieſt leniſtwa, niźli niemożności.
niemożność męża. Unfähigkeit des Ehe-Mannes. l'impuiſſance du mari.
Niemożny, *adj.* unmöglich. impoſſible, *adj. c.*
niemożna; niemożna rzecz. es iſt unmöglich. il eſt impoſſible. § niemożna było tak prętko dokończyć.
Niemrugaiąc, *adv.* ſteif, ohne die Augen zu blinzeln. ſans clignement; fixement; ſans fermer les yeux; d'un regard fixe. § niemrugaiąc w słońce patrzyć niemożna.
Niemy, *adj.* 1) ſtumm, ſprachlos. 2) ſtumm, der nicht reden kann oder nicht reden will. 3) unvernünftig, das keine Vernunft hat, als ein Thier. 4) leblos, fühllos, unempfindlich. 1) müet, qui ne peut parler. 2) müet qui ne ſait, ou ne veut pas parler. 3) irraiſonnable, qui n'eſt point doué de raiſon, *parlant des animaux.* 4) inſenſible, inanimé, qui n'eſt point animé; qui eſt ſans vie & ſans ſentiment. § 1) niememu mowę przywrocić. 2) niemym był na te zarzuty. 3) niema beſtya. 4) niema ziemia.
niema mowa, vid. *migi.*
Nienabożnie, *adv. vid.* Niepobożnie.
Nienabożność, *f. vid.* Niepobożność.
z Nienaczka, *adv. vid.* Nieobaczka.
Nienachylony, *adj.* nicht geneigt, nicht gebückt. qui n'eſt pas abbaiſſé ou baiſſé.
Nienaciągniony, *adj.* unaufgezogen. lâche; qui n'eſt pas tendu ou bandé; qui n'eſt pas monté. § łuk, zegar nienaciągniony.
Nienagabniony, nienagabiony, *adj.* der nicht angegriffen iſt. qui n'eſt pas attaqué ou vexé.
Nienagannie, *adv.* untadelhaft, unanſtößig. irrépréhenſiblement, irréprochablement.

Nienaganiony, *adj.* } untadelhaft, ungetadelt.
Nienaganny, *adj.* } irréprochable, irrépréhensible, qu'on n'a pas blamé. § nienaganiony żywot wiodę.

z Nienagła, *adv.* ohne Hastigkeit; nach und nach. sans hâte, sans précipitation, successivement, peu à peu. § z nienagła i po trosze kogo w cnoty wprawować.

Nienagnieciony, *adj.* nicht wohl mit der Hand eingedrucket, nicht recht eingeknetet. qui n'est pas bien paîtri ou pressé de la main.

Nienagnoniony, *adj. vid.* Niegnoiony.

Nienaygorszy, *adj.* nicht der böseste. qui n'est pas le plus méchant.

Nienagorzey, *adj.* nicht am schlimmste. pas pis, pas plus mal, pas très mal.

Nienagrodny, Nienagrodzony, *adj.* unvergeltlich, unersetzlich, unwiederbringlich. irrecompensable, irréparable qu'on ne peut réparer ou recompenser. § nienagrodzona szkoda, utrata.

Nienakażony, *adj.* eig. u. fig. gesund, unverletzt; mit nichts verdorben. *prop. & fig.* sain, incorrompu; qui n'est point gâte. § smak ma nienakażony; krew, nauka nienakażona.

Nienakryty, *adj.* unbedeckt, blos. nud, découvert.

Nienakręcony, *adj.* unaufgezogen als eine Uhr. qui n'est pas monté; qui n'a pas le ressort bandé, comme une montre.

Nienaleziony. *adj.* ungefunden. qu'on n'a pas trouvé.

Nienalezisty, *adj.* schwer zu finden. difficile à trouver.

Nienależnie, *adv.* ohne Gerichtbarkeit, mit Eingriff in eines Gerichtbarkeit. incompétemment.

Nienależność, *f.* angemaßte Gerichtbarkeit; Eingriff in eines Gerichtbarkeit. incompétence, *f.* distraction de Jurisdiction.

Nienależny, *adj.* }
Nienależyty, *adj.* }
Nienależący, *adj.* } 1) fremd, das einem nicht zugehöret. 2) unanständig, ungehörig; unzeitig. 3) das nicht zu eines Gerichtbarkeit gehöret, unbefugt. 1) qui est à un autre, qui appartient à un autre. 2) qui vient à contre tems, qui est mal à propos. 3) incompétant, qui n'est pas compétant. § 1) nienależne mu są te dochody. 2) czasowi nienależne stroić gadki. 3) aby spraw w nienależny termin nie zaciągniono; uchrona prawna dla nienależytego sądu.

Nienapełniony, *adj.* nicht voll gefüllt. qui n'est pas rempli.

Nienapełnisty, *adj.* 1) unfüllbar, das man nicht füllen, nicht ersättigen kann. 2) ungefüllt, hohl. 1) qu'on ne peut remplir; insatiable. 2) creux, qui n'est pas rempli.

Nienapięty, *adj.* unaufgespannt. lâche; qui n'est pas bandé.

Nienapsowany, *adj.* unanbrüchig, gesund, unbeschädiget. sain, incorrompu, qui n'est pas gâté.

Nienaruszenie, *adv.* heilich, unverbrüchlich. religieusement; inviolablement. § nienaruszenie to zachować obiecano.

Nienaruszony, *adj.* 1) ganz, unbegriffen, unangegriffen. 2) fig. unberührt, unbefleckt, unverruckt, unverletzt. 1) entier, qui n'est point touché; à quoi l'on n'a pas touché. 2) qui est en son entier, qui n'est pas violé; incorrompu, qui est sans tache; qui n'est point souillé; inviolable, inébranlable. § 1) nienaruszone pieniądze. 2) nienaruszona Panna czystość, sława, przyiaźń.

Nienasiadły, *adj.* öde, unbewohnt, unbevölkert. dépeuplé, inhabité, désert.

Nienastępny, *adj. vid.* Nieposobny *&c.*

Nienasycenie, *m.* nienasyt, *m.* Unersättlichkeit, *f.* insatiabilité, *f.*

Nienasycenie, *adv.* unersättlicher Weise. d'une manière insatiable; insatiablement.

Nienasycony, *adj.* unersättlich. insatiable; qu'on ne peut rassasier.

Nienasyt, *m. vid.* Nienasycenie.

Nienaszczerbiony, *adj. vid.* Nieuszczerbiony.

Nienawidzę, *v, a.* co, czego, *dzi, dził,* (*dział, dzieli*). 1) hassen, anfeinden, nicht gerne sehen. 2) beneiden. 1) haïr; avoir de la haine, de l'aversion pour qu. 2) envier qu. ch. à qu; porter envie à qu. § 1) ten człowiek nienawidził (nienawidział) światło; nienawidzą mię. 2) nienawidzę mu te szczęście (tego szczęścia).

nienawidzący. hassend. haïssant.

Nienawidzenie, *n.* das Hassen, das Beneiden. haine, *f.* envie; l'action de haïr, d'envier.

Nienawidziany, *adj.* beneidet, gehaßt. qu'on n'aime point; qui est en haine; qu'on envie ou hait.

Nienawiść, *f.* 1) Haß, Ungunst, Feindschaft. 2) Groll. 1) la haine; inimitié, malveillance, *f.* 2) rancune. § 1) nienawiść wielka; nienawiść mi u Pana sprawił, uczynił, ziednał; nienawiść biorę, mam przeciw komu; nienawiścią się zapalam, nienawiść u kogo mam, popadam; nienawiść czyię uśmierzam, błagam; krolestwo i nienawiść

nawiść Bog na iedney położył szale. * 2) mam nienawiść (chrapkę) na niego.
Nienawistnie, *adv.* gehäßiger Weise. odieusement, d'une manière odieuse.
Nienawistnik, *m.* Hasser, Anfeinder, Feind, celui qui hait; ennemi, envieux.
Nienawistny, *adj.* 1) gehäßig, gram, der einen hasset, anfeindet. 2) verhaßt, gehaßt. 1) ennemi de qu; contraire à qu; malintentionné, envieux. 2) odieux, haïssable; mal-voulu; qui est hai.
Nienawrotny, *adj.* 1) das man, oder wo man nicht umwenden kann. 2) unbußfertig, unbekehrlich, der sich nicht bekehren will. 1) qu'on ne peut braquer, où l'on ne peut tourner. 2) inconvertible, qui ne veut pas se convertir; immortifié. § 1) woz nienawrotny; mieysce nienawrotne. 2) nienawrotny heretyk, grzesznik.
Nienośny, *adj.* das man nicht tragen kann. qu'on ne peut porter; difficile à porter. *nienośna kokosz.* Henne die ausgeleget hat. poule qui ne pond plus.
z Nieobaczka, } *adv.* unvermuthet, unversehens. à l'improviste; à l'impourvû; au dépourvû; inopinément, sans y penser; sans qu'on s'y attende.
Nieobacznie, }
nieobacznie, adv. unbedachtsam, unbesonnener Weise. inconsidérément, étourdiment.
Nieobaczny, *adj.* nicht zum voraus gesehen; unvermuthet. * 2) unbesonnen. 1) inopiné, imprevû; qui n'est pas prévû. *2) inconsidéré, malavisé, étourdi, imprudent. § 1) nieobaczne przypadki.
Nieobalisty, *adj.* schwer zum Unterwerfen. difficile à renverser.
Nieobalony, *adj.* unumgeworfen, nicht niedergerissen. qui n'est pas renversé; qui n'a point été renversé, ruiné, abbattu.
Nieobecność, *f.* Abwesenheit, *f.* absence, *f.*
Nieobecny, *adj.* abwesend. absent, ente.
Nieobiętny, nieobięty, *adj.* 1) unumfaßlich. 2) unbegreiflich. 1) qu'on ne peut empoigner. 2) incompréhensible, inconcevable, qu'on ne peut comprendre. § 1) nieobięte powietrze. 2) nieobięta taiemnica; nieobięty rozum.
Nieobiętność, Nieobiętość, *f.* 1) Eigenschaft einer Sache, die man nicht umfassen, umspannen kann. 2) Unbegreiflichkeit. 1) qualité d'une chose qu'on ne peut empoigner ou embrasser. 2) incompréhensibilité.
Nieobieżdżony, *adj.* ungeritten, unberitten. indomté, qui n'est pas domté, qu'on n'a pas dressé.
Nieobłędnie, *adv.* unfehlbar. infailliblement, sans faute.
Nieobłędność, *f.* Unfehlbarkeit, *f.* infaillibilité, qualité d'être infaillible.
Nieobłędny, *adj.* unfehlbar, der nicht fehlen kann. infaillible, qui ne peut faillir, qui ne peut errer.
Nieobłudność, *f.* Aufrichtigkeit, *f.* sincérité; bonne-foi, *f.*
Nieobłudnie, *adv.* aufrichtiger Weise. sincèrement, de bonne-foi.
Nieobłudny, *adj.* aufrichtig. sincère, franc; qui n'est pas dissimulé.
Nieobłupiony, *adj.* unabgezogen, unabgehäutet, unabgeschälet. qui n'est pas écorché; de qui n'est pas arrachée la peau.
Nieobrażliwie, *adv.* unschuldig. ohne Aergerniß, ohne Verletzung. sans offense, innocemment, sans scandale.
Nieobrażliwy, *adj.* der nicht verletzt. qui n'offense point; qui ne fait point de mal.
Nieobrażony, *adj.* unbeschädigt. unverletzt. qui n'est point offensé ou blessé; qui n'a reçû aucun mal; sain & sauf.
Nieobroniony, *adj.* unvertheidigt. qui n'est point défendu.
Nieobronnie, *adv.* 1) ohne Vertheidigung, ohne Wehr und Waffen; ohne Gewehr. 2) ohne Vorsorge, ohne Vorbereitung. 1) sans défense; sans armes. 2) sans précaution; sans appareil.
Nieobronny, *adj.* 1) unbewafnet, unbewahret, unbefestigt. 2) unverhütet, unverwahret. 1) qui est sans armes, qui n'a point de défense; qui n'est point fortifié ou muni. 2) qui est sans précaution; qui n'est pas préparé.
Nieobrosły, *adj.* nicht rauch, nicht bewachsen; das keine Haare, keine Federn hat. qui n'a point de poil; qui n'est pas velu ou pelu, qui n'a point des plumes.
Nieobrotny, *adj.* 1) unumwedlich. 2) unbehend, ungeschickt. 3) unbeweglich faul, nachläßig. 1) difficile à tourner; qu'on ne peut braquer. 2) mal-adroit, qui n'a point d'adresse. 3) lent, négligent, paresseux.
Nieobrusznie, *adv.* mit Gelassenheit; geruhig. d'un sang-froid; d'un sang rassis & posé; tranquillement.
Nieobruszny, *adj.* gelassen, geruhig, fest, unbeweglich. tranquille, paisible, qui n'est point agité; inébranlable, qui ne se trouble point.
Nieobruszony, *adj.* unbewegt, unerschüttert. qui n'est pas ebranie; qu'on n'a pas agité.

Nieobrządnie, *adv.* wieder den Gebrauch; wieder das Herkommen. contre le rit & les cérémonies ordinaires; contre la coûtume; ſans toutes cérémonies. § nieobrządnie obrany.

Nieobrządny, *adj.* ohne die gewöhnlichen Ceremonien unternommen, geschehen. fait, fini, acchevé ſans la cérémonie ordinaire.

Nieobrzeſka, *f.* } die Vorhaut. le
Nieobrzezek, *m. g. a.* } prépuce, incirconciſion.

Nieobrzezaniec, *g. nieobrzezańca.* } ein
Nieobrzezany, *ſ. m.* } Unbeschnittener; der die Vorhaut hat. incirconcis, qui n'eſt pas circoncis.

*Nieobuczony, *vid.* Nieobieżdżony.

Nieobwarowany, *adj.* unvertheidigt; bloß, entblößt von Wehr und Waffen. dépourvû de toute défenſe, dépouillé, qui n'a point de défenſe; qui n'eſt pas fortifié. § miaſto nieobwarowane.

Nieobyczaynie, *adv.* ohne Sitten, unhöflich. ſans moeurs; impoliment; incivilement; ſans civilité; groſſièrement.

Nieobyczayność, *f.* Unſitten, Grobheit. incivilité, groſſierté, *f.*

Nieobyczayny, *adj.* übelgesittet, ungesittet, unhöflich. incivil, impoli, qui n'eſt pas civiliſé; qui eſt ſans moeurs.

Nieobżałowany, *adj.* unbedauret; der nicht ist bedauret worden. qu'on n'a pas regretté.

Nieochędostwo, *n.* } Unreinigkeit, *f.* mal-
Nieochędożność, *f.* } propreté, ſaleté, *f.*

Nieochędogi, niechędożny, *adj.* unreinlich, das nicht rein gemacht ist. malpropre, craſſeux; qui n'eſt pas nettoyé.

Nieochota, *f.* Kaltsinn, Unlust, Schläfrigkeit, Undienstfertigkeit, Trägheit, *f.* nonchalance; la froideur, la tiédeur, indifférence, nul empreſſement, réfroidiſſement; diminution d'amour, de zèle, de diligence.

Nieochotnie, *adv.* nicht gerne, nicht willig, schläfrig. afroidement, tiédement.

Nieochotny, *adj.* schläfrig, kaltsinnig, nicht willig, träg. nonchalant, froid, tiéde, refroidi.

Nieocięteść, *f.* Feuer, Munterkeit, *f.* vivacité; feu, activité; la vigueur d'eſprit.

Nieocięty, *adj* Fisch, feurig, munter. vif, vigoureux, plein de feu, tout de feu; actif, ardent. § nieocięta do woyny ochota.

Nieoczekiwany, *adj.* unerwartet. inespéré, inattendu; qui vient contre eſpérance.

Nieoczoſaniec, *m. g. nieoczrſańca.* } unge-
Nieoczoſany, gruby; człowiek. } schliffner, grober Mensch. ruſtaud, *m.* un homme impoli.

Nieodarty, *adj.* *vid.* Nieobłupiony.

Nieodcity, *adj.* 1) das man durch keinen Stoß oder Schlag abwenden kann, unvermeidlich. 2) unwiderleglich. 1) qu'on ne peut repouſſer, qu'on ne peut parer; inévitable. 2) irréſiſtible, irréfragable, qu'on ne peut contredire. § 1) ſztych nieodbity. 2) niodbitym wiecznej prawdy wywiodł dowodem.

Nieodbyt; *m.* kein Abgang der Waare. manquement du débit des marchandiſes.

Nieodbyty, *adj.* den man nicht los werden kann, unabweislich. qu'on ne peut éconduire; dont on ne peut ſe défaire; un importun.

Nieodbytość, *f.* Unabweislichkeit, *f.* difficulté d'éconduire qu., de s'arracher de qu.

Nieoddarowany, *adj.* } unvergeltlich; das
Nieoddatny, *adj.* } man mit Geschenken nicht ersetzen, nicht gut thun kann. qu'on ne peut recompenſer avec des préſents.

Nieoddychaiąc, duſzkiem, *adj.* in einem Athem; ohne Athem zu holen. ſans reſpirer, ſans reprendre haleine.

**Nieoddetchniony, *adj.* ohne auszuruhen fortgesetzt; unaufhörlich, unablässig. fait tout d'une haleine, ſans interruption, ſans diſcontinuation, ſans délâſſement. § nieodderchnione prace woienne.

Nieoderwany, *adj.* 1) das nicht abgerissen ist. 2) unverruckt, beständig. 1) qu'on n'a pas arraché ou détaché. 2) inviolable, ferme, durable, ſolide. § 1) nieoderwana gałąź. 2) nieoderwana ſtateczność w przyiaźni.

Nieodiſkany, *adj.* 1) das man nicht wieder erlanget hat. 2) unwiederbringlich, unersetzlich. 1) qu'on n'a pas regagné, récouvré. 2) irréparrable, qu'on ne peut réparer.

Nieodkupny, *adj.* unerkauflich, das man nicht abkaufen kann. qui n'eſt pas rachetable, qui ne ſe peut racheter. § czynſz nieodkupny albo wieczny.

Nieodmiennie, *adv.* unveränderlicher Weiſe. invariablement, immuablement.

Nieodmienność, *f.* 1) Unveränderlichkeit. 2) Verhängniß, Versehung, *f.* 1) ſtabilité, perpétuité, immutabilité. 2) deſtin, *m.* deſtinée, *f.* § 1) nieodmienność przyiaźni, miłości. 2) nieodmienność albo fatum, bo ieſt Boſkie poſtanowienio; ztąd powieſz, że ſię to albo owo za dobrą albo złą niedmiennością dzie-

le; ta ieſt nieodmienność kroleſtwa, miaſta.

Nieodmienny, *adj.* unveränderlich, beſtändig. immuable invariable, ſtable, ferme.

Nieodmyty, *adj.* trudny do wypłokania; wyprania. ſchwer zuverwaſchen, auszuſpülen. ineffaçable; qu'on ne ſauroit faire paſſer, difficile à nettoyer, à ôter par l'eau. § zapach ten, plama nieodmyta.

Nieodpieczętowany, *adj.* unaufgeſiegelt. qui n'eſt pas décacheté.

Nieodpłatny, *adj.* 1) unvergeltlich, das man nicht bezahlen, nicht vergelten kann. 2) der ſeine Schulden nicht bezahlen kann. 1) irrécompenſable; qui ne peut être recompenſé par de l'argent. 2) inſolvable; qui ne peut payer.

Nieodpowiednie, *adv.* unbeantworteter weiſe. ſans réponſe, ſans avoir donné réponſe.

Nieodpowiedny, *adj.* unbeantwortet. à quoi on n'a pas répondu.

Nieodproſzony, *adj.* das durch kein Bitten abzuwenden iſt; unabbittlich, unvergeblich. indiſpenſable, impardonnable, qu'on ne peut détourner avec des prières.

Nieodrodny, *adj.* nicht aus der Art geſchlagen. qui n'eſt pas dégénéré, qui ne ſe relâche point de ſes ancêtres. § takiego Oyca ſyn nieodrodny, nieodrodne potomſtwo; nieodrodnych miał braci.

Nieodſtępny, *adj.* 1) unabweichlich, davon nicht abgehen ſoll. 2) der von etwas nicht abgehet, nicht abweichet; der etwas beſtändig beobachtet. 1) de quoi on ne ſe doit pas détourner, s'éloigner, s'écarter. 2) celui qui ne ſe détourne, ne s'éloigne pas de qu. ch; qui l'obſerve toujours. § 1) nieodſtępnym ſzedł torem. 2) nieodſtępny praw Oyczyſtych Senator.

Nie od tegom, *vid.* Nie—*nie od tegom.*

Nieodwłocznie, *adv.* ohne Verzug. ſans délai; tout auſſitôt, ſur le champ, inceſſamment.

Nieodwłoczny, *adj.* unverzüglich. qui ſe doit faire ſur le champ.

Nieodwołany, *ſ. m.* ktorego nieodwołano. nicht zurück gerufen, nicht zurück gefordert. qui n'eſt pas rappellé; qu'on n'a pas rappellé, qu'on n'a pas fait revenir.

nieodwołany, adj.
Nieodwrotny. ktorego trudno odwołać, nazad wrocić. unwiderruflich. irrévocable.

Nieodżałowany, *adj.* den man nicht genug bedauren, beklagen kann. qu'on ne peut aſſez regretter. § nigdy nieodżałowany naſz Hetman.

Nieodziany,
Nieogarniony, *adj.* unbekleidet, unbedeckt, bloß. nud. déshabillé, qui n'eſt pas habillé, qui n'eſt pas couvert.

nieogarniony. unendlich. infini. § nieogarniony Boże.

nieogarniony myślą; rozumem. unbegreiflich. incompréhenſibile.

Nieogłaſkany, *adj.* nieunoſzony, nieokrocony. ungezähmet, wild; qui n'a point été dreſſé, dompté; ſauvage, indompté, farouche, intraitable, qui n'eſt pas apprivoiſé.

Nieogolony, *adj.* unbalbiert. qui n'eſt pas raſé avec le raſoir.

Nieograniczenie, *vid.* Nieokreſzenie.

Nieograniczony, *adj.* nieokreſzony. unbegränzt. indéterminé.

nieograniczony ſpoſob. Gramm. der Infinitivus. *Gramm.* l'Infinitif.

Nieogrodzony, *adj.* unbezäumet. qui n'eſt pas fermé, qui n'eſt pas clos.

Nieokazale, *adv.* unanſehnlich, ohne Pracht. ſans éclat, ſans faſte.

Nieokazałość, *f.* Unanſehnlichkeit, *f.* petite mine; manquement de faſte & d'éclat.

Nieokazały, *adj.* unanſehnlich. peu conſidérable; qui n'eſt pas de grande apparence.

Nieokreślnie,
Nieokreſznie, *adv.* bez okreſzenia. ohne etwas gewiß zu beſtimmen. indéterminément, indéfiniment, d'une manière indéterminée, indéfinie.

Nieokreſzenie, *ſ. n.* Nieokreślenie, nieograniczenie. unumſchränktes Weſen; Unermeßlichkeit. immenſité, infinité, *f.*

Nieokreſzony, Nieokreślony, *adj.* unbegränzt, unumſchränkt. indéterminé; illimité.

Nieokreſzny, *adj.* ſchwer zu beſchreiben; unmöglich zu begränzen, zu beſtimmen, difficile à déterminer; impoſſible à définir.

Nieokrzoſany, *adj.* 1) unbearbeitet, unbehauen, unbeſchnitten, roh. 2) ungerüffelt, ungeſchliffen. 3) unverſpottet. 1) ungeübt, unerfahren. 1) qui n'eſt pas travaillé, taillé ou poli; impoli, groſſier. 2) impoli, groſſier, qui n'eſt pas civiliſé. 3) dont on ne s'eſt jamais moqué; qu'on n'a jamais ſifflé. 4) qui n'eſt pas exercé, qui n'a point d'exercice, ni d'expérience.

Nieomylnie, *adv.* unfehlbar, gewiß. immanquablement; ſans faute, ſans faillir, ſans manquer.

Nieomylność, *f.* Unfehlbarkeit, *f.* infaillibilité, *f.* certitude, *f.*

Nieomylny, *adj.* unfehlbar. infaillible; certain, immanquable. § śmierć nieomylna; koń nieomylny; koń nog nieomylnych.

Nieopalony, *adj.* das man nicht angebrannt hat; ganz. qui n'est point brûlé; entier. § day świec niopalonych.

Nieopasany, *adj.* ungegürtet. qui n'est pas ceint.

Nieopatrznie, *adv.* unvorsichtig. sans prévoyance; inconsidérément, imprudemment; sans y prendre garde, étourdiment.

Nieopatrzność, *f.* Unvorsichtigkeit. imprudence, *f.* inconsidération, *f.*

Nieopatrzny, *adj.* unvorsichtig. inconsidéré, peu sage, peu prudent.

Nieopatrzony, *adj.* 1) unbesorgt, unverwahrt. 2) nicht wohl geheilet, schlecht abgewartet. 1) négligé, qui n'est pas bien garni ou gardé. 2) qui n'est pas bien pancé.

Nieopisany, *adj.* unbeschreiblich; unumschrieben, unbestimmt, unumgränzt. indicible; illimité, indéterminé.

Nieopłakany, *adj.* unbeweint. qu'on n'a point pleuré.

Nieopowiednie, *adv.* unangesagt. sans être annoncé; sans dire mot.

Nieopowiedny, *adj.* Niepowiedziany. unangemeldet. qui ne s'est pas fait annoncer; qu'on n'a pas annoncé.

nieopowiedny czas. ungelegene, ungehörige Zeit. un tems indû. § nieopowiedna godzina.

Nieopuściały, *adj.* unverlassen, bewohnt. qui n'est point délaissé; qui n'est point désert; qu'on n'a point abandonné. § nieopuściałe miasto.

Nieorany, *adj.* ungeackert. qui n'est pas labouré; qui n'a point été labouré.

Nieorator, *m.* schlechter Redner. méchant Orateur; assez mauvais harangueur.

Nieosadny, *adj.* unbewohnbar; wo man sich nicht niederlassen kann. inhabitable, que l'onne peut habiter.

Nieosadzony, *adj.* 1) unbewohnt, unbevölkert, nicht besetzt. 2) mit keiner Besatzung versehen. 1) dépeuplé, désert, inhabité. 2) dépourvu de sa garnison; qui n'a point de garnison.

Nieosądzony, *adj.* unentschieden, unverurtheilet. indecis; qui n'a pas été jugé; qui n'est pas condamné.

Nieościsti, *adj.* nicht grätig. qui a peu ou point d'arrêtes. § węgorz ist ryba nieoścista.

kłos nieościsty. Aehre ohne Spitzen. épi sans barbe.

Nieosiadłość, *f.* 1) wüstes Land, Volksmangel. 2) Unansetzigkeit; Mangel der Besitzung eines unbeweglichen Guts. 1) manque de peuple; désert; lieu qui n'est point habité. 2) manquement d'immobilité ou de possession.

Nieosiadły, *adj.* unangesessen, der kein unbewegliches Gut besitzet. qui ne possède aucun fond; qui n'a point de possession.

Nieoskubiony, *adj.* unberupft, unabgepflückt. qui n'est point dépilé; dont on n'a pas ôté le poil ou les plumes; qui n'est pas pelé, qui n'est pas arraché;

Nieosobiście, *adv.* 1) Sprachk. impersonaliter, unpersönlicher Weise. 2) abwesend, nicht in Person. 1) *Gramm.* impersonellement. 2) en absence.

Nieosobistość, *f.* Unansehnlichkeit der Person. défaut d'extérieur; extérieur désavantageux. § w iedwabie się stroi, aby przez to mogł podwyżzyć nieosobistość swoię.

Nieosobisty, *adj.* von Person unansehnlich. qui n'a pas un exterieur avantageux.

nieosobiste słowo. Sprachk. ein Verbum impersonale. *Gramm.* un verbe impersonel.

Nieostrożnie, *adv.* unvorsichtig. inconsidérément, à l'étourdi, sans réflexion, sans prévoyance, sans prendre garde; par mégarde.

Nieostrożność, *f.* Unvorsichtigkeit, *f.* inconsidération. *f.* mégarde, manquement de prévoyance, défaut de prudence.

Nieostrożny, *adj.* unvorsichtig. inconsidéré, imprudent, qui n'est point sur les gardes; qui fait qu. ch. sans le savoir, sans y penser.

Nieoszacowany, *adj.* unschätzbar. inestimable; qu'on ne peut assez estimer.

Nieoszczędnie, *adv.* nicht sparsam, verschwenderisch, ohne zu sparen. sans ménage; prodigalement, profusément.

Nieoszczędność, *f.* Verschwendung. prodigalité, *f.* profusion, *f.*

Nieoszczędny, *adj.* unsparsam, verschwenderisch. prodigue; qui ne ménage point.

Nieotłukany, *adj.* unausgeschelft, nicht abgehülset. qui n'est pas mondé, dont la peau n'est pas ôtée.

Nieotworzony, *adj.* unaufgemacht; zu. qui est fermé; qui n'est point ouvert.

Nieotworzysty, *adj.* unaufrichtig, nicht offenherzig, geheim, verstellt. caché, qui n'est par franc & rond; dissimulé, couvert.

Nieouzdany, *adj.* unbezäumet, ungezäumet, zaumlos. effréné: qui n'est pas bridé; qui est sans frein, sans bride.

Nieozdobiony, *adj.* } unzierlich, nicht ge-
Nieozdobny, *adj.* } zieret. mal-ajusté, impoli, inculte, qui n'a point de grace; qui n'est point orné.

Nieozdobnie, *adv.* ohne Zierde. sans ornement; impoliment, sans grace.

Nieożeniony, *adj.* unbeweibet, der keine Frau hat. qui n'a point de femme; qui n'est point marié; garçon.

Niepamięć. *f.* 1) Vergessenheit. 2) Amnestie. 1) oubli, *m.* défaut de mémoire, *m.* 2) amnistie, *f.* § 1) w popiołach niepamięci zagrzebiony; dawną się niepamięcią te rzeczy zatłumiły. 2) niepamięć go okrywa.

darować, dać co niepamięci. der Vergessenheit heimstellen. mettre en oubli qu. ch. § daruy ten występek niepamięci.

Niepamiętliwy, *adj.* } 1) vergeßlich, ver-
Niepamiętny, *adj.* } gesserlich, der leichte vergißt. 2) uneingedenk; der nicht an etwas denket. 1) oublieux, qui oublie aisément, qui n'a pas une bonne mémoire. 2) qui ne se souvient point, qui n'a point de mémoire de qu. ch; qui perd le souvenir de. § 1) szkoda że tak niepamiętliwy. 2) niepamiętny tey urazy; niepamiętny na religią i Boga

niepamiętny, adj niepomny undenklich, sehr lang, was vor undenklichen Jahren geschehen ist. immémorial, de temps immémorial.

Nieparzysty, *adj* ungerad an der Zahl. nonpair.

Niepełność, *f. vid.* Niegęstość.

Niepewnie, *adv.* ungewiß. incertainement, sans certitude.

Niepewno, *f.* Ungewißheit, *f.* incertitude. *f.*

Niepewny, *adj.* ungewiß. incertain, qui n'est pas certain.

nie opuszczay co pewnego za niepewne. man muß das gewisse vor das ungewisse nicht fahren lassen. il ne faut pas quitter le certain pour l'incertain.

na niepewną; na niepewną rzecz. aufs ungewisse, ins Gelack, auf gut Glück. au hazard; à l'aventure. § na niepewną rzucić, strzelić, iść.

Niepieniężny, *adj.* der nicht viel Geld hat. qui n'est pas riche en argent.

Niepienisty, *adj.* das nicht schäumet. qui n'est point écumeux.

Niepierzchliwy, *adj.* der nicht die Flucht ergreift; der nicht leicht weichet, qui attend l'ennemi de pié ferme, qui ne lâche pas le pié.

Niepiianica, *m. & f.* der kein Saufer ist. celui qui n'est pas ivrogne.

Niepiiany, *adj.* 1) nüchtern, nicht betrunken. 2) leicht, nicht rauschend, das nicht trunken macht. 1) qui n'est pas enivré. 2) léger, qui n'enivre point, qui ne donne point dans la tête. § 1) niepiiany ieszcze. 2) niepiiany to trunek.

Niepilny, *adj.* unfleißig. négligent, qui n'est pas diligent.

Niepisalny, *adj.* trudny do pisania. schwer zu schreiben. difficile à écrire.

Niepisany, *adj.* 1) ungeschrieben. 2) unbeschrieben, ledig. 1) qui n'est pas écrit. 2) vuide, où il n'est pas écrit. § ugoda niepisana. 2) karta niepisana.

Niepiyny, *adj.* noch unzeitig zum trinken; untrinkbar. qui n'est pas encore propre pour boire; qu'on ne peut, qu'on ne doit pas boire.

Niepłaczliwy, *adj.* twardy do płaczu. ungeneigt, hart zum Weinen. qui n'est point pleureux; qui ne pleure point facilement.

Niepłatność, *f.* Unvermögen seine Schulden zu bezahlen. insolvabilité, *f.* impuissance de payer ses dettes.

Niepłatny, *adj.* 1) der nicht zu bezahlen hat. 2) unbezahlt, unbelohnt. 1) insolvable, qui ne peut payer. 2) irrécompensable, qu'on ne peut assez payer, qu'on ne sauroit payer.

Niepławny, *adj.* unschiffbar. qui n'est point navigable; sur quoi on ne peut naviger.

Nieplenny, *adj.* drobnego ziarna. kleinkörnigt, mager. maigre, imparfait, qui a peu de grains, ou de petits grains, qui n'a pas la grande substance.

Niepłochy, *adj.* zahm, nicht wild, nicht scheu. apprivoisé, qui n'est pas farouche; domté.

Niepłodno, *adv.* unfruchtbar. stérilement.

Niepłodność, *f.* Unfruchtbarkeit. stérilité, *f.*

Niepłodny, *adj.* unfruchtbar. stérile. § niepłodna maciora, rola.

Niepłonność, *f.* Fruchtbarkeit. fertilité, fécondité.

Niepłonny, *adj.* fruchtbar, wohltragend. fertile, *adj. d. t. g.* fécond.

niepłonną mam nadzieię. ich habe eine wohlgegründete, feste Hoffnung; ich lebe der gewissen Hoffnung. J'ai une espérance bien fondée.

Niepoboźnie, *adv.* gottloser Weise; unandächtig, ohne Andacht. indévotement, d'une manière impie, avec impiété.

Niepoboźność, *f.* Ruchlosigkeit, Kaltsinnigkeit

nigkeit in der Andacht. indévotion; impiété, *f.*
Niepobożny; *adj.* unandächtig, Gottvergessen. indévot, impie, irreligieux.
Niepochlebnie, Niepodchlebnie. *adv.* ungeschmeichelt, ohne Schmeicheley. sans flatterie.
Niepochlebny, Niepodchlebny, *adj.* nicht schmeichelhaft, ungeschmeichelt, aufrichtig. qui ne flatte point, qui est sans flatterie; sincère.
Niepochopnie, *adv.* ohne Anlaß. sans donner du sujet à qu. ch.
Niepochopność, *f.* Ermangelung eines Anlasses; Mangel der Gelegenheit. manquement d'occasion.
Niepochopny, *adj.* unveranlassentlich, nicht veranlassentlich. qui n'est pas occasionel; qui ne donne point d'occasion.
Niepochybnie, *adv.* unfehlbar. immancablement, sans manque, infailliblement.
Niepochybność, *f.* 1) Gewißheit, Unfehlbarkeit. 2) Verhängniß, unvermeidliche Sache. 1) certitude, infaillibilité, assurance. 2) fatalité, destin, destinée, nécessité inévitable. § 1) niepochybność fuzyi, niepochybność ręki, niepochybność skutku dobrego.
Niepochybny, *adj* 1) eig. u. fig. unfehlbar. 2) verhängt. 1) *propr. & fig.* immanquable, qui ne manque point. 2) fatal, préscrit par le destin.
Niepocieszony, nieuciesżony. untröstlich. inconsolable.
Niepociesżenie, *adv.* untröstlich. inconsolablement.
Niepoczciwie, *Niepocześnie, *adv.* nieuczciwie, unehrlicher, unredlicher Weise. déshonnêtement; en mal-honnête-homme; mal-honnêtement, d'une manière mal-honnête.
Niepoczciwiec, *m. g.* *niepoczciwca.* unehrlicher, unredlicher Mensch. un mal-honnête-homme.
Niepoczciwość, *f.* Unehrlichkeit, Unredlichkeit, *f.* mal-honnêteté, *f.*
Niepoczciwy, *adj.* *Niepoczesny, unehrlich, unehrbar, schändlich. déshonnête, mal-honnête, vilain.
Niepoczęty, *adj.* 1) unangefangen. 2) unangezapft, unangeschnitten, ganz. 1) qui n'est pas commencé. 2) entier, qui n'est pas entamé. § 1) niepoczęta praca; niepoczęty dom. 2) niepoczęty ser, chleb, beczka.
Niepoddany, *adj.* Niepodległy, *adj.* ununterworfen, frey, niemanden unterwürfig. libre, indépendant, qui ne dépend de personne.

Nieopodeyrzany, *adj.* unverdächtig. qui n'est pas soupçonné ou suspect.
Niepodobien, *vid.* Niepodobny.
Niepodobieństwo, *n.* Niepodobność, *f.* Unmöglichkeit. impossibilité.
niepodobieństwo ku wierzeniu. Unglaublichkeit. impossibilité de croire.
Niepodobnie, *adv.* 1) unmöglicher Weise. *2) anders, unterschieden, s. Rożnie. 1) impossiblement, d'une manière impossible. *2) autrement, différement, *v.* Rożnie.
niepodobnie ku wierzeniu. unglaublich. incroyablement.
Niepodobny, Niepodobien, *adj.* 1) unmöglich. 2) unähnlich. 1) impossible. 2) dissemblable, qui n'est pas semblable. § 1) niepodobnych nie żąday rzeczy. 2) do brata (bratu) niepodobien.
niepodobna; iest rzecz niepodobna. es ist unmöglich. il est impossible. § niepodobna to czytać; niepodobna było to uczynić.
niepodobny do wiary, ku wierzeniu. unglaublich. incroyable.
Niepoetycki, *adj.* Niepoetyczny, *adj.* ungebunden, nicht Versweise. prosaïque; écrit en prose.
mowa niepoetyczna. ungebundene Rede. prose.
Niepoetycznie, *adv.* ungebunden, nicht in Versen. en prose.
Niepogoda, *f.* schlechtes Wetter. vilain tems; mauvais tems; intempérie de l'air.
Niepogodny, *adj.* schlecht, garstig, vom Wetter. vilain, mauvais, *parlant du tems.*
Niepogrążny, *adj.* co nie utonie, nie idzie na dno. das man nicht versenken kann, das nicht untergehet. qu'on ne peut plonger, enfoncer en l'eau; difficile à submerger.
Niepogrzebiony, *adj.* unbeerdigt. qui n'est pas inhumé; sans avoir été enseveli.
Niepohamowanie, *n.* Uebereilung, Heftigkeit einer Leidenschaft, Hitze. précipitation, *f.* emportement; véhémence, immodération, rapidité d'une passion. § zabił go z niepohamowania.
Niepohamowany, *adj.* der sich nicht mäßigt, heftig, hitzig. véhément, immodéré, fougueux; qui n'est point modéré. § niepohamowane gniewu, miłości zapędy; niepohamony w gniewie.
Niepoiętny, *adj.* Niepoięty, *adj.* 1) unergreiflich, unumfaßlich, das man nicht fassen, nicht greifen kann. 2) unbegreiflich. 1) qui

qui ne se laisse pas prendre ou empoigner. 2) incompréhensible, inconcevable, qu'on ne peut comprendre. § 1) cień ręką niepoiętna. 2) niepoiętny rozumem, niepoięte natury skrytości.

niepoiętny, adj. 1) stumpf, hartlehrig. 2) sinnlos, unempfindlich, der nichts empfindet. 1) stupide, bouché, lourd, indocile, qui ne comprend pas aisément. 2) insensible, qui ne sent & ressent rien; qui n'a aucun sentiment.

niepoiętny zmysłem. unempfindlich, das man mit den Sinnen nicht empfindet. insensible. imperceptible, qui ne tombe pas sous les sens.

Niepokalany, *adj.* 1) rein, unbefleckt, nicht besudelt. 2) unbefleckt, von der Jungfrau Maria. 1) pur, qui n'est point souillé; qui n'est point terni, qui est sans tache. 2) immaculé, *parlant de la Sainte Vierge.* § 1) niepokalane, niesplugawione ręce. 2) niepokalane poczęcie Nayświętszey Panny Maryi.

Niepokoy, *m.* 1) Unruhe, *f.* 2) Unruhe in der Uhr. 1) inquiétude, allarme, rumeur, *f.* soin & souci. 2) balancier d'une horloge. § 1) niepokoy mam, czuię na umyśle. 2) niepokoy w zegarku.

niepokoy komu czynić. eine Unruhe machen; einen in Unruhe setzen. inquiéter qu; donner de l'inquiétude à qu; mettre qu. en rumeur.

Niepokuszony. *adj.* der in keine Versuchung geführet ist. qu'on n'a point tenté; qui n'est point tenté.

Niepolerowany, *adj.* 1) ungeglättet, unpoliert. 2) ungesittet, ungeschliffen. 1) mât; qui n'est pas poli; non poli. 2) impoli, incivil, qui n'est pas civilisé; grossier.

Niepoliczony, *adj.* 1) nicht darzu gezählt, unmitgezählt. 2) unzählbar. 1) qui n'y est pas compté, compris; qui n'est pas du nombre. 2) innombrable.

Niepolityka, *f.* Unhöflichkeit, *f.* incivilité, *f.* grossierté, impolitesse, *f.*

byłaby to niepolityka tam usieść. es wäre eine Unhöflichkeit sich dahin zu setzen. ce seroit une incivilité de s'y mettre.

Niepołomice, Niepolomitz. königliche Oeconomie in Pohlen. une économie royale en Pologne.

Niepołomski, *adj.* die Oeconomie Niepolomitz betreffend. ce qui regarde l'Economie de Niepolomice.

Niepołomczyzna, *adj.* das Land Niepolomitze. la terre de Niepolomice.

Niepomału, *adv.* 1) nicht zu wenigen; nicht nach und nach; und viel. 2) nicht langsam, hurtig. 1) pas peu; pas peu à peu; & beaucoup. 2) pas lentement, avec hâte. § 1) niepomału daie, płaci. 2) niepomału pracuie, idzie.

Niepomazany, *adj. vid.* Niepokalany.

Niepomiarkowany, *adj.* unmäßig, ungemäßigt, übertrieben. immodéré, outre, qui ne garde point de modération. § niepomiarkowane wydatki; dla swego niepomiarkowanego uwzięcia siły często szwankuią.

Niepomiarkowanie, *adv.* Unmäßigkeit, *f.* immodération, *f.* emportement, excès, *m.*

Niepomiernie, niemiernie, *adv.* über die Maaßen. immodérément, avec excès.

Niepomierność, *f.* niemierność, *f.* 1) die Unermeßlichkeit. 2) Unmäßigkeit, Ueberfluß. 3) Ungleichheit, ungleiche Verhältniß. 1) incommensurabilité, qualité de ce qu'on ne peut mésurer. 2) immodération, excès. 3) disproportion, *f.*

Niepomierny, niemierny, *adj.* 1) unmäßig. 2) Meßk. unermeßlich, das in Theilen nicht gleich aufgehet. 3) ungleich, nicht proportionirt. 1) immodéré, outré. 2) *Géom.* incommensurable, qui ne peut être mésuré exactement & sans qu'il reste toujours quelque chose. 3) disproportionné. § 1) niepomierne chciwości; niepomierny w wydatkach. 2) niepomiernych liniy, lunet, angułow, żadna spolna miara cala albo zupełna podzielić nie może. 3) niepomierne to są miedzy sobą rzeczy.

Niepomierzony, *adj.* unabgemessen. qui n'est pas mésuré ou partagé.

Niepomieszany, *adj.* unvermischt, unverworren. qui n'est pas mêlé; qu'on n'a pas brouillé.

Niepomny, *adj.* undenklich. immémorial. § w niepomne czasy.

Niepomyślnie, *adv.* unglücklich, nicht nach Wunsch. malhéureusement; sans succès, sans réussite, contre les souhaits de qu.

Niepomyślność, *f.* übler Erfolg, schlechter Ausgang, unglücklicher Ausschlag. succès malheureux; désastre, *m.* désavantage, *m.* contre-tems. § pierwsza niepomyślność woyny go ustraszyła.

Niepomyślny, *adj* widrig, unglücklich, nicht nach Wunsch gerathen. contraire, fâcheux, désavantageux, malheureux; qui n'a point de réussite; qui ne réussit point.

wiatr niepomyślny. widriger Wind. vent contraire.

Niepo-

Niepopisany, *adj.* leer, unbeschrieben. vuide, qui n'est pas rempli d'écriture. *niepopisany, u popisu Pańskiego albo Rzeczypospolitey.* der keine Schatzung gegeben, ungeschätzet; der kein Verzeichniß seines Vermögens eingegeben hat. qui n'est pas taxé; qui n'a point donné le dénombrement de ses biens; qui n'a point été mis sur les rôles des tailles. *niepopisany urzędownie.* der bey der Obrigkeit nicht ist aufgezeichnet worden. qui n'a pas été déclaré au bureau.

Niepopłatny, *adj.* unzulänglich, ungültig, schlecht. insuffisant, invalide, frivole, qui n'est pas de mise; qui n'est pas valable. § niepopłatna to wymowka.

Niepoprawiony, *adj.* voll Fehler, ungebessert. plein de fautes; qui n'est pas revû, corrigé.

Niepoprawny, *adj.* unverbesserlich, der sich nicht bessern will. incorrigible, incapable de correction; qu'on ne peut corriger.

Nieporadnie, *adv.* ohne Hülfe und Rath. sans secours & sans conseil.

Nieporadny, *adj.* 1) der keinen Rath geben kann. 2) entblößt von Hülfe und Beyrath. 1) qui ne sait donner un conseil; inhabile à conseiller. 2) dépourvû de tout secours & de tout conseil; qui est sans conseil & sans assistance.

Nieporownany, *adj.* 1) ungleich; nicht eben gemacht, holpricht. 2) unvergleichlich, vortreflich. 1) qui n'est pas applani; raboteux, scabreux. 2) incomparable, qui ne peut être comparé à qu. ch. § 1) nieporownane drogi. 2) nieporownane przymioty, poszanowanie; nieporownany to człowiek.

Nieportowy, *adj.* mit keinem See-Hafen versehen. qui n'a point de port.

Nieporusznie, *adv.* steif, fest, unbeweglich. fixement, inébranlablement, fermement; d'une manière immobile; sans se remuer.

Nieporuszność, *f.* Unbeweglichkeit, *f.* inflexibilité, immobilité, imperturbabilité.

*Nieporuszny, *adj.* } eig. u. fig. unbeweg-
Nieporuszony, *adj.* } lich. *prop. & fig.* immobile; inébranlable, fixe, arrêté, ferme, inflexible, imperturbable, tranquille, qui n'est point ému. § na wszystkie prośby i groźby nieporuszonym się pokazał.

Nieporywczo, *adv.* langmüthig, ohne Uebereilung. lentement, posément, doucement, sans précipitation.

Nieporywczość, *f.* Langmuth. Gelassenheit. longanimité, *f.* sang-froid; qualité de celui qui agit sans précipitation.

Nieporywczy, *adj.* nicht hitzig, der sich nicht übereilt, langmüthig. lent, *adj.* qui ne s'emporte point, qui agit sans précipitation; longanime.

nieporywczy w mowie. der sich im Reden nicht übereilet; im Reden bedachtsam. tardif à parler; qui emploie bien du tems à parler.

Nieporządek, *m.* Unordnung, *f.* desordre, *m.* confusion, *f.* dereglement, *m.*

Nieporządnie, *adv.* unordentlich. sans ordre; déréglément, confusément, désordonnément.

Nieporządny, *adj.* unordentlich, verwirrt. déréglé, confus, désordonné, mal-ordonné.

Niepohskromiony, *adj.* unbändig, das nicht zu zähmen ist; ungebändigt, ungezähmt. indomtable, qu'on ne peut domter; indomté; qui n'est pas domté. § niepohskromione pijaństwo, swawola.

Nieposilny, *adj.* kraftlos, das keine Nahrung, keine Kraft giebet. qui n'est point nourrissant; qui ne nourrit point. § napoy, pokarm nieposilny.

*Niepośladny, *adj.* } 1) schwer auszu-
Niepośladowany, *adj.* } spüren. 2) unerforschlich, unergründlich, unbegreiflich. 3) fig. unbefleckt, unverdächtig. 1) qu'on ne peut trouver à la piste. 2) qu'on ne peut découvrir; incompréhensible, impénétrable. 3) *fig.* qui est sans tache; qui n'est pas suspect; pur, entier, qui n'est point gâté, ni souilé. § 1) niepośladowanego trudno zwietrzyć zwierza. 2) niepośladowany w swoich taiemnicach. 3) niepośladowana cnota, czystość, skromność.

Niepośledni, *adj.* nicht der schlechteste, vortreflich, unvergleichlich. qui n'est pas des derniers; bien loin au dessus des autres; nonpareil, incomparable, excellent. § niepośledni ten Monarcha; niepośledne to zabawy.

Nieposłuszeństwo, *n.* Ungehorsam, Widerspenstigkeit. désobéissance, obstination.

Nieposłusznie, *adv.* ungehorsamer Weise. obstinément; d'une manière désobéissante.

Nieposłuszny, *adj.* ungehorsam, widerspenstig. désobéissant, refractaire, mutin. § nieposłuszny Panu.

Nieposłusznym bydź. ungehorsam seyn, nicht gehorchen. désobéir; ne pas obéir.

Nieposobie, *adv.* nicht nach einander, ohne Zusammenhang. inconséquemment, sans conséquence.

Niepoſobnie, nienaſtępnie, *adv.* ungereimter Weiſe. ſans ſuite, ſans conſéquence, abſurdement.
Niepoſobność, Nienaſtępność, *f.* üble Folge, Unbündigkeit. défaut de ſuite, manquement de conſéquence; abſurdité; mauvaiſe conſéquence.
Niepoſobny, Nienaſtępny, *adj.* unbündig, ungereimt, das nicht folget, ſich nicht ſchicket. abſurde, qui n'a point de liaiſon; qui n'eſt point bien ſuivi; qui ne s'accorde pas à ce qui précede; qui n'eſt pas concluant.
Niepoſpolicie, *adv.* nicht nach gemeiner Art; gut, wohl, ſchön. d'une manière peu commune; bien, excellemment, extraordinairement.
Niepoſpolity, *adj.* nicht gemein, vortreflich, ausnehmend. peu commun, excellent admirable, extraordinaire; qui n'eſt pas vulgaire.
Niepoſtrzegle. } *adv.* unmerklicher Weiſe, unvermerkt. inſenſiblement, imperceptiblement; ſans que l'on ait obſervé; d'une manière imperceptible. § niepoſtrzeżenie przyſzedł.
Niepoſtrzeżenie. }
Niepoſtrzegłość, *f.* } die Nichtwahrnehmung der Sache. le défaut d'obſervation; qualité inconnuë ou imperceptible d'une choſe.
Niepoſtrzeżenie, *n.* }
Niepoſtrzegły, *adj.* unmerklich. inſenſible, imperceptible, inconcevable; qu'on ne ſcauroit appercevoir; qu'on ne peut obſerver.
Niepoſtrzeżony, *adj.* unbemerkt, nicht wahrgenommen. qu'on n'a point obſervé, qu'on n'a pas remarqué.
Niepoſtrzyżony, *adj.* ungeſchoren, unbeſchoren. qui n'eſt point tondu.
Niepoświęcony, *adj.* weltlich, unheilig, ungeweiheit profane, qui n'eſt pas ſacré.
Niepoſzanowanie, *n.* die Ehrvergeſſenheit; Hindanſetzung der ſchuldigen Ehrfurcht; Verunehrung. irrévérence, peu de reſpect.
Niepotęga, *f.* Unvermögen, Mangel der Gewalt. impuiſſance; défaut de pouvoir; manquement de forces.
Niepotemny. 1) ungelegen, unbequem, was nicht zur Hand iſt. 2) ungeſchickt, untauglich. 1) incommode, qui n'eſt pas à main, à la portée. 2) mal-adroit, mal-habile.
Niepotemu, *vid.* Ten. — *nie po temu.*
Niepotępiony, *adj.* unverurtheilet. qui na point été condamné.
Niepetężność, *f.* Unvermögen, ſchwache Gewalt. impuiſſance; peu de forces.
Niepotężny, *adj.* unmächtig. impuiſſant, foible.
Niepotkliwie, *adv.* ohne Stolpern. ſans broncher; ſans faire un faux pas.
Niepotkliwość, *f.* Feſtigkeit der Beine im Gehen. fermeté des piés.
Niepotkliwy, *adj.* der nicht ſtolpert, feſt auf den Beinen iſt. ferme; qui ne bronche point. § koń niepotkliwy.
Niepotoczny, *adj.* 1) ſchwer zum Umdrehen. 2) nicht gänge und gebe; nicht oft vorkommend, ungewöhnlich, außerordentlich. 1) difficile à tourner; qui ne ſe tourne aiſément. 2) qui n'eſt pas de miſe, inuſité, extraordinaire.
Niepotrzebnie, *adv.* unnöthiger Weiſe, ohne Noth. ſans néceſſité.
Niepotrzebny, *adj.* unnöthig, überflüßig. qui n'eſt pas néceſſaire; ſuperflu; qui ne ſert rien pour la néceſſité.
niepożyteczna rzecz. Neben-Ding, Neben-Sache. choſe indifférente; choſe qui n'eſt pas eſſentielle; un acceſſoire; ce qui eſt hors de choſe principale.
Niepoważny, *adj.* unangeſehen, ungeachtet, unanſehnlich, der kein Anſehen hat. inconnu; qui eſt ſans autorité; qui n'a point d'autorité.
Niepowetowany, *adj.* unerſetzlich, unverwindlich. irréparable; qu'on ne peut réparer. § niepowetowana ſzkoda.
Niepowinnie, *adv.* ungebührlich; aus keiner Schuldigkeit. ſans être dû; ſans obligation.
Niepowinność, *f.* Ungebührlichkeit, Stand desjenigen der etwas zu thun nicht ſchuldig iſt. état de celui qui n'eſt pas obligé à qu. ch; aucune obligation; aucun devoir.
Niepowinny, *adj.* ungebührlich, das man nicht ſchuldig iſt. qui n'eſt pas dû, qui n'eſt pas obligé; qu'on ne doit pas faire.
Niepowolny, *adj.* ungehorſam, ungelehrig. intraitable, indocile, deſobéiſſant.
Niepowodny, *adj. vid.* Niepochopny.
Niepowoli, *adv.* nicht langſam; eilig. pas doucement; en hâte; à la hâte.
Niepowrocony, *adj.* } unwiderbringlich; das nicht zu ändern, nicht in den vorigen Stand zu ſetzen iſt. irrécupérable, irrécouvrable, irréparable, qu'on ne peut réparer, qu'on ne peut redreſſer; irrémédiable. § niepowrotnym rzeczom nayłatwieyſza przygana, niepowrotny czas ułatuie.
Niepowrotny, *adj.* }
Niepowrotnie, *adv.* auf eine unwiderbringliche Art; ohne Wiederkehr. d'une manière irréparable; ſans retour.

Niepo-

Niepowściągliwie, *adv.* unmäßig, unzüchtig; ohne sich zu mäßigen. sans retenuë, sans modération; sans se pouvoir modérer; incontinemment, immodérément.

Niepowściągliwość, *f.* Unmäßigkeit, Unzucht; die Nichtenthaltung. immodération, incontinence, intempérance, déréglement de vie.

Niepowściągliwy, *adj.* } der sich nicht hal-
Niepowściągniony. } ten, nicht bändigen kann; unmäßig, unzüchtig. incontinent, immodéré, qui ne peut se modérer; adonné à sa passion; intempétant.

Niepoznany, *adj.* 1) unerkannt. 1) unkenntlich. 1) méconnu, qui n'est pas reconnu. 2) méconnoissable, qui n'est pas reconnoissable.

Niepoznanie, *adv.* inkognito, unbekannter Weise. d'une manière inconnuë, incognito, sans être connu. § niepoznanie bawił się w mieście, przy dworze.

Niepozwalanie, *n.* 1) Verneinung, Verweigerung. 2) Widerspruch. 1) négation, désaveu; refus. 2) opposition, contredit.

Niepozwolony, *adj.* 1) unerlaubt, verweigert. 2) verneinet, abgeschlagen. 1) illicite, qui n'est pas permis. 2) refusé, désavoué, nié, rejetté.

Niepożytecznie, *adv.* unnütz. inutilement, sans utilité.

Niepożyteczny, *adj.* unnütz. inutile, qui ne sert de rien.

Niepożytek, *m. g. niepożytku.* Unnützlichkeit, Undiensamkeit. inutilité, *f.*

Niepr, *m.* Dnieper ein großer Fluß, an welchem Smolensko lieget. le Boristéne, le Nieper, un grand fleuve qui arrose la ville de Smolensko.

Niepracowitość, *f.* Unarbeitsamkeit, Unfleiß, Trägheit. inapplication, paresse, manque d'application.

Niepracowity, *adj.* unarbeitsam. paresseux, inappliqué, ennemi de travail, qui fuit le travail.

Nieprany, *adj.* ungewaschen, schwarz als Wäsche. qui n'est pas blanchi; qui n'est point lavé, sale comme un linge.

Niepraw, *adj. vid.* Nieprawy.

Nieprawda, *f.* Lüge, *f.* Unwahrheit. menterie, *f.* un mensonge, fausseté, ce qui n'est pas vrai. § nieprawdę mowi.

nieprawda, adv. es ist nicht wahr. cela n'est pas vrai; il est faux.

Nieprawdziwy, *adj.* falsch, nicht recht. faux, qui n'est pas vrai; qui n'est pas véritable.

Nieprawnie, *adv.* nieſądownie, bez postępku prawnego. 1) nicht gerichtlich, außer den Gerichten. 2) widerrechtlicher Weise; nicht nach den Gesetzen. 1) sans ordre de justice, sans les formes de Justice; sans procédure. 2) contre les loix, illégitimement.

Nieprawny, *adj.* bez prawa. 1) was nicht gerichtlich geschehen ist. 2) widerrechtlich. 1) qui n'est pas fait dans les formes de Justice. 2) illégitime, qui est contre les loix.

Nieprawość, *f.* Unrecht, Unbilligkeit, Bosheit. méchanceté, inquité, malice, action noire.

Nieprawy, *adj.* 1) unrecht; falsch, kein rechter. 2) unehlich gebohren. 3) verfälscht, angemacht. 4) heimlich eingeschrieben; fälschlich verzeichnet. 4) ersonnen, erdacht. 1) faux, qui n'est pas véritable. 2) illégitime, ne dans un mariage illégitime. 3) falsifié, corrompu, contrefait, faux. 4) enrôlé faussement; enrégitré à faux. 5) feint, faux. § 1) nieprawy Polak; nieprawy szlachcie, nieprawa dziewica. 2) nieprawe dziecię. 3) nieprawe złoto, wino. 4) nieprawy Kozak. 5) nieprawa powieść, nowina.

nieprawmi; *nieprawmi iest.* er thut mir Unrecht. il ne fait tort; il me fait une injustice. § nieprawes mu.

sam sobie w tym nieprawy (nieprawy). er handelt darinnen wider sich selbst; er thut sich selbsten hierinnen unrecht. il se fait tort; il est injuste en cela à soi même.

Nieprętki, *adj.* langsam, saumselig, zauderhaft. lent, te; tardif, ive.

Nieprobowany, *adj.* unversucht, unprobiert. qui n'est point éprouvé.

Nieprochnieiący, *adj.* unverweslich, das nicht faulet. incorruptible, qui ne se pourrit point.

Nieprosony, *adj.* ungebeten, uneingeladen. qui n'est pas invité; sans être invité.

Nieprożny, *adj.* nicht ledig. qui n'est point vuide.

Nieprzebieraiący, *adj.* } der kein Kostver-
Nieprzebierny, *adj.* } achter ist. franc-lipeau; un homme qui n'est pas friand, qui ne se dégoûte d'aucune viande. § nieprzebierny w potrawach.

Nieprzebity, *vid.* Nieprzebrany.

Nieprzebity, *adj.* schwer durchzustechen oder durchzuschlagen. impénétrable, qu'on ne peut percer; difficile à percer.

Nieprzebłagany, *adj.* unversöhnlich. implacable.

Nieprzebrany, *adj.* 1) eig. u. fig. unerschöpft. 2) zusammen gerafft; in der Eil aufgebracht. 3) nicht zu wässerig; nicht mit viel Wasser versetzt, vermischt, von Getränken. 1) *prop. & fig.* inépuisable, qu'on ne peut épuiser. 2) fait en tumulte, à la hâte; ramassé sans choix, avec précipitation; levé à la hâte, dans un tumulte. 3) peu aqueux, tempéré avec une convenable quantité d'eau; *parlant de quelques boissons.* § 1) nieprzebrana woda, dobroć; nieprzebrany w rozum, w dobrodzieystwa. 2) nieprzebrane (nieprzebierana, bez braku zebrane) woysko. 3) nieprzebrany miod, piwo.

Nieprzebrniony, *adj.* 1) da man nicht durchwaden kann. 2) fig. unergründlich, unerforschlich. 1) qui n'est point guéable; qu'on ne peut passer à gué. 3) *fig.* incompréhensible, impénétrable; qu'on ne peut comprendre; difficile à approfondir.

Nieprzebudzony, *adj.* unerwecklich, der schwer aus dem Schlaf zu wecken ist. qu'on ne peut éveiller.

sen nieprzebudzony, twardy, nieprzerwany. ein Todten-Schlaf; fester Schlaf. un someil dur.

Nieprzebytny, *adj.* undurchdringlich. impénétrable.

Nieprzebyty, *adj.* unwegsam, wo man nicht durchkommen kann. 2) unüberwindlich, unabhelflich. inpracticable, qui n'est pas passable; où il n'y a point de chemin; par où l'on ne peut passer 2) insurmontable, inévitable, invincible. § 1) nieprzebyte gory, bagna. 2) nieprzebyta trudność.

Nieprzeczerpany, *adj.* eig. u. fig. unerschöpflich. *prop. & fig.* intarrifcable, inépuisable.

Nieprzedarowany, *adj.* der sich nicht bestechen läßt. incorruptible, qu'on ne peut corrompore. § sędzia nieprzedarowany.

Nieprzedany, *adj.* unverkauft. qui n'a pas été vendu; invendu; qu'on n'a pas vendu.

Nieprzedayny, *adj.* unverkäuflich. qu'on ne peut pas vendre; qui n'est pas vendable.

Nieprzedni, *adj.* podleyszy. mittelmäßig; schlecht, nicht der beste. qui n'est pas le meilleur; médiocre, petit, chetif, commune, simple.

Nieprzegrodzony, *adj.* ohne Scheidewand gemacht. qui n'est pas séparé d'une cloison, d'une rayon.

Nieprzeiednany, *adj.* unversöhnlich. irréconciliable, qu'on ne peut réconcilier.

Nieprzekonanie, *adv.* 1) unüberwindlich. 2) unwiderleglich, ohne Ueberzeugung. 1) invinciblement, d'une manière invincible. 2) sans être convaincu; sans conviction.

Nieprzekonany, *adj.* 1) unüberwindlich. 2) unüberzeugt. 3) schwer zu widerlegen, unwiderleglich. 1) invincible, qu'on ne peut vaincre. 2) qui n'est pas convaincu. 4) qu'on ne peut réfuter; difficile à réfuter. § 1) nieprzyiaciel nieprzekonany. 2) nieprzekonany w złoczyństwie. 3) nieprzekonany i stateczny w wierze swoiey; nieprzekonana to prawda.

Nieprzekłoty, *adj.* schwer zum durchstechen, undurchstechlich. impénétrable, qu'on ne peut percer.

Nieprzełamany, Nieprzełomiony. 1) undurchbrechlich. **2) unüberwindlich. 1) qu'on ne peut briser ou casser. **2) invincible.

Nieprzeliczony, *adj.* unzählbar. innombrable. § w nieprzeliczone wielki; nieprzeliczona ludzi liczba.

Nieprzemyślny, *adj.* unemsig. peu industrieux.

Nieprzepisany, *adj.* nicht abgeschrieben; davon noch keine Abschrift genommen worden ist. qui n'est pas transcrit; qu'on n'a pas encore copié.

Nieprzepłacony, *adj.* unschätzbar. inestimable; qui est sans prix. § nieprzepłacone cnoty iego.

Nieprzeprawny, *adj.* unwegsam, wo kein Weg, keine Ueberfuhr ist. impracticable, où il n'y a point de chemin, de passage ou de transport.

Nieprzerachowany, *adj.* unzählbar. innombrable. § nieprzerachowane woyska.

Nieprzerobiony, *adj.* 1) ungearbeitet. 2) ungewendet, von Kleidern. 2) unbestochen, der sich nicht bestechen, nicht gewinnen läßt. 1) qui n'est pas refait. 2) qui n'est pas tourné, *parlant des habits.* 3) incorrompu, qui ne se laisse pas corrompre. § 1) srebra stołowe nieprzerobione. 2) szata nieprzerobiona. 3) sędzia nieprzerobiony.

Nieprzerwany. *adj.* ununterbrochen, unverruckt, unaufhörlich, beständig. perpétuel, non-interrompu, continuel.

*Nieprzerwanie, *adv. vid.* Nieprzestannie.

Nieprzesiwany, *adj.* ungesiebet. qui n'est pas passé au travers d'un crible; qui n'est pas criblé ou sassé.

Nieprzestannie, *adv.* nieprzestaiąc. ohne Aufhören, beständig. sans cesse, perpetuellement, continuellement, incessamment.

Nieprze-

Nieprzestanny, *adj.* unaufhörlich. perpetuel, continuel.

bieg nieprzestanny. Mathem. ein perpetuum mobile. *Matem.* mouvement perpétuel.

Nieprzestępny, *adj.* 1) darüber man nicht schreiten muß, unüberschreitlich; unwiderruflich, unhintertreiblich. 2) unüberwindlich, unabhelflich. 1) inévitable, irrévocable, qu'on ne peut revoquer, qu'on ne peut outre-passer. 2) insurmontable, invincible. § 1) zdanie iego by naygłupsze, nieprzestępnym iest wyrokiem. 2) nieprzestępną ztąd mam, poymuię zawadę do dalszego szczęścia.

Nieprzestrzeganie, *n.* die Nichtbeobachtung. inobservation, *f.*

Nieprzeświadczony, *adj.* unüberzeugt, nicht überführt. qui n'est pas convaincu.

Nieprzewrotny, *adj.* 1) unumwerflich, schwer zum Umwerfen. 2) aufrichtig. 1) difficile à renverser; qu'on ne peut renverser, 2) ouvert, sincère.

Nieprzeyrzysty *adj.* ⌉ undurchsichtig.
Nieprzezroczysty. *adj.*⌋ opaque; qui n'est pas transparent; au travers duquel on ne peut voir. § kamień drogi nieprzeyrzysty; las, drzewo nieprzeyrzyste.

Nieprzezwyciężony. unüberwindlich, unabhelflich. invincible; insurmontable.

**Nieprzeżyty, *adj.* den man nicht überleben kann, ewig. éternel, à qui personne ne sauroit survivre. § nieprzeżyty Boże.

Nieprzybytny, *adj.* 1) abwesend. 2) im Gericht. unerhört, nicht vernommen. 1) absent. 2) *droit:* sans être ouï; qu'on n'a pas interrogé. § 1) nieprzybytnego broń przyiaciela. 2) zdać stionę nieprzybytną.

Nieprzychylny, *adj.* ungeneigt, abhold. qui n'est pas affectionné, qui veut du mal à qu; peu favorable.

Nieprzydatnie, ⌉ *adv.* nicht von ohngefähr.
Nieprzygodnie,⌋ pas fortuitement; sans tout hazard.

Nieprzydatny, *adj.*⌉ 1) nicht zufällig.
Nieprzygodny, *adj.*⌋ 2) unnütz, ungeschickt zu etwas. 1) qui n'est pas contingent ou casuel; qui n'arrive point par hazard. 2) inutile, mal-habile à qu. ch.

Nieprzygannie, *adv.* unsträflicher Weise, ohne Tadel. sans blâme; irrépréhensiblement, irréprochablement.

Nieprzyganny, *adj.* untadelhaft, unsträflich. irréprochable, irrépréhensible; qu'on ne peut blâmer.

Nieprzyiaciel, *m.* Feind, *m.* ennemi, *m.* § nieprzyiaciel moy iadowity; nikt nie iest bez nieprzyiaciół; nieprzyiacioł *(nieprzyiacielow) zbił; Krzyża Swiętego, Państwa, nieprzyiaciele; to iego nieprzyiaciel; nieprzyiaciel prywatny.

Niprzyiacielka, *f.* eine Feindinn. ennemie, *f.* celle qui hait qu.

Nieprzyiacielski, *adj.* feindlich, den Feind eines Landes betreffend. 2) feindselig, gehäßig, s. Nieprzyiazny. 1) ennemi, d'ennemi, qui regarde l'ennemi public. 2) d'ennemi; qui a du rapport à l'inimitié des particuliers, *v.* Nieprzyiazny. § nieprzyiacielskie woyska; nieprzyiacielska ziemia.

po nieprzyiacielsku, adv.⌉ nieprzyiaźnie,
Nieprzyiacielsko, *adv.* ⎨ *adv.* 1) feind-
*Nieprzyiacielskie, *adv.* ⎬ lich, wie ein
Nieprzyiaźliwie. ⌋ Landes - Feind.
2) feindlich, gehörig. 1) hostilement. 2) en ennemi, avec un esprit d'ennemi.

Nieprzyiaźliwy, Nieprzyiazny, *adv.* feindselig, gehäßig. ennemi, d'ennemi, malintentionné.

Nieprzyiaźń, *f.* 1) Feindschaft. *f.* Feindseligkeit. 2) Phil. natürliche Widrigkeit oder Feindschaft. 1) inimitié, *f.* haine. *f.* action d'ennemi. 2) *Philos.* antipatie, *f.* § 1) zachodzić, żyć z kim w nieprzyiaźni; wiodę, mamm z kim nieprzyiaźń. 2) nieprzyiaźń wrodzona rzeczom niemym i nieczułym.

nieprzyiaźń przeciw państwu, kraiowi. Feindseligkeit wider ein Reich oder Land. hostilité.

Nieprzyiaźnie, Nieprzyiazny, *vid.* Nieprzyiaźliwie, Nieprzyiaźliwy.

Nieprzyiemnie, *adv.* unangenehm. désagréablement, d'une manière peu agréable.

Nieprzyiemność, *f.* Unanmuth, *f.* Unannehmlichkeit. désagrément, *m.*

Nieprzyiemny, *adj.* unangenehm. désagréable, mal-plaisant, déplaisant, qui déplait; mal-agréable; qui n'est pas agréable.

Nieprzyięty, *adj.* unaufgenommen, unangenommen. qui n'est pas reçu, qu'on n'a pas admis; qui n'est pas agrége. § nieprzyięty podarunek; nieprzyięty w liczbę, w radę.

Nieprzykry, *adj.* 1) nicht widrig, nicht beschwerlich. 2) nicht steil. 1) qui n'est pas désagréable. 2) penché, qui penché, qui va en penchant; facile à monter.

Nieprzymuszony, *adj.* } 1) ungezwungen,
Nieprzynukany, *adj.* } freywillig. 2) natürlich, ungezwungen, frey. 1) volontaire, qui est, qui se fait sans contrainte; qui se fait de bon gré. 2) libre, dégagé, naturel, coulant. § 1) z nieprzymuszoney życzliwości mi pomaga; chcenie zawisło na woli nieprzynukaney. 2) wolny styl i nieprzymuszony.

Nieprzyprawny, *adj.* 1) einfältig, schlecht, unangemacht. 2) ungemacht, ohne Gewürze zugerichtet. 1) simple, qui est sans ornement, sans fard. 2) simple, qui n'est pas assaisonné avec des choses qui piquent le goût.

Nieprzyprawnie, *adv.* 1) ohne Zusatz und Zierrath. 2) ohne Fett, ohne Gewürz 1) sans fard, sans parure, sans ornement; simplement. 2) sans assaisonnement; sans épices & sans graisse.

Nieprzypuszczenie, *adj.* Ausschließung. exclusion, *f.* l'action par laquelle on n'admet qu. à qu. ch.

Nieprzypuszczony, *adj.* ausgeschlossen, nicht darzu gelassen. exclu, rejetté, éloigné de quelque emploi. § nieprzypuszczony do rady.

nieprzypuszczony do prawa mieyskiego. der noch nicht zum Bürger-Recht gelassen worden ist. qui n'a pas encore été admis au nombre des citoyens.

Nieprzyrodzony, *adj.* unnatürlich, das wider die Natur ist. 2) nicht von der Natur gezeuget, durch die Kunst gemacht. 1) qui est contre nature. 2) factice, qui est fait par art. § 1) nieprzyrodzonym się to dzieie sposobem; cud iest rzecz nieprzyrodzona. § 2) port nieprzyrodzony (niesamorodny) tego miasta.

Nieprzystęp, *m.* ziele. (*aproxis*) gewisses Kraut, dessen Wurzel sich entzünden soll, obschon das Feuer weit davon entfernet ist. espèce d'herbe, dont la racine doit prendre feu, quoiqu'il soit éloigné.

Nieprzystępność, *f.* Eigenschaft einer Sache, zu der man sich nicht nähern kann. qualité d'une chose, dont on ne peut s'approcher; difficulté inaccessible.

Nieprzystępny, *adj.* unzugänglich, dahin man nicht kommen kann. inaccessible; qu'on ne peut approcher. § nieprzystępna skała, forteca.

Nieprzystoynie, *adv.* unanständig. indécemment, contre la bienséance; d'une manière indécente.

Nieprzystoyność, *f.* Uebelstand, *m.* Unanständigkeit. més-séance, indécence, *f.*

Nieprzystoyny, *adj.* unanständig. messéant, mal-séant.

Nieprzytomnie, *adv.* abwesend. en absence.

Nieprzytomność, *f.* Abwesenheit, *f.* absence, *f.*

Nieprzytomny, *adj.* abwesend. absent.

Nieprzywrotny, *adj.* unwiderbringlich, unersetzlich. irrécouvrable, qu'on ne peut redresser, d'où l'on ne peut retirer.

Nieprzyzwyczaiony do czego. } ungewohnt.
Nieprzywykły czemu. } inaccoutumé, qui n'est pas accoutumé de; qui n'est pas habitué, qui n'est pas fait à.

Niepyszny, *adj.* nicht stolz. qui n'a point d'ambition; qui n'est pas orgueilleux.

Niepytany, *adj.* ungefragt. qui n'est pas examiné; qu'on n'a pas demandé.

Niepytlowany, *adj.* ungebeutelt. qui n'a été bluté; qu'on n'a pas passé par le bluteau.

Nierąbany, *adj.* ungehauen. qu'on n'a pas haché.

Nierączo, *adv.* langsam, schläfrig. tardivement. lentement, pésamment, paresseusement.

Nierączość, *f.* Langsamkeit, Schläfrigkeit. tardiveté, lenteur, *f.* pésanteur, *f.*

Nierączy, *adj.* langsam. tardif, lent, paresseux, négligent.

Nierad, *adj.* nur im *Nominat. sing.* und *plur.* ungern, wider Willen. *cet adjectif n'est usité qu'au Nominatif singulier & plurier*; à regret, malgré soi, contre son gré. § nierada go widzi, nie radzi mu; nierad to czynię, słyszę; dziewki nierade to czynią.

Nieradzenie się kogo, *vid.* Niedokładanie.

Nieraźno, *adv.* nicht zur Hand; nicht gelegen, unbequem sans commodité; sans être à main où à la portée.

Nieraźność, *f.* 1) Ungelegenheit eines Orts. 2) Langsamkeit, *f.* 1) mauvaise situation d'un lieu. 2) lenteur, *f.*

Nieraźny, *adj.* 1) nicht wohl gelegen; übel gelegen. 2) ungeschickt, unbequem zum Gebrauch. 3) langsam, nicht hurtig. 1) mal situé, qui n'est pas commodément placé. 2) qui n'est pas propre à son usage. 3) lent, tardif, paresseux. § 1) nieraźny dom, ogrod, nieraźne do tego mieysce. 2) do tey kuszy bełt nieraźny. 3) nieraźny chłopiec.

Nierdzawy, *adj.* unverrostet. qui ne s'est point enrouillé; qui n'a pas contracté de la rouille.

Nierezolut, *f. m.* wątpiciel, namyślaiący się, nienamyślny. ein unentschlossener, unschlüs-

unschlüßiger Mensch. irrésolu, indéterminé; qui balance.

Nierobiony, *adj.* 1) nicht gemacht, natürlich. 2) roh, in Stangen, als Silber. 3) unzubereitet. 1) naturel, qui n'est pas factice, qui n'est pas fait. 2) non-travaillé, non ouvré, qui n'est pas travaillé & mis en oeuvre; crud. 3) qui n'est préparé; qui n'est pas accommodé à son usage.

Nierobotność, *f.* Unarbeitsamkeit, *f.* aversion pour le travail.

Nierobotny, *adj.* pies na robotę. unarbeitsam, der nicht gerne arbeitet, der die Arbeit scheuet. paresseux; ennemi du travail, qui fuit le travail; qui n'est pas laborieux; qui n'aime pas le travail.

Nierogaty, *adj.* unhörnig, das keine Hörner hat. qui n'a point de cornes; qui est sans cornes. § nierogate bydło.

Nierośnienie ciasta, *vid.* Zakał.

Nierosochaty, *adj.* nicht zackig, nicht astig. qui n'est pas fourchu; qui n'est pas rameux, qui n'a qu'une tige, qu'un tronc.

Nieroskosz, *vid.* Nierozkosz.

Nierostayny, *adj.* unzertrennlich. inséparable, indissoluble, qu'on ne peut rompre; difficile à séparer. § zachęcać do nierostayney zgody.

Nierostropnie. *adv.* } *vid.* Nieroztropnie, *&c.*
Nierostropność, *f.* }
Nierostropny. }

Nierostrzygniony, *vid.* Nierozstrzygniony.

Nierownia, *f.* } eine Unebene; ein unwegsamer, hockerichter Ort. lieu mal uni; inégalité; le désavantage du lieu; endroit, chemin raboteux.
Nierownina, *f.* }

Nierownie, } *adv.* 1) ungleich, holpricht. 2) ungleich, nicht auf gleiche Art. 1) d'une façon raboteuse. 2) inégalement, d'une manière inégale. § 1) nierowno tam po wszystkich drogach. 2) nierowno pisze postępuie. rzeczy kładzie.
Nierowno, *adv.* }

Nierowność. *f.* 1) Ungleichheit eines Orts. 2) Ungleichheit als des Standes. 1) le désavantage d'un lieu raboteux. 2) inégalité; dissimilitude, dissemblance, disproportion. *f.* § 1) nierowność mieysca, drogi, *deski. 2) nierowność sił, stanu.

Nierowny, *adj.* ungleich, uneben, schlimm, holpricht. 2) ungleich. 1) qui n'est pas applani; raboteux, scabreux, qui n'est pas uni. 2) dissemblable, inégal, disproportionné. § 1) nierowne płotno; nierowne drogi. 2) nieremny mu w naukach, w godności; nierowne siły, wyrazy.

Nierozdzielnie, nierozłożnie; nierozłącznie, *adv.* 1) unordentlich, unter einander; ohne Unterschied. 2) unzertrennlicher Weise. 1) confusement; pêle-mêle; ensemble, en commun, sans ordre, indistinctement. 2) inséparablement, indivisiblement; d'une manière inséparable; d'une manière indissoluble.

Nierozdzielność *f.* Unzertrennlichkeit, Untheilbarkeit, *f.* indissolubilité, indivisibilité; continuité, *f.*

Nierozdzielny. *adj.* nierozłożny, nierozłączny. 1) unzertrennlich, an einander hängend. 2) untheilbar, das sich nicht theilen läßt. 1) indissoluble, inséparable, continu. 2) indivisible qui ne se peut diviser. § 1) nierozdzielną wolą i radą. 2) nierozdzielne ciało; punkt matematyczny iest nierozdzielny na części.

płeć nierozdzielna. Gramm. der Genus epicaenum oder promiscuum. *Gram.* le genre épicene; le genre commun.

nierozdzielna przekładka. Gramm. eine praepositio inseparabilis. *Gramm.* une préposition inséparable.

Nierozdzielony, *adj.* ungetheilt. indivisé, qui n'est point partagé.

Nierozerwany, *adj.* 1) nicht zerrissen; nicht zerreißlich. 2) fig. unaufhörlich, unzertrennlich, unabläßlich. 2) unzerstreut, ungestört, beständig. 1) qui n'est pas rompu; qui ne peut être déchiré; qu'on ne peut ni rompre ni défaire. 2) indissoluble; inséparable. 3) tout attaché; qui n'est pas distrait; qui a beaucoup d'application à qu. ch. § nierozerwany postronek. 2) nierozerwane towarzystwo. 3) nierozerwany na modlitwie, w przyiaźni.

Nierozeznanie, *adv.* ohne Unterschied; verworren. indifféremment, sans distinction; sans différence; confusement.

Nierozeznany, *adj.* nicht unterschieden, nicht nach dem Unterschied eingesehen; dunkel, verworren. indistinct, obscur, qui n'est pas assez distinct, qu'on ne sauroit distinguer; confus.

Nierozgarnienie, *n.* unaufgewecktes Wesen; Schläfrigkeit, *f.* la pésanteur d'esprit; manquement de vivacité, *m.*

Nierozgarniony, *adj.* unaufgeweckt, unaufgeräumet, stumpf, schläfrig. qui n'est pas éveillé, qui n'est pas vif; pésant, lourd; qui a peu de vivacité.

Nierozjętnie, *adv.* 1) unzerleglich. 2) auf eine unzertrennliche Art; unauflöslich. 1) d'une manière qu'on ne peut démonter

monter un ouvrage. 2) indiſſolublement.

Nierozziętny, *adj.* 1) unzerleglich. 2) unauflöslich. 1) difficile à démonter; qui n'eſt pas accommodé pour être défait & déſaſſemblé. 2) indiſſoluble.

Nierozkoſz, *f.* Mangel des Vergnügens, Unluſt. déplaiſir; manquement de plaiſir.

Nierozłącznie, Nierozłączny. } *vid.* Nierozdzielnie, Nierozdzielny.
Nierozłożuie, Nierozłożny. }

Nierozłożony, *adj.* 1) unzerlegt. 2) unzertheilt, unzergliedert, nicht unterſchieden, verworren. 1) qui n'eſt pas démonté, qu'on n'a pas déſaſſemble. 2) indiſtinct, confus, obſcur, mal-arrangé, mal-diſpoſé; qui n'eſt pas démembré.

Nierozmierzony, *adj.* 1) unabgemeſſen, ungemeſſen. 2) unermeßlich, unerdlich. 1) qui n'eſt pas méſuré, qu'on n'a pas méſuré. 1) infini, immenſe. § 1) role nierozmierzone. 2) Boże nierozmierzony.

Nierozmowny, *adj.* ſtörrig, unfreundlich, der nicht zu ſprechen iſt. qui n'eſt point affable; inaccoſtable; qui parle aux gens d'une manière peu civile.

Nierozmyślnie, *adv.* nicht mit Bedacht, unbedachtſam. *adv.* à l'étourdi; inconſidérément. § wyrzekł nierozmyślnie,

Nierozmyślność, *f.* Unbeſonnenheit, Unvernunft. inadvertance, *f.* mégarde, *f.* inconſidération, imprudence. § dla twoiey nierozmyślności ſzkodę ponoſzę.

Nierozmyślny, *adj.* 1) unbeſonnen, unüberlegt. 2) eiferſüchtig, unverzüglich; ohne langes Bedenken. 1) inconſidéré, mal-aviſé, imprudent. 2) dit ou fait ſur le champ; qui n'eſt point médité. § 1) nierozmyślne rzeczy ladaiakie. 2) tę nierozmyślną dał odpowiedź.

Nierozpleciony, *adj.* 1) unaufgeflochten. 2) unauflöslich. 1) qui n'eſt pas décordé, dénaté. 2) inſoluble.

Nierozſtayny, *adj. vid.* Nieroſtayny.

Nierozſzarpany, *adj.* 1) unzerriſſen. 2) das nicht zu zerreißen iſt. 1) qui n'eſt pas déchiré. 2) qu'on ne peut déchirer.

Nierozſtrzygniony, *adj.* 1) unentſchieden, unentſchiedlich, das nicht zu entſcheiden iſt. 1) indécis, indéterminé, qui n'eſt pas déterminé. 2) indéterminable; qu'on ne peut décider.

Nieroztropnie, *adv.* unvernünftiger Weiſe, imprudemment, ſottement,

Nieroztropność, *f.* Unverſtand, *m.* Unvernunft, *f.* imprudence, *f.* manque de raiſon, *m.* inadvertance.

Nieroztropny, *adj.* unvernünftig, unbedachtſam, unverſtändig. imprudent, mal-aviſé.

Nieroztworzony, *adj.* lauter, nicht mit Waſſer vermengt. pur, *adj* qui n'eſt pas mêlé, détrempé ou delayé avec de l'eau.

Nieroztrzeźwiony, *adj.* unaufgeweckt, finſter. qui n'eſt pas éveillé; ſombre; qui n'eſt pas vif.

Nierozum, *m.* Unverſtand, *m.* Unvernunft, *f.* irraiſonnabilité, folie, manque de raiſon.

Nierozumnie, *adv.* ohne Verſtand, Unvernünftiger Weiſe. irraiſonnablement, ſans raiſon.

Nierozumny, *adj.* unverſtändig. irraiſonnable, déraiſonnable, qui n'a pas en partage la raiſon; inſenſé.

*Nierozważny, *adj.* *vid.* Nierozmyślny.

Nierozwiązany, *adj.* 1) unaufgebunden. 2) unauflöslich 1) qui n'eſt pas délié, qui eſt encore lié. 2) indiſſoluble, qu'on ne peut réſoudre. § 1) nierozwiązany ſnop, wor. 2) nierozwiązana to trudność.

Nierozwiniony, *adj.* } 1) unaufgewickelt,
Nierozwity, *adj.* } unaufgerollt, zuſammengerollt. 2) unaufgeblüht 1) qui n'eſt pas déplié. 2) qui n'eſt pas éclos, qui ne s'eſt pas épanoui. § 1) nie rozwiniona chorągiew, ſztuka materyi. 2) padł na placu młodzianin iako kwiatek nierozwity.

Nieruchanie, *n.* } Unbeweglichkeit, *f.*
Nieruchawość, *f.* } immobilité, *f.*

nieruchanie, n. vid. Nieruſzanie.

Nieruchawy, *adj.* unbeweglich. immobile, fixe.

Nieruchomo, *adv.* unbeweglich, unbeweglicher Weiſe. d'une manière immobile, ſans ſe remuer.

Nieruchomość, *f.* 1) Unbeweglichkeit, *f.* 2) unbewegliches Gut. 1) immobilité. 2) un immeuble; bien qui ne ſe peut tranſporter.

Nieruchomy, *adj.* unbeweglich. immobile. § ſtoi człowiek nieruchomy; ciało przez ſię ieſt nieruchome i ſmysłow nie ma.

nieruchome dobra. unbewegliche Güter. les immeubles, *m.*

Nieruſzanie, *n.* Nieruchanie, *n.* leżenie dlugie iakiey rzeczy bez poruſzania. langes Liegen einer Sache ohne daß man ſolche umrühret. défaut de remuement, de quoi les meubles contractent un certain relant ou odeur mauvaiſe.

Nierufzany, *adj. vid.* Nietykalny.
Nierycerz, *m.* ein Unadelicher. un roturier.
Nierycerfki, *adj.* unadelich, unritterlich. roturier, qui n'eft pas noble. § nierycerfkiego ftanu człowiek.
Nierychło, *adv.* langfam, nicht hurtig. tard; lentement, tardivement, avec lenteur.
Nierychłość, *f.* Langfamkeit, *f.* tardiveté; lanteur, *f.*
Nierychły, *adj.* 1) langfam. 2) fpät, fortdaurend. 1) tardif; lent; qui ne fe fait pas promptement; qui vient trop tard, qui arrive tard. 2) de longue durée, de longue fuite d'années; qui eft de durée. § 1) nierychły w namyślaniu, prętki w czynieniu. 2) w nierychłe lata potomność twoia słynąć będzie.
Nierymownie, nieſkładnie, nie gładko, nie w rym, *adv.* 1) ohne Reimen. 2) nichts zur Sache. 1) fans rime. 2) fans aucun rapport; mal à propos; abfurdement, incongrûment.
Nierymowność, *f.* Ungereimtheit, *f.* abfurdité, malféance, incongruité, extravagance, défaut de jufteffe; mauvaife conféquence.
Nierymowny, *adj.* 1) ungereimt, ohne Reime gefchrieben. 2) ungereimt, ungefchickt. 2) écrit fans rimes. 2) qui n'eft pas à propos; qui ne convient pas à; qui n'eft pas convenable; abfurde, extravagant, incongru.
Nierząd, *m.* 1) Unordnung, *f.* 2) Hurerey, *f.* Unzucht, unehelicher Beyfchlaf, Huren-Leben. 3) Huren-Wirthfchaft. 1) défordre, *m.* dérangement, confufion, déréglement, *m.* débandade, *f.* 2) paillardife, *f.* putanifme; *m.* couche illicite; vie impudique; plaifir charnel, impureté, débauche. 3) mauvais commerce de femmes de mauvaife vie; le maquerellage. § 1) nierządem Polſka ftoi, nierządem też zginie; i w nierządzie ieſt rząd iakiś. 2) nierząd pełnił; nierząd z wolną, z krewną; nierządu poprzeſtała; bawienie fię nierządem.
nierząd trzymać, chować. Huren-Wirthfchaft treiben. exercer le maquerellage; tenir bordel.
bawić fię nierządem. Hurerey treiben. mener une vie impudique; vivre impudiquement.
nierządu patrzyć; cielefność z białągłową pełnić. den Huren nachlaufen. être dans la débauche des femmes; paillarder.
nierządu patrzy, na nierząd fię udała. fie gehet dem Huren-Leben nach. elle fe proftitue; elle eft de mauvaife vie; elle eft impudique; elle eft dans la débauche des hommes.
Nierządnica, *f.* eine Hure. débauchée; paillarde; fille de joye; courtifanne; fille charitable; coureufe, femme de mauvaife vie.
nierządnica iawna, pofpolita. gemeine Hure, *f.* courtifanne publique; fille proftituée, garce, gourgandine; cantonnière; une putaine.
nierządnica iednego taiemna; nałożnica. Beyfchläferinn. concubine, *f.*
Nierządniczy, *adj.* ⎫ 1) unzüchtig, buh-
Nierządny, *adj.* ⎭ lerifch, hurifch, Huren-. 2) ein Huren-Haus, das Huren-Leben betreffend. 1) paillard, putanier, lafcif. 2) de bordel; de bordelier; qui concerne le lieu de débauché.
nierządniczy sługa. Gelegenheits-Macher. miniftre de fales voluptés.
nierządnicze; nierządnicza zapłata. Huren-Lohn. ce qu'on donne à une putain.
nierządny dom. Huren-Haus, *n.* bordel, *m.* vilain lieu; maifon de débauche; un mauvais lieu.
nierządna kobieta; nierządnica. Hure. fille de joie.
* *nierządny; nieporządny.* unordentlich. confus, défordonné, dérangé.
Nierządnie, *adv.* unzüchtiger, hurerifcher Weife. effrontément, en paillard, impudiquement, fans pudeur, avec impudence; en putain; à la manière d'une femme proftituée.
Nierządnik, *m.* Huren-Jäger, Hurer. paillard, putaffier, bordelier, un débauché après les femmes.
Nierzeſki, *adj.* nicht frifch, nicht munter, fchläfrig. lent, pareffeux, qui n'eft pas vif.
Nierzetelnie, *adv.* 1) nicht in der That, 2) undeutlich. 1) d'une manière inefficace. 2) indiftinctement, confufément.
Nierzetelność, *f.* 1) Kraftlofigkeit. 2) Undeutlichkeit. 1) inefficacité; manquement d'effet. 2) confufion, obfcurité.
Nierzetelny, *adj.* 1) unwürkfam, nicht werkthätig. 2) undeutlich. 1) ineffectif, inefficace, qui ne produit point d'effet; qui n'eft pas actif, qui n'eft pas agiffant. 2) confus, indiftinct, obfcur.
Nierzkąc, *adv.* zugefchweigen, vielweniger. tant s'en faut; d'autant plus; bien loin; bien moins; beaucoup moins. § Pan a nie dokazał, nierzkąc żebyś ty mogł.
Nieſądownie, *adv.* nicht gerichtlich, nicht vor Gericht. fans les formes de Juftice; d'une

d'une manière qui n'est pas arrêtée judiciairement.

Nieſądowny, Nieſądowy, *adj.* nicht gerichtlich. qui n'est pas judicaire; qui n'est pas arrêté devant un Juge.

nieſądowny dzień. Ferien-Tag, an welchem kein Gericht gehalten wird. fête du Palais; 'jour auquel on n'exerce point la justice.

Nieſamorodny, *adj.* durch die Kunst gemacht; nicht von der Natur gezeugt. factice; qui est fait par art; qui n'est pas naturel.

Nieść, *vid.* Nioſę.

Nieſękowaty, *adj.* nicht knorrig, nicht astig. qui est sans noeuds; uni.

Niesfatygowany, *adj.* unermüdet. infatigable.

Niesfora, *f.* Nieſworność, *f.* 1) Unlust, Trägheit; Unschlüßigkeit; Schläfrigkeit. 2) Widerspenstigkeit. 1) nonchalance, refroidissement, pésanteur d'esprit; la froideur, la tiédeur, indifférence, irrésolution. 2) désobéissance, opiniâtreté, repugnance. § 1) niesforą nasza się to dzieie. 2) dał Pan krola ludowi Jzraelſkiemu na ukaranie niesforności narodu tego.

Niesfornie, *adv.* 1) träg; unschlüßig, schläfrig. 2) widerspenstig. 1) froidement, tièdement. 2) d'une manière désobéissante.

Niesforny, *adj.* Niezworny. 1) unangenehm, verdrießlich. 2) ungleich, das sich nicht zusammen schickt, ungereimt. 3) träg, unschlüßig. 4) hartnäckig, widerspenstig. 1) désagréable, fâcheux. 2) inégal, qui n'est pas convenable; extravagant, incongru. 3) nonchalant, froid, tiéde, refroidi, pésant. 4) opiniâtre, désobéissant, refractaire. § 1) trudny i niesforny bez przyiaciela żywot. 2) na tak niesforne krewni niepozwolili małżeństwo; niesforne pogodzić rzeczy. 3) niesforny umysł. 3) niesforni rebelizuiący ludzie.

Nieſie kokoſz, *vid.* Nioſę.

Nieſiekomy, *adj.* das sich nicht zerhacken läßt. 2) untheilbar. 1) qu'on ne peut couper. 2) indivisible, qu'on ne peut séparer.

Nieſienie, *n.* 1) unwiederholtes Tragen. 2) das Legen des Feder-Viehes; die Lege-Zeit. 1) l'action de porter seulement une fois. 2) la ponte de volaille; l'action de pondre, de faire des oeufs. § 1) nieſienie ciężaru na ramionach. 2) kokoſz przy nieſieniu (nieſieniu się) iaie ziadła.

Nieſkazitelnie, *adv.* unverweslicher Weise. sans corruption; d'une manière incorruptible.

Nieſkazitelność, *f.* Unverweslichkeit, *f.* incorruptibilité, incorruption, *f.*

Nieſkazitelny, *adj.* unverweslich. incorruptible, qui n'est point sujet à la corruption.

Nieſkażony, *adj.* unverdorben, unverfault. incorrompu, qui n'est point corrompu. § nieſkażone ciało.

Nieſkładamy, *adj.* nicht zusammengesetzt, aus einem Stück. solide, qui n'est pas composé; fait tout d'une piece. § czołn, noż nieſkładany.

Nieſkładnie, *adv.* ungereimt. absurdement, mal à propos, sans rime & sans raison.

Nieſkładność, *f.* Ungereimtheit, abgeschmacktes Wesen. absurdité, incongruité, extravagance.

Nieſkładny, *adj.* 1) ungereimt. 2) unzusammen gesetzt, das aus einem Stück ist. 1) incongru, extravagant, fade, absurde. 2) qui n'est pas composé, qui est fait d'une seule piéce.

Nieſkończoność, *f.* Unendlichkeit. infinité; immensité, *f.* § nieſkończoność w rzeczach ſtworzonych bydź niemoże.

Nieſkończony, *adj.* 1) ungeendigt. 2) unendlich. 1) qui n'est pas achevé. 2) infini, sans fin. § 1) nieſkończoney dorabiać roboty. 2) Bog nieſkończony.

Nieſkory, Nieſkorość, *vid.* Nieſkwapliwy, Nieſkwapliwość.

Nieſkromnie, *adv.* unsittsam, unbescheidentlich, unmäßig. immodestement; immodérément; sans mésure, avec excès.

Nieſkromność, *f.* Unmäßigkeit, *f.* immodestie, excès, *m.* immodération, *f.*

Nieſkromny, *adj.* unmäßig. immodeste, immodéré, déréglé, outré.

Nieſkupność, *f.* schwerer Vertrieb einer Waare; Mangel der Käufer oder der Gelegenheit etwas zu verkaufen. défaut d'acheteur; manquement d'occasion de vendre.

Nieſkupny, *adj.* 1) schwer zu verkaufen, unverkäuflich. 2) nicht auf den Kauf gemacht. 1) difficile à vendre, mal-aisé à débiter; qui n'a point débit. 2) qui n'est pas fait pour être vendu. § 1) wiele ma nieſkupnych towarow. 2) nieſkupny chleb, to ieſt chleb własnego pieczywa.

Nieſkutecznie, *adv.* ohne Würkung. inefficacement, sans effet, d'une manière inefficace.

Nieſkuteczność, *f.* Kraftlosigkeit, Unwürksamkeit. inefficacité, *f.*

Nieſkuteczny, *adj.* unwürksam, kraftlos. inefficace,

inefficace, ineffectif, qui ne produit point d'effet.

Nieſkwapliwie, *adv.* mit kaltem Blut. ohne Uebereilung. de ſang-froid; tranquillement; poſément, ſans précipitation, doucement.

Nieſkwapliwość, *f.* Langmuth, *f.* Gelaſſenheit, *f.* tranquillité d'eſprit; longanimité, ſang froid.

Nieſkwapliwy, *adj.* langmüthig, gelaſſen, der nich übereilig, nicht haſtig iſt. lent, doux, longanime, poſé, qui agit ſans précipitation;

Nieśladny, *adj. vid.* Nieposładny.

Niesława, *f.* Unehre, *f.* Schande, *f.* déshonneur, *f.* un opprobre, infamie, ignominie. § w niesławę kogo podać; twą niesławą ludzie gębę wymywaią.

do niesławy przyſzła. ſie iſt zu Fall gekommen; ſie hat ein Huf-Eiſen verlohren. elle a fait faux-bond à ſon honneur.

Niesławetny, *adj. vid.* Niesławny.

Niesławetnie, Niesławnie, *adv.* 1) ohne Ruhm, unberühmt. 2) ſchändlicher, unehrlicher Weiſe. 1) ſans renom, ſans gloire. 2) ignominieuſement, honteuſement, déshonnêtement, d'une manière infame.

Niesławny, Niesławetny, *adj.* 1) unberühmt. 2) unehrlich, ſchändlich, berüchtiget. 1) qui n'eſt point célébre, qui eſt ſans honneur, ſans gloire; inconnu, obſcur. 2) déshonorable, honteux, malfameux.

Niesłoność, *f.* Ungeſchmackhaftigkeit wegen Mangel des Salzes. inſipidité cauſée par le défaut du ſel; la fadeur d'une viande qui n'eſt pas ſalée.

Niesłony, *adj.* ungeſalzen, ohne Salz. qui eſt ſans ſel; qui n'eſt point ſalé.

Niesłownie, *adv.* 1) wider ſein Wort. 2) nicht mündlich, nicht mit Worten. 1) contre ſa parole. 2) d'une manière qui n'eſt pas en paroles. § 1) niesłownie ze mną poſtępuieſz.

Niesłowny, *adj.* 1) der ſein Wort nicht hält 2) wahrhaftig, thätig, der es bey den Worten nicht bewenden läßt. 3) das nicht die Worte betrifft, das nicht in Worten, ſondern in der That iſt; wirklich. 1) celui qui ne tient pas ſa parole, qui ne ſatisfait pas à ſa promeſſe. 2) effectif, réel, efficace, qui n'eſt pas en paroles mais en effet. 3) qui n'a aucun rapport aux mots, qui ne conſiſte pas en paroles; qui n'eſt pas verbal.

Nieślubny, *adj.* unverlobet, unzuläßig, widerrechtlich. illégitime; qui n'eſt pas légitime. § nieślubnym z nią mieſzka kontraktem.

Niesłuchany, *adj.* ungehöret, unverhöret. qu'on n'a pas ouï; ſans l'avoir ouï; ſans l'avoir entendu. § ſtracono go choć niesłuchanego; niesłuchana rzecz albo ſprawa.

*Niesłuſza, *f.*, Niesłuſzność, *f.* Unbilligkeit, *f.* injuſtice. *f.* iniquité, injure, *f.* tort, *m.*

Niesłuſznie, *adv.* unbilliger Weiſe. à tort; à tort & ſans cauſe; ſans raiſon. avec injuſtice; d'une manière irraiſonnable.

Niesłuſzny, *adj.* unbillig. injuſte, déraiſonnable; qui fait tort.

Niesłużenie, *n.* Dienſtloſigkeit. défaut ou manquement de ſervice; état de celui qui eſt hors de ſervice & ſans emploi. § niesłużeniem woyny te dobra ſą przepadłe.

Niesłychanie, *adv.* unerhöret, viel, ſehr. d'une manière inouïe; très, beaucoup. § niesłychanie wiele ma dochodow; niesłychanie to głupi człowiek.

Niesłychany, *adj.* unerhöret, ungewöhnlich. inouï, extraordinaire, ſurprenant, qu'on n'a pas encore ouï; nouveau, qu'on n'a pas encore entendu. § niesłychana rzecz.

Nioſmaczno, *adv.* 1) unſchmackhaft, ohne guten Geſchmack. 2) abgeſchmackter Weiſe; unangenehm 1) ſans ſel & ſaveur; fadement; d'une manière inſipide. 2) fadement; ſans eſprit, ſans goût. § 1) nieſmaczno ten kucharz robi potrawy. 2) ten Poeta bardzo nieſmaczno piſze.

nieſmaczno mi, nie w ſmak mi. 1) es ſchmeckt mir nicht. 2) es iſt mir zuwider. 1) cela n'eſt pas à mon goût. 2) cela ne me plait pas.

*Nieſmaczny, *adj.* 1) ungeſchmackt. 2) unangenehm, nicht ſinnreich. 1) inſipide, qui n'a point de goût. 2) *fig.* plat, inſipide, déſagréable, fade; qui n'eſt pas ingénieux. § 1) nieſmaczny to napoy; nieſmaczna potrawa. 2) nieſmaczne słowo; bawi czytelnika bardzo nieſmacznemi materyami; nieſmaczna to praca.

Nieſmak, *m.* 1) Nachgeſchmack; unangenehmer Geſchmack. 2) Mißvergnügen, Verdruß; unangenehme Sache. 1) déboire, *m.* dégoût, *m.* fadeur, *f.* inſipidité, une ſaveur déſagréable. 2) dégoût, déplaiſir, choſe déſagréable. § 1) nieſmaſi tego wina przykry. 2) nieſmak go potkał; wiele nieſmakow ponoſić muſzę.

Nieſmakowicie *adv. vid.* Nieſmacznie.

Nieſmakowitość, *f.* Unſchmackhaftigkeit. inſipidité, fadeur.
Nieſmakowity, *adj.* unſchmackhaft, ekelich. inſipide, fade, dégoûtant, qui n'eſt pas ſavoureux.
Nieśmiałość, *f.* Furchtſamkeit. timidité, *f.*
Nieśmiały, *adj.* furchtſam. craintif, peureux, timide.
Nieśmiele, *adv.* ſchüchtern, furchtſam. ſans courage; timidement.
Nieśmiertelnie, *adv.* 1) unſterblich. 2) nicht tödtlich. 1) d'une manière immortelle; éternellement. 2) d'une façon qui ne cauſe pas la mort, qui n'eſt pas dangereuſe. § 1) w wieczności nieśmiertelnie żyć bydzie. 2) nieśmiertelnie raniony, choruie.
Nieśmiertelność, *f.* Unſterblichkeit. immortalité, pérpétuité, *f.*
Nieśmiertelny, *adj.* 1) unſterblich. 2) nicht tödtlich, nicht gefährlich. 1) immortel, qui vivra toujours. 2) qui n'eſt pas dangereux, qui n'eſt pas à mort; qui ne cauſe pas la mort. § 1) nieśmiertelne te czyny będą; duſza nieśmiertelna. 2) rana, choroba nieśmiertelna.
nieśmiertelnym kogo czynić. einen unſterblich machen. immortaliſer, éterniſer qu.; donner l'immortalité, à qu.
nieśmiertelnym czym zoſtać, ſię uczynić. ſich durch etwas unſterblich machen. s'immortaliſer par qu. ch.
nieśmiertelny grzech. kleine, erläßliche Sünde. un péché véniel; un péché léger.
Nieśmieſznie, *adv.* nicht auf eine lächerliche Art. d'une manière qui n'eſt pas ridicule.
Nieśmieſzny, *adj.* das nicht lächerlich iſt. qui n'eſt pas ridicule.
Nieſmolony, *adj.* ungepichet. qui n'eſt pas poiſſé; ſans être enduit de poix.
Nieśna kokoſz, *f.* Leg-Henne. *f.* poule qui pond.
Nieſnadnie, *adv.* 1) zur Unzeit; nicht zur Hand, angelegen. 2) nicht leicht, ſchwerlich. 1) à contre-tems, mal-à-propos, ſans commodité, ſens être à main. 2) mal aiſément, difficilement. §*1) nieſnadnie (nie na dorędziu) mi to. 2) nieſnadnie to ſprawi.
Nieſnadny, *adj.* 1) ungelegen. 2) unbequem zum Gebrauche. 3) ſchwerlich. 2) mal-ſitué, qui n'eſt pas bien placé. 2) qui n'eſt pas propre à ſon uſage. 3) malaiſé, difficile.
Nieſnaſka, *f.* Zank, Hader, Groll, Haß. conteſtation, *f.* débat, *m.* petite querelle, dégoût, différent, rancune, haine; reſſentiment contre qu.
Nieśniedny, *adj.* uneßbar; das nicht zu eſſen iſt. qui n'eſt pas mangeable; mauvais à manger.
Nieſobia, *m.* Wappenk. abgebrochener Pfeil mit einem breiten Eiſen und unten mit einem Adler-Schwanze. *Blaſ.* une flèche rompuë avec un fer fort large, au bout de laquelle eſt jointe une queuë d'aigle.
Nieſobi, ia, ie. das Wappen Nieſobia betreffend. ce qui concerne les armes nommées *Nieſobia.*
Nieſoczyſty, *adj.* bez ſoku, ſuchy, chudy. ohne Saft, ſaftlos, trocken, dürre. qui n'eſt pas ſucculent, aride, maigre, ſec, déſſéché.
Nieſolone, *ſ. n.* Städtchen in der Woywodſchaft Wolhin. une villette dans le Palatinat de Wolhyn.
Nieſolone, *ſ. appell. n.* das nicht Geſalzene, Ungeſalzenes, ce qui n'eſt pas ſalé.
Nieſolony, *adj.* ungeſalzen. qui n'eſt pas ſalé.
Nieſpanie, *n.* das Wachen, Schlafloſigkeit. la veille, le veiller; l'action de veiller; inſomnie, *f.*
Nieſpelna, *adv.* es fehlet etwas; nicht voll an der Zahl, am Gewichte, am Maaße; nicht vollſtändig. il y manque quelque choſe; pas tout à-fait complet en nombre, en poids, en méſure.
poſtrzegł że owce nieſpełna były. er wurde gewahr, daß nicht alle Schaafe waren. il s'apperçu que le nombre des moutons n'étoit pas complet.
dałem dzieſięć talerow, dzieſięć łokci nieſpełna. ich habe nicht voll zehen Thaler, zehen Ellen gegeben. je n'ai pas donné tout-à-fait dix écus, dix aunes.
Nieſplik, nieſplik, *m.* 1) Miſpel, *f.* Meſpel, *f.* 2) Miſpel-Baum. 1) nèe, *f.* le fruit du nèflier. 2) nèflier, *m.* un arbre.
Nieſplugawiony, *adj.* unbeflecket, unbeſudelt, rein. pur, net, qui n'eſt point ſouillé; qu'on n'a pas terni.
Nieſpodzianie, *adv.* wider Vermuthen, wider Verhoffen. inopinément, d'une manière imprévuë, contre notre eſpérance.
Nieſpodziewany, nieſpodziany, nieoczekiwany, nad mniemanie przypadły. unvermuthet, unverhofft. inopiné, ineſpéré, imprévu.
Nieſpoiony, *adj.* nicht zuſammen gefüget. qui n'eſt pas joint, qui n'eſt pas bien ſerré l'un contre l'autre.
Nieſpoiſty, *adj.* unfüglich; ſchwer zuſammen zu fügen. inalliable; qu'on ne peut coller, joindre; qui ne peut s'unir, ſe joindre.

Niespokoynik, *m.* Zänker, unruhiger Kopf. querelleur, *m.* celui qui aime à quereller, esprit inquiet & remüant.
Niespokoynica. Zänkerinn, *f.* querelleuse, *s. f.*
Niespokoynie, *adv.* unruhig. sans repos, avec inquiétude, avec trouble, turbulemment.
Niespokoyność, *f.* Unruhe, *f.* inquiétude, *f.* agitation, *f.* trouble, *m.*
Niespokoyny, *adj.* 1) unruhig. 2) beunruhiget. 1) inquiet, troublé, turbulent, agité. 2) inquiété, infesté. § 1) człowiek to niespokoyny; niespokoyne prowadzi życie. 2) niespokoyny od nieprzyiaciół, od zboycow, od woyny.
Niespolny, *adj.* niespołkuiący, nieudzielny. untheilhaftig. incommunicable; qui ne peut se communiquer.
Niespornie, *adv.* unstreitig. sans contredit, incontestablement; d'une manière incontestable.
Niesporny, *adj.* 1) friedsam, der nicht zänkisch ist. 2) unstreitig. 1) paisible, tranquille, qui n'est pas querelleux; qui n'aime pas à quereller. 2) incontestable, qu'on ne peut contester.
Niesporo, *adv.* langweilig, mit vielem Zeit-Verluste. avec perte du tems. § niesporo takim pisać piorem.
niesporo iagody zbierać. es ist verdrüßlich, es ist langweilig Beeren zu lesen. il est ennuyeux, il est fâcheux, il faut bien du tems pour cueillir des bayes. § niesporo kwiatki, poziemki zbierać; niesporo drobne rybki skrobać, ptaszki skubać.
niesporo mi; niesporo mi iest. es geht mir nicht von der Hand; es will mit mir nicht fort; es geht mir nicht von statten. il ne me réussit pas; je n'avance en rien; je ne gagne rien; je ne fais point de progrès.
Niespory, *adj.* 1) nicht groß. 2) kraftlos; das nicht sättiget, das nicht Stärke und Kräfte giebt. 3) das im Kochen nicht quillt. 4) nicht räthig, nicht sparsam, das im Gebrauche nicht den gehörigen Nutzen hat. 5) langweilig, langwierig, das viele Zeit brauchet 1) qui n'est pas grand. 2) qui n'est pas nourrissant, qui n'est pas rassasiant. 3) qui ne se gonfle pas, qui ne grossit point dans le pot au feu. 4) qui n'est pas profitable ou ménager. 5) fatiguant, incommode, pénible. § 1) dom niespory. 2) niespory to chleb; ryby niespora potrawa. 3) niespora taka kasza, krupa. 4) drwa miętkie niespore do palenia. 5) niespora taka droga, niespory to charakter; poziemki niespore do zbierania.
kolor niespory. eine matte Farbe. une couleur foible; couleur qui n'est pas chargée.
Niesposobnie, *adv.* ungeschickt. mal-habilement, mal-adroitement, grossièrement.
Niesposobność, *f.* Ungeschicklichkeit, Unfähigkeit. mal-habileté, lourdise, grossiereté, mal-adresse, le manque d'habileté.
Niesposobny, *adj.* ungeschickt, unfähig. mal-adroit, neuf, qui n'est pas habile, mal-habile; incapable; qui n'est point habile.
niesposobne zdrowie. schwache Gesundheit. santé languissante, *f.*
Niespowiedziany, *adj.* ungebeichtet; der nicht angezeichet hat. qui n'a point avoué, qui n'a point déclaré qu. ch.
Niespracowany, *adj.* unermüdet in der Arbeit. infatigable, *adj. c.* qui ne se lasse point.
Niesprawiedliwie, *adv.* ungerecht, *adv.* injustement.
Niesprawiedliwość, *f.* Ungerechtigkeit, *f.* injustice, *f.*
Niesprawiedliwy, *adj.* ungerecht. injuste; qui fait, qui est contre la justice.
Niesprawność, *f.* die Unausrichtsamkeit, Ungeschicklichkeit in Verrichtungen. qualité qui rend un homme peu expéditif; mal-habileté, insuffisance, incapacité dans les affaires. § niesprawność iego wielka.
Niesprawny, *adj.* ungeschickt zu Verrichtungen, unausrichtsam. mal-adroit, incapable d'expédier, de dépêcher; qui n'a pas l'adresse d'expédier les affaires.
Niesprzyiaiący, *adj. vid.* Nieżyczliwy.
Niesprzyiaźnie, *adv. vid.* Nieżyczliwie.
Niesprzyiazny, *adj. vid.* Nieżyczliwy.
Niespustny, *adj.* unschiffbar. innavigable, *adj. c.* par où l'on ne peut passer.
Niestale, *adv. vid.* Niestatecznie.
Niestałość, *f. vid.* Niestateczność.
Niestały, *adj.* 1) unbeständig. 2) Kriegsb. irregulär. 1) inconstant, folâtre, passager. 2) *Fortif.* irrégulier.
Niestanie, *s. n.* Gerichtsw. Versäumung des Termins; ungehorsames Ausbleiben. *Droit:* défaut, *m.* peremtion d'instance, lorsqu'on perd son procès, faute de l'avoir poursuivi dans le tems. § zdany o niestanie do prawa, (u prawa) na rok.
w niestaniu iego. bey seinem Ausbleiben vor Gericht. à son défaut.

Nieſtatecznie, *adv.* unbeſtändig. d'une manière inconſtante; inconſtamment.

Nieſtateczność, *f.* Unbeſtändigkeit. inconſtance, légéreté.

Nieſtateczny, *adj.* unbeſtändig. inconſtant, paſſager, tranſitoire, journalier, changeant, léger.

nieſtateczny umysł. wankelmüthiger Menſch. eſprit tournant; eſprit inconſtant; humeur inconſtante.

Nieſtatek, *m.* 1) Unbeſtand, Unbeſtändigkeit. 2) Mangel. 3) Unrath, Ungeziefer. 4) unbeſtändiger Menſch. 5) Bruder-Lüderlich; lüderlicher Menſch. 1) inſtabilité, inconſtance, légéreté, *f.* 2) défaut, manquement, faute. 3) engeance, *f.* vermine, *f.* 4) un homme léger; eſprit inconſtant; homme volage. 5) un débauché, un libertin. § 1) nieſtatek fortuny, białychgłow. 2) nieſtatek pieniędzy, rozumu; doſtatek był na tym bankiecie, ale w ochocie nieſtatek. 3) myſzy, ſzczury i inſzy nieſtatek. 4) niſtatkowi trudno dogodzić. 5) nieſtatek wielki z niego.

Nieſtawaiący u prawa. der eine Gerichts-Sache deſertirt. qui délaiſſe, qui abandonne une procédure.

**Nieſtępiony, *adj.* ſcharf; das nicht ſtumpf geworden iſt. qui n'eſt pas émouſſé; tranchant, qui coupe bien. § oſtrze nieſtępioney koſy śmierci; nieſtępiona Polſka ſzabla.

*Nieſtecież! } *interj.* o weh! helas! mal-
Nieſtetyſz! } heur! § nieſtetyſz na mnie grzeſznika.

nieſtetyſz tobie! weh dir! ha miſérable que vous étes! malheur à vous.

nieſtetyſz ea nieſzczęśliwy! ach ich Unglücklicher! helas, malheureux que je ſuis! ha que je ſuis miſérable!

Nieſtoſuiące imię. Gram. ein Adjectivum, das man nicht compariren kann. *Gram.* un adjectif incomparatif.

Nieſtota! *interj.* o weh! helas! malheur! Nieſtota, *ſubſ. m. & f.* unglücklicher Menſch! unglückliche Leute. un malheureux; des malheureux; des miſérables. § ach biada tobie nieſtocie; biada wam nieſtocie!

Nieſtotam, *v. n.* na kogo, w czym. klagen, wimmern. ſe lamenter, déplorer, ſe plaindre, gémir, ſoupirer. § wiele Chrześcian pod Tureckim nieſtotaią iarzmem.

Nieſtr, *m. vid.* Dnieſtr.

Nieſtracony, *adj.* 1) unverlohren. 2) übrig geblieben, der noch am Leben geblieben. 3) nicht hingerichtet. 1) qui n'eſt pas perdu. 2) qui vit encore, qui a ſurvecu. 3) qui n'a pas été exécuté par le bourreau.

Nieſtraſzny, *adj.* unfürchterlich. qui n'eſt pas terrible; qui n'eſt point appréhendé.

Nieſtrawiony, *adj.* unverdauet. qui n'eſt pas digéré.

Nieſtrawność, *f.* Unverdaulichkeit, *f.* crudité, indigeſtion, *f.* § nieſtrawność żołądka; nieſtrawność mam, czuię.

Nieſtrawny, *adj.* unverdaulich. crû, indigeſte; de difficile concoction, difficile à digérer.

nieſtrawny żołądek. ein Magen, der nicht wohl verdauet. un eſtomac indigeſte, qui ne digère bien.

Nieſtroiony, Nieſtroyny, *adj.* 1) ungeſtimmet, ſo nicht geſtimmet iſt. 2) nicht geputzet. 1) ſans être accordé; déſaccordant; qui n'eſt pas tendu ou bandé; *parlant des inſtruments.* 2) qui n'eſt pas orné. § 1) nieſtroyny regal, nieſtroyna lutnia. 2) nieſtroyne pokoie.

nieſtroynym inſtrument uczynić. ein Inſtrument verſtimmen. déſaccorder un inſtrument.

Nieſtrzeżony, *adj.* unbewachet. qui n'eſt pas gardé.

Nieſtwota, *f.* } 1) Unbegnüglichkeit,
Nieſtworność, *f.* } Unmäſſigkeit. 2) Unverſchämtheit im Anhalten; Unbeſcheidenheit, Ungeſtüm, ungeſtümes Anhalten. 3) Einfalt, Dummheit. 1) immodeſtie, immodération. 2) importunité, manière de ſolliciter importune; véhémence avec laquelle on prie; indiſcrétion. 3) ſtupidité, ſottiſe, bétiſe. § 1) za nieſtworą ſwoią i bezecną chciwością; aby poddani za ſwoim rozerwaniem i nieſtworą Panom nie byli potężni. 2) nieſtworą ſwoią ſię komu przykrzyć; nieſtwora muchy. 3) zawrot i nieſtworność głowy.

Nieſtwornie, *adv.* ungeſtüm, ungeſittet, unbeſcheidentlich. immodeſtement, immodérément, importunément, ſans modération.

Nieſtworny, *adj.* 1) ungeſtüm, unverſchämt, unmäſſig, unbeſcheiden. 2) unbegnüglich. 1) immodeſte, immodéré, importun, outré, indiſcret. 2) inſatiable, qui ne peut être contenté. § 1) nieſtworny, niezbyty albo przykry w naleganiu.

Nieſtworzony, *adj.* unerſchaffen. incréé, qui n'a pas été créé.

Nieſtworzyſty, *adj.* unerſchafflich. qui ne peut être créé; qui ne ſe produit point.

Nieſubtelny, *adj.* nicht fein, grob, nicht witzig,

witzig, stumpf. grossier, peu fin, peu ingenieux.
Niesumniennie, } adv. wider das Gewissen. contre sa conscience.
Niesumnienno, }
Niesumnienny, *adj.* gewissenlos, ungewissenheit. sans conscience; qui ne fait conscience de rien.
Nieświadom, nieświadomy, *adj.* czego. unkundig, unerfahren. grossier, ignorant, mal-habile; nouveau, neuf en qu. ch.; inexpérimenté; qui est sans expérience. § nieświadom iesżcze w dworskich przeskokach; nieświadom iesżcze praw naszych.
nie po świadomemu, } *adv.* ohne Kundschaft, ohne Erfahrung. sans expérience.
Nieświadomie, }
Nieświadomość, *f.* Unwissenheit, Unerfahrenheit, *f.* imperitie, *f.* ignorance, faute d'expérience, de savoir.
nieświadomość drog. Unwissenheit der Straßen. l'ignorance des chemins.
Nieświęcony, *adj.* ungeweihet. qui n'est point sacré ou bénit. § nieświęcona woda.
Nieświeży, *adj.* alt, nicht frisch. qui n'est pas frais; qui n'est pas récent. § nieświeże iaie; masło nieświeże.
Nieświeź, *m.* eine Stadt in Lithauen. une ville en Lithuanie.
Nieświeźski, *adj.* in Nieswierz gewachsen oder gemachet. ce qui est né ou fait à Nieświerz.
Nieświeżowy, Nieświeźski, *adj.* zum Nieschwiesch gehörig. ce qui appartient à Nieświeź.
Niesswobodnie, *adv.* nicht frey, gebunden, knechtisch. servilement; sans liberté; d'une manière servile & intéressée.
Niesswobodny, *adj.* 1) der nicht die Freyheit hat auszugeben. 2) knechtisch, unterworfen. 1) qui n'a pas la liberté de sortir. 2) servile, dépendant, attaché, sujet, qui n'est pas libre.
Nieswora, *m.* & *f.* Niesworny, *vid.* Niesfora, Niesforny.
Nieswoy, *adj.* & *f.* der nicht frey ist, der nicht sein Herr ist. qui n'est pas maître de soi; qui n'est pas à soi-même; qui dépend de qu.; qui n'est pas hors de page.
Niesytny, *adj.* eig. u. fig. nicht sättigend. *prop.* & *fig.* qui ne rassasie point; qui n'est pas nourrissant. § niesytna potrawa; niesytne słowo.
Nieszacowany, *adj.* ungeschätzet. qu'on n'a point apprécié.
**nieszacowany, nieoszacowany.* unschätzbar. inestimable.

Nieszczerość, *f.* Unaufrichtigkeit, Verstellung. mauvaise-foi, dissimulation, déguisement.
Nieszczeromowność, *f.* } Verstellung im Reden; betrügliche Rede. dissimulation qu'on use dans un discours.
nieszczerość w mowie. }
Nieszczery, *adj.* 1) falsch, vermischet, verfälschet, nicht ächt. 2) fasch, unaufrichtig. 1) frélaté, falsifié, mêlé, faux, qui n'est pas véritable; corrompu; qui n'est pas pur. 2) infidèle, dissimulé, déguisé, feint, peu sincère. § 1) nieszczere złoto, śrebro, wino Węgierskie. 2) nieszczery to człowiek.
Nieszczerze, *adv.* nicht aufrichtig. avec dissimulation, avec déguisement, en dissimulant, par dissimulation. § nieszczerze się z kim obchodzić, co czynić.
Nieszczęście, *n.* Unglück, *n.* malheur, infélicité, infortune. § nieszczęście iest złe powodzenie sprawy, albo zły przypadek; nieszczęście pokazuie, kto szczerze miłuie; *prov.* nieszczęścia komu życzyć.
nieszczęścia nabawić. Unglück machen. causer du malheur.
day go nieszczęściu iak uredna. das dich der Henker, wie schön ist sie. la peste qu'elle est belle.
ku nieszczęściu swoiemu; na nieszczęście swoie. zu seinem Unglücke. à son malheur; pour ses péchés.
na nieszczęście. zum Unglücke. à la malheure; par malheur.
nieszczęścia się ścigaią. ein Unglück folget auf das andere. un malheur est rarement sans frère; un abîme attire l'autre.
Nieszczęśliwie, *adv.* unglücklich. malheureusement, fatalement, par malheur, avec malheur.
Nieszczęśliwy, *adj.* 1) unglücklich, der ein Unglück leidet. 2) unglücklich, das ein Unglück verursachet. 1) malheureux, infortuné; qui a du malheur. 2) malheureux, fatal, adverse, sinistre; qui cause du malheur. § 1) o ia nieszczęśliwy co poczne. 2) nieszczęśliwa to godzina, gwiazda, woyna.
nieszczęśliwym uczynić. unglücklich machen. rendre malheureux.
*Nieszczęśnik, *m.* Unglücks-Vogel. auteur d'un malheur; porte-malheur, porte-guignon.
Nieszczodrobliwość, *f.* Knickerey. mesquinerie, *f.*
Nieszczodry, *adj.* genau, karg. mesquin, chiche, qui n'est pas libéral.

Nieszczo-

Nieſzczodrze, *adv.* auf eine karge, genaue Weiſe. chichement; meſquinement, d'une manière mesquine & baſſe.

Nieſzczwany, *adj.* 1) ungehetzet. 2) unabgerůſelt, ungeſchliffen. 1) ſur qui on n'a pas laiſſé couler les chiens. 2) impoli, groſſier, qui n'eſt pas civiliſé.

Nieſzkodliwie, *adv.* ohne Schaden. ſans faire du mal, ſans aucun dommage.

Nieſzkodliwy, *adj.* unſchädlich, das nicht ſchadet. qui n'eſt point nuiſible, qui ne nuit point, qui ne fait point de mal.

Nieſzkodowanie, *n.* uchrona ſzkody. Schadloshaltung, *f.* Verhůtung eines Schadens. dédommagement, *m.* indemnité, *f.*

Nieſzkoduiący, *adj.* } *vid.* Nieuſzkodzony.
Nieſzkodzień, *ſ.m.g.nieſzkodnia.* }

Nieſzlachcic, *m.* ein Unadelicher. un roturier. § nieſzlachcica przyiąć do herbu ſwoiego.

Nieſzlachecki, *adj.* unadelich. roturier, *adj.* qui n'eſt pas noble.

Nieſzlacheſtwo, *n.* unadeliche Geburt. roture, *f.* naiſſance obſcure. § nieſzlacheſtwo komu zadać.

Nieſzlachetnica, nieſzlachetna. unehrliches, unredliches Weib. mal-honnête femme.

Nieſzlachetnik, nieſzlachetny, *m.* unehrlicher Menſch, unredlicher Mann. mal-honnête-homme. § poydziecie nieſzlachetnicy na wieczne potępienie.

Nieſzpor, *m.* die Veſper. les vêpres, *f.*

na niſzpor iść. zur Veſper gehen. aller à vêpres.

na niſzpor dzwonić. zur Veſper lauten. ſonner vêpres.

niſzpor śpiewać. zur Veſper ſingen. chanter vêpres.

niſzpory Sycyliyſkie. die Sicilianiſche Veſper in der Welt-Geſchichte. les vêpres Siciliennes dans l'hiſtoire.

Nieſzporny, *adj.* Veſper-. de vêpres. § nieſzporny czas, pſalm, wierſz.

Nieſztucznie, *adv.* nicht kůnſtlich, ohne Kunſt. ſans art, groſſièrement, ſans eſprit, ſans fineſſe, ſans adreſſe.

Nieſztuczny, *adj.* 1) unkůnſtlich, grob. 2) der nicht verſchmitzet, nicht ſchlau iſt. 1) ſimple; qui eſt fait ſans art; qui eſt ſans artifice; groſſier. 2) qui n'eſt pas fin, qui eſt ſans fineſſe.

Nieſztukowany, *adj.* aus dem Ganzen gemachet, nicht geſtůcket. maſſif, ſolide, qui ne conſiſte pas de pièces.

Nieſzyty, *adj.* ungenähet, durch und durch gewirket. qui eſt ſans coutûre, tiſſu depuis le haut jusqu'en bas. § Suknia Jezuſa, o ktorą żołnierze los rzucali, była nieſzyta, ale od wierzchu wſzyſtka dziana.

Nietayny, *adj.* unverborgen, unverholen. ouvert, manifeſte, qui n'eſt pas caché.

Nietęgi. *adj.* welk, locker, ſchlapp, ſchlaff. lâche, relâche; mou; qui n'eſt point ferme, qui n'eſt pas roide.

Nietonący, *ſ. m. & adj.* das im Waſſer nicht untergeht. difficile à ſubmerger.

Nietoperz, *m.* eine Fleder-Maus. la chauve-ſouris; rat pennade.

aleć to w słońce patrzać nietoperzowi. wie will die Eule in die Sonne ſehen. le hibou ſauroit-il ſupporter l'éclat du Soleil?

Nietoperzowy, *adj.* Fleder-Mauß-. de chauve-ſouris.

nietoperzowe ſkrzydła. Flůgel einer Fleder-Maus. les toiles, *f.*

Nietopniſty, *adj.* unſchmelzbar, das ſich nicht ſchmelzen läßt. qui n'eſt pas fuſible; qui ne peut être fondu.

Nietorowany, *adj.* ungebahnet. qui n'eſt pas frayé ou battu.

Nietota, *f.* ziele, ianowiec. (*geniſta*) Ginſt, Ginſter, Pfriemen-Kraut. genét, *m.*

*nietota, f. krzaczek, vid. ſacina płodna.

Nietowarzyſki. ungeſellig, zur Geſellſchaft untůchtig. inſociable, qui n'eſt pas ſociable; farouche.

Nietowarzyſkość, *f.* Ungeſelligkeit, můrriſches Weſen. humeur bizarre; conduite de celui qui n'eſt pas ſociable.

Nietrafnie, *adv.* plump. groſſièrement, impoliment.

Nietrafny, *adj.* grob, ungeſchliffen, plump. mal adroit, impoli, groſſier.

Nietrawienie pokarmu, choroba. Undaulichkeit des Magens. indigeſtion, *f.* corruption de l'aliment; imparfaite coction.

Nietrefny, *adj.* 1) nicht ſpashaft. 2) nicht kůnſtlich, plump. 1) qui n'eſt pas plaiſant, qui n'eſt pas enjoué. 2) groſſier, qui eſt fait ſans art.

Nietrwałość, *f.* Eitelkeit, *f.* Unbeſtand, *m.* Vergänglichkeit. inſtabilité, *f.* vanité. état peu durable.

Nietrwały. *adj.* 1) eitel, bald vergehend. 2) nicht dauerhaft zum Verwahren, zum Aufbehalten. 1) peu durable; qui n'eſt pas ſtable, paſſager, caduc, vain, qui n'eſt pas de longue durée; tranſitoire. 2) qui n'eſt pas de garde; qui ne ſe peut conſerver long tems; difficile à garder long-tems. § 1) nietrwała to ſława. 2) nietrwały na chowanie, na zimno.

nietrwały na robotę. der die Arbeit scheuet. qui n'aime pas le travail; qui a de l'aversion pour le travail.

Nietrwożliwy, *adj.* ruhig, unbesorget, nicht furchsam. tranquille, qui n'est point troublé; paisible; qui est sans souci.

Nietrybowy, *adj.* nadzwyczayny. ungewöhnlich, außerordentlich. extraordinaire.

Nietrzeźwy, *adj.* nicht nüchtern, betrunken. enivré, ivre.

Nietykalny, *adj.* unbegreiflich, das sich nicht anrühren läßt. qu'on ne sauroit toucher; qui n'est point palpable. § nietykalne niebo, powietrze.

nietykalny. } nieruszany. unantastlich, hei-
Nietykany, } lig, daran man sich nicht ohne große Strafe vergreifen muß. saint, inviolable, qu'on ne peut violer, ni outrager sans encourir de grandes peines. § prawa chcą mieć funkcyą Posła nietykaną; osoby Poselską zawsze mieć trzeba za rzecz świętą i nietykaną.

nietykany, adj. nieruszany. unangerühret, unberühret, unbetastet, unbeschädiget, ganz. qui n'est point touché; entier; qui n'est point endommagé.

Nietylko, *adv.* nicht nur, nicht allein. non seulement.

Nieubity, *adj. vid.* Nieutłoczony.

Nieubłagany, *adj.* unerbittlich, unversöhnlich. implacable, irréconciliable, rancunier.

Nieuchronnie, *adv.* auf eine unvermeidliche Art. inévitablement; par une nécessité inévitable.

Nieuchronność, *f.* die Unvermeidlichkeit. inévitabilité, *f.*

Nieuchronny, *adj.* unvermeidlich. inévitable, qu'on ne peut éviter. § z potrzeby nieuchronney to uczynić musiał.

Nieuciesżny, *adj.* unlustig, unangenehm. deplaisant, désagréable; qui ne plait pas.

Nieuciesżony, *adj.* untröstlich. inconsolable.

Nieuczciwie, *adv.* unehrlicher Weise. malhonnêtement, en mal-honnête-homme.

Nieuczciwość, *f.* Unehre, Unehrlichkeit. déshonneur, mal-honnêteté.

Nieuczciwy, *adj.* plugawy. unehrlich, schändlich, unehrbar. mal-honnête, déshonnête, vilain.

nieuczciwa białagłowa. Mitmacherinn, *f.* une femme de mauvaise vie.

Nieuczczenie, *n.* Verunehrung, Schändung. irréverence, *f.* profanation.

Nieuczczony, *adj.* ungeehret, dem man keine Ehre erweist. à qui l'on ne rend point d'honneur.

Nieuczzennie, *adv.* ungelehriger Weise. d'une manière indocile.

Nieuczenność, *f.* Ungelehrigkeit, Hartlehrigkeit. indocilité, *f.*

Nieuczenny, *adj.* w dobrym. ungelehrig, hartlehrig. indocile, qui n'est pas docile.

Nieucześnik, *m.* der keinen Theil woran hat, nichts davon weiß. qui n'a point de part à qu. ch.; qui ne sait point, qui n'est point participant; qui ignore ce que d'autres ont fait.

Nieuczony, *adj.* & *f.* der nicht studieret hat; unstudieret, ungelehret. indocte; ignorant, idiot, non-lettré, qui n'a pas étudié; qui est sans lettres, sans étude.

Nieuczynnie, *adv.* undienstfertiger Weise. désobligeamment; d'une manière désobligeante.

Nieuczynność, *f.* Undienstfertigkeit, *f.* refus de rendre à qu. un service; conduite désobligeante.

Nieuczynny, *adj.* undienstfertig, ungefällig. désobligeant, mal-faisant, peu obligeant; qui n'est point officieux; qui n'est point serviable; peu officieux.

Nieudatnie, *adv.* unangenehm, unansehnlich. désagréablement; sans éclat; sans lustre.

Nieudatność, *f.* Unansehen, *n.* Unansehnlichkeit. défaut d'une belle apparence; manquement de lustre.

Nieudatny, *adj.* 1) unansehnlich, unangenehm, das kein Ansehen hat. 2) der sich oder einer Sache kein Ansehen zu geben weiß. 1) désagréable; qui n'est pas relevé, qui est sans éclat, sans lustre. 2) qui ne sait se relever ou donner quelque éclat à une chose.

Nieudolnie, *adv.* ohnmächtig, kraftlos. insuffisamment, impuissamment.

Nieudolność, *f.* Unvermögen, Schwachheit, Unvollkommenheit. insuffisance, impuissance, éxiguité, *f.* § swoię świadczę nieudolność.

Nieudolny, *adj.* unzulänglich, unvermögend, ohnmächtig. insuffisant, impuissant, débile, foible. § nieudolne otwieram usta.

Niudzielnie, *adv.* ohne oberherrliche Gewalt; von einem Ober-Herrn abhangend. dépendemment, en dépendance d'un Prince regnant.

Nieudzielność, *f.* 1) die Untheilhaftigkeit. 2) abgetheilte Herrschaft; Zugehör, Anhang, so von einem Höhern zu Lehn geht. 1) qualité incommunicable. 2) apanage, *m.* dépendance d'une terre qui relève d'un Seigneur supérieur.

Nieudzielny, *adj.* 1) untheilhaftig, das sich

sich nicht mittheilen läßt. 2) dependent, gebunden, abgetheilet, der einen Ober-Herrn erkennet. 1) incommunicable, qui ne se peut communiquer. 2) dépendant, apanagé, qui relève d'un autre, qui est dans la sujettion & dépendance d'un autre. § 1) taiemnica nieudzielna. 2) Xiążę nieudzielny.

Nieufałość, *f.* }
Nieufanie, *n.* } Mißtrauen. défiance, méfiance, *f.*
Nieufność, *f.* }

Nieufatigowany, *adj.* unermüdet. infatigable.

Nieugaszony, *adj.* unauslöschlich. inextinguibile; qui ne peut s'éteindre. § nieugaszona woyna.

Nieuhamowanie, *adv.* unmäßig; übertriebener Weise; ausgelassen. immodérement; sans garder aucune mésure; sans retenuë, avec excès.

Nieuhamowanie, *n.* Heftigkeit, Hitze einer Leidenschaft. débordement de raison; emportement, véhémence d'une passion; immodération.

Nieuhamowany, *adj.* } ausgelassen,
*Nieuięty, Nieuiętny, *adj.* } ungezämt, der sich nicht zu zämen weis. débordé, débandé, immodéré, fougueux, emporté.

nieuięty, adj. redlich; der sich nicht bestechen, nicht gewinnen läßt. incorruptible; qu'on ne peut corrompre, qu'on ne peut gagner.

nieuiętny, adj. 1) unergreiflich, das man nicht fassen kann. 2) unbegreiflich. 1) difficile à prendre ou à empoigner; impalpable. 2) inconcevable, incompréhensible.

Nieuieżdżony koń. unzugerittenes Pferd. cheval indomté.

Nieuk, *m.* 1) ein Ungelehrter. 2) ein Pferd, Hund oder Ochs der nichts gelernet hat. 1) non-lettrè; idiot, ignorant. 2) cheval, chien qui ne sait rien; boeuf, qui n'a pas appris quelque chose. § 1) wielki to nieuk. 2) nieuk woł, nieuk pies.

Nieukładnie, *adv.* unhöflich. incivilement, désobligeamment, avec mauvaise humeur; mal gratieusement.

Nieukładność, *f.* Unhöflichkeit, Unfreundlichkeit, Undienstfertigkeit. conduite désobligeante; incivilite, mauvaise humeur, bizarrerie, rudesse.

Nieukładny, *adj.* ungütig, undienstfertig; nicht leutselig, unfreundlich, unhöflich. mal-gracieux, peu civil, dur, rude, difficile, peu honnête, désobligeant, austère. bizarre, de mauvaise humeur.

Nieukrocony, *adj.* ungezämt, wild. indomté, farouche, intraitable, qui n'est pas apprivoisé.

Nieukuszanie, nieukuszenie, nieiedzenie. Enthaltung der Speisen. le jûner, abstinence de toutes sortes de viandes.

Nieukuszony, *adj.* 1) ungekostet, unversucht. 2) das man nicht kosten kann. 1) dont on n'a point goûté, à quoi l'on n'a point touché. 2) dont on ne peut goûter.

Nieuleczony, niezleczony, *adj.* ungeheilt. qui n'est point pansé, qui n'est point guéri.

Nieuleczysty, niezleczysty, *adj.* unheilbar. incurable, irrémédiable qu'on ne peut guérir.

Nieułomność, *f.* Ungebrechlichkeit, Gesundheit aller Glieder. bonne disposition du corps; santé; la vigueur de celui qui a l'usage de tous les membres.

Nieułomny, *adj.* ungebrechlich, der gesunde Gliedmaßen hat. bien dispos; bien disposé; qui n'est pas perclus d'aucun membre; qui a l'usage de tous ses membres.

Nieumieciony, *adj.* unausgekehrt, unausgefegt. qui n'est pas balagé, balié; qu'on n'a pas nettoyé avec un balais, ou avec des brosses.

Nieumieiętnie, *adv.* unwissentlich. ignoramment; avec ignorance, en ignorant.

Nieumieiętność, *f.* Unwissenheit, *f.* ignorance, *f.* manque de science.

Nieumieiętny, *adj.* unwissend. ignorant, idiot, qui ignore, qui ne sait pas.

Nieumieraiący, *adj.* unsterblich. immortel. § nieumieraiące nigdy dusze; nieumieraiącym nigdy na potomne czasy przykładem.

Nieumnieyszony, *adj.* unvermindert. sans être diminué.

Nieumyty, *adj.* ungewaschen. qui n'est point lavé.

Nieuniacki, *adj.* die Disuniten in Pohlen betreffend. Non uni; qui a du rapport aux Grecs Nonunis en Pologne.

Nieunita, *f.* ein Nichtunite oder Grieche, der sich nicht mit den Römisch-Catholischen vereiniget hat, sondern sich zu der Griechischen Kirche allein bekennet. un Non-uni, un Grec uni, qui ne s'étant pas joint aux Catholiques Romains persiste dans son ancienne Religion.

Nieunoszony, *adj.* ungezähmt. indomté; farouche, intraitable.

Nieupamiętale, *adv.* unbesonnen. inconsidérément, étourdiment, à l'étourdi.

Nieupamiętałość, *f.* Unbesonnenheit, Unbedacht-

bedachtſamkeit. inconſidération, *f.* étourderie, *f.* échappée, *f.* action étourdie.

Nieupamiętały, *adj.* unbeſonnen, unbedachtſam. étourdi, mal-aviſé, inconſidéré.

Nieuproſzony, *adj.* unerbittlich. inexorable, qu'on ne peut fléchir, qui ne pardonne point.

Nieurodzay, *m.* Mißwachs, unfruchtbares Jahr, ſchlechte Erndte. mauvaiſe recolte; année de ſtérilité, diſette, ſtérilité des fruits de la terre.

Nieurodzayny, *adj.* mißwächſig, unfruchtbar. ſtérile, infertile.

Nieuſidlony, *adj.* unbeſtrickt, ungefeſſelt, nicht berückt. libre; qui n'eſt pas embarraſſé; qui n'eſt pas pris au filet, au lacet; qui n'eſt pas attrapé; qui n'eſt pas aux liens.

Nieuſkromiony, *adj.* }
Nieuśmierzony, *adj.* } 1) ungebändigt. 2) unbändig, ausgelaſſen, ungezähmt. 1) indomté, qui n'eſt pas domté. 2) fougueux, emporté, débordé.

Nieuśpiony, *adj.* eig. u. fig. der nicht eingeſchläfert iſt, der nicht ſchläft. *prop. & fig.* qui n'eſt point endormi; qui ne dort point.

Nieuſpokoiony, *adj.* unbefriedigt. qui n'eſt point appaiſé.

Nieuſtaiący; *adj.* }
Nieuſtały, *adj.* }
Nieuſtanny, *adj.* }
Nieuſtayny, *adj.* } 1) unaufhörlich. 2) das in ſteter Unruhe iſt, ſtets unruhig. 1) perpétuel, continuel. 2) qui n'a point de repos, qui eſt dans un mouvement perpétuel; toujours inquiet.

bieg nieuſtanny, vid. Nieprzeſtanny — *bieg nieprzeſtanny.*

Nieuſtawiczny. }
Nieuſtawny, *adj.* } nicht beſtändig, unterbrochen, abwechſelnd. intermittant, diſcontinué, qui vient par intervalle, qui vient à certains intervalles. § gorączka nieuſtawna; nieuſtawiczna woyna.

Nieuſtraſzenie, *n.* Unerſchrockenheit, *f.* intrépidité, hardieſſe, *f.*

nieuſtraſzenie, adv. unerſchrocken, ohne Furcht. d'une manière intrépide; hardiment, ſans crainte, réſolument.

Nieuſtraſzony, *adj.* unerſchrocken, kühn. intrépide, hardi, courageux, réſolu.

Nieuſtrzeżony. ſchwer zu bewachen. difficile à garder.

Nieuſzanowanie, *n.* Verunehrung. irrévérence, peu de reſpect; défaut de reſpect.

Nieuſzczerbiony, Nienaſzczerbiony, *adj.* 1) nicht ſchartig gemacht. 2) unbeſchädigt, unverlezt. 1) qui n'eſt pas dentelé; qu'on n'a pas ébréché. 2) ſain, ſauf, qui eſt en ſon entier; qui n'eſt pas endommagé.

Nieuſzkodzony, *adj.* unbeſchädlich. qui n'a reçû quelque dommage.

Nieuſzykowany, *adj.* unordentlich; in keine Schlachtordnung geſtellt. qui n'eſt pas en ordre de bataille. § woyſko nieuſzykowane.

Nieutłoczony, *adj.* lucker, nicht feſt geſtampft. peu ſerré; qui n'eſt pas bien preſſé eu battu.

Nieutorowany, *adj.* ungebahnt. qui n'eſt pas bien frayé.

Nieutulono, *adv.* bitter, bitterlich, mit vielen Thränen. amèrement, inconſolablement, d'une manière inconſolable.

nieutulono płakał. er weinte bitterlich. il pleura amèrement.

Nieutulony, *adj.* bitter, ſchmerzlich, troſtlos. amer, douloureux, inconſolable. § nieutulone żalem ſerce; nieutulony żal; nieutulone łzy.

Nieutwierdzony, *adj.* unbefeſtigt, unbeſchädigt. qui n'eſt pas muni, fortifié ou confirmé.

Nieuwaga, *f.* Unbeſonnenheit, *f.* imprudence, inconſidération, étourderie, *f.*

Nieuważaiący ſię na żadną ſtronę. gleichgewichtig, das im Gleichgewicht ſtehet. qui eſt en équilibre; qui eſt de même poids.

Nieuważanie ſię. das Gleichgewicht. équilibre. *m.* pareil poids.

Nieuważnie, *adv.* unbeſonnener Weiſe. ſans y penſer; à boule vûë, incoſidérément, à l'étourdi; à tort & travers.

Nieuważny, *adj* unbeſonnen. étourdi, inconſidéré.

*Nieuwarowany, *adj.* nieuchronny. unvermeidlich. inévitable.

Nieuwiązany, *adj.* unangebunden; los. délié; qui n'eſt point lié; détaché; qui n'eſt pas attaché.

Nieuwikłany, *adj.* unbeſtrickt, unverwickelt. libre, ſans engagement, débarraſſé; qui n'eſt pas enveloppé dans quelques piéges, dans quelque mauvaiſe affaire.

Nieużytny, *adj.* 1) ungewöhnlich, unbrauchbar, ungebräuchlich. 2) unnütz. 1) inuſité. qui n'eſt point d'uſage. qui n'eſt pas du coûtume. 2) inutile, qui ne ſert de rien.

Nieużytość, *f.* Härte, Härtigkeit des Herzens; Unbeweglichkeit. dureté, roideur, *f.* inſenſibilité, inflexibilité, rudeſſe.

Nieużyty, *adj.* 1) hart, unerbittlich, unbeweglich. 2) hart; ſpröd, ſchwer zum Bearbeiten. 1) rebutant, rebarbatif, roide, implacable; dur, inflexible, in-

traita-

traitable; coeur de rocher; insensible. 2) dur, fâcheux, rude au travail, qui n'est pas propre à être travaillé. § 1) nieużyte ſerce. 2) nieużyty do posągu kamień.

nieużyta rola. Acker der nicht pflugbar ist terre à peine labourable.

Nieużywanie, *n.* Unbrauch, Nichtgebrauch; unterlassener Gebrauch. abstinence; le non-usage; défaut d'usage.

Niewałaszony koń. ein ungewallachtes Pferd, ein Hengst. cheval qui n'est pas hongré; cheval entier.

Niewalecznie, *adv.* ohne Tapferkeit, nicht tapfer. sans valeur, sans courage.

Niewaleczność, *f.* Mangel der Tapferkeit; Unstreitbarkeit. défaut de vaillance.

Niewaleczny, *adj.* unstreitbar, nicht kriegerisch. peu vaillant; qui n'est pas belliqueux.

Niewałkowany, *adj.* ungewalkt. qui n'est pas foulé.

niewałkowane sukno. ungewalkt Tuch. drap de laine en haire, en toile.

Niewarownie, *adv.* 1) Gerichtsw. ohne Gewährleistung, ohne genugsame Sicherheit. *2) auf eine unsichere Art. 3) ohne Vorsicht. 4) ohne Vertheidigung, unbewaffnet. 1) *droit:* sans éviction, sans caution. *2) sans sûreté, d'une manière peu sûre. 3) sans précaution, sans circonspection. 4) sans défense, sans armes. § 1) kupił wieś niewarownie.

Niewarowny, *adj.* 1) unvorbehältig, ohne Gewährleistung, eingegangen. 2) unsicher, gefährlich. 3) unvertheidigt, unbefestigt. 1) fait sans éviction, sans caution. 2) dangereux, qui n'est pas sûr; qui n'est point muni ou fortifié; qui est sans armes.

dzień niewarowny. Heilk. critischer Tag, in welchem die Krankheit zum bösen oder guten ausschlägt. *Médec.* jour critique où le changement arrive dans les maladies.

Niewarzony, *adj.* ungesotten, roh. crud, qui n'est pas cuit au pot.

Niewątpliwie, *adv.* ungezweifelt, ohne Zweifel. indubitablement, assurément.

Niewątpliwy, *adj.* ungezweifelt, gewiß. indubitable, assuré. § niewątpliwemi co dowieść prawami i przywileiami.

Nieważno, *adv.* ungültig. invalidement.

nieważno co czynić. aufheben, ungültig machen. invalider, rendre nul; casser, annuller.

Nieważność, *f.* Ungültigkeit, *f.* invalidité, *f.*

Nieważny, *adj.* 1) ungültig. 2) unwichtig, leicht. 1) invalide, vain, rendu nul. 2) qui n'est pas de poids; léger. § 1) nieważny testament; nieważna obietnica. 2) nieważny czerwony złoty.

Niewczas, } *adv.* zur Unzeit. hors de
Niewcześnie, } saison; mal à propos, à contre-tems, hors de propos.

Niewczas, *m.* } Unbequemlichkeit, Be-
Niewczesność, *f.* } schwerlichkeit. incommodité, fatigue. § niewczasów pełne czasy.

Niewczasuię kogo. beschwerlich fallen, belästigen. incommoder. molester, *v. a.*

Niewczesny, *adj.* 1) unzeitig. 2) unbequem, beschwerlich, ungelegen. 1) qui est hors de saison; qui vient à contre-tems; qui n'est pas à propos, qui n'est pas convenable; qui n'est pas de saison. 2) incommode, fâcheux, onéreux. § 1) niewczesna rada, pomoc. 2) niewczesna droga, mieszkanie.

Niewdzięczen, *vid.* Niewdzięczny.

Niewdzięcznie, *adv.* 1) undankbar. *2) unangenehm, ſ. Nieprzyiemnie. 1) avec ingratitude; en ingrat; sans reconnoissance. *2) désagréablement, *v.* Nieprzyiemnie.

Niewdzięczność, *f.* } Undankbarkeit, *f.* Un-
**Niewdzięk, *m.* } dank, *m.* ingratitude, méconnoissance, *f.* § niewdzięcznością dobroczynne wiązać ręce; niewdzięcznosci płacić nie będę.

Niewozięcznik, *m.* undankbarer Mensch. un ingrat. § niewdzięcznik obrzydłością samo piekło przechodzi.

Niewdzięczny, *adj.* 1) undankbar; unerkenntlich, ein Undankbarer. 2) unangenehm. 1) ingrat, méconnoissant. 2) désagréable. § 1) niewdzięczny (niewdzięczeń) tego dobrodzieystwa nie będę; niewdzięczny człowiek brzydki, *prov.* niewdzięcznemu dobrze czynić prożno, *prov.* *2) niewdzięczna (nieprzyiemna) muzyka, twarz.

niewdzięcznym bydź. unerkenntlich seyn. méconnoître, être ingrat; n'avoir point de reconnoissance.

Niewesoło. *adv.* unlustig, traurig. tristement, d'une manière triste & chagrine; mélancoliquement. § niewesoło patrzyć, spoyrzeć; niewesoło tu.

Niewesołość, *f.* Unmuth, Traurigkeit. tristesse, mauvaise humeur, chagrin. § niewesołość twarzy, umysłu.

Niewesoły, *adj.* 1) verdrüßlich, traurig, misvergnügt, unlustig. 2) unanmuthig. 1) triste, chagrin, fâcheux, sombre, malcontent, malplaisant. 2) désagréable, ennuyeux qui ne donne point de joie. § 1) twarz niewesołą mi pokazał;

zał; niewesołego umysłu człowiek. 2) niewesołe mieysce.

Niewezwany, *adj.* ungefordert, ungebeten, ungerufen. sans être demandé ou invité.

Niewiadom, Niewiadomy, *adj.* 1) unbekannt. 2) ungeübt, unerfahren. 3) unbewußt, unwissend, der etwas nicht weis. 1) ignoré, inconnu, qui n'est pas connu. 2) mal-habile, neuf, inexpérimenté, mal-adroit. 3) ignorant, celui qui ne sait pas, qui ignore qu. ch. § 1) niewiadoma mi ta rzecz; wszystkim niewiadoma (nieznaioma) ta książka. *3) niewiadomy (nieświadom, niebiegły) cyrulik. 3) niewiadomemu wybacz.

Niewiadomie, *adv.* niewiedząc. unwissend; unwissentlich. ignoramment, sans le savoir, à l'insçû, en ignorant, sans y penser.

Niewiadomo, *adv.* unbekannter Weise. d'une manière inconnuë.

Niewiadomość, *f.* 1) das Nichtwissen, das Unbewußt seyn, Mangel der Wissenschaft. 2) Unwissenheit, Unerfahrenheit. 1) ignorance, défaut de connoissance. 2) ignorance, faute d'experience, de savoir, manquement de science. § 1) dobrego niewiadomość zaniedbanie i pogardzenie przynosi; z niewiadomości to uczynił. *2) niewiadomość (nieumieiętność, niebiegłość) Doktora, rzemieślnika.

niewiadomość drog i mieysc. die Unwissenheit der Wege und Oerter. l'ignorance des chemins & des lieux.

Niewiadomy, *adj. vid.* Niewiadom.

Niewiaduk, *m.* ein unwissender, unerfahrner Mensch. ignorant, idiot, *m.*

Niewiatra, *f.* Unglaube, Unglaubigkeit. incrédulité, infidelité. §) kryie się pod płaszczem cnoty niewiara.

Niewiasta, *f.* Weibs-Person, Weibs-Bild. femme; personne du sèxe féminin. § y niewieście rządzić przystoi, *prov.*

niewiasta mężna. ein männliches Weib. une virago; femme d'un courage mâle, qui a la mine & la force d'un homme.

niewiasta zła, jędza, iaszczurka. Teufel vom Weibe, böses Weib. diablesse, ménade, mégère, une méchante femme.

Niewiastka, *f.* Weiblein, kleines Weib. femmelette, *f.* petite femme.

Niewidany, *adj.* } das man nicht gesehen
Niewidziany. } hat. qui n'a point été vû.

Niewidomie, *adv.* unsichtbarer Weise. invisiblement, sans être vû, d'une manière invisible.

Niewidomy, } ktorego niewidzieć.
Niewidzialny, *adj.* } unsichtbar. invisible, qu'on ne peut voir.

**niewidomy; ślepy.* blind. aveugle.

Niewiędnący, *adj.* unverwelklich. qui ne se flétrit point.

Niewiedząc, niewiedzący, *adv.* unwissender Weise. ne sachant, à l'insçû, sans y penser. § niewiedząc go obraciłem.

Niewiedzący, *adj.* unwissend. ignorant, qui ignore une chose.

Niewiedzieć, *adv.* man weis nicht. on ne sait.

Niewiedzenie *n.* das Nichtwissen, die Unwissenheit. l'ignorance, défaut de savoir. § pochodzi to z iego niewiedzenia.

Niewiele *adv.* wenig, nicht viel. pas beaucoup; peu. § z niewielą ludzi tam poszedł.

z niewielą się obeydzie; niewiele mu trzeba. er behilft sich mit wenigen; er nimmt mit wenigem vorlieb. il se passe à peu; il est content de peu.

niewiele mu trzeba. er kann wenig vertragen, nehmlich 1) er ist kein starker Säufer. 2) er wird bald böse; er ist hitzig vor der Stirne. 1) il ne porte pas bien son vin; il s'enivre très-facilement; 2) c'est un homme échauffé; il a la tête chaude; il prend la mouche; il a les oreilles délicates; il se met en colère pour peu de chose.

Niewiernie, *adv.* untreu. infidèlement, avec infidélité, perfidement, sans foi.

Niewierność, *f.* 1) Untreue. *2) Unglaube. 1) infidélité, perfidie, déloyauté. *2) infidélité, incrédulité.

Niewierny, *adj.* 1) unglaubig, ein Unglaubiger. 2) untreu, verrätherisch. 1) infidèle, incrédule; un mécréant. 2) infidèle, perfide, deloyal, qui est sans foi. § 1) niewierny żyd, Turczyn. 2) niewierny przyiaciel.

niewierny, pl. die Unglaubigen, die Heiden. les indéles, les païens.

niewierna pamięć. schwaches Gedächtniß. une mémoire infidèle.

Niewieści, *adj.* 1) weiblich. 2) weibisch, weichlich. 1) de femme; qui concerne les femmes. 2) efféminé, lâche, amolli par les plaisirs. § 1) niewieścia ozdoba cnoty i obyczaie dobre, *prov.* niewieścia rzecz kądziel, *prov.* 2) niewieście ma serce.

niewieścia choroba. Monats-Zeit der Weiber. les mois, les ordinaires des femmes.

niewieścia chęć; niewieście towarzystwo nakładanie z niewiastami Weibersucht, heftige

heftige Begierde zu den Weibern, passion, amour pour les femmes.
Niewieścieię, v. n. ⎫ weibisch werden.
Niewieściuſzeię, v. n. ⎭ ſe ramollir; mollir, s'efféminer, ſe rendre efféminé.
Niewieścinny, adj. 1) dem Ehe-Weibe gehörig. 2) Weiber-Freund, weiberſüchtig. 1) d'épouſe, qui regarde l'épouſe. 2) adonné aux femmes; qui aime les femmes. § * 1) niewieścinne (żenine) dobra. 2) ma męża niewieścinnego; niewieścinnego kocha męża.
Niewieściuch, m. 1) weibischer Kerl. 2) Weiber-Mann; Weiber-Narr. 1) un efféminé, qui eſt amolli par les délices. 2) qui aime les femmes.
niewieściuchem czynić, weibisch machen. efféminer, amollir; rendre efféminé.
Niewieściuſzeie, *vid.* Niewieścieię.
Niewieyſki. weiblich. de femme. § niewieyſkie mieszkanie.
niewieyſka pleć. Gramm. das weibliche Geschlecht Gramm. le genre feminin.
po niewieyſku, adv. ⎫ nach Art der Weiber.
Niewieyſkie, adv. ⎭ en femme, comme une femme.
Niewiniątko, n. Niewinniątko, n. unschuldiger Mensch; die Unschuld ſelbſten. un homme innocent; femme innocente.
niewiniątkiem ſię czyni. er (ſie) ſtellt ſich ſehr unschuldig an. il fait l'innocent; elle fait l'innocente.
Niewinien. adj. *vid.* Niewinny.
Niewinnie, adv. unschuldiger Weiſe. innocemment.
Niwinność, f. Unschuld, f. innocence, f.
Niewinny, Niewinien, adj. unschuldig. innocent.
niewinien temu. er iſt daran nicht Schuld il n'en eſt pas la cauſe.
niewinien mu nic. 1) er iſt ihm nichts ſchuldig. 2) er hat ihm nichts gethan. 1) il ne lui doit rien. 2) il ne l'a pas offenſé.
Niewiſtka, f. Schwieger-Tochter. belle fille; l'épouſe du fils.
Niewłaśnie, adv. uneigentlich, verblümter Weiſe. improprement, au ſens figuré; au figuré; d'une manière impropre ou figurée; figurément,
Niewłasny, adj. uneigentlich verblümt. impropre, figuré. § mowa niewłasna.
Niewod, m Zug-Garn; großes Schiff-Garn mit einem Sack, chalon, m. ſeine, f. grand filet § ailes à prendre des boiſſons. § niebieſkie kroleſtwo ieſt podobne niewodowi zapuſzczonemu w morze i ryby zagarniaiącemu.
Niewola, f. 1) Sclaverey, Knechtſchaft. 2) Kriegs-Gefangenschaft. 3) Zwang, Noth. 1) eſclavage, m. ſervitude, ſujettion. 2) captivité; la priſon. 3) néceſſité, contrainte. § 1) w niewolą zaprzedać; w dobrowolną ſię podaię niewolą; wolność ſwoię w niewolą przedać; niewolą przycisnąć; niewolą na karku noſi; dyſzeć pod niewoli jarzmem. 2) w niewolą zagarniony, poięty; w niewolą zabrać. 3) z niewoli to przedać muſzę; niewola wſzyſtkiego nauczy; *prov.*
od niewoli. zur höchſten Noth, in Ermangelung eines beſſern. par néceſſité; de néceſſité néceſſitante; au défaut, en place d'une choſe plus convenable, d'une perſonne plus habile. § od niewoli to sługa, koń; od niewoli go mam
**za niewolą, z muſu.* aus Zwang. par contrainte, par force.
Niewolę, v. a. 1) unterwerfen, unterthänig machen. 2) zwingen, nöthigen. 1) aſſujettir, ſoumettre à ſa puiſſance. 2) contraindre, néceſſiter obliger.
Niewolenie, n. Unterwerfung. aſſujettiſſement, m. ſujéttion.
Niewolnica, f. Sclavinn une eſclave.
Niewolnictwo, n. Sclaverey, f. eſclavage, m ſervitude, f
Niewolniczy, adj. ſclaviſch. d'eſclave; ſervile, qui appartient aux eſclaves. § ſtan niewolniczy.
*Niewolony, zniewolony. gezwungen. contraint, obligé.
Niewolnik, m. 1) eig. u. fig. Sclave. 2) Kriegs-Gefangener. 1) *prop & fig.* eſclave, ſerve. 2) priſonnier de guerre. § 1) w Turczech niewolnikami kupczą; niewolnik to pieniędzy ſwoich; ſkępca własnym ſwoim ieſt niewolnikiem.
Niewolno, adv. knechtiſcher Weiſe. ſervilement, en eſclave; d'une manière ſervile.
niewolno mi; niewolno mi ieſt. es ſtehet nicht bey mir; es iſt mir nicht frey. il ne m'eſt pas permis; il ne m'eſt pas libre de; il ne dépend pas de moi.
Niewolny, adj. dienſtbar, knechtiſch. ſervile. § wola wolna rozkazuie, apetyt zaś ieſt niewolny.
niewolny ſobie. er iſt nicht ſein eigener Herr. il n'eſt pas ſon propre maître; il n'eſt pas à ſoi.
*Niewolſtwo, n. niewola, f. Sclaverey. f. eſclavage, m. ſervitude, f
Niewonieiący, adj. ⎫ das nicht riechet,
Niewonny, adj. ⎭ das keinen Geruch von ſich giebet. qui n'a point d'odeur; qui ne ſent rien.

Niewprawnie, *adv.* ohne Uebung. ſans exercice.
Niewprawność, *f.* Mangel der Uebung. défaut d'exercice, *m.* manquement de pratique.
Niewprawny, *adj.* ungeübt. qui n'eſt point exercé; peu exercé.
Niewrotliwy, *adj.* unwiederbringlich. irrécuperable, qu'on ne peut redreſſer.
Niewrząćość, *f.* Härte; Eigenſchaft einer Sache die im Kochen hart wird. dureté ou qualité d'une choſe qui s'endurcit étant cuite. § niewrząćość iaia.
Niewrzący, *adj.* das ſich nicht weich kochen läßt; ſchwer weich zu kochen. difficile à cuire; qui ſe cuit difficilement.
Niewſkopany, *adj.* nierytу, niegracowany. ungejätet und unumgegraben. qui n'eſt pas ſarclé ou béché; qui eſt ſans ſarclure.
Niewſparty, *adj.* ungeſtützt. qui n'eſt pas appuyé; qui eſt ſans ſupport.
Niewſtyd, *m.* } Unverſchämtheit,
Niewſtydliwość, *f.* } Schamloſigkeit, effronterie, *f.* impudence, *f.* § nienaſycona niewſtydliwość.
Niewſtydliwie, *adv.* unverſchämter Weiſe. ſans honte, effrontément, impudemment.
Niewſtydliwy, *adj.* unverſchämt, ſchamlos. effronté, impudent, éhonté.
Niewybadany, *adj.* unerforſchlich. impénétrable, incompréhenſible. § niewybadane ſądy Boſkie.
Niewyczerpany, *adj.* unerſchöpflich. inépuiſable, intarriſſable.
Niewyczoſany, *adj.* 1) unausgekämmt, unausgebürſtet. 2) grob, ungehobelt, ungeſchliffen. 3) unverſpottet unausgelacht; den man niemahls ausgepfiffen hat. 1) qui n'eſt pas peigné. 2) incivil; qui n'eſt pas civiliſé; crud. 3) dont on ne s'eſt jamais moqué; qu'on n'a jamais ſifflé.
Niewyćwiczony, *adj.* unausgelernt, nicht wohl geübt. peu exercé; mal inſtruit; peu habile; qui n'eſt pas entièrement dreſſé.
Niewydany, *adj.* 1) unausgegeben, ungeſtellt. 2) noch nicht verkündiget. 2) ungedruckt, nicht zum Druck befördert. 1) qui n'a point encore été donné ou livré. 2) qu'on n'a pas encore publié. 3) qui n'eſt pas encore imprimé.
niewydana corka. eine unverheyrathete Tochter. une fille qui n'eſt pas encore mariée. § niewydane dwie ma ſioſtry.
Niewydatna, *f.* unausſteuerlich, die ſchwer zu verheyrathen iſt. celle qui eſt difficile à marier.
Niewydobrzały, *adj.* 1) nicht gänzlich gebeſſert. 2) nicht gänzlich hergeſtellt. 1) qui n'eſt pas entièrement corrigé; qui ne s'eſt pas amendé tout-à-fait. 2) qui n'eſt pas rétabli entièrement; qui ſe porte un peu mieux. § 1) niewydobrzałe ieſzcze młodzieńca tego obyczaie. 2) dla niewydobrzałego zdrowia w domu zoſtaie.
**Niewygłębiony, *adj.* unergründlich, unerforſchlich. incompréhenſible, impénétrable.
Niewygoda, *f.* Ungemach, Unbequemlichkeit. incomodité, fatigue.
Niewygodnie, *adv.* unbequem. avec incommodité.
Niewygodny, *adj.* unbequem. incommode.
Niewykorzeniony, *adj.* 1) nicht ausgerottet. 2) unausrottlich. 1) qui n'eſt pas déraciné. 2) qu'on ne ſauroit déraciner; difficile à arracher.
Niewykſztaltowany, *adj.* unausgebildet. qui n'eſt pas encore formé tout-à-fait.
Niewykſzykany, *adj.* 1) unausgeziſcht. 2) unbehobelt, grob, ungeſchickt. 1) qui n'a pas été encore ſifflé. 2) incivil, groſſier, crud, impoli.
Niewyleżały, *adj.* nicht ausgelegen, vom Getränke. qui n'eſt pas bien raſſis ou repoſé; qui demeure encore à ſe raſſeoir.
niewyleżałe wino. Wein der noch grün iſt, noch nicht lange gelegen hat. vin verd; vin verdelet.
Niewyłuſzczany, *adj.* niewyłuſzczony. unausgeſchelft, unausgeſchlaubt. robé; qui n'eſt point écoſſé.
Niewymownie, *adv.* 1) unberedſam. 2) unausſprechlich. 3) viel. 1) ſans éloquence. 2) d'une manière ineffable. 3) beaucoup, en quantité.
Niewymowność, *f.* 1) Unberedtſamkeit. 2) Unausſprechlichkeit. 3) das Lallen, Stammeln. 4) ſtumme Sprache der Thiere. 1) défaut d'éloquence; ſtérilité de paroles, ſécheréſſe de diſcours. 2) ineffabilité; impoſſibilité d'exprimer. 3) bredoüillement, bégaiement, un vice de langue. 4) le müet langage des animaux.
Niewymowny, *adj.* 1) unberedtſam, unberedt. 2) unausſprechlich. 1) qui n'eſt point éloquent; qui n'a point d'éloquence; qui n'eſt pas diſert. 2) ineffable, indicible, inénarrable; qui ne ſe peut exprimer par des paroles.
Niewymyślony, *adj.* unausgeſonnen, unerfunden. qui n'eſt point encore inventé; qu'on n'a pas encore imaginé.
Niewynoſzony, *adj.* 1) ungehobelt, ungekrüffelt.

rüffelt. 2) der niemahls verspottet und ausgepfiffen ist. 1) impoli, grossier, incivil. 2) qu'on n'a jamais sifflé.
Niewynurzony, *adj.* unergründlich, unbegreiflich. incompréhensible, impénétrable, inconcevable.
Niewyparzony, *adj.* unausgebrüht. qui n'est pas bien échaudé dedans.
niewyparzona to gęba. es ist ein Schand-Maul. il (elle) est un peu fort (forte) en gueule; c'est une langue de vipère.
Niewypłacony, *adj.* unausgezahlt. qu'on n'a pas payé.
niewypłacony. } unzahlbar, der nicht
Niewypłatny, *adj.* } bezahlen kann. insolvable, qui n'est pas solvable. § niewypłatne długi i ciężkości na dom swoy zaciąga.
Niewypłatność, *f.* Unvermögen zu bezahlen. insolvabilité, impuissance de payer.
Niewypleciony, *adj.* unaufgeflochten. qui n'est pas décordé ou dénatté.
Niewypolerowany, *adj.* 1) unsaupolirt, 2) roh, ungesittet. 1) qui n'est pas dedans bien poli. 2) rude, impoli, grossier, incivil, crud.
Niewyposażony, *adj.* unausgesteuret, der kein Heyraths-Gut zubringet. qui n'a pas eu de dot.
Niewypowiedziany, *adj.* unaussprechlich, inénarrable, indicible, ineffable.
Niewyprawny, Niewyprawiony, *adj.* 1) roh, unzubereitet. 2) nicht gar gemacht, ungegorben. 3) unausgearbeitet, nicht vollkommen erlernet. 4) zaudrig, der langsam oder gar nicht verrichtet. 1) crud, non-travaillé, non-ouvré. 2) crud, qui n'est pas tanné ou corroyé. 3) qui n'est pas assez travaillé; négligé; qui n'est pas assez poli. 4) qui n'est pas expéditif; qui n'expédie, qui ne fait pas vîte.
niewyprawny język. Unvollkommen erlernete Sprache. une langue qu'on a apprise imparfaitement, qu'on n'a pas bien cultivée.
Niewyprożniony, *adj.* nicht ausgeleert. qui n'est pas évacué, pas vuidé.
Niewyraista corka. ksiażka, *vid.* Niewydatna.
Niewyrazisty, *adj.* 1) schwer auszudrücken. 2) unnachahmlich, unnachthulich. 1) difficile à exprimer, à interpréter; inexprimable, inexplicable. 2) inimitable; difficile à imiter, à contrefaire.
Niewyraźnie, *adv.* undeutlich, nicht ausdrücklich. obscurément, indistinctement, d'une manière obscure.
Niewyraźny, *adj.* dunkel, undeutlich, obscur, indistinct; qui n'est pas évident, qui n'est pas clare.
Niewyrażony, *adj.* unausgedrücket. qui n'est pas exprimé.
Niewyrozumiany, *adj.* } ktorego trudno
Niewyrozumny, *adj.* } wyrozumieć. unverständlich, unvernehmlich, das schwer zu verstehen ist. inintelligible; difficile à entendre.
Niewyrozumnie, *adv.* unverständlicher Weise. inintelligiblement, d'une maniere inintelligible.
Niewysłowiony. *adj.* unaussprechlich. ineffable, indicible, inénarrable.
Niewysławiony, *adj.* preiswürdig, der nicht genug zu preisen ist. qu'on ne peut assez célébrer.
Niewysłuchany, *adj.* ungehört, der kein Gehör gefunden hat. qui n'est pas exaucé; qu'on n'a pas écouté favorablement.
Niewysoki, *adj.* nicht hoch. qui n'est point haut; qui n'est pas grand.
Niewystały, *adj.* trüb. das sich noch nicht gesetzet hat, von Getränken. trouble, *adj. c.* qui n'est pas encore rassis ou reposé, *parlant des boissons.*
Niewystawnie, *adv.* ohne äuserliche Pracht oder Ansehen. simplement, sans ostentation, sans affectation; sans faire parade; sans parade.
Niewystawność, *f.* Einfalt, *f.* Entbehrung aller äußerlichen Pracht. simplicité, *f.* omission de toute pompe, de toute parure.
Niewystawny, *adj.* nicht prahlerisch, natürlich, ungekünstelt. simple, naturel, qui n'est point affecté.
Niewytrwanie, *n.* die Unbeharrlichkeit. interruption de la persévérance; une persévérance discontinuée.
niewytrwanie, adv. 1) unbeharrlich, ohne es auszuhalten. 2) unerträglich. 1) sans persévérance, sans persévérer. 2) intolérable, insupportable.
Niewytrwany, *adj.* 1) unbeharrlich, der nicht aushält. 2) unerträglich, unleidlich. 1) qui ne persévère pas, qui n'est pas ferme & constant dans qu. ch. 2) intolérablement, d'une manière insupportable.
Niewytwornie, *adv.* einfältig, ohne allen Putz und Zierde. sans parure, simplement; sans ornement, sans finesse.
Niewytworny, *adj.* 1) ungekünstelt, natürlich, schlecht. *2) aufrichtig, offenherzig, unverstellt. 1) simple, naturel, qui est sans ornement, impoli. 2) simple, naïf, qui a le coeur sur les lèvres.

Niewywikłany, *adj.* } unausgeworren, das
Niewypleciony, *adj.* } man nicht aus einander wirren kann. inextricable, qu'on ne sauroit débarrasser, qu'on ne peut démêler.

Niewywrotny, *adj.* der nicht umzuwerfen ist. inversable.

Niezabawny, *adj.* müßig, der nichts zu thun hat. désoeuvré, débarrassé, libre, oisif; qui a le tems; qui n'a rien à faire.

*Nieżadnie, *adv.* nicht ungeschickt. d'une manière qui n'est pas sans politesse, sans grace.

*Nieżadno mi nic; nie chce mi się niczego. ich habe zu nichts Lust. je suis à rien faire; je ne me plais à rien.

*Nieżadny, *adj.* 1) nicht schlecht, nicht ungeschickt. 2) unerwünschet. 1) qui n'est pas très élégant, fait, composé, assez bien, assez élegamment. 2) qui n'est pas souhaitable; qu'on ne doit point souhaiter.

Niezagrążony, *adj.* 1) ununtergesunken. 2) leicht, das im Wasser nicht untergehet. 1) qui n'est pas submergé. 2) difficile à submerger, qu'on ne peut plonger.

Niezagubiony, *adj.* unvertilget, unvergänglich, unvergeßlich. impérissable; qui ne doit pas être exterminé ou oublié. § niezagubioney pamięci to dzieło godne.

Niezakryty, *adj.* unbedeckt, nicht zugedeckt. découvert, nud; qui n'a rien qui le cache.

Niezalecony, *adj.* unempfohlen. qui n'est pas recommandé.

Niezamierzony, *adj.* ungemessen, frey, ungebunden. indéterminé, ilimité, absolu. § z zupełną a niezamierzoną mocą przysłany poseł.

Niezamkniony, *adj.* unzugemacht, verschlossen. qui n'est pas fermé; qu'on n'a pas fermé ou enfermé.

Niezapadaiący, *adj.* bez zachodu. das am Himmel niemals untergehet. qui ne se couche point, qui est toujours élevé sur l'horizon.

Niezapamiętany, *adj.* } erkenntlich, un-
Niezapomny, *adj.* } vergeßlich. reconnoissant; qui n'a point oublié; qui n'est point oublié. § niezapamiętane to dobrodzieystwa.

Niezapieczętowany, *adj.* unversiegelt. qui n'est pas cacheté.

Niezapisany, *adj.* 1) ungeschrieben. 2) uneingeschrieben, das in die Gerichts-Bücher nicht ist registriret worden. 1) qui n'est pas écrit. 2) qui n'est pas enregîtré, qui n'est pas mis sur les régîtres.

Niezapłacony, *adj.* unbezahlt. que l'on n'a pas payé.

Niezaprawiony, *adj.* unangemacht; das ohne Fett, ohne Gewürz ist. qui n'est pas assaisonné du gras ou des épices.

Niezaproszony, *adj.* uneingeladen. qui n'est pas invité; qu'on n'a pas convié.

Niezaprzątniony, *adj.* 1) leer; ledig, nicht voll geräumet. 2) müßig, der nichts zu thun hat. 1) vuide, qui n'est pas rempli, où il y a du vuide. 2) oisif, désoeuvré, qui a le tems.

Niezardzewiały, *adj.* unverrostet. qui ne s'est point enrouillé; qui n'a pas contracté de la rouille.

Niezarosły, *adj.* 1) nackt, das noch ohne Federn oder Haare ist. 2) nicht mit Sträuchern und Aesten verwachsen. 1) nud, qui n'a point de plumes; qui n'a point de poil; qui n'est pas velu. 2) qui n'est pas couvert de broussailles, de branches, d'herbes. § 1) niezarosły ptak, zaiąc; niezarosłą ma piers. 2) niezarosłe pole, drzewa.

Nieżartownie, *adv.* unscherzhaft, unartig. d'une manière grossière & mal plaisante; de mauvaise grace; sans politesse.

Nieżartowny, *adj.* 1) unscherzhaft, unfreundlich, unartig. 2) ernstlich, nicht zum Spaß. 3) entscheidend, endlich. 1) malplaisant, désagréable. 2) serieux; qui se fait tout de bon. 2) décisif, définitif.

Niezarzutny, *adj.* unverwerflich, das man annehmen muß. acceptable; ce qu'on ne peut raisonnablement, rejetter ou refuser. § niezarzutne są rzeczy, ktore z nieba dadzą.

Niezasiany, *adj.* unbesäet. qui n'est pas ensemencé.

Niezaszły, *adj.* unvergeßlich, unvergänglich. impérissable, qu'on ne doit pas oublier. § niezaszłe to imiona.

Niezasłużony, *adj.* unverdient. qu'on n'a pas mérité.

Niezatrwożony, *adj.* unerschrocken, ruhig, unbesorgt. qui n'est pas troublé; intrépide, tranquille, résolu; qui est sans crainte, sans souci.

Niezawalony, *adj.* 1) nicht eingefallen, als ein Haus. 2) nicht todt gefallen, unerschlagen, als ein Mensch von einem eingefallenen Gebäude. 3) davor nichts vorgewälzet ist. 1) qui n'est pas tombé en ruine. 2) qui n'est pas tué des pierres d'une maison qui tombe en ruine. 3) qui n'est pas fermé ou bouché avec de grandes pierres; qui n'est pas barricadé. § 1) dom, most od bomb niezawalony. 2) dziw że go niezawalone.

go wydobyli. 3) kamieńmi przystęp niezawalony.

Niezawistnie, *adv.* ohne Neid, ohne Eifersucht. sans envie, sans jalousie.

Niezawistny, *adj.* } ktory się zawiścią nie rusza. der nicht neidisch, nicht Eifersüchtig ist.
Niezazdrościwy, *adj.* } qui n'est pas envieux ou jaloux; qui n'est pas tourmenté de jalousie, d'envie.

niezawistny, adj. } ktoremu żaden niezayrzy. unbeneidet.
Niezazdrosny, *adj.* } qui n'est pas envié; à qui l'on ne porte pas envie.

Niezawodnie, *adv.* untrüglich, ohnfehlbar. infailliblement, immanquablement, sans manquer, sans faute.

Niezawodny, *adj.* untrüglich, gewiß. infaillible, immanquable, qui ne seduit pas. § niezawodne i nieomylne rzeczy wypłacenie.

Niezawstydzony, *adj.* unbeschämt. qui n'est pas confondu; à qui l'on n'a pas donné de la honte.

**Niezbędny, *adj.* heßlich, garstig, niederträchtig. vilain, laid. §) niezbędna śmierć, miłość.

Niezbędny, *adj.* wovon man los seyn, nicht kann. dont on ne peut se défaire.

Niezbitość, *f.* dowodu. Philos. Unauflöslichkeit einer Schrift. *philos.* indissolubilité, d'un argument, d'une preuve.

Niezbity. 1) unwiderlegt, unwiderleglich. 2) unüberzeugt, unüberführt. 1) qui ne peut être refuté; qui n'est pas refuté. 2) qui n'est pas convaincu. §. 1) za niezbitą prawdę to trzymam.

Niezblakowany, *adj.* 1) unverschossen, das seine Farbe hat. 2) *fig.* unbefleckt, rein. 1) qui n'est pas décoloré; qui n'a pas perdu sa couleur. 2) *fig.* qui est sans tache; pur. § 1) niezblakowane sukno. 2) niezblakowana cnota.

Niezbożnie, *adv.* gottlos; ruchloser Weise. irréligieusement, d'une manière impie, avec impiété.

Niezbożność, *f.* Gottlosigkeit. impiété, méchanceté, dissolution, le libertinage, irréligion. § à niezbożność niechay swoię posokę piie.

Niezbożny, *adj.* gottlos, ruchlos. impie, méchant, irréligieux.

Niezbrodzony, *adj.* 1) tief, da man nicht durchwaten kann. 2) unbegreiflich. 1) qui n'est pas guéable, où l'on ne peut passer à gué. 2) inconcevable, incompréhensible.

Niezbroyny, *adj.* unbewaffnet. qui est sans armes.

Niezbytni, *adj.* nie maiący nic nazbyt. unüberflüßig, nicht allzugroß. qui n'est pas superflu; qui n'est trop grand.

Niezbytość, *f.* Unabweislichkeit, Schwierigkeit einen unverschämten Bitter los zu werden. difficulté de s'arracher d'un importun; importunité, manière d'agir importune.

Niezbyty, *adj.* ktorego trudno zbyć. unabweislich, der sich nicht abweisen läßt; unverschämt, anhaltend im Bitten. fatiguant, importun, qui demande avec importunité.

Niezdany, *adj.* unverurtheilet, unverdammt. qui n'est pas condamné.

Niezdobność, *f.* Unzierde. défaut d'ornement; manque d'embellissement.

Niezdobny, *adj.* unzierlich. mal-ajusté, peu poli, qui n'a point de grace, qui n'est point orné.

Niezdolnie, *adv.* kraftlos, unzulänglich, schwach. insuffisamment, foiblement.

Niezdolność. *f.* Unzulänglichkeit, Kraftlosigkeit. insuffisance, impuissance, *f.*

Niezdolny, *adj.* 1) unzulänglich, kraftlos, schwach. 2) zu schwer, zu groß, dem man nicht gewachsen ist, das man nicht ertragen kann. 1) insuffisant, impuissant, fragible, foible, imparfait. 2) trop grand, trop pésant, qu'on ne peut porter, à quoi on n'a pas assez de force. § 1) niezdolne moie do tego siły; niezdolny iest temu. 2) niezdolny na konia kładziesz ciężar; niezdolne na twoie ramiona bierzesz brzemię.

Niezdrowie, *f. n.* Ungesundheit, Schwachheit, kleine Krankheit. infirmité, mauvaise santé; légère maladie.

Niezdrowo mi, *adv.* es ist (wird) mir übel. le coeur me défaut.

Niezdrowy, *adj.* 1) ungesund, von Personen und Sachen. 2) ungesund, der Gesundheit schädlich. 1) *on dit ce mot des choses & des personnes:* mal-sain, qui n'est pas sain, maladif. 2) malsain, nuisible à la santé. § 1) niezdrowy to człowiek; niezdrowe to drzewo. 2) śliwy niedoyrzałe niezdrowe człowiekowi.

Niezebrany, *adj.* ungesammelt. qui n'est pas cueilli.

Niezemszczony, *adj.* ungerochen. qui n'est pas vengé.

Niezepsowany, *adj.* } unverderbt. incorrompu, qui n'est pas gâté; qui n'est point corrompu.
Niezepsuty, *adj.* }

Niezeszłość, *f.* Unvergänglichkeit. indefectibilité; durée perpétuelle.

**Niezeszły, *adj.* unvergänglich, unvergeßlich. impérissable, dont on ne perdra

jamais la mémoire. § do niezeſzłey nigdy sławy iego.
Niezganiony, *adj.* untadelhaft. irréprochacle, irrepréhenſible. § niezganione obyczaie.
Niezgaſiſty, *adj.* } unausloͤſchlich, das
Niezgaſzony, *adj.* } nicht zu loͤſchen iſt, inextinguible, qui ne s'éteint jamais.
niezgaſzony, adj unausgeloͤſcht, das noch brennet. qui n'eſt pas éteint.
Niezgładziſty, *adj.* unausloͤſchlich, das ſtehen bleibet. indélébile, ineffaçable, qu'on ne peut effacer.
Niezgoda, *f.* 1) Uneinigkeit, *f.* 2) Wappenk. ein Schwert ſo auf einem Hufeiſen ſtehet, zwiſchen deſſen Enden ein Pfeil herunter gehet; uͤber der Krone ſind drey Pfauen-Federn. 1) diſcorde, diſſenſion, déſunion, *f.* 2) *Blaſ.* une épée ſoutenue d'un fer de cheval, entre les crampons duquel déſcend une flèche; la couronne eſt ornée de dix plumes de paon. § 1) gdzie niezgoda tam pewna ſzkoda, *prov.* żyć w niezgodzie.
Niezgodnie, *adv.* uneinig. diſcordement, en diſcorde
Niezgodny, *adj.* 1) uneinig. 2) ungeſchickt, unbequem, untuͤchtig. 1) diſcordant, bruillé, diviſé. 2) incapable, inhabile; qui n'eſt pas bon, qui n'eſt pas propre à qu. ſch. § 1) niezgodne głoſy, ſtany. 2) złe wychowanie młodź niezgodną oyczyznie czyni; do służbé niezgodny; niezgodne i niesforne umysły.
Niezgoiony, *adj.* 1) ungeheilt. 2) unheilbar. 1) qui n'eſt pas guéri. 2) incurable; qu'on ne peut guérir. § 1) rana niezgoiona.
Niezgorzyſty, *adj.* unverbrennlich. incombuſtible, qui ne ſe brûle point.
Niezgrabnie, *adj.* 1) toͤlpiſcher Weiſe. 2) heßlich. 1) goſſement, lourdement. 2) hideuſement, affreuſement.
Niezgrabny, *adj.* 1) ſcheußlich, garſtig, heßlich. 2) ungehobelt, toͤlpiſch, ungeſchickt. 1) hideux, goſſe, difforme, vilain, affreux. 2) lourd, malitorne. § 1) śmierć niezgrabna; miaſto ſztuki malarſ kiey niezgrabne wyſtawił widziadło.
niezgrabny człowiek. Toͤlpel. magot, *m.*
Niezgromadność, *f.* Seltenheit, Mangel, kleine Zahl, rareté, *f.* petit nombre.
Niezgwałciſty, *adj.* ktorego gwałcić trudno. unantaſtlich, unverbruͤchig, heilig. inviolable, ſaint, qu'on ne doit violer.
Niezgwałciſto, *adv.* unantaſtlich. inviolablement.
Niezgwałcony, *adj.* unuͤberwaͤltigt, unverlezt, ungeſchaͤndet. qui n'eſt pas violé qui n'a reçu aucun dommage.
Niezłamany, *adj.* 1) unzerbrochen. 2) unzerbrechlich. 1) qui n'eſt pas briſé. 2) difficile à briſer.
Niezleczony, *vid.* Niezgoiony.
Niezleczyſty, *adj.* unheilbar. incurable, irrémédiable.
Niezlicznie, *adv.* unzaͤhlbar, ohne Zahl. ſans nombre; innombrablement.
Niezliczność, *f.* Unzaͤhlbarkeit, unzaͤhlbare Zahl. un nombre infini; infinité de. § niezliczność światow od Boga ſtworzonych.
Niezliczny, *adj.* unzaͤhlbar. innombrable, qu'on ne peut compter; dont on ne ſauroit dire le nombre.
Niezliczony, *adj.* 1) ungezaͤhlt. 2) unzaͤhlbar. 1) qui n'eſt pas compté. 2) innombrable, que l'on ne ſauroit compter.
Niezłociſty, *adj.* } unvergoldet. qui n'eſt
Niezłocony, *adj.* } pas doré.
Niezłomiſty, *adj.* unzerbrechlich. difficile à briſer.
Niezłupiony, *adj.* unberaubet. qui n'a point été dépouillé; qu'on n'a pas dépouillé.
Niezmącony, *adj.* nicht truͤb gemacht. qui n'eſt pas troublé; clair.
Niezmarſzczony, *adj.* ungerunzelt. qui n'eſt pas ridé.
Niezmarzaiący, *adj. vid.* Niemarznący.
Niezmiękczyſty, *adj.* das man nicht durchweichen kann. impénétrable; qui n'eſt peut être mouillé d'outre en outre; qui ne peut être foulé & trempé d'eau.
Niezmieniony, *adj.* 1) ungewechſelt. 2) unveraͤnderlich, unveraͤndert, beſtaͤndig. 1) qui n'eſt pas changé. 2) immuable, qui n'eſt pas changeant; ferme, fixe, qui ne change point. § 1) niezmieniony czerwony złoty. 2) niez mienioną na to patrzył cerą.
Niezmiennie, *adv.* unveraͤnderlich. immuablement, d'une manière immuable.
Niezmienność, *f.* Unveraͤnderlichkeit, Beſtaͤndigkeit. immutabilité, fermeté.
Niezmienny, *adj.* unveraͤnderlich, beſtaͤndig. immuable, ferme, qui ne change point. § nigdy niezmienna wiara, życzliwość.
Niezmiernie, *adv.* 1) uͤber die Maaßen; ohne Maaß. 2) ſehr viel. 1) ſans méſure, exceſſivement, déméſurément. 2) fort, beaucoup. § 1) niezmiernie pić. 2) niezmiernie ma pieniędzy; niezmiernie zły.
Niezmierność, *f.* Unermeßlichkeit, Unendlichkeit. immenſité, infinité, *f.* excès, *m.*

Niez

Niezmierny, *adj.* 1) unermeßlich, unendlich. 2) sehr groß, sehr viel. 1) immense, déméſuré, qui n'eſt peut être méſuré; infini. 2) fort grand; exceſſif.
Niezmierzony, *adj.* unermeßlich, unendlich. immenſe, infini. § niezmierzony Boże.
Niezmieſzany, *adj.* unvermiſcht. qui n'eſt pas mêlé.
**Niezmożony, *adj.* unüberwindlich, unüberwältigt. invincible. § niezmożony krolu.
Niezmrugły, *adj.* } ſtarr, ſteif, unverwandt, ohne die Augen zu blinzeln. fixe, arrêté; ſans clignement. § czy podobna, niezmrużonym okiem na słońce patrzać.
Niezmrużony, *adj.* }
Niezmyślony, *adj.* unerdichtet, wahr. véritable, réel, effectif; qui n'eſt pas feint ou controuvé; qui n'eſt pas imaginaire. § poseł aby miał niezmyśloną poſeſyą w Woiewodztwie.
Nieznacznie, nieznakomicie, *adv.* 1) unvermerkt. *2) nicht deutlich. 1) inſenſiblement, d'une manière preſque imperceptible. 2) obſcurément, d'un manière peu intelligible; inintelligiblement. § 1) nieznacznie roście człowiek, trawa. *2) nieznacznie (nie wyraźnie) napiſano.
Nieznaczny, nieznakomity, *adj.* 1) unmerklich. 2) unberühmt, unbekannt. 1) inſenſible, imperceptible. 2) obſcur, abſtrus, inconnu, qui n'a point de réputation, qui n'eſt pas remarquable.
**nieznaczny, niewyraźny.* undeutlich. obſcur, mal-intelligible, inintelligible.
Nieznaczony, *adj.* unbezeichnet. qui n'eſt pas marqué.
Nieznaiomo, *adv.* unbekannter Weiſe. incognito; ſans être connu; d'une manière inconnuë. § krol nieznaiomo przyiechał; nieznaiomo ze mną mowił.
Nieznaiomość, *f.* Unbekanntſchaft. manque de connoiſſance avec qu.
Nieznaiony *adj.* unbekannt. inconnu.
Nieznakomicie, *adv. vid.* Nieznacznie.
Nieznakomity, *adj. vid,* Nieznaczny.
Nieznaleziſty, *adj.* ſchwer oder gar nicht zu finden. introuvable, difficile à trouver.
Nieznanie, *n.* Mangel der Kenntniß. défaut de connoiſſance; ignorance.
Nieznaſka, *f. vid.* Nieſnaſka.
Nieznikomy, *adj.* unvergänglich. impériſſable.
Nieznikomość, *f.* Unvergänglichkeit. indefectibilité.
Nieznośnie, *adv.* unerträglicher Weiſe. intolérablement, d'une manière intolérable.
Nieznośny, *adj.* unerträglich. intolérable, inſupportable, qu'on ne peut tolérer.
Nieznoſzenie, *n.* Unerträglichkeit. qualité intolérable; ce qu'on ne peut ſouffrir.
Nieżołnierz, *m.* der kein Soldat iſt. qui n'eſt pas ſoldat.
Nieżołnierſki, *adj.* nicht ſoldatiſch. où il n'y a rien de ſoldat, qui n'eſt pas ſoldateſque.
Niezrachowany, *adj.* 1) unſummirt, unzuſammen gezählt, unzuſammen gerechnet, 2) unzählbar. 1) qui n'eſt pas ſommé; ſans être calculé ou compté. 2) innombrable, qu'on ne peut compter. § 1) niezrachowane ſumy. 2) konkurs ludzi niezrachowany.
Niezraniony, *adj.* unverwundet. qui n'eſt pas bleſſé, qui n'a reçu aucune playe, aucune bleſſure.
**niezraniony, adj.* } unverletzlich, unverwundlich. invulnérable, qui ne peut être bleſſé.
Niezranny, *adj.* }
Niezręcznie, *adv.* ungeſchickt. mal-adroitement, mal-habilement, groſſièrement.
Niezręczność, *f.* Unbehändigkeit, Ungeſchicklichkeit. groſſièreté, mal-habileté, *f.*
Niezręczny, *adj.* unbehänd. mal-adroit, groſſier, lourd, qui n'eſt point adroit.
Niezrosły, *adj.* unzuſammen gewachſen. 2) unerwachſen. 1) qui n'eſt pas cru en un corps. 2) jeune, mineur, qui n'a pas encore atteint l'âge de diſcrétion. § 1) niezrosłe kości. 2) niezrosłe lata ſyna moiego; ma ieſzcze kilka niezrosłych dzieci.
Niezſiadły, *adj.* co ſię zſieść nie może. 1) ungeronnen. 2) das nicht gerinnen oder zuſammen laufen kann. 1) qui ne s'eſt pas pris; qui ne ſe caille, ne ſe fige point. 2) qui ne ſe peut cailler; difficile à ſe figer, à ſe prendre.
Niezupełny, *adj.* nicht gänzlich, ungeendigt. qui n'eſt pas entier, qui n'eſt pas achevé, qui a quelque manquement en quelque partie.
niezupełnego rozumu. der nicht recht bey Verſtand iſt. qui a l'eſprit en écharpe; qui a un coup de hache; qui a l'eſprit gauche.
Niezwadliwy, *adj.* friedſam, nicht zänkiſch. paiſible, tranquille, qui n'aime point à quereller.
**Niezwalczony, *adj.* unüberwindlich. invincible.
Niezwątpiony, *adj.* 1) unverzweifelt. 2) nicht tödtlich, nicht gefährlich, von Krankheiten. 1) qui ne tombe pas

dans le désespoir, qui n'a pas perdu toute espérance. 2) qui n'est pas mortel, qui n'est pas désespéré, qu'on peut guérir, qui n'est pas sans espérance, *parlant des maladies & des playes*.

Niezwiązany, *adj.* los, ungebunden. délié; détaché, qui n'est pas lié.

Niezwiędły, *adj.* unverwelkt, unverwelklich. qui n'est pas flétri; qui ne se flétrit pas.

Nezworny, *vid.* Niesforny.

**Niezwrocony, *adj.* unwiederbringlich. qui ne peut retourner; irrécupérable, irréparable, qu'on ne peut réparer. § czas niezwrocony.

Niezwyciężony, *adj.* unüberwindlich. invincible, *adj.* c.

Niezwyczaiony do czego; Nieprzywykły, *adj.* ungewohnt. non-accoûtumé, inaccoûtumé, qui n'est pas accoûtumé de; auquel on n'est pas accoûtumé; qui n'est pas habitué; qui n'est pas fait à.

Niezwyczaynie, Niezwykle. *adv.* ungewöhnlicher Weise. d'une manière inusitée; peu souvent, contre la coûtume.

Niezwyczayność, *f.* Niezwykłość, *f.* Ungewohnheit, Ungewöhnlichkeit. inaccoûtumance, manière de faire qu. ch. inusitée, extraordinaire; faute, manque d'habitude.

Niezwyczayny, *adj.* Niezwykły, *adj.* 1) ungewöhnlich. 2) außerordentlich, unnatürlich. 1) inusité, inaccoûtumé; nouveau; extraordinaire, qui n'est pas commun. 2) extraordinaire. § 1) niezwyczayne słowo. 2) niezwyczayny płod, zwierze.

Nieżyczliwie, *adv.* ungünstiger Weise. avec peu de faveur.

Nieżyczliwość, *f.* Ungunst, Ungewogenheit. malveillance mauvaise volonté.

Nieżyczliwy, *adj.* ungünstig, ungewogen. mal-veillant; mal-intentionné, qui hait qu; qui veut du mal à qu.

Nieżyiący, *adj.* Nieżywy, *adj.* leblos. inanimé, qui n'est point animé.

nieżywa woda. stehendes Wasser. eau dormante.

Nieżyznie, *adv.* unfruchtbar, vom Acker. stérilement; avec infertilité.

Nieżyzność, *f.* Unfruchtbarkeit des Ackers. stérilité, infertilité d'une terre.

Nieżyzny, *adj.* unfruchtbar, nicht viel tragend. infertile, où la semence ne profite point; stérile; qui ne produit rien.

Nida, *f.* Fluß in der Woywodschaft Sendomir. fleuve dans le Palatinat de Sendomir.

Nidawy, *adj.* was in der Nida ist. ce qui est dans le fleuve Nida. § Nidawe ryby.

Niga, *vid.* Nyga.

Nigdy, *adv.* niemahls. jamais.

nigdy a nigdy. nimmermehr; mein Lebtag nicht. de ma vie; tant que le coeur me battra dans le ventre. § nigdy a nigdy to nie uczynię, tego się nie dopuszczę.

Nigdzie, *adv.* nirgends; nirgends wohin. nulle part; en aucun lieu, en nul endroit.

nigdzie indziey. nirgends anderswo. nulle autre part.

nigdzie na świecie. nirgends in der Welt. en nul endroit du monde.

nigdzie nie idę. ich gehe nirgends hin. je ne vais nulle part.

Nigryt, *m.* ein Schwarzer in Indien. un Négre, esclave noir en Afrique.

Niiak, niiako. *adv.* schwer, weder so noch so; auf keine Weise. difficilement, aucunement, nullement, pas plus d'une manière que de l'autre.

Niiaki; ni słodki ni gorski; ni czarny ni biały; ni wielki ni mały &c. das weder so noch so ist; das weder süß noch bitter, weder schwarz noch weiß, weder groß noch klein ist u. d. g. qui n'est pas plus d'une manière que de l'autre; qui n'est pas ni doux ni amer, ni noir ni blanc, ni grand ni petit, &c.

niiaki, obs. *vid.* Nieiaki.

Nikam, *v. n.* z mieysca. ich komme nicht von der Stelle; es geht mir nicht von statten. je n'avance en rien; il ne me réussit pas.

Nik, *m.* wnik, *m.* 1) Wolfs-Grube. 2) Falle, List. 1) fosse profonde pour prendre des loups. 2) *fig.* un piége; embuches, *f. plur.* embuscade.

Nikczemnie, *adv.* 1) niederträchtig. 2) elender, schlechter Weise. 1) lâchement, bassement; honteusement, d'une manière basse & lâche, avec lâcheté. 2) vilainement, chetivement, misérablement.

Nikczemnieię, *v. n.* 1) niederträchtig werden. 2) schlecht, elend werden, eingehen. 1) devenir lâche. 2) fondre, trainer, devenir misérable.

Nikczemnik, *m.* 1) niederträchtiger, nichtswürdiger, schlechter Mensch. 2) Fasler. 1) un homme qui n'a point d'honneur; un homme de néant. 2) badin, folâtre, bênet.

Nikczemność, *f.* 1) Niederträchtigkeit. 2) Läpperey, Faseley, Thorheit. 3) Unwürdigkeit. 1) bassesse d'ame, abjection, lâcheté.

lâcheté. 2) niaiserie, sottise, inepties, *plur. f.* 3) indignité, défaut de mérite.
Nikczemny, *adj.* 1) niederträchtig, nichtswürdig. 2) schlecht, elend. 3) fasslicht. 1) bas, honteux, vilain, lâche, qui a l'âme basse. 2) vilain, chetif, misérable. 3) badin, sot, niais. § 1) nikczemny umysł. 2) nikczemna sprawa.
nikczemna to wymowka. das ist eine schlechte Ausrede. c'est une excuse frivole.
Niknę, *v. n.* 1) sich verlieren, vergehen, verschwinden. 2) Gramm. verbissen, nicht ausgesprochen werden. 1) s'evanouir, passer, disparoître. 2) *Gramm.* se perdre, se manger, ne se prononcer pas. § 1) nikną światowe honory; duch zniknął. 2) w francuskich słowach wiele liter niknie.
Niknienie, *n.* 1) das Vergehen; Verschwinden. 2) Gramm. Verbeißung eines Buchstabens in der Aussprache. 1) l'action de disparoître. 2) *Gramm.* élision, retranchement d'une lettre.
Nikocyana, *f.* ziele, tabaka. Tabacks-Kraut. Nicotiane, *f.* l'herbe. § tytun, tiutuń.
Nikt, *g. nikogo.* niemand. personne; aucun, nul, pas un.
Niktorędy, *adj.* nirgends wodurch. par nulle part.
Nikąd. nirgends. nulle part. § donikąd, znikąd.
Nim, *adv.* im. ehe. devant, avant.
nim trzy dni miną ehe noch drey Tage vergehen. dans moins de trois jours.
*Nimam, nie mam. 1) nicht haben. 2) nicht sollen. 1) n'avoir pas. 2) ne devoir pas.
*Ninie, *adv.* teraz. jetzt. présentement, à présent, à cette heure, actuellement.
Ninieyszy, teraźnieyszy. 1) jetzig. 2) heurig. 1) présent. 2) d'année présente.
czas nimieyszy. Gram. das praesens. *Gram.* le présent.
Ninog, *m.* Neunauge, *n.* lamproye, *f.* un poisson.
Niocz, *adv.* ni ocz. 1) um nichts. 2) vergebens. 3) umsonst. 1) pour un rien. 2) vainement, en vain. 3) gratuitement.
Niosę, *niesie, niosła, nieśli, nieść.* dieses *Verbum* zeiget eine kurze Handlung an. 1) eig. und fig. bringen, tragen. 2) erfordern, mit sich bringen, haben wollen; lauten. 3) zuwegen bringen, verursachen. 4) Eyer legen. *ce verbe indique une action courte.* 1) *prop. & fig.* porter, apporter. 2) porter, contenir, vouloir avoir, exiger. 3) porter, causer, faire, effectuer. 4) pondre des oeuf. § 1) niosą umarłego; nieść ciężar; niosą krzyż przed Prymasem; swoie zdrowie przeciw nieprzyiacielowi niesie; wesołą ci niesie nowinę. 2) niosą to w sobie i zamykaią sprawy Boskie; tam idę gdzie urząd moy niesię; niesie to kondycya ludzka; iak ich wiara niesie; powinność, czas, stan to niesie; mądrze staropolskie niesie przysłowie; niesie nowina że. 3) to mu osławę niesie; niesie to zysk albo utratę sprawy. 4) zniosła kura.
nieść przed sobą. vor sich tragen. porter devant soi.
nieść za sobą. 1) hinter sich auf dem Rücken tragen. 2) fig. nach sich ziehen. 1) porter sur le dos. 2) *fig.* attirer après soi; causer, avoir une suite. § 1) wor niesie za sobą. 2) co iawną niesprawidliwość za (z sobą) nisie.
niesie się. es trägt sich il se porte.
niesie się kokosz. die Henne leget. la poule pond.
Niskąd, *adv.* nirgend her. d'aucune part; de nul endroit, d'aucun lieu.
Nisa, *f.* Neiß, Stadt und Festung in Schlesien. Neisse ville & forteresse en Silesie.
Niski, Nizki. 1) eig. u. fig. niedrig, nicht hoch. 2) der untere, gegen das Meer gelegen, von Ländern. 3) niedrig, niederträchtig. 1) *prop. & fig.* bas, qui n'est pas haut. 2) bas, situé vers la mer, *parlant des terres.* 3) bas, vilain, honteux, indigne. § 1) niski pagorek; w niskim stanie żyie. 2) niska rzeka; kray niski. 3) niski i podłomyślny umysł; niska to bardzo zabawa.
niższy. 1) niedriger. 2) niedriger, der vom nidrigen Stande ist. 1) plus bas. 2) inférieur, qui est au dessous de qu. § 1) dom twoy niższy od moiego. 2) niższym bądź łagodny; niskiego stanu ludzie.
nayniższy sługa. ergebener Diener. très-humble Serviteur.
Nisko, *adv.* 1) nidrig. 2) ergebenst, gehorsamst. 1) bas; d'une manière basse. 2) très-humblement, humblement. § 1) dom nisko budowany. 2) nisko, iako nayniżey proszę.
niżey, unten, in Büchern. plus bas, en bas, *en allguant quelque passage d'un livre.* § co się niżey namieni, opowie; niżey podpisany zeznaię.
Niskolotny, *adj.* nah an der Erde fliegend. qui rase le tapis; qui vole près de terre.
Niskość, *f.* eig. u. fig. Niedrigkeit. *prop. & fig.* bassesse, abbaissement.

Niśli, *vid.* Niźli.
Niszczę, *v. a. szczy, szczył.* 1) vernichten, gänzlich verderben. Gerichtsw. annulliren, aufheben. 3) verheeren, verwüsten. 1) anéantir, gâter, ruiner, perdre, consumer entièrement. 2) *Droit:* annuller, casser, abolir, rendre nul. 3) ravager, ruiner un pays. § 1) sam Bog tylko stworzenie zniszczyć może. 2) niszczyć kontrakt. 3) nieprzyiaciel kraie zniszczył.
niszczę się, vid. Niszczeię.
Niszczeiący, *adj.* znikomy. vergänglich, eitel. périssable, vain, passager, qui se passe, qui s'anéantit.
Niszczeię, *v. n.* sich vernichten, vergehen. anéantir, venir à rien, devenir à rien, se passer, périr; se détruire entièrement.
Niszczenie, *n.* 1) Vernichtung. 2) Aufhebung einer Schrift. 1) anéantissement, *m.* déstruction entière, ruine totale. 2) abolition, cassation, *f.*
niszczenie kraiu. Verheerung eines Landes. dégât, *m.* désolation, *f.* le ravage d'un pays.
Niszczyciel, *m.* Verderber. déstructeur.
*Niszszy, Niższy. ist der *Comparativus* von Niski. *c'est le Comparatif de* Niski.
Nit, *m.* 1) eine Niete. 2) Flitter; Gold- oder Silber-Blättchen. 1) rivet, *m.* clavette, *f.* 2) petite plaque d'or ou d'argent. § 1) nitem spinać; puszczaią nity. 2) pas z drobnemi nitami srebrnemi.
nit mocny, wielki. große starke Niete. estoquiau, *m.*
Nitabla, *f.* Bolzen, dicker Nagel. goujon, boulon, *m.* cheville de fer.
nitabla głowczasta. Bolzen mit einer großen Kuppe. cheville à tête de diamant, à tête ronde.
Nitawa, *f.* Mietau, Residenz-Stadt des Herzogs von Curland. Mitavie, la Résidence du Duc de Curlande.
Nitka, *f.* Faden-Zwirn, Seide. achée, *f.* § nic po tey nitce.
na nitce to wisi. das hängt an einem Faden. cela ne tient qu'à un bout.
Nitkowy, *adj.* 1) Zwirn-, gesponnen. 2) von Gold- oder Silber-Faden. 1) de fil, de fillet; filé. 2) de fil d'or, d'argent. § 1) nitkowe towary. 2) nitkowe złoto, srebro; nitkowa robota srebrna.
Nitowanie, *n.* 1) das Nieten, Vernieten. 2) die Vernietung. 1) l'action de river. 2) la façon, la manière de river.
Nitowany, *adj.* genietet, vernietet. rivé.
Nitownik, *m.* Vernieter. celui qui rive.

Nituię, *v. n.* co. etwas vernieten, nieten, umschlagen. river un clou, le rabattre; mettre un rivet, une clavette en qu. ch. § zanitować goźdź.
**Niwa, *f.* 1) eig. u. fig. Erndte. 2) fruchtbarer Acker. 3) Neubruch, Neureut, Dreßland. *prop. & fig.* la moisson, recolte, *f.* 2) terre fertile. 3) novale, terre défrichée. § 1) buyne chorob niwy. 2) buyne niwy Polskie i inszym kraiom chleba dodawaią. *3) niwę (nowinę) kopać, orać.
Niwco. } in folgenden Redens-Arten.
Niwecz. } *cette expression ne se trouve que dans les suivantes.*
w niwecz co obracam. in Nichts verwandeln. convertir, mettre en néant; anéantir.
w niwecz iść; w niwecz się obracam. zu Wasser werden, sich in Nichts verwandeln. se convertir en néant; s'anéantir. § w niwecz to poszło; w niwecz się te zamysły obrociły.
w niwczym, ni w czym. in Nichts, in keiner Sache. en rien, en aucune chose. § w niwczym przewinił.
Niz, *m.* 1) Cosackische Landschaft am untern Nieper, zwischen Moscau, Wallachey, Tartarey und Podolien. 2) die Kosacken aus diesem Lande. 3) Rauberey, Streiferey dieser Kosacken. 1) Pays de Cosaques sur le Boristène du côté de la mer, entre la Moscovie, la Valachie, la Tartarie & la Podolie. 2) les Cosaques de cette contrée. 3) rapine, course de ces Cosaques. § 1) uszedł na Niz; na Nizu ma maiętności.
Niż, Nizeli, Niźli, Niśli, } *adv.* 1) als, bey einem *Comparativo.* 2) eher. 1) que, *après un comparatif.* 2) avant que. § 1) lepszy niż brat. *2) zrob to niż (nim) przyydę.
niżby, chybąby. es sey denn. pourvûque, à moins que; si ce n'est que.
Niża, *f. vid.* Nizina.
Nizacz, *adv. vid.* Niocz.
Niżal, *m.* Nisischer Kosacke aus der Gegend Niz. Cosaque Nisien, qui habite la contrée nommée Niz.
Niżby, *vid.* Niż — *niżby.*
Niżeli, *vid.* Niż.
Niżey, *vid.* Nisko — *niżey.*
Nizina, *f.* Niża. flaches, niedriges Land. bas lieu; bas pays; pays situé du côté de la mer.
Nizinny, *adj.* Nieder-, Unter-, von Ländern. bas, inférieur, situé du côté de la mer. § kray nizinny; nizinne Woiewodztwa.
Niziołek, *m.* kleiner Mensch, Knirps. ragot,

got, *m.* mirmidon, *m.* petit bout d'homme, un pigmée, petit nabot, courtebotte, margajat, *m.*

Niziuchno, *adv.* 1) aufs niedrigste. 2) aufs ergebenste. 1) d'une manière fort basse, près de terre. 2) très humblement, fort humblement, avec beaucoup de soumission. § 1) ptak niziuchno przy ziemi leciał. 2) niziuchno kłania Was Panu.

Niziuchny, *adj.* sehr niedrig. fort bas; basset.

Niżnik, *m.* Untermann in den Karten. valet, *en parlant de cartes,*

Nobilitacya, *f.* list na szlachectwo. Adel-Brief. titre de noblesse.

No, ieno; *adv.* nur, nach einem *Imperativo.* seulement, *on met cet adverbe après l'imperatif.* § piszno, dayno, poydźno.

Noc, *f.* die Nacht. la nuit. § noc ponura, głucha, szara, czarna, bura, pomierzchniona; całą noc leżał.

noc się przybliża. die Nacht nähert sich, es wird Nacht. la nuit s'approche; il s'en va faire nuit.

noc całą będący, albo czyniący. das die Nacht durch geschieht. qui fait, qui dure pendant la nuit; qui passe toute la nuit.

noc bezsennie przetęsknić. die Nacht schlaflos zubringen. revasser; ne faire que rêver la nuit; ne pouvoir fermer les yeux de toute la nuit.

po nocy chodzić. in der Nacht herum wandeln, schwärmen. courir de nuit. § kto chodzi po nocy kiiowey szuka niemocy, *prov.*

noc ciemna. stock finstere Nacht. une nuit obscure; nuit close.

noc iasna. halbe Nacht. une nuit claire.

nocą. des Nachts, bey Nachtzeit, bey Licht. de nuit; à la chandelle; durant la nuit. § nocą pisać.

nocą co robić. die Nacht durch etwas arbeiten. percer la nuit à faire qu. ch.

w nocy. in der Nacht. de nuit. § w nocy się to stało.

dniem i nocą. bey Tag und Nacht. de jour & de nuit; nuit & jour. § dniem i nocą iechać, pracować.

dobrze w noc; głęboko w noc; dużo w noc. es ist tief, spät in die Nacht herein. la nuit bien avancée.

noc naydłuższa zimie. die längste Nacht im Winter. la plus longue nuit de l'hiver.

noc naykrotsza lecie. die kürzeste Nacht im Sommer. la plus courte nuit de l'été.

Nocę, *v. a.* 1) anstimmen, singen. 2) singen, Verse machen. 1) chanter, entonner. 2) *Poët.* chanter, faire des vers. § 1) wosole noci piosnki; nie noć tryumfu aż przeskoczysz, *prov.* **2) wiekopomną iego nocił sławę.

Nocleg, *m.* Nachtlager. couchée, gîte, lieu ou l'on passe la nuit.

Nocleguie, *vid.* Nocuię.

Nocnica, *f.* 1) Kobold, Nacht-Gespenst. 2) Knecht Ruprecht. 1) un spectre de nuit, farfadet, *m.* petit diable, qui fait peur la nuit. 2) un ogre; le moine bourru; monstre imaginé qui mange les petits enfants.

Nocnik, *m.* kruk nocny. Nachtschwärmer, coureur de nuit.

Nocny, *adj.* Nacht-, nächtlich. de nuit, nocturne, de la nuit, qui se fait de nuit; qui arrive de nuit. § nocne hałasy; kruk to nocny; nocne zmazanie.

nocny czas. die Nachtzeit. nuitée, *f.* l'espace de nuit.

nocne ziele. (linaria) Lein-Kraut. linaire.

nocna robota. Arbeit bey Licht; Nacht-Arbeit. travail de nuit; travail qui est fait de nuit.

nocne duszenie. der Alp. un incube; le cochemare.

Nocuię, *v. n.* nachlagern, übernachten. gîter; passer la nuit, coucher dans un lieu.

Nog, *m.* Gryf. Greif, ein fabelhafter Vogel. grifon, *m.* un oiseau fabuleux.

Noga, *f.* 1) Fuß. 2) Fuß am Bett, Tisch. am Leuchter-Stuhl. 1) un pié; jambe. 2) un pié de lit, de table; un pié, patte de guéridon. § 1) nogę złamał; nog chorych człowiek; koń nieomylnych nog; to wielkie męstwo w nogi mu wpadło. 2) noga u stołu, u łożka.

nogi stołowe. Tisch-Gestelle. tréteau de table.

na iedney nodze. auf einem Fuß. sur un pié.

na iedney nodze skakać. hücksen; auf einem Fuß springen. sauter à cloche-pié.

na nogi wystawić. herstellen, auf guten Fuß setzen. mettre sur pié; mettre sur un bon pié. § na nogi wystawił fakcyą swoię.

nogą a nie ręką pisze. er schreibt eine krückliche schlechte Hand. il fait des pies de mouche; il écrit si mal qu'on ait peine à lire.

noga nogę wspiera. eine Hand wäscht die andere. un main frotte l'autre.

iedną nogą w grobie stoi. er stehet mit einem Fuß im Grabe; er gehet auf seiner Grube. il a un pié dans la bierre, dans la fosse; il est sur le bord de la fosse.

wyście

wyściec się nogami; dufać w nogi; w nogi się porwać; zdrowia nadzieię nogom powierzyć; w nogach szukać; obrony, uciec w nogi; obiema nogami uciekać; w nogi. Fersen=Geld geben, davon laufen. gagner au pié; lâcher le pié, montrer les talons; gagner le haut. § w nogi nieborak, gdy się napaśnicy odezwali.
to wielkie męstwo w nogi mu wpadło. er hat das Haasen=Panier ergriffen. il joue de l'épée à deux jambes; il prend de la poudre d'escambette.
nogami wzgorę wszystko obraca. er fängt alles verkehrt an; er spannt die Pferde hinder den Pflug. il fait tout à rebours; il écorche l'anguille par la queuë.
suchą nogą. trocknen Fußes. à pié sec, sans mouiller le pié.
suchą uszedł nogą. er ist mit einem blauen Auge davon gekommen. il s'en est tiré bagues sauves; il a sauvé le moule du pourpoint.
boday moia tam nie postała noga. wenn ich doch mit keinem Fuß hingekommen wäre. je voudrois que je n'y eusse pas mis le pié.
nie postoi tu noga moia; i po nogebym się tam nie wrocił. ich komme da mit keinem Fuß wieder hin; ich werde seine Schwelle nicht mehr betreten. c'est le ventre ma mère; je n'irai plus en cet endroit.
nogami się rodzić. mit den Füßen zur Welt kommen. venir au monde en sortant des piés; naître les piés devant; venir au monde les piés prémiers.
nogami wzgorę, głową na doł kogo zawiesić. einen an den Füßen aufhängen. pendre qu. par les piés.
nogi włoczący. der die Beine im Gehen schleppet, quelqu'un qui traine, qui ne leve pas bien les piés en marchant.
Nogal, *m.* langbeinigter Mensch. haut-jambé; long gigot; un homme qui est haut de jambes.
Nogawica, *f.* Hose, Theil an dem Pomp-Hosen, so das Bein bedecket. chausse; partie du pantalon ou de la rheingrave qui couvre la jambe.
*Nogieć, *m. vid.* Napaść, Nikczemnik.
Nogietek, *m. g. nogietka,* ziele. (*buphtalmum*) Gold=Bluhme, Ochsen=Auge, Rinds=Auge. oeil de boeuf, *m.*
**nogietek, m. miesiączek ziele.* (caltha, calendula) Ringel=Bluhme, Warzen=Kraut. souci, *m.*
Nokturn, *m.* Früh=Mette, Kirchen=Gebeth, so des Nachts gehalten wird. le Nocturne, prière de l'Eglise pendant la nuit. § pierwszy, drugi nokturn śpiewać; w pierwszym nokturnie celebrował, w trzecim nokturnie miał Mszą śpiwaną Xiądz N.
Nominacya na urząd, mianowanie. die Ernennung zu einem Amte, zu einer Prälatur; das Recht dieser Ernennung. nomination, *f.* c'est l'action ou le droit de nommer à quelque charge ou quelque Prélature.
Nominat, *m.* ernannter Geistlicher zu einem Bißthume oder Abtey. un Nominataire; Ecclésiastique nommé à un Evêché, ou à une Abbaye. § Nominat Gnieźnieński, Krakowski, Kiiowski.
Nominatka, *f.* ernannte Aebtißinn. une Nominataire; fille nommée à une Abbaye.
Nominowany na Biskupstwo, Arcybiskupstwo, *&c.* ernannt zu einem Bißoder Erzbißthume. nommé à un Evêché, à un Archevêché *&c.* § Nominowana Xieni.
Nominuię, *v. a.* zu einem Amte ernennen. nommer à une charge, à un Bénéfice. § krol go na Biskupstwo Kiiowskie nominował.
nominuiący na urząd. ein Ernenner zu einem Amte, zu einer geistlichen Würde. Nominateur, *m.* celui qui nomme à une charge, à un bénéfice.
Noncyusz, *vid.* Nuncyusz.
Norbawol, *m.* Norbalow. ein Ort in Samogitien. un bourg dans la Samogitie.
Norbertan, *m.* zakonnik. ein Norbertaner, Prämonstratenser=Mönch. Norbertan, Prémontré, *m.* un Réligieux.
Norek, *m. vid.* Nurek.
Norodycz, *f.* miasto w Kiowskim. Stadt in der Woywodschaft Kijew. une ville dans le Palatinat de Kijow.
Norycz, *f.* w Litwie. ein Ort in Lithauen. un bourg en Lituanie.
Norzynsk, *m.* miasto w Kijowskim. eine Stadt in der Woywodschaft Kijow. une ville dans le Palatinat de Kijovie.
Nos, *m, g. a.* 1) eine Nase. 2) Schnabel der Vögel, Schnauze der Fische. 3) Schnauze, Schnippe an einem Trink-Gefäße. 4) Mücken=Fliegen= oder Elephanten=Rüssel. 5) brennende Licht-Schnuppe. 6) Spitze, Schnabel an der Schreibe=Feder. 7) Spitze eines Kahnes. 1) nez, *m.* 2) bec d'un oiseau; d'un poisson. 3) bec, petit conduit par lequel coule la liqueur, du vase. 4) trompe de cousin, de mouche, d'Elephant. 5) lumignon, partie de la chandelle allumée qui brûle. 6) bec de plume à écrire. 7) nez de bachot. § 1)

krew mu z nosa ciecze. 2) bocian nosem klekoce; nos szczupaka, myszy. 3) nos u dzbana. 4) nos komorzy. 5) świeca ma nos wielki, trzeba go utrzeć. 6) nos u piora. 7) nos u czołnu.

nos wklęsły, szeroki. eingebogene, platte Nase. nez camus, camard, nez à boire au barril.

nos trądowaty. eine Kupfer-Nase. nez de bête-rave; nez enlumé, nez fleuri.

nos wypukły, garbaty. Habichts-Nase. nez aquilin; nez de peroquet; nez relevé au milieu & recourbé au bout.

nos na koncu zakrzywiony, podniosły. Rumpf-Nase, die am Ende gebogen ist. nez retroussé en bas.

nos, węch ma cienki. er hat eine feine Nase. il a le nez long; il a bon nez.

nos świni, Sau-Rüssel. groin de cochon, *m.*

nos psi. Hunds-Schnauze. museau, *m.* nez de chien, *m.*

nos utrzeć. 1) die Nase wischen. 2) einem die Nase wischen; einen abführen. 3) das Licht putzen. 1) moucher qu.; nettoyer le nez. 2) abbattre le caquet à qu. 3) moucher une chandelle; couper la mèche à une chandelle allumée. § 1) utrzyy dziecięciu nos. 2) nos mu dobrze utrę. 3) utrzyy nos świecy.

nos sobie utrzeć. sich die Nase wischen. se moucher.

z nosem odeyść, eine Nase bekommen; mit einer langen Nase davon gehen. avoir, recevoir un pié de nez; demeurer avec un pié de nez.

pod nosem sobie mowić. murren, unter der Nase Reden. marmotter; parler entre ses dents.

przez nos mowić. durch die Nase reden. naziller, parler du nez.

przez nos mowiący. Schnarcher, der durch die Nase redet. nasillard, *m.*

przez nos śpiwać. durch die Nase singen. chanter du nez.

nosa komu przyczynić. 1) einem eine Nase drehen. 2) einen zum Hahnrehe machen. 1) donner un coup de fourche, donner du galbanum, en donner à garder, donner des canards à qu.; rendre qu. camus; tirer qu. par le bout de nez. 2) faire qu. cocu.

**nos utarty, ustrzyżony.* abgeschnauzete Licht-Putze. mouchure, *f.* ce qu'on retranche du lumignon de chandelle, quand on la mouche.

nos ci się krzywi znać że nieprawda. die Nase wird dir krumm, du redest die Unwahrheit. votre nez va se tordre, il faut que vous disiez des mensonges.

nos mię świerzbi dostanę podarunek. die Nase jucket mir, ich werde ein Geschenk bekommen. le nez me démange je vai recevoir un présent.

nos mu się ostrzy. die Nase wird ihm spitzig. son nez s'affile. § nos mu się obostrzyl.

ma w nosie. er hat Grütze im Kopfe; er ist nicht einfältig. il a bon nez; il a du plomb dans la tête; il a le nez long.

w nos mu te słowa poszły. diese Worte stiegen ihm in die Nase. ces mots l'ont pris au nez.

byle mu co przyszło do nosa. so bald ihm nur was in den Sinn kommt, in die Nase steigt. aussi-tôt que quelque chose lui monte au nez, à l'esprit.

zwiesić nos, vulg. betrübt seyn, die Nase hängen. baisser sa crête, le menton; être triste. § zwiesił nos nieborak.

dać komu czym po nosie. einem auf die Nase geben. donner sur (par) le nez à qu.

dać komu czym po nosie, dać komu w nos. einem eine Nase, einen Verweis geben, in die Nase reiben. flanquer qu. par le nez; planter, plaquer, jetter qu. ch. au nez de qu.; dire quelque ch. à la barbe de qu.; reprocher qu. ch. à qu. à son nez.

za nos ikogo wodzić. einen bey der Nase herum führen. mener qu. par le nez; tirer au nez qu.

nie daie sobie trząsać, grać na nosie; nie daie się za nos wodzić. er läßt sich nicht auf der Nase spielen; er läßt sich nicht bey der Nase herum führen. il ne se laisse pas mener comme un oison.

w nos komu dmuchać; grać komu na nosie. einem auf der Nase trummeln; einen verhöhnen. injurier qu. à son nez; chiffonner qu.; souffler au nez à qu.

wyżey nosa gębę nosi. er trägt die Nase hoch; er ist stolz. il hausse le nez; il leve, il secoue le menton; il leve la crête.

Nosacizna, *f.* końska choroba. Krankheit der Pferde; Rotz, *m.* morve, *f. f.* maladie de chevaux.

Nosal, *m.* Groß-Nase; ein großnäsiger Mensch. un gros-nez; qui a un grand nez, qui a un nez de triple étage, de bonne taille.

Nosaty, *adj.* 1) großnäsig. 2) mit einer Schnippe oder Schnabel versehen. 3) geschnäbelt; das einen Schnabel oder gekrümmete Spitze hat. 4) rotzig, von Pferden. 1) qui a bien du nez. 2) qui

a un bec pour verſer une liqueur. 3) pourvu d'un nez, qui finit en pointe courbée. 4) morveux, *parlant de chevaux*. § 1) noſata kobieta. 2) konew noſata. 3) czołn noſaty, nawa noſata. 4) noſaty albo wozgrzywy koń.

Noſek, *m. g. noſka*. 1) eine kleine Naſe. 2) kleine Schnauze, Schnüppchen, Röhrchen an etwas. 3) Rüſſel der Mücke, der Fliege. 4) Schreib-Federſpitze. 1) petit nez. 2) petit bec d'un vaſe. 3) trompe de mouche. 4) bec d'une plume à écrire.

Noſiciel, *m*. der etwas trägt. porteur, celui qui porte.

noſiciel nieba. Poet. der Berg Atlas, ſo den Himmel trägt. *Poët*. l'Atlas qui ſoutient le ciel de ſes épaules. § Atlas krol Maurytański pierwſzym słonecznego i kſiężycznego biegu będąc wynaleźcą, noſicielem nieba ieſt nazwany.

Noſiwam, *v. a.* zu tragen pflegen. avoir coûtume de porter; porter ſouvent.

Noſidło *n.* naczynie do noſzenia czego. Trage, Trag-Baare. civière, *f.* machine à quatre bras à porter qu. ch.

noſidło podrozne. Roß-Baare. brancart, *m.*

Nośna kokoſz. Leg-Henne. poule qui pond.

Noſorog, *m.* ⎫ Naſen-Horn, *n.* Rinoceros, *m.* § Noſorog kościanemi przyodziany łuſkami.
Noſorożec, *m.* ⎭

*Noſowka, *f.* chuſtka do noſa. Schnupf-Tuch. mouchoir pour ſe moucher.

Noſowy, *adj.* Naſen-. de nez.

noſowa chrzeſtka; *nozdrzy przegrodka*. Naſen-Knorpel zwiſchen den Naſen-Löchern. le paroi ou l'entre-deux entre les narines.

wrzod noſoby. Naſen-Geſchwür. un polipe.

Noſtrzek, *m.* modry albo prawy; goryczka mała albo naymnieyſza. (*gentianella*) Heil aller Schäden, Kreuz-Entian. petite gentiane.

noſtrzek biały, ⎫ *vid.* Komonica
Noſtrzeń, *m. g. noſtrzeniu*, ⎭ ſwoyſka.

Noſzarka, *f.* Trägerinn. Crocheteuſe.

Noſzar, *m.* tragarz. Träger. porte-faix; crocheteur.

Noſze, *f. plur.* Trag-Gerüſte, Trage, Trag-Baare. civière, *f.* crochets de porte-faix, brancard, *m.* § na noſzach chorego, towary noſzą.

Noſzę, *z. a. noſi, noſit*. 1) öfters oder lange tragen, ſ. nioſę. 2) tragen Kleider, einen Hut, den Kopf, einen Degen. 3) kleiden, bekleiden. 4) bey ſich haben, bey ſich tragen. 5) führen, haben, als einen Namen, ein Wappen. 6) gehen, tragen, von Pferden. 7) einem zuſetzen. 1) porter ſouvent ou long-tems. 2) porter des habits, un chapeau, la tête, une épée. 3) vêtir, habiller qu.; fournir à qu. les habits. 4) porter, avoir ſur ſoi. 5) porter un nom, qu. ch. dans ſes armes. 6) porter, marcher, *parlant d'un cheval*. 7) manier, tâter, tourner qu. de tous côtés. § 1) drwa noſi, na rękach kogo noſić; noſzą na noſzach (noſzami) towary. 2) noſi płaſzcz na ſobie; noſi pierścień, ſzpadę, długą brodę, włoſy; noſi pięknie głowę. 3) noſi podle, ſtroyno ſyna, ſługę. 4) noſi zegarek przy ſobie. 5) feſt orderu tegoż dnia bywa, ktorego imię noſi; na herbie dank noſi. 6) koń ten ciężko, letko noſi. 7) noſi (obraca) go dużo zewſząd.

noſzę kogo po ludziach. einen austragen. diffamer, décrier, décréditer qu.

noſić w żywocie. ſchwanger gehen. être groſſe; porter un enfant dans ſes flancs.

noſić płod. tragen; trächtig ſeyn. porter, être pleine.

noſić ſię. ſich kleiden, ſich tragen. s'habiller, ſe vêtir; porter un habit. § noſi ſię proſto, nad zamiar, po Francuſku, po Polſku.

Noſzenie, *n.* 1) öfters tragen. 2) Tracht, Laſt, die man trägt. 3) Tracht Eſſen, das Auftragen der Gerichte. 4) ein Ort, wo man ſich auf- und niedertragen läßt. 5) das Herumtragen wegen der Geſundheit. 6) Hals- oder ſonſt ein Zierath, den man trägt. 7) angehängtes Mittel wider Gift oder Zauberey, als ein Zettelchen, ein Schau-Stück. 1) l'action de porter ſouvent; le portage. 2) la charge qu'on porte. 3) mets; ſervice, *m.* entrée; l'action de ſervir ſur une table. 4) place où l'on ſe fait porter. 5) l'action de ſe faire porter pour ſe donner du mouvement. 6) choſe qu'on porte pour ornement comme font les chaînes, les coliers. 7) un amulette; billet, médaille ou quelque autre remède, qu'on porte ſur ſoi, qu'on attache au cou contre les poiſons ou contre les enchantements. § 1) noſzenie zbożo do okrętu. 2) noſzenie drew iedno, drugie. 3) noſzenie potraw iedno, dwoie, troie. 4) wygodne noſzenie. 5) noſzenie dla zdrowia tym pomocne, ktorzy iazdy wytrzymać nie mogą. 6) noſzenie drogie dla ozdoby iako krzyżyki, kanaczki. 7) noſzenie od czarow, trucizny, urokow.

noſze-

noszenie w żywocie. das Tragen der Leibes-Frucht. la portée du fétus.
Noszka, *vid.* Nożka.
Nota, *f.* Melodey, Weise eines Liedes. ton, *m.* l'air, *m.* manière de chanter un chant. § tą notą śpiewał piosnkę.
noty muzyczne. musikalische Noten, des notes de musique. § śpiewać, grać z not.
na tę notę coś mowił. er sagete etwas, ungefähr auf diese Art. il a dit quelque chose sur ce ton.
umiem tego tylko notę, (notkę). ich kann davon nur etwas weniges auswendig. je n'en sai par coeur qu'un petit mot.
Notecz, Notesz, *f.* ein Fluß zwischen Gnesen und Thorn. c'est une rivière entre Gnesne & Thorn.
Notuię. notiren. noter, remarquer.
Now, *m.* Neulicht. nouvelle lune. § now Marca mroźno nastanie; od nowiu deszcz padał.
now żydowski. Neulicht der Juden. néomenie, *f.*
Nowak, *m.* 1) neuer Anfanger. 2) Neuling, der Neuerungen machet. 1) un novice; un homme neuf dans qu. ch. 2) novateur, celui qui innove.
Nowalia, *f.* 1) was Neues, was Seltenes. 2) Neues vom Jahre. 1) nouveauté, *f.* chose nouvelle. 2) nouveauté, *f.* fruit ou fleur qui viennent avant la saison ordinaire; du fruit nouveau. § 1) czy to nowalia powstać podupadłemu. 2) posłał mu nowalią.
Nowenna, *f.* neuntägiges Kirchen-Gebeth. neuvaine, *f.* prière de l'Eglise qui dure neuf jours.
Nowicyacki, Nowiciacki, *adj.* das Kloster-Noviciat betreffend. qui concerne les Novices & le Noviciat.
Nowicyat, Nowiciat, *m.* 1) Probe-Jahr einer neuen Ordens-Person. 2) Wohnung im Kloster der Noviciorum. *3) Unerfahrenheit. 1) noviciat, *m.* probation; année de probation. 2) noviciat, *m.* lieu du Couvent où demeurent les Novices. *3) apprentissage, *m.* ignorance dans quelque affaire. § 1) nowicyat odprawować. 2) poydź do nowicyatu. 3) znać że nowicyat w tym odprawuie.
Nowicyuszka, *f.* Nonne, die das Probe-Jahr hält. une Novice.
Nowicyusz, Nowiciusz, *m.* Novicius, der das Probe-Jahr im Kloster hält. un novice, qui fait son novice.
Nowina, *f.* 1) Zeitung, *f.* 2) Neubruch, Neureut, Dreß-Land; neu angebaueter Acker. 1) nouvelle, avis. 2) novale, novellis, terre défrichée; terre nouvelle; un friche qu'on cultive. § 1) nowiny siać, trząść; nowinę złą, dobrą powiedzieć, słyszeć. 2) nowina iest rola z odłogu, z gaiowiny i innego zarosłego mieysca; nowina, rola albo pole nowokopane; nowinę położyć; poszarpał mu balwierz głowę iak nowinę na odłogu.
Nowina, m. Złotoleńczyk, Herb. Wappenk. ein Schwert zwischen zween Henkeln oder zweyen Lateinischen S, auf der Krone kniet ein bewaffneter Fuß. *Blas.* une épée entre deux anses faites en S, & un pié armé sur la couronne.
Nowinowy, *adj.* das Wappen Nowina betreffend. qui concerne les armes de Nowina.
Nowiny, *plur.* geschriebene oder gedruckete Zeitungen. gazette, *f.* nouvelles, *f. pl.*
nowina to. das ist was unerhörtes. c'est une chose inouïe; ce sont des choses toutes neuves; cela est inouï.
nowinę orać, kopać. einen Acker brechen, aus der Lade reißen. défricher une terre, un champ.
Nowiniarz, *m.* awizarz. Zeitungs-Schreiber. gazetier, qui fait la gazette.
Oowinka, *f.* 1) kleine Zeitung. 2) Dreschland. 1) petite nouvelle. 2) terre défrichée, novale.
Nowinkonoś, *m.* der sich mit Zeitungen trägt; Liebhaber von Zeitungen. un nouvelliste celui qui dit, qui aime à entendre des nouvelles.
Nowinny, *adj.* Zeitungs-, zu den Zeitungen gehörig. qui regarde la gazette ou les nouvelles.
nowinne. f. n. podarek za nowinę. Geschenk vor eine gute Zeitung. présent qu'on fait à celui qui apporte de bonnes nouvelles.
Nowiuchny, *adj.* } ganz neu, ganz jung.
*Nowiuczki, *adj.* } tout nouveau, tout neuf, tout jeune.
Nowizna, *f. vid.* Nowina 2).
Nowo. *adv.* 1) neu, auf eine neue Art. 2) neulich, unlängst. 1) nouvellement. nouveau, de neuf. 2) nouvellement, depuis peu, recemment, fraichement. § 1) suknia nowo zrobiona. *2) nowo (swieżo) wydrukowana księga.
Nowokrzczeniec, *m.* nurek. Wiedertäufer. un Anabaptiste; hérétique qui croit que le Bâtême des petits enfants est nul.
Nowokrzczony, *adj.* Neugetaufeter, Neubekehrter. un Néophite, Chrétien nouvellement converti & bâtisé.
Nowoksiężyny, *plur.* 1) die erste Messe eines

nes neuen Priesters. 2) Schmaus nach dieser Messe. 1) la prémière Messe que le Prêtre dit après avoir pris l'Ordre de Prêtrise. 2) petit festin qu'on donne après la prémière messe d'un Prêtre nouveau.

Nowonarodzony, *adj.*
Nowopowity, *adj.* } neugebohren. nouveau-né, qui est né depuis peu.

Nowoprzybyły, *adj.* neuer Ankömmling. nouveau-venu.

Nowość, *f.* Neuigkeit, neu aufgekommene Sache. nouveauté, chose nouvelle.

Nowosiedliny, *s. f. plur.* 1) neue Wohnung. 2) Einzugs-Schmaus bey Beziehung eines Hauses. 3) neue Pflanz-Stätte. 1) nouveau logis; nouvelle demeure. 2) petit festin qu'on donne étant allé loger dans le nouveau logis. 3) nouvelle colonie. § 1) iuż się w swoie przeniosł nowosiedliny. 2) byłem na nowosiedlinach iego.

Nowoświecki, *adj.* neumodisch, neu. moderne, nouveau, qui est fait selon la mode.

Nowotnik, *m.* Neuling, *m.* der eine Neuigkeit einführen will. novateur, celui qui veut introduire quelque nouvelle opinion.

Nowotność, *f.* Neuigkeit, *f.* neue Mode, neue Lehre. innovation, *f.* chose nouvelle, nouveauté, nouvelle opinion, nouvelle doctrine. § fałszywa ta nowotność zstarzawszy upadnie.

Nowotny, *adj.* 1) neu, der nicht lange in seinem Stande ist. 2) neu, nicht lange erfunden. 1) neuf, nouveau dans son métier; qui n'a pas long-tems pratiqué sa profession. 2) nouveau, qui est inventé depuis peu. § 1) nowotny Doktor; nowotna kucharka. 2) nowotna nauka, nowotna machina.

nowotny rzemieślnik do rzemiesła się odzywaiący. junger Meister, der in die Zunft treten will. maître qui veut faire profession d'un métier.

nowotny żołnierz. neuer Soldat. jeune soldat; novice; nouveau apprentif.

Nowowierny, *adj.* Neubekehrter. nouveau-converti, *m.*

nowowierny, m.
Nowowiernik, *m.* } Ketzer, Anhänger einer neuen Lehre. hérétique d'une nouvelle secte.

Nowozaciążnik, *m.* neuer Recrute. soldat nouvellement levé.

Nowozaciągły, *adj.*
Nowozaciągniony, *adj.*
Nowozaciężny, *adj.* } neuangeworben. depuis peu levé, nouvellement enrôlé.

nowozaciężni. Recruten; neugeworbene Soldaten. une recrue.

Nowożeń, *g. nowożenca.*
Nowożeniec, *g. nowożeńca.* } neuer Ehemann. fiancé, nouveau marié.

nowożeńcowie, pl. neue Eheleute. les nouveaux mariés. § nowożeńcowie gościom przez przyiaciela dziękuią.

Nowożeński, *adj.* die neuen Eheleute, die neue Ehe ibetreffend. qui concerne les nouveaux mariés ou le mariage nouveau.

nowożeński kamień albo żeński, weselny, swadziebny. (gamites) weißer Edelstein, der die Gestalt von zwoen gefaltenen Händen hat. pierre précieuse fort blanche qui représente deux main jointes ensemble.

Nowy, *adj.* 1) neu, neu gemachet. 2) neu, neulich. 3) neu, noch nicht gehöret. 1) neuf, fait de neuf. 2) nouveau, recent. 3) nouveau, qu'on n'a pas entendu, qu'on n'a pas vu. § 1) szata nowa, boty nowe. 2) nowe kłotnie państwo mieszaią. 3) nowa inwencya; nowe rzeczy czynić, wymyślać; nowego się tam zawsze co rodzi.

a co masz nowego? was hast du Neues? qu'avez vous de nouveau?

Nowogrodek, *m.* eine Stadt in der Woywodschaft Nowogrod. une ville dans le Palatinat de Nowogrod.

Nowygrad, *m. g. u.* Neugrad, ein Schloß in Ungarn auf einem hohen Felsen. Novograd, forteresse, en Hongrie qui est batie sur un très haut rocher.

Noż, *m. g. a.* Messer, *n.* couteau, *m.* § noże to są francuskie; przy nożu leżą widełki.

sztuciec do nożow. Messer-Besteck. coutelière, *f.*

noż składany. Taschen-Messer, Einleger. flatin, *m.* jambette, *f.*

noż ogrodniczy. Hackmesser des Gärtners; Garten-Hippe. serpette, *f.*

nożem mi w serce zawadził; noż mi w serce wraził, er hat mir ein Messer ins Herz gestoßen. c'est me poignarder; il m'a donne un coup de poignard dans le coeur.

Nodrze, *n.* Nasen-Loch. narine, *f.* § nozdrze ma wielkie.

nozdrzy choroba. Auswachs in der Nase. un polipe.

Nożenki, *f. plur.* Messer- oder Scheeren-Scheide. une gaîne à coûteau, à ciseaux.

Nożownictwo, *n.* Messerschmids Handwerk. coutelerie, *f.*

Nożewnik, *m. vid.* Nożownik.

Nożka, *f.* 1) ein Füßchen. 2) Obst-Stiel. 3) Füß-

3) Fußchen, als am Spitz-Glase, an einem Kästchen. 4) Art Tauben mit hohen Füßen. 1) pieton, un petit pié. 2) queuë de fruit. 3) le pié, patte de verre à vin; pié d'une cassette. 4) sorte de pigeons à hauts piés.
nożka Pan. man muß sich auf das Hasan-Panier verlassen; man muß davon laufen. il faut montrer les talons; il faut gagner le haut.
*Nożny, *subs. plur. vid.* Nożenki.
Nożny, *adj.* zum Fuße gehörig. de pié; qui concerne un pié. § od nożney stopy aż do głowy uzbroiony.
Nożowaty, *adj.* schneidend; wie ein Messer gestaltet. tranchant; fait en forme de couteau; qui a la forme, la figure de couteau.
Nożownik, *m.* Messerschmid. coutelier, *m.* artisan qui fait des couteaux.
Nożysko, *n.* schlechtes Messer. méchant couteau.
Nożyce, *plur.* 1) eine Scheeere. 2) Krebsscheeren; Scorpionen-Scheeren. 1) cizeaux. 2) braques, *m. plur.* mordants, *m. plur.* serres, *f. plur.* pinces, *f. plur.* les bras d'écrévice, de scorpion. § 1) strzydz nożycami. 2) nożyce rakowe, niedźwiadkowe.
wielkie nożyce. große Scheere. forces, *f. plur.*
Nożyczki, *plur.* ein Scheerchen. forcettes.
nożyczki do świec; szczypce. Licht-Putze, Licht-Scheere. mouchettes, *f. plur.* avec quoi on mouche la chandelle.
Nożyk, *m.* Messerchen. petit couteau; coutelet, *m.*
nożyk pisarski; szczyżoryk. Feder-Messer. canif.
Nu, *adv. vid.* Nuż.
Nudnie, ⎫ *adv.* ängstlich, übel. languissamment.
Nudno, ⎭
nudno mi. es ist mir übel, bange. le coeur me defaut; je me trouve, je me porte mal. § nudno mi było.
Nudnieię, *v. n.* von Kräften kommen, matt, kraftlos werden. languir, perdre ses forces. § słońce piecze, aż się ludzie pocą i nudnieią.
Nudność, *f.* Uebelkeit, Bangigkeit, Beklemmung des Herzens. la langueur, foiblesse. § w nudnościach biedne serce zostaie; wielką cierpieć nudność.
Nudny, *adj.* schwach, kraftlos, matt. languissant, plein de langueur; abbattu.
*Nukam, *v. a.* oft nun sagen. dire souvent sus, sus. § co nukasz; nie nukay (niemow nu nu) tak często.
Numeruię co, kładę liczby porządkiem. numeriren etwas mit Zahlen in der Ordnung. numéroter, marquer le numéro, ou les nombres.
Nuncyatura, *f.* die Nunciatur, Nunciatur-Gericht eines Päbstlichen Nuntii. Nonciature; Jugement de Nonce, qui connoit des matières Ecclésiastiques dans un Royaume.
Nuncyaturski, *adj.* Nunciatur-. de Nonciature. § Audytor Nuncyaturski.
Nuncyusz, *m.* Päbstlicher Nuncius. Nonce, *m.* Ambassadeur de Pape.
Nur, *m.* eine Stadt und Starostey in Masovien. une ville & Starostie dans le Duché de Mazovie.
Nurka, *f.* Nürz Fell, Art von Zobel Fellen. sorte de marte zibeline.
Nurek, *m.* 1) Taucher, der unter dem Wasser geht. 2) Taucher 3) ein Wiedertäufer. 4) ein See-Fisch, dessen Floß Federn vom Kopfe bis an den Schwanz gehen und einem Pferde-Schwanze gleichen. 1) plongeur, *m.* plongeon, *m.* urinateur, qui nage entre deux eaux; nageur sous l'eau. 2) plongeon, zoucet. 3) un anabatiste. 4) espèce de poisson de mer qui a les nageoires depuis la tête jusqu'à la queuë, qui ont du rapport à la queuë de cheval.
nurkiem pływać. unter dem Wasser schwimmen. plonger; nager, aller sous l'eau à la nage; faire le plongeon.
Nurt, *m.* 1) Strom, *m.* Schuß eines Flusses. 2) die Straße, der Lauf eines Schiffes. 1) fil, cours, courant de l'eau. 2) bordée; cours d'un vaisseau; air de vent. § 1) nurtem płynąć. 2) nurt iest gościniec głowny, gdzie rzeka idzie; przeszłym nurtem okręt płynął.
nurt głowny. der Hauptstrom des Flusses selbst, und nicht seines Armes. le courant, qui ne se fait pas du bras mais du fleuve. § nurt głowny starym, lacha nowym ciecze rowem.
Nurzę, *v. a.* co, *rzy, rzył.* untertauchen. plonger, submerger, enfoncer qu. ch. dans l'eau.
nurzyć się; ponurzyć się. 1) sich untertauchen. 2) sich ergeben, dem Bösen nachhängen, sich stürzen. 1) se plonger. 2) *fig.* se plonger, s'enfoncer; s'adonner aveuglement à quelque mal. § 1) ponurzył się w rzece. 2) co żywo w wesołości bezpiecznie się nurzyło.
Nurzanie, *n.* ponurzenie. Untertauchung. l'action de plonger, d'enfoncer dans l'eau.
Nu, Nuż, Nuże, nu ieno, *interj.* nun, wohlan. orça; eh là; çà; or sus; sus sus. § nuż niech tak będzie; nuże idź wprzody.

nuż tedy. nun wohlan; frisch auf, frisch zu. çà çà donc, courage, allons, vite; eh bien.
nuż tedy śpiewaymy, tańcuymy. auf, laßt uns singen, laßt uns tanzen. sus sus chantons, dansons.
Nuż, *conjunct.* auch. aussi, de plus.
nuże daley. wohlan weiter. après; après continuez; continuez le reste.
a nuż kiedy; a nuż gdy. und wenn denn aber. & quand; eh bien quand donc; & si donc. § a nuż gdyby zamysły wykonał; a nuż gdy przyydzie; a nuż kiedyby nieprzyiaciel nastąpił.
nuż go; nuż weń. frisch auf ihn los; drauf zu. tuë tuë; attaquons le vivement.
Nużę, -ży, -żył. matt machen, abmatten, entkräften. harasser, fatiguer, abattre, affoiblir.
Nuża, *f. vid.* Nudność.
Nużnieię, *vid.* Nudnieię.
*Nużniony, znużniony, znużony. abgemattet, entkräftet. abbattu, harassé affoibli. § znużone woysko.
Nyga, *f.* Rest eines Tuches. 2) Neige, als vom Biere. 1) coupon; toile, étoffe ou drap en coupon. 2) béssière, *f.* de la boisson qui est au bas & où il n'y a presque plus que la lie.
Nyrka, *vid.* Nerka.
Nysa. Neiße, Stadt und Fluß in Schlesien. Nisse ville & fleuve en Silesie.

O.

O, *interj.* 1) o, ach. 2) o; vor einem *Vocativo* in nachdrücklichen Redens Arten. 1) o, ah, oh, helas. 2) o; *devant le Vocatif dans les expressions graves*. § 1) o! bito go i wzięto; o; świat tak płaci; o! iuż dość. 2) o nędzny świecie; o Boże moy.
O, *pr. Acc.* um, wegen. pour, de. § o tę rzecz mię łaiano, bito; idzie mi o maiętność; grać o co; idzie o sławę; o grosz się powadzili; boię się o was wszystkich.
o co że; o nakład że. wir wollen wetten, daß. voulez vous parier que; parions que.
2) auf; ohngefähr auf; um. environ, sur, à peu près; près de; vers. § o miesiąc nad spodziewanie uchybił; o pięć set ich było.
3) an. contre. § o kość ząb złamał; o rog koło się złamało; o skałę się okręt rozbił; o ziemię, o mur kim uderzyć; o głowę iego stłukł garniec.

* * *

In folgenden regieret o den *Localem*. *dans les sens suivants le Local suit après cette préposition* o.
4) von, von einer Materie. sur, de quelque sujet. § o tey materyi mowił, pisał; o skromności życia rzecz miał; ia o cebuli, ty o czosnku; *prov.* o tym gadka.
źle o tobie. es steht schlecht um dich; es steht schlecht mit dir aus. il y a du danger pour vous; vous êtes mal dans vos affaires.
5) um, in einer gesetzten Zeit. à, dans un tems déterminé. § o tym czasie do domu nie chodzą; o piątey przyydę; o świtaniu zaprzęgay.
6) bey. au; à. § siedział w więzieniu o chlebie i wodzie; o swoiey strawie robi, służy.
7) mit. à; avec. § woz był o dwuch, o trzech kołach; o czterech koniach; pałac o tysiącu okien.
człowiek o dużym nosie. der Mensch mit der langen Nase. l'homme au grand nez.
8) bey. avec, en se soutenant, en s'appuyant sur qu. ch. § o kuli, o lasce chodzi.

* * *

o, *pr. ins.* dieses Vorwörtchen vor einem *Verbo* hat folgende Bedeutungen. *cette préposition inséparable a les sens suivants devant un verbe*;
1) um, in die Runde um. *en, em*, au tour.
okręcić. umdrehen. entortiller.
okrążyć. umzingeln, umgeben. entourer, environner.
2) ab, herunter, weg. de en ôtant.
odzierać. abreißen. détacher, dépouiller.
Ob, *pr. ins.* diese *Praepositio* findet man vor vielen *Verbis* anstatt O. *on trouve cette préposition verbale souvent au lieu de la preposition* O.
obłapić, obiąć. umfassen, umarmen. embrasser.
Oba, Obadwa. beyde, alle beyde. deux, tous deux, tous les deux, tous deux ensemble; l'un & l'autre. § obiema rękoma bije; oba razy; obiema razy; o nas obu idzie; obadwa maią konie; obudwuch widziałem; obiedwie Panny.
obiema nogami biega. er läuft sporenstreichs. il court le plus vîte qu'on peut; il court à perte d'haleine.

* * *

Diese Wörter werden also decliniret. *ces mots se déclinent de la manière suivante*:

Oba, *N. m.* oba, (obay) *f.* obie. *n.* oba. *g.* *D.* *L.* obu. *A.* *m.* oba (*A. m. anim.* obu) *f.* obie. *n.* oba Inf. obiema Obadwa *N. m.* obadwa (obadway) *f.* obiedwie. *n.* obadwa. *g.* obudwu, obudwuch, obudwoch, *D.* obudwom, *A. m.* obadwa, (*A. m. Anim.* obudwu) *f.* obiedwie. *n.* obadwa. *Inf.* obiema. *L.* obudwu, obudwuch.

Obaczenie, *n.* oglądanie. das Besehen. inspection, *f.* vuë, consideration, *f.*

aż do obaczenia. bis auf das Wiedersehen. à notre prémière vuë; adieu jusqu'à revoir.

Obaczam, Obaczymam, *v. m. F. obaczę.* die lange Conjugation wird selten gebraucht. 1) sehen, gewahr werden. 2) merken; einem ansehen. *la longue conjugaison est d'un rare usage.* 1) voir, appercevoir; découvrir. 2) s'appercevoir de; découvrir, observer; lire dans les yeux; voir à la mine de qu. § 1) obaczyłem drzewo; obaczę jeżli da; obacz która godzina. 2) posłowie obaczyli po nas, że.

obaczę jeżli przyjdziesz. ich werde sehen, ob du kommen wirst. je verrai si vous viendrez.

obaczyć się. 1) sich sehen, sich sprechen. 2) sich besinnen, sich bessern; sich bekehren. 1) se voir, se fréquenter. 2) prendre de meilleurs sentiments; se corriger, se convertir; se remettre, se reconnoître; revenir de son égarement, de son déreglement. § 1) a kiedy się obaczemy? 2) obaczył się w błędzie; wnet się obaczył; obaczył się na rozumie.

nie obaczyłem się. ich habe dieses aus Unverstand, aus Irrthum gethan; ich habe gefehlet. j'ai fait cela par mégarde; j'ai failli.

Obadwa, *vid.* Oba.

Obalacz, *m.* Umwerfer, Umschmeißer. déstructeur, abbatteur, renverseur, celui qui renverse.

Obal, *m.* Benennung eines Hundes. nom qu'on donne à un chien.

Obalam co, *v. m. F. obalę,* *obwalam. 1) umwerfen, zu Boden werfen, niederreissen. 2) sich zuziehen ein Uebel. 3) umstoßen, umkehren, vernichten. 1) renverser, raser, démolir, terrasser; jetter par terre; faire sauter une tour, une maison. 2) s'attirer quelque mal. 3) renverser, ruiner, subvertir, fouler aux piés; perdre. § 1) obalić dom, słup; obalił go na ziemię. 2) obalił ten kłopot na się. 3) obalić prawa, wolność.

obalić się. 1) umfallen, einstürzen. 2) fallen auf einen. 1) tomber par (à) terre; s'ébouler, se renverser; se terrasser. 2) *fig.* tomber sur. § 1) obalił się na mię; dom się obalił. 2) obaliła się woyna na Polskę; na to Państwo Szwedzkie się obalił; na cię się to obali; a na mież się to ma obalić?

Obalanie, *n.* das Umwerfen, das Niederreißen. l'action de renverser, de démolir; démolition, *f.*

Obalassować, *F. obalassuie,* balasami otoczyć. mit einem Gelender umgeben. balustrer, *v. a.* environner d'une calustrade.

Obalenie, *n.* 1) Umsturz, bewerkstelligtes Umreißen. 2) *fig.* Umsturz, Vernichtung, Aufhebung. 1) chûte, *f.* terrassement, démolition, renversement, éboulement. 2) renversement, ruine, déstruction, violation.

Obaliny, *plur.* eingestürzter Haufen. éboulis, *m.* démolition, *f.* mazure, ruine, *f.*

Obalisty, *adj.* eig. u. fig. wackelnd; das dem Falle, dem Untergange nahe ist *prop.* & *fig.* chancellant, qui est sur le point de se renverser.

Obalony, *adj.* eig. u. fig niedergerissen, umgeschmissen, niedergeworfen. *prop.* & *fig.* terrassé, renversé, rasé, démoli, foulé aux piés. § dom, olbrzym obalony; obalona wolność.

**Obarczam, **Obarszczam, *v. m. F. obarczę.* schwächen, abmatten, erschüttern, beschädigen. ébranler, affoiblir, endommager. § Herkules Stympalideyskie obarczył Państwo.

**Obarczenie, *n.* Schwächung, Erschütterung. affoiblissement, atteinte, endommagement. § z nachyleniem i obarczeniem wolności.

**Obarczony, *adj.* geschwächet, abgemattet, erschüttert. ébranlé affoibli, abbattu, atteint.

Obartel, *g. obardla.* Obartlik, *g. a.* 1) eiserner Riegel oder Wirbel an der Thür-Pfoste, die Thüre, ein Fenster zu verriegeln. 2) eine Schrauben-Mutter. 1) tourniquet, *m.* dont on ferme une porte, ou une fenêtre. 2) écrou; trou dans lequel entre le vis. § 1) zawrzeć na obartel, 2) obartel, po wale prasnym chodzący.

Obartuch, *m. g. a.* Bügel; Räder-Gebackenes. piéce de patisserie en forme d'une roue.

Obarzanek, *m. g. obarzanka.* Kringel, Pretzel. craquelin, *m.*

Obawiam się *v. a.* czego. sich befürchten. craindre, appréhender qu. ch. ou pour qu.

Obawianie się, *n.* Befürchtung. appréhension, *f.* crainte pour qu.

Obbieg, *m.* obieżenie, *n.* 1) Umlauf. *2) Periferie, f. Obwod. 1) circuit, *m.* tournoyment. 2) périphérie, circonférence, *v.* Obwod.

Obbiegam, *v. a.* & *n.* co. umlaufen. tournoyer, courir autour.

Obcęgi, *plur.* Kneip-Zange. tenailles, *f. plur.*

obcęgi kuchenne. Feuer-Zange. pincettes, *f.* mordache. *s. f.*

Obchod, *m.* 1) Umgang, Umfang. 2) Begängniß. 3) Zulauf. 1) circuit, tour, enceinte, pourtour. 2) célébration, célébrité, solemnité. 3) assemblée, concours, foule de gens. § 1) Paryż iest miasto w kilka mil obchodu. 2) obchod imienin. * 3) wielki tam obchod pielgrzymuiących.

obchod pogrzebowy. pogrzebny; obchod zaduszny. Leichen-Begängniß. funérailles, *f. plur.* enterrement, convoi funèbre; obsèques, *f. plur.*

obchod roczny, vid. Rocznica.

Obchodzę co, *v. m. F. obeydę.* 1) um etwas herumgehen. 2) herum gehen, durchwandern. 3) besichtigen, besuchen, visitiren. 4) in einer Proceßion mit-gehen. 5) begehen, feyren. 6) einschließen, umgreifen, umfassen. 7) rühren, bewegen. 1) aller autour (à l'entour) de; faire le tour de; tourner autour; tourner qu. ch. 2) parcourir, visiter, aller d'un bout à l'autre. 3) faire la ronde; visiter; faire la visite de; faire une visitation de. 4) aller dans un convoi; dans une procession. 5) célébrer, solenniser, faire les cérémonies de qu. ch; fêter. 6) envelopper, entourer, environner. 7) toucher, émouvoir, exciter. § 1) obszedłem całą wieś. *2) obchodzi (schodzi) miasto. 3) obeszliśmy domy, warty. 4) krol wszystkie obchodził procesye. 5) obchodzić święto; dzień iaki. 6) obchodzi mię płomień. 7) obchodzi mię ta śmierć, to nieszczęście.

obchodzić się. 1) umgehen mit einem 2) sich aufführen, sich verhalten; verwalten. 3) sich in etwas finden. 4) sich ohne etwas behelfen. 5) sich abwechseln, sich ablösen. 6) sich abnutzen, sich abreiben. 1) se comporter avec qu; traiter qu. d'ami, de sot; en user bien, mal avec qu; vivre, agir, être avec qu. 2) se conduire, se comporter bien, mal en qu. ch; conduire, manier qu. ch. 3) s'accommoder à qu. ch; savoir faire. 4) se passer, n'avoir pas besoin, ne se soucier pas de quelque ch. 5) relever, aller prendre la place de ceux qui sont en quelque poste; se mettre à la place d'un autre. 6) s'user par un violent frottement. § 1) zgodnie się z sobą obchodzą; obeyść się z kim łaskawie, surowie; obchodzi się z nim iako z przyiacielem, po przyiacielsku, po nieprzyiacielsku. 2) obchodzili się źle urzędami, panowaniem, koroną. 3) obchodzić się ieszcze z temi komplementami nie umie. 4) obeydę się bez łaski iego. 5) robotą po sześciu godzin się obchodzili; warty się co dwie godzinie obchodzą. 6) obchodził się wałek, zawiasa.

bez tegoć się obeyść mogę? was brauch ich das? que j'ai faire de cela?

skąpo się obchodzi. er behülft sich knapp; er lebt genau. il se passe à peu.

obchodzić się na urzędzie źle dobrze. ein Amt übel, wohl verwalten. verser mal, bien dans une charge.

Obchodzenie, *n.* Umgang, *m.* Umlauf, *m.* tour, *m.* qu'on fait d'une place; l'action de faire un tour.

obchodzenie się, n. Umgang mit einem. comportement, traitement, *m.* la manière dont on en use avec qu. § obchodzenie się z kim harde, łaskawe, przyiazne.

Obchodziciel, *m.* Visitator zu Fuß. visitateur, qui fait la visitation à pié.

Obchodzony, *adj.* 1) umgegangen. 2) abgenutzet. 1) où l'on a fait un tour autour. 2) usé; détruit peu à peu à force de frotter.

Obciągam, *v. m. F. obciagnę.* beziehen, umziehen, umgeben. entourer, environner, envelopper; couvrir à l'entour. § obciągnąć drzewo siatką.

Obciążam, *v. m. F. obciążę.* 1) eig. u. fig. beschweren, belästigen. 2) schwängern. 1) *prop.* & *fig.* accabler, appésantir, charger, surcharger. 2) engrosser. § 1) obciążyć woz, konia; nie chcę sobie tym kłopotem głowy obciążać.

obciążyć pannę. eine Jungfer schwängern. faire lever le tablier à une fille.

obciążać się. sich beschweren, sich belästigen, belästigt seyn. se charger; s'appésantir; être chargé.

Obciążenie, obciążanie, *n* 1) Beschwerung. 2) Last, Bedrängniß, Bedruckung. 1) la pésanteur, charge; l'action de charger. 2) charge, oppression.

Obciążliwie, *adv.* beschwerlicher Weise. d'une manière onéreuse; durement.

Obciążliwy, *adj.* beschwerlich, belästigend. onéreux, chargeant, accablant, rude, dur.

Obcięcie,

Obcięcie, obcinanie, *n.* 1) das Behauen. 2) Verstümmelung, Lähmung eines Glieds mit einem Hieb. 1) coupure, *f.* taille, *f.* démaigrissement, *m.* 2) mutilation; l'action de tronquer.

Obcięty, *adj.* 1) behauen, *adj.* 2) beschnittelt, beschnitten. 3) verstümmelt, gestümmelt, gelähmt von einem Hieb. 1) coupé, taillé autour. 2) démaigri, élagué, ébranché, taillé. 3) estropié, tronqué d'un coup, mutilé. § 1) obcięta wkoło kłoda. 2) obcięte drzewo. 3) obcięty człowiek; do połowicy obcięty.

Obcinacz, *m.* 1) der etwas behauet. 2) Beschneitler, der die Bäume beschneidet. 1) qui coupe qu. ch. autour. 2) celui qui élague, qui ébranche les arbres.

Obcinam, *v. m. F. obetnę.* co. 1) behauen. 2) stutzen, bescheeren, verschneiteln einen Baum. 3) krumm und lahm hauen; verstümmeln ein Glied. 1) couper, tailler autour; démaigrir, dégrossir. 2) ravaler, élaguer, émonder, ébrancher, tailler un arbre. 3) mutiler, estropier, tronquer qu. à coups d'épée. § 1) obciąć trzeba tę czambrowinę, aby nie ciężyła. 2) obciąwszy drzewo, gałąski, wilki. 3) obciął go napastnik.

obciąć komu skrzydła, pazury. eig u. fig. die Flügel, die Krallen beschneiden. *prop. et fig.* rogner les ailes, les ongles à qu. § obciąć ptakowi skrzydła, niedźwiedziowi pazury; dobrze mu skrzydła obcięto.

Obcinanie, *n.* 1) das Behauen. 2) das Beschneiteln, das Stutzen. 1) l'action de couper autour. 2) ébranchement, l'action d'ébrancher; coupe, taille des arbres. § 1) obcinanie kłody. 2) drzewo zbytnim ususzysz obcinaniem.

obcinanie skrzydeł, pazurow. das Beschneiden der Flügel, der Krallen. rognure des ailes, des ongles.

Obcowanie, *n.* 1) täglicher Umgang mit einem. 2) Beywohnung, Beyschlaf. 1) habitude avec qu; fréquentation, familiarité, conversation. 2) accouplement, couche; le commerce d'un homme avec une femme.

Obcuię, *v. n.* z kim. 1) umgehen, Gemeinschaft mit einem haben. 2) beywohnen als ein Mann der Frauen. 1) hanter, fréquenter, practiquer qu; converser avec qu. 2) coucher, habiter avec; avoir commerce charnelle ensemble. § 1) obcował z nim przez długie lata. 2) obcować z mężem, z żoną.

Obcy, *adj.* 1) fremd, ausländisch, nicht hiesig. 2) ein Fremder, der nicht ins Haus gehöret. 1) etranger, qui n'est pas de notre pays. 2) etranger, qui n'appartient pas à une famille. § 1) obce piia piwo, nosi sukno; obce narody, obyczaie. 2) obcy iest u Pana; niemasz obcego u nas.

Obczerstwiam, *v. a. vid.* Oczerstwiam.

Obdach, *m.* dach ściany od deszczu broniący. 1) Wetter-Dach, Schirm-Dach. 2) Vordach, Dach-Traufe, wo das Regen-Wasser abfließet. 1) avant-toit, apantis, *m.* 2) batellement, le toit avancé d'où l'eau découle. § 1) obdachy nad sklepami bywaią. 2) obdach szeroki iest wygodny.

Obdachowy, *adj.* Wetter-Dach. d'avant-toit. § obdachowe wiązanie; okno obdachowe.

Obdal, *adv. vid.* Opodal.

Obdarzam, *v. m. F. obdarze.* überschütten, überhäufen, reichlich beschenken. combler de bien. § obdarzył sługę łaskami, dobrodzieystwy; obdarzył go Bog rozumem.

Obdarzony, *adj.* überschüttet, versehen, begabet. comblé, pourvû, doué de bien; qui a, qui possede; qui est revêtu de. § sługa twoiemi łaskami obdarzony; obdarzony natury darami.

Obdarzanie, obdarzenie. Begabung, Ueberhäufung mit Wohlthat. l'action de combler qu. de bienfaits; accumulation, *f.*

Obdaszek, *m. g. obdaszka.* Wetter-Dächlein. petit avant-toit; abavent, *m.*

Obdłużny, *adj.* länglich. oblong, un peu long. § obdłużny ogrod.

Obdukcya sądowa; widzenie, wizya. gerichtliche Besichtigung. vuë et montrée; chevauchée, transport, visite de; inspection.

Obdukuię, *v. a.* gerichtlich besichtigen. visiter, faire la visite de.

obdukować zabitego. einen Erschlagenen gerichtlich aufheben. lever le cadavre; faire la visite de cadavre.

w Obec. *adv.* — *wszem w obec.* in der Canzeley: allen und jeden. *terme de Chancellerie:* à tous présent & à venir § listy do wszystkich w obec pisane.

Obecnie, *adv.* in Gegenwart. en présence; aux yeux; par devant qu; devant les yeux de qu.

Obecność. *f.* Gegenwart, *f.* présence, *f.*

Obecny *adj.* gegenwärtig. présent.

Obedyencya, *f.* Kloster-Gehorsam; Verrichtung so einem Ordens-Bruder auferleget wird. obédience, *f.* ce qui est enjoint de faire à un Religieux. § dadzą mu

mu obedyencyą gdzie do klafztoru, nie słucha iey.
Obelga, *f.* Schmach. outrage, *m.* ignominie, *f.* déshonneur, *m.* injure, *f.*
Obełgać, *F. obełgę.* einen belügen: einem Unwahrheiten sagen, aufheften. tromper qu. par des mensonges. § obełgał Pana.
Obeliszek, *m. g. obeliszka.* Spitz-Säule. un obélisque.
Obelnąć, *F. obelnę.* sich um etwas umkleben. se gluër autour de qu. ch. § koło roszczek lep obelnął.
Obelżenie, *n.* Schmach. un outrage; injure, infamie; déshonneur.
Obelżony, *adj.* geschmähet, gelästert. outragé, déshonoré.
Obelżyć, *F. obelżę.* lästern, schimpfen, schmähen. outrager; faire outrage; injurier, qu
Obelżywy, *adj.* schimpflich, lästerlich, schmähend. outrageux, injurieux, outrageant
obelżywie, adv. schimpflich. outrageusement, d'une manière outrageuse; ignominieusement.
Oberman, *m.* 1) Aufseher der öffentlichen Schauspiele. 2) Ober-Aufseher der Salzwerke. 1) directeur des comédies publiques. 2) intendant des Salines.
Obermus, *m.* geriebene Mandeln mit Wein in Formen gebacken. des amandes broyées avec du vin & cuites dans des moûles de fer blanc.
Oberoficer, *m.* Ober-Officier bey einer Compagnie. haut officier dans une compagnie.
Oberoficerski, *adj.* Ober-Officier-. de haut officier.
Oberszter, *m.* Pułkownik. ein Oberster. Colonel, *m.*
Oberszter konnych. Oberster zu Pferde. mestre de Camp.
Oberwać, *vid.* Obrywam.
Oberwanie, *m.* 1) das Abreißen. 2) Verhebung, Erstauchung; das Verbrechen. 3) das Bekommen eines Schlages. 1) arrachement. 2) l'action de se faire mal en faisant quelque effort de son corps. 3) un rude traitement avec des coups. § 1) oberwanie liścia z gałązki. 2) te bole pochodzą z oberwania. 3) na oberwanie razow, guzow załawiasz.
Oberwany, *adj.* 1) abgerissen. 2) abgerupft. 1) détaché avec force; arraché. 2) pelé, dépilé.
Oberwipołeć, *m.* Beutel-Schneider. coupeur de bourse.
Oberzniecie, *n.* der Schnitt an etwas coupure, *f.* partie d'une chose qu'on a coupée avec le couteau.
oberznięcie u księgi. Schnitt am Buch. la tranche d'un livre. § oberznięcie pozłocone.
Obeście, *n. vid.* Obeyście.
Obesłanie, *n.* obsyłanie, *n.* Umschickung, Beschickung. l'action d'envoyer autour, de tous côtés.
Obesłany, *adj.* geschickt. à qui on a envoyé.
Obeszłość, *f.* Mäßigkeit, Begnügsamkeit. tempérance, mésure, modération, retenuë.
Obeszły, *adj.* mäßig, begnügsam. retenu, modéré, continent, frugal; aisé à contenter.
Obeydę się, } *vid.* Obchodzę się.
Obeyść się, }
Obeymowanie, *n. vid.* Obięcie.
Obeymuię, *v. m. F. obeymę.* 1) umfassen, umspannen; umarmen. 2) in Besitz nehmen, sich bemächtigen. 1) empoigner, embrasser. 2) s'emparer, se rendre maître; prendre possession de; saisir, occuper qu. ch. § 1) obiąć tego ręką nie mogę; obeymiy drzewo rękoma. 2) obiął starostwo, krolestwo, urząd, dobra.
strach go obiął. die Furcht befiel ihn. la frayeur le saisit.
Obeyrzany, *adj.* besehen. regardé, vû.
Obeyrzeć, *vid.* Oglądam.
Obeyrzenie, *n. vid.* Oglądanie.
Obeyście, *n.* 1) Unterhalt, Auskommen. 2) Verbrauch, Gebrauch einer Waare. 3) Gewerb, Handthierung. 4) Umgang mit einem. 1) entretien, subsistance, entretenement. 2) consomption, *f.* usage, *m.* 3) profession, métier. 4) comportement avec qu. § 1) mam obeyście swoie. 2) towary na obeyście szlachty własne od ceł wolne bydź maią. 3) poborować z swego obeyścia.
Obeznać się, *F. obeznam.* mit einem bekannt werden, sich wo bekannt machen. faire connoissance avec qu; se faire connoître, entrer en connoissance dans un endroit. § 1) obeznałem się z nim. 2) nie obeznał się ieszcze w mieście.
Obeznanie, *n.* obeznanie się. Bekanntschaft. connoissance, nouvelle habitude avec qu.
Obficie, obfito, *adv.* reichlich, fruchtbar, vollauf. abondamment, avec abondance, fertilement, en abondance. § obficie ta rola rodzi; obfite stoły zastawiono.
Obfital, *f. m.* Wasserk. Schale eines Brunnens. coupe, *f.* bassin, *m.*

Obfit, *m.* } großer Ueberfluß; Fruchtbar-
Obfitość, *f.* } keit, Reichthum. abondance, affluence, redondance, grande fertilité, richesse. § żyią w wielkiey wszystkiego obfitości; według obfitości wody ma bydź szpunt w rurze wielki; nie na wszystkich rolach buyny obfit zrośnie; obfitość ięzyka; zbytnich słow obfitość uprzykrzona.
Obfito, *adv. vid.* Obficie.
Obfitowanie, *n.* w czym. Genuß der Dinge, die häufig vorhanden sind. un usage des choses qui sont en abondance.
Obfituię, *v. n.* w co, w czym. Ueberflüßig, im Ueberfluß etwas haben. abonder, foisonner en; regorger de qu. ch; avoir abondance de; avoir qu. ch. en quantité, en abondance. § w głębokim oyczyzna obfituie pokoiu; Państwo w naywiększym szczęściu obfituiące; Akademia ta w naukach obfituie; w dobrym przez długoletne czasy obfituy zdrowiu.
Obfity, *adj.* überflüßig, sehr fruchtbar, sehr reich. abondant, très-fertile, très-riche. § kray w pastwiska, w role, w lasy obfity; śmiały i w radach obfity; ięzyk Francuski dobrze obfitszy niż Włoski.
obfity w lata. alt; reich an Jahren. vieux; abondant en années.
Obiad, *m.* Mittag; Mittags-Mahlzeit. le dîner.
cudze zabiegać obiady. fremde Mahlzeiten besuchen; schmarotzen. courir les tables; piquer les tables.
Obiadam co, *v. m. F. obiem.* umfressen. ronger, manger autour.
obieść się. sich befressen. se remplir, se gorger de viandes; se souler; se remplir jusques à la gorge.
Obiadowanie, *n.* das Speisen zu Mittag; die Zeit der Mittag-Mahlzeit. le dîner; l'action de dîner.
Obiadownik, *m.* Mittags-Esser. celui qui dîne.
Obiadowny, obiedny. *adj.* Mittags- zum Mittags-Essen gehörig. de dîner, dont on se sert en dînant. § obiedny trunek.
Obiaduię, *v. m.* zu Mittage Essen. dîner.
Obiaśniam, *v. m. F. obiaśnię.* 1) licht, hell machen; oświecam ist gewöhnlicher. 2) fig. erleuchten, erläutern, deutlich machen. 1) faire entrer le jour dans un appartement; donner du jour; éclairer; faire qu. chose claire; *dans ce sens* oświecam *est plus en usage.* 2) éclaircir, débrouiller, rendre plus intelligible; rendre clair & net; donner jour à qu. ch. § 1) zrzucenie tey ściany obiaśniło (oświeciło) cały dom. 2) obiaśnić wątpliwość, kwestyą iaką.
obiaśnić się. 1) sich erklären. 2) an den Tag kommen. 1) s'éclaircir, se rendre clair & intelligible. 2) se manifester, se découvrir. § 1) z ktorego uważenia obiaśni się, co słuszność a co niesłuszność. 2) nic nie iest skrytego, coby się nie obiaśniło.
Obiaśnienie, *n.* Erklärung, Erläuterung. éclaircissement, explication d'une difficulté. § niech w tym obszernieysze od ciebie mam obiaśnienie.
Obiata, *obs.* 1) Gelübde. 2) Opfer. 3) Mittags-Mahlzeit. 1) voeu, *m.* 2) un sacrifice. 3) le dîner.
Obiawiam, *v. m. F. obiawię.* 1) offenbaren eine göttliche Wahrheit. 2) entdecken; melden. 1) révéler une vérité divine. 2) dénoncer, découvrir. § 1) obiawił mu Bog tę naukę. 2) obiawić urzędowi iaki występek.
Obiawienie, *n.* 1) göttliche Offenbarung. 2) Entdeckung. 1) révélation divine. 2) découverte, révélation, ouverture de qu. ch.
Obiawiony, *adj.* offenbaret. révélé, découvert.
Obicie, *n.* Tapeten, Tapezerey. tapis, *m.* tapisserie, *f.* § nie dostaie mi opony do obicia.
obicci tkame. gewürkte Tapetin. tapisserie de haute lice.
obicie skorzane. lederne Tapeten. tapisserie de cuir doré.
garnitur obicia; obicie; do iednego pokoiu. eine Garnitur Tapeten zu einem Zimmer. tenture de tapisserie.
Obie, *vid.* Oba.
Obiecadło, *n.* A b c, ein Alphabet. l'a b c, l'alphabet. § obiecadła się uczyć; porządkiem obiecadła idące słowa.
obiecadło dla dzieci. eine Fiebel; ein A b c für Kinder. la croix de par Dieu; languette.
Obiecadłowy, *adj.* Alphabetisch. alphabétique. § obiecadłowym porządkiem co spisać.
Obięcie, *n.* 1) Umfassung, Umschliessung. 2) Umfang, Umkreis. 3) Besitznehmung. 1) embrassement; l'action d'empoigner, d'embrasser. 2) enceinte, circuit. 3) occupation, prise de possession de qu. ch. § 1) słupa tego chłop duży iednym nie opnie obięciem. 2) świat cały w swoim obięciu. 3) obięcie urzędu, korony, państwa, maiętności.
Obiecanie, *n.* obiecowanie, *n. vid.* Obietnica.
obiecowanie kogo do. Gelübde für einen Kranken

Kranken in eine Kirche. l'action de faire un voeu à un Saint pour un malade. § obiecowanie kogo do Loretu.

Obiechać, *F. obiadę.* 1) um etwas herum fahren. 2) fremde Länder besuchen. 1) aller en chariot autour, à l'entour; faire le tour d'un lieu en chariot. 2) voyager; visiter, voir les pays etrangers. § 1) obiedź tę wieś. 2) obce obiechał kraie.

Obiecownik, *m.* Versprecher, der viel verspricht und wenig hält. prometteur, *m.* celui qui promet beaucoup & tient peu.

Obiecuię, *v. m.* das kurze *Futurum* ist nicht gebräuchlich 1) versprechen. 2) für einen Kranken ein Gelübde in eine Kirche thun. *le bref Futur de ce verbe n'est pas usité.* 1) promettre. 2) faire une offrande à une Eglise pour un malade. § 1) obiecałes mi książkę; obiecował im to u krola wyiednać. 2) obiecał chorego syna do Częstochowy.

obiecować Bogu śluby. Gott ein Gelübde thun. faire des voeux à Dieu.

wiele po sobie obiecuie. er giebet große Hoffnung von sich. il promet beaucoup; il donne de soi de grandes espèrances.

obiecać co dobrym, cnotliwym słowem. auf sein Wort, als ein ehrlicher Mann etwas versprechen. promettre qu. ch. en honnête homme; donner sa parole.

obiecować sobie co po kim. sich von einem was versprechen; glauben, in den Gedanken stehen, daß er. se promettre qu. ch. de qu; se flatter que quelqu'un faira qu. ch. § obiecuię sobie po łasce Was Pana; że.

obiecać się. sich auf oder zu etwas zu kommen versprechen. s'engager à. § obiecać się na wesele, na bankiet.

obiecać się czym bydź. versprechen zu seyn, sich aufzuführen. promettre, s'engager d'être, de se conduite.

obiecał się bydź dobrym człowiekiem. er hat versprochen sich als ein ehrlicher Mann aufzuführen. il a promis de se conduire en honnête-homme.

Obiechany, *adj.* umgefahren, umgeritten. lieu autour duquel on a fait un tour en chariot ou à cheval.

Obiechanie, *n.* Herumfahren, Herumschiffen, Herumreuten. tour qu'on fait autour d'un lieu en chariot, en vaisseau ou à cheval.

Obiechać od Obiadę, co mieysce, herumfahren, herumschiffen. faire un tour d'un lieu en allant à cheval, en chariot ou par eau.

Obiedny, *adj. vid.* Obiadowy.

Obiekt, *m.* Obiektum, *n.* Obiest, *m.* to co się finysłom poczuć daie. *Philos.* Gegenstand. *Philos.* objet, *m.*

Obieracz, *m.* Wähler. celui qui choisit.

Obieram, *F. obiore.* 1) wählen, auserlesen. 2) wählen, erlesen, führen zu einem Amt. 3) in der Küche: ausnehmen, zurechte machen, als eine Gans. 3) beklauben, belesen beym Essen. 5) die Garten-Früchte abnehmen. 6) lesen, belesen als Erbsen, Sallat. 7) berauben, nehmen; entsetzen. 1) trier, choisir, faire un choix. 2) élire, choisir à un emploi. 3) *terme de cuisine*: dépouiller un animal; habiller; plumer & éventrer un oiseau. 4) grignoter, gruger; ronger un os en mangeant. 5) recueillir les fruits; dépouiller les arbres; ôter leur fruit. 6) trier, éplucher les herbes; ôter ce qui est inutile. 7) ôter qu. ch. à qu; dépouiller, priver qu. de. § 1) obierz sobie co lepszego; obrał tę ścieżkę. 2) obrano Starostę na to Woiewodztwo; obrali go krolem, burmistrzem (za krola, za burmistrza). 3) obierz zaiąca, gęś, siurę. 4) obierz tę kostkę od kurczęcia; obierać kostkę przy stole. 5) obierać drzewo, sad. 6) obierać groch, gruszki, oliwki, sałatę. 7) obrali go ze wszystkiego, z maiętności, z urzędow.

obierać losem. durchs Loos wählen. choisir au (par) sort.

obrać kogo z oręża. einen entwaffnen. désarmer qu.

obieram się. 1) sich berappen; sich bereichern, zusammen raffen. *2) treiben ein Gewerb. 1) s'emplumer, se remplumer, s'enrichir. 2) s'occuper de; faire profession, un métier. § 1) nie obierzesz się tu; nie obrał się wielkich dostatkow. *2) obiera się (bawi się) kupiectwem.

Obieranie, *n.* Obranie, *n.* 1) das Wählen, die Wahl. 2) Kühr, Wahl zu einem Amt. 3) in der Küche: das Zurechtmachen eines Thiers zum Braten oder Kochen. 4) das Abknaupeln der Knochen. 5) das Lesen, Ablesen, Reinigen als der Erbsen. 1) le triage; le choix. 2) élection; le choix qu'on fait d'une personne pour un emploi. 3) l'habillage, *m.* l'action de vuider & d'accommoder une volaille pour la faire cuire. 4) l'action d'ôter la chair des os. 5) épluchement, l'action de nettoyer quelque herbe, quelque grain. § 1) czy kto ma na obieraniu albo mądrą albo urodną kochać? wolność obierania. 2) wolne w obieraniu krolow Państwo; zalecał go stanom na obranie sukcesora panowania swego.

3) po obraniu gęśi wetkniy ią na rożen. 4) obranie kośći z mięsa. 5) przy obieraniu sałaty, grochu. 7) obranie kogo ze wszystkich dostoyności.

**obieranie się w czym*; *bawienie się czym*. Handthierung, Gewerb, Arbeit mit etwas. occupation, emploi, travail, profession.

obieranie losem. die Wahl durch Loose. l'action de choisir au sort.

wolne obieranie. freye Wahl. option, *f*.

Obierek, *m. g. a.* Obierki, *plur.* 1) das Abgelesene; Auswurf von einer gelesenen Sache. 2) die zur Nachlese gelassenen Trauben in Weinbergen. 1) épluchures, *f. plur.* ordures d'une chose qu'on a épluchée. 2) les grappes de raisin qu'on grapille après le vendange. § 1) day kurom obierek grochowy. 2) obierki w winnicach ubogim zostawuią.

Obierz, *f.* *1) Kleidung, Rock. 2) Geräth, Zubehör. *1) habit, vêtement. 2) appareil, les meubles, *m.* équipage, *m.* § 1) w żołtey obierzy, (odzieży) człowiek. 2) obierz (narzędzie, sprzętu) kuchenna.

łowcza obierz. Jagd-Bereitschaft. déduit, *m.* harnois, *m.* un équipage da chasse.

Obieś, *m.* Galgen-Dieb. pendart, gibier de potence,

Obieszam, *F. obieszę*. einen hängen, henken, aufknüpfen, in *praesenti* sagt man wieszam. pendre, étrangler à la potence; *on dit au présent* wieszam. § obieśić złodzieia; wieszaią złodzieia; obieś go wzgorę nogami; kat go obieśi.

obieśić się. sich hängen. se pendre; s'étrangler soi même. § kto się sam obiesza nie będzie zbawiony.

Obieszenie, *n.* obieśienie, *n.* das Aufknüpfen, das Henken. le pendre, penderie; la pendaison. § pod obieśieniem zakazano.

Obieszony, obieśiony, *adj.* 1) gehenkt. 2) ein Gehenkter. 1) pendu, attaché à une potence. 2) un pendu.

był na swoich obieszony (zawieszony) myślach. er hieng seinen Gedanken nach. il étoit tout pensif.

śmierć obieszona. Galgen-Strafe. peine d'être pendu; mort au gibet.

na śmierć obieszoną go prowadzą. man führt ihn an den Galgen. on le mene au gibet.

Obietnica, *f.* 1) das Versprechen. 2) eine versprochene Sache; Verheissung. 1) promesse, *f*, 2) chose qu'on a promise. § 1) pamiętay na obietnicę, ktorąś uczynił; obietnicami zwieść, karmić; szczodry, bogaty w obietnice; dość u niego obietnic; pełnić, trzymać, złamać obietnice. 2) po obietnicę na prętkim koniu iechać trzeba, *prov.* mam u ciebie obietnice; przyszedłem po obietnicę; wielkie są obietnice Boskie.

obietnica zmowna, spolna. Angelöbniß, beyderseitige Verheissung, Handschlag. stipulation, *f.* promesse mutuelle.

Obietność, *f.* 1) Weite, Größe, Halt, Umfang. 2) Meßk. Halt einer Figur. 3) Fähigkeit. 1) capacité, étenduë; la largeur & la grandeur d'une chose. 2) *Géom.* capacité, l'étenduë de quelque figure. 3) capacité, habileté, portée, intelligence.

Obiętny, *adj.* 1) in sich fassend, haltend; haltig. 2) begreiflich, das man umfassen, umspannen kann. 3) begreiflich, das man begreifen, einsehen kann. 1) contenant; capable, qui peut contenir. 2) qu'on peut embrasser; qu'on peut empoigner. 3) compréhensible, qui peut être compris.

Obieżdżacz, *m.* 1) Bereuter, Roß-Bereuter. 2) Ausreuter, Herumreuter etwas zu erfahren 1) cavalcadeur, écuyer. piqueur, celui qui dresse, qui promene un cheval. 2) huissier à cheval; homme à cheval qui bat l'estrade, qui va à la découverte.

Obieżdżam, *F. obiadę*. 1) ringsum fahren, ringsum reuten. 2) besehen, herum reisen, durchwandern; fremde Länder besuchen. 3) zureuten, zähmen ein Pferd. 4) zähmen, brechen seine Leidenschaft. 5) zu Pferde visitiren, patrouilliren, als die Reuter-Wachen recognosciren. 1) aller à cheval ou en voiture à l'entour; faire la ronde, le tour d'un lieu à cheval ou en chariot. 2) voir les pays étrangers; courir, parcourir le pays; voyager en divers lieux. 3) domter, dresser, faire manier un cheval. 4) domter, vaincre sa passion. 5) aller visiter, faire la ronde à cheval. § 1) obieżdżał miasteczko; wieś. 2) obieżdzić kraie, miasta. 3) obieżdżać konia. 4) obieżdżić swoię wolą. 5) podiazdy obieżdżaiąc na spiegow napadli.

obieżdzić wodą. umschiffen. naviger à l'entour.

Obieżdżanie, *n.* 1) das Herumfahren, Herumreuten. 2) gerichtliche Besichtigung. 3) das Zureuten der Pferde. 1) ronde, *f.* tour d'un lieu à cheval ou en chariot. 2) vûë & montrée; transport, visite, inspection. 3) l'action de dresser, de domter un cheval.

Obieżdżony, *adj.* 1) ringsumgefahren, umgeritten. 3) zugeritten. 1) où l'on a fait le tour à cheval ou en chariot. 2) manié, dressé, domté.

Obieżyświat, *m.* ziele. (*hypericum*) Johannis-Kraut, mille-pertuits, *m.* perce-feuille, *f.*

Obiiam, *v. m. F, obiię.* 1) Obst abschlagen. 2) beschlagen, tapezieren. 3) beblechen, beschlagen, mit Blech belegen. 4) binden ein Faß. 5) zerschlagen; zerprügeln. 6) schroten, stampfen als Gerste. 7) gleichstampfen den Erdboden. 1) abbattre, faire tomber le fruit d'un arbre. 2) garnir, tapisser, tendre une chambre; tendre une tapisserie. 3) couvrir de fer blanc. 4) relier un tonneau, mettre des cerceaux autour de quelque foutaille. 5) rosser, sangler, savonner qu; battre comme il faut. 6) egruger, battre comme de l'orge. 7) hier; applanir avec la hie. § 1) obiiać owoc z drzewa. 2) obić ściany, kościoł, pałac. 3) dach blachą obito. 4) obiiać beczkę. 5) obiłem mu gębą, paszczękę; strzeż się rzekła, abyć patynka gęby nie obiła. *6) obiiam (otłukam) ięczmień proso.

obiiać kołmi, palami. bepfählen, mit Pfählen verwahren. échalasser; ficher des pieux autour; garnir d'échalas & de pieux.

obiiać się. erschallen. rétentir, résonner; se faire entendre autour. § obiia się o uszy głos, dźwięk; obiia się odgłos o gorę.

Obiianie beczek. das Faßbinden. le reliage; l'action de relier une futaille.

obiianie się głosu. Erschallung, Schall. rétentissement, résonnement.

Obity, *adj.* abgeschlagen, vom Obst. 2) zerprügelt. 3) tappeziert. 4) beschlagen als mit Blech; beblecht. 1) abbattu, qu'on a fait tomber d'un arbre. 2) battu comme il faut. 3) tapissé. 4) couvert de quelque lame.

Obkładam, *v. a. vid.* Okładam.

Obłączek, *m. g. obłączka.* kleiner Bogen oder Bügel. petit arc.

Obłęczysto, *adv.* Bogenweis. en voute; en arc, en façon d'arc. § obłączysto robić.

Obłączystość, *f.* Wölbung eines Bogens. Bogen-Rundung; Bauch-Rundung; Ober-Bogen. convexité, courbure en arc; un ceintre. § obłączystość dzwona, sklepu, czapki, iaia.

obłączystość spodnia. Rund-Höhle; Unter-Bogen, inwendige Rundung eines Bogens. concavité, *f.* douelle, *f.* intrados, *m.* la partie intérieure d'un arc, d'une voute.

Obłączysty, *adj.* inwendig gebogen. concave, rond par le dedans.

obłączysty z wierzchu. Bauchrund. convèxe; courbé en déhors.

Obłąd, *m.* błąd. Fehler, Irrthum. une erreur, faute. § przyczyny obłędu tego.

Obladra, *f.* Jelca. Degen- oder Säbel-Gefäß. le manche, le corps de la garde d'épée ou de sabre.

Obładować co, *F. obładuię.* beladen. surcharger. § obładować woz towarami.

Obładowany, *adj.* beladen, *adj.* surchargé.

Obłąk; *m. g. a.* 1) Bogen; Büger. 2) Ableger, Absenker, so der Gärtner vom Stamm in die Erde bieget. 3) Sprenkel, Vögel zu fangen. 4) Gerber-Bogen, die Felle aufzuspannen. Bügel am Degen, am Säbel. 1) arc, *m.* bâton ou quelque autre chose courbé en arc. 2) marcotte, branche que le jardinier couche en terre. 3) cerceau, *m.* branche pliée en arc pour attraper les oiseaux. 4) instrument ou arc de taneur dont il étend le cuir. 5) quillon, *m.* barbe d'épée. § 1) obłąk u koła wozowego. 2) obłąkami albo nakrzywionemi do ziemie gałęziami rozmnożyć wino. 3) obłąk na ptaki. 4) obłąk garbarski do rozciągania skor. 5) obłąk u szpady, u szable.

obłąkami sadzić. ablegen, absenken. marcoter.

Obłąkać się, *F. Obłąkam.* irre gehen, sich verirren. errer, s'égarer, se fourvoyer. § obłąkał się w lesie; obłąkasz się na tez drodze.

Obłąkanie, *n.* das Irregehen; Irrgang, *m.* égarement, *m.* fourvoyement, *m.*

Obłąkany, *adj.* verirrt. égaré, fourvoyé.

obłąkane, zabłąkane bydło. verlaufenes Vieh. bête épave.

obłąkane oczy. wilde Augen. des yeux égarés.

Obłamuię co, *v. m. F. obłamię.* in die Runde um etwas abbrechen. casser tout autour; rompre, briser à l'entour.

Oblanie, *n. conf.* oblewam. das Begiessen. arrosement, abbreuvement.

Oblany, *adj.* 1) begossen. 2) bestrahlet. 1) arrosé, mouillé. 2) illuminé, éclairé par des rayons. § 1) widzisz mię oblanego. 2) mieysce słonecznym promieniem oblane.

Obłap, *m.* Umarmung. accolade, embrassade. § w obłapie go ściskał.

Ołapa, *f.* wonne ziele. (*bacchoris*) Haselwurz. grand-nôtre-Dame.

Obłapiam,

Obłapiam, *v. m. F. obłapię.* 1) umarmen. 2) *vulg.* einer fleischlich beywohnen. 1) embrasser. 2) *vulg.* accoler une fille; baiser & avoir la derniere faveur d'une femme. § 1) obłapić matkę, oyca.
obłapić się. einander umarmen. s'embrasser l'un l'autre.
Obłapianie, *n.* das umarmen. embrassement; l'action d'embrasser qu.
Obłapienie, *n.* obłap, *m.* Umarmung. embrassade, *f.*
Obłaskawiam, *v. m. F. obłaskawię.* begütigen, zahm machen. appaiser, apprivoiser.
Obłatam, } *v. m. F. oblecę.* 1) ringsum etwas fliegen. 2) Stückerweise abfallen. 3) befallen als Furcht. 1) voler à l'entour; tournoyer. 2) tomber par pièces. 3) prendre, saisir; être saisi d'une passion. § 1) ptak lasek oblatywał. 2) suknia z niego oblatuie. 3) obleciała go boiaźń życia stracenia.
Oblatuię. }
Obława, *f.* Kriegsw. Ordnung im Marschieren. l'ordre de la marche d'un détachement.
bez Obłazu, *adv.* im Ernst. tout de bon. § bez obłazu powiedział.
bez obłazu się bić. sich im Ernst schlagen. se battre à l'épée blanche, à bon escient.
Obława, *f.* Jägerey: Jagd-Platz, der mit Tüchern oder Garn bestellet ist. *chasse:* enceinte qu'on environne de toiles.
Obłaz, *f. m.* Umweg, Umschweif, *f. m.* détour, *m.* chemin détourné.
Obławiam, *v. m. F. obłowię.* fangen, bekommen. attraper, prendre qu. ch; se saisir de qu. ch.
guzow obłowit. er hat Schläge bekommen. il a été tondu; il a gagné des coups.
obłowić się. einen guten Fang thun; sich berappen. faire bonne capture; se remplumer, s'enrichir. § żołnierz się zdobyczą obłowił.
Obławny szyk. dicht geschlossene Schlacht-Ordnung. ordre de bataille bien lié, bien joint, bien serré.
Obłażą w włosy. die Haare fallen ihm aus; er wird kahl. il se péle; les cheveux lui tombent; il perd ses cheveux; il jette son coton; il devient chauve. § owca pod brzuchem oblazła; głowa mu od tey choroby oblezie.
Oblazły, *adj.* kahl geworden. pelé, chauve; qui a jetté son coton, son poil. § oblazła szata, głowa; futro oblazłe.
Obłędliwie, } *adv.* fehlerhaft, mit Fehlern. avec bien des fautes.
*Obłędnie, }
Obłędliwość, *f.* } Fehl, Irrung, Mangel, Schwachheit. vice, défaut, imperfection, foiblesse. § ludzkim się przypatrować obłędliwościom.
Obłędność, *f.* }
Obłędliwy, *adj.* } 1) fehlerhaft, der leicht fehlet. 2) fehlerhaft, voller Fehler. 1) fautif, qui est sujet à faire des fautes. 2) défectueux, plein de fautes.
*Obłędny, *adj.* }
Oblegam, *v. m. F. oblegę.* belagern. assiéger; mettre le siége devant une place. § obległ miasto, woysko; oblegli nas nieprzyiaciele; oblegali fortecę, iako wiadomość przyszła.
oblegaiący, f. m. obleżnik. Belagerer. un assiégeant.
Oblepa, *f.* to czym ścianę oblepiaią. Windel-Lehm; Lehm mit Stroh zu bekleben. torchis; terre grasse pétrie avec de la paille.
**oblepa, polepa ściana.* Lehm-Wand. bauge, *f.* besogne faite de torchis.
Oblepiam co, *v. m. F. oblepię.* 1) mit Windel-Lehm bekleben; bewerfen. 2) bekleben, beschmieren. 1) torchir, enduire de torchis. 2) enduire de qu. ch. tour autour.
Oblepianie, *n.* oblepienie, *n.* das Bekleben, Umkleben. l'action d'enduire d'une matière gluante.
Oblepiany, *adj.* beklebt. enduit tout autour de quelque matière gluante.
Obleśny umysł. verdrüßliches Gemüth. humeur fâcheuse.
Olewam, *v. m. F. obleię.* 1) begießen, umgießen. 2) benetzen, beströhmen. 3) begießen, überziehen, befestigen mit einer geschmolzenen Sache. 4) bestrahlen, die Strahlen ausbreiten. 1) baigner, épandre à l'entour; jetter, verser de l'eau autour. 2) arroser, mouiller; couler & passer par quelque pays. 3) affermir, enduire d'une matière fondue. 4) rayonner; répandre, jetter des rayons tout autour d'une chose. § 1) obley zagon wodą; oblała mię wodą. 2) rzeka oblewa krainy; nieprzyiaciel Polskę krwią oblewał. 3) obley to ołowiem, cyną, woskiem. 4) słońce oblewa ziemię promieniami.
Oblewanie, *n.* das Begießen. épanchement, arrosement tout autour.
Obleżenie, *n.* Belagerung. un siége; campement d'une armée autour d'une place.
Obleżeniec, *g. obleżeńca.* belagert. assiégé.
Obleżony, *adj.* belagert. assiégé. § obleżone miasto.
Obliczam co, *v. m. F, obliczę.* überzählen, umzählen. nombrer; faire le dénombrement de.

*Oblicze,

**Oblicze, *n.* twarz. Gesicht, Antlitz. face: *f.* le visage.
Oblicznie, *adv.* w obliczności. in eines Gegenwart. en présence, à la face, aux yeux, à la vuë de qu. § pozew oblicznie dany.
Obliczność, *f.* Angesicht, Gegenwart. présence, face, vûe. § w moiey obliczności się to stało; w oczach się to działo, przed obliczności wszystkich.
Obliczny, *adj.* 1) gegenwärtig. 2) Gesichts-, das Antlitz betreffend. 1) présent. 2) de visage, qui regarde le visage. § *1) obliczny (obecnym) będąc w Warszawie. 2) obliczną ranę komu zadać.
Oblig, *m.* obowiązek. Verbindlichkeit, *f.* obligation, *f.* engagement, *m.*
Obliguię, obowięzuię. verbinden, verbindlich machen. obliger qu.
Oblikirować, opasać miasto, nieprzyiacielskie. einen feindlichen Ort einschließen, bloquiren. bloquer une place.
Oblizuię co, *v. m. F. obliżę.* belecken. lêcher tout autour. à oblizał talerz, palce; obliż łyszkę.
oblizać się. 1) sich belecken. 2) sich das Maul belecken. 1) lêcher. 2) se lêcher la bouche.
Obłoczę, *v. m. F. oblokę*; owłoczę, *obs.* anziehen, ankleiden. habiller; mettre, prendre un habit. § oblec szate na wierzch; oblokłem go w szatę.
obłoczyć się. sich anziehen; sich ankleiden. s'habiller, se vêtir soi-même. § poczekay, aż się obłokę.
obłoczyć się w zakonny ubior; brać zakonny habit. sich in einen Orden einkleiden. prendre l'habit de la Religion; aller à une prise d'habit.
Obłoczek, *m. g. obłoczka.* Wölklein. petite nuée; petit nuage.
obłoczek w drogim kamieniu. Flecken im Edelstein. nuée dans une pierre précieuse.
obłoczek w urynie, w oku. Wölklein im Urin, im Auge. nubecule au milieu de l'urine ou dans un oeil.
Obłoczenie, *n.* das Anziehen, Ankleiden. habillement, *n.* l'action de vêtir. § obłoczenie szaty.
Obłoczyny, *plur.* Einkleidung in den geistlichen Stand. prise d'habit; vêture; cérémonie lorsque on donne l'habit de Religion.
Obłoczystość, *f.* Gewölke, häufige Wolken am Himmel. quantité de nuées au ciel; tems couvert.
Obłoczysty, *adj.* wolkicht, voll Wolken. obscurci, couvert de nuées, sombre, obscur. § niebo teraz obłoczyste.
Obłog, *m.* Wappenk. etliche Schilder in einem Felde. *Blas.* plusieurs écus dans un champ.
Obłogowy, *adj.* zum Wappen Obłog gehörig. concernant les armes d'Obłog.
*Obłoga u szaty. Gebräme, Borte. bord, bordure, passement, galon.
obłogi, plur. unnöthiges Geräthe. un équipage qui est à charge; le bagage dont on se surcharge. § obłogi woienne, podrożne.
Obłok, *m.* 1) Wolke, *f.* 2) fig. Wolke, Menge. 1) nuë, *f.* un nuage; nuée. 2) nuée, un nuage, grande multitude. § 1) słońce w obłokach stoi. **2) obłok Tatarow nieskończony zastąpił.
pod obłoki kogo wynosić. einen himmelhoch erheben. élever qu. jusqu' aux nuës.
Obłokać się, *F. obłokam się.* sich befressen. se gorger, se souler, se remplir.
Obłokirować, opasać miasto. bloquiren, einschließen eine Stadt. bloquer, investir une vil pour prendre.
Obłow, *n.* eig. u. fig. Fang, Beute, Raub. *prop. & fig.* prise, gain, butin, proie, capture. § Tatarowie są myśliwcy Turkom, ktorzy się z ich obłowu żywią; na swoy obłow czekaiące serce; człecze poydziesz w obłow robactwa.
obłow dobry. guter Fang. heureuse capture; grande chasse.
Obłowić, *vid.* Obławiam.
Obłożenie, *n.* 1) Umlegung. 2) Belästigung, Beschwerung. 1) l'action de mettre, d'arranger tout autour. 2) surcharge, l'action de surcharger.
Obłożony, *adj.* 1) eingelegt, belegt. 2) beschwert, zu sehr belästig. 3) verbrämt, eingefaßt. 1) arrangé, mis, disposé, placé tout autour. 2) surchargé, qui est trop chargé. 3) bordé, galonné. § 1) owoc liściem obłożony. 2) miasto podatkami obłożone. 3) kontusz popielicami podszyty, a sobolami obłożony.
obłożony karą. mit Strafe belegt. châtié, puni.
Obłubieńczy, *adj.* die Verlobten betreffend. de fiancé; qui regarde la fiancée ou le fiancé.
Obłubienica, *f.* małżonka obiecana, ulubiona. eine Verlobte. accordée, fiancée.
Obłubieniec, *m. g. obłubieńca.* **ulubieniec, małżonek obiecany, ulubiony. ein Verlobter. un accordé, un fiancé.
Obłuda, *f.* 1) Gespenst, Geist, falsche Erscheinung. 2) Verstellung, Gleißnerey, Faschheit. 1) ombre, *f.* un spectre, un fantôme, gobelin; esprit folet; lutin;

tin: fausse vision. 2) mauvaise foi, dissimulation, hipocrisie, feintise; déguisement.

obłuda, powab, czym kogo my albo nas kto oszukiwa. Lock-Speise, Anreizung, Anlockung. appas, *m.* amorce, *f.* attrait, charme, *m.*

Obłudnie, *adv.* falsch, gleißnerisch, betrüglich. en hipocrite; de mauvaise foi; avec dissimulation, avec déguisement, par dissimulation, sans sincérité; captieusement; d'une manière captieuse.

Obłudnik, *m.* Gleisner. un dissimulé; hipocrite, homme captieux.

Obłudność, *f.* Falschheit, Betrüglichkeit. mauvaise foi, dissimulation, déguisement; hipocrisie; illusion, supercherie. § obłudności nędzna, o nadzieio łżywa!

Obłudny, *adj.* 2) falsch, betrüglich, gleißnerisch. 2) Kriegsw blind, verstellt. 1) feint, captieux, qui n'est pas sincère, dissimulé déguisé, infidele; trompeur. 2) *Guerre:* faux, feint. § 1) obłudnego się wystrzegay; obłudny postępek. 2) obłudny szturm, trwoga; obłudne na trwogę zatrąbienie; marszem obłudnym oszukał nieprzyiaciela.

Obłupowanie, *n.* obłupienie, *n.* das Beschälen, Abschälen; das Abhäuten. l'action d'écorcer ou d'écorcher.

Obłupiam.⎫ co, *v. m. F. obłupuię.* 1) be-
Obłupuię.⎭ schälen. 2) schinden, die Haut abziehen. 1) ecorcer, péler, écaler. 2) écorcher, ôter la peau. § 1) obłupić iabłko, laskę. 2) obłupić barana ze skory.

Obły, *adj.* walzförmig, langrund. cilindrique; rond & long comme un rouleau. § obły palec.

Obmacywam co, *v. m. F. obmacam.* befühlen. tâter à l'entour; tâtiner, tâtonner.

Obmarzły, *adj.* unbefroren. glacé tout autour; gelé à la ronde; environné de glace.

Obmarznąć, *F. obmarznę.* befrieren. se geler, se glacer tout autour. § obmarzło (obmarznęło) iabłko.

Obmawiam co, kogo, *v. m. F. obmowię.* bereden, austragen, von einem übel reden, afterreden. dire du mal de qu; diffamer qu; médire, parler mal de qu.

Obmazanie, *n.* obmazywanie, *n.* Beschmierung, Umschmierung. onction. *f.* friction avec une matière onctueuse.

Obmazuię, *v. a. F. obmażę.* umschmieren, beschmieren. oindre, enduire de qu. ch. tout au tour.

Obmierzły, *adj.* Obmierzam *&c.* *vid.* Omierzam *&c.*

Omieszkuię się, *F. omieszkam.* sich häuslich niederlassen. s'établir; se faire un établissement; se fixer; établir son domicile. § omieszkały się na mieyscu pewnym i trwałym.

Obmowa, *f.* Obmawianie, Obmowisko. das Bereden; Afterrede, üble Nachrede. médisance, détraction. § byłbym w obmowisku.

obmowa, f. in Gerichten: Ausnahme, Exception, Ablehnung. *Droit:* exception, disculpation. § przyięto obmowę na chorobę (na chorobie).

Obmowca, *m.* Bereder, Verläumder. un médisant; calomniateur, détracteur.

obmowca pokątny, taiemny. heimlicher Verläumder. médisant sécret; semeur de faux rapports.

obmowca uczonych zazdrościwy. Tadler eines Gelehrten. un zoile; celui qui envie la gloire à un auteur; critiqueur; qui critique, qui reprend un livre.

Obmowny, *adj.* afterredig, der übel von anderen spricht. médisant, qui médit. § obmowny umysł; obmowne usta.

Obmowisko, *n. vid.* Obmowa.

Obmurywać co, *F. obmuruię.* ummauren. entzurer d'un mur.

Obmysł, *m.* ⎫ Vorsorge, Sorgfalt,
Obmyślanie, *n.* ⎬ Vorsicht. précaution,
Obmyśliwanie, *n.*⎭ *f.* prévoyance, *f.* § obmysł J. K. Mci nayświątobliwszy; godna iest ta czułość i obmyśliwanie iego.

Obmyślam, *v. m. F. obmyślę.* versorgen, versehen. prévoir; pourvoir à qu. ch. § iuż to dawno obmyślił Bog w niebie.

obmyśl cię Bog. Gott stehe dir bey. en aide Dieu vous assiste; Dieu vous soit en (à l') aide.

Obmyślnie. *adv.* mit Vorsicht. avec prévoyance.

Obmyślny, *adj.* vorsichtig, der etwas voraus sieht. prévoyant, qui a de la prévoyance.

Obnażam, *v. m. F. obnażę.* 1) entblößen. 2) entblößen, berauben. 1) découvrir, dévêtir; mettre à nud. 2) dépourvoir, dégarnir, dépouiller, priver qu. de qu. ch. § 1) piers obnażyła. 2) obnażył go z honorow.

obnażyć miasto z obrony. die Festungs-Werke einer Stadt niederreißen. démanteler une ville.

Obnażanie, *n.* 1) daß Entblößen. 2) Berauben. 1) l'action de mettre tout nud. 2) l'action de priver, de dépouiller qu. de qu. ch.

obnażanie się. die Entblößung seines Leibes. l'action de se mettre tout nud.
Obnażenie. *n.* 1) Entblößung, *f.* 2) Beraubung. 1) nudité du corps. 2) privation de qu. ch.
Obnażony, *adj.* 1) entblößt. 2) beraubt, entsetzt. 1) nud, nû, découvert. 2) dénué, dépouillé, privé de. § 1) obnażony do piersi. 2) obnażeni ze wszystkich praw i wolności.
Obnoszę co, kogo, *v. m. F. obniosę*; odnoszę. einen bey einem denunciren, angeben. dénoncer, déférer qu. à qu. § obniesiono sługę do Pana o piiaństwo.
Obod, *m.* Obwod, *m.* die Rundung eines Rades. la circonférence d'une roue.
Oboi, *m.* Oboia, *f. vid.* Oboy.
Oboiaki, *adj.* auf beyderley Art gemacht. fait de l'un & de l'autre.
Oboiako, *adv.* auf beyderley Art. de deux manières.
Oboie, *g.* oboyga. *D. L.* oboygu. *A.* oboie. *Inf.* oboyga. beydes, beyde. tous les deux, l'un & l'autre. § za iedne pieniądze oboie; Podskarbi, Kanclerz albo raczey to oboie pospołu; to oboie gdy na wagę włożemy; krol oboyga Sycyliy; z oboyga stron; oboyga Narodow prawa; oboygu dotrzymam wiary Krolowi i Rzeczypospolitey.
Oboiętnie, *adv.* 1) zweydeutig. 2) neutral, gleichgültig. 1) à double attente; à double sens; ambiguement, d'une manière équivoque. 2) indifféremment, d'une manière indifférente. § 1) źli aniołowie pogaństwu oboiętnie odpowiedzi dawali. 2) oboiętnie się sprawuie.
Oboiętność, *f.* 1) Zweydeutigkeit. 2) Gleichgültigkeit, Neutralität. 3) Meßk. Fläche eines Körpers. 1) équivoque, duplicité, ambiguité; double sens. 2) indifférence, neutralité. 3) *Géom.* la face d'une figure solide. § 1) słow oboiętność. 2) w przypadku woyny z sąsiadem zupełną zachować obiecał oboiętność; trwa przy wielkiey oboiętności co się tycze interesu tego.
Oboiętny, *adj.* 1) das man an zweyen Oertern anfassen kann. 2) zweyschneidig. 3) zweydeutig. 4) neutral. 1) qui a deux prises ou deux endroits par où l'on peut prendre la chose. 2) tranchant des deux côtes; à deux tranchants. 3) ambigue, équivoque. 4) neutre, indifférent. § 1) oboiętna piła. 2) miecz oboiętny. 3) sens wątpliwy i oboiętny, ktory się na obie stronie rozumieć może; oboiętnym na co patrzać okiem.
Obok, *m.* *Obokiem, *adv.* zur Seite. côté à côté; à côté.
Obolewiec, *m. g. obolewca.* der links und rechts ist. qui se sert également bien des deux mains.
Obopolnie, *adv.* wzaiemnie. einander, beyderseits. réciproquement, mutuellement. § Chrześcianie obopolnie się miłować maią.
Obopolność, *f.* wzaiemność. beyderseitiger Beystand; gegenseitige Bezeugung. action mutuelle; conduite, manière réciproque.
Obopolny, *adj.* wzaiemny. gegenseitig, beiderseitig. mutuel, reciproque. § z obopolney miłości.
Oboprawiec, *m. g.* oboprawca. der links und rechts ist. un ambidextre. § oboprawiec na nogi, na ręce.
Obora, *f.* Vieh-Stall, Vieh-Hof. étable au gros bêtail; faulde, *f.* enclos, *m.* parc à renfermer les troupeaux.
zaiąć do obory. fremdes Vieh eintreiben, pfänden. emparcher, enlever les troupeaux d'autrui pour se dédommager.
Oborny, *adj.* zum Vieh-Stall gehörig. qui regarde l'étable ou la faulde.
Oborne, s. n. Löse-Geld für das gepfändete Vieh. l'argent qu'on donne pour retirer les troupeaux qu'on a emparchés.
Oboręczny, *adj.* rechts auf beyden Händen. ambidextre.
Oborywam, *v. m. F. oborzę.* rings herum ackern, um einen Ort pflügen. labourer autour.
Obosieczny, *adj.* zweyschneidig. tranchant des deux côtés; à deux tranchants.
*Obostronnie, *adv.* 1) zweydeutiger Weise. 2) gleichgültig. 3) ohne Wahl, ohne Unterscheid. 4) nicht aufrichtig. 1) ambigûment, à double sens; d'une manière équivoque. 2) indifféremment. 3) sans choix, sans considération. 4) infidèlement; d'une manière peu sincere.
Obostronność, *f.* 1) Zweydeutigkeit, *f.* 2) Gleichgültigkeit. 1) ambiguité, équivoque. 2) indifférence.
Obostronny, *adj.* 1) zweydeutig. 2) gleichgültig. 3) Zweyächsler; falsch, betrüglich; der den Mantel auf beyden Achseln trägt. *4) zweyschneidig, s. Obosieczny. 1) ambigu, équivoque. 2) indifférent. 3) faux, double; qui déguise, qui flatte les deux parties; fourbe, peu sincere; qui souffle le froid & le chaud. *4) qui a deux tranchants, *vid.* Obosieczny.
obostronna płeć. Gramm. das Genus dubium. *Gramm.* le genre douteux.
Obostrzenie, *n.* 1) Schärfung, *f.* 2) Schärfung

fung als des Verstandes. 3) Verordnung einer schärferen Strafe, Verbannung mit schärferen Gesetzen. 1) l'éguisement. 2) l'action d'éguiser l'esprit. 3) publication d'une loix plus sévere, d'une peine plus rigoureuse. § * 1) obostrzenie czego prawem.

Obostrzony, *adj.* 1) geschärft, gewetzt. 2) geschärft, mit strengeren Gesetzen versehen. 3) geschärft, gebessert. 1) éguisé. 2) pus sévere, plus rigoureux. 3) éguisé, qui est rendu plus fin, plus subtil. § 1) obostrzony noż. 2) obostrzona kara, konstytucya na Aryany. 3) rozum, dowcip obostrzony.

Obostrzyś, *v. m.* F. *obostrzę.* 1) schärfen. 2) schärfen ein Gesetz. 3) schärfen, bessern den Verstand. 1) éguiser. 2) faire une loix plus rigoureuse; ordonner une peine plus sévere. § * 1) obostrzyć, (ostrzyć) noż. 2) obostrzyć co prawem, obostrzył karę na złodzieiow. 3) obostrzyć rozum.

Obow, *n. vid.* Obow.

Obowiązany, *adj.* verbunden, verpflichtet. obligé, redevable, tenu. § iestem mu obowiązany.

Obowiązanie, *n.* } 1) Verbindlichkeit, Schuldigkeit, Pflicht. 2) Bedingniß.
Obowiązek, *m. g. obowiązku.* } 1) obligation, devoir, engagement, noeud. 2) clause, condition. § 1) kto ci wyliczy obowiązki moie; pod obowiązkiem czynienia służby żołnierskiey; brać na się obowiązek sprawienia czego. 2) tym obowiązkiem pożyczam ci pieniądze, że &c.

pod obowiązkiem mit Beding. à la charge; à la condition; avec condition.

Obowięzuię, *v. m. F. obowiążę.* verbinden, verpflichten. obliger, engager qu. à qu. § obowiązać sumnienie obywatelow; obowiązałeś mię dobrodzieystwy; obowiązać kogo na co, do czego.

obowiązać kogo sumnieniem, szlachectwem. einen bey seinem Gewissen, bey seinem Adel verpflichten. conjurer qu. par sa conscience, par sa noblesse.

obowięzuię sobie kogo. sich einen verbindlich machen. s'obliger qu.

obowięzuię się do czego, na co. sich zu etwas verbinden. s'obliger à qu. ch.

Oboy, *f.* Hautbois, ein musikalisches Instrument. haubois, sorte d'instrument de musique. § grać na oboi; oboie i waltorny.

Oboy, *oboi; oba, obadwa, oboie, *adj.* beyde, beyderley. l'un & l'autre; tous deux ensemble; tous deux. § oboy narod nasz Polski i Litewski; oboią tę rzecz odprawię; do oboiey linii, familii; oboie sprawy Państwa całość na się nosiły; ludzie oboiey płci; z stron oboich; uczynił to oboią razą; nierozerwane w oboim szczęściu towarzystwo; sława oboiego domu; oboie ręce, nogi.

oboia płeć. Gramm. das Genus commune. *Gramm.* le genre communn.

Oboyczyk, *g. m. a.* Mieder, Leibchen der Weiber. corcelet de femme. § oboyczyk dziewce ciasny.

Oboz, *m.* ein Feld-Lager, Lager. camp. § stanowienie, składanie, ruszenie obozu.

oboz stawiać, zatoczyć; obozem się położyć. ein Lager schlagen. camper; asfoir le champ.

oboz ruszam; obozem się ruszyć. mit dem Lager aufbrechen. lever le camp; décamper; trousser bagage; rompre un camp.

Obozieństwo, *n.* die Würde eines Lager-Meisters, eines Quartier-Meisters. la dignité d'un Maréchal de Camp, d'un Quartier-Mestre.

Oboźny, *g. oboźnego,* Obozowy. Lager-Meister, Quartier-Meister. officier qui prend le soin du campement; Quartier-Mestre.

Oboźny Wielki Koronny. Kron-Ober-Lager-Meister. Quartier-Maître-Général (Maréchal de Camp) de la Couronne.

Oboźny Wielki Litewski. Litauischer Ober-Lager-Meister. Quartier-Maître-Général de Lituanie.

Obozowanie, *n.* Lagerung einer Armee. campement d'une armée.

Obozowy, *m. subs. vid.* Oboźny.

obozowy, adj. 1) zum Feld Lager gehörig. 2) Feld-, der zu Felde und nicht in Besatzung dienet. 1) de camp, qui regarde le camp. 2) qui fait une campagne; de campagne. § 1) szance obozowe. 1) wielka rożnica miedzy żołnierzem obozowym a pałacowym.

Obozuię, *v. n.* lagern, ein Feld-Lager zu haben. camper. § obozowali nad rzeką, pod miastem.

Obrąb, *m. g. obrębu.* Verhau, Verhack. abbattis; arbres abbattus pour se retrancher, obrębem oboz otożzyć.

Obrąbek, *m. obrębku.* Saum, erhöheter Rand. ourlet, *m.* bord, *m.* rebord, *m.*

Obrąbiam co. } *v. m. F. obrąbię.* * 1) behacken, behauen. 2) säumen. 3) einfassen, einen Rand um etwas machen. 4) der Länge nach besetzen.
Obrębuię co. } 1) couper, tailler autour. 2) ourler, faire des ourlets. 3) border, rebor-der;

der; couvrir le bord de qu. ch. 4) border, mettre qu. ch. le long du bord de qu. ch. § 1) obrąbić (obcinać) drzewo. 2) obrąb tę chustkę; obrąbić co szwem. 3) obrąbić rowem. 4) drogę drzewami obrąbiono.

obrąbać się. einen Verhack machen. se retrancher d'un abbatis.

Obrąbienie, *n.* Obrębowanie, *n.* 1) das Behauen, das Behacken, s. Obcinanie. 2) das Säumen, Beränden; Saum, Rand. 1) l'action de couper autour; *v.* Obcinanie. 2) l'action de border; ourlet, bord.

Obrąbiony, *adj.* 1) behackt, behauen. 2) mit einem Raum versehen; gesäumet. 1) coupé autour. 2) ourlé, bordé.

Obracam, *v. m. F. obrzę,* *owracam. 1) eig. u. fig. wenden, kehren. 2) wenden, umwenden, in die Runde drehen. 3) umwenden, auf die andere Seite wenden. 4) anwenden, gebrauchen. 5) anhalten zu etwas. 6) verwandeln. 7) einem zusetzen; einen drängen, treiben. 8) vor ein anderes Gericht bringen. 1) *prop. & fig.* tourner, braquer, manier, diriger; mettre en un autre sens. 2) tourner, faire divers tours du même sens. 3) tourner, renverser, mettre d'un autre côté. 4) tourner, employer qu. ch. à. 5) appliquer, porter qu. à; tourner qu. du côté de. 6) tourner en; reduire, changer qu. ch. en. 7) manier, tourner qu. de tous côtés; tâter, tourner & virer qu; pousser qu. 8) traduire sa partie d'une jurisdiction en jurisdiction. § 1) obrocić konia, woz, obrocić szpadę ku komu; obrocić rzekę indziey kopaniem; te słowa obrocił na tego, co go doiechał; siłę swoię ku Grekom obrocił. 2) obracać koło. 3) obrocić na drugą stronę; obroć klepsydrę, talerz. 4) na to wszystkie swoie myśli, usiłowania obraca; obrocić co dobrze, źle, na swoy pożytek, na swoy honor, pieniądze na co. 5) syna na kupiectwo (do kupiectwa) obraca. 6) obrocił to w żart; w dobre, we złe obrocił; obrocić szlachtę w chłopy; obrocić co w popioł, w niwecz, w złoto. 7) dużo go obraca argumentami; nazbyt go obracaią. 8) obrocić sprawę z Trybunału za Dworem.

obracać oczy. die Augen verkehren, hin und her wenden. rouler les yeux.

obrocić serce do Boga. sein Herz zu Gott wenden. tourner son coeur vers Dieu.

obrocić pieniędzmi. das Geld umsetzen. échanger son argent.

kupiec nie raz w rok pieniędzmi obraca. der Kaufmann setzet das Geld nicht einmal des Jahrs um. le marchand change son argent plusieurs fois par an.

obrocić kartę. umschlagen ein Karten-Blatt. retourner de quelque couleur; tourner la carte d'un tel sens qu'on fasse voir les points, ou la figure.

obracać rzeczy. Geschäfte führen, unter Händen haben. manier les affaires.

obraca na się ludzie. er macht daß die Leute die Augen auf ihn wenden. il se fait regarder.

obracać w zad kogo. einen in die Flucht schlagen. mettre qu. en fuite.

obracać w zad co. etwas zurück kehren. tourner qu. ch. en arrière. § obrocił głowę, oczy w zad.

rożen obracać. den Braten wenden. tourner la broche.

obracać się. 1) sich umwenden, sich herum drehen. 2) sich wenden gegen einen. 3) sich wohin wenden, sich begeben. 4) sich verwandeln. 5) sich verwandeln, einen andern Geschmack bekommen. 6) ausfallen, ausschlagen, gerathen. 7) hinkommen, sich verbrauchen, angewendet werden. 1) tourner, aller en rond. 2) se tourner vers qu. 4) se tourner, s'adresser à qu; partir, aller, se rendre en un lieu. 4) tourner sur (à) qu. ch; se tourner, se reduire, se changer en; devenir. 5) se tourner, prendre un autre goût. 6) se tourner en; tourner à; succèder, réussir. 7) être employé; se consumer. § 1) pieczenia się obraca; koło, obroty niebieskie się obracaią. 2) obrocił się tyłem ku mnie. 3) obrocił się do Polski, ku Moskwie. 4) zaiuszona woyna w słodki się obrociła pokoy; miasto się w perzynę obrociło; w niwecz się to wszystko obroci. 5) słodkie rzeczy w żołć się obracaią; wino się w ocet obrociło. 6) na iego honor się to obrociło; nie wiem iak się sprawy iego obrocą; ta zuchwałość w nieszczęście mu się obrociła. 7) gdzie, na co się te pieniądze obrociły.

w co się obrocisz! was wird doch aus dir werden! que deviendrez vous!

ku nieprzyiacielowi się obrocić. sich gegen den Feind wenden. se tourner vers l'ennemi; tourner bride; tourner visage contre l'ennemi.

obroć się na tę stronę. wendet euch auf diese Seite. tournez vous de ce côté ci.

Obracanie, *n.* obrocenie, *n.* das Umwenden, Wendung, Umwendung, Umdrehung.

hung. tournement, *m.* tournoyement, *m.* l'action de tourner.

obracanie oczu. das Verkehren der Augen. roulement d'yeux.

Obrachować, *v. a.* F. *obrachuię.* 1) berechnen, überrechnen, ausrechnen. 2) überschlagen, einen Ueberschlag machen. 1) supputer, calculer. 2) penser; voir ce qu'on faira; faire ses aprises sur qu. ch. § 1) obrachować kofzta, dochody, wydatki. 2) iużeś obrachował na kiedy się wrocisz; ztąd snadno obrachować.

obrachować się z sumnieniem. sein Gewissen prüfen. mettre la main à la conscience.

Obrącz, *f. vid.* Obręcz.

Obrączka, *f.* 1) kleiner Reif. 2) Haupt-Ring, darauf man etwas trägt. 3) Reif, glatter Ring. 1) petit cerceau. 2) bourrelet, tourillon, qu'on met sur la tête pour porter un fardeau. 3) un anneau; une verge; jonc; petite bague unie.

obrączka pleciona złota, srebra. geflochtener Finger-Reif. alliance qu'on porte au doigt.

Obrada, *f.* 1) Rath und That; Beyrath; Beyhülfe. 2) Berathschlagung. 3) eine Sache von Wichtigkeit; Wichtigkeit, Nutzen, Vergnügen. 1) conseil, *m.* aide, *m.* secours, assistance. 2) conseil, délibération. 3) chose agréable; chose utile & avantageuse; chose de conséquence; grande utilité. § 1) obrada małżeńska i spolna powinność; nie wielką z osoby twoiey mam obradę; z obrady pospolitey zysku i pożytku szuka. 2) te interesa na ustawicznych obradach Senat trzymaią; zieżdżaią się na bliskie obrad swoich zagaienie; rozmowne z sobą mieli obrady. 3) wielka obrada widzieć i zwiedzić kraie świata.

Obradować się czemu albo komu, F. *obraduię się.* sich an etwas zur Gnüge belustigen; sein Vergnügen an etwas haben. mettre ses délices à qu. ch. ou à quelque personne; goûter les délices de qu. ch.; avoir un extrème contentement de.

Obradzam, *v. m.* F. *obrodzę.* reichlich Früchte tragen. se couvrir, se charger, être chargé de fruits; porter, produire en abondance. § obrodziło drzewo; obrodziły pola, sady.

**obradzam kogo,* v. m. F. obradzę. einem rathen, beystehen. assister, aider, secourir qu.

obradź cię Boże. Gott stehe dir bey. Dieu vous assiste.

Obranie, *n. vid.* Obierzanie.

Obrany, *adj. conf.* obieram. 1) gewählet. 2) ausgenommen, als eine Gans. 3) beklaubet. 4) belesen, gelesen, als Sallat. 5) beraubet, entblößet. 1) choisi, élu, trié. 2) éventré, déshabillé comme une oïe. 3) rongé, dont la chair est ôtée. 4) trié, épluché, nettoyé. 5) dépouillé, dépourvû, privé de qu. ch. § 1) potym był na krolestwo obrany; iednostaynym głosem został obranym. 2) gęś obrana. 3) kość obrana. 4) obrana sałata. 5) obrany ze wszystkiego; obrany w pieniądze (z pieniędzy) w pociechy.

obrany z oręża. entwaffnet. désarmé.

obrany w co, z czego. von etwas entblößet. privé, dépouillé de qu. ch. § obrany w rozum, w pociechy.

obrany w czym. reich an etwas. abondant en qu. ch. § Pan to obrany w rozumie; Panna we wszystkich cnotach obrana.

Obraski, *f. pl.* ziele, *vid. obrazki.*

Obrastam, *v. m.* F. *obrosnę.* bewachsen, umwachsen mit Haaren, Gras. croître à l'entour; se couvrir tout autour de qu. ch. en croissant. § obrosło bydle; obrosły (obrosnęły) brzegi trawą, wierzbami; brodą twarz twoia obrosła.

Obrastanie, *n.* Obrośnienie, *n.* das Bewachsen. accroissement qui se fait à l'entour; l'action de se couvrir en croissant.

Obraz, *m.* 1) Bild, Gemählde. 2) Bildniß, Abbildung. 3) Bild-Säule, Statue. 4) Abdruck, Gepräge. 5) *fig.* Bild, Abbildung, Vorstellung. 1) tableau, *m.* peinture, *f.* figure peinte, image peinte. 2) image, réprésentation de ce qui est. 3) statuë. 4) empreinte, frappe, figure tirée de quelque ch. 5) image, tableau, réprésentation, figure de qu. ch. dans l'esprit. § 1) nie mam obrazu rysowanego, drukowanego, malowanego; obraz Panny Maryi; ma nabożeństwo do tego obrazu; obraz to krola naszego; obraz (malowanie) z perspektywą; obraz (malowanie) iedną farbą malowany; obrazy przodkow zacnych porządkiem rozstawione. 2) obraz lany, kuty, na alabastrze wybity, obraz lwa, smoka. 3) obraz Herkulesa; Marsa obraz rzezany; obraz rowny wzrostowi ludzkiemu. *4) obraz (znak) na pieniądzach. 5) kwiat marności iest obrazem; żywy marności i odmienności świat obraz; ieszcze mi tey śmierci obraz przed oczyma stawa.

obraz człeka żywego, portret. ein Contrefait.

fait, Portrait. portrait, *m* représentation d'une personne après nature.
obraz większy nad wzrost ludzki. ein Riesen-Bild, eine Statue von ungeheurer Größe. un Colosse; statuë colossale; statuë d'une grandeur prodigieuse.
obraz do pasa. Brust-Bild, *n.* un buste.
obraz czynić, odbiiać, wyrażać. abbilden. représenter une image. § zwierciadło odbiia obrazy.
Obraza, *f.* obrażenie, *n.* 1) Beleidigung, Verletzung. 2) Anstoß, *m.* 1) offense, *f.* atteinte, *f.* tort, *m.* 2) achoppement, ce, qui offense.
mam obrazę od niego. er hat mich beleidiget. il m'a offensé.
mam obrazę do niego, na niego. ich habe einen Groll wider ihn. j'ai une dent de lait; j'ai une haine, un ressentiment conte lui.
Obrażam, *v. m. F. obrażę.* 1) verletzen, verwunden. 2) beleidigen, zu nahe treten. 1) blesser. 2) offenser, blesser, désobliger qu.; faire tort à qu. § 1) obrazić rękę, nogę, kogo na ciele, 2) obraziłem go tym słowem; obracić łacno, przeiednać trudno, *prov.*
obrazić się. 1) sich verletzen, sich verwunden. 2) beleidiget werden. 1) se blesser. 2) s'offenser, se tenir pour offensé. § 1) obrazić się w nogę, w rękę. 2) obraził się tym słowem; leda czym rad się obraża.
obrazić się do kogo w czym. einem mit etwas zur Beleidigung Anlaß geben. donner occasion avec qu. ch. à l'offense de qu. § przepraszam ieźliście się do mnie obrazili tym.
Obrażanie, *n.* das Beleidigen. l'action d'offenser, de choquer.
Obrażenie, *n.* obraza. die Beleidigung. offense, *f.*
Obrazek, *m. g. obrazka.* 1) Bildchen. 2) Bild, Vorstellung in Gedanken, Begriff. 1) petite image. 2) image, répréfentation dans l'sprit, idée. § 1) obrazek pergaminowy. 2) ile razy na rzecz patrzamy, obrazek się nowy w nas tworzy.
obrazki, pl. obraski, pl. aronowa broda, diablik, wężownik biały, ziele. (arum) deutscher Zucker; Pfaffenpint, Arunwurz, Aron. du pié de veau; vit de Prêtre; vit de chien.
Obraźliwie, *adv.* anzüglich. avec offense d'une manière offensante & choquante. § obraźliwie żartuie.
Obraźliwość, *f.* Anzüglichkeit. manière offensante; paroles piquantes; action choquante; offense.

Obraźliwy, *adj.* 1) anzüglich, beleidigend, nachtheilig, verletzend. 2) empfindlich, den man leicht beleidigen kann. 1) offensant, choquant, piquant. 2) delicat, sensible, chatouilleux, pointilleux, qui se fâche pour rien; qu'on choque facilement. § 1) obraźliwy żart.
Obrazoborca, *m.* Bilder-Stürmer. un iconoclaste; un iconomaque; celui qui brise les images.
Obrazoborstwo, *n.* Bilder-Stürmerey. iconomaquie, *f.* l'action de briser les images.
Obrażony, *adj.* beleidiget, verletzet. offensé, blessé, choque, celui qui a reçu une offense.
Obrębek, *vid.* Obrąbek.
Obrębuię, *vid.* Obrąbiam.
Obręcz, *f.* 1) Faß-Reif. 2) Reif-Rock. 1) un cercle, cerceau. 2) pannier; jupe de baleine; baleine.
Obrocenie, *n. conf.* Obracam. 1) Umwendung. 2) Verwandlung. 3) Trennung der feindlichen Macht; eine Diversion. 1) tournoyement, inversion, tour. 2) changement, reduction en. 3) diversion, qu'on fait à son ennemi. § 1) po obroceniu karty zadał. 2) obrocenie księstwa w krolestwo; obrocenie miasta w perzynę. 3) obrocenie sił nieprzyiacielskich.
Obrocistość, *f.* Obrocisty, *vid.* obrotność, Obrotny.
Obrocony, *adj.* 1) umgewandt. 2) verwandelt. 3) angewandt, verbrauchet. 1) tourné, renversé. 2) changé, reduit. 3) employé, consumé. § 1) obrocona strona. 2) w popioł, w złoto obrocony. 3) na ten budynek obrocone pieniądze.
obrocona liczba. Rechenk. die verkehrte Regel detri; die Regula detri inversa. *Aritmét.* la régle inverse.
Obrocznik, *m.* der eine Pension genießt. Pensionaire; qui reçoit une pension.
Obroczny, obrokowy, *adj.* Speise; zur täglichen Nahrung gehörig. de vivres; qui concerne les vivres; appartenant à la nourriture journalière. § chleb obroczny; wino, piwo obroczne.
obroczna sztuka. Brod-Kunst, *f.* gagnepain, *m.* chose ou métier dont on gagne sa vie. § uczyć się trudney nauki dla obroczney sztuki.
obroczny, subst. Speise-Meister. pourvoyeur, qui a la charge de la dépense.
Obrodzenie, *n.* reiche Erndte; große Vermehrung der Früchte. abondance des fruits; belle production de la terre; abondante recolte.

Obrodziły,

Obrodziły, *adj.* reich an Früchten. abondant en fruits.
Obrodzić, vid. Obradzam.
Obrok, *m.* 1) beschiedener Theil von Speise zum täglichen Unterhalte, oder das Geld davor. 2) Futter für die Pferde. 1) pitance; part, portion, provision de vivres; les vivres qu'on donne à qu. chaque jour; l'entretien de qu. pour chaque jour. 2) pansement; nourriture des chevaux, c'est de l'avoine avec de la paille hachée. § 1) uięto urzędnikowi obroku. 2) day koniom obroku.
Obrokowy, *vid.* Obroczny.
Obrona, *f.* 1) Wehr; Werk, Befestigungs-Werk. 2) Vertheidigung. 3) Schutz. Schirm. 4) Gegenwehr, Noth-Wehre. 5) Wappenk. ein Herz, dadurch ein Pfeil geht. 1) défense, *f.* un ouvrage de fortification. 2) défense, *f.* action de se défendre. 3) rempart, *m.* défense, protection, garde. 4) défensive, *f.* résistance faite à son corps défendant. 5) *Blas.* un coeur percé d'une flèche. § 1) zamek, mur, wał i insze obrony. 2) dla obrony to uczynił; obrona słowna, prawna. 3) dobre prawa naymocnieyszą są Państwa obroną; pod obroną twoią w słodkim żyiemy pokoiu. 4) mężoboystwo w obronie uczynione; o głowy tych, ktorzy w obronie zginęli, żaden czynić nie ma.
obrona większa, więkobrona, f. Kriegsb. die große Streich-Linie. *Fortif.* la ligne de défense fichante.
dosięgaiąca, vid. *Przeciąg obrony, Dosięgbrona.*
obrona mnieysza albo ubośna. die kleine Streich-Linie. la ligne de défense rasante ou flanquante. § Bokiembron, *m.*
w obronie życia, zdrowia. aus Noth sein Leben zu vertheidigen. à son corps défendant. § zabił go w obronie życia swego.
Obrońca, *m.* Vertheidiger, Beschützer. défenseur, protecteur.
Obronić, *F. obronię.* sehr vertheidigen, mächtig beschützen. défendre fortement; protéger puissamment. § obronił miasto od nieprzyiacioł; obroń mię od zaiadłości pospolstwa.
Obronno, *adv.* 1) mit Gewehr; mit gewaffneter Hand. 2) befestigter Weise. 1) à main armée; avec des armes. 2) d'une manière fortifiée, § 1) obronno do mnie przyszedł.
obronne miasto czynić. eine Stadt befestigen. munir, fortifier une ville.
Obronny, *adj.* 1) bewaffnet. 2) befestiget. 3) Schutz-, der einen vertheidiget. 1) armé. 2) muni, fortifié, tenable. 3) celui qui appuie, qui protége, qui défend qu.; défenseur. § 1) obronną uchodził ręką. 2) obronne miasta. 3) obronny Anioł.
Obrosły, *adj.* bewachsen. qui est venu ou crû dessus; plein, couvert de poil, de feuilles, d'herbes.
Obrośnienie, *vid.* Obrastanie.
Obrostnica, *f.* drzewo. (*lotus*) Lotus- oder Zürgel-Baum. micocoulier, *m.* alisier, *m.* § owoc obrostnicy zapamiętałym czyni.
obrostnica, f. ziele. vid. *Słonecznik ziele.*
Obrot, *m.* 1) Wendung, Umwendung. 2) Welle, Spindel, Zapfen, darauf sich etwas umdrehet. 3) Sternk. ein Pol. Angel-Punct 4) Gelenk, Wirbel im Rückgrate. 5) Behendigkeit, Geschwindigkeit, Geschicklichkeit. 6) Weise, Art, etwas zu thun, vorzutragen. 7) widriger Zufall, Uglück. 1) tour, *m.* que fait une chose tournée. 2) pivot, arbre, *m.* pièce sur qui tourne une autre. 3) *Astron.* un pole, pivot du monde. 4) jointure, vertebre. 5) adresse, vitesse, agilité du corps. 6) tour, adresse; manière de faire, de proposer qu. ch. 7) tour; contretems, revers, accident fâcheux, malheur. § 1) kiedy wał obrot ieden odprawi; merkuryusz na kole swoim obrot odprawuie; niebo bez trzasku wielki obrot kieruie; sprężyna w zegarze koł obrot czyni. 2) na obrocie kobylenie biega. 3) obroty niebieskie; arktyczne obroty; obrot południowy, pułnocny. 4) obrot w ciele, w nodze, w pacierzowey kości; obroty w gąsiency. 5) obrot ciała. 6) obrot bardziey w rzeźwości rozumu, niżeli w zakręcie postępkow należy; przez rozum obrot dostał się na naywyższy powagi stopień; ma wielką łatwość od natury do obrotow. 7) ciężkie cierpi obroty; opaczny rzeczy obrot.
obrot woza. die Wendung mit dem Wagen. le tournant que prend le cocher. § obrot czołnu.
obroty u drzwi. Thür-Angeln. les gonds, les pivots d'une porte; les mamelons.
Obrytnie, *adv.* behend geschickt. adroitement, avec adresse, volubilement.
Obrotność, *f.* 1) Bewegung einer Sache in die Runde, im Umwenden. 2) Behendigkeit, Geschwindigkeit des Körpers. 1) volubilité, facilité à tourner en rond. 2) adresse, souplesse, bonne grace de corps; agilité & maniment de corps; facilité à manier le corps. § 1) obro-

tność koł w machinach. 2) obrotność w człeku przyiemna, przystoyna.

obrotność języka. Fertigkeit der Reden. volubilité de langue.

Obrotny, *adj.* 1) leicht umzudrehen. 2) behend, gewandt, gelenk. 1) tournant, qui tourne facilement; voluble. 2) actif, adroit, agile, souple. § 1) obrotne koło; obrotny rożen. 2) obrotny człowiek; obrotny dowcip.

obrotny w zad, step. 1) wiederkehrend, rückkehrend. 2) in der Vernunft-Lehre: gleichgültig, gleichdeutig. 1) qui va, qui retourne d'où il est venu. 2) *terme de logique:* reciproque, qui a la même signification. § 1) poruch obrotny w zad; morze w zad obrotne. 2) argument w step, obrotny.

obrotny w koło. das sich in die Runde umdrehet. tournant, *m.* qui tournoie; qui fait des tours en rond.

*Obroż, Obroz, *f.* Hals-Band der Hunde. collier, *m.* bande, *f.* que les chiens portent au cou. § pies w obroży; zdiąć obroże ze psow.

obroż koląca. Hals-Band mit Stacheln. colier de chien garni de pointes de fer.

Obruchanie, *n. vid.* Obruszenie.

Obruchywam, *v. m. F. obrucham.* wackelnd machen; los regen. agiter, hocher, émouvoir; ébranler; faire trembler à force de secouër ou de mouvoir. § obruchać słup; obruchał ząb w częluści; nie da się ten dąb obruchać.

obruchać się. wackeln, sich erschüttern. s'ébranler, trembler, n'être pas ferme.

Obrus, *m. g. a.* Tisch-Tuch. nape, *f.*

obrus kościelny. Altar-Tuch. nape d'autel.

Obruszam, *v. m. F. obruszę.* aufbringen, böse machen, beleidigen. offenser, émouvoir, inciter, exciter, pousser, irriter. § co szlachtę obruszyło.

obruszyć się. 1) wackelnd werden. 2) in den Harnisch gerathen; aufgebracht, beleidiget werden. 1) trembler, s'ébranler, branler, chanceler, être ébranlé. 2) s'émouvoir, se soulever contre qu.; s'emporter.

Obruszenie, *n.* Erschütterung, *f.* agitation, secousse, ébranlement. § obruszeniem snadniey słup wydobędziesz.

obruszenie, n. obruszenie się. Bewegung, Aufstand, Widerspenstigkeit. émotion, *f.* soulevement, *m.* revolte, *f.* agitation causée par quelque ressentiment. § w zbudził ich do obruszenia się przeciw starszynie.

Obruszny, *adj.* 1) leicht zum Erschüttern. 2) der leicht aufzubringen ist, unruhig. 1) qui peut être ébranlé; aisé à émouvoir. 2) inquiet, turbulent, plein d'émotion; facile à se soulever.

Obruszony, *adj.* 1) erschüttert, los, wackelnd gemachet. 2) erzürnet, beleidiget, aufgebracht. 1) ébranlé; secoué, agité. 2) emporté, mis en colère; offensé.

Obryczony, *adj.* umgebrüllet. où l'on a mugi à l'entour. § obryczony las.

Obrykam, *v. m. F. obryknę.* um etwas brüllen. mugir à l'entour.

obryknąć się na kogo, vid. Obrzucam się.

Obrywacz, *m.* Abpflücker. cueilleur; celui cueille des fruits avec la main; arracheur. § obrywacz owocu, kwiatkow, włosow.

Obrywam, *v. m. F. oberwę.* 1) abpflücken. 2) ausraufen, ausreißen. 3) Schwänzel-Pfennige machen; etwas schwänzen. 4) eins bekommen, als einen Schlag, eine Krankheit. 1) cueillir, pincer des fruits, des fleurs. 2) arracher qu. ch.; ôter en tirant avec force. 3) tirer du profit, de l'utilité; pincer, ferrer la mule; griveler; faire de petits profits & illégitimes. 4) en tenir, en avoir, recevoir un coup; gagner quelque mal. § 1) oberwiy kwiatki, owoce. 2) oberwał mu brodę, włosy. 3) oberwał trzy talary. 4) ey oberwiesz, stul gębę; dobrze żes po łbie nie oberwał; aż oberwie, aż gęby natną.

oberwał. er hat eins gekriegt; er ist angelaufen. il a été tondu; il en a.

oberwać się. sich verheben, sich verbrechen. s'entorser, s'engréger; se faire mal en faisant quelque effort de son corps.

Obrywanie, *n.* 1) das Abpflücken. 2) das Schwänzen. 1) l'action de cueillir, d'arracher. 2) grivelerie, *f.* action de griveler.

Obrywka, *f.* Schwänzel-Pfennige. grivelée, *f.* profit secret & illégitime; anse de pannier.

co urząd to obrywka. es ist kein Aemtchen ohne Accidentien. on ne peut manier du beurre sans s'engraisser les doigts; quand on a la main à la pâte, il en demeure quelque chose aux doigts.

Obrywki, *plur.* abgepflückete Bluhmen, Kräuter, Obst. des fruits cueillis; des fleurs qu'on a cueillis.

Obrząd, *m.* Obrządek, *m.* Ceremonie, *f.* Weise, *f.* cérémonie; *f.* § te mamy obrzędy u zmarłych ciał krolow naszych; zachować obrządki; według obrządkow.

Obrządkowy, *adj.* obrządkom służący. ceremonialisch. cérémonial.

Obrządnie, *adj.* według obrządkow, zachowuiąc obrządki, *adv.* mit Ceremonien.

nien. avec cérémonie; en cérémonie; selon les cérémonies.

Obrzafk, *m.* w piwie. ekelhafte Süßigkeit eines nicht abgegohrenen Bieres. douceur dégoûtante de la bière nouvellement brassée.

Obrzaskowate piwo. süßes unabgegohrenes Bier. bière nouvelle qui n'a pas bien fermentée; qui n'est pas encore en sa boite, qui a encore une douceur dégoûtante.

Obrzazanie, *n.* } Beschneidung der Vorhaut. circoncision, *f.*
Obrzazowanie, *n.* }

Obrzazany, *adj.* } beschnitten an der Vorhaut. circoncis.
Obrzezany, *adj.* }

Obrzazaniec, *m.* } obrzazany człowiek. ein Beschnittener. un circoncis.
Obrzezaniec, *m.* }

Obrzedny, *adj.* flüßig, dünn-gekochet. fluide, qui coule bien après avoir été cuit. § kley obrzedny lepszy.

Obrzezanie, *n.* 1) Beschneidung. 2) Beschneidung der Vorhaut. 1) taille, *f.* incision, *f.* rognure, *f.* coupure faite tout autour. 2) circoncision.

Obrzezany, *adj.* 1) beschnitten. 2) beschnitten an der Vorhaut. 1) coupé, rogné autour. 2) circoncis. § 1) obrzezane uszy. 2) obrzezane dziecię; obrzezany człowiek.

Obrzezek, *m. g. obrzeczka*; odrzezek. 1) Abschneidsel; das Abgeschnittene. 3) die Vorhaut. 1) cisailles, retailles, *f. f.* toute superfluité d'un corps, qu'on retranche en coupant. 2) le prépuce.

obrzezki skór. Abschneidsel vom Leder. retailles de peaux.

obrzezki paznokci. abgeschnittene Nägel. rognure des ongles.

Obrzezuię co, *v. m.* F. *obrzezę.* 1) beschneideln, beschneiden. 2) die Vorhaut beschneiden. 1) couper tout à l'entour; ôter, retrancher, rogner. 2) circoncire.

Obrzucam się na kogo, *v. m.* F. *obrzucę.* einen anfahren, anschnarchen. brusquer, *qu.* gronder, rudoyer (*prononce:* rudéyer), rabroüer, *v. a. qn.*

Obrzydnąć, F. *obrzydnę.* eckeln; überdrüßig werden. dégoûter, qu. de qu. ch. donner du dégoût, *à qu.* rebuter, *qu.* § obrzydły mi prożności świata.

Obrzydzić, *v. a.* F. *obrzydzę.* verekeln; Eckel, Grauen verursachen. dégoûter, affadir, tendre fade. § obrzydził mi tę potrawę.

obrzydziłem sobie świat. ich habe einen Abscheu vor der Welt. j'ai une éternelle horreur pour le monde.

Obrzydzenie, *n.* Eckel, Grauen. aversion, dégoût, contre-coeur. § obrzydzenie komu czynić.

Obrzydłość, *f.* Abscheulichkeit, Abscheu. horreur, *f.* abomination, exécration. § za obrzydliwością Sodomską idzie.

Obrzydliwy, *adj.* abscheulich, ekelhaft. exécrable, horrible, abominable, dégoûtant.

*Obrzym, olbrzym, *m.* ein Riese. géant, *m.*

*Obrzymski, olbrzymski. Riesen=. de géant.

Obrzynacz, *m.* Beschneider, Beschneitler. rogneur, *m.*

Obrzynam, *v. m.* F. *oberznę.* 1) beschneiden. 2) beschneiteln, einen Baum. *3) verschneiden, ein Thier. 1) couper autour, rogner. 2) ébrancher, décharger, égayer, chatrer, émonder, élaguer un arbre; ôter les branches embarassantes, *3) châtrer. § 1) oberznąć książkę, papier. 2) ogrodnik oberznął drzewa, winnicę. *3) oberznąć (rzezać, czyścić) bydlę.

Obrzynanie, oberznięcie, *n.* 1) das Beschneiden. 1) Schnitt am Buche. 3) das Verschneiden eines Thieres. 1) rognure, *f.* coupure faite tout autour. 2) la tranche d'un livre. 3) l'action de châtrer un animal.

Obieczka, *f.* } Bey-Essen, Neben-Essen.
Obsadzka, *f.* } un entremets.

Obserwa, *f.* przestrzeganie. Beobachtung. observance, *f.* attention, *f.* § z należytą ten akt odprawiono obserwą.

Obsiadam, osiadam co, *v. m.* F. *obsiadę.* besitzen, inne haben. posséder, tenir qu. ch.; se rendre maître de qu. ch.; s'emparer de. § nieprzyiaciel pobliższe gory i szlaki obsiada; obsiadł królestwo, Państwo.

Obsiany, *adj.* besäet. ensemencé tout autour, semé par tout.

Obsiekam, *v. m.* F. *obsieknę, obsiekę.* behacken, behauen. tailler, hacher autour.

Obsiewam, *v. m.* F. *obsieię.* ringsum säen, überall besäen. semer autour, ensemencer par tout.

Obsiewiny, *plur.* } Ueberkehre; Auswurf
Obsiewki. } von schlechten Körnern. les criblures du grain; les ordures du blé qu'on a vanné.

Obskakuię, *v. m.* F. *obskoczę.* 1) umspringen. 2) umringen, einschließen, umzingeln, *v. a.* 1) sauter autour. 2) entourer qu. en sautant ou courant vers lui; environner, envelopper. § 1) obskoczył to mieysce na iedney nodze. 2) obskoczyli go nieprzyiaciele; obskoczono go zewsząd.

Obskoczenie, *n.* Einschließung, Umzingelung.

lung. l'action d'entourer, d'envelopper.

Obskoczony, *adj.* umzingelt, eingeschlossen. envelopné, entouré, environné.

Obstach, *m.* Bergw. wüste Erde, worinnen kein Erz ist. *Métal.* terre vuide, motte de terre qui ne renferme aucun métal.

*Obstalować, *F. obstaluię.* bestellen, miethen, bedingen. loüer, arrêter, engager pour servir, pour faire qu. ch.; commander qu. ch.; donner à qu. de faire qu. ch. § obstalował (umowił, ugodził) kupca, rzemieślnika trzewiki.

*Obstalować, } *F obstalić.* beståhlern, verObstalić, } ståhlern. acérer, *v. a.* mettre de l'acier avec du fer. § obstalił (ustalił) noż.

Obstalowana robota. bestellete Arbeit. ouvrage de commande.

*Obstalowanie, *n.* umowienie. Bestellung. louage; l'action de commander ou d'accorder qu. ch. chez un artisan. § obstalowanie kupca, towarow, roboty.

Obstąpienie, *n.* das Herumtreten, Umzingeln. environnement; l'action des gens qui environnent qu.; qui font un cercle autour de qu.

Obstąpiony, *adj.* umzingelt von stehenden Leuten. environné, entouré de gens qui sont debout.

Obstawam, *v. n.* przy czym. beharren, bestehen auf etwas. s'obstiner, s'opiniâtrer, persister, insister sur qu. ch. § mocno przy (na) swoich obstawa pretensyach.

Obstawiam, *v. m. F. obstawię.* besetzen. planter, mettre autour, dresser par tout; garnir de. § obstawić łasek siatkami, drogi, brzegi morskie żołnierzem.

Obstawienie, *n.* Besetzung. action de garnir, d'environner un endroit.

Obstawiony, *adj.* besetzet. garni; où l'on a mis des gens ou d'autres choses. § wały działami obstawione.

Obstępuię co, *v. m. F. obstąpię.* um einen treten; umzingeln, umringen. se mettre, se ranger autour de qu.; être debout autour de qu.; environner, entourer qu.

Obstrychy, *plur,* Bergw. Abstriche, Unflath vom Bleye. *Métal.* les ordures du plomb qu'on a fendu.

Obsyłam, *v. m. F. obeślę.* 1) beschicken, herum schicken bey etlichen. 2) schicken; senden. 3) verschicken an ein höheres Gericht. 4) ansagen, ankündigen. 1) envoyer à l'entour, autour, de tous côtes. 2) envoyer à q . 3) traduire la partie à un autre tribunal. 4) annoncer déclarer, dénoncer. § 1) obesłał Panow, porucznikow, przyiacioły. 2) obesłałeś mię listem. 3) obsyłać na seym sprawę. 4) obesłać kogo woyną, poiedynkiem.

Obsypany, *adj.* umschüttet, beschüttet. répandu autour; versé à l'entour.

Obsypanie, *n.* } Beschüttung, Bestreu-Obsypowanie, *n.* } ung. l'action de répandre autour.

Obsypuię, *v. m. F. obsypię.* 1) umschütten, um etwas schütten. 2) beschütten, bestreuen. 1) verser, répandre, accumuler à l'entour; mettre autour quelque chose qui n'est pas liquide. 2) combler, accumuler de qu. ch. § 1) obsypać słup ziemią aby mocno stoiał. 2) każdą sprawę trzeba złotem dobrze obsypać.

obsypać odziemek. die Erde um einen Baum erhöhen. rehausser un arbre; mettre de la terre nouvelle au pié d'un arbre.

Obszernie, *adv.* 1) geraum. 2) weitläuftig. 1) largement, spatieusement. 2) diffusément, amplement, prolixement.

Obszerność, *f.* 1) großer Raum, Weite. 2) Weitläuftigkeit. 1) étenduë, largeur, *f.* grandeur, *f.* grand espace.

wielkiey obszerności ogrod. ein Garten, der sehr groß ist. un jardin d'une grande étenduë.

Obszerny, *adj.* 1) geraum. 2) weitläuftig. 1) large, ample, spacieux. 2) prolixe, diffus, ample, long.

Obszywanie, *n.* das Benähen. l'action de coudre autour.

Obszycie, *n.* benähete Arbeit; das Benähete; ein Saum. la manière dont on a cousu autour; ourlet, bord, rebord.

Obszyty, *adj.* benähet. cousu autour; attaché de tous côtés.

Obszywam co, *v. m. F. obszyię.* besteчhen, umnähen. empointer, rabattre une pièce d'étoffe; coudre à l'entour; rapiéceter de tous côtés.

Obetkam, *veyez* Obtykam.

Obtaczam, *vid.* Otaczam.

Obtykam, *v. m. F. obetknę.* 1) bestecken. 2) bestopfen, umstopfen. 3) mit Pfählen, Stangen bestecken. 4) in der Küche: bestecken, voll stecken, mit Gewürz. 1) ficher, planter, mettre autour. 2) remplir, bourrer autour. 3) échalasser, garnir d'échalas, de pieux. 4) *terme de cuisine:* piquer qu. ch. de. § 1) obetkał kapelusz kwiatkami. 2) obetkniy flaszę słomą; obetkał zawadrze księgami. 3) obetkać

obetkać winnicę, groch, zioła, płonki. 4) obetkać szynkę korzeńmi.
obetkać żołądek potrawami. den Magen überfüllen. remplir l'estomac de viandes.
obetkać się. 1) sich bestopfen. 2) sich befressen. 1) se fourrer de qu. ch.; se charger des choses qu'on porte sous son habit. 2) se gorger de viandes; se remplir jusqu'à la gorge.
Obuch, *m. g. a.* 1) der Rücken, Nacken an der Axt. *2) Binde-Axt, s. Bindas. 1) le dos, la tête d'une hache. *2) besaiguë, piochon, *v.* Bindas.
Obuchowicz, *m.* Name eines adelichen Hauses in Lithauen. nom d'une noble maison en Lithuanie.
Obuchowy, *adj.* den Axt-Nacken angehend. qui concerne le dos de coignée.
obuchowa dziura. Loch zum Stiele in der Axt. l'oeil ou le trou dans la coignée pour mettre le manche.
Obudować co, *F. obuduię.* umbauen. bâtir autour; environner d'un bâtiment.
Obudzam, *v. a. F. obudzę.* aufwecken. éveiller, réveiller. § obudź siostrę.
obudzić się, odobudzę się, obudzam się. erwachen. s'éveiller, se désendormir, se véveiller.
Obudzenie, *n.* das Aufwecken, die Aufweckung. l'action de réveiller; le réveil.
Obudzony, *adj.* aufgeweckt. éveillé.
Obumarcie, *n.* 1) Absterbung. 2) Ersterbung, Leblosigkeit. 1) décès, mort, extinction. 2) langueur mortelle; foiblesse d'un demi-mort. § 1) po obumarciu familii Piastowskiey nastąpiła Jagiellońska. 2) ożył chory po obumarciu; iaskołka po zimowym obumarciu ożywia.
Obumarły, *adj.* 1) darüber gestorben. 2) abgestorben, halb todt. 3) matt, schwach, kalt, todt, nicht gänzlich erloschen. 1) qui est mort sur les entrefaites. 2) qui est à demi-mort; qui est proche de la mort; qui se sent défaillir, qui n'est pas entièrement mort. 3) languissant; foible, affoibli, tiède, glacé, froid. § 1) podczas seymu obumarłego pochowano starostę. 2) obumarł i daleko od czerstwości zdrowia iest oddalony. 3) obumarłą ożywiać nadzieię; obumarłą wskrzesać ochotę.
Obumieram, *v. n. F. obumrę.* 1) darüber sterben. 2) absterben; von Kräften kommen. 3) erkalten, erlöschen, matt werden, nachlassen. 1) mourir en faisant qu. ch.; mourir sur ces entrefaites. 2) se mourir; perdre peu à peu la vie. 3) s'éteindre, cesser, s'amortir, s'affoiblir; perdre les forces, la vigueur. § 1) w pośrzod seymu obumarł. 2) obumieraiąc spoyrzał żałośnie na syna. 3) nie obumrze ieszcze ochota iego; nie obumiera nigdy żarliwość iego.
Oburzam, *v. m. F. oburzę, co na kogo.* aufbringen, böse machen. émouvoir, animer, pousser à la colère; soulever, irriter, faire revolter. § oburzył matkę na corkę.
oburzyć się na kogo. auf einen böse werden; wider einen aufgebracht werden. se soulever, s'élever contre qu.; être animé, être excité contre qu.
Obustronnie, *adv.* Obustronny, *adj. vid.* Obostronnie, Obostronny.
Obuszek, *m. g. obuszka*; Obuch mały. kleiner Nacken an einer Axt. petit dos d'une coignée.
Obuszkować, od obuszkuię, *v. a.* mit einer Axt klopfen, schlagen. frapper avec le dos d'une coignée.
Obuty, *adj.* gestiefelt, beschuhet. chaussé, botté.
Obuw, *m. vid.* Obuwie.
Obuwam, *v. m. F. obuię.* anziehen Schuhe, Stiefeln. chausser, botter; mettre les souliers ou les bottes à qu. § obuł trzewiki; obuy te boty, obuy to dziecię.
obuć się. sich Schuhe, Stiefeln anziehen. se chausser, se botter. § obułem się; obuł się w trzewiki.
Obuwanie, obucie, *n.* das Anziehen der Stiefeln oder Schuhe. l'action de chausser ou de botter.
Obuwie, *n.* Obowie, *n.* Obuw, *m.* 1) Geschuhe, Schuhe; alles, womit man die Füße bedecket. 2) kleiner Stiefel. 1) chaussure, *f.* tout ce dont on couvre ses piés. 2) bottine, *f.* brodequin, *m.* § 1) w tureckim chodzi obuwiu. 2) obuw żołnierski staroświecki.
obuw z podeszwą ze sznurkami albo rzemykami. Pareschen; Schuh-Sohle gewisser Mönche ohne Oberleder mit Schnüren. sandale, *m.* c'est un soulier avec des courroies au lieu de l'empeigne, dont se chaussent quelques Religieux.
Obwalam, *v. m. F. obwalę.* wälzen, umwälzen, umwenden in etwas. rouler, tourner dans qu. ch. § obwalay rybę w mące.
Obwarować co, kogo, czego, *F. obwaruię.* 1) befestigen. 2) verwahren, bewahren, versehen wider etwas. 1) munir, fortifier. 2) munir, préserver, garentir de mal.
obwarować się od czego. sich wider etwas verwah-

verwahren. se prémunir, se pourvoir, se garder, se préserver de qu. ch.

Obwarowanie, *n.* 1) Bewahrung, Verwahrung. 2) Versicherung, Handschrift, Hand-Geld zur Sicherheit. 1) préservatif; garde, tout ce qui préserve. 2) erres, *f. plur.* obligation ou quelque autre caution.

Obwarowany, *adj.* verwahrt, versehen. muni, gardé, préservé. § od ognia dobrze obwarowany budynek.

Obwarzam co, *v. m.* F. *obwarzę.* aufsieden, nicht gar kochen. faire cuire un peu au pot.

Obwarzanek, *n. vid.* Obarzanek.

Obwencya, *f.* Obrywka. Neben-Sportel, Accidentien. le casuel; profit qui arrive par hazard; émolument extraordinaire. § nie wiele ma na tym urzędzie obwencyy.

Obwiązka, *f.* } 1) Band; Sache damit etObwiąsło, *f.* } was zu binden. 2) Bänder, Verbindung einer Wunde. 1) lieu, attache, ce avec quoi on lie qu. ch. 2) appareil, le bandage; bandes appliquées sur une playe. § 1) weź sznurek, witkę, łyczko albo insze obwiąsło. 2) obwiązki (nawiązki) cyrulickie.

Obwiązanie, *n.* } 1) Umbindung, Band.
Obwięzowanie, *n.* } *2) Verbindlichkeit, *s.* Obowiązek. 1) lien qui se fait autour d'une chose. *2) obligation, *v.* Obowiązek.

Obwicie, *n. vid.* Obwinienie 1) 2).

Obwiedzienie, *m. vid.* Obwodzenie.

Obwiedziony, *adj.* 1) umgehen, umfaßt. 2) gerichtlich besichtiget. 1) environné, entouré. 2) visité pas les juges dans un transport. § 1) ogrod murem obwiedziony. 2) mieysce, szkody urzędem obwiedzione.

*Obwieśić, *v. m.* F. *obwieszę.* 1) hängen lassen, fallen lassen. 2) einen henken. faire descendre, laisser tomber. 2) pendre, étrangler qu. § 1) obwiesił (spuścił) płaszcz. 2) obwieśić (obieśić) złodzieia.

nos obwiesił; obwiesił skrzydła. er hängt die Flügel, er läßt den Muth sinken. il se décourage; il baisse les voiles; il ne bat que d'une aile.

Obwieszczam, *v. m.* F. *obwieszczę.* 1) hinterbringen, ankündigen. melden, zuwissen thun. 2) kund thun, publiciren. 3) schriftlich verkündigen; anschlagen. 4) ausrufen, ernennen zu einer Würde. 1) annoncer, dénoncer, avertir, faire savoir. 2) publier, rendre public. 3) publier des affiches; afficher; mettre des affiches aux coins des rues. 4) proclamer, déclarer solennellement. § 1) obwieszczono *mu* że; obwieścić komu co złego, co dobrego; obwieścił mię tę nowiną. 2) obwieścił Państwu śmierć krolewską. 3) obwieścił pismem publicznym swoy przyiazd. 4) obwieścić obranego na urząd; po wszystkich prowincyach krolem go obwieszczono.

Obwieszczanie, *n.* das Vermelden, das Ankündigen. l'action d'annoncer, de publier.

Obwieszczenie, *n.* 1) Ankündigung, Verkündigung. 2) ein Manifest. 1) dénonciation, publication, déclaration faite solemnellement. 2) un manifeste.

obwieszczenie pismem. schriftliche Ankündigung. intimation, déclaration ou publication par écrit.

Obwieszczony, *adj.* angekündigt, verkündigt, ausgerufen. annoncé, dénoncé, publié, proclamé, déclaré solemnellement. § po obwieszczoney woynie Tureckiey; krolem obwieszczony.

Obwieszcyciel, *m.* Ankündiger. celui qui annonce.

Obwieszenie, *n. voy.* Obieszenie.

Obwiewam, *v. a.* co. Owiewam.

Obwięzuię, *v. m.* F. *obwiążę.* um etwas binden. entourer d'un lien; lier tout autour. § obwiązał szyię halsztuchem; obwiąż palec płatkiem.

Obwiiam, F. *obwinę, v. a. co.* 1) umwickeln. 2) verdeckt vorbringen. 1) envelopper, couvrir d'un enveloppe; entortiller. 2) envelopper, plâtrer, couvrir de qu. ch; ne pas expliquer à découvert qu. ch; cacher, couvrir qu. ch. sur qu. ch. § 1) obwinął sobie zranioną nogę chustką; obwiń koło palca płatok. 2) obwiiał prawdę w obłudne wynalazki.

obwiiać się koło czego. sich um etwas wickeln; sich um etwas umschlingen, s'entortiller, se plier autour de qu. ch.

Obwiianie, *n.* obwienienie, *n.* das Umwickeln, die Umwickelung. l'action d'envelopper.

Obwiniam, F. *obwinię, v. a.* 1) beschuldigen. 2) gerichtlich anklagen, belangen. 1) accuser, charger qu. de; imputer à qu. qu. ch. 2) *droit:* accuser, dénoncer, déférer qu. § 1) obwinia (winuie) mię. 2) obwinić kogo u sądu o co; obwiniono go o mieyskie, że go nie ma.

obwiniaiący. Gramm. der Accusativus. *Gramm.* l'accusatif.

Obwienienie, *n.* obwin, *m.* 1) Umschlingung, Umwickelung, Umschlag um etwas.

conf.

conf. Obwiiam. 2) Schrauben-Gang um die Spindel. 3) Beschuldigung, Anklage, Klage: in diesem Verstande kömmt dieses Wort von Obwiniam. 1) enveloppement, enveloppe, entortillement; tout ce qui enveloppe, entortille qu. ch. *conf.* Obwiiam. 2) pas de vis, tour de canelure d'un vis. 3) accusation, denonciation, plainte qu'on fait devant le Juge; *ce mot dans ce sens vient du verbe* Obwiniam. § 1) obwinienie (obwicie) sznurem iedno, drugie. 2) obwinienie (obwicie) szruby; szruba potrzebuie sześć, siedm obwinienia.

obwinieniu służący. Gram. der Accusativus. *Gramm.* l'Accusatif.

Obwiriony, *adj.* 1) umwickelt, umschlungen. 2) angeklagt, gerichtlich belanget; gravirt. 3) der Beklagte. 1) entortillé, enveloppé. 2) accusé, chargé; dénoncé devant le Juge. 3) le défendeur en Justice. § 1) płatkiem palec obwiniony (obwity). 2) pozwaniec srodze obwiniony. 3) obwiniony o to u sądu się nie stawił.

Obwisły, *adj.* schlapp, hangend. abbattu, qui n'est point ferme & roide; débandé; pendant. § czapka obwisła za sobą na kształt rękawow; z obwisłemi u kapelusza brzegami.

obwisłe uszy. Häng-Ohren. des oreilles abbattuës; des oreilles pendantes.

Obwisnąć, F. *obwisnę.* schlapp werden. se relâcher, dévenir lâche; n'être plus si ferme, si roide; se déroidir. § trzymaiąc ten ciężar obwisła (obwisnęła) mi ręka.

Obwity, *adj.* umwickelt. entortillé, enveloppé.

Obwod, *m.* } Peripherie, Umfang.
Obwodnik, *m. g. a.* } pourtour, périférie, circonférence, *f.*

obwod prawny. Vorstellung der Zeugen in Gerichten. production des témoins.

Obwodzę, *v. m.* F. *obwiodę.* 1) herumführen, herumfahre. 2) umgeben, einschliessen als mit einer Mauer. 3) gerichtlich oder durch Zeugen besichtigen lassen. 1) mener, conduire à l'entour. 2) environner, entourer, mettre à l'entour; fermer, munir d'un mur; enceindre, enfermer. 3) faire visiter par les recors; faire faire l'inspection par les témoins. § 1) obwiodłem go wszędzie; obwodził woysko koło lasu, 2) obwieść co murem, rowem, wałem. 3) ukrzywdzony w lesie ma woźnym i szlachtą mieysce obwieść.

obwodzić się. sich beziehen, sich umgeben. se couvrir; être environné. § słońce się chmurą obwodzi.

Obwodzenie, *n.* obwiedzenie, *n.* 1) Einschließung, Umgebung, Umschließung. 2) gerichtliche Besichtigung. 1) action d'enfermer, d'environner un lieu. 2) transport, *m.* inspection, chevauchée; visite faite par des témoins. § 1) obwodzenie rzeki, rowu koło mieysca; obwodzenie murem, rowem. 2) obwodzenie czego świadkami, woźnym, szlachtą.

Obwoina, *f.* ziele. (*apocynum repens*) Hunds-Tod, Hunds-Kraut. apocynum, *f. m.*

Obwołanie, *n.* Ausrufung, Verkündigung. proclamation, publication, promulgation.

Obwołany, *adj.* ausgerufen, abgekündigt. proclamé, publié prononcé. § obwołany krolem.

Obwoływacz, *m.* Ausrufer. crieur public.

Obwoływam, *v. m.* F. *obwołam.* ausrufen, kund machen. promulguer, publier, proclamer; déclarer publiquement. § obwołać ruszenie; obwołano go krolem; co się przed tym stało za nie obwołano.

Oby! *interj.* wenn doch! plût à Dieu que. § oby przyszedł; obyś tego nieuczynił; obyście tam byli.

oby to; Boże day to Gott gebe dieses. Dieu veuille cela.

Obyczaiowy, *adj.* do obyczaiow albo cnotliwego życia należący. Sitten-, moralisch. moral, qui concerne les moeurs. § obyczaiowa nauka, uwaga.

Obyczay, *m.* 1) eines oder einer Sache Weise, Eigenschaft, Natur. 2) Gewohnheit. Gebrauch. 1) guise, *f.* genie, naturel, inclination, le caractère de qu; qualité, nature, propriété de qu. ch. 2) coûtume, *f.* usage, *m.* § 1) ma swoy obyczay dziecinstwo, starość; iego to obyczay; lato, zima, wino, grunt ren, ow koń ma taki obyczay. *2) obyczaie (zwyczaie, nałogi) narodu tego.

nie dla obyczaiu ale szczerze. ohne äusserliches Wesen aber redlich. non pas par compliment mais tout de bon; non pas par manière d'acquit mais sérieusement.

obyczaie, plur. Sitten. les moeurs, *f.* § obyczaie złe, dobre.

obyczaiow złych ganienie, szczypanie karanie. eine Satyre, Straf-Schrift, Straf-Rede. une satire.

obyczaiow dobrych nauka; obyczaiowa nauka. Sitten-Lehre. Philosophie mo-

rale; la morale, partie de la Philosophie qui traite des moeurs.
obyczaiow nauczyciel. Sitten-Lehrer. un moraliste.
obyczaiom służąca mowa. Sitten-Rede. discours moral.
obyczaiow poprawiacz. Sitten-Lehrer, Zucht-Meister. correcteur des moeurs moraliste.
obyczaiow wyraziciel. Sitten-Vorbilder. qui représente les moeurs des personnes, leurs caractères, leurs sentiments.
obyczaiow wyrażenie. Sitten-Vorstellung. portrait, caractère, *m.* peinture, représentation des moeurs, des sentiments, des passions; moralité.
Obyczaynie, *adv.* sittlich, höflich, anständig. moralement, poliment, civilement.
Obyczayność, *f.* Sittsamkeit, Anständigkeit, Höflichkeit. politesse, civilité, bonnes moeurs, bien-séance.
Obyczayny, *adj.* gesittet, höflich, sittsam. moriginé, cultivé, bien appris, bien instruit, civilisé, façonné, poli; un homme de bonnes moeurs.
*Obydwa, Obadwa. beyde. tous deux, tous deux ensemble.
Obywam, *v. n.* w kraiu. in einem Lande wohnhaft seyn. être domicilié, être citoyen dans un pays.
Obywać się, *v. m. F. obędę się.* 1) lange bleiben, wohnen. 2) sich ohne etwas behelfen; etwas entrathen können, nicht nöthig haben. 3) sich mit etwas behelfen; sich begnügen. 1) demeurer, sejourner, habiter long-tems en un endroit. 2) se passer, n'avoir besoin de qu. ch. 3) se passer à qu. ch; se contenter de qu. ch. § 1) nie obył się tam; (nie skwasił tam; nie zagrzał tam mieysca). 2) bez tey księgi się obędę. 3) chlebem się tylko obywa.
Obywatel, *m.* Insaß, *m.* Einwohner. habitant; qui demeure en un pays. § obywatele miasta, kraiu tego.
Obywatelstwo, *n.* 1) Insaßschaft, Eingebohrenschaft. 2) alle Einwohner eines Landes. 3) Bürger-Recht. 1) droit d'habitation. 2) tous les habitants d'un pays. 3) bourgeoisie, *f.* droit de bourgeoisie. § 1) odstrychnąć kogo od obywatelstwa. 2) wszystkie obywatelstwo świadczyć może. 3) obywatelstwa albo mieyskiego utracenie, niemienie.
Obywatelski, *adj.* Land-einheimisch, einländisch. du pays; qui est fait, qui se pratique, qui croît dans un pays. § obywatelskie wino, sukno, zwyczaie.
po obywatelsku. adv. nach Art der Landes-Inwohner. à la manière des habitants.

Obżalec, *m. g. obżalca.* Art von Bau-Holz. sorte de bois de charpente.
Obżałować kogo u sądu. einen gerichtlich belangen, verklagen. accuser, dénoncer, déférer qu.
Obżałowany, *adj.* gerichtlich belangt, der Beklagte. accusé, défendeur; dénoncé devant le Juge. § obżałowany o ten występek u sądu.
Obżarcie, *adv.* vielfräßiger Weise. goulument, gloutonnement.
Obżarcie, *n.* } Obżarstwo, *n.* } 1) Ueberfüllung mit Speisen; die Freßigkeit, Freß-Sucht. 2) Schlemmerey, Füllerey, Ueberfüllung mit Getränken. 1) gourmandise, *f.* gloutonne mangerie; gloutonnie, voracité, intemperance dans le manger. 2) débauche, excès, yvrognerie. § 1) choroba iest obżarstwa karą. *2) obżarstwo (opilstwo) zbytnie.
Obżartuch, *m.* } Obżarty, *m.* } Obżerca, *m.* } Vielfraß, Fresser, Schlemmer; vielfreßig, gierig. glouton, *m.* goinfre, *m.* gourmand, *m.* vorace, goulu, safre.
Obżeram się, *v. m. F. obeżrę.* sich befressen. se fouler; se remplir, se gorger de viandes, se remplir iusqu' à la gorge. § obżarł się iako świnia; nie obeżryy się, nie będziesz chorował.
Obżeranie się, *n.* das Befressen. gourmandise, *f.* gloutonne mangerie.
Obzieram się, *F. obeyrzę.* sich umsehen, sich umschauen. regarder en arrière; regarder, voir derrière soi. § obeyrzyy się, Pan twoy idzie; obeyrzał się na mnie.
Ocemgnienie, *n.* Augenblick. moment, clin d'oeil, instant.
w ocemgnieniu. adv. in einem Augenblick. à l'instant, en un instant, en moins de rien.
Ocembrować, *F. ocembruię.* mit Bau-Holz verwahren. garnir, couvrir de planches & de bois de charpente. § ocembrować studnią.
Ocembrowanie, *n.* das Belegen mit Bau-Holz. l'action de couvrir avec le bois de charpente.
ocembrowanie w studni. die Wände im Brunnen. les parois dans un puits. § studniarze w studniach ocembrowanie biią.
Ocerklować, *vid.* Ocyrklować.
Ocet, *m. g. octu.* Eßig, *m.* du vinaigre. § w occie muszki bywaią.
ocet winny. Wein-Eßig. vinaigre, *m.*
ocet piwny, miodowy. Bier-, Meet-Eßig. du vinaigre de bière, d'hidromel.
ocet z wodą zwieszany. Eßig mit Wasser zu

zu Trinken. oxicrat, *m.* breuvage composé d'eau commune & de vinaigre.
ocet z miodem zmieszany. mit Honig abgekochter Essig. oximel, *m.* breuvage préparé de miel & de vinaigre.
Och! *interj.* ach! helas! o!
och ia nieszczęśliwy! o ich Unglücklicher! o que je suis malheureux!
Ochapia mię. ⎫ co, kto, es kömmt
Ochapia mi się. ⎭ mir vor, daß ich es (ihn) kenne. je crois, il me semble de l'avoir vû, de l'avoir entendu, de le connoître. § ochapia się iakaś twarz, ni mi dobrze znaioma, ni mi też cale nieznaioma; ochapia mię ten głos.
Ochędostwo, *n.* 1) Reinlichkeit. 2) Weiber=Schmuck, Weiber=Putz. 3) Geräthe, Hausrath. 1) netteté, propreté. 2) atours, *m. plur.* ornement, parure de femme. 3) commodités, *f. plur.* meubles, *m. plur.* ustenciles, *m. plur.* § 1) w ochędostwie się kocha. 2) kleynoty suknie i insze ochędostwo. 3) piękna rzecz mieć ochędostwo w domu swoim, iako mosiądzowe, miedziane, spiżane naczynia.
Ochędożka, *f.* 1) reinliche Kleidung. 2) Weiber-Putz. 1) habillement net; habit bien ménagé. 2) parure de Dame; atours, *plur. m.*
Ochędożnie, *adv.* reinlich. nettement, d'une manière nette. § ochędożnie się nosi.
Ochędożność. *f.* Reinlichkeit. netteté, propreté, *f.*
Ochędożny, *adj.* reinlich. propre, net, nettéié.
Ochlańskie wino. Anjou=Wein. du vin d'Anjou.
Ochełznąć, *F. ochełznę.* zäumen ein Pferd. brider, emboucher un cheval; mettre une bride à un cheval.
Ochełznienie, *n.* ochełzanie, *n.* das Zäumen eines Pferdes. laction de brider.
Ochełzniony. gezäumet. bripé, embouché.
Ochlica, *f.* Flachs=Hechel. régayoir, seran, affinoir.
Ochlicz, Ochliczy, *m.* der den Flachs, Hanf durch eine grobe Hechel zieht. chanvrier qui régaye le chanvre, le lin.
Ochładzam, *f.* będę ochładzał. öfters erkuhlen. souvent rafraîchir.
Ochłoda, *m.* 1) Kühlung, Abkühlung. 2) Trost, Freude, Vergnügen. 3) Liebste; Mägdchen. 1) rafraîchissement, refroidissement. 2) soulagement, consolation, contentement, plaisir. 3) maitresse, amourette, déesse. § 1) w cieniu dla ochłody siedzieć; po ogniu słonecznym przyiemne powstały ochłody. 2) Naywyższy topnieiącemu od żalu domowi ochłodą będzie. 3) o swoiey domniemaney tylko myśli ochłodzie.
Ochłodnąć, *F. ochłodnę.* ⎫ 1) sich ab=
Ochłodzić się, *F. ochłodzę.* ⎭ kühlen. 2) sich erfrischen, sich trösten, sich erfreuen, Muth bekommen. 1) se rafraîchir, se refroidir, devenir froid, refroidir. 2) se consoler, se rejoüir; reprendre courage; se soulager. § 1) po upałach słonecznych ochłodłem. 2) list twoy przeczytawszy nieco ochłodłem; ochłodnęła tę od niego otrzymawszy wiadomość.
gniewliwy ale wnet ochłodnie. er ist jachzornig, aber sein Zorn legt sich bald. il est emporté mais il s'appaise bientot.
ochłodzić, v. a. 1) abkühlen. 2) erfreuen, erfrischen, erquicken. 1) rafraîchir, faire rafraîchir; refroidir, faire devenir froid. 2) soulager, consoler, contenter, combler du contentement. § 1) ochłodzić wino lodem, gorącą polewkę przelewaniem; wiatr mię ochłodził. 2) serduszko swoie ochłodził; zupełnym ukontentowaniem żądze swoie ochłodził.
Ochłodzenie, *n.* Abkühlung. rafraîchissement, refroidissement, *m.*
Ochłodzony, *adj.* abgekühlt. refroidi, rafraîchi.
Ochmatow, Ohmatow, *m.* Städtchen in der Woywodschaft Kiiow. une villette dans le Palatinat de Kiiow.
Ochmistrz, *m.* 1) Hofmeister an einem Hof. 2) Hofmeister eines jungen Herrn. 1) maître d'hôtel. 2) gouverneur d'un jeune Seigneur.
Ochmistrzowanie, *n.* das Hofmeistern. l'exercice de la charge d'un maître d'hôtel ou d'un gouverneur auprès d'un jeune Seigneur.
Ochmistrstwo, *f.* Hofmeisterey, *f.* das Amt eines Hofmeisters. la charge d'un maître d'hôtel; les soins d'un gouverneur d'un enfant de qualité.
Ochmistrzuię, *v. n.* eine Hofmeisterey haben, das Amt eines Hofmeisters verwalten. exercer la charge d'un maître d'hôtel ou d'un gouverneur auprès d'un jeune Seigneur.
Ochmistrzyni, *f.* 1) Hofmeisterin bey Hofe. 2) Hofmeisterinn eines jungen Frauenzimmers. 1) maîtresse d'hôtel. 2) gouvernante d'une jeune Demoiselle.
Ochoce, Ochotuię kogo. tractiren, wohl bewirthen. regaler, divertir qu; faire bonne chère à qu. le bien traiter.
ochocić się, ochotować się. schmausen, lustig

ſtig ſeyn. faire bonne chère; feſtiner, banqueter.
Ochoczy, *adj.* muthig, friſch. vif, vaillaut, courageux. § ochocza cnota.
Ochopność, Ochopny, *vid.* Pochopność; Pochopny.
Ochota, *f.* 1) Muth, Luſt, Munterkeit. 2) Schmaus, Luſtbarkeit, Gaſtmahl. 1) vivacité, activité, promtitude, bonne volonté, envie à qu. ch. 2) un regale, riole, feſtin, banquet, bonne-chère. § 1) ochota do nauk, do woyny, do służenia komu; ochota woienna; ochota goſpodarſka im głowy zawróciła. 2) byłem u niego na ochocie; ochotę ſprawić.
mieć ochotę do czego. zu etwas Luſt haben. avoir de la diſpoſition pour qu. ch; prendre goût à qu. ch.
bez ochoty niesporę roboty. ohne Luſt gehet die Arbeit nicht von ſtatten. coeur & courage font l'ouvrage.
Ochotnie, *adv.* 1) muthig, friſch. 2) gerne, willig. 1) vaillamment, vivement. 2) volontiers, avec plaiſir, de bonne volonté, de bon coeur, de tout ſon coeur. § 1) ochotnie na nieprzyiaciela uderzyli. 2) ochotnie mi pożyczył; ochotnie mu służyć będę.
Ochotniczek, *m.* 1) muthiger Menſch. 2) luſtiger Bruder. 1) brave; garçon plein de courage. 2) bon frère, bon chaland.
Ochotnik, *m.* muthiger, auserleſener Soldat. un brave; ſoldat hardi & vaillant. § krzyknie na ochotnika i towarzyſtwo; miał 30000 ochotnika.
Ochotny, *adj.* 1) muthig, munter. 2) willig. 1) allaigre, vif, actif. 2) promt, prêt, tout diſpoſé à.
Ochotuię, *vid.* Ochocę.
Ochramiam kogo, *v. m.* F. *ochramię.* einen lähmen. eſtropier, mutiler, éréner qu.
Ochramieć, *F. ochramieię.* lahm werden. devenir eſtropié.
Ochraniam, *v. m.* F. *ochronię.* 1) ſparen, rathſam mit etwas umgehen. 2) ſchonen, nicht ſehr angreifen. 3) ſchonen, das Leben ſchenken. 4) verwahren, bewahren wider etwas. 1) ménager, garder, épargner; uſer d'économie, ne pas dépenſer. 2) ménager, avoir quelque égard, quelque ménagement pour des choſes ou pour des perſonnes. 3) épargner qu; donner la vie, donner quartier à qu. 4) défendre, garder, préſerver, conſerver qu. ch. contre. § 1) wie gdzie ochraniać, gdzie worki rozwiązać; ochraniał prace i koſztu. 2) ochraniać kogo na czym; ochraniać ſzaty, czyiey sławy, cnoty, maiętności 3) ſzturmem miaſto dobyli, gdzie żadney płci nie ochronili. 4) ochraniać głowy od zimna.
ochronić ſię czego, od czego. ſich vor etwas verwahren, in Acht nehmen. ſe garder, ſe préſerver, ſe prémunir, ſe pourvoir, ſe défendre; ſe donner garde de qu. ch. qui peut nuire. § ochronić ſię języków ludzkich nie mogę.
ochraniać ſię. ſeiner ſelbſt ſchonen. ſe ménager.
Ochrapieś, F. *ochrapię.* heiſch werden. s'enroüer, s'égoſiller, s'égueuler, perdre la netteté de ſa voix. § ochrapiał od wołania, od wrzeſzczenia.
Ochrapienie, *n.* Heiſcherkeit. enrouëment, voix enrouée.
Ochrapiony, *adj.* heiſch, heiſch geworden. enroué.
Ochromić, *vid.* Ochramiam.
Ochromienie, *n.* Lähmung, Verlähmung. mutilation, *f.* eſtropiment, manquement en quelque partie du corps.
Ochrona, *f.* } Ochronienie, *n.* } 1) Sparung, Erſparung einer Sache. 2) Schonung, Bewahrung, Verwahrung, Erhaltung. 2) Gerichtsw. Vorbehalt, Vorbehaltung. 1) ménage, *m.* épargne de qu. ch. 2) ménagement, égard, conſidération, conſervation. 3) *Droit:* réſerve. § 1) wſwaniałe bez ochrony pieniędzy i prace wyſtawuie pałace; mieć pieniądze, rzeczy w ochronie. 2) podiął ſię tego na ochronę Oyczyzny naſzey; bez ochrony sławy twoiey to napiſał; z ochroną zdromia moiego to bydź nie może.
z ochroną praw. ohne Nachtheil, mit Vorbehalt der Rechte. ſans apporter du préjudice aux droits; ſaufs les droits. § na co ſię z ochroną praw Szlacheckich i Duchownych podpiſuię.
mieć kogo w ochronie. einen ſchonen. ménager qu; avoir un ménagement, une conſidération pour qu.
bydź w ochronie. geachtet, geſchonet werden. être ménagé, être conſidéré. § laſy w Saxonii w wielkiey ſą ochronie.
Ochroniciel, *m.* 1) Schoner, Sparer. 2) Erhalter, Vertheidiger. 1) menager. 2) conſervateur, défenſeur. § 1) ochroniciel koſztu tak znacznego u Pana na łaſkę zasłużył. 2) ochroniciel całości oyczyzny ſwoiey.
Ochrzcić, F. *ochrzcę.* 1) taufen. 2) taufen, Waſſer zum Getränke gießen. 3) taufen, nennen. 1) bâtiſer. 2) mettre bien de l'eau dans une boiſſon. 3) appeller, nommer. § 1) iuż ochrzcono

a ieszcze się nie narodziło, *prov.* 2) ochrzcił bardzo wino. 3) pokorne prośby groźbą ochrzcił.

Ochrzypieć, *F. ochrzypię.* heiſch werden. s'enrouer, s'égosiller. § nie wrzeszcz ochrzypiesz.

Ochucham co, *v. m. F. ochuchnę.* anblaſen, anhauchen. souffler, pousser son haleine autour de qu. ch.

Ochuchnienie, *n.* Anhauchung, Anblaſung, Anhauch. un souffle; haleine poussée sur.

Ochuchniony, *adj.* angehaucht, angeblaſen. qui est incommodé de l'haleinée de quelqu'un.

Ochwacić konia. ein Pferd verſchlagen, verfangen. causer la fourbure ou l'éparvin à un cheval.

Ochwacił się koń. das Pferd hat ſich verfangen, ſich verſchlagen. le cheval est devenu fourbu.

Ochwacony koń, verſchlagenes, verfangenes Pferd. cheval fourbu. § klacza ochwacona.

Ochwat, *m.* 1) die Rähe, das Verfangen oder Verſchlagen der Pferde, davon ſie geſchwollene und ſteife Beine bekommen. 2) der Spaht, die Floß-Galle, eine Geſchwulſt in den Kniekehlen der Pferde. 1) fourbure, *f.* une maladie dont les jambes des chevaux s'enflent & se roidissent. 2) éparvin, *m.* autre maladie qui vient aux chevaux au dedans des jarrets.

Ochybiam, *v. m. F. ochybię.* fehl ſchlagen. manquer, faillir; ne pas réussir, être trompé dans qu. ch. § ochybiły zboża; ochybiła mię nadzieia, urząd.

Ochydzam, *v. m. F. ochydzę.* 1) ein Grauen machen. 2) mißbieten. 3) anſchwärzen, verhaßt machen. 1) affadir; donner du dégoût pour qu. ch. 2) mésoffrir; offrir moins que la chose ne vaut. 3) noircir, diffamer qu. § 1) ochydził mi tę rzecz. 2) ochydzić komu towar. 3) ochydzić krola u poddanych.

Ochylam co, kogo, *v. m. F. ochylę.* bemänteln; ein Laſter verkleinern, entſchuldigen; gering vorſtellen. colorer, excuser, couvrir de quelque prétexte; plâtrer, déguiser; envelopper.

nie ochylaiąc mowić. gerade zu reden; kein Blatt vor das Maul nehmen. parler de but en blanc; dire une chose tout plat, tout net à qu.

ochylaiący. der nicht mit der Sprache heraus will; der nicht gerade zu redet. qui ne parle pas franchement; qui enveloppe ses pensées.

Ochylanie, *n.* Bemäntelung, Entſchuldigung. palliation, déguisement, prétexte, *m.* couleur, *f.*

*Ochynąć się, *F. ochynę.* 1) ſich untertauchen, ſich naß machen. 2) *fig.* das Eis brechen, den Weg bahnen. 1) se plonger, se mouiller. 2) *fig.* rompre la glace, frayer le chemin.

Ociągam, *v. m. F. ociągnę.* in der Küche: aufſauſen laſſen, mürbe machen als über einem Kohl-Feuer, durchs Klopfen. *terme de cuisine:* faire revenir, mortifier de la viande en la battant, ou mettant sur des charbons allumés. § ociągniy kapłuna na węglach, na ogniu, w maśle.

ociągam się. ſich weigern, nicht dran wollen; Ausflüchte ſuchen, Schwierigkeit machen. tergiverser; chercher des détour, des fuites & des échappatoires; user des subterfuges pour éviter une chose; recuser de faire une chose. § na wszystko bacznie się ociągał; ociągali się wzgrawą ludzi na woynę.

ociąga się koń zadem. das Pferd gehet mit den Hintern zurück. le cheval dévuide.

ociągaiąc się. mit Weigerung, ungern. avec tergiversation; avec répugnance, en biaisant & tergiversant; en usant de tergiversation; d'une manière indéterminée, irrésoluë.

Ociąganie się, *n.* Weigerung, Widerwillen, Widerrede. tergiversation; conduite peu sincère de celui qui biaise, qui cherche des détours.

Ociątnie, Ociątność, Ociątny, *vid.* Ocięnie, Ocięność, Ocięny.

*Ociążam, *F. ociążę;* obciążam. beſchweren, belästigen. appésantir, rendre plus lourde, plus pésant.

ociążać się, ociążać sobie, ociążać. ſich beklagen, ſich beſchweren. se plaindre, faire des plaintes de qu. § ociążał się na Pana.

Ociążały, *vid.* Ociężały.

Ociec, *vid.* Ociec.

Ociekam, *v. m. F. ociekne.* 1) abfließen, ablaufen. 2) anlaufen, aufſchweben. 3) *fig.* ſich benetzen, ſich begießen. 1) dégoûter, découler, tomber goutte à goutte. 2) s'enfler, bouffir, se gonfler. 3) *fig.* se baigner; être mouillé. § 1) ociekła woda z chusty. 2) ocieka mi żyła; ociekły mu nogi. 3) iuż pola krwią ociekły.

ociekł mi czopek. das Hals-Zäpfchen iſt mir gefallen. j'ai la luette abbatuë.

Ocieczenie, *n.* Geſchwellung, *f.* enflûre, *f.* tumeur, *f.* gonflement, *m.* § ocieczenie czopka.

Ociekły, *adj.* angelaufen, geschwollen. gonflé, bouffi, enflé. § ociekłe mandle, śline iagody; ociekła żyła.
Ociekłość, *f.* Schwulst, Geschwulst. enflure, gonflement, bouffiure.
ociekłość, nadętość nog. Geschwulst in den Füßen. enflure qui vient aux jambes.
Ocielić się, *F. ocięli.* kalben. mettre bas un veau; vêler, faire un veau.
Ociepłały, *adj.* abgeschlagen, warm geworden, von der Witterung. devenu doux, débandé, relâché, *parlant du tems.* § ociepłałe powietrze.
Ociepłić się, *v. m. F. ociepli.* gelinde Wetter werden, von der Kälte abschlagen. s'adoucir, se débander, se déferrer, se relâcher, devenir un peu doux.
ociepliło się. der Frost hat nachgelassen; es ist abgeschlagen. le froid s'est débandé.
Ocieram, *v. m. F. otrę.* abwischen, abreiben. torcher, essuyer; ôter en frottant ce qui est humide ou sec. § otrzeć łzy; otrzyy stoł.
ocieram się. 1) sich abwischen. 2) im Gehen an einen stoßen. 3) sich an einen reiben. 1) s'essuyer. 2) frayer qu; heurter contre qu. en marchant. 3) se frotter, se prendre, jetter la pierre à qu. § 1) otrzyy się z potu. 2) otarłem się o niego idąc. 3) otarł się o ściany nieprzyiacielskie; o Polskę się Szwed otarł.
Ocieranie, *n.* das Abwischen. l'action de torcher, d'essuyer.
Ocierniam co, *v. m. F. ociernię.* mit Dornen umzäumen. environner, renfermer, clorre d'épines.
Ocięnie, ociatnie, *adv.* hartnäckiger, widerspenstiger Weise. obstinément, opiniâtrément.
Ociętność, *f.* } ociątność, *f.* 1) Hartnäckigkeit, Widerspenstigkeit, meistens von Thieren. 2) Widerwille, Weigerung. 1) obstination, opiniâtreté, *on se sert de ce mot en parlant des animaux.* 1) refus, *m.* repugnance, *f.* mécontentement, déplaisir. § 1) ocięstość konia. 2) bez ociętości namienić nie mogę.
Ociętość, *f.* }
Ocietny. } 1) hartnäckig, widerspenstig; starr, Ocięty. } vom Menschen ist das Wort Uporny besser. 2) widerstrebend, kaltsinnig, widriggesinnt. 1) roide, obstiné, opiniâtre, *en parlant d'homme le mot* Uporny *est meilleur.* 2) répugnant, contraire, refroidi. § 1) koń, woł ocięty. 2) ociętna do woyny ochota.
ocięty, adj. gepeitschet. fouetté.
Ociężałość, *f.* 1) große Beschwerung, Belästigung. 2) Trägheit, Mattigkeit eines Gliedes; Schwere in demselben. 3) Trägheit, Verdrossenheit, Unlust. 1) charge lourde. 2) pésanteur, lassitude d'un membre, qui vient des vapeurs grossières. 3) pesanteur d'esprit; lenteur, *f.*
Ociężale, *adv.* verdrossen, ohne Lust. lourdement, pésamment, mal-grè soi, avec peine, avec difficulté.
Ociężały, *adj.* 1) beladen, belästigt, beschwert. 2) von Krankheit oder Alter abgemattet, träg, schwer, matt. 3) laß, verdrossen, schläfrig, langsam. 1) lourd, pésant, foible, accablé, abbattu par une maladie; par la vieillesse. 3) las, paresseux, lourd, pésant; qui a peu de feu de vivacité. § 1) ociężałe okręty. 2) starością ociężała ręka cnoty twoie odrysować nie zdoła, głowa go boli, wszystek ociężały. 3) ociężały do roboty, w radach, w pracy.
Ociężam, *vid.* Ociązam.
Ociężeć, *F. ociężeię.* schwer werden. s'appésantir, devenir pésant; devenir lourd. § bałwan soli od wilgoci ociężał; członki mu po tey ciężkiey pracy ociężały.
Ocinam co, *F. otnę, v. a.* 1) auspeitschen. 2) behauen. 1) fouetter; donner le fouet bien serré. 2) hacher, couper à l'entour. § 1) ociąć grzbiet kańczugiem. *2) ocinać (obcinać) drzewo.
Ocisk, *m. g. u.* aufgeriebene Wunde. écorchure, *f.* petit endroit de peau écorché.
Ociskać się, czym. sich womit wund reiben. s'écorcher, se blesser la peau.
Ociosuię, *v. m. F. ociesżę.* 1) bezimmern. 2) abhobeln; höflich machen, abrüsseln. 1) charpenter, équarrir. 2) décrasser, débourrer, déniaiser, rendre qu. poli. § 1) ociosać drzewo. 2) ociesz tego nieoczoszańca.
Ocisnać co czym, *F. ocisnę.* fest umhüllen, umhüllen. presser contre; serrer, couvrir qu. ch. d'une enveloppe de tous côtés.
ocisnąć się w płaszcz, płaszczem. sich in seinen Mantel einhüllen. s'envelopper de son manteau d'une manière très serrée.
Ocknienie, *n.* Erwachung, *f.* réveil, *m.*
Ocknąć się, *vid.* Ocykam się.
Octowy, *adj.* Eßig-, von Eßig; zu Eßig. de vinaigre; au vinaigre.
octowa flaszka. Eßig Fläschgen. vinaigrier; petit vase où l'on met du vinaigre.
Ocucam się. *v. m.* F. *ocucę.* } erwachen, Ocykam się, F. *ocknę.* } aufwachen. se réveiller, s'éveiller, commencer à veiller. § ockniy się iuż czas; z głębokiego snu się ocknął.
Ocyrklować co, F. *ocyrkluię.* 1) umzirkeln. 2) fig. einschränken, Gränzen setzen.

ẑen. 1) faire un cercle autour de qu. ch. 2) *fig.* borner qu. ch; mettre des bornes à qu. ch.

*Ocz, o ĉo, czemu, dla czego? warum? pourquoi? par quelle raison?

ni ocz; bez przyczyny. um nichts; ohne alle Ursache. sans aucune raison; pour un rien. § ni ocz go bito.

Oczarowanie' *n.* das Beheren; Hexerey. ensorcelement, fortilege' *m.*

Oczarowany. behext. ensorcelé, enchanté.

Oczarować, F. *oczaruię.* behexen. ensorceler, enchanter, charmer.

Oczechrać. *vid.* Oczochrać.

*Oczekawam, *v. a.* ⎫ warten, erwarten. attendre. § oczekiwać matki, listu od oyca.
Oczekiwam, *v. a.* ⎬
Oczekuię, *v. a.* ⎭

oczekiwać się. auf einander warten. s'entre-attendre; attendre l'un l'autre. § oczekiwaią się aż się zlezą.

*Oczekawanie, *n.* ⎫ Erwartung. attente, l'action d'attendre.
Oczekiwanie, *n.* ⎭

Oczekiwany, *adj.* erwartet. attendu.

Oczembrowanie. *vid.* Ocembrowanie.

Oczerstwiam, *v. m.* F. *oczerstwię.* erfrischen, beleben. rafraîchir, vivifier. § zielona farba oczy oczerstwia; ta nowina serce moie oczerstwiła.

oczerstwiać się. sich erfrischen. se rafraîchir.

Oczerstwienie, *n.* Erfrischung, *f.* rafraîchissement, *m.* § ogrody są na pokoy i oczerstwienie, nie na gnuśność.

Oczko, *n.* 1) Aeuglein. 2) Ducaten-Eßchen. 3) Auge vom Fett in der Suppe. 4) kleinäugiger Mensch. 1) petit oeil. 2) grain, le plus petit poids pour péser les ducats. 3) étoile, perle de graisse dans une soupe. 4) celui qui a des petits oeils. § 1) oczkami lubieżnie patrzyć. 2) czerwony złoty 64 oczek waży. 3) oczka w rosole.

ten czerwony złoty trzech oczek nie doważa. dieser Ducaten ist drey Eßchen zu leicht. ce ducat est léger de trois grains.

oczko, s. n. ⎫ Augenstein, ein Edelstein, so die Gestalt eines Auges hat. pierre précieuse qui représente un oeil.
oczkowaty kamień. ⎭

oczkowaty oczysty, adj. vielaugig, voller Augen. plein d'yeux. § Argus oczkowaty.

oczkowata sol. Art von sehr weißen Salze. sorte de sel fort blanc.

Oczny, *adj.* 1) Augen-. 2) Augen-, gut für die Augen. 1) des yeux, qui regarde les yeux; qui appartient aux yeux. 2) oculaire, qui sert pour l'oeil. § 1) oczny gnoy, oczny kącik.

oczne lekarstwo. Augen-Arzeney. un collyra; un remede dont on se sert pour les yeux.

Oczochrać, F. *oczochrzę, v. a.* den Koth abkratzen, abreiben. décrotter. § oczochrał trzewiki moie z błota.

Oczosnąć, F. *oczosnę.* abschälen, einem Baum die Rinde abziehen. écorcer; lever l'écorce, ôter l'écorce d'un arbre, oczośniy tę gałąź.

Oczy, ist der *pluralis* von oko. *c'est le pluriel d'* oko.

Oczyca, *f.* Ort in der Woywodschaft Minsk. une terre dans le Palatinat de Minsk.

Oczyścialnia, mieysce oczyścienia. Reinigungs-Ort. lieu où l'on purge, où l'on nettoie qu. ch.

Oczyścialny. in geistlichen Reden: reinigend, versöhnbar, versöhnlich. *terme de dévotion:* expiatoire, d'expiation, qui sert à expier.

Oczyściam. ⎫ *v. m.* F. *oczyszczę.* 1) reinigen, säubern. 2) reinigen, versöhnen, in geistlichen Schriften. 1) nettoyer, purger. 2) *terme de dévotion:* expier, purifier. § 1) oczyścis co od plugastwa; oczyścił Państwo z takiey głowy bezecney. 2) oczyścić serce, duszę swoię.
Oczyszczam. ⎭

oczyścił się. sich von seinen Sünden reinigen. se purifier; se défaire de ses taches.

oczyścić się słowy. von sich ablehnen, sich rechtfertigen. se justifier, se disculper, se purger, s'excuser.

Oczyściciel, *m.* Reiniger, Versöhner, der von Sünden reiniget. qui rend pur & net de péchés.

Oczyścienie, *n.* ⎫ 1) Reinigung, *f.* 2) Theolog. Reinigung, Versöhnung. 1) action de nettoyer; purification, purgation. 2) *Théolog.* purification, expiation.
Oczyszczenie, *n.* ⎭

Oczyszczenie P. Maryi. Mariä Reinigung. Purification; l'une des fêtes de la Vierge.

oczyszczenie słowne. Entschuldigung, Rechtfertigung. justification, excuse.

oczyszczeniu służąca rzecz. Versöhn-Opfer. un sacrifice expiatoire; action qui est faite pour expier un péché.

Oczysty, *adj.* oczy maiący. sehend, das Augen hat. voyant; qui a des yeux.

Oczywiście, *adv.* 1) sichtbarlich; vor Augen, zusehends. 2) augenscheinlich, klar, deutlich. 1) oculairement, à vuë d'oeil; à l'oeil. 2) palpablement, évidemment, manifestement, visiblement, ouvertement. § 1) oczywiście (na oko) to widział.

oczywiście się pokazuie. es liegt deutlich vor den Augen. cela se voit à l'oeil.

pozew

pozew oczywiście dany. gerichtliche Vorladung, die man dem beklagten selbst in Beyseyn der Zeugen einhändiget. ajournement personnel, qui se donne à un accusé en présence des témoins.

Oczywistość, *f.* Augenschein; Klarheit, klarer Beweis, offenbare Gewißheit. évidence, la vue des yeux, perspicuité, certitude manifesté.

Oczymisty, *adj.* 1) augenscheinlich, offenbar. 2) der es mit seinen Augen gesehen hat. 3) Gerichtsw. ergangen oder emanirt ex plenaria causae cognitione. 1) évident, clair, manifeste. 2) oculaire; qui a vu, qui parle de visu; qui voit de ses propres yeux; qui voit à l'oeil. 3) *Droit:* émané, rendu aprés une entière connoissance de la cause. § 1) rzecz to oczywista. 2) świadek oczywisty. 3) oczymisty dekret Trybunału.

oczywisty świadek. ein Augen-Zeuge, der es selbst gesehen hat. record, *m.* témoin oculaire.

Od, *pr. g.* vor etlichen *Consonanten* setzet man wegen einer gelinden Aussprache ode. 1) von; diese *Praeposition* giebet der Lateiner mit ab, a. *pour adoucir la prononciation on met* ode *devant les mots qui commencent par quelques consonnes.* 1) de; *les Latins expriment cette préposition par* a, ab. § od ciebie idę; wstać od stołu, od wieczerzy; ode mnie listy; kłaniam od brata; od kogo słyszałeś, co o nim mowisz.

od miasta nieprzyiaciela odpędził. er hat den Feind von der Stadt gejaget. il a chassé l'ennemi de devant la ville.

od — do. von — zu; von einem — zum andern. d'un — à l'autre; de — à. § od domu do domu; ode drzwi do drzwi.

od słowa do słowa. von Wort zu Wort. de mot à mot.

2) seit, von. dès, depuis, de. § ode dnia wczorayszego; od tego czasu nie widziałem go; od początku świata tak było.

od roku do roku. von einem Jahr zum andern. d'une année à l'autre.

3) von, durch. de, par. § za to od Pana bity, a ia chwalony.

od rozboynikow zabity. er ist von den Straßen-Räubern erschlagen worden. il est tué par les brigands.

4) von, vor, bey Leidenschaften und Krankheiten. par, de, à cause *d'une maladie ou d'une passion.* § oszalał od frasunku, od miłości; płakał od żalu, od radości; od feery, od kamienia umarł; od starości doyrzeć nie może.

5) wieder, für, von Krankheiten. à, contre; pour, *parlant des maladies.* § lekarstwo od febry (na febrę) od upicia, od pragnienia.

6) wegen, von wegen, in Betrachtung pour, par; en égard, a cause de. § kosztowna od (dla) kunsztu, od pracy robota; miasto sławne od wyśmienitych rzemieślnikow; kościoł wyśmienity od marmuru.

6) für. pour. § od mieszkania (za mieszkanie) płacić; od pisania, od noszenia zapłata.

8) zu, zu einem Gebrauch. pour, à, pour quelque usage. § od (do) lata budynek; od porady, od listow, od pisania człowiek; szczotka od szar, od lnu.

9) in, in folgenden Redens Arten. sur, *dans les expressions suivantes.*

od żelaza, od drzewa rzemieślnik. ein Handwerker, der in Eisen, in Holz arbeitet. un ouvrier qui travaille sur le fer, sur le bois.

10) als, bey einem *Comparativo.* que, *avec un comparatif.* § bogatszy od kupca.

* * *

Od, *pr. ins.* vor den *Verbis* hat diese *Praposition* folgende Bedeutungen. *cette préposition étant à la tête d'un verbe marque les sens suivants:*

1) ab, zurück, wieder, das ist eine wiederholte Handlung. *c'est la particule françoise* re.

odbierać. zurück nehmen. reprendre.

odsyłać, abschicken, zurück schicken. renvoyer.

oddać. abgeben. redonner.

odchorować. wieder krank werden. retomber dans une maladie.

2) auf, er. von einer Handlung des Eröfnens. de, *ou l'action d'ouvrir.*

odszpuntować. aufspinden. débondonner.

odetkać. aufstopfen. déboucher.

odpieczętować. aufsiegeln. décacheter.

3) ab, weg. de; *c'est l'action de lever qu. ch. de qu. ch. en coupant ou en déchirant &c.*

odiąć. abnehmen. ôter qu. ch. de qu. ch.

odlać. abgießen. décanter.

oderznąć. abschneiden. couper de qu. ch.

4) weg, von einem Orte weg. s'en, *l'action de se retirer d'un lieu.*

odiechać, abreisen. s'en partir.

odeyść. weggehen. s'en aller.

5) ab, einen Anfang und Ende andeuten. *l'action de commencer & d'achever.*

odśpiewać. absingen. commencer & achever de chanter.

odmowić. hersagen. reciter; commencer & achever de parler.

6) ver; genung, als weinen, büßen. cesser de pleurer.

pleurer, de se repentir &c. pleurer assez, se repentir assez &c.
odboleć. verschmerzen. se défâcher, cesser de se fâcher.
odpokutować. genug büßen. se repentir assez.
odpłakać. genug beweinen. pleurer assez.
7) ab, statt der Bezahlung, statt der Schuld. en recompense, en payement; au lieu du payement, d'une dette.
odrabiać komu co. einem etwas abarbeiten. travailler pour qu. à compte de sa dette.
Odąć, *vid.* Odymam.
Odarcie, *vid.* Odzieranie.
Oddartus. im Scherz: ein Mensch in zerrissenen Kleidern. *burlesq.* un homme couvert de haillons.
Odarty, *conf.* Odzieram. 1) abgeschält, abgehäutet. 2) abgerissen, der Lumpen trägt. 1) écorcé ou écorché. 2) celui qui porte des habits déchirés.
Odbeczeć, *F. odbeczę.* büßen, mit seiner Haut bezahlen. en avoir sur les doigts; payer de sa peau. § odbeczał tego uczynku.
Odbicie, *vid.* Odbiianie.
Odbieg wody. Abfluß, Ablauf, Abfall, Wasser-Fall. découlement, chûte d'eau.
Odbiegam, *v. m.* F. *odbiegnę*, *odbieżę.* 1) von etwas laufen. 2) verlassen, im Stiche lassen. 1) se dérober, s'enfuir de qu. ch; s'en aller vîte, aller à la hâte, courir de qu. ch. 2) déserter, abandonner, délaisser, quitter qu; tourner le dos à qu. § 1) odbiegłeś warsztatu, a pilną mamy robotę. 2) odbiec kogo w potrzebie, w niebezpieczeństwie.
roboty (od roboty) odbiegł. er ist von der Arbeit gelaufen. il a quitté, il a laissé son travail; il s'est dérobé de son travail.
odbiec sprawy sądowey. einen Proceß desertiren. déserter un procès.
odbiegaiący, m. Odbiegacz, *m.* Verlasser. qui abandonne qu.
odbiegacz szyku. ausgerissener Soldat. soldat qui abandonne son rang.
Odbiegły *adj.* verlassen. abandonné.
Odbieram, *v. m.* F. *odbiorę.* 1) einem etwas nehmen, wegnehmen; berauben. 2) eines Amts entsetzen; einem das Amt nehmen. 3) wieder abnehmen, erobern. 4) empfangen, erhalten. 5) abnehmen, abfordern. 1) ôter, prendre, enlever, ravir, emporter à qu. qu. ch. 2) destituer qu; ôter, priver, dépouiller qu. d'une charge. 3) reprendre, reconquérir, remporter, prendre de nouveau; se saisir de nouveau de; ravoir, recouvrir. 4) recevoir, avoir, toucher. 5) séparer. § 1) odbierz mu coś mu dał; śmierć nam go odebrała. 2) odebrano mu tę godność, ten urząd. 3) odebrać nieprzyiacielowi miasto. 4) odebrałem pieniądze, kupno od kupca, towary, listy. 5) co lepsze odebrał (odłączył) z kupy.
odbieram co do siebie. etwas zu sich nehmen. prendre quelque chose sur soi.
skutek swoy odebrać seine Würkung haben. avoir, remporter son effet. § skutek swoy moia prośba odebrała.
odbieraiacy spadek. der Ablativus in der Gramatic. *Gramm.* l'Ablatif.
Odbieranie, *n.* 1) das Wegnehmen, Nehmen. 2) das Empfangen, Erhalten. 1) l'action d'ôter; de priver; de remporter. 2) l'action de recevoir; recette.
odbieraniu służący. Gramm. der Ablativus. *Gramm.* l'Ablatif.
Odbieżany, *adj.* verlassen, abandonné, délaissé, désert. § ziemia pusta i odbieżana.
rzecz odbierzana Rechtsw. ein derelictum; eine mit Willen verlassene Sache. *Droit:* chose à dessein abandonnée.
Odbieżenie, *n.* Verlassung, Aufgebung. abandonnement, délaissement. § odbieżenie szyku.
odbieżenie sprawy. Desertion eines Proceß. désertion; abandonnement d'une cause judicaire.
Odbieżony, *aid.* Odbieżany.
Odbiiam, *v. m.* F. *odbiię.* 1) aufschlagen, abschlagen, losreißen was angenagelt gewesen ist. 2) wieder schlagen. 3) abschlagen, abjagen, abnehmen als Gefangene. 4) abschlagen einen Stoß oder Hieb. 5) zurück werfen als einen Pfeil. 6) zurück werfen als Strahlen. 7) zurück treiben, zurück jagen den Feind. 8) einem auf die Finger klopfen; strafen; sich rächen. 9) absegeln, vom Lande stoßen 10) aufstoßen als der Magen. 1) défoncer, ôter le fonds d'une futaille; forcer, éfoncer, enfoncer, briser, casser, rompre qu. ch. pour l'ouvrir; dés-enclouer, déclouer qu. ch. 2) frapper celui qui nous à frappé. 3) faire lâcher prise à qu; recourre, délivrer. 4) parer, rabattre un coup. 6) rejetter, renvoyer le dard. 5) rejetter, renvoyer les rayons, réverbérer; reflêchir. 7) repousser, rechasser, recogner, relancer l'ennemi. 8) donner sur les doigts à qu; punir qu; se revancher sur. 9) lever l'ancre; partir, faire voile; mettre à la voile; démarer. 10) revenir; rapporter, faire

bondir la coeur; revenir à la bouche. § 1) odbiy tę beczkę; odbił kłotkę, drzwi, deskę, zamek. 2) odbiłem mu bo mię uderzył. 3) odbiliśmy nieprzyiacielowi poymanych, łupy zabrane. 4) odbić miecz, sztych, raz. 5) odbić na kogo strzały, pociski. 6) zwierciadło odbiia figury, promienie. 7) odbić od siebie naiazd, nieprzyiaciela; moc mocą odbiiać; odbiiały nas wały od brzegu na głębią; odbiia mię wiatr. 8) odbiię tę sprawеczkę na tobie; odbiią to na tobie, coś posły nie szanował. 9) tegoż dnia odbiliśmy; iuż okręt od brzegu odbiiał. 10) chrzan odbiia.

odbić skorę na kim. einem das Fell brav durchgerben. casser les os, donner une volée de coups de bâton à qu.

obiiać się. 1) zurück strahlen, zurückprallen. 2) stoßen, von Feuer Röhren. 3) sich die Füße an etwas wund stoßen. 1) se réfléchir; rejaillir. 2) réverbérer, réfléchir; rejaillir. 2) répousser, faire un effort en arrière, *parlant des canons à feu.* 3) se blesser les piés en se heurtant contre qu. ch. § 1) odbiia się słońce, promień od zwierciadła. 2) aby się pistolet wzad nie odbiiał, mocno go trzymać trzeba; bardzo się ta tura obiia. 3) odbił się koń na grudzie; gdy się pies poodbiia, że rany w piętkach albo pod łopami będą.

głos się odbiia. es wiederschallet; es ist ein Widerschall. il rétentit, il résonne; on entend un éco. § odbiia się głos od gor. od lasow.

odbiiaiący się. zurückprallend. répercussif. § promienie odbiiaiące się.

Odbiianie, *n.* } 1) das Aufschlagen, Abschlagen; das Abreißen eines angenagelten Sache. 2) das Abschlagen, Zurückschlagen, Zurücktreiben der Feinde. 3) Abwendung eines Stoßes oder Hiebes. 4) Absegelung eines Schiffes. 1) l'action de forcer, d'abbattre, de déclouer, de rompre ce qui a été attaché, ou fermé. 2) repoussement, l'action de repousser l'ennemi. 3) parade, *f.* l'action de parer un coup. 4) le départ d'un vaisseau, la partance. § 1) odbiianie przybitey deski, odbicie zamku tego, beczki. 2) po odbiciu nieprzyiacioł powrocilismy. 3) odbicie sztychu, razy, szablą. 4) odbiianie od lądu, od brzegu.
Odbicie, *n.* }

Odbiianie się, f. n. 1) Rückschein, Rückprall der Strahlen. 2) Rückfall, Wiederkehre des Windes, des Wassers. 3) das Stoßen eines abgeschossenen Gewehrs. 1) réfléchissement, réverbération, rejaillissement, renvoi de la lumière, des rayons. 2) retour du vent, de l'eau en un même endroit. 3) repoussement d'une arme à feu, quand on la tire. § 1) odbianie się farby, promieni. 2) odbiianie się wiatru, wody.

odbiianie się głosu; odgłos. ein Wiederschall, ein Echo. un éco; un son redoublé.

Odbity, *adj.* 1) abgerissen als ein angenageltes Brett, aufgeschlagen als ein Faß, eine Stube. 2) dem Feinde abgeschlagen, aus dessen Händen gerissen. 3) parirt, abgewandt als ein Stoß. 4) abgetrieben, weggeschlagen als der Feind. 1) forcé, enfoncé, rempu, brisé, décloué 2) délivré des mains de ses ennemis; regagné. 3) paré, évité; qu'on a paré. 4) repoussé, rechassé. § 1) zamek odbity; izba, beczka odbita. 2) zdobycz odbita; więzień odbity. 3) sztych, raz odbity. 4) odbitych goniono nieprzyiacioł.

Odbolały, *adj.* verschmerzt. digéré, mis en oubli; de quoi on ne se chagrine plus.

Odboleć, *F. odboleię.* verschmerzen. mettre en oubli quelque affliction; oublier, passer sa douleur, cesser de s'affliger; se défâcher; trouver fin à sa douleur. § odbolałem tego; odbolało mi to.

Odbrzmiewam, *v. m.* erschallen, erthönen. résonner, rétentir.

Odbrzmiewanie, *n.* Schall, Hall. rétentissement.

Odbycie, *n.* } Loswerdung, Veräußerung. aliénation; l'action de se défaire de qu. ch.
*Odbyt, *m.* }

Odbyt, m. 1) Abgang, Verkauf, Vertrieb der Waaren. 2) Heilk. Aussonderung, Auswurf der natürlichen Unreinigkeit. 3) Loch im Hindern. 4) Stuhl, Stuhlgang. 1) défaite, *f.* débit, *m.* vente facile d'une marchandise. 2) *Médec.* excrétion, *f.* 3) anus, *s. m.* conduit naturel, le trou par ou sortent les excréments du ventre. 4) excrément qui sort du ventre; selle. § 1) nie ma odbytu na towarach. 2) odbyt z ciała rzeczy niepotrzebnych albo szkodliwych przez usta, nos, uszy, przez wrzody fistuły. 3) wrzod mu zasiadł odbyt. 4) chory miewa odbyt.

odbyt kuchenny. Küchen-Gosse, Goß-Stein. lavoir, les égouts de la cuisine.

Odbyty człowiek. der sich leicht abweisen, abfertigen läßt. celui qui se laisse éconduire aisément.

odbyty pokarm, niezatwardzaiący żołądka kiszek.

kiszek. Speise die leicht zu verdauen ist. viande de facile digestion.
Odbywam, *F. odbędę.* 1) los werden, verkaufen. 2) mit etwas davon kommen, loskommen. 3) einen abfertigen, los werden. 1) se défaire de qu. ch; débiter, vendre qu. ch. 2) se défaire, se débarrasser, se dépetrer de. 3) éconduire qu; se débarrasser de qu. adroitement. § 1) odbyłem (pozbyłem) towaru mego. 2) odbyłem tego kłopotu talarem; iednym guzem tego odbyłeś. 3) odbyć (odprawić) kogo.
byle ieno tym odbyć. wenn man nur damit loskommen kann. pourvûque l'on en soit quitte pour cela.
byle odbyć. obenhin; nicht mit Fleiß. par manière d'acquit, à la légere, du bout de doigt; négligemment. § robił byle odbyć.
odbył dłużnika nadzieia. er hat den Schuldmann mit Hofnung abgespeiset. il a servi son créditeur d'esperance.
Odbywanie, *vid.* Odbycie.
Odcerkłować, *vid.* Odcyrkłować.
Odchciewa mu się, *v. imp. F. odechce.* die Lust vergehet ihm; er hat die Lust verlohren. l'envie en passe; l'envie ne le prend plus; il n'est pas en humeur de; il perd l'appétit de. § odechce się im tu przyyść; odechciało mi się pić, ieść; odechciało ci się tey rzeczy.
Odchod, *m. vid.* Odeyście.
**odchod przyrodzony, łayno.* Menschen-Koth. excrément du ventre; merde.
Odchodzę, *v. m. F. odeydę.* 1) weggehen. 2) gehen, abgehen als Waare. 4) färben; abgehen als eine nasse Farbe. 4) von einem gehen, durch den Stuhlgang gehen. 5) zurück fließen, zurück treten, ablaufen als die See. 6) ablaufen; mit Gehen eine Schuld abarbeiten. 1) sortir, s'en aller, se retirer. 2) se débiter; être en debit; être de débit, avoir cours. 3) teindre, se détacher, tâcher; ne tenir point comme une couleur qui n'est pas encore séche. 4) couler, sortir du corps par les conduits naturels. 4) retourner, remonter, couler vers sa source; avoir son reflux. 6) acquiter une dette en faisant des allées & des venues pour qu. § 1) odszedł na miasto niemasz go w domu; nie odchodź proszę; odchodzę od ciebie a co ieszcze rozkażesz; iuż odeydę a masz co więcey. 2) dobrze odchodzą towary. 3) odchodzi ieszcze farba. 4) niestrawiony pokarm od niego odchodzi; cało odeszło od niego. 5) morze odchodzi i przychodzi pod Hamburkiem. 6) odchodzić komu dług.
odeyść od siebie; odeyść od rozumu. von Verstande kommen. sortir de son bon sens.
bydło odchodzi. das Vieh fällt um, es ist ein Vieh-Sterben. la mortalité est sur le bétail.
Odchodzenie, *n.* das Weggehen, l'action de s'en aller. § działo się to podczas odchodzenia moiego.
odchodzenie morskie. Rückfluß, Ablauf der See. reflux de la mer; le retour des flottes de la mer. § morskie odchodzenie i przychodzenie.
odchodzenie od siebie; odchodzenie od rozumu; odeyście od rozumu. Wahnwitz, Ausschweifung, Raserey. aliénation; trouble, *m.* renversement, égarement d'esprit manie, *f.*
Odchowały, *adj.* groß gezogen; erzogen. qui est devenu grand; elevé; fait. § ma odchowałą (dorosłą) corkę na wydaniu; odchowały cielec.
Odchowuię, F. *odchowum, v. a.* 1) groß ziehen; erziehen. 2) erwärmen, laben, erquicken. 3) von der Brust absetzen; gewohnen. 1) nourrir & élever; nourrir & avoir soin. 2) soulager, réchauffer, redonner la chaleur; rétablir, remettre en vigueur. 3) sévrer un enfant, un veau, ne leur donner plus à têter. § 1) odchowała dziecię, bydlę nędzne, kurczę; na swoię syna odchownie wiarę. 2) odchować członek zaziębiony. 3) matka dziecię od piersi odchowała.
odchować się. zunehmen, fortkommen, zu Kräften kommen, groß werden. devenir grand, se nourrir; se dénouer. § młodzizna z robactwa się odchowuie; kiedy się żydzi nieco odchowali siła od siebie płacić muszą.
Odchwalam, *v. m.* F. *odchwalę.* wieder loben. louer celui qui nous a loué.
odchwalić się. genung preisen, rühmen; mit etwas sehr zufrieden seyn. ne savoir assez louer; se louer, être satisfait, être très content de qu. ch. § odchwalić się nie mogę wyświadczonych dobrodzieystw.
Odchylam, *v. m.* F. *odchylę.* 1) ablenken, wegbiegen. 2) fig. ablenken, abführen. 1) détourner; ôter qu. ch. en la pliant ou courbant; courber d'autre côté une chose attachée. 2) détourner; éloigner, divertir qu. de qu. ch. § 1) odchyl tę gałąź. 2) odchylać kogo od rzeczy mu szkodzących.
Odciągam, *v. m.* F. *odciągnę.* 1) seitwärts ziehen.

ziehen, wegziehen. 2) abziehen, abhalten. 3) abziehen, abmarschieren als eine Armee. 4) abnehmen, absondern, abziehen. 1) ôter qu. ch. en la tirant, retirer en arrière. 2) détourner, éloigner, arracher qu. de qu. ch. 3) évacuer une place, un pays; sortir, décamper d'un lieu. 4) détacher, séparer, ôter, soustraire de qu. ch. § 1) odciągniy ten powroz. 2) odciągnąć go od tego zamysłu nie mogę. 3) woyſko odciągnęło; odciągnąć woyſkiem. 4) odciągniy tę liczbę od ſumy.

Odciąganie, *n.* odciągnienie, *n.* 1) das Abziehen. 2) das Abhalten von etwas. 3) das Abziehen der Kriegs-Völker. 4) das Abziehen, Abnehmen, Abzug. 1) l'action de retirer en arrière. 2) distraction, divertiſſement, éloignement de qu. ch. 3) l'action de décamper d'un lieu, d'évacuer. 4) l'action d'ôter, de ſouſtraire de qu.ch; rabais, décompte, *m.* ſouſtraction. § 1) odciąganie powrozu. 2) odciąganie kogo od ſiebie, od czego. 3) odciąganie woyſka. 4) po odciągnieniu tey liczby zoſtaie ieſzcze.

odciągnienie, *n.* Abzug, *m.* Abmarſch der Kriegs-Völker. retraite, *f.* départ, décampement d'une armée.

Odciągniony, *adj.* 1) ſeitwärts gezogen. 2) abgezogen, abgeſondert. 3) abgezogen, abmarſchirt. 1) retiré en arrière. 2) ſéparé, ôté de qu. ch. 3) décampé, ſorti.

Odcięcie, *n.* 1) Abhauung. 2) Meßk. ſ. Odcinek 3). 1) coupe, *f.* coupure, *f.* retranchement de qu. ch. qu'on fait par le fer. *Geom. voyez* Odcinek 3).

Odcierpieć co, *F. odcierpię v. a.* verſchmerzen, den Schmerz ausgeſtanden haben. paſſer, oublier ſa douleur; ceſſer de s'affliger.

Odcięty, *adj.* abgehauen. coupé, tranché.

Odcimiam, *F. odcimię.* aus dem Lichte treten. ſe retirer, s'ôter du jour, de la lumière à qu. § odcim mi abym mogł czytać.

Odcinam, *v. m. F. odetnę, v. n.* co. 1) abhauen. 2) Rechenk. abziehen, abnehmen. 1) retrancher, emporter avec un fer; amputer. *Chirurg.* 2) *Aritm.* ſouſtraire. § 1) odciął mu rękę. 2) odetniy część czwartą ſumy.

Odcinek, *ſ. m.* 1) Abſchneidſel. 2) Abſenker. 3) Meßk. Abſchnitt eines Cirkels oder Umkreiſes. 1) rognure, retaille, ce qu'on a ôté de qu. ch. 2) provin, *m.* 2) *Géom.* ſegment; portion de cercle. § 1) odcinki ſkor. 2) anguł odcinku.

odcinek winny wſadzić, im Weinberg ſenken; Abſenker legen. provigner.

Odciſk, *vid.* Otręt.

Odcyrklować co, *F. odcyrkluię.* abzirkeln. compaſſer; méſurer avec le compas.

Odczarować co, *F. odczaruię, v. a.* odczynić. beſprechen, entzaubern. déſenchanter, dés-enſorceler, délivrer de l'enchantement.

Odczarowanie, odczynianie, odczynienie, *n.* das Beſprechen, die Entzauberung. les contre-charmes, *m.* charmes contraires, dés enchantement, dés enſorcelement. § odczynianie czarow, urokow; słowa na odczynienie choroby i zaklinanie wężow.

Odczarowany, *adj.* odczyniony, *adj.* beſprochen, entzaubert. déſenſorcelé.

Odczęſtować, *F. odczęſtuię, v. a.* einander traktiren; einem wieder Ehre anthun. regaler celui quinous a traité; s'entretraiter.

Odczosnąć, *vid.* Uczoſnąć.

Odczośnienie, *n. vid.* Uczośnienie.

Odczyniam, *F. odczynię. vid.* Odczarować.

Oddaię, *v. m.*) *F. oddam, co, komu.* 1) abgeben, wiedergeben. 2)

Oddawam. } abgeben, liefern, einhändigen, zuſtellen. 3) vergelten. 4) ablegen, abſtatten. 5) geben, ſchicken als in die Schule. 6) trauen die Verlobten. 7) widmen, opfern. 8) empfehlen. 1) redonner, reſtituer, rendre ce qu'on doit. 2) remettre qu. ch. à qu; faire tenir qu. ch. à qu. 3) recompenſer, payer, reconnoitre; être reconnoiſſant de qu. ch; reſſentir, avoir du reſſentiment; avoir du reſſouvenir d'une bonté ou d'une injure reçue. 4) témoigner; faire paroître, faire voir, rendre, faire; s'acquiter de quelque devoir, de quelque civilité. 5) envoyer, mettre en (à l') école, dans un couvent. 6) épouſer, marier; benir un mariage. 7) dévouer, conſacrer, offrir à Dieu. 8) recommander qu. à qu. § 1) oddać rzecz pożyczoną, dług; oddał mi dług Saſkiemi pieniędzmi, złotem. 2) oddałem mu liſty. 3) oddać komu dobrodzieyſtwo, łaſkę, miłość; oddam mu tę złość; oddać komu ſowicie. 4) oddał nayniżſzą ſwoię ſubmiſyą krolowi; oddaię JMci Panu należyty honor; oddać komu ukłon. 5) oddał ſyna do ſzkoły; oddać damę klaſztorowi, gdy nie chce żyć na świecie; oddać kogo na kruſzcow kopanie, na galerę, na śmierć. 6) X. Pleban oddał poślubionych, małżonkow nowych. 7) oddawać (ofiarować, poświącać) co Bogu. 8) oddaię go łaſce,

życzli.

życzliwości twoiey; oddaię Was Panu syna moiego.

oddawać co komu kupnym sposobem, warownie, za własne, za własność. gerichtlich einem etwas abtreten, verkaufen. vendre, aliéner qu. ch. à qu. avec toutes solemnités de droit.

oddać do wiernych rąk. deponiren; in eine treue Hand niederlegen. mettre qu. ch. en dépôt.

oddać pieniądze przez co albo kogo. auf etwas oder auf jemanden die Zahlung anweisen. assigner l'argent sur qu. ch. ou sur quelqu'un.

oddać co na (za) ręce czyie. sequestriren; dem dritten in Verwahrung geben. séquestrer, mettre en main tierce.

oddać wet za wet. gleiches mit gleichem vergelten. rendre la reciproque; payer le tort, les calomnies de même monnoye; rendre l'injure.

oddać kogo na zgubę. einen aufopfern. sacriper qu.

oddać się. 1) sich empfehlen. 2) sich widmen, sich aufopfern, sich liefern. 1) se recommander. 2) se dévouer, s'offrir, se sacriper; se mettre à. § 1) oddaię się pamięci łasce, przyiaźni twoiey. 2) oddaie się na zgubę za oyczyznę.

Oddalacz, *m.* Abwender, Abtreiber. celui qui écarte, qui éloigne, qui repousse.

Oddalam, *v. m. F. oddalę.* 1) entfernen. 2) veräußern, gerichtlich verkaufen. 1) éloigner, écarter, reculer. 2) aliéner, vendre dans les formes. § 1) oddal te myśli od siebie. 2) oddalił maiętność swoię od siebie; oddalić tego gruntu nie może.

oddalić się. sich entfernen. s'éloigner.

oddalić się od rzeczy. von der Materie abgehen. sortir de son sujet; s'écarter de son discours.

oddalaiący spadek. der Ablativus in der Grammatic. l'Ablatif dans la grammaire.

Oddalenie, *n.* 1) Entfernung, *f.* 2) Veräusserung, gerichtliche Verkaufung. 1) éloignement. 2) aliénation.

Oddalony, *adj.* 1) entfernet. 2) veräußert. 1) éloigné. 2) aliené, débiré.

Oddanie, *n.* 1) Wiedergebung, Ersetzung, Abgebung, Einhändigung. 2) das Gehen eines Kindes in die Schule, ins Kloster. 3) Vergeltung des Guten oder des Bösen. 4) Abstattung, Ablegung. 5) die Trauung. 1) restitution, l'action de rendre à quelqu'un ce qui lui appartient. 2) l'action de mettre un enfant en école, dans un couvent. 3) ressentiment, remerciment, reconnoissance qu'on témoigne d'un service qu'on nous a rendu; ressentiment d'un tort; un témoignage du souvenir d'une injure. 4) action de s'acquiter de quelque devoir; de quelque civilité; témoignage, *m.* de notre devoir, de notre submission. 5) épousailles, *f. plur.* la célébration du mariage. § 1) oddannie długu, listu. 2) byłem przy oddaniu Panny do klasztoru. 3) oddanie dobrodzieystwa, łaski, niełaski. 4) oddanie posłuszeństwa krolowi. 5) byłem przy ich oddaniu; oddanie małżeńskie.

oddanie czego na (za) ręce czyie. Sequestration, Sequestrirung, Uebergebung eines Guts in die Hände des dritten. séquestration, action par laquelle on séquestre quelque chose.

oddanie wet za wet złego, albo też i dobrego. Vergeltung, Wiedergelt. retribution; la pareille; le talion; punition égale à l'offense qu'on a faite; la peine du talion quand on fait à quelqu'un le même mal ou le même bien qu'il a fait.

oddanie się na zgubę za kogo. die Aufopferung seiner Person von einen. le sacrifice de sa personne pour qu; l'action de se sacrifier pour qu.

Oddany, *adj. conf.* oddaię. 1) übergeben, abgegeben, eingehändiget. 2) aufgeopfert, zum Untergange bestimmet. 3) getraut, angetraut. 1) remis, rendu, restitué. 2) sacrifié; mis à, immolé à. 3) joint par mariage. § 1) list oddany; pieniądze oddane. 2) oddany na zgubę, na męki, na śmierć. 3) miał dwie oddane żony.

Oddarcie, *n.* 1) Abreißung, *f.* 2) Ort wo eine Sache abgerissen ist. 1) arrachement, *m.* 2) déchirûre, *f.* endroit où une chose est enlevée de l'autre par un arrachement.

Oddarować co komu, *F. oddaruię*; oddarować się komu. 1) wieder beschenken, ein Gegen-Geschenk machen. 2) vergelten. 1) recompenser un présent par un autre présent; faire un présent reciproque. 2) reconnoitre, recompenser.

Oddarowanie, *n.* das Wiederbeschenken. l'action de faire un présent reciproque.

Oddarunek, *m.* Gegen-Geschenk. retour d'une libéralité; un présent reciproque. § bez oddarunku to bydź nie może.

Oddawanie, *n. vid.* Oddanie.

*Oddawacz, *m.* } Ueberbringer, Abgeber.
Oddawca, *m.* } porteur; *m.* celui qui rend

rend qui porte à qu. § oddawca tey karty, tego listu.

Oddech, *m.* 1) Athem, Athemholung. 2) Luft-Loch. 3) Löchlein, Ort wo die Luft durchdringen kann. 4) fig. Lauf, den man einer Leidenschaft läßt. 1) haleine, un souffle; respiration, aspiration. 2) un regître, évent, soupirail, ouverture par où l'air entre ou sort. 3) l'issue, endroit par où l'air peut sortir. 4) *fig.* cours, essor qu'on donne à quelque passion, § 1) oddech zatrzymać. 2) zatkać, otworzyć oddech; oddech (oddechowa dziurka) w ziemi, w popiele. 3) rura ma bydź bez oddechu, i aby się naymnieyszą dziureczką powietrze nie wdzierało. 4) dał wolny oddech afektowi temu.

żywotni oddech. Lebens-Geister. les esprits vitaux ou animaux. § serce iest żywey gorącości pełne i oddech żywotni rodzi.

Oddechowy, *adj.* zum Athmen dienlich; Luft-. qui sert à respirer; de respiration.

oddochowa dziura, vid. Oddech 2).

Oddednieć, *F. oddednieie.* es wird Tag. le jour paroît; il fait jour, le jour le fait. § skoro oddedniało poiechałem.

Oddetchnienie, *n. vid.* Odetchnienie.

Oddetchniony, *adj. vid.* Odetchniony.

Oddrętwieć, *F. oddrętwieię.* die Erstarrung verlieren. se dégourdir, se défaire de son engourdissement. § noga mi oddrętwiała.

Oddrętwienie, *n.* das Benehmen der Erstarrung. dégourdissement, *m.* cessation d'engourdissement.

Oddrętwiony, *adj.* von der Erstarren befreyet. dégourdi; délivré d'un engourdissement. § oddrętwiona noga.

Odduch, *m.* Dunst, Ausdünstung. la vapeur, exhalaison, *f.* § w cieple otworzone iest ciało, to zimno nagle zawiera i odduchom gorącym drzwi zamyka.

Oddycham, *v. m. F. odetchnę.* 1) athmen, Athem holen. 2) ausruhen. 3) von etwas voll seyn; heftig verlangen. 1) respirer; pousser un souffle de sa bouche. 2) se délasser, prendre quelque relâche; respirer, se reposer, se relayer, prendre du repos. 3) respirer qu. ch; être plein d'un desir. § 1) oddycha, ieszcze nie skonał. 2) odetchniy od pracy. 3) wylaniem krwie ludzkiey oddychał; surowym oddycha Marsem; szczerą ku tobie oddycham życzliwością.

oddychaiący. athmend, das einem Athem hat. qui respire; qui a une haleine.

Oddychanie, *n.* Athemholung. respiration, *f.*

oddychania trudność. kurzer Athem; Engbrüstigkeit. un astme; respiration difficile; courte haleine.

Oddymać. entgegen wehen. souffler contre, être contraire; souffler d'un côté qui ne nous est pas favorable. § wiatr ztąd oddyma.

Oddymanie wiatru. Gegen-Wind. vent contraire, vent qui n'est pas favorable.

Oddział, *m.* 1) Abtheilung, Absonderung. 2) beschiedener Theil. 3) gesetzte, beschiedene Arbeit; Tagewerk. 4) Lohn für eine gesetzte Arbeit. 1) département, séparation; partie de qu. ch. 2) partage, *m.* partie, portion. 3) tâche, besogne qu'on donne ou entreprend à faire. 4) entretien, payement pour une tâche. § 1) to miasto do oddziału tego należy. 2) oddział obroku dzienny, miesięczny, roczny. 3) odrobił oddział roboty. 4) zapłacono mu oddział.

Oddziaływam, *v. a.* abarbeiten. travailler à compte de ce qu'en a reçu d'avance.

**oddziaływam dobrodzieystwo, oddaię dobrodzieystwo.* vor eine Wohlthat erkenntlich seyn. reconnoître, recompenser un bienfait.

**oddziaływam czary, vid.* Odczarować.

**oddziaływam maiętność, vid.* Oddalam 2).

Oddzielacz, *m.* Abtheiler, Absonderer. celui qui sépare, qui met à part.

Oddzielam, *v. m. F. oddzielę.* 1) abtheilen, absondern. 2) abfinden; ein Kind aus der väterlichen Gewalt lassen. 1) départir, partir, partager, séparer, détacher, mettre à part, repartir, désunir, déjoindre, démembrer. 2) apanager, émanciper un fils. § 1) oddzielić pieniądze dla każdego robotnika. 2) oddzielić syna, corkę.

oddzielić się. sich absondern. se séparer; se désuner; se détacher de. § ten kray się od korony oddzielił.

Oddzielenie, *n.* czego. Abtheilung, Absonderung. partage, *m.* division, séparation.

oddzielenie syna, corki. Abfindung eines Sohns oder Tochter; Freylassung aus der väterlichen Gewalt. émancipation d'un fils ou d'une fille; action de mettre son fils ou sa fille hors de la puissance paternelle.

Oddzielony, *adj.* 1) abgetheilt, abgesondert. 2) abgefunden, aus der väterlichen

chen Gewalt gelassen. 1) séparé, détaché, déjoint. 2) apanagé, émancipé; qui n'est plus sous la puissance paternelle. § 1) oddzielona dla niego majętność; od korony oddzielone miasto. 2) syn, corka oddzielona.
Oddzieram co, *v. m. F. odedrę.* abreißen. détacher par force; arracher de qu. ch.
Oddzieram, Oddzierzgam co, *v. m. F. odzierzgnę.* abknüpfen. dénouer, délier, défaire un noeud.
Oddziergnienie, *n.* Losknüpfung. dénouement.
Oddziergniony. losgeknüpft. dénoué.
Ode, *praep. vid.* Od.
Odebranie, *f. n. conf.* Odbieram. 1) Wegnehmung, Beraubung. 2) Entsetzung von einem Amt. 3) Wegnehmung, Wiedereroberung eines feindlichen Orts. 4) Empfang, Erhaltung. 1) prise, *f.* privation, action d'ôter, d'enlever. 2) destitution d'une charge; démission; privation d'honneur. 3) occupation, prise; recouvrement, reprise d'une ville. 4) recette, *f.* action de recevoir, de toucher. § 1) odebranie przywileiow miastu nadanych. 2) taki odebraniem urzędu karany bydź ma. 3) po odebraniu miasta tego. 4) dać asygnacyą na odebranie pieniędzy od kupca.
Odebrany, *adj.* 1) weggenommen. 2) wieder erobert, dem Feinde wieder abgenommen. 3) empfangen, erhalten. 1) ôté, enlevé, ravi, emporté. 2) reconquis, remporté, recouvré, mis de nouveau en sa possession; conquis de nouveau. 3) reçû, accepté.
Odechciało się, *vid.* Odchciewa się.
Odęcie, *n. vid.* Nadęcie.
Odegnanie, *n.* Vertreibung, Verjagung. repoussement, *m.* chasse qu'on donne à qu. § odegnanie złych duchow.
Odegnany, *adj.* abgejaget, vertrieben. chassé de devant un endroit.
Odegrawam, *v. m. F. odegram.* das Verlohrne wieder abgewinnen. se racquitter; regagner; ravoir ce qu'on a perdu au jeu.
Odegrzmieć, *F. odegrźmi.* sich abdonnern. cesser, achever de tonner.
Odelga, *f.* ulga. Linderung. adoucissement, soulagement, relâche, *m.*
Odelgnąć, *F. odelgnaie.* sich legen, nachlassen, nicht so heftig seyn. se relâcher, n'être plus si violent; s'appaiser, se ralentir, s'abbattre, diminuer. § odelgła mi choroba.
Odelgło. es hat sich geleget. il s'est relâché.
Odelnąć, *F. odelaie.* sich ableimen, sich abkleben. se degluer; se détacher de la colle. § odelnął papier przykleiony.
Odemknięty, *conf.* Odmykam. 1) abgeschoben, abgerucket. aufgeriegelt. 1) reculé, poussé en arrière. 2) déverouillé. § 1) stoł od ściany odemknięty. 2) drzwi odemknięte.
Oderznięcie, *n.* Abschnitt, *m.* coupure, *f.*
Oderznięty, *adj. conf.* Odrzynam. abgeschnitten. coupé de qu. ch.
Odepchnięty, *adj.* } *conf.* Odpycham.
Odepchniony, *adj.* } eig. u. fig. zurück gestoßen. *prop. & fig.* repoussé, rejetté. § odepchniona nawa; odepchniony od twoiey łaski.
Odeptać, *F. odeptam.* um etwas die Erde eintreten. fouler, presser tout autour. § wsadzone drzewo, odeptać trzeba.
Oderwany, *adj.* 1) abgerissen. 2) veränderlich, unbeständig, nicht dauerhaft. 3) fig. abgesondert. 1) détaché, arraché, emporté de qu. ch. 2) changeant, inconstant, qui n'est pas durable. 3) *fig.* séparé, détaché. § 1) oderwana gałąź. 2) oderwana w miłości stateczność. 3) oderwany od twoiey przyiaźni.
Odeście, *n. vid.* Odeyście.
Odesłanie, *n.* Zurücksendung. renvoi, *m.* envoi, *m.*
Odesłany, *adj.* abgeschicket, zurück geschicket. renvoyé, envoyé.
*Odespod, *adv.* podspod. unten, von unten her. dessous, de dessous.
Odeszły, *adj.* das abgegangen ist. qui s'en est allé, odeszłe towary.
Odetchnienie, *n.* 1) Athemholung. 2) das Ausruhen. 1) respiration. 2) relâche, délassement.
Odetchniony, *adj.* ausgeruhet. délassé.
Odetkać, *F. odetkam, v. a.* ausweben, ein Gewebe endigen. finir, achever son tissu. § odetkać krosna, plotno.
odetkać co. } *vid.* Odtykam.
Odetknąć, }
Odetkanie, *n.* Oeffnung. ouverture, *f.* débondement, *m.*
Odetkany, *adj.* aufgestopfet, geöffnet. ouvert, *adj.* débouché; débondonné.
Odęty, Nadęty, *adj.* 1) aufgeblasen, aufgelaufen. 2) stolz, hoffärtig. 3) das sich aufpauset, ausbreitet. 1) enflé, gonflé, boursoufflé, bouffi. 2) bouffi, enflé, orgueilleux. 3) *parlant des habits*: bouffi, qui s'enfle. § 1) odęta (nadęta) żyła. 2) przed odętym Hiszpanem się kłaniać nie będę. 3) kapelusz odęty bez brzegow.
Odewstaie co, *F. odewstanie, v. n.* 1) abklaffen, abstehen, nicht recht angemachet,

angeleimet seyn. 2) abrindig werden, vom Brode. 1) se dégluer; se séparer, s'entr'ouvrir, se fendre, s'ouvrir, n'être pas bien collé ou attaché. 2) se décrouter; se détacher de sa croute, comme le pain.

Odeymowanie, *n.* 1) das Ab- oder Wegnehmen. 2) die Subtraction im Rechnen. 1) l'action d'ôter. 2) *Aritm.* retranchement, *m.* soustraction, *f.*

Odeymuię, *F. odeymę v. a.* 1) abnehmen, wegnehmen, berauben. 2) subtrahiren, abziehen, im Rechnen. 3) abschlagen, vertheidigen, abwehren. 1) prendre, ôter, ravir, enlever, emporter; priver qu. de qu. ch. 2) *Aritm.* soustraire; ôter un nombre de l'autre. 3) défendre qu. contre qu.; arracher, dégager, délivrer, sauver qu. § 1) odiąć komu godność, pomocnika. 2) odeymiy liczbę 6 od 10 zostanie cztery. 3) odiął psom, wilkom owcę.

odeymuiący. Rechenk. die kleine Zahl, so von der größern abgezogen wird. *Aritm.* le moindre nombre qu'on ôte du plus grand. § odeymny, iest liczba mnieysza, ktorą wyymuiemy z większey.

odeymować sobie od gęby. seinem Maule abdarben, abbrechen. se refuser les choses les plus nécessaires; prendre sur sa bouche les dépenses de qu. ch.; épargner sur sa bouche, § nie odeymęć ia swoim od gęby.

odiąć komu broń, oręże, zbroie. einen entwaffnen. désarmer, ôter les armes à qu.

odeymować się. 1) sich erwehren; sich vertheidigen, sich widersetzen. 2) hemmen, mäßigen, eine Leidenschaft. 1) se défendre; repousser qu.; se dégager, s'atracher, se délivrer par la force. 2) se défendre d'une passion; la domter, reprimer, modérer, arrêter, refréner. § 1) odiął się nieprzyiacielowi; co żywo się odeymuie. 2) odeymować się gniewowi, śmiechowi, smętkowi.

i mucha się odeymuie. auch ein Wurm krümmet sich, wenn er getreten wird. un ver se recoquille (se rébéque) quand on le presse.

Odeyście, *n.* das Weggehen. fortir, *m.* sortie, *f.* § po odeyściu moim się to stało.

odeyście od rozumu. vid. *odchodzenie od siebie.*

wolność odeyścia; odeyścia i wrocenia czas, żołnierzowi naznaczony. Urlaub, Paß, so einem Soldaten gegeben wird. un congé qu'on donne à un soldat à charge de revenir.

Odganiacz, *m.* Abtreiber, Zurückjager. qu repousse, qui chasse qu. de devant un lieu.

Odganiam, *v. m. F. *odgonię, odpędzę.* zurück jagen, zurück treiben. rechasser, repousser, chasser de devant un lieu. § odganiał i odpędził nieprzyiaciela od miasta.

odganiać muchy od chorego, die Fliegen vom Kranken jagen. chasser les mouches à un malade.

Odgarnąć co, *F. odgarnę, v. a.* wegstreichen, weg scharren. raser, *v. a.* emporter avec la main ou avec quelque instrument, ôter en raclant.

odgarniy włosy kudły z oczu. streiche die Haare aus der Stirne. redressez les cheveux du front.

odgarniy węgle od garka. streiche die Kohlen vom Topfe weg. rasez les charbons de devant le pot.

Odgięty *adj.* abgebogen, weggebogen. recourbé; courbé, plié d'un autre côté; détourné.

Odginam, *v. m. F. odegnę.* wegbiegen, zurück oder seitwärts biegen. détourner, recourber, courbér, plier en arrière ou sur quelque autre côté; donner un autre plie à qu. ch. § odgiął goździ.

odgniy gałąź, abym mogł widzieć. biege den Ast weg, daß ich sehen kann. détournez la branche que je puisse voir.

odginać się. steif, unbiegsam seyn; sich nicht biegen wollen. se roidir; être inflexible, ne se pas plier.

odginaiący się. unbiegsam, steif, hart. roide, inflexible, qui ne se plie pas.

Odgłos, *m.* 1) Wiederschall, Wiederhall, Echo. 2) Stimme. 3) Schall, Knall. 1) un éco, un son redoublé. 2) voix, *f.* son. 3) rétentissement, éclat; bruit éclatant. § 1) ta gora rozsyła odgłosy; idzie ztamtąd odgłos. ** 2) pierwszy odgłos dziecięcia iest płacz; w pośtych żałosnych odgłosow wesoły się odzywa poseł. ** 3) przy odgłosach armat.

Odgniewać się, *F. odgniewam, v. n.* aufhören zu zürnen; sich besänftigen; sich im Zorne mäßigen, wieder gut werden. cesser d'être en colère, s'appaiser; s'adoucir, se modérer.

Odgramiam, *v. m. F. odgromię, kogo.* 1) abschlagen, zurückschlagen, zurück jagen. 2) dem Feinde abnehmen. 1) battre l'ennemi & le chasser de devant une place. 2) prendre de force; enlever à l'ennemi. § 1) odgromił od miasta nieprzyiaciela. 2) nieprzyiacielowi działa i konie odgromił.

Odgrażam kogo; komu, *v. m. F. odgrożę.* einen

einen abschrecken. intimider qu. de qu. ch. rebuter, détourner qu. en l'intimidant; ménacer qu.

odgrażać komu, czym. einem wieder drohen. ménacer celui qui nous ménace; faire des ménaces reciproques.

Odgrażanie, *n.* das Abschrecken, Abschreckung. intimidation, action de détourner qu. par crainte.

Odgromienie, *n.* 1) das Zurückschlagen des Feindes. 2) Wegnehmung dem Feinde, als der Gefangenen. 1) l'action de mettre l'ennemi en déroute. 2) prise de qu. ch. qu'on fait sur l'ennemi.

Odgromiony, *adj.* 1) abgeschlagen, zurückgejaget. 2) abgeschlagen, dem Feinde abgenommen. 1) repoussé avec perte; mis en déroute. 2) pris, emporté, enlevé aux ennemis.

Odgryzam kogo, } *v. m. F. odgryzę.* 1)
odgryźć się komu. } einen wieder beißen. 2) sich durchbeißen, durchzanken: einem die Zähne weisen. 1) remordre; mordre celui qui nous a mordu. 2) montrer les dents à qu.; savoir bien ergotter.

Odgrzewam co, *v. m. F. odgrzeię.* aufwärmen, wieder wärmen. réchauffer, chauffer de nouveau.

Odgurtować co, *F. odgurtuię.* aufgürten, losgürten, ein Pferd. déssangler, défaire, lâcher les sangles. § odgurtuy konie.

Odiachanie, *n.* das Abreisen, die Abreise. départ; l'action de partir.

Odiazd, *m.* die Abreise. départ, *m.* § był tam przy odieździe moim.

Odiechany, *adj.* abgereiset. qui est parti.

Odięcie, *n.* Wegnehmung. retranchement, *m.* privation, *f.*

Odięty, *adj.* abgenommen, genommen. ôté, privé, retranché.

Odieżdżam, *v. m. F. odiadę.* abreisen. partir. § przyszedł iakom odieżdżał; iuż odiechał do Warsza.

Odieżdżanie, *n. vid.* Odiechanie.

Odiskacz, *m.* 1) Eintreiber, Einnehmer. 2) Wiedereroberer. 1) exacteur, collecteur, qui exige quelque ch. 2) recuperateur; qui a repris ce dont l'ennemi s'étoit rendu maître.

Odiskanie, *n.* odzyskanie. Wiedererlangung, Wiedererhaltung. recouvrement, *m.*

prawo na odiskanie. Zueignungs-Recht. droit de retour.

odiskanie prawne, gerichtliche Wiedererlangung seines gewesenen Eigenthumes. éviction, *f.* recouvrement qu'on fait en Justice.

Odiskany, *adj.* odzyskany. wieder erlanget. recouvré, regagné, mis en sa possession: reconquis.

Odiskowanie, *n.* das Wiedererlangen: Eigenthums-Forderung. vendication, *f.* action de vendiquer, de recouvrer une chose.

Odiskuię co, *v. m. F. odiskam.* wieder erlangen, wieder erobern. regagner, vendiquer, recouvrer, *v. a.* mettre en sa possession ce qu'on a perdu; rattraper, ravoir.

odiskować prawnie. Gerichts-Wort: als eigen wieder fordern. *terme de Palais:* recouvrer une chose en Justice; évincer, *v. a.*

*Odkąd, zkąd, *adv.* woher. d'où.

Odkapturzyć, *F. odkapturzę.* die Kappe abnehmen. ôter la chape.

odkapturzyć ptaka. Jäger: dem Stoß-Vogel die Kappe nehmen. *chasse:* déchaperonner l'oiseau.

Odkaz, *m.* } 1) Legat, Vermächtniß.
Odkazanie, *n.* } 2) Anweisung, Aßignation auf Geld. 1) un legs. 2) assignation d'une somme. § 1) odkaz klasztorowi od Biskupa. 2) otrzymałem list z odkazaniem na 110 złotych.

odkazanie albo co odkazanego maiący. der ein Vermächtniß bekommen hat. un légataire.

Odkazany, *adj.* 1) vermachet, legiret. 2) angewiesen, aßigniret. 1) legué, laissé par testament. 2) assigné. § 1) odkazany mu dom ten. 2) odkazane od kupca otrzymał pieniądze.

odkazanego co, ein Vermächtniß. un legs.

Odkazuię komu co, *v. m. F. odkażę.* vermachen, legiren. léguer, donner par legs. § odkazano mu ten dom na testamencie.

**odkazać kogo, vid.* Odstraszam kogo.

odkazać się. ernstlich bezeugen. protester, promettre avec serment. § odkazał się nie uczynić więcey tego.

Odkęsuię się, *F. odkąsam, vid.* Odgryzam.

Odkipieć, *F. odkipi.* aufhören zu sieden. cesser de bouillir.

Odkisać, *F. odkisam.* abgähren, abgähren lassen. faire assez bouillir ou travailler une boisson. § odkisać piwo w flaszach.

Odkisnąć, *F. odkisnę.* abgähren, genug gähren. cesser de travailler ou de bouillir dans un vaisseau. § iesżcze nie odkisnęło (odkisło) piwo, wino.

Odkiwam, *v. m. F. odkiwnę, komu czym.* mit einem Winke abschlagen; ein Zeichen geben, daß man nicht wolle. faire signe de la tête ou de la main qu'on ne veut point; refuser, renier, rejetter en faisant

quelque ſigne extérieur. § odkiwnąć głową, ręka.

Odkiwanie, *n.* das Winken zum Zeichen, das man nicht wolle. l'action de réfuſer en faiſant quelque ſigne extérieur.

Odkiwnienie, *n.* Wink, daß man etwas nicht haben will. le réfus ou le ſigne qu'on fait pour marquer qu'on réfuſe qu. ch.

Odkład, *m.* Friſt, Verſchub, Aufſchub. délai, *m.* rétardement, *m.* prolongation, *f.* reculement, *m.* remiſe, *f.* ſurſéance, *f.* § Dekretem ta ſprawa ma odkład.

Odkładacz, *m.* Verzögerer, Aufſchieber. qui uſe de remiſe, qui differe.

Odkładam, *v. m. F. odłożę, conaczas.* 1) bey Seite legen, beylegen. 2) aufſchieben, verſchieben, verlegen. 3) Gerichtsw. friſten; aufſchieben, Friſt geben. 4) abſegeln, abfahren, vom Lande ſtoßen. 5) abgewöhnen; entwöhnen. 1) mettre à côté, mettre à part, mettre à écart. 2) reculer, différer, remettre, prolonger, retarder, délayer; ſurſeoir, ſuſpendre. 3) *Droit:* ſuſpendre; ſurſeoir qu. ch.; accorper une ſurſéance. 4) mettre à la voile, partir, démarer. 5) désaccoûtumer, faire perdre l'habitude de qu. ch. à qu.; défaire qu. d'une coûtume. § 1) odłoż to na ſtronę. 2) odłożmy to na czas ſpoſobnieyſzy. 3) odkładać ſądy, ſprawę ſądową. 4) odłożyć od brzegu, od lądu. 5) odkładać kogo obżarſtwa, opilſtwa.

odkładać ſię czego. ſich etwas abgewöhnen. ſe défaire d'une coûtume; ſe désaccoûtumer, ſe déshabituer de qu. ch.

Odkładanie, *n.* 1) das Aufſchieben. 2) das Entwöhnen. 3) das Abſegeln eines Schiffes. 1) retardement, prorogation, alongement de tems. 2) l'action de déshabituer qu. de qu. ch. 3) l'action ou le tems du départ d'un vaiſſeau; partement.

Odkładany, *adj.* oft aufgeſchoben. ſouvent différé.

Odkleiam co, *v. m. F. odkleię.* ableimen, abkleben, abweichen. décoller, dégluer; ſéparer les choſes qui ſont collées.

odkleić ſię. ſich ableimen; abgehen. ſe décoller, ſe dégluer.

Odkleienie, *n.* das Aufleimen, einer geleimeten Sache. décollement.

Odklinam, *v. m. F. odiklnę, vid.* Odczarować.

Odkop, *vid.* Okop.

Odkrapiam, *v. m. F. odkropię.* wieder beſprengen; wieder beſpritzen. jetter de l'eau ſur celui qui nous a aſperſé.

odkropić święconą wodą. 1) mit Weihwaſſer vertreiben. 2) vertreiben, los werden. 1) chaſſer avec de l'eau bénite. 2) ſe défaire de qu.; éloigner de ſoi. § 1) odkropić uroki święconą wodą. 2) źle obranego przyiaciela częſto i święconą odkropić niepodobna wodą.

Odkrycie, odkryto, *adv.* aufgedecket. à découvert, ſans être couvert.

odkrycie, *n.* Aufdeckung. découverte, *f.* l'action d'ôter la couverture de qu. ch.

Odkrytość, *f.* 1) Augenſchein, Sichtbarkeit. 2) das Aufſehen, freye Ausſicht, in welcher nichts dem Auge hindert, 1) évidence, perſpicuité. 2) vuë libre; étenduë oû rien ôte la vuë. § 1) odkrytość tey ſprawy go w nieſzczęście napędziła. 2) odkrytość pola; odkrytość widoku.

odkrytość okopow zawalnych, vid. *widok okopow zawalnych.*

odkrytość oka. vid. *widok odkryty.*

Odkryty, *adj.* 1) aufgedecket, offen, ſichtbar, nicht zugedecket. 2) offen, wo man eine freye Ausſicht hat. 3) entdecket. 4) offenherzig, aufrichtig. 1) découvert, qui eſt ſans couverture; qui n'a rien qui le cache; ouvert. 2) découvert, oû il n'y a rien qui empêche la vuë. 3) découvert, développé, révélé. 4) ouvert, ſincère. § 1) pierś odkryta. 2) pole odkryte. 3) odkryta zdrada. *4) odkryty, otworzyſty to człowiek.

odkryty widok, vid. *widok odkryty.*

Odkrywam, *v. m. F. odkryię.* 1) aufdecken. 2) entdecken, gewahr werden. 3) entdecken, an den Tag bringen; hinter etwas kommen. 1) découvrir, ôter la couverture. 2) découvrir, appercevoir. 3) découvrir, révéler, développer. § 1) odkrył go nieprzyſtoynie; odkryła pierś. 2) odkryć zdradę. 3) odkrył okręt z daleka okiem.

odkryć ſię. 1) ſich aufdecken. 2) ſich einem entdecken, anvertrauen. 1) ſe découvrir; ôter ſa couverture. 2) ſe découvrir, dire ſes penſées à qu. § 1) przykryy chorego, bo ſię odkrył. 2) odkrył ſię z ſwoią ku niey miłością.

Odkrywanie, *n.* das Aufdecken. l'action par laquelle on découvre qu. ch.

Odkrzywiam co, *v. a.* gerade biegen. redreſſer, rendre droit ce qui ne l'eſt pas.

*Odkup, *m.* okup, *m.* Löſe-Geld. la rançon, rachat.

Odkupiciel, *m.* Löſer, Befreyer. libérateur; celui qui rachete quelqu'un de priſon; qui donne la rançon pour qu. § odkupiciel z niewoli, z długow.

Odkupiciel naſz. Unſer Erlöſer. Nôtre rédemteur; Nôtre ſauveur; le Rédemteur

des

des hommes; le Rédemteur du monde.
Odkupienie, *n.* Wiederkauf, *m.* rachat, *m.* § przedał maiętność zostawuiąc sobie prawo odkupienia.
Odkupny, *adj.* wiederkäuflich, ablöslich. rachetable, *adj.* qui se peut racheter.
Odkupiony, *adj.* gelöset, wiedergekaufet. racheté.
Odkupowanie, *n.* das Wiederkaufen. l'action de racheter.
Odkupuię, *v. m. F. odkupię, co od kogo* 1) wiederkaufen, wieder an sich kaufen, 2) sich loskaufen von etwas; abkaufen, erkaufen, als eine Strafe. 3) lösen, einlösen. 1) racheter, retirer une chose qu'on a vendue. 2) racheter une peine, donner quelque argent pour se délivrer de quelque malheur. 3) dégager, retirer un gage. § 1) odkupił maiętność z nagrodą. 2) odkupił swoy żywot; odkupił pokoy, kaźń, niewczas, niebezpieczeństwo, karanie, napaść. *3) odkupić (wykupić) zastaw.
Odłączam co od czego, *v. m. F. odłączę.* absondern, abtheilen. séparer, détacher, déjoindre, *v. a.* qu. de qu. ch.
odłączyć kogo od iedności Kościoła. einen von der Gemeinschaft der Kirche ausschließen. retrancher qu. de l'Eglise.
odłączyć się od kogo. sich von einem absondern. se séparer de qu.
Odłączenie, *n.* Absonderung, Abtheilung, séparation, *f.*
Odłączony, *adj.* abgesondert. séparé, détaché.
Odlanie, *n.* die Abgießung. l'action de survuider une liqueur.
Odlany, *adj.* abgegessen. survuidé.
Odlatam, } *v. m. F. odlecę.* hinweg fliegen.
Odlatuię, } s'en aller à tire d'aile; s'envoler, partir.
Odlatanie, *n.* } das Wegfliegen. le départ
Odlecenie, *n.* } d'un oiseau.
Odłażę, *F. odlezę.* wegkriechen. ramper ailleurs; se trainer d'un lieu.
Odlecić co, *F. odlecę. v. a.* verschlagen, laulicht machen. faire tiédir, rendre tiéde une liqueur.
odlecić się. laulicht werden. tiédir, devenir tiéde.
Odległość, *f.* Entfernung, Weite. *f.* éloignement, *m.* distance d'un lieu à l'autre.
Odległy, *adj.* abgelegen, entfernet. éloigné. § w odległe odiechał kraie; odległy iest od Oyczyzny.
Odlepiam, *v. m. F. odlepię.* Abkleben. décoller, dégluer.
Odlepienie, *n.* Abklebung, *f.* dégluement, décollemenr, *m.*

na Odlew, *adv.* mit verkehrter Hand. de revers; en tournant la main en dehors. § pięścią go na odlew uderzył.
uderzenie na odlew. Schlag mit der verkehrten Hand. un coup de revers.
Odlewacz, zlewacz. 1) Abgießer. 2) Giesser, Schmelzer. 1) celui qui survuide quelque liqueur. 2) fondeur, ouvrier qui fond le métail pour faire quelque vaisseau.
Odlewam, *v. m. F. odleię.* 1) abgießen. 2) gießen, Erz. 1) survuider, ôter quelque quantité de liqueur. 2) fondre, mouler, jetter en moule. § 1) odley wodę z tego. 2) odlewać obrazy z kruszca; odlewać kruszec.
odley trochę wina. gieße etwas Wein ab. ôtez en un peu de vin.
odlewać wodę, urynę. sein Wasser abschlagen. lâcher de l'eau; faire de l'eau; pisser.
Odlewanie, *n.* 1) das Abgießen. 2) das Erzgießen. 3) Abguß aus Erz. 1) l'action de survuider une liqueur. 2) la fonte, l'action de jetter en moule. 3) chose qu'on a moulée.
odlewaniu służący. zum Erzgießen gehörig. de fonte; qui regarde la fonte.
Odlewany, *adj.* gegossen. fondu, massif, solide.
Odliczam co, *v. m. F. odliczę.* 1) von etwas abzählen. 2) zählen. 1) ôter, prendre d'une somme. 2) compter en payant. § 1) odlicz z tego worka dziesięć talerow. 2) odliczył mi pieniądze.
Odlipa co, *v. m. F. odlipnie.* sich ableimen, abgehen. se dégluer, se décoller.
Odłog, *m.* 1) eine Brache; ungebaueter, wüster Acker. 2) Brach-Acker, Brach-Feld. 1) un friche; terre inculte; terre qu'on ne cultive point. 2) jachère, *f.* guéret, *m.* terre qu'on laboure de deux ans l'un; terre qui s'est réposée un an. § 1) odłogiem roli sztukę zostawić; role poydą w odłogi; nowizna iest rola z odłogu. 2) siać na odłogu,
odłogiem, adv. 1) brach, wüste. 2) brach; ohne Wirkung, unfruchtbar, ohne Nutzen. 1) en friche; n'étant pas labouré. 2) en friche, sans fruit, sans effet. § 1) odłogiem leżą pola. 2) testament gdzieś odłogiem w kącie leży.
odłogiem co puścić. 1) brach liegen lassen. 2) fig. liegen lassen. 1) laisser en friche. 2) *fig.* laisser en friche, négliger, abandonner.
Odłożenie, *n.* 1) Aufschub, *m.* Verschub, *m.* 2) Entwöhnung, Abgewöhnung. 3) Abreise eines Schiffes. 1) délai, *m.* retardement, surséance, remise, reculement. 2) dés-

2) désaccoûtumance 3) partance, *f.* départ d'un vaisseau.

odłożenie sprawy. Aufschub einer gerichtlichen Sache. délai d'un jugement.

Odłożony *adj.* aufgeschoben, verleget, verschoben. différé, remis, sursis.

Odłożyć, *vid.* Odkładam.

Odludek, *m.* menschenscheuer Mensch. hibou, *m.* un solitaire; reclus; un homme fort retiré, qui fuit les compagnies.

Odłudzam, *v. m. F. odłudzę.* ablocken. détourner, éloigner qu. de qu. ch. par des appas.

Odłupuię, *z. m. F. odłupię.* 1) abspalten. 2) abschälen. 1) arracher, enlever d'une chose qu'on fend. 2) écorcer; lever l'écorce d'un arbre.

Odłuszczam, *v. m. F. odłuszczę*; wyłuszczam. aushülsen, ausschälen; den Kern ausnehmen. monder, écaler, peler; dérober, ôter la peau.

Odlutować co, odlutuię, *v. a.* abkütten; den Kütt abnehmen; auflöten, was gelötet ist aufmachen. défaire le ciment ou la soudure; déssouder une chose qui étoit soudée.

Odmach, *m.* Ausholung beym Hauen. le tour de bras qu'on prend pour frapper plus rudement. § odmachem ciąć, uderzyć.

bez odmachu ciąć, uderzyć. hauen, schmeissen ohne auszuholen. frapper sans lever la main en haut, sans faire un tour de bras.

bez odmachu co powiedzieć. ohne Scheu etwas sagen. dire tout plat ce qu'on pense; le trancher net.

Odmacham, *v. m. F. odmachnę.* ausholen mit der Hand. lever la main fort haut, pour pouvoir frapper avec plus de force; frapper après avoir pris un tour de bras.

Odmarkotać, Odmarkotywać, *vid.* Odwarkam.

Odmalować, *F. odmaluię.* 1) abmalen. 2) abmalen, abschildern, vorstellen. 1) peindre, tirer. 2) peindre, dépeindre, représenter. §) 1) odmalował drzewo, corkę do żywego. 2) nieznośną ich niewolą nam odmalował.

Odmalowanie, *n.* 1) Bild, abgemalete Sache. 2) Portrait. 3) Vorstellung, Abschilderung. 1) tableau, *m.* figure peinte de qu. ch. 2) portrait, *m.* 3) peinture, tableau, représentation de qu. ch.

żywe to iego osoby i umysłu odmalowanie. das ist eine wahre Abschilderung seiner Person und seines Gemüthes. c'est une peinture fort vive de sa personne & de son coeur.

Odmalowany. eig. u. fig. abgemalet, abgeschildert. *prop. & fig.* peint, représenté.

Odmarkotać, Odmarkotywać, *vid.* Odwarkam.

Odmarza, *v. imp. F. odmarznie.* abfrieren, erfrieren, vom Froste gerühret werden. se corrompre par la gelée. § odmarzły (odmarznęły) mu palce.

nos mu odmarzł. die Nase ist ihm erfroren, abgefroren. il a son nez mort par engelure.

Odmarzły, *adj.* abgefroren. corrompu par une gelée, mort par le froid.

Odmawiam, *v. m. F. odmowię, co komu.* 1) hersagen, auswendig aufsagen; herbethen. 2) einem etwas abschlagen, versagen. 3) abspenstig, abwendig machen. 4) in den Gerichten: repliciren. 1) reciter; dire par coeur. 2) refuser, ne pas accorder. 3) débaucher qu.; détourner, dégoûter une personne de l'autre. 4) *terme de Palais:* repliquer; fournir des repliques. § 1) odmowił swoię oracyą; odmów rzecz twoię; odmowić pacierz. 2) odmowił mi tey łaski; odmowić zaraz miley proszącemu; *prov.* poł dobrodzieystwa zaraz odmowić; *prov.* odmowiono mi to. 3) odmowić komu sługę. 4) druga strona na to odmawiać będzie.

Odmęt, *m.* 1) trübes Wasser. 2) Verwirrung, Unruhe. 1) eau trouble. 2) trouble, *m.* désordre, *m.* mouvement.

łowić w odmęcie. eig. u. fig. im Trüben fischen. *prop. & fig.* pêcher en eau trouble.

iak w odmęcie chodzi. er geht, als wenn er vor den Kopf geschlagen wäre. il baisse la tête; il est triste comme un bonnet de nuit sans coëfe.

Odmiana, *f.* Veränderung, *f.* changement *m.*

przez odmianę (wekselł) pieniądze posłać. durch Wechsel Geld übermachen. faire tenir, envoyer une lettre de change.

w miłości odmianę lubi. in der Liebe liebet er Veränderung. en amour il n'abhorre pas le troc.

odmiana w ciele. Heilk. Aenderung der Eigenschaften im menschlichen Körper. *Médec.* changement des propriétés qui arrive dans le corps humain.

odmiana powietrza; niepogoda. schlechtes Wetter. mauvais tems, intempérie, *f.*

Odwiatam co, *v. m. F. odmiotę*, odrzucam. wegwerfen, verwerfen, verachten. rejetter, mépriser, *v. a.* qu. ch.

Odmięcz, *f.* Thau-Wetter, dégel, *m.*

Odmię-

Odmiękam, *v. m. F. odmięknę.* 1) wieder weich werden. 2) abweichen, sich ableimen. 1) se ramollir, devenir mou & maniable. 2) se dégluer.

Odmiękczam co, *v. m. F. odmiękczę.* 1) wieder weich machen. 2) öffnen, laxiren. 1) ramollir, rendre mou. 2) lâcher le ventre; rendre le ventre libre.

Odmieniacz, *m.* 1) Veränderer. 2) Geldwechsler. 1) celui qui change. 2) banquier, changeur, cambiste, *m.*

Odmieniam co, *v. a.* 1) ändern, verändern. 2) Geld wechseln. 3) verändern, unterschiedlich vorstellen. 1) changer. 2) changer des espèces. 3) varier, diversifier. § 1) odmienić urzędniki, radę, słowo, obyczaie w lepsze. 2) odmienić komu, u kogo czerwony złoty. * 3) co raz wyśmienitszemi mowę swoię odmienia (przeplatywa) koncepłami.

odmieniać pieniądze. 1) Geld wechseln. 2) wechseln, Wechsel treiben. 1) changer les espèces. 2) être banquier; faire la banque.

odmienić twarz. sein Gesicht verändern. démonter son visage.

zdanie, wolą odmienić. seinen Willen ändern; anderes Sinnes werden; sich anders bedenken. se raviser; changer de sentiment.

odmienić co w co. in etwas verwandeln. changer qu. ch. en qu. ch. § odmienił srebro w złoto.

odmienić co przydaiąc albo odeymuiąc. an einer Sache etwas verändern. changer une chose, lui donner un autre air. § odmienił pałac i ogrod.

odmienić co, inszą rzecz wziąć. verändern, eine andere Sache nehmen. changer de qu. ch.; quitter une chose pour en prendre une autre. odmienił szatę, mieysce, religią, Pana.

odmieniać się. sich verändern. se changer. § słodkie migdały w gorskie się odmieniaią; wszystko się na świecie odmienia; odmienia się w obyczaiach, w postękach.

Odmienianie pieniędzy. 1) Wechsel-Handel. 2) das Geldwechseln. 1) le négoce de changeur. 2) l'action de changer les espèces.

Odmienikwiat, *f. m.* ziele, *(tripolium)* Wasser- oder Meer-Sternkraut. tripolium, *m.*

Odmiennie, *adv.* veränderlicher Weise. inconstamment, d'une manière inconstante.

Odmienny, *adj.* 1) unterschieden. 2) veränderlich, unbeständig. 1) différent, divers. 2) changeant, variable, müable; léger, inconstant, volage. § 1) stroy ich tylko iest kołnierzem odmienny. 2) odmienny bardzo człowiek.

odmienna sprawiedliwość, vid. *sprawiedliwość odmienna.*

Odmienność, *f.* Veränderlichkeit, Unbeständigkeit. inconstance, légereté, mutabilité, changement, mobilité.

Odmierzam co, *v. m. F. odmierzę.* abmessen. mésurer, *v. a.* qu. ch.

Odmierzenie, *n.* das Abmessen. le mésurage; l'action de mésurer.

Odmierzony, *adj.* abgemessen. mésuré, ée.

Odmiot, *f. m.* 1) Ausschuß, *m.* 2) Schlacken, Schaum von Erz. 1) rebut, *m.* fretin, *m.* chose qu'on ne veut point. 2) lope, écaille, paille, paillette; la crasse d'un métail.

Odmładzam co, *v. m. F. odmłodzę.* 1) verjüngern. 2) eine Heerde mit neuem Zuwachse besetzen. 1) rajeunir, faire devenir plus jeune. 2) renouveller ses troupeaux. § 1) peruka go odmłodziła. 2) trzeba co rok odmładzać dobytek, stado.

odmłodzić się. ⎫ sich verjün-
Odmłodnieć, *F. odmłodnieię.* ⎭ gern. rajeunir; devenir plus jeune.

Odmłodniały, *adj.* verjüngert. devenu plus jeune; rajeuni.

Odmłodnienie, *n.* 1) Verjüngung. 2) die Abstreifung der Schlangen-Haut im Frühlinge. 1) rajeunissement. 2) renouvellement de peau, que le serpent quitte au printems; la muë.

Odmorski, *adj.* od morza daleki, nie przy morzu, lądowy, śrzodziemny. vom Meere entlegen; in der Mitte des festen Landes entlegen. éloigné de la mer, situé au milieu de la terre ferme.

Odmorze, *f. n.* od morza odległość. Land, das von der See weit entlegen ist; das mitten im festen Lande liegt. éloignement de la mer; pays situé au milieu de la terre ferme.

*Odmotać, *F. odmotam, v. a. co,* Rozplatać. auswirren, aufflechten, aufknüpfen. dénouer, défaire.

Odmowa, *f.* ⎫ 1) abschlägige Antwort.
Odmowienie, *n.* ⎭ 2) in den Gerichten: Replik. 1) refus, renvoi, negative. 2) *terme de Palais:* replique.

Odmowny, *adj.* abschlägig. qu'on refuse, qu'on a refusé; qu'on n'accorde pas. § odmowna odpowiedź, miłość.

Odmrażam co, *v. m. F. odmrożę;* mrozem zepsuć. ein Glied erfrieren. gâter, perdre, faire mourir un membre par le froid. § odmroziłem członek, palce.

odmro-

odmrozil sobie nos. die Nase ist ihm erfroh-ren. le froid lui a fait tomber, a fait perdre le nez.
odmrozić się; umrozić się. erfrieren. s'engéler; se corrompre par la gélée.
Odmroz, *m.* Frost-Beulen. engélure, *f.* enflure causée par le froid.
odmroz w piętach, w nogach. Frost-Beulen in den Hacken, in den Füßen. mule, *f.* engélure aux talons, aux piés.
Odmrożony, *adj.* erfroren. mort par engélure; corrompu par la gélée. § odmrożone ręce, nogi.
Odmrugam, *v. m. F. odmrugnę.* einem mit einem Blick zu verstehen geben, daß man nicht wolle. faire quelque signe de l'oeil qu'on ne veut point. § odmrugnęła mi.
Odmruganie, *n.* das Winken mit den Augen, wenn man etwas nicht haben will. l'action de donner un contre ordre avec quelque coup d'oeil.
Odmrugnienie, *n.* Augenwink zum Zeichen seines Nichtwollen. clin de l'oeil pour faire signe qu'on réfuse qu. ch.
Odmruczeć, *F. odmruczę.* ⎫ *vid.* Od-
Odmrukać, *v. m. F. odmruknę.* ⎭ warkam.
Odmuchnąć co z prochu, *F. odmuchnę, v. a.* von etwas den Staub wegblasen. souffler la poussière de dessus une chose.
Odmunsztukować, *F. odmunsztukuię.* das Mund-Stück von einem musikalischen Instrument wegnehmen. dés-ancher, *v. a.* ôter l'anche ou l'embouchure d'un instrument de Musique.
Odmurować co, *F. odmuruię.* aufmauern, eine Mauer aufbrechen. démurer, ôter un mur.
Odmykam, *v. m. F. odemknę.* 1) wegschieben, wegrücken. 2) hinweg thun. 3) öffnen, aufschieben, aufriegeln. 1) reculer, retirer, tirer qu. ch. du lieu ou elle étoit. 2) soustraire, ôter aux yeux, ôter de vuë. 3) ouvrir, déverrouiller, ôter le verrouil. § 1) odemkniy skrzyni od ściany. 2) odemknąłem mu to z oczu. 3) odemknąć skrzynię, komorę.
mykam się od czego. von etwas zurück weichen, sich von etwas entfernen. se retirer un peu; se reculer; reculer.
Odmykany, *adj.* was man öfnen, aufmachen kann. qu'on peut ouvrir.
Odmyty, *adj.* abgewaschen. 2) was man auswaschen kann. 1) lavé. 2) qui se peut laver; facile à nettoyer, à ôter par l'eau.
Odmywam, *v. m. F. odmyię.* abwaschen, auswaschen. laver, nettoyer avec de l'eau; ôter des taches.

Odnawiacz, *m.* Erneurer. novateur; celui qui renouvelle.
Odnawiam co, *v. m. F. odnowię.* erneuren. renouveller, recommencer.
odnawiać się. neu werden, sich erneuren. se renouveller.
Odnawianie, *n.* Odnowienie, *n.* das Erneuren, die Erneurung. renouvellement, *m.*
Odnawiedzam, *v. m. F. odnawiedzę.* wieder besuchen. revisiter, *v. a. qu.*
Odniechcieć, *F. odniechcę.* die Lust verlieren. perdre envie; perdre appetit de faire qu. ch. § odniechciałem to uczynić.
odniechciało mu się. die Lust ist ihm wieder vergangen. il a perdu de nouveau l'envie.
Odnieć, *F. odnieie, bezosobne.* tagen, Tag werden. faire jour.
odniało boiedziemy. es ist Tag geworden, laßt uns fahren. partons il fait jour, il est jour.
Odniesienie, Odnoszenie. 1) Abbringung, das Zurücktragen. 2) Bericht, Denunciation, Anzeige, so man der Obrigkeit abstattet. 3) Erhaltung, Erlangung eines Nutzens, eines Schadens. 1) l'action de remporter & de remettre la chose au lieu d'où elle est apportée. 2) rapport, recit, dénonciation qu'on fait devant un Juge. 3) action de remporter quelque utilité, d'avoir quelque profit, quelque perte. § 1) odniesienie towarow niekupionych. 2) Sędzia za odniesieniem ukrzywdzonego czynić powinien; odniesienie sprawy do Zwierzchności. 3) odniesienie zwycięstwa, szkody, kary.
Odniesiony, *adj.* 1) zurück getragen. 2) denuncirt, angegeben. 3) erlangt, erhalten. 1) rapporté, remporté. 2) rapporté, dénoncé au Juge. 3) remporté, gagné. § 1) odniesione rzeczy. 2) odniesiony do sądu. 3) odniesione szkody, zwycięstwa.
Odnitować co, *F. odnituię, v. a.* aufnieten, einen umgeschlagenen Nagel aufschlagen. dériver un clou.
Odnoga, *f.* Neben-Stamm aus der Wurzel eines Baums. autre tige qui sort des racines d'un arbre.
odnoga morska. Meer-Busen. un golfe, sein de mer.
odnoga rzeczna. Arm eines Flusses. bras d'une rivière. § odnoga Wisłna.
odnoga gory. Arm eines Berges; kleiner Berg am großen. branche de montagne; petite montagne qui est comme une partie d'une autre plus grande.

Odnoſiciel, *m.* Angeber, Denunciator. rapporteur, dénonciateur, celui qui dénonce, qui rapporte au Juge.

Odnoſzę, *v. m. F. odnioſę.* co komu, do kogo. 1) wieder bringen. 2) davon tragen, erlangen, erhalten, bekommen, haben Ehre, Nutzen, Schaden. 3) eintragen, einſchreiben. 4) angeben, denunciren. 5) melden, hinterbringen. 1) reporter, rapporter, remporter, emporter ce qu'on avoit apporté. 2) obtenir, rapporter, remporter, gagner, tirer; avoir pour fruit de ſes travaux. 3) mettre, noter, marquer, écrire dans un livre. 4) rapporter, déférer, dénoncer au Juge. 5) faire ſavoir; avertir. § 1) odnieś mu kſiążkę. 2) wielką łaſkę, od niego odnioſłem; kupiec wiele wyciąga, mało odnoſi; te ſprawy w Senacie ſwoie odnoſzą determinacye; odnoſzę ztąd żal wielki, pożytek; zasłużeni zapłatę zasług cnotliwych odnieśli; odnioſł upadek, przyſtoyną karę; odnieść zwycięſtwo; porażkę woyſko odnioſło. 3) odnieść co w kſięgę. 4) odnioſł go do Sadow, do pana. *5) odnioſł (donioſł, oznaymił) mi śmierć iego.

odnieść ſię. abgehen, abweichen. ſe détourner, s'écarter, s'éloigner de. § odnioſł ſię od woli Boſkiey.

Odnowienie, *n.* Erneuerung, *f.* renouvellement, *m.*

Odnowiony, *adj.* erneuert. renouvellée.

Odnożka, *f.* u drzew, u ziol; wyroſtek młody. Schoß ſo eine Pflanze aus den Wurzeln treibt. rejetton bâtard qu'une plante pouſſe de ſes racines.

Odnożyſty, *adj.* von Flüſſen: in viel Arme ſich theilend. *parlant des rivières*: qui ſe partage en pluſieurs bras, qui fait pluſieurs bras. § Dunay odnożyſty.

*Odor, zapach. Geruch, Wohlgeruch. odeur, *f.* ſenteur, *f.*

Odorać co, *F. odorzę, odoruię.* 1) abackern eine Schuld. 2) abackern, abpflügen vom Rahn. 1) labourer à compte de ce qu'on doit ou de ce qu'on a reçû d'avantage. 2) eſperer; ôter quelque choſe de la liſière d'un champ en labourant. § 1) odorał dług, dwa złote. 2) ktoby miedzę albo gościniec odorał.

Odpadam, *v. m. F. odpadnę.* 1) wieder in etwas fallen. 2) abfallen, abtrünnig werden. 3) abgewieſen werden, verluſtig gehen. 4) abrindig werden, vom Brod. 1) retomber, rechoir en. 2) quitter, abandonner le parti de quelqu'un pour prendre celui d'un autre; ſe revolter, ſe ſoulever, ſe rebeller contre qu. 3) déchoir, tomber de quelque bonheur. 4) ſe décrouter comme fait le pain au four. § 1) odpadł, znowu wpadł w doł, w chorobę, w niełaſkę, w niewolą, w ten grzech. 2) odpadł wiary (od wiary) posłuſzeńſtwa. 3) odpadł od kroleſtwa niebieſkiego, od godności, od powagi; odpadł od Woiewodżanki, a potym ſzlachcianki chybił. 4) chleb odpadł.

odpaść od rozumu, od ſmysłom. von Verſtand, von Sinnen kommen. extravaguer; être hors de ſon bon-ſens; perdre l'eſprit.

odpadaiący, wracaiący ſię. zurückkommend, zurückkehrend. qui revient, qui retourne.

odpadaiący od posłuſzeńſtwa / Odpadły, *f. m.* odſtępnik od poddańſtwa. } abgefallen, abtrünnig, ein Rebelle. un rebelle contre ſon Seigneur; un revolté.

odpadły. zurück gefallen, wieder in etwas gefallen. qui eſt rechu, retombé en.

odpadłe dobra. verfallene, erbloſe, herrnloſe Güter. des biens caducs. § odpadłe dobra do ſkarbu należą.

Odpadnienie, *n.* 1) Rückfall, *m.* 2) Recidiv einer Krankheit. 3) Abfall, Abtrünnigkeit. 4) Verluſt, Beraubung. 1) rechûte, *f.* retour dans la même faute, dans le même mal. 2) rechûte, *f.* retour, *m.* repriſe de maladie; récidive. 3) défection, revolte, ſolevement, rebellion; abandonnement de ſon chef. 4) perte, *f.* privation de quelque bien. § 1) ſtrzeż ſię odpadnienia w grzechy, w błędy. 2) odpadnienie w chorobę. 3) odpadnienie od posłuſzeńſtwa. 4) odpadnienie od łaſki, od godności.

odpadnienie od wiary. Abfall vom Glauben. apoſtaſie, *f.*

Odpaiam kogo od rozumu, *v. m. F. odpoię.* zu Boden ſaufen, niederſaufen. achever, enivrer qu. entièrement; faire la conquête d'un enfant de Bachus.

Odpakować co, *F. odpakuię, v. a.* aufpacken, auspacken. dépaqueter, *v. a.* défaire un paquet, déballer les choſes emballées.

Odpakowanie, *n.* das Auspacken. depaquetement, *m.*

Odpakowany, *adj.* ausgepackt. dépaqueté.

Odparty, *adj. conf.* Odpieram. 1) zurück geſtoßen. 2) zurück getrieben. 1) pouſſé en arrière. 2) repouſſé, chaſſé.

Odpaſuię co, *F. odpaſzę, v. a.* abgürten. déceindre; ôter la ceinture. § Pany odpaſał ſzablę; niech ſzpadę odpaſze.

odpaſać.

odpasać się, odpasuię się odpasywam się. sich aufgürten. se déceindre; ôter sa ceinture.

Odpasany, *adj.* aufgegürtet. déceint.

Odpędzam, *v. m. F. odpędzę.* abtreiben, verjagen, vertreiben. repousser, rechasser, chasser, bannir, *v. a.* § odpędził nieprzyiaciela, pokusy, frasunek.

Odpędzanie.

Opędzenie, *n.* das Zurücktreiben, Zurückjagen. repoussement, *m.* action de rechasser; chasse, *f.*

Odpędzony, *adj.* abgetrieben, verjagt. rechassé, chassé, banni, repoussé au lieu d'où il étoit venu.

Odpętać, F. *odpętam. v. a.* konia z pęta wyzwolić. losfesseln. déchainer; ôter les fers, les chaines.

odpętać konia. ein Pferd losfesseln. désentraver, ôter les entraves.

Odpieczętować, F. *odpięczętuię, v. a.* list. aufsiegeln. décacheter, *v. a.* rompre & lever le cachet de qu. ch.

Odpieczętowany, *adj.* aufgesiegelt. décacheté.

Odpieram, *v. m.* F. *odeprę.* co, czym. 1) zurück stoßen, zurück schieben. 2) vertreiben, verjagen; widerstehen. 3) weg lenken, abwenden, entschuldigen, widerlegen. 1) écarter, déplacer; pousser qu. en arrière; faire faire place à qu. 2) repousser, recoigner, rechasser qu; résister, s'opposer à qu. 3) recoigner, décharger; refuter; dire qu'une chose n'est pas si damnable. § 1) odeprzyy tego bałwana od ściany. 2) odpierać nieprzyiaciela. 3) bliskością krwie tego odpiera.

Odpięcia, Odpinanie, *n.* das Aufknöpfeln, Aufhefteln, Aufschnallen. l'action de déboutonner, de dégrafer, de découpler.

Odpięty, *adj.* aufgeheftelt, aufgeknöpft, aufgeschnallt. dégrafé, déboutonné, déboucle.

Odpinam co, *v. m.* F, *odepnę.* aufhefteln, aufknöpfen, aufschnallen. dégrafer, déboutonner, déboucler. § odepniy przączkę; odpiął guziki, haftki.

Odpis, *m.* Antwort-schreiben. réponse, *f.* lettre de réponse; lignes de réponse, *pl.* § dać komu odpis na list.

odpis zwierzchności. ein Rescript. un rescrit.

Odpisuię komu, *v. m.* F. *odpiszę.* zurückschreiben, schriftlich antworten. répondre; donner, faire une réponse; donner en lignes de réponse. § odpisz mu na ten list.

Odpłakać czego, F. *odpłaczę.* mit Thränen etwas büßen; genung beweinen, payer de ses larmes; pleurer assez; cesser de pleurer. § nie odpłaczesz tego występku.

Odpłaszam, *v. m.* F. *odpłoszę.* abscheuchen, abschrecken. épouvanter,

Odpłatam co, *v. m.* F. *odplotę.* aufflechten. décorder, défiler, défaire. § odpleść osnowę.

**Odpłata, *f.* zapłata. Lohn, Zahlung. payement, recompense. § Bog sam tey podiętey pracy odpłatą będzie.

**Odpłatno, *adv.* belohnt, mit Belohnung. avec recompense. § odpłatno mi to w niebie będzie.

**Odpłatny, *adj.* 1) belohnungswürdig, vergeltungswürdig. 2) erkenntlich. 1) digne d'une recompense; reconnoissant; sensible aux graces qu'il a reçûes.

Odpłynienie, *m.* das Absegeln eines Schiffes. départ d'un vaisseau; partance; partement.

Odpłyniony, *adj.* absegeln. parti, qui a fait voile.

Odpływam, *v. n.* F. *odpłynę.* od czego. 1) wegschwimmen. 2) absegeln. 1) nager de quelque lieu; se retirer en nageant. 2) faire voile, mettre à la voile, partir. § 1) rybki odpłynęły. 2) iuż okręt, czołn odpłynął od brzegu, od miasta.

Odpoczęły, *adj.* ktory sobie odpoczął. ausgeruhet. delassé, reposé, qui s'est reposé.

Odpocznienie, *n.* } Ausruhung, *f.* Ruhe,
Odpoczynek, *m.* } *f.* un relâche, dé-
Odpoczywanie, *n.* } lâssement, repos pour se délasser; entrepos, *m.*

Odpoczywam, *v. m. F. odpocznę.* 1) ausruhen, ruhen. 2) am Tage ausruhen, schlafen. 3) ruhen, liegen als ein Balken. 1) se délasser, se reposer; se donner du relâche. 2) reposer, prendre du repos; dormir. 3) poser comme une piéce sur le mur. § 1) odpoczniy po tak ciężkich pracach; odpocząć się dla zdrowia, dla uciechy. 2) Jego Mość teraz odpoczywa. 3) balki na murze odpoczywaią.

Odpoczywać komu; odpoczynek dać einen ausruhen lassen. délasser qu; donner quelque relâche, du repos à qu.

Odpoczywanie, *n. vid.* Odpocznienie.

Odpoiam, *v. a. vid.* Odpaiam.

Odpolny *adj.* Kriegsb. Aussen-, vor der Festung angelegt. *Fortif.* détaché, de dehors.

szańc odpolny. Aussen-Werk, Abschnitt. piéce détachée.

Odpor,

Odpor, *m.* 1) Widerstand. 2) Widerlegung. 3) Replik in den Gerichten. *4) Entsatz, f. Odsiecz. *5) abschlägige Antwort, f. odmowa. 1) résistance, repoussement. 2) réfutation, confutation, réplique. 3) *terme de Palais:* repartie, réplique. *4) secours destiné à secourir une ville assiégée, *v.* Odsiecz. *5) refus, *v.* Odmowa.

dać odpor komu. einem Widerstand thun. faire résistance, (tête) à qu; tenir le contre-pié à qu; s'opposer, résister à qu.

Odporny, *adj.* 1) widerlegend, widerstehend. 2) leicht zu widerlegen. 1) qui réfute, qui résiste; qui sert à résister, à réfuter. 2) aisé à réfuter. § 1) odporne pismo; odporna księga. 2) zdanie iego, te nauki bardzo są odporne.

odporna strona. der Beklagte in Gerichten. *terme de Palais:* le défendeur; l'accusé.

Odpornik, *m.* Widerleger, Widersteher, Widersacher. celui qui réfute; un antagoniste, un adversaire.

Odpowiadacz, *m.* Antworter. celui qui répond, qui donne une réponse.

Odpowiadam, *v. m.* F. *odpowiem.* 1) antworten, erwiedern. 2) Rechenschaft geben. 3) einen befehden. 4) sich vertheidigen im Gerichte. 1) répondre, repartir, répliquer, donner réponse. 2) rendre compte. 3) défier qu; faire un défit à qu. 4) *terme de Palais:* répondre; se défendre. § 1) nie odpowiedział mi na list. 2) odpowiadać za to przed Panem będziesz. 3) odpowieda mi nieprzyiaźnią. 4) odpowiadać (bronić się) u sądu, u prawa.

odpowiedzieć na pozdrowienie. wieder grüßen. resaluër; rendre le salut.

odpowiadaiąc, odpowiadanym sposobem. Antworts-Weise. en répondant; en forme de réponse.

Odpowiednia, *f.* **Odpowiednica**, *f.* *vid.* Wyrocznica.

Odpowiednik, *m.* 1) Todt-Feind, Ausforderer, Befehder. 2) Kriegs-Herold. 1) ennemi mortel qui provoque quelqu'un au combat. 2) héraut qui déclare la guerre.

Odpowiedź, *f.* 1) Antwort, *f.* 2) Befehdung; Ausforderung zum Zweykampf. 3) Kriegs-Ankündigung. 1) réponse, *f.* 2) défi, *m.* cartel, *m.* appel, *m.* 3) déclaration de guerre. § 1) odpowiedź na list; odpowiedź na to łacna; dał mi tą odpowiedź; w odpowiedzi się kręci. 2) odpowiedź nieprzyiazna; odpowiedź na zdrowiu komu czynić. 3) odpowiedź woienna.

odpowiedź na pozdrowienie. Gegen-Gruß. l'action de resaluer.

odpowiedź, f. wypowiedź, f. rozbrat, m. Aufkündigung der Freundschaft. renonciation d'amitié, rupture, désunion.

nie ma to odpowiedzi. dawider ist nichts einzuwenden. il n'y a rien redire.

odpowiedź Boska. göttliche Antwort. un oracle, une réponse divine.

Odpowidziany. geantwortet. répondu.

Oprafzam, *v. m.* F. *odprofzę.* *1) abbitten. 2) losbitten, mit vielen Bitten etwas erhalten. 1) demander pardon. 2) délivrer, racheter par sa prière; obtenir une délivrance, une exemtion à force de prier. §*1) odproś (przeproś) go, boś go uraził. 2) odprafzać kogo od kary; nie odprosisz tego u niego.

odprafzać. durch Flehen abzuwenden suchen. tacher de détourner quelque mal par prières. § odprafza go od kary, ale go nie odprosi.

odprosić. durch Bitten abwenden. détourner par ses prières. § odprosił go od śmierci od podatkow.

Odprawa, *f.* 1) Abfertigung als eines Boten. 2) Abschied als eines Dieners, Soldaten. 3) Jäger: Abfütterung, Fütterung der Hunde. 1) dépêche, expédition. 2) un congé; l'ordre de quitter un service. 3) *chasse:* manière de nourrir les chiens. § 1) odprawa posłańca, listow; odprawa gotowa. 2) odprawa sługi, żołnierza; dworska odprawa z gołemi rękoma, *prov.* wziął odprawę od Pana. 3) taką odprawą psy dobrzeią; strębować do odprawy.

odprawa potrzeby. Haltung, Lieferung einer Schlacht. l'action de livrer une bataille.

Odprawiam, **Odprawuię**, *v. m.* F. *odprawię*, co. 1) verrichten, vollenden. 2) halten, absolviren eine Wissenschaft. 3) halten, begehen, feyern. 4) abdanken, den Abschied geben. 5) abfertigen, entlassen als einen Gesandten. 6) ausstatten, abfinden, verheyrathen ein Kind. 1) expédier, exécuter, dépécher, faire, accomplir, terminer, achever. 2) achever, tenir un cours de science. 3) tenir, faire, célébrer, solenniser, faire la cérémonie de. 4) congédier, remercier, envoyer, renvoyer un valet, un soldat; donner congé à. 5) congédier un ambassadeur. 6) émanciper, marier, doter un enfant. § 1) odprawił tę sprawę, tę robotę; odprawuie teraz poselstwo u krola Francuskiego; odprawił powinność swoię; tańce, pięsy dobrze odprawuie. 2) odprawić kurs, nauki na

na akademii. 3) odprawił w swoim domu wesele. 4) odprawić sługę, żołnierza. 5) odprawiono posłow. 6) odprawił syna i dwie corki.
odprawować kauzy. practiciren, advociren. faire la fonction d'avocat; avocasser.
odprawować się. gehalten, vollzogen, begangen werden. être tenu, se tenir, se faire. § odprawił się zaręczyny; festyn, akt ten, wesele, pogrzeb się odprawił; rada się u krola odprawuie.
Odprawianie, *n.* Odprawowanie spraw. das Verrichten der aufgetragenen Sachen. l'action d'expédier les affaires dont on est chargé.
odprawianie spraw sądowych. Sachwaltung; die Praxis eines Advocaten. profession, *f.* fonction d'Advocat; l'avocasserie, *f.*
odprawienie sprawy. geschehene Verrichtung, Vollendung einer Angelegenheit. l'achevement, accomplissement, l'exécution, l'expédition d'une affaire.
odprawianie, n. 1) die Abdankung eines Dieners, eines Soldaten. 2) Abfertigung, Entlassung als eines Gesandten. 3) Ausstattung, Abfindung einer Tochter eines Sohns. 1) le congé qu'on donne à un Ambassadeur. 3) émancipation d'un enfant quand le Père le marie & l'établit.
Odprawiony, *adj.* 1) verrichtet, ausgefertigt. 2) abgedankt, entlassen. 3) ausgestattet, abgefunden. 1) expédié, fait, exécuté, achevé, accompli. 2) congédié, envoyé. 3) émancipé; dotée ou marié de son Père.
Odprawny, *adj.* Abschieds-. de congé.
list odprawny. geschriebener Abschied. un congé; lettre de congé.
audyencya odprawna. Abschieds-Audienz. audience de congé.
Odprosżenie, Odprasżanie, *n.* 1) Abbitte, *f.* 2) das Losbitten von einer Strafe. 1) action de demander pardon. 2) délivrance de quelque peine accordée à la solicitation de qu.
Odprosżony, *adj.* 1) abgebeten. 2) losgebeten. 1) pardonné; dont on a obtenu pardon. 2) pardonné à l'intercession de qu; délivré de quelque peine à la supplication de qu. § 1) odprosżony wystepek. 2) odprosżony od śmierci, od szubienicy.
Odprowadzam co, *v. m.* F. *odprowadzę.* begleiten bis nach, bringen bis an. ramener, remener, reconduire jusqu'à.
odprowadzić kogo do domu. einen nach Hause begleiten. ramener qu. à la maison.

Odprowadzanie, *n.* Odprowadzenie, *n.* Begleitung, *f.* l'action de reconduire, de ramener qu.
puszczam Was Pana od siebie bez odprowadzenia. ich lasse sie von mir gehen ohne sie zu begleiten. je vous laisse aller sans vous reconduire.
Odprowadzony, *adj.* begleitet. reconduit, ramené.
Odprowadziciel, *m.* Odprowadzaiący, *s.m.* Begleiter. quelqu'un qui reconduit, qui remene.
Odprzysięgam się, *v. m.* F. *odprzysięgnę, czego.* 1) abschwören, verschwören, verläugnen. 2) verreden, verschwören etwas zu thun. 1) abjurer, renier, désavouer, renoncer, par serment. 2) renoncer à qu. ch; faire voeu, jurer de s'abstenir de qu. ch. § 1) odprzysiągł się Boga, wiary Chrześciańskiey, Pana swoiego, uczynku tego. 2) odprzysięgał się tego a iednak czyni, odprzysięgał się kart, kostek.
Odprzysięganie, *n.* Odprzysiężenie, *n.* Abschwörung, Verschwörung, Verläugnung. abjuration, *f.* reniement par serment, renoncement.
Odpust, *m.* Ablaß. indulgence, *f.* pardon, *m.* remission des péchés, accordée aux pénitents. § obraz, paciorek odpust maiący.
odpust otrzymać. Ablaß erhalten. gagner les pardons.
iest dziś odpust u Kapucynow. bey den Capucinern ist heute Ablaß. il y a aujourd' hui indulgence aux Capucins.
odpustu dostąpić. Ablaß bekommen. gagner les indulgences.
odpust zupełny. Jubel-Jahr, Erlaß-Jahr. le Jubilé; belle saison; le Jubilé de la nouvelle loi.
Opuszczam, *v. m.* F. *odpuszczę*, co komu. verzeihen, vergeben. pardonner, faire grace, remettre; passer à qu. une faute. § odpuścić komu winę, obrazę; odpuść tey śmiałości, że &c.
odpuścić grzechy. Sünden vergeben. remettre les péchés.
odpuścić komu dług. einem die Schuld erlassen. remettre à un débiteur la dette, le declarer quitte.
Odpuszczenie, *n.* Verzeihung, Vergebung, Erlassung. remission, *f.* pardon, *m.* § odpuszczenie winy, obrazy, karania.
odpuszczenia prosić. um Vergebung bitten. demander pardon.
odpuszczenie długu. Erlassung einer Schuld. remise d'une dette.
odpuszczenie grzechow. Vergebung der Sünden.

Sünden. remiſſion des péchés; reconciliation, *f.*
odpuſzczenia godny. erläßlich, das zu entſchuldigen, zu verzeihen iſt. pardonnable, remiſſible, digne de pardon.
odpuſzczenia niegodny. unerläßlich, das nicht zu vergeben iſt. impardonnable, qu'on ne peut pardonner.
z odpuſzczeniem. mit Zůchten zu reden. ſauf l'honneur de la compagnie; en parlant par révérence.
Odpuſzczony, *adj.* verzeihen, vergeben. pardonné, remis, *adj.*
grzechy odpuſzczone. vergebene Sünden. péchés remis, *pl.*
odpuſzczony od służby zołnierz. abgedankter Soldat. un ſoldat congédié.
Odpycham, *v, m. F. odepchnę*, co kogo. von ſich ſtoßen; abſtoßen, zurückſtoßen. déplacer; pouſſer en arrière, repouſſer; faire faire place à qu. § nie odepchnieſz mnie od łaſki, od nog Pańſkich; odepchnąć nawę od lądu.
Odpychanie, *n.* das Wegſtoßen. l'action de pouſſer en arrière, repouſſement.
Odra, *f.* 1) die Maſern. 2) die Oder, ein Fluß in Schleſien. 1) la rougeole, une maladie. 2) l'Oder, un fleuve en Siléſie. § 1) na odrę dzieci chorować zwykły; ma odrę. 2) odra z brzegow wylała.
odra ſie go chwyciła. im Scherz: ſeine Kleider fangen an zu reißen. *burleſq.* ſon habit s'en va en lambeaux.
Odrabiam, *v. m.* F. *odrobię*, co komu. abarbeiten eine Schuld. acquiter une dête par ſon travail; travailler à compte de ce qu'on a receu d'avance; travailler de ce qu'on doit payer. § odrobił na dług dwa talary.
odrobić ſie. ſich abarbeiten, von Arbeit můde werden. ſe tuer à travailler; ſe ruiner à force de travailler; épuiſer ſes forces par le travail; ſe laſſer à travailler.
Odradzam co komu, *v. m.* F. *odradzę.* abrathen, widerrathen. déconſeiller, diſſuader de qu. ch. qu.
odradzaiący, ſ. m. ein Widerrather. quelqu'un qui diſſuade, qui détourne.
Odradzam co, F. *odrodzę.* 1) wieder gebähren, fortzeugen, wieder hervorbringen. 2) Theol. einen zum Widergebohrnen machen. 1) reproduire, produire de nouveau. 2) régénérer, faire renaître en Jéſus-Chriſt.
odrodzić ſie; znowu ſie rodzić. 1) wiedergebohren werden. 2) Theol. wiedergebohren werden. 3) aus der Art ſchlagen. 1) renaître, être reproduit; naître de nouveau. 2) renaître en Jéſus-Chriſt. 3) s'abbâtardir; démentir ſa naiſſance, ſa famille; dégénérer de ſes anciens, de la vertu de ſes ancêtres; fortligner. § 1) to złe znowu ſię odrodziło; złe ſię zawſze odrodzi plemię, *prov.* 2) kto ſię w Jezuſie Chryſtuſie nie odrodzi zbawion nie będzie. 3) odrodził ſię od rodzicow, od ſwoich przodkow; nie odrodziło ſię oyca twego ſerce; ſowa nie odrodzi ſię w ſokoła. *prov.*
odradzaiąci ſię. wieder hervorkommend. renaiſſant.
odradzaiąci ſie uciechy. wieder kommende Ergötzlichkeiten. des plaiſirs naiſſant.
Odradzanie, *n.* odradzenie, *n.* Abrathung. diſſuaſion, *f.*
Odradzanie, *n.* das Wiedergebähren, das Wiederherhorbringen. renaiſſance, *f.* l'action de reproduire.
Odrapaniec, *g. odrapańca.* } abgeriſſner Menſch. couvert de haillons; un homme en lambeaux.
Odrapany, *ſ. m.* }
Odraſtam, *v. m.* F. *odrosnę.* wieder wachſen. renaître, revenir, recroître de nouveau; repouſſer, regermer; jetter de nouveau des boutons. § rakowi urwana noga odraſta.
odraſtaiący po wycieciu. wiederwachſend nach dem Behauen. qui revient après avoir été coupé.
Odraſtanie, *n.* das Wiederwachſen, die Wiederausſchlagung. renaiſſance, reproduction d'un germe.
Odrażam, *v. m.* F. *odrażę*, co kogo. 1) abwendig machen, abſondern. 2) abhalten von etwas. 3) abſpånſtig, abwendig machen als einen Diener. 1) aliéner qu. de qu. ou l'eſprit, l'affection de qu; dégoûter, détourner, éloigner qu. de. 2) empêcher qu. de faire ſes affaires; interrompre, détourner qu. de ſon travail. 3) débaucher, détourner, dégoûter une perſonne de l'autre. § 1) odraża tym przyiacioł od ſiebie. 2) podobno Was Pana od czego pilnego odrażam. 3) odraził mi ſługę moiego.
odrazić ſię od kogo. ſich von einem wenden, ſich eines entziehen. s'aliéner, être détourné de qu; ſe refroidir envers qu.
Odrażenie, *n.* Abneigung. aliénation, averſion, *f.* dégoût, *m.* refroidiſſement pour qu; diminution d'amitié.
Odrażony, *adj.* abgewendet, abgeneigt. aliéné de qu. refroidi, dégoûté.
Odrętwiałość, *f.* Odrętwienie, zdrętwienie, odtręt. dicke, harte Haut an den

Händen oder Füßen. durillon, *m.* calosité, cal, calus, aux mains & aux piés.
Odrętwiały, *m.* hart, schwielicht, als die Haut in den Händen. caleux; plein de cals, plein de durillons; dur, endurci.
Odrętwieć, *F. odrętwieię, v. n.* 1) erstarren, einschlafen. 2) hart werden, als die Haut in den Händen. 3) hart, unempfindlich werden. 1) engourdir, roidir, dévenir engourdi. 2) devenir caleux. 3) s'endurcir; devenir dur & insensible.
Odrobina, *f. f.* czego. 1) Brocke, Krume, ein klein Bißchen. 2) Rest von einer Mahlzeit, das übrige. 3) *fig.* etwas weniges. 1) miette, *f.* brin, *m.* petit morceau. 2) bribe, graillon, grain, rogaton, reste de ce qu'on a mangé. 3) *fig.* un peu; brin, grain, morceau, petite parcelle de qu. ch. § 1) odrobina cukru, chleba. 2) dać czeladzi odrobiny stołowe. 3) sługa ten godzien iest odrobiny iakiey łaski Pańskiey.
Odrodek, *m.* Mensch, der aus der Art geschlagen ist. celui qui dégénere, qui s'abâtardit de.
Odrodzenie, *n.* Wiederwachsung, renaissance, reproduction.
odrodzenie nasze w Chrystusie. unsere Wiedergeburt in Christo. notre renaissance, notre régénération en Jesu-Christ, notre divine renaissance.
Odrodzony, *adj.* 1) wieder gebohren, wieder gezeugt. 2) Theol. ein Wiedergebohrner. 1) qui est reproduit. 2) régénéré en Jésus Christ.
Odrosły, *adj.* erwachsen, groß erzogen. fait, qui est devenu grand; qui se peut conserver sans la mère. § odrosły orzeł, wilk, pies.
Odrost, *m.* Zuwachs, Vermehrung, Anwachs. chose laissée pour l'accroissement ou l'augmentation. § lasy na odrost chować; wiele narybku na odrost w staw wstawić.
drzewo na odrost zostawione. Laß-Baum im Walde. baliveau, *m.*
Odrostek, *m. g. odrostka.* Sache die wieder gewachsen ist. chose qui revient, qui croît de nouveau.
odrostek drzew wyciętych. Gehäue, so der Stamm eines abgehauenen Baums wieder ausschlägt. rejet, *m.* nouveau bois que jette le pié d'un arbre abbattu.
Odrowąż, *m. g. odrowąża.* Wappenk. ein Wurf-Eisen oder Pfeil mit einem breiten Eisen im rothen Felde, und auch im Pfau-Schwanz über der Krone. *Blas.* harpon ou fleche avec un fer fort large au champ de gueules, & dans la queuë de paon sur la couronne.

Odrwiwam, *v. m. F. odrwię.* betrügen, berücken. tromper, attraper qu. § odrwiłeś mię skurwysynu.
Odryknąć. *F. odryknę*; ozwać się rykiem. zurück brüllen. mugir, beugler, répondre par un meuglement.
Odrysować, *F. odrysuię, v. a.* abreissen, abzeichnen. ébaucher, *v. a.* dessiner, *v. a.* faire un plan de qu. ch.
Odrysowanie, *n.* 1) Abzeichnung, Abriß. 2) Vorstellung. 1) plan, ébauche, dessin, délineation. 2) image, représentation. § 1) odrysowanie ogroda. 2) o to masz proste drugiego świata odrysowanie.
Odrywam, *v. m. F. oderwę.* 1) abreißen, losreißen. 2) abreißen, absondern 3) abziehen, abwendig machen. 1) détacher, arracher, emporter, ôter, déclouer. 2) détacher, séparer, désincorporer. 3) détourner, éloigner, aléner, détacher qu. de qu. § 2) oderwiy tę kartę od ściany. 2) oderwać regiment od woyska. 3) oderwał go od tey miłości.
oderwać ode drzwi zamek. ein Schloß von der Thür abreißen. lever une serrure d'une porte.
odrywam się. sich abreißen, sich absondern. se séparer, se détacher. § oderwałem się od niego; oderwał się posiłek od woyska.
Odrzekam się czego, *v. m. F. odrzeknę.* etwas verreden, verschwören. renoncer à; faire voeu, jurer de s'abstenir de qu. ch. § nie odrzekay się tego; odrzekł się piiaństwa.
odrzekać się świata i szatana. der Welt und dem Teufel entsagen. renoncer au monde & au diable.
wiary się odrzekł. er hat seinen Glauben verläugnet. il abjura sa Religion.
odrzekać się (wyrzekać się) syna. einen nicht für seinen Sohn halten, erkennen. renoncer, désavouer qu. pour son fils.
Odrzekanie, *n.* das Verreden, das Verschwören. le renoncement à qu. ch; voeu ou promesse de s'abstenir de qu. ch.
Odrzezam, Odrzezek, *vid.* Obrzezam, Obrzezek.
Odrzucam, *v. m. F. odrzucę,* co, od siebie. 1) von sich werfen, wegwerfen. 2) verwerfen, nicht annehmen. 3) ausschießen eine Waare. 1) jetter qu. ch. de soi. 2) rebuter, rejetter comme une chose qu'on ne veut point; refuser de recevoir; reprouver, mépriser. 3) rebuter, rejetter une marchandise. § 1) spieg listy od siebie odrzucił, gdy

go łapano. 2) odrzucił radę moię. 3) odrzucono trzy sztuki z towarow.
odrzucić od siebie broń. das Gewehr wegwerfen. jetter bas les armes.
odrzucić kartę. im Karten-Spiele: eine Karte wegwerfen. *terme de jeu de cartes;* écarter, se défaire d'une carte inutile. § wie iaką kartę odrzucić, iaką schować.
Odrzucanie, *f. n.* Odrzucenie, *f. n.* czego Verwerfung. rebut, *m.* rejet, recusation, reprobation, *f.*
Odrzucony, *adj.* verworfen. rejetté, rebuté, méprisé. § od łaski Pańskiey odrzucony.
odrzucony od dostąpienia urzędu. von einem Amte abgewiesen; übergangen. qui est refusé; à qui l'on n'a pas donné la charge.
Odrzutek, *m.* brak. Ausschuß. rebut, *m.* rejet, *m.* fretin, *m.* chose qu'on ne veut point.
odrzutki w bydle. ausgemustertes Vieh, aus einer Heerde. bétes de rebut dont on veut décharger le troupeau.
poszło to w odrzutki. dieses gerieth ins Vergessen; es ist ins Stecken gekommen. cela est dans un entier oubli.
Odrzutny, *adj.* odrzucenia godny. verwerflich. rejettable, méprisable, digne d'être méprisé.
Odrzwie, *f. n.* futrowanie na podwoiach. Bauk. Thür-Verzierung, Thür-Zierden; Schnitzwerk oder Tischler-Arbeit am Thür-Gestell als die Fratzen-Gesichter. *Archit.* le chambranle; ornement de sculpture ou de menuiserie autour des portes, comme sont les Atlantes.
Odrzygać, *v. m. F. odrzygnę.* rülpsen. roter, faire des rots.
Odrzyganie, *f.* } Rülps. rapport, *m.*
Odrzygliwość, *f.* } rot, *m.*
Odrzynam, *v. m.* F. *oderznę.* 1) abschneiden. 2) im Kriege: abschneiden, absondern. 1) lever qu. ch. de qu. ch. en taillant; retrancher, emporter avec un couteau. 2) *guerre:* couper; empêcher l'ennemi de. § 1) oderzniy od postawu łokci sześć. 2) oderznąć nieprzyiaciela, żywności od fortecy.
Odrzynanie, *n.* 1) das Abschneiden. 2) Kriegsb. Abschnitt. 1) l'action d'emporter avec un couteau. 2) *Fortif.* retraite, retranchement.
Odsaczam, *v. m.* F. *odsaczę,* co. 1) abrücken. 2) absondern. 3) abtreiben, enfernen, wegjagen. 4) enterben. 5) entsetzen der Ehre. 6) veräussern. 1) reculer, tirer un chose du lieu où elle étoit. 2) séparer, détacher. 3) éloigner, bannir, chasser. 4) déshériter, exhéréder, priver d'un héritage. 5) dépouiller, priver qu. d'une charge; déposer, démettre de; ôter la charge. 6) aliéner, débiter. § * 1) odsacz (odemkniy) stoł od ściany. 2) ieżeli go cnota od drobiazgu pospolstwa nie odsaczy. 3) odsaczyć nieprzyiaciela; odsaczył go ode dworu. 4) odsaczył syna od dziedzictwa. 5) krol go od dobr, od honorow odsaczył. 6) odsaczył tę wieś od klucza.
odsaczyć kogo od iednoty Kościoła Swiętego. einen von der Gemeinschaft der Kirche ausschließen. retrancher qu. de l'Eglise.
odsaczyć się. 1) sich abrücken. 2) sich absondern, sich abreißen. 3) sich entfernen, sich verschlagen. 1) se déplacer, reculer, aller en arrière. 2) se séparer, se détacher. 3) s'éloigner, s'écarter. § 1) drabina się od muru odsaczyła. 2) odsaczyło się miasto od korony. 3) zaraz zaiąc uchodzi, gdy się psy od niego odsaczą; odsaczyć się od szyku.
Odsaczenie, *n.* 1) Abrückung. 2) Absonderung. 3) Beraubung als der Ehre, der Güter. 1) action de déplacer en poussant vers soi. séparation. 3) destitution de quelque emploi.
Odsaczony, *adj.* 1) abgerückt. 2) abgesondert, entfernet. 3) beraubt, entsetzt als der Würde. 1) déplacé, reculé; poussé d'un lieu en arrière. 2) éloigné, séparé, détaché. 3) dépouillé, privé, déstitué, déssaisi.
Odsada, *f.* brzeg wału. Kriegsb. der Wallen-Rand oder Gang an Graben. *Fortif.* relais, *m.* pas de souris, *m.* berme, lisière ou chemin au pié du rempart.
Odsadzam, *v. m.* F. *odsadzę.* 1) absetzen, nicht zu nahe an etwas setzen. 2) entsetzen, berauben; absetzen vom Amt. 3) von der Brust absetzen, gewöhnen. 1) mettre, planter une chose dans quelque distance d'une autre. 2) démettre, déposer, déstituer qu; dépouiller, priver qu. de qu. ch. 3) sevrer un enfant, un veau; ôter le lait, la mammelle de la nourrice à l'enfant. § 1) odsadź to drzewo od płotu. 2) odsadzic kogo od urzędow, godności, maiętności. 3) odsadzić dziecię od piersi.
Odsadzenie od piersi. Gewöhnung; Absetzung von der Brust. l'action ou le tems de sevrer.
Odsadzony, *adj.* abgesetzt von einem Amt. déposé, démis, destitué, déssaisi d'un emploi.
odsadzony od piersi. gewöhnt, von der Brust abgesetzt. sevré; ne tète plus.

Odſadzam, F. *odſądzę, v. a.* od czego. 1) aburtheilen. das End-Urtheil ſprechen 3) einem gerichtlich was abſprechen. 1) déterminer, décider au fond & tout-à-fait; juger définitivement. 2) ôter qu. ch. à qu. dans les formes de Juſtice; priver qu. de qu. ch. par un jugement. § 1) ſędzia iuż ſprawę odſądził. 2) odſądzono go od maiętności.

czci kogo odſądzić, bezecnym uczynić. einen unehrlich machen, aller Ehren entſetzen. déclarer, rendre qu. infame; infamer qu; marquer qu. d'infamie.

Odſądzenie czego, od czego. gerichtliche Abſprechung. jugement, ſentence qui ôte qu. ch. à qu.

odſądzenie czci, od czci. Entſetzung aller Ehren. dégradation, privation d'honneur, condamnation infamante.

Odſądzony, *adj.* durch ein Urtheil abgeſprochen. ôté par un jugement, par un décret.

odſądzony czci. aller Ehren entſetzt, vor unehrlich erklärt. dégradé; dépouillé de tous les titres honorables; qui eſt déclaré infame.

odſądzony to ſkurwyſyn. das iſt ein verruchter Böſewicht. c'eſt un très-méchant garçon; c'eſt un homme rempli de méchanceté; c'eſt un déterminé.

Odsforować pſy, F. *odsforuię.* die Hunde loskoppeln. découpler les chiens.

Odsforowanie, *n.* das Erlaſſen der gekoppelten Hunde. découplement, *m.* l'action de découpler.

Odſiadam, *v. m.* F. *odſiedzę.* abſitzen im Gefängnis eine Strafe. compenſer par la priſon quelque dette, quelque crime. § odſiedzieć w wieży dług, zaboy, kaźń.

Odſiadana kara. die Strafe die man im Gefängnis abſitzen ſoll. la peine de priſon.

chleb ten odſiedział. dieſes Brod iſt abrindig. ce pain s'eſt décrouté, s'eſt détaché de ſa croute.

Odſiecz, *f.* Entſatz. un ſecours; troupes envoyés pour ſecourir une place.

odſiecz dać miaſtu. eine Stadt entſetzen. ſecourir, délivrer une ville; faire lever le ſiége à l'ennemi.

na odſiecz (w odſieczy) przybydź. einem zum Entſatz kommen. venir au ſecours de qu.

Odſieczny, *adj.* zum Entſatz beſtimmt. deſtiné au ſecours d'une place. § odſieczne połki, obronimenty.

Odſiecznik, *m.* ein Soldat vom Entſatz. ſoldat qui vient au ſecours d'une place.

Odſkakuię, *v. m.* F. *odſkoczę.* 1) wegſpringen, zurückſpringen. 2) abſpringen, zurück prallen als ein Ball. 3) ſeine Sprünge oder Tänze endigen. 1) ſauter en arrière, faire un ſaut en arrière de qu. ch; ſe retirer en ſautant. 2) réjaillir, rebondir, ſe réfléchir. 3) achever ſes ſauts, danſer ſes danſes. § 1) odſkoczył od ognia. 2) piłka odſkoczyła. 3) odſkakał ſkoki, tańce.

Odſkoczenie, *n.* } 1) Zurückſprung. 2)
Odſkok, *m.* } Rückprall, Abſprung, Rückſprung. 1) un ſaut en arrière. 2) bond, réjailliſſement, rebondiſſement, ſaut que fait une choſe en s'élevant de bas en haut. § 1) odſkoczeniem razu uniknął. 2) odſkok piłki; odſkok wody od kamienie.

Odſkrobuię, *F. odſkrobię. vid.* Odſkrobuię.

Odsłaniam co, *v. m.* F. *odsłonię.* 1) weg thun, aufſchieben eine Decke, einen Vorhang. 2) aus dem Lichte treten. 1) dévoiler, ôter le voile au quelque couverture; découvrir. 2) s'ôter du jour. § 1) odsłonił chuſtkę, dziurę. 2) odsłoń mi nie widno.

odsłonić firamki. die Vorhänge aufziehen. ouvrir les rideaux.

Odsłonienie, *n.* Aufdeckung, *f.* dévoilement, l'action d'ôter la couverture.

Odsługa, *f.* } Gegen-Dienſt. un
Odsługowanie, *n.* } ſervice reciproque, plaiſir mutuel; retour de reconnoiſſance, d'amitié.

Odsługiwam, } *v. m.* F. *odsłużę.* co czym,
Odsługuię, } w czym. wieder vergelten; einen Gegen-Dienſt, wieder einen Gefallen erweiſen. rendre un ſervice pour un autre; rendre un plaiſir pour un plaiſir. § odsłużę Was Panu tę łaſkę.

Odsłużenie, *n. vid.* Odsługa.

Odśpiewany, *adj.* was ſchon geſungen iſt. ce qui a été chanté.

Odśpiewuię, } *v. m.* F. *odśpiewam.* 1)
Odśpiewywam, } abſingen; einen Geſang endigen. 2) abſingen, vor eine Schuld ſingen. 3) wiederrufen als Scheltworte. 1) chanter à haute voile finir ſon chant. 2) recompenſer, payer ſa dette en chantant. 3) retracter, revoquer qu. ch; ſe revoquer, ſe dédire de ce qu'on a dit. § 1) odśpiewał pacierze 2) odśpiewać dług. 3) odśpiewać muſi co mowił potwarliwie.

*Odſpod, podspod. unten. au deſſus, deſſous.

Odſpodny, ſpodni. unterer. qui eſt au deſſous.

Odſtaię.

Odstaię, } F. *odstanę, v. n.* 1) seinen
Odstawam, } Abschied nehmen, aus den Diensten treten. 2) abgehen, abweichen von etwas; etwas vergessen, hindansetzen. 1) quitter son maître, le service qu'on rendoit; prendre son congé. 2) se départir de; manquer à; oublier son devoir. § 1) odstał od swego Pana. 1) odstał od wiary, od posłuszeństwa.

odstać się anders geschehen. arriver, se passer autrement.

co się stało odstać się nie może. geschehene Dinge sind nicht zu ändern. à ce qui est fait, il ne se peut remedier.

Odstanie, *n.* 1) Aufgebung der Dienste; Abschied, so man von einem Herr nimmt. 2) Verlassung, Entsagung. 1) l'action de quitter son maître, le service qu'on avoit. 2) renoncement à qu. ch; l'action de renoncer à, de quitter qu. ch. § 1) odstanie od Pana. 2) odstanie od czarta, przystanie do Chrystusa.

Odstąpienie, *n.* 1) die Zurücktretung. 2) Abtrit; das bey Seite Treten. 3) Abweichung von der Materie. 4) Verlassung eines Freundes. 5) Abtritt, Abfall, Abtrünnigkeit, Empörung. 1) l'action de se retirer, de se reculer quelques pas en arrière. 2) l'action de se retirer à part, à l'écart. 3) digression, changement de propos. 4) délaissement, abandonnement, l'action d'abandonner son ami. 5) défection de son chef, du parti qu'on avoit embrassé; revolte, soulevement. § 1) koń wieźgnął zaraz po iego odstąpieniu. 2) sądy stronie odstąpieni nakazały. 3) odstąpienie od rzeczy, od materyi. 4) odstąpienie przyiaciela. 5) odstąpienie od posłuszeństwa, od poddaństwa, od zwierzchności.

odstąpienie od posłuszeństwa klasztornego; wystanie z klasztoru. das Weglaufen aus einem Kloster. abandonnement du Couvent; l'action de se défroquer, de quitter l'habit de Religion.

odstąpienie od wiary. Glaubens-Verläugnung. apostasie, *f.* abandonnement de la Religion qu'on confesse.

Odstąpiony, *adj.* verlassen. abandonné, délaissé. § odstąpiony od lekarzow.

Odstawiam, *v. m.* F. *odstawię.* absetzen, wegrücken. ôter, retirer qu. ch. de.

odstaw garnek od ognia. setzet, nehmet den Topf vom Feuer weg. retirez le pot du feu.

Odstępca, *m.* } ein Abtrünniger. déser-
Odstępnik, *m.* } teur; celui qui abandonne, qui délaisse son ami ou son chef.

odstępca swoiey zwierzchney głowy; odstępca zwierzchności. Empörer, abtrünniger Unterthan. un rebelle.

odstępca wiary. ein Glaubens-Verläugner. un apostat.

odstępca wiary chrześciańskiey. Verläugner des Christlichen Glaubens. rénegat.

Odstępny, *adj.* abgehend, abweichend. qui s'égare, qui s'écarte de qu. § ta wiara naybardziey od prawdziwey iest odstępna; odstępna to od rzeczy mowa.

Odstępuię. 1) zurück treten, wegtreten. 2) verlassen einen Ort; zurück weichen, weggeben. 3) sich entfernen, weichen, abweichen, abgehen von etwas. 4) verlassen; hülflos lassen. 5) abfallen, abtrünnig werden. 1) se reculer, se retirer quelques pas en arrière. 2) sortir, se retirer de devant un lieu; s'en aller, s'en éloigner. 3) s'éloigner, s'écarter, se détourner de; manquer à; se départir de. 4) abandonner, délaisser, déserrer qu. 5) quitter le parti de qu. pour embrasser celui d'un autre; se revolter, se soulever. § 1) odstąp od niego, od ściany. 2) nieprzyiaciel od miasta odstąpił. 3) prawdy; (od prawdy) odstępuie; bardzo odstąpił od cnoty. 4) odstąpił w gwałtownym razie przyiaciela. 5) odstąpił zwierzchności swoiey.

wiary odstąpić. vom Glauben abfallen. apostasier; renoncer à sa religion.

nie chciał swego odstąpić. er wollte nicht von seiner Meynung, von seinem Vorsatz ablassen. il n'en veut pas démordre; il persiste dans son entreprise, dans son opinion.

odstąpić od rzeczy, od materyi. von seinem Vortrag, von der Materie abgehen, abweichen. sortir de son sujet, de son propos; changer de propos; faire une digression; s'éloigner de son sujet.

Odstraszam kogo od czego, *v. m. F. odstraszę.* abschrecken. détourner par crainte de qu. ch; rebuter, intimider qu. de qu. ch.

Odstroić, F. *odstroię.* verstimmen. désaccorder un instrument de Musique; défaire les accords d'un instrument. § odstroić instrument.

**odstroić, wyzuć kogo.* einen auskleiden. déshabiller qu.

Odstroić się. sich verstimmen. se désaccorder; perdre les accords. § odstroił się regał, lutnia.

Odstroienie, *n.* Verstimmung eines Instruments. dissonance, *f.* faux accord, mauvais accord d'un instrument.

Odstroiony, *adj.* verstimmt, übel klingend. dissonant; qui est désaccordé.

Odſtrycham, odſtrychać. } 1) Abſtrei=
Odſtrychnąć, F. *odſtrychnę.* } chen, weg=
ſtreichen vom Haufen. 2) ausſchließen von etwas; ſchließen aus etwas. 1) racler, couper, emporter un peu d'un tas. 2) exclurre, éloigner, priver qu. de qu. ch. § 1) odſtrychniy ſtrychulcem zboże w korcu. 2) odſtrychnąć kogo od urzędow, od przyiaźni, od łaſki ſwoiey.

Odſtrychanie, *n.* } 1) Abſtreichung. 2)
Odſtrychnienie, *n.* } Ausſchließung von etwas. 1) action de racler d'un tas. 2) excluſion, éloignement de qu. ch.

odſtrychnienie od łaſki. Ungnade, *f.* Verſtoßung. disgrace, *f.*

odſtrychnienie od urzędu. Entſetzung vom Amte. deſtitution.

Odſtrychniony, *adj.* 1) abgeſtrichen. 2) ausgeſchloſſen. 1) raclé, coupé avec un racloir ou avec un autre inſtrument. 2) exclu, éloigné de qu.

odſtrychniony od łaſki. der in Ungnaden gefallen iſt. disgracié; qui n'eſt plus en faveur.

odſtrychniony od urzedu. abgeſetzt vom Amte. deſtitué, démis de ſon emploi, dépoſé de ſon office.

Odſtrzelam, *v. m.* F. *odſtrzelę.* mit Schießen abhalten; weg ſchießen. chaſſer, repouſſer à coups de canon, de mouſquet. § odſtrzelono od miaſta nieprzyjaciela kulami, procami, ſtrzalami.

odſtrzelić ſię od czego. abweichen von etwas; weit verfehlen. s'écarter, ſe détourner, s'éloigner de. § daleko ſię od prawdy, od rzeczy, od cnoty odſtrzelił.

Odſtrzygam, odſtrzygać. } 1) mit der
Odſtrzygnę, F. *odſtrzygnąć.* } Scheere abſchneiden. 2) Kriegsw. abſondern von der Armee. 1) couper, ôter, emporter avec des ciſeaux. 2) *guerre:* détacher, ſéparer du gros de l'armée. § 1) odſtrzyguiy kartę od arkuſza. 2) połowicę od woyſka odſtrzygnął.

Odſunienie, *n.* Wegſchiebung, Wegſtreichung. dévoilement; l'action d'ôter quelque couverture.

Odſuniony, *adj.* weggeſchoben, weggenommen. dévoilé; découvert. § odſuniona z oczy zasłona.

Odſuwam, odſuwać co, *v. m.* F. *odſunę, odſunąć.* wegſchieben, wegnehmen, wegrücken. dévoiler, ôter le voile ou quelque couverture. § odſuń czapkę z oczu; odſunąć okiennicę od okna.

odſuń firamki. ziehe die Vorhänge auf. ouvrez, tirez les rideaux.

Odświętny, *adj.* feyertäglich, ſonntäglich. de fête ou de dimanche. § odświętne nabożeńſtwo.

ſzata odświętna. Feyertags=Kleid. habit de bonnes fêtes.

Odſworować, *vid.* Odsforować.

Odſyłam, *v. m.* F. *odeślę.* 1) zurückſchicken. 2) abſchicken, zuſchicken, zuſteigen. 3) verſchicken, eine Rechts=Sache. 4) ſchicken ins Elend; relegiren. 5) ſich berufen, den Leſer an eine Stelle verweiſen. 1) renvoyer; envoyer à une perſonne ce qu'elle nous a envoyé. 2) envoyer, faire tenir à qu. qu. ch. 3) renvoyer les parties devant un autre Juge. 4) envoyer en exil; bannir, releguer, chaſſer. 5) renvoyer le lecteur d'un endroit à un autre. § 1) odesłała mi podarunek. 2) odesławſzy konie do domu poiechał; odeśliy liſty i rzeczy iego do Warſzawy. 3) odesłać ſprawę do własnego Sądu; Trybunał mnieyſze ſprawy do niżſzych ſądom odſyła. 4) odesłano go od dworu na wyſpę, na bezpieczne mieyſce. 5) co do Francuſkiego ięzyka odſyłam czytelnika do pierwſzego i drugiego tomu Dykcyonarza moiego.

Odſyłanie, Odesłanie, *n.* 1) Zurückſendung. 2) Abſendung, Abſchickung. 3) Verweiſung an ein Gericht; Verſchickung. 4) Verweiſung des Leſers an einen Ort im Buch. 1) renvoi, *m.* l'action de renvoyer. 2) envoi, action d'envoyer. 3) renvoi; ordonnance par laquelle on renvoie la cauſe devant quelque Juge. 4) renvoi, remarque qui renvoie le lecteur à un endroit du livre.

Odſypuię, co, *v. m.* F. *odſypię.* abſchütten. ſurvuider; ôter, desemplir un peu de quelque grain.

Odſypanię, *n.* Abſchüttung. l'action de ſurvuider.

Odſypany, *adj.* abgeſchüttet. ſurvuidé, désempli.

Odſzczekuię, } F. *odſzczekam, v. a.* 1)
Odſzczekać, } mit Bellen verjagen, abhalten; wegbellen. 2) wiederrufen. 1) chaſſer par l'aboi des chiens. 2) revoquer, le retracter, chanter la palinodie. § 1) pies odſzczekać tę potwarz pod ławą powinien.

Odſzczepieniec, *m. g. odſzczepieńca.* ein Abtrünniger von der Kirche. celui qui eſt dans le Schiſme; un ſchiſmatique.

Odſzczepieńſki, *adj.* von der Kirche abtrünnig. ſchiſmatique.

Odſzczepieńſtwo, *n.* Abtrünnigkeit von der Kirche, Spaltung in derſelben. un Schiſme.

Odſzpun-

Odszpuntować beczkę; F. *odszpuntuię.* 1) aufspünden. 2) ein gemachtes Gefäß öfnen. 1) ôter le bondon; débondonner. 2) déboucher, enfoncer un vaisseau.
Odszpuntowanie, *n.* das Aufspünden. débondement, *m.*
Odsztychnąć, F. *odsztychnę, v. a. czym komu, kogo.* 1) wieder stechen. 2) wieder sticheln. 1) piquer, percer celui qui nous a piqué. 2) rétorquer contre qu. ce qu'il a dit; rendre injure pour injure; piquer de paroles ceux de qui on l'a été auparavant.
Odsztychnienie, *n.* Gegen-Sticheley, *f.* repartie choquante; retour: moquerie reciproque.
Odszumować co, F. *odszumuię, v. a.* abschäumen. déspumer; écumer, ôter l'écume.
Odszumowanie, *n.* Abschäumung. déspumation.
Odszurować, F. *odszuruię.* die Pferde abschirren. déharnacher, *v. a.*
Odszydzić, F. *odszydzę.* wieder spotten. rendre moquerie pour moquerie; rendre la pareille, critiquer a son tour; taxer, blamer reciproquement.
Odtąd, *adv.* od tego czasu. von dieser Zeit an. depuis, de ce tems, dès-lors.
odtąd, od tego mieysca. von hier an, von diesem Ort. d'ici, de ce lieu, de là.
Odtańcować, F. *odtańcuię.* einen Tanz tanzen. achever sa danse; danser.
Odtrącam co, odtrącać, *v. m.* F. *odtrącę, odtrącić.* 1) zurückstoßen. 2) abstoßen von etwas. 3) ein Gemüth von einem wenden. 1) repousser, pousser en arrière. 2) ôter, emporter en choquant, en heurtant. 3) aliéner, détourner, éloigner qu. de; dégoûter qu.
odtrącam się od kogo. sich vom einem wenden. s'aliéner, se détourner de qu.
*Odtrącenie, *n.* Wstręt, Odrażenie. Abneigung. aliénation, aversion, dégât.
Odtręt, *m.* dicke Haut an Händen und Füßen. cal, *m.* durillon, *m.* calus, *m.* calosité aux piés & aux mains.
Odtykam co zatkanego, *v. m.* F. *odetknę.* aufstopfen, öfnen, was zugestopft gewesen ist. déboucher, *v. a.* ôter ce qui bouche.
Oduczam kogo, czego, F. *oduczę, v. a.* abgewöhnen. dés-accoûtumer, dés-apprendre. dès-enseigner, dèshabituer.
oduczam się czego. sich abgewöhnen. se dés-accûmer, se dés habituer.
Oduczenie, *n.* Abgewöhnung, *f.* dèsaccoûtumance, *f.*
Odumarły, *adj.* erblos, cadue. caduque, à quoi personne ne se porte héritier. § odumarłe dobra, maiętności.

Odumieram, *Odumrę, v. a. czego.* 1) einem absterben. 2) hinterlassen Güter. 1) mourrir à qu; laisser en mourant des proches. 2) laisser qu. ch. après sa mort; laisser par sa mort à qu. § 1) kiedy rodzice dzieci odumieraią, w tum sieroctwie opiekunow im trzeba. 2) odumarł długow, wielkich zbiorow, maiętności.
świątu odumrzeć. der Welt absterben. mourir au monde.
*Oduzne, *f. n. g. oduznego.* Andenken, Geschenk, insonderheit dem Reitknecht vor das gekaufte Pferd. une recompense qu'on donne surtout à un valet d'écurie à cause du cheval qu'on vient d'acheter.
Odwabiam kogo od czego, *v. m.* F. *odwabię.* einen von etwas ablocken, abziehen, abhalten. distraire, rappeller, détourner, éloigner qu. d'une manière attrayante. § pochlebstwem i pieniędzmi go odwabiał.
Odwabianie, *n.* Odwabienie, *n.* Ablockung, abziehung von etwas. l'action de détourner qu. par des attraits; éloignement par des appas.
Odwaga, *f.* Kühnheit. Verwegenheit. hardresse, audace, *f.* § wielką iego sławią odwagę.
z odwagą zdrowia swoiego. mit Gefahr seines Lebens. au peril de sa vie; au risque de la vie.
Odwalam co od czego, *v. m.* F. *odwalę.* abwelzen. ôter avec effort quelque chose de pésant.
Odwarkam komu, odwarkać.⎫ *v. m.* F.
Odwarkiwam, odwarkiwać. ⎭ *odwarknę odwarknąć.* odmrukam, odwrykam. widerbellen, widermurren. rébéquer, murmurer contre; contredire, s'opposer en murmurant.
Odważam, *v. m.* F. *odważę co.* 1) abwiegen, abwägen. 2) wagen. 1) péser qu. ch. 2) hazarder, risquer; mettre, exposer au hazard. § 1) odważ czerwone złote; odważyć co wagą, srebrem, złotem. 2) kto życie odważy cudzego iest panem, *prov.* odważył sobie szkode, życie.
śmierć sobie odważyć. sich in den Tod wagen s'exposer à la mort; mettre sa vie au hazard.
odważyć się. wagen, sich erkühnen. oser, avoir la hardiesse, prendre la liberté.
Odważanie, *n.* odważenie wagą. das Abwägen, das Wiegen. l'action de péser qu. ch.
*Odważenie, *n.* postanowienie. Vorsatz. dessein, but, *m.*
odważenie, n. odważenie się. das Wagen. l'action

l'action de hazarder, de s'exposer au hazard.
Odważnie, *adv.* kühn, auf eine kühne Art. audacieusement.
Odważny, *adj.* kühn, verwogen. audacieux, hazardeux, hardi.
Odważony, *adj.* 1) abgewogen. 2) gewagt. 1) pésé. 2) hazardé, risqué.
na odważoną. frisch gewagt; es sey gewagt. vogue la galere; tout coup vaille.
Odwdzięczam co, *v. m. F. odwdzięczę.* wieder vergelten, vergüten, erkennen. recompenser; reconnoître, rendre un bienfait pau un autre; être reconnoissant d'une grace; bonifier.
Odwdzięczenie, *n.* } Vergeltung, Er-
Odwdzięk, *m.* } kenntlichkeit, Vergütigung. recompense, reconnoissance, gratitude, *f.*
na odwdziek. zur Erkenntlichkeit. à la pareille; en recompense.
Odwet, *m. vid.* Odwetowanie.
Odwetować co, *F. odwetuię.* 1) gleiches mit gleichem vergelten; wieder vergelten. 2) ersetzen einen Schaden, die versäumte Zeit. 1) rendre la pareille. 2) reparer quelque perte, dédommager.
Odwetowanie, *n.* Odwet. Wiedergelt, Wiedervergeltung. l'action de rendre la pareille.
na odwetowanie; na odwet. eben so wie man uns begegnet hat. à la pareille; avec le même traitement qu'on nous avoit fait.
Odwiązanie, *n.* Abbindung, Ablösung. l'action de délier.
Odwiązany, *adj.* abgebunden, abgelöst. délié, qui n'est plus lié.
Odwicie, *n.* Aufwickelung. l'action de développer.
Odwieczerze, *n.* } die Nachmittags-Zeit
Odwieczor, *m.* } bis gegen Abend. après-dinée; le tems depuis le diné jusqu'au soir; l'après-midi.
odwieczor, adv. des Nachmittags, nach Tisch. après-midi; après-diné, *m.*
Odwieczorny, *adj.* nachmittägig. d'après midi; qui se fait après midi.
Odwiedzam kogo, nawiedzam, *F. odwiedze.* besuchen, Besuch abstatten. faire la visite, aller voir; visiter, rendre visite.
Odwiedzenie, *n.* nawiedzenie. Besuch. visite, *f.*
Odwieram co, *v. m. F. odewrę.* abschieben als einen Riegel. déverrouiller; ôter le verrou.
Odwiezienie, *n.* das Abführen, Zurückführen zu Wasser oder zu Lande. action de ramener par terre ou par mer.
Odwieziony, *adj.* zurückgeführt. abgeführt auf einem Wagen oder Schiff. ramené, transporté sur un chariot ou sur un vaisseau.
Odwierzgam, *v. m. F. odwierzgnę.* 1) ausschlagen als ein Pferd. 2) widerspenstig seyn. 1) regimber, ruer. 2) regimber, ne vouloir pas obéir; s'opposer, résister.
Odwięzuię co, *v. m.* F. *odwiążę.* abbinden, losbinden. découpler, délier, défaire le lien.
Odwiiam co, *v. m.* F. *odwinę.* aufwickeln. dérouler, développer. § odwinęła dziecię.
Odwikłać co, F. *odwikłam.* auswirren. débarrasser, démêler, débrouiller.
Odwikłanie, *n.* Auswirrung. débrouillement.
Odwikłany, *adj.* ausgewirrt. débrouillé, débarrassé.
*Odwilża. Thau-Wetter. dégel, *m.* relâchement de froid.
Odwilżam, *v. m.* F. *odwilże.* befeuchten, benetzen. humecter, mouiller, détremper, arroser, *v. a.* § deszcz hoyny odwilżył ziemię.
odwilżyć żołądek. abführen, öfnen, laxiren den Leib. lâcher le ventre; rendre le ventre libre.
Odwilznąć, F. *odwilznąć,* } gelinder Wet-
Odwilgnąć, F. *odwilgnąć,* } ter werden. s'adoucir, se radoucir comme le tems.
odwilgło. es ist gelinder Wetter worden. le tems s'est radouci; il commence à se dégeler.
odwilgł być roztak. ein Thau-Wetter fiel ein. le tems étoit au dégel.
Odwilżanie, *n.* Odwilżenie, *n.* Aufeuchtung, Benetzung. arrosement, *m.* humectation, *f.*
odwilżenie żołądka. Oefnung, offener Leib. relâchement du ventre; ventre libre, qui n'est pas constipé.
Odwilzły, *adj.* } feucht, benetzt. hu-
Odwilżony, *adj.* } mecté, moete, mouillé.
Odwinienie, *n.* Entwickelung. l'action de developper.
Odwiniony, *adj.* } aufgewickelt, entwi-
Odwity, *adj.* } ckelt. developpé.
Odwłaczanie, *n.* Verzögerung. retardement, *m.*
Odwleczenie, *n.* Aufschub. délai, *m.* surséance, *f.*
Odwleczony, *adj.* aufgeschoben. différé, prolongé, remis.
Odwłaczam, } *v. m.* F. *odwloke.* 1) weg-
Odwłoczę. } schleppen. 2) aufschieben, verzögern. 3) das Feld eggen. 1) entrainer;

trainer; tirer & mener après soi. 2) trainer, délaier, retarder, différer, remettre à un autre jour. 3) herser un champ. § 1) odwłoczył go po ziemi za włosy. 2) nie odwłaczay do iutra; odwłaczać sprawę. 3) odwłoczyć rolą.

odwlec się. verschoben werden. se trainer, être remis; tirer, aller en longueur.

odwlekło się to. dieses wurde auf die lange Bank geschoben. cela est remis; on a différé cela; cela est allé en longueur.

Odwłocznie, *adv.* mit Verzögerung. avec délai; en différant, prolongeant.

Odwłoczny, *adj.* verzügig, verzögerlich. dilatoire; qui differe; qui rend à différer, à remettre, à retarder.

Odwłoczyciel, *m* Zauderer, Zögerer, Aufschieber. un homme tardif; celui qui tarde, qui empêche qu. ch.

Odwłoka, *f.* Aufschub, *m.* Verzug, *m.* Verschub, Verzögerung. délai, *m.* retardement, remise, *f.* surséance.

w odwłokę to idzie. dieses wird auf die lange Bank geschoben. on tire cela en longueur; cela tire, cela va en longueur.

bez odwłoki. ohne Verzug. sans délai.

odwłoka prawna; odłożenie sprawy. Aufschub einer gerichtlichen Sache. délai d'un jugement.

Odwnętrzny, *adj.* inwendig. intérieur, qui est au dedans. § pochyłość wału odwnętrzna.

Odwod, *m.* 1) der Nachzug, die letzte Post hinter dem Lager. 2) Retirade einer Armee. 3) rechtliche Reinigung. 4) die Aufspannung eines Gewehrs. 1) l'arrière-garde; queue; les dernières troupes d'une armée. 2) la retraite d'une armée. 3) purgation; l'action de se disculper, de se purger, de se justifier d'un crime. 4) l'action de bander une arme. § 1) uderzyć na nieprzyiaciela przez odwod; iazda powinna maszerować opodal od odwodu. 2) idzie woysko na odwodzie dzień i noc bez wytchnienia; kazał połkom na odwod z samego upału potrzeby; na odwod ustępować. 3) do odwodu kogo zapozwać. 4) odwod kurka.

Odwodzę, *v. m.* F. *odwiodę.* 1) abführen, begleiten. 2) abziehen, ableiten, abhalten. 3) aufziehen den Hahn eines Gewehrs. 1) reconduire, ramener jusqu'à. 2) détourner, divertir, distraire, éloigner qu. de qu. ch. 3) bander, tendre une arme, mettre le chien en état de tirer. § *1) odwiedź (odprowadź) siostrę do domu. 2) odwieść młodzieńca od swеywoli; odwiodłem go od tego zamysłu, od tey nauki, od przyiaciela; ten cię pociesz y i od progu śmierci odwiedzie. 3) odwieść kurek.

odwodzę kogo na stronę. einen auf die Seite führen. faire retirer quelqu'un; prendre qu. à part, en écart.

odwozić się. 1) abgeben, sich abwenden von etwas. 2) sich in den Gerichten durch den Eid reinigen. 1) se détourner, s'éloigner de qu. 2) *terme de Palais:* se purger, se justifier par un serment. § 1) odwiodł się od moiey rady. 2) sześcią świadków się odwiodł; taki własną ma się przysięgą odwieść, że go pieniądze nie doszły.

odwieść się; odwieść się z kim na stronę, na osobność. mit einem auf die Seite gehen, treten. se retirer avec quelqu'un; aller, se mettre avec quelqu'un à part.

Odwodzenie, *n.* 1) die Beyseiteführung. 2) Abhaltung, Ableitung von etwas. 1) l'action de retirer quelqu'un à part. 2) détournement.

Odwodzenie, n. odwodzenie się, n. Abtritt den man nimmt. retraite, action de se retirer, d'aller à part.

Odwołanie, *n.* Widerruf, *m.* palinodie, *f.* retractation, revocation, *f.* dédit, *m.* désaveu, *m.*

Odwołanie, n. odwołanie się do wyższego sądu. Appellation. appel, *m.* appellation.

Odwoływam co, *v. m. F. odwołam.* 1) ausrufen, verkündigen. 2) widerrufen, seinen Irrthum bekennen. 1) proclamer, publier par un crieur public. 2) retracter, se retracter, revoquer, se revoquer; se confesser; dédire qu. ch; ravaler ses mots, ses paroles; se dédire des injures, qu'on a dites à quelqu'un; faire réparation d'honneur. § *1) odwołać (obwołać) iarmark; odwołano Trybunał do czwartku. 2) odwołał potwarz, co mowił i pisał potwarliwie.

odwołać się. odwołuie się. 1) an ein höheres Gericht appelliren. 2) sich beziehen, berufen. 1) se pourvoir, appeller d'un Juge inférieur à un Juge supérieur. 2) provoquer, s'en rapporter, en appeller à. § 1) odwołał się do Trybunały od Grodu. 2) odwoływam się do Duchownych, do uczonych, do konstytucyy.

złoczyńca odwołał towarzysza swoiego. der Delinquent hat den Mit-Beschuldigten vor unschuldig erklärt. le delinquant a déclaré innocent celui, qu'on a dénoncé complice de son crime.

odwołała złoczyńce na śmierć zdanego. sie hat

hat den verurtheilten Delinquenten losgebeten und geheyrathet. elle a epousé le délinquant l'ayant délivré par ses prières.

Odwoz, *m.* Odwożenie, *n.* Odwiezienie, *n.* Rückfuhre, die Zurückführung zu Lande oder zu Wasser. renvoi, *m.* retour par terre ou par mer; transport d'une chose au lieu d'où elle avoir été amenée.

woz do odwozu. Wagen der zurückgehet. chariot de renvoi.

Odwożę co, *v. m.* F. *odwiezę*, *odwiozę.* etwas zurückfahren. ramenter, renvoyer en chariot ou en bateau. § odwież te towary wozem, czołnem; odwieść trzeba tę karetę.

Odwracam co, *v. m.* F. *odwrocę.* 1) das Gesicht wegkehren, wegwenden. 2) verhüten, abwenden. 3) abspannen, abspenstig machen. 4) abhalten, abrathen, abziehen einen von etwas. 1) détourner ses regard, son visage de dessus qu. ch. 2) détourner, pater, éviter, empêcher qu. ch; préserver qu. de. 3) aliéner, détourner, débaucher, dégoûter, une personne d'une autre. 4) divertir, détourner qu; dissuader à qu. qu. ch. § 1) odwrocić twarz, oczy od czego. 2) odwrocił to nieszczęście i nieprzyiaciela od Oyczyzny. 3) odwrocił mi czeladź, sługę, przyiaciela. 4) odwrocę go od tego zamysłu.

odwrocić mowę. von einer andern Sache zu reden anfangen. changer de propos; faire une digression.

odwracać rolą. stürzen, umwenden den Acker. biner; donner à la terre la seconde façon, le second labour.

odwracam rzekę einen Fluß ableiten, anders wohin führen. détourner le cours d'une rivière.

odwrycić się. 1) sich wegwenden, sich umdrehen. 2) abgehen, ablassen von etwas. 1) se tourner de dessus qu; tourner le dos à. 2) abandonner, quitter qu. ch; s'écarter, se détourner de qu. ch. § 1) odwrocił się od niego. 2) odwrociłem się od nauk.

Odwracanie, *n.* Odwrocenie, *n.* 1) Wegwendung, Abwendung als der Augen. 2) Abwendung eines Uebels. 3) Abwendung seines Herzens an einem; Abneigung. 4) Heilk. Ableitung der Feuchtigkeit. 1) l'action de détourner les yeux, le visage de, 2) détournement de quelque mal. 3) aliénation, aversion pour qu. 4) *Médec.* l'action de détourner les humeurs d'une partie du corps. § 1) odwrocenie, odwracanie oczu od czego. 2) odwracanie czego złego modlitwą; odwrocenie nieszczęścia. 3) odwrocenie serca, chęci swoiey od kogo. 4) odwrocenie wilgotności w ciele na insze mieysce.

odwrocenie woli. Widerwille, Unwille, Haß. répugnance, *f.* aversion, dégoût.

odwrocenie się od czego. die Zukehrung des Rückens gegen einen. l'action de tourner le dos à qu.

Odwrot, *m.* 1) Abzug, Abzug eines Kriegs-Volks. 2) Wendung der Straße, wo ein Wagen umwenden kann. 3) die Kehre, die Pflugwendung. 1) la retraite d'une armée. 2) le tournant, l'endroit ou le cocher peut tourner. 3) le tournant de la charuë, le bout du sillon, l'endroit ou les boeufs tournent. § 1) odwrotem uchodzić. 2) niemasz mieysca do odwrotu karety tak ciasna ulica.

bębnić, trąbić na odwrot. zum Abzug die Trommel rühren, blasen. battre, sonner la retraite.

wyciał mi policzek, a ia go kiiem na odwrot. er gab mir eine Ohrfeige und ich schlug ihn davor mit dem Stock. je lui ai rendu un coup de bâton pour un soufflet qu'il m'avoit donné.

Odwrotnie, *adv.* gegentheils, hinwiederum. reciproquement, d'une manière reciproque. § ma się mnieyszy do większego, iako odwrotnie odległość większa ciężaru mnieyszego, do odległości ciężaru wiekszego.

Odwrotny, *adj.* 1) widerruflich, ersetzlich, wiederbringlich. 2) abwechseln, wiederkehrend, wiederkommend. 3) vorbeugend, der etwas abwendet. 1) revocable, reparable, qu'on peut rappeller ou reparer. 2) périodique, qui revient réglément à certain tems. 3) qui détourne un malheur, qui delivre de quelque accident.

odwrotny na co. das sich auf etwas beziehet. reciproque; qui se rapporte; qui se réfere à qu. ch.

odwrotna liczba trzech albo złota. die Regula aurea inversa in der Rechenkunst. *Aritm.* la régle inverse.

odwrotny, Odwrotowy, wracalny, odwracaniu albo wracaniu służący. zum Zurückwenden dienlich. qui sert à retourner.

koło niebieskie odwrotne. Geograph. ein Sonnen-Wende-Zirkel. *Géograph.* un tropique.

koło odwrotne, połnocne. der Tropicus Cancri. le tropique du Cancer.

koło odwrotne południowe. der Tropicus Capricorni. le tropique du Capricorne.

odwrotowy. zum Abzug eines Kriegs-Volk gehörig. de retraite, qui concerne la retraite des troupes. § znak odwrotowy; trąbienie odwrotowe.

Odwrykam, *v. m. F. odwryknę, vid.* Odwarkam.

Odwstaię, F. *odwstanie.* 1) abstehen, nicht anliegen. 2) abrindig seyn als Brod. 1) s'ouvrir, s'entr' ouvrir, se fendre. 2) se décrouter comme le pain au four. § 1) peruka mu od policzek odwstiła; kości od mięsa warzonego odwstaią. 2) chleb odwstał.

Odwykam czego, *v. m. F. odwyknę.* sich abgewöhnen. se désaccoûtumer; se déshabituer.

Odwykły, *adj.* abgewöhnt. désaccoûtumé, déshabitué.

Odymam co, *v. m. F. odmę.* eig. u. fig. aufblasen, aufblähen. *prop. & fig.* enfler, bouffir. § co mu serce odęło.

odąć się. eig. und fig. sich aufblasen, sich brüsten. *prop. & fig.* s'enfler.

Odyniec, *g. odyńca.* großes wildes Schwein. un grand sanglier. § odyniec zapieniony, poiedyńczą sam chodzi.

Odżartować komu, *F. odżartuię.* wieder Scherzen, auf einen Scherz spashaft antworten. donner une plaisante repartie; repousser une raillerie; répondre plaisamment à une raillerie.

Odżeglować, F. *odżegluię.* absegeln. faire voile, mettre à la voile, partir, démarer.

Odżegnać co, *v. a.* } *F. odżegnam.* weg-
Odżegnać się czego. } segnen, absegnen. chasser, repousser, éloigner par le signe de croix.

Odżeńca, *m.* Zurückjager. celui qui chasse, qui repousse.

Odżenić się, *v. a.* F. *odżenię się.* sich von seinem Ehegatten scheiden. se démarier; se séparer de son mari ou de sa femme. § żona się nie może odżenić chyba z niemocy męża.

Odżeniam, *v. m. F. odżenę;* odganiam. zurückjagen, zurücktreiben. chasser; repousser, de devant quelque endroit.

Odziany, *adj.* bekleidet, bedeckt. vêtu, couvert habillé. § ptak pierzem, odziany; brzegi drzewami odziane.

Odziębiam, *v. m. F. odziębię.* erfrieren ein Glied. perdre, faire mourir un membre à force de froid. § odziębiłem sobie ręce, nogi.

Odziębnąć, F. *odziębnę.* vor Kälte erstarren; Frost-Beulen bekommen. s'engéler, être tout transi, être roid de froid. § odziębły mi ręce, nogi.

Odziebienie, *n.* }
Odziębizna, *f.* } Frost, Frost-Beule. engélure aux mains; engélure ou mule qui vient aux talons pendant le froid violent.
Odzięblizna, *f.* }

Odziębiony, *adj.* das vom Frost gerührt ist; erfroren. transi, pénétré, roid de froid.

Odziemek, *m. g. odziemka.* 1) der Unter-Stamm eines Baums. *2) der Stamm oder Schaft eines Baums, s. Pniak. 1) le pié, le bas, la partie la plus basse de l'ambre. *2) la tige, la flèche d'un arbre, *vid.* Pniak. § 1) odziemek drzewa, ziele, trzciny albo laski.

masztowy odziemek. Untertheil eines Mast-Baums. le pié, la basse partie du mât.

uciąć drzewo przy odziemku. einen Baum unten am Stamm abhauen. couper l'arbre par le pié.

Odziemny, *adj.* den Unter-Stamm eines Baums betreffend. le pié d'arbre; qui regarde le pié d'arbre.

odziemna koszula. } Achsel-Hemd, gemeiner
Odziemnica, *f.* } Weiber ohne Ermel. cotillon de lin ou chemise sans manches de femmes de basse condition.

Odzienie, *n.* }
Odzież, *f.* } Kleidung. vêtement, couverture, habillement.

iakie odzienie, takie raczenie. wie die Kleider so ist die Aufnahme; Kleider machen Leute. tel habit, tel accueil; la belle plume fait le bel oiseau.

Odzieram, *v. m. F. odrę, co, kogo.* 1) abreißen. 2) abschälen einen Baum, abreißen die Rinde, 3) schinden, abhäuten; die Haut abziehen. 4) abdachen, das Dach abreißen. 5) berauben, entblößen, wegnehmen. 6) einen schinden, prellen, um seinige bringen. 1) arracher, détacher avec violence; emporter en arrachant. 2) arracher l'écorce; peler, écorcer; lever l'écorce. 3) écorcher, enlever la peau avec un couteau. 4) découvrir, ôter un toit. 5) dépouiller, priver qu. de qu. ch. 6) écorcher, piller qu. § 1) odrzyy papier z księgi. 2) odarł korę z drzewa. 3) odarł barana ze skory, odarł skorę z barana. 4) odzierać dom; dach odarto. 5) odrzeć kogo z maiętności, z godności. 6) odarłeś mię; w tym gościńcu odzieraią; szczekacze go odarli.

strzyż ale nie odzieray. schere aber schinde nicht; man muß die Schaafe scheren und nicht schinden. il faut tondre ses brebis & non pas les écorcher.

odzierać się. sich abschälen, sich abhäuten. s'écorcer; se peler; s'écorcher.

odzieram grzbiet, zadek komu. den Rücken,

den

dem hintern auspeitschen. écorcher le dos, le derrière à qu; lui donner le fouet bien serré.

nie odrzeć sie to sucho. das wird dir nicht für genossen ausgehen. cela vous ne passera pas; tu n'en sera pas quitte à si bon marché; tu le payeras.

Odzieranie, *n.* 1) das Abschälen eines Baums oder Abhäutung eines Thieres. 2) Schinderey, Bedrängniß, Prellerey. 1) action d'écorcer un arbre ou d'écorcher une bête. 2) écorcherie, rapine, extorsion, exaction, mangerie, pillerie.

*Odzierżeć co, F. *odzierzę*, *vid.* Otrzymuię.

**odzierżeć się*, vid. *otrzymać się*.

Od-ziewam komu, F. *odzieię*; na drugiego ziewanie ziewaniem odpowiadam. einem nachgähnen. bâiller après quelqu'un; bâiller lorsqu'on voit bailler un autre.

Odziewam, *v. m. F. odzieię.* 1) kleiden, bekleiden. 2) bedecken mit Haaren, Blättern. 1) vêtir, habiller. 2) couvrir de poil, de feuilles. § 1) odziey tego ubogiego. 2) gdy śimy i niespodziany włos głowę odzieie; wieniec głowę odział.

odziewać się. 1) sich kleiden, Kleider anziehen. 2) sich bedecken. 1) se vêtir, s'habiller. 2) se couvrir. § 1) odział się płaszczem. 2) dwiema się ptak odziewa skrzydłami; drzewo się odziewa liściem, kwiaty.

cudzym się odziewa pierzem. er schmückt sich mit fremden Federn. il se pare des dépouilles (plumes) d'autrui.

*Odziewanie, *n.* ubieranie. das Anlegen der Kleider; das Anziehen. vêtement, l'action de vêtir.

Od-ziewanie, *n.* das Gähnen nach einem, der gegähnet hat. le baillement après quelqu'un.

*Odzimny, zimowy. Winter-. d'hiver; qui est d'hiver.

Odzłorzeczyć komu, *F. odzłorzeczę.* wieder lästern. redire injure pour injure; donner des imprécations à celui qui nous a maudit.

Odźwierny. } Thür-Hüter, Pförtner, Thür-
Odźwierni. } Wärter. portier, ouvreur. § zwiernego komora.

Odźwierne, n. Einlaß-Geld. l'argent qu'on donne au portier.

Odźwiernia, *f.* Thür-Hüterinn. portière, *f.* qui garde la porte.

Odzwyczaiam kogo, *v. m. F. odzwyczaię.* entwöhnen, abgewöhnen. déshabituer, désaccoûtumer.

odzwyczaiam się. sich abgewöhnen. se désaccoûtumer, se déshabituer.

Odzwyczaienie, *n.* Abgewöhnung. désaccoûtumance.

Odzyskać, *F. odzyskam,* } *vid.* Odiskać.
Odzyskanie, }

Odzywam się, *v. m. F. odezwę się.* 1) sich melden. 2) appelliren. 3) von Jagd-Hunden: anschlagen. 1) donner de ses nouvelles; s'adresser à qu. 2) se pourvoir; appeller à un Juge supérieur. 3) *parlant des chiens de chasse:* clatir, glatir, sonner, parler. § 1) odezwał się do mnie listem. 2) odezwał się do urzędu wyższego. 3) pies się odezwał.

Odżywiam kogo, *v. m.* F. *odżywię.* 1) groß ziehen. 2) beleben, erquicken. 1) nourrir & élever. 2) ranimer, revivifier, rappeller à la vie; faire revivre qu; redonner la vie à qu.

odżywiam się. wieder zu Kräften kommen; sich erholen. revivre, se rétablir, se ravoir; reprendre ses forces; se ranimer.

Odżywianie, *n.* Wiedergenesung, die Erholung von einer Krankheit. rétablissement de la santé; convalescence; recouvrement de santé après une maladie.

Oferta, *f.* Antrag, *m.* Anerbieten, *n.* un offre.

Ofertorium we Mszy. Stück der Messe das vom Opfer handelt. l'offertoire, *m.* l'endroit dans la Messe où l'on offre.

Ofertowniczek, *g. ofertowniczka.* im Scherz: der sich gerne und oft zu dienen anbietet. *burlesq.* celui qui s'offre souvent à servir. § strzeż się ofertowniczkow.

Ofiara, *f.* eig. u. fig. ein Opfer. *prop. & fig.* un sacrifice. § ofiarę czynić, sprawiać; Marsowi do nog w rycerską rzucam ofiarę; zepchnięty na oparę okrucieństwa, iadu i pomsty podrażnionego pospolstwa.

ofiara kościelna, którą lud daie. Opfer so dem Pfarrer gegeben wird. offrande qu'on donne au Prêtre de la Paroisse.

Ofiarnik, *m.* Opferer. sacrificateur, immolateur.

Ofiarny, *adj.* Opfer-. de sacrifice; qui concerne les sacrifices.

Ofiarowanie, *n.* das Opfern. l'action de sacrifier.

Ofiarowanie P. Maryi. Mariä Opferung. Présentation de la Vierge; Présentation de notre Dame.

Ofiarowany, *adj.* 1) geopfert. 2) angeboten. 1) sacrifié. 2) offert.

Ofiaruię, *v. a.* 1) opfern. 2) anbieten, darbieten, antragen. 3) aufopfern. 1) sacrifier,

fier, faire un sacrifice; immoler. 2) offrir, présenter. 3) devouer, sacrifier, consacrer qu. ch. § 1) ofiarować Bogu. 2) ofiarował mi swoię przyiaźń; ofiarowano mu koronę, urzędy. 3) ofiarować kogo mieczowi (pod miecz) na zgubę, na śmierć.

ofiaruię się. sich darbieten. s'offrir. § gdy się kto nazbyt ofiaruie, albo iuż zdradził albo się gotuię; *prov.* ofiarował mi się do tego.

ofiarować się na zgubę, na śmierć za kogo. sein Leben für einen aufopfern wollen. sacrifier sa vie pour qu.

Oficyał, *m.* ein Official. Official; Juge de l'Officialité.

Officyalski, *adj.* Official=. d'official; qui regarde l'Official.

Rządy Oficyalskie. Official=Gerichte. Officialité; la Justice de l'Evêque.

Oficyalstwo, *n.* Official=Amt. Officialité, la dignité d'Official.

Oficyant, *m.* Priester der das hohe Amt verrichtet. Officiant; Prêtre officiant.

Oficyum; nabożeństwo duchowne. verordnete Kirchen=Andacht. office, *m.* service divin.

Ofukać kogo, F. *ofuknę.* ⎤ anschnarchen,
ofukać się na kogo. ⎦ anfahren. haroder, rudoyer, rabrouer, invectiver contre qu; parler rudement à qu. § ofuknął za to żonę.

Ogan wilczna, *vid.* Wilcza ogań.

Oganiacz much. Fliegen=Wedler. celui qui chasse les mouches.

Oganiam, *v. m.* F. *Ogonię.* hüten, wehren, indem man das schädliche wegjaget. défendre, garder; empêcher de faire tort, chasser l'homme ou l'animal nuisible. § ogania proso, groch; ogonił fortecę.

ogonić się komu. sich verwehren. se défendre; repousser. § dobrym oszczepem się niedźwiedziowi ogonić możesz.

oganiać od much. die Fliegen wegjagen. émoucher; chasser les mouches.

oganiać chorego od much. die Fliegen vom Kranken jagen. chasser les mouches à un malade.

Oganka, *f.* 1) Fliegen=Wedel. *2) Fächer. 3) Saamen=Püschel an Kräutern. 1) un chasse-mouche, ce qui sert à chasser les mouches. *2) éventail, *v.* Wachlarz. 3) ombelle, bouquet au haut de la tige d'une plante.

Ogar, *m.* Jagd=Hund, Steuber. chien courant; chien; brachet. § ogar wietrzny wiatrem, kopytny tropem goni.

ogar czarny. schwarzer Jagd=Hund. chien noir, chien de Saint Hubert.

ogar biały. weißer Jagd=Hund. chien courant blanc, baul, grésier.

Ogarcisko, *n.* schlechter Jagd=Hund. houret.

Ogarczę, *n.* junger Spür=Hund. jeune chient courant.

Ogarek, *m.* Endchen Licht. un bout, un reste de chandelle.

Ogarniam, *v. m.* F. *ogarnę.* 1) mit den Händen umgeben. 2) eig. u. fig. umfassen, umfangen. 4) kleiden, bedecken, einen Armen. 4) bedecken, übersehen, einen Fehler. 5) bedecken, beschirmen, beschützen 6) fassen, in sich halten. 7) begreifen, einsehen. 1) prendre entre ses mains. 2) environner, entourer, embrasser, envelopper, comprendre. 3) vêtir, couvrir, habiller un pauvre. 4) couvrir; laisser passer quelque faute. 5) protéger, défendre. 6) comprendre, contenir, renfermer, embrasser. 7) comprendre; s'imaginer, concevoir; se représenter dans l'esprit. § 1) ogarnął rękoma swoie pieniądze. 2) ogień dom ogarnął; ogarnęli nieprzyiaciele fortecę. 3) ogarnąć ubogiego, nędznego. 4) ogarnąć czyie wady, niedostatki. 5) niech mię miłosierdzie, łaska twoia ogarnie. 6) pochwał twoich ta szczupła nie ogarnie karta; mogałbym to krociey ogarnąć. 7) żaden rozum tego ogarnąć nie może.

wszystko coce ogarnąć. er will alles begeizen, zu sich raffen. il prend de toutes mains; il rifle tout ce qui peut.

ogarnąć się w co. sich in etwas einhüllen. s'emmailloter, s'envelopper en; se couvrir de.

ogarnąć sobie włosy. sich die Haare zusammen binden. rassembler, nouer ses cheveux.

mowę w trzy ogarnął części. er hat die Rede in dreyen Theilen gefasset. il a reduit tout son discours en trois points.

Ogarnienie, *n,* 1) Umfassung, Umfangung. 2) Bekleidung der Armen. 3) kurzer Begriff, Compendium einer Wissenschaft; Aufzug, Innhalt. 1) embrassement, l'action de prendre entre ses mains. 2) l'action de vêtir un pauvre. 3) un épitome; un abrégé; un sommaire.

Ogarniony, *adj.* 1) umfasset, umgeben mit Unglück; umgeben, erfüllet mit Freude. 2) gekleidet. 3) ins Kurze gefasset, gezogen. 1) entouré, environné embrassé, enveloppé, accablé de maux, ou ravi de quelque joie. 2) habillé, vêtu; bien-mis, mal-mis. 3) abregé; reduit, exprimé en peu de mots. § **1) tak była od pociechy ogarniona; ciężkiemi

ogarniony przeciwnościami, żalami. 2) dobrze, podle ogarniony. 3) materya krotkiemi ogarniona słowy.
Ogarzyca, *f.* Jagd-Hündinn. lice, *f.*
*Ogdakać, F. *ogdacze v. a.* bereden, ausschreyen. diffamer, décrier, noircir qu.
Ogień, *g. ognia.* 1) Feuer. 2) Feuer eines Schieß-Gewehres. 3) Feuer, große Gefahr; Krieg, Krieges-Feuer. 4) feuriges Luft-Zeichen. 1) feu. 2) feu, coup d'une arme. 3) feu, trouble, *m.* désordre, *m.* guerre, confusion. 4) feu qui se forme dans l'air. § 1) ogień iest żywioł iasny i gorący; niecić ogień; ścietaniem drzew wynika ogień; ogień wzgorę wybiia. 2) dać, wydać ognia; woysko nasze miedzy dwiema ogniami wzięte. 3) poki się ten ogień z gruntu nie ugasi; ztąd ogień wielki wybłysnął; rozniecił u sąsiada ogień; nieugaszony Marsa ogień; ognie wzniecone krwią się zagasić muszą. 4) był wczoray ogień na niebie; ognie napowietrzne iako miotła, pochodnia.
mieczem i ogniem. mit Feuer und Schwert. à feu & à sang. § nieprzyiaciel mieczem i ogniem wszędzie swoie okrucieństwo znaczył.
iak na ogień tam bieżą. sie laufen dahin als wenn es brennete. on y court comme au feu.
iako ognia się tego strzeże, chroni, boi. er fürchtet sich davor, wie vors Feuer. il craint cela comme la peste, comme la mort.
***ogień słoneczny, upał.* Sonnen-Hitze hâle, *f.* ardeur, *f.* du soleil.
ogień podniebny. die subtile Himmels-Luft der Aether, das elementarische Feuer. l'éther; matière pure & subtile, dans laquelle les astres font leur cours.
ogień biekielny, choroba. 1) das heilige Feuer, eine Art von Rose. *2) der Krebs, eine Krankheit, s. Kancer. 1) le feu de Saint-Antoine; le feu sacré, espèce d'érésipelle. 2) le cancer, le chancre une tumeur.
ogień przyprawny. das Griechische Feuer, das im Wasser brennet. feu grégeois qui brûle dans l'eau.
ognie. 1) Poet. das Gestirn, die Sterne. 2) ein Feuerwerk. 1) *Poët.* les astres. 2) feu d'artifice. § 1) niebo ogniami osute. 2) tryumfalne ognie były niecone; palenie ogniow puszkarskich.
Ogienek, *m. g. ogienka.* kleines Feuerchen. petit feu.
Ogier, *m.* ein Hengst. cheval étalon, cheval entier; cheval de haras. § ogier stada dobrego.

Oglądam, Oględuię, Ogladiwam, } *v. m. F. obeyrzę, m.* 1) besehen. 2) besuchen, besehen, fremde Länder. 3) sehen, erblicken, erleben. 1) regarder avec soin, considérer attentivement; envisager qu. ch.; jetter, porter les yeux sur. 2) voyager; voir le pays étrangers. 3) vivre jusques; voir le jour. § 1) obeyrzał wszystkie domu kąty; obeyrzyy to świecidełko. 2) ogląda teraz cudze kraie. 3) oglądał dzień ten pożądany.
oglądać towary na cle. die Waaren auf dem Zolle besichtigen. recenser, visiter la marchandise à la douane.
oglądać się. 1) sich umsehen. 2) hinsehen, um sich sehen. 3) sich nach etwas umsehen, suchen. 4) sich besehen. 5) auf etwas sehen; erwägen, in Betrachtung ziehen. 6 in Gefahr einen anblicken, ansehen. 7) sich sehen, sich sprechen. 8) einen befürchten. 1) regarder en arrière, derrière soi. 2) regarder de côté & d'autre, jetter les yeux de tous côtés, répandre sa vuë tout à l'entour; regarder autour. 3) regarder qu. ch. ou après qu. ch.; chercher des yeux pour trouver. 4) se regarder, se mirer, se voir. 5) considérer, faire l'attention à; avoir l'oeil sur; avoir égard à ou pour. 6) tourner les yeux vers qu. dans un danger; jetter un regard triste sur qu. 7) se voir, se fréquenter. 8) craindre qu. § 1) nie oglądaу się 2) oglądać się po stronach. 3) obeyrzyy się w sklepie moim; za czym się oglądasz? za płotnem albo za suknem? obeyrzałem się w tey księdze. 4) obeyrzałem się w zwierciedle; obeyrzał się od głowy aż do stopy. 5) oglądać się na się; zawsze się na dobro pospolite, na Oyczyznę oglądał; na przyszłe się oglądaу czasy; na wieczne się oglądać trzeba rzeczy. 6) w tym niebezpieczeństwie spodziewaiąc się ratunku obeyrzał się na swego przyiaciela. *7) oglądałem się (uyrzałem się) z nim. *8) ogląda się (boi się) we wszystkim na żonę swoię.
oglądać się wzad. hinter sich sehen. regarder en arrière.
na poślednie się oglądaу koła. bedenke das Ende. pensez-y bien.
Oglądanie, *n.* ogledowanie, *n.* obeyrzenie. 1) das Besehen, die Anschauung. 2) Besuchung fremder Länder. 3) Besichtigung, das Durchsehen; das Durchsuchen. 4) Zusammenkunft, Wiedersehung. 1) inspection; action de regarder; aspect, *m.* envisagement, vuë. 2) action de parcourir, de voir les pays étrangers,

gers. 3) visite, visitation. 4) l'action de voir, de rencontrer qu. § 1) wziąć, dać, prosić na oglądanie. 2) oglądanie kraiow, miast cudzoziemskich pożyteczne. 3) oglądanie rzeczy swoich ieźli ktorey nie dostaie. 4) do oglądania (uyrzenia, obaczenia) tę rzecz odłożyy.

prosze tego na oglądanie. ich bitte mir dieses sehen, zu besehen lassen. je prie de me laisser voir cela.

oglądanie towarow na cle. Besichtigung der Waaren auf dem Zolle. recensement, visite de la marchandise à la douane.

oglądanie się wzad, das Zurücksehen, das Umsehen. un regard derrière soi.

każdemu wolne oglądanie, spatrz Was Pan ten towar; obeyrzyy ten towar, oglądanie nic nie kosztuie. besehen sie diese Waaren, das Besehen hat man umsonst. regardez ces marchandises la vuë ne vous en coutera rien.

oglądanie się po stronach. das Umschauen. regard jetté de toutes parts; vuë répandue par tout.

oglądanie się na co, na kogo. Betrachtung, Erwägung, Rücksicht. considération, égard, attention, circonspection.

Oglądzwam, *v. a. vid.* Oglądam.

Ogłaskać, *F. ogłaskam;* okrocić, ugłaskać. 1) kirre, zahm machen. 2) besänftigen, begütigen. 1) apprivoiser, désaroucher. 2) appaiser, adoucir. § 1) ogłaskać (ugłaskać, unosić) zwierza dzikiego, ptaka. 2) ogłaskać roziuszone pospolitwo.

dać się ogłaskać. zahm werden. s'apprivoiser, s'adoucir, devenir traitable.

Ogłaskanie, *n.* 1) die Zähmung eines Thieres. 2) Begütigung, Besänftigung. 1) apprivoisement d'un animal. 2) adoucissement de colère.

Ogłaskany, okrocony, unoszony, nieplochy, łaskawy. 1) gezähmet. 2) besänftiget. 1) apprivoisé, privé. 2) adouci, traitable, appaisé.

Ogłaszam, *v. m. F. ogłoszę.* 1) ausrufen vor etwas. 2) ruchtbar machen, ausbreiten, kund machen. 1) proclamer; declarer solemnellement. 2) publier, répandre, divulguer, prêcher. § 1) ogłosili go krolem. 2) dzwony śmierć JMci Pana N. ogłosiły; gazety ogłosiły że; ogłaszać kogo za heretyka.

ogłosić kogo niedobrze. einen ausschreyen, ins Gerede bringen. diffamer, décrier qu.

ogłosić się. 1) kund werden. 2) prahlen, großthun, sehen lassen. 1) se divulguer, devenir public. 2) se venter de; faire valoir; faire voir. § 1) ogłosiła się nowina. 2) tacy co się umyślnie z swemi ogłaszaią pieniędzmi.

Ogłaszanie, *n.* das Verkündigen. publication, *f.* l'action de publier qu. ch.

Oględuię, *vid.* Ogladam.

*Oględy, *plur.* } die Schau; Besuch
Oględziny, } bey einem Frauenzimmer vor der Verlöbniß. la première visite qu'on fait à une Dame avant les fiançailles.

w oględziny iechać. ein Frauenzimmer besuchen, die man zu ehelichen Willens ist. aller voir la Dame qu'on veut rechercher en mariage.

Oględzinny, *adj.* zu diesem Besuche gehörig. qui regarde la prémière visite rendue à la future fiancée. § oględzinny podarunek; oględzinni goście.

Ogłodać co. *F. ogłodam;* oszemlać, ogryść. benagen, umnagen. ronger, ronger autour.

Ogłodanie, *n.* das Benagen. l'action de ronger.

Ogłodany, *adj.* umnaget. rongé autour.

Ogłosiciel, *m.* Ausbreiter, Verkündiger. quelqu'un qui publie.

Ogłosicielka, *f.* Ausbreiterinn. celle qui publie.

Ogłoszenie *n.* Ausbreitung, Kundmachung. publication, promulgation, *f.*

Ogłoszony, *adj.* verkündiget. publié, divulgué, rendu public.

Ogłowia, *f.* } Maul-Korb. muselière.
Ogłowka, *f.* } § ogłowka na ciele.

ogłowkę kłaść. den Maul-Korb anlegen, emmuseler; mettre la muselière.

Ogłuszam, *v. m. F. ogłuszę.* betäuben. assourdir, étourdir, élourdir, qu. § w seb wilka kiiem ogłuszono; srogim hałasem powietrze ogłuszali.

Ogłuszeć, *F. ogłuszeię.* betäubet werden, taub werden. être étourdi; devenir sourd.

Ogłuszanie, *n.* Ogłuszenie, *n.* Betäubung. étourdissement, elourdissement.

Ogłuszony, *adj.* betäubet. assourdi, qui est devenu sourd par quelque bruit.

Ognik, *m.* owad. Leucht-Käfer, Leucht-Wurm, der im Feuer lebet. un insecte qui vit dans le feu.

**Ognionogi, *adj.* Poet. der feurige Füße hat. qui a les piés de feu.

**Ogniowładny, *adj.* Poet. der das Feuer in seiner Gewalt hat. qui a le feu dans son pouvoir.

Ogniowy, *adj.* do ognia służący. Feuer-, zum Feuer gehörig. de feu, qui sert au feu. § ogniowy kaganiec.

Ognipiora, *f.* (*favum*) Raudigkeit des Hauptes mit kleinen Löchern. espèce de tumeur

tumeur ou de gale qui fait sur la tête de petits troux.

Ognisko, *n.* ein Herd, *m.* eine Feuerstätte. foyer, *m.* unâtre; feu, *m.* trémie, *f.*

Ogniskowy, *adj.* zum Herde gehörig. de foyer.

Ognisty, *adj.* 1) feurig, feuerartig. 2) feurig hitzig, begierig. 3) feuerfärbig. 1) de feu, ardent, ignée, qui est de la nature du feu. 2) ardent, vif. 3) de couleur de feu. § 1) znayduią się studnie ogniste albo wybstchy podziemne; ogniste ciepło. 2) ochotnik w ognistey stoi czerstwości; ognista żądza, afekt.

broń ognista. Feuer- oder Schieß-Gewehr. arme à feu.

ognisty kolor. Feuer-Farbe. fiamette, *f.* couleur de feu; couleur fiamette.

ogniste ziele. (arianis) ein Kraut, davon das Holz zünden soll, wenn man es mit Oel beschmieret. espèce de plante de laquelle le bois se doit allumer étant frotté d'huile.

Ogniwaczek, *m.* ptak baieczny. Phönix, *m.* ein fabelhafter Vogel. Phénix, *m.* un oiseau imaginaire.

Ogniwo, *n.* } 1) Glied in einer Kette.
Ogniwko, *n.* } * 2) Feuer-Zeug, s. Krzesiwo. 1) chainon, *m.* anneau de chaine. *2) fusil à faire du feu, *v.* Krzesiwo. § 1) ogniwo łańcuchowe; te racye się ciągną za sobą niby ogniwo za ogniwem.

ogniwko w pancerzu. Panzer-Ringlein. maille, *f.*

Ogołem, } *adv.* 1) überhaupt, insgemein.
Ogolnie, } 2) im Ganzen, zusammen; durch Bausch und Bogen. 1) en général, généralement, universellement, en gros. 2) en gros; en bloc et en tas. § 1) ogołem powiedział. 2) ogołem co kupić.

Ogolić, *F.* *ogolę.* abbalbieren. raser, faire la barbe. § ogol mu brodę; ogolił mię.

Ogolność, *f.* Allgemeinheit. généralité, *f.* totalité; universalité. § w ogolności ma się to przestrzegać.

Ogolny, *adj.* allgemein. général, universel.

ogolny handel. Handel durch Pausch und Bogen. forfait, *m.* un commerce en gros.

Ogołocenie, *n.* Beraubung. privation, perte de qu. ch.

Ogołocić, *F.* *ogołoce, v. a.* 1) entblößen, berauben. 2) arm machen. 1) dépouiller, dégarnir, dépourvoir, priver qu. de qu. ch. 2) appauvrir, rendre qu. pauvre. § 1) ogołocić miasta, wsi z ludzi.

ogołocić się. verarmen. s'appauvrir, appauvrir; devenir pauvre.

Ogołocony, *adj.* beraubet, entblößet. dépouillé, privé, dépourvu, dégarni.

Ogolony, *adj.* abbalbieret. rasé, ras, qui a le poil fait.

Ogon, *m. g. a.* 1) Schwanz, Schweif. 2) Haar-Zopf. 3) Schwänzchen an einem Buchstaben. 4) in den Bergwerken: Stein, so halb Erz führet. 1) queuë. 2) allonge de perruque, queuë de cheveux. 3) queuë de lettre, cédile. 4) *Métal.* pierre qui enferme une moitié de métail. § 1) uciąć psu ogon. 2) ogon u peruki, u włosow. 3) ę Polskie, ę francuskie z ogonem.

ogon w rachunkach. Nachforderung, Nachrechnung. subrécot, *m.* surécot, *m.*

ta sprawa długi ogon za sobą wlecze. diese Sache wird sehr weitläuftig. cette affaire traine.

wlecze to ogon za sobą. das wird ein schlechtes Ende nehmen. le venin est à la queuë; la fin de cela sera fâcheuse.

pokrowiec na ogon koński. Stürz-Leder über einen Pferdeschweif. trousse-queuë.

ogon spuścił. er hat die Flügel fallen lassen. il baisse sa crête; il baisse le menton.

za ogon trzymać. 1) beym Schwanze halten. 2) schwach halten. 1) tenir par la queuë. 2) tenir foiblement.

gdzie ogon rządzi, tam głowa błądzi. es sieht da schlecht aus, wo nicht das Haupt regieret. où la queuë commande, la tête fait des fautes.

Ogonak, *m. g. a.* ogonaczek, *m. g. a.* kurzer Zippel-Pelz. pelisse fort courte.

Ogonek, *m. g. ogonka.* 1) Schwänzchen. 2) Stiel am Obste. 3) Art von Hunden mit niedlichen Schwänzen. 1) petite queuë. 2) queuë de fruit. 3) sorte de chiens qui ont la queuë fort jolie.

Ogoniasty, *adj.* geschwänzet. caudé, qui a une queuë.

Ogonowy, *adj.* Schwanz-, zum Schwanze gehörig. de queuë, qui regarde la queuë.

ogonowa sztuka. Schwanz-Stück in den Fleisch-Bänken. queuë, *f.* pièce de chair avec la queuë.

Ogoreczek, *m. g. ogoreczka.* kleine Gurke. un petit concombre.

Ogorczasty, *adj.* gurkenartig, gurkenförmig. fait en forme de concombre.

Ogorek, *m. g. ogorka.* Gurke. un concombre.

ogorek leśny. Esels-Kürbis, Spritz-Gurke. un concombre sauvage.

ogorek ośli, (colocynthis) Coloquinte, Wild-Kürbis,

Kürbis, Coloquinten-Apfel. coloquinte; courge sauvage.
Ogorkowy, *adj.* Gurken-. de concombre. § sałata ogorkowa; ogorkowy zagon.
Ogorzałość, *f.* } 1) Sonnen-Brand, Sonnen-Schwärze im Gesichte. 2) Brand vom Feuer. 1) visage
Ogorzelina, *f.* } hâlé; peau noircie par l'ardeur du Soleil. 2) brûlure. § 1) ogorzelina, ogorzałość od słońca. *2) ogorzałość od ognia (opal, zgorzelina).
Ogorzały na słońcu, od słońca. von der Sonne verbrannt. hâlé, basané, noirci, brûlé du soleil. § ma twarz ogorzałą.
**ogorzały od ognia, opalony.* angebrannt. brûlé un peu.
Ogorzeć od słońca, na słońcu, *F. ogorzeię.* von der Sonne schwarz werden, verbrannt werden. se hâler, être hâlé, devenir noir et basané.
Ogradzam, *v. m. F. ogrodzę, co czym.* 1) umgeben, umzäunen, ummauren. 2) schonen. 3) bemänteln, gering vorstellen; entschuldigen, bedecken. 1) environner, enclorre, enfermer d'une muraille, d'un plancher, d'une haye. 2) avoir un ménagement pour qu. ch.; ménager qu. ou qu. ch. 3) pallier, couvrir ingénieusement; adoucir, excuser, colorer; couvrir de quelque prétexte; donner quelque couleur à une chose. § 1) ogrodzić ogrod parkanem, murem, płotem, rowem. 2) ogrodzić sumnienie, sławę czyią. 3) pięknemi ten uczynek ogrodził słowy; tak ogrodził słowa swoie.
Ograniczam co, *v. m. F. ogranicze.* eig. u. fig. umgränzen; Gränzen setzen. *prep. & fig.* limiter, borner; mettre des bornes à.
Ograniczenie, *n.* das Setzen der Gränze. l'action de mettre les limites. § ograniczenie kraiu.
Ograniczny, *adj.* angränzend, an der Gränze wohnhaft, anliegend. confin, frontière, limitrophe, qui est sur les limites de quelque pays. § ograniczne miasta, kraie.
Ograniczony, *adj.* 1) umgränzet. 2) begränzet, eingeschränket. 1) borné, limité. 2) limité, déterminé.
Ograska, *vid.* Ograżka.
Ograwam, *v. m. F. ogram.* einem im Spiele alles abgewinnen. gagner à qu. son argent au jeu; étriller qu.; expédier qu. en forme commune. § ograno siostrę i brata.
Ograża mię; ograża mię febra. ich bekomme das Fieber; der Fieber-Schauer befällt mich. je frissonne; j'ai le frisson; je tremble de fièvre; je suis dans le frisson.
ograża mię boiaźń. die Furcht befällt mich. je frissonne d'épouvante; je suis saisi de frayeur.
Ograżka, *f.* Fieber-Schauer. frisson, *m.* frissonnement, *m.* froid au commencement d'une fièvre.
Ogrod, *m. g. a.* Garten. jardin. § ogrod zioł, kwiatkow; brat iest w ogrodzie.
ogrod iarzynny. Küchen-Garten; Kräuter-Garten. un potager; jardin potager, lieu au jardin où sont les herbes & les légumes.
ogrod włoski. Lust-Garten; Zier-Garten. jardin de plaisance.
Ogroda, *vid.* Zagroda.
Ogrodek, *g. ogrodka.* kleiner Garten. petit jardin, jardinet, *m.*
Ogrodka, *f.* Schein, Bemäntelung, Entschuldigung. reserve, *f.* detour, déguisement, *m.* prétexte, *m.* § ogrodek zażywa.
bez ogrodki mowić. frey reden, kein Blatt vors Maul nehmen. le trancher net; dire sa pensée tout net; dire tout plat, à decouvert ce qu'on pense. § bez ogrodki prawdę powiedział.
Ogrodkowy, *adj.* Garten-, was im Garten wächst. de jardin, qui vient, qui croît dans les jardins. § rzeczy ogrodkowe mu miłe.
Ogrodwina, *f.* rzeczy ogrodowe. 1) Garten-Gewächse, Garten-Früchte. 2) Hülsen-Früchte, grüner Zeug. 1) tous les fruits de jardin. 2) les verdures, *f.* herbes potagères; légumes, *m. plur.*
Ogrodnictwo, *n.* Gärtnerey, *f.* Garten-Bau. le jardinage; l'art de cultiver les jardins, métier de jardinier.
Ogrodniczka, *f.* Gärtnerinn, *f.* jardinière; *f.* femme de jardinier.
Ogrodniczy, *adj.* Gärtner-. de jardinier, qui regarde le jardinier et le jardinage. § ogrodnicze naczynia; noż ogrodniczy.
Ogrodnik, *m.* 1) Gärtner. 2) ein Häusler, schlechter Bauer, der nur ein Bauer-Haus und einen kleinen Garten hat, und dem Herrn ohne Vieh fröhnet. 1) jardinier. 2) un manoeuvre; simple paysan qui ayant une chaumière et un petit potager fait la petite corvée sans chariois. § 1) ogrodnicy się zeszli.
ogrodnik drzewny. Baum-Gärtner. jardinier pepinieriste. § ogrodnik zielny, iarzynny.
Ogrodny, *adj.* 1) das im Garten wächst. 2) Garten-; nicht wild, gepflanzet, gesäet. 1) de jardin, qui croît dans le jardin. 2) qui

2) qui eſt cultivé, qui n'eſt pas ſauvage; domeſtique, cultivé, ſemé. § 1) ogrodna ſtrawa; iarzyna ogrodna, warzywo ogrodne. 2) ogrodne i leśne drzewa, zioła.

Ogrodzenie, *n.* ⎫ verzäunter,
Ogrodziec, *m. g. ogrodzca.* ⎭ ummauerter Ort; Zaun; Gehäge, Verzäunung. clos, *m.* enclos, *m.* parc, *m.* clôture, *f.* enceinte, *f.* boucheture. *f.* haye, *f.*

Ogrodziec, m. ogrod. ein Garten. jardin.

Ogrodzony, *adj.* 1) umzäunet. 2) gelindert, gemildert. 1) clos, environné, fermé. 2) adouci, palié. § 1) ogrod, plac ogrodzony. 2) rzecz przykra pięknemi ogrodzona słowy.

Ogrom, *m.* Gekrache, Geſauſe, Knall, Geſchrey. grand bruit, éclat, un vacarme, fracas.

Ogrom, m. ⎫ Ungeheuer; ungeheure
Ogromność, *f.* ⎭ Größe. énormité, grandeur déméſurée, grandeur exceſſive. § ogromność miaſta tego ztąd ſię pokazuie, że.

Ogromnie, ⎫ *adv.* ſehr fürchterlich. re-
Ogromno, ⎭ doutablement. § podczas popiſu woyſko ogromno ſię ſtawiło.

Ogromny, *adj.* 1) ungeheuer, ſehr groß; abſcheulich. 2) fürchterlich, das ein Schrecken einjaget. 1) énorme, d'une grandeur prodigieuſe; trop grand. 2) redoutable, épouvantable, effroyable, qui donne de l'effroi et de la terreur.

Ogryzka, *f.* ⎫ 1) der Kröbs in einer
Ogryzek, *m.* ⎭ Frucht. 2) ein umgenagter Apfel oder Birne. 1) nombril, coeur, les entrailles d'un fruit. 2) trognon; le reſte de poire ou de pomme, lorsqu'on en a mangé le meilleur.

ogryzek myſzy. das Benagete von Mäuſen. mangeures, *f. plur.* endroit où les ſouris ont mangé.

Ogryzuię, *F. ogryzę.* benagen. ronger autour. § ogryść koſtkę; iabłko ogryzł.

Ogrzewam, *v. m. F. ogrzeię.* erwärmen, Wärme geben. chauger, échauffer. słońce ziemię ogrzewa.

ogrzewać ręce zgrabiałe. die erſtarreten Hände zu rechte bringen. dégourdir les mains.

Ogrzewacie, *n.* Erwärmung, Wärme. le chaud, la chaleur. § Zodyaczne znaki ziemi ochłodzenia i ogrzewania dodawaią.

Oguzie, *n.* Schwanz-Stück. la queuë, piéce de chair où tient la queuë.

Ogułem, Ogulnie, Ogulność, Ogulny, *vid.* Ogołem, Ogolnie &c.

Oh, och, *interj.* ach!

Oho, *interj.* hoho. oho.

Ohyda, *f.* Grauen, Ekel. dégoût, *m.* contre-coeur, ennui, rebut, averſion.

Ohydzam komu co, *v. m. F. ohydzę.* 1) einem vor etwas einen Ekel machen. 2) ein Mißgebot thun. 3) einen anſchwärzen, angießen. 1) donner du dégoût à qu. pour qu. ch.; dégoûter qu. de. 2) més-offrir. 3) diffamer, noircir, qu.

ohydzić ſię komu. ſich einen gehäßig machen. ſe rendre haïſſable; devenir malvoulu.

ohydzić ſobie co. ſich vor etwas ekeln. ſe dégoûter de; avoir de l'averſion pour.

Ohydzenie, *n.* Ekel, *m.* Abſcheu, *m.* dégoût, *m.* averſion, *f.*

Ohydzony, *adj.* verhaßt, ekelicht, verekelt. rebutant, qui rebute, qui dégoûte; haï.

Okamgnienie, *n.* Augenblick. clin-d'oeil; inſtant, moment; coup d'oeil; un tournemain.

w okamgnieniu. im Augenblicke. en moins de rien; en un clin-d'oeil; promtement; en un moment.

Okal, *m.* ein großäugigter Menſch. un homme à grands yeux.

Okaleczenie, *n.* Lähmung, Verſtümmelung. l'action d'eſtropier, mutilation,

Okaleczony, *adj.* gelähmet, zu Schanden gehauen. eſtropiat, *ſ. m.* eſtropié.

Okaleczam, *v. m. F. okaleczę.* lähmen, verſtümmeln, zum Krüpel machen. eſtropier, tronquer qu.

Okamieć, *F. okamieię.* 1) *obſ.* ſich verſteinern. 2) erſtarren, erſtaunen. 1) *obſ.* ſe pétrifier; devenir pierre. 2) demeurer tout ſtupide; être étonné, être ſaiſi d'étonnement, d'admiration.

Okaſka, *f.* Muſterung einer Armee. revûë, montre d'une armée. § dozorca, piſarz okaſki.

okaſkę mieć. Muſterung halten. paſſer l'armée en revûe, à la montre; faire montre; faire la revûë de.

mieyſce okaſki. Muſter-Platz, Sammel-Platz. rendez-vous des troupes; place de montre.

Okazale, *adv.* anſehnlicher Weiſe; prächtig. avec beaucoup de pompe; avec éclat, avec apparence.

Okazałość, *f.* Anſehnlichkeit, ſchönes Anſehen, Pracht. extérieur fort beau; une belle repréſentation; le faſte; pompe; éclat.

Pan to wielkiey okazałości. dieſer Herr hat ein ſchönes Anſehen. c'eſt un Seigneur d'une grande repréſentation.

Okazały, *adj.* anſehnlich, prächtig, das ins Auge fällt. pompeux, faſtueux, ſpecieux,

qui

qui tombe sous la vuë. § koń okazały w urodzie.

Okazanie, *n.* okazowanie, *n.* okazywanie; *n.* 1) Aufweisung, Vorzeigung einer Urkunde. 2) Bezeugung, Erweisung einer Freundschaft. 3) Vorstellung eines Officiers, eines Bedienten. 1) production, *f.* l'action de produire quelque titre, quelque preuve. 2) marque, preuve; un témoignage d'amitié, de bonté. 3) présentation de celui qui a receu une charge. § 1) okazowanie, świadectwa, munimentu, 2) przyiął go z osobliwym okazaniem łaski. 3) okazanie oficera regimentowi.

Okazany, *adj.* 1) produciret, vorgezeiget. 2) vorgestellet, als ein neuer Bedienter. 3) erzeuget, erwiesen. 1) produit, montré. 2) témoigné. 3) présenté à une charge.

Okazuię, *v. m. F. okażę.* 1) zeigen, vorlegen, aufweisen, anzeigen. 2) erweisen einem Gefallen. 3) vorstellen, einen Officier, einen Bedienten. 1) montrer, produire, faire voir. 2) témoigner, faire éclater, paroître. 3) présenter l'officier à son nouvel emploi. § 1) sąsiedzi gwałt okazali. 2) okazał mi wielką łaskę. 3) okazano Oficera regimentowi.

okazać się. sich zeigen, sich vorstellen. se montrer, se présenter, se produire. § po otrzymaniu godności zaraz się urzędnik w Woiewodztwie swoim ma okazować.

Okazya, *f.* 1) Gelegenheit, gelegene Zeit. 2) Anlaß zu etwas. 3) Gelegenheit, Bequemlichkeit zur Abreise; Fuhre. 4) Gefecht, Treffen. 1) occasion, *f.* tems propre pour faire qu. ch. 2) occasion, sujet, lieu. 3) commodité pour faire un voyage. 4) occasion, *f.* rencontre, combat. § 1) okazya ulatuie; fortelem narabiać w podaiącey się okazyi; pogodna okazya (pagoda, nagoda, pora, doba, przygoda) omiia; okazya łysa z tyłu z przodku ią brać trzeba, *prov.* 2) podawać, dawać komu okazyą (powod) do złego. 3) iuż odiechała, odeszła okazya; niemasz dziś okazyi do Torunia; opoźnił okazyą do Krakowa. 3) mężnie w krwawych stawa okazyach; narażać się na nayzwardsze okazye.

zażyć sposobney okazyi. sich einer guten Gelegenheit bedienen. profiter de l'occasion.

z okazyi. bey Gelegenheit. à l'occasion, à l'encontre. § iakom z okazyi tego seymu namienił.

z iego okazyi. auf seine Veranlassung. de son occasion.

Okęsuię co, *v. m. F. okąsam.* umbeißen. ronger autour.

Okiełznam co, *v. m. F. okiełznę.* zäumen; einen Maul-Korb anlegen. brider ou emmuseler une bête.

Okieneczko, *n.* } 1) Fensterchen, *n.* 2) Lücke in einer Schrift. 1) fenêtrelle, *f.* petite fenêtre. 2) lacune, fenêtre, le vuide dans un écrit.
Okienko, *n.* }

pismo z okienkami. Schrift mit leeren Plätzen. écrit fenêtre.

podbite ma okienka. er hat blaue Fenster. il a les yeux pochés au beurre noir.

Okiennica, *f.* Fenster-Laden. contrevent. *f. m.* paravent, *m.* contre fenêtre, *f.*

okiennica wnętrzna. inwendiger Fenster-Laden. volet, *f. m.*

Okienny, *adj.* Fenster-. de fenêtre. § rama, skrzydło okienne.

szkło okienne. Fenster-Glas. le vitre; quarreau de vitre.

Okipia, *F. okipie.* es höret auf zu sieden, Schaum zu werfen. il cesse de bouillonner, de jetter de l'écume.

Okładam, *v. m. F. obłożę.* 1) belegen, umlegen. 2) einen mit etwas bestopfen. 3) eig. u. fig. beschweren, belästigen, belegen. 4) verstoßen; den Rand eines Unterfutters besetzen. 1) mettre, placer, arranger, disposer, ranger tout autour; entourrer de qu. ch. 2) fourrer qu. par dedans de; bourrer autour; remplir de. 3) *propr. & fig.* charger, accabler. 4) border la doublure d'un habit de qu. ch. § 1) obłoż sałatę selerami, talerz konfektami. 2) obłożył chłopca papierami i księgami. 3) ciężarami, powinnościami poddanych okładał. 4) bekieszę lisami obłożyć.

okładać kogo kiiem. einen rein ausprügeln. graisser les épaules à qu.; savonner qu.

obłożyć kogo karą. einen mit Strafe belegen. imposer, infliger à qu. une peine; punir, châtier qu.; condamner qu. à une peine.

okładać się czym. sich mit etwas bestopfen. se fourrer, se charger des choses qu'on porte sous son habit. § bielizną brudną się obłożył.

Okładanie, *n.* Obłożenie, *n.* das Belegen, Umlegen. l'action de mettre autour.

Okładany, *adj.* Obłożony, *adj.* 1) beleget, umleget. 2) bestopfet, 3) vorgestoßen, besetzet am Rande mit etwas. 1) rangé, placé, mis tout autour. 2) fourré par dedans; chargé de qu. ch. sous son habit. 3) qui a une doublure bordée de.

z Okładem, adv. eher mehr als weniger. plutôt

plûtôt au delà de. § było ich z okładem pięć set.

Okładki, } plur. Schalen, als am Messer, am Putz-Messer. la
Okładziny, } chasse, le manche d'un couteau, d'un rasoir.

Oklektam, v. a. défect. oklektać uszy. einem beständig von einer Sache reden; einem den Kopf warm machen. échauffer les oreilles à qu. p. ex. à la fille, au fils.

*Oklektany, vid. Okrzosany.

Oklep, adv. ohne Sattel, ungesattelt. sans selle, à poil, à dos, à crud, sans avoir mis la selle sur le cheval. § oklep jeździć; oklep koń bieży.

Oklepiec, m. g. oklepca. ein Kloben, m. ein Flachs-Gewicht von 30 Pfund. un poids de trente livres pour péser la filace de chanvre de lin. § kupiła oklepiec lnu.

Okłnąć, okłnę, vid. Ogłuszeć.

Okmiana, s. f. Städtchen in Samogitien. une villette dans la Samogitie.

Okniſtość, f. das Fenster-Werk eines Gebäudes. le fenêtrage d'un bâtiment.

Okniſty, adj. fenstervoll, das viele Fenster hat. ayant beaucoup de fenêtres; où il y a des fenêtres; vitré; qui a des vitres.

Okno, n. 1) ein Fenster. 2) Fenster-Loch. 1) fenêtre, f. 2) fenêtre, baye, jour, l'ouverture dans la muraille pour la fenêtre. § 1) okno otworzyć, zamknąć; okno płocienne, papierowe.

okno, okno śklane. Fenster, Glas-Fenster. fenêtre, un vitre.

okna budynkowe. das Fenster-Werk eines Gebäudes. le vitrage, le fenêtrage, toutes les fenêtres d'un bâtiment.

okno ślepe. blindes Fenster. une fausse fenêtre.

okno ukośne albo wewnątrz szerokie, na dwor pochodziſto ściśnione jako w piwnicach. Keller-Loch. soupirail; soupirail de cave.

okna kościelne wysokie. Kirchen-Fenster. vitraux, pl.

za oknem słyszał, er ist um die Schule gelaufen. il a frippé les classes.

okno sklepowe. Fenster über einem Gewölbe. vuë, une fenêtre de boutique, de magazin.

oknami opatrzyć. mit Fenstern versehen. vitrer, garnir de vitres; mettre des fenêtres.

Oko, n. 1) ein Auge, damit man sieht, nur in diesem Verstande wird oko im plural. also decliniret: N. A. V. oczy. G. oczy. D. oczom. I. oczyma, oczami. L. oczach. 2) Auge, Blick aus Gunst oder Ungunst; in diesem Verstande hat oko keinen plural. 3) Auge in den Karten, auf den Würfeln. 5) Sache, die einem Auge ähnlich ist, als eine Masche im Netze, ein Auge vom Fette auf der Suppe. 5) oko, ein Türkisches Gewicht von $2\frac{1}{2}$ ℔. 1) oeil, partie organique destinée pour la vuë: dans ce sens ce mot fait au pluriel N. A. V. oczy. G. oczu. D. oczom. I. oczyma, oczami. L. oczach. 2) oeil, oeillade, coup d'oeil, regard; oeil favorable, oeil de pitié; bon oeil, mauvais oeil; dans ce sens ce mot n'a point de pluriel. 3) point, f. m. une marque sur une carte ou sur un dé. 4) oeil, point, petit trou ou quelque autre chose qui ressemble à un oeil, comme une maille dans un filet, une étoile ou perle de graisse dans la soupe. 5) ocqua, un poids de deux livres et demi chez les Turcs. § 1) oko do serca okno, prov. oko wstydu rozsądnik; (gdzie oka niemasz, tam i wstydu) prov. oczy do serca pewni posłowie, prov. oko jest pobudka do cielesności, a w miłości wodzem; oko żywe, bystre, łagodne; oczy obłąkane, wpadłe; oczy mi wpadły. 2) łaskawe na mnie rzucił oko; niełaskwe u dworn postrzegł oko. 3) wiele masz ok. 4) oka pszczelne w ulach; oko w sieci, w pawim ogonie; rosoł bez ok (oczek, oczu). 5) kupił sześć ok kawy.

oko to iego. das ist sein Auge, sein Liebling. c'est sa prunelle; c'est son amour.

oko zazdrośne. neidisches Auge. oeil d'envie.

oko kozie. Katzen-Auge, ein Edelstein. oeil de chat, m. une pierre précieuse.

oko światowe. Welt-Stein, desgleichen ein Edelstein. oeil du monde, m. une pierre.

oko bykowe, gwiazda. Sternk, das Auge im Stiere. Astron. l'oeil de taureau.

okiem, wzrokiem niedościgniony. das man mit dem Auge nicht erreichen kann. qui est à perte de vuë.

okiem (oko) rzucić na kogo. einen Blick auf einen werfen. jetter les yeux sur qu.

okiem miarkować, zmierzać, brać miarę. zielen, mit den Augen messen. bornoyer, viser; prendre sa visée.

okiem miarkowanie. das Augenmaaß. estimative, f.

na oko, adv. 1) augenscheinlich, deutlich, handgreiflich. 2) zum Scheine. 1) évidemment, clairement, à vuë d'oeil, palpablement, sensiblement. 2) en apparence.

rence. § 1) co na oko (na oczy) dowieść. 2) na oko tylko pracuie, to czyni.
na oko pokazać. mit der Nase darauf drücken. montrer, faire toucher au doigt & à l'oeil.
kogo, co na oku mieć; z oku nie puścić. auf etwas Achtung geben, nicht aus den Augen lassen. tenir l'oeil, avoir l'oeil (les yeux) sur, à; observer qu. de prés; observer, garder qu. à vue d'oeil. § mieć co na bystrym, na pilnym oku; chłopka tego z oka puścić nie trzeba; zawsze miał Boską chwałę i Państwa całość na oku.
mieć oko na co. verlangen, auf etwas ein Auge haben. désirer qu. ch; avoir les yeux à qu. ch.
po oku, z oka. scheel, mit scheelen Augen, ungern. de travers, de mauvais oeil, du coin de l'oeil.
po oku, z oka na kogo patrzyć, pozierać. einen scheel ansehen; einem ein sauer Gesicht machen, regarder qu. de travers, lui faire mauvais visage.
z oka poglądaiący. der einen frech ansiehet. morguant: un morgueur.
nie po oku patrzyć. mit unverwandten Augen sehen. regarder avec fermeté; regarder fixément, ne se laisser point éblouir les yeux.
niemasz coby w oko włożyć. es ist gar nichts da. il n'y en a pas plein l'oeil; il n'y en a pas pour une dent creuse.
oka strzeż. nimm dich vor einen unzüchtigen Anblick in acht. gardez vous bien des regards qui sont impurs.
cale mu w oko przeciwny. er ist ihm ganz und gar zuwider. il lui est tout-à-fait contraire.
iako w głowie oko. als ein Auge im Kopf. comme la prunelle de l'oeil; comme ses yeux; tendrement. § iako w głowie oka tego szanuie, strzeże, to miłuie.
oko iest umysłu źwierciadło. man siehet es einem an den Augen an, wie er gesinnet ist. les yeux sont le miroir de l'ame.
oko pańskie konia tuczy; oko pańskie w każdy kąt zagląda. die Aufsicht des Herrn macht das Pferd fett. l'oeil du maître engraisse le cheval; il n'est pour voir que l'oeil de maître; l'oeil du fermier vaut fumier.
ma w oku pazdziorek (proch.) er will es nicht sehen. il ferme les yeux à cela; il a un bandeau sur les yeux.
oko mię świerzbi. das Ohr klinget mir; man redet von mir. les oreilles me cornent; on parle de moi.

lepsze iedne oko swoie, niż cudze oboie. selbst ist der Mann; mit seinen Augen siehet man mehr als mit fremden. mon oeil voit mieux que les deux d'autrui.
oczy więcey widzą niżli oko. zwey Augen sehen mehr als eines. deux yeux voient mieux qu'un; quatre yeux voient mieux que deux.
oczy, pl. 1) die Augen. 2) im Scherz: die Brillen. 1) les yeux. 2) *burlesq.* les yeux, les lunettes, *f.* besicles, *f.*
oczy wielkie. große Augen. yeux de boeuf; de gros yeux.
oczu niezawieraiący. der Sperr-Augen hat, so von den Augenliedern nicht bedecket werden. qui a des yeux étaillés que les paupières ne couvrent pas tout-à-fait.
oczu ściśnione. Schweins oder Gänse-Augen, die nicht recht offen sind. des yeux de cochon.
oczu mrugaiących. der immer mit den Augen wimpert. celui qui remue souvent les paupières.
oczu wdzięcznie zezowatych albo przyiemnie mrugaiących, lubieżnie mrużących. ein liebäugiger Mensch der ein wenig schielet. qui regarde un peu de côté; qui fait des yeux doux; qui a des yeux beaux et riants; qui a les yeux fort mobiles.
oczu czarnych. ein schwarzäugiger Mensch. quelqu'un qui a des yeux noirs.
oczy modrawe, bławe, modroblade. der Katzen-Augen hat. qui a des yeux de chat ou des yeux de couleur de verd de mer.
oczy modre. blaue Augen. des yeux bleux.
oczy szare, szarawe żółtawo, ciemno albo iasno. graue Augen. des yeux d'un bleumourant.
oczu płynienie. n. Augen-Triefen, Augen-Fluß. chassie, *f.* lipitude, *f.* maladie des yeux.
oczu płynących. ein augenflüßiger Mensch. un chassieux; qui a les yeux chassieux.
oczu zapalenie, świerzb. Augen-Weh. xerophtalmie, *f.*
oczu wypukłych. der erhabene Augen hat, die fast aus dem Kopf stehen. qui a des yeux à fleur de tête.
oczami strzelać. mit den Augen hin und her sehen. égarer la vue.
w oczach się to moich stało. das ist in meiner Gegenwart, vor meinen Augen geschehen. cela s'est passé en ma présence, devant mes yeux.
na oczy komu przyyść, się pokazać. einem unter die Augen treten. se présenter aux yeux de qu.

w oczy mi mowił. er hat es mir unter die Nase gerieben, ins Gesicht gesagt. il l'a dit à mon nez, à ma barbe.
w żywe oczy. in die Augen, zusehends vor sichtlichen Augen. à la face, à la vuë de tout le monde. § w żywe oczy mi kłamał, mu to ukradł, żonę moię ofzukał; w żywe oczy przy mężu ladaco broią.
w żywe oczy mi to uczynił. er hat das vor meinen Augen gethan. il a fait cela à mon nez.
żefzcze mi w oczach stoi. das schwebt mir noch vor den Augen. cela paroit encore devant mes yeux.
krom oczu. hinter dem Rücken, hinterwärts. en fon abfence; en arrière de qu. § krom oczu na niego fzkaluie.
z oczu (z oka) ftracić, puścić. aus den Augen verlieren. perdre de vuë.
idź z oczu moich. gehe aus meinen Augen. ote toi de mes yeux.
z oczu i z tyłu wziąć nieprzyiaciela. den Feind von vorne und hinten angreifen. attaquer, prendre l'ennemi par devant et par derrière.
przed oczy ftawić. vorstellen. remettre une chofe devant les yeux.
przed oczy fobie przełożyć, ftawiać. vor den Augen haben. avoir qu. ch. devant les yeux; fe mettre devant les yeux.
dobądź oczu z puzdra. setze die Brillen auf, sperre die Augen auf. prenez vos yeux; chauffez vos lunettes; prenez vos beficles; vous avez un nez à porter lunettes.
oczy komu otworzyć. eig. u. fig. einem die Augen öfnen. *prop. & fig.* ouvrir les yeux à qu; déciller à qu. les yeux.
oczy mi w kupę idą. die Augen fallen mir zu, es schläfert mich. mes yeux s'appéfantiffent; je fuis accablé de fommeil.
na (w) oczy fwoie wiedzieć. mir seinen Augen sehen. voir de fes yeux.
w oczy (w gębę) komu co wrzucić. einem etwas ins Maul, an den Kopf werfen. jetter qu. ch. à la tête de qu; faire fauter au cou de qu.
oczy pfu przedał. er hat alle Schaam verlohren. il a bû toutes fes hontes; il n'a plus de honte.
oczy chcą nie brzuch; oczy chcą gęba nie chce. die Augen sind größer als der Magen. il a plus grands yeux que la panfe; il a plus grands yeux que le ventre.
przed oczyma to leży; w oczy ci to lezie. dieses lieget dir vor der Nase, vor den Augen. cela vous crève les yeux; cela fe voit à l'oeil; cela vous faute aux yeux.
czego oczy nie widzą, temu fercu nie żal. was ich nicht weis, macht mich nicht heiß. je me mets peu en peine de ce que j'ignore.
oczom fwoim tylko wierzy. er glaubt nur was er siehet; er trauet nur seinen Augen. il ne croit que ce qu'il voit.
co z oczu, to i z ferca. aus den Augen aus dem Sinn. loin des yeux, loin du coeur.

Okocić fię, o owcach, kozach, kotkach, *F. okoci.* Junge hecken, lämmern: **von Schaafen, Ziegen und Katzen.** agneler, faire un agneau; biqueter, chevroter, faire de petits chevreaux; chater, faire de petits chats.
okocić fię, o zaiącach. Hasen setzen, werfen. levretter; faire de petits lièvres.

Okocenie, *n.* das Werfen, Setzen. l'action d'agneller, de chevroter, de levretter.

Okoł, *m.* 1) Schoppen im Vieh-Hof. 2) **Math.** Umkreis, Peripherie. 1) hangar, *m.* lieu couvert dans une faude. 2) *Matém.* periférie, circonférence, *f.* § 1) gdy bydło profto idzie poft okoł, defzczu fię fpodzieway.
w okoł czego. in die Runde. à la ronde, tout autour de.

Okołatać co, *F. okołatam.* um etwas klopfen. heurter autour de.

Okolika, *f.*
*Okoliczność, *f.* } 1) umliegende Gegend. 2) Gegend. 1) un territoire; les environs; le voifinage d'une ville, d'un village. 2) contrée, une région, pays.

Okoliczę, *v. a.* co. umständig beschreiben; erzählen. circonftancier, particularifer, entrer, defcendre en détail de qu. ch.
w okolicy. rund herum, in der Gegend um. aux environs, à l'entour, dans la contrée, auprès de.
w tey okolicy. in dieser Nachbarschaft. en ce voifinage.

Okolicznie, *adv.* 1) rund herum. 2) umständlich. 1) aux environs; à la ronde. 2) en détail, tout au long; avec toutes les circonftances.

Okoliczność, *f.* 1) Umstand, Beschaffenheit, Bewandniß. 2) **Math.** ein Umkreis. 1) circonftance, occurrence, *f.* 2) *Matém.* periphérie, circonférence, *f.* § 1) okoliczność rzeczy, fprawy; według wyftępku tego okoliczności karany bydź ma.
według czafu okoliczności. nach dem es die Zeit zulassen wird. vû (felon) les circonftances du tems.

okoliczności, plur. Umstände, Complimente. façons, cérémonies. § więcey ma w obyczaiach szczerości, mniey okoliczności w postępkach.
Okoliczny, *adj.* 1) umliegend. 2) der viel Umstände macht. 1) confin, *adj.* situé aux environs, circonvoisin; qui est autour. § 1) wsie okoliczne, w okolicy leżące. 2) okoliczny to człowiek.
list okoliczny, *uniwersał.* Kreis-Schreiben, Universal. lettre circulaire.
Okolistość, *f.* Math. Umkreis, Peripherie. *Matém.* periphérie, circonférence.
Okolisty, *adj.* Math. zur Peripherie gehörig. *Matém.* de periphérie, qui regarde la periférie.
Okołki, *plur.* oganki, gronka okrągłe u ziół. Samen-Kronen, Saamen-Dolden, an Kräutern. ombelles, *f.* bouquets d'une plante, ou il y a de la graine. § kopr, dzwonki w okołki się rozpościeraią.
*Okołkiem, kołem. in die Runde. à la ronde.
Okołkorodny. was Saamen-Dolden, oder Kronen trägt. ombellifere, *adj.* qui produit la semence en bouquets ou en ombelles.
Okolny, *adj.* ktorym się w koło obchodzą. Kreis-, das im Kreis herum geht. circulaire, *adj.* qui va en circuit.
list okolny. Kreis-Schreiben. lettre circulaire.
Około, *adv.* rund herum, zu allen Seiten. aux environs; tout à l'entour; à l'entour; tout autour. § nieprzyiaciel wszystko około pustoszy.
Około, *pr. g. vid.* Koło, *pr. g.*
Okołomurny, *adj.* um die Stadt-Mauer herum liegend. situé aux environs des murs d'une ville.
Okoń, *m. vid.* Okuń.
Okop, *m.* 1) ein Graben um ein Lager, um eine Festung. 2) Kriegsb. Abschnitt, Verschanzung. 1) un fossé, ligne autour d'un camp ou autour d'une forteresse. 2) *Fortif.* coupure, *f.* retraite, *f.* retranchement, *m.*
Okopy, pl. die Laufgräben. les approches qu'on fait pour approcher d'une place assiégée.
Okopanie, *n. vid.* Okopywanie.
Okopany, *adj.* mit einem Graben versehen; verschanzt, umgraben. retranché; fortifié d'une fosse.
okopane drzewo. ein gelüfteter Baum. un arbre déchaussé.
Okopciałość, *f.* Rauch-Schmutz. couleur enfumée; noircissure causée par la fumée.
Okopciały, *adj.* 1) rauchig, rußig, beschmaucht. 1) wild, ungesittet, roh. 3) rauch-färbig; Erd-schwarz, grau-schwarz. 1) noirci de fumée; noir, plein de suye, enfumé, fumé. 2) barbare, farouche, hagar. 3) enfumé, mêlé de gris et de noir. § 1) okopciałe poddasze. 2) okopciały ten narod. 3) wrobel okopciały.
Okopcić co, kogo, *F. okopcę.* mit Rauch schmutzig machen, beschmauchen. enfumer, noircir qu. ch. d'une continuelle fumée.
woyna to Państwo okopciła. die Krieges-Flammen haben dieses Reich ergriffen. la guerre s'alluma à quatre coins de ce royaume; on y fait la guerre à feu et à sang.
Okopcieć, *F. okopcieię.* vom Rauch schmutzig werden. noircir, devenir noir de la fumée.
Okopuię, *v. m. F. okopię.* 1) umgraben. 2) mit einem Graben umgeben, befestigen. 1) hoüer, bécher, fouiller, creuser, foüir à l'entour de qu. ch. 3) faire un fossé autour d'une place; fortifier; munir de fossés. § 1) okopać łąkę. 2) okopać miasto, oboz.
okopać drzewo. einen Baum lüften, umgraben. déchausser un arbre.
okopać się. sich vergraben, sich verschanzen. se retrancher, se terrasser, se terrer.
Okopywanie, *n.* Okopanie, *n.* das Umgraben. l'action de bécher, de creuser autour de qu. ch.
okopywanie drzewa, wzruszanie ziemie koło drzewa. das Lüften eines Baums, um welchen man die Erde wegnimmt. le déchaussement d'un arbre, autour duquel on ôte une partie de la terre.
Okow, *m.* 1) Beschlag von Eisen. 2) Beschlag von Silber oder anderm Metall. 1) ferrure, *f.* piéces de fer dont on fortifie une chose. 2) placage, *m.* garniture d'argent, ou d'autre métail dont on ferre qu. ch. § 1) szabla w prosty okow oprawiona.
okow do okien, do drzwi. Fenster oder Thür-Beschläge. fiche, *f.* ferrure de porte, de fenêtre.
okowy, pl. 1) Fesseln, Bunde. 2) fig. Joch, Fesseln. 1) les fers, les liens de fer. 2) *fig.* joug, fers. § 1) głownika w okowy wsadzono. 2) złote to są okowy, słodkie miłości okowy.
Okować, *F. okuię.* 1) beschlagen mit Eisen oder Metall. 2) einschmieden, fesseln. 1) ferrer de fer, d'argent; garnir de fer, ou d'un autre métail. 2) enchaîner; mettre qu. aux fers. § 1) oko-

wać okiennicę; okuć skrzynię żelazem, szkatułę mosiężną blachą, szablę srebrem. 2) okuto złoczyńcę.
okować koła wozowe. Wagen-Räder beschmieden. embattre les roues.
Okowaniec, *n. g. okowańka.* ein Eingeschmiedeter. homme qui est dans les fers.
Okowany, *adj.* 1) beschlagen. 2) eingeschmiedet. 1) ferré; garni de fer ou de quelque autre métal. 2) mis aux fers; encouré de fers, enchainé. § 1) skrzynia okowana, koń okowany. 2) więzień okowany.
Okowek, *m. g. okowka.* 1) kleiner Beschlag. 2) Pinne, Stift am Senkel. 1) petite ferrure, *f.* 2) ferret, *m.* fer d'aiguillette, *m.*
Okrącam co koło czego, *v. m. F. okręcę.* um etwas winden, drehen. entortiller autour; entrelacer autour.
Okrakam, okrakać, *v. m. F. okrocę.* okrocić. eig. u. fig. bändigen, zähmen. *prop. & fig.* domter, refréner, arrêter. § okrocić konia, języki.
Okraczam co, *v. m. F. okroczę.* umschreiten. marcher à grands pas, faire des pas, arpenter autour de. § okroczywszy łąkę znalazło się, że trzy tysiące krokow w okręgu swoim wynosi.
Okradać, *vid.* Okraść.
Okradzienie kogo. das Bestehlen. l'action de dérober toutes les choses à qu; action de voler qu.
Okradziony, *adj.* bestohlen. qui a été volé.
Okrąg, *m. g. okręgu.* eine große Kugel, 2) eine Scheibe; jede flache Rundung. 3) Umfang, Bezirk, Umkreis eines Orts. 4) umliegende Gegend. 5) Versammlung, geschlossener Kreis. 6) Kreis, Cirkel. 7) Peripherie eines Cirkels. 1) un globe, une sphère, un orbe. 2) rond, *f. m.* rondeau, chaque figure qui est ronde et place. 3) circuit, contour, enceinte, tout le tour d'un lieu. 4) les environs, les lieux circonvoisins. 5) un cercle, une assemblée de plusieurs personnes. 6) un cercle fait avec le compas. 7) le cercle; la periphérie d'un cercle. § 1) okręgi niebieskie; okrąg gwiazdy, ziemię, świata, słońca. 2) okrąg wosku; okrąg drewniany. 3) te prawa mają się rozciągać w okręgu miasta. * 4) okrąg (okolica) miasta tego. 5) okrąg złożony z kwiecia młodości obudwu. * 6) okrąg czczy wewnątrz iako obręcz; okrąg (cyrkuł) cyrklem nakreszony.
okrąg ziemie. der Erden-Kreis. le rond de la terre.
w okręgu. im Umkreis. en rond.
na dziesięć mil w okręgu. auf 10 Meilen in die Runde. à dix milles à la ronde.
Okrągławy, *adj.* rundlich nicht vollkommen rund. rondelet, sphéroide.
Okrągłowo, *adv.* rundlicht. d'une manière rondelette.
Okrągło, *adv.* 1) rund. 2) kurz, kurz gefaßt; mit kurzen und guten Worten. 1) rondement, d'une manière ronde. 2) rondement, nettement, tout net, clairement, sans embarras, avec cadence. § 1) okrągło odlany statek. 2) okrągło na to odpowiedział; okrągło pisze.
okrągło co czynić. rund machen. arrondir; faire ronde une chose.
Okrągłodługi, okrągły wdłuż iako walec, palec; obły, wałkowaty. walzförmig, lang und rund. rond en long comme un rouleau, un doigt; cilindrique, fait en cilindre.
Okrągłokończaty, *adj.* rundspitzig. fait en pointe ronde; qui va en pointe.
Okrągłopochodzisty, *adj.* kegelförmig, oben zugespitzt und unten breit. conique, piramidal, qui a la figure d'un cône; fait en façon de piramide.
Okrągłość, *f.* 1) die Rundung, Runde. 2) Wohlklang eines Periods, einer Rede. 1) la rondeur; figure ronde. 2) netteté, juste arrangement des mots, d'une période; politesse, harmonie d'un discours. § 1) okrągłość gałki, talerza, wieży. 2) okrągłość, okrążenie gładkie mowy, peryodu.
okrągłość kończata, vid. *kończata okrągłość.*
Okrągły, *adj.* 1) rund. 2) wohlklingend, wohlgesetzt als ein Period. 1) rond, qui a de la rondeur. 2) rond, nombreux, bien arrangé, net, qui a une juste cadence. § 1) okrągła rzepa; wieża okrągła. 2) mowa okrągła krasomowców; peryod okrągły.
okrągły nie zewsząd ale w płask iako talerz. scheibenrund, flachrund. rond, qui est de figure ronde et plate; orbiculaire.
okrągły zewsząd iako gałka. kugelrund. rond, sphérique, qui est en forme de globe ou de boule.
okrągły wschod. Wendel-Treppe. montée à vis, *f.*
Okrakiem, *adv.* mit aufgesperrten Beinen. en écarquillant.
okrakiem chodzić. kratscheln; kratschlich, mit aufgesperrten Beinen. écarquiller; marcher écarquillé.
Okrasa, *f.* 1) die Mache, die Zuthat, das Fett, damit man Küchen-Kräuter und Hülsen-

Hülſen-Früchte anmacht, von einem beſſern Gericht ſagt man przyprawa. 2) dicke, Fettigkeit des Leibes. 3) Würze, die einer Sache einen angenehmen Geſchmack macht. 4) Glanz, Putz, Zierde. 1) graiſſe, *f.* gras dont on aſſaiſonne les herbes ou les légumes; *parlant d'un mets exquis on ſe ſert du mot* przyprawa. 2) embonpoint, la groſſeur, la graiſſe du corps. 3) aſſaiſonnement, apprêt, haut goût d'un choſe. 4) éclat, luſtre, *m.* ornement, agrément, aſſaiſonnement, embelliſſement; ce qui releve une choſe, la rend plus agréable. § 1) groch bez okraſy. 2) był to człowiek okraſy wielkiey. 3) ſol ieſt pierwſzą okraſą i zaprawą wſzyſtkich potraw; ięzyk ieleni z podłużnym liściem ieſt okraſą dla ſmaku miodu warzonego. 4) nauki ſą okraſą (ozdobą) ſzlachectwa.

Okraşć kogo, *F. okradnę.* beſtehlen. voler qu. § okradł żydowkę.

autora okraść. einen Verfaſſer ausſchreiben. voler, piller un auteur.

Okraſić, *F. okraſzę, v. a.* 1) mit Fett eine Speiſe anmachen. 2) verſchönern, ein größers Anſehen geben. 3) beſchönigen, bemänteln. *4) düngen einen Acker. 1) graiſſer, engraiſſer un mets; faire gras une viande. 2) embellir, aſſaiſonner, relever; donner plus de luſtre, plus d'éclat à qu. ch. *4) colorer, pallier, plâtrer. § 1) okraſił potrawę. 2) okraſił mowę ſentencyykami. *3) kto umie źle uczynić, umie okraſić słowy.

okraſić ſię czym, z czego. ſich womit bereichern. faire bien ſes choux gras de qu. ch. s'engraiſſer, s'enrichir.

Okraſzenie, *n.* Anmachung mit Fett. aſſaiſonnement avec du gras.

Okraſzony, *adj.* fett, mit Fett angemacht. engraiſſé, aſſaiſonné avec du gras.

Okrawam, co, *v. m. F. okroię.* umſchneiden. rogner; couper avec un couteau tout à l'entour de. § nie okraway tak chleba.

okroiło ſię dla niego. er hat ſeinen Nutzen dabey; das war ein fetter Biſſen vor ihn. c'étoit une affaire graſſe pour lui; il en a les mains graſſes. § nic tu dla niego ſię nieokroiło.

Okrawek, *m. g. a.* das Abſchneidſel, Spahn, Schnipperchen. ciſaille, *f.* retaille, *f.* rognure de quoi que ce ſoit; petit morceau qu'on coupe de qu. ch. § okrawki krawieckie; okrawki z kuchni pſom dawaią.

okrawki ze ſkory. Abſchneidſel von Häuten. rafes, *f. plur.* reyfort.

Okrayki, *plur.* *1) die Gränzen. 2) Gränz-Wache. Gränz-Beſatzung. 1) frontière, les limites, *f.* de pays. 2) garde frontière; garniſon dans une place frontière.

*Okraykowy, Ograniczny, *adj.* Gränz-. frontière, qui regarde la frontière, qui eſt ſur les limites d'un pays. § okraykowy kray, żołnierz; okraykowa forteca.

Okrążam co, *v. m. F. okrążę.* 1) umgehen, umgeben, umſchließen, umkreiſen, umlaufen, umfliegen, umſchiffen, umfließen. 2) umſchreiben mit Worten. 1) faire un tour autour; entourer, environner, aller autour; ceindre; courir, voler, naviger, couler autour. 2) paraphraſer; circonſcrire, ſe ſervir de circonlocution; uſer de long circuit. § 1) okrążyć co cyrklem; rzeka to miaſto okrąża; nieprzyiaciel fortecę okrążył; gory tę ſtolicę okrążaią. 2) okrążył to temi słowy.

Okrążenie, *n.* Okrążanie, *n.* 1) Umlauf, *m.* Umkreis, Umgang, *m.* 2) Umſchreibung mit Worten. 1) circuit, *m.* tournoyement, *m.* l'action d'entourer, *&c.* 2) periphraſe; circonlocution, *f.*

Okrążony, *adj.* 1) umgehen, umlaufen. 2) mit Worten beſchreiben. 1) enceint, entouré, environné, *&c.* 2) periphraſé, exprimé par une périphraſe. § 1) miaſto rzeką obrażone.

Okrcić, *vid.* Ochrzcić.

Okręcenie, *n.* Umwindung, Umſchlingung. entortillement, *m.*

Okręcić, *vid.* Okrącam, *v. a.*

Okręcony, *adj.* umwunden, bewunden. entortillé de. § ſznurek iedwabny złotem okręcony.

Okreſiciel, *m.* Beſtimmer, Gränzen-Setzer. qui donne des bornes; borneur, finiteur.

Okreſlam co, *v. m. F. określę.*
Okreſzam co, *v. m. F. okreſzę.* 1) umſtreichen, umzeichnen, einen Kreis um etwas machen. 2) beſtimmen, verordnen, haben wollen. 3) Ziel, Gränzen ſetzen; einſchränken. 4) beſtimmen, feſt ſetzen eine Materie von der man reden will. 5) Philoſ. definiren, beſchreiben. 1) faire une marque autour; circonſcrire, décrire; faire, tracer un cercle autour de; entourer qu. ch. d'un cercle. 2) vouloir avoir, définir, déterminer, porter, diſpoſer, ordonner. 3) déterminer, limiter, borner, mettre des bornes. 4) propoſer le ſujet qu'on va traiter. 5) *Phil.* définir,

finir, faire une définition. § 1) określić figurę, kwadrat. 2) okrdśliły to prawa, 3) Bog określił bieg życia naszego. 4) określił rzecz (założył grunt rzeczy) o ktorey ma mowić. 5) dobrze duszę określił, że iest istność myśląca.

określaiący. bestimmend, festsetzend. définitif; qui détermine.

Określnie, *adv*. auf eine bestimmte Weise, eigentlich, ausdrücklich. distinctement, nettement, déterminément, définitivement, positivement, précisément.

Określny, *adj*. 1) leicht zu bestimmen, zu umschreiben. 1) endlich, eingeschränkt. 1) aisé à définir. 2) borné, limité.

Określanie, *n*. Określenie, *n*. Okreszenie, *n*. 1) Umstreichung, Umzeichnung. 2) Verordnung, Bestimmung. 3) Umschreibung, Auszug, Inhalt. 4) Philos. Beschreibung, eine Definition. 1) circonscription, *f*. l'action d'environner d'une marque, d'un cercle. 2) détermination; disposition, ordonnance, volonté. 3) précis, un épitome, un abrégé. 4) *Philos*. définition. § 1) określenie znakow czarnoksięskich kołem. 2) podług praw określenia. 3) w krotkim co wyrazić określeniu. 4) określenie (opisanie) uczy co iest rzecz; określenie ma bydź krotkie i wyraźne.

okreszenie rzeczy, mowy. Satz, Vortrag. proposition, *f*. sujet d'un discours.

Okresznie, *adv. vid*. Określnie.

Określony, *adj*. Okreszony, *adj*. 1) umstrichen in einen Kreis gefaßt. 2) endlich, eingeschränkt. 3) gesetzt, verordnet. 4) Phil. definirt. 1) circonscrit, environné d'un cercle, d'un marque. 2) borné, limité. 3) déterminé, prescrit, défini, arrêté, ordonné, disposé. 4) *Philos*. défini. § 1) figura kołem określona. 2) życie ludzkie określone. 3) określone prawem kary. 4) myśl ludzka od Filozofow tak okreszona, odistoczona.

rzecz okreszona, odistoczona. Philos. ein Definitum; Sache die umschrieben ist. *Philos*. un défini; chose definie.

Okręt, *m*. nawa. See-Schiff. vaisseau, un navire.

okręt armatny. Krieges-Schiff. vaisseau de guerre.

Okrętowy. Schiff-. de vaisseau, de navire.

Okrocić, *vid*. Okracam.

Okrocieć, *F. okrocieię*. zahm werden, kirre werden. s'apprivoiser, devenir traitable.

Okrocenie, *n*. Bändigung, Zähmung. apprivoisement d'un animal, l'action de domter, de dresser.

Okrocony, *adj*. gebändigt, gezähmt. domté, apprivoisé, dressé.

Okrom, *pr. g*. außer, ausgenommen. excepté, outre, hormis. § okrom tey księgi było ich sześciu.

Okropnie, *adv*. greßlich, greulich, fürchterlich. terriblement, affreusement, funestement, d'une manière affreuse. § okropnie patrzać było.

Okropność, *f*. Greßlichkeit, Grausen, Abscheu. horreur, *f*. chose funeste.

Okropny, *adj*. fürchterlich, greulich. effroyable, funeste, affreux, horrible, qui donne de l'aversion; qui inspire de l'effroi. § okropne czasy; plac ten okropny trupami był okryty.

Okrucieństwo, *n*. Grausamkeit. cruauté, barbarie, tiranie, inhumanité. § zażywać, używać nad kim okrucieństwa.

Okruszyna, *f*. 1) Brocke, Brodsame, Krümchen. 2) Bißchen. 1) miette, *f*. miette de pain, *f. f*. 2) brin, *m*. petite parcelle de qu. ch. § 1) okruszyna chleba. 2) day mi okruszynę cukru.

Okrutnica, *f*. 1) ein grausames, böses Weib. 2) grausame Schöne. 1) diablesse, mégere, méchante femme ou fille tirranne. 2) une cruelle; maitresse cruelle; celle qui ne fait nulle faveur.

Okrutnie, *adv*. 1) grausam. 2) erschrecklich viel. 1) cruellement, tiraniquement, inhumainement. 2) beaucoup, très, extrémement. § 1) okrutnie karany. 2) okrutnie niecierpliwy; okrutnie ma pieniędzy.

okrutnie się z kim sprawować. wüten, toben; mit einem grausam umgehen. tiraniser qu; sévir, enrager contre qu; se comporter cruellement avec qu.

Okrutnieię, *v. n*. okrutnym się staię. grausam werden. devenir cruel, se dépouiller de toute sorte d'humanité; cesser d'être homme.

Okrutnik, *m*. Tyrann, Wütterich, Bluthund. tiran, *m*. tiraneau, *m*. un cruel.

Okrutność, *f*. Grausamkeit, *f*. Gewaltsamkeit, *f*. cruauté, *f*. violence, *f*.

Okrutny, *adj*. 1) grausam, unmenschlich. 2) grausam, unbeweglich, hart. 3) grausam, streng. 1) cruel, inhumain, barbare, tiranique. 2) cruel, insensible, dur, qui ne fait nulle faveur. 3) cruel, sévere, rigide. § 1) okrutny to Pan, umysł okrutny. 2) okrutna moia katowka. 3) okrutne kary, męki.

okrutne panowanie. Tyranney, grausame Beherrschung. tiranie, *f*. domination cruelle.

okrutna to rzecz. das ist eine grausame Sache. c'est une chose horrible à dire, à entendre.

Okrywam, *v.m. F. okryię.* 1) bedecken. 2) bedecken, besetzen, anfüllen. 3) *fig.* entziehen rauben. 4) bedecken, beschützen, beschirmen. 5) beschönigen, bemänteln. 6) belegen mit Strafe. 7) einnehmen, befallen als die Furcht. 1) couvrir de qu. ch. 2) couvrir, remplir, joucher. 3) ôter, ravir à qu; priver qu. de qu. ch. 4) couvrir, soutenir, protéger, défendre. 5) couvrir; pallier, colorer, plâtrer. 6) imposer, infliger une peine; condamner à quelque peine. 7) saisir, frapper, prendre comme la terreur une personne. § 1) okryy konia dywdykiem. 2) niezmierne woyska pole okryły; moc wielka trupow pobojewisko okrywała. 3) ta śmierć okryła ostatek moiey nadzieie. 2) te połki miasto od obleżenia okrywały; amnistya, łaska dworu go okrywa. 5) cudzym grzechem swoiego okryć nie chciał występku; tę sprawęczkę gorliwością okrywał. 6) okryć kogo kara, klątwą, banicyą, niełaską. 7) okrył go frasunek; cięzki smutek zakrwawione okrywa serce.

okryć kogo wstydem. einen beschämen, beschimpfen. couvrir qu. de honte, d'opprobre.

okryć się. sich bedecken. se couvrir. § drzewo się liściem, a ptak pierzem okrywa.

Okryty, *adj.* 1) bedeckt. 2) bedeckt, beschützt. 3) befallen von einer Leidenschaft. 4) belegt mit einer Strafe. 1) couvert. 2) défendu, soutenu, couvert. 3) saisi, pris, frappé de peur. 4) condamné à une peine. § 1) okryty w infułę, w albę, płaszczem (w płaszcz) okryty. 2) oboz lasem z iedney strony, a z drugiey bagnem był okryty; łaską Pańską okryty. 3) okryci będąc strachem. 4) surową okryty karą.

Okrzepłość, *n.* das Geronnene, das Gefrorne. ce qui s'est pris, comme la graisse.

Okrzepły, *adj.* 1) geronnen. 2) erstarrt. von einer Leiche. 1) figé. 2) roide, dur, *parlant du corps d'un mort.*

Okrzepnąć, *F. okrzepnę, okrzepnie.* gefrieren, gerinnen. se prendre, devenir froid, se figer comme la graisse.

iuż okrzepł. die Leiche ist schon steif geworden. le corps du mort est déja roide.

Okrzepnienie, *n.* Gerinnung. l'action de se figer.

Okrzesuię co, *F. okrzeszę.* 1) beschneiden, beschneiteln, bekratzen einen Baum. 2) einen Stein aus dem gröbsten behauen. 3) einen abhärten, gewöhnen zu etwas beschwerlichen. 1) ébourgeonner, ravaler, élaguer, décrasser, émousser, ébrancher un arbre. 2) gruger, ébaucher une pierre. 3) durcir, endurcir, rendre capable de supporter; accoutûmer qu. à de pénible.

Okrzętnie, *adv.* emsiger Weise. assidument. industrieusement, d'une manière industrieuse.

Okrzętność, *f.* Emsigkeit. activité, *f.* industrie, assiduité.

Okrzętny, *adj.* fleißig, emsig. assidu, actif, industrieux.

Okrzosanie, *n.* 1) das Beschneiteln der Bäume. 2) das Behauen eines Steines aus dem gröbsten. 3) das Abhärten. 1) coupe, taille des arbres; ébranchement. 2) l'action de gruger une pierre. 3) l'action d'endurcir qu.

Okrzosany, *adj.* 1) beschneitelt, beschnitten, von Bäumen. 2) behauen, von Steinen. 3) abgehärtet zu etwas. 1) ébranché, ébourgeonné. 2) ébauché, grugé. 3) endourci, accoutumé à qu. ch. de fâcheux.

Okrzyk, *m.* 1) Geschrey, *n.* Geschrey einen zu schrecken. 2) durchdringender Schall der Trompeten. 1) cris, *m.* huée, grand cris, grandes clameurs pour épouvanter. 2) son perçant des trompettes. § 1) okrzyk uczynili; okrzykiem ielenia do sieci napędzać; bez okrzyku wielkie rzeczy i cicho sprawuie. 2) miedzy woiennym trąb okrzykiem.

Okrzyknąć kogo, *F. okrzyknę.* beschreyen, anschreyen. crier à (vers) quelqu'un pour l'épouvanter; huer après qu. poursuivre, chasser qu. de grands cris.

Okrzyknienie, *n.* 1) das Aufschreyen. 2) Gramm. Ausrufung; ein Signum exclamationis. 1) l'action de crier contre qu; huée. 2) *Gramm.* exclamation, *f.* un signe d'exclamation.

Okrzypnąć, *F. okrzypnę.* heisch werden. s'égueuler, s'enrouer.

Oksymel, *m.* ocet z miodem. Essig-Meth. oximel, *m.*

Oksza, *m.* Wappenk. ein Beil im rothen Felde, und eines über der Krone. *Blas.* un hassart ou hache au champ de gueules, sur la couronne paroît aussi une hache.

Oktawa, *f.* 1) achttägige Andacht eines Fest-Tages. 2) achter Tag nach einem Fest-Tag. 1) octave; huit jours durant lesquels on dit le même office dans l'Eglise. 2) Octave, le huitiéme jour

après une fête. § 1) Oktawa Bożego. ciała.

oktawa w Muzyce. die Oktave in der Musik. l'octave dans la Musique. § Muzyk gdy głosu dociągnąć nie może, oktawą weźmie; oktawa iest głos osmy.

Oktern. Oktav-Lage Papier. cayer de papier en octavo.

Okular, *m.* 1) ein Brillen-Glas. 2) ein einfaches Brillen-Glas zum Lesen; ein Seh-Glas. 3) ein Vergrößerungs-Glas. 1) lunette, *f.* l'un de deux verres dans les lunettes. 2) monocule, *m.* verre rond pour lire ou regarder les choses un peu éloignées. 3) lunette à puce; un microscope pour grossir les objets.

okulary, plur. Brille. lunettes, *f. plur.* besicles, *f. plur.*

okulary zielone. grüne Brillen. lunettes augmentives.

Okularnik, *m.* Brillen-Macher. lunetier, *m.* faiseur de lunettes.

Okulat, *m.* der ein scharfes Gesicht hat. qui a une vue aigue; qui a bonne vue.

Okulawić, F. *okulawię.* lahm werden. devenir boiteux. § okulawił na iedną nogę.

Okulista, *m.* Augen-Arzt. Oculiste, *m.* Medécin qui guérit les maux des yeux.

Okuluię, *v. a.* } plastruię co. äugeln

Okulizuię, *v. a.* } einen Baum, oculieren. écussonner, enter en écusson; faire des écussons.

Okulizacya, *f.* plastrowanie, *f.* das Aeugeln eines Baums. l'action d'écussonner un arbre.

Okuń. *m.* Barsch, Börsch ein Fisch. perche, *f.* un poisson. § okunie rzeczne, morskie.

Okup, *m.* pieniądze za więźnia. Löse-Geld der Gefangenen. la rançon, ce qu'on donne pour un prisonnier.

Okup, *m.* } wykupienie. Loskaufung

Okupienie, *n.* } eines Gefangenen. rachat, *m.* redemtion des captifs.

Okupiony, *adj.* 1) mit Gelde gelöset. 2) von Schulden befreyet. 1) rançonné. 2) délivré des dettes.

Okupiny, *plur.* podarek albo uczta w dzień narodzenia. Gegen-Geschenk oder Schmaus an seinem Geburts-Tage. présent reciproque ou festin qu'on donne à ses amis au jour de sa naissance. § dzisiay okupiny w ogrodzie odprawia; okupiny komu posłać.

Okupnik, *m.* Erb-Zins-Mann. un emphiteote ou emphiteutaire.

Okupność, *f.* maiętności cudzey trzymanie. Rechtsw. Erb-Zins-Gut. *Droit:* emphitéose, *f.* bail d'héritage à longues années.

Okupny, *adj.* ein Erb-Zins-Gut angehend. emphiteotique, emphiteutique, qui regarde l'emphitéose.

Okupuię, co, *v. m.* F. F. *okupię* abkaufen, erkaufen; etwas mit Geld abthun, abwenden. racheter; donner qu. ch. pour s'exempter de quelque malheur.

okupić się. 1) sich aus der Gefangenschaft lösen; sich von einem Uebel loskaufen. 2) sich an seinem Geburts-Tage lösen. 1) se rançonner, se délivrer, se racheter de l'esclavage ou de quelque autre mal. 2) traiter ses amis au jour de sa naissance, ou leur envoyer du gâteau.

Okurencya, *f.* 1) Anhaltung um etwas. 2) Vorfall. 1) brigue, *f.* prétension sur qu. ch. 2) occurrence, rencontre, conjecture, *f.*

Okurent, *m.* 1) Bothe. *2) Anhalter um ein Amt. 1) messager, *m.* celui qui fait un message. 2) prétendant à une charge.

Okuruię, *v. a. & n.* przyśpiewuię. mitsingen. accompagner avec son chant.

Okwicie, obficie, *adv.* reichlich, fruchtbar. abondamment.

Okwita, *m.* okwitać. *v. m.* F. *okwitnię, okwitnąć.* abblühen, verblühen. défleurir, perdre la fleur; *en parlant des arbres.* § iuż drzewa okwitnęły; gdy drzewa okwitali.

Okwitanie, *n.* Baum-Blüthe. la fleurison.

Okwitnienie, *n.* die Zeit nach der Baum-Blüthe. la fleurison passée.

Okwitość, *f.* Fruchtbarkeit, Fülle. abondance, grande fertilité, fécondité, *f.* § okwitość zysku z utrapienia ubogich ludzi zbiera.

lato okwitości. fruchtbares Jahr. une année fertile.

Okwituię w czym. im Ueberfluß etwas haben. abonder, voguer, foisonner en.

Olbora, *f.* Berg-Amt, Berg-Gericht. tribunal des mines; bureau des mines.

Olborowy, *adj.* } zum Berg-Amt gehörig.

Olborny, *s. m.* } de Tribunal des mines.

Olbnrnikowa, *f.* Frau eines Bergraths. femme de conseiller pour les mines.

Olesko, *n.* Stadt in der Woywodschaft Reußen. ville dans le Palatinat de Russie.

Olbornik, *m.* Berg-Rath, Berg-Amtmann. Conseiller ou Baili pour les mines.

Pisarz olborny. Berg-Schreiber. gréfier, commis aux mines.

Olbrod,

Olbrod, *m.* (*sperma ceti*) Wallrath. nature, sperme, blanc de baleine.
Olbrzym, *m.* ein Riese. géant. § olbrzymi (olbrzymowie) się czasem widzieć teraz dawaią.
Olbrzymka, *f.* eine Riesinn. une géante.
Olbrzymski, *adj.* Riesen-. de géant, gigantesque.
olbrzymska woyna. Poet. der Riesen-Krieg mit den Göttern. *Poët.* gigantomachie, *f.* le combat des géants contre les Dieux.
Oleiarz, *m. vid.* Oleynik.
Oleiek, *m. g. oleyka.* köstliches Oel. huile précieux; essence; l'huile de parfum. § oleiek gozdzikowy; wonnym oleykiem napuścić.
oleiek do pomazania. Salb-Oel. huile à sacrer, à oindre.
Oleiowany, *adj.* mit schlechten Oel angemacht, eingetränkt. apprêté; frotté de quelque huile.
Oleiowaty, *adj.* ölicht. huileux, oléagineux, onctueux. § oleiowate materye.
Oleiowy, Oleyny. zum schlechten Oel gehörig. huileux, qui regarde l'huile commune. § oleiwa bańka.
drożdże oleyne. Trusen; Oel-Hefen. l'amourca, lieu de huile.
oleiowy statek. Gefäß zum Oel. vaisseau à mettre de l'huile.
Oleśnik, *m.* kopr dziki ziele. (*meum*) Baar-Wurzel, Bardillen, Wald-Fenchel. meum, *m.* meu, *m.*
Olesżno, *n.* Rosenberg, Stadt in Schlesien. Rosemberg ville de Silesie.
Oley, *g. oleiu.* 1) schlechtes Oel. 2) Physic: Oel, ölichtes Wesen. 1) l'huile qui n'est pas précieuse. 2) *Phisiq.* l'huile; substance huileuse; matière grosse en manière d'huile. § 1) oley lniany, orzechowy, kasztanowy, oliwny i insze oleie; oleiem kapustę okrasić, oleiu zgorzknienie. 2) morska woda na wiele w sobie oleiu i tłustości.
oley, święty. geweihetes Oel. les saintes huiles.
ma oley w głowie. er hat Grütze im Kopf; er hat Verstand. il a du plomb dans la tête; il a l'esprit bien tourné. § oley u niego w głowie czuie.
na oley ziarno wybić. Oel pressen. faire tirer l'huile de quelque grain.
Oleyczyk, *m.* Oel-Kuchen. tourbe ou tourteau fait de marc d'olive.
Oleykowanie, *n.* oleykiem napuszczanie. das Tränken, Reiben oder Anmachen mit theurem Oel. onction, *f.* l'action d'enduire, de frotter avec quelque essence.
Oleykowany, *adj.* getränkt, angemacht mit theurem Oel. oint, frotté, enduie avec une essence.
Oleykownik, *m.* der wohlriechende Oele macht und verkauft. parfumeur, qui fait les essences, qui vend toutes sortes d'essences.
Oleykowy, *adj.* zum köstlichen Oel gehörig. d'onguent, d'essence; qui regarde quelque huile précieuse. § oleykowy słoiek.
Oleykuię co. mit theurem Oel anmachen, eintränken. oindre d'huile précieuse; frotter d'essence.
Oleyny, *adj. vid.* Oleiowy.
Oleynik, *m.* Oel-Schläger, Oel-Presser, Oel-Händler. l'huilier, *m.* qui exprime d'huile; qui trafique en huile.
Olimp, *m.* der Olymp. l'Olimpe, *m.* § olimp gora.
Olimpiacki. } Olympisch. Olimpien, Olim-
Olimpski. } pique.
Oliwa, *f.* 1) Baum-Oel. 2) Oel-Zweig, Friede. 3) Oel-Baum. 1) de l'huile; de l'huile d'olive. 2) olive, *f.* couronne d'olivier; la pax. 3) olivier, *m.* § 1) oliwa zgorzkniała. ** 2) spokoyne sadzisz oliwy.
oliwą przyprawić co. mit Baum-Oel anmachen. assaisonner qu. ch. de l'huile d'olive.
Oliwa, m. herb. Wappen. Lilien-Stengel mit der Wurzel zwischen zwoen Rosen, aus der Krone springet ein halber Löwe. *Blas.* tige de lis avec la racine entre deux fleurs de rose; un lion issant ou à demi-corps paroît sur la couronne.
oliwa leśna polna. wilder Oel-Baum. olivier sauvage.
Oliwczany, *adj. vid.* Oliwkowy.
Oliwka, *f.* eine Olive. olive, *f.* § oliwki tłoczyć, zbierać.
oliwek zbieranie. Oliven-Lese, *f.* olivaison, *f.* la recolte des olives.
oliwki zbierać. Oliven lesen. cueillir des olives.
oliwki; oliwki przyprawne. Oliven, eingemachte Oliven. olives, olives confites.
Oliwkowy, *adj.* 1) Oliven-. 2) olivenfärbig. 1) d'olive, qui appartient aux olives. 2) olivâtre, qui tire sur la couleur d'olive. § 1) pestka oliwkowa. 2) oliwkowe sukno.
Oliwny, *adj.* } 1) Oel-Baum. 2) Baum-
Oliwowy, *adj.* } Oel-. 4) oliven-färbig. 1) d'olivier, qui appartient à l'olivier. 2) d'huile d'olive. 3) de couleur d'olive. § 1) ogrodny fay oliwny; liście oliwne. 2) flaszka oliwna. 3) oliwna farba, kolor.

góra Oliwna, der Oel-Berg im Neuen Testament. le mont des oliviers dans le Nouveau Testament.

Oliwnik, *m.* 1) Oel-Garten, Oel-Berg. 2) Baumöl-Presser. 1) olivet, lieu planté d'oliviers; montagne des oliviers; mont olivet. 2) huilier, *m.* qui exprime l'huile d'olive.

Ołomuniec, *g. ołomuńca*, *miasto w Morawie.* Olmütz, Haupt-Stadt in Mähren. Olmitz, capitale de Moravie.

Ołomucki, *adj.* von Olmütz. d'Olmitz.

Ołow, *m. g. a. u.* Bley, *n.* plomb, *m.* § ołowia (ołowiu) funt.

ołowiem spaiać, zalewać, oblewać. mit Bley vergießen. souder, *v. a.* enduire de plomb; plomber, *v. a.*

ołowiem spaianie, zalewanie. Bley-Lötung. soudure de plomb, *f.*

Ołowek, *m. g. ołowka.* Wasser-Bley, Reiß-Bley, Bley-Stift, Bley-Feder. plomb de mer, potelot, crayon.

Ołowianka, *f.* 2) Loth-Bley; Bley-Wurf, Senk-Bley auf den Schiffen. 2) Bley-Schnure der Maurer. 1) le plomb, le perpendicule; la sonde; ligne de sonde. 2) plomb, le perpendicule, muël, dont les maçons prennent les aplombs.

dowindywać się głębizny ołowianką. die Tiefe mit dem Senk-Bley suchen. sonder, *v. a.* chercher la profondeur avec une sonde.

Ołowiany. bleyern. de plomb, qui est de plomb; qui est fait de plomb. § kult ołowiana.

ołowianym pisze piorem. er hat eine schlechte Schreib-Art. il a un stile fort simple.

Ołowiasty, *adj.* } 1) bleyartig. 2) bleyfär-
Ołowisty, *adj.* } big. 1) qui a la propriété de plomb.

Ołowna, *f.* ołowna huta. Bley-Gießerey, *f.* Bley-Hütte, *f.* fonderie de plomb, plomberie, *f.*

Ołownica, *f.* ziele S. Antoniego. (*dentilaria; herba S. Antonii*) Flöh-Kraut; Mücken-Kraut. dentelaire. *f.* la grande persicaire.

Ołownik, *m.* ołow albo ałowiem robiący. Bley-Arbeiter. plombier, *m.* qui fond le plomb; qui travaille en plomb.

Ołowny, *adj.* Bley, zum Bley gehörig. bleyfärbig. 1) de plomb; qui est de plomb, qui appartient au plomb. 2) plombé, de couleur le plomb. § 1) ołowny statek. 2) ołowny kolor.

ołowna piana. (molybditis) Bley-Schaum. écume de plomb.

ołowna żyła albo ruda. Bley-Ader. veine de plomb.

ołowny proch albo popioł. (molybdena, plumbago) das feinste Bley, oder Art einer Glätte, die in Reinigung des Goldes und Silbers mit Bley an dem Bodens des Ofens klebet. sorte de plomb le plus fin ou plûtôt de litargie qui s'attache au fonds du fourneau dans la purification de l'or et de l'argent avec du plomb.

Olśnąć, *F. olśnę.* blind werden, geblendet werden. devenir aveugle; s'éblouir, § olsnąć od słońca, od gładyszki.

Olśnienie, *n.* zufällige Blindheit; Blendung, *f.* aveuglement, éblouissement, *m.*

Olstro, *n.* 1) Pistol-Halfter. *2) Futeral, Ueberzug. 1) fourreau de pistolet. *2) fourreau, étui.

i olstro puści, kiedy Bog dopuści. wenn es Gott zuläßt, kann man leicht ein Unglück haben. si Dieu le permettoit, il y auroit bien des malheurs.

Olstrowy, *adj.* zur Pistol-Halfter gehörig, de fourreau de pistolet.

Olsza, *f.* drzewo. (*alnus*) eine Erle. un aune.

Olszeniec, *m. g. olszeńca.* } ziele. (*alno-*
Olszenik koprzywy. } *cymium*) eine Art von Kümmel. sorte de cumin.

Olszowki, *plur.* Art guter Schwämme. sorte de fort bons champignons.

Olszowy, *adj.* 1) erlen, von Erlen. *2) schlank, hager. 1) d'aune; fait d'aune. *2) dégréle, éfilé, dégagé.

Olszyna 1) Erlen-Wald. 2) Erlen-Holz. 1) aunaye, *f.* lieu planté d'aunes. 2) bois d'aune. § Olszowy borck.

Ołtarz, *m. g. a.* Altar, *n.* autel, *m.* § na ołtarzu palono ofiary; ołtarze w tym kościele są marmurowe.

wielki ołtarz. das hohe Altar. le maître autel; le grand-autel.

Ołtarzyk, *m. g. a.* 1) Altärlein. 2) Haus-Altar. autelet, *m.* petit autel.

Omacywam, omacywać, *v. m. F. omacam, omacać.* umfühlen, befühlen. tâter tout à l'entour.

*Omaćmie, Omackiem, } *adv.* w pociem-
w Omacku. } ku. im Finstern. à tâtons, en tâtonnant; à la brune.

Omacnica, *f.* ein Nacht-Gespenst das die Kinder, so des Nachts essen, unersättlich macht. un spectre qui rend les enfants insatiables, qui mangent de nuit. § omacnica.

Omaczalny, *adj.* omaczaniu służący. eintauchbar; darinnen man eintauchen kann. liquide fluide dans lequel on peut plonger.

Omaczam, omaczać, *v. m. F. omoczę. omoczyć.*

omoczyć. 1) eintauchen. 2) mit Thränen benetzen. 1) tremper, mouiller dans quelque chose liquide. 2) verser ses larmes, baigner qu. ch. de ses larmer. § 1) omoczyć sztuczkę, chleba w wodzie. 2) omoczyć twarz łzami.

Omaczanie, *n*. omoczenie, *n*. das Eintauchen. l'action de tremper, de mouiller.

Omaić co, *F. omaię*. belauben. couvrir, ombrager de feuilles.

Omamiam kogo, omamiać, *v. m. F. omamię omamić*. bethören, blenden, einnehmen. aveugler, éblouir.

Omamienie, *n*. Bethörung, Blendung, Blendwerk, falscher Schein. erreur, *f*. illusion, *f*. fausse opinion; tromperie de sens. § omamienia w tym więcey niźli rzeczy.

Oman, *m*. ziele. (*belenium*) Aland-Kraut, aune, *f*. aunée, énule, *f*.

Omanek, *m. g. omanka*. Aland-Wein. du vin d'année.

Omasta, *f*. 1) Mache, *f*. Fett zum Anrichten. 2) nahrhafte Speise. 1) de la graisse pour assaisonner. 3) viande nourrissante, rassasiante.

Omastny, *adj*. fett, nahrhaft. succulent, nourrissier, nourritif, nourrissant, alimenteux, substantiel, substantieux. § omastny to pokarm.

Omaszczam co, omaszczać, *v. m. F.* omaszczę. *omaścić*. 1) mit Fett anmachen. 2) Nahrung geben. 3) düngen. 1) assaisonner avec du gras; mettre de la graisse au; faire gras une viande. 2) nourrir, donner un bonne nourriture. 3) amender, engraisser, fumer la terre. § 1) omaścił kapustę.

*Omawiam, *v. m. omawiać*, *F. omowię, omowić*. ablehnen eine Beschuldigung. disculper, excuser qu. ch. § omowią go lata od woyny.

Omdlewam, omdlewać, *v. m. F. omdleię, omdleć*. in Ohnmacht fallen. s'évanouir; pâmer; tomber en évanouissement, en pâmoison. § omdlała nieboga na tę wiadomość.

Omdleni, *n*. } Ohnmacht, *f*. pâmoison, *f*. évanouissement, *m*. sincope, *f*.
Omdlewanie, *n*. }

omdlenie czyniący. das Ohnmachten verursachet. sincoptique, *adj*. c.

Omężam, *omężać*, *F. omężę*, *omężyć*. bemannen, einer einen Mann geben. marier à un mari; donner un époux à une fille. § omężył poddankę swoię.

Omiatam co, *omiatać*, *v. a.* F. *omiotę, omieść*. umfegen, befegen. balier, vergeter autour; nettoyer avec un balai tout à l'entour.

Omieciny, *plur*. 1) Kehricht, Kehr-Staub. 2) Staub-Mehl, Mühl-Staub. 1) balayures, *f. plur*. ordures amassées avec une époussette. 2) la menuë poussière de la farine; poussière de moulin. § 1) zmieć kurzawę, a wyrzuć omieciny. 2) omieciny albo kurzawę z mąki w młynie, w piekarni z[...] iatać.

Omięg, *m*. ziele. (*aconitum*) Wolfswurz, Hunds-Tod, ein giftiges Kraut. aconit, *m*. une herbe fort venimeuse.

Omienieć, F. *omienieię*; okrzypnąć, mowiąc nagle głos utracić. heisch werden. s'enrouer, s'égueuler.

Omierżam, *omierżać*, *v. m. F. omierżę, omierzieć*. 1) verekeln; einen Ekel machen. 2) verhaßt machen 1) affadir; donner du dégoût pour qu. ch. 2) rendre odieux. § 1) omierził mi tę potrawę. 2) ten postępek omierził go przyiacielowi.

Omierzły, *adj*. } verhaßt, garstig, eckelhaft. odieux, hai, dégoûtant.
Omierziony, *adj*. }

Omierznąć, F. *omierżnę*. einem überdrüßig, verhaßt, zum Eckel werden. rebuter, dégouter qu; devenir, se rendre odieux; causer du dégoût. § omierżła mu żona, potrawa; omierżło mu to.

omierżnąć sobie (*sobą*). sich selber zur Last werden; einen Eckel vor sich selbst haben. se déplaire à soi même; se dégoûter de soi même. § omierznąwszy sam sobie, śmierci sobie życzył.

Omieszka, *f*. omieszkanie, zamieszkanie, zmuda, mieszkanina. Säumniß, Versäumniß, Versäumung. négligence, retardement; nonchalance; perte du tems, de l'occasion. § omieszkanie pogody do sprawienia czego; przy chodź bez omieszki; omieszkanie nie rad widzę.

Omieszkały, *adj*. zahm, zahm geworden, apprivoisé. § omieszkały lew miedzy ludźmi.

Omieszkiwam czego, *v. m. F. omieszkam*. versäumen, verabsäumen. négliger, laisser échapper; perdre du tems, une occasion. § omieszkał sposobney do tego okazyi; omieszkał poszty.

Omiiam, *omiiać*, *v. m.* F. *ominę, ominąć*. übergehen, auslassen. omettre, *v. a.* ne pas faire; manquer. § te słowa ominął.

omiia co. vergehen, vorbey gehen. se passer, passer, échapper, s'écouler, s'évanouir, disparoître. § czas pogodny omiia; prętko omiiaiąca uroda.

Omłacam, omłacać co, *v. m.* F. *omłocę omłocić*,

omłocić. ausdreschen. battre le grain, le faire sortir des épis.

Omłocenie, *n.* } die Ausdreschung, das
Omłot, *m.* } Ausdreschen. l'action de battre le grain; le battage.

Omłocony, *adj.* ausgedroschen. battu avec un peau; qui est séparé du grain. § omłocona słoma.

Omowa, *f.* Ablehnung, Entschuldigung, Rechtfertigung. juste excuse, justification.

Omszeć, F. *omszeię, v. n.* beschimmeln. devenir moisi, se chancir, se moisir. § ser omszał.

Omszenie, *n.* Schimmel. chancissure, moisissure.

Omszony, *adj.* beschimmelt. moisi, chanci.

Omułam, *v. m.* F. *omulę*; błotem albo mułem obmazuię. mit Koth oder Schlamm besudeln. souiller de fange ou de bouë; enduire de limon. § omulił chłopcu twarz.

omulić się. sich mit Koth besudeln. se souiller de limon; se crotter.

Omycie, *n.* die Abwaschung. lavement, l'action de laver. § omycie nog, rąk.

Omykam co, *v. m.* F. *omknę.* osmykam. abblatten, mit der Hand die Blätter abstreifen. dépouiller une branche de feuilles, les arracher; effeuiller une branche.

Omylam, *v. m.* F. *omylę.* 1) mißlingen, fehl schlagen, nicht gerathen. 2) einen um etwas bringen, das er hoffet. 3) einen irre machen. 1) échouer, més arriver, més-avenir, ne pas réussir; manquer. 2) frustrer, priver qu. de. 3) tromper, séduire. § 1) omyliła mię nadzieia; omyliło go przedsięwzięcie; omyliła mię wieczerza. 2) omylił mię na tym. 3) omyliła mię droga; zegar mię omylił.

omylić czyię nadzieię. eines Hoffnung zu Wasser machen. trahir les espérances de qu; frustrer qu. de son espérance.

omylić się. fehlen, irren, sich betrügen; sich verirren. se tromper, s'abuser, être dans l'erreur, faillir; s'égarer. § omyliłeś się w tym; omyliłem się na nim, na rozumieniu i nadzieiach moich.

Omyłka. Fehler, Irrthum. erreur, *f.* bévuë, faute.

Omylnie, *adv.* fehlerhaft, mit Fehlern. avec bien des fautes. § księga bardzo omylnie drukowana.

Omylnik, *m.* ziele. (*asarina*) Stein-Gundermann. asarina, *f.*

Omylnosc, *f.* Fehlbarkeit, Neigung zu fehlen, Schwachheit. erreur, vice, *m.* pante à faire des fautes; foiblesse, *f.*

Omylony, *adj.* fehlgeschlagen, mißlungen. échoué, qui n'a pas réussi. § omylone intencye.

Omylny, *adj.* 1) fehlerhaft, voll Fehler. 2) betrüglich, eitel. 1) fautif, qui est sujet à faire des fautes, plein de fautes. 2) trompeur, incertain, vain. § 1) omylny to człowiek; omylne to są bardzo rachunki; omylne przedsięwzięcie; astrolog bardzo iest omylny. 2) omylne nadzieie.

koń nog omylnych. Pferd das leicht stolpert. cheval qui fait souvent de faux pas.

Omyty, *adj.* gewaschen. lavé.

Omywam co, *v. m.* F. *omyię, omyć.* abwaschen. laver, nettoyer avec de l'eau. § omyy mu, sobie twarz, dziecię z brudu.

omyć się. sich abwaschen. se laver.

On, *adv. vid.* Ono, *adv.*

On, ona, ono, *adj.* ow, owa, owo. jener, jener da. ce, celui, celui là, l'autre; celle, celle-là; cela; ce. § ono czyń, ono mow; przystąpiłem do onego człowieka, do oney kobiety.

ono to; ono iste. ein Ding, jedes Ding, das man nicht gerne nennet. c'est une chose, qu'on a honte de nommer.

On, ona, ono, *pronom.* er, sie, es. il, lui, elle.

G. iego, iey, iego. *D.* iemu, iey, iemu. *A.* go, ią, ie. *I.* vim, nia, nim. *Plur. N.* one (*m. anim.* oni.) *G.* ich. *D.* im. *A.* ie. (*m. anim.* ich.) *I.* niemi.

on ty, vulg. du magst seyn wer du willst. qui que vous soyez.

* * *

1) Vor einem *Verbo* setzet man in nachdrücklichen Reden im *Dativo* iemu, und iego im *Accusativo.* *pour déterminer plus fortement & comme par emphase on met devant un verbe au Datif* iemu, *& à l'Accusatif* iego.

iemu dałem. ihm habe ich gegeben, er ist es dem ich gegeben habe. c'est lui à qui j'ai donné.

datem mu. ich habe ihm gegeben. je lui ai donné. § iego prosiłem (prosiłem go).

2) die Genitivi *iego, iey, ich*, bedeuten dessen, ihrer, derer. les génitifs *iego, iey, ich.* signifient son, sa, ses; savoir de celui, de celle, de ceux, de celles, dont on parle.

był w swoiey izbie. er ist in seiner eigenen Stube gewesen. il a été dans sa (sa propre) chambre.

był w iego, w iey, w ich izbie. er ist in dessen, in ihrer, in deren Stube gewesen. il a été dans la chambre de celui, de celle, de ceux, de celles dont on parle

3) dieses

3) dieses *Pronomen* wird nach einer *Praeposition* also declinirt, und öfters dessen *Ac. masc.* niego in ein ń oder eń verwandelt und zu der *Praeposition* gefüget. *après une préposition ce pronom se décline de la manière suivante, & l'on joint souvent un ń ou eń à la préposition au lieu de l'Ac. masc.*, niego.

G. niego, niey, niego. *D.* niemu, niey, niemu. *A.* niego, nią, nie. *I.* nim, nią, nim. *L.* nim, niey, nim. *Plur. g.* nich. *D.* nim. *A.* nie (*m. anim.* nich. *I.* niemi. *L.* nich.

po nim. verfolget ihn, jaget ihn nach. poursuivez-le.

pisałem przez niego (przezeń). ich habe durch ihn geschrieben. j'ai écrit par lui. § o niego (oń) prosiłem; po niego (poń) posłałam.

Onaczę, *vulg.* ono albo onako czynię. es so und so machen; dieses und jenes thun, reden. faire, agir, parler de diverses manières.

onaczyć się, vulg. gehen in etwas, eintreten, eingehen. entrer, aller au dedans. § onaczy się we drzwi iako Jego Mość.

z Onąd, zonąd. daher. de cet endroit; de ce lieu là; delà.

Onak, onako, *adv.* auf eine andere Art, auf jene Art. de l'autre façon; de celle manière-là.

Onaki, *adj.* auf eine andere Art gemacht. fait de l'autre façon.

Onędy, *adv.* da durch, dort hindurch. par là; par cet endroit.

Onegda, onegday, ongi, *adv.* 1) neulich, dieser Tage. 2) ehegestern. 1) il y a quelques jours; il n'y a pas long-tems; nouvellement; dernièrement, récemment, depuis peu. 2) avant-hier.

Onegdayszy, *adj.* 1) neulich; ohnlängst geschehen. 2) ehegestrig. 1) dernièrement; arrivé, fait il n'y a pas long-tems. 2) d'avant-hier.

Onich, *g. a.* Oniks, kamień drogi. Onichel, Onych-Stein. Onix, *m.* onyce, *f.* pierre précieuse.

Onichowy, *adj.* Onichel-. d'Onix.

Oniemieć, *F. oniemieię.* verstummen. se taire tout court; se taire tout d'un coup; devenir muet; se déferrer; se déconcerter. § oniemiał przed nim na ten zarzut.

Oniemiały, *adj.* verstummt. devenu muet; déconcerté.

Oniemienie, *n.* Verstummung, *f.* l'action de devenir muet ou tout court; l'impuissance de parler.

Ono, *adv.* siehe dort; siehe da. là voilà en ce lieu là. § nie widzisz go, ono idzie.

Ono, *pron. vid.* On, *pron.*

Onże. er selbsten; derselbe. lui même. § onegoż widziałem; iegoż konie; iemuż dałem.

OO. ist die Abkürzung des Worts Oycowie. *c'est l'abbréviation du mot* Oycowio. § OO. Franciszkani.

Oo, *interj.* halt, oho, steh. faites halte, halte-là § darmo oo furman woła.

Opacinni, Xieni. Aebtißinn. abbesse.

Opacki, *adj. vid.* Opatski.

Opactwo, *n. vid.* Opatstwo.

Opacznie, *adv.* verkehrt. à l'envers, à travers; à rebours; à contre-sens. § opacznie sądzi.

Opaczność, *f.* Bosheit, *f.* verkehrtes Wesen. méchanceté, perversité, *f.*

Opaczny, *adj.* 1) verkehrt, das hinterste zuforderst gewendet. 2) verkehrt, verdorben, widersinnig. 1) renversé, tourné sens-dessus-dessous; mis de travers; d'une manière qu'il ne faut; tourné à l'envers; à rebours. 2) pervers, tortu, méchant, corrompu. § 1) kura z opacznym na sobie pierzem. 2) opaczna pilność; opaczna szczęścia iego surowość.

umysł ma opaczny. er hat einen verkehrten Sinn. il a l'esprit de travers.

opaczne teraz czasy. es sind jetzt verkehrte Zeiten. c'est présentement un siècle tortu.

opacznym sposobem. gegen theils; widrigen theils. au contraire.

Opadam, *v. m. F. opadnę.* 1) fallen als die Flüsse. 2) abfallen als die Blätter. 3) ausfallen, von Haaren 4) abfallen, mager werden, vom Leibe kommen. 5) stranden, auf einer Sand-Bank sitzen bleiben. 6) überfallen, anfallen. 1) baisser, s'abbaisser, décroître, devenir plus bas comme un fleuve. 2) tomber comme les feuilles des arbres. 3) tomber comme les cheveux à un malade. 4) maigrir, amaigrir; devenir maigre. 5) échouer, demeurer sur le sable, sur un banc. 6) se jetter, tomber, fondre sur. § 1) Wisła opadła; morze opadło. 2) owoce, liście z drzew opadaią. 3) opadaią mi włosy. 4) opadł koń. 5) okręty na skałach morskich opadaią. 6) opadli go psi, wilcy; opadli nasi na łupie.

opadła ich woda. das Wasser fiel und sie blieben sitzen. l'eau étant devenuë fort basse ils échouerent. § rzeka nawę opadła.

owoce od przymrozków opadaią. das Obst wird

wird von Frost gerühret; es fällt ab, es welket. les fruits coulent, tombent à cause du froid.

suknia na nim opada. das Kleid fällt ihm vom Leibe, so alt ist es. son habit s'en va en lambeaux.

Opadanie, *n.* 1) das Abfallen der Blätter. 2) das Fallen der Flüsse. 3) das Haar-Ausfallen. 1) le tems où les feuilles ou les fruits tombent de l'arbre. 2) l'abaissement des eaux, des rivières. 3) alopecie, *f.* une maladie qui fait tomber le poil. § 1) padanie liścia, winnych iagod. 2) opadanie rzeki, powodzi. 3) opadanie włosow.

morskie przychodzenie i opadanie. die Ebbe und Flut. le flux & le reflux de la mer.

Opadły, *adj.* 1) abgefallen als Blätter. 2) überfallen, befallen, angegriffen. 3) mager, abgefallen. 1) tombé, comme les feuilles. 2) attaqué, entouré à l'impourvu, surpris. 3) maigre. § 1) opadłe zbierać liście. 2) ratować od wilkow, od zboycow opadłego. 3) opadły mi się zdaiesz.

Opadnienie, *n. vid.* Opadanie.

Opadzistość, *f.* 1) Eigenschaft einer Sache die abzufallen pfleget. 2) das Abfallen der Früchte, der erfrornen Blüthe. 1) propriété d'une chose qui tombe de son corps. 2) coulure de fruits, des fleurs, qui tombent de l'arbre après un froid. § 1) lekarstwo na opadzistość włosow; wschodzące słońce opadzistość manny z kłosa sprawuie. 2) opadzistość iagod winnych, owocow, kwiecia, nim się na owoc wiąże.

Opadzisty, często albo łacno opadaiący. das nicht abfällt. sujet à tomber; prêt à tomber, qui tombent aisément de son corps. § ielenie rogi co rok są opadziste; włosy ma opadziste.

Opaiam, *v. m.* F. *opoię.* 1) berauschen, besaufen. 2) verblenden, tränken mit Hoffnung. 1) enivrer. 2) enivrer, aveugler, éblouir qu. § 1) opoił mię winem. 2) tą nadzieią, tą podniętą go opoił.

Opak, *adv.* 1) auf die unrechte Seite; ebbicht, verkehrt. 2) verkehrt, widersinnig. 1) à l'envers, de travers. 2) à rebours, à travers, de travers; sens devant derrière; à contre-sens. § 1) opak szatę obległ; opak czapkę postawił. 2) opak ci to było, opak, nie po ludzku żyie, się sprawuię; opak rzeczy wrogi postanowiły; opak rzeczy rozumieć.

opak obrocić. verkehren, das hinterste zuförderst wenden. renverser, tourner à l'envers, à rebours. § obrocę to słowo, tę sprawę opak.

sens opak położony. verkehrter Sinn in einer Rede. sens mis de travers.

opak wszystko czynić. seine Sachen verkehrt anfangen. faire tout à rebours; écorcher l'anguille par la queuë.

opak drzewik obuł. er hat den unrechten Schuh angezogen. il a chaussé le soulier autrement qu'il ne faut.

opak mi rzeczy idą. die Sachen gehen mir verkehrt. les choses me vont de biais; il m'arrive tout au rebours, de travers.

opak ręce związane. auf dem Rücken gebundene Hände. les mains liées sur le dos.

Opal, *m.* kamień drogi. ein Opal, ein Edelstein. opale, pierre précieuse. § w opalu rożne są kolory.

Opał, *m.* 1) Brand-Wunde. 2) Heizung der Stuben. 3) Sonnen-Brand, Sonnen-Schwärze. 4) Feuer, Hitze einer Schlacht. 3) Kriegs-Feuer; Gefahr, Unruhe. 1) brûlure, le mal qu'on a du feu. 2) affouage, *m.* le chaufage, le bois qu'on brûle pour se chauffer. 3) noirceur causée par le hâle du soleil; visage hâié. 4) le fort, le feu, la véhémence d'une bataille. 5) combustion, *f.* incendie, guerre, trouble, *m.* désordre, *m.* § 1) maść na opał prochowy. 2) drwa na opał; opał ma w tym lesie wolny. *3) opał (ogorzałość) od słońca. 4) kazał półkom na odwod z samego opału potrzeby. 5) tu Oyczyzna w opale, a przecie nikt na ratunek nie pamięta.

Opalam, *opalać, v. m.* F. *opalę, opalić.* 1) umher brennen, bebrennen. 2) versengen. 3) in der Küche: besengen. 4) fig. ergreifen; in Gefahr bringen. 5) schwärmen, verbrennen als die Sonne das Gesicht. 1) brûler autour. 2) roussir, brûler un peu les extrémités d'une chose. 3) *terme de cuisine;* flamber une volaille plumée, lui ôter les petits poils par dessus la flamme. 4) prendre, atteindre, envelopper qu. dans un danger. 5) brûler, noircir, hâler, rendre basane. § 1) opal laskę, koł. 2) opalił sobie włosy, suknie. 3) opalić gęś, prosię. 4) ugasił ogień, ktoryby i iego i inszych urzędnikow był opalił. *5) słońce twarz mu opaliło.

opalić się. sich ein wenig verbrennen, sich versengen. se brûler un peu; roussir.

**opalić się (ogorzeć) od słońca.* von der Sonne verbrennet werden. se hâler; devenir noir & bazané. § tak się od

słońca opalił, że cygańskiey prawie nabył cery.

Opałam co, *v. a.* 1) schwingen, sichten das Getreide. 2) ausschmieren, ausprügeln. 1) vanner, *v. a.* jetter dehors en vannant; nettéïer en vannant. 2) rosser, savonner, rondiner qu.

opałać sztukę chleba. ein Stück Brod begierig ohne Messer essen. avaler avidement un gros lopin de pain sans le couper.

Opaleniec, *m. g. opaleńca.* ein Abgebrandter. celui qui a perdu sa maison dans une incendie.

Opałanie, *n.* das Sichten des Getreides. l'action de vanner le grain.

Opałka, *f.* 1) die Fege, Schwinge, das Getreide zu sichten. 2) Futter-Schwinge im Stalle. 3) Kram-Kasten der Land-Krämer. 1) van, *m.* pour vanner le grain. 2) vannette, *f.* dans l'écurie. 3) bale, boutique que portent les merciers. § 1) opałką zboże wywiewać. 2) w opałce obroku koniom dawać. 3) Szkotowie co na sobie opałkę noszą.

Opalony, *adj.* 1) angebrannt, gebrannt. 2) versenget. 3) in der Küche: besenget. 4) von der Sonne verbrannt. 1) brûlé autour. 2) roussi. 3) hâlé, bazané, noirci par le soleil. § 1) opalona laska, balka. 2) włosy opalone. 3) gęś opalona. 4) opalony (ogorzały) na słońcu.

Opalować, *F. opaluię.* umpfählen. garnir de pieux; entourer de pieux; ficher des pieux autour.

Opalowanie, *n.* ogrodzenie palami. Verpfählung, Umpfählung. échalier, *m.* enceinte faite de pieux.

Opanować, F. *opanuię.* 1) einnehmen, sich bemeistern, sich bemächtigen. 2) befallen, einnehmen, als die Furcht. 1) occuper, reduire, emporter, gagner, se rendre maître, se saisir de. 2) saisir, prendre comme la peur une personne. § 1) opanować miasto, fortecę. 2) opanował go strach, boiaźń; łakomstwo i gniew go opanowały.

Opanowanie, *n.* Einnehmung, Bemächtigung. prise, *f.* occupation, reduction, l'action de s'emparer de.

Opanowany, *adj.* eingenommen. emporté, saisi, occupé, pris.

Oparcie, *n. vid.* Opieranie.

Oparkanić co, F. *oparkanię.* umzäunen mit einer breternen Wand. enclorre, environner d'un planchet.

Opartolić się, *vulg. opartolę się.* sich schtlech verheyrathen. se més-allier; se marier mal.

Oparty, *adj.* angestämmet. qui s'est appuyé contre qu. ch.

Oparzam, *v. m.* F. *oparzę.* 1) einen verbrühen. 2) in der Küche: abbrühen. 1) échauder, brûler avec de l'eau chaude, 2) *terme de cuisine:* échauder, peler, ôter le poil ou les plumes avec de l'eau chaude. § 1) warem go oparzyła; iakby go oparzył, *prov.* 2) oparzyć gęś, prosię.

oparzyć się. sich verbrühen. s'échauder.

oparzyć się iedząc. sich beym Essen verbrühen. se brûler en mangeant.

Oparzelina, *f.* Brand von siedenden Wasser. brûlure, le mal que l'eau chaude a fait.

Oparzysko, *n.* } warmer Quell, der
oparzyste mieysce. } nicht zufrieret. source ou fontaine qui ne se prend jamais par le froid.

Oparzysty, *adj.* brennend; ein Brennen verursachend. brûlant, ardent; qui cause une inflammation.

oparzyste oczy. entzündete Augen. des yeux rouges d'une inflammation.

Oparzystość oczu. Entzündung der Augen. inflammation dans les yeux.

Opaska, *f.* 1) Weiber-Gürtel. 2) Krone, Haupt-Binde der alten Kaiser. 1) ceinture des femmes. 2) un diadème, couronne que portoient les Empereurs.

Opasanie, *n.* 1) Umgürtung. 2) Blockirung. 3) Umgebung, Peripherie. 1) l'action de ceindre. 2) blocus d'une ville. 3) enceinte, periphérie, circonférence. § 1) po opasaniu na kawalerstwo. 2) w ścisłym miasto trzymać opasaniu. 3) opasanie figury matematyczney.

Opasany, *adj.* 1) umgürtet. 2) umgeben. 3) blockiret. 1) ceint. 2) environné, 3) bloqué.

Opasuię, *v. m. F. opaszę.* 1) umgürten. 2) blockiren, einschließen eine Stadt. 3) umgeben. 1) ceindre le corps d'une ceinture. 2) bloquer, serrer une ville; faire un blocus autour d'une ville. 3) ceindre, enceindre, environner, entourer de. § 1) opasać kogo pasem, szablą. 2) opasał nieprzyiaciela, fortecę, miasto. 3) Sarmacką korona skronie swoie opasał; wielkie go głupstwo opasało; opasać miasto murami, basztami.

opasać się. sich gürten. se ceindre.

Opat, *m.* ein Abt. un Abbé.

Opatek większy, *m.* ziele. (*tithymalus paralius*) eine Art von Wolfs-Milch. une espèce de tithimale.

Opatrowanie, *n.* Wartung, Pflegung. Besorgung, Verpflegung. charge, *f.* soin, *m.* qu'on

qu'on prend pour quelque chose; application à conduire, à gouverner qu. ch. § opatrowanie ogroda, domu.

opatrowanie chorego, rannego. Abwartung eines Kranken, eines Verwundeten. pancement d'un malade, d'un blessé.

opatrowanie konia, bydlęcia, ptakow. Wartung eines Pferdes, eines Viehes, der Vögel. pancement d'un cheval, d'une bête, des oiseaux.

Opatruię, *v. m.* F. *opatrzę.* 1) besorgen, pflegen. 2) warten, abwarten, einen Kranken, ein Thier. 3) verwahren, behüten. 4) versorgen, versehen mit etwas. *5) besehen. 1) soigner, vaquer, s'appliquer, veiller à qu. ch.; avoir soin de qu. ch. 2) soigner, panser un malade, une bête. 3) préserver, prémunir qu. contre qu. 4) pourvoir, fournir qu. de; pourvoir aux besoins de qu.; garnir de. 5) voir, visiter, regarder. § 1) Bog to opatrzy; opatrzyłem wina moie. 2) opatrował (doglądał) chorego, rannego, konie, ptaki. 3) dobrze zdrowie swoie przeciw zimnu opatrzył. 4) opatrzyć kupca w towary, fortecę żywnościami; opatrzyć (przyrządzić) miasto wałami. *5) opatruie (ogląda) rzeczy swoie.

opatrzyć się. 1) sich versehen, sich versorgen. 2) sich verwahren wider etwas. 1) se pourvoir, se fournir, faire provision de. 2) se munir, se garnir, se prémunir, se préserver, se remparer de qu. ch. contre qu. ch. § 1) opatrzyłem się w pieniądze, we drwa (drwami) na zimę. 2) opatrz się dobrze przeciw zimnu, przeciw nieprzyiacielowi.

opatruię zdrowie swoie, cudze. Sorge tragen vor seine oder eines andern Gesundheit avoir soin de sa santé, ou de la santé d'autrui.

opatrzyć dom sprzętami. ein Haus mit Hausrath versehen. meubler une maison.

opatrzyć okręt, nawę potrzebami. ein Schiff mit Geräthe ausrüsten. équiper, agréer un vaisseau.

Opatrzenie, *n.* 1) Pflege, Abwartung. 2) Vorsorge, Vorbereitung, Zubereitung. 3) Versorgung, Unterhalt, Auskommen. 1) soin, *m.* diligence, *f.* qu'on prend de qu. 2) appareil, *m.* préparatif, *m.* 3) entretien, entretenement. § 1) opatrzenie chorego. 2) opatrzenie (przyrządzenie) na deszcz, na woynę. 3) dał mu krol opatrzenie; ma z tych dobr opatrzenie swoie.

Opatrznie, *adv.* versorglich. soigneusement, avec prévoyance, avec précaution.

Opatrzność, *f.* Vorsicht, *f.* prévoyance, précaution, circonspection.

Opatrzność Boska. die Vorsehung Gottes. la divine Providence. § Opatrzność Boska iest moc i siła wszystko wiedzenia i rządzenia.

Opatrzny, *adj.* vorsichtig, vorsorglich. circonspect, avisé, qui a de la prévoyance, prévoyant, soigneux. § opatrzna gospodyni.

Opatrzony, *adj.* mit etwas versehen, versorget. pourvû, fourni, garni de qu. ch. § opatrzony w pieniądze; wszystkiemi opatrzony, potrzebami.

Opatrzyciel, *m.* Versorger, Versehler. proviseur, *m.* qui a soin de pourvoir; qui pourvoit de.

Opatski, Opacki, *adj.* abteylich. abbatial, *adj.* qui touche l'Abbé ou l'Abbaye.

*Opatstwo, *n.* *Opastwo, Opactwo, *n.* eine Abtey. Abbaye, *f.*

Opawa, *f.* Tropau, Stadt in Schlesien. Tropavie, *f.* ville de Silesie.

Opędzam, *v. m.* F. *opędzę.* abjagen, abschlagen, den Feind von etwas; vom Feinde befreyen. chasser les ennemis de devant; délivrer, sauver qu. des mains de l'ennemi; recourre, *v. a.* § opędził poymanych, miasto.

Opędzenie, *n.* Wiederbefreyung. recousse, *f.*

Opędzony, *adj.* mit Gewalt von den Feinden erlöset, befreyet. recous, ousse; délivré, sauvé avec force.

Opełki, obsiewki, *plur.* Ueberkehr, ausgesichtete Körner. criblures, ordures du grain vanné.

Opełzły, *vid.* Opełzniony.

Opełznąć, F. *opełznę.* 1) verschießen, die Farbe verlieren. 2) versenget seyn, von den Flammen berühret werden. 1) se passer, se déteindre. 2) se ternir par les flammes; roussir; perdre sa couleur, son lustre en passant par le feu.

Opełznienie, *n.* 1) Verschießung der Farbe. 2) Versengung; Versehrung vom Feuer. 1) ternissure d'une couleur. 2) couleur ternie par le feu.

Opełzniony, Opełzły, *adj.* 1) verschossen. 2) sehr versenget; von den Flammen versehret. 1) décoloré, déteint. 2) un peu brûlé, passé, terni par les flammes.

Opętać, F. *opętam.* einen besitzen, als der Teufel, der Geiz. obséder, posséder, comme le diable, l'avarice une personne. § łakomstwo go opętało; diabeł ia opętał.

opętać się czym. von etwas besessen seyn; hängen

hängen bleiben an etwas. être possédé, s'empêtrer de.
opętał się z starą babą. er hat ein altes Weib geheyrathet. il a épousé une vieille femme.
**Opętaniec *m. g. opętanca.*} ein Beses-
Opętany, *f. m.* } sener. un possédé; un énergumene; démoniaque.
Opić się, *vid.* Opijam się.
Opich, *m.* ziele. (*apium*) Eppich, ein Kraut von unterschiedenen Arten. ache, *f.* api, *m.* une plante dont il y a plusieurs espèces.
płotny opich. (palustre apium) Wasser-Morellen, gemeiner Eppich. ache ordinaire qui croît parmi le becabunga.
Opięcie, *n.* Umspannung, als mit einem Tuche. l'action de tendre qu. ch. autour.
Opieka, *f.* 1) Vormundschaft, *f.* 2) Schutz, *f.* Schirm, Obhut. 1) tutèle, *f.* curatèle, *f.* 2) défense, protection. § 1) iest w opiece, pod opieką; wychodzi z opieki. 2) wziąć kogo pod opiekę swoię.
w opiece będący. ein Mündling; ein Unmündiger. un mineur.
wziąć nieprzyiaciela na opiekę. den Feind scharf anfallen. attaquer, presser, poursuivre l'ennemi vivement. § tam nieprzyiaciela z tyłu i z oczu wziąwszy na opiekę, tak się z niemi obeszli, że mało co ich powrociło.
*Opiekalny, *vid.* Opiekuński.
Opiekam się} kiem, czym. 1) eines Vor-
Opiekuię się} mund seyn. 2) sorgen; in Obacht nehmen. 1) être tuteur de qu. 2) prendre soin de; soigner, veiller à qu. ch.
Opiekun, *m.* Vormund, *m.* tuteur, *m.* curateur, *m.* celui qui est chargé de quelque tutèle. § opiekun zapisany i przyrodzony; opiekuna ma; pozbył opiekuna.
opiekuna dać. einen Vormund geben. instituer un tuteur.
Opiekunka, *f.* Vormundinn, *f.* tutrice, *f.*
Opiekuński opiekalny, *adj.* die Vormundschaft betreffend. de tuteur; qui regarde les tuteles. § opiekuńska sprawa, władza.
Opiekuństwo, *n.* Vormundschaft, *f.* tutèle, *f.* charge d'un tuteur. § opiekuństwo przyymuię, składam.
Opieniek, *m. g. opieńca.* Zahn-Stift, *m.* chicot, *m.* croc, *m.* reste de dent dans la gencive.
Opieprzam, co, F. *opieprzę.* 1) pfeffern. 2) theuer kaufen. 1) poivrer, mettre du poivre dans. 2) suracheter, acheter de grand prix; acheter une chose plus qu'elle ne vaut.
Opieprzony, *adj.* 1) gepfeffert, *adj.* 2) theuer gekaufet, *adj.* 1) poivré, *adj.* 2) salé, trop cher.
Opieram się, *v. m.* F. *oprę się.* 1) sich stemmen. 2) widerstreben, widerstehen, widerstreiten. 1) s'appuyer contre, se roidir contre, se tenir contre, s'accôter contre. 2) résister, contredire; se roidir contre, s'opposer à. § 1) oprzeć się o mur; oprzyy się o ten słup. 2) kto się oprze niesczęśney pysze, *prov.*
opieraiąc, adv. widerstrebend, widerstreitend. en résistant; en s'opposant. § iam rzekł opieraiąc.
*Opieram kogo, *v. m.* F. *opiorę.* 1) einen bewaschen; für einen waschen. 2) ausschmieren, ausprügeln. 1) blanchir le linge pour qu.; être loué à blanchir pour qu. 2) rondiner, battre qu. comme il faut. § 1) ta praczka opierała siostrę moię (prała dla siostry moiey). 2) oprałem go kiiem.
Opieranie się Oparcie, *n.* 1) die Widerstemmung. 2) das Widerstreben. 1) l'action de s'appuyer contre. 2) résistance.
Opierzam, *v. m.* F. *opierzę.* befedern, mit Federn voll machen. couvrir, remplir de plumes. § opierzyłem sobie kapelusz.
**opierzył się dobrze w lata.* er hat schon Jahre auf den Buckel. il est chargé, il est accablé de beaucoup d'années; il est âgé.
Opierzały, *adj.* flück, befiedert, als ein junger Vogel. qui est en train, qui a assez de plumes pour sortir du nid. § orlę opierzałe.
*Opierzchnąć, *vid.* Opierzgnąć.
Opierzeć, F. *opierzeię.* flück seyn. être en train, être pourvû de plumes pour voler. § ptaszęta chcą wzlatywać choć jeszcze nie opierzały.
Opierzgły, *adj.* von der Luft aufgerissen, aufgesprungen. gercé.
Opierzgnąć, F. *opierzgnę.* von kalter Luft aufspringen. gercer, se gercer, se fendre du froid ou d'autre cause. § opierzgłem na twarzy; opierzgła mi twarz; skoro ziemia opierzgnie.
Opierzgnienie, *n.* aufgesprungene Ritzen. gerçûre, *f.*
opierzgnienie warg. das Aufspringen der Lippen. fissure, *f.* gerçûre des lèvres.
Opierzony, *adj.* 1) befedert, voll Federn, 2) flück. 1) rempli de plumes. 2) couvert de plumes pour voler. § 1) suknia opierzona. 2) opierzony młodec.

Opieszały, *adj. vid.* Ośpieszały.
Opięty, *adj.* 1) umspannet, als mit einem engen Kleide. 2) eingeschlossen, umgeben. 1) enveloppé, qui est bien serré autour. 2) entouré, environné, ceint. § 1) suknią opięty. **2) miasto wałami opięte.
Opiewam, opiewać, Opiewuię, Opiewywam, *v. m. F. opieię, opiać.* 1) besingen in Versen. 2) verschreiben melden, haben wollen, lauten. *3) mitsingen, s. Przyśpiewuię. 1) chanter qu. ch.; faire des vers de. 2) préscrire, vouloir, avoir, contenir. *3) accompagner avec son chant, v. Przyśpiewuię. § 1) niech sławę rycerza moiego opieię. 2) tak konstytucye o tym opiewuią.
Opiiam się, *v. m. F. opiię.* sich voll saufen. s'enivrer, ivrogner. § opił się winem.
Opiłki, *plur.* od piły krusżce piłuiącey. Feil-Spähne. limaille, *f.* petites parcelles qui tombent du métal qu'on lime.
Opilstwo, *n.* skłonność do zbytniego picia; piiaństwo. Sauf-Sucht, Vollerey. ivrognerie, débauche, habitude de s'enivrer, inclination pour boire.
Opilstwo, n. przebranie w piciu albo upicie. die Trunkenheit, das Vollsaufen. ivresse.
Opiły, *adj.* 1) der Füllerey ergeben. *2) betrunken, besoffen, s. Opity. 1) qui est sujet à s'enivrer, qui s'enivre ordinairement; ivrogne. *2) enivré, ivre, v. Opity. § 1) szkoda że tak opiły, skłonny do zbytniego picia.
Opinam co, opinać, *F. opnę, opiąć.* umspannen, umgeben. tendre, mettre, étendre tout autour.
opiąć się suknią. sich in ein Kleid pressen. s'envelopper dans son habit d'une manière bien serrée.
Opis, *m.*, Opisanie, *n.* Vorschrift, *f.* Sinn, Wille, Innhalt. déclaration, ordonnance, sens, volonté, contenu. § podług opisu tey ordynacyi; według opisu paktow z Cesarzem; podług opisania tego zachowam się.
opisanie czego. 1) Beschreibung. 2) Odistoczenie, Definition in der Philosophie. 1) description, représentation. 2) *Philos.* définition. § 1) opisanie osob, sprawy. 2) opisanie, odistoczenie uczy co iest rzecz,
opisanie Państw, kraiow, miast. Beschreibung der Länder, Städte. chorographie, description des pays.
opisanie czasow. Jahr-Bücher. les Annales, *f. plur.*
Opisany, *adj.* odistoczony. 1) beschrieben. 2) verordnet, vorgeschrieben 3) definiret, in der Philosophie. 1) décrit, dépeint, représenté. 2) ordonné, préscrit. 3) défini.
Opisarz, *m.* Verfasser. auteur, écrivain.
Opisuię, *v. m. F opiszę.* 1) beschreiben. 2) überschreiben, schriftlich melden. 3) odistoczyć, definiren, in der Philosophie. 4) vorschreiben. 1) décrire, représenter par des paroles; dépeindre; faire le caractère, le portrait. 2) écrire; mander, faire savoir. 3) *Philos.* définir. 4) précrire, régler, ordonner. § 1) opisać obyczaie narodu, człowieka. 2) opisać komu co listem (przez list). 3) opisać rzecz. 4) opisałem mu nowy kontrakt.
opisać co wierszem. in gebundener Schreib-Art etwas beschreiben. chanter qu. ch.; mettre, tourner en vers; faire des vers.
Opity, *adj.* piiany. betrunken. enivré, ivre.
Opłacam co, *v. m.* F. *opłacę.* theuer kaufen; viel bezahlen. payer trop pour qu. ch.; acheter cher.
opłacić się. sich mit Gelde lösen. se racheter, se rançonner; se délivrer de quelque chose fâcheuse. § żyd się opłacił od napaści.
Opłacenie, *n.* Loskaufung, *f.* rachat, *m.* délivrance en payant quelque rançon.
Opłacony, *adj.* 1) mit Geld gelöset. 2) gesalzen, theuer gekaufet. 1) rançonné, délivré par argent. 2) salé; qui est cher acheté.
Opłakany, *adj.* 1) beweinenswürdig, kläglich. 2) bedauret, beweinet, beklaget. 1) déplorable, lamentable, qui mérite d'être pleuré. 2) pleuré, déploré, regretté, pleint. § 1) opłakana niewola. 2) nigdy dosyć opłakana śmierć iego.
Opłakanie, *n.* płakanie czego. Beweinung, Klage. larmes, *f. plur.* pleurs, *m. plur.* qu'on répand pour qu.
Opłakiwam, *v. a.* co, kogo. beweinen. déplorer, pleurer, regretter qu. ch. répandre des larmes pour qu. ch.
Oplatam co, F. *oplotę.* umflechten. faire un tissu tout autour; entrelacer, ourdir tout autour.
Oplatany, *adj.* umgeflochten. entre-lacé tout autour.
Oplatanie, *n.* das Umflechten. l'action d'entre-lasser tout au tour; entre-lacé, ment, enlacement.
Opłatczany, *adj.*, Opłatkowy, *adj.* Oblaten-. d'oublie.
ciasto opłatczane. Gefülletes in Oblaten gebacken. petite tarte aux fruits, ou aux confitures enveloppées dans une oublie.
Opłatek, *g. opłatku.* Oblat. oublie, *f.* pain à chanter.
Opławiam, *v. m.* F. *opławię.* 1) abspühlen, vom Ufer abreißen. 2) in die Schwemme.

Schwemme reiten oder führen. 1) emporter, enlever la terre d'un rivage. 2) laver dans une rivière; mener les chevaux à l'eau pour les laver. § 1) rzeka brzeg opławiła. 2) opławić konie, wozy.

Opławiony, *adj.* 1) abgespühlet, abgerissen vom Ufer. 2) geschwemmet. 1) emporté du rivage. 2) lavé dans une rivière.

Oplecek, *g. a.* Leibchen, Mieder gemeiner Weiber. corcet, *m.* sans manches jusqu'au centuron, que portent les femmes de basse condition.

Oplecienie, *n.* Umflechtung. tissu ou entrelacement fait tout autour de.

Opleciony, *adj.* umflechten. tissu, entrelacé tout autour de. § flasza opleciona.

Opleśnieć, F. *opleśnieię.* beschimmeln. moisir, contracter de la moisissure.

Opleśniałość, *f.* Schimmel, *m.* moisissure, *f.*

Opleśniały, *adj.* beschimmelt. moisi.

Opłonąć, F, *opłonę, w. czym; z czego.* 1) schnell verlodern. 2) sich besänftigen, sich legen. 1) flamber, se consumer rapidement par le feu. 2) s'adoucir, se ralentir, être adouci, être ralenti, s'appaiser, être moins violent. § 1) zgrzebie opłonęły. 2) gorącość młodego wieku w nim opłonęła; gniew iego opłonął; opłonął z gniewu.

Bog ieszcze nie opłonął. Gott ist noch zornig. Dieu est encore courroucé.

opłonął ogień. das Feuer hat sich geleget. l'incendie s'est appaisée, a cessé.

opłonął ze strachu. er ist zu sich selbst gekommen, seine Furcht hat sich geleget. il s'est remis de sa frayeur; il revient de son trouble, de sa peur.

Opłotki, *plur.* Gerede, Nachrede. langue, bouche, coups de langue; le dits & redits. § z takich opłotkom wynisć nie może.

Opłotny, *adj.* 1) das am Zaune wächst. 2) angränzend. 1) qui croît près d'une haye ou d'une cloison. 2) limitrophe. frontière. § 1) opłotne ziele. **2) opłotne kraie; opłotny sąsiad.

Oplumienie, *n.* kogo. das Bespeyen. l'action de cracher sur qu.

Oplusnąć, F. *oplusnę oplusham.* bespritzen mit Koth oder Wasser. éclabousser, *v. a.* faire rejaillir de l'eau & de la bouë sur qu. § oplusnął mię wodą, błotem,

Opluwam, *v. m. F. oplunę.* einen bespeyen, bespucken. cracher, jetter de la salive sur.

Opływam, *v. n.* 1) vieles Wasser haben, anlaufen. 2) einen Ueberfluß an etwas haben. 1) regorger, couler par dessus, s'enfler, croître, monter, avoir de l'eau en abondance. 2) abonder en; avoir en abondance; nager, se baigner dans; voguer, foisonner en; regorger de. § 1) rzeki teraz opływaią. 2) nasz żywot opływa dolegliwościami; opływa w faworach, w dobra.

opływać we krwi, we łzach. in Blute, in Thränen schwimmen. nager, se baigner dans le sang, dans les armes.

opływaiący. überflüßig, in großer Menge. abondant, qui a en quantité.

Opływanie, *n.* w czym. Ueberfluß, *m.* abondance, affluence, redondance, *f.* § opływanie w bogactwach.

*Opoczny, *adj.* kamienny. steinern. de pierre.

Opoczysty, *adj.* felsicht, steinicht. pierreux, plein de pierres, où il y a beaucoup de rochers.

Opodal, *adv.* ein wenig weit. un peu loin. § opodal od miasta ogrod iego.

Opoiony, *adj.* besoffen, betrunken. enivré.

Opoka, *f.* kamień żywy a rostący bez zamierzenia. ein Stein-Felsen, Felsen auf oder unter der Erde. rocher, roc, *m.* roche, *f.* grosse pierre brute qui est dessus ou dessous la terre.

Opol, *gi a.* Oppeln Stadt in Schlesien, und andere in der Woywodschaft Lublin. Opeln, ville en Silesie, & une autre dans le Palatinat de Lublin.

Opolna gora. Bergw. Schacht oder Berg, so seitwärts liegt. *Métal.* puits ou mine située côté.

Opona, *f.* 1) ein Stück Tapeten. 2) Plane, Wagen-Decke, großes Stück Leinwand, etwas zu bedecken. 1) une pièce de tapisserie. 2) bache, banne, grande piece de toile pour couvrir qu. ch. 1) tylu opon trzeba do obicia.

opony do iednego obicia. Beschlag eines Zimmers. tenture de tapisserie.

Opończa, *f.* Regen-Mantel, Reit-Rock. casaque, *f.* brandebourg, *m.* hoqueton, *m.* manteau qu'on porte contre la pluye. § skorzaną kupił opończę; w opończy chodzi.

Opończany, opończowy, *adj.* zum Reit-Rocke gehörig. de casaque.

Oponny, *adj.* } zu Tapeten gehörig. qui
Oponowy, *adj.* } regarde les tapis.

Opor, *m.* odpor, *m.* Widerstand, *m.* resistence, *f.*

Oporem, *adj.* nicht nach Wunsch; widrig, widerwärtig. avec retardement; d'une manière contraire; contre les souhaits. § oporem idzie elekcya, sprawa moia.

Oporki, *plur.* Wiederhalt, Stücke in einem Hebezeuge, so zurück halten. pièces dans

dans une machine qui résistent, qui empêchent. § oporki nie dopuszczaią wiadru niżey zstępować w rurmusie.

Oporny, *adj.* schwer zu weichen, widerstehend. résistant, fesant résistence.

Opowiadacz, *m.* Ansager, Ankündiger. celui qui annonce.

Opowiadaczka, *f.* Ansagerinn. celle qui annonce.

Opowiadam, *F. opowiem, v. a.* 1) einen ankündigen, ansagen. 2) einen anmelden, melden. 3) angeben, ansagen auf dem Zolle. 4) aufbieten Soldaten. 5) vorschreiben, melden, haben wollen, als eine Schrift-Stelle. 1) annoncer, faire savoir, dénoncer, dire, prêcher, publier, déclarer. 2) faire annoncer qu. auprès de qu.; faire savoir qu'une personne est là pour nous parler. 3) déclarer ses marchandises; faire sa déclaration à la Douane des marchandises qu'on transporte. 4) commander; faire prendre les armes. 5) parler, dire; indiquer, donner à connoître, contenir comme un passage dans un livre. § 1) opowiadać naukę; Turcy Persom woynę opowiedzieli; opowiedziano im wolą Krolewską. 2) opowiedz mię u pana twoiego, żem tu; opowiedział mu moy przyiazd. 3) opowiedzieć towar na cle. 4) kilka połkow opowiedział. 5) co się niżey opowie; w głos to prawa opowiadaią.

opowiedzieć się. 1) sich anmelden lassen. 2) sich vor etwas erklären. 1) se faire annoncer, se faire nommer à qu. 2) se déclarer pour, se tourner du côté de. § 1) dać się opowiedzieć; opowiedziałem się, (dałem znać o sobie) Panu twoiemu, żem przyszedł, że odchodzę. 2) opowiadam się przy nim, przy tey stronie, przy tey nauce.

Opowiadanie, *n.* Opowiedzenie, *n.* Ansagung, Ankündigung, *f.* dénonciation, *f.* publication, déclaration.

opowiadanie towarow na cle. Angebung der Waare auf dem Zoll-Hause. déclaration des marchandises qu'on fait à la Douane.

Opowiednie, *adv.* angesageter Weise, étant annoncé; d'une manière annoncée.

Opowiedny, *adj.* angesaget, als eine Stunde zum Besuche. assigné, marqué, donné comme une heure pour la visite. § opowiedna godzina.

Opowiedziany, *adj.* angesaget, angekündigt. annoncé, déclaré, denoncé, publié. § opowiedziana woyna.

opowiedziane towary na cle. auf dem Zolle angegebene Waaren. des marchandises qu'on a déclarées à la Douane.

Opoźniałość, *f.* Langwierigkeit, Saumseligkeit. retardement, lenteur, *f.* négligence, nonchalance; perte d'occasion ou de tems. § ta sprawa wielką idzie opoźniałością.

Opoźniale, *adj.* langwieriger weise. avec lenteur & tardiveté.

Opoźniały, *adj.* langwierig, langsam. tardif, lent.

Opoźniam, *F. opoźnię.* versäumen. négliger, oublier; faire les choses trop tard. § opoźnił okazyą; trochę w tey materyi opoźniłem, piorem.

opoźnić się. sich verspätigen, zu spät kommen. tarder trop; venir après; venir, arriver tard.

Opoźnienie, *n.* Verspätigung. retardement.

Opoźniony, *adj.* versäumet. négligé, retardé.

Oprać kogo: *vid.* Opieram, F. *opiorę.*

Oprawa, *f.* 1) Einfassung, Beschlag. 2) Ueberzug, Umschlag um etwas. 3) Band eines Buches. 4) Einfassung eines Edel-Steines. 5) Gegen-Vermächtniß, Leibgedinge, Leibgut, Hauben-Band. 6) Ausbesserung, Reparatur. 1) châsse, placage, *m.* ferrure; tout ce qui sert à tenir quelque chose enchassée. 2) enveloppe; ce dont on couvre quelque étuit ou quelque cofre. 3) reliûre de livre. 4) enchâssure, enchâssement, sertissure, oeuvre d'une pierre précieuse. 5) la donation que le mari fait à son épouse par le contract de mariage. 6) réparation d'un bâtiment. § 1) oprawa szable. 2) oprawa puzdra, olstra. 3) oprawa księgi francuska, angielska, pergaminowa. 4) oprawa (oprawka) kamienia drogiego. 5) zapisał oprawę (wiano) żonie swoiey; oprawa zawsze dzieciom na skupie. *5) koszt na oprawę (poprawę) domu.

Oprawca, *m.* 1) Häscher. 2) Anstifter. 1) archer, sergeant. 2) auteur, boute-feu; un attise-querelle. § 1) oprawca złapał złodzieia. 2) z namowy oprawcy to uczynił.

Oprawiam, *v. m.* F. *oprawię.* 1) einfassen. 2) beschlagen, überziehen. 3) ein Buch binden. 3) ausschlachten, ein geschlachtetes Vieh zurichten. 5) bessern, repariren. 1) monter, *v. a.* mettre en oeuvre, enchâsser, sertir en. 2) garnir, couvrir de quelque peau. 3) relier un livre en. 4) faire, habiller une bête; travailler sur quelque bête, l'accommoder comme il faut. 5) réparer, rétablir une maison; refaire,

refaire, raccommoder, ajuster. § 1) oprawić kamień w złoto, w śrebro, szablę w śrebrną oprawę. 2) opraw tę szkatułę w blachę, w sukno czerwone, a tamtę powlecz skorą. 3) te księgi pięknie oprawiono. 4) oprawić wołu, skopu, wieprza, cielę. *5) oprawić (naprawić) szatę; oprawić (poprawić) dom.

oprawić żonie co. dem Ehe-Weibe etwas verschreiben, zum Gegen-Vermächtnisse ausmachen. assigner, assurer à sa femme par le contract quelques biens en recompense de la dote.

Oprawiony, *adj.* 1) eingefasset. 2) bezogen, beschlagen. 3) gebunden, von Büchern. 4) zugerichtet, ausgeschlachtet. 1) enchâssé, mis en oeuvre. 2) couvert, garni. 3) relié. 4) fait, accommodé, habillé par le boucher. § 1) oprawiony w śrebro kamień. 2) oprawiona w aksamit szkatuła. 3) oprawiona książka. 4) woł oprawiony; cielę oprawione.

Oprawka, *f.* Einfassung eines Edelsteines. oeuvre, *f.* chaton d'une pierre précieuse.

Oprawny, *adj.* eingefasset. enchâssé, mis en oeuvre.

Oprocz, *pr. g.* außer. outre, hormis, excepté qu. ch.; à la réserve, à l'exception de. § oprocz tych ksiąg.

Oprosić się, F. *oprośi.* ferkeln. cochonner; faire de petits cochons. § oprosiła się świnia.

Opryśk, *m.* opryszek. Pusch-Klepper, Aufpasser. dévaliseur; un tire-laine.

Oprzykrzam komu co, F. *oprzykrzę.* einem einen Eckel vor etwas machen. donner à qu. du dégoût pour.

Optypate, male pasztециki. kleine Pastetchen. de petits patés.

Opuchły, *adj.* 1) geschwollen. 2) wassersüchtig. 1) enflé, renflé, bouffi. 2) hidropique; qui est malade d'hidropisie.

Opuchnąć, F. *upuchnę, v. n.* aufschwellen. se renfler, s'enfler, se bouffir.

Opuchnienie, *n.* Geschwulst. boufissure, enflure, *f.*

Opugna, *f.* das Opponiren beym Disputiren. l'action d'impugner, de combattre une raison. § proszę na opugnę.

Opugnant, *m.* ein Opponent im Disputiren. un opposant; un argumentant dans une dispute.

Opugnuię, *v. a.* opponiren im Disputiren. impugner, argumenter contre qu.

Opukałość, *f.* der Bauch eines Gefäßes. le ventre, la grandeur du milieu d'un vase. § pukałość dzbana, bani, beczki.

Opukały, *adj.* pękaty. bauchig. ventru, qui est gros au milieu. § gruszka opukała.

opukałey gęby człowiek. ein Pausbackiger. un boursouflé; jouflu, moustard, qui a de grosses joues.

Opuknąć się, F. *opuknie się.* aus einander gehen, zerlechzen, zerfallen, als ein trockenes Faß. se crevasser, s'entr'ouvrir, se trésaler, se rompre comme une futaille séche. § namocz beczkę, aby się nie opukła.

Opuściałość, *f.* Opuszczałość, *f.* Einsamkeit, Einöde. solitude, désert, *m.*

Opuściały, *adj.* } 1) öde, unbewohnet. 2) Opuszczały, *adj.* } abgestorben, caduc, erblos. 1) dépeuplé, désert, déshabité. 2) caduc, qui est sans héritier. § 1) kray ten opuściały. 2) dał mu krol opuściałą maiętność.

Opusta, *f.* w oraniu. ungepflügetes Erdreich zwischen den Furchen, so einer Bank gleicht. un veau; endroit entre les sillons qui a la forme d'un banc & qui n'est pas labouré.

Opustoszały, *adj.* Opuściały, *adj.* öde, wüst. dépeuplé, désert. § miasta opustoszałe.

Opuszam, F. *opuszę, v. a. co.* blähen, als eine Speise. causer des vents, des flatuosités, des ventosités.

opuszaiąca potrawa. blähendes Gericht. un manger flatueux.

Opuszczałość, *f.* Opuszczały, *vid.* Opuściałość, Opuściały.

Opuszczam, *v. m.* F. *opuszczę.* 1) fallen lassen, hängen lassen. 2) verlassen, im Stiche lassen. 3) unterlassen; vorbey gehen lassen, versäumen. 4) auslassen, übersehen. 5) nachlassen, das gespannet ist. 1) détrousser, faire descendre, laisser tomber, abbaisser. 2) abandonner, délaisser, quitter. 3) omettre, laisser passer, négliger, manquer de faire. 4) omettre, passer, sauter qu. ch. 5) lâcher, débander, détendre un peu ce qui étoit bandé. § 1) opuścić szatę, skrzydła, kraie kapeluszowe. 2) opuścił szyk, przyiaciela swoiego. 3) opuścił okazyą do tego; opuszcz, opuść tę materyą. 4) opuścił ten wiersz, te słowa przepisuiąc. *5) opuścić (spuścić) łuk.

świat opuścić. 1) der Welt absagen, absterben. 2) ins Kloster gehen. 1) mourir au monde; quitter les plaisirs du monde; renoncer au monde. 2) entrer dans un Couvent.

opuścić ręce. die Hände sinken lassen, in den Schoos legen; faullenzen. demeurer

les

les bras croisés; tenir les main dans ses poches; être dans l'oisiveté.

Opuszczenie, *n.* 1) Verlassung, *f.* 2) Unterlassung, Hindansetzung, Auslassung. 1) délaissement, abandonnement. 2) omission, manquement, défaut. § 1) opuszczenie szyku, przyiaciela. 2) opuszczenie pogody czynienia czego.

Opuszczony, *adj.* 1) abhangend, heruntergelassen. 2) verlassen. 3) ausgelassen. 1) mis bas, pendant, trainant, dépendu, détroussé. 2) abandonné, délaissé. 3) omis. § 1) opuszczona szata. 2) opuszczony od wszystkich przyiacioł. 3) wiersze opuszczone.

dać ręce opuszczone nieprzyiacielskiey dyskrecyi. sich dem Feinde auf Discretion ergeben. se rendre à discretion.

opuszczona rzecz. Rechtsw. ein Derelict, eine mit Willen verlassene Sache. *Droit:* chose à dessein abandonnée.

Opuszenie, *n.* nadęcie, wiatr w żołądku. Blähung von Speisen. flatuosité ventosité; les vents.

Opuszka, *f.* 1) Wulst um eine Mütze. 2) Pausch am Sattel. 1) bourrelet, *m.* chose remplie de crin. 2) bate de selle à cheval. § 1) opuszkę u czapki mu przeciął. 2) opuszka siodła tylna, przednia.

opuszka spora. großer Wulst. vertugade, *f.*

Opych, *vid.* Opich.

Opyt, *m.* Umfrage, *f.* demande, faite tout à l'entour. § uczyń opyt a obaczysz ieźli pozwolą.

Oracya, mowa. eine Rede, Oration. harangue.

Orać, *vid.* Orzę.

Oracz, *m.* Acker-Mann, Pflüger. laboureur.

Oraczy, *adj.* zum Acker-Baue, zum Pflügen gehörig. d'agriculture, de laboureur, de labourage, qui concerne la culture des terres. § oracze naczynia.

oracza księga. ein Buch vom Ackerbaue. un traité de l'agriculture.

Oralny, *adj.* was gepflüget werden kann; leicht zu pflügen. arable, *adj.* aisé à labourer, labourable.

Oranie, *n.* das Ackern. le labourage, l'action de labourer.

Orany, *adj.* geackert. labouré.

rola orana. geackerter Acker. sillon, *m.* terre labourée.

Orator, Mowca. Redner. Orateur, harangueur.

Oratorski, Krasomowski. rednerisch. d'orateur.

Oraz, *adv.* zugleich. ensemble, tout à la fois; tout ensemble; en même tems, conjointement; tout d'un tems.

iest chory i oraz ubogi. er ist krank und zugleich arm. il est pauvre & malade tout ensemble.

Orcel, *g. orcla.* Bruch-Stein, Bau-Stein. moilon, *m.* pierre à bâtir.

Orczyk, *g. a.* Wage-Holz, Ortscheit am Wagen. palonneau, *m.* aux bouts duquel on met les traits.

powrozy na orczyki zakładać. die Seile an die Ortscheite machen. mettre les traits aux palonneaux.

Orda, *f.* Horda, *f.* Tartarische Horde. horde, *f.* troupe de Tartares.

Order, *m.* Ritter-Orden. Ordre, *m.* Ordre de chevalerie. § Order Kawalerski; Kawalerowie Polskiego Orderu białego Orła.

Orderowy, *adj.* zum Ritter-Orden gehörig. de l'Ordre de chevalerie. § orderowe zgromadzenie.

Orderuię, *v. a.* zum Ritter schlagen. créer, faire qu. chevalier; donner l'Ordre de Chevalerie à qu.

Orderowany, *adj.* zum Ritter geschlagen. fait chevalier. § kawaler od krola orderowany.

Ordynans, *m.* Befehl, *m.* Ordre in Kriegs-Sachen. *guerre:* un ordre. § dać, otrzymać Ordynans.

Ordynacya, *f.* 1) Verordnung. 2) eine Ordination; ansehnliche Herrschaften, die der älteste Sohn besitzt, und den jüngern von den Gesetzen geordnete Jahr-Gelder bezahlet. 1) ordonnance, *f.* réglement. 1) Ordination, ce sont des Seigneuries que le fils ainé possède, en payant aux puinés l'apanage en une pension d'une somme déterminée par les loix. § 1) moneta bita według wagi Olkuskiey i ordynacyi krola Jego Mości; ordynacya o wybrańcach. 2) *według Heraldyki Xiążęcia JMci Jozefa Jabłonowskiego Woiewody Nowogrodzkiego na stronie* 188. te się liczą ordynacye; Lubrańska i Jarosławska zgasła, Pinczowska, Zamoyska, Nieświeżka i Klecka ieszcze są.

Ordynat, *m.* Ordinat, Besitzer einer solchen Herrschaft. Ordinat ou Seigneur d'un telle Terre.

Ordynatka, *f.* Fräulein eines Ordinats. fille d'un Ordinat.

Ordynatowa, *f.* Ordinatinn, Gemahlinn eines Ordinats. épouse d'un Ordinat.

Ordynarya, *f.* 1) ordentliche Einnahme. 2) ordentliche Speise für einen Menschen, tägliches Futter, so den Thieren gegeben wird. 1) revenu ou rente ordinaire. 2) ordinaire, *m.* nourriture ordinaire; ce qu'on donne régulierement tous les jours à man-

à manger à une personne ou à un animal. § 1) ordynarya roczna, kwartałowa. 2) ordynarya psom myśliwym.

Ordynaryynie, *adv.* zwyczaynie. gemeiniglich, ordentlich. ordinairement.

Ordynaryyny, *adj.* gewöhnlich, ordentlich. ordinaire. § pocztą ordynaryyną odiechał.

Ordynaryusz, *m.* Bischoff, dem das Bißthum gehöret. Ordinaire, *m.* l'Evêque Diocésain.

Ordynek, *m. g. ordynku.* 1) Schlacht-Ordnung. 2) Reihe. 1) ordre, *m.* de bataille. 2) rang, rangée. § 1) w ordynku porządnie uszykowane stało woysko. *2) w drugim ordynku (szeregu) stoi.

Ordynka, *f.* Säbel ohne Knopf und Bügel mit einem steinernen Griff. un sabre sans pommeau & sans branche avec une poignée de pierre.

Ordynuię, *v. a.* 1) ordnen, verfügen, einrichten. 2) addreßiren an einen Briefe. 3) Kriegsw. beordnen, Ordre geben. 1) ordonner, régler, prescrire. 2) adresser à qu. une lettre. 3) *guerre:* donner ordre à. § 1) ordynować poszty, bicie monet. 2) ordynuy Was Pan listy do mnie. 3) ordynować woysko do Litwy.

Orędowniczka, *f.* Fürsprecherinn. Patronne, procuratrice, celle qui intercéde pour qu. qui protége qu.

Orędownik, *m.* 1) Fürsprecher, Patron. *1) Sachwalter. *3) Abgesandter, Bothschafter. 1) intercesseur, Patron. *2) procureur, avocat, qui soutient les intérêts de sa partie. *3) ambassadeur.

*Oręduię. eines Sache führen, vertreten. prendre la défense, plaider la cause, appuyer, prendre les intérêts de qu; s'intéresser pour qu.

*Orędzie, *n.* aufgetragene Sache, Gesandschaft, Verrichtung, Bothschaft. commission, emploi, ambassade, expédition, message, *m.* ordre, *m.*

*Oręż, *m.*⎫ Gewehr, Waffen; dieses Wort
Oręże, *pl.*⎭ wird selten in *plur.* gefunden. armes, pour se défendre ou pour attaquer. *on trouve rarement ce mot au pluriel.* § przybrać się w oręże; rzucić się do oręża; reczne oręże; zawieś ten oręż nad łożkiem.

Orężny, *adj.* bewehrt, bewaffnet. armé, qui porte les armes. § 10000 chłopstwa orężnego z tey Prowincyi stanąć może.

Oresa, *f. f.* Fluß im Gebiethe Rzeczyca. Oresa, *f.* fleuve dans le territorie de Rzeczyca.

Organek, *m. g. organka.* eine Feld-Schlange, Art von einem langen und dünnen Geschütz. coulevrine, *f.* une longue piéce d'artillerie.

organki, pl. ziele. (anhusa) rothe Ochsen-Zungen-Wurzel. orcanette, *f.*

Organista, *m.* 1) Organist. 2) Orgel-Bauer. 1) organiste, joueur d'orgues. 2) facteur d'orgues.

Organistwo, *n.* die Kunst auf der Orgel zu spielen oder solche zu machen. l'art de jouer de l'orgue ou de le faire.

Organy, *plur.* Orgel. un orgue. § klawiature u organ.

organy wodne. Orgel so vom Wasser-Fall gerührt wird. espece d'orgue qui joue par le moyen de l'eau.

Orkisz, *m.* szpełta, łuskna pszenica, płoskurnica, od płaskiego kłosa, dwa rzędy ziarn. (*zea*) Dinkel, Spelte, Zweykorn. épautre, *f.* sorte de blé.

Orlanka, *f.* Siebenkreuzer in Schlesien. monnoye d'argent en Silesie valant la cinquieme partie d'un écu.

Orlę, *n.* junger Adler. aiglon, *m.* le petit de l'aigle.

Orlicz, Orliszczko, *n.* schlechter Adler. vilain aigle.

Orlik, *m. g. a.* cynowod, rożyczka ziele. (*aquilegia*) Agley, Ackley. ancholie, *f.*

Orli, *adj.* ⎫ Adler-, d'aigle. § pior
Orłowy, *adj.*⎭ orle.

wzrok orli. 1) scharfes Gesicht. 2) großer Witz, scharfer Verstand. 1) des yeux d'aigle, vuë perçante, vue aiguë. 2) esprit pénétrant. § 1) orli wzrok iego naydaley doyrzeć może. 2) orlim tego dociekł wzrokiem.

orłowy szlachcic, co szlachectwo sobie kupił. Pfeffer-Sack, neugebackener Edelmann. gentil-homme de la nouvelle date.

orle pioro, ziele. (myriophyllum) Wasser-Schafgarben, Tausend-Blatt. mille feüille aquatique.

orli kamień. Adler-Stein. pierre d'aigle; aetites.

Ormianin, *m.* Armenier. un Arménien.

Ormiański, *adj.* Armenianisch. arménien.

po Ormiańsku. auf Armenianische Weise. à l'arménienne.

ormiańska ziemia. Armenien, *n.* eine Provinz in Asien. Arménie, *f.* province d'Asie.

Ormusz, *m.* plonka. (*amomum*) Amomum-Baum und Holz, amome, *m.* arbre & bois.

ormusz fałszywy. (pseudomum) falsches Amomum. amome bâtard.

Ornat kapłański, *g. a.* ein Ornat, ein Meß-Gewand.

Gewand. chasuble, *f.* vêtement du Prêtre quand il dit la Messe.
ornaty kościelne. Kirchen-Ornate. ornements d'Eglise.
Oroniam, *F. oronię, v. a.* 1) verwerfen, von Thieren. 2) vor der Zeit niederkommen; einer unrichtig gehen. 1) avorter. 2) faire fausse couche, se blesser. § 1) tłuste krowy rade oroniaią. 2) w pierwszych miesiącach białegłowy łacniey oroniaią.
Oronienie, *n.* das Verwerfen der Thiere; unrichtige oder unzeitige Niederkunft der Weiber. avortement d'une bête; avortement ou fausse couche d'une femme.
Orszak, *m.* Versammlung, Gefolge, Begleitung. assemblée, trouppe, cortége, *m.* suite, *f.* § gromadne i stroyne Senatorow, szlachty i urzędnikow orszaki.
Ort, *g, a. vid.* Urt.
Ortel, *m.* dekret, kaźń. im Magdeburgischen Recht ein Urtel. *terme du droit de Magdebourg:* sentence, *f.* décret, arrêt, *m.* § obieńwszy złodzieia dopiero po ortel iść, *prov.*
Orwietan, *m.* Orviatan ein Theriac. orvietan, *m.* sorte de tériaque.
Oryentalny } wschodni. orientalisch, mor-
Orientalski } genländisch. oriental; qui est, qui vient d'Orient. § oryentalska perła; opale oryentalne naywybornieysze.
oryentalna cera. ein schwarzbraunes Gesicht. visage basané.
oryentalney cery. eine schwarzbraune Manns- oder Weibs-Person. un mauricaud, une mauricaude, homme ou femme qui a le teint un peu noir.
Oryginał, *n.* 1) Original; Urschrift, Urbild. 2) in den Rechten: Urschrift, Document-Urkunde, Instrument. 1) original, *m.* ecrit, tableau qui est un original. 2) *Droit:* un titre, pièce originale; pièce, première & fondamentale d'une affaire.
Oryginalny, *adj.* Original-. original. § pismo oryginalne; obraz oryginalny.
Orzę, *ze, rat.* ackern. labourer la terre; sillonner. § orać pole.
odłog orać. brachen, stürzen. jachérer, *v. a.* donner le prémier labour à un champ, labourer une jachère.
Orzech, *g. a. u.* 1) eine Nuß. 2) ein Nuß-Baum. 1) une noix, noisette. 2) noyer, noisettier.
orzech; orzech laskowy. Hasel-Nuß. aveline, *f.* noisette, *f.* fruit de coudrier.
orzech włoski. eine Welsche Nuß. une noix.
orzechy aptekarskie. Myrobolan, Art von Pflaumen aus Arabien. mirobolans, *m.* espèce de prunes qui viennent d'Arabie.
orzech wodny, kwiat z żabiemi włoskami, kasztan wodny, kotewka, orzech kolący. Wasser-Nuß. chataigne d'eau; macle, *f.* truffle d'eau, *f.* saligot, écharbot, *m.*
orzech ziemny ziele. (astragalus) Astragalus, Christian-Wurz, ein Gewächs. chiches de montagne.
Orzechołom, *m.* 1) Nußknacker. 2) im Scherz: das Gebiß, die Zähne. 1) casse-noisettes. 2) *burlesq.* les dents, *f.* denture, rang de dens.
Orzechowy, *adj.* Nuß-. de noix de noyer; de noisette, de coudrier. § orzechowy sok, oley.
orzechowa łuska zielona. die grüne Nußschale. brou, *m.* écaille de noix.
orzechowe łupiny. Nußschalen. coquilles de noix, ou de noisettes.
Orzeł, *m. g. orła.* 1) ein Adler. 2) Feld-Zeichen, Fahne, Standarte. 1) un aigle. 2) un signe militaire; enseigne drapeau, étendard. § 1) orzeł wielki, mnieyszy; orzeł kwili, skrzeczy. 2) wyszedł nieprzyiaciel z miasta pod orłami wzgorę lataiącemi, bębny, fuiarami i ręcznym wszystkim orężem.
orzeł podły, vid. Orlicz.
orzeł morski. See-Adler. aigle de mer.
orzeł łomignat; ślepy orzeł. Bein-Brecher. orfrayer, *f.* oiseau qui casse les os.
orzeł dwugłowy; orzeł o dwu głowach; orzeł rozdarty. zweyköpfigter-Adler. un aigle à double tête.
orzeł biały. ein weißer Adler. aigle blanc.
Order Orła Białego. Ritter-Orden des weißen-Adlers. § Order Białego Orła od Władysława Łokietka Roku 1325 wzniecony pod imieniem przepasu Rycerskiego, prawie upadły August II. R. 1705. podźwignął; obacz *Sapiehy* anotacye *o Orderze Białego Orła.*
orłem łowi. er sucht mit Geld beyzukommen. il tente de gagner par présents, de corrompre par argent.
przy orle żywią się krukowie. von den Brocken der Herrschaftlichen Tafel ernähret sich das Gesinde. les domestiques se nourrissent des bribes qu'on déssert de la table de leur Maitre.
złoty orzeł wszędzie doleci. Geld vermag alles. l'argent fait tout.
Orzeszyna, *f.* 1) Welscher oder Hasel-Nuß-Baum. 2) Welscher Nuß-Wald. *2) Hasel-Nuß-Wald, s. Leszczyna. 1) noyer *m.* noisettier ou coudrier. 2) lieu où il y a des noyers plantés. *3) coudraye, *f.* v. Leszczyna.
Orzeszek, *m. g. orzeszka.* 1) Nüßlein, *m.* eine

eine kleine Nuß. 2) Nüßlein, von andern Baum-Früchten. 1) petite noix. 2) chaton; une noix; *en parlant de quelques fruits.* § 1) w tym orzeszku iest robaczek. 2) orzeszki liubowe albo pinele.

orzeszki pl. ziele. (filipendula) rother Stein-Brech ein Kraut. filipendule, *f.*

Orzewniam kogo, *v. m.* F. *orzewnię.* einem Betrübten zureden, ihn trösten, seinen Schmerz zu stillen suchen. consoler qu; donner de la consolation à qu; adoucir, appaiser la douleur de qu.

orzewnić się. sich im Schmerze fassen, sich ermuntern, sich trösten. se consoler; s'adoucir, s'appaiser, se modérer dans sa douleur. § orzewnia się żal iego, orzewnił się w żale; orzewniam się iako tylko mogę drżącym piorem to donieść.

Oś, *f.* 1) eine Wagen-Achs. 2) Mathem. die Achse, gerade Linie die durch einen Körper gehet, um welche sich dieser umwendet. 3) die Welt-Achs. 1) l'essieu. 2) *Matém.* axe, *m.* ligne qui passe par le milieu du corps & autour de laquelle il tourne. 3) axe du monde. § 1) oś złamana. 2) oś iest linia środnia, na ktorey się figura obracać może. 3) oś niebieska w niektorych kraiach nad samą głową obywatelow stoi.

wyniesienie, wysokość osi niebieskiey. die Polus-Höhe. l'élevation du Pole; distance depuis l'horizon jusqu'à l'un des Poles. § wysokość osi niebieskiey iest w Warszawie stopniom 52. i minut 30.

Osa, *f.* eine Wespe. guêpe, *f.*

Osączam co, *v. m. F. osączę.* abtriefen lassen; abschwenken, ausschwenken. égoutter qu. ch; faire dégouter l'eau de qu. ch.

Osączenie, *n.* Abtriefung. fluxion, *f.* dégout, *m.*

Osada, *f.* 1) Einsetzung, Einrichtung eines Bauholzes. 2) Gestelle an einem Werkzeug. 3) Einfassung, einsetzung eines Edelsteines. 4) Besatzung. 5) Pflanz-Stadt, Colonie. 6) Bauer-Gut, Mayer-Hof angewiesener Platz zum Feld-Bau. 1) ajustement d'une charpente; action de la monter, de la mettre en état de bien agir. 2) montûre de quelque instrument. 3) oeuvre, enchâssement, enchâssure d'une pierre précieuse. 4) garnison, *f.* soldats qui gardent quelque place. 5) colonie, peuplade. 6) établissement d'une paysan, lieu qu'on lui assigne pour le cultiver. § 1) osada koła młyńskiego, walca. 2) osada u piły. 3) rubin piękny osadą tworemną. 4) osada zamku, miasta wypuszczona ze wszystkim honorem woienným. 5) osada nowa pustego kraiu. 6) chłop z osady uciekł; osada zagrodnikow, chałupnikow.

Osadnić konia, *F. osadnię.* ein Pferd drücken, an dem Wiederriß beschädigen. écorcher, blesser le cheval au garrot. § pacholik co konia osadnił, powinien piechotą chodzić aż szkapa sadna się zagoi.

osadnić się. 1) sich drucken, sich am Wiederriß verwunden. 2) sich den Wolf reuten oder gehen. 1) s'écorcher, se blesser au garrot. 2) gagner un loup à monter à cheval, ou à marcher.

Osadnienie, *n.* 1) Beschädigung am Wiederriß. 2) der Wolf, so man vom vielen Gehen oder Reuten bekommt. 1) foulure, *f.* blessure, *f.* écorchure au garrot. 2) loup, *m.* écorchure qu'on se fait à force d'aller à cheval ou à pié.

Osadniony, *adj.* 1) gedruckt am Wiederriß. 2) der sich den Wolf geritten hat. 1) égarroté; écorché, blessé au garrot. 2) qui s'est écorché le cu à force d'aller à cheval ou à pié.

Osadny, *adj.* bewohnt, besetzt, bevölkert. habité peuplé, plein de peuple.

Osadzam, *v. m.* F. *osadzę.* 1) besetzen mit etwas, voll pflanzen. 2) besetzen, einnehmen einen Platz. 3) besetzen einen Teich. 4) besetzen, bevölkern ein Land. 5) besetzen die Aemter. 6) besetzen, Besatzung einlegen. 7) setzen, einen Wohn-Platz geben, anweisen, nehmen. 8) fest setzen als einen Gefangenen. 9) niedersetzen ein Gericht, eine Commißion. 10) einsetzen, einfassen einen Edelstein. 11) legen, einsetzen, richten ein Bauholz. 12) einsetzen, einstoßen einen Stiel; mit einem Gestelle versehen. 1) garnir, border, planter, couvrir, *v. a.* 2) remplir une place. 3) peupler, rempoissonner, aleviner. 4) peupler, remplir de peuple, mettre des gens dans un pays pour y habiter. 5) remplir les charges vacantes. 6) mettre une garnison, des soldats dans. 7) établir, placer qu. en quelque lieu pour y demeurer; assigner une demeure. 8) s'assurer d'une personne, la mettre en lieu de sûreté, l'arrêter. 9) établir, asseoir, constituer un jugement, une commission sur. 10) enchâsser; mettre en oeuvre, en chaton. 11) poser, ajuster, mettre, monter de la charpente. 12) emmancher, ferrer, monter quelque instrument, le garnir d'un manche, d'u

fer, d'une monture. § 1) ośâdzić tabakierkę perlami i rubinami, drogi lipami, ogrod drzewami, wały armatami; tam zwycięzkie ośadził chorągwie, 2) kupcy rynek ośadzili. 3) ośadzić narybek, ſtaw karpiami. 4) ośadzić puſty kray obywatelami. 5) ośadzić urzędnikami wakuiące mieyſca. 6) ośadyił zamek, piechotą. 7) ośadzić zagrodnika, chałupnika; ośadzić ſobie, komu mieſzkanie. 8) ośadzić więźnia, złodzieia. 9) ośadzić prawo, komiſyą na kogo, na co. 10) ośadzić perłe, rucin. 11) ośadzić balkę, koło młyńſkie. 12) ośadzić ſiekierę, młot, piłę, włocznią grotem.

ośadzić ſię. ſich ſetzen, ſich häuslich niederlaſſen. s'établir, ſe domicilier.

**Ośadzca, *m.* obywatel. Jnwohner. habitant, *m.*

Ośadzenie *n. vid.* Ośada.

Ośądzenie, *n.* Verurtheilung. condamnation, *f.* arrêt, *m.* ſentence, *f.* jugement définitif.

ośądzenie przed dekretem; zdanie nieſądowne. Vorurtheil des Richters. le préjugé, l'opinion que le juge conçoit avant le jugement définitif.

Ośądzić co, *f. ośądzę.* beurtheilen, verurtheilen. prononcer une ſentence, un arrêt contre qu; condamner, juger définitivement.

ośądzić na śmierć. zum Tode verurtheilen, faire mourir; faire juſtice.

Ośądzony, *adj.* verurtheilt. condamné, jugé.

ośądzona rzecz, ſprawa. eine abgeurtheilte Sache. une affaire jugée.

ośądzony przed ſądem. verurtheilich, vor dem rechtlichen Urtheil geſprochen. préjugé, jugé par avance.

Ośadzony, *adj.* 1) beſetzt. 2) beſetzt bevölkert. 3) beſetzt vergeben, von Aemtern. 4) beſetzt mit Soldaten. 5) geſetzt ins Gefängniß. 6) eingeſeßt, eingefaßt. 7) mit einem Stiel oder Geſtelle verſehen. 8) eingeſetzt, eingerichtet wie ein Zimmerholz. 1) couvert, garni, bordé. 2) peuplé, habité. 3) rempli, diſtribué comme les charges. 4) garni, pourvu d'une garniſon. 5) arrêté, mis dans la priſon. 6) enchâſſé, mis en oeuvre. 7) emmanché, monté; garni d'un manche, d'une monture. 8) ajuſté, poſé, comme un bois de charpente. § 1) tabakierka w dyamenty ośadzona. 2) kray, wieś ośadzona; ſtaw ośadzony. 3) wſzyſtkie urzędy ośadzone. 4) miaſto, forteca garnizonem ośadzona. 5) ośadzony złodziey. 6) ośadzony (oprawiony dyament. 7) ośadzona ſiekiera, dzida; działo na łożu ſwoim ośadzone. 8) walec w kafarze ośadzony.

Ośalam co, *v. m.* F. *ośolę.* das *Praeſens* iſt nicht gewöhnlich. 1) ſtark ſalzen. 2) theuer kaufen, bezahlen. 3) einen angieſſen, anklagen. *le préſent de ce verbe n'eſt pas en uſage.* 1) ſaler aſſez. 2) ſuracheter. 3) noircir, blâmer, dénoncer, mettre mal qu. dans l'eſprit de qu.

ośolono, opieprzono to dla mnie. das iſt vor mich zu theuer. cela eſt un peu ſalé pour moi.

Ość, *f.* 1) Dorn, Stachel an Kräutern, an einigen Thieren. 2) eine Fiſch-Gräte. 3) Spiße, Bart an der Korn Aehre. 4) eine Fuß-Angel. 1) épine, *f.* piquant, *m.* pointe, *f. parlant des herbes & de quelques animaux.* 2) arrête de poiſſon. 3) barbe de l'épi d'orge, ou de blé. 4) chauſſe-trappe. § 1) roża ościami otoczona; ość rybia powierzchnia na grzbiecie; ież ości naieżył. 2) obrać rybę z ości. 3) ość u kłoſia.

Ość. f. do łowienia ryb. } Aalſtecher, Fiſcher-Pfeil, Fiſcher-Gabel. grande aleiné, *f.* harpon, *m.* javelot ou fourche dont on tue un poiſſon. § ością węgorza przebić.

Oścień, *m.* rybitwi, *g. ościenia.*

**oścień, m. bozdziec.* Stachel-Dorn. éguillon, *m.*

Oſchły, *adj.* türre, trocken, abgetrocknet. aride, qui eſt devenu fort ſec. § ziemia oſchła.

oſchłe na dobrach retenta. alte Retardaten. betagte Zinſen auf einem Gut. des vieux arrerages, qu'on a retardé de payer d'une terre.

Ościeniowy, *adj.* einen Aalſtecher, Fiſcher-Pfeil betreffend. qui concerne une aleine ou javelot à percer les poiſſons,

Ościenny, *adj.* an meiner Wand wohnhaft, gelegen; benachbart. qui demeure, qui loge, qui eſt ſitué auprès du mur mitoyen; voiſin.

Ościſty, *adj.* 1) ſtachlicht, dornicht. 2) gratig; voller Fiſch-Gräten. 1) qui a des épines; épineux, piquant, pourvu d'épines, d'éguillons; garni d'épines. 2) qui a beaucoup d'arétes. § 1) ież ościſty; ziele ościſte. 1) ryba ta bardzo ościſta.

Oſęka, *f.* eiſerner oder vielmehr hölzerner Hacken. croc, *m.* crochet de fer ou plutôt de bois.

Oſęki pl. Wappenk. drey Hacken die mit ihren Enden an einander ſtoßen, die Krone hat drey Pfau-Federn zum Zierrath. *Blaſ.* trois crochets dont les bouts ſe touchent;

touchent; la couronne a trois plumes de paon pour ornement.
osęką okręt zabacryć. ein Schiff anhacken, damit man an Bord kann. aramber; accrocher un navire pour aborder.
Osękowaty, *adj.* zackicht, hackicht. crochu, garni de crocs.
osękowate kobylenie. Spanische-Reuter, geschickter Schlag-Baum. herisson, *m.* barrière garnie de pointes.
Oselbarz, *m.* Bergw. Wasser-Gießer. *Métal.* ouvrier qui verse de l'eau.
Osełka, *f.* 1) Wetz-Stein, Streich-Stein zu Putz-Messern. 2) Probier-Stein. 3) Sache, so die Forme eines Probier-Steins hat, als ein Stück Silber, ein Butter-Wecken. 1) une queux; pierre à rasoir; pierre à éguiser. 2) pierre de touche. 3) pièce faite en forme de pierre à rasoir; petite barre, petit lingot. § 1) wyostrzyć brzytwę, scyzoryk na osełce. 2) osełka do złota. 3) osełka masła; srebro nierobione w osełkach.
Oselnik, *m.* Schleifer, Scheeren-Schleifer. émouleur; émouleur à petites planchettes; gagne-petit, *m.*
Oselny, *adj.* Streich-Stein. de queux, qui regarde la pierre à éguiser.
oselna gora. Stein-Bruch, wo Schleif-Steine gebrochen werden. meulière, *f.* carrière d'où on tire les meules.
Osep, *m. f. g.* **ośpi, ospy.* Metz-Getreide, Zuschütte, Malterate, so man dem Herrn vom Getreide giebet. le minage, droit, que le Seigneur prend sur le mésurage de blé.
Osesek, *m. g. osesska.* *1) Säugling; Säug-Kind. 2) Säugling, Vieh das noch saugest. *1) nourrisson, *m.* enfant à la mamelle. 2) bête de lait; le petit qui tète encore.
Oset, *m. g. ostu, osetu.* (carduus) Distel. chardon, *m.* § rola ostem zarosła; oset polny, dziki, pospolity; mech na oście.
**oset ogrodny, cudzoziemski: karciof.* Artischocken. artichaut, *m.*
oset biały, biały. (carduus galaxias) weiße Berg-Distel. artichaut sauvage; épine blanche sauvage,
oset czarny. (carduus niger) schwarze Eberwurz. chardonnette, *f.*
oset miękki, vid. *krokos dziki.*
oset powłoczny, bękartowy. (acanthium, onopordon) Art von weißen Disteln. per d'âne.
oset włoski, barnadynek, Turecki czubek. (carduus benedictus) Cardenbenedict. chardon bénit.
Osetowy, Ostowy. Distel=, de chardon.

Osiadam, *v. m. F. osiądę.* 1) Platz nehmen, sich setzen. 2) aufsitzen, sich zu Pferde setzen. 3) sich setzen, sich lagern als eine Last. 4) sitzen auf dem Neste, brüten. 5) besitzen, in Besitz nehmen. 6) fig. einen besitzen, als die Furcht. 1) prendre place, se mettre sur un chaise, asseoir. 2) se mettre sur un cheval, monter un (à) cheval. 3) s'affaisser, s'abbaisser, se reposer. 4) couver; être assidument sur les oeufs. 5) posséder, occuper, tenir, avoir en possession. 6) posséder, saisir, prendre comme une passion quelque personne. § 1) goście krzesła osiedli. 2) osiadź konia gotowego. 3) gdy na postawku osiędzie ciężar. 4) nasadka gniazdo osiada. 5) osiadł maiestat; osiadał w ten czas to Państwo. 6) strach, czart go osiadł.
osieść się. sich häuslich niederlassen. s'établir, se domicilier. § tam się te narody osiedli.
***osiadam,* F. osiedzę. besetzen, bedecken. couvrir, environner. § włos siwy mu głowę osiedział.
osiedzieć się. sich erhalten; an einem Orte bleiben; sich behaupten. se maintenir, se soutenir. § nie osiedzisz się w Polszcze; siedm zginęło śmiałkow co szańcu dobywało, a osmy ledwo się na nim osiedział.
Osiadłość, *f.* 1) liegende Gründe, Ansäßigkeit. 2) Wohn-Sitz, Wohnstätte, Ort wo man sich niedergelassen hat. 1) possession, *f.* fonds ou terre qu'on a. 2) un domicile, lieu ou l'on fait sa demeure
namieśnictwo osiadłość znaczące. Gramm. ein Pronomen possessivum. *Gramm.* pronom possessif.
Osiadły, *adj.* wohnhaft, angesessen. domicilié; qui a un domicile fixe; qui a du bien en fonds de terre.
Osiągam, *vid.* Osiegam.
Osiąkam, *F. osiąknę.* 1) abtriefen, abtröpfeln. 2) stranden, sitzen bleiben als auf einer Sand-Bank. 1) dégouter, distiller, tomber goutte à goutte. 2) échouer, demeurer sur un banc, sur un écueil. § 1) jeszcze z chust nie osiąknęła (osiąkła) woda. **2) okręty osiękły na skałach.
Osica, *f. via* Osika.
**Osiecki. ist das *Adj.* von Osiek. *c'est l'adjectif d'* Osiek.
Osiedzieć się, *vid. Osiadam, F.* osiedzę.
**Osiegam, *F. osięgnę, v. a.* otrzymuię. erlangen, bekommen. obtenir, avoir. § osiągł cel zamierzony, krolestwo, urząd.
Osiek, *m. g. u.* Ošig, Osiek, Stadt in der

Sendomirischen Woywodschaft. c'est une vill- dans le Palatinat d- Sendomir.
rawa, rząd tam iak w Osieku. es gehet da zu wie in der Hölle; es gehet da wunderlich zu. c'est le fauxbourg de l'enfer. § rząd tam iak w Osieku, obiesiwszy dopiero po ortel.
Osieckie prawo, kowal zgrzeszył a kołodzieia obieszono. den Unschuldigen hängt man da auf, den Schuldigen läßt man laufen. on y ablout le coupable & pend l'innocent.
Osieł, *m. g. osła.* ein Esel. un âne. § osieł ryczy.
osieł dziki. Wald-Esel. un âne sauvage.
osieł drewniony, żołnierski. Soldaten-Esel. cheval de bois; chevalet, *m.*
osłowie to z iedney łąki. es sind gleiche Brüder. ils sont billes pareilles; ils sont chaussés au même point; il sont de la même cuvée.
Osiełek, *g. osiełka.* Eselein. petit âne.
Osierdzie, *n.* Zwerg-Fell im Leibe. le diaphragme.
Osierocenie, *n.* Verlust, Beraubung naher Blutsverwandten; der Waysen-Stand. perte de son père, de sa mère; privation des personnes qui nous sont très cheres; l'état d'orphelin. § osierocenie synowskie gdy syn oyca, oycowskie gdy oyciec syna utraca.
Osierociały, *adj.* verwäyset; Vaterlos, Mutterlos; der einen nahen Verwandten verlohren hat. qui est orphelin de son Père ou de sa mére; qui a perdu un proche parent. § osierociały syn, matka, corka; niech Bog opiekun na łono swoie dom osierociały weźmie.
osierociały oyciec. Vater der um seine Kinder gekommen ist. père qui a perdu ses enfants.
Osierocić, F. *osierocę, v. a.* zum Waysen machen; einen nahen Bluts-Freund als Eltern oder Kinder berauben. faire orphelin; ravir, enlever à qu. les parents, priver qu. de ses parents, de ses enfants. § osierocić corkę.
Osierocieć, F. *osierocieię.* zum Waysen werden; nahe Bluts-Freunde verlieren. devenir orphelin, être privé d'un parent.
Osieść, *vid.* Osiadam, F. *osiądę.*
Osiewek, *g. osiewku.* Saat, besäetes Feld. un champ semé. § osiewkow komu płować; osiewki nam buyne obiecuią żniwo.
Osiewny, *adj.* besäet. semé. § osiewne pôla.
Osika, *f.*} Osiczyna, topola czarna.
Osina, *f.*} (*populus nigra*) schwarzer Pappel-Baum; Espen oder Alber-Baum. tremble, *m.* peuplier noir.
chwieie się iako osika. er zittert wie ein Espen-Blatt. il frisonne, il tremble d'épouvante.
Osikowina, *f.* Osikowy łasek. Espen-Wald. tremblaye, *f.* lieu où il y a des trembles.
Osikowy, *adj.* Espen, *adj.* de tremble, de peuplier noir. § łady naylepsze z osikowego drzewa.
Osiwieć, F. *osiwieię.* graue Haare haben. être blanc de vieillesse; devenir gris ou blanc. § osiwiał od kłopotu, od starości.
Osiodłać, F. *osiodłam, v. a.* co, kogo. 1) satteln. 2) fig. zähmen, bändigen, unters Joch bringen. 3) befallen als die Furcht. 1) seller; mettre la selle sur le dos d'un cheval. 2) *fig.* domter, reduire sous sa puissance; subjuguer. 3) saisir, prendre qu; tomber comme la terreur sur qu. § 1) osiodłay konie. **2) osiodłał (opanował) go strach.
Osiwiały, *adj.* der graue Haare hat. chenu; blanc de vieillesse, qui a les cheveux blancs.
Oskard, *m.* Spitz-Axt, die auf dem Nacken eine Spitze hat. sorte de coignée qui a sur le dos une grande pointe. § twardemi oskardami pokruszył mury.
Oskarżanie, *n.* das Anklagen. l'action d'accuser.
Oskarżenie, *n.* Anklage. accusation, dénonciation, *f.*
oskarżenia służący. Gramm. der Accusativus. *Gramm.* l'Accusatif.
Oskarżyciel. Ankläger. accusateur.
Oskarżycielka Anklägerinn. accusatrice, *f.*
Oskarżycielski, *adj.* den Ankläger betreffend. d'accusateur.
Oskarżam kogo, *v. m.* F. *oskarżę.* anklagen. accuser, dénoncer, déférer. § oskarż go u oyca; oskarzył mię u Pana.
oskarżaiący spadek. der Accusativus in der Grammatic. *Gramm.* l'Accusatif.
Oskoła, *f.* Birken-Wasser. eau ou sève de bouleau.
oskoły, plur. Baum-Saft-Zeit. la saison où la sève revient aux arbres.
Oskominy, *plur.* 1) Stumpfheit der Zähne von sauren Sachen. 2) große Begierde nach etwas. 1) agacement des dents. 2) grande envie; grand appétit. § 1) mam oskominy. 2) zazdrość oskominy rodzi.
mam oskominy na to. das Maul wässert mir, wird mir wässerig darnach. l'eau, la salive m'en vient dans la bouche.

oskominy

oſkominy komu czynić. einem das Maul wäſſerig machen. faire venir à quelqu'un l'eau à la bouche.
Oſkrobanie, *n.* das Abſchaben. l'action de racler, de ratiſſer autour.
Oſkrobany, *adj.* abgeſchabt. ratiſſé, raclé autour.
Oſkrobiny, *plur.* Abſchabſel, Abſchrabſel, Schabeſpäne. ratiſſure, *f.* raclûre, *f.*
oſkrobiny chlebowe. abgerindete Brodt-Rinde. chapelure, *f.*
oſkrobiny ſkorne. Abſchabſel von Leder. ſupoint, *m.* drayeures, *f. plur.* écharnures, *f. plur.*
Oſkrobuię, F. *oſkrobię.* 1) abſchaben. 2) abkratzen, abreißen, ſchwänzen. 3) ſchuppen einen Fiſch. 1) ratiſſer, racler, ôter l'ordure, ou la ſuperficie de qu. ch. 2) ferrer la mule, pincer, griveler; faire de petits profits illégitimes. 3) écailler un poiſſon; défaire les écailles. § 1) oſkrob marchew. 2) nie oſkrobieſz tu nic. 3) oſkrobał rybę.
oſkrobać chleb. das oberſte von der Brod-Rinde abkratzen. chapeler le pain.
Oſkrzele, ſkrzele, *plur.* Fiſch-Ohren. ouïes d'un poiſſon.
Oſkubać, F. *oſkubię, v. a.* 1) pflücken, rupfen, berupfen. 2) berupfen, prellen. 1) plumer, déplumer; ôter les plumes. 2) plumer qu; faire dépenſer de l'argent à qu. § 1) oſkub tę kurę. 2) oſkubano go.
Oſkubany, *adj.* oſkubiony. abgerupft. plume, déplumé. § kurczęta oſkubane.
Osła, *f.* Schleif-Stein, *m.* meule à éguiſer. § osłą co oſtrzyć.
Osłabiam, *v. m.* F. *osłabić.* ſchwächen, abmatten. affoiblir, débiliter, énerver, amortir, *v. a.* § osłabił ſiły nieprzyiacielſkie.
Osłabianie, *n.* das Schwächen. l'action d'affoiblir.
Osłabieć, F. *osłabicię.* 1) ſchwach werden. 2) ohnmächtig werden. 1) s'affoiblir; devenir plus foible. 2) évanouir; tomber en foibleſſe; pâmer.
Osłabienie, *n.* Schwächung, Abmattung. débilitation, affoibliſſement, diminution de force, de vigueur.
**Oślada, *f.* ślad. Fußtapffe, Spur. un veſtige, trace, pas, piſte. § zacnych przodkow ſwoich idzie ośladą.
*Osładzam, *vid.* Osłodzić.
Osłarz, *m.* Eſel-Treiber. ânier.
Oslarſki, *adj.* den Eſel-Treiber betreffend. d'ânier.
Osława, *f. vid.* Osławienie.
Osławiacz, *m.* Ehrenſchänder Verläumder, Berüchtiger. détracteur, diffamateur, celui qui diffame.
Osławiam, *v. m.* F. *osławię.* ins Gerede bringen, ausſchreyen, übel berüchten. décrier, diffamer, blâmer, détracter qu; médire de qu.
osławiaiący, sławy uymuiący. ehrenrührig. diffamatoire, infamant, diffamant.
osławiam ſię. ſich ins Geſchrey bringen. ſe mettre dans le décri, être décrié.
Osławianie, *n.* das Ausſchreyen. l'action de diffamer.
Osławienie, *n.* osława. üble Nachrede. Afterrede. mauvaiſe renommée; mauvais bruit, diffamation, décri, détraction, médiſance.
Osławiony, *adj.* berichtiget, ausgeſchrien. diffamé, décrie, mal-famé.
Oślę, *n.* junger Eſel. ânon, *m.* le petit d'une ânеſſe.
oślę dzikie. junger Wald-Eſel. ânon ſauvage.
Oślep, *adv.* blindlings. aveuglement, à yeux fermés, à l'aveugle; à l'étourdie, à corps perdu; à yeux clos. § oślep co czynić, oślep iść, bieżeć na nieprzyiaciela.
Oślepiam, *v. m.* F. *oślepię.* 1) blenden, blind machen, die Augen ausſtechen. 2) eig. u. fig. verblenden, blenden. 1) crever les yeux à qu; aveugler, rendre qu. aveugle. 2) *prop. & fig.* aveugler; éblouir les yeux à qu. § 1) oślepić kogo na obie oczy. 2) słońce mię oślepia; tak wiele oślepił narodow.
oślepić kogo na iedno oko. ein einäugig machen. éborgner, rendre qu. borgne.
oślepić ſię na słońcu. von der Sonne geblendet werden. s'éblouir, être frappé du ſoleil.
Oślepienie, *n.* zufällige Blindheit. aveuglement; perte de vue. § z oślepienia ma cieczenie oka, wrzod, ranę.
Ośli, *adj.* Eſels. d'âne. § ośla ſkora, ſtaynia; ośli ryk.
ośli ogorek, Coloquinten. coloquinte, *f.*
Oślica, *f.* Eſelinn, *f.* âneſſe, bourrique.
Ośliniam co, *v m.* F. *oślinię.* mit Speichel benetzen. frotter, humecter qu. ch. de ſalive.
Ośliznąć, F *oślíźnie.* glatteiſen. verglacer. § oślizło dziſiay.
Osłodnieć F. *osłodnieie.* ſüß werden. devenir doux; s'adoucir; ſe rendre plus doux. § osłodniało wino od cukru.
Osłodzić co, *osłodzę.* verſüſſen. adoucir, rendre plus doux.
Osłuch, *m.* Angehör, das Hörenſagen. l'oüidire. § osłuchem i ogłoſem świat napełnił; mam to z osłuchu.

Osłuchać się, F. *osłucham się.* } 1) sich
Osłyszeć się. F. *osłyszę się.* } hören lassen. 2) sich verhören. 1) se faire entendre. 2) s'abuser, se méprendre en entendant; entendre de corne. § 1) kiedyby słow dziwnych z cudzych ięzykow nie zażywano, Polskieby się osłyszały. 2) osłyszałem się w tym.

Ośm. acht. huit.

Osma, *f.* 1) acht Uhr. 2) die Octave im Rummel-Spiel. 1) huit heures. 2) la huitiéme au jeu de piquet. § 1) osma (osma godzina) biła; na osmą idzie. 2) mam osmą.

Osmak, *m. g. a.* 1) Zahl von Achten. 2) ein Achtgroschen Stück. 1) un nombre de huit. 2) pièce de huit; monnoye qui vaut huit gros.

Osmalam co, *v. m.* F. *osmolę.* pichen. goudronner, poisser, *v. a.*

Ośmdziesiąt. achtzig. quatre-vint.

ośmdziesiąt kroć. achtzig mahl. quatre-vint fois.

Ośmdziesiątletny. achtzigjährig. octogénaire; âgé de quatre-vint ans.

Ośmdziesiątny, *adj.* achtzig in sich haltend. de quatre-vint.

Ośmdziesiąty, *adj.* der achtzigste. le quatre-vintième.

Osmek, *m. vid.* Osmak.

Ośmielam, *v. a.* dreist machen, einem Muth zusprechen, aufmuntern. inspirer du courage, encourager; enhardir.

Ośmielam się, F. *ośmielę się,* na co. sich erkühnen; Muth bekommen, ein Herz fassen. s'encourager, s'enhardir, prendre la liberté.

Ośmiedzienny, *adj.* achttägig. de huit jours.

Ośmiokat, *m.* Geom. ein Acht-Eck. *Geom.* un octogone; figure à huit angles, à huit côtés.

Ośmioletni, *adj.* achtjährig. de huit ans. § ośmioletni czas.

Ośmionogi, *adj.* achtfüßig. qui a huit piés; de huit piés.

Ośmioraki, *adj.* rożnych ośm w sobie maiacy. achterley. octuple; de huit sortes.

Ośmioro, *pl.* acht Stück. huit pièces.

ośmioro tyle. } achtfältig, acht mahl
w Ośmiornasob. } so viel. huit fois au double, redoublé huit fois.

Ośmiorog, *m.* herb. Wappenk. Kreuz mit aufgespaltenen Enden, in jedem davon ist eine Kugel und über der Krone ein Geyer. *Blas.* une croix avec quatre bouts fendus & avec une boule dans chaque fente; un vautour se perche sur la couronne.

Ośmka, *f.* die Achte in der Karte. le huit aux cartes.

Ośmkroć, *adj.* achtmahl. huit fois.

Ośmkrotny, *adj.* aus Achten bestehend, achtmahlig. de huit fois; qui a huit fois.

Ośmnaście. achtzehen. dixhuit.

Ośmnasobnie, *adv.* achtfältig. octuplement.

Ośmnasobny, *adj.* achtfältig. octuple; redoublé huit fois.

Ośmnastny, *adj.* achtzehn in sich haltend. de dix-huit.

Ośmnasty, *adj.* der Achtzehnte. le dix-huitième.

Ośmpalcowy, na ośm palcy długi, szeroki; dwudłonny. acht Daumen lang, breit. long ou large de huit pouces; qui a huit pouces en long ou en largeur.

Ośmpieniężny. acht Heller haltend. valant huit deniers.

Ośmset. acht hunderts huit cents.

Ośmsetny, *adj.* 1) der Achthunderste. 2) das aus achthundert bestehet. 1) le huitcentième. 2) qui contient huit cents.

Ośmstopy, ośmstopny, *adj.* acht Fuß lang, breit, u. d. g. long, large &c. de huit piés.

Osmy, *adj.* der Achte. le huitième. § na osmym siedział mieyscu.

osmy dzień. der achte Tag. le huitieme; le huitième jour.

po osmy raz; po osme. zum achten; zum achten mahl. en huitieme lieu; pour la huitieme fois.

osma część. Achtel, achter Theil. le huitieme; la huitieme partie.

Osmyk, *m.* Jäger: abgestreiftes Haasen-Schwänzchen. *chasse:* queuë de lièvre dépouillée de sa peau.

Osmykam, *v. m.* F. *osmykne, vid.* Omykam.

Osnow, *m.* } 1) Scheergarn, Aufzug, We-
Osnowa, *m.* } ber-Zettel. 1) der Lebens-Faden. 1) chaîne, *f.* par laquelle le tisserand passe la trame. 2) la trame, le fil de nos jours; le fuseau des Parques. § 1) osnowę nawiiać. ** 2) osnow życia iego był zerwany.

osnowę postawić. } das Scheergarn aufstel-
Osnować krosna. } len, anzetteln, scheeren. ourdir; mettre la chaîne sur l'ourdissoir; monter la chaine.

Osnowanie, *n.* das Anzetteln, Aufziehen. ourdissure, *f.* l'action d'ourdir.

Osnowy, *adj.* Scheergarn-. de chaine.

dłuż osnowa. Länge des Aufzuges. portée de la chaine.

**Osnuś, *F. osnuię.* bedecken, besetzen. couvrir, border. § śliczne drzewa brzegi osnuły.

Ośny, *adj.* do osi należący. Achsen-, zur Achse gehörig. d'essieu; qui regarde l'essieu.

Osoba, *f.* 1) Person, *f.* 2) Person, äusserliche Gestalt, Ansehen. 3) Person, Gestalt unter welcher etwas erscheinet. 1) personne, ce qui distingue un homme d'un autre. 2) extérieur, mine, air, apparence. 3) figure, personne sous laquelle apparoît une ombre. § 1) była tu iakaś osoba; piwo na dwie osoby, na osobę; piękna to osoba. 2) okazała postawę albo osobę maiący; uczciwą, poważną osobę na sobie ma. 3) okazał się mu w osobie Anioła, dziecięcia.

wyrażać iaką osobę. eine Person vorstellen, spielen. faire, jouer quelque personne.

za osobę talar płacą. vor eine Person zahlt man einen Thaler. on paye un écu par tête.

iest wielka różność miedzy osobami. es ist ein großer Unterschied unter den Leuten. il y a personne & personne.

osobą swoią; w osobie. persönlich; in Person. en personne, personnellement. § osobą swoią na woynę wyszedł, osobą swoią co czynić; osobą swoią stanął u prawa.

Osobca, *m.* osobnik pokątny człowiek. 1) Sonderling, besonderer Mensch. 2) Stuben-Hüter. 1) un homme singulier. 2) un hibou, un solitaire, un homme fort retiré; reclus, casanier.

Osobiście, *adv.* in Person, persönlich. en personne, personnellement. § nie mogę stanąć do usług osobiście.

Osobistość, *f.* 1) Person, Persönlichkeit. 2) äußerliches Ansehen. 1) personnalité, présence de qu. 2) extérieur grave; gravité; belle représentation; l'air grand d'une personne. § 1) w osobistości stawam do usług Was Pana. 2) osobistość iego pozorna.

Osobisty, *adj.* 1) persönlich; gegenwärtig. 2) ansehnlich von Person. 1) personnel, présent. 2) grave, majestueux qui a l'air grand & noble. § 1) osobistą składam uniżonność. 2) Pan to był osobisty i okazały.

osobiste słowo. Gramm. ein Verbum personale. *Gramm.* un verbe personel.

osobiste namieśnictwo. Gramm. ein Pronomen personale. *Gramm.* pronom personnel.

Osobka, *f.* eine kleine Person. petit personnage; petite personne.

osobki. Lecker-Bißchen. friandises, *f. plur.* morceaux friands.

Osobliwie, *adv.* insonderheit, besonders, hauptsächlich, vornehmlich. sur tout; singulièrement, spécialement, particulièrement, principalement, uniquement, d'une façon particulière, d'une manière singulière.

Osobliwość, *f.* das besondere; was besonderes. singularité, *f.* particularité; chose singulière & particulière. § ta iest Polskich dzieiow osobliwość, że ie wielcy pisali Senatorowie.

w osobliwości. ins besondere. spécialement; en détail; en particulier; d'une manière particulière. § w osobliwości niektore rzeczy opisować będę.

Osobliwy, *adj.* besonder, sonderbar, ausnehmend, ungemein. singulier, particulier, principal, spécial, spécifique. § osobliwa pochwała; osobliwa to złość była.

Osobliwek, *s. m.* *osobliwe lekarstwo na co.* absonderliche Arzeney wider eine Krankheit. un spécifique; un remède propre pour une maladie particulière.

Osobno, } *adv.* 1) abgesondert. 2) selb-
Osobnie, } sten, allein ohne eine andere Person. 1) séparement, séparé; à part. 2) en particulier, sans autre personne. § 1) osobno te rzeczy były. 2) osobno piie, ie; osobno poleie.

z *osobna.* einzeln, stückweis, ins besondere. à part; chacun en particulier; un à un; l'un après l'autre. § z osobna ten cug koni poskupował.

z *osobna rzecz każdą uważyć.* jede Sache ins besondere erwägen. considérer les choses par le menu.

Osobność, *f.* abgesonderter, entlegener Ort; Einsamkeit, *f.* lieu écarté, lieu qui est à écart; lieu retiré; retraite; demeure séparée; solitude. § mieszkanie na osobności; osobności szukać; na osobności mieszkać; na osobności łacno o złości, *prov.* osobność powod do złego; *prov.* skrupułatom cela, pustynia i osobność od ludzi potrzebna.

w osobności. 1) abgesondert. 2) ins besondere. 1) séparément, à part. 2) en particulier, particulièrement. § 1) w osobności z kim mowić. 2) wywieść co w osobności; w pospolitości Oyczyznie, a w osobności Was Panom życzemy.

aby ta osobność pospolitości nie szkodziła. Gerichtsw. damit dieses besonders ausgedruckte dem allgemeinen nicht nachtheilig sey. *droit:* sans que la spécialité déroge à la généralité.

Osobny, *adj.* 1) persönlich, einer Person eigen. 2) abgesondert, allein. 1) personnel,

nel, qui regarde la perſonne. 2) ſéparé, ſeul. § 1) oſobnego (oſobiſtego) do tego potrzeba urzędnika dozoru. 2) oſobne miałem pieniądze; oſobne ma mieſzkanie.

Oſóczna wieś. zur Jagd gehöriges Dorf. un village appartenant à la venerie. § wſi łowcze, tak oſoczne, iako i wſzelkie inſze.

Oſorya, *m.* Starza, *m.* Poſwiſt, *m.* herb. Wappenk. Wagen-Rad, worinnen ſtatt einer Felge ein Kreuz ſtehet, die Krone aber zieren drey Strauß-Federn. *Blaſ.* une roue avec une croix miſe au lieu d'où jante eſt ôtée; la couronne eſt embellie de trois plumes de paon.

Oſolić, *vid.* Oſalam.

Oſowiałość, *f.* Oſowienie, *n.* Hinfälligkeit, Unmuth, Mattigkeit vom Hunger, Kälte. abbattement, manque de force & de vigueur; foibleſſe, qui vient de faim ou de froid.

Oſowiały, *adj.* 1) matt, hinfällig, von Vögeln ſo die Flügel hängen. *2) niedergeſchlagen, abgegrämt. 1) triſte, languiſſant, foible comme les oiſeaux qui baiſſent les ailes. *2) tout abbattu; déſolé.

Oſowieć, F. *oſowieię.* 1) vor Hunger oder Kälte matt werden, die Flügel hängen laſſen, als ein Vogel. 2) ſich grämen, härmen, den Muth verlieren. 1) avoir le corps tout abbattu de faim ou de froid; baiſſer les ailes, languir, comme fait un triſte oiſeau. 2) ſe chagriner, ſe conſommer d'ennui, de triſteſſe; ſe décourager, perdre courage, ſe laiſſer abbattre au chagrin.

Oſowienie, *n.* Oſowiałość.

Oſpa, *f.* 1) Hunde-Futter von Kleyen, Haber, Brod. 2) die Pocken. 1) le ſon dont on fait le pain pour les chiens. 2) petite vérole. § 1) oſpa z owſa dla pſow. 2) oſpę ludzie teraz cierpią.

Opale, *adv.* nachläßig, obenhin, ſchläfrig. négligemment, nonchalament.

Oſpałość, *f.* Oſpalſtwo, *n.* 1) Verſchlafenheit, Schlafſucht. 3) Nachläßigkeit, Trägheit. 1) grande envie de dormir. 2) la lenteur, la péſanteur d'eſprit, nonchalance, négligence.

Oſpały, *adj.* 1) verſchlafen. 2) träg, nachläßig. 1) endormi, qui ne ne fait que dormir. 2) négligent, lent, lourd. § 1) dziewka bardzo oſpała. 2) oſpała chęć, ochota do usług.

Oſpice, *plur.* oſpa; oſpice czerwone, pierzchnice. Kinder-Pocken oder Blattern. la petite vérole.

oſpice białe; pożarnice. (morbilli) Maſern. rougeole, *f.*

oſpice owcze, łuſkawe. Waſſer-Pocken, Wind-Pocken. vérole volante.

Oſpieſzały, *adj.* verzögerlich, langſam. lent, tardif, négligent.

Oſpieſzałość, *f.* Verzögerung, Verſäumniß, Säumniß, Saumſeligkeit. lenteur, *f.* négligence, *f.* retardement; perte de tems. § oſpieſzałość przybycia iego; wielką pracuie oſpieſzałością.

*Ośrzodka, *f.* } Brod-Krume. mie, *f.*
Ośrzodek, *m. g. oſrzodku.* }

Oſrzenieć, F. *oſrzenieie.* bereiſen. blanchir de gélée blanche.

Oſtaię, *obſ.* F. *oſtanę*; zoſtaię. bleiben, verharren. reſter, demeurer, *v. n.*

Oſtaię ſię, } F. *oſtoię ſię.* 1) auskommen,
Oſtawam ſię. } beſtehen, zu Rechte kommen, ſich behaupten, ſich halten. 2) ausſtehen, aushalten. 3) ſich häuslich niederlaſſen; ſich ſetzen. 4) ſich ſetzen als trübes Waſſer. 1) ſubſiſter, ſe maintenir, ſe ſoutenir, tenir, ſe tenir, tenir bon. 2) durer; s'arrêter, demeurer. 3) s'établir, ſe domicilier, élire ſon domicile en un lieu. 4) repoſer, s'éclaircir, raſſoir, ſe raſſoir. § 1) oſtoię ſię przy tym com mowił; iakoż ſię oſtoię przy tych pieniądzach; nie oſtoiſz ſię przy nim; nie oſtał ſię przed tobą; nie oſtał ſię nieprzyiaciel w tym Pańſtwie; nie oſtoiſz ſię w tym mieście, u tego dworu. 2) nie oſtoi ſię nikt u niego dla ſmrodu. 3) oſtał ſię (oſiadł ſię) w Polſzcze. 4) woda mętna ieſzcze ſię nie oſtała; ten napoy oſtać ſię nie może.

nie oſtoi ſię on doma. er ſitzt nicht gerne lange zu Hauſe. il ne trouve point depire logis que le ſien; c'eſt ſon ſupplice de garder long-tems ſon logis.

nie oſtał ſię (oſtał) aż w leſie. er ſahe ſich auf der Flucht nicht eher um als im Walde. il gagna la forêt ſans regarder en arrière.

oſtał ſię na (przy) ſwoim. er hat ſich dabey erhalten, behauptet, er hat ſeinen Zweck erreichet. il s'eſt ſoutenu; il eſt parvenu à ſes fins; il eſt venu à bout de ſon deſſein.

oſtoi ſię to przy mnie. das wird mir zufallen; das wird in meinen Beſitz kommen. cela viendra, tombera en ma poſſeſſion.

Oſtęp, *m.* 1) Jagd-Revier; Jagd-Platz ſo mit Tüchern umſtellt iſt. 2) Bloquade, Einſperrung einer Stadt. 1) *chaſſe*; cerne, *m.* enceinte qu'on environne de toiles. 2) blocus d'une ville. § 1)

oſtęp

ostęp w lesie, gdzie się łowy odprawuią; zwierz iest w ostępie. 2) ostępem osadzić, okrążyc fortecę.
ostępem napaść na nieprzyiaciela. den Feind von allen Seiten anfallen. attaquer l'ennemi de tous côtés.
Ostateczny, Ostatni, *adj.* der letzte. le dernier.
Sąd, dzień ostateczny. das jüngste Gericht, der jüngste Tag. le jour du jugement; le dernier jour; le jugement dernier.
Ostatek, *m. g. ostatka.* 1) das Uebrige; der Rest, Ueberrest. 2) das Ende einer Zeit. *3) Ende, das übrige an einer Sache. 4) Meßk. Ergänzung eines Winkels, eines Bogens. 1) le reste, le residu. 2) la fin; le déclin, le reste de quelque tems. 3) fin, *f.* extrémité, bout. 4) *Géom.* complément d'un angle, d'un arc. § 1) gdzie iest ostatek pieniędzy, chleba, wina? 2) na ostatku dnia, roku; ostatek lata, zimy. 3) ostatek ogroda, nogi, palca. 4) ostatek synusa lunety.
Ostatki, pl. 1) Ueberbleibsel. 2) die letzten Tage des Carnevals. 1) les restes *m.* les débris, tout ce qui reste de quelque chose. 2) les derniers jours du carnaval. § 1) ostatki wyborney iakiey rzeczy; ostatki woyska niedobitego, okrętu rozbitego.
ostatki ze stołu. Abhub, *m.* Ueberbleibsel von der Tafel. desserte, *f.* les graillons, bribes; tout ce qu'on dessert de quelque table. § ostatki dla czeladki, *prov.*
ostatki długow. Rest, so noch zu bezahlen ist. le restant, le residu, le reliquat, ce qui reste à payer d'une dette.
ostatki wina zbieram. Wein-Trauben nachlesen. grapiller; cueillir le raisin qui est échappé à la main du vendangeur.
ostatkow zbieranie w winnicy. Nachlese in den Weinbergen. l'action de grappiller.
na ostatek; w ostatku. letztens, übrigens, zum Beschluß. au reste, finalement, du reste, en dernier lieu.
Ostatni, *adj.* 1) letzt. 2) äußerst, abgelegen. 3) übrig. 4) äußerst, heftig, höchst. 1) dernier. 2) très-éloigné, reculé; le plus éloigné. 3) restant, ce qui reste. 4) dernier, extréme, grand, sensible, le plus pénible. § 1) według ostatnich listow; ostatnia kwadre; ostatni w rzędzie; ostatni czeka, *prov.* ostatni raz cię widzę. 2) ostatnie gory, lasy. 3) ostatnie to moie pieniądze. 4) do ostatniego kogo przywieść ubostwa, utrapienia.
oddanie ostatniey usługi ciału zmarłego. Leichen-Begleitung; Erweisung der letzten Pflicht einem Verstorbenen. convoi funèbre; le témoignage de derniers services à un mort.
do ostatniego, do ostatniey się bronić. sich bis auf den letzten Blutstropfen wehren. se défendre jusqu' à la dernière goute de son sang.
Ostatnie namazanie. die letzte Oelung. l'extrème onction.
ostatnia, f. das äußerste; das letzte so man waget; die äußerste Gefahr. abois; extrémité; état le plus fâcheux. § by też za ostatnią zapiać.
nie iuż ostatnia z nami. es ist noch nicht aus mit uns. nous ne sommes pas encore aux abois; il n'est pas encore fait de nous; nous ne sommes pas encore reduits à l'extrémité.
za ostatnią zapiąć. es auf das äußerste ankommen lassen. coucher, jouer de son reste; hazarder, risquer tout; faire un coup de désespoir.
o (na) ostatnią przyszło. es ist aufs äußerste gekommen. on est aux abois; on est prêt à succomber; on est à bout; on ne sait que devenir, que faire.
na ostatnią. wenn alle Stricke reißen. à tout rompre; à toute extrémité; à toute reste. § na ostatnią żołnierzem zostanę.
Ostatnie, ostatecznie, *adv.* letzlich, übrigens. dernièrement, finalement, au reste. § ostatnie się niemożnością wymawiasz.
Ostawiam co, *obs.* F. *ostawię, vid.* Obstawiam. Zostawuię.
Ostoi, *m.* herb. Wappenk. Kreuz zwischen zwey stehenden halben Monden; über der Krone sind drey Strauß-Federn. *Blas.* une croix entre deux croissants, la couronne est ornée de trois plumes de paons.
Ostokrzew, *m.* drzewko, *g. ostokrzewia.* (aquifolium) Stech-Palmen, Wald-Distel. houx, *m.* un arbrisseau.
ostokrzew drugi; słodki korzeń. (acanos, adipson) Art von Süßholz. espèce de reglisse.
Ostowaty, *adj.* kolący, ościsty miękko iako. stachlicht, von Kräutern. piquant, *en parlant des herbes.*
Ostowy, *adj.* Distel-. de chardon. § liście ostowe.
Ostrakism, *m.* ehrliches Gehen in jährige Verweisung bey den alten Atheniensern.
Ostraszam się, *v. m.* F. *ostraszę się.* sich entblöden; Muth fassen. s'encourager. s'enhardir; prendre la liberté. §

ostraszyłem się potym poszedłem i do niego.

Ostrawy, *adj.* ein wenig scharf. un peu tranchant, aigu.

Ostrek, *n. vid.* Ostrzek.

Ostrew, *vid.* Ostrzew.

Ostrężyna, *f.* ieżyna. eine Art von Brombeeren. de mûres sauvages.

Ostro, *f. m.* imię ktorym nazywaią wiatr południowy na morzu śrzodziemnym, Ostro, *m.* Name, den man dem Südwinde auf dem mittelländischen Meer giebt. Ostro, *m.* Nom du vent de midi dans la Mediteranée.

Ostro, *adv.* 1) scharf. 2) scharf, strenge. 3) von den Sinnen: scharf, gut. 1) d'une manière aiguë. 2) sévèrement, fortement, rigidement, rudement. 3) *en parlant des sens:* finement, d'une manière pénétrante. § 1) noż ten rznie ostro. 2) karać ostro; ostro odpowiedział. 3) ostro patrzy.

*Ostrocki, Męski. Manns=. d'homme; viril.

*Ostroczyć, F. *ostroczę.* einem begegnen. arriver à qu. § cud go nowy ostroczył.

Ostrog, *m. vid.* Ostrożenie.

Ostroga, *f.* 1) ein Sporn. 2) Sporn; kleine Klaue an den Füßen der Vögel. 1) éperon, *m.* talon, *m.* 2) argot, *m.* ergot, *m.* petit crochet au pié d'un oiseau. § 1) ostrogi sobie przypiąć; przyłożyć ostrogi; włożyć koniowi w bok ostrogi. 2) ostroga u kurzey, skowronkowey nogi.

zewrzeć, spirać, tracić konia ostrogami; dać koniowi ostrogi. dem Pferde die Spornen geben, anspornen. piquer le cheval; donner du talon, de l'éperon, à un cheval.

Ostrogłupi, *adj.* albernwitzig; der voll einfältiger Einfälle ist, die scharfsinnig zu seyn scheinen. plein de fausses pointes.

Ostrogot, *m.* ein Ostrogot, Oster-Gottländer. Ostrogot. § Ostrogotowie od broni ostrza tak nazwani.

*Ostrok, *m.* gemeiner Kerl. un homme de basse condition.

Ostrokąt, *m.* Ostrowęgieł, *m.* Meßk. scharfer oder spitziger Winkel. *Géom.* un angle aigu.

Ostrokątny, *adj.* schiefwinklicht. d'angle aigu.

Ostrokrzew drzewko Egipskie. (*acanthus, carde*) Art eines Dorn-Baums aus Egypten. espèce d'arbrisseau piquant d'Egipte.

Ostropatrzący, *adj.* scharfsichtig. clairvoyant; qui a une vue perçante.

Ostropest, *m.* ziele. (*lactaria*) Marien-Distel. chardon nôtre Dame; bedegar, *m.*

Ostropyłk, *m.* ryba morska. Schwertfisch. porte-glaive, spadon, *m.* un poisson de mer.

Ostrość, *f.* 1) die Schärfe, nehmlich die Eigenschaft zu schneiden, zu stechen. 2) Schärfe fressende Eigenschaft. 3) Schärfe der Augen, gutes Gesicht. 4) Schärfe des Verstandes. 5) Schärfe, *f.* Strenge, *f.* 1) le fil; propriété d'une chose tranchante ou piquante. 2) mordacité, acrimonie, âpreté, qualité corrosive, qui par son acide mord le corps. 3) clairvoyance, vue perçante. 4) pointe, vivacité de l'esprit; pénétration; subtilité. 6) sévérité; la vigueur; rigidité. § 1) ostrością nie tniesz, nie ranisz ale ostrzem; ostrość noża, brzytwy; ostrość igły, szpady. 2) ostrość octu, sztychwaseru. 3) ostrość wzroku, oczy. 4) ostrość rozumu. 5) ostrość kary, praw na szalbierzow.

Ostrotręczyna, *f.* Egyptischer Dorn-Strauch, der wohl riechet. Acacia, *f.* sorte d'épine d'Egipte qui a la fleur odoriférante.

Ostrow, *m. g. ostrowia*; ostrowiec. Holm; Insel auf Flüssen und Land-Seen. petite île, une terre environnée d'une rivière, d'un lac. § na ostrowiu dęby i topole rosną, na kępie zaś tylko chrost i drobny lasek; ostrow drzewem odziany.

Ostrog, *f. m.* Stadt in Volhynien. Ostrog. *f.* ville en Volhynie.

Ostrożek, *m.* Stadt in der Woywodschaft Volhynien. ville dans le Palatinat de Volhynie.

Ostrow, *m.* Stadt in der Woywodschaft Nowogrod. ville dans le Palatinat de Nowogrod.

Ostrowęgieł, Ostrowęgiełny, *vid.* Ostrokąt.

Ostrowidz, *m.* ein Luchs. linx, loupcervier, once. § ostrowidz iest wzroku bystrego.

ostrowidz; ostrowid, człowiek ostro, daleko widzący; bystrooki. Luchs, scharfsichtiger Mensch. une personne à bonne vue; qui a des yeux d'aigle, qui a la vue perçante.

Ostrowidzowy, *adj.* Luchs=. de linx § konie skorami ostrowidzowemi nakryte.

ostrowidzowe oczy. Luchs-Augen. vue perçante; yeux d'aigle. § ostrowidzowe oczy tego nie postrzegą.

Ostrowiec, *m. g. ostrowca, vid.* Ostrow.

Ostrożęby, *pl.* der scharfe Zähne hat. celui qui a des dents qui coupent bien.

Ostrożen,

Ostrożen, Ostrożny, *m.* vorsichtig. prévoyant.
Ostrożeń, *m.* ziele. das Kraut Cirsium. cirsion, *m.* une plante.
Ostrożenie, *n.* ostrog, ogrodzenie ostremi sioły. mit Sturm-Pfählen und Pallisaden befestigter Ort. lieu fortifié de palissades & de fraises. § ostrożenie budować.
Ostrozimny, *pl.* schneidend, von der Kälte. perçant; qui gerce, qui coupe par petites fentes, comme le froid. § ostrozimna teraz pora.
Ostrożka, *f.* 1) Sporn an den Füßen einiger Vögel. 2) Anat. Schlüsselbein am Menschen. 1) argot; petit crochet au pié de quelques oiseaux. 2) *Anat.* clavicule, *f.* l'os qui lie l'épaule au brichet.
ostrożka kwiat. (delphinium) Rittersporn. consolide royale, *f.* du pié d'alouette.
Ostrożnie, *adv.* vorsichtig, behutsam. avec circonspection, avec précaution, considérément.
ostrożnie z tym. gemach, sachte damit. tout-beau; ne touchez pas à cela.
Ostrożność, *f.* Vorsichtigkeit, Behutsamkeit. circonspection, *f.* précaution, réserve, *f.* attention, considération, *f.*
Ostrożny, *adj.* vorsichtig. circonspect, prévoyant, précautionné, prude, réservé. § ostrożny w mowie i w ięzyku; ostrożny od nieprzyiaciela swego.
Ostrwie. Kriegsb. Spanische Reuter, Balken mit Queer-Hölzern. *Fortif.* cheval de Frise, herisson, *m.*
Ostry, *adj.* 1) scharf, schneidend. 2) scharf, beißend als Pfeffer. 3) scharf, schneidend als ein Wind. 4) scharf, gut, von den Sinnen. 5) scharf, streng. 6) Meßk. scharf, spitzig als ein Winkel. 1) tranchant, taillant, aigu, pointu. 2) mordant, piquant, acre, fort comme du poivre. 3) aigu, rigoureux, perçant, violent, *en parlant du froid.* 4) aigu, fin, subtil, pénétrant, perçant, fort bon, comme un sens. 5) rigide, rigoureux, sévère, rude. 6) *Géom.* aigu, comme un angle. § 1) ostry w dłuż, ostry na bruszcu, na końcu; ostra szabla, ostra igła. 2) ostry ocet; pieprz. 3) ostra zima, ostry wiatr. 4) ma nos, wzrok ostry; cieńki i ostry węch; dowcip, rozum to ostry. 5) ostra kara; list ostry; ostre życie. 6) narożnik ostry; węgieł ostry.
na ostre gonić, vid. ostrzem grać.
*Ostrych, *m.* ziele, *vid.* Ostrzyca.
Ostryga, *f.* eine Auster. huître, *f.*

Ostrze, *n.* 1) die Schneide. 2) Stachel-Wehr, Friesische Reuter. 1) fil, *m.* tranchant, *m.* taillant, *m.* 2) herisson, barrière armée de pointes. § 1) ostrze noża; nad ostrzem iest tylec; gdzie błyśnie iego miecza ostrze. 2) ostrze i kobylenie spuszczono.
ostrzem grać; na ostrze gonić. auf Tod und Leben gehen. combattre à fer émoulu, à outrance. § gdzie radzi ostrzem graią, śmierć taniec zawodzi.
Ostrze, *adv.* fig. scharf, strenge. à la dernière rigueur, rigoureusement.
tak ostrze się to rozumieć nie ma. man muß dieses nicht so genau nehmen. on n'y regarde pas de si près.
Ostrzę, *y*, *ył*, *v. a.* 1) schärfen, scharf machen. 2) schärfen, bessern als den Verstand. 3) schärfen als eine Strafe. 4) ergrätzen, erbittern. 5) schärfen den Geschmack; Apetit machen. 1) éguiser, affiler, affuter, passer. 2) éguiser, cultiver, ouvrir, rendre plus aigu & plus subtil. 3) donner une loix plus sévère. 4) aigrir, irriter, animer, *v. a.* 5) éguiser, faire, exciter, réveiller le goût, l'appetit. § 1) ostrzyć noż. 2) rozum to ostrzy; ta wodka oczy ostrzy. 3) ostrzyć karę. 4) ostrzyć gniew swoy przeciw komu; ostrzyć co słowy. 5) ostrzył sobie gardło rydzem na niewinne piwo; ostrzył zęby, smak na tę potrawę.
to mu oczy ostrzy. das sticht ihm in die Augen; das macht ihm das Maul wässerig. cela lui fait venir l'eau à la bouche.
ostrzyć się. 1) scharf werden. 2) sich schärfen, sich bessern. 1) devenir plus aigu. 2) s'éguiser, devenir plus aigu & plus subtil; se cultiver. § 1) na tey osełce szczyzoryk się nie ostrzy. 2) z biblioteki się zwykł dowcip ostrzyć i polerować do wszelktey polityki; ostrzy się ztąd pamięć i rozum poleruie.
Ostrzegam, *v. m. F. ostrzegę.* *1) warnen. 2) sich etwas vorbehalten. 1) avertir, admonéter. 2) se réserver qu. ch. § *1) ostrzegł (przestrzegł) mię w tym. 2) bezpieczeństwo sobie ostrzedz; ostrzegali sobie to stany.
*Ostrzeia, Ostryga. eine Auster. huître.
Ostrzek, *ostrek n. g. ostrzka.* die Schneide. tranchant, taillant. § ostrzek niewyostrzony; ostrzkiem mię ciął.
ostrzkiem trzeba przyłożyć, rozstrzygnąć. man muß es mit dem Degen ausmachen. il en faut venir l'épée tirée; il faut mettre la main à la serpe.
Ostrzenie, *n.* eig. u. fig. die Schärfung, das Schärfen. *prop. & fig.* éguisement, l'action

l'action d'éguiser. § ostrzenie noża, rozumu.

Ostrzeszowo, *n.* Schildberg, Stadt in Schlesien. Schildberg, ville de Silesie.

Ostrzew, *f. g. ostrzewia*, ostrew. Krahn-Leiter, Leiter-Baum, Balken, dadurch hölzerne Sprossen geschlagen seyn. échellier, rancher, pieux de bois traversé de chevilles ou de rances qui servent à monter en haut.

Ostrzew, m. Pień, m. herb. Wappenk. 1) Schaft oder Stamm eines Baumes mit fünf abgehauenen Aesten. 2) f. Nieczuia. *Blas.* 1) tige ou flèche d'arbre avec cinq noeuds coupés. 2) *v.* Nieczuia.

Ostrzwie, n. Kriegsb. Spanische Reiter. *Fortif.* hérisson, cheval de Frise; barrière armée de pointes, de fer ou de bois.

Ostrzyca, *f.* ziele. (*aparine*) Klebkraut, Bettler-Läuse. grateron, *m.* aparine, *f.*

ostrzyca druga, turza trawa. (gramen arundinaceum) Art von Gras. espèce de laiche ou de chiendent.

Ostrzyciel, *m.* Schärfer, Schleifer. éguiseur, émouleur.

Ostrzydz co, F. *ostrzygę, ostrzygnę, v. a.* mit der Scheere beschneiden, bescheeren. tondre, couper avec les ciseaux.

Ostrzyga, *f. vid.* Ostryga.

Ostrzyż, *m.* ptak wodny. Fisch-Aar, Meer-Adler. bièvre, *m.* un aigle de mer.

ostrzyż wonny, cyperski korzeń, gałgan dziki, koszykowe ziele. (cyperus) wilder Galgan, Cyperwurzel. souchet, *m.* jonc anguleux.

ostrzyż Indyyski, szafranica, żołcień. (cyperus Indicus) Gelbwurz, Gelbsucht-Wurz, Curcumey. souchet des Indes, de Malabar ou de Babilone; curcuma, *m.*

Ostrzyżek, *m. g. ostrzyżka*; to co strzyżeniem ucięto. Abschneidsel, was mit einer Scheere abgeschnitten ist. rognure, *f.* morceau qu'on a coupé avec les ciseaux.

Ostrzyżenie, *n.* Beschneidung mit der Scheere. tonsure, *f.* l'action de couper avec les ciseaux.

Ostrzyżony, *adj.* beschoren. rasé, tondu, coupé avec les ciseaux.

Ostudzam, co, *v. m.* F. *ostudzę.* abkühlen. faire devenir froid; rendre moins chaud.

ostudzić się. 1) sich abkühlen. 2) nachlassen, erkälten. 1) se refroidir, devenir moins chaud. 2) se refroidir, diminuer, ralentir. § 1) nie ostudziła się polewka. 2) prętko się afekt iego ostudził.

Ostudzony, *adj.* } abgekühlt, kalt geworden. tiède, refroidi, devenu froid. § weź ze stołu potrawy ostygłe; żelazo ostygłe.
*Ostydły, *adj.* }
*Ostychły, *adj.* }
Ostygły, *adj.* }

Ostygnąć, F. *ostygnę, v. n.* 1) kalt werden, als eine Speise. 2) nachlassen, erkälten. 1) se refroidir, devenir froid. 2) s'attiédir, se refroidir, se diminuer, s'adoucir. § 1) potrawa ostygła. 2) ostygł gniew iego; iuż ta miłość ostygła.

Osuch, *m.* Honig-Zwieback, harter Honig-Kuchen. biscuit de miel; gâteau fort dur fait de farine, de miel & d'épicer.

Osuszam, *v. m.* F. *osuszę.* 1) abtrocknen; abtrocknen. 1) fig. dünne machen, schwächen, mindern. 1) sécher, rendre sec, tarir, rendre aride. 2) tarir, épuiser, diminuer, ôter un peu. § 1) wiatry role i pola osuszyły. 2) ma sposoby iako osuszać złoto i srebro tak często do ich szkatuły spływaiące.

osuszać komu złotą powodź. einen den Beutel fegen. presser l'éponge à qu.

osuszać żrzodło nierządow. die Quelle der Unordnung verstopfen. tarir la source des désordres.

Osutka, *f.* 1) Sommer-Sprossen, Leber-Flecken. *2) Masern. 1) lentilles, *f. plur.* taches de rousseur qui viennent au visage. *2) rougeole, *f.*

Osuwam, *v. m.* F. *osunę.* eig. u. fig. bedecken, belegen. *prop. & fig.* remplir, couvrir de. § złotem, pieniędzmi ten wystepek osunął; drzewa brzegi osuły.

Osuty, *adj.* beleget, bedecket. rempli, couvert. § brzegi drzewami osute.

Oświadczam, *v. m.* F. *oświadczę, komu, co, przed kim.* 1) bezeugen. 2) angeben. 3) erklären. 1) témoigner, faire paroître, faire éclater; faire voir. 2) déférer, accuser, dénoncer. 3) déclarer, faire savoir, faire connoître. § 1) oświadczyć komu wszelaką ludzkość i przyiaźń. 2) oświadczył zaboy. 2) oświadczył swoię wolą.

oświadczyć się. bezeugen, betheuren. protester; faire sa déclaration de qu. ch.; se déclarer. § oświadczam się przed Bogiem, u prawa.

oświadczał mu się, że go nigdy nie odstąpi. er hat ihm betheuret, daß er ihn niemals verlassen wollte. il lui a protesté de ne l'abandonner jamais.

Oświadczanie, *n.* oświadczenie, *n.* Bezeugung, Versicherung, Betheurung. témoignage, *m.* protestation, déclaration. § wyszedł przeciw niemu z wielkim oświadczeniem czci i poszanowania; uczy-

uczynił przyiaźni i życzliwości swoiey oświadczenie.

Oświadczenie urzędowne. 1) Vorstellung der Zeugen. 2) gerichtliche Protestation, öffentliche Bezeugung. 1) production des témoins. 2) protestation; déclaration qu'on fait devant le Juge.

Oświadczony, *adj.* bezeuget. temoigné, déclaré. § oświadczona mi przyiaźń.

Oświecam, F. *oświecę*, *v. a.* 1) erleuchten, hell machen. 2) einen Blinden sehend machen. 3) erleuchten, bekehren 1) illuminer, *v. a.* donner du jour; éclairer; faire clair; faire entrer le jour dans; rendre clair. 2) rendre la vue à un aveugle. 3) éclairer, illuminer; convertir; donner des connoissance & des lumières à l'esprit. § 1) słońce to mieysce przez cały dzień oświeca; oświecić izbę świecami. 2) Zbawiciel ślepych oświecał (wzrok niewidomym przywracał). 3) Bog tego grześnika oświecił.

oświecaiący. erleuchtend. illuminatif, qui a la vertu d'éclairer.

*Oświęcam, *v. m.* F. *oświęcę*, Poświącam. weihen. consacrer, *v. a.*

Oświecanie, *n.* Oświecenie, *n.* 1) Erleuchtung vom Lichte. 2) die göttliche Erleuchtung; Bekehrung. 1) illumination, l'action d'éclairer. 2) illumination, conversion, lumière, vue, connoissance, ouverture. § 1) niemasz oświecenia większego iako od słońca. 2) według chrześciańskiego oświęcenia; oświecenie w rozumie.

oświecenie oczu; przeyrzenie po ślepocie. erlangetes Gesicht nach einer Blindheit. claircissement de la vue après un aveuglement.

Oświeciciel, *m.* Erleuchter. celui qui éclaire.

Oświecony, *adj.* 1) erleuchtet, hell gemachet. 2) erleuchtet. 1) illuminé, éclairé. 2) illuminé, éclairé, qui a des lumières particulières. § 1) oświecona izba. 2) tak wiele oświeconych ludzi; ma dowcip lepiey oświecony od ludu pospolitego.

Jaśnie Oświecony Xiążę. Durchlauchtigster Fürst. Monseigneur; Illustre Prince.

Oświta, E. *oświtnie.* es taget, der Tag bricht an. le jour paroît; il fait jour, le jour se fait; le jour commence à poindre. § skoro nam oświtło; iuż dzień oświtnał.

Oswobodzenie, *n.* Befreyung, *f.* délivrance, *f.* affranchissement, *m.* redemption, *f.*

oswobodzenie żałoby. gerichtliche Lossprechung, Absolution. absolution, *f.* sentence par laquelle ou est déclaré innocent.

Oswobodzić kogo od czego, F. *oswobodzę.* befreyen. dégager, délivrer, redimer, sauver, recourre.

oswobodzić się. sich befreyen. se redimer, se délivrer.

Oswobodzony, *adj.* befreyet. affranchi; qui a été délivré de quelque mal.

Osycham, *v. m.* F. *oschnę.* 1) abtrocknen; trocken werden. 2) *fig.* vergehen, sich verlieren. 1) se sécher, devenir sec; se desécher. 2) *fig.* s'évanouir, passer, disparoître. § 1) oschło na dworze; oczy mu ieszcze nie oschły. 2) partya przeciwna z swoim oschła kandydatem; oschła ta nadzieia.

oschł na nadziei. er hat alle Hoffnung verlohren. il a perdu toute son espérance.

Osyp, *f. vid.* Osep.

Osypka. *f. vid.* Ospa.

Osypuię, *v. m.* F. *osypię.* eig. u. fig. beschütten. *prop. & fig.* verser, répandre, accumuler autour; couvrir, remplir.

osypać; osypać się. ausfahren, ausschlagen, als Blattern auf der Haut. naître, venir comme les pustules sur la peau. § osypała mu gęba; wargi mu się osypały.

Osypanie, *n.* warg. Schwämmchen; Ausschlag auf den Lippen und im Maule. des élevûres sur les lèvres & dans la bouche.

Oszadziały, *adj.* bereifet. couvert de frimas.

Oszadzieć, F. *oszadzieię.* bereifen. blanchir de gélée blanche. § broda mu oszadziała; drzewa oszadziały.

Oszańcować, F. *oszańcuię.* umschanzen. retrancher un champ. § oszancować wieś, oboz.

oszańcować się. sich verschanzen. se retrancher, se terrer, se terrasser.

Oszarpaniec, *m. g. oszarpańca.* abgerissener Kerl. celui qui porte un habit qui s'en va en loques.

Oszarpany, *adj.* abgerissen, zerlumpet, zerrissen von Kleidern. loqueteux; couvert, habillé de haillons, de méchants habits.

Oszcządam, *v. m.* E. *oszcządnę.* sparen, *v. a.* ménager, épargner, user avec réserve, avec épargne; user d'économie. § oszczączday wczas, *prov.* oszcządać gotowego, lepiey niż szukać nowego, *prov.*

Oszcządanie, *n.* Oszcządnienie, *n.* das Sparen. l'action d'épargner, de ménager.

Oszczędnie, } *adv.* sparsam. avec épar-
Oszczędliwie, } gne, frugalement. § oszczędnie zabrał, chował.

Oszczędność, *f.* } Sparsamkeit; *f.* épar-
Oszczędliwość, *f.* } gne; le ménage, frugalité. § oszczędność wielki dochod; szczodrość mieszay z oszczędnością.

Oszczędny, *adj.* } sparsam; ein Sparsa-
Oszczędliwy, *adj.* } mer. ménager; qui épargne, qui a de l'économie; frugal. § oszczędny na małe przestawa; oszczędny wie gdzie i komu dać.

oszczędna niewiasta. eine Sparerinn. une ménagère, fille ou femme qui épargne.

Oszczek, *m.* das Bellen, Anbellen. l'aboyement d'un chien. § ogromny zwierz na oszczek drobnego nie dba szczeniuka.

Oszczenić się, *F. oszczenię się.* hecken, setzen, werfen, junge Hunde, Wölfe u. d. g. chienner; mettre bas; faire de petits chiens, de petits loups *&c.*

Oszczep, *m. g. a.* 1) Eisen am Spieße. 2) Spieß, Lanze. 1) fer, *m.* pointe de pique, *f.* de lance, *f.* 2) pique, *f.* lance, *f.*

oszczep łowczy. Jäger-Spieß, Fang-Eisen. épieu de chasseur, *m.*

Oszczepisko, *n.* Stiel, Schaft am Spieße. le fût, le bois d'une pique.

Oszczepnik, *m.* Lanzierer, Pikenier, Soldat, der mit einem Spieße versehen ist. lancier, *m.* piquier, *m.* soldat armé d'une pique.

*Oszczerca, *m.* szyderz. Spötter, Zahnblöcker. moqueur, *m.* qui se moque, qui montre les dents jusqu'aux oreilles.

Oszczerzam się, } *F. oszczerzę.* die Zähne
oszczerzam zęby, } weisen, blöcken. montrer les dents en rechignant, en riant; rire du bout des dents.

Oszczerzanie, *n.* das Blöcken der Zähne. l'action de montrer les dents, d'ouvrir la bouche jusqu'aux oreilles.

Oszemłać, *F. oszemłę.* 1) benagen. 2) hin und wieder auszupfen. 1) roder, ronger autour. 2) dépiler, effiler, arracher le poil çà & là. § 1) gąsienica oszemłała (ogłodała) ten listek. 2) oszemłał żydowi brodę.

Oszkaradzić co, *F. oszkaradzę.* häßlich machen, vorstellen. défigurer, enlaidir; rendre laid.

*Oszlachciam, *v. m. F. oszlachcię.* 1) adeln. 2) bemänteln, beschönigen. 1) annoblir, faire noble. 2) colorer, plâtrer. § 1) mąż żonę oszlachcił.

Oszloch, *m.* oszloch nagi, *m.* ziele, *vid.* Sniedek.

Oszpecić co, *F. oszpecę,* Oszkaradzić. häßlich, ungestaltet machen. enlaidir, *v. a.*

Oszpecenie, *n.* Oszkaradzenie, *n.* 1) Ungestalt, Häßlichkeit. 2) Schimpf, Schande. 1) difformité, *f.* enlaidissement, *m.* 2) déshonneur, honte, *f.*

Osztakietować F. *osztakietuię.* verpallissadiren. pallissader un endroit. § osztakietować oboz.

osztakietować się. sich verpallissadiren. se palissader, se fortifier de palissades.

Oszukanie, *n.* Betrug, Betrügerey. tromperie, tricherie, trigauderie, supercherie, *f.*

Oszukiwacz, *m.* Betrüger. trompeur, fourbe, tricheur, séducteur, fripon, imposteur.

Oszukiwam, *v. m.* F. *Oszukam.* betrügen. fourber, frauder, tricher, trigauder, duper, tromper. § bardzo mię oszukał.

oszukać się w czym albo na czym. sich worinnen betrügen. se tromper, s'abuser en qu. ch.

Oszust, *m.* Betrüger. tricheur, trigaudeur, trompeur.

Oszwabić kogo, *F. oszwabię.* 1) betrügen, prällen. *2) berauben, arm machen, f. Ogołocić. 1) tromper, fourber, tricher qu. *2) appauvrir qu. *v.* Ogołocić.

Oszydzić kogo, F. *oszydzę.* verspotten, verhöhnen. se jouer, se moquer de qu.

Ot, *vid.* Oto.

Otaczam, otaczać, *v. m. F. otoczę, otoczyć.* umzingeln, umgeben. entourer, environner. § nieprzyiaciele nas otoczyli; otoczyć miasto murem, wałem.

otoczyć oko łzami. das Auge mit Thränen benetzen. avoir les larmes à l'oeil.

Otarcie, *n.* 1) Abwischung. 2) aufgeriebene Wunde. 1) l'action de torcher, d'essuyer, de nettoyer, en frottant. 2) écorchure, *f.* petit endroit de peau écorchée.

Otarty, *adj.* abgewischet. qui est torché, nettoyé, frotté.

Otchłań, *f.* 1) Abgrund, Tiefe, Kluft. 2) Vorhölle. 1) abîme, *m.* goufre, *m.* 2) la porte, l'entrée, les bords de l'enfer. § 1) otchłań wielka miedzy zbawionemi i potępionemi. 2) otchłań piekielna albo okno piekielne, przypiekle.

otchłań starego zakonu; więzienie dusz dobrych, przypiekle od Pana Chrystusa zepsowane. Vorhölle, Behältniß der Väter des alten Testamentes vor Christi Ankunft. les limbes des Pères; endroit où étoient les Patriarches avant la venue de Jésu-Christ.

otchłań dusz dzieci nieochrzczonych. Behältniß der Seelen der ungetauften Kinder. les limbes des enfans.

Otchnąć kogo, *F. otchnę.* mit einen übeln Hauche

Hauche anhauchen. souffler contre qu. une haleine empestée; empester qu. avec son souffle.
Otchnienie, *n.* Anhauchung. bouffée empestée; l'action de pousser une haleine empestée.
Otchniąny, otchniony, *adj.* angehauchet. touchée d'une haleine empestée.
Otępieć, *F. otępieię, v. n.* 1) stumpf werden. 2) nachlassen, kaltsinnig werden. 1) s'émousser; perdre sa pointe, le taillant. 2) s'émousser, ralentir, refroidir. § 1) nóż wcale otępiał. 2) poki ochota nie otępieie.
Otępiały, *adj.* 1) stumpf. 2) stumpf, kaltsinnig, langsam. 1) émoussé, qui n'a point de pointe ou de tranchant. 2) hébété, refroidi, lent, pésant.
Otiu haha hahu, *interj.* Hehe, Jäger-Geschrey beym Hetzen. hu; ty a hillaut; valecy, *voix de chasseur pour forhuer les chiens.*
Otłaczam co, *v. m. F. otłoczę.* um etwas einknöten, eindrücken, einstopfen, eintreten. fouler, presser autour de. § otłocz płonkę wsadzoną; otłoczył ziemię koło płonki wsadzoney.
Otłuczony, *adj.* gestampfet, ausgehülset in der Mühle. pilé, écossé au moulin.
Otłuk, *m.* 1) Brach-Acker, Brach-Feld. 2) ein Taugenichts; der zu nichts zu gebrauchen ist. 1) guéret, *m.* jachère, *f.* terre qui se repose quelque tems. 2) un vaut-rien, un zero; celui qui n'est bon ni à rôtir, ni à bouillir.
Otłukam, *v. a.* ziarno, *F. otłukę.* stampfen, die Hülsen abstoßen in der Mühle. battre, monder; piler avec des pilons au moulin, ôter la peau en pilant.
Otłukanie ziarn. Stampfung, Abhülsung in der Mühle. l'action d'écosser, de piler quelque grain au moulin.
Otłuszczam co, *v. m. F. otłuszczę.* 1) fett machen ein Gericht. 2) fettig machen, mit Fett beschmieren. 1) graisser, engraisser, assaisonner avec du gras; faire gras une viande. 2) engraisser; salir avec de la graisse.
Otłuszczenie, *n.* 1) das Anmachen mit Fett. 2) Fett-Fleck. 1) assaisonnement avec du gras. 2) tache de graisse.
Oto, ot, *interj.* da; da hast du. voilà; voici; en voilà. § otoż go masz; otoż masz; ot są pieniądze.
otoż to na to wychodzi. siehe, da läuft es hinaus. voilà où aboutit cela.
otoż masz; oto masz, otoż tobie. da hast du es; das ist vor dich. en voilà pour toi; tenez voilà qui est pour vous.
oto iest. das ist er. le voilà; voilà cet homme; le voici lui même.
otoż iestem. da bin ich. me voici.
oto idzie precz. da geht er weg. le voilà qu'il s'en va.
oto ten. hier dieser. celui ci.
Otoczenie, *n.* Umzingelung, Umgebung. environnement; l'action d'entourer.
Otoczony, *adj.* umzingelt, umgeben. entouré, environné, ceint.
Otoczyna, *f. Anat.* das Zwerch-Fell, oder Brust-Fell. *Anat.* le diaphragme.
Otoczysty, *adj.* umgebend, umfassend. qui entoure, qui enveloppe.
fartuch otoczysty. eine breite Schürze, die um den Leib geht. tablier fort large qui entoure tout le corps.
**Otoczyświat, *m.* das große Welt-Meer. l'Océan, *m.* la mer qui environne toute la terre.
Otok, *m.* 1) Eiter. 2) Mathem. Peripherie. 1) sanie, *f.* pus, matière, *f.* 2) *Matem.* périférie, *f.* § 1) otokiem podeszła rana.
Otoli, *obs. vid.* Atoli.
**Otomański. Türkisch, Ottomannisch. Otoman, Turc qui regarde les Turcs. § Otomańska Porta.
Otrącam, *v. m.* F. *otrącę.* *1) stoßen, rennen mit dem Kopfe an etwas. 2) lindern, mildern, benehmen, als einen herben Geschmack. 1) heurter, donner contre. 2) adoucir, radoucir, modifier, rendre plus doux. § * 1) otrącił głowę, nogę (uderzył się głową, nogą) o drzewo. 2) otrącić miod korzeniami, kwaśik napoiu cukrem; grube tego dzikiego narodu otrącił i ułagodził obyczaie.
Otrącanie, Otrącenie, *n.* eig. u. fig. Linderung, Milderung. *prop. & fig.* adoucissement, radoucissement.
Otrębiasty, Otrębisty, *adj.* den Kleyen gleich. qui ressemble au son.
otrębisty, } otrąb pełny. voll Kleyen.
Otrębny, } plein de son.
Otrębuię co, *v. m.* F. *otrąbię.* ausblasen, beym Trompeten-Schalle etwas verkündigen. trompetter qu. ou qu. ch.; crier à son de trompe; publier quelque chose à son de trompe.
Otręby, *plur.* Kleyen. du son.
otręby na głowie. Kopf-Schuppen. Haupt-Grind. écailles, *plur. f.* crasse de la tête; teigne, galle qui vient à la tête.
poślednie otręby. grobe Kleyen. bran de son.
Otręt, *m.* das Aufreiben; Frattigkeit; Verletzung vom Reiben oder Drucken. écor-

chure, endroit écorché sur la peau. § otręt nogi.
otręt w zadku. der Ars-Wolf. loup, *m.* écorchure qu'on gagne d'un long chemin à pié ou à cheval.
*Otrocki, *adj.* Manns-. d'homme. § suknia otrocka; kożuch otrocki.
Otrok, *m.* 1) Mans-Person. 2) Art von Jäger-Netzen. 1) homme. 2) sorte de rets de chasse. § * 1) o trokow (mężczyzn) i hobiet tam było. 2) otroki rozstawiać.
Otruć, *F. otruię, v. a.* eig. u. fig. vergiften. *prop. & fig.* empoisonner, envenimer. § iabłkiem go otruł; kray ten tą otruł nauką.
Otrucie, *n.* Vergiftung. empoisonnement action d'empoisonner.
Otruty, *adj.* vergiftet. empoisonné, envenimé. § otruty miłością.
Otrząsam, *v. m.* F. *otrząsnę.* abschütteln, abschlenkern. sécouer, faire tomber, faire sortir; remuer, agiter pour faire tomber. § otrząsnął pierścień z palca; otrząsniy kurzawę z kapelusza; otrząsniy owoc z drzewa.
otrząsnąć iarzmo z siebie. das Joch abschütteln. secouer le joug.
otrząsnąć się. 1) abschütteln, sich schütteln. 2) sich erschüttern, als auf einem Pferde. 3) sich zur Wehre setzen, sich widersetzen, sich wehren; abwerfen, abschütteln, als das Joch. 1) secouer; se secouer soi-même. 2) souffrir le cahotage d'un coche, le secouement d'un chariot, d'un cheval. 3) s'opposer, résister, faire résistance; se dégager, s'arracher, se délivrer par force de la servitude, de l'oppression. § 1) pies z wody się otrząsa. 2) otrząsnął się na wozie, na koniu. 3) darmo mi się raz otrząsał, przysiodłałem go; otrząsnął się z niewoli, z iarzma.
Otrząśnienie, *n.* 1) Abschüttelung. 2) Erschütterung, als auf dem Pferde. 1) secouement, *m.* agitation par laquelle on fait tomber qu. ch. 2) cahot, *m.* le cahotage; secouëment d'un coche, d'un cheval. § 1) po otrząśnieniu owocu, zbierać go trzeba. 2) na koniu dla otrząśnienia ieździć się boi.
Otrząśniony, *adj.* abgeschüttelt. sécoué, tombé après un secouëment.
Otrzeźwieć, Otrzeźwieć się, *F. otrzeźwieię*; roztrzeźwieć. nüchtern werden. se désenivrer; désenivrer; perdre l'ivresse; dessaouler. § otrzeźmiał po piiaństwie.
Otrzeźwić kogo, *F. otrzeźwię.* nüchtern machen. désenivrer, ôter, dissiper l'ivresse à qu.
Otrzeźwienie, *n.* 1) das Nüchternwerden. 2) Stärkung. 1) état de celui qui s'est désenivré. 2) rafraichissement; rémède confortatif. § 1) żałował tego po otrzeźwieniu.
Otrzeźwiony, *adj.* der nüchtern geworden ist. quelqu'un qui s'est désenivre.
Otrzymawam, } *v. m.* F. *otrzymam.* 1) erlangen, erhalten. 2) bekommen, erhalten, als Geld. 3) haben, leiden, als Schaden.
Otrzymuię, } 1) obtenir, avoir ce qu'on demande. 2) recevoir, toucher son argent. 3) recevoir, avoir, souffrir une perte. § 1) otrzymał ten urząd. 2) otrzymał listy, pieniądze. 3) otrzymał szkodę, szwank, pożytek; otrzymał gorę nad nim.
otrzymać plac, pole. das Feld behalten. remporter la victoire; demeurer maitre du champ de la bataille.
otrzymać się. 1) sich bey etwas erhalten. *2) sich enthalten von etwas. 3) sich aufrecht halten. 1) maintenir qu. ch.; se soutenir dans qu. ch. 2) se contenir, se retenir de qu. ch. 3) se soutenir, avoir assez de force pour se tenir debout. § 1) nie otrzyma się przy tym urzędzie. 2) ledwie się od tego utrzymać (wstrzymać) mogłem. 3) ledwie się chory na nogach, na stołku otrzymać może.
Otrzymanie, *n.* czego. Erhaltung. l'action de recevoir; obtention, *f.* § pyszny po otrzymaniu tak znacznego urzędu.
Otrzymany, *adj.* erhalten, bekommen. reçû, obtenu.
Otucha, *f.* 1) Muth, gute Hoffnung. 2) gutes Anzeichen. 1) courage, *m.* bonne espérance. 2) bon signe; bon présage; présage heureux. § 1) mam, daię, tracę otuchę; dobrą otuchą od niego zachęcony; dodał mi otuchy. 2) otucha to szczęścia moiego.
Otulam, *v. m.* F. *otulę, co, kogo, czym.* 1) warm halten, umhüllen. 2) ein Glied erwärmen. 1) couvrir, envelopper le corps contre le froid. 2) échauffer un membre. § 1) otulić ciało ciepłym przyodziewkiem. 2) otulić żołądek.
otulić się. sich warm halten; sich einhüllen, sich einwickeln wider die Kälte. être couvert, se couvrir, se remparer, s'emmailloter, se garnir contre le froid. § otulić się płaszczem, ciepłym przyodziewkiem.
Otulenie, *n.* 1) Einwickelung, Verwahrung wider die Kälte; warme Kleider. 2)

Erwärmung des Magens. 1) l'action de s'envelopper, de se vêtir contre le froid; vêtement contre le froid. 3) l'action d'échauffer un membre. § 1) otulenie ciała; w ciepły otuleniu na furowe wychodzi powietrze. 2) zagrzanie albo otulenie żołądka.

Otulony, *adj.* wider die Kälte eingewickelt. couvert, enveloppé contre le froid.

Otwardniały na co. hart, abgehärtet zu etwas. dur, *adj.* endurci à qu. ch.

Otwardniec, F. *otwardnieię.* } sich abhärten. s'endurcir, se durcir, devenir dur, s'accoutumer à qu. ch. de difficile. § otwardniał na wszystkie trudy.
Otwardzieć, F. *odwardzieię.* }

Otwarty, *adj.* 1) offen, aufgemachet. 2) offen, offenbar. 3) offenherzig. 1) ouvert qui n'est pas fermé. 2) ouvert, déclaré, manifeste. 3) ouvert, sincère, candide. § 1) izba otwarta. 2) woyna otwarta; pokoy się tak mało co od otwartey umyka woyny. 3) umysł otwarty.

otwarte pole. offenes Feld, das nicht mit Bäumen bewachsen ist. pays ouvert; rase campagne, *f.*

Otwieralnia, *f.* Ort, wo man eine Maschine aufmachen kann. endroit où l'on ouvre une machine. § otwieralnia u skrzyni turmusowey dla chędożenia.

Otwieram. *v. m.* F. *otworzę.* 1) aufmachen, öffnen. 2) entdecken, offenbaren seine Gedanken. 1) ouvrir, *v. a.* 2) découvrir, déclarer, faire connoître, dire ses pensées à qu. § 1) otworz izbę, okno, skrzynię, cyrkiel, tabakierkę 2) zdanie, myśli moie otwieram Was Panu.

otworzyć się. 1) sich öffnen, sich aufthun. 2) sich einem anvertrauen. 1) s'ouvrir. 2) s'ouvrir, se découvrir, ouvrir son coeur à qu. § 1) drzwi się otworzyły. 2) otworzyłem mu się.

otworzyć ludziom oczy; otworzyć gęby ludzkie na się. sich ins Gerede bringen. faire parler de soi; faire parler le monde.

z wiosny pola się otwieraią. im Anfange des Frühlinge wird das Feld vom Schnee befreyet. au printems la campagne commence à se découvrir.

otworzyć komu oczy. einem die Augen öffnen. déciller, *v. a.* ouvrir les yeux à qu.

Otwieranie, otwarzanie, *n.* das Aufmachen, Oeffnung, das Aufgehen. ouverture, *f.* l'action d'ouvrir.

drzwi na dwor maią otwierania; na dwor się otwieraią. die Thüre geht heraus, auswärts auf. la porte s'ouvre par dehors.

Otwor, *m.* } 1) Oeffnung. 2) Mündung, eines Geschützes, Weite eines Laufes. 1) ouverture, *f.* fente, *f.* le vuide, le jour qu'on fait dans qu. ch. 2) le calibre, la largeur de la bouche d'un canon. § 1) otworzystość uczynić w boku; otworzystość nozdrzy. 2) ta armata ma otwor na trzyfuntową kulę.
Otworzenie, *n.* }
Otworzystość, *f.* }

otworem, adv. offen; nicht zugeschlossen. ouvert, tout arrière; à gueule bée. § dom otworem zostawił; zostaw izbę otworem.

drzwi otworem stoią. die Thüre steht sperrweit offen. la porte est toute arrière ouverte.

drzwi otworem zostawił. er hat die Thüre aufgesperret gelassen. il a laissé la porte entrebâillée, tout ouverte.

Otworzony, *adj.* aufgemachet, offen. ouvert, qui n'est pas fermé.

Otworzyście } otworem, *adv.* 1) offen, nicht verschlossen. *2) sichtbarlich, offenbar. 3) offenherzig. 1) exposé; à découvert, sans être enfermé. 2) oculairement, à vue d'oeil, ouvertement. 3) à la franquette, à nud, nuëment, ouvertement, sans déguisement. § 1) wszystkie rzeczy tu otworzyście leżą; wszystko w izbie twoiey otworzyście. *2) otworzyście (iawnie, oczywiście) to uczynił. 3) otworzyście ci powiem,
Otworzysto }

Otworzystość, *f. vid.* Otwor.

otworzystość, f. szczerość. Offenherzigkeit, Freymüthigkeit. ouverture, *f.* ouverture de coeur, franchise, *f.*

Otworzysty, *adj.* 1) das aufgeht, das sich aufmachen läßt. 2) offen, unverschlossen oder unbedecket. 3) frey, offen, wenig mit Bäumen besetzet. 4) offenherzig. 1) qui s'ouvre; facile à ouvrir. 2) ouvert, découvert; qui n'est pas enfermé ou couvert. 3) ouvert, ras, découvert, plain, où il n'y a pas beaucoup d'arbre. 4) ouvert, sincère, franc. § 1) pierścień otworzysty. 2) drzwi otworzyste, (otworzone). 3) w polu rownym i otworzystym. 4) otworzysty to człowiek, umysł.

otworzysty wiatrom. luftig; da die Luft durchstreicht. exposé au vent; qui est en bel air.

Otykam, *vid.* Obtykam.

Otylia, *f.* komonica swoyska, lipka, przytulia, nostrzek mały. (*melilotus communis*) edler Stein-Klee. dv. melilot.

Otyłość, *f.* Leibes-Fettigkeit. obésité, *f.* ou

ou grosseur du corps, le trop d'embonpoint.

Otyły, *adj.* dick, fett, stark, wohl bey Leibe. gros, gras, replet, puissant.

otyła to osoba das ist eine starke, dicke Person. c'est une puissante personne.

Ouzdać, *F. ouzdam.* zäumen, ein Pferd. brider, emboucher un cheval.

Ouzdany, *adj.* gezäumet. bridé.

Ow, Owen, *g. owego.* jener; jener da. celui-là; ce, celui. § ow Pan, owa Pani, owo dziecię; owey kobiety pytay; owo kup sobie.

albo to albo owo; lub to lubo owo; bądź to bądź owo. entweder dieses oder jenes. soit qu'il en soit.

ow, adv. *vid.* Owo.

Owa, *conj.* aza. oder, ein Frage-Wörtchen. est ce que? ou bien, *particule qui sert à interroger.* § owa nie byłem?

owa nie mowiłem że sie to stanie? habe ich es nicht gesaget, daß es geschehen wird? n'ai-je pas dit que cela seroit.

owa zgoła; krotko mowiąc. kurz zu sagen. en un mot.

Owad, *m.* Ungeziefer. un insecte.

Owad, *vid.* Zowąd.

Owak, Owako, *adv.* anders, auf eine andere Art. autrement; de l'autre sorte; d'une autre manière; de l'autre façon. § ten tak, ten owak, *prov.*

czy tak, czy owak? so oder so? de cette façon ou de l'autre? comme ceci ou comme cela?

ani tak, ani owak. weder so noch so. ni de cette manière ni de l'autre.

Owaki, *adj.* auf jene Art gemachet. fait de l'autre manière.

Owata, *f.* Meßk. ein Oval. *Géom.* un ovale, une figure ovale.

Owca, *f.* ein Schaaf, *n.* une brebis § stado owiec?

iedna owca parszywa wszystko stado zarazi. ein räudiges Schaaf verdirbt die ganze Heerde. une brebis galeuse gâte tout le troupeau.

Owcug, *m.* chłopiec do botow. Stiefel-Knecht. valet de bottes; un tire botte; ce qui sert à tirer les bottes.

Owczarnia, *f.* Schaaf-Stall, Schäferey. bergerie, *f.*

zamknąć wilka do owczarni. den Bock zum Gärtner machen. donner les brebis à garder au loup; enfermer le loup dans la bergerie.

Owczarny, *adj.* zum Schaaf-Stalle gehörig. de bergerie. § owczarni.

owczarne bydło Ziegen, Schaafe, Schöpse; Schaaf-Vieh. moutonnaille, *f.*

Owczarz, *m.* Schäfer. berger, *m.*

Owczarski, *adj.* Schäfer-. de berger, qui est de berger.

Owczy, *adj.* Schaafs-. de brebis. § owcza skora; owcze bobki.

owcza sadzawka. Schaaf-Schwemme. un gué ou abbreuvoir où l'on mene boire les brebis.

Owdowiałość, *f.* Wittwen- oder Wittwer-Stand. la viduité, le veuvage d'une femme; le veuvage d'un mari.

Owdowiały, *adj.* 1) verwittwet. 2) *fig.* beraubet eines Beschützers, verwayset. 1) veuf; qui a survecu à sa femme, ou à son mari. 2) *fig.* veuf, privé d'un protecteur. § 1) owdowiałą po tak zacnym mężu darmo cieżyć małżonkę. 2) Polska po tym wielkim krolu w owdowiałym teraz stanie.

Owdowianie, *n.* der Anfang des Wittwen- oder Wittwer-Standes. le commencement du veuvage.

Owdowieć, *F. owdowieię*, *v. n.* zum Wittwer, oder zur Wittwe werden. devenir veuf ou veuve.

Owdowienie, *n.* der Wittwer- oder Wittwen-Stand. le veuvage.

Owdzie, *adv.* 1) da, an diesem Orte. 2) dahin, dahinwärts. 1) là; en cet endroit là. 2) de ce côté là: vers cet endroit-là.

tu i owdzie. hier und dort. çà & là.

Owędy, *adv.* da hindurch; daselbst durch, dort durch, hierdurch. par là, par cet endroit.

Owen, *vid.* Ow.

Owieczka, *f.* ein Schäfchen. petite brebis.

owieczki, bagniątka na niektorych drzewach. Katzen-Pfötchen, Würstchen auf einigen Bäumen. chats, chatons qui naissent sur quelque arbres.

owieczki, koteczki, kocia stopa, zaięcza noga. (lagopus) Katzen-Pfötchen, eine Art von Klee. pied de lievre, *m.* une espèce de tréfle.

Owies, *m. g. owsa.* Haber. avoine, *f.* § czworaki owsa iest gatunek, zimostradny, skorźliwy, wąsatek i czarny owies.

owies na polu. Haber auf dem Felde. les avoines, *f.*

Owiesek, *m. g. owieska*, owsik. 1) tauber Haber. 2) Herel-Fisch, Stinz, ein kleiner Fisch. 1) haveron, *m.* coquiole. 2) espèce de plus petits poissons. § 1) owiesek iest w życie i pszenicy, pieką z niego chleb, gorzałkę kurzą, sieczkę sieką.

Owiewam, *v. m. F. owionę.* bewehen, anblasen.

blasen. souffler contre, souffler autour, de tous côtés. § wiatr twarz mu owionął.
Owo, *vid.* Ow.
owo, ow, adv. 1) siehe da. 2) da hast du eins. 1) voici, voilà. 2) vous en avez un.
owom. hier bin ich. me voilà.
owoś. hier bist du. te voilà. § owośny do usług twoich; owoście na to przyszli.
owoż iest; owoż go mamy. da ist er, da haben wir ihn. voilà cet homme; le voici lui-même.
owo masz. da hast du eins. tenez, voilà qui est pour vous; vous en tenez; vous en avez.
Owoc, *m.* 1) Frucht eines Baumes, eines Krautes. *2) ein Ey. 3) Landes-Früchte. 1) fruit d'un arbre, d'une plante. *2) un oeuf. 3) les fruits de terre. § 1) owoc drzewny; owocu wierzchołek; w tym owocu iest robak. *2) owoc (iaie) kurzy, gęsi, kaczy. 3) owoce zagonowe, ogrodowe.
rożne owoce; frukta. allerhand Obstwerk. le fruitage; toute sorte de fruits.
owoc przyprawny, do chowania w cukrze, w occie. in Zucker, in Eßig eingemachetes Obst. fruit confit par le sucre, par le vinaigre pour le garder plus aisément.
owoce rodzić, wydawać. Obst tragen. fructifier; porter du fruit.
Owocnica, *f.* owocu skład, schowanie. Obst-Cammer, *f.* serre, *f.* fruiterie, *f.* lieu où l'on garde le fruit.
Owocnik, *m.* owocowy przekupień. Obst Händler. fruitier, *m.* vendeur de fruit.
Owocny, Owocowy, *adj.* 1) Frucht-, Obst-; fruchttragend. 2) zum Obste gehörig. 1) fruitier. 2) de fruit. § 1) drzewo owocne. 2) szypułka owocna; owocny skład.
Owocorodny, *adj.* reich an Früchten. abondant, fertile en fruits; où il y a beaucoup de fruit.
Owolniam, *F. owolnie.* Gerichtsw. wieder aufrichten, herstellen. *droit:* restituer, redresser, rétablir. § owolnić zawieszone prawo, albo zawieszenie prawa.
Owrąbienie, *n. vid.* Obrąbienie
Owrębuię, *v. a. vid.* Obrębuię.
Owrzedziały, *adj.* Wrzodowaty. blatterig, voll Geschwüre. plein d'ulcères.
Owrzedziały, *F. owrzedzieię.* Blattern bekommen, voller Geschwüre werden. s'ulcérer.
Owrzedzienie, *n.* Geschwürung. ulcération, formation des ulcères.
Owsianka, *f.* 1) Haber Grütze. 2) Haber-Birne. 1) du gruau d'avoine. 2) poire des granges jaune.
Owsiany, *adj.* aus Haber gemachet; Haber-. fait d'avoine. § owsiana kasza.
Owsik, *m. g. a. vid.* Owiesek.
Owsisko, *n.* Haber-Feld. champ semé d'avoine.
Owsowy, *adj.* Haber-, zum Haber gehörig. d'avoine, qui concerne l'avoine. § kłos owsowy.
*Owszeki, *adv.* zgoła, koniecznie. schlechterdings, durchaus. absolument, par tout.
Owszem; i owszem, *adv.* ja; ja wohl, ja freylich; allerdings. oui, plutôt; & même; oui certes, sans doute, oui assurément; bien plus. § a byłeś u niego? i owszem; owszem Panie; owszem ia sam to uniosł: i owszew potrzebno to rzecz; i owszem to tak bydź ma.
i owszem dzisiay odiedź. ja freylich reiset er heute. partez plûtot aujourdhui.
i owszem mow. ja redet. oui dites.
i owszem on mię oszukał. vielmehr hat er mich betrogen. c'est bien plûtot lui qui m'a trompé.
Owtędy, *adv.* da hindurch. par là; par cet endroit. § owtędy uciekł.
Oyciec, ociec, *g. oyca.* 1) der Vater. 2) der Vater eines Ordens. 1) le père. 2) Père, Religieux. § 1) Panie oycze; oyca naśladuie. 2) Oyciec szkoł pobożnich Oycowie Jezuici.
Oyciec Swięty. der heilige Vater; der Pabst. le Pape, le Saint Père.
oyciec duchowny albo Chrzestny. Pathe des Kindes, Parrain, *m.*
Oycowie Swięci. die Kirchen-Väter. les Pères, les Saints Pères de l'Elise.
oycowie nasi. unsere Väter, unsere Vorfahren. nos Pères; nos majeurs.
oycze nasz, Pacierz, modlitwa Pańska. das Vater Unser. un Pater-noster; l'Oraison Dominicale.
Oycoboyca, *m.* } Oycomorderca, *m.* } Oycomorderz, *n.* } Vaters-Mörder. un parricide, qui a tué son père.
Oycoboystwo, *n.* } Oycomorderstwo, *n.* } Vater-Mord. le parricide; le meurtre de son père.
Oycoboyski, *adj.* } Oycomorderski, *adj.* } vatermörderisch. parricide, *adj.* § oycoboyską na niego się targnął ręką.
Oycowstwo, *n.* Stand, Recht eines Vaters. l'état d'un Père; qualité, droit de père.

oycowſtwo w Bogu. Theolog. die Vaterſchaft in Gott. *Téolog.* la Paternité.

Oycowſki, *adj.* väterlich. paternel; de père. § oycowſka miłość, pieczoło witość.

po oycowſku, } *adv.* 1) väterlicher Weiſe.
*Oycowſko, } 2) nach unſerer Väter Art. 1) avec une affection paternelle; en père, paternellement. 2) ſelon la coûtume, à la manière de nos peres. § 1) po oycowſku go karał. 2) żyymy po oycowſka.

Oycze naſz, *vid.* Oyciec—*Oycze naſz.*

Oyczenek, *m.* } ein Wort der Kinder:
Oyczynek, *m.* } liebes Väterchen. Papa. *terme d'enfants:* cher Père, Papa. § proś oyczynka twego; oyczenku moy dy mi to.

Oyczyc, *m.* Dorf-Unterthan; Erb-Bauer. payſan héréditaire; ſivatier. § oyczyce dobr iego.

Oyczym, *m.* Stief-Vater, der Mutter anderer Mann. le beau père, mari de notre mère après la mort de notre père.

Oyczymſki, Oyczymowy, *adj.* ſtiefväterlich. de beau-père.

Oyczyſty, *adj.* 1) väterlich, dem Vater zu gehörig. 2) Land-; dem Vaterland eigen. 1) paternel, du père, qui appartient au père; patrimonial. 2) du pays; de la patrie; qui concerne la patrie. § 1) oyczyſto maiętność, 2) oyczyſta wolność, oyczyſte prawa.

ięzyk oyczyſty. Mutter-Sprache; Landes-Sprache. langue maternelle; le langage du pays.

imię oyczyſte. Geſchlechts-Name. nom de famille.

Oyczyzna, *f.* 1) Vaterland. 2) das Väterliche; väterliches Gut. 1) la patrie; pays de naiſſance; le pays natal. 2) le patrimoine, bien qu'on hérite de ſon père, § 1) wſzyſtkie ukochania i przyiaźni w Oyczyzny zawarte imieniu; oyczyzny ſynowie; gdzie dobrze tam i oyczyzna, *prov.* 2) oyczyznę przemarnował.

Ożałować czego, *F. ożałuię.* genug bedauren. déplorer aſſez; ſécher les pleurs; ceſſer de repentir. § nie ożałuieſz tego nigdy; iużem tego ożałował.

Ożanka, *f.* ożanka małą, ziele. (*chamaedris*) Gamanderlein; Bathengel. germandrée, *f.*

ożanka wielka. Groß-Bathengel. groſſe germandrée, du teucrium.

Ożanka, przetarnica. f. (veronia) Ehrenpreis. veronique, *f.*

Ozdabiam, *v. m. F. ozdobię.* zieren, putzen. parer, orner, décorer, embellir, *v. a.*

Ozdnica, *f. vid.* Ozdownia.

Ozdoba, *m.* Zierrath, *m.* Putz, *m.* ornement, *m.* parement, embelliſſement, *m.*

Ozdobny, Ozdobiony, *adj* geziert, deutlich. embelli, décoré; paré, poli, orné.

Ozdobnie, *adv.* zierlich. avec grace; joliment, d'une manère élégante

Ozdownia, *f.* Darre, Malz zu därren. four à ſécher le blé germée dont on braſſe de la bierre.

Ozdownik, *m.* Mälzer. ouvrier qui ſéche le blé germée-

Ozdrowieć. *F. ozdrowieię.* ſich erholen. geſund werden, in *praeſenti* ſagt man Wzmagam ſię. reprendre ſes forces, ſe porter mieux, être convaleſcens, relever; ſortir, revenir d'une maladie; recouvrer la ſanté. *on dit au préſent.* Wzmagam ſię; przychodzę do ſiebie.

Ożdżę słod, *y, ył.* malzen; Malz dörren. ſécher au feu quelque blé humecté.

Ożdżenie, *n.* das Malz-Dörren. l'action de ſécher du blé pour faire de la bierre.

Ożdżony, *adj.* gedörrt. ſéché pour être employe à la braſſerie.

*Ożegam, *v. m. F. ożegnę;* Opalam umbrennen. brûler à l'entout,

Ożeniam kogo, *F. ożenię;* beweiben; eine Frau geben. donner à qu. une femme; marier un homme.

ożenić ſię. ſich beweiben, eine Frau nehmen. prendre femme.

Ożenienie, *n.* Verheurathung mit einer Frauen; Beweibung. mariage avec une femme. § życzył ſobie ożenienia z corką moią.

Ożga, *m.* Opaleniec. ein Abgebrandter. celui qui a perdu ſon bien dans un incendie.

Oziębiam, *v. m. Fo oziębię.* 1) abkühlen. 2) verkälten, erkälten. 1) refroidir, rafraichir, faire devenir plus frais, 2) ſe refroidir comme l'eſtomac. § 1) Saturn ziemię oziębia. 2) oziębilem ſobie żołądek, głowę.

oziębić ſię. 1) ſich verkälten 2) kühl werden, ſich abkühlen, vom Wetter. 2) ſe morfondre; ſe refroidir. 1) ſe refroidir, ſe rafraichir comme l'air. § 1) oziębilem ſię w nocy. 2) oziębiło ſię; oziębiło ſię powietrze.

Oziębianie, *n.* das Abkühlen. réfrigération, *f.* l'action qui refroidir ou rafraîchit.

Oziębienie, *m.* 1) Verkältung, Erkältung. 2) kalte Luft, Kälte in derſelben. 1) refroidiſſement, *m.* 2) frais, la fraicheur; le froid tempéré de l'air. § 1) zachorował od oziębienia. 2) oziębienie powietrza.

Oziębiony, *adj.* 1) verkältet, 2) abgekühlet, erkühlet. 1) morfondu. 2) refroidi, devenu frais; rafraîchi. § 1) oziębionemu to lekarstwo posłuży; żołądek oziębiony. 2) wiosna zimnym wiatrem oziębiona.

Ozięble, *adv.* kaltsinniger Weise. froidement, tièdement, avec ralentissement.

Oziębłość, *f.* Kaltsinnigkeit, *f.* la froideur, la tièdeur, ralentissement, indifférence, refroidissement. § oziębłość narodu koło wolności; oziębłość w miłości, w nabożeństwie.

Oziębły, *adj.* 1) kalt geworden. 2) kalt, kaltsinnig, gleichgültig. 1) refroidi. 2) froid, tiède, indifferent, refroidi. § 1) oziębłyczłonek. 2) oziębła przyiaźń.

Oziębnać, *F. oziębne.* 1) kalt werden. 2) sich erkälten. 3) nachlassen sich vermindern, schläfrig werden. 1) se refroidir, devenir froid. 2) se refroidir, se morfondre. 3) se refroidir, se ralentir, diminuer, n'avoir plus tant d'ardeur, devenir plus lent. § 1) oziębło rozbalone żelazo; oziębła potrawa, polewka. 2) oziębłem (oziębnałem) tak długo boso stoiąc. 3) nigdy moia nie oziębnie miłość.

Ozimi, *adj.* Winter-, von Getreide Aeckern. gros; d'hyver, semé avant l'hiver. § siew ozimi; pszenica ozimia; ozimia rola.

Ozimina, *f.* Winter-Getreide. les gros grains.

Ozionąć, *F. ozione, v. a.* co. etwas begeifern, etwas verschlingen, an sich ziehen wollen. dévorer par avance, en espérance, avoir une grande envie d'avoir, de s'appropier une chose. § radby wszystko ozionął; daremną to ozionął nadzieią; iuż on to ozionął.

wilk go ozionął. er hat den Wolf gesehen; er hat vom Anblick des Wolfs die Sprache verlohren. le loup l'a empesté de son souffle, l'a surspris tout-à-fait, l'a rendu perplexe; ayant apperçû le loup, il a perdu la voix tout d'un coup. § wilk pierwszym swoim widzeniem każde bydlę i człowieka tak ozionie, że czasem ratunku głosem zawołać nie może.

Oznać się, *F. oznam.* eine Bekanntschaft machen, in Bekanntschaft kommen. faire connoissance avec qu; entrer en connoissance en quelque endroit. § oznałem się z nim w drodze na seymie; w krotkim czasie się tu wszędzie oznał.

Oznaczam co, *v. m. F. oznaczę.* bezeichnen. umzeichnen, ein Zeichen umher machen. faire une marque autour.

Oznaczenie, *n.* Bezeichnung, Umzeichnung. marque faire tout autour.

oznaczeniem złota na kamieniu probować das Gold am Strich probieren. faire l'essai de l'or à la touche.

Oznamiacz, *m.* Ankündiger. celui qui annonce, qui donne avis, qui avertit.

Oznaymienie, *n.* Meldung, Ankündigung. *f.* avis, *m.* avertissement, *m.*

Oznaymion, *adj.* gemeldet. mandé, annoncé, rapporté, averti.

*Oznaymiam. } *F. oznaymię, v. a.* 1) melden, wissen lassen. 2) Math. melden, angeben. 1) avertir; donner avis, rapporter, faire savoir, marquer. 2) *Matém.* signifier, marquer, montrer, faire savoir. § 1) oznaymił mi listem tę sprawę, oznaymuią mi że; oznaymiy mu to proszę. 2) produkt oznaymi ciężar, wielkość.

Oznaymuię. }

Oźnica, *vid.* Ozdownia.

Ozog, *m.* Schür-Stock, Ofen-Krücke, Schürr-Hacken, das Feuer damit zusammen zu scharren. rable, *m.* fourgon, attissonnoir, tissonnoir, instrument à remuer le feu.

ożog piekielny. Höllen-Brand. tison d'enfer.

Ozor, *m. g. u.* Rinds- oder Schweins-Zunge. langue de boeuf ou de cochon.

Ożota, *f.* len dziki, lenic. (*linum agreste*) wilder Lein. du lin sauvage.

Ozrzałec, *g. ozrzałca.* ein Vielfraß. gourmand, goulu.

Ożrebić się, *F. ożrebi się.* fohlen, werfen, von Stutten. pouliner; mettre bas, faire un poulain.

Ożrzenieć, *F. ozrzenieię.* reifen, gelb werden, zeitigen, von einigen Kräutern. mûrir, jaunir, venir en maturité, *ce mot se dit de quelques herbes.* § gdy len ożrzeniał pod dach z nim umykać trzeba.

Ożycie, *n.* ein Wiederleben, anderes Leben. vivification; *f.* vie redonnée; retour dans la vie. § kiedy kto sławnie umrze, iest prawdziwe ożycie.

Ożyiam; *F. ożyię.* in *Praesenti* sagt man besser. ożywiam 1) wieder lebendig werden, wieder zum Leben kommen. 2) sich erhelen, zu sich kommen, zu Kräften kommen. 3) fig. erwachen, wieder rege, lebendig werden. *au présent on dit plutôt* ożywiam *qu'* ożyiam. 1) revivre, retourner en vie. 2) revenir à soi reprendre ses esprits, ses sens. 3) *fig.* revivre, se ranimer, se réveiller renaître, se renouveller. § 1) ożyłna śmiertelney

telney iuż złożony będąc desce; iaskołki co wiosna ożywiaią. 2) ożył po tym strachu. 3) ożyła w nim wyniosłość, ochota, przodkow iego cnota.

Ożyły, ożywiony, *adj.* co ożył po obumarciu. der wieder lebendig gewordet ist. ranimé, vivifié.

Ozywiam się, *v. m.F. ozwę się.* 1) aufein Zeichen, auf eine Stimme antworten, sich zu erkennen geben, sich melden. 2) sich melden, sich angeben. 3) sich eines annehmen, sich vor einen erklären. 4) appelliren an ein höheres Gericht. 5) sich auf einen berufen, sich zu einem wenden. 6) erschallen, erthönen. 7) sich verlauten lassen. 1) repondre, se faire connoître à une voix, à un signe. 2) se présenter, paroître, se montrer, s'offrir. 3) se déclarer pour qu; se tourner du côté de qu; prendre la partie de qu. 4) se pourvoir, appeller, s'adresser à un Jugement supérieur. 5) se rapporter, provoquer, se remettre au sentiment de qu. 6) retentir, résonner. 7) témoigner, dire; donner à entendre; sonner mot de qu. ch; vouloir; faire entendre. § 1) ozywam się wołaiącemu; ozwał się gdy go mianowano; ozwie się na głos ten, na znak ten; pies się ozwoł. 2) ozwiy się do tego urzędu, do tey służby; nie śmiał się nikt ozwać; płużnicy się ozywaią. 3) ozwał się (znał się) do przyiaciela (przy przyiacielu) do sługi swego. 4) powod się do wyższego ozwał sądu. 5) ozywam się do was słuchacze mili; do Autora sławnego się ozywa. ozywaią się lasy, gory; wesołe sie ozwały odgłosy. 7) ozwał się tym.

ozwał się ktoś, es kam einer angestochen. quelqu'un éclata, fit paroître ses sentiments. § ozwał się ktoś, ale mu zaraz gębę zatkano.

Ożywiam, *v. m. F. ożywię*, co; kogo. 1) lebendig machen, das Leben wieder geben. 2) aufbringen, wieder zu sich bringen, stärken. 3) wieder aufwärmen, wieder hervorsuchen, erneuren. 4) Theol: lebendig machen. 1) rendre, redonner la vie à qu; ranimer, faire revivre qu. 2) vivifier, rendre la force & la vigueur. 3) faire revivre, ranimer réveiller, renouveller. 4) *Téol.* revivifier, donner la vie. § 1) obumarłe prawie ożywił dziecię. 2) zRiędlą ożywił płonkę; tą wiadomością obumarłe znowu ożywiała nadzieie. 3) stare słowa ożywiać; do zrzucenia iarzma tego mieszkańcow ożywiał ochotę; ożywiłeś tym dawną moię przyiaźń. 4) duchci iest ktory ożywia, ciało nic nie pomago.

ożywiać konwersacyą z kim. einen Umgang mit einem wieder anfangen. renouer la conversation avec qu.

ożywiam, F. ożyię, *vid.* Ożyiam.

ożywiaiący. belebend, das lebendig macht. vivifique, vivifiant qui ranime qui vivifie, qui donne la vie.

Ożywianie, ożywienie, *n.* Belebung. animation, vivification, *f.* l'action par laquelle on vivifie.

Ożywiony, *adj.* belebt. animé, vivifi

P.

P. PP. ist die Verkürzung von Pan. Panowie. *c'est l'abbréviation de* Pan, Panowie. § JMP (Jego Mość Pan) JMPP. (Jch Mość Panowie).

*Pacepię, *v. a.* trapię. quälen, plagen. tourmenter, tourlipiner, dauber.

*Pach, *m.* wonia. Geruch, *m.* odeur, *f.* senteur, *f.*

Pacha, *f.* 1) die Achsel-Höhle am Menschen. 2) Flügel, Seiten-Gebäude. 3) eins von den Löchern in dem Well-Baum eines Mühl-Rades, wo das Creuz eingesetzt wird. 4) angewiesener Platz im Walde zum Holz-Fällen. 1) 1) aisselle de l'homme. 2) aile; corps de bâtiment qui est au côté. 3) mortaise, *f.* ou place; l'une des ouvertures dans l'arbre du moulin pour y mettre la croix de la roue. 4) la vente d'une forêt abbatue. § 1) wziąć co pod pachę; żebra od pachy zaczęte kończą się na słabiznie. 2) budynek ten piękne ma pachy. 3) pachy w hole młyńskim dla ramion. 4) pachy wyrabiane.

*Pacham, *v. a.* 1) wühlen, graben. 2) spühren, wüttern. 1) fouir, bécher, creuser. 2) quêter, suivre la piste. § 1) pachać ziemię. 2) psy pachaią (wietrzą) zwierzę.

pachaią się konie. die Pferde machen einander wild, scheu. les chevaux effarouchent l'un l'autre.

Pachnę, *v. n. chnie, chnął. chnęli, czym.* 1) riechen, einen guten Geruch von sich geben. 2) nach etwas riechen. 3) fig. nach etwas riechen, schmecken, das Ansehen haben. 4) verdienen das Schwert, den Stock. 1) sentir bon; flairer, rendre,

cre, jetter une bonne odeur; fleurer. 2)sentir, ressentir quelque odeur bonne ou mauvaise. 3) se sentir de; sentir qu. ch; avoir l'air, la mine, l'apparence de; ressembler à. 4) meriter la punition de, être digne d'être puni de. § 1) kwiatek ten pięknie pachnie. 2) pachnie ten proszek anyżem. 3) prochem i potem obozowym pachnie; pachnęło to szalbierstwem, podeyrzeniem; pachnie ta prosba musem, te reflexye konfesyonałem. 4) pachnie ten uczynek szubienicą, kiiém.

ten wystepek gardłem pachnie. dieses Verbrechen verdienet eine Todes-Strafe. ce crime mérite la mort, est digne de la mort corporelle.

ten kwiatek balsamem pachnie. diese Blume riechet nach Balsam. cette fleur sent le beaume.

ni pachnie, ni śmierdzi. er ist weder kalt noch warm; er dienet weder zu sieden noch zu braten. il n'est bon à rien; il n'est bon ni à bouillir, ni à rôtir.

pachnie to grubiaństwem. das schmeckt nach Grobheit. cela sent, cela put incivilité.

pachnie to mieszczaninem. das schmeckt nach einen Bürger. cela sent le bourgeois.

cudzoziemcem pachnie. er hat ausländische Sitten an sich. il a les manières des étrangers. § pachnie Włochem, Politykiem, Filozofem.

pachnący, adj. riechend, wohlriechend. odorant, odoriférant, qui produit des odeurs; qui sent bon; qui rend une odeur agréable.

Pachoł, *m.* Kerl. garçon, homme.

dobry to pachoł; zawołany pachoł; pachany pachoł. ein braver Kerl der Herz im Leibe hat. c'est une bonne épée; c'est un brave à trois poils; il est brave comme l'épée qu'il porte; il est vaillant comme son épée.

Pacholczno, *adv.* wohl begleitet, mit vielen Bedienten, mit großem Gefolge. en suite des gens de livrée; accompagné, suivi, environné d'une grande suite, d'un grand cortége, de beaucoup de laquais.

Pacholę, *n.* 1) junger Kerl. 2) Dienst-Junge. 1) jeune garçon, garçonnet. 2) garçon, valet qui sert son maître.

***pacholę dworskie; paź.* ein Page. un page.

Pachołek, *m.* 1) Nachtreter, Aufwärter, Bedienter. 2) Soldat zu Fuß in Hungarischer Montur. 3) Waffen-Knecht eines Polnischen Soldaten zu Pferde. 4) Träger, Stütze; Sache die etwas trägt, als das Stativ oder der Fuß unter dem Meß-Brett, der in die Erde gestoßen wird. 5) Bergw. der Bleygießer. 1) valet; valet de pié. 2) fantassin à la Hongroise. 3) valet de l'armée; pacholet ou pacholek, valet d'un cavalier Polonois. 4) porte—; valet; morceau de bois qui sert à soutenir quelque chose, comme le pié pointu sous la planchette que le géometre fiche dans la terre. 5) *Métal.* fondeur de plomb. § 1) pachołcy za Panem idą. 2) posłać po pachołkow marszałkowskich. 3) towarzysz często ma dwoch pachołkow. 4) pachołek iest laska na dole okowana, aby w ziemię wchodziła, i na niey miernicza tablica leżała.

Pacholik, *m.* Dienst-Junge, Troß-Bube. garçonner, goujat, *m.*

**pacholik dworski.* ein Page. un page.

Pacholstwo, *n.* die Bedienten; ein Gefolge. train, cortége, *m.* suite de laquais & de valets; valetaille; troupe de valets.

Paciepi, *plur.* eine finstere Höhle. un antre obscur.

Pacierz, *m. g, a.* 1) das Vater Unser. 2) eine von den großen Corallen in der Paternoster Schnur. 3) Wirbel im Rückgrad. *4) Verweis, Wischer, Predigt. 1) l'Oraison dominicale, un Pater-noster. 2) patèr, c'est l'un de gros grains de chapelet. 3) vertèbre, os de l'épine du dos. 4) reprimande, vesperie, *f.* § 1) pacierz mowić. 2) pacierze są w koronce miedzy paciorkami. 3) krzyżowe pacierce; spoienie pacierzow (pacierzy) pacierze w grzbiecie i szyi; pacierze są podporą całego ciała, iest ich 34. *4) dam ci pacierz; pacierz (łacine) usłyszysz.

pacierze, pl. 1) die Horae in der Kirche. 2) ein Breviarium, ein Gebet-Buch. 3) die Bet-Glocke. 4) Pater-noster-Schnur, Rosen-Kranz. 1) les heures Canoniales. 2) un bréviaire, un usage; un livre d'oraison. 3) l'Angelus. 4) un chapelet, un rosaire. § 1) odśpiewać pacierze; pacierze albo godzinki kapłańskie. 2) pacierze kapłańskie w aksamit oprawione. 3) dzwonią na pacierze rano, wieczor na pozdrowienie Panny Maryi.

poczekay z (drzez) pacierz. warte ein Vater Unser lang. attendez un petit moment.

umiem to iak pacierz. ich kann dieses wie ein Vater Unser. je sais cela sur le bout du doigt.

Pacierzowy, *adj.* Rückgrad-, zum Rückgrad gehörig. spinal, *adj.* qui concerne l'épine du

du dos. § pazierzowa dziura w grzbiecie.

pacierzowa kość; pacierze wszystkie; spoienie pazierzow. der Rückgrad. échine, *f*, l'épine du dos.

Pazierzyczka, *f.* ziele. (*scorpioides*) Scorpion Kraut. du scorpioides.

Paciesży, *vid.* Paczelży.

Paciorek, *m. g. paciorka.* Coralle im Bet-Kranz. un grain de chapelet ou de rosaire. § zginął mi paciorek z koronki; modlić się na paciorkach,

paciorki. Bet-Kranz, Rosen-Krank. chapelet, *m.* un rosaire.

paciorki poświęconie z odpustami, albo raczey przeżegnane. geweiheter Bet-Kranz. un chapelet benit.

Paciorkowaty, *adj.* knotig an einander. noueux, plein de noeuds; qui a plusieurs noeuds. § skorpion iako paiąk iest, ale ogon ma paciotkowaty.

Pacyent, *m*, 1) ein Patient, ein Kranker. 2) Client, Partey eines Advocaten. 1) patient, un malade qui est entre les mains d'une médecin. 2) partie; celui qui est défendu d'un avocat. § 1) doktor nawiedził pacyenta. 2) ten Patron wiele ma pacyentow.

Pacyencya mniska. Szkaplerz. Hemd oder Leib-Rock so gewisse Mönche tragen. patience, *f.* sorte de scapulaire que portent quelques Religieux.

pacyencya, interj. Gedult. patience; patience si vous plait,

Paczę się, *y, ył*,. sich werfen als ein Brett. se tourmenter, se déjetter. § deska aby się nie paczyła i padała.

Paczek, *m. g. pączka*, 1) Baum-Knospe. 2) Kreppel, Kräpflein ein Gebackenes. 1) bourgon, bouton, oeil, *m.* 2) casse-museau; petit-choux; bignet, petite boule de pâte cuite dans l'huile ou dans du beurre § 1) pączki się pukaią; pączek rożowy.

pączkipuszczać, vid. *pąkowie puszczać.*

wo się iak pączek w maśle. er sitzt warm. il nage en grande eau; il zogue en pleine mer; il est heureux comme un poisson dans l'eau; il a les piés chauds.

Paczek, *m. g. paczka.* } Päckchen von Sa-
*Paczka, } chen, Briefen. petit paquet; petite liasse ou facture.

Paczeſi, *plur.* klares oder kleines Werg; das andere Werg. régayûre. *f.* les fines ou secondes étoupes, qui demeurent du chanvre passé par le régayoir. § paczeſi knopne, lniane.

Pacześny, *adj.* klein Wege-; Wergen. de régayûre, fait d'étoupes fines. § pacześny obtus; pacześna przędza.

Paczyna, *f.* pęczyna, *f.* 1) gebrannter Lehm aus den Oefen. 2) ein Räder. 1) argile brûlée qu'on prend d'un fourneau. *2) aviron, *m.*

Pad, *m. g. pędu.* 1) Ungestüm, Schuß, Schnelligkeit als einer fallenden Sache. 2) Jäger: Färte eines Haasen. 1) effort, vehémence, impétuosité, élan; action d'une chose qui s'élance. 2) *chasse*: les erres; les passées, les pas du lièvre. § 1) pędem iść, lecieć, bieżeć; pąd rzeki.

Padalczy, *adj.* folgende Art Schlangen betreffend. de seps. § głowa padalcza.

Padalec, *m. g. padalca.* Kupfer-Eyder, kleine giftige Schlange. seps, *m.* sepedon espèce de petit serpens très venimeux,

Padam, *v. m. F. padnę.* 1) fallen. 2) fallen, ausfallen, ausschlagen. 8) bedeckt werden; fallen als der Rost auf das Eisen. 4) fallen auf einen Tag. 5) fallen als Schnee, Regen *rc.* regnen, schneyen *rc.* 6) einen befallen als ein Schrecken. 7) unterworfen seyn als einer Auslegung. 1) tomber, tomber à terre. 2) réussir mal ou bien; arriver; avoir du succès. 3) couvrir qu. ch; comme la rouille, le fer; la contracter, l'amasser. 4) échir sur un jour; tomber quelque jour. 5) tomber comme la neige, la pluye *&c.* neiger, pleuvoir *&c.* 6) tomber sur qu. comme la crainte; saisir, prendre qu. 7) tomber sous; être sujet à. § 1) liście z drzewa pada; padł na głowę, spadł z dachu. 2) dobrze, żle Polakom padła woyna; nie padło mu iako chciał; kość dobrze padła; dobrze, opak mi to padło, 3) rdza na żelazo, na sboże, pleśń na chleb pada. 4) na te czasy padła woyna; seym pada na Swięty Michał; to Swięto pada na poniedziałek. 5) deszcz, grad, śnieg padał. 6) padła na woysko boiaźń. 7) padł na ludzkie ięzyki; na rożne to pada tłumaczenia.

mrok pada. die Nacht bricht ein. la nuit tombe.

los na niego padł. das Loos ist auf ihn gefallen. le los est tombé sur lui, lui est échu.

na myśl mu padło. er kam ihm dieses in die Gedanken. il lui vient dans l'ésprit.

paść na kolana. 1) im Falle auf die Knie zu liegen kommen, sich auf solchen aufhelfen. 2) niederfallen, niederknien. 1) se soutenir, se relever, se remettre sur ses genoux en tombant. 2) se prosterner, s'agenouiller, se mettre sur les genoux. § 1) padł na ręce, na ramię.

paść twarzą naziemie. mit dem Gesicht auf die Erde niederfallen. se prosterner le visage en terre.
kość padła. die Würfel sind geworfen, es ist gewagt. le dé en est jetté; la résolution en est prise.
padać się. 1) bersten, Ritze bekommen, platzen, springen. 2) springen als ein Glas. 3) fig. bersten, als das Herz. 1) se créver, se crévasser, s'entr' ouvrir, se fendre, s'ouvrir, se rompre, se tresaler. 2) féler; se gercer, 3) *fig.* se fendre comme le coeur. § 1) pada się ziemia pod krzywoprzysięźcą, rusznica przesadzona się pada; nie wyschła deska się pada. 2) pada się sklenica od gorąza. 3) serce się od żalu padać musi.
Pader, *vid.* Pandry.
Padew, *f. g. Padwi.* Padua, eine feine Stadt im Venetianischen. Padue, *f.* belle ville de la Venetienne.
Padanie, *n.* Padnienie, *n.* das Fallen. chûte, *f.* l'action de tomber.
padnienie kości. Wurf der Würfel, un coup de dé.
**Padoł, *m.* ⎫ dolina. ein Theil. val-
**Padolina, *f.* ⎭ lée, *f.* vallon, *f.* § padoł miedzy gorami.
na niskim tu padole; na ziemskiey tu padolinie. hier unten auf dieser Erden, auf dieser Welt. ici bas; là bas dans ce monde.
padoł płaczu. Thränen-Thal, Jammer-Thal. vallée de misère, de larmes. § świat iest padołem płaczu.
Pądowy pies. Spürhund, Leithund. chien de quête, limier.
Pądry, *vid.* Pandry.
Pagoreczek, *g. pagoreczka.* kleiner Hügel. bosse de terre, bute, petite hauteur.
Pagorek, *g. pagorka.* Hügel. colline, *f.* un tettre,
pagorek do armat. Stück-Bett, Batterie, *f.* baterie, *f.* où l'on met l'artillerie.
Pagorczysty, *adj.* ⎫ hüglicht, bergicht.
Pagorkowaty, *adj.* ⎭ plein de collines, de petites hauteurs.
Pagorkowy, *adj.* Hügel-; auf Hügeln wachsend, aus selbigen entstehend. de colline; qui vient sur des collines. § wysokość pagorkowa, zioła pagorkowe; woda pagorkowa.
Pagr, *m.* ryba morska, ((*phagrus*) ein gewisser See-Fisch. sorte de poisson de mer.
Pagwica, *f. vulg.* 1) lederner Knopf am Pelz. *2) Kropf am Halse eine Krankheit, s. Wole. 1) bouton de cuire qu'on met dans le gancé attachée à une pelisse, *2) écrouelles qui viennent sous la gorge, *v.* Wole.
pągwica źrzebięca, vid. *brodawka źrzebięca.*
pągwica na koziey szyi, vid. *brodawka albo cycek.*
Paiak, *m.* eine Spinne. araignée, *f.*
paiąk morski. 1) eine Meer-Spinne. 2) Krabbe, Garnelle, Taschen-Krebs. 1) panache de mer; araignée de mer. 2) un cancre, falicot, spuille.
Paięczna, *f.* kleine Stadt in der Woywodschaft Sieradz. vilette dans de Palatinat de Siradie.
Paięcznik, *m.* ziele. (*doronicum*, *aconithum pardalianches*) Gemsen-Wurzel, Wolfs-Beer, Dollwurz, aconit, *m.* tore, étrangle, lyepard.
paięcznik drugi; paięczy ogon. (phalangium) Spinnen-Kraut. le phalangium.
paięcznik trzeci. (crocis) gewisses Kraut davon die Spinnen verrecken. espèce d'herbe dont les araignées meurent.
Paięczy, *adj.* Spinnen; Spinnenweben, d'araignée, de toile d'araiginée. § siatka paięcza.
paięcz ogon, vid. *paięcznik drugi.*
Paięczyna, *f.* siatka paięcza. Spinnweben. toile d'araignée; fil d'araignée. § parawo iak paięczyna, bąk się przebiie, a na muchę wina, *prov.*
paięczyna lataiąca. der Sommer, Sommerweben, so in der Luft fliegen. les filandres, las arantelles, *f.*
Paięczysty, *adj.* 1) Spinnen-artig. 2) voll Spinnen, 1) semblable aux araignées ou à la toile d'araignée. 2) plein d'araignées.
Paiż, *m. & f.* ⎫ tarcza. Schild. boucler,
*Paiża, *f.* ⎭ *m.* § paiżem swoim blask daleko ciska.
*Pak, *m. g. pąka*, pączek, eine Knospe, Knopf. bourgeon, bouton, bourre, oeil, *m.*
Pakiet, *m.* Gebindel, Paquet, un paquet. § pakiet listow.
Pakłak, *m.* grobes Tuch. rouzet, bourras, nadieu; du gros drap.
Paklepie, ⎫ *plur.* Hemer, Hecheln, klei-
*Paklepy, ⎭ ne Splitter vom gebrochenen Flachs. chenevottes; *f. plur.* petites parcelles du tuyau du chanvre teillé.
Pąkowie, *collec.* die Knospen eines Baums. les bourgeons, tous les boutons d'un arbre.
pąkowie puszczać. Augen bekommen, Knospen gewinnen. bourgeonner, boutonner; jetter, pousser des bourgeons.
pąkowia puszczanie. das Ausschlagen der Bäume. la pousse des arbres.

Pakt, *m.* Verpachtung des Viehes; Viehpacht. cheptel, *m* exegue, *f.*
pakta, plur. Friedens-Tractat, Verträge. un traité de paix, convention entre les Rois. § pakta zawrzeć z Cesarzem.
Paktarz bydła. Vieh-Pachter. exégueur, celui qui exégue un certain nombre de bestiaux.
Paktol, *m.* Poet. der Gold-Fluß Pactolus. *Poët.* le fleuxd'or Pactole. § paktol złotem płynący.
Paktuię bydło. Vieh verpachten. exéguer; affermir quelques bestiaux.
Pakuię, *v. a.* co układam. packen. empaquer, emballer.
Pakuł, *m.* Pfropf zum Laden eines Gewehrs. bourre, *f.* dont on retient la charge dans une arme à feu.
pakuł do działa. Stück-Pfropf. bouchon.
*Pal, *f. vid.* Palenie, Opał.
Pal! day ognia! Kriegsw. Feuer! feu!
Pal, *m. g. a.* 1) Pfahl, *m.* 2) spitziger Pfahl zum Spießen eines Uebelthäters. 1) pieu, *m.* poteau, palis, *m.* 2) pieu fort aigu pour empaler un criminel. § 1) przy palu stoi; pal przed domem dla odwrotu. 2) na palu iest, na pal wbity.
pal winney. Wein-Pfahl, Wein-Reb. échalas, *m.*
pal mostowy. Brücken-Pfahl. pilier, *m.* pieu dont on se sert pour soutenir un pont de bois.
pale bić, wbiiać. Pfähle einrammeln, einschlagen. piloter; enfoncer, ficher des pieux.
pal w herbach. Pfahl im Wappen. pal en terme de blason.
pal; wbicie na pal złoczyńce, kararie palem. das Spießen eines Uebelthäters. empalement, *m.* un supplice.
wbić na pal złoczyńcę. einen Uebelthäter spießen. empaler un criminel.
Pala ołtarzowa. Kelch-Deckel, Kelch-Tuch in der Kirche. pale *f.* dont on couvre le calice dans l'Eglise.
Pałac, *m.* 1) ein Pallast. 2) ein Schiff-Castel. 1) palais, hôtel, une maison d'un Prince, d'un grand Seigneur. 2) gaillard, *m.* chateau d'un vaisseau. § 1) przepyszne buduie pałace; w pałacu swoim mieszka. 2) Pałac przedni, tylny.
Pałacowy, *subst.* Aufseher, Burggraf eines Pallasts; Schloß-Castellan. maitre du palais; officier qui a soin de prendre garde à un palais.
Pałacowy, *adj.* zum Pallast gehörig. de palais. § pałacowy ogrod, dziedziniec, sługa.
pałacowy żołnierz. Staats-Soldat, der nicht zu Felde dienet. soldat de parade qui ne fait point de campagne.
Palacz, *m.* ein Verbrenner. bruleûr.
Palacz, *m.* w piecach. Einheitzer, *m.* chauffeur, *m.* celui qui a soin de chauffer.
palacz, co palił trupy umarłich. ehedessen Verbrenner der Leichen. celui qui avoit soin de faire brûler les corps des morts.
palacz wodek. Brandwein-Brenner. distillateur d'eau de vie.
Palam. 1) brennen, sehr heizen, Hitze von sich geben. 2) brennen, heiß seyn. 3) eine heftige Regung empfinden, brennen vor einer Leidenschaft. 4) einen einnehmen, sich eines bemeistern, als der Zorn. 1) brûler, être ardent, jetter grande chaleur, répandre une vapeur chaude. 2) s'echauffer, être en feu, en chaleur; 3) brûler de; être dans une passion. être plein, être échauffé, s'échauffer d'une passion. 4) saisir, prendre, emporter comme la colére une personne. § 1) pała piec; w popiele pałaiąca żarzew; pała ogień wielki; iasność ognia pałaiącego. 2) pała ziemia od słońca; woyną sąsiecką nasze pałaią granice; pałać od ognia, od pieca. 3) pałać afektem, gniewem, chciwością. 4) żądza, ochota w nim pała.
pałać miłością ku komu. gegen einen vor Liebe brennen. brûler; brûler d'amour pour qu.
Pałanie, *n.* Brunst, Hitze, große Gemüths-Bewegung. ardeur, *f.* ferveur, *f.* chaleur, *f.* feu, *m.* grande agitation d'esprit.
*Palantuię, *v. a.* schlagen, fuchteln, prügeln. battre, savonner, rosser.
Pałasz, *m. g. a.* ein Pallasch. un cimeterre, sorte de sabre.
Pałaszuię, *v. n.* 1) mit einem Pallasch fechten. 2) zusammen fuchteln. 3) einhauen, wegputzen, aufschmausen. 1) se battre à coups de cimeterre, se sabrer, se chamailler, se fertailler. 2) donner quelques coups de sabre à qu; frapper; chasser à coups de sabre. 3) être beau dineur; chamailler des dents; chasser bien au plat; faire honneur à un repas. § 1) pachoł to zawołany dobrze pałaszuie. 2) spałaszował wszystkich. 3) spałaszował potracty.
Palatyn, *m.* der Berg Palatinus, worauf das alte Rom gebauet worden ist. le mont Palatin sur lequel étoit bâtie l'ancienne Rome.
Palatyński, *adj.* diesen Berg angehend. qui regarde le mont Palatin à Rome.

Palcat, *m. g. n.* Stecken. baguette, *f.* bâton un peu long & délié.

Palcowy, *adj.* 1) Finger=. 2) Fingers lang, breit u. d. gl. 1) du doit, qui regarde le doit. 2) d'un doit longue, large &c. de la grosseur, de l'épaisseur &c d'un doit.

palcowe ziele. (dactylus) ein Kraut mit fünf Stacheln. espèce d'herbe à cinq éguillons.

Palczasty, *adj.* mit Fingern versehen. qui a des doits; garni de doigts.

linia palczasta. Linie die von eines Seite Absätze hat. ligne qui forme d'un côté des redans.

palczaste rękawice. Finger=Handschuh. des gans avec des doits.

Palę, *i, ił, v. a.* 1) brennen. 2) heizen einen Ofen. 3) brennen Licht, Wachs. 4) sieden, brennen Pech im Walde. 5) brennen, distilliren. 6) Ziegel brennen. 7) feuren, beschießen. 8) brennen, beißen. 9) ein Kaufmann zu Fuße, zu Pferde. 1) brûler quelque chose. 2) chauffer un founeau, un poêle. 3) brûler pour s'éclairer. 4) cuire, faire de la poix. 5) distiller. 6) faire cuire de la brigue. 7) faire feu, tirer plusieurs coups ensemble. 8) corroder, manger, piquer, ronger; mordre sur. 9) courir à pié, à cheval. § 1) palę papier, drwa; na ofiarę Bogu palono. 2) pali drwami dębowemi: palić w piecu; palić piec. 3) pali świece, wosk, oliwę. 4) palić dziegieć, smołe. 5) palić wodkę, gorzałkę. 6) palić cegłę, garki. 7) palić z armat, z muszkietow; z gor tak ciężko palić poczęli. 8) sztychwaser pali ciało. 9) bignę iadę wskok.

palący. caustisch, fressend, brennend. brûlant; caustique, corrosif, qui pique, qui mange.

pali słońce, die Sonne brennet, sticht. le soleil brûle, frappe.

palić się, od Palę się. 1) brennen als Feuer, ein Licht. 2) fig. vor Liebe schmachten, brennen. 1) brûler, être en feu. 2) languir, brûler; brûleur d'amour pour. § 1) pali się świeca, ogień w piecu, na ognisku. 2) skrycie się od niey niebo-rak pali.

Palec, *m. g. palca.* 1) ein Finger. 2) Zehe am Fuß. 3) hölzerner Wirbel im Kamm=Rad. 4) ein Finger breit, lang rc. 1) doit. 2) doit de pié; ortel. 3) cheville dans l'hérisson ou la roue dentelée au moulin. 4) un doit de hauteur, de largeur &c, § 1) palce mu ucięto. 2) ma guzik na iednym palcu; na palcach się wspinać. 3) palce w kole paleczným są gołki stoiące na kole. 4) na palec gruby; na dwa palce szeroki, a na ieden cal długi.

palec wielki. der Daumen. le pouce, le gros droit.

palec wielki u nogi; kściuk. die große Zehe. le gros orteil; le gros doit du pié.

palec wtory u reki; rożen. der Zeiger an der Hand. l'index, le second doit de la main; le prémier doit après le pouce.

palec trzeci. der Mittel=Finger. le doit du milieu.

palec czwarty, pierścieniowy, serdeczny. der Gold=Finger, Herz=Finger. le médecin; doit annulaire; le quatrieme doit.

palei mały. der kleine Finger. le petit doit.

długie palce. lange Finger. doits d'araignée.

nie mam tego palec. ich habe davon fast gar nichts. je n'en ai pas un doit; j'en ai fort peu.

na palcach liczyć co. auf den Fingern etwas zehlen. compter sur ses doits.

palcem się czego tknąć. 1) etwas mit dem Finger anrühren. 2) etwas erwähnen, berühren. 3) mit helfen. 1) toucher qu. ch. au doit. 2) toucher qu. ch; passer légèrement, glisser sur; faire mention de. 3) aider, coopérer, concourir à; pousser à la roue.

na palec od czego. sehr nahe bey einer Sache. fort proche de qu. ch.

tylko na palec od śmierci. er ist dem Tode sehr nah. il n'est qu'à deux pas, qu'à quatre doits de la mort.

palcami grać, igrać. mit den Fingern spielen. jouer des doits.

palcami go sobie ludzie pokazuią. man weiset mit Fingern auf ihn. on le montre au doit; on le méprise.

obliżniesz palce, ieżli tego dostaniesz. du wirst die Finger darnach lecken. vous vous en lèchrez les doits.

na palcach co wiedzieć, umieć. etwas an den Fingern zu erzehlen wissen. savoir quelque chose sur le bout du doit.

mały palec mi to powiedział. der kleine Finger hat es mir gesagt. le petit doit me l'a dit.

z palca to nie wyssał. er hat dieses nicht aus den Fingern gesaugt. il n'a pas inventé cela; le petit doit ne lui a pas dit cela.

palec na kogo zakrzywić. hinter einem krumme Finger machen; einen verspotten. faire les cornes à qu; se moquer de qu.

Palecznik, *m.* ziele, *g. a. vid.* Bielmok ziele.

Paleczny, *adj.* befingert. qui a des doits.

paleczne koło. Kamm-Rad in der Mühle. rouet ou hériſſon, une roue au moulin.

Palenie, *n.* 1) das Brennen. 2) Brand-Wunde; das Brennen von Neſſeln. 3) das Diſtilliren. 4) das Sieden des Pechs. 5) das Ausbrennen der Ziegel. 1) le brûlement, l'action de brûler. 2) brûlure, mal que fait le feu, l'ortie, ou un médicament cauſtique. 3) diſtillation; l'action de diſtiller. 4) l'action de cuire de la poix. 5) l'action de cuire des briques. § 1) palenie drew; drwa do palenie; paleniu wſi, miaſt. 2) ad pokrzyw od czego gorącego dotknienia czuć palenie. 3) palenie wodek. 4) palenie ſmoły. 5) palenie cegieł, garkow.

ſpoſobny, służący paleniu, albo do palenia. brennbar, zu brenen tüchtig. combuſtible, ſuſceptible de feu.

*Palika, *f.* laſka, kiy. ein Stock. bâton.

Paliczka, *f.* Sternk. der Orion. *Aſtron.* l'Orion.

Paliſada, *f.* koł do oſtrogu. ein Palliſade. un palis, pieu pointu.

paliſady, plur. *czoſtkoł, oſtrog.* Palliſaden, Stacketen. palliſade, *f.*

Paliuſz arcybiſkupi, *g. a.* das Pallium, ſo der Pabſt den Erz-Biſchöffen giebet. le pallium, que le Pape donne aux Archevéques.

Paliur, *m.* krzak kolący cudzoziemſki (*paliurus*) Juden-Dorn ein Strauch. le paliure, un arbriſſeau qui a des épines.

Pała, *f.* } 1) eine Keule. 3) Trommel-
Pałka, *f.* } oder Pauken-Klöpfel. 3) Kolbe am Schilf. 1) maſſu, *f.* 2) baguette de tambour, ou de rimbale. 3) tête d'un roſeau. § 1) pałką go zabił. 2) pałek do bębnow, do kotłow niemaſz. 3) pałki u trzciny na ſtawach.

pałka f. ziele, palma wodna. (typha) Kolben, Narren-Kolben, Rohr-Kolben, ein Gewächs, ſo in Sümpfen wächſt. maſſe, *f.* une plante qui croît dans les marais.

Pałkierz, *m.* Pauken-Schläger. timbalier.

Palma, *f.* 1) Palm-Baum. **2) Palm-zweig; Sieges-Zeichen, Sieg. 1) palmier, datier, *m.* ** 2) palme, *f.* branche de palmier; un ſigne de victoire; victoire. § 1) palma na ciężar większy ſię ſili. 2) rozkwitłą trzyma palmę; wytracić komo palmę z ręku; niezwiędłę palmy zbiera.

palma wodna, vid. *pałka, ziele.*

palma poziemna, vid. Pałmiczka.

Palmatka ſzkolna. Stecken, ein oben rund geſchnittenes Bretchen am Stiel, die Kinder auf die flache Hand zu ſchlagen. ferule; *f.* pour frapper ſur les mains des écoliers.

Palmiczka, *f.* albo palma poziemna. (*palmo humilis*) der niedrige oder Zwerg-Palm-Baum. palmier nain ou fort bas.

Palmorodny, palmorodny, *adj.* wo viel Palm-Bäume wachſen. où il croît bien des palmes; abondant en palmiers.

Palmowy, *adj.* Palmen. de palmier. § palmowa toſzczka.

palmowy ſad. ein Palm-Baum-Wald. lieu planté de palmiers, bois de palmiers.

palmowa roſzczka albo gałązka z owocem. Palm-Zweig mit einer Frucht. branche de palmier avec ſon fruit.

palmowa gałązka. ein Palmen-Zweig. palme, *f.* petite branche de palmier.

palmowy owoc; daktyl. eine Dattel. datte, *f.* le fruit de palmier.

Palnik ogrodny, *vid.* Bob kamienny.

Palony, *adj.* 1) gebrannt als ein Ziegel. 2) gebrannt, deſtillirt. 1) cuit, comme la brique. 2) diſtilié. § 1) palona glina. 2) palone wodki.

palone ſrebro. ausgebrannt Silber. du brûlé.

Palowanie, *n.* 1) das Pfählen, das Pfahl-Schlagen. 2) Pfahlwerk. 1) l'action d'enforcer les pieux, les pilotis. 2) le pilotage; les pilotis ſur leſquels on bâtit.

Palowy, *adj.* Pfahl-. de pieu, de pilotis, d'échalas, qui ſert à faire des échalas & des pieux.

Paluch, *m. g. a.* 1) Däumling von Medall bey einigen Handwerkern. 1) Däumling über einen böſen Finger; verbundener Finger. 1) doitier, *m.* poucier, *m.* dont quelques ouvriers ſe couvrent le pouce ou un doit. 2) filette, *f.* poupée; *f.* un dort bleſſé & pancé.

Paluch, *f. m.* u krzyża ſzabli. Daumling, *m.* poucier, *m.*

**Paludament, *m.* 1) galonirtes Gewand, etwas zu bedecken. 2) Waffen-Rock. du drap galoné pour couvrir quelque choſe. 2) conte-d'armes.

Paluię, *v. a.* pfählen, Pfähle einſchlagen. piloter; enfoncer des pieux.

palować winnicę. Reb-Pfähle ſtecken. échalaſſer; ficher des échalas.

Paluſzek, *m. g. paluſzka.* ein Fingerchen. un petit doit.

Paluſzkownik, *m.* Fuſchler, faſcher Spieler. pipeur tricheur, trompeur.

paluſzkowanie, n. das Kneipfen, Fuſcheln im Spiel. piperie, *f.* tricherie au jeu.

Paluſzkuię, *v. n.* kneipfen, falſch ſpielen. piper au jeu; tricher.

Pamfil, *m. g. a.* 1) ein gewiſſes Karten-Spiel. 2) der eichelne Ober, der höch-ſte

sie Trumpf in diesem Spiel. 1) sorte de jeu de cartes. 2) valet de trefle ou de gland, la triomphe dans ce jeu.

Pamiątka, *f.* } 1) ein Andenken, Erinnerung. 2) Andenken, Denk-Mahl, Denk-Zeichen. 1) mémoire, *f.* souvenir, ressouvenir. 2) mémoire, mémorial, monument, ce qu; conserve la mémoire du'ne chose. § 1) na pamiątkę iego to uczynię; wznowić pamięć starych dzieiow niepomnych, ten człowiek pamięci godzień. 2) mowną to zostawać będzie dobrodziestw wziętych pamięcią; pamięcią; pamięć czyią z ziemie wymazać; niezagubioney pamięci godne dzieło.; pamięć czynow iego wiekować będzie; okropną nieprzyiaciel srogości swoiey zostawił pamiątkę.
*Pamięć, *f.*

pamięć, *f.* Gedächtniß, eine Kraft der Seele. mémoire, *f.* faculté de l'ame qui retient les choses. § dobrą, złą ma pamięć; wbiiać komu co w pamięć; brać co na pamięć; wyszło to iuż z pamięci; w pamięci mu to wygasło; opilstwo pamięć odeymuie. pluie; trzymay, miey to na pamięci iako w skarbie; ona mi na miśli, ona na oczach, ona na pamięci.

pamięć odeymuiący. das Gedächtniß schwächend. qui fait perdre la mémoire.

miła w ludzkiey pamięci zostawił pamiątkę. er hat ein süßes Andenken in dem Gedächtniß der Menschen hinterlassen. il s'est fait un beau monument dans la mémoires des hommes.

potomna pamięć. die späte Nachwelt. la postérité la plus reculée. § potomna pamięć go wspominać będzie.

na pamięć. auswendig. par coeur, de mémoire. § na pamięć uczyć się, co umieć.

powiadać co na pamięć, z pamięci. etwas auswendig hersagen. dire, réciter qu. ch. par coeur.

zynić komu pamięć. eines Gedächtniß begehen; einen im Andenken behalten. rendre honneur a la mémoire de qu.; conserver, célebrer la mémoire de qu.

za naszey pamięci. bey unserem Gedanken. en notre siécle; en nos jours; de notre tems.

za moiey pamięci. so viel ich mich erinnern kann. autant que je puis me souvenir; du plus loin que je me souviens. § za moiey pamięci tego nie było.

za ludzkiey pamięci; poki ludzie mogą pamiętać. bey Menschen Gedenken. de mémoire d'homme; depuis que le monde est monde.

za pamięci oycow naszych. zu der Väter Zeiten. du tems de nos Pères, de nos ancêtres.

świętey pamięci. gottseligen Andenkens, glorwürdigsten Gedächtniß. d'heureuse mémoire; de glorieuse mémoire. § za panowania świętey, nieśmiertelney, świątobliwey pamięci Augusta II. krol ten wielkiey, świętey i słodkiey pamięci.

Pamiętam, *v. a.* co; pamiętam na co, *v. n.* denken, gedenken, sich erinnern. se souvenir, se resouvenir de; songer, penser à. § pamiętać nie mogę, gdzie mi się go wdzieć trafiło; iak przez mgłę tepo pamiętam; pamiętay na stanu twoiego podłość.

nie damiętasz na to. du denkest nicht daran. vous n'y songez pas.

**pamiętać się; bydź przy sobie*. sich bewußt seyn, bey Verstande seyn, sich fühlen. se sentir; être dans ses bons sens,

pamiętay, pamiętayże; pamiętać ci tego będę. warte, wir wollen uns schon finden; ich will es mir hinters Ohr schreiben; ich will es dir gedenken. je la vous garde bonne; vous etes écrit en papier rouge; remarquez bien certe chose; tu ne la porteras pas bien loin.

iako iludzie pamiętać mogą, vid. Pamięć — *za ludzkiey pamięci*.

Pamierne; *n. vid.* Pamiętny — *pamiętne*.

Pamiętnik, *m.* Gedenker, bey dessen Gedenken etwas geschehen ist. quelqu'un qui se peut souvenir de quelque chose.

pamiętnika to nie ma. darauf kann sich niemand besinnen. personne ne s'en peut ressouvenir; de mémoire d'homme on n'en se souvient pas.

Pamiętniki, *f. m. pl.* Denkschrift, *f.* Lebenslauf, *m.* Erzählung vieler besondern Sachen und Thaten. Memoires. *pl.*

Pamiętno, *adv.* in frischen Andenken; denkwürdiger Weise. d'une manière mémorable.

pamiętno mi co. das bleibet bey mir im Andenken, ich behalte dieses im frischen Andenken. cela se conserve, cela demeure dans ma mémoire; j'ai la mémoire recente de cela.

pamiętno mi to będzie; wdzięczeń tego będę. ich werde dessen eingedenk, davor dankbar seyn. je ressentirai cela; j'en aurai de la reconnoissance.

Pamiętliwy, *adj.* } dobrey pamięci człowiek. der ein gut Gedächtniß hat. qui a une bonne, une heureuse mémoire.
Pamiętny, *adj.*

pamiętny. 1) Denk-; das zum Gedächtniß gehöret; dem Gedächtniß behülflich. 2) denk-

denkwürdig; merkwürdig. 3) eingedenk, der etwas vor Augen hat. 1) memorial; *adj.* qui regarde la mémoire; qui conserve la mémoire; qui soutient la mémoire, dont on se doit souvenir, qui mérite être raconté, dont on parle, dont on fait mention. 3) mémoratif qui se souvient de; qui qu. ch. dans la mémoire, devant les yeux. § 1) sposoby to bardzo pawiętne; lekarstwo pamiętne, to iest pamięci służące, pomocne. 2) pamiętne uczynił dzieło; rzecz to pamiętna, pamięci godna; twoie dobrodzieystwa pamiętne mi na zawsze będą; pamiętna to usługa. 3) pamiętny na Boga i na religią.

pamiętna karta. Denk-Zettel. un mémoire; petit papier où l'on écrit les choses dont on se veut souvenir.

pamiętne książki, vid. *książki pamiętne.*

pamiętny na złe. der etwas böses nicht vergißt, sich solches hinters Ohr schreibet. qui ressent l'offense; qui a du ressouvenir d'une injure reçûe; qui met qu. ch. sur son catalogue.

pamiętne wieki. die folgenden Zeiten; die Nachwelt. les siécles à l'avenir; la postérité. § poydzie w pamiętne wieki ta wielka odwaga.

pamiętnego co uczynić. eine merkwürdige That thun, ein Andenken stiften. faire une chose mémorable à la postérité.

Pamiętne, n. 1) Denk-Mahl, Denk-Zeichen. 2) Gedenk-Zettel. 3) Gerichts-Gebühren für den Richter. 1) mémoire, *f.* ce qui fait souvenir de qu. ch. 2) un mémoire, bordereau, papier où sont écrites les affaires à expédier. 3) droit, salaire *m.* que les parties payent au Juge. § 1) mam pamiętne od przyiaciela mego. 2) na pamiętnym spisane sprawiłem sprawy. 3) nie dał pamiętnego sądowi; zapłacił pamiętne sędziemu.

dać komu pamiętne. einem einen Gedenk-Zettel geben; einen ausprügen. nettoyer qu. verges.

Pampuch, *m.* pączek. 1) Pfann-Kuchen. 2) dicker Wanst. 1) poupelin, *m.* sorte pâtisserie qu'on fait tremper toute chaude dans du beurre. 2) homme gras & replet; marsouin; bedon, grobis; gros souffleur de boudin.

Pan, *m.* 1) ein Herr, ein Eigenthümer. 2) ein Herr, der Bedienten hat. 3) Herr, großer Herr. 4) Herr, Fürst, König. 5) Herr, in seinem Hause. 2) Herr, als ein Ehren-Titel. 7) Herr, Ehemann. 9) Herr, beym Vornamen gemeiner Leute. 2) maître, seigneur, possesseur. 2) maître qui a des domestiques. 3) Seigneur, grand, grand Seigneur. 4) Prince, Roi. 5) Patron, maître du logis. 6) Monsieur, *en terme de civilité.* 7) le mari, l'époux. 8) Sire, Sieur, *devant les noms de Batême en parlant aux gens de petit peuple.* § 1) Alexander był Panem świata; pan własny wsi, rzeczu, maiętności: nowy Pan, nowy rząd, *prov.* 2) ma Pana dobrego. 3) iuż tam źle gdzie Panom wszystoko wolno. 4) panował Pan ten cztery lata; Pan Oyciec Waszey Krolewskiey Mości. 5) Pana niemasz doma; gdzie Pan? 6) kłaniam Mość Panie; dałem Was Panu; Jego Mość Pan brat Was Pana. 7) idź po Pana. 8) Panie Pietrze, Pawle.

Pan młody. der Bräutigam. le fiancé.

Pan nad Pany. der Herr der Herren. le Seigneur des seigneurs; le Roi des rois.

Pan, Pan Bog. der Herr; Gott der Herr. le Seigneur: Dieu.

Pan Nasz. unser Herr; Jesus Christus. notre Seigneur; Jésu-Christ.

Pan gruntu. Grund-Herr. Seigneur; Seigneur foncier.

Pan lenny. Lehns Träger. homme; homme lige; le feudataire.

Pan lenności. Lehns Herr. Seigneur direçte; Seigneur dominant.

Pan nawy. Schiffs-Patron. maître de navire.

Pan sobie; Pan swoy. er ist sein eigner Herr, sein selbst eigener Herr. il a ses droits, il n'est pas sujet à personne; il est hors de tutele; il est hors de page. § mam rodziców, nie iestem sobie Panem.

Panowie przedni w Rzeczypospolitey, w Państwie. die Vornehmsten des Reichs. les grands, les principaux, les prémiers, les plus considérables d'une République, d'un Royaume.

dwom (dwiema) Panom służyć trudna. es ist schwer zweenen Herren zu dienen. nul ne peut servir deux maîtres à la fois.

iaki Pan, taki kram. wie der Herr, so der Knecht. tel maître tel serviteur; quel est le maître tel est le valet; tant vaut l'homme (le Seigneur) tant vaut sa terre.

kazał Pan, musiał sam. befiehl es dem Knecht, und thue es selber. un méchant serviteur oblige son maître de se servir lui même.

Panak, *m.* wielosił, stosił. Universal-Arzeney; allgemeines Heil-Kraut. panacée, *f.* basilicon, *m.* panaces de quelque herbe. § centurzya, lubszczyk, lebiotka prawdziwym są panakiem.

Panakowysok. (*opoponax*) Angelichen-Saft aus Macedonien. opoponax, *m* suc de panacée ou de panax; heraclion qui vient de Macedoine.

Pancerola, *f.* die grüne Sechs, der höchste Trumpf in einigen Karten-Spielen. le six en verd la plus haute triomphe en quelques jeux de cartes.

Pancerz, *m. g a.* Panzer, Panzer-Hemd. chemise de maille, cote de maille; haubert. § pancerze wiązone, składane; w pancery ubrany; w pancerzu i szyszaku.

Pancernik, *m.* 1) ein Gepanzerter; der einen Panzer an hat. 2) Panzer-Macher. 1) armé d'une cote de maille. 2) haubergenier, maillier.

Pancerzyk, *m. g. a.* kleiner Panzer. haubergeon, *m.* chemisette de maille.

Papdrowie, } *plur.* Pądry. 1) dicke Regen-Würmer. 2) Würmer im Fleisch. 1) grosses achées ou vers de terre. 2) vers qui rongent la chair.
Pandry, }

Pandura, *vid.* Bandura.

Panegiryczny, *adj.* lobrednerisch. panégirique.

Panegiryk, *m.* Lob-Rede. un panégirique, un éloge.

Panegirysta, *m.* Lob-Redner. une panégiriste.

Panie, } 1) Pfanne, kupferner Tiegel. 2) Springbrunnen-Pfanne, Raum so das Wasser einnimmt. 1) une poéle à frire. 2) bassin de fontaine, espace où demeure l'eau de la fontaine. § 1) w panwi rozpuszczone masło; panwie mosiężne, miedziane. 2) w panew rurmusową woda cewkamie ścieka.
Panaw, *f.* }

panew z wiekiem do grzania pościeli; łożogrzey. einer Bettwärmer. bassinnoire.

Panewka, *f.* 1) kleine Pfanne, Pfännlein. 2) Pfanne am Schieß-Gewehr. 3) Pfanne zu einem Zapfen. 1) petite poéle, poélon. 2) bassinet, *m.* où l'on met l'amorce quand on veut tirer. 3) boete, fontaine de cuivre; virole. § 1) usmaż to w panewce. 2) proch z panewki spalił. 3) w panewkach czopy biegaią.

Pani, *f.* 1) Frau, Besitzerinn eines Orts. 2) Frau, die Diener hat. 3) Dame, ansehnliche Frau. 4) Frau, Wirthinn im Hause. 5) Frau, Madame, beym Complimentieren. 6) Frau, beym Vornamen gemeiner Weiber. 7) die Königinn im Schach-Spiel. 1) Dame, la maîtresse d'un lieu. 2) maîtresse, qui a des domestiques. 3) Dame, femme ou fille de qualité. 4) maîtresse, la femme du maître de quelque logis. 5) Madame, *en terme de civilité en parlant aux femmes de condition.* 6) dame, *titre qui se donne aux femmes de petit peuple en ajoutant leurs noms propres.* 7) reine, dame, *en terme de jeu d'échecs.* § 1) była panią tey włości, wiele pań tam było; pyszne to są panie.

Jey Mość Pani, vid. Mość — *Jey Mość Pani.*

pani młoda. junge Frau, junge Ehe-Frau. la nouvelle épouse.

Pani dworska. Kammer-Frau von Adel. dame d'honneur, dame du Palais.

Panicz, *m.* Panic młodzienic przy całości młodzieńskiey. Junggeselle. puceau, *m.* garçon; garçon vierge.

panić, m. } syn Pański; młody Pan. junger Herr; des Herren Sohn. jeune Seigneur; fils d'un Seigneur.
Paniątko, *n.* }
Panię, *n.* }

*Panięcy, *adj.* panu wielkiemu pryzwoity. herrlich, königlich, prächtig. de Seigneur; magnifiqu, royal.

Panienka, *f.* Jungferchen. filiette, *f.* petite fille; fille fort jeune; petite demoiselle.

Panieński, *adj.* jungfräulich. virginal; de vierge, de fille.

Panieństwo, *n.* Jungferschaft, Jungfer-Stand. virginité; le pucellage, le fillage.

panieństwo odiąć. die Jungferschaft nehmen. déflorer, dépuceler, *v. a.*

Panisko docre, zacne. ein gütiger freygebiger Herr. un Seigneur généreux, libéral.

Panna, *f.* 1) Jungfrau. 2) Jungfer. 3) Junfer, beym Complimentiren 4) Jungfer, Art von Hals- und Hand Fesseln. 1) vierge, fille, pucelle. 2) fille, demoiselle. 3) mademoiselle, *terme de civilité.* 4) menottes, *f. plur.* manicles, *f. plur.* fers qu'on met aux mains & au cou du prisonnier. § 1) panna to prawa. 2) wiele tam panien było. 3) rozkazała Jey Mość Panna. 4) pannę mu na ręce i na szyię włożono.

Nayświętsza Panna; *Panna Marya.* die heilige Jungfrau Maria. la Sainte Vierge; la Mère de Notre Seigneur Jésus-Christ.

Panny Maryi drzewko, vid. *Boże drzewko.*

panna służebna. Kammer-Mägdchen, Dienst-Mägdchen. fille de chambre; servante.

Panna, Panna dworska. Kammer-Fräulein bey einer Dame. dame d'honneur.

panna młoda. eine Braut. une fiancée.

Panniny, *adj.* einer Jungfer zugehörig. de fille,

fille, qui apartient à une fille. § pannine dobre.

Panoſzę, ſię, y. ył. 1) groß, mächtig werden. 2) einen großen Herrn vorſtellen wollen; groß thun. 1) devenir puiſſant; s'aggrandir. 2) trancher du grand, faire le grand, § 1) miaſto tym kwitnie i panoſzy ſię. 2) ſpanoſzyłeś ſię teraz.

Pańpuch, *vid.* Pampuch.

Panowanie, *n.* Regierung, Herrſchaft. le regne, domination, gouvernement, empire, *m.* § panowanie towarzyſza nieuierpi. *prov.* Roku Pańſkiego 1762. a świątobli wego qanowania Jego Lrolewſkiey Mości dwudzieſtego olmego; obłogosławione panowanie.

*Panowy, *adj.* *vid.* Pański 1).

Pański, *adj.* 1) herrſchaftlich, der Herrſchaft eigen. 2) einem Herren oder Frauen zugehörig. 3) göttlich. 4) vortreflich, köſtlich, königlich, herrlich. 2) ſeigneurial, qui appartient au Seigneur, qui eſt de Seigneur. 2) de maître ou de maîtreſſe. 3) divin de Dieu, du Seigneur; dominical. 4) ſeigneurial, excellent, magnifique, royal, ſomptueux, ſplendide. § 1) dwor Pański; pańkie pokoie; pańska proſba za rozkazanie ſtoi, *adv.* 2) pański to koń ſzabla; pańska to ſpednica. 3) ſkrite ſady Pańſkie; Pańſkie Narodzenie. 4) pańſkie to ſzaty, pokoie, mieſzkanie; pańſka gęba u niego; pańſki to kąſek.

pańſka przędza. Junker-Garn, plure très fine.

po pańſku, / Pańſkie, } *adv.* nach der Herrn Art. ſeigneurialement; en grand Seigneur.

Pańſtwo, *n.* 1) Herrſchaft, Eigenthum einer Sache, Eigenthums-Recht. 2) Regierung, Reich. 3) Herrſchaft, Gebiet. 4) die Herrſchaft, der Herr mit Frau und Kinder. 1) propriété, *f.* poſſeſſion en propre; droit de propriété, de poſſeſſion. 2) regne, *m.* gouvernement, empire, *m.* 3) ſeigneurie, domaine. 4) le maître & la maîtreſſe avec leur famille, § 1) ma pańſtwo nad temi włościami. 2) pańſtwo iego od morza do morza ſię ciągnie; pod ſzczęśliwym pańſtwem (panowaniem) iego. 3) kroleſtwo na rożne podzielono pańſtwa; pańſtwo iego w Koronie i w Litwie 4) a ieſt pańſtwo doma?

Panſtwowy, *a. e.* Herrſchaft betreffend. ce qui concerne le gouvernement ou la Seigneurie.

Papawowy, *a. e.* Mönchskopf. de dent-de lion; de piſſenlit.

Pańſzczyzna, *f.* Frohn-Dienſt, Herren-Dienſte. corvée; arbans; *plur. m.* oeuvres tributaires; faiſances, *f. plur.* § dzień wolni od pańſzczyzny.

Pantofla, *f.* ein Pantoffel. pantoufle, *f.* *w pantoflach kto.* der Pantoffeln trägt. pantoflier, *m.*

Pantoflarz, *m.* Pantoffel-Macher. cordonnier qui fait des pantoufles.

Pantoflowy, *adj.* Pantoffel-. de pantoufle.

Panuchniczek, *m. g. panuchmczka.* junger Herr, kleiner Herr. jeune Seigneur; petit Seigneur.

Panuię, *v. n.* gdzie, nad kim. 1) regieren, herrſchen. 1) regner, gouverner, tégir, dominer. 2) dominer; être en vogue. § 1) w tym Pańſtwie (temu pańſtwu) panował, 2) choroby, śniegi, deſzcze w ten czas zwykły panować.

*Panuś *m.* Herrchen, Junkerchen. un Seigneur fort jeune.

Papa, *f.* papina, *f.* Pappe; Kinder-Brey. bouillie, *f.* dont on nourrit les enfants.

Papam, *v. a.* pappen; Kinder-Brey eſſen. manger de la bouillie.

Papawa, *f.* ziele, żabi kwiat, mlecz świni, pleſz, mnich, lwitrud, radyki, gołębi groch. (*ambubeia*) Pfaffen-Platte, Mönchs-Kopf. de la dent de lion, dent de chien, piſſenlit.

Papawony, / Papie, Pąpie, *n.* } 1) Knoſpe, Schelfe einer unaufgeblühten Blume. 2) Flocken, Wolle an einigen Kräutern. 1) bouton, *m.* pelure d'une fleur qui commence à éclorre. 2) duvet, coton ſur une plante. § 1) papie rożowe. 2) papie (perz, pierze, mech, wełna) na oście, na mnichu.

papie wypuſzczać, wydawać keimen, ausſchlagen. boutonner, germer, pulluler.

Papier, *m.* Papier, *m.* papier, *m.* § papier niepiſany, biały; regałowy; ryſować na papierze.

ſtare papiery. alte geſchriebene Papiere. paperaſſes; *f. plur.* vieux papiers; pancartes, *f. plur.*

papier gruby kupiecki do uwiiania. grob Papier zum Einſchlagen. papier brouillard, gros-bon, maculature pour y mettre les merceries.

papier przebiiaiący, zalewaiący ſię. Papier das durchſchlägt. biberon, *m.* papier qui boit.

papiery. Papieren, Schriften. des papiers.

papier luzurowy. blau Papier; Zucker-Papier. papier bleu dont on couvre les pains de ſucre.

Papierek, *m. g. papierka.* Papierchen. petit papier. § papiereczek.

papierek do zapalenia czego. Fidibus, Papier.

pier zum Anzünden. allumette de papier sans souffre.

Papierne, *n. g. papiernego.* Abgabe von Papier; Papier-Geld, Stempel-Geld. droit qu'on paye de papier.

Papiernia, *f*, Papier-Mühle. moulin à papier; papeterie, *f*. ou l'on fait le papier.

Papiernik, *m.* Papier-Macher, Papier-Händler. papetier, *m.* faiseur ou vendeur de papier.

Papierowy, *adj.* papieren. de papier.

papierowe drzewko. (papyrus) Papier-Baum in Egypten, daraus man ehedessen Papier machte. papier, petit arbrisseau en Egipte, dont on faisoit autrefois du papier,

Papiefki, *adj.* Päbstlich. papal, pontifical, qui est de Pape, qui appartient au Pape,

Papież, *m.* der Pabst, le Pape; le Pontife.

Papiestwo, *n.* die Päbstliche Würde. Papauté, Pontificat, *m.* dignité de Pape.

Papinkarz, *m.* 1) Lecker-Maul. 2) der Lecker-Bißchen macht. 2) ein Zärtling, Weichling. 1) friand; personne qui aime les beaux morceaux. 2) faiseur de beaux morceaux. 3) delicat, douillet, un efféminé, demoiseau, fluet; poule laitée.

Papinki, *plur.* Schleckerey, Lecker-Bißchen, friandisse *f.* beaux morceaux,

Paproć wonną; paproć samiec. (*filix mas*) Wald-Farren, Farn-Baum oder Wurzel. fougére mâle.

paproć samica. (filix femina) Art von Farn-Kraut. fougére femelle.

paproć woda. (osmunda regalis, filix florida) Farn-Kraut. osmonde, *f.* fougère aquatique.

Paprocina, *f.* Heide, *f.* wo viel Farn-Kraut wächst. fougéraye, *f.*

Paprotka, *f.* (*polipodium*) Baumfarn, Engelsüß, Stein-Wurzel, Kropf-Kraut. du polipode.

Paprotnik, *m.* ziele, (*lonchidis*) Milz-Kraut, Spicant. lonkite; *f.*

Paprotnika, *f.* (*lonchitis minor*) kleiner Spicant. lonkite mineure.

Papu, papa. *interj.* gebt Pappe. wie die Kinder rufen. donnez moi de la boulie, *mot des petits enfants lorsqu' ils demandent à manger.*

Papuga, *f.* ein Papagay. un peroquet.

Papugowy, *adj.* } Papagay-. de perroquet
Papuzy, *adj.* }
papuzy, adj. } żołtozielony. sittig-grün. verd de perroquet.
Paqużasty, *adj.* }

Para, *f.* 1) Dampf, Dunst, zarter Wasser-Dampf; Brodell aus einer heißen Speise. 2) ein Paar. 3) ein Joch, Gespan von zwey Stück Vieh. 1) vapeur, *f.* air humide, exhalaison humide, qui s'exhale du corps; petite fumée, vapeur qui sort d'une viande chaude, 2) deux; une couple de deux choses de même espèce; une paire de deux choses qu'on ne sépare pas. 3) paire de; deux animaux attelés de front. § 1) z ział naszych ustawnie, idzie para; ciepło w samych rzeczach będące ie na pary i dymy wycieńcza; para z warzonych i pieczonych rzeczy. 2) para ludzi, gołębi; dwie pary (parze) rękawic. 3) para koni, wołow,

para z wody spadaiącey. Dunst vom fallenden Wasser.

para z ziemi. Dampf aus der Erden. exhalaison de la terre; vapeur qui sort des entrailles de la terre.

pary wychodzenie, wyposzczanie. Ausdämpfung, *f.* exhalaison, *f.* évaporation, *f.*

parę wypuszczać. ausdämpfen: Dampf von sich werfen. exhaler des vapeurs, jetter des exhalaisons, envoyer de vapeurs.

para zaraźliwa schädlicher Dampf. bouffée, vapeur empestée.

para razy. ein paar mahl; zwey mahl. deux fois.

para trzewikow botow, pończoch. ein Paar Schuh, Stiefeln, Strümpfe. une pair de souliers, de bottes, de bas.

spać w parze. mit einem Weibe schlafen-beysammen schlafen. coucher ensemble; coucher avec une femme.

parą, parami. Paar Weise. deux à deux. § parą lataią, biegaią.

parę; para. wird als ein *Adverbium* gebraucht: zwey, ein Paar *c'est unefaçon d'adverbe*: deux, une paire, un couple. § było parę ludzi; paru koni taki młyn obroci.

Parabola, *f.* Meßk. ein Kegelschnitt: eine Parallele. *Géom.* une parabole, § parabola iest na ksztalt przeciętey głowy cukru.

Parawon, *m.* Spanische Wand, Wind-Schirm. paravent.

Parapa, *f.* 1) Parade, Staat, Pracht. 2) Parade der Soldaten. 1) parade, figure, pompe. 2) *guerre*: parade. § 1) wielką paradą na zamek iechał. 2) woysko stanęło w paradzie; na koscielną komenderowany paradę.

parodę czym czynić. mit etwas Staat machen. faire parade de qu. ch.

Paradnie, *adv.* mit Staat, im Staat. en parade, pompeusement. § paradnie się ziechali.

Paradny,

Paradny, *adj.* Parade-, Staats-. de parade. koń paradny; pokoy paradny.

Paraduię, *v. n.* paradieren, Staat machen. faire parade, faire figure. § Regiment paradował.

Parafia, *f.* Pfarre, *f.* Kirchspiel, *n.* paroisse, *f.* tous les paroissiens & paroissiennes.

Parafianka, *f.* eine Eingepfarrte. une paroissienne.

Parafian, *m.* Pfarr-Kind. paroissien, *m.* habitant d'une paroisse.

Paragonuię, *v. n.* z czym. gleich kommen. s'égaler, se comparer. § w zasługach z nim paragonować nie zdoła.

paragonować co, iedno z drugim porównać. eines mit dem andern vergleichen. égaler, comparer, faire comparaison; parangonner.

Paragraf, *m.* 1) ein Absatz in Büchern. 2) Hieb, Quer-Hieb ins Gesicht. 1) un paragraphe. 2) balafre, estafilade au visage. § 1) rozdział na 6. paragrafow podzielony. 2) paragraf mu przez nos nanotowali.

wyciąć komu paragraf. einem einen Zwerch-Hieb geben. estafiler, écharper qu; faire à qu. une éstafilade au visage.

Paralela, *f.* rownoodległość. Meßk. Parallel-Linie. *Géom.* parallele; ligne parallèle. § rownoodleg, rownoleg, *m.*

Paralelny, rownoodległ ia, ie. Parallel-, gleich weit. parallèle, qui est également distant de qu. ch.

Paralityk, *m.* ein Gichtbrüchiger, ein Gelähmter. un paralitique, qui a une paralisie.

Paraliż, *m.* ślak; rufzenie powietrzem całego ciała albo części ktorey. die Lähmung der Schlag. paralisie, *f.* § paraliżem albo szlakiem zarażony.

Paroliżowy; *adj.* die Lähmung betreffend. de paralisie, qui regarde la paralisie.

paraliżowe ziele, bukwica biała. (primula veris) Himmels-Schlüssel. prime-vère, *f.* cocu.

Param, *v. a.* ausdämpfen. exhaler, évaporer.

paraiący alembik. Dampf-Kolben beym Distillieren. alembic, *m.* par lequel passe une sorte de vageur au lieu de la liqueur. § z paraiącego alembika tylko para miasto wodki wychodzi.

param się. mit etwas umgehen. s'occuper, faire profession, se mêler de; vaquer à. § z tą się parać nie ma zabawą; takim się bogoboyny nie para zgromadzeniem; para się temi rzeczami.

Paramenta kościelne; aparaty. Kirchen-Putz. parements, ornements d'Eglise.

paramenta ołtarzowe. Altar-Decken. parement d'autel.

Parapet, *m.* nadwałek. Befest. Brust-Wehre. *Fortif.* parapet, *m.*

Parazyt, pasorzyt, *m.* Schmarutzer. écornifleur, parasite, *m.*

Parawan, *m.* Spanische Wand. paravent, *m.*

Parch, *m.* 1) der Aussatz, die Raude. *2) Bock-Gestank, s. Parkot. 1) l'épre, ladrerie. *2) pouquin, *v.* Parkot.

parch biały. weißer Aussatz; weiße Malzey. ladrerie blanche.

Parchaty, *adj.* } **Parchowaty**. *adj.* } parszywy. aussätzig, raudig. lépreux, ladre

Parcinka, *f.* Kieczka. Leinwandener Kittel. sarot, *m.* souquenille, blaude.

Parciany, *adj.* vom groben Hanf-Garn. de baline. § parciana przędza; parciane płotno.

Parcie, *m.* Stechen im Leibe. les tranchées, *f.* mal de ventre. § to lekarstwo parcia i kolki uśmierza.

Pardus, *m.* Parder, Leopard. léopard.

*****Pardwa**, *f.* bekas. eine Schneppe. bécasse, *f.* oiseau.

Parentela, *f.* rodzieństwo. Verwandschaft; die Verwandten. parenté; le parentage, parentele, *f.* § wielką ma parentelę.

Pargamin, *m.* Pergament, *n.* du parchemin.

pargamin subtelny. zartes, weißes Pergament. velin, *m.*

rzemieślnik od pergaminu. Perchament-Macher. parcheminier, *m.*

Pargaminowy, *adj.* pergamenten, *adj.* de parchemin.

*****Park**, *vid.* Parkot.

Parkan, *m.* Planke; breterne Wand. pan de fust; clôture faite de poteaux & de planches.

Parkanię, *v. a.* co. eine Planke führen. faire un pan de fust; enclorre, entourer, enfermer d'une clôture de bois. § oparkanić ogrod.

*****Parki**, *plar.* Poet. die drey Parken. *Poet.* les trois soeurs filandières; les Parques.

Parkot, *m.* Bock, Bocks-Gestank. bouquain, bouc, gousset; odeur fade qui vient de l'aiselle de quelques gens.

parkotem śmierdzieć. bockenzen. sentir le gousset; sentir le bouquin, le bouc.

Parlist, *m. vid.* Podkolan.

*****Parma**, *f.* barwena. Barbe, *f.* ein Fisch. barbeau, *m.* poisson.

Parmezan, *m.* } **zParmizan**, *m.* } **Parmezyn**, *m.* } Parmesan-Käs. du fromage de Parme; parmesan.

**Parnas, *m.* der Parnaß; ein Berg in Griechenland. le Parnasse, un mont en Grece.
**Parnaski, *adj.* Parnaß. de Parnasse.
***Parnaskie dziewki.* die Musen. les Muses.
Parnawa, *f.* Stadt in Liefland. une ville en Livonie.
Parno, parno iest. es ist schwüles Wetter. il fait une chaleur étouffante. § parno wczoray na dworze było.
Parność. *f.* Schwüle, *f.* feuchtes und warmes Wetter. un tems vain; une chaleur étouffante.
Parny, *adj.* schwülig. vain, étouffant, § parny dzień dzisiay.
Parobek, *m. g. parobka.* 1) Haus-Knecht 2) Fuhrmanns-Knecht. 1) valet de maison. 2) valet de chartier.
Paroboczny, *adj.* von Triangeln: mit zween gleichen Ecken. *Géom.* isoscelle, *m.*
Parobok, *m.* Meßk. Triangel mit zween gleichen Seiten. *Géom.* un triangle isoscelle, dont les angles sur la base sont égaux.
Parokonny, *adj.* zweyspännig. tiré par deux chevaux. § woz parokonny.
Paroksyzm, *m.* ein Paroxismus. un paroxisme; accès de maladie.
*Parol, *m.* 1) Versprechen, Parole, Wort, 2) die Parole bey den Soldaten. 1) promesse, *f.* parole qu'on donne à qu. 2) parole. *f.* mot que les gens de guerre se donnent. § 1) dał parol. 2) Adiutanci po parol przyszli.
na parolu; na parolę auf Parole. sur sa parole. § w mieście na parolu zostali; puścił go na parol.
dotrzymać parolu. Parole halten. tenir sa parole.
parol złamać. die Parole brechen, nicht halten. violer la parole.
Parow, *m.* Neben-Weg, Neben-Fußsteig. détour, *m.* chemin de détour; chemin detourné.
Parsk, *m.* 1) Korn-Grube in der Erde. 2) das Schnauben vor einem lauten Lachen 3) die Kehlsucht; die Drüsen, eine Pferde-Krankheit. 1) caverne souterraine où l'on garde les fruits. 2) bruit suivi d'un éclat de rire; ronfle qui se fait avant un ris excessif 3) gourne, *f.* maladie ou abcès que les chevaux ont au dessous de la gorge; jetter sa gourme.
parsk kozi, m. ziele. vid. *kozi parsk.*
Parskam, *v. m. F. parsknę.* 1) schnauben beym Lachen; überlaut lachen. 2) zischen, prasseln; brausen, als heißes Eisen vom Wasser. 3) niesen, *f.* Kicham. 1) ricaner, *v. n.* éclater de rire; ronfler; faire un bruit en riant. 2) bruire. pétiller, faire un bruit semblable à celui du fer rouge trempé dans l'eau. * 3) éternuer, *v.* Kicham. § 1) parskał śmiechem. 2) żelazo rozpalone parska (skwierczy) w wodzie; parsknęła świeca.
świeca parskaiąc gaśnie. das Licht prasselt und geht aus. la chandelle fait le dernier bruit s'éteint.
parskaiący śmiechem. der sich des Lachens nicht enthalten kann. ricaneur; qui ne se tient pas de rire.
Parszywieię, *v. n.* räudig werden. devenir lâdre ou lepreux.
Parszywy, *adj.* schäbigt, raudig, aussätzig. lépreux, lâdre, galeux, rogneux. § parszywy pies; iedna parszywa owca całą trzodę zarazi, *prov.*
parszywa to sława. das ist ein schlechter Ruhm; eine schlechte Ehre. ce n'est pas nommée.
Part, *m.* grobe Hanf-Leinwand, Pack-Leinwand. de la baline; grosse toile de chanvre.
Partacz, *m.* 1) Pfuscher, Benhase. 2) Schuflicker. 3) Flicker, Ausbesserer 4) Sudler, schlechter Arbeiter, Stümper. 1) gâte-metier, bousilleur. 2) savetier. 3) ravaudeur, racoutreur. 4) bousilleur, frelampier. fagoteur.
Partaczę, *y, yt.* pfuschern. bousiller, entreprendre sur le métier; gâter le métier.
Partactwo, *n.* } 1) Flick-Arbeit, Altflickerey. 2) Pfuscherey, schlechte Arbeit. 1) ravaudage, *m.* rapiéçetage, *m.* 2) bousillage, *m.* besongne mal faite. § 1) partaniną się bawi.
Partanina, *f.* }
Partes. } musikalische Noten; Noten-Buch. notes de musique; papier de musique; ablature, *f.* un livre de tablature. § iest z partesu dobry na iakimkolwiek instrumencie muzycznym
Partesy, *plur.* }
Partolę, *v. a.* schlechte Arbeit machen, sudeln, pfuschern. bousiller, travailler mal; faire quelque besogne d'une manière grossière.
Partya, *f.* 1) Partey, *f.* Menge, *f.* 2) Partie, Vorschlag zu etwas, ein Anerbieten. 3) Parthey, Anhang, Faction. 4) Partie von abgeschickten Soldaten. 1) partie, *f.* quantité. 2) parti, avantage, *m.* offre, *f.* ou condition qu'on presente à qu. 3) parti, *m.* partie, *f.* faction *f.* 4) détachement, *m.* partie; un petit corps envoyé à la petite guerre. § 1) wilkiemi partyami towar kupuie; partye wielka szarańczy przyięciała, 2) oyciec córce

swoiey naylepiey wyiedna i uparrzy partyą. 3) na Sywedzką się przekinał partyą. 4) gdy partye z woyska na czaty wychodzą.

Partyka chleba. Partickel, Stück Brod. gros lopin de pain.

Partykularz, *m. g. a.* 1) kleines Dorf-Kloster von 20 Mönchen. 2) Pivat-Mann. 1) petit couvent de village, où il y a vint Religieux. 2) particulier, *m.* homme privé.

Partytura, *f.* Musik: die Partitur. *Musiq.* partition.

Partyzant, *m.* Anhänger, Parthey-Gänger. adhérent, partisan; qui suit le parti de qu. § partyzantow Woyoy Szwedzkiey wydać maią.

Paru, *vid.* Para — *parę, paru.*

Paruię, *v. a.* kogo. vertreiben, verjagen. déloger, déplacer, chasser. § parował ich od wałow; parować (pędzić) trzodę.

Paryż, *m. g. a.* Paris, *m.* eine Hauptstadt in Frankreich. Paris, *m.* ville capitale de France.

Paryski, *adj.* Pariser. de Paris.

Parza, *f.* ospa. Hunds-Futter. du son préparé pour la nourriture des chiens. § zacuchnęła psu parza.

Parzę, *y. ył. v. a.* 1) brennen. 2) brühen. 3) brennen, ein Brennen verursachen, als Nesseln. 4) Heilk. bähen, ein krankes Glied. 5) schneiden, anziehen, als die Kälte. 6) feuern, schießen, beschießen. 1) brûler, faire mal en touchant le feu. 2) échauder. 3) brûler, piquer comme l'ortie. 4) *Médec.* fomenter une partie malade. 5) fouetter, gercer comme le vent. 6) fouetter, battre comme les canons; faire un grand feu; tirer. 7) apparier, accoupler, appareiller. § 1) parzy ogień, żelazo rozpalone. 2) parzy ukrop; parzyć gęś. 3) parzy pokrzywa. 4) parzyć rękę nogę; parz mieysca dolegliwe kapustą. 5) bicz, mroz, wiatr parzy. 6) iako z armat parzyć poczęli; sparzył dobrze odyńca. 7) parzyć gołębie, kanarki.

parzyć psom. Kleyen für die Hunde einrühren. tremper du son dans l'eau chaude pour les chiens de chasse.

słońce parzy. die Sonne sticht, brennet. le soleil brûle, frappe.

parzę się. 1) sich bähen. 2) sich paaren, sich gatten. 1) fomenter. 2) s'apparier, s'accoupler, se joindre.

Parzenie, *n.* 1) das Brühen. 2) das Brennen, Jucken von einer Nessel. 3) das Schießen, Beschießen. *4) das Bähen eines kranken Gliedes, s. Naparzanie. 5) das Paaren, das Gatten. 1) l'action d'échauder. 2) brulûre, piquûre d'ortie. 3) l'action de tirer, de ruiner à coups d'armes à feu. *4) la fomentation d'une partie malade, *v.* Naparzanie. 5) l'action d'apparier, d'accoupler.

Parzysty, *adj.* 1) gepaaret, paarweise zusammen gefüget. 2) Rechenk. gleich, gerade, das sich ohne Bruch theilen läßt. 1) apparié, accouplé. 2) *Aritm.* pair, qu'on peut diviser sans fraction.

Paś, *m.* Paulchen, kleiner Paul. Paulot, petit Paul.

Pas. Wort der Spieler: Paß, ich spiele nicht. *terme de jeu:* passe, je ne joue pas.

pas, m. g. a. Pohlnischer Paß, Binde um den Leib. 2) ein Gurt. 3) ein Windel-Band. 4) lang geschnittener Streif oder Stück, als Fleisch; eine Schrote. 5) Paß, Gränz-Ort. 6) Paß, so man den Soldaten giebt. 7) der Thier-Kreis am Himmel. *8) die Milch-Straße am Himmel, s. *mleczna droga.* 1) ceinture, *f.* ceinturon, *m.* 2) un sangle. 3) tour de lange. 4) tranche, piéce longue. 5) pas, détroit; un défilé; un passage ou une avenue dans un pays fort étroite. 6) congé qu'on donne à un soldat à charge de revenir. 7) le zodiaque. 8) le chemin de Saint Jaques, *v. mleczna droga.* § 1) pas lity, iedwabny. 2) pas łożkowy, rzemienny, konopny. 3) zdiąć pas z dziecięcia powitego. 4) pokray mięso na pasy. 5) pasow i zamkow mało mamy; pas dobrze opatrzony; na pasach nieprzyiacielowi zabiegać. 6) dać pas żołnierzowi.

pas rycerski. 1) Wehr-Gehenk. 2) Ordens-Band. 1) baudrier, *m.* ceinturon, *m.* 2) cordon, *m.* colier de l'Ordre, *m.*

wzgardził pasem rycerskim. er hat den Degen an die Wand gehangen. il a pendu l'épée au croc.

pas oficerski. eine Officiers-Schärpe, so sie um den Leib tragen. écharpe, *f.* ceinture d'Officier.

pasy tragarskie. Träger-Riemen. bricoles; bandes de cuir dont les Porteurs se servent.

pas S. Jana, ziele. (lycopodium; muscus terrestris) Bär-Lappen, Wolfs- oder Teufels-Klau, Gürtel-Kraut. licopodium, *m.*

pasy kareciane. Hang-Riemen in der Kutsche. soupentes, *f. pl.* courroyes qui tiennent suspendu le borps de carosse.

pas miechowiczny na rupturę. Bruchband. brayer, bandage, *m.* pour arrêter les d-scentes de boyaux.

od pasa do nog, na doł, vom Gürtel, vom Unter-

Unterleibe an bis auf die Füße. de la ceintre, du milieu du corps en bas.

od pasa do gory. vom Gürtel in die Höhe: de la ceinture en haut. § Syrena iest Pław morski od pasa na doł ryba, a od pasa do gory białagłowa.

do pasa. bis an den Gürtel, bis an den Leib. jusqu'à la ceinture; jusqu'au milieu du corps. § posąg do pasa; woda tam idzie do pasa.

w pas kogo porwać. einen mitten um den Leib fassen. prendre qu. par le fois du corps, à fois du (de) corps, au milieu du corps, par la faux (fort) du corps.

za pas; za pasem. in dem Gurte. dans la ceinture. § wetknąć pistolety za pas; mieć pistolety za pasem.

za pasem. fertig; gleich bey der Hand. tout prêt, à main, à la portée. § za pasem u niego zawsze przyczyna; wymowkę ma za pasem.

pasy z kogo drzeć. aus dem Rücken des Uebelthäters Riemen schneiden. couper des lanières du cos d'un criminel.

weź nogi za pas. nimm die Beine auf die Achsel. buvez un coup & haut le pié; cours à toutes jambes; cours plus vîte que le vent; prens les jambes à ton cou.

za pasy z kim chodzić. 1) mit einem ringen, kämpfen. 2) mit einem im Streite liegen, übers Knie gespannet liegen. 1) lutter avec qu. 2) tirer au court bâton avec qu.; se disputer, se quereller avec qu.

Pasaman, *m.* pasamon, *m.* Passament, Borte. passement. § pasamon iedwabny z drobnemi nitami śrebrnemi.

pasamany przydać. verbrämen, bortiren, mit Borten besetzen. passementer; mettre du passement sur un habit.

Pasamannik, *m.* Pasamonnik, *m.* Borten-Wirker, Band-Weber, Passamentierer. passamentier, rubanier.

Paśę, *v. a. pasie, pasł.* Vieh weiden, hüten. paître des troupeaux, mener paître. § paść owce, bydło.

paść oczy czym. die Augen mit etwas weiden. repaître les yeux de qu. ch.

paść się, pasę się. 1) weiden, grasen, auf der Weide gehen. 2) sich mästen. 3) sich schmeicheln, als mit Hoffnung. 1) se paître, manger l'herbe; paître l'herbe. 2) se nourrir, se repaître, se paître. 3) se paître, repaître, se flatter de; s'entretenir d'une chose vaine. § 1) bydło się na łąkach pasło; pszczoły się na pasiekach pasą. 2) paść się specyalikami. 3) sami się opinią paśiemy, sami się oszukiwamy - daremną się pasie nadzieią.

Pasek, *m. g. paska.* 1) kleine Binde, kleiner Gurt. 2) schmales Band, Riemen, etwas zuzubinden. 3) Streich-Riemen zu Putz-Messern. 4) kleine Schnitte, Streiflein. 5) Leit-Band, Gängel-Band, Leit-Riemen. 1) bandelette, *f.* ceinture, *f.* petite ceinture. 2) tirant, *m.* courroye, bandelette à lier qu. ch. 3) écorce ou courroye à affiler les rasoirs. 4) petite tranche, morceau coupé en long. 4) lisière dont on se sert à promener les enfants. § 1) chłopiec w pasku iedwabnym. 2) paskiem konopnym co zmocnić. 3) wyostrzyć brzytwę na pasku. 4) pokray mięso na paski. 5) wodzić dziecię na pasku.

paski u szable. Riemen, woran die Scheide des Säbels hängt. porte-sabre, *m.* ceinturette de sabre; bretelles; petites bandes de cuir d'où pend le fourreau de sabre.

paski u botow. die Streppen oder Zugbänder an den Stiefeln. les tirants au dedans d'une botte.

Pasibrzuch, *m. vid.* Pasorzyt.

Pasieka, *f.* mieysce gdzie się pszczoły pasą. Bienen-Garten; wo die Bienen den Honig sammlen. le lieu où se nourrissent les abeilles.

Pasienie, *n.* das Weiden. pâture, *f.* l'action de paître.

Pasierb, *m.* ein Stiefsohn. beau fils; fils d'un autre lit.

Pasierbica, *f.* Stief-Tochter. belle fille; fille d'un autre lit.

Pasierbiczy, Pasierbowy, *adj.* stiefsöhnlich; stieftöchterlich. de beau fils; de belle fille.

Paskudnica, *f.* säuisches Weib, Sauickel. begueule, *f.* gaupe, *f.* un souillon; mariegraillon, *m.*

Paskudnik, *m.* 1) unflätiger Mensch; eine Saue. 2) Vieh-Seuche, Vieh-Sterben. 3) Knolster, ein grüner stinkender Käfer, dar das Gras vergiftet, davon das Vieh eine Seuche gekömmt. 4) Vieh-Seuche von diesem gefressenen Wurme. 5) Buphonum, ein Kraut, davon die Ochsen sterben. 1) un souillon, cochon, un homme mal-propre. 2) mortalité sur les bestiaux. 3) le bupreste, un insecte qui venime les herbes dont les bestiaux meurent. 4) mortalité sur les bestiaux causée par le bupreste. 4) la mort aux boeufs, une plante.

Paskwil, *m.* ein Pasquil, eine Schmähschrift. pasquil, *m.* pasquinade, pasquin, un libelle.

Paſkwilant, *m.* ein Paſquillant. faiſeur de paſquinades.

Paſum, *n.* 1) Gebinde Garn von 40 Faden. 2) fig. lange Reihe, ein Gewebe; Verfolg von etwas. 1) écheveau, *m.* quarente fils qui ſont noués enſemble. 2) *fig.* un long tiſſu de; une enfilade de. § 1) czterdzieści paſm bywa w przędzionie.

paſmem, adv. alles aneinander; eins nach dem andern; in einem Zuge, in einem Striche. tout d'une ſuite, tout d'une tenuë, tout d'une tirade. § posłano furmanum w izbie paſmem we dwa rzędy; ztąd ſię uſtawicznym paſmem wſzyſtkie ſnuią kłotnie; paſmem wſzyſtkie ſię ſzczęścia ſprowadziły.

ma kilka wioſek iednym paſmem. er hat etliche Dörfer in einen Striche. il poſſede quelques villages tout d'une tenuë.

cztery pokoie paſmem. vier Zimmer in einer Reihe. quatre chambres tout d'une ſuite, de plempié, toutes proches l'une de l'autre.

Paśne na cudzym; prawo paſienia. die Koppel=Hut, Trift=Gerechtigkeit auf einer Wieſe. le pâturage; le droit de mener paître ſur un pré ſans payer l'herbage. § paśnego na moiey nie ma łace.

Paśnik, *m.* Gürtler. ceinturier, *m.* faiſeur de ceintures.

Paſobrzuch, *m. vid.* Paſorzyt.

Poſorzycki, *adj.* ſchmarotzeriſch. paraſitique.

Paſorzyctwo, *n.* Schmarotzerey. écorniflerie, *f.* paraſitique, le métier de paraſite.

Paſorzyt, *m.* Schmarotzer, Teller=Lecker. écornifleur, paraſite, piqueur d'eſcabelle, chercheur de franches lipées; flereur de cuiſine, démon du midi.

Paſowanie, *n.* 1) das Umgürten. 2) das Paſſen im Spiele. 1) l'action de ceindre qu. d'une ceinture ou ceinturon. 2) l'action de paſſer au jeu.

paſowanie rycerza. das Ritter=Schlagen. création d'un Chevalier; la promotion à la Chevalerie.

Paſowany. *adj.* zum Ritter geſchlagen. qui eſt élevé à un Ordre; qui a l'Ordre de quelque Chevalerie. § paſowany żołnierz.

Paſowka, *f.* Zapfen=Birne. poire fort délicieuſe qui a la figure d'un étoupillon.

Paſowy, *adj.* Gürtel=, Binde=. de ceinture.

Paſterka, *f.* eine Schäferinn. bergere, *f.* celle qui garde les brebis.

Paſternaczek; *m. vid. paſternak dziki.*

Paſtenak, *m. g. u.* Paſtinac, Paſternak. de la paſtenade; du panais, une racine potagere.

paſternsk, g. a. *ryba morſka.* Angel=Fiſch, Stachel=Rochen, ein See=Fiſch. paſtenaque, tarerondo, un poiſſon de mer qui a la figure d'une raye.

paſternak dziki, *paſternaczek*, (paſtinaca ſylveſtris) Wildmohren, Mohren=Kümmel, Vogelneſt=Saamen. panais ſauvage. § paſternak dziki ieſt chwaſt a ięczmieniu i orkiſzu, piwo ſokiem iego zmieſzane kamień kruſzy.

Paſternik *m. g. a.* ein Paſtinak=Beet. planche ſemée de panais.

Paſterſki, *adj.* Schäfer. de berger, paſtoral: de poſteur.

laſka paſterſka albo paſtuſza. Schäfer=Stock. houlette, *f.* bâton paſtoral.

Paſterſtwo, *n.* Schäfer=Stand, Schäfer=Gewerbe la profeſſion de pâtre; le métier de berger.

Paſterz, *m.* 1) Schäfer, Hirte. 2) fig. Hirte, Lehrer. 1) berger. 2) *fig.* Paſteur, Docteur de l'Egliſe. § 1) paſterze tey wſi. 2) Naywyżſzy Kościoła Bożego Paſterz.

Paſtewnik, *m.* 1) Vieh=Weide. *2) Zaun, Gehäge. 1) pâture, pâturage, *m.* herbage, *m.* 2) haye; boucheture, clôture.

Paſtewny, *adj.* 1) mit Vieh=Weiden verſehen. 2) zur Einnahme von Vieh=Weiden gehörig. 3) auf der Weide gemäſtet; Weid=. 1) où il y a de bons & de beaux pâturages; propre à nourrir le bétail. 2) qui concerne le revenu de pâturage. 3) qui paît ſur un pâturage; d'engrais. § 1) wſi paſtewne. 2) paſtewne dochody. 3) woł paſtewny.

Paſtorał, *m.* Biſchoffs=Stab. bâton paſtoral, croſſe.

Paſtuch, *m.* } ſchlechter Hirt. un pâtre;
*Paſtucha, *m.* } gardeur de bétail.

paſtuch geſi. Hänſe=Hirt. gardeur d'oïes.

paſtuch krow. Kuh=Hirt. vacher, bouvier.

paſtuch świń. Sau=Hirt. porcher, gardeur de cochons.

paſtuch koz. Ziegen=Hirt. chévrier.

Paſtuſzy, *adj.* Hirten=. de pâtre.

paſtuſza laſka. Hirten=Stock. bâton de bouvier.

Paſtwa, *vid.* Paſza.

Paſtwię ſię nad kim. mit einem übel umgehen; toben. exercer ſa rage; ſa cruauté contre qu.; maltraiter, tiraniſei, ſtrapaſſer, rudoyer, traiter rudement qu.

Paſtwienie ſię. das Toben wider einen; Unmenſchlichkeit; Härte. dureté, *f.* rage contre

contre qu.; traitement fort dur; cruauté, inhumanité. § przewodziene i pastwienie się nad ubogim ludem.

Pastwisko, *n.* Vieh=Weide, Trift. le pâturage, l'herbage, le bacage, *m.*

Pasuię kogo. einen zum Ritter schlagen. créer, faire qu. Chevalier; donner l'Ordre à qu. § krol pasował kawalera; pasował go na kawalerstwo, na tycerstwo.

pasuię we grze. Passen, im Karten=Spiele. *terme de jeu:* passer; ne jouer pas.

passuię się. eig. u. fig. ringen, kämpfen, streiten. *prop. & fig.* lutter, combattre, disputer; efforcer d'obtenir sur qu. § pasowały się z sobą przez czas niemały przeciwne strony; pasować się myślami; pasował się daremnie z przeciwną i iemu i Oyczyznie fortuną; miłość z męstwem się pasowała.

śmiercią się pasować. mit dem Tode ringen. agoniser, *v. a.* être à l'agonie, tirer à la fin.

Pasynek, *m.* Nach=Neffe, Ur=Ur=Enkel; des Ur=Enkels oder Ur=Enkelinn Sohn. fil de l'arrière-petit-fils ou de l'arrière-petite-fille.

Pasza, *f.* pastwa, *f.* 1) Weide, Fraß, Futter auf dem Felde für die Thiere. 2) fig. Futter, Nahrung für die Seele. 3) Jäger: Revier, wo gejaget wird. 1) fourrage, *m.* herbe; mangeures, *f. plur.* pâture des animaux sur la campagne. 2) *fig.* pâture, nourriture de l'ame. 3) *chasse:* cerne, *m.* enceinte dans laquelle on chasse. § 1) trop zaiaca w paszy; ziemia rozmaitą wydaie paszą. 2) pasza to cielesna i liche umysłu ukontentowanie, 3) pies się zabawia w paszy; pies poszedł w paszą.

pasza ielenia, Weide des rothen Wildes. viandis, *s. m.*

Paszcza, *vulg.* Fresse. musle, *m.* § ey cyt weźmiesz w paszczę.

Paszczęka, *f.* 1) der Rachen der Thiere. 2) Rachen, Fresse, Hals. 1) gueule, museau de quelques animaux. 2) *fig.* gueule, bouche. § 1) lew paszczękę na niego rozdziewił. 2) trzeba nasycić łakome dworzanom paszczęki.

paszczęka rozwarta, otworzona. offener, aufgesperreter Rachen. gueule béante ou ouverte.

dać komu w paszczękę. einen auf das Maul schlagen. donner à qu. sur le musle.

Paszport, *m.* einen Paß, Paßport. passeport. § o paszport prosić; paszport dać, wydać.

Pasztetik, *s. n.* Pastetchen, *n.* petit pâté, *m.*

Pasztet, *m.* eine Pastete. un pâte. § pasztet Niemiecki, Francuski, Angielski, rybny, mięsny.

pasztet cielęcy. Pastete von Kalb=Fleisch. godiveau, *m.* un pâté de godiveau.

pasztet na zimno, eine kalte Pastete. un pâté de requête.

pasztet liściany. Pastete von geblättertem Teige. un pâté à la Mazarine.

Pasztetniczka, *f.* Pasteten=Bäckerinn. patissière, *f.*

Pasztetnik, *m.* Pasteten=Becker. patissier, *m.*

Pasztetowy, *adj.* Pasteten=. de pâté.

pasztetowa podeszwa. die Unterkrust einer Pastete. abbaisse de pâté.

nakrywka podeswa. Pasteten=Deckel; die Ober=Kruste. un couvercle de pâté.

Patarda, *f. vid.* Petarda.

Patela, **Patelnia**, *f.* 1) flache Küchen=Pfanne. * 2) kleine Feuer=Pfanne, s. Fairka. 1) poile frire, à fricasser. 2) chaufferette, *f.* petit réchaud, *v.* Fairka. 1 1) na pateli co upiec; patelnia do smażenia.

patela do tortow. Torten=Pfanne. terrière, *f.* tourtière, *f.*

* **Patok**, *m.* ein Stock, Prügel. bâton, baguette.

Patoka, *f.* klarer, geläuterter Honig. du miel bien affiné; miel sans ordures.

* *patoka, ustoiny.* Satz, Hefen. fondrille, *f.* sédiment, *m.*

* **Patnik**, *m.* pielgrzym. Pilger, Wallfahrts=Bruder. pélerin, *m.* qui va en pélerinage; qui fait un voyage de dévotion.

Patron, *m.* 1) Patron, Schutz=Heiliger. 2) Sachwalter, Anwald, Advocat. 1) Patron, Saint qui est Protecteur de qu. 2) Avocat, Praticien, qui conduit & instruit un procès. § 1) S. Stanisław iest Patron Polski, a S. Dyonizy Francyi.

Patronowie Swięci. die Heiligen. les Saints.

Patron moy; Swięty ktorego mam imię. Heiliger, dessen Namen ich führe. mon Parrein, le Saint dont je porte le nom.

pan, pan okrętu. Schiffs=Patron. le maître de navire; patron de navire.

* *patron-wzor.* Muster. patron, *m.* modèle, *m.*

Patronka, *f.* Patroninn, *f.* Schutz=Heiliginn, Beschirmerinn. Patronne, *f.* Sainte qui est Protectrice de qu.

Patronizacya, *f.* die Praxis eines Rechtsgelahrten. avocasserie, *f.* pratique, *f.* le métier d'un avocat.

Patrul, *m.* die Patrulle, die Schaarwache, la patrouille; les soldats qui marchent

 la

la nuit dans les rues. § patrule po ulicach w nocy chodzą.

Patryarcha, *m.* Patriarche. un Patriarche.

Patryarchalny, *adj.* patriarchisch. patriarcal.

Patrzacz, *m.* Zuschauer. spectateur, *m.* qui regarde quelque chose.

Patrzam, *v. a.*
Patrzę, *y*, *ył*, } 1) das Gesicht, die Augen gegen etwas halten, richten; schauen. 2) sehen. 3) sich nach etwas umsehen, mit den Augen suchen. 4) auf einen sehen, sich an einen halten. 5) abwarten, zusehen, Achtung geben. 6) aussehen als; aussehen böse, gut. 7) sehen, nachschlagen in einem Buche. 8) von Sonnen-Uhren: gewendet seyn, gehen gegen eine von den Gegenden. 1) regarder, *v. a.* porter les yeux, le regard sur; avoir le visage, les yeux tournés vers; regarder quelque tems. 2) voir. 3) regarder aprés qu. ch.; chercher des yeux pour trouver. 4) se prendre à qu. de qu. 5) prendre garde de; soigner qu. ch.; veiller, vaquer, avoir soin à. 6) avoir une bonne, une mauvaise mine; avoir la mine de; ressembler à; sentir, ressentir qu. ch. 7) voir, chercher dans un livre. 8) *en parlant des cadrans*: être tourné vers; regarder un quartier du monde. § 1) patrzę za kim poki go doyrzeć nie mogę; patrzy na moy dom; patrza na ptaka alo go ieszcze nie widzi. *2) patrzy (widzi) dobrze źle. 3) patrzy tu sługi, kapelusza swego. 4) patrz tey szkody na niem; on patrzyć ma posesora, a posesor ewiktora. 5) patrz tego co czynisz; patrz pilno, aby nie uciekł; patrzy na mię, iak czynię; niech szwiec swego patrzy kopyta, *prov.* każdy patrz swego rzemiesła. 6) patrzy zły, dobry; wesoło patrzy; te pierścionki patrzą iako złoto; patrzy to sukno dobrze. 7) zegar słoneczny patrzy na południe, na wschod 8) o czym patrz w Kromerze.

* * *

Patrzam hat die lange und Patrzę die kurze Handlung der Bedeutungen dieser *verborum*. Patrzam *exprime la longue* & Patrzę *la brève action des significations de ces deux verbes.*

ledwie na niego patrzać mogłem. ich konnte ihn kaum ansehen. à peine ai-je pû le regarder.

z oczu mu to patrzy. es siehet ihm dieses aus den Augen, er sieht diesem gleich. il ressemble à, il a la mine de; il a la mine que. § kufel, chytrość, rozum mu z oczu patrzy; nie patrzy mu nic dobrego z oczu; nie patrz mu to z oczu.

patrzy mu złodzieiy z oczu. der Dieb sieht ihm aus dem Augen. il porte la mine d'être filou; il a la mine de filou,

krzywo patrzyć, po oku patrzyć. scheel, ungern sehen. regarder de travers, de côté; de mauvais oeil. § po oku na mię zawsze patrzy.

patrzyć na doł z gory. von oben herunter sehen. regarder d'en haut.

patrzyć czym, przez co. durch etwas sehen. voir à travers de.

patrzyć oknem. durchs Fenster sehen. regarder par la fenêtre.

patrzyć śmiele; nie mrugaiąc oczyma patrzyć. steif, unerschrocken sehen. regarder fixement.

na oczy patrzyć. mit seinen Augen sehen. voir de ses yeux.

patrzyć sobie. mit guter Muße, mit allem Fleiße besehen. s'appliquer à considérer, à regarder attentivement, regarder à son aise. § Patrzę sobie na mulowanie.

patrzyć tam i sam. hin und her sehen. regarder de côté & d'autre; regarder de tous les côtés.

patrz. interj. schau; seht doch, regardez, voyez, considérez. § patrz go iaki frant; patrz iaki to człowiek.

patrz sam siebie, zupfe dich selber bei der Nase; sieh auf dich selbst. prenez vous par le nez.

patrz sam; patrz na mię wey; słysz; höre doch, sehe doch her. écoutez donc. regardez ici; voyez.

patrz końca w każdey sprawie. in jeder Sache siehe aufs Ende. ayez en vuë la fin de toutes choses; faites attention à ce que vous faites.

rozumem daley patrzy. er sieht auf die Folgen. il prend garde aux suites.

patrz że się tu i mnie dostanie; patrzay diable że się tu i mnie dostanie. ich muß mich in Acht nehmen, daß ich nicht auch eins kriege. il faut être en garde que je n'en tienne pas aussi, que je n'attrape pas aussi des coups § biią go, patrz żeby się tobie nie dostało.

Patrzanie, *n.* patrzenie, *n.* das Schauen, Anschauen. regard, *m.* l'action de tourner les yeux vers une chose pour la regarder; le regard actuel d'une chose. § patrzanie na co z boku, z dołu, z gory.

Patyczka, *f.*
Patyczek, *m.*
Patyk, *m.*
*Patyka, *f.* } kleines Stöckchen zum Ausklopfen baguette, bâton délie.

Patyna kościelna. Kelch-Teller, kleines Teller-

Tellerchen, so den Kelch bedecket. patene, *f.* petite assiette pour couvrir le calice.
Patynka, *f.* Weiber-Pantoffel. pantoufle de femme. § dał iey na patynki; patynek wysokich dla niey trzeba.
Patynkarz, *m.* Weiber-Pantoffel-Macher. cordonnier qui fait des pantoufles.
Paulin *n.* ⎫ Pauliner-Mönch. hermite
*Paulita, *n.* ⎭ de Saint Paul. § OO. Paulici w Polszcze 23 Klasztorow maią.
Pauza, *f.* Musik: eine Pause, Zeichen des Stillschweigens. *Musiq.* tacet, *m.* pause, *f.* § pauzę położyć w partesach.
Paw, *m. g. pawia.* ein Pfau. paon, *m.* oiseau. § pawie spoyrzyy na swe nogi, gdy roztoczysz ogon drogi, *prov.*
Paweł, *n.* Paul. Paul. § bież Pawle po Pana.
*Paweż, *f.* ⎫ 1) langes Schild der Fußgän-
Paweża, *f.* ⎬ ger. 2) Wappenk. großer
Pawęza, *f.* ⎭ Stern, durch den drey Schwerter gehen, über der Krone stehen fünf Straus-Federn. 1) pavois, *m.* écu, *m.* un bouclier long pour les fantassins. 2) *Blas.* grande étoile par laquelle passent trois épées; cinq plumes de paons sont mises sur la couronne.
Pawężnik, *m.* Schild-Macher. faiseur de boucliers ou d'écus.
pawężnik, żołnierz paweżę noszący. Schild-Träger. fantassin avec un navois.
Pawężny, *adj.* Schild-. de bouclier, de pavois.
Pawi, *adj.* Pfauen-. de paon.
Pawica, *f.* Pfau-Henne, Pfauinn. panesse, panache, *f.* Pâne, *f.*
Pawię, *n.* junger Pfau. paonneau, *m.* le petit de la pânasse.
Pawię się. sich brüsten. se quarrer; s'enfler d'orgueil; se pavanner.
Pawilon, *m.* namiotek nad łożkiem. Bett-Pavillon. pavillon, *m.* sorte de housse pour un petit lit.
**Pawiment, *m.* tło, podłoga. ein Fußboden. plancher; un pavé.
Pawiniec, *m.* ziele, *g. pawińca.* (theombrotion, femnion) ein gewisses wohlriechendes Kraut. espèce de plante d'une odeur agréable.
Pawłowy, *adj.* des Pauls. de Paul.
Paź, *m.* pacholę dworskie. ein Page. un page.
Październik, *m. g. a.* der October, der Wein-Monat. Octobre, *m.*
Październikowy. October-. d'Octobre.
Pazdzierz, *f.* ⎫ Annen, *f. pl.* Hachel;
Pazdzierze, *n.* ⎬ Ageln, Schäben; Flachs-
Pazdzior, *m.* ⎭ oder Lein-Splitter. chenevotte, *f.* petite parcelle de tuyau de chanvre ou de lin.
Pazdziorny. ⎫ hachlicht. plein de chene-
Pazdzierny. ⎭ vottes.
Pazłotka, *f.* vergoldetes auch versilbertes Blechlein oder Stückchen Leder. oripeau, *m.* clinquant, *m.* petite lame de métal, petit morceau de cuir, qu'on a doré ou argenté.
Paznogieć, *m.* paznokieć, *m. g. a.* 1) Nagel am Finger. *2) Kralle am Thier-Fuße, *s.* Pazur. 1) un ongle sur le bout d'un doit. *2) ongle, *m.* d'un oiseau, d'une bête, *v.* Pazur. § 1) oberznąć sobie paznokcie; plamka na paznokciu.
paznokci zaroślina, albo zarastanie mięsem. Vogel-Geschwür, wildes Fleisch an den Fingern. excroissance de chair qui couvre une partie de l'ongle.
paznokci wrastanie w mięso; paznokci zakrzywienie. das Einwachsen der Nägel ins Fleisch. enchistement des ongles; courbure des ongles qui les enfonce dans la chair.
paznokcie nad tym gryzie. er kauet darüber die Nägel. il s'en mord le pouce; il en ronge les ongles.
Paznokcisty, *adj.* wie Nägel an der Hand gemachet, oder mit solchen versehen. fait en ongle de doigt; qui a des ongles aux doigts.
Paznokty żelazne w katomni. eiserne Haken zur Tortur. crochets, *f. m. pl.* avec quoi le bourreau donne la question.
Pazucha, *f.* zanadrze. der Busen am Kleide. le sein, le devant de l'habit qui couvre le haut du bricher.
w pazuchę co włożyć. etwas in den Busen stecken. mettre qu. ch. dans son sein.
Pazur, *m. g. a.* 1) Finger an den Füßen der Thiere, der Vögel. 2) Krallen an diesen Fingern. 1) doigt des animaux, des oiseaux. 2) ongle, *m.* grife ou doigt d'un animal, d'un oiseau.
pazur u psi nogi. Hunds-Nagel. harpi, *m.*
obciąć pazury zwierzowi. einem Thiere die Krallen beschneiden. rogner les ongles à une bête farouche.
pazur kotczy albo kani, ziele. (calcalia) weißer Carri. du cervi sauvage; calcalia, *f.*
Pazurowaty, *adj.* krallicht, mit Krallen versehen. qui a des grifes; armé de grifes d'ongles.
*Pce, *plur. vid.* Kernary.
Pcham, pchać, *v. m. F. pchne, pchnąć.* 1) stoßen einen Stoß geben. 2) fortschieben, fortstoßen. 3) drängen die Leute. 4) eiligst abschicken, abgehen lassen. 1) pousser avec force;

force; porter. pousser un coup, une botte de toute force à qu. 2) pousser devant soi, pousser qu. ch. en la faisant avancer. 3) presser qu. dans la foule. 4) pousser qu. vers; dépêcher, envoyer sans aucun redardement. § 1) pchny go ręką, kiiem, łokciem; pchnał go szpadą, dzidą; pchnął go w ogień, w wodę. 2) pchać przed sobą kamień taczki. 3) pchać ludzie aby prętko szli. 2) trzeba żeby kogo pchnąć do niego iako nayprędzey, o tym mu oznaymuiąc; pchnąć list do kogo.

pchnąć koniem do kogo. auf einen zusprengen, losreiten. faire partir, pousser le cheval vers qu.

pchnąłeś go że upadł. du hast ihn gestossen und er fiel. vous l'avez poussé & il est tombé.

wo go pchnął. der Ochs stieß ihn. le boeuf l'a frappé des cornes.

pchnąć się, od pchnę się. 1) sich stoßen. 2) sich drängen. 3) eiligst wohin reisen. 4) streben als nach Ehre. 1) se heurter contre; se donner un coup. 2) se pousser, se presser dans la foule. 3) partir en hâte. 4) s'élancer, se pousser; aspirer à quelque honneur. § 1) pchnął się dyszlem; o dyszel. 2) pchali się dzisiay ludzie daka ciżba była. 3(pchnął się z tą nowiną do dwoiu. 4) pchnął się do sławy.

Pchła, *f.* ein Floh, *m.* une puce. § pcheł tam pełno.

Pchlasty, *adj.* voll Flöh. plein de puces.

Pchnięcie, *n.* ein Stoß. coup, botte, qu'on pousse à qu.

Pchnięty, *adj.* gestoßen. poussé, frappé de quelque coup.

Pęca, *f. vid.* Pęcina.

Pęcak, *m.* } Pischke, geröstete und geraupte
Pęczak, *m.* } Gerste, ganz Graupen. sorte de gruau; orge monde & rôti médiocremant. § pęczak z ięczmienia, zorkiszu, z samopsy; kasza z pęczaku.

Pęczakowy, *adj.* die Pischke betreffend. d'orge monde. § pęczakowa kasza, gruca.

Pęcherz, *m. g, a.* } 1) Urin=Blase. 2)
*Pęcherz, *f.* } Fisch=Blase. 3) Brand=Blase. 4) Knirps, kleiner Kerl. 1) vessie, *f.* 2) vessie d'un poisson. 3) vessie, *f.* élevure, *f.* qui vient du feu sur la peau. 4) petit bout d'homme, mirmidon, courte-botte. § 1) pęcherz nadęty po wodzie pływa: ktoś nad nadętym pęcherzem napisał; ogromne nic.

Pęcherzyca, *f.* ziele *vid.* Miechunki.

Pęcina, *f.* die Fessel am Pferde=Fuß zwischen der Kugel und der Krone. le paturon au pié du cheval entre le boulet & la couronne. § pęcina iest przegub w nodze, konskiey przy kostce.

pęciny, f. pl. die Gefässe oder Riemen den Falken auf der Hand zu halten. lanière. *f.* longe de cuir, *f.* pour tenir l'oiseau, de chasse sur le poing. § sokoł związany dzwonki i pęcinami.

*Pecka, *vid.* Pestka.

Pęcznieię, *v. n.* quellen. s'enfler, grossir, se gonfler. § ten ryż dobrze pęcznieie.

Pęczyna, *f. vid.* Paczyna.

Pedagog, *m.* Kinder=Informator. régent, *m.* précepteur, celui qui instruit.

Pedard, *vid.* Petard.

Pedagra, *vid.* Podagra.

Pedestał, *m.* podstawek. 1) Bilder=Fuß, Säulen=Fuß. **2) Thron=Stuffen. 1) piédestal d'une colonne. **2) les dégrés d'un trône.

Pędcę, *v. n.* 1) jagen treiben. 2) treiben als der Wind den Rauch. 3) treiben, befördern, aufs höchste bringen. 4) schießen, jagen, schnell fliegen oder laufen. 5) antreiben, anspornen. 6) führen ein Leben. 1) pousser en avant; toucher, mener, chasser un animal, un homme, le porter, & le faire aller en avant. 2) pousser, chasser comme le vent la fumée. 3) pousser, faire avancer, porter, faire aller une chose aussi loin qu'elle peut aller. 4) voler, pousser, s'élancer, se lancer, courir. 3) pousser, inciter, exciter, encourager quelqu'un. 6) mener, faire une vie. § 1) pędzić bydło: wieźnie, nieprzyiaciela przed sobą. 2) wiatr będzi wodę, dym. 3) pędzi co raz wyżey sławę i reputacyą imienia swoiego. 4) pędzi na koniu; pędził za złodzieiem: pędza z łuku strzały. 5) miłość go do tego pędziła. 6) szczęśliwe pędzi dni, lata, życie.

pędzić się za nieprziacielem. dem Feind nachsetzen, nachjagen. donner la chasse aux ennemis; les poursuivre, pousser.

Pędzel, *vid.* Pęzel.

Pędzenie, *n.* das Jagen, Treiben. élancement; l'action de pousser. § pędzenie wody na wysokie mieysce.

Pędzony, *adj.* getrieben, gejagt. poussé, chassé.

Pędziwiotr, *m.* Wind=Beutel, Windmacher. vendeur de fumée. § drugi pędziwiatr chciałby wszystko sprawić.

Pędzlikuię, *vid.* Pęlikuię.

Pęk, *m. g. u.* ein Bund. Gebündel. botte, *f.* trousseau, *m.* paquet, *m.* § pęk słomy, rozynkow, kluczy, strzał.

pęk chrostu. Reiß=Bund, Bund Reißholz. fagot, *m.* bourrée.

Pękam

Pękam się, *v. m. F. pęknę.* platzen, zerfallen. se créver, se crévasser, se fendre, tresaler. § beczka ta się pęka; pękła (pęknęła) strzelba.
Pękatość, *f.* Bauch, Bauchichkeit eines Gefäßes. la bouge, le milieu d'un vaisseau.. § pękatość dzbana.
Pękaty, *adj.* bauchigt. ventru, qui est gros au milieu. § pękata beczka na poł łokcia; gruszka pękata.
Pektoral, *m.* Brust-Schild. pectoral.
Pectoralik, *g. a.* Sack-Uhr. une montre.
Peł, *m.* proch Staub. poussiere, *f.*
Pelenie, *n.* } das Jäten, Ausjäten. l'action
Pełcie, *n.* } de sarcler, d'aracher les mauvaises herbes.
Pelę, *v. a. piele. pioł.* jäten das Unkraut. éherber, sarcler, arracher les mauvaises herbes, § pielą dziewki zagony; a kiedy pleć będą?
Pełen, *adj. vid.* Pełny.
Pelepones, *vid.* Pelopones.
Pelikan, ptak, zmyślony malarzow i niektorych pisarzow. der Pelican, ein fabelhafter Vogel. le pélican un oiseau imaginé.
Pełk, *g. a.* ein Pölchen; eine Scheide-Münze, derer 180 auf einen Thaler gehen. liard, *m.* petite pièce de monnoye blanche, valant la cent-quatre-vintieme partie d'un écu.
Pełna, *f. vid.* Pełny — *pełna.*
Pełnia, *f.* der volle Mond. la pleine lune, le plein de la lune. § pełnia zachmurza na deszcz.
księżyc po pełni. der abnehmende Mond. la vieille lune.
pełnią mamy. wir haben vollen Mond. la lune est dans son plein; il a pleine lune.
Pełnię, *v. a.* 1) erfüllen. 2) Bescheid thun; ein volles Glas zutrinken, austrinken. 1) accomplir, exécuter. 2) boire à pleine rasade, à plein verre; faire raison; faire des prindes avec qu. § 1) pełnię rozkazanie Was Pana. 2) pełnię do ciebie; nie spełnił chytrze; pełnię za zdrowie twoie; pełnić rzędem, koleią, pełnili z soba w posiedzeniu.
pełnić się. sich erfüllen. s'accomplir. § pełni się ta wrożka.
Pełnienie, *n.* 1) Erfüllung. 2) das Bescheid-Thun; Sauf-Gelag mit vollen Gläsern; gestrichen volles Glas. 1) accomplissement, l'action d'accomplir, d'executer. 2) l'action de faire raison, de boire de pleines rasades; une rasade; un verre plein de. § 1) pełnienie rozkazow Was Pana zawsze, mi miłe było. 2) przyymuię pełnienie od Was Pana to pełnienie do ciebie idzie.
Pełno, *adv.* voll. plein, tout plein en abondance. § pełno tam było ksiąg, Doktorow.
pełno nalana śklanka. ein gestrichen volles Glas. verre plein de quelque liqueur une rasade.
pełno nalać, pod strych nalać. gestrichen voll gießen. verser tout plein.
pełno tam ludzi. es ist da alles voll Leute. il y a tout plein de gens.
pełno tam szlachty. es ist da alles voll Edelleute. il pleut là des gentils-hommes.
z pełna wszystko. alles ist da, es fehlt kein Stück. ils sont complets; il n'y manque rien.
z pełna do domu nie powrozi. er wird ohne ein blaues Auge nicht wieder kommen. il ne retounera pas bagues sauves; il ne sauvera pas le moule du pourpoint.
Pełnomocny, *adj. & s.* ein Bevollmächtigter, bevollmächtigt. ami, procureur subdélégué; pourvù d'un plein pouvoir. § brzez pełnomocnego u sądu stanął; Poseł pełnomocny.
pełnomocny, s. m. } selbstwaltend, höchst.
Pełnowładny, *m.* } souverain.
Pełność, *f.* 1) die Fülle, Vollfüllung, 2) Mathem. Körper; Größe so eine Länge, Dicke und Breite hat. 1) plenitude, le remplissage, le remplage. 2) *Matém.* un solide, un corps; qualité qui a de la longuer, de la larguer & de la profondeur.
Pełny, Pełen, *adj.* 1) eig. zu. fig voll. 2) voll, doppelt, gefüllt, von Bluhmen. 3) Mathem. körperlich, cubisch. 1) *prop. & fig.* plein, tout rempli. 2) *en parlant des fleurs:* double, à beaucoup de feuilles. 1) *Matém.* solide. § 1) statek pełny napoiu; pełen teraz nadziei; pełen wesoley myśli; pełnym krzyknął gardłem. 2) pełny narcyszek, goździk. 3) pełny anguł.
Pełna, f. pełna śklanka. voll eingeschenktes Glas: abgestrichnes Glas voll. rasade, *f.* rouge-bord, *m.* brinde, *f.* lampée, *f.* verre tout plein. § prosze na pełną; pełna zdrowie twoie; pełna w koło idąca piię pełną do Was Pana; pełną od Was Pana.
siedzieć drzy pełney. beständig saufen. être souvent entre deux tréteaux, lamper, gabelotter.
pełna moc. eine Vollmacht. plein pouvoir.
z pełnego miło brać; lepsze z pełney beczki; z pełnego sporo się bierze; z pełnego biorąc nie zaraz znać że ubywa. es läßt sich gut nehmen, wo genug ist; man

 spaaret

sparet nicht, wo alles in der Fülle ist. il a beau dépenser, qui en a en abondance; il taille en plein drap; il bâtit en plein champ.

pod pełnym żaglem płynąć. mit vollen Segeln segeln. aller à pleines voiles.

pełna liczba. Rechenk. eine cubische Zahl. *Aritm.* nombre solide. § pełna liczba iest, ktora rośnie z multyplicacyi i siebie samey i swego produktu, iako 24 iest liczba pełna z 2, 3, 4, przez się multyplikowanich.

pełna figura. Meßk. ein Körper. *Géom.* un solide, un corps.

Pelopones, Morea. die Halb-Insel Morea, so den Türken gehöret. le Peloponnese, la Morée, une presque-île que les Turcs possédent.

Pełzne, *v. n. pełznie, pełzł, pełznąt*. 1) verschießen als eine Farbe. 2) vergehen, erlöschen. 3) Gerichtsw. betagen, verfallen, erlöschen. 1) se déteindre, se passer, perdre sa couleur. 2) évanouir, passer, disparoître. 3) *Droit*: échoir, s'éteindre. § 1) pełznie ta szata, ten kolor. 2) nadzieia spełzła. 3) aby żadna sprawa w Sądach nie spełzła; termin zpełzł.

nie Spełzło mu. es ist ihm nicht vor genossen ausgegangen. il le payera; il n'en sera pas quitte à si bon marché.

Pena, wina pieniężna. Gerichtsw. Geld-Strafe. *Palais*: amende pécuniare.

Penca, *f. vid. pęciny*.

Pendent, ein Degen-Gehenk. un porte-epée; pendant.

Pendzel, *m.* Pendzlikuię, *vid.* Pęzel, Pęzlikuię.

Penitencyaryusz. Bischöflicher Vicarius, der die Absolution statt des Bischoffs ertheilet. pénitencier, *m.* le Vicaire Général de l'Evêque pour l'administration de la pénitence.

Penowanie. das Belegen mit Geld-Strafen. condamnation à la peine pécuniaire.

Penuię kogo. Gerichtsw. mit Geld-Buße belegen. *Palais*: condamner à une peine pécuniaire.

Pens. auferlegte Schul-Arbeit, Lection. tâche, *f.* occupation qu'on donne à un écolier. § pensu się uczyć.

Pepawa, *f. vid.* Siedmlist.

*Pępel, *g. pępeła*; bąbel. 1) Wasser-Blase. Brand-Blase. 1) boule, *f.* ampoule, *f.* boute sur l'eau. 2) vessie, *f.* élevû sur la peau.

Pępek, *m. g. pępka*. 1) der Nabel. 2) der Butzen, die Blüthe auf dem Obst. 3) Magen aus einem Feder-Vieh. 1) nombril, *m.* 2) oeil, *m.* petite couronne sur un fruit. 3) le gésier de quelque oiseau que ce soit.

Pępownik, *m.* ziele, dzwonki. (hypericum) Durchwachs, Johannis-Kraut. mille-pertuis, *m.* trucheran, *m.*

Percepta, *f.* 1) Empfang, Einnahme der Gelder, empfangene Gelder. 2) Genuß, Hebung der Früchte eines Gutes. 1) recette, *f.* argent reçu. 2) revenu; perception des fruits d'une terre. § 1) perceptę Prachować; w percepcie tey sumy niemasz. 2) ma percepté z tey maiętności, z toch dochodow.

percepta i wydatki. Einnahme und Ausgabe. la recette & la dépense.

regiestr percepty i wydatkow. Einnahme- und Ausgabe-Buch. un livre de recette & de dépense.

Perduty, *plur.* iayka na wodzie puszczane. in heißes Wasser zerlassene Eyer. des oeufs filés dans l'eau chaude.

Peregrynacya, *f.* Reisen, Besuch fremder Länder. le vojage; action de voyager.

Peregrynant, *m.* Wanderer, Reisender. voyageur, passager.

Peregrynuię. auf Reisen seyn; in die Fremde gehen. voyager; voir, visiter les pays étrangers.

Perełka, *f.* kleine Loth-Perle. graine, semence de perle.

Perelnik, *m.* 1) Perlen-Händler. 2) Perlen-Fischer. 1) vendeur, *m.* marchand de perles. 2) pêcheur de perles.

Peresudy, *plur.* Gerichts-Gebühren. épices, *f. plur.* les fraix, *m, plur.* les dépens judiciaires.

Perfumowany, *adj.* wonnemi rzeczami napuszczony, natarty. mit wohlriechenden Sachen angemacht. parfumé.

Perfumownik, *m.* Kramer so wohlriechende Sachen verkaufet. parfumeur, *m.* § w kramie u perfumownika tego oleyku dostaniesz.

Parfumnię co, wonnemi rzeczami napuszczam. wohlriechend machen, mit wohlriechenden Sachen anmachen. parfumer, *v. a.*

Perfumy, *plur.* wonne rzeczy. wohlriechende Sachen. les parfums, les senteurs.

Perka, *f.* Art kleiner trockener Fische. espece de petits poissons séchés.

Perla, *f.* eine Perle. perle, *f.* § sznur pereł; perłami osadzony; sute z pereł sznury.

perla celna, wielka. große schöne Perle, perle paragon.

perła niegładku, rogata. eckigte Perle. perle baroque.

perła Uryańska. Orientalische Perle. perle d'Orient..
łowienie pereł w morzu. Perlen-Fischerey. la pêche, des perles.
*Perlanka, *f.* Perlen-Porte. passement fait de perles.
Perlisty, *adj.* Perlenreich, mit Perlen besetzt. perlé, riche en perles; embelli, garni de perles.
Perłowy, *adj.* 1) perlen, von Perlen; zu Perlen gehörig. 2) perlen-färbig, perlen. 1) de perle, qui a du rapport aux perles. 2) de couleur de perle; gris de perle. § 1) tkanka perłowa. 2) maść perłowa iako perła biała.
perłowa macica. Perlen-Mutter. mére-perle; nacre de perle. § w maciey się swoiey perła zamyka.
perłowa kasza; perłowe krupki. Perlen-Graupen, Perlen-Grütze. du gruau arrondi, façonné comme les perles.
Perpendykularny, *adj.* krzyżowy. senkrecht. perpendiculaire. § perpendikularna albo krzyżowa linia.
Pers, *m.* Perser, Persianer. un Persan, un Perse.
Perski, *adj.* Persisch. Persan, de Perse.
Persya, *f.* Persien; *n.* ein Königreich in Asien. Perse, *f.* un royaume en Asie.
*Persona, *f.* osoba. 1) Person in der Comödie. 2) Person, äusserliches Ansehen. 1) acteur, un personnage de la pièce. 2) un personnage; le port; l'extérieur. § 1) był personą na komedyi. 2) okazała ma personę.
ma, nosi dobrze tę personę w tey sprawie. er spielet bey dieser Sache seine Person sehr wohl. il joue, il fait, il soutient fort bien son personnage dans cette affaire.
**w personie swoiey; w osobie; osobą swoią.* persönlich. personnellement, en personne; en sa personne.
Personat, *m.* ansehnliche Person; der ein gutes äusserliches Ansehn hat. qui a l'extérieur beau & grave; un homme de belle représentation. § insza personat, insza umieiętny.
Perspektywa, *f.* ein Perspectiv, Kücker, Fern-Glas. lunette d'approche; lunette de de longue vuë: un télescope.
perspektywa, nauka patrzania. die Sehekunst. optique, *f.* perspective, *f.* § Patrywnia, *f.*
obraz z perspektywą. ein Perspectiv-Gemählde. perspective, *f.* tableau qui représente les objets en perspective.
Perswaduię komu co, namawiam kogo do czego. bereden, persuader, *v. a.* qu. qu. ch. à qu.
perswadować sobie że. sich einbilden. se persuader, s'imaginer que.
Persyanka, *f.* 1) eine Persianerinn. 2) eine Frauen-Birne. 1) une Persane. 2) poire de bon-Chrétien.
Percuty, *vid.* Perduty.
Peruczysko, *n.* alte Perucke. tignasse, *f.* vielle peruque.
Peruka, *f.* eine Perucke. perruque, *f.*
Perukarka, *f.* Peruckenmacherinn, *f.* perruquiere, *f.*
Perukarz, *m.* Peruckenmacher. perruquier, *m.*
Perukarczyk, Peruckenmacher-Gesell. garçon perruquier. *m.*
Perukarski, *adj.* Peruckenmacher. de perruquier.
Perukowy, *adj.* Perrucken-. de perruque.
Peryod, *m.* ein Period. une periode.
Perz, *m.* 1) Unkraut, Dornen und Disteln auf einem Acker. 2) Flocken, Wolle auf einigen Kräutern. 1) ronces & épines; des racines & des herbes nuisibles dans une terre labourée. 2) duvet, *m.* coton, *m.* qui croît sur quelques herbes. § 1) rola ostem i perzem zarasta.
Perzyna, *f.* 1) glüende Asche nach einem Brande; großer Aschen-Haufen. 2) Bergw-Tutten oder Tutia. 1) cendre chaude, grande braise, ce qui reste après un incendie. 2) *Métal.* tutie. § 1) ogień dom moy w perzynę obrocił.
wszystko się w zniknomą obroci perzynę. alles wird zu Staub und Asche werden. tout se réduira en cendre & en poudre.
Perzysty, *adj.* Brand-. d'incendie, d'embrasement. § perzyste sadze.
Pestka, *f.* Stein, harter Kern im Obst. novau d'un fruit. § pestka wisien, broskwin, śliwa.
Pestkowaty, *adj.* maiący pestkę. das einen Stein hat. qui a un noyau.
pestka winney iagody. Weinbeer-Stein. pepin de raisin, *m.*
Pętam kogo* pęto kładę na kogo. fesseln, Fassel anlegen. enchainer qu; mettre les fers aux piés ou aux mains.
pętać się. sich einlassen, sich verwickeln. s'engager, se mêler, s'embarrasser de. § rycerskim się pęta rzemiosłem; z nim się pętać nie będę.
pętać konia. ein Pferd fesseln, solchem die Spann-Ketten anlegen. entraver un cheval.
Petard, *m.* Petarda. eine Petarde. un pétard, tapereau. § petardami bramę wysadzić.
petard przypiąć. die Petarde ansehen. attacher le pétard.
Petecie, petocie, petoci purpurowe, *plur.* 1) Flek-

1) Fleck-Fieber. 2) Petatschen. 1) la pourprée, la fièvre pourprée, fièvre petéchiale. 2) le pourpre, les taches dans la fievre pourpée; petechies, *f. plur.*
Petersyment, *m.* wino. Petersimes, ein Spanischer Wein. sorte de vin d'Espagne qui a un goût délicieux.
Pętko, *n.* kleine Fessel. petites menottes,
pętko Panny Maryi. klein Fesselchen so aus Andacht und zum Zeichen getragen wird, daß man sich der Jungfrau Mariä gewidmet hat, und Zeit Lebens ihr dienen will, petites menottes qu'on porte par dévotion & en signe qu'on s'est dévoué à la sainte Vierge Marie, pour la servir toute sa vie, § pętko Panny Maryi R. P. 1635. od Papieża Urbana VIII. potwierdzone.
Pętlica, *f.* Schleifen-Knopf am Kleide, bouton qu'on met dans la gance, dont on pare l'habit. § pętlice są dla zapinania albo dla ozdoby, bądź dole, ktore knafle albo guzy zowiemy, bądź z sznurami, z kutasami.
Pętlina, *f. vid.* Pęcina.
Pęto, *n*, eine Fessel. fers, *f. pl.* pour enchainer les mains ou les piés.
pęto na ręce, Hand-Fessel, Hand-Schelle, Hand-Geschmeide. manicles, *f. plur.* menottes, *f. plur.* fers aux mains d'un prisonnier.
pęto na nogi. Bein-Schelle, Fuß-Fessel, ceps, fers aux piés; bas de soye.
pęto na konie. Spann-Ketten, Fesseln so den Pferden angeleget werden. entraves, *f. plur.*
złote pęta. Liebes-Banden. lien, *m.* noeud d'amour.
pęto noszący; *w pęciech spętany.* gefesselt; in Fesseln gelegt. mis dans les fers; qui a les mains et les piés enchainés avec des fers.
Pewien, *vid.* Pewny.
Pewnie, *adv.* gewiß, unfehlbar. certainement, certes, assurément, en effet, oui; sans doute, infailliblement.
ba pewnie że tak. freylich ist es so. assurément, à la vérité c'est ainsi.
wiem to pewnie. ich weiß es gewiß. je sais cela du vrai, de vrai.
Pewnik, *m.* Gewißheit. in folgenden-Redens-Arten. certitude, *f.* assurance, *f.* *dans les expressions suivantes.*
pewnikiem. auf eine unfehlbare Art; gewiß. avec certitude, d'une manière assurée. § pewnikiem w tey sprawie idzie.
dla pewniku. zur Gewißheit. pour assurance; pour certitude, pour coup sûr.
Pewność, *f.* Gewißheit. Untrüglichkeit. certitude, *f.* infaillibité, asûrance, *f.* § oto masz talar na pewność; o pewności tego zwycięztwa wątpić nie podobna.
Pewny, *adj.* 1) gewiß, sicher. 2) gewiß, irgend einer, ein unbenannter. 1) sûr certain, assûré, infaillible, fixe. 2) quelque, certain, *dans la signification de cet adjectif devant le substantif.* § 1) pewny (pewien) jest o moiey szczerości; wziąłem tę wiadomość od człowieka pewnego; pewienem tego. 2) pewnego szasu był krol; był tu (pewien) pewny człowiek; czytałem w pewney książce.
to pewna. das ist gewiß. cela est certain.
niemasz nic pewnieyszego. es ist nichts gewissers. il n'y a rien de plus sûr, de plus assûré, de plus vrai.
za pewne, adv. wahrlich, gewiß. sans faute, certainement, sans doute.
za pewne udawać. vor gewiß ausgeben. mettre qu. ch. en fait.
koń pewny na nogi. ein Pferd, das fest auf den Füßen ist. cheval qui est ferme, qui ne bronche pas.
za pewną to mam. ich halte dieses vor gewiß. je le tiens pour certain.
iak na pewną. als wenn es unfehlbar wäre. comme si cela étoit infaillible.
Pęzel, *m. g. a.* Pędzel, *m.* 1) Pinsel, *m.* 2) Pinsel von Borsten unterschiedener Handwerker. 1) pinceau, *m.* 1) brosse, *f.* pinceau de poil de cochon dont se servent quelques ouvriers. § 1) pęzle malarskie tego nie potrafią; przy pęzlu leży ołowek. 2) pęzel mularski, szczotka; pęzel drukarski.
Pęzlik, *m. g. a.* Pinselchen. *n.* petit pinceau.
Pezilkowanie, *n.* das Pinseln. l'action de travailler avec le pinceau.
kolor do pęzlikowania. Maler-Farbe. une couleur à peindre.
Pęklikuię, pinseln; mit dem Pinsel bestreichen. travailler avec le pinceau.
Pha, phe, *interj.* pfuy. bran de cela; fi, poüe, poüas.
phe iak szpetna, pfuy, wie garstig ist sie. fi qu'elle est laide.
Piąciokąt, *m.* Meßk. Fünfeck. *Géom.* un Pentagone. § Pięćką.
* Piądź, *f. vid.* Piędź.
Piana, *f.* 1) Schaum, Gäscht. 1) Bergw. Schaum von Metall. 1) écume, *f.* mousse, *f.* 2) *Métal.* écume d'un métail. § 1) nalać pod pianą szklankę; ubiy śmietanę na pianę. 2) piana ołowna, śrebrna.
pianę toczyć. schäumen. écumer; jetter, rendre de l'écume.
pianę zdeymować, zbierać. abschäumen. écumer, *v. a.* ôter l'écume.

piana morska. Meer-Schaum, wird auch Mer de Cormaria genannt. écume de mer, de médicament.

pianan trzcinna. salziger Meer-Schaum, der sich an das Schilf anleget. adarce, *f.* adarca, *f.* un médicamt, c'ast une écume de merſalée qui s'attache au roſeau.

budynek z piany i słomy ein Karten-Haus; ein leicht gebautes Haus. une maiſon de boue & de crachat.

do Pianu. *adv.* Math. perpenticulair. *Matém* perpendiculairement. § ſzruba ſtoiąca dopianu.

od pianu ſię obrecić. vom Perpendikel abweichen. n'être pas perpendiculaire; décliner, ſe détourner de la ligne perpendiculaire.

Piar, *m.* ein Pater. Scholarum Piarum. un Pere des Ecoles pieuſes.

Piarſki, *adj.* die Patres Scholarum Piarum betreffend. qui regarde les Peres des Ecoles pieuſes.

Szkoły Piarſkie; Kolegium XX, Piarow. ein Collegium oder Schule der Patrum Scholarum Piarum. les Ecoles pieuſes. § ſzkoł Piarſkich ieſt w Polſzcze dwadzieścia i cztery.

Piaſeczek, *g. a.* feiner Sand. ſablon, *w.* du ſable fort délié.

Piaſek, *m. g. piaſku.* Sand. du ſable. § w diaſku gmerac.

piaſek złoty, złoto rzeczne drobne. Gold-Sand in Flüſſen. petites parcelles, petits grains d'or qu'on trouve dans le ſable de quelques fleuves.

piaſek gruby, oſtry, kamykowaty, na brzegu rezk albo morza. grober Sand, Ufer-Sand. gravier, *m.* ſable de rivière: gréve, gros ſable qui eſt ſur le rivage.

piaſek gruby do ładowania naw. Ballaſt, Sand Schiffe zu beſchweren. leſt, *m.* gravier dont un charge les navires.

piaſek mularſki. Mauer-Sand, Bau-Sand. du ſable de cave.

piaſek oſtry do wycierania, do ſzurowania. Scheuer-Sand. ſablon à ſablonner.

piaſki, plur. *piaſzczyſty grunt, ziemia ſucha.* 1) ſandigter Boden. 2) ſandigten See- oder Fluß-Ufer, 1) terroir ſablonneux; les ſablons. 2) gréve; rivage plein de ſable.

piaſek odbieram; chedożę z piaſku. vom Sande reinigen. ôter le ſable.

Piaſkowanie, *n.* plaſku mieſzanie. Beſchüttung, Vermiſchung mit Sand. l'action de répandre le ſable, le melange avec du ſable

Piaſkowany, *adj.* z piaſkiem zmieſzany, piaſkiem zaczyniony. mit Sand beſchüttet, vermiſchet. ſablé, converi de ſable, mêlé avec du ſable.

Piaſkowaty, *adj.* dem Sand ähnlich. ſemblable au ſable.

Piaſkownia, *f.* doły albo gory gdyie piaſek kopia. Sand-Grube, Sand-Berg. ſablonniere, ſablier, mine de ſable. § Piasnia, *f.*

piaſkownia zapaśnicza. ehedeſſen ein Kampf-Platz der Fechter. arène, *f.* lieu où ſe donnoit le combat des gladiateurs.

piaſkownia ptaſza. ſandigter Ort wo die Vögel im Sande patteln. lieu ſablonneux où les oiſeaux ſe vautrent & ſe ſécouent dans le ſable.

Piaſkowy, *adj.* 1) Sand-. 2) auf ſandigtem Boden gewachſen. 1) de ſable; au ſable. 2) qui a cru ſur des terres ſablonneuſes. § 1) przetak piaſkowy; twardość piaſkowa. 2) zboże piaſkowe.

Piaſkuię co, piaſkiem poſypuię, w piaſku albo w prochu walam. mit Sand beſchütten, vermiſchen. ſabler *v. a.* affabler. *v. a.* remplir, couvrir de ſable.

*Piaśnica, *f.* prochowniczka. Streu-Büchſe, Sand-Büchſe. *f.* poudrier, *m.* ſablier, *m.* § piaśniczka.

Piaſt in der Polniſchen Hiſtorie: 1) Piaſt der eilfte Herzog von Pohlen. 2) Kron-Werber ſo ein Pohle iſt. *dans l'hiſtoire des Rois de Pologne:* 1) Piaſte l'on zieme Duc de Pologne. 2) Candidat ou prétendant à la Couronne qui eſt Polonnois de nation.

Piaſta, *f.* die Nabe am Rade, worinnen die Achſe gehet. le moyeu d'une roue.

Piaſtowſki, *adj.* } Piaſtiſch. de Piaſte.
Piaſtowy, *adj.* }

piaſtawa dziura. die Büchſe, das Naben-Loch. la boëte de roue; trou de moyeu.

piaſtowy, adj. Naben. de moyeu.

Piaſtowanie, *m.* Pflegung, *f.* Wartung der Kinder; das Kinderwarten. l'action d'accommoder les enfans; la garde d'enfants.

Piaſtuię, *v. a.* co, kogo, 1) ein Kind warten, pflegen. 2) wachen, vor eines Erhaltung ſorgen. 1. tenir un enfant ſur ſon giron; ſoigner, garder un enfant. 2) avoir l'oeil ſur: mettre toute ſon application, veiller par une application particulière à la conſervation de. § 1) piaſtował dziecię na łonie. 2) piaſtował korone nieuſtraſzonym ſercem.

Piaſton, *m.* Kinder-Wärter; Pflege-Vater. celui qui eſt chargé de la garde d'un enfant; un garde d'enfants, nourricier.

Piaſtuni. *adj.* } einen Kinder-Wärter
Piaſtunowy, *adj.* } oder Pflege-Vater betreffend.

treffend. qui tegarde un garde d'enfant, ou un nourricicier; de garde d'enfant de nourricier.

Piastunka, *f*, Kinder-Wärterinn. remueuse; la garde d'enfant; servante qui a soin des enfants; fille de chambre qui a soin de tenir entre les bras un petit enfant. § day to piastunce.

Piaszczysty, *adj*. sandigt. sablonneux, plein de sable; graveleux, arèneux.

brzeg rzeczny, morski, piaszczysty, ziemia piaszczysta. sandigtes Ufer oder Boden. grève; plage sablonneuse; rivage, terroir sablonneux.

Piąta, *f. vid.* Piąty — piąta.

Piątek, *m. g. piątku* der Freytag. le vendredi. § wolę u niego bydź w piątek, niźli u ciebie w niedzielę, *prov.* Wielki Piątek.

piątek goście rozgania. am Freytag tractiret man nicht seine Freunde. le vendredi on ne régale pas ses amis.

Piątkowy, *adj.* Freytags-. de vendredi.

Piątno, *n.* 1) Stempel, *m.* Brand-Eisen. 2) Brand-Eisen des Scharfrichters. 3) eingeprägtes Zeichen; Brand-Zeichen. 4) Brand-Mahl, Brandmark des Scharfrichters. 1) timbre, *m*, coin, *m.* poinçon, *m.* ou fer chaud avec quoi on imprime une marque. 2) la fleur de lis, fer avec quoi le bourreau fleurdelise un criminel. 3) marque imprimée avec un fer ou coin. 4) flétrissure, *f.* marque d'ignominie faite par le bourreau.

Piątnowanie, *n*, 1) das Stempeln oder Einprägen eines Zeichens. 2) das Brandmarken vom Sarfrichter. 1) l'action d'imprimer une marque. 2) l'action de fleurdeliser un criminel.

Piątnowany, *adj.* 1) gestempelt. 2) vom Scharfrichter gebrandmalet. 1) marqué aux armes de; timbré. 2) fleurdelisé, qui a la fleur de lis.

Piątnuie, *v. a.* co. 1) Brandmarken, ein Zeichen einbrennen. 2) stempeln. 3) brandmarken einen Uebelthäter. 2) marquer avec un fer chaud. 2) marquer, imprimer quelque marque. 3) marquer, flétrir; fleurdeliser; stigmatiser le criminle; lui donner la marque.

piątnować sukno, materyą. Tuch, Zeug, stempeln. bouiller un drap, une étoffe.

piątnować beczkę. ein Faß zeichnen; das Zeichen mit dem Reißer machen. rouanner un muid.

Piątodniowy, *adj.* fünftägig. de cinq jours.

Piątogran, *f.* } Meßk. ein Fünfeck.
Piątograność, *f.* } *Géom.* un pentagone
§ Piątogran, *m.*

Piąty, *adj.* der Fünfte. le cinquieme. § piątego dnia przyiechał.

Piąta, f. 1) fünf Uhr. 2) die Quinte im Rummel-Piquet. 2) cinq heures. 2) la quinte au piquet. § 1) piąta biła. 2) piąta od krola.

piąta część. der fünfte Theil. le quint; la cinquieme partie.

Pica, *f. adj.* prowiant. 1) Proviant, Mund-Proviant. 2) tägliche Mund-Kost eines Soldaten. 1) fourrage, *m.* munition de bouche; provision d'armée. 2) ration, *f.* portion de vivres pour un soldat.

Picie, *n.* 1) das Trinken, das Saufen. *2) ein Getränk. 1) l'action de boire. *2) une boisson, un breuvage.

picie do kogo. das Zutrinken. l'action de porter une santé à qu.

picie ustawne; siedzenie przy pełney. stetes Saufen, das Herumsaufen. débauche excessive, excès à boire.

piciem się bawi. er gehet dem Saufen nach. il boit; il pinte; il aime à siroter.

Picny, *vid.* Picowny.

Picowanie, *n.* Fütterung, Fourragirung. *2) das Füttern des Viehes. 1) action de fourrager. 2) affourragement, l'action d'affourrager les bestiaux.

na picowanie wysłać. zu furragiren ausschicken. envoyer au fourrage.

na (w) picowanie iechać. furragieren; auf Fütterung ausgehen. aller au fourrage; fourroger.

Picomniczy, *m.* } Proviant-Meister. muni-
Picownik, *m.* } tionnaire, étapier, commissaire de vivres.

picownik, m. Futter-Knecht, Fouragirer, Soldat so Fütterung zu holen gesandt wird. fourrageur, soldat qui enleve du fourrage, le blé; qui va chercher du blé pour la provision de l'armée.

Picowny, *adj.* das zum Proviant gehöret. de fourrage, qui concerne le fourrage; qui appartient à la provision d'armée.

Picuię, *v, n. & a.* 1) furragiren, füttern. 2) füttern ein Pferd. 1) fourrager, enlever le blé pour une armée. 2) affourrager un cheval. § 1) podiazdy po wsiach picowali 2) picować konia.

Piec, *m. g. pieca*. 1) Stuben-Ofen; Ofen. 2) Back-Ofen. 3) Schmelz-Ofen. 4) Ofen unterschiedener Handwerker. 1) le poêle pour échauffer une chambre l'hever. 2) four pour cuire du pain. 3) *Métal.* fournaise. 4) fourneau pour diverses operations. § 1) zapal w piecu; w piec z taką księgą; kto w piecu lega drugiego w nim ożogiem szuka,

ka, *prov.* 2) wyiąś chleb z pieca. 3) piec hutarski. 4) piec aptekarski.
piec garncarski. Brenn-Ofen der Töpfer. fourneau, *m.* pour cuire de la poterie.
piec wapienny. Kalk-Ofen. chaufour, fourneau à faire de la chaux.
z pieca na łeb; poprawił się z pieca na łeb. er ist aus dem Regen unter die Traufe gekommen. il est tombé de la poêle dans la braise (dans le feu); il est tombé de fièvre en haut mal,
nie z iednego pieca chleb iadł. er weiß wo Luchs Bier holt. il sait bien combien vaut l'aue.
Pięć. fünf. cinq.
Piecak, *m. g. a.* eiserner Koch-Topf in einen Stuben-Ofen zu setzen. grande marmite pour la faire bouillir dans un poêle de chambre.
Pięćdziesiąt. funfzig. cinquante. § pięćdziesiąt lat temu.
Pięćdziesiątek, *m. g. a.* funfzig Stük. cinquantaine, *f.* cinquante pièces.
Pięćdziesiątnik. ein funfzig Mann; Vorgesetzter über funfzig. officier de cinquante hommes.
Pięćdziesiątny, pięćdziesiąt w sobie maiący. aus funfzig bestehend. de cinquante; composé de cinquante; composé de cinquante.
Pięćdziesiąty. der Funfzigste. cinquantiéme.
*Piecek, *m. vid.* Piecyk.
Pięćfuntowy, *adj.* fünfpfündig. de cinq livres, qui pèse cinq livres.
Pięćgranisty, *adj.* fünfeckig, fünfseitig. pentagone; à cinq angles; qui a cinq angles.
Piechnik, *m.* Peterchen. Pierrot, petit Pierre.
Piechota, *f.* 1) das Gehen. 2) Fußgänger, Soldat zu Fuß. 3) die Infanterie, das Fußvolk. 4) im Schach-Spiel: ein Bauer. 1) la marche; les pas qu'on fait à pié. 2) fantassin, soldat qui est à pié. 3) l'infanterie; les soldats fantassins. 4) un pion; une des huit petites pièces aux échecs.
służyć piechotą. beym Fußvolk Dienste haben. servir dans l'infanterie.
piechotą iść., *Piechty iść., *Piechotuię. } zu Fuß gehen. aller à pié; marcher.
Piechotnik, *m.*, Piechotny, *m.* } ein Fußgänger. piéton, celui qui marche à pie. § ludzie piechotni.
Piechotowanie, *n.* piechota, *f.* das zu Fuße gehen. la marche à pié.
Piechur, *m.* Fußgänger; Soldat zu Fuß. fantassin; soldat fantassin. § piechur w kroku mocno stoiący.

Pięćdłonny, *adj.*, Pięciodłonny, *adj.* } anderthalb Schuh in die Breite, in die Länge ꝛc. qui a un pié & quatre doits; qui a cinq paumes de main en largeur, en longueur &c.
Pięcioletni, Pięcioletny, Pięćletni, fünfjährig. qui a cinq ans; de cinq ans.
pięcioletni czas. fünf jährige Zeit quinquennium; l'espace de cinq ans.
Pięcioraki, pięciory, *adj.* fünffältig. divisé en cinq; de cinq sortes.
Pięciorako, *adv.* fünffacher Weise. en cinq manieres.
Pięciornasobny, *adj.* fünfmahl so viel. cinq fois autant; redoublé cinq fois.
Pięciornik, *m. g. a.* Zahl aus fünf. cinq; le nombre de cinq.
pięciornik, pięćlistnik, pięćperst ziele. (quinquefolium) Fünfblatt, Fünffinger-Kraut. quinte-feuille, *f.*
Pięcioro, *pl.* fünf Stück. cinq pieces. § pięcioro kurcząt.
w pięcioro, Pięciorzysto, } *adv.* in fünf getheilt. en cinq parties.
Pięciorzysty. in fünf getheil. partagé en cinq.
Pięćkościelne miasto. Fünfkirchen, Stadt in Siebenbürgen. Cinq Eglises, *f. plur.* belle ville de Transilvanie.
Pięćkroć. fünfmahl. cinq fois.
Pięćlistnik, *m. vid. pięciornik, pięćlistnik.*
Pięćlistny, *adj.* fünfblattig. de cinq feuilles.
Pięćłokietny, pięćłokciowy, *adj.* fünfellig. de cinq aunes.
Pięćmiesięczny, *adj.* fünf monatlich. de cinq mois.
Piecowy, *adj.* Ofen-. de fourneau, de poèle, de four. § piecowe nogi.
Pięćpalcowy, *adj.* fünffingrig. de cinq doigts.
Pięćpaluszki, *plur.*, Pięćperst, *f. m.* } *vid. pięciornik, pięćlistnik.*
Pięćset. fünfhundert. cinq cents.
Pięćsetny, *adj.* 1) aus fünfhundert bestehend. 2) der fünfhunderste. 1) de cinq cents. 2) le cinquantieme.
Pięćstopny, *adj.* Meßk. fünf Fuß lang. *Géom.* de cinq piés.
Piecuch, *m.* Ofen-Hüter. casanier, *m.* tisonneur; quelqu'un qui couve les cendres. § prożna chwała i piecucha ruszy.
Piecyk, *m. g. a.* ein kleiner Ofen; Oefchen. petit fourneau; petit poèle.
Pieczary, *plur.* lochy podziemne. Höhle, Kluft, Gang unter der Erde. lieu souterrain; caverne, galerie, voute sous terre. § o pieczarach Kiiowskich Klonowicz Poeta i Herbinius pisali.

Pieczątka, *f.* Petschier. cachet, *m.* petit seau à cacheter les lettres.
Pieczęć, *f.* 1) Siegel, *n.* damit in Canzeleyen gesiegelt wird. 2) gesiegeltes Siegel, der Abdruck des Siegels. 1) seau *m.* avec quoi on séle dans les chancelleries. 2) cachet; empreinte d'un cachet ou d'un seau.
pieczęć wielka. 1) das große Siegel. 2) die Groß-Canzler-Würde. 1) le grand seau, 2) la dignité du grand Chancelier.
pieczęc moła. 1) das kleine Siegel. 2) die Unter-Canzler-Würde. 1) le petit seau. 2) la dignité du Chancelier.
pieczęć sądowa. Gerichts-Siegel. un séle.
przyłożyć pieczęć. das Siegel aufdrücken. séler, apposer le seau ou le séle.
piezęć dać komu. einem zum Canzler machen. donner les seaux a qu.
Pieczęciowy, *adj.* das Siegel betreffend. qui regarde le sceau qui y appartient; de sceau.
Pieczenia, *f.* ein Braten. un rôti; viande rôtie. § kto pieczenią piecze słuszna aby od niey skosztował, *prov.*
Pieczenie, *n.* das Braten oder das Brodbacken. la cuisson; la maniere, l'action de rôtir, ou de cuire du pain. § pieczenie pieczeni na rożnie, w piecu piekarskim.
chleb własnego pieczenia. Hausbacken-Brod. du pain de cuisson.
Pieczętarz, *m.* 1) Siegler, Besiegler. 2) in der Constitution; Siegel-Verwahrer, Canzler. 3) in den Gerichten; erbetener Zeuge der sich unterschreibet. 4) Petschier-Stecher, Petschier-Schneider, 1) qui séle, qui cachette. 2) *dans les constitutions de Pologne*: Chanvelier, un garde des seaux, 3) *Palais*: témoin qui signe une piece par réquisition de qu. 4) graveur des cachets. § 1) pieczętarze testamentu. 2) takiego listu pieczętarze pieczętować nie maią. 3) ustnie, oczywisto proszony pieczętarz od NN. 4) pieczętarz, co rznie pieczątki; pieczętarz od kamieni.
Pieczętarzow, pieczątkowy, *adj.* den Canzler betreffend. qui appartient à un Cancelier.
pieczętny, adj. do pieczęci, pieczętowania należący. Siegel-, zum Siegeln gehörig. de cachet, de seau.
pieczętowanie, n. das Siegeln. apposition d'un seau, d'un scelle, l'action de cacheter.
pieczętuię, a. v. 1) siegeln, besiegeln. 2) *fig.* besiegeln, bestärken, beschützen. 2) ein Wappen führen, in selbigem haben. 1) mettre, apposer son cacher, son seau; cachetter; sceller. 2) *fig.* signer, affermir confirmer, proteger. 3) porter qu. ch. dans ses armes. § 1) pieczętować listy. 2) zdrowie oyczyzny zdrowiem swoim pieczętować był gotow. 3) lwem się pieczętuie.
*Pieczliwie, Pieczołowicie, *adv.* zärtlicher, sorgfältiger Weise. tendrement, soigneusement; avec beaucoup de soin.
Pieczołownik, *m.* Versorger, der sorgfältig vor etwas sorget. un homme soigneux; qui traite quelqu' un avec beaucoup de tendresse & de soins.
Pieczołowanie, *n.* Pieczołowitość, *f.* Zärtlichkeit; große Vorsorge. souci; tendresse, grands soins qu'on a pour qu. § pieczołowanie około dobra pospolitego; pieczołowitość macierzyńska, oycowska.
Pieczołowity, *adj.* sorgfältig, zärtlich. soigneux, tendre, plein de soins. § dziękuię wam za pieczołowitewychowanie.
Pieczołuię się czym. sorgfältig umgehen. avec soin & souci pour; soigner qu; prendre soin de; apporter beaucoup de soin à.
Pieczony. *adj.* gebraten. rôti.
pieczony i warzony. man kan ihn zu allen gebrauchen. il est bon à rôtir & à bouillir.
ni pieczony ni warzony. man kann ihn zu nichts brauchen. il n'est bon ni à rôtir ni à bouillir; moitié chair, moitié poisson; il n'y a oi sel nie sauce; on ne sait s'il est chair ou poisson; cela n'a ni sauce ni verjus.
Pieczyste, *n.* Gebratenes. le rôti; de la viande rôtie.
pieczyste ziele; toruń. (dracunculus hortensis) Kayser-Sallat, Dragun. tragon, herbe qu'on mange en salade.
Pieczywo chleba. Schub, Back-Ofen voll Brod. fournée, *f.* un four plein de pains.
tegoż pieczywa chlebem oddać. mit gleicher Münze bezahlen; vergelten. à beau jeu beau retour; rendre la pareill.
Piedestal, *m.* 1) Bilder-Fuß, 2) Thron-Stufen. 1) piédestal, *m.* 2) les dégrés d'un trône,
Piedestalik, *m. g. a.* kleiner Brust-Bilder-Fuß. piedouche, *f.* petit piédestal,
Piedź, *f.* eine Spanne. un empan. § na piędź szeroki; piędź wielka; piędz średnia.
i piędzią (na piędź) nie ostępuie. er weicht auch nicht einen Fuß breit. c'est un homme à n'en point démordre; il n'en démord pas; il n'en s'loigne pas d'un travers de doit, de la largeur d'un ongle.

nie odstępuy go piędzią. laß ihn nicht aus den Augen; gieb scharfe Achtung auf ihn. suivez le de près; ayez l'oeil sur lui; ne le quittez point; soyez toujours à ses côtes.
iaką piędzią komu mierzemy, tak odmierzaną i my odbierzemy. man wird uns eben mit dem Maaße messen, damit wir gemessen haben. on sera mésuré à la même mésûre qu'on aura mésuré les autres.
swoią się każdy mierz piędzią. strecke dich nach der Decke. que chacun se mésure de son piè; à petit mercier petit panier; selon le drap la robe; mésurer son vol à ses forces; selon le bras la saignée.
swoią kogo mierzyć piędzia. nach sich von andern urtheilen. mésurer les autres par soi même, à son aune.
Piędzisty, *adj.* eine Spanne, neun Zoll. d'un empan, de neuf pouces. § piędzista wysokość, szerz, miata pięćpię, dzista, dwupiędzista, czterpiędzista, sześćpiędzista, *&c*,
Piega, *f.* Sommer Sproße, Sommer-Mahl, Leber-Flecken. lentille, *f.* marques de Judas; bran de Judas; taches & rousseurs qui viennent au visage.
Piegaty, *adj.* } Sommersprassig. lentilleux; plein de lentilles.
Piegowati, *adj.* }
Piegża, *f.* Gras-Mücken. fauvette, *f.* un oiseau qu'on appelle aussi verdon, chevalier de rivière.
Pieię, *v. a. & n.* *pieie, piał.* krähen wie der Hahn. chanter comme le coq. § kur zapiał.
Piekarzyk, *m.* Bäcker-Knecht. garçon boulanger; geindre, *m.*
Piekarka, *f.* 1) eine Bäckerinn. 2) zum Mahlen und Backen tüchtiges Getreide. 1) boulangère, *f.* femme de boulanger. 2) du blé propre à être moulu & cuit au four. § 1) dał piekarce grosz za zemlę. 2) to zboże na nasienie nie służy, lepiey go na piekarkę użyć; takie ziarno ledwie się zeydzie na piekarkę, ledwie na browar.
Piekarnia, *f.* 1) Back-Haus, *n.* Back-Stube, *f.* 2) Kuh-Stall, *m.* 1) boulangerie, *f.* lieu où l'on fait du pain. 2) étable à vaches; vacherie, *f.* lieu où l'on tire le lait des vaches. § 1) zanieś mąkę do piekarnie. 2) krowom podaé; krowę w piekarni do żłobu przywiązać.
Piekarniany, *adj.* zum Back-Haus oder Kuh-Stall gehörig. de boulangerie; qui regarde la boulangerie ou la vacherie.
piekarniana dziewka. Kuh-Magd, Melk-Magd. vachère, *f.* servante de cour; servante a traire les vaches. § piekarniane dziewki przywoływaią krowy do piekarnie na doiwo.
Piekarski, *adj.* Bäcker-. de boulanger.
Piekarstwo, *n.* Bäcker-Handwerk. boulangerie, *f.* métier de boulanger.
Piekary, *m.* Bäcker. boulanger, *m.*
Piekarzę, *v. n.* backen Brod, Kuchen. cuire, faire du pain, de la patisserie, boulanger.
Piekę, *v. a.* *piecze, piekł.* 1) backen Brod, Kuchen. 2) braten. 1) cuire, faire du pain, des pieces de four. 2) rôtir de la viande. § 1) piekliśmy chlep, kołacze. 2) piec, upiec kuropatwę; upiec krucho cząbr ten ieleni.
słońce piecze. die Sonne sticht, brennt. le soleil brûle, frappe.
Piekiełko, *n.* Mäuerchen am Stuben-Ofen: der Katzen-Ofen. petit mur qui est derriere un poêle de chambre.
Piekielnik, *m.* 1) Höllen Brand, Verdammter. **2) gottloser Mensch. 1) tison d'enfer, ame damnée, chien infernal. **2) scélérat, homme noir & malin.
Piekielny, *adj.* höllisch. infernal, d'enfer, qui est d'enfer.
piekielny ogień choroba, vid. *ogień piekielny.*
Piekło, *n.* 1) die Hölle. 2) Hölle, Ort wo es abscheulich zugehet. 1) l'enfer, gehenne. 2) l'enfer, le fauxbourg de l'enfer, lieu ou l'on souffre. § 1) szerokie wrota do piekła, *prov.*
piekło zawsze otwarte. die Hölle ist immer offen. l'enfer est toujours ouvert.
rusząć piekła. die Hölle bewegen; alle Mittel ergreifen. mettre toutes sortes de remedes en oeuvre; remuer le ciel & la terre; employer le verd & le sec.
piekło god nie ma; piekło mu rowne go nie ma. er ist ärger als der Teufel. il est plus pis que le diable; il a le diable au corps.
iak w piekło wrzucił. als wenn es die Hölle verschlungen hätte; als wenn es der Henker geholet hätte. cela s'en est allé à tous les diables; cela est tombé dans un puits.
Piekłoszczyk, *m.* Höllen-Brand, Verdammter. ame damnée; tison d'enfer.
Pięknie, *adv.* nadobnie, cudnie. schön. bien, de bonne grace, d'une belle maniere; joliment, sagement. § pięknie pisze, maluie, mowi, chodzi
*Piękniczek, *m. g.* *piękniczka.* ein schöner Mensch. un bel homme.
Piękność, *f.* Schönheit. beauté.

Piękny, cudny, nadobny. schön. beau, bel.

*Pięknoszka, *f.* 1) Putzerinn. s. Piękrzycielka. 2) schöne Weibs-Person. 1) coifeuse, *v.* Piękrzycielka, 2) une femme ou fille fort belle.

Piękrzę, *v. a.* co, *krzy*, *krzyt* zdobię, stroię. putzen, schmiegeln, schmücken. verschönern. orner, parer, ajuster, enjoliver, embellir; faire paroître mieux faire.

piękrzyć się. sich schmiegeln. se parer, s'ajuster. § baba a piękrzy się.

Piękrzenie, *n.* stroienie, zdobienie. das Putzen. l'action de parer; enjoivement, enjolivûre.

Piękrzyciel, *m.* zdobiciel; ubieracz. 1) Putzer, Schmücker, Staffirer 2) Trödler, der alte Kleider zu rechte macht. 1) enjoliveur, accommodeur. 2) fripier, regrateur, qui tourne ou renouvelle les vieux habits.

Piękrzycielka, Putzerinn, *f.* Schmückerinn, *f.* coifeuse, *f.* celle qui pare & habille les femmes; enjoliveuse, *f.*

Piękrzycielski, *adj.* die Kunst zu putzen betreffend. qui concerne l'art de parer; d'accommodeur, de coifeuse.

Piękrzydło, *n.* 1) Putz. 2) Schminke. 1) ornement, parement, parure enjolivûre; tout ce qui sert à parer. 2) fard.

Piel. *f.* ziele. (*catulæ fœditæ*) Hunds-Dülle. espece d'anet.

Pielę, *v. n.* *piele*, *piol.* jäten im Garten. sarcler, arracher les mauvaises herbes. § dzisiay pleć pędziecie zagony.

Pielęgarka. *f.* Kinder- oder Kranken-Wärterinn. la garde qui a soin des enfants, ou des malades.

Pielęgnuię, *v. a.* } warten, pflegen ein
Pielęguię, *v. a.* } Kind, einen Kranken. avoir soin d'un enfant, d'un malade, les garder; soigner, pancer un malade.

Pielęgnowanie, *n.* Pflege, Wartung. garde, pancement; l'action de garder, de soigner un malade, un enfant. § pieczołowite dziezięcia, chorego pielęgnowanie.

Pielgrzym. *m.* 1) ein Pilger. *2) Reisender, Wanderer. 3) Wappenk. ein Löwe der aus sechs Mauer-Zinnen hervor springet. 1) pélerin; qui va en pélerinage. 2) voyageur, peregrin. 3) *Blas.* un lion issant ou sortant de derrière six créneaux. § 1) pielgrzymie nie zapominay stanu twoiego; pielgrzymi Rzymu idący.

Pielgrzymka, *f.* eine Pilgerinn. une pélerine; une personne du sexe qui va en pélerinage.

pielgrzymka, *f.* } das Reisen in die
Pielgrzymowanie, *n.* } Fremde, Wander-
Pielgrzymstwo, *n.* } schaft. voyage, *m.* peregrination, *f.* § wychodzi na pielgrzymkę świata obszernego.

pielgrzymowanie nabożne. Pillgerschaft, Wallfahrt. pelerinage, *m.* un voyage par dévotion.

pielgrzymstwo, *n.* der Pilger-Stand. la condition d'un pélerin ou d'une pélerine.

Pielgrzymuię, *v. n.* 1) Wallfahrten als als ein Pilger. 2) wandern, reisen, die Welt sehen 1) aller en pélerinage, voyager par dévotion. 2) voyager, courir le pays, voir le monde. § 1) pielgrzymuie do Częstochowy i pielgrzymomać z nabożeństwa, na święte mieysca iść, ślubną drogę odprawować, 2) świecie pielgrzymować.

Pielucha, *f.* } eine Windel. brayes, *f.*
Pieluszka, *f.* } *plur.* lange de toile.

Pieluszczany; *adj.* Windel-. de brayes. § dziecię w pieluszczanych leży więżach.

Pień, *g. pnia.* 1) Klotz, Bock. 2) Unterschaft, Unterstamm eines Baums. 3) großes Scheit aus einem Baum-Stamm. *4) Klotz, tummer oder fauler Mensch. 1) tronc, m. billot, *m.* 2) le bas, le pié, la partie la plus basse d'un arbre. 4) souche, grosse buche de bois. 3) qui est sot comme panier, comme un panier percé; buche; une vraie souche. § 1) rąbać na pniu mięso. 2) przy pniu (odziemku) drzewo wydciąć. 3) przedawać pnie z drzew wyciętych to iest kłodziny.

w pień wyciąć, *powycinać.* in die Pfanne hauen. faire main basse sur l'ennemi; faire passer par le fil de l'epée; tailler en piéces; defaire, battre à platecouture.

stoi iako pień. er hat sich wie eine Säule hingepflanzt. il est planté comme une quille.

pień, *m. herb*, *vid.* Ostrzew herb.

Pieniądz, *m.* 1) ein Stück Geld. 1) eine Schau-Münze. *3) ein Scherf, s. Pieniążek, 1) pièce d'argent monnoye; pièce de monnoye; pièce d'argent. 2) médaillon, *m.* grande médaille. *3) obole, maille, *v.* Pieniążek. § 1) znaią go iak zły pieniądz. 2) pieniądz złoty; srebrny; *Bye* w metalliczney historyi pokazuie pieniądz.

pieniądz Swiętego Piotra, *vid.* Swiętopietrze.

pieniądz S. Janą; *zadatek.* Hand-Geld. les erres, *f.* denier à Dieu.

pieniądze

pieniądze, plur. Geld. argent, *m.* monnoye. § pieniądze zbierać; pieniędzmi robić; drobne pieniądze; pieniądze okrągłe ſą, toczą ſię, *prov.*
bez pieniędzy do targu bez ſoli do domu. ohne Geld wird nichts ausgerichtet. point d'argent, point de Suiſſe.
pieniądze gotowe. Baarſchaft, baar Geld. argent comptant.
leżące pieniądze. todtes Capitel. argent mort, qui ne profite point.
pieniądze nieleżące. angelegtes, auf Zinſen gegebenes Capital. argent mis à rente, à intérêts.
w pieniądzach to ieſt. das hat ſeinen Werth: es gilt. cela eſt de prix, de valeur, de grand prix.
nie ma pieniędzy. er hat kein Geld. l'argent eſt court chez lui.
ieſtem przy pieniądzach. ich bin bey Geld. je ſuis en argent.
Pieniążek, *m. g. pieniążka.* Scherf, Heller; die geringſte Münze. obole, *m.* maille, *f.* partie de denier. § trzy pieniążki czynią kwartnik; pieniążek ieſt ſzoſta część ſzeląga; groſz czyni ośmnaście pieniążkow albo pieniądzow.
pieniążki. im Scherz: Geld. *burlesq.* deniers, de l'argent. § ma pieniążki; pieniążki poſzły.
dwa pieniążki. zwey Scherflein. pite. *f.*
do pieniążka. bis auf den letzten Heller. jusqu' à la dernière maille; jusqu'au dernier ſou. § przegrał, przepił, zapłacił do oſtatniego pieniążka.
Pienie, *n.* 1) Geſang, das Singen. 2) ein Poetiſches Gedicht. 1) chant, action de chanter. 2) un poeme, un chant.
Pienię, *v. a.* co, pianę czynię, wſpieniam. ſchaumen, Schaum machen. faire blanchir d'écume; faire de l'écume. § w ſklankę z gory pienić; począł Polſkę pienić.
pienię ſię. ſchäumen, einen Schaum geben. mouſſer, *v. n.* écumer, *v. n.* jetter rendre de l'ébume; faire beaucoup de mouſſe; devenir plein d'écume. § piwo ſię w ſklance pieni; krwią ſię pieni.
morze ſię pieni. das Meer ſchäumet. la mer moutonne.
pienić ſię od gniewu. vor Zorn ſchäumen. écumer de colère.
Pienienie, das Schäumen. l'action de jetter de l'écume.
Pienieſtow, *n. vid.* Pieniężtwo.
Pieniężnik, *m. g. a.* ſpiwrzod, ſtowrzod, poley gęſi ziele. (*nummularia*) Egelkraut, Pfennig-Kraut. nummulaire, *f.*

Pieniężno, *adv.* goldreich. d'une manière pécunieuſe; ayant beaucoup d'argent.
Pieniężny, *adj.* w pieniądze bogaty. 1) reich an Geld. 2) Geld-, zum Geld gehörig. 3) Heller-, das einen Heller gilt. 1) pécunieux, riche en argent; pécuniaire. 3) valant un obole; de prix d'un denier. § 1) przy cnocie pieniężna. 2) pieniężne ſprawy, rachunek. 3) pieniężny chleb.
pieniężny żołnierz. Lohn-Soldat. ſoldat mercenaire ou ſoudoye.
Pieniſty, *adj.* pieniący ſię. ſchaumig, ſchaumend. écumant; écumeux, plein d'écume; mouſſé.
Pieprz, *m.* Pfeffer. du poivre. § potrząſnąć pieprzem; przy pieprzu leży imbier.
przedawać co z ſolą i piprzem. etwas ſehr theuer verkaufen. ſurvendre; vendre une choſe plus qu'elle ne vaut; faire trop cher; vendre bien cher.
taka kſiążka na pieprz ſię zeydzie; na pieprz taka kſiązka. ſolches Buch iſt am beſten zu Pfeffer-Tüten. un tel livre n'eſt bon qu'à vendre aux beurriers, qu'en faire des cornets.
pieprz wodny. (hydropier) Waſſer-Pfeffer. curage, *m.*
Pieprzę co, *y, ył.* pfeffern. poivrer, *v. a.*
Pieprzny, *adj.* } Pfeffer. de poivre.
Pieprzowy, *adj.* }
pieprzowa puſzka. Pfeffer-Büchſe. poivrier, *m.*
kolor pieprzowy. Pfeffer-Farbe. couleur de minime ou de muſc.
pieprzna ſatſza. Pfeffer-Tunke. poivrade *f.* ſauce avec du vinaigre & du poivre.
pieprzna ſalſza. } (*piperitis*) Pfeffer-Kraut. paſſe-rage, *f.* poivrée, *f.*
pieprzyca wielka, *f.* }
pieprzica mała. } (*iberis*) wilde Kreſſe. de la paſſe-rage ſauvage; chaſſe-rage, *f.* naſitort ſauvage, *m.*
Pieprzyczka, *f.* }
Pieprzyk wina. Spitzchen, Wurzel, Schärfe, Würz-Geſchmack eines Weins. pointe de vin, *f.*
to wino ma pieprzyk. dieſer Wein hat Würzel. ce vin a du montant; a une excellente ſève.
Pieram, *v. a. vid.* Prę.
Pierdel, *m. vulg. g. pierdela.* ein Furz. un pet.
Pierdzę, *vulg.* farzen. pêter.
Pierdzenie, *n.* das Farzen. l'action de faire des pets.
pierdzenie końſkie. das Farzen der Pferde. pétarade, *f.*

Pierdola, | Pierdziel, } *vulg.* Farzer. peteur, celui qui pête.

Piernat, *m. g. a.* 1) Materaße. 2) Feder=Bett. 3) Weichling, Zärtling. 1) matelas. 2) lit de plume; couette. 3) douillet, délicat.

Pierniczek, *m. g. pierniczka.* kleiner Pfefferkuchen. petit pain d'épice.

Piernik, *m. g. a.* Pfeffer=Kuchen. de pain d'épice.

Piernikarz, *m.* Pfefferküchler. pain d'épicier.

Pierno, *adv.* pieprzno. 1) gepfeffert. 2) gewürzt. 1) d'une manière trop poivrée, avec beaucoup de poivre. 2) d'une maniere bien épicée.

na obiedzie było pierno i kwaśno, a nie słodko. man machte den Gästen bey Tische ein saures Gesicht. on a fait une mine grise aux conviés.

Pierny, *adj.* gepfeffert. poivré.

pierne orzeszki. Pfeffer=Nüsse. du pain d'épice formé en pelotes ou petites boules de la grandeur d'une aveline.

**Pierś, *f.* | *piersi,* plur. } 1) die Brust am Menschen. 2) die Brust, die Brüste. 3) die Brust, der Busen der Weiber. 1) la poitrine. 2) mammelle, *f.* reton, *n.* 3) la gorge, le sein de femme.

pierś od kapłuna, indyka. die Brust von einem Kapaun, vom Truthahne. le blanc de chapon, poitrine de chapon, de dindon.

wydatne ma piersi. sie hat eine schöne Brust. elle a la gorge pleine; elle a une fort belle gorge.

Piersianka, *f.* Frauen=Birne. poire de bon-chrétien.

Pierścień, *m. g. a.* pierścionek. 1) ein Ring; Finger=Ring. 2) Ring im Ringelrennen. 1) anneau, *m,* bague, *f.* 2) bague qu'on court en lice. § 1) wielki w tym pierścieniu dyament; kosztowne ma pierścienie.

do pierścienia bieganie. das Ringelrennen. course de bague.

Pierścieniowy, *adj.* Ring=. de bague. § pierścieniowa głowica.

Pierściennica, *f.* w krotey pierścienie chowaią. Ring=Kästchen, Ring=Futteral. baguier, *m.* petit étuit pour y mettre des bagues.

Pierściennik *m.* Ringmacher. un orfevre, qui fait les bagues; faiseur d'anneaux.

Pierścienisty, *adj.* geringelt; gemacht von Ringen. fait de bagues; annelé.

Piersiczki, *plur.* 1) kleine Brust. 2) kleine Brüste. 1) petite poitrine. 2) petites mamelles ou tetons.

Piersiowy, *adj.* | Piersny, *adj.* } 1) Brust=, zur Brust gehörig. 2) die Weiber=Brust betreffend. 3) Heilk. Brust=. 1) de poitrine. 2) de mammelles. 3) *Médec.* thorachique. § 1) rana piersna. 2) brodawka piersiowa. 3) lekarstwo piersiowa; żyła piersiowa.

kość piersiowa u człeka, a mostkowa u bydlęcia. das Brust=Bein. brechet, *m.*

Piersisty. *adj.* hochbrüstig, großbrüstig, vollbrüstig. ayant une large poitrine; qui a une belle gorge.

piersista białagłowa. großbrüstige Weibs=Person. mamelue.

Pierszę, *szę, szał.* springen, Funken werfen. petiller; étinceler, jetter des étinceles. § pierszą skry z czego.

Pierszeństwo, *n.* 1) Vorzug, Vorrecht. 2) Alter, Vorzug wegen des längern Besitzes eines Amts. 1) prérogative, préférence, prééminence. 2) ancienneté, rang qu'on a par le tems de la possession d'une charge. § 1) cnota i godność pierszeństwa tam przed złemi nie miewaią. 2) ci urzędnicy według pierszeństwa zasiadać maią.

Pierwey, *adv.* zuerst, zuvor. premièrement, auparavant. § pierwey to uczyń; pierwey przyszedł.

pierwey—niż; pierwey—nim; pierwey—potym. zuerst—denn; ehe— avant que.

pierwey uważ, potym czyń. zuvor bedacht, hernach gethan. avant que de rien entreprendre il faut y bien penser.

uczyń to, nim Pan przyydzie. thue das ehe der Herr kömmt. faites cela avant que le maître vienne.

Pierwiastka, *f.* Erstling; Vieh, das das erstemal trägt. bête qui porte pour la première fois. § pierwiastka krowa, owca.

pierwiastka polna, ziele. (primula weris) Himmels=Schlüssel, Schlüssel=Blumen. prime-vere, *f.* brayes de cocus.

pierwiastki, | Pierwoci, | Pierwociny, } *plur.* 1) die Erstlinge. die erste Frucht im Jahr, das Neue vom Jahr. 2) die ersten Thaten. 1) prémices, *f. plur.* les prémiers fruits; du fruit nouveau; nouveauté. 2) *fig.* prémices; les prémiers exploits, les prémières belles actions. § 1) pierwiastki komu posłać. 2) ludzie na pierwiastki się zapatruią.

Pierwodawca, *m.* Stifter eines Reichs. fondateur d'un Royaume, d'un Empire. § Lech Polakow pierwodawca.

Pierworodny. Erstgebohrner. prémier né; ainé; né le prémier, produit le prémier.

pierworodny grzech. die Erb=Sünde. le péché originel.

Pierworodztwo, *n.* die Erſt-Geburt. primogéniture, *f.*

Pierworodziny, *plur.* prawo ſyna pierworodnego. das Recht der Erſt-Geburt. droit d'aineſſe, droit de l'ainé.

Pierwoſpy, *plur.* die Stille der Nacht; der erſte Schlaf, da alles zur Ruhe gegangen iſt. le prémier ſommeil; le ſilence de la nuit; le tems ou tout le monde eſt couché. § a że to w pierwoſpy było.

Pierwotny, *adj.* anfänglich, erſt, die erſten Zeiten betreffend. primitif; qui eſt du premier âge, qui a vécu au prémier âge. § do pierwotney ludzie przywieść proſtoty; pierwotni ludzie ſzczerzey z ſobą żyli.

**z Pierwotku, z początku, *adv.* von Anfang, in Anfang. du commencement; au commencement.

Pierwożęć, *f.* pierwſzy użętek. die erſte Erndte; die erſten Früchte einer Erndte. la prémière moiſſon; les prémices, *f.* le blé qu'on a moiſſonné prémier

Pierwſzy, napierwſzy. 1) der erſtere. 2) der erſte nach einem. 3) der vornehmſte. 4) Haupt-, als ein Maaß, darnach andere geeichet werden. 5) Ur-, Original-, als eine Schrift. 1) le prémier. 2) le prémiers après quelqu'un. 3) prémier, principal, conſidérable. 4) ſur qui on régle, on étalonne les autres méſures. 5) prémier, original. § 1) pierwſze mieyſze; pierwſzy ze dwu; pierwſzy raz był ſzczęśliwy; pierwſza żona iego. 2) Prymas pierwſzy po Krolu. 3) pierwſi urzędnicy. 4) pierwſzy albo głowny korzec; pierwſzy ſtatek, naczynie. 5) obraz piſmo pierwſze,

Pierzany, *adj.* Feder-, von Federn. de plumes; fait de plumes.

Pierzcham, *v. n. v. m. F. pierzchnę.* 1) fliehen, die Flucht ergreifen. 2) ſtutzen, zurück prallen, von Pferden. 1) prendre ſubitement la fuite, gagner aux piés, monter les talons dans un combat. 2) s'épouvanter; ſe reculer ſubitement en arrière, *en parlant des chevaux.* § 1) pierzchnęła (pierzchła) iazda. 2) pierzchnął koń ze mną w zad, na cok.

Pierzchliwość, *f.* Schüchternheit, Neigung zur Flucht. la facilité à fuir; timidité, *f.*

Pierzchliwy, *adj.* co rad ucieka, pierzcha. 1) furchtſam, der leicht die Flucht ergreift. 2) ein Flüchtling. 1) timide, *adj.* qui prend aiſément la fuite; qu'on fait facilement fuir. 2) fugitif, fuyard.

*Pierzchnice, *plur.* oſpa. die Kinder-Pocken. la petite verole.

Pierze, *n.* 1) die Federn, das Gefieder eines Vogels. 2) Feder zu unterſchiedenem Gebrauch. 3) Flocken, Wolle auf einigen Kräutern. 4) Schein, Anſehen, Anſtrich. 1) plumage, *m.* tous les plumes qui couvrent un oiſeau. 2) des plumes à divers uſages. 3) duvet, *m.* petit coton ſur quelques herbes. 4) maſque, *m.* apparence, couleur, couverture. § 1) pierze ptaka. 2) pierzem ſadzony, tkany, malowany; mam pierze na pościel, na poduſzkę. 3) pierze oſtowe; pierze białe po okwitaniu ziela. 4) oſkup tylko pierze a obaczyſz zdraycę.

pierze ptaka łowczego. das Gefieder eines Stoß-Vogels. le pennage, les plumes qui couvrent l'oiſeau de proie.

pierze u cebuli, vid. Pioro 5)

pierze puſzczać. Federn bekommen. commencer à avoir des plumes; ſe revêtir de plumes.

cudzym pierzem ſię upſtrzyć, ſię pokrywać ſię odziewać. ſich mit fremden Federn ſchmücken. ſe parer des dépouilles (de plumes) d'autrui.

pierze upuścić. } ſich mauſern; die Federn
Pierze ſię. } fallen laſſen. muer, *v. n.* changer des plumes. § pierzą ſię teraz krogulce.

pierzę, y, ył. voll Federn machen. blanchir, *v. a.* remplir de plumes.

*Pierzę, *vid.* Piorę.

Pierzeia, *f.* pierzaia. Reihe Häuſer, Seite einer Gaſſe. ligne, *f.* rang, *m.* rangée des maiſons.

Pierzga, *f.* 1) Vorgewachs, Vorſtoß, Stopfwachs, womit die Bienen im Löcher im Bien-Stock verſtopfen. 2) Narciſſe eine Blume. 1) propolis, *f.* matière gluante avec laquelle les abeilles bouchent toutes les fentes de leurs ruches. 2) le narciſſe, une fleur; jannette.

Pierzgnąć, *v. n.* börſten, aufſpringen als die Lippen. gercer, ſe fendre, ſe gercer. § opierzgła, opierzgnęła mu twarz; pierzgnie mi ſkora.

pierzgną mu wargi od mrozu. die Lippen ſpringen ihm von der Kälte auf. les levres lui gercent de au (au) froid.

Pierzgniéta, *n. plur.* iabłka słodkie rane, Honig-Aepfel, Süß-Aepfel. pommes Saint-Jean; pommes douces.

Pierznik, *m. g. a.* Pfühl, langes Küſſen. traverſin, *m.* chevet de lit, *m.*

Pierzno, *adv.* prächtig. magnifiquement, pompeuſement, avec pompe. § pierzno

rzno i barwiano do dworu, na Seymiki przybywaią,

Pierzny, *vid.* Pierzysty.

Pierzyna, *f.* Feder-Bett. lit de plumes; couette, *f.*

pierzyna zwierzchnia. Ober-Bett. lit de dessus; lit de plumes en guise de couverture.

pierzyna spodnia. Unter-Bett. lit de dossons; lit de plumes en guise de matelas.

Pierzysko, *n.* eine Kolbe als am Hirsen. panache de certaines plantes comme de milet. § pierzysko u prosa, u trzciny.

Pierzysty, *adj.* federich, mit Federn bedeckt. couvert de plumes; plumeux.

Pierzywo, *n.* Wäsche; weiß Zeug so gewaschen wird. lessive, *f.* tout le linge sale qu'on met à la lessive, § dziewka pierzywo zawiesiła.

Pieś, *m. g. Piesia.* Peterchen. Pierrot, *m.* petit Pierre.

Pies, *m. g. psa.* 1) ein Hund. 2) Hund, ein Schimpf-Wort. 3) ein Fauler, der sich zu etwas treiben läßt, der etwas ungern thut. 4) Trecker, der ein Fluß-Schiff am Seile ziehet. 5) der Hund in den Bergwerken, ist eine kleine Schleife oder Kasten auf vier Rädern, das Erz darauf fortzuschleppen. 1) chien. 2) chien, méchant, *terme injurieux.* 3) paresseux à; qui n'aime pas à; qui fait qu. ch. contre son gré. 4) un courbe; arracheur de persil, qui remonte un bateau sur une rivière. 5) *Métal.* sorte de petit traineau ou de caisse à quatre roues qui est propre à transporter les metaux. § 1) pies łowczy, legawy, łancuchowy; pies dobry za hayduka stoi; *prov.* pies stroż domowy; *prov.* pies umilknie kiedy się wyszczeka. *prov.* day to psu. 2) iako psie. 3) pies to na robotę, na pisanie, do uczenia się. 4) psy treluią.

pies na nogi. 1) schlechter Fußgänger. 2) Pferd das immer stolpert. 1) chien de piéton; mauvais piéton. 2) cheval qui bronche; qui n'est pas ferme sur les piés, qui fait de faux pas.

**pies pałaiący; kanikuła.* der Hunds-Stern. la canicule, l'étoile caniculaire. § pies pałaiący micernem żeńcom dogrzewa.

pies morski. ein See-Hund. un chien de mer.

psy (*psi*) *mu za uchem wyią.* er macht Kalender. il fait des almanacs; il a la puce à l'oreille,

przepadło iakby psa ogolił. man muß es verschmerzen, als wenn einen der Hund gebissen hätte. il faut souffrir cela s'en dire mot.

ziadł pies sadło; wie pies komu sadło ziadł. sein Gewissen schlägt ihn; er fürchtet sich vor der Strafe. le chien sait bien à qui il a mangé le lard; il craint la punition qu'il a méritée.

zgadzaią się z sobą iako pies z kotem. sie leben als Katzen und Hunde zusammen. ils s'aiment, ils accordent comme les chiens & les chats.

psi go ziedli. der Kukuk hat ihn geholet; er bleibt gar lange weg. le vent l'a emporté il ne revient pas; il est alle querir la mort.

i psa tam niemasz. da ist keine Seele; da ist weder Katze noch Hund. on n'y voit ni bête ni gens.

psa za lisa udawać. Mäuse-Dreck vor Pfeffer verkaufen. vendre marte pour renard.

iaki pies do kościoła taki z kościoła. er wird sich niemals bekehren. il ne se convertira jamais.

kto psa chce uderzyć łacno o kiy. man findet leicht einen Stock, wenn man den Hund schlagen will. si du veux battre le chien, tu trouveras un bâton.

kto ze psy lego, ten ze pchłami wstaie. wer sich unter die Trebern mengt, den fressen die Säue. qui se couche avec les chiens. se leve avec des puces.

pies zdechły nikogo nie ukąsi. ein todter Hund beißt nicht mehr. morte la bête morte le venin; une bête morte n'a plus de venin.

psu oczy zaprzedał. er hat alle Scham verlohren. il a perdu toute honte.

iak na psie raz. er schüttelt alles ab wie der Hund die Schläge; es bessert ihn nichts. il secoue les oreilles; il n'en tient compte.

Pięść; *f.* eine Faust. poing, *m.* main fermée. § pięść uczynić; ścisnąć w pięść palce.

pięścią kogo uderzyć, bić, bowalić. einem mit der Faust einen Schlag geben. donner un coup de poing à qu; gourmer, tapoter, battre à coups de poing.

pięściamisię bić. sich mit Fäusten schlagen. se tapoter.

pięścią uderzenie. Faust-Schlag. gourmade, *f.*

Pięściany, *adj. vid.* Pięściowy.

Pieścidło, *n.* } ein Schmeichel-Wort: Pieścidełko, *n.* } Liebchen. Schätzchen, Engelchen, Sache die man hoch hält. *mot de caresse*: mignon, *m.* mignonne, *f.* poupon, *m.* pouponne, *f.* chose ou personne qu'on

qu'on estime trop. § piescidełko to iego; moie piescidełko.
Piesciok, *m.* Pieszczek, *m. g. pieszczka.* Mutter-Söhnchen, Zärtling, Weichling. fils gâté; petit mignon de sa mère; mamadoux, papadoux; un délicat, un douillet.
*Pięściennik, *m.* Fäustling, Faust-Stock. bâton avec un noeud au bout.
Piesciowy, Pięściany, *adj.* Faust-. de poing.
Piescliwie, *adv.* weichlicher oder gekünstelter Weise. mollement, délicatement, mignardement; d'une manière efféminée ou affectée. § mowić piescliwie.
Piescliwość, *f.* 1) Zärtlichkeit, Weichlichkeit. 2) gar zu gezwungenes Wesen. 1) mignardise, mollesse. 2) affectation.
Piescliwy, *adj.* 1) weichlich, weibisch, verzärtelt. 2) gekünstelt, gezwungen. 1) mol, délicat, douillet, effeminé. 2) affecté, qui paroît trop récherché, trop étudié.
Pieseczek; *m. pieseczka.* ⎤ Schooß-Hündchen. petit chien; toutou, m.
Piesek, *m. g. pieska.* ⎦
piesek, m. 1) Bauer im Schach-Spiel. 2) das Santen-Brettchen an der Geige. 3) Anat. die Schlaf-Puls-Ader 1) pion, *m.* une de petites pièces au jeu des échecs. 2) la queue au bout d'un instrument de musique, où les cordes sont attachées. 3) *Anat.* l'une des deux artères carotides, qui portent le sang au cerveau.
gdy pieska biią lewek niech się boi; pieska biią a ną lwa postrach. man schlägt den Sack und meynt den Esel. on bat le chien devant le lion.
kto mię miłuie pieska albo służki mego szanuie. wer dem Herrn gut ist, wird dessen Hündchen (Diener) nicht hassen. qui aime le maître; aime son chien (son serviteur)
Pieski, *adj.* hundisch. de chien.
popiesku, adv. nach Art der Hunde; hundisch. à la manière des chiens.
Pieśń, *f.* Gesang, Lied. chanson, *f.* cantique, *m.* chant, *m.* § pieśń śpiewać; pieśń nabożna; pieśń wszeteczna, żołnierska, leśna, łowcza.
Pieſtrzenica, *f.* eine Morchel. morille, *f.* espèce de champignon.
Pieszczę, *ści, ścił,* kogo. ⎤ mit einem schö-
pieszczczę się z him. ⎦ ne thun; zärteln, schmeicheln, verzärteln, choyer, dorloter, mitonner, mignarder, amadouer, traiter qu. avec délicatesse; faire fête de.
pieścić się. sich pflegen, seiner selbst schonen, seine Gesundheit wahrnehmen. se choyer; se mitonner; avoir un grand soin de soi ménager la santé avec soin.
pieścić chorobę gorzey. die Krankheit zu sehr abwarten, ist schädlich. le grand soin dans une maladie est souvent nuisible à la guérison.
pieścić się w czym. zärtlich thun, afectiren. affecter. § pieści się bardzo w chodzie, w tańcu.
pieścić się w mowie. die Worte zärtlich aussprechen. faire la petite bouche; prononcer les mots avec trop de douceur.
Piescioch, *m.* Zärtling, Liebling, Schooß-Kind, *n.* petit mignon, délicat, *f. m.* gouillet, *f. m.*
Piesciosżka, *f.* petite mignonne, *f.* douillete, *f. f.*
Pieszczek, *m. vid.* Piesciok.
Pieszczenie się. Liebeley, Zärtlichkeit, traitement trop tendre; mignotise, *f.*
Pieszczenie, *adv.* weichlich, zärtlich, weibisch. tendrement, mollement, délicatement, d'une manière efféminée. § pieszczeniey się z nim obchodzić nie może.
Pieszczony, *adj.* 1) weichlich, weibisch, zärtlich. 2) gekünstelt, gezwungen 1) mol, tendre, trop délicat. 2) mignard, affecté, trop recherche; choisi avec trop d'art, trop étudié. § 1) umysł pieszczony. 2) mowa pieczczona, słow zażywa pieszczonych; pieszczeńszey niemasz exprefyi; postępki iego w konwersacyi bardzo są pieszczone.
Pieszczotki, *plur.* ⎤ piescliwość, *f.* Zärtlichkeit, Weichlichkeit.
Pieszczota, *f.* ⎦ mollesse; mignotise, *f.* quelque chose de mignard; délicatesse lâche & efféminé; manière douce & efféminée, § w pieszczotach wychowany,
Pieszo, piechotą, *adv.* zu Fuß. à pié. § pieszo idzie.
Pieszy, *f. m.* 1) zu Fuß, das zu Fuß geschiehet, der zu Fuß gehet. 2) zum Fußvolk gehörig 1) de pié; qui se fait à pié; qui va, qui marche à pié. 2) d'Infanterie; qui regarde les fantassins § 1) piesza podroż.
piesza tarcza. Schild eines Fußgängers. bouclier d'un fantassin.
bitwa piesza. Schlacht zu Fuß. combat par terre, à pie.
żołnierz pieszy. Fußgänger, Soldat zu Fuß fantassin, *m.*
regiment pieszy. ein Regiment zu Fuß. un régiment d'Infanterie. § brnoiment.
posąg pieszy. eine Bild-Säule zu Fuß. un statue pedestre.
Pięta, *f.* eine Hacke, Ferse. coup de pié; le talon

le talon au pas de la jambe. § w pięciech u niego więcey rozumu niż u ciebie w głowie.

wierci piętą. 1) er drehet sich vor Furcht auf einer Stelle. 2) im Scherz: er lauret in den Vorzimmern auf Befehle. 1) la frayeur le rend immobile; il ne ſait plus faire un pas. 2) *burlesq.* il naquette à la porte des grands; il leur fait la cour ſervilement. § 1) nieborak z ſtrachu piętą wierci. 2) u dworu tylko piętą wierci, i wiecey na marmurze wysłuży niżli żołnierz w polu.

idzie to w pięty. das gehet bis an die Seele; das beißt. cela touche, pique jusqu'au vif.

chodzic za piętami. auf dem Fuße nachfolgen. talonner qu; ſuivre qu. à la piſte, à la trace. § śmierć za piętami za każdym chodzi.

Piętak, *m. g. a.* 1) fünffacher Groschen. 2) in Schlesien: ein Gröschel, eine Fledermaus. 1) petite piece de monnoye qui vaut cinq gros. 2) petite monnoye en Sileſie valant trois doubles ou.

Pięterko, *n.* kleiner Gaden, kleines Stockwerk. un petit ou bas étage.

Piętka, *f.* 1) ein Ferslein. 2) Absatz, *m.* Erhöhung an etwas. 3) milchichter Ansatz zum Korn in der Aehre. 1) petit talon d'un pié. 2) une ſection, petit palier, redant, partie d'une choſe élevée en talon de ſoulier. 3) ſubſtance molle & ſpongieuſe dont ſe forme le grain dans l'épi. § 1) rączki i piętki małe. 2) drewno z piętką, 3) piętka w kłoſie.

Piętnaście. funfzehn. quinze.

Piętnaſtokąt, *ſ. m.* Meßk. ein Funfzehn-Eck, Figur von funfzehn Seiten. *Géom.* quindecagone, *m.* une figure à quinze côtés. § Piętnaſtok.

Piętnaſtoletni, *adj.* funfzehnjährig. de quinze ans.

Piętnaſty, *adj.* der Funfzehnde. le quinzieme.

Piętno, *n. vid.* piątno.

Piątny, *adj.* Fersen-, zum Fersen gehörig. de talon.

piętna kość. das Fersen-Bein. talon, *m.* un os.

Pietraſznik, *m. vid. Piotruſzka polna.*

Piętro, *n.* 1) Stock, Stockwerk, Gaden eines Gebäudes. 2) Bühne, als am Mauer-Gerüst. 3) erhöhete Reihe, als die Aeste um einen Baum. 1) un étage dans une maiſon. 2) échafaut, *m.* ſur lequelle travaillent les maçons. 3) étage, comme les branches rengées par étage autour d'un arbre. § 1) na pierwſzym, drugim piętrze mieſzka. 2) piętro u roſztowania. 3) piętra w winnicach.

piętro małe miedzy wielkiemi. kleiner Gaden zwischen großen. mezzanine, *f.*

z piętra. wie ein Herr; als wenn man zu befehlen hätte. le bâton haut; haut la main; bâton à la main; en maître; à cheval. § z piętra mowi, grozi.

Pietrożnik, *m. vid. pietrſzka polna.*

Piętruię, *v. a. & n*
Piętrze, *v. n.*
piętro robię. 1) Stockwerke machen. 2) aufthurmen, eines über das andere setzen. 1) planchéyer, faire les planchers ou les ſéparations entre les étages. 2) mettre les choſes par étages. § 1) mularze już roſztowanie upiętrowali. 2) ieleń twarde rogi w ſęki piętrzy.

Pietruſzka, *f.* Piotruſzka, *f.* Petersilie. perſil, *m.*

Pietuch, *m.* kur Haus-Hahn. coq domeſtique.

Pigmeyczyk, *m.* łokietek. Zwerg-Männchen. un pigmée. § bayka, żeby pigmeyczykowie byli i z żorawiami woiowali.

***Pigulik**, *m.* Knurps, kleiner Mensch. mirmidon, nabot, ragot, bout d'homme.

Pigułka, *f.* eine Pille. pilule, *f.*

Pigwa, *f.* 1) Quitten-Baum. 2) Quitte. 1) coignier, *m.* cognaſſier, *m.* 2) coin, *m.* corne fruit de cognaſſier.

Pigwowy, *adj.* Quitten-. de coing, de cognaſſier. § pigwowa gałąź; pigwowy konfekt.

Piialny, *adj.* 1) Trink-, zum Trinken gehörig. 2) das man trinken kann, trinkbar. 1) à boire, qui concerne le boire. 2) bûvable, potable, qui eſt bon à boire, qu'on peut boire. § 1) piialne naczynie. 2) to piwo ieſzcze nie ieſt piialne, piyne.

Piiaczka, *f.* Säuferinn. biberonne, bûveuſe, *f.*

Piiak, *m.*
Piianica, *m.*
Säufer, Schwelger; Zech-Bruder. biberon, *m.* bûveur, ſoulard, ſiroteur.

piiannica winny. Wein-Säufer. ſac à vin, qui aime le vin, qui boit bien du vin.

Piiam, *v. a.* zu trinken pflegen, oft pflegen. boire ſouvent. § piia wodę, miod.

rad piia. er zecht gerne. il boit; il aime à ſiroter.

Piiano,
po piianu,
**po piianiu*,
adv. im trunkenem Muthe; trunkener Weise; im Trunke. durant ſon ivreſſe; pendant qu'il étoit ivre. § po piianu to

wyrzekł'

wyrzekł; po piianu leda co się mowi; po piianu to było.
po piianu się to stało. das ist beym trunkenen Muthe geschehen. il y a du vin dans ce fait.
Piiaństwo, *n.* 1) Schwelgerey, Füllerey, Sauffucht. 2) Trunkenheit. 1] débauche, *f.* ivrognerie, *f.* habitude de s'enivrer, inclination pour boire. 2] ivresse, *f.* enivrement, *m.*
piiaństwa nie czuie. er kann sich nicht so leicht besaufen, er kann viel vertragen. il porte bien son vin.
piiaństwa broniący. das den Rausch vertreibt. qui dissipe l'ivresse.
Piiany, *adj.* & *f.* 1) besoffen; betrunken. 2) was betrunken machet; rauschend. 1] enivré, ivre, soul. 2] qui enivre, qui soule. § 1] piiany płotu się trzyma, *prov.* 2] piiane piwo; gorzałka, wino miod i inne piiane trunki.
piiany winem. der sich im Wein besoffen hat. enivré en vin. § piianyś gorzałką, miodem.
Piiar, *vid.* Piar.
Piiatyka, *f.* das Saufen, Schwelgen. débauche, ivrognerie.
Piiawka, *f.* Blut Egel. sangsuë, *f.* § piiawkę przystawić.
piiawka morska. eine See-Lamprete. lamproye de mer, *f.*
Piie, *piie, pił, v. a.* 1) trinken. 2) saugen, als eine Fliege. 3) in sich ziehen, als der Schwamm das Wasser. 1] boire. 2] succer, tirer à soi comme fait la mouche. 3] boire, tirer, attirer, succer, comme l'éponge l'eau. § 1] kto piie, ten tyie, *prov.* piy ale nie wyy, *prov.* piię wino, piwo ze szklanki. 2] muchy piią. 3] drewno, gębka, bibuła wodę piie.
tęgo pić. scharf saufen. boire à plein verre; boire à l'Allemande.
pić do kogo. einem zutrinken. boire à qu.
pić za (przez, prze) zdrowie czyie. eines Gesundheit trinken. boire à la santé de qu.
piię do Was Pana z zdrowie JMci pana. ich bringe es Ihnen auf die Gesundheit Ihres Herrn zu. je vous porte la santé de Monsieur.
piie krew ubogich. er sauget das Blut der Armen. il suce les pauvres jusqu' aux os.
Pikieta *f.* das Rummel-Piquet. piquet, *m.* un jeu aux cartes.
Pikinier. Pickenierer. piquier, *m.* un soldat.
*Pila go, *vid.* Porwon.
Piła, *f.* 1) Ball, Spiel-Ball. 2) das Ball-Spiel. 3) eine Säge. 4) eine Säge-Mühle. 5) eine Feile. 1] la bale au jeu de paume; éteuf. 2] jeu de la paume. 3] scie *f.* instrument dont on scie. 4] moulin à scie. 5] lime, *f.* § 1] piłę galić, uchwycić, odbić. 2] piła mi milsza niż karty; gra piły. 3] trzeć drwa piłą. 4] piła bydlęca do tercia drzew; piła wodna iest dwoiaka, prosta albo trybowa. 5] piła ślosarska, złotnicza.
piła nadęta. Ballon. balon, *m.* bale enflée de vent. § piłę nadętą biiąc, rękoma i nogami popychaią.
grać piłę; grać w piłę. Ball spielen. jouer à la paume; baloter, balloter, peloter.
do ręku piłę grać. den Ball wohl schlagen. pousser bien la bale.
piła wielka rzemieślnicza. große Feile. carreau, *m.* grande lime.
Piłarnia, *f.* Ball-Haus. jeu de paume; tripot, *m.*
Piłarnik, co piłarnią trzyma. Ball-Meister. maître du jeu de paume; tripotier.
Piłarz, *m.* piłkarz, co rad piłę gra. Ball-Spieler, Ball-Schläger. joueur de bale; qui aime fort à jouer à la paume.
**piłarz, tracz.* Bretschneider. scieur de long.
Piłatyk, *g. a.* Stock zum Ballschlagen. battoir, *m.* dont on bat la bale.
Piława, *f.* 1) Pillau, Festung und Hafen im Brandenburgischen Preußen. 2) *m.* Wappen. Kreuz mit sieben Enden im rothen Felde, die Krone wird von fünf Strauß-Federn gezieret. 1] Pilavie, *f.* port & forteresse de la Prusse Brandebourgeoise. 2] *m.* *Blas.* une croix à sept bras au champ de gueules, la couronne est ornée de cinq plumes de paon.
Pilch, *m.* Billich, Bilch, eine rothe Feld-Maus. une souris champêtre qui est rouge. § ususzonym pilchem albo gniazdem iego okurzaią bydło i obory.
Piłka, *f.* 1) ein Ball. 2) eine Feile, 3) kleine Säge, Hand-Säge. 1] une bale a jouer. 2] lime. 3] petite scie; scie à main.
piłka pierzysta; piłka z zierza. Feder-Ball. volant, *m.*
Piłkarz, *vid.* Piłarz.
Pilen, *vid.* Pilny.
Pilnie, } *adv.* 1) fleißig, emsig. 2) eilfertig, ohne Verschub.
Pilno, } 1] diligemment, soigneusement. 2] en hâte, en diligence, sans délai, sans retardement. § 1] pilnie co robić; pilnie pracuie. 2] muszę pilno odiechać i czasu nie mam.
pilno mi tam. ich habe da was nöthiges zu verrichten. j'y ai quelque chose de pressant à faire.

Pilnik, *m. g. a.* 1) Rackel; Pritsch-Bret zum Ballschlagen. 2) ein Ball-Haus. 1) battoir, *m.* raquette, *f.* pallete, *f.* instrument dont on se sert à jouer à la paume. 2) jeu de paume, le tripot; le lieu où l'on joue à la paume. § 1) bić pilnikiem piłę; nie mam pilnika do bicia piłny. *2) grać w pilniku (piłarni) piłę.

pilnik pleciony albo naplatany, Raquet zum Ballschlagen. raquette, *f.*

Pilność, *f.* Fleiß, Aufmerksamkeit. diligence, *f.* soin, *m.* assiduité, attention, solicitude, *f.* empressement, *m.* § z pilnością go gonił; pilność iego w naukach.

Pilnuię, *v. a.* 1) Achtung geben, abwarten; in Acht nehmen. 2) einen beobachten. 1) regarder, vaquer, veiller, soigner à; avoir soin prendre garde dê; diligenter qu. ch. 2) observer qu; suivre qu. de près; avoir l'oeil, veiller sur qu. § 1) nauk pilnuie; pilnuy spraw twoich. 2) pilnui go, by co nie porwał; pilnował na niego, na iego postępki.

Pliny, *adj.* 1) fleißig, emsig, aufmerksam. 2) wichtig, unverzüglich. 3) zum Ball-Spiele gehörig. 1) diligent, empressé soigneux, assidu, attentif. 2) pressant, intéressant, important, de consequence. 3) qui regarde le jeu de paume. § 1) pilny w naukach (* nauk) student; pilne staranie koło czego. 2) pilną ci rzecz mam powiedzieć; pilną mam sprawę, prośbę; pilne pisać listy. 3) gra pilna'; dom pilny albo piłarnia.

Pilnomanie, *n.* } Acht, Achtung, Abwar-
**Piłowanie*, *n.* } tung. application de la persone qui prend garde à qu. ch.; attachement de l'esprit à; l'action d'observer, de prendre garde, de vaquer à son métier. § pilnowanie nauk, rzemiesła swoiego.

Pilnowany, *adj.* } abgewartet, in Acht ge-
**Piłowany*, *adj.* } nommen. observe avec soin; fait, gardé soigneusement.

Piłowanie, *n.* 1) das Feilen. 2) das Sägen. 1) action de limer; limure. 2) action de scier ou le travail avec la scie. § 1) piłowanie kości, żelaza. 2) piłowanie, przepiłowanie drzewa.

Piłowany, *adj.* gesäget oder gefeilet. sięe ou limé.

Pilśń, *f.* 1) ein Filz. 2) Sache, die aus Filz gemacht ist. 1) feutre, *m.* 2) chose faite de feutre.

pilśń pod siodło; *woyłok*. Filz, unter den Sattel zu legen. le feutre, les panneaux ou la bardelle qu'on met sous la selle, afin qu'elle ne blesse le cheval.

Pilśnianka, *f.* Filz Rock. habit ou vêtement de feutre.

Pilśniany, *adj.* Filz. de feutre. § obow pilśniany.

pilśnianego co robię. Filz machen. façonner, faire du feutre.

Pilśniarz. } Walker, Filzmacher. faiseur
Pilśniownik. } de feutre.

Pilśnieć się. zum Filze werden. devenir feutre, se façonner en feutre. § włosy się pilśnią przy kołtunie.

**Piluię*, *vid.* Pilnuię.

Piłuię. 1) sägen. 2) feilen. 1) scier. 2) limer. § *1) piłuie (trę) deskę. 2) ślosarz piłuie kruszce; upiłować koniec od gozdzia.

Pinacydya, cel. Meßk. Diopter auf einem Linial. *Géom.* un dioptre.

Pinele, } liubowe orzeszki. Zürbel-Nüß-
Pinole, } chen, Pinchen. pignons, noyaux de pomme de pin.

Piołun *m.* } 1) Wermuth, *f. m.* 2) *fig.*
**Piołyn, *m.* } Bitterkeit, Widerwärtigkeit. 1) absinte. *m.* alvine, aluyne. 2) *fig.* adversité, amertume. aigreûr, *f.* § 1) napoy piołunem podsycony.

piołun glistny. (santonicum) Wurm-Saamen, Zitwer-Saamen. barbotine, *f.*

Piołunek, *g. piołunka*. Wermuth-Wein. Bitter-Wein. vin d'absinte.

Piołunkuię, *v. a.* co. mit Wermuth anmachen. mêler avec de l'absinte.

Piołunkowany, *adj.* mit Wermuth angemachet. mêle avec de l'absinte.

Piołunowy, *adj.* } Wermuth. d'absinte.
Piołunkowy, *adj.* } § piołunkowe wino; piołunowa gorycz.

Piorę, *v. a. pierze, prał*, pierzę. 1) waschen, Wäsche, Kleider. 2) einen ausschmieren, ausprügeln. 1) blanchir, laver le linge, les habits. 2) savonner, rosser, battre qu. comme il faut. § 1) prać chusty brudne. 2) pierze go kiiem.

Pioreczko, *n.* } 1) Federlein. 2) Schreib-
Piorko, *n.* } Feder. 1) petite plume; plumette. 2) boudelle, *f.* petite plume à écire.

Piorkoś, *n.* ein Milch-Bart, der noch keinen Bart hat. jeune niais; jeune homme sans barbe; jeune barbe. § naucz tego Piorkosia starcow szanować.

Piornica, *f.* Piornik, *m.* Feder-Penal. calemar. *m.* étuit à plumes.

Pioro, *n.* 1) eine Feder. 2) Schreib-Feder. 3) Feder, Schreib-Art. 4) Feder, das Schreiben, die Schrift, so man schreibt,

schreibt, die Hand. 5) Zwiebel-Rohr; hohler Stiel an andern Gewächsen. 6) Laffe, Blatt, Fläche am Ruder, am Pritsch-Brete. 1) plume. 2) plume à écrire. 3) plume; stile, *m.* 4) plume. écriture; les charactéres qu'on forme avec la plume; la main, 5) tige creuse des oignons, & d'autres plantes. 6) palée, palme; le plat d'un aviron, la batte d'un battoir qui frappe la bale; la partie la plus plate d'un aviron, d'un battoir. § 1) pioro kurze, prasze; gęś ma dobre piora do pisania; pipa u piora. 2) utemperować pioro; pisać piorem. 3) list, książka dobrego piora; pięknym to pisano piorem. 4) cwiczyć się w piorze; chędogiego piora pismo. 5) aby piora na cebuli nie rosły, raczay po niey kłodę, 8) pioro u wosła.

piora. Wappenk. drey Strauß-Federn im rothen Felde. *Blas.* trois plumes de paon au champ de gueules.

**pioro*, *n.* **pioko*, *n.* *płetwa.* eine Floß-Feder. nagoire de poisson.

cudzym się zaszczycać piorem. mit einem fremden Kalbe pflügen; einen ausschreiben. piler un auteur; se parer de plumes d'autrui.

pioro kapeluszowe. eine Hut-Feder. plume, *f.* plumet; *m.* tour de plume, *m.* § piora w koło kapelusza.

Piorolotny, *adj.* geflügelt, der hoch fliegt. qui a des plumes, des ailes pour voler; ailé.

Pioronogi, *adj.* der Federn an den Füßen hat. ailé au piés; ayant des plumes aux piés. § pioronoga fortuna.

Pierun. *m. g. a.* der Donner, Donner-Schlag; das Wetter, ein Donner-Strahl. foudre, *m.* un tonnerre accompagné de fracas. § piorun dom spalił; z tego grzmotu strasżny, trzasnął piorun.

piorun piie. der Donner schlägt. la foudre frappe, foudroïe, tombe sur. § piorun uderzył na dąb.

piorunem pić; piorunami siać. 1) donnern, mit dem Donner erschlagen. 2) *fig.* donnern und wettern; schmählen. 1) foudroyer; frapper de tonnerre; lancer le foudre. 2) fulminer, tonner, foudroyer, être fort en colère; tempêter; mener du bruit.

piorunem biiący. der mit dem Donner schlägt. foudroyant. qui frappe de foudre.

piorunem uderzony. vom Donner gerühret. erschlagen. foudroyé, frappé de la foudre.

piorunem uderzenie. das Einschlagen des Donners. foudroyement; l'action de foudroyer.

Piorunek, *m. g. a. piorunka.* 1) Donner-Stein, Donner-Keil. 2) *obs.* Scheide-Münze von einem halben Groschen. 1) fin, carreau, pierre de foudre. 2) *obs.* petite moonnye qui valoit un demi-gros.

Piorunowisko. *n.* piorunem co uderzonego albo spalonego. Sache oder Ort, wo der Donner eingeschlagen hat. chose foudroyée; lieu où le tonnerre est tombé.

Piorunowy, *adj.* Donner-. de foudre.

głos piorunowy. eine Donner-Stimme. voix foudroyante.

kamień piorunowy, vid. Piorunek 1).

piorunowy raz. trzask. Donner-Schlag. coup de foudre; éclat de tonnerre.

Piosnka, *f.* Pieśń *f.* Lied, Gesang. chanson, chansonnette; chant. § żadnych nie umie piosnek; w tey się piosnce kocham.

stara to piosnka. das ist ein altes Lied. il n'a qu'une chanson; il ne sait qu'une chanson.

Piotr. Peter. Pierre, nom d'homme. § Pietrze poydź po wino.

S. Piotra ziele. (morsus diaboli) Teufels-Abbiß. mors du diable, *m.*

Piotrowiny. *pl.* Peters Namens-Fest. fête d'une personne à la Saint Pierre.

Piotrożnik, *m. vid. Piotrszka poina.*

Piotruszczany, *adj.* Petersilien. de persil. § piotruszczani sok, korzeń, nasienie.

Piotrszka, *f.* pietruszka, *f.* Petersilie. du persil.

piotrusz pogorna. Berg-Petersilie. persil de montagne.

piotruszka polna, dzika; piedraśznik; pietrożnik. (aucalis) Kletten-Körbel. persil sauvage.

Pipa, *f.* pipka, *f.* 1) Kiel, Feder-Kiel. 2) Stiel an einigen Kräutern. 1) tuyau, *m.* canon de plume. 2) tige de quelques herbes.

Pipię się. hervor kriechen, von Federn und Haaren. naître, commencer à paroître, *comme les plumes, le poil.*

pipiąca się broda. hervorkeimender Bart; Gänse-Bart. barbe naisante, *f.*

Piramida, *f.* eine Piramide. piramide, *f.*

Pirog, *m. g. a.* Fladen, Art Kuchen. sorte de patisserie.

Pirog, *m.* Schiff der Wilden in Amerika, so aus einem ausgehöhlten Baume besteht. Pirogue, *f.*

Pirożek, *m. g. pirożka,* gefüllete Klößel. pelote faite de farine & remplie de quelque confiture. § pirożki do kapłuna; pirożki smażone z konfekrem wewnątrz.

Pisanie, *n.* 1) das Schreiben. 2) die Schrift, das Geschriebene. 3) Schreiben, Schrift, Brief. 4) Verfertigung einer Schrift, eines Buches. 5) Schreib-Art, ein Styl. 1) l'écriture, l'awion d'écrire. 2) l'écriture, les caractères qui sont écrits. 3) écriture, lettre, écrit. 4) composition d'une écriture, d'un livre; action de faire un ouvrage d'esprit. 5) le stile. § 1) cwiczyć się w pisaniu. 2) pierwsze pisanie rzadko bez kulasa będzie. 3) oto masz odpowiedź na pisanie twoie; pisaniem co ogłaszać, nakazać. 4) pisanie listow, kśiąg, wierszy. 5) cwiczyć się w pisaniu mow, listow.

pisanie skore, nierozmyślne. Concept, eilfertiger Entwurf. ébauche, *f.* minute d'un écrit; plumitif, *m.* écriture faite à la hâte.

pisanie własney ręki. 1) eine Schrift von eigener Hand. 2) eine Handschrift. 1) un autographe, écrit de la propre main d'une personne. 2) seing, *m.* signature, *f.*

pisanie przebrane, wyborne. Auszug der schönsten Sachen aus einem Buche. recueil, *m.* extrait des matières les plus belles d'un livre.

pisanie powiadane. die Dictata; die nachgeschriebenen Worte in der Schule. dicté *f.* tout ce qu'un maître a dicté à son écolier.

pisania nauka. 1) die Rechtschreibung. 2) die Schreib Kunst. 1) l'ortographe. 2) l'art de bien écrire.

Pisanka, *f.* gemaletes Oster-Ey. oeuf rouge; oeuf de pâques.

Pisany, *adj.* geschrieben. écrit. § karta z obu stron pisana.

Pisarek, *m. g. pisarka.* Schreiber, Copist. souclerc, copiste, *f.* clerc pour écrire.

pisarek gospodarski; klucznik. Haus-Schreiber, der die Haus-Rechnung führet. commis du ménage, de la dépense & recette.

Pisarnia, *f.* Schreib-Stube. cabinet, *m.* étude, *f.*

pisarnia kupiecka. das Contor eines Kaufmannes. comptoir d'un marchand.

Piarski, *adj.* 1) Schreib-, zum Schreiben dienlich. 2) einen Notarium betreffend. 1) propre à écrire; dont on se sert à écrire. 2) notarial, *adj.* deNotaire, qui regarde le Notaire. § 1) piorko pisarskie; stoł misarski; papier pisarski. 2) urząd pisarski.

pisarska szkatułka, szuciec. Schreibe-Zeug. écritoire, *m.* étuit à mettre des plumes & de l'encre.

pisarska, f. f pisarska służba. Schreiber-Dienst, Copisten-Stelle. l'emploi d'un clerc à écrire, d'un copiste. § służyć, przyiąć pisarską.

Pisarstwo, *n.* Notariat, Amt eines Notarii. Notariat, *m.* fonction & office de Notaire. § pisarstwo koronne otrzymał, złożył.

Pisarz, *m.* 1) Schreiber. 2) Schreiber, Verfasser. 3) Notarius, Schreiber. 1) écrivain, qui sait bien écrire. 2) écrivain, auteur. 3) Notaire, gréfier. § 1) pisarz pięknie piszący; pisarz prętko i krotkiemi znakami piszący. 2) pisarz wierszy kśiąg, dzieiow. 3) pisarz mieyski, grodzki; Pisarza skarbowi; pisarz prowentowy.

Pisarz Duchowny Koronny. geistlicher Kron-Notarius. grand Notaire de la Couronne.

Pisarze Wielcy Litewscy. die Ober-Schatz-Schreiben in Litthauen. grands Notaires de Lituanie.

Pisarze Skarbowi Koronni. die Kron-Schatz-Schreiber. Notaires du Trésor de la Couronne. § Pisarze Skarbowi Litewscy.

Pisarz Polny Koronny. Kron-Lager-Schreiber. Notaire de champ de la Couronne.

Pisarz Polny W. X. L. Lithauischer Lager-Schreiber. Notaire de camp de Lituanie.

Pisarz Nazwyższy Skarbu Koronnego. Ober-Kron-Schatzmeister. prémier Notaire du Trésor de la Couronne.

Pisarz Naywyższy Skarbu Nadwornego. Ober-Hof-Schatz-Schreiber. prémier Notaire du Trésor de la Cour.

Pisarz Dekretowy Koronny. Kron-Gerichts-Schreiber. gréfier aux Jugements de la Cour en Pologne. § Pisarz Dekretowy W. X. L.

Pisarz Kwarciany i Hybernowy Koronny. Kron-Quart-Schatz- und Winter-Quartier-Schreiber. Notaire du Trésor de la quarte & des hibernes de la Couronne. § Pisarz Kwarziany i Hybernowy Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

Pisarz Woyskowy Koronny. Kron-Kriegs-Gerichts-Schreiber. gréfier aux Jugements de l'armée de la Couronne. § Pisarz woyskowy Litewski.

Pisia, *f.* Tripp, Plüsch. tripe de velours; peluche, *f.*

Pisk, *m.* piśnienie, piszczenie. 1) das Gepipe. der Mäuse, der Küchlein. 2) das Gepfeife, als der Pfeifen, der Winde. 1) pipis, *m.* cris naturel des souris, des poussins. 2) le sifflement d'une pipe, des vents. § 1) pisk mysząt, kurcząt. *2) pisk (swist) piszczałek, wiatrow.

pisk uszu. das Ohrenklingen. tintouin, *m.* tintement d'oreille. § Pisk, *m.* ubostwo wielkie.

Piſkam, *v. m. F. piſknę.* 1) pipen, als eine Maus. 2) pfeifen, in eine Pfeife blaſen. 1) pioler, pépier comme une ſouris. 2) ſiffler avec un ſifflet. § 1] kurczęta piſkaią; piſknąła (piſnęła) tu mylz. 2] kto tu piſnął na piſzczałce.
nie piſnąć. nicht mucksen, nicht ein Wort ſagen. ne dire mot, ne ſonner mot, n'oſer ſouffler, ne pas ciller. § na te słowka i nie piſnął.
Piſkanie, *n.* das Pipen. l'action de pioler.
Piſklę, *n.* Küchlein; junger Vogel; Feder-Vieh, das noch pipet. petit oiſeau, petite volaille qui piole encore.
Piſkliwie, *adv.* pipericht. d'un ton aigu.
Piſkliwy, *adj.* pipericht. aigu, qui imite le cris naturel des pouſſins & des ſouris.
Piſkorz, *m.* (*paecilias, piſcis foſſilis*) Schlamm-Peisker, Peisker. goujonnette *f.* eſpèce de vilain poiſſon qu'on trouve dans la vâſe & qui s'échappe aiſément.
wymknął ſię iak piſkorz. er ſchlupfete durch wie ein Aal. il s'eſt échappé comme une anguille.
kręci ſię iak piſkorz. er windet ſich wie ein Aal. il gliſſe comme l'anguille quand on la veut tenir.
zawſze mu piſkorz. er kömmt allemal zu kurz; es wird ihm allemal was abgezwacket. on le ronge; il eſt ſujet à avoir du pire, à être plumé. § ſtarſzym dzieciom lepiey ſię dzieie, młodſzym zawſze piſkorz, kiedy rodzice umieraią; bąk ſię przebiie, mucha uwięźnie, a ubogiemu piſkory, *prov.*
Piśmienny, *adj.* 1) zur Schreiberey beſtimmet. 2) davon geſchrieben wird. 1) propre à écrire; deſtiné à l'écriture. 2) dont on a écrit.
piśmienni ludzie. Leute die mit der Feder fechten. gens d'écritoire.
piśmienne nauki. theoretiſche Wiſſenſchaften. des ſciences téoretiques.
piśmienna woyna; piśmienna bitwa. Feder-Krieg, Streit der Gelehrten. guerre literaire, guerre d'eſprit que ſe font les ſavants.
Piſmo, *n.* Schrift, Buchſtaben, Hand. les caractères, *m.* l'écriture, la main. § piſmo ręczne, drukarſkie; biedzę ſię czytaniem piſmo tego; piſmo drobne, nierzetelne, niewyrażone.
Piſmo Swięte. die heilige Schrift, die Bibel. l'Ecriture, l'Ecriture Sainte; la Bible.
piſmo taiemne. Ziffern, verborgene Schreib-Art. cifre, *m.* caractères inconnus.
piſmo właſney ręki. Schrift von eigener Hand. écrit de la propre main.
piſmo prętkie. verkürzete Schreib-Art. abbréviation, § krotkota.
na piśmie, adv. ſchriftlich. par écrit. § na piśmie to ma; na piśmie podał.
Piſnąć, *vid.* Piſkam.
Piśnienie, *n. vid.* Piſk.
Piſtacye, *plur.* Piſtacien. piſtaches.
Piſtol, *m.* Piſtole, Gold-Münze, ſo 5 Thaler gilt. piſtole, *f.* une pièce d'or valant cinq écus.
Piſtolet, *m.* eine Piſtole zum Schießen. piſtolet, *m.* une arme à feu.
Piſtoletowy. Piſtolen-. de piſtolet.
Piſuiś, *v. a.* ⎫ zu ſchreiben pflegen, oft
Piſyktam, *v. a.* ⎭ ſchreiben. écrire ſouvent; avoir la coûtume d'écrire.
Piſzczałeczka, *f.* kleines Pfeifchen. un petit ſiffler.
Piſzczałka, *f.* 1) Pfeife, *f.* Rohr-Pfeife. 2) Orgel-Pfeife. *3) Lock-Pfeife. 1) ſifflet, pipeau. 2) tuyau; flûte d'orgues. *2) apeau, pipeau d'oiſeleur. § 1) grać, wygrać pioſnkę na piſzczałce; piſzczałka paſtuſza. 2) piſzczałki, fletnie i fiſtuły organowe. *3) piſzczałką (wabikiem) wabić.
piſzczałka oktawowa. Octav-Flötchen. flageolet, *m.*
piſzczałka wodna; słowik. Töpfer-Pfeife, iſt wie ein Vogel gemachet, und wird mit Waſſer gefüllet. tutelure, *m.* pipeau de terre façonné comme un oiſeau qu'on remplir d'eau.
piſzczałka ze zdźbła, ze trzciny. Rohr-Pfeife. chalumeau, *m.* pipeau, *m.* § piſzczałka owſiana (z owſa).
Piſzczałkowy, *adj.* Pfeifen-, de ſifflet dziurki piſzczałkowe.
Piſzczałkowaty, *adj.* dziurkowaty w dłuż. in die Länge durchlöchert; das viele Röhrchen an einander hat. qui a pluſieurs tuyaux près à près.
Piſyczę, *v. n. ſzczy. ſzczał, ſzczeli.* pipen, wie die Mäuſe. pioler, pépier, imiter la voix naturelle des ſouris. § knurczę piſzczy; piſzczy dziecię czegoś.
piſzczy mi w uſzu. es klinget mir in den Ohren. je ſuis ſujet au tintement d'oreille; j'ai un tintement d'oreille; les oreilles me tintent.
piſzczą mi na to zęby. das machet mir das Maul wäſſerig. cela me fait venir l'eau en bouche.
Piſzczek, *o. piſzczka.* Pfeifer. un fifre; ſiffleur; flageoleur.
Piſzczel, *m. f.* 1) Pfeife; Hahn- oder Rohr-Pfeife. 2) Arm-Schiene, die Spindel im Arme. 1) ſifflet, *m.* chalumeau, pipeau.

peau. 2) rayon, *m.* la petite focile; un os de coude.

Piſzczenie, *n.* das Gepipe der Hühner, der Mäuſe. le pipis des ſouris, des pouſſins.

Piſzę, *v. a. piſze, piſał.* 1) ſchreiben. 2) nachſchreiben, was dictiret wird. 3) ſchreiben, melden von etwas; ſchriftlich hinterlaſſen. 1) ſchreiben Briefe. 5) ſchreiben, verfertigen, verfaſſen. 6) halten einen vor etwas. 1) écrire, *v. a.* former des charaćteres. 2) écrire après quelqu'un; mettre par écrit ce qu'on nous dićte. 3) éctire de; raporter. 4) écrire des lettres. 6) écrire, compoſer, conſtruire, faire; mettre par écrit qu. ch. 6) croire qu. qu. ch.; tenir pour; compter entre; eſtimer. § 1) chędogo piſze; piſać nocą i dniem; umie krotkiemi piſać znaki albo abrewiacyami. 2) piſać po mowiącym. 3) piſzą o nim dzieiopiſowie. 4) piſać komu albo do kogo; proſtemi słowy liſty piſzę. 5) piſać kſięgi, wierſzec, bayki, fraſzki, rzecz ogrodnieczą. 6) niech mię iak chcą ludzie piſzą; iak ſię kto ſprawuie, tak go piſz; piſzę go rozumnym.

wiele piſać. viel ſchreiben, viel ſchmieren. paperaſſer.

piſać iako przepiſano. nach der Vorſchrift ſchreiben. écrire ſous le modele, ſous l'exemple d'un maître.

iak go widziſz, tak go piſz. er hat nichts mehr, als wie er geht und ſteht. il n'a que l'epée & la cape.

piſać ſię. beym Schluſſe der Briefe: verbleiben, ſeyn, verharren. *mot uſité dans les concluſions des lettres:* demeurer, être, ſe nommer. § nie tak na karcie iako na ſercu ſię piſzę; co doniożſzy piſzę ſię Was MWM Pana uniżonym ſługą.

Pitagora, *g. a.* ⎫ Pythagoras, ein berühm-
Pitagora, *g. y.* ⎭ ter Philoſoph. Pitagore un célèbre Philoſophe. § Pitagory (Pitagoraſa) ſekta duſz przechodzenie twierdziła.

Pity, *adj.* trinkbar, das man trinken kann. bûvable, potable, mûr, qui eſt promt à boire.

Piwnica, *f.* 1) ein Keller. 2) Loch; Keller, wo geſpeiſet wird. 1) cave, *f.* 2) gargote *f.* dans une cave.

ſchować, złożić co do piwnicy. in den Keller thun. encaver, *v. a.*

piwnica niegłęboku. ⎫ kleiner Keller. ca-
Piwniczka, *f.* ⎭ veau, *m.* cellier, *m.* petite cave.

Piwniczny, *adj.* Keller. de cave. § wſchody piwniczne.

okno piwniczne. Keller-Loch. ſoûpirail de cave.

Piwniczny, *ſubſ.* Keller-Meiſter. ſommelier,

Piwniczny Wielkiego Xieſtwa Litewſkiego. Lithauiſcher Keller-Meiſter. Maître de cave de Lituanie.

piwnicznego urząd. Keller-Amt. ſommelerie, *f.*

Piwnik, *m.* (*berberis*) Preißel-Beer, Saurach, Reißel-Beeren. berberis, *m.* épine vinette.

Piwny, *adj.* 1) Bier-. 2) biericht, bierhaftig. 1) de bière. 2) tirant ſur la bière; approchant de la bière. § 1) piwne drożdże. 2) piwny ſmak.

ſzynkarz piwny. Bier-Schenker. cervoiſier, cabaretier, *m.*

Piwo, *n.* Bier, *n.* de la bière. § piwa przednie ſa Wareckie, Łowickie, Końſkowolſkie, Drzewickie, Brzezińſkie, Odrzywolſkie i Gielnowſkie.

oto maſz co na piwo. da haſt du was zu Bier. voilà quelque choſe à boire.

piwo czarne. ſchwarzes Bier. bière noire.

piwo białe, cienkie, ſłodowe. Weiß-Bier; Tiſch-Bier. bière blanche; petite bière; blanquette, bière de dépenſe ou de ménage.

piwo duplowe; marzce. Doppelt-Bier. de la biere double.

piy piwo iakiegoś nawarzys, prov. ſauf was du gebrauet haſt; ſchlaf, wie du dir gebettet haſt. bûvez ce que vous avez braſſé; qui bien ſera, bien aura.

Piwon, *f.* kwiat. Peonie, Gicht-Roſe. pivoine, *f.* roſe pivoine, paſſe-roſe, oeillet de Dieu,

piwonia wonna. (menta graeca) Unſerer Frauen Münze; Römiſche Salbey. du coq, mente Nôtre Dame.

Piwowar, *m.* Bier-Brauer. braſſeur, cervoiſier.

Piwowarka, *f.* Bier-Brauerinn. braſſeuſe, *f.* femme de braſſeur.

Piwowarſki. *adj.* Bier-Brauer. de braſſeur.

Piżmarya, *f. vid.* Koźlik ziele,

Piżmo, *m.* Bieſam, Zibet. du muſque. § piżmo ieſt zſiadła krew z woreczka zwierzęcia piżmowego.

Piżmowy, *adj.* Biſam-. de muſque.

zwierze piżmowe. Muſcus-Thier. animal des Indes qui produit le muſque.

Piżmuię, *v. a.* co. mit Bieſam anmachen. muſquer; donner une odeur de muſque à qu. ch.

Plac, *m.* 1) Platz bey einem Gebäude. 2) Grund-

Grund-Stück. 2) öffentlicher Platz, Markt in einer Stadt. 4) Platz zu einem Gebäude, zu einem Werke. 5) Feld, Platz zu etwas, als ein Renn-Platz, Kampf-Platz. 6) Meßk. Raum, Größe einer Fläche, einer Figur. 7) fig. Feld, Gelegenheit, Anlaß. 1) place près d'un bâtiment. 2) fond, terrein, fond de terre 3) place, lieu découvert & sans bâtiment; place publique dans une ville. 4) place lieu vuide; affiette pour y bâtir quelque oeuvre. 5) champ, place, carriere, lice; une place destinée à quelque autre exercice. 6) *Géom.* aire, la place intérieure d'une figure. 7) *fig.* place, lieu, sujet, occasion à qu. ch. § 1) plac przed domem, przed fortecą. 2) place do klasztora należące, 3) w miastach rożne do rożnych potrzeb bywaią place. 4) plac do budynku wymierzyć i plac do obozu, do wału. 5) plac do gonitwy; na placu potyczki, bitwy, zawodow. 6) plac figury gieometryczney. 7) mam teraz plac do mowy, do pisania, do pochwał.

wyzwać kogo na plac. einen ausfordern, provoquer, apeller qu. en duel.

plac woienny. Krieges-Theatrum, Tummel-Platz. un téatre de la guerre; lieu où se fait la guerre. § plac woienny w tym Państwie ma bydź otworzony.

***krwawy plac Belony.* Wahl Feld. champ de bataille.

dostawoć, dostoieć placu. das Feld behalten; nicht vom Platze weichen. disputer, maintenir le terrein; demeurer maître du champ de bataille.

placu ustąpić. vom Platze weichen, das Feld verlieren. perdre de la bataille.

stawić się na plac. auf den Kampf-Platz erscheinen. se trouver sur le pré; se trouver en un lieu pour se battre.

placem zwyciężony. der das Feld verlohren hat. qui a perdu le champ de bataille; vaincu.

na placu zostać. auf dem Platze bleiben. dementer sur la place, sur le carreau, sur le pavé.

czynić sobie plac. sich Platz machen; sich durchschlagen. se faire jour l'épée à la main. § uczynił sobie szablą plac przestronny.

plac byclowski. Schind-Anger. voirie, *f.* écorchere, *f.*

*Płaca, *f.* zapłata, die Zahlung. le payemen; la paye. § na płacą zarobił swoią robotą.

taka praca, taka płaca. wie die Arbeit, so der Lohn; kupfernes Geld, kupferne Seel-Messen, selon l'argent la médecine.

*Płaczę. *ce, tał,* vid. Płatam.

Płacę, *v. a.* 1) zahlen. 2) bezahlen, belohnen. 3) büßen. 4) gelten, kosten. 5) gelten, gültig seyn. 6) gelten, theuer seyn, gehen. 7) viel gelten, in Ansehen stehen. 1) payer. 2) payer, recompenser, reconnoître. 3) payer de; porter la peine de; être payé de. 4) valoir, couter. 5) valoir; être recevable; être valable. 6) valoir, être de mise, être cher; avoir cours. 7) valoir, être en vogue, en estime; avoir du crédit. § 1) płacić komu moneta srebrną; zapłacił długi winę. 2) płacić komu wdzięcznością, niewdzięcznością. 3) płaci swoią skorą; głową; workiem. 4) łokieć tego sukna płaci (kosztuie) trzy talery. 5) taka wymowka nie płaci; taki met, taka gra nie płaci. 6) ten talar płaci, nie płaci; płaci teraz zboże, wełna. 7) tacy ludzie teraz nie płacą,

płacić przed czasem. vor der Zeit bezahlen. payer avant le tems.

płacić talarami. in Thalern bezahlen. payer en écus.

płacić przez list, skrypt, bank. mit Scheinen bezahlen. payer en billets.

płacić się. bezahlet, belohnet werden, être payé, se payer. § bayki się płaką bracie moy baykami.

płaci. es lohnet sich der Mühe. il en vaut bien la peine; il est important; le coup vaut la bâle de. § płaci teraz pochlebiać.

a płaci (a godzi się) oszukiwać. ist es erlaubet zu betrügen. est-il permis de tromper.

płaci ten. dieser gilt alles; er ist Hahn im Korbe c'est le coq de la paroisse; c'est le chien au grand colier.

zapłacisz mi to razem, prov. du wirst mir schon das Bad auf einmal bezahlen. vous me payerez les pots cassés.

Placek, *m. g. placka.* gebackenes Plätzlein. petit gateau, *m.* galette, *f.* pâte étendue. § z makiem i miodem placek.

Płacenie, *n.* das Zahlen. l'action de payer, payement.

Placenta, *f. vid.* Palmarka.

Płachcier, *m. g. płachcia.* armer Schlucker. pauvre cancree; pauvre gueux; pauvre hêre. § drą z ubogiego płąchcia.

Płachta, *f.* 1) Lacken von grober Leinwand, so armen Leuten statt der Kleider dienet. 2) Kramer-Decke; Plane über einen Laden. 3) Jäg. Decke; Tuch, die Rebhühner zu bedecken. 1) couverture, voile; une piece de grosse toile qui sert d'habits aux pauvres. 2) banne, *f.* que les merciers attachent sous l'auvent de

leur boutique. 3) *Chaſ.* les toiles, *f.* grands piéce de groſſe toile pour couvrir les perdrix. § 1] płachtą przyodziany; cygan w płahcie. 2) płachta kramarſka. 3) myśliwiec kuropatwę za płachtą ugania.

Płacz, *m.* die Thränen, das Weinen. les larmes, *f.* les pleurs, *m.* § płacz rzewny, rzęſiſty, żałobny; moie życie tylko płaczem; z płaczem te słowa zmieſzał; śmierć płaczu godna.

do płacza m teraz; płakać mi ſię chce; płacz mi ſie rzuca. das Weinen kömmt mir an; die Thränen treten mir in die Augen. les larmes me viennent aux yeux; je ne ſaurois tenir les larmes; je ſuis prét à pleurer.

Płaczę, *v. n. & a. cze, kał.* 1) weinen. 2) beweinen. 1) larmoyſſir, pleurer. 2) déplorer, pleurer qu. § 1) byś krwią płakał nie da; rzewno zapłakał; płacze leda o co, byle mu palec zakrzywił. płakać zmarłego, ſtraty.

płakać za kiem; płakać dla odiazdu czyiego, dla śmierci czyiey. um einen weinen, wegen eines Abreiſe oder Abſterben Thränen vergieſsen. pleurer quelqu'un; pleurer le départ ou la mort de qu.

Płaczek, *m.* Weiner, Greiner, pleurer; celui qui pleure facilament.

Płaczka, *f.* 1) Weinerinn, *f.* 2) gedingetes Klage-Weib ehedeſſen bey den Begräbniſſen. 1] pleureuſe, *f.* 2) pleureuſe, *f.* femme qu'on payoit pour pleurer aux enterrements.

Płaczliwie, *adv.* kläglich, mit Thränen. triſtement; en pleurant; lamentablement, lugubrement, avec des larmes.

Płaczliwy, *adj.* 1) kläglich; weinenswerth, das zu beweinen iſt. 2) zum Weine geneigt. 3) kläglich, Thränen hervorbringend. 1] déplorable; digne de larmes; qui merite des larmes; qui eſt à déplorer. 2) qui pleure facilement; qui verſe des larmes aiſément. 3) dolent, lamentable, qui excite des larmes; qui arrache des pleurs. § 1] płaczliwa ſtrata, śmierć. 2) białegłowy ſą płaczliwe. 3) płaczliwy wierſz; płaczliwa pioſnka; płaczliwe ſię odzywaią odgłoſy.

****Płaczorodny**, *adj.* thränenreich. fertile en larmes; plein de larmes.

Plaga, *f.* 1) Plage, Strafe. 2] Hieb mit der Peitſche. 1) peine, *f.* châtiment, *m.* 2) fouet; coup de fouet.

plagi Boſki. Landes-Plagen, Gerichte Gottes. les verges, *f.* les fleaux de Dieu.

***Plaguie**, **służy, płuży.** wohl bekommen, dienlich ſeyn. ſervir, être convenable, être utile, convenir à. § plaguią rołom pokładania; Polſkie mu plaguie powietrze.

Płakanie, *n.* das Weinen. pleurs, *m. plur.* l'action de pleurer.

Płakſza, *f. vid.* Płaczek, Płaczka.

Plama, *f.*
***Plana**, *f.* } 1) Fleck, Mahl. 2) blauer Fleck vom Schlage. 3) Mahl, ſo einer mit auf die Welt bringt. 1) tache, ſouillure. 2] tache livide; meurtriſſure, lividité 3) tache, marque naturelle qu'on apporte en naiſſant. § 1) plama na ſzacie; wywabić, wytrzeć plamę. 2] patrz iako ſię plamy ſine nań rzucaią; plama na ciele od uderzenia. 3) plama przyrodzona.

plama, plamka czarn bobowa. das ſchwarze Fleckchen auf der Bohne. marque noire au boit de la féve.

Plamka, *f.* kleiner Fleck, Sprenkel. maille, *f.* petite tache

plamka w drogim kamieniu. Flecken in einem Edelſteine. nuée, *f.* petite tache dans une pierre précieuſe.

Plamowaty, *adj.* fleckig, ſprenglich. tacheté, marqueté, moucheté.

plamowata twarz. ein fleckiges Geſicht. viſage ravelé.

***Płan**, *m.*
***Plant**, *m.*
***Planta.** } abrys, ſkład, zakład, wizerunek. Plan, Abriß, Entwurf. plan, *m.* deſſein, *m.* projet de quelque ouvrage. § planta kſięgi, budowania.

plan woyny. Krieges-Plan. plan de guerre.

Planeta, *m. & f.* ein Planet. planéte. § ſiedm ieſt planet; wtora planeta wenus; czwarty planet słoń; cień wyżſzych planetow nad słońcem nie ćmi; planetowie świat ſprawuią; ktorzy planetowie koło słońca; pod iednym planetą z nim ſię urodził.

Planetowy, *adj.* Planeten-. de planéte.

Planuię papier. Papier planieren. laver du papier; detremper le papier avec de l'eau gluante.

Płapa, *f. vulg.* Plappe; Freſſe, Guſche. muſeau, muſle, *m.* § dan, ci w płapę; płapa mu dobrze obita.

Pląſam, *vid.* Pląſzę.

Płaſk, *m. interj.* Puf, wenn man ſchlägt, ſtößt oder fällt. buffe, flic & flac; tape, claque.

płaſk, ſubſ. Knall, Klapp, Schall, Klotzſch. zone. flan, pouf, patée.

Płaſk, *m.* płaza. die Fläche. le plat d'une choſe.

na płaſk. auf die Fläche, flach. de plat, tout plat.

na płaſk koło położyć. ein Rad auf die Fläche

Fläche legen. coucher une rou de plat.

kto na płask leż duszności trapiony pywa. wer auf dem Rücken liegt, bekömmt einen schweren Athem. qui est étendu tout plat dans le lit, qui couche tout plat, sur le dos, est pressé du souffle.

kompas na płask. Horizontal-Sonnen-Uhr. quadran horisontal.

płask ziemi. Horizontal-Fläche eines Erdreiches. superficie plane ou horisontale d'un terrein.

płask wału. Kriegsb. der Wall-Gang. le terre-plain du rempart qui est devant le parapet.

Płaskam, *v. m. F. płasnę.* klatschen, klitschen, wenn man das Wasser hingießt, oder solches mit der flachen Hand schlägt. faire une claque en versant, l'eau de haut, ou en la battant avec la baume de la main.

Płaskatość, *f.* } Fläche. plan, sorface
Płaskość, *f.* } plane; superficie, face.

Płaskaty, *f.* } 1) platt, flach. 2) seicht von
Płaski, *f.* } Flüssen. 3) Meßk. flach. 1) plat, applati. 2) bas, qui a peu d'eau. 3) *Géom.* plan. § 1) szkło zwierciedlne iest płaskie. 2) płaska to rzeka. 3) figura płaska, iako są na równinie tryanguły, kwadraty i insze wielościenne figury; płaski narożnik.

liczba płaska. Rechenk. Zahl, so aus einer durch sich selbst multiplicirten Zahl entstehlt. *Aritmét.* nombre plan; c'est un nombre qui est produit d'un nombre multiplié par soi-même. § dziewięć iest liczba płaska bo roście liczby 3. w się multyplikowaney.

płaska twarz. plattes Gesicht. visage écaché.

płaski nos. platte Nase. nez écaché.

Płasko, Płasko, *adv.* flach. d'une maniére plate; de plat; tout plat.

Płaskokąt, *m. vid.* Płaskowęgieł.

Płaskomierniсtwo, *n.* Meßk. die Ausmessung der Flächen. *Géom.* planimetrie, arpentage, *m.* l'art de mésurer les plans & les surfaces.

Płaskonogi, *adj.* nieplaczasty. plattfüßig, breitfüßig, flachfüßig. pié-plat; qui a les piés plats & larges en patte d'oïe.

Płaskonos, *m.* ptak. weißer Reiger. garzette, *f*, héron blanc.

płaskonos. adj. } flachnäsig, stumpfnäsig;
Płaskonosy. } Stumpf-Nase. camus, camard; qui a un nez épaté; un nez épaté.

Płaskookrągły, *adj.* oval, flachrund. ovale.

Płaskoprost, *m.* Horizontal Linie, Wagrecht, Wasserpaß. ligne horisontale.

Płaskoprostownie, *adv.* wagrecht, der Erde gleich. horisontalement, dans une situation parallèle à l'horisont.

Płaskoprostownica, *f. vid.* Srzodwaga.

Płaskoprosty, *adj* horizontal, wagrecht. horisqntal, *adj.* qui est parallèle à l'horison.

Płaskość, *f. vid.* Płaskatość.

Płaskowaga, *f vid.* Srzodwaga.

Płaskowęgieł, *m* Meßk. ein flacher Winkel. *Géom.* angle plan.

Płaskoschodzistość, *f.* ein fast unmerklicher Abhang. un panchant peu sensible; pante fort douce.

Płaskoschodzisty, *adj.* etwas abhängig. qui va doucement en pante; qui est panchant d'une manière peu sensible.

Płaskur, *m.* 1) große Gerste, die nur in zwoen Reihen in der Aehre wächst. 2) *obs.* ein Oblat. 1) paumelle, espèce d'orge à gros grain & qui n'en a que deux rangs dans l'épi. 2) *obs.* oublie, pain à chanter.

Plastr, *m.* Pflaster. emplâtre § plastr doświadczony na stare wrzody; smarować plastr; przyłożyć plastr na ranę.

plastr miodu. Honig-Kuchen, Honig-Wagen. rayon de miel

szczepienie plastrem. } das Oculieren oder
Plastrowanie, *n.* } Aeugeln eines Baumes. l'action d'écussonner un arbre.

Plastruię. *v. a.* Gärtn. oculieren, äugeln. enter en bouton, enter en écusson; faire des écussons.

Plasy, *vid* Plęsy.

Płaszcz. *m. g. a.* 1) Mantel. 2) Deckmantel, Schein. 1) manteau. 2) manteau, le masque, couverture, la couleur, prétexte, *m.* §. 1) płaszczem odziany. 2) płaszczem wielkiey pobożności się pokrywa; płaszczem przyodziana cnota.

Płaszczę, *y. ył.* platten; platt, flach machen. applatir, écacher, rendre plat. § spłaszczyć Pośk, kulę ołowianą.

płaszczyć się. 1) platt werden. 2) Jäg. sich niederdrucken, sich verstecken, als ein Rebhun. 1) s'applatir, devenir plat. 2) *Chasse:* se tapir, se blotir: se cacher en se ramassant. § 1) miedź pod wałem prasowym się płaszczy. 2) zaiąc przed sokołem ku ziemi się płaszczy.

Płaszcza, *f.* każda ryba pława. jeder platter See-Fisch, als der Zungen-Fisch, die Scholle oder Butte. tout poisson qui est plat, comme la sole, la limarde ou le flet.

płaszczka, f. Platteis, Scholle; Art trockener

ner Fische, plie, *f.* carlet ou carelet, *m.* espèce de poissons séchés.
płaszczka ryba morska. See-Fasan, Torn-Butte. faisan d'eau, turbot, *m.* un poisson de mer.
wiązanka płaszczek suszonych. ein Bündlein gedörrter Platteise. une botte de plies séchées.
Płaszczyk, *m. g. a.* 1) Mäntelchen. 2) Mäntelchen, Schein, Anstrich. 1) mantelet, *m.* petit manteau. 2) masque, *m.* prétexte, *m.* § 1) płaszczyk białogłowski. 2) nie skryie się przed nim pod płaszczykiem zmyśloney cnoty.
płaszcz Biskupi. Bischoffs-Mäntelchen. mantelet.
płaszczyk białogłowski. Weiber-Mäntelchen. manteline, *f.*
Płaszczyna, *f.* elender Mantel. un mechant manteau. § wytarta to płaszczyna. muchyby przez nią przegnał, dziurawa łatana.
Płaszczysty, *adj.* flach, platt. plat.
Płaszczyna, *f.* Fläche. plan, *m.* surface plane.
Pląszę, *v. n. sze, sał.* pląsam. 1) mit den Händen gaukeln. 2) die Füße nicht stille halten, caprioliren. 3) jauchzen, frohlocken. 1) gesticuler; faire de gestes. 2) cabrioler, remuer, agiter les piés, faire des sauts. 3) applaudir; s'écrier de Joye; jette, fairer des cris de joye, § 1) bez przestanku rękoma pląsa. 1) staremu się pląsać nie chce. 3) darmo pląsaia iesszcze nie zwyciężyli.
Płat, *m.* 1) Zins, Interesse von Geldern. 2) Lappen, Fleck, Hader. 1) interêt, change qu'on paye aux créanciers. 2) drapeau; drapelet, loque, lambeau. § 1) płat brać od pożyczonych pieniędzy; na płat pieniądze dać; pieniądze ma na płacie.
płat od płatu. Interessen von Interessen. interêts des interêts; arrière-change.
ięzyk w płat daie. es ist ein Zungen-Drescher. c'est un avocat mercenaire; c'est un chicaneur pour de l'argent.
płat na konia. Stück Filz das man unter den Sattel leget. pièce de feutrre qu'on met sous la selle, qu'elle ne blesse le cheval.
*Płata, *f.* capłata. Zahlung payemant, *m.* paye, *f.*
Plątam, *v. a.* co. 1) verwickeln, verwirren. 2) flechten. 1) embarrasser; embrouiller. 2) entrelacer, natter.
plątać się. 1) eig. u. fig. verwickeln, sich verwirren. 2) straucheln, wanken; nicht bey einerley Rede bleiben; nicht dran wollen. 1) *prop. & fig.* s'embrouiller, se confondre, se brouiller. 2) chanceler, tortiller, biaiser, vaciller, tergiverser. § 1) te nice się plątaią; plątać się cudzuziemskiemi woynami. 2) zdam się tobie plątać i iak mowią proso wiercieć.
Płatam, *v. a.* 1) einen Fisch reißen. *2) in Stücke zerlegen, zerschneiden; zuhauen. 1) habiller un poisson; le vuider & fendre; écallier un poisson & le mettre en pièces. 2) couper, metre en piéces. § 1) płatać rybę. *2) płatam (rozbieram na części, na członki) bydlę zarznięte.
Platan, *m.* drzewo. (*platanus*) Maßholderbaum. le plane, un grand arbre.
Plątany, *adj.* strauchelnd von Schritten. chancelant, *parlans des pas.* § plątanym za trumną idzie krokiem.
Płatek, *m. g. płatka.* } Läppchen.
Płatuszek, *m. g. płatuszka.* } un peu de linge; un linge. § płatek do chorego oka.
płatek, m. człowiek. einer der ein Läppchen auf einem kranken Auge trägt. quelqu'un qui porte un peu de linge sur l'oeil malade.
iakby go z płatka wywinął. so schön als wenn es aus einem Läppchen gewickelt wäre. il semble qu'il sort d'une boîte; il est tiré sur le volet; cela est fait comme au tour; cela est net comme perle; il est fait à peindre.
Płatkowy, *adj.* 1) Läppchen. 2) Blättchen; Blatte. 1) de linge; qui est fait d'un morceau de toile. 2) battu en feuille. § 1) płatkowe koło palca zawinienie. 2) złoto, śrebro płatkowe.
cyna płatkowa. Spiegel-Zinn, Spiegel-Folium, Sanniol. tain, *m.* lame d'étain fort mince dont on fait le fond de miroir.
Płatnerz, *m.* Platner. armurier, faiseur de platines.
Płatno; płatno iest. die Zahlung, die Belohnung ist gewiß. le payement, la recompense est certaine.
będzieć to płatno. du hast davor richtige Zahlung, gewisse Belohnung zu erwarten. vous en aurez un payement certain, une recompense sûre; soyez assuré d'une recompense. § płatno nam to bydź ma.
płatno to. dieses lohnet sich der Mühe. il en vaut bien la peine. § w ten czas płatno było, w prawdzie i w cnocie się kochać.
nie płatno to. dieses lohnt sich nicht der Mühe. cela ne vaut pas, ne mérite pas la peine.

Płatność,

Płatność, *f.* Zahlbarkeit, Vermögen zu bezahlen. solvabilité; le pouvoir de payer se dettes.

Płatny, *adj.* 1) zahlbar, der bezahlen kann. 2) zahlbar, das gleich bezahlet wird; der gleich bezahlt; bezahlt, der richtige Bezahlung bekommt. 3) gangbar, gültig, das gäng und gebe ist. 4) vergeltlich, einer Belohnung würdig. 1) solvable, qui est en état de payer. 2) payant, celui qui paye; ce qu'on paye; payé, qui reçoit sa paye. 3) valable, recevable, courant, qui a cours, qui est de mise. 4) digne de reconnoissance; à (de) quoi on doit être redevable. § 2) dłużnik płatny. 2) płatnych u stołu tylko szesciu, iest osob; ten rzemieslnik tylko płatną przyymuie robotę; żołnierz płatny, 3) bierze płatne i niepłatne pieniądze. 4) ktora cnota krolowi zawsze płatna będzie,

idzie o płatna. es gehet um die Zahlung; man muß bezahlen. Il y va du payement; il faut payer.

co płatne sobie uznam. ich werde mich vor dieses verpflichtet achten. je serai redevable, je me sentirai redevable de cela.

Płatuszek, *m. g. płatuszka, vid.* Płatek,

Płatwa, *f.* trasta. Flöße, Holz-Flöße. radeau, flot, *m.*

płatwy na balkach poprzek leżące, krokwy na sobie trzymaiące. Stuhl- oder Dachschwellen, sie liegen auf dem Haupt-Balken und tragen die Dachsparren. femelle, *f.* ce sont des pieces de bois qui reposent sur les tirants & qui portent les chevrons.

Pław, *m.* 1) Wasser-Thier, ein Thier das im Wasser lebt. 2) Rad e Schaufel, ein Flügel im Wasser-Mühlrad. 1) animal aquatique ou aquatile qui vit dans l'eau; poisson. 2) aileron à la rouë de moulin. § 1) pław albo ruch wodny co się rodzi i pływa na wodzie, bądź zwierzę, bądź niezwierzę; pław czuły iako ryba, piiawka, żaba; czaszki u pławu. 2) koło z pławami.

w pław. schwimmend, mit Schwimmen. à la nage.

w pław się puścić. 1) sich aufs Schwimmen begeben. 2) sich begeben, sich setzen in Gefahr. 1) se mettre à la nage. 2) s'exposer au danger; se mettre au hazard.

w pław puścić konia. ein Pferd schwimmen lassen. mettre un cheval à la nage.

pław albo ruch morski czuły skorupiasty, małż. ein Schaal-Fisch. poisson de caille.

pław albo ruch morski gładkoskorupy; małż gładkiey skorupy. eine Muschel; eine Muschel-Fisch, une coquille; poisson qui est dans une coquille. § koncha chama, purpurat palec, grzbień i insze pławy gładkoskorupe.

pław morski ostroskorupy szarłatnik, ostryga. Auster. huître, *f.* poisson couvert de têt dur.

pław morski twardoskorupy, kończatokręty. Nadel- oder Feder-Muschel; Schraub-Schnecke conque marine qui va en pointe.

pław morski miękkoskorupy; macines. Krabenie, ein kleiner runder See-Krebs. squille, *f.* petite écreviße de mer.

pław morski bezłuskny, bezkorupy. Wasser-Thier ohne Schalen und Schuppen. poisson de mer sans coquilles & sans écailles,

pław nieczuły. Meer-Ungeziefer, so ohne Leben und Empfindung ist. insecte marin qui n'a point de vie & de sentiment, § pławy nieczułe tą: płuca morska, pokrzywa morska.

Pławaczka, *f. vid.* Pływaczka

Pławię, *v. a.* 1) schwemmen, in die Schwemme reuten, führen 2) überschiffen. 3) Chym. läutern. 1) laver, guéer dans une rivière. 2) transporter par eau, 3) *Chym.* épurer. § 1) pławić bydło, konie. **2) Charon dusze do wieczney pławi katusze, 3 pławić złoto, śrebro.

Pławka, *f. vid.* Pływaczka.

Pławny, *adj.* schiffbar, von Flüssen. navigable.

Płayca, *m.* Zahler. payeur; un payant. § zły, dobry płayca.

Płaytace, *plur.* Art gedörrter Fische. espéce de poissons sécs.

Płaz, *m.* kriechendes Thier. reptile, *m.* insecte qui rampe,

Płazam się. kriechen. ramper, se trainer. § Bog stworzył gadzinę co się płaza po ziemi.

Płaza, *f.* die Fläche als eines Degens. le plat comme de l'épée. § płaza koła położnego; tylec, ostrze, płaza u noża, u szable.

położyć co na płazą. etwas auf die Fläche legen. coucher qu. ch de plat.

płazą, płazem dostać. mit der Fuchtel bekommen. recevoir des coups de plat d'épée.

płazą biię. } fuchteln, mit der Fläche
Płazuię kogo. } eines Degens schlagen. battre à coups plats d'épée; donner sangler à qu. quelques coups d'épée; donner à qu. du plat de l'épée.

Pleban, *m.* Pfarrer. curé, *m.*

Plebania, *f.* 1) Pfarre, Pfarre-Pfründe. 2) Pfarr-Haus. 1) la cure, un bénéfice. 2) le

2) le présbitere; la cure où loge le Curé.
Plebański, *adj.* Pfarr=, den Pfarrer und die Pfarre betreffend. presbitéral, qui regarde le Curé & la cure.
Plebeiusz, *m.* nieszlachcic. gemeiner, unadlicher Mann. roturier, qlebeyen, qui n'est pas noble.
Plec, *f.* Schulter=Blatt. épaule, *f.*
Plecy, pl. die Schultern, der Rücken. les épaules, le dos. § wielkich nie ma plecow.
nie po plecach to twoich. dazu bist du nicht geschickt; darzu reichen deine Kräfte nicht zu. vous n'avez assez d'habileté, assez de forces pour cela. § ten urząd nie był po plecach iego; iest to przedsięwzięcie po plecach iego.
nie po plecach padło. es ist nicht nach Wunsch gerathen. cela n'est pas réussi à souhait. § widząc że mowa iego nie po plecach padła.
Płeć, *f. g. płci.* 1) Geschlecht, das männliche oder weibliche. 2) Gram. ein Genus. 3) die Haut, die Farbe eines Menschen. *4) Farbe einer Sache. *5) geflochtene Peitsche, *v.* Plotka. 1) le séxe mâle ou féminin. 2) *Gram.* le genre. 3) teint, *m.* la couleur de la peau d'une personne. *4) la couleur d'une chose. 5) fouet entrelacé de corde ou de cuir, *v.* Plotka. 2). § 1) płci męskiey człowiek. 2) *pan.* służy męskiey, *pani* płci niewieyskiey; planeta iest płci wątpliwey. 3) brodawki gładką oszpecaią płeć; barwiczka płci ku starości psuie; panna białey płci była; płeć iego iako krew z mlekiem; piękną na twarzy ma płeć.
ludzie oboiey płci. Leute von beyden Geschlecht. gens de deux séxes; gens de l'un & de l'autre sexe.
człowiek oboiey płci; mieszaniec. ein Zwitter. un hermaphrodite.
płeć meska. 1) das männliche Geschlecht. *2) eine Manns=person. 1) le séxe viril. *2) l'homme, le mâle.
płeć; płeć ciała; płeć żeńska. 1) das Weibsvolk; das weibliche Geschlecht. *2) eine Weibs=Person. 1) le séxe, le beau séxe; les filles & les femmes. 2) une fille ou une femme.
płeć zacnieysza, duższa w każdym rodzie żywym, zwierząt, ryb, ziół, drzew, vid. Samiec.
płeć podleysza, słabsza w każdym rodzie, vid. Samica.
płeć, f. ⎫ geflochtene Arbeit. tissu, *m.*
Plecie, *n.* ⎬ ourdissure, *f.* entrelace-
Plecienie, *n.* ⎭ ment, *m.* § płeć dobra w tym koszu; kosz gęsty w swym pleciu; plecienie sztuczne w tym koszu.
plecienie. das Flechten. ourdissure, *f.* l'action de tisser, d'ourdir, d'entrelacer.
plecieniu służący. das sich zum Flechten schickt. propre à liér, à entre-lacer.
Plecionka, *f.* geflochtene Sachen, Korb=Arbeit. vannerie, *f.* mandrerie, *f.* ouvrage de vannier.
Pleciony, *adj.* geflochten. tissu, entrelace, ourdi, trécé.
Pleciuch, *m.* 1) Flechter, *m.* 2) Schwätzer, Wäscher, Thalhanns. 1) entrelaceur, *m.* 2) babillard, badin qui s'amuse à des bagatelles.
Plecy, *plur. vid.* Plec, *f.*
Plecze się, *y, yt.* ⎫ sich mit den Rücken
*Plecę się, *i, it.* ⎭ gegen einander stellen. s'adosser. § dobywszy szabel spleczyli się.
Pleczysty, *adj.* stark von Schultern, breitschultrig. ramassé, *adj.* qui a les épaules fortes; qui est carré des épaules.
Plemię, *n.* 1) Stamm, Geschlecht, Haus. 2) Geschlecht, Art Leute. 1) race, *f.* lignée, *f.* famille, *f.* 2) race, engeance, *f.* sorte de gens. § 1) tegoż są plemienia albo rodu; Jagiellońskie plemię.
złe plemił nie zginie. Unkraut vergehet nicht. malherbe (mauvaise herbe) croît toujours.
Plenię. *v. a.* zboże. fruchtbar machen, reiche Erndte machen, reiche Erndte bringer. fertiliser rendre fertile.
Plenie, plenno, *adv.* o zbożu. fruchtbar, reich. abondamment.
Plenipotencya, *f.* pełna moc. Vollmacht. pleinpouvoir.
Plenipotencyaryusz, *m.* bevollmächtigter Minister. Plenipotentiaire.
Plenipotent, *n.* ein Bevollmächtigter. celui qui a un plein pouvoir: procureur subdélégué.
Plenny, *adj.* ziarna sporego. 1) großkörnicht, vollkörnicht. 2) fruchtbar. 1) qui est de gros grain; fertile en gros grain. 2) abondant, fertile. § 1) plenne w sobie ziarno; plenne tego roku są urodzaie.
Plenność, *f.* 1) Fruchtbarkeit an großen Körnern. 2) Fruchtbarkeit, Ueberfluß. 1) fertilité en gros grain. 2) fertilité, *f.* abondance, *f.*
Plęsacz, *m.* der mit den Händen ficht, Gaukler, Possen=Reißer. gesticulateur, bateleur, farceur.
Plesek, *g. a.* na piersi. Brust=Blech in der Rüstung. plastron, *m.* fer qui couvre la

la poitrine de l'homme armé de pié en cap.

plesek w tył. Rücken-Blech. fer qui couvre le dos.

plesk i na nogi. die Bein-Schienen. jambiéres, *f. plur.*

Pleśń, *f.* der Schimmel. moisissure, *f.* chancissure, *f.* § pleśnią przypadły.

Pleśnieię, *v. n.* schimmlich werden. moisir, devenir moisi, se chancir.

Pleśniwy, *adj.* schimmlich. moisi, chanci, velu.

pleśniwy koń. ein Braun-Schimmel; ein braunes Pferd mit weißen Tüpfeln. chaval bai ou rouan moucheté de blanc.

Pląsy, *plur.* 1) Gaukeley mit den Händen oder Füßen. 2) Art von lustigen Gedichten. 1) des gestes ridicules; gesticulation, batelage, *m.* le badinage qu'on fait avec des mains ou avec des piés. 2) sorte de poëme fort divertissant. § 1) tańcuie dobrze i pląsy taktem odprawuie; pląsy, susy zwierząt. 2) pląsy pisać.

*Plesz, *f.* korona kapłańska. geschorne Platte eines Geistlichen. couronne rasée; couronne de Prêtre.

plesz, m. ziele, papawa. (ambubeia) Pfaffen-Platte, Mönchs-Kopf. la dent de chien.

Pleszczę, się, *ści*, *ścił*. (*szczy*, *szczył*) herum treiben, im Lande herum laufen. courir; être vagabond; aller d'un pays en un autre. § pleszczy się po morzu.

Pleszek, *m. g. pleska*, *vid.* Plesek.

Płeszne, *m.* ziele. (*psyllium*) } Psillen-
Płesznik, *m. g. a.* } Kraut;
Flöh-Saamen-Kraut. l'herbe aux puces.

płesznik mnieyszy, ziele. (conyza) Dürr-Wurz, Donner-Wurz. conize, *f.* une plante.

Płet, *m.* Flöß-Stamm, Flöß-Baum. bois perdu; bois volant. § kupiłem ośm płetow; wypłynął na płecie.

Pletliwie, *adv.* plauderhafter Weise. en babillard, d'une maniére fabuleuse.

Pletliwość, *f.* Schwazhaftigkeit, Plauderhaftigkeit. caquet, *m.* babil, *n.* le vice de parler trop.

Pletliwy, *adj.* fabelhaft, plauderhaft, schwazhaftig. fabuleux; babillard, qui a du babil, qui parle trop; caqueteur. § pletliwy gadacz.

Płetwa u ryby. Floß-Feder am Fisch. nageoire d'un poisson. § ryba płetwami albo piorami się rucha.

* *płetwy, nożyce rakowe*. Krebs-Scheeren. les serres, *f.* les bras, les pinces d'écrevisse.

Płetwisty, *adj.* płetwy maiący. mit Floß-Federn versehen. qui a des nageoires.

Plewa, *f.* Spreu, abgefallene Hülse; Kaff. bourrier, *m.* bale séparée du grain; paille fort mince.

plewa wonna. (calamus aromaticus odoratus) wohlriechender Kalmus. acorus aromatique.

Plewiarka, *f.* Jäterinn. celle qui arrache les méchantes herbes; sarcleuse, *f.*

Plewiarz, *m.* Jäter, Ausjäter. arracheur de mauvaises herbes.

Plewidło, *n.* 1) das Jäten. 2) das ausgejätete Unkraut. 1) l'arrachement de méchantes herbes. 2) les méchantes herbes qui sont arrachées.

*Plewię, *v. a.* pielę, *v. a.* jäten. sarcler, *v. a.* éherber, *v. a.* arracher, les mauvaises herbes.

Plewisty, *adj.* spreuicht, voll Spreu; mit Spreu vermischt. plein de bourriers; mêlé de petite paille.

Plewnia, *f.* } Spreu-Kammer, *f.* Spreu-
Plewnik, *m.* } Boden, *m.* lieu où l'on met les bourriers.

Plinie, *n.* gra, kaptywus. das Hasche-Spiel. les barres, *f.* un jeu d'enfants.

Plisz, plisnia. Plisch. peluche, tripe de velours.

Pliszka, *f.* trzęsiogonek. Bachstelze. hochequeue, lavandiére, branlequeue, oiseau qui remue toujours la queue.

Płocha krosienna, tkacza. Weber-Kamm, Weber-Blatt. lame ou le peigne de tisseran.

**Płochopiory, *adj. poet.* sehr unbeständig. fort volage, très-inconstant. § płochopiora fortuna.

Płochość, *f.* 1) Schüchternheit, Neigung zur Flucht, zum Weichen. 2) Flattrigkeit, Unbeständigkeit, Leichtsinn. 1) timidité; facilité, promtitude à fuir. 2) inconstance, légéreté.

Płochowiec, *m. g. płochowca*. bobkowa rożo, krzewinka. ((*rhododendron*) Lorbeer-Rosen ein Strauch. rosage, *m.* rosagine, *f.* un arbrisseau.

Płochy, *adj.* 1) scheu, zur Flucht geneigt; schüchtern. 2) flattrig, leichtsinnig. 1) peureux, craintif, promt à la fuite; qui est fait à fuir. 2) volage, inconstant, lèger. § 1) płochy sarna. 2) fortuna płocha; płochy młodzieniec.

Płocica, *f.* Płociczka, *f.* Płotka, *f.* Plöß, Weiß-Fisch, Albel, Schneider-Fisch. able, *f.* ablette, *f.* poisson blanc de riviére.

Płocienniczka, *f.* Leinwands-Händlerinn, *f.* lingère, *f.* femme qui vend toutes sortes de toiles.

Płociennik, *m.* 1) Weber, Leinwand-Weber. 2) Leinwand-Händler. 1) tisserand.

rand, *m.* 2) linger, *m.* marchand qui trafique de toiles.

Płociennica, *f.* Płotnonia, *f.* Leinwand-Haus, wo Leinwand verkauffet wird. magazin publique où l'on vend des toiles.

Płociennictwe, *n.* Leinwand-Handel. lingerie, *f.* commerce, *m.* trafic de toiles.

Płocienny, *adj.* z płotna. leinwanden. Leinwand-, zur Leinwand gehörig. de toile, à toile. § płocienny worek; płocienny handel.

Płoczę, *v. a. cze, kał.* 1) spülen, ausspülen, ein Gefäß inwendig auswaschen. 2) spülen, ausspülen Wäsche. 3) ausspülen, gurgeln den Hals. 4) die Kehle spülen, saufen. 1) laver un vaisseau dedans; rincer. 2) guéer, éguéer du linge. 3) rincer, laver la bouche avec quelque liqueur. 4) flûter, siroter, faire une debauche de vin. § 1) płokać kieliszki w wodzie; wypłocz tę sklankę, tę barykę. 2) wypłokać bieliznę. 3) wodą czystą płokać gardło. 4) radzi gardło winem, piwem płoczą.

płokać się. sich baden im Wasser als die Vögel. se baigner, se laver, se sécouer dans l'eau comme les oiseaux. § znak deszczu gdy się kaczki płoczą.

Płoczek, *m.* Bergw. Erz-Wäscher, der das Erzt mit Wasser wäscht. *Métal.* laveur de metail, celui qui le lave avec de l'eau.

Płocznica, *f.* Bergw. Wasch-Kratze, womit das Erz gewaschen wird. *Métal.* sorte d'instrument avec quoi on lave les métaux.

Płod, *m.* 1) Leibes-Frucht, Leibes-Bürde. 2) Frucht, von Thieren. 3) fig. Frucht, Kind. 1) fetus, *m.* fruit d'entrailles; fruit de ventre. 2) la portée, les fruits des animaux. 3) *fig.* fruit, enfant, production. § 1) płod w żywocie albo brzemię; płod wydany, niedoszły, niedonoszony; płod w żywocie skazić. 2) krowa płot poroniła. 3) właściwym cnoty iest płodem.

płod martwy; pomiotek. eine tode Frucht. un fétus mort.

płod wydany. neugebohrnes Kind. le part.

płod dziwny niezwyczayny. Mißgeburt. un monstre.

Płodnie, *adv.* fruchtbar. fécondement, avec fécondité.

Płodność, *f.* Fruchtbarkeit, von Menschen und Thieren. fertilité. fécondité, *f. ce mot se dit des hommes & des animaux.* § płodność niewiasty, zwierząt.

Płodny, *adj.* 1) Leibes-Früchte tragend; fruchtbar. 2) der zum Zeugen und Fortpflanzen geschickt ist. 1) fécond, *adj.* qui porte, qui a la vertu d'engendrer, ou de produire. quelque fruit de ventre. 2) qui sert, qui est propre à la génération; génératif.

płodnym czynię. fruchtbar machen. rendre fécond.

Płodzę, *v. a.* 1) Kinder zeugen. 2) hegen als ein Laster. 1) engendrer, faire, procréer, produire, mettre au monde. 2) entretenir, couver, continuer un vice. § 1) spłodził corkę. 2) płodzić niecnotę, spiknienie.

płodzić się. sich fortpflanzen, sich vermehren. s'engendrer.

Płodzenie, *n.* Zeugung, *f.* procréation, *f.* generation, *f.*

Płodzień, *n.* swoyski, ziele. (*eryngium*) Mannstreu, Wallen-Distel. panicaut, *m.* eringium, *m.*

Płodzieniec, *m. g, płodzieńca.* } (crataeogonum) Brenn-Kraut. courrayge, *m.* crateogonum, *m.*
Płodzisamiec, *m. g. płodzisamca.* }

Płodzisżek, *m. g. płodziszku*; kamień do płodu pożyteczny. gewisser Edelstein so fruchtbar machen soll. espèce de pierre précieuse qui est bonne pour la fécondité.

płodziszek, m. ziele, łuczek. (portus) Asch-Laug. porreau, *m.*

Płokanie, *n.* das Spülen. l'action de rincer, de laver.

Płokarz, *m.* Płoczek, *m.* Spüler. laveur.

płokarze w papierni. Stampfer, Spüler in der Papier-Mühle. les laveurs de linge dans la papeterie.

Płomień, *m. g. płomienia.* eig. u fig. Flamme. *prop. & fig.* flamme. § płomień wydawać; płomienie dom ogarnęły; przyduszono wiele buntow pierwey niż w płomień wybuchnęły.

**Płomienię, *v. n.* Flammen machen, werfen. répandre, produire, jetter des flammes.

płomienić się. fackeln, flammen. flamber, flamboyer. § Etna gora straśznie się płomieniła.

Płomienisty, *adj.* 1) flammicht. 2) hitzig, brennend als die Liebe. flambant, flamboyant, jettant des flammes. 2) ardent, véhément, vif, comme l'amour, § 1) płomieniste słońce. 2) płomienista miłość.

płomiesty kolor. flammichte Farbe. couleur ondée; couleur de flammes.

Płomyk, *m. g. a.* 1) kleine Flamme. 2) ein Edelstein, so wie Flammen spielet. 1) petite

petite flamme. 2) pierre précieuse qui fait voir des flammes.
płomyk, *m.* *kwiatek.* (phlox, herba coronaria) Art von Blumen. une espéce de fleurs.
Plon, *n.* 1) Ausbeute so Sachen geben, die man einsammelt, einerndtet, 2) Beute an Vieh, Menschen, Geschütz. 1) profit, *m.* utilité des choses qu'on recueillit, qu'on moissonne. 2) capture, *f.* butin en gens, en bétail ou en canons qu'on prend sur l'ennemi. § 1) od gorącości zanika zboże i w plonie na mierze będzie znacza uyma; do plonu i młocki sporsze są zawsze snopy po sierpie. 2) o iaki tam zaięty plon ludzi; w plonie trzy działa przywieziono.
Płon, *f.* ⎫ Blende, Eiswuhne, befrohr-
Płonia. *f.* ⎭ nes Loch im Eise, so den Wandrern sehr gefährlich ist. endroit dans une eau gelée, qui n'étant pas tout-a-fait pris de glace, est fort dangereux aux passants.
Plondrowanie, *n.* das Plündern, die Plünderung. pillage, *m.* saccagement.
Plondrownik. Plünderer. pilleur, celui qui pille.
Plundruię co. plündern. piller; mettre à sac; saccager.
Płonę, *vid.* Spłonąć, Opłonąć.
Płonię, ⎫ *v. a.* einen Acker austrocknen,
Płonieię. ⎭ mager machen. amaigrir, rendre stérile un champ. § ięczmień płoni każdą rolą; niektore zboża role płonieią.
płonieię, *v. a.* 1) mager, unfruchtbar werden. 2) klein-körnicht werden. 1) amaigrir, devenir maigre ou stérile. 2) devenir maigre & sec comme un grain. § 1) płonieią w tym upale role. 2) płoniałe zboże od słońca.
Płonka, *f.* 1) Staude, Bäumlein. 2) Pfropf-Stamm. 3) Pfropf-Reis. 1) arbrisseau, *m.* arbuste, *m.* 2) grése, *f.* ente, *f.* arbre qui a été enté. 3) jetton, *m.* grése à enter.
płonka bezlistna. ⎫ *vid.* Podziemek.
Płonka korzeń ⎭
Płonnik, *m. g. a.* Pflanz-Garten, Baum-Schule. pépinière, *f.* batardiere, *f.* § wyśmienite w płonniku ma szczepy.
płonnik wodny, *rolny.* (poligonum femina) Weggras, Blutgras das Weiblein. renouée, *f.* corrigiole femelle.
Płonność, *f.* 1) Unfruchtbarkeit der Aecker. 2) Magerkeit des Getreides, das kleine Körner hat. 1) sterilité, *f.* infertilité d'une terre. 1) sécheresse, *f.* petitesse d'un grain de blé.

Płonny, *adj.* 1) unfruchtbar, von Aeckern. 2) klein-körnicht. 3) fig. leer, ungegründet, vergeblich. 1) stérile, infertile comme une terre. 2) menu, petit, sec, maigre *en parlant des grains du blé.* 3) sec, vuide, inutile, vain, frivole. § 1) płonne ziarno, zboże. 3) płonnym rzeczom nie wierz; zaostrzony płonną opinią; ta mowa nie iest płonna; płonną się karmi nadzieią.
Ploskony, ⎫ *plur.* schlechtes, nasses Wet-
Ploskuny, ⎭ ter. vilan tems.
Płuskonny, *adj.* naß, schlecht. vom Wetter. vilain, sal, mauvais, *parlant du tems.*
płoskonne konopie. ⎫ Hanf des weiblichen
Płoskunka, *f.* ⎭ Geschlechts. chanvre femelle.
Płoskurnika, *f.* Dünkel, Spelte, Spelze. épautre, *f.* sorte de blé.
*Płoszam, *v. n.* ⎫ scheuchen, schüchtern ma-
Płoszę, *v. a.* ⎭ chen. suster, épouvanter. § płoszyć ptaki.
Płot, *g. a. u.* Zaun. haye morte; clôture de hayes. § płot z chrostu, z lasek, z żerdzi.
płot dylowany, parkan. Zaun von Brettern, Planke. clôture de planches, pan de fust.
płot sumorodny, z krzewia żywego plecio-ny. grüne Hecke. haye vive.
płot zielony w ogrodach. grüne Wand in den Gärten. palissade dans un jardin.
płot z kołow. Pfahl-Zaun. haye de pieux.
płot kamienny, grube murowany. Wand so von Feld-Steinen ohne Kalk aufgesetzet wird. muraille faite grossièrement de pierres sans chaux.
płot koło kwatery Einfassung eines Garten-Beets. bordure de carré.
trzymać się czego iako płotu. sich an etwas als eine unfehlbare Sache halten; von solcher nicht abgehen wollen. faire fond, se reposer, s'assûrer sur une chose qui a de la fermeté & de la solidité. § przez cały wiek się tego iak płotu trzymaią.
piiany płotu się trzyma. ein Betrunkener hält sich überall an. un ivre s'agrafe à tout ce qu'il peut.
koło płotow chodzi. er gehet wie die Katze um den Brey; er will mit der Sprache nicht heraus; er ist in seiner Sache nicht gewiß. il tourne autour du pot; il tergiverse; il chancele.
płotem stoieć. in einer langen Reihe stehen; sich nach der Länge hinstellen. se ranger en haye; se mettre de file les uns auprès des autres. § płotem stoiący regiment w dłuż domow.
iednego to płotu koł. sie sind gleiche Brü-

 der;

der; sie sind gleiches Gelichters. ils sont de la même cuvée; ils sont billes pareilles.

Plotę *v. a. plecie. plotł.* 1) flechten. 2) waschen, schwatzen, närrisch Zeug reden. 1) entrelacer, ourdir, trécer. 2) fatrouiller, follatrer, niaiser. § 1) pleść warkocz. 2) coż ty pleciesz; naplotł o mnie.

pleść włosy. die Haare flechten. corder, natter les cheveux.

pleść kosze. Körbe flechten. enverger, ourdir.

Płotek, *g. płotku.* ein kleiner Zaun. petite haye.

Plotka, *f.* 1) Korb-Arbeit. 2) geflochtene Arbeit, Flecht-Werk. 3) geflochtne Peitsche. 4) Mährchen, Fabel. 5) Fabel-Hans; Wäscher, *m.* 1) besogne faite d'osier; vannerie, mandrerie; un ouvrage de vannier. 2) tréce, tissu, tissure, entrelacement. 3) fouet cordonné; anguillade. 4) contes bleux, goguette, fadaise, baliverne, sornette. 5) *m.* jaseur, baveur; raconteur de fables; vendeur de bourdes; bailleur de balivernes.

plotki to. das sind Fabeln. ce sont des contes à dormir debout.

plotka u stawow. Zaun mit Pfählen an den Teichen. gord, *m.* écrille, écrilloir au bond d'un étang § plotki są ogrodzenia w trzy rzędy przed samym upustem.

Płotka. Plötz, Weisch-Fisch. able, *f.* poisson blanc.

Plotkarz, *m. vid.* Plotka 5).

Płotnieię, *v. n.* 1) blaß, weiß werden. 2) *fig.* erschrecken. 1) devenir pâle; pâlir. 2) *fig.* s'épouvanter, avoir peur, s'éffrayer.

Płotno, *m.* Leinwand. toile, *f.* § wiele iest płocien gatunkow.

płotno grube. grobe Sack-Leinwand. toile à embourrer; toile à embaler.

płotno krzepkie grube. steife Leinwand. bougran, *m.* sorte de toile gommée.

Ploton *m.* kupa. Kriegsw. Rotte Fußvolk. *guerre:* peloton, quarante ou cinquante fantassins. § plotonami się bić.

Płotowy, *adj.* Zaun-, de haye, qui est propre à une haye, qui croît près d'une haie. § koł, żerdź, słup płotowy.

Ploty, *plur.* Haar-Zöpfe der Weiber; langes Haupt-Haar derselben. chevelure entrelassée ou nattée; longues cheveux dont se parent les femmes.

ploty pzyprowne. falsches Haar, eine Tour. cheveux empruntés; tour de cheveux.

Płowię, *v. a.* gelb machen. rendre jaune. § iuż mroz drzewa płowi.

Płowieię, *v. n.* 1) gelb werden wie ein Blatt. *2) verschießen. 1) blondir, jaunir, devenir jaune; se changer en couleur de feuille morte. 2) se décolorer, se déteindre, se passer.

Płowogłow, *m.* ziele, *vid. Sowia strzała.*

Płowożołtawy, *adj.* strohfärbig. de couleur de paille.

Płowy, *adj.* blaß gelb. jaune de couleur de feville-morte; de couleur de paille. § wosk iest płowy; piasek płowy.

włosy płowe, adj. blondes Haar. des cheveux blonds.

płowy koń. bleich-gelbes Pferd. cheval paillet.

Płta, *f. vid.* Płytek, Płeta.

**płty,* plur. *trafta.* Holz-Flöße. train de bois, radeau. § kilka płtow płynie.

Płuca, *plur.* } die Lunge. le poumon.
*Płuco, *sing.* } § roziątrzenie płuc; chłodzi się serce od przyległey płuce; płuca ma naruszone.

Płucki, *plur.* } die Lungen von jungen
płucka, plur. } oder kleinen Thieren. poumon d'une jeune ou d'une petite bête. weź lisich płucek; płucka cielęce.

Płucnik, *m.* ziele, porost ziemny, granicznik, gwiazdosz, miodunka biała miodowa, studziennik. (*pulmonaria*) Lungenkraut. herbe aux poumons; pulmonaire.

płucnik morski, pław nieżyiący płucom podobny. See-Lunge, ein See-Ungeziefer, so einer Lunge gleicht. pulmon marin, un insecte marin qui ressemble aux poumons.

Płucny, *adj.* do płuc należący, albo płucom podobny, Lungen-. de poumon; qui ressemble au poumon.

płucna choroba. Lungen-Sucht; Entzündung der Lungen. pulmonie, *f.* maladie de poumon.

płucną chorobę cierpiący. ein Lungensüchtiger. un pulmonique; qui est malade du poumon.

Pludry, *plur.* Pomp-Hosen, weite Hosen, Pluder-Hosen. pantalon; rheingrave, culotte fort large à la Polonoise, ou à la Suisse.

Pług, *m. g. a.* **n.* Pflug. charrue. § zaprzęgać do pługa; w pługu woły idą.
*Plug, *m.* } eig. u. fig. Unflath, Un-
Plugastwo, *n.* } rath. *prop. & fig.* ordure, *f.* saleté, *f.* souillure, *f.* salissure, *f.* § plugastwo od bydła zarzniętego;

to glugaſtwo ze wſzyſtkich narodow. wymiecione.
Plugawię, *v. a.* 1) unflätig machen, beſudeln. 2) fig. beſudeln, beflecken. 1) ſouiller, ſalir, rendre ſale, remplir d'ordures. 2) *fig.* ſouiller, contaminer. § 1) ſplugawić ſumnienie, łoże cudze. ſplugawić ſumnienie, łoże cudze.
Plugawica, *f.* unflätiges Weib. gaupe, ſouillon, marie-graillon.
Plugawiec, *m. g. plugawca.* Unflath, unflätiger Menſch. cochon, un homme malpropre.
Plugawie, } *adv.* unflätig, garſtig. ſale-
Plugowy. } ment, d'une manière ſale & malpropre. § plugawo ſię chowa; plugawo tam ieſt.
plugawo, } *adv.* zotig, mit garſti-
Plugawomownie, } gen Worten. malhonnêtement, d'une manière obſcene ſcurrilement. § plugawo wierſze napiſane; plugawo mowi, wyrzekł; plugawomownie ſię wyraził.
Plugawomowca, *m.* } Zotenreiſſer. ſcur-
Plugawomowny, *m.* } rile, ordurier; diſeur de ſaletés.
Plugawomowność, *f.* Zoten, Unflätereyen. ſcurrilité, ordures, *f. plur.* gravelure, paroles ſales, obſcénité, malhonnêteté, vilainie.
Plugawy, *adj.* 1) unflätig; voll Unflath. 2) zotenhaft, unflätig in Reden; garſtig. 1) ſale, ſouillé, plein d'ordure. 2) ſale vilain, malhonnête, obſcene. § 1) plugawe ręce. 2) plugawy w mowie człowiek.
Pługowy, *adj.* Pflug-, zum Pflug gehörig. de charrue. § kroy pługowy; koń pługowy.
pługowe nogi. Pflug-Sterze, Handhebe des Pflugs. mancherons; les rets; le manche de la charrue.
pługowy dyſzel; grządziel. Pflug-Deichſel. timon de la charrue.
Pluha, *ſ. m. & f.* der ſich unſauber hält. homme malpropre, femme ſale. § plucha to; plucha z niego, z niey.
Pluhowaty, *adj.* unſauber, ſchmuzig. malpropre, ſale.
Pluhoſtwo, *n.* Schmutz, *m.* Schmutzflecken, Unreinigkeit. malpropreté, ſaliſſure, *f.*
Pluię, *v. m.* pluć. *F. plunę.* plunąć; plwam, plwać. ſpucken, ſpeyen, ausſpeyen. cracher; jetter de la ſalive hors de la bouche. § plwał krwią; uſtawicznie pluie.
plwali na niego. ſie ſpiehen ihn an. ils crachoient contre lui; ils ſe mirent à cracher contre lui.
plunąc komu na twarz. einem ins Geſicht ſpeyen. cracher au viſage, au nez à (de) quelqu'un.
plunąć na co, na kogo. auf etwas, auf einen ſpeyen, anſpeyen. cracher contre qu. ou qu. ch.
Pluſk, *m. interj.* klitſch, klatſch. flan, claque, *mot pour exprimer le bruit d'un coup ſur le plat d'une choſe.* § ryba ſkoczyła w wodę ogonem pluſk.
pluſk, m. ſubſt. 1) Fiſch-Schwanz. 2) Klatſch, Schall beym Waſſer, das weggegoſſen wird. 1) queuë de poiſſon. 2) claque, claquement qui imite le bruit de l'eau qu'on jette contre terre.
Pluſkam, *v. m.* pluſkać, *F. pluſnę.* pluſnąć. 1) beſpritzen, begießen mit Waſſer, Koth. 2) klatſchen, indem man Waſſer weggießt. 1) éclabouſſer, écliſer qu; faire rejaillir de l'eau ſur. 2) faire claquer l'eau; donner une claque ſur l'eau; faire un bruit ſemblable à un claquement. § 1) oplusnął mię błotem; inkauſtem papier opluſkał. 2) pluſkać co na ziemię rzucaiąc; pluſkać wioſłem; wały pluſkaią.
Pluſkanie, *n.* plusnienie, *n.* popluſkanie, *n.* Beſprützung mit Koth oder Waſſer. éclabouſſure, *f.* l'action d'éclabouſſer.
Pluſkotny, *adj.* naß, ſchlackigt, vom Wetter. vilain, ſale, mauvais, *en parlant du tems.*
pluſkotna pogoda. } naſſes, ſtürmiſches
Pluſki, *plur.* } Wetter. vilain tems,
Pluſkota, *f.* } mauvais tems; in-
Pluta, *f.* } tempérie de l'air.
§ pluſkow doſyć w kwietniu.
Pluſka, *f.* eine Wanze. punaiſe, un inſecte.
Pluſzczy. *imperſ.* } rauſchen, ſtrudeln als
pluſzczy ſię. } das Waſſer. bruire, frémir, mugir, faire du bruit en coulant. § pluſzczyła ſię krew z niego.
Pluwiał. *m.* Regen-Mantel oder Kappe der Geiſtlichen. cape ou manteau des Eccléſiaſtiques pendant la pluye.
Plużę, *y, ył. v. n.* 1) fortkommen, behagen, bekleiben, blühen, wachſen. 2) einem dienlich, erſprießlich ſeyn. 1) venir, ſe plaire, ſe trouver bien, profiter, prendre, réuſſir, fleurir, croître. 2) ſervir, être utile, être convenable, favoriſer, être favorable à qu. § 1) plużą tu ryby, pſzczoły, drzewa; w tym mieście płuży niecnota, ſwawola, wſzeteczność. 2) płuży tu rybom, pſzczołom, drzewom; we wſzyſtkim mu ſzczęście płuży; pole Polakom a nie morze płuży; nie płużyło mi tu powietrze.

Płużny, *adj.* pługowy. Pfluge, de char-rue.

Płużyca, *f.* Art von einem Pfluge. ſorte de charrue.

Plwacz, *m.* } Speyer,
Plwaczek, *m. g. plwaczka.* } Spucker. cracheur.

plwaczek, *m. żmiia.* (pryas) Art von Ottern die einen giftigen Speichel haben. eſpèce d'aſpic dont l'écume eſt trés-venimeuſe.

Plwam, *vid.* Pluię.

Plwam, *n.* das Ausſpeyen, crachement, *m.* l'action de cracher.

Plwociny, *pl.* Spucke, Speichel den man ausſpeyt. crachat, *m.* ſalive qu'on jette hors de la bouche.

Płynę, *nie*, *nąt*, *v. n.* 1) fließen, laufen, rinnen. 2) ſchwimmen, wie ein Schwimmer. 3) ſegeln, rudern, zu Waſſer gehen. 4) fließen, von ſtatten gehen. 5) fliehen, als Verſe. 6) vorbey gehen, verfließen als die Zeit. 7) aus etwas folgen, ſießen. 1) couler; ſe répandre peu à peu. 2) nager. 3) aller par eau, aller ſur mer, ſur une riviere; voguer. 4) aller, réuſſir, ſucceder. 5) couler, être coulant comme les vers de qu. 6) couler, ſe paſſer, s'écouler, s'échapper doucement. 8) s'en aller, s'en ſuivre. § 1) płynie pod Warſzawą Wisłą; pokoie krwią płynęły; łzy mu z oczu płyną. 2) dobrze płynie po wodzie. 3) łodzie płyną do Gdańſka Wisła. 4) wſzyſtka według miśli mu płynie; płynie mu ze wſzyſkich ſtron iako dotrzeba; płynących mu z nieba życzę pociech. 5) płynie mu mowa, wierſz, ſtyl; słowa mu płyną. 6) płynie czas; lata płyną. 7) płynie to z tego.

płynąca mowa. wohlfließende Rede. diſcour coulant.

płynąca wierſze. wohlfließende Verſe. vers coulants.

wierzchem płynąć, vid. *pływać wierzchem.*

Płynienie, *n.* 1) das Fließen. 2) das Schwimmen. 1) coulement, *m.* l'action de couler. 2) l'action de nager.

płynienie ciała plugawe nad wolą, dobrowolne. der gelinde Saamen-Fluß. gonorrée. *f.* perte de ſemence qui ſe fait involontairement.

płynienie krwie Blut-Fluß. flux de ſang.

płynienie oczu. das Augen-Triefen. chaſſie, *f.* fluxion ſur les yeux.

Płytek, *m.* Floß-Baum, Floß-Stamm. bois flottand; boisperdu.

**płytki, ſ. pl. trafta.* Holz-Flüſſe. radeau. *m.*

Płytnice, *plur.* Bergm. Schwimm-Bank, worauf man unter der Erde auf dem Waſſer herumſchwimmet, um die Stellen zu revidiren. *Métal.* ſorte de radeau qui eſt propre à mener ſur l'eau ſouterraine pour viſiter les puits aux mines.

Pływacz, *m.* Schwimmer; fig. Lügner. nageur; *fig.* menteur.

pływacz pies pod ruſznicę. Waſſer-Hund. canard: *m.* barbet, *m.* chien qui va à l'eau.

Pływaczka, *f.* 1) Schwemme, *f.* in welche man die Pferde reitet. 2) Schwimm-Blaſe, Schwimm-Gürtel, worauf man ſchwimmet lernet. 1) un gué, endroit d'une eau pour y guéer les chevaux. 2) bouteille de calebaſſe, nageoire, lanquerre, avec quoi on apprend peu à peu à nager. § 1) puścić konie w pływaczkę. 2) uczyć ſię pływać na pływaczkach.

Pływam, *v. n.* 1) ſchwimmen, nicht untergehen. 2) fig. ſchwimmen. 3) lügen. 1) nager; flotter, aller document ſur l'eau; ſe tenir au deſſus de l'eau. 2) *fig.* nager, ſe baigner, faiſonner, abonder en. 3) mentir. § 1) zdziebłko w ſklenicy pływa; ſitowie pływa, ołow nie pływa; umie dobrze pływać. 2) we krwi, w winie, w łzach ubogich pływa; nie w ſzczęściu i w doſtatkach, ale w trodnościach i długach pływa. 3) ten człek pływa pływa, *t. i.* kłamie, łże bardzo.

oko we łzach pływało. das Auge ſchwamm in Thränen. l'oeil étoit trempé, baigné de larmes.

pływać wierzchem; pływać po(na)wierzchu, nie grzęznąć. oben ſchwimmen. ſurnager, ſurmonter, nager deſſus. § oliwa w wodzie na wierzchu pływa.

pływaiący. der auf dem Waſſer ſchwimmet. flottant, qui eſt audeſſus de l'eau. § pływaiące trupy.

Pływanie, *n.* das Schwimmen. la nage, action de nager.

Pnę ſię, *pnie*, *piąt*, *dokąd*; *na co.* 1) kriechen. 2) ſtreben nach etwas. 3) einem gleich zu kommen ſuchen. 1) ramper, grimper, ſe trainer. 2) s'élancer, ſe pouſſer, aſpirer à qu. ch; s'efforcer à obtenir. 3) s'égaler, ſe rendre au niveau avec qu. § 1) wino ſię pnie po żerdzi; wąż ſię pnie po ziemi; piąć ſię po ſękach na drzewo. 2) pniy ſię ku sławie, na Państwo. 3) nie pniy ſię z Pany; piąć ſię małżonek muſi, choćby i wieś przedać.

Pniaczek, *m. g. pniaczka.* kleiner Stamm. petite

petite tige d'un arbuste; petit tronc. § wpniaczek wszczepić latorośl.

Pniak, *m. g. a.* Stock, Staude, Stamm eines Strauchs, des Weins. 2) ein Rumpf. 1) le pié, la tige d'un arbrisseau ou d'un arbuste, comme le sep de vigne, ou celui d'un coudrier. 2) tronc du corps. § 1) ta płonka gładkim pniakiem rośćie; pniak iest w chrośćie, pień w drzewie, łodyga w ziołach. *2) pniak (tułow) ciała.

Pniakowaty, *adj.* klein-stämmig, staudicht, als die Haselnüssen-Stauden. de tige; qui croît en buisson, qui a quelques piés comme le coudrier.

Pniakowy, *adj.* } Stamm-. de tronc d'ar-
Pniowy, *adj.* } bre, de gros d'arbre,

Pniowszczyzna, *f.* Anweise-Geld, Stamm-Geld in den Wäldern. droit qu'on paie pour chaque arbre aux tailles.

Po, *pr.* diese *Praeposition* wird mit folgenden *Casibus* construiret. *on construit cette préposition avec les cas suivants:*

I. mit dem *Dativo*: *avec le Datif.*

1) bey einem *Adjectivo* als wie, wie, auf Art, nach der Weise. *devant un adjectif:* en, comme, selon, à la maniére, à la façon. § piszę po twoiemu; żyymy po staremu.

rob po temu. mache es auf diese Art. faites en cette façon, de cette manière.

po moiemu. nach meiner Weise. à ma fantaisie, à ma façon,

po czemu. wie theuer? de quel prix cela est-il? combien cela? à quel prix cela?

po iednemu. zu einem. un à un. § wypuszczal ich po iednemu.

po złotemu. zu Gulden. un florin la pièce.

po bitemu. zu einen harten Thaler. un écu la pièce.

* * *

Die *Adjectiva* auf ki haben nach dieser *Praepositio*n im *Dativo* die Endigung u statt emu. *les adjectifs en* ki *ont après cette préposition au Datif la terminaison* u, *au lieu d'*emu.

po francusku mowi er redet Französisch. il parle françois. § po włosku, po niemiecku pisze.

umie po francusku. er kann Französisch. il entend le François.

po francusku chodzi. er gehet Französisch. il s'habille à la françoise. § po francusku, po Angielsku tańcuie.

po żołniersku. soldatisch, wie die Soldaten. en soldat. § po kupiecku, po lekarsku, po oycowsku.

I. mit dem *Accusativo*: *avec l'Acusatif.*

2) nach, in folgenden Redens-Arten. après qu. ch. *dans les expressions suivantes:*

idź po Pana. gehe nach den Herrn. va chercher, va querir le maître.

iść po wino, po piwo. nach Wein, nach Bier gehen. aller querir du vin, de la bierre.

posłać po Pana. den Herrn kommen lassen; nach den Herrn schicken. envoyer quérir le maître; faire venir le maître.

poślij poń (po niego) sługę twoiego. (conf. On. 3) schicke deinen Diener nach ihn. envoyez votre serviteur le querir.

pisać po co. etwas verschreiben, nach etwas schreiben. commander qu. ch. par écrit;

po co sługę posłał? wornach hat er den Diener geschickt? après quoi a-t-il envoye le serviteur?

po co sługę posłał. wornach er den Diener schickte. après quoi il a envoyé le serviteur; il a envoyé le serviteur querir cela.

3) bis an. jusqu'à un endroit. § po drogę, po rzekę, moy grunt idzie; woda po kolana, po pas, po kostki,

4) in, bey einer langen Zeit. dans, pendant, *devant un tems de longue durée.* § po wszystkie czasy, lata wiekować, będzie.

w potomne wieki sławiony będzie. er wird in späte Zeiten gepriesen werden. il sera célébré dans toute la posterité.

III. mit dem *Accus.* auf die Frage wohin? und mit dem *Instrumentali* auf die Frage wo?	*avec l'Accusatif lorsqu'il y a mouvement d'un lieu à un autre; & avec l'Instrumental lorsqu'il n'ya point de mouvement d'un lieu à un autre.*

2) unter, sous, dessous, au dessous.

pod stoł rzucić. unter den Tisch werfen. jetter sous la table. § pod dach skoczyć.

pod stołem leżeć. unter dem Tische liegen. coucher sous la table. § pod dachem stoię.

IV. mit dem *Locali*: *avec le Local.*

5) auf—herum, in—herum. par, sur, parci par là, de tous côtés. § po ziemie się wlecze; po pankietach, po piesiadach chodzi; biega po dachu, po sali, po mieśćie, po polu; zo brzytwach stąpa; po boku, po ibie wazmiesz; krew się po żyłach rozlewa; po drodze zwiedził miasta,

to ziele po drogach rośnie. dieses Kraut wächst auf den Wegen herum. cette herbe croît par les chemins.,

po świecie biega. er läuft in der Welt herum. il court par monde; il court le pays. § po morzu żegluie.

po nocy biega. er läuft in der Nacht herum. il court, de nuit.

po sto-

po stopniach. von Stuffe zur Stuffe. par dégrés § po szczeblach, po gałęziach skacze.

po panach, po miastach pisał, rozesłał listy. er hat an die Herren herum, an die Städte herum Briefe geschicket. il a envoyé des lettres aux Seigneurs & aux villes qui sont autour.

7) nach. après; postérieurement à § po obiedzie przyydę; po krolu pierwszy; po oycu nastąpił syn; po pracy dobrze prożnować; *prov.*

iedno po drugim. eines nach dem andern. successivement; un après l'autre.

cztery pokoie ieden po drugim. vier Zimmer, eines nach dem andern. quatre chambres de suite.

po czyiey woli skakać. nach eines Willen tanzen. plier sous les volontés de qu; s'accommoder à la volonté de qu.

po muzyce tańcować. nach der Musik tanzen. danser au violon, à la musique.

po Oycu, po matce w żałobie chodzi. er trauret nach dem Vater, nach der Mutter. il porte le deuil par rapport à son père, à sa mère.

po żenie wziął tę wieś i tysiąc talerow. mit der Frau hat er dieses Dorf und tausend Thaler bekommen. il a contracté avec sa femme ce village & mille écus.

krewny po Oycu. ein Bluts-Freund von der Seite des Vaters. parent du côté paternel.

krewność po matce. Bluts-Freundschaft von der Seite der Mutter. le parentage du côté maternel.

po Bogu iemu dziękuię. nach Gott, nächst Gott danke ich ihm. après Dieu je lui suis redevable. § po łasce krolewskiey zdrowie i całość tobie przypisuię.

8) vorbey, es ist aus, es ist ein Ende mit —. c'en est fait de; ils sont passés; ils sont hors de saison; cela est passé.

iuż po wszystkim. 1) es ist alles vorbey; es hat ein Ende. 2) es ist alles aus; es ist alles verlohren. 1) tout est fini; c'est une affaire faite; tout est passé. 2) c'en est fait; tout est perdu.

iuż po orzechach, po wszystkich orzechach. mit den Nüssen ist es aus, man hat keine mehr. la saison des noix est passée; on n'en trouve plus; les noix sont hors de saison.

iuż po mnie; po mnie. es ist aus mit mir. c'est fait de moi; c'en est fait de moi; je suis perdu. § po ciebie, po nim.

po sławie iego. es ist aus mit seiner Ehre. c'en est fait de sa gloire; adieu sa réputation.

iuż po wolności naszey. unsre Freyheit hat ein Ende. adieu notre liberté.

9) zu, so viel als das andere. à; autant d'un que d'autre; ana. § weź rożenkow, ryżu po funcie, po łocie; łokieć po talaru; po tynfie się złożyły.

po ziarnku. zu Körnern. grain par grain.

po sześciu od sta. zu sechs von Hundert. à raison de six pour cent.

po roku panuią. sie regieren zu einem Jahr. ils régnent l'un après l'autre.

po razu wszyscy pili. alle trunken einmal. tous ont bû chacun un cou.

po kąsku, po trosze. zu wenigen. peu à peu.

po nici. Faden-Weise. par filet; filet à (après) filet. § po włosku,

po parze. Paar-weise. par paire.

Der *Accusativus* ist gebräuchlicher nach den Zahlen dwa, trzy, cztery, dziesięć bis milion; die Zahlen aber pięć, sześć, siedm, ośm, dziewięć, milion, behalten den *Local. les nombres* dwa, trzy, cztery, dziesięć, *jusques à* milion, *se trouvent après cette préposition plûtot à l'Accusatif qu'au Local; mais les nombres* pięć, sześć, siedm, ośm, dziewięć & milion, *retiennent le Local.* § płacił po cztery tynfy, po pięciu talerach.

10) an. à.

poznał go po głosie. er hat ihn an der Stimme erkannt. il l'a reconnu à la voix. § znam go po chodzie, po mowie.

11) mit, in folgenden Redens-Arten: avec, *dans les façons de parler suivantes:*

po rzece, po wodzie płynąć. mit dem Strome gehen. suivre le fil d'eau; nager avau l'eau.

po wietrze. mit dem Winde. à vau le vent; ayant le vent en poupe; portant vent arriere. § żeglować, biczeć po wietrze.

rad po słońcu chodzi. er gehet gerne wenn ihn die Sonne in den Rücken scheinet. il aime à marcher le dos tourné au soleil.

po poświacie. bey Mondschein; im Mondschein. au clair, à la luer de la lune.

12) von, bey einigen *Verbis*: de *il y a quelques verbes qu, se construisent avec cette préposition.*

chcę co po nim. ich fordere dieses von ihm. je veux, je prétends, j'exige cela de lui. § Bog tak chce mieć po każdym człowieku żądam tego po tobie.

13) nichts nütze; nicht nöthig. il n'est pas nécessaire; il ne vaut rien.

nic po tym. dieses tauget nichts, dieses ist nichts nütze. cela ne peut rien. § nic po tym koniu, po tym pieniądzu.

nic tu po twoimbracie. dein Bruder ist hier

hier nichts nütze. vôtre frère n'est bon à rien ici.
wie wiele po tym nożu. dieses Messer ist wenig nütze. ce couteau ne vaut pas grand' chose.
co po mnie tam. was bin ich da nütze; ich habe da nicht zu schaffen. à quoi suis-je bon, en cet endroit.
nie tam po tobie. du bist da nichts nütze. vous n'êtes bon à rien en cet endroit.
14*) außer. outre, excepté, hors. § dziesięć ich po panach waszych. (oprocz panow waszych) było.

* * *

po, pr. inf. 1) diese *Præpositiion* ändert den Sinn vieler *Verborum* nicht, sondern formiret nur ihre kurze *Conjugation*. *cette préposition ne change rien en la signification de beaucoup de verbes, mais elle forme seulement leur brève conjugaison.*
poyść, iść. gehen aller, s'en aller.
pobłądzić, błądzić. fehlen. errer, faillir.
podziękować, dziękować. danken. remercier, *v. a.*
2) von oben, oben, über. par dessus, sur.
posypać. beschütten. répandre sur.
polać. begießen. arroser, *v. a.* verser par dessus.
3) eine kleine Weile, eine wenige Zeit. un moment, un peu de tems.
potrzymać co. etwas ein Weilchen halten. tenir qu. ch. un moment.
postoię. ein wenig stehen. se tenir un peu debout.
poczekać. ein wenig warten. attendre un peu
4) viel, eine Menge, eine oft wiederholte Handlung, in diesem Verstande wird diese *Præposition* oft mit andern verknüpft. beaucoup, souvent, beaucoup de fois, une action souvent répétée; *on trouve dans ce sens le plus souvent cette préposition accompagnée d'autres prépositions.*
popłacić długi. viel Schulden bezahlen. payer beaucoup de dettes.
poziezdżać się. zusammen kommen, zusammen fahren. s'assembler à cheval ou en chariot.
ponaprawiać. viele Sachen zurecht machen. reparer beaucoup de choses.
porozdawać. viele Sachen verkaufen. vendre beaucoup de choses.
Po nad, *pr. Instr.* an — herum. le long de.
ponad brzegiem, po nad rzeką chodzi. er gehet auf dem Ufer, am Flusse herum. il marche au bord, le long de la riviere.
Pobaczam. ⎫ co, *v. m. F. pobaczę.* gewahr werden, erkennen, ersehen. appercevoir, observer.
Pobaczywam. ⎭

Pobielacz, *m.* 1) Maurer der die Mauren ausweißet. 2) Töpfer der Glasur-Arbeit machet. 3) Verzinner, Versilberer. 1) maçon qui blanchit les murs. 2) potier qui pose le plomb sur la poterie. 3) ouvrier qui blanchit quelque métal, qui étame ou qui argente.
Pobielam co, *v. m. F. pobielę.* 1) weißen mit Kalk. 2) verzinnen, versilbern. 3) glasieren. 1) blanchir une muraille. 2) étamer, argenter; blanchir un métail. 3) plomber une piece de poterie. § 1) pobielać izbę, mur. 2) pobielił (polewał) cyną, śrebrem flatek, 3) pobielać garnek.
Pobielanie, *n.* **Pobielenie**, *n.* 1) das Weißen. 2) das Verzinnen. 3) das Glasieren der Töpfe. 1) l'action de blanchir les murailles. 2) étamure, *f.* l'action d'étamer, d'argenter; 3) l'action de plomber une poterie.
Pobielany, *adj.* pobielony, *adj.* 1) geweißt mit Kalk. 2) verzinnt, versilbert. 3) glasiert. 1) blanchi avec de la chaux. 2) étamé ou argenté. 3) plombé.
Pobierki, *plur.* 1) Nachlesen der Weinbeeren; das Nachstoppeln. 2) *fig.* Nachlese, Sammlung. 1) action de grapiller ou de glaner. 2) *fig.* suplément, augmentation d'un recueil.
Pobiiam, *v. m. F. pobiię.* 1) beschlagen, decken ein Dach. 2) schlachten, todten viele. 3) viele peitschen, schlagen. 4) zerschlagen als der Hagel das Getreide. 5) treiben, einen Nagel einschlagen. 6) binden ein Faß. 1) couvrir le toit. 2) tuer, assommer, massacrer beaucoup de. 3) fouetter, battre plusieurs personnes. 4) abbattre le blé, le grêler. 5) cogner, chasser qu. ch; frapper sur une chose pour la faire avancer. 6) relier une futaille; mettre des cerceaux autour d'un tonneau. § 1) pobić dach, dom gontami, deskami. 2) pozabiiał więźniow; pobił kury, gęsi, cielęta. 3) pobił dzieci. 4) grad pobił zboża, owoce. 5) pobić klina, gozdzia, czopu. 6) pobić beczkę.
pobić się. sich mit einander schmeißen, sich schlagen. se battre, se frapper, se porter des coups; être aux mains, § ci się biię a tamci się pobiia.
Pobisurmanić. einen zum Türken machen. faire, rendre qu. Turc.
pobisurmanić się. Türkisch werden. embrasser la religion Turque; se faire Turc.
Pobisurmaniony. der Türkisch geworden ist. qui est devenu Turc.
Pobłądzenie, *n.* Irrthum, Versehen. erreur.

reur, *f.* meprise, *f.* § otworzyli mu oczy i postrzegł pobłądzenie swoie.

Pobłażam komu w czym. einem nachgeben, nachsehen, durch die Finger sehen, fermer les yeux aux actions de qu; être indulgent; traiter qu. fort indulgemment, avoir de la complaisance pour quelqu'un.

w niczym mu nie pobłaża. er siehet ihm in keiner Sache durch die Finger. il ne lui passe rien.

Pobłażanie, *n.* Nachsicht, *f.* indulgence, *f.* plaisance qu'on a pour qu.

Pobliskość, *f.* die Nähe. proximité, le voisinage; lieu proche. § w pobliskości miasta tego.

Pobliско, *adj.* nahe, in der Nähe gelegen. voisin, proche; qui n'est pas loin. § poblyższe mieysca.

pobliższi krewni. die nähesten Verwandten. les parents de bien près.

Pobliży, *adv.* nahe, in der Nähe. tout près; tout proche; tout contre.

Pobocz. *adv.* an der Seite. à côté.

*Pobocz, *f.* Zaum, Zügel. bride, *f.* rêne, *f.*

Pobocznica, *f.* Seiten-Brett im Bette. pan de lit qui va en longueur.

Pobocznie, *adv.* seitig. d'une maniére latérale, latéralement.

Poboczny, *adj.* 1) nebenseitig, Neben-, Seiten-. 2) in der Neben-Linie verwandt. 1) latéral, qui regarde le côté; qui est à côté; de côté, 2) collatéral, qui est en ligne collatérale. § 1) pokoie poboczne; wsi poboczne; wiatry poboczne: aby na marszach chleba pobocznego i podwod nie brano. 2) w poboczney linii są stryy, ciotka &c.

poboczny angul. Meßk. Seiten-Winkel. *Géom.* angle latéral. § anguły poboczne są około linii postawioney iednym końcem na drugiey.

krewni poboczni. die Anverwandten in der Neben-Linie. les collatéraux.

Pobog, *m.* Poboż, *m.* Wappenk. aufgerichtetes Huf-Eisen darauf ein Kreuzchen stehet, aus der Krone springet der Vordertheil eines Hundes. *Blas.* un fer de cheval debout, sur lequel est mise une petite croix; sur la couronne paroît un chien issant ou à demi-corps.

Poboiewisko, *n.* Wahl-Feld, Wahl-Statt. champ du bataille.

Pobor, *m.* Steuer, Schatzung. impôt, taille, taxe; subside, *m.* § pobor łanowy, wodny; pobor daię, wybieram, wyciągam, odbieram; poboru odbieranie, oddawanie.

Poborca, *m.* Rent-Meister, Steuer-Einnehmer. receveur des tailles.

Pobotny, *adj.* steuerbar. taillable, sujet à la taille; contribuable.

Puborowy, *adj.* Steuer-. de taille, impôt.

Poboruię, *v.* I *a.* steuren, Steuer geben. payer le taille, l'impôt, § każdy tam poboruie obeyścia swego.

**Poboy, *m. g.* poboiu. Mord, Todschlag. le meurtre, le massacre.

Pobożnie, *adv.* 1) gottsfürchtig. 2) billig, nicht zu theuer. 1) dévotement, pieusement, religieusement. 2) à prix raisonnable. § 1) pobożnie żyie. 2) pobożnie przedać.

Pobożność, *f.* Gottesfurcht, Frömmigkeit. piété, devotion, religion,

Pobożny, *adj.* gottsfürchtig, billig, gerecht. dévot, pieux: raisonnable, juste.

pobożna cena. ein billiger Preis. juste prix; prix raisonnable.

pobożny uczynek. milde Stiftung. une oeuvre pie.

Pobratyństwo, *n.* Brüderschaft, die beym Trinken gemacht wird. frerie faite avec ses amis, § piymy na pobratyństwo,

Pobrzegowy, *adj.* Gerichtsw. was am Ufer ist, liegt. qui est sur le bord, sur le rivage,

Pobrzegowo, *adv.* Gerichtsw. an Ufer; an Gestade. qui est sur le bord de fleuve, de mer.

Pobrzegowość, *f.* Gerichtsw. Lage am Ufer, am Gestade. situation position sur le bord. § pobrzegowość miasta, granicy.

Pobrzeże: *n.* Anlände, Anfuhr am Fluß. rivage, *m.* port, *m.* rive, *f.*

Pobrzeżny, *adj.* am Gestade wohnend. ripuaire; se tenant au rivages.

pobrzeżny mieszkanie. Bewohner eines Ufers. rivérain, celui qui habite auprès d'une riviére.

Pobudka, *f.* 1) Reiz, reizende Sache, Bewegungs-Grund. 2) das Anreizen, Reizung, Anreizung. 3) Anreizer. 4) die Revelle, Trommel-Schlag oder Trompeten-Stoß beym Anbruch des Tages. 1) incitation, *f.* attraits, *m. plur.* ce qui incite, ce qui pousse, ce qui anime; aigillon, motif. 2) incitation, action de celui qui incite. 3) incitateur, celui qui incite. 4) diane, batterie du tambour, son des trompettes à la pointe du jour.

Pobudzam, *v. m. F. pobudzę.* 1) viele aus dem Schlaf aufwecken. 2) anreizen, verleiten. 3) reizen, machen, anstiften, erwecken. 1) éveiller les gens. 2) inciter, exciter,

exciter, animer, emouvoir, pouſſer, porter qu. à qu. ch; ſoliciter qu. de faire qu. ch. 3) fuſciter, exciter, faire naitre. § 1) na ten hałas czeladź pobudził. 2) bobudził go do tego uczynku. 3) bobudził nienawiść u niego.

Pobudzanie, n. bobudzenie, n. pobudka, f. das Anreizen. incitation, f. ſuscitation, action d'inciter, de ſuſciter.

Pobudziciel, m. Anreizer. incitateur, m. celui qui pouſſe à qu. ch.

Pobudzony, adj. angereizt. excité, émû, porté pouſſé.

Poburzam, v. m. F. poburzę. 1) vieles zerſtöhren. 2) aufbringen. 3) aufhetzen. 1) ſaccager, bouleverſer, demolir, renverſer beaucoup de. 2) pouſſer, inciter, exciter, ſuſciter. § 1) wiele miaſt poburzył. 2) boburzył ſzlachtę przeciw krolowi.

Pobycie, n. } Aufenthalt. ſéiour, demeure.
Pobyt, m. }

Pobywam, v. m. F. pobędę. ſeyn, leben einige Zeit, ſich aufhalten. ſéjourner, démeurer, v. n. & a.

nie pobyway mi tu. laß dich hier von mir nicht mehr betreten. que je ne vous attrape ici plus.

pobądź tu trochę. verweile hier ein wenig. reſtez ici un peu.

Pocałować, F. pocałuię. küſſen. baiſer.

Pocałowanie, n. Kuß, m. baiſer, m. tour de bec.

Pocę ſię, v. n. potnieię, v. n. 1) ſchwitzen. 2) ſchwitzen, ausſchlagen als die Fenſter. 3) ſchwitzen, ſich beſtreben, ſehr arbeiten. 1) ſuer. 2) ſuinter, ſuer comme les fenêtres. 3) ſuer, travailler beaucoup; travailler avec effort. § 1) poci ſię od ladaiakiey pracy. 2) okna ſię pocą mroz będzie. 3) pocił ſię nieborak, nim tę ſpiſał ramotę.

pocący ſię. ſchwitzend, voller Schweiß. ſuant, plein de ſueur.

Pocenie, n. Pocenie ſię. das Schwitzen. l'action de ſuer.

Pochadzam ſobie, chodzę ſobie. nach ſeiner Bequemlichkeit gehen: ſchlentern. marcher, ſe promener ſelon ſa commodité.

Pochewka, f. kleine Scheide. gaîne, f. petit fourreau.

Pochlebka, m. Pochlebnik, m. Schmeichler. flatteur, adulateur, cajoleur. § pochlebcę go ſkazili; pochlebnicy ſą zarażą dworow i dobrych obyczaiow; pochlebnicy krolow pſuią, a krolowie ſkażeni poddanych niſzczą; o gdyby pochlebcow to złe plemię zginęło.

Pochlebianie, n. podchlebianie, n. das Schmeicheln. l'action de flatter, flatterie. f.

Pochlebnie, podchlebnie, adv. ſchmeichelhafter Weiſe. en flatteur; d'une manière flatteuſe.

Pochlebnica, f. Schmeichlerin. flatteuſe, celle qui flatte; cajoleuſe, f.

Pochlebniczek, m. g. pochlebniczka. kleiner Schmeichler. petit flatteur.

Pochlebny, adj. ſchmeichleriſch. flatteur, flatteux.

Pochlebſtwo, n. Schmäucheley, Schmeicheley. flatterie, f. adulation, f. cajolerie, f. § pochlebſtwo oczy mruży; pochlebſtwem pańſkie głaſkać uſzy; pochlebſtwo przyymuię; umie dobrze pochlebſtwo; pochlebſtwem ſię uwodzić; bez przygany pochlebſtwa powiedzieć mogę.

Pochlebiam } komu. einem ſchmeicheln: ſchmäucheln. flater, cajoler, careſſer qu; faire ſa cour, faire fête à qu.
Pochlebuię }

§ nie pochlebuiąc ci rzekę.

*Pochłon, m. żarłok. Vielfraß. gourmend, goinfre, glouton, m.

Pochłoniam co, v. m. F. pochłonę. 1) verſchlingen. 2) wegraffen. 1) dévorer, engloutir. 2) enlever, prendre, ravir, rafler.

Pochlubka, f. Prahlerey. gaſconnade, f. fanfare, rodomontade, vanterie. § z pochlubki ſię to ſtało.

Pochmusnie, adv. dunkel, düſter. obſcurement, d'une manière peu claire.

Pochmurność, f. 1) Finſterniß, Dunkelheit. 2) Unluſt, Unmuth. 1) obſcurite, f. mauvaiſe humeur, chagrin, m. § 1) w tey pochmurności nie widać było laſu. 2) pochmurność twarzy, umysłu.

Pochmurny, adj. 1) düſter, finſter, wolkicht, trübe. 2) unluſtig, verdroſſen, finſter. 1) obſcur, nébuleux, couvert de nuage. 1) ſombre, morne, triſte. § 1) dzień dziś pochmurny. 2) puchmornego umysłu człowiek.

pochmurne ziele, n. (parietaria) Tag und Nacht; Glaskraut. vitriol, m. paritoire, n. pariétaire, f.

Pochod, m. Anfang, Urſprung. principe, m. ſource, f. origine, f. § pociągniy to do ſwego pochodu; obroć oczy ku pochodowi i końcowi; pochodem tedy te rzeczy ſą dobre.

Pochodnia, f. 1) eine Fackel. 2) fig. Krieges-Feuer, Krieges-Flamme. 1) torche pour éclairer. 2) fig. flambeau de guerre, feu. § 1) kilka mamy ieſzcze pochodni; pochodnią świecić. 2) tę niewąt-

niewątpliwa wielkiey woyny glaśić trzeba pochodnią.

pochodnia wofkowa. Wachs-Fackel. flambeau; flambeau de poing.

pochodnia na powietrzu. Luft-Fackel, Lanze. ein Luft-Zeichen. un météore dans l'air femblable au flambeau, où à la lance.

Pochodnik, *m.* 1) Fackel-Macher. 2) Fackel-Träger. 1) faifeur de flambeaux. 2) porte-flambeau; celui qui porte un torche.

Pochodniowy, *adj.* Fackel-. de flambeau. § pochodniowe światło.

pochodniowy sługa, vid. Pochodnik 2)

Pochodzę, *v. n.* 1) entstehen, herkommen, feinen Urfprung haben. 2) Gramm. herkommen, abstammen. 1) émaner, venir, procéder, déscendre, naître, prendre fon commencement, partir, dériver, tirer fon origine de. 2) *Gramm.* dériver. § 1) te nieszczęścia z woyny pochodzą. 2) słowo to z francuskiego ięzyka od słowa *charge* pochodzi.

Pochodzę, *v. n.* na co, na kogo, znaczy: podobny ieftem. ähnlich einem, einer Sache feyn. reffembler à qu. à qu. ch.

pochodzi to z fzczerego ferca. das kömmt aus einem aufrichtigen Gemüth. cela part d'un coeur fincère.

pochodzący z drugiego. abstammend. né forti, iffu; qui eft derivé; originaire, qui tire fon origine de.

pochodzące słowo. Gramm. abstammendes Wort. *Gramm.* un derivatif.

pochodzić fzatę. ein Kleid abtragen. ufer un habit.

Pochodzenie, *n.* Entstehung, Urfprung, fource, origine.

pochodzenie Ducha Swiętego. Theol. das Ausgehen des heiligen Geiftes. *Téol.* la proceffion du Saint Efprit.

pochodzenie słowa. Gramm. Derivation, Abstammung, Ableitung eines Worts; abgeleitetes Wort. *Gramm.* dérivation, *f.* un dérivé.

Pochodzifto, *adv.* ftoczyfto. abhängig. panchant; en pente.

Pochodziftość, *f.* Abhang, *m.* pente, *f.* panchant, *m.* § pochodziftość drogi, gory, świdra; pochodziftość ku gorze idąca.

Pochodzifty, *adj.* abhängig. panchant, *m.* qui va en pente, qui baiffe. § pochodzifta na doł droga, gora; pochodzifta ku gorze droga.

Pochodzony, *adj.* abgetragen, kahl. ras, éffilé, ufé, qui n'a point de poil. § płaszcz pochodzony.

Pochop, *m.* } 1) Anfatz, Anfall, Anlauf, Heftigkeit, Ungeftümm. 2) Anlaß, Gelegenheit. 3) vorläufiges Urtheil oder Beyfpiel fo man dem Richter zur Verfaffung eines Urtheils in dergleichen Sachen an die Hand giebet. 1) élan, effort, fougue, violence. 2) occafion, fujet à qu. ch. 3) un préjugé; un exemple qu'on fournit au Juge pour le fuivre dans la décifion d'une femblable affaire. § 1) wziąć pochop na co. 2) pochop komu czynię, daię; pochop wziąć, mieć w czym albo do czego; wyfilony wdzięczności pochop; po ziemfku fądzi mniemanie, bo ma fwoy pochop z ciała; przybrał nowy pochop mfzczenia fię; te reflexye z pochopu prawdziwey pobożności pochodzą. 3) danie fędziemu pochopu albo przykładu poftępowania w fqrawie iakiey.

Pochopność, *f.* }

pochopem uderzyć, fkoczyć na kogo. einen mit Ungestümm anfallen. fe jetter fur qu. avec violence.

Pochopny, *adj.* gelegen, geschickt zu einem Anlauf, als ein abhangender Ort. 2) anläffentlich, das zu etwas Anlaß, Gelegenheit giebet. 1) propre à attaquer, à s'lancer, à fe jetter fur quelqu'un comme un lieu penchant. 2) occafionel, qui donne occafion. § 1) pochopna do uderzenia na nieprzyiaciela była rownina. 2) takie towarzyftwo pochopne do grzechu.

Pochować, *F.* pochowam. *v. a.* einen Todten beerdigen. enterrer, *v. a.* enfevelir, *v. a.* mettre en terre un mort.

**pochować fię.* fich erhalten, fich ernähren. s'entretenir, fe nourrir. § nie ma fię czym pochować.

Pochowanie umarłego. Beerdigung. fepulture, *f.*

Pochrachywam, *v. m. F. pochrachnę.* ein wenig räufpern. cracher un pen.

Pochrzypcizna, *f.* die Höhle zwischen den Schulter-Blättern. la cavité entre les épaules.

Pochutniwam, *v. m.* } jauchzen, frohlocken. fe recrier, s'écrier de joie; jetter un cris de joie. § pochutniwa przecię fobą nędzniczek.

Pochutniwać fobie. }

Pochutniwanie, *n.* das Jauchzen, das Frohlocken. cris de joie, d'acclamation.

Pochwa, *f.* } 1) eine Scheide. 2) der Schwanz-Rieme am Pferde-Geschirr. 3) die Kappe, in welcher die Aehre steckt. 1) gaine, fourreau. 2) la croupière. 3) fourreau d'épi, qui enferme le bas de l'epi du blé. § 1) Pochwa

Pochwy, *plur.* }

chwa do fzpady. 2) pochwy końskie. 3) kłos ieſt w pochwach.
z pochew dobyć, wyiąć. aus der Scheide ziehen. dégainer, tirer du fourreau.
w pochwy, do pochew włożyć. in die Scheide ſtecken. rengainer; remettre en fourreau.
*Pochwał, *m.*} das Loben, Lob, Beylob.
Pochwała, *f.*} louange, *f.* éloge, *m.* applaudiſſement. § zasłużył na pochwałę
pochwała; vid. Pochwałka.
Pochwalca, *m.*} Lober, Lobſprecher. loueur, celui qui loue.
Pochwalacz, *m.*}
Pochwalam co, *v. m. F. pochwalę* loben, mit loben. louer; applaudir; préconiſer; donner des louanges à. § pochwalić co krzykiem, głosem, klaſkaniem rąk, słowami.
Pochwałka, *f.* pochwała, prożna chwała. eitler Ruhm, Prahlerey, Wind. vaine gloire, *f.* vanterie, *f.* vanité qu'on fait de ſoi même. § pochwałki pochodzi,
Pochwalony, *adj.* von allen gelobet. loué d'une commune voix.
Pochwalon Jéſus Chriſtus. gelobt ſey Jeſus Chriſtus. que Jéſus Chriſt ſoit loué.
Pochwila, *f.*} Nothfall. cas de néceſſité, l'avenir.
Pochwilek, *m.*}
na pochwilek to ſchować trzeba. man muß dieſes auf den Nothfall verwahren. il faut reſerver cela pour l'avenir.
mieć co na pochwilek. etwas auf den Nothfall haben. avoir qu. ch. de (en) réſerve.
zgodzi ſie to na pochwili. das wird zu ſeiner Zeit, auf den Nothfall gut ſeyn. cela ſera bon à ſon tems, à l'avenir, en cas de néceſſité.
Pochwili, *adv.* in kurzer Zeit; im kurzen. bald. en peu de tems.
Pochwiściel, *g. a.*} ſwiſt, wiatr tęgi ſwiszczący. Sauſe-Wind. un vent qui ſiffle; ouragan,
Pochwiſt, *m.*}
Pochwycić co, kogo, *F. pochwycę, v. a.* 1) ergreifen; faſſen. 2) faſſen, aufſchnappen, erſchnappen als eine Lehre. 1) ſaiſir, prendre. 2) goûter un peu attraper, entr' ouir quelque doctrine. § 1) pochwycono go na gorącym uczynku. 2) pochwycone o tym mniemanie; a gdzieżeś tę pochwycił nauczkę.
Pochwytać, *F. pochwytam, v. a.* viele auffangen. prendre beaucoup de.
Pochyba, *f.* Verfehlung, Betrüglichkeit. égarement, pente aux erreurs.
bez pochyby; niepochybnie, adv. unfehlbar. infailliblement, aſſurément.
Pochybnie, *adv.* auf eine trügliche, ungewiſſe Art. d'une manière qui n'eſt pas certaine, qui peut manquer.

Pochybność, *f.* Betrüglichkeit, Fehlbarkeit. qualité de pouvoir errer.
Pochybny, *adj.* 1) fehlbar, der fehlen kann. 2) betrüglich, eitel. 1) qui peut tombans une erreur. 2) trompeur, incertain, vain.
Pochylam, *v. m. F. pochylę;* nachylam. beugen, neigen pancher, incliner.
pochylić ſię, nachylić ſię. ſich neigen, ſich beugen. s'incliner, ſe baiſſer.
Pochylanie, *n.* pochylenie, *n.* das Beugen. l'action d'incliner.
Pochylenie, *n.* nachylenie, *n.* Beugung, Neigung, Abhang. déclinaiſon, pente; état d'une choſe qui panche.
Pochyliſty, *n.* das man neigen kann. qui peut être incliné.
Pochylność, *f.* Mathem. Abhang einer Sache. *Matém.* pente d'une choſe.
Pochylny, *adj.* Mathem. nicht recht ſenkrecht. *Matém.* qui n'eſt pas bien perpendiculaire.
Pochyło, *adv.* abhängig. penchant, en pente.
Pochylony, *adj.* nachylony, *adj.* geneigt, gebeugt, abhangend. incliné, penchant.
Pochyłość, *f.* 1) Abhang, Abhängigkeit. 2) Kriegsbauk. Böschung. 1) pente, panchant. 2) *Fortif.* eſcarpement, pente. § 1) pochyłość równiny ku miaſtu. 2) pochyłość wału odwnętrzna.
pochyłość rowu. Abſtechung des Grabens am Walle. l'eſcarpe, la pente du foſſe.
Pochyły, *adj.* abhängig. penchant, eſcarpé.
*Pochynąć co, *F. pochynę, v. a.* untertauchen, verſenken. ſubmerger, plonger, enfoncer dans l'eau.
Pociąg, *m.* 1) Zug, Stoß. 2) Zug eines ziehenden Pferdes. 1) trait; tire, un tirage; coup de celui qui tire, qui pouſſe. 2) le pas, le port, l'allure, le train d'un cheval de trait. § 1) za każdym pociągiem linę wyżey chwytać trzeba; robić masło ſporym pociągiem; za każdym pociągiem piły odpoczywaſz. 2) koń ten niedobry do poważnego pociągu.
Pociągam, *v. m. F. pociągnę.* 1) nach und nachziehen. 2) *fig.* auslegen, deuten, auf etwas ziehen. 3) nach ſich ziehen. 4) gerichtlich belangen, citiren, vor Gericht ſchleppen. 1) tirer un peu, trainer peu à peu; amener à ſoi par repriſes. 2) *fig.* tirer qu. ch. à; prendre à; réputer comme. 3) attirer, cauſer; troler après ſoi; avoir une ſuite de. 4) aſſigner devant un Juge; mener qu. au Juge, § 1) pociągniy powrozu, woza. 2) pociągano to być nie ma do żadney nieſławy. 3) pociąga to za ſobą zgubę, pożytek,

żytek, przyklad, szkodę. 4) pociągać kogo pozwem do prawa; pociągnął go o to do Sędziego.

prawem się pociągać. mit einander processiren. plaider ensemble; se plaider l'un l'autre.

pociągnąć się na co. sich auf etwas beziehen. se raporter, se reférer à qu. ch.

dociągaiące się namiestnictwo. Gram. ein Pronomen relativum. *Gram.* Pronom relatif.

Pociągły, *adj.* länglicht, gebogen. qui est un peu long & courbé au bout. § nos pociągły; litera *ſ.* iest na doł i wzgorę pociągła.

Pociask, *m. g. a.* Back-Ofen-Krücke. fourgon, *m.* un rable.

Pociecha, *f.* Trost, *m.* Freude, *f.* consolation. § żadney w smętku moim nie mam pociechy; na pociechę pragnienia i nadziei moiey; pociecha słowna; pociechę komu daię.

nie dam ci tey pociechy. ich werde dir diese Freude nicht machen; du sollst es nicht erleben. je ne vous donnerai pas cette joie; vous n'en ferez pas fête.

Pozięgiel, *m. g. pocięgla.* der Knie-Rieme beym Schuster. le tire-pié, avec quoi le cordonnier tient le soulier.

Pocielnica, *f. vid.* Pocilnica.

w Pociemku, *adv.* im finstern. à tâtons; à la brune.

**Pociemnić, *F. pociemnę, v. a.* verdunkeln. obscurcir, ofusquer, rendre ténebreux, répandre ses ténébres. § noc wszystko pociemniła.

Pocieram, *v. m. F. potrę.* wischen, reiben, bereiben. torcher, frotter, passer qu. ch. par dessus. § potrzyy oleykiem chorey ręki.

pocierać snopy cierlicą. die Garben mit dem dreschwagen dreschen. fouler les gerbes avec un rouleau.

cudze pociera kąty. 1) er ist aus seinem Hause vertrieben; er muß bey fremden Leuten wohnen. 2) er suchet vor fremden Thüren sein Brod. 1) il court comme un banni; il n'a ni feu ni lieu. 2) il mandie de porte en porte; il truche.

cudze kąty i stoły rad pciera. er schmarozet gerne herum. il mandie son pain de cuisine en cuisine; c'est un chercheur de franches lipées.

Pocierpiec czego, *F. pocierpię.* ein wenig leiden; ein wenig erdulden. souffrir un peu.

Pocierpka, *f. vid.* Smrodynia.

Pociesżyć, *F. pociesżę.* trösten, erfreuen. consoler qu. de; donner de la consolation à qu; soulager qu. § pociesżyłeś matkę tym listem w tak wielkim żalu.

Pociesżenie, *m.* Tröstung, *f.* consolation, *f.*

pociesżenie przyymuiący. ⎫ tröstlich, der sich
Pociesżny, *adj.* ⎭ trösten läßt. consolable qui peut être consolé. § żal pociesżny.

pociesżny, adj. pociechę maiący, duiący. Trost, der da tröstet. de consolation; consolant, qui donne de la consolation. § wiersz pociesżny.

pociesżne, vid. Poczesny—*poczesne.*

Pociesżyciel, *m.* Tröster. consolateur, *m.* qui console.

Pociesżyciel Swięty. der Tröster, der Heilige Geist. le Paraclet, le Saint Esprit.

Żonka sobie pociesżycielow chowa. das Weibchen hält sich Galanten. la femme a des galants, des mignons de couchette.

Pocielnica, *f.* Schwitz-Stube, Schwitz-Bank. banc à suer; loge aux étuves ou l'on sue.

Pocinam, *v. m. F. potnę.* 1) zerfetzen, zerhauen. 2) mit Ruthen peitschen. 3) fällen einen Baum. 1) balafrer; donner des coups d'épée ou des sabre. 4) fouetter qu; donner à qu. le fouet bien serré. 3) abbattre par le pie, dégrader un arbre. § 1) pociął wszystkich. 2) potniy swawolnych dzieci. § pociąć drzewo.

Pocięty, *adj.* 1) gehauen, *adj.* 2) mit der Axt gefällt. 1) balafré, taillé d'une épée. 2) abbattu par une hache.

Pociosuię czego, *F. pociesżę, v. a.* 1) bezimmern, auszimmern. *2) verbessern, ausarbeiten. 1) équarir un bois entièrement, le raboter, le rendre égal avec une coignée, *2) limer, polir, perfectionner un ouvrage.

Pocisk, *m.* 1) ein Wurf, das Werfen. 2) Wurf-Gewehr, Wurf-Spieß, Wurf-Pfeil u. d. g. 1) jet, coup, lancemenr; l'action de jetter, de lancer. 2) un trait, dard, javelot, javeline; une arme à lancer, a darder. § 1) pociskiem go ranił, trafił; tęższa do pocisku rohatyna; pociskiem się bili, się walczyli.

pocisk nawiązany. Wurf-Gewehr an einem Riemen. trait ou dard qu'on attache à une courroye.

iednym pociskiem dwoch wroblow zabić. zwey Dinge zugleich verrichten. faire d'une pierre deux coups; faire deux choses dans un même tems.

*Pociskam czego, *F. pocisnę; v. a.* nakłaczam. voll stopfen. embourrer; presser, mettre avec force dedans.

Pociskiwam,

Pociskiwam, *v. m.* F. *pocisnę*, *v. a.* werfen mit einem Stein. jetter, lancer, darder. § pocisnąłem wrobla kamieniem; pocisnąć dzirytem.

Pociskowy, *adj.* das man werfen, schießen kann. de trait; ce qu'on peut lancer, ou darder.

cel pociskowy. Ziel nach welchem man wirft. but ou l'on lance un trait.

pociskowy żołnierz. Soldat der ein Wurf-Gewehr trägt. dardeur, soldat qui lance des flèches, des dards.

pole ćwiczenia pociskowego. Platz wo man sich im Werfen übet. place où l'on s'éxerce à lancer, à darder.

pociskowa rana. Wunde von einem Wurf-Gewehr. blessure d'un trait.

Pocz, *vulg. adv.* po co. wornach, worzu. à quoi bon.

ni pocz, vulg. um nichts, ohne Ursache, ohne Nutzen. pour rien, sans raison, sans profit. § ni pocz tam chodziłeś.

Początek, *m.* 1) Anfang. 2) Anfänger, Verursacher, Urheber. 1) le principe, le commencement. 2) auteur, cause. § 1) ztąd przyiaźń początek swoy bierze; początek życia ludzkiego płaczem się zaczyna; od początku aż do końca. 2) on był początkiem zwady.

początki nauki, ćwiczenia, umieiętności. Anfangs-Gründe einer Wissenschaft. les prémiers traits, les principes, les rudiments d'une science.

od początku świata. 1) von Anbeginn der Welt. 2) seit Menschen Gedenken. 1) depuis la création du monde. 2) depuis que le monde est monde; de mémoire d'homme.

Początkowy, *adj.* Anfangs-, ursprünglich. primitif, originel.

początkowe słowo. Gramm. ein primitivum in der Grammatik. *Gramm.* un primitif.

*Poćcić.) kogo czym, F. *poczczę*. einem Poczcic.) eine Ehre anthun. regaler qu. de; traiter qu. honnêtement. § poczcił mię winem.

poczci cię to. das wird dir Ehre machen. cela vous fera honneur; cela vous apportera de l'honneur.

Pocziwie, *adv.* ehrlich, redlich. honnêtement, en honnête-homme.

Poczciwiec, *m. g. poczciwca.* ein ehrlicher Mann. homme de bien; honnête-homme.

Pocziwość, *f.* 1) Ehrlichkeit, Redlichkeit. 2) Höflichkeit, Ehre die man einem erweiset. 1) honnêteté, *f.* probité, *f.* 2) honneur, *f.* honnêteté qu'on fait à qu. § 1) poczciwość nigdy nieposzlakowana. 2) wielką go przyiął poczciwością.

idzie o poczciwość. es gehet um die Ehre, um den guten Namen. il y va de l'honneur, de la réputation.

pod poczciwością i gardłem. bey Verlust der Ehre und des Lebens. sous perte de l'honneur & de la vie.

Poczciwy, *adj.* ehrlich, rechtschaffen, redlich. *2) ehrbar, ehrwürdig. 1) honnête. *2) vénérable, respectable. § 1) poczciwa rzecz, sprawe; ludzie pocziwi i dobrego żywota.

poczciwe, f. n. der ehrliche Name. réputation, bonne renommée, honnêteté.

iakom poczciwy. so wahr ich ein ehrlicher Mann bin. aussi vrai que je suis honnête-homme; foi d'honête- homme.

nagrodzić komu poczciwe. einem seinen ehrlichen Namen wieder geben. faire réparation d'honneur; rétablir l'honneur à qu.

Pocyzcie, *n.* 1) Anfang. 2) Empfängniß. 3) das Anschneiden eines Brodes; das Anzapfen eines Getränkes. 1) commencement, *m.* 2) l'action d'entamer, de mettre un breuvage en perce. § 1) od poczębia tey monarchii. 2) poczęcie w żywocie. 3) poczęcie chleba, beczki.

mieyscea oczecia, gdzie się co poczyna, rodzi. Ort der Geburt, der Entstehung. l'endroit de la naissance, de la formation de qu. ch.

Poczęcie Panny Maryi. die Empfängniß Mariä. la Conception, une fête.

Poczekać, F. *poczekam*, *v. a. & n.* etwas warten; verharren. attendre un peu. § poczekay tu na mnie.

poczekay ieno. drohend: warte nur; ich werde dich schon finden. *en menaçant:* je la vous garde bonne; remarquez bien cette chasse.

Pocześnie, *adv.* mit allen Ehren, auf eine ehrliche Art. honorablement, avec honneur; honnetêment; avec toute honnêteté.

Poczesny. *adj.* Ehren-; ehrbar. honorifique, qui apporte de l'honneur; décent; d'honneur; honorable, honnête, qui fait honneur.

szata poczesna. Ehren-Kleid. habit de fête, de cérémonie.

dzień poczesny. ein Ehren-Tag. jour de cérémonie. § dzień to moy, twoy pocieszny.

poczesne, n. Ehren-Geschenk. un honoraire; présent qu'on fait à une personne de merite. § poczesne darować,

posłać, dać Doktorowi, Prokuratorowi.

poczesne Panu przeieżdżaiącemu. Geschenk an Obst und Wein, so man einem durchgehenden Herrn zum Geschenk zuschicket. rafraichissement; un présent de fruits & de vin, qu'on fait tenir à un Seigneur qui passe par un endroit.

Poczet, *m.g. pocztu.* 1) Gefolge eines grossen Herrn. 2) ein Schwader, Schwadron Polnischer Reuterey. 1) suite, assistance, cortége, *m.* train d'un grand. 2) escadron de la cavalerie Polonoise. § 1) stanął u dworu w gromadnym sług i przyiacioł poczcie. 2) stawianie poczrow na woynę.

Poczętz, *adj.* 1) angefangen. 2) angeschnitten. 3) angebohrt, angezapft 1) commencé. 2) entamé. 3) percé, mis en perce, *en parlant des boissons.* § 1) day Boże poczętey szczęśliwie zakończyć roboty. 2) nie poczynay drugiego chleba, bo ten iuż poczęty.

Poczta, *f.* 1) Ehren-Geschenk. 2) Kriegsw. der Posten eines Soldaten. 3) Art von Feuer-Rädern beym Feuerwerke. 4) die Post. 1) un honnoraire, un présent. 2) *guerre:* le poste d'un soldat. 3) sorte de feu d'artice. *3) la poste. § *1) dać pocztę (poczesne) komu. 2) utracić, utrzymać swoię pocztę. 3) ognista po szutze puszczona poczta. *4) posłać na pocztę (posztę) listy.

Pocztowy, *adj.* zur Schwadron gehörig. d'escadron; qui appartient à un escadron.

pocztowy, subst. Knecht eines Polnischen Soldaten zu Pferd. valet d'un soldat Polonois à cheval.

**pocztowy*, *posztowy.* Post-, zur Post gehörig. de poste, qui regarde la poste.

Poczucie, *n.* Empfindung, Empfindungs-Kraft. sentiment, *m.* faculté de sentir; sensibilité. § subtelne dymy dzielność do poczucia, zapachu wzbudzaią.

Poczuty, *adj.* poczuwany, *adj.* empfunden. qui est senti.

Poczuwam co, *v. m. F. poczuię.* 1) spühren, fühlen, empfinden. 2) fig. merken, voraus sehen. 3) merken, riechen, gewahr werden. 1) sentir, commoître par le moyen des sens. 2) préssentir, prévoir. 3) flairer, haleiner qu. ch. avoir le vent de qu. ch. § 1) poczuł to powonieniem, smakiem. *2) poczuwa; (przeczuwa, zroyumiewa) zamysły iego. 3) poczuł żem silny; poczuł frantostwo twoie.

poczuwać; poczuwać się. an ihm selbst fühlen, empfinden. se sentir, se connoître; se sentir obligé à qu. ch. 2) wcześnie się poczuł; poczuwać się w powinności swoiey; posłał do dłużnika, aby się w powinności swoiey poczuwał.

poczuwa się bydź wynnym. er siehet, daß er Schuld ist. il se sent coupable; il sent bien qu'il est coupable.

każdy ieszcze woynę poczuwa. ein jeder fühlet noch den Krieg. tout le monde se sent encore de la guerre.

ieszcze chorobę poczuwa. er fühlet noch die Krankheit. il se sent encore de la maladie.

poczuć się daie. empfunden werden. se faire sentir, se faire connoître.

Poczuwanie, *n.* Empfindung. sensibilité, *f.* sentiment, faculté de sentir.

*Poczwara, *f.* 1) Ungeheuer, Mißgeburt. 2) Gespenst. 1) un monstre. 2) un spectre, un fantôme; esprit folet.

Poczwaruię się, } *v. m. F. poczwarzę.*
Poczwarzam się, } 1) viel Wesens machen, sich nöthigen lassen. 2) tändeln. 1) refuser avec dissimulation, se faire prier; faire beaucoup de façons. 2) badiner, folâtrer.

Poczwarte, *adv.* zum vierten. en quatriéme lieu.

Poczworny, *adj.* 1) vierfach; aus vier bestehend. 2) vierspännig. 1) composé de quatre. 2) attelé de quatre animaux; tiré par quatre bêtes. § 1) poczworna liczba; poczworny grosz. 2) poczworny woz.

poczworny cug koni; poczworne konie. ein Zug von vier Pferden. un attelage; quatre chevaux attelés.

Poczynam, *v. m. F. poczną.* 1) anfangen. 2) anzapfen ein Faß. 3) anschneiden ein Brod. 4) empfangen, schwanger werden. 1) commencer, faire le commencement; se prendre à; se mettre à. 2) percer, mettre en perce une boisson; entamer; couper un morceau d'une chose entière. 4) concevoir, être enceinte. § 1) paczął tę robotę; poezniy tak ten list; począł się śmiać; poczynam sie bać. 2) począć wino, beczkę. 3) nie poczniy ieszcze chleba, sera, postawu. 4) białagłowa poczęła.

począł mowić. er fieng an zu reden. il a pris la parole.

niewiem co z tym począć. ich weis nicht was ich damit anfangen soll. je ne sai comment m'y prendre.

nie wiem co z nim począć. ich weis nicht was ich mit ihm anfangen soll. je ne sai que faire de qui, à quoi l'appliquer.

poczynać się. entstehen; den Anfang nehmen, sich anfangen. naître; commencer;

cer; prendre naissance; avoir son commencement. § woyna, zwoga się poczęła.

poczynnyć; *poczynać sobie*. sich aufführen, verfahren. se prendre bien, mal de; se conduire, agir, se comporter. § tak sobie poczyna iako słońce, ktore iednym umyka światła, aby drugim udzielić; z nią tak poczynał iak wniemał, że mu wolno było; poczyna sobie mężnie, skromnie.

Poczynanie, *n.* } Anfang, *m.* Entstehung.
Poczynanie się. } commencement, *m.* naissance, *f.* § o poczynaniu się i ginieniu rzeczy księgę napisał.

Poczytuię, } *v. m. F. doczytam, co za.*
Poczytywam, } 1) ein Weilchen lesen. 2) vor etwas halten. 3) zehlen, setzen in eine Zahl. 1) lire un peu. 2) tenir, réputer, croire. 3) mettre qu. au nombre de. § 1) poczytam sobie w tey książce. 2) poczytać co za cud, kogo za Swiętego. 3) poczytał go miedzy przyiacioły.

poczytać co komu na liczbie. einem etwas anrechnen. mettre sur le compte de qu; mettre en ligne de compte.

Poczytanie, *n.* das Halten vor etwas, die Achtung. l'action de réputer, de tenir.

Poczytany, *adj.* gehalten, geachtet. tenu, réputé.

w rachunek poczytany. in die Rechnung gesetzt; angerechnet. mis en lingne de compte.

Pod, *pr.* diese *Preposition* regieret folgende *Casus*: *cette préposition prend les cas suivants*:

I. *Accusativum*: | *l'Accusatif*:

1) unter, während, zur Zeit. sous, durant, pendant. § pod sam czas kazania; pod seym, pod woynę.

pod panowanie krola tego. unter der Regierung dieses Königes. sous le regne de ce Roi.

pod wieczor. gegen Abend. vers le soir.

pod sznur. nach der Schnur. tiré au cordeau.

II. wie im Deutschen, auf die Frage wohin? den *Accusativum*; auf die Frage wo? den *Instrumentalem*.	*l'Accusatif dans la signification de mouvement. & l'Instrumental quand il y a du repos.*

2) unter. sous, dessous, an dessous de.

pod stoł rzucić. unter den Tisch werfen. jetter sous la table.

pod stołem leży. er lieget unter dem Tisch. il couche sous la table. § pod dachem stoiałem a on pod szopę przed doszczem skoczył.

pod pachy. unter die Arme. par dessus les bras.

pod pismo podpis położyć. unter einer Schrift die Unterschrift setzen. mettre son nom au dessous d'un écrit. § pod piswem ied twoy podpis.

iade pod Warszawe. ich reise unter Warschau. je pars au dessous de Varsovie. § ta wieś pod Warszawą leży.

ani nad ziemią ani pod ziemią. weder auf Erden noch unter der Erden. ni dessus ni dessous la terre.

pod polewkę, pod rosoł mięso, ryba. Fleisch, Fische in der Brühe. sausse sous quelque viande, sous un poisson. § bod rosoł włożył mięso.

3) unter, unter eines Aufsicht, Herrschaft. sous qu; sous la conduite, sous la domination de qu. § pod iedno prawo, pod iednego Pana, wodza się udcymy; siedzę, mieszkam z tobą pod iednym prawem, pod iednym Panem; iest, służy pod tym wodzem; uczy się pod rzemieślnikiem dobrym.

4) unter einem Verschluß. à la clé. § pod kluczem, pod zamkiem, pod kłotką to iest; dać, schować co pod klucz, pod kłotkę.

III. den *Instrumentalem.* | *l'Instrumental.*

5) unter, bey, von Strafen. sous, sur, *en parlent des peines.*

pod gargłem. bey Lebens-Strafe. sous peine de mort.

pod ostremi karami. bey scharfen Strafen. sous peines rigoureuses. § pod szubienica, pod niełaską moią tego zaniechay; pod utratą szlachectwa i dobr; pod grzechem, pod klątwą co zakazać; pod winą, pod chłostą pod kiiem zakazano.

pod rękoimią. mit Bürgschaft, mit Caution. en donnant caution.

pod tą kondycyą. unter dieser Bedingniß. à cette condition.

pod przysięgą. bey einem Eide. avec serment, par serment.

* * *

po, pr. insf. bey den *Verbis* bedeutet diese *Praeposition*: *cette préposition jointe à un verbe signifie*:

1) unter. sous, dessous.

podchodzę pod co. unter etwas gehen. aller dessous.

podpisać. unterschreiben. soussigner.

2) ein wenig. un peu.

podpić sobie. sich ein wenig berauschen. être un peu enivré.

podweselić się. sich ein wenig lustig machen. se rejouir un peu.

Podagra, *f.* das Podagra, die Gicht in den Füssen. la goute aux piés.

Pooagrycznik, *m.* ziele. (*aegopodium*) Geiß-Fuß, Baum-Tropf. espèce de plante.

Podapryczny, *f. & adj.* } Podagrisch, ein
Podagryk, *m.* } Cyprianer, Podagricus. gouteux; qui est travaillé de la goutte aux piés; un podagre.

Podaię, } *v. m. F. podam.* 1) reichen,
Podawam, } geben, überreichen. 2) übergeben, überliefern als dem Henker. 3) darbieten, hinreichen. 4) einem überlassen, anheim stellen. 5) andeuten, lehren, zeugen, weisen. 6) einem eine Person zum Amte vorstellen. 7) biethen auf etwas, ein Geboth thun 1) présenter bailler, tendre, donner. 2) livrer, remettre en pouvoir de qu; abandonner qu. entre les mains de qu. 3) prêter, opposer, présenter, tendre les bras, la tête, le dos. 4) se raporter à qu; laisser qu. ch. augujement de qu. 5) montre, enseigner, dicter. 5) présenter qu. à qu. pour avoir une charge. 7) offrir ce qu'on veut donner pour quelque chose. § 1) poday mi tę księge; podać komu talerz, kieliszek. 2) podanu go w niewolą, katu na ftracenie. 3) podaie szyię; podał życie za Oyczyznę. 4) podaię to na roztrząśnienie, na uwagę każdemu. 5) doświadczenie i iam rozum nam to podaie. 8) podać kogo komu na urząd. 7) podałem mu na tę książkę talar; podawać targuiąć się.

podać kogo bestyom na pożarcię. einen den wilden Thieren zum Zerreißen vorwerfen. exposer qu. à dés bêtes farouches,

podać miedzy ludzie; podać dowiadomości. unter die Leute bringen, ausblasen, kund machen. faire savir, corner qu. ch. par tout; divulguer.

podać komu rękę. einem die Hand reichen, bieten. tendre, prêrer la main à qu.

podac kogo. w języki ludzkie. einen ins Gerede bringen. faire parler de qu.

podaię więcey na co. auf etwas mehr bieten. surencherir.

podaię więcey na to niżli on. ich überbiete ihn. j'encheris cela sur lui.

mało podawać. gar zu wenig bieten. més-ofrir.

przedawać więcey podaiącemu. dem Meistbietenden verkaufen. vendre au plus offrant.

podać kogo na pośmiech. einen zum Gelächter machen. rendre qu. ridicule.

tył podać. die Flucht ergreifen. tourner le dos aux ennemis.

podaiąca linia. Befest. Communications-Linie. *Fortif.* ligne de communication.

podać się. 1) sich ergeben, sich unterwerfen. 2) nachhängen, sich ergeben einer Leidenschaft. 3) sich aussetzen, sich begeben, sich darbieten. 4) klar, deutlich werden, erhellen. 1) se rendre, se livrer. 2) s'abandonner aux pleurs, aux larmes; s'adonner à une passion. 3) s'exposer à une chose fâcheuse; se livrer, se prêter à. 4) resulter de; paroître; être évident. § * 1) forteca się podała (poddała). * 2) podać (poddać się) smętkowi. 3) podać się na pośmiewisko, w języki ludzkie, podaię się pod miecz, w niewolą, na niepezpieczeństwo. 4) oczywiście się ztąd podaie, że.

z tego wszystkiego się podaie, aus diesem allen erhellet. il resulte de tout cela.

Podaminek, *m. vid. aminek Polski.*

Podanie, *n.* 1) Ueberreichung. 2) Gerichtsw. Ueberlieferung, Einhändigung in die Hände des neuen Besitzers. 3) Vorschlag, Antrag. 1) action de donner, de présenter. 2) *Palais*: la remise d'une chose dans les mains d'un autre possesseur. 3) offre, proposition, parti. § 1) dziękuię za podanie kieliszka. * 2) podanie (powzdanie) kupna, maiętności. 3) zezwolił na to podanie; podanie to mu uczynił.

podanie czego w zwyczay. Einführung einer Gewohnheit. établissement, *m.* introduction d'une coûtume.

podanie kościelne. die Tradition, die fortgepflanzte Lehre der Kirche. la tradition de l'Eglise.

Podany, *adj.* überreicht, übergeben, donné, présenté, livré.

Podarek, *m. g. podarka*; podarunek, Geschenk, Gabe, Verehrung. don, *m.* présent, *m.* § podarki brać podłego iest serca; nie złoto, ale afekt podarunek ceni; podarki zczy zaślepiaią, iezyk wiążą; podarek zrekowinny, oblubieńczy, zaletny, miłosny; podarkami na kogo iść, kogo psuć, podarki komu dać; podarek z ludzkości; podarek za oglądanie czego; przyymuie podarki na przedarowanie dane; podarunek albo podarek daie się komu dla ziednania łaski, a dar z szczodrobliwości.

podarunek komu uczynić. einem ein Geschenk machen. faire à qu. un présent.

podarunek dobrowolny. freywilliges Geschenk. don gratuit.

podarunek od Pana, od Krola. ein Herrschaftliches, Königliches Geschenk. libéralité, *f.* largesse d'un grand, d'un Roi.

podarek

podarek błaby, podły. ein kleines schlechtes Geschenk. un petit don, un chetif présent.
podarek lekarzowi, Patronawi. Ehren-Geschenk so einem Arzt oder einem Anwald gegeben wird. l'honnoraire, *m.* le salaire qu'on donne à un Médecin ou à un Procureur.
podarek zwycięzcy. Sieges-Belohnung. le prix de la victoire, la recompense qu'on donne au vainqueur.
Podarkowy, *adj.* die Geschenke betreffend. qui regarde les dons.
Podarowanie, *n.* Verehrung, Geschenk. l'action de faire un présent; donation, *f.*
Podarunek, *m. g. podarunka.* } *vid.* Podarek.
**Podarze. }
Podarek, *m. g. podatku.* Abgabe, Steuer, Herrn-Gefälle. taxe, *f.* impôt, *m.* taille, *f.* subside, *m.*
Podarkowy, *adj.* was die Abgaben betrift. qui concerne les tailles ou les impôts.
Podarkuię, *v. a.* Gaben; Abgaben, geben. payer la taille, l'impôt.
Podawam, *v. a. vid.* Podaię.
Podawanie, *n.* 1) Ueberreichung; Gebung. 2) Ton, Anstimmung eines Liedes. 3) Vergebung einer Pfründe. 4) das Bieten; ein Gebot im Dingen. 1) l'action de donner, de présenter. 2) intonnation, éttonnement d'une chanson. 3) collation d'une bénéfice. 4) enchère; offre; prix qu'on offre. § 1) podawanie talerza. 2) podawanie pieśni. 3) podawanie Plebanii; Plebana, Ołtarza, beneficium iakiego; podawanie Plebana prawo albo kolatura; te beneficia krolewskiemu należą podawanu, podawania są Biskupiego. 4) podawanie w targu.
więcey podawanie. höheres Gebot. surdite, surenchère.
Podawca, *m.* 1) Ueberreicher. 2) Collator, Vergeber einer Pfründe. 3) Angeber. 1) celui qui rend, qui présente qu. ch. à qu. 2) Collateur qui confère un bénefice vaquant. *3) délateur.
Podawczy, *adj.* die Vergebung einer Pfründe eines Land-Gutes betreffend. de Collation, qui concerne la Collation d'un bénefice ou la mise en possession. § Podawcze listy na beneficyum, na intromisyą.
Podbiał, *m.* grzybienie mnieysze. (*tussilago*) Huflatig. tacconet, *m.* pas d'âne, pié de cheval. § podbiał pierwszy, drugi albo szeroki, to iest lepieżnik; iest i trzeci podbiał to iest kniet.
Podbiecie pod moc. Ueberwältigung, Bezwingung. occupation, action de s'emparer.
podbicie miasta, kraiu. Eroberung, Unterwerfung. reduction, prise d'une ville, d'un pays.
podbicie oczu. blaues Mahl vom Schlage an den Augen. marques livides autour des yeux à cause de quelque coup.
Podbiegam pod co, *v. m. F. podbiegnę.* unterlaufen, unter etwas laufen. courir dessous.
Podbieram, *v. m. F. podbiorę.* 1) unten her wegnehmen. 2) wegspülen, abspülen, abschwemmen vom Ufer. 3) die Bienen-Stöcke beschneiden; den Honig ausnehmen. 1) ôter, prendre, emporter par dessous. 2) manger, emporter, creuser le rivage, le bord. 3) châtrer les ruches, les abeilles, en ôter une partie de gaufres de miel. § 1) głęboko lemiessem podbierać, 2) Wisła coraz daley podbiera (podlizuie, podrywa) rzeka podebrała brzeg, gorę. 3) podbierz miod, pszczoły.
Podbieranie rzeki. Abspülung, Wegschwemmung des Ufers. l'action d'emporter en battant contre le rivage ou le bord.
podbieranie modu. das Ausnehmen des Honigs. la recolte du miel; l'action de tirer les miel des ruches.
Podbieżenie, *n.* das Unterlaufen. l'action de courir dessous.
Podbiiam, *F. podbiię, v. a.* 1) unter etwas annageln, anschlagen. 2) unterziehen ein Bauholz das Gebäude zu befestigen. 3) füttern ein Kleid. 4) besohlen. 5) beschlagene Pohlnische Stiefel. 6) das Gesicht blau schlagen; blaue Fenster machen. 1) clouer, attacher, par dessous. 2) passer par dessous un bois de charpente pour affermissement du bâtiment. 3) doubler, garnir d'une étoffe, d'une fourrure un habit. 3) carraler, ressemeler, remonter des fouliers, des bottes. 5) ferrer; mettre les fers à des bottes Polonoises. 1) plomber, pocher les yeux, le visage à qu. § 1) bodbiy podporki aby się deska nie chwierutała. 2) podbić budynek balkami. 3) podbić szatę wilkami. 4) podbić trzewiki, boty; podeszwę przybić. * 5) podbić (podkować) boty. 6) podbić komu oczy. gębę.
podbić trzewiki ćwiekami. die Schuhen bezwecken, benageln. mettre des clous à des souliers.
podrić; podbić kogo pod moc. einen bezwingen, unter seine Gewalt bringen. subjuguer, *v. a.* assujettir, *v. a* mettre sous le joug, reduire qu. sous sa puissance; se rendre maître de.

podriiać komu bębenka, vid. Bębenek.

Podbity, *adj.* 1) angenagelt, angeschlagen unter etwas. 2) gefüttert. 3) besohlt. 4) bezwungen. 1) att-ché, cloué par dessous. 2) doublé de quelque étoffe. 3) remonté, ressemélé. 4) domté, reduit sous la puissance de qu. subjugué, soumis, vaincu § 1) podbite łaty pod oknami. 2) izuba sobolami podbita. 3) trzewiki mocnemi podeszwami podbite. 3) bodbite narody.

podbite oczy, podpite okienka. blaue Fenster, blaue Augen. des yeux pochés.

Podbrodek, *m. g. podbroka.* das Kinn. le menton.

podbrodek końſki. Pferde-Kinn. sou-barbe de cheval.

Podbrzeże, *n. vid.* Pobrzéże.

Podpudować co, *F. podbuduie. v. a.* unterbauen. bâtir au dessous d'un bâtiment.

Podbudowanie, *n.* Podbudynek, *m.* Unterbauung, Unterzug. ouvrage qu'on fait pour soutenir le bâtiment qui est dessus,

Podkurgam kogo, *v. m. F. podburzen.* aufhetzen. inciter, exciter, susciter qu.

Podchlebuię, Podchlebstwo, *vid.* Pochlebuię, Pochlebstwo.

Podchmielam, *v. m. F. podchmielę.* 1) etwas hopfen, mit Hopfen anmachen. **) einen berauschen. 1) houblonner un peu. 2) enivrer qu.

podchmielić ſobie. sich berauschen. s'enivrer un peu.

Podchodzę, *v. m. F. podeydę.* 1) untertreten, unter etwas gehen. 2) unterlaufen als eine Wunde. 3) hintergehen, berücken, betrügen. 1) aller, se retirer, entrer dessous. 2) s'enfler d'une meurtrissure; devenir livide & sanguinolent de quelque coup. 3) décevoir, prendre, frustrer, défrauder, fourber, tromber qu; imposer, la donner bonne à qu. § 1) podeyść pod dach. 2) podchodzi skora krwią od uderzenia. 3) w moich mię podszedł nadzieiach; moię podchodziſz zamysły; podeyść kogo sztuką skrytą.

podchodzić ſobie. sich etwas müde laufen. être un peu las du chemin; se lasser un peu à marcher.

podeyść pod armaty fortecy. unter die Stücke einer Festung kommen. se retirer sous les canons d'une forteresse.

Podchorąży, *m.* Unter-Fähnrich. Aide-enseigne.

Podchwytacz, *m.* Ausspäher, After-Reder. rapporteur, observateur qui épie les actions de qu. pour les rapporter.

Podchwycenie, *n.* Betretung, Ertappung. surprise, *f.* fait par lequel on surprend qu. sur.

podchwycenie liſtow. das Auffangen der Briefe. interception des lettres.

Podchyconx, *adj.* 1) ertappt, betreten. 2) angefangen, von Briefen. 1) surpris, pris, attrapé sur. 2) intercepté.

Podchwytywam, } *v. m. F. podchwycę.*
Podchwytuię, } 1) einen auf etwas betreten, ertappen; fangen. 2) auffangen Briefe. 1) attraper, surprendre, prendre qu. sur. 2) intercepter, surprendre une lettre. § 1) nie podchwyciſz franta tego; śmierć nigdy nie podchwyci cnotliwego; podchwyciłem go w tym. 2) słowa, listy podchwytuią.

podchwycieć cogo w słowie, w mowie. einem in der Rede fangen. prendre qu. au mot; prendre une personne par ses paroles mêmes; prendre qu. par le bec.

Podchwytywanie, *n.* 1) List einen in etwas zu fangen. 2) das Auffangen der Briefe. 1) finesse pour attraper, pour surprendre qu. sur. 2) l'action d'intercepter une lettre.

Podchwytliwy, *adv.* auf eine listige Art im Fragen. captieusement, d'une manière captieuse.

Podchwytliwy, *adj.* arglistig im Fragen, einen zu fangen. captieux, plein de déceptions; qui surprend finement.

Podciąg, *m.* 1) starker Balken, darauf das Gebälke ruhet. 2) Meßk. die Subtensa oder die Sehne, ist die gerade Linie von dem Ende eines Bogens zum anderen. 1) grande poutre qui soutient les solives & les soliveaux. 2) *Géom.* corde d'un arc, ligne tirée d'un bout à l'autre.

Podcięcie, *n. vid.* Podcinanie.

*Podcięgacz, *m. g. a. popręg.* Pferde-Gurt, Sattel-Gurt. sangle pour sangler un cheval.

Podciągam co, *v. a. F. podciągnę.* unter etwas ziehen. tirer, étendre dessous.

Podciekam, *v. m. F. podciekę.* unter etwas fließen. couler par dessous, passer au-dessous.

Podcienbitki, *plur. vid.* Podsiębitki.

Podcieś, *f. vid.* Podwalina.

Podcięty, *adj.* unten behauen, etwas angehauen. coupé en bas; haché ou coupé un peu. § podcięte drzewo.

Podzinam, *v. m. F. podetnę.* 1) unten behauen; etwas anhauen. 2) eine Ader öffnen; durch einen Schnitt die Nerven zerschneiden, um einen zu lähmen. 1) inciser; couper par dessous; couper un arbre au pié; entamer un arbre. 2) ouvrir,

2) ouvrir une veine, couper les nerves à quelqu'un pour l'estropier. § 1) podciąć drzewo, korzenie, chwast. 2) podcinać żyły, podcięto mu żyły suche.
Podcinanie, *m.* podcięcie, *m.* 1) die Be- oder Anhauung. 2) die Oeffnung der Ader; die Durchschneidung der Flächsen. 1) l'action de couper un arbre au pié, ou de l'entamer. 2) l'ouverture d'une veine; coupure, *f.* incision des nerfs.
Podczas, *adv.* czasem, tedy owedy. denn und wenn. quelquefois.
pod czas. zur Zeit. pendant, durant.
Podczastwo, *n.* Mundschenken-Würde. la dignité d'Echanson; échansonnerie.
Podczaszy, *m.* Mundschenk. Echanson. § Podczaszy Krolewski.
Podczaszy Koronny. Kron-Mundschenk. Grand Echanson de la Couronne. § Podczaszy Nadworny.
Podczaszy Litewski. Lithauischer Mundschenk. Grand Echanson de Lituanie.
Podczaszyna, *f.* Mundschenken-Frau, *f.* Echansonne.
Podczaszanka, *f.* Fräulein, Podtschaschanka. Mlle la jeune Echansonne.
Podczaszyc, Mundschenken Sohn. le jeune Echanson, fils d'un Echanson.
Podczos, *n.* Kohl- oder Kraut-Sprosse. tendron, cimette, cime de chou, rejetton au pié du chou.
Podczosowy, *adj.* die Sprossen von Kohl und Kraut betreffend. de cime; qui regarde les rejetons du chou.
Poddachowy, *adj.* (poddaszny, pod dachem, nakryty. mit einem Dache bedeckt. qui est sous un toit.
Poddaię, Poddawam, } *v. m. F. poddam.* ergeben, übergeben in eines Gewalt. rendre, livrer, mettre au pouvoir de. § poddał fortecę nieprzyiacielowi.
poddać się. 1) ergeben, sich unterwerfen. 2) fig. sich ergeben, nachhängen einer Leidenschaft. 1) se rendre, se donner, se livrer, se soumettre. 2) s'abandonner, s'adonner, se donner aveuglement à une passion. § 1) poddać się nieprzyiacielowi; poddać się pod władzą i moc czyią. 2) poddał się smękowi, swey woli (na swawolę); na nierząd się poddała.
Poddanie, *n.* Uebergabe als einer Stadt. reddition d'une ville; action de rendre une place à l'ennemi.
poddanie się komu. die Ergebung, Unterwerfung. composition qu'on fait avec l'ennemi; action de se rendre.
Poddaniec, *m. g. poddańca*; ktory się poddał. der sich dem Feinde ergeben hat. qui s'est rendu à son ennemi.
Poddanka, *f.* eine leibeigene Unterthaninn. femme main-mortable; une esclave; paysanne mortaillable. § poddanka wieczysta.
Poddaństwo, *m.* 1) Unterthänigkeit. 2) die gesammten Unterthanen eines Regenten, eines Reichs. 3) die Leibeigenschaft, Sclaverey, die leibeigenen Knechte einer Herrschaft. 1) sujétion, servitude. 2) le vaselage, tous les sujets d'un Prince régnant. 3) mortaille; servitude. 4) tous les sujets d'un Seigneur. § 1) należyte krolowi oddał poddaństwo; w ktorego rządz zupełnym się na zawsze zapisał poddaństwem. 2) wierne twoie stawa poddaństwo. 3) ciężkie to na ubogich ludzi poddaństwo. 4) Pan w poddaństwo bogaty.
Poddany, *adj.* 1 unterworfen, unterwürfig. 2) unterthan einem regierenden Herrn. 3) leibeigner Unterthan, Leibeigner. 1) soumis à qu; dépendant de qu. 2) serf, esclave, soû-manant; paysan mortaillable homme main-mortable, homme de corps. § 1) Prowincye Pruskiemu krolestwu poddane. 2) krol ten był łaskaw na swoich poddanych. 3) drze poddanich swoich; moiego zabił poddanego.
Poddasze, *n.* der Söller; der Boden der Gaden unter dem Dach. galetas, *m.* le dernier étage qui est sous le toit. § chowac gołębie na poddaszu; komora na poddaszu.
Poddaszny, *adj. vid.* Poddachowy.
Poddęty, *adj.* 1) aufgeblasen, angeblasen. 2) aufgeblasen, stolz. 1) soufflé, rempli de vent, enflé. 2) enflé, orgueilleux.
Poddymacz, *m.* 1) Anblaser. 2) fig. Anhetzer, Stifter eines Unheils. 1) souffleur. 2) *fig.* auteur de quelque mal, atise-querelle. § 1) poddymacz ognia. **2) poddymacz rozruchow, hałasow.
Poddymam, *F. poddmę.* *1) etwas aufblasen, anblasen. 2) stolz machen. 1) souffler un peu; enfler ou remplir un peu de vent. 2) enfler, grossir, enorgueillir. § 1) poddmiy ogień; podnać węgle.
poddmiy. blas die Backen auf. faites un pet en gueule.
**poddymać, podszczać.* aufhetzen. suggérer, inciter, atiser.
Poddymanie, *n.* 1) das Aufblasen. 2) das Aufhetzen. 1) l'action d'enfler, de souffler. 2) incitation, instigation.
Poddźwignąć co, *F. poddźwignę, v. a.* 1) eine Last aufgeben. 2) fig. aufhelfen, auf-

aufrichten. 1) soulever un fardeau. 2) subvenir, aider à; rétablir, soulager. § 1) poddźwigniy ten kamień dragiem. 2) poddźwignął upadłe rzeczy, ubogiego rzemieślnika.

Poddźwignienie, *n.* 1) Aufhebung einer Last 2) Hülfe, Rettung. 1) l'action de soulever une chose lourde. 2) secours, aide, assistance. § 1) poddźwignienie ciężaru. 2) znikąd żadnego mię czuł poddźwignienia; z poddźwignieniem ubogich ludzi.

Poddźwigniony, *adj.* 1) von der Stelle gehoben. 2) gerettet, dem man aufgeholfen hat. 1) soulevé, levé comme un fardeau. 2) secouru, assisté.

Podemknąć, *vid.* Podmykam.

Podeprać, *F. podepcę, v. a.* eig. u. fig. mit Füssen treten. *prop. & fig.* fouler aux piés; mettre sous les piés. § podeptać z nieobaczka, z wzgardy, ze szkodą.

Podeptanie czego; eig. u. fig. Zertretung, Niedertretung. *prop. & fig.* foulement aux piés.

Podeptany, *adj.* eig. u. fig. niedergetreten, zertreten. *prop. & fig.* foulé aux piés. § podeptane zboże, prawa.

Poderwany, *adj.* unten weggerissen, weggespült als ein Ufer. arraché, mangé, emporté par dessous comme un rivage. § brzegowi nie wierz poderwanemu, *prov.*

Podeści, *n. vid.* Podeyście.

Podesłaniek, *m. g. podesłańca.* ein heimlich Abgeschickter. un émissaire.

Podesłany, *adj.* heimlich, abgeschickt. envoyé pour épier

list podesłany. untergeschobener Brief. lettre supposée ou substituée.

Podeszłość wieku, der Anfang des Alters. l'âge un peu avancé; le commencement de la vieillesse.

Podeszły, *adj.* 1) mit Blut untergelaufen, 2) ältlich; etwas betagt. 1) meurtri, livide, sanguinolent d'un coup. 2) un peu avancé en âge, qui est sur l'age; un peu vieux, qui est sur le retour de son âge. § 1) rana otokiem podeszła. 2) podeszły w leciech; wiek podeszło, dla podeszłych lat na woynę iść nie może.

oczy łzami podeszłe. benetztes Auge. un oeil larmoyant, arrosé de larmes.

Podeszwa, *f.* 1) die Fuß-Sohle. 2) Sohle an Schuhen, Strümpfen. 4) Unterrinde am Kuchen. 1) la plante du pié. 2) semèle de soulier, de bas. 3) abaisse d'une pièce de four.

dołek w podeszwie. die Grube in den Fuß-Sohle. creux, *m.* fossette, *f.* à la plante du pié.

nowa podeszwa. neue Sohle. semele neuve.

trzewiki, boty z nowemi podeszwami. neu besohlte Schuhe oder Stiefeln. souliers remontés, bottes remontées.

podeszwy dać pod boty. Stiefeln besohlen. remonter une paire de bottes. § podeszwy dać pod trzewiki, parynkr.

podeszwa wystawy. Bauk. Entwurf, Grund-Riß. *Archit.* iconograpie, plan.

zbiera piasek napodeszwę. er nimmt das Hasen-Panier. il joue des talons; il prend la fuite.

para podeszew. ein Paar Sohlen. une paire de semeles.

podeszwa wpudowanie, vid. Podwelina.

podeszwa sznurowana, vid. *obuwie z podeszwą.*

Padeszwowy, *adj.* 1) Fuß-Sohlen-. 2) Sohlen-. 1) de plante du pié. 2) de semele.

Podeymowanie się, podięcie się czego. ein Unternehmen. entreprise, l'action d'enrreprendre.

Podeymuię, *v. m. F. podeymą.* 1) halten, stützen, unterfassen mit den Händen. 2) auf sich nehmen. 3) leiden, ertragen. 4) unterhalten, ernähren. 1) soutenir, appuyer, prendre par dessous une chose pour la tenir. 2) entreprendre. 3) souffrir. 4) entretenir, nourrir, fournir la subsistance à. § 1) podeymiy ten ciężar dragiem, rękoma. 2) podiąć pracę, staranie, siłopot. 3) podiał karanie, szkodę. 4) swoim kosztem chorągwie wystawił i podeymuie.

podeymować boki. die Hände in die Seiten setzen. faire le pot à deux anses; avoir les mains sur les hanches. § podiąwszy boki sobie chodzi.

podiąć się czego, unternehmen. entreprendre. § wielkiey się podiął pracy.

Podeyrzeć, *F. podeyrzę.* argwohnen. soupçonner. § podeyrzał żonę z nim; podeyrzać kogo o czym.

Podeyrzany, *adj.* verdächtig. soupçonné. § podeyrzany mi iest.

rok podeyrzany. Stufen-Jahr. un an climaterique.

Podeyrzenie, *m.* Argwohn, Verdacht. soupçon, *m.* ombrage, *m.* § bez podeyrzenia chluby powiem; wziąć, miać podeyrzenie o kim albo o czym; podeyrzeniem narabać.

Podeyrzliwie, *adv.* argwöhnischer Weise. d'une manière soupçonneuse.

Podeyrzliwy, *adj.* argwöhnisch. soupçonneux, défiant.

Podeyrzon,

Podeyrzon, *m.* ziele, *vid.* Podeyżrzon.
Podeyście, *n.* 1) Untertretung unter etwas. 2) Betrug. 1) l'action de se retirer dessous. 2) tromperie, *f.* fourberie, *f.*
Podeyzrzon, *m.* ⎫ ziele, podeyrzon.
Podeyzrzał, *m.* ⎭ (*lunara minor*) klein Mond-Kraut, klein Pfennig-Kraut, Leber-Raute. lunaire, taure.
podeyzrzon. żołty, vid. Psi—*psia cebula.*
Podgardle, *n.* der Kehl-Riemen am Pferde-zaum. la sou-gorge; morceau de cuir attaché à la tetiere qui passe sous la gorge du cheval.
Podgardłek, *m. g. podgardłka.* 1) Vorder-Hals, Vorder-Gurgel. 2) abhangende Wamme am Hals eines Ochsen. 1) la partie antérieure du cou. 2) fanon, peau vuide qui pend au cou des boeufs. § 1) podgardłek iest przednia część szyie. 2) podgardlek wołowy albo skora obwiesista.
podgardłek u kura. Hahnen-Bart, die untersten Lappen am Hahnen-Kamm. la barbe ou la chair qui pend audessous du bec d'un coq.
Podginam; *v. m. F. podegnę.* unten umbiegen. plier par dessous.
**podgiąć się, vid.* Podkasuię się.
Podgłowny, *adj.* nach der Haupt-Sache der beste, der erste. le prémier après le principal; le plus considérable après le prémier.
podgłowne wino. der beste nach dem Haupt-Wein. du vin qui suit après la meilleure ou prèmiere sorte. § wino iest głobne, poygłowne, stołowe i śrzednie.
Podgolić, *F. podgolę, v. a.* unten balbieren. raser le dessous de la barbe. § podgol mu brodę.
Podgorczyk, *m.* Inwohner aus dem Unter-Gebürge. montagnard qui habite sur la pente d'une montagne.
Podgorny, *adj.* im Gebürge wohnhaft. qui habite au pié p'une montagne.
Podgorzel, *m.* ziele, *vid.* Ostropest.
Podgorzanin. Inwohner auß Süd-Reussen. habitant de la petite Roussie Australe.
Podgorze, *n.* 1) Landschaft am Gebürge; das Unter-Gebürge. 2) Süd-Reussen am Carpatischen Gebürge. 5) pays situé au pié ou sur la pente d'un mont. 2) petite Russie Australe près des Carpates.
Podgorski, *adj.* an den Gebürgen oder in Süd-Reussen gelegen. situé près une montagne, ou dans la petite Russie des Carpates. § Podgorskie Starostwa.
Pogrycam co, *v. m. podgryzę.* unten herumbeugen. ronger par dessous.

Podhetmani, *f. m.* Unter-Heerführer, General-Lieutenant. Lieutenant-Général, qui a le commendement après le Général.
Podiadam sobie, *F. podiem sobie*, czym. sich satt essen; zur Gnüge essen. manger son sou; manger autant qu'il faut pour se rassasier.
Podiarzimi; *adj.* ⎫ Joch, das ins Joch
Podiarzmowy, *adj.* ⎭ gespannt wird. de joug; qui est sous le joug, qu'on attache au joug.
Podiadek, *m. g. podiadka*; robak. Wurzel-Nager, ein Wurm mit acht Füssen. un spondille, un insècte à huit piés qui ronge les racines.
Padiazd, *m.* Streif-Parthey. parti, détachement envoyé à la petite guerre. § podiazdy papedły na niego.
na podiazdy iść, iechać. auf Parthey ausgehen. faire une course; batere l'estrade.
Podięcie, *n.* Podeymowanie, *n.* Unternehmen, Unternehmung. entreprise, *f.*
Podięty, *adj.* 1) unten gefaßt. 2) unternommen. 1) pris, soutenu par dessous. 2) entrepris. § 1) podięty drągiem ciężar. 2) nad siły podięta praca.
Podiezdek, *m. g. podiezdka.* Klepper, kleines Pferd. bidet, *m.* petit cheval.
Podieżdżam, *v. m. F. podiadę.* unter etwas fahren. passer, aller en chariot ou en batteau dessous qu. ch. § podiechać pod most, bod bramę karetą; podiedź tu czołnem.
Podieżdżanie, *m.* Streiferey, *f.* course, *f.* petite guerre, § trapić nieprzyiaciela pudieżdżaniem.
Potmurować co, *F. podmuruię,* untermauern. maçonner au dessous.
Podkanclerzy; *m.* Unter-Canzler. garde des seaux; Vice-chancelier; Sous-chancelier.
Podkanclerzy Koronny. Kron-Unter-Canzler. Chancelier de la Couronne.
Podkanclerzy Litewski. Unter-Canzler von Lithauen. Chancelier de Litnanie.
Podhorski. Manns-Name. nom d'homme.
Podhoryczanin. Mannsname. nom d'homme.
Podkanclerzyna, *f.* Kanzlerinn, *f.* la Chanceliére.
Podkaclerzanka, *f.* Kanzler-Fräulein. la jeune Chanceliere; fille d'un Chancelier.
Podkanclerzyc. ein Canzlers-Sohn. fils de Chancelier.
Podkarm, *m.* Podkarmianie, *n. vid.* Popas.
Podkarmiam, *v. m. F. podkarmię, vid.* Popasam.

podkarmię

podkarmić się. sich etwas sättigen. se rassasier un peu; contenter son appetit.
Podkasały, *adj.* } aufgeschürzt, in die Höhe gehoben, von Kleidern. troussé, haussé, *en parlant des habits.* § podkasałe nastały teraz stroie.
Podkasany, *adj.* }
Podkaska, *f.* Gürtel, Leib-Binde der Weiber sich aufschürzen. ceinture de femme pour se trausser.
Podkasuię, *v. m. F. podkaszę.* aufschürzen, untergürten. trousser, hausser l'habit. § podkasała spodnicę.
podkasać się, sich aufschürzen. se trousser. § niech się podkasze i w brod idzie.
Podkład, *m.* 1) Unterlage; Sache die zum Unterlegen dienlich ist. 2) leichtes Küssen oder Filz, so man auf das Pferd unter den Sattel leget. 1) ce qui sert à coucher dessous une chose. 2) panaau; piéce de feutre ou coussinet, qu'on met sous la selle de peur qu'elle ne blesse le cheval.
Popkładalny, *adj.* das man unterlegen kann. qui est propre à poser ou à placer dessous.
Podkładam co, *v. m. F. podłożę.* unterlegen, unterschieben. coucher, poser, placer dessous une chose. § podłoż kamień, kloc pod peczkę.
podłożyć ogień. Feuer anlegen. mettre le feu à en. § podłożyć ogień pod dom.
Podkładany, *adj.* podłożony, *adj.* untergelegt. mis par dessous; couché, posé au dessous de qu.
ogień podłożony. angelegtes Feuer. du feu qu'on a mis à dessein.
Podkładanie, *n.* podłożenie, *n.* Unterlegung, Unterschiebung. l'action de poser dessous.
Padkolan, *m.* ziele. (*ophris*) Zwey-Blatt, ein Kraut. ophris
Podkolanek, *m. g. podkolanka.* 1) Knie-Kehle. 2) Knie-Küssen. 1) jarret, *m.* 2) carreau, *m.* coussin sur quoi on se met à genoux.
Podkomorzy, *m.* Cammerherr. Chambelan. § urząd Podkomorzego; Podkomorzowie krolewicy; ziemscy.
Podkomorzy Koronny. Groß-Kron-Cämmerer. Grand Chambelan de la Couronne.
Podkomorzy Litewski. Groß Cämmerer von Lithauen. Grand Chambelan de Lituanie.
Podkomorzy ziemski. (succamerarius) Cämmerer eines Kreises. Chambelan Terrestre.
Pokoniuszy, *m.* Unter-Stallmeister. Sous-Ecuyer. § Podkoniuszy Koronny, Podkoniuszy Litewski.

Podkob, *m.* 1) Untergrabung. 2) eine Pulver-Mine. 3) fig. Falle, Nachstellung. 1) sape, enfoncement sous les terres. 2) mine chargée de poudre. 3) *fig.* un piége, filet, embuches, *f. plur.* § 1) podkopami dom obalić. 2) podkopy założyć; prochu w podkop założyć. 3) na zdradę i podkop te pytania były; podkopu tego nie uniknie.
Podkopanie, *m.* podkopywanie, *m.* Untergrabung. fouissement par dessous, l'action de creuser par dessous.
Poekopnik, *m.* 1) Untergraber. 2) Minierer. 3) Dieb, der sich in die Häuser eingräbt. 1) sapeur; pionnier qui sape. 2) mineur, celui qui mine. 3) voleur qui perce le fondement d'une maison.
Podkopny, *adj.* Kriegsb. unterirrdisch, unter der Erde gelegen. *Fortif.* souterrain, qui est sous terre, sous le rempart. § ganek podkopny; szyia podkopna; galerya podkopna.
Podkopuię, } co, *v. m. F. podkopię.* 1) untergraben. 2) unterminieren. 3) untergraben, umstoßen, verderben. 1) saper; fouir, creuser par dessous 2) miner, faire une mine. 3) saper, miner, detruire. § 1) podkopawszy dom obalili go. 2) wał podkopać i prochem zasadzić. 3) chciał podkopać fundamenta tey monarchii.
Podkopywam, }
Podkowa, *m.* ein Manns-Name. Podkowa, nom d'homme.
Podkowa, *f.* ein Huf-Eisen. fer de cheval.
podkowę oderwać. ein Huf-Eisen abreißen. arracher le fer du pié d'un cheval.
podkowa turecka, ein holes Huf-Eisen. un fer de cheval qui est creux.
Podkować, *v. m. F. podkuię.* ein Huf-Eisen auflegen; beschlagen ein Thier, einen Polnischen Stiefel. ferrer, garnir de fer un animal ou une botte Polonoise. § podkuy konia; podkuł boty.
Podkowanie, *n.* Podkucie, *n.* das Beschlagen der Pferde, der Pohlnischen Stiefeln. ferrure, *f.* maniére de ferrer un cheval ou une botte à la Polonoise.
Podkowany, *adj.* podkuty, *m.* beschlagen. ferré, garni de fer au pié. § podkowany bot, koń.
Podkowka, *f.* Eisen am Polnischen Stiefel. demi-cercle, *m.* ou petite arcade de fer qu'on met à une botte Polonoise au lieu du talon.
podkowka. f. ziele. vid. Poniakowka.
Podkownik, *m.* ziele, *vid.* Wytrych ziele.
Podkrześlam co, *v. m. F. podkrześlę.* podkreślam. unterstreichen. souligner, tirer un trait sous un mot.

czerwonym inkaustem podkrześlić, podkreślić. mit rother Dinte unterstreichen. souligner de rouge.
Podkup, *m.* podkupowanie się pud kogo. das Ueberbieten, Mehrbieten, enchère, *f.* augmentation de prix; renzi, *m.*
Podkupnik, *m.* ein Ueberbieter. enchérisseur, *m.* celui qui enchérit.
Podkupny, *adj.* der höher bietet. qui fait enchère.
podkupne, n. das höhere Gebot, das Uebergebot. l'enchère, le prix augmenté.
Podkupuię się pod kogo, *v. m. F. podkupie się.* mehr bieten, einen übertrieben, überbieten. surenchérir; enchérir sur qu.; offrir plus; faire une enchère. § podkupił się talarem.
Podkurzam co, *v. m. F. podkurze.* einen Rauch machen, oder unten herum räuchern. faire de la fumée par dessous, fumer, encenser au dessous.
Podkurzanie, *n.* podkurzenie, *n.* das Räuchern unter etwas. l'action de fumer, d'encencer au dessous.
Podkurzony, *adj.* geräuchert. encensé, *adj.*
Podłamuię co, } *v. m. F. podłamie.* unten anbrechen, anknicken. rompre, casser par dessous.
Podłamywam, }
Poplaski, *adj.* Podlachisch. de Podlachie.
Podlaszanin, *m.* ein Podlachier. un habitant de Podlachie, un Polaque.
Podlaszczki, *plur.* (*inodora*) wilde Veilchen ohne Geruch. espèce de violettes de Mars sans odeur.
Podlasze, *n.* Podlasie, *n.* Podlachien, *n.* eine Woywodschaft zwischen Masovien und Litthauen. Podlachie, *f.* un Palatinat entre la Masovie & la Lituanie.
Podławie, *n.* lediger Ort unter der Bank. l'endroit vuide audessous d'un banc.
Podłażę, *v. m. F. podleze, pod co.* unterkriechen, durchkriechen. ramper par dessous; se glisser; passer en se baissant. § pokora wszępżie podlezie, *prov.* bodleź gdzie przeskoczyć nie możesz, *prov.*
Podle, *adv.* 1) dicht dabey. 2) schlecht. 1) de près, auprès, proche, tout contre, près à près. 2) vilainement, chetivement, exiguement. § 1) podle mieszka. 2) podle żyie, pisce, mowi.
podle, pr. g. bey, neben bey. proche de; auprès de. § podle matki stoi.
Podlegom, leżę pod czym. unter etwas liegen. être couché ou situé au dessous de; être mis, être étendu dessous.
Podlegam komu, gniewliwemu, dziwakowi. einem Zornigen, Wunderlichen weichen, nachgeben. venir à jacé, ceder; condescendre.
podlegać. unterworfen seyn; unter etwas oder einem stehen. être soumis, être sujet à; dépendre, être dépendant, relever, être sous la puissance de. § wszyscy pod prawo śmiertelości podlegamy; podlegać czyiey dyskreci.
Podległość, *f.* Podleganie, *n.* 1) eig. u. fig. Unterwürfigkeit. 2) Beding, Bedingniß. 1) *prop. & fig.* sujettion, *f.* dépendance, *f.* 2) clause, condition. § 1) podległość namiętnościom naywiększa niewola. **2) przyiął na się podległości (kondycye) tak ciężkie.
Podległy, *adj.* 1) unter etwas liegend. 2) unterwürfig, ergeben. 1) situé dessous; mis dessous. 2) dépendant, sujet, soumis. § 1) pod gorami podległe krainy. 2) podległy prawu, rządom czyim; wszystkie rzeczy odmianom podległy podległy służbie szatańskiey; podległy obrotom odmiennego szczęścia, namiętnościom, ludzkim dotkliwościom.
Podlewa, *f.* Brühe, Ueberguß. sauce, *f.*
Podlewam, *v. m. F. podleie.* 1) unter etwas gießen. 2) taufen ein Getränk, Wasser zugießen. 3) einen begießen. 2) beströmen, benetzen eine Stadt. 1) répandre, verser sous qu. ch. 2) bâtiser, mettre de l'eau dans une liqueur. 3) répandre, jetter de l'eau sur qu. 4) baigner, arroser une ville. § 1) podley masło pod pieczenią. 2) podlać winomleśio wodą. *3) podlał (polał) mię wodą. 4) Wisła Warszawę podlewa.
podlewać się. sich berauschen. s'enivrer. § dobrym winkiem się podlewa.
Podlewanie, *f. n.* Gießen unter etwas. l'action de verser sous une chose.
Podlizuię, *v. m. F. podliże.* unter etwas lecken. lécher par dessous,
podlizuie rzeka brzegi. der Fluß spület das Ufer weg. la rivière mange, empore le bord.
Podło, *adv.* gering, schlecht. exiguëment, vilainement, chetivement, légérement.
Podłoga, *f.* der Fußboden. plancher, *m.* carreau, *m.*
Podłotek, *m. g. podłoktka*; wezgłowko pod łokcie. Ellbogen-Küssen, sich auf solchem zu lehnen. accoudoir, *m.* coussin qu'on met sous les coudes.
Podłomyślnie, *adv.* niederträchtiger Weise. bassement, d'une manière peu noble, vilainement.
Podłomyślny, *adj.* niederträchtig. bas, vil, abjet, lâche, mal-honnêté.
Podłomyślność, *f.* Niederträchtigkeit. bassesse d'ame, lâcheté, mal-honnêteté.
Podłość, *f.* Geringschätzigkeit, Wenigkeit. exiguité, vileté, *f.* néant, *m.*

Podłożony, *adj.* untergeleget. étendu dessous, mis dessous.

Podłożyć, Podłożenie, *vid.* Podkładam, Podkładanie.

Podług, *pr. g.* vermöge, laut, nach. selon suivant. § podług praw, Pisma Swiętego; podług. woli twoiey.

Podługowaty, *adj.* länglicht, oval. longuet, oblong, qui est un peu long.

Podłuż, w dłuż, *pr. g.* längst. le long de. § podłuż muru w chatach mieszkaią.

Podłużka, *f.* 1) der Forst im Dache. 2) Schnitte, lang geschnittenes Stückchen. 1) le faîtage, le faîte, bois de charpente où les chevrons sont arrêtes par en haut. 2) tranche, zest, morceau coupé en long. § 1) podłużka iest tram w dachu na wierzch u krokiew. 2) pokraić melon, orzech włoski, rzepę w podłużki.

Podły, *adj.* schlecht, gering. vilain, chetif, bas, vil, exigu, plat. § podleyszego niemasz człowieka; w podłym życie stanie; podła to rzecz.

Podmagam, *v. a.* Podmaganie, *vid.* Podpomagam.

Podmawiam, *v. m.* F. *podmowię.* zum Bösen bereden, bestellen, abtrünnig machen. apostèr, attirer, débaucher qu. § podmowili szylwacha.

podmowili sobie. sie haben einen Wortwechsel gehabt. ils se sont pris de paroles; il y avoit quelque querelle entre eux.

Podmiesięzny, *adj.* niedrig, unter dem Monde gelegen. subnaire, *adj. c.*

Podmazuię co, *v. m.* F. *podmużę.* unten herum beschweren. oindre, *v. a.* frotter, enduire par dessous.

Podmiot, *m.* untergeschobene Sache. subposition, *f.* chose supposée; chose fausse mise en la place d'une vrai.

Podmorski, *adj.* an der See gelegen. maritime, *adj.* qui est auprès de la mer.

Podmurować co, F. *podmuruię*, *v. a.* untermauern. maçonner par dessous.

Podmurowanie, *n.* Untermauerung. l'action de maçonner par dessous.

Podmurowany, *adj.* untergemauert. maçonné dessous.

Podmurny, *adj.* } nahe an den Stadt-
Podmurowy, *adj.* } mauern gelegen. situé proche les murs d'une ville.

podmurny plac. } Platz vor einer Stadt-
Podmurze, *n.* } Mauer. place proche les murs & les remparts d'une ville.

Podmykam co, *v. m.* F. *podemknę.* 1) unterrücken, unterschieben. 2) anrücken ein Kriegs-Heer an einen Ort. 3) pfuscheln, vertuschen im Kartenspiele. 4) einem Geld zustecken, heimlich ein Geschenk geben. 1) faire avancer dessous une chose. 2) faire avancer les troupes à; approcher les troupes de. 3) tricher, piper au jeu. 4) couler de l'argent à la main de qu.; fourrer un présent à qu. § 1) podemkniy stołek pod stoł. 2) podemknął kilka regimentow pod miasto. 3) podemknąłeś.

podemknąć się. an etwas rücken, sich nähern. s'approcher de; s'avancer à. § podemknął się nieprzyiaciel pod mur; podemknęli się pod fortecę, pod miasto.

Podmywanie, *n.* podmycie, *n.* das Abwaschen unten herum. l'action de laver par dessous.

podmywanie palow. die Losspühlung bey Grund-Pfähle durchs Wasser. le dégravoyement des piloris par l'eau courante.

Podmywam co, *v. m.* F. *podmyię.* unten herum waschen. laver par dessous.

rzeka brzegi podmywa. der Fluß schwemmet seine Ufer weg. le riviere mange, ronge ses bords.

woda pale podmywa. das Wasser spület die Pfähle ab. l'eau dégravoïe, déchausse les pilotis.

Podniebie, *n.* nadworze. Ort unter freyem Himmel. lieu qui est en plein air,, au serain, à la belle étoile; endroit qui est à découvert.

Podniebienie, *n.* 1) der Gaumen. 2) Felder-Decke, Gyps-Decke eines Zimmers; 3) ein Kirchen-Gewölbe. *4) Himmel über einem Bette. 1) le palais de la bouche. 2) plat fond, lambris. 3) voute de l'Eglise. 4) pavillon, ciel d'un lit. § 1) podniebienie w uściech. 2) roża na podniebieniu. 3) podniebienie kościoła. *4) podniebienie (nadmiotek) nad łożkiem.

Podniebny, *adj.* unter freyem Himmel gelegen. qui est à l'air, à découvert.

Podniecam, *v. m.* F. *podniecę.* 1) anflammen. *4) fig. anflammen, anfrischen. 1) allumer, exciter feu. 2) *fig.* allumer, enflammer, exciter, embrases. § 1) podnieć drwa. 2) podniecać zapały miłości; podniecił mieszkańcow do byntow.

Podniecanie, *n.* podniecenie, *n.* eig. und fig. Anflammung. *prop. & fig.* l'action d'allumer.

Podniecony, *adj.* eig. u. fig. entzündet, angeflammet. *prop. & fig.* enflammé, allumé. § podniecona winem ochota.

Poniesienie, *n.* 1) Aufhebung. 2) Erhöbung, Erhebung, Beförderung. 3) Erhöhung.

hung, als des Preises. 1) élevation; l'action de lever de bas en haut. 2) élevation, avancement, promotion. 3) surhaussement de prix. § 1) tak otył, że mu podniesienie czego z ziemie prawie iest niepodobne. 2) do podniesienia przyiacioł swoich wszystkiego przykłada starania. 3) podniesienie ceny, monety, podatkow.

podniesienie woyny. der Anfang eines Krieges. le commencement de la guerre.

podniesienie serca. die Erhebung des Herzens. élevement de coeur.

Podniesienie Krzyża Swiętego. die Creutz-Erhöhung. Exaltation; Exaltation de la Croix; Exaltation Sainte Croix.

podniesienie głosu, die Erhebung der Stimme. haussement de la voix.

Podniesiony, *adj*. von der Erde aufgehoben. 2) erhöhet, befördert. 3) erhöhet im Preise. 4) angefangen, als ein Krieg. 5) Meßk. abhängig; das sich nach und nach erhöhet. 1) ramassé, levé de la terre' relevé. 2) élevé, avance a une charge. 3) haussé, surhaussé comme le prix. 4) commencé, déclaré comme la guerre. 5) *Géom*. élevé doucement en montant.

podniesiony w myśli. erhaben, hochmüthig. arrogant, ambitieux.

Podnieta, *f. vid*. Ponęta.

Podniosły, *adj*. 1) erhöhet. 2) stolz, hochmüthig, erhaben. 1) élevé. 2) arrogant, ambitieux. § 1) brwi podniosłe. 2) podniosły umysł.

Podnoszę, *v. m*. F. *podnioslę*. 1) von der Erde aufheben. 2) eig. u. fig. in die Höhe ziehen. aufheben. 3) erhöhen, als das Geld, den Preis. 4) befördern, erhöhen, erheben zu einer Würde. 5) erheben, anfangen einen Krieg. 6) heben Geld. 7) aufblähen, stolz machen. 8) bringen, vortragen, als eine Bitte. 1) lever, ramasser, recueillir une chose qui est à terre; relever une personne qui y est. 2) *prod. & fig*. lever, hausser, tirer du bas en haut. 3) hausser, surhausser la monnoye, le prix. 4) avancer, élever à une dignité. 5) commencer, entreprendre comme une guerre. 6) lever, toucher l'argent. 7) enfler, enorgueillir qu. 8) faire une prière, une supplication. § 1) podnieść co z ziemie; pod niosł go do nog swoich przypadłego; tak chory że go podnieść trzeba. 2) podnosić i spuszczać stapor, kobylenie, żoraw studzienny; brwi, oczy spuszcza i ku niebu podnosi; podniosł rękę wzgorę. 3) podnieść wyżey cene, monetę. 4) podnieść kogo na urząd. 5) podnieść woyne, burt, rokosz na krola, przeciw Senatorom. 6) podnieść sumę u kupca leżącą. 7) to powodzenie go bardzo bodnosi. 8) te do Boskiego maiestatu podnoszę wota, prosby.

głos podnieść. die Stimme erheben. élever la voix.

kotwicę podnieść. den Anker lichten. lever l'ancre.

podnieść rękę na kogo. die Hand aufheben, einen zu schlagen. lever la main sur qu.

podnieś serce twoie do Boga. erhebe dein Herz zu Gott. soulevez ton coeur à Dieu.

podnieść się. 1) aufstehen. als vom Stuhle. 2) steigen, sich erheben, gehen. 3) steigen, vom Preise. 4) ins Aufnehmen kommen. 5) sich erheben, groß thun. 6) Muth bekommen. 7) steigen; sich schwingen, sich auf eine Würde erheben. 8) sich erhebtn, angehen, entstehen als ein Krieg. 1) se lever, se mettre sur ses piés. 2) s'élever; s'élever, se porter en haut; aller; se hausser. 3) se hausser, se surhausser, monter comme le prix. 4) s'élever, se pousser, s'agrandir, se rendre considérable. 5) s'élever, s'enfler, devenir orgueilleux; se glorifier. 6) s'encourager; hausser le coeur; prendre coeur. 7) s'élever, s'avancer, se hausser en dignitę. 8) s'éleger, naître, arriver, survenir. § 1) podniosł się z stolka, z zlemi, 2) podnosi się gora pod same obłoki. 3) podniosła się cena, złota moneta. 4) ten język się podniosł. 5) podnosi sie tym; nie podnoś się z tego. 6) serce i dusza się podniosła. 7) zasługami swoiemi na ten urząd się podniosł. 8) woyna ztąd się podniosła.

Podnoszenie, *n. vid*. Podniesienie, *n*.

Podnożek, *m.g. podnożka*. 1) Fuß-Schemmel. 2) Kriegsbank. Auftritt an der Brustwehre. 3) unterthänigster Knecht, in Briefen an sehr hohe Personen. 1) escabeau, marche-pied, escabelle, placet. 2) *Fortif*. banquette, *f*. marche au bas du parapet. 3) le plus humple Seuviteur, *en soussignant les lettres aux personnes de la prémière qualité*.

podnożki tkacze. Schemmel, Tritt, die der Weber beym Weben wechselsweise zu treten pfleget. les marches, *f*. sur lesquelles le tisserand met tour à tour les piés. § podnożki tkacze na przemiany do gory i na doł idą.

Podnożny, *adj*. was unter den Füßen ist. qui se trouve sous les piés.

podnożni ludzie. Geogr. die Gegenfüßler. *Géogr*. les antipodes, *m*.

Podobam się, F. *spodobam się*. gefallen. plaire; être agréable. § nie wiew, ieźli mu się spodoba; spodobała mu się ta księga; nie podobało mu się to.
sobie się podoba. er gefällt sich selbst. il se loue; il se remercie; il est content de sa personne.

Podobanie się, *n*. komu. Begierde einem zu gefallen. désir, *m*. envie de plaire à qu.

Podobeńki, *adj*. Podobieńki, podobniuchny, podobniuteńki, podobniutki, podobniuteńleczki. sehr gleich, sehr ähnlich. fort ressemblant; très-semblable. § iest i druga podobeńka racya.

Podobieństwo, *n*. 1) Gleichheit, Aehnlichkeit. 2) Gleichniß. 3) Wahrscheinlichkeit. *4) Möglichkeit 5) Abbildung; Abschilderung. 6) Philos. eine Species, dieienige Idee, welche eine sichtbare Sache machet. 7) Mathem. Verhältniß zwischen den Körpern, Figuren. 1) ressemblance, *f*. convenance, conformité, rapport entre les choses & les personnes. 2) similitude, comparaison, *f*. parabole, *f*. 3) probabilité, vrai-semblance; apparence de vérité. 4) possibilité, le possible. 5) image, représentation, figure de quoi que ce soit. 4) *Philos*. espèce, image que la chose visible fait dans l'esprit. 7) *Matém*. rélation, la raison, rapport, que les corps ou les figures ont les uns aux autres. § 1) podobieństwo iedney rzeczy z drugą. 2) dowcipne podowieństwo wielką mowy iest ozdobą; uczynić podobieństwo; weźmy podobieństwo z tey rzeczy; piękne podobieństwo. 3) podobieństwo iest że; większe podobieństwo że. *4) podobieństwo (możność) do uczynienia czego. 5) podobieństwo iakiey rzeczy na drzewie, tablicy, kamienu wyrażone. 6) podobieństwo iakiey rzeczy na smysłach albo umyśle wyrażone. 7) podobieństwo dwu figur, linii, brył, albo złożenie do drugiey figury, linii, bryły.
podobieństwem wyrażony. mit einem Gleichnisse vorgestellet. parabolique, *adj. c.*
podobieństwo dwu rzeczy. Aehnlichkeit zweyer Dinge. analogie.
podobieństwem. gleichnißweise. paraboliquement.
podowieństwy mowyć. mit Gleichnissen reden. paraboliser.
żadnego niemasz podobieństwa. es hat keine Gleichheit. il n'a rapport à rien.
podowieństwo słow, albo słowa iednego ku drugiemu. Gleichlaut der Wörter. ressemblance qui se trouve entre les mots.

*Podobłocza, *n*. Vordach, Schoppen, Scheuer. avant-toit, *m*. hangar, *m*.

Podobnie, *adv*. 1) auf gleiche Art. 2) wahrscheinlicher, möglicher Weise. 1) de même; semblablement, pareilement. 2) vraisemblablement, probablement. § 1) podonie drugi pisze autor. 2) nie rzekł podobnie ku wierzeniu; podobnieyby to uczynić a nie chce.
podobnieyby iemu. es wäre ihm anständiger; es würde ihm besser anstehen. il lui seroit plus bien séant de. § podobnieyby iemu do mnie przyść.

Podobno, *adv*. vielleicht. peut-être § on to podobno; podobno o rym mowisz.
podobno dla tego. vielleicht darum. c'est peut-être à cause de cela.

Podobny, *adj*. 1) ähnlich, gleich. 2) möglich. 3) wahrscheinlich. 1) ressemblant, semblable. 2) possible. 3) vraisemblable. § 1) podobna łbem do iaszczurki ryba; iestem mu (do niego) podobny. 2) podobny do dostąpienia, (ku dostąpieniu) do otrzymania; podobny ku poięciu, ku zrozumieniu. 3) rzecz podobna do wiary, (ku wierze) ku prawdzie.
podobien oycu swoiemu. er ist seinem Vater ähnlich. il tient de son Père; il ressemble à son Père.
podobna; *podobna rzecz*. eine mögliche Sache. une chose possible.
bardzo podobny do wizerunku swego. es gleicht sehr seinem Urbilde. il a beaucoup de rapport à son original.
czy podobna; *podobnaż to*; *podobnaż ta rzecz żeby*. ist das möglich, daß. est-il possible que.
podobny podobnego sobie smakuie. gleich und gleich gesellet sich gern. chacun aime son semblable; il n'est que la sorte.

Podogonie, *n*. Schwanz-Riemen am Pferde-Zeuge. croupière, avaloire, bacule.
dziura w podogoniu. Loch im Schwanz-Riemen. culeron, *m*.

Podolanin, *adj*. ein Podolier. un Podolien.

Podołać czemu, F. *podołam*, *v. n*. gewachsen seyn. suffire, être assez fort pour; être capable, être en état de; avoir des forces suffisantes pour.

Podoie, *n*. Podolien, *n* eine Woywodschaft. Podolie, *f*. un Palatinat.

Podołek, *m. g. podatka*. 1) Schooß am Kleide. 2) Schooß. 3) Unter-Saum eines Kleides. 1) l'un de deux pans d'un habit, qui couvrent le corps depuis le nombril

nombril jusqu'aux genoux. 2) sein, giron. 3) bas, extrémité d'un habit. § 1) przydeptał mu podołek. 2) piastować na podołku (na łonie) dziecię.

Podolski, *adj.* Podolisch. Podolien, de Podolie. § Kamieniec Podolski, Woiewoda Podolski.

Podorywacz, *m.* der den Acker unterackert. celui qui fouit, qui laboure la terre par dessous.

Podorywam co, *v. m. F. podorzę.* den Mist unterpflügen; das erste mal pflügen, die Erde von oben aufackern. sommarer; donner à la terre la prémière façon; labourer la terre par dessous.

Podozorze, *n.* od wieprza, świni. Hals-Stück von einem Schweine; drüsichtes Stück vom Halse. gorge de pourceau, de porc; pièce glanduleuse qu'on leve sur la gorge d'un cochon.

Podpapam, *v. m. F. podpadnę czemu, komu.* 1) zu einem Zuflucht nehmen, fliehen. 2) fallen, verfallen in Strafe, Irrthum. 1) secourir, avoir recours à qu. 2) tomber dans un châtiment, dans une faute; venir sous. § 1) podpadam pod obronę, pod łaskę twoię. 2) podpaść pod eksekucyą, pod karę, pod dekret; podpadł karze, błędowi; podpadł kray ten pod moc nieprzyiacielską.

podpadaiący, adj. } 1) der sich unter eines Podpadły, *adj.* } Schutz begeben hat. 2) verfallen, gefallen in Strafe. 1) qui est en protection, qui a recherche la protection de qu. 2) celui qui est tombé dans une faute. § 1) broniſz pod opiekę, obronę twoię podpadłych. 2) karać o występek podpadłego.

Podpał, *m.* Nahrung des Feuers. l'aliment du feu; tout ce qui nourrit le feu.

podpały siarczyste. Schwefel-Lichterchen. allumettes, *pl. f.*

podpały woienne. Pech-Kränze. flambeaux, goudrans, couronnes goudronnées.

Podpalam, *v. m.* F. *podpalę.* 1) anzünden. 2) ein wenig einheizen. 1) allumer, exciter du feu. 2) chaufer un peu la chambre. § 1) podpalić drwa. 2) podpal izbę, w piecu.

Podpalanie, *n.* pozpalenie, *n.* 1) Anzündung. 2) gelinde Einheizung. 1) l'action de mettre une chose en feu. 2) chaufage tempéré d'un poêle.

Podpas, *m. vid.* Popas.

Podpasam, *v. a. vid.* Popasam.

Podpasuię się, *F. podpaszę się.* sich untergurten, sich unterschürzen. se ceindre par Dessous; se trousser.

Podpasanie, *n.* die Aufschürzung. l'action de se ceindre, de se trousser.

Podpasany, *adj.* aufgeschürzet. troussé ceint par dessous.

Podpasze, *n.* die Höhle unter der Achsel. l'aisselle; la region sous le bras.

Podpaszny, *adj.* Achsel-. d'aisselle; qui regarde l'aiselle.

smrod podpaszny. der Bock, der Achsel Gestank. gousset, *m.* l'odeur fade qui vient de l'aisselle.

Podpieram czego, co, *v. m. F. podeprę.* 1) stämmen, unterstützen. 2) unterstützen. beystehen. 1) appuyer, étayer, étançonner, rassurer. 2) appuyer, défendre, soutenir. § 1) podeprzyy chałupy słupem. 2) łaską Pańska mię podpareś.

podpieram się. sich stützen, sich lehnen. s'appuyer, se soutenir sur qu. ch.

Podpieranie, *n.* wspieranie czego. die Stützen, die Unterstützung einer Sache. appuyement, étançonnement, soutenement.

podpieranie się czym. die Unterstützung seiner selbst. l'action de se soutenir, de s'appuyer avec qu. ch.

Podpierſień *g. a.* } der Brust-Riemen am Podpiersnik *g. a.* } Pferde-Zeuge. poitral, *m.* bande de cuire pour tenir la selle ferme quand le cheval monte.

Podpiiam sobie, *v. m.* F. *podpiię sobie.* 1) ein wenig trinken; nippen. 2) sich etwas berauschen. 1) boire un peu à la fois; bùvoter, firoter. 2) être gris; pinter; boire un peu plus qu'il ne faut.

Podpinam konia, *v. m.* F. *podepnę.* gurten, ein Pferd. sangler le cheval. § a podpiąłeś konia.

Podpiły, *adj.* berauschet. un peu enivré; gris.

Podpis, *m.* Unterschrift. seing, *m.* souscription, *f.* signature, *f.* paraphe, *m.* nom.

Podpisek, *m.* Unter-Gerichts-Schreiber. sougréfier, *m.* celui qui soulage le gréfier.

Podpisuię co, *v. m.* F. *podpiszę.* unterschreiben. signer, sou-signer, souscrire, parapher, *v. a.*

podpisuię co pod co. Worte unter etwas schreiben, selbige unter etwas setzen. souscrire, écrire qu. ch. au dessous.

podpisać się. sich unterschreiben. souscrire; mettre son nom au dessous de. § podpisał się na tym liście.

Podpłomyk, *m. g. a.* Vorback, Falter; Brod, so in Eile wie ein Plätzlein gebacken wird. pain cuit à la hâte en forme de gâteau.

Podpoić, *F. podpoię, v. a. kogo.* einen berauschen, einem ein Räuschgen beybringen

gen. enivrer qu. un peu; mettre qu. en pointe de vin.

Podpoienie, *n.* Spitzchen, beygebrachtes Räuſchchen. petite ivreſſe; crapulette, *f.*

Podpoiony, *adj.* berauſchet, etwas betrunken. gris, *adj.* qui n'eſt pas tout à fait enivré.

Podpomagam kogo, *v. m. F. podpomogę.* einem aufhelfen, aushelfen. redreſſer, *v. a.* aſſiſter, aider, ſoutenir qu.

Podpomaganie, *n.* } Aufhelfung, Hülfe.
Podpomożenie, *n.* } aſſiſtance, aide, ſecours. § podpomaganie nieſtatku.

na podpomaganie ſmutku iego. zum Troſte, zur Lindrung ſeiner Betrübniß. pour l'adouciſſement de ſon affliction; pour la conſolation de ſa triſteſſe.

Podpora, *f.* 1) Stütze, *f.* 2) fig. Stütze, Hülfe, Beyſtand. 1) appui, ſoutien, etaye, étançon. 2) *fig.* appui, ſutien, ſupport, aſſiſtance, défenſe. § 1) na słabey ſię wſpiera podporze.

ſyn ten ieſt podpora ſtarości moiey dieſer Sohn iſt die Stütze meines Alters. ce fils eſt le ſuport de ma vieilleſſe.

Podporka, *f.* 1) kleine Stütze. 2) Pfahl, Stecken. ſo ein Gewächs ſtützet. 1) petit appui. 2) échalas, *m.* bâton qui ſert à ſoutenir une plante.

podporki płonkom, macicom winnym dawać. Pflanzen, Weinſtöcke ſtützen. échalaſſer les plantes, les ſeps des vignes.

Podporacznik, *m.* Unter-Lieutenant. Sou-Lieutenant; officier qui ſoulage le Lieutenant d' Infanterie ou de Cavalerie.

Podprawiam, } *v. m. F. podprawię* un-
Podprawuię. } terſetzen, unternähen, unterlegen, unten daran machen. attacher deſſous.

podprawić podeſzwę pod trzewiki, boty. Schuhe, Stiefeln beſohlen. careller, reſemêller, remonter des ſouliers, des bottes.

Podprzeor, *m.* Unter-Prior, *m.* Sou-prieur, *m.*

Podprzeoryſza, *f.* Unter-Priorinn, *f.* Sou-prieure, *f.*

Podpuſzczam *v. m. F. podpuſzczę.* gerinnen laſſen, als die Milch. faire cailler, faire que le lait ſe prenne, ſe cailla. § podpuść to mleko.

Podpuſzczanie, *n.* } Gerinnung der Milch.
Podpuſzczenie, *n.* } coagulation, *f.* caillement de lait.

Podpuſzczany, *adj.* } geronnen. caillé,
Podpuſzczony, *adj.* } pris. § podpuſzczane mleko.

ſer podpuſzczany. Sahn-Käſe, Brüh-Käſe.

un fromage à la creme; fromage affiné fait du caillé de la crème.

Podraſtam, *v. m. F. podroſnę.* heran wachſen, größer wachſen. s'accroître, s'augmenter, devenir plus grand, prendre l'accroiſſement. § podroſłeś w krotkim czaſie Pieſiu.

Podrob, *m.* } 1) Geſchlink vom geſchlach-
*Podroba, *f.* } teten Viehe. 2) Schlecker-Biſſen zu den Paſteten. 1) abbatis, *m.* iſſuë, *f.* freſſure, *f.* coeur, poumon & foie de quelque animal. 2) les beatilles, *f.* des morceaux délicats qu'on met dans un pâte. § 1) będzie z takiey krowy ſkora łoy mięſo i podroba. 2) podrobę (droby) kładą w paſztety, iako wątrobki, płucka *&c.*

podrob ſkopowy. Schöps-Geſchlink. triboulet; freſſure de mouton.

Pod-robić ſobie, *F. pod robię ſobie.* ſich etwas müde arbeiten. devenir un peu las du travail.

Podrobić co, *F. podrobię, v. a.* 1) brocken, einbrocken. * 2) ſchlachten, tödten. 1) égruger, émier, mettre en petites pièces. *2) tuer, maſſacrer.

Podroſły, *adj.* erwachſen, aufgewachſen. grandelet, *adj.* devenu un peu grand.

Podroſłek, *m. g. podroſłka.* } Aufſchößling,
Podroſtek, *m. g. podroſtka.* } erwachſener Menſch. garçon, jouvenceau.

Podroſt, *m.* ziele (*hypokiſtis*) ein Kraut, ſo nahe an dem Ciſten-Röslein wächſt. eſpéce de plante qui croît près de ciſte.

Podroż, *f.* } 1) Reiſe. 2) Straße, Weg,
Podroża, *f.* } eines Geſtirnes. 1) voyage, *m.* chemin, *m.* 2) le cours, le chemin d'un aſtre.

Podrożnik, *m. g. a.* Podrożny, *m.* Wanders-Mann, Reiſender. paſſager, voyageur, pérégrin. § podrożnikom świadczona gościnność.

podrożnik, g. u. ziele. (*cichorium*) Cichorien, Wegwart, Hundläuften. chicorée, *f.* § podrożnik w cukrze ſmażony.

podrożnik brodawczany; podrożnik drugi, vid. Prodownik ziele.

Podrożny, *adj.* 1) reiſend; ein Reiſender, 2) Reiſe, zur Reiſe gehörig. 1) voyageur, paſſant, paſſager, 2) de voyage. § 1) podrożnych (podrożnych ludzi) rad przyymuie. 2) podrożne ſprzęty, potrzeby; podrożne unkoſzta.

Podrożne, ſ. n. Reiſe-Geld, Koſt oder Geld auf die Reiſe. un viatique ſoit d'argent, ſoit de vivres.

Podryć co, *F. podryię.* untergraben, unterwühlen. fouir deſſous, creuſer par deſſous.

deſſous. § świnia cokolwiek podryła zagon.

Podrygam, *v. m. F. podedrgnę.* dann und wann zucken, klopfen, schlagen, als das Herz. palpiter, *v. n.* battre de tems en tems comme le coeur.

Podrywam co, *v. m. F. poderwę.* 1) unten herum wegreißen, abreißen. 2) unten wegſpielen, wegſchwemmen. 1) arracher par deſſous. 2) ronger, manger, emporter les bords. § 1) poderwał gałęzie tego drzewa. 2) tam Wisła brzegi podrywa.

Podrządzca, *m.* Unter-Statthalter; Unter-Regent. Sou-Gouverneur, celui qui aide le Gouverneur dans les affaires de ſon gouvernement.

Podrzeźniacz, *m.* 1) Nachſpotter, Aeffer. 2) Gaukler. 1) celui qui contrefait les manières ridicules d'une perſonne. 2) bâteleur, farceur.

Podrzeźniam komu. einem nachſpotten, contrefaire, *v. a.* repréſenter les ridicules manières de qu.

Podrzeźnianie, *n.* Nachſpottung, Aeffung. l'action de contrefaire quelqu'un. § podrzeźnianie albo pokazowanie czyich obyczaiow.

Podrzucalny, *adj.* zum Unterſchieben tüchtig. qui eſt propre à mettre ſous qu. ch.

Podrzucam, *v. m. F. podrzucę.* 1) unter etwas werfen. 2) etwas in die Höhe werfen. 3) unterſchieben, als ein falſches Teſtament. 2) beym Kaufen etwas mehr bieten, zulegen, zuſetzen. 1) jetter deſſous, mettre deſſous. 2) jetter en haut. 3) ſubſtituer, ſuppoſer, mettre une choſe fauſſe au lieu de la vraie. 4) augmenter le prix, l'offre qu'on fait en achetant; ajouter qu. ch. au prix. § 1) podrzucay te drwa pod ſzopę. 2) podrzucić kamień wzgorę. 3) podrzuciła inſze dziecie; podrzucił mu ten liſt zdradliwie, chytrze. 5) podrzuć ieſzcze groſzem.

Podrzucanie, *n.* podrzucenie, *n.* Unterſchiebung. ſuppoſition d'une choſe fauſſe.

Podrzucony, *adj.* untergeſchoben. ſuppoſé; mis à la place de. § podrzucony teſtament; podrzucone dziecię.

Podrzut, *m.* } Unterſchiebung; untergeſchobene Sache; falſche
Podrzutek, *m.* } Anklage. ſuppoſition de; choſe ſuppoſée; fauſſe accuſation. § nienawiſney chęci to podrzut.

Podrzutnie, *adv.* auf eine untergeſchobene Art. d'une manière ſuppoſée.

Podrzynam co, *v. m. F. poderznę.* unten herum beſchneiden. couper par deſſous.

Podrzynany, *adj.* 1) unten beſchnitten. 2) das man auf dem Garten-Beete abzuſchneiden pfleget, als Peterſilie. 1) coupé par deſſous. 2) qu'on peut couper ſur la planche comme du perſil.

Podſadzam co, *v. m. F. podſadzę.* 1) unter etwas ſetzen, unterlegen. 2) ſaugen laſſen, zum Saugen anſetzen. 1) mettre, planter deſſous. 2) donner les petits à la mère pour les alaiter. § 1) podſadził pod lipą rozmarin. 2) podſadzać iagnięta, zielęta do ſania.

podſadzić iayka pod kokoſz. Eyer unter die Brüt-Henne ſetzen. mettre des oeufs ſous la poule pour les couver; mettre une poule couver.

podſadzić ſię. nahe an etwas rücken. s'approcher de; s'avancer tout contre. § nieprzyaciel podſadził ſię pod fortecę.

Podścielam co, *v. m. F. podścielę.* unter etwas decken, legen, ſtreuen. faire litière de qu. ch.; mettre, étendre ſous qu. ch. § pod pościel matę podesłali.

Podścielanie, *n.* Podścielenie, *n.* Unterbettung, Unterlegung. l'action de faire une litière, d'étendre qu. ch. ſous une autre.

Podſędek, *m. g. podſędka.* Unter-Richter. Sub-Juge, Aide-Juge; Juge ſubalterne. § Podſędek Ziemſki, Grodzki.

Podſibiecie, *n.* Bauk. geſchnitzete Zimmerdecke. platfond, lambris; plancher d'enhaut entaillé.

Podſiebitka, *f.* Bauk. Zimmerdecke. ſoffite, *m.*

Podſienie, *n.* } nakrycie przed
Podſionek, *m. g. podſionka.* } domami iaku u nas w miaſtach niektorich. Laube, Halle, bedeckter Gang vor dem Hauſe. halle, borche, tandis; lieu couvert qui s'avance hors de la maiſon où l'on vend des marchandiſes.

Podſiewam co, *v. m. F. podſieię.* durchſieben. cribler, ſaſſer, tamiſer.

Podſkakiwanie, *n.* das Hüpfen. gambade, *f.* l'action de ſauteler.

Podſkakiwam, } *v. m. F. podſkoczę.* auf-
Podſkakuie, } ſpringen, in die Höhe ſpringen, hüpfen. ſauteler, voltiger, fringuer, gambader.

podſkakiwać od radości. vor Freude hüpfen. tréſſaillir de joie.

Podſkarbi, *m.* Schatz-Meiſter. Treſorier. § Podſkarbi woienny; Podſkarbi ieſt goſpodarzem Rzeczypoſpolitey.

Podſkarbi Wielki Koronny. Kron-Groß-Schatz-Meiſter. Grand Tréſorier du Royaume de Pologne; Grand Tréſorier de la Couronne. § Podſkarbi Wielki Litewſkie.

Podſkarbi Nadworny Koronny. Kron-Hof-Schatz-Meiſter. Tréſorier de la Cour de la Couronne. § Podſkarbi Nadworny Litewſki.

Podſkarbic. *m.* eines Schatzmeiſters Sohn. fils de tréſorier.

Podſkarbina, *f.* 1) Schatz-Meiſterinn. 2) Seckel-Meiſterinn eines Kloſters. 1) Tréſorière, épouſe de Tréſorier. 2) tréſorière, la religieuſe qui reçoit les rentes & paie les depenſes de ſon couvent. § 1) dwor Podſkarbiny Koronney. 2) Podſkarbinia klaſztoru mniſzkiego.

Podſkarbſtwo, *n.* Schatz-Meiſter-Würde. dignité d'un Tréſorier.

Podſkrobuię czego, *F. podſkrobię, v. a.* ein wenig beſchaben, bekratzen. racler, ratiſſer un peu.

podſkrobać drzewa. einen Baum ausſchneiteln, reinigen. élaguer, émonder un arbre.

Podſkubuię czego, *F. podſkubię, v. a.* 1) berupfen, unten herum beraufen, bezupfen. 2) rupfen, prellen. 1) plumer, arracher par deſſous. 2) plumer qu; griveler. § 1) podſkuść gęſi. 2) podſkubał żyda tego; podſkubuią orża polſkiego.

podſkubać komu ſkrzydeł. eig. u. fig. einem die Flügel beſchneiden. *prop. & fig.* rogner les ailes., les ongles à qu.

**Podsłoneczny. unter der Sonne gelegen. qui eſt ſous le ſoleil.

Podsłuch, *m.* Posłuch, *m.* 1) das Horchen. 2) Kriegsw. Kundſchafter, Soldat, der auf Kundſchaft geſetzt oder geſchicket wird. 1) écoute, *f.* action de celui qui tâche d'écouter qu. ch. 2) coureur, *m.* ſoldat qui eſt aux écoutes, ou qu'on envoie aux écoutes pour découvrir qu. ch. § 1) z podsłuchu naſzych dociekł zamysłow. 2) uniknął podsłuchow i ſtraże w obozie.

Podsłuchywacz, *m.* Horcher, Behorcher. qui eſt aux écoutes.

Podsłuchywacz, *m.* Ausſpäher, Behorcher. qui eſt aux écoutes; obſervateur; qui épie les actions de qu.

Podsłuchuię, *v. a.* } *F. podsłucham.* horchen, behorchen.
Podsłuchywam, *v. a.* } prêter l'oreille en paſſant. § podsłucouter, écouter en paſſant. § podsłuchuie każdego tchnienia.

Podſobny koń. Sattel-Pferd am Wagen. limonnier, cheval de ſelle. § foryś na podſobnym koniu ſiedzi.

Podſpod, *adv.* unten darunter. deſſous, audeſſous. § podſpod marznie.

bydź podſpod. unter etwas ſeyn. être au deſſous. kto teraz na wierzchu, może bydź podſpod, *prov.*

Podſtać, *vid.* Poſtać.

Podſtaroſci, *adj.* einen Unter-Staroſten betreffend. qui concerne un Sou-Staroſte, § Podſtaroście dochody.

Podſtaroſci, *ſ. m.* Podſtaroſta, *m.* Podſtaroſci. 1) Unter-Staroſte. 2) Auffeher, Vogt eines Land-Gutes. 1) Vice-Staroſte, Sou-Staroſte. 2) économe, intendant d'un village qui a l'oeil ſur l'économie.

Podſtaroſtwo, *n.* podſtaroſciego godność, urząd. das Amt eines Unter-Staroſten. la charge d'un Sou-Staroſte.

Podſtarzały, *adj.* bejahret, alt. paſſé. âgé, chargé d'années; viellot, *m.*

podſtarzała. altes Mütterchen. viellette, *f.*

Podſtarzam ſobie. alt werden, zu Jahren kommen. avancer en âge, devenir fort vieux; être ſur l'âge; être ſur le retour de l'âge. § iuż podſtarzał ſobie.

Podſtawa, *m.* Kriesb. der Cavalier. *Fortif.* cavalier.

Podſtawek, *m. g. podſtawka.* 1) Unterlage, jede Sache, die unter etwas geſetzet wird, das man erhöhen will. 2) Bauk. Unterſatz, *m.* Säulen-Fuß, Bruſt-Bild-Fuß. 3) der Steg an der Violine, Laute. 4) Fall-Brettchen im Schlag-Bauer. 5) Steg über einen kleinen Fluß. *6) Nachfolger, ſ. Naſtępca. 1) hauſſe; tout ce qui ſert à mettre au deſſous d'une choſe pour la hauſſer. 2) *Archit.* baſe, piedeſtal d'une colonne. 3) chevalet; morceau de bois qui ſoutient les cordes d'un inſtrument de muſique. 4) échelle ou ais délié dans le trebucher pour attraper les oiſeaux. 5) pontet, planche, ponceau, petit pont ſur une petite rivière. *6) ſucceſſeur, *v.* Naſtępca. § 1) podſtawek pod beczką iako kloc, ława, kętnaty, żeby wino podwyż ſtoiace rażniey toczyć. 2) podſtawek albo ſtolec ſlupow ſznicerſkich, filarow kamiennych. 3) na podſtawku ſię ſtrony ciągną. 4) zwierz albo ptak ſię łowi kiedy podſtawka ruſzy.

podſtawek ſmyczny. der Froſch im Fiedel-Bogen. la hauſſe d'archet de viole.

podſtawek pod słupami murowany. gemaueter Grund unter dem Säulen-Fuße. ſoubaſſement, *m.* ouvrage de maçonnerie qui ſoutient le piédeſtal d'une colonne.

podſtawek kamienny pod filarem trochę wypuſzczony. der Grund-Stein unter einem Säulen-Fuße. la plinte, qui fait le fondement de la baſe des colonnes.

Podſta-

Postawialny, *adj.* zum Untersetzen oder Unterlegen geschickt. qui est propre à mettre ou poser au dessous de qu. ch. § podstawalny statek; podstawialny kosz, ktory podstawiaią cedząc co, trzęsąc owoc.

Podstawiam co, *v. m. F. podstawię.* 1) untersetzen. *2) unterlegen, s. Podkładam. 1) dresser, mettre dessous une chose. *2) poser au dessous, *v.* Podkładam. § 1) podstaw skopek pod kurek beczkowy.

Podstępuię, *v. m. F. podstąpię.* 1) untertreten, unter etwas treten, gehen. 2) heranrücken. 1) se rendre, se mettre, s'en aller sous qu. ch. 2) s'approcher de. § 1) podstąpić pod obdach, pod namiot dla deszczu. 2) iuż woysko pod granicę, pod fortecę postępowało.

Podstoli, *m.* Unter-Truchses, Unter-Tafel-Decker. sou-dapifer; sous-écuyer-bouche.

Podstoli Koronny. Kron-Unter-Tafel-Decker. Sou-maître d'hôtel de la Couronne. § Podstoli Litewski.

Podstolanka, *f.* Tochter eines Unter-Tafel-Deckers. fille d'un sous-Ecuyer-bouche.

Podstolic, *f.* Sohn eines Unter-Tafel-Deckers. fils d'un sous-écuyer-bouche.

Podstolina, *f.* Unter-Truchses-Frau. femme de sou-maître d'hôtel.

Podstolstwo, *n.* das Amt eines Unter-Tafel-Deckers. charge ou fonction du Soumaître d'hotel.

Podstrzegacz, *m.* Ausspäher, Anmerker, Aufzeichner. observateur; celui qui épie, qui observe les actions des autres.

Podstrzegam czego, *v. m. F. podstrzegę.* ausspähen, beobachten eines Aufführung. épier; observer la conduite de qu.; regarder de prés; prendre garde à qu.

Podstrzeganie, *n.* das Beobachten; Ausspähung. l'action de celui qui observe, qui épie qu.

Podsuwam czego co, *v. m. F. podsuszę,* abtreugen, abtrocknen. sécher, rendre sec.

Podsuwam, *v. m. F podsunę, co, czego.* 1) unterschieben. 2) zustecken, bestechen. 1) fourrer, pousser dessous. 2) couler de l'argent à la main de qu.; fourrer un présent à qu. § à) podsuń choremu pod głowę poduszkę. 2) podsunął sędziemu złoto.

podsunąć się. sehr nahe anrücken. se mettre tout contre; s'apqrocher de. § nieprzyiaciel się pod fortecę podsunął.

Podsycam, *v. m. F. podsce.* 1) ein wenig sättigen. 2) fig. abspeisen, als mit Hoffnung. 3) anmachen, vermischen mit etwas. 1) rassasier un peu; appaiser la faim. 2) repaître qu. comme d'espérances. 3) détremper, délayér, mêler, préparer avec. § 1) podsyciła mię ta potrawa. 2) podsycał szlachtę wszelką wymyślnych łagodności okazałością; podsyca nas promocyi nadzieiami. 3) podsycam wino piołunem.

podsycić się. 1) sich etwas sättigen. 2) fig. sich unterhalten, unterhalten werden. 1) se rassasier un peu. 2) *fig.* s'entretenir, se nourrir de. § 1) podsyciłem się nieco iuż przed obiadem. 2) tym się fakcye podsycaią.

Podsycham, *v. n. F. podeschnę.* zu trocknen anfangen. commencer de se sécher; devenir sec peu à peu.

Podsyłam. *v. m. F. podeślę.* eine untergeschobene Sache zuschicken. envoyer une chose supposée. § podesłał mu list.

Podszczuwacz, *m.* Anhetzer, *m.* incitateur, instigateur, attise-querelle, *m.* moteur, *m.* qui instigue, qui anime.

Podszczuwam kogo na kogo, *v. m. F, podszczuię.* aufhetzen, anhetzen, aufbringen. inciter, exciter, susciter, brouiller, animer, pousser, enflammer,

Podszczuwanie, *n.* Anhetzung. incitation, suscitation.

Podszewka, *f.* Unterfutter, *n.* doublure, *f.*

Podszybie, *n.* Bergw. Unterscheibe, *f.* wohin das gegrabene Erz geführet wird. *Métal.* puits inférieur où l'on transporte les métaux.

Podszyty, *adj.* untergefüttert. doublé d'une étoffe.

Podszywam, *v. m. F. podszyię.* 1) unter etwas nähen, unterlegen. 2) unterfüttern. 4) besohlen. 1) coudre, attacher, par dessous. 2) doubler, mettre une étoffe sous une autre. 3) careller, resemeler, remonter des souliers des bottes. § 1) podszyy rzemyk mocnieyszym. 2) podszyć szatę kitayką. 3) podszyć boty, trzewiki.

podszyć się. fig. sich anhängen, sich einschleichen. *fig.* s'attacher à un parti; se fourrer dans un parti. § nie maią się podszywać pod tę konfederacyą.

Poduczyć się czego, *F. poduczę.* erschnappen, halb lernen. n'apprendre qu'a demi; haper; avoir quelque teinture d'une science, ne la savoir pas à fond. § poduczył się prawa, łaciny.

Podufale, Podufałość, Podufały, *vid.* Poufale, Poufałość, Poufały.

Podupadam, *v, n. F. podupadnę.* zurückkommen, verfallen; in Abnahme der Nahrung kommen. tomber en décadence, être en décadence; déchoir de; s'appauvrir; être à bas. § podupadł w sub-

ſtancyi ſwoiey; podupadły nauki pod iego panowaniem.
Podupadły, *adj.* verfallen, *adj.* verarmet, zurückgekommen, *adj.* ravili, déchu, appauvri. § ztąd pochodzą miaſta podupadłe.
Poduſty, *adj.* der große Unterlippen hat; ein Hängemaul. qui a des badines ou de groſſes levres de deſſous.
Poduſzczacz, *m.* Podſzczuwacz, *m.* Anheber. attiſe-querelle, *m.*
Poduſzczam do czego, *v. m.* F. *poduzczę*; podſzczuwam. aufhetzen, anhetzen. exciter, pouſſer, inciter. § poduścił go do zemſty.
Poduſzczanie, *n.* poduſzczenie, *n.* Anhetzung. excitation, incitation, *f.*
Poduſzeczka, *f.* kleines Küſſen. couſſinet, *m.*
Poduſzka, *f.* ein Küſſen. couſſin, oreiller, *m.*
poduſzki rogiem ſię przebiię, prov. im Scherz: er wird ſich mit einen Küſſen-Zipfel erſtechen. *burlesq.* il ſe percera de la pointe d'oreiller.
Podusſzny, *adj.* unter dem Ohr gelegen. qui eſt ſous l'oreille. § wrzod poduſzny.
Podwalam co pod co, *v. m.* F. *podwalę*. unterwälzen. rouler deſſous.
Podwal, *m.*, Podwale, *n.* Kriegsb. der Unterwall, Platz am Wall. *Fortif.* fauſſe-braie au pié du rempart ou de la muraille.
Podwałek, *m.* podwalny zaſtęp. Kriegsb. die untere Bruſt-Wehr am Wall. *Fortif.* parapet bas pour tirer en barbe.
Podwalina *f.* przycieś, podeſzwa w budowaniu. Bauk. der Fuß, die Grundlage, Unterzug, Unterſchwelle, Unterlage eines hölzernen Gebäudes. *Archit.* empâtement, ſemelle, la partie la plus baſſe d'un bâtiment de bois.
Podwalka, *f. vid.* Opuſta.
Podwalny, *adj.* Kriegsb. am Wall gelegen. *Fortif.* de fauſſe-braye; ſitué au pié du rempart. § podwalne opaſanie.
Podwanaſtny, *adj.* zwölfte; in zwölf getheilet. de douze; partagé en douze.
Podwarzam czego, *v. m.* F. *podwarzę*; przywarzam. halb gar kochen, aufſieden. faire bouillir à demi.
Podwarzony, *adj.* halb gar, halb gekocht. un peu bouilli; bouilli à demi.
Podważam, *v. m.* F. *podważę*, *v. a.* mit dem Hebe-Baum eine Laſt ein wenig in die Höhe heben. alléger, péſer un fardeau; peſer ſur le levier pour remuer un fardeau. § podważyć z czego kamień.

Podweſelam, *v. m.* F. *podweſelę*. einen luſtig, aufgeräumt machen. réjouir, égayer, rendre qu. gai. § podweſelił goscie Muzyką i rożnemi rozrywkami.
podweſelaiący. luſtig, das luſtig macht. divertiſſant; enjoué.
podweſelić ſię, *podweſelić ſobie*. ſich luſtig machen. ſe réjouir, s'égayer, ſe rendre gai; ſe divertir; ſe mettre en bonne humeur.
Podweſelenie, *n.* Luſt, Frölichkeit. gayeté, divertiſſement.
Podweſelony, *adj.* luſtig gemacht. égayé, rejoüi.
Podwiązka *f.* Knie-Band. jarretière dont on ſe lie la jambe. § nic po tey podwiązce; inſzych mi trzeca podwiązek.
Podwiązanie, *n. vid.* Podwięzowanie.
Podwiązany, *adj.* angebunden. lié attaché à.
podwiązana macica. angebundener Weinſtock. vignée échalaſſée, ſoutenue d'un échalas.
Podwiczka, *f. vid.* Podwika, *f.*
Podwiczny, *adj.* do podwiki należący. Haupt-Schleyer der Weiber gehörig. de coife, de couvre-chef.
podwiczna miłość Liebe gegen das weibliche Geſchlecht. pente à aimer les femmes; ardente paſſion pour les femmes. § podwiczna go miłość ruſzyła.
Podwieczór, *adv.* gegen Abend. vers le ſoir, ſur le ſoir.
Podwieczorny, *adj.* was gegen Abend geſchiehet. du ſoir.
podwieczorny czas. die Abend-Zeit. ſoirée, *f.*
Podwieczorek, *m. g. a.* Veſper-Koſt; Veſper-Brod. le gouté, collation; ce qu'on mange entre le diné & le ſoupé.
Podwieczorkuię, *v. n.* Veſper-Brod eſſen. goûter; manger la collation.
Podwieram co; F. *podewrę*. ein wenig ſieden. faire bouillir un peu. § podewrzyy kaſzę w mleku.
podwiera mięſo. das Fleiſch fängt an zu kochen. la viande bout un peu, jette quelque bouillon.
niech podewre. laß es ein wenig kochen. laiſſez le bouillir un peu.
Podwiewam pod co, *v. m.* F. *podwieię*. unter etwas wehen. ſouffler deſſous. § wiatr mi pod płaſzcz podwiewał.
Podwięzowanie, *n.* Podwiązenie, *n.* die Unterbindung. l'action de lier, de ceindre par deſſous. § podwięzowanie zioł, płonek.
podwięzowanie wina. Setzung der Wein-Pfähle; das Anbinden der Weinſtöcke. échalaſſement de la vigne, l'ëtaion de lier les vignes.

Podwięzuię co, *v. m. F. podwiążę.* 1) unten binden, anbinden. 2) binden, anpfählen Weinstöcke, Pflanzen. 1) attacher, lier à qu. ch. par dessous. 2) échalasser, baisser, lier les vignes, les plantes. § 1) podwiąż sobie te podwiązki. 2) iak macice winne powiązano.

Podwiiam co, *v. m. F. podwinę.* aufwickeln, aufschürzen. retrousser, relever, rehausser. § podwiń twoie pończochy.

podwiiać włosy. das Haar in Locken schlagen. papilloter les cheveux, les mettre en papilote.

koń nogi podwiia, gdy go przytrzymuiesz. das Pferd bieget sich auf den Hinterfüssen, wenn man es anhält. le cheval falque, fait de falcandes quand on l'arrête.

Podwiianie, *n.* podwinienie, *n.* das Aufschürzen, in die Höhe Wickeln. l'action de retrousser, de relever.

podwiianie włosow, das Aufwickeln der Haare. le papillotage.

Podwiiany, *adj.* } aufgerollt, aufgewickelt,
Podwity, *adj.* } aufgeschürzt. retroussé, relevé.

włosy podwite. aufgewickelte Haare. cheveux mis en papillote.

Podwika, *f.* podwiczka, *f.* Haupt-Schleyer der Weiber mit einer Schneppe. voile, *m.* mouchoir en pointe dont les femmes se couvrent la tête.

podwiczka dziecinna. Kinder-Haube. beguin, *m.* coife de toile sur la tête d'un enfant.

podwiczką dziecięciu głowkę związać. dem Kinde ein Häubchen umthun. embeguiner un enfant; mettre un beguin sur la tête d'un enfant.

podwika kobiet prostych. Kopf-Tuch gemeiner Weiber. couvre-chef, *m.*

podwiczki pilnuie. er läuft dem Weibsvolk nach. il court les rueles; il aime le sèxe.

Podwłośnik, *g. a.* Puder-Mantel von Leinwand, so man beym Kämmen umthut. peignoir, *m.* manteau de toile qu'on met sur les épaules lorsqu'on se peigne.

Podwoda, *f.* 1) Frohn-Dienst mit Pferden oder mit Laufen; Hof-Fuhre, Frohn-Fuhre; der diese Fröhne thut. 1) Sand-Bank in der See. 1) charrois, *m.* voiture de service, de plaît; charge de voiturer, de faire messages; voiture publique; celui qui fait ces sortes de corvée, *m.* 2) banc, bas-fond, *m.* banc de sable, *m.* batures, *f. plur.* § 1) podwoda konna, wozowa, piechorna; podwodę dać z przodu. **2) tu opoka a tam zaraz podwoda.

podwodę albona podwodzie iechać. 1) Hof-Fuhren thun. 2) mit Frohn-Pferden reisen. 1) voiturer, *v. a.* charrier à la corvée. 2) aller par la voiture de service; prendre une voiture publique.

Podwodnik, *m.* co na podwodzie bieży. Fröhn-Bauer, Fröhn-Bothe. messager qui court par la corvée, ou paysan qui voiture de service.

Podwodny, *adj.* 1) Fröhn. 2) das sich unter dem Wasser aufhält. 1) charriable, corvéable, qui est sujet à la voiture publique; de plaît, de service. 2) qui est sous les eaux. § 1) podwodny woz; podwodna fura. 2) podwodne zwierzęta.

podwodna farba. Wasser-Farbe beym Maler. détrempe, *f.* couleur avec de l'eau gommée.

podwodną farbą molować. mit Wasser-Farben malen. peindre en détrempe.

podwodny koń. Frohn-Pferd. plaît, cheval de service, qui sert à la voiture publique.

podwodny urzędnik, podwodę daiący z urzędu. Beamter so Frohn-Fuhren verordnet. officier qui fournit les voitures publiques.

podwodny list. geschriebener Befehl Frohn-Fuhren zu stellen. un ordre écrit à fournir des voitures publiques.

Podwodzę, *v. m. F. podwiodę,* 1) eine Person aufrichten, solcher aufhelfen. 2) herzu führen. 3) aufhetzen, aufbringen. 1) lever, relever de terre une personne qui y est, la tirer de bas en haut. 2) mener à; approcher de; mettre tout contre. 3) susciter, inciter, brouiller, pousser qu. § 1) podwieść upadłego. 2) podwiodł woysko pod mur; pod miecz żołnierza podwieść. * 3) podwodzić (podszczać) kogo na kogo.

Podwoiewodzy, *m. g. podwoiewodzego.* 1) Vice-Woywode, ist ein Beamter der über Maaß, Gewicht, die Lebens-Mittel und den Handel die Aufsicht hat. 2) in einigen Provinzen; ein Unter-Staroste, f. Podstarości. 1) Sou-pelatin, *m.* officier qui a inspection sur les poids, les mésures, les vivres & sur le commerce. 2) *dans quelques Provinces c'est* le Sou-Staroste, *v.* Podstarości. § 1) podwoiewodzego iest urząd ustawę kupcom, czyuić.

Podworny, *adj. vid.* Podworzony.

Podworze, *n.* Hof, Hof-Platz. cour, *f.* place devant un bâtiment.

podworze przednie. Vor-Hof. antiiour, *f.* avant-cour, *f.*

podworze tylne. Hinter=Hof; Vieh=Hof. arrière-cour, *f.* basse-cour, *f.*
na podworzu, adv. draussen, unter freyem Himmel. en plein air, au serain; à la belle etoile.
z podworza, adv. 1) von außen. 2) Bes. fest. außen gelegen, Außen=. 1) dehors, par dehors. *Fortif.* détaché; de dehors. § 1) z podworza miasto, oboz oglądać. 2) okopy, wały z podworza.
Podworzec, *m. g. podworca.* Schloß=Platz, großer Hof=Platz. grande cour ou place d'un édifice. § piękny podworzec w kwadrat.
Podworcowy, *adj.* podworny, *adj.* 1) Hof, *m.* zum Hof=Raume gehörig 2) auf dem Hofe gehalten, als Hühner. 1) de cour, qui regarde la cour d'un bâtiment. 2) de paillier; nourri à la basse-cour. § 1) plac podworny. 2) kury, kaczki podworne nie klatczane.
kapłun podworny. ein Kapaun vom Hofe, der nicht gemästet ist. un chapon de paillier
Podwoy, *m. g. podwoiu.* Thür=Säule, Thür=Pfoste. poteau de porte, *f. m.* pié droit de porte, *f. m.*
podwoie, plur. das Thür=Gewände; die Thür=Pfosten. les poteaux de porte; le jambage dans la porte de part & d'autre.
Podwoyny, *adj.* 1) zwey Stück in sich haltend. 2) zweyspännig. 1) double, *m.* qui augmente une fois autant en valeur. 2) tiré de deux animaux; attelé de deux chevaux. § 1) podwoyny płot; podwoyne drzwi; podwoyny grosz. 2) podwoyne konie; podwoyny woz.
żołnierz podwoyny, dwoy żołd biorący. Doppelt Söldner; Soldat, der doppelten Sold bekommt. soldat qui reçoit double paye.
Podwoyski, *adj.* Gerichts=Frohn Ausrufer, Forder=Knecht. crieur publique; heraut; huissier crieur.
**Podwrot, *m.* Umsturz, Hintertreibung. renversement, ruine, déstruction. § na podwrot szczęścia mego.
Podwyż, *adv.* höher. plus haut; plus haut, au dessus de. § ptak ten podwyż buia.
Podwyższam co, *v. m.* F. *podwyższę.* 1) erhöhen, höher machen. 2) erhöhen, erheben, befördern. 3) erhöhen, als den Preis. 1) hausser, rehausser, exhausser, élever d'avantage, hausser d'avantage. 2) élever, avancer qu. à une dignité. 3) hausser, rehausser, surhausser le prix, les marchandises. § 1) podwyższył dom o iednym piętrze. 2) podwyższał ich na urzędy. 3) podwyższył żołnierzom żołdu o dwa grosze; podwyższyć pieniądze, cenę towarow.
podwyższać się. 1) sich erhöhen, höher steigen 2) steigen, eine höhere Würde erhalten. 3) steigen, als der Preiß. 1) s'élever, s'avancer, se hausser en dignité; se pousser s'agrandir. 3) se hausser, se surhausser, monter comme le prix. § 1) to drzewo co rok się podwyższa. 2) podwyższył się na tę godność. 3) drogość, cena, zboże podwyższa się.
Podwyższanie, *n.* podwyższenie, *n.* 1) Erhöhung. 2) Erhebung, Beförderung. 3) Erhöhung des Preises. 1) exhaussement, élevation, haussement; action de hausser. 2) avancement, *m.* élevation, *f.* promotion, *f.* 3) surhaussement de prix. § 1) podwyższenie wału, wieży. 2) podwyższanie kogo na urzad.
Podwyższony, *adj.* eig. u. fig. erhöhet. *prop. & fig.* élevé, exhaussé. § ściany podwyższone; prętko z podłego stanu nad godność, nad zasługi podwyższony; cena podwyższona.
Podymne, *n. g. podymnego.* Rauchfang=Geld. le fumage, impôt sur les cheminées. § podymne płacić.
Podżegacz. *m.* Anhetzer. un attise-querelle, *m.* moteur, incitateur.
Podżegam, *obs. v. m. F. podżegę.* entzünden. mettre en feu, enflammer.
podżegać. anhetzen, anreizen, anflammen. inciter, animer, pousser, enflammer. § podżegła go żona do tego uczynku; miłość ią co dzień bardziey podżegała.
***podżegać się.* sich verleiten lassen, gereizet werden. se laisser aller à une passion; devenir enflammé de. § podżegł się do miłości.
***podżegł się do gniewu, do zapalczywości.* er zürnete. il s'est irrité; il s'est mis en colére.
Podział, *m.* 1) Theilung, Abtheilung. 2) Eintheilung. 1) un partage. 2) repartition, *f.* § 1) byłem przy podziele; wchodzić z kim w podział. 2) podział monety, wag i miar-
podziałem nie zuchwałem. nichts mit Gewalt, alles mit Billigkeit. tout par équité rien par force.
Podziękować za co, *F podziękuię.* danken. remercier de.
Podziękowanie, *n.* Dank, *m.* remerciment, *m.*
Podzielenie, *n.* 1) die Theilung, das Theilen. 2) Philos. Eintheilung, *f.* 1) le partage, l'action de partager. 2) *Philos.*

la division, le partage d'un tout en ses parties, § 1) podzielenie łokcia na cwierci. 2) podzielenie na części iakiey rzeczy.

Podzielić co, *F. podzielę.* theilen, eintheilen. partager, diviser. § łupy miedzy żołnierzow podzielił; ten zysk miedzy się podzielili.

Podzielność, *f.* Theilbarkeit. divisibilité. § każda rzecz ma swoię podzielność według szerokości, długości.

Podzielny, *adj.* 1) theilbar, vertheilbar. Mathem. Größe, Zahl, die getheilet werden soll. 1) divisible; qu'on peut partager. 2) *Matém.* le dividende; le nombre ou la grandeur qu'on doit poviser. § 1) każda wielkość iest podzielna. 2) podzielny iest liczba, ktora się przez drugą dzielić może, iako iest szesć, gdy ią drzez trzy.

Podzielony, *adj.* getheilet, eingetheilet. partagé, reparti.

Podziemek, *m. g. podziemka.* (*aracidne*) płonka bezlistna albo płonka korzeń, bo wszystka korzeń; ziemianka, bezlist ein gewisses Gewächs, das keine Blätter und nur eine Wurzel hat, an welcher es in der Erde seine Frucht trägt. espèce de plante sans feuilles, dont la racine porte le fruit sous la terre.

Podziemny, *adj.* pod ziemią albo w ziem leżący, unterirrdisch, das unter der Erde ist. soûterrain, *adj.* qui est sous terre.

podziemni ludzie. Geogr. die Gegenfüßler. *Géogr.* les antipodes, *m.*

*Podzierżam, *v. m. F. podzierżę.* ein wenig mit den Händen halten. tenir un peu avec les mains.

Podziesiątny, *adj.* zehenzählig; zehen in sich haltend. de dix; qui contient dix; composé de dix.

Podciewam co, *F. podzieię.* etwas wo lassen, wohin thun. laisser, mettre; faire de.

gdzieś podział tę książkę. wo hast du das Buch gelassen. qu'avez vous fait du livre? où avez vous laissé le livre? niewiem gdziem noż podział.

iest to gdzie podzieć. man hat schon einen Ort, wo man es hinthun kann. on a un endroit de l'y mettre.

podziać się. 1) wohin kommen, wo bleiben. 2) sich begeben, sich wenden. 1) devenir, être employé; employer. 2) se tourner, aller, se rendre en un lieu. § 1) gdzie się pieniądze podziały; nie wiedzieć gdzie się podziało. 2) gdzie się Panowie podzieli; nie wie gdzie się podzicie; gdzie się podział syn twoy; przed nim nie wiem gdzie się podzieć (podziać).

nie wiedzieć gdzie się podział. man weis nicht, wo er geblieben ist. on ne sait ce qu'il est devenu.

Podziewiątny, *adj.* neun Stück in sich haltend. de neuf; composé de neuf.

Podziw, *m. indec.* }
Poeziwienie, *n.* } Verwunderung, *f.* admiration, *f.* étonnement, *m.* § z podziwieniem całego świata; podziwienie i zadumienie nam to czyni.

na podziw; do podziwienia. 1) wundersamer Weise. 2) sehr viel. 1) à ravir, admirablement, avec admiration. 2) beaucoup, terriblement. § 1) na podziw tę książkę przetłumaczył. 2) na podziw ma pieniędzy.

podziewienie sprawuiący. wundersam. surprenant, étonnant.

podziwieniu godny. wundersam, wundernswürdig. admirable, digne d'admiration.

Podżoga, *f.* Pożoga, *f.* Zunder, *m.* Nahrung des Feuers oder einer Leidenschaft. aliment, *m.* nourriture du feu, d'une passion. § ztąd bierze, ma podżogę pycha.

Podżupek, *m. g. podżupka.* Unter-Salz-Aufseher oder Unter-Richter. Sous-Inspecteur pour le grénier à sel; Sou-Juge des salines.

*Podźta; podźcie. geht. allez.

*Podźwa; podźmy. laßt uns gehen. allons.

* * *

Dergleichen Endungen der *Imperativorum* werden in gemeinen Reden oft gebraucht. *le langage familier donne souvent ces terminaisons aux autres Impératifs.*

Podźwignąć, Podźwignienie, *n. vid.* Poddźwignąć, Poddźwignienie.

Poeta, *m.* Wierszopis, *m.* Dichter, Poet. poete.

Poetycki, *adj.* }
Poetyczny, *adj.* } poetisch. poëtique, *adj. c.*

poetyczna mowa. gebundene Schreib-Art. Poësie, *f.* des vers, stile poëtique.

po poetycku, poetyczuie, adj. poetisch, nach der Poeten Weise. poëtiquement, en poëte.

Poetyka, *f.* 1) Dichtkunst, *f.* 2) Schule, *f.* wo die Dichtkunst gelehret wird. 1) la poëtique, l'art de faire des vers. 2) la poëtique, la classe où l'on enseigne la poëtique.

Poezya, *f.* Poesie, *f.* Verse. Poësie, *f.* des vers. § czytamy w Poezyach Twardowskiego.

Pofolgować, Pofolgowanie, *vid.* Polguię, Folga.

Pogadać, F. *pagadam.* ein Weilchen reden. parler, s'entretenir un peu avec qu. § pogadalismy z sobą.

Pogadzam, *v. m.* F. *pogodzę.* 1) vertragen, versöhnen. 2) widerstimmige Stellen eines Buches vergleichen. 1) raccommodes, remettre ensemble bien des gens qui se sont brouilles; réconcilier ceux qui sont en différent. 2) concilier, accorder, combiner les passages d'un livre qui semblent être contraires. § 1) pogodził niedzgodnych braci. 2) piękie sobie przeciwne w Piśmie S. pogodził mieysca; zdanie pogadzaiące.

pogodzić się. sich vertragen. se réconcilier; se rémettre bien avec qu.; transiger. § pogodzili sie chwała Bogo; pogodź się z twoim bratem.

Poganiacz, *m.* 1) Ochsen-Treiber; Esel-Treiber u. d. g. 2) Stachel, Stock, Peitsche, womit das Vieh fortgetrieben wird. 3) Sternk. Wagen-Mann, Bären-Hüter, ein Nord-Gestirn am Bäre. 1) bouvier, *m.* vacher, *m.* ânier, gardeur de boeufs, d'ânes *&c.* 2) aiguillon, foüet ou baguette pour toucher les bestiaux. 3) *Astron.* bouvier, *m.* une constellation septentrionale auprès de l'ourse. § 1) naiąć do wołow poganiacza. 2) poganiacz, laska, bicz, koltur, ktorym woły w oraniu poganiaią. 3) w poganiaczu liczą gwiazd 23, drudzy 28, aż do 34.

Poganiam, *v. m.* F. *pogonię.* 1) Vieh treiben, jagen. 2) auf der Flucht einholen, gefangen nehmen. 1) porter, faire aller, pousser en avant, chasser, mener, toucher une bête. 2) atteindre, joindre qu. dans la fuite; prendre, arrêter les fuyards ou les fugitifs. § 1) poganić woły, konie na pole. *2) pogonił (złapał) zbiega.

pogonić się za kim. einem nachsetzen, nachjagen. talonner, poursuivre qu.; courir apres qu.

poganiać się, vid. *pognać się.*

Poganianie, *n.* das Forttreiben eines Viehes. l'action de pousser en avant une bête.

Poganin, *m.* } 1) ein Heide. 2) ein
**Pohaniec, *m.* } gottloser Mensch. 1) un payen, un gentil. 2) libertin, homme profane, irreligieux, qui n'a point de religion. § 1) poganow gromił; pohańka nawrocił; poganie pierzchnęli. 2) poganinie cożes zrobił.

Poganka, *f.* } eine Heidinn. une païen-
**Pohańka, *f.* } ne, *f.*

**pogańka, f. vid.* Tatarka 1).

Poogański, *adj.* heidnisch. païen, qui regarde les païens.

pogański syn. Bösewicht. méchant homme, scélerat, coquin. § odrwiłeś mię pogański synu.

po pogańsku, } *adv.* heidnisch. à la païen-
*Pogańskie, } ne.

Pogaństwo, *n.* 1) das Heidenthum, heidnischer Gottesdienst. 2) die Heiden, heidnische Völker. 3) Racker-Pack, böses Gesindel. 1) le gentilisme, le paganisme, 2) gentilité; les païens; les gentils & les idolatres. 3) canaille, racaille, engeance; gens de sac & de corde.

Pogarda, *f.* Verachtung. mépris, *m.* dédain, *m.* rebut, *m.*

Pogardzam co, *v. m. F. pogardzę.* verachten. mépriser, rebuter; dédaigner.

Pogardzanie, *n.* pogardzenie, *n.* das Verachten; die Verachtung. mépris, *m.* l'action de mépriser. § pogardzenie świata i doczesności iego.

Pogarszam co, *v. m. F. pogorszę.* 1) verschlimmern. 2) ärger machen ein Uebel, verschlimmern eine Krankheit. 1) empirer, faire pire, rendre plus mauvais. 2) rengréger, aigris, augmenter un mal, une maladie

progorszyć sobie. seinen Zustand verschlimmern, schlechter machen. rendre sa condition pire, plus mauvaise; empirer son marché.

pogorszyć się. sich verschlimmern; ärger werden. empirer, devenir plus pire.

co raz się pogarsza choremu; co raz się choroba pogarsza. es wird mit dem Kranken immer schlimmer. sa maladie se rengrége, empire, s'aigrit, s'augmente, croît de jour en jour.

Pogorszanie, *n.* pogorszenie, *n.* Verschlimmerung. déterioration; action par la quelle une chose devient pire.

pogorszenie zdrowia, choroby, rany. Verschlimmerung der Krankheit, des Schadens. rengrégement, *m.* augmentation de maladie, de mal.

*Pogębek, *g. m. pogębka*; policzek. eine Ohrfeige. sufflet, *m.* coup de sufflet.

*Pogębkuię, *v. a.* policzkuię. Ohrfeigen geben. souffleter qu.; donner des soufflets à qu.

Poglądam, *v. m. F. poyrzę, spoyrzę.* schauen, sehen, ansehen. envisager, regarder; jetter, porter les yeux, les regards sur; voir. § pogląda na mię z oka; spoyrzał na mię nie wiem czemu; poglądał po ludziach; poyrzyy w niebo; poglądaj rey rzeczy.

poglądać po sobie. sich selbst besehen. se regarder, se mirer, se voir.

spoyrzy

spoyrzy ktora godzina. sehe was die Uhr ist. regardez à votre montre.
miłosierdnym, miłosiernym; na ubogich pogląda okiem. er sieht die Armen mit einem mitleidigen Auge an. il regarde les pauvres d'un oeil de pitié.
Pogladanie, *n.* spoyrzenie. Anblick, das Anschauen. regard, *m.* l'action de regarder.
Pogładzić czego, *F*, *pogładzę.* 1) ausglätten. 2) verbessern, ausbessern. 1) applanir, lisser, unir, polir. 2) limer, corriger, retoucher, revoir.
Pogłoska, *f.* Ruf, *m.* Geschrey, *n.* bruit qui court. § pogłoska się ta ztąd wszczęła.
*Pogłowie, *n.* ⎱ Kopf-Geld. capitation, *f.*
Pogłowne, *n.* ⎰ allouage, *m.* droit qui se leve sur chaque tête ou personne.
Pogłowszczyna, *f.* Geld-Buße vor einen zufälligen Todschlag. amende pecuniare pour un homicide casuel.
Pogmatwać co, F. *pogmatwam.* zerknillen, zerdrücken. chifonner, écacher, brouiller, farfouiller.
Pognać, F. *pognam, vid.* Poganiam.
pognać się. lulassen, sich bespringen lassen. von einigen Thieren *parlans de quelques bêtes*: couvrir; saillir; s'accouple pour la génération.
Pogoda, *f.* 1) gutes Wetter. 2) Witterung, Wetter, Himmel. 3) Gelegenheit, Zeit zu etwas. 1) beau tems; sérénité de l'air & du tems; tems serein. 2) ciel, tems, saison, disposition de l'air. 3) tems, occasion, sujet. § 1) w pogodę iechac; pogoda iest; wiatr pogodę uczynił. 2) pogoda niepewna, niestateczna, zła, śnieżna, burźliwa. 3) pogoda, czas dobry, wczesność na co, okazya do czego; pogodę na co upatrzyć; pilnować, patrzyć pogody,
za pogodą. bey Gelegenheit, occasionellement; dans l'occasion.
za pogody. bey gutem Wetter. dans le tems serein.
i w pogodę piorun uderzy. auch beym guten Wetter schlägt der Donner ein. le tonnerre tombe aussi tems serain.
morska pogoda. die See-Stille. bonace, *f.* calme, *m.*
pogodę czynić, wypogodzić niebo. gutes Wetter machen. rendre serein; rendre clair.
Pogodzic, *vid.* Pogodzam.
Pogodno, pogoda iest, *adv.* es ist gutes Wetter. il fait beau tems. § pogodno było iakośmy wyieżdżali.
Pogodny, *adj.* 1) gut, schön, vom Wetter. 2) was gutes Wetter machet. 3) gelegen, geschickt, als eine Zeit. 1) beau, clair, serein. 2) qui rend serein, qui cause beau tems. 3) heureux, beau, propre à entreprendre, à tenter qu. ch. § 1) pogodny dzień, chwila pogodna, niebo pogodne. 2) wiatr pogodny wieie. 3) pogodny czas; pogodną okazyą, godzię do czego upatrzyć.
Pogoń, *f.* ⎱ Leute, so zum Nachsetzen ge-
Pogonia, *f.* ⎰ schicket werden. gens qu'on détache pour poursuivre les fuyards ou un fugitif. § posłał za nim pogoń, pogon nieprzyaciół doścignął; pogoń z nim poszedł.
Pogonia f. das Nachsetzen; das Verfolgen der Flüchtlinge. la poursuite des fuyards ou des fugitifs. § z pogoni się wracać; w pogonia wyprawił za nim kawalerya; ochotnik uniosł się w pogonią; na pogoni go złapano.
iść, iechać, puścić się w pogonią (w pogoń) za kim. einem nachjagen, nachsetzen, nachhauen. talonner, poursuivre qu.; se mettre aux trosses de qu.
Pogonia, *m.* **Wappenk.** 1) das Lithauische Wappen. 2) geharnischter Arm, mit einem Säbel, wie in der Polnischen Flagge zu sehen ist. 3) ein Reiter, der einen Pfeil abschießt. 4) einige andere Wappen, so diesen Namen auch haben. *Blas.* 1) les armes de Lituanie. 2) un bras armé tenant un sabre, comme il se fait voir dans le pavillon de Pologne. 3) cavalier qui tire un flèche. 3) *il y a encore quelques armes qui portent ce nom.* § 1) pogonia iest herb Litewski. 2) pogonia iest ręka z dobitą szablą iako na fladze Rzeczypospolitey. 3) pogonia iest iezdzie z łuku strzelaiący. 4) pogonią się także następuiące nazywaią herby: mąż nagi smoka kolący; mąż zbroyny na koniu; ręka uzbroiona z dobytą szabią; klucz za kopytem stoiącym leżący.
Pogończyk, *m.* Ogończyk, Powała. **Wappenk.** Wurf-Eisen, so auf einem halben Reise steht; aus der Krone gehen zwo Hände bis an die Ellbogen. *Blas.* hapon ou fleche avec un fer fort large dessous un demi-cercle; sur la couronne se présentent des mains issantes jusqu'anx coudes.
Pogonić, *vid.* Poganiam.
Pogorzały, *vid.* Pogorcelec.
Pogorzeć, F. *pogorzę, v. n.* abbrennen, im Feuer aufgehen. être consumé par le feu; périr dans un incendie. § dom pogorzał; hoła wozowe pogorzały, bo ich nie smarowano.
Pogorzelec, *m. g. pogorzelea*; pogorzały. ein

ein Abgebrandter. celui qui a perdu ſes biens dans un incendie-

*Pogorzel, *f.* ⎫ Brand-Stelle, Brand-
Pagorzelina, *f.* ⎬ Stätte. le lieu d'in-
Pagorzeliſko, *n.* ⎭ cendie; place où une maiſon, une ville ont péri par incendie.

Pogorſzyć, *vid.* Pogarſzam.

Pogorzenie, *n.* Feuers-Brunſt, Feuer-Schaden. perte cauſée par l'incendie.

Pogotowiu, *adv.* fertig; bey der Hand; bereit. tout prêt; à main; prè à la main. § ma racyą pogotowiu; rozkazał mi bydź pogotowiu.

Pograbić, *F. pograbię*, *v. a.* 1) harken, rechen. 2) confiſciren. 1) râteler; amaſſer, ôter avec le râteau. 2) confiſquer. § 1) pograb te zagony, ganki, słomę. 2) pograciono te towary do ſkarcu.

Pogranicze, *n.* Reichs-Gränze. confins, *pl.* frontière, *f.* limite, *m.*

Pograniczny, *adj.* Gränz-. limitrophe; frontière, *adj.* qui eſt ſur les limites d'un pays, § pograniczne miaſta.

Pograwam, *v. m. F. pogrum.* ein wenig ſpielen. jouer un peu. § pogramy ſobie.

ſerce mi pograwa do tego. mein Herz ſaget es mir, daß ich es thun ſoll. mon coeur me conſeille, me dit de le faire.

Pogrążam co, *v. m. F. pogrążę.* 1) unterſenken, untertauchen. 2) ſtürzen, ins Unglück bringen. 1) plonger, noyer, ſubmerger, enfoncer dans l'eau, faire couler à fond 2) ſubmerger, abîmer, perdre, ruiner qu. § 1) wały okręt pogrążył mię do dna.

pogrążam ſię. ⎫ grąże ſię, na
Pogrąznąć, *F. pogrążnę.* ⎭ nurzam ſię, na dno idę, tonę. untergehen, verſinken. être ſubmergé s'enfoncer dans l'eau, couler à fond. § pogrąznąć w powodzi.

Pogrążenie, *n.* Ertränkung, Verſenkung. ſubmerſion.

Pogrążony, *adj.* verſunken. coulé à fond.

Pogręzły, *adj.* plongé, noyé. § pogręzłe okręty.

Pogrobek, *m. g. pogrocka.* Nachweiſe; ein Kind, das nach des Vaters Tod gebohren iſt. un poſthume, qui eſt né après la mort du Père.

Pogrodka, *f.* 1) Gatter, Rechen, geflochtene Pfähle am Schutz Gatter eines Teiches. 2) Garten-Beet, *n.* 1) écrille *f.* écrilloir, *m.* devant la bonde d'un étang. 2) planche de terre, carreau de jardin.

**Pogrom, *m.* Niederlage. déroute, *f.* défaite, *f.* § z pogromu nieprzyiacielſkiego powraca.

**Pogromić, *F. pogromię.* zerſtreuen. défaire, battre, mettre en déroute. § pogromić woyſko.

Pogroźba, *f.* ⎫ Drohung, Bedräuung. me-
Pogrożka, *f.* ⎭ nace, *m.* commination, *f.*

Pogruchotać co, *F. pogruchocę.* zerſchmettern. fracaſſer, briſer, froiſſer.

Pogrzeb, *m.* chowanie umarłego. Begräbniſt, Beerdigung. enterrement, *m.* ſepulture, *f.* funérailles, *f. plur.*

pogrzeb komu ſprawowac. einen zur Erde beſtatten. faire les funerailles de quelqu'un.

Pogrzebać, *F. pogrzebię*, *v. a.* beerdigen. enſevelir, enterrer, inhumer, mettre en terre un mort. § pogrzebliśmy ſioſtrę twoię.

Pogrzebaczka, *f.* koczarga, *f.* ſzorulec, *m.* pociaſk, *m.* Back-Ofen-Krücke, Schürr-Stock. fourgon, *m.* un inſtrument de boulanger.

Pogrzebiony, *adj.* begraben. enſéveli, enterré.

*Pogrzebnica, *f.* cementarz. Kirchhof, Gottes-Acker. un cimétière, *m.* un alfange, *ſtare ſł.*

Pogrzebny, *adj.* ⎫ Leichen-, zum Be-
Pogrzebowy, *adj.* ⎭ gräbniß gehörig. funèbre, funéraire, ſépulcral, qui regarde les funérailles.

pogrzebna pioſnka, pogrzebny wieſz. Leichen-Lied, Leichen-Gedicht. élegie, *f.* air triſte, chanſon lugubre, poëme funèbre, où l'on raconte des louanges du mort.

mowa pogrzebowa. Leichen-Rede. oraiſon funèbre, *f.*

pogrzebne kopii łamanie albo kruſzenie. Brechung der Lanzen bey Begräbniß eines Riters. l'action de rompre les lances aux funérailles d'un chevalier.

pogrzebny obad; ſtypa. Trauer-Mahlzeit. banquet funèbre.

Pohałaſować ſobie, *F. pohałaſuię.* lärmen, ein Geſchrey machen. tintamarrer, tempêter; faire de bruit.

pohałaſować ſię. ſich zanken, uneinig werden. ſe quereller; ſe prendre de paroles.

Pohamować co, *F. pohamuię.* hemmen, bändigen. reprimer- dompter, *v. a.*

Pohamowanie, *n.* Hemmung, *f.* l'action de domter, de refréner.

Pohańbić, *F. pohańbię.* verſchmähen. déshonorer, outrager, *v. a.*

Pohańbienie, *n.* Schmähung, *f.* outrage, *m.* ignominie, *f.* déshonneur, *f.*

*Pohaniec,

**Pohaniec, *m. g. pohańca.* ein Heide. un gentil, un païen.
Poiadam, *v. m. F. poiem.* 1) viele Speisen aufessen. 2) nach der Mahlzeit essen. 1) chasser bien aux plats; piler, bien manger; manger beaucoup de mets. 2) manger après le repas. § 1) wszystkie poiadł portawy; poiadł. 2) poiada wety.
poiadam sobie. langsam, mit Gemächlichkeit essen. manger proprement, délicatement; manger en goûtant petit à petit; manger avec commodité.
Poiąć, *vid.* Poymuię.
Poiazd, *m.* eine Kalesche. halbe bedeckte Kalesche. une chaise roulante et demi-couverte. § Poiazd nowy, piekny. wszelakie karety, pokryte wozki, kolaski &c.
Poiazd, *m.*) breites Ruder. un aviron ou
Poiazda, *f.*) rame dont le plat est fort large. § wiatrom poiazdami dodawać lotu.
Poiazdy, *f. plur.* allerley Kutschen, Karossen, Kaleschen 2c. Voitures de toute sorte; comme les carrosses, les chaises, les fiacres &c. § rożne poiazdy stoią w wozowni.
*Poię, *poie. piał,* pieię. 1) krähen wie ein Hahn. 2) singen. 1) chanter comme le coq. 2) chanter.
Poię, *poi, poił, v. a.* tränken, zu Trinken geben. abbrever, *v. a.* donner à boire, *adj.* faire boire quelqu'un.
Poięcie, *n.* zrozumienie, koncept. 1) Einsicht, Kenntniß, Erkenntniß, Wissenschaft. 2) Philos. Begriff. 1) intelligence, connoissance, notion, pénétration, comprehension, *f.* 2) *Philos.* idée, *f.* perception, concept, conception. § 1) poięcie ięzyka frankuskiego, nauki iakiey; poięcie czego rozumem; prętkość poięcia; do poięcia łacny i snadny do nauczenia się; do poięcia Boga ta droga.
za łeb twarde poięcie. im Scherz: Kopfstöße lernen merken. *burles.* il n'y a meilleure règle qu'un chinfrenau.
poięcie słabe, niedoskonałe. eine schwache und mangelhafte Kenntniß. une connoissance défectueuse & imperfaite.
Poiednoć, *F. poiednam, v. a.* versöhnen. réconcilier, raccommoder, remettre bien ensemble.
poiednoć się. sich vertragen. se réconcilier, se remettre bien avec qu.
Poiednokrotnie, *adv.* ein mal. une fois.
Poiednokrotny, *adj.* einmalig. d'une fois.
Poiedynczo, *adv.* einzeln, zu einem. un à un; séparément.
poiedynczo powracaią. sie kommen einzeln zurück. ils reviennent séparément. § poiedynczo z przegraney powracali batalii.
Poiedynczy, *adj.* einzeln. seul, séparé, des autres, un à un; singulier. § poiedyncze słowa.
poiedynczą, sam a sam, adv. einzeln, Mann für Mann. seul à seul; seul contre seul; tête à tête. § każdego poiedyńczą wezmę na się.
Poiedynek, *m. g. poiedynku.* 1) Einheit, Einzelheit. 2) Zwey-Kampf. 3) Kampf-Jagen, Kampf der Thiere. 1) unité, *f.* 2) duel, *m.* monomachie, *f.* combat singulier; combat entre deux personnes. 3) joûte, *f.* combat d'animal à animal. § 1) poiedynek iest początek każdey liczby; od prawey ręki się kładą poiedynki, na drugim mieyscu dziesiątki, na trzecim sta i tak daley. 2) wyzwać kogo na poiedynek; stanąć w poiedynku. 3) sokoł gdy z drugim ptakiem poiedynek odprawuie, wzbiia się wysoko.
poiedynkiem. einzeln, Mann für Mann. l'un après l'autre; chacun à part; par tête; chacun de son côté, d'homme à homme. § poiedynkiem swoie rady dawaią; poiedynkiem się biią nie w kupie.
Poiedynkowy, *adj.* 1) einzeln, nur einer 2) einfach, das nicht doppelt ist. 3) einzeln, nur für eine Person eingerichtet. 4) zum Zwey-Kampf gehörig. 1) un seul, qui n'est pas accompagné. 2) simple, qui n'est pas double. 3) accommodé, fait pour une seule personne. 4) singulier; qui concerne le duel; de duel. § 1) był tym sługa poiedynkowy, sam ieden bez drugich; poiedynkowych po polu widziałem żołnierzow. 2) łancuch poiedynkowy; piwo poiedynkowe a nie duplowe. 3) zbroie, łoże poiedynkowe; czołn poiedynkowy iednemu tylko służący. 4) poiedynkowa bitwa, potyczka.
Poiedynokrotnie,) *vid.* Poiednokro-
Poiedynokrotny,) tnie.
Poiętnie, *adv.* 1) begreiflich, begreiflicher Weise. 2) lehrsamlich. 1) d'une manière concevable. 2) docilement, avec docilité.
Poiętność, *f.* Poiętość rozumu. 1) Begriff, Begreiflichkeit. 2) Gelehrigkeit. 1) facilité, ou faculté de comprendre; compréhension; capacité, portée de l'esprit. 2) docilité.
Poiętny, *adj.* 1) das sich umgeben, begreifen, erreichen läßt. 2) begreiflich, das man

man einsehen kann, 3) gelehrig, der leicht etwas einsiehet. 1) aisé à empoigner, à entourer ou à atteindre. 2) compréhensible, intelligible, concevable, qui peut être compris. 3) docile, pénétrant. § 1) poietny ręka, siecią, ktorego łacno dostać, pomać, obiąć. 2) rzecz poietna rozumem. ku poięciu łacna, wyrozumna. 3) poietny to człowiek, poymuiący rozumem łacno.

Poięty, *adj. conf.* Poymuię. begriffen, gefaßt. compris, entendu.

Poieżdżam, *v. m. adj.* **F. poieżdżę.* 1) fortreuten, fortsegeln, weiter gehen, seine Reise fortsetzen zu Wasser oder zu Pferde. 2) reisen, Länder besuchen. 1) continuer sa course, poursuivre son chemin, son voyage; avancer, aller en avant à cheval ou par eau. 2) voyager; voir, courir le monde, les pays. § 1) poieżdża okręt. 1) poieżdżał wiele świata; poieździł kraie, miasta.

Poiutrze, *prov. & subst.* über morgen; der übermorgende Tag. après demain; le jour d'après demain.

Pointrzeyszy, *adj.* übermorgend. d'après demain.

Pokąd, *adv.* 1) bis. 2) bis wie lange. 1) jusques, jusqu' à ce. 2) jusques à quand. § 1) potąd tu zostaniesz, pokąd nie zapłacisz. 2) pokąd się kawić będziesz?

Pokał, *m.* ein Pokal. bocal. § pokał dobrego przynosł wina.

Pokapłonić, *F. pokapłonię, v. a.* viele Hähne kappen. chaponner, châtrer beaucoup de chapons,

nos zwiesili iakby ich pokapłonit. sie hiengen die Nasen als wie die gekappten Hähne. ils baissoient la crête comme les coqs nouvellement chartrés.

Pokarm, *m.* 1) Speise, *f.* Nahrung, *f.* 2) Station; Absütterung der Pferde auf der Reise. 1) aliment, *m.* nourriture, *f.* 2) station, halte, *f.* descente qu'on fait en chemin pour donner à manger aux chevaux. § 1) pokarm to posilny. 2) na pierwszy mię odprowadzili pokarm; daleko ieszcze do pokarmu.

Pokarmowy, *adj.* Nahrungs-. de nourriture; qui concerne la nourriture.

Pokarmuię. Pokarmiam. *F. pokarmie, pokarmić, pokarmiać.* absüttern die Pferde auf der Reise. faire halte en chemin pour donner aux chevaux à manger, § raz pokarmuiąc w karczmie

Pokasliwam. 1) öffters husten. einem zuhusten. 1) crachoter, tousser souvent.

Pokasliwanie, *n.* 1) öffterer Husten. 2) Zuhusten. 1) crachotement, *m.* toux fréquente. 2) signe qu'un donne en toussant.

Pokątnie; *adv.* verstohlner Weise. à la dérobée, en cachette; furtivement,

Pokątnik, *m.* } ein Mensch der immer im
Pokątny, *m.* } Winkel steckt. hibou, reclus; homme qui se cache, qui fuit la lumière.

pokątny, *adj.* heimlich, verstohlen. clandestin, qui se fait à la dérobée, furtif, ive. § pokątne szepty z Panią; pokątny chleb smaczny, *adv.*

pokątny rzemieślnik. Pfuscher, Behn-Hase. gâte-métier, *m.* artisan qui travaille en cachette.

Pokatować, *F. pokatuię, v. a. kogo*, zurichten, zerfetzen, zerhauen. maltraiter, bourreler, traiter qu. en bourreau; hacher de coups. § tak go pokatowali, że mieysca nie było na nową ranę.

***Pocawić** co, *F. pokawię, m. w czym.* den Handel, das Spiel verderben. gâter une bonne affaire par méprise ou à dessein. § pokawił zamysły moie; już się do woli naszey nakłaniali, gdy moy kolega zbytnią śmiałością wszystko pokawił.

Pokaz, *m.* Erweisung. témoignage, *m.* preuve, marque de. § pokaz łaski, życzliwości.

Pokazale, *adv.* ansehnlicher Weise. avec beaucoup de pompe, avec éclat, avec apparence.

Pokazałość, *f.* Ansehen, Ansehnlichkeit. faste, *m.* pompe, éclat.

Pokazały, *adj.* ansehnlich, prächtig. pompeux, fastueux, specieux.

Pokazanie, *n.* pokazowanie, *n.* 1) Weisung, *f.* Zeugung. 2) Vorzeigung, Vorlegung der Urkunden, Documentirung. 3) Erweisung, Erweis, Zeugniß, Beweis. 4) eine Scene in einer Comödie. 1) l'action de montrer. 1) exhibition, production, représentation des pièces, des titres & des preuves. 3) témoignage, *m.* marque visible, déclaration, démonstration, preuve convaincante. 4) scene, la partie d'un acte dramatique. § 1) dziękuię za pokazanie nam drogi, towaru tego. 2) pokazanie listu, dowodow, munimentow. 3) na pokazanie ułomności ludzkiey. 4) pokazanie pierwsze, drugie, trzecie w akcie komedyynym.

pokazowaniy się chlepliwe, pompa, wystawność. Ruhmsucht, Prahlerey; das Großthun. ostentation, *f.* air de vanité; montre, parade.

Pokazany, *adj.* 1) gewiesen. 2) erwiesen, bezeugt. 1) montré. 2) témoigné.

§ 1)

§ 1) pokazany zegarek mi się nie podoba. 2) za pokazane łaski służyć będę.

Pokaziciel, *m. g. pokaziciela.* Weiser, Zeiger. celui qui montre.

Pokaznie, *v. m. F. pokazę.* 1) weisen, zeigen. 2) beweisen, erweisen. 1) montrer, faire voir, découvrir. 2) faire connoitre; faire paroître; démontrer, prouver. § 1) pokaż mi list. 1) pokazał swoię umieiętność, sposobność; pokazał mi w tym wielką łaskę.

pokazuiąc, skazuiąc, ukazuiąc. klärlich, auf eine überzeugende Art. demonstrativement, d'une manière convaincante.

pokazuiący, adj. klar, überzeugend. demonstratif, convaincant.

pokazować po sobie; dać znać po sobie. zu verstehen geben; sich merken lassen. donner à connoître, à entendre; faire compendre, faire connoître. § pokazuie iawnie niechęć po sobie.

pokazać się. 1) sich sehen lassen, erscheinen. 2) sich aufführen. 3) sich bezeugen. 1) paroître, apparoître, être vû, se faire voir. 2) abir, se conduire, se comporter en. 3) faire connoitre sa joie, sa tristesse par les gestes; paroître, § 1) pokazuie się okręt na morzu. 2) pokazał się (stanął, stawił się) grzecznie, łaskawie. 3) pokaż się wesołym; pokazuie się wielce bydż uciesżonym, zasmuconym z tego.

ztąd się pokazuie. daraus erhellet, daraus ist zu ersehen. d'on il est evident, il est clair; de là il paroit; on en peut voir.

pokazać się, ukazać się komu na oczy. einem unter die Augen treten. se présenter devant les yeux de qu.

pokazać się z czym chełpliwie. mit einer Sache prahlen, großthun. faire parade, faire montre, faire gloire de quelque chose; se montrer, se faire voir.

Poki, *adv.* 1) so lange. 2) bis. 3) bis wie lange? wie lange? 1) tandis; autan que; autant de tems que, tant que. 2) jusqu' à ce que; tandis que. 3) combien de tems? jusqu' à quand? § 1) poki szczęście służy. 2) poki zima nie nastąpi. 3) pokiż będziemy szukac, pisać, płakać?

poki świat będzie światem. so lange die Welt eine Welt bleiben wird. tandis que le monde sera monde.

poki - aż. so lange — bis. jusqu' à ce que —. § poki będę spał, aż mię obudzisz.

poki deszcz będzie nie wynidę. so lange es regnet, werde ich nicht ausgehen. tant que la pluye durera je ne sortirai.

poki—poty; poki—tak długo. wie lange—so lange. pendant que—; tant que—; tandis que—; si long-tems que—. § poki żyiemy, poty grzeszemy; poki ludzie, poty grzechy.

Pokinąć, *F. pokinę.* 1) winken. 2) verachten, verlassen, verwerfen. 1) faire signe de la tête, de main. 2) mépriser, abandonner, rejetter, rebuter. § *1) pokinał (kiwnął) na mię ręką. 2) pokinął tym urzędem, światem.

Pokład, *m.* 1) Boden als von Brettern; Tabulat. 2) Estrich, Gebälke, Boden zwischen den Stockwerken eines Gebäudes. 3) Hinterlage, anvertrautes Gut. 4) ein gestürter Acker. 1) plancher, tout ce qu'on étend pour y marcher. 2) entablément, travaison, *f.* la séparation des étages des logis, 3) dépôt, *m.* consignation, *f.* ce qu'on met entre les mains d'une personne pour le garder, 4) terre qui a le prémier labour. § 1) pokład mostowy; pokład na bagnisku. 2) pokład w budowaniu. 3) pokład czyy u siebie chować, 4) pokład roli,

w pokład dać co. etwas in treue Hände niederlegen. mettre qu. ch. en depôt.

pokład okrętowy. Oberlauf, Schiff-Verdeck. tillac, *m.* pont d'un vaisseau.

pokład okrętowy ostatni. die unterste Decke im Schiffe. franc-tillac.

pokład wozowy, poopona, m. Wagen-Decke von Leinwand oder Leder. bache, *f.* banne, *f.* toile ou cuir dont on couvre un chariot.

Pokładam, *v. a.* belegen, beziehen, bedecken als mit Marmor. boiser; plaquer, lambrisser; couvrir, garnir, revêtir comme de marbre. § pokładać marmurem, tarcicami.

pokładac nadzieię w kogo, w co. seine Hoffnung in einem oder etwas setzen. mettre son espérance en.

pokładać rolą. den Acker stürzen, solchen zum ersten mal ackern. donner le prémier labour à une terre.

deszcz, wiatr pokłada zboże. der Regen, der Wind leget das Getraide. la pluye, le vent couche les blez.

**pokładam (mam, kładę) za to; tak kładę.* ich halte davor. je repute; je crois, je suis persuadé que.

pokładam, v. m. F. położę. deponiren, in treue Hände niederlegen. déposer, mettre en depôt, consigner.

pokładać się. 1) sich lehnen, sich auflegen. 2) sich legen als die Aehren. 1) s'appuyer, le,

se soutenir sur qu. ch. 2) se coucher, verser, se renverser en bas par la playe comme le blé. § 1) pokłada się na stole, na moim ramieniu. 2) zboże się pokłada od wiatru, włosy od deszczu.

Pokładalny, *adj.* geschickt zum Unterlegen. propre à étendre, à mettre sous une autre chose.

Pokładanie, *n.* 1) Hinlegung eines anvertrauten Guts. 2) die Stürzung des Ackers. 3) Tafel-Werk, das Tafeln; das Beziehen, Belegen mit Bretern, mit Marmor. 1) l'action de déposer, de mettre en dépôt. 2) la prémiere façon qu'on donne à un champ. 3) boisage, *m.* ou l'action de revêtir, de garnir une chose comme de planches, de marbre. § 1) pokładanie pokładu u kogo. 2) pokładanie roli na zimę. 3) pokładanie marmutem, tarcicami, posadzką.

Pokładany *adj.* belegt, bezogen als mit Marmor. 2) hingelegt, anvertraut. 1) couvert, garni de marbre; boisélé, plaque. 2) déposé, mis en dépôt.

pokładana rola. gestürzter Acker. champ qui a la prémiere façon.

Pokładnik, *m.* co pokładu u kogo pokłada. Hinleger, der etwas zu verwahren giebt. dépositeur, *m.* celui qui met en dépôt.

pokładnik, m. pokład przyymuiący. Verwahrer eines hinterlegten Guts. dépositaire, *m.* qui est chargé d'un dépôt.

Pokładny, *adj.* Scheu-, das zur Schau hingesetzet wird. exposé pour être vû. § pokładna potrawa.

pokładny chleb. Schau-Brod im Alten Testamente. pain de proposition dans l'ancienne Roi.

Pokładziny, *plur.* der Groß-Vater, die erste Nacht der neuen Eheleute. aprèspucelage, *m.* la prémiere nuit, où les nouveaux mariés couchent ensemble.

**Pokładzinny, *adj.* hochzeitlich. nuptial, de nôces.

pokładzinna piosnka. Hochzeit-Gedicht, Hochzeit-Lied, *n.* chant nuptial; épitelame, *m.*

Poklaistrować co, F. *poklaistruię, v. a.* bekleistern. pâter, empâter enduire avec de la colle de farine. § poklaistrował okna, spary.

poklaistrować się. in die Hosen thun, sich mit Koth besudeln. défoncer, s'embrener.

Poklaistrowany, *adj.* bekleistert. empâté, plein de colle de farine.

Poklękam, *poklęka*, F. *poklęknę, poklęknąć,* niederknien. se mettre à genoux; s'agenouiller.

Pokłon, *m.* 1) die Verehrung Gottes. 2) Fußfall. 3) Aufwartung, so man einem macht. 4) Gruß, Empfehl, Empfehlung. 1) l'adoration que nous devons à Dieu. 2) révérence, *f.* prosternation de celui qui supplie. 3) révérence qu'on fait à une personne de qualité. 4) compliment, respects, *m. plur.* baise-mains, *m. plur.* assurance de respect. § 1) pokłon Bogu przyzwoity; pokłon czynić Bogu. 2) niewiasta przy pokłonie swoim krola o sprawiedliwość prosiła. 3) pokłon krolowi uczynił. 4) JMci Panu N. nayniższy, głęboki moy pokłon oddaię; naniższy pokłon oddaię; naniższy pokłon składam do nożek JMci Pana N.

swoy pokłon komu oddać. bey einem seine Aufwartung machen. faire la révérence, présenter ses respects à qu.

Pokłosie, *v. n.* das Aehren Lesen. l'action de glaner.

Pokoiowy, *adj.* 1) zum Zimmer gehörig. 2) Friedens-; den Frieden betreffend. 1) de chambre; qui regarde quelque chambre, quelque apartement. 2) de paix; qui a du rapport à la paix.

pokoiowy, subst. *g. pokoiowego.* Cammer-Bedienter; ein Edelmann so im Zimmer dem Herrn aufwartet. serviteur de chambre; gentilhomme qui sert son maître dans la chambre.

Pokolenie, *n.* 1) Stamm, Haus, Geschlecht. 2) Stamm im Volke Israel. 1) race, famille, lignée, souche, maison. 2) tribu, *s. f.* en parlant du Peuple d'Israël.

Pokonany, *adj.* 1) niedergeschlagen, überwältigt, überwunden. 2) überzeugt. 1) abbattu, renversé, terrassé, vaincu. 2) convaincu.

człowiek pokonany na umyśle. ein niedergeschlagener Mensch. homme abattu.

Pokonywam, *v. m.* F. *pokonam, v. a.* 1) niedergeschlagen, überwältigen, zu Boden schlagen. 2) überzeugen. 1) abbattre, écraser, fouler aux piés; achever, vaincre, assommer. 2) convaincre. § 1) pokonał nieprzyiaciel to państwo; pokonał tak możnego nieprzyiaciela. 2) pokonać kogo słowy, dowodami.

Pokora. *f.* die Demuth. humilité, *f.*

*Pokorniczek, *m.* ein demüthiger Mensch. un homme fort humble. § nędzny pokorniczek go prosił.

Pokornie, *adv.* demüthiglich. humblement.

Pokorny, *adj.* demüthig. humble. § pokorną i uniżoną mową prosił.
pokorney głowy miecz nie ścina. ein demüthiges Haupt trifft kein Schwert. humilité passe par tout.
pokorna prośba. demüthige Bitte. supplication.
Pokos, *m.* eine abgemähete Wiese. un pré fauché.
Pokoszczam, *v. m.* F. *pokoszczę.* firnissen lackiren. laqueter, vernisser; enduire, couvrir de vernis. § pokościć stolik
Pokost, *m.* Firniß. vernis, *m.*
Pokostuię *vey.* Pokozczam.
Pokostnik, *m.* Firniß-Mahler, Lackirer. vernisseur, *m.*
Pokoszczenie, *n.* Pokostowanie. 1) das Lackiren. 2) lackirte Arbeit, Firniß-Arbeit. 1) vernissure, *f.* application de vernis. 2) vernissure, le vernis appliqué sur la bois.
Pokoszczony, *adj.* Pokostawany. gefirnißt, lackirt. verni vernissé.
Pokoy, *m.* 1) der Friede; ein Friedens-Schluß. 2) Ruhe, Friede. 3) ein Zimmer; ein Gemach. 1) la paix; un traité de paix. 2) paix, repos, tranquillité, quiétude. 3) appartement, chambre. § 1) pokoy z kim uczynić, zawrzeć, w pokoiu myśleć o woynie potrzeba, *prov.* warować sobie pokoy skuteczny; iuż długo Polska w słodkim obfituie pokoiu; luby to pokoy; piękny pokoy do nas się wraca; pokoy stanowić, krzewić, pomnażać, rwać, gwałcić, wzruszać. 2) pokoy mam; pokoiu zażywam, pokoy kocha. 3) przepyszne pokoie; iest w pańskim pokoiu.
w pokoiu żyć nie chce. er kann nicht in Ruhe leben. il ne sauroit demeurer ne patience.
poky na umyśle; pokoy umysłu. Gemüths-Ruhe. repos d'esprit; tranquillité de l'esprit.
pokoy na czas; pokoy do czasu. Stillstand, *m.* trève, suspension d'armes, *f.*
day mi pokoy. laß mich zufrieden. laissez moi en paix, § day mi pokoy tą nauką, tą grą.
Pokraiać co, *v. m. pokraię.* 1) zerschneiden. 2) zerlegen, transchieren. 1) découper, couper en plusieurs morceaux. 2) trancher la viande.
Pokraianie, *n.* das Zerschneiden. découpement.
Pokraka, *f.* 1) traurige Begebenheit, Unfall. 2) Händel, Zank. 1) catastrophe; événement fâcheux; chose fâcheuse. 2) querelle, débat. § 1) cieżka na mię napadła pokraka. 2) miałem z nim pokrakę.
na Pokraczki orać. zwey Furchen ackern, und zwey brach liegen lassen. labourer un champ en faisant deux sillons & en laissant autant en friche.
Pokrapiam, *v. m.* F. *pokropię*; kropię. besprengen. arroser, jetter de l'au çà & là. § deszcz ziemię pokropił; pokrop izbę wodą.
Pokrapianie, *n.* pokropianie, *n.* kropienie. Besprengung, *f.* arrosement, *m.* mouillure, *f.*
Pokrapiany, *adj.* pokropiony, *adj.* besprengt. arrosé, mouillé.
Pokraść, F. *pokradnę, v. a.* 1) viel Sachen stehlen. 1) ausschreiben, ausschmieren. 1) voler beaucoup de choses. 2) piller un auteur. § 1) kro rzeczy pokradł. 2) pokradł autora.
Pokredtnik, *m.* ziele. (*athanasia*) Reinfarn. tannée, *f.* tanaisie, *f.*
*Pokresić, F. *pokreszę*, ⎫ pokre-
Pokreślić, F. *pokreślę, pokreślić,* ⎭ szlić 1) bekritzeln, mit Zügen beschreiben 2) durchwandern. 1) rayer, faire des rayes, grifonner 2) courir, battre la campagne, le pays. § 1) pokreślić papier piorem, czym kończarym; gwiazdarz figury pokreślił. *2) pokreszlił (schodził) pola, lasy.
Pokreślenie, *n.* Zerkritzelung, Bekritzelung. grifonnage. *m.* rayures, *f. plur.*
Pokreślony, *adj.* zerkritzelt, bekritzelt. grifonné, rayée.
Pokrewna, *f.* Bluts-Verwandtinn. parente, *f.* celle qui nous est jointe par le sang.
Pokrewność, *f.* Bluts-Freundschaft. parentage, *m.* parenté, *f.* proximité de sang, consanguinité, *f.*
Pokrewny, *adj.* Bluts-Freund-, Verwandter. parent, *m.* qui est issu du même sang.
Pokrowiec, *m. g. pokrowca.* Ueberzug, worinnen man etwas verwahret. enveloppe, fourreau, maniere d'étui qui sert à couvrir, à conserver qu. ch.
pokrowiec postawowy. Ueberzug über ein Stück Tuch beym Tuchhändler. toilette, *f.* dont le marchand drapier couvre une pièce de drap. § Okrywełka.
pokrowce pistoletowe. Pistolen-Kappen von Tuch. faux fourreaux, *plur. m.*
Pokrycie, *adv.* 1) verdeckt, auf eine verborgene Art. 2) verstellt, nicht aufrichtig. 1) d'une maniere couverte ou cachée. 2) avec déguisement, avec simulation, couvertement; à couvert.

Pokrycie, *subst. n.* *1) Decke zum bedecken. 2) Dach, Schirm. 1) couverture. *f.* chose qui sert couvrir. 2) couverture de toit; couvert, couverture d'un bâtiment; le toit. § 1) co iest pod tym pokryciem. 2) pod pokryciem na słupach murowanych stoią galery.

Pokrytość, *f.* Verstellung. dissimulation, *f.* déguisement, *m.* mauvaise foi.

Pokryty, *adj.* 1) bedeckt. 2) verstellt. 3) verdeckt, unverständlich. 1) couvert, caché. 2) couvert, feint, dissimulé, déguisé. 3) obscur, couvert. § 1) kilimem stoł pokryty. 3) cerą szczerości fałszywe pokryte serce. 3) dość to wyraźne choć pokryt były słowa.

Pokrywacz, *m.* 1) Bedecker. 2) einer der sich verstellt. 1) celui qui couvre qu. ch. 4) dissimulateur, *m.* celui qui se déguise.

Pokrywam, *v. m.* F. *pokryię.* 1) bedecken. 2) verstellen, verheelen. 1) couvrir, mettre quelque couverture sur. 2) couvrir, voiler qu. ch. de; cacher qu. ch. sous; déguiser qu. ch. avec; dissimuler. § *1) pokryy (nakryy) stoł. 2) pokrywać swoie wady, cnoty, krzywdy; żal swoy swobodną pokrywał cerą; często Judasza nabożnym Apostołem, wilka owcą pokrywaią.

pokrywać się. sich verstellen. se deguiser. § pokwa się płaszczem nędzy.

Pokrywanie, *n.* das Bedecken. l'action de couvrir.

Pokryweczki, *plur.* ziele, *vid. rzęsa wietrzna.*

Pokryka, *f.* 1) eine Topf-Stürze. 2) Deckel über ein Gefäß. 1) un couvercle de pot. 2) un couvercle pour couvrir l'ouverture d'un autre vase. § 1) pokrywką przykryy garnek. 2) pokrywka (lepiey; pieczko) u tabakierki, u tłoku, u skrzyni.

pod pokrywką. 1) unter dem Scheine, unter dem Deck-Mantel. 2) verblümt, mit verdeckten Worten. 1) sous ombre, sous prétexte, sous apparence de. 2) sous des paroles couvertes; en mots, un termes couverts; couvertement; en donnant à entendre. § 1) pod pokrywką przyiaźni moiey szuka zguby. 2) dość wyraźnie choć pod podkrywką mu powiedział, wyrknął.

nie wiem co się pod tą pokrywką warzy. das ist ein verdecktes Essen vor mich. ce sont des plats couverts pour moi.

Pokrzepiam, *v. m. F. pokrzepię.* stärken, erfrischen, aufrichten; Kräfte, Muth geben. rafraîchir, ravigoter, refaire, rétablir, fortifier, donner de la force. § pokrzepić zwątlone siły, chorego, smutnego.

pokrzepiaiący. stärkend. corroboratif, confortatif, fortifiant.

pokrzepiaiące, mocniące, lekarstwo. stärkende Arzney, Stärkung. un corroboratif.

pokrzepić się. sich erholen, Kräfte bekommen. revenir, se refaire, se ravoir, reprendre ses forces, se rétablir, se remettre de, se rassurer, être fortifié; se rafraîchir.

Pokrzepienie, *n.* pokrzepianie, *n.* Erfrischung, Aufrichtung, Stärkung. rétablissement; rafraichissement; tout ce qui ser à réparer les forces. § pić wino dla sił pokrzepienia; przeieżdżać się dla pokrzepienia zdrowia.

Pokrzepiony, *adj.* posilony. erfrischt, gestärkt. refait, rafraichi, fortifié.

Pokrzesuię czego, *v. m. F. pokrzeszę.* 1) beschaben, behauen, befeilen, beschneiteln. 2) verbessern. 1) décrasser, émonder, ébrancher; ôter ce qui est superflu d'un arbre ou d'un autre chose. 2) polir, dérrasser, limer, perfectioner, corriger, retoucher.

Pokrzyk, *m.* Geschrey, *n.* cris, *m.* grande clameur.

Pokrzyk, *m.* ziele. (mandragora) Alraun. mandragore, *f.* mandegloire, *f.*

Pokrzykam, *n.* } jauchzen, frohlocken,
Pokrzykuię, *n.* } schreyn vor Freuden.
s'écrier, faire des acclamations, jetter des cris de joie.

Pokrzywa, *f.* Nessel. ortie, *f.*

pokrzywa drobna, dzika, żegawka albo żegawka bo pożega. (urtic sylvestris) kleine Brenn-Nessel. ortie sauvage; ortie gringette, *f.*

pokrzywa martwa, głuch. (urtica foetida) taube Nessel. ortie morte; ortie puante.

pokrzywa morska pław morski. See- oder Meer-Nessel, ein kleiner Fisch. sart, *m.* ortie marine; ortie de mer, *f.* un petit poisson.

w pokrzywach się wylagł; oyciec iego w pokrzywach ślub odprawowął. er darf seinen Vater nicht nennen. il est du côté gauche; il est comme le loup qui n'a vû jamais son père.

pokrzywami sparzyć. mit Nesseln brennen. ortier, *v. a.*

pokrzywami się sparzyć. sich mit Nesseln brennen. s'ortier.

Pokrzywiam co; *v. m.* F. *pokrzywię.* krumm biegen; verbiegen; krumm machen. courber, forcer, plier à force.

Pokrzywienie, *n.* Verbiegung. courbûre, *f.* manière dont une chose est pliée.
Pokrzywiony, *adj.* gebogen, verbogen. plié, courbé avec force; forcé. § pokrzywione talerze.
Pokrzywka, *f.* praszek. Nessel-König, ein Zaun-König mit einem aufrecht stehenden Schwanze. sorte de roitelet ou d'oiseau fort petit dont la queue se dresse en haut.
Pokudłać włosy. die Haare zerzausen. décoifer, décheveler; mettre en désordre les cheveux.
Pokudłany, *adj.* zerzauset, mit verwirrten Haaren. échevelé.
pokudłane włosy. zerzausete Haare. teignasse, *f.*
Poknia, *f.* 1) Versuchung. 2) Gespenst. 1) tentation, *f.* 2) un revenant; un spectre, gobelin, esprit folet § 1) wielką pokusę ma do tego albo na to; pokusę czuię, cierpię; uwiodły go do tego pokusy. 2) pokusy są w tym domu.
iak na pokusę rzekł do mnie. er sprach mich zu versuchen. il a dit pour me tenter.
Pokusiciel, *m.* Versucher, *m.* tentateur, *m.*
Pokusicielka, *f.* Versucherinn. tentatrice, *f.*
Pokuska, *f.* Bergmännchen, ein Gespenst in Bergwerken. un homocule, esprit folet de montagne
Pokuszam, *v. m.* F. *pokuszę.* einen versuchen. tenter quelqu'un.
pokusić się o co. etwas versuchen, zu erhalten suchen. tenter, entreprendre, faire une tentative d'obtenir qu. ch.
Pokuszenie, *n.* Versuchung. tentation, *f.* § nie wodź nas w pokuszenie.
Pokupić, *F. pokupię.* aufkaufen, zusammenkaufen. acheter en quantité. § pokupił zboże na droższe przedanie.
Pokuta, *f.* 1) Reue, *f.* Leid, *n.* 2) Büssung; aufgelegte Buße vom Beicht-Vater oder von sich selbsten. 3) Pönitenz-Strafe so man einem Ordens-Bruder aufleget. 1) résipiscence, *f.* pénitence, *f.* douleur, tristesse de nos péchés. 2) pénitence, *f.* peine que le Prêtre impose au pénitent, ou qu'on s'impose à soi même. 3) peine qu'on impose à un religieux. § 1) pokuta iest cnota chrześciańska, pokutę za grzechy czynić. 2) pokuta kościelna iawna albo taiemna od spowiedna naznaczona; zadać za pokutę; zadać sobie iaką pokutę; udam się na pokutę. 3) pokutę dać zakonnikowi,
Pokuta Sakrament. das Sakrament der Buße. pénitence, *f.* le sacrament de pénitence.
za pokutę. zur Büßung. pour suplice; pour pénitence. § za pokutę co przyiąć, czynić; za pokutę pościś musi miasto inszego karania.
Pokutnik, *m.* pokutuiący, *s, m.* der Buße thun. pénitent, *m.*
Pokutuię za co. Buße thun; büßen. faire la pénitence.
Pokutny, *adj.* Buße. de penitence, pénitenciel; qu concerne la pénitence.
pokutne psalmy. die Buß-Psalmen. les psaumes pénitenciaux (de la pénitence).
Pokwapliwość, *f.* Hastigkeit, Uebereilung. précipitation, *f.* trop grande hâte.
Pokwapliwy, *adj.* hastig, der sich übereilet. emporté, qui agît avec précipitation. § pokwapliwy to człowiek.
Poł, *adv.* 1) halber, bey einem *Substantivo.* 2) halb, hinter einer Zahl von 20 an; von den Zahlen bis 20 sagt man połtora, połtrzecia, połczwarta *&c.* 1) demi, la moitié de, *avec un substantif.* 2) & demi, *après un nombre depuis vingt; en parlant des nombres jusqu' à vingt on dit*: połtora, połtrzecia, połczwarta *&c.* § całe poł dnia czekałem; poł wołu rozciętego; poł stapoł tysiąca. 2) $20\frac{1}{2}$. dwadzieścia i poł; dwadzieścia ieden i poł; połpięta, połszosta, połsiodma *&c.*

* * *

Die *Substantiva,* so mit poł componiret werden, erscheinen meistens im *genitivo* und sind alsdenn *neutra* und *indeclinabilia*; seltner kommen sie im *Nominativo* vor. mit Beybehaltung ihres *generis* und ihrer *declination.* welche Art bequemer wäre, wenn sie der Gebrauch allemal erlauben wollte. *Les substantifs qui se composent avec* poł, *se mettent ordinairement au génitif & deviennent neutres & indeclinables; quelque fois ils paroissent au Nominatif en gardant ses genres & ses déclinaisons; cette manière seroit plus commode mais l'usage ne la permet pas toujours.*

weź poł złota poł srebra. nimm halb Gold halb Silber. prenez moitié argent moitié or. § poł tego poł owego; poł wody, poł wina.
poły. plur. indec. zwo Häften, deux parties.
w poł. 1) in der Hälfte. 2) in der Mitte. 1) par moitié; par le milieu. 2) au milieu. § 1) wziąć w poł oszczep.

2) w poł obiadu, wieczerzy przyfzedł; w poł dziedzińca, pola mię potkał.
w poł kogo wiąć. einen um den Leib fassen. prendre qu. par le milieu du corps.
w poł, na poł, na poły, przez poły. halb, um die Hälfte. demi, à demi, à moitié § na poł darmo doftał; ocet piwny na poł z wodą; krolowie na poł fą bogami; ieft przez poły uczony; w poł nagi; na poł piiany, w poł umarły.
ieft na poły błazen. er ist ein halber Narr. il eft à demi fou.
na poł to zgniłe. das ist halb verfault. cela eft à moitié pourri.
na poł, na poły to wywarz. laß dieses halb, bis auf die Hälfte einsieden. faites cela bouillir jusqu' à la confomption de la moitié.
na dwie poły, na poły rozdzielić. in zwo Hälften theilen. partager en deux, en deux parties, par moitié.
w poły przeciąć. mitten von einander hauen. fendre en deux, trancher par le milieu, en deux parties.
na poły wifieć, fiedzieć. sich niederkauern. fe baiffer fur le derrière, s'accroupir.
na większe poły. größtentheils. en plus grande partie. § na większe poły świat zbłaźniony.
Poła, *f.* Schooß am polnischen Kleide. le pan; le bas du devant d'une robe Polonoife depuis la ceinture. § w ten czas ieszcze słudzy połą talerze ucierali.
Połać, *f.* Reihe Häuser. rangée de maifons.
Połaiać, *F. połaię, v. a.* ausschelten. reprimander, gronder, reprendre. § połaiał corkę o to.
Połaianie, *n.* Schelt=Worte. reprimande, gronderie.
Połaiany, *adj.* gescholten. reprimandé, grondé. § połaiany od Pana.
Polak, *m.* ein Pole. un Polonois. § Polacy bitwę wygrali; w polu i upale żyiący Polak.
po fzkodzie Polak mądry. nach dem Schaden wird er erstlich klug. il eft fage après le coup.
Połamać co, *F. połamię.* vieles zerbrechen. brifer, caffer beaucoup de.
Połanin, *m.*
Polap. eine Stuben=Decke. le plancher au haut de la chambre.
Połamanie, *n.* Zerbrechung. l'action de brifer.
na połamanie nałogow dziecięcia. die Sitten des Kindes zu bändigen pour domter, pour arrêter les moeurs de l'enfant.

Połamany, *adj.* zerbrochen. brifé, rompu, caffé.
Połanek—*fiedzieć na połanku.* sich niederkauern. s'accroupir; fe feffer fur le derrière; être à croupeton.
Połłanek, Połłanu.
Polanie, *n.* 1) Begießung. 2) die Glasur auf dem Töpfer=Zeuge. 1) arrofement. 2) le plomb fur la poterie,
Polany, *adj.* begossen. moüillé, arrofé.
Połapa, *f.* Schlinge, Vögel und Thiere zu fangen. lacet, *m.* colet, *m.* pour attraper quelque bête ou quelque oifeau.
Połarkufzek, *m. g. połarkufzka.* ein halber Bogen Papier. une demi-feuille de papier.
Połarkufzkowa, foliałowa kfięga. ein Buch in Folio. un livre in folio. § połarkufzowa karta, połarkufzowy kfztałt kfięgi.
Polarny, *adj.* Polar=. Polaire. § gwiazda polarna albo żeglarfka.
polarny, dachowy zegar. eine Equinoctio=nal=Sonnen=Uhr. cadran équinoctial.
Polatka, *f.* Flinder, Flitter vom geschlagenen Metall. oripeau, *m.* clinquant, *m.*
Połbaryłe, *n.* eine halbe Barille. demi-barril, *m.*
Połbożek, *m.* halber Gott. demi-Dieu. § połbożek i połczłeka.
Połbrat, *m.* brat iedney matki infzego Oyca. Halb=Bruder. frère utérin; né d'une même mère; demi-frere.
Połcegły, *n.* halber Ziegel. un demie-brique.
Połcerkła, *n.* halber Zirkel. un demi-cercle; un hemicicle.
Połcerklowy, *adj.* halbzirklicht. qui eft fait en demi-cercle.
Połcięciwy, *n.* Meßk. ein Sinus. *Géom.* un finus.
Połcudzoziemca, *n.* halber Ausländer. demi-étranger.
Połćwierci, *n.* osma część czegokolwiek. ein Halb=Viertel, ein Achtel. un huitième, un demi-quart; la huitième partie de qu. ch.
połćwierci łokcia, n. ein Achtel; ein Achtel von der Elle. octave, *f.* un huitième d'aune.
kfięga na kfztałt połćwierćarkufzowy. ein Octav=Blatt. un in octavo.
Połczłowieka, *n.* halber Mensch. demi-homme.
Połczwarta, *n.* czego. viertelhalb. trois & demi.
Połczwartiny, *adj.* połćwarta zamykaiący w fobie. viertelhalb in sich haltend. de trois & demi.

Połdragmy, *n.* Halbquentchen. une demidrame.
Połdrogi, *n.* halber Weg. la mi-chemin, la moitié du chemin.
Połdziałek, *m. g. połdziałka.* eine halbe Kanone. moyenne, espèce d'artillerie.
Połdziesiąta, *n.* zehntehalb. neuf & demi.
Pole, *n.* 1) ein Feld. 2) Feld, Krieg. 3) Feldzug. 4) Feldschlacht. 5) Feld, Jagd. 6) Feld eines Wappens. 7) der Grund eines Gemäldes, eines Zeuges. 8) Meßk. Raum, Größe einer flachen Figur. 9) Fach auf dem Schach- oder Dam-Brett. 10) fig. Feld, Gelegenheit, Platz, Anlaß. 1) campagne, champs, *plur. m.* 2) campagne, champ de Mars, guerre. 3) campagne, expédition de guerre. 4) champs de bataille. 5) champagne, chasse. 6) champ, le fond de l'écu. 7) champ de tableau, le fond d'une étoffe. 8) *Géom.* aire; *f.* la grandeur, la capacité d'une figure. 9) case, carreau, petit quarré sur l'echiquier ou le damier. 10) *fig.* champ, matière, sujet, occasion. § 1) psie pole pod Wrocławiem wiekopomną staropolskiey dzielności będzie pamiątką; odkryte albo otwarte pole. 3) żołnierz w pole idzie, z pola schodzi; polem bitwę wygrać, przegrać, się potykaś; w czystym go zbił polu; nie morze ale pole i szable Polakom służy. 3) podczas ostatniego, przyszłego pola. 4) wydać, stawić nieprzyiacielowi pole; pola dotrzymać; pole otrzymać, utracić. 5) zaprawić psa do pola, 6) pole pod herbem; orzeł biały w czerwonym polu. 7) pole pod wyszywaniem, malowaniem, haftowaniem, tkaniem. 8) pole figury gieometryczney. 9) pole na szachownicy; krol ieszcze do stąpienia dwa wolne ma pola. 10) plac i pole masz do pochwał; otworzyło się pole wszelkim fakcyom; znayduie zawsze pole otwarte swoim; wykładom.
pole rycerskie albo żołnierskie. geraumer Platz oder Feld zum Schießen, Werfen und andern Exercitien. un champ spatieux, où l'on s'éxerce à tirer, à lancer & aux autres éxercices.
ptasze pole. Vogel-Heerd. aire d'oiseliег, *f.*
w pole wyniść. ins Feld gehen, zu Felde ziehen. se mettre en campagne, en marche.
w pole kogo wywodzić, wywołać. einen bey der Nase führen. mener, tirer qu. par le nez.
Połeć, *m. g. połcia.* 1) eine Speck-Seite. 2) große Schrote, lang geschnittenes Stück Fleisch. 1) flèche, *f.* moitié de cochon; flicte ou flique de lard. 2) grosse tranche de chair; une grosse pièce de chair coupée en long. § 1) ma dwa połcie; tłusty połeć. 2) połeć mięsa.
tłusty połeć smarować. Wasser in den Brunnen tragen. porter de l'eau à la mer.
rozwalić kogo na połeć, einen von oben von einander hauen. trancher qu. en deux d'enhaut.
Polecam co komu, *v. m. F. polecę.* empfehlen. recommander.
Polednia, *f.* Schwebe, hängende Stange Kleider darauf zu hängen. gros bâton attaché au long par les deux bouts, sur lequel on prend des habits. § na poledni bekieszę zawiesić.
Polędźwica, *f.* Lenden-Braten, Stück aus den Lenden. filet, *m.* chair qui se lève au dessus des reins. § polędźwica wołowa, sarnia.
polędźwica świnia. Lenden-Stück vom Schweine. filet de porc.
Polegam, *v. m. F. polegę.* 1) liegen, sich lehnen auf etwas. 2) sich auf einen verlassen. 3) ankommen, ruhen, beruhen auf etwas. 4) fallen, auf dem Platze bleiben. 1) s'appuyer, se soutenir sur. 2) s'appuyer, se reposer, compter sur; se confier à. 3) dependre de, être en pouvoir de. 4) tomber par terre, demeurer sur la place, rester mort. § 1) polegam na lasce, na słabey trzcinie. 2) polegam w tey sprawie na łasce, na przyiaźni twoiey. 3) na tym cała sprawa polega, na nim rządy polegały. 4) na martwym poległ placu; poległ cały regiment od dział, od miecza.
wszystek ciężar Państwa na nim polega. die ganze Last des Reichs lieget auf ihm. tout le poids de l'empire est soutenu, repose sur lui.
Poległy, *adj.* geblieben, gefallen, erschlagen, überwunden. abbattu, vaincu, terrassé; étendu sur la place. § poległe woyska.
Poleiek, *g. poleyku.* Poley-Wein. du vin de pouliot.
Połek, *m. g. połku.* ein polnisches Regiment. un regiment Polonois. § w Połku krola Jego Mości est chorągwi lekkich dziesięć, w Połku Hermana wielkiego koronnego chorągwi pięć.
Polekku, *adv.* langsam, all nählig, unvermerkt. peu à peu, sans violence, insensiblement.
Polepa, *f.* oblepa, polepienie tła, stropu, ściany.

ściany. Lage von Kalk oder Gyps, so die Mauer bedecket. crépi de muraille, la couche qui est immediatement sur le mur; enduit de mortier, de plâtre, ou de chaux & gros sable. § gruba poleda ścian głos traci; polepa ściany, stropu.

Polepiam co, *v. m. F. polepię.* 1) bekleben. 2) bewerfen, verwerfen mit Kalk. 1) attacher, enduire d'une matière gluante. 2) crépir, couvrir de mortier un mur. § 1) polepił obrazki po ścianach.

Polepienie, *n.* 1) das Bekleben, das Ankleben. 2) das Bewerfen der Mauer. 1) l'action d'attacher, d'enduire avec de la colle. 2) crépi. § 1) polepiona książka papierem tureckim. 2) ściany tynkiem polepione.

Polepszam się, *v. m. F. polepszę*; poprawiam się. sich bessern, sich bekehren. s'amender, corriger ses moeurs; se corriger, changer de vie, se convertir.

polepszać czego. 1) bessern, besser machen. 2) zulegen, mehr geben. 1) amender, méliorer, faire mieux, corriger, rabonir, rendre meilleur; améliorer. 2) offrir plus; augmenter le prix, le loyer. § 1) polepszył życia swoiego; polepszyć maiętności. 2) polepszę ci w targu; polepszyłem mu myta.

polepsza się chorewu. es wird mit dem Kranken besser. le malade se porte mieux, il se refait, il se rétablir, il est convalescent; sa maladie s'adoucit, diminue. § nie polepszyło się i umarła; polepszy się mu iutro.

Polepszenie, *n.* Verbesserung, *f.* correction, amendement, *m.*

polepszenie zdrowia. Wiedererlangung der Gesundheit, Besserung eines Kranken. meilleur état de la santé.

Poler, *m.* polor. Glätte, Glanz. poli, *m.* polissure, *f.* lissure, *f.* brunissure, *f.* éclat luisant d'une chose. § poler piękny.

Polerowanie, *n.* das Polieren. polissure, brunissure; l'action de polir.

Polerowany, *adj.*} 1) poliert, geglättet.
Polerowny, *adj.*} 2) gesittet. 3) verbessert, ausgearbeitet. 1) poli, bruni, lissé. 2) poli, civilisé. 3) poli, cultivé. § 1) polerowane żelazo. 2) polerowny człowiek; polerowane narody. 3) polerownym pisze piorem.

Poleruię, *v. a.* 1) polieren, glätten. 2) einem höfliche Sitten beybringen. 3) schärfen, üben, bessern. 4) ausbessern, eine Rede, eine Schreib-Art. 1) polir, lisser, brunir, *v. a.* rendre poli. 2) polir, civiliser, rendre plus civile. 3) éguiser, cultiver, ouvrir, rendre plus subtil. 4) polir corriger, rendre plus exact le stile, le discours. § 1) polerować dzikie narody. 2) nauki rozum poleruią. 3) polerować mowę, ięzyk, styl.

polerować się. höfliche Sitten annehmen, sich selbsten bessern; wachsen, zunehmen in einer guten Eigenschaft. se polir soi même; se faire, se former, se rendre plus parfait dans qu. ch. § polerować się w naukach, w obyczaiach, w ięzykach, w dowcipie.

Polesie, *n.* 1) Wald-Land, Waldung; Land voller Wälder. 2) Podlachien, *n.* eine Woywodschaft. 1) pays plein de forêts. 2) Podlachie, *f.* un Palatinat. § 1) na polesiu Wołyńskim. 2) Polesie (Podlasie) Woiewodztwo z Mazowieckim graniczy.

Polewacz, *m.* 1) Begießer. *2) Verzinner, Versilberer, s. Pobielacz. 1) celui qui arrose, qui répand de l'eau. *2) celui qui étame, qui argente, v. Pobielacz.

Polewam co, *v. m. F. poleię.* 1) begießen. *2) verzinnen, versilbern. 3) glasieren, einen Topf. 4) verpichen, mit Pech vergießen. 1) arroser, mouiller; jetter, répandre de l'eau sur qu. ch. 2) étamer, argenter. 3) plomber, vernisser de la poterie. 4) goudronner, poisser; enduire de poix. § 1) polał mię wodą; poley zagony. 2) polewać (pobielać) żelazo, ostrogi. 3) polewać garniec ołowiem.

polewać ognisko. einen Einzugs-Schmaus halten, wenn man eine neue Wohnung bezogen hat. se rigoler à la bienvenue; donner un festin dans son nouveau logis.

Polewanie, *n.* 1) das Begießen. 2) das Glasieren. 1) mouillure, *f.* laction de plomber la poterie de terre.

polewanie ogniska. Schmaus bey Beziehung eines Hauses. l'a rigole à la bienvenuë; festin qu'on donne dans sa nouvelle demeure.

Polewany, *adj.* 1) glasiert. 2) verzinnt. 1) plombé. 2) étamé.

polewany smołą. verpicht. poissé, enduit de poix.

Polewka, *f.* 1) eine Suppe. 2) Brühe zu etwas. 1) soupe, *f.* potage, *m.* 2) sauce, *f.* § 1) polewka migdałowa, winna, grzybowa, grochowa, z kłoskow nadziewanych. 2) polewka mięsna; szczupak z żołtą polewką.

polewka zielna. Kräuter-Suppe. un potage aux herbes.

polewka mleczna. Milch-Suppe. un potage au lait.
polewka sama przez się osobno robiona. Suppe, dünne Brühe an sich selbst. bouillon, *m.*
polewki wieprzowe. Schwanz-Stück vom Schweine. queuë de porc; pièce de chair de cochon où tient la queuë.
Poley, *m. g. poleiu.* ziele (puleium) Poley, ein Kraut. piolet, *m.* pouliot, *m.* puleium, *m.*
poley dziki. (nepeta) wilder Poley. nepeta, *m.* pouliot sauvage.
poley włoski. (pseudodictamnus) falscher Diptam. faux dictamne.
poley wodny. (puleium aquaticum) Wasser-Poley. pouliot aquatique.
poley grecki. Griechischer Poley. pouliot grec.
poley gęsi ; pieniężnik. (nummularia) Pfennig-Kraut. nummulaire, *f.*
Poleżeć, F. *poleżę.* lange liegen. coucher long-tems.
poleżeć sobie. faullenzen, strönern. faire l'accouchée.
Połfunta, *n.* } czego. halbes Pfund. une
Połfuncie, *n.* } demi-livre; la moitié d'une livre.
Połfuntowy, *adj.* halbpfündig. de demi-livre. § kula do działa połfuntowa.
Połgałki, *n.* połkręgu, *n.* halbe Kugel, Hälfte einer Kugel. un demi-globe.
Połgarca, *n.* halber Topf. un demi-pot, *m.* pinte, *f.* la moitié de la mésure, qu'on appelle *garniec.* § day mi połgarca a iemu garniec wina.
Połgębek, *m. g. połgębka.* halbes Maul. demi-bouche, *f.*
połgębkiem mowić. die Worte kauen, halb aussprechen. manger les mots, ne les prononcer pas tous.
Połgłowek, *m.* Połglowy. halber Kopf. la moitié de tête.
Połgodziny, *n.* halbe Stunde. demie, demi-heure, *f.* § połgodziny do piątey.
Połgoleni, *n.* halbe Wade. la moitié du gras de la jambe. § do połgoleni suknia.
Połgrosza, *n.* } halber Groschen. un
Połgroszek, *m. g. połgroszka.* } demi-gros, la moitié d'un grosche.
Połgrzywny, *n.* halbe Mark. demi-marc, poids d'orfevre de quatre onces.
Połhak, *m.* Feuer-Rohr mit einem Feuer-Rade. arquebuse, *f.* une arme à feu & à rouët.
Polica, *f.* połka, *f.* angemachtes Brett, etwas darauf zu setzen. tablette, *f.* ais attaché, à la muraille, sur quoi on met qu. ch.

polica do naczyniow stołowych. Schenk-Tisch, Credenz-Tisch. bufet, *m.* dressoir, *m.*
polica do naczyniow kuchennych. Topf-Brett, Schüssel-Brett in der Küche. armoire à vaisselle de cuisine.
polica do ksiąg. Bücher-Brett, *n.* étagère, *f.* tablettes, *f. plur.* pour mettre des livres.
police szafy. Fächer im Schranke. les tablettes ou les ais qui font les séparations dans une armoire.
Policya, *f.* Policey, *f.* Ordnung in der Stadt. police, *f.* réglement de ville.
Policzam, *v. m.* F *policzę.* 1) zählen. überzählen, zusammen zählen, rechnen. 2) einen zählen, setzen, als unter seine Freunde. 1) compter, supputer, calculer, nombrer. 2) mettre qu. au nombre, au rang de. § 1) kto gwiazdy policzy; z podarunkami co tok wielką. policzy sumę z urzędu tego. 2) policz mię miedzy sługi twoie.
Policzek, *m. g. policzka.* 1) ein Backen am Gesichte, am Helme. 2) Ohrfeige, Backen-Streich, Maulschelle. 3) Befest. die Face oder Gesichts-Linie eines Bollwerkes. 4) die Fläche eines Rades. 5) Seite, als eines Wasser-Troges. 1) jouë, *f.* la partie du visage ou du casque depuis les yeux jusqu'au menton. 2) soufflet; un coup de la main étenduë sur la jouë; piamuse, mornifle. 3) *Fortif.* face de bastion. 4) le plat d'une rouë. 5) le côté, la face, ou pan comme d'un timbre. § 1) uderzenie w policzek; policeki u szyszaka, u przyłbicy. 2) wyciąć komu policzek. 3) policzek (przyczołek) narożnika lewy, prawy. 4) policzek koła iest płaskość zwierzchia albo spodnia koła. 5) policzki albo boki u koryta; wieża o czterech policzkach.
policzek dostać, wziąć. eine Ohrfeige bekommen. recevoir sur la jouë; recevoir un soufflet.
Policzenie, *n.* 1) das Zählen. 2) Aufnehmung, Setzung in die Zahl. 1) supputation, action de compter. 2) l'action de mettre qu. au nombre de; reception, agregation.
Policzony, *adj.* 1) gezählet. 2) gesetzet, aufgenommen in eine Zahl. 1) compté, calculé. 2) mis au nombre de. § 1) day mu policzone pieniądze. 2) policzony żołnierz; policzony miadzy przyiacioły, miedzy bogi.
Policzkowanie, *m.* Ohrfeigen, die man austheilet. les suffleurs qu'on donne.
Policzkowany, *adj.* der Ohrfeigen bekommen

men hat. souffleté, *adj.* celui qui a reçu des soufflets,

Policzkowy, *adj.* Backen-. de jouë. § policzkowy raz, uderzenie.

Policzkowy, *v. a.* Ohrfeigen geben. souffleter, paumer qu.

policzkuiący. der Ohrfeigen austheilet. souffleteur.

Polieder, *m.* wielobak. Meßk. vielseitiger Körper. *Géom.* un poliedre, corps qui a plusieurs faces. § polieder iest bryła o więcey angułach niźli czterech, iako słupy w pięć, w sześć, siedm grani. § Wielogran.

Połiedwabie, *n.* halbseidener Zeug. étoffe tramé de fleuret; iegatine, *f.* buratine, *f.*

Połiedwabny, *adj.* halbseiden. tramé de fleuret; buratiné, moitié fleuret & moitié soie. § poł iedwabna wstążka.

Politować się nad kim, F. *polituię się.* sich über einen erbarmen. compatir à; avoir pitié; avoir pompassion de.

Politowanie, *n.* Mitleiden, *n.* pitié, *f.* compassion, *f.* § prosił aby nud nim słuszne miał politowanie.

Politycznie, *adv.* 1) politisch. 2) höflich. 1) politiquement. 2) poliment, d'une manière civile & polie.

Polityczny, *adj.* 1) politisch. 2) höflich. politique, qui est selon la politique. 2) civil, poli, courtois, obligeant. § 1) na tym gruncie polityczne rządy są założone.

Polityk, *m.* 1) Staats-Mann, Staats-Verständiger. 2) durchtriebener Mann; verkehrter Staas-Mann, ein Machiavelist. 1) un politique, qui est savant dans l'art de gouverner un état. 2) un politique pervers; un machiavelliste. § 1) polityk to subtelny, wielki. 2) polityk zły; polityka to są postępki.

Polyka, *f.* 1) Staats-Kunst; die Politik. 2) verkehrte Staats-Kunst. 3) Höflichkeit. 1) politique, *f.* l'art de gouverner les états. 2) mauvaise politique. 3) civilité, galanterie, politesse. § 1) w polityce bardzo biegły statysta; polityka dobra. 2) znam ia iego politykę. 3) często iest polityka (obyczayność) iego bardzo niepolityczna.

Polizacz, *m.* misek, talerzow. Teller-Lecker. un léche plat, écornifleur, un léche assiette, qui léche les plats.

Polizany, *adj.* beleckt. léché.

Polizowanie, *n.* 1) das Lecken. 2) Teller-Leckerey, *f.* 1) l'action de celui qui léche. 2) écornifierie.

Polizuię co, *v. m.* F. *poliżę.* belecken. lécher, *v. a.*

Połk, *vid.* Połek.

Polka, *f.* eine Polinn. une Polonoise, celle qui est née en Pologne.

Połka, *f. vid.* Polica.

Połkadek, *m. g. połkadku.* ein kleiner Brau-Bottig. brassin ou cuve d'une moyenne grandeur.

Połknięcie, *n.* das Verschlucken. l'action d'avaler.

Połknięty, *adj.* } verschlucket. englouti,
Połkniody, *adj.* } avalé.

Połkoła, *n.* halbes Rad, halber Cirkel. une demi-rouë, un demi-cercle.

Połkorca, *n.* halber Scheffel. demi-boisseau, *m.*

Połkopy, *n.* halbes Schock. une trentaine.

Połkornecie, *n.* eine kleine Weiber-Cornette oder Nacht-Haube. une petite cornette dont se servent les femmes.

Połkoszek, *m. g. u.* Wagen-Flechte, *f.* Wagen-Korb. clayonne, *f.* claye, *f.* ouvrage de vannier qu'on met sur le chariot.

Połkowniczy, *adj.* zum Feld-Obristen gehörig. Colonel; qui est au Colonel; de Colonel. § połkowniczy urząd. § Połkownikow.

Połkownik, *m.* Oberster beym Regiment. Colonel, *m.* § wszyscy Gienerałowi i Połkownicy.

Połkownikowa, *f.* Oberstinn, *f.* eines Obersten Frau. la Colonelle, Madame la Colonelle.

Połkownikowna, *f.* Oberstens-Tochter Fräulein. fille de Colonel.

Połkownikostwo, *n.* Obersten-Stelle. la charge d'un Colonel.

Połkowy, *adj.* zum Polnischen Regiment gehörig. de Regiment Polonois; qui est de Regiment Polonois.

Połkręgu, *n.* halber Kreis, halber Zirkel. un demi-cercle, un hemisphère.

Połksiężyca, *n.* halber Mond. demi-lune; la moitié du corps la lune.

Połksiężyczny, *adj.* halbmondig. de demi-lune.

Połkufek, *m. g. połkufku.* halbes Orhoft, halbe Kufe. demi-muid, *m.* mésure de 70 pots.

Połkwarty, *n. conf.* kwarta. halbes Quart, ein Achtel vom Polnisches Topf-Maaße. demi setier, *m.* chauveau, *m.* la mésure qui contient la moitié d'une chopine.

Połlata, *n.* } halber Sommer. la mi-été;
Połlecie, *n.* } la moitié de l'été.

Połlibry aptekarskiey. drey Unzen in der Apotheke. mésure d'apoticaire qui pese trois onzes.

Połłocie, *n. vid.* Połłota, *n.*

Połłokcia, *n.* 1) halber Arm. 2) halbe Elle. 1) de-

1) demi-coudée, *f.* 2) demi-aune, *f.* la moitié d'une aune.

Połłokietny, *adj.* einen halben Arm oder eine halbe Ehe lang oder breit. long ou large de demi-coudée ou de demi-âune.

Połłota, *n.* połłocie, *n.* halbes Loth. deux gros; un quart d'once.

Połmacek, *m.* zween Scheffel. mésure pour le grain qui contient deux boisseaux.

Połmałżeństwo, *n.* małżeństwo doczesne. Art eines unerlaubten Ehestandes. manière d'un mariage illégitime.

Połmancie, *n.* Art Weiber-Mäntelchen. sorte de manteline dont se servent les femmes.

Połmiarek, *m.* in einigen Provinzen ein Scheffel. un boisseau, mésure pour le grain dans quelques Provinces. § połmiarek Lwowski, Samborski.

Połmęża, *n.* halber Mann. demi-homme.

Połmiesiąca, *n.* 1) halber Monat. *2) halber Mond, *s.* Połksiężyca. 1) demi-mois. *2) demi-lune, *vid.* Połksiężyca.

Połmiesięcznik, *m.* Kriegsb. halber Mond. *Fortif.* demi-lune, *f.*

Połmiesięczny, *adj.* halb monatlich. de demi mois.

**połmiesięczny, połksiężyczny.* halbmondig. de demi-lune.

Połmisek, *m. g. a.* Mittel-Schüssel. plat qui n'est pas trop grand ni trop petit.

Połnieba, *n.* Sternk. halber Himmels-Kreis. *Astron.* hemisphère, *m.* moitié du globe céleste.

połnieba widome; połowica nieba widoma. Sternk. die Hälfte des sichtbarer Himmels oder des Welt-Kreises. *Astron.* l'hemisphère du ciel visible; l'hemisphère supérieur.

połnieba niewidome. die Hälfte des unsichtbaren Himmels unter der Erde. l'hemisphère inférieur.

połnieba nadziemne; śrzodek nieba nad głowami naszemi; punkt śrzedni nad ziemią. der Zenith, der Scheitel-Punct am Himmel. le zenit; le pole de l'horison; le point du ciel qui est immédiatement sur nos têtes.

połnieba podziemne; śrzodek nieba pod ziemią. der Nadir, der Fuß- oder Fersen-Punct unter der Erde. le nadir; le point qui est opposé au zenit.

Połnac, *f.* Połnocy, *n.* 1) Mitternacht. 2) Nord; Nord-Gegend. 1) minuit, *f.* 2) le Nord, le Septentrion. § 1) dobrze z połnocy było; w połnocy bywaią po-kusy. 2) kray na połnoc leżący.

Połnocny, *adj.* 1) mitternächtig. 2) nordlich, Nord-. 1) de minuit. 2) septentrional, boréel, qui est de Nord. § 1) połnocny czas. 2) morze połnocne; kray świata połnocny.

połnocne narody. die Nord-Völker. les peuples septentrionaux.

wiatr połnocny. Nord-Wind. nord; vent de (du) Nord; le Borée; vent septentrional.

Polny, *adj.* 1) Feld-. 2) zum Feld-Lager gehörig. 3) Feld-, der bey der Armee ein Amt hat. 4) wird, Feld-, von Kräutern. 1) champêtre, de campagne; qui est aux champs. 2) de camp, qui concerne le camp. 3) de camp; qui a un emploi dans l'armée. 4) sauvage qui vient sans être cultivé. § 1) polne urodzaie. 2) zaszańce polne. 3) Pisarz, Kapłan, cyrulik polny. 4) ziele polne, nie ogrodne, dzikie.

Hetman polny, vid. *Hetman Polny.*

buława polna. die Würde eines Unter-Feldherrn. la dignité d'un Général de Camp. § buława polna Koronna, Litewska.

Połodwieczerze, *n.* die Zeit gegen Abend. la dernière partie du jour, le tems vers le soir. § ieszcze nie iest po połodwieczerzu.

Połog, *m.* die Sechswochen; die Niederkunft. les couches, *f.* enfantement. § żona w połogu leży.

Połokręgu, *n.* halber Kreis. demi-cercle, *m.*

Polor, *m. vid.* Poler.

Połota, *m.* Wappenk. ein Arm, der eine Fackel hält und mit einem Pfeile durchschossen ist; über der Krone stehen zweene Thürme, auf welchen eine Fahne und ein Kranz gestecket ist. *Blason.* un bras percé d'une flêche tenant un flambeau une guirlande & une enseigne pendent de deux tours qui se présentent sur la couronne.

Połow, *m.* Fang, *m.* Beute, *f.* prise, *f.* proïe, *f.* capture, *f.* chasse, *f.* tout ce qu'on a pris. § połow ryb, ptaków; uszedł owych złotych siatek, ktoremi nas często szczęście w połow daie.

Połowa, *f. vid.* Połowica.

Polowanie, *f.* die Jagd, das Jagen der Thiere. la chasse; l'action de chasser, de poursuivre les bêtes.

Polowanie prawne, od S. Bartłomieja, do końca kwietnia. Gerichtsw. die Jagd nach dem Polnischen Rechte vom Bartholomäi-Fest zum Ende des Aprils.

Połowice, *f.* połowa, *f.* die Hälfte. moitié. § połowicę czynię, uymuię, daię, biorę; wywarz to do połowice; wykopano trupow do połowicę całych;

 pło-

połowicą umieyſzy; połowica nięty; nie doſzedł połowicy dni, żywota ſwoiego.
połowa iabłka. die Hälfte vom Apfel. moitié de pomme.
na połowę. halb Part, wenn einer etwas findet oder gewinnt. j'y retiens part.
połową więcey. um die Hälfte mehr. plus de la moitié plus.
połową mniey. um die Hälfte weniger. la moitié moins.
połową bogatſzy od niego. er iſt um die Hälfte reicher als er. il eſt plus riche de la moitié que lui.
na połowę podzielić. in zwo Hälften abtheilen. partager par moitié.
nad połowę. über die Hälfte. de moitié, plus de la moitié. § wino nad połowe wypite.
Połowiczny, *adj*. halb. de demi, de moitié.
połowiczny handel. Maſkopey-Handel. ſociété, contract de ſociété; aſſociation. § w połowiczny handel z kim wſtąpić.
Połownik, *m*. Beſitzer einer Hälfte. poſſeſſeur de la moitié d'une choſe.
Połowię, *v. a. vid.* Rozpołowić.
Polowy, *adj*. 1) Feld-, feldicht, Jagd-. 2) Feld, zum Feldlager gehörig. 1) de campagne, champêtre; de chaſſe. 2) de camp, qui concerne un camp. § 1) ſtroy polowy; uciechi polowe. 2) okopy polowe.
Polowy, *ſ. m.*
działo polowe. ſ. Feld-Stück, Feld-Canone. piéce un canon de compagne.
Położenie, *n*. 1) Hinlegung. 2) Lage einer Stadt. 1) poſition, *f*. le poſage; l'action de mettre, de poſer. 2) ſituation, poſition, aſſiette d'une ville. § 1) położenie (kładzienie) słow nieprzyſtoynych. 2) z gory uważać miaſta położenie; okropne ſpraw moich położenie.
złym położeniem naylepſzego zepſuieſz; złym położeniem dobry ſię zepſuie. Gelegenheit machet Diebe. l'occaſion fait le larron.
Położnica, *f*. Sechswöchnerinn, Wöchnerinn. accuchée, *f*. femme qui eſt dans ſes couches.
Położniczy, *adj*. zum Wochen-Bette gehörig; die Wöchnerinn angehend. de couches qui a du raport aux couches ou à l'accouchée.
Położnoproſty, *adj*. horizontal. horiſontal.
Położony, kładziony, *adj*. 1) hingeleget. 2) gelegen. 1) poſé, mis. 2) ſitué. § 1) nie tykay ſię połużonych na ſtołe rzeczy. 2) zrzy rzece położony zamek, miaſto.
Położyć, *F. położę*, *v. a*. iſt die kurze Conjugation von kładę. *c'eſt la breve conjugaiſon de* kładę.
Połpalca, *n*. halber Finger. demi-doigt, *m*. § na połpalca wyſoki; ſzeroki.
Połpieniążka, *n*. ein halber Scherf, ein halber Heller. demi-obole, *m*.
Połpieniężny, *adj*. einen halben Scherf werth. vaillant une demi-obole.
Połpięta, *n*. fünftehalb. quatre & demi.
Połpiętak, *m. vid.* Połtorak.
Połpiętrze, *n*. kleiner Gaden zwiſchen zweyen Stockwerken. mezzanine entre deux grands étages.
Połpoprzecznik, *m. g. a.* } Meßk. der hal-
Połprzedział, *m*. } be Durchſchnitt oder Durchmeſſer. *Géom*. rayon, *m*. demi-diamètre, *m*.
Połpoſtu, *n*. halber Faſt-Tag, halbes Faſten. un demi-jeûne, le jeûne qu'on n'obſerve qu'à demi. § połpoſtu tylko odpośćić.
Połrękawek, *m*. Ermelchen, *n*. Halb-Ermel. une demi-manche, fauſſe manche, une manche faite de toile fine.
Połroka, *n*. } ein halbes Jahr. un ſeme-
Połrocze, *n*. } ſtre; ſix mois; un demi-an.
Połrolnik, *m*. Beſitzer eines halben Ackers. poſſeſſeur de la moitié d'un champ.
Połrzyć, *f*. } ein Ars-Ba-
Połrzytek, *m. g. połrzytka*. } cke. feſſe.
Połſerek, *m. g. połſetka*. 1) ein halbhundert. 2) funfzig Ellen oder eine Schock Leinwand. 1) demi-cent, deux quarterons. 2) cinquante aunes de toile. § 1) kup połſetek ſzpilek. 2) połſetek płotna ma w ſobie arſynow 40, albo 50. łokci.
Połſiodma, *n*. ſiebentehalb. ſix & demi.
Polſki, *adj*. Polniſch. Polonois, *adj*. qui regarde la Pologne & les Polonois.
Polſki ięzyk, *Polſkie*, *n*. die Polniſche Sprache. le Polonois; la langue Polonoiſe.
po Polſku. Polniſch. à la Polonoiſe. § po Polſku ubrany.
po Polſku mowi. er redet Polniſch. il parle Polonois.
Polſka, *f*. Polen, *n*. Pologne, *f*. § w Polſzcze ten ieſt zwyczay.
Połſtaie, *n*. roli. ein halber Morgen Landes. un demi-arpent de terre; la moitié d'un arpent.
Połſtopnia, *n*. Meßk. halber Grad. *Géom*. demi-degré, trente minutes.
Połſtopny, *adj*. na poł ſtopy ſzeroki, długi.

długi. einen halben Fuß breit, lang. large, long d'un demi-pié.
Połstopy, *n.* miara. ein halber Fuß. un demi pié.
Polszczyzna, *f.* die Polnische Sprache, die Eigenschaft derselben. la langue Polonoise, le Polonois, l'idiotisme Polonois; le stile Polonois.
Połszkrupułu, *n.* halber Scrupel, ein Apotheker-Gewicht. un demi-scrupule, *m.* un poids d'apoticaire.
Połszlachcica, *n.* halber Edelmann, dessen Mutter keine adeliche gewesen ist. demi-gentil-homme; né d'une mère ignoble.
Połszosta, *n.* sechstehalb. cinq & demi.
Połszostaka, *n.* ein halber Schostack; ein Kaiser-Groschen. petite piece de monnoye blanche valant deux sous.
Połtalarek, *m. g. u.* } halber Thaler. demi-
Połtalara, *n.* } risdale, *m.* demi-écu, *m.* la moitié d'un écu.
Połtercyana, *f.* halbes Tetial-Fieber. la fièvre demi-tierce.
Połtonu, *n.* halber Ton in der Musick. un demi-ton dans la musique.
Połtora, *n.* anderthalb. un & demi. § połtora garca, połtora kieliszka.
połtora funta, n. anderthalb Pfund. une livre & demi.
połtora tysięcy, n. anderthalb tausend. quinze cents.
połtory godziny, n. anderthalb Stunden. une heure & demi.
połtora dnia, n. anderthalb Tage. un jour & demi.
połtora lata, n. anderthalbes Jahr. un an & demi; une année & demie; un an & six mois; dix huit mois.
Połtorak, *m. g. połtoraka.* ein Poltorack oder halber Silber-Groschen, derer 60 auf einen Thaler gehen. petite pièce de monnoye blanche qui vaut un sou & dont soixante font un écu.
Połtorny, *adj.* noch halb so groß. de la moitié plus grand; qui contient une fois & demi autant.
Połtoro, *n.* anderthalb bey den *Adjectivis.* un & demi; *ce mot se joint aux adjectifs.* § połtorofuntowy, połtorokufny; połtoromiesięczny czas; połtorostopna miara; połtorodniowy.
Połtory, *indec.* anderthalb bey den *Substantivis.* autant & la moitié, *devant un substantif.*
połtory godziny. anderthalb Stunden. une heure & demi. § połtory uncye; połtory włoki.
Połtrzecia, *n.* czego. } drittehalb. deux &
Połtryeci, *indec.* } demi. § połtrzeci stopy w głąb,
połtrzecia tysięcy, n. drittehalb tausend. vingts cinq cens.
Połtuzina, *n.* ein halbes Dutzend. sixain, *f. m.* demi-douzaine.
Polubić sobie co, *F. polubię, v. a.* einen Gefallen an etwas haben. se plaire à; trouver du plaisir, du contentement en, qu-ou qu. ch.
Polubowny, *adj.* schiedsrichterlich. arbitral; qui est d'arbitres. § polubowny sąd.
Południe, *n.* 1) Mittag, *m.* Mittagszeit, *f.* 2) der Mittag, Süden. 3) Höhe, Gipfel. 1) le midi, le milieu du jour. 2) midi, partie méridionale. 3) midi, le comble, le haut point; le plus haut période. § 1) z rana aż do południa. 2) kray świata na południe. **3) w nayświetleyszym wspaniałości swoiey stanął południu, *poet.*
Południowy, *adj.* 1) Mittags-. 2) südlich, gegen Mittag gelegen. 1) de midi. 2) méridional, méridien, austral. § 1) południowy czas. 2) południowy wiatr; południowe kraie.
południowy zegar. eine Mittags-Sonnen-Uhr, sie ist gegen Süden gerichtet. un cadran méridional qui est tourné vers midi.
Poluię, *v. n.* na zwierza. jagen, der Jagd nachgehen. chasser les bêtes; chasser aux oiseaux; giboyer. § po cudzych lasach polować.
Połuncyi, *a.* eine halbe Unze, ein Loth. demi-onze, *f.* la moitié de l'once.
Połurcie, *n.* halber Orts-Thaler. demi-quart d'écu, *m.*
Polus, *vid.* Biegun 4) 5).
Połwiadra, *n.* halber Eimer, ein Wein-Maaß. demi-eimer, mesure de vin de dix pots.
Połwiersza, *n.* halber Vers. un hemistiche, un demi vers.
Połwłoczek, *m.* } halbe Hufe. une mesure
Połwłoki, *n.* } de terre qui contient quinze arpents.
Połwozie przednie, *n.* Vorder-Wagen. le train devant de chariot; le braquement.
połwozie tylne, n. Hinter-Wagen. le train de derrière de chariot.
Połwyspy, *n.* eine Halb-Insel. peninsule, *f.* presqu'île, *f.*
Połykal, *m.* ein Verschlingender. englouтissant.
Połykam, *v. m. F. połknę.* verschlingen, verschlucken. avaler, *v. a.* engloutir, absorber, gober, *v. a.* § połknąć pigułkę, łyszkę polewki; morskie go połknęły

głębo-

głębokości; tą kopanica połknie w się wodę wprowadzoną.
połknę cię. ich könnte dich auffressen. je te mangerois avec un grain de sel.
połknął to. er hat dieses verbissen. il a gobé ce morceau; il a avalé cet affront doux comme le lait.
Połykacz, *m.* Verschlinger, Schlucker. gobeur, avaleur.
Połykanie, *n.* das Verschlingen, Hinter-Schlingen. l'action d'avaler; déglutition, *f.*
połknienie, n. połknięcie, n. Schluck. avalée, *f.*
Połyskiwanie, *n.* 1) das Wetterleuchten. **2) das Glänzen, Blitzen der Strahlen. 1) un tems plein d'éclairs. **2) resplendissement, splendeur, *f.* lueur, *f.* éclat, *m.*
Połyskiwam, *v. n.* } schimmern, blitzen. re-
Połyskuię się. } splendir, entreluire, briller, reluire.
połyskuie. es blitzet, es wetterleuchtet. il éclaire, il fait des éclairs.
Połzegarze, *n.* gewöhnliche Uhr mit einer Ziffer-Scheibe von 12 Stunden. une horloge ordinaire avec un cadran où douze heures sont marquées. § zegarow całych teraz prawie niemasz, a połzegarza zegarami się nazywaią.
Połzwierza, *n.* ein halbes Thier. demi-bête, *f.*
Połzwycięzca, *m.* Mitüberwinder, Mitsieger. vainqueur avec un autre.
Pomada, *f.* Pommade. pommade, *f.*
Pomadowanie, *n.* pomazowanie. Pommadiren. l'action de pommader.
Pomadowany, *adj.* pommadirt. pommadé.
Pomaduię, *v. n.* pommadiren. pommader, graisser de pommade.
Pomagacz, *m.* Gehülfe, *m.* aide, *m.*
Pomagacz, u murowania. Handlanger beym Maurer. aide maçon, *m.* aide à maçon, *m.*
Pomagacz do dachu. Handlanger beym Dachdecker. aide à couvreur, *m.*
Pomagam, *v. m. F. pomogę, komu, na co w czym, czego.* 1) helfen, verhelfen. 2) helfen, gut seyn für eine Krankheit. 3) beystehen, beyfallen, beypflichten, beystimmen. 1) aider, secourir, servir, contribuer. 2) servir, être bon, être utile contre une maladie. 3) approuver, suivre, fovoriser, défendre qu.; être favorable à; être du parti, du côté de qu.; tenir pour. § 1) pomoż mi twoią porądą; pomogł mi tey (w tey) pracy, do dalszego mu pomogło szczęścia. 2) pomogło mu przeciw febrze; na febrę to pomaga lekarstwo; do spania ten trunek pomaga. 3) pomagam za (stoię przy) nim; pomaga za prawdą.
pomagać sobie. sich helfen, sich rathen. s'aider, se secourir, se servir, être utile à soi même.
pomaga Bog, pomagay Bog. Gott helfe dir Dieu vous conserve; Dieu vous soit en aide; Dieu vous aide.
tak mi Panie Boże pomoż. so wahr mir Gott helfe. ainsi Dieu me soit en aide.
ani pomoże ani zaszkodzi. es wird weder helfen noch schaden. c'est de l'onguent miton mitaine.
Pomaganie, *n.* komu. Hülfsleistung, *f.* aide, *m.* l'action d'aider, de secourir.
pomaganie za kim. Beystimmung, Beypflichtung, Beyfall. approbation favorable; l'accueil, le suffrage qu'on donne à.
Pomagranat, *m.* iabłko granatowe. ein Granat-Apfel. grenade, *f.* fruit de grenadier.
Pomału, *adv.* gemächlich, langsam. pas à pas, bellement, tout beau, doucement. § pomału stąpać, iść, robić, co czynić; ta rzeka pomału płynie.
Pomalować, *F. pomaluię, v. a. w czym, na czym.* bemalen, anstreichen. peinturér, *v. a.* couvrir d'une seule couleur.
Pomawolany, *adj.* angestrichen, *adj.* peinturé, *adj.*
Pomarańcza, *f.* 1) eine Pomeranze. 2) Pomeranzen-Baum, *m.* 1) orange, *f* fruit d'oranger. 2) oranger, *m.* § 1) kupił mi pomarańczy kilka; śliczne to są pomarańcze.
pomarańcza wielka. Adams-Apfel. pomme d'Adam.
Pomarańczarnia, *f.* Gewächs-Haus. serre, *f.* bâtiment où l'on conserve les orangers.
Pomarańczowy, *adj.* 1) pomeranzen, *adj.* 2) pomeranzenfärbig. 1) d'orange. 2) orangé, de couleur d'orange.
pomarańczowe drzewo, pomarańcza. Pomeranzen-Baum. oranger, *m.*
Pomarlica, *f.* u Symon. Viehseuche, *f.* mortalité sur le bérail.
Pomaszczam co, *v. m. F. pomaszczę.* 1) salben, mit Salbe beschmieren. 2) salben einen König. 1) oindre, frotter avec une matière onctueuse. 2) sacrer du Roi.
Pomaszczenie, *n.* pomaszczanie, *n.* Salbung, Einsalbung. onction, *f.* oignement, *m.* § pomaszczenie kroła.
Pomaszczony, *adj.* gesalbet, eingesalbet. oint, frotté d'onguent.
Pomawiam, *v. m. F. pomowię.* 1) ein Weilchen reden. 2) nachreden, eines Stimme im Reden nachspotten. 2) bereden,

den, tadeln. 1) parler quelque peu de tems. 2) contrefaire la voix de qu. en se moquant. 3) blâmer, taxer, critiquer. § 1) tylko z nim kilka słow pomowię; ieſt tu o czym pomowić; pomow z nim. 2) pomawiał za nim. 3) pomowiono mię o to.

Pomazanie, v. pomazymanie, *n.* 1) Beschmierung. 2) Einschmierung, Einsalbung. 1) salissure, *f.* action de salir 2) onction.

Pomazanie oſtatnie; Namaſzczanie oſtatnie, Sakrament kościelny. die letzte Oelung. l'Extrême onction. § chory oſtatniego pomazania doſtał.

pomazanie nad wolą, vid. *płynienie ciała.*

pomazanie ciała dobrowolne; pſota. die Selbſt-Beflecknng. la pollution volontaire, *f.* perte de ſemence cauſée volontairement.

pomazanie ciała nocne. Nacht-Befleckung. pollution nocturne, *f.*

Pomazaniec, *m. g. pomazańca.* der Gesalbte des Herrn; ein König. l'oint du Seigneur; un Roi. § uraził Nayiaśnieyſzego Pomazańca; Pomazaniec Pański.

Pomazanka, *f. vulg.* chleb z masłem. Butter-Schnitte, Butter-Brod. beurrée, *f.*

Prmazany, *adj.* 1) eingesalbet, beschmieret. * 2) besudelt, beflecket. 1) oint, frotté d'un onguent. 2) sali, bouillé. § 1) rana maścią pomazana. 2) ręce pomazane (pokalane, poſzpecone, ſplugawione).

Pomazuię co, *F. pomażę.* 1) beschmieren, salben. 2) beschmieren, besudeln, beflecken. 1) oindre, frotter d'onguent. 2) salir, ſouiller, barbouiller. encraiſſer.

pomazać ſię. sich beschmieren. ſe ſalir.

pomazał gębę łaciną. er hat sich das Maul mit Latein beschmieret; er hat etwas Latein erschnappet. il a tâté du latin. § pomazał ſobie gębę lekarſką nauką.

Pomek, *m. g. pomka.* Art Schlingen, Vögel und Thiere zu fangen. Colet, *m.* ſorte de lacet pour attraper les oiſeaux & les bêtes. § pomyk, pomyka.

Pomerania, *f. vid.* Pomorze, *n.*

Pomian, *m.* herb. Wappenk. Kopf eines Auer-Ochsen, an welchem ein Horn halb abgehauen ist; an der Stirne geht ein Schwert herunter. *Blaſon.* tête d'un ure avec une corne entière & l'autre mutilée; ſur le frond déſcend une épée.

Pomiar, *m.* } 1) Abmessung, Ausmes-
*Pomiara, *f.* } ſung, *f.* 2) Verhältniß, Proportion, *f.* 1) dimenſion, *f.* 2) proportion, rapport à; ſimmetrie, juſteſſe, *f.* § 1) pomiar mil, łokci; pomiar czaſu określić. 2) budinek dobrego pomiaru; tych knot pomiarem niedoſtatki ſwoie pokriwa; powinien przez pomiarę ſprawiedliwą nàrownać we wſzyſtkich pożitkach, tak wielkością iako też dobtricią.

Pomiarkować, *F. pomiarkuię.* mäßigen. modérer.

Pomiarkowanie, *n.* 1) Mäßigung. 2) Mäßigung, rechte Vermischung. 3) Mathem. Verhältniß. 1) modération, tempérance. 2) température, tempérament, proportion. 3) *Matém.* rapport, raiſon, *f.* proportion. § 1) pomiarkowanie w małżeństwie, w iedzy i piciu. 2) żelazo ma pomiarkowanie twardości z miękkością; czterech żywiołow pomiarkowanie. 3) rakież pomiarkowanie pierwſzey do trzeciey liczby, iakie ieſt teyże pierwſzey do wtorey.

Pomiarkowany, *adj.* gemäßiget, mäßig, proportioniret, temperiret. modéré, tempéré, proportionné. § pomiarkowane żale; pomiarkowane ciepło z wilgotnością.

**Pomiaro, *n.* Erbtheil. portion de ſucceſſion, d'heritage. § znaczne na mię przypadło pomiaro.

*Pomiatam co, *vid.* Porzucam.

pomiatać płod, vid. Poroniam.

Pomieozy. *pr. vid* Miedzy, *pr.*

Pomiera tam. es ist da ein kleines Sterben; eine kleine Seuche geht da herum. il y a là une petite mortalité, une petite contagion.

Pomiernie, *adv.* 1) mäßiglich, mit Maßsen. 2) in gehöriger Verhältniß, in einem Ebenmaße, proportioniret. 1) modérément, modiquement, d'une manière tempérée. 2) par rapport à; à proportion; proportionnément à; proportionnellement, d'une manière proportionnelle. § 1) pomiernie piliśmy (w miarę) w tym poſiedzeniu. 2) pomiernie (według działu, podziału) każdego z nich dochodziła nagroda.

Pomierność, *f.* 1) Verhältniß, *f.* Proportion. 2) Mäßigkeit, Maße. 1) rapport, *m.* proportion, *f.* 2) médiocrité, *f.*

Pomieny, *adj.* 1) ermeßlich, zählbar, meßbar, das man messen, zählen kann. 2) mäßig, mittelmäßig. 3) proportioniret, wohl eingetheilet. 4) Mathem. ermeßlich. 5) Eich-, vom Maaße, nach welchem andere geeichet werden. 1) meſurable; qu'on peut méſurer ou compter. 2) médiocre, modique, moyen. 2) proportioné, qui eſt fait avec proportion.

4) *Ma-*

4) *Matém.* commensurable, proportionnel, qui a de la proportion & du rapport. 5) sur qui on mésure ou étalonne les autres mésures. § 1) dni życia naszego są pomierne, ktore może zmierzyć. 2) pomierne ma pogactwa; pomierna miłość; szczęśliwy kto na pomiernym przestaie; pomierny obiad. 3) ciało w członkach swoich pomierne. 4) pomierna linia; luneta, anguł, ktore spolną maią miarę z drugą. 5) pomierna miara; korzec pomierny, podług krorego się insze wymierzyły miary.

Pomierne, f. n. potadek, zapłata od miary; miara. Meßgebühr, Meßlohn, was man vor das Messen bezahlet. le mésurage, droit ou l'argent pour la peine qu'on a eu à mésurer.

zapłacić pomierne. das Messer-Lohn bezahlen. payer le mesurage.

człowiek pomierney kondycyi. ein Mensch vom Mittel-Stande. un homme de condition médiocre.

człowiek pomiernieyszey kondycyi. ein Mensch von schlechtem Stande. un homme de basse condition.

Pomierzam co czym, *v. m. F. pomierzę.* 1) ausmessen. 2) ermäßigen, proportion machen. 1) compasser, mésurer, arpenter. 2) proportionner, ajuster, édaler.

niech się pomierzą. sie mögen sich prüfen. qu'ils se tâtent; qu'ils s'examinent.

Pomierszenie, *n.* Ausmessung, Uebermessung. dimension, mesurage; l'action de mésurer.

Pomierzony. ausgemessen, gemessen. mesuré, compassé.

Pomierzwić, *F. pomierzwię v. a. słomę; włosy*, pokudłać włosy. die Haare verwirren. décheveler; mettre en désordre les cheveux.

Pomieścić się, F. *pomieszczę się, vid.* Mieszczę się.

Pomieszać, F. *pomieszam, v. n. co w czym, z czym.* 1) vermischen. 2) beschämen, bestürzet machen. 3) verwirren, in Verwirrung bringen. 1) mêler, brouiller, mettre pêle-mêle. 2) confondre qu.; donner de la confusion, faire de la honte à qu. 3) renverser l'ordre, embrouiller, brouiller, embrasser; mettre en désordre. § 1) wszystkie moie pomieszał rzeczy; pomieszay karty. 2) pomieszał go tym zarzutem. 3) pomieszał przyiacioł, porządek, Państwo.

pomieszać głowę. den Kopf verwirret machen. renverser l'esprit, la cervelle.

pomieszał mu koncepty. er hat ihm den Compas verrücket. il l'a déconcerté; il a dérangé ses desseins.

pomieszać się. 1) sich vermischen. 2) irre werden; bestürzet, verwirret werden. 3) sich mit einem verwirren. 1) se mêler, ensemble. 2) être confondu; se déferrer, se défaire. 3) s'embarquer, se lier, s'engager avec qu. § 1) kasza z ryżem się pomieszała. 2) srodze się od tego pomieszał. 3) pomieszał się z nim.

Pomieszanie, *n.* 1) Vermischung. 2) Verwirrung. 1) un mélange; une mixtion. 2) confusion, desordre, *m.* trouble, *m.*

pomieszanie głowy. Verrückung des Kopfes. aliénation d'esprit.

pomieszanie, adv. pomieszanim sposobem. verwirret, vermischeter Weise, durch einander. confusément, en désordre; pêle-mêle.

Pomieszany, *adj.* 1) vermischet, verwirret. 2) bestürzet, beschämet. 1) mêlé, embrouillé, mis pêle-mêle. 2) qui est confondu; surpris.

pomieszana głowa. verrucketer Kopf. cervelle renversée.

pomieszaney głowy. hirnloser Mensch. écervelé.

Pomieszkać, F. *pomieszkam, gdzie z kim.* an einem Orte eine Zeit verbleiben, sich aufhalten. séjourner, demeurer quelque tems en un lieu.

Pomieszkanie, *n.* kurzer Aufenthalt, *m.* Wohnung, *f.* séjour; résidence, *f.* demeure, *f.* qu'on fait en un lieu quelque tems. § podczas pomieszkania moiego w Paryżu; pomieszkanie Posła u Porty.

rozłączyć małżonkow od pomieszkania i łożka. Eheleute von Tisch und Bette scheiden. démarier; séparer les gens mariés de corps & de biens.

Pomilczeć, *F. pomilczę, v. a.* ein Weilchen schweigen. se taire quelque tems.

Pomilne, *n.* Meilen-Geld. l'argent qu'on paye pour un mille ou une lieuë. § pomilnego nie płacił.

Pomiotek, *m.* martwe dziecię. todte Leibes-Frucht, todtes Kind. un fetus mort.

Pomiot, *m.* ⎫ zusammen gekehrete Asche
Pomietlisko, *n.* ⎭ und Kohlen; todter Aschen-Haufen auf dem Herde. brasier éteint sur le foyer. § pomietlisko na kuchni; kot na pomietlisku leżał.

mieć co w pomiocie. etwas gering halten. mettre qu. ch. au billon; traiter qu. ch. en bagatelle.

Pomiotło, *n.* Ofen-Wisch beym Becker. un écouvillon avec quoi le boulanger nettoye le four.

pomiotłem piec wycierać. den Back-Ofen ausfe-

ausfegen. écouvillonner, *v. a.* nettoyer le four avec l'écouvillon.

mieć kogo za pamiotło. einen sehr gering schätzen. traiter qu. en bagatelle.

w pomiotlech leży. er wird sehr verachtet; er hat sein Ansehen verlohren. il est abbandonné, il est sans réputation; il a perdu son credit.

Pomknienie, *n.* Fortschiebung, Fortrückung. l'action d'avancer, de pousser.

pomknienie kogo na urząd. die Beförderung zu einem Amt. promotion, *f.* avancement à une dignité.

Pomkniony, *adj.* 1) fortgeschoben. 2) befördert. 1) poussé, reculé. 2) avancé à une charge.

Pomnażam, *v. m.* F. *pomnożę.* 1) vermehren. 2) bereichern, überhäufen mit Ehren, Gütern. 2) accroître, *v. a.* augmenter, multiplier, *v. a.* 2) enrichir qu. en honneurs; en bien. § 1) pomnożył regimenta, woysko; co dzień grzechow pomnażam. 2) pomnaża go dwor w bogactwach, w prowadzę; w honorach.

pomnażać się. 1) sich vermehren. 2) zunehmen in etwas, sich bereichern. 1) s'augmenter, se multiplier. 2) croître, s'accroître en. § 1) kroliki się bardzo pomnażaią. 2) pomnożył się w księgach, w naukach (w nauki) w bogactwach.

pomnażaiący, adj. vermehrend, augmentatif, qui augmente.

Pomnażanie, *n.* das Vermehren. l'action d'augmenter.

Pomnię, *v. a.* } ie, mniał, mnieć. gedenken, sich besinnen. außer
Pomnę, *v. a.* } dem *Præsenti* ist dieses Wort nur in den *Compositis* gebräuchlich. se souvenir de; *ce verbe n'est visité qu'en présent & dans ses composés.*

Pomnieyszy, *adj.* 1) sehr klein. 2) von sehr geringem Stande. 1) fort petit. 2) d'une condition fort basse; fort bas. § 1) dzieci małe, wielkie, śrzednie i pomnieysz. 2) ludzie pomnieysi; stannu iest pomnieszego.

Pomnożenie, *n.* die Vermehrung. augmentation, accroissement. § pomnożenie wiary; pomnożenie bagactw, sił.

Pomnożony, *adj.* vermehrt. augmenté, multiplié, redoublé, accru.

Pomnożyciel, *m.* Vermehrer. celui qui augmente.

Pomoc, *f.* ratunek, wspomozenie. Hülfe, Beystand. aide, *m.* assistance, secours.

zawołać kogo na pomoc. einen zu Hülfe rufen. apeller qu. à son aide, à son secours.

za pomocą Boską. mit Gottes Hülfe. Dieu aidant; à l'aide de Dieu.

za pomocą czyią. mit eines Hülfe. à l'aide de quelqu'un.

Pomocnik, *n.* 1) Helfer, Mithelfer. 2) Amtsgenossen, Amtsgehülfe. 1) un aide, celui qui aide. 2) un aide, un collegue, compagnon de quelque charge. § 1) Bog nie iest promocnikiem ku złemu i powodem. 2) pomocnik panowania.

Pomocny, *adj.* helfend, behülflich, hülfreich. auxiliaire, secourable, subsidiaire, qui aide.

Pomokrzam co, *v. m.* F. *pomokrzę.* bepissen. pisser sur, remplir d'urine.

pomokczyć się w łożku. ins Bett pissen. pisser au lit.

Pomorczyk, *m.* człowiek z Pomorskiey. ein Pommer. un Pomeranien.

Pomorkzyk, m. g. u. *ziele.* (halimus, portulace marina) Wasser-Bürgel, Meerwurzel ein Küchen-Kraut. alimus, *m.* franche bute, *f.* blanche bute, *f.* espèce d'herbe potagere.

Pomorek, *m. g. pomorku.* kleines Sterben beym Anfang oder Ende einer Pest. mortalité au commencement ou à la fin d'une peste.

Pomorski, *adj.* 1) am Meer gelegen, See-. 2) Pommrisch. 3) Pommerelisch, von Pomerellen. 1) maritime, voisin de la mer; qui est auprès de la mer. 2) Pomeranien, de Pomeranie en Allemagne. 3) Pomeranien, de Pomeranie Polonoise. § 1) Pomorskie miasto. 2) Bogusław XIV. ostarni Riąże Pomorski umarł R. P. 1627. 3) Woiewoda Pomorski.

Pomorska ziemia. } Pommern, *n.* ein deut-
Pomorska kraina, } sches Herzogthum. Po-
Pomorska, s. f. } méranie, *f.* Duché en
Pomorstwo, *n.* } Allemagne.

Pomorszczyzna, *f.* wiatr połnocny. in der See Fahrt: der Nord-Wind. *terme de mer;* vent du Nord; bise, vent Septentrional.

Pomort, *m.* Bombarde, Baß-Pomert, e in großer Kasten, den die Italiener bomba rdone nennen, bourdon, gros basson, c'est un instrument de musique à vent que le Italiens appellent *bombardone.* § grać na pomorcie; *Pomort, rodzay wężow.*

Pomorze, *n.* 1) See-Küste. 2) Pomerellen, *n.* eine Polnische Provinz, die Haupt-Stadt derselben in Danzig. 1) la côte de la mer; le rivage de la mer. 2) Pomerellie, une Province de Pologne, dont la Capitale est Danzig.

Pomościć co; F. *pomoszczę.* einen Weg mit Brettern

Brettern belegen, einen Boden von Brettern schlagen. planchéyer, couvrir des planches; faire un chemin de planches.
Pomosta, *f.* poklad. Boden von Brettern als auf einer Brücke. plancher, *m.* chemin couvert de planches.
Pomotać co, F. *pomotam, v. a.* verwickeln, verwirren. entortiller, *v. a.* brouiller, mettre en désordre, qu. ch.
Pomotanie, *n.* Verwickelung, Verwirrung, *f.* entortillement, *m.*
Pomotany, *adj.* verwickelt, verwirrt. entortillé, brouillé.
Promowić, *vid.* Pomawiam.
Pomowka, *f.* Stichel-Rede. brocard, *m.* mot piquant, expression mordante; coup de bec; coup de langue.
Pompa, *f.* 1) eine Wasser-Pompe. 2) Pompe, Pracht, Gepräng. 1) pompe, machine pour élever l'eau. 2) pompe, *f.* faste, *m.* parade, *f.*
Pompatycznie, *adv.* prächtiglich. pompeusement, fastueusement, avec pompe.
Pompatyczny, *adj.* prächtig. fastueux, pompeux. § był to człowiek bardzo pompatyczny.
Pompuię, *v. a.* pompen, plumpen Wasser. pomper; épuiser l'eau avec la pompe.
Pomścić się. } czego, na kim. etwas rächen; sich rächen. venger
pomścić. } qu. ch; se venger de; prendre vengeance de. § pomściy się honoru twiego, tey zelżywości, przyiaciela twoiego.
pomścił się swego. er hat sich gerochen. il s'est vengé.
pomścił się nad nieprzyiacielem swoim. er hat sich an seinem Feinde gerochen. il s'est vengé de son ennemi.
Pomsta, *f.* die Rache. vengeance, *f.* § wziąć pomstę z kogo; to go do pomsty (na pomstę) paruszyło.
Pomszczenie się czego. Ausübung der Rache. l'action par laquelle on se venge.
Pomszczony, *adj.* gerochen, *adj.* vengé.
Pommuchla, *f.* Dorsch, Pomuchel, ein Fisch in der Ost-See. espèce de poisson fort délicat dans la mer Baltique.
Pomulam co, *v. a. m.* F. *pomulę.* besudeln mit Koth oder Schlamm. souiller de fange remplir de limon; crotter.
pomulić się. sich mit Koth besudeln. se crotter; se souiller de fange, de limon.
Pomulenie, *n.* Besudelung mit Koth. l'action de crotter., de souiller de fange.
Pomulony, *adj.* besudelt mit Schlamm oder Koth. crotté, *f.* rempli de crottes; de limon.
Pomurny, *adj.* an der Mauer liegend; am Wall gelegen. proche les murs, le rempart.
pomurne ziele. } (*perdicum, parietaria*)
Pomurze, *m.* } Glas-Kraut, Tag und Nacht. pariétaire, *f.* vitriol, *m.*
Pomuskuię, F. *pomusnę.* musnąć, trochę namazać. ein wenig beschmieren, bestreichen mit etwas. passer qu. ch. par dessus; enduire, frotter un peu avec quelque matière. § pomuskay kołacz masłem.
Pomyie, *plur. g. pomyy.* Spülich, Spül-Wasser. lavûre d'écuelles, lavaille, *f.*
o pomyio! o du Unflath! o du Sau; souillon, salope que vous êtes!
Pomyiowy, *adj.* Spülich-. de lavûre d'écuelles.
Pomykam, *v. m.* F. *pomknę.* 1) fortschieben, fortrücken, 2) weiter rücken, erweitern. 3) befördern zu Ehren. 4) verlängern. verlegen auf eine andere Zeit. 5) weiter gehen, weiter mit etwas schreiten. 1) avancer; faire avancer; reculer, pousser. 2) élargir qu. ch; donner plus de place, plus d'ouverture à; avancer, étendre sur. 2) avancer, élever, promouvoir. 4) différer, prolonger, remettre, retarder. 5) *fig.* faire passer outre, faire aller plus avant, continuer. § 1) pomniy stołu. 2) pomknąć domu, rowu. 3) pomknął go na wyższy stołek honoru. 3) pomkniono trybunał (trybunału) seym, czasu komu; pomknęli wesele na inszy czas, do inszego czasu. 5) plura tu daley pomknąć nie mogę.
pomykać granice. die Gränzen erweitern. étendre les bornes de.
pomykać roku. eine gerichtliche Sache schleppen; den gerichtlichen Ausspruch versagen. trainer une procedure, différer ou refuser le jugement ou la sentence dans une cause.
pomknął swoy oboz daley. er rückte sein Lager weiter. il avance son camp.
pomykać; pomykać się. 1) von seinem Plaze fortrücken. 2) weiter gehen, weiter schreiten. 3) wornach streben. 1) monter plus haut ou plus bas; s'ôter de place. 2) s'avancer, s'approcher, aller plus en avant. 3) briguer, tâcher d'avoir. § 1) pomkniy się proszę, abym tu mógł usieść; słonce się pomyka. 2) co raz to daley w Polskę pomykali. 3) darmo się do tego urzedu pomykasz.
pomkniy się daley. rücke weiter. montes plus haut.
Pomysianie, *n.* pomknienie, *n.* 1) das Fortschieben. 2) Beförderung zum Amte. 3) Erweiterung. 4) Verzögerung, Verlän-

Verlängerung. 1) action de pousser, de reculer qu. ch. 2) promotion, avancement à une charge. 3) élargissement, action d'étendre qu. ch. 4) redardement, surséance, remise. § 1) pomykanie kamienia. 2) pomykanie, pomknienie kogo na godność. 3) pomykanie granic. 4) pomikanie roku, seymu.

Pomylam co, *v. m. F. pomylę.* etwas verwirren, in Unordnung bringen. brouiller, embrouiller; déranger; mettre en désordre. § nie pomylay mi tych rzeczy; pomylił mi porządek liter.

pomylić komu szyki, zamisły, concepty. einem das Concept verrücken. déranger les desseins à qu.; rompre les desseins de qu.

*Pomysł, domysł. Muthmaßung, Vermuthung. conjecture, présomtion, *f.*

Pomyślać, *v. m. F. pomyślę, o czym; nad czym.* 1) einer Sache nachdenken, nachsinnen. 2) ein Lüstchen zu etwas bekommen, nach etwas streben; auf etwas eine Absicht haben. 3) im Begriff stehen, schon Willens seyn etwas zu thun. 1) penser, songer à; réver, réflechir, faire reflexion à; agiter rouler dans son esprit; ruminer qu. ch. 2) en vouloir à; entreprendre, former un dessein sur. 3) étre sur le point de; de vouloir deja faire qu. ch. songer à. § 1) pomyśleć się więcey może niżli mowić, *prov.* pomyśl o tey rzeczy; (nad tą rzeczą) pomyślę iezli uczynię. 2) pomyślił złodziey do zegarka, do szkatuły moiey. 3) iuż do szable, do kiia pomyźlałem.

pomyśl o sobie. denke an dich. songez à vous.

Pomyślenie, *n.* das Nachdenken; die Gedanken. pensée, *f.* reflexion, *f.* l'action de penser. § niech to w pomyśleniu moim nie będzie; na bliżniego swoiego nie godzi się ani słowem, ani uczynkiem, ani pomiśleniem następować; pomyśleniem zgrzeszyć; wiem iego pomyślenie; w daremne się zabiera pomyślenia.

Pomyślnie, *adv.* myślą. mit Gedanken, in Gedanken. dans les pensées, en pensées. § pomyślnie zgrzeszył.

Pomyślność, *f.* 1) Fähigkeit nachzudenken; Kraft zu denken. 2) Vortheil, vortheilhaftige Gelegenheit, 3) guter Fortgang, glücklicher Erfolg; Glück. 1) faculté de penser, puissance de l'ame de pouvoir penser. 2) avantage, *m.* occasion favorable. 3) succés, *m.* réussie qu'on peut espérer de quelque chose. § 1) pomyślności zwierzęta nie maią. 2) pomyślność do czego; wszystką ma do tego pomiślność, pomyślność mieysca. 2) pomiślność woyny go urwierdziła; wszelkich ci życzę pomyślności.

Pomyślny, *adj.* 1) denkbar, das sich denken läßt. 2) gelegen, bequem, vortheilhaftig. 3) erwünscht, glücklich. 4) Mathem. das man sich in Gedanken vorstellt. 1) concevable, imaginable, qui vient en pensée, qui peut tomber dans l'esprit. 2) commode, avantageux. 3) hereux, plein de succes; souhaitable. 4) *Matém.* imaginaire, qui n'est pas dans la nature des choses. § 1) wszystkich się tylko pomyślnych dopuścił występkow. 2) pomyślne opuścić mieysce; pomyślna okazya do uderzenia na nieprzyiaciela. 3) pomyślnego ci życzę przedsięwzięcia. 4) linia pomyślna; krąg pomiślny.

Pomyślony, *adj.* gedacht. pensé.

Pomywaczka, *f.* Scheuer-Frau in der Küche. écureuse, *f.* qui écure la vaisselle; laveuse d'écuelles.

Pomywadlnik, *m. g. a.* kuchenny do statkow albo też koryto czworganiste. Wasch-Faß, Scheuer-Faß oder Trog auf dreyen Füßen in der Küche. cuvier, *m.* cuveau ou petit timbre sur trois piés; dans lequel on écure la vaisselle.

Pomywam, *v. m.* F. *pomyię.* scheuern ein Gefäß. écurer, *v. a.* laver la vaisselle. § pomyy startki i cynę.

Pomyynik, *m.* starek do pomyy, umywadlnik. 1) Spül-Faß, wo das Gefäß abgespület wird. 2) Guß-Stein, s. Stek. 1) baquet à laver, *m.* où l'on nettoie encore mieux la vaisselle écurée. 2) lavoir, *m.* evier, *m.* qui sert à faire couleur les eaux de la cuisine dans le ruisseau de la rue. § 1) wypłokać trzeba cynę w pomyyniku, 2) pomyynik za dom wypuszczony.

Poń po niego, *vid.* On 3).

Pona. *pr. inf.* vid *po,* pr. inf 4).

Po nad, s. vor dem Wort Pobaczam. *voyez cette préposition devant le mot.* Pobaczam.

Ponaprawiać co, *F. ponaprawiam, v. a.* viele Sachen zu rechte machen. refaire, réparer, raccommoder, rajuster bien des choses.

Ponawiam, *v. m. F. ponowię.* erneuern. renouveller, faire revivre. § ponawiami prośbę moię.

ponawiać się, od ponawiam się. 1) sich erneuern, 1) um sich greifen, grasiren; sich wieder blicken lassen, wieder kommen. 1) se nouveller. 2) se renouveller;

veller, recommencer, revenir, être de nouveau. § 1) ponowiła się ich przyaźń. 2) woyna, choroba, powietrze się panaWia.
Pończocha, *f.* Strumpf, *m.* un bas.
pończochy iedwabne. seidene Strümpfe. bas de soye.
pończochy dziane. gestrickte Strümpfe. des bas au tricot; des bas broches; des bas à éguille.
pończochy tkane. gewebte Strümpfe. des bas au métier.
pończochy płocienne. leinwandene Unterzieh-Strümpfe. chaussons.
pończochy do iazdy; łyścianki, nogawice. Reit-Strümpfe. bas à étrier.
pończochy wałkowane. gewalkte Strümpfe. bas drapés; bas foulés.
Pończośnik, *m.* Strumpfwirker. faiseur de bas.
Ponękać, F. *ponękam.* pokonać. fig. stürzen, fällen. assommer, renverser.
Ponęta, podnęta, *f.* 1) Köder. 2) Nahrung des Feuers. 3) Verführung, Lockspeise. 1) apas, *m.* leûrre, *m.* amorce pour y attirer un poisson, un animal. 2) l'aliment du feu. 3) *fig.* charmes, *m. plur.* amorce, apas, leûrre, *m.* séduction, plaisir qui attire. § 1) ponętą (nętą) wabić ptaka, ryby. 2) ztąd ogień, miłość swoię bierze ponętę. 3) odrzucić oka ponętę; tą poważną ponętą drugich za sobą pociągnał.
Poniechywam czego, *v. m.* F. *poniecham.* unterlassen. se désister de; laisser, abandonner, quitter. § poniechał zaczętego procesu.
Poniedziałek, *m. g. poniedziałku.* der Montag. lundi. § do poniedziałku był u mnie.
Poniekąd, *adv.* einiger maßen; in etwas; en quelque façon; tellement quellement. § poniekąd się ziściło.
Poniewalam, *v. m.* F. *poniewolę.* nöthigen, zwingen. nécessiter, *v. a.* obliger, forcer.
Ponieważ, *adv.* dieweil, da. comme ainsi soit que; parceque, puisque; vûque.
ponieważeś bogaty. dieweil du reich bist. vûque vous étes riche.
Poniewazam, *v. m.* F. *poniewazę.* 1) verkleinern, verringern; beleidigen, gering halten, verachten. 2) verunehren, die schuldige Ehrerbietung bei Seite setzen. 1) avilir; diminuer, amoindrir; faire tort à; mépriser. 2) déshonorer; manquer de resqect & de réverence pour; perdre le respect qu'on doit avoir à; blesser, violer le respect dû à qu. § 1) poniewazał siły iego; poniewazył iey czystości cnotę. 2) poniewazyć zwierzchność Krola, Pana.
Poniewazenie, *n.* 1) Verkleinerung, Verringerung, Verachtung. 2) Ehrvergessenheit, Hindansetzung der schuldigen Ehrfurcht. 1) avilissement, *m.* ris. 2) irrévérence; peu de respect; défaut de respect. § 1) poniewazenie (zniepowazenie) godności, potęgi, sposobności czyiey. 2) poniewazenie krola, zwierzchności.
Poniewazony, *adj.* verunehrt, verachtet. déshonoré, méprisé.
Poniewieram się, potłukam się, powłoczyć się. umherziehen, umher treiben, se trainer; trainer de tous côtés; roder, errer de maison en maison, d'un pays en un autre; être errant et vagabond. § wzgardzony teraz się po mieście, po kraiu poniewiera.
poniewieraiący się. umherziehend. vagabond, errant.
Poniewierca, *m.* } ein Herumtreiber. un
Poniewierek, *m.* } homme errant & vagabond, qui va sans cesse d'un pays en un autre.
Poniewoli, } *adv.* gezwungen, wider
Poniewolnie, } Willen. par force, de nécessité, nécessairement; bon-gré malgré. § poniewolnie to uczynił.
Poniewolny, *adj.* gezwungen. contraint, forcé.
Ponik, *m. g. u.* 1) kleiner Wasser-Strahl, Quellchen unter der Erde. 2) verdrüßlicher, verwirrter Handel. 1) surgeon d'eau, petit filet d'eau soûterraine. 2) méchante affaire; embarras, *m.* § 1) rzeka ukrytémi ponikami na ochłodę ziemie wypada; dziś woda ma ponik iutro strufzkiem pada, *prov.* 2) umyślnie się w te wdał napędził poniki.
Ponikam, *v. a.* von Flüssen: sich unter der Erde verlieren, unter solcher hinfliehen. s'enfoncer, se perdre, se jetter dans une cavité soûterraine; couler sous la terre, *en parlant des rivières.*
Poniż, } *adv.* unterhalb, unterwärts. par
Poniżu, } en bas, au bas de. § szedł poniżu Wisły; kray poniż Niepru; poniż gory, miasta.
Poniżam, *v. m. poniżać*, F. *poniżę, poniżyć.* 1) erniedrigen, demüthigen. 2) erniedrigen den Preis. 1) humilier, abbaisser, rabaisser, ravaler, avilir, *v. a.* 2) rabaisser le prix. § 1) poniżyć pysznego, stan czyy. 2) poniżyć sumy, ceny, podatkow.
Poniżanie, *n.* } Demüthigung, Erniedrigung.
Poniżenie, *n.* } humiliation, *f.* abbaissement, ravalement, avalissement, reduction.

reduction, § poniżenie stanu; do poniżenia go przywiodł.
poniżenie ceny towaru. das Abschlagen im Preis. avilissement, *m.* rabaissement de prix.
Poniżony, *adj.* gedemüthigt. humilie, avili, rabaisse, reduit au petit pie.
Pono, *adv.* vielleicht. peut-être.
Ponocnik, *m.* 1) Nachtschwärmer. 2) Nacht-Räuber, Nacht-Dieb. 1) coureur de nuit. 2) larron, voleur de nuit.
Ponocny, *adj.* nächtlich. de nuit; nocturne, qui se fait de nuit, qui arrive de nuit.
Ponoszę, *v. m. ponosić*, F. *poniosę*, *ponieść.* 1) ein Weilchen tragen. 2) ertragen, leiden, dulden. 1) porter qu. ch. un peu de tems. 2) souffrir, supporter, endurer. § 1) ponies trochę to dziecię. 2) musiał to wszystko ponieść; poniosłem tę szkodę, strate.
Ponsowy, *adj.* klapperrosenfärbig. de couleur de ponceau; fort rouge. § wstążka ponsowa.
Ponta, *f.* ein Spitzbart, der unten spitzig zugehet. barbe pointue.
*Pontał, *m.* Hals-Zierath, Anhängsel. chaine, *f.* colier, *m.* ou quelque autre ornement qu'on porte au cou.
Pontyfikał, *m.* Kirchen-Buch, darinnen die Handlungen eines Bischofs beym Gottesdienste stehen. Pontifical, *m.* un livre qui contient les ceremonies qui regardent le ministère de l'Eveque.
Pontyfikalnie, *adv.* auf Bischöfliche Art. pontificalement.
Pontyfikalny, *adj.* einem Bischof anständig; bischöflich, prälatisch. pontifical, *adj.* qui regarde l'Evêque ou quelque autre Prelat.
*Ponura, *f.* } wzrok ponury. finstere
Ponurość, *f.* } Blicke, muckisches Wesen im Gesicht. sombreté, *f.* mine morne, air rechigne.
Ponuro, *adv.* finster. obscurement.
ponuro patrzy. er schlägt die Augen nieder, er siehet einen nicht frei an. il fait une mine rechignee; il a un air refrogne. § patrzy ponuro iak złodziey.
Ponury, *adj.* 1) düster, finster. 2) finster, muckisch, niedergeschlagen. 1) morne, obscur, tenebreux. 2) sombre, qui a le visage baisse, morne, tenebreux, refrogne, sournois, melancolique. § 1) noc ponura, czas ponury. 2) twarz ponura.
Ponurzam co, *v. m. F. ponurzę.* untertauchen. plonger en eau, submerger, renfoncer.
ponurzyć głowę. den Kopf hängen. pancher la tête. §. chodzi łeb ponurzywszy.
ponurzyć się. eig. u. fig. sich untertauchen, sich stürzen. *prop. & fig.* se plonger, se submerger.
Ponurzanie, *n.* pourzenie, *n.* Untertauchung. submersion, *f.*
Ponurzony, *adj.* untergetaucht. submergé, plongé.
Poobalać, *F. poobalam.* viele Sachen umwerfen. renverser, demolir beaucoup de choses.
Poobiedny, *adj.* Nachmittags. d'après-dinee.
poobiedne spanie. Mittags-Schlaf. meridiane, *f.* sommeil après le dîner.
Poorywam, *poorywać*, *v. m. F. poorzę*, *poorać*; *przyorać.* 1) ausackern, das letzte mahl ackern. 2) einackern den Mist oder die Saat. 3) überpflügen, überackern. 4) die aufgegangene Saat niederackern, schrapen. 1) labourer entièrement. 2) *przyorać* enfouir la semence ou le fumier avec la charrue. 3) passer encore une fois la charrue par dessus la terre. 4) labourer, enfouir les grains qui sont deja venus. § 1) już wszystkie role poorano. 2) poorywać gnoy, nasienie. 3) ieszcze trzeba poorać tę rolą. 4) poorać weszłe zboże.
starość mu twarz poorała. das Alter hat ihm das Gesicht voll Runzeln gemacht. la vieillesse a rempli son visage de rides.
Poorany, *adj.* geackert. laboure.
twarz poorana zmarszkami. ein runzlichtes Gesicht. un visage fillonne, tout plein de rides.
Poosme, *adv.* zum achten. en huitième lieu.
Poosmy, *adv.* achtmalig. de huitième fois; qui est huit fois.
Pop, *m.* 1) heidnischer Pfaffe. 2) im Spott: ein Pfaff. 3) der Laufer im Spachspiel. 1) prêtre paien. 2) *par mépris*: un moine. 3) le fou au jeu d'echecs.
Pop Ruski. Rußischer Pfaff. caloyer, pope, moine Grec ou Russien.
Popąchać się, *F. popącham się.* 1) von Hunden und andern Thieren: einander beriechen. 2) fig. sich einander verstehen, ein böses Verständniß mit einander haben. 1) *en parlant des chiens et d'autres animaux*: se flairer; se flairer l'ur l'autre. 2) s'entendre; s'entre-entendre; avoir intelligence ensemble.
Popadam, *v. m. F. popadnę.* 1) befallen, anfallen. 2) befallen als einen das Fieber. 3) fallen in Ungnade. 1) attaquer, tomber sur. 2) saisir, attaquer qu. comme

me la fièvre; tomber sur qu. 3) tomber, venir en disgrace. § 1) stado nasze wilcy popadli. 3) popada kurcz w zimney wodzie; popadła go fromota za ten uczynek. 3) popadać komu (u kogo) w niełaskę, w podeyrzenie; popadł winę (*w winę) pieniężną; popadam szkodę, niebezpieczeństwo.

popada mię szkoda. ich leide Schaden; ich komme zu Schaden. je souffre; je fais une perte.

popadać się, od popadam się. börsten, zerfallen. s'entre ouvrir, se crésaler, se fendre, se crévasser.

Popadanie, *n.* spadanie nog, rąk. Ritzen und Schrunden von Frost oder einem andern Zufall an Füßen oder Händen. les fentes qui viennent du froid ou par quelque autre accident aux piés & aux mains.

Popadya, *f.* Popowa, *f.* Priesterinn. prêtresse, *f.*

Popądzca, *m.* der Stöber, ein Jagd-Hund der das Wild aufsuchet. chercheur, *m.* chien de chasse qui cherche la bête. § pądzca, pies łowczy co umie zwierzę rozumem albo pilnością znaleść.

Poparcie, *n. vid.* Popieranie.

Poparty, *adj. vid.* Popierany,

Popas, *n.* podpas, podkarm w drodze, podkarmianie koni albo mieysce podkarmiana. das Futter; Abfütterung der Pferde unterwegens; Ort wo man Futter hält. la descente du coche ou du cheval; l'halte; l'endroit où l'on fait halte. § popas ranny, południowy, wieczorny; nieprzyiaciel wiedział nasze popasy.

na pierwszym, drugim popasie w wsi tey. beym ersten, beym andern Futter in diesem Dorf. à la première halte, à la seconde descente dans ce vilage.

pierwszy nas popas był w mieście, drugi we wsi. unser erstes Futter war in einer Stadt, das andere in einem Dorf. nous fîmes la prémiere halte dans une ville, nous descendîmes pour la seconde fois dans un village.

Popasam, *v. m. F. popaśę;* podpasam, podkarmiam, pokarmiam. 1) abfüttern ein Pferd, insonderheit auf der Reise; füttern. 2) *vulg.* an einem Orte oft seyn. 1) faire une halte, descendre pour donner à manger aux chevaux. 2) fréquenter un lieu. § 1) popasalismy w lesie, w karczmie,

popasać komu. einem ins Gehege gehen. venir chasser sur les terres d'autrui; mettre le faucille dans la moisson de qu.

nie pypusay mi tu. laß dich hier nicht mehr von mir betreten. ne viens plus flairer la piste.

Popawa, *vid.* Papawa.

Popchnięcie, *n.* } Fortstoßung, *f.* Treibung, *f.* impulsion, *f.* l'action de pousser.
Popchnienie, *n.* }

Popchnęty, *adj.* zurück gestoßen. poussé, repoussé de qu.

*Popchnica, *f.* szuflada. Schubladen, *m.* tiroir, *m.*

Popędliwie, *adv.* 1) über Hals und Kopf, in größter Eile. 2) hastig, übereilig. 1) subitement, soudainement, en grande hâte. 2) précipitamment, avec emportement, sans retenue.

Popędliwość, *f.* 1) Eile, *f.* Eilfertigkeit, *f.* 2) Uebereilung, Jachzorn. 1) la hâte; grande hâte. 2) précipitation, *f.* fougue, *f.* saillie, *f.* véhémence, *f.* emportement, *m.* déreglement, *m.* transport, *m.* § 1) w wielkiey popędliwości donoszę, że odiechał.

popędliwość choroby. Heftigkeit der Krankheit. la violence, la véhémence, le fort d'une maladie.

Popędliwy, *adj.* 1) eilfertig. 2) hastig, ungestüm, unbesonnen. 1) subit, soudain, repentin, *adj.* 2) emporté, violent, véhément, précipitant, impétueux, qui ne se possede pas, § 1) popędliwy odiazd. 2) popędliwy to był postępek.

Popędzam, *v. m.* F. *popędzę.* 1) treiben, jagen, ein Vieh. 2) anhetzen, einen Hund. 3) Jäger: auftreiben, aufjagen, ein Wild. 1) pousser en avant, chasser, toucher, mener, faire marcher. 2) chasser qu. aux chiens. 3) *chasse:* lancer, faire partir une bête du gîte. § 1) popędzać bydło. 2) popędzić psa na kogo. 3) popędzić zaiąca.

Popędzenie, *m.* 1) Forttreibung des Viehes. 2) Anhetzung des Hundes. 3) Auftreibung eines Wildes. 1) l'action de chasser, de mener une bête. 2) l'action de lancer les chiens. 3) *chasse:* l'action de lancer une bête de sa reposée.

Popędcony, *adj.* 1) fortgetrieben, gejagt. 2) aufgetrieben als ein Haase. 1) chassé, poussé devant. 2) lancé, chassé du gîte comme un lièvre.

Popek, *m.* (*rubicilla*) Thumpfaffe, Gimpel ein Vogel. pivoine, *f.* pirula, *f.* un oiseau.

Popełniam, *v, m.* F. *popełnię.* verwirken. ausüben. commettre, faire quelque faute. § popełnić grzech, błąd, niecnotę,

Popełzły,

Popełzły, *adj.* verschossen. passé, décoloré, qui a perdu sa couleur.

Popi, *adj.* pfäffisch, ist das *Adjectivum* von Pop. *c'est l'adjectif de* Pop.

popie iayka. pl. ziele. (tarazatum) Nappen, Monich-Kopf, Pfaffen-Platte. de la dent de lion.

Popielarz, *m.* Aschen-Brenner in Wäldern. cendrier, *m.* qui fait les cendres dans les forêts.

Popielasty, *adj.* } myszaty. aschfärbig,
Papielaty, *adj.* } mausfärbig. cendré;
Popielisty, *adj.* } qui est de couleur de cendre. § koń popielaty.

Popielec, *m. g. popielca.* 1) geweihete Asche. 2) Ascher-Mittwoche. 1) cendres, *f. plur.* cendre bénite. 2) mécredi des cendres. § 1) wziąłem popielec. 2) będę tam na popielec.

Popielcowy dzień. Ascher-Mittwoch. le jour des cendres.

Popielica, *f.* Billich, Pillich, Art von Eichhörnchen. citel, *m.* rat d'Autriche, espèce d'écureuils.

popielice. Billich-Fellchen, Grauwerk. petit gris, *m.* menuverk, *m.* fourure faite de l'animal mentionné.

Popieliczy, *adj.* popielicowy. Billich. de citel; de petit-gris.

Popielnik, *m.* co popioł robi albo przedaiąc nosi. Aschen-Brenner; Aschen-Verkäufer. cendrier, *m.* qui fait les cendres, qui les vend.

Popieniężny, *adj. vid.* Pieniężny.

Popieram, popierać, *F. poprę, v. a. poprzeć.* 1) treiben. unterstützen, helfen, befördern, beystehen. 2) den Feind zum Weichen bringen, zurück treiben. 1) appuyer, soutenir, pousser, faire avancer, presser. 2) pousser, repousser l'ennemi, le faire fuir, le faire reculer. § 1) krol popiera woynę; poprzeć tey sprawy obiecano; poparł starania moiego o ten urząd; poważną swoią przyczyną moiey poparł prośby; popieram zdania moiego tą racyą. 2) dobrze poparł nieprzyiaciela.

popierać się z kim o co. einem etwas streitig machen. disputer qu. ch. à qu.

Popieranie, *n.* 1) die Beförderung, Treibung einer Sache. 2) die Zurücktreibung des Feindes. 1) l'action de pousser, d'appuyer, de soutenir. 2) repoussement, l'action de repousser l'ennemi.

poparcie, m. die Unterstützung, Beystehung. soutien, *m.* appui, assistence; *f.* § na poparcie prośby, tey woyny, tey sprawy.

Popierany, *adj.* poparty. getrieben, befördert, unterstützet. appuyé, poussé soutenu. § sprawa na seymie poparta.

Popierzyć co, *f. popierzę.* voll Federn machen, befedern. couvrir, remplir de plumes.

popierzył śnieg ziemę. der Schnee hat die Erde bestreuet. la neige a blanchi la terre.

Popiętny, *adj.* aus fünf bestehend. de cinq pièces. § grosz popiętny.

popiętna liczba. fünf, fünf Stück. cinq, cinq pièces.

Popiętrzyć, *F. piętrzę, v. a.* Stockwerke, Gaden machen. plancheyer, faire des étages.

Popiętrzony, *adj.* aufgethürmt, wie Stockwerk über einander. disposé par étages; l'un sur l'autre. § popiętrzone obłoki; sęki w ielenim rogu popiętrzone.

poziiam sobie, po kasku piię. nippen, zu wenigem trinken. goûter petit à petit; buvoter; boire à petits traits.

popiiam po czym. darauf trinken. boire encore après.

popili się. sie haben sich besoffen. ils se sont soulés.

Popilnować, *F. popilnuię.* } *v. a.* czego.
*Popilnować, *F. popildig.* } dann und wann etwas abwarten. veiller, soigner à, diligenter qu. ch. de tems en tems.

popiłować, pogładzić, dosiofać. befeilen, ausputzen. limer, fourbir, polir, *v. a.* qu. ch.

Popioł, *m.* 1) die Asche. 2) Asche als der Verstorbenen. 3) *fig.* Feuer, Brand. 1) la cendre. 2) les cendres des morts. 3) *fig.* feu, incendie, *m.* embrasement. § 1) zmiatać z ogniska popioł; w popiele ieszcze żywe są węgle. 2) czcić martwe przodkow popioły; w popiołach niepamięci zagrzebiony. 3) nieprzyiaciel miasto popiołem pokrył; groził nam popiołem.

czcić martwe rycerzow popioły. die Asche der Helden verehren. révérer les cendres des héros.

**popioł gorący; zarzewie.* heiße Asche auf dem Herde. brasier, *m.*

Popiołek, *m. g. popiołka.* Asche von einer keinen Sache. cendre d'une petite chose.

popiołek mosiężny. (spodium) Graunichts, so sich an den Wänden anleget, wo Kupfer geschmolzen wird. bluette qui s'attache aux murailles, où l'on fond du cuivre.

popiołek ziele, (senecio major, Jacobea) große Creuzwurzel. grand senesson.

Popiołowy. zur Asche gehörig, de cendre.

Popis,, *m.* 1) Schätzung des Volks, der Güter

Güter. 2) Einrolirung, Einschreibung der neuen Soldaten bey einer Musterung. 1) 1) taxe, *f.* cens & dénombrement des familles & des biens. 2) levée de gens de guerre; enrôlement de soldats; montre, *f.* revûe où l'on enrôle les recrues. § 1) popis ludu, głow, maiętności, dochodow każdego; nie popisany u popisu krolewskiego; popis poborowy, czynszowy. 2) popis żołnierski; woysko podczas ostatniego popisu ogromno się stawiło.

popis czynić. das Volk und die Güter im Lande schätzen. faire le denombrement des biens & des gens dans un pays.

popisu żołnierskiego mieysce. Sammel-Platz, wo man die Neugeworbenen einschreibet. rendez-vous ou place où se fait l'enrôlement des recrues.

Popisowy, *adj.* die Schätzung, Bestimmung der Vermögen-Steuer, oder die Einschreibung der neuen Soldaten betreffend. qui concerne la taxe, le dénombrement des familles ou l'enrôlement des soldats. § registr popisowy.

popisowy albo czynszowy urzędnik co u starych Rzymian lud według dochodow spisował. ein Censor bey den alten Römern, der über die Vermögen-Steuer gesetzet war. le censeur, un magistrat Romain qui tenoit un regître des biens des citoyens.

Popisowy woienny. Kriegs-Commissarius, Muster-Herr, der Soldaten anwirbt. commissaire de guerre qui a commission de lever des troupes.

Popisuię, popisywać, *v. m.* F. *popiszę, popisać.* 1) beschreiben. 2) die Unterthanen und Güter eines Landes schätzen, Schatzung auflegen, in das Steuer-Verzeichniß eintragen. 3) bey einer Musterung die Angeworbenen einschreiben. 1) remplir d'écriture, écrire beaucoup sur. 2) désigner les biens, les habitants d'un pays, les mettre dans le rôle de cens; dresser un étât des biens des habitants; les taxer; faire le dénombrement des habitants, un état d'un pays. 3) faire des troupes; faire des levées; enrôler les recrues pendant la montre. § 1) popisał ściany, papier, pismem napełnił. 2) popisać maiętności, dochody czyie. 3) popisać żołnierz.

popisać się, od Popisuię się, F. popiszę się. 1) sich schätzen lassen, sein Vermögen angeben. 2) sich zeigen, sich hervorthun. 1) désigner, déclarer ses biens; faire un dénombrement de ses biens. 2) paroître, se faire valoir; se produire, accréditer, se signaler. § 1) nie popisałeś się ieszcze; dał się popisać, wpisał się w pobor, szacunek maiętności uczynił, zeznał. 2) popisał się męstwem, nauką swoią; źle, dobrze się popisał; prostakiem się popisał.

Popłacam, popłacać, *v. m.* F. *popłacę, popłacać.* 1) vieles bezahlen. 2) gelten, im Werth, im Preise seyn. 1) payer beaucoup de. 2) valoir être de mise, être cher, avoir cours, avoir vogue. § 1) popłacił swoie długi. 2) zboże teraz popłaca; ten talar tylko 6. złotych popłaca.

Popłakiwam, *v. n.* anfangen zu weinen. se mettre à larmoyer, à pleurer. § popłakiwać z radości.

Popłatek, *m. g. u. u.* Schoß, Abgabe. impôt, *m.* taille, *f.*

Popłatny, *adj.* gültig. valable, *adj.* qui est de mise.

popłatna to nie iest wymowka, die Entschuldigung gilt nicht. cette excuse n'est pas de mise.

§*Popławny, *adj.* günstig, vom **Winde**; schiffbar, **von Flüssen**. navigable; favorable, *en parlant des fleuves & des vents.* § popławnym lotem, wiatrem płynie.

**Popłotniały. erblaßt, blaß. pâle, blême. § popłotniałe wargi.

Popoić; popoić. viele besäufen. enivrer, souler beaucoup de personnes. § popoił ich winem, miodem.

Popluwam, popluwać, *v. m.* F. *poplunę, poplunąć.* einem bespeyen. cracher au ou contre qu. § popluwał mię.

popluwam sobie. vor sich hin speyen. s'amuser à cracher, à jetter de la salive.

Popołudniowy, *adj.* nachmittägig. d'après-dinée.

popołudniowy czas. der Nachmittag, die nachmittägige Zeit. après-dinée *m.* après-midi, *m.* relevée; le tems d'après-dinée,

Popona, *f.* Plane, Wagen- oder Kahn-Decke von Leinwand. bache, *f.* banne, *f.* tuque, *f.* grosse toile dont on couvre les chariots ou la cabanne d'un bateau.

Poponowy, *adj.* Plane, Wagen-Decke betreffend. de bache, de banne.

popona opiąć, pokryć. mit einer Plane bedecken. bacheler, banner, *v. a.*

Popowa, *f. vid.* Popadya.

Popręg, *m. g. popręga.* Gurt, Bauch-Gurt am Pferdezeug. ventrière, *f.* souventrière, *f.* sangle, *f.* dont on sangle un cheval. § popręg konopny.

popręgi tragarskie. Träger-Riemen. bricoles, *f. plur.* dont les porteurs se servent.

popręgow mu przypnę. ich werde ihn kürzer.

zer fassen, eintreiben, je lui riverai les cloux.

Poprawa, *f.* 1) Besserung, Verbesserung. 2) Ausbesserung, Reparation. 1) amendement de vie, *m.* correction des fautes. 2) réparation, *f.* rétablissement d'une chose dans son prémier état. § 1) poprawa życia twoiego; a takaż to twoia poprawa? poprawa błędow drukarskich. 2) poprawa domu, fortecy.

poprawa, *f.* } das Verbessern. corre-
poprawianie, *n.* } ction, *f.* l'action de corriger, de réparer.

Poprawca, *m.* 1) Verbesserer. 2) Jagd-Hund der einem aufgetriebenen Wilde nachsetzet. 1) correcteur, *m.* celui qui corrige. 2) chien de chasse qui poursuit un animal lancé.

Poprawdzie, *adv.* im Ernst. sérieusement, à la verité; tout de bon.

Poprawiacz, *m.* Verbesserer, *m.* correcteur, *m.*

Poprawiaczka, *f.* Verbesserinn, *f.* correctrice, *f.*

Poprawiam, } poprawiać, *v. m.* F. *popra-*
Poprawuię, } *wię*, *poprawię.* 1) bessern, verbessern, ausbessern. 2) zurechte machen; zurechte biegen, legen, rücken, setzen. 3) besser machen. 4) noch einmahl zuschlagen, einem noch eins geben. 1) corriger, *v. a.* ôter les fautes; amender. 2) virer; mettre en ordre, ranger, aiuster, accommoder, redresser. 3) faire mieux. 4) reiterer les coups; frapper, battre mieux. § 1) popraw tych błędow, twego życia. 2) poprawiać w piecu, pasa, popręgu, czapki, świece. 3) obiad był skromny poprawiemy na wieczerzą. 4) poprawię mu, ieżli gęby nie stuli; poprawi mu, ba tak chciał.

pisma poprawić. eine Schrift verbessern. donner un coup de peigne, de rabot à un ouvrage; passer le rabot sur un ouvrage; peigner, corriger, revoir un ourage.

ieszcze raz pisma poprawić. noch einmal eine Schrift verbessern. retoucher, recorriger, retâter un écrit; donner à un écrit encore une touche, un coup de peigne.

poprawić piora. eine Schreib-Feder verbessern. préparer, adoucir la plume.

Poprawiam się. } 1) sich bessern. 2) etwas
Poprawię się. } besser machen. 3) noch eins geben, noch besser zuschlagen. 1) amender, s'amender, se corriger, se convertir, devenir meilleur. 2) se corriger, faire mieux, dire mieux. 3) battre encore mieux. § 1) za laty nieco się poprawuie. 2) nie dobrzem rzekł, napisał, strzelił, niech się poprawię. 3) poprawię cię, ieźli będziesz swawolny.

poprawiło mu się. er hat sich mit ihm gebessert, er befindet sich besser. le malade amende; il se trouve mieux.

Poprawiny, *plur.* der Großvater; die Nach-Hochzeit. l'arrière-nôce, le second festin qu'on fait le lendemain des nôces.

*Popręga. *f. vid.* Popręg.

Poprosić kogo, F. *poproszę.* 1) ein wenig bitten. 2) mit Bitten von einem etwas zu erlangen suchen. 1) prier qu. un peu. 2) tenter de gagner qu. par des prières; essayer d'obtenir par des prieres.

Poprostu, *adv.* schlecht weg. simplement, naivement.

Porządam, *v. m. F. poprzątnę.* wegräumen, abräumen. arranger, mettre en ordre bien des choses. § poprzątnął statki, księgi sam i tam leżące.

Poprzecz, } *adv.* queer durch. de travers,
Poprzek, } en travers, au travers, trans-
*Poprzeki. } versalement, obliquement.

Poprzecznik. *m.* Meßk. ein Durchschnitt. *Géom.* un diamètre.

Poprzeczność, *f.* Queer-Seite einer Sache die in die Queere geleget wird. le travers d'uue chose mise au travers.

Poprzeczny, *adj.* Queer-. traversal, *adj.* qui est de travers, qui traverse.

Poprzedniczka, *f.* 1) Vorfahrinn, *f.* 2) Vorbothinn, *f.* 1) celle qui a précédé une autre en quelque lieu, en quelque charge. 2) avant courière, celle qui précéde.

Poprzednik, *m.* 1) Vorfahr. 2) Vorgänger, Vorbothe, Vorläufer. 1) prédécesseur. 2) avant-coureur, *m.* celui ou ce qui précéde quelque chose.

Poprzedzony, *adj.* poprzedzaiący. vorhergehend, vorig. précédent, antérieur, qui précéde, qui a été auparavant. § co na poprzedzoney postanowiono radzie.

Poprzedzam kogo, *v. m. F. poprzedzę.* 1) vorgehen, vorhergehen. 2) vor etwas kommen, zuvor kommen. 1) précéder; marcher devant; aller devant. 2) devancer, venir avant; venir auparavant. § 1) iutrzenka wschodzące poprzedza słońce. 2) rozum często poprzedza lata; sukcesy poprzedzaią nadzieie iego; skwapliwą śmierć czas poprzedziła.

poprzedzaiący, adj. vid. Poprzedzony.

Poprzek, *adj. vid.* Poprzedzony.

Poprzek, Poprzestawam czego, *v. m.* F. *poprzestanę.* ablassen, unterlassen, aufhören.

hören. cesser, quitter, abandonner, laisser qu. ch: désister de; renoncer à. § poprzestałeś twoiey ku mnie miłości. tobie na twe lata czas poprzestać świata.

Poprzysięgam, *v. m.* F. *poprzysięgę.* 1) einen eidlich verbinden. 2) etwas mit einem Eide bestärken, beschwören. 3) einen beschwören. 1) prendre qu. à serment; faire assermenter; obliger qu. par un serment. 2) affirmer, assurer par serment. 3) conjurer qu. par une chose qui lui est chère. § 1) poprzysiągł (przysięgą przycisnął) go do tego. 2) poprzysiągł mu wierność, przyiaźń. 3) poprzisięgam cię na naszę przyiaźń, na oyczyzny miłość.

poprzysięgam cię na Boga. ich beschwöre dich bey Gott. je vous conjure au nom de Dieu.

Poprzysięganie, *n.* / Poprzysieżenie, *n.* 1) Eidesleistung. 2) Beschwörung, inständige Bitte, 1) l'action de jurer, de faire serment. 2) instance priere.

Poprzysięgły, *adj.* / Poprzysiężony, *adj.* 1) vereidet. 2) beschworen, inständigst gebeten. 1) juré, obligé par un serment. 2) conjuré par une prière.

Popsować, *v. m.* F. *popsuię.* verderben. gâter, dépraver; pervertir, *v. a.*

popsować się. sich verschlimmern, sich verderben. se gâter, se pervertir; se dépraver. § popsowali się w naukach i w obyczaiach.

Popsucie, *n.* Psucie, *n.* Verderbung. l'action de gâter; dépravation.

Popsuty, *adj.* verdorben. gâté, dépravé.

Popuszczam, *v. m.* F. *popuszczę.* 1) nachlassen, ablassen. 2) fahren lassen; in die Hosen gehen lassen. 1) lâcher, relâcher, laisser aller un peu; mollir, détendre un peu ce qui est bandé. 2) laisser aller sous soi, lâcher un pet, de l'eau ou le ventre. § 1) Popuścić sobie pasa. 2) dam mu kiiem aż popuści.

popuścić wodze koniowi; popuszczać cuglow. dem Pferde den Zügel schießen lassen. lâcher la brisse au cheval; rendre la bride, la main à son cheval.

popuszczam komu wodze, wędzidła wolnego. einem alle Freyheit zulassen. lâcher la bride à qu; laisser faire à qu. ce qui lui plait.

popuszczać ięzyka. zu frey reden; seiner Zunge den freyen Lauf lassen. lâcher la bride à la langue; n'être pas assez retenu dans ses paroles.

Popuszczanie, *n.* poposzczenie, *n.* Nachlassung, das Abspannen einer gespannten Sache. relâchement, détention d'une chose bandée. § popuszczenie liny, pasa.

Popuszczony, *adj.* nachgelassen. relâchée, un peu débandé, qui n'est bas si fort tendu.

Popycham; popychać czego, *v. m.* F. *popchnę, popchnąć.* fortstoßen. pousser en avant.

popychać kogo do upadku. einen zu stürzen suchen. tâcher de perdre qu; causer la ruine de qu.

popchnąć kogo do upadku. einen ins Unglück stürzen, zu Falle bringen. perdre, ruiner qu.

Popychanie, *n.* popchnienie, *n.* das Fortstoßen. impulsion, *f.* l'action de pousser en avant.

Popyskuię kogo. Ohrfeigen geben. souffleter, *v. a.* donne des soufflets.

Popyskowanie, *m.* Austheilung der Maulschellen. l'action de souffleter.

Popyskowany, *adj.* der Ohrfeigen bekommen hat. souffleté, maltraité à coups de soufflet.

Popyt, *m.* Nachfrage, *f.* recherche, *f.* demande; *f.* § ten towar tylko dla popym mamy.

Por, *m.* 1) Gang, Weg einer Ader, eines Flusses. 1) Gang, Canal. 3) Schweißloch. 1) conduit, *m.* cours d'une veine ou d'une riviere. 2) conduit canal. 3) un pore du corps, petit trou par où se fait la transpiration.

por, pory, plur. *łuczek.* (portus) Aschlauch, Porro. du poireau.

Pora, *f.* 1) gehörige Lage, Größe, Ordnung. 2) gute Gelegenheit, geschickte Zeit zu etwas. 3) Verfassung, Zustand. Beschaffenheit. 4) Blüthe, Höhe, Flor, das höchste Ziel, der höchste Punct oder Grad. 5) eine Jahrs-Zeit. 6) Witterung, Luft. 1) la juste grandeur, ordre, *m.* position, assiette d'une chose. 2) occasion, chemin, sujet, tems propre à qu. ch. 3) sisteme, *m.* situation, état, disposition. 4) le sommet, le comble, le fort, le coeur, le midi, le haut point, la fleur, le haut période, le plus haut période de qu. ch. 5) une saison de l'année, 6) saison, *f.* tems, air. § 1) dobra głownia po zgięciu do swoiey przychodzi pory; postanowić sprawę w swoiey porze; w rowney co trzymać porze; dobra wolność w samey zostaie porze, gdy z brzegow swoich nie wylewa; nieuwaga słuszney swoiey wykracza pory. 2) Fyzycy do tego naylepszą maią porę; gdy pora woienna ustawa, woysko z pola idzie; siano kosić podług pory. 3) taka była

pota Páństwa, dworskich spraw: wszystek z pory swoiey wzruszony stan królestwa; nieprzyiaciel w tey porze nie zostaie, aby się iakiey mogł podiąć imprezy; w dobrey Państwo synowi zostawił porze; nieznośna niewolniczego stanu pora. 4) Polskiey woyny porze był szkodliwy; w naylepszey porze czerstwości i gładkości swoiey była. 5) cztery są pory roku: wiosna, lato &c. 6) przywykły do ciepłey, do zimney pory; pora teraz niezdrowna; pora ranna.

szczęscie iego w samey iest porze. sein Glück ist aufs höchste gestiegen. sa fortune est à son midi.

pod samą porę. zu rechter Zeit. à tems; justement quand il faut.

pod samą tą porą. eben damahls, zu derselben Zeit. alors, pour lors, en ce tems là.

Porąb, *m. g. porębu.* 1) Gehäue, *m.* Ort im Wald, wo Holz geschlagen und verkaufen wir. 2) das geschlagene Holz die gefällten Stämme. 1) la vente dans una forêt, lieu ou l'on fait & vend du bois. 2) la coupe du bois, bois de coupe; l'abbatis d'arbres; les arbres abbatus; bois abbatus. § 1) w porębie drwa wyrębuią na potrzebę. 2) porąb na opał, na czambrowinę.

porąb wolny w lesie. die freye Holzung. das Recht der freyen Holzung. usage, *m.* droit d'usage qu'on a de couper dans une forêt.

Porąbię, *vid.* Porębuię.

Porachować co, *F. porachuię.* zählen, rechnen. compter, supputer, calculer, *v. a.*

porachować się z sobą, porachować się z rozumem, z sumieniem. sich selbst prüfen, untersuchen. se tâter; faire revûe de son coeur, mettre la main à la conscience; s'examiner soi même.

Porachowani, *n.* Rechnung, calcul, *m.* supputation, *f.* § porachowanie ma według regiestru uczynić.

porachowanie się z sumnieniem. Gewissens-Prüfung. sonde de la conscience.

Porachowany, *adj.* 1) gezählt, berechnet. 2) eingeschrieben, einrolliert. 1) compté calculé. 2) enrôlé, enregîtré. § 1) porachowane pieniądze. 2) dorachowany żołnierz.

Porada, *f.* 1) Berathschlagung, 2) Beyhülfe, Beystand, Beyrath. 3) Rath den man giebet. 4) Erfahrung, Wissenschaft, Geschick mit etwas umzugehen. 1) délibération, *f.* consultation, *f.* 2) aide, *m.* secours, assistence. 3) conseil qu'on donne à qu. 4) connoissance, habileté, experience de traiter qu. ch. de s'occuper de qu. ch. § 1) bez porady to uczynił; poyść do kogo na poradę; człowiek to od porady; chować kogo od porady. 2) żadney od ciebie nie mam porady; bez twoiey to sprawię porady (pamocy). * 3) dał mi tę poradę (radę) uczynił za iego poradą.

u będziesz wiedział koniom poradę dawać. wirst du auch mit Pferden umzugehen wissen. aurez vous aussi connoissance de chevaux; saurez vous panser, traiter les chevaux.

Poradlne, *n.* eine Art von Steuer. sorte de taille ou d'impôt, § poradlnego nie płaci.

Poradniezka, *f.* Rathgeberinn, *f.* celle qui conseille, consultrice, *f.*

Poradnik, *m.* 1) Rath, Rathgeber. 2) Beysitzer im Gerichte. 1) conseiller, qui donne conseil à qu. 2) assesseur de la Justice. § 1) poradnik dobry; poradnik zły; poradnik ieden dobry stoi za kilku mocnych. 2) Sędziego Poradnicy sprawiedliwi.

Poradność, *f.* Fähigkeit zum Rathgeben. prudence en conseil; capacité de conner conseil.

Poradny, *adj.* radcić umieiący. geschickt zum Rathgeben. qui est habile à donner de bons conseils.

Poradzam, poradzać co, *poradzę, poradzić.* 1) einem rathen. 2) abhelfen. 3) gewachsen seyn. 1) conseiller, donner conseil à. 2) trouver un expédient, un remède à; pourvoir, remedier à quelque mal, y donner ordre. 3) avoir des forces suffisantes, assez d'habileté pour qu. ch. § 1) skutecznie mi poradź w tey sprawie. 2) wielom nieporządkom poradził. 3) temu urzędowi poradzić nie może.

poradzaiący, adj. zum Rathschlagen gehörig. déliberatif, consultant; celui qui donne conseil, § zdanie poradzaiące.

poradzić sobie. sich helfen, sich rathen. se tirer d'affaire; s'aider se secourir.

poradzić sobie nie może. er kann sich nicht helfen noch rathen. il ne sait que faire; il ne sait quelle pièce y coudre; il ne peut que faire à cela.

poradzić się kogo. einen um Rath fragen. demander conseil, l'avis de qu; consulter qu.

poradzić się rozumu. die Vernunft um Rath fragen. suivre la droite raison; aller à la raison.

Poranek, *m. g. poranku*; zaranie. die Morgen-Zeit; der Morgen. matinée, *f.* le

le tems du matin. § do poranku przez całą noc czekałem.

Poranić się, rano wstać, *E. poranię się.* früh aufstehen. être matineux; se lever matin.

Poranić, *F. poranię, v. a.* verwunden. blesser, *v. a.*

poranić się, sich einander verwunden. s'entre-blesser, se blesser l'un l'autre. § pobili się i poranili się.

Porankowy, *adj.* zaranny. Morgen-, was des Morgens früh geschiehet. du matin, qui se passe, qui se fait le matin.

Poranu, *adv.* früh Morgens. matin, du matin.

Porastam, *v. m. F. porosnę.* bewachsen. se couvrir de qu. ch. en croissant. § policzki iesczce mchem nie porosły.

Porażam woyska, *v. m. F. porażę.* eine Armee schlagen. défaire, battre, mettre en déroute une armée.

porazić na głowę nieprzyiaciela. den Feind aufs Haupt schlagen. défaire entièrement les troupes des ennemis, les tailler en pièces, défaire une armée à plate-couture.

Porażka, *f.* Niederlage, *f.* défaite, *f.* déroute des troupes.

Porażony, *adj.* geschlagen. défait, mis en déroute, battu.

porażony strachem. vom Schrecken befallen. épouvanté; saisi, atteint, frappé d'une terreur.

Porcelana, *f.* Porcelain. de la porcelaine.

Porcelanowy, *adj.* Porcelain, von Porcelain. de porcelaine. § porcelanowy talerz.

Porcya, *f.* sztuka. 1) Portion, Stück vom Ganzen, Antheil. 2) Portion Wein, Essen vor eine Person. 1) portion, *f.* partie de quelque chose. 2) portion de vin, de viande pour une personne.

porcya dla żołnierza. Portion, *f.* täglicher Unterhalt für einen Soldaten. étape, *f.* ce qu'on donne à un soldat pour sa nourriture. § porcye dawać, wybierać; porcya dla raytara i konia.

Porębniczy, *adj.* Holzschläger-. d'abbatteur de bois.

porębnicze, *f. n.* Holzschläger-Lohn, Hauer-Lohn. abbattage, *m.* l'argent pour la peine d'abbattre les arbres.

Porębnik, *m.* Zimmermann, der das Bauholz im Walde zurichtet. charpentier, *m.* qui ajuste les bois de charpente aux forêts. § porębnik albo cieśla czambrowinę w lesie gotie gotuie.

Porębuię, porębować, *v. m. F. porąbię*, *porąbać.* 1) fällen einen Baum. 2) Holz hauen. 3) viele Personen zerhauen, zerfetzen. 1) dégrader un arbre, l'abbattre par le pié. 2) fendre, couper, hacher du bois. 3) balafrer, blesser bien des personnes du sabre ou du taillant de l'épée. § * 1) porąbać (spuszczać) drzewo. 2) a porąbałeś drwa na kuchnią. 3) wielu strasznie porąbał.

porąbać na sztuki. in Stücke zerhauen. hacher en morceaux; tronçonner.

porąbali się. sie haben sich unter einander gehauen. ils se sont entreplessés, il se sont battus à coups de sabre.

*Poręcz, *f.* } Arm am Stuhle. bras du
Poręcze, *n.* } fauteuil, de la civière. § poręcze u krzesła, u lektyki.

poręcze u mostu. Brücken-Lehne, *f.* garde-fous, *m.* appuis de deux côtés d'un pont.

poręcze u wschodow. Treppen-Lehne. l'appui d'un escalier.

Poręcznik, *m.* Bürge, Geißel. garant, *m.* répondant, *m.* la caution, la personne qui répond pour une autre.

Poręka, *m. et f.* Bürgschaft, *f.* Caution, *f.* caution, *f.* cautionnement, garantie, § wziąć kogo na porękę; porękę dawać; warować pokoy skuteczną poręka; ma porękę od trzech ludzi.

Porobić co, *F. porobię, v. a.* 1) ein Weilchen arbeiten. 2) unterschiedne Sachen machen. * 3) einen überwältigen, zu Boden werfen. 1) travailler peu de tems. 2) faire bien des choses. * 3) assommer, abbattre, terrasser qu.

Poroczki, *plur.* vid. *Roki ziemskie.*

Porodzić co, *F. porodzę, v. a.* gebähren. enfanter, faire un enfant, accoucher d'un enfant; mettre au monde.

Porodzenie, *n.* Gebährung, Geburt, *f.* naissance, *f.* enfantement, accouchement, *m.*

Poronia, *m.* Wappenk. eine Gozdawa oder doppelte Lilien-Blume zwischen zwo Rosen, die Krone ist mit drey Pfau-Federn gezieret. *Blas.* une double fleur de lis qu' on appelle *Gozdawa* entre deux roses, la couronne est parée de trois plumes de paon.

Poroniam, *v. m. F. poronię*, płod nad wolą porzucam, rodzę płod martwy. 1) ein todtes Kind gebähren. 2) von Thieren: verwerfen. 1) faire une fausse couche; se blesser. 2) *en parlant des bêtes:* avorter. § 1) druga ze sweywoli i kozłowania poroni; białegłowy łacniey w pierwszych trzech miesiącach poroniaią, niżli w inszych.

poronila. es ist ihr unrichtig gegangen. elle a cassé ses oeufs; elle a fait une fausse couche.

poronię płod chcąc, płod w żywocie zatruć. ein Kind abtreiben. faire avorter, causer un avortement.

Poronienie, *n.* poronieni płodu, porzucenie; martwego porodzenie. Mißgebährung, Verschüttung der Frucht eines Weibes. 2) von Thieren: das Verwerfen, unzeitige Geburt. 1) fausse couche. 2) avortement. § 1) poronienie czyniące lekarstwo.

Poroniony, *adj.* porzucony, todt geboren, abortirt. avorté, né mort. § poroniony płod.

Poronny, *adj.* poronieny sprawuiący. das eine Mißgebährung verursachet. qui cause une fausse couche, qui fert pour faire sortir les enfants avant le tems.

Poroślina, *f.* ziemie. ein bewachsener Ort mit Kräutern. endroit couvert d'herbes. § poroślina zielskiem bywa okryta, na goliznie zaś nic nie rośnie,

Porosły, *adj.* mit Kräutern bewachsen. couvert d'herbes.

Porost ziemny, *m.* ziele, płucnik. (*pulmonaria*) Lungen-Kraut. pulmonaire.

porost wodny albo morski, mech morski, trawa morska. (alga marina) See-Nessel, wächst am See-Ufer. algue, *f.* herbe qu. croît au bord de la mer.

Porostowy, *adj.* See-Nessel-. d'algue; qui concerne l'algue ou la mousse de mer.

Porownanie, *m.* Vergleichung, Gleichheit. 2) Proportion, Verhältniß. 1) comparaison, égalité. 2) proportion, rapport. § 1) był mądry w porownaniu z nim; w niczym z tym iest w porownaniu; żadnego te rzeczy nie maią porownania. * 2) porownanie (pomiar, proporcya) miedzy rzeczami.

porownania godny z kim. vergleichenswerth. digne d'être égalé, qui peut être comparé, égalé à qu.

porownania dnia i nocy punkt albo koło na niebie. Sternk. der Aequator, der Gleicher, die Linie; die Aequinoctial-Linie. *Astron.* l'Equateur, ligne Equinoctiale, cercle équinoctial; un grand cercle, qui coupe la Sphère en deux parties.

porownanie dnia z nocą, nocy ze dniem. Tag- und Nacht-Gleiche. l'équinoxe, *m.* tems de l'année où les jours sont égaux aux nuits. § iesienny, wiesienny czas porownania.

Porownywam, porownywać, *v. m. F. porownam, porownać.* 1) gleich machen. 2) ebenen, eben machen. 1) égaler, rendre égal, faire égal, égaliser. 2) applanir, unir. § 1) porownano to miasto względem swobod z naszym. 2) porownać ulice.

porownać. gleich kommen. se comparer, s'égaler, se rendre égal à qu. § nie pniy się nie porownasz z Panami.

Porownywanie, *n.* Gleichmachung, Gleichung. égalisation, *f.* l'action d'égaler.

porownywanie Alexandra z Cezarem. Vergleichung des Alexandri mit dem Cäsar. la parallele d'Alexandre & de César.

Poroz, *pr. inf.* vid. *po,* pr. inf. 4).

**Poroże, *n.* 1) Geweih, Hörner eines Thieres. 2) Gewehr. 3) Wurf-Pfeil. 1) les cornes d'une bête, d'un cerf. 2) armes, *f. plur.* pour attaquer ou pour se défendre. 3) dard, javelot. § 1) woł drugiemu zrzucił poroże; ielenie poroże.

Porożnić kogo, *F. porożnię, v. a. z kim.* entzweyen, uneinig machen, veruneinigen. brouiller, désunir qu. mettre la désunion entre.

porożnić się. uneinig werden, sich entzweyen. avoir une dispute, un différend; se brouiller avec qu. § porożnili się z sobą; porożnił się ze mną bez przyczyny.

Porozumienie, *n.* porozumiewanie się z kim. Verständniß. intelligence, *f.* collusion, correspondence.

Porozumienie, n. 1) Meinung. 2) Philos. heimliche Neigung, Mitleiden, Sympathie, Gleichheit, Verwandschaft. 1) opinion, sentiment. 2) *Philos.* simpathie, conformité, rapport. § 1) wielkie ma o sobie porozumienie; iestem porozumienia tego że. 2) czarny kolor ma porozumienia z melankolikiem; ięzyk ma porozumienie z żołądkiem, bo ie iedna skorka okrywa.

Porozumiewam co, *v. ac.* Porozumiem. 1) muthmaßen, zuvor sehen, gewahr werden. 2) einen einsehen. 1) conjecturer, devenir, préssentir, apperçevoir. 2) pénétrer, concevoir, approfondir qu. § 1) porozumiewam radę, wolą iego z tego. 2) porozumiewam go.

porozumiewać się z kim. sich mit einem verstehen, ein Verständniß haben. s'entre-entendre, être en (d') intelligence, s'entendre avec qu.

Porozumiewanie, *n.* Vermuthung, Muthmaßung. conjecture, *f.*

Port, *m.* ein See-Hafen. havre, *m.* port. § w porcie szczęśliwie stanął okręt.

Porte, *f.* die Pforte; das türkische Reich, Porte, l'Empire Turc.

Portatyl,

Portatyl, m. g. a. ołtarzyk podrożny do Mszy świętey sprawowania. Altärlein zum Herumtragen. autel portatif.
Portki, plur. Beinkleider. gregues, f. plur. haut-de chausse, m.
Portowny, adj. do portu należący. Hafen-. de port, de havre.
Portowy, f. m. przełożony nad portem. Hafen-Meister, Hafen-Schließer. intendant de port, maître de port,
Portowy. adj. mit einem Hafen versehen. où il y a un havre.
Portugał, m. 1) ein Portugieser, goldene Münze in Portugall von zehn Ducaten. 2) ein Gold-Stück; große goldene Münze. 1) portugaise, f. espèce d'or en Portugal valant dix ducats. 2) médaillon d'or.
Portugalczyk, m. Portugiese. Portugais.
Portugalia, f. Portugall, n. Portugal, m.
Portugałk, n. eine Portugiesinn, f. une Portugaise.
Portugalski, adj. Portugiesisch. Portugais.
Portugalski język. die portugiesische Sprache. le Portugais.
po Portugalsku. Portugiesisch. à la Portugaise.
po Portugalsku mowić. Portugiesisch reden. parler Portugais.
Portulaka, f. kurza noga, ziele. (portulaca) Portulak. pourpier, m. porcelaine, f.
Portyera, f. Thür-Gardiene, Thür-Vorhang. avant-huis, m. portière, rideau devant une porte.
Porubca, m. } Hurer, Huren-Jäger. un
Porubnik, m. } débauché après les femmes; fornicateur, paillard.
Porubstwo, n. unehelicher Beyschlaf, Hurerey. paillardise, impudicité, fornication.
Poruczam, v. m. F. poruczę, polecam, zlecam. empfehlen, auftragen, heimstellen. remettre entre les mains de qu; recommander, abondonner, commettre à qu; charger qu. de. § opiece Boskiey (w opiekę Boską) go poruczyłem; co wszystko rozsądkowi i łasce twoiey poruczywszy zostaię; porucz mu tę sprawę; poruczyłem krzywdę Bogu.
poruczyć się komu. sich einem empfehlen, überlassen. s'abandonner, se recommander à qu.
poruczam się Bogu. ich empfehle mich Gott. je m'abandonne à Dieu, à la Providence.
Poruczanie, n. poruczenie, n. komu czego. Heimstellung, Empfehlung. recommandation, l'action d'abandonner qu. ch. au soin de qu.
poruczony, adj. empfohlen, anbefohlen. remis, recommandé, abandonné à qu. § poruczone mu rządy wielką prowadził mądrością.
Poruczenie, n. Beschützung. Beschirmung. protection, défense, f.
z poruczenia Boskiego. auf Gottes Befehl. par la volonté, par le commandement de Dieu.
Poruczenie prawne. gerichtliche Vollmacht. procuration, f.
*Poruczeństwo, n. przykazanie. Befehl. commandement, ordre, m. § kommissya, f.
Porucznik, m. ein Lieutenant. lieutenant, officier qui commende sa compagnie absence de Capitaine.
Porucznicy, adj. porucznniczny, adj. einen Lieutenant angehend. du lieutenant.
Porucznikostwo, Porucznictwo, n. Lieutenants-Stelle. lieutenance, f. charge de lieutenant.
Poruszam. v. m. F. poruszę. 1) von der Stelle rücken, rühren. 2) vertreiben, wegbringen, wegdringen. 3) erwecken, machen. eine Krankheit verursachen. 2) rühren, bewegen, einen Menschen. 1) remuer, mouvoir; déplacer en remuant. 2) faire changer le lieu, pousser par force de sa place, faire reculer, faire décamper. 3) faire, causer, exciter. 4) toucher, remuer, émouvoir les coeurs, les passions. § 1) poruszył tego ciężaru z mieysca. 2) poruszył go nieprzyiaciel z tego kraiu. 3) porusza to chliwość, febrę, kichanie; porusza to miesięczney choroby, wiatr nawałnicę z grzmotem poruszył. 4) kaznodzieia ten dobrze porusza; te uwagi potuszyć go nie mogły.
poruszać wszystkich sił (wszystkie siły). alle Kräfte anwenden. remuer le ciel & la terre; faire tous ses efforts. § poruszał wszystkich sposobow.
poruszaiący, adj. bewegend, rührend. affectueux, touchant, qui touche; qui émeut, qui excite.
poruszać się, ad poruszam się. 1) unruhig werden, sich rühren lassen, bewogen werden 2) rege werden, erweckt werden, von Krankheiten. 1) s'émouvoir, être touché, se sentir ému. 2) se renouveler, s'exciter, s'émouvoir, en parlant des maladies. § 1) na ten widok tich umysły, ich serca się poruszyły.
porszył się w chorobie winem. er hat sein Uebel mit Wein rege gemacht. il a ému son

son mal, il a altéré, il a troublé sa santé par le vin.

Poruszanie, *n.* poruszenie, *n.* 1) Bewegung, Erschütterung. 2) Bewegung, Regung, Unruhe des Gemüths. 1) remûment, agitation, remuage, *m.* 2) trouble, *m.* émotion, inquiétude. § 1) wiatry promuszenie wałow sprauiły. 2) poruszenie serdeczne, niecierpliwe; uskromił poruszenia umysłu.

poruszenie się, n. Erweckung der Krankheit. émotion, *f.* ressentiment, *m.* attaque, *f.* accès de la maladie.

Poruszony, *adj.* 2) eig. u. fig. gerührt, bewegt. 2) gereizt, von einem, 1) *prop.* & *fig.* remû, ébranlé, ému; touché, agité. 2) excité, incité, sollicité. § 1) na te temonstracye poruszonym się pokazał. 2) poruszony do tego od brata swoiego.

Porwanie, *n.* uniesienie, porywanie. Wegnehmung, Entführung. ravissement, rapt, enlevement.

Porwany. } porwan, *adj.* hin-
*Porwon, *adj. indec.* } geraft, mit Gewalt weggenommen. enlevé, pris, emporté, arraché. § do sądu porwany.

* *porwoneś Panu Bogu; oddaię cię Bogu.* Gott nehme dich in seinen Schutz. Dieu vous prenne dans sa protection; Dieu vous garde; Dieu vous soit en (à l') aide.

* *porwonoć to Bogu.* das sey Gottes Willen heimgestellt. il faut abandonner cela à Dieu, à la Providence.

porwone to rzemiesło. hohle doch der Henker dieses Handwerk. peste de ce métier; la peste soit de cette profession. § porwonoć psom, poganom, złemu pochlebstwo; porwone szalbierstwa.

porwoneś katu; porwoniście katu. hole dich (euch) der Henker. tes (vos) fiévres quartaines.

porwona katu iak piękna. der Henker wie schön ist sie. la peste qu'elle est belle.

porwono katu iaka małpa. daß dich der Henker, wie garstig ist sie. peste de la guénon.

Porywacz, *m.* Wegraffer, Wegnehmer. arracheur, ravisseur, *m.* qui enleve par force, qui tire tout à soi.

Porywam, *v. m. F. porwę, co komu.* 1) mit Gewalt wegnehmen; wegraffen. 2) fassen, kriegen. als bey den Haaren. 3) entzücken, rühren, bewegen. 4) anfallen, befallen, als die Krankheit. 1) ravir, arracher, rafler, enlever, prendre, emporter avec violence, se saisir de. 2) se jetter, sauter aux cheveux de qu; tirer, prendre qu. par les cheveux. 3) ravir, emporter l'esprit; émouvoir, toucher. 4) prendre, attaquer, surprendre le malade. § 1) sokoł kuropatwę porwał. 2) porwać kogo za głowę, za włosy, za brodę. 3) w zachwycenie, w zadumienie słuchaiących ta mowa porywa. 4) gorączka go porywa.

porwać się, porywam się. 1) plötzlich auffahren, aufspringen. 2) anfallen mit Worten, mit Schlägen. 3) greifen als zum Degen. 4) wieder ausbrechen, wieder entstehen. 5) auffahren im Schlaf. 1) sauter en sursaut, s'emporter, s'échaper en colere. 2) se jetter sur qu. s'attaquer, se prendre à qu. de paroles. de coups. 3) tirer l'épée; mettre l'arme à main. 4) éclater, s'élever, sortir avec violence. 5) être agité au sommeil, se lever tout effrayé. § 1) porwał się z krzesła. 2) porwał się kiiem na brata; porywać się na kogo zarzutami, fukami; porwał się motyką na słońce, *prov.* 3) zaraz się na niego do szpady porwał. 4) pożary, bunty ugaszone często się porywaią. 5) porywać się we śnie.

porywać się z snu. aus dem Schlafe auffahren, aufspringen. se lever en sursaut.

porwał się w nogi, er machte sich auf die Beine; er fieng an zu laufen. il se mis à courir; il a gagné au pié.

Porywanie, *n.* das Wegnehmen, Entreissen. ravissement, enlevement.

porywanie się we śnie. das Auffahren im Schlafe. sommeil fort inquiet; agitation dans le sommeil.

Porywcze, } *adv.* über Hals und Kopf ha-
Porywczo, } stig, eiligst. precipitamment, à la hâte; d'une manière précipitée; turbulemment. § porywcze na koń wsiadali; porywcze co zrobić.

porywcze zrobiony. in aller Eil verfertiget. fait à la hâte.

Porywczość, *f.* Hastigkeit, Eilfertigkeit. impétuosité, précipitation, véhémence, *f.*

Porywczy, *adj.* 1) hastig, übereilg, eilfertig. 2) jachzornig, der sich übereilt. 1) précipité, très-vîte, très-hâte. 2) précipitant, impétueux, sangueux. § 1) porywczy odiazd; porywcza skwapliwość. 2) porywczy to człowiek, umysł; porywcza młodość.

porywcza bitwa. ein Scharmützel, ein Rencontre. escarmoûche, rencontre, *f.* § w porywczey poległ bitwie; potykał się z nim wprzod porywczą, potym walną bitwą.

porywczą. 1) in aller Eil. 1) als ein Scharmützel, auf Art eines Scharmützels. 1) d'une manière précipitée; en grande hâte. 2) à la manière d'une rencontre, ou d'un combat où l'on se rencontre par hasard. § 1) w porywczą (porywcze) zebrany żołnierz, list spisany. 2) bitwa w porywczą zaczęta; w porywcza się bili.

Poryzam, poryzać, *v. m. F. porże, porżeć.* anwiehern. hennir après; hennir à. § poryza koń do konia.

Poryzanie, *n.* das Anwiehern. l'action de faire un hennissement à.

Porządek, *m. g. porządku*; sporządzenie, rząd. 1) Ordnung. 2) Ordnung, Regiment, Polycey. 1) ordre, *m.* arrangement, disposition. 2) regime, *m.* police, *f.* § 1) te rzeczy tym idą porządkiem; wprawić co w porządek; wywrocić porządek; porządek iest rzecz miła i pożyteczna. 2) czystość w mieście dobrego porządku iest znakiem.

Porządkowy, *adj.* zur Ordnung gehörig. qui marque l'ordre, qui regarde l'ordre.

liczby porządkowe. Gramm. die ordnenden Zahlen. *Gramm.* nombres ordinaux.

Porządnie, } *adv.* 1) ordentlich. 2)
*Porzannie, } nach den Gesetzen. 1) avec ordre, réglément, régulièrement, par ordre, de suite, dans un bel ordre. 2) légitimement, selon le droit. § 1) porządnie rzeczy swoie czyni; porządnie się sprawuie. 2) porządnie go obrano; porządnie testament spisany.

Porządni, *adj.* } 1) ordentlich. 2) ge-
*Porządni, *adj.* } setzmäßig. 3) wohlgeordnet, mit guten Ordnungen versehen. 1) réglé, rangé, mis en ordre régulier; mis, disposé par ordre. 2) légitime, régulier, fait selon les loix, selon les régles. 3) policé, bien réglé, où il y a une bonne police. § 1) porządny prowadzi żywot; porządni ludzie; porządne rzeczy. 2) porządna była elekcya. 3) miasto bardzo porządne.

Porzę, *porze, prol, proć, v. a.* 1) trennen mit dem Messer. 2) *fig.* schneiden, von einander theilen. 3) öffnen, seciren, 4) hintertreiben, vernichten, verhindern. 1) découdre, défaire ce qui est cousu. 2) *fig.* fendre, séparer. 3) dissequer; faire la dissection d'un corps; ouvrir un corps mort pour en voir les parties. 4) rompre, anéantir, empécher, déconcerter. § 1) proć szatę. 2) porzę ziemię pługiem, drzemo, skorę nożem, wały morskie wiosłami. 3) gdy go po śmierci proto. 4) Bog nieprzyiacielskie porze zamysły.

każdy swoie porze. ein jeder siehet auf seinen Nutzen. chacun pense à faire son profit; chacun tire à son profit.

Porzeczka, *f.* drzewko. Johannisbeer-Strauch. grosselier, *m.*

Porzeczki czerwone. rothe Johannisbeeren. ribes. *pl.* groseilles rouges.

porzeczki, plur. Johannis-Beeren. groseilles, *f. plur.* ribettes, *f. pl.* raisin d'outre-mer, groseilles d'outre-mer.

Porzucam, *v. m. F. porzucę.* 1) hinwerfen, wegwerfen. 2) abstehen, verlassen. 3) verwerfen, todt zur Welt bringen. 4) aussetzen ein Kind. 1) jetter par mépris. 2) rejetter, abandonner, laisser qu. ch; se déporter, se désister de qu. ch. 3) avorter. 4) exposer un enfant. § 1) porzuć ten niepotrzebny ciężar; broń porzucili. 2) porzuć kupiectwo, nauki, zamysł ten. 3) krowa porzuciła; aby niewiasta płodu nad wolą nie porzuciła. 4) nierządnica dziecię swoie porzuciła.

gdzieś to porzucił. wo hast du das hingethan. qu' avez vous fait de cela.

Porzucenie, *n.* 1) Wegwerfung. 2) Mißgebährung, Verwerfung. 1) action de jetter. 2) avortement, fausse couche.

porzucenie dziecięcia żywego. Aussetzung. Hinwerfung eines neugebohrnen Kindes. exposition d'un enfant, *f.*

Porzucony, *adj.* 1) weggeworfen. 2) todt gebohren, verworfen. 3) ausgesetzt; durch die Mutter heimlich auf die Gasse gelegt. 1) jetté. 2) né mort, avorté. 3) exposé, mis secrétement de la mère dans quelque coin de ruë.

Porzutek, *m.* porzucone dziecię żywe nalezionek. ausgesetztes Kind. enfant exposé.

porzutek, pomiotek. todtgebohrne, verworfene Frucht. avorton, *m.*

Porzygać się, *F. porzygam.* sich bespeyen. sich brechen. rendre gorge, dégaubiller, dégauler.

Posacka, *f. vid.* Posadzka.

Posadki, *plur.* Art eßbarer Schwämme, so bey den Bäumen wachsen. sorte de bons champignons qui croissent aux piés des arbres.

Posądzam, podsądzać, *v. m.* F. *posądzę, posądzić.* einen wegen etwas in Verdacht haben; einem etwas zur Last legen. juger qu. coupable de; soupçon de; prende qu. ch; avoir du souqçon de; prendre soupçon de. § posądzać kogo o pychę.

posądzam iego rozsądek. ich halte seinen Ausspruch vor verdächtig. sa decision me paroit soupçonnée, sujette à caution.

Posądzanie, *n.* posądzenie. Argwohn, Verdacht. suspicion, *f.* soupçon, *f.* doute qu'on a de qu. § posądzanie mieć na kogo.

w posądzaniu bydź. im Argwohn seyn. être en soupçon.

Posadzam, posadzać, *v. m. F, posadzę, posadzić.* 1) setzen, stellen. 2) gefangen setzen. 3) hinsetzen was man getragen hat. 4) befördern zu einer Würde. 1) placer, poser, mettre. 2) arrêter, mettre qu. en prison. 3) mettre bas, mettre en terre ce qu'on porte. 4) mettre qu. sur; avancer, elever, promouvoir qu; revêtir qu. d'une charge. § 1) posadź choregu na stołku, na ławie, na ziemi. *2) posadzić (osadzić) więźnia. 3) posadziła dziecię, ktore niosła. 4) cnotę iego wyżey posadzono; krol go na wyższy honor posadził; na tron Polski go Stany posadziły.

Posadzenie, *n.* 1) Hinsetzung. 2) Besetzung, Beförderung. 1) placement, *m.* le posage; la position; l'action de mettre, de poser. 2) promotion, *f.* avancement à une dignite; elevation. § 1) posadzenie dziecięcia na ziemię. 2) posadzenie na tronie, na urzędzie.

Posadzka, *f.* 1) Blatt, Brettchen, Tafel von Holz oder Marmor zur ausgelegten oder getäfelten Arbeit. 2) ausgelegter Fußboden. 3) mit Flur-Steinen ausgelegter Fußboden. 4) Tafel-Werk, ausgelegte Arbeit an der Wand. 1) planchette, *f.* feuille, carreau de bois ou de marbre dont on lambrisse; piéce de rapport, de placage. 2) parquet, *m.* plancher fait de plusieurs pièces de rapport. 3) un pave; pave de carreaux, de pierres de diverses couleurs. § 1) posadzka drobna, kwadratowa, okrągława, sześćgranista. 2) posadzca kobiercami pocryta; posadzka sadzona drzewniana. 3) posadzka kamienna. 4) posadzka scian marmurowa, sutrowanie kamienne.

posadzka na sztorcz to iest ukośnie sadzona Tafel-Werk, in Gestalt der Korn-Aehren. lambris, *m.* qu'on dispose en forme d'epis de ble.

Posag, *m.* der Braut-Schatz. la dote, le mariage. § posagu teraz pytaią, o cnotę mało dbaią. *prov.* posag bardzo piękny pannie iest cnotliwe wychowanie; wziął po żenie posag; posag daię; w posagu tę sumę dostał.

Posąg, *m.* ein Säulen-Bild. statue, *f.* § posąg lany, rzezany. § osobag.

Posągowy, *adj.* die Säulen-Bilder angehend. de statue.

Posagowy, *adj.* } zum Braut-Schatz gehö-
Posażny, *adj.* } rig. de dot, qui regarde la dote. § pieniądze posażne; zapis posażny.

Pościć, *vid.* Poszczę.

*Pościałka, *f.* } pościołka. 1) ein Bette,
Pościel, *f.* } eine Streu. 2) Feder-Bett, Gebett, Betten. 1) lit, *m.* litière, *f.* 2) fourniture de lit; toutes les pièces de plumes qui appartiennent à un lit.

pościel ladaiaka. elendes Bette. grabat, *m.* couche, *f.*

pościel śmiertelna. Sterbe-Bette. lit de mort.

Pościnać co, *F. pościnam, v. a.* viele Sachen abhauen. trancher, abbatre beaucoup de choses avec un instrument tranchant. § kat pościnał zboycow.

Poseł, *m. g. posła.* 1) Abgesandter, Groß-Bothschafter. 2) Land-Bothe auf einem polnischen Reichs-Tage. 3) Abgeschickter, Bothe. 4) Vorbote. 1) Ambassadeur. 2) un Nonce qu'un Palatinat a député à la Diète de Pologne. 3) un messager; un envoyé. 4) avant-coureur. § 1) Poseł Rzeczypospolitey u Porty; odprawić Posłow. 2) na Seymikach Posłow na Seym obieraią; Posłow na Seym, procz Pruskich, bywa 182. *3) otrzymałem list przez posła (posłańca, kursora) twoiego. 4) poseł to bliskey śmierci.

Poseł nieprzyacielsky o pokoy albo woynę. Herold, Friedens- oder Krieges-Bothe. heraut, *m.* roi d'armes, *m.* qui déclare la guerre ou publie la paix.

poseł urzędowy. Amts-Bothe, Gerichts- oder Amts-Diener. sergent, *m.* serviteur de Justice.

Posełcinia, *f.* *Posłowa, *f.* Abgesandtinn, *f.* die eines Abgesandten Stelle vertritt. ambassadrice, *f.* Dame qui a le caractere d'un Ambassadeur.

Poselski, *adj.* 1) Abgesandten-. 2) Land-Bothen-. 3) überbracht durch einen Bothen. 1) d'Ambassadeur, qui regarde un Ambassadeur. 2) de Nonce d'un Palatinat. 3) apporté par un messager. § 1) poselska godność iest rzecz nienaruszona; poselska wyprawa; poselska gospoda.

Izba Poselska. die Land-Bothen-Stube auf einem polnischen Reichs-Tage. la chambre des Nonces a la Diète de Pologne.

Izba Poselska. die Land = Boten = Stube. auf einem Polnischen Reichs = Tage. la chambre des Nonces à la Diète de Pologne.

Poselstwo, *n.* 1) Gesandtschaft, Würde eines Groß = Botschafters. 2) Gesandtschaft, die Gesandten. 3) die Verrichtung eines Gesandten. 4) Land = Botenschaft, Würde eines Land = Boten. 5) Botschaft, die man bringt. 1) ambassade, *f.* charge, fonction d'ambassadeur. 2) ambassade, gens envoyés en ambassade. 3) ambassade, commission dont est chargé un Ambassadeur. 4) la fonction ou dignité d'un Nonce pour la Diète. 5) ambassade, message, *m.* § 1) iechać w poselstwie; bez naruszenia poselstwa iego. 2) poselstwo do krola wyprawił, wysłał. 3) Krol mu zlecił poselstwo do Elektorow. 4) obrany na poselstwo Woiewodztwa swoiego. 5) nieść poselstwo; poselstwo od kogo sprawić; mam poselstwo do niego.

Poselszczyzna, *f.* strawne Poselskie. Gesandtschafts = Zehrung oder Unkosten. les frais d'une ambassade.

**Posępy, *plur.* 1) düsteres, dunkeles Wetter. 2) fig. Unfall, *m.* Unglück, *n.* 1) mauvais tems, vilain tems, intempérie de l'air. 2) désastre, *m.* contre-tems, malheur, *m.* § 1) now posępy znamionuie. 2) po tych posępach dzień iasnieyszy będzie.

Posępny, *adj.* 1) trübe, dunkel, vom Wetter. 2) melancholisch, verdrüßlich, finster. 1) couvert, obscur, plein du nuages. 2) sombre, mélancolique, furnois, morne, refroigné. § 1) dzień dziś posępny; posępne się wieszaią chmury. 2) posępna fantazya; uprzątniymy posępne z serca smutki.

Posesya, *f.* osiadłość, własność. 1) Besitz, Eigenthum. 2) Grund = Stück, liegendes Gut. 1) possession, *f.* jouïssance d'une chose. 2) possession, fonds ou terre qu'on possède. § 1) w posesyi domu swego kogo turbować. 2) aby niezmyżloną w Woiewodztwie swoim miał posesyą; do spokoynych swoich przyszedł posesyy.

Posesyonat, *m.* ein Angesessener. domicilié, *adj.* qui a un domicile fixe; qui a du bien en fonds de terre.

Posiadam, posiadać co, *v. m, podsiadam, F. posiądę, posiąść.* 1) einem vorsitzen; die Ober = Stelle nehmen. 2) etwas besitzen. 1) se placer devant qu; précéder qu.; aller au devant; prendre le pas devant qu. 2) posséder, tenir qu. ch. être possesseur, jouïr, avoir la jouïssance de qu. ch. § 1) posiadł mię. 2) siła posiadł włości, kto uiał chciwości, *prov.*

Posiadanie, *n.* podsiadanie, *n.* 1) das Besitzen, der Besitz. 2) Vorsitz, Ober = Stelle. 1) possession, jouïssance de qu. ch. 2) préséance, *f.* pas, *m.* rang qu'on prend devant qu.

Posiągam po co, *v. m. F. posiągne, posiągnąć.* nach etwas langen, reichen. atteindre à qu. ch. pour la prendre, porter la main sur qu. ch.

Posianie, *n.* das Besäen. l'action de semer.

Posiany, *adj.* besäet. ensemencé, semé.

Posiec, *vid.* Posiekać.

Posiedmy, *vid.* Posiodmy.

Posiedzieć, F. *posiedzę.* einige Zeit sitzen. se tenir assis quelque tems. § posiedź przy kominku: posiedź sobie. *posiedzisz tu.* du wirst hier lange sitzen und warten müssen. vous piquerez longtems ici le coffre.

Posiedzenie, *n.* 1) das Sitzen. 2) Sitz = Ort, wo man sitzen kann. 3) Sitz = Gesellschaft, Gesellschaft, das Sitzen in einer Gesellschaft. 4) das Brüten, Sitzen auf den Eyern. 1) l'action d'être assis. 2) siège, *m.* place pour s'asseoir. 3) séance; *f.* assemblée assise; compagnie assise. 4) l'action de couver. § 1) w iednym posiedzeniu tę książkę przeczytałem. *2) to posiedzenie (siedzenie) bardzo iest niewygodne. 3) kwestya w iednym posiedzeniu się wniosła; pić wino w posiedzeniu.

Posiekać co, F. *posiekę.* 1) zerhacken. 2) zerhauen, zerfetzen. 3) zerpeitschen. 1) hacher, couper fort menu. 2) déchiqueter, balafrer; faire, donner plusieur taillades du tranchant de l'épée, 3) écorcher, déchirer qu. à coups de fouet; donner le fouet bien serré à qu. § 1) posiekay to mięso drobniuchno. 2) bosiekł wszistkich. 3) biczem, rozgą posiec chłopca.

Posiekany, *adj.* 1) gehacket. 2) zerhauen, zerfetzet. 1) haché, coupé fort menu. 2) balafré, déchiqueté.

Posierpowaty, *adj.* sensenförmig. fait en forme de serpe.

Posiewam, posiewać, *v. m. F. posieię, posiać.* 1) säen, besäen. 2) übersäen, noch einmal besäen. 3) bestreuen. 1) ensemencer, semer. 2) rensemencer, resemer, fursemer, ensemencer de nouveau. 3) parsemer; semer, répandre çà & là. § 1) posiał rolą. 2) posiey zasianą rolą; posiewać na zasianey roli. 3) drogi kwiatkemi posiali.

Posie-

Posiewanie, *m.* das Uebersäen. action de sursemer.
Posiewny, *adj.* zur Saat tüchtig. qui est propre, qui est bon pour être ensemencé. § przestrzegać trzeba iakie iest w sobie posiewne ziarno.
Posiłam, posilać, kogo, *v. m. F. posilę, posilić.* stärken. rétablir les forces de qu.; remettre en vigueur; renforcer, soulager.
posilić się. sich stärken, an Kräften zunehmen. se ravoir; reprendre, rétablir ses forces; se renfoncer, se refraîchir.
posilaiący, adj. stärkend. fortifiant, *adj.* qui fortifie, qui donne de la vigueur.
posilaiące lekarstwo. stärkende Arzeney. un médicament résumptif; remède confortatif ou corroboratif.
Posilanie, *n.* das Stärken. l'action de réparer les forces du corps épuisées.
Posiłek, *m.* } Stärkung, *f.* Labsal, Labung. rafraîchissement, soulagement, ce qui repare les forces. § dobre to do posiłku; piy na posilenie (na posiłek) wino.
Posilenie, *n.* }
posiłek pieniężny. Beystand mit Geld, Hülfs-Gelder. subside, *m.* renfort d'argent.
posiłok woienny. Hülfe, Hülfs-Völker, Verstärkung. renfort, *m.* secours; soldats qui viennent au secours. § bez posiłkow ludnych; posiłek woienny; dać posiłek; przylecieć, przybyć na posiłek.
Posiłkowy, *adj.* Hülfs-, verstärkend, behülflich. auxiliaire, *adj.* qui est envoyé, qui vient au secours, au renfort. § posiłkowy żołnierz, połek.
Posiłkomanie, *n.* Verstärkung, Hülfsleistung. renforcement, *m.* action de renforcer, de secourir; augmentation des forces.
Posiłkowany, *adj.* mit Hülfe verstärket. renforcé, secouru. § posiłkowany ludźmi, pieniędzmi; wześnie posiłkowana forteca.
Posiłkuię kogo. verstärken, stärker machen, einem zu Hülfe kommen. renforcer, secourir qu.; donner secours à; courir, venir, aller au secours de.
Posilność, *f.* Kraft, *f.* Saft, nahrhaftes Wesen einer Speise, eines Getränkes. substance, *f.* qualité nutritive d'une viande, d'une boisson.
Posilny, *adj.* kräftig, stärkend. nutritif, noutrissant, substantiel, substantieux. § posilne ziele, posilny napoy, posilna potrawa.
Posiodmny, *adj.* aus sieben bestehend. septenaire; de sept, qui contient sept.

Poskakuię, *v. m. poskakiwać, F. poskoczę, poskoczyć.* hüpfen, aufspringen. sauter, sauteller, fringuer. § poskakiwać trzeba iako potęga zagra, *prov.* poskakuiąc przyszedł do mnie.
poskakniący, adj. hüpfend. sautellant.
Poskładu, *adv.* reimweise; poetisch. en rimes; en vers, poëtiquement.
Poskok, *m.* Aufsprung, *m.* Sprung in die Höhe. saut qu'on fait en s'élevant de bas en haut; gambade. § poskokami tańcowali.
poskok piłki. Rücksprung eines Balles. le bond que fait la bale.
Poskromić, *F. poskromię.* zähmen, bändigen. domter, reftêner, reprimer.
Posłać, *F. poślę, vid.* Posyłam.
posłać łóżko, F. pościelę. ein Bette machen. faire un lit, une litière.
Posład, *m.* posledź, *adv.* hinter, hernach, nach. après; après un autre; postérieurement. à un autre. § maię mieysce podług dawności iako wprod albo pośledź na urząd nastąpili.
poślad iść. hinten nach gehen. suivre; aller après.
Poślad, *m.* die Ueberkehr; Auswurf der schlechten Körner. les criblures de grain, les ordures du blé vanné.
*Pośladek, *m. g. pośladku* 1) Hintertheil, 2) der Hintere, der Boder. 1) le derrière, la partie postérieure. 2) le derrière, le cul, la fesse, fessier. § 1) pośladek (tył) domu. 2) fzrotem go w pośladek (w siedzenie) postrzelono; pośladek (zadek) u człowieka, u zwierząt; na pośladku siedzieć.
pośladki, pl. die Ars-Backen. les fesses, *f.* § zadnica iest pośladkami obłożona.
Pośladkowy, *adj.* 1) zum Hintern gehörig. *2) lezt, jünger, f. Poślední. 1) de cu, de derrière. *2) postérieur, dernier, *v.* Poślední.
Pośladować co, *F. pośladnię.* } 1) ausspüren, ausw ittern. 2) einen bey etwas betreten, finden; einen Verdacht auf einen haben. 3) endecken, aufsuchen. 1) suivre, trouver à la piste. 2) attraper, surprendre qu. sur qu. ch.; soupçonner qu. de qu. ch. 3) découvrir, rechercher. § 1) pośladować zwierzę. 2) poślakowałem go w nieszczerości; poślakował żonę swoie.
Poślakować co, *F. poślakuię.* }
Pośladowanie, *n.* } 1) das Ausspuren. 2) das Ertappen bey etwas. 3) Entdeckung, Aufsuchung. 1) quête, *f.* l'action de quêter une bête. 2) surprise, *f.* l'action d'attraper qu. sur un fait. 3) découverte, *f.* recherche, *f.*
Poślakowanie, *n.* }

Posladowany, *adj.* 1) ausgespüret. 2) ertappet, erwischet, angetroffen auf etwas. 3) entdecket. 1) quêté, trouvé à la quête. 2) surpris, attrapé sur; soupçonné de qu. ch. 2) découvert, dévoilé. § 1) zaiąc poslakowany. 2) poslakowany w tey zdradzie; żona w cnocie poslakowana. 3) poslakowane schadzki.
Poslakowany, *adj.*
Posłańczy, *adj.* Bothen-. de messager.
Posłanica, Posłanka, *f.* Bothinn, *f.* messagère, *f.*
Posłanie, *n.* słanie, posyłanie, *n.* Abschickung, Absendung. envoi, *m.* l'action d'envoyer.
posłanie, n. słanie, n. 1) das Betten. 2) Streue, Bette, Schlaf-Stelle. 1) l'action de faire le lit. 2) lit, couche, litière. § 1) po posłaniu pościeli Pańskiey w piecu zapal. 2) posłanie dla podróżnych; twarde to dla mnie posłanie.
Posłaniec, *m. g. posłańca.* Posłanik, *m.* Posłany, *f. m.* Abgeschickter, Bothe. un envoyé, personne envoyée, messager.
posłanik, m, w sprawach publicznych. ein Abgeschickter in Staats-Sachen. un envoyé dans des affaires publiques, chargé d'affaires,
Posłany, *adj.* 1) geschickt, abgeschicket. 2) gebettet. 1) envoyé. 2) dressé, fait, *en parlant des lits.* § 1) posłane listy. 2) pościel to łożko, drugie iuż posłane.
Poślédni, *adj.* 1) der Letzte, der zuletzt ist, der Hintere. 2) schlecht, grob, von der schlechten Art. 3) Hinter-. 1) postérieur, qui est après, qui est derrière; tout le dernier. 2) gros, méchant, vilain, petit, vil, qui est de la dernière sorte. 3) de derriere, qui est derrière. § 1) poślédni mieyscem, czasem; godnością iest poślédni. 2) poślédnie wino, sukno, poślédni chleb. 3) poślédnie nogi wołowe, poślédnie koła.
poślédnia patrowa. ein Nacheßen, das letzte Gericht. le dernier met.
poślédnie mieysce. letzter Ort, letzter Rang. endroit postérieur, rang postérieur; postériorité de rang.
poślédnia data. jüngeres Datum. postériorité de la date; la date postérieure.
Poślédnieyszy, *adj.* der Neueste, der Letzte, der Hinterste. dernier, qui est après tous les autres. § poślédnieysze konstytucye; poślédnieyszy kredytor.
Pośliznąć się, F. *pośliznę się.* 1) rutschen, ausgleiten, ausweichen, ausglitschen. 2) strauchen, einen Bock machen. 1) couler, glisser, griller, chanceler sur un endroit glissant. 2) faire un pas de clerc; faire une saute. § 1) drabina się pośliznęła (pośliznęła) pod nim; pośliznął się i upadł.
Poślíznienie, *n.* Ausgleitung auf einem glatten Orte, das Abglitschen. glissade, *f.* glissement, *m.*
Posłowa, *f.* Gesandtinn, *f.* Gemahlinn eines Gesandten. épouse d'Ambassadeur; Ambassadrice, *f.*
Poślubić, *F. poślubię, v. a. co.* 1) angeloben, ein Gelübde thun. 2) verloben, versprechen. 1) vouer; faire voeux de qu. ch.; consacrer, promettre, dévouer à. 2) promettre, accorder sa fille en mariage; fiancer une fille. § 1) czystość Bogu poślubił. 2) poślubił mu corkę swoię.
poślubić sobie kogo. sich mit einem verloben. se fiancer avec qu.; faire, célébrer les fiançailles avec qu. § poślubił sobie tę pannę.
poślubić się Bogu. sich Gott widmen. se vouer, se donner, se consacrer à Dieu.
Poślubieni, *n.* Gelobung, Angelobung. dévouement.
Poślubiny, *plur.* Ehe-Verlöbniß. fiançailles, *f. plur.* accordailles, *f. plur.*
Poślubiony, *adj.* 1) angelobet. 2) verlobet, versprochen. 1) voué, dévoué, consacré. 2) accordé, fiancé.
Posłuch, *m.* vid. Podsłuch.
Posłuch, m. wieść. Nachricht, *f.* avis, *m.* *wiadomość z posłuchu.* eine Nachricht vom Hörensagen. un ouy-dire.
idzie to w posłuch; znalazło to posłuch. das findet Gehör; das fällt ins Gehör. cela est accueilli; cela trouve des partisants; cela est goûté; cela trouve l'oreille ouverte. § wszystko szło w posłuch prostakow.
Posługa, *f.* 1) Dienst, *m.* Aufwartung, *f.* 2) Aufwartung, die man bey einem Herrn hat. 3) Dienst, Amt. 4) Dienst, Gefallen. 1) le service, condition d'une personne qui sert. 2) le service; quartier de service qu'on a chez un grand. 3) un service, emploi, fonction, charge. 4) service, *m.* plaisir, office, *m.* qu'on rend à qu. § 1) chłopiec od posługi. 2) posługa u Pana na mnie przypada. 3) na posługach dworskich, na posługach Rzeczypospolitey będący. 4) wszelką komu czynić posługę.
Posługacz, *m.* Aufwärter. valet, aide, *m.* celui qui sert, qui aide.
posługacz mularski. Handlanger beym Maurer. aide à maçon.
posługacz staienny. Stall-Junge. garçon de l'écurie.

Posługaczka, *f.* Aufwärterinn, *f.* servante, *f.*

Posługowanie, *n.* das Aufwarten, Bedienen. l'action de valeter, de servir qu.; service, *m.*

Posługuie, posługiwać, komu, F. *posłużę. posłużyć.* 1) einen bedienen; einem aufwarten, dienen, zur Hand gehen. 2) dienen, einen Dienst, einen Gefallen erweisen. 3) dienen, behülflich seyn. 1) servir, aider qu. en qualité d'un domestique; valeter; faire le valet. 2) rendre un service, un office, faire plaisir à. 3) servir, être utile à qu. § 1) dobrze mi ten chłopiec posługował. 2) źle mi w tym posłużył. 3) i to mu posłużyło że.

posługować, służyć komu, do stołu. einem bey der Tafel aufwarten; einen bey Tische bedienen. servir qu. à table.

sam sobie posługuie. er bedienet sich selbst. il se sert lui même; il se rend des services à soi même.

Posłuszeństwo, *n.* Gehorsam, *m.* obéissance, *f.*

posłuszeństwo zakonne. Kloster-Gehorsam. eines von den dreyen Kloster-Gelübden. obédience, *f.* un de trois voeux de Religion.

Posłusznie, *adv.* gehorsam. d'une manière obéissante, avec obéissance.

Posłuszny, *adj.* gehorsam. obéissant, soumis.

połuszny bydź. gehorsam seyn, gehorchen. obéir; être obéissant. § posłuszny zawsze twoim będę rozkazom.

Pośmiech, *m. vid.* Pośmiewisko.

Pośmiedziałość, *f.* Unflath, Rost, Schimmel. ordure, *f.* crasse, *f.* moisissure, *f.* rouille *f.* § Pośniedziałość.

Pośmiedziały, *adj.* garstig, rostig, schimmlich, verrostet, verschimmelt. crasseux, moisi, rouillé. § pośniedziały.

Pośmiedzieć, F. *pośmiedzieię.* garstig werden, verrosten, verschimmeln. amasser de la crasse, de la rouille; s'enrouiller, se moisir. § pośniedzieć.

Pośmienny, *adj.* nichtswürdig, verächtlich. vil, bas, abject, méprisable. § pośmienni kuchcikowie; słow pośmiennych zażywa.

**Pośmiertność, *f.* Zustand der Seele nach dem leiblichen Tode. l'état de l'ame après la mort corporelle.

Pośmiertny, *adj.* den Zustand der Seele nach diesem Leben betreffend. qui regarde l'état de l'ame après la separation d'avec le corps. § pośmiertne karania trapią duszę.

*Pośmiewam się; uśmiecham się. lächeln. sourire.

**pośmiewać się. naśmiewać się z czego, z kogo.* auslachen, verspotten. se rire, se moquer de.

Pośmiewisko, *n.* pośmiech, naśmiwisko. Gelächter. risee, *f.* dérision, *f.* § wystawiony na pośmiech całego norodu; w pośmiech przyszedł.

bydź pośmiewiskiem u każdego. bey einem jeden ein Gelächter seyn. être la risée de tout le monde; servir de spectacle; se traduire en ridicule.

pośmiewiska godzien. er ist auslachenswürdig. il est digne de risee.

Posmyczny wiatr. ein günstiger Wind. vent favorable; vent en poupe.

Posmyk. *m.* Schwung, den man einer Sache beym Werfen oder Umwerfen giebt. le branle qu'on donne à une chose, qu'on veut jetter ou renverser. § zepchnąć ciężar z woza posmykiem.

Posnąć, F. *pośni-my.* einschlafen, wenn man von vielen redet. s'endormir, *ce mot se dit en parlant de plusieurs personnes.* § posnęli wszyscy; kiedy posną furmani; iuż posnęła czeladź.

Pośniedziały, Pośniedzieć, *vid.* Pośmiedziały, Pośmiedzieć.

Pośnik, *m.* 1) *obs.* ein Essen, ein Gericht. 2) Abend-Essen am Fast-Tage. 1) *obs.* un mangé; un mets. 2) collation, *f.* leger soupé qu'on fait les jours de jeûne. § 1) pośnik (iadło) zdrowy. 2) proszę na pośnik (kolacyą) do siebie; pośnik wieczorny postny; mały miałem u siebie pośnik.

*Posobicą, } *adv.* następnie, po sobie.
Posobnie, } 1) einer nach dem andern; auf einander. 2) folglich, drauf. 1) l'un après l'autre, de suite; en se suivant les uns les autres. 2) consequemment, subsecutivement, par consequent.

Posobność, *f.* następność, *f.* Folge, *f.* rapport, *m.* consequence, *f.* tout ce qui suit un action, succession, *f.*

Posobny, *adj.* folglich, einfolglich, folgend. suivant, subsequent, qui vient, qui suit après, successif.

Posocić, posoczyć co, F. *posocę, posoczę.* 1) blutig machen. 2) voll Eiter machen. 1) ensanglanter; remplir, couvrir, tremper de sang. 2) remplir de pus.

posocić się. voll Blut und Eiter werden, solches auswerfen. être rempli de pus & de sang corrompu; jetter de sang corrompu & de pus.

Posoczony, *adj.* } bluteiterig. plein du
Posoczysty, *adj.* } sang corrombu & du pus.

Posoka, *f.* 1) Blut-Eiter, Materie, so aus den Wunden und Geschwüren fließt. 2) fig. Grundsuppe. 1) du sang pourri & corrompu; du pus; de la matière; de la pourriture qui sort des playes, des ulcères. 2) *fig.* lie, *f.* chose fort corrompue. § posoka ciecze z ciała, z rany, z wrzodu. 2) niezbożność niech swoię posokę piie.

Posowa, *f.* Fuß-Boden in einer Bauer-Hütte. plancher dans une cabanne.

Pospiech, *m.* Eilfertigkeit, Eile. la hâte; grande hâte. § dodało mu to pospiechu do upadku.

*Pospieię komu, *vid.* Nadążam za kim.

Pospieszam, pospieszać, *F. pospieszę, pospieszyć.* 1) einen überraschen, übereilen; nicht Zeit lassen. 2) antreiben. 1) surprendre, hâter, faire hâter qu. 2) pousser, presser qu. § 1) śmierć go (mu) pospieszyła.

pospieszyć się. eilen, hurtig machen. se hâter, se dépêcher, faire quelque chose en diligence.

Pospieszanie, *n.* pospieszenie, *n.* das Eilen, Eilfertigkeit. la hâte, l'action de hâter.

Pospieszny, *adj.* eilfertig. vîte, diligent, précipité.

Pospolicie, *adv.* gemeiniglich, insgemein. d'ordinaire; communement, ordinairement, fréquemment; pour l'ordinaire. § pospolicie tak piszą, czynią.

pospolicie mowią, dawno mowią, stara przypowieść. man sagt gemeiniglich; es ist ein altes Sprichwort. on dit communément; il a passé en proverbe; c'est un proverbe.

Pospolicieię, *v. n.* gemein werden. devenir commun, être commun. § w tym domu ten honor nie iest gościem ale spospolicial.

Pospolito, *adv.* gebräuchlicher, gewöhnlicher Maßen, wie gewöhnlich. à l'ordinaire; de coutume, selon la manière accoutumée. § pospolito chodzić mówić.

pospolity; iest w używaniu. das ist so gebräuchlich. cela est en usage; cela est usité.

Pospolitość, *f.* 1) Gemeinschaft, Gesellschaft, gesammte Bürgerschaft, Gemeinde. 2) Allgemeinheit. 1) communauté, corps, société, commune. 2) le général, universalité, généralité. § 1) obrali go Panem pospolitości swoiey; zawsze pożytek i dobro pospolitości upatrowane bydź ma. 2) osobność pospolitości szkodzić nie ma; lubo to w pospolitości, lubo w osobności.

**w pospolitości.* insgemein, überhaupt. en général généralement. § takie iest w pospolitości o tym rozumienie; iako w pospolitości Oyczyznie, tak w osobności Was Panu życzemy.

Pospolitowanie, *n.* 1) gemeiner Umgang. 2) Gemeinschaft, Gesellschaft. 3) Gemeinmachung, Gemeinwerdung. 1) habitude avec qu.; fréquentation, conversation. 2) communauté, société union. 3) l'action de faire, de devenir commune. § 1) nie mam z nim żadnego pospolitowania. 2) w pospolitowaniu żyią. 3) pospolitowaniem drogie rzeczy i osoby tanieią.

Pospolituię co, gemein machen. rendre commun.

pospolitować z kim. mit einem stets umgehen. fréquenter qu.; converser fréquemment avec qu.

pospolitować się. 1) sich gemein machen. 2) gemein werden. 1) se rendre familier, se familiariser avec qu. 2) devenir commun. § 1) niższim pospolitować się iest nyma powagi twoiey. 2) już się ta wiadomość spospolitowała.

Pospolity, *adj.* 1) gemein, allen oder vielen gehörig. 2) gemein, dem gemeinen Wesen zugehörig. 3) gemein, das gemeine Volk angehend. 4) gemein, ungekünstelt, schlecht, gewöhnlich, landesüblich. 1) commun, *adj.* qui appartient à plusieurs ou à tous. 2) public; du public, qui regarde le public. 3) public, qui est du peuple; du commun; simple. 4) vulgaire, commun, simple, ordinaire, usité. 5) 1 pospolity (wielom albo wszystkim służący) pożytek; nasz to nieprzyiaciel pospolity; pospolite igrzyska. 2) pospolitym do Turek iedzie kosztem; pospolite (pospolitey rzeczy należące) pieniądze. 3) dom pospolity, karczma pospolita, pospolita kobieta, pospolite dziecię. 4) pospolitych szat zażywa; pospolitym mowi ięzykiem; pospolita to powieść; w pospolitym się kocha stroiu; pospolity to zwyczay.

pospolity człowiek, ieden z pospolstwa. ein gemeiner Mann. homme du commun; un simple homme.

pospolite albo publiczne mieysce, öffentlicher Ort; Gasse, Platz, wo ein jeder gehen kann. lieu public; rue, place où tout le monde a droit d'aller.

pospolite dobro, n. gemeines Bestes. le bien public; utilité publique.

Pospolite Ruszenie, n. allgemeines Aufgebot. arrière ban, *m.*

pospolitym imieniem, władzą. im Namen des

des Publici. un nom du public; par l'autorité du public.
imię pospolite. Gram. ein Nomen appellativum. *Gram.* un nom appellatif.
pospolita rzecz. ein gemeines Gut, gemeinschaftliche Sache, die allen zugehöret. commune; bien commun; chose commune qui appartient à tous.
pospolitym sposobem. insgemein, schlecht weg; auf gut bürgerlich. en bon bourgeois; à la commune, vulgairement, ordinairement.
Pospolstwo, *n.* 1) die Gemeine, das insgesammte Volk einer Stadt. 2) der Pöbel, der gemeine Mann. 1) le peuple, la commune, tout le corps du peuple d'une ville. 2) la populace. § 1) pospolstwu to należy. 2) pospolstwa niechęć; pospolstwu gmyśli mowić, czynić; pospolstwu się przymalać; rozjuszone pospolstwo.
prostaczg pospolstwa; drobne pospolstwo. der schlechteste Pöbel. le menu peuple, le petit peuple.
pospolstwo łaska, chęć ku komu. die Gunst des gemeinen Volkes, Neigung desselben. affection du peuple.
pospolstwa przodkowanie, rządy. Volkes-Herrschaft, Democratie. démocratie, *f.* gouvernement populaire.
pospolstwo sprzyjanie. Gunst gegen das gemeine Volk. affection qu'on a pour le peuple.
pospolstwa ustawa. Satzung vom gemeinen Volke gemachet. un plebiscite; ordonnance du peuple.
pospolstwa obrońca; pospolstwu życzliwy, przyiazny. Bürger-Freund, Liebhaber des gemeinen Volkes. homme populaire qui favorise le peuple, qui tâche de gagner les graces du peuple.
pospolstwu miły, przyiemny. das dem gemeinen Volke lieb und angenehm ist. populaire, *adj.* aimé du peuple.
Pospołu, *adv.* spolnie, wespoł, społem, naspoł. zusammen, beysammen, zugleich. ensemble, de compagnie. § pospołu te rzeczy idą: dym za płomieniem, grzech za lubieżnym spoyrzeniem; pospołu z kim sypiać, iadać.
nie pospołu mowić. von der Materie abgehen, von etwas anders reden. changer de propos; inferer, faire entrer quelque chose dans un discours.
nie pospołu mowiąc. im Vorbeygehen. en passant, comme en passant.
Posrać, *vulg. F. posram,* poszpecić odchodem przyrodzonym bescheißen. embréner, remplir de merde.

posrać się. sich bescheißen. s'embréner, défoncer.
Posrany, *vulg.* beschissen. merdeux, rempli de merde.
Posrebrzam co, *v. m. F. posrebrze* versilbern. argenter, *v. a.* une vaisselle.
Pośrzedni, *vid.* Srzedni.
Pośrzednictwo, *n.* Vermittelung, Unterhandlung. médiation, entremise.
Pośrzedniczka, *f.* Vermittlerinn, Unterhändlerinn. médiatrice, *f.*
Pośrzednik, *m.* 1) Vermittler. 2) Mathem. Mittel-Punct, Centrum. 1) médiateur, entremeteur, entrepos. 2) *Matém.* le centre.
Pośrzednikowy, *adj.* Math. zum Mittel-Puncte gehörig. *Matém.* central. § angul albo kąt pośrzednikowy.
Pośrzedność, *f.* Math. Mittel-Punct. *Matém.* un centre.
Pośrzod, *m. adv. & pr. g.* in der Mitte. au milieu. § pośrzod iest ogrod, pośrzod ogroda stoi fontana.
Pośrzodek, *m. g. posrzodku, * a.* 1) die Mitte. 4) fig. die Mittel-Straße. 1) milieu, entre-deux. 2) *fig.* milieu, la voye du milieu. § 1) w pośrzodku miasta stoi ratusz 2) prawda pośrzodkiem idzie; naylepsza pośrzodku się trzymać.
pośrzodek kościoła od świądnice do drzwi. Schiff, mittler Raum, Mittel-Gang einer Kirche. le nef de l'Eglise depuis le Sanctuaire jusqu'à la porte.
w pośrzodek co podać. ein Mittel zu etwas vorschlagen. proposer, un moyen; trouver moyen de; moyenner; donner, fournir un expédient pour.
z pośrzodka siebie, liczby swoiey, z gromady swoiey. aus unsern, euren, ihren Mitteln, aus der Gesellschaft. de nôtre de vôtre, de leur corps; de leur société. § z pośrzodka siebie Kanonicy Biskupa obieraią; z pośrzodka siebie wysłaliśmy posłańca do niego.
Pośrzodkowy, *adj.* do pośrodku należący, w pośrodku choć sam iedem leżący (śrzedni iest względem takich wielu albo dwo) zur Mitte gehörig; das in der Mitte ist. du milieu, au milieu qui concerne le milieu, qui est au milieu.
Post, *m.* 1) ein Fast-Tag. 2) das Fasten; Enthaltung von Speisen. 1) le jeûne; jour maigre; jour de poisson, 2) obstinence du manger.. § 1) dzień postu; post zgwałcić, złamać; trzy posty w tym tygodniu mamy.
post wielki; post czterdziestodniowy. die Fasten,

Fasten, die Fasten-Zeit. carême, *m.* quarantaine, *f.*

post suchy. strenger Fast-Tag, da man nur trockene Speisen des Abends genießt. jeûne tres-rigoureux durant lequel on ne mange rien que de sec au soir.

Posta, *f.* eine Lauf-Kugel. polte, *f.* sorte de balles de plompe. § postami strzelać.

Postać, *f.* 1) Ansehen, Gestalt, Form einer jeden Sache. 2) die Gestalt im heiligen Abendmahle. 1) air, *m.* posture, *f.* forme, *f.* figure de quoi que ce soit. 2) l'espèce de l'Eucharistie. § 1) postać w nim święta ale hayduckie sumnienie; złoto w naywiększym ogniu nic z postaci swoiey nie traci; pokazał mu się duch w postaci dziecięcia; postać człowieka poważnego; ładniuchna ustek i oczek twoich postać.

Postaię, postawam, postawać; F. *postanę, postać; postanąć.* wohin kommen, wo seyn; sich wo blicken, finden lassen; allemal in einem verneinenden Verstande. être en un endroit; paroître; *toujours dans un sens négatif.* § nie postał od tego czasu u nas; nic postał ieszcze w miłosney nauce.

nie postanę tam więcey. ich werde nimmermehr an diesen Ort mehr kommen. je ne retournerai plus en cet endroit.

nie postaway mi tu. laß dich hier von mir nicht mehr betreten. que je te ne voie plus ici.

Postamt, *m.* Post-Amt. le bureau des postes. § na Postamcie Koronnym, Litewskim, Prus Polskich.

Postanawiam, *v. m.* F. *postanowię, co o czym, na kogo.* 1) ordnen, verordnen. 2) beschließen, sich entschließen, sich vorsetzen. 3) stellen, aufziehen eine Uhr. 1) ordonner, *v. a.* constituer, régler. 2) penser, se résoudre, prendre résolution, se déterminer à; prendre à tache de. 3) régler, monter une montre. § 1) nie wiem co krol o mnie postanowi; postanowić sposob podatkowania. 2) postanowił (postanowił u siebie) iechać. 3) postanowić zegar.

postanowić prawa, podatki. Gesetze geben. Abgaben setzen. établir des loix, des impôts.

postanowić rzeczom cenę. den Sachen einen Preiß setzen. mettre le prix aux choses.

postanowię przed wieki. von Ewigkeit her verordnen. ordonner de toute éternité.

postanowić się, postanowię się, ożenić się. 1) sich wo setzen, sich niederlassen. 2) einen Stand, eine Lebens-Art erwählen. 1) s'habituer, se domicilier s'établir en un certain lieu. 2) s'établir, se faire un établissement. § 1) postanowił się (usadowił się, usiadł, mieysce obrał) w Warszawie. 2) postanowiła się (stan przyięła, obrała) prętko i bogato.

Postanowienie, *n.* 1) Verordnung, Satzung, Einsetzung. 2) Entschluß, Vorsatz. 3) ein Contract. 4) Versorgung. 4) Verfassung, Zustand. 6) Leibes-Constitution. 1) établissement, reglement, constitution, ordonnance, disposition. 2) resolution, dessein, parti qu'on prend. 3) contrat. 4) établissement, retraite fixe. 5) disposition, état, situation, sistème, *m.* 6) complexion, tempérament d'une personne. § 1) postanowienie komisyi, komisarzow; postanomienie (ustanowienie) takie stanęło. 2) postanowienie umysłu albo na umyśle; postanowienie miałem u siebie. 3) takie postanowienie (kontrakt) miedzy niemi było; postanowienie iest iawne i skryte albo domyślne. 4) dziewka poty ma opiekunow, poki się iey iakie postanowienie nie trafi; postanowienie w zacnym stanie; do dalszego szczęśliwości wspomoc postanowienia. 5) postanowienie Państwa, nieba, powietrza mieysca, kraiu. 6) postanowienie ciała; dobre postanowienie w ciele.

Postanowiony, *adj.* geordnet, gesetzet. ordonné, réglé, disposé, constitué.

postanowiony umysł. gesetztes Gemüth. esprit posé.

Postąpienie, *n.* 1) das Schreiten. 2) Fortgang, s. Postępek. 3) Zug im Schache, in der Dame. 1) marche, *f.* l'action de s'avancer en marchent. * 2) progrès, *v.* Postępek. 5) trait, *m.* l'action de tirer un pion aux échecs, aus dames.

Postaw sukna, *m.* Stück Tuch im Laden. pièce de drap chez le drapier.

Postawa, *f.* 1) äußerliche Gestalt, Ansehen eines Menschen. 2) Verfassung, Beschaffenheit. 3) Webe, Werfte, Einschlag des Webers. 1) extérieur, *f. m.* mine, air d'une personne. 2) disposition, état, situation. 3) trame du tisserant, ce qui passe avec la navette entre les fils qui sont attachés au métier. § 1) więcey w nim postawy niż wątku; postawa a daley nic; powierzchowna człeka tego postawa co osobliwego obiecuie; na postawie baranek ale lis na myśli; w pochlebne się przebierz postawy; składać, zmyślać postawę; ułożona postawa; uprząść, stroić postawę; pod postawą błaznow i cudakow po świecie

cie biegaią. 2) w tey postawie rządy Pańſtwa były.
znać po postawie że błazen. man ſieht es ihm an, daß er ein Narr iſt. c'eſt un ſot, on le connoit par l'extérieur, par l'encoulûre.
Poſtawam, poſtawać, F. *postoię, postać.* 1) ſtill ſtehen beym Gehen. 2) ein Weilchen ſtehen. 1) faire halte; s'arrêter en ſon chemin. 2) ſe tenir debout par quelque tems.
postoy. warte nur; ich will es dir gedenken. remarque bien cette chaſſe; attends cela ne ſera pas perdu, jen ferai un mémoratif ſur ton comte.
niepostoy mi tu. laß dich hier nicht mehr finden, betreten. que je te n'attrape (ne voie) plus ici.
postawam, F. poſtanę, *vid.* Poſtaię.
Poſtawanie w drodze das Stillſtehen im Gehen. halte, *f.* repos, *m.* action de s'arrêter en chemin.
Poſtawek, *m. g. postawka.* Bällchen, Stückchen feine Leinwand oder Zeug. paqueton, *m.* une livre entière de; petite pièce de quelques aunes de toile fine, de quelque étoffe.
Poſtawić, F. *postawię, v. a. co na czym, w.* ſetzen, ſtellen, aufſetzen. poſer, mettre debout, dreſſer; mettre une choſe droit. § poſtaw kręgle proſto; a poſtawiłeś ſklanki i talerze na ſtole? beczkę na dno poſtawił.
Poſtawienie, *n.* das Setzen, Aufſetzen. le poſage; l'action de mettre, de dreſſer ſur qu. ch.
Poſtawiony, *adj.* geſetzet, geſtellet. poſé, mis, dreſſé.
Poſtawnie, *adv.* affectiret, gezwungen. d'une manière affectée.
Poſtawnik, *m. g. a.* Wachs-Licht, Wachs-Kerze auf dem Altare. gros cierge qu'on met ſur l'autel.
Poſtawność, *f.* affectirtes, gezwungenes Weſen. afféterie, *f.* manières affetées.
Poſtawny, *adj.* gezwungen, affectiret, gekünſtelt. affecté, trop recherché, peu naturel.
twarz postawna. Amts-Geſicht, gezwungene Geberden. un viſage de magiſtrat; air grave, mine afférée.
Poſtępek, *m. g. postępku.* 1) Fortgang, Wachsthum in etwas. 2) Verfahren. Aufführung. 1) accroiſſement, avancement, progrès qu'on fait dans qu. ch. 2) conduite, comportement; un procédé. § 1) wziąć, mieć, czynić w naukach, w cnotach dobry poſtępek. 2) ganić, chwalić czyie poſtępki, poſtępek to bardzo niepolityczny.
postępek prawny. Weg des Rechtens, gerichtliches Verfahren. un acte de Juſtice; procédure; voie de droit.
Poſtępowanie, *n.* 1) Fortſchreitung. 2) das Zunehmen, Wachsthum. 1) le marcher; l'action de s'avancer, d'aller en marchant. 2) avancement, progrès dans * 1) poſtępowanie z mieyſca. 2) poſtępowanie w naukach.
postępowanie na urząd. Antretung eines Amtes. avénement, *m.* arrivée à un emploi.
postępowanie po szczeblach, po stopniach. das Heraufſteigen auf Sproſſen oder auf Stufen. l'action de monter les échelons, les dégrés.
*Poſtępuy, *adj.* poważny. anſehnlich. apparent, grave.
Poſtępuię, poſtępować, *v. m.* F. *postąpię, postąpić.* 1) ſchreiten, fortſchreiten. 2) an etwas gehen, zu etwas ſchreiten. 3) ſchreiten, gehen von einer Ehren-Stelle auf die andere. 4) wachſen, zunehmen, in etwas einen Fortgang gewinnen. 5) verfahren, ſich aufführen, umgehen. 5) zulegen, zuſetzen zu einem Gehalte, ſolchen vermehren, erhöhen. 1) s'avancer en marchant, aller plus avant, paſſer outre. 2) ſe mettre à qu. ch. 3) paſſer d'une charge, d'une vertu à l'autre. 4) faire des progrès, s'avancer, faire un avancement dans qu. ch. 5) agir, ſe comporter, ſe conduire; procéder avec; en uſer mal ou bien envers qu. 6) ajouter au prix, l'augmenter. § 1) poſtępuią z mieyſca na mieyſce; poſtąpmy daley w drodze naſzey. 2) poſtąpmy do tey materyi, do pracy naſzey. 3) poſtępuie co raz na wyżſze urzędy, do cnoty, do korony. 4) dobrze w naukach, w cnotach poſtąpił. 5) poſtąpił ſobie dobrze, źle; poſtąpił ze mną ſurowie, łaſkawie, po przyiacielſku, ludzko; nie umie z ludźmi poſtępować; mądrze na tym urzędzie poſtępuie. 6) poſtąpić więcey w targu; poſtąpiono mu roczney penſyi.
postępować w czym daley. etwas fortſetzen; fortfahren. continuer, *v. a.* § poſtępuy daley w ſtaraniu twoim.
postępować prawem. verfahren, eine Rechts-Sache führen; proceßiren. procéder, faire une procédure; plaider; intenter, faire, inſtruire, dreſſer un procès.
a tak to trzeba postąpić? muß man denn alſo verfahren? eſt-ce ainſi qu'il faut uſer?
postąpmy ku temu mieyscu. laßt uns an dieſen Ort hinſchreiten. avançons nous vers cet endroit.

Poſtmagiſter, *m.* ⎫ Poſtmeiſter. maître de
Poſtmayſter, *m.* ⎭ poſte.

Poſtmagiſtroſtwo, *n.* poſztmiſtroſtwo. Poſtmeiſter-Amt. la charge de maître de poſte.

Poſtnik, *m.* ein Faſter. jeûneur, *m.* celui qui jeûne.

Poſtny, *adj.* Faſt-, Faſten-, faſttäglich. de carême de jeûne.

w poſtny dzień mięſo ieść am Faſt-Tage Fleiſch eſſen. faire gras.

poſtne potrawy. Faſten-Speiſe. viande de carême,

poſtne potrawy ſuche. trockene Faſten-Speiſe. mendians.

*Poſtoły, *plur.* kurpie. Baſt-Schuhe. galoches, *f. plur.*

Poſtoy, *vid.* Poſtawam, F. *poſtoię.*

*Poſtpaſt, *m.* wety. der Nachtiſch. deſſert.

Poſtrach, *m.* ſtrach. Schrecken, *n.* Furcht, *f.* terreur, *f.* éffroi, *m.* épouvante, *f.* frayeur, *f.* § pownętrzny poſtrach w tych odrodkach opanował ſerce; w tym poſtrachu nie wiedzieli co czynić.

Poſtradać czego, F. *poſtradam, v. a.* verlieren, beraubet werden. perdre qu. ch.; être privé, être dépouillé de qu. ch. § wſzyſtkie poſtradał dobra i honory.

Poſtradanie, *n.* Verlierung, Verluſt. perte, *f.* privation, *f.*

Poſtronek, *m. g. poſtronka.* ein Strick une corte courte.

Poſtronkowy, *adj.* Strick-. de corde.

poſtronkową karać ciegą. einen mit einem Stricke peitſchen. donner à qu. des étteintes (des coups) de corde.

Poſtronoſć, *f.* Entlegenheit. éloignement, *m.*

Poſtronny, *adj.* 1) der aus entfernten Landen iſt. 2) entfernet, weit entlegen. 1) qui eſt de loin. 2) de loin, éloigné. § 1) poſtronny człowiek. 2) poſtronne narody, kraie.

Poſtrzał, *m.* 1) Schuß, *m.* Schuß-Wunde, *f.* 2) abgeſchoſſener Pfeil oder Kugel. 1) coup d'arme à feu, bleſſure d'une balle, d'un trait. 2) flèche décochée ou fichée; balle déchargée. § 1) poległ od poſtrzału.

Poſtrzegam, *v. m.* F. *poſtrzegę, co, kogo.* innen werden, gewahr werden. obſerver, appercevoir, découvrir qu. ch.; s'appercevoir de qu. ch. § poſtrzegł że zbładził; poſtrzedz czego albo co.

poſtrzedz że czego niemaſz. etwas vermiſſen. trouver à dire qu. ch; avoir à dire à qu. ch.

poſtrzez ſię w czym. in ſich gehen, ſich beſinnen. ſe reconnoître, ſe remettre, ſe corriger. revenir de ſon égarement.

Poſtrzeganie, *n.* poſtrzeżenie, *n.* obaczenie. Wahrnehmung, Beobachtung. découverte, *f.* obſervation, l'action d'obſerver, de découvrir ce qui ſe paſſe.

poſtrzelić, F. *poſtrzelę, v. a. co kogo.* einen ſchießen. tirer quelqu'un ou à quelqu'un pour le bleſſer ou ruer.

Poſtrzelenie, *n.* 1) das Verwunden mit einem Schieß-Gewehre. 2) Schuß, Schieß-Wunde. 1) l'action de bleſſer d'un coup d'arme à feu qu. 2) bleſſure faire d'un coup d'arme à feu.

Poſtrzelony, *adj.* geſchoſſen. bleſſé d'une arme à feu.

Poſtrzemienny chart. Art von Wind-Hunden. ſorte de lévriers.

Poſtrzygacz, *m.* Scheerer, Tuchſcheerer, Wollſcheerer. tondeur de draps, de moutons.

Poſtrzygam, poſtrzygać, *v. m.* F. *poſtrzygę, poſtrzyc.* 1) ſcheeren Tuch, Schafe. 2) mit der Scheere klein ſchneiden. 3) ſcheeren, machen zum Mönche, zum Bauer. 4) zernagen. 1) tondre le drap, un mouton. 2) découper, couper en petits morceaux avec les ciſeaux. 3) tondre qu.; raſer à qu. la tête pour le metêre dans un couvent ou au nombre des payſans. 4) ronger entièrement. § 1) poſtrzygać owce, ſukno, bukſzpan. 2) kto ten papier tak poſtrzygł; poſtrzyż to drobno. 3) poſtrzydz kogo w chłopa, w popa. 4) myſzy tę kſiążkę poſtrzygły.

poſtrzygać ſukno drugi raz. dem Tuche die andere Schur geben. tondre le drap en reparage.

Poſtrzygalny, *adj.* das man zu beſcheeren pfleget. que l'on tond. § krzak poſtrzygalny.

Poſtrzyganie, *n.* ⎫ 1) das Beſcheeren. 2)
Poſtrzyżenie, *n.* ⎭ das Kleinſchneiden mit der Scheere. 1) l'action de tondre. 2) l'action par laquelle ou découpe qu. ch. avec les ciſeaux.

drugie poſtrzyanie ſukna. die andere Schur des Tuches. de reparage.

Poſtrzyganie laika, mniſzki, *vid.* Poſtrzyżyny.

Poſtrzygany, *adj.* ⎫ 1) beſchoren. 2) klein
Poſtrzyżony, *adj.* ⎭ geſchnitten mit der Scheere. 3) zernaget. 4) geſchoren zum Pfaffen, zum Bauer. 1) tondu. 2) découpé. 3) tout rongé par les vers. 4) tondu pour être mis au couvent.

poſtrzyżony w chłopa. den man zum Bauer gemachet hat. celui qu'on a mis au nombre des payſans pour la charier.

Poſtrzyżyny, *plur.* 1) Weihung einer Perſon

son zum geistlichen Stande. 2) Ehren-Mahl nach diesem Kirchen-Begängnisse. 1) tonsure, *f.* cérémonie sainte pour entrer dans l'Etat Ecclésiastique. 2) festin qu'on donne après cette cérémonie. § 1) postrzyżyny albo strzyżenie człowieka na dochowny stan; postrzyżyny mniszki. 2) byłem na iey postrzyżynach.

**postrzyżyny od sukna postrzyganego; barwica.* Scheer-Wolle. bourre, *f.* bourrelanice, *f.*

postrzyny, gdy owce strzyga, vid. *strzyżenie wełny.*

Postument, *m.* postawek. Brustbild-Fuß; Säulen-Fuß. piédestal, *m.*

Postyla, *f.* eine Postille, ein Predigt-Buch. un sermonaire; un livre de sermons.

Postylion, *m. vid.* Pofztarz.

Posusza, *f.* große Dürre; dürrer Sommer. sécheresse; l'été sec. § wielka posusza była.

Posuwam, *v. m. F. posunę, co.* 1) rücken, gelinde fortschieben. 2) beym Tanzen den Fuß schleifen, an den Boden streichen. 1) pousser doucement d'une place en l'autre. 2) couler, faire un pas glissé en dansant. § 1) posuń ten stoł. 2) posuwać nogę po ziemi.

posuwam się, vid. *suwam się.*

na koń się posunąć. sich aufs Pferd schwingen. se mettre, se remettre en selle.

Posuwny, *adj.* das sich schieben läßt. qu'on peut pousser.

krok posuwny w tańcu. ein Streich- oder Schleif-Schritt im Tanze. un pas glissé en dansant.

Poswarek, *m. g. poswarku.* } Wort-Streit,
*Poswarka, *f.* } Wort-Wechsel. quelle, *f.* dispute, *f.* débat, *m.* contestation, *f.*

Poswarzyć drugich, *F. poswarzę, v. a.* zusammen hetzen, Hader unter Leuten anrichten. brouiller les gens, semer la discorde entre les gens.

poswarzyć się z kim. sich mit einem zanken, überwerfen. se prendre de paroles; se prendre à qu.; se quereller avec qu.

Poswatać kogo z kim, *F. poswatam, v. a.* verkuppeln, zusammen kuppeln. accoupler qu. avec qu.

Poświącam, poświęcam, *v. m. F. poświęcę.* 1) heiligen, widmen Gott, einem Heiligen. 2) weihen mit Weihwasser; segnen. 3) weihen, verordnen einen Priester. 4) fig. widmen, opfern. 1) consacrer, dédier, dévouer à Dieu, à un Saint. 2) benir, faire un signe de croix accompagné d'eau benite. 3) ordonner; donner les Ordres sacrés à qu. 4) *fig.* vouer, dévouer, consacrer, sacrifier; donner tout son tems à. § 1) poświęcić kościoł na chwałę Bożą, poświęcic, oddać co Bogu. 2) poświęcić ołtarz, wodę, chleb. 3) poświęcić kogo na kapłaństwo. 4) samo życie moie na zupełną poświęcę wdzięczność; do czego siły moie i sposoby poświęcę; poświęcił krew swoię na usługę Oyczyzny.

poświącać na Biskupstwo, na Opactwo. einen Bischoff, einen Abt weihen. sacrer un Evêque, un Abbé.

poświęcić znowu mieysce sprofanowane. einen entheiligten Ort von neuem wieder einweihen. reconcilier un lieu profane.

powięcić się: kaplanem zostać; święcić się na kapłaństwo. sich zum Priester verordnen lassen. prendre l'ordre de Prêtrise.

poświęcić się na co. sich einer Sache widmen. se consacrer, se dévouer, se mettre à.

Poświącanie, *n.* Einweihung. consécration, santification.

poświącanie na Biskupstwo, na Opactwo. Weihung eines Bischoffs, eines Abtes. le sacre; cérémonie qu'on fait, lorsqu'on sacre & benit un Evêque, un Abbé.

poświącanie na kapłaństwo. Priester-Weihe. ordination, *f.* l'action de conférer les saints ordres.

poświącania kościoła. Kirchen-Weihe, Einweihung einer Kirche. dédicace, *f.* santification, consecration d' une Eglise. § poświącania kościoła rocznica albo kiermasz.

poświącanie mieśca sprofanowanego. wieder Einweihung eines entheiligten Ortes. reconciliation d'un lieu profané.

Poświadczam, *v. m.* F. *poswiadczę. co komu.* bestätigen, bezeugen, an den Tag legen. souscrire à qu. ch.; approuver, témoigner, faire connoître. § poświadczali radość krzykiem.

Poświadczanie, *n.* Bestätigung, Bezeugung. approbation, *f.* témoignage, *m.*

Poświat, *f.* Mond-Schein. les rais, la lueur, la clarte, la clair de la lune. § przez całą noc poświata była.

poświata jasna. eine helle Nacht. une belle nuit, une nuit claire.

poświata szara. eine etwas dunkle Nacht. une nuit un peu claire.

Poświątny, *adj.* } Gott geheiliget. consa-
Poświętny, *adj.* } cré, dévoué à Dieu. § poświęnie Bogo prowadzi życie.

Poświatne, n. Kirchen-Gut; Gott gewidmete Sache. bien Ecclésiastique; font qui appartient à une Eglise

Poświecarz, *n.* Fackel-Träger, Laternen-Träger. porte-falot, *m.* porte-flambeau; porte-lanterne, *m.*
Poświęcam, *v. a. vid.* Poświącam.
Poświecam komu, *v. m.* F. *poświecę.* einem leuchten. éclairer qu; conduire qu. avec une lumiere.
Poświęcenie, *n.* Widmung, Gelübde. consécration, *f.* dévouement, *m.*
poświęcenie znieść z czego, obrocić co na świecki używanie porządnie. secularisiren, weltlich machen, aus dem geistlichen in den weltlichen Stand versetzen. séculariser, *v. a.* rendre ce profane qui étoit consacré.
zniesienie poświęcenia z czego. die Secularisation. sécularisation, *f.* action de séculariser.
Poświęciciel, *m.* Biskup albo Kabłan poświęcaiący. Geistlicher so etwas weihet, so einen Priester weihet. Consécrateur; Éveque ou Prêtre consécrant.
Poświęcony, *adj.* 1) geweihet, geheiliget. 2) gewidmet. 1) consacré, benit. 2) voué, sacrifié, dévoué. § 1) poświęcony chleb, woda, kościoł. 2) poświęcony pożytkowi Oyczyzny.
Poświętny, *adj. vid.* Poświątny.
Poświlt, *m.* herb, *vid.* Oforya.
Posforować psy rosforowane. die Hunde wieder zusammen kuppeln. raccoupler, les chiens.
Posforowanie, *n.* das Zusammenkuppeln. l'action de raccoupler.
Posyłam, *v. m. F. poślę, co, kogo, dokąd.* schicken, überschicken. envoyer. § posłiy mu list, pieniądze.
posłać po kogo. nach einen schicken. faire venir quelqu'un.
posłać po co. nach etwas schicken. envoyer querir quelque chose; envoyer après qu. ch.
ta gora dalekie posyła widoki. dieser Berg hat eine weite Aussicht. cette montagne a un prospet de grande étendue.
Posypek, *m.* ziele. (*ambrosia*) Trauben-Korn. Tausend-Korn. ambroisie, *f.*
Posypka, *f.* 1) Vogel-Atz, Schnabel-Weide. 2) Lockspeise. 3) Schieß-Pulver auf der Pfanne. 1) mangeaille, *f.* les grains qu'on donne aux oiseaux. * 2) amorce, appas. 3) amorce, *f.* poudre fine qu'on met au bassinet.
Posypuię, *v. m. F. posypię.* bestreuen. saupoudrer; épandre, jetter par dessus. § posyp to solą.
Poszanowanie, *n.* Hochachtung. révérence, *f.* estime, *f.* respect, vénération.
Poszargać co, *F. poszargam.* beschlumpern. mit Gassen-Koth besudeln. embouer, crotter, remblir des crottes, qu. ch.
poszargać się. sich beschlumpern. se crotter; amasser des crottes de rue en marchant.
Poszargany, *adj.* beschlumpert, kothig gemacht. crotte, *f.* rempli de boue.
Poszarpać co, F. *poszarpam.* zerreißen, zerfleischen. déchirer, mettre en pieces.
Poszarpany, *adj.* 1) zerreissen. 2) abgerissen, zerlumpt. 1) mis en pièces, déchiré. 2) déchiré, loqueteux, couvert de haillons, de méchants habits.
Poszczę, *ści, ścił.* 1) fasten, nicht essen. 2) fasten an einem Fast-Tag. 1) jeûner; ne point pendre d'aliments durant quelque tems. 2) jûner, garder les jeunes. § 1) tak długo pościć nie mogę. 2) pości do wieczora, przez cały dzień; *lepiey*: postem iestem.
Poszczepać co. F. *poszczepię.* sehr zerspalten, viele Spalten machen. fendre beaucoup de choses; faire beaucoup de fentes.
Poszczepany, *adj.* an vielen Orten, in viele Theile gespalten. fendu en plusieurs parties, qui a diverses fentes.
Poszczęścić się, *v. imper. F. poszczęści.* glücken, gelingen. succeder, réussir, avoir de la réussite, du succès.
Poszczuwam kim kogo, *v. m.* F. *poszczuię.* wider einen aufbringen, anhetzen. inciter, exciter, pousser, enflammer qu. contre qu.
Poszedł, *vid.* Poyść.
Poszept, *m.* leise Worte; ins Ohr gesagte Worte. des paroles chuchetées aux oreilles. § poszeptem komu co powiedzieć.
Poszeptacz, *m.* der einem einhilft oder etwas leise ins Ohr sagt. chucheteur, souffleteur; celui qui chuchete, qui suggere à qu.
Poszeptuię, *v. m.* F. *poszeptam, poszepcę.* ins Ohr sagen, blasen, reden. chucheter; dire, parler tout bas à l'oreille; souffler à qu. aux oreilles. § poszeptał mu to w wielkiem sekrecie; poszeptał mi to do ucha.
*Poszew, *f.* } *vid.* Poszwa.
Poszewka, }
Poszewnik, *vid.* Poszwarz.
Poszkapić się, F. *poszkapię.* stolpern, einen Bock machen, einen Fehler begehen. broncher, *v. n.* faire un mauvais pas, manquer de conduite; faire une bevue.
Poszłakować, *vid.* Posłakować.
Poszły z czego, pochodzący z drugiego. abstammend. né, sorti, issu, originaire, qui tire son origine de. § poszłe z łacińskiego ięzyka słowa.

Poszła. } vid. Poyść.
Poszło. }
Poszostny, *adj.* poszostny. 1) aus sechs bestehend. 2) sechsspännig. 1) de six, de six pièces. 2) tiré, atelé de six chevaux; à six chevaux. § 1) poszostny grosz. 2) poszostny woz; poszostne konie, woły.
Poszpecićco, F. *poszpecę.* 1) verunreinigen, garstig machen, besudeln. 2) verstellen, ungestalt machen. 1) salir, souiller, gâter. 2) défigurer, enlaidir, rendre laid.
Poszpecieć, F. *poszpecieię, v. n.* garstig, heßlich, ungestalt machen. devenir laid; être enlaidi; enlaidir. § poszpeciała po ospie.
Poszpecenie, *n.* Verunreinigung, Besudelung, Entstellung, Heßlichkeit. l'action de souiller, salissure, laideur, *f.* difformité.
Poszpecony, *adj.* 1) besudelt, beschmutzt, garstig gemacht. 2) ungestallt, entstellt, verstellt. 1) souillé, gâté, sale. 2) défiguré, enlaidi; laid, difforme.
Poszta, *f.* 1) die Post. 2) das Post-Haus. 1) poste, *f.* 2) poste, *f.* bureau de poste. § 1) posztą iechać; wsieść na posztę; posztą co posłać. 2) pobież na posztę po listy; niemasz listow na poszcie.
poszta wozowa. die fahrende Post. poste roulante, qu'on fait partir avec un chariot.
poszta extraordynaryyna. extraordinaire Post. poste extraordinaire.
poszta ieźdna. die reutende Post. courier, poste qu'on expédie par un courier.
poszta ordynaryyna. ordinaire Post. ordinaire, *m.* poste ordinaire.
Posztarka, *f.* 1) Briefträgers-Frau. 2) Zeitungs-Trägerinn. 3) die sich mit neuen Zeitungen gerne schleppt. 1) femme de facteur de poste. 2) gazetière qui distribue la gazette par mois. 3) celle qui aime à entendre & à dire des nouvelles.
Posztarski, *adj. vid.* Posztowy.
Posztarz, *m.* co listy roznosi, Briefträger. facteur. *m.* qui porte les lettres aux personnes à qui elles sont addressées.
posztarz konny. reutender Postillion. courier.
posztarz wozowy. fahrender Postillion, oder Post-Knecht, postillion, *m.*
Posztmayster, *m.* } Postmeister. maître des postes.
Posztmistrz, *m.* }
posztarz, obs. }
Posztmaystrostwo, *n.* Postmeister-Amt. charge de maître des postes.
Posztarskie, *adj.*, Posztowy, *adj.* Post. de poste.
pisarz posztarski. Postschreiber. commis du bureau de poste.
koń posztarski. Postpferd. cheval de poste.
koń posztarski dla Postyliona konnego. Post-Reut-Pferd für den Postillion. malier, *m.*
koń posztarski dla Postyliona wozowego. Sattel-Pferd des fahrenden Postillions. porteur, *m.*
bat posztarski. Post-Boot. paquebot, *m.*
Poszwa, *f.* Poszewka, *f.* 1) Zieche, Ueberzug. 2) Ueberzug über eine Degen-oder Säbel-Scheide. 1) taye de lit de plumes. 2) faux-fourreau qu'on met sur le fourreau de l'épée ou de sabre.
poszwa pościelna. Bett-Ueberzug zu Betten und Küssen. garniture de taie.
Poszwarz, *m.* Ziechner, Zwilligmacher. tisserand qui fait du coutis.
Poszukać czego, F. *poszukam.* suchen. chercher.
Poszycie na domi. Stroh-Dach, Schilf-Dach. toit de gluy ou de chaume; chaume d'une chaumière.
Poszyiek, *m. g. poszyyka.* Schlag an den Hals. un coup sur le cou.
Poszyty, *adj.* mit Stroh gedeckt. couvert de grosse paille.
Poszywam, *v. m.* F. *poszyię.* ein Bauer-Haus mit Stroh bedecken. couvrir une chaumière de gluy. § poszyć chałupę, szopę.
Poszyykowanie, *n.* Nacken-Schläge; das Schlagen auf den Hals. des coups appliqués sur le cou ou sur la nuque.
Poszyykuię kogo. auf den Hals oder Nacken schlagen. frapper sur le cou ou la nuque de cou.
Pot, *m.* der Schweiß. la sueur. § z potem czoła pracować; zimnym potem się zmoczył; potem i prochem obozowym pachnie; w pocie teraz leży.
poty. vieles Schwitzen. les sueurs.
lekarstwo na poty. Schweiß-Mittel. un remède sudorifique.
dać na poty choremu. den Kranken schwitzen lassen. faire suer le malade.
wziąć na poty. zu Schwitzen einnehmen. prendre un sudorifique.
poty czynić. Schweiß machen. provoquer la sueur.
Potaczam co, *v. m.* F. *potoczę.* walzen. rouler, remuer en tournant.
potoczyć się. torckeln, taumeln. chanceler, marcher comme un homme qui doit tomber à chaque pas.
potaczaiący się. taumelnd. chancelant, qui est sur le point de tomber.
Potaczanie się, potoczenie się. der Taumel, das Torkeln, das Taumeln. chancelement, *m.* le marcher chancelant.

Potąd, *adv.* 1) ſo lange. 2) bis jetzt. 1) tandis que; ſi long tems que, tant que. 2) jusqu' ici jusqu' à préſent. § 1) potąd będę czekał, pokąd nie przyydzie. 2) potąd nie był u mnie.

Potaiemnie, taiemnie, *adv.* heimlich. ſécretement, en ſecret; à la dérobée clandeſtinement.

Potaiemność, *f.* ſkrytość. das Verborgene; verborgener Ort. recoin, *m.* cachette; lieu où l'on ſe cache; lieu ſecret.

Potaiemny, taiemny. heimlich, verſtohlen. ſécret, *adj.* caché, clandeſtin.

Potakiwacz, *m.* ein Ja-Herr. un idemiſte.

Potakiwam, *v. a.* zu allem ja ſagen, Ja-Herr ſeyn. opiner du bonnet; dire toujours idem. § potakiwa do wſzyſtkiego.

Potakiwanie, *n.* das beſtändige ja ſagen. la coutume, l'habitude de dire toujours que.

Potaś, *m. g. potaſiu.* ⎫ Potage, Suppe. le
Potaź, *m. g. potaziu.* ⎭ potage. § potaś zabielany, rumiany, tretowany, tłuczony.

potaś zielny. Kräuter-Suppe. du potage aux herbes.

Potaſz, *m.* Potaſch. potaſſe, vedaſſe, griſe d'ours.

Potęga, *f.* 1) Macht, Gewalt, Anſehen. 2) Macht, Reich, Staat. 3) Macht, Kriegsvolk. 1) puiſſance, *f.* pouvoir, *m.* 2) puisſance, état, royaume, *m.* 3) forces, *f. plur.* troupes, *f. plur.* armée. § 1) miaſto od potęgi ſwoiey sławne. 2) Potęgi Europeyſkie. 3) potęgę ſwoię przeciw nam obrocił.

Potem, *vid.* Potum.

Potemność, *f.* Geſchicklichkeit, *f.* Bequemlichkeit, *f.* capacité, *f.* habilité, *f.* commodité, *f.*

Potemny, *f.* 1) gelegen, bequem. 2) tauglich, geſchickt. 3) willig. 1) commode, prêt à la main. 2) convenable; qui eſt à propos; bon, propre à qu. ch. 3) obligeant, facile, complaiſant, prêt à ſervir, officieux. § 1) potemny mu ten ogrodek, ta izba. 2) potemnych słom zażywa. *3) był to człowiek potemnego (powolnego) umysłu.

Potemu, *vid.* Tomu — *po temu.*

Potencya, *vid.* Potęga 2).

Potentat, *m.* ein Potentat, Regent. Potentat, Souverain.

Potępiam, *v. m. F. potępię.* 1) verdammen. 2) verurtheilen. 1) damner, reprouver; condamner aux enfers. 2) condamner. § 1) Bog złe ludzie potępia *2) potępić (oſądzić, ſkazać) kogo na ſmierć; potępić, decretem.

Potępienie, *n.* 1) die Verdammniß, die Höllen-Strafe. *2) das Verurtheilen. 1) damnation aux enfers. 2) condamnation, arrêt ou ſentence qui condamne. § 1) poydźcie na wieczne potępienie.

potępienia godzien. verdammlich, ſtraffällig. damnable, condamnable.

Potępieniec, *m.* ⎫ ein Verdammter, eine
Potępiony, *m.* ⎭ verdammte Seele. un reprouvé, un damné; une ame damnée.

potępiony, adj. 1) verdammt zur Höllen-Pein. *2) verdammt durch ein Urtheil, verurtheilt. 1) damné, reprouvé, qui eſt aux enfers. 2) condamné. § 1) potępiony do piekła. 2) potępiony dekretem; potępiona (ſkazana, oſądzona) niewinność.

potępionem bydź. verdammt ſeyn. périr, être damné.

Potężam, *v. a.* kogo, mächtig machen. rendre puiſſant agrandir.

Potężnie, *adv.* 1) mächtiglich. 2) ſehr viel. 1) puiſſamment, fortement. 2) beaucoup, très. § 1) potężnie go bronił. 2) potężnie go chwali, gani.

Potężność, *f.* Macht. puiſſance, forces, *plur. f.*

Potężny, *adj.* mächtig. puiſſant, conſiderable, fort. § miaſto potężne w murach, w pieniądze; w ludzie.

Potkanie, *n.* 1) die Begegnung, das Begegnen. 2) Aufnahme, Begegnung. 3) ein Gefecht. 1) rencontre, *f.* l'action de rencontrer qu. 2) traitement, procédé, *m.* conduit qu'on tient à l'égard d'un autre. 3) rencontre, combat caſuel. § 1) unika, uchodzi potkania 2) to potkanie nieſpodziane go bardzo zmieſzało. 3) potkanie ze zwierzem; pierwſzym potkaniem zwyciężyliśmy nieprzyiaciela.

Potkliwy, *adj.* uſterkliwy. ſtrauchend, ſtolpricht. celui qui bronche, qui ſe heurte, qui fait de faux pas.

koń potkliwy. ein ſtolprichtes Pferd. cheval qui bronche, qui s'abbat, qui fait des bronchades.

Potknienie, *n.* uſterk. 1) Stolperung, Fehltritt. 2) Fehltritt, kleiner Fehler. 1) bronchade; faux pas, trebuchement. 2) bronchade, faute legêre; faux pas. § 1) ledwiem go w potknieniu utrzymał. 2) w życiu naſzym więcey potknienia niżli krokow.

***Potłaczam**, *v. m.* F. *potłoczę*, natłaczam. voll ſtopfen, voll propfen. embourer, mettre avec force dedans; proſſer, fouler des mains.

*Potłukam się, F. potłukę się, vid. Poniewieram się.

potłuc, tłuc co. zerstoßen. casser, v. a. piler, v. a.

Potłumiciel. m. Bezwinger, Unterdrücker. domteur, m. celui qui domte, qui abbat, qui étouffe.

Potłumiam, v. m. F. potłumię, kogo. unterdrücken, bändigen, ersticken. réprimer, domter abbattre, étouffer éteindre. § potłumił bunt, herezyą, niezgodę.

Potłumienie, n. Dämpfung, Unterdrückung. l'action de celui qui domte, qui étouffe.

Potłumiony, adj. gedämpft, unterdrückt. domté, abbattu, étouffé, éteint,

Potnieię, v. n. schwitzen. suer, więcey potnieią śpiący niźli czuiący.

Potnik, m. g. a. 1) Schwitz-Bank, Schwitz-Stube. 2) Decke von Filz unter dem Sattel. 1) banc à suer; longette aux étuves où l'on sue. 2) pièce de feutre qu'on met sur le cheval sous la sèle.

Potocznie, adv. auf leichte Art in die Runde zu bewegen. d'une maniere facile à tourner en rond.

Potocznik, m. g. a. ziele. (baccabunga) Bachbungen, Wasser-Gauchheil. berle de rivière.

Potoczność, f. potoczystość, f. Beweglichkeit im Umwälzen, in der Umwendung. volubilé, f. facilité à tourner en rond, à rouler. § obrotow niebieskich potoczność; wałka, gałki potoczność.

Potoczny, adj. ⎫ co się łacno toczy.
Potoczysty, adj. ⎭ leicht umzukehren, umzudrehen. qui se tourne aisément; roulant. § taran na kołach przetoż potoczny.

potoczny, pospolity, zwyczayny. täglich, gewöhnlich, oft vorkommend. commun, ordinaire, fréquent, vulgaire. § potoczne sprawy; potrzeby.

Potok, m. 1) Regen-Bach, Regen-Fluth, Feld-Fluth. 2) Thränen-Bach, Thränen-Fluth. 3) fig. Fluth, Fülle. 4) Eyter in einem Geschwür. 5) großes Wasch-Faß. 6) Wappenk. ein Fluß, so mit einem S vorgebildet wird. 1) torrent, m. ravine, f. lavage, m. eau qui vient d'une lavasse. qui croît tout à coup & cause de grands ravages. 2) torrent des larmes. 3) fig. torrent, abondance. 4) matière, sang pourri & corrompu dans un ulcère. 5) cuvier, cuvette propre à laver de linge. 6) Blas. une riviere, on la répréſente par une figure en S. § 1) spadł deszcz tak gwałtowny potoki z gor zebrały, że o przeprawie myśleć niepodobna było. 2) łez potoki; w gorskie się rozpływać potoki. 3) panowanie iego złotym płynie potokiem. *4) rana potokiem (połoką) podeszła. 5) iuż iuſty w potoku piorę.

Potomek, m. Nachkommen, m. Erbe, Kind. successeur, m. descendant, m. enfat, rejetton. § potomkowie to krola wielkiego.

Potomność, f. potomne czasy. die Nachwelt. la postérité; les siécles qui viendront après le nôtre.

Potomny, adj. ktory potym będzie, albo był kiedy po kim. nachkommend; der der auf einen folget oder folgen wird. d'après; qui soit ou qui viendra après qu; suivant. § w potomne wiekować będziesz czasy.

potomni ludzie; potomni nasi. die Nachkommen. la postérité, ceux qui viendroit après nous au monde.

Potomstwo, n. czyie. eines Nachkommen, Nachkommenschaft; Kinder. postérité, race, génération, lignée, les descendants de qu. § bez pomitwa umarł.

małżeństwo iest dla potomstwa. die Absicht des Ehestandes sind die Nachkommen. le mariage est à cause de la génération, de la lignée ou des enfants

Potop, m. Sündfluth. le déluge.

Potopowy, adj. die Sündfluth betreffend. de déluge.

Potowy, adj. od potu, dla potu, do potu. Schweiß-, den Schweiß und das Schwitzen betreffend. de sueur, qui regarde la sueur.

potowe lekarstwo. ein Schweiß-Mittel. un sudorifique; un reméde sudorifique.

Potrącam, v. m. F. potrącę. 1) treiben, einschlagen. 2) an einen stoßen. 3) abziehen; abbrechen, abrechnen. 1) chasser, pousser un clou. 2) heurter contre qu. 3) rabattre; décompter, déduire à qu. sur. § 1) potrącić gozdzia. 2) potrącić kogo koniem, wozem. 3) potrąć mu tę uczynioną szkodę w mycie.

Potrefiam, potrafiać, v. m. F. potrafię, potrafić. 1) einen treffen, malen als der Maler. 2) treffen; nachmachen; eines Hand nachschreiben, nachahmen. 3) errathen, treffen als eines Gedanken. 4) gewachsen seyn; können, vermögen 1) représenter d'après nature, tirer, prendre qu. faire resembler, rencontrer la ressemblance comme le peintre. 3) contrefaire, imiter la main de qu. 3) deviner, recontrer. 4) suffire, être capable à; savoir qu. ch. § 1) malarz

go nie potrafił. 2) potrafił rękę iego z pieczęcia. 3) nie potrafiłeś myśli iego; wyrazić tego nie potrafie. 4) nie potrafisz tego.

malarz go dobrze potrafił. der Maler hat ihn gut getroffen. le peintre l'a bien pris.

Potrafienie, *n*. Nachahmung; das Treffen. imitation, *f*. l'action d'imiter, de rencontrer la ressemblance; l'action de deviner. § to pismo iest biegłe potrafienie stylu Cyceronowego; potrafienie charakteru czyiego, myśli czych.

Potrafiony, *adj*. 1) getroffen. 2) nachgemacht, nachgeahmt. 1) tiré, peint, représenté d'après nature. 2) contrefait, imité. § 1) dobrze potrafiony od malarza.

Potraw, *m*. sianko. Kurz-Grummet, Herbst-Heu. regain, *m*. la seconde herbe fauchée; le petit foin qui recroît depuis la seconde fenaison. § potraw pożyteczny ieżli wielki; potraw już zwieziony.

Potrawa, *f*. Gericht, *n*. Essen, *n*. mets, *m*. viande, manger. § wiele potraw dano? potrawa mięsna, rybna, postna, mleczna.

Potrębuię, *v. m. F. potrąbię*. 1) die Stunden vom Thurm abblasen. 2) Jäger: den Hunden mit dem Hüft-Horn ein Zeichen geben. 1) avertir au son de trompette les heures sonnées. 2) sonner de la trompe aux chiens. § 1) potrębować po zegarze. 2) psom potrębowano.

Potrosze, *adv. vid*. Trocha — *potrosze*.

Potroynik, *m*. } Kaiser-Groschen, Silber-
Potroyny, *m*. } Groschen. petite pièce d'argent valant deux sous.

potroyny, *adj*. 1) dreyfach, aus drey bestehend. 2) dreyspännig. 1) de trois, triple, composé de trois. 2) attelé, tiré de trois animaux. § 1) potroyny grosz. 2) potroyny woz, potroyny cug koni.

potroyny powroz. dreyfacher Strich. corde à trois cordons.

potroyna liczba. gedritte Zahl. le ternaire, un nombre de trois.

potroyny kwiat; *potroyny fiołek*, vid. *brat z siostrą*.

Potrwożyć kogo, *F. potrwożę*, *v. a*. Furcht einjagen. épouvanter qu; donner de la terreur à qu. jetter la terreur dans qu.

Potrzas, *m*. Sache, die mit etwas bestreuet ist. chose qu'on a saupoudrée de qu. ch.

Potrząsam, *v. m*. F. *potrząsnę*. 1) bestreuen. 2) schütteln als mit dem Kopf. 3) schütteln ein Maaß beym Messen. 4) groß thun, prahlen mit etwas. 1) répandre par dessus, saupoudrer; répandre sur qu. ch. un peu pe. 2) branler, hocher. 3) secouer une mesure pleine de grain. 4) faire parade de. § 1) potrząśniy to chlebem tartym, pieprzem. 2) potrząsnął laską, głową, brodą. 3) potrząsać miary, korca, woru. 4) szlachectwem, nauką potrząsać.

Potrząsanie, *n*. potrząśnienie, *n*. Bestreuung. l'action de saupoudrer.

potrząsanie czym. das Schütteln. branle, *m*. secouement, *m*. l'action de celui qui branle.

potrząsanie głowa. das Kopf-Schütteln. le hochement de tête.

Potrzask, *m*. sidełko na ptaki. ein Vogel-Sprenkel. sorte de piége pour attraper les oiseaux.

Potrzaskać co, *F. potrzaskam*, *v. a*. zerschmettern. écraser, fracasser, froisser, briser, mettre en pièces.

Potrzeba, *f*. 1) Nothwendigkeit, Zwang, Noth. 2) Mangel, Dürftigkeit, Armuth. 3) natürliche Nothdurft. 4) Nothdurft, Sache die man nöthig hat. 5) eine Feld-Schlacht. 6) Verrichtung, Sache die man verrichten muß. 1) besoin, contrainte, nécessité qui oblige à faire qu. ch. 2) nécessité, pauvreté, besoin, indigence. 3) nécessités, *f. plur*. fonction naturelle. 4) le nécessaire; chose dont on a besoin. 5) bataille. 6) affaire qu'on doit expédier. § 1) mam wielką potrzebę tam iść, potrzeba nauczy chleba; *prov*. potrzeba nie czeka pogody i woczasu; uciśniony potrzebą; iest w ostatniey potrzebie. 2) dogadzać potrzebie ubogich ludzi. 3) potrzeba potoczna, przyrodzona iako ieść, pić. 4) niewiele potrzebie ludzkiey trzeba; wszystko potrzebie moiey służyło; potrzebie lacno dogodzić, zbytkowi trudna. 5) do potrzeby się gotować; dać, wygrać, przegrać potrzebę. 6) mam tam rożne sprawić potrzeby.

potrzeby, *f. pl*. 1) nöthige Sachen. 2) Zubehör zu einem Kleide. 3) Zubehör, nöthiges Geräthe zum Haus-Wesen, zu einem Handwerk. 1) le nécessaire, les besoins; des choses dont on a besoin. 2) garniture d'habit, fourniture. 3) des meubles, des utenciles, des outils nécessaires à une maison, à un métier. § 1) wszelkie ziemia wydaie potrzeby. 2) potrzeby stołowe, kuchenne, łowcze. 3) potrzeby do szaty iako guziki, prządki &c.

drobne potrzeby do szaty. kleine Zubehör zum Kleide als ein Hut, Handschuh. petite

petite oye, comme un chapeau, les gans.
drwa, mąka na potrzebę, na pochwilek. nöthiger Vorrath von Holz, von Mehl. fourniture, *f.* provision de bois, de farine.
z potrzebę; z potrzeby; wedle potrzeby. nach Nothdurft, so viel es nöthig, genug ist. autant qu'il est de besoin; autant qu'il est nécessaire; autant qu'il en faut; assez. § pieniędzy mu z potrzeby dodawałem; wez pieprzu z potrzeby, wedle potrzeby.
z potrzeby się o tym mowiło. man hat hiervon so viel es nöthig ist, geredet. on en a parlé autant qu'il falloit, autant qu'on a jugé à propos. § dosyć się o tym obszernie i z potrzeby mowiło.
wedle potrzeby długi. lang genung. assez long.
ma z potrzebę pieniędzy do tego. er hat Geld genung darzu. il a autant d'argent qu'il en faut pour cela.
z potrzeby nieuchronney. aus einer unvermeidlichen Nothwendigkeit. par une nécessité inévitable; de nécessité.
co za potrzeby tam masz. was hast du da für eine Verrichtung; was hast du da zu thun. quelles affaires avez-vous là? quelle nécessité vous porte là?
nad potrzebę. mehr als nöthig. plus—qu'il. n'est pas nécessaire; plus—qu'il ne fait § nad potrzebę suknia długa.
po potrzebie przyiaciel. Freund in der Noth. ami dans le besoin.
w potrzebie przyiaciela poznać. den Freund erkennet man in der Noth. on connoît l'ami dans la nécessité, au besoin.
potrzebie (gwałtowney potrzebie) prawa (ustawy) ustępuią. die Noth hat kein Gesetz. la nécessité n'a point de loi; il faut céder obéir à la nécessité.
po potrzebie gdzie iechać. in einer Verrichtung wohin reisen. partir dans une affaire pour un lieu.
Potrzeba, *adj.* trzeba. nöthig seyn, müssen. falloir, avoir besoin, être nécessaire. § mam czego potrzeba; miałem czego potrzeba było; raz umrzeć trzeba; potrzeba było iechać; będzie trzebać; trzeba mi pieniędzy do tego; trzebaby dać temu ubogiemu; nie tylko trzeba ale trzeba koniecznie drwa kupić; nie trzeba lekce ważyć nieprzyiaciela.
nie trzeba, nie potrzeba. es ist nicht nothwendig. il n'est pas nécessaire; il n'est pas besoin.
potrzeba ci tego. du hast das nöthig. vous en avez besoin; il vous en faut.
potrzeba tego. man hat es nöthig. il en faut.
trzeba mi cię. ich habe dich nöthig. j'ai besoin de vous.
trzeba mi cię na słowko. ich habe ein Wort mit dir zu reden. il me faut vous parler; j'ai un petit mot à vous dire.
potrzeba nam chleba. wir brauchen Brod. il nous faut du pain.
powiedzieć co trzeba było mowić. sagen was man zu sagen nöthig hatte. dire ce qu'il falloit dire.
Potrzebnie, *adv.* nothwendiglich, unvermeidlich. nécessairement, de nécessité, absolument.
Potrzebny, *adj.* 1) nothwendig, nöthig. 2) bedürftig, der etwas benöthigt. 1) nécessaire. 2) nécessité; qui a besoin qui est dans la nécessité; qui a besoin de. § 1) te rzeczy są potrzebne. 2) potrzebnych wspomagasz; iest potrzebny łaski, powagi twoiey.
potrzebnym się czynić. sich in alles mengen, thun als wenn man unentbehrlich wäre. faire le nécessaire.
potrzebnym się uczynić. sich unentbehrlich machen. se rendre nécessaire.
potrzebne naczynie. ein Nacht-Stuhl. chaise percée; selle.
Potrzebuię czego, *v. a.* 1) brauchen, nöthig haben. 2) von einem haben wollen, erfordern. 3) herbey rufen; einen zu sprechen verlangen. 1) avoir besoin, avoir affaire de 2) exiger, demander, désirer, prétendre qu. ch. de qu. 3) demander qu. à parler. § 1) potrzebuię tey księgi. 2) potrzebuię tego po tobie; pytay się czego potrzebuię; potrzebuie tego po mnie miłość bliźniego. 3) pytał się kto go potrzebuie; potrzebuią Was Pana.
nie potrzebuię twego pochlebstwa; nic mi po twoim pochlebstwie. ich brauche nicht, ich habe deine Schmeichelen nicht nöthig. je n'ai que faire de votre flatterie.
nie potrzebuię cię. ich verlange, ich brauche euch nicht. je ne veux pas de vous; je n'ai pas besoin de vous.
czegoż Was Pan potrzebuiesz? was belieben sie? que vous plait-il Monsieur?
potrzebuię winu. ich habe Wein nöthig, ich brauche Wein. il me faut du vin.
Potrzecie, *adv.* trzeci raz. zum dritten. en troisième lieu.
Potrzos. *m.* wrobel trzcinny. Rohr-Sperling. passereau cannier, qui se nourrit aux joncs & aux roseaux.
Potrzymuię. potrzymywam, potrzymywać, potrzymować; potrzymać, *F. potrzymam, v. a.* 1) ein Weilchen halten. 2) an-

2) anhalten als das Wetter. 1) tenir un moment qu. ch. 2) continuer, *en parlant du mauvais ou du beau tems.* § 1) potrzymay mi kapelusz. 2) śniegi aż do nowiu potrzymaią.

Potucha, *f.* otucha. 1) Muth, gute Hoffnung. 2) gutes Anzeigen. 1) courage, *m.* bonne espérance. 2) bon signe. § 1) dać, czynić komu potuchę.

Potulny, *adj.* stoisch, streng, unbeweglich. stoique, sévere, grave, qui ne s'ébranle de rien; qui est d'une humeur singulière. § potulnego umysłu człowiek.

Poturbowanie umysłu. Unruhe des Gemüths. inquiétude, *f.* chagrin, *m.* trouble, *m.*

Poturbowany na umyśle. unruhig, sorgen-voll. chagrin, inquiet.

Poturbowany, *adj.* } der ein Türk geworden
Poturnacy, *adj.* } ist. qui est devenu Turc, qui a ambrassé la religion Turque.

Poturczyć kogo, poturczę einen zum Türken machen. faire qu. Turc.

poturczyć się. Türkisch werden. devenir Turc, se faire Turc.

Potuszam potuszać, potuszyć komu czym, *F. potuszę.* 1) einem Muth, Hoffnung machen. 2) einem den Zügel schießen lassen. 1) encourager qu; flatter qu. d'un bon succès, faire espérer, promettre beaucoup à qu. 2) lâcher, lâcher la bride à qu. § 1) pierwsza wygrana mu dalszemi potuszyła zwycięstwami. 2) potuszył Kozakom, aby kray ten niszczyli.

Potwarca, *m.* Verläumder, Lästerer. calomniateur, *m.* celui qui accuse faussement.

Potwarczyna, *f.* Verläumderinn, *f.* calomniatrice, *f.*

Potwarliwie, *adj.* } verläumderischer Wei-
Potwarnie, *adj.* } se. calomnieusement, faussement.

Potwarliwy, *adj.* } verläumderisch. ca-
Potwarny, *adj.* } lomnieux, faux.

Potwarz, *f.* 1) Verläumdung, Lästerung. 2) *obs.* Antlitz. 1) calomnie, *f.* fausse acusation. 2) *oos.* de visage.

Potwarzam kogo o co. verläumden. calomnier, accuser, blâmer faussement, imposer à qu. des crimes.

potwarzyć kogo o łeż. einen Lügen strafen. démentir qu.

Potwierdzam co albo czego, *v. m.* F. *potwierdzę.* bestätigen. confirmer, approuver, *v. a.*

potwierzić co przysięgą. eidlich bestärken. affirmer.

podwierdzić co drugi uczynił. genehm halten, eines andern Handlung bestätigen. ratifier.

zdanie potwierdzaiące. ein bestätigender Satz. affirmatif; proposition affirmative.

Potwierdzanie, *n.* potwierdzenie, *n.* Bestätigung, Genehmhaltung. approbation, *f.* confirmation, ratification, *f.*

Potwierdziciel, *m.* Bestätiger. celui qui approuve, qui ratifie.

Potwierzony, *adj.* bestätigt. confirmé, ratifié, approuvé.

Potwora, *f.* Mißgeburt. un monstre.

potwora polna. Feld-Geist. un spèctre de campagne.

potwor leśna. Wald-Gott. un satire.

*Potworny, Podwoyny. doppelt. double.

**potworna trąba, Puzan.* eine Posaune. trompette harmonieuse.

Poty, *adv.* 1) so lange. 2) bis hieher, bis an diesen Ort. 1) jusqu' à cette heure, jusqu'ici. 2) jusques là, jusques à ce lieu. § 1) poty czekay, aż przyydę 2) poty woda stała.

Potyczka, *f.* Schlacht-Treffen. combat, *m.* bataille, *f.* § potyczkę zwieść.

potyczka walna. Haupt-Treffen, Haupt-Schlacht. bataille décisive. § do walney przyyść nie mogło potyczki.

Potyczkowy, *adj.* zum Treffen gehörig; Schlacht. de combat, de bataille.

Potykam, potykać, *v. m.* F. *potkam, potkać, potknę, potknąć.* 1) einen begegnen. 2) einem zustecken; heimlich geben. 3) einem etwas anbieten. 1) rencontrer qu; trouver qu. par hasard. 2) couler, faire glisser, fourrer qu. ch. à qu.; mettre sécretement qu. ch. dans les mains de qu. 3) offrir, faire une offre de qu. ch. à qu. § 1) potkałem markę twoię na drodze. 2) poderknął sędziemu ręce; synowi pieniądze matka potknęła. 3) potknąłem go z talarem, z zegarkiem.

potyka mię co, trafia mi się. es begegnet mir etwas. il m'arrive qu. ch. § wielkie mię potkało nieszczęście.

to cię ode mnie potka. das wird dir von mir begegnen. c'est ce que vous aurez à attendre de moi.

nigdy mię to ieszcze nie potkało. niemahls ist mir dergleichen begegnet. je n'ai jamais en de telle reconrre; il ne m'est jamais arrivé cela.

potka cię ode mnie wdzięczność. erwarte von mir eine Dankbarkeit. attendez de moi une recompence, une reconnoissance.

potka mię za to wielki kłopot. davor werde ich großen Verdruß haben. j'en aurai beau-

beaucoup d'embarras, beaucoup de peine.
potkać się, potykać się, potkam się, potykam się. 1) sich begegnen. 2) sich mit einem in ein Gefecht, in eine Schlacht einlassen. 3) stolpern, straucheln. 4) stolpern, fehlen, irren. 1) se recontrer avec qu. 2) se rencontrer par hasard; se battre, s'entre choquer; en venir aux mains avec les ennemis. 3) broncher, choper, trébucher, faire un mauvais pas, un faux pas. 4) broncher, faire une légere faute, se tromper, se méprendre en. § 1) potkał się ze mną na drodze, potkaliśmy się z sobą. 2) nie śmiał się sam potkać; w ręcz się mieczami potikali. 3) koń się potknął; potknęła się na kamieniu. 4) w rachunkach się często potyka; potkał się w tym.
Potykanie, *n. vid.* Potkanie, Potknienie.
Potykiwam komu: einen duzen, du heissen. tutoyer, tutayer qu; parler à qu. par tu ou paroi.
Potykiwacz, *m.* Duzer, *m.* celui qui tutaye.
Potykiwanie, *n.* das Duzen. tutoyement.
Potym, *adv.* hernach, nach diesem. après; après cela, ensuite. § potym dam.
na potym. in Zukunft, ins künftige, hernach. à l'avenir, après cela. § ludzie na potym mowić będą.
dzień potym. der Tag hernach. le jour suivant; le lendemain.
po tym, vid. Ten.—*co mi po tym.*
Poufać komu co, F. *poufam.* einem anvertrauen. confier à qu. qu. ch.
poufać się komu. sich einem anvertrauen. se fier, se confier à qu.
Poufanie, *n.* Vertrauen, *n.* confidence, *f.*
Poufale, *adv.* auf eine vertraute Art. privément, confidemment.
Poufałość, *f.* 1) Vertrauen, Vertraulichkeit. 2) Freyheit, die man sich nimmt. 1) confidence, *f.* familiarité, privauté. 2) liberté, *en terme de civilité.* § 1) w mienaruszoney z sobą żyli poufałości. 2) biorę socie poufałość pisać do Was Pana.
Poufały, *adj.* vertraut. familier, privé, affidé, intime. § poufały to moy przyiaciel.
Poufała, *f. f.* die Vertraute. confidente, *f.*
Poufały, *f. m.* ein Vertrauter; der Vertraute. confident, *m.*
Powab, *m.* Ankirrung, Lockspeise; Annehmlichkeit. appas; charme, *m.* attraits, *plur.* § dosyć to czyni powaku; kray ten od samego przyrodzenie ma wielki powab.
Powabnik, *m.* Anlocker. celui qui charme.
Powabniczka, *f.* Anlockerinn, *f.* femme ou fille pleine de charmes; charmeuse, *f.* celle qui attire par ses attraits.
Powabny, *adj.* anlockend, liebreizend, angenehm. plein de charmes; charmant, qui plait, qui attire. § powabna w czytaniu księga; człowiek w presencyi uradny, do Panow (Panom) powabny.
Powaga, *f.* poważność, *f.* 1) Ansehen, Credit. 2) Ansehnlichkeit, Ernsthaftigkeit. 1) autorité, *f.* crédit, *m.* réputation, *f.* 2) dignité, grandeur, *f.* noblesse, gravité, § 1) wielką ma powagę u dworu, u krola; powagę czynić, dać komu; powagi i podości przestrzegać. * 2) powaga (poważność) tdy sprawy wyciąga po mnie: czczę powagę starca tego.
powagę stroić; uprząść postawę. ein Amtsgesicht machen. prendre son sérieux; faire un visage de magistrat.
**na Pował, *adv.* rücklings, auf den Rücken, über den Haufen. sur le dos; à la renverse. § mię go na pował; leżą trupy na pował; padł.
Powała, *f.* strop. Bauk. getäfelte, gegypste oder gemalte Zimmer-Decke. *Archit.* lambris, sofite, plat-fond, *m.* § wała w pałacu malowana.
złocić powałę. die Zimmer-Decke vergolden. lambrisser d'or un plat-fond.
powała herb, vid. Pogończyk.
Powalam *v. m. F. powalę.* umwerfen, niederwerfen. terrasser, renverser, mettre à la renverse qu. § powalił sługę przez kiy, przez nogę.
powalić się. in die Länge hinfallen. se renverser, tomber par terre.
Powalenie, *n.* 1) das Umwerfen, Umsturz. 2) ein Fall auf die Erde. 1) renversement, terrassement. 2) chûte, *f.* trébûchement, *m.* culbute, *f.*
Powałka, *f.* Art von Brödchen, so den Bettlern ausgetheilt wird. sorte de pain qu'on distribue aux pauvres.
Powarzyć, *v. m. F. powarzę.* 1) viele Gerichte kochen. 2) rühren, als der Frost das Obst. 1) cuire au pot beaucoup de mets. 2) brouir, embouiner, faire couler; gâter, brûler par le froid ou par frimas. § 1) powarzył potrawy na kilka dni. 2) mroz powarzył zioła, kwiaty, drzewa.

powarzyć się od mrozu. vom Froste gerühret werden. couler, périr, se gâter par le froid.

Powarzenie mrozem. der Brand an den Gewächsen von einem Froste. brouissure, *f.* le mal causé aux plantes par la gélée.

Powarzony mrozem. vom Froste gerührt, verwelkt. embruiné, gâté, brûlé par le froid.

Powąz, *m. g. powęza.* Heu-Baum, Ober-Baum, womit das Heu an den Wagen gedrücket wird. perche, *f.* grande bille dont on serre le foin lorsqu'on l'a transporté sur un chariot.

Poważam, *v. m.* F. *poważę.* 1) hochachten, ehren, werth halten. 2) davor halten, deuten. 1) estimer, avoir de l'estime pour; faire état de; honorer 2) interpreter, croire, reputer; tenir qu. ch. à (pour). § 1) poważaią go u dworu. 2) tę deklaracyą tak sobie poważał, że *&c.*

poważać się, poważam się czego, v. a. sich erkühnen; sich unterstehen. oser faire qu. ch; prendre la liberté de; entreprendre. § iesżcze się poważam uniżoną moię wnieść prośbę do Was Pana; ktoby stanąć upornia przy tym się poważał.

Poważenie, *n.* Hochachtung, Ansehen. estime, *f.* crédit, *m.* considération, *f.* réputation, *f.* § w wielkim iest poważeniu.

Poważnie, *adv.* mit Ernsthaftigkeit. gravement, avec gravité, serieusement. § poważnie mowi, się sprawuię.

Poważność, *f.* 1) Wichtigkeit, Hoheit einer Sache. 2) Ansehnlichkeit, Ernsthaftigkeit, ernsthaftes Wesen. 3) Sternk. die Größe eines Sterns. 1) gravité, *f.* importance, *f.* conséquence, considération. 2) le sérieux d'une personne; gravité; mine, air grave. 3) *Astron.* la grandeur d'une étoile. § 1) poważność urzędu, mowy, materyi tego wyciąga. 2) przy wrodzoney swoiey poważności łaskawym iednak na niego spoyrzała okiem. 3) Oko bykowe iest gwiazda pierwszey poważności.

Poważny, *adj.* 1) ansehnlich, ernsthaft, gravitätisch. 2) ernsthaft, wichtig. 1) grave, sérieux, qui a de la gravité, qui est plein de gravité. 2) grave, important, de conséquence. § 1) poważny względem cnoty, wiary, mniemania dobrego; poważny chod człowieka, konia; poważny to człowiek a bez pychy; poważny autor, Kato; poważny w postępkach. 2) poważną trzymał mowę; poważna to materya, rzecz sprawa.

poważne zdanie, vid. Wotum.

Powdowiały, *adj.* verwittwet. 2) Waysen-; seines Königs oder Ober-Herrn beraubet. 1) veuf; qui a survecu à sa femme ou à son mari. 2) veuf, privé de son Roi, de son suverain. § poiłą powdowiałą siostrę moię. 2) powdowiały stan Rzeczypospolitey.

Powdowieć, E. *powdowieię, v. n.* zum Wittwer, zur Wittwe werden. devenir veuf ou veuve.

Powerek, *m. g. powerka.* drąg tragarski. Träger-Stange, Zober-Stange. tinet, *m.* barre ou long bâton de crocheteur.

Powiadacz, *m.* Erzehler, *m.* raconteur, *m.* narrateur, *m.*

powiadacz do ucha. Einhelfer, der einem ins Ohr saget. souffleur, *m.* celui qui suggère à qu. lorsqu'il parle.

Powiadam, *v. m. F. powiem.* 1) sagen. 2) erzählen. 3) drohend: sagen, reden. 1) dire. 2) raconter; dire une chose qui s'est faite. 3) *en ménaçant:* dire donc, parler donc. § 1) powiedz prawdę; bowiadałem ia to; są co powiadaią. 2) powiedział mi całą sprawę. 3) toć powiadam, że.

powiadayże. rede denn, sage was du zu sagen hast. parlez donc.

powiadaią. man saget. on dit. § tak powiadaią; dakci powiadaią więc nie wiem; powiadano że.

iak powiadaią. wie man sagt. comme on dit; à ce qu'on dit.

powiadam że nie tak. ich sage, daß es nicht so ist. je dis que non.

powiadać piszącemu, dyktować. einem dictiren. dicter à qu.

niemasz co powiadać daley. davon kann man weiter nichts sagen. c'est tout ce qu'on en peut dire.

powiadać komu do ucha; ratować pamięć czyią poszeptem. einem in einer Rede einhelfen. souffler, suggérer à celui qui parle en public.

Powiadanie, *n.* rozpowiadanie, przekładanie. eine Erzählung, das Sagen, das Erzählen. le dire, l'action de dire; recit, narration, relation; un narré.

zbytnie powiadanie. üble Nachrede. médisance, faux raport. § nie strzeże się zbytniego powiadania o sobie.

powiadanie z posłuchu. ein Hören-Sagen. un ouy-dire.

Powiadomy, *adj.* wiadomy. kundig, erfahren. expert, entendu en qu. ch.

Powiara, *f.* powieranie, *n.* zabobon. Aberglauben. superstition.

Powiastka.

Powiastka, *f.* Histörchen, *n.* Sage, *f.* historiette, *f.* conte, *m.*
Powiat, *m.* Landschaft, Kreis; Distrikt einer polnischen Woywodschaft. un cercle, terre, canton; un district d'un Palatinat en Pologne. § w Powiecie Ziemskie Sądy bywaią.
**Powiat duchowny; Biskupstwo.* Bißthum bischöfliche Pflege. un Diocèse.
Powiatowy, *adj.* 1) Kreis-; zu einem Kreis gehörig. 2) Land-, das im Lande wächst oder gemacht wird. 1) du district d'un Palatinat, qui est de district. * 2) du pays, du cru du lieu ou l'un est. § 1) powiatowe Woysko pod iego regimentem. 2) wino, sukno powiatowe.
seymik powiatowy. Kreis-Land-Tag. diétine, *f.* ou assemblée des gentils-hommes d'un district.
Powicie, *n.* 1) Windeln; Wickel-Zeug eines Kindes. 2) das Wickeln eines Kindes. 3) Niederkunft, Entbindung; Geburt eines Kindes. 1) maillot, *m.* couche, *f.* langes & bandes dont on emmaillotte un enfant. 2) l'action d'emmailloter un enfant. 3) accouchement; naissance d'un enfant. § 1) dziecię w powiciu leży. 2) byłem przy powiciu iego. 3) szczęśliwego małżonce Was Pana życzę powicia.
Powidła, *plur.* Mus, eingesottener Saft eines Obsts. rob, *s.m.* conserve liquide; suc de fruits cuits. § powidła smażyć; powidł (powideł) z węgierek smelcowanie.
Powieka, *f.* Augen-Lied. paupière de l'oeil.
powieki wyższe. die Ober-Augenlieder. les paupières d'en haut.
powieki niski. die Unter-Augenlieder. les paupières d'en bas.
powiek brzegi, z ktorych włosy wyrastaią. Rand der Augenlieder. le bord des paupières.
powiek włosy. die Augen-Wimpern. les poils des paupières.
powieki niskiey upadnienie, obwiśnienie. Verdrehung des Unter-Augenliedes. maladie des yeux, qui est cause que la paupière d'en bas ne joint point celle d'en haut.
powieki wyższey podniesienie. Hasen-Auge, Verdrehung des Ober-Augenliedes. lagophtalmie; *f.* oeil de lièvre.
powieki otworzyć. die Augen öffnen. déciller les yeux.
Powiększam, powiększać, *v. m. F. powiększę, powiększyć.* vergrößern, größer machen; vermehren. aggrandir, faire plus grand; augmenter. § Anglikowie powiększaią potęgę morską.
powiększa się czego. v. imperf. es vermehret sich etwas. il s'augmente. § w tym lesie zwierza się co dzień powiększa.
Powielam, powielać. E Powielę, powielić. die Zahl der Sachen vermehren. multiplier augmenter le nombre de.
Powielanie, *n.* Powielenie, *n.* Vermehren. augmentation, *f.* multiplication, *f.*
Powielony, *adj.* vermehren. multiplié, augmenté en nombre.
*Powieranie, *adj.* Powiara.
Powierzam, powierzać, czego komu, *v. m. F. powierzę, powierzyć.* 1) anvertrauen. 2) hinterlegen, in Verwahrung niederlegen, deponiren. 1) confier à qu. 2) déposer, mettre en depôt.
powierzyć się komu. sich einem anvertrauen. se fier, se confier à qu; s'abandonner à la fidelité de qu.
Powierzchnie, } *adv.* 1) von außen,
Powierzchownie, } von oben, oben her, äußerlich. 2) äußerlich, dem äußerlichen Ansehen nach. 1) par les dehors; en dehors; superficiellement; en superficie. 2) en apparence, extérieurement, en extérieur. § 1) powierzchownie raniony. 2) pokazował powierzchownie że.
Powierzchność, Powierzchowność, *f.* 1) Fläche, Ober-Fläche, auswendige Seite, 2) äußerliches Wesen; äußerliches Ansehen. 3) Meßk. die Fläche einer Figur. 1) dehors, surface, face; la superficie de quoi que ce soit. 2) le dehors, l'extérieur, apparence, 3) *Géom.* surface, face, superficie d'une figure. § 1) powierzchność ciała. 2) te powierzchowności nie mało do powagi są pomocne. 3) powierzchność figury pełney, bryły, kostki; do powierzchowności albo płaszczyzny dłuż i szerz należą, ale nie głębokość.
Powierzchowny, *adj.* powierzchny, *adj.* powierzchowy, *adj.* nie wnętrzny, na wierzchu leżący. 1) auswendig, das von außen ist. 2) Schein-, äußerlich. 1) superficiel, qui est en superficie, qui est en dehors, qui est de dehors. 2) extérieur, apparent, faux; qui regarde les choses de dehors. § 1) strona powierzchowna. 2) powierzchowena to tylko cnota, szczęśliwość.
Powierzenie, *n.* komu czego. Anvertrauung. l'action de confier qu. ch. à qu. § 1) powierzenie komu czego na testamencie;

testamencie; powierzenie komu pokładu, sekretu.

Powierzony, *adj.* 1) anvertraut. 2) hintergelegt, deponirt. 1) coupé. 2) mis en dépôt.

powierzona rzecz na testamencie. ein Fideicommiß, vertrauliche Vererbung; Vermächtniß, so der Erbe einem andern aushändigen soll. fidei-commis, *m.* ce qu'on laisse à qu. à condition de le remettre entre les mains d'un autre.

powierzoną rzecz na testamencie przyimujący. vertraulicher Erbe. fidei-comissaire, chose pour la rendre à celui qu'on à faire, *m.* celui à qui on a confié une nommé dans le testament.

Powieść, *f.* 1) Sage, Rede, Geschrey. *2) Sprüchwort, Spruch. 1) bruit qui court. 2) mots sententieux qui tiennent quelque choses du proverbe. § 1) powieść wczoray była ze. *2) powieść (przypowieść) pospolita niesie.

powieść znamienita. merklicher Spruch. un apophtegme; proverbe vif & court.

z powieści. vom Hören=Sagen, par renommée, par un ouy-dire. § znam go z powieści.

Powietrze, *n.* 1) die Luft. 2) die Pest. 1) l'air, un des quatre élements 2) peste, *f.* contagion, *f.* § 1) powietrze dobre, złe, zdrowe; ptak przez powietrze lata; służy, nie służy mu tu powietrze. 2) powietrze morowe; powietrze tam panuie.

powietrzem zarażony. verpestet. pestiféré; empesté.

powietrzem zarazić. mit der Pest anstecken. infecter qu; donner, apporter, communiquer la peste à.

Powietrznik, *m. g. a. wiewek.* Wetter-Hahn. girouëtte, *f.* § za wiatrem idą powietrzniki; za nim się iak powietrznik obraca.

Powietrzny, *adj.* 1) Luft-, luftig. 2) Pest-. 1) aërien, *adj.* qui tient de l'air, qui est de la nature de l'air. 2) pestilenciel, pestilent. § 1) piorun przepada przez powierzny kray wielkim grzmotem. 2) powietrzna febra, zaraza.

powietrzne myślistwo. der Vogel-Fang, das Vogelstellen. oiselerie, *f.* la chasse aux oiseaux.

powietrzne ziele, żywiczka. (chamaepitis) Je länger je lieber, Feld Cypreß, Schlag-Kräutlein. ive muscate, *f.* chamepiteos, *m.*

*Powiewaczka, *f.* wachlarzyk. ein Fecher. éventail.

Powiewam, powiewać, *v. m. F. powieię, powiać.* 2) wehen. 2) Wind machen, fächeln. 3) werfen, sichten das Getreide. 1) souffleur sur; agiter qu. ch. comme le vent. 2) éventer; faire, donner du vent, de l'air avec qu. ch. 3) vanner du blé. § 1) wiatr liście powiewa; powiewa mię wiatr. 2) powiewać co (na co) wachlarzem. 3) powiewać zboże zmłocone.

idzie gdzie go wiatr powieie. er ist so veränderlich als der Wind. il tourne à tous vens comme une girouette.

powiewać się. powiewam się. 2) sich fächeln. 2) vom Winde beweget werden. 1) s'éventer, se donner du vent à soi même. 2) être exposé au vent, être agité du vent; flotter,

powiewaiący się. flatternd, vom Winde bewegt, herum fliegend. flottant, agité du vent.

powiewa tu wiatr. hier ist es luftig. il fait ici bel air; cet endroit a de l'air.

Powiewanie, *n.* das Anwehen, Anblasen. doux souffle d'un vent; haleine du vent.

**Powiewny, *adj.* günstig, erwünscht, angenehm. propice, favorable, agréable. § powiewniesze otrzymał nowiny.

wiatr powiewny. günstiger Wind. vent favorable; vent en poupe. § powiewnym zeglować wiatrem.

Powiiam, powiiać, *v. m. F. powinę. powinać.* 1) windeln, wickeln ein Kind. 2) niederkommen, gebähren. 3) fig. verursachen, hervorbringen. 1) bander, emmailloter, mettre un enfant dans son maillot. 2) mettre au monde, enfanter. 3) *fig.* faire naître, produire, causer. § 1) mamka iuż dziecię powiła. 2) syna, korkę powiła. ** 3) interesa Frankuskie to nieszczęście powiły.

powiionie, *n.* das Wickeln eines Kindes. l'action d'enmaillotter un enfant.

Powikłać co, F. *powikłam, v. a.* 1) verwirren als Zwirn. 2) verwirren, in Unordnung bringen. 1) entortiller, *v. a.* entrelacer, embarrasser, embrouiller, *v. a.* mettre en désordre, troubler qu. ch.

powikłać się, powikłam się. sich verwirren, in Unordnung kommen. s'entortiller, s'embrouiller, s'embarrasser, s'entrelasser.

Powikłanie, *n.* Gewirr, Verwirrung. entortillement, *m.* entrelacement, *m.* brouillerie, *f.*

Powikłanie, *adv.* verwirrt, auf eine verwirrte Art. d'une manière embrouillée.

Powikłany, *adj.* verwirrt. entortillé, embrouillé, entrelacé, *adj.*

Powinąć, F. *powinę*. verrenken. disloquer, démettre, *v. a.* § powinął nogę.
Powinienie, *n.* Verrenkung. dislocation.
Pominien, *adj. vid.* Powinny.
Powinność, *f.* 1) Obliegenheit; Pflicht, Schuldigkeit. 2) Amts-Pflicht. 3) Dienst so man seinem Obern zu leisten schuldig ist. 4) gehörige Arbeit, Pflege, die man bey Sachen beobachten muß. 1) devoir, obligation. 2) le dû, office, *m.* fonction d'un emploi. 3) service, *m.* charge personelle qui oblige les sujets à faire qu. ch. 4) façon, labour, travail qu'on est obligé de faire en produisant qu. ch. § 1) zatrzymać kogo w powinności; powinności moiey zawsze przestrzegać będę. 2) Trybunał w powinności mieyskie wdawać się nie ma; powinność to sędziego; powinność swoię odprawować; ustąpić swoiey powinności. 3) libertacya od mieyskich powinności i podatkow; chłopi z powinności się do roboty maią. 4) rolnik robotny żadney w uprawie roli nie uchybi powinności.
powinność miesięczna. die Monats-Zeit der Weiber. les fleurs, *f.* les ordinaires, *m.* les mois, les régles des femmes. § powinności miesięczney przestrzego.
Powinny, powinien, *adj.* 1) schuldig, gehörig. 2) ein Verwandter; verwandt. 3) verwandt, das mit einer andern Sache eine Verwandtschaft hat. 1) dû, *adj.* ce qu'on doit, à quoi l'on est obligé; convenable; tel qu'il faut. 2) un parent; celui qui nous est uni par le sang; proche, apparenté, allié. 3) connèxe, qui a de la connèxité, du rapport avec une autre chose. § 1) powinną ci świadczę posługę; powinne ci oddaię posłuszeństwo; powinney uchybił usługi. 2) powinny mu iestem; powinnych (powinnowatych) swoich do siebie zaprosił. 3) te dwie rzeczy są powinne przez wzaiemną relacyą.
powinienem (powinien iestem) to uczynić. ich bin schuldig, ich bin gehalten, ich bin verbunden, das zu thun. je suis tenu, je dois, je suis obligé, j'ai de l'obligation de faire cela. § powinna matki swoiey słuchać; powinieneś był pisać.
powinienem komu. 1) einem etwas schuldig seyn. 2) einem vor etwas verbunden, verpflichtet seyn. 1) devoir à qu. qu. ch. 2) être obligé, être redevable à qu. de qu. ch. § 1) powinnam tobie wszelką usługę. 2) powinieneś mu bardzo wiele za to dobrodzieystwo; będąc za to bardzo powinien.
*powinno (*powinne) to bydź.* das muß seyn, das soll seyn. cela doit être. § powinno to bydź, gdyby praw przestrzegano.
Powinowactwo, *n.* powinowatość *f.* 1) Verwandschaft, Bluts-Freundschaft. 2) die insgesammten Verwandten. 3) Verwandschaft, Verhältniß der Dinge mit einander. 1) parenté, *f.* parentage, *m.* parentelle, *f.* 2) parenté, *f.* tous les parents de qu. 3) connèxité, rapport d'une chose à une autre. § 1) mam z nim powinowactwo; sięga mię powinowactwem; wszytkie powinowactwo po nim w żałobie. 3) te cnoty powinowactwo maią.
powinowatość po oycu. Bluts-Freundschaft. consanguinité, *f.* parenté par la linge masculine; agnation, *f.*
powinowatość z małżeństwa. Schwägerschaft. affinité, *f.*
Powinowaty, *adj.* ein Verwandter. un parent.
powinowata, f. eine Verwandtinn. parente, *f.*
powinowaty po oycu; przyrodzony po oycu. Bluts-Freund von väterlicher Seite. agnat, *m.* parent du côté paternel.
bliskim moim iest powinowatym. er ist mir nahe verwandt. il me touche de près.
powinowaty z małżeństwa. verschwägert. allié, uni d'alliance avec qu.
Powiślanin, *m.* Innwohner von jener Seite der Weichsel. habitant du pays qui est au delà de la Vistule.
Powiślanka, *f. f.* Innwohnerinn jenseits der Weichsel. femme du pays situé audela de Vistule.
Powiślny, *adj.* jenseit der Weichsel wohnend. qui est au delà de la Vistule.
Powity, *adj.* 1) gewickelt. ** 2) geboren. 1) emmailloté. **2) né, venu au monde.
Powłaczam, } powłoczę, *v. m. F. powło-*
Powlekam, } *kę.* 1) beziehen, überziehen als ein Küssen. 2) beziehen, beblechen, mit Zinn, mit Leder beschlagen. 1) mettre une envelope par dessus une chose; envelopper, couvrir, garnir comme un coussin d'une taye. 2) ferrer, plaquer couvrir, revêtir, garnir de toile, de cuire. § 1) powlecz te poduszki i pierzynę; te ozdoby śmierć czarnym powłoczy cieniem. 2) niekształtnie to powlokł cyną, blachą, skorą.
powłoczyć się. herum treiben. roder, se trainer; etre vagebond.
rana się strupem powlekła, die Wunde hat sich mit einem Grinde bezogen. la playe a fait une croute, s'est couverte d'une croute.

 Powłeczony,

Powleczony, *adj.* } 1) überzogen, bezogen,
Powlekany, *adj.* } 2) beschlagen, belegt. 1) enveloppé, couvert de. 2) plaqué, couvert, garni de. § 1) powleczona pościel. 2) złotem powlekana ładownica.

Powłok, *m.* Streich-Netz Rebhüner zu fangen, Tiraß. tirasse, *f.* traineaux, *plur.* sorte de filet pour prendre les perdrix.

Powłoka, *f.* 1) Ueberzug über eine Sache. 2) *fig.* Decke, Vorhang. 1) enveloppe, *f.* fourreau, *m.* tout ce, qui sert à envelopper & couvrir une chose; couverture, garniture. 2) *fig.* bandeau, voile, *m.* tout ce qui cache qu. ch. § 1) powłoka na kśiędze. 2) oczy mu śmiertelną zaszły powłoka.

powłoka na pochwę. Ueberzug über eine Degen-Scheide. faux-fourreau de l'épée.

powłoka na pościel; poszewka. Bett-Ueberzug. raye, *f.*

powłoka czasu; odwłoka. Verschub. retardement, *m.* remise, *f.*

Pownętrznie, *adv.* inwendig, innerlich. intérieurement, en dedans, dans l'intérieur; au dedans. § każdy pownętrznie ma swoiego mola, *prov.*

Pownętrzność, *f.* das Innerliche, das Inwendige. l'intérieur, le dedans.

Pownętrzny, *adj.* eig. u. fig. innerlich, inwendig. *prop.* & *fig.* intérieur, *adj.* qui est au dedans.

Powod, *m.* 1) Anfang, Ursprung. 2) Anlaß, Ursache, Gelegenheit. 3) Leitung, Lenkung. 4) Führung eines Hand-Pferdes. 5) Führung, Fortgang. 6) der Kläger in den Gerichten. 1) commencement, *m.* origine, *f.* principe, *m.* 2) occasion, sujet, cause, lieu, prise. 3) guide, direction, maniment, conduite. 4) maniment du cheval de main. 5) succès, progres. 6) complaignant, acteur, demandeur. § * 1) od powodu (początku) miasta tego. 2) tyś mi był powodem do tego; strzeż się powodu do złego; wielki powod daie komu do czego. 3) nierozumny za cudzym powodem chodzi. 4) rzemień do powodu konia. 5) fortuna pomyślnemi powodami nadzieie iego uprzedza; z dobrym powodem co czynić.

konia na powodzie prowadzić. ein Pferd am Zaume führen. mener un cheval à la main sans monter dessus.

dać komu powod do czego. einem Anlaß zu etwas geben. donner lieu à.

Powodnik, *m.* ein Führer des Hand-Pferdes. meneur d'un cheval de main.

Powodny, *adj.* anläßiglich; der Anlaß giebet. occasionel, *adj.* qui donne occasion. § powodny to człowiek; powodna to rzecz do tego.

powodna strona. in den Gerichten: der Kläger. *Palais*: acteur, demandeur, *m.*

koń powodny? *koń na powodzie.* ein Hand-Pferd. cheval de main, *m.*

Powoduię, *v. a.* führen leiten. conduire, guider, mener, *v. a.* § słaba go powoduie ręka.

Powodź, *f.* 1) Ueberschwemmung, Austritt eines Flusses. 2) Thränen-Guß. 3) *fig.* Ueberfluß, Gold-Grube. 1) inondation, *f.* débordement d'eaux. 2) torrent des larmes. 3) *fig.* abondance, richesse, source d'or. § 1) powodoź rzéki, źrzodła; powodź albo wezbranie wod wielki. ** 2) krwawą łez gromadnych zalewa się powodźią; płaczliwa powodź. 3) szukał sposobow iako osuszać złotą powodź poddanych swoich.

Powodzenie, *n.* 1) Wohlseyn, Wohlergehen. 2) Fortgang, Ausgang. 1) prospérité, bonne fortune. 2) progrès, succès, *m.* réussite, *f.* § 1) wszelkiego ci z niebios życzę powodzenia; powodzenie złe, dobre. 2) powodzeniem ludzie sprawy mierzą, nie mądrym baczeniem; powodzenie dobre, złe.

Powodzi się, *v. imper.* F. *powiedzie się.* 1) einem übel oder wohl gehen. 2) gelingen, von statten gehen. 1) se porter mal ou bien; être en bon ou en mauvais état ou santé. 2) aller bien ou mal; réüssir; tourner bien ou mal; avoir du succès. § 1) powodzi się mu dobrze, źle; iak się Was Panu powiodło. 2) powiodła mu się ta sprawa; nic mu się nie powodzi; powodziło mu się wszystko, cokolwiek zamyślał; nie powiodło się powiodło.

tak się powodzi? wie gehet es? comment va-t-il?

Powodztwo, *n.* in den Gerichten: der Kläger. *Palais*: acteur, demanteur. § pozwanego powodztwo ma bydź nakazane.

Powołanie, *n.* 1) die Herbeyrufung, Berufung. 2) Beruf, Stand eines Menschen. 3) im Criminal-Proceß: Anklage, und Vorladung des Verbrechers. 1) l'action de faire venir qu; l'action d'appeller qu. pour comparoître. 2) condition, état d'un homme. 3) *en matiéres criminelles*: l'ajournement de celui qui a commis un crime.

powołanie Boskie na iaki stan. göttlicher Beruf zu einem Stande. vocation, *f.* vocation divine.

powołanie,

powołanie, powoływanie o głowę. gerichtliche Vorladung und mündliche Anklage des Mörders bey der Beerdigung des Erschlagenen. un acte de Justice par lequel on cite et accuse l'homicide tout haut à l'enterrement de celui qui a étoit tué.

Powoli, *adv.* langsam, nach und nach, sacht. pas à pas; peu à peu; doucement, lentement, sans se hâter; tout beau. § powoli naydaley zaydziesz, *prov.*

po woli, vid. Wola — *po woli.*

Powolnie, *adv.* willfährig, gehorsamiglich. officieusement, souplement, avec obéissance, d'une manière obéissante.

Powolność, *f.* 1) Willfährigkeit, Gehorsam, Dienstwilligkeit, Bereitwilligkeit. 2) Empfehl, Gruß, Ergebenheit. 1) complaisance, *f.* souplesse, *f.* obéissance; humeur accommodante; bonne volonté d'une personne; facilité à rendre service à qu. 2) très-humbles compliments; respects, baise-mains. § 1) powolności naśze sobie zniewolił; doznasz powolności moiey do wszystkiey przysługi. 2) dosyć czynię powinności w oddowaniu powolności moiey; uniżone małżonce Was Pana oddaię powolności.

Powolny, *adj.* 1) willfährig, dienstwillig, dienstfertig, ergeben. *2) langsam. 1) complaisant, accommodant, serviable, souple, facile à servir, condescendant, obéïssant, traitable. *2) lent. § 1) iestem mu zawsze powolny.

Powołowszczyzna, *f.* 1) Auflage, Abgabe vom Horn-Viehe. 2) junges Horn-Vieh; junge Ochsen. 1) imbôt sur le gros bétail ou les boeufs; pié fourchu, le cornage, *m.* maubouge, *m.* 2) de jeunes boeufs. § 1) dać, płacić powołowszczyznę, powołowszczyzna niepieniężna, prywatna. 2) woły i powołowczyznę za granice gnać nie maią; od wołow zimowanych i powołowszczyzny nic nie maią płacić.

Powoływam, powoływać, *v. m. F. powołam, powołać.* 1) oft rufen, schreyen. 2) einen zum geistlichen Stande berufen. 3) einen Mörder oder andern Ubelthäter mit lauter Stimme vor Gericht fordern. 1) faire des acclamations, jetter souvent des cris. 2) appeller, porter qu. à se faire Ecclesiastique. 3) citer à comparoître; appeller en Justice tout haut un assassin ou un autre criminel. § 1) pospolitwo od radości po ulicach powoływało. 2) powołał go Bog do duchownego stanu, 3) powołano go o zaboy, o głowę, o kradzież albo inszy występek.

Powoływanie, *n. vid. powołanie o głowę.*

Powonie, *n.* smysł. der Geruch, ein Sinn. l'odorat, *m.* un des cinq sens. § powonienia ostrego, czułego człowiek.

Powoy, *m. g. powoia.* Wein-Reben-Raupe, so sich in die Wein-Blätter einspinnt. chenille de vignes, qui s'entortille dans les feuilles de la vigne. § powoie winną gryzą macicę.

powoy, m. g. powoiu, *ziele.* (clematis) weiße Winde. liseron, *m.* § powoy miesiączkowy (*clematis altera*) powoy motyli (*clematis tertia, clematis urens*).

powey czarny. (convolvulus niger, volubilis media) Mittel Winde. vitriole, *f.* petit liset, *m.* campanette, *f.*

powey kolący, ościsty (smilax aspera) stechende Winde, scharfe Winde. du smilax aspre, tan, *m.*

powey Perwański. (smilax aspera Peruviana) Sassaparillen. salsepareille, *f.*

powoy płotowy; lilia płotowa; dzwonki płotowe. (smilax laevis) Winde, Zaun-Glöcklein. liset, *m.* campanette.

powey wielki; chobotna wyka. (clymenum) Art von Hülsen-Früchten, welche den Platt-Erbsen ähnlich seyn. clymenum, *m.* espèce de légume qui ressemble à la gesse.

powey kozi, wonny; przewiercień. (mater sylvae, peryclymenos) Geis-Blatt, Wald-Gilgen, Wald-Winde. du chevrefeuille, periclimenum.

powoy ziemny; powoy mały. (helxine) Art der kleinesten Winde. le plus petit liset.

powoy zamorski, vid. Socznica ziele.

Powoynik, *m. g. u.* große Windel mit Spitzen, darein das Kind mit den Windeln geschlagen wird. tour de lange; morceau de toile embelli de dentelle dont on entoure le lange de l'enfant.

powoynik, m. g. u. }
Powoyczyk, *m. g. a.* } (*elatine*) Art von Leinkraut oder wilden Flachs. élatine, *f.* espèce de linaire.

Powoz, *m.* 1) Fuhrwerk, *n.* 2) Ueberfuhr. 1) voiture, *f.* chariot, *m.* coche, *m.* ou autre chose dans quoi on est mené. 2) le charriage, transport, l'action de voiturer. § 1) każdy swoim powozem iedzie. 2) wolny powoz do oyczyzny.

Powożę, *zi, ził.* 1) kutschieren, fahren. 2) rudern. 1) conduire, mener, guider; faire marcher un cheval; faire rouler un chariot. 2) mener un bateau; ramer, tirer à la rame; faire aller à force de

de rames. § 1) powozić końmi nie umie. 2) powozić wiosłem.

powozić pole gnoiem. ein Feld düngen. amender, fumer; engraisser la terre avec du fumier.

Powożenie, *n.* 1) das Fahren, Kutschieren. 2) das Rudern. 1) l'action de mener ou de conduire un chariot; la conduite d'un chariot. 2) l'action de ramer, de mener une voiture par eau.

Powoźnik, *m.* 1) Kutschierer. 2) Reiter. 3) Ruderer. 1) meneur, *m.* cocher, *m.* 2) écuyer, cavalier; celui qui va à cheval. 3) rameur, *m.* celui qui rame, qui mene un bateau. § 1) dobrym iest na carecie powoźnikiem. 2) zły powoźnik dobre ponarowi konie; zły powoźnik ź dobrego konia zrzucony bywa. 3) powoźnik na wodzie.

Powracam co, *v. m.* F. *powrocę.* zurück gehen. rendre, restituer, *v. a.* § powroć mi moię kśiążkę.

powrocić oko na co. das Auge auf etwas wenden. tourner l'oeil, jetter les yeux sur qu. ch.

powrocić; powrocić się. wieder zurück kehren, umkehren, zurück kommen. retourner; se retourner; revenir au lieu d'où l'on étoit parti. § powrocił się z podroży, z Francyi.

tąż drogą porocić. eben den Weg zurück gehen; auf dem Wege wieder umkehren. se furaller; retourner sur ses pas.

Powrocenie, *n.* Gerichtsw. das Zurückgeben. restitution, *f.* action de rendre, de restituer.

Powrosło, *n.* Stroh-Seil. lien ou corde de paille.

powrocenie, n. } Rückkunft, Zurückkunft,
Powrot, *n.* } Rückreise. retour, *m.* action de retourer.

powrot febry dnia swoiego. Anfall des Fiebers an dem gehörigen Tage. le paroxisme, l'accès de la fièvre à son jour.

Powrotny, *adj.* ersetzlich, wiederbringlich. qu'on peut redresser, qu'on peut reparer.

Powroz, *m. g. a.* 1) Strang, Seil. 2) Seil-Tänzer-Seil. 3) Strang, Diebes-Strick, Galgen-Strick. 1) courre corte d'un moyenne grosseur. 2) corde à danser; grosse corde tenduë & élevée sur quoi danse le danseur de corde. 3) licou, *m.* tourtoure avec quoi on pend le criminel. § 1) pies na powrozie. 2) powroz kuglarski. 3) zemknął się katowi z powroza.

powrozie! o du Galgen-Dieb! pandart que vous étes!

Powrozek, *m. g. powrozka.* Strickchen. menue corde, cordeau, *m.* coute cordelette.

Powroziay, *adj.* Strick-. de corde.

powroziana drabiana. Strick-Leiter. échelle de cordes.

Powroźnictwo, *n.* das Seiler-Handwerk. le métier de cordier.

Powroźniczy, *adj.* Seiler. de cordier.

warstat powroźniczy. Reif-Schlägeren, Ort, wo Seile gemacht werden. corderie, *f.*

Powroźnik, *m.* Seiler. cordier, *m.* ouvrier qui fait toutes sortes de cordages.

Powrozobiegun, *m.* kuglarz powrozowy. Seil-Tänzer. danseur de corde, *m.*

Pobrozobiegunka. Seil-Tänzerinn. danseuse de corde, *f.*

Powrozowy, *adj.* Strick-. de corde.

cięga powrozowa. ein Streich mit einem Stricke. coup de corde.

śmierć powrozowa. der Strang; der Galgen; Todes-Strafe am Galgen. le gibet, la corde; le supplice qu'on fait souffrir à un crimminel au gibet.

na śmierć powrozową go prowadzą. man führet ihn zum Galgen. on le mene au gibet.

na śmierć powrozową osądzony. er ist zum Strage verurtheilet. il est condamné à être pendu.

PoOściągacz, *m.* Abhalter, Abwender. opposant, *m.* celui qui empêche quelque violence, qui la détourne.

Powściągam, powściągać, *v. m.* F. *powściągnę, powściągnąć.* an sich halten, mäßigen, hemmen, retenir, restraindre, reprimer, domter, refréner, arrêter, empêcher qu. ch. § powściągniy ięzyk, gniew; ochraniaiąc kusztu drukarskiego pioro powściągnąłem.

powściągnąć się. sich mäßigen. se modérer, se retenir, s'empêcher de.

Powściąganie, *n.* powściągnienie, *n.* Hemmung. retenue, *f.* contenance, *f.* § powściągnienie wolności ukraca; powściąganie ięzyka, gniewu.

powściąganie się do czego. Enthaltung von etwas. abstinence de qu. ch.; continence.

Powściągliwie, *adv.* mäßiglich. d'une manière retenuë; avec modération.

Powściągliwość, *f.* die Mäßigkeit, Enthaltung. continence, abstinence, retenue, modération. § powściągliwość namiętności swoich.

Powściągliwy, *adj.* mäßig, der sich enthalten kann. continent, abstinent, retenu, *adj.* qui s'abstient. § powściągliwy w mowie; powściągliwego ięzyka.

Powsi-

Powſinoga, *m.* Landläufer. ambulant, *ſ. m.* vagabond, celui qui rode, qui va d'un endroit à un autre.

Powſtaię, Powſtawam, *v. m. F. powſtanę.* 1) aufſtehen, ſich vom Stuhle in die Höhe richten. 2) ſteigen, empor kommen. wieder in Flor kommen. 3) entſtehen, ſich erheben. 4) ſich wider etwas auflehnen, ſich widerſetzen, ſich erklären wider etwas. 1) ſe lever de ſon ſiége, ſe mettre ſur ſes piès. 2) ſe lever, ſe hauſſer en dignité, en credit, ſe relever. 3) ſe lever, s'élever, commencer à ſe faire ſentir. 4) ſe ſoulever, s'oppoſer, s'émouvoir, s'élever, ſe déclarer contre qu.; réſiſter à qu. § 1) powſtań Pan wchodzi. 2) Holenderſka Rzeczpoſpolita z małych powſtała początkow. 3) powſtał wiatr, śnieg; powſtała woyna; powſtanie od tego powietrze. 4) wſzyſcy na niego powſtali; powſtawali przeciw niemu nieprzyiaźni.

powſtać ku komu. vor einem aufſtehen. ſe lever devant qu.

Powſtały, *adj.* 1) der vom Stuhle aufgeſtanden iſt. 2) empor gekommen. 3) entſtanden. 4) aufgebracht, empöret. 1) celui qui s'eſt levé de ſon ſiége. 2) élevé, agrandi, fleuriſſant. 3) élevé, ſurvenu. 4) ſoulevé, ému. § 1) zaſtał mię iuż powſtałego y odchodzącego. 2) co powſtałe poniża potęgi. 3) wiatr powſtały okręty w porcie zatrzimał. 4) co na niego powſtałe łagodziło umysłu.

Powſtanie, *n.* powſtawanie, *n.* 1) das Aufſtehen vom Stuhle. 2) Erhebung, Erhöhung, Flor. 3) Entſtehung. 4) Widerſtehung, Aufſtand. 1) le lever, l'action de ſe lever de ſon ſiége. 2) élevement, agrandiſſement. 3) le tems où s'élève le vent, la guerre. 4) ſoulevement, revolte, reſiſtance. § 1) Boże ryś poznał ſiedzenie i powſtanie moie. 2) powſtanie kraiu tego z burzenia miaſt przyległych pochodzi. 3) za powſtaniem tak krwawey woyny. 4) powſtania ſclachty na niego był przyczyna.

Powſtydzić ſię, *F. powſtydzę ſię.* ſich eines Dinges ſchämen. avoir honte, rougir de. § maſz ſługi za ktore ſię nigdy nie powſtydziſz,

Powſzechie, *adj.* 1) durchgehends, insgemein. 2) allgemein. in einem allgemeinen Verſtande. 1) univerſellement, généralement, en général. 2) en termes univerſels. § 1) powſzechnie chwalony. 2) powſzechnie o czym mowić, piſać.

Powſzechność, *f.* 1) Allgemeinheit, alle insgemein. 2) Logik; ein Genus, eines von den fünf Praedicabilibus. 1) univerſalité, généralité; le général. 2) *logique*: le gente, le prémier des cinq univerſaux. § 1) w powſzechności i w ſzczegulności; wſzyſcy ludzie w powſzechności, a obywatele w poſpolitości. 2) do powſzchności zebrać co rozległego; pytanie o wſzyſtkiey powſzechności głowne; powſzechność na rożnice rozdzielić; słowo zwierzć albo iego poięcie ieſt powſzechność człowiekowi i niemym żywocinom poſpolita.

Powſzechny, *adj.* 1) allgemein. 2) Logik: zum Genere gehörig. 1) univerſel, général, *adj.* 2) *logique*: univerſel, qui s'étend d'autres idées qui ſont univerſelles. § 1) powſzechną pochwałą ſię na tym urzędzie ſprawuie; powſzechny Zbor z wielu ſet Biſkupow zgromadzony. 2) rodzielić co powſzechnym działem.

czynić ſię z kim powſzechnym. ſich mit einem gemein machen. ſe familiariſer avec qu. § nie czyń ſię z sługami powſzechnym.

nauka powſzecha. allgemeine Wiſſenſchaft. ſcience univerſelle.

słonecznik powſzechny; co pod każdą służy nieba wyſokością. allgemeine Sonnen-Uhr, die unter jeder Polus-Höhe zu gebrauchen iſt. cadran univerſel dont on ſe peut ſervir à quelque élevation du Pole que ce ſoit.

pawſzochne lekarſtwo na wſzelkie choroby. eine Univerſal-Medicin. ganacée, *f.* remede univerſel; remède à tous maux.

powſzechna pteć. in der Latein. Gramm. das Genus omne. *terme de la grammaire latine*: tout genre; le genre univerſel, qui ſe joint aux noms maſculins, féminins & neutres.

*Po wſze dni, *adv.* co dzień. täglich, alle Tage. tous les jours; chaque jour journellement.

Powſzedny, *adj.* 1) täglich. 2) alltäglich, alltags; 1) journalier, *adj.* qui ſe fait chaque jour; de chaque jour, quotidien. 2) à tous les jours. § 1) day nam chleba naſzego powſzedniego.

powſzednia ſzata. Alltags-Kleid. habit d'à tous les jours, *m.*

powſzedni dzień. Werkel-Tag. jour ouvrier: jour ouvrable.

powſzedni grzech. kleine erläßliche unverdammliche Sünde. un péché veniel; un péché qui n'eſt pas mortel.

Powſzednie zgrzeſzyć. erläßlich ſündigen. pécher véniellement, d'un manière qui ſe peut pardonner.

Powtarzam, powtarzać, co, *v. m. F. powtorzę, powtorzyć.* 1) etwas wiederholen, noch einmal thun. 2) wiederholen Worte, eine Rede. (1) réitérer, *v. a.* faire qu. ch. une seconde fois. 2) repéter, redire de nouveau, rebattre.

powtarzam z sobą; repetuię. bey sich selbst wiederholen. repéter en soi-même.

Powtarzanie, *n.* Powtorzenie, *n.* 1) Wiederholung. 2) Wiederholung, wiederholte Rede. 1) réiteration, *f.* reprise, *f.* action de réiterer. 2) redite, *f.* repétition d'une même chose.

Powtarzalny, *adj.* das zu erneuern ist, zu wiederholen ist. qu'on doit renouveller ou réiterer.

Powtarzany, *adj.* Powtorzony, *adj.* erneuerert, wiederholet. répeté, réiteré, redoublé, renouvellé.

Powtore, *adv.* zweytens, zum zweyten. en second lieu, secondement.

Powtorki, *plur.* Wiederholung, wiederholte Sache, wiederholte Worte. réiteration, *f.* reprise, *f.* redite, *f.*

porwać się na powtorki do czego. sich noch einmal gelüsten lassen. retourner sur ses pas; s'aviser encore une fois de faire qu. ch.; se laisser aller encore une fois à qu. ch.

Powtornie, *adv.* wiederholter Weise. d'une manière réitérée; en repétant; en réitérant.

Powtornomowy, *adj.* wiederholet mit Worten von einerley Bedeutung, oder der sich solcher Worte bedienet. tautologique, plein de tautologies ou celui qui se sert des tautologies.

Powtorny, *adj.* wiederholet, abermalig, nochmalig. réiteré, renouvellé, nouveau. § powtorną do Was Pana o to wnoszę prośbę.

Powtorzenie, *n.* } *vid.* Powtarzanie, Po-
Powtorzony. } wtarzany.

Powykopywam, *F. powykopam.* viele Sachen nach einander heraus graben. déterrer, *v. a.* tirer qu. ch. de terre, bien des choses l'une après l'autre. § powykopywał drzewa, kamieni, trupy.

Powynosić, powynaszam, powynaszać, *F. powynoszę.* verschleppen, vertragen, viele Sachen nach und nach heraus tragen. emporter, *v. a.* porter d'un lieu une chose après l'autre. § wszystko z domu powynosił.

Powzdaię, } *v. m. F. powzdam, pow-*
Powzdawam, } *zdać.* niederlegen, aufgeben ein Amt. se démettre, se défaire d'une charge, la déposer, remettre à qu.; renoncer à une charge. § powzdał tego urzędu.

powzdać komu beneficyum. einem seine Pfründe abtreten. résigner à qu. un bénéfice.

powzdaiący urzędu, beneficyum. Abtreter seines Amtes, seiner Pfründe, un résignant, celui qui résigne un bénéfice une charge à qu.

Powzdanie urzędu. 1) Niederlegung, Aufgebung eines Amtes. 2) Uebergebung, Aushändigung einer Sache zu die Hände des dritten. 1) démission d'une charge. 2) remise d'une chose entre les mains d'un autre.

powzdanie beneficyum. Abtretung einer Pfründe. résignation d'un bénéfice à la faveur de qu.

Powzdany, *adj.* abgetreten, aufgegeben. remis, resigné. § urząd powzdany; beneficium powzdane.

Powziąć, *vid.* Poymuię.

Powzięcie, *n.* Erhaltung, Empfang. l'action de recevoir. § za powzięciem wiadomości.

Powzięty, *adj.* bekommen, erhalten. reçu.

Poymanie, *n.* Gefangennehmung, Gefangenschaft. prison, *f.* captivité, l'action de faire qu. prisonnier.

poymanie kogo. Gefangensetzung. saisissement, emprisonnement.

poymanie na gorącym uczynku. eine Personal Citation. ajournement personnel; prise de corps.

Poymaniec, *m. g. poymanca.* Kriegs-Gefangener. captif, prisonnier de guerre.

Poymany, *adj.* gefangen genommen. fait prisonnier; pris. § poymany iest; poymanego do Hetmana zaprowadzono.

Poymowanie, *n. vid.* Poięcie.

Poymuię, poymować, *v. m. F. poymę, poiąć.* 1) gefangen nehmen. 2) begreifen, einsehen. 3) eine Frau nehmen. 4) voraus schlüßen, voraus sehen, vermuthen, folgern. 5) ansetzen; anfangen zu ziehen, von Pferden. 1) prendre qu; faire prisonnier. 2) concevoir, comprendre, pénétrer. 3) prendre, épouser une femme. 4) coniecturer, prévoir, voir. 5) *en parlant des chevaux:* se mettre à tirer; commencer, s'efforcer à tirer le chariot. § 1) poiąć nieprzyiacielski podiazdy. 2) poiąłem to dobrze; poymuiący rozumem. 3) nieprzestępną zrąd poymuię zawadę do dalszego szczęścia twoiego. 4) poiął szlachciankę. 5) konie poymowały ale wozu z mieysca ruszyć nie mogły.

łacno, prętko wszystko poymuie. er begreift alles leicht, hurtig. il saisit tout d'un coup les choses.

poiąć tego nie mogę. das kann ich nicht begreifen.

greifen, das ist mir zu hoch. cela me passe; je ne puis cela assez comprendre.
Poyrzeć, *vid.* Poglądam.
Poyrzenie, *n.* poglądanie, *n.* 1) der Anblick, das Anschauen. 2) Gegenstand des Gesichtes. 1) regard, *m.* aspect, vue. 2) objet de vue, ce qui se présente à la vue. § 1) niełaskawe na kogo poyrzenie. 2) takie mu się pokazało poyrzenie.
poyrzenie, widok, prospekt, plac niezasłoniony, do patrzenia wolny. Aussicht, Prospect. prospét, aspect, *m.* vue, *f.*
poyrzenie wesołe. lustige Aussicht. belle vue.
na poyrzenie; na pozor. zum Scheine. en apparence.
na poyrzenie piękny. schön anzusehen. beau à voir.
poyrzenie komu odiąć. einem die Aussicht benehmen, im Lichte stehen. boucher la vuë, ôter le jour à qu.
Poyść, F. *poydę, conf.* Idę. wohin gehen; gehen. s'en aller; aller à. § poydę do domu; iuż poszedł; poydź do niego; poszli do Pana.
poszedł, prov. er ist davon gelaufen. il s'é-clipsa; il a fait un trou à la lune; il délogea sans trompette.
poszło wszystko dobrze. alles glückete, alles gelang. tout a reüssi heureusement.
nie poszło mu to. das ist ihm nicht gelungen. cela ne lui a pas réüssi.
poydzie mi to dobrze. das wird mir wohl gelingen, cela ira bien pour moi.
nie poydzie mu to. es wird ihm nicht gelingen. il en aura le démenti; il n'en viendra pas à bout. § nie poydzieć to.
poyść z dymem. im Rauche aufgehen, verbrennen. s'en aller en fumée, se consumer par les flammes. § dom moy poszedł dymen.
Pozabiiać, pozabiiam, *v. a.* 1) nach einander niedermachen, tödten. 2) nach einander vermachen, mit Decken verhängen. 1) massacrer, *v. a.* tuer beaucoup de. 2) couvrir beaucoup d'ouvertures de rideaux, de voiles; tendre, mettre devant beaucoup de choses.
Pozad, *adv.* zurück, hinten nach. en arrière, derière, par derrière. § pozad puścić kogo.
pozad iść. hinter einem gehen. aller derrière, après qu.; le suivre.
pozad zostać. zurück bleiben. demeurer en arrière.
pozad zanieść. zurück tragen. rapporter.
pozad idący. Nachtreter, der einem nachfolget. celui qui suit, qui va après.
Pożądacz, *m.* Begehrer. celui qui recherche, qui désire avec empressement.
*Pożądacz, *v. a.* żądam. begehren. désirer, avoir envie de qu. ch.
Pożądanie, *adv.* nach Wunsch, erwünschet, à souhait, selon son desir.
Pożądanie, *n.* żądanie, żądza, das Begehren. l'action de souhaiter, de désirer; désir, souhait.
Pożądany, *adj.* erwünschet, gewünschet. désirable, souhaitable. § pożądanych ci życzę sukcesow.
Pożądliwie, *adv.* mit Begierde. avec envie, avec passion.
Pożądliwość, *f.* zła żądza. Fleisches Lust; große Begierde nach etwas. concupiscence, *f.* cupidité, *f.* passion déréglée; grande envie. § pożądliwość cielesna, pożądliwość w mężu nieporządna; pożądliwość, chciwość złota i inne namiętności.
Pożądliwi, *adj.* pożądliwości pelem. lüstig, voller Lüste. concupiscible, cupide, plein de concupiscence. § siła pożądliwa rzeczy lubych nie według rozumu.
**pożądliwy, adj. vid.* Pożądany.
Pozaiutro, *adv.* übermorgen. après demain; dans deux jours.
Pozaiutrze, *n.* der übermorgende Tag. le jours d'après demain; le jour après le lendemain.
Pażalenie, *n.* pożałowanie, *n.* Beyleid, Mitleiden. compassion, pitié. § proszę o przyiacielskie pożałowanie.
pożalić się. Pożalę się; o co na koga.
*Pożalić się nad kim, F. *pożalę się.* sich erbarmen, Beyleid tragen. avoir pitié, compatir à; être touché de compassion.
pożal się Boże; interj. Gott sey es geklaget. à Dieu les plaintes; à Dieu la vengeance.
Pozamorski, *adj.* hinter dem Meere gelegen. qui est au delà de la mer. § pozamorskie kraie.
Pożar, *m.* Feuers-Wuth, großes Feuer, um sich greifendes Feuer. grand feu, incendie, *m.* embrasement; la fureur, la violence du feu. § popioł i złoto naywększym nie spłoną pożarem.
ogień pożarem idzie. das Feuer breitet sich aus, greift um sich. le feu se prend à, se répand, s'étend.
Pożarcie, *n.* pożeranie, *n.* das Auffressen, dévorement, *m.*
Pożarnice, *plur.* die Masern. rougeole, *f.*
Pożarty, *adj.* gefressen. *adj.* dévoré, *adj.*
Pozbawiam, pozbawiać, *v. m.* F. *pozbawie, pozbawić.* 1) einer Sache berauben, solche nehmen. 2) von etwas befreyen, erlö=

erlöſen. 1) ôter, arracher à qu. qu. ch.; dépouiller; fruſtrer, priver qu. de. 2) délivrer, débarraſſer de. § 1) oczu, wzroku; tey nadziei go pozbawił. 2) pozbaw mię bracie tego kłopotu.

pozbawić kogo żywota, einen ums Leben bringen. défaire qu.; faire mourir qu.;

Pozbawienie, *n.*
Pozbycie, *n.*
Pozbywanie, *n.* } Beraubung, Verlierung. privation, *f.* retranchement, *m.*

pozbywanie, *n.* 1) das Verkaufen, das Veräußern. 2) Befreyung von einer verdrüßlichen Sache. 1) l'action de débiter, d'aliéner, de ſe défaire. 2) l'action de ſe délivrer d'une choſe fâcheuſe.

pozbycie, *n.* 1) Verkauf, Vertrieb, Veräuſſerung. 2) Befreyung von etwas. 1) débit, *m.* aliénation, *f.* 2) délivrance de. § 1) po pozbyciu towarow moich zapłacę. 2) bozbycie fraſunku, choroby.

Pozbywam } czego, *v. m. F. pozbędę.*
***Pozbywam ſię** } 1) vertreiben, verkaufen, veräußern. 2) los werden, frey werden von etwas. 1) ſe défaire de qu. ch.; débiter, diſtribuer, vendre, aliéner. 2) ſe défaire, ſe débarraſſer, ſe delivrer de qu. ch. qui nuit. § 1) wſzyſtkich pozbył towarow. 2) pozwyłem wielkiego kłopotu, narręta przykrego.

Pozdrawiacz, *m.* Grüßer. celui qui ſalue qu.

Pozdrawialny, *adj.* zum Grüßen gehörig, geſchickt. propre à ſaluer qu.

pozdrawialny pokoy. Viſit-Zimmer; Complimentir-Stube. chambre où l'on reçoit & rend viſite.

pozdrawialny ſpadek. der Vocativus in der Grammatik. *Gram.* le Vocatif.

Pozdrawiam kogo, *v. m. F. pozdrowię.* 1) einen grüßen. 2) einem ſeinen Empfehl machen, hinterbringen. 1) ſaluer quelqu'on lui donner le bon jour, lui faire la révérence. 1) faire ſes compliments, ſes baiſe-mains à qu. § 1) pozdrowił mię na drodze. 2) pozdrow go ode mnie przez poſła; pozdrawia cię matka.

pozdrowić tego co mię pozdrowił, einen wieder grüßen. rendre à qu. ſon ſalut; reſaluer qu.

Pozdrawianie, *n.* das Grüßen, l'action de ſaluer qu.

Pozdrowienie, *n.* ein Gruß. ſaluade, *f.* ſalut, compliment, révérence.

Pozdrowienie Panny Maryi. der Engliſche Gruß. la ſalutation; la ſalutation Angélique, la ſalutation de l'Ange à la Vierge.

Pozdrowiony, *adj.* gegrüßet. ſalué.

Poźdźę, *zi*, *zil*, Poźnię. aufſchieben, zaudern mit etwas. retarder, différer qu. ch. apporter du retardement à. § poźdźić powrot, ſprawę.

Pożęcie, *n.* Abſchneidung des Getreides. l'action de moiſſonner; de couper le blé; recolte.

Pożegneć, *F. pożegnam.* 1) einen ſegnen. 2) zur Reiſe wünſchen, Abſchied von einem nehmen. 1) bénir qu.; faire le ſigne de croix ſur. 2) prendre congé de qu.; dire adieu à qu.

pożegnać ſię, pożegnam ſię z kim. 1) von einander Abſchied nehmen. 2) ſich von einem trennen; mit einem brechen. 1) s'entredire adieu; faire ſes adieux. 2) rompre avec qu. § 1) pożegnawſzy ſię z nim odiadę. 2) pożegnaś ſię (rozbracił ſię) z nim.

pożegnać ſię z ciałem, z światem: von der Welt ſcheiden, der Welt geſegnen; ſterben. mourir, exſpirer.

z mową ſię pożegnać. die Sprache beym Sterben verlieren. perdre la parole. § niech w słup idą oczy, niech ſię mową pożegnam.

Pożer, *m. g. pożeru.* Fraß, Futter. pâture, *f.* nourriture, *f.* § rybom, krukam taki na pożer będzie; wſzyſzy na pożer robakom będziemy.

Pożeracz, *m.* Vielfraß, Freſſer. goulu, gourmand, glouton, *m.*

Pożeram co, *v. m. F. pożrę.* eig. und fig. freſſen, auffreſſen, verſchlingen. *prop. & fig.* dévorer, dégourmander, engloutir. § wſzyſtkie pożarł potrawy; pożryy i to; wilcy komu pożarli; śmierć łakonie wſzyſtkych pożerą; zdał ſię był ſobie pożreć państwa naſze.

Pożeranie, *n.* pożarcie, *n.* das Auffreſſen. l'action de dévorer.

Pożęty, *adj.* abgeſchnitten, abgeerndtet. moiſſoné; coupé.

Pozew, *m.* gerichtliche Ladung, Citation. aſſignation, *f.* ajournement, *m.* pour comparoître devant un Juge. § dać komu pozew do Grodu, na Trybunał, o gwałt, o zaboy.

pozew do Sądu Duchownego. Citation vor ein geiſtliches Gericht. citation, *f.*

na pozew ſtanąć. auf die Citation erſcheinen. comparoître à l'ajurnement.

Poziemka, *f.* Erdbeere, *f.* fraiſe, *f.* fruit de fraiſier. § poziemki nazwane bo po ziemi roſtą, albo ze ſą po zimie pierwſze.

poziemki, plur. Erdbeer-Kraut. fraiſier, *m.*

Poziemkowy, *adj.* Erdbeere. de fraiſes, de fraiſier.

Poziemny, *adj.* ⎫ 1) an der Erde wach⸗
Poziomy, *adj.* ⎬ send, kriechend. 2) Land⸗,
Poziomny, *adj.* ⎭ zu Lande, auf dem Lan⸗
de. 3) Math. horizontal. 1) terrestre, *adj.* qui croit, qui rampe sur la terre. 2) terrestre, de pays, de terre, qui regarde la terre & non pas la mer. 3) *Matém.* horisontal. § 1) ziele poziemne. 2) drogą poziemną a nie morzem iechał; zboyca poziemny, morski; zwierzęta poziemne. 3) osadzić słonecznik poziemny.

wieprz poziemny; *dzik.* ein wildes Schwein. un sanglier.

Pozieram, *v. m. F. poyrzę*, Poglądam. anschauen. regarder. § pozierał na mię po oku; poyrzał na matkę.

Poziewam, *F. pozieię.* gähnen. bâiller.

Poziewanie, *n.* das Gähnen. bâillement, l'action de bâiller.

Pozłacam co, *v. m. F. pozłocę.* vergolden. dorer, *v. a.*

Pozłacanie, *n.* das Vergolden. l'action de dorer.

Pozłocenie, *n. vid.* Połota.

Pozłocany, *adj.* ⎫
Pozłocony, *adj.* ⎬ vergoldet. doré.
*Pozłocisty, *adj.* ⎭

pozłocone srebro. vergoldetes Silber. vermeil doré.

pozłocisty. mit Gold⸗Blech belegt. couvert plaque de lames d'or.

Pozłota, *f.* ⎫ 1) Vergoldung, vergoldete
Pozłotka, *f.* ⎭ Arbeit. 2) Beschönigung, Anstrich, Schein. 1) dorure, *f.* 2) prétexte, *m.* couverture, couleur, *f.* § 1) pozłota zblakowała. 2) na pozłotę swoich zmaz i sposności.

pazłotka; *pazłotka blaszana.* Gold⸗Blech. lame d'or, *f.*

Pozłotnik, *m.* Vergolder. doreur, *m.*

Pozmyślać, *v. m. F. pozmyślam.* vieles nachmachen, ersinnen, erdenken, erdichten. contrefaire, *v. a.* feindre, beaucoup de choses. § szalbierz pozmyslał listy, potrafił pieczęci.

Poznań, *g. Poznania.* Posen, *n.* eine schöne Stadt in der Woywodschaft Posen an der Warte in Groß⸗Polen. Posnanie, *f.* ou Posen, *m.* belle ville du Palatinat de Posnanie sur la Warte dans la Grande Pologne.

Poczнawacz, *m.* Kenner, Erkenner. qui connoît, qui pénétre.

Poznawani, *s. f.* Kennerinn, *f.* die sich auf viele Sachen versteht. femme qui se connoît en bien de choses.

Poznawać co. F. *poznam.* 1) einen erkennen, sich auf einen besinnen. 2) gewahr werden, merken, sehen an etwas. 3) einen einsehen, erkennen. 1) reconnoitre remettre dans la mémoire, dans son imagination. 2) s'appercevoir de; découvrir, appercevoir qu. ch. à qu. ch. 3) approfondir, pénétrer qu. § 1) poznał mię; poznałem rzecz moię. 2) poznał po wołku że mniey w nim, poznał mię po kapeluszu; poznał po węchu że wino; poznałem frantostwo, chytrość iego. 3) poznałem cię w tey przygodzie, wiem teraz iakiś.

poznać z doświadczenia. aus der Erfahrung haben. savoir par expérience.

nie poznać kogo. einen verkennen, nicht kennen. méconnoître qu; ne pas reconnoître une personne.

poznać siebie samego. sich selbst kennen lernen. se reconnoître; rentrer dans soi même; se connoître soi même.

poznać się z kim. mit einem bekannt werden. faire connoissance avec qu.

Poznanie, *n.* Poznawanie, *n.* cznego. Erkenntniß. conoissance, notion, *f.* § poznawanie rodzi się z rzeczy poznaney i poznawaiącego; poznanie świata.

poznanie siebie. die Selbst⸗Erkenntniß. la connoissance de soi même. § poznanie siebie samego iest naytrudnieysza na świecie nauka.

poznanie, poznawanie się z kim. Bekanntschaft mit einem. connoissance, nouvelle habitude avec qu.

Poźnię się, poźnie się, *vid.* Spoźnić się.

Pożno, poźno, *adv.* spät. tard.

pożno; *pożno iest.* es ist spät. il se fait tard.

pożno w noc. spät in die Nacht. bien avant dans la nuit.

aż do pożna w noc. bis in die späte Nacht. jusqu'à la nuit fort avancée.

pożno ten zegarek idzie. diese Uhr geht zu spät. cette montre retard, va tard.

Pożnorod, *m.* pogrobek. eine Nachwaise. un posthume.

Pożny, poźny, *adj.* 1) spät. 2) spätreifend, spät hervorkommend, spät gebohren. 1) tartif, *adj.* qui se fait, qui vient tard, qui arrive tard. 2) tardif, tard, *adj.* de l'arrière-saison; qui mûrit trop tard, qui naît tard.

Pożog, *f.* ⎫ große Feuers⸗Brunst. grand
Pożoga, *f.* ⎭ embrasement, grand incendie.

Pożołknienie zębow. der Brand der Zähne, wenn sie gelb anlaufen. maladie de dent dont elles deviennent jaunes.

Pożołknione zęby. gelbe Zähne. des dents jaunes.

Pozor, *m.* Schein, äußerliches Ansehen. apparence, *f.* prétexte, *m.* extérieur, *m.* § po-

krywać

krywać obłudną postawę szczerości pozorami; nie cnotą ale pozorem idzie.

iest pozor. es hat einen Schein; es scheint. il y a apparence, il paroit, il semple.

według wszystkiego pozoru. allem Ansehen nach. selon toutes les apparences.

pod pozorem. unter dem Scheine. à titre, sous couler, sous une belle couleur, sous ombre, sous apparence, sous un beau semblant. § pod pozorem przyiaźni go zdradził.

na pozor. zum Schein. par faux semblant. § na pozor co czynić, uczyć się.

*mieć *pozor (wzgląd) na kogo.* Achtung vor einen haben. avoir égard pour qu.

Pozorszyk, *m. g. u.* pozorek. Schein; Mäntelchen, Vorwand. prétexte, *m.* couleur, *f.* § kształtnym pozorczykiem (pozorkiem) co uczynić.

Pozornie, *adv.* scheinbarlich, dem Scheine nach. spécieusement, *adv.* en apparence, *adv.* apparemment, extérieurement, selon les apparences. § pozornie i nieszczerze przeprasząt.

Pozozność, *f.* Schein, *m.* apparence, *f.*

Pozorny, *adj.* scheinbar. spécieux, apparent, ezterieur, *adj.* § pozorna to tylko cnota.

Pozostaię, } *v. m. F. pozostanę, pozostać.*
Pozostawam, } 1) zurück bleiben. 2) übrig bleiben, übrig seyn. 3) überleben, hinterbleiben. 1) demeurer en arrière. 2) rester, être de reste. 3) survivre à qu. § 1) pozostał w drodze; nie pochlebuiąc wiekowi naszemu stara filozofia daleko od naszey pozostała. 2) te tylko pozostały pieniądze. 3) po śmierci braci moich iam tylko pozostał.

a co ieszcze pozostawa? was ist noch übrig? que reste til encore?

Pozostały, *adj.* 1) übrig geblieben. 2) hinterblieben, hinterlassen. 1) restant, *adj.* qui est de reste. 2) qui vit, qui est encore en vie, qui a survecu à qu. § 1) pozostałe długi, pieniądze. 2) pozostałe potomstwo.

Pozwalam, pozwalać, czego, co, F. *pozwolę, ić.* 1) erlauben, zulassen, gestatten. 2) in Berathschlagungen: bewilligen, einwilligen, seinen Willen dazu geben. 3) beym Disputiren: zugeben, einräumen. 1) consentir, permettre. 2) *dans les conseils:* consentir, donner son suffrage, son consentement à qu. ch. 3) *terme de dispute:* accorder à qu. qu. ch.; admettre, approuver, trouver raisonnable; tomber, demeurer d'accord. § 1) pozwolić komu wszelką swawolę; pozwolił mu tey woiności. 2) Stany na to nie pozwoliły; Poseł na ten punkt niepozwoliwszy seym zerwał; nie pozwalam Mości Panowie. 3) co mi pozwalasz; ktoć cowiem to pozwoli?

pozwalaiący. bewilligend. consentant.

Pozwanie, *n.* pozew. Citation vor Gericht, Ladung. assignation, *f.* ajournement pour comparoître devant de Juge. § pozwanie słowne, pozwanie listowne.

pozwanie na stanie tudzież. peremtorische Citation. assignation, *f.* peremtoire, *f. m.* ajournement personnel.

Pozwaniec, *g. pozwańca.* ein Citirter, Beklagter. un ajourné. § pozwaniec bardzo obwiniony.

Pozwany, *adj.* citiret, vorgeladen. ajourné, assigné, *adj.*

strona pozwana. der Beklagte. le défendeur, l'accusé.

Pozwalanie, *n.* das Zugeben, das Gestatten. l'action de permettre, de consentir.

Pozwolenie, *n.* Erlaubniß, Einwilligung. permission, *f.* consentement, *m.* § z pozwolenia zbytniego to uczynił; proszę o pozwolenie.

Pozwolony, *adj.* erlaubet. permis, consenti, *adj.*

Pożyć, F. *pożyię.* 1) ein Weilchen leben. 2) überwältigen, erlegen. 3) durchkommen mit einem Messer. 4) eingreifen. einschneiden. 5) einen gewinnen, auf seine Seite bringen. 1) vivre quelque tems. 2) défaire son ennemi, le tuer, le mettre sur le carreau. 3) traverser avec un tranchant; venir à bout en coupant une chose fort dure. 4) entrer avant; percer, entrer dans une chose dure; prendre à. 5) gagner qu.; attirer qu. en sa faveur. § 1) ieszcze pożyie dni kilka. 2) nieprzy iaciela w biegu pożył. 3) tego sęku pożyć nie mogę. 4) piła pospolita drzewa Brezylskiego nie pożyie 5) żadnym go nie pożyiesz podarunkiem.

dać się pożyć. sich gewinnen lassen. se laisser prendre; se laisser gagner l'esprit.

nie pożyiesz go. du wirst ihm nichts anhaben, nichts mit ihm ausrichten. vous ne gagnerez rien sur lui; on n'a jamais fait avec lui.

a siekiera nie pożyie (nie imie się) tego drzewa. diese Art wird nicht in dieses Holz greifen. cette hache ne prendra pas à ce bois.

nie pożyię tey gałęzi tym nożem. ich werde mit diesem Messer nicht durch diesen Ast kommen.

kommen. je ne saurois venir à bout de cette branche avec ce couteau; ce couteau ne vaut rien pour couper cette branche.

Pożycie, *n.* Wandel, Leben, Lebens-Art, Stand. un genre de vie, train de vie; cours de la vie; état. § potrzebna to nauka ludzkiemu pożyciu; w każdym pożyciu szczęśliwim się bydź godzi; nie pyta się iakie będzie dalsze iego pożycie; dożywotnie stanu małżeńskiego pożycie.

Pożyczalnik, *m.* Wierzyciél, co pożycza komu, wierzyciel. Leiher, Verborger, Kreditor. créancier, *m.*

pożyczaynik, ktory u kogo pożycza. Entlehner. Borger. emprunteur, *m.* celui qui emprunte.

pożyczalnik, co pożyczył rzecz do oddania teyże a nie inszey rzeczy. Borger einer Sache, welche und keine andere wieder zu geben ist. un commodataire; celui qui a reçu un commodat ou une chose qu'il doit rendre en même espèce.

Pozyczalny, *adj.* pożyczkowy, *adj.* czego kto u mnie albo ia u kogo pożyczyć mogę das man einem oder von einem borgen kann. qu'on peut prêter ou emprunter.

pożycznam, *v. m. F. pożyczę.* 1) einem borgen, leihen, verborgen, verleihen. 2) bey einem borgen leihen. 3) aus einem Verfasser borgen, nehmen. 1) prêter. 2) emprunter; faire quelque emprunt. 3) emprunter, prendre d'un auteur. § 1) pożycz mi tey książki; nigdy lepiey nie pożyczam iako daruiąc; pożyczyć komu czego do używania, do strawienia a do oddania inszym. 2) pożyczył tych pieniędzy u kupca. 3) pożyczyć co u autora ktorego.

Pożyczanie, *n.* pożyczenie, *n.* czego u kogo. das Leihen, Borgen bey einem; die Entlehnung. l'action d'emprunter. § pożyczanie czego u kogo do używania, do strawienia a oddania inszym.

pożyczanie, n. pożyczenie, n. komu czego das Verborgen, Leihung. l'action de prêter; prêt, *m.* § pożyczenie komu pieniędzy, książek.

Pożyczany, *adj.* } geborget, geliehen, *adj.*
Pożyczony, *adj.* } prêté, emprunté, *adj.*

pożyczona rzecz do oddania teyże rzeczy. } geliehene Sache, die man und nicht eine andere davor, wieder geben muß.

Pożyczek, *m. g. pożyczku.* commodat, prêt d'une chose qu'on doit rendre en essence.

pożyczek, m. wzaiem rzecz dana. Darlehn. prêt, *m.* emprunt chose prêtée ou empruntée. § pożyczek ten obrociłem na budowanie domu.

nie mam pieniędzy na pożyczki. ich habe kein Geld zu verborgen. je n'ai point à prêter.

pożyczkiem, adv. pozyczanym sposobem. 1) Entlehnungs-Weise, da man die entlehnete Sache selbst wieder geben soll. 2) als ein Darlehn. 1) par commodat; à la charge de rendre la chose en espèce. 2) par emprunt. § 1) wzaiem mu dałem pieniądze, żyto, a pożyczkiem księgi.

pożyczek czyni z przyiaciela nieprzyiaciela. borgen machet Feinde. à prêter ami, à rendre ennemi; au prêter ami, au rendre ennemi.

Pożyczkowy, *adj.* geborget, geliehen. prêté. emprunté, *adj.*

Pożynam, *v. m. F. poznę.* abernđten. moissonner, *v. a.* couper tout le blé. § iuż pożęto zboża.

Pozyskiwam, } *F. pozyskam*, *pozyszczę.*
Pozyskuię, } gewinnen, einnehmen. attirer en sa faveur; captiver, gagner, prévenir qu. § pozyskał mię; wiele serc pozyskał; serca pozyszcz sobie.

Pozyskanie, *n.* } Gewinnung, Einnehmung. l'action de gagner qu.
Pozyszczenie, *n.* }

Pozyskany, *adj.* gewonnen, eingenommen, *adj.* gagné, attiré en sa faveur.

Pożytecznie, *adv.* nützlich. utilement, avec utilité, avantageusement, profitablement.

Pożytecznо iest. es ist nützlich, es ist zuträglich. il est avantageux; il est utile, il est profitable. § to mi pożyteczno będzie; wszystkim to pożyteczno było.

Pożyteczny, *adj.* nützlich, zuträglich, ersprießlich. utile, profitable, avantageux.

Pożytek, *m.* Nutzen, *m.* Gewinn, Vortheil. utilité, *f.* gain, *m.* intérêt, *m.* profit *m.* avantage, *m.* provenu, *m.* § pożytek, czynić, mieć, dać, brać z czego; pożytek swoy upatruie; przy tym pożytku ma i ten.

pożytki, pl. Erd-Früchte. fruits de la terre, biens de la terre. § pożytki ziemie; sadow, ogrodow.

pożytkow zbieranie. Einsammlung der Früchte. recolte, *f.* action de recueillir les fruits.

Pożytkowy, *adj.* die Erdfrüchte betreffend. concernant les fruits de la terre.

pożytek biorący. Nutznießer, der den Genuß, aber nicht den Besitz eines unbeweglichen Gutes hat. usufruitier, *m.* qui a l'usufruit

ſufruit d'un fonds, mais qui n'en pas la propriété.

Pożytkowy, *adj.* pożytek rodzący. fruchtbar, das Früchte trägt. fruitier, *adj.* qui port du fruit.

pożytkowe drzewo. Obst-Baum. arbre fruitier.

Pożytkuię z czego. Vortheil, Nutzen haben; Nutzen ziehen. profiter, tirer quelque grain, quelque profit de qu. ch. § pożytkować z handlu, z czaſu.

Pozytyw, *f.* 1) ein Poſitiv, kleine Orgel. 2) im Scherz: der Podex. 1) poſitif, *m.* petit orgue. 2) *burlesq.* le derière, le cu. § 1) grać na pozytywie. 2) na ſwym pozytywie długo ſiedzieć nie może.

Pozywam pozywać kogo o co, *v. m. F. pozwę, pozwać.* vorladen, citiren. appeller qu. en Juſtite; ajourner, aſſinner pour comparoître devant un Juge. § pozwałem ią do Trybunału.

pozwać kogo uſtnie; pozwać, zapozwać kogo w oſobie, w perſonie. perſönlich citiren. aſſigner qu. de comparoitre en perſonne.

pozywam tego co mię pozwał. wieder klagen, Gegenklage anſtellen. reconvenir qu; demander à celui qui demandoit.

pozwać kogo w (na) poiedynek. einen zum Zweykampf auffordern. appeller, qu. en duel; faire un appel à qu. pour ſe battre avec lui.

Pożywam, *v. a.* czego. Speiſe genießen, zu ſich nehmen. ſe nourrir de; prendre aliments. § pożywaią nabiału, pokarmu, mięſa.

Pozywanie, *n.* das Citiren vor Gericht. aſſignatio, *f.* l'action d'aſſigner, d'ajourner qu.

Pożywanie, *n.* Genuß einer Speiſe. l'action de prendre une nourriture.

Pożywienie, *a.* Ernährung, Nahrung, Erhalt. nourriture, *f.* entrétenement. entretien, ſubſiſtance. § do pożywienia i wychowania dzieci wielkiego trzeba ſtarania; ſkromne pożywienie; trudne teraz pożywienie; cnotliwego ſwego ſzuka pożywienia.

Pra, *abſ. pr.* przed. vor, wird noch in den *Compoſitis* pradziad, prapradziad &c. gefunden, ſtatt deren der gelehrte Fürſt Joſeph Jablonowſki in ſeiner Polniſchen Wappenkunſt dziad drugi, trzeci, czwarty ſetzet. devant, avant; *cette prépoſition ſe trouve encore dans les compoſés* pradziad, prapradziad &c. *au lieu desquels le ſavant Prince* Joſeph Jablonowſki *dans ſa Science Heraldique Polonoiſe ſe ſert de l'expreſſion* dziad drugi, trzeci, czwarti &c.

Prababa, *f.* prababka, nadbaba, przedbaba, druga baba. die Aelter-Mutter. la biſaieule; la mère de la grande mère. § prababy brat.

Prabut, Rieſenburg, eine Stadt im Brandenburgiſchen Preußen. Riſembourg ville de la Pruſſe Brandenbourgeoiſe.

Praca, *f.* Arbeit. travail. § każda praca ma zapłatę; bez prace nie będą kołacze, *prov.* trawić wſzyſtkę pracą na czym.

praca rozumu. Philoſ. Kraft, Verrichtung des Verſtandes. *Philoſ.* opération de l'eſprit. § rozum ma trzy prace; uznanie, rozſądek i rozmowę.

uczona praca. gelehrte Arbeit, Buch, Werk. oeuvre, *m.* livre, *m.* volume, *m.* compoſition, *f.*

uſtawiczna praca wſzyſtko przemoże. eine beſtändige Arbeit überwindet alles. à force de travail on vient à bout de tout.

*Pracel, *g. pracla;* obarzanek. Kringel, Pretzel. craquelin, *m.* § świeże pracie.

Prać, *vid.* Piorę.

Prąciany, *adj.* z prącia aus Reiſern gemacht. fait d'oizier ou d'autres petites branches tortillées.

Prącie, *n.* Weiden-Gerte, ſchwankes Reis zu Körben. ozier, *m.* petite branche pliable. § prącie drobne, gibkie do do związania czego, do plecienia koſzykow.

Prącik, *m. g. a.* Spieß-Gerte. baguette, *f.* verge, *f.*

Pracowicie, *adj.* arbeitſam. laborieuſement, aſſidûment.

Pracowitość, *f.* Arbeitſamkeit. grand travail, *m.* induſtrie, *f.* aſſiduité, *f.* application continuelle, *f.*

Pracowity, *adj.* arbeitſam, mühſam. laborieux, aſſitu au travail, qui travaille beaucoup, fait avec beaucoup de travail.

Pracowanie, *n.* das Arbeiten. le travail, l'action de travailler.

Pracuię, *v. n. & n.* pracować. 1) arbeiten. 2) einen ermüden. 1) travailler. 2) laſſer, fatiguer.

ſpracować ſię, ſpracuię ſię. ſich ermüden. ſe laſſer, ſe fatiguer, devenir las. § ſpracowałem ſię od biegania.

Pracz, *m.* Wäſcher. blanchiſſeur de linge; buandier, *m.*

Praczka, *f.* Wäſcherinn, *f.* blanchiſſeuſſe de linge.

kobieta co praczce pomaga. Wäſcherinn, *f.* Waſch-Frau, ſo die Wäſche hilft waſchen. lavendière, *f.* femme qui aide la blanchiſſeuſe à laver la leſſive.

praczki albo praczow zapłata. Wächer-Lohn. blanchissage, *m.*
Praczy, *adj.* Wäscher-. de blanchisseur; de blanchisseuse.
Prąd, *m. g. prędu, prądu.* Schuß, schneller Strohm eines Flusses. 2) versenkter Baum in einem Fluß, der den Fluß-Schiffen sehr gefährlich ist. 1) cours, *m.* courant de l'eau. 2) arbre caché sous l'eau qui est fort dangereux aux bateaux. § 1) gdy prąd nowy wart sobie czyni, wanną się zowie; po wirach i bystrych prądach tonęli. 2) na prądzie się woda kędzierzawi.
Pradziad, *m.* dziad drugi. Aelter-Vater, Groß-Groß-Vater, Urgroß-Vater. bisaïeul.
Praziadow, } naddziad. ält-väterlich.
Praziadowski, } du bisaïeul, du père de l'aïeul ou de l'aïeule. § pradziadow brat.
pradziadowe, n. das alt-väterliche Vermögens. les biens du bisaïeul.
*Prąg, *m.* } pręgierz. ein Pranger. pilori, carcan. § imię iego
*Prąga, *f.* } przybite do prągu; u prągi stawić kogo.
Pragnę, *v. a. gnie, gnąć, gnęli, pragnąć* 1) dürsten. 2) begehren, verlangen. 1) être altéré, avoir soif. 2) désirer, souhaiter. § 1) pragnie i łaknie. 2) pragnął tego honoru.
pragnący czego. } 1) durstig. 2) fig. be-
*Pragniciel, *m.* } gierig; ein Begehrender. 1) altéré, qui a soif. 2) altéré de qu. ch; qui désire, qui souhaite avec passion.
Pragnienie, *n.* 1) Durst, *m.* Begierde. 1) le soif, altération, *f.* 2) soif. *f.* désir, souhait, envie. § 1) pofilić, gasić, czynić pragnienie; odwilżyć nieznośne pragnienie; ckliwe pragnienia ugasić. 2) pragnieniu łaski twoiey dosyć uczyń.
czci pragnienie, n. Ehrbegierde. ambition, *f.*
pragnienie bogactwa. Begierde nach Reichthum. la soif des vains honeurs; la soif de l'or
pragnienie czyniąca choroba, (dipsacus morbus) Heilk. Harn-Fluß, Harn-Ruhr eine Krankheit. so großen Durst erwecket. *Médec.* diabetés, *f. m.* maladie des reins qui cause une copieuse évacuation de la boisson & une soif excessive.
Praktyk, *m.* 1) der in etwas erfahren ist. 2) ein Rechtsgelehrter. 1) un homme expert en qu. ch. 2) Jurisconsulte, praticien,; celui qui conduit un proces selon les formes de Justice. § 1) praktyk to w miłosney nauce. 2) praktyk (prawnik) sławny.
praktyk podły. schlechter Advocat, Zungen-Drescher. plaidereau, chicaneur.
Praktyka, *f.* 1) die Praxis, die Ausübung. 2) die Sterndeuter-Kunst. 4) Wahrsagerey. 4) Praktike, Rank, heimliche Abrede. 1) pratique, *f.* exercice, *m.* action de pratiquer. 2) astrologie. 3) devination, prediction, l'art de deviner. 4) pratique, intrigue, cabale, menée. § 1) łączyć praktikę do teoryi. 2) praktyka gwiazdarzow bardzo iest omylna. 3) praktika albo opowiadania przyszłych a skrytych rzeczy.
Prakrikant, *m.* ein Praktikus der Rechte oder der Heilkunst avocat, *m.* praticien, *m.* celui qui entend les diverses sortes de procedures; médecin qui a des pratiques, qui exerce son art. § w leczeniu nader doświadczony Praktykant.
Praktykarski, *adj.* 1) sterndeuterisch. 2) wahrsagerisch. 1) astrologique, *adj.* 2) de divination, qui regarde la divination. § 1) praktykarska nauka gwiazdarzow.
duch praktikarski. Wahrsager-Geist. esprit de divination.
Praktikarka, *f.* wieszczbiarca. Wahrsagerinn. devine, *f. f.* celle qui devine.
Praktykarz, *m.* 1) Wahrsager. 2) Wahrsager aus der menschlichen Gestalt. 3) Nativität-Steller. 1) devin, *m.* diseur de bonnes avantures. 2) phisionomiste, *m.* celui qui s'entend en Phisionomie. 3) faiseur d'horoscopes,
praktikarz z gwiardz zabobonny. Sterndeuter. un astrologue.
praktykarz z gwiazd niezabobonny; gwiazdopis. Stern-Seher. un astronome.
Praktikowanin, *n.* 1) das Treiben einer Wahrsager-Kunst. 2) Anzettelung, Praktiken, heimliche Anschläge. 1) divination, *f.* exercice, *m.* d'un art de deviner. 2) ménée, pratiques secretes § 1) praktykowanie z ręki.
Praktykuię, *v. a.* 1) wahrsagen; die Sterndeuteren oder eine andere Wahrsager-Kunst treiben. 2) Praktiken machen; anzetteln, schmieden. 2) sich mit einem verstehen, unter einer Decke liegen. 1) deviner par qu. ch; pratiquer, exercer un art de deviner. 2) pratique; attirer à son parti: forger, brasser, tramer, machiner qu. ch. 3) s'entendre, être d'intelligence, agir de concert avec qu. § 1) praktykuie z gwiazd, z ręki, z twarzy, 2) po cichu bunty praktykuią; wszystek światby spraktykowali.

wali. 3) praktykuie (zmowił się) z nim.
Prałat, *m.* ein Prälat. Prélat, *m.*
Prałatski; *adj.* Prälaten-. de Prélat.
Prałatura, *f.* Prälaten-Würde. Prélature, *f.*
Prać, *vid.* Piorę.
Pralnia, *f.* Wasch-Haus. buanderie, *f.* lieu couvert ou l'on lave la lessive.
Pram, *m. pra, przał, vid.* Prę, *prze, przoł.*
Pranie, *n.* das Waschen der Wäsche. le savon, blanchiment, le lavage; la manière, l'action de laver de linge.
Prany, *adj.* gewaschen in einer Wäsche. lavé, blanchi par la blanchisseuse.
Praprababi, *adj.* die Vor-Aelter-Mutter angehend. de trisaïeule.
Praprababa, pradziada albo prababy matka, trzecia baba. (*abavia*) Vor-Aelter-Mutter, die Mutter des Aelter-Vaters oder der Aelter-Mutter. trisaïeule, la mère du bisaïeul ou de la bisaïeule.
Prapradziad, pradziada albo prababy oyciec, trzeci dziad. (*abavus*) Vor-Aelter-Vater, Vater des Aelter-Vaters oder der Aelter-Mutter. trisaïeul, père de bisaïeul ou de la bisaïeule.
Prapradziadow, Prapradziadowy, Prapradziadowski- den Voralter-Vater angehend. de trisaïeul.
prapradziadow oyciec, dziad pradziada albo drababy, czywarty dziad. (atavus) Groß-Aelter-Vater, Groß-Vater des Aelter-Vaters oder der Groß-Mutter. quartaïeul; père du trisaïeul, ou de la trisaïeule.
praprababia albo prapradziadowa matka, czwarta baba. (atavia) Groß-Aelter-Mutter, Groß-Muttar des Aelter-Vaters oder der Aelter-Mutter. quartaïeule; mère du trisaïeul ou de la trisaïeule.
prapradziadow dziad, dziad piąty. (trivus) Uralter-Vater, Aelter-Vater des Aelter-Vaters oder der Aelter-Mutter. quint-aïeul, le bisaïeul de mon bisaïeul ou de ma bisaïeule.
prapradziadowa baba, baba piąta. (tritavia) Uralter-Mutter, Aelter-Mutter des Aelter-Vaters oder der Aelter-Mutter. quint-aïeule; bisaïeule de mon bisaïeul, vu de ma bisaïeule.
prapradziadow albo praprababi pradziad, szosty dziad. Uralter-Vaters oder Uralter-Mutter Vater. six-aïeul, le père du quint-aïeul, ou de la quint-aïeule.
praprababy albo prapradziadowa prababa, szosta baba. Uralter-Vaters-Mutter, oder der Uralter-Mutter Mutter. sixaïeule, la mère du quint-aïeul ou de la quint-aïeule.
praproziadow albo praprababy prapradziad, dziad siodmy. Uralter-Vaters Groß-Vater. sept-aïeul, le père du six-aïeul.
praprababy albo prapradziada prababa, babka siodma. die Groß-Mutter der Uralter-Mutter. sept aïeule, la mère du six-aïeul ou de la six-aïeule.
Praprawnuczka, *f.* die Nachnesse; Tochter der Urenkelinn oder des Urenkels. fille de l'arrière-petit-fil, ou de l'arrière-petite fille.
Praprawnuczka, *m.* syn pranuwkow. Urenkels-Sohn, der Nachnesse. fils de l'arrière-petite-fils ou de l'arriere-petite-fille.
Prasa, *f.* eine Presse. la prasse un instrument.
prasa, prasa drukarska. Drucker-Presse. presse, *f.* dont on se sert pour imprimer des livres.
dać dod prasę. unter die Presse geben. faire imprimer; mettre donner sous la presse; faire rouler la presse.
prasa winniczna, winna. Kelter, Wein-Presse. pressoir, *m.* machine à pressurer la vendange.
prasa oliwna. Oel-Presse. pressoir à tirer de l'huile.
prasa budownicza, szruba budownicza. ein Schraubwerk beym Bau, vermittelst welcher man Lasten in die Höhe hebt. sorte de machine ou de presse à guinder & placer les grosses matériaux.
Prask, Plask, *interj.* klapp, klipp klapp. zone, fian, pouf; tic & tac.
prask o to masz. klapps, da hast du einen Schlag. flan! en voilà un.
Prask, *f. m. dru. sp.* Prasku, gniew, hałas bicie.
na prask przyszedł, trafił. er kam da der Rummel am größten war; er kam in den Wurf. il vint comme la bredouille étoit grande.
*Praskur, *m.* opłatek. ein Oblat. oublie, *f.*
Praśnik, *m. g. a.* przaśnik. ungesäuertes Brod. pain azime.
Prasny, *adj.* } do pras albo do prosowania należący. Preß-, zum Pressen gehörig. de presse, dont on se sert à presser, qui sert à presser.
Prasowy, *adj.* }
§ prasna szruba.
Prasoł, *m.* co sol przedaba. Salz-Factor, Salz-Verkäufer. vendeur de sel, marchand de sel; régratier, saunier.
Prasołka, *f.* Steuer vom Salz-Verkauf. gabelle, *f.* imposition sur le sel.

Prasołstwo, *n.* Salz-Handel, Salz-Verkauf. le saunage, trape de sel.
Prasowanie, *n.* das Pressen. l'action de presser.
Prasowany, *adj.* gepreßt. pressé, pressuré.
Prasownia, *f.* prasownica, *f.* gdzie prasy są. Preß-Haus, Kelter-Haus. pressoir, *m.* le lieu on l'on presse la vendange.
Prasownik, *m.* 1) Presser. 2) in der Buchdruckerey: der Drucker. 1) pressureur, *m.* 2) imprimeur, *m.* compagnon qui travaille à la presse dans une imprimerie.
Prasuię co. pressen, drücken. presser, pressurer, *v. a.*
prasować żelaskiem. Wäsche plätten. repasser le linge.
Prąszka, *f.*) *vid.* Prążka, Prążkowaty.
Prąszkowaty, *adj.*)
Praszczę, *n.* Spieß-Ruthe, Spieß-Gerte. gaule, *f.* houssine, *f.*
puścić żołnierza przez (na)praszczęta. einen Soldaten durch die Spieß-Ruthen jagen. passer un soldat par les baguettes.
Prątek, *m. m. prątka.* 1) Steckchen, kleine Gerte. 2) der Keim eines aufkeimenden Krauts. 1) verge, *f.* petite baguette. 2) germe, *m.* jetton, *m.* pointe, *f.* plume radicale d'une plante § 1) prątek wyrznąć z drzewa. 2) to ziele szczupłym wschodzi prątkiem.
Praw, *vid.* Prawy.
Prawda, *f.* 1) die Wahrheit. 2) Schüssel-Ring, eine Schüssel darauf zu setzen. 3) Feuer-Sorge, Feuer Pfanne. 1) le vrai la vérité. 2) un garde nape; un porte assiette. 3) un réchaut. § 1) po śmierci się żaden z prawdy nie wywierci; częściey z ust krotofilnych wyleci prawda, a niżeli z naygodnieyszego; prawdę w żart obrócić; prawdzie trudno się przeciwić: prawda w oczy kole, nie głaszcze, lepsza niż pozor, przykra ale zdrowa, rzadka miedzy ludźmi; prawdy zdobić nie trzeba; prawda i pokora nie znaydzie mieysca u dwora; prawdę mowić a nie obrazić trudno. 2) prawda stołowa. *3) postaw na prawdzie (fairce) talerz.
Prawdy, f. pl. Wahrheiten, unfehlbare Lehren. des vérités, des doctrines véritables, des choses infaillibles. § Prawdy Ewangieliczne, Filozoficzne.
Prawda, m. herb. Wappenk. Vordertheil eines Löwen, welcher aus einer Mauer mit einem Ringe in einer Klaue hervor springet. *Blas.* lion issant d'un mur & tenant un anneau.
prawdę mowić die Wahrheit reden. dire vrai.
prawdę mowiać, w prawdzie. die Wahrheit zu sagen. en vérité; à n'en point mentir.
mow prawdę. sage die Wahrheit. dites au vrai ce qu'il y en a; ce qui en est.
nie od prawdy. es der Wahrheit gemäß; es streitet nicht wider die Wahrheit. cela n'est pas contre la verité; cela est conforme à la vérité.
od prawdy, po prawdzie, do prawdy; bez żartu. im Ernst. tout de bon; sérieusement.
to prawda. das ist wahr. c'est vrai. § to nie prawda; tak to prawda, iakby się ślepy iskał.
a nie prawdaż to? ist das nicht wahr? n'est-il pas vrai.
linia prawdy. Math. Grund-Linie, worauf die Perpendicular-Linie gezogen wird. base, *f.* ligne horizontale sur laquelle tombe à plomb la ligne perpendiculaire.
Prawdowierny, *adj. vid.* Prawowierny.
Prawdomowstwo, *n.* pradomowność, *f.* die Wahrhaftigkeit, wahrhaftige Rede. vérité en paroles; intégrité du discours.
Prawdomowny, *adj.* wahrredend, wahrliebend. véridique, *adj.* qui dit la vérité, qui dit vrai.
prawdomowna nauka. die Vernunft-Lehre. logique, *s. f.*
Prawodic, *m.* herb, *vid. prawda herb.*
Prawdziwie, *adv.* würklich, wahrlich. véritablement, vraiment.
Prawdziwość, *f.* 1) die Wahrhaftigkeit. 2) Liebe zur Wahrheit. 1) le vrai. 2) l'amour de la vérité.
Prawdziwy, *adj.* 1) wahr, was wahr ist. 2) wahrliebend, der Wahrheit beflissen. 3) wahr, ächt, recht, unverfälscht. 1) véritable, vrai. 2) véritable, véridique, qui aime, qui suit la vérité. 3) vrai, pur, qui n'est pas faux. § 1) prawdziwe dobro tylko w niebie; prawdziwa miłość; rzeca to prawdziwa. 2) prawdziwy to człowiek. 3) prawdziwe złoto, węgierskie wino; prawdziwy prawy szlachcic, prawdziwa (prawa) panna.
nic prawdziwszego. es ist nichts gewisser, nichts wahrhaftiger. il n'y a rien de plus sûr, de plus vrai, de plus assûré.
Prawica, *f.* 1) die rechte, die linke Hand. 2) eine wahre Jungfer. 1) la droite; main droite; la main de lance. 2) pucelle, fille qui a sa virginité. § 1) tryumfalno prawica iego w rzecz nie słowy czyniła, poiął prawicę.

Prawidełko, *n.* klein Linial. petite régle réglet, *m.* tringle, *m.*

Prawidło, *n.* 1) Richtschnur, Richtscheid, Linial. 2) fig. Richtschnur, Regel. 1) regle; *f.* instrument qui sert à dresser les longueurs. 2) *fig.* regle, modele, *m.* exemple, *m.* ce qui prescrit. § 1) prawidło z nici, z żelaza; prawidło pewne, wyborne, nieomylne, złe, fałszywe. 2) Pan niech będzie wodzem i prawidłem twoim; iednostayne prawidło Pan Swiętego.

Prawię, *v. a.* 1) reden von etwas. 2) handeln von etwas. 3) nur in den *Compositis*; verrichten, ausfertigen. 1) discourir sur. 2) agir, traiter, raisonner de qu. 3) *dans les composés*: faire expédier, dépêcher. § 1) rad o woynie prawi. 2) ta książka u głębokich prawi materyach. 3) sprawić co; wyprawić kogo.

nie praw. rede nicht; schweige. ne parlez pas; tais toi ne raisonnez point.

Prawie, *adv.* 1) recht, gerecht, eben recht. 2) gänzlich, ganz. 3) fast. 1) bien, justement; d'une maniere juste. 2) entièrement, tout à fait. 3) presque. § 1) zrobił mu suknią prawie w miarę; prawie wczas przyszedł; prawie było o pierwszey. 2) prawie liczba rowna; te dwie rzeczy nie prawie rowne; prawie mu podobien. * 2) prawie (ledwie, bezmała) nie upadł.

tak prawie. so ists recht, so ist es richtig. voilà qu'il est juste, qu'il est bon. § tak nie prawie, ale tak będzie prawie.

prawie tak; *prawie nie tak*. fast also. presque ainsi, à peu près ainsi. § prawie tak się stroi, chodzi.

prawie liczyłem. ich habe richtig gezählet. j'ai compté justement.

prawie tak dobrze. fast so gut. presque si bien.

Prawnie, *adv.* gesetzmäßig; nach den Gesetzen. Judiciairement; juridiquement; d'une manière juridique.

Prawnik, *m.* Rechtsgelehrter, Advokat. Jurisconsulte, *m.* praticien, *m.* avocat; qui fait le droit.

Prawność, *f.* Rechtmäßigkeit, *f.* Legitimité, *F.*

Prawność lat, letniość. Gerichtsw. Mündigkeit, *f.* Erreichung der mündigen Jahre. majorite, *f.*

Prawnuczka, *f.* nadwnuczka. Urenkelinn. arrière-petite-fille; la fille de mon petit fils ou de ma petite fille.

Prawnuk, *m.* syn wnokow, nadwnuk. Urenkel, Enkels Sohn. arrière-petit-fils; fils du petit-fils ou de petite fille.

Prawny, *adj.* 1) gesetzmäßig, rechtsmäßig. 2) Rechts-, zu den Rechten oder Gerichten gehörig. 1) legitime, *adj.* qui est selon les loix. 2) du barreau; judiciaire, juridique, *adj.* qui est dans les formes de la Justice. § 1) prawne obranie na urzad. 2) postępek prawny, w prawie opisany.

nauka prawna. die Rechtsgelehrsamkeit. jurisprudence, *f.*

prawny skript. gerichtliche Schrift; Urkunde. un titre, pièce ou écrit qui sert à prouver.

w Prawo, *adv.* 1) rechts, zur rechten Hand. 2) Kriegsw. rechts um. 1) à main droite; à droite. 2) *Guerre*: demi-tour; à droit. § 1) poiedź w prawo.

Prawo, *n.* 1) ein Gesetz. 2) ein Recht. 3) Rechts zu etwas; Rechts-Forderung. 4) Rechtsgelahrheit. 5) ein Gericht. 6) ein Proceß, das Proceß führen. 7) Gerechtigkeit, so einer auf eines andern Grund und Boden auszuüben, das Recht hat. 1) loi, *f.* ordonnance, *f.* 2) droit, *m.* loix, *f. plur.* 3) droit, titre, *m.* pouvoir, *m.* pretension, *f.* 4) iurisprudence, *f.* 5) Jugement, Tribunal, justice, lieu où l'on rend justice. 6) procédure, *f.* procès, *m.* plaidoire, *f.* 7) servitude qu'on a le droit d'exercer sur le fonds d'autrui; le droit de. § 1) prawo dawać, pisać, stanowić, znosić, przestrzegać. 4) tym się prawem albo ustawami miasto rządzi; prawo Koronne, Ziemskie, Magdeburskie: siedzi pod prawem szlacheckim, mieyskim; prawo iak paięczyna, bać się przebiie a na muchę wina, *prov.* 3) prawo albo należytość ktora kto ma do czego albo do kogo; prawa swoiego wlanie na drugiego; żadnego do tego; do mnie nie ma prawa; oyciec ma prawo do syna. 4) uczyć się prawa; biegy w prawie. 5) pozwać do prawa; odpowiadać u prawa; poydź ze mną do prawa, chcę z tobą do prawa. 6) do prawa wor pieniędzy, a dwa pilności; *prov.* mieć, wieść z kim prawo. 7) prawo pasania na cudzey łące.

prawu niepodległy. vom Gesetz befreyet, der kein Gesetz achtet. qui n'a point de loix; qui n'est pas sujet aux loix.

prawu podległy. den Gesetzen unterworfen. sujet aux loix

prawo ma na przechod, przeiazd przez grunt sąsiecki. er hat das Recht auf dem Grund seines Nachbares durch zu fahren. il a le droit de passage par le fond de son voisin.

prawo duchowne, kanoniczne. das Canonische Recht. droit canon, *m.*
prawo Cesarskie, cywilne, Rzymskie. römisches Recht. droit civile, *m.*
prawo powszechne narodow, pogan i Chrześcian. das Völker-Recht. droit des gens, *m.*
prawo przyrodzone, wrodzone. Natur-Recht. droit naturel, *m.*
prawo ostre, srogie, gorące. 1) scharfes Recht oder Gericht. 2) in Gerichten: frische That, 1) droit rigoureux, droit étroit; Justice rigoureuse. 2) flagrant délit. § 1) goretszego na nad Hiszpańską Jnkwizycyą niemasz prawa. 2) na gorącym prawie (uczynku) poymany.
prawa założenie. die Einfassung, Kriegs-Rechtens-Befestigung. litis-contestation; *f.* contestation en cause, *f.*
prawa zawieszenie, vid. *sądow mywołanie.*
prawo z dawności używanie. das Recht der Verjährung. le droit de prescription.
prawo na przywrocenie moienności po więzieniu. Recht, nach einer Gefangenschaft das seinige zurück zu fordern. droit de retour, *m.* par lequel on recouvre ses biens après sa captivité.
Prawodawca, *m.* Gesetzgeber. legislateur, *m.* celui qui fait des loix.
Prawokąt, *m.* Meßk. ein rechter Winkel. *Géom.* un rectangle. § Prostokąt.
Prawokątny, *adj.* Meßk. winkelrecht, rechtwinkelicht. *Géom.* rectangle, *m.* rectangulaire, *adj.* qui a les angles droits.
Prawokażca, *m.* } Uebertreter der Gesetze.
Prawołomca, *m.* } infracteur, violateur des loix.
Prawołomność *f.* } Uebertretung der Gese-
Prowołomstwo, *n.* } tze. infraction, *f.* violation des loix.
Prawosad, *m.* Prawokąd, *m.* Math. ein Sinus, Abschnitt eines Winkels. *Géom.* sinus, *m.*
Prawość, *f.* Redlichkeit, Aufrichtigkeit, Liebe zur Gerechtigkeit. droiture, *f.* sincérité, *f.* integrité, *f.* l'amour de la justice.
Prawostawnica, *f. vid.* Przodwaga.
Prawostawnie, *adv.* Perpendicular, senkrecht, bleyrecht. ortogonellement, perpendiculairement.
Prawostawność, *f.* senkbleyrechte Stellung. assiette perpendiculaire.
Prawostawny, *adj.* 1) Meßk. perpendicular. 2) Befest. regulair. 1) *Géom.* perpendiculaire. 2) *Fortif.* regulier.
Prawowanie się. das Proceßiren. plaidoirie, *f.* l'action de plaider.
Prawowiernie, *adv.* rechtgläubig. d'une manière ortodoxe.
Prowowierny, *adj.* rechtgläubig. ortodoxe, *adj.*
Prawuię się z kim. mit einem Proceß führen. plaider; se plaider; avoir un procès, être en procès avec qu. § prawowali się o tę wieś, o tę kamienicę.
Prawy, *adj.* Praw, *adj.* 1) recht, auf der rechten Hand gelegen. 2) recht, ächt, wahr. 3) richtig, genau. 4) gerecht, das wohl anpasset, wohl anlieget. 5) recht gehörig, von der Zeit 1) droit, du côté droit. 2) vrai, veritable; pur; qui n'est pas faux. 3) exact, juste, fait avec justesse, avec exactitude. 3) juste, qui va bien, qui sied bien; fait comme il faut. 5) juste, poctuel, qui se fait à point nommé. § 1) na prawey stronie to leży; idź na prawą stronę. 2) prawy Polak, szlachcic, Biskup; a praweż też to złoto; prawa dziewica. 3) prawe pieniądze; prawa zapłata. 4) ten trzewik mi nie praw na nogę. 5) prawy czas ieszcze nie minął.
prawa ręka. 1) die rechte Hand. 2) die rechte Seite. 4) die Ober-Hand, Ober-Stelle so man einem giebet. 1) la droite, la main droite. 2) le côté droit. 3) le pas, le rang qu'on donne à qu.
na prawey; na prawey ręce; po prawey; po prawey ręce. 1) rechter Hand, auf der rechten Hand. 2) oben an. 1) à droite, à main droite. 2) au haut bout, à la première place, à la place d'honneur. § 1) na prawey leży miasto. 2) po prawey, na prawey ręce siedzi, idzie.
praw mi. er ist mein Mann, er ist nach meinem Geschmacke. c'est mon homme; il est à mon gout; je le trouve à ma fantaisie.
linia prawa obrony. Befest. die beständige Streich-Linie. *Fortif.* la ligne de defense fichante.
Prażę co, *ży, żył, v. a.* 1) pregeln. 2) trocknen, dörren, als die Sonne das reifende Getreide. 3) sehr feuren, scharf schießen. 1) brûler, faire sécher sur le feu. 2) rôtir, sécher, mûrir comme le soleil le blé. 3) fouetter, faire un grand feu. § 1) udraż groch dobrze. 2) słońce praży zboża na polu. 3) kule gęste nieprzyiaciela prażyły.
prażyć kawę. Caffe brennen. griler du caffé.
prażyć na roszcie. rösten, auf dem Roste braten. griller, faire cuire sur le gril.
Prażenie, *n.* das Pregeln. l'action de faire rôtir, de griller.
Prążka, *f.* Streif, Strich, Linie. raye, *f.* verge, *f.* trait, *m.* ligne, *f.* § prążka na dłoni przyrodzona.

Prążkowaty, *adj.* geſtreift, gezogen. vergé, rayę.

Prażmo, *n.* Sangen, geröſtete Aehren. grain rôti. § a chleba i prażma i nowego zboża ieść nie będziecie, *Levit.* 23. v. 14.

Prażnik, *m.* ungeſäuert Brod. du pain azime; du pain ſans levain.

Prażony, *adj.* gepregelt, geröſtet. rôti ou ſéché ſur le feu; grillé.

prażony grech. Pregel-Erbſen. de pois à la ſaugrenée; pois grillé.

Prę, *pry, pryt,* obſ. ſagen, reden. dire, parler.

Prę, *prze, part, przeć.* ſchieben. poſſer, faire avancer avec quelque force.

przeć ſię czego verneinen, verleugnen. nier, déſavouer, renier, dénier.

Prę, *pre, przat,* pram. ſich erhitzen, ſich erbremſen, brennen als feuchtes Heu auf dem Heu-Boden. s'allumer, s'embraſer ainſi que le foie trempé ſur le fenil. § ſiano, zboże zaprzało.

Prebeuda, *f.* eine Präbende, Stifts-Einkommen. Prépende, *f.* ſorte de bénéfice.

Prębendarz, *m.* Geiſtlicher, der eine Präbende hat. un Prébendé, Prebendier, celui qui tient une Prebende.

Pręciuchno, Pręciuchny, Pręciuczki, } *vid.* Prędziuchno, Prędziuchny.

Precz, *adv.* weg, hinweg, fort. arrière, loin.

poſzedł drecz. er iſt weggegangen. il c'eſt allé, il s'en alla; il eſt hors de chez ſoi.

precz odiechał. er iſt weggereiſet. il eſt dans le pays étranger; il ęſt hors de ſon pays.

recz to; precz tym. weg damit. ſoin de cela; otez cela.

precz go; precz z nim. weg mit ihm. foin de lui; nargue de lui.

wſzyſcy zawołali precz z nim. alle ſchrieen weg mit ihm. tout le monde a crié tolle contre lui.

precz ztąd, fora ztąd, wież ſię ztąd, prowadź ſię ztąd. fort von hier; packe dich. loin d'ici, ôtez vous delà, arrière d'ici; hors d'ici; allez vous en; hors delà.

Predykant, *m.* Kaznodzieja, *m.* protetestantiſcher Prediger, Diener des Worts. Miniſtre, Paſteur; Miniſtre de la Parole de Dieu; celui qui prèche la Parole de Dieu aux Proteſtants.

Prędzey, *vid.* Prętko.

Prędziuchno bardzo prętko, *adv.* ſehr geſchwinde, in aller Eile. trés-vîte, en grande hâte, avec une grande viteſſe.

Prędziuchny, *adj.* bardzo prętki. ſehr hurtig, ſehr geſchwinde. fort vîte.

Prefekt, *m.* 1) der Vater Präfect bey den Jeſuiten, ſo über die Claſſe geſetzet iſt. 2) Auffeher einer Druckerey. 1) Préfet, Jeſuite qui a ſoin des claſſes. 2) inſpecteur d'une Imprimerie.

Pręga, *f.* 1) Streif, Strich. 2) Schmiele von einem Schlage. 1) verge, *f.* ligne, *f.* raye, *f.* 2) ſilon, *m.* écourgée, *f.* marque livipe d'un coup.

Pręgierz, *m. g. a.* ein Pranger. pilier, poteau public, pilori, carcan.

u pręgierza wyſtawić. an den Pranger ſtellen. pilorier, *v. a.* mettre qu. au pilori.

*Prelat, *Prelatura, *vid.* Prałat, Prałatura.

Prenumeruię na kſięgę. pränumeriren auf ein Buch. ſoûſcrire à un livre; payer d'avance ſur un livre; prêter anticipation ſur un livre. §prenumerowałem na tę kſięgę.

Prenumerata, *f.* Pränumerations-Schein, oder der Preis. ſouſcription, *f.* le billet ou le prix de ſouſcription pour un livre. § prenumeratę uczynić, założyć; drukować kſiążkę na prenumeraty.

Prerogatywa, *f.* zaſzczyt. Vorzug, prééminence, *f.* prérogative, *f.* préférence, *f.*

Preſkrypcya, *f.* dawność trzymania. Gerichtsw. Verjährung, Präſcription, Beſitzeignung. *droit:* preſcription, *f.* uſucaption, *f.*

Preſkrypt, *m.* przepis, *m.* 1) Vorſchrift eines Arztes. 2) ein Recept. 3) *obſ.* Verordnung, Befehl. 1) ordonnance d'un médecin. 2) récette, *f.* remède. 3) *obſ.* ordonnance, ordre, *m.* § 1) z preſkryptu Pana medyka lekarſtwo zażywać. 2) preſkrypt (recepta) na febrę.

Preſpiter, *vid.* Prezbiter.

Pręt, *m. g. a.* 1) Stecken, *m.* Gerte, *f.* 2) kleine Stange von Metal. 3) Sonnen-Uhr-Weiſer. 4) eiſerner Vorhangs-Stab oder Stange. 1) verge, *f.* baguette, *f.* baton délié. 2) verge, petite barre de métail. 3) verge, aiguille de cadran. 4) tringle, *f.* verge de fer pour y enfiler les rideaux.

pręt wierniczz. Meßk. Decimal-Ruthe; Meß-Ruthe von 10 Schuh. *Géom.* verge, *f.* tringle, *f.* toiſe, *f.* perche de dix piés pour méſurer les champs.

na Prętce, ⎫ *adv.* in Eile, in aller Hurtig-
*w Prętce, ⎬ keit. vîte, à la hâte, avec
z Prętka, ⎭ vitesse. § zwięźliwi choć
z prętka mowi.
Prętki, *adj.* eig. u. fig. geschwind, hurtig. *prop.* & *fig.* vîte, *adj.* promt, soudain, *adj.* § prętki w biegu, w pisaniu; prętki lot ptaka; sędzia nie ma bydź pręki w rozsądzeniu.
Prętko, *adv.* hurtig, geschwind. vîtement, vîte, avec vitisse, promtement. § prętko bież, rob.
prędzey. 1) hurtiger, geschwinder. 2) eher. 1) plus vîte. 2) plus-tôt. § 1) prędzey skończył. 2) prędzey przyszedł niż brat.
tak prętko zrobiłeś? hast du es so bald, so geschwind gemacht? avez vous fait sitôt?
iako nayprędzey; czym prędzey. aufs hurtigste, aufs geschwindeste. au plus-tôt; le plus-tôt, incontinent, *adv.*
Prętkomowność, *f.* Geschwindigkeit, Hurtigkeit im Reden. volubilité de discours, de langue; fluidité, facilité naturelle du langage.
Prękomowny, *adj.* geschwind, hurtig im Reden. qui parle vîte, qui a une volubilité.
Prętkonogi, *adj.* hurtig zu Fuß. qui marche très-vîte; vîte, leger sur les piés.
Prętkopomkły, *adj.* ⎫ das sich leicht zu-
Prętkozawrzysty, *adj.* ⎭ ziehet als eine Schlinge. coulant ainsi qu'un noeud. § sidło prętkopomkłe.
Prętkość, *f.* Hurtigkeit, Geschwindigkeit. soudainité, *f.* vitesse, *f.* promtitude, *f.* célérité, *f.*
**Prezbiter, *m.* kapłan. Priester. Prêtre, *m.* § Prezbiterem zostać.
Prezbiter Jan; Czar Abysyński. der große Nogus, der Priester Johannes in Abyssinien. le Prêtre Jean, le grand Negus en Abissinie.
Prężę, ⎫ *vid.* Wyprężam.
prężę się, ⎭
*Prezencya, *f.* obecność, przytomność. Gegenwart, *f.* présence, *f.*
**człowiek to w prezencyi udatny.* das ist ein Mensch von gutem Ansehen. cet homme a un extérieur fort beau.
**prezencya umysłu.* Fertigkeit des Verstandes, Gegenwart des Geistes. présence d'esprit. § wielką prezencyą (przytomnością) umysłu rzeczy sprawuie.
**precenzya do beneficium, vid.* Prezenta.
*Prezent, *m.* podarunek. Geschenk. présent, *m.* don, *m.* § książkę mi tę w osobliwszym darował prezencie.

*Prezenta, *f.* ⎫ Vorstellung zu einem
*Prezentacya, *f.* ⎭ Amte, zu einer Pfründe. présentation à une charge, à un bénéfice. § nikomu bez prezenty i nominowania J. K. M. beneficya dzierżeć nie pozwolono.
*Prenzentuię kogo, co; stawiam, podaię. einen oder etwas präsentiren. présenter qu. ou qu. ch.
**prezentować broń; skwerować broń.* das Gewehr präsentiren. présenter les armes.
**prezentować się; stanąć.* sich präsentiren. erscheinen, sich stellen. paroître, se présenter.
**prezentować kogo na urząd, na beneficyum.* einen zum Amte, zur Pfründe vorstellen. présenter qu. à une charge, à un bénéfice.
Prezydent, *m.* 1) Präsident im Rathe. 2) Präses, Vorsitzer in einer Disputation. 1) Président, *m.* le prémier Juge. 2) Président, modérateur d'une assemblée, d'une dispute.
Prezydens Trybunalski. der Tribunals-Präsident, so ein Geistlicher ist, der Weltliche heisset Marszałek. Président du Tribunal de la Couronne ou de Lituanie, c'est une personne Eclésiastique; le Président séculier s'appelle *Marszałek.*
Przydentowa, *f.* Präsidentinn, *n. f.* eines Präsidenten Ehe-Frau. Présidente, *f.* femme de Président.
Prezydenski, *adj.* Prezydentowski. dem Presidenten gehörig. presidental, *adj.* de Président.
Prezerwa, *f.* ein Präservativ. préservatif, *s. m.* un remède qui préserve.
Prężyna, *f.* die Feder in Uhren. ressort d'une montre. § prężyna w zegarze, w zamkach.
Proba, *f.* 1) eine Probe. 2) Probe, Probier-Stück, zur Probe gegebene Sache. 3) Rechenk. Probe. 4) Buchdruck. Korrektur-Bogen. 5) Silber-Probe, Gehalt der Feine des Silbers. 6) jede Meschine oder Werkzeug einen Uebelthäter zu martern; Folter, Tortur. 1) preuve, *f.* essai, épreuve. 2) *Aritm.* preuve. 3) échantillon, petit morceau, petite partie de qu. ch. qui sert à juger du total. 4) épreuve, *f.* feuille imprimée pour en corriger les fautes. 5) denier de fin; tître, *m.* règle, essai, le dégré de la bonté de l'argent, 6) chaque machine ou instrument de torture qu'on donne aux criminels; torture, question. § na probę co dać, uczynić; proba złota w ogniu. 2) proba wina, sukna; proba

proba charakteru; skosztować proby. 3) liczby. 4) pierwsza, druga proba dla przeglądania i poprawy. 5) srebro trzynastey proby. 6) kołowrot, drabina, kluba i insze proby do ciągnienia złoczyńcow.

srebro dobrey, podley proby. Silber von guter, von schlechter Probe. argent de bon de bas aloi, de bon, de bas titre.

proba minkarska. Münz-Probe, Probe-Stück einer Münze. peuille.

Probalnia, *f.* Probier-Ofen. fourneau d'essai.

Probata, *f.* dowod, dowodan, *f.* in den Gerichtsw: Beweis. *Palais*: moyen, *m.* preuve, *f.* § iasna probata.

Probierz, *f.* 1) Probierer. 2) Münz-Probierer, Wardein, Münz-Guardein. 1) estimateur, *m.* connoisseur qui examine, qui essaie. 1) essayeur, officier qui voit, à quel titre est la monoie. § 1) probierz to wina doświadczony. 2) moneta przez probierze uznana i doświadczona bydź ma.

Probka, *f.* eig. u. fig. Pröbchen, Probstückchen. *prop.* & *fig.* petit échantillon. § probka wina, sukna; pokażę ci prokę, z ktorey o ostatku sądzić możesz.

Probny, *adj.* Probier. d'essai, d'épreuve. *probni kamień.* Probier-Stein. pierre de touche.

Proboszcz, *m.* Probst. Prévôt d'une Eglise Collégial ou Catédrale.

Probostwo, *n.* Probstey, *f.* Prévôté, *f.* la dignité du Prévôt dans une Eglise.

Proboszczy, *adj.* Probst. prévotal, *adj.* qui regarde le Prévot d'une Eglise.

Probowanie, *n.* doświadczenie czego. das Probieren, Versuchen. l'action d'essayer.

Probobany, *adj.* doświadczony, probiert, versucht. essayé, éprouvé, *adj.*

Probuię czego. 1) probieren, versuchen. 2) kosten. 1) éprouver, essayer, *v. a.* essayer, goûter une liqueur.

probować na kamieniu złotniczym. an dem Probier-Stein streichen. toucher, éprouver qu. ch. avec la pierre de touche.

sprobować szczęścia swoiego. sein Glück versuchen. tenter la fortune.

Proć, *vid.* Porzę.

Proca, *f.* 1) eine Schleuder. 2) Art von Feuer-Schwärmern, die mit einer Schleuder geworfen werden. 1) fronde, *f.* 2) sorte de fusée ou de serpenteau qu'on lance avec la fronde. § 1) proze szelka albo łoże.

proce nawiązanie. Schleuder Riemen. les bras ou ils brasses de la fronde.

procą bić, z proze ciskać. schleudern, mit einer Schleuder werfen. fronder. *v. a.* jetter une pierre avec la fronde.

procarzczna, nawiązana na toporzysku. Schleuder an einem Stocke. fronde attachée à un bâton.

proca woienna starożwiecka, murowa wielka. große Stein-Schleuder bey den Alten. baliste, *f. f.* acquereaux, *plur.* machine des anciens pour lancer des pierres.

Procarz, *m.* Procnik, *m.* co procą ciska. ein Schleuderer. frondeur, *m.*

Proceder, *m.* postępek. Verhalten, Verfahren. un procédé, *m.* conduite à l'égard d'un autre. § w tym procederze Przadney nie widzę słuszności.

Proces, *m.* sprawa sądowa. Proceß. procès, *m.* procédure, *f.*

Procesy, *f.* eine Kirchen-Proceßion. procession du clergé et du peule. § procesya idzie; z procesyą gdzie idą; procesya prowadzi Sakrament Nayświętszy; procesya prowadzi umarłego.

Procesya w Boże Ciało. Proceßion am Frohn-Leichnams-Feste. le Sacre; procession à la Fête-Dieu.

Procesyonalnie, *adv.* in Proceßion. en procession.

Procesyonalny, *adj.* Proceßion-. de procession.

Proch, *n.* 1) Staub, 2) fig. Staub, Asche. 3) Schieß-Pulver. 4) Brenn-Zunder, Zunder. 1) de la poudre, de la poussière. 2) *fig.* poussière, cendres, *f. plur.* très peu de chose. 3) poudre, *f.* poudre à canon, poudre à feu. 4) mèche dans le fusil pour faire du feu. § 1) prochem przypadły; prochem przypadło; w proch się rozsypać, obrocić. 2) podły prochu, bo w proch będziesz ro zrzucony człecze; przed śmiertelnym prochem oka nie zmurżysz. 3) proch rusznicy, działowy. * 4) proch (prochno) do krzesania ognia.

prochem posypać. die Schrift mit Streu-Sand beschütten. mettre de la poudre sur l'écriture.

proch od zgrzebła. Pferd-Staub, vom Striegeln. les ordures ou la crasse que fait tomber l'étrille.

iak prochu. sehr viel, wie Sand am Meer. en grande quantité; autant de — qu'il y a du sable au bord de la mer. § iak prochu tam pieniędzy.

iak prochu tam ludzi. es wimmelt da alles von Volk. tout fourmille là de peuple.

w proch zetrzeć. zu Pulver reiben. reduire, mettre en poudre; pulveriser.

prochy, plur. Kriegs-Munition, als Pulver, Bley. munition de guerre, comme

de la poudre, du plomb. § w prochy i spiże opatrzyć fortecę.

prochu pełny. voll Staub. poudreux, plein de poussière.

prochy stracić z młodu. er hat sein Pulver in der Jugend verschossen. les grandes chaleurs sont passées; étant jeune il a tiré toute sa poudre aux moineaux.

prochem i potem pachnie (przykryty) obsozowym. mit Schweiß und Blut bedeckt. couvert de sueur & de poussière.

Prochnieję, *v. n.* wurmstichig werden, anfaulen als Holz. pourrir, se pourrir, se vermouler, se carier. § drzewo sprochniało, ząb sprochniał.

Prochnienie, *n.* sprochniałość. Fäulniß, Rottung. vermoulure, *f.* carie, *f.* pourriture, *f.*

Prochno, *n.* pruchno, *n.* 1) faules Holz. 2) Brenn-Zunder aus Leinwand. 1) du bois pourri. 2) méche; méchant linge brûlé pour faire du feu. § 1) prochno w nocy się świeci. 2) prochno w krzesiwie; spalić płotno na prochno.

Prochowka, *f.* Art giftiger Pilze. sorte de champignons venimeux.

Prochownia, *f.* 1) Pulver-Mühle. 2) Pulver-Magazin. 1) moulin à poudre, *m.* 2) magazin à poudre, *m.*

Prochownica, *f.* 1) Pulver-Flasche, Pulver-Horn. *2) Pulver-Mühle. 1) fourniment, *m.* flasque, *m.* étui à mettre de la poudre. 2) moulin à poudre.

Prochowniczka, *f.* 1) kleines Pulver-Horn. 2) Streu-Sand-Büchse. 1) petit fourniment; poire. 2) le poudrier dans l'écritoire.

Prochownik, *m.* Pudermacher. poudrier, *m.* faiseur de poudre à feu.

Procie, *n.* 1) das Trennen. 2) das Auftrennen, Aufschneiden der Haut. 3) beym Balbier: die Skarification. 1) l'action de découdre, de défaire ce qui est cousu. 2) incision, *f.* taillade, *f.* qu'on fait dans la peau pour la séparer un peu du corps. 3) *terme de chirurgie:* la scarification, légère incision de. incision de la prémière peau. § *1) procie szaty do nicowania. 2) procie na wierzchu skory człowieka, bydlęcia drzewa.

procie trupa, człowieka. Heilk. Sektion, Oeffnung eines Körpers. *Médic.* dissection, *f.* l'action de disséquer.

Procnik, *m. vid.* Procarz.

Procny. *adj.* Schleuder. de fronde,

*Procz, oprocz, *pr. g.* außer. outre, hormis. § procz nas było ich pięciu.

Produkt, *m.* Rechenk. Produkt, Zahl, so aus der Multiplikation entstehet. *Aritm.* produit, *m.* resultat de deux nombres multipliés.

Profanuię co, *v. a.* entweihen, profanieren, entheiligen. profaner, désacrer.

Profes, *m.* zakonnik co ślub jawny uczynił. angetretener Ordens-Bruder. Profès, *m.* Religieux qui a fait profession.

Professor. *m.* Professor. Professeur. *m.*

Profesorstwo, *m.* Profeßion, Profeßion-Stelle. profession dans une science; la dignité, la chaire de Professeur.

Profesya, *f.* ślub zakonny publiczny. Ordens-Gelübde, Verlobung zu einem geistlichen Orden. la profession d'un Religieux ou d'une Religieuse. § profesyą uczynił.

profesya, stan, powołanie. Gewerbe, Standprofession, *f.* métier, art qu'on professe. § powołanie rzemieślnicze, profesya rzemieślnicza.

Profit, *m.* zysk, pożytek. Profit, Gewinnst. profit, *m.*

Profitka, *m.* Licht-Knecht. binet où l'on fiche le bout de chandelle qui reste à brûler.

ogarek na profitkę postawić. ein Endchen Licht auf den Licht-Knecht setzen. faire le binet.

Profituię, *v. a.* zyskuię. profitiren. profiter, gagner.

Profos, *m.* ein Profoß, General-Gewaltiger. prévôt d'armée, *m.*

profos regimentowy. Regiments-Profoß. pévôt de Régiment.

Prog, *m.* Thür-Schwelle. seuil de porte, *m.* pas de porte. § na progu stoi.

progi na rzekach, gdzie woda na doł spada. Wasser-Fall auf den Flüssen, wo das Wasser abschießet. cataractes, *f. plur.* catadoupes, *f. plur.* chûte d'un fleuve avec grand bruit.

***oyczyste progi*. das Vaterland. la patrie. § w oyczyste przystąpić progi.

***w progach moich*. in meinem Hause. chez moi, dans ma maison. § witam cię w progach moich.

Prognostyk, *m.* Wahrsagung, Weissagung. pronostic, prédiction, presage, *m.*

Prognostykuię co, *v. a.* wrożę. wahrsagen, prognosciren. prognostiquer, prédire.

Proklama, } obwołanie, zapowiedź.
Proklamata, } Verkündigung, Ausrufung. proclamation, *f.* ban, annonce, publication.

Prokuracya, *f.* } die Praxis eines
Prokuratorstwo, *n.* } Rechtsgelehrten. avocasserie, *f.* profession d'avocat; pratique, *f.*

prokuracyą się bawić. prakticiren, advociren. avocaſſer, *v. n.*
Prokurator, *m.* rzecznik. Sachwalter, Advokat. procureur, *m.* praticien, advocat, § Prokurator powodney, odporney ſtrony.
Prokurator zdrayca. verrätherischer Anwald. prévaricateur, *m.*
Prokurator podły, nie dobrey sławy, ſzczekacz. Kleffer, ſchlechter Advokat. crailleur, *m.* méchant avocat.
Prokuratorſki, *adj.* Advokaten-. d'avocat, de procureur.
Prom, *m. vid.* Prum.
Promień, *m. g. promienia.* 1) ein Strahl. 2) Meßk. halber Durchmesser. 3) Optik: der Strahl, der Weg des Lichts von einem Punkt zum andern. 4) Spitze eines Stern oder einer Sache, die wie ein Stern gemacht iſt. 1) rayon. 2) *Géom.* rayon; demi-diamètre, *m.* 3) *Optique*: rayon ou ligne qu'on s'imagine d'aller d'un point à l'autre. 4) branche d'une étoile ou d'une choſe faite en étoile. § 1) słoneczne promienie ziemie oblemaią. 2) promień ieſt linia od pośrzednika do obwodu cyrkułowego przeciągniona; promienia długością cyrkuł zaraczamy, 3) gdy widziemy, wyraża ſię obraz na oku, tego promienie ida z duchami to tylney komorki mozgu i z nim ſie kleią. 4) promieniami gwiazdy korbowey walec ſię obraca; gwiazda wiatrowa ma 32. promieni.
promienie koło obrazow Swiętych. Schein um das Haupt eines Heiligen. cercle lumineux qui environne la tête d'un Saint.
promienie wypuſzczam., Promienie ſię, *v. n.* strahlen, Strahlen werfen. rayonner; jetter, répandre des rayons.
Promieniſto, *adv.* mit Strahlen, wie Strahlen. avec rayons, en rayons.
promieniſto czynię. ſtrahlicht machen. rendre radieux, rendre éclatant, brillant.
Promieniſtość, *f.* das Strahlen, die Strahlen. radiation, *f.* production des rayons, les rayons d'un corps.
Promieniſty, *adj.* ſtrahlicht. rayonnant; lumineux, éclatant qui jette des rayons. § słońce promieniſte.
Promocya, *f.* podwyżſzenie na urząd. Beförderung zu Ehren. promotion, *f.* élevation, avancement à une dignité. § w nadziei promocyi.
Promocya akademicka. akademiſche Promotion. la promotion dans les Univerſités; l'action de prendre ou de conférer les dégrés.

Promownie. 1) befördern, treiben, unterſtützen. 2) befördern zu einem Amte. 3) promoviren, einen akademiſchen Grad nehmen oder annehmen. 1) appuyer, ſoutenir, pouſſer, faire avancer. 2) promouvoir, élever, avancer à une charge. 3) donner ou prendre les degrés dans une Univerſité. § 1) promowowac (popierać) to ma poſeł na ſeymie. 2) promowować (podwyżſzyć) kogo na urząd. 3) promowować na doktorſtwo, na cyrulictwo.
promowować ſię. einander forthelfen. s'entre-aider, s'appuyer, ſe ſoutenir l'un l'autre. § kochaią ſię w ſobie i promowuią ſię do podziwienia.
Promot, *m.* ein Graduiter, der einen akademiſchen Gradum hat. un gradué, celui qui a pris quelque degré dans une Univerſité.
Promyczek, *m.*, Promyk, *m.* *g. a.* ein kleiner Strahl. petit rayon.
Propek, *m. g. a.* Pfropf, Stöpſel. bouchon, *m.* tampon, *m.*
Proporcowy, *adj.* zur Fahne gehörig. d'enſeigne, de drapeau.
Proporcya, *f.* pomierność, pomiar, pomiarkowanie. 1) Verhältniß, Proportion. 2) Mathem. Verhältniß der Zahlen und Größen. 1) proportion, convenance. *Matém.* rapport, *m.* raiſon, *f.* proportion, la relation que les nombres & les quantités ont les unes aux autres. § 1) według proporcyi członkow Herkuleſowich wymierzył ciała wielkość z krokow ſtaia od niego zamierzonego; proporcyi to nie ma z ſobą. 2) proporcya duplikowana ieſt ze trzech, a proporcya tryplikowana ze czterech nierozerwanych i proporcyonalnych pomiarkowanie, w tamtey pierwſzey do trzeciey iakie ieſt teyże pierwſzey do wtorey, w tey zaś pierwſzey do cywartey iakie ieſt teyże pierwſzey do czwartey.
Proporcyalność, *f.* ſtoſowanie albo podobieńſtwo dwuch proporcyy. Mathem. Verhältniß einer Zahl oder Größe zu der andern. *Matém.* rapport, *m.* ou proportion d'un nombre, d'une grandeur à l'autre.
Proporcyalny, *adj.*, Proporcyyny, *adj.* pomierny. proportionirt. proportionnel, qui a de la proportion & du raport.
Proporczyk, *m. g. a.* kleine Fahne. petite enſeigne, petit drapeau. § każdemu przekupniowi wolno po zdięciu proporczyka z Ratuſza kupować.
**Propornik, *m.* chorąży. Fähnrich. un enſeigne, porte-drapeau, porte étandart.
**Proporzec,

**Proporze, *m. g. a. proporca.* 1) eine Fahne. 2) eine Schiff-Flagge. 3) fig. Krieges-Zeichen, Waffen, Krieges-Volk. 1) draceau, *m.* enseigne, *f.* étendart. 2) pavillon, *m.* bannière, *f.* 2) *fig.* enseignes, *f. plur.* armée, troupes, *plur. f.* § 1) rozwite Belony proporce. 2) nawa proporzec Francuski podniosła, rozwinęła; na proporcu Polskim iest ręka uzbroiona szable trzymaiąca. 3) do tego kraiu ieszcze proporzec iego nie zaszedł.

proporce rozciąga, rozpościera. er maßet sich einer großen Gewalt an. il prend un grand ascendant, il etend son pouvoir, son autorité.

Propozycya, *f.* założenie rzeczy, grunt rzeczy. Proposition; Sache, von welcher man handelt. matière, *f.* tème, *m.* proposition, *f.* sujet d'un discours, *m.*

propozya logiczna. Satz eines Syllogismi. proposition d'un silogisme.

propozycya matematyczna. mathematischer Satz, der eines Beweises bedarf. proposition matématique, une vérité qui a besoin d'une démonstration.

propozycya, f. } podanie, pośrzodek. Vorschlag, Antrag. offre, *f.* proposition, *f.* condition, *f.* § przyiąć propozycia; okazała to propoczcza; propozycią komu czynić.
Propozyt, *m.* }

Propryetarz, *m.* dzierzawca. Eigenthums-Herr. proprétaire, *f. m.*

Prorocki, *adj.* prophetisch. prophétique, qui prophétise.

Proroctwo, *n.* die Prophezeyung eines Propheten. prophetie, *f.* prédiction faite par un prophète. § proroctwo Jzaiazowe; iuż się stało co proroctwo prorokowało.

Prorok, *m.* ein Prophet. un Prophète. § wielci i mali Prorocy w Pismie Swiętym.

Prorokini, *f.* eine Prophetinn. Prophétesse, *f.*

Prorokowanie, *n.* Prophezeyung, das Prophezeyen. prédiction, *f.* l'action de prophériser.

Prorokowany, *adj.* prophezeyet. prophétise, prédit, *adj.*

Prorokuię co. prophezeyen. prophétiser, prédire, *v. a.*

Prośba, *f. vid.* Prozba.

Prosciеię, *v. n.* 1) gerade werden. 2) einfältig werden. 1) devenir droit. 2) devenir simple.

Prościna, *f.* 1) gerader Weg, gerade Aussicht. 2) einfältiger Mensch. 1) chemin tout droit; vuë droite & livre. 2) un homme fort simple.

Prościusienko, *adv.* sehr gerade. fort droit; d'une manière rout droite. § prosciuteńko.

Prościusienki, prościuteńki, *adj.* 1) sehr gerade. 2) sehr einfältig. 1) fort droit, tout droit, tout uni. 2) très simple, très-niais.

Prosi się. ferkel, Ferkel werfen. cochonner; faire de petits cochons. § maciorka się oprosiła.

Prosiany, *adj.* srosowy, *adj.* Hirsen-, von Hirsen. de millet.

prosiana włoć, ziele; trank. (virga aurea) güldenes oder heidnisches Wundkraut. verge dorée; verge d'or.

Prosiątko, *n.* Ferklein. petit cochon de lait.

Prosiciel, *m.* ein Bitter. demandeur, *m.* celui qui prie.

Prosicielka, *f.* Bitterinn, *f.* demanderesse, *f.*

Prosię, *n.* Ferkel, *n.* Spann-Ferkel. cochon de lait, fresangeau, *m.* § prosię nadziewane.

prosię odsadzone. abgesetztes Ferkel. cochonnet, *m.* petit cochon qui ne tête plus.

Prosięniczka, *f.* ziele. (*hyoseris, intubus porcinus*) kleines Ferklein-Kraut. espèce de cichorée.

Prosięnicznik, *m. g. a.* ziele; świni miecz. (*hypochoeris, porcellia*) ein gewisses Kraut. sorte de plante.

Proskrybowanie, *n.* wywołanie. Verbannung, Landesverweisung. exil, bannissement.

Proskrybowany, *n.* wywołany. verbannet, verwiesen. banni, exilé, proscrit.

Proskrybuię, *v. a.* wywoływam, verbannen, verweisen. bannir, proscrire, exiler. *w Rz. Dzieg.*

*Proskur, *m.* opłatek. Oblat. oublie, *f.*

Prosna, *m.* herb, *vid.* Przosna herb.

Prośna świnia. trächtige Sau. truie pleine.

Prośność, *f.* Prośny, *vid.* prośność, Sprośny.

Proso, *n.* Hirsen. du millet. § proso czworakiego iest gatunku, iest czerwonaśe, szare, białe i czarne.

proso wroble, vid. Wrobli — *wroble proso.*

proso wierciec. wanken; seiner Sache ungewiß seyn oder mit der Sprache nicht heraus wollen, nich daran wollen. chanceler, broncher, vaciller, branler ça & là; tergiverser.

mogłbym go na nad prosem postawić. das ist ein Scheusal, man könnte mit ihm die Vögel vom Hirse jagen. c'est un épouventail

ventail de chenevière; il pourroit chaſſer les oiſeaux ſi laid eſt-il.

Proſpekt, *m.* poyrzenie. Ausſicht. vue, *f.* aſpect, *m.* proſpet, *n.* objet éloigné qui frappe la vue.

proſpekt komu odiąć. einem die Ausſicht verbauen. boucher la vue à qu. ou. à quelque maiſon.

Proſt, *m.* proſtość drogi albo ſpoyrzenia, prościna. das Gerade; gerader Weg, gerade Ausſicht. le droit; qualité d'une choſe droite; chemin droit. § Proſtowzor, *m.* vue droite & libre.

w proſt, adv. gerades Weges, gerade zu. droit à, en droite ligne à; en droiture à. § w proſt dokąd iechać.

w proſt; na proſt, adv. gerade vor ſich. directement devant ſoi, tout droit devant ſoi.

po proſtu; z proſta, *adv.* ſchlecht weg. ſchlecht, ohne Zierath. 2) gerade zu. 3) einfältig, auf eine einfältige Art. 1) ſimplement, ſans ornement. 2) directement, immédiatement. 3) naïvement, niaiſement, ſans fineſſe, ſimplement. § 1) po proſtu a nie dwornie mówi; z proſta, po proſtu żyć, robić, po proſtu przybrany; z proſta zrobiony. 2) zpoła po proſtu mi odmówił; z proſta im w prawdzie nie rozkazuie. 3) po proſtu powiedział.

Proſtacki, *adj.* einfältig, etwas dumm. peu gu, ſimple, niais.

po proſtacku, adv. wie die einfältigen Leute. niaiſement; en bon-homme.

Proſtactwo, *n.* 1) Einfalt, Dummheit. 2) die einfältigen Leute. 1) ſimpleſſe, *f.* ſimplicité, *f.* niaiſerie, bêtiſe, *f.* 2) les ſimples; bonnes gens qu'on trompe aiſément.

Proſtaczek, *m.* } proſtaczyna. ein einfältiger
Proſtak, *m.* } Menſch. un allobroge; un ſimple; un homme ſimple; bon-homme, qui ne rafine point ſur qu. ch.

Proſto, *adv.* 1) gerade, in gerader Linie. 2) perpendiculair. 3) aufrichtig, gerade zu, einfältig. 4) ſchlecht, nicht gekünſtelt. 5) *obſ.* gleich, den Augenblick. 1) directement, droit, en ligne droite. 2) perpendiculairement. 3) ſimplement, ſans détour, tout à-plat, librement; nûment, ſans diſſimulation, avec ſincérité; franchement. 4) ſimplement, ſans parure ſans ornement. 5) *obſ.* tout incontinent, tout à l'heure. § 1) proſto (nie krzywo, w proſt) leży; proſto do moie idzie. 2) proſto ſtoi; proſto na doł linia ſpuſzczona; proſto uſtawiony. 3) proſto i po perzyiazieſku go napominał. 4) proſto żyie, ſię ſtroi.

Proſtność, *f.* 1) Geradheit. 2) Einfalt, Unſchuld, Aufrichtigkeit, 3) gemeine, ſchlechte Weiſe. 4) Einfalt, Unwiſſenheit. 1) qualité d'une choſe qui eſt droite. 2) ſimplicité. droiture, rectitude, ſincérité, candeur, *f.* naïveté. 3) ſimplicité, manière ſimple qui eſt ſans parure. 4) ſimplicité, bêtiſe, ignorance, *f.* § 1) dobra głownia do ſwoiey proſtości przychodzi. 2) proſtość ſerca, umysłu. 3) proſtość mowy, ſtylu. 4) proſtość rozumu, obyczaiow.

proſtość, linia boczna, wyproſtowanie boczne. Meßk. gerade Seiten-Linie. *Géom.* ligne droite latérale.

Proſtoſtawnie, *adv.* Mathem. ſenkrecht, bleyrecht. *Matém.* perpendiculairement; à plomb.

Proſtoſtawność, *f.* Perpendicular-Linie. perpendiculaire; ligne perpendiculaire.

Proſtoſtawny, *adj.* perpendiculair, bleyrecht. perpendiculaire. § Proſtań *f. f.*

Proſtoſzczerze, *adv.* aufrichtig, redlich, ohne Verſtellung. droit, ſincèrement, honnêtement, à coeur ouvert, naïvement.

Proſtoſzczery, *adj.* aufrichtig, redlich. droit, ſincère, qui a le coeur droit; naïf.

Proſtoſzyi, *m. g. proſtoſzyiego.* der aus Gewohnheit oder wegen des Hals-Krampfes den Hals ſteif trägt. celui qui s'eſt accoutumé à porter le cou tout droit, ou celui qui le porte droit ayant un retréciſſement de nerfs, qui ſes empêche de ſe courber. § proſtoſzyi z choroby; proſtoſzyi dobrowolnie, z powagi ſzyię napiętą trzymaiący.

Proſtota, *f.* 1) Einfalt, Unſchuld, 2) gemeine, ſchlechte Weiſe, ungekünſteltes Weſen. 3) Einfalt, Unwiſſenheit. 4) ein einfältiger Menſch. 1) ſimplicité, naïveté, ingénuité, *f.* 2) ſimplicite; quelque choſe ſimple & ſans parure. 3) ſimplicité, niaiſe, bêtiſe, niaiſerie. 4) un homme ſimple, un peu ſot, un peu niais. § 1) proſtota niech będzie bez głupſtwa, a mądrość bez wyniosłości, nie wyborem słow ale proſtotą ſerca życzę; proſtota wyrazow i podobieńſtw ewangielicznych w zachwycenie człowieka porywa.

Proſtowonie, *n.* 1) das gerade Machen, gerade Biegen. 2) Richtung, Abmeſſung nach der Schnur. 1) redreſſement. *m.* l'action de rendre droit ce qui ne l'eſt pas. 2) alignement, *m.* § 1) proſtowanie krzywey deſki. 2) proſtowanie drzew, ulic.

Proſtowna linia obrony. Kriegsb. die beſtän-

beständige Streich-Linie. *Fortif.* la ligne de défense fichante. § Prostal, *m.* Prostale, *f.*

Prostuię *v. a.* 1) gerade machen, gerade beugen. 2) gerade setzen; richten, abmessen nach der Schnur. 1) redresser. *v. a.* remettre une chose qui est courbé ou forcée. 2) aligner qu. ch.; mettre qu. ch. à la ligne, § 1) zrostować szablę.

prostować sobie drogę, gościniec do czego. sich den Weg zu etwas bahnen. se frayer le chemin à qu. ch.

prostuiący się po nagięciu, po zgięciu; przychodzący ku swoiey prostości, iako łuk miecz, laska. schmiegig, elastisch, das die Kraft hat, wieder gerade zu werden. élastique, *adj.* qui a du ressort, qui fait ressor, qui se remet dans son prémier état.

Prosty, *adj.* 1) gerade, nicht krumm. 2) aufrecht, gerade von oben, bleyrecht. 3) gerade, als ein Weg wohin. 4) schlecht, ungekünstelt, ohne Zierath. 5) schlecht, gemein. 6) einfältig, nicht listig. 1) droit qui n'est bas courbé. 2) perpendiculaire. 4) droit, *adj.* qui va directement à un lieu. 4) simble, nud, qui est sans parure: naturel. 5) simble, bas, qui ne se distingue pas des autres. 6) simple, niais, bon, peu fin. § 1) szpada, kiy prosty. 2) słup prosty. 3) prostą drogą iadę do Warszawy. 4) dom prosty, szata prosta; styl prosty. 5) ludzie prostego stanu; prosty żołnierz, młynarz, malarz. 6) prosty człowiek niechytry, starego świata; rozum, umysł prosty.

prosta-mowa. ungebundene Schreib-Art. la prose.

Proszak, *m.* ein Bitter. demanteur, *m.* qui prie.

Proszczek, *m. g. proszczka.* (abrotonum silvestre) wilde Stabwurz. auronne sauvage.

Proszę, *si, sit, v. n.* 1) bitten. 2) vor einen bitten. 3) bitten, einladen zu etwaß. 4) um eines Willen bitten. 1) demander qu. ch.; prier. 2) intercéder, prier pour quelqu'un. 3) inviter à; prier de, convier de. 4) conjurer qu. par; prier au nom de. § 1) proś tey łaski u niego; prosił matki o to. 2) proś za nim. 3) prosił mię na obiad, na wesele, na oglądanie czego. 4) prosić prze Bog, przez miłość Bzka, przez Oyczyznę.

proszę cię. sey so gut; ich bitte. ayez la bonté; je vous prie.

proszę. ich frage, ich bitte. je demande; je vous prie; de grace. § proszę powieda mi; proszę iaka przyczyna?

pięknie prosić. mit verbindlichen Worten bitten, prier qu. en termes fort obligeants,

bardzo prosić inständigst bitten. prier, supplier instamment; prier tant qu'on peur.

prosić o chleb. betteln. demander son pain.

prosząc, proszazym sposobem, prosbą. bittweise. par prière, en priant.

kiedy proszę to proszę; proszę a niech inaczey nie będzie. drohend: wenn ich bitte, so bitte ich; ich bitte, aber es muß so und nicht anders geschehen. *en menaçant*: je supplie, mais il faut que cela ne se fasse pas autrement.

prosić damę w taniec. ein Frauenzimmer zum Tanze auffordern. prier, prendre, inviter une dame à danser.

prosić się, proszę się. 1) sehr bitten. 2) sich einladen. 3) um Aufnahme in eine Gesellschaft anhalten; sich angeben zu einem Amte. 1) prier, supplier instamment; demanter qu. ch. avec empressement. 2) s'inviter, se convier soi-même, s'enpager à. 3) solliciter, briguer, prétendre un emploi; se présenter, aspirer à; désirer sa réception à. § 1) prosi się ale nie uczynię; proszę się bytności twniey, łaski twoiey. 2) prosić się na obiad, na przechadzkę.

proszący się do zakonu, dobroctwa. der um die Aufnahme in einen Orden, in eine Brüderschaft anhält. aspirant, *m.* celui qui aspire à être reçu dans un Ordre, dans une confrérie.

Proszę, *v. n.* co czym, *szy, szył.* bestäuben, mit Staub oder Pulver bestreuen. saupoudrer, *v. a* poudrer, *v. a.* jetter dessus quelque choses menuë ou broyée.

Proszek, *m. g. proszku.* 1) Sonnen-Stäubchen, Stäublein. 2) Pulver zum Einnehmen. 3) Schnupf-Toback. 1) atome, *m.* poussière fort menue, fort fine. 2) poudre, médicament reduit en poudre. 3) tabac en poudre.

Proszenie, *n.* das Bitten. l'action de prier.

Proszkuię, *v. a.* co. pulvern, zu Pulver stoßen. pulveriser, *adj.* reduire en poudre.

Proszony, *adj.* gebeten. prié, celui qu'on a prié.

Protekcya, *f.* obrona, opieka. Schutz. protection, *f.* défense, *f.*

Protestacya, *f.* oświadezanie sądowe. gerichtliche Protestation. protestation, *f.* opposition, déclaration que l'on fait dans les formes. § protestacya włożyć.

Protestuię się, oświadczam się. 1) protestiren, eine Protestation einlegen. 2) bezeugen.

zeugen, versichern. 1) *Palais:* protester de qu. ch.; faire des protestations. 2) protester, assurer. § 1) protéstował się o gwałt poniesiony; protestowali się przeciwko niemu. 2) protestuię się twoim bydź sługą.

Protokoł, *m.* protokuł, spisek. ein Protocoll. protocole, *m.*

Protopop, *n.* pierwszy Pop Ruski, Rußischer oder Griechischer Erz-Priester. archi caloyer, archi-prêtre Grec ou Russien.

Proty, *adj.* 1) zertrennet. 2) Heilk. secirt. 1) décousu. 2) *Médec.* disséqué.

Prowad, *m.* prowadzenie, *n.* Führung, Begleitung. convoi, *m.* action de conduire. § byłem przy prowadzie ciała iego.

Prowadzę, *v. a. dzi, dził.* 1) führen, leiten. 2) führen, begleiten einen Abreisenden. 3) einen in einem Orte herumführen. 4) einen führen; einem den Weg weisen. 5) gehen, führen, als der Weg wohin. 6) aufführen, führen, als eine Mauer. 7) einen auf etwas führen, bringen. 8) führen, treiben eine Handthierung. 9) führen, ausführen, als eine Sache. 1) conduire, mener d'un lieu à un autre. 2) accompagner, conduire, reconduire qu. 3) promener qu. 4) guider qu.; montrer à qu. le chemin. 5) aller, rendre, conduire, aboutir à. 6) conduire, elever, construire, faire. 7) faire enfiler une matière à qu.; faire penser, porter qu. à; donner à penser à qu.; faire tomber qu. dans. 8) exercer qu. ch.; s'occuper de qu. 9) conduire, manier, diriger, gouverner une affaire. § 1) prowadzić damę za rękę. 2) prowadzić (odprowadzać) odieżdżaiącego z miasta na milę. 3) prowadził mię po polu, po mieście, po ogrodach. 4) prowadził mię przez pole do tego miasta; drugich prowadzemy a sami błądzemy, *prov.* prowadzić ku dobremu co. 5) ta droga na zamek, do miasta prowadzi 6) prowadzić mury, rowy, wieżą. 7) prowadzę go na tę materyą. 8) prowadził gospodarstwo, handel. 9) prowadzę rzecz, sprawę iaką; prowadził tak swoie; prowadził daley, do końca rzecz, swoię.

prowadzić woynę do kraiu ktorego. einen Krieg in ein Land spielen. porter la guerre dans un pays.

prowadzić rękę piszącemu. einem beym Schreiben die Hand führen. conduire la main de qu. pour écrire.

na uzdecze (za uzdeczkę) prowadzić konia. ein Pferd am Zaume führen. mener un cheval en main.

prowadzić żywot. ein Leben führet. marcher une vie; passer la vie.

prowadzić inszych. andere anführen. marcher, se mettre à latête de; mener les autres.

prowadzić kogo poczesnie. einen im Gepränge führen. conduire qu. en cérémonie.

prowadzić umarłego do grobu. eine Leiche zum Grabe begleiten. accompagner un corps qu'on porte en terre; assister aux funerailles de qu.

prowadzę się. 1) einziehen in eine neue Wohnung. 2) mit ansehnlichem Schritte gehen. 1) déloger, démenager, sortir de; changer de demeure. 2) se carter, mancher d'un air fier.

prowadź się. packe dich; fort mir dir. va te promener; allez vous en.

prowadzić kogo z świecą. einem leuchten, mit dem Lichte begleiten. conduire qu. avec une lumière; porter le flambeau devant qu.; éclairer qu.

Prowadzenie, *n.* 1) Führung, Leitung. 2) Aufführung, Erbauung. 3) Führung einer Angelegenheit. 1) l'action de mener, de conduire, de guider. 2) construction d'un mur; l'action de faire, d'élever. 3) conduite d'affaire; direction, maniment. § 1) prowadzenie konia. 2) prowadzenie sprawy do zamierzonego końca; prowadzenie handlu, gospodarstwa.

prowadzenie umarłego. Leichen-Begleitung. convoi funèbre, *m.*

prowadzenie poczesne. Aufzug, Gepränge. cortége, *m.* pompe, *f.* marche magnifique.

prowadzenie wody. Wasser-Leitung. conduit, *m.* pour mener les eaux.

prowadzenie się, *n.* *przeprowadzanie*, *n.* das Aus- und Einziehen. déménagement; changement de demeure.

Prowadziciel, *m.* Leiter, Führer. conducteur, meneur, *m.* celui qui mène, qui conduit.

prowadziciel czyy poczesny. Ehren-Begleiter. celui qui conduit qu. par honneur.

Prowadzony, *adj.* geführet, geleitet. conduit, méné, guidé.

Prowent, *m.* Einnahme, Einkünften. revenu, *m.* rente, *f.* provenu, *m.*

Prowiant, *m.* Krieges- und Lebens-Mittel, Proviant. munition, *f.* provision de bouche; munition de bouche.

Prowiant-

Prowiantmagister, *m.* Proviant-Meister. étapier, *m.* munitionnaire, *m.*
Prowiantowanie, *n.* Verproviantirung. avitaillament, ravitaillement, *m.*
Prowiantowy, *adj.* Proviant-. de munition.
prowiantowy woz. Proviant-Wagen. fourgon, *m.* charette pour transporter des provisions de bouche.
Prowiantuię. verproviantiren. avitailler, ravitailler; fournir de vivres.
prowiantować się. sich verproviantiren. se ravitailler.
Prowincya, *f.* 1) eine Provinz. 2) Provinz eines Ordens, Landschaft der Klöster, so unter einen Provincial gehören. 1) province, *f.* 2) province, *f.* nombre de couvents qui sont sous le Provincial.
Prowincyał, *m.* der Provincial eines geistlichen Ordens. le Provincial, le chef des Religieux de sa Province.
Prowinczalstwo, *n.* die Würde eines Provincials. provincialat, *m.* la dignité d'un Provincial.
Prowincyalny, *adj.* Provincial-, den Provincial, oder die Provinz eines Ordens betreffend. Provincial; qui regarde le Provincial ou la province d'un Ordre Religieux.
Prowincyalski, *adj.* das dem Provincial zugehöret. ce qui appartient au Provincial.
Prowizor, *m.* 1) Vorsteher eines Spitales. 2) Provisor in der Apotheka. 1) directeur, administrateur d'hôpital. 2) garçon pourvoyeur dans une apoticairerie. § 1) prowizor szpitalną intratą zawiaduie.
Prowizya, *f.* 1) Vorrath. 2) Gehalt, Unterhalt, Besoldung. 3) Interesse, Provision. 1) provision, *f.* fourniture de choses nécessaires pour qu. 2) entretien, *m.* entretenement, *m.* gage, *m.* salaire, *m.* 3) interêt, rente de l'argent prêté. § 1) prowizyą (gotowiznę) żywności, drew na zimę czynić. 2) mieć prowizyą z urzędu swoiego. 3) na prowizzą (w płat) sumę mieć, dać.
Prozapas, *m.* w prozapas, na doręǳiu, *adv.* bey der Hand, im Vorrathe, im Nothfalle. à main, à la portée, en cas de nécessité. § mieć co w prozapas wszelkiez okoliznośći; żołnierzy aby miał amunicyą i kartusze prozapas.
Prożba, prośba, *f.* 1) Bitte. 2) Vorbitte, Bitte vor einen. 3) Gerichtsw. Bitte, Ersuchen, Ansuchung. 1) prière, *f.* demande, *f.* supplication, *f.* 2) intercession; prière, très-humble demande en faveur de qu. 3) *Palais*: requête, *f.* instance, *f.* § 1) nayniższą moię do Was Pana o to wnoszę prośbę; gorącą o co czynić prośbę. 2) prośbę za kim włożyć.
to prośbą, to groźbą. hilft keine Bitte, so muß Gewalt helfen; halb mit Bitte, halb gezwungen. moitié figues, moitié raisins.
z prośbą. bittweise. par pière, en priant.
na prośbę. auf Bitte. à la priére. § uczynię to na twoię prśbę.
Prożek, *m. g. prożka.* 1) eine kleine Schwelle. 2) der Griff, das Greif-Brett an der Geige, darauf die Saiten liegen. 1) petit feuil. 2) touche sur le manche d'un instrument, autour duquel sont les cordes. § 1) prożek w drzwiczki wprawić. 2) w prożek strony wpadaią; na prożku leża strony. § Prożeczek.
Prożer, *adj. vid.* Prożny.
Prożniacki, *adj.* müßiggängerisch; müßig. fainéant, paresseux; oisif, ive.
Prożniaczka, *f.* müßiggängerisches Weib. la paresseuse, l'osive.
Prożniak, *m.* Müßiggänger. un fainéant, qui aime à ne pas travailler.
Prożno, *adv.* 1) ledig, leer. 2) vergebens, umsonst. 3) müßig. 1) à vuide, sans rien avoir. 2) en vain, vainement, inutilement. 3) en fainéant; en fainéantise. § 1) prożno idę, nie noszę nic, z gołemi rękoma. 2) prożna się frasować, go płakać; prożno temu skrzypać, co tańcować nie chce; *prov.* prożno robi, 3) prożno żyć.
Prożnomowność, *f.* unnützes, leeres Geschwätz. babil, *m.* vains discours; discours inutile.
Prożnomowny, *adj.* der unnütze Reden führet. babillard, *n.* discour de rien.
Prożność, *f.* 1) leerer Ort, lediger Raum. 2) Eitelkeit. 1) vuide, un espace qui n'est pas rempli. 2) vanité, inutilité, fragilité, futilité. § 1) Filozofowie twierdzą że żadney niemasz prożnośći. 2) wszystko na świecie prożność.
prożna chwała. eitele Ehre. vaine gloire.
prożny strach. vergebliche Furcht. terreur panique.
Prożnoctanie, *n.* Müßiggang. oisiveté, *f.* fainéantise, *f.* paresse, *f.* § prożnowanie powod do złego, *prov.*
prożnowanie nieprożne, albo prożnowanie uczciwe. müßige Zeit; Ruhe-Stunden. petit loisir, délassement, *m.*
Prożnuię, *v. n.* müßig gehen. rien faire, être oisif; vivre en oisiveté, en fainéantise.

prożnuiący, adj. der müßig geht. oiſif, fainéant.

pronuiąc, prożno. müßig, ohne etwas zu thun. ſans rien faire, à loiſir.

Prożny, prożen, prożny, *adj.* 1) leer, ledig. 2) leer, unbeſäet, ohne Früchte. 3) eitel. 4) vergebens, verglich. 5) frey, los von etwas. 6) müßig. 1) vuide, *adj.* qui n'eſt pas rempli. 2) vuide, *adj.* qui n'eſt pas ſémé, qui ne porte point de fruits. 3) vain, frivole, futile, paſſager, *adj.* 4) vain, inutile, qui eſt ſans eſſet. 5) libre, exenit, qui n'eſt pas ſujet à quelque choſe de fâcheux. 6) oiſif, déſoccupé, qui eſt ſans affaires. § 1) prożna ſklanka, naley. 2) prożne zagony, drzewa. 3) prożne świata wſpaniałości; niewiaſta bardzo prożna. 4) prożny żal, uciecha, nadzieia; prożna twoia grożba i prośba; nie będzie moia modlitwa prożna przed Bogiem. 5) prożny, pożen od kłopotu, od nienawiści i pochlebſtwa. ✝ 6) możeſz wniść do Pana bo prożny (niezabawny) teraz; prożny probadzi żywot.

prożna to obietnica. das iſt ein leeres Verſprechen. c'eſt une ſimble, une vaine promeſſe.

prożny chleb. unnütze Laſt der Erde. un homme qui ne ſert de rien; un fardeau inutile ſur la terre.

Pruchno, *vid.* Prochno.

Prucie, *n. vid.* Procie.

Pruciam, *v. n.* herum treiben. roder, errer, ſe trainer de pays en pays. § pruciać i latać po świecie.

Pruię, *v. a. vid.* Porzę.

Prum, *m.* eine Fähre. bac, *m.* grand bateau qu'on tire avec un cable pour paſſe les hommes & les chariots.

Prſtmownik, *m.* ein Fährmann. paſſager.

Prumowy, Prumowny, *adj.* die Fähre betreffend, de bac, qui regarde le bac.

młyn prumowny. Waſſer-Mühle auf einer Fähre. moulin à eau bâti ſur nn bac.

Prunele, *plur.* Prünellen. prunelles, prunes ſéchées.

Prus, *m.* herb, Turzyna, *vid.* Nagoda 2). dieſes Wappen hat ſeinen Urſprung von drey Brüdern, die Preußiſche Fürſten geweſen, und ſich in Polen niedrrgelaſſen haben. *ces armes tirent leur origine de trois frères & Princes de Pruſſe qui ſe ſons autrefois établis en Pologne.* § o Pruſach obacz; *Joſ. And. Zaiuſkii Refer. Rengni* &c. *Analecta de Pruſſiis Principum Jablonoviorum. Varſ.* 1755. 4.

Prusnica, *f.* harter Boden zum Ackerbaue. terre dure qui n'eſt pas bonne à labourer.

Pruſak, *m.* ein Preuße. un Pruſſien.

Pruſka, *f.* eine Preußin. une Pruſſienne.

Pruſki, *adj.* Preußiſch. Pruſſien, ne.

Pruſka ziemia. } Preußen, *m.* Pruſſe, *f.*
Pruſy, *plur.* } § teraz ieſt w Pruſiech; Pruſy hrolewſkie i Brandeburſkie.

Pruty. *adj. vid.* Proty.

Pry, *obſ.* powiada. er ſaget. il dit.

Pryciacz, *m.* śladownik. Schnuferer, Witterer. celui qui quête, qui recherche.

Pryciam, *v. n.* ſchnuppern, wittern wie die Jagd-Hunde. rechercher, quêter, haleiner, éventer ainſi que les chiens de chaſſe.

Prycianie, *n.* das Schnuppern. quête, *f.* action de quêter quelque bête.

Prym, *m.* przodek. Vorzug. préference, *f.* § prym wziąć.

Prymas, *m.* ein Primas. un Primat. § Arcibiſkup Gnieżnieńſki ieſt Prymaſem Kroleſtwa Polſkiego.

Prymaſoſtwo, *n.* Würde eines Primatis. Primatie, *f.* dignite de Primat.

Prymaſowſki, *adj.* } Primatiſch. de Pri-
Prymacyalny, *adj.* } mat. § Prymacyalna godność; krzyż prymacyalny.

Pryncmetal, *m.* Prinzmetall. prince-métal, *m.* métal de prince; prince de métal.

Pryncmetalowy, *m.* prinzmetallen. de prince-métal.

Pryncipał, *m.* ein Principal, Vorgeſetzter. principal, *f. m.* chef maitre. § pryncypał moy mi rozkazał.

Pryncypalny; *adj.* przednieyſzy. vornehmſter, erſter. principal, prémier, conſidérable.

Pryścian, *g. a.* im Scherz: eine Lateiniſche Grammatik. *burleſq.* une grammaire latine.

Pryścianowi dał po gębie. er hat einen Schnitzer wider die Grammatik gemacher. il a donné un ſoufflet à Rolard; il a fait une faute contre la grammaire.

Pryſkacz, *m.* Pryſkal, *m.* ein Beſpritzender. qui fait rejallir de l'ordure.

Pryſkam czym, *v. m. F. pryſnę.* 1) beſpritzen mit Koth. 2) ſpritzen, als das Waſſer. 1) faire rejaillir de l'ordure ſur; éclabouſſer qu, 2) rejaillir, ſauter, faillir. § 1) popryśnać kogo błotem. 2) ciął go że mozg pryſnął.

pryſnął. er hat ſich unſichtbar gemachet. il s'eſt éclipſé; il a fait des eſcampettes.

pryſka nozdrzami koń. das Pferd brauſet. le cheval s'ébrouë, ronfle.

Pryſkanie, *n.* pryśnienie, *n.* Beſprützung.

l'action

l'action d'éclabousser; rejaillissement; éclaboussure.

Pryskirnik, *m. g. a.* (*ranunculus*) Hahnen-Fuß, eine wilde Blume. bassinet, *m.* grénouillette, *f.* une fleur sauvage.

Pryskowanie, *n.* das Brandmarken; das Aufschneiden der Nasen-Löcher. l'action de fleurdeliser un criminel, de fendre les naseaux.

Pryskowany, *adj.* 1) gebrandmarket. 2) mit aufgeschnittenen Nasen-Löchern. 1) fleurdelisé, qui a la fleur de lis. 2) qui a les naseaux fendus.

Pryskuię kogo. 1) brandmarken. 2) die Nasen-Löcher einem Pferde aufschlitzen. 1) fleurdeliser, stigmatiser, marquer, pétrir un criminel. 2) fendre les naseaux à un cheval.

Pryszcze, *szczy*, *szczał*, *szczeli*; spryszczam. auf der Haut Blasen ziehen, brennen. produire des pustules à la peau; faire des éleveure ou des ampulles sur la peau; faire élever la prémière peau.

pryszczy sie. Blasen werfen; ausfahren, ausschlagen. venir sur la peau comme les postules.

Pryszczel, *m. g. pryszczela.* Brand- oder Hitzblase auf der Haut. éleveure, *f.* ampoule, pustule, vessie qui vient du feu ou de quelque autre accident sur la peau.

pryszczel na chlebie. eine Blase auf der Brod-Rinde. ampoule qui se fait sur la croûte du pain.

Pryszczenica, rozchodnik pryszczący, ziele. (*aizoum urens*) Art von Hauswurz, so Blasen zieht.. espèce de jourbarbe de laquelle se font les postules sur la peau.

Pryszczenie, *n.* das Ausfahren der Blasen auf der Haut. l'action de faire élever des ampoules sur la peau.

Pryszczeniec, *m. g. pryszczeńca ziele.* (flammula Jovis) Brenn-Wurzel, ein Kraut, so Blasen zieht. espèce de liseron qui produit des vessies sur la peau.

Prywat, *m.* prywatmy człowiek bez urzędu w Rzeczypospolitey. ein Privat-Mann. un particulieur, un homme privé. § prywatem się stać; prywatem bydź, nie mieć urzędu, domem się bawić.

Prywata, *f.* własny pożytek. Privat-Nutzen, Eigennutz. interêt particulier. § prywatą uniesiony; od prywaty zachęcony; prywaty pilnować, za prywatą się uganiać.

prywata zakonnicza, *vid.* Własnomaiętność.

Prywatnie, *adv.* nie publicznie. als ein Privat-Mann, still, nicht öffentlich. particulièrement, privément.

Prywatnik, *f. m.* ⎫ prywaty pilnuiący, na
Prywatny, *f. m.* ⎭ swoie koło wszystko ciągnący. der auf seinen Privat-Nutzen sieht, eigennützig. intéressé, *adj.* qui préfère son intérêt, intérêt particulier à l'intérêt public; qui aime ses interêts.

prywatny, adj. Privat-. particulier, privé, qui na point de charge, qui ne touche pas le public. § prywatny człowiek; prywatna sprawa; prywatny żywot.

Prywet, *m.* wychodek, wychod domowy. Privet, Abtritt, Häuschen. les lieux, des aisances, *f.* chambre dorée; lieu secret.

Prywetnik, *m.* Secret-Feger. cureur de lieux, de retraits; maître fifi; maître des basses oeuvres.

Prywetny, *adj.* ⎫ Privet-. de lieux
Prywetowy, *adj.* ⎭ § drzwi prywetowe.

prywetne, f. m. od prywetu zapłata. Geld vors Räumen eines Häuschen. l'argent qu'on paie pour faire vuider les lieux.

Pryzma, *n.* Mathem. ein Prisma, eine Eck-Säule. *Matém.* un prisme.

Prządca, Prządek, *m.* Spinner, *m.* fileur, *m.*

Prządka, *vid.* Przęcka.

Prządka, *f.* Spinnerinn, *f.* fileuse, *f.* filandière, *f.*

Prządziono, *f. n. vid.* Przędziono.

Prząźlę, *v. a.* konopie. Hanf hecheln. habiller du chanvre.

Przaśnik, *m.* ⎫ przaśny chleb niekwa-
Przaśny chleb, ⎭ szony. ungesäuertes Brod. du pain azime; du pain sans levain.

przaśnikow święto. im alten Testament: Ostern, das Fest des ungesäuerten Brodes. *dans les vieux Testament*: la fête des asymes; la fête des pains sans levain.

*Prze, *pr. Ac.* przez. durch, wegen, der Gebrauch dieser *Preposition* ist vor den *Nominibus* sehr eingeschränket. par, à cause, *l'usage de cette préposition devant les noms est borné.* § prze żywy Bog proszę; prze boiźń moię, prze głupstwo twoie.

prze co; *przez co.* 1) warum. 2) deswegen, deshalben. 1) pourquoi. 2) pour cela; à cause de cela.

pzre (*za*) *zdrowie twoie piię.* ich trinke auf deine Gesundheit. je bois à votre santé.

prze (*przed*) *cię.* vor dir. devant toi.

przeń, przedeń, przed niego, conf. On 3) vor ihm. devant lui.

* * *

prze, pr. inf, bey den *Verbis* findet sich diese *Praeposition* sehr oft, sie giebt solchen folgende Bedeutungen. *cette préposition se trouve fort souvent devant les verbes à qui elle donne les significations suivantes:*

1) durch, bis ans Ende. par, outre, par delà; jusqu'au bout, entièrement.

przeczytać. durchlesen. lire jusqu'au bout.

przebiec. durchlaufen. parcourir.

2) ver, mit etwas Geld verthun. dépenser en; consumer, manger son bien en.

przepić. versaufen. dépenser à boire.

przegrać. verspielen. perdre au jeu.

przehulać. verludern. manger son bien en débauches.

3) durch, die Zeit mit etwas zubringen. passer le tems avec quelque action.

przechodzić noc. die Nacht durchlaufen. courir toute la nuit.

przedrzymać kazanie. die Predigt durchschlafen. dormir pendant le sermon.

4) über, durch. par; traverser passer au travers, passer en volant, en courant *&c.*

przepłynąć, *przepłynę*. durchschwimmen. passer en nageant.

przelecieć, *przelatuię*. über oder durch etwas fliegen. passer en volant.

przebić. durchstechen. percer d'outre en outre, de part en autre.

5) ab, um, über, wieder. trans, re, de nouveau.

przenieść. übertragen. transporter, transférer,

przepisać. abschreiben. transcrire.

przedrukować. umdrucken. réimprimer.

6) über. sur.

przewyższyć, *przechodzić*. übertreffen. surpasser.

7) vor, statt der *Præposition* przed. devant, *au lieu de la préposition* przed.

przekładać. vorlegen. mettre devant.

przę, prę czego, *prze*, *part*, zapieram się czego. verläugnen, verneinen. nier, renier, désavouer.

Przebaczywam, Przebaczam, } *v. m.* F. *przebaczę*. 1) vergessen. 2) verzeihen vergeben, 3) zuvor sehen. 1) oublier. 2) pardonner. 3) prévir, préssentir. § *1) przebaczyć (zapomnieć) czego. 2) przebaczyłem mu ten występek. * 3) przebaczał (przeczuwał) to nieszczęście.

Przebaczanie, *n.* Przebaczenie, *n.* } Verzeihung, Vergebung. pardon, *m.* remission, *f.* § mieć przebaczenia nadzieię.

przebaczenia godny. vergeblich, was zu entschuldigen ist. pardonnable, *adj.*

przebaczenia niegodny. unvergeblich. impardonnable, *adj.*

Przebankietować, F. *przebankietuię*. verschmausen. dépenser en festins.

*Przebarczam, *v. m.* F. *przebarczę*. *Przebarszczam, *v. m.* *przebarszczę*. } 1) wählen, eckelig seyn in Speisen. 2) mit einem Muthwillen treiben; einem unerträglich fallen. 4) anfallen, angreifen, den Feind. 1) choisir entre les mets, être de difficile goût. 2) outrager, insulter qu.; sévir, enrager contre qu. 3) insulter, attaquer hautement l'ennemi. § 1) nie przebarszczay (przebieray) w potrawach. 2) przebarszcza (przewodzi) nad ubogim ludem. 3) przebarszczyć woysko, oboz.

*Przebarszczanie, *n.* Przebarszczenie, *n.* Muthwillen, Beleidigung; unerträgliche Aufführung. insulte, *m.* outrage, *m.* insolance, *f.* une action fière & intolérable.

*Przebarszczony, *adj.* beleidiget, verhöhnet, verspottet. insulté, outragé.

przebarszczone woysko. eine abgemattete Armee. une armée affoiblie.

Przebieg, *m.* przebieżenie, *n.* Uebergang, *m.* course d'un lieu à un autre.

przebiegi, *f. pl.* listige Händel, listige Griffe; Ränke. intrigues, pratiques, menées. § rożne wiel przebiegi.

młodzieńskie przebiegi. Liebes-Händel. les sophismes d'amour, *m.*

Przebiegacz, *m.* co się przebiega. Spatzierer, Spatziergänger. celui qui court en se promenant; cuureur, *m.*

Przebiegam, F. *przebieżę*, *przebiegnę*, *v. n.* 1) durchlaufen; durchgehen. 2) zum Feinde übergehen, überlaufen. 3) durchlaufen, durchgehen eine Wissenschaft, ein Buch. 1) parcourir, *v. a.* courir d'un bout à l'autre; traverser. 2) passer du côté de l'ennnemi; déserter vers l'ennemi. 3) courir, toucher legèrement; parcourir une science, un livre; passer légerement sur; éffleurer une matière. § 1) przebiegł wszystkie lasy; przebiegła przez dom moy. 2) przebież do obozu nieprzyiacielskiego. 3) przebiec książkę, Retorykę, Medycynę; przebiec co krotko czytaiąc; pisząc, powiadaiąc.

przebiegać się. hin und wiederlaufen: spatzieren laufen. trotter; courir ça & là, de côté & d'autre; marcher à grands pas en se promenant. § przebiec się po stole nie zawadzi.

Przebieganie, *n.* przebiżenie, *n.* przez co.

co. das Laufen von einem zum andern Ort. l'action de traverser, de parcourir.

przebieganie się, *n.* Bewegung, die man sich mit Laufen macht. promenade, *f.* qu'on fait à grands pas.

Przebieglec, *m. g. przebieglca.* Ueberläufer. un transfuge, soldat qui passe du côté des ennemis.

Przebieglec, *m.* fig. ein feiner, schlauer Mensch. un homme adroit; expert, versé, *fig.*

Przebieracz, *m.* Kostwähler, Lecker-Maul, friand, *f. m.* qui aime à manger qu. ch. de bon.

Przebieram, *v, m.* F. *przebiorę.* 1) eine Wahl treffen, einen Ausschuß machen. 2) wählen. 3) lesen, auslesen als Erbsen. 4) einen verkleiden. 1) faire un choix; assortir, trier, choisir entre plusieurs choses. 2) choisir, élire. 3) trier, éplucher, ôter ce qui est inutile. 4) travestir qu. § 1) trzeba przebierać, (brak czynić) w naukach. 2) przebrali (obrali) sobie tego pana. 3) przebierz (obierz) te oliwki, gruszki. 4) przebrał go po Niemiecku.

prebierać w potruwach. in den Speisen wählen; ein Lecker-Maul haben. aimer de bons morceaux; faire la petite bouche; être délicat; ne vouloir manger ni de ceci, nie de cela.

przebrać miarę w czym. die Maaß worinnen überschreiten, übertreiben. passer les bornes de qu. ch; outrer qu.

przebieram głosam, gardłem. allerhand Laufe mit der Stimme im Singen machen. faire des passages avec la voix.

przebierać palcami. 1) mit den Fingern spielen; fingern. 2) schlagen, ein Instrument rühren, solches spielen. 1) jouer des doigts. 2) toucher un instrument de musique. § 1) przebiera sobie po stole palcami. 2) przebierać palcami na piszczałce, na organach.

przebrał się; *przebierać się*; F. *przebierę się.* 1) sich verkleiden. 2) sich umkleiden. 3) sich wohin begeben, sich wo niederlassen. 4) sich übernehmen, sich überladen als mit Speise. 1) se travestir. 2) se rendre, s'établir en quelque lieu. 3) changer d'habit; mettre un autre habit. 4) se remplir, s'engorger de viande; se pifrer. § 1) przebrał się po Polsku. 2) przebiorę się w insze szaty. *3) przebrał się (udał się) do Francyi. 4) przebrał się w iedzeniu.

przebierać się, v. imp. abnehmen, sich verringern, immer weniger werden. se diminuer, *diminuer, décroître.

pięniedzy mu się przebrało. sein Geld ist alle geworden. il est percé; les eaux sont basses chez lui; il n'y a plus guère d'argent dans sa bourse.

*Przepieranie, *n.* przebranie czego; obranie, *n.* die Wahl. choix, *m.* élection, *f.*

przebranie czego. Uebernehmung, Erschöpfung. épuisement, *m.* l'action d'épuiser, de tirer trop.

przebranie miary. Uebermaaß, Ausschweifung. excès, *m.* ce qui trop.

przebieranie, n. przebranie w iedzeniu, w piciu. Ueberfüllung, mit Speisen, mit Trank. débauche, *f.* excès dans le manger; gourmandise, *f.*

**prebranie, m. wybor.* auserlesene Sache. élite, *f.* chose tirée.

przebieranie, n. na instrumencie. das Schlagen, Spielen auf einen Instrument. le toucher d'un instrument de musique.

przebieranie, n. głasem, gardłem. Läufe, Triller im Singen. fredon, *m.* passage, *m.* qu'on fait avec la voix.

Przebierny, *adj.* lüstern, *adj.* der gern niedliche Bissen ißt. qui est délicat dans son manger; friand, ande.

Przebieżenie, *n.* 1) das Durchlaufen, durch etwas. 2) das Durchlaufen einer Wissenschaft; Berührung derselben. 1) l'action de parcurir. 2) l'action de parcourir une science, de toucher légèrement sur une science.

Przebieżony, *adj.* durchgelaufen. qui est parcouru.

Przebiiam,, z. *m.* F. *przebiię*, *kogo co.* 1) durchstechen, durchschlagen. 2) erstechen, niederstoßen. 3) erschallen, überschreyen, durchdringen. 4) durchschimmern, durchschlagen, hervorbrechen als ein Schein, eine Farbe, in solche fallen. 1) transpercer, faire passer au travers de; percer d'outre en outre. 2) transpercer, enferer, larder avec l'épée; embrocher, enfiler; percer d'un coup d'épée; passer son épée au travers du corps de qu. 3) faire plus de bruit, un plus grand cris; crier plus haut; rétentir, résonner plus fortement; percer, pénétrer de sa voix. 4) luire au milieu, entreluire, se répandre ça & là; tirer sur une couleur. § 1) przebiy drewno dłotem; przebic dziurę. 2) przebił gr szpadą. 3) przebiia glos powietrze; płacz ubogich przebiia niebo. 4) przebiia w tey materyi czerwone, białe; promienie przez rąbek przebiiały.

przebiia ten papier. dieses Papier schlägt durch. ce papier perce, passe, boit.

*przebiiać, wybiiać wełnę. Wolle schlagen. houper, carder de la laine.

przebić się. } 1) sich erstechen. 2) auf
przebiiam się. } etwas spitziges fallen 3) sich durchschlagen, sich durchhauen, sich Platz machen. 1) se tuer à coups d'épée; se percer le coeur. 2) se jetter, se percer, tomber sur une chose pointue. 3) se faire jour l'épée à la main: percer, rompre les ennemis; passer au travers des ennemis. § 1) przebił się szpadą, nożem. 2) przebił się na palu. 3) przebił się przez woysko.

Przebiianie, *n.* das Durchstechen, Durchschlagen. l'action de percer.

Przebicie, *n.* Erstechung, Niederstoßung. poignardement, *n.* massacre, *m.* meurtre commis avec une épée ou avec un poignard.

Przebity, *adj.* 1) durchgeschlagen, durchgestochen. 2) erstochen. 1) percé. 2) poignardé; tué d'une épée. § 1) przebita ręka, drzewo. 2) poległ przebity.

Przebłyskiwać się, przebłyskiwać. 1) wetterleuchten, hin und wieder blitzen. 2) durchschimmern. 1) s'adoucir par les éclairs quil fait çà & là. 2) entreluire, luire par qu. ch.

Przebog, *interj. & adv.* 1) um Gottes Willen. 2) umsonst. 3) mein Gott. 1) par l'amour de Dieu. 2) gratuitement, 3) o mon Dieu. § 1) przebog cię proszę. 2) przebog rad nie daie. 3) brzebog iaka to złość.

ach przebog. ach Himmel! eh de grace.

Przebość co, F. *przebodę, v. a.* 1) mit einem Horn durchstoßen. 2) durchstechen, erstechen. 1) frapper, percer qu. d'une corne outre en outre. 2) transpercer qu. d'un coup d'épée. § 1) przebodł go woł. *2) przebodł (przebił) go szpadą.

*Przeborek, *m. g. przeborka*, przedział na głowie. der Haar-Scheitel. raye, *f.* séparation des cheveux.

Przebanie, *n. vid.* Przebieranie.

Przebanie, *adj.* eig. u. fig. übernommen, erschöpft. 2) auserlesen. 3) gar zu sehr mit etwas versetzt, vermischt. 1) *prop. & fig.* épuisé. 2) choisi, le meilleur. 3) trop chargé, trop mêle de qu. ch. § 1) przebrane skarby; przebrana cierpliwość. 2) podiazd przebrańszy wyborem; co przebrańze wyprawił polki. 3) miod, wino bardzo przebrane.

Przebrnąć, F. *przebrnę, przez co; co.* 1) durchwaden. 2) überstehen, überwinden. 1) passer au gué. 2) surmonter, vaincre, franchir. § 1) przebrniymy rzekę. 2) przebrnął wszystkie przeciwności.

Przebrniony, *adj.* durchgewatet. passé au gué.

Przebudować, F. *przebuduię.* 1) umbauen, anders bauen. 2) verbauen; mit Bauen Geld verthun. 1) rédifier, rebâtir, bâtir de nouveau, construire qu. ch. de nouveau. 2) jouer bien de la truelle; dépenser, consumer en bâtiments. § 1) przebudowano kościoł bo był bardzo niski. 2) przebudował wielką sumę.

Przebudowanie, *n.* 1) Umbauung. 2) Aufwand im Bauen. 1) l'action de rebâtir. 2) dépense qu'on fait en bâtiments.

Przebudzam, *v. m.* F. *przebudzę, kogo.* 1) im Schlafe stöhren. 2) beunruhigen, aufbringen, wachsam machen. 1) interrompre le sommeil à qu; réveiller qu. d'un profond sommeil. 2) *fig.* inquiéter qu; donner de l'ombrage à qu; rendre attendif. § 1) kuropoy dziewkę przebudził, 2) taki postępek szlachtę przebudził.

Przebudzony, *adj.* 1) im Schlaf gestört, 2) aufgebracht, wachsam geworden. 1) éveillé. 2) inquieté, troublé; mis en crainte, en ombrage. § 1) przebudzony tym krzykiem porwał się z łożka. 2) przebudzony tym postępkiem.

Przebyć, *vid.* Przecywam.

Przebycie, *n.* 1) Ueberkunft, Uebergang über etwas. 2) Ueberstehung. 1) l'allée d'un lieu en un autre; le passage, la passée; l'action de passer un lieu. 2) l'action de vaincre, de surmonter. § 1) przebycie gor, rzeki. 2) po przebyciu tey trudności postąpmy do drugiey.

przabycie, n. } Aufenthalt, *m.* sejour, *m.*
Przebyt, *m.* } demeure, *f.* par quelque tems.

Przebytny, *adj.* } eig. u. fig. offen. über-
Przebyty, *adj.* } steiglich, wegsam, durchgängig, da man durchkommen. *prop. & fig.* surmontable, *adj.* ouvert, praticable, passable, par où l'on peut passer; qu'on peut surmonter. § wały, gory, trudności przebytne.

przebebyty, adj. 1) übersetzt, übergangen. 2) überstanden. 1) passé, *adj.* qu'on à passé. 2) surmonté, vaincu, *adj.* § 1) przebyta gora, droga, rzeka. 2) przebyte trudy.

Przebywam, *v. m.* F. *przebędę, co; przez co.* 1) sich wo aufhalten. 2) wo zu seyn pflegen. 3) setzen über etwas; übergehen, übersteigen. 4) überstehen, überwinden. 1) séjourner, *v. a.* demeurer quelque tems en un lieu. 2) frequen-

frequenter, hanter un lieu, y être souvent. 3) passer, franchir un mont. 4) surmonter, domter, franchir, vaincre, § 1) przebywa teraz w Warszawie. 2) nie przebywa wiecey u mnie. 3) przebyć gorę, rzekę. 4) przebył wszystkie przeciwności.

Przebywanie, *n.* 1) Aufenthalt, *m.* 2) das Uebergehen über etwas. 1) séjour, *m.* tems de séjour. 2) passage, *m.* l'action de passer quelque lieu; la passée.

Przeć się, *vid.* Pręsię.

Przecedzam ca, *v. m.* F, *przecedzę przez co.* durchseihen, filtriren. passer, filtrer, couler, *v. a.* faire passer par le filtre.

Przecedzenie, *n.* das Durchseihen. filtration, *f.* transcolation, *f.*

Przecedziciel, *m.* der filtriret, durchseihet. qui fait passer par le filtre.

Przecedzony, *adj.* filtrirt, durchgeseihet. filtré, *adj.*

Przeceniam co, *v. m.* F. *przecnię.* übersetzen, überbieten, zu viel bieten. outrer le prix; surfaire; demander trop de ses marchandises.

Przechadzam się, *w czym po czym.* spatzieren gehen, herum gehen. se promener; faire un tour de promenade. § przechadzał sie po lasach, po polach.

Przechadzanie, *n.* das Herumgehen. allée & venue, *f.* l'action de se promener- § przechadzanie luodzi.

Przechadzka, *f.* *przechacka, *f.* prehaska, *f.* 1) das Spatzierengehen, ein Spatziergang. 2) Spatziergang, *m.* Ort zum Spatzierengehen. 1) tour; *m.* promenade, *f.* action de celui qui se promène, qui fait un tour. 2) cours, *m.* proumenoir, *m.* promenade, *f.* lieu où l'on va se promener.

iść na przechadzkę- spatzieren gehen. aller à la promenade; faire un tour de promenade; faire un tour à la campagne.

Przecharsły koń. abgetriebenes, übertriebenes Pferd. cheval à bout; cheval outré, éflanqué.

Przechera, *m.* naswеiser Spott-Vogel. moqueur, rieur, *m.*

Przechod, *m.* 1) Durchgang, *m.* 2) Durchzug, *m.* Durchmarsch, *m.* 3) Abtritt aufs Häuschen oder sein Wasser abzuschlagen. 1) le passage, lieu par où l'on passe. 2) la passée. le passage des troupes. 3) les nécessités naturelles; affaires, *f. plur.* lieu où l'on lâche l'eau ou le ventre. § 1) kamienica z przechodem. 2) to miasto od przechodow żołnierskich nwolniono. 3) chłopca tego co noc na przechod budzić trzeba, to iest na mały albo na wielki dwor,

przechod czasu. Zeit-Verlauf, Zeit-Lauf. un espace, une periode de tems.

przechod wału. Kriegsb. der Wallgang. *Fortif.* terre plein, *m.*

Przechodny, *vid.* Przechodzisty.

Przechodzę, *v. m.* F. *przeydę.* 1) durch einen Ort gehen, durchwandern. 2) cirkuliren, umlaufen als das Geblüt. 4) eine Zeit gehen, mit Gehen zubringen. 4) vorbey gehen, vergehen, verfließen. 5) übertreffen, überlegen seyn in etwas. 1) aller, passer par un lieu; se transmettre, traverser, parcourir. 2) circuler, se mouvoir comme le sang. 3) aller, marcher quelque tems. 4) passer, s'écouler. 5) passer, surpasser, renvier qu; l'emporter, avoir le dessus sur; être supérieur en. § 1) przeydź przez dom; przeszedłem pole, iest go staian dwa; preszedł z domu swoiego do moiego. 2) krew przez żyły przechodzi. 3) przechodziliśmy noc i cały poranek. 4) przeydzie to, ta choroba, ten żal; czas przeszedł. 5) przechodzi go rozumem, laty, w naukach, w dostatkach, w urodzie.

przeyść mimo. vorbey gehen. passer; passer outre, passer devant.

przeyść przed czym. etwas vorbey gehen. passer un lieu; passer devant un lieu. § przed domem moim przeszedł.

przeyść drogę. den Weg queerüber gehen. croiser le chemin.

przeyść komu drogę. einen in dem Weg gehen; einem vorlaufen. couper le chemin à qu.

raz, cięcie przechodzi. der Hieb gehet durch. le coup traverse.

przechodząc. im Vorbeygehen. en passant.

przechodzący, f. m. ein Vorbeygehender. un passant; personne qui passe son chemin. § Przechodząca.

przechodzić się. spatzieren. se promener.

Przechodzenie, *n.* das Durchgehen, den Durchgang. l'action de passer à pié; passage, *m.*

przechodzenie dusze. die Seelen-Wanderung. métempsicose, *f.* la transmigration de l'ame d'un corps à un autre. § sekta Pitagory Filozofa dusze przechodzenie twierdziła.

przechodzenie się, n. das Hin- und Hergehen; das Spatzieren gehen. l'action de se promener.

Przechodzy, *adj.* przechodni. das einen Durchgang hat, wo man durchgehen kann. qui a un passage; par où l'on passe.

passe. § ratusze bywaią przechodziste; dom przechodzisty.
przechodni szyk, vid. Szachowy szyk.
przechodnia linia. Kriegsb. Communications-Linie. *Fortif.* ligne de communication.
Przechodzony, *adj.* abgetragen; abgerieben, abgenutzt von vielen Gehen. usé, *adj.* qui est détruit peu à peu à force de le porter. § przechodzona szata; przechodzone boty.
Przechowanie, *n.* Verwahrung, Aufbehaltung. garde, *f.* soin qu'on a de garder qu. ch. § przechowanie owocow.
Przechowywacz, *m.* ein Hehler. recéleur, *m.* un recetier.
Przechowywaczka, *f.* eine Hehlerinn. recéleuse, *f.*
Przechowywam, *v. m.* F. *przechowam.* verhehlen. recéler, *v. a.* retirer des personnes suspectes.
to złodziey co kradnie, ale i ten co przechowywa. der Hehler ist so gut wie der Stehler. le recéleur est pire que le voleur; autant péche celui qui tient le sac, que celui qui met dedans.
Przechowywanie, *n.* przechowanie, *n.* Verhehlung. le recélé; recélement.
Przechowywany, Przechowany. verhehlt. recélé.
Przechrzić co, F. *przechrzę.* umtaufen, einen andern Namen geben. rébâtiser, bâtiser de nouveau.
przechrzcić się. 1) sich umtaufen lassen. 2) seinen Namen verändern. 1) se rébâtiser. 2) changer de nom.
Przechrzta, *m.* ein getaufter Jude. Juif bâtisé.
Przechrześcianka, *f.* eine getaufte Jüdinn. Juive bâtisée.
Przechwalam co, *v. m.* F. *przechwalę.* preisen, zu sehr loben. préconiser qu. ch; donner trop grands éloges à qu.
przechwalać się z czym. prahlen mit etwas. se glorifier, se vanter de quelque chose.
Przechwycenie, *n.* przeięcie, *n.* Auffangung. interception, *f.* surprise, *f.*
Przechwycony, *adj.* aufgefangen. intercepté.
Przechwytacz, *m.* Przeymacz, *m.* Auffanger. celui qui intercepte, qui surprend.
Przechwytuię, } *v. m.* F. *przechwycę.*
Przechwytywam, } entdecken, auffangen, als Briefe. intercepter, surprendre, découvrir, *v. a.* § przechwycili listy i rady nasze.
Przechylam co, *v. m.* F. *przechylę.* auf eine Seite biegen. incliner, pancher un peu. § przechyl ten słup na tę stronę.
przechylać się. sich auf eine Seite biegen, hängen. se pancher, s'incliner sur un côté. § przechyliwszy się prez ławę dosiągnął tego.
Przechylenie, *n.* Neigung, Neigung auf eine Seite. inclination, *f.* pente de quelque corps.
Przechylony, *adj.* auf einer Seite anhangend. incliné sur un côté, panchant, *m.*
Przechytrzam, *v. m.* F. *przechytrzę, v. a. kogo.* beschnellen, überlisten. ruser avec qu; jouer au plus fin; jouer un tour de souplesse à qu; tromper un tompeur.
Przechytrzenie, *n.* Ueberlistung. tromperie, *f.* finesse, *f.*
Przechytrzony, *adj.* überlistet. surpris d'un; attrapé par adresse.
Przeciąg, *m.* 1) Durchmarsch, Durchzug, *m.* 2) Strecke, Weite, *f.* 3) Dauer, Zeit-Lauf. 4) Kriegsb. die inwendige Polygone. 5) Meßk. der Diameter oder Durchmesser. *6) Meßk. Sekante, eine durchschneidende Linie, s. Przecięcie. 1) passée, *f.* le passage des troupes. 2) étendue, *f.* intervale, *m.* espace, *m.* 3) espace, *m.* durée de tems, *f.* 4) *Fortif.* côté intérieur. 5) *Géom.* le diamètre, ligne diamétrale. *6) *Géom.* secante, *v.* Przecięcie. § 1) przeciąg wolny mu odmowiono. 2) niezmierne niebios przeciągi; przeciąg mieysca. 3) żyy szczęśliwie przez długie czasów przeciągi. 4) przeciąg linii gruntowney; przeciąg obrony, dosięgaiąca obrona.
Przeciągam, *v. m.* F. *przeciągnę, co przez.* 1) durchziehen. 2) einen bald auf diese, bald auf jene Seite zerren. 3) durchziehen, durchmarschieren. 4) gewinnen, auf seine Seite bringen. 5) aufziehen, verlegen, verlegen. 6) die Sylben in der Aussprache schleppen. 1) tirer, passer qu. ch. par un trou, au travers d'un trou; enfiler. 2) tirailler qu; le tirer tantôt d'un, tantôt de l'autre côté. 3) marcher avec les troupes par; passer. 4) gagner, entrainer qu. de son côté; attirer qu. à son parti. 5) différer, trainer; tirer en longueur; proroger, prolonger; faire durer long-tems. 6) trainer les sillabes, les mots; parler lentement. § 1) przeciągniy linę przez kołko; przez okienko go przeciągnęli. 2) przeciągał go to na tę to na owę stronę. 3) woysko przez Polskę przeciągnęło. 4) przeciągnął go od tego do zdania do swoiego; przeciągnął go na swoie kopyto, na swoię stronę. 5) przeciągnęli tę sprawę na inszy czas; niech Bog tak długo

prze-

przeciągenie twoie lata aż. 6) przeciągać sylabą, słowa w wymowie.
przeciągać się, przeciągam się. 1) sich dehnen, sich recken. 2) hin und her marschieren. 3) sich mit einem herumzerren. 4) sich verzögern; sich verziehen. 1) s'étendre comme un paresseux; s'alonger; se dégourdir; s'étendre de tout son corps. 2) marcher & remarcher; faire marche & contre-marche par ci par là. 3) se tirailler, se houspiler; se prendre l'un l'autre tantôt d'un côté tantôt de l'autre. 4) trainer, durer sans se faire. § 1) przeciąga się poziewaiąc. 2) woyska się przeciągały. 3) przeciągać się z kim. 4) przeciągnęło się to do roku.
Przeciąganie się, *n.* das Strecken, Dehnen. l'action de s'étendre de tout son corps.
przeciąganie się z kim. das Herrumzerren mit einander. l'action de se tirer l'un l'autre de part & d'autre.
Przecicha, *v. imp. F. przechnie.* es wird stille. il s'appaise; le bruit s'abbat; se calme; le vacarme cesse. § skoro przecichło (przecichnęło).
przecichło na dworze. es ist draußen ganz stille geworden. le calme regne par dehors.
Przecie, *adv.* doch, dennoch. toute-fois néanmoins, pourtant.
Przecięcie, *n.* 1) ein Durchschnitt; oder ein Hieb der durchgehet. 2) Meßk. eine Sekante, eine durchschneidende Linie. 1) un coup de taille ou coup d'estoc d'outre en outre, qui pénétre d'outre en outre. 2) *Gram.* sécante, *f.* ligne qui coupe la circonférence.
Przeciekam, *v. m.* F. *przeciekne, przez co, w co, dokąd.* durchfließen, durchdringen, durchtröpfeln. passer, pénétrer, s'écouler par quelque endroit; couler par. § przeciekło tu-
Przecieram, przecierać, *v. m F. przetrę, przetrzeć.* 1) durchreiben. 2) durchreiben als durch einen Durchschlag. 3) durchsägen, durchfeilen. 1) percer, passer d'outre en outre en frottant. 2) faire passer par le passoir quelque sur épais. 3) passer, traverser par qu. ch. en sciant, en limant. § przęczka bor przetarła. 2) przetrzyy ryż przez durszlak. 3) przecierać żelazo piłką.
przecierać oczy. die Augen reiben, auswischen. frotter les yeux en fortant du lit. § wyspałeś się przetrzyy sobie oczy.
przetrzeć komu oczy. einem die Augen öffnen, einen klug machen. ouvrir les yeux à qu; rendre qu. sage.
dobrze się przetarł miedzy ludźmi. er hat die Welt gesehen; er hat sich unter den Leuten gut versucht. il a vû le monde; il sait son monde; il a passe par l'éramine.
przetrzeć komu drogę. einem das Eis brechen. rompre la glace, frayer le chemin à qu.
Przecięty, *adj.* 1) durchgehauen. 2) Mathem. durchgeschnitten von einer Linie. 1) coupé, fendu, séparé en deux par un coup. 2) *Matém.* coupé par une ligne.
kiy przecięty. ein durchgehauener Stock, un bâton coupé en deux.
Przecinam co, *v. m. F. przetnę.* 1) durchhauen. 2) mit einem Wurf durchschneiden. 3) hintertreiben, vernichten. 1) trancher en deux; fendre, couper par le milieu avec un sabre, avec une hache. 2) transpercer d'un jet d'outre en outre; crever à qu. un membre d'un coup de pierre, du trait. 3) couper, trancher, traverser. § 1) drzeciął chłopa do razu. 2) przeciął mu wargę, oko kamieniam. 3) przecięli im wszystkę społeczność; przeciął zamysły moie; Parki życie iego przecięły.
ta śmierć nadzieię iego przecięła. dieser Tod hat ihm die Hoffnung vernichtet, cette mort a tranché son espérance.
przeciął im ręce przy ugodzie. er hat ihnen beym Vergleich die Hände von einander geschlagen. il a séparé les mains de deux tractants après leur contract fait.
Przecinanie, *n.* das Durchhauen. coupure, *f.* l'action de fendre, de trancher par le milieu.
przecianie mowy. Abschnitt, *m.* Abtheilung einer Rede. section, *f.* partier, membre, *m.* entrecoupure de discours.
Przeciskawam co, *v. m.* F. *przecisnę, przez co.* 1) über etwas werfen. 1) durchwerfen, durchschmeißen. 1) jetter par dessus. 2) transpercer d'un jet de part en part. § 1) przecisniy kamień przez wieżą. 2) przecisnał mu wargę kamieniem.
przecisnąć się. sich durchs Volk drängen. fendre la presse; se presser, se pousser par la foule. § przecisniy się przez ten tłum ludzi
Przeciw, Przeciwko, } *pr. D.* 1) wider. 2) gegen, zu. 3) entgegen. 4) gegen über. 1) contre. 2) vers, envers. 3) au devant, à la rencontre. 4) vis à vis qu. ch; à l'opposite. § 1) ciągnąć przeciwko nieprzyiacielowi; iest to przeciw prawom, przeciw woli Boskiey.

Boſkiey. 2) miłość przeciw Bogu; mały do reſpekt przeciw oſobie twoiey. 3) wyiechać, wybieżeć, iść przeciwko komu. 4) mur przeciwko domowi wyſtawiony.

przeciwko wodzie (*wzwodę*). wider den Strom. en remontant, contre la fil de l'eau.

przeciw wiatru (*wzwiatr*). wider den Wind. à contre-vent.

przeciwko gorze; *w gorę, ku gorze*. Berg an. amont, montant une montagne.

z *przeciwka*. von gegen über. de l'oppoſite.

na przeciwko, *adv. vid.* Naprzeciwko.

Przeciwiam ſię] komu w czym. 1) wi-
Przeciwię ſię] derſtreben, widerſtreiten, zuwider ſeyn. 2) einem nachſpotten. 3) nacheifern, nachahmen, nachthun: ſich beſleißigen einem gleich zu kommen oder es noch beſſer zu machen. 1) être contraire, s'oppoſer à; contrepointer, contrarier, rraverſer qu; combattre, débattre, être en différend; conteſter. 2) contrefaire qu; imiter les manières de qu. par mépris. 3) être couché d'émulation; faire qu. ch. à l'envi de; ſe débattte, s'efforcer d'égaler, de faire mieux; diſputer à qu. qu. ch; tâcher de l'emporter ſur qu. dans qu. ch. § 1) we wſzyſtkim mi ſię przeciwi. 2) przeciwia ſię iego obyczaiom. 3) przeciwia ſię naysławnieyſzym malarzom w malarſkiey ſztuce; przeciwiał mi ſię i chbiał wyrazić co czynię.

przeciwiaiąc ſię. um die Wette. à l'envi; à qui mieux mieux; à qui l'emportera.

nie przeciw mu ſię. dulde es von ihm, leide es, ohne was zu ſagen. ſouffrez cela de lui; ſouffrez le ſans rien dire.

nie przeciw ſię chciwości twoiey. folge deiner Begierde nicht. ne ſuivez pas votre cupidité. § nie przeciw ſię brzuchowi, gębie, ięzykowi.

nie przeciw ſię bezbożnym. thue Gottloſen nichts nach, folge ihren Exempeln nicht. n'imitez point les impies; ne ſuivez point leurs mauvais exemples. § nie przeciw ſię heretykom, poganom, żydom.

Przeciwianie ſię, *n.* przeciwienie ſię, *n.* 1) Widerſtrebung, Ungehorſam. 2) Streit, Wettſtreit, Nacheifer, Nacheiferung. 1) répugnance, *f.* oppoſition, *f.* déſobéiſſance. 2) débat, effort, émulation, empreſſement, déſir d'imiter, de ſurpaſſer. § 1) bez przeciwiania ſię we wſzyſtkim był posłuſzny; przeciwienie ſię cielesnym namiętnościom.

przeciwianie ſię dobre, wyrażenia chęc. löbliche Nachahmung. une noble émulation; une belle émulation.

przeciwanie ſię komu złe böſe, tadtelhafte Nachehmung. imitation ou émulation blâmable.

Przeciwieńſtwo, *n. vid.* Przeciwność.

Przeciwnie, *adv.* przeciwnym ſpoſobem *adv.* 1) zuwider, dagegen. 2) gegentheils. 1) au contraire, contradictoirement, d'une manière oppoſée. 2) au contraire.

Przeciwniczka, *f.* Widerſacherinn, Nacheiferinn. une adverſaire, émulatrice, *f.*

Przeciwnik, *m.* Widerſacher, Nacheiferer. un adverſaire, émulateur. § przeciwnicy to iego.

Przeciwnogowie, *plur.* Weltb. die Gegenfüßler. *Géogr.* les antipodes, les antéciens.

Przeciwnorożność, *f.*] rzeczy iakich
Przeciwność, *f.*] miedzy ſobą. 1) Widerſtreit, Streit; das Gegentheil. 2) Widerſpruch. 1) contrariété, *f.* répugnance, *f.* oppoſition, *f.* oppoſite, *m.* contraſte, *m.* 2) contradiction, *f.*

przeciwność, *f.* Widerwärtigkeit, *f.* Unfall, *m.* adverſité, *f.* inconvenient, *m.* déſaſtre, *m.* infortune, *m.* malheur, *m.* disgrace, *f.* travers, *m.* § wielka go potkała przeciwność; leda iaką unieſiony przeciwnością w nieſpodziane wpada błędy.

przeciwnośc wrodzona; *przeciwne przyrodzenie*. natürliche Feindſchaft; Antipatie. antipatie, *f.* répugnance ſecrete & naturelle.

Przeciwny, *adj.* 1) widrig, das wider etwas iſt. 2) widerwärtig. 3) widerſprechend. 4) gegen über geſetzt. 1) contraire, oppoſé, *adj.* 2) malheureux, ſiniſtre, fâcheux. 3) contradictoire, *adj.* 4) oppoſit, *adj.* mis à l'oppoſite. § 1) ſtronę przeciwną trzyma; wiatr przeciwny; przeciwne zdanie. 2) przeciwne ſzczęście; nic przeciwnego nas potkać nie może. *4) dom przeciwny (naprzeciwny).

przeciwna rzecz. das Gegentheil, eine widrige Sache. le contraire; choſe contraire.

ieſt mi przeciwny. er iſt mir zuwider; er iſt wider mich. il eſt contre moi.

przeciwne przyrodenie, vid. *przeciwność wrodzona*.

przeciwne zdania, nauki. wider einander laufende Meynungen, Lehren. contradictions, *f. plur.* oppoſiſez, *m. plur.*

przeciwne piſanie. Gegen-Schrift; Gegen-Antwort. contredit, *m.* réfutation, *f.*

*Przecka.] eine Schnalle. boucle, *f.* § ſpień
Przęcka.] w przęcze; para przęczek.

po przęc-

po przęckę; po przęczkę. in seinen Gränzen; in gehörigen Schranken; mäßig. dans les bornes; en se bornant; modérément, avec retenue. § tey wolności po przęcce zażywać nie umieią; po przęcce piy.

Przecwiczam kogo w czym, *v. m.* F. *przecćwiczę.* einen üben. exercer, former, dresser qu.

przećwiczyć się (siebie) w czym. sich üben. s'exercer, s'appliquer à.

Przecwiczenie, *n.* Unterricht, Zucht, *f.* instruction, *f.* discipline, *f.*

przećwiczenie się w czym. Uebung. exercice, *m.* pratique, *f.*

Przecwiczony w czym. geübt. exercé, rompu à un métier.

*Przecz, *adv.* czemu. warum. pourquoi.

Przeczą, *v. a. czy, czył,* przeciwną stronę trzymam. streiten, widerstreiten, widersprechen, das Gegentheil behaupten. contredire qu. ch. s'opposer; être contraire à qu. ch.

przeczący. widerstreitend, widersprechend. contradictoire, *adj. c.* § wiele iest powieści z sobą przeczących.

Przeczenie, *n.* Widerrede, *f.* Widerspruch, *m.* contredit, *m.* contradiction, *f.* opposition, *f.*

Przeczekać się, F. *przeczekam się.* harren, lange warten. attendre long-tems. § przeczekasz się nim długu swego dostaniesz.

Przeczerpać co, F. *przeczerpam, v. a.* erschöpfen. épuiser, *v. a.*

Przeczerpany, *n.* Erschöpfung. épuisement, *m.*

Przeczerpany, *adj.* erschöpft. épuisé, *adj.*

Przeczęstować, F. *przeczęstuię.* verschmausen mit Bekannten. dépenser en traitant ses amis. § przeczęstował substancyą swoię.

Przecznica, *f.* droga, ścieżka, albo ulica poprzeczna. Queer-Weg, Queer-Straße, Queer-Fußsteig. traverse, *f.* chemin, *m.* rue ou sentier qui traverse.

przecznica, miedza poprzeczna. Queer-Rain zwischen den Aeckern. traverse, *f.* mitoyerie, *f.* qui traverse les champs.

Przecznokąt, *m.* przecznok, *m.* } Math. die Przecznokątna linia. } Zwerch- oder Diagonal-Linie. *Matém.* la diagonale. przecznok, *m.*

Przecznokątnie, *adv.* Mathem. zwerch. *Matém.* diagonalement.

Przecznokatny, *adj.* Mathem. Zwerch-Diagonal-. *Matém.* diagonale, *adj. c.*

Przecznomiar, *m.* Mathem. Durchmesser. *Matém.* un diamètre.

Przeczny, *adj.* sprzeczny. 1) widerstrebend, zänkisch. 2) streitig, das im Recht lieget. 3) queer. 1) contentieux, litigieux, contrarisant, querelleux, contrariant. 2) qui est disputé, contesté, qui est en litige; sur quoi l'on est en procès, en différend. 3) qui est de travers; de traverse. § 1) tak przecznego nie widziałem człowieka. 2) maiętność przeczna. 3) przeczną iść drogą.

Przeczuwam, *v. m.* F. *przeczuię.* 1) zuvor sehen; zum voraus sehen. 2) muthmaßen, merken, riechen, gewahr werden. 1) préssentir, prévoir. 2) haleiner, flairer qu. ch.; avoir le vent de. § 1) przeczuwałem to nieszczęście; przeczuł te przyszłe rzeczy. 2) młokosz przeczuwszy o pieniądzach; przeczuł o zdradach iego.

iakieś nieszczęście przeczuwam. es ahnet mir ein Unglück. j'ai je ne sais quel préssentiment.

przeczuwaiący. dem etwas ahnet. qui a des préssentiments de ce qui lui doit arriver.

Przeczuwanie, *n.* Vorempfindung. pressentiment, *m.*

Przeczyszczam, *v. m.* F. *przeczyszczę.* reinigen. nétteyer, purifier, *v. a.*

Przeczyszczenie, *n.* Reinigung. nettéiement, *m.* purification, *f.*

przeczyszczenie białogłowskie. monatliche Reinigung. les ordinaires, *m.* les règles des femmes.

Przeczyszczony, *adj.* gereiniget. nettéyé, purifié,

Przeczytanie, *n.* Durchlesung. l'action de lire, de finir une lecture.

Przeczytany, *adj.* durchgelesen, *adj.* lû entierement.

Przeczytuię co, *v. m.* F. *przeczytam.* durchlesen. lire entièrement, lire d'un bout à l'autre.

Przed, *pr. Inf.* 1) vor, vor einem Ort; auf die Frage wohin folget wie im teutschen der *Accusativus.* 2) vor, vor einer Zeit. 3) vor, wegen. 4) vor, bey, in Gegenwart. 1) devant, par devant un lieu; *le sens d'un mouvement d'un lieu à un autre éxige l'accusatif après cette prépôsition.* 2) avant, avant un tems. 3) à cause, de la part de, par peur pour. 4) devant; devant les yeux de, en présence de. § 1) stoi przed domem, przed ratuszem; poydź przed dom, przed ratusz, stąp przed stoł i posługuy; przed oczyma mi to stoi; przed oczy mu to przełożył; idzie przed krola, idzie przed krolem. 2) przed rokiem, przed czasy, laty; przed śmiercią rozkazał; przed założeniem

żeniem miasta tego; przed nabożeństwem, przed obiadem to było; przed czasem co brać. czynić 3) przed Panem moim tego uczynić nie mogę; przed nim pisać nie mogę; nie wiem gdzie się przed nim podziec. 4) przed krolem się skarżyć; przed Senatem mowić utyskować; stanąć przed sądem.

* * *

statt przed wird vor etlichen *Consonanten*, um solche zu mildern, przede gesetzet *pour adoucir le son de deux ou de trois consonnes on met devant eux* przede *au lieu de* przed. § stoi przede mną.

nie mam przed nim pokoiu. ich habe vor ihm keine Ruhe. il ne me laisse pas en repos; je ne sai où me mettre à couvert de lui.

przed trzema dniami. vor drey Tagen; es sind drey Tage. avant trois jours; il y a trois jours.

skryć się przed kim. sich vor einem verstecken. se cacher devant qu.

iść przed zamkiem. vor dem Schloß gehen. se promener, marcher devant le chateau.

iść przed zamek. vor das Schloß gehen. aller devant le chateau.

idzie przed Panem. er gehet vor dem Herrn. il précede le maître.

idzie przed (do) Pana. er gehet vor den, zu dem Herrn. il va à son maître.

przed się, przed sobą. vor sich. devant soi, § przed się i w tył dobrze z pistoletu strzela.

*na Przedaż, *adv.* do predania. zum Verkauf. à vendre.

Przedaię } co, *v.m.F. przedam, przedać.*
Przedawam, przedawać, }
verkaufen. vendre, *v. a.* § przeday ten zegarek.

przedawać urzędownie. gerichtlich ausrufen; subhastiren. subhaster.

przedać rzecz kupioną nazad. eine gekaufte Sache wieder verkaufen. revendre une chose achetée.

drogo przedawać. theuer verkaufen. survendre, *v. a.*

Przedanie, *n.* Verkauf, *m.* Verkaufung, *f.* vente. *f.* débit, *m.*

przedanie warowne, urzędowne. gerichtliche Subhastation. subhastation, *f.*

do przedania. zum Verkauf. à vendre, § dom do przedania.

Przedarować, *F. przedarnię, kogo czym.* bestechen, gewinnen mit Geld. corrompre, *v. a.* gagner qu. par présents. § przedarował sędziego.

Przedarowanie, *n.* das Bestechen. corruption, *f.* l'action d'obliger qu. à force d'argent.

Przedarowany, *adj.* bestochen mit Geld. corrompu, gagné, *adj.*

*Przedarownik, zakupnik, Bestecher. celui qui gagne, qui corrompt.

Przedażny, *adj. vid.* Przedayny.

Przedawacz, *m.* } Verkäufer. vendeur, *m.*
Przedawca, *m.* }

Przedawanie, *n.* das Verkaufen. l'action de vendre.

Przeday, *obs. f. g. przedai.* } der Ver-
Przeday, *obs. m. g. przedain.* } kauf. ven-
Przedaż, *f. g. przedaży.* } te, *f.* § cnota złych iurystow iest na przedaży.

przedaz publiczna. Ausruf, *m.* Auction, *f.* encan, *m.*

Przedaynie, *adv.* przedaynym sposobem, *adv.* verkaufsweise. d'un manière vénalo; vénale; vénalement, *adv.*

Przedayność; *f.* Verkäuflichkeit. vénalité, *f.*

Przedayny, *adj.* 1) käuflich, feil, verkäuflich. 2) erkäuflich, der sich bestechen läßt. 1) vendable, *adj.* vénal qui se peut vendre; de vente. 2) venyl, qui se laisse corrompre à force d'argent. § 1) przedrzeynym prawem czego dostać. 2) przedayna sprawiedliwość, wiara i cnota.

*Przedbaba, *f.* prababa, *f.* Elter-Mutter. bisaïeule, *f.*

Przedbramny, *adj.* vorstädtisch, vor dem Thore gelegen, in der Vorstadt wohnhaft. qui est hors des portes d'une ville, qui demeure aux faux-bourg.

Przęda, *m. vid.* Prządca.

Przeddaszek, *m.* Wetter-Dach, Vordach. abavent, *m.* petit avant toit, *m.*

Przędę, *przędzie, prządł, prząść, przęść, v. a.* 1) spinnen. 1) im Schilde führen. 1) filer, *v. a.* 2) *fig.* machiner, brasser, *v. a.* § 1) sprzęść kądziel. 2) cosiś na niego przędzie.

Przedeń, przed niego, *conf.* On. 3) vor ihm. devant lui.

Przededniem, *adv.* vor dem Anbruche des Tages. de grand martin; avant l'aube du jour.

Przededniowy, *adj.* vor Tages Anbruch geschehen. arrivé vers la pointe du jour.

Przedgraniczny, *adj.* vor der Gränze liegend. limitrophe, *adj.* frontière, *adj.* qui est devant les limites d'un pays.

Przdka, *f. vid.* Prządka.

Przedłużam co, przedłużać co, czego, *v.m. F. przedłużę, predłużyć.* 1) verlängern. 2) verlängern, prolongiren. 3) lang aussprechen. 1) alonger, *v. a.* faire plus

plus long. 2) prolonger, proroger, différer, *v. a.* 3) trainer ses sillabes. § 1) przedłuż szeregu. 2) niech mu Bog wieku przedłuży; radę na dwie niedziele przedłużono. 3) przedłużyć sylabę w wymowie.

Przedłużanie, *n.* 1) das Verlängern. 2) das Verschieben. 3) das Schleppen der Sylben in der Aussprache. 1) l'action de prolonger. 2) l'action de proroger. 3) l'action de prononcer une sillabe longue.

Przedłużenie, *n.* 1) Verlängerung. 2) Verlängerung, Verschub. 3) Accent die Aussprache einer langen Sylbe. 1) alongement, *m.* 2) prorogation, *f.* prolongation, *f.* 3) l'accent sur une silabe; une longue prononciation d'une sillabe.

Przedłużnie, *adv.* przedłużać, z przewłoką mowiąc. mit lang ausgesprochenen Worten, mit langen Sylben. en trainant les sillabes, en prononçant le sillabes longues. § przedłużnie słowa wymawia.

Przedłużony, *adj.* 1) verlängert, *adj.* 2) verlängert, verschoben. 3) lang ausgesprochen. 1) alongé, *adj.* 2) qui est rorogé, prolongé. 3) long comme une sillabe. § 1) zagon na trzy łokcie przedłużony. 2) tyśięcami ci lat przedłużonych życzę. 3) przedłużonemi mowi sylabami.

Przedmieście, *n.* Vorstadt, *f.* fauxbourg, *m.*

Przedmieszczanin, *m.* Vorstädter, *m.* habitant de faux-bourg; un faux-bourgenis, *m.*

Przedmieyski; *adj.* vorstädtisch. de fauxbourg; qui est aux faux-bourgs d'une ville.

Przedmowa, *f.* przemowa, *f.* 1) Vorrede in einem Buche. 2) Anrede, *f.* 3) Eingang in eine Rede. 1) réface, *f.* avant-propos, *m.* 2) propos; *m.* petit discours, compliment; courte harangue. 3) prélude; *m.* exorde, *m.* commencement d'un discours. § 1) przedmowa do czytelnika. 2) przedmowa przy witaniu krola Jego Mości; przedmowę mam, czynię do koge.

Przedmur, *m.* przedmurze, *n.* 1) Vormauer, gemauertes Werk vor der Stadtmauer. 2) fig. Schlüssel, Vormauer eines Landes. 1) avant-mur, *m.* un ouvrage de mur devant les murailles d'une ville. 2) *fig.* boulevard, *m.* rempart, *m.* une clé d'un pays. § 1) iuż nieprzyiaciel przedmurze opanował. 2) Kamieniec ow potężny przedmur Chrześciaństwa.

Przedmurek, *m. g.* *przedmurka.* przedmurze, murek mały przed większym, kleine Vormauer. petit avant mur.

Przedmurny, *adj.* Przedmurowy. zur Vormauer gehörig. d'avant-mur.

Przedmurze, *n.* *vid.* Przedmur, Przedmurek.

Przednarożnik, *g. a.* / Przednarożny szaniec. } Kriegsb. halber Mond. *Fortif.* demi-lune, *f.*

przednarożny. vor den Ballwerken gelegen. qui est devant les bastions, qui est hors de la fortification.

Przedni, *adj.* Kern-, Haupt-; der schönste, der erste, der beste in seiner Art. 2) vornehm. 1) principal, *adj.* prémier. excellent; capital, *adj.*; qui est de la prémière sorte. 2) grand, considérable, remarquable, illustre. § 1) przednia to księga w tey materyi; przedni to moy przyiaciel; przednia to rzecz; przednie wino. 2) przni to urzędnicy.

przednieyszy, nayprzednieyszy. vornehmer, der erstere, der vornehmste. le plus excellent; de la prémière volée, de la prémière qualité, § co przednieysi mieszczanie, co przednieysza szlachta; winko to co przednieysze.

przedni, przednieysi, nayprzednieysi Panowie. die vornehmsten Herrn. les notables, les principaux.

Przednie, *adv.* vornehmlich. principalement.

Przedobiedni, *adj.* vormittägig, was vor der Mittagsmahlzeit geschiehet oder genossen wird. qui s'est fait, qui est mangé avant le diner. § przedobiedni trunek, konfekt.

Przednowek. *m. g. u.* das Nichtscheinen des Mondes. le défaut de la lune.

Przedobozie; *n.* die Außenwerke eines befestigten Lagers. les dehors d'un camp fortifié.

Przedpiekło, *n.* die Vorhölle. le fauxbourg, l'entrée de l'enfer. § nad przedpiekiem nie czas chieć o sobie radzić.

Przedpiorsiek, *m. g.* *przedpiorśka.* Kriegsb. die Brustwehr. *Fortif.* le parapet. Przedpiors, *m.*

Przedpokoie, *n.* Vorzimmer, *n.* antichambre, *f.*

Przedpołudie, *n.* der Vormittag. l'avant-midi, *m.*

Przedpołudniowy, *adj.* vormittägig. de devant-midi; fait avant-midi,

Przedpropornik, *m.* der in der Schlacht der Fahne vorgehet. officier, qui marche en bataille devant le porte drapeau.

Przedrapać, F. *przedrapam, v. a.* } durch=
Przedrapnąć co, F. *przedrapnę* } kratzen
percer en égratignant.

Przedrażam, *v. m.* F. *przedrożę.* über=theuern, theuer verkaufen. survendre. vendre trop cher.

*Przedraźniać, Przedraźniam. necken. harceler, agacer, picoter qu.

Przedrożenie, *n.* Uebertheurung. survente, *f.* vente fort chère.

Przedrukować co, F. *przedruknię.* umdrucken, wieder auflegen. réimprimer, *v. a.* faire une nouvelle impression, une nouvelle édition.

Przedrwiwam kogo, z kogo. einen durchziehen, vexiren. se moquer de. *przedrwiwać z siebie.* einander vexieren. s'entremoquer, se moquer l'un l'autre. § czesto z siebie sami przedrwiwali.

Przedrwiwanie, *n.* Vexirerey, *f.* moquerie, *f.* gausserie, *f.*

Przedrzemać, } F. *przedrzymam.* durch=
Przedrzymać, } schlummern. sommeil=
Przedrzymać się, } ler, roupiller, *v. a.* § całą noc przedrzymali.

Przedrzeźniacz, *m.* Nachäffer, Nachspötter. moqueur, rieur, *m.*

Przedrzeźniam z kogo, podrzeźniam kogo. nachspotten, spöttern. se moquer de.

Przedścienny, *adj.* vor einer Wand gelegen. qui est devant une muraille ou devant une parol.

przedścienny zaszańc. Kriegsb. ein Ravelin. *Fortif.* un ravelin.

Przedsię, przecię, *adv.* doch. portant.

Przed się wziąć, *conf.* Biorę — *wziąć co przod się.* sich vorsetzen, sich vornehmen. se resoudre; avoir dessein.

Przedsięwziecię, *n.* Vorsatz, *m.* Entschluß, *m.* propos, *m.* resolution, *f.* dessein, *m.*

Przedkęwzięty, *adj.* vorgenommen, vorgesetzt. résolu, proposé.

Przedsionek, *m.* *g. przedsionka.* Vorhaus, *n.* Vorhof, *m.* Vorsaal, *m.* vestibule, *m.* petite sale devant un appartement.

Przedsobek, *m.* *g. przedsobka.* Vordertheil eines Kleides. le devant un habit.

Przedsobny, *adj.* forder, das vorwärts ist. antérieur, *adj.* qui est du devant- § rana przedsobna; przedsobna część ciała.

Przedtem, przedtym, *adv.* 1) vorhero. 2) ehedessen. 1) auparavant. 2) autrefois. § 1) przedtym nigdy go nie widziałem. 2) przedtym to tak było.

Przedwałek, *m. g. przedwałka.* Kriegsb. ein Aussenwerk. *Fortif.* un dehors d'une fortification.

Przedwalny, *adj.* vor dem Walle gelegen. qui est avant les remparts. § przedwalne okopy.

**Przedwieczny, *adj.* ewig, was vor allen Zeiten gewesen ist. éternel, *adj.* qui étoit avant tous les siécles.

Przedworze, *n.* Vorhof, *m.* avant-cour, *f.*

PrzedWodnik, *m.* Vorgänger, *m.* Vorläufer. avant coureur, *m.*

Przedyma, *v. m.* F. *przedmę.* 1) durchblasen. 2) wehen als der Wind. 3) absetzen, Athem holen, sich verblasen beym Trinken. 1) souffleur par, faire passer le vent par. 2) venter, faire vent. 3) prendre haleine, respirer en buvant. § przedmiy tę rurkę. 2) wiatr przedyma. 3) przedyma pijąc.

Przedysputować kogo, F. *przedysputuię.* überdisputiren. vaincre qu. en dispu=tant; avoir le dessus qu. dans une dispute.

Przędza, *f.* Przędziwo, *n.* 1) Gespinnst, *n.* Garn, *n.* 2) Lebens=Faden. 1) filure, *f.* fil, *n.* ce qui est filé. 2) la trame, le fil de nos jours. 1) przędza lnana, konopiana. **2) Parka nieużyta iego iuż przędze dowiia.

przędza wełnianą; przędziwo wełniane. wollen Garn. filet, *m.* laine filée.

przędza, f. nowicie, vid. Osnowa.

Przedział, *m.* przedzielenie, *n.* 1) Durchtheilung, Scheidung. 2) Scheide=Wand, Zwischen=Wand. 3) Zwischen=Linie, Zwischen=Strich. 4) Meßk. der Durchmesser. 1) séparation, *f.* entredeux, *m.* ce qui sépare une chose d'une autre. 2) paroi mitoyenne; mur mitoyen. 3) tirer; *m.* petite barre entre deux mots. 4) *Géom.* un diamètre.

przedziały w pisaniu. Abtheilungs=Zeichen im Schreiben, als die Kommata, Punkta. la punctuation; les virgules & les points dont on se sert en écrivant.

przedział na głowie miedzy włosami. Haar=Scheitel. rayes, *f.* séparation qu'on fait des cheveux sur la tête.

*Przedziałać co, przedziałam, przerabiać. umarbeiten. refaire; *v. a.* faire qu. ch. une second fois.

Przedzielacz, *m.* przedzielca, *m.* Unterscheider, Abtheiler. diviseur, *m.* celui qui sépare.

Przedzielam co, *v. m.* F. *przedzielę.* durchtheilen, absondern. séparer, diviser, *v. a.*

Przedzielenie, *n.* Durchtheilung, *f.* séparation, *f.* action de faire une séparation.

Przedzielnica, *f.* 1) eine Haar=Nadel der Weiber. 2) Faden, womit der Weber etwas abtheilet. 1) poinçon, *m.* aiguille de tête dont les femmes arrangent les cheveux.

cheveux. 2) entrefil, *m.* fil de diverse couleur dont le tisserant fait quelque séparation.
Przedzielony, *adj.* durchgetheilet. séparé, *adj.*
Przędzienie, *n.* przędzenie, *n.* das Spinnen. le filage, l'action de filer.
Przedzieram co, F. *przedrę, v. a.* durchreißen. rompre, déchirer entiérement.
przedzieram oczy. die Augen reiben nach dem Schlafe. frotter les yeux après le sommeil.
przedrzeć się, przedrę się. 1) sich durchreißen. 2) durchdringen, durchgehen. 3) durchbrechen, sich durchhauen. 1) se déchirer, s'user. 2) s'enfoncer, pénétrer, percer. 3) se faire place l'épée à la main, rompre les ennemis. § 1) koszula się przedarła. 2) bułat marsowy przedrzrze się przez pancerze do ciała. 3) przez nieprzyiacielskie się przedarł szyki.
Przedziergnąć co w co, F. *przedziergnę.* eine Sache in eine andere verwandeln. convertir qu. ch. en une autre; métamorphoser, transformer, *v. a.*
przedziergnąć się. sich verwandeln. se transmuer, se changer, se métamorphoser.
Przedziergnienie, *n.* przedzierzgnienie, *n.* die Verwandelung. métamorphose, *f.*
Przedziergniony, *adj.* przedzierzgniony, *adj.* verwandelt. métamorphosé, *adj.*
Przędziono, *n.* prządziono, *n.* ein Strähn oder 40 Gebinde Garn. torse, *f.* liûre de quarante entraves ou écheveaux. § w przędzionie bywa 40. pasm.
Przędziony, *adj.* gesponnen. filé, *adj.*
Przędziwo, *n.* der Faden im Zeuge, die Art des Gewinnstes. la filure; qualité d'une chose filée. § sukno, płotno dobrego przędziwa.
przędziwo, przędza. Garn. fil, *m.* chose filée.
Przedziurawić, F. *przedziurawię.* durchlöchern. trouer, percer.
Przedziurawienie, *n.* Durchlöcherung. l'action de trouer.
Przedziurawiony, *adj.* durchlöchert. troué, *adj.*
Przeformować co, F. *przeformuię,* przekształtować co. umformen, eine andere Gestalt geben. transformer.
Przeformowanie, *n.* Umarmung. transformation, *f.*
Przeformowany, *adj.* umgeformet. transformé.
Przefrymarczenie, *n.* Vertauschung. change, *m.* échange, *m.* troc, *m.*
przefrymarczenie więżniow. Auswechselung der Kriegsgefangenen. l'échange des prisonniers.
Przefrymarczony, *adj.* ausgewechselt, vertauscht. échangé, troqué.
Przefrymarczyć co, F. *przefrymarczę.* vertauschen, auswechseln. échanger, troquer, changer, barder.
Przegadać kogo, F. *przegadam, vid.* Przedysputować.
Przegadywacz, *m.* Unterreder. entre-parleur, discoureur, *m.*
Przegadywam się z kim o czym. sich mit einem von etwas unterreden. s'entreparler, discourir avec qu. de.
Przegadywanie się z kim. Unterredung. pourpaler, *m.* entretient, discours qu'on a avec qu.
Przeganiam, przeganiać, F. *przegonię, przepędzę, v. a. przepędzić.* 1) durch etwas jagen. 2) übertreiben ein Vieh. 1) chasser par quelque lieu. 2) surmener, pousser trop, outre une bête. § 1) przegnaliśmy nieprzyiaciela przez las, konie przez rzekę. 2) brzegnał konia.
Przegara, przegorywa co, *v. imp.* F. *przegorzcie.* durchbrennen, vom Feuer durchgedrungen werden. brûler jusqu'au fond, au travers de qu. ch; être pénétré du feu. § przegorzało na drugą stronę.
Przegarzam kogo czym. einem die Ohren voll schreyen, beständig vorrücken. outrager, insulter qu; rompre les oreilles à qu; reprocher a qu. avec importunité.
Przegarzanie, *n.* beständige Vorrückung. outrage, *m.* insulte, *m.*
Przegibam co. umbiegen. recourber, *v. a.* plier d'un autre côté.
Przegięcie, *n.* } Przegięcina, *f.* } Przeginanie, *n.* } 1) Beugung, Beugung, *f.* 2) Bug, Fuge, Gelenke eines Gliedes. 1) bourbûre, *f.* courbement, flechissement. 2) le pli, le lieu dans une jointure d'un membre qui se plie. § 1) wyprostować przegięcie z czego. 2) słoń nie ma przegięcia w nogach.
Przegięty, *adj.* umgebogen. replié, recourbeé.
Przeginia, *m.* herb, *vid.* Przegonia.
Przeginam co, przeginać, *v. m.* F. *przezegnę, drzegiąć.* beugen, umbeugen. recourber, plier, *v. a.*
przeginać się. sich beugen. se recourber, se plier. § przeginam się.
gasienica przeginaiąć się lerie. die Raupe kriechet, indem sie sich hin und her bieget. la chenille rampe en serpentant, en se pliant de tous les côtés.
Przeglądacz, *m. vid.* Przeględacz.

Przeglą-

Przegladam, przeglądać, *v. m.* F. *przeyrzę, przeyrzeć.* 1) durch etwas sehen; durchsehen. 2) übersehen, mit dem Gesichte bis ans Ende sehen. 3) durchsehen, revidiren, ob alles richtig ist. 4) einsehen. 5) übersehen, die Fehler bessern. 6) übersehen, verzeihen; durch die Finger sehen. 7) vorher sehen, zum voraus sehen. 8) Theol. vorher bestimmen, prädestiniren. 9) nach der Blindheit das Gesicht wieder bekommen; sehend werden. 1) voir par; voir à travers qu. ch. 2) voir à perte de vue, voir qu. ch. d'un bout à l'autre. 3) revoir, visiter si tout est en ordre. 4) pénétrer, concevoir, approfondir qu; percer dans; regarder une affaire dans le fond. 5) revoir; corriger, retoucher, 6) conniver à; user de connivence pour; fermer yeux aux actions de; être indulgent à; avoir de la complaisance pour; pardonner. 7) prévir les choses à venir, les compoître avant qu'elles arrivent; voir auparavant. 8) *Théol.* prédestiner, ordonner auparavant. 9) recouvrer la vue après un aveuglement. § 1) przeyrzyy przez tę dziurkę. 2) tego lasu, tego pola nie przeyrzysz, takiey iest długości. 3) przeyrzę bieliznę, ieźli czego nie dostaie. 4) rzetelnie i wskros rzeczy przegląda; przeyrzałem myśl, serce rego. 5) przeyrzałem list twoy i błędy poprawiłem. 6) przegląda wady, występki iego. 7) przeyrzał te przypadki. 8) przegląda Bog ludzie dobre, złe; Bog to przeyrzał, postanowił i przed wieki ułożył. 9) iuż szczenięta przeyrza. ły; przeyrzał ślepy.

przeyrzeć. es ist durchzusehen; man kann durchsehen. on peut entrevoir au travers de cela. § przeyrzeć dach, kamień, szkło; przeyrzeć żołnierzow na szańcu stoiących.

przeyrzę to pismo ieszcze raz. ich werde diese Schrift noch einmal übersetzen. j'y donnerai encore une touche; je retâterai cet écrit.

przeglądać się, przeglądam się. 1) sich spiegeln, 2) einen einsehen; erkennen. 3) sich umsehen in einem Buche. 1) se mirer, se regarder dans le miroir. 2) étudier, sonder, approfondir qu. 3) être verse, fouiller dans un livre, le lire, le feuilleter. § 1) przeglądać się w zwierciedle; przeyrzysz się w tey misie. 2) dobrzem się w nim przeyrzał. 3) przeyrzał się w Piśmie Swiętym, w tym autorze, w konstytucyach w tey nauce.

Przeglądanie, *n.* przeyrzenie. 1) das Durchsehen durch etwas. 2) das Zuvorsehen, Fürsorge. 3) das Durchsehen, Durchzählen; Untersuchung, ob alles richtig ist. 4) Uebersehung einer Schrift, die Fehler zu verbessern. 5) Nachsicht; Ertragung eines Fehlers. 1) l'action de voir au travers de qu. ch. 2) prévision, *f.* l'action de prévoir les choses. 3) inspection, examen, *m.* visité, *f.* l'action ou le soin de visiter, de compler, de revoir. 4) revision, *f.* la peine qu'on prend de retoucher quelque ouvrage. 5) connivence, complaisance pour.

Przegłaszam, *v. m. F. przegłoszę, v. a.* überstimmen, überschallen, stärker schallen. récentir plus; faire un plus grand retentissement.

Przeględacz, *m.* Durchsucher, Visitator. visiteur, *m.* celui qui visite. § przegladacz. *przeględacz świata.* der die Welt gesehen hat. voyageur, *m.* celui qui a vû le monde.

Przegłownik, *m.* Bauk. Werkstück, das von beyden Seiten der Mauer zu sehen ist. *Archit.* pierre parpaigne; pierre de taille qui fait deux parements, l'un en dedans, l'autre en dehors d'un mur.

Przegłuszam kogo, *v. m.* F. *przegłuszę.* einen überschreyen, eine stärkere Stimme haben. crier plus haut qu'un autre; avoir une voix plus perçante.

Przegniewać kogo, F. *przegniewam.* einen erzürnen; zornig, böse machen. irriter; mettre en colère.

Przegniły, *adj.* eig. u. fig. durchgefault. *prop. & fig.* pourri au travers; pénêtré de la pourriture, § przegniły w grzechach.

Przegnić, F. *przegniię, v. n.* durchfaulen. pourrir au travers.

Przegon, *m.* 1) Weg, Durchgang, durch des Nachbars Grund und Boden. 2) Zug im Ackern. 1) chemin par le fond voisin; droit de passage. 2) l'action de faire un sillon sur la terre.

Przegonia, *m.* Przeginia, *m.* herb. Wappenk. ein Schwert zwischen zweenen stehenden halben Monden, auf der Krone stehet ein Drache, aus dessen Rachen Flammen und eben diese Figur erscheinen. *Blas.* une croix entre deux croissants retournés; le dragon qui est sur la couronne vomit des flammes des lesquelles paroît la même figure.

Przegorśniały, *adj.* } rautig. rance,
Przegorzkniały, *adj.* } *adj. c.*

Przegorzały, *adj.* durchgebrannt. pénétré d'une brûlure; brûlé au travers.

przegor-

przegordzały na poły. halb durchgebrannt. demi-brûlé.
Przegorzeć, *vid.* Przegara.
Przegradzam co, *v. m.* F. *przegrodzę.* verschlagen; ein Fach, eine Zwischen-Wand zwischen etwas machen. séparer en deux; faire une cloison, une séparation de quoi que ce soit. § przegrodzić poddasze ścianą, dzielnice linią.
Przegraię, } *v. m.* F. *przegram, prze-*
Przegrawam, } *grać.* 1) verlieren, verspielen im Spiel, eine Wette, eine Schlacht. einen Proceß. 2) ein Vorspiel auf einem musicalischen Instrumente machen; präludiren. 1) perder au jeu; perdre un jeu, une gageure, une bataille, un procès 2) prélude sur quelque instrument de musique. § 1) przegrał talar, zakład; przegramy bitwę, sprawę, proces 2) przegrawa sobie.
Przegranie, *n.* das Verlieren eines Spiels, einer Schlacht, eines Processes. l'action de perdre au jeu; la perde d'une gageure, d'une bataille, d'un procès.
Przegrany, *adj.* verloren, verspielt. perdu.
Przegrana, f. pegzran gra, bitwa, proces. verspieltes Spiel, verlorene Schlacht, verlorner Proceß. jeu perdu, bataille perdue, procès perdu. § po przegraney często wygrana chodzi, *prov.*
Przegrawam, *v. a.* et *n. vid.* Przegraię.
Przegrawek, *m. g. przegrawka.* Musik. Vorspiel, Präambel. *Musiq.* prélude, *m.* avant-jeu, *m.* essai qui fait le musicien.
Przegrażam komu: przegrażam się na kogo. drohen. menacer, qu. *v. a.*
Przegrażanie się, groźba. Drohung. menace, *m.* l'action d'user des menaces.
Przegroda, *f.* 1) Verschlag, Zwischen-Wand, Unterscheid. 2) Pferde-Stall. 1) cloison, *f.* séparation, *f.* retranchement qui se fait pour séparer une chose en deux. 1) barre, *f.* perche qu'on attache entre deux chevaux dans l'écurie. § 1) przegroda w izbie; przegrody w szpichlerzu.
przegroda poprzeczna. Anat. Zwerch-Fell. *Anat.* le diaphragme.
Przegrodka, *f.* 1) kleines Fach, kleine Zwischen-Wand. 2) Sattel als in der Welschen-Nuß. 1) compartiment, *m.* petit quatré, passer, rayon, chambre, cellule, petite séparation dans un cabinet, dans une boëte et autres semblables endroits. 2) zeit, *m.* l'entre-deux; grosse peau qui sépare la noix en deux. § 1) przegrodki w puzdrach, w szkatułach. 2) przegrodka w orzechu włoskim, w granatowym iabłku.
przegrodki albo komorki przegrodzone w szafach księżnych. Bücher-Fächer. des tablettes pour mettre des livres.
przegrodki do liter drukarskich. in der Druckerey der Schrift-Kasten, die Fächer in selbigem. la casse le casserins dans la casse, d'où l'imprimeur assemble les lettres.
Przegrodzenie, *n.* przegradzanie, *n.* Unterscheidung, Absonderung von etwas. l'action de séparer par une cloison ou par une autre separarion.
przegrodzenie, n. vid. Przegroda.
Przegrodzny, *adj.* mit Fächern versehen. pourvû de cellules; séparé d'une cloison, d'un quarré.
Przegrożka, *f.* groźba. Drohung. menace, *m.*
Przegryzam co, F. *przegryznę, przegryzę.* durchnagen, durchbeißen. percer à force de ronger.
Przegryzły, *adj.* durchgebissen, durchgenaget. rongé, mordu de part & d'autre. § przegryziony.
Przegrzmie, F. *przegrzmi.* eig. u. fig. sich abdonnern, durchdonnern. *prop. & fig.* tonner assez; tonner tout l'espace d'un tems.
przegrzmiała noc z tego hałasu. der Lerm daurete die ganze Nacht durch. ce vaçarme duroit toute la nuit, ne cessa qu'avec la nuit, il dura autant que la nuit.
Przegub, *m.* 2) Wider- oder Hinter-Bügel, Hinter-Bug an den Hinter-Beinen der Thiere. 2) Büge, Bug, Gelenke eines Gliedes. 3) ein Keil im Kleide, im Hemde. 1) jarret, *m.* pli du jarret de derrière aux animaux. 2) joint, *m.* jointure, *f.* lieu où un membre se plie. 4) coin, *m.* chanteau, *m.* au bas de l'habit un de la chemise. § 1) przeguby w poślednich nogach zwierząt, u ptaszy nog. 2) przeguby w kolaniech, w łocziach, w palcach. 3) przegub albo klin w sukni.
przegub u ręki. das Faust-Gelenke. poinet, *m.*
przoguby w zbroi. die Gelenke am Harnisch, écailles, *f. plur.*
koń przeguby złe, chore maiący. Pferd das die Durchfälle oder eine Geschwulst in den Fesseln hat. cheval qui a des tumeurs aux jambes qu'on appelle javarts ou éparvins.
Przegubowy, *adj.* die Gelenke betreffend, de jarret, de joint, de pli du jarret,
Przehultaić co, F. *przehultaię, v. a.* verprassen. flûter son bien; dépenser son bien en débauches.

Przeiadam co, *v. m. F. przeiem.* verfressen. manger son bien, goinfrer. § przeiadł maiętność, pieniądze na konfektach, na łakociach.

przeiadło się. es ist verfressen. on l'a mangé & goinfré.

Przeiaśnieć się, *F. przeiośnieie.* sich aufklären, sich aufheitern. s'éclaircir, devenir serein; se faire clair. § przeiaśniało się niebo.

Przeiaszczka, *f.* } Spatzier-Fahrt, Spatzier-
Przeiażdżka, *f.* } Ritt. une promenade en chariot ou à cheval.

Przeiazd, *m.* 1) Durchfahrt, Durchfuhr. 2) das Durchfahren, die Durchreise. 3) Ueberfurt, Furth. 1) un passage pour aller d'un lieu à un autre. 2) le passage, l'action de passer par quelque lieu. 3) trajet, *m.* § 1) las ten tylko dwa ma przeiazdy. 2) przeiazd komu dać, pozwolić, czynić; byłem u niego na przeieździe moim przez to miasto.

przeiazd maiący; przebyty. das eine Durchfahrt hat. qui a un passage, par où l'on peut passer.

Przeięcie, *n.* 1) das Auffangen. 2) Vorerkenntniß, das Zuvorsehen. 3) Benehmung der Einwürfe; die Voreinnehmung der Zuhörer, eine rhetorische Figur. 1) interception, *f.* surprise, *f.* 2) connoissance anticipée; notion de ce qui peut arriver. 2) prolepse, figure de Rétorique par laquelle on prévient les dificultés que l'auditeur peut former. § 1) przeięcie listow. 2) przeięcie czego rozumem.

Przeiechać, *vid.* Przeieżdżam.

Przeiednanie, *n.* poiednanie, *n.* Versöhnung. Vertrag. reconciliation, *f.* retour en amitié; raccommodement, rajustement.

Przeiednany, *adj.* versöhnt, vertragen. reconcilié.

Przeiednywam, *v. m. F. przeiednam.* vertragen, versöhnen. réconcilier, accorder, raccommoder des gens qui ont rompu. § przeiednać obrażonego.

Przeiemca, *m.* Spür-Hund der das Wild zuerst auswittert. brachet, *m.* chien de chasse qui quête la bête le prémier. § przeiemca albo łowca opowiada zaiąca, że był tam gdzie go przeiął i zwoływa towarzystwo aby go szukały.

Przeięty, *adj. conj.* Przeymuię. 1) aufgefangen. 2) gerührt, bewegt. 1) intercepté. 2) frappé, pénétré, transi. § listy przeięte. 2) żalem serce przeięte; strachem przeięte woysko.

Przeieżdżaca, *m.* der spatzieren reutet oder fährt. celui qui se promene à cheval.

Przeieżdżam, przeieżdżać, *v. m. F. pozejadę.* 1) durchfahren, durchreiten durchsegeln, durchsetzen, übersetzen. 2) vorbey gehen, vorbey fahren. 3) einen überfahren, überreuten. 4) ein Pferd auf- und niederreuten. 5) den Zoll verfahren. 1) passer, traverser quelque lieu à cheval, par eau, par terre. 2) passer par devant un lieu. 3) passer avec un chariot, avec un cheval par dessus une personne. 4) promener, passager un cheval, le faire passer et repasser, le faire aller & revenir pour l'essayer. 5) passer par haut; passer la douane sans payer. § 1) przeiechałem przez Lipsk, przez morze; przeiechać wozem, nawą. 2) przeiechał podle Lipska; przed oczyma moiemi przeiechał. 3) woz go przeiechał; wozem dziecię przeiechano. 4) przeieżdżać konia. 5) przeiechał cło.

koń go przeiechał. das Pferd hat ihn über den Haufen geritten. le cheval lui passa par dessus le corps.

przeieżdżaiąc. im Vorbeyfahren. en passant; chemin faisant.

przeieżdżaią się. 1) herum fahren, herum reuten. herum reisen zu Wasser oder zu zu Lande; umher reisen. 1) aller à cheval, en chariot ou par eau à l'entour; se promener, faire des tours de promenade par eau ou par terre. 2) courir çà et là; voyager de côté & d'autre; faire plusienrs voyages par terre ou par eau.

Przeiażdżanie, *n.* przeiechanie, *n.* das Durchfahren, Durchreuten. l'action de passer par quelque lieu.

przeieżdżanie się. das Spatzierenreuten oder fahren. l'action de se promener par terre ou par eau.

Przeistoczenie czego w co, przemienienie istoty iedney rzeczy w istotę drugiey. 1) Verwandelung. 2) in der Theologie: die Transsubstantiation. 1) transmutation, *f.* transformation, *f.* metamorphose, *f.* 2) *terme de Téologie:* la transsubstantiation.

Przeistoczony, *adj. philosophi.* wesentlich verwandelt. essentiellement transformé.

Przeistoczyć co, *F. przeistoczę.* verwandeln. changer en; transformer, transmuer, transfigurer.

przeistoczyć się. 1) sich verwandeln. 2) in der Gottes-Lehre: sich in den Leib und das Blut Christi verwandeln. 1) se changer en. 2) *Téologie:* se transsubstancier.

Przeistoczyciel, *m.* philosoph. der das Wesen der Sachen verwandelt. qui change l'essence d'une chose.

*Prek; w przek; poprzek, *adj.* quer-durch. de travers, en travers, transversalement.

w przek z kim iść. einem zuwider seyn. tirer au court bâton avec qu; être contraire à qu.

*Przekabacić co, F. *przekabacę*, przewyżicyć. übertreffen. surpasser.

Przekalam co, *v. m. F. przekołę.* 1) durchstechen. 2) erstechen. 1) pointer, piquer de la pointe; donner de la pointe; percer entièrement avec; percer d'outre en outre; transpercer. 2) transpercer, percer, tuer d'un coup d'épée. § 1) przekoł to szydłem; przekłoł tę dziurkę. * 2) przekłoł (przebił) go szpadą.

przekala. es gehet durch, es sticht durch. la piquûre perce, passe entièrement.

Przekartować co, *F. przekartuię, v. a.* 1) durchkarten, die Karte mischen. 2) abkarten, abreden, abdreschen. 1) battre, faire, mêler les cartes. 2) concerter, machiner. § 1) przekartuy ieszcze raz kary. 2) dobrze przekartowali te camysły, tę sprawę.

Przekąszenie, *n.* das Durchbeißen, ein Durchbiß. l'action de mortre outre en outre; morsure faite de part & d'autre.

*Przekaz, *m.* nakaz, *m.* Anbefehlung, Andeutung déclaration, *f.* ordre, *m.* commandement, *m.*

Przekazca, *m.* gwałtownik, *m.* gewaltsamer Schänder, Stöhrer. infacteur, violateur, *m.*

Przekęsuię, F. *przekąszę.* 1) durchbeißen, in zwey beißen. 2) verbeißen, ein wenig von etwas essen. 3) im Reden anstoßen, die Sylben, die Worte verbeißen. 1) mordre d'outre en outre. 2) pinocher; manger un peu de. 3) barbouiller, parler confusément; manger, ravaler les silabes, les mots. § 1) przekąsał pies nogę; przekąsić orzech, kostkę. 2) użnoiwszy się przekąś chleba przed napoiem. 3) przekęsuie słowa.

Przekęsitytel, *m. vulg.* mędrek, przeżak. 1) der eine große Einbildung von sich hat. 2) ein Halbgelehrter. 1) un homme plein de philautie. 2) un demi-savant, qui ne fait les choses que superficiellement.

Przekęsywanie, *n.* 1) Dünkel, Eigenliebe, große Meynung von seiner Geschicklichkeit. 2) undeutliche Aussprache. 1) philautie, *f.* grande opinion, haute idée qu'on a de soi-même. 2) une confuse pronontiation. § mądrość niech będzie bez wynołosci i przekęsywania.

Przekinąć, *F. przekinę.* 1) umwerfen. 2) verkehren, verderben. 3) auf eines Seite ziehen. 1) renverser. 2) corrompre, épancher, pervertir qu. 3) entraîner, attirer qu. à son parti.

przekinąć się, F. *przekinę się.* 1) auf die Erde fallen. 2) übergehen, übertreten, auf die andere Seite treten. 1) tomber, se renverser. 2) changer de parti, tourner casaque, passer du côté de l'autre parti. § 1) przekinął się przez moię nogę. 2) przekinął się do nieprzyiaciela.

Przekińczyk, *m.* Perekińczyk, *m.* der zu der andern Partey übertritt. qui change de parti.

Przekład, *m.* przekładanie. *n.* przełożenie, *n.* 1) Vorlegung. 2) Uebersetzung. *3) Auslegung, f. Wykład. 1) l'action de mettre devant. 2) traduction, *f.* version, *f.* *3) interprétation, exposition, explication d'une chose difficile, *v.* Wykład. § 1) przekładanie potraw. 2) przekładanie z ięzyka na ięzyk.

Przekładacz, *m.* 1) Uebersetzer. 2) Ausleger, Erklärer. 1 traducteur. 2) expositeur, interprète, *n.* celui qui explique qui interpréte une chose difficile à entendre.

Przekładam, przekładak, *v. m. F. przełożę, przełożyć.* 1) in ein ander Gefäß thun, an einen andern Ort legen. 2) vorlegen bey Tische. 3) durchlegen mit etwas, darzwischen legen. 4) verlegen an einen andern Ort. 5) überladen, zu sehr belästigen. 6) vorstellen, vorlegen, zu erwägen geben. 7) einem vorsetzen, zum Aufsehen geben. 8) vorziehen. 9) übersetzen, dolmetschen. 1) transporter, mettre dans d'autres vases, dans un autre endroit. 2) servir qu. ou à qu; présenter de la viande à qu. 3) entremêler de; mette de diverses matières entre les autres; entreposer qu. ch. à qu. ch. 4) transmettre, faire passer à un autre endroit; mettre en une autre place. 5) surcharger, charger trop. 6) représenter, remettre devant les yeux; proposer à qu. qu. ch. 7) préposer qu. à; donner à qu. l'intendance, le commandement de qu. ch. 8) préferer, estimer d'avantage. 9) traduire § 1) przełoż to masło w inszą faskę; te wilgotne szaty na suche przełożyć trzeba mieysce. 2) przełoż sobie, gosciom ryby, pieczyste, 2) poprzekładać iabłka słomą.

słomą. 2) tę osadę w inszą przełożyć trzeba fortecę. 5) furman przełożył konie, woz ciężarem. 6) przełożył mu tę sprawę; przełoż sobie, bratu twoiemu to przed oczy; przełożył zdanie swoie Senatowi; zdanie przekładaiące. 7) krol go nad woyskiem, nad konsyliarzami przełożył. 8) narod ten znośną służbę nad ubogą przekłada swobodę. 9) ktorą kśiążkę z Francuskiego na Polski ięzyk przełożył.

przekładać się. 1) sich überladen. 2) sich mit Speisen überladen, sich befressen. 1) se surcharger. 2) se pifrer, se remplir, s'engorger de viande. § 1) furman się towarami przełożył. 2) przełożył się zbytnim iedzeniem.

Przekładanie, *n.* przełożenie, *n.* 1) die Versetzung, Umlegung, Verlegung. 2) das Durchlegen, das Schichten. 3) Vorlegung, Vorstellung. 4) Einsetzung eines Vorgesetzten. 5) Uebersetzung. 6) Auslegung, Erklärung. 7) Vorzug, Vorziehung. 8) Gramm. eine Präposition. 1) transport, *m.* transposition, *f.* l'action de mettre d'un lieu en un autre. 2) stratification, *f.* l'action d'entreposer, d'étendre entre ou sous les choses qu'on range lit sur lit. 3) proposition qu'on fait à qu. 4) l'action de donner à qu. l'intendance ou le commandement de. 5) traduction, version. 6) explication, interprétation. 7) préférence. 8) *Gramm.* préposition. § 1) przekładanie słow sens zatrudnia; przekładanie towarow w insze skrzynie. 2) przekładanie owocow liściem. 3) po przełożeniu tych punktow do rady postąpiono. 4) przełożenie kogo nad maiętnością, nad miastem. 5) przełożenie kśięgi na oyczysty ięzyk. * 6) przekładanie (wykład) rzeczy trudney. 7) przekładanie cnoty nad wszystkie bogactwa.

Przekładany, *adj.* Przełożony, *adj.* 1) versetzet, an einen andern Ort geleget. 2) durchgeleget mit etwas; geschichtet. 3) übersetzet, verdolmetschet. 4) vorgeleget, vorgestellet. 5) vorgezogen. 1) transporté, transposé, mis en un autre endroit. 2) stratifié, entremêlé, entreposé de qu. ch. 3) traduit. 4) proposé, mis devant. 5) préféré.

Przeklęcie, *n.* | Przeklęctwo, *n.* } przeklinanie, *n.* 1) Fluch, Verfluchung. 2) Fluch, Schwur. 1) malédiction, *f.* exécration, imprécation, *f.* 2) jurement, *m.* § 1) przeklęctwo na nim będzie; to przeklęctwo niezasłużone nie przyydzie na niego; przeklęctwo siebie samego. 2) takie skarać trzeba przeklęctwa.

zwykłe to iego przeklęctwo. das ist sein Leib-Fluch. c'est son iuron.

Przeklętnik, *m.* | Przeklęty, *m.* } ein Verfluchter; verfluchet. un maudit homme; maudit, exécrable, détestable.

Przeklinam, *v. m. F. przeklnę.* verfluchen; Böses wünschen. maudire qu.; faire, pousser, donner des imprécations à (contre) qu.; souhaiter qu'il arrive du mal à qu. § przeklinał go złamaniem nogi; przeklina pamiątkę iego w sercu swoim.

przeklinać się. sich verfluchen; fluchen und schwören. jurer; faire des juremens.

Przeklinanie, *n.* *vid.* Przeklęcie.

Przekłocie, *n.* Przekłucie, *n.* 1) Durchstechung. 2) Stich-Wunde. 1) l'action de percer avec une chose aiguë. 2) blessure d'une chose pointue. § 1) przekłocie bębla. 2) od przekłocia u... ark.

Przekłoty, *adj.* durchgestochen. percé, lardé, transpercé.

Przekluwam co, *v. m. F. przekluię.* durchpicken mit dem Schnabel. picoter, béqueter d'outre en outre; transpercer du bec.

przekluwać się; przekluć się. sich durchpicken, aus den Eyer-Schaalen kriechen. rompre la coque à coup de bec; percer avec le bec la coque des oeufs pour en sortir. § iuż się kurczęta z iaiek przekluły.

Przeko, *adv.* vor einigen *adject.* mit einer Farbe unterschieden. distingué d'une couleur, *on met cet adverbe devant. quelques adjectifs.*

Przekobiały, *adj.* mit weißer Farbe unterschieden. distingué du blanc.

Przekompendyować co, *F. przekompendyuię*; krotko ogarnąć, zebrać. eine Schrift ins Kurze bringen. abréger, raccourcir un écrit; resserrer ce qui est diffus.

Przekonanie, *n.* kogo w czym. Ueberzeugung, Ueberführung. conviction, *f.*

Przekonany, *adj.* überzeuget, überführet. convaincu. § przekonany iestem o nieuchronney potrzebie tego.

Przekonywam, *v. m. F. przekonam.* überführen, überzeugen. convaincre qu. de. § przekonałem go w tym; nie przekonasz go takim sposobem; ta uwaga musi nas przekonać.

Przekop, *m.* Graben, Wasser-Graben. une fosse, un fossé.

Przekopiować co, *F. przekopiuię.* 1) abcopiren. 2) nachthun, nachmachen. 1) copier,

pier, *v. a.* tirer de dessus quelque original. 2) contrefaire, imiter.
Przekopany, *adj.* durchgegraben. creusé depuis un côté jusqu' à l'autre.
Przekopywam co, *v. m. F. przekopam.* durchgraben. fouir tout avant; bêcher par; traverser en creusant; fuir depuis un côté jusqu'à l'autre.
*Przekorny, *adj.* nieskromny. geil, üppig, unmäßig. lascif, immodéré.
Przekory, *plur.* Geilheit, Ueppigkeit. lascivité, dissolution, *f.* libertinage, *m.*
Przekować, *v. m. F. przekuię.* 1) umschmieden. 2) Geld umschlagen, umprägen. 3) durchbrechen eine Wand. 4) fig. einen auf seine Seite bringen. 1) reforger, forger de nouveau; rebattre. 2) transbattre la monnoye; reformer les espèces; donner aux vieilles espèces la forme d'une nouvelle monnoye. 3) percer, ouvrir un mur, y faire une ouverture. 4) attirer qu. à son parti. § 1) przekuymy teraz miecze na lemiesze. 2) przekowano (przekuto) talary, tynfy na szostaki. 3) przekować dziurę, ścianę, kamień. 4) przekował go na swoię stronę, na swoie zdanie.
Przekowanie, *n.* Przekucie, *n.* 1) Umschmiedung. 2) Umprägung des Geldes. 1) l'action de reforger. 2) l'action de transbattre la monnoye.
Przekrawam, przekrawać, co, *v. m. F. przekroię, przekroić* durchschneiden. traverser avec un coup d'un côté à l'autre; séparer avec un couteau en deux.
Przekowany, Przekuty, *adj.* 1) umgeschmiedet. 2) umgeprägt. 1) reforgé. 2) reformé, fabriqué de nouveau.
Przekrcić, *vid.* Przechrcić.
Przekręcić co, *F. przekręcę.* 1) verdrehen, als einen Schlüssel. 2) gewinnen, auf seine Seite ziehen. 1) forcer, fausser une clé. 2) gagner qu.; entrainer qu. de son côté. § przekręcam, przekręcać.
Przekreskować, F. *przekreskuię.* überstimmen, einem mehr Stimmen geben als dem andern. donner le plus grand nombre des voix à; préférer par la pluralité des voix le compétiteur d'une personne, une chose à une autre. § prekreskowano go, wota mu dane.
Przekreszam co, *v. m. F. przekreszę.* / Przekreślam co, *v. m.* F. *przekreślę.* durchstreichen, ausstreichen mit der Feder. rayer, canceler, éffacer, raturer, biser, barrer par des traits de plume.
Przekreszenie, *n.* przekreslenie, *n.* Durchstreichung des Geschriebenen. rature, *f.* effaçure; *f.* chose éffacée avec la plume; radiation; cancellation, *f.*
Przekreszony, przekreślony, *adj.* durchgestrichen. rayé, éffacé, cancelé.
*Przekrywam co, *F. przekryię;* kryię verstecken. cacher.
Przekrzta, *m.* getaufeter Jude. un Juif bâtisé; un prosélite de Juif.
Przekrzywiam co, *v. m.* F. *przekrzywię.* krümmen, umbiegen. recourber, fausser.
Przekształtować co, F. *przekształtuię.* umformen; verwandeln in eine andere Gestalt. transformer, transfigurer, transmuer.
Przekształtowanie, *n.* Verwandelung in eine andere Gestalt. transmutation, transformation, *f.*
Przekształtowany, *adj.* verwandelt. transformé, transfiguré.
Przekucie, *n. vid.* Przekowanie, *n.*
Przekup, *m.* przekupowanie, *n.* die Höckeren, Trödleren. regraterie, *f.* commerce de petites denrées qu'on vend pour y gagner.
Przekupień, *m g. przekupnia.* Höcker. revendeur, *m.* regratier, *m.* celui qui regrate. § przekupień rybi, chlebowy. *przekupień zboża.* Korn-Jude, Aufkäufer des Getreides. revendeur de blé. *przekupień starych rzeczy; wendetarz.* Trödler. frippier, *m.* qui vend & achete de vieux habits. *przekupień starych książek.* Bücher-Trödler. bouquineur, *m.* étaleur, *n.* negratier de livres.
Przekupka, *f.* Höckinn. revendeuse, *f.* regratière, *f.*
Przekupuię, *v. n.* czym. höcken, trödeln, regater, revendre, *v. a.*
przekupuię kogo, v. m. F. *przekupię.* mit Geld bestechen. corrompre, gagner qu. à force d'argent.
Przekuty, *vid.* Przekowany.
Przekwaga, *f. vid.* Srzodwaga.
Przekwintarz, *m.* Kostwähler, Lecker-Maul. un friand; un homme qui aime la bonne chère, les bons morceaux.
Przekwintowanie, *n.* / Przekwinty, *plur.* 1) Lüsterheit, Weichlichkeit im Essen. 2) Weichlichkeit, weibisches Wesen. 3) affectirtes, gezwungenes Wesen. 1) friandise, *f.* délicatesse, *f.* amour de la bonne chère. 2) mollesse, *f.* délicatesse lâche & éffeminée. 3) afféterie, *f.* manières affetées.
Przekwintuię, *v. n.* w czym. 1) lüstern; lüstern seyn. 2) affectiren. 1) faire la petite bouche; aimer de bons morceaux; ne vouloir manger ni de ceci, ni de cela; être trop délicat dans son manger.

manger. 2) afféter; avoir de l'afféterie.
Przeładować co, F. *przeładuię*. fig. und fig. überladen. *prop. & fig.* surcharger, charger trop. § przeładować woz, konie, okręt; siła umieć nie przeładuie głowy, *prov.* przeładował żołądek, poddanych podarkami.
Przeładowanie, *v.* das Ueberladen. l'action de surcharger; la surcharge.
Przeładowanie, *adj.* überladen. surchargé.
Przełakocić co, F. *przełakocę.* } verpraſ-
Przełakotać, F. *przełakotuię.* } sen, vernaschen. gourmander son argent; le dépenser en friandises.
Przełamuię co, *v. m.* F. *przełamię.* 1) durchbrechen. 2) bändigen, überwinden, überwältigen. 1) briser, *v. a.* rompre en deux. 2) domter, vaincre, refréner, reprimer. § 1) przełamać laskę. 2) przełamał upor, nieprzyiaciela.
przełamać się, F. *przełamię się*. sich zwingen, sich mäßigen, sich selbst überwinden. se posséder, se modérer; vaincre domter ses passions.
Przelanie, *vid.* Przelewanie.
Przelany, *adj.* 1) umgegossen. 2) vergossen. 1) transvasé. 2) répandu, épanché.
Przelatam, } F. *przelecę*. fliegen über oder
Przelatuię, } durch etwas. voler par dessus; voler par delà; passer par dessus ou par qu. ch. en volant. § ptak przez drzewo, przez liście przeleciał.
przelatuię się, *często latam.* hin und her fliegen, flattern. voleter, voltiger, voler çà & là, voler d'un côté & l'autre.
Przełażę, przełazić, przełezę, F. *przeleść*. überklettern, übersteigen, durchkriechen. grimper par dessus qu. ch. ou par un trou; traverser, passer en montant; escalader. § przeleść płot, mur, gorę; tą dziurą kot przelazł.
Przelękły, *adj.* erschrocken. épouvanté, effrayé.
Przelęknąć, F. *przelęknę*. einen erschrecken. épouvanter, étonner, effrayer qu. § przeląkł mię.
przelęknąć się. erschrecken. s'étonner, s'effrayer.
Przelęknienie, *n.* ein Schrecken, Bestürzung. effroi, *m.* consternation, *f.*
Przelewam, przelewać, co, *v. m. F. przeleię, przelać.* 1) gießen in ein anderes Gefäß. 2) umgießen, umschmelzen. 3) vergießen. 4) zu viel gießen, übergießen. 1) transvaser, *v. a.* faire couler, verser, faire passer une liqueur d'un vaisseau dans un autre. 2) refondre, fondre de nouveau. 3) verser, répandre, épancher. 4) verser par dessus; faire regorger une liqueur. § 1) przeley wino w inszy kieliszek. 2) przelano cynowe talerze. 3) przelewać (rozlewać) krew, przelałem miarę.
Przelewanie, *m.* Przelanie, *a.* 1) das Umgießen. 2) das Vergießen, Vergießung. 1) transfusion, *f.* l'action de verser une liquenr dans un autre vaisseau. 2) épanchement, regorgement, *m.*
Przelewek, *m. g. przelewku.* 1) Umguß, *m.* 2) übergelaufenes Getränk. * 3) Lüsternheit, Weichlichkeit, *f.* 1) ce qu'on verse dans un autre vase. 2) liqueur qui est au delà de la mésure. * 3) friandise, mollesse.
widzi że nie przelewki. er sieht, daß es kein Scherz ist, daß es gefährlich aussieht. il voit qu'il y a du danger; il voit qu'il a fait bien chaud.
nie przelewki to. das ist eine Kleinigkeit. ce n'est pas une bagatelle.
Przeleżeć, F. *przeleżę*. 1) eine Weile liegen bleiben. 2) an einem Orte immer liegen, oft zu seyn pflegen. 1) coucher quelque tems. 2) fréquenter, hanter un lieu. § 1) całe dni przeleżał.
przeleżeć się. faullenzen, im Bette liegen. faire l'accouchée; consulter le chevet; être jour & nuit au lit.
Przełgać się, F. *przełgę się*. sich durchlügen. se délivrer, échapper d'une chose fâcheuse à force de mentir. § wyłgać się.
Przeliczyć co, F. *przeliczę*, *v. a.* 1) zu viel zählen. 2) zu viel anschreiben, zu viel anrechnen. 3) zählen, durchzählen. 1) compter trop. 2) mettre, trop en ligne de compte. 3) compter, nombrer. § 1) przeliczyłeś kilka groszy. 2) niemasz szafarza coby nie przeliczył. 3) przelicz te pieniądze, tę trzodę.
Przeliczony, *adj.* das zu viel angerechnet ist. ce qui est trop mis en lingne de compte.
Przełknąć, *vid.* Przełykać.
Przetknąć, *vid.* Przetykam.
Przełom, *n.* Przetwa, *f.* eine Bresche, Oeffnung in der Mauer, im Walle von Canonen-Kugeln. bréche, *f.* ouverture faite à une muraille, à un rempart par coups de canon.
Przełomikamień, *m.* ziele, *vid.* Kropidło ziele.
Przełotrować co, F. *przełotruię*, *v. a.* liederlich, verschwenden; verludern, verprassen. flûter son bien, le dépenser en débauches.
Przełożenie, *n. vid.* Przekładanie.
Przełożeństwo, *pl.* zwierzchność. 1) die Obern. 2) die Oberaufsicht; die Obrigkeit

keit. 1) les supérieurs. 2) supériorité, *f.* intendance, *f.* pouvoir de commander de diriger.

Przełożony, *s. m.* 1) Oberer, Vorgesetzter, Vorsteher. 4) vorgesetzet, vorgezogen. 1) chef, *m.* intendant, supérieur, préposé, celui qui a la conduite, le commandement de. 2) préféré à. § 1) przełożony to moy; przełożony nad miastem, nad armatą; przełożony iestem. 2) przełożone były iego zasługi.

Przełożona, s. f. eine Vorgesetzte. une supérieure.

Przełożona w klasztorze, oberste Nonne in einem Kloster. Mère supérieure. *f.*

Przełożyć, *vid.* Przekładam.

Przemachlować co. *F. przemachluię.* mit Betrug vertauschen. tromper en change; troquer avec fourberie. § Przemachlymam.

Przemacywam czego, *v. m. F. przemacam.* 2) zuvor berühren. 2) oft begreifen, befühlen, betasten. 1) toucher, manier auparavant. 2) tâtiner, tâtonner, tâter fréquemment.

Przemądry, *adj.* superklug, überklug. trop sage.

Przemagam, *v. a.* przemagać, F. *przemogę, przemodz, przemoc.* 1) vermögen; übermannen überwältigen. 2) bewerkstelligen; zuwege bringen. 1) être le maître; surmonter qu. en; prévaloir à; l'emporter, avoir le dessus, avoir l'avantage sur; vaincre, surpasser. 2) effectuer, faire mettre en effet. § 1) zdanie iego przemogło; przemoc kogo; bitwa była rowna, że żadna strona nie przemagała; przemoż go. 2) wszystko przemogł, to przemoc nie może; wiele ich więcey premogą.

na sobie przemagać. sich zähmen, sich überwinden. se posséder, se surmonter, se vaincre soi même; l'emporter sur soi-même; domter ses passions; être maître de soi-même. § wiele ten na sobie przemaga, co gniew swoy hamuie.

przemagać się. sich angreifen; seine Kräfte anstrecken. s'efforcer.

przemagaiący. der die Ober-Hand hat; herrschend. dominant, qui est supérieur. § iednę tylko miał pasyą przemagaiąca zbierania pieniędzy

Przemaganie, *n.* Uebermacht. supériorité, *f.* avantage, *m.* qu'on a sur qu.

Przemakam, przemakać, *v. m. F. przemoknę, przemoknąć.* / Przemiękam, *v. m. F. przemięknąć.* 1) durchweichen, durchdringen, als der Regen. 2) durchweichen, durch und durch naß werden. 1) percer, pénétrer comme la pluie. 2) être bien trempé, baigné; tremper, se mouiller. § 1) żywe śrebro nie przemaka choć ciekące iest. 2) wszystek przemoknął; do koszule, do szczętu przemokł od deszczu.

Przemalować co, *F. przemaluię, v. a.* nachmalen, copieren. contrefaire, *v. a.* copier un tableau.

Przemalowanie, *n.* 1) das Abmalen. 2) Copey von einem Bilde. 1) l'action de copier un tableau. 2) la copie d'un tableau.

Przemalowany, *adj.* nachgemalet, copiret, abgemalet. contrefait, copie; tire de dessus quelque original.

Przemarnować, *F. przemarnuię, v. a.* verthun, verschwenden, verprassen. dépenser avec excès; dissiper, consumer, prodiguer. § przemarnował czas i pieniądze.

Przemarzam, *v. m. F. przemorzę.* einen aushungern. affamer qu.; faire souffrir la faim à qu. § miasto obleżone nieprzyiaciel przemorzył.

przemorzyć się. zu sehr hungern. mourir de faim, souffrir une faim excessive; être pressé de la faim. § kto się przemorzył apetit traci.

Przemarznąć, *F. przemarznę, v. n.* durchfrieren, vom Froste erstarren. être saisi de froid; transir.

Przemarzły, *adj.* starr, erfroren. transi; accablé, pénétré de froid.

Przemawiam. *v. m. F. przemawię.* 1) voraus reden, zuerst reden. 2) aussprechen; vorbringen, sagen ein Wort. 3) einen anreden. 4) zu reden anfangen, als ein Stummer, oder einer, der lange geschwiegen hat. 5) abwendig machen. 6) vorsagen vorsprechen, vorbeten. 1) parler le prémier; dire auparavant; dire par avance. 2) prononcer, dire, proférer quelque mot. 3) aborder qu; parler à qu. 4) commencer à parler, recouvrer la parole ainsi qu'un muet, ou celui qui a gardé un long silence. 5) débaucher qu.; détourner, dégoûter une personne de l'autre. 6) dicter haut les mots qu'on les prononce après nous. § 1) przedni Senator przemowiwszy do krola, drudzy prośby iego popierali. 2) i słowka przemowić nie mogł. *3) przemowił (mowił) do niego. 4) przemowił niemy: przemowił po milczeniu. 5) przemowić komu sługę; przemowić kogo na swoię stronę. 6) przemawiać z kim przysięgę; przemawiał mu wszystkę mowę,

przemow z dziecięciem pazierz. bete dem Kinde vor. enseignez à l'enfant à prier Dieu.

przemawiać się z kim, przemawiam się. sich mit einem unterreden. s'entretenir, s'entreparler avec qu.; se parler les uns aux autres.

Przemędrzeć, *F. przemędrzeię.* gar zu klug thun wollen; gar zu klug werden, zu sehr klügeln. devenir trop sage, trop subtil; rafiner trop; faire le sage.

Przemiana, *f.* } Wechsel, *m.* Abwechse-
Przemianki, *plur.* } lung, Umwechsel, abgewechselte Ordnung. alternative, *f.* ordre alternatif, succession mutuelle. § częste szczęścia i nieszczęścia przemiany.

na przemiany, adv. wechselsweise, eins ums andere. l'un après l'autre, successivement, tour à tour, alternativement. § na przemiany co czynić.

Przemiękam, *vid.* Przemakam.

Przemienam co, *v. m. F. przemienię.* verwandeln. transmuer, changer en; transfigurer.

przemienić co z ręki w rękę. aus einer Hand in die andere nehmen. prendre d'une main à l'autre.

przemienić się. sich verwandeln. se transformer, se transfigurer, se changer en.

Przemienienie, *n.* Verwandelung. transmutation, *f.* changement d'une chose en une autre. § przemienienie ołowiu w złoto.

Przemienie Pańskie, n. das Fest der Verklärung Christi. la Transfiguration; la Transfiguration de Notre Seigneur.

Przemienny, *adj.* was verwandelt werden kann. transmuable, *adj.* qui peut être changé.

Przemieniony, *adj.* verwandelt. transmué, *adj.*

Przemieram, przemierać, głod, F. *przemrę, przemrzeć;* przemarzam się. grossen Hunger leiden; sich aushungern. être affamé; mourir de faim; souffrir une faim excessive. § kto przebiera, ten przemiera, *prov.*

przemierać czego; długo czego nie mogę mieć do iedzenia. nach etwas hungern, sich sehnen etwas zu essen. être affamé de; avoir un desir ardent; un appétit véhément de manger qu. ch.; en manger volontiers. § gardzisz chlebem przemrzesz go nie długo.

Przemierzam co, *v. a.* przemierzę. ausmessen, eines nach dem andern durchmessen. mésurer, mesurer l'un après l'autre. § przemierz to sukno, wino; przemierzać drogę idąc, morze iadąc; przemierz te zboża.

Przemierźle, *adv.* abscheulich. hideusement, affreusement.

Przemierzłość, *f.* Häßlichkeit. laideur, *f.*

Przemierzły, *adj.* garstig, häßlich. laid, hideux, affreux.

Przemieszkiwam gdzie czas ktory, *v. m. F. przemieszkam.* sich an einem Orte aufhalten, einige Zeit wohnen. séjourner, demeurer quelque tems en un lieu.

Przemknięcie, *m.* Durchschiebung. l'action de faire passer, de pousser; de ficher qu. ch. par qu.

Przemknięty, *adj.* durchgeschoben. passé, poussé par.

Przemiiam, F. *przeminę, v. n.* 1) vorbey gehen. 2) übergehen, auslassen. 3) vergehen, vorüber gehen, übergehen. 1) passer par delà; passer par devant; passer devant un endroit. 2) passer, omettre. 3) passer, s'écouler, s'évanouir, disparoître. § 1) okręty port nasz przeminęły. 2) przeminąłem to piorem; przeminął dwa wiersze. 3) zima, lato przemiia; i ten dzień przeminie; ziemskie rzeczy przemiiaią, niebieskie trwaią.

przeminie i to; przeydzie i to. das wird auch vorbey gehen. cela passera aussi.

przemiiaiąc. im Vorbeygehen. en passant; & comme en passant; chemin faisant.

przemiiaiący, adj. vergänglich. périssable, fragile, transitoire; qui passe, qui est de peu de durée.

Przemiianie, *n.* das Vorbeygehen. l'action de passer devant un endroit, d'un endroit à un autre.

Przeminienie. *n.* Uebergang, Aufhörung. le tems ou passe quelque chose.

okręt czeka na przeminienie nawałności. das Schiff wartet, bis der Sturm aufhören, übergehen wird. le vaisseau attend jusqu'à ce que l'orage ait passé, ait cessé.

Przeminiony, *adj.* vergangen. passé, qui n'est plus. § przeminiona dawno piękności cera.

Przemogę, *v. a.* können, vermögen, Kräfte zu etwas haben. pouvoir, savoir, être en état de faire qu. ch. § nie przemogł to uczynić.

* *
*

przemogę, ist das *Futurum* von Przemagam. *c'est le Futur de* Przemagam.

Przemoknąć, *vid.* Przemakam.

Przemocować, *F. przemocuię, v. a.* übermannen, überwältigen. surmonter qu. en; prévaloir à; avoir le dessus, l'avantage

tage sur; l'emporter par dessus un autre; vaincre, domter, défaire, surpasser.
Przemocowanie, *n.* Ueberwältigung, Uebermannung. l'action de l'emporter sur qu.
Przemocowany, *adj.* überwältiget, übermannet. vaincu, domté.
Przemorzenie, *n.* das Hungerleiden; das Hungern, Mangel der Nahrung. l'action de souffrir la faim; la faim; manque de nourriture. § z przemorzenia żołądka ta pochodzi choroba.
Przemorzony, *adj.* ausgehungert, verhungert. presse, accablé de la faim; affamé.
Przemorzyć, *vid.* Przemarzam, przemarzać.
Przemowa, *f.* *vid.* Przedmowa.
Przemowić, *vid.* Przemawiam.
Przemowienie, *n.* do kogo. das Anreden, l'action d'aborder qu.; de parler à; abord.
Przemowiony, *adj.* 1) ausgesprochen. 4) beredet zu etwas; abwendig gemachet. 1) prononcé, proferé, dit. 2) débauché; détourné de qu. § 1) wiele go te przemowione kosztowały słowka. 2) sługa, przyiaciel przemowiony.
Przemożenie, *n.* Vermögen, Kräfte. pouvoir, forces, *f. plur.* le possible. § według przemożenia mego pracować będę.
według przemożenia swego czynił. er hat gethan, so viel es ihm möglich gewesen ist. il a fait selon son possible; il a fait tout ce qu'il a pû.
Przemożność, *f.* Macht, Uebermacht; Gewalt. supériorité, *f.* avantage, *m.* qu'on a sur; forces excessives.
Przemożny, *adj.* hochmögend, vielvermögend. très puissant, fort considérable, qui a un grand pouvoir.
Przemuszam co, *v. m. F. przemuszę.* zwingen, übertreiben. forcer, outrer.
Przemuszony, *adj.* übertrieben. forcé, outré. § przemuszonemi pisze expressyami; styl przemuszony.
Przemycam co, *v. m.* F. *przemycę.* den Zoll verfahren. frauder la douane, les droits du Roi ou de la Republique; manquer au péage; passer des marchandises en fraude; passer par haut. § przemycić cło; kupiec co przemycił przemycie popada.
Przemycie, *n.* Strafe vors Zoll-Verfahren; Verfallung der Waare. peine dont on chatie ceux qui ont passé devant la douane sans déclarer les marchandises; confiscation des marchandises qui ne sont pas déclarées à la douane.

Przemyceny, *n.* das Zoll-Verfahren. l'action de frauder la douane.
Przemycony, *adj.* unangesaget. passé sans être déclaré à la douane. § towary przemycone.
Przemytnik, *m.* Zoll-Verfahrer. celui qui a passé par haut, qui a trompé les droits de la douane.
Przemyk morski, *vid.* Przesmyk morski.
Przemiam, *v. m.* F. *przemyię.* 1) verplämpern; mit Baden und Waschen-Geld verthun. 2) verplämpern, verschwenden, verthun. 1) dépenser en se baignant, en se lavant. 2) dissiper, prodiguer.
przemyło się. das Geld ist verprasset; ist fort. tout est fricassé; l'argent est dépensé.
Przemykam, przemykać, co, *v. m. F. przemknę, przemknąć.* 1) durchschieben. 2) von Jagd-Hunden: davon schleichen, auf der Fährte nicht anschlagen. 1) faire passer par; pousser par. 2) *en parlant des chiens de chasse:* furaller, passer les voyes sans crier.
Przemysł, *m.* 1) Scharfsinnigkeit; Witz, Verschlagenheit. 2) Erfindung, erfundene Sache. 1) invention, *f.* subtilité, adresse, esprit, industrie. 2) invention, ce qu'on a trouvé à force de penser. § 1) przemysł kupiecki. 2) przemysł to wygodny.
przemysł żołnierski. Krieges-List. un stratageme, ruse & finesse de guerre.
Przemyśl, *m.* miasto, *g. a.* Pryschemisl, eine Stadt in Schwarz- oder Roth-Reußen Premislie ville de Russie Rouge ou Noire.
Przemyski, *adj.* } von Pryschemisl. de Premislie. § Biskup Przemyski.
Przemyślski, *adj.* }
Przemyśliwam, *adj.* } überdenken; vorher überlegen, vorher betrachten. préméditer; rouler qu.ch. en son esprit; penser & repenser par avance à. § przemyśliwa o tym; głowa moia przemyśliwała.
Przemyślam. }
Przemyślanie, *n.* przymyśliwanie, *n.* die Ueberlegung, das Nachsinnen, die Vorherbetrachtung. préméditation, *f.* action de l'esprit qui prémédite, qui prévoit; l'action de penser par avance à ce qui doit arriver.
Przemyślnie, *adv.* witzig; mit Verschlagenheit. industrieusement, avec esprit, avec adresse, adroitement.
iako nayprzemyślniey. aufs witzigste, aufs verschlagenste. avec beaucoup d'industrie.
Przemyślny. witzig, verschlagen. ingénieux, industrieux, adroit.

Przeń, przez niego, *conf.* On 3). durch ihn. par lui.
Przenagabam, *v. a.* scheeren, necken, anfechten. picoter, véxer, agacer, tâcher d'irriter.
Przenagabanie, *n.* Scheererey, Neckerey, Vexirerey. picoterie, *f.* petite querelle, petite véxation.
Przenaięcie, *n.* Verleitung, Anstiftung, Beredung zum Bösen. subornation, *f.*
Przenaięty, *adj.* angestiftet, verleitet einem zu Schaden. suborné à nuire à qu.
Przenaymuię, *v. m.* F. *przenaymę.* heimlich bestellen, anstiften, bereden einem zu schaden. suborner, aboster, débaucher, séduire une personne pour nuire à qu. § świdkow przenaiął na to; przenaiął kandyta na niego.
przenaywuiący. Anstifter, Verführer. suborneur, *m.* celui qui suborne.
przenaymuiąca. Anstifterinn, Verleiterinn. suborneuse, *f.*
*Przenica, pszenica, *f.* Weizen. froment, *m.*
Przenie czego; przenie się czego. Verläugnung, Läugnung, Verneinung. désaveu, *m.* négation, *f.* l'action de nier, de désavouer.
Przeniesienie, *n. vid.* Przenoszenie.
Przeniewierca, *m.* ein Treuloser. un infidèle, qui a manqué à sa foi.
Przeniewierczyna, *s. f.* eine Treulose. une infidèle.
Przeniewierzam się komu, *v. m. F. przeniewierzę się.* 1) einem nicht Farbe halten; wider einen Untreue begehen. *2) lügen. 1) manquer de fidélité; agir de mauvaise foi; fausser; rompre sa foi envers qu.; ne demeurer pas fidèle. *2) mentir.
Przeniewierzenie się komu. Untreue, *f.* Brechung der schuldigen Treue. infidélité, *f.* mauvaise foi; manquement de foi.
Przeniewierzony, *adj.* untreu, treulos, der seine Treue gebrochen. infidèle, *adj.* qui a manqué de fidélité.
Przenikaiący, *adj.*) przeraźliwy. eig. u. fig.
Przenikliwy, *adj.*) durchdringend. *prop. & fig.* pénétrant, perçant, qui pénètre, qui entre dedans; touchant. § mroz przenikliwy; ogień przenikliwy; rozum przenikaiący.
przenikliwy, adj. durchdringlich, das kann durchgedrungen werden. pénétrable, *adj.* qui peut être pénétré.
Przenikliwość, *f.* die Durchdringlichkeit. pénétrabilité.
Przenikam co czym, *v. m. F. przeniknę.* 1) durchdringen. 2) durchdringen, rühren. 3) durchdrigen, einsehen. 1) pénétrer, transir, percer. 2) pénétrer, toucher de passion, 3) concevoir, approfondir, pénétrer qu. ch; entrer en qu. ch. § 1) grot paneerz przeniknął; mroz wszystkie członki przenika. 2) żal go ten przeniknął. 3) gruntownie co przeniknąć; przenikniy skrytości serca iego.
Przenikanie, *n.* przeniknienie, *n.* das Durchdringen, die Durchdringung. pénétration, *f.* l'action de pénétrer.
Przenikniony czym. durchgedrungen. pénétré, *adj.*
mrozem przenikniony. erstarret vor Kälte. transi, *adj.* accablé, pénetré de froid.
Przenocować, *F. przenocuię.* übernachten. passer la nuit, coucher dans un lieu; gîter.
Przenocowanie, *n.* nocleg. Uebernachtung, Nachtlager. l'action de gîter; gîte, *m.* couchée, *f.*
Przenocowany, *adj.* übernachtet, der ein Nachtlager gehalten. qui a gîte, qui a couché en un lieu.
Przenos, *m.* Gerichtsw. Verlegung, Uebertrag einer Gerichts Sache vor ein andres Gericht. translation, *f.* transport, *m.* action de transférer une procedure devant un autre Juge. § zapisy do przyszłego terminu transportować pozwolono, za ktorym przenosem swoię ważność mieć maią.
Przenosiciel, *m.* der etwas wo anders überbringt, überträgt. celui qui transporte, qui transfère.
Przenosiny, *plur.* 1) das Einziehen in eine ander Wohnung. 2) Versetzung des Wohn-Sitzes, Wegziehung in ein anderes Land. 3) Nach-Hochzeit, Heimführung. 1) le remu-ménage, déménagement, delogement l'action de se loger dans une autre maison. 2) transmigration; changement de pays. 3) l'arrère-nôce; l'après-pucellage, *m.* le second festin; le lendemain des nôces. § 1) dopomoż mi przenosin moich. 2) Lech się w Polsce osadził podczas przenosin tak wielu narodow. 3) zaprosić na przenosiny; wesela przenosiny; przenosiny czynić.
Przenośny, *adj.* überbringlich; das man von einem Orte zum andern tragen kann. portatif, *adj.* qu'on peut porter. § most, zegar słoneczy przenośny.
Przenoszę co, *v. m.* F. *przeniosę.* 1) eig. u. fig. an einen Ort tragen, überbringen, übertragen. 2) vor ein anderes Gericht bringen, 3) auf einen bringen. 4) führen, aufbringen. 5) mehr seyn, mehr machen, übersteigen. 6) übertreffen. 7) etwas

was einer Sache vorziehen. 8) zu hoch schießen, zu hoch tragen, über das Ziel schießen. 9) betrügen, berücken. 1) *prop. & fig.* transport, transférer, transmettre, porter d'un lieu à un autre. 2) transporter, traduire de Jurisdiction en Jurisdiction, à un autre Juge. 3) porter, transportes, transmettre sur un autre. 4) introduite, faire recevoir. 5) faire plus de. 6) surpasser, passer, surmonter. 7) préférer; estimer de avantage. 8) porter, tirer trop haut; donner par dessus le put. 9) tromper, fourber, prendre, § 1) przenieś moie rzeczy z woza do gospody. 2) przeniesiono tę sprawę na Trybunał, na inszy rok. 3) przeniosł to prawo na brata twoiego. 4) przenieśli tę naukę, tę modę do Polski. 5) przenosi to dwa talary. 6) przenosi go rozumem, dostatkami. 7) przenosić kogo nad kogo, woynę nad pokny. 8) przeniosłeś cel; ia fuzya przenosi. *9) przeniosł (oszukał) mię.

przeniosł swoy oboz. er hat sein Lager wo anders hingeleget. il a transporté son camp.

przenosić kogo okiem (oczyma). einen über die Achsel ansehen, regarder qu. de travers.

przenosić co przez co. eine Sache über oder durch etwas wegtragen. porter qu. ch. par dessus ou par qu. ch. § przenieście to przec most, przez bramę.

przenieść się. 1) sich wo anders hin begeben, einen andern Ort wählen. 2) ausräumen, ausziehen aus einem Hause. 3) sich in ein anderes Land begeben. 4) einem zufallen, auf einen kommen. 5) sich einem vorziehen, mehr von sich als einem andern halten. 1) se transporter, se rendre en un autre lieu. 2) remuer, déménager, changer de logis. 3) se transplanter, se transporter dans un autre pays. 4) échoir à; tomber, être transporte sur une autre personne; passer d'une personne à une autre. 5) se préférer; préferer sa personne à une autre. § 1) woysko się na insze pole przeniosło; przeniosł się ten zwyczay do nas. *2) przeniosę się (przeprowadzę się) z tego domu do ciebie. 3) starzy Gotowie do Włoch się przenieśli. 4) przeniosło się kroleſtwo na tę familią. 5) nie wiem czemu się nad niego przeno.

Przenoszenie, *n.* przeniesienie, *n.* 1) das Tragen an einen Ort, das Ueberbringen. 2) Verzicht, Abtretung seines Rechtes. 1) transport, *m.* l'action de porter d'un lieu à un autre. 2) cession, *f.* transport de son droit. § 1) zapłacić od przeniesiena rzeczy swoich; przeniesienie sprawy do inszego sądu. 2) przenoszenie długu, prawa iakiego na kogo.

przenoszenie się, n. das Wandern in ein anderes Land. transmigration, *f.* changement de pays; transport dans un autre pays.

przenoszenie czego nad co. Vorzug, Vorziehung. préférence, *f.*

Przeor, *m.* ein Prior. un Prieur cloîtrier.

Przeorany, *adj.* gezwiebrachet; zum andern oder zum dritten Mal geackert. biné ou tiercé; qui a reçu la seconde ou la troisiéme culture. § przeorana rola.

Przeorski, *adj.* einen Prior angehend. de Prieur.

Przeorstwo, *n.* die Würde, Stelle eines Prioris. Priorat, *m.* dignité d'un Prieur

Przeorywam rolą *F.* *przeorzę, v. a.* stürzen, zwiebrachen einen Acker. biner, *v. a.* donner la seconde façon, le second la bour à une terre.

przeorywać drugi raz. den Acker das dritte Mal ackern, oder den Weinberg umhacken. rebiner, tiercer, *v. a.* donner le troisième labour à la terre, à la vigne.

Przeoryſa, *f.* }
Przeoryſza, *f.* } eine Priorinn. une Prieure.
Przeorzyſza, *f.* }

Przeorywanie roli. das Zwiebrachen, das Umstürzen des Feldes, die andere oder dritte Art, so man einem Acker giebt. le binement d'une terre; la seconde ou la troisième culture qu'on donne à une terre.

*Przepad, *m.* kąkol. Lulch, taubes Korn. ivraye, *f.*

Przepadam, *v. m.* *F. przepadnę.* 1) durchfallen. 2) versinken, einfallen, einbrechen. 3) verfallen, erlöschen, als ein Pfand. 4) zufallen, auf einen kommen. 5) verfallen, confisciret werden. 6) verloren gehen. 7) hurtig durchlaufen. 1) tomber par, passer par delà en tombant. 2) s'abîmer, se rombre, tomber; tomber en ruine; s'enfoncer. s'ébouler, s'abbattre. 3) échoir, s'amortir, s'éteindre, être éteint comme un gage. 4) échoir être dévolu à; tomber sur qu. 5) être saisi, être confisqué. 6) se perdre, se ruiner; êtra perdu, être ruiné. 7) parcourir, § 1) ziarka przez sito. przez dziurki przepadaią. *2) przepadło (zepadło) miasta: wieża ziemię przepadła. 3) zastaw przepadł. 4) ta maiętność w zastawie do ciebie przepadła. 5) przepadły dobra iego do skarbu. 6) przepadły pieniądze moie; przepadłem kie-

dy to prawda. *7) od strachu przepadł (przebiegł) przez las.
winę przepadać. in Geld-Strafe fallen. échoir d'amende; être condamné à une peine pécuniaire. § przepada do Starosty sto grzywien.
przepaść rok, termin. einen gerichtlichen Termin versäumen, und dadurch den Proceß verlieren. encourir défaut; perdre son procès faute de l'avoir poursuivi dans le tems.
przepaść zakład. eine Wette verlieren. perdre la gageure.
przepada deszcz. es regnet strichweise, wechselsweise; bald regnet es, bald ist es gutes Wetter. tantôt il pleut, tantôt il fait beau tems.
przepadło. es ist verloren; man muß es verschmerzen. adieu la valise; tout est perdu; c'est fait de cela; il faut cela digérer. § przepadło iakby psa ogolił.
**przepadać się; padać się.* börsten, zerfallen; aus einander gehen. se crevasser, s'entr'ouvrir, se rompre, se trésaler.
Przepadek, *g. u. vid.* Przezysk.
Przepadły, *adj.* 1) verfallen. 2) confiscirt. 1) amorti, éteint. 2) confisqué. § 1) dług przepadły. 2) dobra przepadłe.
rok, termin przepadły. verfallener, versäumeter Termin in Gerichten. défaut, *m.* lorsque celui qui est ajourné ne comparoît point.
Przepadniony, *adj.* Jägerey: aufgetrieben. *chasse*: lancé, *adj.* qu'on a fait partir du gîte. § trąbić na przepadnionego zaiąca.
Przepadzisty, *adj.* abwechselnd, unbeständig, veränderlich; bald naß, bald trocken, vom Wetter. inconstant; entre-mêlé de beau tems & de pluye; où il pleut, où il fait beau tems tour à tour. § przepadzisty rok, miesiąc.
Przepalam, *v. a.* F. *przepalę, co.* 1) durchbrennen. 2) brennen, abziehen, distilliren. 3) brandmarken. 4) überheizen eine Stube. 1) brûler par, pénétrer, percer avec un fer chaud, ou par le feu. 2) distiller, faire passer par l'alambique. 3) fleurdeliser, marquer, flétrir un criminel. 4) chauffer trop une chambre. § 1) przepalił deskę żelazem. 2) przepalać wodkę. 3) przepalić złodzieia na czele. 4) przepalić izbę, piec.
Przepalanie, *n.* przepalenie, *n.* 1) das Durchbrennen. 2) Distillirung. 3) Ueberheizung. 1) l'action de brûler par. 2) distillation. 3) l'action de chauffer trop une chambre.
Przepalony, *adj.* 1) durchgebrannt. 2) distillirt. 1) brûlé par, pénétré par le feu. 2) distillé.
*Przepamiętać czego, F. *przepamiętam.* *v. a.* vergessen. oublier, *v. a.*
Przeparty, *adj.* überführet, überzeuget. convaincu. § przeparty w złości.
Przeparzyć, *v. m.* F. *przeparzę.* 1) brennen, anziehen, schneiden, wie die Kälte. 2) überheizen eine Stube. 1) pénétrer, piquer au vif; fouetter comme le froid. 2) chauffer trop un poile, une chambre. § 1) przeparzył go kańczug, mroz, wiatr zimny; działa nieprzyiaciela przeparzyły. 2) przeparzyć piec.
Przepas Rycerski. Ordens-Band. cordon, *m.* colier de l'Ordre, *m.*
Rycerz Przepasu Rycerskiego, vid. Złoty Rycerz 1)
Przepasanie, *n.* 1) das Umgürten. 2) eine Schärpe, Binde, die man ehedessen um den Leib trug. 1) l'action de ceindre. 2) espèce d'écharpe dont on se ceignoit autrefois.
Przepasany, *adj.* gegürtet, gebunden. ceint, lié, bandé, *adj.* qui a une ceinture, qui a un bandeau. § głowa chustką przepasana; kawaler przepasany.
Przepaść, *f.* 1) eig. u. fig. Abgrund. 2) steiler Felsen, steiler Berg, steiles Ufer. 1) *prop. & fig.* un abîme; un goufre, un précipice. 2) roc escarpé, montagne escarpée; escore ou côte escarpée sur le bord de la mer. § 1) zbytek w przepaść nieszczęścia lud wtrąca; przepaść morska; przepaść iest otchłań albo głębia w ziemi bezdenna. 2) przepaść iest skała, brzeg albo gora wysoka przykrourwana.
w przepaść wtrącić. in einen Abgrund stürzen. abîmer dans un goufre.
w przepaść skoczyć. sich in den Abgrund stürzen. s'abimer dans un goufre.
z przepaści skoczyć. sich von einem steilen Berge stürzen, se précipiter.
z przepaści strącić, zepchnąć. herunter stürzen. précipiter qu.
Przepaścisty, *adj.* przykry zbytnie. sehr steil. fort escarpé.
Przepaska, *f.* 1) Stirn-Band, Kopf-Binde. 2) Haupt-Binde der alten Könige. 3) kleine schmale Binde. 1) bandeau, *m.* bande de quelque étoffe qui couvre le front. 2) bandeau royal, un diadème. 3) bandelette, petite bande.
**przepaska, fartuch.* Schürze, *f.* tablier, *m.*
przepaska piersi, napierśnik białogłowski. Brust-Tuch, Brust-Köllerchen der Weiber. un couvre-gorge, *m.* écharpe que les femmes portent sur le sein.
Przepasuię, *v. m.* F. *przepaszę.* 1) umgürten.

gürten. 2) umschlingen. 1) ceindre, lier, bander, *v. a.* 2) entortiller, entrelacer tout autour. § krol go przepoſował na kawalerſtwo. 2) ſtraſzny wąż go przepaſuie.

przepaſać kogo kańczugiem, biczem. einen mit der Peitſche ausgerben. ſangler qu; donner à qu. de coups fortement avec une anguillade, avec un fouet.

przepaſuiący, adj. umgürtend, umfaſſend. qui ceint tout autour.

przepaſać ſię. ſich umgürten. ſe ceindre.

Przepatrzyć co, *v. a.* vorher ſehen. prévoir les choſes à venir.

Przepatrzony, *adj.* vorher geſehen. prévu. § przepatrzone nieſzczęścia, konſekwencye.

Przedchnięcie, przepchnienie, *n.* Durchſtoßung, Durchſchiebung. l'action de pouſſer au travers d'une ouverture.

Przepchnięty, *adj.* durchgeſtoßen, durchgeſchoben. pouſſé par quelque ouverture étroite.

Przepędzam, *v. m. F. przepędzę.* 1) durchjagen, durchtreiben. 2) übertreiben, überjagen ein Pferd. 3) leben, zubringen ſeine Jahre, ſein Leben. 1) chaſſer par, faire paſſer par un lieu. 2) outrer flanquer, forcer, ſurmonter un cheval. 3) mener; faire une vie; paſſer ſes jours, ſa vie § 1) przepędzić bydło przez pole, przez rzekę. 2) przepędzic konia. 3) przepędził lata, dni na woynie na urzędach.

Przepełniam co, *v. m.* F. *przepełnię.* überfüllen. verſer par deſſus; remplir trop; faire déborder, faire ſi plein que ce qu'un vaiſſeau contient va par deſſus.

Przepełnienie, *n.* Ueberfüllung. plenitude, *f.* l'action de remplir trop; regorgement.

Przepełniony, *adj.* nazbyt pełny. zu voll, überfüllt. trop rempli, trop plein.

Przepełzy, *adj.* verſaaeu, verſäumt. echu, éteint, négligé. § przepełzły dzień, rok, termin.

Przepicie, *n.* Rauſch, *m.* Trunkenheit, *f.* crapule, *f.* § po przepiciu kwaśne rzeczy dobre.

Przepieczony, *adj.* zu ſehr gebraten oder gebacken. trop cuit. § kołacz przepieczony; pieczenia przepieczona.

Przepiekam co, *v. m.* G. *przepiekę.* zu ſtark braten; im Ofen zu ſcharf backen. rôtir trop; faire cuire au feu ou au four plus qu'il ne faut.

przepiec ſię. ausbraten; zu viel braten. trop cuire, être trop rôti ou trop cuit au four. § nazbyt ſię kuropatwy przepiekły.

nie przepiecze ci ſię to. das wird dir nicht vor genoſſen ausgehen. cela ne vous peut paſſer; tu n'en ſera pas quitte à ſi bon marché; tu n'en auras pas ſi bon marché; tu le payeras. § nie ſpodziewał ſię, aby mu ſię to przepiec miało.

przepiekł ſię ten chleb. dieſes Brod iſt zu ſcharf gebacken. ce pain a trop de four, il eſt trop cuit.

Przepielam co, F. *przepielę.* durchgäten. ſarcler, *v. n.* arracher les mauvaiſes herbes par ci par là. § przepiel te zagony.

Przepieram, przepierać, F. *przeprę, przeprzeć.* 1) antreiben, nöthigen, verfolgen. 2) eintreiben, überzeugen, überführen, widerlegen. 1) pouſſer, pourſuivre ardemment, preſſer qu. vivement. 2) rembarrer, déferrer, refuter qu; convaincre qu. de. § 1) nie przepieray go daley, bo ci da odpor. 2) przeparł ią tym uczynkiem, tym liſtem; przepreć kogo słowy.

Przepieruię. *v. m.* 1) ſchlagen, ſchmettern. von Vögeln. 2) mit übertriebener Stimme ſingen. 3) im Eſſen lüſtern ſeyn. 1) tirelirer, gazouiller, remager, chanter comme un oiſeau. 2) forcer trop ſa voix; faire trop de fredons en chantant. 3) être trop delicat dans ſon manger; faire la petite bouche. § 1) podczas wiosny praſzek głoſkiem przepieruię.

ſkowronek przepieruie. die Lerche ſchlägt. l'alouette fredonne ſon tire-lire; elle tire-lire.

Przepiiam co na czym, *v. m. F. przepiię.* verſaufen. perdre, diſſiper en bûvant; dépenſer qu. ch. en vin, en biere; dépenſer à boire; boire ſon argent. § przepił wioſkę na gorzałce.

przepiło ſię. er iſt verſoffen, es iſt durch die Gurgel gejagt. cela eſt bû; cela eſt conſumé en vin; tout eſt fricaſſé; on l'a dépenſé en boiſſon.

przepiiać ſię. ſeinen Geburts-Tag mit einem Wein-Schmaus begehen. boire avec ſes amis au jour de la naiſſance.

Przepiłować, F. *przepiłuię, v. a. co czym.* durchfeilen. limer d'outre en outre.

Przepiorczę, *n.* eine junge Wachtel. cailleteau, *m.* jeune caille.

Przepiorka, *f.* eine Wachtel. caille, *f.* un oiſeau. § przepiorka wielka cudzoziemſka.

Przepis, *m.* } 1) Abſchrift, *f.* 2) Vor-
Przepiſanie, *n.* } ſchrift, ſo dem Schüler zum Nachſchreiben vorgeleget wird. 3) Vorſchrift, Verordnung. 1) copie d'une écriture;

écriture; transcrit, *m.* 2) une exemple, *f.* modèle d'écriture qu. donne à un écolier. 3) ordonance, *f.* ordre, *m.* § 1) przepis listu, testamentu. 2) przepis inkaustem poplußkany; prawie podług przepisu pisze. 3) żyć podług przepisu Pana Medyka.

pełnamoc boz przepisania. eine uneingeschrenkte freye Vollmacht. un plein pouvoir sans restriction, sans limitation.

Przepisany, *adj.* 1) abgeschrieben. 2) vorgeschrieben einem Schüler. 1) transcrit, copié. 2) tracé à un écolier.

Przepisowanie, *n.* das Abschreiben. l'action de copier une écriture; transcription, *f.*

Przepisuię, *v. m. F. przepiszę.* 1) abschreiben. 2) einem Schüler vorschreiben. 3) vorschreiben, verordnen. 1) copier, *v. a.* transcrire, *v. a.* 2) tracer les lettres à un écolier. 3) prescrire, ordonner. § 1) prepisz te listy chędogo. 2) przepisować dziecięciu. 3) przepisać choremu ustawę, komu reguły o czym; przepisać co sludze poddanym.

Przepłacam co, *v. m. F. przepłacę.* 1) überzahlen, theuer kaufen, zu viel bezahlen. 2) mit Geld bestechen. 1) surpayer, acheter trop cher; payer une chose plus qu'elle ne vaut. 2) corrompre, gagner qu. à force d'argent.

Przepłakiwam } czas. die Zeit mit Weinen
Przepłakuie. } zubringen. passer son tems avec des pleurs; pleurer jour & nuit. § dni i nocy przepłacuię.

Przeplatam co czym, *v. m. F. przeplotę.* durchflechten, zwischen einlegen, setzen; untermengen. entrelasser, larder, entremâler, entrelarder, diversifier, varier, brocher, bigarrer; mêler l'un dans l'autre. § niech Naywyższy dni twoię szczęśliwym przeplata powdzeniem.

Przeplatanie, *n.* angenehme Vermischung, Untermengung; das Durchflechten, un agréable mélange, *m.* l'action d'entremêler, de diversifier.

Przeplatany, *adj.* durchgeflochten; vermengt. entremêlé, diversifié. § życzę dni szczęściem przeplatanych.

Przepławiam, *v. m. F. przpławię.* 1) durch ein Gewässer treiben, jagen. 2) ausspielen die Wäsche. 1) chasser une bête par une grande eau. 2) guéer, laver du linge dans une eau.

Przepleniam, *v. m. F. przeplenię.* dünner, weniger machen; entkräften. dégraisser; épuiser, effoiblir. § dobrze ich przeplenił i osłabił, plon im zabieraiąc.

przeplenił zbeycow na morzu. er hat die See-Räuber auf dem Meer dünne gemacht, vertrieben. il a netteyé la mer de corsaires.

Przepłokać, *F. przepłoczę, v. a.* ausspielen Wäsche. guéer le linge.

Przepływam, *v. m. F. przepłynę, przepłynąć.* 1) durchschwimmen, überschwimmen. 2) übersetzen, überfahren zu Wasser. *3) überstehen als eine Gefahr. 1) traverser, passer à la nage une eau. 2) passer, traverser un fleuve dans un bateau, la mer dans un navire. 3) surmonter, vaincre. § 1) przepłinął rzękę przebył pływaiąc, w pław. 2) przepłynęli nawą rekę, morze. *3) te przepłynął trudności, niebezpieczeństwa.

przepłynąć podle. vorbey schwimmen, rudern oder segeln. passer par devant un lieu en nageant, en ramant, en faisant voile.

Przepłynienie, *n.* das Ueberschwimmen, Uebersetzen über einen Fluß. l'action de passer une riviére en nageant ou dans quelque navire.

Przepominam, przeminać co, *v. m. F. przepomnę, przepomnieć.* übergehen, vergessen. omettre, oublier.

Przepościć się, *F. przeposzczę, v. a.* 1) lange fasten. 2) lange warten, harren. 1) jeûner trop, supporter long-tems le jeûne. 2) attendre long-tems; piquer le cofre.

Przepowiadacz, *m.* 1) Verkündiger, Ansager. 2) Wahrsager. 1) celui qui annonce. 2) devin, *m.* celui qui devine, qui prédit les choses à venir.

Przepowiadam, *v. m. F. przepowiem.* 1) zuvor sagen. 2) verkündigen, ankündigen. 3) vorsagen, repetiren. 1) prédire, déviner, dire ce qui doit arriver. 2) annoncer, dire, publier à qu. 3) repéter qu. ch. avec qu. § 1) przepowiadało mi to serce moie; przepowiedział mi te przypadki. 2) przepowiadał słowo Boże ludowi. 3) przepowiada z nim lekcyą.

przepowiadać sobie co. etwas vor sich repetiren. répéter en soi même qu. ch.

Przpowiadanie, *n.* } 1) Vorhersagung.
Przepowiedzenie, *n.* } 2) Verkündigung, Ankündigung, *f.* Opowiadanie. 1) prédiction, *f.* divination. 2) l'action d'annoncer, *v.* Opowiadanie.

Prepowiedziany, *adj.* vorhergesagt. prédit, *adj.*

Przepracować, *F. przepracuię.* mit Arbeit zubringen. passer le tems à travailler. § dni i nocy przepracowa*ł*.

Przepracowany, *adj.* in Arbeit zugebracht. passé

passé en travail. § gdzie się podziały dni moie przepracowane.

Przepragnąć się, *F.* *przepragnę się.* schmachten, verschmachten vor Durst. mourir de soif; souffrir une soif excessive.

Przepragnienie, *n.* Verschmachtung vor Durst. soif excessive; foiblesse causée par une soif excessive.

Przepragniony, *adj.* 1) verschmachtet. 2) übermäßig, übertrieben, heftig, als eine Leidenschaft. 1) accablé de soif; affoiblé par une extrème soif. 2) outré, violent, véhément, trop ardent comme une passion. § 1) przepragniony koń. *2) przepragnione żądze.

Przepraszacz, *m.* 1) Abbitter. 2) Vorbitter. 1) celui qui demande pardon. 2) intercesseur, celui qui intercede pour qu.

Przepraszam, *v. m.* F. *przeproszę.* abbitten; um Verzeihung bitten. demander pardon. § przeproś matki; przepraszam uniżenie za tę śmiałość.

przeprosił go. er hats ihm abgebeten; er hat sich mit ihm versöhnt. il a obtenu pardon de sa faute; il s'est reconcilié avec lui.

przeprosić się. einander abbitten. demander pardon l'un l'autre.

Przepraszanie, *n.* das Abbitten. l'action de demander pardon à qu.

Przeprawa, *f.* 1) Ueberfuhrt, Ort wo man über einen Fluß setzet. 2) Uebersetzung über einen Fluß. 3) Paß, enger Weg, enger Durchgang. *4) Versöhnung, Vertrag. 1) traget, passage, *m.* lieu où l'on passe une rivière. 2) action de passer une rivière. 3) pas, detroit, un défilé, un passage ou avenue dans un pays fort étroit. *4) réconciliation, *f.* accord, *m.* § 1) u przeprawy prumu nie było. 2) przeprawa woyska. 3) przeprawy żołnierzem osadzone były. *4) ich się przeprawy (poiednania) nie spodzieway.

Przeprawiam co, *v. m.* F. *przeprawię.* 2) überführen, übersetzen über einen Fluß. 2) versöhnen, vertragen. 1) faire traverser, faire passer une rivière, une montagne à qu; conduire, transporter au delà. 2) remettre qu. en grace; reconcilier qu. avec qu. § 2) przeprawił woysko przez morze; przez rzekę, przez Alpy. 2) przeprawił (przeiednał) mu u Oyca.

przeprawić się. sich überführen lassen, übersehen als über einen Fluß, über einen Berg. passer par un fleuve, par une montagne.

Przeprawny, *adj.* wegsam, darüber man setzen, kommen kann. praticable, *adj.* par ou l'on peut passer aisément. § przeprawne teraz drogi.

Przeprawować co, *v. a.* verrechnen, verproceßiren. dépenser son bien en procès.

Przeprawowanie, *n.* 1) das Verproceßiren. 2) das Uebersetzen über einen Fluß. 1) l'action de dépenser en procès. 2) l'action de passer par un fleuve.

Przeprosba, *f.* } die Abbitte. priere, *f.*
Przeproszenie, *n.* } par laquelle on demande pardon.

Przeprosżny, *plur.* Vertrags-Schmaus. festin de reconciliation.

Przeprowadzam, *v. m.* F. *przeprowadzę.* 1) durchführen, überführen, hinüberführen. 2) in eine neue Wohnung bringen. 1) conduire, mener, faire passer d'un lieu à un autre; transporter au delà. 2) transporter qu. dans une autre demeure. § 1) przeprowadził woysko przez gory. 2) przeprowadził go na insze mieszkanie.

przeprowadzić się zkąd. 1) ausziehen aus einer Wohnung. 2) ziehen in ein ander Land. 1) se remuer, déloger, démenager, aller demeurer ailleurs, changer de logis. 2) changer de pays.

Przeprowadzenie, *n.* Ueberführung. l'action de conduire d'un lieu à un autre.

przeprowadzenie się, przeprowadzenie się. 1) das Ausziehen aus einer Wohnung. 2) Abzug in ein ander Land. 1) démenagement, délogement. 2) transmigration, changement d'habitation.

Przeprowaciciel, *m.* Ueberführer. meneur, conducteur, *m.* qui méne, qui fait passer qu. d'un lieu à un autre.

Przeprowadziny, *f. pl.* Schmaus beym Ausziehen. festin de remu ménage qu'on fait dans son nouveau logis.

Przeprzągam, *v. m. F. przeprzągnę.* umspannen ein Pferd. changer de place dans un attelage; mettre tantôt au timon, tantôt au milieu ou à la volée. § przeprzągniy tego konia z prawey na lewą stronę; przeprzągnęlismy konie na pierwszym popasie.

Przepuklina, *f.* } przerwanie brzucho-
Przepukłość, *f.* } wey płony. Netz-Bruch, *n.* Darm-Bruch, *m.* rupture, *f.* epiplocele, *f.* enterocele, *f.*

przepukłość. Aufbörstung, Riß. crevasse, *f.* fente, *f.* ouverture dans un corps solide.

Przepukły, *adj.* aufgeborsten, geborsten. rompu, crevé, crevassé.

Przepuknąć się, F. *przepuknę się, v. a.* durchbrechen, börsten, platzen als ein Geschwär. se crevasser, se crever. § wrzod się

się przepuknął; od trucizny się przepukł.

Przepuknienie, *n.* *vid. przepukłość.*

Przepuszczam przepuszczać, *v. m. F. przepuszczę, przepuścić.* 1) durchlassen, durchlassen lassen. 2) durchlassen, durchseihen. 3) von Gott: zulassen. 4) Kriegsw. schonen, pardoniren. 5) verzeihen, vergeben. 6) umschmelzen. 7) zerlassen, schmelzen. 1) laisser passer qu. accorder, donner passage à qu. 2) filtrer, couler qu. ch. au travers de. 3) *en parlant de Dieu:* permettre. 4) *guerre*: pardonner à; accorder la vie; épargner, ménager; s'abstenir des meurtres & des incendies. 5) passer, pardonner à qu. une faut. 6) refondre, fondre de nouveau. 7) fondre, rendre coulant par le feu, par l'eau. § 1) warta dziewkę przez wrota, w dom przepuściła. 2) przepuść gorzałkę przez dwoistą chustę. 3) Bog przepuścił nań czarta, na oyczyznę woynę. 4) przepuszczali miastu, budynkom, mieszczanom. 5) przepuść (odpuść) mi tę winę, obrażę. *6) dzwon ten przepuścić (przetopić) trzeba. *7) przepuścić (roztopić) łoy, wosk.

moy kapelusz przepuszcza woda. mein Hut läßt Wasser durch. mon chapeau perce à l'eau.

szkło światło przepuszcza. das Glaß läßt das Licht durch. le verre transmet la lumière.

Przepuszczanie, *n.* Przepuszczenie, *n.* 1) Durchlassung. 2) Vergebung. 1) l'action de donner passage à qu. 2) pardon, remission. § 1) przepuszczenie przez granicę, przez miasto. *2) proszę o przepuszczenie (odpuszczenie) występku tego.

przepuszczenie Boskie. göttliche Zulassung. la permission divine.

Przepuszczony, *adj.* 1) durchgelassen. 2) vergeben, verziehen. 1) qu'on a laissé passer. 2) remis, pardonné. § 1) takie towary przez granice przepuszczone nie będą. *2) przepuszczona (odpuszczona) wina.

Przepych, *m.* Wett-Streit, ehrgeizige Nacheiferung. une ambitieuse émulation; envi, empressement de surpasser.

na przepych co czynić. etwas um die Wette thun; etwas zuvor zu thun suchen. faire qu. ch. à l'envi, à qui mieux mieux, avec beaucoup d'empressement; s'efforcer de l'emporter sur qu.

Przepycham co, *v. m. F. przepchnę. przepchnąć.* 1) durchstoßen, durchdringen. 2) durchstechen, durchbohren mit dem Degen, mit etwas spitzigem. 1) passer qu. ch. dans; pousser qu. ch. au travers d'une étroite ouverture. 2) enfiler, passer son épée au travers de; percer d'un coup d'épée ou de qu. ch. aigue.

Przepyskuię, *v. n.* 1) vom Vieh: im Fressen wühlen, nicht recht fressen wollen. 2) einem zusetzen; übel mit einem umgehen. 1) *en parlant de bétail:* chipoter, fouiller dans la nourriture sans manger beaucoup. 2) maltraiter; mener qu. rudement.

Przepytywam kogo, *v. m.* F. *przepytam.* einen ausfragen, ausforschen. questionner qu; tirer les vers du nez à qu.

Przerąbl, *g. g. przerębli, vid.* Przerębla.

Przerabialny, *adj.* das sich umarbeiten läßt. qu'on peut refondre ou faire de nouveau.

Przerabiam, przerabiać co, *v. m. F. przerobię, przerobić.* 1) umarbeiten, wieder machen, anders machen. 2) gewinnen, bestechen. 1) refondre, refaire, faire autrement, faire de nouveau, raccommoder, rajuster. 2) gagner, corrompre; tirer à son parti. § przerobić sędziego; przerobił go na swoie kopyto.

przerobić kapelusz. einen getragenen Hut aufformen. repasser, rajuster un chapeau.

przerabiam się: robię dla zdrowia. sich eine Bewegung machen. travailler pour se donner du mouvement à cause de la santé.

Przerabianie, *n.* przerobienie czego. Umarbeitung. l'action de refaire, de renouveller qu. ch.

przerabianie się dla zdrowia. Motion, Bewegung die man sich der Gesundheit wegen machet. éxercice, *m.* mouvement qu'on se donne à cause de sa santé.

Przerabiany, przerobiony, *adj.* 1) umgearbeitet, umgewendet. 2) bestochen, gewonnen. 1) refait, raccommodé, rajusté. 2) corrompu, gagné. § 1) przerobiona szata. 2) sędzia przerobiony, nieprzerony.

Przerastały, *adj.* mit Fett durchgewachsen. entrelardé, mêlé de gras & de maigre.

przerastała słonina. Schrot-Speck; durchgewachsen Speck. petit lard; lard entrelardé.

Przerastam, przerastać, *v. m.* F. *przerosnę. przerosnąć.* durchgewachsen. croître au travers de.

Przerażam co, *v. m.* F. *przerażę.* 1) eig. u. fig. rühren, durchdringen. 2) Bergw. zum andern mal das Erzt waschen. 1) *prop. & fig.* frapper, pénétrer, transir, toucher

toucher. 2) *Métal.* laver le métail la seconde fois. § 1) blask oczy przerażał; strach go przeraził; nowina ta go przerazi; kule nieprzyiaciela przerażały; przerazić kogo strachem; przeraził mię temi słowy do żywego.

to mi serce przeraża. das durchdringet mein Herz. cela me pénétre le coeur.

przerazić warzechą, aby nie wykipiało. mit dem Kochlöffel einfahren, damit es nicht überlaufen möchte. arrêter, rabattre avec une écumoire ce qui bout de peur qu'il ne verse.

Przerażenie, *n.* Durchdringung. pénétration, *f.*

Przeraźliwie, *adv.* auf eine durchdringende Art. d'une manière pénétrante.

Przeraźliwy, *adj.* } durchdringend. pénétrant, qui pénétre,
Przerażny, *adj.* } qui entre dedans. § przerażne głosy.

przeraźliwy, adj. durchdringlich, pénétrable; qui peut être pénétré.

Przerażony, *adj.* durchgedrungen. pénétré, *adj.*

Przerębla, *f.* eine Eis-Wuhne; aufgeeisetes Loch in einem gefrornen Gewässer solches zu lüften. ouverture fatire l'hiver dans la glace par où l'air peut sortir & entrer.

Przerębuię co, F. *przerąbię, v. n.* 1) durchhauen, in zwey Stücke hauen. 2) durchhauen einen Wald. 1) couper, hacher en deux. 2) percer une forêt, faire un passage par un bois: donner du jour à une forêt. § 1) przerąb to drewno. 2) przerąbać las, gay.

Przerepetować, F. *przerepetuię.* durchrepetiren. repéter, faire une repétition de.

Przeroba *m.* herb. Wappenk. Fahne mit einem halb abgebrochenen Stiel. *Blas.* une enseigne ou drapeau dont la lance est rompue.

Przerwa, *f.* 1) Klufft, Durchbruch, große Oeffnung in der Erde. 2) Kriegsb. eine Bresche, Oeffnung in einer Mauer oder einem Wall. 1) goufre, *m.* précipice, *m.* grande ouverture de terre. 2) *guerre:* bréche, *f.* ouverture dans une muraille, dans un rempart. § 1) woda wielką przerwę w grobli uczyniła; przerwa w gorze od trzęsienia ziemie. 2) uczynić w murze przerwę.

przerwa w mowie. unanständiges Stillhalten im Reden. une cause désagréable qu'on fait en parlant.

Przerwanie, *n.* przerywanie, *n.* 1) Durchreißung. 2) Unterbrechung. 1) rupture, *f.* l'action de rompre, de déchirer en deux. 2) interruption, discontinuation, *f.* § 1) przerwanie powroza, tzemyka. 2) bez przerwanie pracuie; przerwanie roboty.

przerywanie mowy cudzey. Unterbrechung der Rede eines andern. l'action d'interrompre qu. quand il parle.

przerywanie swoiey mowy albo rzeczy wtrąceniem czego inszego, Zwischen-Satz, Zwischen-Rede, eine Redner-Figur. interruption de son discours, figure Rétorique par laquelle l'orateur interrompt le fil de son discours. § częste albo długie przerywania mowy sens bardzo zatrudniaią.

Przerwanie, *adj.* 1) durchgerissen. 2) unterbrochen, gestört, hintertrieben. 1) déchiré, rompu en deux. 2) interrompu, empêché.

Przerywacz, *m.* 1) Durchreißer. 2) Unterbrecher. 1) celui qui rompt. 2) celui qui interrompt. § 1) przerywacz powroza. 2) przerywacz mowy, wesela.

Przerywam, *v m.* F. *przerwę.* 1) durchreißen. 2) eine Oeffnung machen, eine Bresche legen. 3) durchbrechen, über den Haufen werfen; trennen. 4) unterbrechen, stöhren, hintertreiben. 5) untermengen, abwechseln mit etwas. 6) aufhören, unterlassen. 7) abreißen, abbrechen ein Gebäude. 8) ein Vieh, mit Arbeit übertreiben, abmatten. 9) ein Pferd bey der Tränke stöhren; einem Pferd nicht satt saufen lassen. 1) rompre par le milieu; déchirer en deux. 2) rompre; faire une brêche à. 3) rompre, renverser, mettre en désordre. 4) discontinuer, interrompre, empêcher, détourner. 5) entremêler, entrelarder, insérer; entrecouper qu. ch. de. 6) faire cesser, abandonner, quitter qu. ch. 7) démolir, abbattre. 8) harasser, fatiguer trop une bête. 9) interrompre le boire à un cheval, l'empêcher de boire assez. § 1) przerwiy postronek. 2) kule mur, wał przerwały. 3) przerwał szyki nieprzyiacielskie. 4) przerwać komu mowe; przerwał smętek to wesele; przerwało to nadzieię, ucieche, moię; odgłos przerywa głosy; przerwał mi pracę moię swoią wizytą. 5) rożnemi ich ciężkie prace przerywa rozrywkami. 6) przerywam sprawę iaką. *7) przerwać (zrzucić) most. 8) przerwać konia, osła. 9) przerwać koniowi.

przerwać zamysły czyie. eines Absichten hintertreiben. rompre les dez à qu.

przerywać się. 1) untermischet, unterbrochen werden, sich untermengen. 2) sich trennen als die Glieder in einer Schlacht-Ordnung.

Ordnung. 1) s'interrompre; s'entremêler, s'inserer, s'entrecouper. 2) se rompre. s'entre-percer comme les rangs dans une bataille. § 1) przerwało się smutkiem to wesele. 2) iuż się szyki przerywały.

Przerywanie, *n. vid.* Przerwanie.

Przerywany, *vid.* Przerwany.

*Przerzasły, *adj.* bestürzet. étonné; épouvanté, surpris, consterné.

*Przerzasł się. er ist ganz bestürzt. il est fort consterné; il est fort surpris.

Przerzeczony, *adj.* vorgedacht, erwähnt. mentionné, ledit, prédit, préalégué.

Przerzedam, *v. m. F. przedzerzę.* 1) dünner machen, durchhauen, einen Wald aushauen. 2) beschneiteln, behauen einen Baum. 4) durchpflücken, dem Baum das überflüßige Obst oder Laub benehmen. 1) percer une forêt, donner du jour à un bois en abbattant les arbres superflus. 2) ébrancher, émonder, tailler, élaguer un arbre. 3) eclaircir, éfeuiller, ôter les feuilles inutiles ou les fruits superflus à un arbre par ci par là. § 1) przerzedzać las, sad. *2) przerzedzić, (obcinać) drzewo. 3) przerzedzić owoc, liście.

przerzedziło się; przebrało się. es ist dünne gesäet; es giebt derer wenig; es hat sehr abgenommen. on n'en trouve que fort peu; il y en a peu. § przerzedziło się teraz pocziwych ludzi.

Przerzedzanie, *n.* Przerzedzenie lasu, sadu. Aushauung eines Waldes, eines Gartens. l'action d'abattre les arbres pour donner du jour à une forêt à un jardin.

przedzanie, n. przerzedzenie drzewa. das Ausschneiteln, das Abhauen unnützer Aeste. ébranchement, *m.* l'action d'ébrancher un arbre.

Przerzedniały, *adj.* } ausgeschneitelt, ab-
Przerzedzony, *adj.* } geblattet, geköpft, élagué, ébranché, éclairci, éfeuillé.

las przerzedzony. ein dünn gemachter Wald. une forêt où les arbres sont rares.

Przerzniecie, *n.* 1) Durchschnitt, Ort der durchgeschnitten ist. 2) Mathem, Durchschnitt, Durchschneidung zwoer Linien. 1) coupure, *f.* endroit coupé par le milieu, 2) *Matém.* intersection, entrecoupement des lignes.

Przerznięty, *adj.* 1) durchgeschnitten. 2) von einer Linie getheilt. durchgeschnitten. 1) coupé par le milieu. 2) entrecoupé d'une ligne.

Przerzucam, *F. perzerzucę.* 1) auf einen andern Ort werfen. 2) über etwas wegwerfen. 3) umwerfen, über sich werfen, ein Kleid. 1) jetter qu. ch. d'un lieu à un autre. 2) jetter par dessus qu. ch. 3) s'asubler de; jetter quelque habillement sur soi, le passer par dessus les épaules. § 1) przerzuć to z izby do komory albo na stołek. 2) przerzucę ztąd drzewo kamieniem. 3) przerzucić płaszcz, szatę przez się.

przerzucać cogo okiem. einen über die Achsel verächtlich ansehen. regarder qu. par dessus l'épaule; le mépriser.

przerzucić, przwinąć kogo przez nogę. 1) einem ein Bein stellen, einen über sein Bein umwerfen. 2) einen berücken, betrügen. 1) faire tomber qu. en mettant son pié devant sa jambe. 2) tromper, prendre qu.

przerzucić się do. übergehen, übertreten. s'engager dans le parti opposé; tourner casaque; changer de parti. § przerzucił się do Szwedzkiey partyi.

Przerzucenie, *n.* das Ueberwerfen über etwas. l'action de jetter par dessus.

Przerzucony, *adj.* übergeworfen. jetté par dessus.

Przerzynam, perzerżynać co, *v. m. F. przerznę, przerznąć.* durchschneiden. couper qu. ch. par le milieu; traverser avec un couteau. § przerzniy ten chleb.

przerzynać się, przez co, dokąd, gdzie. sich durchschneiden, einander durchschneiden. s'entrecouper, se couper, se croiser, se traverser. § te linie, te kręgi się przerzynaią; tam się ścieżki przerzynaią.

Przesąd, *m.* Vorurtheil. préjugé, *m.* prévention, *f.* § za przesąd albo uprzedzony umysł to poczytał.

Przesądy, f. pl. wina prawna; nagroda prawna od sędziego nakazana. Wiedererstattung der Proceß-Unkosten und Schäden die derjenige so den Proceß verlohren hat zahlen muß. restitution des dépens & des dommages à laquelle celui est condamné qui a perdu le procès.

przesądy nakazać komu. einen zu den Proceß-Unkosten und den Schäden verurtheilen. condamner qu. aux dépens & dommages.

Przesadzam. *v. m. F. przesadzę.* 1) versetzen, umsetzen, umpflanzen eine Pflanze. 2) umwechseln einen Beamten; in ein anderes Amt versetzen. 3) übersetzen, überladen, übertreiben, die Maße überschreiten. 1) transplanter, planter à un autre endroit. 2) transmettre, transférer qu. dans un autre emploi; faire passer qu. d'une charge à un autre. 3) outrer, surchager, charger trop,

passer la mesure; exceder en. § 1) przesadzać zioła płonki. 2) przesadzić urzędnika do inszego powiatu, na inszy urząd. 3) przesadzić lekarstwem chorego, winą pieniężną występnego; przesadzić działo, rusznicę.
przesadzić kogo przez kiy. einem ein Bein setzen; einen übertölpeln. supplanter tromper qu.
przesadzać drugiego: przesadzać się. sich sehen lassen, sich mit etwas vorthun; einen mit etwas zuvor zu thun suchen. se piquer de qu. ch.; affecter; de tâcher de faire paroître; s'efforcer de l'emporter sur qu, d'exceller en; vouloir être considérable par quelque chose; se distinguer trop des autres par. § przesadzaią się bardzo, aby mieć dobre konie i dzid dobrze zażywać; przesadzaią się w (na) konie, w namioty; na broń radzi się przesadzaią, przesadza ieden drugiego pysznemi szatami.
rozumem się nie bardzo przesadził. er hat nicht zuviel Verstand. il n'a pas trop d'esprit; le trop d'esprit ne l'incommode point.
Przesąd, *m.* Vorurtheil, *n.* préjugé, *m.*
Przesądem zarazić. einem ein Vorurtheil beybringen. inspirer un préjugé à qu.
Przesądowy, *adj.* ein Vorurtheil betreffend. de préjugé.
Przesądowy, *adj.* das Vorurtheil bringt. préjudicable.
Przesądzam, przesądzać co, *v. m.* F. *przesądzę.* 1) aburtheilen, verurtheilen. 2) tadeln, richten. 1) juger une cause. 2) blâmer, reprendre, critiquer. § 1) przesądził sędzia tę sprawę. 2) przesądzać czyie postępki.
Przesadzenie, *n.* Przesadzenie, *n.* die Umsetzung, Umpflanzung, Versetzung der Pflanzen. transplantation, *f.* transplantement, *m.* l'action de transplanter les plantes. § przesadzanie płonek, drzew.
przesadzenie urzędnikow. Umwechselung, Versetzung der Beamten. l'action de transmettre les officiers.
przesądzanie się na co. die Hervorthuung. affectation, *f.* l'action de s'efforcer, de l'emporter sur.
przesadzanie, n, czym. 1) Ueberladung. Ueberlast. 2) Uebertreibung, Uebermaß. 1) surcharge, *f.* l'action de surcharger. 2) excès de qu. ch; superfluité.
Przesadzony, *adj.* 1) umgepflanzt, versetzt. 2) übertrieben, übersetzt, überladen. 3) versetzt auf eine andere Ehren-Stelle. 1) transplanté, planté ailleurs. 2) surchargé, outré. 3) transféré, qui a passé dans une autre dignité. § 1) drzewo przesadzone. 2) przesadzony lekarstwem; przesadzona strzelba. 3) przesadzony urzednik.
Przesądzony, *adj.* verurtheilt. jugé, condamné.
Przesalam co, *v. m. F. przesolę.* 1) übersalzen, zu sehr salzen. 2) mit Salz bestreuen. 3) zu theuer verkaufen. 1) saler trop; mettre trop de sel dans. 2) saupoudrer avec du sel; répandre sur qu. ch. un peu de sel. 3) saler une chose; faire trop payer d'une chose; vendre trop cher. § 1) kucharka przesoliła ryby. * 2) przesol (solą porrząśniy) chlec. 3) przesala swoie sowary.
Przesalany, *adj.* Salz-, Pöckel-. salé, *adj.* assaisonné avec du sel pour la conservation. § przesalane mięsiwo, ryby.
Przeschły, *adj.* nazbyt suchy. zu sehr ausgetrocknet, ganz dürr. fort sec, fort aride.

Przeście, *n. vid.* Przeyście.

Prześciełam, Prześcielam co czym, *v. m.* F. *prześcielę.* 1) durchlegen mit etwas. 2) ein Bett anders wohin betten. 3) anders betten, umbetten. 1) stratiper; étendre entre deux; entreposer qu. ch. à. 2) transporter un lit, le dresser ailleurs. 3) refaire le lit. § 1) cytryny papierem albo liściem do przewozu poprzześcielać (przekładać) trzeba. 2) prześciel łożko do komory. 3) twardo posłano prześciel mi pościel.
prześciełac sobie do czego. sich zubereiten, den Weg zu etwas bahnen. se préparer, se frayer le chemin à.
przesłać się. sich umbetten, sich an einen andern Ort betten. se coucher, transporter son lit ailleurs.
Prześciełanie, Prześcielanieie, *n.* czym. die Durchlegung. stratification, *f.* l'action de mettre de differentes matières lit sur lit. § prześcielanie ziołmi, korzeniami, słomą; prześcielanie solą oliwek do chowania.
Prześciełany, *adj. vid.* Przesłany.
Prześcieradło, *n.* Bett-Tuch. linceul, *m.* drap de lit.
prześcieradło do uwinienia umarłego. Leichen-Tuch. drap mortuaire.
*Przesedni, *adj.* trzeciegodniowy, co trzeci dzień. alle drey Tage, dreytägig. tierce, *adj.* qui revient au troisième jour.
Przesiadacz, *m.* z konia na koń w biegu. ein Reuter so von einem Pferd auf das

andere springt. celui qui saute d'un cheval sur un autre.

Przesiadam się, *v. m.* F. *przesiadę się.* 1) sich an einen andern Ort setzen. 2) sich von etwas auf etwas begeben. 3) von einem Pferd auf das andre springen. 1) s'asseoir ailleurs, changer de place, prendre une autre place pour s'asseoir. 2) se mettre, se placer d'un endroit à un autre; passer à un autre endroit; se transporter sur. 3) sauter de dessus un cheval sur un autre. § 1) przesiądź się z krzesła na ławę 2) przesiedliśmy się z wody, z woza na konie. 3) przesiadł się z konia na konia.

przesiada czego komu. 1) einem Halse stecken bleiben; einen würgen. 2) büßen, mit seiner Haut bezahlen. 1) engouer, faire de la peine à avaler. 2) porter la peine, payer de sa peau. § 1) przesiadło (przesiadziło) mu tych grużek cierpkich.

Przesiadanie się, *n.* Wechsel des Sitzes. changement de place pour s'asseoir; l'action de s'asseoir ailleur § przesiadanie się z krzesła na łożko.

przesiadanie się z konia na inszego. Wechsel der Pferde, da man sich von einem auf ein anderes setzet. l'action de sauter de dessus un cheval sur un autre.

Przesiadywam, *v. n.* durchzusitzen pflegen. avoir la coutume de passer son tems à faire qu. ch. étant assis; être accoutumé à un travil sédentaire. § nad księgami całe nocy przesiadywa.

Przesiadzieć komu, *vid. przesiada czego* 2).

Przesianie, *n. vid.* Przesiewiny.

Przesiedzieć, F. *przesiedze*, *v. n.* 1) 1) durchsitzen. 2) lange sitzen und warten. 3) mehr sitzen können als ein anderer. 1) passer son tems à qu. ch. assis. 2) piquet le coffre; attendre long-tems assis. 3) être plus sédentaire qu'un autre. § 1) przesiedział noc i drugą nad kartami. 2) przesiedzisz się tam, nim się go doczekasz. 2) nie przesiedzisz go.

Przesięgam, *v. m.* F. *przesięgnę.* 1) über oder durch etwas langen, reichen. 2) überstreichen, erreichen als ein Gewehr. 1) toucher qu. ch; atteindre à qu. ch. étendant le bras par dessus ou à travers. 2) commander sur ou à; atteindre un endroit; porter les coups jusqu' à un endroit. § 1) przesięgniy po księgę przez stoł na okno. 2) z iedney fortecy do drugiey działa przesięgaią, tak da ece że iedna drugiey bronić może.

Przesiewacz, *m.* die Klapper in der Mühle so an den Rumpf schlägt. cliquet, *m.* Claquet, *m.* traquet de moulin qui fait tomber le grain sur la meule.

Przesiewam, Przesiewać co, F. *przesieię, przesiać.* durchsieben. cribler, passer par l'étamine, au travers du crible; tamiser, asser; passer au sas.

Przesiewanie, *n.* das Durchsieben. cribration, *f.* l'action de cribler.

Przesiewany, przesiany, *adj.* durchgesiebet. criblé, tamisé, sassé, *adj.*

Przesiewiny, *plur.* das Durchgesiebete. les criblures, *f.*

Przesilam co, kogo, *v. m.* F. *przesilę.* übernehmen, übertreiben, entkräften. outrer, forcer, surcharger, énerver; pousser trop. § strzeż się abyś twoiey natury nie przesilił i nie przeładował.

przesilić się, przesilam się. 1) matt werden, sich abmatten. 2) zu weit gehen, sich übernehmen, der Sache zu viel thun, übertrieben seyn. 3) austoben, sich legen, nachlassen, aufhören. 4) ausbrechen, nach einer Heftigkeit sich zu etwas neigen. 1) affoiblir; épuiser, perdre ses forces; se lasser à force de. 2) efforcer trop, s'excéder, être forcé. 3) se ralentir, s'appaiser, revenir de sa rage, de sa violence; cesser, finir, diminuer. 4) se terminer à; se tourner, tomber en; pancher vers ou à qu. ch. après les derniers éfforts. § 1) od roboty, od biegania się przesilił. 2) przesiliły się pochwały iego; przesilił się w wyłokich konceptach, w przysługach. 3) wiatry, upały słoneczne się przesiliły, 4) zbytnia wolność się zawsze ku swey woli nieposłuszeństwie przesila.

dzień się dzisiay przesila. wir haben heute den längsten Tag. nous avons aujourd'hui le plus long-jour.

noc się przesila. die Nacht wird lang. nous avons aujourd'hui la plus longue nuit.

Przesilenie, *n.* 1) Entkräftung, Abmattung. 2) Uebertreibung. 3) Nachlassung. 1) épuisement, *m.* foiblesse, longueur, *f.* 2) épuisement, l'action de forcer, d'outrer. 2) relantissement, *m.* le tems ou cesse le fort ou la violence de qu. ch; relâche. § 1) przesilenie sil. 2) przesilenie natury mocnemi napoiami, tęgiemi lekarstwami. 3) przesilenie żalu, bolu.

przesilenie choroby. Heilk. die Crisis, plötzliche Veränderung der Krankheit. *Médec.* crise, *f.* changement soudain qui arrive dans les maladies.

przesilenie dnia; śrzodek lata; naykrotszz noc lecie; naydłuższy dzień lecie. der längste Tag im Sommer; die Sonnen-

Wende im Sommer. le solstice d'été; de plus long jour de l'été.
przesilenie nocy; dzień naykrotszy ziemie. der kürzte Tag, der Anfang des Winters. le solstice d'hiber; de plus court jour de l'hiver.
przesilenia dnia kres. der Sonnen-Wende des Krebses. le Tropique du Cancer.
przesilenia nocy kres. der Sonnen-Wender des Steinbocks. le Tropique du Capricorne.
Przesilony, *adj.* 1) abgemattet, entkräftet. 2) übertrieben. affoibli, épuisé. 2) outré, trop poussé, trop forcée, excessif.
Przeskakowanie, *n.* przeskoczenie, *n.* das Ueberspringen. l'action de sauter par dessus qu. ch.
Przeskakuię, przeskakować, przeskakiwać, *v. m. F. przeskoczę, przeskoczyć.* 1) überspringen. 2) verspringen, vertanzen. 3) überhüpfen, auslassen eine Zeile. 4) die Zeit mit Springen zubringen. 1) franchir, sauter par dessus, passer en sautant. 2) dépenser à danser. 2) sauter, passer, omettre un vers. 4) passer son tems en dansant, en sautant. § 1) przeskoczten murek; przeskoczył w nawę; koń ze mną row przeskoczył 2) przeskakuie na tańcach swoy zarobek. 3) przeskoczyć prawa, mieysce w księdze, wiersz w pisaniu. 4) całe dni i nocy przeskakuie.
przeskakować się z kim. mit einem um die Wette springen. sauter à qui mieux mieux.
Przeskoczenie, *n.* 1) Uberspringung. 2) Auslassung einer Stelle. 1) l'action de franchir. 2) omission, *f.* l'action d'omettre, de passer.
Przeskoczony, *adj.* 1) übersprungen. 2) ausgelassen. 1) franchi, par où l'on a fauté. 2) omis, oublié, qu'on a passé par méprise.
Przeskoki, *f. plur.* 1) Neben-Wege, heimliche Wege. 2) Seiten-Sprünge, Ränke, Ausflüchte, List. 1) chemins couverts; détours; avenues cachées. 2) détours, intrigues, pratiques, menées, biais, refuites, tours de souplesse. § 1) wiedząc przeskoki szła tyłem do kamienicy. 2) wiem iego przeskoki.
Przeskotnica, *f.* Jeżowka Włoska drzewo. Erdbeer-Baum. arbousier, *m.*
Prześladowany, *adj.* verfogit. persécute.
Przeskrobuię co, *F. przeskrobię.* 1) durchschaben, durchkratzen. 2) fig. die Saiten zu hoch spannen; zu viel fordern. 1) percer en ratissant; racler entièrement. 2) *fig.* le porter haut; faire des grandes prétension.
Prześladowanie, *n.* Verfolgung. persécution, *f.* poursuite, *f.*
Prześladowca, *m* } Verfolger persécu-
Prześladownik, *m.* } teur.
Prześladuię, *v. n.* verfolgen persécuter; faire souffrir persécution à qu.
Prześlagwa, *f.* ziele, *vid wilczy pieprz.*
Przesłanie, *n.* Ueberschickung. envoi, *m.* l'action d'envoyer.
przesłanie, m. vid Prześcielanie
Przesłaniec, *m. g. przesłańca.* 1) Voran-geschickter; Abgeschickter. 2) Vorbote. 1) homme envoyé vers qu. 2) avant-coureur.
Przesłany, *adj.* 1) abgeschickt, übergeschickt. 2) umgebettet. 3) durchgelegt mit etwas. 1) envoyé. 2) refait comme un lit. 3) stratifié; entreposé de. § 1) otrzymałem listy przesłane. 2) pościel przesłana. 3) owoce świeżem przesłane (prześcielane) liściem.
Przęślica, *f.* 1) Kunkel, Rocken-Stecken. 2) Saflor, wilder Safran. 1) le blé, la partie la plus passe de la quenouille. 2) quenouille sauvage une plante.
Przęślicowy, *adj.* Bothan von wilden Safran. de quenouille sauvage.
Przęślik, *m. g. -a.* Einspann, Würtel den die Spinnerin an die Spindel machet. péson, *m.* que la fileuse met au bout de fuseau
Przęstka, *f.* skrzyp, strzepeczka, kotcze ogonki ziele. (*equisetum*) Roß-Schwanz. Pferd-Schwanz, Kannenkraut. queue de cheval; queue de chat, aprelle, *f.* prelle, *f.*
Przęstkowy, *adj.* von Roß-Schwanz. d'aprelle.
Przęsło, *n.* 1) Fach von Stangen oder Brettern zwischen zwey Zaun Pfählen. 2) Reihe von Aesten, die um einige Bäume schichtweise über einander wachsen. 1) rangées de perches ou d'ais entre deux palis ou poteaux dans une clôture. 2) un étage de branches autour de quelques arbres qui les poussent par étages. § 1) słup wkopany w ziemię dla przęseł płotu. 2) przęsła gałęzi w drzewach iako świerku, iedlinie.
Przesłuchać, *F. przesłucham, v. a.* verhören, abhören, überhoren. ouir auparavant; examiner, écouter, interroger quelqu'un. § przesłuchay chłopca ieźli pens umie; sędziom krzywdy przesłuchać należy
przesłuchać świadkow. die Zeugen verhören. recenser les temoins.

Przesłuchanie, *n.* Verhör, Ueberhörung. audience, *f.* interrogation, *f.*

świadkow przesłuchanie. Verhör der Zeugen. recenſement, *m.* audition, *m.*

Przesłuchany, *adj.* überhört, verhört. écouté, examiné, interrogé, *adj.*

Prześmiardnać, *F. prześmiardnę*, *v. a.* ſtinlicht werden, zu ſtinken anfangen. devenir puant, commence à ſentir mauvais. § trup iuż prześmiardł.

Przeimyk, *n.* Enge, Paß. détroit, déſilé *m.* paſſage étroit.

przeſmyk morſki. Meer-Enge. détroit, *m.* bras de mer entre deux côtes peu élognées.

Przespać, *vid.* Przeſypiam.

Prześpiewywam ſię z kim. mit einem um die Wette ſingen. chanter à l'envi l'un de l'autre; s'efforcer de l'emporter ſur qu par le chant; diſputer à qui chantera le mieux.

Prześpiewuię co, F. *prześpiewam*, *v. a.* durchſingen, abſingen. chanter une chanſon; achever un air.

Przeſtaię, | Przeſtawam, } *v. m. F. przeſtanę.* 1) aufhören, nachlaſſen. 2) ſich legen, etwas aufhören, etwas nachlaſſen. in folgenden Bedeutungen wird die kurze *Conjugation* nicht gebraucht. 3) zufrieden, vergnügt ſeyn. 4) es bey etwas bewenden laſſen. 5) bey etwas bleiben, nicht abgehen. 6) mit einem umgehen. 7) ſich erſtrecken. 1) ceſſer, ſe déſiſter; ſe déporter de. 2) diſcontinuer, s'appaiſer, ceſſer un peu, ſe ralentir, ſe relâcher, *la brève conjugaiſon eſt hors d'uſage dans les ſignifications ſuivantes:* 3) ſe paſſer à; ſe contenter, être content de. 4) en demeurer là, en paſſer par, aquieſcer à qu. ch. 5) s'en tenir à, tenir ferme dans. 6) converſer avec qu. 7) s'étendre d'un bout à l'autre. § 1) przeſtał zamyſłow ſwoich; przeſtał piſać, tańcować; przeſtano go tak zwać. 2) bol na chwilę przeſtał; wiatr, mroz nie przeſtanie. 3) wiele ma, kto na małe przeſtaie, *prov.* 4) na twoim słowie, na tey ſumie przeſtaię. 5) na twoim zdaniu przeſtanie; przeſtawać przy prawdzie. 6) przeſtawam z kim. 7) zyły przez całe ciało przeſtawaią.

przeſtaię na ſwoim. er iſt mit ſeinem Stande zufrieden. il eſt content dans ſa condition, dans ſon état.

przeſtawaiąc. ruckweiſe. par repriſes, par échapées, à diverſes repriſes, par intervalle. § przeſtawaiąc pracuie.

nie przeſtawaiąc. ohne Aufhören. ſans ceſſe, ſans diſcontinuation.

Przeſtanek, *m.* poprzeſtanie, *n.* przeſtawanie, *n. g. u.* das Aufhören. intermiſſion, diſcontinuation, interruption, *f.*

bez przeſtanku. ohne Unterlaß. ſans ceſſe, ſans intermiſſion.

Przeſtanny, przeſtawaiący. unaufhörlich, abwechſelnd, das nicht ſtets an einander währt. intermittant; qui eſt diſcontinué, qui de l'intermiſſion, qui vient par intervalle.

Przeſtały, *adj.* überſtanden. zu lange geſtanden, von Getränken und Früchten. *par lant des boiſſons & des fruits:* trop long-tems garde; qu'on a laiſſé trop long tems ſur le pié; qui eſt coupé trop tard. § z przeſtałego lnu ſiła bywa paczeſi; piwo przeſtałe; ten ięczmien iuz przeſtały.

Przeſtąpienie, *n.* 1) Ueberſchreitung, das Ueberſchreiten. 2) Uebertretung. 3) Auslaſſung. 1) l'action de paſſer par deſſus qu. ch. en faiſant un pas; l'action d'enjamber par deſſus. 2) transgreſſion, violement, contravention, infraction de quelque loi. 3) omiſſion qu'on a fait par mégarde. § 1) przeſtąpienie rynſztoku. 2) przeſtąpienie prawa, uſtaw. *3) przeſtąpienie (opuſzczenie) wierſza, słowa w piſaniu.

**przeſtąpienie ſię z mieyſca na mieyſce*, *vid.* Przeyście.

Przeſtąpiony, *adj.* 1) überſchritten. 2) übertreten als ein Geſetz. 1) paſſé d'un pas. 2) violé, enfreint, outre-paſſé, *adj.*

Przeſtanam, *vid.* Przeſtaię.

przeſtawaiący, *vid.* Przeſtanny.

Przeſtawam, F. *przeſtoię*, *v. n.* durchſtehen, eine Weile ſtehen. être debout, ſe tenir debout quelque tems. § przeſtał godzinę i drugą; przeſtoiał obiad, noc całą na ſtraży.

przeſtać ſię. ſich überſtehen; vom langen Stehen vor dem Genuß oder Gebrauch verderben. ſe gâter avant l'uſage; ſe corrompre n'étant pas employé à tems. § przeſtawa ſię obyad, potrawa; iedzmy teraz te ryby, bo ſię do wieczerzy przeſtoią; len ſię na zagonie przeſtał.

Przeſtawanie, *n.* das Aufhören. diſcontinuation, intermiſſion, *f.*

przeſtawanie na ſwoim. Genüglichkeit, Zufriedenheit mit ſeinem Zuſtand. contentement, *m.* tranquilité de celui qui eſt content de ſa condition.

przeſtawanie z kim. gemeiner Umgang mit einem. converſation, *f.* entretien familier avec qu.

Przeſtawiam co, *F. przeſtawię*, *v. a.* von einem Ort auf den andern ſetzen, ſtellen. tranſporter, *v. a.* dreſſer, mettre ſur un

un autre endroit. § przestaw te miski i kieliszki na drugi stoł; przestaw drabinę do tego drzewa.
przestawiać słowa. die Worte wider die Ordnung versetzen. transposer les mots.
Przestawianie, *n.* Przestawienie, *n.* Versetzung an einen andern Ort. l'action de dresser, de mettre une chose sur un autre endroit.
przestawianie słow. Versetzung der Worte wider ihre Ordnung. transposition des mots contre l'ordre naturel.
przestawianie imion. Versetzung der Buchstaben eins Namens. une anagramme; déplacement des lettres d'un nom pour trouver un autre mot. § Przemienie.
Przestawiony, *adj.* an einen andern Ort gesetzt. mis, dressé sur quelque autre endroit.
Przestek, *m. vid.* Przesłka ziele.
Przestęp biały, *m.* (*brionia*) weiße Zaunrübe, Stückrübe, Stückwurz. couleuvrée blanche; feu ardent.
przestęp czarny, m. (tamnus) Stückwurz, schwarze Zaunrübe, couleuvrée noire, de notre Dame; racine vierge,
Przestępca, *m.* ⎫ Uebertreter. violateur,
Przestępnik, *m.* ⎭ contrevenant, infracteur, *m.* celui qui contrevient à quelque loi.
przestępnik, m. przesznik. Sünder. pécheur, transgresseur, prévaticateur.
Przestępnica, *f.* Uebertreterinn. celle qui viole la loi, qui commet quelque crime.
Przestępny, *adj.* 1) überstreitbar. 2) strafbar, missethäterisch. 1) où l'on peut enjamber par dessus. 2) criminel, *adj.* qui a commis un crime; condamnable.
przestępni rok. ein Schalt-Jahr. un an bissextil; une année bissextile; une année de bissexte.
przestępny, adj. przybytny, przydatny, wstawiony dzień. Schalt-Tag. un jour du bissexte; un bissexte, un jour intercalaire.
Przestępstwo, *n.* Uebertretung. violement contrevenance, crime, *m.* délit.
Przestępuie, *v. m. F. przestąpię co.* 1) überschreiten. 2) übertreten, wider das Gesetz handeln, mißhandeln. 1) passer par dessus une chose en marchant; enjamber par dessus. 2) violer, outre-passer, trangresser la loi; contrevenir à quelque loi. § 1) przestąpił rynsztok. 2) przestąpić prawo, ustawę.
koń przestąpił. das Pferd ist über den Stall-Baum oder über den Seilstrang getreten. le cheval s'est emcarré, s'est empêtré.
przestąpić się, przestąpię się. auf einen andern Ort treten. 2) sich mit Gehen eine Bewegung machen. 3) übertreten, übergehen zur andern Parthey. 1) se mettre sur une autre place, changer de place en faisant un pas. 2) promener pour se donner du mouvement. 3) changer de parti; passer du côté du parti opposé. § przepstąp się z tego na to mieysce. 2) przestąp się trochę po obiedzie. *3) przestąpił się (przerzucił się; przekinął) do Szwedow.
Prestka, *f.* ziele, *vid.* Przesłka.
Przestrach, *m.* Schrecken, Furcht. la terreur; la frayeur, effroi. § z przestrachu to uczynił.
Przestraszam, *v. m.* F. *przestraszę, kogo czym.* Schrecken einjagen. effrayer, épouvanter; porter, répandre l'effroi, intimider; causer à qu. une grande crainte. § przestraszał mię; czym nieprzyiaciel wszystkę przestraszył okolicę.
Przestraszenie, *n.* das Einjagen einer großen Furcht. intimidation, *f.* l'action d'épouvanter, d'effrayer.
Przestroga, *f.* 1) Warnung. 2) Anmerkung in den Büchern. 3) Kriegow. Paß, Durchgang. 1) précaution, *f.* avertissement, avis, *m.* 2) avis au lecteur; avertissement, remarque, observation, annotation dans un livre. 3) pas, défilé, étroit passage. § 1) daięć tę przestrogę. 2) przestroga pierwsza, druga. 3) przestroga osadzona, dobyta.
niech ci to będzie przestrogą. das laß dir zur Warnung dienen. tenez vous mieux sur vos gardes une autre fois.
Przestroić, F. *przestroię, v. a.* 1) verkleiden, in Kleidern verthun. 2) sich verkleiden. 3) einen nach einer anden Landes Art kleiden, als Spanisch, Französisch. 4) aus einer andern Sprache in seine Mutter Sprache einführen; einem fremden Wort das Bürger-Recht geben. 1) dépenser en habits. 2) travestir. 3) habiller qu. à la manière d'un autre pays, comme à l'Espagnole, à la Françoise. 4) franciser un mot d'un autre languer, lui donner une terminaison de se langue maternelle. § 1) przestroił swoię fortunę. 2) przestroiła corkę w męskie szaty. 3) przestroił syna po francusku. 4) przestroił to słowo z tureckiego.
przestraić się. 1) sich verkleiden. 2) sich nach Art eines andern Volks kleiden. 1) se travestir, le déguiser. 1) s'habiller à la manière d'une autre nation.
przestroiło się. man hat es auf Putz und Kleider verwendet. on a consumé son bien en habits.

Przestronnoie, *adv. vid.* Przestwornie.
Przestronność, *f. vid.* Przestwor.
Przestronny, *adj. vid.* Przestworny.
Przestrugać co, *v. m.* F. *przestrugam.* 1) durchschnitzeln. 2) übertreiben, der Sache zu viel thun. 1) planer trop un bois 2) outrer qu. ch; passer les bornes de qu. ch.
przestrugało się. er ist reif zur Strafe; das Maaß ist voll. le sac est plein; il est tems qu'il soit puni de ses crimes.
Przestrzegacz, *m.* Warner. 2) Halter, Beobachter. 1) donneur d'avertissement; celui qui avertit, qui donne une admonition. 2) observateur des loix.
Przestrzegam, *v. m. F. przestrzegę, kogo,* 1) warnen. 2) halten, beobachten. 3) einen beobachten, auf einen oder dessen Thun Achtung geben. 1) avertir, admoneter qu. 2) observer, garder. 2) observer, remarquer, épier qu. ou les actions de qu. § 1) przestrzeż siostry w tym. 2) przestrzegał prawa, rozkazow. 3) przestrzegam czyich postępkow.
przestrzegać powagi czyiey. eines Würde, Ansehen behaupten. soutenir la dignité, l'autorité de qu.
przestrzegać powagi swoiey. sich beym Ansehen erhalten. maintenir son autorité.
Przestrzelić co, *F. przestrzelę.* durchschießen. transpercer, percer d'un coup de trait ou d'arme à feu. § przestrzelił szyszak, żołnierza kulą, strzałą.
przestrzelić co do kogo. einem eine heimliche und schnelle Nachricht geben. donner avis à qu. sous main et sans aucun delai.
Przestrzelon, *f. m.* obieżyświat ziele. (*hypericum*) Johannis-Kraut. mille-pertuis, *m.* perce-feuille, *m.*
na Przestrzeni. im Freyen, an einem geraumen Ort. an large. § na przestrzeni dobrze się szablą zawinął.
Przestrzeństwo, *n.* 1) großer Raum, 2) fig. Vergrößerung, Vermehrung. 1) étendue, grand espace. 2) aggrandissement, accroissement, l'augmentation. § 1) wielkie do tych czas przestrzeństwo panstwa tego. 2) to dało wielkie przestrzeństwo władzy krolewskiey.
Przestrzeżenie, *n.* das Warnen. l'action d'avertir qu.
Przestrzeżony, *adj.* gewarnet. averti.
Przestrychować farbę pęzlikiem, F. *przestrychuię.* durchstreichen, mit dem Pinsel eine Farbe vermischen. mêler une couleur avec le pinceau.
Przestudzam co, *v. m. F. przestudzę.* kühl machen, kalt machen. refroidir, faire devenir froid.
Przestwor, *m.* Weitläuftigkeit, großer Raum. le large; étendue; un espace large & long.
Przestwornie, Przestworno, *adv.* przestronnie. 1) geräumlich. 2) weitläuftig, mit vielen Worten. 1) spatieusement, d'une manière vaste & spatieuse; au large. 2) amplement, avec exagération, d'une manière hiperbolique. § 1) przestworno mieszka; przestworno tam było. 2) przestronniey go chwalił niżli brata iego.
Przestworny, *adj.* Przestronny. 1) geraum, weit. 2) weitläuftig, übertrieben, mit Worten vergrößert. 3) frey, ungebunden. 4) groß, ansehnlich. 1) spatieux, ample, étendu; long & large. 2) ample, outré, exagéré, hiperbolique, excessif. 3) absolu, indépendant, libre. 4) grand, considérable. § 1) w przestwornych chodzi trzewikach; przestronne mieszkanie, suknie; przestworna droga. 2) bardzo to przestronne pochwały. 3) przestronnieyszego się dopina panowania. 4) przestronną ma fortunę; przestrzeńszey życzy sobie powagi.
przestronny ięzyk; przestronna gęba. freyes Maul; großes Maul; Großsprecherey. radomontade, *f.* fanfaronade; *f.* paroles de fanfaron, braverie en paroles. § o potrzebach rozprawuią, ale ich serce z tak przestronnym ięzykiem się rzadko zgadza.
głos przestworny. starke, volle Stimme. une voix mâle; une voix forte.
przestworne sumnienie. weites Gewissen. conscience large.
Przesuszam co, *v. m. F. przesuszę.* sehr austrocknen. désécher trop; faire devenir trop sec.
presuszać się gdzie. oft wohin gehen. hanter, fréquenter un lieu.
Przesuszenie, *n.* die Austrocknung. déséchement.
Przesuszony, *adj.* ausgedörrt, trocken gemacht. déséché, *adj.*
Przeswarzyć kogo, F. *przeswarzę.* überstreiten, einen im Zanken überlegen seyn. avoir le dessus sur celui avec qui on se querelle.
Przeświadczam, *v. m.* F. *przeświadczę.* überzeugen, mit Zeugen überführen. convaincre avec des témoins. § przeświadczył go w tym wystepku; przeświadczył to na niego.
Przeświadczenie, *n.* Ueberzeugung. conviction, *f.*

Przeświadczony, *adj.* überzeugt. convaincu.
Prześwietnie, *adv.* erleucht, herrlich, majestätisch. magnifiquement; majestueusement, d'une manière illustre.
Prześwietność, *f.* Herrlichkeit, Majestät. majesté, *f.* grandeur, amplitude.
Prześwietny, *adj.* hocherleuchtet, durchlaucht, herrlich. très-illustre, magnifique, majestueux, très-noble. § prześwietny dom, Senat; prześwietne imię twoie znaią kroleſtwa poſtronne.
Przeſycham, *v. m. F. przeſchnę.* austreugen, sehr trocken werden. sécher trop, devenir trop aride.
Przeſyłam, *v. m. F. prześlę, co komu, do kogo.* 1) voranschicken. 2) durch einen schicken. 1) envoyer auparavant, par avance. 2) envoyer qu. ch. par qu. § 1) prześliy chłopca. 2) przesłał kſiążkę przez chłopca.
Przeſyłanie, *n.* das Ueberschicken. envoi, *m.* l'action d'envoyer par avance.
Przeſypiam, *v. m. F. prześpię.* 1) durchschlafen. 2) verschlafen, versäumen. 1) dormir quelque tems. 2) négliger, manquer de faire qu. ch. § 1) przeſpał noc dobrze. 2) przeſpać ſprawę, poſztę.
przeſpać całą noc i poranek. die ganze Nacht und den Morgen durch schlafen. dormir toute la nuit & le matin.
przeſpać ſię. 1) schlafen, ausschlafen. 2) einen Rausch ausschlafen. 1) dormir; domir aſſez; dormir ſon ſou. 2) cuver ſon vin, ſa bière. § 1) niech ſię w twoiey izbie prześpię. 2) przeſpał ſię upoiony.
przeſpać ſię w południe. einen Mittags-Schlaf halten; nach Mittag schlafen. faire la méridiane, dormir après diné; ſe reposer après midi; faire le poltron; ſe reposer un petit deſſus après diné. § lepiey ſie po obiedzie przeſpać, niżli ſię ſwoią gryść i biedzić naturą.
Przeſypianie ſię poobiednie; ſen, ſpanie przypołudniowe. der Mittags-Schlaf. la méridiane; le repos du midi.
Przeſypuię, przeſypować, przeſypywać co, *v. m. F. przeſypię, przeſypać.* 1) umschütten, in ein ander Gefäß schütten. 2) überschütten. 3) etwas theuer kaufen. 1) mettre, faire paſſer, verſer une choſe ſèche dans un autre vaiſſeau. 2) combler, remplir un vaiſſeau, de grain jusqu'à le faire déborder; faire un vaiſſeau ſi plein de grain qu'il va deſſus. 3) ſurvendre; vendre plus qu'il ne faut. § 1) przeſyp rożenki w inſzy ſtatek. 2) przeſypałeś miarę. *3) przeſypuie ſwoię towari.
przeſypać konja, vid. Ochwacić.
Przeſtka, *f.* ziele. (*equiſetum*) Roß-Schwanz. apreſle, *f.*
Przeſzcie, *n. vid.* Przeyście.
Przeſzkadzam, przeſzkadzać, *v. m. F. przeſzkodzę, przeſzkodzić.* hindern, verhindern stören. empêcher qu. ch. ou qu. de; embarraſſer qu; mettre empêchement à qu.; diſtraire qu. de. § przeſzkodził im w Państwo wkroczyć; przeſzkadzał pracuiącemu, ſpiącemu, zabawnemu; przeſzkoda prawna do tego urzędu.
Przeſzkadzanie, *n.* das Hindern. empêchement; *m.* l'action d'empêcher.
Przeſzkoda, *f.* to co przeſzkadza; zawada. Hinderniß, Verhinderung. empêchement, obſtacle, *m.* oppoſition, *f.* traverſe.
przeſzkoda prawna, f. in den Gerichten: eine Ehehafte. *Palais:* un empêchement légitime, qui eſt ſelon les loix.
Przeſzkodnik, *m.* } Hinderer, Verhinderer, Störer. l'oppoſant, celui qui forme une oppoſition, qui interrompt, qui empêche une choſe.
Przeſzkodziciel, *m.* }
Przeſzkodny, *adj.* hinderlich. qui empêche, embarraſſant.
Przeſzkodzenie, *n.* Verhinderung. empêchement.
Przeſzkodzony, *adj.* verhindert. empêché, *adj.*
Przeſzło, *adv.* über, mehr als. plus que; plutôt au delà de. § po tey przeſzło trzygodzinney bitwie.
Przeſzłegodniowy, *adj.* } vortägig, geſtern. de veille d'un jour; du jour d'auparavant; qui s'eſt fait le jour d'auparavant; d'hier.
Przeſzłodniowy, *adj.* }
Przeſzłodzienny, *adj.* }
Przeſzłogodzinny. *adj.* vor der Stunde geschehen. qui s'eſt fait l'heure d'auparavant.
Przeſzłomieſięczny, *adj.* vor einem Monat geschehen. qui s'eſt fait le mois d'auparavant.
*Przeſzłorocze, *n.* das vorige Jahr. l'année paſſée, l'antan, l'année dernière.
Przeſzłoroczny, *adj.* vorjährig. de l'année dernière; de l'année paſſée, d'antan.
Przeſzłotygodniowy, *adj.* die Woche zuvor geschehen. arrivé la ſemaine d'auparavant.
Przeſzły, *adj.* vorig, vergangen, verfloſſen. précédent; qui a été auparavant; paſſé. § przeſzły pan; przeſzła godzina; przeſzłe rzeczy, czaſy.

Przeſzywam, przeſzywać, *v. m. F. prze-ſzyię, przeſzyć.* 1) ſteppen, durchnehen. 2) durchſtechen, durchbohren mit einem Gewehre. 1) piquer, arrière-pointer, coudre une rangée de points. 2) percer, enfiler, laider, transporter, enferrer, embrocher. § 1) przeſzywać kołdrę, kaftan, ſpodnicę *2) przeſzył go mieczem, ſpadą, ſtrzałą.
wſkroś mi to ſerce przeſzyło. dieſes hat mein Herz verwundet. cela m'a transpercé le coeur.

Przeſzywanie, *n.* 1) das Durchnehen. 2) das Durchſtechen. 1) l'action, la manière de piquer, de faire avec l'éguille pluſieurs points en quatres ou autrement. 2) l'action de transpercer avec une arme à pointe.

Przeſzycie, *n.* 1) durchgenehte Arbeit. 2) Stich der durchgehet. 1) piqûre, *f.* beſogne piquée avec l'éguille à piquer. 2) piqûre, *f.* bleſſure faite d'une arme à pointe d'outre en outre.

Przeſzywany, *adj.* przeſzyty, *adj.* 1) durchgeneht. 2) durchgebohrt, durchgeſtochen. 1) piqué avec une éguille. 2) percé d'outre en outre. § 1) przeſzywany rzemień; przeſzywana kołdra. 2) ſtrzałą przeſzyty.

Przetaczam, *v. m. F. przetoczę.* 1) abziehen, umzapfen. 2) umwälzen, auf einen andern Ort wälzen. 1) transvaſer, rentonner, tirer une boiſſon dans un autre tonneau. 2) faire rouler qu. ch. d'un lieu à un autre.

Przetak, *n.* Baſt- oder Binſen-Sieb mit weiten Löchern. un crible à grands trous, qui eſt fait de jonc ou d'écorce de bois.

Przetarcie, *n.* die Durchreibung, das Durchſägen, Durchfeilen. l'action de percer en frottant, en limant, en ſciant.
przetarcie drogi. fig. die Bahnung des Weges zu etwas; Anweiſung, Eingang. l'action de frayer le chemin à qu; introduction, *f.* entrée. § w czym ciebie przetarcie drogi moie nie zawiedzie.

Przetarnika, *f.* } *(veronica minor femina)*
Przetarznica, *f.* } Ehrenpreis das Weiblein. la petite veronique.

Przetartnik, *m.* } *g. a.* ziele *(veronica re-*
Przetarznik, *m.* } *cta mas)* Heil aller Welt, Ehrenpreis das Männlein, Kraut. veronique mâle; la grande veronique.

Przetarty, *adj.* durchgerieben, durchgefeilt, durchgeſägt. percé à force de frotter, de limer ou de ſcier. § rzemień od przęczki przetarty; przetarte żelazo, drzewo.

Przetęſknik, *F. przetſknię.* in Sehnſucht zubringen. trainer ſa vie, paſſer ſon tems en longueur.
przetęſknić noc bezſennie. die Nacht ſchlaflos zubringen, unruhig ſchlafen. révaſſer tout la nuit.

Przetęſkniony, *adj.* in Sehnſucht zugebracht. paſſé en langueur.

Przetknienie, *m.* Durchſteckung durch etwas. l'action de pouſſer, de paſſer par une petite ouverture.

Przetkniony, Przetknięty, *adj.* durchgeſteckt. pouſſé, fiché au travers de qu. ch.
nić przetknięta. eingefädelter, durchgeſteckter Faden. fil enfilé.

Przetłuczenie, *n.* Durchſtoßung. l'action de caſſer avec un coup.

Przetsukiwam co, *v. m.* F. *przetłukę.* durchſchlagen, mit einem Schlage zerſchmettern. caſſer en battant, en frappant; priſer à grands coups. § przetłukł mu goleń.

Przetłumaczyć co, F. *przetłumaczę, v. a.* überſetzen, verdolmetſchen. traduire, interpréter, *v. a.*

Przeto, dla tego, *adv.* deswegen. c'eſt pourquoi, c'eſt pour cela.
przeto iż. dieweilen; weil. parce que, puisque.
przetoż; a dla tego; a przeto. dannenhero, folglich. par conſéquent, ainſi, donc.

Przetrącam, *v. m.* F. *przetrącę, przetrącić.* durchſtoßen. rompre caſſer à force de donner des coups de heurter. § przetrącił mu kość.

Przetrębuią ſię trębacze. die Trompeter certiren mit einander. les trompettes ſonnent à l'envi pour voir qui reuſſita mieux.

Przetro, *n. vid.* Pietro.

Przetrwać, F. *przetrwam.* aushalten, durchdauern. ſupporter, endurer, perſévérer, demeurer jusque au bout; avoir de la perſéverance; être ferme & conſtant dans. § przetrwał w tych pracach; całe dni i nocy pretrwał piſząc.

Przetrząſam, przetrząſać, *v. m. F. przetrząſnę, przetrząſnąć.* 1) durchſchütteln, ausſchütteln als Heu, 2) einem auf den Zahn fühlen, einem erforſchen. 3) erforſchen, unterſuchen. 1) remuer, agiter, manier, éventer comme du foin. 2) ſonder, étudier, tâter, virer qu; tâcher de découvrir les ſentimens, le ſavoir de qu. 2) examiner, péſer, conſiderer, eplucher qu. ch. § 1) przetrząsniy ſiano, posciel. 2) przetrząsnąłem

nałem go, ale nauk w nim nie baczę- 3) kroby chciał ciekawiey to przetrząsnąć; przetrząſać czyie życie, ſprawy, materyą iaką.

Przetrząſanie, *n.* Przetrząśnie, *n.* 1) Durchschüttelung. 2) Untersuchung. 1) remûment, *m.* l'action de remuer comme le lit. 2) examen, épluchement.

Przetrząśniony, *adj.* 1) durchgeschüttelt. 2) untersucht. 1) remué, agité. 2) examiné, epluché, pélé, conſidéré. § 1) pościel prztrząśniona. 2) materya dobrze przetrząśniona.

Przetrzepać, F. *przetrzepam, v. a.* 1) durchklopfen, ausklopfen. 2) ausklopfen, ausklopfen, ausprügeln. 1) houſſiner, houſſer, épouſſeter avec une houſſine. 2) houſſiner qu; donner des coups de bâton ou de hoſſine à qu.

Przetrzepacz, *m.* 1) Ausklopfer, Ausstäuber. 2) Pritsch-Meister, Hanswurst. 1) houſſier, *m.* celui qui houſſe, qui épouſſete. 2) zani, Jean-boudin; bouſon qui frappe avec le ſabre de bois.

Przetrzucać, *obſ.* wybadać. ausforschen. s'enquèter, s'informer.

Przetrzymać, F. *przetrzymam, v. a.* 1) etwas lange halten. 2) in etwas zu lange legen, zu lange halten. 1) tenir long tems. 2) tenir, mettre qu. ch. trop long tems dans une autre chose. § 1) nie przetrzyma tego cieżaru godzinę, do południa. 2) przetrzymał żelazo w ogniu.

przetrzymał koń. das Pferd hat nicht gestallet, hat sein Wasser verhalten. le cheval a retenu trop long tems l'urine, il ne ſauroit lâcher ſon eau.

Przetwarzam, *v. m.* F. *przetworzę.* umformen. transformer, métamorphoſer, changer en une forme toute autre. § nie będzie inſzy, chybaby go przetworzyć; przetworzyć ſer.

Przetyczka, *f.* 1) Zahnstocher. 2) Reih-Nadel; Einzieh-Nadel. 1) une cure-dent pour nettéyer les dents. 2) aiguille à grand oeil avec quoi on lace. § 1) przetyczka albo ſzpiſka do zębow.

Przetykam, F. *przetknę.* 1) durchstecken, einreiben, 2) verschleudern, verstoßen, wohlfeil verkaufen. 1) mettre au travers de; enfiler, paſſer, ficher qu. ch. au travers d'un trou étroit, comme un bouton dans la gance, un ruban par un anneau. 2) mévendre, ne pas vendre avec profit; vendre moins que la choſe vaut. § 1) ſznurek przetykaią przez figi, przez iabłka do ſuſzenia; przetkniy nić, igłę, perłę; nie przetknął docrze knafla. 2) przetkać towary, ładaiako przedać, odbyć.

Przenczyć ſię, F. *przoncze ſię.* ſich überstudieren. s'abîmer dans les études; affoiblir ſon eſprit à force d'étudier.

Przewabiacz, *m.* cudzego, pima. Ausschreiber, Schmierer. compilateur, *m.*

Przewabiam, *v. m.* F. *przewabię.* 1) auf ſeine Seite locken. 2) ausschreiben, ausschmieren aus einem Buche. 1) attirer à ſon parti; attraire, gagner qu. par des manières charmantes. 2) compiler, ramaſſer de pluſieurs auteurs.

Przewąchać co, F. *przewącham, v. a.* merken. haleiner, flairer qu. ch; avoir vent de.

Przewaga, *f.* przewaga dowodow, *vid.* Przeważność.

Przewarzam, *v. m.* F. *przewarzę.* 1) überkochen, zu sehr kochen. 2) noch einmal kochen. 3) aufwärmen, wiedersagen, wiederholen. 1) bouiller trop, cuire trop dans le pot. 2) recuire faire cuire une ſeconde fois ce qui n'eſt pas aſſés cuit. 3) redire, dire de nouveau. § 1) przewarzono tę cielęcinę. 2) przewarzyć ieſzcze trzeba tę potrawę. 3) przewarzyć mowę.

Przewarzany, *adj.* Przewarzony, *adj.* zu sehr gekocht. trop cuit.

przewarzona woda. abgekochtes Wasser. de l'eau bouille & enſuite refroidie.

przeworzona mowa. wiederholte Rede. redite, *f.* répetition d'une même choſe.

Przeważam co, *v. m.* F. *przeważę.* 1) überwiegen, schwerer seyn. 2) überwiegen, übertreffen, mehr gelten. 1) être plus péſant, péſer d'avantage; trébucher, 2) ſurpaſſer, ſurmonter, l'emporter ſur. § 1) złoto ołow przeważa, a ołow inſze kruſzce. 2) rada mądrego wielu proſtakow przeważy rady.

przeważać ſię na co. keinen Aufwand, keine Arbeit scheuen; viel drauf geben laſſen. s'efforcer; employer tout ſon argent, toutes ſes forces à qu. ch.; dépenſer, être ſomptueux, aimer l'eclat dans qu. ch.

Przeważność, *f.* przewaga, ważenie koſztu albo pracy na co. 1) Pracht, großer Aufwand. 2) Anwendung vieler Arbeit, vieler Mühe. 1) magnificence, ſomptuoſité, grande dépenſe. 2) grand travail; éffort; toutes les forces qu'on employe à qu. ch. § 1) buduy ale bez przeważności; w przeważności inſzych Panow przechodził. 2) w nagrodę ie go dla Oyczyzny na poſolſtwach przewag; rycerzowi ſiły, przeważności i ochoty potrzeba.

Przeważnie, *adv.* prächtiglich; mit einem Aufwande und Arbeit. somptueusement; avec magnificence; avec une grande dépense & avec beaucoup de travail; avec éclat.

Przeważny, *adj.* kostbar, prächtig; der Staat und Pracht liebet; der keinen Aufwand und Arbeit scheuet. magnifique, somptueux, qui aime l'éclat, qui a de la magnificence, qui fait des efforts à emploir à qu. ch. son argent & ses forces. § Pan to był w okazałości przeważny; przeważne i zacne służby iego w Oyczyźnie.

Przewdziewam, F. *przewdzieię, v. a.* verkleiden. travestir.

przewdziać się. sich verkleiden, se travestir. § przewdział się (przebrał się) po francusku.

Przewiąska, *f. vid.* Przepaska.

Przewiązanie, *n.* Umbindung, Verbindung als des Kopfs. l'action de ceindre, de bander comme la tête.

Przewiązany, *adj.* umgebunden, queer über gebunden. bandé, lié, ceint. § przepaską przewiązana głowa.

Przewidzieć, *v. a.* vorher sehen. prévoir, voir ce qui peut arriver. § przewidzę.

Przewidziany, *adj.* vorher gesehen. prévû.

Przewiędły, *adj.* halb verwelkt. demi-fané, démi-flétri, *adj.*

Przewiedzieć drogi dokąd. der Wege, der Gegend eines Landes kundig seyn, solche wissen. savoir les chemins, la situation d'un pays.

Przewiedzenie, *n.* Einholung einer Nachricht, Erkundigung. l'action de demander avis, de s'informer, de s'enquérir.

Przewiedziony (przewodzony) prawny proces; przewiedzione prawo, przewod prawa (prawny) na kogo. nach geschehenem Vertrage ausgefallener gerichtlicher Ausspruch wider einen. arrêt prononcé contre quelqu'un, lorsqu'on a instruit et rapporté le Procès aux Juges. § *jure victus* ten się zowie, ktory po przewiedzionym na sobie prawnym procesie, po uczynioney inkwizycyi, po daniem do iustyfikowania czasie, dekretem iest potępiony; proces nań ma bydź przewodzony.

Przewielebny, *adj.* in Gott andächtig; ehrwürdig. révérend, *titre qu'on donne aux personnes Ecléſiaſtiques.*

Przenaywielebnieyszy, Nayprzewielebnieyscy.* hochwürdig, Titel der Cardinäle, Bischöffe und Erz-Bischöffe. Illustrissime; très-Révérend, Révérendissime, *titre qui se donne aux Cardinaux, aux Archevêques & aux Evêques.* § Jaśnie Wielmożny i Nayprzewielebnieyszy X. Biskupie.

Przewielebność, *f.* 1) Heiligkeit, Titel, der den Päbsten öfters gegeben wird. 2) Hochwürden, Titel der Erz-Bischöffe und Bischöfe. 1) Sainteté, *titre qu'on donne quelque fois aux Papes.* 2) Grandeur, *f.* Excellence, *titre d'un Archevêque ou Evêque.* § 1) Waiza Przewielebność, Oycze Święty, podaiesz zbawienną nam przestrogę.

Przewierciany, Przewiercony, *adj.* durchgebohrt. percé d'un perçoir.

Przewiercieć co, *F. przewiercę.* durchbohren. percer d'un perçoir.

Przewiercień, *m.* powoy kozi wonny ziele. (*peryclymenos*) Geißblatt. du chevre-feuille.

Przewierzgam, *v. m.* F. *przewierzgnę.* 1) einem mit Fleiß über etwas umwerfen. 2) auf seine Seite bringen. 3) übertölpeln, betrügen, hintergehen. 4) verdrehen, verkehren. 1) supplanter; faire tomber qu. en mettant son pié devant sa jambe; renverser qu. à dessein par qu. ch. 2) attirer à son parti; gagner qu. 3) prendre, tromper, tricher qu. 4) tordre, détordre, détorquer, fausser pervertir le sens. § 1) przewierzgnąć kogo przez kiy, przez nogę. 2) przewierzgnął go na szwedzką stronę. 3) nie da się przewierzgnąć. 4) przewierzgnął prawo tak iasne; prostość oyczysta i niewinność ona, iest przewierzgniona.

Przewietrzam co, *v. m. F. przewietrzę.* 1) an die Luft legen, Luft zu wehen. 2) merken, den Braten riechen. 1) éventer, exposer à l'air, donner du vent, de l'air à; mettre qu. ch. au vent. 2) haleiner, flairer qu. ch.; avoir vent de.

przewietrzyć się. frische Luft schöpfen. prendre l'air. § musiemy się dzisiay przewietrzyć.

Przewiewam, *v. m.* F. *przewieię co.* 1) durchwehen, durchstreichen. 2) das Getreide würfeln. 1) souffler, venter au travers de. 2) vanner, jetter en haut le blé pour le nettéier. § 1) przewiewa wiatr. 2) przewiewać zboże.

przewiewa tu. es wehet hier durch. ce lieu est exposé au vent; le vent passe ici.

wiatr izbę przewiewa. der Wind gehet durch die Stube. le vent enfile cette chambre.

Przewiewanie, *n.* das Durchwehen. le souflement du vent à travers un lieu.

Przewiezienie, *n. vid.* Przewożenie.
Przewięzisty, *adj.* 1) gekerbt als eine Raupe. 2) sehr schwank von Gestalt. 1) entaillé comme une chenille. 2) fort souple, très découplé.
Przewieziony, *adj.* überführt auf einem Wagen oder einem Schiffe. transporté, voituré par terre ou par eau.
Przerwięuię, *v. m. F. przewiążę.* in der Hälfte binden, verbinden. bander, lier par le milieu. § przewiąż sobie chustką chorą głowę.
Przewiiam kogo przez nogę, *v. m.* F. *przewinę, przewinąć.* 1) einen über ein gestelltes Bein werfen. 2) übertölpeln, betrügen, berücken. 1) supplanter qu; donner la jambette, donner le croc en jambe à une personne & la terrasser. 2) tromper, tricher qu. § 1) przewinął go przez kiy., przez nogę.
przewiiać się, przewiiam się. 1) durch einander gehen, kreuzen. 2) wimmeln, hin und her laufen. 3) vorkommen, vorfallen. 4) vorgehen, vorbey gehen. 1) s'entrecouper, se croiser, se traverser, passer les uns par les autres. 2) fourmiller, être plein des gens qui passent & repassent. 3) se recontrer, survenir se présenter. 4) passer, écouler. § 1) rzeki się tam przewiiaią. 2) przewiiaia się tam (ustawicznie tam i sam idą) ludzie. 3) wiele się tam trud przewiia. 4) przewinie się to; wiele się tego przewinęło.
Przewiniam co, *v. m. F. przewinę.* verwürzen, verbrechen, verschulden, in Strafe fallen. commettre, faire quelque crime; meriter une peine, une punition; être coupable. § przewinił w tym.
Przowinienie, *n.* Schuld, Uebertretung. faute, *f.* transgression, *f.* crime, *m.*
przewinienie urażonego maiestatu. Hochverrath. crime de haute trahison; crime de léze majesté. § proces o rebelią i insze mażonego maiestatu przewinienia formować.
przewinienie kogo przez nogę. verursachter Fall über ein gestelltes Bein. l'action de supplanter; un croc en jambe.,
przewinienie się przez nogę czyią. Fall, den man über ein gestelltes Bein thut. chûte de celui qu'on a supplanté.
Przewiniony, *adj.* der etwas verwürkt, begangen hat; strafbar; ein Verbrecher. punissable, *adj.* qui mérite d'être puni; coupable, *adj.* celui qui a commis une faute. § przewiniony o cudzołoztwo; przewinionego karać.
przewiniony przez nogę. der über ein gestelltes Bein gefallen ist. supplanté; terrassé par un croc en jambe.
Przewłaczam co, *v. m.* F. *przewłokę.* aufschieben, verschieben. différer, remettre, retarder, suspenpre, apporter du retardement.
przewlec życie. das Leben verlängern. prolonger la vie.
przewłaczać słowa. die Worte schleppen. trainer les paroles.
przewlecze się to. das wird überhin gehen; man wird es vergessen. on passera l'éponge sur cela; on l'oubliera.
przewłoczę, F. przewlokę, *v. a.* 1) sich umkleiden. 2) einfädeln; durchstecken. 1) changer d'habit; mettre un autre habit. 2) enfiler, passer qu. ch. travers d'un trou. § 1) przewiokł szatę inszą. 2) przewlec igłe, nić przez igłę; przewlecz sznurek przez owoce do suszenia.
**Przewładny, *adj.* wielowładny. vielvermögend, hochmögend. très-puissant.
Przewlekłość, *f.* Verschub, Aufschub. délai, *m.* retardement, *m.* § pożności i przewlekłość w sprawach często potrzebna.
Przeblekły, *adj.* 1) aufgeschoben, verschoben. 2) spät in Zukunft. 1) retardé prolongé. 2) d'après; qui suivra; suivant, reculé, éloigné. § 1) przewlekła sprawa, rada. **2) pomyślnych w nayprzewlekleysze czasy, lata, ci życzę sukcesow.
Przewłoka, *f.* *1) Verschub, Aufschub. 2) das Schleppen der Worte im Reden. 3) langer Stoß, langer Zug auf dem Jäger-Horne. 1) remise, *f.* retardement, délai. 2) des mots trainants; prononciation trainante. 3) mot; long train, son long que le chasseur sonne avec la trompe. § *1) bez żadney przewłoki (odwłoki). 2) z przewłoką mowić. 3) z przewłoką, to iest iednym tonem, trąbić.
Przewłoka, f. ziele. (smyrnium Cretium) Cretische Meisterwurz. maceron de Créta.
Przewod, *m.* Führung, Leitung, Zurechtweisung. conduite, *f.* action ou la peine de guider qu.; de montrer le chemin à qu. § za przewodem moim wstąp na tę drogę; przymusili chłopa do przewodni w drodze.
Przewod, *m.* Ueberführung. conviction, *f.*
przewod prawa, vid. Przewiedrzony proces.
Przewodny, *adj. vid.* Przewodniczy.
Przewodnia Niedziela, f. Biała Niedziela. der Sonntag Quasimodo. la Quasimodo;

simodo; le dimanche de l'octave de Pâque.

Przewodniczy, *adj.* das Wegreisen oder den Wegweiser betreffend. de guide; qui regarde le guide & l'action de guider.

** *przedwodnicza gwiazda.* fig. Leit-Stern. Glücks-Stern. *fig.* étoile, *f*, planète bénéfique, constellation heureuse. § przewodniczą do tego miał gwiadę.

przewodnicze, n. Wegweiser-Lohn. l'argent qu'on paye au guide.

Przewodnik, *m.* 1) Wegweiser. 2) Wegweis, Vorgänger. 1) un guide, celui qui conduit, qui mène qu. 2) guidon, conducteur. § *1) przewodnika (wodza) znaleść trudna. **2) dobro pospolite mieymy za przewodnika rad naszych; szczęśliwy kto ciebie ma za przewodnika.

Przewodzę, przewodzić, *v. m. F. przewiodę, przewieść.* 1) den Weg weisen, durchführen, überführen. 2) überführen, überzeugen. 3) bewerkstelligen, dahin bringen. 4) mit einem übel umgehen, übel spielen. 1) guider, faire passer qu. 2) convaincre qu. de qu. ch. montrer, faire voir sensiblement à qu. 3) effectuer, mettre en effet. 4) mener rudement, maltraiter qu; user rigoureusement envers qu. § *1) przewiodł (przeprowadził) mię przez gory, przez drogi. 2) zeprowadzić kogo racyami. 3) śmierć tego przewieść nie może, abyśmy go zapomnieli, aby się pamięć iego z ziemi wymazać mogła; nigdy tego nie przewiedziesz. 4) przewodzi iak chce nademną.

przewodzić swoie. nicht abgehen; von seinem Vorhaben nicht weichen. ne vouloir démordre; ne démordre point d'une resolution, s'opiniatrer à l'emporter.

przewodzę prawo, proces. nach geschehenem Vertrage einem gerichtlichen Ausspruch wider einen erhalten. obtenir un arret contre quelqu'un lorsqu'on a instruit & rapporté le procès aux Juges.

przewieść co na sobie. sich überwinden, übers Herze bringen. gagner sur soi; sur son esprit; se contraindre, se surmonter, se vaincre. § nie mogł na sobie przewieść, aby się nie śmiał.

przewodzić konia. ein Pferd auf- und niederreuten. passager, pomener un cheval.

Przewodzenie nad kim. hartes Verfahren. mauvais traitement; dur procédé.

§ przewodzenie i pastwienie się nad mizernym ludem.

Przewodzony proces, prawo, *vid.* Przewiedziony.

Przewora, *f.* 1) Stall-Baum zwischen den Pferden. 2) Toll-Hans. 1) barre, *f.* perche entre les chevaux dans l'étable. 2) prison pour les fous; les petites maisons, *f.* § 1) przewory miedzy konie wprawić. 2) szalony do przewory zawierany bywa.

Przewoz, *m.* 1) die Ueberfuhr; Ort, wo man über einen Fluß oder eine Meer-Enge setzet. 2) das Uebersetzen, das Ueberführen über einen Fluß oder Meer-Enge. 3) das Ueberschiffen der Waaren. 4) Schiffer-Lohn, Fähr-Geld. 1) trajet de rivière, *m.* bras de mer, trajet; lieu par où l'on passe une rivière ou un trajet. 2) le passage d'un fleuve; l'action de passer une rivière, un trajet. 3) voiture, tansport par eau. 4) naulage, *m.* passage, *m.* ou le prix qu'on paye par le transport par eau, § 1) iechać do przewozu; przewoz szeroki, niebezpieczny. 2) zapłacił od przewozu koni i karety. 3) przewozem się bawić, się żywić; przewoz towarow teraz na Wiśle niebezpieczny.

przewoz płacić. Schiff-Lohn zahlen. naulager; payer le naulage.

Przewożę, *v. m. F. przewiozę.* einen übersetzen, über einen Fluß überführen. faire passer qu. une rivière; passer qu. sur une rivière. § przewicz go prumem, czołnem.

przewożę z powinności. zur Fröhne übersetzen, auf Flüssen fortbringen. transporter, voiturer de service par eau.

przewożę się nawą. über einen Fluß setzen; sich übersetzen lassen. passer, traverser une rivière dans un navire.

przewożący się nawą, iadący nawą. Reisender zu Wasser. passager qui va par eau.

Przewożenie, *n.* przewiezienie, *n.* czego. die Ueberfahrt, das Ueberführen, Ueberschiffen. l'action de transporter, de voiturer par eau.

Przewożni, *adj.* }
Przewożniczy, *adj.* } zum Ueberführen über die Flüsse gehörig. de trans-
Przewozowy, *adj.* }
port, *m.* qui regard le trajet.

przewożne, f. n. przewożnicze, vid. Przewoz y).

przewożne płacić, vid. *przewoz płacić.*

Przewoźnik, *m.* Fährmann, der Leute und Sachen übersetzet. passeur d'eau, *m.* celui qui passe les gens & les hardes sur une

une rivière. § prezewoźnik czołnem, prumem, łudką.
Przewozowy, *adj. vid.* Przewoźniczy.
przewozowe pieniądze, vid. Przewoz 4).
Przewracam, Przewracać, *v. m. F. przewrecę, przewrocić.* 1) umwenden auf die andere Seite legen. 2) einen umwerfen, umschmeißen. 3) umwerfen als einen Wagen. 4) nachschlagen, suchen im Buche. 5) verderben, verkehren. 1) tourner d'un autre côté; coucher, mettre qu. ch sur un autre côté; retourner de divers côtés. 2) culbuter, renverser, mettre à la renverse; jetter par terre; faire tomber. 3) verser comme une chariot. 4) tourner un feuillet; feuilleter, chercher dans un livre. 5) gâter, pervertir, corrompre, § 1) przewracać siano na łące. 2) przewrocił go na ziemię. 3) przewrocił karetę, czoło. 4) przewrocmy wszystkie prawa.
przewrocić kapelusz. einen Hut aufformen, über den Stock schlagen. rajuster en chapeau.
przewrocić się. 1) sich auf die andere Seite legen. 2) fallen, daß man die Beine in die Höhe kehrt. 3) umschlagen, umschmeißen als ein Wagen. 4) umwerfen einen Wagen; mit solchem umwerfen. 1) se mettre, se coucher, se tourner sur un autre côté. 2) culbuter, tomber à la renverse. 3) se renverser comme un chariot, 4) verser un chariot. § 1) wstań a nie przewracay się w pościeli. 2) padł że się przewrocił. 3) czoła się przewrocił. 4) przewrocił się z wozem.
patrz iak się ci chłopcy przewracaią. sehet, wie diese Jungen einander umwerfen. voyez comme ces garçons se renversent, se saboulent.
Przewracanie, *n.* przewrocenie, *n.* 1) die Umwendung auf die andere Seite. 2) Umwendung als des Getreides. 3) die Umwerfung. 1) l'action de tourner d'autre côté. 2) le remuage des grains, de foin. 3) renversement, *m.* l'action de renverser.
przewrocenie z wozem, przewrocenie woza. Umwerfung eines Wagens. l'action de verser un chariot.
Przewrociciel, *m.* obalacz Umwerfer. renverseur.
Przewrot, *m.* } verkehrtes Wesen, Bosheit. perversité, méchanceté, extravagance, *f.*
Przewrotność, *f.* }
Przewrotnie, *adv.* verkehrt, *adv.* perversement, *m.* d'une manière perverse. § przewrotnie o wszystkim sądzi,

Przewrotnik, *m.* verkehrter Mensch. un pervers. § przewrotny, *f. m.*
Przewrotny, *adj.* 1) das leicht umfällt, das man leicht umwerfen kann. 2) verkehrt, boshaft. 1) qui est facile à renverser. 2) tortu, pervers, méchant. § 1) przewrotny to bardzo woz. 2) przewrotne to zwyczaie; przewrotna mądrość.
przewrotna szklanka. Tummelchen; Trinkglas, das nicht stehen kann. boi-tout *m.* verre qui n'a point du tout une parte.
przewrotne teraz umysły i czasy. die Gemüther und Zeiten sind jetzo verkehrt. les esprits son tortus dans ce siécle tortu.
świat przewrotny. die verkehrte Welt. le monde renversé.
Przewreszkiwam, *v. m.* gräßlich schreyen. gräßlich bellen; lermen. faire un terrible vacarme; crier, aboyer horriblement. § musi bydź złodziey bo pies przewrzaszkiwa.
Przewyciężam, przezwyciężaw, *v. m. F. przewicięże, przezwyciężę,* 1) eig. u. fig. überwinden, überstehen. 2) einem überlegen seyn. 1) *prop. & fig.* domter. vaincre, surmonter, passer au travers de. 2) passer, serpasser; qu. en qu. ch; exceller par dessus un autre en. § 1) wszystkie przezwyciężyć trudności. **2) przezwycięża go w tey nauce.
przezwiyciężyć się. sich überwinden. se surmontre, se vaincre soi même.
Przewyciężony, *adj.* Przezwyciężony, *adj.* überwunden. vaincu, surmonté, domté. § nieprzyiaciel, upor przezwyciężony.
*Przewykam, *v. m. F. przewyknę,* przeymuię. zuvor lernen. apprendre auparavant.
Przewyżka, *f.* Nadwyżka. Mathem. Differenz, Unterschied, Rest, so übrig bleibt, wenn man eine Größe von der andern abzieht. *Matém.* la difference ou le reste d'une grandeur de laquelle on a sustrait une autre. § przewyżka iest liczba, ktorą iedna liczba iest większa od drugiey.
Przewyższam, *v. m. F. przewyższę.* übertreffen. surpasser, passer par dessus un autre. § przewyższa Francya narod Hiszpański; wszystkie to przewyższa skarby; przewyższa go w tym.
przewyższyć, zwyciężyć kogo choieć w czym; ubiegać się z kim do czego. mit einem certiren, um den Vorzug in etwas streiten. faire à l'envi qu. ch.; essor-

cer

cer de l'emporter sur qu.; disputer à qu. qu. ch.

Przewyższenie, *n.* Uebertreffung, Vorzug, Uebermacht. supériorité, préférence, *f.* avantage, *m.* qu'on a par dessus un autre. § przewyższenie sił.

Przeymacz, *m.* Auffanger, der etwas auffängt. celui qui surprend qu. ch,

Przeymuię, *v. m. F. przeymę.* 1) durchgreifen, als mit der Klaue. 2) einziehen lassen, als das Salz ins Fleisch; eintränken. 3) sich einziehen; etwas mit seiner Eigenschaft durchziehen. 4) Jäger. auswittern, auftreiben ein Wild. 5) vor der Zeit etwas erfahren, aufschnapfen, auswittern. 6) auffangen Briefe. 7) einem den Weg verrennen, abschneiden. 8) einen ergründen, einsehen. 9) durchdringen. 1) percer, transpercer avec ses serres ou avec ses grises. 2) laisser entrer du sel dans quelque viande, l'en abbreuver, imbiber, imprégner. 3) s'imbiber, s'imprégner. 4) *chasse*: rencontrer, découvrir, lancer, haleiner une bête. 5) apprendre auparavant, haleiner, préssentir qu. ch.; avoir vent de qu. 6) intercepter, surprendre. 7) couper le chemin à qu. 8) approfondir, pénétrer qu.; découvrir tous les sentiments de qu. 9) pénétrer au vif; transir, prendre, saisir, frapper. § 1) sokoł przeiął kuropatwę sponą. 2) przeiąć mięso solą, pieprzem. 3) sol mięso przeięła. 4) ogar zaiąca przeiął. 5) przeięto rady nasze. 6) listy iego przeiąwszy. 7) nieprzyiaciel przeiął drogi na zabronienie żywności. 8) przeiąłem go, umysł iego. 5) przeiał mię żal, mroz.

Przeyrzały, *adj.* postrzegły, ktorego może przeyrzeć. das zuvor zu sehen ist. qu'on peut prévoir.

Przeyrzany, *adj.* zuvor gesehen. vû auparavant; qu'on a prévu, à quoi l'on s'est attendu.

przeyrzany od Boga. von Gott vorher gesehen, vorher bestimmet. qui est prévû, déterminé de Dieu avant tous les siécles.

Przeyrzeć, *v. a. vid.* Przeglądam.

Przeyrzenie, *n.* 1) das Durchsehen durch etwas. 2) Uebersehung, Durchsehung, die Fehler zu verbessern. 1) l'action de voir par. 2) revision, *f.* l'action de revoir de retoucher quelque ouvrage. § 1) ztąd wolne do tego mieysca przeyrzenie. 2) bez przeyrzenia rachunkow ie podpisał; do przeyrzenia pisma tego wszystkiego przykładał starania.

przeyrzenie Boskie. Vorhersehung Gottes dessen, so zukünftig ist. la prévision divine de l'avenir.

przeyrzenie po ślepocie. die Erlangung des Gesichtes nach einer Blindheit. la faculté de voir après un aveuglemeut.

drzwi otwarte wolne czynią przeyrzenie. durch die offene Thür kann man alles sehen. on voit par la porte, lorsqu'elle est ouverte, ce qui se passe au dehors.

przeyrzenie, n. } 1) Durchsichtigkeit. 2) Przeyrzystość, *f.* } Aussicht, Durchsicht. 1) diadhanité, transparence. 2) prospét, vuë, chose au travers de laquelle on peut voir.

Przeyrzysto, *adv.* durchsichtig, durchbrochen. à claire voye, à jour, avec des ouvertures. § koszyk przeyrzysto pleciony.

Przeyrzysty, *adj.* 1) durchgebrochen, als Goldschmieds-Arbeit. 2) gegittert, zierlich ausgeschnitten. 3) blank, hell, darinnen man sich spiegeln kann. 4) frey, offen, dadurch man sehen kann; durchsichtlich. 5) durchsichtig, als Glas. 1) fait, travaillé à jour, à claire voye. 2) freté, cisellé en forme de grille. 3) clair, net & poli, dont la surface est uni. 4) clair, bien percé, éclairé qui a beaucoup de lumière. 5) diaphane, transparent. § 1) przeyrzysta robota złotnicza. 2) przeyrzysta robota sznicerska. 3) żeby przeyzyste były rynsztunki, tedy ie hałunem pocierać i zawsze będą czyste; cyna przeyrzysta. 4) przeyrzyste gmachy, ulice. 5) przeyrzysty kamień; szkło iest przeyrzyste.

Przeyście, *n.* 1) das Uebergehen, Durchgehen. 2) Durchgang. 3) ein Paß, enger Weg. 4) Uebertritt, Uebergang zum Gegenpart. 1) l'allée d'un lieu à un autre; l'action de passer à pié. 2) le passage, lieu ou l'on passe. 3) pas, *m.* passage, *m.* défilé, *m.* 4) changement de parti, l'action de passer dans le parti opposé.

przeyście maiący, vid. Przechodzisty.

przeyście w mowie do inszey rzeczy. Uebergang in der Rede von einer Materie zur andern. transition, *f.* l'action de passer d'une matière à une autre.

Przez, *pr. Ac.* 1) durch. par, au travers de; à travers qu. ch.; par dedans de. § przez dom przeszedł; przez deskę przestrzelić; przez miasto przeiechać; przez świat słynie; przez Lipsk iechać do Drezna.

2) durch, über: zu Wasser, zu Lande 2c. in diesem Verstande wird statt przez oft der *Instrumentalis* gesetzet. par; par mer, par terre *&c. on trouve dans*

ce sens souvent l' Instrumental au lieu de cette préposition. § przez las, przez pole (lasem, polem) iechać; przez brod (brodem) iść, Wisłą, morzem, lądem przyiechał.
3) durch, während. par, pendant, durant. § przez dwie niedziele był w Warszawie; przez seym, przez iarmark tam mieszkać będę.
przez noc. die Nacht durch. de la nuit.
przez całą noc. die ganze Nacht durch. tout du long (tout le long) de la nuit.
przez cały czas. die ganze Zeit durch. tout du long du tems.
przez dzień, przez cały dzień. den ganzen Tag durch. tout de jour, tout le long du jour.
4) über, um. de deux — l'un.
przez dzień, co trzeci dzień. jeden dritten Tag, einen Tag um den andern. de deux jours l'un; à chaque troisième jour. § przez tydzień, przez rok (co trzeci tydzień, co trzeci rok) tu bywa.
5) durch, vermittelst, vermöge. par, par considération, moiennant, en vertu de. § przez list się z kim rozmawiać, przez ciebie to dostałem; prosiłem go przez cibie; trzymać wieś przez administracyą, przez arendę.
6) auf, ohngefähr. sur, environ, près, § przez milę od Krakowa.
7) über. par dessus. § ptak przez dom (nad domem) przeleciał.
Przezacny, *adj.* vortrefflich, hochansehnlich. très-renommé, très-célébre; magnifique; illustre. § przezacna familia.
Przezdrożny, *adj.* das quer über den Weg geht. qui traverse un chemin.
przezdrożne kamienie. Schreit-Steine im Pflaster, über den Koth zu schreiten. caniveaux, *plur. m.* grandes pierres dans un pavé par où passent les gens quand il fait fort crotté.
Przeżegnać, F. *przeżegnam, v. a. kogo.* segnen; ein Kreuz machen. benir, *v. a.* faire le signe de la croix à qu.
przeżegnać się. sich segnen. se crucifier.
Przeżegnanie, *n.* der Segen des Priesters. la bénédiction sacerdotale. § Przeżegnanie Papieskie, Biskupie, Kapłańskie.
Przezeń, przez niego, *conf.* On 3). durch ihn. par lui.
Przezgłownik, *m. g. a.* Bau-Stein, so durch die Breite der Mauer geht. pierre parpaigne, pierre de taille qui tient toute l'épaisseur d'un mur.
Przeziębiony, *n.* Verkältung, *f.* refroidissement, *m.*
Przeziębiony, *adj.* verkältet, *adj.* morfondu, *adj.*
Przeziębnąć, *F. przeziębnę, v. n.* sich verkälten. se morfondre, se refroidir. § przeziębłem, przeziąbłem na dworze.
Przezimować, F. *przezimuię.* überwintern. passer l'hiver.
Przezmiac, *m.* Schnell-Wage, Bolz-Wage. péson, *m.* balance à croc ou à crochet; statère; balance Romaine, Romaine, *f.* crochet, *m.*
Przezmianowy, *adj.* zur Schnell-Wage gehörig. de péson, de statère.
przezmianowa waga. das Gewicht an der Schnell-Wage. le contre-poids de péson.
Przeznaczam, *v. m.* F. *przeznaczę.* 1) anzeigen, zuvor andeuten, vorbedeuten. 2) verordnen, verzeichnen, bestimmen. 3) von Gott: prädestiniren, zuvor bestimmen. 4) ein Register über ein Buch machen, die besten Materien in ein Register tragen. 1) présager, prédire; marquer l'avenir; porter présage; faire connoître par avance ce qui doit arriver. 2) ordonner, prescrire, régler. 3) *en parlant de Dieu:* destiner, prédestiner pour; ordonner auparavant; choisir de toute éternité. 4) faire une liste, une table de toutes les matières principales d'un livre. § 1) co dobrą pogodę przeznacza. 2) przeznaczyłem mu codzienne sprawy. 3) przeznaczył (przeyrzał) go Bog do tego. 4) przeznaczyć nayprzednieysze kśiążki materye.
Bog go do nieba przeznaczył. Gott hat ihn zur Seligkeit versehen, erwählet. Dieu l'a prédestiné pour être sauvé.
Przeznaczenie, *n.* 1) Andeutung, Anzeichen. 2) Register, Verzeichniß. 3) die göttliche Vorherbestimmung; die Prädestination. 1) présage, *m.* augure, *m.* un signe d'une chose à venir. 2) table, liste; régître, *m.* 3) la prédestination, la prévision divine. § 1) przeznaczeniem śmierci iego i to było. 2) przeznaczenie rzeczy przednieyszych w tey kśiążce. 3) przeznaczenie (przeyrzenie) Boskie do czego.
przeznaczenie, przeyrzenie Boskie do nieba. Gnaden-Wahl, göttliche Vorsehung zur Seligkeit. la prédestination; choix pour être sauvé que Dieu a fait de toute éternité.
Przeznaczony, *adj.* 1) zuvor angedeutet. 2) bestimmet. 3) von Gott bestimmet, prädestiniret. 1) prédit, présagé. 2) déterminé, destiné à. 3) prédestiné de Dieu.
przeznaczony do nieca. ein Auserwählter; erwählet zur Seligkeit. prédestiné, élu, qui

qui est choisi de Dieu pour la beatitude éternelle.

przeznaczony do piekła. ein Verworfener, ein Verdammeter. un reprouvé.

Przeznanie, *n.* die Vorerkenntniß, das Vorherwissen. connoissance anticipée; connoissance de ce qui aviendra.

Przezornie, *adv.* vorsichtlich. avec prévoyance.

Przezorność, *f.* Vorsorge, Vorsicht. prévoyance, *f.*

Przezorny, *adj.* vorsichtig, vorsorglich. prévoyant, *adj.* qui a de la prévoyance.

Przezroczystość, *f.* Durchsichtigkeit. transparence, *f.*

Przezroczysty, *adj.* 1) durchsichtig, klar. 2) hell, blank, darinnen man sich spiegeln kann. 1) diaphane, *adj.* transparent, cristalin. 2) clair, net & poli, où l'on se peut miter. § 1) dyament iest przezroczysty; woda przezroczysta. 2) rynsztunek polerowany i przezroczysty.

Przezroczysty, *adj.* was ein Jahr ums andere geschieht. qui se fait, qui arrive de deux ans l'un.

Przeżuwać, *v. m. F. przeżuię.* wiederkauen, als ein Ochse. rumier, *v. a.* remâcher, ronger comme un boeuf. § przeżuwa, zucha woł; przeżuwaiące bydło.

przeżuwać dziecięciu. einem Kinde die Speise vorkauen. mâcher la nourriture pour un enfant; faire le bec à l'enfant.

Przeżuwacz, *m.* 1) Wiederkauer. 2) Mewer, Käuer, Käu-brassen, ein See-Fisch, der wiederkauet. 1) celui qui rumine, qui remâche. 2) scarre, *m.* scarricot, *m.* un poisson qui rumine.

Przeżuwanie, *n.* die Wiederkäuung. l'action de ruminer, de remâcher comme sont les boeufs.

Przezuwam, *v. m. F. przezuię;* przezuwać się. anderes Geschuhe oder ein anderes Kleid anziehen. changer d'habit ou de chaussure; s'habiller, se chausser autrement. § przezuy ten trzewik, obow; przezuł szatę; przezuł się w insze szaty, w insze boty.

Przezwać, *vid.* Przezywam.

Przezwany, *adj.* genannt, zubenamet. surnommé, appellé, nommé.

Przezwisko, *n.* 1) Zuname; Geschlechts-Name. *2) Name, Benennung einer jeden Sache. 3) Zuname, Eckel-Name. 1) surnom, *m.* nom ajouté au nom propre; nom de la famille, de la parenté. 2) nom, *m.* mot qui sert à nommer chaque chose. 3) villain surnom, sobriquet qu'on donne à une personne pour s'en moquer. § 1) autorow imionami i przezwiskami wyliczyć trzeba; przezwisko człeka każdego do własnego przydane; przezwisko toż mam z nim; tegoż iest przewiska. *2) przezwisko (nazwisko) iakieykolwiek rzeczy; przezwiska miast, drzew, zioł. 3) przezwisko uszczypliwe.

przezwiskiem. mit den Zunamen. avec le surnom. § Piotr przewiskiem Olgierdowicz.

Przezwiciężam, *v. a. vid.* Przewyciężam.

Przeżyć, *F. przeżyię.* 1) überleben. 2) überleben, erleben ein gewisses Jahr seines Alters. 3) leben bis an; erreichen, erleben den Abend, den Morgen. 4) in seinem Leben etwas brauchen. 1) survivre qu. ou à qu.; vivre d'avantage qu'un autre. 2) passer quelque année de son âge. 3) atteindre l'âge de; vivre jusqu'au matin; jusqu'au soir. 4) consumer, en avoir assez durant sa vie. § 1) ta cnota wieki przeżyie; oyciec syna przeżył. 2) przeżywszy lat osmdziesiąt umarł. 3) przeżyie do iutra, do wieczora, do sta lat. 4) masz tak wiele szat, tak wiele pieniędzy, że ich nie przeżyiesz; nie strawisz pokiś żyw; przeżył swoię maiętność a dziedzicom długi zostawił.

Przezysk, *m.* przepadek prawny. Gewinn, Nutzen von einem gewonnenen Proceß. gain ou lucre, *m.* qu'on remporte pour avoir gagné un procès. § ten co prawo wygrał, przezysk sądowy otrzymawa; preskrypcya nie idzie o rany, any w przezyskach; przezyski na grunt krolewski się ściągać nie maią.

Przezyskuię co na kim. einem etwas abproceßiren; durch Processe etwas abgewinnen. gagner, remporter, obtenir qu. ch. par un procès.

Przezywam, *v. m. F. przezwę.* 1) nennen, benennen. 2) einen zubenamen; einem einen Eckel-Namen geben. 3) anders nennen, einen andern Namen geben. 1) nommer, appeller. 2) surnommer, donner un sobriquet, un surnom à qu. 3) changer de nom; apeller autrement; donner un autre nom à. § *1) przezywam (nazywam) tę rzecz dobrą. 2) przezwę go skapigroszem, liczykrupą. 3) kray ten zwano Azyą, potym Anatolia przezwano.

Przezżak, *m.* ein Halbgelehrter. un demi-savant.

Przmiel, *vid.* Trzmiel.

Przod, *m.* 1) die vordersten Reihen. 2) Vorzug, Vortritt. 1) le devant, les prémiers

miers rangs, les prémiers files. 2) rang, préférence, pcs. § 1) w przedzie będą szli Duchowni.

nikomu przodu (w przod) nie daie. er läßt keinem einem Vorzug; er machet jedem den Vorzug streitig. il ne donne à personne la préférence, il ne cède à personne.

w przod, naprzod, zierwey. zuerst, erstlich. auparavant, prémièrement. § w przod dokończę, a potym poydę.

w przod niż, wprzod nim. ehedann, bevor, eher als. avant que.

w przod odpowiada niż go pytaią. er antwortet eher, denn er gefragt wird. il répond avant que d'être interrogé.

w przod, przodem iść. iechać, voran gehen. précéder, dévancer, gagner, prendre le devant.

chłopcze poydź przodem. Junge gehe voran. petit, garçon marche devant.

w przod wszedł. er gieng zuerst herein. il entra le prémir.

w przod co czynić. etwas voran thun. faire qu. ch. par avance, auparavant.

w przod tańcować. voran tanzen. danser devant; mener le branle.

przodem. zum voraus. par avance.

przodem zapłacić. voraus bezahlen. avancer, payer par avance.

z przodu. von vorne. par devant. § z przodu i z tyłu na niego uderzyli.

Przodek, *m. g. przodku* 1) das Vordertheil einer Sache. 2) Vorzug, *m.* vornehmste Stelle. 3) ein Vorfahr im Amte. 4) erster Vorfahr, Stifter eines Geschlechtes. 1) le devant, la partie antérieure d'une chose. 2) rang, *m.* préférence, avantage, *m.* primauté, prééminence, prérogative. 3) devancier, *m.* celui qui en a précédé un autre en quelque charge. 4) auteur d'une maison. § 1) przodek domu, przodek głowy; nosa przodek albo koniec. 2) ten autor przodek ma miedzy wszystkiemi; rzucić los o przodek; przypadł przodek iemu. 3) przodek iego w urzędzie. 4) przodek to moy, wasz.

przodkowie, s. pl. 1) die Vorfahren, von welchem wir abstammen. 2) Vorfahren, so vor uns gelebet haben. 1) les ancètres, les majeurs de qui nous déscendons. 2) les ancêtres, les gens qui ont vecu avant nous. § 1) przodkow sławnych zły potomek szpoci, *prov.* przodkow rodu swoiego zapomniał.

Przodek wodki, gorzałki. der stärkeste Brandwein, Spiritus. l'esprit d'eau de vie.

przodek koński. Vordertheil eines Pferdes. train de devant d'un cheval.

przodkiem, adv. voran. devant. § kawalerowie szli przodkiem a potym insi dworzanie.

z przodku. 1) von vorn, vom Anfange, vom Ursprunge an. 2) zuerst, anfänglich. 1) des (depuis) le commencement. 2) au commencement. § 1) z przodku poczynać, prowadzić rzecz. 2) wino z przodku słodkie a potym cierpkie.

na przodku, 1) vorn, voran. 2) am vornehmsten Orte. 1) devant; sur le devant. 2) par dessus les autres; avant les autres; à la prémière place; au haut bout. § 1) na przodku stał regiment pieszy; na przodku leży, przybito; na prodku karety siedział. 2) na przodku u stołu siedział, stoiał.

Przodkowanie, *n.* Vorzug, *m.* Vorgang vor andern. primauté, *f.* supériorité, prééminence.

żadnego w tym niemasz przedkowania, darinnen ist kein Vorzug. il n'y a en cela aucune primauté.

chcenie przedkowania. Bestrebung um den Vorzug. desir de l'emporter, d'avoir le dessus sur les autres.

Przodkowy, *adj.* na przodku leżący, przedni. das vorn ist; vorder. de devant; place devant.

Przodkuię. 1) voran gehen. 2) den Vorzug haben; einen übertreffen. 1) marcher devant; précéder. 2) précéder, surpasser qu. en; exceller par dessus; être plus excellent. § 1) przodkny Was Pan. 2) przodkować czym; miedzy wszystkiemi rycerzami przodkuiesz.

przodkuiący przed kim. vorzüglich, der den Vorzug hat. prééminent; qui a la préférence sur.

Przosna, *m.* herb. Wappenk. gehender Löwe an drey Thürmen, aus der Krone steigen fünf Strauß-Federn. *Blason:* un lion rampant tout contre trois tours; cinq plumes de paon s'élèvent de la couronne.

Przy, *pr. Loc.* 1) bey, neben, neben an. près de, proche de, auprès de, contre qu. ch. § przy krolu stoi, siedzi przy moim domu mieszka; przy rzece oboz położył.

2) dicht an oder bey etwas. tout proche de; tout contre qu. ch. § przy korzeniu, przy samym korzeniu drzewko urzniy.

przy samym końcu. ganz gegen das Ende. tout vers (à) la fin.

przy ziemi. dicht an der Erde. tout contre

le sol; tout contre terre; rez terre; à chaussé de rez.
już przy sobie; iedno przy drugim. nahe, dicht an einander. près à près.
przybiy deski iedną przy drugiey. schlage die Bretter dicht an einander. attachez les planches près à près, les unes auprès des autres.
3) bey; in Beysenn, in Gegenwart. vis à vis de qu.; en présence de qu. § przy krolu to mowił; przy marze się to działo.
bydź przy czym. bey etwas seyn. être présent à qu. ch.
iest przy stole. er ist bey der Tafel. il est à la table.
przy świecy się uczy. er studieret bey Licht. il étudie à la chandelle.
iest przy dworze, przy woysku. er ist bey Hofe, bey der Armee. il est à la cour, à l'armée.
przy kuflu, przy winie ryzerz. beym Weine ist er ein Held. c'est un héros au travers du vin.
4) bey, zur Zeit. pendant, durant qu. ch, § pełniono przy hucznym dział strzelaniu; przy obiedzie, przy koronacyi to było.
5) bey. dans, en faisant qu. ch.
przy robocie śpiewa, piie. er singt, er trinkt bey der Arbeit. il chante, il boit dans le travail (en travaillant).
6) bey, in. en, dans.
przy dobrym iest zdrowiu. er ist bey guter Gesundheit. il est en bonne santé.
iest przy pieniądzach. er ist bey Geld. il est en argent.
iest przy rozumie, przy myślach. er ist bey Verstand, bey Sinnen. il est dans son bon sens.
przy robocie go znalazłem. ich fand ihn bey der Arbeit. je l'ai trouvé au travail.
7) bey; nach einem musikalischen Instrument. au, à, au son de quelque instrument de musique.
przy skrzypcach, przy muzyce tańcować. nach der Violine, nach der Musik tanzen. danser au violon, à la musique. § przy hoboiach skakać.
8) bey. chez.
księgi są przy (u) mnie. die Bücher sind bey mir. les livres sont chez moi.
przy sobie co mieć. etwas bey sich haben. avoir qu. ch. sur soi. § ma pieniądze przy sobie.
przy mnie to będzie. 1) das bleibt bey mir; ich werde es niemanden sagen. 2) das soll bey mir bleiben, nämlich in meiner Verwahrung. 1) le garderai en moi. 2) cela demeurera chez moi.

* * *

[*Przy* vor einem *Positivo* oder *Comparativo* verkleinert solches und bedeutet: ein wenig. *cette préposition* przy *jointe à un positif ou à un comparatif en diminue un peu la signification, & se traduit par* un peu.
przyskępszy. ein wenig zu geizig. un peu avare.]
Przy, pr. insl. diese *Praeposition* theilet den *Verbis* folgende Bedeutungen mit. *cette préposition donne aux verbes les significations suivantes*:
1) zu. à.
przysądzić. zusprechen durch ein Urtheil. adjuger à qu.
przypuszczać. zulassen. ajoute, *v. a.*
2) an, zu, darzu. à; une action d'ajoûter.
przydać. zugeben. ajouter, *v. a.*
przyszyć. annähen. apjécer, coudre à qu. chose.
przybudować. anbauen. ajoûter un bâtiment.
5) herzu, herbey, zu, eine Annäherung. à, vers une action d'approcher.
przybiec. herzulaufen. accourir.
przyskoczyć. herzuspringen. sauter vers, à.
przybliżyć. annähern. approcher, qu. ch.
4) nahe bey, dicht an etwas. tout contre, tout proche de.
przyciąć. dicht an etwas abhauen. couper tout contre qu. ch.
5) ziemlich. assez.
przydusić. ziemlich dämpfen. supprimer assez. § przydusić.
*Przybarzam, Przybarzony, *vid.* Przybarszczam.
Przybeczeć czego, czemu, F. *przybeczę*, *vulg.* etwas büßen, mit seiner Haut bezahlen. porter la peine; payer de sa peau. § przybeczysz temu.
Przybicie, *n.* 1) das Anschlagen, Annageln. 2) Anschlag; Sache, so angeschlagen ist. 1) l'action d'attacher avec des cloux. 2) une affiche; ce qu'on a affiché.
Przebiegam, F. *przebiegnę, przepieżę.* herzulaufen. accourir, venir très-promtement à. § przybiegł do mnie; przybiegli krewni na ratunek.
Przybieganie, *n.* przybieżenie, *n.* das Herzulaufen. l'action d'accourir, de concourir; concours.
Przybieram, *v. m.* F. *przybiorę, kogo do czego.* 1) noch dazu nehmen. 2) putzen, 3) wählen, erwählen. 4) einen bessern oder dergleichen finden, antreffen. 5) versehen, versorgen. 6) wachsen, zunehmen. 1) prendre encore, prendre plus de. 2) embellir, parer, ajuster. 3) choisir, élire.

élire. 4) trouver, rencontrer quelqu'un qui ſoit ſemblable ou meilleur. 5) pourvoir, fournir, garnir de. 6) croître, s'augmenter, s'accroître. § 1) ieſzcze ſobie trzech ludzi przybrać muſzę. 2) przybrać pokoie. 3) przybieray oſtrożnie przyiaciela; przybrał ſobie małżonkę; przybrał ſobie za małżonkę ſioſtrę twoię. 4) rownego, uczeńſzego, cnotliwſzego mu nie przybierzeſz. 5) przybrać okręt w liny, fottecę w żywność. 6) Wisła przybrała; potęga iego co dzień przybiera, dzień, noc co dzień teraz przybiera.

przybrać konya. ein Pferd anſchirren; das Pferde-Zeug auflegen. harnacher un cheval.

przybrać ſię w co. ſich verſorgen, ſich verſehen mit etwas. ſe pourvoir, ſe fournir de qu. ch. § przybrał ſię w oręże.

przybrać ſię do oręża. zu den Waffen greifen. prendre les armes.

Przybiiam, *v. m. F. przybiię.* anſchlagen. clouer, afficher, attacher avec des cloux. § przybić herb na przodku nawy; przybić deſkę, kartę do ściany.

przybić; przybić ſię do lądu. anländen. mouiller au rivage, terrir, *v. n.* aborder un vaiſſeau; arriver au bord, prendre terre dans un pays. § przybił ſię okręt do portu.

przybiiać do okrętu. an ein Schiff legen. joindre un vaiſſeau pour entrer dedans.

Przybiianie, *n.* das Anſchlagen. l'action d'attacher avec des cloux.

przybiianie do brzegu. das Anländen, die Anländung. abord, *m.* deſcente, *f.* débarquement.

Przybity, *adj.* 1) angeſchlagen, angenagelt. 2) angeländet. 1) cloué, attaché avec des cloux, affiché. 2) abordé, arrivé au bord.

Przybłąkać ſię, F. *przybłąkam ſię.* auf einen Irrweg wohin kommen. venir en quelque lieu s'étant égaré.

Przybliżam co do czego, *v. m.* F. *przybliżę.* nähern. approcher de qu. ch.; mettre proche de.

przybliżyć ſię. ſich nähern. s'approcher, approcher, ſe rapprocher de; avancer.

Przybliżanie, *n.* przybliżenie, *n.* Annäherung, *f.* approche, *f.* rapproche, *f.* rapprohement, *m.*

Przybliżony, *adj.* genähert. approché, rapproché.

Przyboleć czego, od czego, F. *przyboleię.* etwas büßen, mit der Haut bezahlen. payer, *v. a.* payer de ſa peau; porter la peine. § przyboleieſz życia rozwiozłego.

Przybrany. *adj.* 1) angeputzt. 2) gewählet, dazu genommen. 1) paré, orné, embelli de qu. ch. 2) choiſi, élû à. § 1) pokoie w bogate przybrane obicia. 2) przyiaciel przybrany.

przybrany w oręże. der mit Waffen verſehen iſt. qui eſt équipé d'armes; armé.

koń przybrany, ſtroyny. geputztes Pferd. cheval harpaché.

klucz przybrany. ein Nachſchlüſſel, Haupt-Schlüſſel. paſſe par tout; une clé qui ouvre pluſieurs ſerrures.

Przybudować co do czego, F. *przybuduię.* dazu bauen. bâtir tout contre, tout auprès; ajoûter un bâtiment.

przybudować wzgorę. höher bauen. élever plus haut un bâtiment.

Przybudowany, *adj.* zugebauet. bâti tout auprès.

Przybycie, *n.* Ankunft, *f.* 2) Anländung. 1) venue, *f.* arrivée, *f.* 2) abord d'un vaiſſeau.

Przybycień, *g. przybytnia,* przybywaiący zkąd inąd; prybyły. 1) ein Ankömmling. 2) überkompleter Soldat. 1) un nouveau-venu; un étranger. 2) un ſoldat ſurnuméraire.

przybycień, m.) przybyły mieſiąc. Schalt-
Przybyſz, *g. a.*) Monat. mois intercalair, *m.* emboliſme, *m.*

przybyſza włożenie, wſtawienie. Einſchaltung eines Tages. intercalation, *f.*

przybyſz wkładać, wſtawiać. einen Tag einſchalten. intercaler un jour; faire l'intercalatio d'un jour.

Przybyły, *adj.* angekommen. arrivé, rendu, revenu. § woyſka przyſłe.

*dzień przyybby, dzień preſtępny. ein Schalt-Tag. un bix-ſexte; jour intercalaire, *m.* § dla nia przybyłego rok ſię naczywa drzeſtępny.

Przywyſzowy, *adj.* den Schalt Monat betreffend. intercalaire, *adj. c.* emboliſmique, *adj. c.* § mieſiąc przybyſzowy.

*rok przybyſzowy; rok przeſtępny. ein Schalt-Jahr. un an biſſextil.

Przybytek, *m. g. u.* 1) Zuwachs, *m.* 2) in geiſtlichen Schriften: die Hütte des Stifts, Hütte, Wohnung des Herrn. 1) accroiſſement, *m.* 2) *terme de dévotion:* les tabernacles éternels; un tabernacle; la maiſon de Dieu. § 1) uſta powinne bydź z przybytkiem prawdy; z przybytkiem co raz dnie większego. 2) mieſzkać w przybytku Bożym; Bog rugowany ze ſwoich przybytkow; w świętym (Pańſkim) przybytku mieſzkać pragnę.

Przybytny, *adj.* *vid.* Przydatny.

**przybytny*, *przestępny rok.* ein Schalt-Jahr. une année bissextile.

Przybywam, *v. n.* F. *przybędę.* anlangen, ankommen. arriver en un lieu. § przybywszy do Warszawy pisałem.

przybywa czego. zunehmen, wachsen, sich vermehren. s'accroître, s'augmenter. § przybyło ksiąg.

Przybywani, *n.* 1) das Ankommen. 2) das Zunehmen; der Anwachs. 1) le tems de l'arrivée; l'action d'arriver. 2) augmentation, *f.* accroissement.

Przychęcam, F. *przychęcę*, *v. m.* anlocken, ankirren. attraire, *v. a.* attirer par quelque apas.

przychęcaiący, *adj.* anlockend. attrayant.

Przychęcenie, *n.* Anlockung, *f.* Lock-Speise. l'action d'attraire; attraits, *plur.* apas; alèchement. § na przychęcenie ludzi prostych.

Przychęcony, *adj.* angelocket. attrayé, attiré, gagné agréablement.

Przychera, *m.* *vid.* Przechera.

Przychłodnieyszy, *adj. compar.* etwas kühle. un peu frais.

Przychmurnieyszy, *adj.* ein wenig trübe, ein wenig dunkel. un peu obscur, un peu couvert.

*Przychod, *m.* dochod. Einkünfte, *f. pl.* Einnahme. revenu, *m.* rente, *f.* § przychod z tego wydatkom nie wyrowna.

Przychodniowy, *adj.* 2) fremd, der angekommen ist 2) Heilk. fremd, das nicht zum Körper gehöret. 1) forain, *adj.* étranger. 2) *Médec.* étranger, *adj.* accessoire, *adj.* qui vient au corps par surcroît.

Przychodzę, *v. n.* F. *przyydę.* 1) kommen zu Fuß zu einem oder an einen Ort. 2) zu etwas kommen, gelangen. 3) Gefahr laufen um etwas zu kommen. 4) fallen, gerathen in Unglück. 5) auf einen kommen, fallen als eine Erbschaft. 6) kommen vor einem, einem zu Ohren. 7) für einen seyn, einem zukommen, gehören. 8) einem zukommen; eines Schuldigkeit seyn; genöhtiget, verbunden seyn etwas zu thun. 9) einem nutzen. 10) einem kosten, kommen, zustehen kommen. 11) es zu etwas kommen, als zu Schlägen. 12) noch — müssen; es mit einem dahin, dazu kommen, daß er — muß. 1) venir à pié, aller à qu.; en quelque endroit. 2) venir, parvenir à; obtenir qu. ch. 2) courir risque, être en peril de perdre qu. ch. 4) tomber dans quelque malheur. 5) échoir, passer, venir, être dévolu à qu. 6) revenir à qu.; frapper les oreilles de qu. 7) revenir, appartenir à qu.; être pour qu. 8) falloir à qu.; être obligé, se trouver obligé de. 9) servir; être utile, être profitable à qu. 10) revenir à une somme; monter, coûter. 11) en venir comme aux mains; se tourner en: se terminer à. 12) être reduit à. § 1) przyszedł do ciebie po pieniądze; przyszedł z miasta do mnie z tą wiadomością; przyydź do Pana. 2) przyszedł do bogactw, do honorow. 3) przychodzi o niesławę, o zdrowie; przychodzi w niebezpieczeństwo sławy, zdrowia. 4) przyszedł do niesławy, do nieszczęscia, do ubostwa, do nędze; przyyść o usterk. 5) przyszły te dobra po śmierci iego do domu tego. 6) przyszła ta sprawa do krola. 7) przychodzą mi tysiąc złotych z teymaiętności, z tego urzędu; przychodzi mi talar od ciebie. 8) przychodzi mi pisać do Was Pana; przyszło mu prosić nieprzyiaciela swoiego; przychodzi mi dać mu talar. 9) co ci przyydzie z tego płaczu, z tey pracy, z handlu? 10) przychodzą mi te szaty sto talernow; przyszło mi to drogo, tacno. 11) do guzow przyydzie; przyszło do rozruchu, do woyny. 12) przyydzie mu żebrać, uciekać.

przychodzi talar na osobę. es kömmt ein Thaler auf eine Person. il fait un écu par tête, par personne.

przyszła muzyka do mała, do niewielu, przy niewielu się została. die Musik ist bey wenigem gebliegen, wird von wenigen getrieben. la musique est reduite à peu de gens qui l'apprennent; peu de gens s'appliquent à la musique.

przyyść w wzgardę, w pośmiech. in Verachtung, ins Gelächter kommen. tomber dans le mépris; s'exposer au mépris, à la risée.

morze przychodzi. die See läuft an la mer monte. § morze przychodzy i odchodzi.

koley na ciebie przychodzi. die Reihe kömmt an dich, trifft dich. à vous la bâle, le de.

przychodzić ksobie, ku sobie, do sobie. 1) zu sich kommen, sich besinnen. 2) sich erholen, zu sich kommen, sich bessern, von Sachen. 1) revenir à soi, reprendre ses sens; se rassurer, se recolliger, se reoresser. 2) revenir; se rétablir, se corriger, venir en son prémier état, *en parlant des choses.* § 1) przyszedł ksobie po boiaźni, po spaniu. 3) wino ksobie przyszło; drzewko to ksobie przychodzy,

zgięta

zgięta głownia do siebie przychodzi. eine gebogene Klinge wird wieder gerade. une lame forcée se redresse.

przychodzić kſobie po chorobie; przyyść ku siłom; wzmagać się po chorobie. sich nach einer Krankheit erholen. revenir d'une maladie; réprendre ses forces; se ravoir.

powoli kſobie przychodzi. er erholet sich nach und nach wieder. il revient peu à peu.

przyyść ku swemu. seinem Schaden beykommen, sich wegen eines Schadens erholen. se dédommager; se remettre d'une perte.

przyyść do rozumu. 1) zu Verstande kommen. 2) in die verständigen Jahre treten. 1) se remettre, se reconnoître; revenir de son égarement. 2) atteindre l'âge de discretion.

przyszło mi na pomięć, na myśl. ich bin auf die Gedanken gerathen. il m'est venu dans l'esprit, il m'est tombé dans la pensée.

przyyść do rąk czyich; wpaść w ręce czyie. einem in die Hände, in eines Gewalt fallen. tomber entre les mains de qu. § przyszedł do rąk nieprzyiaciela swoiego.

przyyść na ręce czyie. eines Aufsicht anvertrauet werden. être confié, être abandonné aux soins, à la conduite de qu.

gdyby zaś przyszło. wenn es aber geschehen sollte. mais s'il arrive.

przyyść o utratę czego. kommen um etwas; Schaden an etwas, den Verlust einer Sache leiden. perdre qu. ch.; être privé, être dépouillé de qu. ch. § przyszedł o prętką utratę zdrowia, majęmości, sławy.

coby mi z tego przyszło. was hätte ich davon. que me reviendroit-il.

Przychodzenie, *n.* das Ankommen zu Fuß. l'action de marcher, de venir d'un lieu à pié.

przychodzenie morskie. die Fluth, der Anlauf des Meeres. la flux de la mer. § przychodzenie morskie przez sześć godzin zwykło bywać.

Przychodzień, *m. g. przychodnia.* ein Ankömmling. un étranger qui arrive; un nouveau venu.

Przychorszy, *adj.* ein wenig krank. un peu malade.

Przychowek, *m. g. u.* 1) junges Zucht-Vieh; neuer Anwachs, Zuwachs. 2) Schafe in der Heerde, die dem Schäfer gehören. 1) renaissance, *f.* nourri de bétail, *m.* 2) l'acquis du berger; les brebis dans le troupeau qui appartient au berger.

Przychudszy, *adj.* ein wenig mager. un peu maigre.

Przychylam, przychylać, *v. m. F. przychylę, przychylić.* 1) beugen gegen etwas. 2) *fig.* beugen, lenken. 1) incliner, *v. n. & n.* pancher vers qu. ch. 2) porter, tourner, disposer qu. à. § 1) przychyl tey gałęzi ku mnie. 2) przychylać kogo do czego.

przychylać się. Gerichtsw. sich nach etwas richten, bequemen. *palais:* s'accommoder à. § przychylaiąc się do tey konstitucyi, do woli twoiey.

Przychylność, *f.* Neigung, Zuneigung, inclination, *f.* pente à, *f.*

Przychylny, *adj.* geneiget. enclin à qu. ch.

Przyciągam, przyciągać, *v. m. F. przyciągnę, przyciągnąć.* 1) anziehen, zu sich ziehen. 2) einen gewinnen, an sich ziehen. 1) attirer, *v. a.* tirer à soi. 2) attirer, gagner qu. § 1) magnes żelazo przyciąga, przyciągniy czołu do brzegu. 2) przyciągnąć kogo do swoiey fakcyi.

przyciągnąć z woyskim. mit einer Armee ankommen. arriver avec une armée.

Przyciąganie, *n.* przyciągnienie, *n.* die Anziehung. attraction, *f.* qui attire.

Przyciemny, *adj.* ein wenig zu dunkel. un peu obscur.

Przycieńszy, *adj.* ein wenig dünn. un peu mince; un peu menu.

Przycierpieć, F. *przycierpię, v. n.* ein wenig leiden, souffrir un peu.

Przycieram, przycierać, *v. m. F. przytrę, przytrzeć.* 1) wund reiben. 2) bändigen, zähmen. 1) écorcher un peu; blesser un peu en frottant. 2) brider, domter, refréner, reprimer. § 1) aby koń nie wyprzedzał i drugiego nie przytarł. 2) przytrzeć komu rogow; przytarł sił iego; dużo tey ogromney przytarł potęgi.

Przycieś, *f.* Podwalina. Unterzug, Unterlage eines hölzernen Gebäudes. la semelle d'un bâtiment de bois.

Przyciosſka, *f.* przyczosſka, *f.* kleine Unter-Schwelle. petite semelle, *f.*

Przycieśnieyszy, *adj.* etwas enge. un peu serré, une peu étroit.

Przycięty, *adj.* przy czym. dicht an etwas abhauen. coupé tout contre qu. ch. § przy drzewie ucięta gałąź.

Przycięższy, *adj.* etwas schwer. un peu pésant; un peu lourd.

Przycinam, *v. m. F. przytnę.* 1) dicht an etwas abhauen. 2) sticheln auf einen. 3) dämpfen.

dämpfen, hämmen, bändigen. 1) couper tout contre. 2) pincer qu.; donner un coup de langue, de bec à qu. 3) domter, refréner, arrêter. § 1) przytniy, (utniy) gałąź przy pniaku. 2) przycina na sioſtrę (sioſtrze). 3) przyciąć chorobę; nieprzyiacielſkiey przyciął siły.

przyciąć komu piorek, ſkrzydełek. einem die Flügel beſchneiden. rogner les ailes, les ongles à qu.

Przyciſkam, *v. m.* F. *przyciſnę.* 1) andrücken, 2) drücken, verfolgen. 1) comprimer, preſſer, ſerrer contre. 2) preſſer, pouſſer, opprimer, pourſuivre qu. § 1) przyciśniy plaſtr do rany. 2) przyciſkać kogo o co.

choroba go do łóżka przyciſnęła. er liegt krank darnieder. la maladie le fait garder de lit; il eſt tombé malade.

przyciſkać ſię do ziemi. ſich an die Erde drücken. ſe motter, raſer, ſe blotir, ſe tapir contre terre.

Przyciſkanie, *n.* }
Przyciśnienie, *n.* } 1) Andrückung. 2) Bedrängniß, Verfolgung. 1) compreſſion, preſſement, l'action, de preſſer, de ſerrer. 2) oppreſſion, pourſuite. § 1) ſinośé przyciśnieniem uczyniona. 2) na przyciśnienie niewinności moiey.

Przyciśniony. *adj.* 1) angedrucket. 2) bedrängt, verfolget. 1) preſſé. 2) opprimé, pouſſé.

przyciśniony do łoża. bettlägerig. qui garde le lit. § dla ciężkiey choroby przez niemały czas do łoża przyciśniony będąc.

Przyćmić co, F. *przyćmię, v. a.* etwas verdunkeln. obſcurcir un peu.

Przyćmiony, *adj.* etwas verdunkelt. un peu obſcurci.

***przyćmiony dom umbrą (cienią) śmiertelną.* ein Haus in tiefer Trauer. une maiſon qui eſt en deuil.

Przyczepka, *f.* Seiten-Fleck an alten Schuhen. dreſſe, *f.* bout qu'on met à de vieux ſouliers.

przyczepka do podeſzwy. Fleck am Rande der Sohlen. hauſſe, *f.*

Przyczepnąć, *F. przyczepnę, v. n.* niederkauern, niederducken, als wenn man ſeine Nothdurft verrichtet. s'accroupir comme pour faire ſes néceſſités.

Przyczernieyſzy, *adj.* ein wenig ſchwarz; ſchwärzlich. noirâtre, *adj.* un peu noir.

Przyczołek, *m. g. przyczołka.* 1) Vorgiebel eines Hauſes. 2) Kriegsb. die Face, die Geſichts-Linie am Bollwerke. 1) le frontiſpice. 2) *Fortif.* la face d'un baſtion. § 1) przyczołek domoſtwa malowany. 2) przyczołek lewy, prawy.

Przyczołgiwam ſie, *F. przyczołgam ſię przyczołgnę ſię).* 1) herbey kriechen. 2) ſich in Demuth nähern. 1) ramper, ſe trainer ſur le ventre à un lieu. 2) ramper à, s'approcher avec humilité de qu. § 1) gadzina ſię do tego ziela przyczołgnęła. 2) przyczołgiwam ſię do tronu twoiego, do nog twoich.

*Przyczę, *vid.* Przeczę.

Przyczyna, *f.* 1) Urſache, *f.* 2) Vorſprache, Vorbitte. 1) cauſe, *f.* raiſon, *f.* 2) interceſſion, *f.* prière qu'on fait en faveur de qu. § 1) tyś tego nieſzczęścia, zguby naſzey przyczyną; bez przyczyny gniewa ſię. 2) za moią to otrzymał przyczyną.

dla ſłuſzney przyczyny. aus billiger Urſache. par juſte cauſe; par bonne raiſon & juſte ſujet.

przyczyna Swiętych. Vorbitte der Heiligen. ſuffrages, *m. plur.* des Saints.

Przyczyńca, *m.* 1) Vorſprecher, Vorbitter. 2) Verurſacher, Werkzeug. 1) intercesſeur, *m.* qui prie, qui intercède pour un autre. 2) inſtrument, *m.* celui qui cauſe qu. ch. § 1) wysłuchał przyczyńcę za przewinionym. 2) on ieſt przyczyńcą zguby naſzey.

Przyczynek, *m.* 1) die Zugabe, Uebermaß. 4) Vergrößerung, Zuwachs, Vermehrung. 1) le par-deſſus; le ſurplus, ce qu'on donne au delà de la menſure. 2) aggrandiſſement, ſurcroît, augmentation. § siła chceſz przyczynku. 2) dla przyczynku ſubſtancyi ſwoiey.

Przyczyniacz, *m.* Przyczyniel. Vermehrer. qui augmente, qui étend une choſe.

Przyczyniam, *a. v. m. przyczynię.* dazu thun, vermehren. aggrandir, augmenter, *v. a.* ajoûter, *v. a.* § co przyczyniło iego powagi; rolą do roli przyczynił; odległość wielkości sławy przyczynia.

przyczyniċſię, przyczyniam ſię. 1) mitwirken. 2) vorbitten, eine Vorbitte einlegen. 1) coopérer; aider à faire, à agir. 2) intercéder, prier pour qu. § 1) przyczynił ſię słowem i uczynkiem do tozerwania (ku rozerwaniu) ſeymu. 2) przyczynił ſię za nim u krola.

Przyczynianie, *n.* przyczynienie *m.* czego. Vermehrung. augmentation, *f.* accroiſſement, agrandiſſement. § przyczynienie dochodow.

przyczynienio ſię, n. Vorbitte. interceſſion, *f.*

Przyczyniony, *adj.* vermehret. augmenté, *adj.*

Przy-

Przyczynka, *f.* eine kleine Ursache. petite raison, légère cause.

Przyczytuię, F. *przyczytam*, *v. a.* zuschreiben, beymessen, zurechnen. attribuer, imputer qu. ch. à qu. § głupstwu twoiemu to przyczytał; niełasce twoiey przyczytać muszę.

przyczytać komu za złe. einem vor übel halten, verübeln, übel auslegen. tourner à qu. une chose en mal; trouver à qu. mauvais; prendre à qu. en mauvaise part. § poczytał mu to za złe, że.

Przydaię, } *v. m.* F. *przydam*, *przydać.*
Przydawam, przydawać, }
1) zufügen, zugeben, zusetzen. 2) versetzen, mit etwas, dazu thun. 3) zugeben, zugesellen. 1) y mettre, y ajoûter; ajoûter à. 2) ajoûter, mettre ou mêler parmi. 3) accompagner qu. de qu.; commettre qu. à la garde; associer qu' avec qu. § 1) przydał ieszcze do tego frymarku zegarek. 2) przyday pieprzu do tey potrawy. 3) przydał synowi gubernatora, sługę.

przydać co w mowie nad potrzebę, nad prawdę. fälschlich hinzusetzen, wider die Wahrheit etwas beyfügen. ajoûter qu. ch. du sien à un rapport, y mêler des choses fausses.

przydać się. 1) nutzen zu etwas. 2) sich fügen, geschehen, sich zutragen. 1) servir, être bon à qu. ch. 2) arriver, avenir, se passer. § 1) gnuśny do niczego się nie przyda. 2) przydało się że; przydał się przypadek taki.

przydać tyle drugie. verdoppeln, zweyfältig vermehren. doubler qu. ch; mettre une fois autant.

*Przydalszem, *adv.* Opodal. etwas weit. un peu loin.

Przydalszy, *adj.* ein wenig entfernet. un peu éloigné.

Przydany, *adj.* zugefüget, zugegeben. ajoûté, y joint.

Przydawanie, *n.* przydanie, *n.* 1) die Zufügung, Beyfügung, das Zugeben. 2) Reschenk. die Addition. 1) l'action d'ajoûter, d'y joindre, d'y mettre; adjonction, *f.* 2) *Aritm.* l'addition. § 1) przydanie dobrego nauczyciela; przydanie korzeni do potrawy. przykładow do mowy.

przydanie patrona. Zufügung eines Sachwalters. adionction d'un Procureur.

Przydatek, *m. g. u.* 1) Zugabe im Messen. 2) Zugabe, Beyfuge in Schriften. 3) Gram. eine Praepositio inseparabilis, die zu einem Verbo gefüget wird. 1) bonne mesure; le par-dessus. 2) addition, supplement qu'on ajoûte a quelque ouvrage d'esprit. 3) *Gram.* une préposition inséparable; une préposition jointe à un verbe. § 1) przydaktu nie daię. 2) przydatki uczone. 3) *roz, wy, s,* są przydatki słowne.

przydatek do wagi; przydatek w ważeniu. die Zugabe, der Ausschlag im Wiegen. le surplus de poids.

przydatek do wagi dawaią. sie geben einen Ausschlag. ils donnent par dessus; ils donnent du poids.

przydatek w umowie, w kontrakcie; kondycya, dokład, zawieszona zmowa. beygefügte Bedingniß. une condition ajoûtée à un contract.

Przydatkowy, *adj.* } fremd, zufällig, dasjenige, was außerhalb
Przydatny, *adj.* }
herkommt; hinzugesetzet, hinzugethan. venu d'ailleurs; de dehors; extérieur, étranger, ajoûté, joint à.

Imię przydatne; Dodane. Sprachk. ein Adjectivum, ein Beywort. *Gram.* un adjectif.

przydatny. tüchtig, nützlich zu etwas. convenable, *adj. c.* propre, utile à qu. ch. § łakomy gdy umiera w ten czas nayprzydatnieyszy ludziom.

Przydeptać, F. *przydeptam*, *v. a. co.* auf eines Rock treten. marcher du pié sur l'habit de qu. § przydeptałeś mi podołek.

przydeptać trzewik. seinen Schuh hinten niedertreten. éculer son soulier.

Przydługi, *adj.* przydłuższy, *adj.* ein wenig lang. un peu long; longuet, *adj.*

Przydomek; *m. g. przydomka.* Abkunft, Neben Stamm, Sprosse einer Familie. branche d'une famille. § dom ten szlachecki na rożne się dzieli przydomki.

Przydrobić, F. *przydrobię.* dazu brocken, dazu krümeln. égruger; *v. a.* émier encore plus.

Przydrożny, *adj.* an der Straße gelegen. qui aboutit sur le chemin.

Przydrzeźniam, *vid.* Podrzeźniam.

Przyduszam, przyduszaś, F. *przyduszę*, *przydusić.* 1) eine siedende Sache dämpfen, damit sie nicht überlaufe. 2) dämpfen, ersticken, erdrücken, bändigen. 1) abbattre ce qui bout. 2) domter, étouffer, arrêter, refréner. § 1) przyduszać pokrywką, warzechą, aby nie wykipiało. 2) przyduszono wiele buntow pierwey nim w płomień wybuchnęły.

Przyduszenie, *n.* 1) das Dämpfen einer siedenden Sache. 2) Dämpfung, Unterdrückung. 1) l'action d'abbattre une chose liquide qui bout. 2) l'action de domter, d'arrêter.

Przydufzony, *adj.* gedämpft, unterdrückt. abbattu, arrêté, dompté. § ogień przydufzony; gniew przydufzoy.

Przydybać kogo na czym, *F. przydybam.* belauern, beschleichen. furprendre, attraper, rattraper, *v. a.*

Przydybany, *adj.* belauert, erschlichen, ertappet. furpris, attrapé, *adj.*

Przydymiam co, *v. m. F. przydymię.* eine Speise rauchicht machen. donner la fumée à une viande.

przydymić się. rauchicht werden; nach Rauch schmecken. sentir la fumée.

Przydziwnieyfzy, *adj.* etwas wunderlich. un peu étonnant.

przydziwnieyfza mi że. es kömmt mir sehr wunderlich vor, daß. cela me furprend, cela m'étonne que.

Przyfrant, *m.* ein gar zu schlauer Mensch. un matois très-fin; un renard très fin.

Przygadzam się, *F. przygodzę się.* 1) sich zufügen, geschehen. 2) dienen, sich schicken zu etwas. 1) arriver, aveindre, fe paffer. 2) fervir, être bon; convenir, être propre à qu. ch. § *1) przygodził się (trafił się) taki przypadek. 2) a przygodziż się też ta rzecz na to; każda rzecz na co się fwego czafu przygodzy.

w ten czas się przygodzi. alsdenn wird es dienlich seyn. alors il fera convenable il fera utile.

Przygana, *f.* Tadel, Vorwurf. blâme, *m.* tique. cenfure, reproche, *f.* § wielka to przygane na niego; naydą ludzie przyganę; nie znaydziefz mu (na niego) przygany; ta przygana ściąga się na mnie; bez przygany pochlebftwa rzekę.

Przyganiacz, *m.* Tadler. cenfur qui blâme, qui trouve à redire, qui reprend, qui cenfure; un critique.

Przyganiam, *v. m. F. przyganię, co komu.* tadeln. blâmer, reprocher, critiquer, reprendre, trouver à rendre. § drugiemu przygania a fam nie czyni, *prov.* łacniey przyganiać niż wyrazić, *prov.* przyganiał mu to, że fkrycie odiechał.

przyganiam, v. m. F. przygonię, przypędze. herbey jagen. chaffer vers qu. ou vers quelque lieu.

Przygannie, *adv.* z przygana. tadelhafter Weise. d'une manière blâmable.

Przyganny, *adj.* naganny, tadelhaft. blâmable qu'il faut blâmer.

Przygarnąć, F. *przygarnę, v. a.* zu sich oder an etwas strechen, scharren. rafler, affembler, amaffer, tirer, rafer à foi ou vers qu. ch. § przygarniy te pieniądze do fiebie; przygarniy do garka węgle.

Przygarść, *f.* } Gauf, *m.* beyde Hände voll, gehäufte Hände; so viel in beyde Hände gehet. jointée, *f.* la quantité qu'on peut tenir dans deux mains.
*Przygarśnie, *n.* }

Przyginam, ać, *v. m. F. przygnę, przygiąć* anbiegen. plier vers, courber vers.

Przyglądam czego, *v. m. F. przyglądać będę.* auf etwas Achtung geben; etwas abwarten, in Acht nehmen. regarder, vaquer, veiller, foigner à qu. ch.

Przygnanie, *n.* das Herzutreiben. l'action de chafier vers. § przygnanie bydła.

Przygoda, *f.* 1) Zufall, Begebenheit, Ausgang. 2) Nothfall, Noth. 1) accident, *m.* avanture, *f.* événement; cas fortuit. 2) cas de néceffité, l'avenir, referve. § 1) głupia wierzyć że po tey śmierci niemafz złey ani dobrey przygody; ratuy go przy takiey przygodzie; kto mądry cudzą się przygodą karze, *prov.* 2) mam zboża na przygodę; przygody naucza zgody, *prov.* kiedy są pieniądze, będzie przyiaciel w przygodzie, nie fzukaiąc go przed czafem.

na przygodę co fchować trzeba. man muß etwas auf den Nothfall verwahren. il faut referver qu. ch. pour l'avenir.

mieć co na przygodę. etwas auf den Nothfall haben. avoir qu. ch. de (en) réferve.

od przygody; dla przygody. 1) auf allen Fall. 2) auf einen Nothfall. 1) à tout événement. 2) pour un cas de néceffité.

z *przygody,* } *adv.* zufälliger Weise; von ungefähr. fortuitement, cafuellement, accidentalement; d'une manière cafuelle & fortuite. § z przygody na mię trafił; przygodnie się to trafiło
Przygodnie, }

Przygodność, *f.* rzeczy. Tauglichkeit, *f.* valeur, *f.* propreté, *f.*

Przygodny, *adj.* 1) zufällig. 2) gut, tauglich, geschickt, nützlich zu etwas. 1) cafuel, fortuit, nonprévu, *adj.* fujet au hazard; arrivé par hazard. 2) bon, convenable, propre, utile à qu. ch. § 1) przygodne to przepadki. 2) przygodne (przygodzi się) do tey fiekiery to toporzyfko.

Przygorek, *m. g. przygorka.* Anhöhe, *f.* colline, *f.* une terrre.

Przygorzeć, *F. przygorzę.* 1) anbrennen als eine Speise. 2) sich entzünden, Feuer fassen, verbrennen. 1) fe brûler un peu étant cuit; fenrir le brûlé. 2) s'embrafer, prendre feu; fe brûler, fe con-

fumer

ſumer par le feu. § 1) przygorzała gorzałka; mieſza warzechą, abo do garka nieprzygorzało. 2) Jkarowi przygorzały ſkrzydła.

Przygorzałość, *f.* 1) das Angebrannte im Topf. 2) Heilk. Entzündung als des Geblüts. 1) gratin, *m.* le brûlé d'une viande. 2) *Médec.* aduſtion comme du ſang.

Przygorzały, *adj.* 1) angebrannt von Speiſen. 2) angebrannt. 3) Heilk. Endzündung, verbrannt als das Geblüt. 1) cuit & un peu brûlé; qui ſent le brûlé. 2) brûlé autour, dont quelque choſe eſt deja brûlé. 3) *Médec.* aduſte, *adj.* comme le ſang. § 1) przygorzała potrawa. 2) wbić pal przygorzały w ziemię. 3) krew iego przygorzała.

przygorzała gorzałka. Brandwein, der einen Brand-Geſchmack hat. l'eau de vie qui ſent le brûlé.

Przygorzkniały, *adj.* etwas angelaufen; ein wenig galſtrig. etwas ranzig. un peu rance. § przygorſkniała słonina.

Przygorzknieć, *F. przygorzknie.* ranzig werden, devenir un peu rance; rancir; commencer à rancir.

Przygorzknienie, *n.* ranziger Geſchmack, Galſtrigkeit. rancissure, *f.* qualité de ce qui eſt un peu rance.

Przygotować co, *F. przygotuię, v. a.* zubereiten. apprêter, préparer, appareiler; tenir prêt, faire tout l'apprêt, tout l'appareil, toute la préparation qu'il faut pour une choſe. § iuż wſzyſtkie do odiazdu przygotował rzeczy.

przygotować ſię. ſich zubereiten, ſich fertig machen. ſe préparer, s'apprêter, ſe mettre en état de faire qu. ch. § przygotował ſię do potyczki, na potyczkę, na nieprzyiaciela, w drogę.

przygotować ſię do śmierci ſich zum Tode zubereiten. ſe préparer à la mort.

przygotniący, przygotowaniu służący. zubereitend. préparant, *adj.* préparatoire, *adj.* c.

Przygotowanie, *n.* Zubereitung, Vorbereitung. préparation, *f.* préparatif, *m.* appareil, *m.* apprêt, *m.*

przygowanie potrawy, napoiu, lekarſtwa. die Zugereitung einer Speiſe, eines Getränks, einer Arzeney. apprêt, *m.* préparation, *f.* d'un mets, d'un breuvage, d'un médicament.

przygotowanie na śmierć. die Zubereitung zum Tode. préparation à la mort.

z przygotowaniem. zubereitet, fertig. avec préparation; bien préparé.

Przygotowany, *adj.* zubereitet. apprêté, préparé.

Przygramolić ſię do czego, F. *przygramolę ſię.* herzukriechen. ſe trainer, ramper à un lieu; s'approcher d'un lieu en ſe trainant.

Przygrawam, gram przy czym. auf einem muſikaliſchen Inſtrument akkompaniren. accompagner qu. d'un inſtrument de muſique.

Przygrubſzy, *adj.* 1) etwas dick. 2) etwas grob; ein wenig roh und ungeſittet. 1) un peu épais. 2) un peu incivil, un peu groſſier.

Przygryzam co, *v. m.* F. *przygryzę, przygryznę.* annagen. ronger un peu.

przygrzewam, *v. m. F. przygerzeię.* 1) aufwärmen eine gekochte Speiſe. 2) einem zuſetzen, einheizen. 1) rechaufer une viande déja cuite. 2) preſſer, pourſuivre qu; faire de la peine à qu. § 1) przygrzey mu tey potrawy. 2) iaſnemi mu przygrzewa argumentami.

Przyiachać, *vid.* Przyieżdżam.

Przyiaciel, *m.* 1) Freund, Bluts-Freund. 2) Freund, Muths-Freund. 1) parent. 2) ami. § 1) przyiaciel (powinowaty, krewny) to moy. 2) ſiał ſię moim przyiacielem; przyiaciele za ſzczęściem idą, *prov.* miła rzecz przyiaciel; przyiaciel odległy niepożyteczny; poki komu ſzczęście płuży, przyiacioł mu wiele służy, *prov.* przyiaciel to naſz ſpolny.

przyiaciel, m. herb. Wappenk. ein Herz in einer Schaale, das mit einem Pfeil durchſchoſſen iſt. *Blaſ.* un coeur percé d'une flèche & mis dans une coupe.

w potrzebie przyiaciela poznaſz. in der Noth erkennet man einen Freund. au beſoin l'on connoît l'ami.

przyiaciel możny, ktory podleyſzego w przyiaźń, w obronę przyymuie. Gönner, Patron, Beſchützer. Patron, Protecteur, défenſeur.

przyiaciel przywiązany; przypowiedziany, dla obrony przyięty, dobrodzieyſtwy obowiązany; podpadły pod kogo. Client, Schutzgenoß, Günſtling. une créature d'un Grand; celui qui ſe met ſur la protection d'un plus puiſſant.

przyiaciel gościnny, u ktorego gościną ſtawam, albo on mię przyymuie. 1) Gaſt, 2) Wirth, der den Gaſt aufnimmt. 1) un hôte, celui qui eſt reçu dans une maiſon. 2) un hôte, celui qui reçoit chez lui une perſonne.

Przyiacielſki, *adj.* freundſchaftlich, geneigt, ami, favorable, *adj.*

po przyiacielsku. } in Freundschaft, in Gü-
*Przyiacielskie. } te. en ami, à l'amiable.
Przyiacielsko. } § przyiacielsko się ściskali; po przyiacielsku tę sprawę zakończyli.
Przyiacielstwo, *n.* 1) die Freundschaft. 2) eines guten Freunden. 1) l'amitié. 2) tous les amis d'une personne. § * 1) do przyiacielstwa swoiego (przyiaźni swoiey) kogo przyiąć. 2) wszystkie przyiacielstwo go obstąpiło, na ratunek przyleciało.
przyiacielstwo gościnne. Gast-Freyheit, Gast-Recht bey seinem Freunde zu wohnen. la liberté de loger chez son ami; droit d'hospitalité.
przyiacielstwo przypowiedziane. Schutz, den die Vornehmen in Rom den armen Bürgern ehedessen angedeihen lassen. clientelle; *f.* protection que les grands. Seigneurs de Rome donnoient aux pauvres citoyens.
Przyiaciołka, *f.* 1) Freundinn. 2) *fig.* Schwester, Verwandschaft zwischen zwoen Dingen. 1) amie. 2) *fig.* soeur, rapport entre deux choses. § 1) serdeczna to moia przyiaciołka. 2) sprawiedliwość przyiaciołka skromności.
Przyiadam się czemu, *v. m. F. przyiem.* 1) einer Speise gewohnt werden. *2) einer Sache gewohnt werden, *s.* Nakładać się. 1) s'accoutumer à un manger. *2) s'accoutumer à qu. ch. *v.* Nakładać się.
przyiada się co. eckelig, überdrüßig werden als eine Speise die man oft genießet. causer du déboire; donner du dégoût comme une viande dont on mange souvent.
każda rzecz się przyie. man wird jeder Sache überdrüßig. on se soule, on devient soul de toute chose.
przyiadło się to. dieses ist ganz überdrüßig, zum Eckel geworden. cela a causé de l'ennui, du dégoût.
Przyiazd, *m.* Ankunft zu Land oder zu Wasser. arrivée par terre ou par eau.
Przyiaźliwy, } przyiacielski. freundschaft-
Przyiazny, } lich, gewogen. amiable, affectionné, favorable, prospère, propice.
Przyiaźń, *f.* 1) die Freundschaft. 2) *fig.* Verwandtschaft, Verhältniß. 1) amitié. 2) *fig.* raport, convenance, conformité, § 1) życzliwey się twoiey oddaię przyiaźni; doznana przyiaźń. 2) de dwa języki maią niaiaką przyiaźń i towarzystwo miedzy sobą.
***dożywotnia nierozdzielnego życia przyiaźń.* der Ehestand, das eheliche Band. mariage, *m.* le lien conjugal; les liens de mariage.

Przyiaźnię się. mit einem Freundschaft machen. acquérir l'amitié; faire amitié; se faire ami de qu. § sprzyiaźniłem się z nim.
Przyiechać, *vid.* Przyieżdżam.
Przyięcie, *n.* przyymowanie, *n.* 1) Annehmung, Aufnahme. 2) Aufnahme in eine Gesellschaft. 1) accueil, *m.* réception, acceptation, susception. 2) reception, admission, *f.* l'action de recevoir qu. dans un corps. § 1) coż ci po tym przyymowaniu męża moiego. 2) przyięcie między urząd; na urząd; przywziecie, przyobranie do rady, miedzy społurzędnikow.
przyięcie się. das Wachsen, Fortkommen, Aufkommen einer Pflanze. la végétation d'une plante. § drzewo sposobne do przyięcia się.
Przyiemka *f.* ziele. (*silaus, oenanthe quarta seu aquatica*) die vierte Art von Wasser-Filipendel. la quatrième espèce d'oenanthe.
Przyiemnie, *adv.* wdzięcznie. angenehm. agréablement, doucement.
Przyiemność, *f.* wdzięczność. Anmuth, Annehmlichkeit. grace, agrément, suavité, douceur, *f.*
Przyiemny, wdzięczny. angenehm, anmuthig. agréable, doux, qui plait, qui agrée.
przyiemnym co czynić. verschönen; etwas angenehm machen. enjoliver; rendre qu. ch. agréable.
Przyięty, *conf.* Przyymuię. 1) angenommen. 2) bestätigt, ratificirt. 1) reçû, accepté. 2) ratifié, approuvé, confirmé.
przyięty sługa. ein angenommener Diener. valet retenu.
Przyieżdżam, *v. m. F. przyiadę.* ankommen zu Lande oder zu Wasser. arriver par terre ou par eau. § przyiechał dzisiay z Krakowa do nas.
Przyimuię, *vid.* Przyymuię.
Przykadek, *g. u.* *vid.* Połkadek.
Przykaz, *m.* Befehl. ordre, *m.* commandement. § przykaz dać, otrzymać; przykaz ma wyysko do ciągnienia.
Przykazanie, *n.* Theol. Gebot, Befehl. *Téolog.* commandement, *m.* § według przykazania Boskiego i kościelnego.
przykazania Boskie; dziesięcioro przykazań Boskich; przykazania Boże dziesięcioro. die zehen Gebote. les dix commandements de Dieu; le décalogue.
przykazanie rodzicielskie. ein väterliches Gebot. un commandement paternel.
Przykazuię co komu, *v. m. F. przykażę.* einem anbefehlen. commander absolument.

ment. § nie tylko rozkazał, ale mu i surowie przykazał pod karaniem.

Przykład, *m.* 1) Zugabe, Beysuge. 2) Beyspiel, Exempel. 3) Anschlag an der Kolbe. 4) die Kolbe einer Flinte. 1) addition, *f.* supplement, *m.* 2) exemple, *m.* modéle, *m.* 3) couche, *f.* la partie du fût du fusil, qu'on couche auprès de la joue. 4) crosse; le gros bout du fût du fusil. § 1) przykład do drugiego, trzeciego rozdziału. 2) ukazuię przykład; przykład lepszy niż nauka; *prov.* przykład przełożonych ważny; daię przykład dobry, zły.

na przykład. zum Exempel. par exemple.

karać na przykład kogo. ein Exempel an einem statuiren. faire, prendre un exemple sur ch; punir qu. pour donner l'exemple.

dać kogo na przykład. einen zum Exempel anführen. alléguer qu. pour exemple.

bez przykładu. ohne Beyspiel. sans exemple.

brać z kogo przykład. sich an einem spiegeln. tirer exemple de qu; suivre, imiter l'exemple de qu; se mirer dans les actions de qu.

Przykładam, *v. m. F. przyłożę.* 1) ansetzen; anlegen, legen auf, an etwas. 2) zufügen, hinzusetzen. 3) zusetzen, zulegen, mehr geben. 1) mettre, appliquer une chose sur une autre; mettre dessus, par dessus; mettre auprès de. 2) ajoûter, joindre à qu. ch. 3) donner plus; ajoûter par dessus; payer davantage, ajouter qu. ch. au prix. § 1) przyłoż plastr na ranę. 2) przyłożyłem do każdego słowa przykłady; przyłożyć znak do listu. 3) nie przyłożę i grosza; przyłoż ieszcze talar.

przyłożyć rękę do ust. die Hand auf den Mund legen. approcher la main de la bouche; mettre la main sur la bouche.

przyłożyć pieczęć do czego. ein Siegel auf etwas drücken. apposer un sêlé; mettre un seau.

przykładać rąk do czego. Hand anlegen, arbeiten. mettre la main à une chose; travailler.

przyłożyć ostrog. ein Pferd anspornen. donner du talon, de l'éperon à un cheval.

musisz więcey przyłożyc. ihr müsset noch mehr geben, zusetzen. il vous faut bien chanter plus haut.

przykładać komu miecz, pięść do głowy. *vid.* Przymierzam 2).

przyłożyć siły (sił) do czego. / *przyłożyć się do czego.* } sich einer Sache widmen, seine Kräfte zu etwas anwenden; sich befleißigen. appliquer, attacher son esprit; s'attacher, s'appliquer, s'attacher avec application, se donner tout entier à qu. ch. § przyłożyć musi, serce, chęć (myśli, serca, chęci) do nauk; przykłada starania, dokonałą uwagę (starania, doskonałey uwagi) do tey sprawy (o tę sprawę); przykłada się do nauk; przyłoż się myślą, staraniem do tey pracy.

przyłożyć się, przyłożę się. 1) mithelfen, mit beytragen. 2) einem beystehen, helfen. 3) sich angewähnen. 1) coopérer; contribuer à faire; aider à agir, à faire. 2) assister, aider qu. 3) s'accoutumer; prendre l'habitude de. § 1) przyłożył się z nim do tego uczynku; do ktorey sumy się trzecią mieszczanie przykładać maią częścią. *2) przykładał mu się (pomagał mu) do tego. *3) przykłada się (nakłada się) do brzydkich nałogow.

Przykładanie, *n. vid.* Przyłożenie.

Przykładek, *m. g. u.* Zugabe, Zulage. le surplus, le par-dessus, ce qu'on ajoûte au delà de la juste portion. § przykładek im większy, tym gorsze mięso.

Przykladnie, *adv.* exemplarisch. exemplairement; d'une manière exemplaire.

Przykładność, *f.* Beyspiel, *n.* Exempel; Muster zur Nachfolge. exemple, *m.* modele à imiter. § przykładność brał z niego.

Przykładny, *adj.* exemplarisch. exemplaire; illustre par de bons exemples. § przykładnym świeci życiew; w życiu i nauce przykładny; iesteś przykładnym wizerunkiem w nieprzeliczone wieki.

Przykładnik, *m. g. u. przykładek.* ein kleines Exempel. un petit exemple.

Przykleiam co, *v. m.* F. *przykleię.* ankleben. attacher avec de la colle.

Przyklękam, przyklękać, *v. m.* F. *przyklęknę, przyklęknąć.* niederknien bey einem. s'agenouiller à qu. § przyklekniy do nog pańskich prosząc o wybaczenie.

Przyklekły, *adj.* kniend. qui est à genoux.

Przyklęskam rękoma. einem seinen Beyfall geben und in die Hände klopfen. applaudir à qu; frapper des mains en faveur de qu.

Przekłoć, *vid.* Przekalam.

Przekłocie, *n.* Stich der durchstehet. piquûre d'outre en outre.

Przekłota, *f.* Stroh für das Vieh. de la paille pour le bétail.

Przekłoty, *adj.* durchgestochen. percé, transpercé de part en part.

Przy-

Przykomorek, *m. g. a.* Neben-Zoll-Haus, wo man die Waaren verzollet, die nicht auf der offenen Land-Straße geführet werden. bureau à l'écart, où les marchandises payent la douane, qui n'entrent pas par le grand chemin.
Proykop, *m.* Graben, Beygraben. fossé qui est près d'un autre.
Przykopy, f. pl. die Laufgräben. les approches, *f.* devant une assiégé.
Przykopać, F. *pzzykopię.* dabey graben. fouir auprès.
Przykopycie, *n.* Hackleder, Fersen-Leder, Riemen so die Polnischen Hosen an die Ferse hält. talonnière, *f.* un morceau de cuir ou de drap avec quoi on attache la culotte Polonoise au talon.
Przykora, *f.* } *vulg.* Muthwillen, Leichtfer-
Przykosz, *f.* } tigkeit. insolence, *f.* pétulance, *f.* § przykorę komu uczynić.
Przykorny, *adj.* muthwillig. pétulant, insolent, *adj.*
Przykorzeniam co, F. *przykorzenię.* würzen. épicer, *v. a.* assaisonner avec des épices.
Przykować. *v. m. F. przycuię.* 1) anschmieden. 2) verbinden, verpflichten. 1) forger qu. ch. à une autre; forger dessus; ajoûter, attacher en forgeant, 2) attacher, lier, engager qu. § 1) przykuto iedney podkowy do drugiey. ** 2) krolu przykowałeś nas do poddaństwa twoiego.
Przykowany, *adj.* 1) angeschmiedet. 2) verbunden, verpflichtet. 1) forcé à qu. ch. 2) *fig.* attache, lié, engagé. § 1) przykowane żelazo. 2) życzliwością do usłuch twoich przykowany.
Przykradam się, *v. m. F. przykradnę.* sich darzu schleichen. venir à pas de loup à qu; surprendre qu; venir à l'impourvû, fourvenir. § przykradła się cicho do niego; lis do kur się przykradszy.
Przykrawam, przykrawać, *v. m. F. przykroię. przykroić.* zuschneiden als der Schneider. couper, tailler pour faire un vétement. § przykroić szatę, boty kofzulę.
Przykrawany, *adj.* oft zugeschnitten. souvent taillé.
Przykro, *adv.* 1) steil. 2) verdrüßlich, beschwerlich, unangenehm. 1) d'une manière escarpée. 2) désagreablement, avec peine, d'une manière fâcheuse.
przykro mi to; przykro mi to iest. dieses ist mir unangenehm, zuwider, verdrüßlich; es fällt mir beschwerlich. cela me fâche; cela me cause du chagrin; cela me fait de la peine; cela ne me plait pas; c'est un grand désagrément pour moi. § przykro mu było słuchać, widzieć.
z *przykra.* von einer verdrüßlichen Seite. du côté qui fâche, qui déplaît, qui n'est pas agréable. § z przykra mu te rzecz pokazał.
Przykroiony, *adj.* zugeschnitten. taillé, coupé pour quelque vétement.
Przykromowność, *f.* Poet. verdrüßliche Rede, *f.* discours choquant; paroles fâcheuses; rudesse d'un discours.
Przykromowny, *adj. Poet.* der verdrüßliche Reden führet. qui fait des discours impertinants; qui parle d'une manière fâcheuse.
Przykrość, *f.* 1) Steilheit eines Berges. 2) Herbigkeit eines Obstes: Widrigkeit, widriger Geschmack. 3) Beschwerlichkeit, Verdruß, Widerwärtigkeit. 1) la roideur d'une montagne; une hauteur rude & difficile. 2) une saveur désagréable; âpreté, *f.* aigreur, *f.* d'un fruit, dégoût que donne la viande. 3) fâcherie, *f.* déplaisir, adversité, travers. § 1) przykrość gory. 2) przykrość w ukuszeniu. 3) wszelkie przykrości cierpliwie znosił; czynić komu gożne Przykrości; przykrości moiey to początek.
Przykroschodzistość, *f.* die Steile. panchement d'une hauteur fort roide.
Przykroschodzisty, *adj.* steil herab. escarpée, difficile à descendre.
Przykrotszy, *adj.* etwas zu kurz. un peu cours.
Przykrowstępny, *adj.* przysity ku gorze. steil, gäh. tré-difficile à monter; roide, inaccessible.
Przykruszyć, F. *przykruszę, v. a.* przydrobić. darzu brocken. ajoûter une marière mise eu mie ou égrugée.
Przykry, *adj.* 1) steil, gäh. 2) widrig, das einem äußerlichen Sinne zuwider ist. 3) herb, sauer, von Früchten. 4) widrig, beschwerlich, verdrüßlich. 1) roide, *adj.* escarpé, *adj.* 2) déjoûtant; désagréable, fâcheux à un sens extérieur. 3) âpre, qui a de l'âpreté. 4) dégoutant, fâcheux, incommode, pénible, accablant, rude. § 1) przykra gora; przykrc mieysce ku gorze. 2) przykry do wonienia, do kosztowania, do słuchania. * 3) iefzcze przykre (cierpkie) gruszki. 4) zimno iest przykre; człowiek przykry; starość przykra.
przykry ku dołowi; przepaścisty, steil, abschüßig. escarpé, *adj,* qui est difficile à descendre; qui a un panchement.

przykra

przykra to rzecz. das ist eine verdrüßliche Sache. c'est une chose fâcheuse.
Przykrycie, *n.* nakrycie. } Decke, *f.* couverture, *f.* couvercle, *m.*
Przykrywadło, *n.*
przykrywadło na pościel. Bett-Decke. couverture pointée.
Przykrywam, przykrywać co, *v. m.* F. *przykryię, przykryć.* zudecken. couvrir, *v. a.*
Przykrzę się, *y, ył,* komu. einem beschwerlich fallen. importuner, incommoder, fâcher, molester, ennuyer qu; donner du déplaisir à qu.
Przykrzenie się, *n.* komu. Belästigung, Beschwerung. importunite, *f.* action de la personne, qui incommode, qui donne du déplaisir.
Przykrzykam do czego albo komu, *v. m.* F. *przykrzynę, przykrzyknąć.* frohlocken, mitschreyen. faire des acclamations; s'écrier, crier de joye.
Przykrzyki, *plur.* Freuden-Geschrey. acclamations, *f. plur.* cris de joye.
Przykrzynąć się, F. *przykrzynę się, vid.* Ukrzynąć się. § przykrzynę się.
Przykulia, *vid,* Marzana.
Przykupuię czego, *v. m.* F. *przykupię,* darzu kaufen. acheter qu. ch. pour l'ajoûter à une autre. § przykupił gruntow do swego, kiiąg do Biblioteki.
Przykurzam co czym, *v. m.* F. *przykurzę.* 1) bestäuben. 2) mit Moder oder Unflath belegen. 1) couvrir de poussière. 1) couvrir, remplir de moisissûre, d'ordures.
przykurzyć śniegiem. mit Schnee bestäubern. couvrir de neige.
Przykurzenie, *n.* 1) Bestäubung. 2) Bedeckung mit Moder, mit Unflath. 1) l'action de couvrir de poussière. 2) l'action de remplir de moisissûre, d'ordures.
Przykurzony, *adj.* 1) bestäubet. 2) mit Moder bedeckt. 3) beschnien, bestäubert. 1) couvert de poussière. 2) rempli de moisissûre, d'ordures, 3) blanchi, couvert de neige. § 1) przykurzony kurzawą. 2) przykurzony prochem węgielnym. 3) drogi teraz śniegiem przykurzone.
Przykwasić, *F. przykwaszę, v. a.* säuerlich machen. rendre aigre.
Przykwaszony, *adj.* säuerlich gemacht. rendu aigre.
Przykwaśnieć, F. *przykwaśnieią, v. a.* säuerlich werden. devenir un peu aigre; commencer à s'aigrir.
Przykwaśny, *adj.* säuerlich. un peu aigre; aigrelet, *adj.*

Przłączam co do czego, do kogo, F. *przyłączę.* zu etwas fügen, hinzufügen. joindre avec; ajoûter; attacher, annexer, unir, joindre une chose à une autre.
przyłczyć się do kogo. sich mit einem verbinden, zu einem treten. s'attacher, se joindre, s'engager à.
przyłączaiący sposob. Gram, der Subjunctivus. die verbindende Art. *Gram.* le Sujunctif. § złaczaiący. Łączący.
Przyłączanie, *n.* 1) das Zufügen, Zusetzen. 2) Gram. eine Conjunction, ein Fügwort. 1) l'action d'attacher, d'ajoûter 2) *Gram.* conjonction, conjonctive, *f.*
Przyłączenie, *n.* Beyfügung, Verbindung, Beytretung. conjonction, *f.* liaison, *f.* union, *f.* attache, jonction, *f.*
Przyłączony, *adj.* zugefügt, verbunden. joint, attaché, uni, annexé, conjoint.
Przylac, *vid.* Przylewam.
Przyłamuię co, *F. strzyłamię,* knicken. rompre un peu; briser à demi.
Przylądek, *g. u.* Geogr. ein Halb-Insel. *Géogr.* chersonese, presqu'-isle, *f.*
Przylądować, F. *przyladuią.* anländen, ans Land stoßen. atterrir, *v. n.* aborder; prendre terre.
Przylanie, *n.* das Zugießen. l'action de verser. davantage dans une liqueur.
Przylany, *adj.* zugegossen. versé dans une liqueur.
Przylatuię, przylatywać, przylatować, *F. przylecę; przylecieć.* 1) herzu fliegen. 2) herzueilen, herzulaufen. 1) voler, aller en volant vers. 2) accourrir promtement; venir en hâte, en grande diligence, § 1) przyleciały już iaskołki. 2) zaraz do niego na posiłek przylecieli.
Przylatanie, *n.* przylecienie, *n.* das Herbeyfliegen oder das Herbeyeilen. l'action de voler vers quelque lieu ou d'accourir à.
Przyłażę, F. *przylezę.* herzukriechen. ramper, *v. a.* se trainer vers un lieu.
Przyłażenie, *n.* przylezienie, *n.* das Herzukriechen. le rampement vers un lieu.
Przyłbica, *f.* Sturm-Hut, Sturm-Haube. casque, *m.* courguignote, *f.* pot-en-tête, *m.* heaume, *m.* § w polerowney przyłbicy rycerz; przyłbicę biorę, kładę na głowę.
Przyłbiczka, *f.* kleine Sturm-Haube. armet, *m.* petit casque.
Przyłbiecznik, *m.* Helmmacher. faiseur de casques; heaumier, *m.*
Przylecienie, *n. vid.* Przylatanie.
Przylegam, *v. m.* F. *przyległę, do czego, co.* 1) anliegen. 2) sich mit dem Leibe auf etwas legen, 3) mit einer Krenkheit

etwas

etwas büßen. 1) toucher; s'attacher à; se coller contre; être collé, être ciré sur; se mettre, se joindre fort près d'une chose. 2) péser sur; se mettre avec tout son corps sur. 3) être payé d'une débauche; payer la peine d'un mauvais regime avec sa santé. § 1) kobierzec dobrze do stołu przylega; ten trzewik nie dobrze przylega. 2) niech przylega kilka chłopow drugi koniec drzewa, aby go przeważyli. 3) przyleżysz tego piiaństwa.

Przyległość, *f.* 1) das Daranliegen; das an einander stoßen der Länder, der Sachen. 2) Beding, Vorbehalt. 1) contiguité, *f.* voisinage, *m.* proximité de deux choses qui se touchent. 2) cautelle, *f.* réserve, *f.* condition, *f.* § 1) przyległości tego miasta są bardzo żyzne. 2) pod tą wypłacę podległością.

Przyległy, *adj.* anliegend, aneinander stoßend, dabey liegend. tenant, *m.* continu, contigue, vosin à un autre fonds; qui se joint & touche. § wsi, państwa przyległe.

te dwie maiętności są sobie przyłegłe. diese zwey Land-Güter stoßen an einander. ces deux héritages son tenans l'un à l'autre.

przyległy w okolicy. umher liegend. situé autour, aux environs.

przyległy iest. es stößet an, es lieget an. il touche à; il est situé auprès, il est adiacent; il est contigu à une autre chose.

Przyleń, *m. g. przylenia.* Faullenzer. un paresseux.

Przyleniwszy, *adj.* etwas nachlässig, faul. un peu paresseux, un peu lent.

Przylepiam co, *v. m.* F. *przylepię.* ankleben. attacher avec une manière gluante.

przylepić się do kogo, do czego. sich an einen hängen. s'attacher à; s'emparquer, se lier avec qu.

Przylepka, *f.* u chleba. Kleber-Ranft am Brod. biseau, *m.* l'endroit à côté du pain, où il n'y a pas de la croute.

Przylewam czego, *F. przyleię.* zugießen. verser d'avantage; mettre encore dans une liqueur.

Przylewek, *m. g. u.* Zugabe zu einem abgemessenen Getränke. surmesure, *f.* ce qui est au delà de la mesure.

Przyłgać co, *F. przyłgę.* darzu lügen. ajoûter quelque chose du sien à un rapport; rapporter des mensonges.

przyłgać się. sich mit Ohren-Bläserey einschmeicheln. gagner l'amitié de qu. par les faux rapports; attraire qu. par des paroles flatteuses & malignes.

Przylgnąć, F. *przylgnę.* ⎫ 1) sich ankleben.
Przylnąć, F. *przylnę.* ⎭ 2) sich an einen hängen. 1) attacher à, s'engluer, se prendre à une matière gluante; tenir à. 2) s'engluer, s'attacher à; se donner tout entière à; s'embarquer, se lier avec qu. § 1) lep nie dobrze do rószczki przylgnął. 2) przylgnął do niey, do tey księgi.

przylnie mu wnet co do rąk. es bleibt ihm bald etwas an den Fingern kleben; er läßt die Finger kleben. ses mains sont faites à chapon rôti. § pieniądze mu do rąk przylgnęły.

Przylgnienie, *n.* przylnienie, *n.* 1) Anklebung. 2) das Anhängen an etwas, große Zuneigung. 1) l'action par laquelle une chose s'attache à une matière visqueuse. 2) attachement, engagement. § 1) przylnienie kurzamy. 2) wiem ia o iego do niey przylgnieniu.

Przylgniony, *adj.* angeklebt, angeleimt. collé sur qu. ch.

Przyliczam, *v. m. F. przyliczę.* 1) noch darzu zählen. 2) in die Zahl setzen. 1) ajoûter à un nombre, 2) mettre au nombre, au rang de. § 1) przyliczyć co nad wzwyż; do tego iescze cztery przyliczę. 2) przyliczył go do nayuczeńszych w mieście ludzi.

Przylipam, F. *przylipnę*, *vid.* Przylgnąć.

Przylipiony. ⎫ F. *przyliżę*
Przyliczuię się do kogo. ⎭ *się.* sich anschmeicheln, sich einschmeicheln; einem um Maul gehen. pateliner, amadouer, caresser qu; se glisser dans les bonnes graces de qu.

Przylnąć, Przylnienie, *vid.* Przylgnąć, przylgnienie.

Przylniony, *adj.* ⎫ 1) ein Brach-Feld.
*Przyłog, *m.* odług. ⎭ 2) ein wüster Acker. 1) jachère, guérer. 3) une friche, un savart.

Przyłożenie, *n.* przykładanie, *n.* 1) das Anlegen, Auflegen. 2) Zusetzung, Zufügung. 1) application de choses, l'action d'appliquer, d'apposer, de mettre une chose sur ou à une autre. 2) addition, *f.* ce qu'on ajoûte, qu'on y joint. § 1) przyłożenie plastru do rany, pieczęci do listu. 2) przyłożenie punktu do ugody.

przyłożenie się, n. do czego. Angewohnheit. accoutumance, *f.* habitude, *f.*

przyłożenie chęci. Anwendung der Seelen-Kräfte zu etwas, Befleißigung. attention, attache, application, ardeur, *f.* attachement de l'esprit ou d'un des cinq sens à qu. ch. § przyłożenie chęci, myśli, serca, baczenia, słuchania, ro-

zumu,

zumu; uwagi do nauk, do sprawy iakiey.

Przyłożony, *adj.* 1) aufgelegt, aufgedrückt. 2) zugegeben, zugefügt. 3) angewendet als eine Seelen-Kraft. 1) opposé, appliqué, mis dessus, mis proche. 2) ajoûté, cijoint. 3 appliqué, employé, *en parlant de facultés de l'ame.* § 1) przyłożona pieczęć. 2) przyłożonych przestrzegać będę kondycyy. 3) przyłożone starania do czego.

Przyłuda, *f.* Anlockung, Liebkosung, Lockspeise. apas, *m.* charmes, *m. plur.* attraits, *m. plur.*

Przyłudzam kogo do czego, *v. m. F. przyłudzę.* anlocken, ankirren. attraire, attirer par quelque apas; alécher.

Przyłudzanie, *n.* przyłudzenie, *n.* Anlockung, Ankirrung. aléchement, *m.* attraits, *plur.*

Przyłudzony, *adj.* angelockt. attiré par caresses; aléché.

Przylutować co, F. *przylutuię.* anlitten, anschweißen. souder, *v. a.* joindre deux pièces de métail.

Przymawiacz, *m.* Tadler. un critique, censeur.

Przymawiam komu co albo o co, *v. m.* F. *przymowię.* tadeln, sticheln. reprendre, trouver à dire; blâmer, critiquer, censurer, broquarder qu.

przymawiaiący, *uszczypliwy.* anzüglich, spitzig. piquant, choquant, *adj.*

przymawiać na co. auf etwas im Reden ziehen. y toucher dans son discours.

zdaie się na to nie przymawiać. es scheinet als wenn er nicht darauf zielet. il semble qu'il n'y touche pas.

przymawiać się o co. etwas berühren. toucher qu. ch. de.

Przymędrszy, *adj.* ein wenig schlau, etwas klug. un peu sage, un peu fin.

Przymiarek, *m. m. g. u.* Zugabe beym Messen. surmésure, *f.* ce qui est au delà de la mésure.

Przymiąższy, *vid.* Przymięższy.

Przymierać, Przymieram, F. *przymrzę.* einem zusterben, zufallen durch einen Tod. échoir à qu; tomber sur qu. par la mort de qu. § przymiera to wszystko na brata, na Oyca względem naturalney sukcessyi.

Przymierzam co, F. *przymierzę.* 1) anpassen, als ein Kleid. 2) nach etwas zielen, das ist hauen, schlagen oder stoßen wollen. 1) essayer un habit, un soulier à qu; voir si quelque chose est en état qu'elle doit être, 2) ménacer, faire semblant de porter un coup à quelque membre; vouloir frapper qu. sur quelque partie du corps. 1) przymierz mi szaty, obuwia; trzy razy w przod przymierz, nim raz zatniesz nożycami, *prov.* 2) przymierzać komu mieczem (przykładać komu miecz) do boku, do głowy, do gęby.

nie przymierzaiąć. seines Zeichens. de son coin. § postrzelono go w głowę nie przymierzaiąć.

nie przymierzay bo złe wnet przytrąci, prov. male den Teufel nicht an die Wand, er kommt von sich selbsten. ne parlez pas du loup il viendra sans vous.

Przymierze, *n.* Bündniß. alliance, *f.* traité, *m.* paix, *f.* § przymierze z kim uczynić; w przymierze co włożyć; przymierze łamać.

przymierze; przymierze na czas. Stillstand, *m.* treuve, *f.* suspension d'armes. § przymierze na dwadzieścia dni uczynili; przymierze wyszło; przymierze chować, łamać, gwałcić; nie dotrzymać przymierza.

skrzynia przymierza. im alten Testament: die Bundes-Lade. *dans le vieux Testament:* l'arche de l'alliance.

***przymierze dożywotne, nierozerwane, nierozwiązane.* der Ehestand; das eheliche Band. le mariage; les liens du mariage; le lien conjugal. § w dożywotne przymierze oddany przyiaciel.

przymierza gwałciciel. ein Bundsbrüchiger. violateur, *m.* infracteur de la paix. *m.*

Przymieszanie, *n.* Untermengung, Versetzung mit etwas. l'action d'entre-mèler mélange, *m.* mixtion d'une petite quantité entre une plus grande.

Przymieszany, *adj.* versetzt mit etwas, untermengt. entre-mêlé; mêlé parmi.

Przymieszawam, } *v. m. F. przymieszam.*
Przymieszywam, } versetzen, darzu mischen, untermengen. mêler une petite quantité parmi une plus grande; entre mêler. § przymieszał wody do wina, srebra do złota.

przymieszać się do czego. sich darzu mengen, mischen. se mêler, s'entremettre, s'ingérer de qu. ch. § przymieszało się wiele złego do ich nabożeństwa; przymieszał się tey sprawie, (do tey sprawy) do nich się przymieszał

Przymięższy, *adj.* 1) etwas dick. 2) etwas tief, ein wenig grob als eine Stimme. 1) un peau épais. 2) un peu grave, un bas. § 1) przymięższa to do tego miejsca. 2) przymięższym głosem mówi, śpiewa.

Przymilam się komu, *v. m. F. przymilę się.* sich bey einem einschmeicheln, sich einliebeln.

einliebeln. s'insinuer par flatterie, par crasses; se glisser dans les bonnes graces de qu.

Przymiot, *m.* 1) Philos. etwas zufälliges; ein Accidens. 2) Eigenschaft. 3) natürliche Neigung; Gabe. Geschick zu etwas. 1) *Philos.* accident, propriété accidentelle; attribut, *m.* 2) propriété, qualité, nature; propre, *m.* 3) naturel, genie, *m.* caractère naturel. § 1) światłość ani ciężka ani letka bo iest przymiotem; białość, okrągłość są przymioty (przypagłości, przypadki) rzeczy. 2) ta maiętność mą ten przymiot, że iest wolna od przechodow żołnierskich. 3) przymiot przyrodzony dobry.

przymiot, m. ziele, starzec. (senecio minor) Creuz-Kraut, Jacobs-Kraut. petit senesson.

Przymiotny, *adj.* } angeboren, eigen. virtuel, naturel. § przymiotna to ludziom kota, wada.
Przymiotowy, *adj.* }

przymiotowe ziele, starzec wielki, Jakuba Swiętego ziele, popiołek, temikość. (senecio major) große Creuzwurzel. senesson grand.

Przymnażam czego, *v. m.* F. *przymnożę.* vermehren. augmenter, *v. a.* multiplier, redoubler.

Przymnożenie, *n.* Vermehrung. accroissement, *m.* surcroit, *m.* augmentation, redoublement.

Przymorek, *m. g. u.* keines Sterben unter den Leuten. mortalité au commencement ou à la fin d'une peste.

Przymorski, *adj.* an der See gelegen. maritime, *adj.* qui est auprès de la mer.

Przymorze, *n.* eine See-Küste. côté, *f.* rivage, *m.* de la mer.

Przymowka, *f.* Stich, Stichel-Rede. coup de langue, brocard, mot piquaut. § przymowki godzien; na przymowkę zasłużył.

przymowka żartowna. Spaßrede, Scherz. raillerie, *f.* bon mot; plaisance allusion; mot plaisant & satirique.

Przymrozek, *m. g. a.* kleiner Nacht-Frost. petite gelée pendant la nuit.

Przymuię, *v. a. vid.* Przyymuię.

Przymurek mały. kleine Mauer vor einer großen. petit avant-mur.

Przymurować, *F. przymuruię, v. a.* darzu mauern. alonger ou élever plus haut un mur.

Przymurz, *n.* podmurze, *n.* Platz an einer Mauer. place proche d'un mur.

Przymus, *m.* Zwang. contrainte, *f.* violence, *f.* force, sujétion. § z przymusu na to zezwolił; z przymusu a nie z dobrey woli to uczynił; przymusem w niemiłe złączony iarzmo.

Przymusiciel, *m.* Zwinger, Nöthiger. exacteur, *m.* celui qui contraint, qui oblige à faire qu. ch.

Przymuskać, *przymuskam, v. a.* } sanft an-
Przymusnąć, *przymusnę, v. a.* } drücken, sachte antreiben. trotter ducement, presser contre, passer par dessus. § przymuśniy słoto płatkowe wełną.

iak przymusnął. als wenn es angewachsen, gedrechselt wäre. cela est fait comme au tour; il est à peindre.

Przymuszam, *v. m. F przymuszę.* zwingen, nöthigen. contraindre, forcer, violenter qu. à qu. ch. § przymusił mię do podpisania; przymusić dziewkę do małżeństwa.

przymuszać się. sich zu etwas zwingen, sich Zwang anthun. se géner; faire qu. ch. contre son genie, s'efforcer vainement. § słowa się przymusza; gwałtownie się do tego przymuszał.

Prymuszczeli, *m.* Schmeichler, der sich anschmieret. cajoleur, flatteur, *m.*

Przymuszenie, *m.* Zwang. contrainte, *f.* sujettion, *f.* force, *f.* néceffité, *f.* § gwałtowne to było przymuszenie.

Przymuszony, *adj.* 1) erzwungen, erzwungen. 2) gezwungen, nicht natürlich, übertrieben. 1) contraint, forcé. 2) affété, otré, affecté, trop étudié, trop récherche. § 1) przymuszona miłość się nie darz, *prov.* 2) chod przymuszony; styl przymuszony.

Przymykam przymykać czego, *v. m. F. przymknę przymknąć.* näher anrücken, anschieben. faire avancer vers soi; pousser tout contre; approcher en poussant; mettre plus près. § przymkniy stołu du ściany.

przymykać się do kogo. zu einem rücken. s'approcher de qu.

Przynaglam, przynaglać, *v. m. F. przynaglę, przynaglić.* 1) treiben, antreiben. 2) eilen mit etwas, eilfertig etwas machen. 1) pousser, presser, exciter avec chaleur. 2) faire avancer, faire aller plus vite; faire hâter; faire avec hâte. § 1) przynaglał mu, aby co tychley robił. 2) przynaglali tym robotom.

Przynaglanie, *n.* Antreibung. l'action de pousser, de hâter.

Przynaglony, *adj.* angetrieben, übereilt hâté, avancé avant le tems.

Przynalegam, *v. a.* na kogo. einen nöthigen, einem zusetzen. obliger, forcer qu. à; solliciter qu. avec ardeur. § przynalegam

nalegam komu do spełnienia, do iedzenia.

Przynależę, *v. n.* 1) zugehören. 2) gehören zu etwas. 3) zukommen, gehören. das Recht, etwas zu thun haben. 4) ankommen, auf etwas beruhen. 1) appartenir, être à qu. 2) appartenir; être nécessaire. 3) convenir à qu; quadrer avec; être décent à. 4) dépendre de. § 1) przynależę Panu temu; przynależy mu ten dom. 2) do pocżciwego pożycia wiele przynależy. 3) przynależały takie szaty na niego; przynależy mi takie nosić szaty. *4) wiele na tey przynależy (zależy) sprawie.

Przynależący, *adj.* } 1) zugehörig, zuständig.
Przynależyty, *adj.* } 2) gerichtbarlich, das für ein Gericht gehöret. 1) appartenant qui est à qu. 2) competant, légitime.

Przynależność, *f.* } 1) Gerichtsbarkeit. 2)
Przynależytość, *f.* } Zubehör, Pertinenz-Stücke zu einem Amte. zu einem Gute. 1) compétance, *f.* puissance de juger. 2) appartenance. § 1) przynależność sądu. 2) przynależytość urzędu tego są dochody z przyległych wsiow; i wszystkie tey maiętności przynależytości.

Przynamniey, } *adv.* wenigstens; zum we-
Przynaymniey, } nigsten tout au moins; pour le moins; à tout le moins; du moins; au moins.

Przynawek, *m.* ein Schaal-Fisch, der eine Art von Thun-Fischen ist, und gerne nahe bey den Schiffen schwimmet. poisson de caille semblable au thon, qui suit les navires de près.

Przynęcam, *v. m.* F. *przynęcę.* anlocken, ankirren. allecher, attraire, attirer par quelque appas.

Przynęta, *f.* Lockspeise. apas, *m.* amorce, *f.* charmes, *m. plur.* § tak słodką go opiwszy przynętą.

Przynętny, *adj.* reizend, anreizend. artrayant, attirant.

Przyniesienie, *n.* das Bringen. l'action d'apporter.

Przyniesiony, *adj.* gebracht. apporté, *adj.*

Przyniewalam, *v. m. F. przyniewolę.* zwingen, nöthigen. contraindre, violenter, forcer, *v. a.*

Przynogi płużne. Pflug-Sterze. les mancherons de la charrue.

Przynoszę, *v. m.* F. *przynoszę.* 1) bringen. 2) vortragen, vorbringen, referiren. 3) mit sich bringen, machen, verursachen. 1) apporter. 2) apporter, rapporter, proposer. 3) apporter, engendrer, causer faire. § 1) przynieś z sobą kiążkę; przynoś mi list. 2) co Rewizorowie uznać i na przyszły Seym przynieść maią; przyniosł tę sprawę do krola. 3) przynosi to żal, smutek, chorobę; takie lestarstwa śmierć przynoszą; zły uczynek gryzotę przynosi; wielkie światło to prawdzie przynosi; aby to wątpliwości i rozsterkow nie przynosiło.

Przynoszenie, *n. vid.* Przyniesienie.

Przynukam kogo do czego. einen sehr antreiben, mit Gewalt zwingen. violenter, forcer, contraindre qu. à.

Przynukanie, *n.* Antreibung. contrainte, *f.* l'action de violenter.

Przynukany, *adj.* angetrieben, gezwungen. contraint, forcé.

nieprzynukana wola. freyer Wille. libre-arbitre, franc-arbitre; la liberté de faire & de ne faire pas.

Przyobieczanie, *n.* Verheißung, Angelobung. promesse, *f.* assurance, *f.*

Przyobiecuię, *v. a.* obiecuię. angeloben, versprochen. promettre, *v. a.* § przyobiecał mi tę kiążkę, to uczynię.

Przyobieram co, *v. m.* F. *przybiorę.* erwählen, erkiesen, aufnehmen in eine Zahl. élire, egréger, admettre, associer, recevoir dans un corps.

Przyoblec, *F. przyoblokę.* einem ein Kleid anziehen. mettre un habit à qu.

przyoblec się w co. sich ein Kleid anziehen. s'habiller, se vétir soi même.

Przyobranie, *n.* Przybranie, Aufnahme in ein Amt, in ein Collegium; Aufnehmung; Erkiesung. réception, *f.* agrégation, *f.* choix, *m.* élection, *f.*

Przyobrany, *adj.* przywzięty. aufgenommen, erkohren. egrégé, élu, associé.

*Przyochędożyć co, *F. przyochędożę,* zdobić. putzen, verschönern. embellir, parer, enjoliver.

*Przyochędożka, *f.* ozdoba. Putz, Zierrath. embellissement, *m.*

Przyodziewam, *v. m. F. przyodzielę,* odzienie dawam, odzieża opatruię einen kleiden, einem Kleider geben. vêtir, habiller; fournir des habits à. § przyodziać ubogiego.

***przyodziać się.* sich kleiden, sich bedecken. se vêtir, s'habiller, se couvrir. § ptak się pierzem, drzewo liściem przyodziewa.

Przyodziany, *adj.* 1) gekleidet. 2) bedeckt. 1) vêtu. 2) couvert.

Przyodzienie, *n.* } Kleidung. vêtement,
Przyodziewek, *m.* } habillement.

Przypadam, *v. m.* F. *przypadnę.* 1) neben einem fallen, der gefallen ist. 2) herzukommen, herzueilen, herzulaufen. 3) überfallen.

fallen, unverſehens dazu kommen. 4) anfallen, angreifen. 5) beſchüttet, bedeckt werden mit Staub, Schnee. 6) bedecken, belegen als der Staub eine Sache. 7) beyfallen, beyſtimmen. 8) kommen, fallen auf etwas. 9) einfallen als ein Gedanke. 10) überfallen, bemeiſtern als einen die Furcht. 11) anliegen, ſitzen als ein Kleid. 12) geſchehen, ſich fügen, ſich zutragen, ſich ereignen. 13) fallen auf einen Tag. 14) auf einen fallen, einem zufallen als eine Erbſchaft. 1) tomber près d'une perſonne qui eſt à terre. 2) venir en hâte, voler à; accourir à. 3) ſurvenir, venir à l'impourvû; arriver inopinément. 4) ſe jetter, fondre, tomber ſur l'ennemi, l'attaquer vivement. 5) être couvert de neige, de pouſſière; contracter, amaſſer. 6) couvrir ainſi que la pouſſière une choſe. 7) tomber dans le ſens de qu; demeurer d'accord, tomber d'accord de qu. ch. 8) tomber ſur quelque ſujet. 9) tomber, venir en (dans) l'eſprit, en penſée. 10) ſaiſir, frapper, prendre qu. comme la terreur. 11) venir à qu; être juſte, être collé, être ciré ſur le corps. 12) ſurvenir, arriver, ſe paſſer. 13) échoir ſur un jour; tomber un tel jour; ſe rencontrer. 14) revenir; échoir à qu; tomber, venir, être échu à qu. § 1) upadłem a on też przypadł przy mnie. 2) matka do dzieci przypadła (przybiegła). 3) bez wieści na mię przypadł. 4) zbroyną ręką przypadło woyſko na nieprzyiaciela. 5) prochem, śniegiem przypadłem; mięſo pleśnią, żelazo rdzą przypadło. 6) przypadł śnieg zagony, peł ſzatę. 7) przypadam do niego, na iego rozumienie, na tę naukę. 8) przypadł na te myśli. 9) taka mu myśl przypadła. 10) ſtrach na woyſko przypadł. 11) ta ſzata dobrze na niego przypadła. 12) z ſzczęścia to przypadło; w tym kłotnie miedzy niemi przypadły; tym czaſem woyna nieſpodzianie przypadła. 13) przypada iarmark, ſeym na S. Michał. 14) przypadła na niego ta kamienica, maiętność.

przypada dzień, mieſiąc na niego do ſtraży, do służby. der Tag, der Monat fällt auf ihn zur Wache, zum Herrn-Dienſt. il eſt de jour, de mois pour la garde, pour le ſervice.

przypadam na twoie zdanie. ich pflichte deiner Meynung bey. je me rapporte à vous: je ſouſcris à tout ce que vous demandez.

przypadać na wzgardę. in Verachtung fallen. courir du mépris; tomber dans le mépris.

przypaść na pośmiewiſko. zum Gelächter werden. devenir la (ſervir à la, s'expoſer à la) riſée du monde.

przypadła mu dobra myśl. er war bey guter Laune. il étoit en train, en humeur.

te słowa do ſerca przypadły. dieſe Worte rühreten das Herz. ces paroles le pénétrerent jusqu'au coeur.

przypadać do nog czyich. einem zu Füßen fallen. ſe proſterner, ſe jetter aux piés de qu.

Przypadek, *m. g. u.* 1) Philoſ. Zufälligkeit. 2) Zufall, Begebenheit. 3) gerichtlicher Fall, ein Caſus. 1) *Philoſ.* un accident. 2) cas, *m.* événement, *m.* avanture, *f.* accident, *m.* rencontre, *f.* 3) cas. § 1) każda rzecz ma przypadki ſwoie. 2) ſmutny, ſzczęśliwy, nieſzczęśliwy to przypadek. 3) przypadek prawny oſądzić.

z przypadku, przypadkowo. zufälliger Weiſe. fortuitement, caſuellement; par rencontre. § twoie gdy u kogo z przypadku ginie, nikomu innemu nie ginie tylko tobie.

w przypadku. im Fall. en cas; au cas. § w przypadku woyny zupełną zachowamy karność.

Przypadkowy, *adj.* zufällig. accidentel, caſuel, fortuit.

Przypadłość, *f.* 1) Philoſ. Zufälligkeit, das Zufällige. *2) Eigenſchaft. 1) *Philoſ.* accident, *m.* 2) qualité, vertu, *f.* § 1) przypadłość rzeczy, przypadłości pomiarkowane; niemaſz rzeczy bez przypadłości.

Przypadły, *adj.* 1) befallen mit Staub, Aſche. 2) niedergefallen, der zu eines Füßen lieget. 3) Philoſ. zufällig. 4) vorgefallen, zugeſtoßen. 1) couvert de pouſſière, de cendre. 2) tombé au genoux, proſterné. 3) *Philoſ.* accidentel, *adj.* 4) ſurvenu, arrivé. § 1) przypadły kurzawą, mchem, śniegiem, rdzą. 2) nie odpychay mię do nog twoich przypadłego. 3) rzeczy przypadłe ſą białość, gorſkość. 4) ſprawy o to przypadłe; przypadła w ten czas woyna.

Przypalam co, *v. m. F. przypalę, przypalić.* 1) anbrennen, überbraten beym plötzlichen Feuer. 2) das Ende von etwas berennen. 3) ein wenig ſchwärzen wie die Sonne. 1) faire havir, rôtir trop en faiſant un grand feu. 2) brûler qu. ch. autour du bout. 3) brûler, haler un peu, rendre un peu bazané. § 1)

§ 1) nie przypal pieczeni. 2) przypalić pale do wkopania. 3) słońce go przypaliło,

słońce przypala. die Sonne brennet, sticht. le soleil brûle, frappe.

Przypalenie, *n.* 1) das Ueberbraten eines Bratens. 2) das Gebrennen eines Endes. 3) Schwärze von der Sonne. 1) l'action d'havir, 2) brûlure autour du bout d'une chose. 3) hâle, *f. m.* noirceur causée par le soleil.

Przypalonosć, *f.* (*filozofs,*) *philosoph.* Verbrennung, *f.* Eigenschaft dessen, das verbrennt ist. adustion, *f.* qualité de ce qui est aduste.

Przypalonosć, *f. przypalenie krwi.* Verbrennung des Geblüts. adustion, *f.*

P,zypalony, *adj.* 1) überbraten. 2) bebrandt. 3) verbrannt von der Sonne. 1) qui est havi; trop rôti. 2) brûlé autour d'un bout. 3) hâlé.

Przyparcie, *n. vid.* Przypieranie.

Przyparty, *adj.* gedränget, in die Ende getrieben. mis aux abois; poussé à bout; pressé poursuivi. § przyparty od woyska.

Przypasam zboże. das Getreide auf dem Acker abetzen, abweiden abhüten. faire paître le bétail le blé dans le champ.

Przypasuię, *v. m.* F. *przypaszę.* um- oder angürten. mettre son épée à son côté. § przypasuy miecz ten na lędźwie twoie; przypasał szablę do boku; na to wam Rzeczpospolita szablę przypasała.

**przypasać się do żelaza.* vom Degen Profeßion machen. faire profession de l'épée.

Przypatruię się, *v. m.* F. *przyprzę.* 1) zusehen, zuschauen, betrachten, 2) betrachten, erwegen, untersuchen. 1) regarder avec attention; contempler, considérer, envisager. 2) considérer, examiner, péser. § 1) przypatrz się ciarłatanowi, komedyi, igrzysku, bitwie. 2) sędzia się sprawie przypatrzyć ma.

przypatruiący się, m. } Betrachter, Zuschauer. spectateur, regardant,
Przypatrownik, *m.* }
Przypatrzyciel, *m.* }
contemplateur; qui regarde, qui considère.

Przypatrowanie się, *n.* przypatrzenie się, *n.* czemu. das Zuschauen, Zusehen, die Betrachtung. l'action de regarder de près, considération, contemplation.

Przypędzam, *v. m.* F. *przypędzę.* 1) herzutreiben. 2) jagen, herzueilen. 1) chasser, mener vers qu. 2) voler, pousser, courir vers qu. § 1) przypędź gęsi. 2) goniec przypędził do krola.

Przypędzenie, *n.* 1) das Herzutreiben. 2) plötzliche Ankunft. 1) l'action de chasser vers qu. 2) une arrivée subite.

Przypiecek, *m. g. przypiecka.* Hintertheil des Ofens mit dem Schlunde. la partie du four où est la gueule.

Przypiekam czego, *v. m.* F. *przypiekę.* rösten, pregeln, ein wenig braten griller, frire, rôtir un peu, rôtir à demi.

przypiekło to na niego. das blieb auf ihn sitzen. cela est tombé sur lui; cela reste sur son co pte.

przypiec się. sich an den Topf anbrennen. s'attacher au pot étant cuit.

Przypiekanie, *n.* die Röstung, das Pregeln. l'action de griller.

Przypiekany, *adj.* geröstet, gepregelt. grillé.

Przypiekle, *n.* } Höllen Pforte, *f.* faux-bourg, l'entrée de l'enfer.
Przypiekło, *n.* }

Przypielam, *v. n.* F. *przypielę.* hin und wieder jäthen. sarcler, attacher les mauvaises herbes par ci par là. § przypiel te zagony.

Przypieram, przypierać, *v. m.* F. *przyprę, przyprzeć.* 1) anklemmen, andrücken, anrücken. 2) einrücken. 1) serrer, *v. a.* presser ou pousser contre 2) pousser, presser, repousser, faire plier; refuter, rembarrer, reduire au silence. § 1) przyprzyy stoł do ściany. 2) dobrze przyparł heretykow.

przyprzeć kogo do ciasnego kąta. einen in die Enge treiben. serrer de près, pousser à bout, reduire qu. au petit pié; presser les morts à qu; reduire qu. au pié du mur; tenir l'épée sur la gorge de qu.

Przypieranie, *n.* przyparcie, *n.* 1) das Anschieben, Anrücken. 2) das Zusetzen. 1) l'action de serrer, de presser tout contre. 2) poursuite, *f.* l'action de pousser qu. à bout

Przypięty, *adj.* angeheftet, angesteckt, anschnällt. agrafé; fiché; attaché avec une épingle, avec une boucle

Przypiiam się, *v. m* F. *przypiię się* 1) sich ansaugen, sich anhängen. 2) sich an einen Trank gewöhnen. 1) se coller, s'attacher à qu. ch. par le moyen de l'haleine. 2) s'accoutumer à une boisson. § 1) piiawka się do nogi przypiła. 2) przypiiać się winu, piwu.

Przypilnować czego, F. *przypilnuię.* } fleißig abwarten. veiller soigneusement, regarder, vaquer, soigner à.
*Przypiłnować, F. *przypiluię.* }

Przypilnowanie, *n.* genaue Abwartung. application, *f.* assiduité de la personne qui prend garde à qu. ch; attachement de l'esprit à; action d'observer, de prendre garde.

Przypilnowany, *adj.* abgewartet, in Acht genommen. observé avec soin; fait, gardé soigneusement.

Przypinam, przypinać. *v. m.* F. *przypnę, przypiąć.* 1) anstecken mit Stecknadeln; anhäften. 2) angurten, anschnallen. 3) einen einreiben. 1) ficher, attacher avec des épingles à qu. ch; agrafer. 2) boucler, attacher par le moyen d'une boucle. 3) serrer, pousser, rembarrer qu. § 1) przypiąć co szpilką; przypniy dziecięciu czapeczkę. 2) przypiać ostrogi, koniowi popręgu. 3) przypiął dobrze nieprzyiaciela, przeciwnika.

przypiąć się do czego. sich anhängen. s'attacher, se coller.

Przypinany, *adj.* angesteckt; angeheftet. agrafé, attaché, bouclé.

*Przypinka, *f.* haftka. Häft, Häftlein. petite agrafe, petit crochet à attacher qu. ch.

Przypiorsek, *g. u.* Kriegsb. die Brustwehre. *Fortif.* parapet, *m.*

Przypis, *m.* ⎫ Beyschrift, zugeschriebene Worte; Glosse.
Przypisek, *m. g. u.* ⎬ apostille, *f.* glose, *f.*
Przypisanie, *n.* ⎭ addition, *f.* petite note qu'on ajoûte.

przypisanie księgi komu. Zuschrift, Dedication. dédicace, *f.* épître dédicatoire.

przypisanie komu czego. Beymessung, Beschuldigung, Anschuldigung. imputation, *f.* l'action d'attribuer quelque faute à qu.

Przypisany, *adj.* 1) beygeschrieben. 2) zugeschrieben, zugeeignet als ein Buch. 3) aufgenommen in eine Zahl, in eine Gesellschaft. 1) annoté, ajoûté à un écrit. 2) dedié, voué à qu. 3) agrégé, reçu, mis au nombre de. § 1) przypisane słowa do czego. 2) przypisana komu księga. 3) przypisany szlachcic mieszczanin.

Przypiany, *adj.* zum Einschreiben gehörig. qui sert à ajoûter à un écrit.

Przypisne, n. zapłata od wpisania. Einschreibe-Geld. payement pour l'enregîtrement.

Przypisowanie, *m.* 1) das Beyschreiben. 2) das Zueignen, Zuschreiben eines Buchs. 1) l'action d'ajoûter qu. ch. à un écrit. 2) dedicace d'un livre.

Przypisuię, *v. m.* F. *przypiszę.* 1) beyschreiben. 2) einem etwas löbliches zuschreiben, zueignen. 3) beymessen, zurechnen, beschuldigen. 4) zuschreiben, zueignen ein Buch. 1) ajoûter qu. ch. à un écrit, ajoûter écrivant. 2) attribuer à qu. qu. ch. de bon. 3) imputer, attribuer quelque faute ou quelque chose de mal à qu. 4) dédier, adresser un livre à une personne. § 1) przypisał uczone przestrogi. 2) przypisował mu szczęście swoie. 3) przypisuią mu tę zdradę, tę szkodę. 4) przypisać komu książkę.

Przypłacam czego, *v. m.* F. *przypłacę.* büßen, mit seiner Haut bezahlen. recevoir la punition d'une faute; payer de sa peau; payer, porter la peine de quelque faute; l'expier; en avoir sur les doigts. § przypłacił dobrze tey rozpusty; skorą, grzbietem, gardłem, szubienicą tego przypłacisz.

mnie tego przypłacić. ich muß davor stehen, davor büßen, man hält sich an mich. j'en aurai sur les doigts; on ne s'en prendra qu'à moi.

Przypłakiwam, popłakiwam, *v. n.* mitweinen. pleurer avec qu.

Przyplatam co do czego, *v. m.* F. *przypłotę.* hinzu flechten. ajoûter en ourdissant.

Przypławiam, *v. m.* F. *przypławię.* herbey schwemmen. approcher qu. ch. du rivage. § przypławiły go żagle, wiatry do lądu.

Przypłodek, *m. g. a.* 1) junges Zucht-Vieh; Zuwachs. 2) Schaafe in der Heerde, die dem Schäfer zugehören. 1) renaissance, *f.* nourri, *m.* croît de bétail, *m.* 2) l'acquis du berger; les brebis dans un troupeau, qui sont son propre bien.

Przypływam, F. *przypłynę, dokąd.* anlanden. aborder, arriver au bord; prendre terre dans un pays. § okręt do portu przypłynął; skoczywszy z okrętu przypłynął do brzegu.

Przypłynienie, *n.* Anlandung. abord, *m.* descente, *f.* debarquement.

Przypochlebiam się komu, *v. m.* F. *przypochlebię się.* sich einschmeicheln. s'insinuer par flatterie, par caresses; se glisser dans les bonnes graces de qu.

Przypochlebianie się, *n.* Einschmeichelung. insinuation, caresses, *plur. f.* cajolerie, flatterie.

Przypodobywam się komu, (*od podobania*) F. *przypodobam się.* einem zu gefallen suchen, zu Gefallen leben. complaire à qu; gagner la faveur de qu.

Przypodobywam się komu, *od podobieństwa*) F. *przypodobam się.* einem ähnlich zu werden suchen; einem nachahmen.

tâcher

tâcher d'imiter qu. de ressembler à qu; se façonner, se faire, se tourner aux manières de qu; répondre à; se former sur.
przypodobywać co czemu, do czego, po. dobnym czynić (od podobieństwa) ähnlich machen, bilden nach etwas. former, façonner qu. ch. sur.
Przypodobanie, *n.* przypodobanie się Wohlgefälligkeit, Willfährigkeit. complaisance, *f.* manière complisante. § przyodobanie zaleca.
przypodowanie czego do czego. Vergleichung. comparaison, *f.*
Przypodobywanie, *n.* podobieństwa wyrażanie· die Bildung nach etwas. l'action de former qu. ch. sur une modèle.
Przypołnica, *f. vid.* Przpołudnica.
Przypołudni, *adj.* } nachmittägig. d'après midi; qui se fait après midi.
Przypołudniowy, *adj.* }
Przypołupuie, *n.* die erste nachmittägige Zeit; der Nachmittag. après-dinée, après-midi, *m.*
*Przypołudnica, *f.* 1) Mittags-Gespenst. 2) Hexe. 1) matin esprit, mauvais ange de midi, 2) sorcière.
Przypominacz, *m.* Erinnerer. donneur d'avis ou celui qui fait souvenir.
Przypominam, *v. m. F. przypomnę, przypomnieć,* erinnern. faire souvenir qu; rapeller qu. ch. en la mémoire de qu. § przypomniałem mu to; na przyrzeczoną z robą przyiaźń przypominać się teraz ważę.
przypominać sobie co. sich einer Sache erinnern. se souvenir, se essouvenir de; se remettre, se mettre qu. ch. dans la mémoire.
Przypominanie, *n.* wspominanie sobie kogo. das Erinnern, das Andenken. l'action de se resouvenir.
Przpomnienie, *n.* die Erinnerung. le resouvenir, la mémoire qu'on a d'une chose.
Przypomniony, *adj.* erinnert. remis dans la mémoire.
Przypowiadam co, F. *przypowiem, v. a.* ansagen, ankündigen, verordnen. annoncer, dénoncer, notifier, déclarer, ordonner. § przypowiedzieć służbę żołnierzowi, poddanym.
przypowiedzieć się. in Gerichten: sich ansagen, sich anmelden. s'annoncer, se faire nommer au Juge. § na przypozew się przypowiedział.
Przypowiastka, *vid.* Przypowieść,
przypowiedny, *adj.* ansagend, ankündigend. qui annonce, qui ordonne.
list przypowiedny. 1) Notification Schreiben. 2) Zeugnis-Brief, Kundschaft, Zeugniß so einem gegeben wird. 3) Werbe-Patent. 1) lettres de notification 2) attestation, *f.* temoignage, *m.* qu'on donne à qu. par ecrit. 4) lettres patentes pour faire la levée de soldats. § 1) rotmistrzem nikt zostać nie może bez przypowiednego listu krola albo Hermana. 2) kupcy i rzemieślnicy czeladnikow bez przypowiednych listow przyymawać nie maia. 3) bez przypowiednego listu J. K. Mci nikt werbować nie ma.
Przypowiadam, *v. m. F. przypowiem, vid.* Przypowiedzienie.
Przypowiedzienie, *n. vid.* Przypowieszczenie.
Przypowieść, *f.* ein Sprichwort. proverbe, *m.* sentence, *f.* adage, *m.* § przypowieści Salomonowe.
przypowieść iest, es ist ein Sprichwort; man sagt. c'est un proverbe commune; on dit communément; il a passé en proverbe.
Przypowieszczam, *v. m. F. przypowieszczę,* 1) ankündigen, ansagen. 2) den Beklagten zur Vollstreckung des Urtheils vorladen. 1) annoncer, publier. 2) ajourner, sommer l'accusé pour l'accomplissement de l'arrêt.
Przypowieszczanie, *n.* Przypowieszczenie, *n.* 1) Ankündigung, Verkündung. 2) Gerichtsw. Vorforderung des Beklagten zur Erfüllung des Urtheils. 1) publication, *f.* délaration, *f.* 2) *droit:* assignation ou sommation donnée à l'accusé pour mettre la sentence en exécution.
Przypowieszczony, *adj.* 1) angekündigt, angesagt. 2) Gerichtsw, zur Vollstreckung des Urtheils vorgeladen. 1) annoncé, publié. 2) somme ou ajourné pour l'exécution de l'arrêt. § 1) przypowieszczone roki.
Przypozew, *m.* } 1) Neben-Citation, *f.* Vorladung vor die höchste Instanz. 2) Erneuerung eines Processes. 2) ajournement pardevant les Juges en dernier ressort. 2) reprise de procès, d'instance. § 1) nie ma nikt dekreta sądow nowych, ani na seymie, ani za dworem przypozwami podosić.
Przypozywanie, *n.* }
Przypozwany, *adj.* Gerichtsw. vor ein Gericht vorgeladen; gehörig angefördert, angesucht. ajourné, sommé.
Przypozywam, *v. m. F. przypozwę, przypozwać.* vor ein höheres Gericht vorfordern.

fordern. assigner qu. par devant un plus haut Jugement.

Przyprawa, *f.* 1) Bereitung, *f.* Zubereitung. 2) Zurichtung der Speise. 3) Zurichtung, Zuthat, Gewürz zu einem Gerichte. 4) das Einmachen, Einlegen des Obstes. 5) Zubehör, Zusatz zu einer Sache. 6) Zusatz zum Metall, die Legierung desselben. 8) *fig.* Schmuck, Zierrath, Sache, die etwas verschönert. 1) préparation, *f.* composition, *f.* 2) l'action, la manière d'assaisonner, de préparer. 3) assaisonnement, apprêt, *m.* tout ce dont on assaisonne une viande. 4) confitures, *f. plur.* assaisonnement de certains fruits du sucre, du sel & du vinaigre. 5) accessoire, *m.* apprêt; ce qu'on ajoûte à, qu'on mêle parmi la chose principale. 6) mélange, *m.* aliage, *m.* la trempe qu'on donne aux métaux. 7) du fard. 8) *fig.* assaisonnement, apprêt, tout ce qui relève qu. ch. § 1) przyprawa napoiu, lekarstwa. 2) przyprawa potrawy. 3) zaprawić potrawę tłustą, kwaśną, pieprzną przyprawą. 4) przyprawa owocow, ogorkow na chowanie. 5) przyprawa do wina, do glancowania kapeluszow. 6) przyprawa miedzi. * 7) przyprawa (bielidło) do twarzy. 8) przyprawa dla ozdoby, dla krasy.

przyprawa owocu cukrem; warzenie owocu w cukrze. das Sieden des Obstes in Zucker. compôte, *f.*

przyprawa octem, solą. das Einlegen in Eßig, in Salz. confitures, *f. plur.* au vinaigre, au saumure, au sel.

przyprawa żelaza, stali. Härtung des Eisens, des Stahls. trempe du fer, de l'acier.

przyprawa do śmierci. Zubereitung zum Tode. préparation à la mort.

przyprawa oczna do czernienia brwi albo trzesienia powiek. Schminke zu den Augen-Braunen. fard pour les paupières.

Przyprawiacz, *m.* Zubereiter, Zurichter. apprêteur, *m.* celui qui apprête. qui prépare, qui tempère qu. ch.

Przyprawiam, *v. m. F. przyprawię.* 1) anmachen, anschlagen, anstecken, anhäften. anschmieden u. d. g. 2) ein Metall legiren, gehörig vermischen. 3) zurichten, anmachen eine Speise mit Gewürze. 4) anmachen. zurichten, vermischen ein Getränk. 5) einmachen, einlegen in Eßig, in Zucker. 1) attacher, faire tenir; clouer ficher, coudre, forger qu. ch. à 2) allier un métail, lui donner la trempe comme il faut. 3) assaisonner, faire une viande, l'accommoder avec des épices. 4) apprêter, préparer qu. ch. en la mélangeant d'une autre. 5) confire, accommoder un fruit avec du sucre, du vinaigre ou avec du sel. § 1) przyprawić chustkę szpilką do sukni, deskę do sciany, podkowę do kopyta. 2) przyprawić miedź. 3) przypraw potrawę korzeniem. 4) przyprawiono wino piołunem. 5) przyprawiaią owoc cukrem, solą, octem.

przyprawić żelazo. das Eisen härten. tremper le fer; donner la trempe au fer. § przyprawić igły.

przyprawić kogo o co, na co. einem etwas Uebels verursachen, zuwege bringen. apporter, causer à qu. quelque mal. § przyprawił go o wielki kłopot.

przyprawił go o śmierć. er hat ihn ums Leben gebracht. il a fait tant qu'il est mort; il l'a fait mourir, il est la cause de sa mort.

przyprawił go o złą sprawę. er hat ihm einen bösen Handel zugezogen, zuwege gebracht. il lui a causé, attiré une méchante affaire.

przyprawił go o ubóztwo. er hat ihn an den Bettel-Stab gebracht. il l'a réduit à (dans) la pauvreté.

przyprawił go o upad. er hat ihn gestürzet. il l'a ruiné; il est la cause de sa perte.

**przyprawiać się, gotować się na co, do czego.* sich zubereiten, sich fertig machen. se préparer, s'apprêter à.

przyprawić się o co. sich ein Uebel zuziehen, verursachen. se causer quelque mal.

przyprawić się o śmierć. sich ums Leben bringen, seinen Tod selbst verursachen. se donner la mort; être la cause de sa mort.

Przyprawienie, *n.* przyprawianie, *n.* das Anmachen, Anheften, die andern Bedeutungen s. unter Przyprawa. l'action d'attacher d'une manière que ce soit, *les autres significations se trouvent sous le mot:* Przyprawa.

Przyprawiony, *adj.*
Przyprawny, *adj.* 1) angemacht, angeheftet, angesteckt. 2) zugerichtet, zubereitet zum Essen oder 3) angemacht mit etwas. 4) angemacht, eingelegt als Obst. 5) gemacht, nachgemacht, nicht natürlich verfälscht. 1) attaché, fiché à, affiché. 2) assaisonné, apprêté, préparé pour manger ou pour boire. 3) mixtionné, mêlé de quelque drogue bonne ou mauvaise. 4) confit, *adj.* assaisonné avec du sucre, du sel ou avec du vinaigre. 5) artificiel, *adj.* fait, contrefait, qui n'est pas naturel. § 1) przyprawione do szat ozdoby,

2) potrawy przyprawione. 3) ocet rożami przyprawiony; wino piołunkiem przyprawne. 4) przyprawne rzeczy; owoc przyprawny do chowania w cukrze, w occie, lubię co przyprawnego.

włosy przyprawne. falsches Haar. fausse perruque; cheveux postiches, qui ne sont pas naturels, qu'on aplique sur la tête.

przyprawione wino. angemachter, nachgemachter, angeschmierter Wein. du vin frelaté.

przyprawny ogień. ein Feuerwerk. feu d'artifice.

przyprawna mowa; mowa, rzecz. eine oratorische Rede. une harangue, un discours étudié; un discours orné & embelli des fleurs de la Rétorique.

Przyprawki, *plur.* falsches Haupt-Haar, Weiber-Tour von Haaren um den Kopf. tour de cheveux; cheveux empruntés.

Przyprowadzam, *v. m. F. przyprowadzę.* 1) herzuführen. 2) führen, leiten als Wasser. 3) zu etwas bringen, leiten. 1) faire venir, mener, amener, conduire à. 2) conduire, faire venir de l'eau de quelque endroit. 3) mener, porter, faire pancher, incliner, amener qu. à. § 1) przyprowadź konia do mnie. 2) przyprowadzono wodę rurami do miasta. 3) przyprowadziłem go do tego zdania, na nienawiść ku niemu.

Przyprowadzenie, *n.* Herbeyführung. l'action d'amener à un lieu.

Przyprowadzony, *adj.* herbey geführet. mené, amené à un lieu.

Przyprzęgam, *v. m.* F. *przyprzęgę.* darzuspannen. mettre plus de chevaux à un chariot. § moje konie do twoich przyprzęgłem.

Przyprzykrzeyszy, *adj.* ein wenig beschwerlich. un peu fâcheux, un peu pénible.

Przypustnice, *plur.* na dole krokiem leża dła obdachow szerszych. Träger, Stützen unter den Sparren, so die Dach-Traufe breiter machen. gousets, *m. plur.* ou esseliers, *m. plur.* pièces de bois pour avancer le batelement d'où l'eau découle du toit.

Przypuszczam, przypuszczać, *v. m. F. przypuszczę, przypuścić.* 1) zulassen zu etwas, aufnehmen. 2) einem Thiere belegen lassen, bespringen lassen. 3) zur Mutter lassen, saugen lassen. 4) ins Herz, in den Sinn kommen lassen; einer Leidenschaft nachhängen. 1) admettre, recevoir, faire ou laisser entrer. 2) donner le mâle à la femelle, la faire faillir par le mâle. 3) alaiter, laisser têter un petit; donner les petits à la mère pour les nourrir. 4) admettre une passion au coeur; s'adonner à une agitation de l'esprit. § 1) przypuścili go do rady. 2) przypuścić stadnika do klacze. 3) przypuścić iagnię do owcy, cielę do krowy. 4) przypuścić do serca, do myśli frasunek, smętek, miłość.

przypuścić kogo do prawa. Gerichtsw. einem mit seinem Anbringen Gehör geben. *Palais:* recevoir, admettre qu.

nie przypuścić kogo do czego. einen ausschließen, nicht annehmen. exclurre, repousser qu. de donner l'exclusion, interdire l'entrée à qu.

Przypuszczanie, *n.* przypuszczenie, *n.* 1) Zulassung, Einlassung, Zutritt. 2) Zulassung des Männleins zum Weiblein. 1) l'action d'admettre, *f.* reception, entrée. 2) le tems ou l'action de donner le mâle à la femelle.

Przypuszczony, *adj.* zugelassen. admis.

Przypysznieyszy, *adj.* ein wenig stolz. un peu arrogant.

Przypytywam się o czym, *v. m. F. przypytam.* 1) etwas ausfragen, erfragen, durch Fragen etwas erfahren. 2) sich einliebeln, sich mit glatten Worten einschmeicheln. 1) s'enquérir, s'enquêter de; questionner. 2) s'insinuer par flatteries, par caresses. § 1) przypytał się o tey taiemnicy; drogi nie wiedząc do tego miasta się przypytywać musiał. 2) przypytał się do głębszey poufałości, ktora miedzy niemi małżeński związek utwierdziła.

Przyradzam się, *v. m.* F. *przyrodzę.* 1) nach etwas geboren werden. 2) seinem Vater oder Mutter ähnlich sehen. 3) mit einem verwandt seyn. 1) naître après. 2) ressembler à son père ou a sa mère de visage. 3) toucher de parenté; apartenir de parenté à qu. § 1) przyrodził się po śmierci oycowskiey. 2) przyrodziłą się do matki, do babki swoiey. * 3) przyradza mi się (bliskim mi iest powinowactwem) w drugim stopniu.

Przyrastam, przyrastać, *v. m. F. przyrosnę; przyrosnąć.* 1) an etwas anwachsen. 2) zuwachsen, sich vermehren. 1) surcroître à qu. ch; s'attacher à qu. ch. en croissant; croître avec; accroître auprès. 2) s'augmenter, s'accroître, s'agrandir. § 1) przyrasta co roń pożytku, dochodow, przybytku, substancyi.

Przyrastanie, *n.* przyryśnienie, *n.* czego. 1) das Anwachsen. 2) Zuwachs, Vermehrung. 1) l'action par laquelle deux choses se joignent en croissant. 2) accroissement, augmentation, agrandissement, croît.

Przyrodność, *f.* 1) Gleichartigkeit, natürliche Verwandtschaft. 2) Bluts-Freundschaft. 1) liaison, *f.* union, *f.* simpatie, *f.* rapport naturel; conformité naturelle 2) parenté, consanguinité; parentage, *m.*

Przyrodny, *adj.* 1) gleichartig. 2) befreundet, verwandt. 1) der aus eben dem Hause, aus eben dem Geschlechte ist. 2) Erb., mit gebohren, angebohren; mit auf die Welt gebracht. 7) natürlich. 1) qui est de même genre; ressemblant; conforme. 2) qui touche qu de parenté; proche. 3) lignager; qui est de même sang, de même race. 4) originaire, né, produit avec; engendré ensemble, qui vient de naissance, qu'on apporte en naissant. 5) naturel. § 1) przyrodne to są zioła. 2) iest mu przyrodny w trzeciw stopniu, 3) przyrodny to twoy. 4) grzech przyrodny; przyrodne ma znamie; przyrodna skaza. *5) przyrodne i wlane daty; przyrodna (przyrodzona) ludziom umierać.

brat przyrodny. Halb-Bruder; Bruder von einer Mutter, aber von unterschiedenen Vätern. frère utèrin; né d'une même mère, mais de divers pères.

Przyrodzenie, *n.* natura. 1) die Natur. 2) die ganze Welt, alle Geschöpfe. 3) angebohrne Eigenschaft, Neigung. 1) la nature. 2) l'univers, toutes les choses crées. 3) propriété naturelle; pente naturelle. § 1) przyrodzenie małem się obeydzie, *prov.* 2) Filozofowie przez przyrodzenie rozumieią cały świat, iako gdy mowią nayduie się to w przyrodzeniu, zasem istotę rzeczy, czasem komplekſyą, iako gdy mowiemy, takie on ma przyrodzenie. 2) przyrodzenie trudno odmienić; *prov.* przyrodzenie albo własność kraiu tego.

z przyrodzenia. natürlicher Weise; von Natur. naturelement; selon la pente naturelle.

Przyrodzony, *adj.* 1) natürlich; der Natur gemäß. 2) angebohren. 3) natürlich, ungekünstelt. 1) naturel, *adj.* qui vient de nature. 2) originaire, *adj.* qu'on apporte en naissant; de naissance. 3) naturel, coulant, facile, aisé. § 1) spanie, iedzenie są przyrodzone rzeczy, przyrodzona to przyczyna. 2) przyrodzona i nabyta sposobność; przyrodzona przeciwność, skłoność. 3) styl iego przyrodzony i łatwy.

opiekun przyrodzony. Vormund, so der nächste Anverwandte des unmündigen ist. tuteur légitime; se plus proche parent qui est tuteur d'un enfant. § opiekun przyrodzony a nie zapisany.

śmierć przyrodzona. ein natürlicher Tod. mort naturelle. § przyrodzoną śmiercią dni swoie skończyć.

przyrodzonym sposobem. natürlicher Weise. naturellement; selon la nature; selon la pente naturelle.

przyrodzonych rzeczy nauka. die Natur-Lehre. la Phisique.

przyrodzonych rzeczy nauczyciel. Natur-Lehrer. un Phisicien.

Przyrok, *vid.* Urok.

Przyrosły, *adj.* angewachsen. qui est surcrû; qui est crû avec; qui s'est attaché en croissant.

Przyrośnienie, *n.* das Anwachsen. l'action de croître au corps par dessus la nature; surcroissance, *f.* surcroit, *m.*

Przyrostek, *m. g.* *przyrostka.* 1) Reis, Schoß am Baume. 2) ein Gliedmaß, so am Körper zu viel ist, als der sechste Finger. 1) jet, pousse d'arbre. 3) membre survenu de trop au corps comme le sixième doigt. § *1) przyrostki (latorosle (do wszczepienia. 2) przyrostek iest członek przyrosły, zbytni.

przyrostek ząb. aus der Reihe gewachsener Zahn. une surdent.

Przyrowa, *m.* herb, *vid.* Przerowa herb.

Przyrownanie, *n.* Przyrownienie, *n.* Vergleichung. comparaison, *f.*

Przyrownywam co do czego, *v. m.* F. *przyrownam.* vergleichen. comparer à, avec; faire comparaison.

przyrownywaiąc do. in Vergleichung mit. en comparaison, à comparaison, à l'égal de.

Przyrychleyszy, *adj.* etwas hurtig. un peu vîte, un peu promt.

**przyrychleyszym,* adv. *wczas.* bey Zeiten. de bonne heure.

Przyrykam, *v. m. F. przyryknę.* nachbrüllen, mit Brüllen anworten. meugler après, meugler à; répondre à un meuglement. § krowa przyryka.

Przyrywam co, *v. m.* F. *przyrwę, przyrwać.* an der Erde eine Pflanze abreissen, abflücken. cueillir, arracher une herbe tout contre terre. § przyrwać ziołko przy korzeniu, przy ziemi.

Przyryzam, *v. m. F. przyrżę.* nachwiehern, anwiehern. henir après, henir à.

Przyrządzam co, *v. m. F. przyrządzę.* 1) zube-

zubereiten; fertig machen, anschaffen. 2) mit Nothwendigkeiten versehen. 1) apprêter, appareiller, préparer, arranger, disposer. 2) pourvoir, fournir, garnir de. § 1) przyrządzono wszystko do wesela. *2) przyrządzić (opatrzyć) żywnościami fortecę.

przyrządam się do czego. sich zubereiten, sich fertig machen, se préparer, s'apprêter, se mettre en état de faire qu. ch.

Przyrządzenie, *n.* Versehung mit etwas; Anschaffung der Nothwendigkeiten. l'action de pourvoir; arrangement; disposition.

przyrządzenie się do czego. Zubereitung, Vorbereitung zu etwas. préparation, *f.* préparatif, appareil.

Przyrządzony, *adj.* zubereitet, versehen, eingerichtet. apprêté, préparé, arrangé, disposé.

Przyrzecze, *n.* Anfuhrt, Anlände, Platz am Flusse, die Waaren aus- und einzuladen. le, *m.* quai, place sur le rivage pour la charge & décharge des marchandises.

Przyrzeczenie, *n.* przyrzekanie, *n.* Angelöbniß, Versprechen. protestation, promesse.

Przyrzeczny, *adj.* am Flusse gelegen. qui est proche de rivière; situé sur un fleuve. § przyrzeczne miasta.

Przyrzekam, przyrzekać, co komu, *v. m. F. przecyrzekę, przyrec.* angeloben, versprechen. protester, promettre à qu. § przyrzekł mi, że to uczyni; przyrzec mi miłość, przyiaźń.

**przyrzec, ręczyć za kogo.* vor einen gut sagen. faire bon, repondre pour qu.

Przyrznięty, *conf.* Przyrzynam. ein wenig beschnitten. rogné, coupé par les extrémités.

Przyrzucam czym co, co do czego, *v. m. F. przyrzucę.* 1) mit etwas bedecken, bewerfen, auf etwas werfen. 2) zufügen, hinzusetzen. 3) wieder bringen, zurückschicken, zurück geben, als mangelhafte Waare. 1) jetter dessus; couvrir qu. ch. de. 2) y joindre, y ajoûter. 3) rendre, renvoyer comme des marchandises qui ont un défaut. § 1) przyrzucić trup ziemią, słomą. 2) uczone do tey księgi przyrzucił przydatki. 3) przyrzucić kupcowi towar borgowany.

przyrzuca się ta choroba. diese Krankheit steckt an. cette maladie infecte, se communique. § katar się do człowieka przyrzuca.

Przyrzucenie, *n.* rzucenie na wierzch czego. das Bewerfen, Beschütten mit etwas. l'action de jetter qu. ch. par dessus, de couvrir qu. ch. de.

przyrzucenie choroby, zaraza. Ansteckung, Anfälligkeit einer Krankheit. infection, *f.* la communication d'une maladie. § ta choroba przychodzi z przyrzucenia, zaraza ieden od drugiego.

Przyrzucony, *adj.* 1) beworfen, mit etwas bedecket. 2) wegen eines Fehles zurückgegeben, zurück geschicket. 1) couvert d'une chose qu'on a jettée par dessus. 2) rendu, renvoyé à cause d'un défaut; qu'on est obligé de reprendre.

Przyrzut, *m.* przyrzutna choroba. eine ansteckende Krankheit. maladie contagieuse, mal contagieux, qui se gagne, qui se communique.

Przyrzutny, *adj.* 1) hinzugethan, fremd, was außerhalb herkommt. 2) ansteckend, anfällig, grassirend, herumgehend. 1) accessoire, *adj.* venu d'allieurs; étranger, ajoûté, joint à. 2) sporadique, communicatif, contagieux. § 1) przyrzutnych nie ma na tym urzędzie dochodow. 2) przyrzutne teraz panują choroby.

przyrzutne imię. Dodane. Gram. ein Adjectivum. *Gram.* un adjectif.

*Przyrzekanie, Przyrzeczenie.

Przyrznam czego, *v. m. F. przyrznę.* 1) die Enden, den Rand einer Sache beschneiden. 2) dicht an etwas abschneiden. 1) ronger, couper les extrémités, le bord d'une chose. 2) couper tout contre qu. ch.

Przyrzynany, *adj.* das man auf dem Garten-Beete beschneidet, als Petersilien. qu'on coupe sur le potager ou la planche comme du persil.

Przysada, *f.* 1) Hinzusetzung, Hinzufügung, Zusatz. 2) Zusatz, *m.* Sache, damit etwas versetzet wird. 3) Zusatz zu einem Metall; die Legierung. 4) Putz-Lieblichkeit, Schminke. 3) Philos. die Zufälligkeit. 1) addition, *f.* 2) accessoire, *m.* mélange, *m.* mixtion; ce qu'on ajoûte à une chose; ce dont elle est entremelée. 3) alliage, *m.* melange, *m.* qu'on donne aux méteaux. 4) assaisonnement, fard tout ce qui relève une chose. 5) *Philos.* accident, attribut, *m.* § 1) bez przysady punktu tego umowa nasza się rozerwie. 2) przysadami malarz farby odmienia. 3) przysada w talerach ma bydź według konstytucyi; przysada miedzi, żelaza. 4) twarz iey bez wszelkiey przysady i wodek.

Przysadzka, *f.* Bergw. Zusatz zu einem Metall.

Metall. *Métal.* alliage, *m.* ce qu'on ajoûte à un métail.

Przyſadny, *adj.* 1) verſetzet, zugeſetzet, zugegeben, 2) hinzugeſetzet, hinzugethan. 1) entremêlé; qui eſt mixtionné, qui à une mixtion. 2) acceſſoire, ajoûté à une choſe; venu d'ailleurs.

Przyſądne, *n. g. przyſądnego.* Urthel-Gebühren. taxe pour un arrêt qu'on paye aux Juges. § przyſądnego ſędzia ma brać trzy części, a Piſarz iednę.

Przyſadzam, *v. m. F. przyſadzę.* 1) anſetzen. 2) hinzufügen, zuſetzen, dazu miſchen, dazu thun, mit etwas verſetzen. 3) an die Bruſt zum Saugen ſetzen, legen. 4) einem Thiere das Männlein zulaſſen. 1) dreſſer, planter qu. ch. contre une autre. 2) ajoûter, mixtionner, mêler un peu de qu. ch. parmi la choſe principale; entremêler. 3) alaiter, mettre l'enfant à la mamelle. 4) donner le mâle à la femelle, la faire ſaillir, la faire couvrir par le mâle. § 1) przyſadzić (przyſtawić) drabinę do muru. 2) przyſadź do lekarſtwa tego słodyczy. 3) przyſadzić dziecię do pierſi. *4) przyſadzić (przypuścić) ſtadnika do kobyły.

Przyſądzam, ać, *v. m. F. przyſądzę, przyſądzić.* einem gerichtlich zuerkennen, zuſprechen. adjuger, étrouſſer par décret qu. ch. à qu.; donner une choſe à qu. dans les formes de Juſtice. § przyſądzono mu tę maiętność.

Przyſadzenie, *n.* 1) Anſetzung an etwas. 2) Zuſatz, Vermiſchung. 3) das Setzen eines Kindes an die Bruſt. 1) l'action de dreſſer contre. 2) mixtion, *f.* mélange, *m.* l'action d'entremêler. 3) l'action d'alaiter un enfant.

Przyſądzenie, *n.* czego komu. gerichtliche Zueignung, Zuſpruch eines Dinges. adjudication, *f.* étrouſſe de qu. ch.

Przyſądzony, *adj.* zugeſprochen. adjugé à.

Przyſadzony, *adj.* 1) angeſetzet. 2) verſetzet, vermiſchet mit etwas. 1) dreſſé, planté contre. 2) entremêlé, mixtionné de qu. ch.

Przyſalam co, *v. m. F. przyſolę.* 1) mehr ſalzen. 2) *fig.* einen angießen, angeben. 1) ajoûter plus de ſel, ſaler davantage, 2) *fig.* noircir qu.; mettre mal qu. dans l'eſprit de qu.

Przyście, *vid.* Przyyście.

Przyſchły, *adj.* angetrocknet. attaché par ſécheresſe; collé, acollé contre qu. ch.

Przyſchnienie, *n.* Antrocknung. l'attachement qui ſe fait par la ſécheresſe; accolement.

Przyścignąć, F. *przyścignę.* einholen, ertappen. atteindre, attraper, ſurprendre. § przyścignęli złoczyńcę; nie przyścigłem go.

Przyścignienie, *n.* Einholung, Ertappung. ſurpriſe, *f.* l'action d'attraper.

Przyścigniony, *adj.* eingeholet, ertappet. attrapé, joint, atteint.

Przyſiadam, *v. m. F. przyſiądę.* 1) ſich auf eine Sache ſetzen, die worauf liegt. 2) einen mit dem Leibe andrücken, auf ihm liegen. 3) zuſetzen, verfolgen, im Zwange halten. 1) ſe mettre, s'aſſeoir, être aſſis ſur une choſe qui eſt ſur quelque ſiége. 2) preſſer qu. avec ſon corps contre. 3) domter, preſſer, tenir en échec, pourſuivre. § 1) przyſieść komu ſzatę, czapkę. 2) rzuciwſzy go o ziemię, przyſiadł go że nie drgnął. 3) tym mężniey przyſiada nieprzyiaciela, im barziey ſię odpiera; przyſiadł nieprzyiacielſkie hufce.

przyſieść ſię do kogo albo do czego. ſich zu oder neben etwas ſetzen. s'aſſeoir auprés de; être aſſis auprès de. § przyſiądz ſię do mnie; Herkules przyſiadł ſię do kądzieli.

Przyſięga, *f.* ein Eid. un ſerment. § przyſięgą kogo obowiązać, do czego przyciſkać; z przyſięgi kogo wypuſzczam; pod przyſięgą to zeznał; wypełnić, łamać, dotrzymać przyſięgę; przyſięgi dotrzymanie; przyſięga na imię czyie; wziąć przyſięgę na imię Pana ſwoiego.

odpuścić komu przyſięgę. einem den Eid erlaſſen. diſpenſer qu. du ſerment.

przyſięgę komu ſpuſzczam. einem dem Eid deferiren. déférer un ſerment, offrir à de, de prouver une choſe par ſerment.

wykonać, uczynić, odprawić przyſięgę. einen Eid leiſten. faire, prêter ſerment à qu.

odebrać od kogo przyſięgę. ſich einen Eid leiſten laſſen. faire prêter ſerment à qu.; recevoir le ſerment de qu.

przyſięga wiary i poddańſtwa. Eid der Treue. ſerment de fidelité.

przyſięgą zbyć pożyczalnika. ſchwören, daß man nicht bezahlen kann. jurer qu'on n'a pas de quoi payer, qu'on eſt inſolvable.

Przyſięgacz, przyſiężnik, *m.* ein Schwörer, der einen Eid ableget. celui qui prête ſerment.

Przyſięgam, przyſięgać, *v. m. F. przyſięgę, przyſięgnę, przyſiąć.* ſchwören, einen Eid thun. jurer; faire, prêter ſerment. § przyſiąż, żeś tego nie uczynił; przyſiąc muſi że nie odiedzie.

przyſięgać za ſię. vor ſich, vor ſeine Perſon ſchwören.

schwören. jurer pour sa personne; jurer en son particulier.
przysięgać. ⎫ *przez (na) co.* bey etwas
przysięgać się. ⎭ schwören. jurer par ou sur. § przysięga przez Boga, przez (na) ewangelią; przysięgać się na Boga.
przysięgać na co. schwören, das man etwas halten wolle. jurer qu'on observera, qu'on gardera qu. ch.; promettre avec serment de garder qu. ch. § przysięgli krolowi na wierność, na prawa nasze.
przysięgać komu. in eines Hände den Eid ablegen. prêter le serment entre les mains de qu.
pod przysięgą, vid. Przysiężnie.
Przysięgły, *adj. vid.* Przysiężny 1).
Przysiek, *m. g. a.* eine Hohl-Art, eine Hohl-Haue der Zimmerleute. bec de cicogne; espèce de hache avec quoi les charpentiers creusent le bois.
Przysiew, *m.* ⎫ Beysaat, Zusaat. se-
Przysiewek, *m. g. u.* ⎭ mence qui sert à sursemer.
Przysiewam co, *v. m.* F. *przysieię.* überssäen, einen schon besäeten Acker aufs neue besäen, oder neben solchem säen. sursemer, semer sur une terre ou auprès d'une terre qui est déja semée.
Przysiężnie, *adv.* pod przysięgą. bey einem Eide; eidlich. avec serment; par serment.
Przysiężnik, *m.* ⎫ 1) Schwörer, der ge-
Przysiężny, *m.* ⎭ schworen hat. 2) ein Schöppe, Schöppenherr. 1) celui qui a fait serment. 2) un jurat, un échevin.
Przysiężny, *adj.* 1) beeidet. 2) zum Eide gehörig, eidlich. 1) juré; qui a prêté serment, qui a fait serment. 2) qui concerne, qui regarde le serment. § 1) przysiężni urzędnicy.
Przysiodłać, F. *przysiodłam*, pod moc podbić. einen bezwingen, überwältigen, unter den Fuß, unters Joch bringen. domter, subjuger, reduire. § przysiodłał to krolestwo, te narody.
Przysionek, *m. g. a.* Neben-Sälchen. petite sale, *f.* cabinet, *m.* reduit à l'entrée d'un appartement.
Przyskakowanie, *n.* przyskoczenie, *n.* das Herzuspringen, das Herzueilen, l'action de sauter ou d'accourir à.
Przyskakuię, *v. m. F. przyskoczę.* 1) herzuspringen. 2) herzueilen. 1) s'élancer, sauter, se jetter contre, sur ou vers qu. ch. 2) voler à; accourir promtement, venir en hâte, en grande diligence, s'approcher précipitamment. § 1) przyskoczywszy do niego za łeb go uchwycił. 2) w tym posiłki przyskoczyły.
przyskakuiąc. im Sprunge, sprungsweise, im Hüpfen. en sautant, par saut, de plein saut vers.
Przyskępszy, *adj.* ein wenig genau, ein wenig geitzig. un peu ménager, un peu avare.
Przyskoczony, *adj.* der herzugesprungen, herzugekommen ist. venu en sautant; accouru.
Przyskorka, *f. vulg.* ciężkość, przykrość. Beschwerlichkeit, Verdruß, Widerwärtigkeit. amertume, *f.* déplaisir, adversité.
Przyskrzynąć co, F. *przyskrzynę*, klemmen. pincer un membre.
przyskrzynąć się. 1) sich klemmen. 2) *fig.* sich die Finger verbrennen, sich verbrennen, Schaden leiden. 1) se serrer, s'engager un membre entre deux choses; s'étreindre, se pincer un membre. 2) *fig.* se brûler; ne pas sortir heureusement d'une affaire; souffrir quelque perte. § 1) przyskrzynął się w palec. 2) czasem się kupcowi nada, czasem mu się przyskrzynie; tak się przyskrzynął, że się wszystkich odrzekł amorow.
Przyskwieram komu. eintreiben, zu Chor jagen, zusetzen. serrer de près, pousser vivement, poursuivre qu. § nieprzyiaciel nam przyskwarł był.
Przysłabszy, *adj.* etwas schwach. un peu foible, un peu débile.
Przysłodszy, *adj.* ein wenig süß, süßlich. doucereux, doucâtre, un peu doux.
Przysłońszy, *adj.* ein wenig salzig. un peu salé.
Przysłowek, *m.* Sprachk. Nebenwort. Adverbium. *gramm.* adverbe, *f. m.*
Przysłowie, *n.* 1) Spruch, *m.* Sprüchwort, *n.* 2) Gram. ein Adverbium. 1) proverbe, *m.* 2) *Gram.* un adverbe.
według dawnego przysłowia. nach dem alten Sprichworte. selon l'ancien proverbe; comme dit le vieux proverbe.
Przysłownie, usłownie, *adj.* 1) sprichwörtlich, sprichwörterweise. 2) Gram. adverbialiter. 1) proverbialement, d'une manière proverbiale. 2) *Gram.* adverbialement.
Przysłuchywać się czemu, *v. m. F. przysłucham.* zuhören. écouter, entendre avec attention; prêter l'oreille à. § przysłuchałem się temu chełpliwemu człowiekowi; przysłuchywał się ciarłaranowi.
Przysługa, *f.* Dienst, Gefallen, Gefälligkeit. service, *m.* plaisir, bon ou mauvais office.
ieżli w tym moiey potrzebuiesz przysługi,

wenn du hierinnen meine Dienste nöthig hast. si vous avez en cela besoin de mon ministère.

z przysługi. aus Gefälligkeit. d'office.

z przysługi i powinności to uczynił. er hat es aus Gefälligkeit und Schuldigkeit gethan. il a fait cela d'office & par devoir.

Przysługiwam się } komu, F. *przysłużę*
Przysługuię się } *się.* einem dienen, einen Dienst oder Gefallen erweisen. obliger, servir qu.; faire plaisir, rendre service à qu. § przysłuż mu się w tey sprawie; źle, dobrze mi się przysłużył.

przysługiwać się pannie. einer Jungfer aufwarten, ihr zu gefallen suchen. servir, muguetter une fille; chercher à plaire à une fille.

Przysługowanie się komu. Diensterweisung. service, *m.* action de servir qu. de rendre à qu. de bons services.

Przysmak, *m.* 1) Beykost, Tunke, gewürzete Brühe, Saft zu einer Speise. 2) Nachgeschmack. 3) Vorgeschmack, Lockspeise. 1) assaisonnement; ragoût, sauce, jus, tout ce qui reveille l'appetit. 2) déboite, *m.* une saveur désagréable de quelque liqueur. 3) avant-goût, charmes, *m. plur.* appas, beauté; tout ce qui fait goûter qu. ch. § 1) przysmak to dobry do chleba; przysmak wyborny głod i robota, *prov.* głodny nie szuka przysmakow; macać chleb, mięso w przysmaku; przysmak mokry do omaczania potraw. 2) to wino ma przysmak zły, kwaskowity. 3) dać dobry przysmak z czym; przysmak albo powab do nauk, do żołnierskiego rzemiesła.

przysmaki, f. pl. Naschwerk, *n.* Leckerbißchen, friandises, *f.* choses delicates & bonnes à manger.

Przysmażam, *v. m.* F. *przysmażę.* nicht zu sehr in der Pfanne backen, ein wenig pregeln. frire un peu.

Przyśmiardły, *adj.* ein wenig galstrig. un peu rance.

Przyśmiardnąć, F. *przymiardnę.* etwas galstrig werden. devenir un peu rance. § przyśmiardła (przyśmiardnęła) słonina.

Przysmutnieyszy, *adj.* etwas betrübet. un peu triste.

Przyśnić się komu, F. *przyśni.* einem träumen. songer, rever; faire, avoir un songe. § przyśniło mi się nad świtem, iakobym go widział.

Przysparzam, *v. m.* F. *przysporzę.* 1) vermehren, vergrößern. 2) beschleunigen ein Uebel, solches einem eiligst zuziehen, verursachen. 1) augmenter, accroître, aggrandir. 2) attirer, causer, faire soudainement quelque mal. § 1) wiele sobie przysporzył powagi; co śmiechu i żartow przysporzyło. 2) przysporzył sobie śmierć, nieszczęście; przysporzyło to zgubę iego.

nie przesporzysz tym. davon wirst du nicht reicher werden; damit wirst du dir nicht aufhelfen. cela ne vous accommodera pas; vous ne vous en engraisserez pas.

Przyśpieszam, F. *przyśpieszę.* 1) zueilen, eilfertig seyn, eilfertig etwas arbeiten; beschleunigen. 2) eiligst verursachen, ein plötzliches Unglück zuziehen, befördern, machen. 1) aller vite, hâter les pas, se hâter; accélérer, diligenter, presser qu. ch.; faire diligence, doubler le pas. 2) avancer, faire avancer, précipiter, attirer soudainement un mal. § 1) przyśpiesza do kresu; przyśpieszyłem zaraz do niego. 2) przyśpieszył mu zgubę, sobie nieszczęście.

przyśpieszyć komu śmierci. einem das Leben verkürzen, seinen Tod beschleunigen. avancer la mort à qu; hâter la mort d'une personne.

Przyśpieszenie, *n.* Beschleunigung, Eile. hâte, *f.* précipitation, accélération, diligence.

Pryśpieszony. eilfertig, schleunig. précipité, hâté. § przyśpiesconym idę krokiem.

**Przyśpiewam, *v. m.* F. *przyśpieię.* kommen, erscheinen. venir, paroître. § poki rozum nie przyśpieie, statkować nie będzie; kiedy przyśpieie włos siwy, a człowiek na doł idzie; śmierć przyśpiała.

**przyśpiało to na mnie.* das blieb auf mich sitzen. la faute tomba sur moi.

Przyśpiewnie, co komu. } 1) mitsingen.
Przyśpiewam, *v. a.* } 2) beystimmen. beyfallen, beypflichten. 1) chanter avec ou après. 2) approuver, tomber d'accord; donner sa voix. § 1) miłym do muzyki przyśpiewywała (przy muzyce śpiewała) głosem; siostra mu przyśpiewywała. ** 2) czemu i drugi Poeta przyśpiewuie mowac.

Przysporszy, *adj.* etwas groß un peu grand.

Przysposabiam, *v. m. F. przysposobię.* 1) zustutzen; geschickt, tüchtig zu etwas machen. 2) an Kindes Statt annehmen. 3) verursachen, zuwege bringen, machen. 1) adopter, dresser, façonner, former, préparer, disposer, ajuster, rendre propre, rendre habile à qu. ch. 2) adopter qu; prendre qu. pour fils ou pour fille. 3) faire,

fairo, causer, apporter, effectuer, procurer. § 1) przyśposobił go do żołnierskiego rzemiesła; przyśposobić naukę do łacnego poięcia. 2) przyśposobił go za syna. 3) więcey mu to przyśposobiło sławy.

przyśposobić się do czego. sich zu etwas geschickt, fertig machen. se former, s'appliquer, se préparer, se rendre habile à qu. ch.

Przyśposobiciel, *m.* der einen an Kindes Statt aufnimmt. père par adoption; père adoptif.

Przyśposobienie, *n.* czego do czego. 1) Einrichtung einer Sache zu ihrem Gebrauche. 2) Uebung, dadurch man einen zu etwas geschickt machet. 3) Aufnehmung an Kindes Statt. 1) accommodement, *m.* ajustement d'une chose à son usage; l'action par laquelle on met une chose ou une personne en état de bien agir. 2) exercice, *m.* par lequel on rend qu. propre & habile à qu. ch. 3) adoptation, *f.* l'action d'adopter. § 1) przyśposobienie piora do grubego pisma, ręki do żelaza marsowego. 2) przyśposobienie kogo do spraw publicznych.

przyśposobienie się, n. do czego. Zubereitung; unternommene Uebung, sich zu etwas geschickt zu machen. préparation, *f.* l'action de se préparer, de s'exercer à qu. ch.

Przyśposobiony, *adj.* 1) zu etwas eingerichtet, geschickt, tauglich. 2) der an Kindes Statt angenommen ist, adoptiret. 1) propre, convenable, préparé, ajusté, façonné à qu. ch. 2) adopté, adoptif qui est adopté.

Przystaię, przystawam, *v. m.* F. *przystanę.* 1) bey einem Dienste nehmen, in Dienste treten. 2) eine Partey ergreifen. 3) beypflichten, beytreten, beystimmen. 4) dicht an etwas stehen. 5) anliegen. 1) s'engager à qu. pour; se mettre en service. 2) s'attacher à; se ranger sous les drapeaux de; prendre le parti de. 3) s'y accorder; demeurer, tomber d'accord; suivre l'opinion, être du sentiment; donner sa voix à. 4) toucher, être contigu, être tout proche, se toucher, se joigner. 5) se coller, tenir, être attaché qu; être collir, être ciré sur. § 1) przystał do Pana za Sekretarza, za pokoiowego; przystał do niego służyć, robić. 2) przystań do tey strony; do nas przystał na tę perswazyą. 3) przystał na rozumienie iego 4) szafa nie przystaie do ściany. 5) sukniа dobrze do ciała przystała.

Przystałość, *f.* Anständigkeit, Wohlanständigkeit. bienséance. *f.*

Przystanie, *n.* 1) Annehmung, Antretung der Dienste. 2) Verbindlichkeit, Beytritt zu einer Partey. 3) Beypflichtung, Beyfall. 1) l'action de se mettre en service de qu. 2) engagement, *m.* attache, *f.* attachement à quelque parti. 3) accord, *m.* approbation, *f.* l'action de suivre une opinion.

Przystępienie, *vid.* Przystępowanie.

Przystąpiony, *adj.* der zugetreten ist. qui s'est approché de.

Przystaw, *m.*
*Przystawa, *f.* } 1) Beysteher, Begleiter, der auf einen Achtung giebt. 2) Hof-Cavalier, so einem angekommenen Groß-Botschafter zur Gesellschaft, oder vielmehr dessen Unternehmen zu beobachten, zugegeben wird. 3) Beystand, *m.* Begleiter. 1) assistant, *m.* conducteur, observateur, celui qui se tient auprès d'une personne pour l'assister. pour l'observer. 2) un Przystawe, c'est un Gentil-homme de la Cour qui est chargé d'accompagner un Ambassadeur à son arrivée ou plutôt d'observer sa conduite. § 1) nie dba na surowość przystawa swoiego; anioł przystaw i stroż Jzraelskiego Państwa. 2) przystawa dać Posłowi.

Przystawam, *vid.* Przystaię.

Przystaweczka, *vid.* Prystawka.

przystawieczki, plur. *ziele*, vid. *rzesa wietrzna.*

Przystawiam, *v. m.* F. *przystawię.* 1) setzen nahe an etwas. 2) ansetzen an etwas, als eine Leiter. 3) eine Leiche beysetzen. 1) mettre auprès de. 2) planter dresser qu ch. contre une autre. 3) déposer un corps mort. § 1) przystaw do tego słupa drugi. 2) przystawić drabinę do muru. 3) wczoray przystawiono ciało nieboszczyka.

przystawić; *przystawić do ognia.* zusetzen, einen Topf ans Feuer. mettre un pot au feu. § przystawić garniec do ognia; kucharko kiedy przystawicie.

Przystawianie, *n.* Przystawienie, *n.* das Zusetzen eines Topfes, das Ansetzen an etwas. l'action de mettre un pot au feu, de mettre auprès de, de planter, de dresser tout contre.

przystawienie zmarłego. Beysetzung einer Leiche. déposition d'un corps mort.

Przynawiony, *adj.* beygesetzet, zugesetzet. mis auprès; planté, dressé tont contre.

przystawione ciało. beygesetzete Leiche. un cops mort déposé.

przysta-

przystawiona linia. } Math. eine Tan-
Przystawka, *f.* } gens. *Matém.* tangente, *f.*

przystawka; *przystaweczka.* Tunk Schüsselchen. saussière, *f.* petit plat.

Przystawstwo, *n.* 1) das Amt eines zugesellten Beystehers oder Aufsehers. 2) die Würde eines Hof-Cavaliers, der einem fremden Gesandten Gesellschaft leisten soll. s. Przystaw 2). 3) die Hof-Cavaliers, die dieses Amt haben. 1) la conduite, la charge d'un assistant, d'un conducteur. 2) la dignité d'un Przystave, *v.* Przystaw 2). 3) les Przystaves, les Gentils-hommes de la Cour qui ont la charge d'être auprès d'un Ambassadeur. § 1) pod twoim nie zbłądzę przystawstwem. 2) przystawstwo mu u Posła Francuskiego dano. 3) przystawstwo Posłom cudzoziemskim dawane bywa.

Przystęp, *m.* 1) Zutritt, *m.* 2) Zugang zu einem Orte. 3) Anleitung zu etwas; Eingang in eine Wissenschaft. 1) accès, *m.* abord, *m.* entrée dans un lieu ou auprès d'une personne. 2) avenue, *f.* chemin à un lieu. 3) porte, entrée, commencement, introduction à une science. § 1) mam przystęp do domu tego, do niego; przystęp daię, czynię komu gdzie; bronić komu przystępu. 2) przystępy do miasta osadził; przystęp zagrodzić. 3) przystęp do matematyki, do Prawney nauki.

przystępy, s. pl. Kriegsb. die Laufgräben. *Fortif.* les approches, *f.*

Przystępny, *adj.* zutrittlich. accessible, *adj.* où l'on peut approcher; accostable, abordable.

Przystępowanie, *n.* przystąpienie, *n.* 1) das Hinzutreten. 2) die Schreitung zu etwas. 1) approche, *m.* action de celui qui s'approche de qu. 2) action de passer à quelque matière, à qu. affaire. § 1) wolność ma do przystąpienia. 2) przy przystąpieniu do traktatow.

przystępowanie do stołu Bożego; Komunia Swięta. das Werk des heiligen Abendmahles, die Communion. l'action de recevoir le Sacrement de l'Eucharistie; la Communion.

Przystępuię, przystępować, *v. m. F. przystąpię, przystąpić.* 1) auf etwas treten, 2) zu etwas treten, sich nähern. 3) zu einem treten, zu einem gehen. 4) dazu kommen. 5) schreiten zu etwas, etwas zu thun anfangen, 6) beystimmen, beypflichten, beytreten. 1) marcher du pié, mettre le pié sur qu. ch. 2) approcher, venir proche, s'approcher de qu. ch. en marchant. 3) accoster, aborder qu. pour lui parler. 4) survenir, venir sur les entrefaites. 5) passer à quelque matière, à quelque affaire, commencer à la traiter; entrer en matière. 6) demeurer, tomber d'accord, suivre l'opinion, être du sentiment de qu. § 1) przystąpiłeś mu szatę. 2) przystąpił do słupa; nieprzyiaciel przystąpił pod miasto. 3) przystąpiwszy do niego powiedział mu. 4) nie uczynię tego aż przystąpi rozkaz i wola twoia; przystąpiło do tego i to nieszczęście. 4) przystąpmy do rzeczy; przystąpił do tego punktu, do tey materyi. * 5) przystępuię (przystaię) do rozumienia, do zdania twoiego.

przystępować do stołu Bożego. zu Gottes Tische gehen; communiciren. communier, recevoir le S. Sacrement de l'Eucharistie.

Przystoi, *v. impers. F. przystanie.* 1) es steht an, es läßt, es ziemet einem. 2) es steht einem, es kleidet einem. 1) il est convenable, il convient, il est bienséant à qu. 2) il sied, il vient, il convient bien ou mal à qu. § 1) przystało żadaniu wielu w tak słuszney rzeczy dogodzić; nie przystoi to bratu (na brata); nie przystoi nikomu głupim bydź, *prov.* 2) łowczy przyodziewek bardzo mu przystoi.

wszystko mu przystoi. 1) alles läßt, steht ihm wohl. 2) alles ist ihm erlaubet. 1) tout lui sied bien. 2) tout lui est permis.

nie przystoi. es läßt nicht, es geziemet sich nicht; es ist unanständig. il n'est point séant, il est indécent, il est messéant.

Przystosować, F. *przystosuię.* etwas nach etwas gleichen, einrichten. appliquer, accommoder, ajuster, conformer une chose à une autre; faire quadrer une chose avec une autre. § przystosować deskę do drugiey; prawa do skłonności i pożytku narodu przystosować trzeba.

przystosować się. sich nach etwas richten, bequemen. se rapporter, s'accommoder, se conformer à. § przystosował się do iego woli, fantazyi.

Przystosowanie, *n.* 1) die Einrichtung nach einer Sache. 2) Gram. die Comparation. 1) ajustement, *m.* l'action de conformer à qu. ch. 2) *Gram.* le comparatif d'un adiectif.

Przystosowany, *adj.* eingerichtes nach etwas. conforme, accommodé, ajusté à qu. ch.

Przystoynie, *adv.* anständig. décemment; d'une

d'une manière décente; convenablement avec grace & décence; de bonne grace.

przyſtoynieyby mu było do mnie przyyść. es würde ihm beſſer anſtehen zu mir zu kommen, als mir zu ihm. il auroit meilleure grace de venir chez moi, que de prétendre que je vienne chez lui.

Przyſtoyność, *f.* Anſtändigkeit, Wohlſtand. bienſéance, *f.* décence, grace, bonne grace. § w tym ſtanie ma na uczciwość i przyſtoyność ſzlachecką; przyſtoyność tego nie poswala.

Przyſtoyny, *adj.* anſtändig. décent, bienſéant, convenable. § przyſtoyną ma ſubiyſtencyą.

przyſtoyne ma maniery. er hat wohlanſtändige Manieren. il a des manières fort revenantes.

Przyſtroić co, *F. przyſtroię.* anputzen, verſchönern. parer, orner, embellir, enjoliver.

Przyſtrychnąć co, *F. przyſtrychnę.* gerade ſtreichen, gelinde andrücken. paſſer qu. ch. par deſſus, frotter doucement; preſſer doucement contre. § przyſtrychniy papier paznokciem, aby ſie wygładził.

Przyſtrzegam, *v. m. F. przyſtrzegę.* 1) genau beobachten, nachleben, halten. 2) auf einen genau Achtung geben. 1) obſerver, garder, tenir. 2) obſerver avec ſoin, épier qu.; veiller ſur. § 1) przyſtrzegał miary, powinności, rozkazania. 2) przyſtrzega poſtępków iego.

Przyſtrzeganie, *n.* czego. Beobachtung. Haltung eines Geſetzes. obſervation d'une loix.

Przyſtrzygam, *v. m. F. przyſtrzygę, przyſtrzygnę.* 1) mit einer Scheere verſchneiden, die Spitzen verſchneiden. 2) mit der Scheere abſchneiden. 1) tondre, *v. a.* couper les extrémités d'une choſe avec les ciſeaux. 2) emporter qu. ch. avec le même outil. § 1) przyſtrzygł ſobie włoſow. 2) przyſtrzygniy (uſtrzygniy) karteczkę od tege arkuſza.

**Przyſuć co. verſchütten, beſchütten, bedecken. jetter deſſus, répandre deſſus; couvrir de qu.

Przyſurowſzy, *adj.* 1) ein wenig roh, halb gahr. 2) ein wenig ſcharf, etwas ſtreng. 1) un peu crud, demi crud; qui eſt à moitié cuit. 2) un peu rigide.

Przyſuty, *adj.* zugeſchüttet, verſchüttet. couvert d'une choſe qu'on a jetté deſſus. § przyſuty śmiertelnym, marſowym prochem.

Przyſuſzam co, *v. m. F. przyſuſzę.* abtreugen, abtrocknen. ſécher; faire ſecher.

Przyſwędzić potrawe, *F. przyſwędzę.* anbrennen ein Gericht beym Kochen; verbrennen einen Braten. brûler une viande au pot; faire havir une viande qu'on rôtit.

Przyświecam komu, *v. m. F. przyświecę.* 1) einem leuchten. * 2) einen aufhetzen, aufbringen. * 3) nach dem Maule ſucheln, nach dem Maule reden. 1) éclairer qu. avec une lumière. *2) inciter, exciter, pouſſer qu. * 3) cajoler, flatter, dorloter qu. § 1) przyświeć mi świecą, pochodnią.

Przyświetnieyſzy, *adj.* ein wenig hell, ein wenig licht. un peu clair, un peu lumineux.

Przyſycha, *v. imp. & m. F. przyſchnie.* 1) es trocknet, es dorret an. 2) es bleibt ſitzen, kleben auf einen. 1) il ſe colle, il s'attache contre qu. ch. en devenant ſec. 2) il tombe ſur lui; il reſte ſur ſon compte. § 1) pęcherz do flaſzy przyſchła. 2) przyſchło (przyſchnęło) to na mnie; na niego ta niesława przyſchła,

Przyſypuię czego, *v. m. F. przyſypię.* 1) zuſchütten, mehr dazu thun. 2) beſtreuen. 1) mettre, ajoûter plus de grains ou de drogue broyée; y mettre de qu. ch. 2) épandre, jetter par deſſus; couvrir qu. ch. de poudre. § 1) przyſyp do ryżu cukru. 2) przyſyp ten proſzek na ſkazę.

Przyſzance, *plur.* Kriegsb. die Laufgräben. *Fortif.* les approches, *f.*

Przyſzancować ſię, *F. przyſzancuię.* 1) ſich einer belagerten Stadt vermittelſt der Laufgräben nähern. 2) ſich anſchmeicheln. 1) s'approcher d'une ville par le moyen des approches. 2) gagner qu. par flatterie.

Przyſzczepka, *f.* Schuh-Fleck. dreſſe, *f.* bout qu'on met à un vieux ſoulier.

Przyſzłem, Przyſzła, Przyſzło, *vid.* Przychodzę.

Przyſzły, *adj.* zukünftig. futur, *adj.* qui eſt à venir.

Przyſzpernieyſzy, *adj.* ein wenig garſtig. un peu laid.

Przyſzpiſkować co, *F. przyſzpilkuię.* mit Nadeln anſtecken. ficher contre; attacher par le moyen des épingles.

Przyſzło, *vulg.* Przyſzło, *conf.* Przychodzę. man kam. ou venoit.

Przyſzwa, *f.* 1) Vorder-Fuß, Fuß-Wurzel, der Ober-Riſt am Fuße. 2) das Oberleder am Schuhe. 1) le tarſe; le coup, le haut du pié. 2) l'empêgne, tout le deſſus du ſoulier.

Przyszycie. *n.* } das Annehen, Anstiz
Przyszywanie, *n.* } cken. apiécement, l'action de coudre à qu. ch. de rapiéceter qu. ch.

Przyszyty, *adj.* 1) angenehet. 2) fremd, hinzu gesetzt, hinzugethan. 1) rapiécete, *adj.* cousu à, 2) etranger, ajoûté, joint à; accessoire.

Przyszywam co, *v. m. F. przyszię.* 1) annehen, an etwas nehen, anflicken. 2) verknüpfen, verbinden. 1) rapiéceter, coudre à, coudre avec. 2) lier, unir, joindre. § 1) przyszył guzik do kapelusza. 2) przyszył cudzy interes pozurnie do swoiego; do cnoty dobre obyczaie przyscyć trzeba.

przyszyć się do kogo. sich an einen hängen. s'attacher à; se lier avec. § przyszył się do kupcow; pod tą konfederacyą się przyszywali; do czego się inszy ludzi rodzay przyszył.

Przytaczam, *v. m. F. przytoczę.* 1) herbey wälzen. 2) anführen, anziehen. 1) rouler un fardeau vers qu. endroit. 2) alléguer, apporter qu. ch. pour preuve. § 1) przytoczyć kamień, kłodę. 2) piękny przytoczył przykład; przytoczyć powieść, Autora.

Przytaczanie, *n.* przytoczenie, *n.* 1) die Herbeywälzung. 2) Anführung einer Stelle. 1) l'action d'approcher un fardeau en le faisant tourner. 2) allégation, *f.* citation d'un passage.

Przytarcie, *n.* 1) Aufreibung der Haut, Wunde vom Reiben. 2) Bändigung, Bezwingung. 1) écorchure, *f.* peau écorchée. 2) l'action de domter, de refréner.

Przytarty, *adj.* 1) wund getrieben. 2) gedämpft, gebändigt. 1) écorché, blessé sur la peau par un frottement. 2) domté, refréné.

Przytęchły, *adj.* etwas dumpfig, ein wenig mauchlich, un peu relant; qui sent un peu le relant.

Przytępiam, co, *v. m. F. przytępię.* 1) stumpfen, stumpf machen. 2) kaltsinnig, schläfrig, stumpf machen. 3) schwächen, dämpfen 1) émousser; reboucher la pointe ou le tranchant d'un ferrement. 2) hébeter, émousser l'esprit, rendre stupide, diminuer l'esprit ou l'affection. 3) domter, refréner, abbattre, affoiblir. § 1) przytępił noż. 2) co żywość dowcipu, przyiaźń i miłość przytępiało. 3) nie raz nieprzyiacielskie przytępił siły.

przytępić się. stumpf werden. se reboucher.

Przytępiały, *adj.* stumpf, schläfrig, lässicht. hébeté, pésant, négligent, tiéde. § przytępiała ochota.

Przytępienie, *n.* Stumpfmachung. rebouchement, *m.*

Przytępiony, *adj.* 1) stumpf, stumpf gemacht. 2) geschwächt, gebrochen. 1) émoussé 2) affoibli, diminué.

Przytępszy, *adj.* ein wenig stumpf. un peu émoussé.

Przytknięcie, *n.* das Anstecken mit Nadeln. l'action d'attacher avec des épinglet.

Przytknięty szpilka. mit Nadeln angesteckt. fiché, attaché avec une épingle.

Przytłuc, *F. przytłukę, v. a.* 1) niederschlagen. 2) einen befallen als eine Mauer. 1) abattre. 2) encombrer; accabler qu. comme une muraille. § 1) grad zboże przytłukł. 2) mur ich przytłukł.

Przytłuczenie, *n.* das Niederschlagen. l'action d'accabler; d'abbattre; accablement.

Przytłuczony, *adj.* niedergeschlagen. accablé. abbattu, *adj.*

Przytłuszy, *adj.* ein wenig zu fett. un peu gras.

Przytoczony, *adj.* 1) herbey gewälzt. 2) citirt, angeführt. 1) roulé à un androit. 2) allégué, cité.

Przytomnie, *adv.* gegenwärtig, in Gegenwart. en présence, aux yeux; par devant qu.

Przytomność, *f.* Gegenwart. présence, *f.*

przytomność umysłu; przytomność zmysłow. Gegenwart des Geistes. présence d'esprit. § potykał się z wielką przytomnością umysłu.

Przytomny, *adj.* gegenwärtig. présent, *adj.* qui n'est pas absent.

przytomny sobie. 1) *Philos.* der seiner bewußt ist. 2) der einen lebhaften, fertigen Verstand hat. 1) *Philos.* qui sait qu'il existe; qui se sent. 2) qui a une présence d'esprit; qui a un esprit présent; qui a la repartie vive. § 1) iestem, bom sobie przytomny. 2) kto żywey nie ma pamięci, nie może bydź sobie przytomny.

Przytrącam co, *v. m. F. przytrącę.* 1) ein wenig abstoßen. 2) Stöße geben, schwächen. 1) separer un peu de qu. ch. en frappant. 2) refréner, affoiblir.

przytrącić się. sich in etwas mischen, mengen. se mêler, s'entremêler, s'ingérer de. § nie przytrącay się do tey sprawy; złe się wnet przytrąci, *prov.*

Przytrafić się, *F. przytrafi się.* 1) sich begeben, geschehen. 2) passen, sich schicken zu etwas. 2) arriver, avenir, 2) convenir, être juste, être propre à. § 2)

przytrafiło się raz że; taki się przypadek przytrafił. *2) nie przytrafi się (zgodzi się) to do tego.

Przytrudnieyszy, *adj.* ein wenig schwer zu thun. un peu difficile.

Przytrząsnąć, *F. przytrząsnę.* 1) ein wenig bestreuen. 2) ein wenig erschüttern. 3) erschüttern, schwächen, dämpfen. 1) saupoudrer, répandre un peu de qu. ch. sur; parsemer, répandre çà & là. 2) secourer un peu, agiter un peu. 3) secouer, domter, réfréner, affoiblir. § 1) przytrząśniy to pieprzem; ścieżkę rożami przytrząśniono. 2) koń go przytrząsnął; nawałność okręt przytrząsnęła. 3) przytrząsnę mu czubu; rzytrząnął sił nieprzyacielskich.

przytrząsnąć się. 1) sich erschüttern. 2) sich berappen, sich bereichern. 1) se secouer, être secoué. 2) s'emplumer, devenir riche § 1) przytrząsnął się na wozie. 2) dobrze się na tym urzędzie przytrząsnął.

Przytrząśnienie, *n.* 1) Bestreuung. 2) eine kleine Erschütterung. 3) fig. Stoß, Erschütterung. 1) l'action de saupoudrer un peu. 2) léger secouement; légère secousse. 3) *fig.* choc, *m.* secousse, *m.*

Przytrząśniony, *adj.* 1) bestreuet. 2) ein wenig erschüttert. 1) saupoudré, parsemé. 2) un peu secouce.

Przytrzymanie, *n.* Anhaltung, Aufhaltung. retention, *f.* détention, *f.* l'action d'arrêter.

Przytrzymany, *adj.* angehalten, aufgehalten. retenu, arrêté, détenu, *adj.*

Przytrzymuię co, *F, przytrzymam, v. a.* aufhalten, anhalten. retenir, arrêter, détenir.

Przytulam do siebie, *v. m. F. przytulę.* 1) aus Liebe an die Brust drücken. 2) fig. einen gütigst aufnehmen, einem viel Güte erweisen. 1) serrer, presser rendrement contre la poitrine, faire accueil à; recevoir qu avec beaucoup de grace. § 1) matka dziecię do piersi przytuliła. 2) ubogich a cnotliwych do siebie przytula.

przytulić się, przytulę się, przytulam się, 1) sich an etwas schmiegen, lehnen. 2) sich zu einem wenden, Zuflucht nehmen. 1) s'appuyer contre. 2) s'addresser, avoir recours à qu; s'appuyer.

przytulić się, przycimąć się do ziemie Jäger: sich an die Erde drucken. *Chasse:* se blotir, se moter, se raser. § kuropatwa się przed sokołem do ziemie przytuliła.

Przytułek, *m. g. u.* eine Freystätte. un azile.
przytułek, m. } Zuflucht, Schutz, Aufnahme. azile, *m.* accueil
Przytulenie, *n.* } *m.* protection, *f.* recours, refuge. *m.* § znalazł u niego przytulenie; użyczyć komu przytulenia.

Przytulia, *f.* żaprzałek. konicza wyczka, mleczne ziele. (*galium*) Wald Stroh, unsrer Frauen Bett-Stroh. du caillelait, petit maguet.

**przytulia, f.* vid. *komonica szwyska.*

Przywardszy, *adj.* etwas zu hart. un peu dur.

Przytyk, *m. g. u.* Stich, Stichel-Wort. mot piquant, brocard, *m.* picoterie, *f.* pinçon, coup de dent. § nie daway mi takich przytyków.

Przytykam, *v. m F. przytknę.* anstecken mit Nadeln. attacher avec des épingles; ficher contre § przytknąć co szpilką; przytkniycie mi kornety.

Przytykam komu. sticheln. *v. a.* pointiller qu.

Przytykam, *v. n.* do czego. anstoßen, an einander liegen. être contigu à.

Przytyk daię. Stichelreden geben. picoter qu. donner un coup de bec à qu.

Przytyk, *m.* miasto, eine Stadt im Sendomirischen. une villette dans le Palatinet de Sendomir.

Przynczam, *v. m. F. przyuczę, kogo do cz.* zu etwas halten, gewöhnen. accoutumer, dresser, former, appliquer qu. à. § przyuczyłem go do pracowania.

przyuczać się do czego. sich an etwas gewöhnen. s'habituer, s'accoutumer, se faire à qu. ch.

Przywabiam, *v. m. F. przywabię.* anlocken, ankirren. allécher, amorcer, attraire, attirer par quelque apas.

Przywabienie, *n.* Anlockung. allèchement, attraits, *m. plur.*

Przywabienie, *adj.* angelockt. aléché; attiré par caresse, par amorce.

*Przywarcholić się, *F. przywarcholę się, vid.* Przybłąkać się.

Przywalam, *v. m. F. przywalę.* 1) hinzu, vor oder auf etwas wälzen 2) befallen, beschütten. 1) rouler une grosse pièce vers, devant ou sur un endroit. 2) encombrer; accabler d'un grand fardeau. § 1) przywal ten kamień do muru; przywalić dziurę, grob, drawi do piwnice kamieniem. 2) mur go przywalił.

Przywałek, *m. g. n.* Kriegsb. die Brustwehr. *Fortif.* le parapet.

Przywalny, *adj.* Wall-, am Wall gelegen. situé au pié du rempart. § przywalne iście albo chodzenie.

Przywalony, *adj.* 1) zugewälzt, vorgewälzt, 2) befallen; durch eine eingefallene Last beschüt-

beſchüttet. 1) roulé à ou devant un endroit. 2) accablé ſous un fardeau, ſous les ruines; couvert des ruines. § 1) przywałona kamieniem dziura. 2) miaſto ruiną przywalone; przywałony murem.

Przywara, *f.* 1) das Angebrannte im Topf. 2) Fehler, Mangel, Gebrechen. 1) le gratin, la croûte ou la peau qui s'attache au côté ou au fond d'un pot. 2) défaut, blâme, vice, *m.* § 1) nie iadam przywary. 2) nikt nie ieſt bez przywary; bez przywary pochlebſtwa rzec możemy.

Przywarzam co, *v. m.* F. *przywarzę*. etwas aufſieden, aufkochen, halb gar kochen. faire bouillir à demi.

Przywarty, *adj.* angelehnt, nicht recht zugemacht, vor Thüren. entre ouvert *adj.* un peu ouvert comme une porte. § drzwi przywarte; okna nie ſą zawarte, ale tylko przywarte.

Przywianek, *m. g. a.* Mitgifft, Mitgabe, ſo ein Eheweib außer des Brautſchatzes zu ihrem Mann bringet. trouſſeau, *m.* biens paraphernaux; tout ce qu'une femme apporte à ſon mari outre ſa dot.

Przywiązanie, *n.* 1) Anbindung, Band. 2) das Anhängen an einen, Zuneigung zu einem. 1) l'action d'attacher; liaiſon, *f.* lien, ligament. 2) attachement, engagement. § 1) przywiązanie konia do żłobu; u ciężarney w pierwſzych mieſiącach płod na ſłabym wiſi przywiązaniu. 2) wiem o iego do niey przywiązaniu; z prawdziwego ku tobie to czynię przywiązania.

Przywiedzenie, *n.* *vid.* Przywodzenie.

Przywiedziony, *adj.* 1) herbey geführt. 2) zu etwas gebracht. 3) gebracht, verleitet zu etwas. 4) angeführt, angezogen. 1) mené, amené, conduit à. 2) reduit à 3) porté, amené, pouſſé à qu. ch. 4) allégué, cité. § 1) przywiedziony (przyprowadzoni koń. 2) przywiedziony do uboſtwa. 3) przywiedziony do gniewu, do zamysłu tego. 4) przywiedzione z autora słowa.

Przywieram drzwi, *v. m.* F. *przywrę*. anlehnen, etwas offen laſſen als eine Thüre. laiſſer une porte entre ouverte, ne la pas fermer entièrement. § przywrzyy drzwi; przywarł okiennicę.

Przywiera, F. *przywrzę*. anbrennen, ſich anlegen, als eine Speiſe in einem Topf. brûler; s'attacher au côté du pot. § przywrzała kaſza.

Przywiezienie, *n.* die Zufuhr zu Waſſer oder Lande. transport, *m.* voiture d'une choſe en un lieu.

Przywieziony, *adj.* zugeführt zu Waſſer oder zu Lande. transporté, amené par terre ou par eau; voituré à un lieu.

Przywiązowanie, *n.* das Anbinden. l'action de lier, d'attacher.

Przywiężuię co do czego, *v. m.* F. *przywiążę*. anbinden. attacher avec un lien, § przywiązać pſa do drzwi; przywiąż ſznurkiem.

przywiązać za nogę bydło. ein Vieh am Fuß anbinden. empêtrer une bête.

przywiązać czołn. ein Kahn anbinden, anlegen. garrer un bateau.

przywiązać ſię do kogo. ſich an einen hängen. s'attacher à qu.

Przywiiam, przywiiać, *v. m.* F. *przywinę, przywinęę*. darauf binden, verbinden, als eine Wund. mettre, appliquer une bande, un morceau de toile ſur une bleſſure. § proſzek ten na ranę przyſypawſzy przywiń.

Przywileiowany, *adj.* privilegirt. privilegié.

Przywileiować, Uprzywileiować. privilegiren. donner, accorder un privilége à qu.

Przywiley, *m.* 1) ein Privilegium, Freyheits-Brief. 2) Adels-Brief. 1) un privilége. 2) lettres d'annobliſſement. § 1) mam przywiley od krola na to; dać komu przywiley; nie chcę tego przywileiu zażywać. 2) przywileie gryzą gdzieś mole.

Przywinnieyſzy, *adj.* ein wenig ſchuld an etwas. un peu coupable.

Pzywitanie, F. *przywitam*, Przywitany, Przywitanie, *vid.* Witam *&c.*

Przywłaſzczam, *v. m.* F. *przywłaſzczę*. 1) einem etwas zueignen, mit Gewalt das Eigenthum verſchaffen. 2) an Kindesſtatt annehmen. 1) attribuer, arroger qu. ch. à qu; procurer avec quelque violence à qu. la propriété d'une choſe. 2) arroger, adopter un enfant. § 1) przywłaſzczył bratu ſwoiemu ten dom. * 2) przywłaſzczyć (przyſpoſobić) kogo za ſyna.

przywłaſzczać ſobie co. ſich zueignen, ſich des Eigenthums anmaßen. s'approprier, s'arroger, s'attribuer, uſurper, prendre qu. ch. pour propre; ſe ſuppoſer d'une choſe.

Przywłaſzczanie, *n.* przywłaſzczenie, *n.* czego. Anmaßung, *f.* Zueignung, *f.* uſurpation, *f.* l'action d'uſurper.

Przywłaſzczyciel, *m.* cudzego. Anmaßer. uſurpateur.

Przywłaſzczycielka, *f.* Anmaßerinn, *f.* uſurpatrice, *f.*

Przywłoczę co, *v. m.* F. *przywłokę*. herzuſchleppen.

ſchleppen. trainer à. § przywłokł go do mnie za włoſy.

Przywodzę, przywodzić, *v. m.* F. *przywiodę, przywieść.* 1) herzuführen. 2) anziehen, anführen, ſich auf etwas berufen. 3) vorbringen, anbringen, vertragen, angeben. 4) bringen, verleiten als zum Zorn. 5) einen bringen, treiben. zwingen zu etwas. 6) machen, verurſachen, wirken, hervorbringen. 1) amener, conduire qu. à. 2) alleguer, rapporter, citer, apporter une choſe pour preuve. 3) préſenter, propoſer à qu; porter une affaire devant qu. ou en quelque Juſtice. 4) porter, pouſſer, obliger, amener, faire pancher qu. à. 5) reduire, contraindre, pouſſer à. 6) faire, cauſſer, apporter, faire naître qu. ch. § 1) przywiodł do niego barana na powrozie. 2) przywodzi (przytacza) Piſmo Swięte i autorow sławnych. 3) przywiodł tę ſprawę do ſądu. 4) przywiedzieſz go do gniewu. 5) do ſzkody, do oſtatniego uboſtwa, do wzgardy kogo przywieść. 6) przywiedzie to lekarſtwo pot dobry; mrok ciemny słodki ſen przywodził.

przywieść kogo o utratę czego. einen um etwas bringen. cauſer la perte de quelque bien à qu; faire perdre qu. ch. à qu; fruſtrer, priver qu. de. § przywiodł go o utratę zdrowia, forduny, życia, sławy, łaſki krolewſkiey.

przywieść kogo o uſterk, o nieſzczęście. einen ſtürzen, zu Falle bringen. battre qu. en ruine; procurer la perte de qu; perdre qu; jetter qu. dans le malheur.

przywodzić cow wątpliwość. etwas in Zweifel ziehen. mettre, révoquer une choſe en doute. § aby tego iuż w wątpliwość nie przywodzono.

przywodzić co do ſkutku, do końca. bewerkſtelligen. effectuer, mettre en effet.

przywodzić co do exekucyi, w exekucyą. Gerichtsw. vollziehen, zur Execution bringen. *Palais:* mettre à (en) exécution.

przywodzić komu co na pamięć, na myśl. einen eines Dinges erinnern; einem in die Gedanken bringen. faire ſouvenir à qu; mettre dans la mémoire; remettre en mémoire de qu; rappeller dans l'eſprit à qu; faire ſonger à qu. ch.

przywieść ſobie na pamięć, na myśl. ſich einer Sache erinnern; gedenken an etwas; betrachten, erwegen. ſe reſſouvenir; ſe remettre qu. ch. dans la mémoire; ſonger, conſidérer.

Przywodzeuie, *n.* 1) Herbeyführung. 2) Anführung, Beziehung, Citation. 1) amenement, *m.* l'action de mettre à. 2) allégation, *f.* paſſage, *m.* citation, *f.*

przywodzenie na pamięć Erinnerung. resſouvenance, *f.* reſſouvenir, *m.*

Przywodzony, *adj. vid.* Przywiedziony.

Przywoływam, *v. m.* F. *przywołam.* herbey rufen, erfordern. appeller à ſoi; mander, faire venir qu. § przywołay ſioſtrę do matki.

Przywołanie, *n.* das Herbeyrufen. l'action de faire venir à qu.

Przywołany, *adj.* herbey gerufen. appellé, mandé.

*Przywoyca, *m.* Anführer. conducteur, chef. § przywoycą i regimentarzem był na każdą woynę.

Przywoz, *m.* Zufuhr, Einfuhr. transport, *m.* voiture d'une choſe à un lieu.

Przywożę, *v. m.* F. *przywiozę.* zuführen, auf der Axt oder zu Waſſer. apporter, voiturer, amener, transporter par terre ou par eau. § przywiozł końmi, nawą, wozem towary.

Przywożenie, *n.* das Zuführen der Sachen. voiturer des choſes; l'action d'amener, de voiturer en quelque lieu.

Przywoziciel, *m.* ein Zuführer. voiturier, *m.* qui transporte des choſes à un lieu.

Przywoźny, *adj.* eingeführt zu Waſſer oder zu Lande. transporté; amené, voituré en un lieu par eau ou par terre.

Przywracam, cać, *v. m.* F. *przywrócę, cić.* 1) wieder herſtellen, wieder einführen 2) erſetzen, wieder geben. 3) einen wieder einſetzen, wieder herſtellen. 1) rétablir; remettre dans l'ancien état, remettre ce qui étoit hors d'uſage; renouveller. 2) reſtituer, rendre qu. ch. à qu. 3) réintégrer, rétablir, reſtituer qu. dans § 1) utraconą wolność, prawa, ſwobodę, dobry porządek przywrocił; chwalebny teen zwyczay był uſtał, ale go przywrocono. 2) przywrocił mu władzę nad miaſtem; przywrocono wygnańca tego do Oyczyzny; przywrocić kogo do czi, do godności, do ſzlachectwa.

przywrocić kogo kſobie. einen zurechte bringen. redreſſer qu; ranger qu. à la raiſon, le ramener dans le bon chemin.

Przywrocenie, *n.* 1) Wiederherſtellung. 2) Wiedergebung. 1) rétabliſſement, reſtauration, *f.* réparation, *f.* reintégration, *f.* 2) reſtitution, *f.* l'action de rendre. § 1) przywrocenie do łaſki; przywrocenie kogo do Oyczyzny, do czci, do urzędow; dać mu muſiał czci przywrocenie. 2) przywrocenie rzeczy pożyczoney.

Przywrociciel, *m.* Hersteller, Wiederbringer. restaurateur, *m.* celui qui remet qu. ch. dans son prémier état.
Przywrocicielka, *f.* Wiederherstellerinn. celle qui rétablit qu. ch.
Przywrocony, *adj.* 1) hergestellt. 2) zurück zugeben. 1) réintegré; rétabli, remis. 2) restitué, rundu.
Przywrot, *m.* ziele. (*alchimilla*) Löwenfuß, Sinau. du pie de lion.
Przywrotny, *adj.* 1) zur Wiederherstellung gehörig. 2) widerruflich, ersetzlich. 3) abwechselnd, das ordentlich wieder kommt. 1) de restitution, qui sert à se rétablir. 2) révocable, réparable, *adj.* 3) periodique, *adj.* qui revient réglément.
Przywykam czemu albo do czego, *v. m. F. przywyknę.* gewohnt werden. s'accoutumer à. § przywykł do tego pożycia; przywykniy pracom.
Przywykły do czego. gewöhnt, gewohnt. accoutumé.
Przywyż. } *adv.* etwas höher. un peu
Przywyższym, } plus haut.
Przywyższy. ein wenig hoch. un peu haut.
Przywzięcie na urząd, do towarzystwa. Aufnahme in ein Amt, in eine Gesellschaft. réception, *f.* admission à une société, dans une charge.
Przywzięty, *adj.* aufgenommen, aufgenommen. reçû, admis dans une société.
Przyymacz, *m.* } Annehmer, Aufnehmer. accepteur, *m.* receveur, *m.*
Przyymiciel, *m.* }
Przyymowacz, *m.* }
Przyymowca, *m.* }
przyymowacz do domu. Hehler. receleur qui reçoit & recelle.
Przyymaczka, *f.* Hehlerinn, *f.* recélleuse, *f.*
Przyymowanie, *n.* das Annehmen. reception, *f.* l'action de recevoir; acceptation, *f.*
Przyymuię, przyimować, *v. m. F. przyymę, przyymać, przyiąć.* 1) annehmen. 2) aufnehmen. 3) annehmen, genehm halten. 4) in ein Amt aufnehmen. 5) annehmen, behalten, einen Diener miethen. 6) Dienste nehmen, in solche treten. 1) accepter, recevoir, prendre ce qu'on nous présente. 2) recevoir, accueillir 3) admettre, recevoir, accepter, ratifier, approuver, agréer. 4) recevoir, admettre qu. à une société; mettre qu. au rang des; recevoir au nombre des 5) prendre à son service, retenir un serviteur. 6) prendre service, se mettre en service, s'engager, § 1) przyiął ode mnie podarunek. 2) przyiąć kog do domu; pod swoie posłuszeństwo. 3) przyięli te kondycy. 4) przyiąć kogo do cechu, do rady, miedzy przyiacioły. 5) przyiąć sługę, Sekretarza. 6) przyiąć służbę u kogo; przyiął służbę żołnierską.
przyiąć żołnierza. Soldaten werben. lever des troupes.
przyiąć mieskie. das Bürger-Recht erhalten, annehmen. obtenir le droit de bourgeoisie; être reçu au nombre des citoyens.
przyiąć kogo do herbu. einem in sein Adeliches Geschlecht aufnehmen; einem sein Wappen erlauben. recevoir qu. à porter son nom & les armes, se faire de sa famille; l'admettre à ses armes.
przyiąć wymowkę, racyą. eine Entschuldigung, eine Ursache annehmen. se payer d'excuse, de raison; accepter une excuse.
przyiąć kupno wrcono. eine verkaufte Sache wieder annehmen. reprendre une chose qu'on a vendue.
przyiąć za dobre. genehm halten. trouver bon; opprouver, ratifier.
przyymować się. fortkommen, bekleiden, sich erholen, Wurzel schlagen. revenir, reprendre; prendre, pousser racines; commencer à faire de bonnes racines. § to drzewo przyiąć się nie może; przyymuie się szczep, nasienie, ziarno.
Przyyscie, *n.* 1) Ankunft eines Gehenden. Anfall; Anfang eines Uebels. 1) l'arrivée, la venue d'une personne. 2) venue, *f.* accès, *m.* commencement d'un mal. § 1) za przyysciem moim uspokoili się. 2) przyyscie choroby, nieszczęscia, woyny.
Przyżarliwszy, *adj.* ein wenig eifrig. un peu zélé.
Przyzimnieyszy, *adj.* 1) ein wenig kalt. 2) ein wenig kaltsinnig. 1) un peu froid. 2) un peu froid, un peu lent.
Przyzimnieyszym, *adv.* etwas kaltsinnig. un peu froidement, d'une manière un peu froide.
Przyznaię, } *v. m. F. przyznam.* 1) gestehen, erkennen, bekennen,
Przyznawam, } 2) einem zugestehen. einräumen. 3) in Gerichten: recognosciren, sich zu einer Schrift bekennen. 4) einem gerichtlich zusprechen, zuerkennen. 1) avouer, confesser, reconnoître. 2) attribuer; conder, donner, concéder à qu; donner à qu. l'avantage de. 3) *Palais:* avouer, reconnoître une écriture. 4) adjuger à qu. qu. ch. § 1) przyznawał sam w sobie że; to mi sam brat przyznał. 2) przyznawam mu rozumu; przynawał mu całość i zdrowie swowie po łasce J. K. Mci; każdi ci przyznaie, żeś grzeczny;

grzeczny; względem tey nauki wiele mu przyznaię. 3) przyznał zapis w Grodzie. 4) przyznano (przysądzono) miastu tu prawo; przyznał matce opiekę nad synem swoim.

przyznać się. 1) gestehen. 2) sich zu etwas bekennen. 1) avouer, confesser. 2) s'avouer à. § 1) przyznał mi się że; przyznał się sumnieniem przyciśniony. 2) przyznam się do moieyo odiniia ta iest taka; przyznaie się do tey wiary.

przyznaię temu. ich gebe es zu; ich gestehe es. j'en conviens.

przyznaię to sobie, to do sobie. ich bekenne, daß ich dieses an mir habe. j'avoue que je suis sujet à cela.

przyznać komu lata. einen vor mündig erklären. déclarer qu. majeur.

Przyznanie, *n.* 1) Geständniß, Bekenntniß. 2) Zuerkenntniß, Adjudication. 1) aveu, *m.* confession, *f.* 2) adjudication, *f.*

przyznanie lat komu. Zusprechung der Mündigkeit, acte par lequel on déclare un mineur d'être en âge de jouir de ses droits.

Przyznany, *adj.* 1) bekannt, gestanden. 2) zuerkannt. 3) gerichtlich recognoscirt. 1) avoué, confessé, 2) adjugé. 3) reconnu devant le Juge.

Przyzwalacz, *m.* Beypflichter, Einwilliger, qui est de même avis qu'un autre; qui donne son consentement.

Przyzwalam, *v. m. F. przyzwolę, na to.* 1) bewilligen, einwilligen, einräumen, beytreten, beystimmen. 2) einen gewinnen, verpflichten, verbindlich machen. 1) accorder, consentir; être de même avis, de même sentiment. 2) gagner, obliger qu. par quelque bonté. § 1) przyzwolił na to zdanie. 2) swoią uczynnością tak go sobie do swoiey fakcyi przyzwolił i prawie zniewolił.

przyzwolić głową. mit dem Kopfe zum Zeichen seines Willens winken. faire signe de la tête qu'on veut une chose.

Przywanie, *vid.* Przyzwanie.

Przyzwany, *adj.* vorgefordert. mandé, *adj.* qu'on a fait venir.

Przyzwoicie, *adv.* gemäß, gehöriger Weise, geziemend. convenablement, conformément, d'une manière convenable.

Przyzwoito mu, przyzwoito iest mu. es ist ihm eigen; es ist ihm gemäß. cela lui convient; cela s'accorde avec lui. § zawsze to ludzkiey przywonito było naturze.

Przyzwoitość, *f.* Gleichförmigkeit, Uebereinstimmung, Gleichmäßigkeit. proportion, *f.* convenance, rapport, conformité. § co bardzo kochamy, o to się też nad przywoitość obawiamy.

Przyzwoity, *adj.* eigen, gemäß, übereinstimmen. propre, convenable. conforme, *adj. c.* qui s'accorde avec une chose.

Przyzwolenie, *n.* Einwilligung, Zulassung. consentement aveu.

Przyzwyczaiam ko do czego, *v. m. F. przyzwyczaię.* einen zu etwas gewöhnen. accoutumer qu. à.

przyzwyczaię się. sich zu etwas gewöhnen.

Przyzwyczaienie, *n.* Angewöhnung. habitude, *f.* accoutumance, *f.* § pochodzi to za przyzwyczeienie, ponieważ natura iest nałogu skłonna.

Przyzwyczaiony, *adj.* do czego. gewohnt; gewohnt zu etwas. qui est accoutumé à.

Przyzywacz, *m.* Vorförderer, Herbeyrufer. qui va appeller ou querir qu.

Przyzywam, *v. m. F. przyzwę.* einen vor sich bescheiten, vorfordern. faire venir, appeller, faire appeller qu. § kazał przyzwać corkę do siebie.

Przyzywanie, *n.* przyzwanie. das Vorfordern, die Vorforderung. un ordre de paroître devant qu.

przyziwaniu służąc. Sprachk. der Vocativus, *Gram.* vocatif. § Wzywaiący.

Psalm, *m.* ein Psalm. Pseaume, *m.*

Psalmy pokutne. die Buß-Psalmen. les pseaumes pénitentiaux.

Psalmista, *m.* Psalmist. Psalmiste.

Psalmowania, *n.* Psalmen-Gesang. Psalmodie, *f.*

Psalmuię. Psalmiren, Psalmen singen. psalmodier; chanter les pseaumes.

Psalterz, *m. g. a.* ein Psalter-Buch. psautier, *m.*

Psalterzyk, *m. g. a.* ein Psalter-Büchlein. petit psautier.

Psi. ist der *Plur.* von Pies. *c'est le pluriel de* Pies.

Psi, *adj.* Hunds-, hündisch. de chien qui tient de chien.

psie pole. Hundsfeld, eine Meile von Breslau, wo Boleslaus III. einen großen Sieg über die Teutschen erhielt. le champ des chiens à une lieue de Breslau, ou Boleslas III. remporta une grande victoire sur les Allemands.

psia gwiazda, vid. *gwiazda psia.*

**psie dni; kanikuła.* die Hunds-Tage, la canicule; les jours caniculaires.

psia zapłata, psie pieniądze. schlechte Zahlung; Hunde-Geld, Spott-Geld. méchant payement; vil prix; un chien de payement, un chien d'argent.

Psia mucha. eine Hunds-Fliege. mouche de chien.
Psi ięzyk ziele. (cynoglossus) Hundszungen Kraut. cynoglosse, *m.*
Psi len, m. płesznik, m. szlachtawa większa. (psyllium) Psillen-Kraut, Flöhsaamen-Kraut. herbe aux puces.
Psi rumień, m. psi rumianek, (cotula foetida) stinkende Camillen, Kuh-Dillen. oeil de vache, *m.*
Psia cebula, f. szpilanka, podeyrzon żołty. (bulbus vomitorius) Art von März-Blumen. espèce de Jacinte.
Psia pacha, f. (bardana) Kletten-Kraut. bardane, *f.*
Psia pasza, f. (gramen canium) Hunds-Gras, Quäcken-Gras. de la dent de chien; chien-dent, *f.*
Psia roża, f. (cistus) 1) Cisten-Röslein. 2) Ladanum-Bäumlein. 1) ciste, *m.* 2) ladanon, *m.* un arbrisseau.
Psia rzeżucha, f. (iberis) wilde Kresse. du chasserage, du passerage sauvage.
Psie-mleko, n. vid. *wilczy mlecz.*
Psie wiśnie, pl. vid. Miechunki.
Psiarnia, *f.* Hunde-Stall. chenil, *m.*
Psiarz, *m.* 1) Hunde-Wärter. 2) Hunde-Peitscher. 3) Hunde-Schläger. 1) valet de chiens. 2) chasse-chien. 3) tueur de chiens.
*Psica, *f.* suka. Hündinn, Petse. chienne, *f.* la femelle du chien.
*Psię, *n.* szczenię. junges Hündchen. un petit d'une chienne.
Psik kocie, *interj.* Katze, wenn man solche wegjagen will. chu! chu! *mot imaginaire dont on se sert pour chasser un chat.* § cyt męży kiedy Jey Mość psik kocie rzecze.
Psikus, *m.* Schabernack, Bosheit, Possen, den man einem spielet. méchanceté, *f.* pièce, frasque.
Psikus komu wyrządzić. einem einen Possen spielen. jouer un mauvais tour, faire une chasse, donner une sou-barbe. un soubresaut à qu.
Psinki, *plur.* (*solanum*) Nachtschatten, ein Kraut von unterschiedenen Gattungen. de la morelle, une plante dont il y a plusieurs sortes.
Psiogłowy, *adj.* der einen Hundskopf hat. qui a la tête d'un chien.
Psisko, *n.* garstiges Aas; garstiger Hund. chien de voirie; un méchant chien.
Psota, *f.* Schabernack, Leichtfertigkeit. méchanceté, miévresie, *f.* farce. § psotę mi wyrządził.
Psotliwie, *adv.* boshaftig. malicieusement.

Psotliwy. los, muthwillig, schabernäckisch. méchant, pétulant. § 1) strafzna psotliwych czeka kata. *2) psotliwy (swawolny) to gość.
Psowanie, *n.* kazenie. Verderbung, Verderbniß. déstruction, *f.* dépravation, corruption, *f.*
Pstrąg, *m.* eine Forelle. truite, *f.* truite de rivière
Pstrąg ieziorny. Lachs-Fore, Lachs-Forelle. truite saumonée.
Pstrocina, *f.* ⎫ 1) bunte Flecke. 2) scheckichter Zierrath, bunte Kleider. 1) moucheture, barriolage, *m.* un mélange de divers couleurs. 2) bigarrure; des habits bigarrés.
Pstrociny, *plur.* ⎭
Pstrokaty koń, pstry koń. Schecke, ein Pferd. pie, sorte de cheval.
Pstry, *adj.* bunt, scheckig, vielfärbig, mannigfärbig. barriolé, bigarré, tavelé, veron, tacheté, marqueté, garé; marqué de diverses couleurs.
Pstrzę co, *y, ył, v. a.* 1) scheckig machen. * 2) putzen, verzieren. 1) bigarrer, moucheter, tacheter; marquer de diverses couleurs. 2) embellir, orner, parer, enjoliver.
Pstrzyć się. 1) finkern, mit bunten Farben spielen. 2) im Scherz; sich putzen. 1) se taveler, se panacher, se bigarrer. 2) *burlesq.* se parer.
wszystko się tam pstrzyło. im Scherz: alle waren da in Staats-Kleidern; da war alles geputzet. *burlesq.* tous y étoient en habits de parole; tout y étoit dans son lustre; tout y étoit magnifique; on n'y voyoit que magnificence.
biało się pstrzyło. die vielen Farben spieleten ins Weiße. les diverses couleurs tirerent sur le blanc.
Pstrzenie, *m.* das Buntmachen. l'action de bigarrer.
Psubrat, *m.* Hunde-Bruder. un bélitre, maraud; coquin, chien de coquin.
Psucie, *n.* das Verderben. l'action de gâter; dépravation, corruption.
Psuię, *psuie, sput,* (*psowat*), *v. a.* 1) verderben. 2) fig. verderben die Sitten. 3) schmälern, anschwärzen, verhaßt machen. 4) die Zeit müßig zubringen. 5) mißbieten, ein Mitzgebot thun. 6) einander überbieten. 1) gâter une chose. 2) détruire, gâter, abuser, détraquer, dépraver, corrompre, pervertir. 3) décrediter, detruire, noircir une personne, faire perdre l'affection pour elle; nuire à la réputation de qu. 4) perdre, mal employer le tems. 5) mésoffrir, offrir moins que la chose ne vaut.
6) courir

6) courir sur le marché de qu; enchérir sur qu. § 1) czas wszystko psuie; popsuleś zegarek; nie psuy noża. 2) rozkoszy ciało i dobre obyczaie psuią; psuie mi nadzieię. 3) psuie mu łaskę Pańską; psuł go u Pana; ludzi poczciwych psować grzech. 4) nie psuy czasu pokić sidła golą, *prov.* 5) psuiesz mi targ, towar. 6) ieden drugiego w kupnie psuie i podkupuie.

psuiący, adj. Verderber. gâteur de qu. ch; destructeur; qui consume, qui corrompt.

psuć sobie czym głowę. sich mit etwas den Kopf zerbrechen. s'alambiquer, s'embarrasser l'esprit de qu. ch.

psuć się. 1) sich verderben. 2) sich den Magen verderben, nicht verdauen, von einer unverdaulichen Speise krank werden. 3) sich verderben in Ansehung der Sitten. 1) se gâter, se détruire. 2) se gâter l'éstomac; ne digérer point; devenir malade d'une crudité d'estomac. 3) se corrompre, se pervertir, devenir plus méchant. § 1) siekiera się popsuła. 2) popsuł się zła, surową potrawą, zbytnim iedzeniem; popsuie się od tego żołądek. 3) popsuły się do szczętu dobre obyczaie; psuie się w obyczaiach, w nauce, w cnocie.

Psykam, *v. m. F. psyknę, na kogo.* prasseln, zischen als Feuer. siffler, petiller, cistrer, faire un petit bruit aigu comme le feu. § kaganek, świeca psyka i trzeszczy.

Psykkocie, *vid.* Psykkocie.

Pszczelnik, *m. g. a.* Bienen-Garten, Ort, wo die Bienen-Stöcke stehen. 2) Beschreibung der Bienen. *3) Bienen-Wärter, s. Bartnik. 4) Mekissen, Bienen-Kraut. 1) lieu ou sont les ruches de mouches à miel. 2) traité, *m.* déscription des abeilles. 3) le gouverneur des mouches à miel, celui qui évele les aveilles, *v.* Bartnik. 4) mélisse, *f.* une plante propre aux abeilles. § 1) w pszczelniku albo w ulownicy stoią ule, a na pasiece pszczoły się paszą.

Pszczelny, *adj.* Bienen-, die Bienen betreffend. d'abeille; qui tient ne l'abbeille.

Pszczoła. *f.* eine Biene. abeille, *f.* mouche à miel. § pszczoły się roią; matka pszczoł.

pszczoła niepożyteczna. Drehne, Biene die nicht arbeitet. bourdon, *m.* grosse mouche qui ne fait point le miel.

Pszczołka, *f.* ein Bienlein. petite abeille.

*Pszeńca, *f.*, Pszenica, *f.* Waizen. du froment.

pszeńca krochmalna. Sommer-Waizen. du froment à petit grain; du froment de trémois.

pszenica Turecka. Türkischer Waizen. blé de Turquie; blé d'Inde.

pszenica taśkna; orkisz. Dinkel. épautre, *m.*

pszeńca krowia, vid. *browia rez.*

Pszeniczysko, *n.* ein Waizen-Acker. champ au froment.

Pszeniczny, *adj.*, Pszenny, *adj.* Waizen-, von Waizen. de froment. § chleb pszenny.

pszenna mąka. Waizen-Mehl. fromentée; farine de froment.

Pszonak, *m. g. a. vid.* Gorczyca polna.

Pszonka, *f. vid. iaskołcze ziele mnieysze.*

Ptak, *m.* 1) ein Vogel. 2) ein Wasser-Huhn. 1) oiseau, *m.* 2) mouette, *f.* poule d'eau un oiseau. § 1) ptak polny, leśny, drapieżny, czasowy. 2) ptak deszczowy, ptak popielaty.

ptak domowy. einem vom Feder-Vieh. oiseau domestique.

ptak drewniany do ktorego strzelaią. hölzerner Vogel zum Abschießen. papegai, *m.* oiseau de bois qui sert du but à celui qui tire.

ptak łowczy. abgerichteter Stoß-Vogel. oiseau; oiseau de chasse.

ptak śpiewaiący. ein Sing-Vogel. oiseau de chant, de ramage.

znać ptaka po pierzu. den Vogel erkennet man an den Federn. on connoit l'oiseau à la plume.

każdy ptak według nosa swego śpiewa. ein jeder Vogel singet, wie ihm der Schnabel gewachsen ist. à gens de village trompettes de bois; chaque oiseau chante de son bec.

płacy w polu, a on rożenki na nie struże. er bauet auf ungewisse Dinge. il mange la merlue qui nage encore; il taille les brochettes pour rôtir les oiseaux qui volent encore en l'air.

Ptastwo, *n. collec.* die Vögel. les oiseaux; la volatille.

ptastwo domowe. Feder-Vieh. volaille, poulaille, *f.* oiseaux domestiques.

ptastwo powietrzne, polowe. Vogel-Wild. Weidwerk. poulaille sauvagine, *f.*

Ptaszazob, *vid.* Ptaszy — *ptasza zob.*

Ptaszę, *n.* junges Vögelchen. petit d'oiseau; oisillon au nid.

Ptaszek, *m.* ein Vögelchen. oisillon, *m.* oiselet, *m.*

ptaszk na kuchnią. kleine Vögelchen zum Speisen. de petits piés.

Ptasznica, *f.* eine Vogel-Flinte. fusil propre à tirer les oiseaux.

Ptasznictwo, *n.* 1) der Vogel-Fang, das Vogel-

Vogeſtellen. 2) Wartung der Vögel oder des Feder-Viehes. 1) oiſellerie, *f.* la chaſſe aux oiſeaux. 2) l'art, le ſoin d'élever, de nourrir les oiſeaux ou la volaille.

ptaſznictwem ſię bawić. dem Vogelſtellen nachgehen. oiſeler, *v. a.*

Praſaniczy, *adj.* dem Vogelſteller gehörig. d'oiſelier, qui regardę l'officier.

ptaſzniczy, m. } 1) Vogelſteller, Vogel-
Ptaiznyk, *m.* } händler. 2) Vogelfänger, Vogler. 3) Hünerwärter, Hünermäſter. oiſelier, *m.* qui gagne ſa vie à prendre les oiſeaux. 2) oiſeleur, *m.* celui qui s'amuſe à chaſſer aux oiſeaux. 3) poulalier, *m* qui gagne ſa vie à élever la volaille. § 1) ptaſznicy prokow nie przeduli. 2) lepſży to ptaſznik od ciebie. 3) ptaſznik ptaki domowe, gęſi, kury opatruie.

ptaſznik, m. g. a, Hühner-Hof, Behältniß für das Feder-Vieh. 2) ein Vogel-Buch, ſo von Vögeln handelt. 3) baſſecour, *f.* lieu ou l'on nourrit les oiſeaux aux domeſtiques. 2) ornitologie, *f.* un livre qui traite d'oiſeaux. § 1) w praſzniku kury gęſi i inſze praſtwo domowe chowaią.

Przſzoryba, *f.* Ptakoryb. ein gewiſſer See-Fiſch der etwas fliegen kann. forte de poiſſon de mer qui vole un peu. § ptaſzoryba ieſt ſkrzydlaſta i z morza na powietrze wylatuie.

Ptaſzowieſzba, *f.* wieſzczenie z ptakow. Vogel-Wahrſagerey. divination par les oiſeaux.

Ptaſzowieſzczek, *m.* Wahrſager aus dem Flug und Geſang der Vögel. un augure qui prédit l'avenir par le chant & le vol des oiſeaux.

Ptaſzy, *adj.* 1) Vogel. 2) einem Vogel ähnlich. 1) d'oiſeau. 2) reſſemblant à un oiſeau.

ptaſze pole. Vogel-Heerd. l'aire d'oiſelier.

płaſza rutka, *ziele*, vid. *ruta ptaſzka.*

ptaſza wyka, ziele, vid. *wyka ptaſza.*

ptaſza zob, f. drzewko. (liguſtrum) Rain-Weide, Heckholz, Hartriegel ein Strauch. troène, *f. m.* fréſillon, *m.* un arbriſſeau.

ptaſze gniozdo. n. ziele, vid. *Marchew polna.*

ptaſzanożka, f. (ornithobodium) Vogel-Fuß. pié d'oiſeau, *m.*

ptaſze mleko, n. (ornithogalum) Vogel-Kraut, Vogel-Milch, Feld- oder Acker-Zwiebeln. ornitogale, ornitogalon, *m.*

Pta zyna, *f.* ein armes Vögelchen. un pauvre aiſillon.

Ptaſzyniec, *m. g. ptaſzyńca.* 1) Vogel-Hecke. 2) Hüner-Hof, Behältniß zum Feder-Vieh. 1) volière, *f.* 2) baſſecour, *f.* lieu on l'on nourrit les volailles.

Ptyzana, *f.* tyzana, woda z ięczmienia. z owſa warzona. Ptiſanie, Gerſten-Waſſer; Haber-Trank. de la tiſanne; potion d'orge ou d'avoine.

Publicznie, *adv.* öffentlich, öffentlicher Weiſe, vor aller Welt. publiquement, en publique, à la vue du monde.

Publiczny, *adj.* öffentlich. publique.

Publika, *f.* öffentliches Begräbniß. ſolennité, *f.* action publique. § wyiechać na publikę; z wielką publicą ſię to odprawie; tę kamienicę od gości podczas wſzelkich publik uwolniono.

Pucek, *m. g. a.* 1) der Tröbs, die Blüthe auf einem Apfel, auf einer Birne. 2) Stöpſel, fettes Kind, 1) oeil de pomme ou de poire. 2) un enfant potolé; un enfant qui eſt gras.

pucki, plur. 1) im Scherz: Backen, Wangen. 2) Hahnen-Läppchen, Hahnen-Bart. 1) la barbeou la chaire qui prend au deſſous du bec d'un coq. 2) *burleſq.* les joues, *f.*

*Pucełowaty, *adj.* pausbäckig. jouflu, *adj.* qui a de groſſes joues.

Puch, *m.* Pflaum-Feder. duvet, *m.*

***puchy wodne.* Wellen, Waſſer-Wogen. les flots, les ondes, *f. plur.*

Puchała, *m.* Wappenk. Kreuz auf einem Hufeiſen mit zwey und einem halben Quer-Holz. *Blaſon.* une croix à cinq. bras qui eſt au deſſus d'un fer à chevc!.

Pocham, *v. m. F. puchnę.* 1) hauchen, anhauchen, einen Dampf von ſich geben; von ſich dämpfen. 2) aus dem Rachen geben, aus ſolchen dämpfen. 1) jetter une boufée; pouſſer une vapeur en ſouflant, en reſpirant. 2) ſortit de la bouché; être jetté, être pouſſé. § 1) pochnął na mie; iadowitą puchał parę; ſmok ognie puchaiący. 2) iadowita z niego para puchała; puchaiące ze ſmoka ognie.

Puchanie, *n.* puchnienie, *n.* giftiges Anhauchen. l'action d'empeſter avec ſon haleine, avec ſa vapeur; une bouffée empeſtèe.

Puchacz, *m. vid.* Puhacz.

Puchat, *m. vid*, Puhat.

Pucchlina, *f.* eine Geſchwulſt, eine Aufſchwellung. enflute; tumeur, *f.* bouſiſſure, *f.*

puchlina, f. walna puchlina. die Waſſerſucht. hidropſie, *f.* § puchlina do ſerca wſtąpiła.

do puchliny należący. waſſerſüchtig. hidropique.

puchlinę

puchlinę wałną cierpiący. ein Wassersüchtiger. un hidropique.
puchlina żywota. Trommelsucht, die Windsucht. le tympanité; hidropisie timpanique; enflure de bas ventre.
puchlinę żywota cierpiący. ein Windsüchtiger. un timpanités; un hidropique timpanique.
puchlina macharzyny albo iądrek, vid. *kiła.*
Puchlnieię, *v. n.* locker werden. devenir mol & spongieux; fermenter. § pulchnieze.
Puchlność, *f.* Lockerheit. qualité molle & spongiese. § puchlność chleba, ziemie. § pulchność.
Puchlny, *adj.* locker, schwammig. spongieux.
ziemia puchlna. aufgeschwellte, lockere Erde. terre molle & grasse. § czynić ziemie puchlną.
chleb puchlny. schwammig, lockeres Brod. du pain rare.
Puchnę, *v. n. puchnie, puchnął,* (*puchł*), *v. n.* 1) schwellen, aufschwellen. 2) die Wassersucht bekommen. 1) s'enfler, se tumefier, se bouffir. 2) se bouffir d'hidropisie; devenir hidropique. § 1) twarz
Puchowy, *adj.* von Pflaum-Federn. de duvet.
Pucki, *vid.* Pucek.
Pucołowaty, *adj. vid.* Pucełowaty.
Pudek, *m. g. a.* Ließ-Pfund, ein Gewicht von 14 Pfund. un poids de quatorze livres.
Pudelko, *n.* klein Schächtelchen. petite boëte de cherge.
Puder, *m.* Puder. de la poudre; poudre de Cypre.
Pudło, *n.* eine Pudel, eine Schachtel. boëte de cherge ou de bois fort leger & fort mince.
iak w pudło uderzył. es klinget wie ein holer Topf. cela sonne comme une cruche.
pudło w kręglach. Fehl-Wurf, Fehl-Schub im Kegel-Spiel. passe-volant en jouant aux quilles.
pudło rzucić. eine Pudel machen, die Kegel nicht treffen. passer les quilles; faire un passe-volant.
Podłuię, *v. n.* Fehlwurf machen. passer.
Pudrowanie, *n.* das Pudern. l'action de poudrer.
Pudrowany, *adj.* gepudert. poudré.
Pudruię co, *v. a.* pudern. poudrer.
Pugilares, *indec. plur.* Schreibe-Tafel. tablettes sur lesquelles on ecrit qu. ch.
Puginał, *m. vid.* Puniał.
Puhacz, *m.* 1) Uhu, Schufhut, ein Nacht-Vogel. 2) Haase, feiger Mensch. 1) le grand duc; chat-huant, *m.* un oiseau nuit. 2) poltron, pagote, un homme qui n'a point de coeur. § 1) puhacz iest prak nocny z natury swoiey, tylko że większy. 2) puchacz sprośny nie rad w słońce patrzy, woli za krzem siedzieć.
Puhar, *m.* großer Trink-Becher. grande coupe qui est propre pour boire.
Puinał, *m.* sztylet, tulich. ein Dolch. poignard, *m.* § przy puinale (puinału) wisi szabla.
puinałem przebić. mit einem Dolche erstechen. poignarder qu.
Puinalik, *m. g. a.* kleiner Dolch. petit poignard.
Puk, *interj.* Puf. buffe, toc, tape, pouf.
Puk, f. m. 1) Schall, Knall. 2) Schlägerey, Kopfstöße, Händel. 1) eclat, *m.* grand bruit qui fait une chose qu'on frappe ou qui se crève. 2) batterie, *f.* prise, *f.* coups. § 1) to uterzenie puk uczyniło. 2) tam groźby, łaianie i puki na koniec były; co po tym huku i puku.
Pukam, *v. m.* F. *puknę, w co, czym, dokąd, do kogo.* 1) anschlagen, lernen, 2) knallen. schallen. 3) *fig.* vergeben, verschwinden, sich vereiteln. 1) heurter, frapper. 2) eclater, faire grand bruit, faire du bruit comme une chose qui tombe. 3) *fig.* disparoître, sévanouïr. § 1) kto tam do drzwi (we drzwi) tak puka. 2) spadszy balka strasznie pukneła. 3) pukneła i ta nadzicea.
pukać się, pukam się. 1) platzen, springen, bersten. 2) platzen als die Blüthen. 3) *fig.* platzen, bersten. 1) se fendre, se désunir, s'eclater, se rompre, se crever. 2) crever, s'épanouïr, s'ouvrir, s'élargir. 3) *fig.* crever, se fendre, enrager, § 1) strzelba się naybarziey w tym mieyscu puka, gdzie kula leży; pęcherz się rozpukła; puka się orzech, owoc, 2) puka się drzewo, roża. 3) gdybi się pukać, swego dopiąć musi; pukać się od żalu na to serce musi; prawda się pukać nie bedzie.
kasztany nienarznięte się puknią. die Castanien platzen, wenn man sie nicht anschneidet. les marons pétant si l'on ne les fend.
by się spukał, stać się musi. wenn er bersten sollte, muß es geschehen. il faut que cela soit, quoi qu'il en creve,
od litości serce mi się puka, das Herz will mir aus Erbarmen zerspringen. le coeur me fend de pitié.
Pokawka, *f.* Knall-Büchse, Schlee-Büchse. canonière de sureau.
Pukiel, *m g. pukla.* 1) Buckel von Metall zum Zierrath. 2) Mathem. die Bauch-

Bauchrunde. 1) bossette, *f.* bouteille de métail faire pour l'ornement. 2) *Matém.* figure en bosse; convexité. § 1) pukle na rzędzie końskim, na drzwiach, na księgach. 2) okrągłość powierzchna puklem się nazywa.

pukiel na tarczy. Buckel an einem Schilde. bouge, *f.* bosse de bouclier.

puklami osadzić, ozdobić. mit Buckeln zieren. bosseler; orner de bossettes.

Pukielnik, *m.* rutgiser co pukle odlewa. Rothgießer. bossetier, *m.* fondeur de petits ouvrages d'airain ou de cuivre.

Puklasty, *adj.* 1) bucklicht, mit Buckeln geziert. 2) bauchrund. 1) bosselé; orné de bossettes, de bouteilles. 2) convèxe; courbé en dehors.

Puklat, *m.* wozowy. der Sprügel, runder Wagen-Deckel. couverture faite en berceau ou en voute pour les chariots.

Puklerz, *m. g. a.* ein Schild. bouclier. § pukiel w puklerzu; puklerze rożnego są gatunku.

Puklerzany, *adj.* Schild-, ein Schild betreffend. de bouclier, qui regarde le bouclier.

puklerzane nakrycie; sklep z puklerzow nad głowami żołnierzow, ktorym się niegdy w szturmie od razow zastaniali. Sturm-Dach, Schild-Dach, das ehedessen alle Soldaten mit den Schildern über ihren Köpfen machten, wenn sie Sturm liefen. tortuë militaire que tous les soldats faisoient autrefois de leurs boucliers sur leur tête, pour s'en servir dans les attaques contre les traits des ennemis.

Puklerznik, *m.* co robi puklerże. Schildmacher. faiseur de boucliers.

puklrrznik, m. noszący puklerz. Schild-Träger. qui porte un bouclier; armé d'un bouclier.

Puknąć, *vid.* Pukam.

* **Puł**, *vid.* Poł.

Pułhak, *m. vid.* Połhak.

Pułkonia, *m.* Wappenk. Vordertheil eines Pferdes. *Blason.* le devant d'un cheval.

Pułk, *m.* Pułkownik, *vid.* Połek, Połkownik.

Pułkozic, *m.* Wappenk. ein Esels-Kopf im rothen Felde mit dem Vordertheile einer Ziege auf der Krone. *Blason.* une tête d'âne avec le devant d'une chèvre sur la couronne.

Pułotła, *m.* Wappenk. ein halber zweyköpfiger Adler. *Blas.* la moitié d'un aigle double.

Pulpety, *plur. vid.* Figatele.

Pulpit, *m.* Schreibe-Pult. un pupître. § w pulpicie list będzie.

pulpit kościelny. Kirchen-Pult. lutrin, *m.* aigle, *m.* dressoir à mettre les livres d'Eglise.

pulpit na chorze. Chor-Pult. orcheſtrie, *f.*

pulpit do mszała. Pult zum Meß-Buche. porte-missel, *m.*

Pulpitowy, *adj.* Pult-. de pupître, de lutrin.

Puls, *m.* ein Puls. le pous; batement des artères. § puls dobry, zły, słaby; pulsu ustanie; puls słabo bije.

pulsu kumu macać. 1) einem nach dem Puls fühlen. 2) einem auf den Zahn fühlen, einen ausholen. 3) einen ausprügeln. 1) tâter le pous à qu. 2) tâter le pous à qu; sonder, tâter, virer; tourner qu. de tous les sens. 3) battre, savonner qu.

pulsu bicie. das Schlagen des Pulses. pulsation, *f.*

Pulsowy, *adj.* Puls-. de pous; qui regarde les pous.

pulsowe mieysce. Ort am Faust-Gelenke, wo man den Puls fühlet. endroit au poignet ou l'on tâte le pous.

Pultynek, *m. g. pultynka.* * 1) Pult. 2) Nähe-Pult. * 1) un pupître. 2) carreau en forme de pupître qui sert à coudre le linge.

Pulweres, *m.* Tinten-Pulver. composition pour faire de l'ancre.

Pulwersak, *m. g. u.* naboy. die Pulver-Kammer im Feuer-Rohre. chambre de poudre; endroit dans un canon à feu où l'on met la poudre.

Punkiel, *m. g. punkla.* der Kegel oder Stempel zur Matter oder Forme der Buchdrucker-Buchstaben. tête, *f.* poinçon dont on frappe la matrice d'une lettre d'imprimeur.

Punkt, *m.* 1) ein Punktum im Schreiben. 2) Punkt, Stelle eines Orts. 3) Mathem. ein Punkt. 4) schwerer Punkt, Schwierigkeit. 5) Punkt, Artickel einer Schrift. 1) un point à la fin d'une période. 2) point, partie d'un lieu. 3) point de matématique. 4) point, noeud, difficulté. 5) point; un article d'un discours, d'un écrit. § 1) punkt przy każdym peryodzie się kładzie. 2) punkt względem mieysca; słońce co dzień na inszym punkcie wschodzi, 3) punkt matematyczny iest nierozdzielny; punkt szerzy i długości nie ma, iest początkiem i końcem każdey linii. 4) punkt to bardzo trudny w tey nauce; na tym punkcie cała sprawa za wisła. 5) artykuł, punkt rzeczy, mowy;

wy; położyć punkt pierwszy, drugi; punkta pokoiu umowione.
punkt czasu. Zeit-Punkt. moment de tems; instant; quelque partie du tems.
punkt honoru. eine Ehren-Sache, Ehre. point d'honneur. § punkt honoru sobie w tym zakłada.
Punktowanie, *n.* die Punktuation, Unterscheidungs-Lehre, wie man eine Schrift durch Punkte und Striche unterscheiden soll. ponctuation, *f.* science de distinguer un écrit par les points & les virgules.
Punktualnie, *adv.* richtig, genau. ponctuellement, exactement. § punktualnie płaci, prawa przestrzega.
Punktualność, *f.* Richtigkeit, genaue Beobachtung. ponctualité, *f.* grande éxactitude. § punctualność zapłaty.
Punktualny, *adj* niezawodny. richtig, genau. ponctüel, exact. § punktualna zapłata.
Punktuię, *v. a.* 1) punktiren, mit Punkten und Strichen unterscheiden. 2) punktiren. Punkte mit der Feder machen. 1) ponctuer, *v. a.* mettreles virgules & les points. 2) ponctuer, faire des points avec la plume.
Pupki, *plur.* Art von Billig oder Billig-Fellchen; ist ein theures Grauwerk von großen Ratten. sorte de petit-gris ou de fourrure fort chère faite de certains rats.
Purchatka, *f.* } (*crepitus lupi, fungis rotundus*) Bofist, Bubensist, runder Schwamm, so voll Staub ist. vesse de loup; rond champignon qui est plein de poudre.
Purchawka, *f.* }
zbić kogo, komu łeb iako purchatkę. einen braun und blau schlagen. plomper, pocher le visage à qu; battre qu. comme plâtre, mettre la tête à qu. à la compote.
Purgacya, *f.* } 1) eine Purganz. 2) das Purgiren. 1) purgation, *f.* médicament purgatif. 2) purgation, l'action de purger ou. § 1) purgacyą brać, dać. 2) to lekarstwo purgacyą (wyprożnienie, ulżenie ciała) czyni.
Purgans, *m.* }
Purgansik, *m.* eine gelinde Purganz, ein abführendes Mittel. un remède laxatif.
Purguię, *v. a.* einen purgieren. purger avec un remède. § to lekarstwo żołądek purguie; purgować chorego.
purgować. } purgieren. se purger par un médicament.
purgować się. }
purgować dołem. purgiren, von unten abführen. purger par bas.
purgować wierzchem. vomiren, von oben abführen. vomir, purger par haut.
Purpura, *f.* 1) eine Purpur-Schnecke, daraus man ehedessen eine kostbare Purpur-Farbe machte. 2) Purpur-Farbe. 3) der Purpur, Purpur-Tuch, Purpur-Kleid, hohe Würde derjenigen, die im Purpur gehen. 1) pourpre, *f.* un poisson à coquille dont on tiroit autrefois la prétieuse couleur de pourpre. 2) pre, *m.* 3) pourpre, *f.* drap ou habit de pourpre. 4) pourpre, *f.* la haute dignité de ceux qui sont revêtu de pourpre.
**Purpurat, *m.* Cardinal; Erzbischoff, Bischoff. Cardinal, *m.* Archevêque ou Evêque.
Purpurowy, *adj.* Purpur-. de pourpre. § szata purpurowa.
**Purpuryzowany, *adj.* mit Purpur gefärbt. teint de pourpre. § krwią purpuryzowany.
**Purpuryzuię, *v. a.* } mit Purpur färben. teindre de pourpre. § posoka ziemię upurpurzyła.
**Purpurzę, *v. a.* }
Purt, *m. vid.* Japurt.
Puścizna, *f.* erblose Verlassenschaft; Vermögen eines Menschen, der keine Bluts-Freunde hat. dépouille, *m.* les biens de celui qui décede sans héritiers. § majętność po krewnym spadkiem, a po kimkolwiek niekrewnym, ani powinowatym, puścizną się nazywa.
puścizna zakonika. die Habe eines Ordens-Bruders. défroque, dépouille d'un Moine.
Puślisko, *n.* ein Steigbügel-Rieme. etriviere, *f.*
Pustelniczy, *adj.* Einsiedler-, einsiedlerisch. éremitique.
Pustelnik *m.* ein Einsiedler. hermite, anacorete, *m.*
Pustka, *f.* Brache; *f.* ungebauter, wüster Acker. friche, *s. f.* terre inculte; terre vaine & vague; champ désert.
pustki, plur. unbewohntes Haus oder Häuser; wüste Oerter. retraite de hibous, lieu désert, maison abandonnée. § w pustkach naywiększe echo.
pustkami stoieć. wüste stehen, unbewohnt seyn. être dépeuplé, être désert, être sans habitants. § dom ten długo pustkami stoiał; miasta w tym kraiu stoią pustkami.
zbyć pustek z domu. die Einsamkeit aus dem Hause bannen; ein Haus lebhaft machen. chasser la solitude d'une maison; faire fréquenter une maison par beaucoup de gens, la rendre fort fréquentée du monde.

pustki

puſtki doma. alles iſt aus dem Hauſe weg. cette maiſon eſt dégarnie, dépouillée de tous les meubles.
puſtki; puſtki ſą.) 1) es iſt einſam; es ſind Puſto, puſto ieſt.) keine Leute da; es iſt alles weg. 2) es iſt leer, es iſt nichts oder wenig drinnen. 1) il y a peu de monde, il n'y a point de monde. 2) il y a du vuide dans; il n'y a rien dans. § 1) puſtki przed domem; pupki (puſto na rynku. 2) puſtki były (puſto było w głowie, w ſzpiżarni, w ſzkatule; puſto rozumu.
w mieſzku puſtki; puſto w mieſzku. der Beutel iſt ledig. la bourſe eſt bien plate; il y a du vuide dans la bourſe.
Puſtołka, *f.* Wannenweher, Buchard, eine Art von Sperbern. creſſerelle, *f.* ſorte d'épervier.
Puſtvſzę co, *ſzy, ſzył, v. a.* verwüſten, verheeren. ravager, déſoler, ſaccager, déſerter, dépeupler; faire le dégât, du ravage dans un pays.
mieczem i ogniem poſtoſzyć. mit Feuer und Schwerdt verheeren. mettre tout à feu & ſang.
Puſtoſzeię, *v. n.* wüſt werden. être dépeuplé; être déſolé, devenir déſert.
Puſtoſzenie, *n.* das Verwüſten, die Verwüſtung. dévaſtation, *f.* ruine, *f.* déſolation, *f.* ravage, *m.* dépeuplement.
Puſtoſziciel, *m.* Verwüſter, Verderber, deſtructeur, *m.* celui qui ravage, qui fait le dégât.
Puſtoſzycielka, *f.* puſtoſząca. Verwüſterinn, *f.* celle qui détruit, qui ruïne tout.
Puſtuię, *v. n.* Muthwillen, leichtfertige Poſſen treiben; toben, raſen. être inſolent, folâtrer, *v. n.* faire une terrible rage; faire l'enragé; faire le diable à quatre.
Puſty, *adj.* 1) wüſt, unbewohnt, unbebaut, öde. 2) Herrnlos, das keinen Eigenthümer hat. 3) muthwillig, leichtfertig. 1) déſert, *adj.* inhabité, dépeuplé, inculte. 2) qui n'a point de poſſeſſeur. 3) pétulant, inſolent. § 1) dom puſty, miaſta, kraie, pola puſte. 2) puſty grunt, las, pole, rola, *3) puſty (rozpuſtny) to chłopiek.
Puſtynia, *f.* 1) Wüſteney, *f.* 2) Einſiedeley. 1) déſert, *m.* grande place inhabitée; ermes, *m. plur.* 2) hermitage, *m.*
Puſzcz, *m.* ptak. Nachtrabe, ein Nachtvogel. freſage, *f.* un oiſeau de nuit.
Puſzcza, *f.* 1) Wildniß, Wüſteney. 2) ſehr großer Wald. 1) déſert. *ſ. m.* 2) une grande forêt.

Puſzczadło, *n.* Laß-Eiſen, Schnepper. flammette, flamme, ſcarificateur. § do koła tey tany puſzczadłem poſiekay.
Puſzczam, *v. m. F. puſzczą.* 1) herein laſſen. 2) entlaſſen, von ſich laſſen. 3) gehen laſſen, heraus laſſen. 4) eines Willen überlaſſen, es einem heimſtellen. 5) überlaſſen, abtreten. 6) ausſtreuen, unter die Leute bringen. 7) führen, aufwerfen einen Graben. 8) einem nachſetzen laſſen; auf einen loslaſſen, ſchieſſen laſſen. 9) nachlaſſen etwas geſpanntes. 10) abfeuern, abſchießen, losgehen laſſen ein Gewehr. 11) losgehen als ein Gewehr. 12) zulaſſen als den Hengſt zur Stutte. 13) bekommen, treiben als Federn, Zähne. 14) aus einander gehen, losgehen, nicht halten. 15) einen fahren laſſen, ſich bethun. 16) aufgehen, aufthauen, vom Wetter. 17) abgehen, vergehen, ausgehen als Flecke. 18) aufgehen, keimen, ausſchlagen. 19) einen Saft tropfenweiſe herabfallen laſſen. 1) faire entrer, laiſſer entrer, donner entrée à qu. 2) congédier, laiſſer aller, renvoyer. 3) lâcher, laiſſer aller, mettre en liberté, donner la liberte de s'en aller. 4) laiſſer, remettre, abandonner à qu. 5) délaiſſer, céder, donner, transporter la poſſeſſion à qn. 6) divulguer; répandre qu. ch. par tout. 7) conduire, jetter, creuſer, faire un foſſé. 8) lâcher, faire partir, laiſſer courir après qu. 9) relâcher, lâcher, détendre une choſe bandée. 10) décharger, décocher; lâcher un coup d'arme à feu, un trait, une flèche; tirer, débander, laiſſer aller. 11) tirer, ſe décharger. 12) donner le mâle à la femelle; accoupler; joindre pour la génération. 13) jetter, pouſſer, produire des plumes, des dents. 14) ſe déſunir, ſe détacher, ſe déjoindre. 15) lâcher un vent; laiſſer aller. 16) dégéler; ſe dégéler. 17) s'ôter, s'en aller, ſe perdre comme une tache. 18) pouſſer des germes, des bourgeons. 19) diſtiller; jetter, tendre, faire dégouter une liqueur. § 1) puść go do Pana, do domu. 2) łaſkawie go do ſiebie puścił. 3) puſzczono (wypuſzczono) więźnia; puść ią z domu. 4) co puſzczam na wolą i zdanie Wás Pana 5) puścił mu ten dum, tę wieś w poſag, karczmę w arendę, ten towar za ſto talerow. 6) puſzczać wieść, nowinę miedzy ludźmi. 7) puſzczać tow, okopy ku miaſtu. 8) puſzczono za nim Kozakow; puścić pſy na kogo. *9) puść trochę (popuść poWrozu) powroz.

wroz. 10) puścić strzelbę, działo, strzałę. 11 puścić strzelbo, działo. 12) puszczać klaczę do stadnika. 13) ptak puszcza pierzę, dziecię zęby puściło. 14) puszcza zamek, sklep, nawa; nity puszczaią. 15) puścił od strachu. 16) puściła zimia, zima, mroz, rzeka. 17) brud puszcz z chusty, plama z materiy. 18) puszcza ziarno; ieszcze nie puściło nasienie Korzonkow; drzewo iuż pąkowie puszcza. 19) puszcza drzewo żywicę, sok.

słońce puszcza promienie. die Sonne wirft die Strahlen. le soleil répand ses rayons.

puścić przed się. vor sich lassen. admettre. § sąd takowe sprawy przed się puszczać nie ma.

puścić konia. ein Pferd schießen, laufen lassen. faire partir, le cheval.

puścić konia truchtem, cwałem. ein Pferd den Trab, den Golop gehen lassen. lever mener un cheval au trot, au galop.

puścić ogary. die Jagd-Hunde anhetzen, solchen nachsetzen lassen. laisser contre les chiens.

puścić co na stronę; puścić mimo się; puścić mimo. etwas bey Seite setzen; mit Stillschweigen übergehen. laisser qu. ch. à part la passer en silence. § puśćmy mimo wszystkie urazy, tę krzywdę.

puścić komu wprzod, cug. einem den Vorzug lassen; einem weichen. céder, laisser à qu. la préference.

puśćmi to. laß es seyn; ich gebe es zu. supposé; & posé que; soit; faites que cela soit.

puszczać krew komu. einem zur Ader lassen, saigner qu.

puszczać urzinę, wodę. sein Wasser abschlagen. lâcher de leau; pisser.

nie puściła strzelba. das Gewehr hat versagt. l'arme à feu a manqué, a pris un rat.

puścić uszy miedzy ludzie. horchen, was die Leute sagen. écouter quel bruit il en court; entendre ce que les gens en disent,

puszczać kogo z kim na sztych. zwey Personen, die sich schlagen wollen, zusammen lassen. commettre qu. avec un autre, les faire battre ensemble.

puścić strach komu w oczy, w serce. einem Furcht einjagen. donner l'épouvante à qu.; mettre l'épouvante dans le coeur de qu.

puszczać się, puszczam się. 1) sich an einen entfernten Ort begeben. 2) sich der Gefahr aussetzen. 3) fahren lassen. 4) aufgehen, hervorbrechen, wachsen, hervorkommen als der Saame. 1) se rendre, aller en un lieu éloigné. 2) se mettre en danger; s'exposer au danger. 3) laisser, abandonner, quitter. 4) naître, commencer à venir, à paroître, à sortir; croître, pululer, germer, bourgeonner, pousser. § 1) puścił się na morze; puścił sie morzem do Anglii, lądem do Prancyi; puścił się w drogę. 2) puścić się na niebezpieczeństwo (w niebezpieczeństwo) na nieszczęście. 3) puścił się tey pracy, tego pamyssu. 4) puszczą się kłos, zboże z ziarna; broda mu się puśliła.

dziecięciu się zęby puszczaią. die Zähne brechen beym Kinde durch. les dents commencent à percer à cet enfant.

puścić się na morze. sich auf die See begeben. se mettre sur mer; confier sa vie aux vents.

puścić się na szczęście. sein Heil versuchen, eins wagen. tenter le hazard, la fortune; mettre au hazard.

Puszczanie, *n.* puszczenie, *n.* das Lassen, das Loslassen. l'action de laisser, de lâcher.

puszczanie krwie. das Aderlassen. saignée, *f.* phlebotomie, *f.*

puszczanie krwie zaskorney; rzezanie skory. die Schröpfung. scarification, *f.*

puszczanie zębow. das Zähnen. la pousse des dents.

puszczanie wody. das Wasser abschlagen. l'action de de l'eau.

puszczanie maiętności. ustapienie. Abtretung eines Guts. cession de son bien; délaissement, *m.*

Puszczony, *adj.* 1) eingelassen. 2) freygelassen. 3) losgelassen. 4) abgetreten 1) qu'on a laissé entrer. 2) lâché, mis en liberté. 3) lâché, 4) cedé, délaissé. § 1) puszczony do domu. 2) wolno puszczony. 3) pies z łancucha puszczony. 4) dobra w posagu puszczone.

Puszczyk, *m.* eine Nacht-Eule. chevêche, chouëtte, hulote, huet, hulot, huette, oiseau de nuit de mauvais augure.

Puszę, *szy, szył, v. n.* 1) befedern, voll Federn machen. 2) aufblasen, aufblähen. 3) stolz machen. 1) couvrir, remplir de plumes. 2) enfler, bouffir. 3) enfler, enorgueillir, rendre orgueilleux. § 1) upuszył suknią. 2) wiatr żagle puszył. 3) duch go puszy; szczęście go napuszyło.

puszyć się, puszę się. 1) sich voll Federn machen. 2) sich aufblasen, sich aufblähen. 3) sich aufblasen, stolz werden. 1)

ſe couvrir de plumes. 2) s'enfler, ſe bouffir. 3) s'enfler, s'enorgueillir. § 1) upuſzyſz ſię tu. 2) puſzy ſię pęcherz od wiadru. 3) nie trzeba ſię puſzyć ieżli chcemy ſławy.

Puſzka, *f.* eine Büchſe. étui, *m.* boëte de quelque matière que ce ſoit. § nie-maſz nic w puſzce.

puſzka pieniężna. Geld-Büchſe. boëte où l'on met de l'argent.

**puſzka pieniężna*; *ſkarbuſzka, karbonka.* Spar-Büchſe. tire-lire, *m.* eſquipot, *m.*

puſzka igielna, igielnica. Nadel-Büchſe. aiguillier, *m.* étui à aiguilles.

puſzka do Sakramentu Nayświętſzego; puſzka kościelna. Büchſe zu den geweiheten Hoſtien. ciboire, *m.*

Puſzkarnia, *f.* Gieß-Haus; Stück- oder Glocken-Gießerey. fonderie, *f.* § ludwiſarnia.

Puſzkarſki, *adj.* Feuerwerk-. de canonnier; pyrotéchnique. § puſzkarſkie palono ognie.

puſzkarſka nauka, f. } Feuerwerker-Kunſt.
Puſzkarſtwo, *n.* } pyrotéchnie, *f.*

Puſzkarz, *m.* 1) Stück- oder Glocken-Gießer. 2) Feuerwerker, Canonier, Conſtabel. 1) fondeur, *m.* ouvrier qui fond les canons & les cloches. 2) artificier, canonnier, byrobo!iſte. § * 1) puſzkarz (ludwiſarz) działa, dzwony leie. 2) puſzkarz ten dobrze działa rychtuie.

Puſzkowy, *adj.* Bückſen-. de boëte, d'étui. § puſzkowe wieko.

puſzkowe ciaſto. Gebackenes in Formen. patiſſerie cuite dans un moule.

Puſzyſty, *adj.* aufgeblaſen, ſtolz. enflé, orgueilleux, bouffi.

Puzan, *m. g. a.* eine Poſaune. une trompette lugubre ou harmonieuſe; ſaquebute, *f.*

Puzaniſta, *m.* Poſauniſte. un trompette qui ſonne de la ſaquebute.

Puzderko, *n.* 1) kleines Beſteck. 2) kleines Flaſchen-Futter. 1) petit étuit. 2) petite cantine.

Puzdro, *n.* 1) Futteral, Beſteck. 2) die Sachen in einem Beſteck. 3) Flaſchen-Futter. 4) das Getränk in einem Flaſchen-Futter. 5) der Schlauch am Gemächte eines Thieres. 6) Kaſten, Gehäuſe als einer Wagen-Winde. 1) boëte, *f.* étui de quelque matière que ce ſoit. 2) les choſes qui ſont dans un étui. 3) cantine, *f.* cave; *f.* petite layete ou l'on met des bouteilles. 4) la boiſſon dans une cantine. 5) fourreau, *m.* où s'enferme le vit d'une bête. 6) boëte, *f.* tambour, *m.* barrillet comme du gloſſocome. § 1) puzdro ſkorą powleczone. 2) trzy puzdra łyżek, czarek, nożow mu darował. 3) w puzdrze ieſt flaſz ſześć i więcey. 4) całe puzdro wypił. 5) puzdro końſkie. 6) puzdro drewniane, ktorey ieſt ſztaba lewarowa.

puzdro do świec. Licht-Korb. corbeille à chandelle.

dobądz oczu z puzdra. thue die Augen auf. prenez vos yeux; prenez vos beſicles.

Pużyna *f.* das Oberſte, die Spitze an der Aehre. le poil, qui eſt au bout d'un épi de blé mûr.

Pycha, *f.* Stolz, Hochmuth. arrogance, *f.* orgueil, *m.* § kto ſię biedney oprze pyſze; pychę teraz złożył.

Pychalec, *m. g. pychalca.* } ein Hochmüthiger. un ſuperbe, un arrogant.
Pychałek, *m. g. pychałka.* }
Pychałka, *m.* et *f.* }

Pycham, *vid.* Pcham.

Pychawiec, *m.* ziele, *g. pychawca.* (geranium) Storch-Schnabel. bec de grue, *m.* bec de cicogne, *m.*

Pychawcowy, *adj.* Pips. de pepie.

Pypeć, *m. g. pypcia.* der Pips. pépie, *f.* § pypeć ma kokoſz, kruk.

zedrzeć pypeć komu. fig. einem die Flügel beſchneiden. *fig.* rogner les ailes à qu.

Pyplę, *le lat.* } co. eig. u. fig. beſudeln.
Pyſklę, *le lat.* } *prop.* & *fig.* ſouiller.

pyſklać ſię czym. eig. u. fig. ſich beſudeln. *prop.* & *fig.* ſe ſouiller. § grzechami ſię ſpyklać.

ia ſię tobą pyſklać nie chcę. ich will mich an dich nicht beſudeln, mit dir nicht einlaſſen. je ne me veux pas ſouiller avec toi.

Pyſk, *m. g. a.* 1) Maul, *n.* Freſſe, *f.* Schnauz, einiger Thiere. 2) im Spott: Freſſe, Maul eines Menſchen. 1) muſeau, *n.* mufle, *m.* bec de quelqes animaux. 2) *par mépris*: muſeau, bouche d'homme. § 1) pyſka rozdziewienie; pyſk u ryby, u kreta. 2) pyſk mu przecięto; w pyſk wezmieſz; z pyſka mu śmierdzi.

pyſk u świnie. Sau-Rüſſel. groin, *m.* boutoi, *m.*

dać komu w pyſk. einem eins auf die Freſſe geben. donner ſur ſe le muſeau, ſur le groin à qu.

dobrze mu w pyſku. er hat ein gutes Maul-Leder. il a bon bec; il a la langue bien affilée, bien pendue.

* Pyſkam, } kał. 1) wühlen. 2) ſchlecht
Pyſzczę, } ackern. 1) fouger, *v. a.* vermiller; remuer la terre avec le groin. 2) labourer méchamment. § 1) pyſzcze (ryie)

(ryie) świnia w ziemi. 2) ten chłop tylko pyszcze w roli.

Pyszczek, *m. g. pyszczka.* 1) eine kleine Fresse. 2) im Scherz: ein Mäulchen, Schnäuzchen. 3) im Scherz: ein Mäulchen, ein Kuß. 1) petit bec, petit mufle. 2) *burlesq.* petite bouche, petit bec. 3) *burlesq.* tour de bec, baiser. § 1) pyszczek myszy. 2) niech pyszczek twoy pocałuię. 3) day mi pyszczek.

Pyszka ięczmienna, *vid.* Pęczak.

Pysznię się, *szni, sznił.* stolz, hochmüthig seyn oder werden, être arrogant; s'enfler d'orgueil. § nie wiem czemu się z tego tak pyszni.

Pysznieię, *v. n.* stolz werden. s'enorgueillir, devenir orgueilleux.

Pyszno, *adv.* stolz, hochmüthiger Weise. orgueilleusement, arrogamment, fièrement.

Pysznopochlebnie, *adv.* mit Stolz und Schmeicheley. avec fierté & avec flatterie.

Pysznopochlebny, *adj.* der einen auf eine stolze Art schmeichelt. qui flate d'une manière pleine d'orgueil.

Pysznomowny, *adj.* der stolze Reden führet. qui parle fièrement.

Pysznomowność, *f.* Praleren; Großsprecheren. discours fier, fanfaronnade, gasconnade; manière de s'exprimer arrogante.

Pyszny, *adj.* 1) stolz, hochmüthig. 2) ein Stolzer. 3) prächtig, schön. 1) orgueilleux, arrogant, superbe. 2) un arrogant. 3) superbe, magnifique. § 1) pyszna to panienka. 2) lekarstwo na pysznego nie dbać o niego, *prov.* ** 3) pyszne w tym mieście pałace.

Pytacz, *m.* ein Frager. interrogateur.

Pytam, *v. n.* } 1) fragen. 2) nach etwas fragen, sich erkundigen. 3) erfordern, worauf sehen, mit einer *Negation.* 1) demander qu. sur de) qu. ch.; faire une demande; interroger. 2) s'informer, s'enquerir. s'enquêter de; demander qu. ou après qu. 3) requerir qu. ch.; réfléchir sur; avoir égard à. § 1) pytał matki o tę rzecz; pytay, pytay się tego (o to) siostry. 2) za tym towarem (o ten towar) się pytano; pytaią się za nim; pytał się za iego zachowaniem; iak się za nim (o niego) mam pytać? 3) rządu nauk tam nie pytay; nie pytaią teraz cnoty ale posagu.
pytam się, v. n. }

pytać się pilno. fleißig, oft fragen. demander souvent.

pytam. ich frage; ich bitte. je vous prie; de grace; je demande. § pytam co to za porządek, co za wolność.

pytać się kogo o co. einen um (nach) etwas fragen. demander quelqu'un qu. ch.

pytać się dokąd. nach dem Wege fragen; fragen: wo der Weg nach einem Orte geht? prier de nous dire le chemin ò; demanter le chemin à (pour) un lieu. § pytał się do Krakowa.

pytaią się coby to było. sie fragen was das wäre? ils demandent ce que c'est.

za kim się pytasz? nach wem fraget ihr? à qui en voulez-vous; qui demandez-vous?

pytaiące namiestnictwo. Sprachk. ein Pronomen interrogativum. *Gramm.* un pronom.

Pytanie, *n.* 1) eine Frage. 2) aufgeworfene Frage. 1) demande, *f.* interrogation, *f.* 2) question, point de quelque art. § 1) odpowiedział mu na to pytanie. 2) iest pytanie; trudne rozwiązał pytanie.

słysząc głupie pytanie, nie odpowiaday na nie eine einfältige Frage verdienet keine Antwort. à folle demande (question) point de réponse; à sotte demande sotte réponse. § Jakie pytani taka odpowiedź.

pytaniu służący; pytaiący. Sprachk. der Genitivus. *Gramm.* le Génitif.

Pytany, *adj.* gefraget. interrogé, demandé.

pytanym sposobem, adv. fragweise. par interrogation; par forme d'interrogation.

Pytel, *m. g. pytla.* der Beutel in der Mühle. le bluteau, dont on se sert pour passer de la farine.

słowa iak z pytla. das Maul geht wie eine Rade-Breche. la langue va comme un cliquet de moulin; bien du babil & du verbiage.

Pytelnik, *m.* pytlowy młynarz. der Beutler ein Mühlknapp. bluteur, *m.*

Pytki, *plur.* Tortur, Marter. torture, *f.* question. § iuż trzy razy był na pytach; na pierwszych pytkach go maią; na pierwsze, drugie wzięto go pytki; pierwsze wytrzymał pytki.

Pytlik, *m. g. a.* siatkowy worek. Netz-Beutel, Netz-Sack. filet, *m.* bourse tissuë à jour.

Pytlowanie, *n.* das Beuteln. l'action de bluter.

Pytlowany, *adj.* gebeutelt. bluté. § mąka pytlowana.

Pytluię mąkę. Mehl beuteln. bluter; sasser, passer la farine avec le bluteau.

Pytlowy, *adj.* Beutel-. de bluteau.

pytlowa komora. Beutel-Kammer, Beutel-Kasten. bluterie, *f.* où l'on blute de la farine.

R

R. P. mit diesen Buchstaben verkürzet man folgende Ausdrücke. *c'est l'abréviation des expressions suivantes.*
Roku Pańskiego. im Jahre des Herrn. l'an de grace, de salut.
Rzymskie Państwo. das Römische Reich, Teutschland. l'Empire, l'Allemagne.
Rąbacz, *m. vid.* Rębacz.
Rąbalny, do rąbania służący. zum Hauen geschickt. qui sert à hacher.
siekiera rąbalna. Holz-Axt. coignée, *f.* hache pour fendre le bois.
Rabam, *v. a.* } co. hauen. hacher, couper, fendre, abattre à coup de hache, fabre; tailader.
Rąbię, *v. a.*
rąbać wołu. einen Ochsen zuhauen. découper un boeuf en pièces; faire le boeuf. § rąbać iesiotra.
rąbać drzewa. Bäume fällen. abbattre les arbres.
rąbać drwa. Holz hauen. hacher couper le bois.
rąbaią się. sie hauen sich. ils estramaçonnent; ils se battent à coups d'estramaçon, à coups de sabre.
Rąbanie, *n.* 1) das Hauen, das Fällen der Bäume. 2) das Zuhauen eines geschlachteten Viehes. 1) coupe, *f.* taile, *f.* l'action de couper, d'abbattre avec la hache, 2) action de faire le boeuf.
rąbanie drew. das Holzhauen. l'action de hacher du bois.
Rąbanina, *f.* siekanina. Blutbad, Metzeln. boucherie, *f.* grand carnage, tuerie.
Rąbany, *adj.* gehauen. coupé, taillé.
rąbany las. gehauener Wald. bois taillis; abbattis, *m.* coupe de bois, *f.*
Rabarbarum, *m.* Rhabarber. Rubarbe, *m.*
Rąbek, *m. g. rąbka.* 1) Schleyer, ein Zeug. 2) Haupt-Schleyer der Weiber. 1) linon, *m.* linomple, *m.* 2) voile, *m.* dont les femmes se couvrent la tête.
iak z rąbka zrobione; iak z rąbka wywinął. es ist sehr niedlich; als wenn es gedrechselt wäre, il est tiré sur le volet; il est fait à peindre.
Rąbię, *vid.* Rąbam.
Rabin, *m.* 1) ein Rabin. *2) ein Schwein-Schneider. 1) rabin. *2) chatreur de cochons. § 1) Rabin to uczony. 2) rabina sprawnego trzeba, aby muszkusu nie przerznął; do obrzynania ciołkow, baranow, wieprzow rabina szukaią.
Rąbkowy, *adj.* von Schleyer. de linon.
Rabowanie, *n.* das Rauben. volerie, *f.* brigandage, *m.*
Rabuię, *v. a.* rauben. voler, détrousser, dévaliser, *v. a.*
Rabownik, *m.* } Räuber. brigand, voleur, détrousseur, dévaliseur.
Rabuś, *m.*
Raca, *f.* eine Rachete, Steig-Raquette. fusée, *f.* cartouche pleine de poudre attachée à une baguette. § puścić racę.
raca chłopcow. Schwärmer, Lust-Schwärmer. serpenteau, *m.* pétard, *m.*
raca po linie biegaiąca. Schnur-Schwärmer, so an einer Linie hinläuft. courantin, *m.*
Rachmistrski, *adj.* zum Rechen-Meister, zur Rechenkunst gehörig. aritmétique; qui regarde l'aritméticien ou l'aritmétique.
rachmistrska nauka. Rechenkunst. l'aritmétique.
Rachmistrz, *m.* Rechen-Meister. aritméticien; maître d'aritmétique.
Rachowanie, *n.* 1) das Rechen. 2) die Rechenkunst. 1) supputation, *f.* calcul, *m.* 2) l'aritmétique.
Rachowniczy, *adj.* Rechen-, Rechnungs-, zur Rechenkunst gehörig. aritmétique, *adj.* qui regarde le calcul ou l'aritmétique. § rachownicze litery, znaki; rachownicza naka; błąd rachwniczy.
rachowniczy, subs. vid. Rachownik.
rachownicza tablica albo stoł } liczmani-co. Rechentisch. comtoir à supputer avec des jetrons.
Rachownica, *f.*
Rachownik, *m.* Rachowniczy, co rachunki odbiera. Rechner, Rechnungs-Beamter. calculateur, commis des comptes; qui tient les livres de comptes, qui examine les comptes.
Rachuię co, *v. a.* 1) rechnen. 2) zählen, 1) calculer, supputer. 2) compter. § 1) porachuy to na talary. 2) nie rachuię, (nie liczę) tego, rachować co pospołu; rachować z czym.
rachuie się, v. n. 1) vor sich rechnen, ausrechnen. 2) überlegen, einen Ueberschlag machen. 1) calculer, compter. 2) s'examiner soi même; se tâter; faire revuë de son coeur, da ses forces *&c.* § 1) porachuy się sam z sobą, a obaczysz że tak wiele wynosi, 2) porachuy się z rozumem, z sumnieniem, z łaty i siłami twoiemi.
rachuię się z kim; rachunek odbieram od kogo; rachunku słucham. Rechnung von einem fordern; mit einem Rechnung halten. compter avec qu; demanter à qu. compte de qu. ch.

rachuię się komu z czego. einem von etwas Rechnung ablegen. compter devant quelqu'un; rendre ses comptes à qu.
i to się rachuie. man rechnet auch dieses. on compte aussi cela.
rachuymy się iak żydzi, a miłuymo się iak bracia. richtige Rechnung erhält Freundschaft. les bons comptes font les bons amis.
Rachunek, *m. g. rachunku.* Rechnung, Auszug. calcul, *m.* supputation, *f.* compte, *m.* § chować na rachunku; rachunek oddać, uczynić komu; rachunkow oddawanie; rachunki dobre złe; wypuścić kogo z rachunku.
wziąć na rachunek. auf Rechnung nehmen. recevoir à compte.
wnosić, włożyć w rachunek. in die Rechnung bringen, tragen. mettre en ligne de compte.
na twey rachunek. auf deine Rechnung. à votre compte.
Rachunkowy, *adj.* zur Rechnung gehörig. ce qui regarde les comptes, de comptes. § rachunkowe księgi.
rachunkowy regiestr. Rechnungs-Bücher. livre de comptes; comptes, *m. plur.* registres, *m. plur.* un livre de recette & de dépense; livre de mise & de recette.
Racica, *f.* Jäger: Fuß und Huf eines Schwarz- oder Roth-Wildprets. *chasse:* le pié avec la corne d'une bête noire ou fauve.
Raciczka, *f.* kleiner Huf, halber Huf eines schwarzen oder rothen Wildes. demi-corne au pié d'une bête noire ou fauve.
Racya, *f.* przyczyna. 1) Ursache, *f.* 2) Ration; tägliche Kost eines Soldaten; tägliches Futter eines Pferdes. 1) raison, *f.* sujet, *m.* cause, *f.* 2) ration. *f.* portion de pain de munition ou de nourriture qu'on distribué à chaque soldat pour se personne ou pour son cheval. § 1) bez racyi się gniewa. 2) racye żołnierzom wydawać; by żadnych nie wybierano racyy.
racyi nie daię; wola za racyą stoi denn das ist mein Begehr. tel est notre plaisir.
Rącz, - - z obu racz. mit beyden Händen; aus allen Kräften. avec deux mains; en faisant tous ses efforts; avec toutes ses forces. § z obu rącz konia siecze; obu rącz go porywa.
Raczę, *czy, czyl, v. n.* 1) geruhen, belieben. 2) nöthigen zum Essen, Trinken. 3) ehren, eine Ehre anthun. 4) würdig halten. 1) daigner, vouloir bien faire qu. ch.; avoir la bonté de faire. 2) prier qu. à manger ou à boire, 3) traiter, régaler qu. *4) croire, réputer qu. digne de qu. ch. § 1) racz (chciey) Was Pan rozkazać; ieżli Bog raczy; raczcie dać. *2) nie racz (nie proś) mię Waszeć tak mile, wiesz kiedym głodny nie daię się raczyć. *3) uraczył (poczęstował mię winem.
**raczyć się.* sich würdig halten, schätzen. se croire, se réputer digne. § nie takci się bardzo raczę (godnym się rozumiem) abym &c.
Raczek, *m. g. raczka.* kleiner Krebs. petite écrevisse.
raczkiem leść. auf allen vieren kriechen. se trainer à quatre pattes.
Raczenie, *n.* Lobes-Erhebung. éloge, *m.*
Raczey, *adv.* vielmehr. plutôt.
Rączka, *f.* 1) ein Händchen. 2) der Uhr-Zeiger. 1) petite menotte, petite main. 2) aiguille de montre, de quadran.
rączka, m. człowiek rękę złą maiący. der eine kranke Hand hat. celui qui a une main malade.
rączka, f. ziele. (palma Christi) Kreuz-Bluhme, Kreuz-Baum, palmi Christi; palme de Christ.
Rączo, *adv.* frisch, munter. alaigrement, d'une manière agile; vîtement; vivement.
Rączość, *f.* Munterkeit, Hurtigkeit. vîtesse, agilité, vivacité, allaigresse. § Renczość.
Rączy, *adj.* munter, hurtig, geschwind. vîte, agile, alaigre, vif. § konia raczego chłustać nie trzeba, *adv.* § renczy.
rączego zacina. er giebt Fersen Geld; er ergreift das Hasen-Panier. il prend la fuite; il gagne le haut.
Rączynka, *f.* kleines Händchen. petite menotte. § rączynkę mu ucięli.
Rad. dieses *Adjectivum* wird nur im *Nominativo sing* und *plur.* gebrauchet. 1) gern, willig 2) gern, leicht, von Sachen, Thieren und Pflanzen. *cet adjectif n'est usité qu'au Nominatif singulier & pluriel.* 1) volontiers, de bon gré, de bonne volonté, de bon coeur, avec plaisir. 2) facilement, aisément, d'une manière aisée; *en parlant des choses, animaux & des plantes.* § 1) rada twoy rozkaz pełniła; to dziecię rada (rado) się uczy; radzi biorą ale nie radzi dawaią; niewiasty rade (rady) widzą podarunki. 2) prochno w kącie rado się świeci; z pustey stodoły rady sowy lecą, *prov.* krowy się rady bydlą.
z serca rad. von Herzen gern. de plein coeur; de tout son coeur.

rad że; rad bydź że; rad widzieć że. gern sehen, daß. être bien aise, être content que; avoir de la joie, du plaisir de ce que. § rad był że go bito, że przyiechał; radziby byli żeby, kiedyby był pokoy.

rad czemu, komu; rad co, kogo widzieć. etwas oder einen gern sehen. aimer à voir; aimer qu. ch. ou qu.; être bien aise de; être bien aise de voir qu. ch. ou qu. § białegłowy rade (rady) pochlebstwom, pochlebcom, podarunkom.

rad komu; rad kogo widzieć. einen gern sehen. voir, regarder qu. de bon oeil. § radzi wam będziemi; proszę rad mi bądź; takim gościom radzi będziemy; rad cię widzieć będę; gdzieć rado rzadko byway, gdzie nie rado nigdy, *prov.* radzi go widzą.

rad co czynnić. etwas gern thun. trouver du plaisir à; aimer à faire qu. ch.; se plaire à; prendre plaisir à. § rada księgi czyta.

rad wino piie. er trinkt gern Wein. il aime à boire du vin; il aime le vin. § rad poluie, pływa.

rad gdzie bywać. gern wo seyn. aimer un lieu; se plaire à un lieu. § rad w tym ogrodzie bywał.

radbym. ich möchte gern; ich wünschete; ich wünsche. je souhaiterois; je souhaite; je voudrois bien. § radbym go widział; radbyś to sobie kupił.

rad nie rad. wider seinen Willen; er mag wollen oder nicht. malgré lui; a regret; contre son gré; bon gré malgré; contre le désir & la volonté. § rad nie rad muszę to uczynić.

radzi nie radzi. sie mögen wollen oder nicht. qu'ils le veuillent ou qu'ils ne le veuillent pas. § radzi nie radzi krolem go obrać muszą.

nie rad ale musi. er thut es nicht gern, aber er muß. il n'aime à faire si ce n'est qu'il y soit forcé.

Rada, *f.* 1) Rath, den man giebt. 2) Rath, die Raths-Personen, die Raths-Versammlung. 3) Berathschlagung. 4) Raths-Stube. 1) conseil, *m.* avis qu'on donne sur quelque affaire. 2) conseil, *m.* assemblée de conseillers. 3) consultation, *f.* déliberation sur qu. ch. 4) conseil, *m.* lieu, chambre où l'on tient conseil. § 1) radę biorę, mam; chwycił się, iął się tey rady; dał mi dobrą, złą radę; z iego rady uczyniłem; moia rada iest. 2) zwołano radę; krol rozpuścił radę. 3) Panowie zasiedli na radę; rada się u dworu teraz trzywa. 4) idę do rady.

rada woienna. Kriegs-Rath. conseil de guerre, *m.*

rada taiemna. geheimer Rath. conseil privé.

ani do rady ani do zwady. er tauget weder zum Degen, noch zur Feder. il n'a ni bouche, ni éperon.

rady sobie dać nie może. er weiß sich nicht zu helfen. il ne sait que faire; il ne sait quelle pièce y coudre.

Radlę, *v. a.* Przeorywam. zwiebrachen. biner une terre, donner la seconde façon à un champ. § radlić bez pokładania.

Radlenie, *n.* das Zwiebrachen eines Ackers. le binement; le second labour quon donne à une terre.

Radlica, *f.* Pflug zum Zwiebrachen. charruë qui sert à biner.

Radło, *n.* Pflug-Eisen zum Zwiebrachen. un coutre de charrue qui est propre à biner.

Radłowy, *adj.* Pflug-Eisen-. de coutre de charrue.

Radlonka, *f.* 1) gezwiebracheter Acker. 2) Schwein-Bruch, Schwein-Wühle. 1) un champ biné. 2) fouge, *f.* terre que les sangliers ont vermillée. § 1) radlonkę bronami zewlec; radlonka czyści rolą z chwastow i perzow. 2) świnska radlonka.

Radiony, *adj.* gezwiebrachet. biné, *adj.*

Radniey, *adv.* 1) lieber. 2) eher, vielmehr. 1) plus volontiers, de meilleur gré. 2) plutôt. § 1) radniey to czynię. * 2) radniey (raczey) przyydź do mnie.

Radny Pan. Herr des Raths. conseiller, *m.*

Radość, *f.* die Freude. joie, *f.* plaisir, *m.*

z radością. mit Freuden; von Herzen gern. avec plaisir; de bon coeur.

z radości. vor Freuden. de joie.

Radosny, wesoły. fröhlig, freudig. joyeux. gai.

Radostka, *f.* wrotycz włoska ziele, (*beliochrysos*) Sonnen-Gold-Bluhme. immortelle.

Raduię się. sich freuen. avoir de la joie, se rejour, être joyeux. § wielce się z tego raduię.

raduie się pies Panu swoiemu. der Hund schmeichelt seinem Herrn. le chien caresse son maître.

Radwan, *m.* Wirbow, herb. Wappenk. Kirchen-Fahne, darauf eine Figur wie ein *m* ist. *Blason:* gonfanon ou bannière d'Eglise avec une figure en *m.*

Radyki, *f. f.* ziele, *plur.* (*dens leonis*) Pfaffen-Platte. de la dent de lion, pissenlit.

Radżę,

Radzę, *v. a.* co komu. 1) einem rathen, einen Rath geben. 2) sorgen vor etwas. 3) einer Sache gewachsen seyn. 1) conseiller qu.; donner conseil à qu. 2) songer à; avoir soin de. 3) avoir assez de forces, assez d'habileté pour. § 1) nie radzę; nie radzęć nic; poradzę ci w tey sprawie; radził mi to. 2) radzą o mnie nieba. 3) nie poradzisz temu urzędowi.

nie radzę mu nic. ich richte nichts mit ihm aus. je ne trouve pas mon compte avec lui; je ne saurois rien faire de lui.

radzić o sobie. vor sich sorgen, an sich denken. songer à soi.

radzić się, dokładać się kogo. einen um Rath fragen. prendre conseil de qu., consulter qu.; demanter avis, conseil à qu. § radził się żony; kśiąg się poradzić trzeba; radziłem się Medyka.

Radziec, *m. g. radzca.* Collegium eines Rathes, der Richter. conseil, collége, *m.* corps des Conseillers, des Juges. § wezwał do siebie radziec ławnikow.

Radziciel, *m.* Rathgeber. conseiller, *m.* ami qui conseille.

Radziecki, *adj.* Raths-. de conseiller. § radziecki urząd; radziecka powinność.

radziecka izba, sala. Raths-Stube. bureau, *m.* chambre où l'on tient conseil.

radziecki dom. 1) ein Haus, wo Rath gehalten wird. * 2) Rathhaus, s. Ratusz. 1) maison où est le conseil, où s'assemblent les conseillers. * 2) une maison de la ville, *v.* Ratusz.

Rafa, *f.* Felsen unter dem Wasser, brisant, rocher caché sous l'eau. § rafa albo szkopuł iest kamień co pod wodą siedzi.

Raguzanin, *n.* ein Raguser. un Ragusien.

Raguzański, *adj.* Ragusisch. Ragusien, de Raguse.

Raguzańska Rzeczpospolita. } die Republik Ragusa. Raguse, la République de Raguse.
Raguzy, *plur.* }

Raię, *i, ił.* 1) vorschlagen, anrathen, zuweisen. 2) einem heirathen helfen, eine Heirath stiften. 1) donner un serviteur, procurer, faire avoir. 2) ménage une alliance, un mariage avec qu. § 1) dobrego ci naraię sługę. 2) raić komu żonę, mężą.

raiacy wałostaw. die Offensiv-Kriegs-Baukunst. l'architecture militaire offensive.

Rak, *m.* 1) ein Krebs. 2) Krebs, ein Himmels-Zeichen. 3) Krebs, ein schmerzliches Geschwür. 1) écrevisse. 2) écrevisse, cancer, l'un des douze signes du zodiaque. 3) cancer, chancre, *m.* une tumeur maligne. § 1) rak iezioray, rzeczny. 2) słońce teraz w raku. 3) ma rak (kancer).

rak morski. Hommer, großer See-Krebs. homard, *m.* grosse écrevisse de mer.

rak morski okrągły. eine Krabbe, Taschen-Krebs, kleiner See Krebs. squille, *f.* salicot, *m.* petite écrevisse de mer.

rak prętkonogi. eine See-Heu-Schrecke. langoûste de mer; rabe, *m.*

raki, plur. das Rack; hölzerne Kugeln um einen Mast-Baum. racages, *f. plur.* raque, trosse; petites boules de bois autour d'un mât.

na raku iechać. mit der Ochsen-Post, mit langsamer Gelegenheit gehen. aller à pas de tortue, avec une voiture qui va fort lentement.

raka upiec: raki piec. erröthen, sich schämen, schamroth werden. rougir; devenir rouge comme sebille d'un pressoir.

Rakowaty, *adj.* krebsartig. qui a quelque chose de l'écrevisse.

Rakowy, *adj.* Krebs-; von Krebsen gemachet. d'écrevisse; fait d'écrevisse. § rakowe nożyce; rakowa maść.

rakowy kamień. (carcinias) ein Edelstein, so die Farbe eines See-Krebses hat. pierre prétieuse de la couleur de cancre marin.

rakowe kamienie. Krebs-Augen. yeux d'écrevisse.

Rakuśy, *plur.* Austrya. Oesterreich. Autriche.

Rakuśki, *adj.* Oesterreichisch. Autrichien, d'Autriche.

Rakuszanin, *m.* Oesterreicher. un Autrichien.

Rama, *f.* } 1) jener Rahm worinnen etwas eingefasset wird. 2) ein Bilder-Rahm. 3) ein Fenster-Rahm. 4) ein Nähe-Rahm. 1) chassis, *m.* tout ce qui enferme ou enchasse quelque chose. 2) bordure, *f.* quadre, *m* qui renferme quelque image. 3) chassis, *m.* chassis à panneaux de vitre. 4) métier, *m.* sur quoi travaillent les brodeurs & les couturières. § 1) ramy parawonowe; piła wodna w ramie osadzone do tarcia desek; ramy albo listwy drzewiane do przybicia obracow. 2) rama albo ramy do obrazow pozłocone. 3) ramy do okien. 4) ramy do rozciągania płocień; ramy (krośnka) do wyszywania.
Ramy, *plur.* }

ramy sukiennicze. Tuch-Rahmen. tendoires, *f. plur.*

w ramę oprawić. in einen Rahm fassen. enchasser, *v. a.* mettre dans un chassis, dans

dans une bordure, dans un quadre.
§ ramami (w ramy) oprawiony obraz.
Ramie, *n.* } 1) die Achsel,
*Ramien, *m. g. ramienia.* } das Achsel-Bein, so den Arm an die Schulter füget. 2) Schulter, Achsel, worauf man etwas trägt. 3) der Arm, Schwengel an einer Unruhe einer Uhr, eines Braten-Wenders. 4) das Kreuz im Mühlrade. 5) Befest. die Streich-Linie. 1) épaule, *f.* l'os d'épaule qui lie le bras avec l'omoplat. 2) épaule sur laquelle on porte qu. ch. 3) bras comme d'un balancier d'horloge, de tourne broche. 4) la croix dans une roue de moulin. 5) *Fortif.* le flanc d'un bastion. § 1) mam bol w ramieniu. 2) nosić co na ramieniu; wielki ciężar na moie włożono ramiona; weźmiy ta na ramię. 3) ważki na ramionach minuty zegarowey. 4) ramiona przechodzą przez wał koncami obwod koła trzymaiąc. 6) flank kortyny albo ramię.
z ramienia swego. aus ihren Mitteln; seines theils; von seiner Seite. de son côté; de la part de qu; de par le qu. § z ramienia twego posłow zesłali; krol dzięcuie z ramienia swego krolewskiego.
ramionami ruszać. mit den Achseln zucken. hausser les épaules.
ramienia rog, vid. Rog ramienny.
Ramienisty, *adj.* hochschulterig. breitschulterig. qui a les épaules hautes; bien traversé d'épaules, qui a les épaules fortes.
Ramienny, *adj.* Achsel-, d'épaule,
Ramiki, *plur.* Rähmchen, kleiner Rahm. petit chassis.
Ramionko, *n.* kleine Achsel. petite épaule.
Ramionkowy, *adj.* von kleiner Achsel. de petite épaule. § pomocny.
Ramota, *f.* zusammengeschmierete Schrift; schlechtes Gedicht. rapsodie, *f.* méchant poëme. § ramota fawoniuszami nadziana; ramotę pisać.
Ramotam, *v. a.* piszę; uczenie piszę schreiben, gelehrt schreiben. écrire doctement, ecrire.
Ramottnik. *m.* Schreiber, Schriftsteller. écrivain, auteur.
Ramult, *m.* herb. Wappenk. fünf Rosen in Gestalt der Fünf auf den Würfeln, die Krone ist mit einem Pfau-Schwanze gezieret. *Blas.* cinq roses rangées comme le cinq sur la face d'un dé; la couronne est ornée d'un queuë de paon.
Rana, *f.* 1) eine Wunde. 2) Einschnitt, Hieb in einen Baum oder ist ein Bauholz. 3) fig. Wunde, Schmerz. 1) blessure, *f.* playe, *f.* 2) incision, coupure, taille qu'on fait dans un arbre dans un bois de charpente. 3) *fig.* playe, affliction, peine. § 1) oblieczną ranę zadać; rana od szpady, od stłuczenia, od ognia. 2) przez ranę sok drzewa uchodzi; dla zaciągenia balce głębokie szpetne zadano rany.
rana od postrzału. eine Schuß-Wunde. un coup de feu.
rana tłuczona albo bita. Schaden von einer Quetschung, von einem Schlage. contusion, *f.* meurtrissure, *f.* coup playe, blessure de quelque contusion, de quelque coup.
Rang, *m.* Rang, Ordnung. rang. § officier. pierwszego rangu.
Ranię, *v. a.* eig. u. fig. verwunden. *prop.* & *fig.* blesser. § ranić kogo w głowę; ranic serce żalem; serce mu zraniła.
Ranienie, *n.* Verwundung. l'action de blesser.
Raniony, *adj. vid.* Ranny.
Ranka. *f.* eine kleine Wunde. attache, *f.* entamure, *f.* légère blessure.
Rankor, *m.* chrap. Groll. pique, rancune, rancoeur, *f.*
Ranny, raniony, *adj.* 1) eig. u. fig. verwundet. 2) ein Verwundeter. 1) *prop.* & *fig.* blessé. 2) un blessé, celui qui a reçu une blessure. § 1) raniony na sercu; raniony w głowę; ranna ręka. 2) rannych było pięć set.
ranny, do rany należący. Wund-, zu den Wunden gehörig. de blessure; qui regarde des blessures. § ranny plastr.
Rano, *adv.* 1) früh. 2) frühzeitig, vom Obste. 3) zu früh, vor der Zeit, zu zeitig gesäet, abgenommen. 1) matin. 2) hâtivement, d'une manière précoce. 3) avant la saison, avant le tems. § 1) rano nie śpi; raniey wstaię. 2) todrzewo rano rodzi; raniey możesz mieć ten kwiat. 3) owoc ten rano trzęsiono; rano siana iarzyna.
bardzo rano. sehr früh, bien matin, de bon matin, de grand matin.
bardzo rana iest. es ist sehr früh. il est bien matin.
rano wstaiący. der früh aufsteht. matinal, matineux.
kto rano wstaie, temu Bog daie. Morgen-Stunde hat Gold im Munde. l'aurore est amie des Muses; la diligence de matin apporte beaucoup de biens.
iutro rano. morgen früh. demain matin; demain au matin.
z rana. 1) von früh an. 2) des Morgens. depuis le commencement de jour; des matin. 2) au matin.

Ranosć, *f.* rane rodzenie. Frühzeitigkeit des Obstes, der Bluhmen. hâtiveté, *f.* precocité des fruits, des fleurs.
Rańtuch, *m.* Decktuch der Weiber, so bis an die Knöchel geht. grande voile de lin dont les femmes se couvrent jusqu'aux talons. § rańtuch płocienny na doł wiszacy; rańtuch żałobny.
Rany, *adj.* 1) frühzeitig. 2) zu frühzeitig gesäet oder eingesammelt. 3) *fig.* unreif, vorzeitig. 1) hâtif, *adj.* précoce, mûr avant le tems. 2) cueilli ou semé avant le tems. 3) *fig.* prématuré, précoce, qui vient avant le tems.
Rapa, *f.* rypa. (*salanx, corvus fluviatilis*) Rappe, ein Fisch. corbeau de rivière, espece de poisson.
Rapcia. Jäger: Fuß und Huf des Roth-Wildpretes. *chasse*: le pié & la corne d'une bête noire ou fauve.
Rapir, *g. a.* ein Rapier. fleuret, une épée avec un bouton au bout.
Rapontykum Moskiewski. (*ratiz Ponti*) Rhapontie, Pontische Rhapontie, Art von Rhebarber. rapontic du Levant, responti, sorte de rubarbe.
Rarog, *m.* rarog Polski, kreczoł. (*falco accipiter cyanopus*) Blaufuß, ein Falke. leneret, *m.* sorte de faucon qui a les piés bleux. § kukułka rarogiem zostaie.
rarog samica. Blaufuß, ein Weiblein. lanier, *m.* la famelle du laneret.
Rasa. } Rasch, ein Zeug. serge une étof-
Rasza. } fe.
Rasiniec, *m. g. rasinca.* Wappenk. zween Pfeile, zwischen welchen ein Hufeisen mit einem Kreuzchen steht, auf diesem sitzt ein Rabe mit einem Ringe im Schnabel; die Krone ist mit eben diesem Raben gezieret. *Blas.* un fer de cheval avec une croix entre deux flèches, sur laquelle s'est perché un corbeau, le même corbeau paroît sur la couronne.
Raszka, *f.* ein Rothkehlchen. rouge-gorge un oiseau.
Raszmudło stolarskie. ein gewisses Werkzeug der Tischler. sorte d'instrument de menuisier.
Raszpla, *f.* eine Raspel, große Feile. rape, *f.* escuêne, *f.* grande lime.
raszpla, f. ryba. (squatina) großer platter See-Fisch, mit dessen Haut man Elfenbein poliren kann. esquaque, ange, *m.* escaye, un gros & plat poisson de mer dont la peau sert à polir l'ivoire.
Raspluię, *v. a.* raspeln. raper avec une grane lime. § raszplować brezylią.
Raszplowany, *adj.* geraspelt. rapé avec une grande rape.

Rata, *f.* ratuycie, *Interj.* helft, rettet. à l'aide; au secours. § rata na ulicy wołaią.
Rata, *f.* 1) Geld-Post, so man zahlen oder empfangen soll; Termin. 2) ein Termin zur Zahlung. 1) un terme, une somme à payer ou à recevoir. 2) un terme, le tems à payer. § 1) ratę otrzymać; ratę mam dziś płacić. 2) na cztery raty zapłacę.
ratami. terminweise. par terme.
*Ratay, *g. rataia,* włodarz. Verwalter eines Gutes. intendant. économe, *m.* qui a soin de quelque village, de quelque ferme.
**ratay, kmieć, rolnik.* Bauer, Ackermann. paysan, laboureur.
*Rataylki, *adj.* dem Verwalter oder Ackermann gehörig. qui regarde un économe ou un paysan. § szlachcić co tayskim pługiem orze.
Ratuię, *v. a.* kogo. 1) retten. 2) helfen, beystehen. 1) sauver, délivrer de danger & de peine, empêcher de périr. 2) aider, secourir, assister. § 1) ratuy siostry (siostrę) w złym razie; ratować cnotę. 2) ratować przyiaciela w kosztach.
ratować czyią pamięć poszeptem. einem in einer Rede einhelfen. souffler, suggérer à celui qui parle en public.
ratować siebie. sich retten. se sauver, se tirer d'un danger.
ratować się. einander beystehen, helfen. s'entre-secourir; se secourir l'un l'autre. § przyiaciele ratować się powinni.
ratuycie, interj. rettet, helft. à l'aide.
Ratult, *m.* herb. Wappenk. ein Kreuz, so in einem halben Reifse steht; die Krone hat drey Straus-Federn. *Blas.* une croix plantée dans un demi- cercle; la couronne est ornée de trois plumes de paon.
Ratunek, *m.* Rettung. délivrance, *f.* secours, *m.* aide. § żadnego nie widzę ratunku.
Ratusz, *g. a.* ein Rathhaus. maison, *f.* ou hôtel de la ville. § iest na ratuszu.
Ratuszny, *adj.* } Raths-; zum Rathhause
Ratuszowy, *adj.* } gehörig. d'hôtel de la ville. § wieża ratuszna.
Ratyfikacya, *f.* } za dobre mienie; uzna-
Ratyhabicya, *f.* } nie. Ratihabition, *f.* Bestätigung. ratification, *f.*
Ratifikuię, Potwierdzam co. etwas ratihabiren, bestätigen. ratifier, approuver.
Rawelin, *m.* Kriegsbauk. ein Ravelin. *Fortif.* ravelin, *m.*
Rawicz, *m.* herb, ursyn. Wappenk. eine Königliche Prinzeßinn, so auf einem Bären sitzt, auf der Krone erscheint der Vor-

 dertheil

dertheil eines Bäres zwischen zwey Hirsch-Hörnern. *Blas.* une Princesse royale assise sur un ours; sur la couronne se présente un ours naissant entre deux bois ou cornes de cerf.

Ray, *m. g. raiu.* eig. u. fig. Paradies. *prop. & fig.* paradis. § chciałaby duſza do raiu, ale iey grzechy przeſzkadzaią; *prov.* ieſt w raiu.

Rayca, *m.* Pan radny. Rathsherr. Conſeiller de la ville.

Rayczanka, *f.* eines Rathsherrn Tochter. fille d'un Conſeiller de la ville.

Rayczyni, *f.* eines Rathsherrn Frau. épouſe d'un Conſeiller de ville.

Rayfura, *m.* Schaffner, der dem Fuhrmann Fracht verschaffet. aide de cocher qui amene la charge à voiturer.

Rayſki, *adj.* zum Paradieſe gehörig. de Paradis.

rayſkie iabłko. Paradies Apfel. pomme de paradis.

rayſka trawa, wielbłądowa plewa, trawa wonna, trcina wonna, ſitowie wonne. (ſquinanthum, juncus odoratus). Kameel-Heu, Kameel-Stroh. ſquinanthum, jonc odoriférant; ſcoenante, *m.*

rayſkie drzewo; aloe drzewko. (agallochum) Paradies-Holz. calembac, *m.* bois des Paradis.

rayſkie ziarnka. Paradies-Körner, die größte Art von Cardamomen. graine de Paradis; maligette, maniquette.

rayſki ptak. Paradies-Vogel. oiſeau de Paradis.

Raytar, *m.* Deutscher Reiter, ein Soldat. reître, *m.* cavalier Allemand.

Raytarſki. Reiter-. de reître.

Raytarya, *f.* Reiterey. les reîtres.

Raz, *indec.* jeden. eins, im Zählen. un, *en comptant.* § raz, dwa, trzy.

Raz, *ſ. m.* 1) mal. 2) einmal, an einem Tage, zu einer gewiſſen Zeit, im Erzählen. 3) Hieb, Stoß, Schlag, Schuß. 4) Gefahr, gefährlicher Handel. 1) fois, *f.* coup. 2) une fois, un jour, *en racontant.* 3) coup, *m.* botte, *f.* eſtafilade, bleſſure. 4) coup, accident, fâcheux, danger, péril. § 1) pierwſzy raz był ſzczęśliwy drugi nieſzczęśliwy; za trzecim razem przeciął; raz ſię powiedzie a trzy nie. 2) raz dwuch ſąſiadow było; razu iednego ſię ſtało. 3) na ſzyſzaku ſię razy opieraią; zepſować raz; dać komu raz; raz śmiertelny. 4) natrafił na raz; na zły raz nawodzić; zły tu raz; odbiec, ratować kogo w gwałtownym razie.

razem, w raz. auf einmal, zugleich. tout de ſuite; tout à la fois; tout d'un coup; en même tems. § w raz dwie rzeczy robić; wſzyſcy razem (w raz, raz w raz) wołali.

raz na zawſze. einmal für allemal. une fois pour toutes; une fois pour toujours.

nie raz. nicht ein mal. pas une fois. § nie raz to mowił.

raz a dobrze. ein mal und gut. une bonne fois.

nie razem. nicht auf einmal, zu unterschiedenen Malen. par diverſes repriſes; de tems en tems.

raz w rok. einmal im Jahre. une fois l'an. § raz przez dzień, w tydzień.

co raz. jedes Mal. toutes les fois.

tylko raz. nur einmal. une ſeule fois; une petite fois.

raz ten, drugi raz ow. einer um den andern. l'un après l'autre; tour à tour.

raz to, drugi raz owo. bald dieſes, bald jenes. tantôt cette choſe, tantôt une autre.

raz twierdzi, drugi raz ſię zapiera. einmal bejahet er es, das andere Mal leugnet er es. tantôt il l'affirme, tantôt il le nie.

dwa razy daie, kto prętko daie. wer hurtig giebt, giebt zweymal. qui donne promptement, donne deux fois.

na raz. auf einmal, zu einem Mal. pour une fois, pour une priſe. § na raz będzie wina, farby, wapna; na dwa razy przynieś piwa z piwnicy.

na raz, za ieden raz, do razu; iednym razem. zuſammen auf einmal. à la fois; enſemble, tout d'un coup; tout à la fois. § nieprzyiaciel wſzyſtko za ieden raz zabrał; do razu przeciął.

na ten raz. auf dieſes Mal. pour cette fois.

na drugi raz. auf ein anderes Mal. à une autre fois.

odłożmy na drugi raz. wir wollen es auf ein anderes Mal verlegen. remettons cela à une autre fois.

drugi raz dam. 1) ich werde ein anderes Mal geben. 2) ich werde noch einmal geben. 1) je donnerai une autre fois. 2) je donnerai encore une fois.

na razie. 1) gelegen, bey der Hand. 2) bey Gelegenheit. 1) commodément, à la main, à la portée. 2) dans l'occaſion, à propos, ſelon occurrence. § 1) na razie to leży; dom na razie. 2) na razie ludzkiego afektu zażyway.

na razie, z razu. beym Anfange. bey der erſten Hitze, anfänglich. au commencement, d'abord, au prémier regard. § z

razum

razum nie postrzegł; upornym na razie nie cale się sprzeciwiay.
po razu. jeder zu einem Mal. chacun une fois; chacun un coup. § po razu wszyscy uderzyli; każdy pił po dwa, trzy razy.
raz po raz; dwa razy. einmal auf das andere; Schlag auf Schlag. coup sur coup.
ile razy. so vielmal. toutes les fois.
tak wiele razy. so oft, so vielmal. tant de fois.
*Raza — tą razą. dieses Mal. cette fois, pour cette fois. § tą razą nie powiem; tą razą nic nie dał; tą razą idź.
inszą razą. ein anderes Mal. une autre fois.
*Rażę, zi, zit. beleidigen. offenser, blesser.
Raźno, *adv.* 1) bequem; zur Hand. 2) hurtig, munter. 1) à l'aise, commodément, à la main. 2) vîtement, promtement, § 1) krzesło tu stoi raźno. 2) raźno bież; raźno sprawił.
raźno; raźno mi iest. es ist mir bequem. il m'est commode. § nie raź mi tu będzie.
Raźny, *adj.* 1) gelegen, bequem, wohl gelegen. 2) hurtig. 1) commode, opportun, bien planté, bien situé, avantageux. 2) vîte, promt. § 1) raźne ma na karecie mieysce; dom raźny; piwnica raźna. 2) chłopiec raźny.
Razowa mąka. schlechtes, grobes Mehl. recoupette, *f.* farine noire.
Raztag. Kriegsw. Rast-Tag. *guerre:* jour de repos.
Rdest biały, pieprz wodny. (*hydropiper*) Wasser-Pfeffer, Mückenkraut. du poivre d'eau, du curage. § rdest czarny (*persicaria mitis, maculata*).
rdest wodny. ćwiklany list. (potamogiton) Schmmen-Kraut, Samkraut. herbe des étangs.
Rdza, *f.* 1) Rost. 2) Brand im Getreide. 3) der Rost, an Bäumen und Früchten. 4) Bienen-Speise, kleberichte Materie, womit sie ihr Werk zusammen halten. 1) roüille, *f.* qui vient aux métaux. 2) roüille, *f.* brûlure; nielle qui gâte le blé. 2) gale; chancre, *m.* nielle, *f.* blanc, *m.* roüille qui est jaune & quelque fois blanche, qui se met sur les arbres, sur les fruits & les fait périr. 4) la nourriture des mouches à miel; c'est une humeur visqueuse, dont elles se nourrissent & avec quoi elles joignent leurs rayons. § 1) rdza żelazna, mosiężna. 2) rdza we zbożu. 3) rdza na drzewie; rdza iest żołta zaraza, iako na ogorkach, na melonach. 4) rdza miodowa w plastrach.
Rdzawy, *adj.* } 1) rostig, voller Rost. 2)
Rdzisty, *adj.* } von Pflanzen und vom Getreide, das den Brand hat. 3) eisenfärbig, rostfärbig. 1) roüilleux, couvert de roüille. 2) gâté par la nielle, par la roüille. 3) de couleur de roüille ou de fer.
Rdzębina, *f.* ostrożenie. mit Pallisaden, befestigter Ort. endroit fortifié de palissades,
Rdzewieię, *v. n.* rosten, rostig werden. s'enroüiller; se roüiller; roüiller.
Reał, *vid.* Rehał.
Realista, *f.* ein Mensch, der die That, die Wirklichkeit liebet; ein Werkthätiger. un homme qui veut des réalités. § był wielkim realistą a ztąd przeciwny wszystkim ceremoniom; zbytnim być realistą nie zawsze dobrze.
Realnie, *adv.* rzetelnie. wirklich. réellement, effectivement.
Realny, rzetelny. wirklich, thätlich. réel, actuel, effectif.
realny, nietytularny urzędnik. ein wirklicher und nicht ein Titel-Bedienter. un officier effectif.
Rębacz, *m.* } Holzhauer, Holzacker. fen-
Rębca, *m.* } deur de bois; tailleur de bois; bucheron.
Rebelizant, *m.* buntownik. Aufrührer, Rebelle. rebelle; mutin.
Rebelizuię, *v. n.* odpadam od posłuszeństwa. rebelliren. revolter, se rebeller, se mutiner.
Rębny las. Hau-Wald, Gehäue; Wald, der zu gewissen Zeiten gehauen wird. taillis, *m.* une forêt qui se coupe de tems en tems.
Ręby, *plur.* 1) Saum, Rand. 2) die ebbichte oder inwendige Seite eines Zeuges, eines Kleides. 1) bord, ourlet. 2) l'enhers, le côté d'une etoffe, d'un habit qui est dedans. § 1) ręby koło czego czynić, szyć. 2) wywrocić suknią na ręby.
Recepta, *f.* ein Recept. recipé, *m.* recette, *f.* un remède pour guerir qu. § według recepty uczynić lekarstwo.
Reces, *m.* ein Receß, ein Vergleich. recès, *m.* pacte, *m.* convention, *f.*
Recydywa, *f.* odpadnienie w chorobę. ein Recidiv, neuer Anfall einer Krankheit. récidive, *f.* retour, reprise d'une maladie; ressentiment. § recydywa komu przypada; recydywę mieć; w recydywę wpaść.
Recytuię co, na pamięć mowię. auswendig hersagen, recitiren. reciter.

Ręcz, *f.* *w ręcz* *(*w ręce*)* *przyyść.* zum Handgemenge komme, sich nahe mit dem Feinde schlagen. combattre main à main. avec l'ennemi; être aux mains, en venir aux mains, en venir aux prises avec qu. § w ręcz się bić z nieprzyiacielem

w ręcz rznąć, *wręcz mowić.*

Ręczę, *czy. czył.* bürgen, Bürge vor einen seyn. faire bon de qu. ch. pour qu. être caution pour qu.; répondre de (pour) qu; pleiger, apléger, cautionner qu. § ręczę za niego; ręczy za szkodę

kto ręczy ten ięczy. den Bürgen muß man würgen. qui repond paye.

Ręczenie za kogu. das Bürgen, die Stellung einer Caution vor einen. applégement, cautionnement, action de donner caution.

Ręcznie, *adv.* 1) mit einer Hand. 2) auf eine geschickte Art. 1) manuellement, avec la main. 2) adroitement, d'une manière adroite.

Ręcznik, *m. g. a.* ein Handtuch, Handquelle. un essûye main.

Ręczność, *f.* Geschicklichkeit, Behändigkeit. addresse, *f.* activité, *f.* habileté.

Ręczny, *adj.* 1) Hand-, mit der Hand gemacht oder umzufassen. 2) behänd, geschickt. 1) de main; manuel, *adj.* qui est fait à la main ou qu'on peut empoigner avec la main. 2) adroit, habile. § 1) ręczna robota; broń ręczna; księga pismem ręcznym spisana. 2) w wszystkich ręczny sprawach.

ręczny zapis. Handschrift, Obligation, seing manuel; obligation, promesse par écrit.

młynek ręczny. Hand-Mühle. moulin à bras.

młynek ręczny do kawy. Caffee-Mühle. moulin à caffé, *m.*

Ręczyna, *f.* rączka, *f.* Händchen. petite main.

Reduta, *f.* Kriegsb. eine Redute. *Fortif.* redoute, *f.*

Rędzina, *f.* ziemia tłusta. fetter Boden, fettes und feuchtes Land. une. *f*, terre forte: terre grasse.

Rędzinny, *adj.* fett, von Aeckern. gras, fort, *en parlant des champs labourés.* § grunta rędzinne; rędzinna rola.

Refa, *f.* eiserner Reif um etwas zur Befestigung. frête, *f.* un cercle de fer; lieu de fer autour de qu. ch. pour la fortifier. § kloc refą opasany; refa u kosturka, u kopii, u strzały dla utwierdzenia grotu.

refami umocnić. mit eisernen Reifen befestigen. fréter qu. ch.

Refektarz, *m. g. a.* stołowa izba. der Reuter, Speise-Saal in den Klöstern. refectoir, *m.* la chambre où mangent les Religieux.

Referendarz, *m.* ein Referendarius. Référendaire, *m.*

Referendarz Koronny Duchowny. geistlicher Kron-Referendarius. Référendaire Ecclésiastique de la Couronne. § Referendarz Litewski Duchowny.

Referendarz Koronny Swiecki. weltlicher Kron-Referendarius. Référendaire, séculier de la Couronne. § Referendarz Litewski Swiecki.

Referendarski, *adj.* einem Referendario gehörig, de Référendaire.

Referendarstwo, *n.* die Würde eines Referendarii. la dignité de Référendaire.

Refka, *f.* kleiner eiserner Reifen oder Band. petit cercle ou lien de fer.

Reflekſya, *f.* uwaga. Betrachtung. réflexion, *f.*

Peforma, *f.* Abdankung einiger Truppen. reforme, *f.* retranchement de quelques gens de guerre. § reforma miedzy raytaryą się stała. § zwinięcie chorągwi.

Peformacyą, *f.* 1) Reformation, Verbesserung der Sitten, der Gebräuche 2) Verbesserung der Regeln eines Ordens. 1) réformation, *f.* correction des moeurs, des coutumes. 2) reforme, *f.* retablissement de la discipline qui s'étoit relachée dans un Ordre.

Reformat, *m.* Reformat, ein Ordens-Bruder. un Réformé, un Religieux qui est dans la Réforme. § Reformat Reguły S. Franciszka.

Reformatski, Reformacski. reformatisch. de Réformé.

po Reformacku. nach reformatischer Weise. à la manière des Réformés.

po Reformacku mowić. durch die Nase reden. parler du nez. § po Reformacku spiewać.

Reformuię, *v. a.* reformiren; die Sitten, Lehren, Regeln verbessern. réformer; rétablir les moeurs, la doctrine, la discipline qui s'étoit rélachée. § reformować klasztor, kościoł.

Regał. *m. g. m.* Regal; Schnarrwerk ein musikalisches Instrument. régale, *f.* sorte d'instrument de musique.

regał. ⎫ Regal-Bogen. feuille
Regałowy arkusz ⎭ dn papier royal.

regartowy papier. Regal-Papier. du papier royal; fort grand papier.

na re-

na regałowy kształt kśięgi. in Groß-Folio. in grand folio.

Regent, Regient, *m.* 1) Aktuarius, Unter-Canzley-Schreiber. 2) Kapell-Meister. 1) grêfier ou plûtôt le second grêfier. 2) maître de Musique de la Chapelle. § 1) Pisarz Tribunalki dwoch Regientow na pomoc prac swoich mieć może. 2) Regient u Muzykow.

Regient Kancelaryi WielkieyKoronney. Regent der großen Kron-Canzeley. Régent (Directeur) de la grande Chancelerie de la Couronne. § Regent Kancelaryi Wielkiey W. X. L.

Regient Kancelaryi Mnieyszey Koronney. Regent der Unter-Kron-Canzley. Régent de la Chancellerie de la Couronne. § Regient Kancelaryi Mnieyszey W.X. L.

Regient Kancelaryi Skarbowey Koronny. Regent der Kron-Schatz-Canzley. Régent de la Chancelerie du Trésor de la Couronne. § Regient Kancelaryi Skarbu Litewskiego.

Regient Woyskowy Koronny. Regent der Kriegs-Canzeley der Kron-Armee. Régent de la Chancelerie de l'Armée de la Couronne. § Regient Woyskowy Litewski.

Regiestr, Regestr, *m.* 1) Verzeichniß, Register. 2) Blattzeiger, Register eines Buchs. 3) Erb-Register, Verzeichniß der Land-Güter, Zinsen und Einnahme. 4) Rechnung; Schuld-Buch, Rechnungs-Buch. 5) Register der gerichtlichen Streit-Sachen. 6) Aufschlag-Bändchen in einem Buch. 7) das Register in einem Orgel-Werk. 8) das Gebiß der Zähne eines Pferdes. 1) regître, *m.* catalogue, *m.* liste. 2) table de livre; indice, *m.* 3) papier terrier; dénombrement de tous les heritages, de tous les cens & rentes. 3) borderau, *m.* compte, *m.* un livre de raison, un livre de recette & de dépense. 5) le rôle ou le regître des causes judiciaires. 6) signet, *m.* bref, *m.* petit ruban dans un livre qui aide à tourner les feuillets. 7) un regître dans les orgues. 8) denture, rang des dents d'un cheval. § 1) regiestr kupcow, mieszczan, Kozakow; taki towarzysz ma bydź z regiestru wymazany; regiestr kśiąg do przedania. 4) kśięga bez regiestru roż iest co zegar bez indeksu; regiestr ukazuie gdzie co w kśiążce leży. 2) regiestr, spilek albo inwentarz dobr publiczny; regiestr dobr i dochodow prywatny. 4) regiestr rachunkowy gospodarski; chować co na regiestrze; włożyć, wpisać co w regiestr; brać towary na regiestr. 5) sprawy wszystkie według regiestru przypadać maią. 2) regiestr iedwabny, niciany w kśiędze. 7) regiestr u organ. 8) konskie lata z regiestru poznać; regiestri koniowi patrzyć.

regiestr dni Sądowych. Gerichts-Kalender, in welchem die Gerichts-Tage verzeichnet sind. almanac du Palais où son marqués le jours plaidoyables.

***regiestr białego potomstwa.* das weibliche Geschlecht. le beau sexe.

regiestr poborowy. Steuer-Register. un rôle des tailles.

iak z regiestru. nach dem Takt, gar zu gekünstelt. avec compas, avec un ajustement affecte; d'une manière trop étudiée, trop ajustée. § iak z regiestru chodzi, się stroi, wszystko czyni; z regiestru stąpa.

wziąt na regiestr. er hat sie auf Abschlag des künftigen Ehestandes berühret, geküsset. il a pris un pain sur la fournée; il a pris un baiser en rabattant sur le mariage; il a fait un enfant à crédit.

z regiestru służy. er thut nichts als was ihm befohlen ist. il ne fait que ce qu'on lui commande. § zły zługa co z regiestru robi.

sądzić według regiestru. die Gerichts-Sachen nach der Ordnung ihres Verzeichnisses vornehmen. juger les procès à tour de rôle.

Regiestrowanie, *n.* Registrierung, Einschreibung in ein Register, enrôlement, enregîtrement, *m.*

Registrowany, *adj.* registriert. entôlé, enrégîtré.

Regiestrowy, *adj.* 1) Register-. 2) registriert, eingeschrieben. 1) de regître; qui concerne un indice, un regître. 2) enrôlé, enrégitré. § 1) regiestrowy porządek. 2) regiestrowy Kozak.

regiestrowey formy kśięga. schmal Folio, Register-Folio. un livre in folio à la manière des livres de comptes dont les feuiles sont pliées en quatre de haut en bas; un livre en forme de régître à feuille pliée.

Regiestruię co. registrieren. enrôler, enregîtrer, mettre dans un regître.

Regiestrzyk, *m.g.a.* 1) kleines Register eines Buches. 2) Auszug, Rechnung. 3) Rechnungs-Büchlein. 1) petite table d'un livre. 2) compte, *m.* parties, *f. plur.* 3) petit livre de compte.

Regiment, *m.* 1) ein Regiment zu Fuß oder zu Pferde. 2) Commando über eine Armee. 1) régiment d'infanterie ou de cavallerie. 2) commandement de l'armée. § 1) Regiment piechy, łanowy, konny;

konny; Regiment Gwardyi Pieszey; Regiment Buławy Polney. 2) pod jego regimentem stoi woysko.

Regimentarski, *adj.* einen Befehlshaber oder Regimentarium betreffend. de Régimentaire, qui regarde le Chef en l'armée.

Regimentarstwo, *n.* die Würde eines Regimentarii. la dignité d'un *Régimentaire*, d'un Chef.

Regimentarz, *m.* 1) General-Regimentarius, der nach dem Absterbenen des Groß- und des Unter-Feldherrn die Armee commandiret, bis der König ihre Stellen vergeben hat. 2) Befehlshaber über einige Truppen. 1) *Régimentaire* Général qui après le décès du Grand & du Petit Général commande à l'armée jusqu'à ce que le *Roi* ait conféré les bâtons vacants par leur mort. 2) Chef, Officier Général qui commande quelque corps, quelque détachement de l'armée.

Regimentowanie, *n.* das Commandiren einer Armee. le commandement d'une armée. § regimentowanie i prowadzenie powiatow na Pospolite *Ruszenie*.

Regimentskwartermistrz, Oboźny. Regiments-Quartiermeister. quartier-mestre, *m.* maréchal des logis d'un régiment.

Regina, *f.* Regine ein Weiber-Name. *Reine* nom de femme. § *Reyna*.

Regula, *f.* eine Regel. règle, *f.* principe, *m.* †*reguła, liniał, prawidło*. ein Linial. régle de bois ou de métail.

Reguła zakonna; *założenie*; *wyznanie*. Regel, *f.* Satzung eines geistlichen Ordens. régle, *f.* constitution selon laquelle les *Réligieux* d'un certain Ordre doivent vivre. § zakonnik *Reguły* (założenia) Swiętego Franciszka.

Regularnie, *adv.* porządnie. 1) ordentlich. 2) Mathem. regulair. 1) réglément, réguliérement. 2) *Matém.* régulièrement.

Regularność, *f.* 1) Regularität, Ordnung, Richtigkeit. 2) Mathem. Regularität, Gleichheit der Winkel und Seiten. 1) régularité, ordre exact. 2) *Matém.* reregularité, égalité des angles & des côtés. § 1) kręgi niebieskie wieką się obracaią regularnością. 2) regularność (doskonałość) figury, fortecy, budynku.

Regularny, *adj.* 1) ordentlich. 2) Mathem. regulaire, gleichseitig und gleichwinklich. 1) réglé, régulier, qui est dans l'ordre. 2) *Matém.* régulier, qui a ses côtés & ses angles égaux. § 1) regularny (porządny) w postępkach swoich człowiek. 2) regularna (doskonała) forteca.

Rechał, *m.* Real, eine Spanische Gold- oder Silber-Münze. une réale, espèce de monnoye Espagnole d'or ou d'argent.

Reia, *f.* eine Segel-Stange, Raa, Ree. vergue, *f.* bois sur lequel est attachée la voile.

Reient, *m. vid.* Regient.

Reiestr, *m. vid.* Regiestr.

Regułka, *f.* 1) ein kleines Linial. 2) ein Maß-Stab als der Tischler. 1) petite régle. 2) réglet, *m.* mésure comme celui des menuisiers.

Ręka, *f.* 1) die Hand. 2) ein Arm. 3) Hand, Seite. 4) Hand so einer schreibt. 5) Vorsitz, Vorhang im Spiel. 6) eines rechte Hand, eines Gehülfe. 7) Hand, Gewalt, Macht. 1) la main. 2) le bras. 3) la main, le côté. 4) la main, l'écriture, la lettre de qu. 5) la primauté, la main de celui qui est le prémier au jeu. 6) un aide de qu. 7) main, *f.* pouvoir, puissance. § 1) ręka iest członek po staw albo członek pierwszy; zawarta ręka; ręki czyiey uięcie; nie idź do Doktora gołemi rękoma; wzięcia, porwanie za rękę; przemieniam z ręki w rękę; ręce złożyć, załamować; każda ręka piękna co daie, *prov.* iedną ręką głaszcze drugą policzkuie, *prov.* podniosł rękę na brata. 2) na ręku go wynieśli; umarł na ręku moich, miedzy rękoma moiemi. 3) na prawey, na lewey to leży ręce. 4) szalbierz potrafił rękę iego; znam rękę iego. 5) za ręka siedzi; rękę (pierwszą rękę) ma. 6) ręka to moią. 7) iest to w ręce twoiey; mam to w ręku moich.

ręka Boska. der Finger, die Hand Gottes. le doigt de Dieu, la puissance de Dieu. § ręka Boska go dotknęła; słodkie dotknięcie ręki Boskiey nas doświadcza.

ręka po łokieć. die Hand bis an den Ellbogen. la main jusqu'au plis du bras; la main avec la coudée.

ręka po ramię cała. die ganze Hand bis an die Achsel. la main avec la coudée & le bras; la main iusqu' à la jointure de l'épaule.

ręka pierwsza, *vid.* Ręka 5).

mam to z pierwszey ręki. ich habe, ich weis dieses von der ersten Hand. je sais cela d'original, de force.

mam ten towar z pierwszey ręki. ich habe diese Waare aus der ersten Hand. j'ai cette marchandise de la prémière main.

Ręka, *m. herb.* Wappenk. 1) gewafneter Arm, der mit einem Pfeil durchschossen ist. 2) dergleichen so drey Pfeile hält. 3) dergleichen so eine Krone hält, auf der Krone stehet ein Haushahn. *Blas.* 1) un

1) un bras armé & percé d'une flèche. 2) le même tenant trois flèches. 3) le même tenant une couronne; sur l'autre couronne paroît un coq domestique.

ręce komu nasmarować. einem die Hände schmieren. graisser la main, la patte à qu.

przyydziesz do rąk moich, wpadniesz mi w ręce. du wirst mir in die Hände fallen. vous passerez par mes mains; vous tomberez dans mes mains.

do wiernych rąk, w dobre ręce dać. deponiren. mettre en dépôt; mettre, déposer entre les main de qu.

ręki przegub; członek między dłonią i łoktami. das Gelenk an der Hand; die Hand-Wurzel. le carpe, le poignet.

do ręki; na rękę. zur Hand, gelegen. prêt à la main, à main, en main, à la portée. § iest mi to do ręku; do ręki mam co.

nie na rękę mi to. dieses ist mir nicht zur Hand. je ne suis pas en main.

na rękę. auf die Hand, auf Abschlag. à rabbattre sur ce qu'on vous doit. § dać, wziąć na rękę.

pismo podręke. Kursiv Schrift, nach der linken Hand liegende Buchstaben. des lettres Italiques; l'Italique; la courante.

pisać pod ręką. mit liegenden Buchstaben schreiben. écrire à contre-main.

po ręce. bequem, gemächlich. commodément, à l'aise, à la main. § po ręce, nie po ręce robisz, stoł postawiles.

dobra po zmarłey ręce. abgestorbene, erblose Güter. héritage en main morte; des biens caduques, à qui personne ne se porte héritier.

od ręki. oben hin; schlecht, nachlässig, von der Hand weg. par manière d'acquit; négligemment. § od ręki robi.

z ręki do ręki. aus einer Hand in die andere; Zug gegen Zug. manuellement; de main en main.

na ręce wziąć. unter seine Aufsicht nehmen, vor etwas sorgen. prendre, avoir soin de qu. ch. § wziął na ręce swoie całość Oyczyzny.

przez ręce dać. durch einen dritten Mann geben. donner par une personne entreposée.

złą ręką co podać. etwas mit Widerwillen geben. donner qu. ch. à regret, avec répugnance.

w ręce co dać, do rąk oddać. 1) in die Hände geben. 2) überliefern, aushändigen. 1) mettre, donner en mains de qu. 2) livrer, donner mettre qu. ch. au pouvoir de qu.

da rąk własnych. in eigene Hände. à ses propres mains.

obiema rękoma robić. frisch arbeiten. travailler de toutes mains.

dać rękę. bewilligen, nachgeben. consentir; à qu. ch. donner les mains, céder à qu.

podawać rękę. 1) die Hand reichen. 2) beystehen, helfen. 1) donner, présenter, tendre la main à qu. 2) tendre, porter la main à qu; secourir, aider qu. dans une affaire; prêter main forte à qu. § 1) podać upadaiącemu rękę. 2) wyciągnioną do łaski mi podaię rękę.

długą rękę ma. er läßt die Hände kleben. il a les mais crochues; il glisse de la main; il détourne; il dérobe.

ręką swoią się stracić, zabić; paść swoią ręką. die Hand an sich legen; sich selbst ums Leben bringen. se tuer soi même, se tuer de sa propre main.

ręka umywa rękę, noga nogę wspiera. eine Hand wäscht die andere. une main frotte l'autre.

ręki przykładay a Boga wzyway. bete und arbeite. par ouvrage & oraison l'on fera ce qui est bon.

wyrwać, wydrzeć co z rąk. etwas aus den Händen reißen. arracher, ravir qu. ch. d'entre les mains.

Rękaw, *m.g.a.* 1) ein Ermel. 2) ein Muff. 3) ein Aufschlag am Kleide. 1) une manche, partie de la chemise ou de l'habit qui couvre le bras. 2) manchon. 3) parement d'un habit. § 1) rękaw przestronny; lepiey rękaw stracić niźli suknią, *prov.* 2) rękaw popielcowy. 3) rękaw (wyłoga) u szaty.

rękaw niedźwiedzi. Bären-Muff. urson, *m.*

nie da sobie rękawa urwać. er läßt sich den Ermel nicht abreißen. il ne se laisse pas déchirer la robe, tirer l'oreille pour faire cela. § nie da sobi rękawa urwać, gdy gdzie darmo gardło zalać.

Rękawicd, *f.* } 1) ein Handschuh. 2) im Rękawiczka, *f.* } Scherz: Handschelle, Handfessel. 1) gant, *m.* 2) *burlesq.* menotte, *f.* fer qu'on met à la main.

rękawica żelazna. eiserner Handschuh zur Rüstung. gantelet, *m.* gant de fer d'un homme armé.

rękawiczki niepalczaste. Handschuh ohne Finger. des mitaines, *f.* des mouffes, *f.*

Rękawicznictwo, *m.* Handschuhmacher-Handwerk. ganterie, *f.* métier de gantier.

Rękawicznik, *m.* Handschuhmacher. gantier.

Rękawiczniczy. Handschuhmacher-. de gantier.

rękawicznicze towary. Handschuhmacher-Waaren. ganterie, *f.* marchandises de gants.

Ręka-

Rękawiczkowy, *adj.* } Handschuh=. de
Rękawiczny, *adj.* } gants.
rękawiczny podorek; *rękawiczne*, *n.* Geld zu Handschuh. argent pour les gans. § Poborca kwitowego i rękawicznego, żadnego wyciągać nie ma.

Rękodayny, *adj.* 1) verbindlich, verpflichtet. 2) der einem verpflichtet ist; ein Schutz=Genoß, der unter dem Schutze eines Großen lebet. 3) Lehn=Träger. 1) obligatoire, *adj.* qui oblige à faire qu. ch; engageant. 2) client, créature qui est sous protection d'un Grand. 3) vasal, homme, client. § 1) rękodaynemi się przed sędzią obowiązał słowy. 2) rękodayny to iego.

Rękodaystwo, *n.* 1) Schutz eines Großen. 2) Lehn=Verbindlichkeit, Lehn=Pflicht. 1) protection qu'un Grand donne à sa créature. 2) tenure, *f.* hommage, *m.*

Rękodzielny, *adj.* mit Händen gemacht manuel, *adj.* qui est fait avec la main. § rzeczy rękodzielne i wymyślne.

Rękognicya, *f.* zeznanie. 1) Handschrift. 2) Quitung. 3) Dankbarkeit, Erkenntlichkeit. 1) obligation, *f.* seing, *m.* 2) quittance, acquit, *m.* reçû, *m.* un récépissé, 3) ressentiment, reconnoissance.

Rękoiemski, *adj.* die Bürgschaft oder rechtliche Tagleistung betreffend. qui regarde la fidéjussion ou la promesse de comparoître en Jugement. § rękoiemskie prawo.

Rękoiemstwo, *n.* rechtliche Tagleistung, Angelöbniß vor Gericht zu erscheinen. fidé-jussion, *f.* T. caution, obligation de comparoître en Justice à assignation. § stawić się na dzień rękoiemstwa; wypuścić kogo z rękuiemstwa; przyiął rękoiemstwo a nie stawił się u sądu.

rękoiemstwo za kogo przyiąć angeloben vor einen vor Gericht zu erscheinen. promettre de comparoître en Justice pour un autre; se rendre pleige; pleiger, cautionner qu. en Justice.

Rękoieść, *f.* Grif, Handgrif, Heft. un manche, une poignée, où l'on empoigne quelque outil.

rękoieść u szpady. Degen=Griff. poignée d'épée.

rękoieść u szal. der Klobe oder Griff an der Wage. chasse de balance, *f.*

rękoieść armaty; *łoże.* die Stück=Lavette. affût, *m.* logement d'une pièce d'artillerie.

rękoieść wprawić w co. einen Stiel einsetzen. emmancher un outil.

Rękoimia, *m.* zaręcznik. ein Bürge, Gutsprecher vor einen. fidéjusseur, *m.* caution, *f.* répondant, garant; pleige, *m.* qui s'oblige de représenter qu. ou de payer pour lui. § rękoimie brać, przyiąć; rękoymie albo zaręcznika dobra, maiętność.

rękoimia, *f.* Bürgschaft. caution, *f.* fidéjussion en justice, *f.* garantie, *f.* § rękoymią od kogo biorę, daię; tę czynię rękoimią że dozgonnie zostawać będę.

rękoimie stawić, dać. Bürgen stellen. donner des pleiges ou des répondants.

Rekoliguie się. sich besinnen, sich recolligiren. se recolliger, *v. a.*

Rekolekcya, *f.* in der mystischen Theologie: innerliche Einkehre. *terme de Téologi. mistique*: recollection, *f.* recueillement d'esprit.

Rekoncyliować; poswiacać znowu mieysce sprofanowane. einen entheiligten Ort wieder einweihen. reconcilier un lieu profané. § kościoł rekoncilio-wano.

Rekonwencya, *f.* obwinienie od pozwanego. Reconvention, Wiederklage. reconvention, *f.* action par laquelle on reconvient qu.

Rękopismo, *n.* reczne pismo. ein Manuscript, eine Handschrift. un manuscrit.

Rekordacya } żebranie uczciwe sług
Recordatum } kościelnych z śpiewaniem od domu do domu, 1) die Currente; das Singen der Kirchen=Diener an den Thüren. 2) das gesammelte Geld bey der Current. 1) une courante en musique, qu'on fait en chantant par les maisons. 2) collecte, *f.* quête, *f.* les deniers qu'on a demandés dans une courante. § 1) poydźmy na rekordatum. 2) dobraśmy rekordacyą mieli.

Rekreacya, *f.* rozrywka. Zeitvertreib, Belustigung, Ergötzung. divertissement, *m.* passe-tems, *m.* récréation, *f.*

rekreacya szkolna. Spiel=Stunden der Schul=Knaben. récréation, *f.* tems de divertissement accordé aux écoliers. § poydźmy na rekreacyą.

Rekreować się. sich ergötzen, sich belustigen. se divertir, se rejouir, se recréer.

Rekrut, *m.* zaciążny żołnierz. ein Rekrute, neuangeworbener Soldat. soldat recrué; un recrué; soldat nouvellement enrôlé.

Rekruty, plur. Rekruten. une recrue.

Rekrutować co, rekrutiren. recruter; faire des recrues.

Rekranguł, *m.* Meßk. ein richter Winkel. *Géom.* un rectangle.

Rekrangułowy. rechtwinklich. rectangule, rectangulaire, *adj. c.*

Rektor.

Rektor, *m.* ein Schul-Rektor. Recteur, *m.* Principal, *m.* chef du Collége.
Retorski, *adj.* rektorisch. de Recteur.
Rektorstwo, *n.* Rektor-Stelle, Rektor-Dienst rectorat, *m.* principauté, *f.* dignité de Recteur.
Rekwicycya, *f.* Ersuchung. requisition, *f.* rechercher, demande, *f.*
rekwizycya sądowa. gerichtliche Requisition, Steck-Briefe. requisition, *f.* lettres de requisition. § rekwicycya sądowa go nie zastała.
Relacya, *f.* 1) Bericht, Nachricht. 2) Verhältniß, Gleichheit, Verwandschaft. 1) relation, *f.* information, *f.* avis, *m.* 2) rapport, *m.* relation, *f.* une liaison entre les choses. § 1) doskonałą o tym relacyą (wiadomość) daie 2) te rzeczy miedzy sobą relacyą (przyrodność, powinowactwo, siestrzeństwo maią.
Relacyyny Seymik. Relations-Land-Tag, die gleich nach einem Reich-Tag gehalten werden. diètine de rélation; elles se tient après la Diète générale.
sądy relacyyne. Relations-Gericht. Jugement de rélation.
Religia, *f.* wiara, sposób chwalenia Boga. Glauben, Religion. Réligion, le culte envers Dieu. § ktorey iesteś Religii?
Relikwialny, *adj.* Msza Relikwialna; suma relikwialna. eine Seelen-Messe. un Messe de requiem; la Messe des morts; obit.
Relikwiarz, *m. g. a.* Reliquien-Kästchen. reliquiaire, *m.* petite poëte où l'on met des reliques.
Relikwie, *plur.* Reliquien, etwas vom Leichnam eines Heiligen. relique, quelque chose du corps d'un Saint.
Remis, *m.* } verlegte Sache auf einen
Remisya, *f.* } anderen Reichs- oder Gerichts-Tag. renvoi, *m.* article remis, affaire remise à une autre diète, a la décision d'une cour souveraine. § remisy na seym maią bydź odsyłane; w czwartek remisy od Sądow na seymach sądzune bydź maią.
Remy, *plur.* Reims, eine Stadt, Erzbisthum und Universität in Frankreich. Rheims, ville, Archevéché & Université en France.
Remisz, *m.* Remis, *m.* sikora Litewska; (*parus minimus*, *pendulinus Bononiensis*) die Volhienische Beutel Meise. serrein de Rome, rémice, mourie le plus petite sort de mézanges. § o Remiszach obacz *Gabr. Rzączyński Soc. Jesu anctuarium Hist. Nat. Polon. Ged.* 1736.
Renifer, *m.* zwierz. Rennthier, ein Hirsch in Schweden. renne, *m.* rengier un cerf en Suede.
Reparacya, *f.* Reparation, Ausbesserung eines Gebäudes. réparation d'un bâtiment.
reparacya dachu, bruku Ausbesserung des Daches, des Stein-Pflasters. recherche de toit, de pavé.
Repetowanie, *n.* Wiederholung. répétition, *f.*
Repetowany, *adj.* repetiert. repété.
Repetuią co, powtarzam. repetiren, wiederholen. repéter. § repetował lekcyą.
Replica, *f.* odpor słowny. Gegen-Antwort, Replique auf des Klägers Anbringen. repliques, *f. plur.* réponces à ce que la partie adverse a dit contre nous.
Replicuię na co. repliciren, wider den Kläger einbringen. repliquer du demandeur; fournir ses repliques.
Reponuię na argument. wider ein Argument einen Entwurf machen; ein Argument anfechten. combattre un argument.
Repugnancya, *f.* wstręt, *m.* wzdryganie, *n.* Widerwillen. répugnance, *f.*
Reścik, *m. g. a.* ein Reuchen. petit Reste.
Refekt, *n.* wzgląd. Achtung, Erwegung. égard, *m.* considération, *f.*
respekt, poszanowanie. Hochachtung, Verehrung. respect, *m.* déference, *f.*
Respektuię na co; wzgląd mam, ogłądam się na co, Achtung vor etwas oder einen haben. avoir égard à qu. ch. ou pour qu. § respektuie (ma wzglad) na przyiaźń, łaskę, powinowactwo, potęge, na przyiaciela.
Responsoryum, *n.* das Responsorium, ein Kirchen-Gesang nach der Früh-Mette. répons, chant ecléśiastique après les matines.
Resygnacya, *f.* } ustąpienie urzedu.
Resygnowanie, *n.* } Resignation, Abtretung einer Pfründe, eines Amts. résignation d'un bénéfice; la démission d'une charge.
Resygnuię urząd. resigniren, abtreten ein Amt. resigner un bénéfice à qu; faire la résignation d'une bénéfice; se démettre d'une charge, la quitter.
Reszt, *m.* ostatek. das äußerste, das letzte. le reste; l'extrémité où l'on est poussé.
o reszt idzie. es gehet um das übrige. un joue du reste.
o reszt czynić; resztem ...nić. das äußerste unternehmen, wagen. jouer de son reste; coucher son reste; faire un dernier effort; hazarder tout.
Reszta, *f.* 1) Reste, rückständige Schuld. 2) der Rest, Ueberschuß, das Uebrige, der Ueberbleibsel. 1) le reste d'une dette,

te, somme restante. 2) residu, *m.* revenant bon, *m.* surplus, *m.* l'excédant, le reste, tout ce qu. ch. § 1) resztę jutro zapłacę; reszty winiem. 2) odlicz z tego worka sto talerow a resztę schowry; reszta sukna, wina.
żadney niemasz reszty. es ist kein Rest, es ist nichts übrig geblieben. il n'y a rien de reste.
resztę odday. gieb den Ueberschuß zurück. rendez le surplus.
w reszcie. übrigens. au reste du reste au surplus.
Resztuię, *v. a.* co komu. einem restiren, noch schuldig bleiben. rester, être de reste à qu; redevoir de compte fait quelque somme à qu.
resztuiący. restierend. redevable de; restant; qui doit le reste.
dziesięć talerow resztuie. er restieret zehen Thaler. il est en reste de dix écus.
Reta, *f.* marzana. Färber-Röthe. garance, *f.*
Retenta, *plur.* rückständige Gelder, Retardaten, Rückstand. arretages, *m. plur.*
Retentowy, *adj.* rückständig. d'arretages. § retentowe pieniądze.
Retor, *m.* Schüler in der Redekunst. rétoricien, *m.* écolier de rétorique.
Retoryka, *f.* szkoły. die Rhetorik, Schul-Classe, wo die Rhetorik gelehret wird. la rétorique; classe de rétorique. § iest w Retoryce.
Retorta, *f.* eine Retorte. retorte, *f.*
Retyrade, *f.* odwrot. Kriegsw. Retirade, Rückzug einer Armee. retraite d'une armée, l'action de se retirer.
Reubarbarnm, *m.* Rhabarber. rubarbe, *m.*
Rewerenda, *f.* eine Reverende. robe que portent quelques personnes Ecclésiastiques.
Rewers, *n.* Fries, ein rother Zeug zum Unterfutter. revêche; étoffe frisée pour servir de doublure. § remersy zagrzewaią naturę.
Rewiduię co. 1) revidiren, durchsehen. 2) visitiren. 1) revoir, retoucher, faire la revision de. 2) visiter.
Rewizor, *m.* Revisor, Durchseher. reviseur, visiteur.
Rewizya, *f.* Revision, Uebersehung, Durchsehung. revision, *f.* visitation, *f.* visite, *f.*
Rewokacya, *f.* odwołanie. Widerruf. révocation, *f.*
Rewokuię, odwolywam. widerrufen. revoquer.
Rey, *m. g.* reiu. Vortanz, Aufführung eines Tanzes. première danse.
**rey, przodek.* Vorzug. préférence, *f.*
rey wodzić. 1) vortanzen, den Tanz aufführen. 2) anführen. 1) mener la danse, mener le branle, commencer le bal. 2) marcher, se mettre à la tête de; mener une troupe.
*Rez, *f. g.* rży, żyto. Roggen, Korn. du segle.
nie będzie z teyrży mąka. aus diesem Handel wird nichts werden. cette affaire échouera, ne réussira pas.
reż krowia, vid. Krowi — *krowia reż.*
*Reza, *vid.* Ryza.
Rezerwa, *f* Vorbehalt, Ausnahme. réservation, *f.* exception, réserve, *f.*
Rezerwuię sobie co. sich etwas vorbehalten. reserver.
Rezolucya, *f.* postanowienie. Entschließung, Entschluß. résolution, *f.*
Rezolut, *m.* gotowiec. 1) ein resoluter Mensch, der sich bald entschließt. 2) der sich nicht lange auf der Nase spielen läßt, der bald zuschlägt. 1) résolutif, *m.* homme hardi; esprit résolu. 2) un déterminé à qui l'épée ne tient pas au fourreau; homme à n'entendre point raillerie; un franc escogrife.
Rezolwuię się, postanawiam. sich entschließen. se résoudre, se déterminer, prendre une résolution.
rezolwować się inaczey. anderes Sinnes werden. se raviser, changer de résolution, de dessein, d'avis.
Rezydencya, *f.* 1) Residenz, Residenz-Stadt. 2) Sitz, Wohnstätte eines Beamten. 3) Aufenthalt eines hohen Bedienten zu den Diensten des Königes. 1) résidence d'nn Prince. 2) résidence, *f.* demeure, *f.* d'un officier à l'égard de sa charge. 3) résidence, *f.* fonction d'un officier qui réside pour le service du Roi. § 1) Warszawa iest rezydencya krolow Polskich. 2) rezydencya Plebana, Starosty; Opactwa resydencya.
rezydencya przy boku krolewskim. Residenz der Senatoren, so bey der Königlichen Person eine gewisse Zeit wohnen müssen. résidence de Sénateurs assistants, qui sont obligés de résider quelque tems près de la personne du Roi.
rezydencya przy ciele krolewskim. die Residenz der Reichs-Räthe, so bey der Königlichen Leiche sich aufhalten müssen. résidence de Sénateurs nommés pour rester auprès du corps du Roi.
Rezydencyalny, *adj.* Residenz-. de résidence. § rezydencyalne miasto; rezydencyalna kamienica.
Rezydent, *m.* 1) ein Resident eines ausländischen Herrn. 2) ein Senator so bey der

der Person oder bey der Leiche des Königs sich einige Zeit aufhalten muß. 3) vornehmer Gast, der bey einem einkehret. 1) Résident d'un Prince étranger 2) Sénateur Résident par quelque tems auprès de la personne ou du corps mort du Roi. 3) un hôte d'extraction qui loge chez nous. § 1) przy Rezydencie Cesarskim się to stało; Szwedzki i Duński Rezydentowie u dworu naszego. 2) Senator Rezydent przy boku krolewskim, przy ciele krolewskim.

Rezyduię gdzie. residiren, wohnen. résider, demeurer.

Rezygnacye, *f.* Rezygnuię, *vid.* Resygnacya.

Ro, *pr. inf. vid.* Roz.

Robacy. ist der *plur.* von Robak. *c'est le plurier de* Robak.

Robaczek, *g. robaczka.* ein Würmchen. vermisseau, *m.* petit ver.

robaczek iednodniowy. Tage-Thierlein, Würmchen so nur einen Tag lebet. petit ver qui ne vit qu'un jour.

robaczek nawodny. Wasser-Spinne, Würmchen mit sechs Füßen, so auf dem Wasser schnell laufen kann. araignée d'eau, un insecte à six piés, qui court sur l'eau avec une extrême vitesse.

Robaczkowaty, *adj.* robaczkom podobny. wurmartig, wurmförmig. vermiculaire, vermiforme, ressemblant aux vers.

Robactwo, *n.* \
*Robastwo, *n.* } 1) Gewürme, Geschmeiß. 2) Ungeziefer, Läuse. 3) Ungeziefer. 1) vermine; les vers & les vermisseaux. 2) vermine, poux. 3) un insecte. § 1) wymieć to robactwo. 2) robactwo go kąsa. 3) robactwo (owad) nacinane, łażące, latające.

Robaczywieię, *v. n.* wurmstichig werden, von den Würmern gefressen werden. se vermouler; être, devenir vermoulu; être rongé, être mangé de vers.

Robaczywość, *f.* toczenie od robakow. Wurm-Stich, Wurm-Fraß. vermoulure, piquûre de vers.

Robaczywy, *adj.* wurmstichig. vermoulu; verreux, mouliné, gâté par les vers, piqué des vers. § rzodkiew robaczywa.

Robak, *m.* Wurm, Made. un ver. § robacy to drzewo toczą; robacy w żywocie albo glisty; robacy w mięsie albo pandry; robacy w ięzyku psa szalonego; robacy w szaciech albo mole.

i robak piśnie gdy go przydepcesz. auch ein Wurm krümmet sich, wenn man auf ihn tritt. un ver se recoquille bien quand on le presse.

robak w życie; robak żytny albo w mące. Korn- oder Mehl-Wurm. un charenson, un insecte qui mange le blé & la farine.

robak w mące. Mehl-Wurm. mite, petit insecte qui mange la farine.

robak winnicę psuiący, gąsienica winna. grüne Fliege so sich in die Wein-Blätter einspinnen oder selbige verderben. lisette, coupe-bourgeon, ver qui ronge les vignes; ver-coquin qui s'enveloppe dans les feuilles.

Robdyszan, *m.* ein Schlaf-Rock. robe de chambre.

Robię, *v. v.* 1) machen, verfertigen. 2) machen, zubereiten ein Getränk. 3) arbeiten. 4) arbeiten in Eisen, in Holz. 5) arbeiten im Fasse, gähren. 6) bey etwas arbeiten, mit etwas umgehen. 7) arbeiten als mir dem Kopf. 8) thun, machen, leben. 1) faire, fabriquer, manufacturer, produire quelque ouvrage. 2) faire, préparer une boisson. 3) travailler. 4) travailler le bois, (en bois) le fer. 5) travailler, rejetter, bouillir dans le tonneau. 6) faire un métier, l'exercer, le pratiquer; travailler à qu. ch; s'occuper de. 7) travailler comme de l'esprit. 8) faire, vivre, se gouverner, se conduire. § 1) robić papier, sukno, ponczochy; a zrobiłeś mi trzewiki, szatę, robić cegły, grządki, zagony. 2) robić wino, miod, gorzałkę, lekarstwo. 3) robię Panu memu, robić o swoiey strawie, o swoim chlebie; robi (pracuie) pilno; w święta robi. 4) robić żelazem, drzewem, złotem. 5) piwo, wino w beczkach robi. 6) robi koło ziemie, sprawuie rolą; robi koło koni, bydła. 7) robi głową, myślą, ręką, nogą. 8) każdy na tym świecie według swoiey robi fantazyi.

co robisz? 1) was machst du? 2) was machst du, wie befindest du dich? 1) que faites vous? 2) comment vous portez-vous?

dać, kazać co zrobić. etwas machen lassen. faire faire qu. ch; commander, donner ordre qu'on fasse qu. ch.

robi pieniędzmi. er legt das Geld nützlich an; er giebt es auf Interessen, er handelt damit. il met son argent à interêt; il l'employe avec profit.

robić rzemiesło. ein Handwerk treiben. faire un métier.

robić rzemiesło rycerskie. Kriegs-Dienste thun; vom Degen Profeßion machen. servir à la guerre; faire profession de l'épée.

robić dla sławy; robić na sławę; robić sławę. nach Ruhm streben, um die Ehre arbeiten. travailler pour la gloire, pour l'hon-

l'honneur. § sławę robiąc szukali nieprzyiaciela.
robić dla zdrowia; przerabiać się. sich eine Bewegung machen. travailler à cause de la santé.
robić chleb. Brod würken, solches aus dem Teige machen. faire du pain, lui donner la figure. § robić, toczyś placki, bochny, kukle.
robiąc, przyrobocie. bey der Arbeit. en travailant.
robi się to żelazem, świdrem. das wird mit Eisen mit einem Bohr gemacht. cela se fait de fer, de perçoir.
Robienie, *n.* 1) das Machen, Verfertigen. 2) auf ein Mahl verfertigte Sache. 1) fabrication, *f.* confection, *f.* production de la main, l'action par laquelle on fait une chose. 2) prise, *f.* quantite d'une chose qu'on fait pour une fois. § 1. robienie papieru, chleba, szaty, sukna, wodek; piwa, lekarstwa. 2) robienie iedno, drugie, troie wina, oliwy.
robienie czego wielkiego. Unternehmung eines großen Werks. entreprise d'un grand ouvrage.
mam dwa robienie (wary) piwa. ich habe zwey Gebräusel Bier. j'ai deux brassins de bière.
iedno robienie chleba; iednopieczywo. ein Schub-Brod. une fournée de pain.
Robiony, *adj.* 1) gemacht, nicht von der Natur gezeuget. 2) gearbeitet, das nicht roh ist. 1) factice, artificiel, qui n'est point naturel. 2) ouvré, travaillé, mis en oeuvre, qui n'est pas crud. § 1) robiony (niesamorodny) kolor; robiony cynobr. 2) robione a nie surowe śrebro.
Robocizna, *f.* Frohn-Arbeit mit der Hand. manoeuvre, *f.* laisances, *f.* *plur.* travail de service, de plait.
Roboczy, *adj.* Arbeits-, de travail.
roboczy ludcie; robotnicy. 1) Arbeits-Leute. 2) Arbeiter, Schanzer, Schanz-Gräber. 1) des gens de travail; gens de journée; les ouvriers, les manoeuvres. 2) les travailleurs, les pionniers. § 1) nędzny roboczych ludzi żywot. 2) roboczych ludzi w polu zabito.
Roboracya Sądowa, gerichtliche Bestätigung. enterinement, *m.* approbation judiciaire.
Roboruię, *v. a.* co, 1) gerichtlich bestätigen. *2) blutig machen. 1) enteriner, *v. a.* confirmer, approuver judiciairement. *2) ensanglanter.
Robota, *f.* Arbeit, verferrigte Sache. 2) die Arbeit, das Arbeiten. 3) Arbeit; die Art, die Gestalt einer verfertigten Arbeit. 1) un ouvrage de main; auvre, besogne; production de la main. 2) le travail, l'action de travailler. 3) travail, fabrique, ouvrage, *m.* la façon dont une chose est faite; la maniere de travailler. § 1) piękną zrobił robotę; robota złotnicza, malarska. 2) trwała młodź na robotę; roboty dość, pożytku mało, *prov.* 3) zegarek Angielskiey roboty; sztuczna pierścienia tego robota.
robota, f. praca rozumu. Philos. Würkung, Verrichtung des Verstandes. *Philos.* opération, *f.* action de l'esprit, travail d'esprit.
zapłata od roboty. Macherlohn. façon, *f.* l'argent qu'on paye pour une besogne.
robotu dzienna, za dzień nakazana. ein Tagewerk. tâche, *f.* journée d'une homme de travail; le travail du jour.
robota dla zdrowia, przerabianie się. Motion, Bewegung zur Gesundheit. travail, *m.* exercice, *m.* mouvement à cause de sa santé.
robota własna sławnego rzemieślnika, eigenhändige Arbeit eines großen Meisters, Original-Stück. original, *m.* ouvrage fait de la main d'une artiste célébre.
z roboty rzemieślnika poznać, das Werk lobet den Meister. à l'oeuvre on connoit l'ouvrier.
zła robota źle się płaci. wie die Arbeit so der Lohn. comme tu semeras, tu moissonneras.
do roboty, od roboty. zur Arbeit, zum Verarbeiten. qui sert à travailler.
kamienie od roboty. Steine, so man verarbeitet, zum Bau brauchet. de pierres qu'on peut mettre en oeuvre, dont se sert à pâtir.
woł, bydło od roboty, vid. *robotny* 3)
robota chłopska na pańskim. vid. Robocizna.
Robotka, *f.* kleine Arbeit. léger travail, petit ouvrage.
pięknąś zrobił robotkę. ihr habt eine schöne Arbeit gemacht. was schönes gestiftet. vous avez fait là une belle manoeuvre, un bel ouvrage, une belle opération, de belles besognes.
Robotnica, *f.* Arbeiterinn, *f.* ouvrière, *f.* manouvriere, *f.* femme qui gagne la vie à travailler.
Robotniczy, *adj.* Arbeiter- de travailleur, d'ouvrier.
robotniczy, subst. Aufseher der Tage-Löhner, intendant des ouvriers.
Robotnik, *m.* 1) Arbeiter. 2) Tage-Löhner, Handlanger. 1) traivailleur. 2) ouvrier,

2) ouvrier, manoeuvre, manoeuvrier. § pilni to robotnicy.

robotnik od iedwabiu, od wełny, od żelaza. Arbeiter in Seide, in Wolle, in Eiſen. ouvrier en ſoye, en laine, en fer.

Robotny, *adj.* 1) arbeitſam. 2) Joch=, Laſt=, zur Arbeit gehörig, vom Vieh. 1) laborieux. 2) de charge, de ſomme; qu'on attache au joug, *en parlant des bêtes.* § * 1) robotny (pracowity) człowiek. 2) robotny (od roboty) woł, robotne bydło, zobotny koń.

dzien robatny. Werkel Tag. jour ouvrable; jour ouvrier; jour de travail.

Roch, *m. g. a.* der Rochen im Schach=Spiel. la tour, une pièce du jeu des échecs.

Roch, m. albo Pierzchała, m. herb. Wappenk. 1) ein Thurm mit Zinnen 2) eine Lilie auf dem Stiel, die auf drey Stuffen ſtehet. *Blaſ.* 1) tour crénelée. 2) une fleur de lis tigée & plantée ſur trois dêgrés.

*Rochmanny, *adj.* zahm. privé, domeſtique, rochmanne (domowe) zwierzę w dzikie ſię obroci.

Roczen', *m. g. roczniа.* } jähriges Vieh. bête d'un an, qui a un an.
Roczniak, *m.* }

Roczki, *vid.* Rok — *roki.*

Rocznica, *f.* święto uroczyſte. Jahrgang; jährliches Feſt. fête anniverſaire, qui retourne d'année en année au même jour.

rocznica poświącania kościoła: kiermaſz. Kirchmeſſe, Kirchweihe. dédicace, *f.* fête d'Egliſe.

Rocznie, *adv.* jährlich. annuellement, par chaque année.

Roczny, *adj.* jährlich, das alle Jahr geſchieht, iährig, ein Jahr alt. 3) jährig, das ein Jahr dauert. 1) annuel, *adj.* qui vient tous les ans. 2) âgé d'un an, qui n'a qu'un an. 3) annal, *adj.* annuel, *adj.* qui dure un an. § 1) roczne dochody; roczna penſya, iurgielt, roczne święto. 2) roczna dziecię. 3) roczna praca.

tak roczny. vorjährig. de l'anné précédente. § tak roczne śliwy.

roczne dzieię. Jahr=Geſchichte. des annales, *f.* hiſtoire de ce qui s'eſt paſſé chaque année.

Rod, *m.* 1) Herkommen, Herkunft, Abkunft, Geburt. 2) Geſchlecht, Haus, Familie. 3) Art, von Thieren. 1) tige, *f.* origine, *f.* ſang, *m.* race, naiſſance. 2) maiſon, *f.* famille. 3) race, *en parlant des bêtes.* § 1) z ktorego ieſt rodu; rownego ieſt ze mną rodu; rodu zacnego, ſzlacheckiego człowiek. 2) niemaſz takiego w naſzym rodzie. 3) dobrego rodu koń, pies, woł.

rodem zkąd. von Geburt. natif de; — de naiſſance, — de nation.

rodem Polak; rodem z Polſki. ein Pohle von Geburt, ein gebohrner Pohle. un Polonois de nation.

Piotr rodem Krakowczyk; Piotr rodem z Krakowa. Peter, ein gebohrner Krakauer. Pierre natif de Cracovie; Pierre de Cracovie; Pierre eſt un Cracovien.

z *tego miaſta wyſzedł rodem.* ſeine Abkunft iſt, er ſtammt aus dieſer Stadt. il tire ſon origine de cette ville.

rodowi służący. Sprachk. der Genitivus. *Gramm.* le Génitif. § drugi ſpadek.

Rodak, *m.* rodowic, rodzic czyy, tegoż rodu. der aus eben dem Geſchlecht iſt. lignager; qui eſt de la même famille.

Rodny, *adj. vid.* Rody.

Rodomont, *m.* Groß=Maul, Prahl=Hans. capitan; rodomont, fanfaron. § rodomont to ſzczery.

Rodopis, *m.* rodu czyiego piſarz. Genealogiſt. Géneralogiſte, *f.*

Rodopiſarſki, *adj.* genealogiſch. généalogique, *adj.*

Rodopiſarſtwo, *n.* } rodu czyiego opiſanie. Genealogie. Généalogie, *f.*
Rodopiſmo, *n.* }

Rodowite prawo, *n.* Natur=Recht. droit de nature.

Rodowitość, *f.* mächtiges Haus, anſehnliches Geſchlecht. un conſidérable parentage; puiſſante maiſon, illuſtre famille. § rodowitości domu tego początki; Rodoſtay, *f.*

Rodowity, *adj.* 1) vornehm, anſehnlich, zahlreich, von Geſchlechtern. 2) der aus einem mächtigen Hauſe iſt, der viel Verwandte hat. 3) gebohrner, als ein Franzos. 1) puiſſant, illuſtre, nombreux, *en parlant d'une maiſon.* 2) bien apparenté, qui eſt d'une grande parenté. 3) celui qui eſt né dans le pays; de nation. § 1) rodowite i znaczne w ſzlachtę miaſto; rodowita tak zacnych domow i przydomkow familia. 2) ſzlachcic rodowity, wiele rodomicow w ſwoim rodzie maiący.

rodowity Włoch. ein gebohrner Italiäner. un Italien de nation.

rodowici obywatele. die Eingebohrnen; Landes=Kinder. les naturels.

Rodowic, *vid.* Rodak.

Rodowy, *adj.* z rodu poſzły. zum Geſchlecht gehörig; abſtammend, herkommend aus dem Geſchlecht. qui eſt de la

même race; qui appartient à toute une race ou famille.

Rody, *adj.* rodny, rodzinny. zeugend, hervorbringend, wird nur in einigen *Compositis* gebraucht. produisant, engendrant; abondant en; *l'usage de cet adjectif n'est que dans quelques composés.* § palmorodny, cefszczorodny, winorodny.

Rodzay, *m.* 1) Art, Geschlecht, Gattung. 2) Stamm, Geschlecht. 1) espèce; genre, *m.* 2) race, famille. § 1) rodzay drzewa, koni; iednego albo rożnego rodzaiu rzeczy albo iedney natury rożnice; w rodzaiu dobrym ludzkich umysłow kładą łagodne umiarkowanie, w złym albo przeciwnym rodzaiu kładą się popędliwość &c. *2) pochodzi z rodzaiu (rodu) szlacheckiego.

rodzay ludzki. das menschliche Geschlecht. le genre humain; tous les hommes.

rodzay ludzi. eine Art Leute, Menschenart. espèce, sorte d'hommes, de gens. § iest rodzay ludzi z długiemi uszyma; do czego się przyłączył inszy rodzay ludzi.

iest rodzay ludzi; są ludzie. es giebt Leute. il-y-a des gens; il y a des personnes, il y a de certaines gens.

rodzaiu albo rodu, rodzenia czyiego pisarz. opisanie. vid. Rodopis, Rodopisarstwo.

rodzaie, plur. die Thiere und Bäume auf dem Felde. les animaux et les arbres sur la campagne. § May zwykł rodzaie i urodzaie ogrzewać.

rodzaiem, } *adv.* według rodzaiu. dem
Rodzaynie. } Geschlecht, der Art nach. selon le genre ou l'espèce.

Rodzayny, *adj.* 1) zeugend, gebährend, fruchtbar. 2) das sich fortpflanzet. 3) zu den Geburts-Gliedern, zur Zeugung gehörig. 1) génératif, *adj.* qui engendre, qui produit, qui a la vertu d'engendrer; fécond, fertil. 2) qui s'engendre. 3) génital, *adj.* qui sert à la génération. § 1) każde zwierzę iest rodzayne i rodzić może; drzewa rodzayne. 2) duchy są rodzayne i rodzić się mogą. 3) rodzayna kość w białeygłowie.

rodzayna siła. Phisik. die Zeugungs-Kraft. *Phisique:* le vertu générative.

rodzayne mieysce. die Geburts-Glieder. partie génitale, partie naturelle.

Rodze. *v. a.* 1) gebähren, zur Welt bringen. 2) Früchte hervorbringen, tragen. 3) fig. machen, zuwege bringen, hervorbringen. 1) accoucher, enfanter, mettre au monde, 2) produire des fruits, porter du fruit. 3) *fig.* engendrer, causer, produire, faire naître. § 1) prawie bez boleści rodzi; corkę porodziła. 2) drzewa rodzą owoce; to drzewo rychło, sporo rodzi. 3) rodzi to synowską miłość.

białagłowa rodzi, oyciec płodzi. die Mutter gebieret, der Vater zeuget. la mère enfante, le père engendre.

rodzić się, rodzę się. 1) geboren werden. 2) eig. u. fig. wachsen, entstehen, gezeuget werden. 3) aufgehen als die Sonne. 1) naitre; *v. n.* venir au monde. 2) *prop. & fig.* naître, croître, s'engendrer, être produit. 3) se lever, renaître, commencer à paroître sur l'horison. § 1) mowi po włosku iakby się Włochem urodził; ieszcze się nie urodziło a iuż ochrzcono, *prov.* syn mu się urodził. 2) kruszce się w gorach rodzą; rodzi się ztąd nienawiść. **3) rodzi się z łona morskiego słońce.

rodzący, co rodzi. zeugend, gebährend. génératif, *adj.* qui engender.

rodzący spadek. Sprachk. der Genitivus. *Gramm.* Génitif. § drugi spadek.

rodzący się. gebohren, das zur Welt kommet. naissant, qui naît. § dziecię się rodzące.

iakbym się znowu urodził. es ist mir, als wenn ich von neuem gebohren wäre. je respire; je me remets, je reviens à moi, je suis comme si je ne fesois que de naître; il me semble que je suis nouvellement né.

Rodzenie, *n.* 1) das Gebähren. 2) die Zeugung, Hervorbringung, Fortpflanzung. 1) l'enfantement, l'accouchement. 2) génération, *f.* procréation, production, l'actipn de produire. § 1) przybliża się czas rodzenia, wydania na świat płdu. 2) coroczne owocow rodzenie.

rodzenie się. 1) die Geburt. 2) die Entstehung. 1) naissance, *f.* 2) génération, *f.* production; l'action d'être produit.

Rodzeniec, *m.* ziele. (*phyllum*) Gattung von Bingelkraut. phyllon, *m.* espèce de mercuriale.

rodzeniec, m. barszcz prosty. (acanthus) Bärenklau. acante, *f.*

Rodyic, *m.* } der Vater, wird von er-
Rodziciel, *m.* } baren Leuten gesagt. le père, *en parlant des gens de bien.*

rodzicy; rodzice. die Eltern. le père & la mère.

rodzic ztąd tuteyszy. hiesig es Kind. qui est du pays; naturel; *f. m.* qui est dans le lieu de la naissance.

rodzic, tegoż rodu vid. Rodak.

Rodzicielka, *f.* die Mutter. mère, *f.*

Rodzieństwo, *n.* Rodzeństwo. das Geschwister, Schwester und Brüder. les frères & les soeurs de qu. § pominął w swoim testamencie rodzonych i rodzieństwo iego na cztery głowy się dzieli.

Rodzina, *f.* 1) die Verwandten; die Freundschaft. 2) Geburts-Ort, Heimath. 1) les parents; parenté, *f.* parentage, *m.* 2) lieu de naissance; patrie. § 1) wszystka rodzina iego po nim w żałobie. 2) poiadę do rodziny moiey.

rodziny, plur. *dzień rodzin.* Geburts-Tag. jour de naissance, *m.*

Rodzony, *adj.* 1) gebohren. 2) leiblich als ein Vater, ein Bruder. 1) né. 2) naturel, propre, comme le père, le frere de qu. § * 1) rodzone, narodzone dziecię. 2) rodzony oyciec, dziad.

ślepo rodzony. blind gebohren. aveugle né. § głucho rodzony.

Rodzony, s. m. brat. Bruder. frère, *m.* § rodzony twoy był u mię.

Rodzona, s. f. siostra. Schwester. soeur, *f.*

rodzony Polak. er ist ein gebohrner Pole. il est Polonis de nation.

rodzony Krakowczyk. gebohrner Cracauer. il est né Cracovien, il est de Cracovie.

Rog, *m.* 1) Horn am Kopfe der Thiere; das Geweihe. 2) Horn am Huf, an den Klauen der Thiere. 3) Horn, Spitze, die wie ein Horn gekrümmet ist. 4) ein Arm an großen Leuchtern. 5) Ecke. 6) Ecke einer Gasse, eines Hauses. 1) corne qui vient à la tête de quelques animaux. 2) de la corne; os dur aux piés, aux ongles des animaux. 3) corne, bout d'une chose courbe en forme de corne. 4) bras d'un lustre. 5) coin, angle, *m.* 6) coin d'une rue, d'une maison. § 1) rog ieleni; woł rogow podniosłych, zakrzywionych. 2) rog od kopyta, od pazura. 3) rogi kusze, łuku, gdzie są wręby do cięciwy; księżyc z rogami wzgorę, drugi raz na bok się pokazuie. 4) lichtarz z rogami. 5) rog stołu; żabiie się poduszki rogiem, *prov.* rogi biretowe. 6) na rogu mieszka, ma kamienicę.

***rog obfitości.* das Füll-Horn. corne d'abondance. § obfitorog, *m.*

rog ramienny. Kriegsb. Ecke am Schulter-Winkel. *Fortif.* orillon, *m.* § ramienrog, *m.*

rog spiczasty. Kriegsb. vorspringender, bestrichener Winkel. *Fortif.* angle saillant, angle flanqué. § skokrog, *m.*

rogi na mnie widzą. sie sehen mich an, als wenn ich Hörner auf dem Kopfe hätte. on me regarde comme sie j'étois cornu.

ma chleb rogi. Ueberfluß macht übermüthig. l'abondance engendre la pétulance.

rogi mu wyrastaią. er bekömmt Hörner; er wird frech. il devient fier & insolent.

rog utrącić. ein Horn abstoßen. écorner; rompre une corne.

przytrącić, przytrzeć, utrzeć komu rogow. einem die Hörner abstoßen, die Flügel beschneiden. rogner à qu. les ailes, les ongles; river à qu. les cloux.

rogi komu przyprawić. einem Hörner aufsetzen. planter, faire porter les cornes à qu. § kto komu rogi przyprawuie; niech się sam ie nosić gotuie.

nosić rogi. Hörner tragen. porter les cornes.

Rogacz, *m. g. a.* 1) Horn-Fisch, ein großer See-Fisch. 2) Kriegsb. Horn-Werk. 1) un grand poisson de mer qui est cornu. 2) *Fortif.* un ouvrage à cornes.

Rogal, *m.* ptak. (*tragopan*) Art großer Adler mit Hörnern oder hohen Federn auf dem Kopfe. espèce de fort grand aigle qui à des cornes ou plutôt de hautes plumes sur la tête.

Rogal, m. chleb. eine Art Brod, das wie ein Horn gebacken wird. sorte de pain cuit en forme d'une corne.

Rogala, *m.* herb. Wappenk. eine Perpendikular-Linie zwischen einem Hirsch- und Ochsen-Horn, über der Krone ist eben diese Figur mit einem Raben, auch ohne solchen. *Blason.* une ligne perpendiculaire entre deux cornes l'une de boeuf & l'autre de cerf, sur la couronne paroît la même figure sans ou avec un corbeau.

Rogalow, rogalowy, *adj.* das Wappen Rogala betreffend. ce qui concerne les armes de Rogala.

Rogalica, *f.* } (*dactylos*) Art von Igelskolben, ein scharfes Gras.
Rogata trawa. } espèce de sparganium.

Rogaty, *adj.* 1) hornicht, gehörnt. 2) eckicht. 1) cornu, *adj.* qui a des cornes. 2) qui a des angles ou des coins. § 1) bydło rogate. 2) czapka rogata.

sylogism rogaty. ein Syllogismus, der schwer aufzulösen ist. un silogisme difficile à resoudre; un silogisme cornu. § rogatok, *m.*

rogata w nim dusza. er hat ein zähes Leben. il a la vie bien dure; il a l'ame collée contre la peau.

kopanina rogata; zaszanć rogaty, vid. Rogacz 1). § kopanrog, *f. m.*

Rogonogi, *adj.* hornfüßig, huffüßig. qui a le pié de corne.
*Rogorog, *m.* nosorożec. Nasen-Horn, ein Thier. Rinoceros, *m.* un animal.
Rogowacieię, *v. n.* w rog się obracam. zum Horne werden. devenir dur comme de la corne; se changer en corne.
Rogowaty, *adj.* hornärtig. qui tient de la corne; qui a quelque chose de la dureté de la corne.
Rogowka, *f.* Bügel, Rock, Reifen-Rock. pannier, *m.* baleine; jupe de baleine.
Rogownik, *m.* Hornrichter, der das Horn für die Handwerker zurichtet. cornetier, *m.* refendeur de cornes.
Rogowy, z rogu. hörnern, *adj.* von Horn. de corne; fait de corne.
rogowe, n. Vieh-Zoll. le cornage, un impôt sur le bétail.
Rogoż, *f.* (*juncus holoschoenus*) glatte Binsen zum Flechten. jonc lisse à natter, il est sans noeuds & produit au somet des massuës.
Rogoża, *f.* eine Binsen-Matte. natte de jonc.
Rogożnik, *m.* Binsen-Mattenmacher. nartier, *m.*
Rohatyna, *f.* Art Spieße, die man auch zum Werfen brauchen kann. javeline, *f.* un épieu, qu'on peut aussi lancer. § tęga bardzo do pocisku rohatyna.
Rohr, *m.* herb. Wappenk. drey Ziegeln in einer Reihe, auf welchen zwey Ziegeln und auf diesen einer liegt. *Blas.* trois pierres de brique, sur lesquelles sont posées deux autres & par dessus celles-ci encore une autre.
Roię pszczoły, *isz*, *ił.* einen Bienen-Schwarm ausfliegen lassen. faire échemer, faire essaim d'abeilles, essaimer, *v. n.*
roię się. schwärmen als die Bienen. essaimer; échemer, *v. n.* faire un essaim. § pszczoły się roię.
roić co w głowie. etwas im Kopfe schmieden. forger, machiner, rouler quelque chose dans son esprit.
roią mu się wydatki w głowie. die Ausgaben gehen ihm im Kopfe herum. les dépenses le martelent, le rendant inquiet.
to mu się mniemanie w głowie zaroiło. er hat sich diesen Wahn in den Kopf gesetzt. il s'entêta de cette opinion.
roić sobie. sich einbilden, sich in den Kopf setzen. s'imaginer, se mettre une chose en tête, dans l'esprit. § roił sobie iakby go chciano otruć.
Roiownik, *m.* Pszczelnik ziele. Melissen. melisse, *f.*

roiownik pieprzny pryszcyący, vid. Rozchodnik trzeci naymnieyszy.
roiownik własny, vid. Rozchodnik mały
Roiowy, *adj.* zum Bienenschwarm gehörig. d'essaim.
Rok, *m. g. a.* 1) ein Jahr. 2) Termin, Citation, Vorladung vor Gericht. 1) an, *m.* année, *f.* 2) assignation, *f.* ajournement pour comparoître devant un Juge. § 1) rok gdzie mieszkam; rok mię doma niemasz; trwa to tylko rok; w roku iest 365 dni; rok podeyrzany; cztery pory roku. 2) rok zawity, licowny, przepadły; rok zadworny; dać komu rok na Trybunał, za dworem.

* * *

Rok ein Jahr wird in *plur.* wie folget decliniret. *ce nom pris dans la finification d'une année se décline au plurier ainsi:*
N. A. V. lata, *G.* lat. *D.* latom. *Inst.* latami. *Loc.* * latach, leciecs.
rok święty; miłościwo lato. ein Jubel-Jahr. un Jubilé.
co rok. alle Jahre. tous les ans.
co drugi rok. ein Jahr ums andere. de deux ans l'un.
przed rokiem; tak rok. vorm Jahre. en l'année précédente.
rok temu iako, rok iako. es ist ein Jahr alt. il y a un an que. § dwa, trzy lata temu.
do roku raz. des Jahrs einmal. une fois l'an.
rok w rok. ein Jahr ins andere gerechnet. bon a mal an; d'année en année; un an portant l'autre.
Roku Pańskiego. im Jahre des Herrn. l'an de grace, l'an de salut.
przed laty. vor Zeiten, ehedessen. autrefois, au tems passé.
za laty. mit den Jahren. avec l'âge.
za laty człowiek mądry. Verstand kömmt nicht vor den Jahren. avec l'âge l'on devient sage.
do lat przychodzić zu Jahren kommen. avancer en années.
lata przeszedł. er ist schon aus den Kinder-Jahren. il a déja quatorze ans accomplis; il est en âge d'homme.
lata prawne maiący. ein Mündiger. majeur, *m.* qui a l'âge de jouir de son droit.
w leciech człowiek. ein Mensch bey Jahren. un homme qui est dans un âge mûr, qui est avancé en âge.
lat prawnich niedoszły. ein Unmündiger. mineur, *m.* qui est en tutelle, qui est dans les années pupillaires.

Roki, *f. pl.* Sądy Grodzkie. ein Grod-Gericht, das unter dem Vorsitze des Starosten in Criminal-Sachen gehalten wird. séance de Chatelet, qui se tient en causes criminelles sous la direction do Staroste.

Roki, f. pl. Sądy ziemskie, poroczki. Tagefahrt, adeliches Land- und Gränz-Gericht in einem Kreise. Justice de suseraineté en fait de limites & autres différends entre la noblesse d'un district.

Roki skargowe, kwerele, rokzki, f. pl. adliches Quatember-Gericht in kleinen Streit-Sachen unter dem Vorsitze des Unter-Starosten. seance en fait de querelles dans les petites causes des gentils-hommes où préside la Vice-Staroste.

Rokicina, *f.* geschmeidige WeidenRuthen zum Flechten. osier, *m.* branches de jeune saule pour faire divers ouvrages de vannerie.

Rokicinowy, *adj.* von zarten Weiden-Ruthen. d'osier.

Rokiet, *m.* Art von Chor-Hemden, so die Bischöffe und Thumherrn tragen. rochet, *m.* sorte de surplis que portent les Evéques & Chanoines.

Rokosz, *m.* Aufstand des Adels. un rokos; revolte de la Noblesse.

podnieść rokosz; zawołać na rokosz. vor die Freyheit zum Gewehr greifen, zum Aufstand wider den Senat schreitrn. crier à pleine tête aux armes contre les oppresseurs de la liberte; se revolter contre le Sénat; prendre les armes pour la liberté.

Rokoszanin, *m.* ein Rokoßianer. un Rokossien; l'un de ceux qui se sont revoltés contre le Sénat.

Rokoszowy, *adj.* den Aufstand der Adels betreffend. ce qui regarde la revolte de la Noblesse.

Rokoszański, *adj.* den Rokoßianern zugehörig. ce qui appartient aux revoltés.

Rokowanie, *n.* Muthmaßung, Zuversehung. conjecture, *f.* raisonnement.

Rokuię, *v. m.* 1) vernünftig von etwas reden. 2) schließen, muthmaßen, vermuthen, zuvorsehen. 1) raisonner, discourir de bon sens. 2) conjecturer, prévoir par quelques conjecture. § 1) rokuymy, (rozmowmy się) o tey materyi. 2) rokować przyszłe odmiany woyny, seymu; rokumać o dobrey, o złey zimie, o przyszłych biedach.

zdanie rokuiące, n. ein problematischer, streitiger Saß. proposition problématique, sur qui on peut disputer de part & d'autre.

Rola, *f.* ein Acker. terre, *f.* champ, *m.* pièce de terre cultivée. § sprawować rolą.

rola sprawiona, nieczasiana. zugerichteter Acker. terre labourée.

rola sprawiona, zasiana. ein besäeter Acker. terre ensemencée.

rola, regiestr. Kriegsw. eine Rolle, Liste. *Guerre:* rôle, *m.* liste, *f.* § spisać rolę żołnierską.

Rolo, m. herb. Wappenk. drey Pflug-Scharten so aus einer Rose gehen. *Blas.* trois socs de charrue qui sortent d'une rose.

Rolka, *f.* ein kleiner Acker, kleines Feld. petit champ, petit coin de terre.

Rolnik, *m.* ein Ackersmann, laboureur, *m.*

Rolny, *adj.* zum Acker oder zum Ackern gehörig. qui appartient aux champe; de champ; qui regarde les champ ou l'agriculture.

rolne naczynie, narzędzie. Acker-Geschirr. le menage de campagne.

Roman, *m.* } ein Roman, erdichtete Lie-
*Roman, *f.* } bes Geschichte. roman, *m.* fiction amoureuse.

Romanek, *m.* ziele, kołowrot. (*quarta species tithymali, helioscopius*) die vierte Art von Wolfs-Milch. la quatrième espèce de titimal.

Romanowe ziele, (*tithymalus dendroides*) eine Art von Wolfs-Milch. espèce de titimale.

Rombek, *vid.* Rąbek.

Rondela, *f.* rundes Schild. rondache, *m.* rondelle, bouclier, rond.

Rondel, *f. m.* ein rundes kupfernes Gefäß zum Kochen. un vase rond de cuivre pour y cuire.

Ronię, *v. a.* fallen lassen, als Thränen. laisser tomber comme des larmes. § ronicby łacniey łzy niźli mowić.

ptak roni, pierze mu pada. der Vogel mauset sich. l'oiseau muë; change de plumes; les plumes lui tombent.

żeleń roni. der Hirsch wirft die Hörner ab. le cerf change de cornes.

końroni, żeby mu padaią, das Pferd verliert seine Zähne. le cheval change de dents.

wąż roni. die Schlange wirft ihre Haut ab. le serpent mue, change de peau.

Ronienie, *n.* 1) das Mausen der Vögel. 2) das Abwerfen der Hörner, der Haut. der Zähne. 1) la mue des oiseaux. 2) le tems où les cerfs changent de cornes, où les serpents se dépouillent.

Ropa, *f.* Eiter. du pus, ſanie, de la matière § plaſtr ropę ciagnie, wyciſka; rana ropą ciecze; ropę wypuſzcza.

Ropa, *f.* eine Dorfſchaft im Sendomiriſchen. une terre dans le Palat. de Sendomir.

Ropczyce, *f. pl.* eine Stadt und Staroſtey im Sendomiriſchen. une ville et Staroſtie en Sendomir.

Ropię co, Eiter machen. faire ſuppurer.

ropi ſię. eitern. ſuppurer; jetter du pus, de la matière.

ropiący, adj. eiternd, eiterziehend. ſuppuratif, *adj.* qui fait venir à ſupuration.

Ropienie, *n.* die Eiterung. ſuppuration, *f.*

Ropiſto, *adv.* Eiter-voll. avec ſuppuration; avec du pus, où il y a du pus.

Ropiſty, *adj.* 1) eiterich, voll Eiter. 2) dem Eiter ähnlich. 1) virulent, purulent, ſuppuré; plein de pus. 2) ſemblable au pus.

Ropucha, *f. vulg.* eine große Kröte. un grand crapaud.

odyma ſię iako ropucha. er bläßt ſich wie ein Froſch auf. il s'enfle comme la grenouille d'Eſop; il s'enfle (par vanité ou par rage) comme un crapaud.

Roraty, *plur.* 1) Roraten-Andachten, Weihnachts-Metten. 2) Advents-Zeit, die vier Advente. 1) les Roratés, les matines pour ſe préparer à la nativité de Jéſus-Chriſt. 2) les quatre Avans.

Ros, *m. pr. inſep.* dieſe *Praepoſition* mit ihren *Compoſitis* ſtehet unter der Sylbe Roz. *voyez cette préposition avec ſes composés ſous la ſilabe* Roz.

Roſa, *f.* der Thau. roſée, *f.*

roſa pada. der Thau fällt. la roſée tombe.

roſa wiſienna. Frühlings-Thau. perle de chimiſte.

roſa ranna. der Morgen-Thau. égail, *m.*

Roſada, *f. vid.* Rozſada, Roſſada, *f.*

Rosciągam, Rozciągły &c. } *vid.* Rozciągam &c.

Roscięty, } *vid.* Rozciągam &c.

Roscinam &c. } *vid.* Rozciągam &c.

Roscinek, } *vid.* Rozciągam &c.

Rosforny, } *vid.* Rozworny, Rozworować.

Rosforować. } *vid.* Rozworny, Rozworować.

Roſiata, *f.* dick geſottene Milch mit Eyern. du lait bouilli avec des oeufs.

Roſiczka, *f.* ziele, *vid.* Rośnik.

Roſiewam, *vid.* Royſiewam.

Roſiniec, *m.* herb, *vid.* Raſiniec.

Roſiſty, *adj.* Thau-, bethaut, voll Thau. fait de roſée; arroſé, trempé, moüillé, plein, couvert de roſée.

Roſkazanie, *n.* Roſkazuię *&c. vid.* Rozkazanie, Rozkazuie.

Roſkoſz, *f.* Rozkoſz, *f.* 1) Wolluſt, *f.* 2) Vergnügen, Luſt. 1) volupté, *f.* molleſſe, *f.* 2) plaiſir, joïe, délices, *m. plur.* contentement. § 1) za roſkoſzy oka mgnienie wieczne potępienie; nieczyſte roſkoſzy dowcip gubią; roſkoſz młodemu bardzo ſmakuie; roſkoſzów zażywać; roſkoſz w życiu. 2) wielką mam z tego roſkoſz; każdy niech ma roſkoſz z pracy ſwoiey; roſkoſz czytać te wierſze; roſkoſz czynić komu.

owoce roſkoſz moia. Obſt iſt mein Leben. les fruits ſont ma vie, mes délices.

Roſkoſzniczy, *adj.* 1) zur Wolluſt gehörig. 2) wollüſtig. 1) de volupté, de plaiſirs, qui regarde la volupté. 2) voluptueux. § 1) roſkoſznicza nauka, roſkoſznikom służąca. 2) roſkoſzniczy prowadzi żywot.

roſkoſzniczy, ſubſ. *urzędnik od wynoydowania i przyprawy roſkoſzy.* Auſſeher der Dinge, die ſeinem Herrn zum Vergnügen gereichen. maître, directeur des plaiſirs.

Roſkoſznie, *adv.* 1) wollüſtiglich. 2) köſtlich, niedlich. 1) voluptueuſement, avec volupté, dans les plaiſirs. 2) délicatement, delicieuſement.

roſkoſznie kogo chować. einen zärtlich halten, pflegen, warten. dorloter qu; traiter qu. avec délicateſſe.

roſkoſznie żyć. köſtlich leben. vivre délicieuſement; avoir un grand ſoin de ſoi; ſe délicater; faire bonne vie.

Roſkoſznik, *m.* } ein wollüſtiger Menſch. un homme ſenſuel; un voluptueux; douillet, *m.* qui aime ſes plaiſirs.

Roſkoſzny, *m.* } ein wollüſtiger Menſch. un homme ſenſuel; un voluptueux; douillet, *m.* qui aime ſes plaiſirs.

roſkoſzny, *adj.* 1) wollüſtig, der Wolluſt ergeben. 2) wollüſtig, das Wolluſt und Vergnügen macht. 3) luſtig, ergötzlich, angenehm. 4) delicat, niedlich, leckerhaft. 5) empfindlich, ſinnlich, zu den ſinnlichen Sachen geneigt. 6) fein, ſcharf, gut, delicat. 1) voluptueux, délicieux, qui aime les plaiſirs, adonné aux plaiſirs. 2) voluptueux, plein de plaiſirs & de délices. 3) divertiſſant, qui rejouït, qui plaît. 4) délicat, délicieux de bon goût. 5) délicat, chatouilleux, pointilleux, ſenſuel. 6) délicat, fin, ſubtil, bon. § 1) roſkoſzny to człowiek. 2) roſkoſzne życie prowadzi. 3) roſkoſzna to praca; roſkoſzne ogrody. 4) roſkoſzna potrawa. 5) roſkoſzny wnet i bardzo każdą rzecz czuie, wnet ſię obrazi, ztąd obraźliwym ſię nazywa. 6) ſmak ma roſkoſzny; roſkoſzne w słuchaniu muzyki ucho.

Roſko-

Roſkoſzuię kogo, *obſc.* roſkoſz czynić komu. einem ein Vergnügen machen. faire plaiſir à qu.
roſkoſzuię ſobie. wollüſtig leben. ſe délicater, faire bonne vie, ſe donner du bon-tems.
Rosławiam, *v. a. vid.* Rozsławiam.
Rosłek, *m. g. rostka*, wyrosłek. junger Kerl, Aufſchößling. garçon, *m*, juvenceau, *m.*
Rosłość, *f.* großer Wuchs. acroiſſement, *m.* croiſſance, *f.* groſſeur, *f.* la grandeur qui vient de l'accroiſſement; l'augmentation d'un corps en ſa propre ſubſtance.
Rosły, *adj.* groß gewachſen, ſtark vom Wuchs. qui eſt devenu grand en croiſſant; grand & gros; d'une grandeur raiſonnable. § człowiek, woł rosły, rosłe drzewa.
rosłym czynić. groß wachſen laſſen laſſen, den Wuchs einer Sache treiben. rendre grand par croiſſance; pouſſer à une raiſonnable grandeur; faire profiter une choſe qui croît.
Rosmiać ſię, } *vid.* Rozśmiać, Rozśmieſzam.
Roſmieſzam, }
Roſnę, *reśnię, roſnąt, rost, vid.* Roſtę.
Rośnienie, *n.* eig. u. fig. das Wachſen. *prop. & fig.* croiſſement, *m.* accroiſſement, *m.* crue, *f.* croiſſance, *f.*
Rośnik, *m.* ziele, (*ros ſolis*) Sonnen-Thau, *m.* ein Kraut. rorelle, *f.* roſolis, *m.*
Roſocha, *f.* Royſache, *f.* 1) eine Gabel; zween Zacken. 2) zackichte Stange, Gabel-Holz, Fordel, Stiſtel. 1) fourche, *f.* deux branches qui ſe fourchent. 2) bois fourchu, pieu fourchu. § 1) wyrzniy tę roſochę; roſocha u drzew, u rogu ieleniego. 2) ſieć na roſochach rozpiąć.
roſochy pługowe. die Pflug-Sterzen. les mancherons de la charrue.
Roſochacieię, roſochacieć, *v. n.* ſich zweigen, ſich in Zweige zertheilen. ſe ramifier; ſe fourcher; fourcher, finir manière de fourcher; pouſſer des branches l'une d'un côté, l'autre de l'autre. § gałąź ta roſochacieie; drzewa obcięte bardzo roſochacieią.
Roſochacz, *m* roſochate kobylenie, *n.* Kriegsb. Spaniſche Reiter. *Fortif.* cheval de Friſe. § Roſochr, *f. m.*
Roſochatość, *f.* Spalte zwiſchen zween Zacken. fourchon, *m.* fourchure, *f.* l'endroit où une choſe ſe fourche. § roſochatość miedzi palcami.
Roſochaty, *adj.* zackig, zwenſpitzig. rameux, *adj.* fourchu, *adj.* qui eſt fait en fourche; fourché, *adj.* § roſochate pale; ielen ma rogi roſochate.
roſochate kobylenie, vid. Roſochacz.
Roſoł, *m.* 1) Suppe, *f.* Brühe von einer gekocheten Sache. 2) Brühe, Fleiſch-Brühe. 3) Tunke, Titſche zu einer Speiſe, Ueberguß, Brühe, damit ein Gericht zugerichtet wird. 4) Lacke, Peckel, Salz-Lacke. **5) Unruhe, Verwirrung, Kummer. 1) jus, *m.* bouillon, *m.* ſubſtance liquide une choſe qu'on à cuite. 2) bouillon, jus, potage, *m.* de boeuf, de monton. 3) ſauce, *m.* 4) ſaumûre, *f.* reſſel, *m.* liqueur ſalée. 5) *fig.* trouble, *m.* déſordre, *m.* déréglement, *m.* peine, confuſion, *f.* § 1) roſoł warzonych rzeczy, iako mięſiw, owocow. 2) mięſo pod roſoł z piotruſzką. 3) roſoł, ſalſza, roſołowa potrawa do omaczania; roſoł Węgierſki, roſoł Polſki. 4) roſoł do ſurowych rzeczy, ryb, mięſa. **5) Oyczyzna w tym roſole z ſobą ſię biedzi.
nieckay w ſwym zoſtanie roſole. er mag in ſeinem Sode bleiben. qu'il mûriſſe dans ſon jus.
złodziey zawſze w tym roſole zoſtać muſi, że kradnie. wer einmal ſtiehlt, heißt immer ein Dieb. on n'a qu'a voler une fois pour être toujours appellé voleur.
Roſolis, *m.* Roſolis, ein angenehmer Brandewein. roſſolis, *m.* ſorte de liqueur agréable.
Roſołkowy kolor, na kſztałt oczek w roſole. äuglicht, ſuppenfärbig. de couleur de graiſſe.
Roſołowy, *adj.* 1) Suppen-, zur Brühe gehörig. 2) Peckel-, Salz-, in Salz gelegt. 1) de bouillon, qui honcerne les ſauſſes. 2) ſalé, *adj.* qui a trempé dans la ſaumûre. § 1) roſołowe oczki.
roſołowe, n. naſalane mięſo. Peckel-Fleiſch. de la ſaline, du ſalé; de la chaire ſalée.
roſołowa ſtrawa mokra, iako mięſo, ryby do roſołu. eingeſalzenes Fleiſch oder Fiſche. de la ſaline; chaire ſalée, poiſſons ſalés.
roſołowa ſtrawa ſucha, iako wędzonki, ryby ſuſzone. geräuchertes Fleiſch, gedörrete Fiſche. chair enfumée, poiſſons ſecs.
roſołowych rzeczy, ryb ſuchych przekupień. Herings-Krämer. vendeur de ſaline, de poiſſons ſecs.
roſołowych albo wędzonych rzeczy przekupień. Speck-Krämer. charcutier, *m.* qui vend de la chair fumée.
roſołowy ſtatek, ſolanka. Gefäß, worinnen Fleiſch oder Fiſche eingeſalzen werden. ſaloir

ſaloir, *m.* vaiſſeau dans quoi on ſale la chair ou les poiſſons.

Roſomak, *m.* 1) Vielfraß, ein Thier in Schweden. 2) Vielfraß-Freſſer. 1) goulu, *m.* animal ſauvage en Suede. 2) goulu, gourmand § 1) roſomak ieſt zwierzę czarne tey bo pies wielkości i bardze obżarte,

**Roſorodny, *adj.* Thau bringend. qui donne, qui apporte de la roſée. § noc roſodna.

Roſpacz, *f.* Roſpadam, Roſpalam, Roſpamiętywam, Roſpatam, Roſpaſuię, Roſpęcznieć, Roſpędzam, Roſperać, Roſpieram, Roſpierſznąć, Roſpieścić, Roſpiiam, Rozpinam. } *vid.* Rozpacz *&c.*

Roſpi kamień. (*pimpinella ſaxifraga*) Herrgottsbärtlein, Stein-Bimbinell. boucage, *m.*

Roſpiſty. dick gekochet, als Grütze. épais, cuit à la mittonnée. § roſpiſta kaſza; roſpiſte warzenie.

Roſpiſto, *adv.* dick gekochet. à la mironnée. § ryż roſpiſto warzony.

Roſpiſanie, Roſpiſuię, Roſpłaſzać, Roſpłaſzam, } *vid.* Rozpiſanie *&c.*

Roſte, *roście, rosł, rość,* roſnę. 1) wachſam. 2) wachſen, zunehmen an etwas. 3) entſtehen, erwachſen aus etwas. 1) croître. 2) croître, s'accroître, s'augmenter, profiter, avancer, devenir plus conſidérable en qu. ch. 3) naître, venir, provenir, s'engendrer. § 1) drzewo, człowiek roście; złoto, kamienie w gorach roſtą; naylepſze wino w Węgrzech roście. 2) w nim mądrość rosła i urosła; rosł dowcip w złości; z cudzey ſzkody lichwiarz roście; rośnie dowcipem, bogactwami, naukami, w honorach. 3) to ztąd roście, urosł z tez woyny ten pożytek.

roſtący, roſnący, adj. wachſend. croiſſant, s'augmentant.

*Róſtek, *m. g. roſtka.* Sproſſe, Schößling. jet d'arbre, *m.* ſurgeon, *m.* rejeton, *m.*

Roſtſarki, *vid.* Rozſtſarki.

Roſtnika, *f. vid.* Spolnica.

Roſtopacz, *f.* ziele, *vid. iaſkołcze ziele.*

Roſterk, *m.* Roſtropny, } *vid.* Rozſterk, Roztropny.

Roſtruchan, *m. g. a.* *u großer Zech-Becher. grand godet; grande coupe qui eſt propre à boire. § roſtruchan pozłocony.

Roſtruchan u fontany.

Roſtruchanik, *m. g. a.* kleiner Sauf-Becher. petit coupe; godet, gobelet dont on ſe ſert pour boire.

Roſtrucharſki, *adj.* 1) mäckleriſch. 1) roßhändleriſch. 1) de courtier. 1) de maquignon.

Roſtrucharſtwo, *n.* 1) Mäcklerey. 2) Pferde-Handel. 3) Pferde-Zucht. 1) courtage, *m.* 2) maquignonnage, *m.* profeſſion de maquignon. 3) le ſoin de nourrir les chevaux.

Roſtrucharz, *m.* 1) Mäckler, Unterhändler. 2) Roß-Händler. 1) courtier moyenneur. 2) courtier de chevaux; maquignon.

Roſtrzygam, *v. a. vid.* Roſtrzygam.

Roſuwam, *v. a.* Roźwiecam, *v. n.* } *vid.* Rozſuwam, *&c.*

Roſya, *f.* Rußland, *n.* Moſcau, *f.* Ruſſie, *f.* Moſcovie, *f.*

Roſyanin, *m.* Ruſſe, *m.* Moſcowiter. un Ruſſe, un Ruſſien, un Moſcovite.

Roſypanie, *n.* Roſypka, *f.* Roſypuię, *vid.* Rozſypanie *&c.*

Roſyyſki, *adj.* Rußiſch, Moſcowitſch. Ruſſien.

Roſyyſki ięzyk. die Rußiſche Sprache. le Ruſſiote.

Roſyyſkie Państwo. das Rußiſche Reich. l'Empire Ruſſien.

Roſzczę, *ści, ścił.* *1) vergrößern, wachſen machen. 2) fig. vergrößern, vermehren. groß machen. 1) croître, faire accroître, faire profiter une choſe qui croît. 2) *fig.* augmenter, groſſir, aggrandir. § *1) ścierwy roſzczą (rosłemi czynią) drzewa. 2) co sławę iego urościło; urościł mu mocną nadzieię.

rościć ſobie co. ſich machen; ſich etwas großer einbilden, als es iſt. ſe faire, s'imaginer; ſe mettre dans la tête, dans l'eſprit. § daremne ſobie rości ſkrupuły.

Roſzczepić, *vid.* Rozſzczepić.

Roſzczepierzam, *vid.* Rozſzczepierzam.

Roſzę, *ſi, ſił.* bethauen, mit Thau benetzen. arroſer de roſée; faire tomber la roſée. § roſi niebo.

roſi ſię. der Thau fällt. la roſée tombe; il fait roſée.

uroſić ſię. vom Thaue naß werden ſe mouiller de roſée.

Roſzczka, *f.* Rüthlein, Sprößlein. petite verge, petit ſion, petit jet d'arbre.

Roſzt, *m. g. u.* 1) ein Brat-Roſt. 2) Bergw. Erz-Maaß von 10 Topf oder *Garniec.* 1) gril, *m.* 2) *Métal.* méſure de dix pots ou *garniec.* § 1) piec kielbaſkie na roſzcie.

roſzty winniczne. Rebenſtude; Latten, daran

daran man die Wein-Reben bindet. le treillage ou les lattes où l'on attache les branches de vigne.

Rosztfarki, *plur.* Bergw. gebranntes Erz. *Métal.* du métail qu'on a passé par le feu.

Rosztowanie mularskie. 1) Mauer-Gerüste. 2) Rüstung, Aufrichtung des Gerüstes bey einem Baue. 1) échafaut, *m.* sur laquel les maçons travaillent. 2) échafaudage, *m.* construction des échafaux pour bâtir.

dziura w murze do rosztowania. Rüst-Stangen-Loch. boulin *m.*

drzewa do rosztowania. Rüst-Bäume. baliveaux; boulins, *f. m. pl.*

kozły w rosztowaniu. Rüst-Böcke. chevalets, *f. m. pl.*

Rosztowisko, *n.* Bergw. ein Rost-Hügel, auf welchem das Erz gebrannt oder gebraten wird. *Métal.* colline, *f.* sur laquelle l'on brûle les métaux.

Rusztuię, *v. a.* 1) rüsten, ein Mauer-Gerüste bauen. 2) rüsten, auf dem Roste braten. 3) Berg. ein Erz brennen. 1) échafauder, *v. n.* faire des échafaux pour bâtir. 2) griller, faire cuire sur un gril. 3) *Métal.* passer le métail par le feu, le brûler.

Rota, *f.* Rotte, Haufen Krieges-Leute. bande, *f.* petite troupe de soldats.

rota przysięgi. Eides-Rotel, Eides-Formel. formule de serment.

rota ciągnąca pieszych albo konnych. marschirende Krieges-Schaar, Krieges-Haufen zu Fuß oder zu Pferde. troupe de fantassins ou de cavaliers, bataillon escadron en marche.

rotu pieszych zołnierzow. Rotte von funfzig Fuß-Knechten. ploton, *m.* une troupe de cinquante fatassins.

rota konnych żołnierzow. Schwadron, Geschwader Reiter. escadron, *m.*

w roty konne uszykować. in Schwadronen stellen. escadronner.

rotami. rottenweise, schwadronweise. par plotons, par escadrons, par bandes, par compagnies.

rotami ciągnąć. rottenweise ziehen. marcher, defiler par plotons, par manches; marcher par escadrons.

Rotgifer, *vid.* Rutgisser.

Rotman, *m.* Lootsmann, Botsmann, der den Schiffen den Weg weist. lamaneur, *m.* pilote côtier; pilote routier.

Rotmański, *adj.* den Botsmann betreffend. de lamaneur.

Rotmaństwo, *n.* das Amt eines Botsmannes; die Zurechtweisung eines Schiffes. lamanage, *m.* charge, *f.* travail de celui qui conduit un vaisseau.

Rotmistrz, *m.* Hauptmann, Rittmeister. un Capitaine. qui commande une compagnie de soldats. § Rotmistrz iezdny albo pieszy.

Rotmistrz przedny; *Połkownik.* Oberster, erster Rittmeister. Colonel, prémier Capitaine.

Rotmistrstwo, *n.* Rittmeister-Stelle. la charge d'une Capitaine.

Rotmistrzowski, *adj.* Rittmeister. de Capitaine.

Row, *m.* ein Graben. fossé, *m.* canal. § rowy koło miasta.

row do sprowadzenia wody z roli, z ogroda. Graben, das Wasser von einem Acker oder Garten abzuschlagen. saignée, *f.*

rowem na nieprzyiaciela uderzyć. aus einem Graben den Feind anfallen. attaquer l'ennemi par un fossé.

Rowek, *m. g. rowka.* 1) ein kleiner Graben. 2) Einschnitt, ausgehohlter Streif; Rinne. 1) petit fossé, petit canal. 2) coulisse, cannelure.

Rowiennica, *f.* } die gleiches Alters oder
Rowienniczka, *f.* } gleiches Standes ist. celle qui est de même âge ou de même condition.

Rowiennictwo, *n.* Gleichheit des Alters, des Standes. égalité de condition, d'âge.

rowienniсtwo stanu szlacheckiego. das Recht der Gleichheit des Polnischen Adels, laut welchem kein fürstlicher noch gräflicher Titel einem Polnischen Edelmanne einem Vorzug vor dem andern giebt. le droit d'égalité entre les citoyens ou les gentils hommes Polonois, selon lequel les titres de Prince & de Comte ne changent rien à leur état, & leur ne servent d'aucune prérogative.

Rowiennik, *m.* } 1) der einem gleich ist am
*Rowieśnik, *m.* } Alter, am Stande; eines gleichen. 2) der mit einem zu gleicher Zeit gelebet hat. 1) égal en âge, en condition; mon pareil. 2) contemporain, *adj.* qui a vécu au même tems qu'un autre.

Rowisty, *adj.* rowow pełny. voller Gräben. coupé par plusieurs fossés; plein de fossés. § kray rowisty.

Rownam, *v. a.* 1) gleich, eben machen; ebenen. 2) richten, gleichen nach der Schnur. 3) vergleichen mit einander, gegen einander halten, einander gleich machen. 1) applanir, unir, rendre égal; mettre de niveau; mettre tout à l'uni.

2) aligner. 3) égaler, égaliser, qu. ch. à qu. ch.; rendre égal, reduire à l'égalité. § 1) rownać ziemię, ścianę. 2) rownać po sznurze (pod szur) drzewa, ulice. 3) rownąć iedno z drugim; rownać rożne persony, obradza iedney strony; *prov.*

rownać co z ziemią. der Erde gleich machen, niederreißen. raser, démolir, mettre qu. ch. rez pié rez terre.

nie zrownamy sobie. wir sind einander nicht gleich. nous ne sommes pas égaux.

rownać się. sich vergleichen; gleich kommen; eben so gut seyn. s'égaliser, s'égaler à qu.; ne lui ceder en qu. ch.; se comparer à qu. § złotu (do złota) się to rowna; nie rownay się lichoto Panom.

rownać się w kolorze. in der Farbe gleichen. tiner sur une couleur.

Rownanie, *n.* 1) das Ebenen, die Gleichmachung. 2) Vergleichung. 1) applanissement, *m.* l'action de rendre égal. 2) égalisation, *f.* l'action d'égaler, de comparer.

rownanie pod sznur. Richtung nach der Schnur. alignement. *m.*

rownaniu służący; ktorego może rownać z drugim. vergleichlich, das zu vergleichen ist. comparable, *adj.* qui peut être comparé à.

Rownany. *adj. vid.* Rowny.

Rownia, *f.* 1) Ebene, Blachfeld. 2) eig. u. fig. Gleichgewicht. 1) plaine, *f.* pays plain, plaine compagne, rase campagne. 2) *prop. & fig.* un équilibre. § 1) wyprowadził woysk na rownią. 2) wapa w rowni stoi; bitwa w rowni trwała; uderzyli w się, ale obie strony w rowni były; coby rownią sił przerwało.

Rownia, m. herb. Wappenk. drey Schwerter, so mit ihren Spitzen in einem halben Monde stehen, aus der Krone geht ein Pfau-Schwanz. *Blason.* trois épées fichées dans un croissant, la couronne est ornée d'une queüe de pân.

nie rownia tobie ze mną. du kömmst mir nicht gleich; es ist keine Gleichheit zwischen mir und dir. vous ne m'égalez point; vous ne m'êtes pas égal. § nie rownia mi z nim.

nie rownia to. das schickt sich nicht zusammen; diese Dinge sind unterschieden, haben keine Gleichheit. cela ne s'accorde pas ensemble; ces choses sont tout différentes, n'ont du rapport.

Rownianka, *f.* Blumen-Strauß. bouquet, *m.*

Rowniatki, *plur.* ziele. (*crithmum tertium*) die dritte Art von Meer-Fenchel. la troisième espèce de fenoüil marin.

Rownie, *adv.* gleich, auf gleiche Art. également. § wszyscy rownie pracuią.

rownie iak. eben so alt. pareillement comme; ainsi que. § rownie mi miły iak był ociec iego.

Rownieyscy, *adj.* ist der *Comparativus* von Rowny. *c'est le comparatif de* Rowny.

Rownina, *f.* eine Ebene. plaine, *f.*

Rowniuteńki, *adj.* ganz gleich. tout égal.

Rowniuteńko, *adv.* auf eine ganz gleiche Weise. tout de même; d'une manière tout égale.

Rowno, *adv.* gleich, eben, nicht holpericht. 2) gleich, eins so lang, so breit u. d. g. als das andere. 3) gerade in gleicher Linie. 4) gleich; in gleiche Theile. 1) également; de niveau; à niveau; uniment; à l'uni, d'une manière ni haute, ni basse. 2) également, d'une égale longueur, de pareille largeur, profondeur &c. 3) droit, en droite ligne. 4) également, en égales parties. § 1) deska nierowno heblowana; rowno tu chodzić. 2) dwie laski rowno (nie krocey, nie dłużey) oberznięte; rowy rowno (nie głębiey) kopane. 3) drzewa rowno pod sznur sadzone; rowno, nierowno pisżę. 4) rowno co podzielić.

rowno to; iedna to. es ist einerley, es ist gleich viel. cela est tout un; cela est tout la même chose; cela est tout égal. § rowno mi było wszystko; rowno to, pisać albo nie pisać.

za rowno ma wszystka. es ist ihm alles gleich. tout lui est indifferent; tout lui est un.

rowno się z tobą kładzie. er hält sich so gut als du bist. il se met au niveau de vous; il vous traite d'égal à égal.

rowno wyciągniony, naspięty. gleich gespannet, gleichstimmig, als Saiten. bandé, tendu également comme les cordes d'un instrument de musique.

w rowna, rowno z nim idzie. er ist ihm gleich. il va d'égal avec lui.

rowno od, egły, vid. Rownoodległy.

Rownoboczny, *adj.* Meßk. gleichseitig. *Géom.* épuilatère, *adj.* équilateral, *adj.* qui a ses côtes égaux. § tryanguł rownoboczny.

Rownobok, *m.* Meßk. eine gleichseitige Figur. *Géom.* une figure équilatère. § Rownok, *f. m.*

Rownokat, *m.* Meßk. ein Recht-Eck, rechter Winkel. *Géom.* un rectangle. § rownokat

wnokąt ieſt figura ktora ma anguły rowne. Rownok, *ſ. m.*

Rownokątny, *adj.* Meßk. rechteckig, das gleiche Ecken hat. *Géom.* rectangulaire, rectangle, *adj.* qui a un ou pluſieurs angles droits. § Rownoki, *adj.*

Rownoobwod, *m.* Meßk. Figur die überall einen gleichen Umfang hat. *Géom.* une figure iſoperimetre. Rownoob, *ſ. m.*

Rownoobwodny. Meßk. gleiches Umfanges, gleich weit umfangen. *Géom.* iſoperimetre, *adj.* d'un égale circuit. rownoobwodnych figur rowny ieſt obwod, choćby pole nie było rowne ſtoiące w takim obwodzie. § Rownoobny, *adj.*

Rownoodległość, *f.* ⎫ Meßk. Parallel-Linien; gleiche Weite
Rownoſworność *f.* ⎭ von einander. *Géom.* parallelisme, *m.* paralléle. z Rownoodl, *ſ. m.* Rownoſwor, *m.*

Rownoodległy. ⎫ Meßk. gleichabgelegen,
Rownoſworny. ⎭ parallel. *Géom.* paralléle, *adj.* ce qui eſt également diſtant de qu. § rownoodległe od ſiebie linie.

Rowność, *f.* 1) die Ebene; Gleichheit einer gleich gemacheten oder ebenen Sache. 2) Gleichheit. 3) Vergleichung. 1) ſurface unie; égalité d'une choſe unie ou applanie. 2) égalité. 3) égalité, comparaiſon, *f.* reſſemblence. § 1) rowność ulicy, deſki, heblowaney. 2) rowność ſtanu, wieku, ſtylu. 3) nie idzie to z tym w rowność.

rowność wagi. Gleichgewicht. équilibre, *m.* égalité de poids.

rowność ſtanu ſzłacheckiego, vid. *rowienniſtwo ſtanu ſzlacheckiego.*

Rownowyſoki, *adj.* gleich hoch. de la même hauteur.

Rowny, *adj.* 1) gleich, eben, nicht holpericht. 2) flach, eben, ſchnureben. 3) gleich, dergleichen; eben ſo hoch, eben ſo breit. 4) gleich, das einmal wie das andere iſt. 5) gleichgültig. 6) gleichgeſinnet, den nichts bewegt. 7) gleich am Alter, an Kräften. 8) ſeinesgleichen. 1) égal, *adj* applani, uni, *adj.* qui n'eſt pas raboreux. 2) nivelé, *adj.* plain, plat, plan, qui ne panche ni de part ni d'autre. 3) égal, pareil, ſemblable; approchant de; qui eſt de la même hauteur, de pareille largeur &c. 4) égal, qui ſe fait d'une égale manière. 5) égal, indifférent, tout de même. 6) égal, qui ne s'ément de rien, pui eſt toujours dans la même aſſiette de l'eſprit. 7) égal en âge, en condition; du même âge, de la même condition. 8) un égal; mon ton, ſon pareil. § 1) rowną, niedołkowatą, niegorzyſtą iść drogą; deſka rowna. 2) plac rowny, nieſtoczyſty, niepochyły; rowne pole. 3) rowną miarą odmierzyć; towary rowney wagi; rowney ſzerzy materye; rowne to ſą rzeczy. 4) rownym piſze ſtylem; rownym ide krokiem. 5) rowne mi ſą te rzeczy. 6) rownego umysłu człowiek; rowny w dobrym i w złym powodzeniu. 7) rowny mu ieſt w ſiłach, w wieku; rownego ieſt z nim ſtanu; zachowaniem i maiętnością rowni ſobie byli. 8) z rownym wdzięcznieyſze towarzyſtwo; bądź rownym uczynny.

ſtaw rowny. gleicher Stand. condition pareille.

rownieyſzego ſtanu. von geringerem Stande, d'une plus baſſe condition. § poiął żonę rownieyſzego ſtanu.

rowniiſmy ſobie we wſzyſtkim. wir ſind in allem einander gleich. nous ſommes en tout égaux; nous voila pair à pair.

w tym rowny. darinnen ſind ſie gleich. ils ſont égaux en cela.

rowny ad rownemu. gleich und gleich geſellet ſich gern. chacun aime ſon ſemblable.

rownego gatunka. gleichartig. ſimilaire, *adj. c.*

rownym bydź komu. einem gleich ſeyn. aller du pair avec qu.

iak z rownym. wie mit ſeines gleichen. d'égal à égal.

Roy, *m.* Bienen-Schwarm. eſſaim, *m.* jet de mouches à miel. § pſzczoły co to roy iako nową oſadę wypuſzczaią; w tym roiu więcey ieſt pſzczoł.

Roy, *pr. Inſ.* dieſe *Praepoſition* bedeutet: 1) zer, aus einander, von einander. *cette prépoſition inſéparable marque:* 1) les particules françoiſes *dis, des*, c'eſt à dire une diviſion, diſtraction, ſéparation.

rozpraſzam. von einander ſtreuen. diſſiper, éparpiller.

rozłączam. von einander ſondern. déſunir, ſéparer.

2) zuſammen, eine Vermehrung. 2) une augmentation, une quantité.

rozkupić. zuſammen kaufen. acheter beaucoup de.

rozprzedać. vieles verkaufen. vendre beaucoup de.

3) den deutſchen Ausdruck: in etwas kommen, nicht aufhören können. 3) une action de ſe livrer, de s'abandonner, de ſe porter tout entier à une choſe; ne faire que; ſe mettre en train de.

rozigrał ſię. er iſt ins Spielen gerathen. il ne fait que joüer; il s'abandonne aux jeux.

Statt

* * *

Statt Roz kann man auch vor einem *c, k, p, t,* ros und ro vor einem *s* setzen; zur Vermeidung der Unordnung im Suchen hat man alle diese *Composita* unter die Sylbe Roz gebracht. *cette préposition* Roz *se peut changer en* ros *devant* c, k, p, t *& en* ro *devant une* ſ; *on a mis tous ces composés au rang de la ſillabe* Roz, *pour les trouver plus facilement.*

Roża, *f.* 1) eine Rose. 2) Rose, Röschen zum Zierrath. 3) Rose von einem Bande. 4) Bauk. Einsetz-Rose in den Felder-Decken. 5) das heilige Feuer, Rose, eine Krankheit. 1) rose, *f.* une fleur. 2) rose, rosette, ornement en forme de rose. 3) rose, *f.* noeud lié en forme de rose. 4) *Archit.* rosace, *f.* réson, *m.* grande rose aux plat fond. 5) érésipèle, *f.* feu Saint-Antoine, *m.* § 2) rożey co ſzkodzi, choć w pokrzywach ſtoi; *prov.* udatną różę ciernie otaczaią; *prov.* z oſtrego ciernia miętka wychodzi roża; roża więcey ma ciernia kolącego aniżeli liſtkow pachnących; roża nierozwita, czerwona, biała, cieliſta; roża oſom i pſzczołom podległa. 2) roża w oknach kościelnych; materya w roży tkana. 3) roża ze wſtęgi. 4) roża na ſtropie, na podniebieniu ſklepow.

wſtążkę w rożę związać. eine Rose binden. lier en forme de rose.

niemaſz roży bez ciernia es iſt keine Rose ohne Dornen. il n'eſt point de roses ſans épines.

w roży diament. ein Diamant, der wie eine Rose geschliffen iſt, un diamant à rosette.

Roża, *m.* *Poray, m. herb.* Wappenk. eine weiße Rose im rothen Felde, und eine über der Krone. *Blaſon:* deux roses blanchis, d'une au champ de gueules, l'autre au deſſus de la couronne.

roża czarna, ozimia, ślazowa, słoneczna, (malva aborea, malva rolea) Garten-Pappeln; Pappel-Rosen, Herbſt-Rosen. malve, *f.* ou mauve de ardin; mauve cutivée.

roża bobkowa, vid. Płochowiec.

roża polna. (cynosbaton) Heck-Rosen-Stock; Hunds-Rosen, wilde Rosen, Feld-Rosen. églantier, *m.* rose ſauvage; cynorrhodon, *m.* rose de chien.

**roża polna; głog.* (oxyacantha) Hage-Dorn. oxiacantha.

roża pſzczelna, vid. Pſi—*pſia roża.*

Rożaniec, *m. g. rożańca.* 1) ein Rosen-Kranz, Beth-Kranz von hundert und funfzig Korallen. 2) der Rosen-Kranz der Mutter Gottes; Andachten oder Betrachtungen über hundert und fünfzig Artickel, die aus ihrem Leben gezogen sind. 3) Klarheit, Heiligkeit. 1) un roſaire, chapelet à quinze dizaines. 2) le roſaire de la Vierge; il contient des prières ou des méditations ſur quinze dizaines point tirés de ſa vie. 3) clarté, ſérénité. § 1) mowić rożaniec albo koronkę P. Maryi, P. Jezuſowi. 2) rożaniec, rożany wianek, rozmyślanie albo modlitwy z żywota i ſpraw Bogorodzice zebrone. **3) po tycu poſępach dzień ſwoy iaśniyſzy rozwiia rożaniec.

Rożany. *adj.* 1) Rosen-, von Rosen. 2) rosenroth; rosenfärbig. 3) roth, das eine angenehme Röhe hat. 1) de roses; roſat, *adj. m.* fait de rose. 2) de couleur de rose. 3) de rose, vermeil, qui a un beau rouge. § 1) rożane klobuczki. 2) rożaney maści ſukno. 3) zorza rożana; rożane iagodi, policzki.

rożany ogrodek. Rosen-Garten. roſaye; roseraye, *f.* lieu planté de roses, roseraie, *f.*

rożanego liścia ſpodek biały. weiße Spitze am Rosen-Blatte. bout blanc d'une feuille de roses.

rożany konfekt. Rosen-Zucker, conserve de roses.

rożany ocet. Rosen-Eßig. vinaigre roſat.

rożany oleiek. Rosen-Oel. de l'huile roſat; de l'huile de rose.

rożany wieniec. ein Rosen-Kranz. couronne, *f.* guirlande de rose.

rożany wiianek. Rosen-Strauß. bouquet de rose.

rożany wianek d. Maryi, vid. Rożaniec 2)

rożany chroſt, krzew, płonka. Rosen-Stock. rosier, *m.*

rożane iagody. 1) Hagen-Butten, Hiefen. die Frucht von Feld-Rosen. *2) Hage-dorn-Beeren, ſ. Głog. 1) le fruit d'églantier. *2) baye d'aubepine *v.* Głog.

rożany kamień. rosenrother Stein. eſpèce de pierre de coleur de rose.

rożany kwiatek. Jungfer-Kranz; Jungferſchaft. pucelage, virginité, *f.*

utraciła rożany wianek. sie hat ihr Jungfer-Kränzchen verloren. elle a perdu ſes gents.

Rozbadzam, *v. m. F. rozbodę.* von einander pressen, von einander ſtämmen. faire créver; faire ouvrir; percer, rompre. § woda groble rozbodła.

Rozbicie, *n.* 1) Zerschmetterung. 2) Schiffbruch. 1) fracaſſement, *m.* briſement, *m.* 2) naufrage, *m.*

Rozbieg, *m.* Zurücktritt, Anlauf zum Sprin-

Springen, zum Laufen. escousse, *f.* secousse qu'on prend pour sauter. § z rozbiegu strony w się uderzyły; wrozbiegu row przeskoczył.

Rozbiegam się, *v. m. F. rozbiegę się, rozbieże się.* 1) schießen, rennen nach einem genommenen Anlaufe. 2) sich verlaufen, aus einander laufen. 1) être en train de courir; s'élancer avec effort pour bien sauter ou bien courir; courir après avoir pris sa secousse. 2) se débander, courir, fuir a la débandade, quitter la troupe; courir épars ça & là; disperser de tous côtés dans. § 1) rozbiegł się i przeskoczył. 2) po tey klęsce po lasach się rozbiegli.

rozbieżały się, rozbiegały się konie. die Pferde haben Reisaus genommen. les chevaux se sont égarrés, ils courent à toute bride.

rozbieżały się koła. die Räder sind im Schusse, man kann sie nicht aufhalten. les roues curent avec impétuosité, on ne les sauroit arrêter.

Rozbieracz, *m.* Zerleger, Zergliederer. dissecteur, *m.* celui qui démembre, qui défait, qui démonte.

rozbieracz sztuczny zwierząt; anatomik. ein Anatomikus. un anomiste.

Rozbieram, *v. m. F. rozbiorę.* 1) zerlegen, zergliedern. 2) transchiren, zerschneiden, zerlegen bey Tisch. 3) anatomiren, zergliedern. 4) zerlegen, von einander nehmen. 5) abnehmen von den Wänden. 6) abladen. 7) ausziehen, auskleiden. 8) von einander schleppen, tragen. 9) erwägen, überlegen. 10) untersuchen. 1) démembrer, *v. a.* détacher, séparer les membres; diviser quelque tout en parties. 2) démembrer, dissequer, trancher, découper, couper la viande à table. 3) anatomiser, disséquer un corps; faire l'anatomie d'un corps. 4) démonter, désassembler, défaire. 5) dégarnir, ôter tout ce qui garnit une muraille, une chambre. 6) décharger, ôter la charge de. 7) déshabiller qu.; ôter les habits à qu. 8) disperser; porter ça & là. 9) considérer qu. ch.; faire reflexion sur qu. ch. 10) examiner à fond, éplucher, péser, anatomiser qu. ch. § 1) rozbierz te księgę na części, tę rzecz na członki. 2) rozebrał potrawę, kapłuna, zaiąca. 3) cyrulik ten umieiętnie trupy rozbiera. 4) rozbierz zegarek, woz, szafę, fuzya. 5) rozbieraią w pałacu obicia i obrazy. 6) rozbierz ciężary z muła, z osła, 7) chłopcze rozbierz Pana; rozbierała sobie ochędożkę. 8) w niebytności moiey księgi rozebrali. 9) rozbierz to sobie; rozbierzam co w rozumie. 10) rozbieráć (roztrząsnąć) sprawę.

rozbieram co komu. einem etwas zu erwägen geben, vorstellen, zu Gemüthe führen. remontrer, représenter à qu. qu. ch.

rozbierać się. sich ausziehen, sich auskleiden. se déshabiller.

iak rozbiera, śpiewa, mowi. er rühret die Herzen, wenn er redet, wenn er singt. il pénètre, il touche les coeurs quand il il parle, quand il chante.

Rozbieranie, *n.* Rozebranie, *n.* 1) Zerlegung, Zergliederung. 2) Zerschneidung, Zerlegung der Speise bey Tisch. 3) Entkleidung, Auskleidung. 4) Ueberlegung, Erwägung. 5) Untersuchung. 1) dissection, *f.* demembrement, l'action de séparer les membres d'un corps, de diviser qu. ch. en parties. 2) dissection, *f.* l'action de couper la viande à table. 3) l'action de deshabiller. 4) considération, réflexion sur. 5) examen, épluchement d'une affaire. § 1) rozbieranie czego na członki. 2) rozbieranie potrawy, kapłuna. 3) po rozebraniu Pana poydzież po Panią. 4) rozbieranie rzeczy. 3) robieranie sprawy.

nauka rozbierania zwierząt po członkach; anatomia. die Anatomie. anatomie, *f.*

Rozbieżały, *adj.* ins Rennen gekommen. celui qui s'est élancé pour courir, qui court avec effort, à toute bride. § rozbieżałe konie, koła.

trudno rozbieżałe koła hamować; trudno rozbieżałym kołom zabieżeć. es ist schwer eine Sache in ihrer Heftigkeit aufzuhalten. quand les roues sont en train de courir, il n'y a plus moyen de les arrêter.

Rozbieżeć się, *vid.* Rozbiegam się.

Rozbieżenie gromady, kupy. das Voneinanderlaufen eines Haufens. la fuite de plusieurs personnes, qui d'un côté qui d'un autre; l'action de quitter une troupe en allant ça & là,

rozbieżenie się, n. schneller Lauf desjenigen, der einen Anlauf genommen hat. élancement, *m.* course de celui qui a pris sa secousse.

Rozbiiam, *v. m. F. rozbiię.* 1) zerschlagen, zerschmettern. 2) scheitern, zerscheitern ein Schiff. 3) See-Räuberey treiben. 2) Straßen-Räuberey begehen: vom Straßen-Raube leben. 5) ein Zelt aufschlagen. 6) aufhängen Tapeten, ein Zimmer mit solchen beschlagen. 7) fig. zerscheitern, hintertreiben, vernichten. 1) briser, froisser, fracasser, mettre en pièces. 2) échouer, briser un naivre. 3) pi-

3) pirater, *v. n.* faire le métier de pirate. 4) voler sur les grands chemins, vivre de brigandage; détrousser, dévaliser, brigander. 5) dresser des tentes. 6) tendre; étendre la tapisserie; garnir de. 7) briser, détruire, renverser. § 1) głowę wilkowi pałką rozbito; rozbić dzban o pal. 2) szyper niedoświadczony lada o co nawę rozbiie. 3) rozbiiać po morzu; Algierczykowie dwa chrześciańskie rozbili okręty. 4) rozbiia po drogach, po polu. 5) rozbiymy tu namioty. 6) rozbiiać kobierce, szpalery, obrazy.

rozbić się. 1) scheitern, Schiffbruch leiden. 2) vernichtet, hintertrieben werden. 1) échouer; périr par un naufrage; faire naufrage. 2) échouer, ne pas réussir dans une entreprise. § 1) rozbił się okręt o skałę. 2) rozbiły się iego zamysły.

Rozbiianie, *n.* 1) das Zerschlagen, Zerschmettern. 2) Straßen-Raub. 3) See-Räuberey. 1) brisement, *m.* l'action de mettre en pièces. 2) brigandage, *m.* vol sur les grands chemins. 3) piraterie, *f.* métier de pirate. § 1) rozbiianie bryły. 2) rozbiianie po drogach. 3) rozbiianie po morzu, rozbiianie okrętów.

Rozbit, *m.* Schiffbruch. naufrage, *m.*

Rozbity, *adj.* 1) zerschmettert. 2) gescheitert. 1) brisé, fracassé, froissé. 2) échoué, qui a fait naufrage.

rozbite ostatki. die Stücken von einem gescheiterten Schiffe. les débris d'un navire.

Rozboy, *m. g. rozboiu.* 1) Straßen-Raub. 2) See-Räuberey. 1) brigandage, *m.* vol sur les grands chemins. 2) piraterie, *f.* métier de pirate.

Rozboynia, *f.* gdzie rozbiiaią, gdzie odzieraią. Mörder-Grube, Mord-Loch. coupe-gorge, *m.* écorcherie, *f.* lieu où l'on tue, où l'on écorche les gens.

Rozboynik, *m.* zboyca. Straßen-Räuber. brigand, *m.* voleur de grands chemins; détrousseur, dévaliseur, *m.*

rozboynik morski. See-Räuber. pirate, *m.* corsaire, *m.* voleur de mer; écumeur de mer.

Rozboyniczy, *adj.* straßen- oder seeräuberisch. de brigand, de pirate.

Rozboyniczé, *adv.* nach Art der Straßen- oder See-Räuber. en brigand, en pirate.

Rozbracić się z kim, *F. rozbracę*, Rozbratać się z kim, *F. rozbratam się.* } pożegnać się z kim, wypowiedzieć komu przyiaźń. die Freundschaft aufsagen, mit einem brechen. rompre, *n.* rompre la paille, briser avec quelqu'un; cesser d'être ami.

Rozbrat, *m.* odstąpienie od towarzystwa, od przyiaźni. Aufsagung der Freundschaft, aufgehobene Freundschaft. rupture, *f.* amitié rompue. § rozbrat z kim uczynić.

Rozbuiać się, *F. rozbuiam się.* 1) wild werden, ausreißen, herum rennen. 2) ausgelassen werden; sich vergehen. 1) vaguer, courir çà & là. 2) devenir insolent, être dissolu; s'échapper. § 1) woł się rozbuiał i zabłąkał. 2) swawola się rozbuiała.

Rozchełznąć, *F. rozchełznę.* 1) auszäumen. ** 2) einem alle Freyheit zulassen. 1) débrider, ôter la bride. ** 2) lâcher la bride à qu.

rozchełznąć się. 1) sich auszäumen. 2) ausgelassen werden. 1) se débrider. 2) se licencier, s'émanciper, devenir insolent. § 1) koń się rozchełznął. ** 2) rozchełznął się na wszelką swawolę.

Rozchełznany, *adj.* ausgezäumet. débridé.

Rozchod, *m.* roschod, *m.* 1) Gebrauch, *m.* Verbrauch. 2) Aufgang, Aufwand. 1) consomption, *f.* emploi d'une chose qui se consomme. 2) dépense, *f.* § 1) owoc, wino, piwo na rozchod a nie na chowanie. 2) wielki w tym domu rozchod (wydatek).

Rozchodnik wielki, *m. g. a.* (*sedum majus*) Haus-Wurzel, Donner-Bart. grande joubarbe; ouïe, *f.*

rozchodnik mały; *roiownik własny.* (sedum minus) kleine Haus-Wurzel. petite joubarbe, couille au coup.

rozchodnik trzeci; *roiownik pieprzny.* (sedum minimum) Mauer-Pfeffer. la plus petite joubarbe.

rozchodnik pryszczący, vid. Pryszczenica.

Rozchodowy, *adj.* zum Verbrauche, zur Ausgabe bestimmet. de consomtion, de dépense. § rozchodowe wino, piwo; rozchodowe pieniądze.

rozchodowe ustawy. Gesetze wider den Ueberfluß und Verschwendung. loix somptuaires, *plur.* qui règlent la dépense des particuliers.

Rozchodzę się, rozchodzić się, *v. m. F. rozeydę, rozeyść się.* 1) von einander gehen, sich theilen. 2) von einem gehen. 3) von einander gehen, als ein Haufen. 4) sich verbreiten, sich ausbreiten. 1) se désunir, se diviser, se séparer. se partager comme une rivière en deux branches. 2) s'en aller, se séparer d'avec qu.; quitter qu. 3) se débander, se séparer d'une compagnie, d'une assem-

blée

blée en allant çà et là. 4) s'épandre, se répandre en, dans, par; se disperser; passer par tout. § 1) rzeka się tu rozchodzi. 2) to powiedziawszy rozszedł się z nim. 3) gromada się rozeszła z koła; z gromady się wszyscy rozeszli. 4) pożar po domach się rozchodził; krew się po żyłach rozchodzi; zapach z cytryn się po ogrodzie rozchodzi; nowina, nauka się po ludziach rozeszła.

rozchodzę, v. a. nogę zmilkłą. zdrętwiałą. einen eingeschlafenen Fuß mit Gehen zurechte bringen. dégourdir une jambe en se promenant.

Rozchodzenie, *n.* Theilung, Scheidung, als eines Gewässers. partage comme des eaux; l'endroit où une chose se sépare en deux.

rozchodzenie się z kupy, vid. *rozbieżenie gromady.*

Rozchodzisto, *adv.* ausbreitender Weise. en passant de l'un à l'autre; en se répandant. § siła magnesowa rozchodzisto skutek swoy wydaie.

Rozchodzistość, *f.* Phisik: die ausbreitende Kraft. *Phisique*: expansion, *f.* diffusion, propriété d'une chose qui se répand. § rozchodzistość światła, powietrza, wody.

Rozchodzisty, *adj.* sich ausbreitend, sich ergießend. expensif, *adj.* qui s'étend, qui se répand. § rozchodziste gałęzie; powietrze i ogień są rochodziste.

Rozchorować się, F. *rozchoruię.* Rozchorzeć się F. *rozchorzeię.* — sehr krank werden, in eine große Krankheit fallen. tomber dans une grande maladie; devenir dangereusement malade.

Rozchiewam, wać, co, *F. rozchwieię, rozchwiać, v. a.* von einander wehen, blasen. éparpiller, dissiper qu. ch. en soufflant; porter çà et là par le vent.

rozchwiać się. 1) sich verwehen, vom Winde zerstreut werden. 2) *fig.* vergehen, sich zerstreuen. 1) se dissiper par le vent, par un souffle. 2) *fig.* disparoître, s'évanouir. § 1) kwiecie się z drzew rozchwiało. 2) cała fakcya się rozchwiała.

Rozciągadło, *n.* rościągadło, *n.* das Reckholz, womit das Leder ausgerecket wird. paumelle, *f.* un Instrument de bois pour étendre le cuir.

Rozciągam, rościągam, rościągać, *v. m. F. rozciągnę, rozciągnąć.* 1) ausdehnen, ausrecken. 2) strecken, treiben mit dem Hammer. 3) ausstrecken die Leibes-Glieder. 4) erstrecken, ausbreiten. 5) vergrössern, etwas größer vorstellen. 1) étendre, tendre, élargir, faire plus large, plus long; détirer. 2) étirer, alonger, tirer, bosseler, bossuer un métail. 3) étendre, élargir les membres. 4) étendre, porter plus loin. 5) étendre, exagérer par le moyen des paroles. § 1) rozciągniy to sukno, tę skorę. 2) rozciągać młotem srebro, żelazo rozpalone. 3) rozciągnął ręce, palce, ptak skrzydła rozciągnął. 4) rozciągnąć moc, potęgę swoię na kim; nie rozciągay twego urzędu na mnie. 5) bardzo chwały iego rozciągał.

rozciągać chorągiew. eine Fahne aufwickeln. déployer une enseigne, un drapeau.

rozciągnąć chłopca na ławce. einen Jungen über die Bank ziehen, überlegen. appliquer un garçon au banc pour le foueter; faire embrasser le banc à un enfant pour lui donner la bastonnade.

rozciągać się. 1) sich recken, sich dehnen. 2) sich erstrecken, sich ziehen, gehen bis. 1) s'étendre, se dilater. 2) s'étendre, se jetter bien avant; aboutir, se terminer, aller jusqu'à. § 1) rozciąga się płotno w krosnkach. 2) rozciągało się to Państwo od morza do morza; iurysdykcya iego daleko się rozciągała; to prawo się rozciąga w okręgu miasta.

skora się rozciąga, das Leder recket sich, dehnet sich aus. le cuir prête.

rozciągać się w łożku. sich im Bette ausrecken, dehnen. s'étendre tout de son long dans le lit.

Rozciągle, Rozciągło, — *adv.* weitläuftiger Weise. diffusément, prolixément, d'une manière diffuse.

Rozciągłość, *f.* rozkłokłość, *f.* *Rozciągnienie, *n.* — Weitläuftigkeit. prolixité, *f.* longueur, *f.* étenduë, *f.*

rozciągnie, rozciąganie. Ausdehnung. extension, *f.* élargissement, *m.* tension, *f.* l'action d'étendre.

rozciągnienie członkow. die Ausstreckung der Glieder. extension des membres, distention, *f.* § rąk, skrzydeł rozciągnienie.

rozciąganie sukna, skory. das Recken des Tuches, das Leders. le tirage.

Rozciąly, *adj.* Rozciągniony, *adj.* — weitläuftig. diffus, prolixe, vaste, élargi. § rozciągły charakter, mowa; rozciągłe kraie.

rooiciągniony, adj. ausgedehnet, ausgebreitet. ausgestrecket. étendu, tendu. § orzeł z rozciągnionemi skrzydłami.

Rozcięcie, *n.* das Voneinanderhauen. la séparation qui se fait par un coup d'épée, de sabre ou de hâche.

Rozcie-

Rozcieka ſię co, F. *rozcieknie, rozciec.* von einander fließen, ſich ergießen. couler çà & là; s'épancher.

Rozcieram, rozcierać co, F. *rozetrę, rozetrzeć, v. a.* von einander reiben, zerreiben. étendre en broyant.

nie rozcieray bo będzie bardziey świerdziało. je mehr man den Unflath aufrühret, je mehr ſtinket er. plus on remue la fange (la merde) plus elle pur.

Rozcięty, *adj.* von einander gehauen. tranché en deux parties; fendu, coupé en deux.

Rozcinam co, rozcinać, rościnam, F. *rozetnę, rozciąć.* 1) von einander hauen, in zwey Theile hauen. 2) *fig.* vernichten. fendre *v. a.* fendre en deux; trancher par le milieu; couper en deux parties. 2) *fig.* trancher, anéantir, renverſer. § 1) rozciął chłopa iednym zamachnem.

rzeźnik rozcina. der Fleiſcher hauet zu. le boucher taille, découpe en pièces.

Rozcinek, *m.* rościnek, *m. g. rozcinku,* odcinek. Abſchneidſel. rognure, *f.* retaille.

Rozciſkać co, Rozciſkam, *v. m.* F. *rozciſnę, rozciſnąć.* aus einander, hin und her werfen. jetter çà et là.

Rozciśniony, *adj.* von einander geworfen. jetté çà et là, épars çà et là.

Rozczeſany, *adj.* } aus einander gekämmt,
Rozczoſany, *adj.* } aufgekämmt. peigné, démêlé avec un peigne.

Rozczeſuię, } *v. m.* F. *rozczeſzą, roz-*
Rozczoſuię, } *czeſać.* aus einander kämmen. peigner, *v. a.* démêler avec un peigne. § rozczeſać włoſy, konopie.

rozczoſuię ſię, v. m. F. *rozczoſnę, rozczoſnąć.* ſich ſpalten, Ritze bekommen. ſe fendre, ſe gercer, ſe crévaſſer, s'entre-ouvrir.

Rozczyniam, *v. m.* F. *rozczynię.* einmachen, einrühren, knöten. détremper, pêtrir, délayer, mêler avec une choſe liquide. § rozczynić ciaſto, farbę.

rozczynić wapno, gips. Kalk, Gyps einrühren, einſchlagen. gâcher de la chaux, du plâtre.

Rozczynianie, *n.* Rozczynienie, *n.* das Einrühren, Einknöten, Einſchlagen. l'action de détremper, de pêtrir, de délayer. § rozczynianie mąki, wapna wodą.

Rozczyniony, *adj.* eingerührt, eingeknötet. détrempée, pêtri, délayé.

rozczynione ciaſto. } eingemachter Teig. pâ-
Rozczyny, *plur.* } te, *f.* farine détrempée avec un peu de levain. § weź rozczyn z dzieży od chleba.

Rozczytawam, *v. a.* fleißig leſen und wieder leſen. lire et relire.

Rozdaię Rozdawam, rozdawać, *v. m.* F. *rozdam, rozdać.* 1) austheilen, unterſchiedenen geben. 2) vergeben die Aemter. 1) diſtribuer, donner à pluſieurs; départir, diſpenſer. 2) diſtribuer les charges. § 1) rozday te pieniądze miedzy ubogich. 2) krol urzędy ſzlacheckim rozdaie oſobom.

rozdawaiący, rozdzielaiący, wydaiący, udzielaiący. austheilend. diſtributif, *adj.* qui diſtribue.

Rozdany, *adj.* ausgetheilt. diſtribué, départi.

Rozdarty, *adj.* aufgeriſſen. déchiré.

Rozdarcie, *n.* Riß. déchirure, *f.* rupture, *f.* choſe déchirée.

Rozdawacz, *m.* } Austheiler. diſpenſa-
Rozdawca, *m.* } teur, *m.* diſtributeur, *m.*

Rozdawanie, *n.* rozdanie, *n.* Austheilung. diſtribution, diſpenſation; le partage de quelque choſe entre pluſieurs perſonnes.

rozdawanie urzędow, die Vergebung, Beſetzung der Aemter. diſtribution des charges.

Rozdęcie, *vid.* Rozdymanie.

Rozdęty. aufgeblaſen. enflé, rempli de vent.

Rozdmuchnąć co, F. *rozdmuchnę.* 1) von einander blaſen. 2) *fig.* zerſtreuen. 1) éparpiller; diſſiper de ſon ſouffle 2) *fig.* diſſiper, renverſer; jetter çà et là; diſperſer.

*Rozdobruchać ſię. Liebe, Freundſchaft gegen einen faſſen. concevoir de l'eſtime, de l'amitié pour qu.

Rozdrapać co, F. *rozdrapię.* mit den Nägeln zerreißen, entzwey reißen. déchirer avec les ongles.

Rozdraźnić kogo, F. *rozdraźnię.* 1) einen böſe machen, aufbringen, zum Zorn reizen. 2) reizen als die Begierde. 1) irriter qu; exciter la colère de qu; mettre qu. en colère. 2) exciter, irriter une paſſion. § 1) pſa rozdraźnił. 2) rozdraźnić apetyt, żądze.

Rozdraźnienie, *n.* Aufbringung, Reizung. irritation, *f.*

Rozdraźniony, *adj.* aufgebracht, ſehr gereizt. excité, aigri, irrité, mis en colère. § zaiadłość rozdraźnionego pospolſtwa.

Rozdroga. } 1) Scheid-Weg, Weg-Schei-
Rozdroża. } de, Ort, wo ſich zween Wege ſcheiden. 2) *fig.* Abweg, Umweg, Irrthum. 1) chemin fourchu; chemin biviaire. 2) détour, *m.* erreur, *f.* égarement. § 1) ſtanąć na rozdrodze. 2) ciągnąć kogo na rozdrogę.

Rozdwiam

Rozdwaiam co, *v. m. F. rozdwoię.* 1) in zwey Theile theilen. 2) entzweyen, Zwiſt erwecken. 1) partager, diviſer en deux. 2) diviſer; mettre en diſſenſion; partager en deux factions.

rozdwoić ſię. ſich entzweyen; uneinig werden. ſe diviſer en deux factions; rompre, ſe brouiller avec qu.

Rozdwoienie, *n.* 1) Theilung in zwey Theile. 2) die Furche, zwey Striche ſo ein Schiff im Waſſer hinter ſich läßt. 3) Zwietracht, Zwieſpalt. 1) diviſion en deux parties. 2) ſillon, *m.* la trace qu'un vaiſſeau laiſſe après ſoi ſur l'eau. 3) déſunion, diſcorde, diviſion, méſintelligence. § 1) rozdwoienie głowy iednym machem. 2) okręt żegluiący, człowiek pływaiący, rozdwoienie, rozdzielenie wody brozdzie podobne za ſobą zoſtawuie. 3) rozdwoienie umysłow.

Rozdwoiony, *adj.* 1) in zwey Theile getheilet. 2) entzweyt. 1) diviſé, partagé en deux. 2) partagé en deux factions; brouillé avec qu.

kopyto rozdwoione. geſpaltene Klaue der Thiere. pié fendu, *m.* l'ongle diviſé d'une bête.

bydło z rozdwoionym kopytem. Vieh, das geſpaltene Klauen hat. pié fourché (fourchu) bête qui a le pié fendu.

Rozdymam, rozdymać, *v. m.* F. *rozedmę, rozdąć.* 1) aufblaſen als eine Blaſe. 2) anblaſen Feuer. 1) enfler, remplir de vent; bouffer. 2) rallumer, attiſer le feu; ſouffler le feu. § 1) rozedmiy tę macharzynę. 2) rozdął ogień przygaſzony.

Rozdymanie, *n.* rozdęcie, *n.* Aufblaſung. enflure; *f.* l'action de groſſir avec ſe vent.

Rozdział, *m.* 1) Theilung. 2) Theil, Abtheilung, abgetheiltes Stück. 3) Abtheilung, Kapitel in den Büchern. 4) Abſchied, Trennung. 5) Zwietracht, Trennung, Zwieſpalt. 1) partage, *m.* action de partager. 2) partie, part, *f.* portion d'une choſe. 3) un chapître dans un livre. 4) adieu, ſéparation; congé, *m.* 5) déſunion, diſcorde, ſciſſion, diviſion, diſſenſion. § 1) nie był przy rozdziele zdobyczy. 2) na trzy rozdziały dobra iego podzielono. 3) kſięga pierwſza ośm, a wtora ſześć ma rozdziałow. 4) żałosny rozdział z tronu w doł. 5) ſeym ten był bez zamieſzania i rozdziałow.

Rozdzielam lać co, *v. m.* F. *rozdzielę, rozdzielić.* 1) theilen, eintheilen. 2) unterſcheiden. 1) partager, diviſer, départir. 2) diſtinquer, ſéparer.

Rozdzielenie, *n.* Eintheilung. departement; l'action de partager, de diviſer.

Rozdzielnie, *adv.* rozłożnie. deutlich, unterſchiedlich, ſtückweis. avec diſtribution, diſtinctement, par parties. § rozkładnie.

Rozdzielność, *f.* Theilbarkeit. diviſibilité, *f.*

Rozdzielny, *adj.* ſnadnay do dzielenia albo oddzielenia. 1) theilbar, theilſam, das man theilen kann. 2) zertrennlich, das man abſondern kann. 1) diviſible, *adj.* qu'on peut diviſer. 2) ſéparable, qui peut être ſeparé.

rozdzielne ięzyki iako ogień w Ewangelii, die feurigen Zungen im Evangelio. les langues de feu dans l'Evangile.

rozdzielony, adj. } 1) abgetheilt, ein-
Rozdzielony, *adj.* } getheilt. 2) unterſchieden. 1) diviſé, diſtingué, ſéparé.

Rozdzieram, rać, *v. m. F. rozedrę, rozedrzeć.* aufreißen, von einander reißen. déchirer, mettre en deux pièces. § rozdarł żalu ſuknie ſwie.

rozdzierać, przedzierać oczy. die Augen nach dem Schlaf aufreißen. déciller, ouvrir, entre ouvrir les yeux; ouvrir les paupières après le ſommeil.

rozdzierać obracać oczy, oſtro patrzyć na kogo. einen ſteif anſehen; einen durchſehen wollen. enviſager qu; regarder qu. entre des yeux.

rozdzieram gębę, vid. Rozdziewiam.

Rozdziergam, *v. m. F. rozdziergnę.* } auf-
*Rozdzierzgam, *F. rozdzierzgnę.* } knüpfen, aufziehen einen Knoten. dénouer, délier, défaire un noeud. § rozdziergniy ten węzeł.

rozdziergnąć gardziel, gębę, im Scherz: den Hals, das Maul aufſperren. *burleſq.* ouvrir la gueule. § rozdziergnie drugi gardziel na wino choć gęba nie chce.

Rozdziewiam gębę, *v. m.* F. *rozdziewię,* rozdzieram gębę. das Maul aufſperren. béer; ouvrir la bouche par admiration. § rozdziewaiąc gębę ſię przypatrował; rozdziewi żaba gębę na wołu, ale go nie zie, *prov.*

Rozdziewienie, *n.* gęby. Aufſperrung des Mauls. l'action de tenir la bouche ouverte.

Rozdziewione gęba. aufgeſperrtes Maul. gueule béante; bouche ouverte, bouche entre-baillée.

Rozebranie, *n. vid.* Rozbieranie.

Rozebrany, *adj.* 1) zergliedert 2) von einander genommen. 3) tranſchirt, verſchnitten als eine Speiſe. 4) ausgekleidet 1) démembré. 2) défait, démonté. 3) diſſéqué,

séqué, coupé comme une viande. 4) déshabillé.

Rożeczka, *f.* ziele. (*ros solis*) Sonnen-Thau ein Kraut. rorelle, *f.*

Rozednieć, F. *rozednieie.* es wird heller Tag; es wird ganz licht. le jour paroît; le jour se fait; il fait jour. § skoro rozedniało odiechalismy.

Rożek, *m. g. rożka.* 1) ein Hörnchen. 2) ein Vogel-Näpfchen. 1) cornichon, *m.* petite corne. 2) auget, *m.* pompe où l'on donne à boire à l'oiseau qui est en cage.

Rożen, *m.* } *g. rożna.* 1) ein Brat-Spieß.
*Rozen, *m.* } 2) der Zeiger, der andere Finger. 1) broche. 2) l'index, le second doigt de la main.

ieden rożen trzyma a drugi pieczenia. er hält die Kuh, ein anderer melket sie. il a la vache, un autre en a le lait; c'est pour un autre que sa vache fait du lait; ce n'est pas pour lui que la chèvre broute.

Rożenek, *m. g. rożenka.* 1) Spießchen. 2) hölzernes Spießchen. 1) petite broche. 2) brochette de bois, *f.* § 1) wetkniy kuropatwę na rożenek. 2) struże rożenki na ptaszki.

Rożenka, *vid.* Rożynka.

Rozerwać, *vid.* Rozrywam.

Rozerwanie, *n.* 1) die Zerreißung, Riß, Zersprengung. 2) Zerstreuung der Gedanken. 3) Zwietracht, Uneinigkeit, Zerrüttung. 4) Zerreißung, Aufhebung als eines Reichs-Tages. 1) rompement, *m.* déchirement, *m.* rupture, *f.* action de mettre, ou de se mettre en pièces. 2) distraction, inapplication d'esprit. 3) rupture, *f.* discorde, dissension, *f.* 4) rupture comme d'une diète. § rozerwanie rzemyka; od rozerwania działa zabity. 2) w wielkim był rozerwaniu; rozerwanie myśli. 3) wielkie teraz miedzy stanami rozerwanie. 4) po rozerwaniu seymu stany się roziechały.

sił rozerwanie. Kriegsw. Unterbrechung, Trennung, Abwendung der feindlichen Macht. *Guerre:* diversion qu'on fait à l'ennemi.

rozerwanie się. Ergötzlichkeit, Erquickung. divertissement, *m.* délassement, §. § chodził na łowy dla rozerwania się.

Rozerwany, *adj.* 1) von einander gerissen. 2) zerstreut als die Gedanken. 3) zerrüttet, uneinig. 4) zerrissen als ein Reichs-Tag. 5) unterbrochen als die Macht des Feindes. 1) rompu, *adj.* déchiré en deux. 2) distrait, dissipé. 3) désuni, discordant, divisé en factions; brouillé. 4) rompu, dissout comme une diète, une assemblée. 5) diverti, comme les forces de l'ennemi. § 1) powroz rozerwany. 2) rozerwany na myślach; myśl rozerwana na rożne rozdroże; bardzo iest rozerwany. 3) rozerwani i rożni w wierze ludzie; rozerwana na rożne sakcye polska. 4) seym, seymik rozerwany. 5) rozerwane teraz siły nieprzyiacielskie.

Rozerznięty, *adj.* von einander geschnitten. coupé en deux avec un taillant.

Rozeście, *vid.* Rozeyście.

Rozesłać, *vid.* Rozsyłam.

Rozesłanie, *n. conf.* Rozsyłam. die Ausschickung vieler Personen, Uebersendung an viele. l'action d'envoyer beaucoup de choses ou à plusieurs personnes.

Rozesłany, *adj.* ausgeschickt, verschickt an unterschiedene Oerter. envoyé en plusieurs lieux.

Rozeschnąć, *vid.* Rozsycham.

Rozeschły, *adj.* zerlechzet. trésalé par sécheresse.

Rozespać się, F. *rozespię się.* nicht aus dem Schlafe kommen können; in einen tiefen Schlaf fallen, liegen; fest schlafen. tomber dans un profond sommeil; avoir peine de se désendormir; dormir d'un profond sommeil; ne faire que dormir.

Rozewrzeć, *vid.* Rozwieram.

Rozeym, *m. vid.* Roziem.

Rozeymuię, *v. m.* F. *rozeymę.* Leute scheiden, von einander bringen, die sich zanken, schlagen. d'écharpir, séparer des gens qui se battent, qui se querellent; vuider, terminer leur différend. § rozeywować niezgodnych; roziął biiących się.

Rozeyście, *n. conf.* Rozchodzę się. Abschied von einem; Scheidung, Trennung. séparation, *f.* départ de qu; l'action de quitter qu, de s'en aller de qu.

rozeyście się, n. das von einander Gehen eines Haufens. l'action par laquelle une compagnie, une trouppe se sépare. § rozeyście się rady, gromady, woyska.

Rozeznawam, *v. m.* F. *rozeznam.* 1) unterscheiden, einen Unterschied machen. 2) erkennen, entscheiden. 1) distinguer, différencier, discerner qu. ch. d'avec; mettre de la différence entre faire la différence d'une chose avec une autre. 2) connoître d'une affaire, juger, vuider, décider, appointer. § 1) rozeznać kąkol od pszenicy; rozeznać u niego nie było, ieźli go bardziey miłość albo łakomstwo zwiodło. 2) rozeznać sprawę.

rozeznać dobro od złego. das Gute vom Bösen unterscheiden. discerner le bien d'avec le mal.

Rozez-

Rozeznanie, *n.* Unterscheidung, Unterscheid. 2) Erkenntniß, Einsicht. 3) Erkenntniß, Ausspruch, Entscheidung. 1) distinction, *f.* différence. 2) discernement, *m.* pénétration, *f.* jugement, *m.* action de discerner. 3) décision, *f.* jugement, *m.* § 1) miedzy temi rzeczami rozeznania nie czyni. 2) bardzo niedyskretnego iesteś rozeznania; do słuszńego nigdy nieprzyydzie rozeznania. Komisarze skończyli swoim rozeznaniem sprawę; odesłać sprawę na rozeznanie.

rozeznanie prawdy od fałszu. die Unterscheidung der Lüge von der Wahrheit. la distinction du vrai d'avec le faux.

Rozeznawca, *m.* Beurtheiler, Erkenner, Entscheider. connoisseur, *m.* juge, *m.* celui qui discerne qu. ch.

Rozforny, *adj. vid.* Rozsworny.

Rozga, *f.* 1) Ruthe, kleiner Ast. 2) Ruthe zum Peitschen. 3) Ruthe, Gerte. 4) die Wippel, die Wipfel, der oberste Schoß eines Baumes. 1) verge, *f.* petit rameau. 3) des verges, *f.* une poignée de verges dont on fouette. 3) verge, *f.* houssine, *f.* gaule, *f.* baguette, *f.* 4) la cime d'un arbre. § 1) nasmarować rozgi lepem. 2) siec, bić rozgą; rozgami smagać. 3) wyrznąć rozge (praszczę z drzewa. 4) rozga cienka, długa, gibka na wierzchu drzewa.

karać kogo pedzeniem przez rozgi; puścić kogo przez rozgi. einen Spießruthen laufen lassen. passer qu. par les baguettes.

rozg rzezanie. das Ruthen Schneiden. recolte des branches; la coupe des verges, des branches.

podał na się rozgę. er hat sich eine Ruthe auf den Rücken gebunden; er hat sich selbst eine Ruthe gebunden. il a coupé (donné) des verges pour se faire fouetter; il a fait la verge dont il est battu.

Rozgadać się, *F. rozgadam, o czym, kim.* in ein weitläuftiges Geschwätze fallen; ins Reden kommen; immer schwatzen. s'échauffer dans son discours; discourir à perte de vue; ne faire que causer, que discourir; ne déparler point.

Rozganiam co, *F. rozgonię, rozgonić.* von einander jagen. écarter, *v. a.* disperser çà & là; chasser çà & là; dissiper.

Rozgardyas, *m.* biesiada rozpustna; hoyne nazbyt biesiady. Schwelgerey, Wohlleben, Sauf- und Freß-Gelag. débauche, *f.* ripaille, *f.* robillare, *m.* gogaille, *f.* rocambole, *f.* carrouse, *f.* rocambolle, *f.*

rozgardyas stroić zechen, schmausen, ein Gelagchen halten. se goguer, *v. a.* faire de grands gaudeamus; faire la débauche.

Rozgardyasny, *adj.* der schmauset. celui qui fait bonne chère.

Rozgardyasowy, *adj.* das den Schmaus angehet. qui concerne la débauche.

Rozgarnąć co, *F. rozgarnę, v. a.* von einander scharren. éparpiller, *v. a.* fouiller, separer un tas; jetter les choses d'un tas çà & là. § rozgarniy te węgle.

Rozgarnienie, *n.* die von Einanderstoßung. l'action de séparer les choses d'un tas; fouillûre d'un monceau.

Rozgarnienie, n. rozgarnienie umysłu. aufgewecktes Wesen, Lebhaftigkeit des Geistes. discernement, *m.* vivacité d'esprit. § nie ma tyle rozgarnienia.

Rozgarniony, *adj.* 1) von einander gescharrt. 2) aufgeräumet, aufgewecket, munter. 1) dispersé, éparpillé, separé d'un tas. 2) vif, éveillé. § 1) rozgarniona kupka pieniędzy. 2) rozgarniony umysł.

Rozgdakać co, *vulg.* F. *rozgdaczę, v. a.* ausschreyen, ausbreiten. divulguer, publier par tout.

Rozgłaszam, rozgłaszać co, *v. m. F. rozgłoszę, rozgłosić.* ausbreiten, ruchbar machen. rendre public; répandre, divulguer, épandre, publier, débiter, manifester; sémer partout; faire courir un bruit de qu. ch.

rozgłasza się co. es wird ruchbar, es breitet sich aus. il se divulgue, il se répand; il court un bruit; le bruit s'épand par. § rozgłosiło się że; rozgłosiła się nowina.

Rozgłos, *m.* 1) Erschallung, *f.* Schall in der Luft von einer Stimme. *2) Geschrey, Gerede, *s.* Pogłoska. *3) Wiederschall, *s.* Odgłos. 1) rétentissement, résonnement, *m.* *2) bruit qui court, *v.* Pogłoska. *3) une éco; *v.* Odgłos.

Rozgłoszenie, *n.* Ausbreitung, Kundmachung. publication, *f.* l'action de rendre public.

Rozgłoszony, *adj.* ruchbar, ausgebreitet. divulgué, publié, rendu public.

Rozgniewać kogo, F. *rozgniewam, v. a.* czym. erzürnen, böse machen. fâcher, courroucer, mettre en colère, qu.

rozgniewać się. sich erzürnen. s'irriter, se mettre en colère, s'emporter; se fâcher contre qu.

Rozgniewanie, *n.* die Erzürnung. indignation, *f.* déchainement, *m.* emportement contre qu.

Rozgniewany, *adj.* erzürnt. couvoucé, irrité, emporté; aigri.

Rozgorywam się, *F. rozgorzeie się.* sich erhitzen. s'échauffer, prendre quelque échauffaison.

Rozgorzały, *adj.* erhitzt. échauffé; malade d'une échauffaison. § rozgorzały od upału.

Rozgościć się, F. *rozgoszczę się.* 1) eingewohnen; wie zu Hause seyn; an einem fremden Ort wie zu Hause leben. 2) sich einer Leidenschaft ergeben, in solcher leben. 3) fig. in einem herrschen; einen besitzen. 2) s'adonner à une passion. 3) *fig.* avoir le dessus, s'étendre dans le coeur; posséder, occuper qu. § 1) przyiechawszy z drogi tu się rozgościł. 2) rozgościł się w rozkoszach, w czasiechł, w delicyach. 3) wszystkie żądze w nim się rozgościły.

niechay się u Was Pana rozgoszczę. erlauben sie mir, daß ich sie thue als wenn ich zu Hause wäre. permettez que je fasse comme si j'étois chez moi.

Rozigrać się, *vid.* Rozigrawam się.

Rozgradzam co, *v. m.* F. *rozgrodzę.* die Zwischen-Wände, die Zäune wegnehmen. ôter les séparations, les cloisons.

Rozgraniczam co, F. *rozgraniczę.* ein Land begränzen; abgränzen; Gränze setzen. donner des limites; terminer les limites; mettre des bornes à un pays.

Rozgraniczenie, *n.* Gränzsetzung. le bornage, l'action de borner, de donner des limites. § komisarze na rozgraniczenie tych woiewodztw wysłani.

Rozgraniczony, *adj.* in Gränzen abgetheilt. borné, limité, *adj.*

Rozgramiam, rozgramiać, *v. m.* F. *rozgromię, rozgromić.* den Feind zerstreuen, von einander jagen. dissiper, rompre, renverser, défaire, chasser, mettre en déroute, qu. § rozgromił nieprzyiacielskie hufce.

Rozgryść, F. *rozgryzę, v. a.* von einander beißen, aufbeißen. casser, ferdre avec les dents. § rozgryść orzech.

Rozgrzeszam kogo, *v. m.* F. *rozgrzeszę.* einen entsündigen; einem Sünde vergeben. absoudre qu. d'un péché; donner l'absolution; remettre les péchés à un pénitent.

rozgrzeszyć się. sich von etwas loszehlen, ausschließen. se dispenser, s'exemter de. § rozgrzeszyli się potym od tey powinności.

Rozgrzeszenie, *n.* Absolution, Entsündigung. absolution de tous les péchés.

Rozgrzeszony, *adj.* absolvirt, entsündiget. absous, *adj.* qui a reçû l'absolution.

Rozgrzewam, *v. a.* rozgrzewać co, F. *rozgrzeię, rozgrzać.* wärmen. chauffer, rendre chauffer, rendre chaud, qu. ch.

Rozgurtować co, F. *rozgurtuię.* aufgurten. désfangler, défaire les sangles.

Rozhultaić się, F. *rozhultaię się.* ganz liederlich werden. s'accoquiner, s'accagnarder.

Roziadłość, *f.* } *vid.* Roziuszony, Roziuszenie.
Roziadły, *adj.* }

Roziaśnieć, F. *roziaśnieię, vid.* Jaśnieię 2).

Roziątrzam co, *v. m.* F. *roziątrzę.* 1) entzünden, schwürend machen. 2) erbittern, verbittern. 1) ulcérer, exulcérer, causer des ulcères. 2) irriter- aigrir.

roziatrzaiący. Geschwüre verursachend. exulcératif, qui a la force d'ulcérer.

Roziątrzenie, *n.* 1) Schwürung, Eiterung. 2) Verbitterung. 1) exulcération, *f.* ulcération. 2) aigreur, *f.* irritation.

Roziątrzony, *adj.* 1) zum Schwären gebracht, entzündet. 2) verbittert. 1) exulcéré. 2) aigri, irrité.

Roziechać się, *vid.* Rozieżdżam się.

Roziem, *m.* Rozeym, *m.* 1) Aussöhnung, Vergleich, Vertrag. 2) Ausspruch, Entscheidung der Schiedrichter. 1) reconciliation, *f.* accord. *m.* 2) arbitrage, *m.* décision des arbitres.

Roziemca, *m.* Aussöhner, Schiedsmann. reconciliateur, *m.* aimable compositeur; arbitre.

Roziemcow, *adj.* Aussöhners, Schiedsmanns. de reconciliateur.

Roziemczy, *adj.* } roziemowi należący.
Roziemny, *adj.* } schiedlich, schiedrichterlich, schiedmännisch. arbitral, *adj.* qui est d'arbitre, qui est de reconciliateur.

roziemny, adj. } das sich aus einander
Roziętny, *adj.* } nehmen oder trennen läßt; zerleglich, zertrennlich, auflöslich. séparable, *adj.* qui se défait facilement; qu'on peut désassembler ou séparer.

Roziesć się, F. *roziem się, v. a.* ins Essen kommen, nicht aufhören zu Essen. ne faire que manger; manger goulument, avec avidité; se mettre en train de manger.

roziesć się na kogo, vid. *roziuszyć się.*

Rozziewiam, *vid.* Rozdziewiam.

Rozieżdżam się z kim, F. *roziedżę się, roziecham się.* von einem abreisen. partir de quelqu'un. § Roziadę się.

roziechać się, roziechać się z sobą. aus einander fahren. se séparer d'une assemblée en partant. § roziechali się (roziechały) stany.

Rozigrawam się, F. *rozigram się.* ins Spielen kommen; zu spielen nicht aufhören können. se laisser emporter, se porter, s'abandonner au jeu; ne faire que jouer. § rozigrał się i przestać nie może; rozigrali się w szachach.

Roziu-

Roziufzam, *v. m. F. roziufzę.* 1) wild, grimmig machen ein Thier. 2) aufbringen, verbittern. 1) effaroucher, rendre farouche, rendre sauvage. 2) acharner, irriter, déchainer. § 1) roziufzyć wieprza. 2) roziufzył na się pospolstwo.

roziufzyć się, rozieść się na kogo. ergrimmen. s'acharner; se déchainer, enrager, être dans une grande colère contre qu.

Roziufzenie, *n.* Roziadłość, *n.* Grimm, Verbitterung. rage, *f.* déchainement; grand emportement, furie, fureur, *f.* transport plein de colère & de rage.

Roziufzony, *adj.* Roziadły, *adj.* ergrimmt. enragé, acharné, déchainé, furieux; transporté de rage & de fureur.

Rozkaz, *m.* } roſkaz; roſkazanie komu czego, dane od kogo; to co rozkazano. Befehl; Geheiß etwas zu thun. ordre, *m.* commandement de faire qu. ch.
Rozkazanie, *n.* }

Rozkazany, *adj.* befohlen, anbefohlen. commandé, ordonné.

Rozkazowanie, *n.* 1) das Befehlen. 2) Gewalt, Regierung über etwas. 1) l'action de commander. 2) empire, *m.* commandement, pouvoir.

Rozkazuię, Roſkazuię, rozkazywać, *v. m.* F. *rozkażę, rozkazać.* 1) befehlen, 2) Geld aßigniren, anweisen, verordnen, vermachen, verschreiben. 3) auftragen, anbefehlen. 4) verordnen, Befehl geben als die Obrigkeit. 5) herrschen, gebiethen, regieren. 1) commander; donner les ordres. 2) assigner, disposer, léguer, ordonner; donner ordre à payer. 3) charger qu. de; commettre à qu; donner ordre à faire qu. ch. 4) commander, faire des ordonnances; ordonner comme le supérieur. 5) régner; commander, maîtriser, être maître, gouverner, dominer. § 1) rozkazałem mu tę rzecz; czekam aż mi rozkażesz to uczynić. 2) rozkazał tyśiąc talerow na kościoł. 3) sprawiłem co do mnie przez twoiego posłanika rozkazałeś. 4) sądy to rozkazały. 5) nie rozkazował iefzcze Rzym światu; w tym kraiu krol Francuski rozkazuie.

rozkazuiąc, pod rozkazaniem. Befehlsweise. en commandant, en maître, avec ordre.

rozkazać co zrobić. etwas machen lassen. commander qu. ch; faire faire qu. ch.

rozkazuiący sposob. Gramm. der Imperativus. die gebiethende Art. *Gramm.* l'impératif.

Rozkładacz, *m.* Anordner, Verordner. ordonnateur, celui qui arrange, qui dispose, qui met en ordre.

Rozkładam, *v. m.* F. *rozłożę.* 1) zerlegen, von einander nehmen. 2) verlegen, hin und wieder legen. 3) fig. einrichten, eintheilen. 1) défaire, désassembler, démonter, qu. ch. 2) mettre, partager, répandre en (dans) plusieurs lieux. 3) ranger, arranger, mettre en ordre, placer d'ordre, régler. § 1) rozłoż kołka zegarkowe na stole. 2) rozłożyć woyſko po fortecach i granicach; kto tu księgi porozkładał 3) księgę na ośm rozdziałow rozłożył; czas swoy dobrze rozłożył.

Rozkładanie, *n.* *vid.* Rozłożenie, *n.*

Rozkochać się, *F. rozkocham się w czym, w kiem.* sich verlieben. devenir éperdument amoureux; s'amouracher de; s'abandonner, se livrer, se laisser emporter tout entier à l'amour de. § rozkochał się siostry moiey.

Rozkochany, *adj.* verliebt. amoureux de qu. § rozkochany wdowiec.

Rozkopacz, *m.* Gräber. fossoyeur, *m.*

Rozkopywam, *v. m.* F. *rozkopam.* schleifen, niederreißen ein Werk von Erde. démolir, *v. a.* abbattre, raser un ouvrage de terre. § rozkopać gorę, groblą, wały.

Rozkorzeniam co, *v. m. F. rozkorzenię.* 1) Wurzel treiben, ausbreiten. 2) pflanzen, vermehren, ausbreiten. 1) jetter, pousser, étendre les racines. 2) étendre, planter, augmenter, accroître.

Rozkosz, *f.* Rozkosznik, Rozkoszuię *&c.* *vid.* Roſkosz *&c.*

Rozkrącam } co, *v. m.* F. *rozkręcę, rozkręcić.* von einander drehen, aufdrehen. détortiller, détordre, défaire une chose tordue.
Rozkręcam }

Rozkraczam, *v. m. F. rozkroczę.* einem die Beine von einander schränken, weit aufsperren. écarquiller, séparer, écarter, entre-ouvrir, ouvrir à qu. les jambes. § rozkroczcie mu nogi.

rozkroczyć się. die Beine aus einander sperren. tenir les jambes en traiteaux.

rozkraczywszy się chodzić. mit von einander gesperrten Beinen gehen. enjamber; marcher les jambes ouvertes; marcher écarquillé; écarter les jambes en marchant.

rozkraczaiący się. der im Gehen die Beine weit von einander thut. qui marche écarquillé; qui marche les jambes trop ouvertes.

Rozkraczenie, *n.* die Auffsperrung der Beine. écarquillement des jambes; enjambement.

Rozkraść co, F. *rozkradnę*. zusammen stehlen; viele Sachen stehlen. voler beaucoup de choses.

Rozkrawam co, *v. m.* F. *rozkroię*. 1) von einander schneiden. 2) zerlegen, zerschneiden bey Tisch. 1) couper, tailler d'un taillant en deux. 1) disséquer, trancher la viande. § 1) rozkray to iabłko. 2) rozkrawa sposobnie potrawy.

Rozkroczenie, *n.* die Aufsperrung der Beine. l'action d'écarquiller; élargissement des jambes.

Rozkroczony, *adj.* der die Beine von einander sperret. qui fait une enjambée; qui se tient écarquillé.

Rozkrwawić, F. *rozkrwawię*, *v. a. kogo co.* blutig machen. ensanglanter; remplir, couvrir de sang. § twarz mu rozkrwawił; rozkrwawił siebie samego.

Rozkrwawiciel, *m.* der blutig machet. qui ensanglante.

Rozkrwawienie, *n.* das Blutigmachen. l'action d'ensanglanter.

Rozkrwawiony, *adj.* blutig. ensanglanté; couvert, rempli de sang.

**Rozkrzewiam co, *v. m.* F. *rozkrzewię*, krzewię. 1) fortpflanzen; pflanzen. 2) vermehren, ausbreiten. 1) planter, provigner. 2) étendre, augmenter, multiplier, accroître.

**Rozkrzewienie, *n.* 1) das Pflanzen. 2) Vermehrung. 1) l'action de planter. 2) accroissement, *m.* augmentation, *f.*

Rozkrzewiony, *adj.* gepflanzt, vermehrt. planté, augmenté, multiplié.

Rozkrzyżować ręce, F. *rozkrzyżuię*. die Arme ausstrecken. étendre, élargir les bras.

Rozkuglować się, F. *rozkugluię*. ausgelassen werden; viele Possen treiben. ne faire que folâtrer, que badiner.

Rozkudłać, F. *rozkudłam*. } zerzausen, die
Rozkudlić, F. *rozkudlę*, *v. a.* } Haare verwirren. décoifer, décheveler; mettre en désordre les cheveux. § włosy rozkudlił.

Rozkudłany, *adj.* pokudłany. zerzauset; mit zerzauseten verworrenen Haaren. échevelé. § rozkudłana po domie chodzi; rozkudłana głowa.

Rozkupuię co, *v. m.* F. *rozkupię*. aufkaufen, alles oder vieles einkaufen. acheter tout ou une grande quantité de choses. § wszystkie towary kupcy rozkupili.

*Rozkurczam, Rozciągam, F. *rozkurczę*. ausstrecken. ausdehnen. étendre, élargir. § rozkurczyć rękę, palce, skorę.

Rozkusić, F. *rozkuszę*, *rozkuszać*. verführen; zum Bösen verleiten. solliciter qu. au mal; pousser, inciter à pécher. *rozkusił go diabeł*. der Teufel reutet ihn, hat ihn geritten. il a le diable au corps, le diable le tente, le possède.

Rozkwilam, rozkwilać, *v. m.* F. *rozkwilę*, *rozkwilić*. zum heftigen Weinen bringen. faire pleurer & crier qu; faire pleurer à chaudes larmes. § rozkwilił dziecię; trudno płaczących cieszyć a nie rozkwilić.

rozkwilić się. greinen, ins Weinen kommen. pleurer à haute voix; pleurer étant vivement touché; ne faire que pleurer; jetter de tendres larmes; répandre des pleures par tendresse.

Rozkwilenie, *n.* Bewegung zum Weinen. production de chaudes larmes.

Rozkwilony, *adj.* weinend vor Zärtlichkeit. larmoyant par tendresse; qui pleure par joye, par tendresse. § rozkwilone pociechami serce.

Rozkwita się, } *v. m.* F. *rozkwitnie*,
Rozkwita, rozkwitać. } *rozkwitnąć*. aufblühen. s'épanouir, s'ouvrir, éclorre, se déplier. § rozkwitły (rozkwitła) się roża.

Rozkwitanie, *n.* rozkwitnienie. das Aufbrechen, das Aufblühen, die Aufblühung. épanouissement, *m.*

Rozkwitły, *adj.* aufgeblühet. éclos, ouvert, épanoui.

***wiek rozkwitły*. das männliche, das reife Alter. le bel âge; le bon âge; âge florissant, âge mûr.

Rozłączam, *v. m.* F. *rozłączę*. absondern, trennen. disjoindre, séparer, détacher, mettre à part, désunir. § 1) rozłączył te owce od stada.

rozłączyć od pomieszkania i łożka. von Tisch und Bette scheiden. dissoudre un mariage; séparer les mariés de corps.

rozłączyć się. sich absondern. se séparer, se détacher de.

rozłączyć się światem. von der Welt scheiden. quitter ce monde.

Rozłączenie, *n.* Absonderung. séparation, *f.* disjonction, *f.* désunion, *f.*

Rozłączony, *adj.* abgesondert. séparé, détaché.

Rozłączysty, *adj.* rozłączeniu podległy. zertrennlich. dissoluble, séparable, *adj.* qu'on peu désunir ou séparer.

Rozłakomić kogo na co, F. *rozłakomię*. einem wornach das Maul wässerig machen. faire appétit; faire naître l'envie à qu. à qu. ch.

rozłakomić się na co. sich etwas gelüsten lassen. avoir envie, devenir friand de qu. ch.

Rozłamuię co, F. *rozłamię*, *v. a.* von einander brechen. briser, *v. a.* rompre en deux.
Rozłanie, *n.* Vergießung. effusion, *f.* profusion, *f.* épanchement, *m.* l'action d'épancher où de s'épancher.
Rozlany, *adj.* vergossen, épanché, versé.
Rozlata się, F. *rozleci.* 1) von einander fliegen wie Vögel. 3) zerfallen als ein altes Kleid. 1) se disperser en, s'envoler çà & là. 2) tomber en pièces; s'en aller par, en lambeaux. § 1) rozleciały się ptacy. 2) rozlata się suknia.
Rozłazi się, F. *rozlezie.* 1) von einander
Rozłazi, kriechen. 2) von einander gehen, nicht fest seyn, nicht halten. 3) vergehen, verschwinden. 1) se disperser, se séparer en rampant; ramper çà & là. 2) s'érailler; se désunir, se séparer comme dû fil qui n'est pas bien filé. 3) disparoître, passer, s'évanouir. § 1) rozlazły żaby, żołwie, mrowki. 2) to sukno, to przędziwo się rozłazi.
Rozłazisty, *adj.* nieściłoczony, nietęgi,
Rozłazły, *adj.* nietrwały. locker, das leicht von einander gehet. qui se sépare aisément; qui n'est bas bien serré, qui n'est pas bien tordu ou tissu, qui s'éraille; non-serré, non-pressé. § przędziwo, sukno rozłaziste.
Rozłazistość, *f.* Lockerkeit einer gesponnenen oder gewebten Sache. propriété transparente d'une chose qui n'est pas serrée ou pressée.
Rozlega się. 1) erschallen. 2) erschallen, kund werden. 1) rétentir, résonner. 2) devenir public, se divulguer, se répandre, s'étendre. § 1) rozlegał się po powietrzu krzyk, głos, wrzawa. 2) rozlega się sława iego po świecie; szept i nowina po ludziach (miedzy ludźmi) się rozlegały.
Rozleganie się głosu. Erschallung, *f.* Schall von einer Stimme in der Luft. rétentissement, *m.* résonnement, *m.* son qui reste dans l'air d'une voix.
Rozleisty, *adj. vid.* Rozlewny.
Rozlewam, *v. m. F. rozleię.* 1) vergießen, ergießen. 2) ergießen, ausbreiten, verbreiten. 1) épancher, répandre. 2) étendre, pousser de tous côtés, répandre par tous les côtés. § 1) rozlał wino z kieliszka. 2) serce krew po żyłach rozlewa; słońce moc swoię po wszystkiey rozlewa ziemi.
łzy rozlewać. Thränen vergießen. répandre, verser des larmes, des pleurs.
rozlewać krew. Blut vergießen. épandre le sang, verser du sang.
rozlewa rzekę. der Fluß tritt aus. la rivière déborde. § morze rozlało; często ta rzeka rozlewa.
rozlewać się, rozlewam się. 1) sich ergießen. 2) fig. sich ergießen, sich ausbreiten. 1) s'épancher. 2) se répandre de tous côtés; déscendre par tout le corps; se déborder dans; passer par tout.
Rozlewanie, *n. vid.* Rozlanie.
Rozlewca, *m.* Vergießer. celui qui épanche, qui verse. § krwie rozlewca.
Rozlewny, *adj.* rozleisty. flüßig, das sich ergießt. liquide, coulant, fluide, qui coule aisement. § woda iest rozlewna.
Rozleżeć się, F. *rozleżę.* sich dem Faullenzen, dem langen Schlafen ergeben. ne faire que dormir; faire l'accouchée; se plaire à passer son tems dans lit.
Rozliczam co, *v. m. F. rozliczę.* abzählen, in Zahlen eintheilen. distribuer en nombres; dénombrer; départir.
Rozlicznie, *adv. vid.* Rozmaicie.
Rozliczność, *f. vid.* Rozmaitość.
Rozliczny, *adj. vid.* Rozmaity.
Rozłki, *f. plur.* ziele. (*phu*) gemeiner Baldrian. phu.
Rozłog, *m.* ziele. (*umbilicus veneris minor*) die andere Art von Frauen-Nabel oder Donnerkraut. la seconde espèce d'escuelles.
Rozłożenie, *n.* Rozkładanie, *n. conf.* Rozkładam. das von einander Legen oder Nehmen. l'action de désassembler, de démonter, de mettre çà & là; étalage, *m.*
rozłożenie czego. Eintheilung, Einrichtung, Ordnung. entente, *f.* disposition, *f.* arrangement, *m.* ordre, *m.* dans lequel on met les choses.
Rozłożyć, *vid.* Rozkładam.
Rozłożystość, *f.* Raum, *n.* Weite einer Sache die sich ausbreitet. étendue, *f.* espace d'une chose qui s'étend. § rozłożystość drzewa, dachu; połowa rozłożystości koła młyńskiego od centrum wału aż do obwodu.
Rozłożysty, *adj.* weit, breit, ausgestreckt; sich ausbreitend als die Aeste eines Baums. étendu, *adj.* large; qui s'étend, comme les branches d'un arbre. § rozłożyste drzewa, gałęzie.
Rozłup, *m.* ziele, łomikamień wielki. (*saxifraga major*) große Steinbreche. la grande saxifrage.
Rozłupienie, *n.* Aufspaltung, Spalt. action de fendre; fente, *f.*
Rozłupuię, *v. m. F. rozłupam, rozłupię* aufspalten. fendre, casser en deux. § rozłupać orzech, kloc.
Rozmącam, ać, *v. m. F. rozmącę, rozmącić.* 1) aufrühren, sehr trübe machen. 2) ein=

2) einrühren. 1) brouiller, troubler trop. 2) délayer, détremper; mouiller dans une chose liquide. § 1) powoli, rozmacisz piwo we dzbanie. 2) rozmącić mąkę, farbę.

Rozmaczam, rozmaczać, *v. m. F. rozmoczę, rozmoczyć.* 1) aufweichen, durchweichen. 2) aufleimen. 1) détremper, ramollir par une chose liquide. 2) décoller, séparer les choses qui sont collées. § 1) deszcz ziemię, bryły rozmoczył. 2) rozmocz ten kley, kartę przykleioną.

w Rozmączki, w Rozmączki, *adv.* dünn eingerührt, flüßig. liquidement; d'une manière délayée, fort détrempée. § rozczyń mąkę w rozmączki.

w rozmączki iaie. sehr weich gekochtes Ey. un oeuf fort mollet; oeuf à la coque.

Rozmaicie, *adv.* unterschiedlich, auf vielerley Art. diversement, différemment, de différentes manières, en diverses façons. § rozmaicie o tym powiadaią; rozmaicie to brzmi słowo.

rozmaicie co czynić. auf unterschiedene Art etwas machen. diversifier, varier, *v. a.*

Rozmaitość, *f.* Unterschiedenheit, allerhand Arten. diversité, variété, multiplicité, *f.*

Rozmaity, *adj.* mancherley, allerhand, unterschieden. divers, différent, multiple. § rozmaite potrawy rozmaite rodzą choroby.

Rozmaryn, *m.* rozmaryn cudzoziemski. Roßmarin. romârin, *m.* cachryz.

rozmaryn naski. (libanotis coronaria, anthos) Art von Roßmarin. espèce de romârin.

rozmaryn Czeski, świnie bagno. (rosmarinum silvestre, ledum) Porsch, Poß; wilder Rosmarin. romârin sauvage.

Rozmarynowy, *adj.* roßmarinen. de romârin.

Rozmarszczam co, *v. m.* F. *rozmarszczę.* ausrunzeln, glätten. dérider, déplisser, ôter les rides, les faire passer.

Rozmarznąć, F. *rozmarznę.* 1) aufgehen, aufthauen. 2) zergehen, schmelzen vom Eis. 1) dégeler, être au dégel; se radoucir, s'adoucir. 2) se dégeler, se résoudre par la chaleur.

Rozmarzyć, *F. rozmarzę, v. a.* den Kopf einnehmen; dumm, trunken machen. enivrer, troubler qu; troubler la cervelle, faire perdre la raison à qu. § wino go rozmarzyło.

Rozmawiam, *v. m. F. rozmowię, rozmowić.* 1) discuriren, von etwas reden. 2) sich mit einem unterreden, von etwas reden. 3) durch Briefe oder Abgeschickte mit einem handeln. 4) abspenstig, abwendig machen. 1) discourir, raisonner, faire quelque discours. 2) discourir, parler, confabuler, s'entretenir avec qu. 3) entretenir qu. par; négocier quelque affaire par. 4) debaucher qu; détourner, dégoûter une personne de l'autre. § 1) rad rozmawia; rozmawia o woynie a nigdy nie był na mey. 2) rozmawiał z synem o iego postanowieniu; rozmawiali sobie na drodze. 3) rozmawiać z kim przez posły, przez listy o sprawie iakiey. 4) rozmowił mi sługę.

rozmawiać się. sich mit einem unterreden, sich berathschlagen. communiquer à qu; conférer ensemble; avoir conférence avec qu; consulter quelqu'en. § wprzod się z oycem o tym rozmowię; rozmowiwszy się z sobą, odpowiedzieli.

Rozmazisty, *adj.* schmiericht, das sich von einander schmieren läßt. onctueux, *adj.* qu'on peut étendre sur qu. ch.

Rozmęt, *m.* Kunstw. weiches Eisen, das spröde damit geschmeidiger zu machen. *t. d'Art.* du fer mol qui sert à donner la trempe à l'aigre.

Rozmiar, *m.* 1) Ausmessung, Abmessung. 2) Schenk-Kanne, Trink-Kanne, Trink-Maß. 1) dimension. 2) cruche, *f.* pot, vaisseau pour mettre quelque liqueur à boire. § 1) rozmiar roli. 2) day mi rozmiar piwa, wina.

Rozmiatam co, *v. m. F. rozmiotę.* 1) von einander fegen. 2) von einander werfen. 1) épandre, jetter çà & là les balayures amassées; renverser ce qu'on a balié. 2) écarter, dissiper; disperser, jetter de côté & d'autre. § 1) rozmiotę coś zmiotł. 2) wiatr okręty rozmiotł.

Rozmierzam co, *v. m. F. rozmierzę.* 1) ausmessen. 2) messen ein Feld. 1) mésurer. 2) arpenter, mésurer les distances. § 1) rozmierzyć bieg słońca, postaw sukna. 2) rozmierzyć rolę, winnicę.

Rozmierzanie, *n.* rozmierzenie, *n.* Ausmessung. 2) das Messen eines Feldes. 1) mésure, *f.* mésurage, *m.* 2) arpentage, *m.* mésurage, *m.*

Rozmierzony, *adj.* ausgemessen. mésuré, *adj.*

Rozmijam się z kim, *v. m. F. rozminę się.* von einem scheiden, gehen. se séparer de qu; quitter qu. § rozminął się z nim po przyiacielsku.

Rozmiłować się, *F. rozmiłuię się.* sich verlieben; sehr lieben. devenir, être éperdu-

éperdument amoureux; aimer fortement, passionnement. § rozmiłował się siostry moiey.
Rozmiłowany, *adj.* verliebt. amoureux de qu.
Rozmnażam, *F. rozmnożę.* vermehren. augmenter, multiplier, accroitre, *v. a.* § rozmnożyć winne macice, stado.
rozmnożyć lud. bevölkern. peupler, *v. a.* une ville.
rozmnażać liczbę przez drugą. Rechenk. multipliciren. *Aritmét.* multiplier. § rozliczać.
rozmnożyć się. sich vermehren. multiplier, *v. n.* s'augmenter, s'accroitre.
Rozmnożenie, *n.* Vermehrung. augmentation, *f.* multiplication, *f.* propagation, *f.* accroissement, *m.* § drzewka na rozmnożenie zostawione; rozmnożenie granić.
rozmnożenie iedney liczby drugą. Rechenk. die Multiplication. *Aritmét.* multiplication, *f.* § rozliczenie.
Rozmnożyciel, *m.* Vermehrer. amplificateur, *m.* dilatateur; *m.* celui qui augmente, qui étend.
Rozmnożysty, *adj.* das man vermehren kann. multipliable; *adj.* qu'on peut multiplier.
Rozmoczyś co, *F. rozmoczę.* aufweichen. détremper avec de l'eau; délayer.
Rozmoczenie, *n.*) Aufweichung. l'action
Rozmoczki, *plur.*) de détremper avec de l'eau.
w rozmoczki, vid. w Rozmączki.
Rozmowa, *f.* 1) Unterredung. 2) ein Gespräch. 1) pourparler, *m.* confabulation, *f.* discours, abouchement, *m.* entretien qu'on a tête à tête avec un autre. 2) un dialogue.
iest rozmowa, gadka o wilku. vom Wolfe ist die Rede. on parle du loup.
Rozmowność, *f.* Gesprechigkeit, Redseligkeit. affabilité, *f.* qualité de celui qui prend plaisir à parler aux gens.
Rozmowny, *adj.* 1) redselig, gesprächig. 2) zur Unterredung, zum Gespräch gehörig. 1) affable, conversable, *adj.* qui aime à discourir, à s'entretenir avec les gens. 2) de dialogue, d'entretien.
Rozmrażam co, rospuszczam co zmarzłego, *v. m. F. rozmrożę.* etwas aufthauen, schmelzen. dégeler, fondre, refoudre une chose gelée.
Rozmrożenie, *n.* Aufthauung, *f.* l'action de dégeler.
Rozmrożony, *adj.* aufgethaut. dégelé, *adj.*
Rozmykać, Rozmykam, *v. m. F. rozemknę, rozemknąć.* aufschieben, von einander thun, aufmachen. élargir, ouvrir § rozmykać, zamykać cyrkiel.
rozmykać się. sich von einander schieben. s'élargir, se désunir, se séparer; s'érailler. § to przędziwo się rozmyka.
Rozmysł, *m.* Ueberlegung; Bedenken. délibération, *f.* réflexion, *f.* § zwierzęta rozmysłu(rozmyślności) nie maią; nie pozwolił mi czasu do rozmysłu; brać, dać co na rozmysł.
Rozmyślam, *v. m. F. rozmyślę.* 1) erwegen, überdenken, denken. 2) meditiren, betrachten, eine geistliche Betrachtung haben. 1) penser; contempler, considérer, peser & repeser qu. ch. en son esprit; faire réflexion sur; songer profondément à qu. ch. 2) méditer; faire quelque méditation sur; être en méditation d'une chose divine. § 1) kiedy rozmyślam (rozważam) cnoty iego. 2) rozmyślam co nabożnie; rozmyślay zawsze o Panu Bogu.
rozmyślaiący, adj. 1) nachsinnend, nachdenkend. 2) ein Nachsinner. 1) méditatif, *adj.* contemplatif, adonné à la contemplation. 2) contemplateur, celui qui contemple.
rozmyślam się. 1) überlegen; sich bedenken. 2) sich entschließen. 1) méditer, delibérer. 2) aviser; prendre une résolution; se déterminer, se résoudre. § 1) rozmyśla się ieżli ma uczynić. 2) iuż się rozmyślił.
rozmyśliłem się. ich habe mich entschlossen. je suis délibéré à cela; j'ai résolu cela; je me suis résolu à cela.
rozmyśliwszy się. nach überlegter Sache. après une mûre délibération. § rozmyśliwszy się przyszedł.
rozmyślaiący się. der sich bedenket. qui met qu. ch. en déliberation; qui délibère sur une chose.
Rozmyślanie, *n.* 1) Betrachtung, Erwegung, Gedanken. 2) geistliche Betrachtung. 1) méditation, *f.* discussion, contemplation; réflexion de l'esprit; pensée. 2) méditation divine; contemplation des choses divines. § 1) rozmyślania iego o tez rzeczy druku są godne. 2) rozmyślania nabożne, duchowne.
Rozmyślnie, *adv.* 1) mit Bedacht. 2) vorsetzlich. 1) considérément, avec bien de la réflexion; après y avoir bien pensé. 2) de propos délibéré, à dessein, exprès. § 1) rozmyślnie, nierozmyślnie wyrzekł to słowo. *2) rozmyślnie (umyślnie) to uczynił.
Rozmyślność, *f.* Kraft der Seelen zu überlegen, zu überdenken; Ueberlegung, Erwegung

Erwegung. faculté de l'ame de pouvoir penser & déliberer; réflexion, considération.

Rozmyślny, *adj.* 1) vorsichtig, der alles überlegt; bedachtsam. 2) überlegt, überdacht. 1) attentif, considérant, circonspect, qui fait réflexion, qui ne fait rien précipitamment. 2) déliberé, considéré, bien avisé.

Rożnica, *f.* 1) Unterscheid. 2) Philos. eine Species. 3) Zwist, Mißhelligkeit, Uneinigkeit. 4) Faction, Parthey. 1) différence, *f.* distinction, diversité. 2) *Philos.* espèce. 3) dissension, discorde, différend, mésintelligence. 4) faction, *f.* partie, brigue. § 1) dla rożnice (rożności) w wierze prześladować prawa zakazuią; z tą rożnicą; żadney nie czynią rożnicy charaktoru w duchownych i świeckich; zachodzi rożność wielka miedzy temi rzeczami. 2) powszechność na rożnice rozłożyć. 3) mala się miedzy nami rożnica wszczęła; o małą rzecz miedzy nami zachodzi rożnica. 4) w tym Państwie dwie są znaczne rożnice.

co za rożność? was ist für ein Unterscheid? quelle différence y a-t-il?

rożnica, rożność mowy, własność ięzyka. eigene Redart einer Sprache. idiotisme, *m.*

rożnica mowy iednegoż narodu; ięzyka rożność. besondere Aussprache, Mundart. une dialecte.

Rożnie, rożno, *adv.* unterschiedlich, auf mancherley Weise. différemment; diversement.

Rożnię, *v. a.* 1) verändern, unterschiedlich vorstellen. 2) entzweyen, uneinig machen. 1) diversifier, varier, apporter la diversité. 2) diviser, mettre en dissension, partager en factions; brouiller, désunir. § 1) rożnić trzeba rzeczy, kiedy się spodobać maią. 2) fakcye ich porożniły; porożnić kogo z kim.

rożnię. ⎫ 1) sich unterscheiden. 2) nicht
rożnię się. ⎭ übereinstimmen, uneins seyn. 1) se distinguer; différer avec qu. en. 2) être en différend, n'être pas d'accord, n'accorder pas avec qu; être de sentiment contraire; être différent de; disconvenir; ne pas convenir de. § 1) w tym się urzędnicy woyskowi od inszych rożnią. 2) w tym rożnię się od niego; z sobą rożniemy, ale wnet zgoda będzie.

Rozniecam co, *v. m. F. rozniecę, rozniecić.* 1) Feuer anmachen. 2) fig. entzünden, anflammen. 1) faire du feu. 2) *fig.* enflammer, allumer, attiser, *v. a.*

Rożnienie, *n.* 1) Ungleichheit, Verschiedenheit. 2) Widerstreit. 1) diversité, *f.* 2) contrarieté des sentiments, disconvenance, *f.*

*Rozniemoc się, F. rozniemogę się. sehr krank werden. devenir dangereusement malade.

Rożnik, *m.* ziele. (*ros solis*) Sonnen-Thau, *m.* ein Kraut. rorelle, *f.* une plante.

Rożno, *adv. vid.* Rożnie.

Rożnoboczna postawa postać.⎫ Meßk. Figur,
Rożnobok, *m.* ⎭ die aus verschiedenen Winkeln bestehet. *Géom.* figure qui a des angles inégaux.

Rożnokąt, *m.* rożnowęgiel. Meßk. Triangel mit drey ungleichen Seiten. *Géom.* un scalene; un triangle dont les trois côtés sont inégaux. § rożnok, *g.* rożnoku.

Rożnoodległy, *adj.* nicht parallel. qui n'est pas parallèle.

Rożność, *f. vid.* Rożnica 1).

Roznoszę, roznosić, *v. m. F. rozniosę, roznieść.* 1) von einander tragen. 2) austragen, kund machen. 1) disperser, porter çà & là. 2) divulguer, porter, répandre, semer, faire courir un bruit. § 1) kto te księgi rozniosł? 2) rożnosić nowinę po mieście.

na szablach go rozniesli. sie haben ihn in Stücken gehauen. l'on a mis, ils l'ont taillé en pièces.

Rożnowęgieł, Rożnowęg, *m. vid.* Rożnokąt.

Rożnowierca, *m.* der von einer andern Religion ist. celui qui est de diverse religion.

Rożny, *adj.* 1) unterschieden, unterschiedlich, nicht gleich. 2) nicht übereinstimmig, uneinig. 1) divers, dissemblable, différent. 2) discordant, contraire, opposé différent, qui ne s'accorde pas avec qu. § 1) rożna to rzecz od tey. 2) rada była rożna i z sobą się zgodzić nie mogły.

rożnym czynić. unterscheiden. distinguer, *v. a.* descerner, *v. a.*

rożny kształt natury, vid. Twarzność, Twarność.

Rozoki, *adj.* schiel, ein Schieler. bigle, louche, qui a les yeux de travers.

Rozokowatość, *f.* das Schielen. le strabisme.

Rożowy, *adj.* Rosen-. de rose; rosat, *adj. m.*

***rożowe lata.* die jungen Jahre; die Blüthe der Jugend. le bel âge; le bon âge; l'âge fleurissant; la fleur de son âge. § *poetiq.* przeżył w prawdzie rożowe

żowe lata, nie doszedł iednak doyrzałey lilii siwizny, *poet.*

Rozpączam, F. *rozpecznię.* aufplatzen, aufbrechen. éclorre, s'ouvrir; crever ,en se gonflant.

Rozpacz, *f.* Rospacz, *f.* Verzweiflung. désespoir. w nayostatnieyszą lękliwych ludzi wprowadza rozpacz; w oczywistą nadzieie wpadł rozpacz. § rozpa, *f. poet.*

bronić się na rozpacz. sich verzweifelt wehren. se défendre en désespéré.

Rozpaczam, *v. m.* F. *rozpaczę.* verzweifeln. désespérer de; perdre l'espérance. § Boże nie day mi rozpaczać o twoiey łasce; nie rozpaczay o miłosierdziu Bożym, o zbawieniu, o grzechow odpuszczeniu.

rozpaczaiący list. Trost-loses Schreiben. une lettre qui désespère qu.

rozpaczaiąc, } *adv.* verzweifelter Weise.
Rozpacznie, } désespérément, sans espérance.

Rozpaczny, *adj.* verzweifelt. désespéré; qui a perdu toute espérance.

Rozpadam się, *v. m.* F. *rozpadnę się.* bersten, zerspringen, zerfallen; Risse bekommen. se créver, se percer de soi même; se fendre; se trésaler, se rompre, s'entr'ouvrir, féler. § pasztet się rozpadł; sklanka się rozpadła.

Rozpadlina, *f.* rysa. 1) Riß, Berst, Ritze, Spalt. 2) Niet-Nagel am Finger. 3) Ritz im Glase von der Hitze. 1) crevasse, *f.* fente, lésard; ouverture qui se fait dans quelque corps solide. 2) envie, petite peau qui vient à la racine des ongles. 3) gerçure, *f.* félure, fente dans un verre. § 1) rozpadlina na ręku, na nogach. 2) rozpadlina palca przy paznokciu. 3) rozpadlina we skle od gorąca. § rozpadl, *f. f. dru. sp.* rozpadli.

Rozpadły, *adj.* rysuiący się. voller Ritzen. plein de fentes, rempli de crévasses.

Rozpaiać co, *v. m.* F. *rozpoię.* aufleimen, zergehen lassen. décoller ce qui étoit collé; délayer, détremper.

Rozpajam, *v. a.* pijakiem uczynić pijanstwa nauczyć.

Rozpalam co, *v. m.* F. *rozpalę.* 1) heiß, glüend machen. 2) fig. erhitzen. 1) rendre tout chaud; rougir au feu; chauffer, échauffer tellement un métail par le feu, qu'il paroisse tout rouge. 2) *fig.* enflammer, échauffer, allumer, exciter.

rozpalić się. 1) glüen. 2) fig. sich erhitzen. 1) être tout rouge; devenir plein de feu, comme le fer chaud. 2) *fig.* s'échauffer; se mettre en fougue, s'enflammer, s'emporter, prendre feu.

Rozpalanie. *n.* das Glüendmachen. l'action de rougir, de chauffer un métail.

Rozpalenie, *n.* 1) Glut einer glüenden Sache. 2) Hitze in einer Krankheit. 1) l'ardeur, *f.* la chaleur d'un métail enflammé, d'un corps plein de feu. 2) inflammation; chaleur, *f.* échauffure qui vient d'une maladie.

Rozpalisty, *adj.* das man glüend machen kann. aisé à rougir au feu.

Rozpalony, *adj.* 1) glüend. 2) fig. erhitzt. 1) rouge, chaud; rougi au feu, enflammé. 2) ardent, chaud, enflammé, bouillant, échauffé; plein d'ardeur & de feu. § 1) rozpalone żelazo. 2) rozpalona dama za mąż śpieszy.

Rozpamiętywam co, czego, *v. m.* F. *rozpamiętam.* erwegen, überdenken. repenser, penser & repenser, considérer, péser. § rozpamiętywa poniesiony straty.

Rozpar, *m.* słoneczny. die Sonnen-Hitze. l'ardeur, *f.* la chaleur du soleil.

Rozparam co, *v. m.* F. *rozporzę.* 1) zertrennen, auftrennen. 2) fig. eine Freundschaft trennen, aufheben. 1) découdre, défaire quelque couture. 2) rompre, découdre l'amitié avec qu. § 1) rozprol krawiec szatę. 2) rozproc towarzystwo, przyiaźń z kim.

Rozpasany, *adj.* 1) aufgegürtet, ohne Binde um den Leib. 2) ausgelassen, leichtfertig. 1) déceint; à qui on a ôté la ceinture, qui n'a point de ceinture. 2) dereglé, dissolu, débauché, libertin. § 1) rozpasany (nieopasany, bez pasa) chodzi. 2) rozpasany na wszystkie niecnoty, na wszystkę swawolę; rozpasany prowadzi żywot.

Rozpasuię, *v. m.* F. *rozpaszę, rozpasać.* 1) die Leib-Binde abnehmen; aufgürten. 2) einem freyen Lauf lassen. 1) ôter la ceinture à qu.; déceindre qu. 2) rendre dissolu; abandonner qu. à sa conduite, lâcher la bride à qu. § 1) rozpasz chłopca. 2) prawo takie wszystkie rozpasuie pożądliwości.

rozpasać się. 1) sich aufgürten. 2) sich zu einer Arbeit aufgürten, fertig machen. 3) ausschweifen; ausgelassen, leichtfertig seyn. 1) se déceindre; ôter sa ceinture. 2) se déceindre à un travail; se disposer, s'apprêter à. 3) se relâcher à qu. ch; se donner carrière; s'émanciper, se licencier; mener une vie dissoluë. § 1) tak się obżarł że się rospasać musiał. 2) rozpasał się na tę robotę,

tę, do biegu. 3) rozpasał się na wszelką swawolę, rozpustę.

Rozpęcznieć, F. *rozpecznieię, v. n.* aufquillen. s'enfler, se gonfler trop comme un grain. § rozpęczniało ziarno.

Rozpędzam, *v. m. F. rozpędzę, rozpędzić.* 1) zerstreuen, jagen, von einander treiben. 2) zerstreuen den Feind. 3) vertreiben, zertheilen eine Geschwulst. 1) écarter, pousser, jetter çà & là, dissiper, disperser. 2) écarter, disperser, chasser çà & là, renverser, mettre l'ennemi en déroute. 3) dissiper, résoudre, dissoudre une tumeur. § 1) wiatr deszcz, mgłę, chmurę rozpędził. 2) rozpędzić swawolną kupę, nieprzyiacielskie hufce.

rozpędzaiące lekarstwo, n. zertheilendes Mittel. médicament discussif ou résolutif, qui a la vertu de résoudre les humeurs amassées.

Rozpędzanie, *n.* rozpędzenie, *n.* 1) das Zerstreuen, die Zerstreuung. 2) die Zertheilung eines Geschwulstes. 1) l'action de chasser, de disperser; disgrégation; chasse. 2) résolution, dissolution d'une tumeur.

Rozpędzony, *adj.* 1) zerstreut, von einander gejagt. 2) zertheilet als eine Geschwulst. 1) dispersé; écarté, chassé çà & là; dissipé, épars, répandu de côté & d'autre. 2) dissout, *adj.* qu'on a résolu avec un médicament.

rozpędzone, rozbieżałe konie. Pferde, die Reißaus nehmen. des chevaux qui courent à bride abbattue.

Rozpękać się, *F. rozpęknę.* platzen, aufplatzen. se crever, se percer de soi même, se rompre. § beczka się rozpękła; rozpęknął się od trucizny.

Rozpętać, F. *rozpętam.* entfesseln, die Fesseln abnehmen. déchainer; ôter les chaines à qu.

rozpętać się. sich von den Banden los machen, sie zerbrechen. se déchaîner; rompre ses chaines; se défaire de ses chaines.

Rozpieram co, *v. m. F. rozeprę.* 1) von einander dehnen, pressen, als das Getreide den Sack. 2) blehen, aufblehen als eine Speise. 1) étendre, percer les côtés; pousser de dedans vers les côtés comme le blé dont le sac est trop rempli. 2) enfler le corps, causer des flatuosités. § 1) zboże rozpiera wor, stodołę; rozpierać boki, brzuch. 2) rozpiera mię coś.

rozpieram, v. n. } 1) streiten, fechten, disputiren. 2) rechten, processiren. 1) disputer, *v. n.* combattre, débattre, contester, avoir une controverse avec qu. 2) plaider, se plaider, être en procès avec qu. § 1) rozpierać z kim o wiarę (o wierze) o prawdę. 2) rozpieraią się sądem, prawem o to.
rozpieram się. }

rozpierać się. sich von einander pressen, dehnen. s'élargir vers les côtés. § zboże się w worze rozpiera.

Rozpieranie się. Streit, Wort-Wechsel. dispute, *f.* combat, contestation. § rozpieranie się o prawdę.

Rozpierzcham się, *v. m.* F. *rozpierzchnę się.* von einander springen, sich verlaufen; sich zerstreuen. sauter çà & là; se dissiper, se disperser; fuïr çà & là; fuïr à la débandade.

Rozpierzchnienie, *n.* Zerstreuung eines Haufens Leute; Flüchtung vieler Personen. fuite à la débandade; fuite de plusieurs personnes, qui d'un côté qui d'un autre.

Rozpieszczam, rozpieszczać, *v. a.* kogo, F. *rozpieszczę, rozpieścić.* einen weichlich, weibisch machen, verzärteln. amollir, efféminer, *v. a.* rendre qu. efféminé.

rozpieścić się. weibisch, wollüstig werden. s'efféminer, s'amollir, se rendre efféminé.

Rozpięcie, *n. vid.* Rozpinanie.

Rozpięty, *adj.* 1) von einander gespannt, 2) aufgeknöpfet, aufgeschnallet, aufgehäckelt, aufgegurtet. 1) étendu, tendu, bandé. 2) déboutonné, débouclé, dégrafé, déssanglé. § 1) rozpięte płotno nad czym. 2) rozpięty chodzi.

Rozpiiam się, *v. m. F. rozpiię.* ins Saufen kommen, sich aufs Saufen legen, es gewohnet werden. flûter tout son tems; ne faire que boire; s'accoutumer à boire toujours.

Rozpinem co, *v. m. F. rozepnę, rozpiąć.* 1) von einander spannen, ausbreiten. 2) aufknöpfen, aufschnallen, aufhäckeln, aufgurten. 1) étendre, tendre, bander, *v. a.* 2) déboutonner, déboucler, dégrafer, déssangler. § 1) rozpiąć sieć, żagle; rozepniy płaszcz na ziemi. 2) rozpiął Pana.

rozpiąć się. sich aufknöpfen, sich aufschnallen u. d. g. se déboutonner, se déboucler *&c.*

Rozpinanio, *n.* Rozpięcie, *n.* 1) das Aufspannen, die Aufspannung. 2) das Aufknöpfen, Aufschnallen u. d. g. 1) élargissement, *n.* tension, *f.* l'action d'étendre, de bander. 2) l'action de déboutonner, de déboucler.

Rozposa-

Rozpisanie, *n.* Rozpisowanie *n.* 1) Umlauf, *m.* Ausschreiben, schriftliche Verordnung an viele etwas zu thun. 2) Abtheilung der Leute in Rotten. 1) lettre circulaire; ordonnance, *f.* ordre par écrit, par lequel on ordonne à plusieurs personnes de faire qu.. ch. 2) distribution d'hommes par bandes, par compagnies; repartition en. § 1) rozpisanie gospod dla gości; rozpisanie kontrybucyy. 2) rozpisowanie żołnierza na roty, na kompanie.

rozpisanie roku, odwłoka prawna. gerichtliche Frist délai de jugement.

Rozpisto, *adj. vid.* Rospisto.

Rozpisany, *adj.* 1) schriftlich vielen verordnet. 2) vertheilt in kleine Haufen Leute. 1) ordonné à plusieurs par écrit. 2) distribué par bandes.

rospisany, adj. zawieszony. aufgeschoben, verlegt. remis, différé, renvoyé.

Rozpisuię, *v. m. F. rozpiszę.* 1) ausschreiben, schriftlich vielen verordnen. 2) abtheilen, eintheilen in Classen. 1) indiquer, ordonner, signifier par écrit qu. ch. à plusieurs personnes. 2) distribuer, par classes, par compagnies; repartir, diviser en. § 1) rozpisano lud na osadę miasta; rozpisać kontrybucye; rozpisano żołnierzom gospody. 2) rozpisać żołnierza na roty, na kompanie, na dziesiatki.

rok rozpisać, zwłaczać sprawę, vid. *pomykać roku.*

Rozpłakać się, *F. rozpłaczę.* in Thränen zerfließen, ins Weinen kommen. fondre en larmes, ne faire que pleurer; répandre, verser des larmes en abondance.

Rozpłaszam, *v. m. F. rozpłoszę, rozpłoszyć.* von einander scheuchen. chasser çà & là comme les oiseaux, les épouvanter, débucher.

Rozpłaszczam co, *v. m. F. rozpłaszczę.* platt machen, platt schlagen. applatir rendre plat, écacher.

Rozplatam, rozplatać, *v. m.* F. *rozplotę, rozpleść.* 1) aufflechten, aufdrehen, aufknüpfen. 2) hintertreiben, vernichten. 1) défaire un noeud; desourdir, détourner. § 1) rozplotł ten węzeł, ten kosz; rozpleć mu włosy. 2) rozpleść czyy propozyt.

Rozpłatać rybę, *F. rozpłatam.* reißen einen Fisch. habiller un poisson, le mettre en deux pièces.

Rozplecienie, *n.* die Aufflechtung. l'action de défaire un noeud, la toile ou une corde.

Rozpleciony, *adj.* aufgeflochten, aufgeknüpft. défait; *adj.* dénoné, détortillé, dénatté.

Rozpleniam co, *v. m. F. rozplenię,* rozkrzewiam. fortpflanzen, vermehren, ausbreiten. planter, augmenter, accroître, multiplier, *v. a.*

Rozpływam się, *v. m.* F. *rozpłynę się.* 1) 1) von einander schwimmen als Fische. 2) zerfließen. 3) zerschmelzen, zergehen, sich auflösen 4) leben, schweben im Ueberfluß einer Sache. 1) se séparer de sa troupe en nageant comme font les poissons. 2) s'épandre, s'écouler çà & là; se répandre; ruisseler de tous les côtés; couler de toutes parts. 3) se fondre; se résoudre. 4) vivre, nager, se répandre, être comme fondu dans; abonder en. § 1) ryby się rozpłynęły. 2) ciało się w pot (w pocie) od pracy, rozpływa; woda się po gorze rozpłynęła. 3) lod, śnieg, wosk się rozpływa; sol się rozpłynie na wilgotnym mieyscu; ser tak kruchuchny żeby się niemal na ięzyku rozpłynął. 4) rozpłynąć się w radość, w wesele.

gruszka na ięzyku się rozpływaiąca. eine Birne, die auf der Zunge zergehet. poire fondante.

rozpływać się w rzęsiste łzy (w rzęsistych łzach) in Thränen zerschmelzen. fondre en larmes; pleurer amèrement.

rozpływaiący się; rozlewny. zerfließend, von einander fließend, flüßig. coulant, liquide, fluide, *adj.*

Rozpoczynam, *v. m. F. rozpocznę, rozpocząć.* 1) viele Dinge anfangen. 2) anstiften, anfangen als einen Krieg. 1) commencer plusieurs choses. 2) exciter, commencer, entreprendre comme une guerre. § 1) rożne rozpoczyna roboty, a żadney niedokończy. 2) nie na co inszego woynę z sąsiadami rozpoczął.

Rozpodziewam, *v. m. F. rozpodzieię.* zu unterschiedenen Sachen anwenden. dépenser en; employer à diverses choses. § na coś te pieniądze rozpodział?

Rozpoławiam, *v. m. F. rozpołowię.* in zwey Theile theilen. partager en deux parties. § iednym machem głowę mu rozpołowił; niebytność twoia pociechę naszę rozpoławia.

Rozpor, *m.* gemachter Schlitz im Kleide. fente, *f.* ouverture faite dans un habit. § suknia z rozporem.

rozpor w ubraniu. Hosen-Schlitz. fente de haut-de chausse.

Rozpora, *vid.* Rozwora.

Rozporządzam, *v. m.* F. *rozporządzę.* 1) einrichten, veranstalten, anordnen, verordnen.

ordnen. 2) zurichten, zubereiten. 1) regler, diſpoſer, arranger, ordonner. 2) préparer, apprêter, aſſaiſonner. § 1) domowe rozporządził ſprawy; rozporządził woyſko na rożne ſtrony.

Rozporządzenie, *n.* Einrichtung, Anordnung, Veranſtaltung. diſpoſition, *f.* ordre, *m.* arrangement.

rozporządzenie domu. Einrichtung des Haus-Weſens. diſpoſition des affaires domeſtiques.

Rozporządzony, *adj.* angeordnet, veranſtaltet. diſpoſé, réglé, arrangé

Rozpościeracz, *n.* Ausbreiter, Ausſpanner, celui qui étend, qui élargit.

Rozpościeram, *v. m. F. rozpoſtrę.* 1) von einander legen, ausbreiten. 2) ausbreiten, vermehren. 1) étendre, étaler, déplier, élargir. 2) *fig.* étendre, augmenter, porter plus loin. § 1) rozpościerać namioty, chorągwie; rozpoſtarła chuſtkę; rozpoſtrzyy te zioła w cieni. 2) rozpoſtrzeć powagę ſwoię, granice państwa.

rozpościera proporce; rozpościera ſię. er machet ſich breit, er thut groß. il ſe quarre, il ſe panade. § rozpościera ſię bez przyczny.

rozpościerać ſię, rozpościeram ſię. 1) ſich ausbreiten, ſeine Theile von einander legen. 2) ſich ausbreiten, ſich vermehren, um ſich greifen. 3) weitläuftig ſeyn. 1) s'étendre, s'élargir. 2) s'étendre, ſe répandre, ſe multiplier, s'augmenter. 3) être diffus, s'étendre ſur; répandre en. § 1) drzewo ſię rozpoſtarło. 2) rozpościera ſię to licho; sława iego ſię po całym świecie rozpoſtarła; rozpościerało ſię to Państwo aż do morza. 3) rozpościera ſię rzeczą, mową.

Rozpościeranie, *n.* das Ausbreiten. l'action d'étendre, d'élargir, de tendre.

Rozpoſtarcie, *n.* } 1) die Ausbreitung. 2)
Rozpoſtrzenie, *n.* } das Firmament, die Feſte des Himmels. 1) élargiſſement, étalage, *m.* 2) firmament.

Rozpoſtarty, *adj.* } ausgebreitet, ausge-
*Rozpoſtrzony, *adj.* } ſtrecket, ausgerecket. étendu, tendu, élargi, *adj.* § rozpoſtarte namioty, proporce; z rozpoſtrzonemi rękoma bieżał ku mnie.

Rozpowiadam [co komu, *v. m.* F. *rozpowiem. rozpowiedzieć.* umſtändlich erzählen. circonſtancier qu. ch.; raconter avec toutes les circonſtances; faire un exact recit; conter qu. ch. de fil en aiguille. § rozpowiedział mi tę ſprawę wywodem ſzerokim.

Rozpowiadanie, *n.* rozpowiedzienie czego. umſtändliche Erzählung. un ample récit; un ſuccint & long narre. § rozpowiedzienie nowin.

Rozpożyczam co, *v. m.* F. *rozpożyczę.* an viele verborgen prêter à beaucoup de gens. § rozpożyczył pieniądze i rzeczy.

Rozpraſzam, *v. m.* F. *rozproſzę szyć.* 1) zerſtreuen. 2) zerſtreuen, von einander jagen den Feind, einen Haufen. 3) verſchwenden, verthun. 4) ausſtreuen, unter die Leute bringen. 1) éparpiller, diſperſer, épandre çà & là. 2) diſperſer, chaſſer çà & là, renverſer, mettre l'ennemi en déroute; diſſiper, disgréger, écarter quelque foule de peuple. 3) diſſiper, conſumer, manger ſon bien. 4) ſemer, divulguer, épandre, répandre, faire courir quelque bruit. § 1) rozproſzył piaſek po ſtole. 2) rozproſzyć nieprzyiaciela, kupy ſwawolne. 3) rozproſzył dobra, maiętność ſwoię. 4) rozpraſzał po mieście paſkwile, nowiny.

rozproſzyć ſię, rozproſzę ſię. 1) ſich zerſtreuen. 2) ſich zerſtreuen, von einander laufen. 1) ſe diſperſer, ſe répandre çà & là. 2) ſe diſperſer, ſe débander de ſa troupe, ne pas aller en troupe.

Rozprawa, *f.* 1) Gerichtsw. Vergleich zur Güte. 2) eine Handlung, Abrede, Unterhandlung. 3) Diſputation, gelehrte Unterſuchung. 4) Feldzug. 1) *Palais*: transaction, *f.* convention. 2) négociation; l'action de traiter, de négocier qu. ch. 3) diſſertation, disquiſition. 4) action, campagne, expédition. § 1) do rozprawy im mieyſce naznaczono w mieyſkich ſądach; bez rozprawy ſądził; rozprawę przyiąć. 2) ſzczęśliwie tak trudney i zawikłaney w poſelſtwie ſwoim dokończył rozprawy. 3) krotką a uczoną o tym napiſał rozprawę. 4) po tey pomyślney z nieprzyiacielem rozprawie.

Rozprawiam, } *v. m.* F. *rozprawię, roz-*
Rozprawuię, } *prawić.* 1) von etwas handeln, reden, ſchreiben. 2) tractiren, handeln mit einem. 3) einrichten, anordnen, zurecht machen, zurichten. 1) traiter, raiſonner, diſcourir, faire un diſcours de qu. ch. 2) traiter, négocier quelque affaire. 3) regler, diſpoſer, arranger, apprêter, préparer, ajuſter. § 1) rozprawiaią o woynie, a tchorze wierutni; o tym krotko rozprawiać będę. 2) rozprawiłem z nim tę ſprawę. 3) rozprawić dom; rozprawić fa bę malarſką.

rozprawiać ſię z kim. mit einem den Vergleich der Güte pflegen. tranſiger, *v. n.* faire

faire une transaction avec qu.; accommoder, terminer un différend.

Rozprawianie, *n.* rozprawienie, *n.* 1) Unterhandlung. 2) Einrichtung, Anordnung. 1) négociation, *f.* l'action de traiter, de transiger. 2) dispotion, arrangement.

Rozprawiony, *adj.* 1) verglichen, beygelegt. 2) eingerichtet. 3) zugerichtet, zubereitet. 1) terminé, vuidé, débattu. 2) disposé, arrangé, réglé. 3) apprêté, préparé, accommodé, ajusté.

Rozprawnie, *adv.* auf eine ausrichtsame Weise. d'une manière expéditive.

Rozprawniś, *m.* hurtiger Verrichter; ausrichtsamer Mann. un resolutif; homme d'expédition.

Rozprawny, *adj.* rezolut, nie długo się namyślaiący. hurtig im Verrichten, ausrichtsam expéditif, *adj.* qui expédie, qui fait vîte, qui dépêche vîte.

Rozprawniſia, *f.* geschickte Ausrichterinn. femme expéditive.

Rozprostować co, F. *rozprostuię.* gerade machen, gerade biegen. redresser; rendre droit ce qui ne l'est pas.

Rozproszenie, *n.* Zerstreuung, Ausstreuung. dispersion, *f.* dissipation, *f.* éparpillement, *m.* disgrégation, *f.*

Rozproszony, *adj.* zerstreuet. dispersé, éparpillé, épars çà & là, répandu çà & là; dissipé.

rozproszone myśli. zerstreuete Gedanken. des pensées dissidées.

rozproszony umysł. ein Gemüth, das zerstreuet, nicht gesetzt ist. un esprit dissipé ou distrait qui n'est jamais appliqué.

Rozproszyciel, *m.* Zerstreuer. dissipateur, *m.*

Rozproszysty, *adj.* zerstreulich. aisé à dissiper.

Rozprowadzam, *v. m. F. rozprowadzę.* von einander führen. séparer, désunir; mener, conduire, faire passer en divers endroits. § rozprowadźcie ie od siebie.

Rozprucie, *n.* Zertrennung. décousure, *f.*

Rozpruty, *adj.* zertrennet. décousu.

Rozpryskać, F. *rozprysnę.* 1) von einander spritzen, sprengen. 2) zerstreuen, von einander jagen. 1) faire réjaillir; faire sauter, faire voler une chose liquide de tous côtés. 2) disgréger, disperser, chasser une troupe.

rozprysnąć się. fig. von einander laufen, zerstreuet werden. se disperser, s'enfuir, fuir à la débandade; se débander.

Rozprzedanie, *n.* häufiger Verkauf, großer Vertrieb. grand débit; vente de beaucoup de choses.

Rozprzedawam, *v. m. F. rozprzedam.* vieles Verkaufen. vendre beaucoup de choses, vendre à diverses personnes. § wszystkie rozprzedał towary.

Rozprzęgam, *v. m.* F. *rozprzęgę, rozprząc.* 1) von einander spannen, als Pferde. 2) *fig.* scheiden, trennen. 1) séparer les bêtes attelées; dételer, découpler, désatteler une bête de l'autre. 2) *fig.* rompre, séparer, découdre. § 1) rozprzęgniy te woły. 2) rozprzęgła śmierć małżeństwo twoie; rozprzęgać ligę.

Rozprzęganie, *n. vid.* Rozprzężenie.

Rozprzestrzeniam, *v. m.* F. *rozprzestrzenię.* eig. u. fig ausbreiten, erweitern. *prop. & fig.* étendre, épandre, élargir. § ciepło rozprzestrzenia powietrze; rozprzestrzenił państwo, dobra swoie

rozprzestrzenić granice krolestwa. die Gränzen eines Königreiches erweitern. étendre, reculer les bornes du royaume.

rozprzestrzenić się. sich erweitern. se dilater, s'élargir.

Rozprzężenie, *n.* rozprzężanie. das Voneinanderspannen angespanneter Thiere. la séparation des bêtes attelées; le découplement.

Rozprzężony, *adj.* von einander gespannet. dételé d'une autre bête.

Rozpuk, *m.* das Aufplatzen, Aufbersten. crevasse, *f.* fente, *f.*

śmiać się do rozpuku. lachen, das man platzen möchte. s'étouffer de rire; se crever de rire; rire fort.

Rozpuknąć się, F. *rozpuknę się.* platzen, aufbrechen, bersten, aufspringen. se crever, se rompre, se crevasser, s'ouvrir. § rozpuknął (przepukł) wrzod; beczka rozpukła.

Rozpukły, *adj.* } geplatzet, zerplatzet.
Rozpukniony, *adj.* } crevé, rompu.

Rozpukłość, *f.* } das Zerplatzen. ruptu-
Rozpuknienie, *n.* } re, *f.* crevasse, *f.*

Rozpusta, *f.* 1) Leichtfertigkeit, Muthwillen. 2) Frechheit, Ueppigkeit. 1) insolence, *f.* pétulance, *f.* relâchement, égarement. 2) lasciveté, *f.* libertinage, *m.* dissolution; déreglement de vie. § 1) z rozpusty to uczynił.

Rozpustnie, *adv.* 1) leichtfertig. 2) üppig frech. 1) insolemment, pétulamment. 2) lascivement.

rozpustnie żyć. wohllüstig leben. faire la vie; mener un vie voluptueuse.

Rozpustnik, *m.* leichtfertiger, üppiger Mensch. insolent, libertin, homme déreglé.

Rozpustny, *adj.* 1) leichtfertig, ausgelassen, muthwillig. 2) üppig. 1) insolent, pétulant. 2) lascif, dereglé. § 1) rozpustnych

pustnych karać ludzi. 2) rozpustny na nieczystość Sodomową.

Rozpuszczam, *v. m. F. rozpuszczę.* 1) entlassen, beurlauben, eine Gesellschaft von sich lassen. 2) auf einen los lassen; nach einen ausschicken; einem nachgehen, nachsetzen lassen. 3) ausbreiten, aufspannen, von einander thun. 4) einem nachsehen, alle Freyheit lassen; den Zaum schießen lassen. 5) schmelzen, zerlassen, zergehen lassen. 6) verdünnen, zerlassen mit etwas flüßigem. 1) congédier, renvoyer, licencier, donner pouvoir à une assemblée de s'en aller. 2) lâcher, hâler après, faire courir ou voler après qu. 3) étendre, tendre, déplier, élargir; répandre. 4) lâcher la bride à qu.; laisser faire à qu. ce qui lui plait. 5) fondre, liquefier; dissoudre, résoudre; réduire en forme liquide, faire fondre par le moyen de l'eau ou du feu. 6) délayer; détremper avec une chose liquide. § 1) rozpuścił gromade, radę, woysko. 2) rozpuścić podiazdy za nieprzyiacielem, psy, sokoły za zwierzem. 3) rozpuścić sieci; fartuch koło siebie rozpuściła; drzewo gałęzie, korzenie rozpuszcza. *4) syna rozpuścił (popuścił synowi. 5) rozpuścić perłę; cukier w wodzie; kruszce rozpuszczać. 6) rozpuść muszardę octem ieźliby była bardzo gęsta.

rozpuścić wino z wodą. den Wein mit Wasser vermengen. tremper son vin.

rozpuścić włosy. die Haare aufbinden, fliegen lassen. délier, défaire, laisser flotter, éparpiller les cheveux.

rozpuścić żagle. die Segel aufspannen, mit vollen Segeln gehen. appareiller les voiles, les deployer & mettre en état de prendre le vent; faire aller à pleines voiles.

rozpuścić konia. dem Pferde die Zügel schießen lassen. faire partir, pousser son cheval à toute bride.

rozpuszczać się. 1) zergehen, schmelzen. 2) ausgelassen, lüderlich werden, ausschweifen. 3) sich ergeben, nachhängen einer Leidenschaft. 1) se résoudre, liquefier, fondre; se fondre. 2) se jetter à corps perdu dans les voluptés; se licencier, se débander, s'émanciper; devenir dissolu. 3) s'adonner, se donner, s'abandonner entièrement à; se répandre dans. § 1) gdy się lod na stawach rozpuści; cukier się w uściech rozpuszcza. 2) teraz się wcale rozpuścił; rozpuścić się na swawolę, na rozkoszy. 3) rospuścił się na radość, na smętek.

Rozpuszczenie, *n.* rozpuszczanie, *n.* 1) das Schmelzen, Zerlassen. 2) Entlassung, Beurlaubung. 1) liquefaction, fonte, *f.* l'action de liquefier, de fondre 2) congé, *m.* permission de se retirer; licenciement.

rozpuszczenie się, vid. Rozpusta.

Rozpuszczony, *adj.* 1) zerlassen, zergangen, geschmolzen. 2) entlassen, beurlaubet. 3) auf einen losgelassen, einem nachgeschickt. 4) ausgelassen, leichtfertig, lüderlich. 1) liquefié, fondu, *adj.* 2) congedié, licencié. 3) lâché après qu. 4) dissolu, libertin, licencieux, débauché. § 1) wołk ołow rozpuszczony. 2) woysko rozpuszczone; gromada rozpuszczona. 3) rozpuszczonym krogulcem ptaki gonić. 4) rozpuszczony człowiek; w rozpuszczonym porządku nikt nie czyni co powinien; rozpuszczone prowadzi życie.

włosy rozpuszczone. zerstreute, aufgebundene Haare. des cheveux épars. § w poł rozpuszczone włosy.

rozpuszczone konie. Pferde, die im vollen Laufe sind. des chevaux qui courent à toute bride.

Rozpycham co, *v. m. F. rozepchnę, rozepchnąć,* rozpieram. von einander stemmen oder stoßen. rompre, *v. a.* faire crever en poussant de dedans vers les côtés.

Rozpytywam się, } *v. m. F. rozpytam.* nachfragen, nachforschen.
Rozpytywam, } s'enquêter, s'enquérir; interroger partout.

Rozrachować co, *F. rozrachuię.* berechnen ausrechnen. calculer, compter, supputer.

Rozradzam, rozradzać, co komu, *v. m. F. rozradzę.* abrathen. déconseiller, dissuader qu. ch. à qu.

Rozradzam się, *E. rozrodzę, się.* } 1) sehr wachsen. 2) zunehmen, sich vermehren.
Rozrastam się, *F. rozrosnę, rozrosnąć.* } 1) croître trop, pousser excessivement, devenir grand & gros. 2) s'accroître, s'augmenter, de multiplier. § 1) drzewo się w gałęzie rozrosło. 2) rozrosła się cnota; w morzu się bardziey rozrastaią bestye niźli na ziemi.

Rozradzony, *adj.* abgerathen. dissuadé, déconseillé, *adj.*

Rozrodzony, *adj.* reich an etwas; begabet mit etwas. abondant, riche en. § kray w rzeki i lasy rozrodzony.

rozrodzenie bracia. Brüder, die sich in besondere Stämme getheilet haben. des frères qui se sont séparés en diverses branches.

Rozrastanie, *n.* } Vermehrung, Wachsthum, Anwachs. accroissement, *m.* augmentation, *f.*
Rozrośnienie, *n.* }

Rozrosły, *adj.* sehr groß gewachsen. dévenu fort grand & gros par croissance. § rozrosły człowiek.

Rozrożniam, *v. m.* F. *rozrożnię*, *rozrożnić*. entzweyen, Mißhelligkeit anrichten, uneinig machen. brouiller, désunir, diviser; mettre en division.

rozrożnić się. sich entzweyen, nicht übereinstimmen, uneins seyn. n'être pas, ne tomber pas d'accord; avoir différend, disconvenir avec qu.

Rozrożnienie, *n.* Mißhelligkeit, Mißverständniß. démêlé, *m.* différend, *m.* division, dissension; mésintelligence, *f.* § rozrożnienie w wierze; nieiakieś miedzy niemi zachodzi rozrożnienie.

Rozrożniony, *adj.* zwistig, mißhellig. brouïllé, divisé.

Rozrucam, *vid.* Rozrzucam.

Rozruch, *m.* 1) Getümmel, Lerm. 2) Unruhe, Verwirrung, Aufstand. 1) rompement de tête, huée, bagarre, bruit qui étourdit. 2) remûment, tumulte; rumeur, *f.* mouvement, trouble, *m.* confusion, désordre, *m.* allarme, mutinerie. § 1) w obozie dał się słyszeć wielki rozruch. 2) rozruchy woienne; wzniecił to rozruchy; niespodziany ro rozruch w pośrzodku wesołości publiczney; rozruchy wnętrzne i zamieszania domowe.

Rozruchać, *v. m.* F. *rozrucham*. 1) heftig bewegen, erschüttern. 2) einem Bewegung machen, einen in Bewegung bringen. 1) agiter, émouvoir, remuer. 2) agiter, remuër qu. § 1) wiatr morze rozruchał. 3) chorego po febrze rozruchać bieganiem trzeba.

rozruchać się. 1) sich heftig bewegen. 2) sich bewegen, in Bewegung kommen durch eine Motion. 1) se remuer, s'agiter. 2) s'agiter, se donner du mouvement; porter son corps çà & là, lui donner des mouvements & de l'agitation. § 1) drzewa się od wiatru rozruchały. 2) rozruchał się i rozgrzał się.

Rozruchanie, *n.* heftige Bewegung. agitation, *f.* mouvement, remûment.

Rozrutnie, Rozrutność, Rozrutny, *vid.* Rozrzutnie *&c.*

Rozrywam, *v. m.* F. *rozerwę*, *rozerwać*. 1) von einander reißen. 2) sprengen, zersprengen. 3) zerreißen, als einen Reichs-Tag. 4) brechen einen Frieden. 5) durchbrechen, über den Haufen werfen den Feind. 6) diejenigen, so sich schlagen, von einander reißen, von einander bringen. 7) dem Feinde eine Diversion machen. 8) unterbrechen, abwenden, aufhalten, stöhren. 9) einen sehr beschäftigen. 10) vertreiben, zerstreuen, als eine Betrübniß. 1) rompre, lacérer, déchirer en deux pièces. 2) rompre, faire crever, mettre en pièces; faire sauter. 3) rompre comme une diète. 4) rompre, violer la paix. 5) rompre, renverser, mettre en désordre, en déroute. 5) séparer, décharpir, déracher ceux qui se battent. 7) divertir l'ennemi; faire diversion à l'ennemi. 8) détourner, distraire, interrompre, empêcher. 9) occuper, embarrasser. 10) chasser, dissiper, éloigner la tristesse. § 1) rozerwiy ten sznurek. 2) state nabicie rurę rozrywa; mina mur rozerwała. 3) rozerwał (zerwał) seym, seymik. 4) tym postępkiem przyiaźń, ligę, pokoy rozerwał. 5) rozrywać hufce. 6) zabiią się, rozerwać ich trzeba; ledwie ich rozerwano. 7) wpadł w Państwo, aby siły iego rozerwał; rozrywać woyiko. 8) rozerwał zamysły moie, rozrywać zabawnego. 9) wielkie sprawy go rozrywaią. 1) wesołe towarzystwo smętek rozrywa.

rozrywać się. 1) bersten, zerspringen, platzen. 2) sich trennen. 3) sich womit belustigen. 1) se crever; crevasser, s'entr'ouvrir, se rompre. 2) se séparer, se désunir. 3) se divertir, se réjouir, se délâsser l'esprit. § 1) działo się rozerwało. 2) rozerwać się nie damy. 3) rozrywa się łowami, naukami.

Rozrywanie, *n.* Rozerwanie, *n.* 1) Zerreißung. 2) Zerreißung, als des Reichs-Tages. 3) Vertreibung, Zerstreuung. 1) l'action de rompre, de dechirer en deux. 2) l'action de rompre une diète ou une autre assemblée. 3) diversion, détour dissipation.,

rozrywanie swoiego frasunku, smętku. Vertreibung seines Kummers, seiner Betrübniß. diversion de son chagrin, de sa tristesse.

rozrywanie sił nieprzyiacielskich. Trennung der feindlichen Macht. diversion qu'on fait aux ennemis.

Rozrywka, *f.* 1) Zeitvertreib, Lustbarkeit, Ergötzlichkeit. 2) Witz, aufgewecketes Wesen. 1) divertissement, amusement, délâssement, réjouïssance. 2) esprit; présence d'esprit; résolution. § 1) polowanie iest rozrywką uciesżną. 2) żadney nie ma rozrywki; rozrywki do tego urzędu trzeba.

Rozrządzam, *v. m.* F. *rozrządzę*. einrichten, veranstalten, anordnen. disposer,

ſer, régler, arranger, *v. a.* § rozrządził domowe ſprawy; dni i lata ſwoie w złotey rozrządził ſwobodzie.

Rozrządzenie, *n.* Einrichtung, Anordnung. diſpoſition, arrangement.

Rozrządzony, *adj.* eingerichtet. réglé, arrangé diſpoſé.

Rozrzadzam, Rozrzedzam, *v. m.* F. *rozrzedzę.* 1) verdünnen, dünn machen mit etwas flüßigem. 2) verdünnen, dünner machen, was zu nahe an einander ſteht. 1) délayer; détremper avec quelque liqueur. 2) éclaircir les choſes qui ſont trop près, rendre moins denſe; rendre clair ce qui étoit trop épais. § 1) rozrzedzić wapno. 2) rozrzedzić las, drzewa; kule ſzeregi nieprzyiacielſkie rozrzedziły.

Rozrzedzenie, *n.* 1) Verdünnung, Einrührung. 2) Verdünnung der gar zu dicht geſetzten Sachen. 1) délayement; l'action de détremper. 2) l'action d'éclaircir les choſes trop druës.

Rozrzedzony, *adj.* 1) verdünnet mit einer Feuchtigkeit. 2) dünner gemachet, weiter von einander geſetzet. 1) délayé, détrempé. 2) éclairci, qui eſt rendu moins denſe.

Rozrzewniam, *v. m.* F. *rozrzewnię* einem Thränen auspreſſen; einen zärtlich machen, zum Weinen bringen. arracher, exciter des pleurs; attendrir, émouvoir aux larmes; tirer les larmes des yeux; faire pleurer qu. § rozrzewniłeś mię twemi ku kochaniu namowami.

Rozrzewnienie, *n.* Erpreſſung der Thränen, Bewegung, Rührung. arrachement des larmes; attendriſſement. § w takim rozrzewnieniu ſerca naſzego.

Rozrzewniony, *adj.* der zum Weinen iſt bewegt worden. attendri à pleurer à chaudes larmes; tout éploré.

rana rozrzewniona. eig. u. fig. aufgeriſſene Wunde. *prop. & fig.* une playe irritée.

Rozrzucam, *v. m.* F. *rozrzucę.* 1) von einander werfen, zerſtreuen. 2) abbrechen, niederreiſſen, der Erde gleich machen. 3) verſchwenderiſch austheilen; verſchwenden. 1) écarter, jetter de côté & d'autre; diſperſer çà & là. 2) raſer, démolir, renverſer, abbattre. 3) diſſiper, manger, dépenſer ſon bien; prodiguer. § 1) ta fuzya bardzo rozrzuca; wiatr okręty, owoce z drzewa rozrzucił. 2) kazał rozrzucić wały i mury. 3) rozrzuca pieniądze, upominki.

Rozrzucenie, *n.* 1) die Voneinanderwerfung, Zerſtreuung. 2) Abbrechung, Niederreißung. 1) ſéparation des parties d'un tout; diſperſion, *f.* l'action de jetter çà & là. 2) démolition, *f.* deſtruction d'un bâtiment.

Rozrzucony, *adj.* 1) zerſtreuet, von einander geworfen. 2) niedergeriſſen. 1) diſperſé, répandu, épars; éparpillé, jetté çà & là. 2) démoli, raſé, abbattu.

Rozrzutnie, *adv.* verſchwenderiſcher Weiſe. prodigalement, avec profuſion, en prodigue. § rozrzutnie żyie.

*Rozrzutnik, *m.* marnotrawca. Verſchwender. diſſipateur, avaleur, mangeur; prodigue, *m.*

Rozrzutność, *f.* Verſchwendung. prodigalité, *f.* diſſipation des biens; profuſion, *f.*

Rozrzutny, *adj.* marnotrawny, nieoſzczędny. verſchwenderiſch. prodigue, *adj. c.*

Rozrzynam co, *v. m.* F. *rozerznę.* von einander ſchneiden. tailler, *v. a.* couper avec un taillant en deux.

Rozſada, *f.* Roſada, *f.* Kraut-Pflanze, Setz-Pflanze, Pflanze zum Pflanzen. plant; jeune plante de choux ou de quelque herbe potagère qu'on ôte pour la replanter.

Rozſądca, *m.* 1) Schiedsmann. 2) Beurtheiler, Zuerkenner. 1) arbitre. 2) juge, connoiſſeur.

Rozſądek, *m. g. rozſądku.* 1) die Beurtheilungs-Kraft. 2) Urtheil, Meynung, Gutachten von etwas. 3) ſchiedsrichterlicher Ausſpruch, Endſcheidung, Gutachten eines Schiedmannes. 1) jugement, *m.* faculté de l'ame par laquelle on juge. 2) jugement, *m.* raiſonnement, ſentiment, penſée. 3) arbitrage, *m.* déciſion, ſentence arbitrale; jugement arbitral. § 1) rozſądek ieſt druga robota rozumu, ktory ſądzi, iż rzecz ieſt taka albo owaka; piękny, wielki, byſtry u tego człowieka rozſądek. 2) rozſądek czynić o czym; proſzę o twoy rozſądek; rozſądek ſurowy. 3) rozſądek przyiacielſki, iednaki.

Rozſądnie, *adv.* vernünftig. prudemment, avec diſcernement.

Rozſądnik, *m.* Beurtheiler. juge, *m.* connoiſſeur, *m.* qui examine, qui donne ſon ſentiment.

Rozſądność, *f.* 1) die Beurtheilungs-Kraft. 2) Klugheit, Urtheil, Achtſamkeit. 3) die Logik oder Vernunft-Lehre. 1) la faculté de l'ame qui la fait juger des choſes. 2) diſcernement, jugement, prudence. 3) logique, dialectique.

Rozſądny, *adj.* verſtändig, vernünftig, der wohl urtheilet. judicieux, qui a beaucoup de jugement.

Rozsadzam, *v. m. F. rozsadzę.* 1) von einander stellen oder setzen. 2) hin und her säen, pflanzen. 3) zersprengen. 1) mettre, poster, placer, poser par ordre; disposer, arranger, ranger. 2) semer, planter çà & là. 3) rompre, faire crever, faire sauter. § 1) porządnie rozsadził woysko, aby mogło prętko do kupy przyyść; straż, warty rozsadzić. 2) rozsadzić drzewa, szczepy. 3) rozsadzić kamień prochem.

rozsadzić konie. Pferde auf der Reise unterlegen; frische Pferde haben. relayer; avoir des chevaux de relai.

rozsadzić goście. Gäste nach ihrem Stande an die Tafel setzen. ranger les hôtes à la table selon leur condition.

rozsadzić się. sich an unterschiedene Oerter stellen. se poster en divers endroits. § na wartach się rozsadzili.

Rozsadzenie, *n.* Stellung, Einrichtung der Sachen, die man an unterschiedene Oerter stellet. disposition, arrangement des choses qu'on place en divers endroits.

Rozsadzony, *adj.* von einander gestellet, gesetzt. arrangé, placé, posté en divers endroits.

rozsadzone konie. Vorspann; untergelegte Pferde. chevaux de relais.

Rozsądzam, *v. m. F. rozsądzę.* 1) ein Rechts-Urtheil sprechen. 2) entscheiden, erkennen, urtheilen. 1) juger, *v. a.* déterminer par arrêt, par sentence. 2) décider, juger, raisonner, connoître. § 1) rozsądzono tę sprawę. 2) rozsądź proszę przyczynę zwady naszey; w rozumie swoim dobrze co rozsądzić.

zdanie rozsądzaiące. entscheidendes Gutachten. sentence, *f.* proposition décisive.

Rozsądzenie, *n.* Erkenntniß, Entscheidung. jugement, *m.* décision, discernement. § odesłać sprawę na rozsądzenie; nierozsądne często spraw bywa rozsądzenie; rozsądzenie doskonałe wszystkich sporek.

Rozsądzony, *adj.* abgeurtheilet, entschieden. décidé, arrêté, terminé, jugé.

Rozsiad, *m.* ziele. (*colchicum*) wilder Safran; Zeitlosen, nackende Huren. colchique, *f.* chienne, mort au chien.

Rozsianie, *n. vid.* Rozsiewanie.

Rozsisny, *adj.* ausgesäet. semé çà & là.

Rozsiadam się, *v. m. F. rozsiądę.* platzen, sich aufthun. se crever, se fendre, s'entr'ouvrir.

Rozsiekać, *v. m. F. rozsiekam, rozsieknę.* zerhauen, in Stücken hauen. déchiqueter; mettre, tailler en pièces.

Rozsiewacz, *m.* 1) der Säemann. 2) Ausstreuer einer Zeitung, einer Lehre. 1) semeur, *m.* 2) semeur, celui qui fait courir, qui répand un bruit, une doctrine.

Rozsiewam, *v. m. F. rozsieię, rozsiać.* 1) aussäen. 2) ausstreuen, ausbreiten. 1) parsemer, semer çà & là. 2) semer, divulguer, repandre, épandre. § 1) rozsiał zboże. 2) rozsiewać sektę, nowiny, paszkwile.

Rozsiewanie, *m.* 1) das Aussäen. 2) Ausstreuung, Ausbreitung einer Zeitung. 1) l'action de semer. 2) l'action de répandre un bruit; la publication d'une nouvelle.

Rozsiodłać, F. *rozsiodłam.* absatteln. desseller; ôter la selle de dessus le dos d'un cheval.

Rozsiodłanie, *n.* das Absatteln. l'action de dessellér.

Rozsiodłany, *adj.* abgesattelt. dessellé.

Rozskakuię się, *v. m.* F. *rozskoczę się.* von einander springen. se separer d'une troupe en sautant; sauter çà & là.

Rozskoczenie, *n.* das Voneinanderspringen. l'action de fuir d'une troupe en sautant çà & là.

Rozskosz, *f.* Rozkosznik *&c. vid.* Roskosz *&c.*

Rozsławiam co, *v. m. F. rozsławię.* 1) ausbreiten, ruchtbar machen. 2) berühmet machen. 3) ausschreyen. 1) répandre, divulguer, publier. 2) célébrer, renommer qu par tout, le rendre célébre. 3) diffamer.

Rozsławianie, *n.* Rozsławienie, *n.* Ausbreitung eines Ruhmes, einer Zeitung. publication des louanges de qu. ou d'un bruit.

Rozsławiony, *adj.* ruchtbar, berühmet, überall bekannt gemachet. célébré; publié; rénommé.

rozsławiam się. 1) ruchtbar werden. 2) berühmet werden. 1) se divulguer. 2) devenir célébre. § 1) rozsławiło się to po mieście. 2) rozsławiła się iego umieiętność.

Rozśmiać się, F. *rozmieię.* überlaut lachen. rire; éclater de rire.

Rozśmieszam kogo, *v. m.* F. *rozśmieszę.* einen zum Lachen bringen. faire rire qu.

rozmieszić się. lächeln. sourire; faire quelque souris.

Rozśmieszenie, *n.* kogo. verursachetes Lachen. un rire causé à qu.

Rozśmieszony, *adj.* zum Lachen gebracht. qu'on a fait rire.

Rozsocha, *f.* Rozsochacz *&c. vid.* Rosocha, Rosochacz *&c.*

Rozstaię się, } *v. n.* F. *rozstanę.* 1) von
Rozstawam się, } einem scheiden. 2) etwas

was verlassen. 1) se séparer d'avec qu.; dire son adieu (ses adjeux) à qu.; quitter qu. 2) quitter, abandonner, laisser. § 1) rozstał się z nim; rozstała się z mężem przez śmierć. 2) rozstać się z naukami.

rozstali się z sobą. sie giengen von einander, sie nahmen von einander Abschied. il se quittèrent; ils se sont séparés l'un de l'autre.

rozstać się z światem, z ciałem, z śmiertelnym życiem. von der Welt scheiden, sterben. quitter le monde, la vie; mourir; dire adieu au monde.

Rozstanie z kim, rozeyście. Abschied, Scheidung, Trennung. séparation, *f.* départ de qu.; adieu. § rozstanie z miłemi śmierci się rowna; na rozstaniu serdecznym go uściskał obłapem.

rostanie drug, n. Wegscheide. chemin fourchu, endroit où deux chemins se coupent.

rozstanie z światem. Abschied aus der Welt. la sortie de la vie.

Rozstąpienie, *n.* ziemie, nieba. Kluft, Abgrund, große Oeffnung in der Erde; Oeffnung des Himmels beym Blitzen. goufre, *m.* abîme, *m.* grande ouverture dans la terre; enfoncement de ciel, ouverture de l'air lorsque les éclairs fendent les nues.

Rozstawiam co, *v. m. F. rozstawię* von einander setzen, stellen. planter, poster, tendre, poser, dresser çà & là; mettre par ordre; disposer, arranger. § rozstawić sieci, kolumny, warty.

Rozstawianie, *n.* Rozstawienie, *n.* das Hin- und Hersetzen. disposition, arrangement des choses plantées ou dressées par ci par là.

rozstawianie, rozstawienie, n. sieci. das Stellen der Vogel-Netze. tente, *f.* l'action de tendre les filets.

Rozstayna droga, *f.* Scheide-Weg. chemin fourchu, *m.* chemin biviare, *m.*

Rozstękać się, *F. rozstękam się.* sehr krank werden. devenir, tomber dangereusement malade. § rozstękał się na śmierć.

Rozstępny, *adj.* rozstępujący się. das sich öffnet, sich aufthut. entr'ouvert; béant; qui s'enfonce, qui s'entr'ouvre. § rozstępna ziemia; błyskawice z nieba rozstępnego spadały.

Rozstępuię się, *v. n.* F. *rozstąpię.* sich öffnen, sich aufthun, als die Erde der Himmel. s'ouvrir, s'entr'ouvrir, se fondre. § niebo nad nim się rozstąpiło.

rozstępuią się mu ludzie. die Leute treten vor ihm in zwo Reihen. les gens se rangent des deux côtes pour lui faire place.

rozstępuię się ziemia pod nim. die Erde öffnet sich unter ihm. la terre s'entr'ouvre, se fond sous ses pas.

Rozsterk, *m.* rosterk, *m.* Uneinigkeit, Zwiespalt, Zwietracht, Rebellion, Empörung. discorde, *f.* dissention, *f.* trouble, *m.* désunion, mutinerie, rebellion, *f.* remûment, *m.*

Rozsterkliwy, *adj.* uneinig; voll Zwietracht; aufrührisch. désuni, *adj.* divisé, *adj.* plein d'émotion; turbulent, mutiné.

Rozstrzelać kogo, *v. m. F. rozstrzelę, rozstrzelić.* arquebusiren, einen Uebelthäter erschießen lassen. passer quelqu'un par les armes; faire tuer un criminel par les coups de mousquet.

rozstrzelić się. aus einander laufen. se disperser, courir çà & là d'une troupe.

Rozstrzygam, ać, co, *v. m. F. rozstrzygnę, rozstrzygnąć.* 1) mit der Scheere von einander schneiden. 2) entscheiden, aufheben. 1) couper en deux avec des ciseaux. 2) démêler; trancher, vuider, décider, finir, terminer. § 1) rozstrzygniy ten papier. 2) rozstrzygnął tę trudność, sprawę, spor dekretem.

Rozstrzyganie, *n.* Rozstrzygnienie, *n.* 1) Voneinanderschneidung mit der Scheere. 2) Entscheidung, Aufhebung. 1) l'action de fendre avec des ciseaux. 2) décision, *f.* détermination, *f.*

Rozstrzygniony, *adj.* 1) mit der Scheere von einander geschnitten. 2) entschieden, abgethan. 1) séparé, *adj.* fendu avec des ciseaux. 2) vuidé, tranché, terminé, fini, *adj.*

Rozsuwam, rozsuwać, co, *v. m.* F. *rozsunę, rozsunąć.* von einander schieben, von einander sperren. élargir, ouvrir, *v. a.*

rozsuć się, od Rozsuię się, Rozsypuię się; rozsunąć się, od Rozsunę się, Rozsuwam się. 1) sich von einander schieben. 2) von einander gehen, zerfallen. 3) sich ausbreiten, ruchtbar werden. 1) s'élargir, s'ouvrir, *v. n.* 2) se trésaler, *v. n.* tomber, se mettre en pièces. 3) se divulguer, devenir public; courir comme une nouvelle. § 1) te deski w machinie same się rozsuwaią i zasuwaią. **2) człek się w grobie rozsunie. 2) po całym mieście się te nowiny rozsuły.

Rozświecam, *v. m.* F. *rozświecę*, roświecam. licht, hell machen. éclairer par le moyen de la lumière; donner du jour, de la lumière. § rozświeć w izbie; słońce w komorze rozświeciło.

rozświeca

rozświeca ſię co, zaświeca ſię co. 1) hell werden, erleuchtet werden. 2) fig. hell leuchten, berühmet seyn. 1) devenir éclairé; être éclatant; éclater, reluire, briller. 2) *fig.* reluire, paroître, briller, être célébre. § 1) rozświeciła ſię noc od gwiazd, od kſiężyca; rozświeciły ſię gwiazdy. 2) rozświeciła ſię sława, cnota iego.

rozświecaiący. erleuchtend. illuminatif.

ſto mu ſię rozświeciło świeczek; rozświeciło mu ſię w oczach. das Feuer sprang ihm aus den Augen. il a vû des anges violets.

Rozświecanie, *n.* Rozświecenie, *n.* Erleuchtung. illumination, *f.* action d'éclairer.

Rozświtnąć, *F. rozświtnie.* roświtnąć. 1) hell, licht werden. 2) leuchten, berühmet seyn. 1) faire jour; devenir clair. 2) reluire, être renommé. § 1) ſkoro dzień rozświtnął. 2) rozświtnęła mądrość iego; rozświtnie sława twoia po wſzyſtkie kraie.

Rozſworny; *adj.* nicht parallel. qui n'eſt pas parallèle.

Rozſworować, F. *rozſworuię.* 1) loskoppeln, von der Koppel laſſen. 2) den Zügel schieſſen laſſen, einem allen Willen laſſen. 1) découpler, ôter la couple. 2) lâcher la bride à; rendre qu. diſſolu. § 1) rozſworować pſy. 2) rozſworować ięzyk, życie, młodź.

Rozſycha, rozſycha ſię, *v. m. F. rozeſchnie.* zerlechzen, zerfallen, als ein Faß. se tréſaler, tomber en pièces par ſécheresse comme une futaille. § rozſęchł ſię ſtatek; rozeſchła ſię beczka; rozſychała ſię beczka, a tyś iey nie polewał.

Rozſyłam, *v. m.* F. *roześlę,* roſyłam. hin und her schicken. envoyer de toute part, dépêcher çà & là, de côté & d'autre. § rozesłał po miaſtach liſty, ſzpiegow.

Rozſypanie, *n.* Verschüttung, Zerstreuung. l'action d'éparpiller, de répandre des choſes aſſemblées.

Rozſypany, *adj.* verschüttet, zerstreuet. épars, répandu çà & là. § papiery po ſtole rozſypane; rozſypaną zbieray kawę.

Rozſypka, *f.* 1) verschüttete, zerstreuete Sachen. 1) Flucht, Zerstreuung der Feinde. 1) choſes diſperſées ou éparſes; choſes répanduës çà & là. 2) vauderoute, déroute, fuïte des ennemis diſperſés.

rozſypka, w rozſypce, adj. 1) zerstreuet, hin und wieder. 2) zerstreuet auf dem Felde. 3) zerstreuet, als die Feinde. 1) çà & là, d'une manière diſperſée par. 2) épars çà & là; çà & là dans la campagne. 3) à la débandade, à vauderoute § 1) te nauki rozſypką ſię w kſiążce położyły. 2) w rozſypkę (w rozſypce) po laſach i polach mieſzkaią.

rozſypką uchodzić. zerstreuet fliehen, in Unordnung die Flucht nehmen. s'enfuïr à vauderoute; fuïr en déroute

do rozſypki nieprzyiaciela przywieść. den Feind in die Flucht schlagen. mettre l'ennemi en déroute, en vauderoute.

Rozſypuię, *v. m.* F. *rozſypię,* roſypuię. 1) verschütten. 2) aufzetteln, aufflechten. 3) zerstreuen, von einander jagen. 1) éparpiller, répandre, verſer, épandre le grain, des choſes aſſemblées. 2) défaire, dés-ourdir, décorder, dénatter, 3) mettre l'ennemi à la déroute, le renverſer. § 1) rozſypałeś pieniądze, groch, piaſek. 2) rozſypać miotłę, płotno, koſz. *3) rozſypał (rozproſzył) woyſko nieprzyiacielſkie.

rozſypać granice, kopce. die Gränz-Steine, die Gränz-Haufen wegnehmen, niederreißen. renverſer les bornes, les habouts ou les marques entre les héritages. § ktoby granice rozſypał, powinien ie zaſię uſypać.

rozſypać ſię. 1) sich verschütten. 2) sich krümeln, sich breckeln, von einander fallen. 3) zerfallen, von einander gehen, als ein Faß. 4) sich zerstreuen, in Unordnung die Flucht nehmen. 1) s'éparpiller, ſe répandre, ſe verſer comme le grain. 2) ſe briſer, ſe caſſer, ſe réſoudre, s'en aller en petits morceaux. 3) ſe déſunir, ſe tréſaler, ſe déſaſſembler, ſe mettre, tomber en pièces. 4) ſe diſſiper, fuïr à la débandade, en déroute. § 1) zboże ſię rozſypało. 2) zbotwiałe w proch ſię rozſypuią kości; bryła, kamień, ſol ſię rozſypuią. 3) rozſypała ſię beczka; okręt ſpruchniały ſię rozſypuię. 4) rozſypały ſię hufce nieprzyiacielſkie.

Rozſzarpać, F. *rozſzarpam, rozſzarpię.* zerreißen. déchirer; mettre en pièces avec les mains ou les grifes. § zwierz krowę rozſzarpał; na ſztuki ſukno rozſzarpał.

rozſzarpać kogo cęgami. einen mit Zangen kneipen. tenailler un criminel, le pincer avec des tenailles.

rozſzarpać kogo koniami. einen mit Pferden zerreißen. tirer qu. a quatre chevaux.

Rozſzarpanie, *n.* Zerreißung, *f.* déchirement, *m.* lacération, *f.* l'action de déchirer.

Rozſzarpany, *adj.* zerriſſen. déchiré, mis en pièces, laceré.

Rozſzczepić, F. *roſzczepię.* aufſpalten. fendre, ouvrir en fendant. § rozſzczepić pniak.

rozſzczepić komu głowę. einem den Kopf ſpalten. faire ſauter, faire voler la cervelle à qu.; fendre la tête à qu.

Rozſzczepienie, *n.* 1) das Aufſpalten. 2) Spalt. 1) l'action de fendre. 2) fente, *f.*

Rozſzczepiony, *adj.* aufgeſpalten. fendu.

Rozſzczepierzam, *v. m.* F. *roſzczepierzę.* ausſtrecken die Glieder. étendre les membres. § rozſzczepierzyć ręce, palce, ſkrzydła.

Rozſzemrać, F. *roſzemram, v. a.* zerreuten, zernagen, zerfreſſen, als die Würmer. manger, ronger, rendre tout vermoulu.

robacy trupa rozſzemrali. die Würmer haben die Leiche zernaget, zerfreſſen. le corps mort eſt tout rongé par les vers.

Rozſzerzacz, Rozſzerca, *m.* Ausbreiter, Vermehrer. dilatateur, *m.* amplificateur, *m.* qui augmente, qui étend qu. ch.

Rozſzerzam, *v. m.* F. *rozſzerzę.* 1) eig. u. fig. erweitern, ausbreiten, vergrößern. 2) vergrößern mit Worten. 1) *prop. & fig.* élargir, épandre, étendre, augmenter, aggrandir. 2) exagérer, amplifier, aggrandir par des paroles. § 1) rozſzerzył państwo, granice, sławę. 2) rozſzerzać, ſzerzyć, rozwodzić co słowy.

rozſzerzać ſię ſich ausbreiten. s'étendre, s'élargir.

rozſzerzać ſię słowy, rzecza. weitläuftig ſchreiben, reden. être diffus, ſe répandre en; s'étendre ſur.

Rozſzerzanie, *n.* Rozſzerzenie, *n.* czego. Ausbreitung, Vermehrung, Vergrößerung. élargiſſement, *m.* dilatation, aggrandiſſement, l'action de rendre plus large, plus grand. § do rozſzerzenia Państwa tego, wiary tey i to powodem było.

rozſzerzanie rzeczy; rozſzerzanie słowne. Großmachung eines Dinges mit Worten. amplification, *f.* exagération, *f.* expreſſion pouſſée au delà de la vérité.

Rozſzerzony, *adj.* ausgebreitet, vermehret, vergrößert. élargi, étendu, augmenté, aggrandi.

Rozſznurować, F. *rozſznuruię, v. a.* aufſchnüren. délacer, *v. a.*

Roztaczam, roztaczać, F. *roztoczę, roztoczyć.* 1) von einander thun; von einander laſſen; ausbreiten. 2) umzapfen. 1) étendre, déplier, élargir, étaler. 2) entonner, tirer une boiſſon dans un autre tonneau. § 1) roztoczyć chorągiew; roztoczył (rozpuścił) włosy po grzbiecie. *2) roztocz (przetocz) to wino.

paw roztacza ogon. der Pfau machet ein Rad. le pân fait une roue, étale ſa queue.

roztoczyli go robazy. die Würmer haben ihn durchfreſſen. les vers l'ont rongé.

Roztapiam co, *v. m.* F. *roztopię,* ſchmelzen, zerlaſſen. fondre, diſſoudre, liquefier.

Roztarcham, roztarchać, *v. m.* F. *roztarchnę, roztarchnąć.* verwirren, zerzauſen, als Stroh. brouiller, mettre en désordre comme de la paille.

roztarchać włoſy. das Haar verwirren. décheveler; mettre les cheveux en désordre.

Roztarchanie, *n.* roztarchnienie, *n.* Verwirrung, als des Strohes. embrouillement, *m.* l'action par laquelle on brouille comme de la paille.

Roztarchany, *f.* verwirret, zerzauſet. brouillé, mis en désordre.

roztarchane włoſy. verwirretes Haar. cheveux écheveles.

słoma roztarchana. Wirr-Stroh. de la paille brouillée.

Roztargiwam, roztargiwać, co, *v. m.* F. *roztargnę, roztargnąć.* 1) in zwey reiſſen. 2) fig. auf etwas anders bringen; zerſtreuen, abwenden, hindern, unterbrechen. 1) déchirer, mettre en deux pièces. 2) divertir, détourner, diſtraire, *v. a.* § 1) roztargać powrozek. 2) czym siły nieprzyiacielſkie roztargnął; rożne myśli nas roztargiwaią.

roztargać złoczyńcę końmi. einen Uebelthäter mit Pferden zerreißen. écarteler, *v. a.* tirer un criminel à quatre chevaux. § czołnami go roztargano.

Roztarganie, *n.* roztargnienie, *n.* das Zerreißen. déchirement, *m.* l'action de déchirer en pièces.

roztargnienie, n. 1) die Zerreißung der Glieder eines Uebelthäters. 2) Zerſtreuung, Störung, Unterbrechung. 1) la peine d'être écartelé; l'action d'écarteler, de tirer un criminel à quatre chevaux. 2) diſtraction, diverſion, interruption, *f.* § 1) oſadzony na roztargnienie końmi, cegami, drzewami. 2) roztargnienie fraſunku, ſił nieprzyiacielſkich; domowe trudności niemałe we mnie czynią roztargnienie.

Roztargany, *adj.* roztargniony, *adj.* von einander geriſſen. déchiré en pièces.

roztargnieony, adj. 1) zerriſſen von Pferden. 2) zerſtreuet, unterbrochen, geſtöret. 1) écar-

1) écartelé, tiré par les chevaux. 2) distrait, diverti, interrompu, détourné. § 1) za ten zaboy konmi był roztargniony. 2) umysł roztargniony; roztargnione boiaźnią serce.

Żywo roztargniony. (poet.) lebendig zerrissen. écartelé tout vif.

Roztoczenie, *n.* das Ausbreiten, das Voneinanderlegen. élargissement, l'action d'étaler, d'étendre.

Roztoczony, *adj.* ausgebreitet, von einander gelegt. étalé, étendu, élargi. § ogon pawi roztoczony.

Roztok, *m.* Aufbrechung des Eises; letztes Thauwetter. le dernier dégel qui resoud la gelée & détrempe la terre.

roztok iest, puszcza zimia, zima schodzi. das Wetter geht auf, bricht auf; der Winter endiget sich. il dégèle tout-à-fait; l'hiver est en son déclin; l'hiver passe.

Roztopaść, *f.* ziele, *vid. Jaskołcze ziele.*

Roztopienie, *n.* das Schmelzen. l'action de fondre; la fonte.

Roztopiony, *adj.* zerschmolzen. fondu, *adj.*

Roztrącam co, *v. m. F. roztrącę.* von einander stoßen; zerschellern, zerstoßen. fracasser, briser, casser, froisser.

roztrącić się. scheitern, sich zerstoßen. se briser, se casser.

Roztrącenie, *n.* Zerstoßen. l'action de briser.

Roztrącony, *adj.* zerstoßen, gescheitert. brisé, fracassé. § okręt szalonym roztrącony wichrem.

Roztroić, *F. roztroię, v. a. co.* in drey Theile theilen. diviser en trois.

Roztroię, od stroię, roztroić. den Zierath benehmen. déparer, *v. a.*

Roztroiony, *adj.* in drey getheilet. divisé en trois.

Roztropnie, rostropnie, *adv.* weislich, mit Vernunft. sagement, sensément, prudemment.

Roztropność, *f.* rostropność, *f.* Klugheit, Scharfsinnigkeit, Geschicklichkeit. prudence, sagacité, dextérité, *f.*

Roztropny, *adj.* rostropny, *adj.* klug, verständig, scharfsinnig, vernünftig. sage, sensé, prudent, avisé.

Roztruchanik, *m.* Roztruchan, *vid.* Rostruchanik, Rostruchan.

Roztrucharstwo, *n.* Roztrucharz, *vid.* Rostrucharstwo, Rostrucharz.

*Roztrwanić co, *v. m. F. roztrwanię*; lada iako odbyć, przedać. verstoßen, wohlfeil verkaufen; verschleudern. mévendre, ne pas vendre assez; vendre moins que la chose vaut.

Roztrwonić, roztrwonie, roztrsonię, verschwenden, verthun. prodiguer, *v. a*, dépenser profusément.

Roztrząsam, *v. m.* F. *roztrząsnę.* 1) aufschütteln, von einander schütteln. ausbreiten, aussprengen, bekannt machen. 3) untersuchen, prüfen, erwägen, überlegen. 1) sécouer, remuer, agiter en jettant çà & là. 2) répandre, semer, divulguer, publier, faire courir. 3) examiner, éplucher, sonder, péser, démêler, débrouiller, discuter. § 1) roztrząśniy siano, słomę, pościel. 2) roztrząsa nowiny po mieście. 3) roztrząśnąć dobrze tę sprawę; roztrząsnąć co w rozumie.

roztrząsnąć się, roztrząsnę się, v. n. defect. sich zerstreuen. se disperser, se dissiper, s'écarter. § roztrząsnęły się okręty po morzu; kwiateczki się roztrzęsły po szerokiey ziemi.

Roztrząsanie, *n.* roztrząśnienie, *n.* 1) die Aufschüttelung. 2) Untersuchung, Prüfung. 1) l'action de sécouer; remûment, agitation. 2) examen, *m.* discussion, *f.* § 1) roztrząsanie pościeli. 2) roztrząśnienie sprawy, rzeczy.

roztrząśnienie sumnienia swoiego. Untersuchung seines Gewissens. la sonde de sa conscience.

Roztrząśniony, *adj.* 1) aufgeschüttel. 2) untersuchet. 1) sécoué, remué, agité. 2) examiné, consideré, pésé.

Roztrzaskać co, *v. m. F. roztrzeskam.* zerschmettern. fracasser, briser, mettre en pièces avec éclat.

roztrzaskać się. sich zerschmettern. se fracasser, se briser.

Roztrzeświam kogo, *v. a.* F. *roztrzeźwię.* 1) ermuntern; nüchtern machen. 2) aufgewecket, munter machen. 1) désenivrer qu.; ôter, chasser, dissiper l'ivresse à qu. 2) éveiller l'esprit; rendre qu. éveillé.

Roztrzeźwieć, *F. roztrzeźwieię, v. n.* 1) se désenivrer, perdre l'ivresse, cuver son vin. 2) devenir éveillé.

Roztrzeźwienie, *n.* das Nüchternmachen, Vertreibung der Trunkenheit, eines Rausches. l'action de désenivrer qu.

Roztrzeźwiony, *adj.* 1) nüchtern gemachet oder geworden. 2) aufgemuntert, aufgewecket. 1) desenivré, *adj.* 2) vif, éveillé, *adj.*

Roztwarzam co, *v. a. F. roztworzę.* 1) ein Getränk mit Wasser vermischen; taufen. *2) einmachen, einrühren. 1) tremper une boisson; mettre de l'eau dans; mêler la boisson avec de l'eau. 2) délayer; paitrir, détremper avec de l'eau. § 1) wino roztworzyć; miod octem roztwor-

roztworzył. 2) roztworzyć (rozczynić mąkę.

roztworzył bardzo wino. er hat den Wein zu sehr getaufet. il a trempé trop le vin.

Roztworzenie, *n.* das mit Wasser Vermischen. l'action de tremper.

Roztworzony, *adj.* mit etwas Flüßigen vermischt. trempé, délayé, détrempé avec une chose fluide.

wino roztworzone. Wein mit ein wenig Wassen. de l'eau rougie; vin où il y a un peu d'eau.

Rozrykam, *v. m. F. rozetknę.* mit Spannhölzern oder Sperrhölzern ein geschlachtetes Vieh von einander spannen: aufspeilern. étayer le ventre d'une bête tuée avec des traversins; tenir le ventre béant d'une bête tuée avec des brochettes de bois. § rozetkniy wieprza.

Roztycie, *n.* Fettigkeit des Leibes. grosse corpulence; trop grande repletion, trop d'embon-point.

Roztył się, *F. roztyię się.* sehr fett werden. devenir trop gras & replet.

Roztyły, *adj.* stark von Leibe, sehr dick, sehr fett. replet, *adj.* gras, qui a de la graisse, qui est de grosse corpulence; gros & gras.

Rozum, *m.* 1) die Vernunft, der Verstand. 2) Empfindung, Klugheit einiger Thiere. 3) Gemüth. 1) raison, *f.* entendement, sens, esprit. 2) sagacité; sentiment qu'ont quelques bêtes. 3) ame, esprit, coeur. § 1) rozum ma trzy roboty: uznanie, rozsądek i dyskurs; wielki u tego człeka rozum; rozum wolą ma rządzić; pod rozum żądze podbiiać; to czynić co sam rozum radzi; sam rozum tego uczy, to pokazuie; z rozumem się to zgadza, od niego się to rożni; masz rozum w głowie; rozum się wysoko wzbiia, wspina; rozum tego nie doścignie, temu nie sprosta; 2) rozumu i czuchu psu trzeba, bo ktory nie czuie albo głupi nie wiele sprawi: pies ieden szuka rozumem, drugi pilnością. 3) rozum (umysł) łaskawy, cierpliwy.

kto rozumu nie ma i kowal go nie ukuie. wer einmal keinen Verstand hat, wird ihn nimmermehr bekommen. quiconque est né sans esprit, n'en aura jamais; qui une fois pour toute n'a point d'esprit, n'en aura point.

po rozumie. mit Verstand. de bon sens; avec raison. § po rozumie tak postąpił.

zdrowy rozum. gesunde Vernunft. bon-sens, *m.* droite raison.

rozum prosty. natürlicher Verstand. sens commun.

człowiek wielkiego rozumu. ein Mensch von großem Verstande. un homme de grand sens.

rozumu nie ma. er hat keinen Verstand. il manque de sens.

nie zapełnego iest rozumu; rozum mu w głowie nie z pełna siedzi. er ist nicht wohl beym Verstande. il a l'esprit en écharpe; il a la raison blessée.

w rozum to nie idzie. das fällt nicht in die Sinne. cela ne tombe sous les sens.

a rozumże to? ist das Vernunft? ist das vernünftig gehandelt? est-ce quelque chose de raisonnable, une action raisonnable, un tour d'esprit?

rozum temu nie sprosta. das kann die Vernunft nicht begreifen. cela passe la raison.

do rozumu przyszedł. er ist zu Verstande gekommen; er ist zu sich selber gekommen. il est retourné à son bon-sens.

rozumu dorasta; do rozumu przychodzi. er kommt zu verstande; er wird verständig. il est en âge de discrétion; il atteind l'âge de discrétion.

od rozumu odszedł; nie iest przy rozumie. er ist nicht bey Sinnen bey Verstand. il a perdu le sens, son bon-sens; il est hors de son bon-sens.

rozumem się miarkuie. er handelt vernünftig, er thut nichts ohne Ursache. il agit de bon-sens; il ne fait rien sans raison.

brać sobie co w rozum. etwas begreifen, merken. comprendre, retenir qu. ch.

nie omyliłem się na moim rozumie. ich habe mich in meiner Meynung nicht betrogen. je ne me suis pas trompé dans mon raisonnement.

przed lady rozum nietrwały. ein frühzeitiger Verstand dauret selten. l'esprit avant le tems est rarement de longue durée.

rozumu kogo uczyć. einen klug machen. rendre qu. sage.

rozumu z laty przybywa. der Verstand wächst mit den Jahren, vor den Jahren kommt kein Verstand. la raison croît avec l'âge.

rozumu doskonałość dożrzałość. die Reife des Verstandes. la maturité d'esprit.

myśli że wszystkie poiadł rozumy. er denkt daß er alle Weisheit, allen Verstand gefressen hat. il se pique d'une sagesse à toute épreuve.

Rozumek, *m. g. a.* Witzling, kleiner Verstand. un esprit nabot; un petit esprit. § rozumkowi swoiemu ufa; rozumkiem swoim tego nie przeniknie.

Rozumiem, *v. a. mie, miał, mieli.* 1) wissen, verstehen, kennen. 2) einsehen, verste-

verstehen, sehen, begreifen. 3) glauben, halten, sich einbilden. 1) entendre; *v. a.* savoir, *v. a.* 2) entendre, comprendre, concevoir, voir, pénétrer, *v. a.* 3) croire, *v. a.* se persuader, juger, estimer, penser, s'imaginer. § 1) rozumie tę naukę, rzecz, słowa, ięzyk; nie rozumiesz tego. 2) rozumiem teraz zdanie, wolą twoię. 3) ia zaś rozumiem że; ieźli krzywdę w tym rozumieią, niech; ia tego o nim nie rozumiem; rozumiem siebie bydź godnym tego urzędu; godnym go tey pochwały rozumiem.

nie rozumieć komu. einen nicht kennen nicht einsehen, seine Kräfte nicht wissen, seine Noth nicht erkennen. ne pas comprendre qu; ignorer la capacité, les forces de qu.

nie rozumieć go. man kann ihn nicht einsehen, man verstehet ihn nicht. on ne le pénêtre, comprend pas.

wiele o sobie rozumie. er hält viel von sich; er bildet sich viel ein. il a une grande présomption de soi même; il a bonne opinion de soi.

rozumieć się. 1) von sich glauben, sich einbilden. 2) den Verstand, den Sinn haben. 3) sich verstehen, ein Verständniß mit einem haben. 4) etwas kennen, wissen. verstehen. 1) présumer de soi même. 2) avoir le sens, signifier. 3) s'entreentendre; s'entendre, être d'intelligence avec qu. 4) s'entendre, se connoître en quelque chose. § 1) rozumiał się bydź bardzo mądrym. 2) zrozumieć się to ma w obszernym szych własności zważeniu. 3) rozumieią się, dowierzać im nie trzeba. 4) rozumiał się na tey nauce, na tym rzemieśle, na muzyce.

rozumie się to pod tym. das verstehet sich darunter. cela s'en va sans dire; on sous-entend cela; cela s'entend.

Rozumienie, *n.* 1) Wissenschaft, Erkenntniß. 1) Meynung, Urtheil, Dünkel. 3) Sinn, Verstand eines Worts. 1) intelligence, *f.* connoissance de quelque art. 2) sentiment, opinion, pensée, jugement. 3) sens, *m.* signification d'un mot. § 1) rozumienie nauki, ięzyka rzemiosła. 2) uporem swego rozumienia zdięty; dogadzać w tym trzeba rozumieniu ludzkiemu; rozumienie czym złe, dobre; według rozumienia moiego; tego rozumienia iestem; rozumienie czego za niegodność; dziwne mu się w głowie zaroiło rozumienie; chełpliwe i prożne o sobie ma rozumienie. 3) rozumienie tego słowa iest dwoiakie.

rzecz nad pospolite rozumienie. abentheuerliche Meynung, Sache die über die gemeine Meynung gehet. un paradoxe.

Rozumnie, *adv.* 1) verständig, *adv.* 2) verständlich, deutlich, *adv.* 1) raisonnablement, *adv.* de bon sens, avec raison. 2) clairement, nettement, distinctement. § 1) rozumnie, z rozumnie pisze, mowi.

Rozumność, *f.* Vernunft-Lehre, *f.* Logique, *f.* l'art de penser.

Rozumny, *adj.* 1) verständig, *adj.* der Verstand hat. 2) klug, *adj.* vernünftig eingerichtet. 3) deutlich, vernehmlich, verständlich, *adj.* 1) intelligent, *adj.* raisonnable, prude, *adj.* qui a de la raison, du sens. 2) raisonnable sage, fait avec raison. 3) intelligible, clair. distinct. § 1) miła z rozumnemi konwersacya; rozumny (rozum maiący) to człowiek. 2) rozumną mi dał radę; rozumny list napisał. 3) głos, sens rozumny.

Rozuwam, *vid.* Rozzuwam.

Rozwadzam, *v. a.* *ludzi, psow F. rozwadzę, rozwadzić* entscheiden; Zankende aus einander bringen. démêler, *v. a.* accorder, séparer ceux qui se querellent; faire cesser, vuider la querelle entre qu.

Rozwalam, rorwałać, *v. a. F. rozwalę, rozwalić.* 1) schleifen, abbrechen, niederreißen. 2) spalten, von einander hauen. 1) raser, démolir, abbattre, ruiner, renverser, détruire. 2) fendre, ouvrir en fendant. § rozwalić dom, mur.

rozwalił mu głowę na dwoie. er hat ihm den Kopf gespalten. il lui fit voler la cervelle.

rozwalić brzuch. den Wanst ausbreiten, hervor recken, vor sich strecken. élargir, étaler, tendre le ventre.

rozwalić się. sich in die Länge hinstrecken. s'étendre tout de son long. § rozwalił się na łożku, na krześle; rozwaliwszy się w cieniu drzewa zasnął.

Rozwalenie, Rozwalanie, *n.* 1) das Niederreißen. 2) das Aufspalten. 3) das von einander Legen oder Strecken der Glieder. 1) démolition, *f.* destruction, *f.* ruine d'un bâtiment. 2) l'action de fendre. 3) l'action d'étendre, de tendre les membres du corps.

Rozwalony, *adj.* 1) niedergerissen, abgebrochen. 2) von einander gespalten. 3) der seine Glieder ausstreckt; ausgestreckt. 1) démoli, rasé, abbattu. 2) fendu entièrement. 3) qui étend ses membres.

§ 1) dom rozwalony. 2) rozwalony (rozłupany) pień. 3) siedzi w krześle rozwalony.
brzuch rozwalony. ein ausgebreiteter Wanst, ventre tout tendu. § siedzi iako Pan z rozwalonym brzuchem.
Rozwalina, *f.* Kriegsb. eine Bresche, ein Bruch in der Mauer, im Wall. *Fortif.* brèche. *f.* ouverture faite à la muraille, à un rempart. § forteca wielką miała rozwalinę w kortynie; rozwalina od armat wybita.
Rozwaliny, f. plur. verfallenes, eingefallenes, niedergerissenes Gebäude, die Steine von solchem; der Abraum. ruines, *f. plur.* masure, *f.* démolition, *f.* bâtiment qui est en ruine; les pierres qui restent d'une maison démolie.
gruz rozwalin. der Schutt. décombres, *f. plur.*
Rozwartokąt. Meßk. ein stumpfer Winkel. *Géom.* un angle obtus. § *maczey.* Rozwartok, *f.*
Rozwartokątny, *adj.* } Meßk. stumpf, der
Rozwartoki, *adj.* } einen stumpfen
Rozwarty, *adj.* } Winkel hat. *Géom.* obtus, *adj.* qui a un angle obtus.
rozwartokątny troykąt. ein stumpfwinklichter Triangel, in welchem ein stumpfer Winkel ist. un ambligone, un triangle qui a un angle obtus.
rozwarty, adj. aufgesperrt. béant; élargi; ouvert. § rozwarta gęba; rozwarte drzwi, cyrkiel rozwarty.
rozwarte oko. ein Zerrauge, Sperrauge. oeil éraillé.
rozwartibieg. schneller Lauf. cours rapide.
rozwartym biegiem. spornstreichs, in vollem Lauf. à toute bride; de toute la vitesse; en courant à perte d'haleine.
Rozwarzam co, *v. m.* F. *rozwarzę*, przewarzam bardzo. zerkochen, zu Brey kochen, zu weich kochen. cuire trop, cuire excessivement, rendre une chose trop molle, trop tendre à force de cuire.
Rozważacz, *m.* Erwäger Ueberleger. qui considère, qui examine; un contemplateur.
Rozważam co, *v. m.* F. *rozważę*, rozważam co sobie. überlegen, erwägen. considérer, péser, examiner, contempler.
rozważać co komu. einem vorstellen, zu Gemüthe führen, zu erwägen geben. représenter, remontrer, faire considérer, remettre qu. ch. devant les yeux à qu.
rozważaiące zdanie. problematischer Satz. proposition problematique, *f.*
Rozważanie, *n.* roztrząsanie, *n.* uważanie, rozbieranie, *n.* Ueberlegung, Erwägung. considération de qu. ch; réflexion sur. § rozważenie czasu i okoliczności.
rozważanie komu czego. Vorstellung, Vermahnung. remontrance, *f.* avis, *m.*
nauka rozważania. die Vernunft-Lehre. logique, dialectique, *f.*
Rozweselam, *v. m.* F. *rozweselę.* einen erlustigen, erfreuen, aufgeräumt, lustig machen. récréer, égayer, rendre gai, réjouir qu. § ta nowina mię rozweseliła.
Rozweselaiący, adj. lustbringend, ergötzlich. divertissant, réjouissant, *adj.*
Rozweselaiącość, *f.* Eigenschaft dessen was ergötzet. qualité de ce qui est réjouissant
rozweselić się na co. sich über etwas erfreuen. se réjouir, s'égayer, avoir de la joye de.
Rozweselenie, *n.* Belustigung. divertissement, *m.* réjouissance, plaisir, joye. § z rozweseleniem patrzących.
Rozweselony, *adj.* erfreut. réjoui, *adj.* qui a de la joye.
Rozwiązanie, *n.* 1) Auflösung, Aufbindung. 2) Entbindung, Niederkunft. 3) Auflösung eines Zweifels. 4) Auflösung, Zerstöhrung eines Körpers. 5) Scheidung, Trennung. 1) dénoument, action de délier, de dénouer. 2) délivrance, *f.* enfantement, *m.* accouchement, *m.* 3) dénoument, *m* solution, résolution d'un doute. 4) dissolution, destruction du composé. 5) dissolution, séparation, *f.* § 1) rozwiązanie węzła, snopu. **2) cieszę się z szczęśliwego żony twoiey rozwiązania. 3) rozwiązanie trudności, argumentu, gadki. 4) rozwiązanie przyiaźni, małżeństwa przez śmierć.
rozwiązanie ciała i dusze. die Scheidung der Seele vom Körper, der Tod. la dissolution de l'ame d'avec le corps; la mort.
Rozwiązano, *adv.* aufgebunden, los, ohne Band. d'une manière déliée, sans liens, sans attache. § pies rozwiązano chodzi.
Rozwiązany, *adj.* 1) aufgelöset, aufgebunden. 2) aufgelöset, gehoben. 3) aufgelöset wie Erz. 4) aufgelöset, geschieden, getrennet. 1) délié, dénoué. 2) dénoué comme une difficulté. 3) dissout, *adj.* comme du métail. 4) dissout, séparé.
Rozwiedziony, *adj. conf.* Rozwodzę. 1) ausgebreitet, von einander gelegt. 2) getrennet, geschieden. 3) weitläuftig als eine Schreibart. 1) élargi, étalé, étendu, répandu. 2) séparé, déjoint. 3) diffus, vaste, étendu. § 1) rozwiedzione

ne drzewo, gałęzie. 2) rozwiezionych znowu pogodził. 3) w ſzerokie granice rozwiedziona oyczyzna; rozwiedzionym piſze ſtylem.

rozwiedziona, f. eine Geſchiedene. une répudiée; femme ſéparée de ſon mari. § z rozwiedzioną ſię ożenił.

Rozwidoczyć ſię, F. *rozwidoczę.* hell werden als der Tag, die Augen. s'éclaircir, devenir clair comme le jour, les yeux. § rozwidoczył ſię dobrze dzień.

Rozwieram, *v. m.* F. *rozewrę.* 1) aufſperren, öfnen. 2) aufſperren das Maul. 3) ein Pferd ſchießen laſſen, ſolchem die Spornen geben. 4) etwas ſehr weich kochen. 1) ouvrir, écarquiller, élargir. 2) ouvrir la bouche; béer. 3) pouſſer, piquer, laiſſer échapper le cheval, lui donner du talon; le faire courir à bride abbattue. 4) cuire qu. ch. exceſſivement. § 1) lew rozwierał na niego paſzczękę. 2) rozwarł konia i oſtrą ku niemu pędził dzidą; rozewrze rumaka i z trwogi uchodzi.

rozwieram gębę na kogo. wider einen reden; auf einen mit Worten losgehen. déclamer, invectiver, ſe déchainer, s'emporter de paroles, faire des invectives contre qu.

rozwierać ſię Rozwieram ſię. 1) ſich ſpalten, Riſſe bekommen, von einander gehen, abſtehen. 2) zerkochen, zerfallen. 1) ſe fendre, ſe crevaſſer, s'entre-ouvrir, créver, ſe ſéparer, ſe déſunir. 2) cuire trop. § 1) rozwiera ſię drzewo, kopyto, rozwarł ſię ganek, woz od ſuſzy. 3) niech ſię mięſo iak ciaſto rozewre.

Rozwieść, *vid.* Rozwożę.

Rozwieſzam, rozwieſzać co, *v. a.* F. *rozwieſzę, rozwieſić.* etwas hin und her hängen. pendre les choſes en divers endroits, de côtés & d'autres.

Rozwiewam, rozwiewać co, *v. m.* E. *rozwieię, rozwiać.* 1) von einander wehen, blaſen. 2) zerſtreuen, vernichten. 1) diſſiper en ſoufflant; jetter çà & là par le moyen d'un ſouffle; porter çà & là par le vent. 2) diſperſer; rendre ſans aucun effet; renverſer, détruire.

wiatr włoſy muie rozwiewa. der Wind wehet meine Haare von einander. le vent éparpille mes cheveux.

rozwiać ſię, Rozwieię ſię. 1) verwehet, zerſtreuet werden. 2) vergehen, ſich zerſtreuen. 1) ſe diſſiper par le vent. 2) ſe diſperſer, s'évanouir, diſparoître. § 1) rozwiały ſię liſtki kwieciſte po ziemi. 2) buntownikow oſtatek ſię rozwieie.

Rozwiezienie, *n.* Verführung. transport des marchandiſes en divers endroits.

Rozwieziony, *adj.* von einander geführt. voituré, transporté en divers endroits.

Rozwięzowanie, *n. vid.* Rozwiązanie.

Rozwięzuię, *v. m.* F. *rozwiążę.* 1) aufbinden, auflöſen. 2) auflöſen, heben. 3) auflöſen, flüßig machen. 1) défaire, *v. a.* détortiller, délier, dénouer, débander, *v. a.* 2) dénouer, réſoudre, développer, décider, ſoudre, *r. a.* 3) réſoudre; diſſoudre, reduire un corps dur en forme liquide. § 1) rozwiąż worki, wſtążkę. 2) rozwiązał trudność, wątpliwość, argument. 3) ſerwaſer kruſzce rozwięzuie.

komu rozwiązać ięzyk. einem die Zunge löſen. délier la langue à qu.

rozwiązać ſię, rozwiążę ſię. 1) eig. u. fig. ſich aufbinden, ſich auflöſen. 2) ſich auflöſen, flüßig werden. 1) *prop. & fig.* ſe délier; ſe dénouer. 2) ſe réſoudre; être diſſout. § 1) węzeł ſię rozwiązał; rozwiązał ſię niemego ięzyk; rozwiązała ſię ta trudność.

Rozwiiam, zozwiiać, *v. m.* F. *rozwinę, rozwinąć.* 1) entwickeln, von einander wickeln. 2) fig. ausbreiten. 1) *fig.* défaire une choſe enveloppée ou roulée. 2) déplier, répandre, épandre, étaler, élargir. § 1) rozwiiać pieluchy; rozwinąć liſt; rozwiń żagle, chorągwie. 2) rozwiiay iaſności twoiey promienie; rozwiiać złe nauki.

rozwiiać ſię, rozwiiam ſię. 1) ſich aufwickeln. 2) platzen, ausſchlagen, aufbrechen, aufblühen. 1) ſe développer, ſe déplier. 2) éclorre; poindre; ſe pouſſer en avant; s'épanouir. § 1) rozwinęła ſię belka płotna niedobrze związana. 2) rozwiia ſię drzewo, kwiatek, pąkowie.

rozwinęło ſię woyſko. die Armee iſt aus einander gegangen. l'armée s'eſt licenciée, a pris ſon congé.

Rozwiianie, *n.* } Rozwicie, *n.* } 1) die Entwickelung, Aufwickelung. 2) die Aufbrechung, Aufplatzung, Aufblühung. 1) évolution, *f.* l'action de développer, de déplier. 2) épanouiſſément des fleurs, de boutons.

Rozwikłać co, *v. m.* F. *rozwiklę.* eig. u. fig. auswirren, aufwickeln, loswickeln, aufflechten. *prop. & fig.* dépetrer, débrouiller, détortiller, défaire, démêler, débarraſſer, *v. a.*

rozwikłać ſię. ſich aufwickeln, ſich entwickeln. ſe dépetrer, débarraſſer.

Rozwi-

Rozwikłanie, *n.* Entwirrung, Auswirrung. débrouillement, *m.* action par laquelle on démêle, on débarrasse une chose bruillée.
Rozwikłanie, *adj.* ausgewirrt, aus einander gesetzt. démêlé, détortillé, débarrassé.
Rozwiniony, *adj.*⎫ 1) aufgewickelt. 2)
Rozwity, *adj.* ⎭ aufgebrochen, aufgeblüht. 1) développé, déplié, déroulé. 2) épanoui, éclos. § 1) list rozwity, chorągiew rozwita. 2) kwiat rozwity. *woysko rozwite, zwinione.* entlassenes Kriegesheer. une armée licenciée.
Rozwiozłość życia. Ausschweifung, lüderliches Leben. dissolution, *f.* déreglement de vie; libertinage, *m.*
Rozwiozły, *adj.* ausgelassen, lüderlich. dissolu, débauché, libertin. § 1) ludzie rozwiozłego życia; młodź w obyczaiach rozwiozła.
Rozwłacza się,⎫ *v. m. F. rozwlecze się.*
Rozwłoczy się,⎭ von einander gehen als schlechter Zwirn. s'érailler, se désunir, se séparer comme du fil qui n'est pas bien filé. § rozwłoczy się ta przędza; rozwlekł się postronek.
Rozwlekły, *adj.*⎫ 1) von einander gegan-
Rozwlokły, *adj.*⎭ gen. 2) groß, weitläuftig. 1) éraillé, désuni. 2) grand, vaste, diffus, prolixe. § 1) nici to rozwlekłe. 2) rozwlekłe państwa; Goliat rozwlokły; charakter rozwlekły. *rozwlekły styl.* weitläuftige Schreibart. stile trainant; stile diffus.
Rozwleczony, *adj.* weitläuftig. diffus, polixe, vaste. § rozwleczony charakter.
Rozwlekłość, *f.*⎫ Strecke, Weite, Weit-
Rozwlokłość, *f.*⎭ läuftigkeit. étendue, *f.* grande espace; prolixité.
Rozwod, *m.* ⎫ die Ehescheidung.
Rozwodziny, *plur.*⎭ divorce, *m.* repudiation, *f.* rozwod małżeństwa albo małżonkow uczynić; rozwod małżeński.
Rozwodny, *adj.* ⎫ Scheide-, zur Ehe-
Rozwodowy, *adj.*⎭ scheidung gehörig. de divorce, qui regarde le divorce. *rozwodowy list.* ein Scheide-Brief. lettre de divorce; un acte de répudiation.
Rozwodzę, rozwodzić, *v. m. F. rozwiodę, rozwieść.* 1) von einander führen. 2) von einander reißen, von einander schränken, sperren. 3) von einander, aus einander wickeln, breiten. 4) weitläuftig vorlegen, mit vielen Worten erzählen, beschreiben. 5) vorstellen. 6) absenken, durch Absenker fortpflanzen. 7) Leute die sich schlagen oder zanken von einander bringen, reißen. 1) déjoindre; conduire, mener de côté & d'autre; mener en divers lieux. 2) séparer, écarquiller, ouvrir, élargir. 3) élargir, épandre, étendre, répandre, déplier, dérouler. 4) étendre, étaler, faire voir, représenter amplement. 5) remontrer, représenter, faire considérer, 6) provigner, augmenter par provins; faire provins. 7) décharpir, démêler, séparer les gens qui se battent, qui se querellent. § 1) rozwiodł psy z kupy. 2) rozwiedzcie mu ręce, nogi, kiedy dobrowolnie nie chce. 3) rozwodzić żagle, chorągwie. 4) rozwodzi swoie lamenty, chwałę iego. 5) rozwodziłem mu co ma czynić. 6) rozwodzić winne macice. 7) zabiią się rozwieść ich trzeba.
rozwodzić się z rzeczą. weitläuftig seyn im Schreiben, im Reden. être diffus, s'étendre sur qu. ch.
rozwieść małżeństwo, małżonkow. eine Ehe, oder Eheleute scheiden. défaire, désoudre le mariage, démarier qu.
rozwodzić się z małżonkiem, z żoną. sich vom Manne, von der Frau scheiden. se séparer de son mari, de la femme; faire divorce avec son mari, avec la femme; répudier, renvoyer sa femme.
rozwodzić koncepta, myśli o czym. überlegen, überdenken. ruminer en son esprit, machiner, forger, rouler qu. ch. § koncepta rozwodzi z iakim terminem wygrać złą sprawę.
Rozwodzisty, *adj.* weitläuftig. élargi, étendu, diffus, prolixe, vaste.
Rozwoływam, rozwoływać, *v. m. F. rozwołam, rozwołać.* ausschreyen, ausbreiten, ausposaunen, unter die Leute bringen. trompetter; divulguer qu. ch. à haute voix. § rozwołać co na wszystek świat, po całym mieście.
rozwoływać głos. ausschreyen, seine Stimme; sich im Schreyen, im lauten Reden üben. déclamer; s'exercer à crier à haute voix; se former la voix à force de parler à haute voix; apprendre à parler, à chanter à haute voix.
rozwełać komu głowę. einem den Kopf voll schreyen. rompre, étourdir la tête à qu. à force de bruit ou de caquet.
Rozwolniały, *adj.* nachgelassen. relâché, adouci, débandé.
Rozwolnieć, E. *rozwolnieię, v. n.* nach, lassen, weit gelinder werden. n'être plus si ferme, si violent; s'adoucir, relâcher de quelque chose; se relâcher, se débander. § tak bardzo tam rozwolniało posłuszeństwo, że ie poddani prawie wcale wyzuli; mroz rozwolniał.

Rozwolnienie, *n.* Nachlassung. relâchement, adoucissement.
Rozwora, *f.* der Sperrleisten, so die Wagen-Leiter-Bäume zusammen hält. tresseille, *f.* qui tient les deux ridelles en état.
Rozwożę co, *v. m.* F. *rozwiożę.* Waaren an unterschiedene Oerter verführen. transporter, voiturer en divers endroits.
rozwieść się. ausgelassen, lüderlich werden. s'émanciper, se licencier, devenir dissolu.
Rozwozisto, *adv.* weitläuftig; weit und breit. d'une manière vaste & étendue; prolixement.
Rozwozisty, *adj.* weitläuftig, das sich weit erstreckt oder mit vielen Worten ausgedrücket ist. vaste, étendu, prolixe, diffus.
Rożyczka, *f.* ein Röslein. rosette, *f.* petite rose.
Rożyczka, f. ziele. (aquileia) Agley, Ackley. ancholie, *f.* ancolie, *f.*
rożyczka Panney Maryi. (lychnis coronaria) Marien-Röslein. passe-fleur, *f.* passe-rose, *f.* oeillet Dieu, *m.*
**rożyczka Panney Maryi; sowia strzała.* (pimpinella) Bibinel. pimprenelle, *f.*
Rożynka, *f.* }
Rozynka, *f.* } eine Rosine. raisin de passe, raisin sec. § Rozenek, Rozynek.
rozynki małe, drobne. kleine Rosinen; Corinthen. raisins de Corinthe. § Rozynki.
Rozeznawam, Rozzeznanie, *vid.* Rozeznawam, Rozeznanie.
Rozżalić się czym, F. *rozżalę.* in Betrübniß fallen, sich heftig betrüben. être accablé de tristesse; être inconsolable, *f.*
Rozżalony, *adj.* sehr betrübt, sehr gekränkt. douloureux, pénétré de douleur, désolé. § rozżalony braterską śmiercią.
Rozżarzam, *v. m.* F. *rozżarzę.* 1) Feuer anblasen. 2) verbittern, aufbringen. 1) attiser, souffler le feu. 2) irriter, aigrir. § 1) nie rozżarzay tak bardzo ognia. 2) rozżarzyło to szlachtę.
Rozzuwam, rozzuwać kogo, *v. m.* F. *rozzuię, rozzuć.* einem Strümpfe und Schuhe ausziehen. déchausser qu.
rozzuć się. sich Strümpfe und Schuhe ausziehen. se déchausser.
*Rteć, *m.* żywe srebro. Quecksilber. argent vif. § Rteć cięzki, płynny, skoczny.
Rubel Moskiewski. ein Rubel, ein Rußischer Thaler so zwey Loth wiegt. un rouble; un écu-blanc Russien pésant une once d'argent.

Rubin, *m.* 1) ein Rubin. 2) Bier-Brüderchen, Hitz-Blatter im Gesicht. 1) rubis, *m.* une pierre précieuse. 2) rubis, *m.* pustule rouge & luisante qui vient sur le visage. § 1) rubin iest pierwszy kamień drogi po dyamencie 2) ma rubiny na twarzy; nosek rubiny przyozdobiony.
*Rubość, *f.* grubość, miąższość. die Dicke. grosseur, *f.* épaisseur, *f.*
*Rubo, *adv.* dick. d'une manière épaisse.
Rubrycela. eine Rubrik im Breviario; kleine Regel wie man beten soll. rubrique, *f.* petite règle pour dire le breviaire
Rubryka, *f.* ziemia, farba. Röthel, Rothstein. rubrique *f.* une terre rouge, épaisse & pésante.
rubryka, napis czerwony albo pismo czerwone miedzy czarnym. Rubrik, rother Titel, Aufschrift eines Capitals. rubrique, *f.* un titre d'un chapitre écrit en lettres rouges.
rubryka, f. glinka do rysowania. Röthel zum Zeichnen. alana, *f.* arcanne, *f.* rubrique. *f.* craye rouge, crayon rouge, *m.*
**rubrilen, krwawnik.* Blutstein. sanguine, *f.*
Ruby, *adj.* miąższy. dick. épais, gros. *adj.*
Ruch, *m.* 1) Bewegung. 2) Sache die sich beweget. 1) mouvement, *m.* 2) le mobile; corps qui se meut. § 1) luminarze iednostaynym ruchem się obracaią; ciało od dusze ruch i żywot bierze.
ruch morski, ruch wodny. Wasser-Thier; Thier das im Wasser lebet. animal aquatique; poisson, insecte aquatique.
ruch ziemny Wurm Ungeziefer. vers; un insecte terrestre.
Ruchacz, *m.* Beweger. moteur, *m.* qui agite, qui remue.
Rucham, *v. a.* schütteln, wackelnd machen. émouvoir une chose qu'on veut arracher; branler, sécouer; agiter & remuer pour ébranler. § rucham ząb, koł, goźdź, słup.
ruchać się wackeln, sich bewegen. s'agiter, branler, un tenir pas ferme, chanceler, se remuer. § ruchaią się gałęzie, zęby,
Ruchanie, *n.* das Schütteln. le branle, action de celui qui branle; agitation, *f.*
Ruchawość, *f.* 1) Beweglichkeit. 2) Munterkeit. 1) mobilité, *f.* facilité à se mouvoir. 2) agilité, *f.* activité, vivacité, *f.* § 1) ruchawość albo żywość w rzeczach i racyach do rady służy.
Ruchawy, *adj.* 1) beweglich. 2) frisch, munter. 1) mobile, qui peut se mouvoir. 2) éveillé, vif, actif. § 1) machina ruchawa,

chawa. 2) oczy ruchawe; choży i ruchawy pachołek.
*Ruchmanny, *adj.* 1) zahm. 2) gütig, gelinde. 1) apprivoisé, domestique, privé. 2) doux, gratieux. § *1) ruchmanne (domowe) zwierzęta. *2) ruchmanny (łaskawy) ludzki i przystępny.
Rucho, *n.* 1) Schleppe am Weiber-Kleide. 2) Verhängniß, Schicksal. 1) queue de robe, d'habit long. 2) le destin, la destinée. § 1) rucho u szaty pacholę dworskie za Damą nosi, trzyma. **2) natura, wrog, czas były pod nogami, wieczne rucho z inszemi sługami.
Ruchomie, Ruchomo, *adv.* beweglich. par un mouvement; d'une manière mobile.
Ruchomość, *f.* 1) Bewegung, Beweglichkeit. 2) bewegliche Güter. 1) mobilité, mouvement. 2) meubles, *m. plur.* les biens qu'on peut transporter. § 1) ruchomość dać rzeczy nieruchomey. 2) ruchomość w maiętności.
Ruchomy, *adj.* beweglich, bewegend. mobile, qui se meut. § ruchomym sposobem; wiatrem, wodą ruchomy.
ruchome dobra; *ruchome rzeczy.* bewegliche Güter. biens meubles; biens mobiliaires. § ruchome rzeczy w budowaniu, w gruncie przedawacz sobie wyymuię.
Ruciany, *adj.* Rauten-. de rue; qui regarde la plante de rue.
Ruciany wieniec. 1) Rauten-Kranz. **2) Sachsen. 1) couronne de rue. **2) la Rue; la Raxe.
Ruczay, *m.* Sumpf, Morast. marais, marécage, *m.*
Ruda, *f.* 1) Erz-Stufe, Erz-Erde, Berg-Stufe. 2) Bergw. gegrabenes und nicht gewaschenes Erz. 3) Schmelz-Hütte, *f.* Schmelz-Ofen, *m.* 1) marcassite, *f.* pierre métallique, terre métalique. 2) *Métal.* métail qu'on n'a pas lavé. 3) fonderie, *f.* le lieu ou la fournaise où l'on fond les métaux. § 1) ruda żelazna, ołowna, śrebrna. 2) rudy do ryn zawieść. 3) koła w rudach.
ruda ognista. (ampelitis, pharmacitis) schwarzes Erd-Harz so dem Berg-Wachs ähnlich ist. ampelite, *f.* terre noire semblable au bitume.
Rudawka, *f.* 1) ein Fluß in Krakau. 2) Fluß aus dem Wasser zur Wasser-Leitung geführet wird. 1) un fleuve de ce nom près de la ville de Cracovie. 2) fleuve d'où l'on conduit l'eau dans l'aqueduc.
Rudawy, *adj.* röthlich, von Haaren und Zähnen. roux, *en parlant des cheveux & des dents.* § rudawa czupryna.
Rudnia, *f.* Gieß-Haus, Stückgießerey. fonderie, *f.* où l'on fond les pièces d'artillerie. § w rudni armaty odlewaią.
Rudnica, *m.* następ herb. Wappenk. stehendes Huf Eisen, zwischen dessen Enden ein Pfeil in die Hände gehet. *Blas.* fer de cheval mis sur les crampons, entre lesquels est dressée une flèche.
Rudnik, *m.* Bergwerk-Arbeiter, Berg-Knapp. mineur, *m.* qui travaille dans les mines.
Rudel, *m. g. rudla,* Rudło, *n.* ster. der. 1) Steuer-Ruder. 2) *fig.* Ruder, Regierung. 1) gouvernail d'un navire. 2) *fig.* gouvernail, timon, gouvernement.
Rudelnik, *m.* Ruder-Knecht, Boots-Knecht. 1) rameur, *m.* vogueur, *m.* celui qui tire à la rame.
Rufa, *f.* das Hindertheil des Schiffes. poupe, *f.* arrière; la dernière partie du navire.
Rufian, *m.* nierządnik, co nierząd chowa. Huren-Wirth. rufien, *m.* maquereau, *m.* maquignon de chair humaine.
Rufianka, *f.* Huren-Wirthinn. maquerelle, *f.* rufienne, *f.*
Rufiański, *adj.* den Huren-Wirth oder die Huren-Wirthschaft betreffend. de maquerau, de maquerage.
dom rufiański. Huren-Haus. bordel; *m.* une maison de scandale.
rufiańską trzymać. Huren-Wirthschaft treiben. exercer le maquerelage; tenir bordel.
Rufiaństwo, *n.* Huren-Wirthschaft. maquerelage, *m.* le commerce de maquereau.
Rug, *m.* Rugowanie, *n.* Rüge, Inquisition, Rügung. inquisition, *f.* perquisition; *f.* recherche, *f.* information, *f.*
Rugowanie, n. das Vertreiben, die Vertreibung. déplacement; l'action de chasser.
Rugowany, *adj.* 1) inquirirt, gerügt. 2) vertrieben, verjagt. 1) recherché judiciairement. 2) chassé, déplacé. § 1) aby ten uczynek był rugowany. 2) Bog rugowany ze swoich przybytków.
Ruguię, *v. a.* kogo, co. 1) inquiriren, untersuchen. 2) vertreiben, verjagen. 1) rechercher; faire une perquisition; faire une enquête; informer contre qu. d'un crime. 2) chasser, déplacer. faire déloger qu.
Ruina, *f.* Verfall. ruine, *f.* destruction, *f.*
Ruinuię, *v. a.* ruiniren. ruiner, détruire.

Ruka,

Ruka, *f.* ⎫ ziele. (*eruca*) weißer Senf,
Rukiew, *f.* ⎭ Ranke. roquette, *f.*
rukiew Hyszpańska mała. (reseda minor) Spanische Ranke. du phiteuma.
*Rum, *m.* z drogi, *interj.* Platz, an die Seite. place, faites place, gare le corps.
Rum, *m.* Platz, der vor einem gemacht wird. 2) Platz, Raum. 3) Raum, Platz in einem Schiffe für die Waaren. 4) Schutt von Häusern. 1) place faite devant qu. 2) lieu, place. 3) rum, espace dans le fond d'un navire pour les marchandises. 4) décombres, *f. plur.* § 1) marszałkowie rum czynią zwierzchności. *2) niemasz rumu (mieysca) u mnie. 3) rumu dosyć na łodzi do tego zboża. *4) rum (gruz) wywozić.
rum, m. ziele, neut (rhaponticum vulgare) gemeine Rhapuntik. rapontic vulgaire.
rum Moskiewski, rapontyk. Rhapontik, Pontische Rhapontik, so in Rußland am Fluße Rha wächst. rapontic du Levant, qui croît en Moscovie le long de la rivière de Rha.
**rum Tureckie.* Rhabarber. de la rubarbe.
Rumacya, *f.* prowadzenie od prawa nakazane. gerichtlich anbefohlne Räumung eines Orts. délogement ordonné par le Juge.
Rumak, *m.* Gaul, Reit-Pferd, Streit-Hengst. roussin, *m.* beau cheval de selle.
Rumel, *m.* 1) Rummel-Picket. 2) der Rummel. 1) piquet, *m.* un jeu de cartes. 2) ronfle, *m.* les points au piquet.
trafił na (w) ramel. er kam in den Wurf. il est bien venu comme un chien dans le jeu des quilles.
Rumianek, *m.* ziele, *vid. rumień ziele.*
Rumiano, *adv.* röthlich, bräunlich. d'une couleur rougeâtre, qui tire sur le brun; d'une manière dorée. § rumiano warzy potrawe; pieczenia rumiano pieczona.
Rumianość, *f.* rumień, *m.* rumieniec, *m.* 1) die Röthe des Antlitzes. 2) das Gold, die Röthe des Himmels. 3) das Braune an einer Speise. 1) sang, *m.* vermeil, *m.* teint vermeil, *m.* 2) l'or, le vermeil, la rougeur du ciel. 3) la dorure d'une viande; le brûle, la dorure du rôti. § 1) purpurowym przyozdobiona rumieńcem; wdzięczny iey rumieniec Pestańskie wstydzi róże. **2) iuż Tytan rumieniem swoim zdobił nieba.
Rumiany, *adj.* 1) roth, leibfarbig. 2) roth, vom Himmel. 3) braun-röthlich, braun angemacht als eine Speise. 1) vermeil rouge. 2) doré rouge, rougeâtre, qui tire sur le rouge, *en parlant du ciel.* 3) bruni, doré. § 1) rumiana twarz. 2) dzień rumiany. 3) rymiana potrawa.
Rumień, *m. g. rumienia*, vid. Rumianość.
Rumień, n. ziele, rumianek, m. rumieniec, m. (chamaemelon) Hermelchen, Kamillen. camomille, *f.*
psi rumień, rumieniec śmierdzący. (cotula foetida) Kuh-Dille, stinkende Kamillen, Methran, Meterkraut. oeil de vache; camomille puante.
Rumienidło, *n.* rothe Schminke. du rouge; fard rouge pour le visage.
Rumienie, *v. a.* 1) roth schminken, roth färben. 2) in der Küche: braun machen, anmachen. 1) rougir. *v. a* rendre rouge, embellir avec du fard rouge. 2) dorer une patisserie, un rôti; faire un manger au beurre brûlé; mettre une sauce brune à quelque mets. § 1) rumienić twarz; słońce niebo rumieni. 2) przyrumienić, zarumienić potrawę.
ruminie się, v. n. 1) roth werden, sich schämen. 2) roth werden als der Himmel. 3) braun werden als ein Braten. 1) rougir, *v. n.* devenir rouge à cause de la honte. 2) se dorer, devenir rougeâtre comme le ciel. 3) se dorer comme un rôti. § 1) od wstydu się rumieni. 2) rumieni się, zapala się niebo.
Rumieniec, *m. rumieńca*, vid. Rumianość.
rumieniec ziele, vid. *rumień ziele.*
Ruminuię sobie co w głowie. etwas in den Gedanken haben, bey sich überlegen, einer Sache nachdenken. rouler, *v. a.* ruminer qu. ch. en son esprit; rêver à qu. ch; agiter qu. ch. en soi même.
Rumor, *m.* wrzask. Getümmel, Geschrey. rumeur, *m.* bruit. § to słowo poch; od Rum.
*wumuię co. 1) ausräumen, Platz machen. ausleeren. 2) ein Haus, eine Wohnung räumen. 1) désemplir, vuider. 2) démeubler, quitter son logis.
rumować (wyprzątać) rzekę, studnią. einen Fluß räumen. curer, écurer un puits, un fleuve.
Rumuię się, v. r. 1) Platz machen, von der Stelle gehen, weichen. 2) ausziehen, ausräumen aus einem Hause. 3) ledig werden. 1) céder, faire place à qu. 2) démenager, remuer ménage. 3) se désemplir.
*Rumowanie, *n.* 1) das Ausräumen aus einer Wohnung. 2) das Weichen, das Platz machen. 1) démenagement, *m.* transport de meubles de son logis. 2) l'action de faire place à qu.

rumowanie studzien. das Ausräumen der Brunnen. l'action d'écurer les puits.

*Ruma, *f. vid.* Roma.

Runąć się, F. *runę*, z grzmotem się obalić. knallend fallen; prasseln, krachen. se renverser, tomber en faisant un grand éclat; craquer, craqueter. § runęły się piorunowe kliny.

Runo, *n.* Fell mit der Wolle. dane, *f.* peau garnie de la laine. § runo owcze. *order złotego Runa; złote Runo; **Runo Jasonowe u Kolkow.* der goldene Vließ, der Orden des goldenen Vließes. l'ordre de la toison.

Runta, Kriegsw. die Runde *Guerre:* la ronde.

Rup, *m. g. rupia.* 1) Wurm in einem lebendigen Thiere. *2) fig. Wurm, Kummer. 1) vers dans un animal vivant. *2) *fig.* vers, souci, peine, chagrin. § 1) rupie końskie.

*Rupi, *imperf.* 1) zwicken, nagen, beißen als ein Ungeziefer. 2) fig. nagen, quälen. 1) pincer, piquer, ronger, mordre, manger comme un vers. 2) piquer, tourmenter, faire souffrir, chagriner. § 1) rupi mię coś na grzbiecie. *2) ta hańba go rupiła.

Rupieci, *plur.* alter Plunder, Gerille, Gerümpel. vieillerie, *f.* choses vieilles & usées; vieux meubles de peu de valeur; bagatelles.

Ruptura, *f.* przerwanie, przetarcie błony brzuchowey; przepuklina. Netz-Bruch, Darm-Bruch. rupture; *f.* épiplocele, *f.* enterocele, *f.*

Rura, *f.* 1) eine Röhre. 2) Rohr, Röhre zum Schieß-Gewehr. 3) Rohr, Flinte. 4) Anat. Röhre, Kanal. 5) Röhre, Röhr-Knochen. 6) Röhre an einem musikalischen Instrument. 7) ein Blas-Rohr. 1) tuyeau, *m.* 2) canon d'une arme à feu. 3) fusil, mousquet. 4) *Anat.* canal, *m.* conduit, *m.* endroit par où coule qu. ch. 5) os à moëlle, os creux. 6) tuyau d'un instrument de musique. 7) sarbacane, tuyau dont on se sert pour jetter de petites boules. § 1) rura gliniana, ołowiana; rura do pieca żelaznego; rura aptekarska do podkurzania w nos, w zęby, w uszy. 2) rura do pistoletu, do fuzyi. 3) ta rura przenosi, w stronę bije. 4) rura w gardle albo krtań; rura do płuc oddechowa; rura ktorą wchodzi pokarm do żołądka. 5) rura łokciowa, goleniowa, biodrowa. 6) rury u sumy, w organach. 7) rura ktorą tchem groch, kule rzucamy.

rura spikowa; rura ze spikiem. Röhr-Knochen. os moëlleux.

rura na dalekie spayrzenie; perspektywa. Seh-Rohr, Perspektiv, Kucker. lunette de longue vue; lunette d'approche; telescope, *m.*

rura do mowienia w odległości. Sprach-Rohr. sarbacane, *f.* porte-voix, *m.* trompette parlante.

rura wężykowata alembikowa. Schlangen-Röhre am Brenn-Kolben. le serpentin de l'alembic.

rura wodna. ein Wasser-Röhre. tuyau de fontaine; canal.

rura kluczowa. Schlüssel-Röhre. le canon. la tige de clé.

Ruraczek, *m. g. ruraczka.* Rühr-Hacken, damit das Metall im Schmelz-Tiegel umgerühret wird. coquillon, *m.* crochet, *m.* dont on remue le métail au creuset.

Rurka, *f.* Röhrchen, kleine Röhre. canule. chalumeau, *m.* petit tuyau, petit canon. § rurka klisterowa.

Rurmistrski, *adj.* den Röhrmeister und dessen Kunst betreffend; wasserkünstlich. hidraulique, *adj.* de fontainier, qui regarde le fontainier & l'hidraulique.

rurmistrskie prawidło. Wasser-Wage. niveau dont on nivelle les eaux.

Rurmistrstwo, *n.* Röhrmeister-Kunst; Wasser-Leitungskunst. l'hidraulique; *f. f.* l'art hidraulique, qui enseigne la manière d'élever & de conduire l'eau.

Rurmistrz, *m.* Röhrmeister, Brunnmeister. fontainier, *m.*

Rurmus, *m. g. a.* 1) Wasser-Kunst. 2) Röhr-Wasser-Ständer, daraus das Wasser in den Röhr-Trog fließet. 1) machine d'eau, *f.* machine hidraulique pour faire entrer l'eau par un aqueduc dans une ville. 2) le tuyau de fontaine ou le poteau d'où l'eau sort dans le réservoir. § 1) rurmus albo wodociąg wodę podnosi popycha i leie. 2) z rurmusa woda w skrzynię rurmusową ciecze; w rurmusie albo w rurnym słupie cewka wodę w skrzynie puszcza.

Rurmusowy, *adj.* zur Wasser-Kunst gehörig. hidraulique, fontainier.

rurmesowa skrzynia; wododzielna skrzynia, Rozdowan, m. der Blindborn, großer Wasser-kasten, daraus das Wasser durch die Röhren in die kleinen tritt. bassin, regard de fontaine; le grand réservoir ou le grand réceptacle, qui distribue les eaux aux petits réservoirs. § rurmusowa skrzynia wprzod wody nabiera potym ją drugim przez rury rozdaie.

rurmusowe koło, n. Wasser-Rad, damit

man das Wasser treiben. roue creuse pour élever l'eau.
rurmusowy row, kanał; rurmusowe rury. Wasser-Leitung acqueduc; *m.* conduit d'eau, watergang.
Rurnica, *f.* das Kühl-Faß beym Distilliren. réfrigérant, *s. m* cuvette pleine d'eau par laquelle passent les tuyaux de l'alembic.
Rurny, *adj.* Rohr-; zur Wasser-Kunst gehörig. hidraulique, *adj.* le tuyau hidraulique; qui regarde le tuyau de la fontaine. § rurna albo rurmusowa cewka, ktora wodę udziela.
rurna skrzynia. Wasser Trog, Röhr-Trog. réservoir d'eau, *m.*
rurna czasza, misa, panew, das Becken, die Schaale eines Spring-Brunnens, wo das Wasser aufbehalten wird. le bassin d'un jet d'eau; bassin de fontaine; espace ronde ou demeure l'eau de fontaine. § woda z cewek w rurną czaszę stryka, a z niey w skrzynię opada.
rurna woda. Rohr Wasser, Fließ-Wasser. eau de fontaine.
słup rurny, vid. Rurmus 2)
Rurnik, *m.* der Röhr-Wasser in seinem Hause hat. qui a de l'eau de fontaine dans sa maison.
Rurowy, *adj.* Röhr-, zur Röhre gehörig. de tuyau, de canon; qui regarde un tuyau.
rurowa kość. ein Röhr-Knochen, Marks-Knochen. os à moëlle, *m.*
Ruś, *f.* 1) Reußen, ein Herzogthum und drittes Stück von Pohlen. 2) die Reußen, die Einwohner dieses Herzogthums. 1) Russie, *f.* un Duché & la troisième partie de la Pologne. 2) les Russiens, les habitants de ce Duché. § 1) iest teraz na Rusi. 2) Ruś mu te towary przedała.
Ruś czerwona, f. Roth-Reußen, Pohlnisch-Reußen, Klein-Reußen. Russie rouge, *f.* Russie Polonoise, *f.*
Ruś biała, f. Weiß-Reußen, Lithauisch-Reußen. Russie blanche; Russie Lituanienne.
Ruś czarna, f. Rosya, Moskwa. Groß-Reußen, Schwarz-Reußen, Rußland, Moskau. Russie, Russie noire; Moscovie.
na Rusi robić trzeba. man muß überall arbeiten. il faut travailler partout.
Rusin, *m. vid.* Rusnak.
Ruski, *adj.* 1) Reußisch, das Pohlnische Reußen betreffend. *2) Rußisch, Moscowitisch, *s.* Rosyyski, Moskiewski. 1) Ruthenien, Russien, qui regarde la Russie Polonoise. *2) Russien, qui concerne la Moscovie, *vid.* Rosyyski, Moskiewski.
Ruski ięzyk, m. Russisch, *n.* die Russische Sprache. le Russiote.
Ruski dar, m. ein Geschenk, das man wieder fordert. un présent de raquedon; don qu'on rédemande. § Ruski dar, dawszy się znowu upominać.
Rusnak, *m.* Rusnik, *m.* Rusin, *m.* ein Reuße. Russien; habitant de la Russie Polonoise.
Rusowacieię, *v. n.* rusowatym się staię. roth werden, rothe Haare bekommen. roussir, *v. n.* devenir roux.
Rusy, *adj.* lisowaty. 1) ein Rothkopf. 2) roth, rothhärig. 1) un rousseau 2) ardent, de vache, roux, *en parlant des cheveux.*
Ruszam, *v. m.* F. *ruszę.* 1) rühren, bewegen. 2) anrühren. 3) angreifen, unterschlagen, mausen, entwenden. 4) einen vertreiben, von seinem Orte drängen. 5) absetzen vom Amte. 6) einen angreifen, befallen als eine Krankheit. 7) würken als eine Arzeney. 8) purgieren, den Leib öffnen. 9) bekümmern, zu Gemüthe gehen. 10) versuchen, anstrengen, angreifen 11) bewegen, verleiten zu etwas. 12) der Armee eine Bewegung, einen Zug thun lassen. 13) Jäger: ein Wild auftreiben. 1) mouvoir, remuer. 2) toucher de la main ou de quelque autre chose. 3) gasconner, dérober, divertir, détourner. 4) deplacer, chasser qu; ôter la place à qu; faire qu. s'en aller. 5) déposer, démettre, dégrader qu. de sa place. 6) attaquer, prendre comme une maladie une personne. 7) opérer, faire quelque opération, quelque effet; exciter la maladie à faire vomir, faire suer *&c. en parlant des remèdes* 8) émouvoir, lâcher le ventre 9) agiter, toucher, inquieter, troubler. 10) bander ses esprits, ses forces; appliquer avec attachement; faire, employer ses efforts, ses forces. 11) exciter, émouvoir, frapper, prendre, toucher, pousser, porter. 12) faire faire un tour, un mouvement à l'armée. 13) *Chasse:* faire lever, faire vuider, faire partir la bête du gîte, du liteau, du lieu ou elle se retire. § 1) ramionami, rękoma ruszać; ogar dobry trąbą zawsze rusza. 2) ruszył te rzeczy. 3) rad ruszy; ruszył pańskich pieniędzy. 4) ruszył go z mieysca. 5) ruszyć kogo z urzędu, z Rady. 6) rusza mię choroba, febra. 7) ruszyło mię lekarstwo, trucizna. 8) ruszyły mię pigułki. 9) rusza (obchodzi) go bardzo

śmierć fynowſka. 10) ruſzał wſzyſtkich ſił; rozumu ruſzał do tego; ruſzyć mocy, całey duſzy, wſzyſtkich ſpoſobow na co. 11) ruſzyła go ta powieść, miłość; ruſzyła go ta myśl do niey. 12) ruſzyć lewe, prawe ſkrzydło; ruſzył woyſko, połki przeciw nieprzyiacielowi, ku temu mieyſcu. 13) ruſzyć zaiąca z mieyſca.

nie ruſzay tego. rühre das nicht an. n'y touchez pas; ne grouillez pas cela.

ruſzyć do wyżſzego ſądu. an ein höheres Gericht appelliren, gehen. appeller, ſe pourvoir à un Juge ſupérieur.

ruſzam koniem. das Pferd anſpornen. pouſſer, piquer, talonner ſon cheval.

ruſzaiąc, adv. bewegend. mouvant.

ruſzaiący rad. der die Finger gern kleben läßt. qui a les mains crochuës, qui eſt habile à détourner.

oboz ruſzyć; obozem ſię ruſzyć. das Lager abbrechen. rompre, lever un camp.

ruſzyć kogo w żywe, w ſedno. einen heftig beleidigen. piquer, toucher qu. au vif.

ruſzać ſię. ruſzam ſię. 1) ſich bewegen, ſich rühren. 2) ſich rühren, von einem Orte weichen, gehen. 3) gerührt, bewogen werden. 4) Kriegsw. ſich bewegen, ſich in Bewegung ſetzen. 1) ſe démener, ſe mouvoir dans la place où l'on eſt; ſe grouiller; ſe remuer. 2) ſe mouvoir, ſe remuer; changer de lieu, de place. 3) être touché d'une paſſion; ſe ſentir ému; s'émouvoir de. 4) *Guerre*: faire un mouvement pour approcher ou pour s'éloigner de l'ennemi. § 1) ruſza ſię bez przeſtanku na ſtołku. 2) ruſz ſię ze ſtołka, z mieyſca. 3) ruſzyć ſię zawiścią, miłością. 4) ruſzam ſię z woyſkiem na kogo; wici wydano i ſzlachta ſię zbroyną ruſzyła reką.

Ruſzanie, *n.* ruſzenie, *n.* 1) Anrührung. 2) Bewegung. 1) attouchement; *m.* action de toucher qu. ch. 2) mouvement, *m.* remûment, *m.* action de remuer. § 1) ruſzenie czego palcem. 2) ruſzenie ciała, ięzyka.

Ruſzanie ręką, wargami. Bewegung mit der Hand, mit den Lippen. remûment des levres, des mains.

Ruſzenie, n. 1) fig Bewegung, Unternehmen. 2) Bewegung, Zug, Ruck, Aufbruch einer Armee. 1) mouvement, action, conduite, entrepriſe. 1) *Guerre*: mouvement, marche; décampement. § 1) wgląda w moie naymnieyſze ruſzenia. 2) ruſzenie woyſka, obozu; nakazać ruſzenie powiatow.

Ruſzanie ſię, n. die Bewegung einer Sache die ſich beweget, die ſich rühret. agitation, *f.* mouvement d'une choſe qui ſe remuë; action de ſe mouvoir.

Ruſzenie poſpolite, n. General-Aufgebot. ban & arrière-ban; arrière-ban, *m.* § wydać wici na poſpolite, ruſzenie.

ruſzenie powietrzem, paraliż. der Schlag; Rührung vom Schlage. paraliſie, *f.*

Ruſzenie do wyżſzego ſądu. eine Appellation an ein höheres Gerichte. appel, *m.* appellation, *f.* provocation à un Juge ſupérieur.

Ruſzczek, *m.* ziele. (*ruſcus*) Bruſch, Mäuſe-Dorn, Stech-Palmen. bruſc, *m.* mirte ſauvage.

Ruſzczkowy, *adj.* von Mäuſe-Dorn. de bruſc.

Ruſznica, *f.* Feuer-Rohr, Büchſe. fuſil, *m.* mouſquet, *m.* arquebuſe, *m.*

Ruſznicxka, *f.* eine kleine Flinte. petit fuſil, *m.* § ruſzniczka za paſem.

Ruſznikarz, *m.* Büchſenmacher. armurier, *m.* arquebuſier, *m.* faiſeur de toutes ſortes d'armes à feu.

Ruſzony, *adj.* 1) berührt, angerührt, angegriffen. 2) fig. bewegt, verleitet. 3) befallen, gerührt von einer Krankheit. 1) touché, attouché. 2) *fig.* emû, touché, agité. 3) attaqué, pris, atteint d'une maladie. § 1) ruſzony ten papier, muſiał go kto czytać. 2) zazdroſcią ku temu ruſzony.

Ruta, *f.* rutka ziele. (*ruta*) Raute. ruë, *f.* une plante. § rutą przyprawiony.

rutkę ſieie. ſie kommt ins alte Regiſter; ſie wird zur alten Jungfer. elle monte en grain; elle ne peut trouver parti.

ruta gorna, f. boyrroſtka. (ruta altera ſilveſtris) Berg-Raute. rue de montagne.

ruta polna, f. (fumaria) Erd-Rauch. fumeterre, pié de géline.

ruta albo rutka ptaſza. (fumaria montana) Berg-Erd-Rauch. fume-terre de montagne.

ruta ſkalna, zanokcica. (ruta muraria) Mauer-Raute; Stein-Raute. perce-pierre, *f.*

ruta kozia. } (*ruta capraria*) Geis-Raute, le galega.
Rutewka, *f.* }

Rutgiſer, *m.* co leie moſiądzowe rzeczy. Rothgießer. boſſetier, *m.* qui fait des ouvrages d'airain, de cuivre.

Rwanie, *n.* 1) das Reißen, Abreißen. 2) Zerreißung, Brechung des Friedens. 3) das Zerreißen eines Reichs-Tages. 1) arrachement, déchirement, l'action de cueillir. 2) violation, rupture. 3) l'action de rompre une diète.

Rwantes,

Rwantes, *f. m.* et *adv.* rips, raps. à la ripaille, à la gribouillette, *mot imaginé pour exprimer l'action de rafler* § o iakie tam przy stole bywaią rwantes.

Rwany, *adj.* abgerissen, gelesen als Obst. arraché, *adj.* cueilli avec la main. § rwany owoc.

Rwę, *v. a. wie, rwał.* 1) abreißen, lesen Obst. 2) zupfen, reißen. 3) zerreißen. 3) brechen als den Frieden. 1) cueillir, pincer des fruits 2) arracher, ôter en tirant; tirer par les cheveux. 3) déchirer, rompre. 4) violer, rompre, violenter. § 1) rwać owoc kwiatki. 2) rwę włosy komu; rwie go za włosy, za brodę. 3) rwać, zerwać postronek. 4) rwał tym pokoy, przyiaźń.

rwać, rozerwać seym. den Reichs-Tag zerreißen. rompre une diète.

rwać sobie (się) włosy od żalu. sich vor Leid die Haare ausreißen. s'arracher les cheveux, déchirer ses cheveux par douleur.

rwie się. 1) reißen. 2) sich wornach reißen, sich nach etwas drängen. 3) zergehen, sich zerschlagen; aufgehoben werden als eine Unterhandlung. 1) se déchirer, se rompre. 2) s'empresser pour, de; se presser de; courir, voler à. 3) se rompre, se casser comme une conférence. § 1) szaty moie się rwą 2) rwie się do krwawey okazyi. 3) seym, pokoy, zgoda się rwie, na tym punkcie seym się zerwał.

Ryba, *f.* ein Fisch. un poisson. § ryby siecią, wędą łowić; ryba morska, rzeczna.

ryby. Fische, Fischwerk. du poisson.

ryba woda; rybki grzybki. Fische geben schlechte Nahrung. le poisson n'est pas un solide aliment. § rybi grzybki, chleb trawa mięso dobra potrawa.

ryby przez sen łowić; w łożku ryby w nocy łowić. ins Bette pissen. pisser au lit.

wielkie ryby małe żrą. große Diebe hängen die kleinen auf. les gros poissons mangent les petits.

ryba Azyańska; ryba grecka, vid. Nawskrosłuska.

ryba lądowa, co na lądzie często bywa i sypia. eine Art Fische, so auf dem Lande schlafen gehen, sorte de poisson qui sort de l'eau & dort sur terre.

Ryby, plur. na niebie gwiazdy. die Fische, ein Himmels-Zeichen. les poissons, un signe céleste.

Rybaczka, *f.* 1) eine Fischerinn. 2) Fischer-Weib. 1) femme de pêcheur. 2) harangère, femme qui vend des poissons.

rybaczka nocna. Bettpisserinn. une pissenlit.

Rybak, *m.* 1) Fischer. 2) Fischhändler. 1) pêcheur de poisson, *m.* 2) marchand de poisson.

klnie iak rybak na wodzie. er flucht wie ein Fuhrmann. il jure comme un chartier embourbé.

rybak nocny. Bettpisser. un pissenlit.

Rybałt, *m.* Psaltist, Schüler, so die Psalmen singet. un écolier qui chante les pseaumes.

Rybi, *adj.* Fisch-. de poisson. § rybia łuska ość, rybi ogon.

*Rybitw, *m.* rybak, *m.* ein Fischer. pêcheur, *m.* qui pêche des poissons.

rybitw, m. mewa, m. See-Mewe, Wasser-Reiger. aigrette, *f.* mauvis, *m.* un oiseau aquatique. § rybitw trzonek; rybitw kulik, rybitw popielasty większy albo iaskołka morska.

Rybitwi, *adj.* Fischer-. de pêcheur, qui regarde le métier de pêcheur. § rybitwi podatek, rybitwia lina.

rybitwie rzemiesło. }
Rybitwia, *f.* } der Fischfang. pêcherie, pêche, *f.* l'art, l'action de prendre du poisson. § łowami i rybitwią się bawią.

Rybka, *f.* Fischlein, *n.* petit poisson.

rybko moia! mein Herzchen. mon ame! mon coeur! ma chere pouponne!

zdrowy iak rybka. er ist gesund wie ein Fisch. il est frais comme un gordon.

rybki drobne; brak, drobiazg rybi kleine Fische. blanchaille, *f.* petits poissons.

Rybny, *adj.* 1) Fische, zu den Fischen gehörig. 2) Fischreich. 1) de poisson, qui regarde les poissons. 2) poissonneux; plein de poissons, abondant en poissons. § 1) rybny przekupień. 2) rybne w tym kraiu ieziora.

dzień rybny. Fisch Tag; Fast-Tag. jour maigre.

rybne ławy, rybne iatki. der Fisch-Markt. poissonnerie, *f.* le marché aux poissons, où l'on vend le poisson.

Ryboiad, *m.* }
Ryboieda, *m.* } Fisch-Esser; der sich mit Fischen nähret. ichthiophage, *m.* mangeur de poisson, qui se nourrit de poisson

Rybok, *m.* }
Rybook. } kamień rybiemu oku podobny. durchsichtiger Opal, so einem Fisch-Auge gleichet. sorte d'opale semblable aux yeux de poissons.

**Rybołow, *m.* ein Fischer. pêcheur, qui prend les poissons.

rybołow nocny. Bettpisser. pissenlit, *m.* qui pisse au lit.

Rybołowny, *adj.* zur Fischerey gehörig. de pêche; qui sert à l'art de prendre les poissons.
rybolowna księga. ein Buch von Fischen und Fischereyen. un traité sur le poissons & la pêche.
Rycerka, *f.* 1) eine Heldinn. 2) Ritterinn. Ritter-Ordens-Schwester. 1) une héroïne. 2) chevalière d'un Ordre de chevalerie.
Rycerski, *adj.* 1) Helden-; ritterlich. 2) Adlich, Ritter-. 2) Ritter-, zu einem Ritter Orden gehörig. 1) héroïque, *adj.* noble, courageux. 2) noble, d'une noble extraction; équestre. 3) de chevalerie. § 1) rycerskie dzieła. 2) rycerski człowiek, rycerski stan.
po rycersku, adv. ritterlich. en héros, noblement, bravement.
szkoła Rycerska, f. eine Ritter-Schule, Ritter-Akademie. academie, *f.* école militaire, où la jeune Noblesse apprend tous les exercices nécessaires.
rycerska nauka. Kriegs-Kunst, Soldaten-Handwerk. science de la guerre; *f.* art militaire, *m.*
Rycerstwo, *n.* 1) der Adel, der Adel-Stand. 2) die Adlichen, die Edelleute, der Adel. 3) Ritter-Orden. 4) Soldaten-Stand; die Soldaten. 1) noblesse, *f.* l'état, le rang des nobles. 2) noblesse, *f.* les nobles. 3) chevalerie, dignité de chevalier. 4) l'état, la condition de soldas; les soldats; les gend'armes.
Rycerz, *m.* 1) Ritter, Held. 2) Ritter eines Ordens. 3) Soldat. 4) der E, ringer im Schach-Spiele. 1) le héros. 2) chevalier qui a un ordre de chevalerie. 3) soldat, capitaine. 4) chevalier, une pièce du jeu des échecs. § 1) sławni to są rycerze. 2) rycerz (kawaler) Orła ciałego.
rycerz złoty rycerz złocisty, vid. *złoty rycerz*, *złocisty rycerz.*
Rychło, *adv.* bald, hurtig, in kurzer Zeit. vîte, *adj.* promptement, bientôt, tout sur l'heure. § rychło się nazad wrocił.
co rychley; *iak nayrychley.* aufs baldigste, aufs hurtigste. au plus vîte; incontinent; au plûtot.
Rychły, *adj.* baldig, hurtig. promt, vîte; qui se fait dans peu de tems. § rychły powrot obiecuię.
rychła śmierć. ein frühzeitiger Tod. mort prématurée. § rychła śmierć te' iego przerwała zamysły.
Rychtowanie, *n.* das Richten als einer Canone. braquement, affûtage, *m.* l'action de disposer une pièce d'artillerie, une arme à tirer au but. § rychtowanie dział, kuszy.
Rychtuię co, *v. a.* richten eine Canone. dresser, compasser, affûter, braquer, pointer un canon.
Rycie, *n.* 1) das Umgraben, Umhacken der Erde. 2) das Stechen, Graben mit einem Grabstichel. 3) Kunst zu graben, auszustechen. 4) gegrabene, ausgestochene Arbeit. 1) le bêchement; le houement de la terre; l'action de bêcher, de huer la terre. 2) gravûre, *f.* l'action de graver avec le burin. 3) gravûre, *f.* cizelure, *f.* l'art de graver. 4) gravûre, *f.* cizelure, *f.* chose gravée; un ouvrage de graveur, de ciseleur. § 1) rycie ogroda, winnice. 2) rycie, rzezanie pereł, obrazow, pieczątek.
Rycie wypukłe, n. ausgeschnitzte erhabene Arbeit. relief entier, *m.* haut relief, *m.* plein relief, *m.*
rycie wklęsłe; *rycie w głąb.* tief gegrabene, gestochene Arbeit als in den Siegeln. gravûre; ouvrage creusé, gravé, enfoncé comme dans les cachets.
rycie płaskie. flach erhabene Arbeit. bas-relief.
rycie w pół wypukłe. halb erhabene Schnitzer-Arbeit. demi-relief.
Rycwerki, *vid.* Wycwerki.
Ryczałtem, *adv.* ogołem. überhaupt, im Ganzen, nicht stückweise. en gros; en bloc & en tas. § ryczałtem co kupić, przedać.
ryczałtem z tego autora, z tey księgi bierze. er schmiert ganze Stellen aus diesem Verfasser, aus diesem Buche. il pille cet Auteur, il prend des passages entiers de ce livre.
Ryczart, *m.* ein Darlehn mit der Bedingniß, vor jede Verfall-Zeit die Schuld zwiefach zu bezahlen. un prêt à condition de payer le double de la somme duë pour chaque échéance. § ryczart iest pożyczek taki, że gdy na czas kto nie odda we dwoynasob pierwszego pożyczku przepada, gdy drugi raz we dwoynasob wtorego przypadku dać ma, gdy trzeci we dwoynasob trzeciego i tak daley.
Ryczę, *v. m. czy, czał, czeli, ryczeć, F. ryknę, ryknąć.* 1) brüllen wie ein Ochse. 2) fig. sausen, brausen. 1) mugir, meugler, beugler comme un boeuf. 2) *fig.* mugir, bruire, faire un bruit sourd & confus. § 1) krowa zaryknęła, zarykła. **2) morze ryczało, ziemia się trzęsła.

ryczy lew. der Löwe brüllet. le lion rugit.
osieł ryczy. der Esel schreyet. l'âne brait.
Ryczenie, *n. vid.* Ryk.
Rydel, *m. g. rydla.* Spaten, Grabscheit. bêche, *f.* louchet, *m.* pioche, *f.* § przy rydlu leżą grabie; rydle do kamienistego gruntu.
rydlem kopać. mit dem Spaten graben. bêcher, piocher, *v. a.*
Rydlik, *m. g. a.* Jüt-Haue, Jät-Eisen. sarcloir, *m.*
Rydwam, *m.* 1) Land-Kutsche. 2) Bagage-Wagen. 1) un coche; un coche de terre. 2) chariot de bagage.
na rydwanie wedle kiia chodzić. auf des Schusters Rappen reuten. battre la semelle; aller à pié.
Rydwanarz, *m.* Land-Kutscher. cocher, messager, roulier, qui amene par terre des gens & des ballots de marchandises; un coche. § Rydwanar.
Rydz, *m. g. a.* Reitzche, Reißke, Ritzke, Art eßbarer gelber Schwämme zum Einmachen. cignon, *m.* un champignon jaune qu'on confit au sel & au vinaigre.
rydz lepszy niżli nie. ein Pfifferling ist besser als gar nichts; ein kleiner Gewinn ist besser als nichts. toujours pêche qui en prend un; un zest est toujours quelque chose.
Rudzawy, *adj.* } iasnocisawy. bleich-roth,
Rydzy, *adj.* } feuer-roth. de couleur de feu; de couleur fiamette. § płomień iest rydzawy albo złotoczerwony.
koń rydzawy. gelb oder Pfahles Pferd. cheval baillet; cheval roux tirant sur le blanc.
Rydzowy, *adj.* zu den Reißken gehörig. qui regarde les champignons jaunes; de cignon. § rydzowy statek.
Ryga, *f.* eine Reihe Zahlen. rang, *m.* ligne de nombres.
Rygiel, *g. rygla.* 1) Riegel; Vorschieber. 2) Schloß-Riegel. 3) hölzerner Riegel, Keil. 1) un verrou. 2) pêle, *f.* pène de serrure. 3) traversine, *f.* entretoise, *f.* coin comme dans un treteau. § 1) rygle żelazne. 2) rygiel zamkowy. 3) rygiel u nog stołowych.
rygiel okienny. Fenster-Riegel. targette, *f.* targette, *f.*
zamknąć na rygiel. } 1) verriegeln. 2) ver-
Rygluię co. } nieten. 1) verouiller; fermer au verou. 2) river un clou.
Ryię, *ryie, rył, ryć.* 1) graben mit dem Spaten. 2) graben, stechen, schneiden Figuren. 3) wühlen, von Schweinen. 1) bêcher, creuser, piocher, *v. a.* 2) graver, cizeler, tailler avec un burin; buriner, faire une gravûre. 3) vermiller, fouger, remuer la terre comme les cochons. § 1) ryć ziemię, ogrod, winnicę. 2) ryć obrazy, perły, pieczątkę. 3) świnie łąkę poryły.
Łyk, *m. g. u.* ryczenie. 1) Brüllen des Viehes. 2) das Brausen, das Sausen, 1) le mugissement, meuglement de bétail. 2) *fig.* mugissement, bruissement, bruit sourd & confus. § 1) bydło w lesie się rykiem ozwało. **2) ryk ziemie, morza.
ryk lwy. das Brüllen des Löwen. le rugissement de lion.
ryk ośli. das Geschrey des Esels. le cris naturel de l'âne.
Ryknąć, *vid.* Ruczę.
Rylec, *m. g. rylca.* Grabstichel. burin, *f.* avec quoi on grave. § te rylcy są tępe; na dobrym rylcu wiele należy.
Rym, *m.* 1) ein Reim. 2) ein poetischer Vers. 1) rime, deux mots qui se riment. 2) rime, vers, poësie. § 1) satyry Polskie Opalińskiego bez rymow są pisane. 2) miodopłynne rymy (wiersze) piszy.
podłe rymy. schlechte Verse. rimaille, *f.*
podłe rymy pisać. schlechte Verse schreiben. rimasser, rimailler.
nie w rym. es reimet sich nicht. il n'y a ni rime ni raison.
Ryma, *f.* Fluß, Schnuppen, Cathar. rûme, *m.* catarre, *m.* § rymę ma, cierpi.
rymy pozbawić. den Schnuppen vertreiben. désenrûmer, *v. a.*
Rymarczyk, *m.* Riemer-Geselle. garçon harnacheur.
Rymarka, *f.* Riemerinn. femme de harnacheur.
Rymarz, *m.* Riemer. le harnacheur, ceinturier.
Rymarski, *adj.* Riemer-. de harnacheur.
Rymarstwo, *n.* Riemer-Handwerk. métier de harnacheur.
**Rymopis, *m.* } poeta. Dichter, Poet.
**Rymotworca, *f.* } poëte, rimeur, un rithmique. § rymopisom wszystko wolno; rymotworca lirykowy.
rymopis prosty. schlechter Poet. rimailleur, poëtereau, un méchant petit poëte.
Rymowanie, *n.* das Reimen, Dichten. composition de rimes, l'action de rimer.
Rymowny, *adj.* gereimt. rimé, *adj.*
Rymuię, *v. n.* rymy piszę. reimen, Verse schreiben. rimer, faire des vers.
rymuie się. 1) es reimet sich. 2) es schickt sich. 1) cela se rime. 2) cela convient,

convient, eſt convenable à; cela quadre avec. § 1) rymuią ſię te słowa. 2) nie rymuie ſię to z tym.

Ryn, *m g. u*, der Rhein. Rhin; la lavière du Rhin.

Rynek, *m. g. a.* der Markt einer Stadt. le marché; place de ville; place publique dans une ville.

rynek zielony ogrodkowych rzeczy. der Naſch-Markt. le marché aux herbes.

Ryngort, *m.*} Sattel-Gurt mit zwey Küß-
Rynkort, *m.*} chen. ſangle pour un cheval de ſelle avec deux couſſinets. § przyſzyć do rynkortu kołko i poduſzki; podpiąć konia rynkortem.

Rynienka, *f.* eine kleine Rinne. une petite gouttière.

Rynka, *f.* tygiel. Küchen-Tiegel. capucine, *f.* écuelle de terre à queuë; une poële à frire.

Rynkowy, *adj.* zum Markte gehörig. de marché.

Rynna, *f.* Rinne. canal, *m.* pièce de bois creuſée au long.

rynna dachowa. Dach-Rinne. gouttière, dans laquelle découle l'eau de deſſus le toit.

trafić ze dżdżu pod rynnę. aus dem Regen unter die Traufe kommen. tomber de la poële dans le feu; tomber d'un petit mal à un plus grand.

Rynoceros, *m.* Noſorożec. ein Naſen-Horn. rinocerot, *m.* un animal ſauvage.

Ryńſki, *adj.* Rheiniſch, Rhein-. de Rhin, qui regarde la rivière de Rhin.

Ryńſki Elektor der Churfürſt von der Pfalz. l'Electeur Palatin.

Ryńſki złoty; *Ryńſki.* ein Kaiſer-Gülden. un florin impérial.

Ryńſkie wino. Rhein-Wein. du vin de Rhin.

Rynſztok, *m.* Rinnſtock, Rinnſtein. égoût, *m.* ruiſſeau, rigole dans une ruë.

Rynſztunek, *m.*} *g. a.* Rüſtung, Waffen.
Ryſztunek, *m.*} armes, *f. plur.* armure; armement; appareil; équipage, *m.* § ryſztunek od złota żołnierz nie ma mieć, ale od żelaza.

Rypnąć, F. *rypnę*, *v. n.* rülpſen. roter; faire un rot.

Rypnienie, *n.* Rülps. rot, *m.*

Rys, *m.* Riß, Zeichnung. deſſein, *m.* plan, *m.*

Ryś, *m.* pardus. Panter-Thier; Leopard. léopard. § ryś czego po trzecim ſkoku nie dopada puſzcza.

ryś ze pſa nie będzie. aus einem Eſel wird kein ſpaniſches Pferd. jamais bourrique ne deviendra étalon d'Eſpagne; on ne ſauroit faire d'un hibou un épervier.

ryś ſamica, pantera. Panther-Thier. une pantère.

Ryſa, *f.* 1) Riß im Kleide. 2) Riß, Spalte, Ritz. 1) déchirure, *f.* accroc, *m.* rupture qu'on ſe fait à ſon habit. 2) fente, *f.* fracture, *f.* éraillure, *f.* crevaſſe, *f.*

ryſa w murze. Borſte, Riß in der Mauer. lézard, crevaſſe, fente dans un mur.

Ryścia, *f.* Pferde-Trab. trot de cheval. § rzścią konia puścić.

Ryſi, *adj.* Leoparden. de léopard.

Ryſię, *n.* ein junger Leopard. petit de léopard.

Ryſowanie, *n.* 1) Zeichnung, Abzeichnung, Aufriß. 2) Ritz, Spalt. 3) das Graben, Stechen der Figuren; geſtochene, gegrabene Arbeit. 4) mit Gold in einem Metall gezogene, geſtreifte Arbeit. 1) l'action de deſſiner, de tracer. 2) fente, crevaſſe. 3) gravure, cizelure; l'action de graver, de cizeler; un ouvrage de graveur. 4) rayûre d'or faire dans un métail.

Ryſowany, *adj.* 1) aufgeriſſen, gezeichnet. 2) gegraben, geſtochen mit dem Grabſtichel. 3) geſtreift mit Gold oder Silber. 1) tracé; deſſiné, *adj.* 2) cizelé, gravé. 3) vergé; rayé d'or ou d'argent. § 1) ryſowany budynek. *2) ryſowane (ryte) na kamieniu figury. 3) ryſowany złotem, to ieſt złotem w ryſy napuſzczony.

Ryſownik, *m.* Zeichenmeiſter, Zeichner. deſſinateur, *m.*

Ryſuię, *v. a.* co, rytuię. 1) abzeichnen, abreißen. 2) ſtechen, ſchneiden, graben Figuren. 3) mit Gold oder Silber ſtreifen. 4) reißen, Spalten machen. 5) reißen einen Fiſch. 1) tracer, deſſiner, ébaucher. 2) cizeler, graver, tailler. 3) rayonner, incruſter, rayer d'or ou d'argent. 4) fendre, érafler, faire crevaſſer, faire entr'ouvrir; gercer, féler. 5) habiller, fendre, mettre un poiſſon en deux piéces. § 1) ryſować co węglikiem, ołowkiem, piorkiem; odryſować budynek. 2) ryſować co na kamieniu, na drzewie. 3) ryſować żelazo złotem. 4) upał słoneczny role poryſował. 5) zryſować rybę, ſzczupaka.

ryſować ſię. ſpringen, Ritze bekommen. gercer, ſe gercer, féler, ſe créver, ſe fendre, crouler.

Ryſunek, *m.* Riß, Abriß, Zeichnung, Entwurf. deſſein, plan, ébauche.

Rytm, *m.* Rym, *m.* ein Reim. rime, *f.*

**Rytmotworca, *m.* **Rymopis, Poeta. ein Poet. Poëte.

Rytmuie, **Rymuię**, *v. a.* reimen. rimer.

Ryty, *adj.* 1) mit dem Grabscheide gegraben. 2) gegraben; gestochen mit einem Grabstichel. 1) béché avec la bêche. 2) gravé, taillé, cizelé. § 1) ryty ogrod, zagon. 2) ryte herby.

Rywuła, *f.* Reinfall ein Wein aus Istrien in Italien. sorte de vin d'Istrie en Italie.

Ryż, *m.* Reis. du ris. § ryż z mlekiem warzony.

ryż w rosole warzony. Reis mit Fleischbrühe. pilau, *m.*

Ryza, *f.* 1) Einschnitt, wo der Faden von der Bley-Wage einfällt. 2) ein Ries Papier. 3) das Absegeln eines Schiffes. 4) *fig.* Ordnung. 1) entaille, *f.* ou petite canelure pour le filet d'un plomb. 2) rame de papier, *f.* 3) partance, *f.* départ d'un vaisseau. 4) *fig.* bon ordre. § 1) u śrzodwagi, u szynwagi sznurek z bleyczykiem wpada w ryzę. 2) ryza papiru ma 20 liber. 3) nawy tak piły wodę, że nie mogły pierwszy raz ryzy z mieysca odprawić. 4) bunty i zamieszania czasem wprawuią w ryzę zepsowane rządy; rządy teraz w ryzie zostaią; przyiacielskie do iednostayney ryzy przywodzić serca.

w ryzę wprawić, wstawić co. etwas in Ordnung bringen. mettre qu. ch. en ordre.

z ryzy wypaść. in Unordnung kommen. venir, tomber dans le désordre.

poł ryzy papieru. ein halb Ries Papier. marque, *f.* demi-rame de papier.

Ryżowy, *adj.* Reis-. de ris.

ryżowy zagon., Ryżowisko, *m.* } Reis-Beet. rizière, *f.*

Rżący, *adj.* der da wiehert. hennissant.

Rząd, *m. g. rzędem.* 1) Ordnung. 2) Reihe Sachen, die hinter oder auch neben einander sind. 3) Rechenk. eine Zeile Zahlen. 4) eine Reihe Felder auf dem Schach-Brette. 5) Regierung, Befehl, Verwaltung, meistens im *plurali*. 6) Zeche in der Schenke. 7) Reutzeug, Pferdezeug. 1) ordre, *m.* arrangement, *m.* disposition, *f.* 2) file, *f.* rang, *m.* rangée; *f.* enfilade, *f.* suite de plusieurs choses rangées les unes après les autres ou à côté des autres. 3) *Aritm.* ligne, *f.* rangée de chifres. 4) rangée des cases ou de carreaux de l'échiquier. 5) ordre, *m.* administration, *f.* conduite, *f.* régence, *f.* commandement, *f.* gouvernement, *dans ce sens ce mot est bien plus en usage au plurier.* 6) écot, *m.* cote, *f.* côte-part, *f.* ce qu'on paye pour avoir bû ou mangé au cabaret. 7) harnois du cheval de selle; tout l'équipage de cuir pour un cheval de sel. § 1) rządu tam nie pytay ani sprawy; nie trzeba rządu w Polszcze, stoi bez niego, *prov.* 2) kupię sobie z rząd zemel; rząd zębow. 3) rząd iest wiersz liczby iakiey od iednay ręki ku drugiey wypisany. 4) w czwartym rzędzie stał krol, a w drugim baba. 5) rządy w iego ręku zostaią; rządy naywyższe Państwa; rząd dać komu nad czym. 6) szlachcic z chłopy często w rzędzie siedzi i piie; poborgować komu rząd piwa; zapłacić arendarzowi rząd miodu. 7) kosztowne ma rzędy końskie.

rząd drzew, pokoiow. seine Reihe Bäume, Zimmer. une enfilade d'arbres, de chambres.

nie twoy tu rząd. du hast hier nichts zu befehlen. ce n'est pas à vous de dominer, de commander ici.

dać na rząd. zur Zeche geben. donner, payer sa cote-part.

nie doydziesz z nim rządu. du wirst ihn nicht zu rechte, in Ordnung bringen. vous ne le rangerez pas; vous ne le mettrez pas à son devoir, à la raison; vous ne sauriez rien faire de lui.

rząd czynić. 1) anordnen. 2) aufführen als die Tänzer. 1) arranger, disposer, ranger, mettre d'ordre, de rang. 2) mener, conduire comme les danseurs.

rzędem. Reihweise. à la file, en rang, de rang. § rzędem szli, stoieli, rzędem rozsadzić, rozłożyć.

rzędami. Reihen-weise. file à file, par rangs, rang après rang, file après file, par rangées. § rzędami drzewa stoią; rzędami idą.

iednym rzędem; w iednym rzędzie. nach oder neben einander; in einer Reihe. tout de suite.

cztery pokoie w iednym rzędzie. vier Zimmer in einer Reihe. quatre chambres tout de suite; une enfilade de quatre chambres.

rząd przeczny. Reihe Sachen oder Personen neben einander. rang, suite des personnes ou des choses les unes à côté des autres. § rzędem przecznym albo ławą iść.

Rządek, *m. g. a.* Reihe, Zeile von kleinen Sachen. rang, *m.* rangée de petites choses. § rządek zemel, długi rządek guzikow.

Rzadki, *adj.* 1) dünn, etwas aus einander. 2) dünn, nicht dicht. 3) dünn, flüßig, fließend. 4) dünn, sehr fein, zart. 5) selten, seltsam, das nicht oft geschiehet oder vorkommt. 6) der selten ge-

neigt ist etwas zu thun. 7) dünn, blaß, nicht hoch, von Farben. 1) clair, rare, un peu dispersé. 2) clair, qui n'est pas épais. 3) fluide, liquide, coulant. 4) rare, subtil, fin, délie. 5) rare, qui arrive, qui est peu souvent. 6) rarement disposé, peu souvent enclin à faire qu. ch. 7) lavé, pâle, qui n'est pas chargé, *en parlant des couleurs*. § 1) w tym lesie rzadkie drzewa. 2) płotno, sukno rzadkie. 3) woda iest rzadka; rzadka kasza. 4) rzadkie (cienkie) powietrze; ogien rzadki. 5) rzadkie rzeczy są smacznieysze; o iak rzadkie teraz stare pieniądze; rzadcy to goście, rzedszy to ptak. 6) rzadki w wychodzeniu, do wychodzenia; rzadki do dawania. 7) rzadki to kolor; rzadka to farba czerwona.

rzadszy, rzedszy. seltner. plus rare.

nayrzedszy. allerseltnester, überaus seltsam. rarissime, le plus rare.

Rzadko, *adv*. 1) nicht dicht an einander. 2) dünn, nicht wohl geschlagen, dinn gewebet. 3) dünn, flüßig. 4) seltsam, selten, nicht oft. 1) clair, d'une manière un peu disperfée; clair mis ou planté. 2) clair, à claire voye. 3) liquidement, d'une manière délayée. 4) rarement, peu souvent. § 1) drzewa rzadko sadzone; rzedzey te zagony zasiey. 2) sukno, płotno rzadko tkane; kosz rzadko pleciony. 3) kasza rzadko warzona; rzadko co rozczynić. 4) rzadko u mnie bywa.

z rzadka. selten, denn und wenn. peu souvent, rarement.

nayrzedzey. am seltesten, überaus selten. très rarement.

Rzadkość, *f*. 1) Dünnheit, Dünne, Feine. 2) Flüßigkeit. 3) Dünnheit, Lockerheit einer Sache. 4) Dünnheit gesetzter Sachen. 5) Seltenheit, sehenswürdige Sache. 6) Seltenheit, Mangel, Wenigkeit, Seltsamkeit. 1) subtilité, *f*. qualité de ce qui est subtil. 2) fluidité. 3) rareté, *f*. qualité d'une chose qui n'est point serrée, qui n'est pas condensée. 4) situation, *f*. rareté des choses qui sont mises loin à loin, qui sont un peu éloignées les unes des autres. 5) rareté, curiosité, chose digne à voir. 6) rareté, le peu de; petit nombre, faute de. § 1) rzadkość ognia, powietrza. 2) rzadkość wody. 3) rzadkość sukna, płotna; rzadkość płucom przyzwoita. 4) rzadkość drzew rozsadzonych. 5) rożne w tym mieście są rzadkości. 6) księga wielkiey rzadkości, rzadkość kupcow na iarmarku; dla rzadkości zboża, towarow takich handel ustaie; dla rzadkości (niedostatku) pierwzych exemplarzow księga przedrukowana.

Rzadkowłosy, *adj*. dünn-härig, der wenig Haare hat. qui a peu de poil, guère de cheveux.

*Rządnie, dobrze, porządnie, grzecznie, *adv*. gut, ordentlich, richtig zur Sache. bien, avec ordre, réglément, à propos, convenablement.

Rządny, *adj*. 1) ordentlich, richtig; trefflich. 2) bestellt, gemiethet, gedungen, angenommen. 1) réglé, rangé, régulier. 2) arrêté, loüé, engagé pour servir.

Rządca, *m*. rządzca, rządziciel. Befehlshaber, Verwalter, Regent, Verweser. régent, gouverneur, administrateur, intendant.

rządzca naywyższy. Ober-Regent. prémier gouverneur, supérieur, chef.

Wielki Rządca, vid. Wielkorządca.

Rządczyna, *f*. rządzicielka, *f*. Regentinn, Befehlshaberinn. gouvernante; *f*. femme régente, administratrice; feinme qui gouverne, qui commande.

Rządzę, *v. a*. 1) herrschen, regieren; Herr seyn, befehlen. 2) miethen, annehmen einen Diener. 3) aufziehen, stellen, richten eine Uhr. 1) gouverner, régenter, dominer, régner, être le maître, régir, commander. 2) arrêter, engager, louer un serviteur. 3) monter, ajuster une horloge, une montre. § 1) rządzić Państwem (Państwo), woyskiem (woysko), ludźmi, (ludzie). 2) rzadzić, urządzić sługę. 3) zegarmistrz rządzi zegar.

rządzić się. 1) sich vermiethen. 2) sich aufführen. 3) einen mustern, hofmeistern, meistern, einem befehlen wollen. 4) sich richten nach etwas. 5) einem nachahmen, sich einen zum Muster vorstellen. 1) s'engager pour servir; se mettre dans le service de qu. 2) se conduire, se comporter. 3) maitriser qu; régenter, faire le maître; vouloir commander à qu. 4) se régler sur; se conformer à; vivre, agir selon. 5) se mouler, se former sur. § 1) urządził się za lokaia, za hayduka. 2) dobrze, źle się rządzi. 3) rządzić się nad kim, albo u kogo. 4) rządzić się rozumem, słusznością, prawem. 5) rządzi się na wzor iego.

Rządzenie, *n*. Regierung, Verwaltung. gouvernement, administration, commandement, l'action de gouverner, de comman-

commander. § wygrana batalia za iego rządzeniem i sprawą.
Rządziciel, *m. vid.* Rządca.
Rządzicielka, *f. vid.* Rządczyna.
Rżany, *adj.* Roggen= de seigle. § rżany. *słoma rżana albo żytna.* Rocken=Stroh. gluy, *m.*
Rzap, *m.* } *g. rzapia*, w ogonie bydlę-
Rząp, *m.* } cym. der Sturz im Schwanze der Thiere. le tronçon de la queuë aux chevaux; tige, *f.* verge de la queuë aux bêtes.
**rzap wodny*, *krynica*; *skrzynia wodna.* Röhr=Kasten, Röhr=Trog, eine Cisterne. reservoir d'eau, citerne.
Rzasa, *f. vid.* Rzęsa.
Rzaz, *m.* Ausdruck der Handwerker: Stoß, Schnitt Zug. *terme d'artisants:* coup, *m.* tirage, *m.* § przytrzymay piłę, gdy trzy rzazy uczyni.
Rzdzeń, *vid.* Drzeń.
Rżę, *e*, *rżał.* wiehern. hennir, *v. n.*
Rzechocę, *v. n.* } *ce*, *tał.* 1) resseln, rasseln. 2) quacken wie
Rzechotam, *v. n.* } die Frösche. 1) craqueter, craque. 2) coasser comme les grenouilles.
Rzechot, *m.* 1) das Gerassel. 2) das Quacken der Frösche. 1) cliquetis. 2) coassement.
Rzecz, *f. g. rzeczy.* 1) eine Sache, ein Ding. 2) Rede, Antrag, Ausführung. 3) Sache, Angelegenheit, Geschäffte. 4) Materie, Stoff, Sache, von der gehandelt wird. 5) That, Wirklichkeit, Wirkung. 6) Schuldigkeit, Amt. 7) Haufen, Menge, mit einem *Adjectivo.* 1) chose, *f.* tout ce qui subsiste. 2) propos, *m.* discours, *m.* harangue, *f.* proposition, *f.* 3) chose, affaire dont on est chargé, commission, emploi. 4) chose, matière, sujet de quelque discours. 5) effet, chose effective; réalité. 6) devoir, *m.* charge, office, *m.* 7) grand nombre, beaucoup, grande quantité, *dans ce sens on joint quelque épitete à ce mot.* § 1) wiele rzeczy im rozwodził; piękna to rzecz. 2) mam rzecz do kogo; rzecz swoię tak prowadził; tak mowił rzecz do nich; uczynił rzecz do uczniow. 3) idą mu rzeczy iako sam chce, rzecz od kogo sprawuię; rzecz przed krolem sprawił; konać rzecz. 4) rzecz do mowienia, do pisania wzięta; o tey rzeczy będę mowił; wtaczać co w rzecz; przystępuię, znowu powracam do rzeczy; w rzecz się z tobą o wiarę wdawać nie chcę; mało o słowa, kiedy w rzeczy iest pewność i zgoda; rzecz moię czynię; należytym każdą rzecz pisz stylem, ogrodniczą prostym a nie wysokim. 5) więcey w tym okazałości niżli rzeczy; rzecz to pokaże; rzeczą nie słowy czyni; mowe rzeczą potwierdzić; słow wiele a rzeczy o kość; wiele o sobie trzyma, a rzeczy niemasz. 6) rzecz to krolewska, senatorska była; twoia to rzecz. 7) sroga, niezmierna, wielka rzecz ksiąg, ptakow, pieniędzy, hultaiow.
rzecz głowna przednia. die Haupt=Sache. le principal; chose principale.
insza to rzecz vid. Insza — *insza.*
nie rzecz to moia. das ist nicht meine Sache. cela n'est pas mon fait.
do rzeczy mowić. reden, das sich zur Sache schickt. parler bien à propos.
nic do rzeczy mowić. nicht zur Sache reden. parler hors d'oeuvres, hors de propos.
do rzeczy się wrocić, do rzeczy przystępować, mieć się do rzeczy, w rzecz wstąpić zur Sache Schreiten; zum Werke greifen. mettre la main à la pâte; venir au fait.
to nie do rzeczy; nie do rzeczy to. das thut nichts zur Sache. cela ne fait rien à l'affaire.
nic do rzeczy nie robi. er machet nichts recht. il ne fait rien qui vaille.
od rzeczy. zur Unzeid, nicht zur Sache. hors de propos; mal à propos; à contretems.
odstępuie od rzeczy; *z rzeczy zstępuie.* er geht von der Sache ab; er bleibt nicht bey der Klinge. il fort du propos; il extravague.
nie od rzeczy. es schickt sich; es dienet zur Sache. il est à propos; il n'est pas hors de propos. § nie od rzeczy mi się widzi że tu namienię; nie od rzeczy to.
w rzecz przyszło; do rzeczy przyszło. es kam zur Sache, zu Thätlichkeiten. on est venu au fait, aux prises.
z rzeczy. nach Beschaffenheit der Sache. a propos; selon le fond de l'affaire. § z rzeczy mowi, pisze.
w rzeczy samey, *rzeczą samą*, *rzeczywiście*, *skutkiem.* mit der That selbst. en effet; effectivement, de fait. § rzeczą samą to pokaż; rzeczą samą sługą twoim zostaię.
w rzeczy samey, ma racyą. in der Sache selbst hat er recht. au fond il a raison.
rzecz taka. so ist die Sache; so verhält sich die Sache. telle est la chose, l'affaire.
ieszcze to rzecz wątpliwa. es ist noch eine Frage; es ist noch eine ungewisse Sache. c'est un fait de question.

rzecz to pewna, niewątpliwa. das ist eine ausgemachte Sache. c'est un fait qui n'est plus contesté.
kiedy mu z rzeczy przydzie. wenn es ihm Zeit, Gelegenheit zu seyn scheint. quand il lui semble d'être à propos.
przy każdey rzeczy. bey jeder Gelegenheit. à tout propos; à tout moment. § przy każdey rzeczy swoiey wspomina odwagi.
długo kogo trzymać na rzeczy. einen lange aufhalten. faire languir, amuser qu.; faire attendre long-tems une personne.
wrzeczy, wrzkomo. zum Scheine. en apparence; par faux semblant; en faisant semblant.
Rzeczenie, *n.* Spruch, *m.* Sage, Ausdruck. une diction; un dire, un dit, une expression.
rzesne rzeczenie. sinnreicher Ausdruck; Scherz-Wort. bon mot.
Rzeczka, *f.* Flüßlein. ruisseau, *m.* petite rivière.
Rzeczki, *plur.* gebrauchete Sachen, Gerille, Gerumpel. vieillerie, *f.* choses vieilles & usées.
Rzecznictwo, *n.* Sachwalterey. avocasserie, *f.* profession d'avocat, pratique.
Rzecznik, *m.* Advocat, Sachwalter. procureur, *n.* praticien, *m.* avocat, *m.*
Rzeczny, *adj.* Fluß-, Strom-. de fleuve, qui appartient à la rivière.
Rzeczpospolita, *f.* eine Republique. République. § rzeczypospolitey sprawowanie; rzeczypospolite Europskie.
Rzeczysko, *n.* Arm eines Flusses. bras d'un fleuve. § na rzeczyskach głębokie przykopy podbieray.
Rzeczymiście, *adv.* wirklich, in der That. en effet; réellement, effectivement.
Rzeczywisty, *adj.* rzeczą samą taki, w rzeczy samey będący. 1) wirklich, thätig. 2) werkthätig, der sein Wort hält. 1) réel, effectif. 2) véritable; ponctuël, homme de parole, qui tient ce qu'il a promis.
rzeczywista to prawda. es ist die lautere Wahrheit. c'est la vérité toute nuë, toute pure.
Rzednieię, *v. n. vid.* Rzedzeię.
Rzedzę co, *dzi, dzit.* 1) dünn, flüßig machen. 2) verdünnen, dünn machen, ausdehnen. 3) dünner machen, was dicht an einander gestanden hat. 1) délayer, détremper, *v. a.* rendre fluide. 2) raréfier, étendre, dilater, étendre d'avantage ce qui étoit épais. 3) éclaircir, *v. a.* rendre clair ce qui étoit dru.
Rzedzeię, rzednieię, *v. n.* 1) sich verdünnen, flüßiger werden. 2) sich verdünnen, weiter werden. 3) sich verdünnen, dünner werden, weiter von einander zu stehen kommen. 1) se délayer, se détremper, devenir puide. 2) se raréfier, se dilater, s'élargir. 3) s'éclaircir, devenir plus clair, moins épais ou dur. § 1) zrzedziała (zrzedniała) kasza. 2) powietrze od ciepła rzedzeie. 3) zrzedniał ten las; staremu zęby rzednieią; szeregi od kul zrzedniały.
Rzedzey, *adj.* ist der *Comparativus* von Rzadki. *c'est le comparatif de* Rzadki.
Rzedziuchny, *adj.* 1) sehr dünn, sehr flüßig. 2) sehr dünn, als klare, durchsichtige Leinwand. 3) sehr dünn, sehr weit von einander gesetz. 1) fort détrempé, fort fluide. 2) fort clair comme la gaze. 3) très-rare, fort éclairci, peu dru. § rzedziuteńki, rzedziurki, rzedziuteniczki.
Rzeka, *f.* ein Fluß. rivière, *m.* § na rzece flisowka spuszczana bywa.
Rzekcze, *v. n.* *rzekcze, rzektał, rzektać, vid.* Rzekoczę.
Rzekę, *v. a. rzecze, rzekł.* }
Rzeknę, *v. a. rzeknie,* **rzeknął.* } sagen, sprechen. dire; dire un ou quelques mots. § te rzekł do mnie słowa; co rzekszy odszedł; nie wie co na te zarzuty rzec ma.

* * *

Das *Praesens* dieses *Verbi* vertritt oft die Stelle des *Praeteriti* und allemal des *Futuri*; Rzekący, Rzekąc, werden außer nierzkąc nicht gebrauchet. *le Présent de ce verbe se prend souvent au lieu de Prêterit & toujours à la place du Futur*; Rzekęc, Rzekący *ne sont en usage qu'en l'expression* nierzkąc. § na co tak rzekę (rzekłem) i odszedłem; rzecze mi kto?
nie rzkąc, vid. Nierzkąc.
rzekłbyś że; rzekłby kto że. man würde sagen, daß. on diroit que.
rzec na co komu. auf etwas einen erwiedern. repliquer qu. ch. à qu.; repartir.
na to co mi rzeczesz? was wirst du mir darauf sagen? qu'en voulez vous me dire, me repliquer.
nic więcey nic rzekę. ich sage nichts mehr darzu. je ne dirai plus un mot; haïe au bout.
ono rzekę. vulg. dieses wollte ich sagen. je voulois dire cela.
rzekł do siebie. er sagete zu sich selbst. il a dit en soi-même.
dobrze rzekłeś. du hast wohl gesaget. c'est bien dit à vous.
nic nie rzec. nicht ein Wort sagen. ne dire mot.

iakby mi kto rzekł; czuło to serce moie das Herz hat es mir gesaget. le coeur me le disoit.
rzekłem. ich habe ausgeredet, ich habe alles gesaget. j'ai tout dit; j'ai fini mon discours.
Rzekocę, *koce, kotał, v. m.* 1) quacken wie die Frösche. 2) Musik: rumpeln, lermen, rasseln. 3) schnattern, plaudern. 1) coasser, crier comme les grenouilles. 2) *musiq.* faire un bruit agréable; faire des tremblants harmonieux. 3) babiller, caqueter, causer.
Rzekomo, *adv. vid.* Rzkomo.
Rzekot, *m.* das Quacken der Frösche. le coassement, le cri naturel des grenouilles.
Rzekotliwy, *adj.* 1) quackend. 2) Musik: rasseln, bebend auf eine angenehme Art. 3) plauderhaft. 1) qui coasse. 2) *Musiq.* tremblant, qui fait un bruit agréable & harmonieux. 3) babillard, qui a du babil.
Rzemień, *m. g. rzemienia.* 1) Leder. 2) ein Riemen. 1) du cuir. 2) lanière, courroye, lien de cuir. § 1) rznąć z rzemienia (ze skory wyprawioney) rzemyki. 2) rzemieniem związany.
ma w rzemieniu. er hat Geld. il est tout d'or, tout cousu d'or; il a de la mazille.
ma gębę z dobrego rzemienia. er hat ein gutes Maulleder. il a le bec bien affilé; il a beaucoup de caquet.
Rzemienny, *adj.* ledern; von Leder. de cuir; fait de cuir, ou de courroye.
Rzemiślniczka, *f.* Handwerkerinn femme d'artisan.
Rzemieślniczy, *adj.* rzemieśniczy, *adj.* Handwerks-. d'artisan.
Rzemieślnik, *m.* rzemieśnik, *m.* Handwerker. artisan, homme de métier.
rzemieślnikami miasta, a miastami państwa stoią. die Handwerker bringen die Städte, und die Städte ein Reich in Aufnahme. les villes s'accroissent par les artisans & le royaume par les villes.
Rzemiesło, *n.* 1) Handwerk. 2) Jäger: Amt, Verrichtung eines Hundes. 1) métier, profession. 2) métier que fait un chien de chasse. § 1) rożnych iest rzemiosł; rzemiosła są potrzebne. 2) psy maią pięcioro rzemiosł; pies ten robi dobrze rzemiosło dwoie, troie, bo iest przeiemcą, popądcą i gońcą.
zna się na swoim rzemieśle. er versteht sein Handwerk. il entend bien son fait; c'est un maître en fait de son métier.
rzemiesło robić. ein Handwerk treiben. exercer un métier, faire un métier.
rzemiesło żołnierskie, rycerskie. Krieges-Handwerk, *n.* profession de l'épée, le métier de la guerre.
Rzemyczek, *m. g. rzemyczka.* Rzemyk, *m. g. a.* Rzemyszek, *m. g. rzemyska* } Riemchen, kleiner Riemen. petit lien de cuir.
rzemyki u botow; wstążki. Bänder; Anzieh-Riemen am Stiefel. les tirants; le rubans attachés au dedans de la tige des bottes.
Rżenie, *n.* das Wiehern. hennissement.
Rzep wielki, *m. g. rzepia.* (*lappa major*) großes Kletten-Kraut. bardane, *f.* glouteron, *m.* herbe aux glouterons.
rzep śrzedni, m. rzep świni, łopian mały. (lappa minor) kleines Kletten-Kraut, Spitz-Kletten. petite bardane, petit glouteron, grapelles, *f. plur.*
Rzepa, *f.* okrągła; rzepa. eine Rübe; runde Rübe. rave, *f.*
rzepa podługowata słodka. (napus) Steck-Rübe. navet. *m.* naveau blanc des jardins, sorte de rave.
rzepa leśna; gduła. (cyclamen) Schwein-Brodt, Erdäpfel. ciclamen, *m.* pain porcin.
rzepa dzika; kolnik dziki. (rapunculus) Rapunzel. réponce.
rzepa świnia; lwi list. (Leontopetalon) Löwen-Fuß. feuille de lion, patte de lion.
Rzepiasty, *adj.* rübenartig, weich wie eine Rübe. semblable aux raves; qui tient de rave.
Rzepik, *m.* ziele, *g. a.* (*eupatorium, agrimonia*) Odermenig, Leberkletten. eutoire des Grecs; agrimoine.
rzepik leśny ziele. (anserina) Gänserich. laiteron, *m.* bec d'oie.
Rzepisko, *n.* Rüben-Acker. champ semé de raves; ravière, navétiere.
Rzepka, *f.* eine kleine Rübe. une petite.
rzepka zaięcza. (cardopatium) weisse Eberwurzel. carline, *f.* chameleon blanc.
Rzepnika, *f.* ziele. (*rapistrum*) Hederich, Heiden-Rettig, wilder Senf. tortelle, *f.* velar, *m.*
Rzepniczek, *m. g. rzepniczka,* (*pseudobunion*) Art von Steck-Rüben. sorte de navet.
Rzepnik, *m. g. a.* (*bunion*) eine Art Steck-Rüben, davon der Samen ein treffliches Widergift ist. espèce de navet dont la semence est un excellent antidote.
Rzepny, *adj.* Rüben-. de rave, qui regarde les raves ou les navets.
rzepna nać. zarte Rüben-Blätter. les feuilles les plus tendres des raves.
Rzepoli, *m.* schlechter Fiedler, Schrarer, Bier-

Bier-Fiedler. mauvais joueur de violon; méchant violon.

Rzęsa, *f.* rząsa, *f.* kotki, owieczki, bagniątka. Zöpfchen, Würstchen, Katzen-Pfötchen an einigen Bäumen. chats, *m. plur*, chatons, *m. plur*. qui naissent sur quelques arbres. § rzęsa leszczynowa, wierzbowa, bagnowa.

rzęsa, *f.* *rząsa wodna*, *żabia zob*, *mech esodny*, *dzierzęga*. (leus palustris) Meer-Linsen, Enten-Grütze. lentille de marais ou de mer, *f.*

rzęsa wietrzna, *przysłameczki*, *pokryweczki*. (cotyledon. umbilicus veneris alter) Frauen-Nabel, Donner-Kraut. escuelles, *f. plur*.

rzęsa skalna, *f.* (androsace) Manns-Haar. androsace, *f.*

rzęsa skalna druga. (politrychum, adjantum rubrum) goldener Wieterton, Stein-Brech, eine von den vier Arten vom Frauen-Haar. politric, perce-mousse, capilli Veneris, l'une des quatre capilaires.

Rześcia, *f. vid.* Ryścia.

Rzesiście, Rzesisto, *adv.* häufig, überflüssig, reichlich, in Menge. en quantité, abondamment. § rzęsiście, rzęsisto.

Rzesistość, *f.* 1) Menge, Haufen. 2) Ueberfluß. 1) multitude, *f.* grande quantité; grand nombre. 2) abondance, *f.* § rzęsistość.

Rzęsisty, *adj.* rzesisty. 1) häufig, dicht, stark. 2) vollbeericht, reich an Beeren. 3) körnicht, groß von Korn. 4) körnicht, das viele Körner hat. 5) überflüßig, reichlich. 1) dru, *adj.* épais, *adj.* près l'un de l'autre. 2) plein de bayes, qui a beaucoup de bayes. 3) grêné, qui a beaucoup de grains. 4) qui a de gros grains. 5) abondant, fertile. § 1) rzesiste deszcze ziemię skropiły; rzesiste światło świec; rzesistemi świecami pokoy oświecony. 2) grono rzesiste. 3) kłosy rzesiste. *4) rzesiste (iędrne) w tym roku zboże. 5) rzesiste żniwo.

Rzeski, *adj.* rzeźwi, darski. 1) flink, hurtig, gewandt. 2) muthig. 3) frisch, munter, gesund. 4) deutsch, das Deutsche Reich betreffend. 1) adroit, *adj.* agile, vîte, *adj.* alêgre, actif, promt. 2) vaillant, courageux, alégre. 3) vif, vigoureux, sain. 4) allemand, germanique, de l'Empire. § 1) rzeski obrot ciała. 2) rzeski żołnierz. 3) rzeskie zdrowie. 4) Rzeskie (Niemieckie) stany; Rzeski książę.

Rzeski talar. Reichs-Thaler. richedale, risdale, *f. f.*

Rzesko, *adv.* rzeźwo, *adj.* frisch, munter, muthig. alégrement, vigoureusement, vivement, agilement, avec vigueur, avec force.

Rzeskość, *f.* rzeźwość, *f.* Hurtigkeit Munterkeit, Muth, Lebhaftigkeit. alégresse, activité, vivacité, vigueur, *f.* agilité, force.

*Rzesza, *f.* gromada ludzi, tłum. Haufen, Menge Leute. foule, multitude de gens.

Rzesza Niemiecka, *f.* das Reich; das deutsche Reich, die Stände. l'Empire, les Etats de l'Empire. § Seym Rzeszy Niemieckiey.

Rzeszki, *adj. vid.* Rzeski 3).

Rzęszoto, *n.* Sieb mit großen Löchern. gros crible; un crible à grands trous.

Rzetelnie, *adv.* 1) in der That, mit der That. *2) augenscheinlich, deutlich. 1) en effet, effectivement, réellement. *2) évidemment, clairement, expressément.

Rzetelność, *f.* 1) Wirklichkeit, Werkthätigkeit. 2) Deutlichkeit. 1) solidité, réalité, chose réelle & effective. 2) clarté, évidence.

Rzetelny, *adj.* 1) werkthätig, wirklich, wesentlich. *2) deutlich. 1) réel, solide, essentiel. *2) clair, évident, dont on ne peut douter.

Rzewliwie, Rzewnie, *adv.* 1) bitterlich, mit Thränen. 2) mit Fleiß, im Ernste. 1) aigrement, *adv.* avec aigreur; amèrement, avec larmes, avec amertume. 2) sérieusement, tout de bon, véritablement. § 1) rzewliwie skwierczy, narzeka; rzewnie płacze. 2) rzewnie o czym myśleć.

Rzewię, *v. a.*, Rzewnię, *v. a.* *i, ił*, rozrzewniam. zum Weinen bewegen, bringen. faire qu. pleurer; émouvoir qu. aux larmes.

Rzewno mi; rzewno mi iest; chce mi się płakać. das Weinen ist mir nahe; die Augen wollen mir übergehen. je suis prêt de pleurer; les pleurs me prennent. § rzewno tobie i nam było.

Rzewliwy, *adj.*, Rzewny, *adj.* 1) bitter, schmerzlich. 2) frisch, munter, muthig. 1) amer; à grands flots; chaud, *en parlant des larmes*. 2) vif, promt, vîte. § 1) rzewne łzy rozlewa. 2) rzewne za kim czynić kroki.

rzewny żal. heftiger Schmerz. vive douleur.

Rzeź, *f.* 1) Metzger-Handwerk. 2) Schlachtbank, Niederlage, Blutbad. 1) métier de boucher. 2) massacre, *m.* carnage, *m.* boucherie, *f.* tuërie, *f.* § 1) rzeźnik wieyski od rzezi podatkow nie płaci. 2) na szrot i rzeź wydać, prowadzić; z

tey rzezi tylko ieden żołnierz został.
zabić rzeź; bić na rzeź. Vieh schlachten. tuer, égorger, assomer, saigner, abbattre une bête. § zabić wołu, cielę na rzeź.
bydło na rzeź. Schlacht-Vieh. tuërie, *f.* les bêtes qu'on veut tuer; bêtes engraissées § woł, owca na rzeź.
rzeź świnska. das Schweineschlachten. le tuage, l'action de saigner & d'accommoder des cochons.
Rzeżącyka, *f.* ziele. (*butomon*) Bluhmen-Binsen. butomus, jonc fleuri.
rzeżączku choroba. 1) kalte Pisse, schneidendes Wasser; Harn-Zwang. 2) Bauch-Grimmen, Schneiden im Leibe. 3) Tripper; Saamen-Fluß. 1) strangurie, *f.* une maladie. 2) tranchées, *f. plur.* des douleurs dans les boyaux. *3) chaudepisse, gonorrée virulente.
Rzezak, *m. g. a.* Schnitz-Messer, Schneide-Messer. plante, *f.* un instrument dont on se sert à planer un bois.
rzezak ogrodniczy. Jät-Messer, Hippe der Gärtner. serpette de jardinier.
Rzezanie, o. 1) das Schnitzeln, Schneiden. 2) das Schneiden, Stechen, Graben der Figuren. 3) Schnitt, Stich; gegrabene gestochene Arbeit. 4) das Schneiden eines Schadens. 5) das Verschneiden, Castriren. 1) action de couper; coupe, coupure, taillade. 2) l'action de graver, de cizeler. 3) gravûre, cizelûre; un ouvrage de graveur. 4) opération, incision, section, que fait le chirurgien. 5) l'action de châtrer. § 1) rzezanie sieczki; rzezaniem, ryciem i heblowaniem wystawiona robota. 2) rzezanie obrazow. 3) sztuczne rzezanie. 4) rzezanie chorego. 5) rzezanie rzezańca.
rzezanie na kamień choruiącego; rzezanie kamienia. das Schneiden des Steines. taille, *f.*
rzezanie w kroku; rzeżączka. kalte Pisse. strangurie.
rzezanie sklepu, stropu, vid. Sklep — *sklepu rzezanie.*
Rzezaniec, *m. g. rzezańca.* ein Verschnittener. évnuque; châtré.
Rzezany, *adj.* 1) geschnitzet, ausgeschnitten, gegraben, gestochen. 2) ausgeschnitten, aufgeschnitten, als ein Spanisches Wamms. 3) verschnitten, castriret. 1) gravé, cizelé. 2) tailladé, découpé par des taillades comme un pourpoint à l'Espagnole. 3) châtre. § 1) rzezany obraz. 2) rzezany kabat, trzewik.
Rzeźba, *f.* 1) geschnitzete Arbeit. 2) das Schlachten. 1) cizelûre, gravûre, ouvrage gravé ou cizelé. 2) l'action d'égorger, de couper les bêtes. § 1) rzeźba kunsztowna z drzewa, z kamienia. 2) rzeźba baranow na ofiarę.
Rzeżę, *że, zał, v. a.* 1) schneideln, schneiden in die Länge. 2) schneiden, öffnen einen Schaden. 3) schneiden, castriren, entmannen. 4) Figuren graben, stechen, schnitzeln, schneiden. 1) tailler, couper au long. 2) inciser, faire une incision, une ouverture pour la guérison du malade. 3) châtrer. couper. 4) graver, cizeler. § 1) rzeże, (struże) drewno. 2) cyrulik ranę rzezać musi; rzezać chorego. 3) rzezać chłopca. 4) rzeże (ryie) kamienie.
rzezać na kamień choruiącego. einem den Stein schneiden. tailler un homme.
*Rzezewie, *n.* Zarzewie. glühende Kohlen mit der Asche. brasier, *m.* brase du feu.
*Rzeźnica, *f. vid. rzeźniczy warsztat.*
Rzeźnictwo, *n.* Fleischer-Handwerk. le métier de boucher.
Rzeźniczy, *adj.* Fleischer-. de boucher; qui concerne le boucher.
rzeźniczy warsztat. Schlacht-Hof, Schlacht-Haus. échaudoir, *m.* lieu où les bouchers tuent leurs bêtes. § w rzeźniczym warsztacie biią rzeź, oprawuią, mięso robią.
Rzeźnik, *m.* Fleischer. boucher. § rzeźnik biie rzeź i mięso przedaie.
Rzeżucha, *f.* ziele. (*nasturtium*) Kresse. du nasitort.
rzeżucha wodna. (nasturtium aquaticum) Wasser-Kresse. cresson, *m.*
**rzeżucha wodna; potocznik.* (beccabunga) Bachbungen, Wasser-Gauchheil. berle de rivière.
rzożucha ogrodna. (nasturtium hortense) Garten-Kresse. cresson allenois, cresson de jardin.
rzeżucha polna. (iberis) wilde Kresse. passerage sauvage; nassitort sauvage.
rzeżucha włoska; pieprzyca. (lepidium) Pfeffer-Kraut. poivrée, passerage, *m.* poivrette, chasserage, *m.*
rzeżucha Turecka. (nasturtium orientale). Indianische oder Türkische Kresse. drave.
Rzeźwi, *adj.* frisch, munter, muthig, stark. adroit, vif, agile, vigoureux, plein de feu. § rzeźwi albo gotowy umysł; rzeźwie zdrowie.
Rzeźwieię, *ie, iał, ieli, v. n.* wachsend frisch, munter, stark werden. croître; devenir vif & vigoureux. § dowcip rzeźwieie.
Rzeźwo, *adv.* frisch, muthig, munter. vivement, agilement, avec vigueur.

*Rze-

*Rzeźwiość, *f.* } Munterkeit, Leben, Muth,
Rzeźwość, *f.* } Lebhaftigkeit. vigueur, *f.* force, activité, vivacité. § rzeźwość zdrowia, rozumu, umysłu; przyiemna rzeźwość oczu i twarzy; w rzezwości kwitnie to panię.

Rzeżyciel, *m.* rzeżańcow. einer, der castriret. châtreur, *m.* celui qui châtre quelqu'un.

Rzeżymieszek, *m. g. rzeżymieszka.* Beutel-Schneider. coude bourse; tire loie; tire-laine, chevalier de la courte épée; tire de laine, escamoteur.

Rzkę, *v. a. vid.* Rzekę.

Rzkomo, w rzkomo, *adv.* zum Scheine. en apparence, par faux semblant; pour servir de montre. § wrzkomo nie chce; wrzkomo dla przystoyności wyszedł ku niemu.

Rznę, *rznie, rznął, v. a. rznąć.* 1) schneiden. 2) stechen, schneiden, graben Figuren. 3) streichen mit dem Fiedelbogen. 1) couper, tailler, mettre en pièces avec un couteau. 2) graver, cizeler, buriner, travailler avec un burin. 3) faire résonner, toucher de l'archet un instrument à cordes; joüer de. § 1) rznąć mięso. 2) rznąć figury w drzewie; rzniy herby, pieczątki. 3) pięknie rznie na skrzypcach, na wioli.

Rznięcie, *n.* 1) Schnitt. 2) Stich, gestochene, geschnittene Arbeit. 3) das Streichen mit dem Fiedelbogen. 1) coupure, coupe, taille, taillade. 2) gravûre, cizelure; ouvrage gravé, cizelé. 3) l'action de toucher avec l'archet.

Rznięty, *adj.* 1) geschnitten. 2) gestochen, gegraben. 1) coupé, taillé. 2) gravé, cizelé.

na blasze rznięta figura; koperształych. ein Kupfer-Stich. taille-douce, *f.* estampe, *f.*

Rzodkiew, *f.* Rettig. raifort, *m.*

rzodkiew dzika. (ramoracea) wilder Heyderreich, Waldrettig, wilder Meerrettig. ischas, rave sauvage, rafan.

Rzodkiewka, *f.* kleiner Rettig, Radieschen. petit rave; jeune raifort.

Rzodkwiany, *adj.* Rettig-. de raifort, qui concerne le raifort.

Rzucalny, *adj.* do rzucania służący. Wurf-, zum Werfen tauglich. de trait; aisé à darder, à jetter de loin; qu'on lance, qu'on jette.

Rzucam, *v. m. F. rzucę.* 1) werfen. 2) werfen, als einen Wurfspieß. 3) werfen, würfeln. 4) das Auge werfen, einen Blick thun. 5) ausstreuen, bekannt machen. 6) verlassen. 7) einen rütteln, zausen, schütteln. 8) sich brechen, sich übergeben. 1) jetter, ruër, élancer. 2) lancer, darder, jetter avec effort. 3) jetter les dez; amener des points. 4) jetter les yeux sur. 5) semer, divulguer. 6) abandonner, quitter, laisser. 7) sécouër, houspiller, branler, faire esquiver qu. 8) vomir. § 1) rzucił kamień wzgorę; rzucić kamieniem; rzucić komu co w oczy, co na kogo, to działo kule o sześć funtach rzuca. 6) dziryt (dzirytem) rzucić. 3) rzucił kostki, kuty o to; rzucił cynki. 4) rzucić okiem (oko, wzrok) na co, na kogo. 5) rzucił tę wieść miedzy ludzie. 6) rzuca świat, wstępuie do klasztoru. 7) rzucał nim, ale go nie powalił. *8) krwią rzuca.

rzucić pod nogi. zu eines Füßen werfen. jetter aux piés de qu. § rzucić pod nogi komu broń, chorągwie.

rzucić kość o co. sein Glück versuchen. mettre à l'avanture, au hasard; hasarder, risquer.

rzucać row ku miastu. gegen eine Stadt approschiren. approcher de la ville par le moyen de la tranchée; faire les approches.

rzucać oczyma sam i tam. die Augen hin und her werfen. porter les yeux çà & là, promener la vuë de côté & d'autre.

rzucić kogo (kim) o ziemię; rzucić kim iako worem. einen auf den Erdboden werfen. jetter par terre, terrasser, renverser qu.

rzucić broń od siebi. das Gewehr strecken, sich ergeben. jetter bas les armes; se rendre. § na samo imię iego broń od siebie rzucali.

rzucić siebie. sich stürzen, herunter springen. se précipiter; se jetter dans un abîme.

rzucać się. 1) zappeln, sich hin und her werfen. 2) sich werfen, böse thun. 3) greifen, als nach dem Gewehre. 4) einen anfallen, angreifen mit Worten, mit Schlägen. 5) ergreifen, als eine Handthierung. 6) einen befallen; sich spüren lassen, als eine Krankheit. 7) ergreifen, als der Rost das Eisen. 1) se jetter, se veautrer d'un côte à l'autre. 2) se jetter de colère. 3) tirer l'épée; mettre l'arme à main. 4) s'élancer vers; se lancer, se jetter, se ruër sur qu.; s'attaquer à qu.; mettre la main sur qu.; se prendre à qu. de paroles, de coups. 5) se mettre à l'étude, au burreau, à un métier. 6) saisir, attaquer qu.; tomber, se jetter sur qu.; se gagner, commencer à paroitre, se faire sentir comme une maladie. 7) tomber sur; couvrir comme la rouille le fer, la contracter, l'amas-

l'amasser. § 1) ryba się w sieci rzuca. 2) rzuca się i dasa. 3) rzucił się do szabli, do broni, do kamienia. 4) rzucił się kijem, potwarzami na niego. 5) rzucił się do książek, do kupiectwa. 6) rzuciło się powietrze miedzy ludzie; febra się na niego rzuciła. 7) rdza się rzuciła na żelazo.

płacz mu się rzuca. er fängt an zu weinen, die Thränen treten ihm in die Augen. il se met à pleurer; il laisse couler quelques larmes; les larmes lui tombent de yeux.

ta rura się w tył rzuca. dieses Feuer-Rohr stößt. cette arme à feu repousse, fait un effort en arrière.

rzucić się komu do nog. einem zu Fuße fallen. se prosterner, se jetter aux piés de qu.

rzuca się to w oczy. das fällt von sich selbst in die Augen. cela saute aux yeux.

rzuca się na niego siwizna. er bekömmt graue Haare. il commence à grisonner, à avoir les cheveux blancs.

Rzucanie, *n.* rzucenie, *n.* das Werfen. jet, *m.* l'action de jetter, de lancer. § rzucanie kamienia albo kamieniem.

rzucenie, n. ein Wurf. jet, *m.* § na rzucenie kamienia był od niego; rzucenie kostki.

rzucenie oka. Augenblick, Augen-Wink. oeillade, *f.*

rzucanie nawy na morzu. das Hin- und Herwerfen eines Schiffes. le brandillement, l'oscillation d'un navire.

rzucanie się. starke Bewegung des Körpers. agitation du corps.

rzucenie się do broni. Ergreifung der Waffen. la prise d'armes.

Rzucony, *adj.* geworfen. jetté, lancé, dardé.

Rzumpiarz, *m.* Bergw. der die unnütze Erde und Steine wegbringt. *Métal.* ouvrier qui charie les pierres & la terre inutile.

Rzumpie, *plur.* Bergw. unnütze Steine und Erde, so vom Erze abgehen. *Métal.* terre & petites pierres inutiles qui se détachent du métail.

*Rzyć, *f. vulg.* der Hindere, der Poder. le derrière, le cu, les fesses, *f.*

Rzygam, *v. m. F. rzygnę.* 1) rülpsen. 2) sich brechen. 1) roter, *v. n.* 2) vomir, rendre gorge.

Rzyganie, *n.* rzygnienie, *n.* 1) das Rülpsen. 2) das Erbrechen. 1) action de faire des rots; les rots. 2) vomissement, *m.*

Rzygliwy, *adj.* rülpsicht, göckicht. qui fait roter.

Rzym, *m. g. u.* Rom. Rome, *f.* § w Rzymie bydź a Papieża nie widzieć, *prov.*

Rzymianin, *m.* Römer. un Romain.

Rzymianka, *f.* Römerinn. une Romaine.

Rzymski. Römisch. Romain, *adj.* de Rome.

Rzysko, *n.* Stoppeln auf dem Acker. éteule, *f. f.* chaume, *m.* étouble, *f. m*

rzysko wyrywać. stoppeln, die Stoppeln ausreißen. chaumer, *v. a.*

rzyska wyrywanie. das Ausreißen der Stoppeln. le chaumage.

S.

S. ist die Verkürzung des Wortes Swięty: heilig. *c'est l'abréviation du mot :* Saint. § S. Paweł; S. P. R. (Swięte Państwo Rzymskie.

S. p.; świętey pamięci. gottseligen Andenkens. d'heureuse mémoire.

S. *pr. inf.* vid. *Z. pr. inf.*

Sa sa, *interj.* Te, te, komme her; wenn man einen Hund rufet. to to; tai; hourua à moi the hau; *mots pour appeller un chien.*

Sabas } der Sabas der Juden. sabat; *m.*
Sabat. } le samedi des Juifs.

Sabauczyk. ein Savoyard Savoyard.

Sabaudya. Savoyen. Savoye, *f.*

Sabaudski. Savoyisch. de Savoye.

Sabina, *f.* sawina, *f.* szawina płodna, chojnka klasztorna. (*sabina*) Sada-Baum, Seven-Baum, Sadel-Baum, so Beeren trägt. sabine, *f.* savinier qui porte des bays.

sabina niepłodna. Sadel-Baum, so keine Beeren trägt. sabine qui ne porte pas des bayes.

Sący, *adj.* 1) saugend an der Brust. 2) saugend, an sich ziehend. 1) qui tète. 2) qui suce; suceur.

Sączę się, *czy, cayl, v. r.* auströpfeln; lecken, näßen. couler; faire eau par les côtés, suinter; dégoutter. § ta beczka się saczyła; teraz się brzozy sączą.

Sączek, *m. g. a.* Knötlein am Korn-Halme, darauf die Aehre steht. l'extrémité du tuyau qui soutient l'épi. § na sączku kłos stoi.

Sad, *m.* Frucht-Garten, Obst-Garten. fruitier, *f. m.* verger, *m.* jardin fruitier.

sad zaięczy, krolikowy. Hasen oder Caninchen-

ninchen-Busch, Ort, wo man sie heget. garenne, *f.* où l'on enferme les lièvres ou les lapins.

Sąd, *m.* 1) das Gericht die Richter. 2) die Gerichte, Gerichts-Ort. 3) Gerichte-Zeit, da gerichtet wird. 4) Gerichte, so gehalten werden; Rechts-Erkenntniß, Rechts-Sache, Proceß, Urtheil. 5) Gerichte, Gerichtsbarkeit. 1) Justice, *f.* les Juges. 2) justice, *f.* plaids, *m. plur.* cour, *f.* barreau, *m.* parquet, *m.* siége, *m.* lieu où l'on rend Justice. 3) plaids, *m. plur.* plaidoirie, *f.* tems où l'on rend justice. 4) jugement qu'on tient; plaidoirie, connoissance, procédure, procès. 5) le siége, justice, jurisdiction § 1) stanąć przed sądem zapozwać do sądu. 2) w sądach Trybunalskich, Marszałkowskich agitowana sprawa. 3) sądy obwołano, zawieszono; pomkniono. q) sąd o głowę, o zaboy, o poczciwość; sąd łaskawy, ostry; sąd o szkodę. 5) ta sprawa należy do sądu mieyskiego, duchownego.

sąd wyższy, sądy wyższe. höheres Gericht, Ober-Gericht. cour supéri ure, *f.* un Tribunal plus haut; les plaids de l'épée; la haute Justice.

sądy niższe. Unter-Gericht. Justice foncière; basse Justice, *f.*

sąd ostateczny; sąd Boży ostatni. das jüngste Gericht. le dernier jugement.

sąd Pański; sąd Boski. die Gerichte Gottes. le Jugement de Dieu. § srogie piekło przede mną, sąd Pański nade mną.

sąd przyiacielski. Entscheidung eines Schiedsmannes. jugement arbitral; arbitrage, *m.*

sąd w niebytności iedney strony. Gericht in Abwesenheit der Parten, die nicht erschienen ist; Versäumung des Termins; Verjährung der Klage. péremtion d'instance, *f.* lorsque on perd son procès faute de l'avoir poursuivi dans le tems.

sądow wywołanie. Verlegung des Gerichtes auf eine andere Zeit. délai de jugement.

sąd powtorzony. Untersuchung des geendigten Processes. révision d'un procès,

sąd poprzedzam, vid. *sądzę przed sądem.*

sądy zawiesić. einen Rechts-Aufschub setzen. remettre le jugement à un autre tems.

sądow wywołanie, zawieszenie prawa. Rechts-Aufschub; Gerichts-Stillstand. surséance, *f.* délai, cessation de droit.

sądy wywołane przywrocić. einen Rechts-Aufschub aufheben. interrompre la surséance.

sądy zapowiedziec, obwołać. eine Gerichts-Fahrt ankündigen. annoncer un jugement.

daię to pod twoy sąd. ich überlasse es eurem Urtheile. je laisse cela à votre jugement.

bez sądu. ohne zu hören; ohne mit seinem Einbringen gehöret zu werden. sans avoir entendu; sans avoir été entendu avec sa défense.

Sądek, *m. g. sądka,* faska masła. Butter-Hose. Fäßchen Butter. beurrière, *f.* tinette à beurre, *f.*

Sadek, *m g sadka.* kleiner Obst-Garten. un petit verger.

Sadliczka, *f.* ziele. (*alysson*) Waldmeister, Alosenkraut, es ist wider den Biß eines rasenden Hundes gut. alisson, *m.* espèce de plante qui est bonne contre la morsure d'un chien enragé.

Sadło, *m.* Schmeer. oing, *m.* axonge, *f.* pane, *f.* graisse qui n'est pas fonduë.

sadła przed psem nie miotay. Gelegenheit machet Diebe. l'occasion fait le larron.

Sadnisty, *adj.* } *vid.* Sednisty.
Sadno, *n.* }

Sadowię, *v. a.* kogo gdzie, na czym. einem einen Wohn-Platz anweisen; einen etabliren. placer en un lieu pour y demeurer; établir qu., donner à qu. un établissement. § sadowił w Polszcze Holendrow.

sadowić się, sadowię się, v. r. 1) sich häuslich niederlassen; sich fest setzen 2) sich setzen, auf den Boden fallen. sich abklären 1) s'établir, se domicilier, s'habituer, se faire un établissement. 2) reposer, s'assoir, s'eclaircir. § 1) sadowi się w Warszawie; omylne ma mieszkanie, kto się na ziemi sadowi. 2) fuz się sadowi.

Sądny, *vid.* Sądowy, *f. m.*

Sądny dzień. der jüngste Tag, das jüngste Gericht. le dernier jour; jour du jugement; jour épouvantable; jour terrible; jour du Seigneur, jour de jugement.

Sądownie, *adv.* gerichtlich. judiciairement.

Sadownik, *m.* Sadowy, *m.* ogrodnik drzewny. Baum-Gärtner. pépinieriste, *m.* jardinier pépinieriste; jardinier qui cultive les arbres.

*Sądowny, *adj.* } richterlich, Gerichts-. de
Sądowy, *adj.* } Palais; judiciaire, *adj. c.* qui est selon l'ordre de la pratique, qui regarde la Justice. § sądowa sprawa.

dzień sądowy. Gerichts-Tag. jour de plaid; jour de palais, jour plaidoyable.

sądowe, n. Gerichts-Gebühren. les vacations qu'on

qu'on paye à un Juge, aux Notaires, aux Gréfiers; les dépens d'un procès. § sądowego nie zapłacił.
sądowa stolica. Gerichts Stuhl. tribunal, le siége.
sądowa sala, izba. Gerichts-Stube. chambre de Justice, *m.* barreau, *m.* lieu où font les Juges.
sadowy urząd. richterliches Amt. office de Judicature.
Sadowy, *adj.* zum Baum-Garten gehörig. de verger.
sadowy trank. (achillea) Gliedgarben-Kraut. achilée, *f.* espèce de mille-feuille.
Sadz, *m. g. u. a.* 1) Köfig, kleiner Stall. 2) Hunde-Stall. 1) serre, *f.* logement où l'on nourrit quelque bête. 2) chenil, *m.* logement des chiens.
**sadz świni, chlew, karmnik świni.* Schwein-Stall. tai, *m.* toit, *m.* étable à cochons.
sadz ptaszy. Vogel-Haus. volier, *m.* lieu où l'on nourrit des oiseaux.
sadz rybi. Fisch-Behalter. vivier, *m.* reservoir, pour y nourrir des poissons.
sadz rybi ruchomy, vid. Sadzawica.
Sadzam, *v. a.* zu setzen pflegen, die anderen Bedeutungen siehe unter Sadzę. avoir la coutume de mettre, de planter, de dresser: *les autres significations se trouvent sous le verbe* Sadzę. § rad sadzał szklenice i kufle koło siebie: zawsze go podle siebie sadzał.
sadzać goście. Gäste nach der Ordnung an die Tafel setzen. ranger les hôtes à la table.
Sadzawica, *f.* sadz ruchomy. Fisch-Kasten mit Löchern. banneton, *m.* boutique, *f.* un petit réservoir où l'on garde le poisson.
Sadzawka, *f.* 1) ein Teich. 2) Pfütze in der Stube vom Vergießen. 1) étang vivier. 2) gachis; mare, lavage, *m.* eau répanduë par mégarde dans une chambre. § 1) sadzawka rybna; narybić sadzawkę. 2) sadzawkęś uczynił.
sadzawka do kąpania. kaltes Bad; Teich, wo man sich badet. nageoir, réservoir d'eau; lieu où l'on se baigne.
Sadzawkowy, *adj.* Teich-. d'étang.
Sadzawnik, *m.* Teich-Auffseher oder Besitzer derselben. intendant ou possesseur d'un étang.
Sadze, *plur.* Ruß. de la suie.
Sadzę, *v. a.* 1) setzen, pflanzen. 2) setzen, einfassen, einsetzen; besetzen mit Edelsteinen. 3) auslegen; gestickete, eingelegete Arbeit machen. 4) aufs Spiel setzen. 1) plante, mettre un plant ou une plante en terre. 2) enchasser, mettre en oeuvre, en chaton; garnir de pierres précieuses. 3) marqueter, rapporter, faire une chose de plusieurs pièces mises ensemble. 4) mettre au jeu. § 1) sadzić kapustę, płonki, drzewa, macice. 2) sadzić drogie kamienie; sadzić co perłami, rubinami. 3) sadzić ściany marmurem, alabastrem, drzewem. *4) sadzić (stawić) co w grze.
prosto sadzić; futrować. täfeln, belegen; beziehen. plaquer, boiser, revêtir une chose d'une autre.
iayca sadzić. in der Küche: Eyer setzen. *terme de cuisine*: pocher des oeufs.
sadzący płonkę. Pflanzer. planteur, *m.*
sadzić gniazdo. ein Nest bauen. se nicher; faire son niche. § orłowie tam gniazda sadzą.
sadzić się na co. sich in einer Sache angreifen, sehr bemühen. s'efforcer en; faire un effort pour; tacher de réussir en; se distinguer trop des autres en.
sadzić się na czym. sich gründen, Staat machen auf etwas. se fonder, faire fond sur qu. ch. § sadzi się na omylney rozoomu skażonego sile; sadzę się na liście twoim, na statucie, na prawie.
Sądzę, *v. a.* 1) urtheilen. 2) richten, Recht sprechen. 3) halten ein Gericht. 1) juger, donner son jugement. 2) juger qu. ch.; ou quelque personne; faire Justice de; déterminer par un arrêt ou sentence. 3) tenir quelque jugement. § 1) sądzę tak o tym; z tey probki o ostatku sądzić możesz; nie sądź aż skosztuiesz. 2) sądzić urzędownie sprawy; złoczyńcow sądzić będą. 3) Lublin iest miasto gdzie Trybunał sądzą.
sądzić kogo niewinnym czego. absolviren, einen vor unschuldig erklären. absoudre, déclarer qu. innocent de quelque crime.
sądzić kogo winnym czego. einen verurtheilen. condamner qu.; rendre sentence contre qu.
sądzić surowie. ein scharfes Urtheil sprechen. prononcer un arrêt rigide.
sądzić przed sądem; sąd uprzedzać. unzeitig richten, ein Urtheil sprechen, ehe man die Sache eingesehen hat. préjuger, faire un préjugé dans une affaire; juger par avance; rendre un jugement sans voir au fond de l'affaire.
sądzić się, sądzę się. 1) sich halten; glauben. 2) sich rechten, mit einem einen Proceß führen. 3) haben ein gewisses Recht. 1) se croire; se tenir; s'estimer. 2) se

2) se plaider, être en procès avec qu; se plaider l'un contre l'autre. 3) se juger selon quelque droit. § 1) sądzi się bydź szczęśliwym i niegodym łaski krolewskiey. 2) sądzi się z sąsiadem o grunt. 3) obywatele kraiu tego prawem Magdeburskim się sądzą.

Sądzel, *m.g. sądzela.* ein Leibes-Schaden, als ein Schwär, eine Wunde. un mal; une playe; un apostume.

Sądzenie, *n.* das Richten. l'action de juger, jugement.

Sądzony, *adj.* gerichtet. jugé, décidé par un sentiment.

Sadzenie, *n.* 1) das Pflanzen, Setzen. 2) das Auslegen, ausgelegete Arbeit. 3) Bekleidung mit Marmor. 1) la plantaison, la plantation, le plantage; l'action de planter les herbes, les arbres. 2) l'action de marqueter, de rapporter; marqueterie, *f.* 3) l'action d'incruster; incrustation, *f.* § 1) sadzenie płonek, zioł. 2) kosztownym pokoie przyozdobione sadzeniem. 3) sadzenie ścian marmurem.

proste sadzenie. getäfelte Arbeit, Tafel-Werk. un assemblage de menuiserie; placage, *m.* boisage, *m.*

sadzenie się, n. na co. zu heftige Bestrebung. effort; l'action de se forcer.

Sadziec, *m. g. sadźca*, wodna konop ziele. (*eupatorium canabinum*) Wasser-Dost. agrimoine aquatique, *f.*

Sadzony, *adj.* 1) gepflanzet. 2) ausgeleget, als mit Holz, mit Stein. 3) bezogen, getäfelt. 1) planté, mis en terre. 2) rapporté, marqueté, fait de pièces de rapport; incrusté. 3) plaqué, boisé. § 1) sadzone drzewo. 2) ściana kamieniem sadzona.

sadzone zioła, drzewka. gepflanzete Kräuter, Bäume. le plantage.

sadzona robota. bezogene oder ausgelegete Arbeit. boisage, *m.* placage, *m.* marquéterie, *f.* mosaïque, *f.* tableterie, *f.* ouvrage de rapport, applique.

Sagapeński kopr, *m.* ziele. (*ferula*) Garten- oder Ruthen-Kraut. férule, *f.* sagapenum.

sagapeński sok. (serapenum) Ruthenkraut-Saft suc de férule; serapenum.

Saia, *f.* ⎫ Soy, ein gewisser leichter seidener oder wollener Zeug.
Saieta, *f.* ⎭ saïette, *f.* petite serge de soïe ou de laine.

Saietowy, *adj.* von diesem Zeuge gemachet. de saiette. § kontusz saietowy.

Saian, *m.* ehedessen ein Waffen-Rock, Leib-Rock der Soldaten. saie, hoqueton, sorte de vêtement dont les soldats se servoient autrefois.

Sak, *m.* 1) Sack-Netz, Fische zu fangen, rundes Fischer-Netz. 2) lange Kappe über dem Kopfe in Proceßionen. 1) épervier, *m.* espèce de filet rond qui se jette au fond de l'eau. 2) longue chape que portent quelques confrères dans une procession.

**sak, m. wor.* Sack, Beutel. sac, *m.* bourse, *f.*

będziesz w saku. du wirst in die Falle kommen; man wird dich im Sacke haben. vous goberez les hameçons; vous tomberez, vous serez dans la nasse, dans le trémail. § małoś nie był w saku.

Sakra, *f.* Päbstliche Bestätigung eines Bischoffes. le sacre; confirmation Papale d'un Evêque.

Sakrament, *m.* ein Sacrament. un Sacrement.

Sakrament Nayświętszy. das heilige Abendmahl. le Saint Sacrement.

Nayświętszego Sakramentu wystawienie. Aussetzung des heiligen Sakraments. l'exposition de Saint Sacrement.

Sakson, *m.* das Sächsische Recht. le droit Saxon.

Saksonia, *f.* Sachsen, *n.* la Saxe.

Sakwy, *plur.* Quersack. bésace, *f.*

Sala, *f.* ein Saal. sale, *f.*

sala wielka. ein großer Saal. un salon.

Sałaciany, *vid.* Sałatowy.

mlecz sałaciany, ziele. (endivia) Endivien. endivie, *f.*

Salamandra, *f.* iaszczorka ogniowa. Salamander. salmandre.

Salamandra, m. herb. Wappenk. ein Salamander im Feuer, über der Krone sind zehen Pfau-Federn in zwo Reihen. *Blas.* une salamandre qui est au feu, la couronne est ornée de dix plumes de paon en deux rangs.

Sałata, *f.* 1) Lactuc, Lattig. 2) Salat. 1) laituë, *f.* une plante. 2) salade, *f.*

sałata głowiasta. Kopf-Salat. laituë pommée.

Sałatny, *adj.* ⎫ Lattig-, Salat-. de lai-
Sałatowy, *adj.* ⎭ tuë, de salade, à salade. § sałatne ziela.

miska sałatowa. Salat-Schüssel. saladier, *m.*

Saława, *f.* herb. *vid.* Szalawa.

Salcyson. ⎫ geräucherte Wurst. saucis-
Salseson. ⎭ son, *m.*

Saletarnia, *f.* Salpeterhütte. salpetrière, *f.*

Saletra, *f.* Salpeter. du salpêtre.

Saletrzany, *adj.* ⎫ Salpeter-. de sal-
Saletrowy, *adj.* ⎭ pêtre.

sale-

saletrzana szyba. Salpeter-Hütte. salpetrière, *f.* lieu d'où l'on tire le salpêtre.
Saletrzysty, *adj.* salpetricht. de salpêtre; nitreux. § saletrzysta woda.
Salka, *f.* ein Sälchen. une petite sale; saletre, *f.*
Salmiak, *m.* salmoniak. Salmiack. sel armoniac, *m.*
Salmiakowy, *adj.* Salmiak-, von Salmiak. de sel armoniac.
Salnitra, *f.* Salniter du nitre.
Salomonek, *m. g. salomonka*, ziele iadowite (*napellus*) Teufels-Wurzel, Eisen-Hütlein, ein sehr giftiges Kraut. napel, *f. m.* une plante très-vénimeuse.
Salsufy, *plur.* ziele. (*salsifix*) Haber-Wurzel. salsifix, *m.*
Salsza, *f.* salsza. Salse; saure Sosse oder Tunke. vinaigrette, *f.* sauce de vinaigre.
salsza pieprza. Ueberguß von Pfeffer und Eßig. poivrade, *f.*
pierna salsza. (nasturcium orientale) Türkische Kresse. drave, *f.*
Salwa, *f.* 1) Salve der Soldaten. 2) Gerichtsw. Vorbehalt, Ausnahme. 1) salve, *f.* décharge de la mousqueterie, ou de l'artillerie. 2) *Palais:* réserve, *f.* précaution, *f.* sauf de. § 1) salwą ognistą i muzyką witany; z dział dać salwę. 2) bez żadney salwy i regrusu; żadney salwy do tego sobie nie zachowuię; salwy (ochrony, warunki) są rożne, iako salwa praw szlacheckich.
Salwegarde, *f.* Schutz-Brief, Salvegarde. sauvegarde, *f.*
Sam, *adv.* hier, hierwärts, hieher. ici; ici là; en ce lieu-ci; de ce côté-là. § sam się wozem obroć.
sam i tam. hier und da. par ci par là; çà & là.
Sam, sama, samo, adj. 1) allein, ohne jemand, ohne jemandes Hülfe. 2) selbsten der, selbsten die, selbsten das. 3) ganz bis an oder in etwas. 4) beym oder im Anfang, da etwas angefangen worden ist. 5) selbst, von sich selbsten. 6) derjenige den man suchet; er selbst, sie selbst. 1) seul, *adj.* sans compagnie, sans aide de qu. 2) même, *en ajoutant ce mot à un autre.* 3) entièrement jusqu'à, jusque dans; tout à, tout dans *&c.* 4) dans le cours de, au commencement de; déjà commencé. 5) de lui même, de sa propre force. 6) lui-même, elle même, la personne qu'on demande. § 1) sam ieden to uczynię; sama iest doma; ia sam to uniosłem; sam iada; sam śpi; samym odzieniem żołnierz; samą wymowe złośliwy; samą brodą Filozof; sam stoł mi tyle stoi; ia sam; ty sam; on sam (bez drugiego) to sprawił. 2) sam krol kazał; sam to czart wymyślił; on sam tu był. 3) w samym wierzchu siedzi ptak. 4) w sam seym, w samo wesele brat przyiechał. 5) same się drzwi otworzyły; zegar sam chodzi; młyn sam koła obraca. 6) iest sam doma? chcę z samą mowić; a ieśtże brat u ciebie, samego mi trzeba.
przy samym końcu. ganz am Ende. tout, entièrement au bout. § przy samym końcu utniy.
on to sam. er ist es selbsten. c'est lui même.
do samego wieczora. bis an den Abend. entièrement jusqu'au soir. § do samego południa, poniedziałku, końca czekać nie będę.
w samey zimie. in der Mitte des Winters. en plein hiver; au fort de l'hiver.
na samym morzu. auf der Höhe, auf der hohen See. à la hauteur de; sur la haute mer.
o tym samym czasie. eben um diese Zeit. en ce tems-là même.
w tym samym dniu iako. an eben demselben Tage als. le jour même que.
sam nie swoy; *zabawny bardzo*. der sehr beschäftiget ist; der nicht sein Herr ist. qui est fort occupé, fort embarrassé; qui n'est pas maître de soi.
sam od siebie; *sam z siebie*. vor sich selbsten. par soi même, de soi même. § kazał mu żeby mię przestrzegł iakoby sam od siebie
sam z siebie. selbsten, aus eigenen Kräften. de moi-même; de vous-même; de lui-même; de ses propres forces; par sa propre industrie. § pisarz co sam z siebie pisze; nie sam z siebie te skomponowałeś wiersze.
sam a sam. Mann gegen Mann; einer gegen einen. corps à corps, seul à seul, face à face, tête à tête; tout proche l'un de l'autre. § sam a sam się bili.
Samkołożnik, *m.* ein Knaben-Schänder. péderaste; lesbin, ragazze, bougre, sodomite.
Samcełoztwo, *n.* Knaben-Schänderey. péderastie.
Samczy, *adj.* samcow, *adj.* Männlein-. de mâle.
Samczyk, *m. vid.* Samiec.
Samica, *f.* 1) das Weiblein, von Thieren und Kräutern. 2) der Fluß selbsten, sein Arm heißt lacha. 1) femelle, *parlant des animaux & des plantes.* 2) le fleuve lui-même, *dont le bras s'appelle* lacha. § 1) paproć samica; bocian samica; karaś samica; ptastwa drapieżnego samica wilksza i silnieysza

ieſt od ſamca. 2) ſamica ſtarym płynie ćtartem.

Samiec, *m.* das Männlein, der Thiere und Kräuter. le mâle, *ce mot ſe dit des animaux & des plantes.* § płocica ſamiec; kawka ſamiec; ſamiec miedzy zwierzętami zawſze ſilnieyſzy.

Samit, *m.* (*amarantus*) Tauſendſchön, Sammt-Blume. paſſe-velours, *m.* fleur d'amour, amarante.

Samiuchny. } *vid.* Samuchny.
Samiuczki. }

Samiutenki, Samiutenieczki.

Samo, *n. vid.* Sam.

ſamo, ſelbſt, bey einer Zahl. moi, toi, lui, *quand on ajoute ce mot à un nombre.*

ſamowtor, n. ſelbſt anderer. lui-deuxième. § ſamotrzeć, ſamoczwart *&c.*

Samoboyca, *f.* Selbſt-Mörder. meurtrier de ſoi même.

Samoboyſki, *adj.* ſelbſt-mörderiſch. d'homicide de ſoi même.

Samoboyſtwo, *n.* Selbſt-Mord. homicide de ſoi même. § ſamoboyſtwo popełnił.

Samobrotnik, *m.* 1) eine gehende, bewegliche Maſchine. 2) ein Bratenwender. 1) chaque machine qui tourne qu. ch. 2) tourne-broche, *m.*

Samobrzmiąca litera, Głoſka, *f.* Gramm. ein Selbſt-Laut. *Gramm.* une voyelle.

Samochcąc, *adv.* ſelbſt wollend; mit Willen. de ſon plein gré. § ſamochcąc temu winien.

Samochcący, *adj.* der ſelbſt will. qui veut lui même.

Samochwał, *m.* Prahler, der ſich ſelbſt rühmet. vanteur, *m.* qui ſe glorifie, qui ſe vante.

Samoczwart, *adj.* ſelbſt-vierter. lui-quatrième.

Samodział, *m.* 1) grobe Haus-Leinwand. 2) grobes Tuch zu Kleidern. 1) groſſe toile de ménage. 2) bure, ſorte de drap de peu de prix.

Samodzierca, *m.* Selbſtbeherrſcher, Selbſthalter. autocrateur, *m.* § Samodzierca całey Roſiy.

Samodzieſiąt, *adj. & adv.* ſelbſt-zehender. lui-dixième. § ſamodzieſiąta przyſzła; ſamodzieſiąt przyſzedł.

Samoiedź, *f.* Menſchen-Freſſer. antropophage, canibale, homme qui mange la chair humaine. § ztąd: Samoieda; jeda, Geta.

Samoiedź, *f.* das Freſſen der Thiere ſeines Geſchlechts. l'action de s'entremanger les unes les autres. § gdy o połow trudno wielkie ſowy ziadaią ſowięta i ſamoiedzą ſię żywią.

Samokupiec, *m.* der ein Monopolium hat. un traitant, qui a un monopole.

Samokupſtwo, *n.* ein Monopolium. un monopole; un privilége de vendre ſeul une marchandiſe.

Samołowka, *f.* 1) eine Falle. 2) *fig.* Falle, Netz. 3) Kriegsb. Wolfs-Grube, Mord-Grube, Fall-Klappe in den Thoren. 1) attrapatoire, *m.* trébuchet, piéde, *m.* 2) *fig.* piége, *m.* embuchet, *f. plur.* 3) *Fortif.* caſemate. § 1) ptać ſię w ſamołowce złapał. 2) na ſamołowkę te słowa były; boię ſię aby to chytra ſamołowka na mnie nie była.

Samołoſtwo, *n.* Selbſt-Befleckung. pollution volontaire.

Samożożnik, *m.* Selbſt-Schänder. miſérable qui ſe pollue.

Samoosny, *adj.* ſelbſt-achter. lui-huitième.

Samopaż, *m.* ein gezogen Rohr. un fuſil rayé.

Samopas, *adv.* 1) ausgelaſſen, ohne Aufſicht, ohne Hüter. 2) einzeln, nicht Heerden weis. 1) diſſolumens, d'une manière duſſolue; ſans garde, ſans gouverneur. 2) çà & là; à la débandade; en allant ſeul. § 1) tad ſamopas żyie. 2) bydło ſamopas po łąkach ſię paſie; ptacy co ſamopas lataią.

Samopaſny, *adj.* ausgelaſſen, frey, ungebunden. diſſoluie, *adj.* licentieux. § gruby i ſamopaśny prowadzi żywot.

Samopięt, *adj. & adv.* ſelbſt-fünfte. lui-cinquième.

Samopſza, *f.* Sommer-Waizen. froment à petit grain; petit froment.

Samorodnie, *adv.* 1) nach ſeiner natürlichen Neigung. 2) ohne Zuthun der Menſchen-Hände; natürlich. 1) par ſon inclination, par ſa pante. 2) d'une manière naturelle; ſans aide des mains d'un homme.

Samorodność, *f.* Philoſ. das Natürliche. *Philoſ.* le naturel.

Samorodny, *adj.* natürlich, nicht gemacht. vif, non-ouvré, naturel, qui n'eſt pas fait par addreſſe; produit de la nature. § ſamordne noſi włoſy, ſamorodny cynobr.

Samoroſt, *m. vid.* Winny—*winne ziele.*

Samoruch, *m.* ſich ſelbſte bewegendes Kunſtwerk. automate, *ſ. m.*

Samoruſzność, *f.* eine gehende Maſchine. une machine qui ſe meut.

Samoruſzny, *adj.* das ſich ſelbſt bewegt als eine Maſchine. qui ſe meut de lui même comme une machine.

Samoſiodm, *adj. & adv.* ſelbſt-ſiebender. lui-ſeptième. § ſamoſiodma była,

Samoszost, *adj.* & *adv.* selbst-sechster. lui-sixième.
Samotność, *f.* Einsamkeit. solitude, *f.* vie solitaire.
Samotnie, *adv.* einsamer Weise. solitairement, *adj.*
Samotny, *adj.* einsam, solitaire, *adj. c.* écarté, *adj.* § samotne mieysce do nauk iest nayspsobnieysze.
Samotrzeć, *adj.* & *adv.* selbst-dritter. lui-troisième. § samotrzecia grała.
Samotreść, *f.* trockner Beeren-Wein. mère-goutte, *f.* du vin qui vient sans être pressuré.
Samotreściowy, *adj.* von trockenem Beeren Wein. de mère-goutte.
Samowładnie, *adv.* ungebundener Weise, souverainement, indépendamment.
Samowladny, *adj.* ungebunden, eigenmächtig. souverain, absolut.
Samowładca, *f. m.* Selbstbeherrscher. souverain, monarque, *m.*
Samwładztwo, *n.* Selbstbeherrschung. souveraineté, *f.* pouvoir absolu, *m.*
Samuchny, *adj.* Samutenki, *adj.* ist ein *diminutivum* von Sam; ganz allein. *c'est un diminutif de* Sam, seulet, tout seul.
Samowtor, *adj.* & *adv.* selbst-anderer. lui-deuxième. § samowtora tu przyszła.
Samson, *m.* herb. Wata. Wappenk. Simson so einen Löwen zerreißt, über der Sturm-Haube stehet eine Krone und drey Pfau-Federn. *Blas.* Samson, *m.* qui déchire un lion; une couronne paré de trois plumes de paon est mise au dessus d'un casque.
Sandarak, *n.* żywica. Sandarak ein Gummi. sandarac, sandaraque, *m.* sorte de gomme. § skrobanina na papierze od inkaustu się nie zalewa, kiedy ią sandarakiem potrzesz.
Sandaraka, *f.* farba czerwona. Rausch-Gelb, rother Schwefel, ein Gift. sandaraque, un minéral d'un rouge fort vif, qui est une sorte de poison.
Sandarakowy, *adj.* den Sandarak oder das Rausch-Gelb betreffend. qui regarde le sandarac ou la sandaraque.
Sanica, *f.* 1) Schlitten-Bahn. 2) Schlitten-Kufe. 1) chemin couvert de neige qui est propre aux traineaux. 2) bois long & courbe sous le corps du traineau. § 1) iest teraz sanica albo sanna droga. 2) kupić parę sanić. § Sanna, *f.* Sanna droga.
Sanie, *f. plur.* 1) großer Schlitten. 2) Schleife, eine Last wegzuschleifen. 1) ramasse, *f.* grand traineau pour mener quelques personnes. 2) poulain; traineau à trainer les fardeaux. § 1) iechalismy na saniach. 2) te towary zawlek trzeba na saniach.
na saniach iechać. auf großen Schlitten fahren. se faire ramasser.
na saniach wozić. auf einem Schlitten führen. ramasser; voiturer, mener dans un traineau.
Sanie, *n.* ssanie, *n.* das Saugen. sucement, *n.* suction, l'action de teter, de sucer. § sanie u piersi, sanie mleka.
Sanka, *f.* ziele, *vid.* Sasanka.
Sanki, *plur.* 1) Schlitten, Jagd-Schlitten. 2) *Anat.* die Schlüssel-Beine. 2) traineau pour deux personnes. 2) *Anat.* les clavicules qui lient l'épaule au brichet.
na sankach iechać. auf Schlitten fahren. se promener en traineau; se faire trainer sur la neige.
Sanny, *adj.* zum Schlitten, zur Schleife gehörig. de traineau.
sanna droga, vid. Sanica 1).
Sapam, *v. m. F. sapię.* 1) schnieben, schnauben. 2) schnauben vor Zorn. 1) haleter, souffler, respirer; jetter, pousser dehors en soufflant; faire une espèce de ronflement. 2) frenir, bouffer de colère; jetter le feu de sa colère. § 1) ledwie sapnął tak spał smaczno. 2) sapał od gniewu.
koń sapa. das Pferd schnaubet. le cheval s'ébroue.
Sapanie, *n.* das Schnieben. l'action de haleter; respiration qui se fait avec un petit bruit.
Sapię, *vid.* Sapam.
Sapient akademicki. Pedel. appariteur, *m.* bedeau, *m.*
Sapiasti, *adj.* schnuppig. enchifréné, qui a une rûme au cerveau, qui tient de la rûme.
Sapka, *f.* der Haupt-Schnuppen. enchifrénement, *m.* rûme qui est au cerveau; pésanteur de tête.
Sapor, *m.* Sosse, Tunke zum Braten. sausse, *f.* jus liquide pour manger quelque rôti.
Sapowaty, *adj.* verdrießlich, sauertöpfisch. 2) verstockt, verstorben, vermodert. 1) fâcheux, refroigné, rechigné. 2) relant, gâté par moisissure. § 1) twarz sapowata. 2) rola kwaśna i sapowata.
Sapowato, *adv.* unfreundlich, sauer. d'un mauvais oeil; d'une mine rèchignée. § sapowato na mię spoyrzał.
Sapy, *plur.* das Schnauben vor Zorn. les frémissements de la colère. § sapy to daremne.
Saray, *m. g. saraiu.* ein Serail, das Frauenzim-

zimmer eines Türkschen Herrn. serail, *m.* lieu où sont les femmes d'un Seigneur Turc.

Sardela, *f.* Sardelle, ein kleiner Fisch. sardine, *f.* anchoi, *m.* anchovis, *m.* un petit poisson.

Sardonik, *m.* kamień drogi cielistey maści. (*sardonychus*) Sardonich-Stein. sardoine, sardienne, *f.* sorte de pierre précieuse.

Sardyk, *m.* Carneol, ein Edelstein. vermeille, *f.* cornaline, *f.* pierre précieuse.

Sarkam, *v. m. F. sarknę* 1) schnüffeln, den Rotz oder den Athem in die Nase ziehen. 2) schnuppern, herum riechen. 3) schnuppen, eine feuchte Sache in die Nase ziehen. 4) schlurfen, ausschlurfen. 5) zucken vor Schmerz. 6) *fig.* klagen, wimmern. 1) renifler, *v. n.* faire remonter la morve dans les narines; retirer son vent, son haleine par le nez. 2) flairer, sentir en faisant quelque bruit avec son nez. 3) sucer, attirer un suc avec son haleine, avec son nez. 4) humer, avaler une chose liquide. 5) retirer un membre par douleur. 6) *fig.* se plaindre. § 1) ustawicznie sarka. 2) po wszystkich kątach sarkał. 3) wysarkny ten lokwor nosem. 4) wysarknął polewkę gębą. 5) sarkać na co; kto nie sarknie kiedy zaboli, *prov.*

Sarkanie, *n.* Sarknienie, *n.* 1) das Schnüffeln. 2) das Schlurfen. 1) reniflerie, *f.* l'action d'attirer qu. ch. avec son nez. 2) l'action de humer, d'avaler.

*Sarkasm, *m.* koncept subtelny. hoher Gedanke im Schreiben. une pensée sublime, un sarkasme.

Sarkokola, *f.* żywica i drzewko. 1) Fleisch-Leim, ein Saft der die Wunden schließet. 2) Fleischleim-Baum. 1) sarcocole; une gomme de Perse qui a la vertu de fermer les playes. 2) sarcocole, *m.* l'arbre.

Sarmacki, *adj.* Sarmatisch. de Sarmatie; Sarmate.

Sarmacya, *f.* 1) Sarmatien. **2) Pohlen. 1) Sarmatie, *f.* **2) Pologne, *f.*

Sarmat, *m.* 1) ein Sarmat. **2) ein Pohle. 1) un Sarmate. **2) Polonois.

Sarn, *m.* ein Reh-Bock. chevreuil, *m.* le mâle de la chevrette.

Sarna, *f.* 1) ein Reh. 2) die Ricke, Rehziege. 1) chevreuil, *m.* 2) chevrette, *f.*

Sarnka, *f.* ein kleines Reh. chevreuil qui n'est pas grand.

Sarni, *adj.* Reh-. de chevreuil, de chevrette.

sarni ud. Reh-Keule. cuissot, *m.* cuisse de chevreuil.

Sarnię, *n.* junges Reh. le petit d'une chevrette.

Sas, *m.* ein Sachs. Saxon.

Sas, m. herb. Wappenk. halber Mond mit aufwärts gekehrten Hörnern, auf jedem ist ein Stern, zwischen welchen ein Pfeil in die Höhe steiget. *Blas.* croissant montant avec une étoile sur chaque corne, entre lesquelles monte une flèche.

Sasanka, *f.* (*flos adonidis, anemone sylvestris*) braune Mädchen, Brunette, Feuer-Röslein. espèce d'anemone, une fleur.

Saska, *f.* eine Sachsinn. une Saxonne.

Saski, *adj.* Sächsisch. Saxon, *adj.* de Saxe.

Saska ziemia, saksonia. Sachsen, *n.* Saxe, *f.*

Sasina, *f.* gehacktes Schilf zum Düngen der Aecker. roseau haché pour engraisser les champs. § Saszyna.

Sąsiad, *m.* ein Nachbar. in voisin. § sąsiad iest bratu moiemu; sąsiad zły za nieprzyiaciela stoi, *prov.*

wiedzą sąsiedzi, iako kto siedzi. eines Zustand ist den Nachbarn am besten bekannt. les voisins savent bien l'état de leur voisin.

sąsiad za przyiaciela (brata) stoi. bey einem guten Nachbar ist gut wohnen. qui a bon voisin, a bon matin.

sąsiadow nawiedzać. die Nachbarn besuchen. voisiner.

Sąsiada, *f.* } eine Nachbarinn. une voisi-
Sąsiadka, *f.* } ne.

Sąsiecki, *adj.* nachbarlich. voisin, *adj.* § sąsiecka zgoda rzadka, *prov.* oko sąsieckie złe, zazdrościwe, *prov.*

Sąsiectwo, *n.* Sąsiedztwo, *n.* 1) Nachbarschaft. 2) die Nacharen. 1) le voisinage, le quartier. 2) le voisinage, les voisins.

Sąsiek, *m. g. u.* der Viertel, der Pause in der Scheune, wo das Getraide liegt. las, *s. m.* lassière, *s. f.* l'enfoncement dans une grange où l'on met le blé.

Sasy, *plur.* Saksonia. Sachsen, *n.* Saxe, *f.* § iest w Sasiech.

Saszor, *m.* Orla, *m.* herb. Wappenk. ein rother Adler, der statt des Kopfes einen Stern hat. un aigle de gueules ayant une étoile au lieu de la tête.

Saszorowy, *adj.* das Wappen Saschor betreffend. des armes de Saszor. § sz lische.

Saturn, *m.* } der Saturnus, ein heidni-
Saturnus, *m.* } scher Gott und einer von den sieben Planeten. le Saturne Dieu païen & un des sept Planètes.

Satyr, *m.* dziki mąż. ein Wald-Gott. un Satire, une Faune, un silvain. § Satyr iest

ieſt u Poetow dziw rogaty, od głowy do paſa człowiek, oſtatek poł kozy.

Satyra, *f.* eine Satyre, Stichel-Schrift. une ſatyre.

Satyrycznie, *adv.* ſatyriſch. ſatiriquement.

Satyryczny. ſatyriſch. ſatirique, *adj. c.* mordant, piquant.

Satyryk, *m.* Satyren-Schreiber. poete ſatirique; écrivain ſatirique.

Satyruię co. beym Maler: mit einer Farbe verſetzen. *terme de peintre*: nuancer, mêler avec une couleur. § ſatyrować farbą białą, brunatną minią.

Saydak, *m. g. a.* Köcher. carcois, *m.* trouſſe, *f.* § ſaydak do łuku; w ſaydaku ſą ſtrzały.

Saxon, Saxonia, *vid.* Sakſon, Sakſonia.

*Sężeń, *f. g. ſążni.* } eine Klafter. toiſe, *f.*
Sążeń, *f. g. ſążni.* } § drwa na ſążnie rozmierzyć. § deux vois de bois.

w ſążnie układać. Klaftern, in Klaftern legen. toiſer, mouler, *v. a.*

wymierzaiący na ſążnie. ein Klafterer. toiſeur, *m.* mouleur de bois, *m.*

wymierzony na ſążnie. geklaftert. toiſé.

Sążniowy, *adj.* Klafter-. de toiſe.

ſążniowa rama, miara do mierzenia. Klafter-Maaß, Klafter-Rahme zum Holzmeſſen. membrière, *f.*

ſążniowe, f. n. Klafter-Geld, das man dem Meſſer giebet. le meſurage qu'on paye aux toiſeurs. § ſążniowego nie

Sążeniſty, *adj.* groß, hoch gewachſen. von Gliedern und der Geſtalt der Menſchen. grand, d'une taille avantageuſe. § chłop ſążeniſty; ſążeniſta ręka.

Scena w komedyi; pokazanie. Auftritt, Scene in der Comödie. une ſcene d'une comédie.

Sceptra, *plur.* Wappenk. zwey ins Kreuz gelegte Zepter. *Blaſ.* deux ſceptres mis en crois. § Sceptra ſą herbem Akademii Krakowſkiey.

Schab, *m. g. a.* Schab, *m.* Ribben-Speer, Schulterblatt mit dem Schwein. paleron, *m.* épaule de porc avec les cotelettes.

Schabowy, *adj.* Schwein-Ribben-Speer-. de paleron.

Schacka, *vid.* Schadzka.

Schadzam, zchadzam. weichen, fliehen. fuir, ſe retirer; monter les talons.

ſchadzam ſię z kim. mit einem zuſammen zu kommen pflegen. ſe voir, ſe rencontrer ſouvent avec qu.

ſchadzaią ſię, ſchodzą ſię. ſie laufen zuſammen. ils s'attroupent. § ſchadzaią ſię ludzie.

ſchadzam, ſchodzę na kogo. auf einen lauren, einem auf den Dienſt paſſen. guêter qu. au paſſage.

Schadzka, Zchadzka, Schacka, *f.* 1) heimliche, verbotene Zuſammenkunft. 2) kleine Verſammlung, Zuſammenkunft. 3) Ort der Zuſammenkunft. 4) das Meeſch, das erſte Bier im Brauhauſe. 1) conventicule, *m.* aſſemblée ſécrette pour faire quelque brigue. 2) petite aſſemblée; petite compagnie. 3) rendez-vous, *m.* reduit, *m.* lieu ou ſe tient une aſſemblée; petite compagnie. 4) la prémière biere qu'on tire dans la braſſerie. § 1) wszyſtkie ſkryte ſchadzki zakazano. 2) liczna dziś ſchadzka była. 3) poydźmy na ſchadzkę; na ſchadzce to ſłyſzałem. 4) ſchadzka pierwſzego piwa w browarze.

Schnę, *v. n. ſchnie, ſchnał, ſecht, ſchnąć.* 1) trocknen, treugen. 2) verwelken, verdorren, welk werden. 3) vertrocknen, verdorren, ſchwinden, abnehmen; mager, elend werden. 4) ſchmachten vor Begierde, vor Liebe u. d. g. 5) vergehen, verſchwinden. 1) tarir, ſe déſſécher, ſe ſécher, devenir ſec. 2) ſe faner, ſe flétrir, ſe ſecher. 3) ſécher, devenir ſec, ſécher ſur le pié; ſe conſumer; devenir défait & miſérable; s'exténuer, fondre. 4) ſécher, languir, ſe conſumer, mourir d'envie, de déſir &c. 5) paſſer, ſe faner, évanouir, ſe diſſiper. § 1) ſchnie bielizna, oſycha z wody, mokrości, wilgotności pozbywa; ſchną (oſychaią) oczy. 2) ſchnie trawa na łące. 3) to drzewo ſchnie, uſchnęło; ta żyła uſchnęła; ręka mu uſchła; to bydło ſchnie; ſchnął na ciele; ſchnie ten człowiek. 4) ſchnie nieborak; ſchnie w nadziei, od miłości; oſechł na nadziei. 5) ſchnie ta nauka; oſchła partya z kandydatem ſwoim.

ſchnąć od pragnienia. vor Durſt ſchmachten. ſécher de ſoif.

Schnienie, *n.* das Trocknen, Verdorren. déſſéchement, *m.* l'action de déſſécher.

ſchnienie na ciele. Abzehrung, Auszehrung, abzehrende Krankheit. le maraſme; conſomption de toute la ſubſtance du corps.

Schod, *m.* zchod, *n.* 1) Neige; Zeit gegen das Ende. 3) Hinabgang, Ort wo man herunter gehet. 1) déclin, *m.* décours de qu. ch. 2) deſcente, *f.* lieu incliné par où l'on ſe met de haut en bas. § ſchod zimy, lata, iarmarku; na ſchodzie wieku ſwego; na ſchodzie ieſt

ieſt mieſiąc. 2) ſchodem zchodzą na doł, a wſchodem na gorę.

ſchod kſiężyca. das Abnehmen des Mondes. le déclin, le décours de la lune.

Schodzę, zchodzę, *v. m. F. zeydę.* 1) von oben herunter gehen. 2) von einem Platz gehen, ſolchen verlaſſen; aus dem Felde gehen als der Soldat. 3) einen Fluß herunter gehen. 4) von der Tafel unberührt zurück kommen. 5) abgehen von einem Amt. 6) von der Welt ſcheiden, dieſelbe verlaſſen; ſterben. 7) ſich neigen, zu Ende gehen. 8) vergehen, verfließen als die Zeit. 9) mangeln, abgehen, fehlen. 10) einen beſchleichen, antreffen; unvermuthet darzu kommen. 11) auf einen lauren, einem auf den Dienſt paſſen. 12) abtragen ein Kleid. 13) durchwandern, herumlaufen. 1) déſcendre, aller de haut en bas. 2) aller de ſa place; quitter, finir comme les ſoldats la campagne. 3) déſcendre la rivière, aller ſelon le cours de la rivière; aller avau l'eau. par embas. 4) retourner de la table tout entier, ſans être entamé. 5) quitter, dépoſer ſon emploi, ſa charge; s'en defaire, 6) quitter le monde; paſſer; décéder, expirer, mourir. 7) ſe baiſſer, ſe finir, aller à la fin, toucher la fin; décliner, abbaiſſer, diminuer. 8) s'écouler, paſſer, couler comme le tems. 9) marquer à qu. qu. ch; manquer, avoir beſoin, être en néceſſité, avoir faute de qu. ch. 10) ſurvenir, arriver inopinément; ſurprendre, attraper ſur qu. ch. 11) guêter qu; guêter qu. au paſſage. 12) uſer un habit. 13) roder le pays; aller çà & là, d'un bout à l'autre; parcourir, viſiter. § 1) ſchodzić zſtępować) z gory. 2) kiedy żołnierz z pola zeydzie; już woyſko z pola zeſzło. 3) towary, ſkury Wisłą ſchodzą do Gdańſka. 4) ſiła zawſze ze ſtołu naſzego ſchodzi; pieczyſte zeſzło ze ſtołu 5) ieden ſchodzi z urzędulą drugi naſtępuie. 6) powietrzem zſzedł; zſzedł w tym roku krol; zeyść z świata tego. 7) zima, lato ſchodzi; ſeym ſzedł. 8) czas, lata ſchodzą; chcę tu zoſtać aby mi czas zſzedł. 9) nie zchodziło mu na ſpoſobach, na ludziach ſpoſobnych; co iey zeſzło na urodzie, obfitością i cnotą nagradza; ma ſpoſobność, ale mu zeydzię (ſchodzić będzie) na pilności; wiem na życzliwości twoiey nic nie zchodzi. 10) zſzedłeć nas Was Pan; zchodzić kogo na czym złym. 11) ſchodził (ſchadzał) na niego, aby go zabił. 12) ſchodzić ſzatę. 13) z chodzić laſy, pola, miaſto, *na mnie ſchodzić nie będzie.* an mir ſoll nicht liegen, nichts ermangeln; ich werde alles thun was in meinen Kräften iſt. je ferai tout ce qui tiendra à moi, qui dépendra de moi; je ne manquerai pas en quoi que ce ſoit.

na czym mu nie ſchodzi. es gehet ihm an nichts was ab. il ne lui manque rien.

na pieniądzach mu ſchodzi. das Geld gehet ihm ab. il manque d'argent; l'argent lui manque.

nie ſchodzi mu na ſtaraniu ani na ſpoſobności. es gehet ihm, weder an Bemühung noch Geſchicklichkeit was ab. il ne manque ni da ſoin, ni de dextérité; ni le ſoin ni la dextérité lui manque.

ſchodzący, adj. ſich neigend, zu Ende gehend. révolu, *adj.* qui eſt ſur ſon déclin, ſur ſon décours. § zchodzący rok, życie; na ſchodzącym ſeymie ſtanęła i ta konſtytucya.

zchodzić komu z oczy. ſich einem aus den Augen verlieren. ſe perdre à qu. de vue.

ſchodzi zima. der Winter gehet auf, endiget ſich. l'hiver ſe paſſe, eſt ſur ſon déclin.

ſchodzić ſię, ſchodzę ſię. 1) zuſammen kommen, verſammeln. 2) mit einem zuſammen kommen, einen ſehen, einen ſprechen. 3) einem begegnen. 4) zuſammen laufen, zuſammen gehen, zuſammen fließen. 5) ſich müde laufen. 6) hingehen, vor genoſſen ausgehen. 7) ſich ſchicken, laſſen für einen; einem anſtehen. 8) zu etwas dienen. 9) ſich abtragen als ein Kleid. 1) s'aſſembler, s'attrouper, s'amaſſer, ſe ramaſſer, ſe rendre en un lieu avec d'autres. 2) aller trouver, aller voir, aborder, aboucher qu; parler à qu; conférer avec qu. 3) rencontrer qu; faire rencontre de qu. 4) ſe joindre comme deux fleuves; ſe réjoindre, ſe ramaſſer, ſe raſſembler, ſe reunir pour ne faire qu'un corps. 5) être las de marcher; ſe fatiguer, être fatigué, être haraſſé, être las du chemin; ſe laſſer, devenir las à force de courir. 6) paſſer à qu; en être quitte, à bon marché; n'être pas corrigé ou chatié. 7) quadrer, convenir, être propre, être convenable à. 8) ſervir, être utile, être propre à. 9) s'uſer, ſe détruire peu à peu, comme un habit. § 1) z chodzą ſię na nabozeńſtwo, na radę gromada ludzi ſię zeſzła; lud ſię do kupy ſchodzi. 2) zeydź ſię z nim dla ugody. 3) zeſzli ſię z ſobą na drodze, w kościele. 4) rzeka ſię tu zchodzi; rzeki, drogi ſię tu zeſzły; w czym ſię wiele nieſprawiedliwości zchodzi; w nim ſię pospołu zeſzła i niepowściągliwość

gliwość i łakomstwo; wosk i smoła topiona w iedno się zchodzą. * 5) zszedłem się (uciegałem się) daley nie mogę. 6) wszystko mu się schodzi, zeydzie. 7) zeydzie się to mu; toby się tu zeszło było; zeszłoby się to białeygłowie. 8) książka taka na pieprz się zeydzie, nie tobie; na nic te rzeczy się nie zniydą. 9) schodziła się suknia twoia.

Schodzenie, *n.* zeyście, *n.* 1) das Heruntergehen. 2) Absterben, *n.* Hintritt, *m.* 1) descente. *f.* action d'aller d'en haut en bas. 2) déces, *m.* la mort, § 1) przykre z tey gory zchodzenie. 2) ćwiczyć młodych do urzędu trzeba dla zchodzenia starych urzędnikow.

Schodzistość, *f.* Abhang; abhängiger Ort. pante, *f.* panchant, *m.*

Schodzisty, *adj.* abhängig. penchant; allant en pante.

Schodzony, *adj.* 1) durchgewandert. 2) kahl, abgetragen als ein Kleid. 1) parcouru, visité, *adj.* 2) tout usé, ras, qui n'a point de poil.

Scholasterya, *f.* die Würde eines Scholasters. la prébende ou dignité d'un Ecolâtre.

Scholastyk, *m.* Scholaster, Scholastikus, Domherr, so die jungen Domherren unterrichtet. Ecolâtre, *m.* Chanoine qui enseigne les jeunes Chanoines.

Schorzały, *adj.* zchorzały, *adj.* sehr hinfällig, sehr krank. très-malade, *adj.* dangereusement malade, qui ne peut jamais se rétablir.

*Schorbuk, *m.* Szkorbut. der Scharbock. scorbut, *m.*

Schować, zchować, *F.* *schowam.* etwas verwahren. garder, serrer, reserver qu. ch. § schował pieniądze; chowam to iako skarb.

schoway się z tym. verstecke dich damit, weg damit. c'est un rien; arrière cela. § schoway się z twoiemi pieniędzmi do zabitey śmierci.

Schowalny, *adj.* worinnen man etwas verwahren kann. propre à y serrer; bon pour y garder qu. ch.

Schowalnia, *f.* } Behältniß, wo man et-
Schowanie, *n.* } was verwahret. conservoir, *m.* réservoir, *m.* un réceptacle, garde-manger, *m.* garderobe, *f.* ou quelque autre lieu propre à y serrer quelque chose.

schowanie, *n.* Verwahrung. garde, *f.* l'action de garder.

dać do schowania. zu verwahren geben. donner en garde.

Schowany, *adj.* 1) verwahr. 2) erzogen. 1) gardé, serré. 2) élevé, instruit. § 1) schowane wyday pieniądze. **2) schowany w dobrym cwiczeniu.

Schraniam się, zchraniam się, *v. m. F.* *schronię.* sich in Sicherheit bringen; entfliehen. se sauver, se retirer; se mettre en sûreté. § zchronił się do Rzymu przed niełaską krolewską.

Schranianie, *n.* die Entfliehung. retirade, *f.*

Shronienie, *n.* Sicherheit, Zuflucht. recours, *m.* retraite, *f.* lieu de sureté, asile, *m.* § żeby nikt nic dawał żadnemu z nieprzyiacioł zchronienia.

Schudzić, *F.* *schudzę*, *v. a.* kogo, konia, wychudzić. mager machen. amaigrir; *v. a.* rendre maigre; extenuer.

*Schwał, *m.* } Lobes-Erhebung. élo-
*Schwalenie, *n.* } ge, *m.* grande louange.

na schwał tylko. nur wegen des Rufes; nur wegen der Ehre. seulement à cause de, pour la renommé. § na schwał co mieć, co kupić; żeby na schwał dobrze było.

Schylam, zchylam, *v. m. F.* *schylę, schylić.* 1) neigen, herunter biegen. 2) *fig.* erniedrigen, herunter lassen. 1) pancher, *v. a.* incliner, baisser, mettre plus bas. 2) abbaisser, humilier. § 1) zchyl (nachyl) usz twoich do prosby miey; schyl głowy. 2) krolewską wysokość do dolegliwości poddanych zchylił.

schylić się, schylam się. sich bücken, sich neigen. 2) sich neigen, zu Ende gehen. 1) s'incliner; se pancher, se baisser. 2) se baisser; décliner, abbaisser, diminuer. § 1) schylił się z poszanowania ku niemu; zchył się po tę rzecz. 2) noc, dzień, zima się zchyla.

Schyłek, *m.* zchyłek, *m.* Ablauf, Zeit gegen das Ende, Niedergang, Untergang. déclin, *m.* bout, *m.* fin, *f.* decours, *m.* occident, *m.* expiration, *f.* § schyłek roku, wiosny, lata; na schyłku seymu dużo się uwiiano, na schyłku zimy przyiechał; abyś nam świecił bez wieczornego schyłku i zachodu.

wino iest na schyłku. der Wein ist auf der Neige. le vin est au bas, il sent la lie

Sciągam, zciągam, *v. m. F.* *ściągnę, ściągnąć.* 1) zusammen ziehen, fest binden. 2) ausrecken, ausstrecken ein Glied. 3) abziehen einen Braten. 4) abziehen, abzapfen ein Getränk. 5) ableiten, abführen, abschlagen das Wasser. 6) ableiten, abführen die Feuchtigkeit. 7) auf etwas ziehen, deuten. 8) zusammen ziehen als die Kriegs-Völker. *9) verschieben, verlegen, aufschieben. 1) garroter, étrangler, éteindre un sac; serrer,

rer, lier fortement. 2) étendre, tendre, alonger un membre. 3) tirer la la viadne de la broche; ôter hors de la broche. 4) tirer du vin jusqu'à la lie; tirer à clair. 5) saigner un fossé; dériver, détourner, tirer, faire écouler l'eau de quelque lieu. 6) détourner, faire déscendre les humeurs. 7) référer, rapporter à. 8) attrouper; assembler les troupes. *9) remettre, différer, tirer en longueur; trainer, tarder. § 1) węzeł ktory dwa liny ściąga; ściągniy ten pęk powrozem. 2) ściądnął rękę ku mnie, palec na mnie. 3) kucharka iuż ściągnęła pieczenią, kuropatwy z rożna. 4) ściągnąć wino piwo z peczki. 5) ściągnąć wodę z roli. 6) ściągnąć wilgotność z głowy, z ręki trzeba. 7) nie ściągay tych słow na to, ku temu. 8) krol woyska ściąga do kupy. *9) ściągam (zwłoczę) co.

ściągnę szyię. den Hals hinrecken. étendre, prêter, présenter son cou.

ściągać się, ściągam się. 1) sich zusammen ziehen, sich versammeln. 2) sich beziehen, abzwecken, zur Absicht haben. 3) sich hinziehen als eine Feuchtigkeit. 1) s'attrouper, s'assembler. 2) regarder qu; se rapporter, se référer, viser, tendre, buter à qu. ch. 3) s'éculer par divers canaux. § 1) ściągaią się roty, regimenty. 2) ściąga się to na ten koniec, ku temu. 3) ściąga się woda, wilgotność w człowieku.

Sciąganie, *n.* ściągnienie, *n.* 1) das Sciąganie się, *n.* ściągnienie się, *n.* Zusammenziehen, das Festbinden. 2) die Zusammenziehung der Völker. 1) reserrement, *m.* constriction, *f.* l'action de serrer, de lier. 2) l'action d'amasser, d'assembler les troupes. § 1) ściśle woru powrozkiem ściągnienie. 2) czas ściągnienia się obozu na May pomkniono.

ściąganie się, na co. die Beziehung auf etwas. reciprocation, *f.* relation, *f.*

ściągania mieysce. Sammel-Platz der Soldaten. le rendez-vous d'une armée.

ściągnienie członka. Zusammenziehung eines Gliedes. contraction d'un membre; l'action de le tendre, de l'étendre. § ściąganie ręki, palca.

Sciągniony, *adj.* zusammen gezogen. serré, resserré.

piersi ściągnione. eine eingeschränkte Brust. un sein bien serré.

Sciana, *f.* 1) eine Wand. 2) Mauer; gemauerte Wand. 3) Gränze. 4) Schlüssel zu einem Reich; Gränz-Festung. 5) Kriegsb. die Courtine. 6) Rechenk. Quadrat-Wurzel-Zahl. 7) Meßk. Seite einer Figur. 1) paroi, *f.* mur, muraille. 2) un mur, muraille de brique, de pierre. 3) bornes, *f. plur.* limites, *f. plur.* 4) clé, boulevard, barrière d'un pays. 5) *Fortif.* la courtine. 6) *Aritm.* racine quarrée. 7) *Géom.* le côté d'une figure. § 1) wystawić ścianę gruntowną, całą, bez framburg, lochow, murkow, okien; ściana sadzona kamieniem. 2) ściana we dwie, w trzy cegle. **3) stara, nowa ściana gruntu; ściana Państwa ogołocona, obnażona. **4) Kamieniec iest ściną krolestwa Polskiego. 5) kortyna albo ściana iest miedzy dwiema narożnikami. 6) ściana liczby kwadratowey iest liczba; ktora w się multyplikowana daie produkt sobie przyzwoity. 7) ściana albo bok figury.

ściana pleciona. eine geflochtene Wand. un clayonnage.

ściana z desk, z tarcic. Verschlag, breterne Wand. cloison, *f.* mur fait de planches; mur de cloison.

ściana gliniana, lepiona. Leim-Wand. muraille pêtrie de terre.

ściana w ogrodzie. Wand-Geländer von fruchtbaren Bäumen oder von Wein-Stöcken. espalier, *m.* treille, *f.* vignes ou arbres attachés contre la muraille.

ściana przeczna dzieląca mieszkanie. Scheide-Wand, mittlere Mauer. mur mitoyen.

ściana spolna z sąsiadem. Brand-Mauer; Scheide-Wand zwischen zweyen Häusern. mur mittoyen entre deux maisons.

ściana liczby pełney. Mathem. die Cubik-Wurzel. *Matém.* racine cubique.

o ścianę mieszkać. neben an wohnen. démeurer tout joignant.

za ścianą szyszał. er ist um die Schule gelaufen. il fait l'école buissonnière.

*Sciangwa, pluskwa. eine Wanze. punaise, *f.* un insecte plat.

Scianka, *f.* 1) eine kleine Wand. 2) der Sattel in der Welschen Nuß. 1) petit mur. 2) zest, qui sépare la noix en deux.

Scianki, pl. 1) die Schlippe zwischen Häusern. 2) Enge; sehr enger Ort. 3) das Anschlagen; ein Spiel, in welchem die Kinder das Geld an die Mauer anschlagen. 1) entreval, *m.* un espace entre deux murs par où la pluye déscend. 2) détroit, *m.* défilé, *m.* un endroit fort étroit. 3) pate, *f.* un jeu d'enfants, où l'on jette quelque monnoye contre un mur.

Scie, *n.* 1) Gang, s. Chod. 2) Befest. der Wall-

Wall-Gang. *3) Nachfolge, *f.* Naśladowanie. 1) allûre, *f.* port, *m.* démarche, *v.* Chod. 2) *Fortif.* terre plein. *3) imitation, *v.* Naśladowanie.

Scięcie, *n.* Enthauptung. décapitation, *f.* l'action de trancher la tête.

ścięcie Swiętego Jana. die Enthauptung Sanct Johannis. la décollation de Saint-Jean.

Scięgacz, *m.* żyła kleiowata. Anat Flächse eines Muskels. *Anat.* tendon, *m.* queue du muscle. § Scięgiel, *m.* Scięgoń, *m.*

Sciegno, *n.* ścięgno, *m.* 1) Anat. die Hüfte. 2) Anat. Sehne, Flächse, so die Gliedmaßen an einander halten. 1) *Anat.* ligament qui attache les parties & compose les muscles. § 1) pod ścięgnem udy są. 2) ściegna członki wążą i ściągaią.

ścigno, *n.* obs. *ślad.* Spur, Fuß-Tappe. trace, vestige, *m.*

Sciekam, zciekam, *v. m. F. ściekę.* 1) herunter tröpfeln, abfließen. 2) zusammenfließen. 1) distiller, descendre, dégoutter, découler, écouler. 2) couler ensemble; se joindre ensemble; joindre ses eaux. § 1) ścieka fluks z głowy; z gory ściekała woda. 2) ściekła w ten row wszystka woda.

Sciekanie, *n.* ściekníenie, *n.* Abfluß, Zufluß; das Abfließen. découlement, *m.* concurs des eaux. § ściekanie wody z roli w rowy, ściekanie wilgotności z głowy.

ściekanie rzek wespoł. Einfall, Einfluß eines Flusses in einen andern, Zusammenfließung zweyer Flüsse. les conflants; le confluent; la conjonction de deux fleuves.

Scielę, *ściele, słał, v. a.* 1) betten 2) bauen ein Nest. 3) streuen, legen, bahnen einen Weg; schütten, als einen Wall; schlagen eine Brück. 4) einem das Eis brechen, den Weg bahnen. 5) zu eines Füßen werfen, legen. 6) einen erlegen; mit Todten belegen. 1) faire, dresser le lit. 2) nicher; faire nid. 3) joncher, couvir, jetter, étendre par terre; battre, applanir, frayer, dresser un chemin, un rempart, un pont. 4) *fig.* frayer le chemin à qu. 5) mettre, jetter aux genoux, aux piés de qu. 6) couvrir la terre de corps morts; étendre qu. mort sur la terre, jetter sur le carreau; défaire, tuer. § 1) pościeł mi pościel, łożko. 2) tak sobie tu usłał gniazdo. 3) usłać drogę, wały, mosty, ścieżkę z krzakow. 4) usłał sobie tym zwycięstwem drogę do koronny; usłał mu materyą do tego. 5) ścielę tę prosbę pod nogi twoie. ** 6) śmierć trupem ściele; trupem swoim nieprzyiaciel pole usłał; posłać trupem nieprzyiaciela.

iak sobie pościelesz tak się wyśpisz. wie du dir bettest so wirst du schlafen. comme on fait son lit on se couche; qui bien fera, bien trouvera.

ściele się droga do czego. der Weg eröffnet sich zu etwas. le chenin s'ouvre, se fraye à. § i tak się droga do pokoiu usłała.

słać się; słać się mostem u nożek czyich. einem zu Füße fallen. se prosterner; se jetter aux piés, aux genoux de qu.

Scielenie, *n.* słanie, *n.* das Machen eines Bettes, eines Nestes, eines Weges. le soin, l'action de faire un lit, un nid, un chemin. § ścielenie łoża, gniazda, drogi.

Scienczam, *vid.* Scieńszam.

Scienik, *m.* ściennik, *m. g. a.* Strähn, Zaspel, vierzig Gebinde Garn. torse, *f.* liûre de quarante entraves ou écheveaux. § w ścieniku czterdzieści pasm bywa.

Scienny, *adj.* 1) Wand-, zur Wand gehörig. **2) nachbarlich, angränzend. 1) de paroi, de mur. **2) voisin, frontière.

ścienny zegar. Wand-Uhr. horloge qu'on adosse au mur.

ścienny zegar słoneczny. Sonnen-Wand-Uhr; Vertical-Uhr. quadran vertical.

ścienny zaszańc. Kriegsb. ein Ravelin. *Fortif.* une ravelin.

Scieńszam, ścieńszam co, ścienszam. *v. m. F. ścieńszę.* 1) dünner machen, behobeln, beschneiden. 2) verdünnen als die Luft. 1) amenuiser, *v. a.* rendre plus menu comme une planche avec le rabot. 2) subtiliser, raréfier, dilater comme l'air. § 1) ścieńsz cokolwiek tę deszczułkę. 2) ciepło ścieńsza powietrze.

ścieńszaiący. Philos. verdünnend. *Philos.* attenuant, *adj.* raréfactif, *adj.* qui a la propriété de raréfier.

Scieńszanie, *n.* 1) Verdünnung, Beschneidung der Flächen. 2) Phil. Verdünnung als der Luft. 1) l'action de rendre menu. 2) *Philos.* subtilisation, raréfaction.

Scienszony, *adj.* 1) verdünnet, dünner gemacht, dünner geschnitten. 2) Phil. verdünnt. 1) amaigri, *adj.* rendu, coupé plus menu. 2) *Phil.* subtilisé, raréfié. § 1) ścieńszona deska. 2) powietrze, humory ścieńszone.

Scie-

Scieracz, *m.* Reiber. frotteur, *m.* broyeur, *m.*

Scieram, zcieram, *v. m. F. zetrę.* 1) abwischen, abreiben, abtrocknen. 2) eine Sache mit der andern reiben. 3) aufreiben, zerschmettern, vernichten, zermalmen. 1) torcher, *v. a.* frotter, nettoyer, écurer, essuyer; frotter qu. ch. pour en ôter l'ordure. 2) frotter l'un contre l'autre. 3) détruire, défaire, écraser, fracasser, pulveriser, ruiner. § 1) zetrzyy stoł; nie starłeś dobrze krety; chustka sobie zetrzyy twarz z potu; zetrzyy z twarzy pot. 2) ściera drewno z trewnem aby ognia naniecił. 3) ztarł nieprzyiaciela, woysko.

na (w) proch co zetrzeć. etwas zu Pulver reiben stoßen, stampfen. reduire en poudre; triturer, broyer, pulveriser.

ścieraiące lekarstwo. abstreichendes, reinigendes Mittel; ein Detersiv. un médicament déterfif, qui ôte, qui nettoye & déterge.

scierać się. 1) sich abwischen, sich abreiben. 2) sich an einander reiben, 3) mit einem anbinden; sich an einem reiben. 4) sich mit einem schlagen. 1) se frotter, s'essuyer. 2) se blesser en se frottant l'un contre lautre; se frotter. 3) se frotter, s'attaquer; se jouer, se prendre à qu. 4) se battre, s'entre-battre, se battre l'un l'autre; être aux prises, aux mains avec qu. § 1) ścierać się chustką. 2) poprzekładay owoc liściem, aby się nie ztarł. 3) zetrzyy się z nim słowy. 4) starł się mna ręką, orężem.

Scieranie, *n.* Starcie, *n.* 1) das Abwischen, Abreiben. 2) die Zusammenstoßung, Aneinanderstoßung zweyer Dinge. 3) Heilk. das Reiben, starkes Wischen mit Tüchern. l'action de torcher, de frotter, d'essuyer; frottement. 2) frottement, rencontre de deux corps l'un contre l'autre; l'action de frotter une chose contre une autre; l'action par laquelle les choses se touchent avec force. 3) *Médic.* friction, frottement. § 1) ścieranie plugástwa. 3) ścieraniem dwoch kámieni ogień wywabisz. 3) ścieranie suche członka, to iest suchemi chustami.

ścieranie się, n. das Reiben mit eigenen Händen. l'action de se frotter soi-même; l'action de se servir, d'user de friction.

ścieranie się, n. z. kim. 1) Händel, Schlägerey. 2) Wortwechsel. 1) rencontre, *f.* prise, *f.* batterie, combat. 2) débat, *m.* contestation, dispute, *f.*

ścieranie, n. starcie w proch. Zerreibung, Zerstoßung zu Pulver. trituration, *f.* l'action de reduire en poudre; broyement.

ścieraniu służący. Heilk. Detersiv, reinigend. *Médic.* déterfif, nettoyant.

Scierka, *f.* 1) Hader, Scheuer Lappen. 2) Reibe-Hader, Reibe-Lappen. 3) Schnupf-Tuch. 1) frottoir, *m.* lavette, *f.* torchon, *m.* trapelet, *m.* chiffon à torcher. 2) frottoir, linge à frotter le corps. 3) mouchoir, *m.* § 1) day ścierkę bo mokro na stole. 2) ścierka do głowy po myciu; ścierka gruba do drapania ciała. * 3) utrzyy ścierka (chustką) nos.

Sciernie, *plur.* } Acker mit Stoppeln;
Sciernisko, *n.* } Stoppel-Feld. un champ moissonné, qui est plein de chaume.

Scierpnieć, Scierpnienie, *vid.* Cierpnę, Cierpnienie; Tarnę, Tarnienie.

Scierw, *m* Aas, Luder. un animal mort; corps mort d'une bête.

Scierwisko, *n.* Schind-Anger. écorcherie, *f.* voirie, *f.*

Scierwowy, *adj.* vom Aas. d'une bête morte.

Scieśniam, *v. a.* zcieżniam co, *v. m. F. ścieścić.* enger machen. étrécir, rétrécir, faire plus étroit.

Sciefzka, *f.* Sciefzkowy, *vid.* Scieżka, Scieżkowy.

Scięty, *adj.* 1) abgehauen. 2) enthauptet, geköpfet. *1) abbatru d'un coup d'épée, de hache. 2) décapité; qui a la tête tranchée. § 1) ścięte (ucięte) gałęzie. 2) ściętego pod szubienicą zagrzebano.

ścięta śmierć. Todes-Strafe mit dem Schwerdt. peine capitale; le dernier supplice d'avoir la tête tranche. § ściętą śmiercią kogo zkarać.

o ściętą szyie. 1) bis auf den letzten Bluts-Tropfen. * 2) schlechterdings nicht, durchaus nicht. 1) jusqu'à la dernière goutte de sang. *2) non absolument, nullement, point du tout, en aucune manière. § 1) o ściętą szyię przy nim stoię, tego bronić będę.

Scieża, *f.* na ścieżą, *adv.* eig. u. fig. sperrweit offen. *prop. & fig.* tout ouvert; tout arrière ouvert. § na ścieżą drzwi otworzyć; widzę otwartą na ścieżą miłość, serce, przyiaźń.

Scieżka, *f.* 1) ein Fußsteig. 2) Steig, schmaler Hang im Garten. 1) sentier, *m.* 2) sentier, petit chemin; allée étroite au jardin. § 1) na ścieżce co znaleść. 2) nie udeptał ogrodnik ścieżek szerokych mieydzy zogonami.

'scieżka na gościniec idąca. Fußsteig zur Landstraße, Querpfad. radresse, *f.*

Scieżka flisowska, vid. Trel, *m.*

Scieżkowy, *adj.* zum Fußsteig gehörig. de sentier, qui regarde les sentiers.

*Scigam, *v. a.* 1) nachjagen, nachsetzen. 2) sich rächen. 3) Bothen oder Briefe nach einander schicken. 1) talonner, poursuivre, aller, courir après qu; être toujours sur le talon de qu. 2) se venger. 3) envoyer courier sur courier, lettres sur lettres; redoubler les couriers. § 1) ścigaliśmy nieprzyiacioł. 2) ścigać tego na nim będę. 3) list listem ścigam.

ścigam się, v. r. nach einander kommen als Briefe, Zeitungen. arriver l'un après l'autre. § listy moie się ścigaią a nie mam responsu; zwycięstwa, nieszczęścia się ścigaią.

ścigać się z kim. mit einem um die Wette laufen. courir à qui mieux mieux. § na wyścigi chodzić.

Sciganie, *n.* eig. u. fig. das Nachsetzen, Nachjagen *prop. & fig.* poursuite, *f.* § zacna i ścigania godna cnota.

Scinam, *v. m. F. zetnę.* 1) abhauen. 2) köpfen, enthaupten. 1) couper, *v. a.* abbattre, faire tomber par le moyen de quelque épée ou d'une hache. 2) trancher la tête à qu; décapiter qu. faire sauter la tête à qu. § 1) iednym zamachem ściął to drzewko. 2) meżoboycę ścięto; poścínano zboycow.

ściął. 1) er biß die Zähne zusammen. 2) er starb. 1) il grincé; il a montré les dents de colère. 2) il est mort, il expira.

ścinać się. 1) gefrieren. 2) gerinnen, starren. 1) geler, prendre, se prendre par le froid. 2) prendre, s'épaissir, se glacer comme le sang. § 1) ścina się woda, rzeka od mrozu. 2) ścina się krew w żyłach.

Scinanie, *n.* 1) das Abhauen, Fällen eines Baumes. 2) das Enthaupten. 1) l'action d'abbattre un arbre; abbattement, abbattage, *m.* 2) décapitation, *f.* l'action de trancher la tête à qu.

Scinany, *adj.* abgehauen. abbatu.

Scisk, *m. g. u.* Auflauf, Gedränge. foule, *f.* presse, *f.*

Scisk, *f. m.* großer Mangel, große Theurung. grande disette, *f.* pénurie, *f.* une extrême pauvreté.

Sciskak, zciskam, *v. m. F. ścisnę.* 1) zusammen drücken. 2) drücken als ein enges Kleid. 3) einen umarmen. 4) drücken, einschränken, eintreiben. 5) einschränken, einziehen, genauer einrichten, sparsam mit etwas umgehen. 6) Physik. zusammen drücken. 1) serrer, resserrer, étreindre. 2) serrer, géner, étrangler comme un habit fort étroit. 3) embrasser une personne. 4) presser, accabler, restraindre, borner, resserrer, rétrancher; reduire au petit pié. 5) reduire; retrancher; diminuer, restraindre la dépense; ménager. 6) *Physiq.* comprimer; presser avec force. § 1) ściśniy żelazo kleszczami; ścisnął mi rękę; ściska i otwiera cyrkiel; ściskać rękę w pięść. 2) ta szata mię pod pachą ściska. 3) ścisnął go za szyię; serdecznym go ściskam afektem. 4) nędza go teraz ścisnęła; tak nieprzyiacioł ścisnął, że się ruszyć nie mogli. 5) ścisnął rozchody, wydatki; ściska worek, pieniądze. 6) zimno powietrze ściska.

ściskać co związkiem. scharf binden, zuziehen. garroter, lier fortement.

kto wiele obeymuie, mało ściska. wer viel fassen will, behält wenig in der Hand. qui trop embrasse, mal étreint.

ściskać się. sich enge zusammen schließen. se serrer; se presser; se mettre plus près. § w kupę się ścisnęli.

Sciskanie, *n. vid.* Sciśnienie.

Scisle,) *adv.* enge. étroitement, serré-
Scisło,) ment; d'une manière serrée.

ścisło żyie. er lebet sehr eingezogen. il vit serré.

Scisłość, *f.* genaue Verbindung. étroite alliance. § ścisłość przyiaźni naszey.

Scisły, *adj.* 1) enge, genau an einander. 2) scharf, strenge, hart. 3) genau, sparsam 4) genau; genau verbunden als eine Freundschaft. 1) étroit, serré, referré, *adj.* 2) sévère, rigide, étroit, rigoureux. 3) chiche, trop tenant. 4) étroit; comme une amitié. § 1) ścisły związek. 2) klasztor nayściśleyszego zakonu; w ściśleysze kogo wziąć kluby; ścisły prowadzi żywot; nie iest ścisły w swoim życiu. *3) ścisły (skąpy) to człowiek. 4) ścisły nas z sobą wiąże związek.

szyk ścisły. Kriegsk. eine eng geschlossene Schlacht-Ordnung. *Guerre:* ordre de bataille bien serré, bien joint.

Sciśnienie, *n.* Sciskanie, *n.* 1) die Zusammendrückung. 2) Physik. Druckung, Druck. 1) serrement, *m.* étreinte, *f.* l'action de serrer. 2) *Physiq.* compression, compressibilité, pressement. § 1) ściśnienie ust, palcow. 2) powietrze od zimna się kurczy i podległe ściśnieniu; ściśnienie zewsząd iedney rzeczy od drugiey, mocnieyszey albo przeciwney.

ściśnio-

Ściśniony, *adj.* 1) zusammen gedrückt. 2) eingeschränkt, bedrängt, eingetrieben. 1) serré, resserré. 2) pressé, accablé, restraint, serré. § 1) w pięść ściśniona ręka. 2) prawem, niedostatkiem, potęgą czyią ściśniony.

ściśnione żalem serce. ein vom Schmerz beklemmtes Herz. un coeur serré de douleur.

Scmiel, *m.* eine Wald-Biene, sie ist kürzer als die Haus-Biene. abeille de forêt, elle est plus courte que les domestiques.

Scyatyczny, *adj.* 1) der das Hüft-Weh hat. 2) Hüft-Weh-. 1) qui a la goutte sciatique. 2) sciatique; de sciatique.

Scyatyka, *f.* biedrzna choroba. das Hüft-Weh. sciatique, *f.* goutte qui vient aux hanches.

Scyla, *f.* Scylla, eine Klippe in Sicilien, die jetzo la Fare heißet. Scylla, *f.* roché dans le détroit de Sicile, qui s'appelle aujourd'hui la Fare.

** *srogą Scylę minął a w Charybdym zapłynął.* er ist aus einer Gefahr in eine größere gerathen. il est tombé dans l'écueil de Scylla en voulant éviter celui de Charybde; en évitant un danger il est tombé dans un plus grand.

*Scyżoryk, *m.* Szczyżoryk, *m.* ein Feder-Messer. canif, *m.* *pron.* canif.

Sę co, Ssę, *się*, *sał*, *v. a.* 1) saugen. 2) saugen, in sich ziehen. 1) reter, *v. a.* 2) sucer, tirer à soi par le moyen de l'haleine. § 1) sać mleko, piersi; sać przestać. 2) ptak się wodę.

powoli sać. gemächlich saugen. suçoter.

sać dać. zu Saugen geben, die Brust geben. alaiter un enfant, le nourrir de son lait.

Sebastena, *f.* śliwka. Brust-Beerlein, Brust-Pfläumlein, Sebasten. sebaste, *f.* sorte de petites prunes.

Sędacz, *m.* ryba. Zandat, Zander ein Fisch. tendre, *m.* sendin, *m.* un poisson.

Sednisty, *adj.* geil. lascif. § trafił na sednistą.

Sedno, *n.* Sadno, *n.* 1) der Wolf vom Reuten oder Gehen. 2) gedruckter Schaden eines Pferdes als am Wiederrüst. 3) *fig.* empfindlicher Ort, schmerzlicher Schade. 1) écorchure, *f.* blessure qui arrive aux piétons, aux cavaliers. 2) soulure, *f.* blessure d'un cheval égarroté ou encroué. 3) *fig.* endroit sensible, mal très-douloureux. § 1) sedno u człeka od starcia iest i od iazdy. 2) sedno końskie.

ruszyć kogo w sedno; w żywe komu dotknąć sadno; tknąć kogo w sedno; tam trafić gdzie boli. einem das rechte Fleckchen treffen; einen heftig beleidigen. piquer qu. jusqu'au vif.

Sędzia, *g. Ac.* sędziego. *D.* sędziemu. *V. L.* sędziu, *I.* sędzią (sedzim). *plur. N.* sędziowie *&c.* ein Beurtheiler, Richter. Juge, connoisseur. § Sędziemu Marszałkowskiemu przynależy te sprawy sądzić; Naywyższego Sędziego żywych i umarłych biorę sobie na świadectwo; sędzia od stron obrany.

Sędzia ziemski. Land-Richter. baili, *m.* Juge terrestre.

Sędzia mieyski. Stadt-Richter. Lieutenant civile; Juge de ville.

Sędzia mieyski. Dorf-Richter. Juge pédane.

Sędziwie, *adv.* reiflich, mit Verstand. mûrement, avec réflexon.

Sędziwość, *f.* sedziwość, *f.* 1) hohes Alter. 2) gesetztes Wesen; Gründlichkeit. 1) les vieux jours; âge décrépit; décrepitude, la dernière vieillesse. 2) solidité, réalité, *f.* § 1) na żadney mu w sędziwości swoiey nin zchodzi sile. 2) sędziwość w radzie nie tylko z lat ale też i z statku bywa nazwana, bo i stary może dać niedoyrzałą radę.

Sędziwy, *adj. & subst.* 1) stein-alt, eisgrau. 2) gesetzt, gründlich, reif. 1) un vieillot; décrépit; suranné, fort vieux; qui est sur le retour de l'âge, fort avancé en âge. 2) mûr, sage, posé, rassi. § 1) sędziwy starzec; sędziwy wiek zmarszki i siwizne przynosi. 2) sędziwy w swoim umyśle albo postanowiony.

Segieta, *f.* lektyka. eine Sänfte. chaise à porteurs.

Sęk, *g. u.* 1) Ast, Knorren im Baume. 2) Knoten, Schwierigkeit. 1) noeud d'arbre. 2) noeud, enclûre, difficulté. § 1) sęki są twade do przerznięcia, twardego dobył sęku.

tu sęk. hier liegt der Hund begraben. c'est là où gît le lièvre; voilà le tu autem; voilà le hic.

w sitowiu sęku szukać. Schwierigkeit machen, wo keine ist. chercher midi à quatorze heures; chercher un noeud dans un jonc; chercher des difficultés à plaisir, où il n'y en a pas.

sęki, pl. koniuszki u ieleniego rogu. Zacken, Sprossen am Hirsch-Geweih. les épois, les andouillers de bois de cerf.

Sekans, } Przecięcie. Meßk. eine Sekan-
Sekansa, } te. *Géom.* sécante, *f.*

Sękowatość, *f.* Menge Aeste, astiges Wesen. quantité de noeuds; qualité noueuse.

Seko-

Sękowaty, ästig, knorrig, knotig. noüeux, plein de noeuds.
Sekret, *m.* 1) ein Geheimniß. 2) Mittel, vor oder zu etwas. 3) das heimliche Gemach. 1) secret, *m.* chose qu'on tient cachée. 2) secret, rémède, *m.* 3) les lieux; aisément. § 1) miey to w sekrecie. 2) sekret na tę niemoc.
Sekretarski, *adj.* dem Sekretär gehörig. de Secrétaire.
Sekretarstwo, *n.* Sekretariat. le Sécrétariat; la dignité de Sécrétaire.
Sekretarya, *f.* Sekretariats-Stube. Sécrétairerie, *f.*
Sekretarz, *m.* Sekretär. Sécrétaire, *m.*
Sekretarz Wielki Koronny. Kron-Groß-Sekretarius. Grand Sécrétaire de la Couronne. § Sekretarz W. X. L.
Sekretarz Pieczęci Wielkiey Koronney. Sekretair des großen Kron-Siegels. Sécrétaire de seau de la Grande Chancelerie de la Couronne. § Sekretarz Pieczęci mnieyszey Koronny, a bo W. X. L.
Sekretarz kabinetowy. Cabinets-Sekretaire. Sécrétaire du Cabinet.
Sekstern, *m.* 1) eine Lage Papier. 2) Bogen Papier, der in sechs Blätter gebrochen ist. 1) cayer, *m.* liasse, *f.* quelques feuilles de papier cousuës ensemble. 2) une feuille de papier plié en six parties.
Sekta, *f.* Strona rozrożniona. eine Sekte. secte, *f.*
Sektarski, *n.* sektirisch. de séctaire.
Sektarz, *m.* Sektirer. séctaire, *m.*
Sekundant, *m.* Sekundant beym Zweykampfe. second, *m.* personne qui en défend une autre en quelque combat. § o dobrych sekundantow się postarać trzeba.
Sekutnica, *f.* böses Weib, Hexe. diablesse; vieille sorciere.
Sekutny, *adj.* böse; garstig. méchant, malin. § sekutna to baba.
Sekwela, *f.* Anlaß; Folge, Nachtheil. préjudice, *m.* conséquence, suite, dérogation, *f.* § poydzie to w sekwelę; żadney to nie uczyni sekweli.
Sekwestr, *n.* odłożenie, zostawienie sporney rzeczy do ugody. Sequestrirung; Uebergebung einer streitigen Sache in die Hand des dritten. séquestration, *f.* remise en main tierce. § biorę, przyymuię, daię co na sekwestr albo sekwestrem; rzecz na sekwestr podana.
sekwestrem co biorący; na sekwestr przyymuiący. Sequester, gerichtlicher Verwalter streitiger Güter. un séquestre.
Sekwestrowanie, *n.* das Sequestriren. séquestration, *f.* entiercement, l'action de séquestrer.
Sekwestrowany, *adj.* sequestrirt. séquestré, mis en séquestre.
Sekwestruię co. sequestriren. entiercer, séquestrer; mettre en main tierce.
Sekwito, *indec.* pacholstwo, poczet. Gefolg, wird nur im *Nom.* und *Ac. sing.* gebraucht. suite, *f.* gens qui accompagnent quelque grand Seigneur; *ce mot n'est usité qu'au Nom. & Ac. singulier.*
sekwito dobre ma za soba. er hat viel Bedienten hinter sich. il a bien du monde à sa queuë.
Selera, *f.* Sellery. du céleri, une racine potagère.
Selerowy, *adj.* Sellery. de céleri.
Sen, *m. g. snu.* 1) der Schlaf. 2) ein Traum. 1) sommeil, somme, *m.* 2) songe, *m.* rève, *m.* § 1) sen iest obrazem śmierci; sen twardy. 2) snom wierzyć nie trzeba; ten sen się na iawie sprawdził, ziścił; sen plugawy, lubieżny; dziwny sen mi się śnił.
snow wykładacz, *vid.* Sennik 1).
snow wykładania nauka, vid. *senna nauka*,
sen południowy. der Mittags-Schlaf. méridiane.
sny mieć. träumen, Träume haben. faire des rèves; faire des songes: songer.
sen mara Pan Bog wiara. Träume sind Träume. les songes sont des mensonges; les songes sont trompeurs.
przez sen. im Schlafe, im Traume. en songe, en révant. § przez sen rzucę się na niego, a w tym się ocucę; przez sen go widziałem.
Sena, *vid.* Senes.
Senat, *m.* 1) der Senat, der Reichs-Rath. 2) die Reichs-Räthe, die Senatores. 3) Senatoren-Stube, wo die Reichs-Räthe Rath halten. 1) le Sénat, le corps du Sénat. 2) le Sénat, les Sénateurs. 3) le Sénat, la chambre où s'assemblent les Sénateurs.
Senator, *m.* Reichs-Rath. Sénateur, Magnat.
Senatorka, *f.* Gemahlinn eines Reichs-Rath. Sénatrice; *f.* épouse d'un Sénateur.
Senatorski, *adj.* Senatorisch. de Sénateur, Sénatorien, Sénatorial. § Senatorska godność; Senatorska i Poselska izba.
Senes, *n.* sena ziele i liście. (*sena*) Senes-Blätter, ein Kraut. du séné; feuilles Orientales, feuilles de séné.
Senesowy, *adj.* Senes-. du séné.
Sennik, *m.* 1) Traum-Deuter. 2) Träumer, der wunderliche Träume hat, und

solche gerne erzehlet. 1) T. onirocritique, *m.* interpréte de songes. 2) songeur; réveur qui est sujet aux réves; raconteur de songes.
Senny, *adj.* 1) Schlaf-. 2) Traum-. 1) de sommeil. 2) songeur; réveur, de songe.
senna nauka, *snow wykładaniu służąca.* Traum-Deuterey. *T.* onirocratie, *f.* oniromance, *f.* *T.* l'art d'interpréter les songes.
Sens, *m.* 1) Bedeutung, Sinn, Verstand. 2) Gedanke in Schriften. 1) sens, *m.* valeur, *f.* signification d'un mot. 2) pensée dans un écrit. § 1) sens peryodu; sens własny, niewłasny słowa. 2) piękne, subtelne pisze sensa.
na ten sens; w *ten sens.* auf diese Art; in dieser Bedeutung. dans ce sens. § na ten sens mowił, napisał.
Sentencya, *f.* 1) ein Denk-Spruch, Lehr-Spruch. 2) Ausspruch, Meynung. 1) sentence. 2) diction, *m.* propos, *m.* énonciation, problème, *m.* axiome, *m.* § 1) sentencye po autorzech łapa; sentencya iest powieść poważna do obyczaiow albo życia służąca. 2) ta sentencya (wyrzeczenie, mowa) nie iest iasna.
sentencyami mowiący, *piszący*; *sentencyy pełen.* sinnreich, lehrreich, der sich der Denk-Sprüche bedienet; der voll Lehr-Sprüche ist. sentencieux, *adj.* qui se sert, qui est plein de belles sentences.
Sep, *m.f.g. plur.* **sepy*, *spy*; *g. plur. spow.* Maltorate, Zuschütte, Metz-Getreide, so dem Herrn vom Messen gegeben wird. le minage, droit Seigneurial d'exiger une certaine quantite sur le grain qu'on mesure. § sep krolowi, panu należąca.
Sęp, *m.* der Geyer, ein Raub-Vogel. vautour, *m.* oiseau de proie. § sęp popielasty; sęp z głową białą.
Sepa morska, *f.* kałamarz. Tinten-Fisch. calemare, *f. m.* un poisson de mer.
Sepecik, *m. g. a.* kleiner Kuffer. un petit cofre; cofret, *m.*
Sepet, *m.* ein Kuffer. un cofre. § niemasz tego w sepecie.
sepet wielki. großer Kuffer. bahut, *m.*
Sępi. } Geyer-. de vautour.
Sępowy. }
Sępię. runzeln, rümpfeln die Stirne. froncer, rider le front, le sourcil. § zasępił na te słowa czoło.
sępić się. sauer aussehen. se refrogner, se rechigner; faire une mine refrognée ou rechignée.
Ser, *m. g. a.* ein Käs. du fromage. § niemasz robaczkow w tym serce.

**Seraficki, *adj.* englisch, seraphisch. séraphique.
Serb, *m.* ein Sorbe, ein Wende. un Serbe. § Sercowie koło Lipska mieszkali.
Serbski, *adj.* Sorbisch. de Sorbe.
Serbska ziemia. das Land der Sorben. le pays de Serbes.
Serce, *n.* 1) das Herz. 2) Herz, Muth. 3) Herz, Sinn, Gemüth, Seele. 4) der Glocken-Knöppel. 5) Kern, Seele, Riegel in einer Maschine, so dessen Theile zusammen hält. 1) le coeur. 2) coeur, courage, *m.* hardiesse. 3) coeur, esprit, ame. 4) batail, batant, hune qui pend au milieu de la cloche. 5) coeur, barre qui tient toutes les pièces d'une machine. § 1) serce krew rozsyła, mu biie, drga; iakby mi noż w serce wraził, serca bolenie; boiaźliwe zwierzęta serca bardzo wielkie maią. 2) serce tracę, upada mi serce. 3) serce mi boleie; serce zażalone, zakrwawione, przeięte, roztargnione, rozżalone, zbolałe; nakłonić serce swoie do kogo; gdybyś mogł weyrzeć w serce; wyrzucam co mam na sercu; z sercem się komu otworzyć. 4) przyrownał ktoś prawo bez exekucyi do dzwona bez serca. 5) serce albo wałeczek w kłotce Salomonowey.
serce w flecie, w *piszczałce.* der Kern in der Flöte. le tampon de flûte.
serce moie! mein Herz! mon coeur!
serce małe. Kleinmüthigkeit. abbattement d'esprit; pusillanimité; peu de courage.
serca ściskanie albo upadanie. Niedersinkung des Herzens beym Athmen. resserement de coeur dans la respiration.
serca podnoszenie. Erweiterung des Herzens. dilaration de coeur.
człowiek małego serca. ein kleinmüthiger Mensch. un homme pusillanime; homme sans coeur.
serca wielkiego człowiek. der einen Löwen-Muth hat. un homme qui a un grand coeur, un coeur de lion.
serce mu upada. der Muth sinkt ihm. il perd courage.
do serca składać; *w serce brać.* zu Herzen nehmen, prendre à coeur; mettre bien avant dans son coeur.
serce mi to przepowiadało; *czuło to serce moie*; *serce mi to tuszyło.* das hat mir mein Herz gesagt; das hat mir geschwanet. le coeur m'en disoit; j'ai eu je ne sais quel préssentiment.
po sercu go głaszcze. er redet ihm nach dem Maule. il le gratte par où il lui démange.

zabby go po sercu pogłaskał. er denkt, der Haase hat ihn geleckt. il croit avoir trouvé la pie au nid.
do serca mowi; przeraża serce. er redet ins Herz; er rühret das Herz. il frappe, il touche le coeur.
z serca; z sercem; z serca całego. von Herzen. au fond de coeur, de fort bon coeur, du fond du coeur; de tout son coeur.
co na sercu to ma i na ięzyku. er trägt sein Herz auf der Zunge. il a le coeur sur les lèvres.
odyma mu to serce. das bläst ihn auf. cela lui enfle, lui hausse le coeur.
puka mi się, kraie mi się na to serce. das Herz möchte mir darüber zerspringen. le coeur m'en fend. § kraiać się na to musi serce sławy chciwe.
głębokość serca. das innerste des Herzens. les recoins, les replis du coeur.
to mi serce psuie. das macht mir das Herz schwer. cela me serre le coeur.
serce komu psować. 1) einem das Herz schwer machen, den Muth niederschlagen. 2) eines Herz von einem wenden. 1) abbatre le courage à qu. 2) aliéner à qu. l'esprit, l'affection de qu. § 1) tylko mi tym serce psuiesz. 2) dobre iego ku mnie psuiesz i stabisz serce.
psuć sobie serce. sich das Herz abnagen. se ronger le coeur; avoir le poignard en coeur.
serce komu czynić, sercu komu dodawać. einem Muth machen. donner courage, donner du coeur, rehausser le courage à qu.
serce brać. Muth fassen. prendre coeur.
powiem wszystko co mam na sercu. ich werde alles sagen, was ich auf dem Herzen habe. je dirai tout ce que j'ai sur mon coeur.
to mam na sercu. das lieget mir auf dem Herzen. cela me tient au coeur.
Serdak, *g. a.* Brustfleck, Brustlatz. pourpoint. *m.* chemisette.
Serdeczko, *n.* 1) Herzchen. 2) Herzchen von Gold oder einem andern Metall. 1) un petit coeur. 2) coeur d'or au d'autre métal.
Serdecznie, *adv.* 1) von Herzen. 2) muthig. 1) cordialement; tendrement, passionnément. 2) courageusement.
Serdecznik, *m. g. a.* marchew polna ziele. (*daucum*) Mohren-Kümmel. carotte sauvage.
serdecznik, m. serdeczny korzeń, ieleni korzeń czarny ziele. (thymoleon; cervaria) schwarze Hirschwurz. espèce de gripaume.
serdecznik drugi, gęsia stopa, kotcza szanta. (cardiaca) Herzgespann, Herzwurz. agripaume, *m.* gripaume, chenéveuse.
serdecznik, m. kamień drogi. Herzstein, ein Türkis in Gestalt eines Herzens. espèce de turquoise de la figure d'un coeur.
Serdeczny, *adj.* 1) Herz-, zum Herzen gehörig. 2) herzstärkend. 3) herzlich. 4) der ein gutes Herz hat 5) frisch, muthig zum Angriff. 1) de coeur, qui regarde le coeur. 2) cordial, *adj.* qui est bon pour le coeur. 3) cordial, sincère, tendre. 4) qui a bon coeur. 5) courageux, brave, qui a du coeur. § 1) dwie są komorki serdeczne, w ktorych się krew w duchy obraca. 2) serdeczne lekarstwo. 3) serdeczna miłość, przyiaźń. 4) serdecznieyszego pokazać trudno. 5) serdeczny do woyny człowiek; serdeczny przed czałem cichy, ale w okazyach żartko czyni.
Serduszko, *n.* } ein Herzchen. un petit
Serdynko, *n.* } coeur.
moie serduszko; moy serduszko. zu einer Manns Person: mein Herzchen. *parlant à un homme:* mon ame, mon petit coeur.
moie serduszko; moia serduszko mein Herzchen, zu einer Weibs Person. mon ame, m'amie, *en parlant à une personne du sexe.*
Sernik, *m. g. a.* Käs-Korb. cage, cagerotte, fromagerie, clayon à fromage; lieu ou l'on déssèche les fromages.
Serowy, *adj.* Käs-. de fromage.
serowy kołacz. Käse-Kuchen. talemouse, *f.*
Serwaser, *m.* } Scheidewasser.
Serwaserowa wodka, } l'eau forte; l'eau de départ; estomac d'autruche. § serwaser kruszce rozwięzuie.
Serwatka, *f.* 1) Molken. 2) *Anat.* Molken. so zu den Nieren gehet. 1) megue, du petit lait; du lait clair. 2) *Anat.* la partie séreuse & aqueuse qui passe au reins. § 1) serwatkę wycis kam; z serwatki mleko osączam. 2) serwatka do nerek przechodzi.
Serwatkowy, *adj.* Molken-. de petit lait.
Serwet, *m.* Zerbst, *n.* Stadt in Sachsen. Zerbst une ville en Saxe.
Serwetski, *adj.* Zerbster. de Zerbst. § Serwerskie piwo.
Serweta, *f.* eine Serviette. serviette, *f.* dont on se sert à la table.
serwetę składać. eine Serviette zusammen legen. redoubler une serviette.
Serwis, *n.* 1) Servis, Tisch-Geräthe. 2) Servis, so man den einquartierten Soldaten giebet. 1) le service, toute la vaiselle

vaissellle qu'il vaut pour servir sur table. 2) utencile, *m.* qu'on donne ou paye en argent aux soldats. § 1) serwis srebrny, porcelanowy. 2) wydatki na serwisy.

Serwitorka w klasztorach do stołu. Tisch-zeug-Verwahrerinn im Nonnen-Kloster. réfectoriaire, *f.* qui a soin de la table & des couverts pour les Réligieuses.

Serżant, *m.* ein Schersant bey einer Compagnie. Sergent d'une compagnie.

*Serzec, *m.* ser. ein Käse. fromage, *m.*

Serzysko, *n.* Milch-Laab; Laab, davon die Milch gerinnet. pressure pour faire cailler le lait. § cielęce albo zaiącze serzysko w cieplcy roztworz wodzie.

Sesam, *m.* łogowa cudzoziemska. (*sesamum*) Sisamkraut. sesame, *m.* bled de Turquie.

Sesamowy, *adj.* Sisam-. de sesame.

Sesya, *f.* zasiadanie do rady. eine Seßion Sitz-Tag. séance, *f.* le tems qu'on est assis pour déliberer.

Setkowanie, *n.* na sto rozkładanie. Eintheilung in hundert. division, *f.* distribution par centaines.

setkowanie, *n.* *setnego karanie.* Abstrafung des hundertsten. punition du centième.

Setkowany, *adj.* zu hundert abgetheilt. distribué par centaines.

Setkuię, *v. a.* na sto rozkładam. zu hundert abtheilen. distribuer par centaines.

setkować, *setnego karać.* den hundertsten abstrafen. punir le centième.

Setnictwo, *n.* die Würde eines Hundert-Manns. la charge de centurion. § Sotnistwo.

Setnik, *m.* ein Hundert-Mann. centurion, *m.* centenier, *m.* § setnicy w Gdańsku od mieszczan obierani bywaią. § Sotnik.

setnik, *m.* *liczba sto maiąca.* hundert Stück. centaine, *f.* un nombre composé de cent; cent pièces.

Setny, *adj.* der hundertste. centième. § setny temu wierzyć nie będzie.

setny, *adj.* *sto w sobie maiacy.* das aus hundert bestehet. composé de cent.

setny rok. das hundertste Jahr. l'année séculaire; la centième année.

Seym, *m.* ein Reichs-Tag. diète; *f.* diète générale; les Etats. § seym konny, walny; seym zerwać; przerwać; seym stanął.

Seymik, *g. u.* ein Land-Tag. diètine, *f.* diète particulière. § seymik antekomicyalny albo przedseymowy, relacyyny, powiatowy.

seymik deputacki. Land-Tag zur Wahl der Tribunals-Deputirten. diétine d'élection des Députés pour le Tribunal.

Seymikowy, *adj.* Land-Tags-. de diétine.

Seymikowanie, *n.* die Haltung eines Land-Tages. la tenuë de la diétine.

Seymikować, Seymikuię, *v. n.* Land-Tag halten. tenir une diétine.

Seymowanie, *n.* die Haltung eines Reichs-Tages. la tenuë des Etats, de la diète.

Seymowy, *adj.* Reichs-Tags-. de diète, qui regarde la diète; comitial, général. § seymowe rady; seymowe mieysce albo koło.

Seymuię, *v. n.* einen Reichs-Tag halten. tenir une diète; tenir les états.

Sfera, *f.* gałka. eine Sphäre. sphère, *f.*

Sferycznie, *adv.* sphärisch. sphériquement.

Sferyczny, *adj.* sphärisch. sphérique. § anguł sferyczny.

Sfora, *f.* swora, *f.* Hunde-Koppel, Koppel-Band. un couple; lien dont on couple deux chiens ensemble. § trzydzieści ma swor w psiarni, chartow kilkanaście smyczy; sfora dla psow.

w iedney sforze. fig. zusammen; in einer Reihe. *fig.* dans le même rang; ensemble; au niveau avec qu. § w iedney sforze chodzą godność i skromność; w iedney sforze cnota i chwała; w iedney z nim stoi sforze.

Sforcuię, *v. n.* anstrengen, antreiben. faire ses efforts; employer ses forces. § Turczyn swoię potęgę sforcuie.

sforcować się. 1) sich anstrengen, sich bestreben. 2) kämpfen, ringen. 1) s'efforcer; s'évertuer; se débattre, s'éventrer; tâcher à venir à bout. § 1) sforcowali nadzieią.

sforcować się z śmiercią, z żywotem. mit dem Tode ringen. agonizer, *v. n.* faire son dernier effort contre la mort.

Sforny, *adj. vid.* Sworny.

Sforuię. Hunde zusammen koppeln. coupler, *v. a.* ameuter, harder des chiens.

posforować psy rozforowane. Hunde wieder koppeln. raccoupler les chiens.

Sforowany, *adj.* angekoppelt. couplé. § psy sforowane.

Si, *vid.* Sio.

Siadalny, na ktorym siadaią. Sitz-, wo man sich zu setzen pfleget. propre a s'asseoir.

Siadam, *v. n.* 1) sich zu setzen, zu sitzen pflegen. 2) sich setzen, sich niederlassen. 1) s'asseoir souvent; avoir coutume de s'asseoir sur un lieu. 2) s'asseoir, prendre place, se mettre; se placer. § 1)

na tym stołku rad siada. 2) siadł na stołku; sieść proszę; nie wiem gdzie siądziemy.
siadać do rady, w radzie. im Rathe sitzen. se trouver, assister au conseil.
siedli goście. die Gäste haben sich zur Tafel gesetzt. les hôtes se sont mis à table.
siądźmy do stołu. wir wollen uns zu Tische setzen. mettons nous à table.
siadaią kury. die Hühner setzen sich, gehen schlafen. les poules juchent, vont jucher, vont au juc.
ptak siada. der Vogel setzet sich. l'oiseau se perche.
**kadłem zginąłem.* ich bin verloren. je suis perdu.
Siadanie, *n.* die Einnehmung seines Sitzes. l'action de s'asseoir.
Siadło, *n.* siedlisko, *n.* Hühner- oder Vogel-Stange, worauf sie sitzen. perchoir, *m.* bâton où se perchent la volaille ou les oiseaux. § siedlisko kurow, ptakow.
Siadłość, *f.* untergesetzte Gestalt des Leibes. taille ramassée, bien rassembiée.
Siadły, *adj.* krępy, karłowaty, zawiązały. untergesetzt, untergesetzt. ramassé, bien, réuni, rassemblé.
*Siąg, *m. g.* *siggu*, sążeń. eine Klafter. toise, *f.* § siąg drew ma trzy łokcie.
Sianie, *n.* siew, siewba. das Einsäen. action de semer.
Siano, *n.* Heu, *n.* foin, *m.* § siano wołowe, końskie; siano grube, wszowate; siano w kopie, w styrcie stawiać.
sianem się wykręcił. er hat den Kopf aus der Schlinge gezogen; er hat sich listig herausgedrehet. il l'a échappé belle; il s'est tiré de ce peril; il a fait le plongeon.
Sianko, *n.* potraw. Herbst-Heu, Grummet. regain, *m.* second foin d'un pré.
**Sianożęć, *f.* łąka. eine Wiese. pré, *m.* prérie.
**Sianożętny, *adj.* Wiesen-; wo man Heu hauen kann. de pré; où l'on peut faucher du foin.
Siany, *adj.* gesäet. semé, *adj.*
Siara, *f.* pierwsze mleko. Beest, die erste Milch nach der Geburt. le premier lait; jeune lait; lait qui vient aux femmes nouvellement accouchées, ou aux bêtes qui ont mis bas tout récemment.
gorączka przy siarze. Milch-Fieber, Milch-Schauer. fièvre de lait, *f.*
Siarczany, *adj.* Schwefel-. de soufre. § siarczany kolor; siarczany smrod.
Siarczę, *v. a. vid.* Siarkuię.
Siarczystość, *f.* 1) schwefelichte Eigenschaft. 2) die Schwefelung. 1) parties sulphureuses; propriété de soufre. 2) l'action de soufre.
Siarczysty, *adj.* 1) schwefelicht. 2) geschwefelt. 1) sulfureux. 2) soufré, sulfuré. § 1) iezioro siarczysty.
Siarka, *f.* Schwefel. du soufre.
siarka; siarka ciągniona, siarka do krzesania ognia, siarczysta nitka, siarczyste zapały albo podpały. Schwefel-Hölzlein, Schwefel-Lichterchen. allumettes; bois, papier ou filet trempé un peu en soufre pour allumer.
Siarkowany, *adj.* geschwefelt. soufré, sulfuré.
Siarkowy, *adj.* Schwefel-. de soufre. § siarkowy rzemieżnik, gornik albo zlewacz.
siarkowa huta. Schwefel-Hütte. fonderie de soufre.
siarkowy korzeń, ziele. (peucedanum) Haarstrang, Sau-Fenchel. peucedane, *m.* queuë de pourceau; fenouil de porc.
Siarkuię, *v. a.* co. schwefeln, mit Schwefel anmachen, beschmieren. soufrer, *v. a.* tremper dans du soufre; ensoufrer; enduire de soufre; faire prendre la fumée du soufre.
Siatczany, *adj.* } *vid.* Siatkowaty.
Siatczysty, *adj.* }
Siatka, *f.* kleines Netz. 2) Flor-Kappe der Weiber. 3) Netz-Haube der Weiber. 4) jede Sache, die wie ein Netz gemacht ist, als das Gewebe einer Spinne, ein Netz-Beutel, das Netz im Leibe, das Netz vom Lamme oder Kalbe. 1) petit filet, petits rets. 2) voile, *m.* cape de crepe, de gaze, dont les femmes se couvrent la tête & le visage. 3) couvrechef à claires voyes; coife des femmes claire à réseaux, faite de réseau. 4) une chose qui ressemble à une filet, comme la toile d'araigne, un filet ou bourse tissuë à claires voyes, la coife de ventre, la crépine d'agneau ou de veau. § 1) siatkę na ptaszki zastawił. 2) opacził pod siatką twarzyczkę i zaraz zalsnął. 3) siatką warkocz popięła. 4) siatka paięcza; nieść w siatce mięso; siatka flakowa; siatka w oknie rozpięta.
w siatki, w siatkę. ganz dünn wie ein Netz, wie Flor. à réseaux, en forme de filet. a la vermicelle. § w siatki co robić pokraiać.
siatka na konie. Fliegen-Netz für die Pferde. volettes.
siatka na przepiorki. Wachtel-Netz. filet à caille, *m.*
siatka łowcza. kleines Jäger-Horn. reseau, *m.*

Siatkowaty, *adj.* siatczany, siaaczysty. Netzförmig, wie ein Netz gestaltet. retiforme, *adj. c. Phil.* fait en réseau, en forme de rets; fait à claires voyes. § siatkowaty sznurek, worek.
siatkowy, vid. Siatny.
Siatnik, *m.* Netz-Stricker. faiseur de rets.
Siatny, *adj.* siatkowy, *adj.* Netz-, zum Netz gehörig. de filet; qui regarde le filet ou les rets. § sznurek siatny.
Siatkuię, *v. m.* 1) wie ein Netz machen. 2) mit einem Gitter von Drat verwahren, vermachen. 3) klein schneiden: schneiden daß es sich zieht. 1) faire qu. ch. à réseaux, en forme de rets. 2) fermer d'une grille faite en forme de rets. 3) vermiceller, couper à réseaux, à la vermicelle. § 1) siatkuię woreczek. 2) zasiatkować dziurę drotem. 3) posiatkuy (w siatki pokray) kapustę, tutuń.
Sidełko, *n.* kleine Schlinge, Vögel zu fangen. petit lacet pour attraper les oiseaux. § sidło na ptaszki.
Sidlę, *v. a.* eig. u. fig. bestricken, verstricken. *prop & fig.* enlacer, *v. a.* envelopper dans les rets, dans les piéges. § iey uroda sidlić go poczęła.
sidlić się. eig. u. fig. sich verstricken, sich fangen. *prop. et fig.* s'empêtrer; s'embarrasser dans les piéges, s'y prendre. § ptak się usidlił; strzeż się byś się nie usidlił.
Sidło, *n.* eine Schlinge, Vögel, Thiere zu fangen. laqs, *plur.* lacet, *m.* colet, *m.* § sidło prętkopomkłe na ptaki, na zwierza.
sidła. fig. Falle, Grube. *fig.* laqs, *m. plur.* filets, *plur. m.* embuches, *f. plur.* pieges, *plur. m.* tramail, *m.* tente, *f.*
w napięte wpadł sidła. er ist in die aufgestellte Netze gefallen. il est tompé dans le filet.
sidła na kogo kręcić. einem eine Falle stellen. tendre à qu. des piéges.
Się, *Pronom. Sing. et Plur. G.* siebie. *D. L.* sobie. *Ac.* się. *Inf.* sobą. 1) ich, du, er. 2) mich, dich, sich, bey den *verbis reciprocis.* 3) man —, es — sich, bey den *verbis* so *impersonaliter* gesetzet werden. 4) sich, einander. 1) moi, toi, soi. 2) me, te, se, *avec un verbe reciproque.* 3) on —, il se —, *quand on veut exprimer un verbe impersonel.* 4) se, s'entre, l'un l'autre. § 1) mam pieniądze dla siebie; wezmę o z sobą. 2) gniewasz się, dziwuią się. 3) tancuie się tu dobrze; płaciło się talar od tego; bedzie się tu smaczno ipało. 4) bili się, wadzili się.

* * *

1) Das *Pronmen* (Fürwort) się hat keinen *Nominativum*, es behält allemal die Bedeutung der Person, in welcher das *Verbum* (Zeitwort) gesetzet ist. 2) ist das *Pronomen* der *Casus*, der vom *Verbo* oder von der *Praeposition* (Vorwort) regieret wird, setzet man nicht się, sondern die *Pronomina:* ia, ty, on. 3) się, wird bey einem *Verbo reciproco* zierlich ausgelassen, wenn man antwortet 1) *le pronom* się *n'a point de Nominatif, & se prend toujours dans le sens de la personne dans laquelle le verbe est mis.* 2) *quand un pronom personel est le cas regi du verbe ou de la préposition, on ne se sert jamais de* się, *mais toujours des pronoms:* ia, ty, on. 3) *en répondant on omet élegamment le* się *après un verbe reciproque.* § 1) kocha się, kupiłem sobie. 2) kocha cię, kupiłem ci. 3) a gniewasz się? nie gniewam.
myślę o sobie. ich denke an mich. je pense à moi.
myśli o sobie. er denket an sich. il pense à lui.
myśla o sobie. sie denken an sich. ils pensent à eux.
myślę o tobie. ich denke an dich. je pense à toi.
sobie. 1) mir, dir, sich. 2) zu meiner, deiner, seiner Lust; zum Zeitvertreib, zum Vergnügen. 3) gleich, von gleichem Schlage, von gleichem Gelichter. 1) à moi, à toi, à soi. 2) à mon, à ton, à son aise; prendre plaisir, s'amuser à faire qu. ch. 3) de même trempe, de même caractère. § 1) dał sobie w pysk, kupiłem sobie konia. 2) leżę sobie, patrzę sobie na to, dyszkuruią sobie. 3) bracia to sobie; siostry to sobie.
sobie pan. er ist sein eigener Herr. il n'est sujet à personne; il est hors de page.
sobie dobry. er siehet auf seinen Nutzen. il se regarde en toutes choses. § sobieś dobry.
bydź przy sobie. seiner bewußt seyn, bey seinen Sinnen seyn. se sentir; être dans ses bons sens.
nie iest przy sobie. er ist nicht wohl bey Sinnen. il est hors du sens.
od siebie. 1) von sich. 2) bey den Fuhrleuten: auf die rechte Hand, hotte. 2) de soi. 2) *mot dont se servent les voituriers:* hur-haut, tournez à droite.
po sobie. 1) bey sich. 2) vor sich, zu seinem Besten. 3) nach einander, auf einander. 4) an sich selbsten, an seiner Person selbst.

1) sur

1) sur soi. 2) pour soi, en sa faveur. 3) l'un après l'autre; l'un sur l'autre. 4) à soi - même. § 1) mam zegarek przy sobie. 2) prawo macie po sobie; masz po sobie sędziego. 3) po sobie mowili, następowali; tańcowali po sobie. 4) baczę, znam to po sobie, że; sam widzisz po sobie.

przez się. von sich selbst, durch sich selbst. de soi (de lui, d'elle) même. § przez się nauczyłem się tego.

za się każdy z osobna. ein jeder vor sich ins besondere. chacun pour soi en son particulier.

z się, z siebie. vor sich selbst. de soi-même. § mam z się roboty; mamy z się pieniędzy, strawy, sił.

z sobą. 1) bey sich, mit sich. 2) mit sich selbst. 3) mit einander. 1) sur soi, avec soi. 2) avec soi même. 3) ensemble; tête à tête. § 1) weź mię z sobą; nie mam pieniędzy z sobą. 2) z sobą na ulicy zawsze gadasz. 3) piią z sobą; potkali się i mowili z sobą.

Sieć, *f.* 1) ein Netz, Vögel, Thiere zu fangen. 2) ein Fischer-Netz. 3) fig. Netz, Faste. 1) rets, *plur.* filet. 2) filet de pêcheur. 2) *fig.* filet, pieges, *m. plur.* embouches, *f. plur.* § 1) sieć ptasza; sieci letowe na tykach na chruściele, na drozdy. 2) sieć rybia. 3) subtelnostkami swoiemi mię pod sieć wprawił; w sieć kogo napędzić.

sieć na skowronki. Netz, die Lerchen zu streichen. nape, *f.* filet à prendre les alouettes.

sieć wielka rybia do zastawiena rzeki. großes Fischer-Netz, einen Fluß zu bestellen. dideau, *m.* grand filet à barrer une riviere.

sieć łowcza na soszkach; sieć na zwierz. Jäger-Garn. panneau, *m.* pan de rets pour environner les bêtes.

roztoczyć sieć. die Netze, das Garn aufstellen. rendre les toiles, les panneaux, les filets. § roztoczono sieć na dziki, na zaiące.

Siecz, *f.* Verhack; verhauener Sitz eines Cosacken-Haufen. abbatis d'arbres pour la demeure d'une troupe de Cosaques.

Sieczka, *f.* 1) Häckerling, Häcksel. 2) Schmelz-Glas; Schmelz. 1) paille coupée, de la pourraine. 2) de la verroterie faite en forme de paille coupée.

Sieczkowy, *adj.* 1) Häckerling-. 2) Schmelz-, Schmelz-Glas-. 1) de paille coupée. 2) de verroterie. § 1) słoma sieczkoma. 2) galon sieczkowy.

Sieczysty, *adj.* schneidend, mit einer Schärfe oder Schneide versehen. tranchant, *adj.* qui tranche, qui coupe, qui a un tranchant.

broń sieczysta. Hau-Gewehr. armes tranchantes; armes blanches.

Siedlisko, *n.* 1) offener Platz in einer Stadt. 2) Sitz für die Vögel; Hühner- oder Vogel-Stange. 1) place publique dans une ville. 2) juc, perchoir; lieu où couche un oiseau. § 1) to miasto sławne od siedlisk swoich. 2) gołębniki mocne czynić dla siedlisk; siedlisko kurz, ptasze.

siedlisko, n. / Siedliszcze, *n.* } Sitz, Wohnung eines Volkes. établissement, *m.* habitation d'un peuple. § Słowiański narod swoie przeniosł siedlisko.

Siedm, sieben. sept.

Siedmak, *m. vid.* Siodmak.

Siedmdziesiąt. siebenzig. soixante & dix.

siedmdziesiąt i ieden. ein und siebenzig. soixante & onze.

siedmdziesiąt kroć. siebenzig mal. soixante & dix fois.

Siedmdziesiątny, siedmdziesiąt w sobie maiący. von siebenzig Stück. de soixante & dix pièces.

Siedmdziesiąty, *adj.* der siebenzigste. septantième; soixante & dixième.

Siedmdziesiątletni. siebenzigjährig. de septante ans; septuagénaire.

Siedmigrod, *m.* Siedmigrodzka ziemia. Siebenbürgen. Transilvanie, *f.*

Siedmigrodski, *adj.* Siebenbürgisch. Transilvain, *adj.* de Transilvanie.

Siedmigrodzian, *m.* / Siedmigrodzianin, *m.* / Siedmigradzin, *m.* } Siebenbüger. Transilvain, *m.*

Siedmiodzienny, *adj.* / Siedmiodniowy, *adj.* } siebentägig. de sept jours.

Siedmiokąt, *m.* Meßk. ein Siebeneck. *Géom.* un heptagone, *m.* figure à sept angles. § siedmikąt iest figura o siedmiu angułach i ścianach. § siedmiok, *m.*

Siedmiokątny, *m.* Meßk. siebeneckig. *Géom.* heptagone. § siedmiokowy.

Siedmioletni, *adj.* siebenjährig. de sept ans. § siedmioletni czas.

Siedmioraki, *adj.* siebenartig, siebenfältig. de sept sortes, de sept manières.

Siedmioro, *g. siedmorga.* sieben Stück. sept pièces.

Siedmiorako, *adv.* siebenfältig. en sept sortes.

w Siedmiornasob, *adv.* siebenmal so viel. sept fois autant.

Siedmiornasobny, *adj.* siebenmalig so viel. de sept fois autant.

Siedmkroć, *adv.* siebenmal. sept fois.

Siedmlist, *m.* ziele. (*tormentilla*) Tormentill,

mentill, Siebenfinger-Kraut. tormentille, *f.*
Siedmmiesięczny, *adj.* siebenmonatlich. de sept mois.
Siedmnaście, *n.* siebenzehen. dix-sept.
Siedmnastny, *adj.* siebenzehen Stück in sich haltend. composé de dix-sept pièces.
Siedmnasty, *adj.* der siebenzehnte. le dix-septième.
Siedmset, *f. n.* sieben hundert. sept cents.
Siedmsetny, *adj.* 1) der siebenhundertste. 1) aus sieben hundert bestehend. 1) le septcentième. 2) de sept cents.
Siedmstopny, *adj.* sieben Fuß lang oder breit. de sept piés en longueur, ou en largeur.
Siedzący, *adj.*
Siedziany, *adj.* } Satz. sédentaire, *adj. c.*
Siedzialny, *adj.*
siedzianą się bawić zabawką; wieść siedzący żywot. die meiste Zeit mit Sitzen zubringen; ein Sitz-Leben führen. avoir, mener une vie sédentaire; être sédentaire.
Siedzę, *dzi, dział, dzieli.* 1) sitzen. 2) sitzen, brüten. 3) über etwas sitzen, fleissig seyn. 4) sitzen im Gefängnisse. 5) zu Pferde sitzen. 6) bey Tische seyn, bey Tische sitzen. 7) still sitzen, sich still aufführen. 8) sitzen, stecken, als ein Zahn. 9) sitzen, stehen, als ein Kleid. 1) être assis, s'asseoir, être séant; se tenir assis sur. 2) couver les oeufs; coucher, être assidûment sur les oeufs. 3) être cloué sur qu. ch.; s'appliquer assidûment, être attaché à; travailler avec application. 4) être emprisonné; être en prison; tenir en prison; être enfermé en prison. 5) être à cheval; être assis à cheval; être monté sur quelque bête. 6) être à table; être assis à table. 7) être coi; se tenir, demeurer en repos. 8) être fiché dans qu. ch. 9) venir, aller, seoir à qu. mal ou bien comme un habit. § 1) siedział podle brata; siedzieliśmy na ławie; siedzi przy ogniu, siedzi w ciepłey wodzie, nad węglami. 2) ptak, kokosz siedzi na iaycach. 3) siedzi nad tą pracą; siedzi dzień i noc na tey zabawie, nad księgami. 4) siedział wieżą; siedzi w więzieniu, na zamku. 5) dobrze, źle siedzi na koniu. 6) goście ieszcze siedzą; długo u stołu (przy stole) siedzieliśmy. 7) kazałem ci siedzieć; siedź ty; by był siedział. 8) ząb w dziąsłach, w błonce, żyła u tłustych głęboko siedzi. 9) szata ta mi dobrze, źle siedzi.
siedząc. sitzend. étant assis; étant séant.
ptak siedzi na gałęzi. der Vogel sitzt auf einem Aste. l'oiseau s'est perché, se vient percher sur une branche.
siedzieć na poły. sich niederhucken, niederkauern. s'appuyer sur ses cuisses; s'accroupir; se baisser sur le derrière.
cicho nigdy nie siedzi. er sitzt niemals still. il n'arrête jamais place.
źle na koniu siedzi. er sitzt übel zu Pferde. il est mal à son cheval.
prożno siedzieć. müßig sitzen, müßig seyn. être oisif; être sans rien faire.
siedzieć przy kim. bey einem sitzen. être assis contre qu., à côté de qu.
siedzieć proszę. ich bitte zu sitzen. je vous prie de vous asseoir; asseyez-vous.
siedzieć na gardło, na żywot. auf den Tod, aufs Leben sitzen. être en prison avec expectance de mort.
siedzieć, po Turecku; przysieść nogi. kreuzweis auf seinen Füßen sitzen. se croiser, s'asseoir en mettant les jambes d'une sur l'autre.
nad głową, nad szyią siedzieć. über dem Halse sitzen. assiéger, importuner, obséder qu.; rompre la tête qu. § niemiła kompania mu nad głową siedziała.
Siedzienie, *n.* 1) das Sitzen. 2) Sitz, Ort zum Sitzen. 3) das Brüten, Sitzen der Vögel. 4) das Sitzen über etwas; beständiger Fleiß bey etwas. 5) das Absitzen, das Sitzen im Gefängnisse. 6) der Boden, das Gesäß. 7) der Boden in den Hosen. 8) das Sitzen zu Pferde. 9) Sitz im Sattel. 10) das Kreuz des Pferdes, worauf der Sattel liegt. 1) l'action d'être assis. 2) le siége, lieu où l'on assied. 3) incubation, *f.* couvement, l'action de couver, d'être sur les oeufs pour en éclorre les petits. 4) assiduité, application continuelle à qu. ch. 5) prison, *f.* punition d'être enferme dans une prison. 6) siége, *m.* séant, cu, derrière, *m.* 7) le fond de haut de chausse. 8) le siége, l'assiette de cavalier; la manière d'être assis sur un cheval. 9) le siége de selle à cheval, qui est rempli de bourre. 10) le dos du cheval, où l'on met le selle. § 1) siedzenie przy stole, przy pełney, przy winie; siedzenie podle kogo; siedzenie w wodzie ciepłey. 2) naiąłem sobie siedzenie w karecie; siedzenie w ogrodach; siedzenie na widokach. 3) siedzenie ptaka na gniezdzie, na iaycach. 4) ustawiczne nad księgami, nad pracą siedzenie. 5) siedzenie na gradło; na siedzenie w wieży na dnie skazany; siedzenie wieży; siedzenie głownikow. 6) siedzenie (pośladek) w ciele ludzkim. 7) sie-

7) siedzenie u ubrania, u płuder. 8) siedzenie ładne, złe na koniu. 9) nie miętkie w tym siedle siedzenie; Usarz rzuciwszy dziryt przed sobą, podnosi go nic się w siedzeniu nie ruszywszy.

krzepkie, mocne na koniu siedzenie. das Festsitzen im Sattel. tenuë, assiette ferme d'un homme à cheval.

Sięgam, sięgać, *v. m. F. siegnę, sięgnąć.* 1) reichen, langen. 2) erreichen, als mit einem Schusse. 3) Musik: einen Ton erreichen. 4) einen mit Briefen erreichen. 5) ergründen, weit gehen, forschen. 6) suchen; nach etwas streben. 7) anführen, hervorsuchen. 8) mit einem verwandt seyn. 1) atteindre; venir jusqu'à. 2) atteindre, toucher avec une arme. 3) *Musiq.* atteindre un ton; élever, hausser sa voix jusqu'à un certain ton. 4) atteindre qu. avec une lettre. 5) atteindre, aller aussi loin, aussi haut qu'on peut; vouloir approfondir ou pénétrer; attraper qu. ch. 6) chercher, tâcher d'avoir; aspirer à qu. briguer qu. ch. 7) chercher, alléguer, rapporter. 8) toucher qu.; appartenir de parenté à qu. § 1) siągłem po to, ale nie dosiągłem; sięgać czego głęboko albo wysoko leżącego. 2) sięgać czego kulą, strzałą. 3) sięga głosem, trąbą; nie mogł dosiąc śpiewać. 4) sięgał go listem. 5) sięga głęboko w rządy Boskie; daleko myślą swoią sięga; czcią nieba sięga. 6) nadzieią tego urzędu sięga; nie sięgay po tę rzecz. 7) obcych nie sięgaiąc przykładow. 8) pocy winowactwem mię w trzecim stopniu sięga.

ten karzeł do pasa mię nie sięga. dieser Zwerg reichet mir nicht an den Gurt. ce nain ne me vient pas jusqu'à la ceinture.

sięgać po pieniądze. nach Geld langen. mettre la main à la bourse.

Sieię, *sieie, siał, v. a.* 1) säen. 2) sieben. 3) fig. säen, ausstreuen. 1) ensemencer, semer. 2) cribler, tamiser, sémer, répandre, divulguer, rendre public. § 1) sieią iedlinę; siali zboże na roli. 2) siać sitem. 3) sieie nowiny, bezbożne nauki.

siać na zasiany roli, posiewać. einen besäeten Acker wieder besäen. remblaver, *v. a.* resemer un champ ensemencé.

Siek, *m. g. a.* 1) ein Hieb. 2) Schwanz-Stück vom geschlachteten Viehe. 3) Steinbeißer, ein Fisch. 1) coup d'un instrument tranchant. 2) queuë, *f.* pièce de chair avec la queuë. 3) loche un poisson. § 1) iednym siekiem przeciął; przenikaiący to był siek.

siek ryba morska, vid. Ostropysk, Jglica.

Siekacz, *m. g. a.* 1) Hack-Messer in der Küche. 2) Hippe, Garten-Messer. 3) Hauer. 4) Eisenfresser, Schläger. 1) hachoir, *m.* couperet, *m.* grand couteau de cuisine. 2) serpete, *f.* petit couteau recourbé, qui sert au jardinier. 3) celui qui tranche, qui coupe; coupeur. 4) un duëlliste, ferrailleur, fendeur de naseaux, qui se plaît à se battre. § 1) posiekać mięso siekaczem. 2) siekacz ogrodniczy; siekacz gnipiasty.

*Siekam co, rąbam. hauen. hacher, couper, trancher avec un sabre.

Siekanie, *n.* das Hauen, Hacken. l'action de couper, de hacher.

Siekanina, *f.* } Lungen-Muß; gehacketes
Siekanka, *f.* } Fleisch, Fisch u. d. g. hâchis, *m.* farce, *f.* viande, *f.* poisson haché. § siekanka z ryb, z mięsiwa; siekanka do kiełbas.

siekanina; f. bitwa. Schlägerey. boucherie, *f.* carnage, *m.* massacre, *m.*

Siekę, *siecze, siekł, siec.* 1) hauen, peitschen. 2) stechen wie die Fliegen. 3) zerhacken. 4) hauen mit einer Art, mit einem Schwerte. 5) Gras hauen, mähen. *6) das Korn schneiden, ärndten. 7) brechen Steine. 1) foüeter, *v. a.* donner des coups de foüet, de verges. 2) mordre, piquer comme les mouches. 3) hacher, couper fort menu avec un couteau. 4) hacher, couper avec une hache, un sabre. 5) couper l'herbe. 6) couper le blé; moissonner. 7) tailler, tirer les pierres à bâtir. § 1) siekł dziecię rozgą, biczem. 2) sieką muchy konia. 3) siekę mięso na siekankę. *4) siekę (rąbam) drwa; siekł (ciął) go mieczem. 5) siekę (koszę) siano, łąkę. *6) siec (żąć) owies. 7) siec (łamać) kamienie.

wiatr siecze. der Wind schneidet. le vent gerce.

Siekiera, *f.* Axt, Holz-Axt. hache, *f.* coignée, *f.*

siekiera ciesielska, topor. eine Zimmer-Axt. une hache à l'usage des charpentiers.

siekiera obosieczna. eine Zwerch-Axt. besaigue, *f.* hache à deux tranchants.

zła siekiera nie zginie. Unkraut kömmt nicht um. il mourroit bien plus-tôt quelque bon chien au berger; mauvaise herbe croît toujours.

Siekierka, *f.* siekiereczka. Aextlein, *n.* hachette, *f.* petite hache.

Siekiernica, *f.* wyka wonna, wilczy groch ziele.

ziele. (*securidaca*) Beilkraut. grave, *f.* féve de loup

Siekiernik, *m.* (*dryitis*) Art von Edelsteinen, so in den Baum Wurzeln gefunden werden. espèce de pierre précieuse qu'on trouve dans le tronc des arbres.

Siekierowaty, *adj.* siekierze podobny. artförmig. fait en forme de hache.

Siekierzysko, *n.* schlechte Art. méchante hache.

*Siękne, Osiąkam. abtriefen, abtröpfeln. dégouter, *v. n.* tomber goutte à goutte.

Sielanka, *f.* Sinn-Gedicht, kleines Gedicht. rondeau, *m.* un poëme de quelques vers.

Sielawa, *f.* } sułwica. (*smaris, selava*)
Sielawka, *f.* } Morene, Murene, Art Weiß-Fisch oder Heringe. picarel, *m.* hiaret, *m.* espèce de harangs ou de poisson blanc.

Siemię konopne. Hanf, Hanf-Saamen. chenevi, *m.* semence de chanvre.

siemię lniane. Lein- oder Flachs-Saamen. linette, *f.* semence de lin.

Sień, *f. g. sieni.* Vorsaal, Vorhaus. l'entrée, vestibule, *m.* la première sale d'une maison, d'un appartement. § sień podługowata miedzy mieszkaniem jako w klasztorach kurytarz.

Siennica, *f.* } Heu-Boden, Heu-
Siennik, *m. g. a.* } Stall. fenil; grénier à foin.

Sienny, *adj.* 1) Heu-. 2) zum Vorsaale gehörig. 1) de foin. 2) de vestibule; qui regarde l'entrée d'une maison. § 1) kosa sienna. 2) drzwi sienne otwarte.

Siepacz, *m.* 1) Häscher. 2) Preller. 1) archer. 2) escroqueur.

Siepam, *v. m. F. siepnę.* 1) einen schütteln, rütteln. 2) scheren, vexiren. 3) stechen, brennen, als eine Wunde. 1) secouer, houspiler, branler qu. en le serrant avec la main. 2) secoüer, picoter, aigrir, malmener. 3) piquer, brûler comme une playe.

Siepanie, *n.* 1) das Stechen, Brennen einer Wunde. 2) das Rütteln, Schütteln. 1) douleur, *f.* tourment que cause une playe. 2) l'action d'houspiller qu.

Sierć, } *f.* 1) Haar, wird selten vom
*Sierść, } Menschen gesaget. 2) Farbe des Haares eines Thieres. 3) abgeschorene Haare eines Thieres. 1) poil, *ce mot ce dit rarement des hommes.* 2) poil, *m.* le pélage; la couleur du poil d'une bête. 3) bourre, *f. f.*

sierć krowia do wytkania. Küh-Haare. bourre, *f. f.* poil de vache pour bourrer.

Sierćisty, *adj.* sierścisty, *adj.* kurzhaarigt, mit kurzen Haaren versehen. plein de courts poils.

sierć psia, kozia. Hundes-Haare, Ziegen-Haare. ploc, *m.* poil de chien, de chèvre.

iakiey sierci koń, wół? was hat das Pferd, der Ochse für eine Farbe? de quel poil est le cheval, le boeuf?

Sierdzę się, *dzi, dził.* böse thun, ergrimmen. se mettre en colère; s'emporter de colère; se courroucer, enrager, se dépiter.

Sierdzenie, *n.* } Grimm, Zorn, Wuth, Be-
Sierdzistość. } gierde zur Schlägerey. courroux, fureur, *f.* grande envie de se battre.

*Sierdzit, gniewliwy. ein zorniger Mensch. qui se met facilement en colère.

sierdzit a nie duży. er ist sehr zornig und hat doch keine Gewalt. c'est un homme colérique sans pouvoir.

Siermięga, *f.* 1) Haar-Tuch, grobes Zeug aus Vieh-Haaren. 2) Haar-Hemde. 3) grobes Hemde. 4) schlechter Rock, grober Kittel. 1) sorte d'étoffe grossière tissuë de poils de bête. 2) haire, *f.* robette, *f.* chemise faite de crin. 3) chemise grossière. 4) vilain habit, robe grossiere. § 1) kołdra z siermięgi. 2) w siermiędze chodzi.

Sieroctwo, *n.* 1) der Waisen-Stand. 2) die Waisen. 1) l'état d'orphelin. 2) les orphelins & les orphelines.

Sieroci, *adj.* Waisen-; unmündig. pupillaire; d'orphelin.

Sierota, *f. m. & f.* 1) ein Waise, ein Kind, dem die Aeltern abgestorben sind. 2) Waise, Unmündiger, der Vormünder hat. 1) un orphelin; une orpheline. 2) un pupille, qui a des tuteurs.

sierotki; dziurki potowe. die Schweis-Löcher. les pores, *m.* dans la peau.

Sierp, *m. g. a.* eine Sichel. faucille, *f.* § owies się iuż do sierpa godzi.

Sierpień, *m. g. sierpnia.* der August-Monat. le mois d'Août; Août.

Sierpik, *m. g. a.* eine kleine Sichel. petite faucille.

sierpik, m. ziele. (serratula) Scharte, Färber-Scharte. bétoine à feuilles dentelées comme une scie.

Sierpniowy, *adj.* August-. d'Août.

Sierpowaty, *adj.* sichelförmig. fait, formé en faucille; arqué.

Sierszeń, *m.* eine Hornisse. frélon, *m.* mouche plus grosse que la guêpe.

sierszenie ma w nosie. er ist böse, il est en colère.

Sieść, *vid.* Siadam.

Siestrzan, *m. g. a.* Unterlage, Unterzug; Quer-

Quer-Balken, worauf die andern liegen, tirant, *m.* poutre qui traversant d'une muraille à l'autre porte les solives.
Siestrzanek, *m. g. siestrzanka.*) Schwester-
Siestrzeniec, *m. g. siestrzeńka.*) Sohn. neveu, *m.* fils de la soeur.
Siestrzenica, *f.* Schwester-Tochter. nièce; fille de la soeur.
Siestrzenny, *adj.*) schwesterlich. de soeur,
Siestrzeński, *adj.*) qui regarde la soeur. § syn siestrzeński.
Siestrzeństwo, *n.* 1) Schwesterschaft. 2) Gleichheit, Verwandtschaft. 1) l'état, la liaison de soeur. 2) rapport, conformité; la liaison entre les choses. § 1) w ścisłym z sobą żyły siestrzeństwie. 2) siestrzeństwo i powinowactwo te cnoty z sobą maią.
Siestrzyczka, *f.* Schwesterchen, *n.* petite soeur, *f.*
Siew, *m.*) das Säen, die Aussaat. l'a-
Siewba, *f.*) ction de semer.
Siew, *m.* die Saat-Zeit. les semailles, *f.* le tems où l'on seme.
Siewca, *m.*) siewnik. ein Säemann. se-
Siewiarz, *m.*) meur, *m.* celui qui sème du grain.
Siewierszczyzna, Sybierz. Syberien, *n.* Siberie, *f.*
Siewka, *f.* 1) Saat, Aussaat, das Säen. 2) zwo Reihen Steine, die in einem gewissen Spiele gewinnen. *3) heimliches Verständniß. 4) Unbeständigkeit. *5) Schlupf-Winkel, Ausflucht. 1) l'action de semer; semaille. 2) deux rangs de pierres ou de jettons, qui gagnent un certain jeu. *3) complot, intelligence. *4) inconstance. *5) échappatoire, excuse frivole. § 1) z siewką się ieszcze trzeba zatrzymać. 2) mam siewkę.
Siewka, f.) (*numerius; arquata major & minor*) Brach-Vo-
Siewniczka, *f.*) gel, Brach-Huhn, Art de-
Sieyka, *f.*) licater Vögel mit einem krummen Schnabel, die zur Saat-Zeit erscheinen. pluvier, *m.* sorte d'oiseaux fort delicats, qui ont le bec courbé & se laissent voir pendant les semailles. § siewniczka iest ptak szary iako wrobel pod brzuchem biały, specyalny do iedzenia; są ich trzy gatunki i tylko się wielkością rożnią, pierwsze większe iak szpaki, drugie wielkie iak gołębie, a trzecie iak kaczki.
Siewny, *adj.* sianiu służący. 1) Säe-, Saat-; zur Saat tüchtig. 2) zur Saat gehörig, die Saat betreffend. 1) de semaille, qui est propre à semer. 2) qui appartient aux semailles. § 1) siewne zboża. 2) dzień siewny; ludzie siewni.
Sikam, *v. m. F. sikaę.* 1) mit der Spritze spritzen. 2) spritzen, springen, als das Wasser. 1) seringuer. 2) rejaillir; sortir par jet; pisser, saillir.
Sikawka, *f.* 1) eine Spritze. 2) Spritz-Wallfisch, so das Wasser sehr hoch wirft. 1) seringue. 2) souffleur, *m.* espèce de baleines qui jette beaucoup d'eau par ses naseaux.
Sikora, *f.* eine Meise. mesange, *f.* vermontant, *m.* biseau. § sikora czarna wielka, czarna mała, leśna, modra albo dzięcioł modrawy, z długim ogonem, czubara, popielata.
Sikulski. Sicilianisch. Sicilien, de Sicilie.
*** Sikulska gora.* der Berg Aetna. le mont-étna dans la Sicile. § *lepiey:* Sykulski.
Siłę,) *adv. & subst. f.* wiele, *g.* siłu. *D.*
Siła,) siłom. *L.* siłu. *I.* siłą. viel. beaucoup de; force qu. ch. § ma siła żołnierzow; do siłu pisał przyiacioł; siłom daie; to siła, ale to więcey.
Siłu było. es waren ihrer viel. il y en avoit beaucoup.
nie siła trzeba że. es fehlet wenig, so. peu s'en faut que; il ne s'en faut guere que. § nie siła trzeba że go od-prawię.
siła ma książek. er hat viele Bücher. il a beaucoup de livres; il a force livres.

* * *

Man findet oft den *Genitivum* allein ohne siła; den Unterschied zwischen dieser Auslassung und dem Sinne eines *Verbi Activi*, ersieht man aus folgendem Exempel. *on trouve souvent le génitif seul sans* siła, *qu'il faut sous entendre; voici un exemple pour avoir la différence entre cette ellipse & un sens actif.*
mam karet, koni, pieniędzy. ich habe viele Kutschen, viele Pferde, vieles Geld. j'ai beaucoup de carosses, de chevaux, d'argent.
mam karety, konie, pieniądze. ich habe Kutschen, Pferde, Geld. j'ai de carosses, des cheveau, de l'argent.
Siła, *subst. f.* 1) eig. u. fig. Stärke, Kraft. 2) Kraft, Eigenschaft, Tugend eines Krautes. 1) *prop. & fig.* force. 2) vertu; propriété, force d'une herbe. § 1) wielką ma siłę; siła z rozumem może siła, *prov.* siła bez głowy szaleie, a rozum bez siły mdleie; *prov.* siły nieprzyiacielskie; siły krzepię, rozruchywam, odeymuię. 2) siły ziela, lekarstwa tego są rożne.

siły. Lebens-Geister. les esprits vitaux. § siły ze krwią uchodzą.
ze wszystkiey siły aus allen Kräften. avec toutes ses forces; en employant toutes ses forces; à double rebras. § dał mu w pysk ze wszystkiey siły.
Silę, *v. a.* co. erzwingen, übertreiben. forcer, violenter, outrager, *v. a.* § silił miłość; swoie bardzo sili koncepta.
silić się, silę się. 1) die Kräfte anspannen, sich angreifen. 2) stärker, heftiger werden. 1) s'efforcer, s'excéder, faire plusieurs efforts. 2) redoubler; s'augmenter de nouveau, devenir plus violent, plus impétueux. § 1) siląc się to uczynił; silili się z myślami w tak okrutnych swoich trudnościach. 2) ztamtąd się wyrwał, gdzie się bitwa siliła; mroz się sili; choroba się sili.
silić się głosem. die Stimme angreifen. crier, *v. n.* chanter fort haut; forcer, élever la voix.
Silen, *adj. vid.* Silny.
Silenie się, *n.* 1) Anstrengung der Kräfte. 2) größere Heftigkeit. 1) effort, *m.* action de s'efforcer. 2) redoublement, augmentation, violence; le fort de qu. ch. § 1) to ostatniey silenie się konaiącey wolności. 2) silenie się choroby, mrozu.
silenie się na stolcu; chęć do stolca daremna. Stuhl-Sucht, Stuhl-Zwang. le ténéme, *T.* l'envie d'aller à la selle sans pouvoir rien faire.
Silnie, *adv.* inständigst, sehr. fortement, instamment. § silnie cię proszę.
Silny, *adj.* 1) stark, mächtig, der Kräfte hat. 2) kräftig, als eine Arzeney. 3) heftig. 4) inständig. 1) fort, puissant, qui a de la force. 2) efficace, qui produit un bon effet. *3) impétueux, violent. 4) instant, ardent. § 1) przy zgodzie byłaby Polska silna sąsiadom. 2) silne lekarstwo. 3) gorączka silna, mroz silny. 4) silną wnoszę prosbę.
silen mi; nie rowna mi z nim. er ist mir gewachsen; ich habe genug mit ihm zu thun. il me tient tête; il a assez de forces, de capacité pour me resister.
Sinawy, *adj.* untergelaufen, etwas blaulicht. un peu livide.
Sinieię, *v. n.* blau werden von Kälte oder einem Schlage. devenir livide ou noir d'un coup ou du froid. § rana bita sinieie; siniały mu ręce od mrozu.
Siniło, *n.* ziele. Waid, Waid-Kraut. pastel, *m.* guede, *m.* une herbe propre pour les teinturiers.
Sino co czynię. blau schlagen. rendre livide; meurtrier de coups.
Sinogarlica, *f.* eine Turtel Taube. tourterelle, *f.* § sinogarlica ma sine gardło.
Sinogarlicę, *n.* Turtel-Täubchen. tourtereau, *m.*
Sinokrwawy, *adj.* blutrünstig. meurtri.
Siność, *f.* 1) blaues Mahl, blauer Schlag. 2) blaue Haut vom Froste. 3) Bley-Farbe. 1) lividité, *f.* contusion, *f.* meurtrissûre, *f.* coup orbe; marque livide de quelque coup. 2) noirceur de la peau causée par le froid. 3) la couleur de plomb; la couleur livide.
Siny, *adj.* 1) blau vom Schlage. 2) bleyfärbig. 1) meurtri, livide, terni, noir d'un coup. 2) de couleur de plomb.
Sio; si, *interj.* Sch, saget man, wenn man Hühner wegjaget. mot imaginé pour chasser les poules.
*Siodłak, *m.* kmieć. Ackermann, Bauer, Unterthan. laboureur, *m.* paysan; sujet.
Siodłam, *v. a.* satteln. seller; mettre la selle sur une bête.
Siodłany, *adj.* gesattelt. sellé.
Siodłaty, *adj.* mit einem Rücken von anderer Farbe. emmantelé, ayant le dos d'une autre couleur. § gęś siodłata; wrona siodłata.
Siodło, *n.* 1) ein Sattel. 2) das Holz im Sattel. 3) Saum-Sattel. 1) selle à chevaux. 2) la monture de bois dans une selle. 3) bât sur une bête de somme.
siodło Angielskie płaskie. flacher Englischer Sattel. selle rase.
Siodłowy koń. ein Reit-Pferd. cheval de selle; cheval porteur.
Siodmak, *m.* 1) eine Zahl von sieben. 2) ein Sieben-Kreuzer in Schlesien. 1) un nombre de sept. 2) pièce de sept kreucers en Silesie.
Siodmka, *f.* w kartach. die Sieben in der Karte. le sept aux cartes.
Siodmy, *adj.* der siebente. le setième.
Sionka, *f.* Vorsälchen, *n.* un vestibule.
Siostra, *f.* 1) eine Schwester. 2) Schwester, Sache, die der andern gleich ist. 1) soeur, *f.* 2) soeur, chose qui ressemble à l'autre. § 1) siostrze (siestrze) dałem. 2) cnota i chwała są dwie siostrze; siostry to sobie.
Siostrzeniec, *m. vid.* Siestrzeniec.
Siostrzeński, *adj.* Siostrzyński, *vid.* Siestrzenny.
Siostroboyca, *m.* Schwester-Mörder. parricide, *m.* qui a tué sa soeur.
Sit, *interj.* Wort der Schäfer, womit sie die Schafe forttreiben. huë, *mot dont les bergers se servent pour chasser les brebis.*
Sit, *m.* sitowie, spław. (*juncus*) Semden, Binsen,

Binsen, so in Teichen und Morästen wachsen. jonc, *m.* une plante de marais & d'étang.
sit morski. Meer-Binsen jonc marin.
sit, m. sitowie ostre. (carex) Ried-Gras; Ried. gramen de marais. § miedzy sitowiem zaiące się chowaią.
sitowia pełny. voll Binsen. plein de jonc.
sit gładki. glatte Binsen ohne Knoten. scirpus, *m.*
sitowie wonne, vid. Rayska trawa.
Sitarz, *m.* Siebmacher. faiseur de cribles.
Sitko, *n.* kleines Haar-Sieb. sasser, *m.* petit crible.
sitko z wiekiem. Deckel-Sieb. tamis à poudre.
Sitny, *adj.* Sieb-. de crible.
Sito, *n.* ein Sieb mit Löcher. grand tamis, sas. § sita dno, łub; sito gęstsze ma dziurku niżli przetak.
sito gęste. ein Haar-Sieb. sas délié fait de crin.
Sitowy, *adj.* 1) binsener, aus Binsen gemachet. 2) Binsen-, zu Binsen gehörig. 1) de jonc, fait de jonc. 2) qui regarde le jonc.
Sitowie, *n. vid.* Sit.
Sitowiec, *m. g. sitowca.* } *vid.* Koście-
Sitowa trawa. } niec
Sitowisko, *n.* Ort, wo Binsen wachsen. jonchaye, *f.* lieu ou il croît du jonc.
Sitowy, *adj.* sitny, *adj.* Sieb-, zum Siebe gehörig. de tamis.
Siwaczek, *m. g. siwaczka.* } Grau-Kopf, al-
Siwiec, *m. g. siwca.* } ter Mann. vieillard; grison. § siwiec to poczciwy.
siwiec, morze, vid. siwy Oyciec.
Siwieię, *v. n.* grauen, graue Haare bekommen. blanchir, *v. n.* grisonner, *n.* devenir blanc; commencer à avoir les cheveux blancs. § siwieie ale ieszcze nie osiwiał.
Siwiosnka, *f.* siwe głowki ziele. (*polium*) Berg-Polen. polium, *m.*
Siwizna, *f.* graues Haar. chenure, *f.* cheveux gris ou blancs; le blanc; la blancheur. § rzuca się na niego siwizna; przeżył różowe lata ale nie poszedł doźrzałey lilii siwizni; siwizna końska.
Siwy, *adj.* 1) grau vor Alter. 2) grau, graufärbig, von Thieren. 1) chenu, *adj.* gris, *adj.* blanc, *adj.* qui a les cheveux blancs. 2) gris, de pois gris. § 1) włos siwy iuż przyodział głowę; siwy na głowie, na brodzie, na brwiach. 2) kroliki siwe; baranki siwe.
na poły siwy. halb grau. demi-grison.
koń siwy. ein Schimmel. grison, *m.* cheval gris.

siwy oyciec, siwiec. Seefahrt; die See. *Marine*; la mer.
Siwoiabłkowity koń. ein Apfel-Schimmel. cheval gris pommelé.
Skaczę, } *v. m. F. skoczę.* 1) springen.
Skakam, } 2) springen, tanzen einen Tanz. 3) auf einen zuspringen, einen ergreifen, erreichen. 4) sich auf etwas berufen; anführen, vorschützen eine Schriftstelle. 5) steigen, als der Preis. 1) sauter, 2) danser, sauter une danse au son de quelque instrument. 3) s'élancer, se jetter vers qu. atteindre, joindre qu. en sautant. 4) recourir, avoir recours à un passage qu'on allégue. 5) monter, rencherir, se hausser comme le prix d'une chose. § 1) skakay po izbie; skocz do mię. 2) skakać galardy; skakać po muzyce. 3) w tym skoczył do nieprzyiaciela; skoczył ogień do kościoła i ogarnął go. 4) naprzod do tey księgi, potym do konstytucyy skoczył. 5) skoczyżo zboże, cena.
skakać. springen, viele Springe machen. sauter, *v. n.* faire des sauts.
skoczyć. springen, einen Sprung thun. sauter, *v. n.* faire un saut.
z iednego na drugie skakać. von einem auf das andere fallen. sauter d'un sujet à un autre; sauter de branche en branche; aller du blanc au noir; tomber de fil en aiguille.
skakać komu; skakać po czyiey woli. einem aufspringen; nach eines Pfeife tanzen. être à la miséricorde de qu.; faire le pié de veau; naqueter, valeter.
skakać od radości, od wesela. vor Freuden springen. tressaillir d'alégresse, de joye
serce mu skacze. 1) das Herz springt, klopfet ihm. 2) das Herz hüpfet ihm vor Freude. 1) le coeur lui palpite, remue vite. 2) le coeur lui tressaut de joye. § 1) skakało (drgało) mu serce. 2) młoda w nim krew i żywe serce skacze; aż mi serce skacze o tym myślać.
skakać na iedney nodze. hicksen, auf einem Fuße springen. sauter avec un pié courbé élevant l'autre; sauter à clochepié.
wiatr skacze. der Wind springt, ändert sich. le vent saute, change.
w zad skoczyć. zurück springen. sauter en arrière.
Skadłubina, *f.* Ritz in einer Wand. crevasse, *f.* fente dans un mur. § wetknąć papierec w skadłubinę muru, ściany.
Skakać, *vid.* Skaczę.
Skakanie, *n.* 1) das Springen, Tanzen. 2) das Herzklopfen, Schlagen des Pulses. 1) l'action

l'action de sauter, de danser; danse. 2) battement de coeur, de poux; palpitation. § 1) skakanie wesołe, chybkie. 2) skakanie (drganie) serca; skakanie pulsu.

skakanie; skakanie na iedney nodze. Hinkbahn, das Hicken oder Springen auf einem Fuße, ein Kinder-Spiel. morelle, *f.* jeu de cloche-pié, lorsque les enfants sautent avec un pié élevant l'autre.

Skala, *f.* der verjüngte Maaß-Stab auf den Land-Charten. l'échelle dont on se sert dans les chartes géographiques. § skala na mapach abrysach architektońskich i geometrycznych, w łokcie w staie, w łany albo w mile podzielona.

Skała. 1) hoher Felsen. 2) Klippe, Stein-Klippe, Felsen im Wasser. 1) haut rocher. 2) écueil, *m.* brisant, *m.* rocher dans l'eau. § 1) skała wysoka, ostra. 2) skała podwodna, z wody wyglądaiąca.

skała, f. } rozpadlina. Riß, Spalt. crevasse, *f.* fente, *f.*
Skalina, f. }

Skałam co, zkałam, *F. skolę, v. a.* zerstechen. trouer, percer, piquer, pointer en beaucoup d'endroits. § skłoć igłą papier.

Skalisto, *adv.* felsicht. comme un rocher; en rocher.

Skalisty, *adj.* felsicht, steinicht. plein d'écueils, de rochers; pierreux. § mieysce skaliste.

skalista Arabia, f. das steinichte Arabien. Arabie petrée, *f.*

Skałka, *f.* 1) kleiner Felsen. 2) ein Flinten-Stein. 3) Arzeneyk. weißer Fleck auf dem Auge. 1) petit rocher. 2) pierre à fusil. 3) *Médec.* taye, *f.* petite rache qui se forme sur la prunelle.

Skalny, *adj.* Felsen-; bey oder in einem Felsen wachsend, sich aufhaltend. de rocher; saxatile, *adj. c.* qui vit, qui croît parmi les rochers. § ziele skaliste, ryba skalista.

skalna rutka. f. ziele, vid. Włoski Panney Maryi.

skalna rutka, f, ziele, vid. Ruta skalna.

skalna rzęsa, f. vid. Rzęsa.

Skamiałość, *f.* 1) Versteinerung. 2) Verhärtung des Herzens. 1) pétrification, changement en pierre. 2) endurcissement; dureté de coeur.

Skamiały, *adj.* skamieniały, *adj.* 1) versteinert. 2) hart, unempfindlich. 1) pétrifié. 2) dur, endurci. insensible. § 1) Nioba skamiała. 2) skamiały grzesznikу.

Skamiam co, skamiałym czynię. 1) versteinern. 2) verhärten, verstocken. 1) pétrifier, convertir en pierre. 2) endurcir.

skamiaiący, adj. versteinernd. qui change en pierre

Skamieć, *F. skamieię, v. n.* } 1) sich versteinern, zu Stein werden. 2) unerbittlich, hart werden. 1) se pétrifier, devenir pierre. 2) s'endurcir le coeur.
Skamienieć, *F. skamienieię, v. n.* }

Skamieniały, *adj.* Skamiały.

Skapać, *F. skapię.* 1) ganz abtröpfeln. 2) vergehen, elend werden. 1) dégoutter, entièrement. 2) périr, se consumer, fondre, trainer.

Skąpię, *adj.* Skępię.

Skąpigrosz, *m.* ein Knicker, Knauser. mesquin, *m.* taquineur, pince-maille.

Skąpo, *adv.* genau, sparsam; nicht überflüßig. chichement, mesquinement, avec épargne. § skąpo daie; skąpo się obchodzę.

skąpo o to. dieses ist nicht wohl zu haben. cela est devenu rare; il y a disette de cela. § skąpo teraz o zboże; skąpo było o ten towar, o takich ludzi.

Skąpy, *adj.* 1) genau, karg, nicht freygebig. 2) sparsam, knapp, dessen nicht viel vorhanden ist. 3) theuer, mager, als ein Jahr. 1) mesquin, chiche, tenant, épargnant. 2) mince, rare, qu'on ne peut trouver aisement, qui n'est pas en abondance. 3) chiche, *adj.* disetteux, *adj.* où il y a de la disette, comme une année. § 1) skąpy starzec. 2) skąpa żywność; skąpy był obad; skąpe teraz siano. 3) skąpy teraz rok; skąpe mamy czasy; zarobku niemasz.

Skaranie, *n.* Strafe. punition, *f.* chatiment, *m.*

Skarany, *adj.* gestraft. puni, chatié.

Skarb, *m.* 1) Schatz-Kammer. 2) der Schatz, das Geld, die Edelsteine in selbigem. 1) le trésor, la chambe des trésor; l'épargne. 2) trésor; l'argent les pierreries dans le trésor. § 1) w skarcie Rzeczypospolitey korony chowaią; wybierać ze skarbu. 2) niezmierne ma skarby; skarbu dobywa.

skarb znaleziony. gehobener Schatz. bonne fortune.

skarb kościelny, vid. Skarbnica 2).

Skarbek, *m.* } Caßirer; der das Geld oder den Schatz in Verwahrung hat. caissier, *m.* sou-trésorier. § skarboik powiatowy.
Skarbnik, *m.* }
Skarbny, *m.* }
Skarbowy, *m.* }

skarbek, skarbnik. Schatz-Sammler. amasseur de trésors.

Skarbię, *v. a.* co. eig. u. fig. Schätze sammeln; in den Schatz legen. *prop. & fig.* tréso-

treſoriſer, amaſſer, accumuler des tréſors. §) ſkarbił ſobie miłość poddanych; ſkarbić ſobie czyią łaſkę.
Skarbiec, *m. g. ſkarbcu.* } 1) Schatz-
Skarbieniec, *m. g. ſkarbieńca.* } Kammer. 2) Schatz, Titel einiger Bücher. 1) tréſor, *m.* lieu du tréſor. 2) tréſor, recueil, *un titre de quelques livres.* § 1) w ſkarbcu próżnuią pieniądze. 2) ſkarbiec ſekretów goſpodarſkich.
Skarbienie, *n.* das Sammeln der Schätze. l'action d'amaſſer des tréſors.
Skarbnica, *f.* 1) Schatz-Kammer, Ort des Schatzes. 2) Gottes-Kaſten; Allmoſen-Kaſten. 3) *fig.* Freygebigkeit, Quelle der Freygebigkeit. 1) tréſor, *m.* lieu où ſe garde un tréſor. 2) tronc d'Egliſe pour y recevoir les charités. 3) *fig.* fond des bienfaits; ſource de la liberté. § 1) niezmierną ma w ſkarbcu godowiznę. 2) ſkarbnica albo ſkarb kościelny w którym ſkład na ubogich kładą. 3) wſzakiem tego nie właſnemi ſiłami ale z ſkarbnice ſzczodrobliwych rąk W. K. M. nabył.
Skarbniczka, *f. vid.* Skarbuſzka.
Skarbnik, *m. vid.* Skarbek.
Skarbnikoſtwo, *n.* Schatzmeiſter-Amt in einer Provinz, bey einem Herrn. tréſorerie, *f.* charge de tréſorier de quelque Canton, de quelque Seigneur.
Skarbni, *m.* } *ſubſ.* Schatzmeiſter; Ober-
Skarbowy, *m.* } Einnehmer; Ober-Caſſierer. receveur, *m.* tréſorier, *m.* caiſſier, *m.* § ſkarbowy w klaſztorze.
Skarbny Wielkiego Xięſtwa Litewſkiego. Lithauiſcher Schatz-Bewahrer. Garde du Tréſor de Lituanie.
ſkarbny kościelny. Kirchen-Vater, Kirchen-Vorſteher. marguillier, *m.* tréſorier ou adminiſtrateur des choſes qui appartiennent à l'Egliſe.
ſkarbny, ſkarbowy. zur Caſſe, zum Schatze gehörig. de tréſor, de caiſſe.
ſkarbny wóz, vid. wóz ſkarbny.
ſkarbowy, adj. Schatz-; den Schatz eines Reiches betreffend. d'épargne; de tréſor, qui regarde le tréſor public. § Trybunał ſkarbowy; ſprawy ſkarbowe, ſądy ſkarbowe; Piſarz Skarbowy Koronny; Piſarz Skarbowy Litewſki.
Skarbuſzka, *f.* ſkarbniczka, *f.* Spar-Büchſe. tirelire, *m.* eſquipot, *m.*
Skarga, *f.* 1) Anklage, Klage. 2) gerichtliche Klage. 1) plainte, *f.* 2) plainte qu'on forme, accuſation qu'on intente judicairement contre qu.
Skarłupa, *f.* 1) ſchuppichte Haut einiger Meer-Thiere. 2) Muſchel, Schaale einer Muſchel. 1) la peau dure qui couvre le ſerpent ou quelques bêtes de mer. 2) écaille, *f.* coquille, *f.* § 1) ſkarłupa krokodylowa, ſmocza; ſkarłupa wężowa. 2) ſkarłupy pławów morſkich.
ſkarłupa żółwia. Schildkröten-Schaale. écaille de tortue.
Skarpe, *f.* pochyłość wału. Kriegsb. Böſchung, Doßirung, Abdachung. *Fort.* pente, *f.* eſcarpement, *m.* eſcarpe, *f.* talus, *m.*
Skarpetka, *f.* eine Socke, Fuß-Socke. chauſſon de toile, *m.*
Skarpownika, *f.* Kriegsb. der Böſchungs-Quadrante. *Fortif.* quadrant, *m.* quart de cercle dont on ſe ſert à donner le talus aux parties de la fortification.
Skarżę, *v. a.* } kogo, *ou n.* na kogo, *rzy,*
Skarżyć ſię, } *rzył.* über einen klagen; einen anklagen. accuſer qu.; ſe fâcher, ſe plaindre de; faire des plaintes contre qu. § ſkarzyłem (ſkarzyłem ſię) na niego o tę krzywdę; ten, który ſkarzył, świadków nie miał.
ſkarza ſobie ſwoie krzywdy ſich einander ihr Leid klagen. ils ſe conſolent l'un l'autre de leur tort, de leur perte.
ſkarżący ſię. der Kläger. accuſateur.
Skarzew, *f.* } *g. a.* Schöneck in Preußen.
Skarzewo, *n.* } Schenek, *m.* une ville de la Pruſſe Polonoiſe. ſkargewe.
Skarżyciel, *m.* Kläger, *m.* accuſateur.
Skarżycielſki, *adj.* ſkarżycielów, *adj.* Kläger-. d'accuſateur.
Skarżycielſka, *f.* Klägerinn, *f.* accuſatrice, *f.*
Skarzycielczyn. Klägerinn. d'accuſatrice.
Skarżony, *adj.* & *ſ.* geklaget, *adj.* accuſé, *adj.* ein Geklagter. l'accuſé, *ſ. m.*
Skaſać, zkąſać, *F. ſkąszę ſi.* vielmal beiſſen. mordre beaucoup de fois.
Skąſany, *adj.* vielmal gebiſſen. mordu bien des fois.
Skaza, *f.* 1) Seuche, Verderbniß, Gift. 2) Schaden, Wunde. 1) corruption, *f.* peſte, *f.* poiſon, *m.* ce qui gâte, qui corrompt. 2) mal, *m.* bleſſure, *f.* playe, *f.* § 1) ſkaza ſię wſzędzie za czaſem wprowadza; przeciw tey powſzechney zarazie i ſkażie biią prawa. 2) przyłóż ten plaſtr na ſkazę i wſzyſtek iad wyciągnie.
na ſkaze to iego było. das war zu ſeiner Schande. cela étoit à ſon déshonneur, à ſa honte.
przyrodzona ſkaza. die natürliche Verderbniß. la nature corrompue.
Skazanie, *n.* ſkaźń, *f.* 1) Sentenz, Ausſpruch; Urtheil. 2) eine ausgemachte Rechts-Sache. 1) arrêt, *m.* ſentence, *f.* décret, *m.* 2) une affaire jugée. § 1)

dość czynić skazaniu Grodzkiemu; skazanie Hetmana w wątpliwość nie ma bydź pociągnone.
kazanie przytoczne. ein Interlocut. jugement interlocutoire.
skazanie po kim. Absolution. absolution, *f.* sentence par laquelle on est declaré innocent.
skazanie przeciw komu. Verurtheilung. condamnation, *f.* acte qui condamne une personne.
Skazany, *adj.* verurtheilet. condamné. §) na kopanie kruszcow skazany.
Skażca, *m. vid.* Skaziciel.
Skażenie, *n.* zopsowanie. Verderbniß. corruption, *f.* l'action de corrompre; dépravation.
Skaziciel, *m.* skażca, *m.* kaziciel. Verderber. corrupteur, *m.* qui corrompt. § skażca młodzi, pospolitego prawa, dobrych obyczaiow.
Skazitelność, *f.* Vergänglichkeit, Verderbniß. corruptibilité, destruction, *f.* caducité, *f.*
Skazitelny, *adj.* vergänglich, dem Verderbniß unterworfen. corruptible, *adj.* sujet à corruption; dissoluble, périssable.
Skaźń, *f.* kaźń. Urtheil, Verurtheilung. décret, *m.* arrêt, *m.* sentence, *f.*
Skażony, *adj.* zepsowany. verderbet. corcompu, gâté, dépravé. § skażony rozum.
Skazuię, zkazuię, *F. skażę.* 1) mit den Fingern weisen. 2) ein Urtheil sprechen; verdammen, verurtheilen zu etwas. 1) montrer au doigt, faire voir au doigt. 2) prononcer, *v. a. & n.* rendre quelque arrêt, contre qu.; condamner qu. à. § 1) palcem na mię skazał. 2) skazał sędzia; skazał mu sędzia winę pieniężna; skazano (osądzono) złoczyńcę na gardło, na szubienicę.
skazać kogo na śmierć. einem zum Tode verurtheilen. faire mourir qu., faire justice de qu.; condamner qu. à la mort.
skazać za (po) kim; osądzić kogo niewinnym. einen frey sprechen, absolviren. absoudre, *v. a.* déclarer qu. innocent.
skazuiący za kim. lossprechend, loszählend. absolutoire, *adj. c.* qui porte absolution.
skazuiący; skazuiący sposob. Gramm. der Indicativus, die anzeigende Art. *Gramm.* l'indicatif.
skazuiące zdanie. End-Urtheil, Definitiv-Urtheil. arrêt definitif, sentence décisive; sentence définitive.
skazać przeciw komu; osądzić bydź winnym. condemniren, verdammen; schuldig erklären. condamner qu.; prononcer un arrêt contre qu.
Skażyciel, *m.* ktori co pokazuie. 1) Weiser, Zeiger. 2) Anzeiger, Verräther. 3) der Zeige-Finger. 1) personne ou chose qui montre, qui enseigne. 2) délateur, *m.* dénonciateur, *m.* qui découvre qu. ch. 3) index, *m.* le premier doigt d'après le pouce. § skazuymiel, skazuyniel.
Skępca, *m.* Knicker; genauer Mann. mesquin, avare, tarquin. § skępca własnym swoim iest niewolnikiem.
Skępię, *v. a.* skąpię, *v. a.* knickern, knausern, genau seyn. menager, épargner; être chiche de qu. ch. § 1) skępi potrzebnych wydatkow; w ten czas skępić gdy iuż na dnie, *prov.*
Skępieię, *v. n.* skąpym się staię. genau werden. devenir chiche; devenir avare.
Skępstwo, *n.* Geiz; Knickerey, Knauserey. trop grande épargne, mesquinerie, taquinerie, *f.*
Skiba, *f.* Abschuß zwischen zwey Acker-Furchen, welchen der Pflug von beyden Seiten aufgeworfen hat. terre relevée entre deux filons dans un champ labouré.
skib chleba. eine große Brod-Schnitte. coupe, *f.* grande tranche de pain.
Skiełko, *n.* ein Stückchen Glas. petit petit morceau de verre.
Skinąć, *F. skinę, na kogo, komu.* winken, ein Zeichen geben. incliner; cligner, faire signe de la tête ou de la main. § skinął głową, ręką na niego.
Skinienie, *n.* 1) Wink. 2) Wille, Wink, Befehl. 1) signe, *m.* mouvement qu'on fait avec la tête ou avec la main pour marquer sa volonté. 2) volonté, ordre, commandement. § 1) skinieniem głową, ręką go pokazał. 2) Bog wszystkie rzeczy skinieniem swoim rządzi; stany tam pełnia naymnieysze krola skinienie.
skinieniem kogo pokazać. mit einem Winke eine Person anzeigen, zu erkennen geben. désigner, montrer une personne par un signe.
Skiący się, *adj.* schimmerd, glänzend. brillant, reluisant, resplendissant, *adj.* § skłące się skiełka są splendory swiata.
Skład, *m.* 1) Einlage; Anlage, Geld, das man zusammen schießt. 2) Einlage, Zeche, die ein jeder giebt. 3) Niederlage, Vorraths-Kammer, Waaren-Lager. 4) Stapel; Stapel-Gerechtigkeit, Ort, wo man die Waaren verkaufen muß. 5) Bau, Gestalt eines Menschen, eines Thieres. 6) Sammlung, Titel einiger Bücher. 7) Sprachk. die Wortfügung.

1) col-

1) collecte, *f.* quête de deniers; l'argent qu'ont contribué quelques perſonnes pour un ouvrage. 2) cote, cote-part, écot, ce que chacun paye pour ſa portion. 3) magazin, *m.* lieu où l'on ſerre un quantité de marchandiſes. 4) étape, *f.* entrepôt; droit d'étape; lieu où l'on eſt obligé de vendre ſes marchandiſes. 5) ſtructure, taille d'un homme, d'une bête; proportion entre les parties. 6) recueil, *titre de quelques livres.* 7) *Gramm.* la conſtruction. § 1) ſkład pieniędzy (ſkładane, złożone pieniądze) na budynek. 2) ſkład na wino, na ucztę. 3) ſkład owocu, żywności, zboża; ſkład kupi, towarow. 4) to miaſto ma ſkład; ſkład minął. 5) młodź ſkładu dobrego i grzecznego. 6) ſkład ſekretow lekarſkich. 7) język Polſki ſię wynoſi bogactwy słow, pięknością ſkładu, głęboką węzłowatością, iednak nie bez wyrozumienia.

ſkład miary. der Glaube, die Artickel des Chriſtlichen Glaubens. le ſimbole; le credo.

ſkład budynkowy. Bauk. Aufriß, Aufzug, Zeichnung eines Gebäudes nach dem Durchſchnitte. *Archit.* ortographie; profil. § ſkład wnętrzny, powierzchowny.

do ſkładu, adj. geſchickt; wohl zuſammengefüget. d'une manière bien aſſemblée, bien choiſie.

wdzięczny ſkład twarzy. angenehme Geſichts-Bildung. un tour de viſage qui charme.

Składacz, *m.* 1) Verfaſſer, Verfertiger. 2) der Setzer in der Druckerey. 3) Zuſammenſetzer, der etwas zuſammen ſetzt. 4) Zuſammenleger, der etwas zuſammen legt. 5) Einleger, der ſeinen Antheil zu etwas giebt. 1) auteur, *m.* écrivain, *m.* 2) compoſiteur d'imprimerie. 3) compoſiteur celui qui compoſe, qui met pluſieurs choſes enſemble. 4) plier, *m.* qui plie une choſe. 5) celui qui contribue, qui paye ſa cote-part.

Składaczow, *adj.* Verfaſſers. de l'auteur, de compoſiteur, *T.*

Składamy, *vid.* Składany 3).

Składam, zkładam, ſkładać, *v. m. F.* złożę, złożyć. 1) ablegen, niederſetzen eine Laſt. 2) abpacken, abladen. 3) ablegen, ausziehen die Kleider. 4) ablegen ein Kleid, ſolches nicht mehr tragen. 5) aufgeben, niederlegen ein Amt. 6) einen abſetzen, des Amtes entſetzen. 7) ablegen, übergeben, machen, als ſeine Aufwartung. 8) ablegen ſeinen Stolz, von ſolchem ablaſſen. 9) zuſammen legen, in die Falten ſchlagen. 10) zuſammen ſetzen, zuſammen fügen. 11) ſetzen in der Druckerey. 12) componiren, verfertigen. 13) zuſammen legen, zuſammen ſchießen eine Geld-Summe. 14) vergleichen, zuſammen halten. 15) auf einen ſchieben eine Schuld; einem aufbürden. 16) fig. ſetzen, als die Hoffnung in etwas. 17) anſetzen, anſagen ein Begängniß auf eine beſtimmte Zeit. 18) halten, anſchlagen, richten das Gewehr auf einen. 19) Jägerey: ſich verkriechen, ſich verbergen. 1) coucher en terre; mettre bas; poſer à bas; ſe décharger d'un fardeau. 2) dépaqueter, décharger; ôter la charge à qu. 3) déshabiller, ôter les habits. 4) abandonner, quitter un habit. 5) quitter un emploi; ſe démettre, ſe défaire de ſon office. 6) démettre, dépoſer qu. de ſa charge. 7) rendre, faire, préſenter ſes compliments. 8) ſe déporter, ſe déſiſter, ſe défaire, revenir de ſon orgueil; changer de ton; filer doux. 9) plier, mettre par (dans) ſes plies. 10) compoſer, aſſembler, raſſembler, mettre pluſieurs choſes enſemble pour en faire une. 11) compoſer dans l'imprimerie. 13) compoſer, faire un ouvrage d'eſprit. 13) contribuer; aſſembler, amaſſer l'argent de pluſieurs perſonnes pour quelque ouvrage. 14) comparer, faire une paralléle d'une choſe avec une autre. 15) jetter, rejetter, faire retomber la faute ſur qu. 16) mettre, fonder ſon eſpérance, ſa confiance en ſur. 17) indiquer, ſignifier, ordonner, marquer quelque acte, quelque ſolemnité à un tems. 18) pointer, dreſſer, tenir, mettre un arme en état de frapper ſon ennemi; tendre, préſenter quelque arme à ſon ennemi. 19) *Chaſſe:* ſe rembucher, ſe cacher. § 1) złoż wor na ziemię. 2) a złożyliście towary; ſkładać z osła, wino z woza do piwnice. 3) iuż złożył ſzaty ſwoie; złożył zbroię z ſiebie. 4) złożył żałobę, trzewiki. 5) piſarſtwo, ſkarbnikoſtwo złożył, 6) posłuſzeńſtwo krolowi i krola z tronu ſkładaią; złożono go z urzędu. 7) ſtany ſwoie przed krolem złożyli powinſzowanie; ſkładam ſuplikę do rąk, do nog twoich. 8) złoż pychę twoię; nie złożył nic z fantazyi; dla ſpadnioney nagle przeciwności złożył pierwſzą ſurowość. 9) ſkłada poſtaw ſukna; złożywſzy ſzaty moie, ſchoway ie; złoż pięknie ten liſt, ten papier. 10) ſkładać kołka zegarkowe. 11) ſkładać litery, arkuſz

12) ſkła-

12) ſkładać wierſze, mowę, słowa. 13) obywatele tę ſumę na kościoł złożyli. 14) bogactwa z cnotę złożywſzy poydą w braki. 15) ſkłada winę na mię; ieden ſkładał na drugiego. 16) ſkładam dziś fortunę moię na ręku twoich; ſkładam w łaſce twoiey tę ufność. 17) krol złożył ſeym; ziazd na Marzec. 18) złożył fuzyą do niego; ſkłada grot, kopią, piſtolet ku niemu. 19) pies ruſzył zaiąca gdzie złożył.

ſkładać. 1) das Lager abbrechen. 2) ſich fortpacken. 1) décamper, *v. n.* lever le camp. 2) dévaliſer, *v. n.* plier bagage.

ſkładać namioty. die Zelter abbrechen. plier les tentes.

choroba go w łożku złożyła. die Krankheit hat ihn aufs Bett geworfen. la maladie le fait garder le lit, l'a jetté ſur le lit.

ſkładać ręce. die Hände zuſammen legen, falten. joindre les mains.

ſkładać z ſiebie. 1) von ſich legen als eine Laſt. 2) von ſich ſchieben; ſich entſchuldigen. 1) ſe décharger d'un fardeau. 2) ſe décharger, ſe diſculper, s'excuſer.

ſkładać koſtki. die Würfel kneipfen. piper les dez.

ſkładam głowę. ſich ergeben, ſich unterwerfen. plier, *v. n.* ſe ranger ſur la puiſſance de qu. § nieprzyiaciel ſkładał głowę pod ſzczęściem broni iego.

ſkładam co z myśli. etwas aus den Gedanken ſchlagen. chaſſer, éloigner qu. ch. de ſa penſée. § złożmy z myśli kłopoty, fraſunki.

ſkładać ſię. 1) ſich zuſammen legen. 2) Köpfe ſetzen, ſich haupten als der Sallat. 3) zuſammen ſchießen, zuſammen legen Geld zu etwas. 4) pariren, auffangen, einen Hieb, einen Stoß abwenden. 5) ſich entſchuldigen, vorſchützen, einwenden. 1) ſe plier, ſe mettre dans ſes plies. 2) pommer, s'arondir, ſe former en manière de pomme comme les laitues. 3) bourſiller, liarder; contribuer de ſon argent pour. 4) parer, éviter, empêcher un coup. 5) prétexter; s'excuſer, ſe ſervir de quelque prétexte, de quelque excuſe. § 1) nož ſię ten dobrze ſkłada. 2) iuż ſię ſałata ſkłada. 3) złożmy ſię na wino, na bankiet; ſkłada ſię z nim na druk tey kſięgi. 4) złożył ſię przed razem ſzablą, kiiem; widziemy te razy przed ſobą, a złożyć ſię im nie możemy. 3) liſtem, chorobą, ſumnieniem ſię ſkłada; tak ſię ci ſkładali; gdyby ſię kto złożył, że nie wiedział.

**złożyś ſię, nakładać ſię do czego.* ſich angewöhnen. s'habituer, s'accoûtumer à qu. ch.

Składanie, *n.* złożenie, *n.* 1) Zuſammenlegung. 2) Zuſammenſetzung, Verfaſſung, Verfertigung aus unterſchiedenen Stücken. 3) Verfertigung einer Schrift. 4) Sprachk. die Conſtruction, die Wortfügung. 5) Sprachk. Compoſition, Zuſammenſetzung zweyer Wörter. 1) pliage, *m.* pliment; l'action de plier. 2) compoſition, confection, aſſemblage, *m.* union, conjonction de pluſieurs choſes pour en faire une. 3) compoſition d'un ouvrage d'eſprit, l'action de le compoſer. 4) *Gramm.* la conſtruction, l'arrangement des mots. 5) *Gramm.* la compoſition qui fait de deux mots un. § 1) ſkładanie, złożenie płotna, liſtu, papieru. 2) ſkładanie recepty, 3) ſkładanie wierſzy. 4) złożenie w tey mowie zawiłe. 5) ſkładanie, złożenie dwoch słow.

złożenie, n. 1) Bau, *m.* Proportion, Zuſammenhang der Glieder eines Ganzen. 2) Schlaf-Gemach. 1) juſteſſe, ordre, *m.* proportion des parties d'un tout. 2) cabinet, chambre à coucher. § 1) pięknego złożenia człowiek, koń, budynek. § rady ſię w iey złożeniu odprawowały.

ſkładanie obozu. das Abbrechen des Lagers. décampement, *m.* levée du camp.

ſkładanie, złożenie urzędu. Niederlegung eines Amtes. démiſſion, *f.* l'action de ſe démettre de ſa charge.

ſkładanie kogo, złożenie z urzędu. Abſetzung vom Amt. dépoſition, *f.* privation d'office.

ſkładanie na kogo. Ablehnung der Schuld, die man auf einen andern ſchiebet. la décharge qu'on fait ſur un autre; le transport qu'on fait de quelques crimes, l'action de rejetter ſa faute ſur qu.

ſkładanie ſię, złożenie ſię na co. das Zuſammenſchießen der beſtimmten Gelder. collecte, *f.* l'action de contribuer de ſon argent pour quelque deſſein.

złożenie ſię, ſkładanie ſię czym. Vorſchützung, Entſchuldigung. prétexte, *m.* excuſe, *f.*

Składany, *adj.* złożony, *adj* 1) zuſammen gelegt. 2) zuſammengeſetzt, gefügt, aus vielen beſtehend. 3) Zuſammenlegen; das ſich zuſammen legen läßt, als ein Feld-Stuhl. 4) geſtückt, angeſtoßen, das nicht aus einem Stücke iſt. 5) zuſammen gelegt, darzu jeder ſeinen Antheil

theil gegeben hat. 1) plié, mis ensemble, mis dans ses plis. 2) composé; assemblé; fait de plusieurs choses. 3) pliant, pliable, brisé comme un siége. 4) joint & lié ensemble; fait, assemblé de plusieurs pièces. 5) fourni, donné par plusieurs personnes; à quoi plusieurs ont contribué. § 1) złożona z pięknych słow mowa; złożona z grzecznych ludzi kompania. 3) składany (składzisty, składalny) stołek, stoł; skorupa ślimacza składana dwoista, nieskładana, iednostayna. 4) robota z rożnych sztuczek składana; balka składana. 5) składana wieczerza; składany obiad.

złożony, adj. 1) niedergesetzt, herunter gesetzt. 2) abgesetzt von seinem Amte. 3) niedergelegt als ein Amt. 4) gerührt, gefaßt, angegriffen von einem Schmerz. 1) mis à bas, couché en terre. 2) déposé, *adj.* demis de sa charge. 3) démis comme une charge. 4) frappé, pénétré d'une douleur. § 1) ciężar z ramion złożony. 2) z urzędu, z godności złożony. 3) złożona korona. 4) złożony żalem, smętkiem.

w grob, w grobowiec złożony. begraben, ins Grab gesetzt. enseveli, mis dans le tombeau.

bydź złożony chorobą. bettlägerig seyn. s'aliter; être mis au lit par une maladie.

Składnie, *adv.* 1) wohl zusammen gefügt. 2) geschickt, niedlich, das wohl paßt. 1) proprement; d'une manière bien jointe; justement. 2) avec justesse, par ordre, d'une manière bien juste, bien convenable.

Składność, *f.* 1) genaue Zusammenfügung. 2) Uebereinstimmung, Gleichförmigkeit, feine Ordnung der Theile einer Sache. 1) agencement, *m.* juste jointure. 2) harmonie, *f.* convenance, *f.* conformité, *f.* justesse, *f.* accord qui se trouve dans les parties d'un tout.

składność rozumu. Richtigkeit des Verstandes. justesse d'esprit.

Składny, *adj.* 1) das wohl paßt, wohl schließt, wohl zusammen gehet. 2) gleichförmig, übereinstimmig. 1) agencé, bien joint; qui se bien joint, bien s'assemble. 2) juste, conforme, agencé, harmonieux. § 1) cyrkiel ma bydź składny. 2) składnego śpiewania miło słuchać.

miasto składne. Stapel-Stadt. ville d'entrepos.

składne, s. n. Abgabe von Waaren in der Niederlage. droit qu'on paye pour les marchandises mises dans un magazin § składne winne, sukienne płacić.

Składzisty, *adj.* 1) das sich zusammen legen läßt, als ein Tisch, schaalicht, das aus Stücken oder Schaalen bestehet, wie eine Zwiebel. 1) pliant, brisé comme une table. 2) ligamenteux, fibreux; couvert de plusieurs peaux. § 1) noż, składzisty. 2) korzeń składzisty; skora z łusek składzista.

Sklanetzka, *f.* ein Bier-Gläschen. petit verre à biere.

stłukła sklaneczkę, vulg. sie hat ihr Kränzchen verlohren. elle a perdu ses gants, son pucelage.

Skłaniam, zkłaniam, *F. skłonię, v. a.* 1) bücken 2) lenken, wenden. 1) incliner, baisser, *v. a.* 2) faire pancher; exciter, persuader, porter, tourner qu. à qu. ch. § 1) skłonić głowe, skłonił kark do iarzma. 2) skłoniła myśl, serce do niego; skłaniać chłopca do nauk.

skłonić się. 1) sich bücken, sich neigen. 2) sich wenden, sich begeben. 3) geneigt seyn; sich neigen zu etwas. 1) s'incliner, se pancher. 2) se retirer, se rendre, aller en un lieu. 3) se porter, pancher, incliner, avoir une inclination à. § 1) skłonił się nisko przed nim aż do ziemi. 2) skłoniłem się do domu twoiego. 3) zwyczay skłania się do francuskiey mody; skłania się do woli, do zdania twoiego; skłonił się do tey rady.

Sklanka, *f.* Bier-Glas. verre à biere. § w sklance iest piwo.

Sklany, *adj.* 1) gläsern. 2) glas-färbig. 1) de verre; de vitre. 2) de couleur de verre. § 1) sklane naczynia. 2) sklany kolor.

sklana przegroda z okien. gläserne Scheide-Wand. le vitrage.

sklane pieniądze. Geld, womit die Kinder spielen. monnoye de singe.

'Sklarstwo, *n.* 1) Glas-Handel, Glaser-Handwerk. 2) Glasmacher-Kunst, das Glas-Blasen. 1) vitrerie, *f.* l'art & le commerce de vitrier. 2) le soufflage, l'art de faire le verre.

'Sklarz, *m.* 1) Glaser. 2) Glasmacher. 1) vitrier, *m.* 2) verrier, *m.* faiseur de verres.

sklarz strażniczy. Brillen- und Perspektiv-macher. lunetier, *m.* faiseur de lunettes & de lunettes d'approche.

'Sklenica, *f.* } großes Bier-Glas. grand
'Sklenca, *f.* } verre à biere.

sklenica kurowa. ein Paß-Glas. un verre fort haut.

Skleiony, *adj.* zusammen geleimet. collé avec de la cole.
'Sklenicznik, *n.* ziele. *vid. Pomurne ziele.*
Sklep, *m.* 1) ein Gewölbe. 2) ein Kaufmanns-Gewölbe, Laden. 1) voute, *f.* 2) magazin; boutique de marchaud. § 1) ſklepu obłączystość zwierzchnia, spodnia. 2) ſklep korzenny, sukienny.
ſklep łamany, niegładki. ein gebrochenes Gewölbe. voute poligone; voute à plusieurs angles.
ſklep wysoki. hohes Kirchen-Gewölb. voute surhaussée.
ſklep okrągły. Gewölbe, das einen halben Cirkel-Bogen macht. voute à demiglobe; plein ceintre; voute à plein ceintre.
ſklop spłaszczony. gedrucktes Gewölb. voute surbaissée.
ſklep podługowaty. ein Tonnen-Gewölb. berceau, *m.* voute en berceau.
ſklep podziemny. unterirdisches Gewölbe. voute souterraine; voute sous terre; caverne.
ſklep dolny koło domu. schmales Gewölbe um ein Gebäude. corridor. *m.* galerie voutée autour d'un bâtiment.
ſklepu rzezanie, rycie floryzowane. Kranz, Verzierung eines Gewölbes. les ornements d'une voute; les corniches, les festons.
Sklepię co. 1) wölben. 2) candiren, mit Zucker beziehen. 1) vouter, chambrer. 2) candir, encrouter du sucre. § 1) ſklepić, zaſklepić pokoy. 2) ſklepić, zaſklepić wiśnie w cukrze.
Sklepienie, *n.* 1) das Wölben. 2) eine gewölbte Arbeit. 1) l'action de vouter; chambrure. 2) voute; ouvrage vouté.
***ſklepienie lodowate.* Eis auf einem Fluß oder Teich. couverture, voute de glace; glace qui couvre un fleuve ou un étang. § gdy się na stawach lodowate otworzą ſklepienia.
Sklepiony, *adj.* zaſklepiony. 1) gewölbet. 2) candirt; mit Zucker überzogen. 1) vouté. 2) candi, *adj.* encrouté avec du sucre.
Sklepiſto, *adv.* na kształt ſklepu. auf Art eines Gewölbes. en voute.
Sklepiſty, *adj.* gewölbt; wie ein Gewölbe gemacht. fait en voute.
Sklepizna, *f.* schlechtes Gewölbe. méchante voute.
***ſklepizna żołwia.* die obere Schildkröten-Schaale. l'écaille d'en haut de tortue.
Sklepowy. 1) zum Gewölbe gehörig. 2) in einem Gewölbe wohnhaft. 1) de voute; qui regarde la voute. 2) qui loge dans une boutique voutée. § 1) ſklepowe okno. § ſklepowy przekupień.
Sklęsło co czynić. machen das sich etwas senkt, zusammen fällt. désenfler qu. ch.
Sklęsły, *adj.* zusammen gefallen als ein Geschwür. désenflé.
ſklęsłych goleni. krumm-beinigt. qui a des jambes en arc, tournées en dedans ou en dehors.
Sklęsnąć, *F. ſklęsnie.* 1) sich setzen, zusammen fallen. 2) fig. abnehmen, verschwinden, sich verkriechen. 1) se désenfler; s'affaisser. 2) *fig.* s'éclipser, évancuir, disparoître. § 1) pęcherz nadęty ſklęśnie od szpilki; wrzod zkląsł; ſklęsło to. 2) ſkląsł Bisurmański księżyc
'Skło, *n.* Glas, die Materie. du verre, la matière.
ſkło robić Glas blasen. souffler.
ſkła, ſklane naczynia. Glas-Geschirr; Gläser. verreries, *f. plur.*
ſkło kamienne, ſkło Moskiewskie. Frauen-Eis, Marien-Glas, Frauen-Glas, Katzen-Stein. miroir d'ane; pierre spéculaire.
Skłoć, *vid.* Skalam.
Skłocie, *n.* das Zerstechen, Stechen; Stiche. piquure, *f.* trous faits avec une pointe.
Skłonienie, *f. n.* 1) Abtritt, Herberge. 2) Zuflucht, Freystätte. 3) Verleitung, Beredung; Lenkung des Gemüths. 1) reduit, *m.* retraite, *f.* lieu où on se retire. 2) azile, *m.* refuge, *m.* lieu où l'on se met à couvert de sa persécution. 3) induction, persuasion, *f.* § 1) użyczył mi w domu swoim ſkłonienia. 2) aby buntownikom żadnego nie dawano ſkłonienia. 3) ſkłonienie umysłu, serca, myśli ku czemu.
ſkłanianie kogo do czego. das Lenken, Bereden, Bewegen zu etwas. l'action d'incliner, de persuader, de disposer qu. à qu. ch.
ſkłonienie się dokąd. die Begebung nach einem Ort. l'action de se retirer en un lieu.
Skłonność, *f.* 1) Neigung, Zuneigung. 2) Kriegsbank. Abhang, Abhängigkeit. 1) panchant, *m.* inclination, *f.* pente naturelle. 2) *Fortif.* pente, *f.* talus, *m.*
ſkłonność przyrodzona. 1) natürliche Zuneigung. 2) Sympathie, Mitleiden. 1) inclination, *f.* pente naturelle. 2) simpatie, *f.* § 1) przyrodzone śmierzyć ſkłonności. 2) ſkłonność przyrodzona iedney rzeczy do drugiey.
Skłonny, *adj.* geneigt. enclin, *adj.* porté, sujet à.
Skłoś — w ſkłoś go brzytwa zarywa. das Putz-

Putz-Messer raufet ihn. le rasoir l'écorche, s'accroche au poil.
Skłoty, *adj.* zerstochen. percé, piqué en beaucoup d'endroits.
Sknera, *m.* Knicker. fesse-mathieu, *m.* mesquin, *m.* vilain, pince, *m.* taquin, grigou, *m.*
sknera bogaty. reicher Geiz-Hals. tantale, *m.*
Sknerowato, *adv.* auf eine knauserige Art. sordidement, taquinement.
Sknerowatość, *f.* Knickerey, Knauserey. mesquinerie, *f.* lesine, *f.* sordidité, *f.* gredinerie, *f.* taquinerie, *f.*
Sknerowaty, *adj.* knickrig, genau. mesquin, chiche, sordide, taquin, tenace, tenant, gredin.
Skobel, *m.* Skobl, *n.* Skubel, *m. g. a.* Anwurf; die Thür-Kettel mit dem Haken. 2) der Haken, worauf die Thür-Kettel geleget wird. 3) Haken im Schloß so den Riegel anhält. 4) eine Schrauben-Rolle, Schrauben-Spille. 5) der Haken zum Thür-Band. 1) crochet, *m.* chainette attachée à une porte pour la fermer. 2) croc sur quoi on met la chainette. 3) crochet, *m.* picolet; *m.* dans la serrure pur arrêter la pêle. 4) la vis, un cilindre creusé dans sa surface, qui entre dans un écroit. 5) pivot, gond de la porte. § 1) drzwi na skobel zawarte. 2) przy skoblu wisi wrzęciądz. 3) skobel do zamku. 4) szruba ze skoblem, 5) nasmaruy skoble zawiasowe, aby drzwi nie skrypiały.
Skociec, *m.* skoyciec, *m. g. skoyka.* Schott-Gewicht, acht Scrupel oder der dritte Theil einer Unze. huit scrupules; poid qui pèse la troisième partie de l'once. § uncyi trzy skoyce srebra i złota.
Skoczek, *m.* 1) Springer, Tänzer. 2) Springer ein Pferd. 3) ein Mittel-Karpfen. 4) Gras-Pferd, Feld-Grille. 5) im Scherz: ein Haase. 1) sauteur, voltigeur, danseur, *m.* 2) sauteur, cheval qui fait des sauts avec ordre. 3) une carpe de moyenne grandeur. 4) une cigale. 5) *burlesq.* un lièvre.
skoczek większy, klesczowina. (ricinus) Wunderbaum. ricin, *m.* palma Christi.
skoczek mnieyszy. (tithymalus) Spring-Kraut; Spring-Körner, großes Wolfsmilch-Kraut. le tithimale de montagne.
Skoczenie, *n. conf.* Skakam. Sprung. saut, *m.* bond, *m.* l'action de faire un saut.
Skoczka, *f.* Springerinn, *n.* Tänzerinn. sauteuse, danseuse.
Skaczno, *adv.* zum Sprunge, zum Tanze, lustig. pour danser. § skoczno gra muzyka.
Skoczny, skokliwy. hüpfend, zum Springen, zum Tanzen eingerichtet. de danse; sautelant, gaillard, frétillant, propre aux sauts & aux danses.
*Skofia, *f.* czepiec nocny. eine Schlaf-Mütze von Leinwand. bonnet de nuit de toile.
Skoiec, *m. vid.* Skociec.
Skok, *m.* ein Sprung. 2) Wasser-Fall. 3) Mathem. Progreßion, in welcher die Zahlen und Größen einerley rationem haben. 1) saut, *m.* élancement, *m.* 2) saut, *m.* chûte d'eau. 3) *Matém.* progression, *f.* dans laquelle les nombres ou les grandeurs ont la même raison ou rélation d'un à autre nombre ou grandeur. § 1) w trzecim dosiągł tego drzewa skoku. 2) dać skok wodzie. 3) skok liczby, albo skok arytmetyczny (*progressio arithmetica*) iest postępek przez przydawanie albo multiplikowanie iednąż liczbą terminow ostatnich, iako iest; 2. 4. 6. 8. rosnących przez przydawanie 2. Także 2. 4. 8. 16. 32. rosnących przez multyplikowanie przez 2. skok gieometryczny (*progressio geometrica*) iest postępek wielkości przez multyplikowanie iednąż wielkość terminow ostatnich iaki iest 1. 2. 4. 8. 16. Skok dziwniy (*progressio monstrosa*) powstaie przez multyplikowanie produktow przez następuiące liczby porządkiem przyrodzonym; iako

0. 2. 3. 4. 5.
1. 2. 6. 24. 5.

Skokiem, *adj.* springend, hüpfend. en sautant, par sauts. § skokiem (skacząc) bieży.
skokiem, w skok. aufs hurtigste, zum Sprunge. en grande hâte. § skokiem przybigł do mnie.
iednym skokiem. in einem Sprung. de plein saut.
skoki. Jagd: die Sprünge oder Füße eines Haasen. *Chasse:* les piés de lièvre.
Skolę, *v. n.*) skulę. winseln, schreyen,
Skomlę, *v. n.*) wie ein Hund der sich freuet. clatir, *v. n.* faire un cris aigu & perçant en jappant, comme un chien qui flatte son maître. § skomli pies, liszka; psa za dzikiem huf huf huf skolą; psa słyszeć skolącego,
Skolenie, *n.*) skulenie, *n.* das Winseln
Skomlenie, *n.*) seln eines Hundes. glatissement, *m.* jappement, *m.* cris d'un chien qui fait signe de sa joye ou d'une découverte.
Skołatanie, *n.* Erschütterung. secouement;

ment; affoibliſſement par des frappements.

Skołatać, F. *ſkołatam, v. a.* erſchüttern, mit Stößen ſchwächen. ſecouer, rompre, affoiblir par des coups. § wiatry okręt ſkołatały.

Skołatany, *adj.* eig. u. fig. erſchüttert, zerſtoßen. *prop & fig.* ſecoué, battu, rompu. § ſkołatana forteca.

Skołozrzy, *adj.* } frühzeitig, vom Obſt.
Skororzywy, *adj.* } précoce, *en parlant des fruits.*

owoce ſkołożrze. frühzeitiges Obſt. des précoces, *m.*

Skoma, *f.* großer Appetit. grande envie, grand appetit. § chwaleniem uczynił ſkomę; dłużey czynić nie chcę ſkomy.

ſkoma mu. 1) das Maul wäſſert ihm darnach. 3) der Argwohn, der Neid plaget ihn. 1) cela lui fait venir l'eau en bouche; cela lui fait l'envie de; il lui a pris envie de. 2) le ſoupçon, la jalouſie, l'envie le porte, le prend, le tourmente. § 1) ſkoma mu tego co drugi ie. 2) ſkomać, boleieſz; ſkoma mu było na to patrzać.

Skomlę, Skomlenie, *vid.* Skolę, Skolenie.

Skomoroch, *m.* niedźwiednik. Bären-Führer. meneur d'ours.

Skonać, F. *ſkonam, v. n.* verſcheiden, ſterben. trépaſſer, expirer, paſſer, rendre l'ame.

Skonanie, *n.* Abſterben, Lebens-Ende, Ende. décès, la fin de la vie de qu; la dernière heure, les derniers moments de qu. § byżem przy iego konaniu, miał baczenie i rozum aż do ſkonania.

Skonany, *adj.* nur geſtorben. trépaſſé.

Skończenie, *n.* Endigung. chevement, finiſſement, *m.* l'action de finir; d'achever.

Skończony, *adj.* 1) geendigt. 2) endlich, das ein Ende hat. 1) achevé, fini. 2) limité, borné, qui n'eſt pas infini. § 1) praca ſkończona. 2) ſkończony (określony, ograniczony) ieſt rozum ludzki.

Skończyć co, F. *ſkończę, v. a.* endigen. achever, finir, *v. a.*

Skop, *m. g. & Acc. u.* baran czyſzczony. ein Schöps. un mouton.

Skopek, *m.* ein kleiner Schöps. un petit mouton.

ſkopki fiołki. Veilchen. violettes, *f. plur.*

ſkopki białe. weiße Veilchen. violettes blanches.

Skopowina, *f.* Schöpſen-Fleiſch. du mouton.

ſkopowina z rzepą. Schöpſen-Fleiſch mit Rüben. haricot, *ſ. m.*

Skopowy, *adj.* Schöpſen-. de mouton, qui regarde le mouton.

ſkopowa pieczenia zadnia. eine hintere Schöps-Keule. éclanche, *f.* gigot, *m.* cuiſſe de mouton, *f.*

Skopuły, *plur.* die Scheeren, Klippen in der See. les dangers naturels; les briſants; rochers cachés ſous l'eau. § okręt ſię uſkrzynął miedzy ſkopułami.

Skopytam. trampeln wie ein Pferd. battre la pouſſière; trépigner comme un cheval. § rumak ſkopytał.

Skora, *f.* 1) die Haut am Menſchen, Thieren, Ungeziefer 2) die Baum-Rinde. 1) peau, *f.* cuir, *ſ. m.* dépouillé d'animal. 2) l'écorce d'arbre. § 1) ſkora na ciele, na głowie; ſkora odarta z ciała, z zwierzęcia; ſkora lwia, niedźwiedzia, owcza, wołowa, wężowa, świnia. 2) ſkora albo kora na drzewie; ſkorą obrosłe drzewo.

ſkora wyprawna, rzemień. Leder. du cuir.

ſkora ludzka. Menſchen-Haut. charnure, *f.* derme, *m.*

pierwſza ſkora na człowieku. die erſte Haut am Menſchen. la ſurpeau, cuticule, épiderme, *m.*

ſkora świeżo odarta. friſch abgezogene Thier-Haut. carbatine, *f.*

ſkora z ſiercią albo wełna. Haut, daran die Haare oder Wolle iſt. pane, *f.* peau garnie de ſon poil.

ſkorą ſwoią płacić. mit ſeiner Haut bezahlen; ſich die Finger verbrennen. payer de ſa peau; ſe brûler; ſouffrir une perte. § nie ieden ſkorą płacił.

dałby gdyby miał pod ſkorą. er gäbe es, wenn er es unter der Seele hätte. il donneroit s'il en avoit entre le cuir & la chair.

Skorek, *m.* Naſſel, Hundertfüßchen. ſcolopendre, *m.* un inſecte.

ſkorek morſki. Meer-Naſſel, Scolopenter, ein haarichter Meer-Wurm mit vielen Füßen. ſcolopendre aquatique; mille-pieds, *m.*

Skorka, *f.* 1) Balg, Fell eines kleinen Thieres. 2) Brod-Rinde. 3) Schaale am Obſt. 4) die Haut auf der Milch, auf einer flüßigen Sache 5) Anat. Häutchen. 5) die Baum-Rinde. 1) petite peau, peau mince & déliée; la peau d'un petit animal. 2) croûte, *f.* croûton, croûtelette, crouſtille, grignon. 3) pelure, *f.* la peau qui couvre un fruit. 4) la peau, la robe de lait & d'autres choſes liquides. 5) *Anat.* membrane. 6) écorce de bois. § 1) ſkorka iagnięca. 2) ſkorka na chlebie. 3) ſkor-

3) ſkorka na owocu. 4) ſkorka na mleku.

ſkorka chlebowa oderznięta. abgeſchnittene Brod Rinde. chapelure, *f.*

ſkorka na drzewie cienka, miętka pod korą. die inwendige zarte Baum-Rinde. parchemin, *m.* petite peau déliée entre l'écorce & l'arbre.

Skornie, *plur.* Stiefeten, Gamaſchen. guêtres, *f. plur.* gamaches, *f. plur.* bottines, *f. plur.*

Skornik, *m.* Leder-Bereiter, Leder-Händler, Gerber. peaucier, *m.* corroyeur, *m.*

Skorny, *adj.* ſkorzany do ſkory należący. ledern. de cuir, de peau.

handel ſkorny. Leder Handel. peaucerie, *f.*

Skoro *adv.* ſo bald. auſſitôt.

**ſkoro, prętko, ſkwapliwie.* hurtig, eilig. promtement, vite.

ſkoro tylko, ſkoro ieno. ſo bald nur. auſſitôt que; après que; ſi-tôt que; ſoudain que.

Skoropis, *m.* flüchtige Hand, oder mit verkürzten Worten geſchriebene Schrift. une écriture écrite à la hâte ou avec des abbreviations.

*Skorość, *f.* nagłość. Eilfertigkeit, Haſtigkeit, Hitze. la hâte, promtitude, précipitation.

Skorozrzały, ⎫ *adj.* Skołozrzy.
Skorzliwy, ⎭

Skorupa, *f.* 1) Scherbel. 2) Schaale als von Muſcheln, Eyern. 3) Eſtrich von Muſcheln, Scherbeln, Stückchen Ziegeln. 1) teſſon, *m.* têt, morceau de pot caſſé. 2) un couvercle dur comme la coquille d'oeuf, de noix, la coquille, la conque, l'écaille ou moule d'un poiſſon. 3) plancher, pavé de coquilles, de teſſons ou de petits morceaux de brique. § 1) wyrzuć z kuchni te ſkorupy. 2) ſkorupa iaiowa; ſkorupa żołwia, ślimacza, ſkładana, nieſkładana.

ſkorupa zimowa. die harte Schaale womit der Winter die Erde beziehet. la croûte dont l'hivre couvre la ſurface de la terre. § gdy ſię ziemia z zimowey otworzy ſkorupy; gdy ſkorupa zimowa zeydzie z pola.

czego ſię nowa ſkorupa napiie, tym zawſze trąci. jung gewohnt, alt gethan. la caque ſent toujours le harang; une vieille habitude paſſe en nature; on ſe reſſent toujours de ſon éducation.

Skorupiany, z ſkorupy glinianey. irrden. de terre, qui eſt de terre cuite. § ſkorupiana robota.

ozdoba ſkorupiana. Bauk. Scherbel-Zierath, Muſchel-Werk. *Archit.* coquillage, *m.* ornement de coquilles. § ozdoba ſkorupiana z kamienia rzezana albo na gipſie wybiiana bywa.

Skorupiaſty, *adj.* ⎫ ſkorupie podobny.
Skorupy, *adj.* ⎭ ſchaalicht; ſcherbel- oder ſchaalen-förmig, muſchel-artig. teſtacée, F. *adj. f.* façonné en forme de coquille ou de pot caſſé.

Skorupieię, *v. n.* eine Schaale oder Rinde bekommen; ſchaalicht werden. ſe couvrir de croûte, de coquille; devenir coquille ou écaille.

rana ieſzcze nie oſkorupiała. die Wunde hat noch nicht eine Rinde, iſt noch nicht verharrſcht. la playe n'a pas encore de croûte.

Skorupka, *f.* 1) ein kleiner Scherbel. 2) kleine Muſchel, Schälchen. 3) Schälchen, Forme, worauf etwas gebacken wird. 1) petit têt de pot caſſé. 2) petite coquille d'oeuf ou de poiſſon; moulette, *f.* 3) petite moûle dans laquelle on cuit une pâte au four.

ſkorupki gras. das Scherbel-Spiel der Kinder. jeu de teſſons où les enfant jettent des teſſons ſur l'eau, & celui gagne dont le teſſon nage plus avant.

Skory, *adj.* 1) unreif. 2) frühzeitig, haſtig. 1) vert, *adj.* qui n'eſt pas mûr. 2) précoce, prématuré, vehement, qui ſe fait ou qui arrive plus tôt qu'il ne devroit. § ſkory rozum, ſkora ochota, ſkora pilność iako ſkory koń, prętko ſię wyſiliwſzy uſtanie; ſkore rzeczy nietrwałe, *prov.* ſkary to i porywczy człowiek.

ſkoryś nazbyt. du biſt zu hitzig vor der Stirne. vous avez la tête près du bonnet.

Skorzany, *adj.* ledern, Haut-. de cuir de peau.

**ſkorzany, adj. korkowy.* von Baum Rinde. d'écorce d'arbre.

*Skorzeń, *m.* ſzpak. Staar, ein Vogel. étourneau, *m.* un oiſeau.

Skościeć, F. *ſkościeię.* ⎫ 1) zu Knochen
Skośnieć, F. *ſkośnieię.* ⎭ werden. **2) erſtarren, erſtaunen. 1) devenir os, ſe convertir en os. **2) s'étonner, être ſurpris.

Skorzyſtać, *ſkorzyſtam, v. a.* ⎫ w czym.
Skorzyścić, F. *ſkorzyſzczę, v. a.* ⎭ gewinnen, profitiren. profiter, gagner, *v. a.*

Skośnociąg. Kriegsb. die kurze Streich-Linie. *Fortif.* la ligne de défenſe raſante ou flanquante.

*Skot, *m.* bydło. Vieh. béſtiaux, *plur.*

*Skotarz, *m.* ⎫ paſtuch, paſterz. Vieh-
Skotopas, *m.* ⎭ Hirt. gardeur de béſtiaux.

Skotnik, *m. vid.* Wygon.
Skotopaſki, *plur.* pioinki paſtuſze. Schäfer-Lieder, Hirten-Gedicht. paſtorale, *f.* un poëme qui repréſente une action de bergers.
Skorzypięta, *m.* Haſe, furchtſamer Menſch. pagote, poltron, *m.*
Skować, *v. m. F. ſkuię.* 1) ſchweißen, zuſammen ſchmieden. 2) einen einſchmieden. 1) corroyer, joindre deux fers enſemble. 2) mettre qu. aux fers, le charger de fers. § 1) ſkuty ze żelaza. 2) ſkować komu ręce i nogi.
Skowanie, *n.* 1) das Schweißen. 2) das Einſchmieden. 1) l'action de corroyer. 2) l'action de mettre qu. aux fers.
Skowany, *adj.* 1) geſchweißt. 2) eingeſchmiedet. 1) corroyé. 2) mis aux fers.
Skowronek, *f.* eine Lerche. alouette, *f.*
Skowyczę, *czy, czył.* 1) heulen, winſeln wie ein geſchlagener Hund. 2) fig. jammern, wimmern, ſehr klagen. 1) hurler, *v. a.* japper, ſe plaindre comme un chien battu. 2) *fig.* hurler, ſe plaindre, ſe fâcher, crier, ſe lamenter, gémir.
Skowyczenie, *n.* das Geheul. glapiſſement, hurlement, *m.* lamentation, *f.* cri & gémiſſement.
Skoyeiec, *vid.* Skocieć.
Skracam, *v. m. F. ſkrocę.* 1) verkürzen, kürzer machen. 2) verkürzen, eine Schrift ins kurze faſſen, ziehen. 3) dämpfen, bändigen. 1) accourcir, raccourcir, repetiſſer, rendre une choſe plus courte. 2) abréger, rendre plus court, reſſerrer un écrit qui étoit diffus. 3) dompter, ranger à ſon devoir. § 1) ſkracam, komu czas; ſkrocił ſobie żywota opilſtwem; ſkrocić komu życie; malarz to dobrze ſkraca, ſkrócić izatę. 2) ſkrocić kſiążkę, mowę. 3) ſkrocić mieczem bezecnych ludzi.
Skracam co, *F. ſkręcę.* zuſammen drehen. tordre.
Skradam ſię, F. *ſkradnę ſię.* 1) ſich wegſchleichen, einen einſamen Ort ſuchen. 2) beſchleichen, lauern. 1) ſe retirer à la dérobée. 2) guêter qu. § 1) ſkradał ſię do ſwoiego pokoiu. 2) lis ſię do kur, a kotka do myſzy czołgiem ſkrada.
ſkradaiąc ſię, ukradkiem. verſtohlener Weiſe, geſchlichen. à la dérobée.
Skraiany, *adj. vid.* Skroiony.
Skrępować co, F. *ſkrępuię, v. a.* mit einem Strick zuſammen ziehen. garotter, *v. a.* biller. corder, ſerrer avec une corde.
Skręt, *m.* Lütze, einfacher Strick. cordon, *m.* une ſimple corde faite ſeulement d'un cordon.
ſkręty ſznicc. der Arm worinnen die Wagen-Deichſel ſteckt, le bois fourchu au milieu du train d'un chariot où l'on arrête le bout du timon.
Skrętnie, Skretność, Skrętny, } *vid.* Skrzętnie, Skrzętność, Shrzętny.
Skrewnik ſię z kim, F. *ſkrewnie ſię.* ſich verſchwägern. s'allier, s'unir par mariage.
Skrewnienie, *n.* Verſchwägerung. liaiſon, *f.* alliance qui ſe fait entre les perſonnes par le mariage.
Skrewniony, *adj.* verſchwägert. allié, joint à une famille par le mariage. § afekt ſkrewniony.
Skrobacz, *m.* Reiber, Schraper. racleur, celui qui racle, qui ratiſſe.
Skrobaczka, *f.* Schrap-Eiſen, Kratz-Eiſen, Schab-Eiſen bey den Handwerkern. ratiſſoire, *m.* racloire, *m.* inſtrument à l'uſage de pluſieurs artiſants.
**ſkrobaczka, tarka.* das Reib-Eiſen der Köche. la rape, utenſile de cuiſine.
Skrobak, *m. n. a.* noż. Schab-Meſſer, Schnitt-Meſſer. plane, *f.* couteau à l'uſage des artiſants pour planer, pour polir le bois.
Skrobanie, *n.* das Abſchaben, Abkratzen. l'action de ratiſſer, de racler. § ſkrobnie drzew, płonek.
Skrobanina, *f.* ausgekratzte Schrift-Stelle. rature, *f.* effaçure faite avec un canif.
Skrobany, *adj.* geſchabt, glatt. raclé, ratiſſé, uni, *adj.*
Skrobię, *bie, bał, v. a.* 1) ſchaben, ſcharpen. 2) abſchuppen einen Fiſch. 3) ſchrapen, reißen, kratzen im Balbieren. 1) ratiſſer, *v. a.* racler, *v. a.* 2) écailler un poiſſon, ôter les écailles. 3) écorcher en faiſant la barbe; raſer qu. avec un méchant raſoir. § 1) ſkrobać drzewo. 2) oſkrob tę rybę. 3) cyrulik go bardzo ſkrobał.
ſkrobać ſię. ſich kratzen, ſich ſchrapen. ſe gratter, ſe frotter la peau avec les ongles.
ſkrobać ſię w głowę. es hinter den Ohren ſuchen. ſe gratter l'oreille, § po takim bankiecie w głowę ſię zuſkrobiecie; w głowę ſię ſkrobie i konceptow dobyma.
ſkrobać papier. das Papier abſchaben. gratter le papier.
ſkrobać rzemień. einen Riemen dünn kratzen, ſchaben. ravaler la courreie.
Skrobanina, *f.* 1) das Abſchabſel. 2) ausgekratzte Schrift-Stelle. 1) raclure, *f.* ratiſſure, *f.* 2) endroit ratiſſé dans un écrit;

écrit; rature; ce qu'on ôte d'une chose qu'on a ratissée

Skrocenie, *n.* 1) Verkürzung. 2) Verminderung. 3) Bändigung. 1) accourcissement, *m.* raccourcissement, *m.* abrégement. 2) amoindrissement. 3) l'action de dompter. § 1) skrocenie pisma, czasu, życia. 2) skrocenie wydatkow.

Skrocony, *adj.* 1) verkürzt. 2) gebändiget. 1) raccourci, rendu plus court. 2) domté.

Skroić, *F. skroię, v. a.* 1) zuschneiden als der Schneider. 2) zerschneiden. 1) tailler, *v. a.* couper quelque étoffe pour en faire un habit. 2) couper en morceaux. § 1) skroić szatę, kontusz; skroić takiey szaty nie każdy krawiec umie.

Skroiony, *adj.* 1) zugeschnitten. 2) zerschnitten. 1) taillé pour un habit. 2) coupé en morceaux.

Skromię, *obs. vid.* Uskramiam.

Skromnie, *adv.* 1) gelassen, auf eine bescheidene Art. 1) mäßig. 1) discrètement, modestement, avec retenue, posément. 2) modérément, frugalement. § 1) skromnie mu odpowiedział, skrompie tę urażę znoszę. 2) skromnie zażyway; skromnie żyie.

Skromność, *f.* 1) Bescheidenheit, Sittsamkeit. 2) Mäßigkeit. 3) Speis-Ordnung, Diät. 1) modestie, *f.* retenue, discrétion. 2) modération, tempérance, frugalité, sobriété. 3) la diète, un régime de vivre. § 1) skromność w obyczaiach. 2) skromność w życiu; skromność w dostatku a nie w nędzy poznać. 3) skromność w życiu zdrowiu dogadzaiąca, albo miarkowanie zdrowia życiem; samą skromnością tey choroby pozbyć możesz.

Skromnościwy, *adj.* Philos. bescheidentlich. porté à la modestie.

Skromny, *adj.* 1) bescheiden, sittsam. 2) mäßig, sparsam. 3) mäßig, mittelmäßig, nicht gar zu dick, nicht zu fett. 1) discret, *adj.* retenu, tranquille, modeste. 2) frugal, sobre. 3) moyen, qui est ni grand ni petit. § 1) skromny w obyczaiach, w postępkach. 2) skromne życie lepsze niż hoyne; skromny w życiu; skromne obiady zdrowiu ludzkiemu służą. 3) człowiek skromnego brzucha.

Skroń, *f.* der Schlaf am Kopf. la temple. § ledwo Sarmacką koroną skronie swoie opasał.

Skroniowy, *adj.* do skroni należący. Schlaf-; das Schlaf-Bein betreffend; zu den Schläfen gehörig. temporal, *adj.* de temple, qui concerne la temple. § muszkul skroniowy; kość skroniowa.

*Skropawy, *adj.* } chropawy. uneben,
Skropowaty. } holpricht. scabreux, raboteux.

Skroś, *obs. vid.* Wskroś.

*Skrowity, *vid.* Skromny.

Skruucha, *f.* skruszenie serca. Zerknirschung des Herzens. brisement de coeur, contrition, resipiscence, componction; la douleur de ses péchés.

Skrudlę, *i, it,* włoczę rolą. eggen. hercer la terre. § po zasiewie rolą skrudlić trzeba.

Skrudlenie, *n.* włoczenie roli. das Eggen. l'action de hercer.

Skrupić co, *F. skrupię.* schroten, gröblich mahlen, zerstoßen. égruger; piler au moulin.

Skrupienie, *n.* das Schroten. l'action d'égruger.

Skrupiony. geschrotet. égrugé, pilé.

Skrupuł, *vid.* Szkrupuł.

Skruszyć co, *F. kruszę.* 1) brocken, krümeln. 2) klein reiben, klein stoßen. 3) zermalmen, verderben, stürzen. 1) émier, mettre en mies. 2) briser, égruger, broyer. 3) pulveriser, perdre, ruiner qu.

skruszyć się. 1) sich zerkrümeln, in kleine Brocken zerfallen. 2) Reue haben, mit einem zerknirschten Herzen bereuen. 1) se mier, se casser, se mettre en morceaux. 2) venir à resipiscence, être contrit, être percé de douleur de ses péchés. § 1) i kamień się od starości skruszy.

Skruszeć, *F. skruszeie.* mürbe werden. s'attendrir; devenir plus tendre à manger. § iuż skruszało mięso.

Skruszenie, *n.* geschehene Zerbrockung. l'action finie d'émier, de mettre en petits morceaux.

skruszenie serca. Zerknirschung des Herzens. brisement de coeur; resipiscence.

Skruszony, *adj.* 1) zerkrümelt. 2) zerknirscht, bußfertig. 1) émié, brisé, broyé. 2) contrit, touché de ses fautes. § 1) weź cukru skruszonego. 2) serce skruszone.

Skrutator, *m.* der Pater Skrutator in einigen Klöstern. le Père Scrutateur dans quelques couvents.

Skrutynium, *n.* 1) gerichtliche Untersuchung. 2) in einigen Klöstern: Skrutinium, die Sammlung der gegebenen Stimmen, oder der Ort wo der Provincial die Mönche über etwas befraget. 1) enquête, *f.* perquisition, *f.* recherche judi-

judiciaire. 2) ſcrutin, *m.* c'eſt un recueil des voix des Réligieux, ou le lieu où le Provincial les interroge ſur quelque fait. § 1) ſkrutynium ſąd ma odprawować.

ſkrutynium wywodzić. eine Inquiſition anſtellen. faire enquête.

Skrwawić co, *F. ſkrwawię, v. a.* blutig machen. enſanglanter, remplir, couvrir de ſang.

Skrwawienie, *n.* das Blutigmachen. l'action d'enſanglanter.

Skrwawiony, *adj.* blutig. enſanglanté, *adj.*

Skrybent, *m.* 1) Schreiber. 2) Verfaſſer. 1) écrivain. 2) écrivain, *m.* auteur, *m.*

Scryć co, *F. ſkryię.* verſtecken. cacher, *v. a.*

ſkryć ſię przod kim. ſich vor einem verſtecken. ſe cacher de devant qu.

Skrycie, *adv.* heimlich, insgeheim. en cachette, en ſecret, à la dérobée.

Skrycie, *n.* das Verſtecken. cachement.

Skrytość, *f.* ſkrycie, *n.* 1) Schlupf-Winkel, verborgener Ort. 2) Geheimniß, Heimlichkeit, das Verborgene. 1) cache, *f.* cachette, *f.* lieu où l'on cache qu. ch. 2) ſecret, *m* choſe cachée.

ſkrytości ſerca. das Verborgene des Herzens. les recoins de coeur.

Skrypt, *m.* eine Schrift. écrit, *m.* écriture, *f.*

Skryptura, *f.* Schreibe-Buch, Exercitien-Buch in der Schule. livre de papier pour y écrire ou faire des compoſitions ou des termes.

ſtare ſkryptury. altes Papier. paperaſſes, *f. plur.*

Skrzypturał. } ein Feder-Meſſer.
Skrzypturalik; *g. a.* } canif, *m.*

Skryty, *adj.* 1) verſteckt, heimlich. 2) voll Schlupf-Winkel und Oerter wo man ſich verſtecken kann. 3) heimlich, nicht einem jeden bekannt. 4) heimlich in ſeinen Sachen. 1) caché, couvert. 2) plein de caches ou de lieux propres à cacher. 3) caché, ſecret, couvert, qui eſt éloigné de la connoiſſance des hommes. 4) caché, couvert, diſſimulé, entortille. § 1) ſkrytych nie znaydzieſz pieniędzy. 2) ſkryte w tym leſie ſą mieyſca. 3) ſkryta tego ieſt przyczyna; ſkryte rzeczy własności. 4) ſkryty ſwoie myśli i zamysły kryie.

ſkryte ſądy Boſkie. die heimlichen Gerichte Gottes. les jugements de Dieu cachés.

ſkryte to ſą rzeczy. das ſind verborgene Dinge. ce ſont lettres cloſes.

ſkryte poſtanowienie. Gerichtw. ſtillſchweigende Einwilligung. *Palais:* conſentement tacite.

Skrzecze, *cze, czał, czeli,* 1) quäcken als ein Froſch. 2) klingeln, gnarren als der Adler. 1) coaſſer. 2) trompetter, crier comme l'aigle. § 1) ſkrzeczą żaby. 2) orzeł ſkrzecze.

Skrzeczek, *m.* myſz ziemna wiełka. ein Hamſter, eine groſe Feld-Maus. mulot, *m.* un grand rat de blé.

Skrzeczenie, *n.* } das Quacken der Fröſche
Skrek, *m.* } und einiger Vögel. coaſſement, *m.* le cri naturel de grénouilles, & de quelques oiſeaux.

Skrzeczki, ſkwarki, *plur.* in der Pfanne gepregelte Speck-Griefen. de petits morceaux de coine qu'on a fait griller dans une poële.

Skrzele, *plur.* oſkrzele. Kiemen, Fiſch-Ohren. ouyes de poiſſons.

ſkrzele rakow. Krebs-Scheeren. les ſerres, *f.* les bras ou les pinces des écreviſſes.

Skrzepłość, *f.* T. Eigenſchaft deſſen, das geronnen iſt. la qualité de ce qui eſt figé.

Skrzepły, *adj.* 1) geronnen, kalt geworden. 2) froſtig, kalt. todt. 1) pris, figé. 2) mort, tiède, languiſſant, refroidi. § 1) tłuſtość, polewka ſkrzepła; ſkrzepłe zagrzać mięſo. **2) ſkrzepłe ożywiać popioły, ſerce.

Skrzepnąć ſię, *F, ſkrzepnę.* 1) gerinnen, kalt werden. 2) fig. kaltſinnig werden. 3) erſtarren, ſteif werden als eine Leiche. 1) ſe figer, ſe prendre comme la graiſſe. 2) ſe refroidir; tiedir dans une paſſion. 3) devenir dur, ſe roidir comme le corps d'un décédé.

Skrzepnienie, *n.* das Gerinnen. l'action de ſe figer.

Skrzętnie, *adv.* 1) mit Emſigkeit. 2) unbeſonnen, unbedachtſamer Weiſe. 3) mit Ungeſtümm, unablåßlich. 1) avec empreſſement, aſſidûment. 2) précipitamment, inconſidérément. 3) avec inſtance, inſtamment.

Skrzętnik. *m.* loſer Menſch, liſtiger Kerl. finet, fin matois, fin renard. § ſtoyno ſkrzętniku.

Skrzętność, *f.* 1) Emſigkeit, Fleiß, Geſchåftigkeit. 2) Eifer, Dringlichkeit. *3) Haſtigkeit, Unbedachtſamkeit. 1) induſtrie, *f.* empreſſement, aſſiduité, activité. *2) inſtance, ardeur, *f.* *3) inconſidération, précipitation, *f.*

Skrzętny, *adj.* 1) emſig, geſchåftig, der immer was thun muß. 2) unruhig, los, immer was vor hat. 3) dringend, zuſetzend. 4) unůberlegt, ůbereilt. 1) induſtrieux aſſidu, agiſſant, empreſſé, actif. 2) inquiet, intriguant, qui eſt toujours en agitation. 3) urgent, preſſant.

ſant. 4) inconſidéré, maldigéré, malaviſé. § 1) ſkrzętna goſpodyni; ſkrzętna do usług przyiacielika życzliwość. * 2) ſkrzętnych (nieſpokoynych) ſię wyſtrzegay ludzi. 3) na tak ſkrzętną propozycyą pozwolenie i odmowa niebezpiecznemi były. * 4) ſkrzętny (nierozmyślny) to był uczynek.

Skrżybaczka, *f.* łopata, łopatka do ſkrżybania. Schüppe, Schaufel, den Koth wegzunehmen. ratiſſoire, *m.* pèle avec quoi on nettoye une choſe en ratiſſant.

Skrżybam, *v. a. & n.* ſchaben, ſchrapen. ratiſſer, *v. a.* ôter les ordures en raclant, en ratiſſant.

Skrzydełko, *n.* ein Flügelchen. petite aile.

Skrzydlaſty, *adj.* geflügelt. ailé; qui a des ailes; volatile.

zwierzę ſkrzydlaſte. ein fliegendes Thier. volatile, *m.*

Skrzydło, *n.* 1) ein Flügel. 2) einem Flügel gleichende Sache, als ein Flügel vom Segel; Flügel, Seite eines Gebäudes, einer Schlacht-Ordnung, eines Befeſtigungs-Werks u. d. g. 1) aile, *f.* 2) aile, *f.* choſe qui reſſemble à une aile, comme le côté d'une voile, d'un bâtiment, d'un ordre de bataille, d'un ouvrage de fortification *&c.* § 1) orzeł ſkrzydła rozpościera. 2) ſkrzydło u żaglow, ſkrzydło pałacu; ſkrzydło prawe, lewe w ſzychu; ſkrzydło albo ramię w narożniku; ſkrzydło kortyny; wyciąg ſkrzydła narożnika aż do ściany; ſkrzydło ścienne.

ſkrzydło gęſie do umiatania. Fleder-Wiſch. plumart, *m.* houſſoir, *m.* plumail, *m.* plumaiſſeau à ſouffler & à nettéïer.

ſkrzydło u drzwi, u wrot. Thür- oder Thor-Flügel. vantail, *m.* battant, *m.* manteau d'une porte qui s'ouvre de deux côtés.

ſkrzydło okienne. Fenſter-Flügel. battant de fenêtre.

Skrzydłookienny, *adj. T.* Fenſter-Flügel-. de battant de fenêtre.

ſkrzydła wiatrakowe. die Windmühl-Flügel. les volants, la volée d'un moulin à vent.

ſkrzydła u ryby. die Floß-Federn an den Fiſchen. les nageoires, *f.* les ailerons de poiſſon.

ſkrzydła mu obcięto, przycięto. man hat ihm die Flügel beſchnitten. on lui a rondé les aiſes, les ongles.

Skrzydłobłoniſty, *adj.* verſehen mit häutigen Flügeln ſtatt der Federn. ailé d'une membrane au lieu des plumes. § nietoperze, muchy ſą ſkrzydłobłoniſte.

**Skrzydłolotny, *adj.* geflügelt. ailé, *adj.* qui vole avec des ailes. § ſkrzydłolotny Pegaz.

**Skrzydłonogi, *adj.* geflügelt an den Füßen. ailé aux piés. § Fortuna ſkrzydłonoga.

Skrzydłowaty, *adj.* gleich einem Flügel. ſemblable à une aile.

Skrzydłowy, *adj.* Flügel-. d'aile, qui regarde l'aile.

Skrzynia, *f.* 1) Küſte, Kaſten, Lade. 2) Waaren-Küſte. 1) grande caiſſe. 2) caiſſe, *f.* caiſſon pour des marchandiſes. § 1) kupił ſobie ſkrzynię. 2) ſkrzynia wapna ma takow dwanaście.

ſkrzynia Pańſka; ſkrzynia przymierza Pańſkiego. in der Bibel; die Bundes-Lade. *dans la Bible*: arche d'alliance.

ſkrzynia wodna. ein Röhr-Kaſten oder ein Röhr-Trog. baſſin de fontaine, réſervoir d'eau. § z rurmuſa w ſkrzynię woda ciecze.

ſkrzynia rurmuſowa, vid. Rurmuſowy — *rurmuſowa ſkrzynia.*

ſkrzynia puklaſta, ſepet wielki. großer Coffer, runde Lade. bahu, *m.* caiſſe à dos courbé.

ſkrzynia wapienna. ein Kalk-Bette, Kalk einzutragen. le baſſin où les maſſons détrempent la chaux.

Skrzyńczaſty, *adj.* mit Fächern verſehen. plein de petites cavités; où il y a beaucoup de cellules & de caſſetins. § ſkrzyniaſty.

koło ſkrzyńczaſte. das Fach-Rad in der Mühle, in deſſen Fächer das Waſſer fällt. roüe de moulin à cellules dans lesquelles l'eau tombe & fait aller le moulin. § korzecznik ma koło ſkrzyńczaſte, ktore bierze na ſię wodę.

Skrzyneczka, *f.* ſehr kleines Käſtchen. petite layette, petite caſſette.

ſkrzyneczka wotowa. Käſtlein, worinnen die Stimm-Zetteichen geleget werden. petite layette ou l'on jette une balotte pour donner ſa voix.

ſkrzyneczka, ſzkatułka piſarſka. Schreib-Zeug. écritoire, *m.*

Skrzynka, *f.* 1) Kaſten, Käſtlein. 2) Kutſchen-Kaſten. 1) caiſſe, *f.* caſſette, *f.* 2) caiſſe, *f.* panier de chariot, de caroſſe. § 1) zamknąć co w ſkrzynce. 2) ſkrzynka na przodku woza.

Skrzyp, *m.* Skrzypienie, *n.* 1) das Geknarre, Knarren. 2) Kannenkraut, Roßſchwanz ein Kraut. 1) cri, *m.* bruit aigu que font deux choſes qui ſe frottent. 2) aprel.

2) aprelle, *f.* queüe de cheval, *f.* une plante.

Skrzypam, *v. n. czym.* 1) knarren, knirren mit etwas. 2) fiedeln, geigen, streichen auf der Violine. 1) criffer avec qu. ch; faire, caufer un bruit perçant avec deux chofes qu'on frotte. 2) toucher avec un archet; jouer du violon. § 1) fkrzypa drźwiami. 2) miło fkrzypał na fkrzypach.

Skrzypek, *m.* | Skrzypcifta, *m.* | Skrzypka, *m.* — Geiger, Violist. violon, *m.* joüeur de violon. § łagodnie rznie ten fkrzypek.

fkrzypek podły. Bier-Fiedler. racleur, *m.* méchant ménétrier.

fkrzypek, g. u. das Röcheln eines Sterbenden. le râlement d'une perfonne à l'agonie; le hoquet de la mort. § fkrzypek w pierfiach konaiącego gra, fiedzi oftatni fkrzypek w pierfiach iego.

Skrzypica, *f.* ryba morfka. | Skrzypca, *f.* — Lyra, ein rother See-Fifch mit einem monftröfen Kopfe. un rouge poiffon de mer avec une tête monftrueufe.

**fkrzypice*; *fkrzypce,* plur. 1) Geige, Fiedel, Violine. 2) die Leyer ein Nord-Gestirn. 1) violon, *m.* un inftrument de mufique à cordes. 2) lire, *f.* une conftellation feptentrionale. § 1) fkrzypce wielkie, małe; grać na fkrzypcach; do fkrzypcow (fkrzypic) fletnie przyłączono. 2) fkrzypce na niebie z dziefięci gwiazd fą złożone.

fkrzypec bafowę. eine Baßgeige. viole, *f.*

Skrzypiczny, do fkrzypic należący. Geigen-. de violon.

Skrzypię, *i, iał, ieli, fkrzypice, v. m. F. fkrzypnę.* 1) knarren, knirren als Räder am Wagen, die man nicht eingefchmieret hat. 2) unangenehm klingen. 3) fchläfrig gehen, hinken, nicht recht fort wollen. 4) einen fahren laffen. 1) crier, *v. n.* mener un bruit aigu, comme les rouës de chariot mal graiffées. 2) jurer, écorcher l'oreille, racler, rendre un fon aigre, *en parlant des inftruments de mufique.* 3) n'aller pas bien, languir, tiédir, fe refroidir dans. 4) peter, faire un pet. § 1) drzwi fkrzypieć przeftały, woz, piła, lina fkrzypi; fkrzypiąc koła fię toczyły. 2) fkrzypi ta muzyka. 3) fkrzypiąc twoie idą rzeczy; fkrzypi fprawa iego. 4) ktoś tu fkrzypnął.

fkrzypieć w pierfiach. röcheln in der Todes-Noth. râler en agonizant. § iuż mu fkrzypi w pierfiach.

fkrzypiały fkrzypce na tym wefelu. die Geigen ließen fich auf diefer Hochzeit hören. les violons ont ronflé à cette nôce.

fkrzywił fię trzewik. der Schuh ift krumm getreten. le foulier fait un grimace.

Skrzypiec, *m. g. fkrzypca.* die Fiedel, eine Art von Tortur. efpèce de queftion qu'on donne à un criminel.

bydź iak na fkrzypcu. wie auf Nadeln ftehen. être comme fur des épines.

Skrzypienie, *n.* fkrzypnienie, *n.* *vid.* Skrzyp 1).

Skrzypka, *f.* *vid.* Skrzypek.

Skrzypki, *plur.* Stock-Fiedel. violon de poche.

Skrzypliwie, *adv.* mit einem Geknirre. avec un cri ou bruit aigu.

Skrzypliwy, *adj.* fkrzypiący. knarrend. qui crie, qui fait un fon aigu.

Skrzywiam co, *v. m. F. fkrzywię.* krümmen, krumm machen. courber, plier, forcer.

fkrzywić fię. 1) fich werfen, krumm werden. 2) ein faueres oder klägliches Geficht machen; ein Geficht zu etwas fchneiden. 1) fe courber, fe tourmenter. 2) rechigner; faire un grimace; faire un vifage d'un homme, qui eft en mauvaife humeur. § 1) deíka fię fkrzywiła. 2) fkrzywi fię na tę propozycyą; fkrzywił fię iakby chorował na glifty.

Skrzywianie, *n.* das Krümmen. l'action de courber.

Skrzywienie, *n.* die Krümme, Beuge. courbûre, *f.*

Skrzywiony, *adj.* gekrümmet, gebogen. courbé, forcé, plié, courbé.

Skubanka, *f.* Wolle von verreckten Schafen. pleures, *f. plur.* de la laine d'une brebis morte.

Skubię, *v. m. fkubie, fkubł, fkubał, F. fkubnę.* 1) rupfen, pflücken, auszupfen Federn, Haare, Wolle. 1) einen rupfen, ums Geld bringen. 1) plumer un oifeau; tirer, arracher, ôter les plumes, le poil, la laine à. 2) plumer, appauvrir qu; efcroquer, griveler. § 1) fkuść tę gęś trzeba; fkubał ptaka; fkubać fierć, wełnę. 2) grzech fkubać bliźniego; fkubnął go po kalecie.

fkubać fię, vulg. zaudern, tändeln, laufen. barquigner, dandiner, tarder.

Skubak, *m.* Skubek, *m.* Skubacz. ein Rupfender, ein Pflückender. qui arrache la plume, ou le poil, la laine.

Skubienie, *n.* Skubanie. das Pflücken. l'action de plumer, d'arracher les plumes ou le poil.

Skubnie-

Skubnienie, *n.* ein Zug im Pflücken, im Rupfen. un coup de celui qui plume, qui arrache.
Skuć, *vid.* Skować.
Skudlany. zerzauset. échevelé.
Skudlić, F. *skudlę.* zerzausen die Haare. décheveler qu; mettre en désordre les cheveux. § skudlić komu włosy.
Skulę, Skulenie, *vid.* Skolę, Skolenie.
Skup, *m.* Verkauf, Sache zum Verkaufen. vente, *f.* chose à vendre. § szołtystwa, Woytostwa są na skupie.
skup; skup powinowatemu należący. Vorkauf nach dem Rechte der Verwandschaft. retrait lignager, *m.* droit de préférence qu'on a d'acheter un propre de sa famille. § oprawa zawsze iest dzieciom na skupie.
skupem dziedziny nabyć. vermöge des Verkaufs-Rechts ein Gut an sich kaufen. retraire; retirer un héritage de sa famille qui est à vendre.
Skupiam co, *v. m. F. skupię.* häufen sammlen. amasser, amonceler, ramasser, entasser.
Skupień, *m. g. skupnia,* skupuiący potrzeby strawne. Ankäufer, Einkäufer der Lebens-Mittel. acheteur, *m.* pourvoyeur, *m.* qui fait la provision de vivres
Skupienie, *n.* 1) das Häufen, die Zusammenhäufung. 2) Aufkaufung, Einkaufung. 1) entassement, *m.* l'action d'amasser. 2) emplette, *f.* achat qu'on fait de plusieurs choses.
Skupiony, *adj.* 1) gehäuft, vereinigt, zusammen gebracht. 2) aufgekauft, eingekauft. 1) entassé, amassé, assemblé, joint. 2) amassé par achat, acheté de diverses personnes. § 1) de twie potęgi skupione żywności.
Skupność, *f.* das Aufkaufen. achat de plusieurs choses.
Skupny, *adj.* 1) bestimmt oder leicht zu verkaufen; abgehend. 2) der sich bestechen läßt. 1) vénal, *adj.* de bonne vente, de bon débit; qui a fort grand débit. 2) vénal, *adj.* qui se laisse corrompre; aisé à gagner. § 1) skupny to towar; rysie futro im cynkowatsze tym skupnieysze; nie skupne to są zboża. 2) skupny to szczekacz.
Skupowanie, *n.* das Aufkaufen. l'action d'acheter une grande quantité de. § skupowanie zboża, żywności, wina.
Skupuię, *v. m. F. skupię* 1) aufkaufen, zusammen kaufen. 2) einem durchs Aufkaufen schädlich seyn; einen auskaufen. 1) acheter beaucoup de choses. 2) faire du tort à qu. en achetant les choses qui lui seroient nécessaires. § 1) skupił wszystkie żywności, 2) skupił sąsiada.
Skurczam, Skurczeć, kurczę co, *v. m. F. skurczę.* einziehen, krümmen. racornir, resserrer, retrécir.
skurczyć się. zusammen laufen wie Leder. se racornir, se resserer, se retirer comme du cuir.
Skurczenie, *n. conf.* Kurczę. 1) Einziehung eines ausgereckten Gliedes. 2) das Zucken, Einziehen der Spann-Adern. 1) retrécissement, resserrement, l'action de resserrer un membre qui est étendu. 2) convulsion, contraction de nerfs.
Skurczony, *adj.* 1) eingezogen, gekrümmet als ein Finger. 2) zusammen gelaufen als Leder. 3) eingezogen als Ausgaben. 1) resserré comme un doigt. 2) retréci, racorni comme du cuir. 3) resserré, retranché comme les dépenses.
Skurkat, *m.* Leder-Fleck; altes, schlechter Leder. rafe, *f.* reyfort, *m.* morceau qu'on a coupé du cuir; vétilles de cuir.
Skurwysyn, *m.* 1) Huren-Sohn, Schelm. 2) im Scherz: leichtfertiger Vogel. 1) fils de putain, fripon. 2) *burlesq.* petit larroneau; petit fripon. § 1) słysz skurwysynie. 2) skurwysyn to szczwany; skurwysy miło rznie na skrzypcach.
Skuść, *vid.* Skubię.
Skusić czego, F. *skuszę.* 1) kosten. 2) versuchen. 1) goûter, essayer, savourer. 2) tenter. §* 1) skuś (skosztuy) tych iabłek. 2) skusił szczęszia swoiego.
Skuszenie, *n.* 1) das Kosten. 2) das Versuchen. * 1) action de goûter. 2) tentative, *f.*
Skuszony, *adj.* gekostet, versucht. goûté, essayé.
Skutecznie, *adv.* kräftiglich, nachdrücklich. efficacement, avec efficace, en effet; effectivement.
Skuteczność, *f.* 1) Würksamkeit, würkende Kraft. 2) Einfluß der Sterne. 1) efficacité, efficace, vertu effective. 2) influence, *f.* §) 1) przykład iego skuteczność wydaie. 2) gwiazdy skuteczność swoię na ziemię wylewaią.
Skuteczny, *adj.* würkend, das seine Würkung hat. efficace, *adj.* effectif, efficient, qui produit son effet. § napomnienie iego skuteczne było.
lekarstwo skuteczne. ein würksames Hülfs-Mittel. un puissant remède.
Skutek, *m. g. u.* Würkung. effet, *m.* chose produite par sa cause. § przywodzić co do skutku swego; lekarstwo kutku swego nie miało, nie doszło;

dofzło; prętkiego ci nadziei życzę fkutku.

fkutek czynie, wydaię, do fkutku przywodzę. Skutkuię, *v. a.* bewerkstelligen, würken, erfüllen. effectuer; mettre en effet.

Skuty, *adj. vid.* Skowany.

Skwadron, *m.* hufiec. ein Geschwader, Schwadron. un efcadron.

Skwapiam fię, kwapię fię, *v. n.* sehr hastig seyn, zu sehr eilen. hâter trop; agir précipitamment.

Skwapianie fię; fkwapienie fię; fkwapliwość. Hastigkeit, Uebereilung, gar zu große Eilfertigkeit. grande hâte, trop grande précipitation.

Skwapliwie, *adv.* zu eilig, zu hastig. précipitamment, avec trop de précipitation.

Skwapliwość, *f. vid.* Skwapienie fię.

Skwapliwy, *adj.* hastig, zu eilig, übereilig. précipité, trop hâté.

Skwara, *f.* 1) Schwüle, heißes Wetter. 2) Schlacken von Erz. 1) tems vain, *m.* grand chaud; chaleur étouffante. 2) foppe, craffe du métail. § 1) fkwara teraz. 4) ftalna, mofiężna fkwara.

fkwara na mię, vid. Skwarno mi.

Skwareczki, } *plur.* geprägelte Fett- oder Skwarki, } Speck-Griefen. miettes, *pl.* morceaux de graiffe ou de coine fri-tes jusqu'à ce que toute la graiffe en eft fortie. § fkwarki dobrze wyfkwarzone.

Skwarno mi; fkwara na mię. 1) es ist mir bange vor Hitze. 2) das macht mir Sorge, Unruhe. 1) la chaleur m'étouffe. 3) cela me fait de la peine; cela me caufe du chagrin. § 1) fkwarno mi było.

Skwarny, *adj.* heiß, schwül. étoufant, vain, trop chaud.

fkwarne, n. Brech-Mittel für einen Stoß-Vogel. cure vomitive qu'on fait avaler à un oifeau de chaffe.

Skwarzę co, y, *yt.* krischen, auskrischen, das Fett ausprägeln. frire, griller qu. ch. dans une poêle jusqu'à ce que la graiffe en fort.

Skwaśniały, *adj.* säuerlich geworden. devenu un peu aigre. § fkwaśniałe piwo.

Skwaśnienie, *n.* Versäurung. l'action par laquelle une liqueur s'aigrit.

Skwaśnieć, F. *fkwaśnieie.* sauer werden. s'enaigrir, s'aigrir, devenir aigre.

Skweruię, prezentuię broń. Kriegsw. das Gewehr präsentiren. *Guerre:* préfenter fes armes.

Skwierczę, *czy, czył, czeli.* 1) zischen, rasseln, als heißes Eisen im Wasser. 2) girren, zitschern, von Vögeln. 3) jammern, wimmern, klagen, winseln. 1) petiller, bruire, ciftrer, faire un bruit femblable à celui que fait du fer rouge plongé dans l'eau. 2) gafouiller comme un oifeau. 3) gemir, fe lamenter, fe plaindre. § 1) fkwierczy żelazo gorące w wodzie, woda w ogniu, oley w lampie; fkwierczy świeca. 2) wróbel na dachu fkwierczał. 3) fkwieczy lud ubogi na takie cieżary.

fkwierczący adj. } Klager, Winsler, Greiner, Wimmerer. efprit Skwierczek, *m.* } chagrin; plaintif, *adj.* Skwierkliwy, *adj.* } crève-oreille, Jérémiaffier; qui a toujours quelque fer qui loche. § ftrzeż fię fkwierkliwych, bo im nigdy słufznie dofyć nie dogodzifz.

Skwierczenie, *n.* } 1) das Zischen, Rasseln als des Feuers. Skwierk, *m. g. u.* } 2) das Zitschern der Vögel. 3) das Gewimmer, das Klagen, das Jammern. 1) forte de bruiffement que fait le feu. 2) le gafouillement d'un oifeau. 3) lamentation, gemiffement, plainte.

**fkwierk drzewo, vid.* Swierk.

Skwinanzya, *f.* die Hals-Bräune. l'efquinancie, fquinancie, une maladie qui vient à la gorge. § fkwinancya ślinne iagody w uściech zapala.

Sła, *vid.* Szła.

Słabieię, *v. n.* schwach, matt werden. s'affoiblir, perdre de fes forces, fe faner, déchoir, languir, baiffer.

Słabizna, *f.* 1) die Weiche der Seiten. 2) die Schwäche. 1) les hipocondres, *m. plur.* défaut des côtés; parties au deffus des dernières côtés. 2) le foible, la foibleffe. § 1) żebra od pachy zaczęte kończą fię na słabiźnie. 2) wywiódł co za potęga Państwa, co też za słabizny, za któreby go nayfpofobniey uymować i fpować.

Słabiuchny, *adj.* sehr schwach. très-foible.

Słabo, *adv.* 1) schwach, matt. 2) leicht, obenhin, nicht gehörig. 1) foiblement, avec peu de forces, débilement. 2) légèrement, à la légère, fans beaucoup de préparatifs. § 1) słabo fię broni; słabo udaie. 2) słabo fię w drogę opatrzyłem.

Słabość, *f.* Schwäche, Kraftlosigkeit, Schwachheit, Mattigkeit. foibleffe, *f.* peu de forces; débilité, infirmité, imbécilité, langueur, *f.* § słabość zdrowia tego nie dozwala; zmocnił słabość Państwa fwoiego.

słabość ferca. Kleinmüthigkeit, Zaghaftigkeit. lâcheté, *f.* abbattement de coeur, manque de courage, timidité.

Słaby, *adj.* 1) schwach, matt, kraftlos. 2) locker, nicht steif, nicht straf angespannt. 1) foible, débile, langoureux, languissant. 2) lâche qui n'est pas assez bandé, qui n'est pas assez roid. § 1) słabe siły, słaby w ręku, na nogi; słabe zdrowie, wino; słaba farba; słaby wzrok i rozum. *2) słaby (nienaciągniony) łuk.

za słabe kogo wziąć mieysce. einen an seiner Schwäche fassen. prendre qu. par son foible.

słaba to nadzieia. das ist eine schwache, schlechte Hoffnung. c'est une foible, une petite espérance.

*Slachcic, *m.* Slachectwo, *&c. vid.* Szlachcic.

Slachtawa, *f. vid.* Szlachtawa.

'Slad, *m.* 1) eig. u. fig. Fußtapfe, Spur. 2) Linie, Strich, den der Zimmermann auf dem Holze mit der Leine schlägt. 3) Zeichen an von einander genommenen Stücken, wo solche zusammen gesetzt werden. 4) Hufe Landes, s. Łan. 1) *prop. & fig.* la trace de celui qui marche, piste; le vestige, pas. 2) ramenteret, *m.* trait que fait le charpentier sur le bois avec le cordeau. 3) repaire, *m.* marque, sur les pièces d'un ouvrage démonté, pour voir où l'on les doit assembler. 4) trente arpens de terre, *vid.* Łan. § 1) ślad za soba zostawić; niema z tani żadney reszty, ani naymnieyszego śladu dawney wolności. 2) ślady cieśielskie sa linie kreciane na drewnie; naznaczyć slad rubryką, kretą.

ślad zwierza, trop. die Fahrt, Spur eines Thieres. la passée, la trace d'une bête.

śladem. in die Fußtapfen, auf der Spur. à la piste; à la trace; en suivant les traces; sur les voyes, sur les pas; sur les vestiges des. § śladem swierza szukać.

śladem iego idzie. er tritt in seine Fußtapfen, er folget seinem Exempel. il le suit à la piste; il suit ses traces; il marche sur ses talons, sur ses pas. § idź pracą oyca twoiego naznaczonym śladem.

ślad okrętowy, ślad za okretem. Strich, Strudel, Schiffs-Spur, so solches hinter sich macht. ovaiche, *f. m.* sillon, sillage, *m.* remoux; la trace d'un vaisseau qu'il fait après soi.

ślad tracić. 1) die Spur hinter sich verwischen, verreiben, verdecken. 2) beschönigen, verdecken eine Absicht. 1) brouiller, cacher les traces. 2) plâtrer; couvrir, cacher son dessein.

'Sladowanie, *n.* das Spüren, Nachforschen. recherche à la piste.

'Sladownik, *m.* Spürer, Nachforscher. qui cherche comme à la piste.

'Sladuię co albo czego. nachspüren, auf der Spur folgen. aller, chercher, rechercher à la piste. § pies zaiąca śladuie.

'Slak, *m.* Slakuię, *vid.* Szlak, Szlakuię.

'Slem, muł. Schlamm, dicker Satz. sédiment, *m.* lie, *f.* limon, *m.*

'Slama, *vid.* Szlama.

'Slamowanie, *n.* das Räumen, Ausschlämmen der Wasser-Röhren, der Brunnen. dégorgement; l'action de curer les tuyaux, les puits.

'Slamowatość, *f.* Heilk. schleimiges, schlammiges Wesen. *Médec.* viscosités, *f.* mucilage, *m.* qualité mucilagineuse.

'Slamowaty, *adj.* schlammig, schleimig. mucilagineux, visqueux, limoneux.

slamowaty, śliska materya. Schleim als von Baum-Früchten. glaire, *f. f.* humeur visqueuse de quelques fruits.

'Slamuię, *v. a.* ausschlämmen, räumen, reinigen einen Fluß. dépurger un tuyau; curer, nettoyer un fleuve. § ślamować rzekę, studnią, rurę rurmusową, staw.

ślamować czyy miefzek. eines Beutel fegen. vuider la bourse, nettoyer le gousset à qu.

Słanie, *conf.* Slę. das Schicken, Verschicken. envoi, *m.* l'action d'envoyer.

słanie łoża, gniazda, drogi, vid. Scielenie.

Słap, *f.* große Schritte eines Thieres oder Pferdes. grand pas d'une bête ou d'un cheval. § koń ten ma dosyć słapi; słapią iść; szłap.

Słapisty, *adj.* weit schreitend. qui fait de grands pas. § koń słapisty; bydło słapiste.

Słapak, *m.* Szłapak. } Paßgänger, ein
Słapaczek, Szłapaczek. } Pferd. cheval de pas. § szłapaczek ten lerko niesie.

Słapię, Szłapię. 1) große Schritte thun. 2) treten, zertreten, niedertreten. 1) faire de grands pas en allant. 2) marcher sur; fouler aux piés; mettre sous les piés. § 1) koń ten bardzo słapi. 2) tam trawa nie rośnie, gdzie raz iazda Turecka kopytem zasłapi. 2) szłapią idzie.

'Sląsk, *g. u.* } Schlesien, *n.* Silesie, *f.*
'Sląsko, *g. a.* }

'Sląski. Schlesisch. de Silesie; Silesien.

Sława, *f.* 1) guter Ruf, Ruhm. 2) Ehre, Lob. 1) renommée, *f.* réputation, renom, célébrité, grand nom, vogue. 2) gloire, honneur. § 1) sławy komu uymować, uwłaczać; sława iest rozgłoszenie rzeczy, iest corką fortuny;

ny; miedzy chwałą a sławą iest ta właśnie rożność, ktora iest miedzy szczęściem i szczęśliwością. 2) Bog ci plecie z sławy nieoszczędną ręką niezwiędłe korony.

dobrey sławy człowiek. ein Mann, der einen guten Ruhm hat. un homme, qui a un bon renom.

zley, podeyrzaney sławy człowiek. ein Mensch, der keinen guten Namen, keinen guten Ruf hat. un homme décrié; celui qui a peu de réputation.

ma sławę. er hat den Ruhm. il a réputation & du nom; il est en vogue; il a renom.

sława to parszywa. das ist ein schlechter Ruhm. ce n'est pas un bon renom; c'est une réputation delabrée.

z własney gęby sława nie popłaca. eigen Lob stinkt. qui se loue s'emboue; la louange de sa même est contre la bienseance.

Sławak, *vid.* Słowianim.

Sławie co, kogo; wsławiam, rozsławiam. rühmen, preisen, beühmt machen. renommer, *v. a.* rendre qu. considérable, fameux; célebrer qu.; donner du renom, de la réputation à qu.

sławię się. berühmt werden. devenir renommé; devenir célébre; avoir la vogue.

sławią się nowiny. die Zeitungen breiten sich aus. les nouvelles se répandent; le bruit court.

Sławienie, *n.* das Rühmen, Preisen l'action de rendre fameux; célébration.

Sławnie, *adv.* berühmt, mit Ruhm. d'une manière fameuse, avec renommée.

Sławny, *adj.* im guten und bösen Verstande: berühmt, berufen, berüchtigt. *ce mot se prend en bonne & en mauvaise part:* signalé, illustre, renommé, célébre, fameux, connu. § sławny kray od wina kosztownego; sławny Doktor, Patron; sławne miasto z mądrych praw; człowiek dla godności i dostatkow swoich sławny; sławny dziś dzień, sławny w kosterstwie, w piiatyce; sławny to łotr, złodziey.

'Slaz, *m.* żołądek prawy bydlęcia. der Salter, der letzte Magen der wiederkäuenden Thiere. la caillette, le vrai ou la quatrième ventricule dans les animaux qui ruminent. § pokram w bydlęciu z ksiąžek do żołądka prawego albo ślazu się spuszcza.

ślaz, m. ziele. (malva) Pappel-Käse oder Hasen-Pappel. de la mauve.

ślaz wielki leśny. (ibiscum) Eibisch, Ibisch, Heilwurz. guimauve, *f. f.*

ślaz wysoki leśny; ślaz wianeczny. (abutylon) Groß-Eibisch, hohe wilde Pappel. abutilon, *m.* mauve sauvage.

ślaz płonny, pięćlisty. (alcea) Siegmarswurz, Felleiß. bimauve, *f.* alcée, *f.*

ślaz ogrodny. (malva arborea) Garten-Pappel, Pappel-Rosen. mauve de jardin.

'Slążak, *vid.* 'Slężak.

'Slazowaty, *adj.* Pappeln gleich. semblable à la mauve.

'Slazowy, *adj.* Pappeln-. de mauve.

ślazowy, adj. ślazowaty kamien. ein gewisser Pappel-färbiger Edelstein. espèce de pierre précieuse de la couleur de fleur de mauve.

Slecze, *v. n.* nadczym.

'Sle, *śle, słat.* schicken. envoyer.

'Sledź, *m.* ein Hering. le harang.

śledź wędzony. Bückling, geräucherter Hering. harang soré; craquelot-appétit; appétit; sor.

śledź nowy, świeży. neuer Hering. harang pec, harang en vrac.

oczy mu iak śledziowy w głowę wlazły. er siehet wie ein gewässerter Hering aus; er hat eingefallene Augen. il a les yeux enfoncés, creux.

i na śledzia mu nie stanie. er hat keinen Heller. il n'a pas vaillant un sou; il n'a ni croix, ni pile.

'Sledzę, *dzi, dzit.* spüren, wüttern. aller, chercher à la piste; quêter; aller en quête. § ogar zaiąca śledzi.

'Sedziona, *f.* słodzona. die Milz. la rate.

śleziony choroba, dolegliwość. Milz-Beschwerung. mal de rate.

śledziony chorobę cierpiący. ein Milzsüchtiger. rateleux, *adj.* qui a mal à la rate; un splenique, splenetique.

lekarstwo na śledzionę. Arzeney vor die Milz-Verstopfung. médicament splenique.

'Sledzionowy, *adj.* Milz-. de rate, qui regarde la rate.

śledzionowe ziele, vid. Stonogawiec.

'Sledziowka, *f.* solanka, beczka do śledzi, do słonych ryb. eine Tonne zu gesalzenen Fischen; Herings-Tonne. tonne; une caque aux harangs, au poisson salé.

'Sledziowy, *adj.* zum Hering gehörig. de harang, qui concerne les harangs.

'Slep, *m. g. ślepia,* } niedowid, ciemnowid, ciemnowidz, słabego wzroku. der
'Slepak, *m.*
'Slepek, *m.*
ein schwaches Gesicht hat; ein Kurzsichtiger. un miope, qui a de la peine à voir,

voir; qui a la vue fort courte ou basse; qui n'a pas bonne vue.

ślep, *m. mucha iadowita.* eine Hornisse, große Fliegen, die sehr stechen. taon, *m.* grosse mouche qui a un éguillon fort piquant.

'Slepiam, 'Slepnę, *ślepnie*, *ślepnąt* (*ślepł*). 1) nicht mehr wohl sehen; anfangen blind zu werden. 2) blind seyn, irren, fehlen. 1) commencer à perdre sa vue; ne voir si bien qu'auparavant. 2) *fig.* être aveugle; être ébloui de qu. ch.; s'aveugler, se tromper, errer. § 1) ślepiawszy czytać przestał. § Slepam.

'Slepianie, *n.* 'Slepnienie, *n.* das Blindwerden; Verdunkelung, Blendung der Augen. obscurcissement de la vue; le tems où l'on perd l'usage de ses yeux.

'Slepo, *adv.* eig. u. fig. blind. *prop.* & *fig.* aveugle, aveuglement.

ślepo się narodził. er ist blind gebohren. il est né aveugle.

co się ślepo narodziło, ślepo zginie. aus einem Esel wird kein Spanisches Pferd. on ne sauroit faire d'un hibou un épervier.

'Sleponarodzony, *adj.* } blind gebohren.
'Sleporody, *adj.* } aveugle né. § kret śleporody.

'Slepota, *f.* 1) Blindheit. 2) fig. Blindheit, Verblendung. 1) aveuglement des yeux; cecité, *f.* perte de vue. 2) aveuglement de l'esprit éblouissement. § 1) ślepota na obie oczy, na iedno oko. 2) słusznie się ślepocie narodu tego dziwuiemy.

ślepota iasna. der schwarze Staar; Blindheit, in welcher man äußerlich den Augen nichts ansehen kann. amaurose, *f.* goutte-sereine, *f.* privation entière de la vue, sans qu'il y ait aucun vice sensible dans les yeux.

'Slepowron, *m.* nocny kruk. Nachtrabe, Ohreule, Kauz. cheveche, *f.* frésaye, *f.* espèce de hibou.

Slepowron, m. herb. Wappenk. stehendes Hufeisen mit einem Kreuzchen, auf welchem ein Rabe sitzt. *Blason:* fer de cheval qui est debout avec une croix sur laquelle s'est perché un corbeau.

'Slepucha, *f.* 1) Blindschleiche, eine kleine sehr giftige Schlange. 2) im Spotte: ein Mensch, der ein schwaches Gesicht hat. 1) sorte de petit serpent qui paroit aveugle & dont le venin est mortel. 2) *en se moquant:* un aveugle, qui ne voit bien.

'Slepy, *adj.* 1) blind, der nicht sehen kann. 2) blind, verblendet, unbesonnen. 3) blind, gemalet, als eine Thüre. 4) blind, heimlich, künstlich aufzumachen. 1) aveugle, *adj.* celui qui a perdu la vue, qui ne voit point. 2) aveugle, inconsidéré. 3) faux, peint, comme une porte. 4) caché, secret, perdu comme l'ouverture à quelque chose. § 1) ślepy od narodzenia, z przypadku, z choroby. 2) ślepy każdy co miłuie. 3) ślepe drzwi; brama ślepa. 3) ślepa kłotka; ślepy zamek.

ślepym bydź. blind seyn, nichts sehen. être aveugle; ne voir goute; ne pas voir la lumière; ne pas avoir l'usage des yeux.

ślepy na iedno oko. ein Einäugiger. un borgne, qui n'a qu'un oeil.

ślepe okno. ein Fenster mit blinden Scheiben. fenêtre à vitre dormant.

zna się na tym iak ślepy na maści. er urtheilet davon wie ein Blinder von der Farbe. il en juge comme un aveugle des couleurs.

ślepyby to widział. auch ein Blinder würde das sehen. un aveugle y mordroit, y pourroit mordre.

ślepa babka gra. blinde Kuh, ein Kinder-Spiel. cligne-musette, *f.* colin-maillard, *m.* un jeu d'enfant.

'Slężaczka, *f.* eine Schlesierinn, *f.* une Silesienne.

'Slężak, 'Slążak. ein Schlesier. un Silesien.

'Slimaczę się, *v. n.* einen Schleim von sich geben wie die Schnecken. baver, *v. n.* jetter de la bave ou de la glaire comme les limaçons.

ślimaczący się. klebrig, schleimicht. visqueux, mucilagineux.

'Slimaczek, *m.* eine kleine Schnecke. limas; limace.

Slimacy, *adj.* 1) zu Schnecken und Muscheln gehörig. 2) mit einer Schaale bedecket. 1) d'escargot, de limaçon. 2) testacée, *adj. f.* couvert de coque, de coquille, de têt dur. § 1) ślimaczy sadz; ślimacza skorupa. 2) pław ślimaczy.

ślimaczy kamień. Schnecken-Stein. pierre de limaçon qu'on trouve dans la tête de limaçon.

'Slimak, *m.* Schnecke. escargot, *m.* limaçon, *m.* § ślimak morski, rzeczny, ziemny, drzewny.

ślimak bez skorupy. Weg-Schnecke ohne Haus. limaçon sans coquille.

'Slina, *f.* Speichel, Saber. salive, bave.

mowi co mu ślina do gęby przyniesie. Er redet, was ihm vors Maul kömmt. il a un flux perpetuel de la bouche.

przynosi mi to ślinę do gęby. das machet mir das Maul wässerig. cela me fait venir l'eau en (à la) bouche.

'Sliniak, *m.* co się ślini mowiąc. Saberer. baveur, *m.* celui qui bave.
'Sliniasty, *adj.* schleimicht, sabricht. baveux, visqueux.
'Slinię, *v. a.* co. mit Speichel naß machen. enduire, humecter de salive. § bawełnę do pozłocenia naślinić, poślinić.
ślinie się. sabern. baver, *v. n.* rendre, jeter de la salive, de la bave; saliver.
'Slinienie, *m.* das Sabern. l'action de saliver; crachement.
'Slinny, *adj.* Speichel-, zum Speichel gehörig. salivaire, *adj.* salival, qui regarde la salive.
ślinne iagody w uściech; baki, mandle. die Mandeln im Halse. les amigdales; deux glandes proche de la racine de la langue.
'Slinogorz, *m.* ślinienie się. (*sielismus*) Speichel-Krankheit, da dem Kranken der Speichel beständig aus dem Maule läuft. sorte de maladie qui provoque au malade un fréquent crachement dangereux.
'Sliskacz, *m.* Glitscher, Schliederer. glisseur, *m.* celui qui s'amuse à glisser.
'Sliskam się, *v. n.* *vid.* 'Slizam się.
'Sliskanie się na lodzie. das Glitschen auf dem Eise. glissement, *m.* l'action de glisser sur la glissoire.
'Sliski, *adj.* 1) schlüpferig. 2) fig. schlüpferig, betrüglich, ungewiß, gefährlich. 1) glissant, grillant, *adj.* 2) *fig.* trompeur, incertain. § 1) węgorz śliski. 2) na śliskim siedzi urzędzie.
'Slisko, *adv.* glatt, schlüpferig. glissant, dune manière glissante.
ślisko tu bardzo. es ist hier sehr glatt. il fait ici fort grillant, fort glissant.
ślisko co czynić. etwas glatt machen. rendre qu. ch. glissante.
'Sliskość, *f.* 1) Schlüpferigkeit. 2) fig. Gefährlichkeit, Unbeständigkeit. 1) le glissant; propriété glissante. 2) *fig.* danger, *m.* incertitude, inconstance. § 1) śliskość lodu. 2) na wszelkie puścił się śliskości.
'Sliwa, *f.* ⎫ ein Pflaumen-Baum. pru-
'Sliwina, *f.* ⎭ nier, *m.*
śliwa, f. ⎫ eine Pflaume. prune, *f.* fruit
'Sliwka, *f.* ⎭ de prunier.
śliwy leśne. wilde Pflaumen. des prunes sauvages; prunelles.
śliwki iedwabne; sebasteny. (sebaftenae prunae) Brust-Beerlein, Brust-Pfläumlein. sebestes, *f. plur.*
śliwki Węgierskie. Ungarische Pflaumen; Damascener Pflaumen. prunes d'Hongrie; prunes de Damas.
śliwki wielkie. Spillinge; große gelbe Roß-Pflaumen. poitrons, *m. pl.* des prunes fort grandes.
śliwki suche. getrocknete Pflaumen. pruneaux, *m.* prunes séchées.
'Sliwny, *adj.* Pflaumen-. de prune; qui regarde les brunes.
śliwny ogrod. Pflaumen-Garten. prunelaye, *f.*
'Sliż, *m.* ⎫ Schmerling, Steinbeißer, ein
'Sliżyk, *m.* ⎭ kleines Fischchen, der Schmerle nicht ungleich. loche, *f.* petit poisson de rivière.
'Slizam się, *v. m. F.* *ślizne*, śliskam się. 1) glitschen, ausglitschen. 2) zuscheln auf dem Eise. 1) glisser sur un lieu glissant. 3) gliner, se pousser sur une glissoire.

* * *

Die kurze *Conjugation* von 'Slizam się wird nur in den *compositis* gebrauchet *la brève conjugaison du verbe* 'Sliwam się *n'est usitée que dans les composés.*
'Slizawica, *f.* Glatt-Eis. verglas, *m.* § Slizgawica.
ślizawica, f. ⎫ die Zuschel, Eisbahn, Schlie-
'Slizawka, *f.* ⎬ derbahn. glissoire, *f.* che-
'Slizgawka, *f.* ⎭ min glacé sur quoi on glisse. § pośliznął się i upadł; chłopcy się ślizali (śliskali) na tey ślizawce.
'Slocham, *v. m.* F. *ślochnę.* schluckſen und weinen. fanglotter, *f. m.* pousser des fanglots.
'Slochanie, *n.* das Schluchſen. les fanglots; l'action de fanglotter.
Słoboda, *f.* Colonie, Pflanz-Stätte. colonie, *f.* § sadzi się tam nasza słoboda.
Słod, *m.* Malz. du mal, drèche, du blé germé & rôti dont on brasse de la bière.
Słodek, *m.* sardela eine Sardelle. sardine, *f.* un petit poisson. § beczka słodkow.
Słodkawy, *adj.* süßlich, ein wenig süß. un peu doux, douceâtre, doucet.
Słodki, *adj.* 1) süß. 2) fig. süß, angenehm. 1) doux, *adj.* qui est de saveur douce. 2) doux, agréable.
słodki korzeń, lakrycya. (glycyrrkiza) Süßholz. de la réglisse.
słodkie drzewo. (celtis) Zirgel-Baum. moucoulier, *m.*
słodkie strącze drzewo i owoc. (siliqua dulcis) 1) Johannis-Brodbaum. 2) Johannis-Brod, die Frucht oder Schoten dieses Baumes. 1) le carouge, l'arbre. 2) la carouge, fruit ou gousses de cet arbre.
Słodko, *adv.* süß. doucement; d'un goût doux; avec douceur.
**Słodkomruczny, *adj.* Poet. das ungenehm

nehm rasselt oder rauschet. qui murmure agréablement; bruissant d'une manière douce & harmonieuse. § słodkomruczna wiola.
**Słodkopłynący. wohlfließend, als eine Schreib-Art. coulant, mielleux, agréable, qui coule doucement comme le style.
Słodkość, *f.* 1) Süßigkeit einer Sache. 2) Anmuth. 1) la douceur, la saveur douce d'une chose. 2) douceur, *f.* plaisir. § słodkość cukru, miodu.
słodkości, *łakotki.* Naschwerk. petites friandises, *f.* douceur, *f.*
Słodnę, *v. a.* } *ie, iał, ieli.* süß werden.
Słodnieię, *v. n.* } s'adoucir, devenir plus doux, se rendre plus doux.
Słodowna, *f.* Malz-Haus. bâtiment où l'on fait germer & rôtir le blé pour l'usage de la bière.
Słodownik, *m.* Malzer. ouvrier qui prépare le blé pour en brasser de la bière.
Słodycz, *f.* } Süßigkeit, eine Sache, damit
*Słodź, *f.* } man etwas süß machet. douceur, *f.* matière dont on se sert d'adoucir quelque chose. § przyday słodyczy do tego.
Słodzę, *dzi, dził.* eig. u. fig. süß machen, versüßen. *prop. & fig.* sucrer, adoucir, rendre plus doux. § osłodzić wino; słodzić życie nadzieią; słodzi mu małżeństwo.
Słodzenie, *n.* Versüßung, das Süßmachen. adoucissement, *m.* l'action par laquelle on adoucit qu. ch.
Słodzony, *adj.* süß gemachet. adouci, rendu plus doux.
Słodziny, *plur.* 1) Trebern. 2) allerhand Hülsen, Kleyen, damit man die Schweine füttert. 1) de la drague; du marc de malt; le blé cuit qui demeure dans le brassin, après qu'on a tiré la bière. 2) gousses, *f. plur.* du son dont on engraisse les cochons.
Słodziuchny, *adj.* słodziuczki, *adj.* sehr süß. trop doux; liquoreux. § słodziuteńki.
*Słodzona, *f. vid.* Sledziona. die Milz. la rate.
Słoiek, *m. g. słoyka*, słoyszek, *m.* Apotheker-Büchschen von Thon oder Glas. boëte, *f.* burette d'Apoticaire de terre ou de verre pour y mettre quelque médicament. § słoiek na oleyki.
słoiek malarski. Oel-Näpfchen beym Maler. godet, *m.* petit vaisseau ou les peintres mettent de l'huile.
słoyki kuglarskie. hölzerne oder blecherne Taschen-Spieler-Becher. gobelets de bois ou de fer blanc pour faire divers tours.
Słoiowatość, *f.* słoy. harzige Adern in gewissen Bäumen. les vaines d'un arbre resineux qui sont pleines d'un suc gras. § słoiowatość w sośnie, w modrzewie.
Słoiowaty, *adj.* 1) harzig, voll harziger Adern. 2) Büchsen-; büchsenförmig. 1) resineux; plein de veines resineuses. 2) de boëte, fait en boëte. § 1) słoiowate drzewo.
słoiowate spoienie. Büchsen-Verbindung, als zweyer Röhren, deren Enden in einander geschoben sind. un assemblage ou joint fait en forme de boëte comme les tuyaux qu'on engage les uns dans les autres par les bouts. § słoiowate spoienie w rurach wodnych, w puzanach, dudach.
Słoma, *f.* Stroh. de la paille.
żytna słoma. Rocken-Stroh. gluy, *m.* paille de segle.
spać na słomie. auf dem Strohe schlafen. coucher sur la frétille, sur la paille.
słomy do ognia nie przymykay. Gelegenheit machet Diebe. l'occasion fait larron.
Słomianka, *f.* 1) Korb oder ein anderes Gefäß von Stroh. 2) ein Stroh-Hut. 1) grand panier, grand vaisseau fait de paille. 2) chapeau de paille.
Słomiany, *adj.* słomny, *adj.* 1) strohern, 2) fig. strohern, schwach. 1) de paille. 2) *fig.* foible; de paille. § 1) słomiany kosz.
słomianego koloru. strohfärbig. de couleur de paille, qui tire sur la couleur de paille.
mata słomiana. Stroh-Matte. paillasson, *m.*
słomiany wor. ein Stroh-Sack. paillasse, *f.*
Słomka, *f.* ein Stroh-Halm. fétu, *m.* brin de paille, petit paille.
**słowka kuropatwa.* ein Rebhuhn. une perdrix.
Słomiasty, *adj.* strohern. de paille. § słomiasty nawoz.
Słoń, *m.* } 1) ein Elephant. 2) der Ro-
Słonie, *n.* } chen im Schachspiele. 1) éléphant, *m.* 2) la tour, une pièce du jeu des échecs.
słoń ryczy. der Elephant schnurret. l'éléphant bruit.
Słońce, *n.* 1) die Sonne. 2) Sonne, Ort, der von der Sonne beschienen wird. 3) Licht, Ort, wo man etwas recht sehen kann. 4) Schönheit, schöne Weibes-Person; etwas schönes. 1) le soleil une planette. 2) soleil, *m.* lieu exposé au soleil. 3) soleil naissant; beauté; belle femme, 4) quelque chose de beau & de brillant.

brillant. § 1) słońce 1367631 razy więſze od okręgu ziemie; rano pięknie słońce ſwoie po ziemi rozpuſzcza, roztacza promienie; słońce wſchodzi, zachodzi, piecze, świeci; – słońce iednym ziemiom umyka światła ſwego, żeby drugim udzielić i wſzyſtkim doſtawało; dłużey nie bawię bo przy słońcu świecy (słońcu znoſci przydawać) nie trzeba. 2) słońce do ſuſzenia. 3) słuſzna na tak śliczne słońce ſię zapatrować, do ktorego oczy teſknica zdeymuie.

słońce podwoyne, potroyne. Philoſ. eine oder zwo Neben-Sonnen, die vom Scheine der rechten Sonne in den dicken Wolken erſcheinen. parelie, *f.* une ou deux images du ſoleil qui ſe forment ſur une nuée fort épaiſſe, de ſorte qu'on voit deux ou trois ſoleils.

słońce waiący, nasłoneczny an der Sonne gelegen, das von der Sonne beſchienen wird. expoſé au ſoleil, aux ardeurs, aux rayons du ſoleil; où le ſoleil donne.

słońca widzieć. ans Licht treten, das Licht erblicken. voir le ſoleil, voir le jour; devenir public.

pod słońcem niemaſz lepſzego człowieka. unter der Sonne iſt kein beſſerer Menſch c'eſt le meilleur homme que le ſoleil éclaire.

na słońce; na słońcu. 1) an die Sonne, in der Sonne, gegen die Sonne. 2) ans Licht, an einem öffentlichen Orte; ein einem Orte, wo man etwas recht deutlich ſehen kann. 1) au ſoleil, dans un lieu expoſé au ſoleil. 2) au public; au jour à la lumière, dans un lieu éclairé où l'on peut voir tout. § 1) na słońcu pokoy, ſala; wypuść kurczęta na słońce; na słońcu bielić, ſuſzyć, mieć, trzymać co. 2) cudze złe na słońce ſwoie w cieniu ſtawiamy.

na słońce wyſtawiać. 1) an die Sonne ſetzen, legen. 2) ans Licht ſetzen, legen. 1) inſoler, *v. a.* expoſer au ſoleil. 2) mettre au jour.

na słońce wyſtawianie. Stellung an die Sonne. l'action d'expoſer, de mettre au ſoleil; l'inſolation, *f.*

na słońcu rad bywać. gern in der Sonne ſeyn. aimer le ſoleil; aimer de ſe tenir au ſoleil, d'être au (devant le) ſoleil.

**mam kogo, co na słońcu; naśladuię czego, kogo.* einem nachahmen. imiter qu.; prendre qu. pour modele.

słońce pięknie świeci. die Sonne ſcheint ſchön. il fait fort beau ſoleil; il fait un jour de beau ſoleil.

iedno słońce dość na niebie. der Zepter leidet keinen Mitregenten. l'empire ne veut point de compagnon.

będzie i przed naſzemi wroty słońce. die Sonne wird auch vor unſerer Thüre ſcheinen; nach Ungewitter folget Sonnenſchein. après les épines on cueille les roſes; la roſe naît des épines.

porwać ſię z motyką na słońce. auf Leute ſchmählen, denen man nichts ſchaden kann. aboyer à (contre) la lune.

**Słońconośny, *adj.* die Sonne tragend. qui porte le ſoleil.

**Słońcorodny, *adj. poët.* Sohn der Sonne. le fils du ſoleil.

Słończyſty, *adj.* der Sonne ähnlich. reſſemblant au ſoleil.

Słonecznica, *f.* choroba ſzkapia. der Sonnen-Schuß, Koller der Pferde. le vertige, une maladie des chevaux. § koń słonecznicę cierpiący.

Słonecznik, *m. g. a.* 1) eine Sonnen-Uhr. 2) Hof oder Kreis, ſo um die Sonne erſcheint. 3) Heliotropium, ein koſtbarer grüner Edelſtein. 1) cadran, *m.* une horloge au ſoleil. 2) aire, couronne du ſoleil. 3) heliotrope, *m.* pierre de heliotrope, une pierre très-précieuſe. § 1) już na słoneczniku (zegarze słonecznym) pierwſza.

Słonecznik, m. ziele. (heliotropium) Sonnen-Wende, Krebs-Kraut. l'heliotrope; herbe aux verrues.

Słonecznik mleczyſty, kozia brodka. (tragoponon) Bocksbart. barbe de bouc, *f.*

słonecznik groniſty; kleſzczowina. (ricinus) Wunder-Baum, Kreuz-Baum. ricin.

słonecznik ſtrączyſty. (lupinus) Wolfs-Bohnen, Feig-Bohnen. lupins; poix lupins.

słonecznik Perwańſki. (flos ſolis) die große Sonnen-Blume in den Gärten. ſoleil, *m.* fleur du ſoleil, tourne-ſol, maurelle.

Słoneczny, *adj.* Sonnen-. ſolaire, *adj.* qui regarde le ſoleil. § rok, bieg słoneczny; mieyſce słonecznym promieniem oblane.

Słoń. ein Elephant. élefant, *m.*

Słonieię. ſalzig werden; im Beckel liegen. devenir ſalé; tremper dans la ſaumûre; gagner le goût de ſel.

Słonina, *f.* Speck. du lard.

Słoniowy, *adj.* 1) Elephanten-. 2) elfenbeinern. 1) d'élefant. 2) d'ivoire, de l'ivoire. § 1) słoniowa trąba. 2) słoniowy. grzebień.

kość słoniowa. Elfenbein. ivoire, *f.*

ząb słoniowy. Elephanten-Zahn. morfil, marfil, *m.*

słoniowy ieżdziec; słoniowy rządzca. Elephanten-Führer. conducteur d'élephant.
Słono, *adv.* salzig. salé, d'une manière salée, assaisonnée avec beaucoup de sel.
słono co uczynić. etwas stark salzen. rendre une chose salée, la saler trop.
słono iada. er ißt gern gesalzene Speisen. il aime à manger ce qui est salé.
Słonośé, *f.* Salzigkeit. salûre, *f.*
Słony, *adj.* Salz, salzig, gesalzen. salant, *adj.* salin, *adj.* salé.
Slos, *m. vid.* Sloz.
Slosarczyk, *m.* Schlösser-Gesell. garçon serrurier.
Slosarka, *f.* Schlösserinn. femme de serrurier.
Slosarski. Schlösser-. de serrurier.
Slosarstwo, *n.* Schlösser-Handwerk. métier de serrurier; serrurerie, *f.*
Slosarz, *m.* Schlösser. serrurier, m.
Słota, *f.* garstiges, nasses Wetter. mauvais tems; vilain tems, intempérie de l'air.
Słowacki, *adj.* } Sclavonisch. esclavon, *m.*
Słowiański, *adj.* }
Słowieński, *adj.* }
Słowieńska ziemia. Sclavonien. *n.* Illyrien, *n.* Esclavonie, *f.* Illyrie.
Słowak, *m.* Sławak, *m.* ein Slave, Sclavonier. Esclavon. *m.*
po Słowaku. Sclavonisch. en esclavon, à l'esclavonne.
Słowianin, *m.* 1) ein Sclavonier. **2) ein Pole. 1) un Esclavon. **2) un Polonois.
Słowik, *m.* 1) eine Nachtigall. 2) ein Vogel, Pfeife von Thon, so die Kinder mit Wasser füllen. 1) rossignol, *m.* 2) turelure, *m.* pipeau ou oiseau de terre que les enfants remplissent d'eau. § 1) słowik po S Wit śpiewa.
Słowko, *n.* ein Wörtchen. petit mot; petite parole.
na słowko; proszę na słowko. auf ein Wörtchen; ich habe mit dir was zu reden. j'ai un petit mot à vous dire.
i słowka nie mowić. auch nicht ein Wort sagen. ne sonner mot de qu. ch.; avoir la langue morte; ne dire mot; faire le tacet.
Słownie, *adv.* 1) mündlich, mit Worten. 2) buchstäblich, dem Buchstaben nach. 3) wahrlich; unfehlbar, gewiß. 4) nur mit Worten; nur zum Scheine; nicht im Ernste. 1) verbalement; de bouche, 2) litéralement; à la lettre. 3) effectivement; avec promesse de tenir sa parole; immancablement; sans faute, sans manquer. 4) en mots; apparemment, en apparence. § 1) słownie mi obiecał. 2) słownie sens tylko potrafił. 3) słownie (prawdziwie) to uczynie. 4) słownie to tylko mowisz.
Słownik, *m. g. a.* ein Wörter-Buch. nomenclature, *f.* vocabulaire, *m.* § poszukay tego słowa w Mowniku kiedy go w słowniku niemasz.
Słowny, *adj.* 1) mündlich, aus Worten bestehend; wörtlich. 2) gewiß, unträglich, der sein Wort hält. 3) der viele Worte machet, aber keines hält, der es nur bey Worten bewenden läßt. 4) Sprachk. Verbal; die Zeit-Wörter angehend. 1) verbal, *adj.* qui est de bouche. 2) infaillible, immanquable, réel, effectif, qui tient sa parole. 3) qui ne consiste qu'en paroles, qui fait beaucoup de promesses, beaucoup de paroles sans les accomplir. 4) *Gramm.* verbal, qui regarde les verbes. § 1) słowny, że słow złożony, pozew, dekret, testament. *2) słowną (pewną, nieomylną) m tał obietnicę, słowny (pewny, niezawodny) to człowiek. 3) słowna to tylko obietnica z rzeczy nic nie będzie. 4) słowne przydatki albo prepozycye słowne; czasy, spadki słowne.
słowny to człowiek. das ist ein Mensch, der sein Wort hält. c'est un homme de parole; c'est un homme entier.
słowne wyrozumienie, sens słowny der buchstäbliche Verstand. le sens littéral.
Słowo, *n.* 1) ein Wort. 2) Wort, Versprechen. 3) Sprachk. ein Verbum oder Zeit-Wort. 1) un mot. 2) parole, promesse. 3) *Gramm.* un verbe. § 1) słowo uszczypliwe, karczemne, dwuwykładne, łagodne, iedwabne, wysokie, trudne, wspaniałe, niedomowione, skażonym to miasto tak nazywaią 2) dał słowo swoie; nie dotrzymał słowa; pod kawalerskim słowem; obiecać co dobrym, cnotliwym słowem.
słowa część wymowna; syllaba. eine Sylbe. une syllabe.
mieć słowo do kogo. von einem das Wort haben. avoir, tirer le mot de qu.
słowem. kurz, mit einem Worte. au dernier mot. § słowem; słowem powiem; słowem mowiąc.
po czemu to iednym słowem? wie theuer ist dieses mit einem Worte? de quel prix cela est-il au dernier mot?
powiedz słowem. sage den letzten Preis. dites le dernier prix, le dernier mot.
słowem nie uczynię tego. mit einem Worte, ich werde es nicht thun. somme toute je n'en ferai rien; en un mot je ne ferai pas cela.
słowem; w słowie. nur mit Worten, zum Scheine. seulement en paroles, en apparence.

parence. § słowem, w słowie to obiecał; w słowie ta tylko obietnica; w słowie tylko uczynny.

w słowie się stawić. sein Wort halten, erfüllen. tenir sa parole; s'acquitter de sa promesse.

słowa swego nie dotrzymać. sein Wort nicht halten. manquer à sa parole.

zostaię w słowie; zostaię na słowie. ich habe es versprochen; ich muß mein Wort halten. j'ai donné ma parole; je suis obligé de tenir ma parole.

trzymać kogo na słowie. einen mit Worten aufhalten. amuser qu. de paroles; donner de l'eau bénite à qu.

do słowa; od słowa do słowa. 1) bis aufs letzte Wort; alle Worte. 2) von Wort zu Wort. 1) jusqu'au dernier mot; tous les mots. 2) mot pour mot; mot à mot; de mot à mot. § 1) do słowa mowę iego powiem. 2) do słowa przetłumaczyć, przepisać.

od słowa do słowa. Wort gegen Wort. de paroles.

od słowa do słowa, aż za łby poszli. von Worten kam es zu Schlägen. de paroles ils en sont venus aux prises, aux mains; ils se sont pris de paroles & après aux crins; il s'en vinrent de parler aux mains. § od słow do szpad, do pięściow.

dać, brać na słowo. auf Credit geben, nehmen. donner, prendre à crédit.

dać słowo komu. einem das Wort geben. engager sa foi à qu.

na moie słowo. auf mein Wort. sur ma parole. § na moie słowo uczyń.

proszę na słowo, vid. Słowko — *na słowko.*

na słowo iego wziął sto talerow. auf seinen Namen hat er hundert Thaler genommen. il a touché cent écus sur sa parole.

słowo szkody nie nagrodzi. Worte heilen keinen Schaden. les paroles ne réparent pas le dommage.

słowa to tylko; prożne to tylko słowa. es sind nur leere Worte. ce sont de vaines paroles; ce n'est que verbiage, que des paroles inutiles.

Słoy, *m. g. słoiu.* 1) Apotheker-Büchse von Thon oder Glas. 2) harziges Geäder in Bäumen. 1) boëte d'apoticaire de terre ou de verre. 2) veines resineuses dans quelques arbres.

Słoyszek, *m. g. słoyszka.* Apotheker-Büchschen. petite boëte d'Apoticaire.

Sloz, *m.* } Wasser-Schleuße, Schleuße bey
Sloza, *f.* } den Wehren. abbée, *f.* écluse, *f.* § słozy na spustnych iazach, na rzekach.

Slozem, *adv.* queer durch, überzwerch, von der Seite. de biais, de travers, de côté, obliquement, d'une manière oblique. § slożem ciąć, uderzyć, zerznąć.

'Slub, *m.* 1) ein Gelübde. 2) Eid, Versprechen, Angelöbniß. 3) die Trauung. 1) voeu, *m.* promesse qu'on fait à Dieu. 2) voeu, promesse, parole. 3) épousailles, *f. plur.* célébration du mariage; bénédiction nuptiale. § 1) ślub swoy złamał, zgwałcił, Bogu obiecany wypełnił. 2) ślubem kogo związać. 3) byłem przy ich ślubie; ślub małżeński.

śluby Bogu czynić. Gott ein Gelübde thun. faire voeu; vouer à Dieu ses voeux.

ślub komu czynić; obiecować komu. einem versprechen, angeloben. promettre à qu.

ślub dawać komu. neue Eheleute trauen. donner la bénédiction nuptiale à; épouser qu; bénir un mariage. § ślub im dawał X. Proboszcz; ślub kazano mu dać z tą damą.

ślub brać. getrauet werden. recevoir la bénédiction nuptiale. § ślub dzisiay biorą brat moy z siostrą twoią.

na ślubie. auf Parole. sur sa foi, sur sa parole. § na ślubie z więzienia wyszedłszy wrocić się musiał.

śluba winien. er hat sein Gelübde noch nicht erfüllet. il n'a pas encore accompli ses voeux; il est encore engagé par voeux; il n'a pas encore satisfait à son voeu.

'Slubię, *v. a.* } 1) angeloben, ein Gelübde
'Slubuię, *v. a.* } thun. 2) angeloben, versprechen. 3) davor stehen, als vor die Mängel des verkauften Pferdes. 1) prononcer ses voeux; faire des voeux, promettre, vouer qu. ch. à Dieu. 2) promettre, faire une promesse. 3) garantir comme un cheval de toutes sortes de vices. § 1) ślubował to Bogu, świętemu. 2) ślubięć, że się tego nigdy nie dopuszczę. 2) ślubować chromotę, ślepotę powinien, kto konia przedaie.

'Slubiny, *plur.* Verlöbniß. fiançailles, *f. plur.* accordailles, *f. plur.*

'Slubny, *adj.* 1) angelobet. 2) angetrauet, als eine Frau. 3) Trau-; ehelich, Ehe-; im Ehestande gebohren, den Ehestand betreffend. 1) voué, *adj.* votif, *adj.* consacré par veu. 2) legitime, *adj.* joint par mariage. 3) légitime; de mariage; né en mariage. § 1) ślubny podarek, ślubne zawieszenie. 2) ślubna (poślubiona) iego żona. 3) ślubne to iego dziecię.

kontrakt ślubny. Ehe-Packten, Ehe-Stiftung. contrât de mariage.
kontraktem ślubnym z nią żyie, mieszka. er lebet mit ihr im ehelichen Stande. il vit avec elle en mariage.
Słuch, *m.* 1) das Gehör, ein Sinn. 2) Gehör, Ohr. 3) Zeitung, Geschrey, Gerücht, Ruf. 4) Jäger. Ohr eines Thieres. 1) l'ouye; le sens de l'ouye. 2) accueil, *m.* oreille qu'on prête à qu. ch. 3) bruit commun; renom, un ouy-dire, ce qu'on entend dire. 4) *Chasse*: oreille de bête. § 1) słuchu iest słabego, ostrego, cienkiego. 2) użyczyć komu słuchu; mow co chcesz ia nie mam słuchu. 3) słuch (wieść) odległych rzeczy większy, niż są, bywa, *prov.*
wiem to ze słuchu. ich habe dieses vom Hörensagen. je sai cela par un ouy-dire.
słuch puszczać między ludzie. ein Gerücht unter die Leute bringen. faire courre un bruit.
kiedy go ten słuch doydzie. wenn ihm dieses zu Ohren kommen wird. si cela vient à ses oreilles.
Słuchacz, *m.* Zuhörer. auditeur, *m.* celui qui écoute.
słuchacze. die Zuhörer, die Versammlung derselben. auditoire, *m.* les auditeurs; l'assemblée qui écoute.
Słuchalnia, *f.* mieysce, sala do słuchania. ein Hörsaal, Auditorium. auditoire, *m.* sale où l'on écoute, où l'on parle en public.
Słuchalny, *adj.* do słuchania należący. das Gehör betreffend. de l'ouye, qui regarde l'action d'écouter.
Słucham, *v. a.* 1) zuhören, hören eine Weile. 2) gehorchen, gehorsam seyn. 3) Gehör, Audienz geben, anhören, vernehmen. 1) écouter, attentivement; entendre avec attention, prêter l'oreille pour entendre. 2) obéir, faire ce qu'on ordonné; être obéissant à qu. 3) donner audience à; écouter, entendre une personne ou une affaire. § 1) słuchać kazania, mowy, lekcyi. 2) słuchay Przykazania Boskiego, matki, oyca. 3) słuchać posłow radzie; słuchał krol sam tey sprawy.
słuchać spowiedzi. Beichte sitzen. confesser qu.; entendre les personnes en confession.
słuchać Mszy. Messe hören. ouir Messe; ouir la Messe.
wiele słuchay, mało mow. höre viel, rede wenig. entendez beaucoup, parlez peu.
słuchać. man höret; es läßt sich zuhören; es ist zu hören. il est — à entendre; il se fait ouir; on écoute. § słuchać miło mowiącego o tym; słuchać go przyko, pożyteczno było.
Słuchanie *n.* 1) 1) das Hören. 2) Gehorchen, Gehorsamen. 1) l'action d'entendre. 2) l'action d'obéir.
słuchanie komu ziednać. einem Audienz verschaffen. procurer audience à qu.
Słuchany, *adj.* gehöret. écouté, entendu, *adj.*
Słuchowy, *adj.* den Sinn des Gehöres betreffend. de l'ouïe, qui regarde le sens de l'ouïe.
Sługa, *m. & f.* 1) ein Diener, Bedienter. 2) Diener, Dienerinn, im Compliment. 1) serviteur, valet, domestique, celui qui sert. 2) serviteur, servante, *en terme de civilité.* § 1) sługa z pierwszego razu zawsze dobry, *prov.* sługa podły; day słudze moiemu; ma sług siła. 2) iestem twoim sługą; zostaię twoią sługą.
sługa kościelny. Kirchen-Vogt, geringer Kirchen-Diener, der den Priestern Platz machet und ihnen zur Hand geht. porte-verge, bedaut, celui qui fait place aux Prêtres & leur rend d'autres petits services.
starszy sługa. der älteste Diener, der die Aufsicht über die andern hat. maitre-valet.
słudzy. die Bedienten eines Herrn. les gens, les domestiques d'un Seigneur.
słudzy po ziedli. die Bedienten haben ihn arm gemachet. les serviteurs l'ont ruïné.
sługa mieyski, urzędowy, sądowy. Stadt-Diener, Stadt-Knecht; Gerichts-Diener. sergent, *m.* huissier, *m.* serviteur, valet de Justice.
wiele sług ma za sobą. er hat viele Bedienten hinter sich. il a bien du monde à sa queue.
Sługuię, *v. n.* u kogo. bey einem Herrn dienen. servir, être en service. § Pan nowy ma wiedzieć, kędy przyięty sługa i iak długo sługował.
Słup, *m. g. a.* *u eine Säule, ein Pfeiler. colonne, *f.* pilier, *m.* poteau, *m.* montant, *m.* pilastre, *m.* § słup wkopany dla przęseł; słup publiczny gdzie zawieszaią dla wiadomości wszystkich; słup do przywiązania koni; słup wspieraiący budowanie; słup kamienny w budowaniu albo filar całkowity; słup nagrobkowy albo na pamiątkę wystawiony; słup w ołtarzach; słup przed domem dla odwrotu wozow; słup kwadratowy, okrągły.
słup czworograniasto pochodzisty ku gorze; piramida. eine Spitz-Säule. Piramide, *f.*

 słup

słup kilimu, obicia. Fach, Streif von Tapeten. une pièce de teinture de tapiſſerie.

słup kwadradowy. viereckigte Säule. un ſtele.

słup kręcony. gewundene Säule. une torſe; colonne torſe.

w słup. 1) gerade in die Höhe. 2) in den Stamm, ins Holz. 1) en ligne perpendiculaire de bas en haut, en montant droit en haut. 2) en tige, en tronc. § 1) przeſuſzone ſnopy w słup poroſtawiać na polu; pogoda pewna gdy dym z kumina w słup w gorę idzie. 2) to drzewo słup rośćie, złe naſienie w słup rośćie.

w słup idą oczy. die Augen brechen ſich, erſtarren, als einem Sterbenden. les yeux s'éteignent, ſe ferment à la lumière, ſe couvrent des ténébres de la mort. § niech w słup idą oczy, niech ſię z mową pożegnam; oczy mu w słup zaſzły.

ſtoi iak słup. er ſteht wie eine Säule. il eſt planté comme une quille.

Słupie, *n.* ziele. (*ricinus*) Wunder-Baum, Kreuz-Baum, ein Kraut. ricin, *m.* Palma Chriſti.

Słupiec, *m. g. słupca.* 1) Säulen-Schaft, Säulen Stamm. 2) eine Pfoſte, Säule. 1) la tige, le corps, le vif, le fût de la colonne. 2) colonne, pilier. § 1) słupiec słupowy. 2) słupiec rzezany z kamienia, z drzewa iako w ołtarzach.

słupiec wiatracowy. die Spindel, worauf ſich die Windmühle drehet. le pilier de moulin à vent, ſur quoi tourne le corps du moulin.

słupiec u lichtarza kościelnego na wiele świec. Leuchter-Schafft, hoher Leuchter-Stuhl. torchière, *f.* tige d'un grand chandelier.

słupiec w wiązaniu. eine Dach-Stuhl-Säule, ſo das ganze Dach oder den Dach-Stuhl trägt. jambe force, *f.* pièce de bois plantée tout droite qui porte la couverture d'un bâtiment. § słupiec w wiązaniu do płatew albo do balek śrzodkiem idzie i bunty trzyma.

słupiec zawiaſowy. die Angel-Pfoſte in einer Thiere. le montant, où ſont engagés les gonds de la porte.

słupiec (słup) w ſchodu kręconego. die Spille en einer Wendel-Treppe. le noyau, la vis de montée; limon d'eſcalier. § około słupca ſtopnie idą.

Słupik, *m. g. a.* ein Säulchen. potelet, *m.* petite colonne.

Słupnik, *m.* na słupie mieſzkaiący. der auf einer Säule wohnet. qui loge ſur une colonne.

Słupowy, *adj.* Säulen-, eine Säule betreffend. de pilier, de colonne.

słupowy zegar. eine Horizontal-Sonnen-Uhr. un cadran horizontal.

Słups, *g. a.* Stolpe, Stadt in Pommern. Stolpe, ville de Pomeranie.

*Słuſz, *f.*
*Słuſza, *f.*
Słuſzność, *f.* } Billigkeit, billige Sachen. équité, *f.* juſtice, *f.* raiſon; choſe équitable.

Słuſznie, *adv.* billig, von Rechtswegen, mit Recht. équitablement, ſelon l'équité, avec toute l'équité; raiſonnablement, juſtement. § iako nayſłuſzniey z nim poſtępuie; ſłuſznie oſkarżony.

Słuſzny, *adj.* 1) billig, gerecht. 2) rechtſchaffen; von gutem Stande. 1) équitable, *adj.* plein d'équité; juſte, raiſonnable. 2) honnête, raiſonnable; de condition, d'une condition honnête. § 1) słuſzny poſtępek; słuſzny żal. 2) trudna tam przyyść z kim słuſznym do poznania.

Służały, *adj.* 1) ein Dienſt-Bote, Diener. 2) dienend, der ein Dienſt-Bote iſt. 3) in Sold ſtehend, der als Soldat dienet. 1) un domeſtique, ſerviteur. 1) domeſtique; de ſerviteur, de ſervante; ſervant. 3) ſoudoyé; qui eſt à gage, qui ſert en qualité de ſoldat. § 1) poſzliy służałego na poſztę. 2) służali ludzie, służała czeladź. 3) porządna i służała piechota.

służała, f. Dienſt-Botinn, *f.* Dienſt-Magd. ſervante, *f.* femme ou fille qui ſer.

Służba, *f.* 1) Dienſt. 2) Gruß, Dienſt, den man einem anbietet. 3) Herrn-Dienſt, Fröhne, Frohn-Dienſt. 4) Credenz Tiſch, Schenk-Tiſch. 5) das Gefäß auf dem Credenz-Tiſche. 1) le ſervice, la condition de celui qui ſert. 2) ſalut, *m.* ſervice, *m.* bon office qu'on offert, qu'on préſente, compliment qu'on fait à qu. 3) oeuvres tributaires; faiſances, *f. plur.* manoeuvrée; corvée; un ſervice de plaît. 4) buffet, dreſſoir. 5) ſervice, *m.* buffet toute la vaiſſelle qu'il faut pour ſervir ſur la table. § 1) przyiąć służbę u kogo; w pańſkiey zoſtawać służbie; służbę komu wypowiedzieć; z służby ſzedł; na służbie czyiey bydź. 2) służba moia Was Panu; powiedz mu służbę moię; służby moie zalecić proſzę. 3) danina Panu służb ſześć (na służby ſześć) na te dobra; dano przywiley, na tę wioſke, na służb cztery, na służeb połtory. 4) służba ſtołowa. 5) służba śrebrna, ſklana.

Służba Boża. Lob Gottes, Dienſt Gottes. le ſervice; le ſervice divin, l'office divin.

służba sług; służba czeladzi. Dienſt-Boten

ten Dienste; Dienste. le valetage; service de valet.

bez służby być. außer Diensten leben. être hors de service.

służbisty, adj. dienend, der in Diensten lebt. servant qui sert.

służbista, f. Dienst-Botinn, Dienst-Magd. servante, *f.* fille ou femme qui est en service.

Służę, *ży, żył, v. n. komu; do czego.* 1) bey einem dienen, in Diensten seyn. 2) einen Dienst haben: bey einem — dienen, seyn; in diesem Verstande wird das *Substantivum* służka oft ausgelassen und nur das *Adjectivum* gesetzt. 3) dienen Gott. 4) einem dienen, behülflich seyn, einen Gefallen erweisen. 5) dienen, zu statten kommen, günstig seyn. 6) einem dienen, dienlich, zuträglich, gesund seyn. 7) zu etwas seyn, dienen. 8) fort wollen, haben die Kräfte zu einer Verrichtung, von den Gliedern des Leibes. 9) zukommen, zugehören, anstehen. 1) servir qu.; être en (au) service de qu. 2) être — de qu.; avoir un service de —; avoir la charge, l'emploi de —; *dans ce sens on sous-entend souvent le substantif* służba *en mettant seulement l'adjectif.* 3) servir, adorer Dieu. 4) servir, aider qu.; rendre services à une personne, avoir soin de ses avantages. 5) servir, favoriser, être utile à qu.; être, faire pour qu. 6) servir, être convenable, utile à la santé de qu. 7) servir à; être à l'usage de. 8) faire ses fonctions, *en parlant de quelques parties du corps lorsqu'elles font bien ou mal ce qu'elles doivent.* 9) convenir, être décent à qu. § 1) służyć komu albo u kogo, posługować komu z umowy w tym albo w owym; służyć na małe, na wielkie myto. 2) służyć pisarską (pisarską służbę) urzędnicza, hayduchą u kogo; służyć za lokaia, ze Sekretarza u kogo. 3) Bogu służ a czarta nie drażniy, *prov.* 4) służyć oyczyznie; służyć Was Panu w tey sprawie będę. 5) pracować nie zaniecham poki lata posłużą; szczęście mu we wszystkim służy; to prawo nam służy. 6) nie służy mu tu powietrze; to lekarstwo mi bardzo służyło. 7) to żelazo do polerowania miedzi, noż do kraiania służy; lekarstwo do tey choroby, na tę chorobę służy. 8) służy, nie służy mu głowa, zdrowie, język, nogi. *9) nie służy (nie przynależy) tobie takie szaty nosić; służy mi to.

służyć na koń. zu Pferde dienen. servir à cheval; servir dans la cavalerie. § służy na koń usarską, raytarską.

służyć piechotą. zu Fuße dienen. servir à pié; servir dans l'infanterie.

służyć żołnierską, służyć woynę u kogo, pod kim. einem oder unter einem Krieges-Dienste thun. mener le fer; faire profession de l'épée; servir à ou sous qu.; sous la conduite de qu.

służy za to, miasto tego. dieses dienet zu. cette chose sert de. § służy mu to za naukę, za przestrogę.

służyć do Mszy. zur Messe dienen; den Priester bey der Messe bedienen. servir la Messe; servir des Messes; aider le Prêtre à dire la Messe.

służyć komu przeciw godności swoiey. einem wider seine Würde aufwarten, zur Hand gehen. servir qu. contre sa dignité; valeter, faire le valet, faire servilement la cour à qu.

mieć to służy. das kommt mir zu statten; das ist vor mich. cela est pour moi; cela est à ma faveur.

służył do stołu. bey Tische aufwarten. servir à table; servir pendant le repas.

pies służy. der Hund wartet auf. le chien sert. § piesek służyć umie.

Służebnica, *f.* } Aufwärterinn, *f.* Nachtre-
Służebna, *f.* } terinn, *f.* servante, *f.* fille suivante, *f.*

służebnica, f. sługa, f. Dienerinn, *f.* ein Wort der Höflichkeit. servante, *en terme de civilité.*

Służebnicze, *adv.* knechtisch, auf knechtische Art. servilement, *adv.* d'une manière servile, comme un serviteur; en serviteur.

Służebniczy, *adj.* } 1) Dienst-Boten-.
Służebny, *adj.* } Dienst-. 2) Dienst-, der in Diensten steht, der besoldet wird. 1) de serviteur, de valet, de servante. 2) soudoyé, qui est gagé pour quelque service. § 1) ludzie służebni. 2) żołnierz służebny; łowiec służebny.

służebna czeladź. Dienst-Boten. valetaille, *f.* les domestiques.

służebna, vid. Służebnica.

służebny. } Aufwärter, Diener. servi-
Służek, *m.* } teur, *m.* valet, *m.*
Służka, *m.* }

Służenie, *n.* das Dienen. service, *m.* l'action de servir.

służenie woyny. Krieges-Dienste. service, *m.* emploi dans la guerre.

Słych, *m. obs. vid.* Słuch.

ni słychu, ni widu. man höret und sieht nichts davon. on n'en a ni vent ni voix; on n'a ni vent ni voix de; il

n'en eſt pas reſté une queue. § ni ſłychu ni dychu o niem.

Słychać; słyſzeć. man hört; man vernimmt, es iſt zu hören, es gehet die Rede. on entend dire; on entend ſonner; le bruit court; on ouit, on entend des oreilles. § co słychać? słychać że krol na łowach; słychać tym czaſem było pioruny, krzyki; słyſzeć było o pokoiu.

słychać było ale to nie prawda. man redete es, aber es iſt nicht wahr. on le diſoit, mais cela n'eſt pas vrai.

słychać o tym będzie wſzędzie. man wird davon überall hören. ce ſera un bruit tout commun.

miło słuchać. es iſt angenehm zu hören. il eſt beau à entendre.

teraz o tym nie słychać. man höret jetzo davon nichts. on n'en entend plus.

Słychany, *adj.* Słyſzany, *adj.* gehört, erhört. écouté, oui, entendu, § czy rzecz słychana; niesłychane mi powiada rzeczy.

Słynę, *v. n. nie, nął, słynąć.* blühen, berühmt seyn. fleurir, être célebre en; vivre; avoir la vogue, le credit, la réputation; être en vogue, en réputation; voler, ſe répandre par tout le monde. § słynie w lekarſkiey nauce; słynie ſpoſobność, nauka iego.

imię iego wſzędzie słynie. ſein Name iſt überall berühmt. ſon nom vole, vogue par tout.

Słyſz, *interj.* halt, hör. hem, holà, écoutez; écoutez. § ſłyſz bracie nie ścierpię tych przytykow.

Słyſzę, *ſzy, ſzał, ſzeli.* 1) hören, ein Gehör haben. 2) hören, mit dem Ohr etwas vernehmen, das nicht lange dauret. 3) vernehmen, verſtehen. 4) vernehmen, ſagen hören. 1) entendre, *v. a.* avoir le ſens de l'ouie. 2) ouie. 2) ouir; ouir des oreilles; entendre un ſon, être frappé d'un ſon; entendre un ſon qui ne dure pas beaucoup. 3) entendre, comprendre. 4) entendre, apprendre, ouir dire. § 1) nie słyſzy na iedno ucho; ſą beſtye ktore nie słyſzą. 2) czy czuieſz, a słyſzyſz? nie słyſzy naywiękſzego ſzumu; słuchaiąc kazania słyſzałem ten huk; słyſzałeś co mowił; a słyſzyſzże; słyſzałem alem nie dobrze zrozumiał; słyſzęć ale nie dbam o to. 3) słyſzęć to dobrze. 4) słyſzałem że brat odiechał; słyſzałem tę nowinę; słyſzeć mi ſię zdarzyło; cóż to o Was Panu słyſzeć mi ſię trafia?

dać ſię słyſzeć. ſich hören laſſen, ſich vernehmen laſſen, zu verſtehen geben. donner à entendre, faire connoître qu. ch. à qu; ſe faire entendre. § tym ſię dał prze mną słyſzeć; nie przed iedną oſobą z wielkiemi ſię słyſzeć dała pretenzyami; dało ſię słyſzeć, że pokoy będzie.

słyſzeć nie słyſzeć. nicht hören wollen; ſich ſtellen, als wenn man nicht höret. faire le ſourd; faire la ſourde oreille. § słyſzy nie słyſząc.

dobrze słyſzeć. wohl hören. entendre clair; avoir bonne oreille.

nie dobrze słyſzeć. übel hören. ouir, entendre dur, avoir l'oreille dure.

słyſzeć o tym, vid. Słychać.

słyſzący; słuch maiący. der ein Gehör hat; der Ohren zu hören hat. qui a des oreilles; qui a une bonne ouie.

w *uſzy ſwoie usłyſzemy.* wir werden es mit unſern Ohren hören. nous l'entendrons de nos oreilles.

nie słyſzeć. 1) ganz taub ſeyn, nicht das geringſte hören. 2) kein Gehör haben, geben; taub zu etwas ſeyn. 1) n'entendre goutte; être ſourd. 2) avoir l'oreille ſourde; ſe boucher les oreilles; n'avoir point d'oreille pour; être ſourd à qu.

Słyſzenie, *n.* słuch, *m.* das Gehör. l'ouie; l'action d'entendre, d'ouir.

Smaczen, *adj. vid.* Smaczny.

Smaczno, *adv.* ſchmackhaftig. d'une manière qui éveille l'appétit; délicieuſement, favoureuſement, d'une manière appetiſſante. § ſmaczno potrawy warzyć, ieść.

ſmaczno ſpi. er ſchläft ſüß, ſanft. il dort d'un bon ſomme.

Smaczny, *adj* 1) ſchmackhaft. 2) ſanft, ſüß, ſeſt als der Schlaf. 3) ſchmackhaft, angenehm. 4) ſchön, auserleſen, von Sachen in Büchern. 1) délicieux, ſavoureux, *adj.* plein de ſaveur, appetiſſant, plein de bon goût. 2) doux comme le ſommeil. 3) ſavoureux, agréable, doux. 4) beau, choiſi, recherché comme les matières d'un livre. § 1) ſmaczna potrawa. 2) ſen ſmaczny. 3) ſmaczna to praca. 4) ſmaczne ſą w tey kſiędze rzeczy.

ſmaczna gąbka. ſchmackhaftes Mäulchen. un baiſer ſavoureux ou délicieux.

Smagacz, *m.* Peitſcher. fouetteur.

Smagam, *v. a.* 1) zur Staupe ſchlagen; den Staup-Beſen geben. 2) ſtäupen, peitſchen. 1) donner le fouet à un criminel. 2) fouetter, donner des coups de fouet. § 1) ſmagano dziſiay złoczyńcę. 2) ſmagać (ſiec) rozgą, biczem.

Smaganiec, *m. g. smaganka.* ⎫ ein Gestäu-
Smagany, wysmagany. ⎭ pter. celui qui est foueté par le bourreau.

Smagliczka, *f.* ziele. (*moly*) Moly, ein Kraut mit blauen und gelben Bluhmen. moli, moly, *f. m.* une plante à fleurs bleues & jaunes.

Smagło, *adv.* geschmeidig. avec flexibilité; d'une manière pliable.

smagło zaciąć. mit der Peitsche einen Hieb geben, der sich um den Leib schlinget. donner un coup de fouet qui entortille le corps.

Smagłość, *f.* 1) Geschmeidigkeit. 2) schwanke Gestalt eines Menschen. 1) flexibilité, *f.* qualité pliable. 2) souplesse, *f.* agilité & maniment d'un corps.

Smagły, *adj.* 1) geschmeidig, biegsam. 2) schlank, schwank, von guter Leibes-Gestalt. 1) flexible, *adj.* pliant, pliable, maniable, *adj.* 2) dégagé, découplé, souple, d'une belle taille.

smagła skora. schmeidig Leder. cuir moliant; cuir doux; peau douce.

Smak, *m.* 1) der Geschmack. 2) der Schmack den eine Sache hat. 3) Geschmack, Gefallen, Sinn, Urtheil. 1) goût, *m.* un des cinq sens. 2) le goût, la saveur, la qualité de la chose qu'on goûte. 3) goût, plaisir, fantaisie, jugement. § 1) zaostrzyć komu w czym smak; dogadzać smakowi; smak stracić; mieć smak dobry. 2) smak w potrawach, trunkach; zmienić, odiąć, zepsować iakiey rzeczy smak; przykrego smaku w tey rzeczy nie usmakował. 3) smak ma dobry; smak dobrze rozumie; to smak psuie, kazi; przypadł ludziom do smaku; nie w smak (do smaku) mi to; nie czuię tu smaku; nic tam w smak nie bywa; mieć w czym smak.

o smak szkoda się wadzić. vom Geschmack kann man nicht disputiren. il ne faut point disputer des goûts.

smak mieć dobry. einen guten Geschmack haben. avoir le goût bon.

dobrego smaku. gut von Geschmack. de bon goût. § gruszki, iabłka dobrego, złego, kwaśnego smaku.

Smakowanie, *n.* das Schmecken. l'action de savourer.

Smakowicie, ⎫
Smakowito, *adv.* ⎭ *vid.* Smaczno.

Smakowitość, *f.* Schmackhaftigkeit. bonne saveur, délicatesse, *f.* qualité savoureuse de ce que nous mangeons ou buvons.

smakowitości dodawac einen guten Geschmack einer Sache geben. donner du goût à une chose.

Smakowity, *adj.* schmackhaftig. savoureux, plein de bonne saveur; délicieux.

Smakuię, *v. m.* 1) schmecken, einen Geschmack haben. 2) kosten, schmecken. 3) einen Geschmack an etwas finden. 4) einen schmecken. 5) einen Geschmack nach einer Sache haben. 1) goûter; avoir son goût; jouir du sens du goût. 2) goûter, savourer, essayer, se servir du goût. 3) trouver une chose à son goût; goûter, approuver, agréer qu. ch. 4) être un goût de qu. 5) avoir un goût, une saveur de; se sentir de qu. ch. § 1) chory ieszcze nie smakuie. *2) smakuiąc iem, popiiam, smakować (kosztować) czego. 3) przykry smak w tym usmakował, chleb Polski smakowali. 4) nie smakuie mi to wino. 5) cebulą to smakuie.

iak to wino smakuie? wie schmeckt dieser Wein? quel goût a ce vin?

nie smakuie mi to, das schmeckt mir nicht. cela n'est pas à mon goût; je trouve cela mauvais.

dobrze to smakuie. das schmeckt gut. cela a bon goût.

smakować sobie. eig. u. fig. einen Geschmack, einen Gefallen an etwas finden. *prop. & fig.* goûter; trouver une chose à son goût; prendre plaisir à qu. ch; s'y plaire. § tę naukę, (w tey nauce) sobie smakuie; chleb Polski sobie smakowali; nic tam sobie nic smakuie.

sam się sobie smakuie. er gefällt sich selbsten. il se loue de soi même; il est content, il est satisfait de sa personne.

Smakowniczek, *m.* Koster, Schmecker. celui qui goûte qu. ch.

Smalcowany ⎫ z smalcem, osmalczony.
Smalczysty ⎭ mit Schmalz angemacht. graissé, assaisonné avec du sain-doux.

Smalec, *g. smalcu,* sadło topione. Schmalz. sain-doux, *m.* de la graisse de porc fondue.

Smardz, *m. vid.* Smarz.

Smark, *m. g. u.* ⎫ Rotz, Unflath aus der
Smarki, *plur.* ⎬ Nase. morve, *f.*
Smarkociny, *plur.* ⎭ mucosité, bave; pituite qui sort du nez.

Smarkacz, *m.* ⎫ 1) Rotzer. 2) unflätiger
Smarkaty, *m.* ⎭ Mensch. 3) Gehl-Schnabel, Rotz-Löffel. 1) renifleur, *m.* celui qui renifle, un morveux, un baveur, 2) souillon, cochon, un homme mal-propre. 3) un morveux, jeune levron; baveur; bé-jaune, jeune niais.

smarkaczowi temu nos utrę. ich will dieser Rotznase den Barth wischen. je lui terai

rai payer son bé-jaune; je lui torcherai le bec.
smarkaty. rotzig. morveux.
swarkaty koń. ein rotziges Pferd. un cheval morveux.
Smarkaczka, *f*. rotziges Mädchen. renifleuse, baveuse, morveuse, *f*.
Smarkam, *v. m. F. smarknę*. schnüffeln, den Rotz in die Nase ziehen, rotzen. renifler, *v. n.* faire remonter la morve dans le nez.
Smarkanie, *n*. das Rotzen. reniflerie, *f*.
Smarkatka, *f*. 1) rötziges Mägdchen. 2) Kockel-Licht; schwarzes Licht von dem letzten Talg. 1) baveuse, *f*. renifleuse, *f*. 2) chandelle brune faite du suif impur.
Smarowanie, *n*. das Schmieren. l'action d'oindre.
smarowaniu służący. zum Einschmieren geschickt. qui sert à oindre, à engraisser.
Smarowany, *adj*. geschmiert. oint, engraissé, frotté de quelque graisse.
Smarowidło, *n*. ⎫ 1) Schmiere, Sache zum
Smarowiny, *n*. ⎭ Einschmieren. 2) Schmiereren, Sudeleyn, Geschmiere; schlecht zugerichtete Speise, zusammen geschmierte Arzeney, Kleck-Malerey. 1) onguent, *m*. graisse pour oindre. 2) barbouillage, *m*. tripotage, *m*. viande mal apprêtée; miton-mitaine, *m*. médicament mal préparé; méchante peinture. § 1) woz bez smarowidła, taniec bez dziewki za nic nie stoi, *prov*. 2) smarowiny Doktorom drogo płaci.
Smarownia, *f*. do smarowania mieysce. Schmier-Stübchen, Schwitz-Kasten der Kranken. petit cabinet destiné pour oindre les malades; étuve séche.
Smarownie, *adv*. wie geschmiert, von statten, nach Wunsch. à souhait; à même, avec tout ce succès qu'on peut espérer.
wszystkie mu smarownie idą rzeczy. alles gelinget ihm. tout lui réussit; les choses lui viennent à souhait; tout lui rit.
Smarownik, *m*. Schmierer. frotteur, *m*. celui qui oint.
Smaruię, *v. a.* 1) schmieren, einschmieren. 2) einsalben. 3) schmieren, Geld geben. 1) frotter avec une manière onctueuse; graisser, engraisser. 2) oindre. 3) graisser la pâte, gagner par présents. § 1) smarować woz, drzwi, aby nie skrzypiały. 2) nasmarować ranę maścią. 3) nasmarował mu ręce.
smarować chleb masłem. Brod mit Butter schmieren. étendre du beurre sur du pain.
kto smaruie ten iedzie. wer schmiert der fährt. quand l'argent marche, tout va bien; savonnette adoucit le poil.

Smarz, *m*. Smardz, *m*. eine Morchel. espèce de champignon.
Smażę, *ży*, *żył*, *v. a.* 1) in der Pfanne pregeln, braten, rösten. 2) im Kessel sieden, zubereiten, wird nur von einigen Sachen gesagt. 3) distilliren. 4) übertreiben, angreifen, anstrengen, erschöpfen eine Gemüths-Gabe; sich worüber den Kopf zerbrechen. 1) frire, fricasser, *v. a.* faire cuire dans la friture, griller. 2) brasser, cuire, préparer dans un chaudron; *ce mot ne se dit que de quelques choses*. 3) distiller. 4) s'alambiquer l'esprit; s'épuiser l'esprit à force de réflexion; distiller son esprit sur qu. ch. § 1) smażyć rybki w maśle. 1) smażyć chmiel do piwa, powidło. *3) smażyć (przelać) wodkę. 4) długo nad tym listem rozum i obłudne serce (myśli) smażyć musiał.
Smażenie, *adj*. das Pregeln. l'action de frire.
Smażony, *adj*. gepregelt, gebraten in Butter. frit au friture. § pyszka smażona w maśle, w oliwie.
Smęcę się, *ci*, *cił*, smucę się, *v. a.* sich betrüben, sich grämen. s'attrister, se chagriner, s'affliger, se fâcher; être triste.
Smelc, *m*. 1) Schmelz, Schmelz-Glas, Schwalz. 2) Schmelz, Schmelz-Arbeit, Schmelz-Werk. 1) émail, *m*. fondant, *m*. composition qui sert aux émailleurs. 2) émail, ouvrage fait d'émail.
Smelcarstwo, *m*. Schmelzer-Kunst, Schmelz-Maler. l'art de peindre en émail.
Smelcarz, *m*. ⎫ 1) Schmelz-Maler. 2)
Smelcerz, *m*. ⎬ Schmelzer in den Berg-
Smelcmistrz, *m*. ⎭ werken, der das Erz schmelzet. émailleur, metteur en oeuvre; peintre en émail. 2) *Métal*. fondeur, ouvrier qui fond le métail.
smelcarz w lesie. Pech-Sieder. faiseur de poix; ouvrier qui cuit la poix.
Smelcowanie, *n*. das Malen mit Schmelz. la manière, l'action de peindre en émail.
Smelcowany, *adj*. mit Schmelz gemalt. émaillé, *adj*. peint en émail.
Smelcowy piec. *Bergw*. Schmelz-Ofen, wo das Erzt geschmolzen wird. *Métal*. fournaise, *f*. pour y fondre les métaux.
Smelcuga, *f*. Waid-Asche. vedasse, *f*. espèce de cendre gravelée qui est propre pour la teinture.
Smelcuie, *v. a.* 1) Schmelz-Arbeit machen, in Schmelz malen. 2) in einem großen Kessel brauen, sieden. 1) émailler, *v. a*, peindre en émail. 2) brasser, faire cuire dans un brassin, dans un grand chaudron.

chaudron. § 1) ſmelcować na żelezie, na miedzi. *2) ſmelcować (warzyć) piwo, miod, powidło.

*Smergiel, *m.* Szmergiel, *m.* Schmergel ein Stein. émeri, *m.* une pierre.

Smętek, *g. u.* Gram, Harm, Betrübniß. triſteſſe, *f.* chagrin, *m.* affliction, *f.* § w ſmętku do ciebie ſię uciekam.

*Smiątliwy, *adj.* ⎫ betrübt. triſte, cha-
Smętny, *adj.* ⎭ grin, affligé, *f.*

*Smętliwie, ⎫ *adv.* betrübter Weiſe. tri-
Smętnie, ⎭ ſtement.

'Smiadawy, 'Smiadość, 'Smiady, *vid.* 'Sniadawy, *&c.*

'Smiałek, *m. g. śmiałka.* ein Wagehals, ein Be wegener. un téméraire, un déterminé. § nagrodę tym śmiałkom obiecano, coby go zabić mieli.

'Smiałość, *f.* 1) Kühnheit, Muth. 2) im Complimentiren: Freyheit, Kühnheit. 1) une belle, une noble audace; aſſurance, courage, *m.* hardieſſe, réſolution pour entreprendre. 2) hardieſſe, *m.* liberté qu'on prend; *en terme de civilité.* § 1) natarczywość i śmiałość iego chwalebna; wielką na nieprzyiaciela naſtąpił śmiałością. 2) miał śmiałość mi powiedzieć; proſzę nie zganić mi tey śmiałości.

śmiałość zła, zbytnia. Verwegenheit, Keckheit. audace, trop grande hardieſſe; témérité; hardieſſe mêlée d'effronterie.

Smiały, *adj.* 1) kühn, muthig. 2) ein unerſchrockener Menſch. 3) keck, verwegen, zu kühn. 1) courageux, *adj.* entreprenant, hardi, intrépide, réſolu. 2) un homme intrépide. 3) audacieux, fier, téméraire, trop hardi. § 1) od śmiałości śmielſzy; śmiały; to uczynek; śmiały ieſt w okazyi. 2) śmiałemu nie tknie ſtrach ſerca; *prov.* inſzy śmiały, inſza śmiałek zawſze przed czaſem wykrzykuie, w rzeczy zaś truchleie. 3) nazbyteś bracie śmiały.

Smianie ſię, *n.* z czego. das Lachen. le rire, l'action de rire qu. ch.

'Smieć, *f. vid.* Snieć.

Smiech, *m.* 1) das Lachen. 2) Gelächter. 1) ris, *m.* le ris d'une perſonne. 2) riſée, *f.* moquerie, raillerie, *f.* § 1) przy śmiechu i żartach ſię to działo. 2) śmiech (naśmiewiſko) z ſiebie, z kogo uczynić.

śmiech ialowy, zmyślony. verſtelltes Lachen. un ris forcé; un ris qui ne paſſe pas le noeud de la gorge; ris Sardonique; ris de Saint Medard; un ris qui n'eſt pas du fond du coeur.

śmiech zbytni; śmech do zdechu. lautes Gelächter. éclat de rire; ris déreglé, démeſuré; ris immoderé.

śmiech z placzem łączyć umie. er kann zugleich lachen und weinen. il eſt Héraclite & Démocrite tout à la fois.

śmiechu godzień, śmieſzny. Auslachenswerth. riſible, *adj.* ridicule, *adj.* qui merite de raillerie.

nie do śmiechu mi teraz. es iſt mir jetzo nicht lächerlich. je ne ſuis pas en humeur de rire; il n'y a pas lieu de rire.

śmiechowi podległy. der lachen kann; der das Vermögen hat zu lachen. riſible, *adj.* qui peut rire.

śmiechem. das Lachen. par ris, en riant.

'Smiechowy, *adj.* Philoſ. zum Lachen gehörig. qui regarde les ris.

śmiechowe dolki na twarzy. die Grübchen in den Backen. les foſſetes, *f.* deux petits creux aux joues de quelques perſonnes lorsqu'elles rient.

śmiechowe zęby. die vorderſten Zähne. les dents gelaſines, les dents de devant qui paroiſſent lorsqu'on rit.

'Smieci, ⎫ *plur.* Kehricht, Auskehricht.
*'Smiecie, ⎭ balayures, *f. plur.* ordures amaſſées avec le balai.

na ſtare ſię wraca śmeci. er fängt es wieder an, wo er es gelaſſen hat; er fängt ſein voriges Leben wieder an. il retourne ſur ſes pas; il y retourne; il retourne dans ſon vomiſſement.

na ſwoich śmieciach. in dem Seinigen; in ſeinem Hauſe, auf ſeinem Miſt. ſur ſon paillier; chez ſoi. § każdy na ſwoich śmieciach śmielſzy.

'Smieciſko, *n.* Kehricht-Haufen. tas, *m.* amas de balayures.

'Smieciuch, *m.* 1) unflätiger Menſch. 2) eine Wieſen-Lerche. 1) ſouillon, *m.* homme mal-propre. 2) alouette de pré.

'Smiedzieie ſię. verſchießen, ſich verdunkeln, die Farbe verlieren. ſe décharger, ſe paſſer, ſe déteindre, devenir décoloré.

'Smieię ſię, *ie, ial, ieli,* 1) lachen. 2) anlachen. 3) auslachen. 4) fig. ſich freuen, lachen. 1) rire de qu. ch; faire un ris. 2) rire à qu. 3) rire, ſe rire, ſe moquer, ſe railler de qu. 4) *fig.* rire, ſe réjouir, être agréable. § 1) nie wiem czemu ſię śmieieſz; śmiać ſię z kogo, z czego. 2) śmiać ſię komu; rozśmiać ſię komu. 3) śmiać ſię (naśmiewać ſię) z ludzi. ** 4) aż ſię ſerce śmieie; gdzie ſię zielona łąka śmieie; wſzyſtko ſię tam śmieie.

śmiać ſię iałowie. ſich ſtellen als wenn man lachte. ne rire que du bout des dents.

śmiać ſię zbytnie, śmiać ſię do zdechu, do rozpuku.

rozpuku. sehr lachen, laut lachen. s'étouffer de rire; rire à ventre déboutonné; rire à gorge déployée; éclater de rire; rire tout son sou; rire outre mesure.
śmiać się sam w sobie; skrycie się śmiać. ins Fäustchen lachen. rire dans sa barbe.
Smiele, *adj.* kühn, unerschrockener Weise. hardiment, avec intrépidité.
śmiele nazbyt. verwegen. avec trop de hardiesse; audacieusement.
'Smiem, *ie, iał, ieli.* sich erkühnen, sich unterstehen, sich entblöden. oser faire qu. ch; avoir l'ardiesse de faire qu. ch. § śmieią listownie się odezwać do Was Pana.
'Smierć, *f.* der Tod. la mort. § śmierć nieomylna, skwapliwa, wszystkim pospolita, nieuchronna, nieubłagana, straszana; człowiek co dzień śmierci bliżey; człecze pamiętay że śmierć goni, wieczność czeka; śmierć i nayprętszego dogoni; śmierć każda musi mieć przyczynę; śmierć za pasem, wszędzie na człowieka dzbie; śmierć koniec wszystkiego; śmierć komu odwlec; śmierć rychła te przerwała nadzieie.
śmierci iego dzień. der Tag seines Todes. le jour de sa mort.
śmierci pragnie. er wünschet sich den Tod. il souhaite la mort; il souhaite d'être mort.
śmierć widoma. ein Todten-Gespenst, Schreck-Bild, so sich in Gestalt des Todes sehen läßt. la mort; un épouvantail ou esprit revenant qui paroit sous la figure hideuse d'un squelet. § z śmierć widoma ma bydź obłuda chodząca po miastach przed powietrzem i w powietrze.
śmerć, zguba wieczna. der ewige Tod, die Verdammniß. la mort éternelle; la damnation aux enfers.
śmiercią gwałtowną umrzeć. eines gewaltsamen Todes sterben. mourir de mort violente.
zaglądać śmierci w oczy. dem Tode trotzen. affronter, envisager, mépriser la mort.
śmierć mu iuż w gardle; śmierć mu w oczy zagląda. er ist dem Tode nah, der Tod siehet ihm aus den Augen, sitzet ihm auf der Zunge. il a la mort sur le bord des levres; il a la mort entre les dents; il est à deux doigts de la mort.
do śmierci. 1) tödtlich, auf den Tod. 2) Zeit Lebens, bis an den Tod. 1) à mort, mortellement. 2) jusqu'à la mort; jusqu'au tombeau. § 1) nie iest raniony do śmierci. 2) do śmierci się tego nie dopuszczę; do śmierci twoim ieniem sługą.
na śmierć osądzony. zum Tode verurtheilet. jugé à mort.
na śmerć skarany. am Leben gestraft. exécuté à mort.
śmiercią nagłą umrzeć. eines plötzlichen Todes sterben. mourir de mort subite, soudaine.
po śmierćby go posłać. man könnte ihn nach den Tod schicken; er hat das Wiederkommen vergessen. il est allé à la bonne eau; il seroit bon à aller quérir la mort.
'Smerduch, *m. vid.* Smerdziuch.
'Smierdzę, *dzi, dział, dzieli, v. n.* 1) stinken. 2) einem vor etwas grauen, anstinken, zuwider seyn. 3) *fig.* nach etwas riechen, das Ansehen haben. 1) puer, *v. n.* sentir mauvais. 2) puer à qu; donner de l'horreur, être en aversion à qu. 3) *fig.* sentir, puer qu. ch.; avoir l'apparence de. § 1) śmierdzi tu siarką. 2) śmierdzi mu woyna, praca, wino. 3) śmierdzi to gradłem, prostactwem, mieszczaninem.
śmierdzisz gorzałką. du stinkest nach Brandwein. vous puez l'eau de vie.
gorzałka mi śmierdzi. der Brandwein stinket mich an. l'eau de vie me put.
'Smierdziuch, *m.* śmierduch, *m.* Stänker. un puant, celui qui put, qui sent mauvais. § śmierdziuch ten niech idzie na stronę.
'Smiertelnie, *adv.* tödtlich. à mort, mortellement; d'une manière qui cause la mort. § wywrotem karety śmiertelnie stłuczony.
'Smiertelność, *f.* Sterblichkeit. mortalité, *f.* état mortel. § pokiśmy w tey śmiertelności.
dla śmiertelności. Lebens und Sterbens wegen. à cause qu'on ne sait de la mort & de la vie; à cause de la mortalité. § dla śmertelności warunku mi od ciebie trzeba.
'Smiertelnie, *adj.* 1) sterblich. 2) tödtlich, den Tod verursachend. 3) Leichen-, Todes-. 4) Tod-, tödtlich als eine Feindschaft. 1) mortel, *adj.* sujet à la mort. 2) mortifère, mortel, qui cause la mort. 3) mortuaire, *adj.* qui regarde la mort. 4) mortel, capital, grand comme une inimitié. § 1) wszyscyśmy śmiertelny. 2) śmiertelną chorobą złożony; ma ranę śmiertelną. 3) śmiertelny kamień; śmiertelna koszula, trumna, deska; śmiertelne łoże; o śmiertelnych rzeczach myśleć. 4)

śmier-

śmiertelna nieprzyiaźń; śmiertelny nieprzyiaciel.
śmiertelny grzech. eine Tod=Sünde. péché mortel.
'Smierzę, *rzy, rzył, v. a.* dämpfen, ersticken. domter, réfréner, réprimer. § Smierzył domowe wrzawy; uśmierzył swawolę buntowników.
'Smięzę, *v. a.* kogo, *szy, szył.* zum Lachen bringen. exciter qu. à rire; faire rire qu.
'Smieszek, *m.* 1) der gerne lachet, Lach=Narr. 2) lustiger Mensch, Spaß=Vogel, der einem zum Lachen bringt. Hans=Wurst, lustiger Rath, Possen=Reißer. 1) riard, *m.* rieur, *m.* 2) un homme éveillé, un plaisant; celui qui plaisante, qui fait rire les gens, jodelet. 3) baladin, *m.* fagotin, divertissant; farceur, joueur de farces; harlequin.
śmieszek, m. g. u. *ziele.* (gelotophyllis) Lach=Kraut, dessen Blätter ein Lachen machen sollen, wenn man sie genießet. espèce d'herbe qui fait rire quand on en mange les feuilles.
śmieszki, plur. lustige Possen, lustige Schwänke. farces, *f. plur.* action qui fait rire.
śmieszki stroić lustige Possen machen, pickeln. faire le plaisant, jouér des farces; plaisanter.
'Smieszenie, *m.* das Spaßen, das Kurzweilen. plaisanterie, *f.* l'action de faire rire qu.
śmieszenia nauka. Kunst zu spaßen. l'art de plaisanter, de faire rire.
'Smieszka, *f.* 1) Lach=Närrinn. 2) kurzweilige Weibes Person. 1) rieuse, *f,* celle qui rie aisément. 2) femme ou fille plaisante.
'Smieszki, *plur. vid.* Smieszek — *śmieszki.*
'Smiesznie, } *adv.* lächerlich, auf eine lä=
'Smieszno, } cherliche Weise. ridiculement d'une manière ridicule. § śmieszno w tym postąpił.
śmieszno mi to. das kömmt mir lächerlich vor. cela me paroît tout-à-fait risible.
'Smieszność, *f.* lächerliches Wesen. le ridicule; le caractère ridicule des gens. § śmieszność wieku taraźnieyszego.
'Smieszny, *adj.* 1) lächerlich, lustig, spaßhaft. 2) lächerlich, Auslachens werth. 1) plaisant, *adj.* propre à faire rire. 2) risible, *adj.* ridicule, digne de risée; qui mérite la raillerie. § 1) śmieszna ci powiem rzecz. 2) śmieszny to człowiek.
śmieszna to; śmieszna to rzecz. das ist lächerlich. il est ridicule; c'est une chose ridicule.
nie śmieszna mi teraz. es ist mir jetzo nicht lächerlich. je n'ai point de sujet à rire présentement.
'Smietana, *f.* } Sahne, Milch=Rahm.
*'Smiotana, *f.* } de la créme, *f.* de la fleur de lait.
'Smietanik, *m.* ziele. (*consolida Saracenica*) heidnisch Wundkraut. consoude Sarazine.
Smiga, *f. vid.* Szmiga.
Smigowica, *f.* Smigownica, *f.* Feld=Schlange, kleine Feld=Canone. coulevrine, *f.* une longue pièce d'artillerie. § śmigowica nosna.
Smirald, *m.* kamień drogi. ein gewisser Edelstein. espèce de pierre précieuse.
Smirgiel, *m. vid.* Szmirgiel.
Smłod, *m.* ziele, *vid.* Zebrzyca.
Smoczyca, *f.* eine Drachinn. la femelle dragon.
Smok, *m.* 1) ein Drache. 2) der Türkische Drache, das Türkische Reich. 3) Cartaune, großes Stück. 1) dragon, *m.* gros serpent. 2) *fig.* le dragon Turc; la Porte Otomane. 3) gros canon, grosse pièce d'artillerie. § 1) smok samym tchnieniem zabiia. 2) wydarłte kraie smokowi Tureckiemu. 3) krol kazał smoka wielkiego wytoczyć.
Smokczę z końca rzszki polewkę.
Order smoka wywroconego. Ritter=Orden des umgekehrten Drachen. Ordre du dragon renversé.
Smoła. Pech. de la poix.
smoła gesta, żywica przepuszczona przez ogień. Theer. goudron, *m.* poix fluide.
smoła rzedziuchna, subtelna. Spiegel=Harz, das feinste Pech. la fleur de poix; la plus fine poix.
smoła sucha twarda; smoła z rzadkiey przepalona. hart gesottenes Pech. poix séche & dure.
smoła skrobana z naw. abgekratztes Schiff=Pech. zopissa, *m.* de la poix qu'on racle des navires.
smoła do naw. Schiff=Theer. brai, *m.* brai liquide, goudron, tarc, sorte de resine pour goudronner les navires.
smoła kleiowata. (pissa sphaltum) Erden=Harz, verfälscht Juden=Harz. poix de terre; poix mêlée avec du bitumen; pissephaltum, *f. m.*
smoła biała. weißer Pech. poix de Bourgogne; poix blanche.
smoła czarna. schwarz Pech. arcançon, *m.* poix noire.
smołę palić, robić. Pech sieden. cuire la poix.
smołą trącić. nach Pech riechen, schmecken. sentir la poix.
smołą co polewać. pichen mit Pech, mit Theer,

Theer begießen. endurer de la poix; poisser, brayer, goudronner.

smołę ma w ręku. er läßt die Finger kleben. il ne va point sans les mains; il est habile à succéder, à gasconner; il a les mains crochues.

ma smołę za paznokciami. er hat blauen Zwirn hinter den Nägeln. il a des ongles veloutées.

Smolanka, *f.* smolanki ziele. (*cuculi flos*) Gauch-Bluhme, Guckgucks-Bluhme, sie sind roth und weiß. espèce de fleurs, qui sont rouges & blanches.

Smolany, *adj.* Pech-, aus Pech, zum Pech gehörig. de poix qui, regarde la poix; à poix § dym smolany.

smolany piec, huta smolana. Pech-Siederey, Pech-Hütte. lieu où l'on cuit la poix.

Smolarz, *m.* 1) Pech-Sieder. 2) Picher, der etwas pichet. 1) ouvrier qui fabrique la poix. 2) celui qui enduit qu. ch. de poix.

Smolę co, *v. a.* 1) besudeln, beschmieren. *2) pichen. 1) barbouiller, noircir, saler, souiller. 2) poisser, enduire en poix. § 1) posmolił sobie ręce. *2) smolić (nasmalać) beczkę.

*Smolenie, *n. vid.* Nasmalanie.

*Smolnica, *f. vid.* Maźnica.

Smolno, *adv.* voll Pech. d'une maniere resineuse & pleine de poix.

wybić kogo smolno. einen durchprügeln, durchwammsen, ausschmieren. savonner qu.; graisser les épaules à qu; battre qu. comme il faut.

Smolny, *adj.* knienicht, fett. plein de poix, resineux, *adj.* qui jette bien de la resine.

Smolony, *adj.* nasmalany, smołą napuszczzny, polewany. gepicht. poissé, *adj.* enduit de poix.

Smorgonia, *f* Schlaraffen-Land. pays de Cocagne; pays de Caux.

Smroczyna, *f. vid.* Swierk.

Smrod, *m.* 1) Gestank. 2) Stänker, Schweinhund, Mistfinke. 1) puanteur, *f.* 2) un puant; souillon, vilain, salope, homme qui pût.

smrod podpaszny, parkot. Bocks-Gestank. bouquain, *m.* gousset, *m.* bouc, *m.*

Smrodliwie, *adv.* stinkend, mit Gestank. puamment, avec puanteur.

Smrodliwy, *adj.* śmierdzący. stinkend. puant.

smrodliwe mieysce. stinkender Ort, Schindgrube. un lieu puant; cloaque.

Smrodynia, *f.* drzewo, czeremcha, kocierpka, pocierpka. Scheißbeer-Baum, ein wilder Baum, der rauche, schwarze und herbe kleine Beeren Trauben-weise trägt. espèce d'arbre sauvage qui porte de petites bayes en forme de grappe de raisin, elles sont rudes, noires & très-âpres.

Smrodzę, *dzi, dził.* 1) stänkern, einen Gestank machen. 2) stänkern, einen streichen lassen oder seine Nothdurft verrichten. 1) empuanter, *v. a.* remplir de puanteur. 2) lâcher un vent; laisser aller; faire ses nécessités. § 1) zasmrodziłeś czosnkiem. 2) kto tu smrodzi.

posmrodzić się. sich bescheißen. déconcer, s'embréner.

Smrodzieniec, *m. g. smrodzieńca.* (*assa foetida*) Teufels-Dreck. laser, *m.* assa-foetida, *f.*

Smrok, *m. vid.* Swierk.

Smucę, *ci, cił.* betrüben. attrister, rendre triste, affliger.

smucić się. sich betrüben. s'affliger.

Smuk, *m. g. u.* lange Wiese zwischen den Acker-Feldern oder längst einem Walde. pointe de pré qui avance entre les terres cultivées ou le long d'une forêt.

Smukam, *v. m. F. smuknę.* dieses Zeit-Wort wird nur in den *Compositis* gebraucht: auslesen, aussuchen, absondern eines vom andern. *ce verbe n'est usité que dans ses composés:* tirer, assortir separer l'un de l'autre. § wysmukać żyto z pszenicy.

Smukarz, *m.* Schmücker, Staffierer. enjoliveur, accommodeur, *m.*

Smukły, *adj. vid.* Wysmukły.

Smusik, *m.* } *g. u.* ein Lamms-Fellchen, Smużyk, *m.* } Schmäschen. agnelin, *m.* petite peau d'agneau.

Smutek, *m. g. u.* Betrübniß. tristesse, *f.* affliction d'esprit, chagrin.

Smutnie, *adv.* betrübt. tristement, d'une manière triste.

Smutny, *adj.* betrübt. triste, *adj.* marri, dolent, affligé, attristé, funeste.

Smycz, *f.* 1) Hetz-Rieme, Hetz-Strick, Hänge-Seil daran die Jagd-Hunde geführet werden. 2) ein Strick Hunde. 1) laisse, *f.* trait qui sert à conduire les chiens à la chasse. 2) les levriers en laisse; meute. § 1) smycz ze dwu smyczy albo smycz podwoyna; puścić charta ze smyczy; zbierać psy na smycz; charty na smyczy pobrać. 2) ma kilka smyczy.

Smycz chartow. Jagd: zwey gekoppelte Wind-Hunde. *Chasse:* une laisse *albo* lesse de levriers.

Smyczy (na) charty mieć, trzymać. Jagd: gekoppelte Wind-Hunde führen, halten. *Chasse:* mener, unir en laisse.

Smyczek, *g. smyczka.* ein Fiedel-Bogen. archet d'un violon.

Smyk,

Smyk, *interj.* rips, raps, wenn einer etwas stiehlt. hapin hapon; à la grippe, à la rafle, à la gribouille; tout à la ripaille; *mot imaginé pour exprimer l'action de voler, de rifler.*

Smyk, *m.* 1) Gehl-Schnabel. 2) Absinger auf den Jahr-Märkten. 3) schlechter Poet, Meister-Sänger. 4) Beutelschneider, Mause-Kopf. 5) Jagd-Hund, der das Wild heimlich auffrißt. 1) jeune levron, bec-jaune, jeune niais. 2) vaudeviller, *m.* chanteur aux foires; qui chante en montrant les histoires peintes avec une baguette. 3) poeteron, *m.* un méchant poete. 4) coupeur de bourse, fripon, petit voleur. 5) *chasse:* querelleur, chien pillard. § 1) rzekła; z takim smykiem tańcować nie będę.

*Smykam co, *v. m. F. smyknę.* entwenden, mausen, Kleinigkeiten stehlen. gripper, *v. a.* riffler, détourner, dérober sans qu'on s'apperçoit; friponner, prendre quelque petite chose avec addresse. § nie smykniesz tu niczego; kto mi pierścionek smyknął.

Smysł, *m.* Zmysł, *m.* ein Sinn, einer der fünf äußerlichen Sinne. sens, *m.* un des cinq sens extérieurs. § pierwszy smysł powierzchny iest dotykanie; iest na wszystkich smysłach zdrowy.

* * *

Es ist gründlicher smysł, smyślność, smyślny mit einem S als mit einem Z zu schreiben, um sie von zmyślność, zmyślny zu unterscheiden, die vom Zeit-Wort Zmyślam abstammen. *on écrit avec plus de raison les mots :* smysł, smyślność, smyślny *par un* S *que par* Z, *pour les distinguer de* zmyślność, zmyślny *qui dérivent du verbe* Zmyślam.

smysł wnętrzny, wewnętrzny, duszy. ein innerlicher Sinn. sens intérieur. § smysły wnętrzne są smysł spolny, fantazya i pamięć; wnętrzne smysły dane są, abyś czuł i poymował.

smysł spolny. die allgemeine Empfindung, der allgemeine Sinn. le sens commun. § smysł spolny iest początkiem wiedzenia naszego, mieszka pod przodkiem głowy albo ciemieniem, i rzeczy widzianey, słyszaney, kosztowaney, i dotknioney wyrażenie przyymuie.

wszystkie smysły zwabić do rozumu. alle Sinne oder Gedanken zusammen nehmen. y mettre tous les cinq sens de nature; faire tous ses efforts; bander son esprit; mettre, appliquer tous ses sens.

smysłem poiętny. empfindlich, das man mit einem Sinn empfindet. sensible, *adj.* qui tombe sous les sens.

smysłem albo smysłami poymowanie. die Empfindungs-Kraft. la sensibilité, la faculté de sentir.

smysłem niepoiętny; nieczuły. unempfindlich, das man mit einem Sinn nicht empfindet. insensible; qu'on ne sent pas.

Smyślność, *f.* czułość smysłow pieścliwa; smysłom lubieżne dogadzanie. Weichlichkeit, Sinnlichkeit, Fleisches-Lust. sensualité, *f.* pante aux plaisirs.

Smyślny, *adj.* } die fünf Sinnen betreffend. de sens, qui regarde les cinq sens.
Smysłowy, *adj.* }

Sna, *obs.* } *adv.* 1) wie es scheinet, dem Scheine nach, dem Ansehen nach. 2) vielleicht. 1) apparemment; selon les apparences. 2) peut-être. § 1) snak iakoby się poprawił; snać żeś pił. 2) snać przyiedzie.
Snać, }
Snadz, }
*Snaść, }

Snadnie, } *adv.* füglich, leichtlich. aisément, sans peine, facilement, d'une manière propre pour qu. ch; sans difficulté. § snadnie to uczynisz.
Snadno, }

Snadność, *f.* 1) gute, bequeme Gelegenheit zu etwas. 2) Geschicklichkeit, natürliche Gabe zu etwas. 1) commodité, *f.* accasion favorable faire qu. ch; conjecture favoraple. 2) addresse, habileté; facilité, *f.* aptitude à qu. ch; manière aisée dont on fait qu. ch. § 1) opoźniwszy tey do pomyślnego skutku snadności; w snadności wszystko należy. 2) wielką snadnością sprawy wszystkie sprawuie; ma wielką snadność do nauk.

snadność rozumu. Fertigkeit des Verstandes. facilite, *f.* beauté d'esprit.

snadność w uięciu. Handgriff, Behändigkeit. belle manière, *f.* bonne façon de faire qu. ch. avec la main.

wielką snadność ma do mowienie. er hat eine große Fertigkeit zum Reden. il a bien de la facilité à parler.

snadność rozsądna, krotkomowna o rzeczach. die Logik, die Vernunft-Lehre. la Logique, la Dialectique; facilité de raisonner.

Snadniusienko, *adv.* } auf sehr leichte, sehr bequeme Art. d'une manière très facile, très-aisément, très-commodément.
Snadniuteńko, *adv.* }

Snadniuteńki, *adj.* } sehr füglich, sehr leicht. très-aisé, très-facile, très-commode. § snadniuteńką mam do tego drogę.
Snadnusienki, *adj.* }

Snadny, *adj.* füglich, leicht, geschickt, bequem zu etwas. facile, aisé, commode, propre, convenable à qu. ch. §

snadny

snadny sposob do tego; snadna rzecz do wynalezienia.
*Snażny, *adj.* chędogi. reinlich. net, propre.
*Sneszka, *f.* synowa. die Schnur, Schwieger-Tochter. la bru, la belle fille.
Snę, *śnie, snął, v. n.* 1) einschlafen, meistens in den *Compositis.* 2) absterben, sterben, von Fischen. 1) s'endormir, *ce verbe n'est presque usité que dans les composés.* 2) mourir, *en parlant des poissons.* § 1) iuż zasnął. 2) ta ryba śnie a szczupak iuż usnął.
'Sni mi się. es träumet mir. je songe; je rève; j'ai, je fais un songe; je fais des rèves. § co gdy mu się śniło; o tym tobie się śniło; pięknie, plugawie mi się śniło.
nic mi się nie śniło. es hat mir nichts geträumet. je n'ai rien songé.
śnić (śni ci) się. träumest du; du redest, wie im Schlaf, du handelst wie im Traume. vous rèvez; vous rèvez à la Suisse; vous radotez; vous ne savez ce que vous dites, ni ce que vous faites.
ani mi się śniło. es ist mir nicht in den Sinn, in die Gedanken gekommen. je ne m'en suis jamais avisé; la pensée ne m'en étoit jamais venue. § 1) ani mi się śniło amorami się bawić.
'Sniadam co. frühstücken. déjûner.
'Sniadanie, *n.* 1) das Frühstücken. 2) ein Frühstück. 1) l'action de déjûner. 2) un déjeuné.
'Sniadowy, *adj.* śmiadawy, *adj.* schwärzlich, Adler-färbig, wasser-färbig, bräunlicht wie Wasser. de couleur de fumée, noirâtre; tirant sur le brun; approchant de couleur d'aigle; noir comme eau.
'Snado, śniado, *adv.* braun, dunkel, schwärzlich. en couleur de fumée.
śniado czynić. fahl, rauchfärbig, braun machen als die Sonne. rendre bazané; hâler, brunir, rendre obscur.
'Sniadość, *f.* śmiadość, *f.* Erd-Schwärze; braune, dunkle Farbe. brun tané; couleur minimé; gris ensumé; noir obscur, la couleur de garance.
'Sniad, *adj.* śmiad, *adj.* braun, verbrannt, schwarz von der Sonne. brule, sombre, hale, qui tire sur le noir; bazané; tané.
Snica, *vid.* Sznica.
Snicerz, *vid.* Sznicerz.
'Snieć, *f.* 1) Brand-Korn, schwarze Körner im Korne. 2) Trespen, Lulch, ein Unkraut. 1) grain bis dans le blé. 2) ivraye, *f.* § 1) śnieć we zbożu. 2) śnieć iest chwast w owsie; pszenica się w żyto ba i w kąkol i śnieć wyradza.

'Sniecie się, w śniec się obracać. vom Getraide: schwarze Körner bekommen. biser, *v. n.* devenir bis; se changer en grain noir.
'Sniecisty, *adj.* śnieczyste. schwarz, das schwarze Körner hat, vom Getraide. bis, *adj.* changé en grain noir, devenu bis. § śnieczyste zboża.
'Sniedek, *m.* śniodek, *m.* ziele, (*arnithegalum*) Vogel-Kraut, Vogel-Milch, Feld- oder Acker-Zwiebeln. churles, *f.* espèce d'oignon ou de plante bulbeuse qui croit parmi le blé.
śniedek, m. oszłoch nagi, ogrodne warzywo. Eschlauch ein jedes eßbares Zwiebel-Gewächs. chaque plante bulbeuse qui est bonne à manger.
*Sniednik, *m.* Speise-Meister. pourvoyeur, dépensier, *m.*
'Sniedzy, co się zeydzie ieść. Speise-, eßbar, zum Speisen dienlich. qui est bon à manger, mangeable. § śniedna rzecz; ziele śniedne.
'Sniedzicie, śmiedzieię, *v. n. ie, iał, ieli.* anlaufen, den Glanz verlieren, unscheinbar werden. se passer; perdre son lustre, son éclat, perdre sa couleur, se déteindre. § naczynia spiżowe, miedziane od fuzu oliwnego będą czyste i nie posniedzieią.
'Snieg, *m.* der Schnee. neige, *f.* § w śniegu leży.
śnieg pada. es schneyet. Il neige; il tombe de la neige.
'Sniegowy, *adj.* Schnee-, zum Schnee gehörig. de neige; qui regarde la neige.
'Sniegul, *m.* ⎫ (*lagopus*) Steinhuhn, Schnee-
'Snieguła, *f.* ⎭ huhn, weißes Rebhuhn mit rauchen Füßen. perdrix blanche à piés velus.
'Sniegułka, *f.* ⎫ (*emboriza varia, pas-*
'Sniezniczka, *f.* ⎭ *ser nivalis*) Schnee-Vogel von der Größe einer Lerche oder Wachtel, so in Pohlen und Preußen mit dem Schnee kommen; sie sind weiß, etwas schwarz gesprengt, und schmecken köstlich. espèce de guignards, c'est un oiseau blanc un peu moucheté de petits points noirs, il est gros comme une alouette ou comme une caille; ils viennent en Pologne & en Prusse avec la neige & sont excellents à manger.
'Snieżnica, *f.* Schnee-Wetter. tems où il neige beaucoup; tems neigeux.
'Snieżny, *adj.* Schnee-, schneeig, voller Schnee. neigeux, *adj.* plein de neige; abondant en neige § śnieżna pogoda; śnieżne obłoki.
śnieżna iazda. Schlitten-Fahrt. promenade en traineau, *f.*

'Snieżno,

'Snieżno, *adv.* mit vielem Schnee. avec beaucoup de neige. § pierfza kwadra śnieżno zapoeznie.
'Snieży, es schneyet. il neige, il tombe de la neige.
Snop, *g. a.* 1) eine Garbe. 2) ein Bund, als Stroh. 1) gerbe, *f.* 2) botte de paille, *f.* § 1) fnop zboża, żyta; fnopy wiązać, zbierać. 2) przynieś fnop słomy i wiązań fiana.
fnop niedomłocony. eine Garbe die nicht recht ausgedroschen ist. gerbée, *f.* botte de paille à demi-battue.
fnop żelaza. ein Bund eiserne Schienen. une botte de barres de fer liées enfemble. § fnop żelaza ma dwanaście fzyn.
w fnopy wiązać. in Garben, in Bunde binden. gerber, *v. a.* engerber, *v. a.* botteler, *m.* mettre en gerbes, en bottes.
Snopek, *m. g. a. u.* Bündel, kleine Garbe. gerbillon, *m.* botte, *f.* torfe, *f.* liûre de petites chofes liées enfemble. § fnopek ftron, ziół, fzparagow.
fnopek kwiatkow. ein Bluhmen-Straus. un bouquet.
Snowidło, *n.* Garn-Winde, Weife. dévidoir, *m.*
Snuię, *fnuie, fnuł, fnuć.* von einander rollen; abwickeln, auswickeln, aufwickeln als einen Knaul. dérouler, *v. a.* déployer une chofe qui étoit roulé; dévider, développer.
fnuię fię. 1) fich fortschieben als eine Schlange, ein Schiff. 2) entstehen, entspringen. 3) fließen, beyfallen als die Gedanken. 1) fe pouffer, fe faire aller & avancer avec force comme un ferpent, un navire. 2) naître, provenir, venir, dériver de qu. ch. 3) naître, couler, venir, rouler dans l'efprit comme des penfées. § 1) fnuie fię wąż; okręt za wietrznym fię fnuie obrotem; fnuł fię okręt do portu. 2) z tego początku wfzyftko złe fię fnuie. 3) przy hałafię i nędzy koncepta fię nie fnuią.
Sobaczka, *f.* kleine Hündinn. petite chienne, *f.*
Sobaka, *f.* Petze, Hündinn. chienne, *f.* § daz gnaty fobace.
Sobek, *m.* Sebaftian, ein Manns-Name. Sebaftien, *m.* nom d'homme.
Sobie, *vid.* Się.
fobie dobry. der fich nur bedenkt. qui fe regarde dans les chofes.
fobie Pan. fein eigener Herr. qui ne dépend, qui ne relève de perfonne; qui eft à foi.
fobie-panftwo. freyer Stand, ungebundene Lebens-Art. indépendance, *f*
*Sobię fię w co. fich mit etwas verfehen bereichern. fe pourvoir, fe fournir, s'enricher de qu. ch. § fobił fię w sławę.
Sobol, *m. g a.* 1) ein Zobel 2) Zobel-Fell, Zobel-Pelz. 1) zibeline, *f.* fouris de Mofcovie 2) fourrure de martre zibeline; une peau de la zibeline.
Sobolowy, *adj.* Zobel-. de zibeline.
Sobolubieżność, *f.* Eigen-Liebe. philautie, *f.* amour propre, amour de foi-même. § Sobolubność.
Sobolubieżny, *adj.* voll Eigen-Liebe. plein d'amour propre. § umysł fobolubieżny, to ieft fam w fobie fię kochaiący.
Sobota, *f.* Sonnabend. Samedi, *m.*
Sobotka, *f.* Johannis-Feuer, das die Landleute den Abend vor dem Johannis-Tage mit Stroh oder Heu machen. feu de joye, feu de Saint-Jean, que les payfans font de paille la vieille de Sainte-Jean.
Sobotki, *pl.* Leute die dergleichen Johannis-Feuer machen. des gens qui allument le feu Saint-Jean.
Sobotny, *adj.* Sonnabend-. de famedi.
Socha, *f.* zwenzackichte Stange; Gabel-Holz, Fordel, Stiftel. bois fourchu, pieu fourchu pour foutenir qu. ch.
Socyufz, *m.* ein Mönch, der dem andern zur Begleitung gegeben wird. compagnon de Religieux.
Socyufzka, *f.* zugegebene Nonne, die eine andere begleitet. compagne de Religieufe.
Soczewicza, *f.* } eine Linfe. lentille, *f.*
Soczka, *f.* }
Soczewiczny, *adj.* 1) Linfen-. 2) Linfenförmig. 1) de lentille, qui regarde la lentille. 2) lenticulaire, *adj. c.* T. qui eft en forme de lentille.
foczewiczna figura. Linfen-Figur. T. lentille, *f.* figure de lentille.
fkiełko foczewnicze w perfpektywie. Linfen-Glas in einem Kucker. lentille *f.* T. verre taillé en forme de lentille qui fert aux lunettes d'approche.
Socznica, *f.* T. czas pufzczania foku; ofkoły. Baumfaft-Zeit. la faifon où la fève revient aux arbres.
focznica, f. powoy zamorfki, fzkamonia ziele. (fcammonium) Winde, Wind-Kraut. fcamonée, *f.* une plante.
Soczę fię, fok pufzczam. 1) einen Saft von fich geben, tröpfeln, in den Saft treten als gewiffe Bäume. 2) zu Saft werden. 3) fich blutig machen 1) venir en fève, être en fève; jetter de l'eau, pleurer comme quelques arbres. 2) devenir fucculent, fe changer en fuc. 3) s'enfanglanter, fe remplir de fang. § 1) winna macica, brzoza fię foczy. 2) tc

2) te gruſzki ſię ieſzcze nie ſoczą. 3) poſoczyć ſię krwią.

Soczyſty, *adj.* ſokiem płynący. 1) das einen Saft fließen läßt. 2) ſaftig, voller Saft. 1) qui pleure, qui jette de la ſève. 2) plein de ſuc, fondant, ſucculent.

Sodomczyk, *m.* co ſie grzechem Sodomſkim bawi. ein Sodomit, der Sodomiterey treibet. un Sodomite, celui qui commet le péché de Sodomie.

Sodomia, *f.* Sodomſki grzech. ſodomitiſche Sünde, Sodomiterey, Sodoms-Sünde. péché de Sodomie; ſodomie, *f.*

Sodomowy, *adj.* } Sodomitiſch. de Sodomie.
Sodomſki, *adj.* }
§ para ſię z Sodomſkim grzechem; poſzli za obrzydliwością Sodomſką; ſkłonny do ſromoty Sodomſkiego narodu.

Soia, *f. vid.* Soyka.

Sok, *m.* 1) Saft. 2) Baum-Saft. 3) Saft, Tütſche, Tunke zum Braten. 1) ſuc, *m.* eau, ſubſtance ſucculente ou fondante d'une choſe. 2) ſuc, ſève; larmes, *f. plur.* qui tombent de certains arbres. 3) jus, *m.* ſuc de fruit qu'on mange avec le rôti. § 1) w ſok obrocić; ſok wytłoczyć, wyciſnąć; ſok z ziela, owocu. 2) ſok brzozowy do picia bardzo zdrowy. 3) ſok do pieczyſtego; weź ſoku malinowego.

ſok geſty w aptyce. dick gekochter Saft von Früchten in der Apotheke. rob, *m.*

ſok z iagod winnych niedoźrzałych. unreifer Trauben-Saft. verjus, *m.* liqueur de raiſin qui n'eſt pas mûr.

ſok cytrynowy. Citronen-Saft. jus de citron.

ſok z drzewa wypuſzczam narznieniem. den Baum-Saft abzapfen. tirer les larmes, la ſève d'un arbre par inciſion.

ſok żywotny z pokarmu. der Nahrungs-Saft. ſuc nurricier.

ſok miodowy na ziołach, na liściu drzew. klebrichter Saft wie Honig, ſo ſich an die Baum- und Kräuter-Blätter hänget. ſuc mielleux qui s'attache aux feuilles des arbres & des plantes.

Sokoł. *m.* ſokoł ſamica. 1) ein Falke. 2) ein jeder Vogel, der ſich zur Jagd abrichten läßt. 1) faucon, *m.* oiſeau de chaſſe. 2) faucon; oiſeau; *en ce ſens on ajoute le nom de l'oiſeau de chaſſe.* § 1) ſokoł mężny; ſokoł drzewny, wodny; wprawienie ſokoła do łowow zależy na tym, żeby go częſto na ręku noſić. 2) ſokoł białozor, ſokoł drzemlik, ſokoł iaſtrząb, ſokoł kania, ſokoł kobuſek, ſokoł kregulec, ſokoł rarog.

ſokoł ſamiec. das Männlein unter den Falken, Tierzellot. tiercelet de faucon; le mâle du faucon.

Sokola, *m.* herb. Wappenk. Figur, ſo aus dem Vordertheil eines wilden Schweins und Hintertheil eines Bären beſtehet, auf der Krone ſtehet der Vordertheil eines Bärs. *Blaſ.* figure qui répréſente le devant d'un ſanglier & le derrière d'un ours, ſur la couronne paroit un ours iſſant.

Sokolnica, *f.* Falkonet, Falkune, kleines Stück. ſacre, *m.* fauconneau, *m.* petite pièce d'artillerie.

Sokolnictwo, *n.* Falknerey. fauconnerie, *f.* l'art de dreſſer les faucons.

Sokolnik, *m.* Falken-Meiſter, Falkner. fauconnier.

Sokolowy, *adj.* Wappenk. das Wappen Sokola betreffend. *Blaſ.* ce qui concernes les armes de Sokola.

Sol, *f.* Salz. du ſel. § prawdy i żartow iuko ſoli zażyway, bo prętko przeſoliſz; ſol ma bydź chędoga a nie błotna; ſol oczkowata, ſuchedniowa; warzenie, kopanie ſoli.

bałwan ſoli. ein Stück Stein-Salz. un bloc de ſel; pain de ſel; ſalignon, *m.*

ſol bałwaniaſta; ſol kruſzczowa. gegrabenes Salz in Stücken. du ſel foſſile.

ſol lodowata, ſol kryſztalowa. Cryſtallen-Salz, Stein-Salz. ſel gemme, T.

ſol zamorſka. See-Salz. ſel de mer; ſel marin.

ſol warzona. geſottenes Salz. ſel de fontaine; ſel de ſalines.

ſol grużkowa, gradowa, krupiaſta. grobes Salz. gros ſel.

z ſoli wymoczyć. das Salz auswäſſern. déſſaler.

ſoli ſypanie w żupach. das Aufſchütten des Salzes in den Speichern. emplacement, *m.* T.

ſol w żupach ſypać. Salz aufſchütten. emplacer, T.

chleb z ſolą. Brod mit Salz. du pain à la croc au ſoleil.

chleb z ſolą az dobrą wolą. ein freundliches Geſicht iſt die beſte Aufnahme. prenez la volonté pour l'effet.

ſol na dom, na goſpodarſtwo. Salz-Deputat. ſalé, *ſ. m.* proviſion de ſel.

przedać co z ſolą i pieprzem. etwas theuer verkaufen. ſaler, *v. a.* vendre trop cher; ſaler comme il faut.

ſol babia, f. ziele. (crithmum) Meer-Fenchel, Meer-Bacillen. crête marine; herbe de Saint Pierre, baſſille, fenouil marin.

ſol

sól babia mnieyssza. (crithmum minus) kleiner Meer-Fenchel. perce-pierre, *f.* passe-pierre, casse-pierre.
Sol, *m.* solek. Speise-Kammer eines Bauern. garde-manger, *m.* célier, *m.* lieu ou le paysan garde ses vivres.
Solanka, *f.* Tonne, Faß zu Salz-Fischen. saloir, *m.* tonne à saler.
Solę co. 1) etwas salzen. 2) salzen, salzig machen. 1) saler, accommoder, assaisonner avec du sel. 2) saler, être salant. § 1) solić potrawę. 2) sól czarna lepiey soli niżli biała.
posolić. mit Salz bestreuen. saupoudrer; saler un peu.
Solenie, *n.* das Salzen. l'action de saler.
Solennie, *adv.* feyerlich, auf feyerliche Weise. solemnellement, avec solemnité.
Solennizacya, *f.* feyerliches Begräbniß. solemnisation, *f.* solemnité, *f.*
Solennizant, *m.* Geistlicher, der eine feyerliche Kirchen-Handlung begehet. célébrant, *m.* Ecclésiastique qui célébre & qui officie en cérémonie.
Solennizuię co. feyerlich begehen. solemniser, célébrer.
Solennizowanie, *n.* feyerliche Begehung. solemnisation, célébration, *f.*
Solennizowany, *adj.* feyerlich begangen. solemnisé, célébré. § fest corocznie solennizowany.
Solenny, *adj.* feyerlich, öffentlich. solemnel, *adj.* plein de solemnités.
Solfy, *plur.* musikalische Noten. tablature, *f.* notes de musiques.
Solnika, *f.* Salz-Mäste, Salz-Faß in der Küche. saloir, *m.* saunière à mettre du sel.
Solniczka, *f.* na stole. Salz-Faß auf dem Tische. salière, *f.* dans quoi on sert du sel sur une table.
Solniczy, *adj. s. m.* } Solny pospolity,
Solnik, *m.* } Pisarz komor solnych. Salz-Schreiber, Salz-Faktor, der das empfangene Salz registriret. grénetier, *m.* facteur, *m.* commis pour le sel, gréfier du grenier à sel.
solnik, m. solne ziele. (anthyllis, salsola) gelber Hasen-Klee, Ganver- oder Jven-Kraut, antillis.
**solnik, m. prasol co sól przedawa.* Salz-Faktor, Salz-Verkaufer. saunier, *m.* gabelleur, *m.* qui vend du sel.
Solny, *adj.* Salz-, das Salz, die Salz-Bergwerke, die Salz-Siederey betreffend. salin, *adj.* de saline, de sel, touchant le sel. § dochod solny; solna stępa; solny tłuk; solny gornik.
solna góra; żupa. Salz-Bergwerk. saline, *f.* mine de sel d'où l'on tire le sel.
solna buta; karbarya. Salz-Kote, Salz-Siederey. saunerie, *f.* saline, *f.* où l'on fabrique les sels.
solna kurzawa. Salz-Blume. la fleur de sel.
Solony, *adj.* gesalzen. salé, accommodé avec du sel.
Solowatość, *f.* solność. Physik. Salzigkeit; Eigenschaft dessen, das salzig ist. *Physiq.* salure, *f.* qualité de ce qui est salin.
Solowaty, *adj.* salzig. salin, *adj.* salace, qui a les qualités du sel. § solowate ma humory.
Sołtan, *m. vid.* Sułtan.
Sopel, *m. g. sopla.* 1) Nasen-Tropfen. 2) ein Eis-Zapfen. 3) der Dorn im Schloß. 1) roupie, *f.* goutte qui tombe du nez. 2) glaçon pendant; chandelle de glaçon qui pend d'une gouttière. 3) la broche laquelle entre dans la clé. § 1) sopel mu zawsze u nosa wisi. 2) sople zmarzłe u dachow. 3) sopel w zamku, w kłotce, ktory w klucz wchodzi.
Sorok, *m. g. a.* ein Decher, Bund Rauchwerk von einem Dutzend. deker, *m.* timbre, *m.* douzaine, cordon de martres; douze pelleteries en masse. § sorek soboli kupiłem; sorok soboli ma sztuk dwanaście.
Sosna, *f.* sosna borowa albo leśna; choyka. (*pinus*) Fichte, Kifer, Kiefer-Baum, wilder Fichten-Baum. pin sauvage, pinastre, *m.* un arbre.
sosna sadzona ogrodna. Zwiebel-Baum, Kraft-Nüßlein. pin domestique.
sosna tłusta w łuczywo obrocona. Kien-Baum. pin gommeux dont on fait des flambeaux & dont on tire la poix, la resine.
Sośnina, *f.* 1) ein Fichten-Wald. * 2) eine Fichte, s. Sosna. 1) pinaye, *f.* lieu planté de pins. * 2) pin, *m.* un arbre, *v.* Sosna.
Sosnka wielka, *f.* ziele. (*esula maior*) große Wolfs-Milchwurz. turbie noir.
sosnka mała albo mnieysza. (tithymalus) Cyparissias, esula minor) kleine Wolfs-Milchwurz. la cinquième espèce de tithymale.
sosnka wodna, vid. Płodzieniec.
Sosnorodny, *adj.* voll Fichten, Fichtenreich. qui porte des pins; fertile, abondant en pins.
Sosnowy, *adj.* Fichten. de pin. § sosnowy las, bor; sosnowa szyszka.
sosnowa żywica. Fichten-Harz. galipot, *m.* resine de pin.

Soſzka, *f.* zweyzackigte Stütze, Fardel, Stiftel, einen Aſt zu ſtützen. bois à deux fourchons; bâton fourchu par le haut pour ſoutenir une branche.
ſoſzki, widły łowcze do ſieci. Netz-Gabeln, Garn-Stangen. pieux-fourchus; bâtons fourchus dont les chaſſeurs ſe ſervent pour rendre les toiles.
ſoſzki ſromotne w ſtarożytności na kſztałt ſzubieniczy. drey in Geſtalt eines Galgens geſetzte Speere, durch welche man die überwundenen Feinde in die Dienſtbarkeit führte. fourches patibulaires; pique miſe au travers ſur deux autres fichées en terre, ſous laquelle on faiſoit paſſer en ſervitude les ennemis vaincus.
Sowa, *f.* (*noctua*) eine Eule, Nacht-Eule. hibou, chat-huant, un oiſeau de nuit. § ſowa huczy, we dnie nie doyrzy, w nocy widzi.
ſowa uſzata. (ſtrix maior) Käutzlein, eine Gattung der Nacht-Vögel. freſaye, *f.* efraye, *f.* oiſeau de nuit.
nie urodzi ſowa ſokoła. wie der Vater ſo der Sohn; der Apfel fällt nicht weit vom Stamme. tel père tel fils; un bon chien chaſſe de race.
ſowy piſzczą. es frieret ſehr; es frieret das alles knackt. il ſerre bien; il fait un grand froid.
ſowa gdy ziaſtrzębieie, wyżey niż ſokoł chce latać. geweſene Knechte regieren ſtreng. un eſclave devenu roi gouverne ſévèrement; il n'eſt pire maître qu'un homme ſorti d'une baſſe condition.
ſow łężna, vid. Puhacz 1).
Sowgryn, *m.* ſok koſacowy farba malarſka. Saft-Grün, eine Maler-Farbe. verd d'iris, une couleur pour peindre.
Sowi, *adj.* Eulen-. de hibou, d'oiſeau de nuit.
ſowia ſtrzała, rożyczka Panny Maryi, krewnik, płowogłow ziele. (pimpinella ſanguiſorba) die welſche Bibinell. eſpèce de pimprenelle.
ſowia żob, ſawi groch. (faba ſylveſtris) Wald-Bohnen. fève ſauvage.
Sowicie, } *adv.* 1) zweyfältig, noch ein-
Sowito, } ſo viel. 2) reichlich, mit großem Nutzen. 1) doublement, *adj.* au double, une fois autant. 2) abondamment, avec un grand profit.
ſowito komu oddać. einem zwiefältig vergelten. rendre à qu. au double.
Sowieię, *v. n.* die Flügel hängen als ein matter Vogel. avoir les ailes pendantes; laiſſer aller, baiſſer les ailes; languir comme fait un triſte oiſeau. § znak deſzczu gdy gołębięta ſowieią.
Sowitość, *f.* reichliche, zwiefache Vergeltung oder Strafe. le double de la peine, de la recompenſe.
Sowity, *adj.* 1) doppelt, zwiefach. 2) reichlich. 1) double, qui augmente une fois. 2) abondant, très-profitable. § 1) ſowita nagroda, ſowita kara, praca. 2) ſowite od niego odbiera dobrodzieyſtwa; ſowitą ci płacić będę wdzięcznością.
Sowizrzał, *m.* 1) der Eulenſpiegel, Poſſenreißer. 2) luſtige Gedichte, Sammlung luſtiger Geſchichte, Eulenſpiegel-Poſſen. 1) eſpiègle, *m.* boufon, *f.* 2) ſotiſier, *m.* eſpiéglieries, *f. plur.* badinage, *m.* recueil de contes ou de vers plaiſants; bouffonnerie, choſes bouffonnes.
Sowizrzałowaty, *adj.* poſſenreißeriſch, eulenſpiegleriſch. boufon, *adj.* groteſque, *adj. c.* § ſowizrzałowaty umysł.
Sowizrzałowy, *adj.* Eulenſpiegel-. eſpiègle, *adj.* d'eſpiègle, qui regarde un boufon.
Sowka, *f.* Käuzlein, Kauz. choüette, *f.* huëtte, *f.* hulotte, *f.* chevêche, *f.* oiſeau de mauvaiſe augure.
ſowka na dachu kwili, komuś umrzeć po chwili; ſowka woła poydź. das Käuzchen ſchreyt, es wird einer ſterben. la huette crie, il mourra quelqu'un; l'éfraye crie & ſe fait entendre.
iak wroble na ſowkę na niego biią. alle ſchreyen auf ihn, verfolgen ihn. tout le monde crie contre lui; tous le perſécutent furieuſement.
Soyka, *f.* (*pica glandaria*) 1) Holz-Krähe, Schwarz-Specht. 2) Häher, Häkel, Här, Herrn-Vogel, Holzſchreyer Art Aelſter, ſo Eicheln freſſen. 1) agace, *f.* eſpèce de pie. 2) geai, *m.* eſpèce de pie vivant de gland.
Spachać co, *F. ſpacham.* etwas riechen, ſpüren, wüttern. flairer, *v. a.* ſentir par l'odorat.
ſpachać ſię. 1) ſich beriechen wie die Hunde. 2) ſich mit einen verſtehen. 3) entſtehen, ſeinen Urſprung haben. 1) s'entreflairer, ſe flairer l'un l'autre comme les chiens. 2) s'entr'-entendre; s'entendre, être d'intelligence avec qu. 3) dériver, naître, provenir de qu. ch. § 1) ſpachały ſię pſy. 2) ſpachali ſię ci ſzalbierze. 3) ſpachał ſię ten ięzyk od Tureckiego.
Spać, *vid.* Spię.

Spad,

Spad, *m.* Fall von der Höhe herunter. chûte, *f.* l'action de tomber. § spad kamienia.

spad i skok wody. der Fall und das Steigen des Wassers. la chûte & le saut d'eau.

Spadam, *v. m. F. spadnę.* 1) herunter fallen. 2) zufallen; auf einen kommen, fallen als ein Erbtheil. 3) fallen, wie der Preis. 4) abnehmen, schlechter werden. 5) abfallen, mager werden. 6) Kriegsw. auf einen fallen, einen überfallen. 1) tomber de qu. ch; du haut de qu. ch. 2) tomber sur qu; tomber en partage; revenir, échoir, être échu, être dévolu à qu. 3) ravaler; diminuer, rabaisser de prix. 4) rabaisser en qualité, en valeur; ravaler, déchoir; diminuer peu à peu. 5) maigrir, amaigrir, devenir maigre. 6) venir rabattre sur, aller tomber sur, aller fondre sur. § 1) spadła cegła z dachu; spaść na głowę, na szie; spadł z konia. 2) spadła na niego po bracie ta maiętność. 3) spadła moneta, cena; zboże spadło. 4) spada iey uroda, iego potęga. 5) spadł bardzo na udach ten woł. 6) spadł na niego w woyskiem.

spaść z nadzieie. die Hoffnung verlieren. être frustré de son espérance.

spadł mi czopek. das Hals-Zäpfchen ist mir gefallen. j'ai la luette allongée.

spaść się. börsten, zerfallen, platzen. se crever, se crevasser, se trésaler, s'entr'ouvrir.

serce mu się od żalu spaduć musi. sein Herz möchte aus Mitleiden zerspringen. le coeur lui fend de pitié.

Spadanie, *n.* 1) das Herunter-Fallen. 2) Bruch, Spalte, Riß. 1) chûte, *f.* action de tomber du haut de qu. ch. 2) crevasse, fente. § 1) spadanie kamienia z gory. * 2) spadanie (rozpadlina) od gorąca.

spadanie kości. Bein-Bruch. fracture, *f.* rupture des os.

Spadek, *m. g. u.* 1) Erbfolge, Erbnahme, Erbfall. 2) Heilk. Abfluß der Dünste, der Feuchtigkeit zu einem Gliede des Leibes. 3) Gramm. ein Casus. 1) échoite, échute, succession; droit de succession. 2) *Medic.* fluxion, débord, écoulement d'humeurs sur quelque partie du corps. 3) *Gramm.* un cas. § 1) na spadki rezygnować; spadek maiętności po krewnym; spadkiem dziedzicznym tę wieś trzyma. 2) spadek (descens) wilgotności; bolenie gradła przychodzi ze spadku głownego.

Spadlisty, *adj. vid.* Spadzisty.

Spadły, *adj.* ⎫ 1) herunter gefallen.
Spadniony, *adj.* ⎭ 2) zugefallen als eine Erbschaft. 3) vorgefallen, zugestoßen als ein Unglück. 1) tombé en bas. 2) dévolu, échu à qu; tombé sur qu. 3) survenu, arrivé comme un malheur. § 1) ze stołka spadłe dziecię podnieść. 2) spadłą na mię przedałem maiętność. 3) spadniona nagłe na mię przeciwność.

spadłe głowy. abgeschlagene Köpfe. têtes abbattuës; têtes coupées.

Spadnienie, *n.* ein Fall von der Höhe. chûte du haut de qu. § spadnienie z drabiny, z konia, z wieży.

spadnienie czopka. geschwollener Hals-Zapfen. luette abbattuë.

Spadlisty, *adj.* ⎫ abschüßig, steil. difficile
Spadzisty, *adj.* ⎭ à monter; roide, escarpé. § spadziste mieysca na polu.

Spadzisto, *adv.* abschüßig. d'une manière escarpée. § spadzisto orać; zagon szczytem spadzisto orany.

Spadzistość, *f.* Abschüßigkeit. la roideur d'une hauteur; une hauteur rude & difficile.

Spadzistość, *f.* Meßk. auswärts gebogene Fläche. *Géom.* convexité, *f.*

Spaiam co, *v. m. F. spoię.* zusammen fügen; verbinden, zusammen leimen, zusammen nageln u. d. g. assembler, unir, joindre en un corps; joindre, lier ensemble, joindre l'un à l'autre; rejoindre, faire reprendre; coller, clouer ensemble &c. § spoić dwie deski; pacierzowa kość spaia członki; spoić ranę; spoy te dwa papierki.

spoić się. sich zusammen fügen. se joindre, s'assembler, s'unir, se reprendre, se réünir.

Spalenie, *n.* das Verbrennen, die Verbrennung. brûlement, *m.* l'action de consumer par le feu.

spalenia godny. ⎫ der das Feuer
Spaleniec, *m. g. spaleńca.* ⎭ verdienet. qui mérite le feu; digne d'être brulé; qu'il faut brûler ou jetter, mettre au feu.

Spalić co, *F. spalę.* verbrennen. brûler, consumer par le feu. § spalić co na proch, na popioł; spalono bluźniercę.

spalił proch z panewki. er hat das Pulver von der Pfanne gebrannt, ohne loszuschießen. il a fait un rat; il a brûlé l'amorce sur le bassinet sans tirer.

Spalony, *adj.* 1) verbrannt. 2) verdurstet, sehr durstig. 2) dürr, ausgedrocknet. 1) brûlé, *adj.* consumé par la flamme. 2) trop altéré; qui a une soif ardente. 3) brûlant, devenu sec par les ardeurs du

du ſoleil. § 1) dom ſpalony. 2) pragnieniem ſpalony. 3) upałem ſpalona deſzcz odwilżył ziemię.

*Spamponata, f. mowa ziemna niezrozumiana. unverſtändliche Reden. galimatias, m. diſcours obſcur. § ludzie godni takich ſpamponat mowić nie maią.

Spanie, m. das Schlafen, der Schlaf. le ſommeil, le dormir; l'action de dormir. § ſpanie (ſen) twarde, słodkie.

ſpanie przypołudwione. der Mittags-Schlaf. la méridiane; le dormir après le dîner.

ſpanie oczy otworzywſzy iako zaiąc. der Haſen-Schlaf, nehmlich mit offenen Augen. le dormir avec des yeux ouverts, comme dorment les lièvres.

ſpanie czyniący, przyoſzący; uſypiaiący kogo. Schlaf machend. ſoporifique, ſomnifère, ſoporatif, ſoporifère, adj. qui fait dormir.

ſpanie czynić. Schlaf machen. ſoporiſer; endormir qu.

lekarſtwo ſpanie czyniące. Schlaf-Trunk, ſchlafmachendes Mittel. un ſomnifère, un ſoporatif, un remède ſomnifère.

Spanoſzyć ſię, F. *ſpaſnozę ſię.* } reich, vornehm wer-
Spanoſzać, F. *ſpanoſzeię.* } den. s'aggrandir, devenir grand & puiſſant; s'enrichir; s'élever à une fortune plus conſidérable. § pyſzny nadzka kiedy ſpanoſzeie, prov. ſpanoſzył ſię teraz.

Spanoſzenie ſię. große Aufnahme; Zunehmung an Ehre und Reichthum. aggrandiſſement, m. élevation à une meilleure fortune.

Spany, adj. geſchlafen, ruhig. dormi, repoſé; couché. § noc wſzyſtkim dobrze, mało ſpana.

Spara, f. Szpara, f. 1) Spalte, Ort zwiſchen zwey Fingern oder Klauen. 2) Fuge, Spalte, Riß. 1) fourchure des doigts, des ongles; la fent, la ſéparation, l'ouverture entre des doigts. 2) jointure, f. rainure, f. endroit où deux choſes ſont jointes. § 1) ſpara miedzy palcami, w kopycie, miedzy pazurami. 2) ſpara miedzy klepkami w beczce, w ścienie miedzy deſkami.

patrzyć co przez ſpary, ſzparz. eig. u. fig. durch die Finger ſehen. regarder à travers les doigts; faire ſemblant de ne le voir pas; diſſimuler; fermer les yeux à.

ſpara w ielenim kopycie. Spalte in der Hirſch-Klaue. comblette, f. fente du pié de cerf.

ſparu rękawiczna. Schüchtel, Finger-Stück am Handſchuh. fourchette, f.

Sparny, adj. die Spalte zwiſchen zwey Fingern angehend. qui regarde la fourchure entre deux doigts.

ſparny wrzod. Geſchwür, ſo ſich zwiſchen den Fingern oder Krallen anſetzet. fourcher, m. un froncle ou apoſthume, m. qui vient entre deux doigts. § ſparny wrzod u owiec.

Sparzelina, f. } Verbrühung, Verbrennung,
Sparzenie, n. } Brand-Wunde. brûlure, f. mal cauſé par le feu.

Sparzony, adj. verbrüht, verbrannt. brûlé, échaudé, adj.

Sparzyć, F. *ſparzę,* v. a. verbrühen, verbrennen. échauder, v. a. brûler, cauſer de la douleur par le feu.

ſparzyć ſię na czym. 1) ſich verbrennen. 2) anlaufen, anrennen, ſich verbrennen. 1) ſe brûler, s'échauder, ſe faire du mal par le feu. 2) ſe brûler à la chandelle; ſe jetter dans un péril.

ſparzył ſobie palce. er hat ſich die Finger verbrannt. il s'eſt grillé les doigts.

Sparzyſty, adj. ſpary maiący. mit Spalten zwiſchen den Fingern oder Krallen verſehen. qui a des fourchures entre les doigts; fourché entre ſes doigts.

Spaś, f. } ſzoda we zbożu, na łącę.
Spaſienie, n. } Abweidung eines Feldes, Schaden, den das Vieh auf ſelbigem gemacht hat. l'action de faire paître un champ; le dégât, le dommage que les beſtiaux ont fait.

zabiegać kogo od ſpaſi. 1) einem ins Gehege gehen. 2) einem einen Rank ablaufen. 1) mettre la faucille dans la moiſſon de qu. 2) prévenir qu.; gagner l'avantage ſur qu.

Spaſam, v. m. F. *ſpaſę.* abweyden, auf einem Felde Schaden thun. faire paître un champ, une pré, y faire dommage. § ſpaść bydłem łąkę, zboże.

Spaſiony, adj. abgeweydet, vom Viehe beſchädigt, verheert. endommagé, ruiné par les beſtiaux; mangé par le bétail. § ſpaſiona łąka, rola.

Spaśne, n. g. *ſpaśnego.* 1) Weyde-Geld, Hut-Geld vor das Vieh. 2) Geld vor den Schaden, welchen das Vieh auf einem Felde gemacht hat. 1) herbage, m. blairie, f. l'argent qu'on paye pour ſes beſtiaux qui paiſſent dans le pré d'autrui. 2) l'argent pour dédommager le dégât qu'ont fait les beſtiaux.

Spatrzenie, n. 1) das Beſehen, Beſichtigen. 2) das Anprobierien Anpaſſen. 1) inſpection, vuë; regard, action de regarder. 2) l'action d'eſſayer une choſe.

Spa-

Spatrzony, *adj.* 1) besehen, besichtigen. 2) anprobiert, angepaßt. 1) regardé, vû, visité. 2) essayé.
Spatrzyć, *F. spatrzę, v. a.* 1) beschauen, besehen. 2) anpassen. 1) voir, regarder, considérer attentivement. 2) essayer, voir si une chose est bonne. § 1) spatrz Was Pan ten towar, każdemu wolne obeyrzenie; a spatrzyłeś dom do przedania? 2) spatrzyć komu suknią, trzewik.
poydźmy spatrzyć zboże. laßt uns das Getreide besehen. allons nous en voir au blé.
Specyał, *m.* } ein Leckerbissen, Schnapsbissen. un
Specyalik, *m. g. a.* } gobé; friandise, *f.* morceau friand, quelque chose d'excellent à manger.
Specyalny, *adj.* Lecker-; niedlich. friand, *adj.* délicat, délicieux.
Specyfikacya, *f.* Spezification, Verzeichniß. specification, *f.* dénombrement, *f.*
Specyfikowany, *adj.* specificirt, verzeichnet. spécifié, dénombré.
Specyfikuię, *v. a.* co. specificiren, verzeichnen. specifier, dénombrer, *v. a.*
Spektator, *m.* Zuschauer. regardant, *m.* spectateur, *m.* § przypatrownik, *m.*
Spędzam, *v. m. F. spędzę.* 1) zusammen jagen, auf einen Haufen jagen. 3) wegjagen. 1) chasser; pousser en un; forcer plusieurs personnes ou animaux de se retirer en un lieu. 2) chasser, *v. a.* faire sortir qu. d'un lieu. § 1) spędził bydło do kupy. 2) spędzić nieprzyiaciela z pola.
Spękać się, *v. m. F. spękam się.* eig. u. fig. platzen, zerplatzen. *prop. & fig.* crever, se crever. § spękała się beczka; choćby się mężowi spękać, musi dla Jey Mości bydź.
Spełna, z pełna, *adv.* voll, daran nichts mangelt. sans aucune manque; complet, d'une manière complette. § spełna iest bielizna; spełna tysiąc ich było; nie spełna są księgi moie.
Spełniam, *v. m. F. zpełnię.* 1) erfüllen, bewerkstelligen. 2) einen beym Trinken Bescheid thun. 1) accomplir, exécuter.
spełnić się. sich erfüllen, wahr werden. s'accomplir. § spełniła się wrożka.
Spełnianie, *n.* Spełnienie, *n.* das Gesundheittrinken; das Bescheid-Thun im Trinken. l'action de boire à la santé de qu; la raison qu'on fait à qu. en bûvant. § pierwsze było spełnianie zdrowia J. K. Mci.
Spełniony, *adj.* 1) erfüllt. 2) getrunken auf eines Gesundheit; Bescheid gethan. 1) accompli, exécuté. 2) bû à la santé. § 1) spełniona wrożka. 2) dziękuię za spełnione zdrowie brata moiego; spełnione za drowie moie kieliszki.
Speza, *f.* koszt. Unkosten, Aufwand. dépense, *f.* les frais; les dépens. § kościoł wielką spezą budowany.
Spełzły, *adj.* 1) verschossen, unscheinbar. 2) erloschen. 1) décoloré, déteint, morne, délavé, terni, terne. 2) éteint, cassé, aboli.
Spełznąć, *F. spełznę, v. n.* 1) verschiessen, vergehen. 2) sich vereiteln, vergehen, verschwinden. 3) erlöschen als ein Recht. 1) se ternir, se paller, se déteindre. 2) s'évanouir, disparoître, passer. 3) s'éteindre, être aboli comme un droit. § 1) kolor ten wcale spełznął. 2) spełzła nadzieia; spełzł prętko ten ogień. 3) aby żadna sprawa sądowa nie spełzła; spełzło prawo iego na tę wieś.
Spełznienie, *n.* 1) Verschießung. 2) Erlöschung. 1) nuance, *f.* ternissure, *f.* décolorement, *m.* 2) extinction comme d'un droit.
Spętać, *F. spętam.* fesseln, Fessel anlegen. enchainer, *v. a.* mettre les fers aux piés ou aux mains. § spętano mu nogi.
Spętanie, *n.* die Fesselung. l'action d'enchainer.
Spętany, *adj.* gefesselt. enchainé, mis au fers.
'Śpiączka, *f.* choroba. die Schlafsucht. létargie, *f.* § śpiączkę czyniące, odganiaiące lekarstwo.
śpiączkę maiący. ein Schlafsüchtiger. létargique, *adj.* qui est attaqué de létargie.
śpiączkę mieć. an der Schlafsucht krank liegen. être attaqué de létargie.
w *śpiączki*, adv. im Schlafe. en dormant, au sommeil. § w śpiączki go widziałem a nie na iawie.
Spidwas, *m. obs. vid.* Szafa.
'Śpię, *śpi, spał.* schlafen. dormir, prendre le sommeil. § śpią tego iakby ich porzezał; śpisz do białego dnia; śpiy smaczny po pracy.
spać nie śpiąc; spać słabo. nicht fest schlafen. dormir d'un léger somme.
spać iść. schlafen gehen. se mettre au lit; se mettre à dormir, se coucher.
śpiąc co robić. spielend etwas machen. faire qu. ch. en dormant, en jouant.
spać na obie uszy. fest schlafen. dormir d'un profond sommeil.
śpi on na to dobrze. das bekümmert ihn wenig, es rührt ihn gar nicht. il se soucie

cie peu de cela; il ne se met en peine pour cela.

spać oczy otworzywszy; spać iak zaiąc. wie ein Hase mit offenen Augen schlafen. dormir en lièvre; dormir les yeux ouverts.

śpi się. es schläft sich, man schläft. on dort. § a spało się Was Panu dobrze?

Spięcie, *n. vid.* Spinanie.

'Spieg, *m.* ⎫ ein Spion. espion, *m.*
'Spiegierz, *m.* ⎭ mouche, *f.* mouchard, *m.* § mieć śpiegow po kim.

'Spiegi, *plur.* ⎫ das Spioniren. l'action
'Spiegowanie, *n.* ⎭ d'épier.

w śpiegi kogo posłać. einen zum Spioniren ausschicken. envoyer qu. pour espionner.

w śpiegi iechać, na śpiegi iść. auf Kundschaft ausgehen. battre l'estrade; être en campagne; aller à la découverte.

'Spiegierski, *adj.* Spion=. d'espion.

'Spieguię, *v. a.* spioniren. épier, *v. a.* observer, espionner qu.

śpieguię na kogo. auf einen lauren; einen beobachten. observer la conduite de qu.

'Spieię, *ie, iał, ieli, v. n.* 1) müßige Zeit haben. 2) *fig.* schnell folgen auf etwas; verfolgen, nacheilen, nachkommen. 1) n'être pas occupé; avoir le tems, le loisir. 2) *fig.* poursuivre qu.; suivre qu. pas à pas; aller après qu. § 1) nie spieię teraz. 2) za grzechami w tropy karanie śpieie.

Spiekam co, *v. m. F. spiekę* zusammen backen, zusammen trocknen, als die Hitze, die Sonne, die Erde. brûler, *v. a.* cuire ensemble comme la chaleur ou le soleil la terre. § słońce ziemię śpiekło.

spieka się. sich zusammen backen, zusammentrocknen vor Hitze. se cuire, se prendre en croûte, devenir sec & dur aux ardeurs du soleil. § spiekła się ziemia od słońca.

Spiekły, *adj.* zusammen gebacken an der Sonne. brûlé, sec, *adj.* devenu dur du soleil. § spiekłą ziemię deszcz odwilżył.

Spień, *m. g. śpienia.* ein Schnallen=Dorn. ardillon de boucle, *m.*

śpień albo szpilka czołnka tkaczego dla cewki. die Zunge am Weber=Schiffe zu der Spuhle. languette, *f.* goupille, *f.* qui tient l'espuelle à la navette de tisserand.

Spieniężenie, *n.* Umsetzung in Geld; Verkauf. vente, *f.* débit pour de l'argent.

Spieniężony, *adj.* zu Geld gemachet, vor Geld verkaufet. vendu, *adj.* débité pour de l'argent.

Spieniężyć co, *F. spieniężę, v. a.* 1) zu Geld machen, ins Geld setzen. 2) theuer verkaufen. 1) fondre qu. ch.; débiter pour de l'argent; faire de l'argent de qu. ch; mettre qu. ch. en argent. 2) vendre trop cher.

Spieram się, rozpieram się z kim o co. um etwas streiten, fechten. disputer, *v. a.* débattre, contester, combattre, *v. a.*

Spieranie, *n.* Streit, Wortstreit, Wiederstreit. contestation, *f.* combat, *m.* débat, *m.* dispute, *f.*

'Spieszę się, *v. n. szy, szył.* eilen. se hâter, se dépêcher, se presser.

'Spieszenie, *n.* Eile, Eilfertigkeit. la hâte, diligence, *f.*

'Spieszno, *adv.* eilfertig, eilig. hâtivement, en hâte, à la hâte. § śpieszno co robić; śpieszno wszedł do izby.

'Spieszny, *adj.* eilfertig, eilig. se hâtant, qui se hâte, empressé, diligent.

Spięty, *adj. conf.* Spinam. vereiniget, zusammen gefüget. joint, assemblé, joint ensemble. § obiedwie te rzeczy pospołu spięte.

'Spiewaczka, *f.* Sängerinn. chanteuse, *f.*

'Spiewak, *m.* Sänger. chanteur, *m.*

'Spiewam, *v. a.* 1) singen. 2) singen ein Lied. 3) singen, Verse schreiben. 4) reden, zeugen. 5) krähen, als der Hahn. 1) chanter, *v. a.* 2) chanter une chanson. 3) chanter, faire des vers. 4) chanter, dire, parler, temoigner. 5) chanter comme le coq. § 1) śpiewać przy instrumenciech. 2) śpiewać piosnkę. 3) sobie śpiewam a Muzom. 3) dawne o kobiecym plemieniu śpiewa doświadczenie. *4) śpiewa (pieie) kur.

śpiewaiąc co sprawić. spielend etwas thun. faire, expédier qu. ch. en badinant, en chantant.

inszą teraz śpiewa. er singt jetzt ein anderes Lied; er giebt es jetzt wohlfeiler. il change présentement de note; il chante à présent sur une autre note.

'Spiewanie, *n.* das Singen, Gesang der Singenden. l'action de chanter; le chant des chanteurs.

'Spiewany, *adj.* gesungen. chanté, *adj.* § na to kował śpiewany, żebys słyszał ktora niemota.

Spigle, *plur.* Gold= oder Silber=Plättchen, geschliffene oder polierte Rauten oder Vierecke in einer Goldschmieds=Arbeit. paillettes, *f. plur.* petites lames d'or ou d'argent; facettes, *f. plur.* petites figures taillées & polies en lozange ou en plusieurs angles dans une pièce d'orfevrerie. § szabla z złotemi śpiglami i takowemi paskami.

Spiglica,

Spiglica, *f. vid.* Spiculec.
Spik, *m. g. u.* 1) fester Schlaf; Verschlafenheit, Schlafsucht. 2) Mark in den Knochen. 1) assoupissement, létargie, endormissement. 2) moële.
Spikanarda, *f. vid.* Szpikanarda.
Spikierz, *m.* Spichlarz, *m. vid.* Szpichlerz.
Spiknąć się, *F. spiknę, przeciwko komu, na kogo.* sich verschwören. comploter, conspirer cont. qu. se bander. § na Pana (przeciwko Panu) się spiknęli; spikną się na oyczyzny zgubę.
Spiknienie, *n.* Verschwörung. conjuration, *f* complot, *m.* conspiration, *f.* cabale, *f.*
Spikowaty, *adj.* spiku pełny. voll Mark. moëleux, *m.* plein de moële.
Spikowy, *adj.* Marks-, den Mark angehend. medullaire, *adj.* moëleux, de moële.
cura spikowa. Röhr-Knochen, Marks-Knochen. os moëleux, *m.* os à moële.
Spikuię, *v. a.* co czym. spicken. larder, *v. a.* entrelarder, piquer qu. ch. avec qu. ch. § spikuy zaiące; szołdrę gozdzikami spikować trzeba.
Spikulec, *m. g. spikulca.*} Spick-Nadel.
Spikulca, *f.* } lardoir, *m.*
Spiło się, *F. spiie.* es ist versoffen, es ist durch die Gurgel gejaget. tout est bû; tout est fricassé; tout est dépensé en boisson.
Spinam co, *v. m. F. zepnę.* 1) anschnallen, zuschnallen. 2) fassen, zusammen machen, zusammen schlagen, zusammen nageln, zusammen leimen oder klammern. 1) emboucler, fermer avec une boucle. 2) attacher, lier, ficher, assembler, joindre, ferrer l'un à l'autre; clouer, coller, cramponner ou moiser; faire tenir, attacher avec des cloux, avec la colle, avec des crampons, ou d'une autre manière. § 1) spiąć konia ryngortem, spiąc co sprzączką; zepniy te deski gozdźmi, kleiem, te balki klamrami.
spinam konia ostrogami. dem Pferde die Spornen geben. talonner, *v. a.* piquer le cheval des deux; donner des deux éperons à un cheval.
Spinanie, *n.* spięcie, *n.* Zusammenmachung, Zusammenfügung mit Nägeln oder auf eine andere Art. l'action de joindre deux pieces avec des cloux, ou d'une autre manière.
Spinka, *f.* ein Hemd-Knöpfchen. bouton de chemise.
Spionka, *f. vid.* Spień.
Spirytusek, *m. g. spirytuska.* böser Geist, Spiritus familiaris, den einer haben soll. esprit familier qu'on croit servir à qu.

Spis, *m. g. u.* Wurf-Spieß, Soldaten-Spieß. sorte de lance ou de javelot.
Spis, m. g. u. *Spisz, m. Spiskie Starostwo; Spiska ziemia.* die Starostey Zips, sie besteht aus dreyzehen Städten, welche Hungern 1412 an Polen versetzt hat. Scepus, *m.* une Starostie de treize villes qui sont engagées par les Hongrois aux Polonois depuis 1412.
Spisek, *m. g. u.*} 1) Verzeichniß, Register.
spis, m. g. u. } 2) geschriebenes Gesetz, geschriebener Vergleich; Verordnung, Satzung. 1) dénombrement, inventaire, *m.* détail qu'on fait de qu. ch. 2) droit écrit, concordat, *m.* paction, convention ecrite, ordonnance, constitution. § 1) spisek praw, dobr. 2) spisom unii to iest przeciwne; spiski przodkow naszych; ktoby się spiskow i schadzek zakazanych dopuścił.
Spisglas, *m* Spießglas, Antimonium. de l'antimoine, *m.*
Spiski, *adj.* Zipser-, die Starostey Zips angehend. de Scepus, qui concerne la Starostie de Scepus.
Spisne, *g. spisnego.* Schreibe-Gebühren. le payement, la recompense, le prix pour le travail de l'écrivain.
Spiśnik, *m.* Spieß-Soldat. soldat qui porte une javeline, une pique ou une lance.
Spisany, *adj.* verzeichnet. dénombré; inventoire, *T.*
Spisowanie, *n.* Spisanie, *n.* Verzeichnung, Verfertigung eines Verzeichnisses, Inventur. dénombrement, *m.* l'action d'inventorier, *T.*
Spisuię co, *v. m. F. spiszę.* inventiren, verzeichnen. inventorier, *v. a. T.* faire un inventaire, un dénombrement.
Spiwrzod, *m.* ziele, *vid.* Pienięźnik.
Spiża, *f.*} Glocken-Erz, Glocken-Speise.
Spiż, *f.* } bronze, *m.* bronze de fonte. § ze spiżu działo odlewane.
spiża co w spiżarni naspiżowane iest. Vorrath an Eßwaaren. provision, *f.* fourniture de vivres.
spiża; spiża woienna; piea. Proviant, Mund-Provision munition de bouche. § spiżą fortecę opatrzyć; prochy i spiże.
Spiżanin, *m.* ze Spiszu rodem. ein Zipser, Inwohner aus Zips. habitant de la Starostie de Scepus; qui est de Scepus.
Spiżarni, *f. m. vid.* Szafarz.
Spiżarnia, *f.*} Speise-Kammer. dépen-
*Spiżarka, *f.*} se, *f.* célier, *m.* magasin, *m.* crédence, *f.* garde-manger, *m.* chambre où l'on serre les vivres.
Spiżarny, *adj.* do spiżarni należący. die Speise-

Speise-Kammer betreffend. de célier, de dépense.

Spiżownik, *m.* Proviant-Meister. munitionnaire, *m.* commissaire de vivres; étapier, *m. T.*

Spiżowy, *adj.* von Glocken-Erz. de bronze. § spiżowe działo.

Spiżuię, *v. m.* verproviantiren. avitailler, *v. a.* fournir de vivres, de provisions. § spiżować wozy, fortecę.

Spłacam co, *v. m. F. spłacę.* auszahlen. payer; donner la paye.

Spłacheć, *m. g. spłachcia.* *1) Hader, Lappen, Fleck. 2) Habe, kleines Vermögen. 3) armer Schlucker. 1) drapeau, *m.* drapelet, *m.* loque, *f.* lambeau, *m.* 2) petits biens, petite possession; petites facultés. 3) cancre; pauvre homme; haire, pié plat. § * 1) spłachciem (ścierką) to zetrzyy. 2) iać na chudym spłachciu oyczyzny moiey wytrwać mogę, ale służyć Panu i Oyczyznie nie mogę. 3) ubogi to spłacheć.

*Spłacz, *m. vid.* Płacz.

Spłaszam co, *v. m. F. spłoszę.* verscheuchen, verjagen. épouvanter, *v. a.* chasser en épouvantant.

Spłaszczam co, *v. m. F. spłaszczę,* płaszczę. platt machen. applatir, rendre plat.

spłaścić się, spłaszczyć się. platt werden. s'applatir.

Spłaszczenie, *n.* das Plattmachen. l'action d'applatir.

Spłaszczony, *adj.* platt gemachet. applati, rendu plat.

kwadrat spłaszczony. Meßk. geschobenes Viereck, Rauten-Figur. *Géom.* rhombe, *m.* losange, *m.*

Spław, *m.* 1) der Abschuß, Abfluß eines Flusses. 2) die Schwimm-Hölzer am Fischer-Netze. 1) eau qui va en avalant; découlement, le cours naturel de l'eau en aas. 2) le liége qui est au tremail ou au filet de pécheur.

Spław, m. ziele, vid. Sit, Sitowie.

Spleć, *f. choroba końska.* eine gewisse Pferde-Krankheit. espèce de maladie de chevaux.

Splecić się, *F. splecę się.* sich mit dem Rücken an etwas stellen. s'acculer, s'adosser, se mettre le dos contre qu. ch.

Splecienie, *n.* das Flechten, Zusammenflechten. l'action d'entrelacer, entrelacement.

Spleciony, *adj.* zusammen geflochten. entrelacé, ourdi, cordé, natté.

Splendeca, *f.* Herrlichkeit, Pracht. splendeur, *f.* pompe, parade.

*Spleśniały, *adj.* verschimmelt, kahnicht. moisi, chanci, *adj.* § chleb spleśniały, spleśniałe wino; trup spleśniały.

***starzec spleśniały.* ein schwacher, kranker Greis. vieillard décrepit, tout cassé.

Spleśnieć, *F. spleśnieię.* schimmeln. se moisir, se chancir.

Spłokać, *F. spłoczę.* abspühlen. rincer; jetter un peu d'eau sur une chose déja lavée pour la netéier entièrement.

Spłonąć, *F. spłonę,* opłonąć. verlodern, schnell verbrennen, sich in Asche verwandeln. brûler, se consumer rapidement par le feu; se reduire, être reduit en cendres. § złoto naywiększym nie spłonie pożarem.

Spłoszenie, *n.* Verscheuchung. l'action de chasser par épouvante.

Spłoszony, *adj.* verscheuchet, verjaget, nüchtern gemachet. fusté; épouvanté, chassé par épouvante.

Spłowiały, *adj.* verschossen, unscheinbar. décoloré, déteint, terni, terne.

Splugawić co, *F. splugawię.* besudeln, beflecken. salir, souiller, remplir d'ordures.

splugawić się. sich besudeln, sich mit Koth unrein machen. se souiller, se remplir d'ordures ou de merde; s'embrener. § Wencesław Cesarz przy Chrzcie Swiętym się splugawił.

Splugawienie, *n.* Befleckung, Besudelung. souillure, *f.* l'action de souiller.

Splugawiony, *adj.* beflecket, besudelt. sali, souilé, rempli d'ordures.

Spluwacz, *m.* Spucker, Speyer. cracheur, baveur.

Spluwam, *F. splunę,* popluwam. oft spucken, speyen, auswerfen. crachoter, jetter souvent de la salive hors de la bouche.

Spluwanie, *n.* das öftere Auswerfen. crachotement.

Spływam, *v. m. F. spłynę.* 1) herunter fließen. 2) sich auf etwas beziehen. 3) fig. sich ergießen, sich ausbreiten über etwas. 1) descendre, découler, couler, se jetter en bas. 2) regarder qu.; se rapporter, viser, tendre à qu. ch. 3) *fig.* se répandre sur qu. § 1) spływała woda z gory; spłynęła tu woda. 2) spływa to na mię. 3) niech na dom iego wszelkie spływaią szczęśliwości.

Spocznienie, *n.* Odpocznienie. Ausruhung, Ruhe. repos, *m.* délassement, *m.*

Spodek, *g. spodku.*
Spod, *m.*
der Untertheil, das Unterste, der untere Theil. le dessous, le fond, la partie inférieure de qu. ch.

na spodku, na spodzie. unten. au dessous, au bas.

spod

spod wału. Unter=Wall, Wall=Fuß. le pié de rampart.
Spodni, *adj.* odspodni, *adj.* unterer, Unter=. de dessous, inférieur.
Spodnica, *f.* 1) Unter=Rock der Weiger. *2) das unterste Stockwerk eines Gebäudes, das unterste Fach im Schranke. 1) jupe, *f.* cote, *f.* cotillon, *m.* *2) le plus bas étage d'un bâtiment; la plus basse séparation dans un armoire.
spodnica pierwsza zwierzchnia. der Ober=Rock, der auswendige Unter=Rock. jupe d'entredeux.
spodnica druga. der Unter=Rock. jupe de dessous.
Spodniczka, *f.* Unter=Röckchen. petite jupe.
Spodnik, *v. m. g.* Apetits=Röckchen, letzter Unter=Rock der Weiber. jupon, petite jupe sous la jupe d'entr deux. § spodnik z tabinu.
Spodobać się komu, F. *spodobam się.* einem gefallen. plaire à qu.
Spodziane, *adv.* vermuthlich, hoffentlich. apparemment, selon toute espérance.
Spodziewam się czego, *v. m. F. spodzieię.* hoffen, verhoffen. espérer, *v. n.* se promettre.
spodziewać się po kim. von einem erwarten, die Hoffnung haben. espérer de qu.
Spoić, *vid.* Spaiam, *v. a.*
Spoienie, *n.* Zusammenfügung, Verbindung, Band. liaison, *f.* assemblage, *m.* joint, *m.* jointure, *f.*
człónkow spoienie iako w palcach. Zusammenfügung der Gelenke, wie im Finger. jointure dans un membre, comme dans un doigt.
spoienie ciała naszego iest z kości, z chrząstek. die Zusammensetzung unseres Leibes besteht aus Knochen, Knorpeln. la structure, l'assemblage de notre corps est composé d'os, de cartilages.
Spoiony, *adj.* zusammen gefüget, verbunden. uni, joint, lié, assemblé.
Spoisto, *adv.* złączysto, składnie. auf eine zusammen gefügte Weise. d'une manière liée ou jointe en un.
Spoysti, *adj.* 1) fügbar, leicht zusammen zu fügen. 2) das die Kraft hat, sich mit etwas zusammen zu fügen. 1) aisé à joindre, à assembler. 2) qui s'attache, se joint facilement à qu. ch.; qui a la propriété de se joindre avec.
Spokoynie, *adv.* 1) geruhig. 2) geruhig, gelassen, ohne Bewegung des Gemüthes. 1) tranquillement, paisiblement, coi. 2) de sang froid, de pié ferme. § 1) spokoynie żyie, 2) spokoynie śmierci czeka.
Spokoyność, *f.* Ruhe. tranquillité, *f.* repos de vie, *m.*
spokoyność morska. Meer=Stille. bonace, *f.* le calme de la mer.
spokoyność umysłu. Gemüths=Ruhe. repos d'esprit, tranquillité de l'esprit.
Spokoyny, *adj.* geruhig. paisible, tranquille, coi. § spokony iestem; spokoyne czasy.
spokoyny umysł. geruhiges Gemüth. un esprit fort rassis; esprit tranquille, l'ame tranquille.
Spokrewniam się z kim, F. *spokrewnię się.* sich mit einem verschwägern. s'allier, s'unir par le mariage.
Społ. mit, halb, dieses Wort stehet niemals allein. *ce mot ne se trouve jamais seul & s'exprime souvent en françois par* co, con, avec. § Społ z.
Społarendary. Mitpachter. qui tient une ferme à moitié de profit.
Społbankietnik, *m.* Mitschmauser. personne qui est priée de faire avec les autres un repas; un des conviés.
Społbrat, *m.* 1) Halb=Bruder. 2) Mitbruder. 1) frère uterin. 2) confrère.
Społbraterski, *adj.* mitbrüderschaftlich, de frère uterin.
Społbraterstwo, *n.* Halbbrüderschaft, Mitbrüderschaft. liaison, *f.* fraternité de frères uterins.
Społbieżę, *ży*, *żył*, *v. n.* mitlaufen. courir avec, courir ensemble.
Społdziedzic, *m.* Miterbe. cohéritier, *m.* celui qui est héritier avec un autre.
Społdziedzictwo, *n.* Miterbschaft. participation à un héritage.
Społdzierzawca, *m.* Mitbesitzer. conseigneur, *m.* parager, *m.* compersonnier, *m.* copropriétaire, *m.* T.
Społdzierzenie, *n.* Mitbesitz, Miteigenthum. parage, *m.*
Spole się. sich gemein machen mit einem. se familiariser avec qu. § spolili się i kleili się z sobą.
Społeczeństwo, *n. vid.* Społeczność.
Społecznie, *adv.* społem. gemeinschaftlich, zusammen, einer dem andern. en commun, ensemble, l'un l'autre, mutuellement.
Społecznik, *m.* 1) Mitgesell, Mitgehülfe, 2) Mitschuldiger. 1) compagnon, *m.* aide, *m.* 2) complice, *m.* qui a part d'un crime. § 1) nie ma społecznika 2) społecznik zaboiu tego.
Społeczność, *f.* społność, *f* społeczeństwo, *n.* społowanie, *n.* 1) Gemeinschaft, Gesellschaft. 2) Gemeinschaft, Umgang mit einem. 3) Beywohnung, Beyschlaf. 4) Gemeinschaft, Gleichheit der Namen,

der

der Völker, der Arten. 1) communauté, société, *f.* 2) société, *f.* commerce, *m.* cummunication, *f.* entretien avec qu. 3) cohabitation; le commerce de l'homme avec sa femme. 4) affinité d'un nom, d'une nation, d'une espèce avec l'autre. § 1) wykląć, wyrzucić kogo z swoiey społeczności. 2) czym wszystkę im przeciął społeczność z sobą; żadnego z nim nie ma społeczeństwa. 3) tę chorobę z białągłową częsta sprawuie społeczność; zdrowe podomstwo z pomierney pochodzy społeczności. 4) przywiodł narody pogranicze do społeczności swego nazwiska i sprawił, że się narodu iegoo nazwiskiem zwali.

społeczoność ludzka. die menschliche Gesellschaft. société humaine.

te korzenia są społecznością bliskie cynamonowi. diese Gewürze sind mit dem Zimmet von gleicher Art. ces épices sont de la même espece que la canelle.

społeczność dobr. Gemeinschaft der Güter. communauté de biens.

od społeczności Kościoła kogo odciąc, odstrychnąc. einen in den Bann thun, von der Gemeinschaft der Kirche ausschließen. séparer qu. de l'union de l'Eglise; anatématiser, excommunier qu.

Społeczny, *adj.* spolny, *adj.* 1) gemeinschaftlich. 2) gemein, gleich den Dingen; von gleicher Art, von gleicher Herkunft. 1) commun, qui est autant à l'un qu'à l'autre. 2) commun, qui est de même espèce; qui a la même origine. § 1) spolny zarobek; złożyć się na spolne kupienie maiętności; handel spolny. 2) cosiś spolnego ta ma z tą rzeczą; pisał o początkach spolnych wszystkim materyalnym rzeczom.

spolne dzierzenie maiętności. gemeinschaftlicher Besitz eines Gutes. le pariage.

dobra przyiacioł są społeczne. die Güter der Freunde sind gemeinschaftlich. entre amis les biens sont communs.

Społem, *adv. vid.* Społecznie.

Spolegam na kogo, *v. m. F. spolegę*, polegam. sich auf einen verlassen, die kurze *Conjugation* wird selten gebrauchet. compter, se reposer sur qu. *la brève conjugaison est rarement en usage.*

Społgraiący, *adj.* 1) Mitspieler, der ein Spiel mitspielet. 2) der auf einem musikalischen Instrument akkompaniret. 1) un des joueurs, celui qui joue avec. 2) qui accompagne qu. en un instrument de musique.

Społhandluię, *v. n.* społkupczę, handel spolny z kim prowadzę. in Compagnie mit einem handeln. trafiquer avec qu. en compagnie, en société.

Społhetmani, *g. społhetmaniego.* Mitbefehlshaber. collège du Général d'armée.

Społiadę, *v. n.* mitfahren, mitreiten. aller avec qu. en voiture par terre ou par eau.

społiadący, n. Mitfahrer, der mit fährt, Reise-Gefährte. compagnon de voyage, qui va par terre ou par eau avec qu.

Społiadam, *v. a.* mitessen. manger ensemble avec qu.

społiadaiący, f. m. & adj. Mitesser, der mitspeiset. compagnon de table.

Spoliał, *m.* Raub, Beute. butin, proie. § spoliałem został hordy.

Społidę, *v. n.* mitgehen, zusammen gehen. aller en compagnie, aller avec qu.

Spłigraiący, *adj.* der mittändelt, mitspielet. qui badine avec qu.

Społistotnie, *adv.* in Einigkeit des Wesens consubstantiellement.

Społistność, *f.* Einigkeit des Wesens. consubstantialité, *f.*

Społistotny, *adj.* mitwesentlich, einig im Wesen. consubstantiel, *adj.* coëssentiel, *adj.*

Społka, społkostera, *m.* społgraiący. Mitspieler., compagnon ou camerade du jeu.

Społkowanie, *n.* 1) Gemeinschaft, Umgang. 2) Beywohnung, Beyschlaf. 1) commerce, *m.* entretien avec qu. 2) cohabitation, *f.* l'union de l'homme & de la femme. § 1) żadnego z nim nie mam społkowania. 2) małżeńskie społkowanie; nieporządne z białągłową społkowanie.

Społkrolowanie, *n.* Mitregierung, Mitbeherrschung. l'action de regner avec.

Społkroluię, *v. n.* mitregieren, mitbeherrschen. regner conjointement.

Społkroluiący, *adj.* Mitregent eines Königes. corrégent, celui qui regne avec.

Społkuię, *v. n.* 1) Gemeinschaft haben; umgehen. 2) zweyen Dingen gemein seyn; etwas gemein an sich haben. 3) beywohnen, sich vermischen. 1) hanter, fréquenter, pratiquer qu.; avoir un commerce avec qu. 2) être commun à; avoir qu. ch. de commun en. 3) coucher, habiter avec une femme. § 1) nie społkuię z tobą. 2) w tym rzeczy materyalne z niematerialnemi społkuią. 3) społkować z żoną.

społkować się. in der Brunst seyn. être en rut. § wilcy w Lutym kupą chodzą i społkuią się.

społkuiący, adj. Consorte, Theilnehmer, Miteon-

Mitconsorte. un intereslé, participant, consort, compagnon, *m.*
Społkupczę, *vid.* Społhandluie
Społkupczenie, *n.* Gesellschafts-Handel, Mascopey. un négoce, un commerce en compagnie; société, compagnie, *f.* association des marchands.
Społmieszczanin, *m.* Mitbürger. combourgeois, *m.* concitoyen, *m.*
Społmieszkam, *v. n.* mitwohnen, zusammen wohnen. demeurer, *v. n.* loger ensemble.
społmieszkaiący, *społmieszkańcy*. Personen, die beysammen wohnen. chambrée, *f.* personnes qui logent ensemble.
Społmieszkanie, *n.* Stuben-Gesellschaft, Mitbewohnung einer Stube, eines Hauses. habitation avec qu.; l'action de loger ensemble.
Społmieszkaniec, *m. g.* *społmieszkańca.* Stuben-Gesell, Mitwohner. camerade de logis; compagnon de chambre.
Spolnica, *f.* bo zawsze społem z drugiemi pływa. ein See-Welß, Art von Thun-Fischen, so niemals allein schwimmen. bonite, bise, *f.* poisson de mer semblable au tôn qui ne va jamais seul.
* *spolnica rzeczna*, *vid.* Sum.
Spolnie, *adv. vid.* Społecznie.
Społniewola, *f.* Mitsclaverey. commune servitude; commun esclavage.
Społniewolnik, *m.* Mitsclave; Mitgefangener. compagnon d'esclavage, de prison.
Spolnik, *m.* *vid.* Społecznik.
spolnik urzędu. Amtsgenossen, Amts-Bruder. Collègue, *m.* compagnon dans quelque charge.
Spolność, *f. vid.* Społeczność.
spolność urzędu. Amtsgenossenschaft. la condition, l'état des Collègues.
spolności albo towarzystwa reguła. Rechenk. Gesellschafts-Regel. *Aritm.* règle de compagnie. § Spolnylik, spolnolik, *m.* spollik, *m.*
Spolny, *adj. vid.* Społeczny.
spolny handel, *vid.* Społkupczenie.
Społobwiniony, *adj.* ⎫ Mitbeschuldigter,
Społobżałowany, *adj.* ⎭ Mitbeklagter. un des défendeurs; qui est accusé avec un autre.
Społpanowanie, *n.* Mitregierung, Reichsgenossenschaft. participation au gouvernement; le pouvoir de régner avec quelqu'un.
Społpanuię, *v. n.* mitregieren. régner conjointement; gouverner avec qu.
Społpasę. mitweiden. paître ensemble.
Społpiiam, *v. a.* mitsaufen, mitzechen. boire, faire débauche ensemble.
Społpiianie, *n.* Mitsaufen, Mitzechen. débauche qui se fait en compagnie avec qu.
Społpiianica, *w.* ⎫ Mitsäufer, Mittrinker
Społpiiący, *m.* ⎭ Sauf-Bruder. bon compagnon, *m.* compagnon de débauche, compagnon de bouteille; camerade de taverne; qui boit & ivrogne avec qu.
Społposłaniec, *m.* Mitgeschickter, Mitgesandter. collègue de mission, d'ambassade.
Społpracuię, *v. n.* mitarbeiten, mitwirken. travailler ensemble; coopérer.
Społpracuiący, *m.* Mitarbeiter. qui travaille conjointement avec qu.
Społproszę, *v. n.* mitbitten, mitwerben. demander qu. ch. ensemble; prétendre à la même chose.
społproszący, *m.* Mitbitter, Mitwerber. compétiteur, *m.* celui qui brigue, qui recherche la même chose.
Społrękoimia, *m.* Mitbürge. qui est en caution, qui est répondant, qui est caution avec qu. pour qu.
Społrobię, *v. a.* mitarbeiten, zusammen arbeiten. travailler ensemble, partager le travail.
Społrobotnik, *m.* Mitarbeiter. compagnon de peine, de travail.
Społrostę, *v. n.* mitaufwachsen. croître avec qu.; devenir grand ensemble.
Społrurnik, Społwodnik, wodę z drugim społwiodący. einer von zweyen Nachbarn, die mit einander einen Röhr-Trog haben. d'un des deux voisins qui ont une fontaine ensemble.
Społrządca, *m.* Mitregent. corrégent; qui règne, qui gouverne en collègue.
Społsiadaiący z kim. ⎫ Beysitzer. assesseur,
Społsiedzący. ⎭ qui est assis auprès ou avec qu.
Społsiedzę. mitsitzen, bey anderen sitzen. être assis ensemble ou avec qu.; s'asseoir avec qu.
Społsłużę, *v. n.* neben einem dienen, mit einem zusammen dienen. servir avec qu.
Społsłużenie, *n.* das dienen mit andern Knechten. un commun service.
Społsłużebnica, *f.* Mitmagd, die mit einer dienet. compagne de service, *f.*
Społsłużebnik, *m.* Mitknecht, der mit einem dienet. compagnon de service.
Społsprzężony, *adj.* społzaprzężony. mit eingespannet. attelé avec un autre bête.
Społstadnik, *m.* einer von den Schaf-Böcken, von den Bullen oder Beschеelern einer

wer Heerde. un des béliers, des taureaux ou des étalons d'un troupeau.

Społstoię, *v. n.* mitstehen, neben einem stehen. être debout ensemble.

Społświekier, *m.* einer von den Schwieger-Vätern. frère par alliance; un des deux pères qui ont marié leurs enfants.

Społsypiam, *v. n.* mitschlafen, in einem Bette schlafen. dormir ensemble, coucher avec qu.

społsypiaiący, m. Mitschläfer, Schlaf-Gesell. compagnon de lit.

Społszyk, *m.* Kriegsw. Bataillon in derselben Schlacht-Ordnung. *guerre*: bataillon dans le même ordre de bataille.

Społszykowany, *adj.* mit in der Schlacht-Ordnung gestellet. rangé avec qu. en ordre de bataille.

*Społu, *adv.* Pospołu. zusammen. ensemble.

Społuczeń, *m.* Mitschüler. condisciple, *m.* compagnon d'étude.

Społuczeństwo, *m.* der Stand der Mitschüler. la condition, l'état de ceux qui étudient ensemble.

Społucześnictwo, *m.* Mittheilnehmung. participation de quelques personnes à une chose.

Społucześnik, *m.* Mittheilnehmer, der mit Theil an etwas hat, Mitparticipant. copartageant, *m.* T. l'un de ceux qui participent à qu. ch.

Społurodzony, *adj.* przyrodzony. angebohren mitgebohren. originaire, *adj.* de naissance; qu'on apporte au monde; qui est né avec.

Społurzędowy, *adj.* Amtsgenossen, Amts-Gehülfe, Amts-Bruder. collégue; compagnon d'office, de charge.

Społwieczny, *adj.* 1) gleich ewig. 2) der mit einem zur gleichen Zeit gelebet hat. 1) coëternel, éternel avec un autre. 2) contemporain, qui est du même tems qu'un autre. § 1) Syn, Duch Swięty i Bog Oyciec są społwieczni. 2) społwieczni Senatorowie.

Społwiedzący co. der mit von etwas Wissenschaft hat. qui sait qu. ch. avec un autre.

Społwięzień, *m.* Mitgefangener. compagnon de prison; prisonnier avec qu.

Społwładnie, *adv.* auf eine democratische Art. d'une manière démocratique.

Społwładność, *f.* Volks-Herrschaft. démocratie, *f.*

Społwładny, *adj.* democratisch. démocratique.

Społwodnik, *m. vid.* Społrurnik.

Społwoiownik, *m.* Bundesgenossen wider einen; Mitkrieger, der wider einen mit Krieg führet. allié, confédéré contre qu.; celui qui est en ligue offensive contre qu.; qui fait la guerre avec qu. à qu.

Społwoiuię, *v. n.* wider einen mit Krieg führen. faire la guerre à qu. conjointement à qu.

społwoiuiący, vid. Społwoiownik.

Społwychowaniec, *m.* społwychowany. Miterzogener, der mit einem ist erzogen worden; der mit einem eine Brust gesauget hat. frère de lait, celui qui est nourri & élevé avec qu.

Społwychowanica, *f.* Mitschwester, die zugleich mit einem ist auferzogen worden. soeur de lait; celle qui a été nourrie & élevée en compagnie d'un autre enfant.

Społwyzwoleniec, *m.* Mitbefreyter, Mitfreygelassener. affranchi par le même maître.

Społzaletnik, *m.* Mitbuhler, Neben-Buhler. rival, *m.* compagnon d'amour.

Społżałowanie, *n.* Beyleid. compassion, *f.*

Społżałuię, *v. a.* mitbedauern. compatir, avoir compassion; être touché de compassion.

Społżarłok, *m.* Zech-Bruder, Schmauß-Bruder. compagnon à manger & à boire; camerade de bouteille & de table; compagnon de débauche.

Społżołdowanie, *n.* Spieß-Gesellschaft, Cameradschaft. la condition des compagnons de guerre.

Społżołdownik, *m.* Camerad, Spieß-Gesell, der mit einem Kriegs-Dienste thut. camerade, compagnon de guerre.

Społżycie, *n.* życie iednego y kim. Zeit, in welcher man mit einem zugleich lebet. la vie de ceux qui sont ou étoient contemporains.

Społżyię, *n.* zu gleicher Zeit oder an einem Orte mit einem leben. vivre au même tems ou en même lieu qu'un autre.

społżyiący, adj. der mit einem zugleich lebet. contemporain, qu a vécu au même tems qu'un autre.

Spona, *f.* 1) Klaue eines Raub-Vogels oder Thieres. 2) Zwinge, Klammer. 1) doigt, *m.* ongle, *m.* grife, serre. 2) ancre, *f.* lieu, crampon, *m.* § 1) sponę iastrząb wyciągnął, sponą kuropatwę przeiął. 2) spona na wyprężoną ścianę; sponą czambry uiąć.

spona, f. ostrzyca ziele. (aparine) Bettlers-Läuse, Klebekraut. aparine, *f.* grateron, *m.*

Sponisty, *adj.* mit Klauen versehen. qui a des grifes ou des serres.

*Spopadać sobie. 1) Gelegenheit ergreifen. 2) nach-

2) nachhängen, sich ergeben, sich einnehmen lassen; dem Strome einer Sache folgen. 1) prendre l'occasion, se servir de l'occasion. 2) céder au torrent; suivre le torrent; se laisser aller, se laisser trainer à. § spopadł sobie. Jak sobie co spopadnę.

Spor, *m.* } spieranie, sprzeczanie. Streit,
Sporka, *f.* } Streitigkeit. dispute, *f.* combat, *m.* débat, *m.* querelle, *f.* contestation, *f.* contention, controverse. § mieć z kim spor o co; iest spor o to; w sporki z kim wstąpić; w rzeczy iasney spor wieść, trzymać

spor w sądzie. Gerichtsw. Streit-Sache, Rechts Streit, Rechts-Sache. litige, *m.* droit litigieux.

Spor wiodę o co w sądzie. Gerichtsw. mit einem Rechtshändel führen. *palais:* intenter le procès à qu.

Sporna strona, *f.* Gerichtsw. Gegenpart, *f.* *palais:* partie adverse.

Spornie, *adv.* mit Streit und Widerstreit; mit Zank. contentieusement, d'une manière de débat.

Sporność, *f.* skłonność do sprzeczania się, do zwady. Zanksucht, Streit-Lust. humeur querelleuse, naturel querelleux; passion, *f.* démangeaison de quereller,

Sporny, *adj.* 1) zänkisch, zum Zanken geneigt. 2) streitig, darum gestritten wird; im Rechts-Streite befangen. 1) litigant, *m.* contredisant, querelleux, contrariant. 2) contesté, *adj.* qui est en litige; contentieux, litigieux; contestable; sur quoi l'on est en différend.

Sporo, *adv.* 1) reichlich, genugsam. 2) mit großen Schritten. 1) abondamment, en abondance en quantité. 2) à grands pas. § 1) do sałaty oliwy sporo, a octu mniey przyley. 2) sporo chodzi; sporzey stąpać nie mogę.

sporo mi. es geht mir von statten; ich komme fort. j'ai de la réussite, il me succéde bien.

nie sporo, vid. Niesporo.

Spory, *adj.* 1) groß, geraum. 2) groß, groß gewachsen. 2) sparsam, rathsam, räthig. das sich nicht hurtig verbrauchen läßt. 4) förderlich, bequem, nützlich; das hurtig von Händen geht. 1) grand, ample, qui a de la largeur. 2) grand, qui a une grandeur réelle; qui est devenu grand en croissant. 3) profitable, ménager, qui se consume avec ménage. 4) avantageux, qui avance bien; utile commode en usage; qui fait avancer l'ouvrage. § 1) spora nawa; spory dom. 2) spory chleb, spore drzewo; spore, niespore ziarno, zboże. 3) bukowe drzewo sporsze niżeli sosnowe. 4) spora, niespora to praca, spore, niespore takie litery.

kroki spore. große Schritte. grands pas.

droga spora. ein bequemer Weg, darauf man wohl fortkommen kann. un chemin aise & commode où l'on s'avance bien.

wzrost spory. ein großer Wuchs. taille avantageuse.

Sporyż, *m.* ziele, ziarno wielkie podługowate w zbożu, *vid.* Mącznik.

sporyż wielki-samiec; wrobleięzyczki. (polygonum mas) Weggras, Wegtritt, Denngras, Blutkraut. trainasse, renouée, corrigiole, centinode.

sporyz drugi, m. płonnik rolny, wodny. (sanguinalis femiva) Nagel-Kraut, ein Blut stillendes Kraut. sanguine herbe propre à étancher le sang.

sporyż trzoci, m. żabie gronka. (herniaria, polygonum minus) kleiner Wegtritt, Bruchkraut. boutonner, petite renouée, herniole, hergnère, l'herbe pour la rupture.

Sporządzam, *v. m. F. sporządzę,* rozprawiam, rozporządzam, rozrządzam. ordnen, einrichten, zurechte machen. régler, *v. a.* ordonner, arranger, disposer, préparer, ajuster. § sporządzić igrzyska; wszystko według upodobania swego sporządza.

sporządzić się. sich setzen, sich zurechte machen, sich einrichten. s'établir, s'équiper, s'agencer.

Sporządzenie, *n.* Einrichtung, Veranstaltung. disposition, *f.* ordre, *m.* arrangement, *m.* ajustement, *m.*

sporządzenie Boskie. Prädestination, Gnaden-Wahl. prédestination, *f.*

Sporządziciel, *m.* Verordner, Einrichter. celui qui arrange, qui dispose.

Sporządzony, *adj.* eingerichtet, verordnet. reglé, ordonné, arrangé, ajusté. § szkoły dobrze sporządzone; sześć się na iednego dobrze sporządzonego żołnierza składać maią.

Sposabiam, *v. a.* } zubereiten, tüchtig, geschickt machen. apprêter, appareiller, former; rendre habile. préparer à. § sposobił swoie myśli
Sposobię, *v. a.* } serce do tego; sposobię go do usług moich; sposobił go na to.

sposobić się. sich zubereiten. se préparer, s'accommoder, s'agencer à.

sposobić się w co. in etwas zunehmen, wachsen. avancer, faire du progrès dans; s'accroître en. § przysposobił się w nauki, w cnoty, w dostatki.

Sposobię, *v. a.* Sprachk. das Zeitwort abwandeln.

wandeln. *gramm.* conjuger, *v. a.* le verbe.

Sposob, *m.* 1) Art, Mittel. 2) Sprachk. ein Modus, Art. 1) moyen, *m.* voye, façon, *f.* 2) *Gram.* un mode. § 1) kształtnym komu co wydrzeć sposobem; żadnego do tego nie widzę sposobu.

wszystkich do tego poruszał, ruszał sposobow. er suchete alle Mittel hervor. il a employé le verd & le sec; il a remué ciel & terre; il a mis tout en oeuvre, toute sorte de remèdes en oeuvre.

iakim sposobem? auf was für Art? de quel moyen?

takim sposobem że. auf solche Art, daß. si bien que; de sorte que.

w ten sposob, tym sposobem. auf diese Art. de cette sorte.

Sposobienie, *n.* Zubereitung. préparation, *f.* ajustement; action par laquelle on met une personne ou une chose en etat d'agir. § sposobienie ciała i umysłu do czego.

Sposobienie, *n.* Sprachk. Abwandelung eines Zeitworts. *gramm.* conjugaison, *f.* d'un verbe.

Sposobiony, *adj.* Sprachk. abgewandelt. *gramm.* conjugué.

Sposobnie, *adv.* geschickt, auf eine geschickte Art. habilement, *m.* avec habileté, avec adresse, dextrement.

Sposobność, *f.* Geschicklichkeit, Fähigkeit. adresse, dextérite, *f.* habileté. § sposobność nałogiem nabyta; wielką do piora ma sposobność.

Sposobny, *adj.* 1) geschickt. 2) geschickt, fähig, geübt, tüchtig in etwas. 1) habile, adroit. 2) fort entendu, expert, intelligent dans. § 1) tak sposobny do tego iako osieł do tańca, *prov.* 2) sposobny to Medyk, Malarz; sposobny w ięzykach i naukach.

sposobne zdrowie. frische, gute Gesundheit. une bonne, une vigoureuse santé.

Spospolitować co, *F. spospolituię.* gemein machen, ausbreiten. divulguer; rendre commun, répandre.

spospolitować się, spospolituię się. 1) gemein werden. 2) sich mit einem gemein machen. 1) dévenir commun; se répandre. 2) se familiariser avec qu.

Spospolitowanie, *n.* Ausbreitung, Bekanntmachung, *f.* l'action de rendre commun.

Spospolitowany, *adj.* allgemein geworden, ausgebreitet. commun, *adj.* devenu commun. § spospolitowane opinie.

*Spostrzeć się, *vid.* Zmieścić się.

Spotwarzyć kogo, *F. spotwarzę.* einen verleumden. calomnier, *v. a.* blâmer qu.

Spoufalić kogo, *F. spoufalę.* vertrauet machen. rendre qu. familier; gagner la confiance de qu. § spoufalić sobie damę.

Spowiadam się. beichten. se confesser; se confesser de ses péchés. § spowiadać się z grzechow; będzie się dzisiay spowiadał.

spowiadać kogo. Beichte hören. confesser qu.; entendre une personne en Confession. § ten kaznodzicia dobrze spowiada.

Spowiadany, *adj.* spowiedziany, *adj.* 1) gebeichtet. 2) der gebeichtet hat. 1) confessé, déclaré à son Confesseur. 2) confès, *m.* qui s'est confessé.

Spowiednia, *f.* der Beicht-Stuhl. Confessional, *m.* tribunal de la Confession.

Spowiednik, *m.* der Beicht-Vater. Confesseur, directeur, Prêtre qui confesse.

Spowiedny, *adj.* zur Beichte gehörig. de Confession, qui regarde la Confession.

Spowiedź, *f.* die Beichte. confession, *f.* déclaration de ses péchés à un Prêtre. § z grzechow spowiedź uczynić; spowiedź żywotną uczynić.

do spowiedzi iść. zur Beichte gehen. aller à confesse; se confesser.

spowiedzi słuchać. Beichte sitzen. confesser, entendre qu. en confession.

Spowiedziany, *adj.* *vid.* Spowiadany.

Spowinowacam kogo, *F. spowinowacę.* verschwägern. allier par le mariage; faire l'alliance d'une personne avec une autre par le mariage.

spowinowacić się z kim. sich mit einem verschwägern. s'allier, s'unir avec une personne par le mariage.

Spowinowacenie, *n.* Schwägerschaft. affinité, alliance.

Spowinowacony, *adj.* verschwägert. allié par le mariage.

Spoyrzeć, *F. spoyrzę, ną kogo, na co.* 1) ansehen, anblicken, anschauen. 2) zuschauen, zusehen, was andere thun. 1) envisager, regarder, jetter, porter les yeux, le regard sur. 2) voir, aller voir; prendre garde. § 1) spoyrzał na mię łaskawie. 2) spoyrzyy, co dzieci robią?

Spoyrzenie, *n.* ein Anblick, das Ansehen. oeillade, *f.* regard, *m.* coup d'oeil, *m.*

Spoźnić się, *F. spoźnię się, v. n.* sich verspätigen, spät werden. se faire tard. § czas się znacznie spoźnił.

iuż się spoźniło. es ist schon spät geworden. il se fait déja tard.

Spracować kogo, *F. spracuię, v. a.* einen abmat-

abmatten, ermüden. lasser, fatiguer qu. *v. a.*

spracowač się. sich abarbeiten, sich müde arbeiten. se fatiguer, se lasser, devenir las, être abbattu de lassitude.

Spracowanie, *n.* Müdigkeit, Abmattung, Ermüdung. lassitude, *f.* abbattement, *m.* épuisement, *m.*

Spracowany, *adj.* ermüdet von Arbeit; abgemattet, müde. travaillé, las, fatigué, abbattu, rendu. § spracowanego posilić; spracowane lata i zdrowie.

Sprawa, *f.* 1) Sache, Gewerb, Verrichtung, Angelegenheit. 2) Arbeit, That, Werk. 3) Ordnung, Einrichtung. 4) gerichtliche Sache; Proceß, Action. 5) Schlacht-Ordnung. 6) Schlacht. 7) Aufsicht, Vorsorge. 8) Bescheid, Nachricht. 9) Beyschlaf, Beywohnung. 1) affaire, *f.* expédition, *f.* chose qu'il faut faire, ce qui appartient à une personne de faire; chose qui se passe. 2) ouvrage, *m.* oeuvre fait, exploit, action. 3) ordre, *m.* arrangement. 4) action judiciaire, *T.* cause qui doit être plaidé; procès, *m.* procédure, *f.* 5) ordre de bataille. 6) combat, bataille. 7) conduite, direction, soin qu'on prend de qu. ch. 8) rapport, nouvelle, réponse. 9) affaire, *f.* habitation charnelle, cohabitation, le commerce de l'homme avec la femme. § 1) iechałem w tey sprawie do niego; mam tam sprawę; dobrze, źle sprawę sprawić. 2) sławne sprawy iego; sprawa karmienia wnętrznego. 3) rozboy, nie sprawa, gdzie się wszystko godzi; bez sprawy wszystko robi. 4) sprawa o głowę; sądową sprawę wygrać, mieć z kim, przegrać. 5) woysko w sprawie idzie, stanęło; nieprzyiaciel sprawą, bez sprawy uchodził. 6) sprawę (potrzebę) wygrał, przegrał. 7) za sprawą i rządzeniem tego Hetmana. 8) nie umiem sprawy dać; uczyń mi sprawę o tym; inszey sprawy dać nie mogli, tylko że to było z rozkazania krolewskiego. 9) miała z nim sprawę; ieszcze z żoną żadney nie miał sprawy.

sprawa karamna, karania godna; sprawa o głowę. eine Criminal-Sache. cause criminelle, *f.*

sprawa uczciwa. bürgerliche Streit-Sache; eine Civil-Sache. cause civile, *f.*

sprawa o uczciwe. Injurien-Klage. action pour raison d'injures.

sprawa o szkodę. gerichtlicher Anspruch wegen eines verursachten Schadens. action qu'on intente contre qu. par raison du dommage qu'il nous a causé, *T. T.*

sprawa niebieska. Einfluß des Himmels. influence, *f.*

sprawy ludzkie. die Welt-Händel. la conduite, les actions des hommes.

sędzia z nim krotką uczyni sprawę. der Richter wird mit ihm einen kurzen Proceß machen. le Juge lui fera un court procés.

mieć z kim sprawę. mit einem zu thun haben. avoir affaire avec qu.

bez sprawy, nie w sprawie. unordentlich, durch einander. tumultuairement, en tumulte, en désordre.

niemasz z nim sprawy; zła sprawa, zły rząd z nim. man kann mit ihm nicht auskommen; man hat mit ihm viel zu schaffen. on ne sauroit rien faire de lui; vous ne le mettrez pas à son devoir, à la raison.

dać komu o sobie sprawę. einem von seiner Aufführung Rechenschaft geben. rendre compte à qu. de sa conduite.

iaka sprawa, taka odprawa. wie die Arbeit, so der Lohn. comme tu semeras, tu moissonneras; selon l'argent la médecine.

Spraweczka, *f.* Sprawka, *f.* 1) kleine Angelegenheit. 2) schöner Handel feine Sache, leichtfertiger Streich. 1) besognette, *f.* petite affaire. 2) etrange affaire, jolie affaire; belle opération, mauvais tour. § 1) mam tu sprawkę. 2) piękna to spraweczka; pięknąś zrobił spraweczkę.

Sprawca, *m.* Sprawiciel, *m.* 1) Urheber, Stifter. 2) der Kläger in den Gerichten. 3) Bevollmächtigter. 1) auteur, *m.* ministre, *m.* instituteur, *m.* celui qui est cause d'une affaire. 2) le demandeur en Justice. 3) ami, *m.* procureur subdélégué, qui a un pouvoir. § 1) głowa i sprawca był buntu; sprawca bankietu; był sprawką krolewskiey pomsty; sprawcą natury iest Bog. 2) sprawcą (powod) sprawę przegrał; na prośbę sprawce. 3) stanąć przez sprawcę swoiego.

Sprawczyna, *f.* Sprawicielka, *f.* Verrichterinn. celle qui expédie qu. ch.

Sprawdzić co, *F. sprawdzę, v. a.* wahr machen. vérifier, avérer, *v. a.*

sprawdzić się. wahr werden, erfüllet werden, devenir vrai, s'accomplir, vérifier.

Sprawiam co, *vid.* Sprawuię.

sprawiam bydlęcia. ausschlachten, ein geschlachtetes Vieh zurichten. faire, habiller une bête; travailler sur qu. bête, l'accommoder comme il faut.

sprawiać ryby. einen Fisch ausnehmen, zurechte machen. habiller un poisson.

ſprawiać gnòiem rolą. einen Acker mit Miſt düngen. fumer, *v. a.* engraiſſer la terre avec du fumier.

Sprawianie, *n.* 1) das Verrichten. 2) das Schlachten, Zurichten eines Viehes, eines Fiſches. 1) l'action, action de faire, d'expédier une affaire; expédition. 2) habillage, *m.* d'une bête ou d'une poiſſon.

ſprawianie ſię u ſądu, odpowiadanie na żałobę. die Defenſion des Beklagten bis ans End-Urtheil. la défenſe de l'accuſé; jusqu'à la déciſion du Procès.

Sprawiciel, *m.* Sprawicielka, *vid.* Sprawca, Sprawczyna.

Sprawiedliwię, *v. a.* co ſprawiedliwić. Gerichtsw. rechtfertigen. *palais:* juſtifier, *v. a.*

Sprawiedliwie, *adv.* gerechter Weiſe. juſtement, *adv.* avec juſtice.

ſprawiedliwie albo nieſprawiedliwie. mit Recht oder Unrecht. à tort et ſans cauſe.

Sprawiedliwość, *f.* Gerechtigkeit. Juſtice, *f.* § ſprawiedliwość ieſt wſzyſtkich cnot źrźodłem; ſprawiedliwość każdemu ſwoie oddawa; zawikłana często ſprawiedliwość.

czynić każdemu ſprawiedliwość. einem jeden Gerechtigkeit verſchaffen. rendre, faire juſtice à chacun.

ſprawiedliwości doſtać. Gerechtigkeit bekommen. obtenir juſtice.

uczynić z kogo ſprawiedliwość. einem den Proceß machen. faire procès à qu.; faire juſtice de qu.

czynienie, n. ſprawowanie ſprawiedliwości. 1) Ausübung der Gerechtigkeit. 2) Gerichtsbarkeit, Jurisdiktion. 1) un exèrcice de juſtice. 2) jurisdiction.

dozorca ſprawiedliwości. Aufſeher der Gerechtigkeit, ehedeſſen ein Beamter, der die Gerechtigkeit handhabete. Inſpecteur de Juſtice, c'étoit autre-fois un officier qui avoit l'oeil ſur l'exercice de la Juſtice.

ſprawiedliwość odmienna albo odmieniaiąca. Gerechtigkeit, ſo man zwiſchen Privat-Leuten beobachtet. juſtice commutative, *f. T.*

ſprawiedliwość rozdzielaiąca. die austheilende Gerechtigkeit, ſo in öffentlichen Angelegenheiten beobachtet wird, als die Vergebung der Aemter. juſtice diſtributive, *f. T.*

Sprawiedliwy, *adj. & ſ.* 1) ein Gerechter. 2) gerecht, billig. 3) gehörig, richtig, mit allem verſehen. 1) un juſte, *ſ.* un homme juſte. 2) juſte, qui aime la Juſtice, qui eſt conforme à la Juſtice. 3) juſte, bon, exact; qui eſt en bon état. § 1) w pamięci wieczney będzie ſprawiedliwy. 2) ſprawiedliwy człowiek, uczynek. 3) 30000 było woyſka ſprawiedliwego; ſprawiedliwa waga, miara.

Sprawienie, *n.* czego. das Verrichten, die Verrichtung. l'action finie; expédition faite; exécution, *f.* accompliſſement.

wiele mieć do ſprawienia. viel zu thun haben. avoir beaucoup à faire.

Sprawiony, *adj.* 1) verrichtet. 2) zugerichtet, beſtellet, als ein Acker. 2) verfertiget, gemachet, als ein Kleid. 4) in Schlacht-Ordnung geſtellet. 1) expédié, dépêché, fait, exécuté, accompli. 2) cultive, *adj.* labouré et enſemencé. 3) fait, procuré à qu. comme un habit. 4) rangé en bataille. § 1) po ſprawionych ſprawach miła odpocząć. 2) ſprawiona rola, ogrod, ſprawione zagony. 3) nowo ſprawione ſzaty wiele go koſztuią. 4) ſprawione woyſko, ſzyki.

Sprawka, *f.* *vid.* Spraweczka.

Sprawnie, *adv.* 1) ordentlich, in gehöriger Ordnung; auf eine ausrichtſame Weiſe. 2) in guter Ordnung, in Schlacht-Ordnung. 1) en bon ordre; en homme d'expédition. 2) en bon ordre; en ordre de bataille. § 1) ſprawnie wſzyſtkie prowadzi rzeczy. 2) ſprawnie woyſko uſtępowało.

Sprawność, *f.* Geſchicklichkeit in Verrichtung, Ausrichtſamkeit. routine *f.* adreſſe, *f.* habileté, pratique dans les affaires; manière expéditive; la qualité d'un homme expéditif. § iego wielkiey ſprawności ugody i pokoie ſą świadkami.

Sprawny, *adj.* 1) ausrichtſam, geſchickt, geübet in Verrichtungen. 2) geſchickt, tüchtig zu etwas. 1) actif, *adj.* expéditif, *adj.* qui expédie bien. 2) propre, bon pour qu. ch.; qui produit un bon effet. § 1) ſprawnego mi do tey ſprawy trzeba człowieka; ſprawny radą i rzeczą; ſprawny to narod; bardziey do dobrego niźli da złego ſprawny. 2) narod do łuku ſprawny; oley i pokoſt ſprawny do pozłocenia; dobre i ſprawne rozporządzenie palcow na kole młyńſkim.

Sprawowanie, *n.* 1) das Ausrichten, Verrichten; Führung einer Sache. 2) Verwaltung, Führung, Regierung. 3) Beſtellung, Zurichtung, als eines Ackers. 4) Begehung, Anſtellung, Ausrichtung eines öffentlichen Begängniſſes. 1) l'action de faire, d'expédier; manîment, conduite, geſtion des affaires. 2) manîment, *m.* gouvernement, conduite, inſpection, direction, intendance. 3) culture de la terre,

terre, l'action de la labourer & ensemencer. 4) célébration d'un festin, d'une réjoüissance. § 1) sprawowanie, odprawowanie rzeczy ktorey; ochota, biegłość w sprawowaniu rzeczy. 2) sprawowanie Państwa, rządow, urzędu, ludzi, woyska. 3) sprawowanie roli, ogroda. 4) sprawowanie bankietu, wesela, igrzysk.

sprawowanie się komu w czym. Verantwortung, Rechenschaft. justification, *f.* T. l'action de rendre compte, raison à qu. de qu. ch.

Sprawuię, *v. m. F. sprawię.* 1) verrichten, ausrichten, zu Stande bringen. 2) etwas verwalten, führen; über etwas die Aufsicht haben. 3) ausrichten, begehen ein Begängniß. 4) machen lassen, schaffen, als Kleider. 5) zurichten, bestellen, als einen Garten. 6) zurichten, ausnehmen, zurecht machen, als eine Gans. 7) bewerkstelligen, zuwege bringen. 8) machen, verursachen. 9) in einem wirken, wie eine Arzeney. 10) berichten, Nachricht geben. 11) *Bergw.* das Erz zum letzten Mal waschen. 1) faire, expédier, exécuter, faire sa commission; venir à bout; faire, manier des affaires. 2) manier, gouverner, administrer, gérer; avoir le soin, le manîment, la conduite de; exercer, avoir une charge. 3) faire, faire célébrer un festin. 4) faire faire, procurer, acheter qu. ch. à qu; pouvoir qu. de; avoir soin qu'on fasse qu. ch. pour qu. 5) cultiver une terre, lui donner toutes les façons. 6) habiller, faire accommoder, comme il faut une bête, un poisson. 7) effectuer, produire quelque effet. 8) faire, causer, engendrer. 9) agir, opérer dans le malade, l'exciter, le faire vomir, suer, &c. 10) donner avis, rapporter. 11) *Métal.* laver le métail la dernière fois. § 1) co sam sprawić możesz drugiemu nie zlecay; sprawił ten sprawny Minister, że pokoy stanął; sprawić co źle, dobrze; spraw dobrze com rozkazał. 2) Rządy Państwa, Państwo, woysko, urząd sprawował; gwiazdy świat sprawuią. 3) sprawił wesele, bankiet, igrzysko. 4) sprawić komu suknią, woz, karetę i konie; sprawił sobie szaty Niemieckie. 5) sprawować ogrod, rolą. *6) sprawować (oprawić) ryby, wołu, ptaka. 7) co mogł dobrego sprawić? nic nie sprawisz groźbą i prosbą, złotem więcey sprawić możesz. 8) to lekarstwo konkokcyą lepszą sprawuie; co kłotnie wielkie sprawiło, 9) sprawiło (ruszyło) mię lekarstwo; to lekarstwo poty, womity sprawuie. * 10) sprawiłem go (oznaymiłem mu). 11) sprawić kruszec.

mam te rzeczy sprawić. ich soll diese Sache verrichten. je dois faire, expédier ces choses.

sprawuiący, do skutku wiodący. zum Zwecke, zur Vollführung Behülflich. qui sert, qui agit à produire son effet; qui coopere.

nic nie sprawił. er hat nichts ausgerichtet. il s'en est allé comme il est venu.

nie sprawiwszy nic. unverrichteter Sachen. sans rien faire; sans rien effectuer. § nie sprawiwszy nic odeszli.

sprawić co kazano. verrichten was befohlen ist. exécuter les ordres; faire ce qu'on a commandé.

sprawić złoczyńcę do końca. einen Uebelthäter hinrichten. exécuter, *v. a.* faire mourir le criminel.

sprawować się. 1) sich rechtfertigen, Rechenschaft geben. 2) sich aufführen. 1) se justifier, faire raison, rendre compte de. 2) se comporter, se gouverner, se conduire, agir bien ou mal. § 1) sprawować się komu o co, u sądu; sprawiać mu się kazano. 2) źle, dobrze się na tym urzędzie sprawował.

sprawuiący się, adj. & subst. 1) Rechtfertiger. 2) der Beklagte. 1) qui fait raison, qui se justifie. 2) le défendeur.

Sprężyna, *f.* prężyna die Feder in Uhren, in Flinten-Schlössern. ressort, *m.* arrêt d'une montre, d'un fusil. § sprężyna w zegarach, w kłotkach, w zamkach.

Sprochniałość, *f.* Fäulniß, Wurmstich. vermoulure, *f.* carie, *f.* pourriture, *f.*

Sprochniały, *adj.* vermodert, verfaulet. pourri, vermoulu, *adj.*

Sprochnieć, *F. sprochnieię, v. a.* wurmstichig werden, anfaulen, als Holz. pourrir, *v. n.* se vermouler, se carier, *v. r.*

Sprofanować co, *F. sprofanuię.* entweihen, profaniren. désacrer, *v. a.* profaner, *v. a.* §) sprofanować co świętego, obrocić na świekie i pospolite używanie.

Sprofanowanie, *n.* Entweihung. profanation, *f.*

Sprofanowany, *adj.* entweihet. profané, *adj.*

Sprośnica, *f.* ein unzüchtiges Weib. une impudique, une vilaine.

Sprośnie, *adv.* 1) unzüchtig, üppig. 2) niederträchtig, schändlicher Weise. 1) d'une manière obscène, sale & dés-honnête; impudiquement. 2) honteusement, d'une manière honteuse & infame, vilaine.

lainement. § 1) sprośnie mowi, żyie. 2) sprośnie pouciekali.

Sprośnik, *m.* eine unzüchtige Manns-Person. un impudique.

Sporśnomowca, *m.* der unflätige Reden führet, Zoten-Reißer. ordurier, *m.* diseur de saletés.

Sprosnomowność, *f.* unflätige Reden, Zoten, Unfläterey. paroles sales, ordures, *f. plur.* obscénité, *f. plur.*

Sprośnomowny, *adj.* unflätig im Reden, zotenmäßig. ordurier, *m.* impudique, qui dit des paroles sales.

Sprośność, *f.* 1) Unzucht, Unflätigkeit in Sitten. 2) Niederträchtigkeit, Schändlichkeit. 1) ordures, *f. plur.* obscénité, impureté, *f.* impudicité, dés-honnêteté; ordures dans les actions & les paroles. 2) bassesse, *f.* infamie, *f.* vilenie, *f.*

Sprośny, *adj.* 1) schandbar, unflätig, unkeusch. 2) niederträchtig, schändlich. 3) grob, unhöflich, ungesittet. 1) obscène, *adj.* sal, *adj.* vilain, *adj.* mal-honnête, impudique. 2) vilain, infame, bas, vil, abject. 3) incivil, grossier, vilain. § 1) sprośna to dziewka, sprośny uczynek. 2) Nero będąc w złościach nayspróśnieyszy; skępiec i naysprośnieyszego się dopuści postępku. * 3) sprośne (grube) te narody.

Sprowadzam, dzać, *v. m. F. sprowadzę, sprowadzić.* 1) herunter führen. 2) herbey ziehen, herbey führen. 1) conduire, *v. a.* mener du haut en bas; faire descendre. 2) attirer, faire venir. § 1) prowadź go na doł z gory. 2) sprowadził rzemieślnikow z cudżych kraiow; mądry zaiąc co na drugiego ogary sprowadzi, *prov.*

Sprych, *m.* kołoćty. Rade-Speiche. rais de rouë.

Sprys, *m.* 1) Gegen-Pfeiler, Strebe-Pfeiler im Gebäude. 2) eine Schiffer-Stange, Boots-Haken, Fischer-Stange. 1) archoutant dans un bâtiment. 3) croc, *m.* longue perche pour conduire un bateau sur l'eau.

Sprysz, *m.* Spriß, Auswurf, der sich auf dem geschmolzenen Silber aufwirft. matière que l'argent fondu pousse au dehors.

Sprzyszczony, *adj.* ausgefahren, voll Blasen. plein d'ampulles ou d'élevûres.

Sprostać czemu, *F. sprostam,* womit zurechte kommen; einer Sache gewachsen seyn; helfen, rathen. remedier à; être en état de. § rozum temu nie sprosta.

Spruchniały, *adj. vid.* Sprochniały.

Sprząg, *m. g. sprzęgu.* Fuhrwerk, Gespann. attelage de chevaux, de boeufs. §) ten furman dobry ma sprząg.

Sprzągam, *vid.* Sprzęgę.

Sprzaganie, *m.* Sprzężenie, *m.* das Zusammenspannen der Ochsen, Pferde. accouplement des boeufs, des chevaux à une charruë. § sprzęganie koni, wołow.

sprzęganie psow. das Zusammenkoppeln der Jagd-Hunde. ameutement des chiens de chasse.

Sprzątam, *v. m. F. sprzątnę, sprzątnąć.* 1) wegräumen, abräumen, aufräumen. 2) wegputzen, mausen, stehlen. 3) aus dem Wege räumen, tödten. 4) räumen, abräumen das Feld; die Feld- und Garten-Früchte einfahren. 1) ôter les choses, les mettre en ordre; arranger ce qui est en désordre. 2) détourner, dérober, prendre sans qu'on s'apperçoit; gasconner. 3) se défaire de qu; tuer qu. 4) engranger; mettre le blé coupé en grange; recueillir la moisson, les fruits; faire la recolte. § 1) sprzątniy izbę. 2) złodziey te rzeczy sprzątnął. 3) śmierć go sprzątnęła; sprzątnąć kogo z świata; sprzątnął nieprzyiaciela. 4) iuż sprzątniono z pola; sprzątnąć urodzaie.

sprzątnąć ze stołu. den Tisch abräumen, abnehmen. desservir, *v. a.* ôter la table; ôter la nape.

sprzątniy te rzeczy ze stołu. räume diese Sachen vom Tische. ôtez les choses de dessus la table.

Sprzątnienie, *n.* 1) das Abräumen. 2) das Einfahren der Feld-Früchte. 1) arrangement, *m.* l'action d'arranger, d'ôter les choses. 2) l'action de recueillir les fruits; la recolte. § 1) sprzątnienie rzeczy ze stołu. 2) po sprzątnieniu zboż z pola.

Sprzątniony, *adj.* 1) weggeräumet. 2) eingeführet, von Feld-Früchten. 1) arrangé, mis en ordre. 2) engrangé, recueilli, ôté de dessus la terre.

Sprzeciwiam się komu, *F. sprzeciwię się, vid.* Przeciwiam się.

Sprzeciwianie się, *n.* Sprzeciwienie się, *n. vid.* Przeciwianie się.

Sprzeczam się, spor wiodę z kim o co. streiten, widerstreiten, einen Streit haben. contester de paroles; disputer, débattre avec qu.

sprzeczać czemu. 1) etwas leugnen. 2) widersprechen, wider etwas laufen. 1) nier qu. ch. 2) contredire, s'opposer, être contraire à. § 1) nikt temu nie sprzecza.

sprzecza. 2) oczywiście to prawom, tey propozycyi sprzeczało.

Sprzeczanie się, *n.* } 1) Streit, Streitig-
Sprzeczka, *f.* } keit. 2) Widerspruch. 1) combat, *m.* débat, *m.* querelle, contention, différend, démêlé, *m.* controverse, dispute. 2) contradiction. § 1) na uprzątnienie tych sprzeczek; zasyła o tym sprzeczka; co po tey sprzeczce. 2) te dwie rzeczy sprzeczkę miedzy sobą maią; sprzeczanie się dwuch propozycyy.

Sprzeczny, *adj.* 1) zänkisch, zum Zanken geneigt. 2) streitig, darum gestritten wird. 3) widersprechend, wider einander laufend. 1) contredisant, *m.* querelleux, contrariant. 2) litigieux, contencieux, contesté, qui est en litige, dont on est en dispute. 2) contradictoire, opposé. § 1) sprzeczniy to bardzo człowiek. 2) sprzeczna to rzecz, maiętność. 3) sprzeczna ta rzecz prawu temu; niepodobna aby dwie sprzeczne propozycye oraz prawdziwe były.

Sprzęgacz, *m.* 1) Zusammenkuppler, Anspanner. 2) Gelegenheit-Macher, der die Leute von benderlen Geschlecht zusammen bringet. 1) celui qui attelle, qui couple, qui attache les bêtes ensemble. 2) entre-metteur d'amour, courtier d'amour.

Sprzęgam, *v. m.* *F. sprzęgnę.* 1) zusammen kuppeln, zusammen jochen. 2) *fig.* verknüpfen, zusammen fügen. 1) coupler, atteller, mettre, attacher les chevaux, les bêtes ensemble au chariot. 2) *fig.* ajouter à; joindre avec. § 1) sprzęgłem bydło; sprzaż te konie. 2) sprzągać wioski, kamienice.

sprzęgać psy, Hunde zusammen kuppeln. coupler, ameuter, attacher les chiens ensemble.

Sprzęgły, *adj.* zusammen gekuppelt oder gespannt, couplé, attellé, attaché ensemble.

Sprzęt, *m.* Zubehör, Werkzeug, Geschirr, Hausgeräthe. outil, *m.* utencile, *m.* instrument, meuble, *m.* § sprzęty rzemieślnicze; opatrzyć sprzętem (sprzętami) dom, okręt, ogrod, łowy.

sprzęty domowe. Hausrath, Hausgeräth. ménage, *m.* meubles, *m. plur.* ameublement, *m.*

sprzęty kuchenne. Küchen-Geräthe. la ménage de cuisine; vaisselle, les meubles de cuisine.

sprzęty woyskowe. Kriegs-Geräthe, Heer-Geräthe. Bagage. bagage, *m.* équipage, *m.* de gens de guerre.

sprzęty gospodarskie, *oracze.* Acker-Geschirr, Feldbau-Geräthe. le ménage de campagne.

sprzętami dom opatrzyć. ein Haus mit Geräthe versorgen. ameubler, meubler une maison.

Sprzętowy, *adj.* das Geräthe betreffend. de meubles, qui regarde les meubles.

Sprzężay, *m.* Gespann, Zug Pferde, Ochsen mit oder ohne Wagen. un attelage de chevaux, de boeufs, sans ou avec le chariot. § kupił sprzężay i naczynia gospodarskie; sprzężay to iest bydło i naczynie wozowe, pługowe.

Sprzężenie, *n. vid.* Sprzęganie.

Sprzężne żebro, *n.* die Spann-Ribbe, so zwischen den Schultern eines Ochsen genommen wird. pièce de boeuf qu'on lève entre les épaules de cet animal.

Sprzężony, *adj.* zusammen gekoppelt, zusammen gespannet. couplé, attellé, ameuté, ensemble.

Sprzężysty, *adj.* vereinbarlich, das sich leicht vereinigen läßt. aisé à joindre, cile à conjoindre.

Sprzyiam, *v. a.* komu. 1) gewogen, günstig seyn, wohlwollen. 2) einem wünschen, gönnen. 1) favoriser, affectionner, supporter qu; donner les mains a qu. 2) vouloir, souhaiter du bien à qu; féliciter qu. de qu. ch. § 1) wiem że mi sprzyia. 2) sprzyiali mu tego honoru; będą mu sprzyiać szczęśliwego przybycia.

Sprzyianie, *m.* życzliwość. die Gunst, Wohlgewogenheit. bienveillance, faveur, *f.* graces, *f. plur.*

Sprzyiaźnić sobie kogo. sich einen zum Freunde machen. gagner qu; attirer qu. en sa faveur.

sprzyiaźnić się z kim. Freundschaft machen. faire amitié avec qu; acquérir l'amitié de qu; se faire ami de qu.

Sprzyiaźnie, *adv.* günstiger Weise. favorablement, *adv.*

Sprzyiazny, *adj.* } życzliwy komu. gün-
Sprzyiaźliwy, *adj.* } stig, gewogen, propice, *adj.* favorable, prospère, *adj.*

sprzyiazny nieporządnie. der einem wider seine Pflicht gewogen ist. qui favorise qu. contre son devoir.

Sprzykrzyć komu co, *F. sprzykrzę.* einem einen Ekel vor etwas machen. donner à qu. du dégout, du déplaisir pour qu. ch.

sprzykrzyć się komu. einem überdrüßig fallen. importuner, *v. a.* molester, incommoder, dégoûter, ennuyer qu.

sprzykrzyć sobie co, etwas überdrüßig werden. se rebuter, se dégoûter de qu. ch.

Sprzymierzam się z kim, *v. m. F. sprzymierzę się.* ein Bündniß machen. s'allier, se confédérer.
Sprzymierzenie, *n.* Bündniß, Bund. ligue, *f.* confédération, *f.* alliance, *f.*
Sprzymierzony, *subs.* ein Alliirter, Bundsgenossen. un confédéré, un allié. § sprzymierzeni na to nie pozwolili.
sprzymierzony, adj. mit Bündniß verwandt, alliirt. confédéré, allié.
Sprzysięgam się, *v. m. F. sprzysięgę.* sich verschwören. conjurer, *v. n.* faire conjuration, *f.* s'engager par serment de faire une chose.
Sprzysięglec, *m,* } ein Verschworner, der
Sprzysięgły, *m.* } sich mit verschworen hat. un conjuré; un de ceux qui ont conjuré.
sprzysięgły, adj. verschworen. qui a fait serment avec d'autres de faire qu. ch.
sprzysięgły nieprzyiaciel. geschworner, abgesagter Feind. un ennemi déclaré qui a juré la perte de qu; un mortel ennemi. § sprzysięgły nieprzyiaciel imienia Chrześciańskiego; nieprzyiaciel głowny na zdrowie, koronę i dostoienstwo J. K. Mci sprzysięgły.
Sprzysiężenie, *n.* Verschwörung. conjuration, *f.* complot, *m.*
*Spuchlina, *f.* puchlina. Geschwulst. enflure, *f.* bouffissure, *f.*
Spuchnąć, F. *spuchnę.* aufschwellen. s'enfler, se bouffir.
Spuchły, *adj.* 1) geschwollen. 2) wassersüchtig. 1) enflé. 2) hidropique.
Spust, *m.* 1) das Abschlagen, Ablassen eines Teiches. 2) Abfluß eines Wassers. 2) das Heruntergehen auf einem Flusse. 4) Fall-Gatter, Schutz-Gatter in einem Thore. 5) eine Fall-Thüre als zum Keller. 1) l'action de débonder, de vuider un étang. 2) découlement, *m.* canal, *m.* endroit par où l'eau découle. 3) la voiture qui va avau l'eau, selon le courant naturel de l'eau. 4) herce, sarrazine, orgues, *f. plur.* de cave qu'on abbat en fermant & éleve en ouvrant. § 1) spust, spuszczanie stawow, sadzawek. 2) to iezioro spustu nie ma. 3) towary do spustu (na spust) iako smoła, drwa. 4) spust w bramie podnieść.
spust rowu. Ablaß eines Grabens, dadurch das Wasser aus solchem abgeführet wird. douve, *f.*
Spustny, *adj.* 1) schiffbar, von Flüssen. 2) das man abschlagen, ablassen kann als ein Teich. 3) Fall-, das man herunter lassen kann, als eine Fall-Thüre. 4) das man nachlassen und anziehen kann. 1) navigable, *adj.* sur quoi on peut voiturer. 2) qu'on peut vuider ou débonder comme un étang. 3) qu'on abbat pour fermer & éleve, pour ouvrir fait comme une trappe. 4) qu'on peut débander ou lâcher. § 1) spustna rzeka. 2) staw spustny. 2) drzwi, kraty spustne. 4) strony na instrumenciech są spustne.
Spustoszyć co, *F. spustoszę.* verheeren, verwüsten. boulverser, *v. a.* ravager, saccager.
Spustoszenie, *n.* Verwüstung, Verheerung. degât, *m.* ravage, *m.* dévastation, *f.*
Spustoszony, *adj.* verwüstet, verheert. ravagé, saccagé, désolé, ruiné.
Spuszczam, *v. m. F. spuszczę.* 1) herunter lassen. 2) fallen lassen als den Rock. 3) fallen lassen, zumachen eine Fall-Thüre. 4) niederlassen, niedriger machen, hängen. 5) abspannen, nachlassen etwas gespanntes. 6) abdrücken, abschießen einen Pfeil, ein Gewehr. 7) den Strohm herunter lassen, herab fahren, führen. 8) ableiten das Wasser, abschlagen, ablassen einen Teich. 9) auf einen loslassen, losgehen lassen. 10) los lassen einen angebundenen Hund. 11) zusammenlassen als Zankende. 12) gelindere Saiten aufziehen, nachgeben, nachlassen. 13) nachlassen, abschlagen als die Kälte. 14) abschlagen, wohlfeiler werden. 15) abtreten, cediren, ein Recht, eine Schuld. 16) überlassen, verkaufen. 17) schmelzen, zerlassen. 1) descendre, faire descendre, avaler qu. ch. en bas. 2) détrousser un vêtement. 3) abbattre, fermer une trappe, un battant. 4) abbaisser, baisser. 5) débander, détendre, lâcher, relâcher, laisser aller une chose qui est tenduë. 6) lacher un trait, un coup d'arme à feu. 7) voiturer avau l'eau; faire descendre sur une rivière. 8) vuider, saigner, débonder un étang; lâcher les exclusses, la bonde d'un étang; détourner, faire aller l'eau d'un endroit. 9) lâcher, envoyer, faire partir, laisser courir après qu. 10) lâcher, déchainer, détacher un chien attaché. 11) commettre, engager qu. avec un autre, les faire disputer ou battre ensemble. 12) filer doux; changer de ton, baisser la lance; plier, se relâcher. 13) s'adoucir, se relâcher, devenir moins rude comme le froid. 14) rabaisser; diminuer de prix. 15) céder, délaisser, donner, transporter, transmettre la possession à qu. 16) laisser, vendre, donner une chose à qu. à prix d'argent. 17) fondre, *v. a.* liquefier, résoudre, faire fondre par le moyen de l'eau ou du

du feu. § 1) ſpuſzczać z gory drzewa. 2) ſpuścić płaſzcz, ſpodnicę. 3) ſpuść ſpuſt. 4) ſpuść linę niżey. 5) ſpuścić zegar, zamek, łuk, ſtronę, ſtrzelbę. 6) ſpuścili na nich ſtrzały. 7) ſpuſzczam towary rzeką (na rzece) wodą. 8) ſpuſzczać ſtaw, ſadzawkę; ſpuścić rowy, wodę z rowu. 9) raytarow na tych ſwawolnikow ſpuſzczono. 9) ſpuścić pſa na kogo. 10) ſpuścić pſa z łancucha, ze ſmyczy. 11) ſpuścić pſa ze pſem, kogo z kim na ſzablę, na piſtolety. 12) ſpuścił teraz; lżey, wolniey poſtępuię; ſpuścił z kwinty, z pychy. 13) ſpuſzcza powietrze, upał. 14) zboże ſpuściło. 15) ſpuścić komu dług, prawo, urząd. 16) ſpuść mi ten zegarek za pieniądze; ſpuścił mu maiętność. 17) ſpuſzczać wosk, łoy.

ſpuść. gieb Feuer, ſchieß los. feu: tirez.

ſpuſzczać ſliſowkę, trafty. Holz flößen. flotter du bois.

ſpuſzczać do piewnice po powrozie. einkellern, in den Keller herab laſſen. filer, *v. a.* encaver, *v. a.* dévaler, *v. a.* mettre en cave, qu. ch.

**ſpuſzczać, doić krowy.* die Kühe melken. traire les vaches; tirer, traire le lait.

ſpuścić żagle. die Segel ſtreichen. baiſſer, amener, caler les voiles.

ſpuſzczać drzewo. einen Baum fällen. abbattre par le pié, dégrader un arbre.

ſpuścić cene. nachlaſſen im Preiſe. abbattre, abbaiſſer, diminuer le prix.

ſpuſzcza mroz. der Froſt läßt nach, ſchlägt ab. le froid s'adoucit.

ſpuſzcza zima. der Winter bricht auf, gehet auf. il dégèle.

ſpuſzcza wiatr. der Wind legt ſich, läßt nach. le vent s'appaiſe, mollit.

ſpuścić woyſko na czyie kraie. eines Land mit einem Kriegs-Heere überziehen. envahir les terres, les pays d'autrui.

ſpuścić, zwieſić głowę. den Kopf hängen. baiſſer la tête.

ſpuścił ręce. er ließ die Hände ſinken. il a laiſſé aller les mains; les mains lui échapperent.

ſpuścić z ręku. aus den Händen fallen, fahren laſſen. laiſſer tomber, laiſſer échapper.

ſpuścić głos, połgębkiem mowić. leiſer reden. baiſſer la voix.

ſpuſzczać łzy. Thränen fallen laſſen. verſer, laiſſer tomber, des larmes.

ſpuścić oczy; w ziemię patrzyć. die Augen niederſchlagen. baiſſer les yeux, la vuë.

ſpuścić kogo, co z oczu, z oka. einen oder etwas aus den Augen laſſen, auf einen oder etwas nicht Achtung geben. détourner ſes yeux de deſſus qu. ou qu. ch; n'avoir plus ſoin de; ne tenir plus, n'avoir plus l'oeil ſur.

ſpuſzczać ſię. 1) ſich herunter laſſen, herunter klettern. 2) ſich herunter laſſen, ſich erniedrigen zu etwas geringern. 3) ſich auf einen verlaſſen. 1) grimper, déſcendre d'une hauteur en bas en ſe trainant. 2) déſcendre dans; ſe ravaler, s'abbaiſſer, jusqu'aux moindres choſes, s'accommoder à la portée, a la baſſe condition de qu. 3) ſe repoſer, s'appuyer, compter ſur; ſe confier à. § 1) ſpuścił ſię z wieży, z drzewa. 2) ſpuſzcza ſię do iego tępego rozumu; Panie ſpuściłeś ſię do podłości ſtanu moiego. 3) ſpuſzczę ſię na twoie słowo, na twoię pilność i ſpoſobność.

Spuſzczanie, *n.* ſpuſzczenie, *n.* 1) das Herunterlaſſen, die Herunterlaſſung. 2) Abſpannung, Nachlaſſung einer aufgeſpannten Sache. 2) das Fällen der Bäume, Holz-Schlag im Walde. 4) die Zuſammenlaſſung derjenigen, ſo mit einander kämpfen ſollen. 5) Ueberlaſſung des Eigenthums; Verkauf. 6) Ceßion, Abtretung. 7) die Schmelzung, das Schmelzen. 1) l'action de déſcendre qu. ch. 2) débandement, relâchement; détention d'une choſe bandée. 3) coupe du bois, abbattage, *m.* taille d'un bois. 4) l'action de faire battre ou diſputer, les gens ou les bêtes enſemble. 5) l'action de vendre; vente, *f.* 6) ceſſion, transport de ſon droit à qu. 7) fonte, *f.* l'action de fondre; liquefaction. § 1) ſpuſzczanie czego na doł. 2) ſpuſzczanie zamku, ſtrzelby, liny. 3) ſpuſzczanie drzew. 4) ſpuſzczanie ſzermierzow, pſow z ſobą. 5) ſpuſzczanie towarow komu. 6) ſpuſzczanie komu prawa, długu. 7) ſpuſzczanie kruſzcu, wosku.

ſpuſzczanie po powrozie do piwnice. Einkellerung, das Hinablaſſen in den Keller. encavement, *m.* action de déſcendre dans une cave. § ſpuſzczenie brwi i podnieſzenie.

ſpuſzczanie ſtawu. Abſchlagung eines Grabens, eines Teiches. l'action de vuider un étang; ſaignée d'étang, de foſſé.

ſpuſzczanie rzeką, wodą. die Herabſchiffung auf einem Strohme. la voiture avau l'eau.

ſpuſzczanie dźwięku, głoſu w mowie. Nachlaſſung des Schalles, der Stimme. abbaiſſement du ſon, de la voix.

ſpuſzczenie mrozu. das Abſchlagen der Kälte. adouciſſement du froid.

ſpuſzczanie fliſowki. das Holzflößen. flottage, *m.*
ſpuſzczenie pſa z łancucha, z powrozu. Loslaſſung eines Hundes von der Kette, vom Stricke. l'action de lâcher un chien attaché à une chaîne on à une corde.
Spuſzczony, *adj.* 1) herunter gelaſſen. 2) niedergelaſſen als ein Mantel. 3) niedergelaſſen, tiefer gehängt. 4) abgeſpannt als ein Gewehr. 5) losgelaſſen von der Kette. 6) abgeſchlagen als ein Teich. 7) überlaſſen, verkauft. 8) cedirt, abgetreten. 9) geſchmolzen, zerlaſſen. 1) qu'on a déſcendu; avalé, encavé. 2) détrouſſé comme un manteau. 3) abbaiſſé. 4) détendu, débandé comme une arme. 5) lâché, détache de ſa chaîne, de la corde. 6) vuidé, débondé comme un étang. 7) vendu. 8) cedé, transporté comme un droit à qu. 9) fondu, liquefié. § 1) ſpuſzczone działa do okrętu. 2) ſpodnica ſpuſzczona. 3) niżey ſpuſzczona lina. 4) ſpuſzczona ſtrzelba, łuk ſpuſzczony. 5) przywiąż znowu pſa ſpuſzczonego. 6) ſtaw, row ſpuſzczony. 7) zapłacę ci ſpuſzczony zegarek. 8) dług co mu ſpuſzczony. 9) łoy, woſk ſpuſzczony.
Spycham, Spychać co, *v. m. F. zepchnę zepchnąć.* 1) herunter ſtoßen. 2) *fig.* herunter ſtoßen, herunter jagen. 1) faire qu, tomber de ſa place; pouſſer, jetter de haut en bas. 2) *fig.* chaſſer qu. de ſon poſte, de ſa charge; faire quitter à qu. ſon lieu avantageux; dégrader qu; dépoſſéder qu. de; lui ôter une charge. § 1) okręt na morze zepchnięto; zepchniy go z ławy na ziemię. 2) z tronu krola tego zepchnęli.
zepchnąć kogo na ſzyię, na głowę. einen von etwas auf den Hals, auf den Kopf herunter ſtürzen; herunter werſen. culbuter, renverſer, jetter, précipiter qu. de haut en bas.
Spychanie, *n.* zepchnięcie. das Herunterſtoßen. l'action de pouſſer, de jetter en bas.
Sracz, *m.* Scheußer. foireux, *m.*
Sraczka, *f.* Scheußerinn. foireuſe, *f.*
Sram. ſcheußen. chier, faire corps neuf, lâcher le ventre.
'Srebrnik, *m. g. a.* ein Silberling, eine jüdiſche Münze von reinem Silber. un ſicle, monnoye des Hebreux d'argent pur. § śrebrnik wielki albo ſykiel żydowſki połtalera naſze ſtare; śrebnik mały.
śrebnik, m. ziele, złotnik, rzepik leśny. (anſerina) Gänſerig. bec d'oïe; herbe aux oïes.
śrebrnik włoſki ziele, białawiec, ſzczerzyca, żebro białe. (leuce, argentina Mompeliaca) eine Art von Bingel-Kraut mit einem weißen Striche in der Mitte. eſpèce d'herbe ſemblable à la mercuriale traverſée au milieu d'une ligne blanche.
śrebrnik drugi. (rhodus) die andere Art dieſes Krauts. ſeconde eſpèce de cette herbe.
śrebrnik mały, ſzoſtak z ſzczerego śrebra. ein alter Polniſcher Schoſtak von feinem Silber. un ancien chouſtak ou monnoye de Pologne d'argent pur.
śrebrnik kamień drogi. (androdomal) eine Art Blutſteins oder vielmehr Magnets. eſpèce de ſanguine ou plûtôt d'aimant.
'Srebrny, *adj.* ſilbern, *adj.* d'argent, qui concerne ce métal. § śrebrna łyſzka; śrebrna żużel.
śrebrna piana. Silber-Schaum, Silber-Glätte. l'écume d'argent.
śrebna runa. Silber-Stufe. marcaſſite d'argent; pierre métallique qui tient de l'argent.
śrebna gora. Silber-Bergwerk. mine d'argent d'où l'on tire cet métail.
'Srebo. *n.* Silber. l'argent un metail. § śrebro robione, nierobione w blachach, w ołełkach.
w śrebrze. in Silber, in Silber-Münze. en argent; en eſpèce d'argent. § połowa w złocie, połowa w śrebze ma bydź płacona.
śrebra, plur. *śrebro ſtołowe.* Silber-Zeug. argenterie, *f.*
śrebro ſzczere, brunt śrebra. reines Silber. argent pur.
śrebro wyborne. fein Silber. argent fin.
śrebro wypalone. ausgebranntes Silber. du brûlé.
śrebro nitkowe. geſponnen Silber. fil d'argent, *m.*
śrebro płatkowe albo malarſkie. Silber-Blättchen. couche, *f.* feuille d'argent, *f.*
śrebro żywe. Queckſilber. vif argent, *m.*
'Srebrogorz, *n.* im Scherz: Geld-Begierde, Geldſucht. *burlesq.* la ſoif de l'or, de l'argent.
**śrebrogorz mu gardło zaſiadł.* er hat das Geld ſehr lieb. la ſoif de l'or le dévore.
'Srebrowy, *ſubſ.* kredencerz. Silber-Diener, Credenzer. garde-vaiſſelle, *m.* argentier, *m.*
śrebrowy. zum Silber-Zeug gehörig. d'argenterie; qui concerne l'argenterie. § śrebrowe puzdro.

'Srebrzę,

'Srebrzę, *v. a.* co, *y*, *yt.* versilbern. argenter.
'Srebrzysty, *adj.* versilbert. argenté.
'Sredni, *adj. vid.* 'Srzedni.
Sreżoga, *f. vid.* Srzeżoga.
Srocznik, *m.* herb. Wappenk. eine Aelster auf einem dürren Aste. *Blas.* une pie perchée sur une branche sèche.
Srodze, *adv.* 1) gräßlich. 2) erschrecklich, viel, sehr. 1) affreusement, horriblement. 2) affreusement, terriblement, fort, beaucoup. § 1) srodze go bił; srodzey się gniewał. 2) srodze ma pieniędzy; srodze bogaty, brzydki.
'Sroda, 'Srodek, *vid.* 'Srzoda, 'Srzodek.
Srogi, *adj.* 1) grimmig, heftig, streng. 2) greulich, gräßlich, abscheulich. 3) sehr groß, abscheulich. 1) sévere, rigide, rigoureux. 2) affreux, terrible, épouvantable, qui épouvante, qui inspire de la crainte. 3) énorme, très-grand; excessif. § 1) srogi w postępkach; srogi to Pan; sroga zima, zwierzę srogie. 2) sroga twarz; srogi na weyrzeniu. 3) sroga wieża; srogi olbrzym, srogi występek.
sroga to rzecz. es ist eine greuliche Sache. c'est une chose horrible.
nie bardzoś mi srog (srogi). du wirst mich nicht fressen. vous ne me mangerez pas.
srogim kogo czynić. grimmig machen, ergrimmen. rendre cruel, feroce, *adj.* rendre barbare et inhumain.
Srogo, *adv.* 1) grausam, strenge. 2) gräßlich, mit einem gräßlichen Anblicke. 3) sehr, erschrecklich, viel. 1) cruellement, rigoureusement, rigidement, rudement, sévèrement. 2) affreusement, d'un regard affreux. 3) affreusement, beaucoup, très. § 1) srogo z nim postępuie. 2) srogo na kogo spoyrzeć. 3) srogo go pobił.
Srogomowność, *poët.* Droh-Worte, Schreck-Reden. des discours menaçants.
Srogomowny, *adj. poët.* der Droh-Worte führet. qui menaces; qui mene des discours menaçants.
Srogość, *f.* Grimm, Strenge, Härte. férocité, *f.* rigidité, *f.* rigueur, *f.* sévérité.
srogość zimy. die Strenge des Winters. la rigueur de l'hiver.
srogość występku. Abscheulichkeit eines Verbrechens. énormité d'un crime.
Sroka, *f.* Elster, Aglaster. pie, *f.* un oiseau.
sroka zamsze pstra zostaie, w ktorekolwiek leci kraie. ein Gänschen flog übers Meer, eine Gans kam wieder her. on change bien de poil (de pays) mais non pas de naturel; jamais homme ne s'amende pour avoir été à Rome.
sroka ze krzá a dziesięć w kierz. das findet man überall; einer gehet, zehen kommen wieder. on trouve cela à la douzaine; l'un s'en va, dix en reviennent.
sroka przyleciała będą goście. das Kätzchen putzet sich, wir werden Gäste bekommen. le chat se léche nous aurons des conviés.
i iam sroce nie wypadł z pod ogona. ich bin auch nicht auf einem Mist-Haufen gewachsen. je ne suis pas cru parmi les potirons.
Srokacz, *m.* } eine Schecke, ein Pferd. pie,
srokaty koń. } *f.* margat, *f.* un cheval. § koń srokaty z wilczata.
srokaty, strokaty. scheckig, weiß mit schwarzen Flecken. tavelé, qui a des taches ressemblantes à celles d'une pie.
Srokos, *m.* ptak, dzierzba. (*lanius major*) Wild- oder Krück-Elster, Neuntödter, Neunmörder, Warkengel ein Raub-Vogel. pie-grièche, *f.* un oiseau de proie.
srokosk mały. der kleine Neuntödter. la petite pie-grièche.
*Srom, *m. vid.* Sromięźliwość.
*Sromam się z czego, za co; wstydzę się. sich schämen. avoir honte; rougir de honte.
Sromięźliwość, *f.* wstyd, wstydliwość. Schamhaftigkeit, Scham. pudeur, *f.* bonne honte.
*Sromięźliwy, wstydliwy. schamhaftig. honteux, qui a de la honte.
Sromocę, *v. a.* kogo. einen schänden, lästern. blâmer, injurier, diffamer, noircir, outrager.
Sromocenie, *n.* Schändung, Lästerung. blâme, *m.* injure, *f.* outrage, *m.*
Sromota, *f.* 1) Schande, Schändlichkeit. 2) Schande, schändliche That. 3) die Scham, die Scham-Glieder. 1) malhonnêteté, *f.* ignominie, *f.* opprobre, *m.* infamie, *f.* turpitude, *f.* 2) infamie, action infame. 3) les parties honteuses. § 1) sromota go ruszyła. 2) wielkiey się dopuścił sromoty. 3) dzik go ranił u sromoty.
Sromotnie, *adv.* schändlich. honteusement, ignominieusement, avec ignominie, mal-honnêtement. § sromotnie uciekli.
Sromotnik, *m.* schändlicher Mensch. homme infame; homme mal-honnête.

Sromotny, *adj.* schändlich. ignominieux, infame, mal-honnête. § sromotna to rzecz na niego.

Srożę się na (nad) kim, *ży, żył.* mit einem hart, grausam verfahren. traiter rudement, tiranniser, rudoyer qu; sévir contre; exercer sa cruauté sur.

gniew iego się sroży. sein Zorn wird heftiger. son courroux, sa colère redouble.

Srożeię, *żeie, żał, żeli.* ergrimmen, grimmig werden; toben, wüten. redoubler, se renforcer; devenir plus furieux, plus fort, plus véhément. § morowe powietrze srożeie; wiatry srożeli; co raz bardziey srożeie.

'Srzedni, *adj.* pośrzedni. 1) mittler, mittelst. 2) Philos. mittelbar. 3) Mittel-, mittelmäßig, nicht zu schlecht. 1) qui est entre-deux, au milieu; du milieux. 2) *Philos.* mediat, *adj.* qui n'est pas immediat. 3) moyen, *adj.* médiocre, *adj.* § 1) brat śrzedni; śrzedni plac. 2) śrzednie to do tego przyczyny. 3) śrzednie piwo, wino; śrzedni miod, chleb.

przez śrzednie (pośrzednie) tego dostał osoby. er hat dieses durch Vermittelung, durch Mittels-Personen erhalten. il a obtenu cela par les entremetteurs, par entremise d'autres.

śrzedni punkt, pośrzedność. der Mittel-Punkt. centre, *m.* point milieu, point central, § śred, *m. Matém.*

śrzednia proporcyonalna, pośrzednia proporcyonalna linia, miedzy dwiema skraynemi śrzodkuiąca. Meßk. die mittlere Proportional-Linie zwischen zwoen Linien. *Géom.* ligne moyenne proportionelle entre deux lignes.

śrzednich lat człowiek. ein Mann in den besten Jahren. un homme entre deux âges, qui n'est ni jeune ni vieux.

'Srzednica, *f.*) 1) die Mitte. 2) fig. die
*'Srzedzina, *f.*) Maß, die Mittel-Straße. 3) ein Mesolabium, ein Instrument zwey mittlere Proportional-Linien zwischen zwey andern zu finden. 4) die mittelsten Fächer in einem Schranke. 5) das Mittel-Gebäude, das Haupt-Gebäude, nehmlich zwischen zwey Flügeln. 1) le milieu d'une chose. 2) *fig.* un milieu dans les choses. 3) mesolabe, *m.* un instrument avec lequel on trouve entre deux lignes la moyenne proportionelle. 4) les rayons ou cellules du milieu dans une armoire. 5) le corps de logis qui est entre deux ailes d'un bâtiment. § *1) śrzednica (srzodek) ogrodu. *2) śrzednicą (śrzodkiem, miarą) iść. 3) śrzednica iest nacynie do wynalezienia śrzodku.

'Srzednie, miernie, *adv.* mittelmäßig, mäßig. moyennement, médiocrement.

Srzeniawa, *m.* Wappenk. ein weißer Fluß mit einem Kreuze im rothen Felde; auf der Krone kucket ein Löwe zwischen zwey Blas-Hörnern hervor. *Blas.* un fleuve d'argent avec une croix au champ de gueules, sur la couronne se présente un lion naissant entre deux cornets. § do Srzeniawy należą prześwietne Lubomirskich, Poniatowskich, Grabowskich, Bielinskich i inszych domy.

Srzenieie, *ie, iał, ieli.* bereifen, vom Reif bedecket werden. se couvrir de la gelée blanche ou de frimas. § chłop ośrzeniał; drzewa srzeniały.

Srzenisty, *adj. vid.* Srzonisty.

Srzeżoga, *f.* 1) Brand der Bäume vom Nebel. 2) Mehlthau. 1) brûlant, brûlure des plantes causée par les brouillards. 2) la nielle, une humeur maligne qui tombe sur les plantes. § 1) srzeżoga, zwarzenie albo uschnienie liścia. 2) srzeżoga żda się bydź dymem, farby niby błękitney, a iest rozwlokła i wiesząiąca się po powietrzu.

'Srzod, *m.* w śrzod czego, *pr. g.* in der Mitte. au milieu de. § śrzod pokoiu, środ rynku; śrzod lata, zimy, roku.

'Srzoda, *f.* die Mittwoche. mécredi, *m.*

'Srzodek, *m. g. u.* 1) die Mitte. 2) Mittel zu etwas. 3) der Kröbs im Obste. 4) die Mittel-Straße. 1) le milieu de quelque chose. 2) milieu, moyen, voie. 3) nombril, *m.* coeur, *m.* oeil de fruit. 4) milieu entre deux choses; tempérament, modération. § 1) śrzodek wiosny, rynku, podworza. 2) upatrować śrzodki do czego; przedsięwziąć śrzodki do utrzymania pokoiu, praw. 3) śrzodek iabłka, gruszki. 4) iść śrzodkiem, śrzodku się trzymay, *prov.*

'Srzodkowy, *adj.* pośrzodkowy. mittelst, so in der Mitte lieget. du milieu, au milieu, qui concerne le milieu.

'Srzodkowanie, *n.* 1) die Beobachtung der Mittel-Straße; Mittel, Mittel-Weg. 2) Vermittlung, Unterhandlung. 1) modération tempérament, milieu; l'action de tenir le milieu entre deux extrémités. 2) médiation, entremise. § 1) cnoty na śrzodkowaniu zawisły. 2) za śrzodkowaniem krola Francuskiego pokoy stanął.

'Srzodkuię, *v. n.* 1) zwischen zwoen Dingen die Mittel-Straße halten. 2) in etwas ein Vermittler seyn. 1) tenir le milieu

milieu entre deux choses. 2) être médiateur dans une affaire entre qu; s'entre-mettre de qu. ch. § 1) mądrze śrzodkował miedzy boiaźnią a zbyteczną śmiałością; mądry zawsze śrzodkuie. 2) śrzodkował w tey sprawie miedzy niemi.

Srzodopoście, *n.* die Mit-Fasten. le micarême.

Srzodopostny, *adj.* Mit-Fasten. de micarême.

Srzodoziemny, *adj.* Srzodziemny, Odmorski, vom Meere entlegen, das mitten im festen Lande lieget. éloigné de la mer; situé au milieu de la terre.

śrzodoziemne morze. das mittelländische Meer. la méditerranée, la mer méditerranée.

*Srzodwaga, *f.* krokiewka. Bley-Wage der Maurer und Zimmerleute. chas, *m.* niveau, *m.* plomb; un instrument dont les maçons & les charpentiers prennent les amplombes.

Srzon, *m.* gefrorner Reif. gelée blanche, frimas, *m.* givre, *m.*

Srzonisty, *adj.* srzenisty, *adj.* bereift. plein de frimas, couvert de gelée blanche.

Srzonowaty koń, *vid. pleśniwy koń.*

Sący, *adj. vid.* Sący.

Sanię, *n. vid.* Sanie, Sanie.

Sę, *v. a. sie, sał, vid.* Sę.

Stać, *vid.* Stoię.

Staciwy u krosien, *plur.* das Stellwerk; Stütz-Hölzer des Weber-Stuhls. les soûtiens ou étayes du métier de tisserand.

Stacya, *f.* 1) Servis; Mund-Provision oder Geld davor, so dem Soldaten gegeben wird. 2) Einquartirung, Quartier eines Soldaten. 3) Post-Station. 4) Stand des Land-Messers, Ort, von welchem gemessen wird. 1) útencile, *m.* ce que l'hôte donne ou paie au soldat qui loge chez lui. 2) logement, *m.* logis d'un soldat. 3) station de poste où l'on prend des chevaux de relais. 4) station, *f.* endroit d'où le géometre mesure. § 1) żadna chorągiew więcey stacyy nad sześć złotych z łanu wybierać nie ma; pobocznych stacyy żołnierze wybierać nie maią. 2) aby się każdy żołnierz w stacyi swoiey cicho sprawował. 3) odprowadziliśmy do pierwszey stacyi (do pierwszego popasu) twoiego brata. 4) niedostępne mieysca ze dwuch stacyy mierzyć trzeba.

stacya kościelna. Bet-Stand, Bet-Fahrt, die in den Kirchen gehalten wird. station qu'on fait dans les Eglises. § po Procesyi stacya bywa; gdzie się stacye i odpusty odprawuią.

stacya okrętow, stanowisko. Schiff-Rhede. rade, *f.* lieu dans la mer ou les vaisseaux jettent les ancres.

Stacyiny, *adj.* stacyowy, *adj.* Mundprovision-, Post-Station-, Schiff-Rhede-. d'utencile; qui est dû au soldat; de station, de poste.

Staczam, *v. m./F. stoczę.* 1) herunter wälzen. 2) abziehen, abzapfen. 3) zerfressen, zernagen wie die Würmer. 1) rouler en bas. 2) tirer, faire sortir quelque boisson du tonneau. 3) ronger, manger comme les vers. § 1) stocz ten kamień z gory. 2) stoczyć piwo, wino. 3) robacy to stoczyły.

staczać na gałki, na pigułki masę. aus einer Masse Pillen drechseln, machen. faire former d'une masse des pillules, de petites pelotes.

staczać działa. Canonen aufführen, pflanzen. pointer, *v. a.* dresser les canons.

stoczyć bitwę. eine Schlacht liefern. présenter, livrer, donner une bataille.

stoczyć się. sich herunter wälzen. se rouler de haut en bas.

z tronu się korona iego stoczyła. er ist um die Krone gekommen. il a perdu son sceptre & sa couronne; son sceptre lui est arraché.

stoczony. 1) herunter gewälzt. 2) abgezapft. 3) zernaget von Würmern. 1) roulé en bas. 2) tiré d'un tonneau. 3) vermoulu, rongé de vers.

Stadło, *n.* ein Paar Thiere zum Fortpflanzen. une couple de bêtes pour la génération. § stadło gołębi, trukawek.

***stadło, stadło małżeńskie.* ein Ehe-Paar, der Ehestand. un couple; les mariés; le mariage. § w nierownym stadle trudno się spodziewać zgody.

Stadnicze, *g. stadniczego.* myto od stadnika. der Lohn vor einen Spring-Hengst. le prix qu'on donne pour un étalon qui couvert une cavalle.

Stadnik, *m.* 1) ein Spring-Hengst. * 2) ein Eber, s. Kiernoz. * 3) ein Pferde-Treiber oder Hüter, s. Koniuch. 1) étalon, *m.* cheval de haras, cheval destiné pour saillir les cavales. * 2) porc nonchatré; verrat, *v.* Kiernoz. * 3) conducteur d'un troupeau de chevaux, *v.* Koniuch.

stadnik, wodz stada. Anführer der Heerde; ein Thier, so vor der Heerde gehet. le chef du troupeau; bête qui est le conducteur d'un troupeau.

Stadny, *adj.* } zur Heerde gehörig. du
Stadowy, *adj.* } troupeau, qui concerne le troupeau. § klacza ſtadowa; parobek ſtadowy; bydło ſtadowe; ſtadowe mieyſce.

Stado, *n.* eine Heerde. troupeau, *m.* § ſtado bydła, koni.

ſtado ieleni, dzikow. eine Heerde Hirſche, wilde Schweine. meute, *f.* harde, *f.* compagnie de cerfs, de ſangliers.

ſtado ptakow. ein Volk, Haufen Vögel. une volée d'oiſeaux.

ſtado kuropatw. ein Volk Rebhühner. troupe, *f.* compagnie de perdrix.

Stado ryb, zwierząt. ein Haufen Fiſche, Thiere. troupe de poiſſons, d'animaux.

ſtadami. Heerden-weiſe. par troupes, en troupes.

ſtadem. in einer Heerde. en troupe.

Stafier, *m. obſ.* lokay. ein Lakay. laquais, *m.*

Stągiew, *f.* ein Faß mit einem Boden als ein Waſſer-Ständer. tonneau enfoncé d'un côté ſeulement; barrique à gueule bée; cuveau de cuiſine à y mettre de l'eau.

ſtągiew masła. ein Faß Butter. tinette, *f.* pour y mettre du beurre.

Staie, *n.* 1) Morgen Landes, Jochart, Tagewerk-Acker, ſo viel man mit zwey Ochſen in einem Tage umackern kann. 2) Feld-Weges, Roßlauf von 125. Geometriſchen Schritten. 1) un arpent de terre ou quatre vergées de terre, qu'on peut labourer dans un jour par une paire de boeufs. 2) un ſtade, c'eſt une diſtance de cent vint cinq pas géometriques. § 1) ſtaie roli osmnaſta ieſt część łanu. 2) ſtaie gieometryczne ma krokow 125. albo 625. ſtop, mila liczy 32. ſtay; na kilka ſtay (ſtaian) żtąd wieś leży.

Staie, *v. m. imperſ. F. ſtanie*; ſtawa, doſtaie, doſtawa. zureichen, zulangen. ſuffire, être aſſez; durer. § poki mi wieku, ſiły, pieniędzy ſtawać będzie.

kogo ſtanie na te urzędy? wer kann dieſen Aemtern gewachſen ſeyn? qui peut ſuffire à ces charges?

nie ſtaie czego. es mangelt, es gehet ab, es reichet nicht zu. il ne ſuffit pas, il manque, il défaut; avoir manque, avoir faute de qu. ch. § nie ſtawkało (ſtało) nam ſił, głoſu, pieniędzy.

nie ſtaie mi tego. es mangelt, es gehet mir ab, es reichet nicht zu. il ne me ſuffit pas; il me manque.

ſtać ſię. 1) geſchehen, vorfallen. 2) werden. 3) einem wiederfahren. 2) arriver, ſe paſſer, ſe faire, avenir. 1) devenir, être, ſe faire. 3) arriver, venir par accident à qu. § 1) to ſię ſtało w tym roku; kiedy ſię to ſtanie, co mam czynić? 2) naywał Bog świątłość dniem a ciemność nocą, i ſtał ſię wieczor iſt ſtał ſię zaranek. 3) co ſię z twim ſynem (twoiemu ſynowi) ſtało.

niech ſię co chce ſtanie. es geſchehe wie es wolle quoi qu'il en arrive.

nie wiem co ſię ze mną ſtanie. ich weiß nicht, was mit mir geſchehen wird. je ne ſai ce qui ſe trame contre moi.

nie wiedzieć co ſię z nim ſtało. man weiß nicht, wo er hingekommen iſt. on ne ſait ce qu'il eſt devenu.

ſtań ſię; niech ſię tak ſtanie. Amen; es geſchehe. amen; ainſi ſoit fait; ainſi ſoit dit.

ſtać ſię to może. das kann wohl geſchehen. il ſe pourra bien faire.

Staienny, *adj.* & *ſ.* 1) Stall-, zum Stall gehörig. 2) ein Stall-Knecht. 1) d'étable. 2) valet d'étable. § 1) ſtaienna miotła, czeladź ſtaienna. 2) zawołay ſtaiennego.

ſtaienne, n. Stall-Geld. droit d'attache; établage, *m.*

Staiowy, *adj.* na ſtaie długi. eines Feldweges lang. long d'un arpent ou d'un ſtade.

Stal, *m.* & *f.* Stahl. acier, *m.* § ſtali dobrey (ſtalu dobrego) do tego trzeba.

** *ſtal marſowa.* ein Degen, ein Säbel. l'epée, le ſabre.

wſzyſtko to ſtal. es ſind alles liederliche Leute. ce ſont des gens déreglés; ce ſont des débauchés.

Stala, *f.* Sitz, Stuhl auf dem Kirchen-Chore. forme, *f.* ſtale, *f.* un ſiége dans le choeur de l'Egliſe.

Stalę, *v. a.* 1) verſtählern. 2) *fig.* verhärten. 3) ſtärken. 1) acérer, *v. a.* mettre de l'acier avec du fer. 2) *fig.* endurcir. 3) fortifier, encourager. § 1) zaſtalić ſiekierę. ** 2) choćby ſerce uſtalić chciała. ** 3) powolności naſce na dożywotnią służbę zaſtalaſz.

Stale, *adv.* mocno, ſtatecznie. feſt beſtändig. conſtamment, ferme, avec coſtance, avec fermeté.

Stalenie, *n.* das Verſtählern. l'action d'acérer.

Stalmach, *n.* kołodziey. Stellmacher, Wagner. charron, *m.*

Stalny, *adj.* } Stählern, zum Stahl ge-
Stalowy, *adj.* } hörig. d'acier. § ſtalowe przączki; ſtalna ſkwara.

Stalony, *adj.* geſtählt. acéré, *adj.*

Stałość, *f.* 1) Beſtändigkeit. 2) Reiſe des Obſts. 3) Reiſe, geſetztes Weſen, geſetztes Alter. 1) conſtance, *f.* fermeté,

té, persévérance, stabilité. 2) maturité, *f.* comme du fruit. 3) maturité, consistence de l'âge. § 1) stałość (stateczność) w miłości. 2) ten owoc tu nigdy do stałości nie przychodzi. 3) dorosł był stałości wieku ludzkiego.

Stalwarki, *plur.* Stellwerk in den Bergwerken, das Wasser in die Höhe zu ziehen, pièces de bois aux mines, qui servent à tirer l'eau de bas en haut.

Stały, *adj.* 1) beständig, fest, unveränderlich. 2) Kriegsb. regulair. 1) stable, *adj.* constant, ferme, qui n'est pas léger. 2) *Fortif.* régulier.

człowiek stały. gesetzter Mensch. un homme fait, qui est dans l'âge de consistence.

Stami, *adv.* zu hundert; hundert weise. par cents.

Stan, *m.* 1) Stand eines Menschen. 2) Stand eines Reichs. 3) Stand, Vermögen, Zustand. 4) die Wieste, Gestalt des Leibes. 5) die Wieste am Kleide. 1) état, *m.* ordre, *m.* condition d'un homme. 2) état. ordre politique entre les hommes d'un Royaume. 3) état, disposition, pouvoir. 4) la taille, la partie du corps depuis les épaules jusqu'à l'échine. 5) la quarre, partie de l'habit qui couvre la taille. § 1) stan szlachecki, duchowny, świecki; stan czyy odmienić w podleyszy. 2) stany krolestwa nie pozwolili. 3) stan krolestwa tego z pory swoiey wzruszony; o stanie zdrowia twoiego wiedzieć sobie życzę. 4) staeby iey iedną obiął ręką; pięknego stanu człowiek.

trzeci Stan Państwa. der dritte Reichs-Stand, nehmlich die Städte. le tiers état ou les villes d'un Royaume.

stan małżeński. der Ehestand. le mariage.

osoby oboiego stanu. Personen von beyderley Geschlecht. persones de deux sexes.

stanu pierwszego osoba. ein Mensch von vornehmen Stande. personne de la première volée

Stanąć, *vid.* Stawam.

Stanczyk, *m.* błazen. Possen-Reißer, Hof-Narr. boufon, *m.* baladin, *m.*

Standar, *m.* eine Standarte. étendart, *m.*

Stangierka, *f.* Weiber-Hals-Tuch mit Gold oder Silber durchzogen. mallemole, *f.* mouchoir de cou brodé d'or ou d'argent.

Stangret, *m.* Kutscher einer Karosse. cocher de carosse. § stangrecie nawroć tu.

Stanie, *n.* 1) das Stehen, die Art zu stehen. 2) Positur, Lage eines Fechters. 3) Stellung, Erscheinung vor Gericht. 4) Stallung, Ort wo man Pferde oder Vieh einstallet und füttert. 1) l'action de se tenir debout; la manière de se dresser, de se soûtenir. 2) figure, *f.* garde, posture de celui qui se bat. 3) comparition devant le Juge. 4) étable, *f.* établerie, *f.* écurie, *f.* lieu ou l'on étable & nourrit des chevaux ou des bêtes. § 1) stanie (stoienie długie mu się uprzykrzyło; przy krześle Pańskim skromne ma bydź stanie. 2) w takim staniu obrona pewna. 3) stanie, stanienie, stawienie się u prawa. 4) mam dwa konie, wołow tyle na staniu.

stania albo stoienia mieysze. Stand, Ort, zum Stehen. poste, *m.* lieu où l'on est debout.

stanie gospodą u kogo. das Stehen im Quartier bey einem. la demeure dans un logement chez qu.

* *stanie, stanowisko, gospoda.* Quartier eines Soldaten. le logiment d'un soldat.

Snieć, *F. stanicie.* abschlagen, wohlfeil werden. diminuer de prix. § zboże staniało.

Stanienie, *n.* 1) das Stehenbleiben, das Stillhalten 1) das Bestehen, die Endschaft, Bestehung eines Reichstags, eines Urtheils. 3) Abschlagung des Preises. 1) l'action de s'arrêter en chemin. 2) achevement; conclusion d'un diète, d'un arrêt. 3) abbaissement, diminution de prix. § 1) stanienie na drodze. 2) po szczęśliwim seymikow i seymu stanieniu. 3) stanienia zboża ta iest przyczyna.

staniena prawo. vid. Stanie 3).

Stankaryn, *m.* herb. Wappenk. ein schwarzer Adler, über dessen Krone eine Fahne, auf der Brust aber ein Schwert zu sehen ist, auf dessen Spitze ein halber Mond mit den Hörnern in die Höhe lieget. *Blas.* un aigle noir couronné ayant sur la couronne un étendart & sur la poitrine un croissant montant sur la pointe d'une épée.

Stanowiciel, *m.* Stifter, Verordner. fondadeur, *m.* legislateur; qui fait des loix, qui ordonne.

Stanowie, *v. a.* 1) setzen, ordnen, verordnen, beschließen. 2) einen Preiß setzen, verordnen. 3) ein Wetter anzeigen, bedeuten. 4) einen ausstatten, etabliren, in den Stand der Nahrung setzen. 5) etwas bey sich beschließen. 6) verlegen, legen, hinstellen Kriegs-Völker. 7) ins Quartier legen, einquartieren. 1) ordonner, *v. a.* conclurre, faire, établir, arrêter, déterminer. 2) ordonner la taxe, le prix des denrées & des marchands.

chandises. 3) signifier de la pluye, un beau ou un mauvais tems. 4) établir qu; mettre qu. à son aise; donner un établissement à. 5) conclurre, resoudre qu. ch. 6) poster, placer; mettre des troupes en un poste. 7) mettre qu. dans un logement; loger qu. § 1) stanowiemy tedy za zgodą wszech stanow; kondycye pokoiu stanowić; nie godzi się krolowie stanowić pokoy. 2) hetman za żywności stanowić. 3) druga kwadra mrozy stanowić będzie. 4) stanowić syna. 5) stanowić (przed się wziąć) postanowić co u siebie. 6) Hetman stanowił woysko na granici. 7) stanowić (stawić gospodą) goście, żołnierze u kogo, u siebie.

stanowić się, stanowię się. 1) sich lagern. 2) sich einquartieren. 3) sich häuslich niederlassen. 1) se camper; avoir son camp. 2) se loger, prendre son logement. 3) s'établir; se faire un établissement. § 1) stanowił się pod miasto nieprzyiaciel.

zdanie stanowiące. unwiderruflicher Ausspruch. sentence positive, *f.* T,

Stanowienie, *n.* 1) Verordnung, Abschied. 2) Einquartierung, Anweisung der Quartiere. 3) das Aufschlagen eines Lagers. 4) Taxe, Setzung des Preises einer Waare. 1) ordonnance, constitution, réglement, établissement d'une loix. 2) logement des gens de guerre ou de cour. 3) campement, action de se camper. 4) taxe, prix réglé des marchandises; ordonnance de police pour le prix des vivres. § 1) stanowienie prawa. 2) stanowienie gości, żołnierzy z powinności, z urzędu. 3) stanowienie obozu. 4) stanowienie żywności i inszych kupi.

Stanowisko, *n.* 1) Stand, Ort zum stehen. 2) Quartier der Soldaten, der Hofleute. 3) Lager, Heerlagerung, Stand eines Kriegs-Volks. 4) Wirtshaus wo man unterwegens einkehret; eine Post-Station. 5) ein Vieh-Markt. 6) eine Schiff-Rhede. 7) fig. Sitz, Wohnung, Aufenthalt. 1) poste, *m.* place ou une personne ou un animal se tient debout. 2) quartier, logis, logement de soldats, de gens de cour. 3) quartier; le lieu, le terrain du campement d'un corps de troupes. 4) station de poste, halte; l'hôtelerie où l'on couche en voyage. 5) marche aux chevaux, au bétail. 6) rade; lieu en mer pour jetter l'ancre. 7) *fig.* demeure, *f.* siége, *m.* § 1) stanowisko (stanie, mieysce do stania) do przypatrowania się; stanowisko zwierza, łowca. 2) stanowisko zapisać żołnierzowi; gościom stanowiska (gospody) naznaczyć. 3) naieżdżać nieprzyiacielskie stanowiska. * 4) iesz cze do stanowiska (pokarmu) daleko. 5) iest wołow, koni dosyć na stanowisku; stanowisko wołowe. 6) kotwice na bezpiecznym stanowisku wyrzucono; nawy stoią na stanowisku.

stanowisko naw na lądzie. Schiff-Zimmer-Hof. magazin de marine; le lieu où l'on construit & radoube les navires.

stanowisko do karet. Kutschen oder Wagen-Platz, wo viele Wagen stehen. chanter; grande remise où l'on met beaucoup de carosses & de chariots.

**stanowisko, stanie.* Stallung für Vieh und Pferd. établerie, *f.* écurie, *f.* lieu où l'on étable les chevaux ou le bétail.

Stanowniczy, *s. m.* gospody rozpisuiący. Quartier-Meister, Fourier, der Quartiere anweiset. maréchal de logis; fourrier; quartier-mestre.

Stanowny oboz. Heerlagerung, Lager einer Armee auf einige Zeit. quartier des troupes, campement d'une armée pour quelque tems.

Stąpam, *v. m.* F. *stąpię.* 1) schreiten. 2) einen Stein ziehen, einen Zug thun. 1) faire des pas; marcher. 2) tirer un pion, *en terme de jeu.* § 1) na to mieysce stąpił. 2) stąpił z krolem.

sporo stąpać. große Schritte thun. faire de grands pas, doubler les pas.

z mieysca iesz cze nie stąpił. er ist noch nicht von der Stelle gekommen. il n'a pas encore bougé; il n'a pas encore fait un pas.

Stąpanie, *n.* das Schreiten, der Gang. le marcher; l'action de faire des pas; démarche, marche.

Stąpienie, *n.* 1) Schritt. 2) Zug im Schach, in der Dame. 1) un pas. 2) trait, *m.* l'action de tirer un pion. § 1) za trzecim stąpieniem mat dał krolowi.

Stąpor, *m.* 1) Stempel in einer Walk-Mühle, in einer Stampe. 2) Pompen-Stock, Sauger in der Pompe. 1) pilon à piler; martinet des moulins à papier, à foulon. 2) piston de pompe. § 1) stąpor okuty. 2) stąpory w pompach rurmusowych.

Staram się, *m.* 1) sorgen; sich bemühen um etwas. 2) anhalten um ein Mägdchen. 1) tâcher, avoir soin, s'efforcer, travailler, s'empresser de. 2) demander en mariage; rechercher une fille. § 1) starał się o ten urząd; postaram się, żeć tego żal nie będzie. 2) starał się o twoię siostrę w stan małżeński.

Staranie, *m.* 1) Sorge, Sorgfalt, Bemühung

mühung. 2) Werbung um ein Frauenzimmer. 1) soin, *m.* souci, *m.* effort, solicitude, empressement. 2) recherche de mariage, demande. § 1) uczynić o co staranie; na to wyszły starania moie. 2) szumieć w staraniu a potym z żonką nędzę klepać; w staraniach swoim się rozumem miarkuy; według twoich lat i urodzenia czyń staranie.

Starbam się, *v. n.* } beben, sich schüttern
Starboce się, *v. n.* } als ein Kinder-Kreusel. se trémousser, trembler, se tourner d'une manière tremblante comme une toupie. § starba się cyga, koło.

Starcie, *n.* 1) das Zerreiben. 2) das Abtreiben, Abwischen. 3) der Wolf vom Reuten oder Gehen. 1) l'action de broyer. 2) l'action de nettéier en frottant. 3) écorchure, *f.* loup qu'on gagne d'un long chemin à pié ou à cheval.

starcie w proch. das Reiben zu Pulver. trituration.

Starczę w czym, *czy, czył.* nur in den *Compositis* zur Genüge thun, haben. avoir assez, suffire; pouvoir faire assez, *ce verbe n'est usité que dans les composés.* § dostarczać, wystarczać.

Starcowski, *adj.* einen alten Mann betreffend. G. de vieillard, qui regarde les vieillards.

Starcowskie, *adv.* als ein alter Mann. en vieillard.

Starczyn, *adj.* starczynny, *adj.* großmütterlich. de grande-mère.

starczynne, s. n. Großmütterliches. les biens de la grande-mère.

Starek, *m.* 1) Groß-Vater. 2) altes Väterchen, Greis. 1) aïeul, grand-père. 2) vieillard, *m.* grison, *m.*

Starenki, *adj.* sehr alt. fort vieux.

Stargać co, , *F. stargam*, *v. a. vid.* Targam.

Stargany, *adj.* 1) zerrüttelt, geschüttelt. 2) zerrissen mit Gewalt. 3) entkräftet, geschwächet. 1) secoué, agité. 2) rompu, déchiré avec force. 3) cassé, énervé, affoibli.

Stargować co, } *F. starguię.* etwas be-
stargować się o co, } dingen, mit einem das Preises einig werden. faire, *v. a.* arrêter un marché, convenir du prix avec qu.

Starka, *f.* baba. die Groß-Mutter. grande-mère, *f.*

Starnienie, *n. vid.* Tarnienie.

Starodawnie, *adv.* in den alten Zeiten, vor Alters. anciennement.

Starodawność, *f.* alte Zeit, Alterthum. ancienté, *f.* antiquité, *f.*

Starodawny, *adj.* uralt, in uralten Zeiten geschehen. ancien, *adj.* § dom to starodawny.

**Starodrzewny, Stein alt, von Bäumen, fort vieux, *en parlant des arbres.* § starodrzewny dąb.

Staropolak, *m.* ein alter Pole, ein Pole aus der alten Welt. un Polonois de la vieille roche; un vieux Polonois.

Staropolski, *adj.* alt-polnisch; die Sitten und Gebräuche der alten Polen betreffend. qui regarde les moeurs des anciens Polonois. § gdzież owa Staropolska cnota i prostata?

**Starorodny, *vid.* Starodrzewny.

Starość, *f.* das Alter, die letzten Jahre eines Menschen, eines Thieres u. d. gl. vieillesse. § starość człowieka, zwierza, drzewa, wina, miodu; starość ciało kazi.

Staności, *adj.* } do Starosty należą-
Starościnny, *adj.* } cy. Starostisch, einen Starosten angehend. de Staroste, qui regarde le Staroste. § urząd Starości.

Starościc, *m.* junger Staroste; Sohn eines Starosten. fils d'un Staroste.

Starościanka, *f.* junge Starostinn, *f.* Tochter eines Starosten. fille d'un Staroste.

Starościna, *f.* Starostinn, *f.* die Gemahlinn eines Starosten. Starostine, *f.* l'épouse d'un Staroste.

Starosta, *m.* 1) ein Starost. 2) in auswärtigen Ländern ein Verweser, Voigt. 3) in einigen Provinzen: Verwalter eines Dorfs. 1) Staroste, *m.* officier qui a une Starostie. 2) gouverneur, *m.* préfet, surintendant dans un pays étranger. 3) *dans quelques Provinces:* intendant d'un village.

Starosta Zmudzki. der Starost von Samogitien, der zwölfte weltliche Senator. Staroste de Samogitie, c'est le douzieme Sénateur séculier.

Starostagrodowy; *Starosta sądowy: starosta główny.* Staroste, *m.* der zugleich Gerichts-Herr ist. Staroste avec la Juridiction. § Starostow grodowych iest w Koronie 69. a w W. X. L. 25.

Starosta niegrodowy; *Starosta niesądowy*; *dzierżawca.* ein Staroste ohne Gerichtbarkeit. un Staroste sans Juridiction.

Starostwo, *n.* 1) eine Starostey in Polen. 2) Vogtey, Verweser-Amt bey den Fremden. 1) une Starostie; charge et dignité d'un Staroste. 2) gouvernement, préfecture, surintendance chez les étrangers. § 1) Starostwo Sądowe, niesądowe.

Staroświecki, *adj.* altväterisch, altmodisch. du vieux tems, du tems passé; suranné;

ſuranné; gaulé. § ſtaroświeckie obyczaie.

po ſtaroświecku, } *adv.* auf altväteriſche
*Staroświeckie, } Art. à l'antique; à la vieille mode, à la manière ancienne.

Staroświeckość, *f.* } die alten Zeiten;
Staroświeczyzna, *f.* } altväteriſche Gebräuche. les ſiécles paſſés, le vieux tems; antiquailles, *f. plur.* quelque choſe de vieux & d'antique; les moeurs, les manières des anciens.

**Starowieczny, *adj.* uralt. fort vieux, ancien, antique. § sława ſtarowiecznych przodkow.

Starożytnie, *adv.* nach Art unſerer Väter. à la façon des anciens; comme au tems paſſé.

Starożytność, *f.* ſtarodawność, *f.* 1) das Alterthum, die alten Zeiten, die alten Gebräuche. 2) das Alterthum, als eines Hauſes. 1) antiquité, *f.* ancienneté, *f.* les ſiècles paſſés; les moeurs des anciens. 2) l'antiquité, la vieilleſſe; l'ancienneté comme d'une maiſon. § 1) ſtarożytność zgrzybiała, zaſiwiała; ſtarożytności zakrawa; błędna ſtarożytność. 2) domu, Państwa ſtarożytność; piſmo ſtarożytnością tak wytarte że go trudno czytać.

Starożytny, *adj.* alt, uralt. antique, ancien.

Starſzeństwo, *n.* 1) die Obern; die Vorgeſetzten. 2) Alter, Vorzug desjenigen, der länger in einem Amte als ſein Amts-Bruder geweſen iſt. 1) les ſupérieurs, les chefs. 2) ancienneté, *f.* rang qu'une perſonne a à cauſe qu'il poſſede plus long-tems une charge que ſon collegue. § 1) ſtarſzeństwu bądź posłuſzny. 2) ci urzędnicy, według ſtarſzeństwa zaſiadać maią.

Starſzy, *vid.* Stary.

Starſzyna, *f.* Starſzyzna, *f.* die Vorgeſetzten. les ſupérieurs.

Starty, *adj.* 1) zerrieben. 2) vernichtet. 1) broyé, égrugé. 2) anéanti. § 1) na proch ſtarty. 2) zazdrością ſtarte iego zasługi.

Staruchny, *adj.* ſehr alt. très-vieux.

Staruſzek, *m.* Greis, altes Väterchen. vieillard fort vieux.

Staruſzka, *f.* 1) ein altes Mütterchen. 2) im Scherz: der Poder. 1) une vieille honorable. 2) *burlesq.* le derrière, le cu.

Stary, *adj.* 1) alt, der bey Jahren iſt. 2) ein Alter. 3) alt, als ein Freund. 4) alt, als Kleider und andere Sachen. 1) vieux, qui a beaucoup d'age. 2) vieillard. 3) vieux, ancien comme un ami, 4) vieux, en parlant des habits et d'autres choſes. § 1) ſtary człowiek, dąb, ielen; ſtara głowa rozum puſty, *prov.* ſtary a głupi, *prov.* 2) ſtary każdy głupi co ſię kocha. 3) pamiętay na ſtarego (dawnego) przyiaciela; ſtary żołnierz, ſtary sługa. 4) ſtary dom, ſtara ſzata, ſtara to przypowieść; ſtare wino.

ſtarych zebranie albo mieſzkanie; *ſzpital.* ein Spital. hôpital, *m.*

po ſtaremu. nach unſerer Väter Weiſe; nach altem Gebrauch. à l'antique, à la manière ancienne. § żyiemy po ſtaremu.

ſtarſzy, adj. 1) älterer. 2) ein Vorgeſetzter. 1) plus vieux. 2) ſupérieur, chef. § dwiema laty ode mnie ſtarſzy. 2) ſtarſzy to moy; ſzanuy ſtarſzych; ſtarſzy zwierzchnością.

ſyn ſtarſzy der ältere Sohn. l'ainé.

ſtare, pl. die Bilder in der Karte. les têtes dans le jeu de cartes.

ſtara pani zadek. im Scherz: der Poder. *burlesq.* le derrière, le cu.

Starykoń *m.* herb. Wappenk. ein weiſſes Pferd das mit einer ſchwarzen Binde umgürtet iſt im rothen Feld, auf dem Helm ſtehet eine Krone, in welcher ein Beil mit der Spitze ſtecket. *Blaſ.* un cheval d'argent ceint d'une bande de ſable; une coignée eſt fichée d'un bout dans la couronne qui eſt placée ſur le timbre.

Starza, *m.* Topor. herb. Wappenk. ein weiſſes Beil mit einem goldenen Stiel im rothen Feld; eben dieſes Beil ſtecket mit der untern Spitze in der Krone, die über den Helm geſetzet iſt: dieſes alte Wappen iſt ſchon unter dem Lecho berühmt geweſen. *Blaſ.* une cognée d'argent avec un manche d'or en champ de gueules; la même cognée eſt fichée du bout de deſſous dans la couronne qui eſt poſée ſur le timbre; ces armes ſont ſi anciennes qu'on les trouve ſous le régne de Lech. § Starza Oſolinſkich, Tęczynſkich i inſzych prześwietnych domow ieſt kleynotem.

Starza, m. herb inſzy, vid. Oſorya.

Starzałość, *f. vid.* Starzenie.

Starzec, *m. g. ſtarca.* ein Alter. vieillard, *m.* § czerſtwy ſtarzec.

ſtarzec, m. vid. *przymiot ziele.*

ſtarzec wielki, vid. *przymiotowe ziele.*

Starzeię, ſtarzeię ſię, *v. n.* 1) eig. u. fig. alten; alt werden. 2) vergeſſen werden, ins Vergeſſen kommen; abnehmen. 1) *prop. & fig.* vieillir, *v. n.* s'envieillir, *v. n.* commencer à être oublié; ſe mettre en oubli; ſe paſſer; diminuer, être

ſur

ſur la fin. § 1) iuż teraz ſtarzeie; ſtarzał ſię od kłopotu; sława w tym domu ſtarzała. 2) przyiaźń naſza, ktora do tych czas w świeżey zoſtawała pamięci, ſtarzeć ſię poczyna.

Starzenie ſię, *n.* ſtarzałość, *f.* das Alten, das Altwerden. le tems où l'on vieillit; le commencement de la vieilleſſe.

Starzuchny, *adj.* ſtarzuſienki, ſtaruchny. ſehr alt. très-vieux.

Starzyzna, *f.* 1) Lumpen, alte Kleider. 2) Gerille, alter Plunder. 1) haillon, *m.* guenille, *f.* drilles, *f. plur.* 2) vieillerie.

**ſtarzyzna*, *ſtarſzyzna.* die Vorgeſetzten. les ſupérieurs.

Staś, *vulg.* Stänzel. Stanislas, cher ſtanislas.

Stateczek, *m. g. ſtateczku.* 1) Gefäßlein. 2) Galanterie; etwas artiges; niedliches Geräthe. 1) petit vaſe. 2) bijou, petite choſe belle et jolie; gentilleſſes, *f. plur.* § 1) ſtateczek ładnie toczony. 2) koſztowne kochance ſwoiey kupuie ſtateczki.

Statecznie, *adv.* 1) beſtändig. 2) geſetzt, mit geſetztem Gemüth, ernſthaft. 1) conſtamment, ferme, avec conſtance. 2) poſément, de ſang froid, gravement.

Statecznieię, *v. n.* geſetzt werden. devenir ſage, poſé; commencer à avoir l'eſprit raſſis.

Stateczność, *f.* 1) Beſtändigkeit, Standhaftigkeit. 2) Ernſthaftigkeit, geſetztes Weſen. 1) tenue, *f.* conſtance, fermeté, perſévérance. 2) gravité; air grave; eſprit raſſis.

Stateczny, *adj.* 1) beſtändig, unveränderlich. 2) ernſthaftig, anſehnlich. 1) conſtant, ferme, ſtable, perſéverant, *adj.* 2) grave, ſérieux.

ſtatecznym w czym bydź. beſtändig ſeyn, aushalten. être conſtant, perſéverer dans.

Statek, *m. g. ſtatku.* 1) ein Gefäß von Holz, Thon u. d. g. 2) Werkzeug, Inſtrument. 3) Beſtändigkeit, Aushaltung. 4) geſetztes Weſen, Ernſthaftigkeit. 1) vaſe, *m.* vaiſſeau de bois, de terre ou d'une autre matière. 2) inſtrument, outil. 3) tenue, fermeté, perſévérance 4) gravité, mine, air grave. § 1) ſtatki bednarſkie; ſkopiec, miednicę albo inſzy ſtatek pod co podſtawić; ſtatki śrebrne, miedziane; ſtatku dziurawego nie napełniſz, *prov.* 2) mierniczy ſtatek celowy. 3) ſtatek w pracy. 4) żarty przy ſtatku bydź muſzą.

Statera, *f.* przezmian. eine Schnell-Waage. un péſon, ſorte de balance. § na ſtaterze co zważyć.

Statheder, *m.* Statthalter in Holland. Statouder.

Stathederat, *m.* Wielkorządy Holenderſkie. Statthalterſchaft der Vereinigten Niederlande. Statouderet des Provinces unies.

Statkuię, *v. n.* 1) aushalten, beſtändig bleiben. 2) gut thun, ſich gut aufführen. 1) perſévérer, perſiſter, être ferme et conſtant dans. 2) ſe bien comporter; faire ſon devoir; ſe bien conduire. § 1) ſtatkuy w zawodzie, w pracy. 2) sługa moy nie ſtatkuie; ſtatkuy Was Pan rzekła. do niego.

pogoda ſtatkuie. das gute Wetter hält an, iſt beſtändig. le beau tems dure, continue, eſt conſtant.

*Statut, *m.* uſtawa. Geſetz, Verordnung. reglement, *m.* ordonnance, *f.*

ſtatut, m. 1) altes Reichs-Geſetz, ſo vor dieſem auf den Reichs-Tägen iſt gemacht worden; ein neueres Geſetz heißet konſtytucya. 2) die Statuten; das Geſetz-Buch der ältern Geſetze. 1) ſtatut, *conſtitution faite autrefois dans une Diète, une nouvelle conſtitution s'appelle* konſtytucya. 2) le livre de ces ſtatuts; les vieilles conſtitutions.

Statyka, *f.* nauka o miarkowaniu ciężarow. Mathem. die Wage-Kunſt. *Matém.* la ſtatique ou la ſcience des poids.

Statyſta, *m.* ein Staats-Mann. un prudent politique. § z Marſem ziednoczony ſtatyſta.

Staw, *m.* 1) ein großer Teich. 2) ein Gelenk zwiſchen den Knochen. 1) grand étang. 2) joint, *m.* jointure dans le corps. § 1) w ſtawie łowić. 2) ſtaw w ciele; ſtaw biodrowy.

według ſtawu grobla. ſtrecke dich nach der Decke. ſelon le drap la robe; ſelon ſe bras la ſaignée.

*Stawa, *Stawa ſię, *vid.* Staie, *ſtaię ſię.*

Stawam, ſtawać, *v. m. F.* *ſtanę*, *ſtanąć.* 1) zu ſtehen pflegen. 2) eig. u. fig. ſtehen bleiben, halten, ſtill halten. 3) auf etwas ſtehen, mit den Füßen zu ſtehen kommen. 4) von Schiffen: ankern. 5) ſich ſtellen als ein Kriegs-Volk. 6) herzutreten, zu einem treten, kommen. 7) ankommen, anlangen. 8) erſcheinen, ſich ſtellen. 9) bey einem ſtehen, einkehren, Quartier nehmen. 10) beſchloſſen, vollzogen werden; beſtehen; zu Stande kommen. 11) werden; gewählet werden. 12) zu Stande kommen; fertig, geendigt werden. 13) beſtehen auf etwas; bey etwas

was bleiben, sich erhalten; etwas oder einen vertheidigen. 14) zufrieren als ein Fluß. 1) se tenir souvent debout. 2) *prop. & fig.* s'arrêter, demeurer; cesser de marcher, d'aller, de continuer. 3) se soutenir avec les piés sur qu. ch; se soûtenir sur ses piés, sur ses doigts. 4) mettre le vaisseau sur le fer; mouiller, jetter l'ancre; mouiller, ancrer. 5) se ranger, se mettre comme une armée en ordre de bataille. 6) s'approcher de; venir à; se mettre auprès de qu. 7) arriver, venir, se rendre en un lieu destiné. 8) se présenter, paroître, se représenter, comparoître devant. 9) loger; être logé, avoir son logement chez qu. 10) passer; se conclurre; s'arrêter; se consommer, se terminer, être conclu, être arrêté. 11) devenir, être élû à quelque dignité. 12) s'achever, se terminer, se finir comme un bâtiment. 13) persister, persévérer dans; soutenir, défendre. 14) se prendre; être couvert de glace comme un fleuve par lequel on peut passer à pié; se glacer. § 1) stawał rad pod tym drzewem. 2) stanęła kareta przed domem. 3) spadszy stanął na trupie, na kamieniu; stanął na nogach. 4) na takiey głębiznie okręt stanąć nie mogł. 5) woysko stanęło taborem, obozem, w szyku. 6) stań przy stołku; stanąwszy przy mnie rzekł. 7) szczęśliwie stanął w Warszawie, w porcie, na okręcie. 8) stawam naznjższym moim powinszowaniem; anioł przede mną stanął; nie stanał na poiedynek; stanąć u prawa sam albo przez plenipotenta; nie stanąć na roku; stanął w Grodzie zdrow na rozumie i na ciele. 9) stawam u kupca; stanąłem w tym domu gospodą. 10) stanął dekret na niego; stanęła rada; stanęła ta konstytucya na seymie. 11) na elekcyi stanął Krolem, Biskupem, Posłem, Deputatem. 12) stanał budynek, pałac. 13) mocno w tym stanął; stawa przy nim, przy prawdzie, przy tym zdaniu. 14) stanęła wczoray Wisła.

iednostaynym stanęło głosem. es kam einstimmig zu Stande. cela a passé tout d'une voix.

stym, seymik stanął der Reichs-Tag, der Land-Tag kam zu Stande. la diète, la diètine se fit.

stawać do ksiąg. zur Registratur, ad acta erscheinen. comparoître à l'enregîtrement d'une cause.

kiedyby nie stanął. wenn er nicht vor Gericht erscheinen sollte. à son défaut.

stawać pięknie. sich wohl anlassen, wohl aufführen. se prendre bien à se bien conduire.

stanęć za szkodę. ich stehe dir vor den Schaden; ich will dich schadlos halten. je vous dédommagerai.

stanąć wszędy i zawsze. ich werde mich dir überall und allemahl stellen. je vous attends de pié ferme; je vous prêterai colet par tout et toujours.

Stawiączka, *f.* Schrift mit gerade stehenden Buchstaben. un caractère en lettres écrites perpendiculairement. § stawiączka pisać. § stawionka, *f.*

stawiączka, stawionką, co postawić, stawiączką co do gory postawić. etwas gerade in die Höhe setzen, stellen. mêttre qu. ch. debout, dresser qu. ch.

Stawiam, *v. m. F. stawię.* 1) setzen stellen. 2) aufrichten, aufführen, setzen ein Gebäude. 3) setzen im Spiel. 4) stellen, aufstellen eine Falle. 5) stellen, liefern als der Fuhrmann eine Person. 6) schaffen, verschaffen. 7) vor Gerichte stellen. 8) einquartieren. 1) placer, poser, mettre debout, mettre droit, dresser. 2) élever, construire, ériger un bâtiment. 3) coucher, mettre au jeu. 4) dresser, tendre, accommoder quelque piége, le mettre en état de prendre ce qui donner dedans. 5) livrer, remettre à tems comme le voiturier une personne. 6) procurer, livrer, fournir. 7) fournir, produire, présenter devant le Juge. 8) loger qu; mettre qu. dans un logement, dans un quartier. § 1) stawiam lichtarze na stole. 2) stawiać budynek, pałac, słup, kolosy komu. 3) stawić płatkę, stawkę, zegarek; stawił talar w kostki; kto ieszcze nie stawił? 4) stawić na ptaka sidło. 5) furman podrożnego na czas umowiony nie stawił; stawił towar na iarmark. 6) staw mi człowieka takiego coby. 7) stawił świadkow, dowody, zaręcznikow; przyrzekł brata stawić u sądu. 8) stawić (stanowić) goście u kogo, u siebie.

stawiać komu co przed oczy, na umyśle. vor Augen stellen, zu erwägen geben. représenter, remettre, mettre devant les yeux.

stawiać na to mieysce. an statt eines andern stellen, hinsetzen. substituer, *v. a.* mettre une autre chose en la place.

stawić oboz. ein Lager aufschlagen. poser un champ.

stawiać bańki. Schröpf-Köpfe setzen. appliquer les ventouses.

na przeciwko, przeciwko sobie co stawiać, vid. *naprzeciwko stawiać*.

stawić pole, potrzebę nieprzyiacielowi. dem Feinde eine Schlacht liefern. présenter une bataille à l'ennemi.

stawiać kogo na nogi. 1) einen auf die Füße setzen. 2) einem aufhelfen. 1) mettre qu. sur les piés. 3) mettre qu. sur pié; aider, sécourir qu.

stawiać na co gardło. sein Leben wegen etwas wagen. mettre sa vie au hazard, hazarder sa vie pour qu. ch.

stawić się. 1) Gerichtsw. erscheinen, sich stellen vor Gericht. 2) einem begegnen, mit einem umgehen, verfahren. 3) sich bezeugen, sich beweisen. 4) sich stellen, sich verstellen. 1) *Palais:* paroître, comparoître, se présenter devant de Juge. 2) se montrer à qu; traiter qu; agir à l'égard d'une personne d'une certaine manière. 3) se montrer, se faire paroître; paroître, se produire. 4) se dire, se porter, se qualifier. § 1) stawił się w Grodzie, przed krolem; stawił się na poiedynek. 2) stawił mi się iako ociec, iako nieprzyiaciel, srogo, surowo, łaskawie. 3) stawił się mężnie, dobrze. 4) stawiał się w powierzchownych znakach Katolikiem; stawiasz się moim przyiacielem.

Stawienie się, *n.* Gerichtsw. das Erscheinen vor Gericht, Erscheinung im Gerichte. comparation, *f.* comparation, *f.*

stawiłem mu się, aby mię trafił; stawiłem mu się za cel. ich stellte mich hin, daß er mich treffen möchte. je me suis mis, je me suis posté en un lieu, pour lui servir du but.

stawię się wszędzie. ich werde mich dir überall stellen. je vous prêterai par tout le colet; je vous attends par tout le pié ferme.

stawić się w obietnicy. sein Versprechen erfüllen. satisfaire à sa promesse.

Stawienie, *n. vid.* Stawienie.

Stawiarka, *f.* Schlamm aus den Teichen zum Düngen der Aecker. du limon d'étang qui sert à engraisser les champs.

Stawidło, *n.* 1) das Schutz-Bret an den Teichen. 2) Fall-Bretchen in einer Falle. 1) bonde, *f.* pale, *f.* pêle, *f.* lançoir d'un étang; vanne, *f.* pièce de bois qui sert à boucher un étang. 2) échelle, *f.* ais delié dans un trebuchet, dans une trappe. § 1) stawidło u młyna, u upustu stawow zastawić. 2) zastawić na wydrę żelazne sidło, aby stawidło (podstawek) na się ruszyła.

Stawienie, *n.* Stawianie, *n.* das Setzen, das Hinsetzen. position, *f.* l'action de mettre, de poser.

stawienie siebie, stawienie się, n. die Erscheinung als vor Gericht. la comparition; l'action de se présenter.

stawienie u prawa. Aufweisung, Vorlegung, Darstellung vor Gericht. exhibition, *f.* production, *f.* representation. *f.* § stawienie świadkow, dowodow.

stawienia się mieysce. bestimmter Ort zur Zusammenkunft. rendez vous.

Stawinoga, *m.* im Scherz: Brodt. *burlesq.* du pain.

Stawka, *f.* 1) der Satz oder Einsatz im Spiel. 1) Einlage in einer Lotterie. 1) *terme de jeu:* en-jeu, *m.* au-jeu, *m.* couche, *f* poule, *m.* mise, *f.* 2) enjeu de lotterie. § 1) kto po cudzą stawkę iedzie trzeba żeby swoię stawił i zapłacił.

Stawnociąg, *m.* } Math. eine Perpendikular-Linie *Matém.* une perpendiculaire.
Stawnoprost, *m.*
Stawnoprosta linia.

Stawnoprostość, *f.* Meßk. Eigenschaft dessen, was perpentikular ist. *Matem.* qualité de ce qui est perpendiculaire.

Stawnociągły, *adj.* } bleyrecht. perpendikular. perpendiculaire, *adj. c.*
Stawnoprosty, *adj.*

Stawnociągle, } *adv.* perpendikular. perpendiculairement.
Stawnoprosto,

Stawneprostownica, *f* Prostostawnica, *f.* Prostostaw, *m.* eine Bley-Wage, ein Instrument, die bleyrechte Linie zu finden. niveau, chas, instrument qui a un perpendicule pour trouver une perpendiculaire.

Stawowy, *adj.* T. 1) zu den Gelenken des Leibes gehörig. 2) Teich. 1) de jointure, qui regarde les jointures dans le corps; qui vient aux jointure. 2) d'étang. § 1) stanowa niemoc; stawowych kości końce dołkowate i głowiaste. 2) stawowa woda; ryby stawowe.

Staynia, *f.* ein Pferde-Stall. écurie, *f.* § kilka ma staien.

do stayni zaprowadzić. einstallen, in den Stall führen. établer, mettre dans l'écurie.

Stęchnąć, *F. stęchnę.* muchlich werden. devenir relant; gagner une odeur relante. § stęchła mąka.

Stęchlina, *f.* muchlichter Geruch, Dumpfigkeit. le relant, odeur relante.

Stęchły, *adj.* muchlich, dumpfig. relant, qui a une odeur relante.

*Steczka, *f.* Irrweg, Umweg. détour; chemin ou sentier détourné. § z krzywych

wych ſteczek na otworzyſtą wracam drogę.

*Stęga, *f. vid.* Wſtęga.

*Stegno, *n.* }
*Stegniſko, *n.* } *vid.* Slad.

Stek, *m. g. u.* 1) Zuſammenlauf des Gewäſſers. 2) Zuſammenfluß der Flüſſe. 3) große Pfütze, Moraſt. 4) Grundſuppe, Pfütze der Laſter, der Böſewichter. 1) découlement, concours d'eaux. 2) le conflants, le confluent, la conjonction de quelques fleuves. 3) bourbier, mare, fondrière, patrouillis, amas d'ordures. 4) amas de crimes; amas, bande de gens de mauvaiſe vie. § 1) ſtek lada-iaki wody. * 2) ſtek (bieganie) rzek. * 3) ſtek, kałuża na polu; ſtek plugaſtwa. 4) tam był ſtek wſzyſtek tych woien i ruin; ſtarość ſtek chorob i przykrości; gdzie ſtek był łotrow, Aryanow.

ſtek poſpolſtwa. der gemeinſte Pöbel. la lie du peuple.

ſtek poſpolity. Haupt-Goſſe, wo der Unflath aus den Gaſſen zuſammen läuft. égout, *m.* cloaque, *f.* l'endroit d'une rue, ou tous les eaux ſe vont rendre.

ſtek domowy, odbyt kuchenny, pomyynik za domem wypuſzczony. Guß-Stein, Goſſe an einem Hauſe. lavoir, *m.* évier, *m.* d'où coule l'eau d'une maiſon dans le ruiſſeau de la ville.

ſtek okrętowy. Grundſuppe in einem Schiffe. ſentine, *f.*

Stękam, *v. m. F. ſtękne.* die kurze *Conjugation* findet man ſelten. 1) ſtöhnen, krächzen. 2) ſeufzen, klagen über etwas. *on trouve rarement la brève conjugaiſon de ce verbe.* 1) gemir, *v. n.* pouſſer un gemiſſement. 2) déplorer qu. ch; ſe plaindre de, gemir. § 1) oſtutni raz ſtęknął i ſkonał. 2) ktoby nad tą ſtratą ſtękać nie miał.

ſtękć ciałem i duſzą. ſehr krächzen, von Herzen ſtöhnen. gemir de tout ſon coeur.

ſzkatuła iego na ſuchotę ſtęka. ſein Beutel hat die Schwindſucht, iſt ledig. ſa bourſe eſt bien plate; les eaux ſont baſſes chez lui.

Stękanie, *m.* das Stöhnen, Krächzen. gemiſſement, *m.*

Stempel, *m. vid.* Sztempel.

Stendar, *m.* Rüſt-Baum, Rüſt-Stange in einem Mauer-Gerüſte. baliveau, *m.* éraye d'échafaut de maçon § wyruchać ſtendar do mularſkiego ruſztowania.

Stengierka, *f.* mit Gold oder Silber ausgenähetes Weiber-Halstuch. mallemolle, *f.* ſorte de mouchoir de cou rayé d'or ou d'argent au bord.

Stępa, *f.* 1) Stampfe, Stampf-Mühle. 2) Stampf-Trog. 3) Stampfe, Keule. 1) moulin à piler. 2) mortier de bois; auge où l'on pile. 3) pilon, *m.* martinet, *m.* grande pièce de bois qui ſert pour piler. § 1) ſtępa oliwna, ſolna. 2) w ſtępie tłuc. 3) ſtępą otłuczone ziarno.

Stępak, *m.* Paß-Gänger, Klepper, der einen ſehr ſanfte Schritt gehet. un traquenard, cheval qui va l'amble fort commode, qui a le pas très-léger. § ſtępak łżeyſzym bieży krokiem niźli iednochodnik.

Stępia, *f.* leichter Paß oder Zelter-Gang eines Pferdes. un amble, *m.* un pas très-commode d'un cheval fait. § ſtępią iachać, bieżeć.

Stępić co, *F. ſtępię.* 1) ſtumpfen, ſtumpf machen. 2) *fig.* ſtumpf oder kaltſinnig machen. 1) émouſſer, *v. a.* reboucher la pointe ou le tranchant. 2) *fig.* hébéter, émouſſer, diminuer l'eſprit ou l'affection.

Stępica, *f.* Falle, Schlag-Falle, Thiere zu fangen. trappe, *f.* un piége à prendre des bêtes. § ſtępica na zaiące, na kuny.

Stępienie, *n.* das Stumpfmachen. l'action d'émouſſer.

Stępiony, *adj.* 1) eig. u. fig. ſtumpf gemachet. 2) was ſtumpf gemachet werden kann. 1) *prop. & fig.* émouſſé, hébété. 2) qu'on peut émouſſer.

Stępka, *f.* 1) eine kleine Stampfe. * 2) eine Mörſel-Keule. ſ. Tłuk. 1) moulinet à piler. * 2) pilon de mortier, *v.* Tłuk.

Stępluię, *v. a. vid.* Sztępluię.

Stepnowanie, *n.* Stepowanie, *n.* das Steppen, geſteppte Nath. piquûre, *f.* rentrayeure, *f.* rentraiture, *f.* arrière-point.

iedwab do ſtepnowania. Stepp-Seide. ſoye à ourler.

ſtepnowanie Tureckie. Türkiſches Geſteppe. point à la Turque.

Stepnowany, *adj.* geſteppt. picoré, piqué, broché.

Stepnuie. }
*Stepuię. } ſteppen. picoter, *v. a.* rentraire, brocher, piquer, *v. a.*

ſtepuiący, ſ. m. Stepper. rentrayeur, *m.*

Stępuię, *v. a.* Tuch krimpen, Tuch einlaufen laſſen. ôter la preſſe à un drap. § ſtępować ſukno w praſie albo gorącym żelazem.

ſtępować ſię. einlaufen, krimpen, wie Tuch. ſe retrécir, ſe retirer, comme du drap.

Stepowam,

Ster, *m.* 1) Steuer am Schiff. 2) Sterz-Deichsel, womit die Wind-Mühle gedrehet wird. 1) gouvernail, timon d'un vaisseau. 2) queue de moulin à vent, qui sert à le tirer,
Sternik, *m.* Steuer-Mann. timonier, *m.* pilote, *m.* qui se tient au gouvernail.
Sterowanie, *n.* das Regieren eines Schiffes. conduite d'un navire; le pilotage.
Steruię co, steuern, das Schiff lenken. conduire le vaisseau; piloter.
Stężam co, *v. m. F. stężę.* steif machen. roidir, *v. a.*
Stężeć, *F. stężeię.* steif werden. se roidir, devenir roid.
Stłaczam co, *v. m. F. stłoczę, stłoczyć.* 1) zusammen drücken. 2) Walken in der Walke. 1) presser avec force, imprimer. 2) fouler, accommoder dans la fouloire.
Stłaczanie, *n.* das Zusammendrucken. compression, *f.* l'action de presser en un tas.
Stłaczenie, *n.* ⎫ Eigenschaft sich zusammen
Stłoczystość, *f.* ⎭ zu drucken. compressibilité, *f.* T.
Stłoczysty, *adj.* das sich zusammen drücken läßt. compressible, T.
Stłuc, *F. stłukę, vid.* Tłukę.
Stłuczenie, *n.* das Zerschlagen, Zerbrechen; die Zerbrechung. froissement, *m.* l'action de casser, de briser.
Stłuczony, *adj.* zerschlagen, zerbrochen. cassé, rompu, froissé, brisé.
Sto, *s. n.* hundert. cent. § w rachmistrskiey liczbie sta na trzecim stoią mieyscu.
stami. hundert weise. par cents.
*Stochmal, *m.* omieciny. Staubmehl. poussière de moulin; la menue poussière de la farine.
Stoczek, *m. g. stoczka.* ein Wachs-Stock. bougie, *f.*
stoczek zbity. gewickelter Wachs-Stock. pain de bougie; bougie en pain.
Stoczenie, *n.* 1) das Herunterwälzen. 2) das Abzapfen, Abziehen eines Getränkes vom Faß. 1) l'action de rouler de haut en bas. 2) l'action de tirer la boisson d'un tonneau.
Stoczkarz, *m.* Wachsstock-Zieher, Wachslicht-Zieher. cirier, faiseur de bougie.
Stoczki, *plur.* die Neige eines Getränkes. baissère, boisson qui est au bas,
Stoczysto, ⎫ *adv.* abhängig, panchant, en
Stoczyście, ⎭ pente.
Stoczystość, *f.* Abhängigkeit, Abhang. panchant, *m.* pente d'un lieu.
Stoczysty, *adj.* abhängig. panchant, *adj.* qui va en pente.
Stodoła, *f.* Scheure, Scheune. grange, *f.* lieu où l'on entasse & bat le blé.
pusta stodoła. wüste Scheune. retraite de hibous.
z pustey stodoły rady leca sowy. ein leerer Kopf bringt schlecht Zeug zu Markte, tête vuide, peut de sens; jamais cerf n'est sorti d'une garenne.
Stofuncie, *n.* cętnar. ein Zentner. quintal, *m.* un poids de cent livres.
Stofuntowy, *adj.* cętnarowy. Zentner, hundertpfündig. de cent livres.
Stogroszowy, *adj.* hundert Groschen werth oder austragend. de cent gros; vaillant cent gros.
Stog, *m.* Heu-Schober von fünfzig Wagen. moilon de foin; un gros tas de foin pour cinquante chariots.
w Stoiaczki. 1) stehend, stehendes Fußes. 2) aufrecht, in die Höhe. 1) à piés joints. 2) debout. § 1) w stoiączki skoczyć. 2) w stoiączki szczeble klaść.
postawić co w stoiączki. etwas aufrichten; gerade in die Höhe stellen. mater, dresser.
Stoiak, *m.* Faullenzer, der immer müßig stehet. un paresseux, qui est toujours debout sans rien faire.
Stoię, *v. n. stoi, stał, stoiał; stali, stoieli.* 1) stehen auf den Füßen. 2) stehen, aufgerichtet seyn, als ein Baum, ein Gezelt. 3) stehen, gestellet, hingestellet seyn als ein Soldat. 4) stehen, vorhanden seyn; an einem Orte seyn, als ein Haus, ein Stern. 5) stehen, nicht gehen, wie die Uhr. 6) stehen, zugefroren als ein Fluß. 7) stehen, dauren, noch nicht geendiget seyn. 8) anstehen; übereinstimmen mit etwas. 9) zu stehen kommen, kosten. 10) gelten so viel als; werth seyn, so gut seyn als; die Stelle vertreten. 11) kostbar seyn, viel Geld kosten. 12) stehen, liegen im Quartier. 13) achten; fragen nach etwas. 14) einen vertheidigen; bey etwas oder einem verharren, bleiben, von einem nicht wanken. 15) stehen, blühen, dauren, fortdauren, im Flor bleiben. 1) se tenir debout, être debout; se trouver sur ses piés. 2) être planté, être érigé, être dressé tout droit; être, être mis comme un arbre, une tente. 3) se trouver; être posté, être rangé, être mis, *en parlant des troupes.* 4) être mis, être dans un lieu; paroître; subsister. 5) s'arrêter, ne pas aller comme une horloge. 6) être pris, glacé; être couvert de glace. 7) être en activité; subsister, durer encore, ne pas être inter-

interrompu. 8) seoir; être séant à; s'accorder avec; convenir, se conformer à. 9) couter, valoir une certaine somme d'argent, revenir à une somme. 10) servir de; passer qu. ch; valoir autant qu; valoir mieux que; valoir plus que. 11) être fort cher; être de prix; couter beaucoup. 12) être logé chez; loger chez qu. chemin faisant. 13) se oucier de faire attention à; faire cas de. 14) demeurer dans un sentiment; se tenir ferme à; être d'un avis; persister en un sentiment; être pour; être du côté, du parti de; soûtenir, défendre. 15) fleurir; durer; être en bon poste, en belle passe, en bon état, sur un bon pié. § 1) stoiał na drabinie; stoieć przed kim, wedle albo u kogo; stać u drzwi; stoiał orzeł nad herbem; stoiał nieboraczek zdala. 2) lichtarz stoi na stole; stoi drzewo, namiot. 3) stoi żołnierz na warcie; woysko na granicy; stoi ten regiment osadą, garnizonem; woysko w sprawie stało. 4) słońce na niebie stoi; okręt stał na kotwicach; stał dom na tym mieyscu; to miasto ieszcze w ten czas stało. 5) zegar, młyn stoi. 6) stoi Wisła, iezioro. 7) stoi seym, iarmark. 8) dobrze mu ta szata stoi; miłość z boiaźnią nie stoi. 8) stoi ten towar trzy talary; nie wiele go ta suknia stała. 10) kamienica iego stoi (warta) za dziesięć tysięcy; obaczmy czego rzecz każda stoi; stoi za trzech; złe sumnienie stoi za kata; przyiaciel stoi za skarb drogi. 11) wiele go ten synek stoi; stoią go gry i tańce; zaleta stoi. 12) stać gospoda u kogo; stoię u kupka; stałem garnizonem w tym mieście. 13) nie stoię o łaskę iego. 14) stać przy kim obroną, poradą, pomocą; stałem przy nim do gradła; stoię przy tym com powiedział; stoi przy prawdzie, przy wolności. 15) miasta rzemieślnikami stoią; radą i poradą twoią Państwo stoi.

stać się, F. stanię się, vid. *staie się*.

stoieć prosto. gerade stehen, sich aufrichten, den Leib gerade halten. se dresser.

stoiąca woda. stillstehendes Wasser, als das Wasser in den Teichen. eau dormante qui ne coule point, comme les eaux des étangs.

stoi klepsydra. die Sand-Uhr stehet. le sable dort, ne coule pas.

stoieć lata, die Jahre ausstehen. être à métier; être sous un maître pour apprendre une profession. § stać lata u kupca, u rzemieślnika.

stoię w (przy) słowie, w umowie. ich bin verbunden mein Wort zu halten. je suis obligé de tenir la parole, l'accord.

stoi cena w mierze. der Preis stehet, er ist wie vorhero. le prix est tel comme auparavant.

stac na (o) zdrowie czyie; *stac komu na gardło*. einen auf den Tod verfolgen, einem nach den Leben trachten. poursuivre qu. à cor & à cri; entreprendre sur la vie de qu.

stać koło czego albo kogo. um einen oder etwas herum stehen. environner qu; être debout autour de qu. ou de qu. ch.

stać o swoiey mocy. auf seinen Füßen stehen. se soûtenir, avoir assez de force pour se tenir sur ses piés. § tak chory że o swoiey stać nie może mocy.

stać przy kim osobą. einem in Person beystehen. défendre, assister qu. en personne.

w oczach mi to ieszcze stoi. das schwebet mir noch vor Augen. cela paroît encore devant mes yeux.

stoi więcey. es ist mehr werth. il vaut plus; il vaut d'avantage.

stoi za moie; *stoi mi za to*. es lohnt sich der Mühe. il vaut la peine.

nie stoi to za to. es lohnet sich der Mühe nicht. il ne vaut pas la peine. § to mi za to nie będzie stoiała, com omieszkał.

nie stoi za to co kosztuie. man kommt nicht auf seine Unkosten. il ne vaut pas ce qu'il coute.

stoi w brzegach rzeka. der Fluß stehet seinen Ufern gleich. le fleuve remplit son lit, son canal, s'enfle jusqu'aux bords.

stoy. halt; steht still. faites halte; demeurez là; halte-là.

stoy albo cię zabiię. stehe oder du mußt sterben. demeure ou je te tue.

Stoik, *m.* ein Stoiker. un Stoicien; Philosophe.

Stok, *m.* 1) eine Cisterne. 2) Zusammenfluß des Gewässers. 1) citerne, reservoir d'eau de pluye. 2) confluents, concours des eaux. § 1) napić się wody ze stoku.

Stokfisz, *m.g.u.* Stockfisch. stockfiche, *m.* vergadelle, *f.* sorte de merluche ou de morue sèche.

stokfisz podły. schlechter Stockfisch. lingue.

Stokowy, *adj.* Cisternen-. de citerne, de fontaine. § woda stokowa i studzienna.

Stokłoś, *m.* Stokłosa, *f.* zielsko, *vid.* Owiesek.

Stokroć, *adv.* hundert mal. cent fois.

stokroć większa, *f.* (bellis major) Maßlieben. marguerite, *f.* une plante à fleur.

stokroć

ſtokroć mnieyſza, f. (bellis minor) kleine Maslieben, Zeitloſen, Gänſe-Blühmchen. pâquerette, *f.* paſquette, *f.* pâquette, *f.*
ſtokroć biała, f. (bellis alba) weiße Maslieben. pergoute, *f.*
Stokrocę, *v. a.* ſtokrotno czynię. hundertfältigen. mettre cent fois autant.
Stokrotnie, *adv.* hundertfältig. au centuple.
Stokrotny, *adj.* hundertfältig. centuple, *m.* cent fois double.
Stoł, *m. g. u.* *a.* 1) ein Tiſch. 2) Tiſch, Koſt. 1) table, *f.* 2) table, *f.* penſion, *f.* § 1) za ſtołem ſiedzi. 2) maſz ſtoł u mnie; tu ſą pieniądze od ſtołu.
ſtoł iednonogi. ein Tiſch auf einen Fuß. table à un pié.
ſtoł kuchenny do rąbania mięſa. Hack-Brett, Hack-Tiſch in der Küche. hâchoir, *m.* table de chène où l'on hâche la viande avec un couperet.
Stol, *f.* Gebälke, Boden zwiſchen den Stockwerken. entablement, travaiſon, *f.* la ſéparation des étages. § pierwſza ſtol ieſt z drzewa, druga ieſt ſklepiona.
Stoła, *f.* ein Stollen auf den Bergwerken. conduit dans une mine par où l'on tire le métail.
Stolarz, *m.* ein Tiſchler. menuiſier, *m.*
Stolarczyk, *m.* Tiſchler-Geſell. garçon menuiſier, *m.*
Stolarſtwo, *n.* Tiſchler-Handwerk. menuiſerie, *f.*
Stolcowy, *adj.* 1) Nacht-Stuhl. 2) zum Hintern gehörig. 1) de ſelle; qui regarde la chaiſe percé. 2) de derrière, de cu. § 1) ſtolcowa dziura. 2) ma wrzod ſtolcowy.
ſtolcowa chęć daremna. der Stul-Zwang. le téneme, *T.* l'envie d'aller à la ſelle. ſans pouvoir rien faire.
ſtolcowa bania albo donica. Nacht-Stuhl-Becken. baſſin d'une chaiſe percée.
Stolec, *m. g. ſtolca.* 1) Stuhl, Stuhlgang. 2) der Hintere. 3) ein Nacht-Stuhl. 4) der große Baum mitten in der Wind-Mühle. 5) Säulen-Fuß, Säulen-Stuhl. 1) ſelle, *f.* les excréments, la décharge de ventre. 2) ſiége, *m.* derrière, *m.* cu, *m.* 3) ſelle, *f.* chaiſe percée pour y mettre un baſſin de chambre. 4) chaiſe de moulin à vent, ſur quoi tourne le moulin. 5) ſtylobate, ſtilobate, *ſ. m.* piédeſtal de la colonne. § 1) mieć ſtolec. 2) ma wrzod w ſtolcu. 3) ſiedzi na ſtolcu. 4) na ſtolcu ſię cały młyn wietrzny obraca. 5) ſtolec słupa ſznicerſkiego.
ſtolca trudność; ſtolec trudny. Hartleibigkeit. ventre conſtipé; ventre pareſſeux.
ſtolca trudnego, twardego człowiek. ein Hartleibiger. un conſtipé, qui a le ventre pareſſeux.
ſtolec łacny. offener Leib. ventre libre; ventre lâche. § człowiek ſtolca łacnego.
ſtolca chęć daremna. der Stuhl-Zwang. téneme, *m.* conſtipation, *f.* dureté de ventre.
ſtolec zatwardzać. hartleibig machen. conſtiper, reſſerrer le ventre.
czynić ſtolec. den Leib öffnen; laxiren. relâcher le ventre.
Stołeczek, *g. ſtołeczka.* Stühlchen, *n.* ſellete, *f.* petite chaiſe.
Stołeczny, *adj.* Haupt-; von Städten: capital, *adj.* prémier, *en parlant des villes.*
ſtołeczne miaſto, ſtolica. die Haupt-Stadt eines Landes. capitale, *ſ. f.* ville capitale d'un pays.
Stołek, *m. g. ſtołka.* 1) ein Stuhl. 2) *fig.* ein Ehren-Amt. 1) ſiége, *m.* chaiſe ſur quoi on s'aſſied. 2) *fig.* dignité, charge. § 1) uſiądź na ſtołku. 2) godnego doſtał ſtołka.
ſtołek bez wſpory. ein Stuhl ohne Lehne. banquette, *f.* tabouret, *m.*
ſtołek obrotny. Dreh-Stuhl. chaiſe qui tourne ſur un pié; ſiége tournant.
Stoletni, *adj.* hundertjährig. ſéculaire, *adj. c.* de cent ans.
Stolica, *f.* erhabener Regenten- oder Richter-Stuhl. ſiège éléve pour un Souverain, ou pour un Juge.
na ſtolicy ſiedzieć, auf einem Richter- oder Regenten-Stuhle ſitzen. ſiéger; tenir quelque ſiége.
Stolica Naywyżſzego. der Sitz des Höchſten. le ſiége, le trône du Tout-puiſſant.
Stolica Apoſtolſka. der Päbſtliche Stuhl. le Saint Siége. § świedczyć zwierzchność Stolicy Apoſtolſkiey.
Stolica krolewſka; tron. Königlicher Thron. ſiége royal, trône, *m.*
Stolica ſądowa. ein Richter-Stuhl. Tribunal, *m.* un ſiége de Juge.
Stolik, *m. g. a.* ein Tiſchchen, *n.* petite table.
ſtolik piſarſki. Schreib-Tiſch. étudiole, *f.* bureau.
**Stoliman, *m.* olbrzym. ein Rieſe. géant, *m.*
Stoliſtny, *adj.* hundertblätterig. de cent feuilles.
Stolka, *f.* Bergw. gemauerter Graben von Ziegeln unter dem Treib-Ofen, welcher d. m. [illegible]

demselben die Feuchtigkeit benimmt. *Métal.* canal fait de la brique sous la fournaise pour en tirer toute l'humidité.

Stolnica, *f.* 1) Tischblatt, hölzerne Tafel zu einem Tische. 2) das Hackbret, der Hack-Tisch in der Küche. 1) le dessus d'une table; table sans treteaux. 2) hachoir dans la cuisine. § 1) stolnica (stołowa tablica) śrebrna, marmurowa.

Stolniczka, *f.* ist das *Dimin.* von Stolnica. *c'est le diminutif de* Stolnica.

Stolnik, *m.* Tafel-Decker. écuyer de bouche; écuyer bouche; dapifer.

Stolnik koronny. Kron-Groß-Tafel-Decker. Grand maître d'hôtel de la Couronne.

Stolnik Litewski. Lithauischer Groß-Tafel-Decker. Grand-maître d'hôtel de Lituanie.

Stolnikostwo, *n.* Tafel-Decker-Amt, Truchses-Amt. dapiferat.

Stolny, *adj.* zu den Berg-Stollen gehörig. qui regarde les conduits qui sont dans les mines aux métaux.

Pisarz stolny. Berg-Stollen-Schreiber. gréfier des conduits de mines.

Stołownik, *m.* 1) Tisch-Gänger, Kost-Gänger. 2) Tisch-Decker. 1) pensionnaire, *m.* qui paye pension pour la table, qui a la table chez qu. 2) celui qui met la nape sur la table. § 1) stołownikow (strawnikow) nie wiele ma.

Stołowy, *subst.* Vorschneider. écuyer tranchant qui sert les viandes.

stołowy, adj. 1) Tisch-, zum Tische gehörig. 2) Tisch-, Kost-, zur Tafel und Speisen gehörig. 1) de table. 2) de pension; qui regarde la table ou la nourriture qu'on a chez qu. § 1) stołowa tablica; stołowe lichtarze; stołowa służba.

stołowe wino. Tisch-Wein. vin de dépense, *m.*

stołowe nogi. das Gestelle unter dem Tisch-Blatte. les piés de table.

krzyż stołowy. ein Kreuz zum Tische. treteau de table.

stołowe dobra. Tafel-Güter. table, mense, les biens de table d'un Seigneur.

dobra stołowe krolewskie; Ekonomia. Königliche Tafel-Güter. les biens de la table Royale; la table Royale; Economie appartenante à la table Royale.

stołowa izba, sala. Speise-Stube, Speise-Saal. pitancerie, *f.* chambre ou sale à tenir table.

stołowa grzeczność. Wohlstand bey Tische. bonne conduite à la table.

Stołowe, *n. pieniądze od stołu, strawne.* Kost-Geld, so man vor einen Tisch bezahlet oder bekömmt. pension, *f.* qu'on donne ou reçoit pour la nourriture d'une personne.

stołowe, stołowy dochod, pieniądze, zboże &c. Einkünfte zur Tafel eines großen Herrn. les revenus destinés pour la table d'un Seigneur.

Ston, *m. vid.* Szton.

Stonasobny, *adj.* hundertfältig. centuple. *adj. c.* cent fois autant.

Stonog, *m.* robak. Hundertfuß, Schabe, Keller-Wurm, Keller-Eselein. cloporte, *m.* chate peluë; pourcelet, *m.*

stonog morski robak, skorek, m. ein Scolopender, Meer-Nassel, ein Meer-Wurm. scolopendre, *s. f.* millepieds, *m.* sorte d'insecte de mer.

Stonogi, *adj.* hundertfüßig. à cent piés; qui a cent piés.

Stonogowiec, *m.* ziele, *g. stonogowca.* (scolopendrium) Steinfarren, Hirschzunge, Milz-Kraut. le ceterac; scolopendre.

Stopa, *f.* 1) Fußsohle. 2) eig. u. fig. Fußtapfe. 3) Fuß, Schuh, ein Maaß. 4) fig. ein Fuß. 1) la plante du pié de l'homme. 2) *prop. & fig.* semelle, vestige, *m.* marche, pas d'un homme. 3) pié, *m.* semelle, mesure de la grandeur du pié. 4) *fig.* un pié. § 1) stopa u człowieka, łapa u zwierząt. 2) stopy na ziemi wyrażone; iego idę stopą; naśladuie go stopa w stopę. 3) stopa ma dłoni cztery. 4) złożyłem u stop twoich moię prośbę; składam tę pracę pod twoie stopy.

psia stopa. Hunds-Tappe, Hunds-Pfote. patte de chien.

stopy dołey. der hohle Fuß. la fossette de la plante du pié.

stopy obłączystość. der Ober-Rist auf dem Fuße. le haut de la plante.

stopa kozia, f. ziele, vid. Podagrycznik.

Stopka, *f.* ein Hund mit schwarzen Füßen oder Tappen. chien à piés noirs ou à pattes noires.

Stopień, *m. g. stopnia.* 1) Stufe, Staffel. 2) Staffel, Ehren-Stelle. 3) Grad. 1) un dégré; marche, échelon. 2) *fig.* un dégré d'honneur. 3) grade, *m.* dégré, *m.* § 1) po stopniach schodzić. 2) na wysokie postępuie stopnie; stopień honoru. 3) naywyższy powagi stopień; pokrewny moy w trzecim stopniu; w stopniu wtorym powinowactwa; cyrkuł na 360 się dzieli stopniow; ciepłe, zimne to ziele w trzecim stopniu.

stopień u karety, u woza. der Fußtritt am Wagen. le marche-pié de carosse, de chariot.

stopniami. stufenweise. par degrés.

Stopnik,

Stopnik, *m.* 1) ein junger Karpen. 2) Maaß-Stab, darauf die Schuhe abgemessen sind. 1) carpeau qui a la longueur d'un pié. 2) reglette, *f.* ou mesure où son marqués les piés. § 1) stopnik pod żołtą podlewę. 2) na stopniki plac wymierzyć.

Stopnisto *adv.* stufenweise. en dégrés, en façon de degrès.

Stopnisty, *adj.* stufenweise gesetzt. rangé en forme de dégrés.

Stopny, *adj.* zur Fußsohle gehörig. qui regarde la plante du pié.

stopna kość. das Fußbrett, der Unter-Rest; Theil zwischen der Hacke und den Zehen. le metatarse du pié, partie mitoyenne du pié.

Storcz, *m.* Bauk. der Sturz, die Ober-Schwelle an Thüren und Fenstern. *Archit.* orbe, *m.* linteau d'enhaut d'une porte, d'une fenêtre. § storcz nade drzwiami gzemsu.

**storcz*, *krawądź.* Kante, Rand-Schärfe eines Dinges. chanfrein, carne, *m.* § na storcz co postawić.

Storczć, *vid.* Nastorczyć.

Storczyk żółty, *g. a.* (*satyrium*) Stengelwurz, Ragwurz, Knaben-Kraut. du satyrion une plante.

**Storęki, *adj.* hunderthändig. qui a cent mains.

Storzę, *vid.* Nastorczyć.

Storzypiętka, *f.* Großsprecher, Groß-Maul. fanfaron, *m.* rodomont, *m.*

Storzyszek, *m. g. storzyszka*, ziele. (*clinopodium*) Mastix- oder Amber-Kraut. clinopodion, *m.*

Stos, *m.* 1) ein Stoß, Haufen, als Bretter. 2) ein Scheiter-Haufen. 3) Unfall, Anfall, Stoß. 1) pile, *f. f.* tas de choses rangées les unes sur les autres. 2) bucher, *m.* pile de bois pour y brûler un criminel. 3) choc, *m.* désastre, *m.* secouse, *f.* §1) stos drew dębowych. 2) na stos złoczyńcę władzić. 3) stos przeciwny na woynie; stos ten wzbudził żołnierzow; otrzymał ale wytrzymał stos przeciwny.

w stos układać. aufstappeln. empiler, enchanteler; mettre en pile. § w stos układać gonty, klepki, drwa.

nauka iego stosem pachnie. seine Lehre drohet ihm mit dem Scheiter-Haufen. sa doctrine sent le fagot.

Stosił, *m.* ziele. (*polemonia philetaeria*) ein gewisses Kraut. sorte de plante.

stosił, *vid.* Panak.

Stosowanie, *n.* czego du czego. die Einrichtung einer Sache nach einer andern; Anpassung. ajustement, *m.* application, *f.* rapport, *m.* conformité entre les choses; l'action d'ajuster et d'accommoder une chose à une autre.

Stosuię co z czym, do czego, ku czemu, anpassen; etwas nach etwas gleichen, einrichten. faire convenir, faire accorder un avec l'autre; assortir, ajuster, appliquer, accommoder, conformer une chose à une autre.

stosować w co. auf etwas zielen. tendre à qu. ch.; avoir pour but, pour fin.

stosować się. sich schicken, passen, übereinstimmen. se rapporter à, s'accommoder, se conformer à. § krzywe z prostym nigdy się nie stosuie; stosuie się to prosto do tego kazusa; stosuie się to Pismu świętemu, do konstytucyi.

stosować się do woli czyiey. sich nach eines Willen richten. s'accommoder à la volonté, au gré de qu.

stosuiące imię. Sprachk. ein Comparativus. *Gram.* nom comparatif.

Stowarzyszenie, *n.* Cammeradschaft, Bündniß, Gemeinschaft. société, *f.* familiarité, *f.* liaison, *f.* association.

Stowarzyszyć kogo z kim, *F. stowarzyszę.* Cammeradschaft stiften. associer, *v. a.* faire lier une société entre les personnes, les unir, les joindre.

stowarzyszyć się z kim, towarzystwo przyiąć. mit einem Cammerradschaft machen, in Gemeinschaft treten. entrer en compagnie, en société; se lier, s'unir, s'associer avec qu.

Stowrzod, *m.* ziele, *vid.* Pieniężnik.

Stoy, *interj.* steh, halte, warte. halte-là, demeurez là, attendez. § stoyno szalbierzu.

Stoziarn, *m.* ziele, *vid.* Molownik.

Stoziarnisty, *adj.* hundertkörnigt. de cent grains; qui porte cent grains.

Strącam co, *v. m. F. strącę.* 1) herunter stoßen, abstoßen, abschlagen. 2) herunter stürzen. 1) abbattre, jetter bas. 2) précipiter. § 1) strącić gruszkę kamieniem, żerdzią. 2) strącił go z mostu, z gory.

strącić komu karki, vid. *karki komu strącić.*

Strącenie, *n.* das Abstoßen, Herunterstoßen. l'action d'abbatre, de jetter en bas, où dans un lieu trés-profond.

Stracenie, *n.* 1) das Verlieren. 2) Ausrottung, Vertilgung. 3) Hinrichtung, Execution. 1) perte, *f.* l'action de perdre. 2) perte, *f.* déstruction, anéantissement, extirpation. 3) exécution; le supplice d'un criminel.

Strach, *m.* Schrecken. effroi, *m.* terreur, *f.* grande peur; grande frayeur, épouvante.

vante. § od strachu włosy na mnie wstaią; strachem przerażony; strachu kogo nakarmić, nabawić.

strach. es ist abscheulich, es ist gräßlich. il est horrible, il est affreux à; cela fait peur de, c'est une chose abominable que de; il fait soulever le coeur. § strach o tym słyszeć, mowić, strach tam wniść; strach wspominać.

strach nagły. plötzliches Entsetzen. fouleur, *f.* frayeur subite et violente.

strach mię (*strach mię iest*) *o niego.* ich lebe seinetwegen in Furcht. j'ai peur, je tremble, je suis fort en peine pour lui.

strach we śnie; *strachy nocne*, das Auffahren, Schrecken im Schlafe. l'épouvante nocturne, le soursaut en dormant.

strachy nocne. Nacht-Gespenster. fantômes nocturnes, lutins, spectres; les esprits malins qui courent la nuit.

strach dziecinny; *strach prożny*; *strach zmyślony.* ungegründetes Schrecken. terreur panique.

Stracham się. sich sehr fürchten. avoir horreur; être saisi de terreur, s'épouvanter, prendre l'épouvante.

Stracenie winowaycy. Rechtsw. Hinrichtung eines armen Sünders, Uebelthäters. exécution d'un criminel.

Nastracenie prowadzić. zur Hinrichtung führen. mener à l'exécution.

Stracić, *F. stracę, vid.* Tracę.

Stracony, *adj.* 1) verlohren. 2) vertilget, vernichtet. 3) hingerichtet. 1) perdu. 2) perdu, anéanti, ruiné. 3) exécuté, mis à mort. § 1) stracony czas, proces. 2) wieża przez piorun stracona. 3) stracony złoczyńca.

za straconą mieć. vor verlohren halten. croire perdu.

na straconą, interj. es sey gewaget. vogue la galère.

na stracona co dać, puszczać. großer Gefahr aussetzen. mettre au hazard; exposer à un danger évident.

nie iuż stracona. es ist noch nicht alles verlohren, noch nicht alles aus. tout n'est pas encore perdu; la chose est encore à rémedier.

Strącze, *n. collec.* die Schoten an einer Staude. toutes les cosses d'une plante.

strącze puszczać. } Schoten treiben. pousser des cosses; venir, se former en gousse ou cosse.
Strączeie, *v. n.*
Strąkowacieie, *v. n.*

Strączyna, *f.* Schoten-Schale, leere Schote. gousse vuide; enveloppe qui couvre plusieurs sortes de légumes.

Strączysty, *adj.* Schoten-, schoticht. qui se forme en cosse; plein de cosses. § ziele strączyste.

Stradam czego, zgubić co, *obs.* verlieren. perdre, *v. a.*

*Stradny, *adj.* armselig, unglücklich. indigent, pauvre, misérable. § nieboże stradny.

Stradza, *f. obs.* große Armuth. indigence.

*Strafiam się, *v. m. F. strafię się.* 1) einem begegnen. 2) übereinstimmen. 1) se rencontrer. 2) s'accorder avec; convenir, se conformer à. § 1) strafiłem się (potkałem się) z nim. 2) te rzeczy się z sobą nie strafiaią.

Strąk, *m.* eine Schote. cosse, gousse. § w strąku iest bob, groch.

strąk czczy, vid. Strączyna.

Strąkowy, *adj.* Schoten-. de cosse. § łuska strąkowa.

Stangurya, *f.* uryny trudność z bolem. Harnsucht. strangurie.

Strapiony, *adj.* gekränket, betrübet, niedergeschlagen. attristé, affligé, abbatu de. § strapione żalem serce; strapiona Oyczyzna; strapiony chorobami.

Straszę, *szy, szył.* einem Furcht einjagen; einen schrecken. épouvanter, intimider, effrayer. § straszyć dziecię.

Straszenie, *n.* das Schrecken. l'épouvante, intimidation.

Straszliwie, } *adv.* erschrecklich. terriblement, horriblement; avec horreur.
Strasznie,

strasznie. viel, sehr. terriblement, affreusement, très, beaucoup. § strasznie bogaty; ma strasznie pieniędzy; strasznie się gniewa.

Straszliwy, *adj.* } erschrecklich, fürchterlich. horrible, terrible, épouvantable, effroyable. § straszny lew; straszny nieprzyiaciel.
Straszny, *adj.*

kogo strasznym komu czynić. einen einem fürchterlich machen. rendre qu. à qu. terrible.

Straszno, *adv.* fürchterlich. d'une manière terrible; terriblement.

straszno mi. es ist mir fürchterlich. être saisi d'horreur, de terreur. § straszno mu samemu było.

**Strasznomowny, *adj. poët.* groźny. der Droh-Reden führet; fürchterlich in Reden. menaçant, qui parle d'une voix menaçante.

**Strasznoszalony, *adj. poët.* szalony od strachu. rasend, der vor Furcht rasend ist. furieux, plein de furie, enragé par la peur.

Straszydło, *n.* 1) Schreck-Bild, Scheuche, Scheusal. 2) Knecht Ruprecht, Popanz. 1) épouvantail; priape, *m.* épouvantail de

de chenevière pour épouvanter. 2) ogre, *m.* moine bourru dont on menace les enfants. § 1) strafzydło na ptaki widome, urobione dla strafzenia. 2) strafzydło dziecinne zmyślone.

** Strafzydłorodny. Naturlehre: voll Schreck-Bilder. plein d'épouvantail, de figures épouvantables.

Strafzyniec, *m.* Kriegsb. Redoute, viereckichte Bastey. *Fortif.* redoute, *f.*

Strata, *f.* 1) Verlust. 2) Untergang. 1) perte. 2) perte, *f.* ruïne, *f.* § 1) niepowetowana strata czasu, pieniędzy. 2) na stratę moię uknowane zamysły.

Strawa, *f.* 1) Kost, Speise. 2) Physik. Nahrung. 1) aliments, *plur.* nourriture, vivre, *m.* tout ce dont se nourrit l'homme. 2) *Phyf.* aliment, nourriture, pâtur. § 1) strawa to posilna. 2) tłustość iest strawa ogniowa.

z strawy robić. vor die Kost arbeiten. travailler pour la nourriture.

strawa bydlęca. Futter fürs Vieh. fourrage, *m,* mangeaille, *f.* nourruture qu'on donne aux animaux.

psia strawa. schlechte Speise, Hunde-Kost. un manger de chien; tripotage, *m.* pargotage, *m.*

drzewo iest strawą ogniowa. das Holz ist des Feuers Nahrung. le bois est la pâture du feu.

Strawić, *F. strawię, v. a.* 1) verdauen. 2) verthun, verschwenden. 3) die Zeit zubringen. 4) verschmerzen, verbeißen. 1) digerer. 2) dépenser avec excès; manger son bien; consumer, dissiper. 3) perdre, mal employer son tems. 4) digérer, avaler, endurer, sou ffrir patiemment, un affront. § 1) żołądek tego pokarmu strawić nie może. 2) strawił pieniądze; więcey strawił niźli przemogł. 3) strawić czas, godziny nad czym. 4) strawić tę hanbę musiał.

Strawienie, *n.* 1) Verdauung, Dauung. 2) Verzehrung. 3) Aufwand, Verthuung. 4) Verdauung eines Schimpfes. 1) concoction, *f.* digestion des viandes dans l'estomac. 2) consommation, *f.* consomption des vivres. 3) dépense excessive, mauvais usage qu'on fait de ses biens. 4) l'action de digérer un affront. § 1) strawienie pokarmu. 2) strawienie żywności. 3) strawienie pieniędzy, maiętności swoich.

strawienie czasu. Zeitverlust. perte du tems.

ta zelżywość trudna do strawienia. dieser Schimpf ist schwer zu verdauen. cet affront est de difficile digestion.

Strawne, *n. vid. strawne pieniądze.*

Strawnik, *m.* co strawę u kogo za pieniądze ma. Kost-Gänger. pensionnaire, celui qui paie pension pour la table.

Strawno, *adv.* es ist theuer zu leben. il fait vivre cher. § strawno w tym mieście było.

Strawność, *f.* Verdaulichkeit, Eigenschaft die Speisen wohl zu verdauen. facilité de digérer bien les viandes.

Strawny, *adj.* 1) Kost-, zur Kost oder Nahrung gehörig. 2) Tisch-; darinnen man Lebens-Mittel verwahret. 3) verdaulich, leicht zu verdauen. 1) de vivres, qui regarde les vivres ou la nourriture. 2) qui sert à mettre les vivres. 3) facile a digérer; de facile digestion. § 1) strawne rzeczy teraz drogie. 2) koszt strawny. 3) strawny ma żołądek.

strawne, n. strawne pieniądze. 1) Kost-Geld, das man giebt oder nimmt. 2) Auflösung, Zehrung, Unterhalt auf der Reise oder in einer Verrichtung. 1) pension, l'argent pour la table, le prix qu'on paie ou reçoit pour être nourri. 2) les pourvivres, *m.* defrayement; l'entretien qu'on est obligé à donner à celui qui voyage dans nos affaires. § 1) strawnego nie zapłacił za miesiąc. 2) strawne poselskie, prokuratorskie.

Strawowanie kogo. Unterhaltung, Unterhalt in der Kost. provision, pension alimentaire, entretenement; l'action d'alimenter qu.

Strawowany, *adj.* beköstiget. nourri, alimenté, entretenu.

Strawuię, *v. a.* kogo. 1) einen beköstigen, unterhalten. 2) einen auslösen, der in unserer Angelegenheit verschicket ist. 1) alimenter, nourrir, sustenter, entretenir qu. 2) fournir qu. de la dépense dans un voyage pour nos affaires; fournir les frais du voyage; entretenir qu. en dépenses de voyage. § 1) każdy ociec dziecię strawować powinien. 2) strawować Posła na seym, Deputata na Trybunal, prokuratora do Grodu.

strawować się. sich beköstigen, sich unterhalten. s'entretenir, se nourrir, se sustenter. § strawować się i konie do Rzymu musiałem.

Straż, *f.* } 1 Wache, Bewachung. 2) *Straża, *f.* } Wache, die Wächter oder ein Wächter. 2) eine von den vier Nacht-Wachen bey den alten Römern. 4) eine Wache, so aus Soldaten besteht. 5) Patrouille, Schaarwache, so des Nachts auf den Straßen geht. 6) eine Schildwache. 1) guet, *m.* garde, *f.* l'action de garder, de veiller. 2) guet, *m.* un garde, celui ou ceux qui font la garde. 3) une des quatre

quatre veilles chez les anciens Romains. 4) garde, guet, les ſoldats qui ſont le guet. 5) guet, patrouille qui va la nuit par les ruës. 6) ſentinelle, *f.* ſoldat qui eſt en faction. § 1) ſtraż odprawować, trzymać. 2) ſtraż okrętow nieprzyiacielſkich poſtrzegła. 3) Rzymianie cztery mieli ſtraże, pierwſza była po zachodzie słońca, druga trzy godziny po pierwſzey, trzecia o połnocy, a czwarta trzy godziny przed świtem. 4) ſtraż (warta) zaraz przyſzła. 5) ſtraż na ulicy hultaiow zabrała. 6) ſtraż (ſzylwacha) ſię pytała: kto *vivat.*

po ſtraż, po wartę posłać. nach der Wache ſchicken. aller querir la garde.

ſtraż go wzięła, die Wache hat ihn weggenommen. la garde l'a pris, l'a emmené.

ſtraż nocna. Nachtwache im Feld-Lager. biouac; *m.* garde de nuit dans un camp.

ſtraże poboczne. die Seiten-Poſten. les poſtes des côtés d'un camp.

pierwſza ſtraż. Vorwacht, Vor-Poſt. garde avancée, garde ſole.

ſtraż plecowa. die Hinter-Poſten. les poſtes qui ſont derrière une armée.

ſtraż konna. Wache zu Pferd. guet à cheval.

ſtraż pieſza. Wache zu Fuß. guet à pié.

ſtraż na bocianym gnieździe. Schildwache auf dem Maſt-Korbe. vigie, garde au mât.

ſtraż trzymać, odprawować. wachen. faire la garde, le guet, la ſentinelle; être en garde.

ſtraż nad ſobą. das Achtung geben auf ſich ſelbſten. l'action de veiller ſur ſa conduite, de prendre garde à ſa même.

Strażni, *adj.* } zur Wache gehörig. de garde, de guet.
Strażniczy, *adj.* }

ſtrażnia izba. die Wacht-Stube. le corps de garde.

Strażnica, *f.* 1) Warte, Wach-Thurm. 2) Kriegsb. eine Redoute. 1) échauguette, béfroi; une tour ou un lieu élevé d'où l'on découvre ce qui ſe paſſe au loin. 2) *Fortif.* redoute. § 1) ſtrażnica nadmorſka.

ſtrażnica dla ſzylwachy. ein Schilderhäuschen. guérite, *f.* pour une ſentinelle.

ſtrażnica dla upatrowania biegu gwiazd. ein Obſervatorium den Lauf der Sterne zu beobachten. un obſervatoire ou un bâtiment d'où l'on obſerve le cours des aſtres.

Strażnicyy, *adj. vid.* Strażni.

Strażniczy, *ſ. m.* } 1) Wächter. 2) Aufſeher der Wächter. 3) Viſitator, Zöllner. 1) un garde. 1) intendant des gardes. 3) doüanier, péager, gabelier, commis, employé. § 1) ſtrażnik wieży.
Strażnik, *ſ. m.* }

Strażnik Wielki Koronny. Kron-General-Wachtmeiſter. Général de l'avant garde de la Couronne. § Strażnik Wielki Litewſki.

Strażnikoſtwo, *n.* die Würde eines General Wachtmeiſters. la dignité de Général de l'avant-garde.

Strecha, *f. vid.* Strzecha.

Stręczę co komu, *czy. czyt.* zuweiſe. faire voir, procurer à qu. § ſtręczę komu Pana, ſługę, towry.

Stręczyciel, *m.* Zuſchanzer, Zuweiſer. celui qui procure, qui fait avoir qu. ch.

Stręczycielka, *f.* Zuſchanzerinn. celle qui fait avoir qu. ch.

Stręczyfura, *m.* Schaffner, Aufdinger, der dem Fuhrmanne die Fracht verſchafft. aide de cocher qui procure & amene la charge à voiturer.

Strefa, *f.* 1) Streif im Zeuge. 2) Borte, Galaun. 1) ray, *f.* rayure dans une étoffe. 2) galon, *m.* paſſement, *m.* § 1) ręcznik biały czerwonemi ſtrefami. 2) ſtrefa na ſzacie.

ſtrefy alba żyły papierowe; ſtrefy w papierze. Streifen von der Forme im Papier. les rayes dans une feuille de papier.

ſtrefa ſzeroka. breiter Streif. liteau, *m.*

ſtrefa świata. Weltbeſ. eine Zone; ein Welt-Strich. *Géogr.* une Zone.

Strefiſty, *adj.* } geſtreift. raye, *adj.*
Strefowany, *adj.* }

Stregonia, *m.* herb, *vid.* Kościeſa.

Strekuię broń. Kriegsw. das Gewehr ſtrecken. *Guerre:* poſer le mouſqueton à terre.

Stręt, *m.* — *na ſtręcie.* zur Hand gelegen. à main, à la portée.

Stretować, *F. ſtretuię, vid.* Tretuię.

Stretowany, *adj.* 1) zertreten. 2) vernichtet. 1) foulé aux piés. 2) ruiné, anéanti, *adj.*

Stretwa, *f.* ryba morſka, *vid.* Drętwik.

Etrofowanie, *n.* Verweis, Beſtrafung mit Worten. cenſure, *f.* repréhenſion, reprimande, *f.* châtiment de paroles.

ſtrofowania godny. verweislich, ſträflich. repréhenſible, *adj. c.* qui mérite d'être repris.

Strofuię, *v. a.* einem etwas verweiſen, einen mit Worten züchtigen, beſtrafen. réprendre, réprimander, châtier qu. de paroles. § ſtrofuy corkę o to.

ſtrofować

ſtrofować ſiebie. ſich ſelbſten züchtigen, ſich einen Vorwurf machen. s'accuſer ſoi-même, faire des reproches à ſoi-même.
ſtrofuiący, *adj.* Beſtrafer, Züchtiger mit Worten. repreneur, *m.*
Stroię, *v. a.* 1) putzen, zieren. 2) ſtimmen ein muſikaliſches Inſtrument. 3) vorſtellen, ſpielen als ein Luſt-Spiel. 4) ſchneiden, machen Capriolen. 5) machen ein Geſicht, ſolches verſtellen. 1) orner, parer, embellir, enjoliver. 2) accorder, ajuſter un inſtrument de muſique. 3) jouer une pièce de théâtre. 4) faire une capriole, une courbette &c. 5) faire, tenir mine d'être content, d'être fâcheux &c. § 1) ſtroię co w kwiaty (kwiatami). 2) ſtroić lutnia, harfę, organy. 3) ſtroić komedyą, igrzyſka. 4) ſtroić korwety. 5) a tym czaſem iaco naylepizą mogł ſobie uſtroił twarz, fantazyą, poſtawę.
ſtroić ſię. ſich putzen. ſe parer, s'ajuſter.
ſtroić żarty. Spaß treiben. plaiſanter; faire, dire des choſes plaiſamment.
ſtroić gadki ſchwatzen; ſich die Zeit mit ſchwatzen vertreiben. cauſer; paſſer le tems à cauſer, à diſcourir.
ſtroić komu inwektywę. Schelt-Worte, Straf-Reden geben. faire des invectives à qu.
ſtroić z kogo igrzyſko, Kurzweil mit einem treiben. jouer qu.
Stroienie, *n.* 1) das Putzen. 2) das Stimmen eines muſikaliſchen Inſtruments. 1) embelliſſement, *m.* parure, *f.* enjolivement, *m.* enjolivûre, *f.* 2) l'action d'accorder un inſtrument de muſique; l'ajuſtement d'un inſtrument.
ſtroienie ſię. Sorgfalt ſich zu putzen. l'action, les ſoins de ſe parer.
Stroiony, *adj.* geſtimmt als ein Clavier.
Stroka, *f.* Borte auf einem Kleide. galon, *m.* paſſement, *m.* §. ſtroka iedwabna na ſzacie.
Strokaty koń. Schecke, *f.* ein Pferd. la pie, un cheval.
Strona, *f.* 1) die Seite einer Sache. 2) Gegend, Theil, Seite eines Landes. 3) Saite zu muſikaliſchen Inſtrumenten. 4) Parthey, Faktion. 5) eine Parthey in Gerichten. 6) Seite, Sinn, Verſtand, Bedeutung. 7) Math. die inwendige Polygone. 1) le côté droit ou gauche d'un corps. 2) côté, *m.* lieu, quartier, partie, contrée d'un pays. 3) une corde pour les inſtruments de muſique. 4) parti, faction, cabale. 5) *Palais:* partie; le demandeur ou le défendeur. 6) côté, *m.* ſens, part bonne ou mauvaiſe. 7) *Matém.* la poligone interieure. § 1) na lewey, na prawey ſtronie leży. 2) w owcy ſtronie był ieden; na wſzyſtkie ſtrony liſty, ſpiegow rozeſłał. 3) ſtrony do lutni; drotowa ſtrona; ſtrona albo łaneuſzek w zegarze. 4) moy pracie iednę baczyſz ſtronę, dwa maſz uſzy obie też wysłuchay ſtrony. 5) obie przesłuchać ſtrony; w tey ſprawie z iedney i z drugiey ſtrony takowa ugoda ſtanęła; miedzy J. M. Panem N. z iedney, a z Panem N. z drugiey ſtrony. 6) tak oboiętnie odpowiedział, że ſię na obie ſtrony rozumieć może; bierze ſię to na dobrą, na złą ſtronę; wſzyſtko na gorſzą ſtronę kieruie; na tę ſtronę ſię rozumieć może; z oboyga ſtron zakrawa, ani zły ani dobry.
ſtrona powodna; powod, aktor. der Kläger in den Gerichten. le demandeur.
ſtrona odporna, pozwana, obwiniona. der Beklagte. le défendeur.
ſtrona w kſiędze. Seite im Buche. page, *f.*
ſtrona muru, ściany, budynku. die Seite einer Mauer eines Gebäudes. la face d'un mur, d'un bâtiment.
cudze ſtrony. Fremde Länder; die Fremde. les pays étrangers. § w cudze ſtrony iechać.
ſtronami. Strich-weiſe, hin und wieder, Fleck-weiſe. ça & là, par divers endroits; par ci par là, de côté & d'autre. § ſtronami grzmi, deſzcz pada.
ſtrony tego. was dieſes betrifft; betreffend. pour, cocernant, touchant cela; quant à, pour ce qui eſt de, pour ce qui regarde, qui concerne; du côté de.
z ſtrony, ſtrony. von wegen, von Seiten des. de par le qu; de la part de; du côté de. § z ſtrony J. M. Mci; z ſtrony konfederacyi.
z iedney ſtrony — z drugiey —. von dieſer Seite — von der andern —. d'une — & de l'autre —, d'un part — de l'autre.
z iedney ſtrony to widzę, a z drugiey czego ſię mam ſpodziewać. von dieſer Seite ſehe ich dieſes, was ſoll ich von der andern verhoffen. d'une côte je vois cela, que dois-je eſpérer de l'autre.
z drugiey ſtrony. anderſeits; von der andern Seite. de l'autre côté. § z drugiey ſtronz kiedy uwaśam.
z wſzyſtkich ſtron. von allen Seiten. de toutes pars.
ze moiey ſtrony. meines Theils, von meiner Seite. de mon côté; de ma part.
na tey tu ſtronie. auf dieſer Seite her. de ce côté ici.

na ſtronę co kłaść. auf die Seite legen. mettre à part; mettre à côté, à l'écart. § odłożyć tę ſprawę na ſtronę trzeba; niech to na ſtronę odłożone będzie.
na ſtronę iść, uſtapić. auf die Seite gehen. ſe mettre à part, ſe tenir à part.
na ſtronę kogo brać, odwieść. auf die Seite führen. tirer qu. à côté; prendre qu. à l'écart, à part; prendre qu. en particulier.
na ſtronę z tym. weg damit. arrière cela.
na ſtronę z tobą. weg mit dir; verſtecke dich. courez vous cacher.
na ſwoię ſtronę (ſwoie koło) ciągnie. er ſiehet auf ſeinen Nutzen. il rapporte tout à ſes intérêts; il ſe regarde dans les choſes.
na obie ſtrony gadać. dafür und dawider reden. parler pour et contre.
po żadney to nie będzie ſtronie. das wird keiner Parthey gefallen. aucun parti n'en ſera pas content; cela ne plaira pas à aucun parti.
ſtron uchodzić; ni do tey ni do owey przyſtać ſtrony. keinem Theile anhängen; neutral ſeyn. demeurer, être neutre; n'être ni de l'un ni de l'autre des partis qui ſont en différend.
z obu ſtron. von beyden Seiten; beyderſeits. de deux côtés; de part & d'autre; deçà & delà.
z onę ſtronę; z tamtę ſtronę; z tamtey ſtrony. hinter, jenſeit. outre; de delà; au delà de; delà de. § z onę ſtronę gory, rzeki leży zamek; z tamtey ſtrony Warſzawy.
z tę ſtronę; z tey ſtrony. diſſeit. deçà; de ce côté-là; au deçà.
Stronię, *v. a.* vor etwas fliehen; einen meiden. éviter, fuïr qu; avoir de l'averſion pour. § ſtroni ode mnie; ſtroni od woyny, od pracy.
Stronka, *f.* eine kurze Saite, Stückchen Saite. une courte corde pour les inſtruments de muſique. § ſtronka w zegarku.
Strop, *m.* Decke eines Gemachs. plancher d'enhaut, plancher de deſſus.
ſtrop ſklepiſty. gewölbte Decke. lambris en voute; plat-fond en voute.
ſtrop wytworny, ſutrowany, malowany. verzierte, getäfelte oder gemalte Felder-Decke. plat-fond, *m.* ſoffite, *m.* lambris, *m.*
ſtrop zdobić. die Stuben-Decken verzieren. plat-fonner, embellir le plancher d'enhaut.
Stroſkany, *adj.* gekränkt, betrübt. affligé, abbattu, attriſté.
Stroy, *m.* 1) Putz, Zierrath. 2) Tracht, Art, Mode der Kleidung. 3) Mundſtück an einem muſikaliſchen Inſtrumente. 4) Reut-Zeug. 1) ornement, *m.* parure, *f.* embelliſſement. 2) manière de s'habiller, mode, façon, *f.* mode de ſe vêtir, de ſe parer. 3) bocal, embouchure pour empoucher un inſtrument de muſique. 4) harnois du cheval de ſelle; tout l'équipage de cuir pour un cheval de ſelle. § 1) pomarkowany w ſtroiu wybor. 2) nowy ſtroy w ſzaciech; ſtroy pacholikow, haydukow; na ſtroy francuſki włos na utraſiony; ſtroy Polſki. 3) ſtroy u ſurmy. 4) ſtroy na konie albo rząd konſki.
ſtroy bobrowy. Bibergeil. caſtorée, *m.*
Stroynik, *m.* ein Stimm-Hammer. accordoir, *m.* martelot dont on ſe ſert d'accorder les inſtrumens.
Stroyno, *adv.* wohl geputzt. d'une manière bien ajuſtée, bien parée. § ſtroyno ſię noſi; ſtroyno ubrany.
Stroyny, *adj.* 1) geputzt. 2) geſtimmt, von muſikaliſchen Inſtrumenten. 1) paré, bien ajuſté. 2) accordé, *en parlant des inſtruments de muſique.*
Stroż, *m.* 1) Hüter, Wächter. 2) die Nuß in der Armbruſt, ſo den Abzug anhält und abſchnappt. 3) ein Wagen-Nagel, Schier-Nagel, Deichſel-Nagel. 1) un garde. 1) la noix, la clé d'arbalette qui ſert à débander ou à tenir la détente. 3) atteloire. § 1) ſtroż ogniowy, pochodniowy; ſtrożowie poſtrzegli złodzieiow. 2) ſtroz u kuſze; kołko do podnieſieſienia ſtroża do bicia godzin. 3) ſtroż wozowy, pługowy.
ſtroż domowy. Haus-Knecht. valet de maiſon.
ſtroz więżniow. Stock-Meiſter. géolier.
Struć kogo, *F. ſtruię.* vergiften. empoiſonner.
Struchlałość, *f.* Beſtürzung. conſternation, *f.* ſurpriſe, *f.*
Struchlały, *adj.* beſtürzt, erſchrocken. conſterné, effrayé, ſurpris.
Strucie, *n.* Vergiftung. empoiſonnement.
Strucla, *f.* ein Strützel. gâteau de Noël cuit en forme oblongue.
Strudzenie, *n.* Müdigkeit, *f.* laſſitude, *f.* fatigue, *f.*
Strudzony, *adj.* ſehr beſchäftigt. embarraſſé, chargé d'embarras, ſurchargé d'affaires.
Strug, *m.* rzezak. Schnitz-Meſſer. plane, *f.*

Struga, *f.* 1) ein großer Fluß. 2) Regen-Bach, Regen-Fluth. 1) fleuve, *m.* grande rivière. 2) avalaison, *f.* lavage, *m.* torrent des eaux de pluïe. **§ 1) Dniestrowa struga kray ten ogranicza. 2) z deszczu gwałtownego strugi wezbrały.

Strugam, *v. m. F. strugnę.* schnitzen mit einem Messer oder einem Schneid-Messer. rogner, *v. a.* planer avec un couteau ou avec une plane. § strugałem.

strugał, strugał aż przestrugał. endlich musten die Saiten springen; endlich muste das Maaß überlaufen. il a passé les bornes; il a tant ronge qu'à la fin il n'a plus de dents; il a tant tiré que l'arc s'est rompu.

Strukczasy. *m.* Stołowy, *m.* Vorschneider bey Tische. écuyer tranchant.

Strumien, *m. g. strumienia.* 1) ein Bach. 2) Thränen-Fluth. 1) ruisseau, *m.* 2) torrent des larmes. § 1) strumień z źrzodła pochodzi; Dunay siedmią strumieni sławny. 2) strumień płaczu obfity.

strumieniem. Bach-weise, Strom-weise. par des ruisseaux.

strumeniem ciec. Bachweise fließen. ruisseler, *v. a.* § krew strumieniem ciekła.

Strum, *m.* der Kropf, ein Geschwulst am Halse. goître, *m.* grosse gorge, écrouëlles, *f. plur.* enflure fort grosse qui vient au cou. § poprutowa woda strumy na gardłach rodzi.

Strumyczek, } *m. g. a.* strusek. ein Bächlein. petit ruisseau; surgeon d'eau. § woda struskiem spada.
Strumyk, *m.* }

Strup, *m. g. a.* Grind auf einer Wunde. croûte, *f.* écaille qui se fait sur une playe. § strup na ranie, na wrzedzie.

strup słodki. (meliceris) Heilk. Honig-Geschwulst, eine Räudigkeit des Hauptes. meliceris, *m.* espèce de gale qui vient à la tête. § Doktor ten strup słodki dziecięciu zegnać nie może.

Struposlodki, *adj.* Heilk. Honig-Geschwulst. de meliceris.

strupy na głowie ciekące. (achor) der Ansprung, ein Kopf-Grind der Kinder. tigne, *f.* sorte de gale qui vient à la tête des enfants.

Strupiasty, *adj.* grindig. couvert de croûtes ou d'écailles.

Struś, *m.* der Strauß ein Vogel. autruche, *m.* un oiseau.

Strusi. Straußs. d'autruche.

strusie pioro. Hut-Feder. plume, *f.* plumet pour parer les chapeaux.

strusie pioro, n. ziele. (dryopteris) Steinfarn, Baumfarn, Eichelfarn. fuchiere de chêne, plante semblable à la fougere.

Struż, *f.* } der Schnitzel, abgeschnittene Späne vom bearbeiteten Holze. planure, *f.* rognûre, *f.* ce qu'on plane, qu'on rogne de qu. ch.
Strużyna, *f.* }

Strużę, *vid.* Strugam.

*Strych, *m.* 1) ein Greis. 2) Art, Gestalt. 1) vieillard. 2) façon, *f.* figure, manière. § 1) każdy strych (starzec) głupi co zaloty stroi. * 2) pod tym strychem (ksztaltem, postacią) po świecie chodza.

szlanka w strych, pod strych. gestrichen volles Glas. rasade, *f.* verre tout plein; rouge-bord.

pić pod strych. ein volles trinken. boire une rasade, à rouge bord, à plein verre.

malać pod strych. gestrichen voll gießen. verser tout plein.

miara pod strych. ein gestrichenes Maaß. mesure tout pleine; mesure rase.

**strych*, *vid.* Strzecha.

strychy. Bergw. Striche, Hölzer im halben Monde am Blasbalge. *Métal.* pièces de bois en demi-lune appliquées au soufflet de forge.

Strychacz, *m.* der das Gemessene mit einem Streich-Holze abstreicht. celui qui coupe d'une racloire le ble mesuré.

Strycharstwo, *n.* das Ziegelbrennen. le métier de briquetier.

Strycharz, *m.* Ziegel-Streicher, Ziegel-Brenner. tuilier, *m.* briquetier, *m.* celui qui fait de la brique.

Strychowanie, *n.* 1) das Bestreichen. 2) das Bestreichen mit Kanonen. 1) l'action de passer par dessus, de frotter. 2) l'action de tirer des coups de canon qui rasent. § 1) postrychowanie masłem rozpuszczonym. 2) pagorek sposobny do lepszego strychowania z dział.

Strychowany, *adj.* abgestrichen. rasé, *adj.*

strychowana miara. abgestrichenes Maaß der Körner. mésure rase.

Strychownica, *f. vid.* Srzodwaga.

Strychowność, *f.* Mathem. die Horizontal-Linie. *Matém.* ligne horizontale.

strychowność. } Kriegs-bauk. die kleine Strich-Linie. *Fortif.* la ligne de défense rasante ou flanquante. § bokuiąca, boknia, *f.*
Strychowna obrona wycieczki. }

Strychuię, *v. a.* 1) streichen, abstreichen beym Messen des Getreides. 2) durchstreichen, durchlaufen, durchwandern. 3) bestreichen als eine Canonen-Kugel. 1) racler, *v. a.* rader le blé en le mesurant.

rant. 2) parcourir, courir le pays; troler, troter. 3) raser, flanquer comme un coup de canon. § 1) ſtrychować zboże ſtrychulcem. 2) ſtrychować pole, knieie. 3) działa z zamku po całym mieście ſtrychuią.

działo, wał ſtrychuie nieprzyiaciela. die Canone, der Wall beſtreichet den Feind. le canon, le rempart voit, rase l'ennemi.

ſtrychować żagle. die Segel ſtreichen. caler, baiſſer les voiles.

**ſtrychować czym, vid.* Draſnę.

Strychulec, *m. g. ſtrychulca.* Streich-Holz beym Meſſen. radoire, *f. f.* racloire à couper le blé meſuré ou le boiſſeau.

pod ſtrychulcem śmierci nikt głowy nie ochroni. der Tod verſchonet niemand, wir müſſen alle ſterben. la mort n'épargne perſonne; tout ce qui vit eſt ſujet à la mort.

Stryczek, *m. g. ſtryczka.* dünner, feſter Strick. cordelette, *f.* petite et forte corde à lier.

Stryiaſzek, *m.* liebſter Vetter, iſt das *diminutivum* von Stryy. très-cher Oncle, *c'eſt le diminutif de* Stryy.

Stryiaſzkow, Stryiaſzkowy, *adj.* Vetter-. d'oncle.

Stryieczny, *adj.* des Vaters-Bruders-Kinder betreffend. de couſin germain, ce qui regarde les enfants de mon oncle paternel.

bracia ſtryieczni. Brüders-Söhne. couſins germains de deux frères.

ſyn ſtryieczny. Vetter, Vaters-Bruders-Sohn. couſin, *m.* le fils de mon oncle paternel; couſin germain.

ſtryieczna corka. Vaters-Bruders-Tochter. couſine, *f.* couſine germaine; fille de mon oncle paternel.

Stryienka, *f.* Baſe; Vaters-Schweſter. tante paternelle; la ſoeur du père.

Stryiowſki, *adj.* dem Vaters-Bruder eigen. de l'oncle paternel. § ſtryiowſkie dobra; ſtryiowſkie cnoty.

Strykać, *v. m. F. ſtryknę, ſtryknąć.* 1) ſtrudeln, ſpritzen, ſprengen. 2) picken, zwicken, kneipſen, ſtechen als eine Wunde. 1) rejaillir, ſortir par jet. 2) faire le tic; picoter, piquer, brûler comme une playe. § 1) ſtryknęła woda z cewki, krew z rany. 2) ſtryka mie coś w bokach.

Strykanie, *n.* ſtryknienie, *n.* 1) das Strudeln, Spritzen. 2) ſtechender Schmerz; Stechen. 1) rejailliſſement, *m.* les jets de l'eau. 2) tic, *m.* douleur piquante, tourment cauſe par des humeurs acres et piquantes. § 1) ſtrykanie wody. 2) ſtrykane po kościach, w ſtawiech.

Stryſzek, *m. g. ſtryſzka.* Nußknacker. casſenoiſette, *m.* § ſtryſzkiem orzech rozdwoić.

Stryy, *g. ſtryia.* 1) Vetter; Vaters-Bruder. 2) Seef. der Wind. 1) oncle paternel. 2) *terme de mer:* le vent.

Strzała, *f.* 1) ein Pfeil. 2) Meßk. ein Pfeil; Stück vom Diameter eines Cirkels. 1) flèche. 2) *Géom.* flèche, *f.* une partie du diamètre. § 1) wypuſzczona ſtrzała; ſzyię ſtrzałami. 2) ſtrzała w cyrkule ieſt linia miedzy cięciwą a miedzy lunety wyſokością.

ſtrzała ogniſta do zapału woiennego. Feuer-Pfeil des Feindes, Häuſer in Brand zu ſtecken. brûlot, *m.* ſorte de flèches dont on ſe ſert pour mettre le feu aux maiſons des ennemis.

ſtrzałę nałożyć. den Pfeil auf den Bogen legen. encocher une flèche.

ſtrzała procna ſpora. ein Schleuder-Pfeil. matras, *m.* grand dard qu'on lance avec une fronde.

ſtrzała wodna, f. ziele. (ſagitta) Pfeilkraut, Art von Waſſerbahnen-Fuß. ſagette, *f.* herbe qui reſſemble à une flèche.

Strzałowodny, ſtrzaławodny, *adj.* Botan. Pfeilkraut. de ſagette.

ſtrzały, pl. ziele iadowite, pſinki, nocny cień ziele iadowite. (dorycnion) Art von Nachtſchatten, ein giftiges Kraut. doricnion, *m.* une plante venimeuſe, c'eſt une ſorte de morelle.

Strzałka, *f.* 1) kleiner Pfeil. 2) eine Magnet-Nadel. 3) der Stahl im Pferde-Huf. 4) Meßk. der halbe Durchmeſſer. 1) petite flèche. 2) aiguille, *f.* aiguille aimantée. 3) fourchette, *f.* corne tendre ſur le milieu de la ſole d'un cheval. 4) *Géom.* rayon, le demi-diamétre d'un cercle. § 1) materya w ſtrzałka i tkana; ſtrzałkach na mapach krajopiſarſkich. 2) ſtrzałka magneſowa. 3) ſtrzałka w kopycie końſkim. 4) ſtrzałka w cyrkule.

ſtrzałka biała na łbie końſkim. die Bleſſe, der weiße Stern an der Pferde-Stirne. étoile, *f.* plote, *f.* au front du cheval.

Strzałowy, *adj.* do ſtrzał należący. Pfeilen-. de flèche. § ſtrzałowe pierze; ſtrzałowa trcina.

Strzecha, *f.* 1) ein Stroh-Dach auf einem Bauer-Haus. 2) Giebel, Boden unter dem Stroh-Dache. 1) chaume, *f.* toit ou la paille dont les maiſons des payſans ſont couvertes. 2) galetas, *m.* endroit ſous la chaume d'une cabane.

§ 1)

§ 1) ſtrzechy poſzywać; chłopi na ſtrzechach ſwoich bocianom radzi.

Strzegę, *v. a. ſtrzeże, ſtrzegł, ſtrzec*, hüten, bewachen, bewahren. garder, *v. a.* obſerver qu; veiller ſur ou à; prendre garde à. § matko ſtrzeż corki; ſtrzegł domu; ſtrzec na ſtrażnicy.

ſtrzec na kogo. 1) auf einen, auf eines Schritte und Tritte Achtung geben; einen beobachten. 2) auf einen lauren, paſſen. 1) obſerver qu; veillir ſur ou à qu; prendre garde à ce qu'il fait. 2) épier, guêter qu.

ſtrzec ſię czego. ſich in Acht nehmen, fliehen vor etwas; ſich hüten, auf der Hut ſtehen. ſe garder; ſe donner garde de; ſe garder; ſe tenir en ſes gardes, ſonger à ſoi.

ſtrzeż ſię. nehmet euch in Acht. prenez garde à vous.

Strzelam, *v. m. F. ſtrzelę.* 1) ſchießen, abſchießen. 2) nach etwas, auf einen ſchießſen. 3) ſchießen als das Waſſer. 1) tirer, *v. a.* décharger une arme à feu; décocher; tirer, débander, laiſſer aller une flèche. 2) faire feu ſur; tirer une perſonne, un animal ou contre une choſe. 3) s'élancer, ſe jetter avec impétuoſité. § 1) ſtrzel z piſtoletu; z muſzkietow, złukow, z kuſz (muſzkietami; łukami) ſtrzelano; pobiegł iak ſtrzelił. 2) ſtrzelił do niego, do celu a tego nie trafił. 3) woda, ſkała, ſtrumieniem ſtrzeliła.

ſtrzela bąki. er bringt ſeine Zeit mit Fliegenfangen zu. il vole le papillon.

ſtrzelać ſię. auf einander feuern, Feuer geben; ſich herum ſchießen; Kugeln wechſeln. ſe battre à coup de balles, à coup de piſtolet.

w łeb ſobie ſtrzelić. ſich eine Kugel durch den Kopf jagen. ſe caſſer la tête, ſe brûler la cervelle d'un coup de balle.

ſtrzelać, bić z dział. canoniren, die Stücke löſen. cannoner, *v. a.* battre à coups de canon.

Strzelanie, *n.* das Schießen. décharge, *f.* l'action de tirer pluſieurs corps d'arme à feu.

ſtrzelanie z muſzkietow kulmi. Mußketen-Feuer mit Kugeln. mouſquetade, *f.*

ſtrzelanie z muſzkietow bez kul. Salve, Muſqueten-Feuer ohne Kugeln. mouſqueterie, *f.* ſalve, *f.*

ſtrzelanie z dział. Canonen-Feuer. canonnade, *f.* action de canonner.

ſtrzelanie z łuku. das Abſchießen eines Pfeils. l'action de décocher une flèche.

Strzelba, *f.* eine Büchſe, ein Schieß-Gewehr. arme à feu.

Strzelczy, *adj.* Schieß-, Schütz-. qui regarde les tireurs d'arc ou d'arme à feu; qui concerne les chevaliers d'arquebuſe. § ſtrzelcza żuława, ſtrzelcze pole.

Strzelec. *m. g. ſtrzelca.* 1) ein Schütz. 2) Schieß-Schlange, Pfeil-Schlange, welche vom Baume auf die Menſchen ſpringet. 3) der Schütz ein Himmels-Zeichen. 4) ein Jäger. 1) tireur, *m.* celui qui tire bien un arc ou quelque arme à feu. 2) javelot, *m.* eſpèce de ſerpent qui ſe met ſur les arbres et ſe lance ſur ceux qui paſſent. 3) le ſagittaire, l'archer, une ſigne de Zodiaque. 4) un chaſſeur.

ſtrzelec łuczny. Bogen-Schütz. tireur d'arc; archer, *m.*

ſtrzelec kuſzny. Armbruſt-Schütz. arbalêtrier, *m.*

ſtrzelec kulny. Büchſen-Schütze. arquebuſier, *m.* qui tire de l'arquebuſe.

ſtrzelec do tarczy. Scheiben-Schütz. chevalier d'arquebuſe.

Strzelecki, *adj.* Schützen-. qui regarde les chevaliers d'arquebuſe.

ſtrzelecki krol. Schützen-König. roi des chevaliers d'arquebuſe.

Strzelenie, *n.* ein Schuß. coup d'une arme. § poſzli do celu obeyrzeć ſtrzelenie.

na ſtrzelenie z muſzkietu od miaſta. einen Schuß weit von der Stadt. à la portée de mouſquet de la ville. § daley niźli na ſtrzelenie ode mnie leży; na ſtrzelenie iedno, dwoie z łuku.

Strzelnica, *f.* 1) Schieß-Haus, Schieß-Garten, Vogel-Wieſe. 2) Schieß-Scharte, Schieß-Loch in der Mauer. 3) Kriegsb. Stück-Bett, Batterie. 1) bute, *f.* une maiſon des tireurs; place à s'exercer à tirer. 2) barbacane *f.* creneau, *m.* meurtrière, *f.* canonnière, *f.* embraſure, *f.* ouverture dans le mur par laquelle on tire. 3) *Fortif.* baterie, *f.* où l'on pointe les canons.

Strzelony, *adj.* geſchoſſen, abgeſchoſſen, geworfen. tiré, déchargé, décoché, élancé. § ſtrzała, kula ſtrzelona; ſtrzelony grom z obłoku.

Strzemię, *n.* 1) Steig-Bügel. 2) Kutſchen-Tritt, Wagen-Tritt. 1) étrier, *m.* 2) marche-pié, *m.* botte de caroſſe, de chariot.

ſtrzemię lewe. der linke Steigbügel. montoir, *m.* l'étrier du côté gauche.

Strzemionko, *n.* 1) ein Steigbügelchen. 2) Strippe, Zieh-Band am Stiefel. 3) Anatom. Steggreif, ein Knöchlein im Ohr.

Ohre. 1) petit étrier. 2) tirant, *m.* qui est attaché au dedans de la tige des bottes pour se botter aisément. 3) *Anat*, étrier, *m.* un petit os de l'oreille intérieure. § 1) strzemionka dla chłopczyka. 2) strzemionka u botow do przyciągania. 3) strzemionko w uchu.

Strzepać, *F. strzepię*, *vid.* Trzepię.

Strzępczysty, *adj.* fasicht, voller Fasen. effilé, cotonné, cotonneux, effaufilé.

Strzępeczka, *f.* ziele, *vid.* Przęsłka.

Strzępek, *g. strzępka.* Fase am abgeschnittenen Zeuge. menu filet d'une étoffe coupée. § ustrzydz strzepki.

Strzępię. 1) auffasern, aufzetteln. 2) fig. kräuseln, kraus machen. 1) effaufiler, effiler, détacher les filets de l'étoffe. 2) *fig.* friser, rider. § 1) strzępić płotno. 2) wiatr wodę strzępił.

strzępić głos. trillern, Triller mit der Stimme schlagen. fredonner; faire des fredons ou des passages avec la voix.

strzępić się. 1) sich ausfasern, sich fasern. 2) fig. kraus werden. 1) s'effiler, se défaire en petits filets. 2) *fig.* se rider, créper, moutonner. § 1) strzępi się urznięte płotno, 2) obłoczki się strzępiły.

Strzępienie, *n.* das Auffasern. l'action d'effiler.

strzępienie głosu, *wycwerki.* Triller mit der Stimme. fredons, *pl.* qu'on fait avec la voix; roulade, *f.* roulement de la voix.

Strzeż, *m.* ptaszek, *vid.* Strzyż.

Strzeżenie, *n.* das Bewachen, die Inachtnehmung, Hut. veille, *f.* garde, *f.* l'action de garder. § strzeżenie więźniow aby żaden nie uciekł.

strzeżenie się czego. Vermeidung, Ausweichung, Inachtnehmung vor etwas. l'action de se garder de qu. ch; d'éviter qu. ch. § strzeżenie się, strzeżenie się omyłki w rachunku.

Strznadel, *m.* *vid.* Trznadel.

*Strzygalnia, *f.* barwiernia. die Balbier-Stube. boutique de barbier, *f.*

Strzygę, *v. a. strzyże, strzygł.* 1) scheeren mit der Scheere. 2) scheeren die Schafe. 3) mit der Scheere zerschneiden. 4) zerbeißen, zernagen, als die Würmer. 1) tondre, *v. a.* couper les cheveux. 2) tondre les moutons. 3) couper qu. ch. avec les ciseaux. 4) ronger, *v. a.* couper fort menu avec les dents, comme font les vers. § 1) strzygł mi głowę, brodę; strzydz kogo. 2) strzydz wełne, owce. 3) strzygą dzieci papier. 4) w kącie tę księgę strzygą mole.

strzydz włosy komu pod grzebień. die Haare verschneiden. faire les cheveux à qu.

strzydz się. sich selbst die Haare verschneiden. se couper les cheveux à soi même; donner à ses cheveux un tour de ciseaux.

Strzykać, *vid.* Strykać.

Strzymać co, kogo, *F. strzymam*, wstrzymać. 1) einen von etwas abhalten. 2) die Speisen bey sich behalten, vom Magen. 1) retenir qu. de qu. ch. 2) retenir les aliment comme l'estomac. § 1) strzymać kogo od czego. 2) strzymać bokarm.

strzymać się od czego. sich von etwas enthalten. se contenir, se retenir de qu. ch.

Strzyżek, *m.* } strzyżyk. Hold-Hähnlein,
Strzyż, *m.* } Art von kleinen Zaun-Königen. un roitelet plus petit que les ordinaires.

Strzyżenie, *n.* das Zerschneiden mit der Scheere. coupe avec des ciseaux; action de couper avec les ciseaux. § strzyżenie papieru.

strzyżenie włosow. das Verschneiden des Haupt-Haares. tonsure, *f.* l'action de faire les cheveux.

strzyżenie laika, *vid.* Postrzyżyny 1).

strzyżenie wełny. Schaf-Schur, Woll-Schur, Schur-Zeit. tonture, *f.* l'action, le tems de tondre les moutons.

Strzyżony, *adj.* geschoren. tondu, *adj.*

Strzyżyk, *m.* *vid.* Strzyż.

Stuciec, *m. g. stucia.* } 1) ein Futteral, ein
Stuć, *m.* } Besteck. 2) Schreibe-Zeug. 1) étui, *m.* 2) calemar, *m.* écritoire, *f.*

stuciec do nożow. Messer-Besteck. coutélière, *f.*

stuciec do zębow. Zahnstocher-Büchse. étui, *m.* pour y mettre les curedents.

Student, *m.* Student. étudiant, *m.*

Studnia, *f.* ein Brunnen. un puits. § studnią bić; kopanie studzien; studnie tam są głębokie.

studnia żywey wody. lebendiger, wasserreicher Brunnen. un puits d'eau vive.

studnia sucha, *miałka.* ein versiegener Brunnen, der kein Wasser hält. puisard, *m.* puits perdu.

Studniarz, *m.* *vid.* Studziennik.

Studnica, *f.* Brunnen, Brunnen-Quell. source qui est propre pour un puits.

Studzę, *v. a.* co. mit Wehen kalt machen; abkühlen, kühl machen. refroidir, faire devenir froid en faisant du vent. § studzisz mi izbę.

studzić się. erkalten; vom Winde kühl oder kalt

kalt werden. refroidir, devenir froid par le vent.
Studzenie, *n.* Abkühlung, Erkaltung vom Winde. refroidissement par le vent.
Studzianny, *adj.* } Brunnen=. de puits.
Studzienny, *adj.* } § Studzienna woda.
studzienne wieko, nakrywka. die Decke über dem Brunnen. un couvercle de puits.
Studzienka, *f.* kleiner Brunnen. petit puits.
Studziennik, *m.* studniarz. Brunnen=Gräber. faiseur de puits; fontainier, *m.* § studniarze ocembrowanie w studniach biia.
studziennik, m. ziele, vid. Płucnik.
Stok siana. Heuschober von etlichen Wagen. moilon, *m.* tas de foint pour charger quelques chariots.
Stuła kapłańska, kościelna. eine Priester=Stole; geweihete Binde, so der Priester in der Kirche um den Hals hat. étole, *f.* bande benite que le Prêtre met sur le cou.
Stulam, *v. m. F. stulę.* schließen, zusammen drücken, zusammen halten, als den Mund. serrer, presser, fermer comme la bouche. § stulić gębę, oczy.
otwierać i stulać oczy. die Augen auf= und zumachen. ouvrir & fermer les yeux.
patrzyć śmiele nie stulaiąć oczu. frey ansehen, ohne die Augen zu blinzen. regarder, voir hardiment sans cligner les yeux.
stul gębę. halte das Maul. tai toi donc; parlez à ton écot. § stul gębę albo weźmiesz w nię.
stula pies ogon pod się. der Hund steckt den Schwanz unter sich. le chien prend la queuë entre les jambes.
Stulenie, *n.* das Zusammendrücken, die Schließung, als der Augen, des Mundes. l'action de fermer, de serrer comme les yeux.
Stulisz, *m.* ziele, *vid.* Wrzodowiec.
Stulony, *adj.* 1) zusammen gedrücket, geschlossen, als die Lippen. 2) unaufgeblühet, geschlossen. 1) serré, fermé comme les lèvres. 2) enfermé dans son bouton; qui n'est pas éclos. § 1) stulone oczy. 2) stulona albo nierozwiniona roża.
Stumiec, *m. g. stumca.* Art von Handwerkern. sorte d'artisans.
Stursam, *v. m. F. stursnę.* 1) anstoßen, stoßen mit etwas spitzigem. 2) einen mit dem Ellenbogen anstoßen. 1) pousser, toucher qu. d'une chose pointuë; donner, porter à qu. des coups. 2) coudoyer qu.; pousser qu. avec son coude. § 1) stursnyi laską. 2) stursnąłem go, abym go przestrzegł; łokciem mię stursał.
Stursacz, *m.* Antreiber, der einen mit etwas anstößt. pousseur, *m.* piqueur, *m.* celui qui pousse qu. avec une chose aiguë.
Sturśnienie, *n.* } das Stoßen, Antreiben,
Stursanie, *n.* } mit einer spitzigen Sache, l'action de pousser, de toucher avec une chose aiguë.
Sturśniony, *adj.* angestoßen. heurté, poussé, *adj.*
Stwardniały, *adj.* } 1) hart geworden, ge=
Stwardziały, *adj.* } härtet. 2) dickhäutig, hart, als die Haut in den Händen. 3) verhärtet, verstocket. 1) durci, devenu dur. 2) calleux, plein de cals & de durillons. 3) endurci, obstiné, opiniâtre.
Stwardnienie, *n.* 1) Härtung, Hartmachung. 2) Verhärtung, Verstockung. 1) l'action de durcir. 2) obstination, endurcissement, opiniâtreté. § 1) stwardnienie kiia przy ogniu. 2) stwardnienie przez upor we złym.
Stwardzam co, *v. m. F. stwardzę.* 1) härten, hart machen. 2) verharten, verstocken. 1) durcir, rendre dur. 2) endurcir, rendre obstiné, obstiner qu.
Stwarzam co, *v. m. F. stworzę.* schaffen, verschaffen. créer, *v. a.*
**Stwolin, *m.* olbrzym. ein Riese. un géant.
*Stworny, *adj. vid.* Stforny, Skromny.
Stworzenie, *n.* 1) Erschaffung. 2) Anfang, Entstehung eines Reiches. 3) ein Geschöpf. 1) création, *f.* 2) la fondation; le commencement d'un Royaume. 3) créature. § 1) stworżenie świata 2) od stworzenia Polski się to nie stało. 3) wszystkie stworzenia chwalcie Boga; wielorakość stworzeniow.
Stworzony, *adj.* erschaffen. créé, *adj.*
Stworzyciel, *m.* 1) Schöpfer, Gott der Schöpfer. 2) Gönner, Beförderer, der einen fort hilft. 1) Créateur, *m.* Dieu le Créateur. 2) auteur de la fortune de qu.; protecteur; celui qui établit, qui protége une personne, qui fait une créature. § 1) Stworzyciel nieba i ziemie. * 2) stworzyciel (dobrodziey) iest tey kreatury i już wiele urobił godnych ludzi.
Stworzystość, *f.* Philos. Eigenschaft, was erschaffen werden kann. qualité de ce qui peut être crée, produit.
Stworzysty, *adj.* ktory może bydź stworzony. erschafflich, das erschaffen werden kann. qui peut être créé.
Stychwasser, *m.* Scheide=Wasser. eau forte,

forte, *f.* eau de départ, *f.* § Oddiell, *m.*

Styczeń, *m. g. ſtycznia.* der Monat Jenner. Janvier. § w Styczniu tam będę.

Styczniowy, *adj.* den Jenner betreffend. de Janvier.

Styg, *m.* der Styx, ein Höllen-Fluß in der Mythologie. le Styx, un fleuve des enfers dans la mitologie. § w ſtygu dziewietobrzegim ſię kąpał.

Stygnę, *v. n. ſtygnie, ſtygł, ſtygnął, ſtygnąć.* erkalten, kalt werden, als Speisen. ſe refroidir, devenir froid comme les viandes.

Styk, *m. vid.* Kozica.

*Stykam kogo, *v. m. F. ſtyknę,* potykam. einem begegnen. rencontrer qu.; faire rencontre de qu.

Bog cię ſtykay! Gott sey mit dir, führe dich auf der Reise! Dieu vous conduiſe! Dieu vous aſſiſte dans votre voyage!

ſtykać ſię. 1) ſich begegnen. 2) anstoßen, angränzen. 1) ſe rencontrer avec qu. 2) ſe toucher, toucher qu. ch; être contigu; tenir à; confiner qu. ch.; aboutir à qu. ch. § *1) ſtykał ſię (potkał ſię) z bratem twoim. 2) Prowincya z Polſką ſię ſtykaiąca.

ten dom z moim ſię ſtyka. dieses Haus ſtößt an meines. cette maiſon touche la mienne.

Stykanie ſię, *n.* potkanie ſię. das Begegnen. rencontre d'une perſonne; l'action de rencontrer qu.

ſtykanie ſię z czym. das Anstoßen, Angränzen. les aboutiſſants; contiguité, voiſinage, *m.* proximité de deux choſes qui ſe touchent.

Stymbork, *vid.* Sztymbork.

Styl, *m.* 1) Schreib-Art. 2) Zeiger an der Sonnen-Uhr. 1) ſtile, *m.* manière de s'exprimer dans un diſcours. 2) ſtile, *m.* aiguille de cadran. § 1) o ſtylu kſiążka; ſtyle nadęte.

ſtyl ſtary, nowy. der alte, der neue Stylus im Calender. le vieux (l'ancien) le nouveau ſtile dans l'almanac.

Stylam, *v. n.* ſzpetnie chodzę iako krzyżonogi. grätſcheln, latſchen, im Gehen die Beine von einander wie ein Krummbeinigter ſetzen. marcher écarquillé; marcher les jambes ouvertes; écarter les jambes en allant comme un cagneux.

Stylowy, *adj.* zur Schreib-Art gehörig. de ſtile.

Styma, *f.* poważenie. Achtung, Hochachtung. eſtime, *f.*

Stympalideyſki. Poet. Stymphaliſch, die Stadt Stymphalien in Arcadien, oder die Stymphaliſchen Vögel oder Mißgeburten betreffend. *Poëſie:* Stimphalien, *adj.* de Stimphale; qui regarde la ville de Stimphale en Arcadie ou les oiſeaux de Stimphale qui étoient des monſtres.

Stypa, *f.* Begräbniß-Mahl, Trauer-Eſſen. banquet, *m.* repas funèbre.

Stypſel, *m. g. ſtypsla,* zatyczka. Pfropf, Stöpſel. bouchon, *m.* tampon, *m.*

ſtypſel korkowy. Kork-Stöpſel. bouchon de liége.

Styr, *m. g. ſtyra.* ein junger Stör-Fiſch. jeune éturgeon, *m.* un poiſſon.

* *ſtyr,* g. ſtyru, *ſter.* Steuer-Ruder. gouvernail.

Styr, *m.* rzeka.

Styrak, *g. u.* drzewo i żywica. Storar, ein Baum und wohlriechender Baumſaft. Storax, *m.* un arbre & une gomme odoriférante.

Styrkam, *v. m. F. ſtyrknę.* nur in den *Compoſitis.* ſtolpern. broncher, *ce verbe n'eſt en uſage que dans ſes composés.*

Styrta, *f.* 1) Heuſchober von funfzig Wagen. 2) Düben, Feim, Feimen-Berg, hoher Schober von Garben ohne Stroh-Dach. 1) grand moilon de foin pour en charger cinquante chariots. 2) gerbière, *f.* tas de gerbes élevé en forme piramidale dans une couverture de paille.

Styſkowanie, *n.* das Klagen, Wimmern. plainte, *f.* lamentation, *f.*

Styſknie, *v. n.* na kogo o co na co. ſeufzen, klagen, ſich beklagen. ſe plaindre, ſe fâcher, faire des plaintes de. § ſtyſkuię na tę chorobę; na to nieſzczęście.

ſtyſkuięcy, adj. klagend. plaintif.

Subaltern, *m.* ein Subalterne, nachgeordneter Bedienter. un ſubalterne, celui qui eſt inférieur à un autre Officier.

Subdyakon, *m.* Unter-Diaconus. Soudiacre, *m.*

Subet, *m.* śpiączka. Schlafſucht. létargie, *f.* aſſoupiſſement.

Sublewacya, *f.* Gericht: Verlängerung des Termins einer Achts-Erklärung. délai, *m.* prolongation du terme de baniſſement à un autre tems. § ſublewacya mu ieſt dana; Trybunał dać nie ma ſublewacyi, gdy proces dobry uzna.

Subprzeor, *m.* Unter-Prior. Sou-prieur.

Subprzeoryſza, *f.* Unter-Priorinn. Souprieure, *f.*

Subſtancya, *f.* 1) Vermögen, Habe. 2) Beſtand-Weſen, die beſten Theile von einer Sache. 1) ſubſtance, *f.* biens, *plur.* facultés, *f. plur.* 2) ſubſtance, *f.* les parties les plus ſolides d'une choſe. § 1) niewiel-

niewielka ma substancyą. 2) weź kapluna w substancyi,
substancyą swoię przemarnowat. er hat sein Vermögen verpraßet. il a mangé son bien, son frusquin à la débauche.
Subsystencya, *f.* wyżywienie. Unterhalt. subsistence, *f.* entretenement, *f.*
Subtelnie, *adv.* 1) zart, fein. 2) subtiler Weise, scharf, mit Einsicht. 1) délicatement, d'une manière mignonne. 2) délicatement, finement, subtilement, d'une manière subtile. §) 1) subtelnie szyie, przędzie; proszek subtelnie startny. 2) subtelnie odpowiedział.
Subtelnieię, *v. n.* 1) fein werden. 2) witzig, scharfsinnig werden. 1) s'affiner, devenir fin & délié. 2) se subtiliser, devenir subtil, se rendre plus subtile, plus fin.
Subtelniutki, subtelniuteńki, *adj.* sehr zart, sehr fein. fort subtile, fort délicat, très-fin.
Subtelno, *adv.* fein, subtil. subtilement, délicatement. § subtelno co czynic.
Subtelność, *f.* 1) Zartheit, Feinheit. 2) Scharfsinnigkeit. 1) subtilité, *f.* délicatesse, tenuité. 2) sagacité, subtilité, adresse d'esprit.
Subtelnostki, *plur.* Spitzfindigkeit, Arglist. les délicatesses, *f.* les tours d'adresse; finesses, *m. plur.* pointilles, *f. plur.* sophismes, *m. plur.* § subtelnostkami swemi mię pod sieć wprawił. § Tientelnostki.
subtelnostkami się w czym bawić. gar zu sehr worinnen klügeln. pointiller, *v. n.* rafiner sur; fendre un cheveu en deux; quintessencier une affaire.
Subtelny, *adj.* 1) zart, fein, dünn, leicht. 2) scharfsinnig, fein, scharf, subtil. 3) scharf, fein, von den Sinnen. 1) subtil, *adj.* délié, mince, leger, tenu, délicat, menu. 2) fin, subtile, adroit, sophistique. 3) délicat, fin, subtil, *en parlant des sens.* § 1) nitka subtelna, powietrze iest bardzo subtelne. 2) rozum, rozsądek subtelny; dektor to subtelny. 3) wzrok ma subtelny.
subtelnym czynić. fein, subtil machen. subtiliser, *v. n.* rendre subtile.
Sucha, *f. vid.* Suchy — *sucha.*
Suchar, *m.* 1) großer Zwieback. 2) Schiffs-Zwieback. 1) un grand biscuit. 2) galette, *f.* biscuit, *m.* pain cuit deux fois qu'on mange sur la mer.
Sucharek, *m.* kleiner Zwieback. petit biscuit.
Suchednie, *pl. vid.* Suchy — *suche dnie.*
Suchedniowy, *adj.* die Quatember betreffend. qui regarde les quatre-tems.
sól suchedniowa, f. das Quatember-Salz, so die Salzwerke dem Adel alle Viertel-Jahre um einen wohlfeilern Preis als andern Leuten verkaufen müssen. sel de la République, sel trimestre; sel quartal, sel de quarte, que les salines sont obligées à vendre tous les trois mois à la Noblesse à moindre prix qu'aux autres.
Suchekomnaty, *m. pl.* herbe. Wappenk. mit Silberbeschlagenes Jäger-Horn, in dessen Mitte ein Kreuz steht; die Krone ist mit drey Strauß-Federn gezieret. *Blason.* un cornet de chasse ferré d'argent au milieu duquelle se présente unè croix; la couronne est parée de trois plumes d'antruche.
Suchekomnatny, *adj.* Wappenk. dergleichen Wappen betreffend. *blason.* ce qui concerne les dites armes de S.
Sucho, *adv.* 1) trocken. 2) trocken, mager. 1) séchement, *adv.* en un lieu sec, à sec. 2) d'une manière séche; séchement, rudement; sans ornement. § 1) sucho to schoway. 2) sucho mu odpowiedział.
sucho; sucho iest. es ist trocken. il fait sec; il est sec. § nie sucho tam będzie.
sucho uszedł. er ist mit einem blauen Auge davon gekommen. il a sauvé le mouse de pourpoint; il s'en est est tiré bagues sauves.
rzekę sucho przeszedł. er ist trockenes Fusses durch den Fluß gegangen. il a passé la rivière à pié sec.
podczas sucha. zur Zeit der Dürre. pendant la siccité.
Suchodniowy, *adj. vid.* Suchedniowy.
Suchodki, *adj.* twardy do płaczu. der nicht leicht weinet. qui a les yeux secs; qui n'est point pleureux; qui n'est touché de rien; qui regarde les choses d'un oeil sec.
Suchorlawy, *adj.* hager, mager von Gestalt. fort maigre, décharné, sec, effilé.
Suchość, *f.* das Trockene, die Trockenheit, die Dürre. le sec; siccité, *f.* séchesse, *f.*
Suchota, *f.* }
Suchoty, *plur.* } 1) die Schwindsucht, Lungensucht, die Darre. 2) Schwindsucht, Geld-Mangel. 3) im Scherze: Mangel der Nahrung, Fasttag, sparsame Mahlzeit. 1) étique, *f.* chartre, *f.* phthisie, *f.* maladie qui déseche le corps; amaigrissement du corps. 2) défaut, *m.* disette, *f.* manque d'argent. 3) *burlesq.* disette de vivres; un maigre dîner, très-méchant repas. § 1) na suchotę chorować; suchoty mieć, cierpieć, czynić. 2) szkatuła na suchotę

 stęka.

ſtęka. 3) po iednym doſtatnim obiedzie, częſto na kilkanaście dni ſuchot bywa.
ſuchotom podległy. zur Schwindſucht geneiget. tabide, *adj.* qui a quelque diſpoſition à la phthiſie.
ſuchoty cierpiący. } ein Schwindſüchtiger.
Suchotnik. } tabide, *adj.* phthiſique, *adj.* celui qui eſt malade, qui eſt atteint de phthiſie.
Suchotny, *adj.* ſchwindſüchtig. tabide, *adj.* phthiſique, *adj.*
ſuchotne ziele. (chamaepitis) Feld-Cypreſſe, Je länger, je lieber. ivete, *f.* ive muſquée.
Suchy, *adj.* 1) trocken. 2) dürr, trocken, als das Wetter, ein Land. 1) ſec, aride. 2) ſec comme le tems, une terre. § 1) ſuchą do tego weź chuſtkę. 2) rola ſucha; ſucha bardzo pogoda.
ſuchy poſt, vid. *poſt ſuchy.*
ſucha Niedziela. der andere Sonntag in den Faſten. le Reminiſcere, le ſecond dimanche du carême.
ſuche dnie; *ſuche dni.* 1) ein Quatember. 2) Quartal-Geld. 1) quatre-tems, *plur.* tems des ordres; jeune de trois jours qu'on fait en chaque ſaiſon de l'année. 2) quartier, *m.* terme, *m.* paie pour trois mois.
ſucha; *ſucha gra.* Matſch, Schneider in einigen Spielen. *terme de quelques jeux*: jean, *m.* maître-jean, *m.* celui qui porte la hote.
dać komu ſuchą. einen zum Schneider machen. paſſer maître qu.; mâter qu. au jeau.
ſucha żyła. eine Nerve. nerf, *m.*
ſuchą nogą. trockenes Fußes. à pié ſec.
ſuchą uſzedł nogą, vid. *ſucho uſzedł.*
mieyſce ſuche, *vid.* Suſza 1).
Suczka, *f.* Petzchen, kleine Hündinn. babiche, *f.* petite chienne.
*Sudanny, *adj.* 1) galant, geputzet. 2) glatt, geglättet. 1) paré, bien-ajuſté. 2) poli, liſſe.
Sufragan, *m.* Sufragan, Weih-Biſchof. Sufragant, *m.* Coëvêque, *m.*
Suię, *ſuie*, *ſuł.* 1) ſchütten, aufſchütten. 2) aufwerfen, als einen Wall. 1) verſer, épandre une choſe ſèche. 2) faire, élever comme un rampart. § 1) ſuiemy kupę zboża. 2) ſuć wały na wały.
Suka, *f.* Petze, Hündinn. chienne, *f.*
Sukces, *m.* Fortgang, glücklicher Ausgang. ſuccès, progrès, *m.* réuſſité, *f.*
Sukienka, *f.* Röcklein, Kleidchen. robette, *f.* jaquette, caſſaquin.
Sukiennica, *f.* Tuch-Haus; Gewand-Haus. bâtiment publique où l'on vend du drap
Sukiennictwo, *n.* 1) Tuchmacher-Handwerk. 2) Tuchhandel. 1) draperie, *f.* commerce & trafic de trapier. 2) draperie, *f.* le métier de drapier.
Sukienniczy, *adj.* Tuchmacher-. de marchande drapier; de drapier ou d'ouvrier qui fait le drap. § ſklep ſukienniczy; ſukiennicze rzemiesło.
Sukiennik, *m.* Tuch-Händler. drapier, *m.* marchand drapier.
ſukiennik co ſukno robi. ein Tuchmacher. emplaigneur, *m.* drapier, *m*, ouvrier qui fait du drap.
Sukienny, *adj.* tuchen, von Tuch. de drap; qui regarde le drap pour le vêtement.
*Skman, *m.* } Kittel, ſchlechter Rock, Ja-
Sukmana, *f.* } cke. vilain habit, caſaque.
Suknia, *f.* ſchlechter Rock. un ſimple habit. § ma ſuknią zdartą, poſzarpaną; ſuknia zwierzchnia, ſpodnia.
Sukno, *n.* Tuch, Gewand. du drap dont on fait des habits.
niewałkowane, ſurowe ſukne. ungewalktes Tuch. drap en toile, *m.*
Sukolektor, *m.* Eintreiber der Gerichts-Sporteln. receveur, *m.* exacteur des dépens ou des frais judiciaires.
Sukurs, *m.* poſiłek. Hülfe, Hülfs-Völker. ſecours; ſoldats qui viennent au ſecours.
przybydź komu w (na) ſukurs. einem zu Hülfe kommen. donner du ſecours à qu.; venir au ſecours de qu.
Sulima, *m.* herb. Wappenk. drey Edelſteine, über welchen, wie auch über der Kron und dem Helme ſich ein Adler ohne Schwanz und Beine ſehen läßt. *Blaſ.* trois pierres précieuſes au deſſus desquelles, comme auſſi ſur le timbre & la couronne paroît un aigle ſans piés & ſans queuë.
Sułtan, *m.* der Sultan. Sultan.
Sułtan, m. herb. Wappenk. Figur wie ein Lateiniſches W, auf deſſen Mitte ein Doppel-Kreuz mit einem Sternchen ſteht. *Blaſ.* figure en W ſur le milieu de laquelle eſt plantée une croix à double traverſe avec une étoile.
Sułtanka, *f.* Sultaninn. Kebs-Weib eines Sultans, Sultane, la Dame du Sultan.
Sułwia, *f. vid.* Sielawa.
Sum, *m.* Wels, ein weitmäuliger See- und Fluß-Fiſch. boniton, *m.* biſe, *m.* glanis, *m.* un poiſſon de mer & de rivière qui a la gueule fort large. § ſum ieſt ryba rzeczna i morſka i częſto na kilka y kilkanaście łokci długa.
Suma, *f.* 1) eine Summe in Rechnen. 2) eine Geld-Summe. 3) kurzer Inhalt. 1) *Aritm.* ſomme, *f.* le montant d'un

compte.

compte. 2) somme d'argent. 3) sommaire, *m.* contenu, abregé, *m.* § 1) co wynosi sumę taką; suma iest rząd liczby zebraney z wielu rządow. 2) wielkie spłacił sumy; sumy pieniężne 3) oto masz sumę (zebranie) listu, całego kazania.

suma głowna. der Stamm; das Capital. capital, *m.* somme principale; le principal, le gros de. § suma głowna czynszu, lichwy, dochodow.

Suma; Msza wielka. das hohe Amt; die hohe Messe. la grande messe; messe haute. § sumę śpiewaną miał, sumę rekwiałną celebrował X. Biskup.

Sumę mieć. das hohe Amt halten. faire l'office.

to suma wszystka. darauf kömmt alles an; das ist das Haupt-Wesen. tout roule là dessus, sur ce point; c'est le noeud de l'affaire.

summa summarum. Summa Summarum. somme toute; somme totale.

Sumaryusz, *m.* summarischer Inhalt. sommaire, *m.* abregé, *m.* § sumaryusz rzeczy, sprawy; strony sumaryusze sobie wydawać maią.

Sumaryynie, *adv.* summarischer Weise. sommairement; en abrégé; succintement.

Sumka, *f.* eine kleine Summe. une petite somme.

Sumki, *plur.* Sattel-Tasche, Wadsack; Art von Fell-Eisen. bougette, *f. plur.* sorte de poche de cuir qu'on porte à cheval.

Sumnienie, *n.* das Gewissen. confience, *f.* conscience. § sumnienie dobre niczego się nie boi; sumnienie dobre wielka uciecha i obrona; czyste sumnienie stoi za modlitwę; złe sumnienie za kata stoi; *prov.* gwałt czynić sumnieniu ludzkiemu; rusza mię sumnienie; rozerząsać swoie sumnienie; ubezpieczyć to nikogo na sumnieniu nie może; sumnienie przeciwko niemu woła; sumnieniem przyciśniony, przekonany, potępiony.

gryzie go sumnienie, das Gewissen naget ihn. il a les remords de conscience; sa conscience le trouble.

wolność sumnienia. die Gewissens-Freyheit. la liberté de conscience.

sumnienie dobre. gutes Gewissen. bonne conscience. § sumnieniem dobrym tego uczynić nie mogę.

sumnienia dobrego człowiek. ein Mensch, der ein gutes Gewissen hat. homme d'une bonne conscience.

sumnienie złe. ein verletztes, böses Gewissen. une conscience cautérisée, blessée.

złe mna sumnienie. er hat ein böses Gewissen. il n'a pas l'ame nette.

hayduckie sumnienie. ein weites Gewissen. conscience large.

sumnienie trwożliwe, boiaźliwe; skrupuł. Gewissens-Zweifel, Scrupel. un vain scrupule.

pod sumnieniem moim; na sumnienie moie. auf mein Gewissen. par ma foi; selon ma connoissance intérieure; sur ma conscience; en conscience.

sumnieniem (pod sumnieniem) kogo obowiązać; obowiązać sumnienie czyie. eines Gewissen verbinden. obliger la conscience de qu.

porachować się z sumnieniem. mit seinem Gewissen einen Ueberschlag machen. mettre la main à sa conscience.

mieć sumnienie. ein Gewissen haben. avoir de la conscience.

sumnienie czynić. ein Gewissen machen. faire scrupule, faire conscience. § ten mu uczynek sumnienie czynił.

sumnienie sobie czynić. sich ein Gewissen machen. se faire religion.

sumnienie obłędliwe czynić. einen Scrupel machen; das Gewissen irrig machen. donner du scrupule à; jetter, mettre du scrupule dans la conscience.

na sumnienie twoie. auf dein Gewissen. sur votre conscience.

na oswobodzenie sumnienia swoiego. sein Gewissen zu befreyen. pour (à) l'acquit de sa conscience.

oswobodzić sumnienie. das Gewissen befreyen. décharger la conscience.

złożyć sumnienie. das Gewissen bey Seite setzen. tourner, mettre à côté la conscience.

ogrodzić sumnienie. sein Gewissen bedenken. ménager sa conscience.

zawodzić sumnienie swoie. wider sein Gewissen handeln, solches verletzen. interesser sa conscience, l'engager par une conduite injuste.

Sumniennie, *adv.* mit gutem Gewissen; gewissenhaft. consciencieusement; en sureté de conscience; en conscience.

Sumnienny. *adj.* gewissenhaft. consciencieux; scrupuleux, qui a de la conscience.

Sumowanie, *n.* 1) das Summiren oder Addiren im Rechnen. 2) kurzer Begriff, Inhalt, Auszug. 1) addition, *f.* l'action de sommer. 2) abregé, *m.* sommaire, *m.* épitome, *m.* précis, *m.* § 1) sumowanie toż iest co przydawanie. 2) sumowanie albo ogarnienie księgi, rozdziału, nauki.

Sumownie, *adv.* summarisch, kurz, im kur-

zen Begriffe. en abrégé; en racourci; sommairement; en peu de paroles.

Sumowany, *adj.* summiret. sommé, jetté en somme.

Sumowny, *adj.* } krotko ogarniony. ins *sumowany.* } Kurze gezogen, gebracht. abrégé, racourci; reduit en sommaire.

Sumpt, *m.* koszt wielki. große Unkosten, großer Aufwand. grande dépense; somptuosité, *f.*

Sumuię co. 1) summiren. 2) verkürzen, ins Kurze bringen, einen Inhalt oder Auszug machen; kürzlich wiederholen. 1) sommer, nombrer, jetter une somme. 2) faire un abrégé, une recapitulation; abréger, recapituler, resserrer ce qui est diffus et étendu.

Sumułka, *f.* kurzer Inhalt. petit contenu ou sommaire; racourci, petit abregé. § listu tego sumułkę kładę.

Sunąć, *vid.* Suwam.

Superintendencya, *f.* Ober-Aufsicht der Zölle, Schatzungen u. d. g. surintendance des péages, de finances &c. § superintendencya nad solnemi składami Ekonomii Samborskiey.

Superintendent, *m.* Ober-Aufseher. surintendant, *m.*

Suplikacya, *f.* } Supplik, Bittschrift. ré-
Suplika, *f.* } quête, *f.* supplication, *f.* § do nog twoich tę składam suplikę; prośba w supplice wyrażona.

suplika do krola, sędziego, urzędnika wysokiego. Bittschrift an den König, an einen Richter oder einen hohen Beamten. requête, *f.* placet, *m.*

suplika w duchownych sprawach. Bittschrift in geistlichen Sachen. supplique, *f.*

Suplikuię, *v. n.* komu o co czego. suppliciren, demüthigst bitten. supplier, prier respectueusement. § suplikuię pokornie maiestatowi Boskiemu; suplikował Woiewodzinie (do Woiewodziny) o tę łaskę.

Supozytoryum, czopek lekarski. Stuhl-Zäpfchen. suppositoire, *m.*

Surdut, *m.* *vid.* Surtut.

Suremka, *f.* eine kleine Zinke, darauf zu blasen. petit cornet à bouquin.

Surma, *f.* Zink, eine Art großer Pfeifen. cornet, *m.* cornet à bouquin, sorte de flûtes. § stroik u surmy; surmy proste z miedzi.

surmy w organach. das Zinken-Register in der Orgel. clairon, *m.* jeu d'orgues qui ressemble au bruit d'un cornet.

Surmacz, *m.* 1) Zinken-Blaser. 2) Zinken-Macher. 1) joüeur de cornet à bouquin. 2) faiseur de cornets, ou de flûtes.

Surmactwo, *n.* Pfeifer- oder Schalmey-Kunst. l'art de jouer des cornets et des flûtes.

Surmaczy, *adj.* die Zinken, den Zinken-Blaser, den Zinken-Macher angehend. qui regarde les cornets; le joueur ou le faiseur des cornets et de flûtes.

Surogacya, *f.* Amts eines Surrogatoris. la dignité d'un officier subrogé à la place d'un autre.

Surogator, *m.* Surrogator; der eines Stelle vertritt. lieutenant, *m.* substitut d'un officier; officier subrogé à un autre; celui qui fait la fonction d'un autre. § surogator Staroście niesądowemu do odprawowania Sądow Grodzkich i urzędowych i do inszych aktow publicznych dawany bywa.

Suropiecki, *plur.* längliche Schnittchen. petites tranches. § pokraiać pieczenią na suropiecki.

Surowie, *adv.* scharf, genau, streng. rigidement, sévèrement, rigoureusement. § subtelnie nazbyt i surowie prawo wykładać; surowie co czynić, się sprawować, się chować.

Surowizna, *f.* 1) rohes Wesen; Rohigkeit, Eigenschaft einer rohen Sache. 2) Heilk. unverdauete Cruditäten im Magen; die Unverdaulichkeit. 1) crudité, *f.* qualité des choses crouës. 2) *Médec.* crudité d'estomac; indigestion, *f.*

Surowo, *adv.* 1) roh. 2) streng, scharf. 1) d'une manière cruë. 2) austèrement, rigidement, rigoureusement.

surowo co ieść. etwas roh essen. manger une chose cruë.

surowo się z kim obchodzić. mit einem streng verfahren. rudoyer qu.; traiter qu. rudement.

Surowość, *f.* Schärfe, Strenge. sévèrité, rigidité, rudesse, austerité, *f.* § surowość prawa; surowość w zbyczaiach, w mowie, w życiu.

Surowy, *adj.* 1) roh, ungekochet. 2) roh, nicht gar. 3) roh, unzugerichtet, ungearbeitet. 4) kalt, rauh, als die Luft. 5) streng, scharf. 1) crud, *m.* qui n'est pas cuit. 2) saignant, *m.* crud, *m.* qui n'est pas bien cuit. 3) crud, verd, nontravaillé; nonouvré, qui n'est pas apprêté. 4) âpre, rude, frileux comme le tems. 5) févère, rigoureux, rude, rigide, austère. § 1) surowe mięso. 2) dowarzyć trzeba tego mięsa bo ieszcze surowe. 3) surowe płotno, sukno; surowy, niewyrobiony iedwab; surowe śrebro. 4) nie wychodzić na surowe powietrze. 5) surowy człowiek, sędzia;

surowe

surowo prawo, surowe zdanie o czym; surowe prowadzi życie.

Sus, *m.* das Hüpfen, die Sprünge der Thiere. sauts, *plur.* bondissement des animaux.

susy stroić. hüpfen, springen. bondir, *v. n.* faire des sauts.

Suscepta w prawie. gerichtliche Annehmung. *Palais*: acceptation, *f.* l'acte de celui qui agrée, qui reçoit qu. ch.

Susieł, *g. susła.* ein Hamster. mulot, *m.* grand rat champêtre.

susły. Hamster-Felle. fourrure de mulots.

susłow szukać. Hamster suchen. mulotter.

Susłowy, *adj.* Hamster-. de mulot. § futro susłowe.

Suspensa w prawie. Frist, gerichtlicher Aufschub. *terme de pratique:* délai, *m.* prolongation, *f.* § suspensę brać, dostać.

Sustentacya, *f.* wyżywienie. Unterhaltung. entretenement, *m.* entretien, *m.*

Susz drzewny. dürre, abgestorbene Baum-Aeste. branches mortes, bois de serpe; broussailles sèches; les argots d'un arbre.

susz obrzynać, wyrzynać. die dürren Aeste abschneiden. argoter, *v. n.* couper les branches sèches.

susz pszczelny. Bienen-Häuslein, Honig-Kammer in dem Waben. bornal, *m.* petite cellule, petit trou dans les rayons du miel.

Susza, *f.* 1) trockener Ort; das Trockene. 2) dürre, trockene Jahres-Zeit, Trockenheit des Landes. 1) lieu sec; lieu hors de l'eau; lieu où l'on est à sec. 2) sécheresse de la saison, du pays. § 1) woz ieden na suszą wyiachał, drugi zawiązł; na suszy stoieć. 2) susza powietrza ziemie.

*Suszalnia, *f.* Treuge-Platz. essui; grenier, place à sécher.

Suszalny, *adj.* Treuge-, zum Treugen eingerichtet. à sécher; d'essui; propre à y être séché. § suszalna izba; gmach, drewnik suszalny.

Suszę, *y, ył.* 1) trocknen. 2) ausdürren, auszehren, mager werden, als ein Feld. 3) trocknen, dürre oder durstig machen. 4) zerbrechen den Kopf, die Sinne angreifen. 5) fasten, wenig essen, sich mit trockenen Speisen beköstigen. 1) sécher, désécher, rendre sec. 2) sécher un champ, l'amaigrir, le rendre aride et stérile. 3) sécher, rendre aride, causer la soif. 4) distiller son esprit sur; s'alembiquer l'esprit; se rompre la tête. 5) manger peu; ne manger rien que de sec. § 1) suszyć bieliznę. 2) wysuszyć rolą. 3) piwo to suszy. 4) suszyć mozg, głowę podeyrzeniem, trudnemi naukami. 5) dla dukatow suszy i pości; suszy, pości o suchey strawie.

suszyć na powietrzu. an der Luft trocknen. essorer, *v. a.*

suszyć się. trocknen, trocken werden. se sécher; devenir sec, s'essorer; déssécher. § w gorączce ięzyk się suszy.

Suszenie, *n.* das Treugen, Trocknen. l'action de faire sécher; désséchement.

Suszony, *adj.* getreuget. séché.

Sutana, *f.* Leib-Rock der Geistlichen, der Doctorum. soutanne, *f.* robe des Ecclésiastiques, des Docteurs.

Sutanka, *f.* kleiner Leib-Rock. soutanelle, *f.* petite soutanne.

Sutanny, *adj.* 1) zum Leib-Rocke gehörig. 2) der einen Leib-Rock trägt. 1) de soutanne, qui regarde la soutanne. 2) qui porte une soutanne. § 1) sutanne rękawy. 2) Sutanny Doktor.

iedwab sutanny. gedrehete Seide. organsin, *m.* de la soïe torse et apprêtée.

Suto, *adv.* 1) aufgehäufet, mit einem Haufen. 2) reichlich, zulänglich, genug. 1) avec un comble, à mesure comble. 2) abondamment; assez, bien. § 1) kupa suto usypana. 2) suto płaci, suto pozłocony.

Suty, *adj.* 1) geschüttet. 2) bestreuet, besetzt. 3) aufgereihet, angereihet. 1) fait, élevé comme un rampart. 2) parsemé, répandu çà & là. 3) enfilé; rangé sur un fil. § 1) sute wały. *2) sute po niebie gwiazdy. 3) sute z pereł sznury.

Suwam co, *v. m. F. sunę.* posuwam. schieben, sachte fortrücken. pousser doucement qu. ch. devant soi. § posuń stoł daley.

sunąć; sunąć się. 1) auf einen losgehen. 2) ins Gewehr, in den Degen laufen; sich spießen. 3) streben, trachten nach etwas, nach etwas laufen. 1) se jetter, se lancer, courir, aller vîte vers (sur) qu. 2) s'enferrer, s'enfiler; se jetter soi-même dans l'épée, contre la pique de son ennemi. 3) aspirer, voler, courir à une chose pour l'obtenir. § 1) ognistą się ku nieprzyiacielowi sunął ochotą; w tym niebezpieczeństwie do nog iego się sunęł. 2) sam się na moię sunął, nasunął szpadę; zwierz na oszczep się suwa. 3) sunąć się ku sławie; wyżey się posunął.

suwać się z sobą. sich fortschieben im Gehen oder im Kriechen, als eine Schlange. se couler, couler et avancer en même tems; s'avancer en faisant des glissements ou plusieurs arcs comme le serpent qui rampe.

Suwanie, *n.* Sunienie, *n.* Fortſchiebung. l'action de pouſſer doucement.
ſuwanie ſię, *n.* die Fortſchiebung ſeines Körpers. l'action de ſe trainer, de ſe couler; la trainée de ſon corps.
Swa, *vid.* Swoy.
*Swach, *m.* dziewosłąb. Braut-Werber, Braut-Diener. courtier de mariage, marieur, *m.*
*Swachna, *f.* dziewosłąbica. Braut-Führerinn. marieuſe, conductrice de l'épouſée.
Swąd, *m. g. ſwędu.* 1) Brand-Geruch, Küchen-Geruch; Dunſt. 2) übler Geruch, Geſtank. 1) rouſſi, odeur, *f.* de la cuiſine ou vapeur, *f.* d'une choſe qui brûle ou qui rôtit. 2) puanteur, *f.* § 1) przypalone mięſo ſwąd wydaie; zarazą głowy ieſt ſwąd z pieca, gdy go przepalą, albo gdy głownia przy kachlu przypali. 2) ſwąd z trupow niechowanych naſtąpił.
**Swadziebny, *adj.* hochzeitlich. de nôces, nuptial.
*Swak, *m.* mąż ſieſtrzyn, ſzwagier. Schwager. beau-frère.
Swar, *m.* Zank, Streit. querelle, *f.* noiſe, *f.* débat, *m.* diſpute, *f.*
Swarliwy, *adj.* zänkiſch. querelleux, rechigné, hargneux, qui aime à quereller.
Swarnia, *f.* 1) Zank-Stube, Zank-Geſellſchaft. *2) Bier-Bank, Schenke, ſ. Karczma. 1) lieu, compagnie où l'on ſe querelle. *2) tretaux, *plur.* taverne, guinguette, *v.* Karczma.
Swarzę ſię z kim o co, *rzy*, *rzył.* ſich zanken. quereller, diſputer, débattre, avec qu.
*Swat, *m. vid.* Swach.
Swaty, *plur.* Zuredung zur Heyrath. l'action de marier les gens.
Swaty, *plur.* Kundſchaft im Kriege. *Guerre*: nouvelles, *f. plur.* langue, *f.*
Swat, *m.* Freyersmann, *m.* marieur, *m.* entremetteur.
w ſwaty poſłać. auf Kundſchaft ausſchicken. envoyer à la découverte, aux nouvelles.
w ſwaty iechać. recognoſciren reuten, auf Kundſchaft ausgehen, battre l'eſtrade; aller à la découverte; prendre langue.
w Swaty iechać. auf die Freyde gehen. aller demander une fille en mariage pour qu.
Swatam, *v. a.* verkoppeln, zuſammen bringen. unir, joindre les gens. § kſztałtnie go z tą poſwatał damą; ſwatał go z ſioſtrą ſwoią.
Swatam, *v. a.* w małżeńſtwo. Leute zuſammenkoppeln. procurer le mariage de.
ſwatać ſię. ſich an einen hängen. s'empêtrer de qu; s'unir, faire compagnie, ſociété avec qu.
Swatanie, *n.* das Verkoppeln; die Zuſammenbringung der Leute. l'action d'unir, de joindre les gens.
Swawola, *f.* } 1) Muthwillen,
**Swawoleńſtwo, *n.* } Leichtfertigkeit, Uebermuth. 2) zerrüttetes Reich, das ohne Obrigkeit und Ordnung iſt. 1) licence, *f.* inſolence, *f.* pétulance. 2) anarchie, *f.* forme de gouvernement où il n'y a point de chef. § 1) na ſwawolę (ſwęwolę) ſię udać.
Swawolniczka, *f.* ein loſes Mägdchen, muthwilliges Weib. une fille ou femme pétulante.
Swawolnie, *adv.* los, leichtfertig. licencieuſement, pétulamment, inſolemment.
Swawolnik, *m.* loſer, leichtfertiger Menſch. un homme inſolent.
Swawolny, *adj.* los, leichtfertig, übermüthig, muthwillig. licencieux, pétulant, inſolent.
ſwawolny chłopiec. leichtfertiger Junge. poliſſon, *m.* petit frippon.
Swawoluię, *v. n.* loſe ſeyn, leichtfertig ſeyn. s'émanciper, ſe licentier; poliſſonner, agir pétulammenr, être inſolent.
Swędliwy, *adj.* dunzigt, Brand-. de rouſſi, qui ſent l'odeur de la cuiſine.
Swędnienię, *v. n.* 1) dunzen, nach angebranntem riechen. 2) übel riechen, ſtinken. 1) ſentir le rouſſi, rendre une odeur d'une choſe qui vient d'être brûlée ou rôtie. 2) ſentir mauvais, puer. § 1) piec ſwędnieie. 2) ptaſtwa kilka dni po zabiciu ſwędnieią.
Swędzę, *v. a.* mit etwas angebranntem einen übeln Geruch machen. remplir, empeſter de rouſſi.
ſwędzić ſię. 1) in der Küche prudeln. 2) ſich grämen. 1) cuiſiner, marmitonner, faire la cuiſine. 2) ſe chagriner; ſe ronger le coeur.
Swiadczę, *v. a. y, ył.* 1) zeugen, ein Zeugniß ablegen, geben. 2) bezeugen, ablegen, erweiſen. 3) zum Zeugen rufen. nehmen. 1) témoigner, ſervir de témoin, atteſter; porter, rendre témoignage. 2) témoigner, faire voir, faire paroître, préſenter à qu. 3) atteſter qu; appeller à témoin; prendre à témoignage, pour témoin de qu. ch. § 1) fałſzywie to świadczył. 2) świadczyż krolowi zwierzchność; świadczyć

łaskę,

łaſke, powinność, nieudolność, ucieczkę ſwoię. 3) świadczę Bogiem, świadczył przytomnemi w ten czas oſobami.
świadczyć w ſądach. gerichtlich zeugen. déposer.
świadczyć za kim. vor einen zeugen. servir de témoin, être témoin pour qu.
świadczyć przeciwko komu. wider einen zeugen. servir de témoin, déposer contre qu.
Swiadczenie, *n.* 1) das Zeugen. 1) die Bezeugung, Erweisung, Ablegung. 1) le témoignage, l'action de témoigner; déposition de ce qu'on a vû. 2) témoignage, *m.* marque, preuve, l'action de témoigner qu. ch. à qu. § 1) świadczenia twego trzeba. 2) świadczenie komu łaſki, życzliwości, poddaństwa.
'Swiadectwo, *n.* Zeugniß, attestation, témoignage, *m.* déposition d'un témoin. § daię komu świadectwo.
na świadectwo, adv. zum Zeugen. à témon; en témoignage.
biorę was wſzyſtkich na świadectwo. ich nehme euch alle zu Zeugen. je vous prens tous à témoin.
na świadectwo tego. zum Zeugniß dessen. en témoin de quoi.
na świadectwo tego to podpiſałem. zum Zeugniß dessen habe ich dieses unterschrieben. en témoin de quoi j'ai signé la présente.
według świadectwa Doctorow. nach dem Zeugniß der Lehrer. témoin les Docteurs.
'Swiadecznie, *adv.* mit Zeugen, in Gegenwart der Zeugen. témoin, *adv.* à témoin.
Swiadeczny, *adj.* zum Zeugniß und Zeugen gehörig. de témoignage; qui regarde les témoignages & les témoins.
liſt świadeczny; kredens. Credenz-Brief, Creditiv. lettres de crédit; lettres de créance.
liſt świadeczny; świadeczne piſmo. geschriebenes Zeugniß. attestation, *f.* témoignage qu'on donne à qu. en écrit.
świadeczny liſt od Biſkupa do inſzey Dyecezyi. Bischöfliches Zeugniß-Schreiben für einen der sich in eine andere Diöcös begiebet. dimiſſoire, *m.* attestation d'un Evêque donnée à celui qui va dans une autre Diocèse.
'Swadek, *m.* ein Zeuge. témoin, *m.* § świadek oczywiſty.
świadek w ſądach. ein Zeuge in den Gerichten. déposant, *m.* témoin, *m.*
świadkiem bydź. Zeuge seyn. servir de témoin; déposer.
świadek poczciwy i dobrey sławy; świadek poważny, pewny. ein gewisser, untadelhafter Zeuge. bon témoin; témoin irréprochable.
świadek fałſzywy. falscher Zeuge. un faux témoin.
świadkow ſtawić. Zeugen stellen. produire les témoins.
świadkow ſtawienie. Stellung der Zeugen. production des témoins.
daię na świadkow. sich auf Zeugen berufen. s'en rapporter aux témoins.
świadkiem, adv. zum Zeugen. à témoins; témoin.
biorę ich świadkiem. ich nehme sie zum Zeugen. je les prens à témoins.
'Swiadom, *adj.* } 1) erfahren, kundig. 2) bekannt, notorisch.
Swiadomy, *adj.* } 1) expert, *adj.* expérimenté, fort, habile, entendu en qu. ch. 2) connu, manifeste, notoire. § 1) świadomemu wierzyć ſię godzi, *adv.* wiara iego przy dozrzałey radzie świadoma; świadom ſpraw dworſkich, świadomego mi do tego trzeba. *2) świadoma (wiadoma) mi ta rzecz; świadomſza to wielom.
ieſtem świadom twoiey ſzczerości. deine Rechtlichkeit ist mir bekannt. votre sincerité m'est connue.
'Swiadomia, *f.* Zeuge der einer Sache kundig ist; die besten Meister die zu Zeugen genommen werden. témoin qui connoit qu. ch. qui s'entend en qu. ch.; les experts, les gens les plus habiles, les plus expérimentés d'un métier. § 'Swiadomia ieſt człowiek świadomy albo ludzie świadomi, ktorych może kto brać za świadki.
'Swiadomie, *adv.* mit Erfahrung. avec expérience, d'une manière experimenté.
'Swiadomo, } *adv.* świadecznie. mit Zeugen, in Beyseyn der Zeugen.
po świadomu, } témoin, à témoin.
świadomo mi to. das ist mir bekannt. cela m'est connu. § nie świadomo mam to było.
'Swiadomość, *f.* Erfahrung, Kenntniß. routine, *f.* expérience, savoir, connoiſſance.
Swiat, *m. g. a.* 1) die Welt, nehmlich Himmel, Erde und alles Geschöpfe. 2) die Welt, die Erd-Kugel. 3) die Welt; die jetzigen Zeiten oder Menschen. 4) die Welt, das Licht, das Tages-Licht. 5) Welt, Welt-Weise, Welt-Händel, Welt-Leben. 6) Wappenk. eine Welt-Kugel. 1) le monde, l'univers; les cieux, la terre & toutes les créatures. 2) le monde, le globe terrestre. 3) le monde, notre siècle, ce siècle, les gens du

monde; les gens de ſiècle. 4) le monde, le public, la lumière, le jour. 5) le monde; les affaires du monde; mondanité. 6) *Blaſ.* un monde. § 1) od ſtworzenia świata tego nie było. 2) cztery części świata. 3) taki teraz świat; zły świat teraz; nie świata tego człowiek. 4) na świat wyniść, ukazać ſię; na publiczny świata wyſtawić widok. 5) rzuca świat i zamyka ſię w klaſztorze; nie dba o świat; tobie na twoie lata, czas poprzeſtać świata. 6) na koronie krolewſkiey ieſt świat z krzyżem, a na mitrach świat bey krzyża kładą.

na świat wydać. ans Licht ſtellen. mettre, en lumière, au jour.

nowy świat; Ameryka. die neue Welt, Amerika. *n*, le nouveau monde, l'Amérique.

wſzędy świat; wielki świat; ſzeroki i długi świat. die Welt iſt überall offen; die Welt iſt groß. le monde eſt par-tout; il n'y a point de pourpris autour du monde.

na końcu świata. an Ende der Welt. au bout du monde.

dziwnie ſię plecie na tym tu świecie. es gehet wunderlich in der Welt zu. ainſi va le monde.

w świat poſzedł. er iſt in die Welt gegangen. il court le monde. § poydę w świat gdzie mię ſame tylko poniosą oczy.

poki świat światem. ſo lange die Welt ſtehet. depuis que le monde eſt monde.

niemaſz lepſzego na świecie. es iſt kein beſſerer Menſch auf der Welt. c'eſt le meilleur homme du monde; c'eſt le meilleur homme que le ſoleil éclaire.

ma coſić świata. er iſt ein Welt-Mann. il a un eſprit mondain.

świat opuścić. der Welt abſagen, gute Nacht geben. faire retraite; renoncer au monde.

za światbym uciekł. ich möchte aus der Welt laufen. je voudrois me cacher au centre de la terre.

żyię według świata. ſich nach der Welt richten. être du monde; s'accommoder aux gens.

na świat nie wychodzi. er ſteckt beſtändig zu Hauſe; er lebet im Winkel. il ne voit pas le ſoleil; il eſt toujours renfermé dans ſa tannière.

obrzydził ſobie światem, er hat einen Eckel für die Welt-Händel. il a une éternelle horreur du monde.

Swiąteczny, *adj.* zu den Feyer-Tagen gehörig. ferial, *adj.* qui regarde une ferie ou une fête. § dni świąteczne.

Swiątka, *f.* Wählblatt in der Karte, ein Trumpf. tourne, *f.* retourne aux cartes; triomphe. § świętna karta.

Swiątki, *f.* Pfingſten. Pentecôte, *f.*

na zielone świątki. auf den Nimmers-Tag; niemals. trois jours après jamais; la ſemaine de (à) trois jeudis; à la venue des coqueſigrues.

Swiatło, *f.* } Swiatłość, *f.* } 1) in der Bibel: ein Licht an der Feſte. 2) Licht, Schein des Feuers, eines Geſtirns. 3) Tag-Licht, Tages-Licht. 4) brennendes Licht oder Lampe. 5) die Oefnung, das Loch in einer Röhre. 6) *fig.* Glanz, Pracht, Herrlichkeit. 1) *dans la Bible:* luminaire, *m.* 2) lumière, clarté du feu, d'un aſtre. 3) jour; lumière qui éclaire un lieu. 4) lumière, chandèle ou lampe allumée. 5) lumière, trou dans un tuyau. 6) *fig.* ſplendeur, *f.* éclat, luſtre, *m.* § 1) i uczynił Bog dwoie światła (świetniki, świetliki) wielkie, aby dzieliły światło i ciemności. 2) światło słoneczne, mieſiąca; Merkuryuſz i kſiężyc biorą światło od słońka; światło Saturna tępe. 3) wynieść na światło; światło okienne, niebieſkie w okna biiące; światło komu odiąc, zabudować. 4) ołtarze i chory przy rzeſiſtym widziane były świetle. 5) światło w rurze rurmuſowey, w trąbie. 6) światłem fortuny zaćmiony; nie widzi cienia za ſobą ale światło przed ſobą.

*** trzy światła w iedney światłości.* die heilige Dreyfaltigkeit. la Sainte Trinité.

światło malarſkie, Licht in einem Gemählde. la lumière, les rehauts, le jour d'un tableau.

światło rozumu. das Licht der Vernunft; die geſunde Vernunft. lumière raiſonnable; bon-ſens; droite raiſon; ſens commun. § do naymnieyſzey iſkierki gaſił w ſercu światło przyrodzonego rozumu, ktorym nas Bog obdarzył, i ktore ieſt doſtateczne do uznania złogo i dobrego.

Swiatły, *adj.* 1) glänzend, hell, ſ. Jaſny. ** 2) ſchneeweiß, bleichhell. * 1) éclatant, *adj.* luminieux, reluiſant, clair, *v.* Jaſny. ** 2) plus blanc que la neige, blanc & fort luiſant.

światła mąka. Semmel-Mehl. la fleur de farine; la farine la plus pure.

Swiątnica, *f.* 1) Heiligthum; Tempel, Wohnung des Herrn. 2) jüdiſcher oder heidniſcher Tempel. 1) le Sanctuaire, le Temple du Seigneur. 2) un temple

des

des Juifs, des Paiens. § 1) Bog nam zesie pomyć z Swiatnice swoiey; 'Swiątnika Pańska. 2) świątnica żydowika, pogańska.

'Swiątnik. Aufseher, Vorsteher der Kirchen-Güter. administrateur des fonds Ecclesiastiques.

'Swiątobliwie, *adv.* gottselig, gottesfürchtig. saintement, religieusement; d'une manière sainte. §) świątobliwie żyie.

Swiątobliwość. Gottesfurcht, Gottseligkeit. sainteté, piété.

'Swiątobliwy, *adj.* gottselig, heilig pieux, saint, religieux § świątobliwy to człowiek, świątobliwe prowadzi życie; świątobliwe J. K. Mści panowanie i obmysły; krol ten świątobliwey pamięci.

'Swiątość, *f.* 1) Heiligthum, Heiligkeit einer Gott geheiligten Sache. 2) Gottseligkeit, f. Swiątobliwość. 1) la sainteté des choses sacrées ou consacrées à Dieu; chose sainte. 2) sainteté, piété, *v.* 'Swiątobliwość. § 1) świątość Wieczerzy Pańskiey; świątość Sakramentow.

'Swiatopis, *m.* ⎫ Welt-Beschreiber. un
Swiatopisary, *m.* ⎭ Cosmographe.

'Swiatopisarski, *adj.* zur Welt-Beschreibung gehörig. cosmographique, *adj.*

'Swiatopisarstwo, *n.* Swiatopisanie. die Welt-Beschreibung. Cosmographie, *f.*

'Swiatowy, *adj.* 1) weltlich, die Welt angehend. 2) weltlich, fleischlich, weltlich gesinnet. 1) qui est du monde, qui est habitant du monde. 2) mondain, charnel, peut devot, qui est du monde. § 1) światowy mieszkaniec. 2) człowiek to światowy.

'Swiątynia, *f. vid.* Swiątnica.

'Swider, *m. g. świdra.* ein Bohr. tériere, forêt, *m.* instrument à percer. § świder do piasty wozowey.

świder do beczek. Faß-Bohrer. perçoir, *m.*

'Swiderek, *m. g. świderka.* ein kleiner Bohr. petite tétière; gibeler, *m.*

'Swidrowaty, *adj.* krumm geschlungen; wie ein Bohr gewunden. tortueux, tortu, tortillé en térière.

'Swidrzę oczyma. 1) liebäugeln. 2) die Augen hin und her wenden. 1) oeillader, *v. n.* jetter des oeillades; faire les yeux; regarder par tout; promener la vûe de côté & d'autre.

świdrzące oczy. Augen, die im Kopfe herum gehen, alles betrachten, alles sehen wollen. des yeux curieux qui furettent, qui jettent curieusement des regards par tout.

'Swidrzenie oczyma. das Verwenden der Augen. le roulement.

'Swidwa, *f.* ⎫ chrościna. *virga sanguinea*) Art von Cornell-
'Swidwina, *f.* ⎭ Baum mit einer röthlichen Rinde. sorte de cornouiller à écorce rougeâtre; cornouiller femelle.

'Swieboda, *f.* Swiebodny, *vid.* Swoboda, Swobodny.

'Swiec, *m. g. a.* Schwetz, Stadt in Pohlnisch Preußen. Swetz, ville de la Prusse Polonoise.

'Swieca, *f.* 1) ein Licht zum Brennen. 2) brennende Fackel von Kien-Holz bey der Tortur. 1) chandèle, *f.* 2) flambeau ou torche de bois de pin qu'on applique au criminel dans la question. § przy świecy pisać; świece łoiowe.

świeca lana. gegossenes Licht. chandèle moulée.

świeca ciągniona, moczona. gezogenes Licht. chandèle plongée.

świeca woskowa. Wachs-Licht. cierge, *m.* chandèle de cire.

świeca nocna. Nacht-Licht. chandèle de veille.

z świecą tego szukać trzeba. man muß dieses mit Diogenis Laterne suchen. il faut chercher cela avec la lantèrne de Diogène.

lepsza świeca przed sobą, niż dwie za sobą. besser, ich habe, als hätte ich. il vaut mieux un avoir que deux tu l'auras; la chandèle qui va devent vaut mieux que celle qui va derrière.

'Swiecarz, *m.* Lichtzieher. chandèlier, faiseur chandèles.

'Swiecę, *v. a.* komu. 1) einem leuchten. 2) scheinen, seine Strahlen ausbreiten. 1) éclairer qu; conduire qu. avec une lumière; porter le flambeau devant qu. 2) répandre ses rayons; donner, luire. § 1) świecić idącemu, robiącemu do czego. 2) miesiąc nam świecił.

słońce świeci. die Sonne scheinet. il fait soleil.

słońce tu świeci. die Sonne scheinet hier. le soleil donne ici.

świecić się eig. u. fig. glänzen, schimmern, blitzen. *prop. & fig.* luire, reluire, étinceller, briller, éclater, resplendir. § od słońca morze się świeci; jak złoto się świeci; woienne się świecą znaki; świecą się cnoty iego: rozświeciło się panowanie krola łaskawego.

świeci śnieg. der Schnee glänzet. la neige est d'un blanc brillant.

świeci mi się w oczy. es leuchtet mir in die Augen: es blendet mir das Gesicht. une lueur m'offusque la vue, me donne aux yeux.

ogień czerwono się świeci. das Feuer hat einen rothen Schein. le feu tire sur le rouge.

świecić jako gwiazdy. funkeln wie die Sterne. étinceller, être éclatant, être brillant comme les étoiles.

'Święcę, v. a. 1) heiligen, feyern einen Feyer-Tag. 2) weihen. 3) wählen, aufwählen, aufschlagen, einen Trumpf machen. 1) fêter, célebrer, chomer. 1) bénir, consacrer, sacrer. 3) retourner; faire une triomphe. § 1) święcić 'Święto. 2) święcę (poświącam) kogo na kapłaństwo.

czerwień święcić. roth oder Herzen wählen. retourner de coeur.

święcę się na kapłaństwo. sich zum Priester verordnen lassen. prendre l'ordre de Prêtrise. §) nie na to się święcił, aby taki prawadził żywot.

święcić na kapłaństwo, vid. Poświącam 3).

święcić się. 1) gefeyert werden. 2) Trumpf seyn. 3) am meisten gelten; am meisten auf etwas kommen. 1) être fêté, se fêter, se célébrer. 2) être la retourne ou la triomphe. 3) être de mise, valoir le plus, avoir cours, avoir vogue. § 1) w Austryi teraz wiele świąt się nie święcą. 2) co się święci? * 3) pieniądze się teraz święcą.

czerwień się święci. roth ist Trumpf. la retourne, la triomphe est de carreau.

nie wie co się święci. er hat lauten hören, aber er weiß nicht in welchem Dorf. il prend panier pour corbeille; il ne dépense guères en espions.

'Święcenie, m. das Feyern eines Fest-Tages. célébration d'une fête; l'action de fêter une fête. § święcenie święta; święcenie 'Świętego Jana.

święcenie kościoła. Kirchen-Weihe. delicace, f. consécration d'une Eglise.

'Święcenie pierwsze. die erste Priester-Weihe, da demselben die Platte geschoren wird. tonsure; céremonie sainte pour entrer dans l'Etat Ecclesiastique.

święcenie na Biskupstwo, na Kapłaństwo, vid. Poświącanie na Biskupstwo, na Kapłaństwo.

'Święci ist der Pluralis von Swięty. c'est le plurier de Swięty.

g*'Święcica, f. Swięta. eine Heiliginn. une Sainte.

'Świecidełko. n. Flitterwerk, kleiner Putz. mignardise, f, agrément, colifichet, agios, fanfreluche, gentillesses, f. pl. § świecidełko z drogich kamieni; świecidełko dziecinne.

'Świecki, adj. 1) Welt-, das die Welt angehet. 2) weltlich, nicht geistlich. 3) weltlich, der ein Geistlicher aber kein Ordens-Mann ist. 1) qui est du monde; qui regarde le monde. 3) civil, profane, laïque, séculier, qui n'est pas Ecclésiastique. 3) séculier, qui n'est pas Religieux. § 1) świeccy mieszkańcy. 2) Świeckie i Duchowne prawo; świecki człowiek.

Świecki Kapłan. ein weltlicher Priester. Prêtre seculier.

po świecku. auf weltliche Art. séculièrement; d'une manière séculière.

świecki stan. der weltliche Stand. sécularité

świecka moc, władza. weltliche Gewalt, Herrschaft. temporalité, f. temporel, m.

świecka jurysdykcya Arcybiskupa, Biskupa. die weltliche Gerichtsbarkeit eines Erz-Bischofs, Bischofs. la temporalité d'un Archevêque ou Evêque.

'Święcony, adj. geweihet. bénit, sacré, consacré, adj.

święcona woda. Weih-Wasser. l'eau bénite.

święconą wodą co pokropić. mit Weih-Wasser etwas besprengen. asperger, v. a. faire aspersion sur qu.

święconą wodą tega nie skropisz. das wird dir nicht vor genossen hingehen. cela ne vous demeurera pas impuni; tu ne l'auras pas fait impunément.

'Świeciuch, m. światło noszący. Fackel-Träger, Laternen-Träger. porte-flambeau, m. porte-falot, m. celui qui porte un flambeau ou un falot.

'Świeczka, f. 1) ein Lichtchen. 2) das Mark im Rückgrad. 1) petite chandèle. 2) la moéle spinale; la moéle de l'épine du dos.

świeczki ziele. vid. 'Świetlik, m. ziele.

świeczki mu w oczach stoią. die Thränen stehen ihm in den Augen. les larmes lui sont venues aux yeux; il a les larmes à l'oeil.

sto mu się rozświeciło świeczek. das Feuer sprang ihm aus den Augen. il a vû les anges violets; il a vû mille chandèles.

'Świeczkowy, adj. Licht-, zu den Lichtern gehörig. de chandèle, qui regarde les chandèles. § knot świeczkowy.

świeczkowy, świeczkowy taniec. ein Fackel-Tanz, den eine jede Manns-Person mit einer Fackel oder einem Licht in der Hand tanzet. danse où chaque homme porte un flambeau ou une chandèle. § świeczkowy iest na to, abyś ią lepiey widział przy świecy.

'Świecznik, m. urzędnik co świece, latarnie opatruie. Lampen-Mann, Aufseher der Lichter und Lampen. falotier, m. officier qui allume les falots & les chandèles.

*'*świecznik*, g. a. lichtarz. ein Leuchter. chandélier.

'Swięczyc, *m.* Swienczyc, *m. g. a.* herb. **Wappenk.** ein Patriarchen-Kreuz, nehmlich mit zwey Quer-Stücken im himmelblauen Feld; die Krone und der Helm sind mit drey Strauß-Federn gezieret. *Blas.* une croix à double traverse au champ d'azur; trois plumes d'autruche parent la couronne et le timbre.

'Swiędzę, *dział, dzieć,* sprawić świędzienie albo świerzbienie. Jucken verursachen. causer des demangeaisons.

'Swiędzienie, *vid.* 'Swierzb, 'Swierzbienie.

*'Swiegotam, *v. m.* } 1) zwitschern. 2)
Swiegocę, *ce, tał.* } schnattern, plaudern, schwatzen. 1) gasouiller, ramager, *v. n.* 1) lanterner, causer trop; babiller, jaser, caqueter. § 1) świegocę (świerkoce) iaskołka. 2) nie świegoć więcey.

'Swiegot, *m.* Plauderer. babillard, *m.* bavard, *m.* causeur, jaseur, lanternier.

'Swiegotka, *f.* Plauderinn, *f.* babillarde, *f.* causeuse, *f.* jaseuse, *f.*

'Swiegotanie, *n.* das Plaudern. babil, *m.* caquet, *m.* verbosité, verbiage, *m.* jaserie, *f.* lanternerie, *f.*

'Swiegotliwie, *adv.* plauderhaft. avec bien du caquet; en parlant beaucoup; en beaucoup de paroles.

Swiegotliwy. schwatzig, plauderhaft. babillard, *m.* qui a bien du caquet, où il y a bien du verbage.

'Swiekier, *g. świekra.* Schwieger-Vater; der Vater des Ehe-Manns. le beau-pere, pere de l'époux.

świekier, cieść. Schwieger-Vater, der Ehe-Frauen Vater, le beau-pére; le père de l'épouse.

'Swiekra, *f.* teszcza. Schwieger-Mutter. belle-mere; mere de l'épouse ou de l'époux.

'Swierb, *m.* } *vid.* Swierzb, Swierz-
'Swierbiaczka, *f.* } biączka.

'Swiercz, *m.* } świerczyk. Grille, Heim-
'Swierczek, *m.* } chen, Heime. grillon, *m.* gresillon, *m.*

świerczki mu w oczach stoią. die Thränen stehen ihm in den Augen. les larmes lui montent, viennent aux yeux.

'Swierczek, *m.* herb. *świerczka.* **Wappenk.** Figur wie ein N im blauen Feld, Krone und Helm sind mit drey Strauß-Federn gezieret. *Blas.* une figure en N au champ d'azur, trois plumes d'autruche sortent de la couronne posée sur un timbre.

'Swierczyna, *f.* } smrok, smroczyna.
'Swierk, *m. g. u.* } (*picea, pinus nigra-*
'Swierka, *f.* } *abies rubra*) die Roth-Tanne; die schwarze oder rothe Tanne, ein sehr hoher Baum. sapin noir, pigner, *m.* garipot, *m.* un arbre, fort haut.

*'Swiergotam, *v. m.* } tschitschern, gittern,
'Swierkotam, *v. m.* } zitschern. pepier,
'Swierkocę, *ce, tał.* } gasouiller, ramager, gresillonner, gringoter. § świerkoce ptak, świerz, konik.

wrobel świerkoce. der Sperling zitschert. le moineau chuchete.

Swierkotanie, *n.* das Gezitschere der Vögel. gasouillement; ramage, *m.*

'Swierkotliwy. zitschernd. qui gasouille, qui chante son ramage.

świerkotliwa iaskołka. die zitschernde Schwalbe. la barbillarde hirondelle.

'Swierkowy, *adj.* schwarz-tannen-. de sapin noir.

'Swierzb, *m.* świerzbienie ciała przemiiaiące bez krost. das Jucken. démangeaison, *f.* picotement. § świerzb ognisty iako od pokrzyw.

świerzb czynić. ein Jucken machen, causer une démangeaison.

świerzb, m. } die Krätze. petite ga-
'Swierzbiączka, *f.* } le, la gratelle; mal faint main. § świerzb suchy, wilgotny ślimaczący się; świerzb mieć, cierpieć.

świerzb maiący. krätzig. qui a la gratelle; grateleux.

świerzbiączka go świerzbi, grzyie. die Krätze beißet ihn. la gratelle le ronge.

'Swierzbi mię co. jucken. démanger; piquer; avoir quelque démangeaison à la peau. § świerzbi mię oko, głowa.

świerzbi mię grzbiet. der Rücken jucket mir. le dos me démange.

świerzbi cię grzbiet das Fell jucket euch; ihr wollet Schläge haben. la peau vous démange; vous voulez être battu. § świerzbią cię znać skora i zęby.

świerzbi go ręczka. er läßt die Finger kleben. il a une furieuse envie à détourner; il a les mains crochues.

świerzbi mię ucho, (oko). mein Auge jucket, man redet von mir. les oreilles me cornent; il me semble qu'on parle de moi.

świerzbi go język. die Zunge jucket ihm; er hat Lust zu plaudern. il a une furieuse démangeaison de parler; la langue lui démange, il a envie de parler; il brûle d'envie de caqueter.

Swierzbienie, *m.* das Jucken. démangeaison.

'Swierzobka, *f.* 1) Stutt-Fohlen. *2) ungeschickte Kuh; tummes, ungeschickte Weib.

Weib. 1) pouliche, *f.* pouline, *f.* petite femelle de cavale. 2) vache; aneſſe, femme lourdaude.

'Swieść. Schwägerinn, des Mannes oder der Frauen Schweſter. belle-ſoeur; ſoeur de l'époux ou de l'épouſe.

'Swięta. iſt das *Adjectivum f.* von Święty. eine Heidinn. *c'eſt l'adjectif feminin de* Swięty. une Sainte.

'Swietliczka ryba morſka. ein See-Fiſch deſſen Zunge des Nachts glänzet. un poiſſon de mer qui a une langue reluiſante pendant la nuit.

świetliczka, f. iaśniotku, ognik, gęſiboy, ziele co ſię w nocy świeci. (nyctegretum) Mond-Viole, ein gewiſſes Kraut ſo des Nachts leuchtet. lunaire, *f.* eſpece de plante qui brille a nuit.

'Swietlik, *m.*) *g. a.* świarło. Licht; jede
'Swietnik, *m.*) hellleuchtende Sache. luminaire, *m.* lumiere, *f.* choſe qui eſt pleine d'éclat et de clarté.

świetlik, m. ziele; świeczki. (euphraſia) Augentroſt. euphraiſe, *f.* ou euphrage.

świetlik modry więkſzy. euphraſia caerulea) blauer Augentroſt. euphraiſe, *f.* qui eſt de couleur bleue.

świętlik, m. ryba morſka, vid. Błyſzczak.

Swietły, *adj. vid.* Swiatły.

'Swietnie,) *adv.* 1) glänzend. 2) herrlich,
'Swietno,) prächtig, reich. 1) avec lueur, d'une maniére luiſante. 2) avec faſte, magnifiquement, pompeuſement, avec eclat, ſplendidement; d'une manière ſplendide et magnifique. § 1) kiedy księżyc świetno wſchodzi. 2) świetno ſię noſi, ſtroi.

'Swietnieię, *v. a.* iaśnieię, *v. a.* eig. u. fig. glänzen. *prop. & fig.*) briller, reluire, éclater.

Swietność, *f.* 1) Glanz. 2) Pracht, Herrlichkeit. 1) ſplendeur, *f.* clarté, éclat, lueur, *f.* 2) ſplendeur, *f.* éclat, magnificence, luſtre, *m.* § 1) świetność słońca, gwiazdy. 2) na świetność imienia, twoiego narody na kolana padaią; wielką świetnością ſię ſtawił.

Swietny, *adj.* 1) licht, hell, glänzend. 2) herrlich, prächtig, erleuchtet. 1) luiſant, *adj.* éclatant, brillant, clair, *adj.* 2) ſplendide, magnifique, éclatant, illuſtre. § 1) świetne słońce. 2) świetne słońce. 3) świetny oboiey płci orſzak; prześwietny Senat.

Swięto, *n.* ein Feyertag. fête, jour de fête.

święta. die Feyertage, als Oſtern. bonnes fêtes; fêtes à bâton; fêtes célèbres.

święto uroczyſte. hohes Feſt; hoher Feyertag. bon jour; fête célèbre; grande fête

święto ruchome. beweglicher Feyertag. une fête mobile, une fête qui change.

święto nieruchome. unbeweglicher Feyertag. une fête immobile.

święto do południa. halber Feyertag. demifête, fête ſimple; fête d'Egliſe.

'Swietoiański, *adj.* das Johannis-Feſt betreffend. qui concerne la Sainte Jean.

świętoiański, n. świętoiański groſz. Hand-Geld, ſo man bey einem Kauf oder einem gemietheten Bedienten giebet. les erres, *f.* denier-à-Dieu, qu'on donne pour aſſurance du marché ou à la perſonne qu'on loue.

świętoiański kwiat, vid. *ſtokroć więkſza.*

'Swiętokradza, *m.* Kirchen-Räuber, Kirchen-Schänder, Gottes-Schänder. un ſacrilége, celui qui commet un ſacrilége.

Swiętokradzkie, *adv.* po świętokradzku. Kirchen- oder Gottesſchänderiſcher Weiſe. ſacrilégement; d'une manière ſacrilége.

'Swiętokradzki, *adj.* Kirchenräuberiſch. Kirchen- oder Gottesſchänderiſch. ſacrilége; ſouillé d'un ſacrilége. § świętokradzka ſię tknęła ręka; świetokradzką na Krzyż podniosł rękę.

'Swiętokradztwo, *n.* 'Swiętokrayſtwo, *n.* Kirchen-Raub, Entheiligung Gott geheiligter Dinge. ſacrilége, *m.* profanation des choſes ſaintes.

'Swiętokupiec, *m.* Käufer oder Verkäufer geiſtlicher Aemter. un ſimoniaque.

'Swiętokupieki, *adj.* die Simoney betreffend. ſimoniaque, *adj.* qui tient de la ſimonie.

'Swiętokupſtwo. Simoney; Kauf und Verkauf geiſtlicher Aemter. ſimonie, *f.* le trafique des choſes ſpirituelles.

Swiętomarciński, *adj.* das Martins-Feſt betreffend. qui concerne la Sainte-Martin.

świętomarciński lato. der alte Weiber-Sommer. l'été de Saint-Martin.

Swiętopietrze, *n.* der Peters-Pfennig, den jeder Pohle ehedeſſen wegen der Diſpenſation Caſimiri I. vom Kloſter-Leben, dem Päbſtlichen Stuhl ſoll gezahlet haben. l'obole de Saint Pierre, que chaque Polonois, à ce qu'on prétend, étoit autrefois obligé de payer au Saint Siége pour avoir diſpenſé Caſimir I. de la vie monaſtique.

Swiętoſzek, Mucker, Kopfhänger. tartuſe, *m.* bigot, *m.* torticollis, *m.* § oſobnyż to świętoſzek.

Swiętuię, *v. n.* Feyertage halten. faire la fête de quelque Saint; fêter.

'Swięty, *ſubſ.* ein Heiliger. un Saint. § mieć nabożeńſtwo do ktorego 'Swiętego;

tego; 'Swięci i Błogosławieni w niebie.
święty. 1) heilig. 2) heilig, gottselig, gottesfürchtig. 3) heilig, geweihet. 1) Saint, qui est canonisé. 2) saint, pieux, religieux, dévot. 3) saint, sacré. § 1) Swięty Jan, Swięta Anna; Troyca Nayświętsza. 2) święty to człowiek. 3) kościoł iest święte mieysce.
dzień święty. ein heiliger Tag, der gefeyert wird. un jour saint, fête fêtée, fête de commandement.
chleb święty. Brocke, Brod-Krume, die man von der Erde aufhebet. miette, *f.* petite parcelle de pain qu'on ramasse de terre.
Swieżo, *adv.* 1) frisch, unverwelkt. 2) neulich, ohnlängst, nicht lange. 1) frais, en fraicheur. 2) fraichement, nouvellement, depuis peu, il n'y-a-pas longtems; nouveau; recemment. § 1) owoce świeżo rad iadam. 2) świeżo się ożenił; świeżo z Włoch powrocił; kwiat świeże urwany.
wino świeżo zaczęte. neuangezapfter Wein. du vin nouveau percé.
świeżo po. im kurzen nach, gleich nach. incontinent après. § świeżo po Apostołach.
za świeża. so lange es frisch ist. durant sa fraîcheur, en fraicheur. § kwiat za świeża pachnie; kwiat poty wonny, poki iest za świeża, potym więdnieie.
Swieżość, *f.* Frischheit, frische Eigenschaft des Obst. la fraîcheur d'un fruit. § świeżość roży, śliwy przyiemna.
'Swieży, *adj.* 1) frisch. 2) neu, neulich, ohnlängst geschehen 3) frisch, ausgeruhet, nicht abgemattet. 1) frais, *adj.* qui n'est pas vieux. 2) recent, *adj.* nouveau, qui vient d'arriver, qui est depuis peu. 3) frais; qui est reposé, qui n'est point fatigué. § 1) świeże mięso; świeży kwiat, owoc. 2) świeższa konstytucya; świeża miłość, rana; sprawy świeżego uczynku, świeże mam nowiny, świeżą tę wysławiał odwagę, 3) świeżych nam trzeba koni; świeże stanęły połki.
świeży chleb. frisch Brod. pain mollet; pain tendre; pain frais.
masło świeże. frische Butter. du beurre frais, nouvellement battu.
ser świeży. junger Käse. frommage frais fait.
świeże pieniądze. frische Gelder. de nouvel argent.
Swini, *adj.* Schwein. de cochon, qui regarde les porcs & les cochons. § świnia trzoda, skora; gnoy świni.
świni raz; świni sztych. ein Sau-Hieb, Sau-Stoß. coup bâtard; coup de bortes mal réüssi, fait contre les régles. § dał mu sztych świni.
świnia kałuża. Schwein-Lache, Suhle, wo sich die Schweine wälzen. fouil, bauge, margouillis, bourbier où se vautrent les sangliers.
świnie rycie. ein Schwein-Bruch, eine Schwein-Wühle. boutis, *m.* fouge, *f.* lieu où les sangliers fougent ou fouillent.
nie tak srogo, świnia nogo! nicht so grimmig du grobe Sau! pas tant de pétarades, méchante rosse!
świni kasztan albo orzech. (balanocastanum) Rüben-Körfel. la terre-noix une plante.
świnia wesz. (cicuta) Schierling, Wüterich, Dollkraut, ein giftiges Kraut. ciguë, *f.* une plante venimeuse.
świni wrzod, vid. Skwinancya.
świnie bagno, vid. *rozmaryn czeski.*
świni chleb, vid. 'Swiniak ziele.
świnia mlecz, vid. Papawa.
'Swinia, *f.* 1) ein Schwein, eine Sau. 2) Schwein, eine unflätige Manns-Person. 3) Sau, Saunickel, ein unflätiges Weib. 1) cochon, *m.* porc, *m.* pourceau, *m.* 2) cochon, pourceau, souillon, un homme mal-propre. 3) truïe, *f.* souïllon, une femme mal-propre. § 1) paść świnie. 2) świnia obżarty porzygał się. 3) z taką świnią ieść nie będę.
świnia morska ryba. Meer-Schwein. dauphin, *m.* un poisson de mer.
świnia rzezana. geschnittenes Schwein. coche taillée.
świnia maciora; maciorka. eine Saumutter. une truye qui cochonne.
świnia dzika. eine wilde Sau. laye, *f.*
'Swiniak, *m. vid.* 1) Kmin leśny. 2) Gduła ziemna. 2) Marchew polna.
'Swiniarka, *f.* unflätiges Weib, Saunickel. souillon, salison, femme mal-propre.
'Swiniarski, *adj.* säuisch, unflätig. malpropre, vilain, salope, *adj.*
po świniarsku, adj. vid. Swińskie.
'Swiniarstwo, *n.* Sauerey, Schweinerey. saloperiè, *f.* vilenie, *f.*
'Swiniarz, *m.* Schweinhund. sagouin, *m.* cochon, *m.* homme mal-propre.
świniarz, m. } Schwein-Hüter. porcher.
'Swiniopas, *m.* } celui qui garde les cochons.
'Swiniopastwo, *n.* 1) das Schweinhüten. 2) Schweinerey, Sauerey. 1) le métier de garder les cochons. 2) saloperie, *f.* patrouillage, *m.*

'Swinka, *f.* junges Schwein. cochonnèr, *m.* petit cochon, *m.*

świnka, *f.* *świnki herb.* Wappenk. ein Schweins-Kopf im rothen Felde, den eine Hand am Hauzahne hält, über der Krone ſtehet eine Jungfer. *Blaſ.* une hure de ſanglier au champ de gueules qu'une main tient à la défenſe; ſur la couronne ſe préſente une vierge naiſſante.

'Swinnik, *m. g. a.* ein Schwein-Stall. un étable à pourceaux; toit à cochons.

'Swiński, *adj.* ſäuiſch, unflätig. vilain, ſalope, mal-propre.

po świńſku, *adv.* po świniarſku. ſchweiniſch, ſäuiſch. ſalopement, vilainement, avec ſaloperie; en cochon, à la manière des cochons.

'Swińſkie, *adv.* ſchweiniſch, ſäuiſch.

'Swiſt, *m.* das Pfeifen des Windes, einer Peitſche. le ſifflement de vent, de foüet.

'Swiſtacz, *m.* Pfeifer mit dem Maule. ſiffleur.

Swiſtam, *m. v. m. F. świſnę.* pfeifen mit dem Maule, mit einer Peitſche. ſiffler, faire un bruit perçant. § świsnął na kluczu; świſzczy ſtrzała.

'Swiſzczę, *y*, *ał*, *eli.*

świſzczy wiatr. der Wind pfeifet. le vent murmure.

'Swiſtanie, *n.* das Pfeifen. ſifflement, *m.*

'Swiſzcz, *g. u.* ein Pfeil, der in der Luft pfeifet. une flèche qui ſiffle en volant.

świſzcz, g. a. ein Murmel-Thier. marmote, *f.* un animal de la grandeur d'un chat.

'Swiſzczę, *v. n.* *ſzczy*, *ſzczał*, *ſzczeli*, *vid.* 'Swiſtam.

'Swit, *m.* 'Switanie, *n.* Tages-Anbruch. l'aube du jour; le point (la pointe) du jour; le petit jour; l'avant-jour; le chant du coq. § nad świtaniem było.

z świtem. mit Tages-Anbruch. au point du jour; à jour ouvrant.

przed świtem. vor Tages-Anbruch. avant le jour.

'Swita, bezoſob. es wird licht, der Tag bricht an. le jour commence à éclorre; il fait jour; il commence à faire jour, à poindre.

'Switny, *adj.* licht, hell, von Farben. clair, *en parlant des couleurs.*

Swoboda, *f.* 1) Willkühr, ungebundene Lebens-Art, freyer Stand. 2) Freymüthigkeit. 3) Freyheit. 4) Wappenk. ein Greif im rothen Felde. 1) indépendance, franchiſe, l'état d'une perſonne qui eſt à ſoi. 2) franchiſe, *f.* ingénuité, naïveté. 3) liberté, immunité, exemption, *f.* 4) *Blaſ.* un grifon au champ de gueules. § 1) przekładać znośną służbę nad ubogą ſwobodę. 2) ſwoboda go ludziom zaleciła. 3) widzieć ſię na ſwobodzie; prawa i ſwobody ſzlacheckie.

gdyś na ſwobodzie myśl o prygodzie. bey guten Tagen denke auch an die böſen. quand la fortune rit, il faut craindre ſes revers; penſez au carême quand vous faites mardi-gras.

Swobodnie, *adj.* frey, freymüthig. franchement, ingénûment. § ſwobodnie żyie; ſwobodnie prawdę wyznał.

Swobodny, *adj.* 1) frey. 2) freymüthig. 1) libre, franc, *adj.* 2) franc, ingénu, naïf.

ſwobodny bydź. nach ſeinem Gefallen leben. vivre à ſa volenté, à ſa fantaiſie.

Swoię ſobie co. ſich etwas zueignen, für das ſeinige halten. s'approprier qu. ch. § obmowa nie ſzkodzi, kto iey ſobie nie ſwoi, *prov.*

Swora, *f.* *vid.* Sfora, Zwora.

Sworcuię, *vid.* Sforcuię.

Sworowany, *adj.* verbunden, eingelaſſen, verzapft. enclavé l'un dans l'autre, joint, attaché, lié.

pſy ſworowane, *vid.* Sforowany.

Sworuię, *v. a.* zuſammen klammern. cheviller, enclaver, lier, attacher avec des crampons.

ſworować pſy, *vid.* Sforuię.

Sworzeń, *g.* *ſwornia*, *ſſerzeń*, poet. *ſorzeń*. 1) Spann-Nagel, Deichſel-Nagel, Wagen-Nagel, Schloß-Nagel im Wagen. 2) eiſerner oder hölzerner Zapfen. 1) atteloire, cheville ouvrière qui ſe met dans le timon des chariots. 2) cheville de fer ou de bois.

Swowolnie, *adv.* Swowolność, *vid.* Swawolnie, Swawolność.

Swoy, *m. g.* ſwoiego, *ſwego; ſwoia, *ſwa, *f.* ſwoie, *ſwe, *neut.* 1) mein, dein, ſein ꝛc. 2) der meinige, der deinige, der ſeinige ꝛc. 1) mon, ton, ſon. 2) le mien, le tien, le ſien. § 1) ſwoię (*ſwoią) ma kſięgę. 2) krzywdząc ſwoich obcych bogaci.

* * *

1) Dieſes *Pronomen Adjectivum* bekömmt die Bedeutung der Perſon des *Verbi.* 2) iſt aber der *Caſus* des *Verbi* oder einer *Praepoſition* nöthig, muß man moy, twoy, iego, ich hierzu nehmen. 1) *ce pronom adjectif reçoit la ſignification de la perſonne du verbe.* 2) *mais quand on ſe doit ſervir du cas régi d'un verbe ou d'une prépoſition, alors il faut mettre les pronoms* moy, twoy, iego, ich. § 1) poydę do ſwoiego (moiego)

go) ogroda; iesteś w swoim (twoim) domie, 2) poydę do twoiego, do iego ogroda, iesteś w moim domie.

swoie, *n.* das meinige, das deinige, das seinige. le mien, le tien, le sien. § z swoiego (z moiego) dałem; z swoiego (twoiego) dałeś; z swoiego dał.

każdemu swoie. einem jeden das seinige. à chacun le sien n'est pas trop.

swoim na pomoc przybydź. den seinigen zu Hülfe kommen. venir au secours des siens.

po swoiemu. nach seiner Weise. à sa guise; à sa fantaisie. § każdy po swoiemu żyie.

w swą znowu idzie. er folget wieder seinem Kopfe; er geht wieder auf den vorigen Wegen. il y retourne; il prend son ancien train; il a sa propre boussole dans la tête.

swoyże. sein eigener. son propre. § ze swoieyże winy w to wpadł nieszczęście.

swoy bydź. sein eigner Herr seyn, seiner mächtig seyn. être à même; être à soi; être indépendant; ne dépendre de personne.

iak nie swoy chodzi. er gehet, als wenn er vor den Kopf geschlagen wäre. il est triste comme un bonnet de nuit sans coïfe.

swoy swoiemu rad, swoy do swego lnie. gleich und gleich gesellt sich gerne. chacun aime son semblable.

Swoyski, *adj.* 1) der meinige, der deinige, der seinige. 2) unserig, einheimisch, inländisch. 3) zahm, Haus-. 1) le mien, le tien, le sien. 2) le nôtre; de notre pays. 3) apprivoisé; domestique. § 1) day mi swoyski (moyski, moy) nož; swoyskiego (swoiego) nie ma mieysca. 2) swoyskie sukno; swoyscy rzemieślnicy. 3) gęsi swoyskie i dzikie.

Syberya, *f.* Syberszczyzna, *f.* Syber, *m.* Sybierz, *m.* Sybior, *m.* Siberien, *n.* eine große Moscowitische Provinz. Siberie, *f.* une grande Provincc de Moscovie. *) do Syberzu na wygnanie posłany.

Sybila, *f.* Sibylle, eine Römische Wahrsagerinn. Sibile, une devine Romaine. § dziesięć, a według inszych dwanaście było Sybil.

Sybilski, *adj.* Sibyllisch. des Sibiles qui appartient aux Sibiles. § wiersze Sybilskie.

Sycę miod, *ci, cił.* 1) säumen den Honig, solchen über dem Feuer vom Wachs absondern. 2) Meth brauen. 1) épurer le miel, le séparer de la cire. 2) brasser de l'hidromel.

Sycylia, *f.* Sicilen, die größte Insel im Mittelländischen Meere. Sicile, *f.* la plus grande des îles de la Méditerranée.

Sycylianin, *m.* Syczylczyk. ein Sicilianer. un Sicilien.

Sycylianka, *f.* Sicilianerinn, *f.* une Sicilienne.

Sycylivski, *adj.* Sicilisch. Sicilien.

Sydon, *m.* Sidon, ehedessen eine See-Stadt in Phönicien. Sidon, *m.* autrefois une ville maritime de Phenicie.

Sydończyk, *m.* ein Sidonier. un Sidonien.

Sydoński, *adj.* Sidonisch. Sidonien; de Sidon.

Sydonisia suknią. Poet. Purpur. *Poëtiq.* pourpre *f.* habit de pourpre.

Syę, *obs.* się. sich. se.

Sygnet, *m.* pieczęć. Petschier, Petschier-Ring. cachet, seau.

Sygnetuię, *v. a.* pieczętuię co. petschieren, siegeln. cacheter, séler.

Sykam, *v. m. F. syknę.* 1) zischen wie die Schlange. 2) zucken vor Schmerz. 1) siffler comme un serpent. 2) retirer un membre par douleur. § 1) wąż syka. 2) choć wrona owcę skubie, iednak nie syknie.

Sykiel, *m. g. sykla, vid.* Srebrnik.

Sylaba, *f.* eine Sylbe. sillabe, *f.*

po syllabie. Sylbenweis. par sillabes.

Sylabizuię, *v. a. et n.* Buchstabiren. épeler, *v. a.*

Sylabizowanie, *n.* das Buchstabiren. l'action de former les sillabes & les mots, épelement, *m.*

Sylabizowany, *adj* buchstabirt. épele, *adj.*

Sylabny, *adj.* sylabowy, *adj.* sylbicht. de sillabe, sillabique.

Sylabka, *f.* Sylblein. *n.* petite sillabe.

*Syłam, *v. a.* co. oft schicken. envoyer souvent.

Sylogism, *m.* Schluß-Rede. un sillogisme. z sylogism to rogaty.

Symbolicznie, *adv.* symbolischer Weise. simboliquement.

Symboliczni, *adj.* symbolisch, das eine geheime Bedeutung hat. simbolique, *adj. c.*

Symbolizuię. unter einem Vorbilde vorstellen. repréſenter sous un simbole. § kœś symbolizował.

symbolizować się. ein Vorbild seyn; Gleichheit haben. simboliser; avoir du raport avec qu. ch.; être l'hieroglife, le simbole de qu. ch. § w ślicznym kwieciu

kwieciu marność lukzka się symbolizuie.

Sympatya, *f.* Sympathie. simpatie, *f.*

Sympla, *f.* die Simpel, eine einfache Zahlung einer Steuer. le simple payement d'un droit, d'un impôt; ce qu'on paye une fois. § sympla podymnego, pogłownego; dwie symple podymnego złożono.

Symplicista, *f.* zielnista, *m.* Kräuter-Kenner, Wurzel-Mann. un simpliciste, botaniste.

Syn, *m.* Sohn. fils, *m.* § synie (*synu) moy ukochany; bywa ten tytuł królom od Papieża dawany; Naymilszy w Bogu Synu.

syn chrzesny, vid. *chrzesny syn.*

syn Oyczyzny. Sohn des Vaterlandes. fils de la patrie.

Synaczek, *m.* synek, *m.* 1) Söhnlein. 2) Mutter-Söhnchen. 1) fils qui est encore enfant. 2) papadoux; mamadoux; fils gâté; fils de sa mère.

Syndyctwo, *n.* ein Syndikat. sindicat, *m.* charge de sindic.

Syndyczny, *adj.* syndikow, syndykowy. einen Syndikum oder dessen Amt betreffend. sindical, *adj.* qui regarde le sindic ou le sindicat.

Syndyk, *m.* prokurator zgromadzenie iakiego. Syndikus, ein Rath einer Gesellschaft. Sindic, conseiller d'une communauté.

Syndikuię, *v. n.* ein Syndikus seyn. être Sindic.

Synod, *m.* ziazd Duchownych. Synodus, Kirchen-Versammlung in einem Bißthume. un sinode ou assemblée des Ecclesiastiques d'un Evêché.

Synodalnie, *adj.* auf Art eines Synodi. sinodalement.

Synodalny, *adj.* einen Synodum betreffend. sinodal, *adj.*

*Synogarlica, *f.* *vid.* Sinogarlica.

Synowa, *f.* Schwieger-Tochter, Schnur; Sohns-Frau. belle fille, la femme du fils; la bru.

Synowstwo, *n.* Stand, Kundschaft eines Sohns. filiation, *f.* état de fils.

Synowica, *f.* Bruders-Tochter. nièce; la fille du frère.

Synowiec, *m.* Bruders-Sohn. neveu, *m.* le fils du frère.

Synowski, *adj.* söhnlich. filial, *adj.* de fils.

po synowsku. } *adv.* söhnlicher Weise, wie
Synowskie. } ein Sohn. filialement, d'une manière filiale; en fils.

Syntaxa, *f.* Sprachk. der Syntax, die Wort-Fügung. *Gram.* la sintaxe. § słowskład, *m.*

Syp, *f.* *vid.* Sep.

Sypanie, *n.* 1) das Schütten. 2) das Aufwerfen eines Berges. 1) l'action de verser une chose sèche. 2) l'action de faire, d'élever une hauteur de terre. § 1) sypanie zboża w wor, na kupę. 2) sypanie wału, kopcow, groble.

Sypany, *adj.* 1) geschüttet, aufgeschüttet. 2) aufgeführt als ein Wall. 1) versé, répandu. 2) élevé, fait comme un rampart.

Sypialnia, *f.* Schlaf-Kammer, Schlaf-Stube. dortoir, *m.* chambre où l'on couche.

Sypialny, *adj.* Schlaf-, zum Schlafen eingerichtet. de dortoir; à dormir; où l'on couche. § sypialna komora, salka, izba.

Sypiam, *v. n.* zu schlafen legen. gîter; avoir la coutume de coucher en un lieu. § rad sypia w chłodzie; sypiał w tey komorze.

Sypianie, *n.* das Schlafen an einem Orte. la gîte; l'action de coucher en. § sypianie na ziemi, na materacu, bez pościeli.

Sypam, *obs.* } 1) schütten. 2)
Sypię, *v. a.* *pie, pal.* } aufwerfen einen Berg. 3) Geld verthun. 1) verser, engrener, agencer, mettre une chose sèche, en, sur. 2) élever, faire un mont. 3) dépenser, disperser de l'argent. § 1) sypać zboże w wor, piasek na papier. 2) sypać grobla, wał, kopce. 3) sypać siła na brzuchow wytuczenie; sypie pieniędzmi.

sypać na kupę, kupą, kupami. aufschütten, einen Haufen machen, schütten. amonceler, entasser, *v. a.* mettre en monceau, en tas.

sypać się. 1) sich schütten. 2) wimmeln, kriebeln, haufenweise kriechen. 3) in Menge heraus kriechen, aufgehen, hervor kommen, hervor brechen, ausschlagen. 1) se répandre, se verser, *en parlant d'une chose sèche.* 2) fourmiller, grouiller, se remuer en grand nombre. 3) pulluler, germer, bourgeonner, commencer à venir, à croître en quantité. § 1) sypię się z woru, dziurę mieć musi. 2) lud się sypie z miasta; sypało się robactwo z trupa; sypią się mrowki z mrowiska, pszczoły z ula.

Sypień, *m. g.* *sypnia.* 1) großer hölzerner Trichter, das Getreide dadurch zu schütten. 2) die Schöpf-Kelle, ist ein Fäßchen am langen Stiele, damit das Bier aus der Brau-Pfanne geschöpfet wird.

1) une

1) une tremie ou un grand entonnoir de bois par lequel on passe le grain. 2) puisoir; sorte de vaisseau à longue queuë fait par le tonnélier avec quoi on tire la bière de la chaudière. § nalewka.

Syptan, *m. vulg. vid.* Dyptan.

Syrakuzy, *plur.* Syracusa, eine Stadt in Sicilien. Siracuse, une ville de l'Île de Sicile.

Syrakuzanin, *m.* Syracuser. un Siracusien.

Syrakuski, *adj.* Syrakuzański. Syracusisch. Siracusien.

Syrop, *m.* Syrop, Zucker-Syrop. du sirop, de melasse.

Syrty, *plur.* Sand-Bänke, Untiefen. les sirtes, *f.* des endroits périlleux aux navires à cause des sablons. §) okręt na piaszczystych zawiązł syrtach.

Sysma, *f.* Sysmatyk, *vid.* Szysma, Szysmatyk.

Syt, *adj. vid.* Syty.

Syt, f. m. nasycenie. Ersättigung. assouvissement, *m.* rassasiement, *m.*

do sytu. mehr als genug; zur Gnüge; zum Ueberflusse. tout son soul; à regorge museau; excessivement. § iadłem i piłem do sytu.

* *syt miodowy, mied.* Meth. de l'hidromel.

*Sytek, *m. g. sytku*, cyc. 1) Weiber-Brust. 2) Warze an der Weiber-Brust. 1) mamelle, teton, mamelon. 2) bouton, *m.* bout de teton.

Sytka, *f.* (*od sytości*) ziele, pomorczyk, mlecznik pomorski. (*halimus*) Wasser-Bürgel, ein Gewächs. alimus, franche-pute, blanche-pute.

Sytość, *f.* 1) Ueberfüllung. 2) Fettigkeit, Dicke des Leibes. 1) repletion, *f.* plénitude de viandes. 2) repletion, *f.* trop d'embon-point; la grosseur, la graisse du corps. § 1) sytość zdrowiu i cnocie szkodliwa. 2) ta choroba z sytości ciała pochodzi.

wydarte rzeczy w sytość nie idą. übel gewonnen, übel zerronnen. ce qui vient par la flûte, s'en va par le tambour.

Sytny, *adj.* sättigend. rassasiant, nourrissant, soulant. § chleb każdy iest sytny i posilny; przepiorki są pokarmem sytnym.

Syty, syt, *adj.* 1) gesättiget, satt. 2) *fig.* satt, überdrüßig einer Sache. * 3) zu fett, der gar zu sehr bey Leibe ist. 1) rassasié, assouvi, repu. 2) *fig.* soul, assouvi de qu. ch. * 3) replet; gros & gras. § 1) sytem teraz. 2) nie syt krwie pospolitey; syt marności świeckiey.

syt teraz sławy. er ist jetzt der Ehren satt. il est à présent soul de la gloire.

*Sywiosnka ziele, *vid.* Siwiosnka.

Szabla, *f.* 1) ein Säbel. 2) Pritsche-Säbel von Holz. 1) un sabre. 2) un sabre de bois. § 1) dobyto szabel; rada w pokoiu, a szabla w boiu, *prov.* 2) maydkowie cię wzbiorą szabla na burcie.

szablę ciąć kogo. einen mit dem Säbel hauen. sabrer, écharper qu; donner un ou quelques coups de sabre à qu.

Szabrake, *f.* eine Schaberacke. la housse de cheval.

Szach, *m. g. u.* 1) ein Schach-Stein im Schach-Spiele. 2) Schach, so man in diesem Spiele dem Könige bietet. 1) une pièce du jeu des échecs. 2) échec, *m.* qu'on donne au Roi dans le jeu des échecs. § 1) day szachy będziemy grać; kto szachu ruszy ten iedzie. 2) kiedy krol szachu nie wziął taky met nie płaci.

krol iest w szachu. der König ist im Schache. le roi est en prise, en échec.

dać szach krolowi. dem Könige Schach bieten. donner, faire échec au roi.

szachy, plur. das Schach-Spiel. le jeu des échecs.

szachy grać. Schach spielen. jouer aux échecs.

albo szach albo met; lub strata lub zysk. Verlust und Gewinn ist mir gleich. perte, *f.* ou gain tout m'est égal.

Szachowany, *adj.* gevierecket, gewürfelt. à dessein de carreau; à carreau; échiqueté; fait en échiquier. § szachowana materya.

Szachownica, *f.* Schach-Bret. échiquier, tablier.

szachownica, f. her. vid. Wczele.

Szachowniczy, *adj.* auf Art des Schach-Brets gesetzt, gemacht. rangé, *adj.* fait en manière d'échiquier.

szachownice sadzenie, rozsadzenie drzew; w kostkę sadzony sad. in Vierecke gepflanzte Bäume. des arbres plantés en quinconce ou en échiquier.

Szachowy, *adj.* Schach-, zum Schachspiel gehörig. d'échec; qui regarde le jeu des échecs.

szachowy szyk albo w sachownicę uszykowany; pośiłkowy; szyk szykprzechodzisty. eine Schaar-weise gestellte Schlacht-Ordnung. une armée rangée par bataillons, par pelotons.

Szachrowanie, *n.* das Jüdeln, Schachern. friperie, *f.* regraterie, *f.* l'action d'acheter

cheter & de vendre d'une manière indigne.
Szachruię, *v. m.* schachern, jüdeln. regrater, maquignonner; acheter & vendre des choses de peu de valeur pour gagner la vie.
Szacht, *m.* eine Schacht in den Bergwerken. un puits dans les mines aux métaux.
Szacowanie, *n.* 1) Würdigung, Schätzung. 2) das Tadeln, Durchziehen. 1) estimation, appréciation, taxation, prisée. 2) blâme, *m.* critique, repréhension.
Szacowany, *adj.* 1) geschätzt. 2) getadelt. 1) apprécié, taxé. 2) blâmé, critiqué.
Szacownik, *m.* 1) Schätzer, Taxator. 2) Tadler, Spötter. 1) appréciateur, *m.* priseur qui regle le prix de qu. ch. 2) éplucheur, *m.* critique, censeur, épilogueur, gloseur.
Szacuię, *v. a.* 1) schätzen, einen Preis geben. 2) Schatzung auflegen. 3) durchziehen, durchhecheln. 4) schätzen, hochhalten. 1) estimer, apprécier, afforer, priser, taxer; mettre le taux sur; régler le prix de quelque marchandise. 1) taxer, imposer quelque taxe. 3) éplûcher, niveller, sindiquer, vanner, blâmer, reprendre. 4) estimer qu; avoir de l'estime pour. § 1) kamienicę moię za 2000 talerow oszacowano; szacować kupie; oszacować obec pieniądze. 2) szacować kupcow, rzemieślnikow, maiętność. 3) cudze szacuie uczynki; szacować ludzkie sprawy; postępkie czyie. 4) wyżey sobie co nad co szacować; to sobie szacuią ludzie czym obsituią; lekko sobie co szacować.
Szacunek, *m. g. szacunku.* 1) Taxe, gesetzter Preis. 2) aufgelegte Schatzung. 3) Preis, Werth. 1) afforage, *m.* le taux; taxe. 2) taxation, *f.* taxe, impôt, que les taxes doivent payer. 3) prix, valeur, *f.* § 1) sędzia szacunek czyni, według ktorego przedawać mają. 2) kupcy ieszcze szacunka nie zapłacili. 3) drogie w szacunek perły.
Szacunkarz, *m. vid.* Szacownik.
Szacunkowny, *adj.* Schätzungs-, zur Schätzung gehörig. d'appréciation, qui concerne l'estimation & la prisées des denrées.
Szadź, *f.* szron. der Reif des Winters. gelée blanche; frimas, *m.*
Szadzieię, *v. n.* bereist. être couvert de givre, *en parlant des arbres*; blanchir de frimas.
Szafa, *f.* ein Schaf, ein Schranken. armoire, *f.*
Szafarka, *f.* Ausgeberinn, Haushälterinn, Schlüßerinn. femme de charge; une économe, ménagère, *f.* gouvernante, *f.*
szafarka w klasztorze. Schaffnerinn eines Klosters. célerière, *f.* dépensière, *f.* administratrice, *f.*
Szafarski, *adj.* den Ausgeber, die Wirthschaft betreffend. économique, *adj.* qui regarde l'économe ou l'économie.
Szafarstwo, *n.* 1) Haushaltung, Hauswesen, Haushaltungs-Wissenschaft. 2) Verwaltung als des Getreides, der Eßwaaren. 1) économie, *f.* l'art de bien gouverner une maison; de conduire une famille. 2) administration, *f.* intendance du blé, des vivres; le soin de distribuer les vivres
Szafarz, *m.* 1) Haushalter, Ausgeber, Hausverwalter, Speisemeister. 2) Caßierer, Zahlmeister. 3) Verwalter. 1) pourvoyeur, *m.* économe, celui qui a la conduite d'une famille; intendant d'une maison. 2) caissier, *m.* trésorier, *m.* qui a le soin de la caisse. 3) administration, *f.* intendance des vivres, du blé. § 1) szafarz strawowy. 2) szafarz pieniężny. 3) szafarz zboża, obrokow, żywności.
szafarz wina. Kellermeister. sommelier, *m.*
szafarz w klasztorze. Schaffner in einem Kloster. célerier, *m.* dépensier, *m.*
Szafian, *m.* Safian, Türkisches Leder. marroquin de Levant.
szafian czerwony. rother Safian. marroquin rouge.
szafian czerwony podły. rothes Leder, schlechter Safian. basane tannée.
szafian Arbiryski. der beste rothe Safian. du marroquin rouge fort fin de Levant.
szafian Jaromski, der beste gelbe Safian. le meilleur marroquin jaune de Levant.
szafian Rosyyski. Rußischer Safian, so der schlechteste ist. marroquin de Russie qui est de petit prix.
Szafianowy, *adj.* Safian-, Safianer. de marroquin de Levant; de basane tannée. § boty szafianowe.
Szafir, *m.* Saphir, ein Edelstein. saphir, *m.* sorte de pierre précieuse. § szafirem sadzony.
Szafirowy, *adj.* Saphir-, Saphirner. de saphir.
Szafka, *f.* ein kleines Schränkchen. petite armoire.
Szaflik, *m.* Schröpf-Fäßchen. baquet, baillotte, *f.* écuelle de bois.
Szafowanie, *n.* die Verwaltung, Anwendung. administration, disposition, *f.* maniment, *m.* conduite de quelque bien.

Szafowy, *adj.* Schranken-; ein Schaf betreffend. d'armoire, qui regarde l'armoire.
Szafran, *m.* (*crocus*) Safran. du safran.
szafran domowy, naſki, szafran polny, vid. Krokos.
szafran polny, Turecki, lilia wielkonocna, narciszek żołty. (narcissus tertius) Art von Feld-Narcissen. sorte de narcisse champêtre.
szafran dziki, zimowit. (ephemerum colchicum) Zeitlosen, wilder Safran. mort au chien; chiennée.
Szafranek, szafraniasty kamień. (*crocias*) Art safranfärbiger Perlen. espèce de perle de couleur de safran.
Szafraniasty, *adj.* safranfärbig. safrané; de couleur de safran.
Szafranica, *f.* (*cyperus indicus*) Gelbsucht-Wurz, Gelbwurz, Curcuma. souchet des Indes; curcuma.
Szafranię, *v. a.* co. mit Safran färben, anfärben. ensafraner, safraner; teindre en safran, ou mettre du safran en qu. ch.
szafranić się. gelb wie Safran werden. se safraner, devenir jaune comme le safran.
Szafraniony, *adj.* mit Safran gefärbet, angemachet. safrané, *adj.*
Szafrawony, *adj.* Safran-. de safran, qui regarde le safran. § szafranowy olejek.
Szafuię czym, *co. ein Gut verwalten. administrer, *v. a.* manier quelque bien; avoir le maniment, l'administration d'un bien. § pospolitą fortuną szafował; szafować pieniędzemi cudzemi; dobrami swoiemi iak chce szafuie; żywot i dobra iego podług upodobania swoiego szafuie.
szafować czym bardzo. verschwenden. dissiper, dépenser qu. ch.
Szafunek, *m.* 1) die Verwaltung. 2) *fig.* Gewalt, Gesetz. 1) administration, *f.* emploi, *m.* maniment, *m.* 2) *fig.* pouvoir, *m.* loix, *f.* § 1) z szafunku pieniędzy rachunek uczynić. 2) pod szafunek iego przychodzi iey serce, życie moie.
Szaia, *f.* *vid.* Saia.
Szakłacina, *f.*, Szakłak, *m.* } ziele, *vid.* Szekłak.
*Szała, *f.* ein rasender Mensch. un homme furieux.
Szala, *f.* eine Schaale an einer Wage, eine Wagschaale. plat, *m.* bassin de balance. § na szale waga funtowa leży; szale na rękoieści wiszą.
szala drewniana. hölzerne Schüssel | oder Wagschaale. plateau, *m.*
szale, plur. die Wage. balance. § na szalach (na wadze) ważyć; szal rękoieść, kluba, ięzyczek, goździk albo biegun, kołowrot, dziurku w ktorey bieguny kołowrotne chodzą.
rowna szala; szal stanie w klubie rowno. eig. u. *fig.* das Gleich-Gewicht. *prop. & fig.* équilibre, *m.* pareil poids. § trzymał w rowney szale obu powodzenie.
Szałamaie, *plur.* eine Schalmey, eine Art von Haut-bois, nur daß sie kein Loch zum Daumen haben. un hautbois sans trou pour le pouce.
Szałaput, *m.* szaławiła. Händelmacher, Schläger, Balger. breteur, *m.* ferrailleur, fendeur de naseaux.
Szałasz, *m.* szałas. Feld-Hütte, Lager-Hütte der Soldaten. barraque, hutte pour le soldat faite dans le camp pour s'y loger. § ranieni w poł się sforcowali żywotem w szałaszach; po namiotach i szałaszach był hałas.
Szałaśnica, *f.* ein Teufel vom Weibe. diablesse, méchante fille ou méchante femme.
Szalawa, *f.* salawa, nawrotnik herb. Wappenk. drey Kreuzer in zween Zirkeln, über der Sturm-Haube ist eine Krone, aus welcher ein gewaffneter Arm mit einem bloßen Säbel geht. *Blas.* trois croix entourrées de deux cercles, de la couronne qui est sur le timbre sort un bras armé tenant un sabre.
Szalba, *f.* ziele. (*verbascum salvifolium*) eine Art von Wullkraut. espèce de bouillon.
Szalbierka, *f.* Betrügerinn. trompeuse, *f.* friponne, pipeuse, *s. f.*
Szalbierowanie, *n.* die Betrügerey, das Betrügen. tromperie, *f.* déception, *f.* action de tromper.
Szalbierski, *adj.* betrügerisch. captieux, trompeur, fourbe.
szalbierskie słoibi. Taschenspieler-Becher. des gobelets pour faire divers tours.
po szalbiersku, Szalbierskie, } *adv.* betrügerischer Weise. frauduleusement, en fourbe, en fripon.
Szalbierstwo, *n.* Betrug, Betrügerey. tromperie, *f.* friponnerie, *f.* fourberie, fourbe.
Szalbieruię, *v. a.* kogo. betrügen. fourber, tromper, friponner, piper, frauder, *v. a.*
Szalbierz, *m.* Betrüger. un fourbe, trompeur, fripon, fraudeur, imposteur, tricheur.
Szalę, *n. obs.* 1) betrügen. 2) rasen. 1) tromper. 2) être enragé.
Szaleię, *v. n.* 1) unsinnig, sinnlos seyn, rasen.

sen. 2) rasen, toben, ausschweifen. 3) rasen, lüderlich seyn. 1) être en déliré; rêver, rafolir, tomber en réverie; avoir un transport au cerveau, devenir fou; être hors de son bon sens. 2) extravaguer, faire le diable à quatre; faire l'enragé; faire une terrible rage. 3) vivre dans la débauche, dans la dissolution, dans le déreglement, en débauche. § 1) ofzalał od strachu, od miłości; szalał spokoynie, szkodliwie.

szaleć od gniewu. wüten, toben vor Zorn. enrager; être dans une grande colère; être enragé.

Szaleń, *vid.* Szaley.

Szalenie, szalono, *adv.* 1) rasend, rasender Weise. 2) rasend, sehr. 1) sans raison, folement, d'une manière insensée. 2) furieusement, beaucoup, très. § 1) szalenie postępuie. 2) szalenie się uczy; szalenie się iey rozmiłował.

szalenie się rozgniewać. vor Zorn rasen. se mettre furieusement en colère.

szalenie się zakochać. sich rasend verlieben. s'amouracher, devenir furieusement amoureux.

Szaleństwo, *n.* 1) Wahnwitz, Raserey. 2) Ausschweifung, Tollheit. 3) lüderliches, üppiges Leben, Lüderlichkeit. 1) forcenerie, phrénesie, *f.* délire, *m.* démence; le trouble d'esprit. 2) folie, *f.* extravagance. 3) déreglement de vie, dissolution, *f.* libertinage, *m.*

szaleństwo dzikie, popędliwe albo wściekczenie. Raserey, Unsinnigkeit im Zorne. la fureur, trouble d'esprit causé par la colère.

**szaleństwo psie, wścieczenie.* Raserey eines Hundes. la rage qui vient aux chiens.

Szaleniec, *m.g. szaleńca.* eig. u. fig. ein Rasender. *prop. & fig.* un homme furieux, forcené, insensé.

Szaleśnik, *m.* ziele, *vid.* Sytka.

Szaley, *m.* ziele. (*hyoſciamus*) Bilsenkraut; Tollkraut, Schlafkraut. jusquiame, hannebane.

szaley wielki, psinki. (solanum manicum vel furiosum; solatrum maius, bella donna) Nachtschatten, ein giftiges Kraut. solatrum dormitif, belladonna.

szaley szkapi ziele. (hippomanes) eine Art von Bilsenkraut, davon die Pferde rasend werden. espèce de jusquiame qui fait entrer les chevaux en fureur.

Szalka, *f.* Wage-Schälchen. petit plat de balance.

szalki na czerwone złote. Gold-Wage, Dukaten-Wage. trébouchet, *m.* une petite balance pour péser l'or.

Szalny, *adj.* Wage-Schalen-. de bassins de balance. § szalne sznurki; szalna misa.

Szalono, *vid.* Szalenie.

Szalony, *adj.* 1) eig. und fig. wahnwitzig, unsinnig, sinnlos, rasend, von Sachen und Personen. 2) sehr groß, rasend. 3) rasend, ungestüm, als der Wind. 1) *prop. & fig.* phrénetique, insensé, furibond, furieux, maniaque, *ce mot se dit des personnes et des choses.* 2) furieux, très-grand, très-véhément. 3) furieux, mutiné, véhément; tourmenteux comme le vent. § 1) szalonego uzdrowić; szalony od strachu; szalony to uczynek, człowiek. 2) szaloną ku niey zdięty miłością. ** 3) szalony wiatr, morze; szalone okręt roztraciły sale.

szalonym czynić. rasend machen. faire entrer en fureur; causer une fureur.

szalony głupie spokoynie. der nicht bey Sinnen ist. insensé, fou; qui est hors du bon-sens.

szalony zuchwale, wściekły. rasend, toll. furieux, qui est en furie; forcené.

szalony aksamit. Plüsch-Sammet. peluche, *f.* sorte de velours.

szalone koło w młynie. ein flaches Mühlrad mit einem sehr breiten Rande. roue de moulin fort plate avec un bord très-large.

Szałszanowe, *n.* ziele, *vid.* Czosnkowe ziele.

Szałwia, *f.* (*salvia*) Salbey. sauge, *f.* une plante odoriférante.

szałwia świętego Jana, albo zwiesinosek pachnący. (matrisalvia) Scharley, Garten-Scharlach. orvale, toutebonne, ormin.

szałwia leśna. (stachys) Roß-Poley, riechender Andorn. sauge molle, sauge de montagne; stachis.

szałwia Rzymska, vid. Miętka Grecka.

Szamerowany, *adj.* bebrämet, schamerirt. galonné, chamarré. § galonem szamerowany płaszcz.

szamerowanie, n. Schamerirung. chamarrure, *f.*

Szameruię, *v. a.* bebrämen, schameriren. chamarrer, galonner, garnir un habit de passements ou de galons.

Szamet, *m.* Kron-Rasch. ras ou rache d'Angleterre, une étoffe.

Szamlot, *m.* czamlot. Camlot, ein Zeug. chamelot, *m.* une étoffe.

*Szamotam, *v. n.*, Szamocę, *ce, tał.* 1) einen schütteln, erschüttern, rütteln. 2) ausschelten, ausfilzen. 1) secouër, houspiller, branler, agiter qu. 2) laver la tête à qu.; secouër, sauffer, poüiller qu.

szamo-

ſzamotać ſię z kim. ſich mit einem müde arbeiten, ſich mit einem herum zerren. ſe fatiguer avec qu.; ſe tirailler, s'houſpiller, ſe prendre l'un l'autre d'un côté tantôt de l'autre. § ſzamotać ſię z tym koniem trzeba, że podczas i bokow naderwieſz.

kuſzel mię bardzo ſzamotał. der Huſten hat mich ganz abgemattet. j'ai l'eſtomac tout rompu à force de touſſer.

Szampanata, *f. vid.* Spampanata.

**Szampierz, *m.* Mitbuhler. rival, *m.*

Szaniec, *m.* Schanze, Verſchanzung. fort, redoute, retranchement. § z ſzańcu wiele mu ludzi nabito.

na ſzańc nieść, wydawać. in Gefahr ſetzen, in die Schanze ſchlagen. hazarder, risquer; expoſer en danger. § nieść na ſzańc głowę; sławę, życie.

ſzańc kawalerſki. Kriegsb. der Cavalier. *Fortif.* le cavalier. § Jazdanier, *m.*

Szańczyk, *m. g. a.* kleine Schanze. fortin, *m.* petit fort.

Szańcowanie, *n.* das Schanzen. remuëment de terre; travail de fortification.

Szańcowy, *adj.* Schanz-, zur Schanze gehörig. de fort, de fortin.

ſzańcowy koſz. Schanz-Korb. gabion, *m.* panier, *m.*

ſzańcowemi koſzami umocnić. mit Schanz-Körben verſehen. gabionner, *v. a.*

ſzańcowy kopacz.) Schanzer, Schanzgrä-
Szańckopnik, *m.*) ber. pionnier, *m.*

ſzańcowa nauka.) Schanz-Kunſt, Krie-
Szańcoſtawność.) gesbau-Kunſt. fortification, l'art de fortifier les places.

Szańcuię, *v. a.* ſchanzen. aufwerfen. élever, faire quelque rampart; travailler à un ouvrage de fortification.

uſzańcować, uſypać gorę. eine Höhe aufwerfen. élever une hauteur de terre.

ſzańcować ſię. 1) ſich verſchanzen. 2) approſchiren. 1) ſe retrancher, ſe fortifier de quelque retranchement. 2) pouſſer la tranchée vers la ville; approcher de la ville. § 1) oſzańcowało ſię woyſko. 2) ſzańcować ſię pod miaſto.

wſzyſtko mu ſię ſzańcuie. alles geht ihm glücklich von ſtatten, das Glück will ihm wohl. tout lui réüſſit; la fortune lui rit, lui eſt favorable.

Szanowanie, *n.* Ehrfurcht, Hochachtung, Verehrung. conſidération, *f.* déférance, *f.* reſpect; vénération, égard, ſentiment de reſpect, ménagement qu'on a pour qu.

ſzanowanie czego. die Schonung, das Schonen. l'action de ménager, d'épargner.

Szanta biała, *f.* ziele. (*marrubium album*) weißer Andorn, Lungen-Kraut. ſaupaume; marruhe.

ſzanta czarna, f. (marubium nigrum) ſchwarzer oder ſtinkender Andorn. marroubin noir.

ſzanta kotcza, f. (cardiaca) Herzgeſpann. gripeaume, cheneveuſe.

Szanuię, *v. a.* 1) verehren, ehren, Hochachtung haben. 2) ſchonen, behutſam womit umgehen. 1) reſpecter, révérer, honorer, ménager qu.; avoir du reſpect, des ſentiments d'eſtime pour qu. 2) ménager, épargner qu. ou qu. ch. § 1) ſzanuy oyca i matki. 2) ſzanować ſzaty, kśiąg; ſzanuię sławę; łaſkę iego.

ſzanować ſię; ſzanować zdrowia. 1) ſich ſchonen; vor ſeine Geſundheit ſehr ſorgen. 2) ſich ſchonen; ſein Leben nicht wagen, nicht recht dran gehen, wocken. 1) ſe mitonner, ſe tâter, s'épargner. 2) s'épargner, ſe ménager, ne s'employer pas vertement dans l'occaſion. § 1) ſzanuie ſię i nic nie ie niezdrowego. 2) w żadney ſię krwawey nie ſzanował okazyi.

Szar, *m.* Reihe Dach-Pfannen oder Schindeln eines Daches. rangée de tuiles ou de bardeaux ſur un toit.

ſzar oſtatni z ktorego woda ſpada. Dach-Traufe, Vordach zum Abſchuſſe des Waſſers. chalate, *f.* ſeveronde, *f.* ſubgronde, *f.* batelement, *m.* le bas d'un toît qui avance pour jetter les eaux au delà du mur.

Szaran, *m.* Szaranek, *m.* ein Mittel-Karpfen. une carpe d'une moyenne grandeur.

Szarańcza, *f.* 1) eine Heuſchrecke. 2) Heuſchrecken, Heuſchrecken-Haufen. 3) eine Wolke, große Zahl, Menge. 1) ſauterelle. 2) grande quantité de ſauterelles, un nuage de ſauterelles. 3) nuage, *m.* nuë, multitude. § 1) w Abyſynii ſzarańczą na węglikach pieką i iedzą. 2) ſzarańcza pola wypasła. 3) poraził ſzarańczą woyſk nieprzyiacielſkich.

Szarawary, *plur.* große Pomp-Hoſen oder Pluder-Hoſen; ſind große Ober-Hoſen, welche die Polen beym ſchlechten Wetter über die Kleider ziehen. chauſſes à la Candale, culotte fort large à la Suiſſe pour y mettre le bas de l'habit Polonois pendant le tems pluvieux.

Szarawy, *adj.* graulicht. giſâtre, *adj. c.* qui tire ſur le gris.

Szarek, *m.* ein Grau-Rock; der grau gekleidet iſt. un griſon, celui qui eſt habillé de gris.

ſzarek, podło ubrany iakieykolwiek maśći ſzatę podłą maiący. ein ſchlecht gekleide-

ter Menſch. un homme habillé de méchants habits; qui eſt pauvrement habillé.

Szarga, *f.* 1) Sturm-Wetter zur See. 2) ſchlechtes, naſſes Wetter. 1) tempête, ouragan. 2) vilain tems; tems pluvieux.

Szargam, *v. a.* mit Gaſſen-Koth beſchlumpern; zurichten. embouer, crotter; amaſſer la bouë en marchant. § uſzargała ſpodnicę.

ſzargać ſię. ſich beſchlumpern; ſich zurichten. ſe crotter. § poſzargała ſię.

Szarkam, ſarkam, *v. m. F. ſzarknę, ſarknę.* zucken vor Schmerz. tirer un membre par douleur. § cyrulik go w ſkłos zarywa on ſzarka a milczy.

Szarłacę, *v. a.* co. mit Scharlach färben. teindre d'écarlate.

Szarłat, *m.* 1) Scharlach, ſcharlachener Zeug. 2) Scharlach, die Farbe. 3) Kermes-Baum, Scharlach-Baum, der die Kermes-Beeren trägt. 1) écarlate, *f.* ſorte de drap ou d'étoffe. 2) écarlate, une couleur rouge fort belle. 3) kermes, un arbriſſeau qui porte la graine d'écarlate. § 1) w ſzarłacie chodzi. 2) ſzarłatem farbować. 3) z ſzarłatu krzewinki iagody na farbę zbieraią.

ſzarłat, m. ziele, vid. Granatek 2).

ſzarłat farbowny, ſzarlatne ziele. (ſandyx) Art eines Krautes, ſo Scharlach-Beeren trägt. ſorte de plante qui porte de la graine d'écarlate.

ſzarłat, m. g. a. *purpura, małż morſki, z ktorego ſzarłatną farbę wyciſkano.* eine Purpur-Schnecke, daraus ehedeſſen die Scharlach-Farbe zubereitet wurde. buret, *m.* cornet de pourpre, pourpre; poiſſon à coquille dont on tiroit autrefois la couleur d'écarlate.

ſzarlat, m. g. u.) ſamit, *m.* kwiat. Tauſendſchön, Sammet-Bluhme. paſſe-velours, *f.* amarante, fleur d'amour.
Szarłatek, *m.* }

Szarłatnieię, *v. n.* rumienię ſię iak ſzarłat. purpurfärbig werden. tirer ſur la pourpre; éclater en couleur d'écarlate.

Szarłatnik, *m.* 1) Scharlach-Färber. 2) eine Purpur-Schnecke. 1) teinturier qui met en écarlate. 2) cornet de pourpre; pourpre.

Szarłatno, *adv.* 1) in Scharlach, im ſcharlachenen Kleide. 2) ſcharlachfärbig. 1) en écarlate, en habit d'écarlate. 2) en pourpre. § 1) ſzarłatno chodzi. 2) ſzarłatno czynić, farbować.

Szarłatnorodny, *adj.* Scharlach hervorbringend. qui porte de la graine d'ecarlate.

Szarłatny, *adj.* Szarłatowy, *adj.* 1) ſcharlachfärbig. 2) den Scharlach-Baum betreffend. 1) de couleur d'écarlate. 2) d'arbriſſeau de kermes. § 1) ſzarłatna ſzata. 2) ſzarłatowe drzewo.

ſzarłatne iagody. Kermes-Beeren. vermillon, *m.* graine d'écarlate.

Szaro, *adv.* grau. gris, d'une manière griſe. § ſzaro ubrany.

ſzaro farbować, malować. grau färben, malen. gritailler; enduire, teindre de couleur griſe.

**Szaropiory, *adj.* mit grauen Federn bedecket, federgrau. couvert de plumes griſes. § ſzaropiora kaczka.

Szarota, *f.* ziele, *vid.* Kocenki.

Szarpa, *m.* 1) Schärpe von Taft, damit ſich die Weiber die Bruſt bedecken. 2) Officier-Schärpe, Feld-Zeichen. 1) écharpe de tafetas dont les femmes ſe couvrent le ſein. 2) écharpe d'officier.

Szarpacz, *m.* Leuteſcheerer, Placker, Händelmacher, chicaneur, aggreſſeur, celui qui vexe, qui attaque les gens.

Szarpam, ſzarpią, *v. m. F. ſzarpnę, ſzarpnąć.* 1) zerreißen, in Stücken reißen; zerfleiſchen mit Fingern oder Klauen. 2) zerſprengen, zerreißen. 3) einen ſchänden, läſtern. 4) ſchinden, raffen, an ſich reiſſen. 1) déchirer, mettre en pièces avec les ongles. 2) rompre, briſer, caſſer, faire ſauter, ſéparer avec force les parties d'un tout. 3) déchirer à coups de langue, mordre; mettre, tailler en pièces qu.; la réputation de qu. 4) piller, tondre, écorcher, dévorer le bien d'autrui; rançonner qu. § 1) ſzarpać ciało, mięſo, lew go rozſzarpał, poſzarpał mu balwierz głowę iak nowinę na odłogu. 2) poſzarpał okowy. 3) ſzarpać czyią sławę. 4) dobra iego nieprzyiaciele ſzarpaią; żydow kto chce ſzarpa.

ſzarpać złoczyńcę cęgami. einen Uebelthäter mit Zangen reißen. tenailler un criminel.

ſzarpać ſię. reißen, ſpringen. ſe rompre, ſe mettre en pièces. § gdy dźwięk zbyt wielki w uſzach, błonka ſię ſzarpie.

Szarpanie, *n.* 1) das Reißen, Zerreißen. 2) Schindung, Schinderey. 3) Läſterung, Schändung. 1) déchirement, *m.* laceration, *f.* l'action de mettre en pièces. 2) pillage, rançonnement. 3) l'action de dechirer, de noircir la réputation de qu,

Szarpanina, *f.* 1) das Jäger-Recht, ſo den Hunden gegeben wird. 2) Raub, Plünderung, Schinderey, Rapuſe. 1) le menu droit, curée, droit des chiens, forhus, *m.* foüaille qu'on donne aux chiens.

chiens. 2) pillage, *m.* pillerie, rançonnement, dépouillement. § 1) szarpanina psom dana. 2) nieszczęśliwy kray gdzie ubogi szarpaninie możnieyszych podległy; dobra iego idą w szarpaninę.
w szarpaninę miasto podać. eine Stadt Preis geben. donner, mettre une ville au pillage, la commettre à l'abandon & au pillage.
Szarsza, *f.* Szarza, *f.* Scharsche, ein Zeug. serge, *f.* une étoffe de laine.
szarsza sukienna. Lacken-Scharsche, Tuch-Scharsche. double serge.
Szarwark, *m.* Scharwerk, Frohn-Dienst. corvée, arbans, *plur.* faisances, *f. plur.* oeuvres tributaires.
Szarza, *f.* godność, urząd. Amt, Würde. charge, *f.* emploi, *m.* dignité, *f.*
Szary, *adj.* grau von Farbe. gris; de couleur grise.
szary papier. graues Papier. gris papier.
szara poświata. dunkeler Mondschein. clair, rais obscur de la lune; lune obscure.
Szarzyzna, *f.* graue Kleidung. gris; habit gris.
w szarzyznę ubrany. grau gekleidet. habillé de gris.
Szast, *m. vid.* Trzask.
Szastam, *v. m. szastnę, szastnąć.* 1) peitschen. 2) ausspülen, als Wäsche. 1) fouëter, donner des coups de fouët. 2) guéer, laver en grande eau. § 1) wyszastać tego chłopca trzeba. 2) szastać chustę w wodzie.
*Szaszek, *m.* Possenreißer. bouffon, *m.* plaisanteur, *m.* baladin, *m.*
nie podeymuy się szaszku legawego pola. nimm nicht Sachen auf deine Hörner, die du nicht verstehst. n'entreprenez pas une chose qui est hors de votre sphère, hors de la portée de votre esprit, au dessus de votre connoissance.
Szaszor, *m.* Geräusche einer fliegenden oder rauschenden Sache. bruit qui fait une chose qui vole ou qui court. § wozy się ruszyły straszny szaszorem; co żywo sunie szaszorem.
Szata, *f.* ein Kleid eines ehrwürdigen Mannes. habit, *m.* vêtement d'une personne de distinction. § szata spodnia, zwierzchnia, męska, białogłowska, żołnierska, senatorska, krolewska, komedyalna; szata długa po kostki; szata wydaie człeka obyczaie, *prov.*
szata domowa. Haus-Kleid. un négligé; un habit sans façon.
szata powszednia. Alltags-Kleid. habit à tous les jours.
szata do ludzi, szata odświętna. Ausgehen-Kleid, Ehren-Kleid, Sonntags-Kleid. habit des dimanches, de bonnes fêtes, de parade.
szata letnia, f. Sommer-Kleid. habit d'été, *m.*
szaty czynią człowieka. Kleider machen Leute. la belle plume fait le bel oiseau.
Szatan, *m.* der Satan. satan, démon, satanas. § precz ode mnie szatanie.
Szatańſtwo, *n.* Teufeley, Teufels-Werk, Teufels-Lehre, Hexerey, Zauberey. diablerie; oeuvres, doctrine de satan; sorcellerie, magie. § szatańſtwo w tym państwie panuie.
Szatnica, *f.* szatownia, szatnia, *f.* Kleider-Kammer, Kleider-Schrank. garderobe, *m.* cabinet où l'on met les habits.
Szatniczy, *m.* } *subs.* Kleider-Wärter, Klei-
Szatny, *m.* } der-Verwahrer, Cämmerierer, Cammer-Diener. qui garde les habits; camerier, *m.* maître de chambre.
Szatny, *adj.* 1) Kleider-, zu den Kleidern gehörig. 2) wohl gekleidet, mit Kleidern versehen. 1) d'habit, qui regarde les habits. 2) qui est bien mis, bien vêtu.
Szatownia, *f. vid.* Szatnica.
Szawina, *m.* sawina, *f. vid.* Sabina.
Syawłok, *m.* Schlauch voller Falten. un outre à beaucoup de plis.
Szcie, *n. vid.* Scie.
Szczak, *m.* Pisser. pisseur.
Szcząt, *n. g. szczętu, *szczęta.* } Schatten,
*Szczątek, *m. g. szczętku.* } Funken, Spur, kleiner Ueberbleibsel von etwas. brin, *m.* ombre de qu. ch. § nie wiedać teraz i szczętu staropolskiey cnoty.
do szczętu, w szczęt, szczętem. gänzlich, bis auf den letzten Mann; aufs Haupt. tout-à-fait; à plate-couture; jusqu'au fond du sac; de bout en bout. § w szczęt zepsowany; do szczęta zginęli; do szczętu ich wycięto; nieprzyiaciel szczętem zbity.
Szczaw, *m. g. szczawiu.* (*acetosa*) Sauerampf. oseille, *f.* aceteuse, *f.* surelle, *f.* vinette, *f.* saliette, *f.*
szczaw kobyli. (oxylapathum) Lenden-Kraut, Buben-Kraut, spitziger Mangold. patience, *f.* lapais, *m.* lampe, *f.* parelle, *f.*
Szczawik, *m. g. u.* troylistny, zaięczy. (*trifolium acetosum*) Sauer-Klee, Herz-Klee, Gukucks-Klee. aléluia, pain de cocu.
Szczawowy, *adj.* von Sauerampf. d'aceteuse.
Szczę, *szczy, szczał.* pissen. uriner, pisser.
Szczebel, *m. g. szczebla.* Leiter-Sprosse. échelon, *m.* roulon, *m.* dégré d'échelle.
§ szcze-

* szczeble w drabinie; na trzecim szczeblu stoi.
po szczeblach. auf Leiter-Sprossen herum. par échelons.
Szczebiecę, *v. m.* } *ce, tał.* 1) zwitschern,
Szczebiocę, *v. m.* } girren, von Vögeln 2) plaudern, schnattern. 1) gasouiller, ramager comme les oiseaux. 2) jaser, caqueter, babiller, jargonner. § 1) żoraw, sroka szczebioce.
Szczebietliwie, *adv.* mit vielen Worten. en beaucoup de paroles.
Szczebietliwość, *f.* Geschwätz, Plauderhaftigkeit. paroles inutiles; verbiage, *m.* babil, caquet, *m.*
Szczebietliwy, *adj.* schnatterhaft. babillard, qui fait beaucoup de paroles. §) szczebietliwa zazdrość, sroka.
Szczebiotanie, *n.* das Plaudern. l'action de causer.
Szczebiot, *m.* Schnatterer, Plauderer. bavard, *m.* causeur, jaseur, *m.*
Szczebiotka, *f.* Plauderinn, *f.* causeuse, jaseuse, babillarde, *f.*
Szczeć, *f.* szczotka, panieńskie wiadro ziele. (*dipsacus*) Karten-Distel, Weber-Distel, Weber-Karten. charon à bonnetier; chardon à carder. § szczeć ogrodna, biała czerwona.
szczeć polna głuche. (dipsacus minor, virga pastoris minor) kleine Karten-Distel. petit chardon à carder.
szczeć morska, ostromleczny korzeń. (hippophaës) ein fremder kleiner Strauch aus Morea, den die Walker brauchen. petit arbrisseau qui vient à la Morée & sert aux foulons.
Szczecin, *m. g. a.* Stetin, die Haupt-Stadt von Pommern. Stetin, *m.* la capitale de Pomeranie. § Xiążę na Szczecinie.
Szczecina, *f.* eine Schweins-Borste. soie de porc.
Szczecinianin, *m.* ein Stetiner. habitant de Stetin.
Sciecinski. Stetinisch. de Stetin.
Szczecisty, *adj.* borstig, voll Borsten. plein, couvert de soïes.
Szczędzę, *dzi, dził,* oszczędzam. sparen. épargner, ménager.
Szczegulnie, *adv.* 1) nur, allein, 2) allein, unbegleitet. 1) seulement. 2) seul, sans compagnie. §) 1) szczegulnie to łasce twoiey przypisuie. 2) szczegulnie (sam) rad nie chodzę.
Szczegulność, *f.* 1) Einsamkeit, abgesonderter Ort. 2) besonderer Umstand, Inhalt. 1) solitude, *f.* lieu écarté, retraite. 2) particularité, chose particulier, détail de qu. ch. § 1) w szczegulności się nie kocha. 2) szczegulności tey rozmowy te były; nie wiemy o szczegulnościach tego ziazdu.
w szczegulności. ins besondere. en particulier. § każdy w szczegulności krola prosił.
w szczegulności i w powszechności. ins besondere und überhaupt. tant en particulier qu'en général. § Bog nam daie pomac w pospolitości i w szczegulności.
Szczegulny, *adj.* 1) nur allein, ganz allein. 2) unbegleitet, der ganz allein ist. 1) seul, *adj.* tout seul. 2) seul, qui n'est pas accompagné. § 1) z szczegulney ku tobie pochodzi miłości. 2) szczegulni nigdy nie chodzą.
Szczęk, *m. g. u.* der Klang einer Sache. cliquetis, *m.* son, *m.* bruit d'une chose qu'on touche. §) szczęk zbroi, kotła.
Szczęka, *f.* kość czeluści w ktorey zęby. Kinnlade, Kinnbacken. machoire.
Szczekacz, *m.* 1) Beller, Lästerer. 2) Kleffer, Zungen-Drescher, schlechter Advocat. 1) clabaudeur, calominateur, diffamateur. 2) brailleur, plaidereau, chicanneur.
Szczękam, *v. m. F. szczęknie.* hohl klingen, einen unlauten Klang von sich geben. faire un bruit sourd, rendre un son sourd. § szczęka garniec, dzwon; szczęknął garnek; szczęknęły zbroie.
szczękać zęboma, mit den Zähnen klappern. claquer des dents. § szczękaią zębami od głodu, od zimna.
zęby szczękaią od zimna. die Zähne klappern vor Kälte. les dents tremblent de froid.
Szczekam, *v. m. F. szczeknę.* 1) einen anbellen. 2) lästern, Uebels nachreden, schmähen. 1) aboyer, japer, clabauder; japer contre qu.; aboyer qu. ou contre qu. 2) aboyer, médire, calomnier, diffamer qu. § 1) psy na złodzieia szczekaią; szczekał psy we wsi. 2) szczekać o kim; niech na mnie szczeka.
lis szczeka. der Fuchs bellet. le renard glapit.
szczeknął pies. der Hund hat angeschlagen. le chien a parlé, a sonné.
Szczekanie, *n.* 1) das Bellen. 2) das Lästern, Schmähen. 1) japement, claquedage, *m.* l'action d'aboyer. 2) diffamation, médisance.
Szczękanie zęboma. das Zähnklappern. le claquement des dents.
Szczekuła, *m.* Hund, der immer belfert. chien qui clabaude toujours.
Szczelina, *f.* 1) langer Ritz, Spalte, Klunze. 2) Streif,

2) Streif, langer Spahn, Schiene. 1) fente, *f.* lésar, *m.* crevasse, *f.* 2) long copeau, *m.* éclisse. § * 1) przez szczelinę (rozpadlinę) patrzać. 2) szczelina z gonta odłupiona.

*Szczeniątko, *n.* } 1) ein junger Hund,
Szczenię, *n.* } der noch saugt. 2) Junges eines reißenden Thieres. 1) un petit d'une chienne. 2) cheau, *m.* le petit d'un animal rapace. § 1) szczenię iuż spore. 2) szczenię lwie (lwię) szczenię wilcze (wilczę).

Szczenięcy, *adj.* von einem jungen Hündlein. de petit chien; qui regarde les petits d'une chienne.

Szczenienie, *n.* Wurf junger Hunde. portée, *f.* tous les petits d'une chienne. * pies pierwszego a ogarzyce drugiego szczenienia naylepsze.

Szczeniuk, *m,* kleiner Hund. chien qui n'est pas grand. §) ogromny zwierz na oszczek drobnego nie dba szczeniuka.

Szczenna, *f. adj. f.* trächtig, von Hündinnen und reißenden Thieren. pleine, qui porte, *parlant des chiennes & des femelles des animaux carnassiers.* szczenna lwica, suka.

Szczep, *m.* drzewko szczepione. gepfropfeter Baum. enté, gréfe, *f.* un arbre gręfé ou enté.

Szczepa, *f.* klofta. Scheit-Holz. bûche, *f.* *żak szczepa chudy.* er ist nur Haut und Knochen. il est maigre & sec comme un squelete, comme une allumette.

Szczepam co. spalten, Holz. fendre du bois.

szczepać się; padać się. sich spalten. se fendre, crevasser, s'entr'ouvrir.

Szczepan, *m.* Stephen, ein Manns-Name. Etienne, *m.* nom d'homme.

Szczepanie, *n.* das Spalten. l'action de fendre.

Szczepany, *adj.* gespalten, *adj.*

Szczepek, *m. g. szczepka.* gepfropfetes Bäumchen. petit arbre enté.

Szczepię, *v. a.* 1) pfropfen, einen Baum. 2) pflanzen, ausbreiten, eine Lehre. 1) gréfer, enter, mettre une gréfe. 2) planter à foi, une doctrine. § 1) szczepić drzewo. 2) szczepić wiarę Swiętę.

Szczepienie, *n.* das Pfropfen der Bäume. l'action de gréfer un arbre. § szczepienia czas.

nożyk do szczepienia. Pfropf-Messer. gréfoir, entoir, écussonnoir, *m.*

Szczepiony, *adj.* gepfropfet. grefé, enté.

Szczepka, *f.* abgespaltener Splitter. éclat, *m.* petit ais délié & séparé de quelque bois.

Szczepnik, *m.* 1) Pfropfer. 2) Pflanzschule im Garten. 1) jardinier qui gréfe. 2) pépiniere, *f.*

Szczepnisty, *adj.* } leicht zu spalten. qui
Szczepny, *adj.* } se laisse fendre.

szczepny, adj. gepfropfet. enté, grefé.

szczepny, adj. } Pfropf-, zum Pfropfen
Szczepowy, *adj.* } und Pfropf-Reisern gehörig. d'ente, de gréfe; qui regarde l'action & l'art de gréfer.

Szczer, *m. vid.* Szczyr.

sszczerbię co. schartig machen. ébrécher, *v. a.* faire une bréche dans qu. ch.

szczerbi się. Scharten bekommen, schartig werden. égréner; s'ébrécher.

Szczerba, *f. vid.* Szczerbina.

Szczerbak, *m. g. u.* ziele, Endywia. Endivien. endivie.

Szczerbaty, *adj.* 1) schartig, voller Scharten. 2) der Zahnlücken hat; dem Zähne fehlen. 1) ébreché, plein de bréches. 2) brèchedent; celui ou celle qui a perdu quelques dents; bréchu. § 1) szczerbaty noż, garniec. 2) szczerbaty człowiek; szczerbata niewiasta.

szczerbata gęba. Hasen-Scharte. bec de lièvre; fente aux lévres de certaines ersonnes.

Szczerbina, *f* szczerba, *f.* eine Scharte in einer Klinge, in einem Topfe. brèche, *f.* dent, *f.* fracture dans une lame, dans un pot.

Szczerka, *m. v. m. F. szczerknie.* sehr rauschen, wie Wasser. murmurer trop, bruire comme l'eau. § szczerka krew woda.

**Szczerożyczliwy. } voll Redlichkeit und
**Szczeropłynny. } Gewogeeheit; aufrichtig, redlich. sincère & affectionné; plein de sincérité, plein d'affection, de zèle & d'estime. § szczerożyczliwe do nożek składam powinszowanie; szczeropłynne chęci.

**Szczerożyczliwość, *f.* } Redlichkeit, auf-
**Szczeropłynność, *f.* } richtige Liebe und Hochachtung. sincérité, *f.* amour sincère; vraie estime.

Szczeroorosty, *adj.* 1) Philos. einfach. 2) einfältig und dabey redlich. 1) *Philos.* simple, qui n'est pas composé. 2) naïf jusqu'à la simplicité; plein de simplicité & de sincérité, naïf, ingenu. § 1) żywioły są szczeroproste. 2) szczeroprosta życzliwość.

Szczerość, *f.* 1) Aufrichtigkeit, Redlichkeit. 2) Lauterkeit, als des Goldes. 1) sincérité, integrité, bonne foi, candeur, *f.* 2) la loiauté, pureté comme de l'or. § 1) w chrześciańskiey żyć z sobą szczerości. 2) szczerość złota

Szczery, *adj.* 1) aufrichtig, redlich. 2) lauter,

ter, fein, unversehret, rein, als Gold. 3) lauter, nur allein. 1) naïf, sincère, franc, candide. 2) pur, fin, loyal qui est sans mêlange comme de l'or. 3) pur, tout. § 1) szczery człowiek; szczerym wyznaie sercem. 2) wino, śrebro szczere. 3) szczere to plotki; szalbierz to szczery; szczerich kupcow woci na swoim rydwanie.

szczere złoto. gediegenes Gold. de l'or vierge.

szczere wino. reiner Wein. du vin net, loyal.

Szczerze, *adj.* aufrichtig, redlich. sincèrement, candidement, naïvement, sans déguisement, de bonne foi. § szczerze się obchodzić z kim.

Szczerzyca, *f.* ziele, *vid. śrebrnik włoski.*

Szczęście, *n.* 1) das Glück. 2) Glücksfall, zufällige Begebenheit. 1) bonheur, *m.* fortune, prospérité, *f.* 2) le hazard, coup de hazard, de fortune. § 1) szczęście rozum odeymuie, a nieszczęście go dodaie; wielkie mię szczęście potkało; szczęście mu służy, posłużyło, o iak inaczey szczęście mię obraca; nie dufay szczęściu bo nie iest stateczne; szczęście obłudne, usterkliwe, niestateczne; skusić szczęścia swoiego; nie miey w szczęściu nadętości, a w nieszczęściu upadley myśli, szczęście iest sen czuiącego; obrot, podwrot szczęścia; day ci Bog szczężcie. 2) na wątpliwy los szczęścia pamietać trzeba; szczęście mi tego kawalera na ratunek naraziło; na szczęście to pusz. czam; na to szczęście wyszedł.

szczęście wszelakie; oboie szczęście, Glück und Unglück. le bonheur & le malheur; la bonne & la mauvaise fortune. § nierozerwane w oboim szczęściu towarzystwo.

na szczęście wszelakie miey serce iednakie. man muß Glück und Unglück mit gleichem Muthe ertragen. contre fortune bon coeur; ne sois fier en prospérité, ni confus en adversité.

szczęście dobre. gutes Glück, Wohlseyn. bonheur, bonne fortune.

szczęście złe. Unglück. malheur, désastre, *m.* mauvaise fortune. § złemu uszedł, uleciał szczęściu.

szczęście naywyższe; szczęśliwość, wesele wieczne. das höchste Gut, die Seligkeit. le souverain bien; la béatitude.

szczęścia znak. ein gutes Zeichen. bon signe; bon & heureux présage.

z szczęścia, szczęściem, adv. von ohngefähr. par hazard. § z szczęścia to przypadło.

na szczęści. zu allem Glücke, zu gutem Glücke. par bonheur. § na szczęście przyszedł.

na szczęście moie. zu meinem Glücke. heureusement pour moi.

mieć szczęście do czego. Glück zu etwas haben. avoir du bonheur à qu. ch. § mam szczęście do pszczoł; nie ma szczęścia do koni, w grze.

to szczęście moie że. das ist mein Glück, daß. bien me prend que &c.

to szczęście twoie że masz przyiacioł. das ist dein Glück, daß du Freunde hast. bien vous en prend que vous avez des amis.

puszczać się na szczęście. sich dem Glücke überlassen. s'abandonner au hazard.

upaść w szczęściu. 1) unglücklich werden. 2) im Unglücke verzagen. 1) devenir malheureux. 2) succomber à ses maux, à son malheur; être accablé, vaincu, abbattu par la mauvaise fortune.

uznaię do siebie szczęścia tego że. ich halte dieses für mein Glück, daß. je reconnois que c'est un bonheur pour moi de.

szczęści na co szukać, probować, sein Glück zu etwas versuchen. tenter sa fortune.

gdy szczęście raczy, na goncie wypłyniesz. wer das Glück hat, führet die Braut heim. tout réüssit à qui la fortune en veut.

Szczęścię, *v.* glücken, beglücken, das Glück geben, segnen. bénir, rendre heureux, combler de prospérité. § szczęść ci, (cię) Boże w tym przedsięwzięciu.

szczęścić się. glücken, gelingen. succéder; prospérer, être heureux, réüssir. § poszczęściła mu się ta praca.

wszystko mu się szczęści. alles gelingt ihm nach Wunsch. tout lui vient à souhait, tout lui réüssit.

Szczęśliwie, *adv.* glücklicher Weise. heureusement. § szczęśliwie mu się powodzi.

Szczęśliwość, *f.* 1) die Glückseligkeit. 2) Wohl, Glück, Wohlseyn, Wohlfahrt. 1) felicité, souverain bien. 2) bonheur, état heureux, prospérité. § 1) szczęście iest fortuna ślepa, niedoskonoła, cnocie nieprzyiazna i niesprawiedliwa; szczęśliwość iest cnota, ktora i w nieszczęściu doskonałym bydź może szczęściem. 2) wszelakiey ci życzę szczężliwości; do dalszego szczęśliwości twoiey postanowienia i to należy.

Szczęśliwy, *adj.* glücklich. heureux. § szczęśliwy do koni, we grze; szczęśliwego powodzenia pierwszy wstęp przy-

przyczynił mu serca i ludzi; znak szczęśliwy.
szczęśliwa Arabia. das glückliche Arabien. l'Arabie heureuse.
Szczęsna, *f.* Feliciana, ein Weiber-Name. Felicité, nom de femme.
Szczęsny, *s. m.* Felix, ein Männer-Name. Fiacre, Felice, Felix, nom d'homme.
Szczęśnie, *adv.* mit vielem Glücke. avec beaucoup de bonheur; heureusement.
Szczęsny, *adj.* szczęście czyniący. glückhaft, Glück bringend. heureux; qui porte bonheur, favorable, propice.
do Szczętu, *vid.* Szcząt.
*Szczeżuia, *f.* łuska. Fischschuppe. écraille de poisson.
**szczeżuia, łupina.* Nußschale. coque de noix.
Szczkam, *v. m. F. szczknę.* } schlucken, den
Szczka mi się. } Schlucken haben. hoqueter; avoir le hoquet. § szczknął dwa razy.
szczkam, v. a. mit wenigen Stichen nähen; zustechen, zunähen. pointer; fermer, attacher, coudre à quelque points. § zaszczkniy tę dziureczkę iedwabiem.
szczkaiąc. mit Schlucken. en hoque tant.
Szczkanie, *n.* } der Schlucken. le ho-
Szczkawka, *f.* } quet.
Szczknienie, *n.* } ein Schluck im Schlu-
szczkanie, n. } cken. un coup de hoquet. § szczknienie iedno, dwoie.
Szczodrobliwie, } *adv.* freygebig, mildig-
Szczodrze, } lich. libéralement, avec libéralité.
Szczodrobliwość, *f.* } Freygebigkeit, Mil-
Szczodrość, *f.* } digkeit. libéralité, *f.* largesse. *f.* § szczodrobliwość iest cnota krolewska.
Szczodrobliwy, *adj.* } freygebig. libéral,
Szczodry, *adj.* } *adj.* qui donne volontiers, large.
szczodry w słowa, w obietnice. der viel verspricht. prometteur, *m.* qui fait de grandes promesses; celui qui promet beaucoup et qui tient peu.
Szczodrak. Brod, Kuchen, oder ein anderes Geschenk, so man am Feste der heiligen drey Könige den Armen giebt. pain, gâteau ou quelque autre largesse, qu'on fait aux pauvres la fête des Rois.
Szczodrzeniec, *m. g. szczodrzeńca*, mawrot ziele. (*cytisus*) Geis-Klee. citise, *m.*
Szczotka, *f.* 1) Kleider-Bürste, Kehr-Bürste. 2) eine Bürste zu unterschiedenem Gebrauche. 1) brosses, *f. plur.* vergette pour nettoïer les habits. 2) brosse pinceau de poil de cochon à divers usages. § 1) przy szczotce wisi miotełka. szczotka do włosow, do lnu; szczotka mularska.
szczotka żelazna do lnu. eine Flachs-Hechel. serre, *m.* grege, *f.* un peigne de fer avec quoi on peigne le chanvre.
szczotką chędożyć, czesać. bürsten. brosser, *v. a.*
szczotka do trzewikow. Schuh-Bürste. décrottoir, *m.*
szczotka, f. ziele. vid. Szczeć.
Szczotharz, *m.* Bürstenbinder. brossier.
*Szczubłątko, *n.* }
*Szczubiałka, *f.* } *vid.* Szczupaczek.
*Szczublica, *f.* }
Szczudłek, *m. g. szczudłka, szczudek.* 1) Kopf-Nuß, Hirn-Preller. *2) Stich, Stichel-Rede. 1) chiquenaude, *m.* croquignole, *f.* coup qu'on donne sur la tête avec les noeuds des doigts. 2) piqûre, *f.* morsure, *f.* coup de langue, coup de dent. § 1) od szczudłkow chłopcu głowa opuchła. *2) dał mi szczudłek.
Szczudło, *n.* 1) eine Stelze, auf welcher man über einen kothigen Ort schreitet. 2) Stelzer, der auf Stelzen geht. 3) Stelze, hölzernes Bein eines Lahmen. 4) ein Lahmer, der auf einem hölzernen Beine geht. 1) échasse dont on se sert pour passer un chemin bourbeux. 2) celui qui marche sur des échasses. 3) jambe de bois. 4) celui qui marche sur une jambe de bois. § 1) na szczudłach chodzić.
Szczuię, *v. a. szczuie, szczuł, *szczwał.* 1) einen Hund hetzen, anhetzen. 2) hetzen, ein Thier. 3) aufhetzen, anhetzen, aufbringen. 1) hâler, lancer, lâcher, laisser couler, donner les chiens après qu.; chasser qu. aux chiens. 2) courre, forcer une bête; combattre une bête par les chiens. 3) inciter, exciter, pousser, enflammer qu. contre qu. § 1) szczuto złodzieia psami; wyszczuy go z domu. 2) szczuć zaiące, świnie. 3) szczuć kogo kim.
Szczuka, *f.* großer Hecht. brochet carreau.
szczuka morska. Meer-Wolf. loup marin, loup de mer.
Szczupak, *m.* ein Hecht. brochet, *m.* § szczupaki są rzeczne, ieziorne, stawowe.
Szczupaczek, *m.* } kleiner Hecht, Gras-
Szczupiel, *m.* } Hecht. brocheton, lanceron.
Szczupakowy, *adj.* Hecht-. de brochet.
Szczuplę co. 1) verdünnen, dünner machen. 2) hager, schwank, dünn machen. 3) vermindern, verringern. 1) amenuiser, *v. a.* rendre plus menu. 2) amaigrir,

grir, attenuer, exténuer, faire devenir maigre ou grêle. 3) amoindrir, diminuer, rendre moindre.

Szczupleię, *v. n.* 1) mager, dünn werden. 2) weniger werden, geringer werden. 1) amaigrir devenir maigre ou grêle. 2) devenir moindre, diminuer, se retrancher. § 1) wcale po chorobie szczuplał, 2) intrata się kurczy i szczupleie.

Szczupło, *adv.* 1) dünn. 2) mäßig, sparsam, knapp. 1) d'une manière mince. 2) maigrement, exiguement, pauvrement; chichement, médiocrement. § 1) kiiek szczupło oberznąć. 2) szczupło daie, iada.

Szczupłonogi, *adj.* dünnbeinig, dünnfüßig. celui a des jambes menuës.

Szczpłość, *f.* 1) Dünnheit, Kleinheit, Hagerheit, Magerheit. 2) Wenigkeit, Schwäche. 3) Wenigkeit, kleine Anzahl. 1) petitesse *f.* exiguité, *f.* 2) modicité, *f.* sécheresse, *f.* petite quantité. 3) rareté, *f.* le peu de, petit nombre de. § 1) szczupłość osoby, listka, drzewka. 2) szczupłość rozumu i powagi iego. 3) szczupłość woyska, kupcow na iarmarku.

Szczupły, *adj.* 1) zart, dünn, schwank, hager. 2) sparsam, knapp, schlecht. 3) schwach, arm, mager an etwas. 1) grêle, mince, menu, délié, *adj.* 2) mince, modique, succint, chiche, *adj.* 3) maigre, sec, pauvre en qu. ch. *adj.* § 1) szczupły człowiek; drzewko szczupłe. 2) obiad był szczupły; szczupłe ma dochody. 3) szczupły w powagę, w rozum, w pieniądze człowiek.

Szczur, *m.* eine Ratte. rat, *m.*

Szczurczy, *adj.* Ratten-. de rat.

Szczurek, *m.* kleine Ratte. raton, *m.*

szczurek. m. szczur cudzoziemski, dziki. (glis) Hasel-Maus, große wilde Ratte, die den Winter durch schläft. loir, *m.* rat des Alpes, un animal qui dort tout l'hiver.

śpi iak szczurek. er schläft wie eine Ratze. il dort comme un loir, comme un sabot.

Szczury, *adj. vid.* Szczupły.

Szczutka, w nos. ein Nasen-Stüber. nasard, *m.*

szczutki w nos komu dawać. einen Nasen-Stüber geben. nasarder qu.; donner des nasards à qu.

Szczuty, *adj. vid.* Szczwany.

Szczwacz, *m.* Hetzer; ein Jäger-Junge, der die Hunde anhetzet. valet de chiens de chasse qui les forhuë.

Szczwaczka, *f.* żółta śliwka. Zwetschen, gelbe Pflaume, Spilling. poitron, *m.* prune jaune.

Szczwał, *m. vid.* Cwał.

Szczwany, *adj.* 1) gehetzet. 2) gehetzet, verschlagen, durchgetrieben, gewitzigt, der mehr dabey gewesen ist. 1) forcé, combattu, chassé par les chiens. 2) qui a vu le loup; rutiné, leurré, rafiné, déniaisé; qui est ferré.

Szczycę się, *ci, cił, czym.* vorschützen, anführen, sich steifen auf etwas, sich einer Sache rühmen. se faire fort, se loüer, se glorifier, se piquer de quelque chose. § szczyci się szlachectwem, Panem swoim; szczycę się na łasce twoiey.

Szczygieł, *m. g. szczygła.* Stieglitz, ein Vogel. chardonneret, *m.* un oiseau.

ile w szczygłu sadła. nichts; so viel die Mücke Fett hat. pas un zest, autant qu'on peut souffrir dans l'oeil.

Szczykam, *v. a.* kwiatek, *v. m. F. szczknę*, szczykam kwiatek paznokciem. abbrechen, eine Bluhme. cueillir une fleur.

Szczypacz, *m.* 1) Kneiper. 2) Tadler, After-Redner. 1) celui qui pince avec le bout des doigts. 2) un médisant, celui qui se plait à pincer les gens; esprit satirique; esprit mordant, piquant.

Szczypanie, *n.* 1) das Kneipen. 2) Sticheln, Stichel-Reden. 1) pincement, *m.* l'action de pincer. 2) coup de dent, de bec, qu'on donne à qu.; médisance, critique, *f.*

Szczypany, *adj.* geknippen. pincé.

ranka szczypana. ein Kniff, pinçon, *m.*

Szczypawca, *f.* }
Szczypawica, *f.* } 1) schwarzes, harthäutiges Unaeziefer, so sehr kneipt. *2) Blut-Igel, *s.* Piiawka. 3) kleiner Vogel, der sehr beißt, als ein Sperling, Finke. 1) sorte d'insecte qui a la peau dure & noire & qui pince terriblement. *2) sangue-suë, *v.* Piiawka. 3) chaque petit oiseau qui pince extrêmement comme le passereau, le pinçon.

Szczypce, *plur.* Licht-Putze. des mouchettes, *f. plur.* § szczypcow niemasz.

Szczypię, *v. a. pie, pał.* 1) kneipen mit den Nägeln. 2) beißen mit dem Schnabel. 3) brechen, pflücken Bluhmen, Kräuter. 4) beißen, sticheln. 1) pincer. 2) mordre, pincer avec le bec. 3) pincer, cueillir des fleurs, des herbes. 4) pincer, lardonner, brocarder ronger, mordre, piquer de paroles; donner un coup de langue, de dent à qu. § 1) szczypać kogo w ręke. 2) zięby bardzo szczypaią. 3) szczypać, rwać kwiaty, zioła. 4) szczypać kogo słowy.

śmieiąc

śmieiąc się szczypie; *żartuiąc szczypie*. er saget im Lachen die Wahrheit. il mord il pince en riant.

szczypać w ięzyk. in die Zunge beißen, als Pfeffer. cuire, piquer, avoir un goût piquant; mettre la bouche en feu comme le poivre. § ocet ten szczypie.

wiatr szczypie. der Wind schneidet. le vent perce, cingle, fouëtte, coupe.

Szczypior, *m*. junge Zwiebel-Röhrchen; grüne Zwiebeln. jeunes tiges des oignons.

Szczypiorek, *m*. Schnitter-Lauch. ciboule, *f*. petit porreau.

Szczypka, *f*. } Pfötchen, so viel man zwischen den Fingern fassen kann. prise, *f*. pincée, pugile, *m*. ce qu'on prend tout d'un coup avec le bout des doigts. § day mi szczypkę soli.
Szczypta, *f*. }

Szczypkiem, *adv*. } 1) pfötchensweise. 2) zu wenigen. 1) par pincées. 2) en petite quantité; tantôt peu tantôt moins; chiquet à chiquet. § 1) szczypką sol bierze. 2) szczypkiem daie.
szczypka, adv. }

Szczyr, *m*. ziele, merkuryał. (*mercurialis mas*) Bingelkraut, das Männlein. vignoble, *f*. mercuriale mâle.

szczyr leśny. wildes Bingelkraut. mercuriale sauvage.

szczyr włoski, *vid*. Płodzieniec.

Szczyrzyca, *f*. (*mercurialis femina*) Bingelkraut, das Weiblein. mercuriale femelle.

Szczyt, *m*. 1) der Gipfel eines Gebäudes. 2) Berg, Haufen, als auf dem Scheffel. 3) Gipfel, höchste Staffel der Ehren. 4) Vorzug, Vorrecht. 5) Wappenk. die Mitte eines Schildes. 1) faît, faitage, *m*. comble, *m*. le haut d'un bâtiment. 3) comble, *m*. petit tas sur les choses séches qu'on a mesurées; mesure comble. 3) le comble, le plus haut point, le sommet de la gloire. 4) préférence, prérogative, *f*. 5) *Blason*. le centre ou le milieu de l'écu. § 1) szczyt domu, kościoła. 2) szczyt z korca strychować. 3) na naywyższy szczyt honorow się posunął. 4) szczyt to iego; w tym ma szczyt. 5) szczyt tarczy.

szczytem. 1) mit einem gehäuften Maaße. 2) abhängig, schräg, spitzig zu. 1) à mesure comble. 2) en dos d'âne; d'une manière panchante des deux côtés. § 1) szczytem mierzyć. 2) zagon z szczytem spadzisto orany.

Szczyzoryk, *g. a*. ein Feder-Messer. canif, tranche-plume, *m*. Piorkroisi, *m*.

Szędziwość, *f*. *vid*. Siędziwość.

Sędziwy, *adj*. *vid*. Siędziwy.

*Szefelin, *m*. szefelina, *f*. *vid*. Włocznia, Oszczep, Rohatyna.

Szefergryn, *vid*. *kley złotniczy*.

Szekłak, *m*. szakłak *m g. u*. (*rhamnus catharticus*) Kreuz-Beeren, Wege-Dorn. nerprum, *m*. un arbrisseau. § Szakłak, *m*.

Szekłakowy, *adj*. 1) von Kreuz-Beeren. 2) dunkelgrün. 1) de Nerprum. 2) de verd brun.

szekłakowy kolor. eine grüne, gelbe und auch rothe Farbe, die aus Kreuz-Beeren zubereitet wird. sorte de couleurs dont on a une verde, une jaune & une rouge et qu'on prépare de bayes de nerprum.

Szeląg, *m*. 1) Polnischer Schilling, er gilt einen Heller. 2) ein Schilling in andern Ländern. 1) chelon, *m*. denier Polonois, une petite monnoye de cuivre. 2) escalin, *m*. une petite monnoye qui a cours en plusieurs pays. § 1) grosz ma trzy szelągi. 2) szeląg Pruski, Hamburgski.

nie ma złamanego szeląga. er hat keinen Heller Geld. il n'a pas vaillant un liard

znaią go iak zły szeląg. man kennet ihn wie böse Münze; er ist im Geschreye. il est connu comme de la fausse monnoye.

Szelbąg, *m* szelbląg, *g. a*. Schlaf-Bank, Schlaf-Tisch. lit pliant en banc, en table.

szelbąg, m. } Topf-Brett in der Küche. armoire à vaisselle.
Szelbaki, *plur*. }

Szelest, *m*, Gerassel, Geschärre, Geräusch. bruissement, trac, fracas, bruit que font les hommes, les animaux en courant, les chariots en roulant. § szelest sług bieżących.

Szeleszczę, *v. n*. *ści, ścił*. rasseln, rauschen. bruire, tracasser, faire un bruit. § szeleści woda. § szelestam.

Szeleżny, *adj*. 1) Schillings, die Schillinge betreffend. 2) schlecht, das nicht viel kostet. 1) de denier, qui regarde les deniers, les escalins. *2) vil, mauvais, méchant; de très vil prix. § 1 zeleżna Mynica. * 2) szeleżna (podłą) kogo golić brzytwą.

Szelężysko, *n*. schlechter Schilling. un méchant denier.

Szeliga, *m*. herb. Wappenk. ein Kreuz im liegenden halben Monde, über dem Helme und der Krone stehen zwölf Pfau-Federn in drey Reihen. *Blason*. une croix plantée dans un croissant montant; le timbre & la couronne sont ornés de douze plumes de pâon en trois rangs.

Szelina, *f. vid.* Szczelina.
Szelka procna. das Schleuder-Leder. le panier, la poche de la fronde où l'on met la pierre qu'on veut jetter.
Szelma, *m. & f.* Schelm. coquin, *m.* maraud, pendart, homme infame.
Szelmuię, *v. a.* bezecnym czynię. zum Schelm machen. rendre, déclarer qu. infame. § kazać szelmować żołnierza.
Szemle, *plur.* Bergw. Schemmel-Schenkel, Hölzer an der Kette, so den Blasbalg aufziehen. *Métal.* pièces de bois attachées à la chaine qui levent le soufflet.
Szemracz, *m.* Brummer, der unvernehmlich redet. marmoteur, *m.* qui parle entre ses dents.
Szemranie, *n.* 1) Gemurmel, unvernehmliche Reden. 2) das Geräusch als des Wassers. 1) murmure, *m.* bruit confus de plusieurs personnes qui murmurent. 2) le murmure, le bruit agréable que font les eaux. § 1) szemranie żydowskie w bożnicy. 2) śpi się dobrze przy miłym wody szemraniu.
Szemrgę, *rze, rzał, rzę.* 1) brummeln, murmeln, unter dem Barte reden. 2) rauschen wie Wasser. 1) gronder, marmoter, parler entre ses dents. 2) murmurer, faire un bruit agréable comme une fontaine.
szemraią o tym. man redet davon. on se le dit à l'oreille; un bruit sourd court veut que.
Szeptam, *v. m. F. szepnę.* ⎫ leise reden, zi-
Szepcę, *pce, ptał.* ⎭ scheln, zischbern, fischbern. chucheter, marmoter, parler tout bas, souffler à l'oreille. § z drugiey strony diabeł mu to za uchem szepce; szepnął mu to do ucha.
Szepietlawo, *adv.* lispelnd. en béguayant. § siepietlawo mowi.
Szepioł, *m.* szepiołka, *m.* Fischbrer, Ohrenbläser. chucheteur, *m.* semeur de rapport, souffleur, marmoteur. § szepiołka zdradny.
Szepielak, *m.* ⎫ Lispler. un bégue, qui bé-
Szepluń, *m.* ⎭ gaye en parlant.
Szepsunka, *f.* eine Lisplerinn. une bégue.
Szeplunię. ⎫ lispeln, nicht recht ausspre-
*Szeplenię. ⎭ chen. beguayer, avoir la langue grasse; grasseyer; parler gras.
Szeplunienie, *n.* das Lispeln. bégaîment, grasseyement.
Szept, *m.* szeptanie, *n.* Gezische, leises Gerede. murmure, *m.* petit bruit sourd des gens qui parlent bas; l'action de chucheter.
szeptu, szeptu daley nic. viel Worte, nichts dahinter; das sind nur leere Worte. ce ne sont que des mines; ce n'est que verbiage, que des paroles inutiles.
Szeptam, *vid.* Szepcę.
Szereg, *m.* 1) Glied, Reihe Soldaten. 2) Reihe Leute; Rząd aber wird von Leuten und Sachen gesagt. 1) rang, *m.* ligne, *f.* haye que font les soldats rangés les un à cotés des autres. 2) haye, *f.* rang, *m.* rangée des gens; *on dit* Rząd *mais en parlant des choses & des personnes.* § 1) w szeregu stoieć; szeregi przerywać. 2) mieszczanie we dwa szeregi zobu stron stanęli.
szeregiem iść. Reihen-weise gehen. marcher file à file.
wpisać kogo do szeregu. einen werben, zu Kriegs-Diensten annehmen. enrôler un soldat.
Szereguię. *v. a.* in Reihen, in Glieder stellen. ranger les soldats; les mettre en ordre; les mettre de rang. § szeregować żołnierzą, regiment.
Szerm, *m.* Hieb mit einem Gewehre. estafilade, *f.* coup d'une arme tranchante. § iednym szermem wołowi ściął głowę.
Szermierska, *f. f.* ⎫ szermierska nauka.
Szermierstwo, *n.* ⎭ 1) die Fechterkunst der alten Römer. 2) Fechterkunst, Klopf-Fechterkunst. 1) pugilat, *m.* gladiature, *f.* exercice, *m.* profession de gladiateur autrefois à Rome. 2) escrime, *f.* l'art de faire les armes.
Szermierski, *adj.* 1) fechterisch. 2) die Fechter der Römer betreffend. 1) d'escrime, de maître d'armes. 2) de gladiateur. § 1) szermierski skok, fortel. 2) szermierskie igrzysko; szermieski plac.
szermierski mistrz. Ober-Klopf-Fechter. maître des gladiateurs; maître d'escrime.
szermieskie rzeminienje. Kolbe, Fechter-Riemen mit Bley an den Enden, mit welchen die Römischen Klopf-Fechter zu fechten pflegten. ceste, *m.* courroies, gentelets armés de plomb par le bout, dont les gladiateurs Romains se servoient en combattant.
po szermiesku, ⎫ *adv.* nach der Fechter-
*Szermierskie, ⎭ Art, fechtermäßig. en maître d'armes.
Szermierz, *m.* 1) Fechter der alten Römer. 2) Schläger, Fechter, Klopf-Fechter, Spadonist. 1) gladiateur, *m.* qui se battoit autrefois à Rome publiquement. 2) joüeur d'épée, maître d'armes, tireur d'armes.
Szermuię, *v. n.* 1) spadoniren, fechten. 2) fechten, sich schlagen. 3) prahlen mit etwas.

etwas. 1) faire des armes; joüir de l'espadon, faire la rouë avec son épée; tourner son épée avec vitesse autour de sa tête; escrimer 2) se battre à coups d'épée. 3) se vanter, se glorifier de qu. ch. § 1) szermować szpadą, szablą. 2) szermował ze mną, ale nic nie sprawił. 3) szermuie szlachectwem, odwagą; nie szermuy kiedy nie umiesz, *prov.*

szermuie gębą. er prahlet mit dem Maule. son discours est plein de vanité.

szermować z sobą. mit einander fechten, sich herum fuchteln. s'entrechamailler; se battre à coups d'épée; se porter des coups d'épée. § szermowali z sobą przez godzinę.

szermować na wiatr. Wind-Streiche, Luft-Streiche machen. porter des coups en l'air.

Szeroce, *adv. vid.* Szeroko.

Szeroki, *adj.* 1) breit. 2) weitläuftig. 1) large, *adj.* 2) ample, prolixe, diffus, grand. § 1) deska na poł łokcia szeroka. 2) szeroka mowa, szeroki dom, ogrod.

Szeroko, *adv.* 1) breit. 2) weitläuftig. 1) largement. 2) amplement, prolixement. § 1) szerzey urznąć trzeba. 2) szeroko wywiodł.

Szerokolistny, *adj.* das breite Blätter hat. qui a des feüilles larges.

Szerokorogi, *adj.* mit Hörnern, die weit von einander stehen. qui a des cornes trop séparées.

Szerokość, *f.* 1) Breite. 2) Weitläuftigkeit. 1) largeur, *f.* 2) prolixité, étenduë, grandeur, *f.* § 1) szerokość deski. 2) szerokość drogi, świata.

szerokość koła. Breite, Durchschnitt eines Rades. la largeur, le diamétre d'une rouë.

Szerokostopy, *adj.* stopy u nogi szerokiey. breitfüßig. qui a les plantes de ses piés fort larges.

Szerz, *f.* } Breite. largeur, *f.*
Szerza, *f.*

w szerz. in die Breite. en largeur.

szerza wiosła. Lasse, Blatt, Fläche am Ruder. palée, *f.* palme, *f.* le plat d'un aviron.

Szerzę, rozszerzam, *v. a. c.* erweitern. élargir, étendre, épandre.

szerzyć się. 1) sich ausbreiten. 2) weitläuftig seyn in Worten. 3) um sich greifen, um sich fressen. 4) groß thun, sich breit machen. 1) s'élargir, s'étendre. 2) s'étendre sur; être diffus. 3) se répandre, s'augmenter de jour en jour; s'avancer peu à peu; croître de plus en plus. 4) se vanter, se panader, être glorieux de qu. ch. § 1) szerzy się drzewo, Państwo, powaga iego. 2) szerzy? się w tey materyi nie będę. 3) szerzy się wrzod, choroba, ta nowina. 4) niech się takim zdradziectwem nie szerzy.

Szerzyzna, *f.* die Breite. largeur, *f.*

Sześć. sechs. § sześć książek.

Sześćdziesiąt. sechzig. soixante.

Sześćdziesiątletni, *adj.* 1) sechzigjährig. 2) ein sechzigjähriger. 1) sexagénaire, de soixante ans. 2) un sexagenaire; homme qui a soixante ans.

Sześćdziesiąty, sechzigster. le soixantième.

Sześciograń. } Meßk. ein Sechseck. *Géom.*
Sześciokąt. } un hexagone; figure qui a six angles & six côtés. § sześciok, szestok.

Sześcioletni, *adj.* sechsjährig. de six ans. § sześcioletni czas.

Sześcionogi, *adj.* sechsfüßig. qui a six piés. § mrowka, mucha sześcionoga.

Sześciorak, *m. g. u.* ięczmień. Gerste, so in sechs Reihen wächst. espèce d'orge qui a six rangées de grains dans l'épi. § sześciorak w sześcioro rządow ziarno w kłosie wiąże.

Sześcioraki, *adj.* sechsartig, sechsfältig. de six manières.

Sześciorako, *adv.* auf sechs Arten. en six manières, de six façons.

Sześcioro, sechs Stück. six pièces; sixain.

Sześcioroskrzydły, *adj.* sechsflüglich, mit sechs Flügeln versehen. pourvu de six ailes.

Sześćkroć. sechsmal. six fois.

Sześćkrotny, *adj.* sechsmalig. de six fois.

Sześćmiesięczny, *adj.* sechsmonatlich. de six mois.

Sześćnaście, Sześćnasty, *vid.* Sesnaście.

*Sześćnidaiałka, *f.* położnica. Sechswöchnerinn. accouchée, *f.* § sześćniedziełka.

Sześćrzędz, *adj.* sechsreihig. de six rangs.

Sześćset. sechshundert. six cent.

Sześćsetny, *adj.* w rzędzie. der sechshundertste. le six-centième; le dernier de six cens.

sześćsetny, adj. *szeć w sobie maią.* aus sechshundert bestehend. de six cens.

Sześćwęgielny, *adj.* sechseckig. qui a six angles.

Sześćstopny, *adj.* sechs Fuß breit oder lang. de six piés en largeur ou longueur.

Szesnaście. sechzehn. seize.

Szesnasty, *adj.* der sechzehnte. le seizième.

Szew, *m. g. ſzwu,* * *ſzwa.* die Nath. couture, *f.*
ſzew ſtepowana. geſtopfte Nath. rentrayure, *f.*
ſzew w ſkości głowiey. Anat. Nath in der Hirnſchale. ſuture, *f.* jointure des os du crane. § głowa ludzka ſzwow ma ſześć, z ktorych te trzy ſą widome; pierwſzy ſzew, albo ząbkowate zchodzenie nad czołem, drugi idzie z tyłu i formuię literę łacinſka V, a trzeci idzie wierzchem głowy.
po ſzwie mu ſię porze. es geht ihm nach Wunſche. tout lui rit; tout lui vient à ſouhait; tout lui réüſſit. § nie po ſzwie mu ſię w tey ſprawie poſzło.
Szewc, *m.* ein Schuſter. cordonnier, *m.*
bieży iako ſzewc z botam. er läuft wie ein Faßbinder. il court comme un râle.
ſzewcze patrzay twego rzemiosła. tadle nicht, was du nicht verſteheſt; urtheile nicht von Sachen, die über deinen Begriff ſind. ne ſortez pas de votre ſphére; ne reprend ce que tu n'entends; ne traitez point des choſes qui ſont au deſſus de votre connoiſſance.
Szewcyy, *adj.* } Schuſter-. de cordonnier.
Szewſki, *adj.* } § Szewſki warſtat.
Szewſtwo, *n.* Schuſter-Handwerk. cordonnerie, *f.* métier de cordonnier.
Szkadłuba, *f.* ryſa. Ritz, Klunze. fente, *f.* crevaſſe, *f.* ouverture dans un mur.
Szkalowanie, *n.* Läſterung, Schmähung. injure, *f.* calomnie, *f.*
Szkaluię z kogo, na kogo, z czego. läſtern, ſchmähen. injurier, calomnier, outrager, diffamer qu.
Szkamonia, *f.* ſocznioza ziele. (*ſcammonium*) Winde, Windkraut. ſcammonée, *f.* une herbe.
ſzkamonia, f. ſok z korzenia tego ziola. zubereiteter Saft aus der Wurzel der Winde. ſcammonce, *f.* ſuc condenſe de la racine de la ſcammonee.
Szkada, *m. & f.* Schindmähre. haridelle, roſſe, mazette, bourrique, *f.* § ukołatał ſię na tey ſykapie; wiele dał za takiego ſzkapę; na złey ſzkapie brodu nie probuy, *prov.* zła (zły) ſzkapa i z gory nie pociągnie, *prov.*
Szkapi, *adj.* Pferde-. de cheval.
Szkapina, *f.* Pferde-Fleiſch. de la chair de cheval.
Szkapiſko, *n.* elende Schindmähre. chetive mazette, méchante haridelle.
Szkaplerz, *m. g. a.* ein geweihetes Scapular, ſo von vielen aus Andacht am Halſe getragen wird. un ſcapulaire, morceau d'étofe benit que pluſieurs perſonnes portent au cou par dévotion.
ſzkaplerz mniſki. ein Latz der Mönche und der Nonnen. un ſcapulaire que les Religieux & les Religieuſes portent par devant & par derrière. § ſzkaplerz dzienny, nocny.
Szkaradzę co, *dzi, dził.* häßlich machen, vorſtellen. défigurer, rendre difforme.
Szkaradnie, *adv.* häßlicher Weiſe. difformement.
Szkaradność, *f.* Häßlichkeit, Abſcheulichkeit. difformité, *f.* turpitude, *f.* § ſzkaradność wyſtępku, twarzy.
Szkaradny, *adj.* } abſcheulich, häßlich, ver-
Szkarady, *adj.* } ſtellt, ungeſtalt. difforme, défiguré, horrible, affreux. § ſzkaradny człowiek, wyſtępek; ſzkaradna beſtya.
Szkarłat, *m.* Skarłatny, *&c. vid.* Szarłat, Szarłatny.
Szkarpetka, *f.* Socke von Leinwand. chauſſon, *m.* manière de petite chauſſure de toile.
Szkatuła, *f.* Schatulle, Geld-Schatulle. chatouille, *f.* caſſette à pluſieurs petits quarrés ou chambres pour les layettes dans quoi on ſerre de l'argent ou les bijoux.
korzenna ſzkatuła. Gewürz-Lade; Gewürz-Büchſe. boîte aux épiceries.
Szkatułka, *f.* kleine Schatulle. petite chatouille.
ſzkatułka piſarſka. Schreibzeug. écritoire, *f.*
Szkło, Szklanka *&. vid.* Skło, Sklanka *&c.*
Szkobel, *vid.* Skobel.
Szkoda, *f.* 1) Schade, Verluſt, Kürze. 2) Schaden, den das Vieh, der Feind machet. 1) dommage, *m.* perte, tort, détriment. 2) dommage, *m.* dégât que font les beſtiaux, les ennemis. § 1) wielką ponieść ſzkodę; mądry co ſię cudzą ſzkodą karze; *prov.* żadne ci ſię nie ſtanie ſzkoda. 2) bydło, nieprzyiaciel, ogień, powodź wielką ſzkodę uczyniły.
na moię ſzkodę. auf meinen Schaden und Unkoſten. c'eſt à mon dam, à mes riſques, à mes périls.
ſzkoda; ſzkoda ieſt. 1) es iſt Schade, daß. 2) Schade um —; es iſt Schade um —. 3) es iſt vergebens; es iſt umſonſt. 1) c'eſt dommage que. 2) c'eſt dommage de cette choſe. 3) c'eſt en vain; on a beau dire, faire. § 1) ſzkoda żeś nie był; ſzkoda żeś nie burmiſtrem Staroſtą; ſzkoda że nie woźnym z taką gębą. 2) ſzkoda tego człeka godnego; ſzkodaż tego rozumu w kącie; ſzkoda kraſy gdzie rozumu niemaſz. 3) ſzkoda ſię o przyſzłe przypadki kłopocić;

kłopocić; szkoda mu dać, przepiie; szkoda i mowić o tym; szkoda się wymiawiać.

szkodaż mu tego daru. es ist Schade um die Gabe, die er besitzet, er ist solcher nicht werth. c'est dommage de ce don qu'il possede, il n'en est pas digne. § szkodaż iey tey urody; szodaż mu tego głosu, tego rozumu, tey wymowy.

wielka to szkoda. das ist ein großer Schade. c'est grand dommage; c'est un meurtre.

większa szkoda tego. es ist mehr Schade darum. il est plus dommage de cela.

nie wielka szkoda. es ist kein großer Schade. c'est ne pas grand dommage. § nie wielkaby była szkoda, kiedyby umarł.

po szkodzie Polak madry. durch Schaden wird man klug. dommage fait sage; agrès dommage chacun est sage.

szkoda szkodę w dom goni. ein Unglück kommt selten allein. un abîme appelle un autre abîme; un malheur ne vient jamais seul.

Szkodka, *f.* kleiner Schade. petit dommage. § lepsza szkodka niżli szkoda; strzeż się aby ze szkodki cała nie była szkoda.

Szodliwie, *adv.* 1) schädlich. 2) gefährlich, tödtlich, von Wunden. 1) avec dommage, d'une manière nuisible. 2) à mort, mortellement, dangereusement, *parlant des playes.* § 1) szkodliwie tego uczy. 2) w potrzebie szkodliwie raniony, postrzelony.

Szkodliwy, *adj.* szkodny. 1) schädlich. 2) gefährlich, von Wunden. 1) nuisible, dommageable, pernicieux. 2) dangereux, mortel, *en parlant des playes.* § 1) szkodliwe to lekarstwo; szkodliwa rana.

Szkodnik, *m.* ⎫ Beschädiger, Schadenma-
Szkodzca, *m.* ⎭ cher. une homme nuisible; celui qui porte, qui fait dommage. § szkodnik drzew; szkodnik to w domu moim.

lepszy mierny szkodzca byle rozumny sługa. ein kluger Diener, der sich Schwänzel-Pfennige macht, schadet nicht so sehr als ein einfältiger. un benet de domestique fait plus de tort qu'un sage qui ferre la mule.

Szkodnie, *adj.* ⎫
Szkodno, *adj.* ⎭ *vid.* Szkodliwie.

szkodno czego; szkodno czego iest. es ist Schade um. c'est (il est) dommage de. § szkodniey trzewika niż nogi, mow skapy i ubogi, *prov.*

Szkodny, *adj.* ⎫
Szkodzien, *adj.* ⎭ *vid.* Szkodliwy.

sam sobie szkodzien. er schadet sich selbsten. il se fait tort à soi même. § sameś sobie był szkodzien; sam sobie szkodzien, kto sługi złego za wczasu nie pozbywa.

Szkoduię, *v. a.* na czym, wiele, mało, szkodę popadam, podeymulę. Verlust, Schaden leiden, tragen; zu kurz, zu Schaden kommen. faire une perte; souffrir un dommage; perdre. § w tym szkoduie, że żadnych nie ma obrywek.

Szkodzę, *dzi, dził, komu.* 1) einen Schaden, Schaden zufügen, machen. 2) beschädigen, verwunden. 1) nuire à qu; causer du dommage, une perte à qu; endommager qu; être nuisible à. 2) blesser. § 1) ten sługa swoiego szkodzi (uszkadza) Pana; zdrowiu to szkodzi; zielsko zbożu szkodzi. 2) nauczyłem go czegoś, że mu broń nie zaszkodzi do śmierci.

Szkoła, *f.* 1) eine Schule, der Ort und die Jugend. 2) Schule, Sekte. 3) *fig.* Schule, Uebung. 1) école, *le lieu ou la jeunesse.* 1) école, *f.* secte, *f.* principes, *m. plur.* 3) *fig.* école, *f.* exercice, *m.* pratique, *f.* § 1) idż do szkoły, wielką, małą ma szkołę; szkołę trzymać, zacząć, założyć. 2) Filozof ze szkoły Pitagoresowey. 3) nie był, nie postał iesczcze w myłosney szkole; woysko iego szkołą było, zkąd mężow walecznych siła wychodziło.

wysoka Szkoła. hohe Schule. Université.

szkoła malarska, snicerska. Mahler-, Bildhauer-Akademie. Academie de peinture, de sculpture.

szkoły, pl. Collegium, Schule, die in Classen eingetheilet ist. Collége, *m.* classe; école repartie en classes. § szkoły Jezuickie, Piarskie.

Szkoły Pobożne. der Orden Scholarum Piarum. l'Ordre des Ecoles Pieuses. § Xiądz, Professor, Magister, Szkoł Pobożnych.

szkoła Marsowa, Rycerska; szkoła na cwiczenie młodzi w Rycerskim dziele. Ritter-Akademie; Ritter-Schule zur Uebung des jungen Adels in der Krieges-Kunst. Academie; école militaire pour y exercer la jeune noblesse dans l'art de la guerre.

szkoła dziecinna, gdzie się czytan i pisać uczą. Kinder-Schule. les petites écoles.

za szkoła się uczyć; za szkołą chodzić. um die Schule laufen. fripper les classes; faire l'école buissonnière.

szkołę opuścić. die Schule verlassen. finir ses classes; abandonner les écoles.
ledwo się wyklut ze szkoły. er ist kaum trocken hinter den Ohren; er ist nur aus der Schule gekrochen. il ne fait que sortir de la coque; il n'a pas encore jetté sa gourme.
Szkolny, *s. m.* nad szkołami przełożony, *subs.* Schul-Aufseher, Schul-Herr. Principal d'un Collége; Directeur de l'école.
szkolny, adj. Schul-, zur Schule gehörig. d'école, qui est de l'école; qui regarde l'école. § szkolna zabawa praca.
szkolna zwada. Schul-Zank, Feder-Gefecht. dispute, *f.* controverse d'école.
szkolna choroba. Schul-Krankheit. maladie d'école, *f.*
Szkopiec, *m. g. skopca.* Melk-Faß, Melk-Eimer, Melk-Kübel, Melkgelde, *f.* seau à lait; seille à traire; pot à traire. § wszkopcu iest mleko; dwa szkopce mleka.
szkopiec do podstawienia pod beczkę. Leck-Faß unter dem Hahne. sebile, *f.* couloire, *f.* vaisseau pour mettre sous le robinet.
Szkoma, *f. vid.* Skoma.
Szkopuły, *vid.* Skopuły.
Szkorbut, *m.* Scorbut, Scharbock. scorbut, stomacacé, *m.* mal de terre.
szkorbut ustny; gnilec. die Mundfäule. pourriture des gencives.
szkorbut drugi, wnętrzny albo nożny. der Scharbock in den Füßen. le scorbut aux jambes.
Szkorpion, *m.* niedźwiadek. ein Skorpion. scorpion, *m.* un insecte venimeuse.
Szkorzek, *m. vid.* Szpak.
Szkot, *m.* Szkocya, *vid.* Skot, Skocya.
Szkrupuł, *s. m.* 1) Skrupel, ein Apotheker-Gewicht. 2) Meßk. ein Skrupel, ist der 60ste Theil eines Grades. 3) Skrupel, Gewissens-Zweifel. 1) un scrupule poids d'apoticaire. 2) *Géom.* minute, *f.* la soixantième partie d'un dégré. 3) un scrupule ou doute qui trouble la conscience. § 1) uncya aptekarska ma szkrupułow 24, a szkrupuł ziarn 20. 2) stopień ma szkrupułow 60. 3) schoway te szkrupuły na spowiedź.
Szkrupułaki, *adj.* zu Gewissens-Zweifeln geneigt, voll Gewissens-Zweifeln. scrupuleux, *adj.* sujet aux scrupules, plein de scrupules, de doutes qui troublent la conscience. § szkrupułackiemi głowę sobie nabił opiniami.
Szkrupułat, *m.* Nachgrübler, Grübler, der sich über alles ein Gewissen macht. qui est trop scrupuleux; qui agit trop scrupuleusement, avec trop de religion. § nabożniczkom i szkrupułatom cela, pustynia i osobność należy.
Szkrutynium, *n. vid.* Skrutynium.
Szkrybent, *m.* Szkrypt, Szkryptura, Szkrypturał, *vid.* Skrypt &c.
*Szkudlal *f.* gont. Dach-Schindel. bardeau, petit ais dont on couvre les maisons.
Szkudłany, *adj.* gontowy. von Schindeln. de bardeaux.
Szkudłarz, *m.* Schindelmacher, Dachdecker. faiseur des bardeaux; couvreur de toît.
Szkut włoski. Skudi, eine Italienische Gold- und Silber-Münze. scudi, monnoie d'or & d'argent qui est en usage en Italie. § szkut śrebrny płaci sześtynfow a złoty dziewięć tynfow i szostak.
Szkuta, *f.* großes Fluß-Schiff zur Ueberfuhr des Getreides. foncet, *m.* grand bateau qui sert à voiturer le blé sur les rivières.
Szkutnik, *m.* flis. Schutnickel. batelier, voiturier par eau.
Szla, *f.* śla, *f.* die Seile, Zug-Seil, Art von Kummet fürs Zug-Vieh. trait, *m.* sorte de colier pour les bêtes de trait. § w szli ciągnąć, iść; na końcu dyszla przekładaią od szle (chomąta) wiszące naszelniki.
Szlacharz, *m.* großer Taucher, großes Wasser-Huhn. grand plongeon, *m.* un oiseau. § szlacharze są ptacy rodzaiu nurkow.
Szlachcianka, *f.* 1) eine Adeliche, eine Edel-Frau. 2) ein Fräulein. 1) Dame, épouse d'un gentilhomme. 2) Demoiselle, fille noble, frèle.
Szlachcic, *f.* ein Edelmann, ein Adlicher. der *pluralis* dieses Worts wird selten angetroffen, statt desselben setzet man das *collectivum* Szlachta. gentilhomme, *le plurier de ce nom se rencontre rarement, au lieu duquel on se sert du nom collectif* Schlachta. § dwuch ze szlachty (*dwuch szlachcicow) szlachta się zgodzili; szlachcic stary, dawny; osiadły; szlachcicem został.
szlachcicem czynić. adeln. annoblir, *v. a.* faire noble.
szlachcic urodzony. gebohrner Edelmann. gentilhomme de naissance; né gentilhomme.
Szlachecki, *adj.* adlich. noble; de gentilhomme; qui appartient à la noblesse; équestre, de chevalier. § stanu szlacheckiego ludzie; szlacheckie swobody i wolności; szlachecka krew.

po-

po szlachecku. } *adv.* adelmäßig. en gen-
*Szlacheckie, } tilhomme, cavalierement, noblement.

Szlachectwo, *n.* der Adel, der Adel-Stand. noblesse, *f.* l'honneur, l'éclat d'une famille noble. § szlachectwo bez cnoty zżykow sorboty, *prov.* szlachectwo stare, starodawne, nowe.

list na szlachectwo, Adel-Brief. annoblissement, *m.* lettre, titre de noblesse.

Szlachetnie, *adv.* edler, vortreflicher Weise. noblement, excellement; d'une manière noble.

Szlachetnie Urodzony. Wohlgebohrner, Titel, den ein Edelmann aus der Canzeley bekommt. noble, *titre que la chancelerie donne aux gentilshommes.*

Szlachetny Panie, Vocatif. Ehrentitel, den alle Bürger und Handwerker dem Bürgermeister von Krakau geben, indem sie ihn anreden. titre, que les Bourgeois et les artisants donnent au Président de la ville de Cracovie.

Szlachetność, *f.* 1) Vortreflichkeit. *2) der Adel. 1) noblesse, excellence. *2) noblesse, état d'un gentilhomme.

szlachetność umysłu. Edelmuth. la noblesse du naturel; générosité.

szlachetność urodzenia. edle Geburt. une noble naissance.

Szlachetny, *adj.* 1) edel, vortreflich, edelmüthig. 2) vortreflich, kostbar. 1) noble, excellent, généreux, grand. 2) excellent, prétieux. § 1) szlachetne maniery. 2) szlachetne drewno; alabaster jest kamień szlachetny.

Szlachetny, *adj.* Canzel. Edelgebohrner. noble, *adj.* titre que toutes les Chancelleries de Pologne donnent aux Bourgeois de Cracovie, Varsovie, Lublin, Posnanie *&c.*

Szlachta, *f. coll.* 1) der Adel, die Edelleute. 2) die Edelleute, als der *Pluralis* von Szlachcic. 1) noblesse; les nobles. 2) les gentils-hommes, *c'est le plurier de* Szlachcic. § 1) szlachta osiadła, świadeczna; szlachta zgołocona co w mieściech mieszkają i lichwę biorą. 2) nie wiele tam szlachty było; sześć szlachty się powadziło.

Szlachtawa, *f.* chlastawa, pleśnik mnieyszy, chmielik; złoty trank, *m.* ziele. (*conyza*) gemeine Dürr-Würzel. conise.

szlachtawa większa, vid. *psi len.*

*Szlachthuz, *m.* rzeźniczy warstat. Schlacht-Haus, Schlacht-Hof. échaudoir, *m.* boucherie, *f.*

Szlad, *m.* Szladuię, *vid.* 'Slad, 'Sladuię.

*Szlaftrunk, *m. g. n.* Schlaf-Trunk. vin de veille, de nuit; trait, coup qu'on boit avant que de se coucher.

Szlag, *m.* *vid.* Szlag.

szlagi, vid. *staby.*

Szlaga, *f.* großer hölzerner Schlägel; große Keule. grand maillet, *m.* grande massue, *f.*

Szlak, *m.* slak, *m. g. n.* 1) Paß, enger Weg in ein Land. 2) Tauben-Schlag; Schlag-Bauer. 3) der Schlag, eine Krankheit. 4) Fußtapfen. 5) Rand, Gränze. 6) Saat-Leiste, Leiste am Zeuge. 1) pas, *m.* détroit, défilé, *m.* gorge étroit passage dans un pays. 2) voler, *m.* trappe d'un colombier, d'un trébuchet. 3) apoplexie, paralisie, *f.* 4) trace, piste, vestige, *m.* pas. 5) lisière, bord, frontière. 6) lisière, *f.* cordeau, extrémité de l'étoffe, du drap. § 1) szlak dobrze osadzony, zatarasowany; szlak Wiednia iest brama i ubezpieczeniem Niemieckich i Włoskich kraiow. 2) szlak w gołębieńcu; szlak na sikory. *3) szlak (paraliż) go rusył. *4) iego szlakiem (śladem) idę. *5) na szlaku (kraiu) świata. 6) szlak u postawow sukien, kitaiek, aksamitow.

szlak kruszcowy, żużel. Schlacken von einem Metalle. écume, *f.* crasse de métail.

Szlakuię, ślakuię, *v. a.* spüren, der Spur nachgehen. quêter à la trace; tracer, suivre la (à la) piste; aller, chercher à la piste. § szlakować zwierzę po tropach.

Szlam, *m.* }
Szlamuię. } *vid.* Slam, Slamuię.

Szlama, *f.* ślama u futra. Bauch und Hals von einem Fellchen zum Futter. la gorge & le ventre d'une peau pour une fourrure. § szlamy lisie.

Szłap, *m.* Szlapak, Szlapię *&c.* *vid.* Słap, Słapak *&c.*

Szleyfuię, *vid.* Szlufuię.

*Szlichtuię, *v. a.* schlichten, gleich machen. unir, applanir. § tkacz szlichtuie płotno.

Szlocham, *v. m.* Szlochanie, *vid.* Slocham, Slochanie.

Szłopa, *f.* *vid.* Łapa.

Szlufirz, *m.* oselnik, ostrownik, Bruśnik. Scheeren-Schleifer. gagne-petit, *m.* émouleur à petites planchettes; émouleur.

Szlufowanie, *n.* das Schleifen, Schärfen auf einem Schleif-Steine. émoulure, *f.* éguisement, *m.*

Szlufowany, *adj.* brusowany. geschliffen, geschärft

geschärft auf einem Schleif-Steine. affilé, éguisé.
Szlufuię co, ostrzę, schleifen auf dem Schleif Steine. affiler, émoudre; passer sur la meule.
Szluz, *m.* sloz. Wasser-Schleuße. écluse, *f.*
Szłyk, *m. g. a.* eine hohe und spitzige Pelz-Mütze. bonnet fait à la dragonne de peau d'un animal.
szłyk twardy skorzany, szyszakowaty. dergleichen Mütze von steifem Leder. un bonnet haut et pointu de cuir roid.
Szmacik, *m.* kleiner Lappen. drapeler, *m.* loquette, *f.*
Szmacisko, *n.* Lappe, Hader. lambeau, *m.* loque.
Szmaragd, *m.* Schmaragd, ein Edelstein. émeraude, *f.* sorte de pierre prétieuse.
Szmaragdowy, *adj.* Schmaragden. d'émeraude.
Szmat, *m.* Stück, so von ganzen abgeschnitten oder abgehauen ist. morceau. *m.* lopin, *m.* partie coupée de la piéce entière. § porąbać drzewo na szmaty; szmat sukna.
Szmata, *f.* Hader, Scheuer-Lappen. drapelet, *m.* lavette, *f.* torchon, chifon à torcher.
Szmelcuga, *f.* Weid-Asche. vedasse, *m.* espèce de cendre gravelée.
Szmer, *m.* Geräusche, Gemurmele, Getöse. bourdonnement, *m.* bruit sourd & obscur; murmure, *m.* gargoüillement, gargoüillis, bruïssement. § szmer ludzi z sobą mowiących; wiatr po sznurach okrętowych szmerem igrał.
szmer czynić ein Getöse machen. faire un bourdonnement, un bruit sourd. § pszczoły szmeruczynią.
szmer naski, m. ziele, vid. *rozmaryn czeski.*
szmer Włoski, vid. Dzięcielnica.
Szmergiel, *m.* Schmergel. émeri. § szmergiel śklarski, sznicerski, złotniczy.
Szmerla, *f.* eine Schmerle. loche, *f.* un poisson.
Szmiot, *m.* ziele, *vid.* Opich.
Szmiga, *f.* aufgespaltner Stock zum Steinwerfen. bâton fendu à un bout pour jetter une pierre. § szmigą kamień ciskać.
przerzuąć co na szmigę. etwas am Ende spalten. fendre le bout de qu. ch; fendre en ente.
Szmigownica, *f.* *vid.* Smigownica.
Szmirgiel, *m.* ziele, *vid.* Kniat.
Szmuklerski, *adj.* Bortenwürker-. de passamentier.
Szmuklerstwo, *n.* das Handwerk des Bortenwürkers; Knopfmacher-Handwerk. le métier de passamentier, de boutonnier.
Szmuklerz, *m.* Bortenwürker, Knopfmacher, Poßamentirer. boutonnier, passamentier, rubanier.
Sznice, *plur.* der Arm, worinne die Deichsel stecket. le milieu du train de devant d'un chariot où l'on met le timon. § wyiać dyszel ze sznic.
Sznicernia, *f.* Werkstatt eines Bildhauers. attelier, *m.* où le sculpteur travaille.
Sznicerski, *adj.* Bildhauer-. de sculpteur.
Sznicerstwo, *n.* Bildhauerey, Bildschnitzerey. sculpture, *f.* statuaire, *f.* cizelûre, *f.*
Sznicerule, *v. a.* co, ryię. schnitzen, ausschnitzen, ausschneiden. sculper; gragur, tailler avec un burin, cizeler. § etruię, *poët.*
Sznicerz, *m.* Bildhauer, Bildschnitzer, Schnitzer. sculpteur, cizeleur. § sznicerz kamienny, drzewny, kruszczowy, kościany; sznicerz od sadzoney roboty.
Sznor, *m.* Sznoruię, *vid.* Sznur, Sznuruię.
Sznupka, *f.* Stichel-Rede. coup de bec, de dent; picoterie, brocard. § dać komu sznupkę.
Sznur, *m. g. a. u.* 1) Schnur, Leine. 2) Meß-Kette, Meß-Ruthe, Meß-Schnur. 3) Richt-Schnur, Schnur der Zimmerleute, der Gärtner. 3) Hutschnur, Mützenschnur. 3) fig. Regel, Richtschnur. 1) cordeau, *m.* corde menu. 2) ligne, *f.* chaine d'arpent. 3) cordeau, ligne dont se servent les charpentiers, les jardiniers. 4) cordon, *m.* lesse de chapeau, de bonnet. 5) *fig.* régle, modèle; ce qui prescrit. § 1) gałka ruchoma u sznurú. 2) morg ma trzy sta stop albo sznurow pięć; sznur mierniczy ma stop sześćdziesiąt albo prętow sześć. 3) sznurem (dłużą) ślady czynić. 4) sznur do czapki, do kapelusza. 5) rządzić się według sznura rozumu; według sznuru Słowa Bożego.
pod sznur. nach der Schnur. au cordeau; à la ligne. § iak pod sznur.
pod sznur sadzić. nach der Schnur setzen. aligner, *v. a.*
dochodzić czego iak po snurze. hinter etwas kommen. découvrir le pot aux roses; découvrir la méche, la mine.
Sznura, *f.* binda. breite Schnur, Binde. bande, bandelette, cordon plat.
Sznurek, *m, g. sznurka.* 1) ein Schnürchen. 2) ein Schnürchen Perlen, Coral-len. 1) lignette, *f.* cordelette, *f.* corde

de menue. 2) colier, *m.* fil de perles, de grains; soie qu'on passe à travers les grains. § 1) sznurek iedwabny, 2) sznurek pareł, koralu, bursztymu.
sznurki, pl. Schnüre auf den Kleider=Nä=then. gance, *f.* tavelle, *f.* nervure, *f.* qu'on met sur les coutures des habits.
Sznurkuię, *v. a.* co. mit Schnüren beset=zen. mettre des gances sur les coutures.
Sznurowanie, *n.* das Schnüren. l'action de lacer.
dziurka do sznurowania. Schnür=Loch. oeillet, *m.*
Sznurowany, *adj.* geschnürt. lacé. § obuwie białogłowskie sznurowane; dziewka sznurowana.
Sznurowka, *f.* Schnür Leib, Schnür Brust, corps de jupe, *m.* piquûre, *f.* corps de toile qui est rempli de baleine.
Sznuruię, *v. a.* co. 1) schnüren. 2) binden, zusammen ziehen, zuschnüren. 1) lacer, passer un lacet au travers de qu. ch. 2) enficeler, lier, garotter. § 1) sznurować tłomok, sznurowkę.
sznurować gębę Gesichter schneiden; ein Amts=Gesichts machen. faire des simagrées; grimacer; faire des grimaces; prendre une mine sérieuse, un visage de magistrat.
Sznypka, *f. vid.* Sznupka.
Szołdra, *f.* eine Schweinskeule. jambon, *m.* ou cuisse de porc, *f.* § szołdra solona.
szołdra wędzona, szynka. ein Schinken. un jambon de derrière; cuisse de porc salée & fumée.
Szołki, *plur. g. szołkow.* Schollen, gedörrete Fische. soles, *f. plur.* plics, *f. plur.* sorte de boissons secs.
Szołectwo, *n.*} Schultheiß=Amt. la charge d'un juge de village.
Szołtystwo, *n.*}
Szołtys, *m.* Dorf=Schulz, Schultheiß. juge d'une village.
Szołtysik, *m.* eines Dorf=Schulzen Sohn. fils d'un Juge de village.
Szopa, *f.* 1) ein Schuppen, Schirm=Dach. 2) Wahl=Schuppen mit drey Thüren auf dem Wahl=Felde beym Dorfe Wola, wo die Könige in Pohlen gewählet werden. 1) angar, *m.* remise, *f.* appentis, *m.* 2) szopa, un couvert avec trois portes en pleine campagne proche du village *Vola* qu'on éleve pour l'élection d'un Roi de Pologne.
szopa woienna, budowanie nakryte do dobywania miast ruchome albo nieruchome hölzerner beweglicher oder unbeweglicher Thurm, den die Alten zu Bestürmung einer Stadt=Mauer gebrauchten. une tour de bois mobile ou immobile, d'ou l'on donnoit autrefois assaut à une ville assiegée.
Szor, *m.* Zimmer, zwanzig Paar von Rauchwerk. vint paires de peaux qui servent de furture. § szor lisow, brzuszkow lisowych.
szar końſki, vid. Szur.
Szorarz, *m.* Bergw. der Zuscheurer, der in den Scheuer=Ofen Holz einwirft. *Métal.* ouvrier qui met du boisdans la fournaise à écurer les métaux.
Szorboch, *m. vid.* Szkorbut.
Szorc, *m. vid.* Szuſtfal.
Szorowanie, *n.* das Scheuren. l'action d'écurer la vaisselle.
Szorownia, *f.* Bergw. Scheuer=Ofen an der Seite des Trieb=Ofens. *Métal.* fournaise à écurer, elle est à côté de celle où l'on fond le métail.
Szorſtfał, *vid.* Szuſtfał.
*Szorſtki, *adj.* marny. eitel, vergänglich. vain, périssable, frivole. § minęliśmy te szorſtkie rzeczy; szorſka myśl.
**Szorſtyn, *n.* komin. Schorstein. cheminée, *f.*
Szoruię, *v. a.* co. 1) scheuren. 2) Bergw. Holz in den Scheuer=Ofen werfen. 1) écurer, *v. a.* sablonner, torcher les platé, nettéyer avec un torchon. 2) *Métal.* mettre du bois dans la fornaise à écurer.
*Szoruiek, *m. g. szorulca,* pogrzebaczka. Ofen=Krücke. fourgon, *m.* rable, *m.* instrument pour remuer le bois du four.
szorulec kamieniczy. hölzerne Tafel, nach welcher der Stein=Metz den Stein gleich hauet. le calibre ou la table de bois sur laquelle le tailleur de pierre égale les pierres.
Szos, *m.* Schoß, Zinß. taille, *f.* impôt sur les immeubles. § płacis szos z domow mieyskich, z dobr.
Szoſtak, *m. g. a.* 1) halb Dutzend, sechs Stück. 2) Schostak eine Silber=Münze, so 19½ Sächs. Pfennige austrägt. 3) der sechs Finger an der Hand hat. 1) sixain, *m.* six piéces. 2) choustak, monnoye d'argent de la valeur de quatre sous. 3) qui a six doigts à la main. § 1) szoſtak wierszy, czerwonych złotych. 2) trzy szotaki tynf czynią a pięć tymfow talar.
Szoſtka, *f.* die Sechse im Karten=Spiel. le six au jeu de cartes.
Szoſty, *adj.* der sechste. sizième.
szoſta część. ein Sechstheil, der sechste Theil. un sixième.
Szot, *m.* ein Schotländer. un écossois.

Szorski, Szocki, *adj.* Schottländisch. écossois.
Szocka ziemia. Schottland, ein Königreich. Ecosse un royaume.
Szpaczkuię, *v. a.* scheeren, schrauben, Spaß treiben. faire, dire des pointes en parlant; plaisanter; faire le plaisant; se moquer.
Szpada, *f.* ein Degen. épée.
szpada długa. Rauf-Degen. brète, estocade, *f.*
Szpaga, *f.* Band, Queer-Stück, so Bretter oder ein anderes Zimmerholz zusammen hält. queue d'attonde, traversin, traverse, traversant, lien, clé, cheville; pièce de bois qui a un tenon ou une mortaise a chaque bout pour enfermer un panneau ou quelque charpenterie.
Srzednia szpąga. Queer-Band in der Mitte. demi-traversant; le traversant du milieu.
szpąga stolarska, naczynie. Tischler-Zwinge, Tischler-Schraube. forceur, *m.* un instrument de menuisier.
szpągami uiąć. verzapfen, zusammen schlagen, verbinden. enchasser, assembler, cheviller un ouvrage de charpente.
szpąga w okręcie, w szkucie, bunt. Bauch-Stück, Schiffs-Ribbe. varangue, *f.* courbe, côte, liûre de vaisseau.
Szpak, *m.* der Staar ein Vogel. sansonnet, *m.* étourneau, *m.* un oiseau.
szpak to; szpakawi karmiony. es ist ein verschmitzter Gast. c'est un fin merle; c'est un finet; il a vu le loup.
Szpakowaty, *adj.* von Farbe wie ein Staar; Staar-färbig. de couleur d'étourneau. § koń szpakowaty, iasno szpakowaty, brudno szpakowaty.
Szpalera, *f.* 1) ein Stück Tapeten. 2) Spalier, Geländer in den Lust-Gärten. 1) piéce de tapisserie. 2) treille, *f.* espalier dans un jardin. § 1) złotem tkana szpalera. 2) szpalery w ogrodach przy płotach przypinaią.
szpalery, plur. Tapeten. tapisserie, *f.* tenture, *f.*
Szpanag, *m.* } *vid.* Szpinak.
Szpanak, *m.* }
Szparag, *m.* gromowe ziele. Spargel. asperge, *f.*
Szpargał, *m.* geschriebenes Concept. barbouillage, *m.* ébauche, *f.* minute, brouillard, plumitif, brouillon.
szpargały. 1) allerhand Papiere und Schriften. 2) Gerülle. 1) paperasses, *f. plur.* vieux papiers. 2) vieillerie, *f.* des choses vieilles et usées.

Szpaszerbię, *v. a. obs. vid.* Szpaszerbić dowod. *phil.*
Szpecenie, *n.* Verunzierung. enlaidissement.
Szpecę co, *ci, cił.* verstellen, verunzieren, häßlich machen. défigurer, enlaidir, rendre laid. § nieumieiętność szlachectwo szpeci; ten stroy ią szpeci.
Szpeciąg, *m.* häßlicher Mensch. un homme fort laid.
Szpelta, *f.* Spelte, Dünkel. épautre, sorte de blé.
Szperacz. ein Grübler. fureteur, *m.* éplucheur, *m.* qui recherche soigneusement.
Szperam, *v. a.* } grübeln, suchen, untersuchen, nachforschen.
Szperlam, *v. a.* } éplucher, *v. a.* pointiller, rafiner, fouiller, rechercher, fureter, s'enquerir. § anatomik szpera w brzuchu ludzkim; przeszperał filozofow w swoich początkach; sperlać w naturze; wywodniey o tym szperać, rzeczby była uprzykrzona.
Szperant, *m.* szperler, *m.* Poet. Nachforscher. celui qui fait perquisition de qu. ch.
Szperanie, *n.* Nachforschung, Nachgrübelung. recherche, *f.* perquisition, *f.* enquête, *f.*
Szperka, *f.* Speck-Griefe, Stückchen Speck. griblette, *f.* miette, *f.* morceau de lard.
Szperka, *m. vulg.* Filz, gar zu genau. taquin chiche.
Szperowanie, *n.* *vid.* Szacowanie.
Szperownik, *m.* *vid.* Szacownik.
Szperuię, *v. a. vid.* Szacuię.
Szperunk, *m.* Szperunek, *m.* 1) Nachforschung, Untersuchung. 2) Schoß, Schatzung. 1) recherche, perquisition. 2) taille, taxe, impôt. § 1) szperunk czego uczynić. 2) szperunk (szacunek) maietności zapłacić.
szperunk budowniczy. Bauk. *vid.* Zastrzał.
Szpetnie, *adv.* häßlich, garstig. laidement, vilainement.
Szpetność, *f.* Häßlichkeit. laideur, *f.* turpitude, difformité.
Szpetny, *adj.* 1) garstig, häßlich. 2) häßlich, schändlich. 1) laid, hideux, have, *adj.* 2) vilain, honteux. § 1) szpetna twarz, niewiasta. 2) szpetny uczynek.
Szpica, *f.* 1) eine Spitze. 2) Gipfel, Spitze eines Gebäudes. 3) eine Rade-Speiche. 1) pointe, *f.* 2) la pointe, le haut, le comble d'un bâtiment. 3) un rais de roue.

Szpiczastograniasty, *adj.* spitzsäulig, zugespitzt. piramidal, *adj.* en façon de piramide.
Szpiczasty, *adj.* 1) spitzig. 2) gespitzt, mit Speichen versehen. 1) pointu, aigu, fait en pointe. 2) qui a des rais. § 1) nož szpiczasty; kupa spiczasta. 2) koło szpiczaste.
Szpichlerz, *m.* szpiklerz, *m. g. a.* ein Speicher. magazin au blé; garde-blé, *m.* grénier, *m.*
Szpieg, *m.* Szpiegi &c. *vid.* Spieg &c.
Szpiglica, *f. vid.* Szpikulca.
Szpik, *m. vid.* Spik.
Szpikanarde, *f.* ziele. (*spica*) Spicanard, Spicke. aspic, *m.* plante odoriférante.
Szpikanardowy, *adj.* Spick-. d'aspic. § szpikanardowy oleiek.
Szpikowany, spikowany, *adj.* mit Speck gespickt. lardé, entre lardé.
Szpikowany, Szpikowy, Szpikuię, *vid.* Spikowaty &c.
Szpikulec, *m. g. szpikulca.* } eine Spick-Nadel. lardoire, *m.*
Szpikulca, *f.*
Szpila, Spindel, Spille, an beyden Enden zugespitzter Stock. fuseau, *m.* brochette, *f.* petit bâton pointu par les deux bouts.
szpila do spikowania, *vid.* Szpikulec.
szpila rzeźnicza. Sperr-Holz, Spann-Holz, ein geschlachtetes Vieh offen zu halten. traverlin, *m.* brochette qui tient le ventre d'une bête ouverte.
szpila do ryjowania. Reiß-Griffel. piquet, *m.* trassoir, *m.* outil pour tracer & dessiner.
szpile, plur. *ostrze.* Kriegsb. Spanische oder Friesische Reuter. *Fortif.* herisson, chevaux de Frise.
Szpilanka, *f.* ziele, *vid.* Psi — *psia cebula.*
Szpileczka, *f.* kleine Steck-Nadel. camion, *m.* petite épingle, *f.*
Szpilka, *f.* szpilka miedziana, głowiasta igła. eine Steck-Nadel. épingle, *f.*
szpilka drewniana, *vid.* Szpila.
pieniądze na szpilki. Stecknadel-Geld, ein Geschenke, so den Weibern gegeben wird. les épingles, l'argent pour les épingles, sorte de présent qu'on donne aux femmes, aux servantes.
szpilka do zębow. Zahn-Stocher. un cure-dent.
szpilki szukniąc świecę spalit. die Sache kostet mehr Mühe als sie sich verlohnet. le jeu ne vaut pas la chandèle.
*Szpilkuię, *v. a.* co. 1) mit Steck-Nadeln anstecken. 1) spicken mit Speck. 1) ficher, attacher avec des épingles qu. ch. 2) larder, piquer, entrelarder qu. ch. de qu. ch.
Szpinak, *m. g. u.* Spinat. les épinars une plante.
Szpinet, *n.* Spinet ein musikalisches Instrument. épinette, *f.* un instrument de musique.
Szpinka, *f.* ein Hemd-Knöpfchen. bouton de chemise.
Szpital, *m. g. a.* 1) ein Spital. 2) armer Schlucker. 1) l'hôtel-Dieu, hôpital, maison-Dieu, hôtel de Dieu. 2) hôpital, pauvre homme; pauvre haire.
szpital chorych. ein Lazareth, Kranken-Spital. lazaret, *m.*
szpital dzieci, sierot. Wäysen-Haus, Kinder-Haus. une maison des orphelins.
szpital ubogych. Armen-Haus, Spital. hôpital pour les pauvres.
szpital starych. Spital vor alte Leute. hôpital pour les vieillards.
szpital pielgrzymow. Spital vor die Reisende. hôpital où se retirent les passants.
szpital skaleczonych. Invaliden-Haus. invalide, *m.* hôtel des invalides.
Szpitalny, *subst.* Vorsteher eines Spitals. directeur, *m.* administrateur d'l'hôpital.
Szpitalny, *adj.* Spital-. d'hôpital, qui regarde un hôpital.
Szpłacheć, *f. vid.* Spłacheć.
Szpocę, *v. a.* co, *ce, tał.* verstellen, häßlich, krumm machen. défigurer, *v. a.* enlaidir, rendre laid ou courbe.
Szpotawy, *adj.* krzywonogi. krummbeinicht. cagneux, *adj.* qui a des jambes arquées.
Szpruch, *obs.* Spruch, Weise zu reden. diction, *f.* façon de parler.
twoie to sa zawsze szpruchy. es ist immer dein altes Lied. vous revenez toujours à votre première chanson.
Szprych, *f.* eine Rade-Speiche. rais de roue, *m.*
Szpunt, *m.* 1) ein Spunt im Faß. 2) Loch, Oeffnung in einer Wasser-Röhre. 3) bleyerner Deckel über dem Zündloch eines Geschützes. 4) Stück-Zapfen, in die Stück-Mündung zu stecken. 1) bondon, verteau, *m.* 2) lumière, *f.* trou, *m.* ouverture dans le tuyau d'une fontaine. 3) platine de plomb qu'on met sur le secret ou la lumière de canon. 4) tampon, *m.* bouchon, *m.* pour boucher la bouche de canon.
Szpuntowanie, *n.* das Verspünden. l'action de bondonner.
Szpuntowanie, *v, a.* 1) spünden, zuspünden. 2) ein Gefäß fest zumachen, mit Pech

Pech vergießen, verkleben. 1) bondonner, v. a. boucher avec un bondon. 2) séeler, coifer, boucher bien un vaiſſeau; coller, poiſer une embouchure. § 1) zaſzpuntuy ten antał. 2) zaſzpuntować garnek, flaſzę ſmołą.

Szpuntowy, *adj.* Spunt- de bondon. § ſzpuntowa dziura.

ſzpuntowe, *n.* Spunt-Faß, eine Trank-Steuer. boutage, *m.* aides, *f. plur.* impôt que paient les boiſſons.

Szragi, *plur.* ein Schragen, zwey Säulen die ein Quer-Band tragen. forces, *f. plur.* potence, *f.* une charpente de deux montants ou poteaux qui portent une traverſe.

Szram, *m.* eine Schramme, eine Narbe. cicatrice, *f.* couture, future, *f.*

ſzram na twarzy. Schramme im Geſicht. balafre, *m.*

Szramowaty, *adj.* ſchrammig, von Narben. balafré; plein, couvert de cicatrices.

Szranki, *plur.* 1) Schranken, Renn-Platz, Renn-Bahn, Kampf-Platz, der mit einem Geländer umgebener Ort. 2) fig. Gränzen, Schranken. 1) lice, carrière, barreau; place fermée de barrières & destinée pour les courſes & pour les combats publics. 2) *fig.* borne, limite, au delà de laquelle on ne doit pas ſortir. § 1) ſzranki albo mieyſce okreſzone albo okrodzone do potyczki, do igrzyſk.

w ſzranki wſtąpić. in den Kampf-Platz treten. entrer en lice, en carrière.

w ſzranki z kim wchodzić, wſtąpić. mit einem anbinden. entrer en lice avec (contre) quelqu'un.

w ſzranki włożić. einſchränken, Schranken ſetzen. borner, réfrener qu; mettre des bornes à.

*Szreter, *m.* Narr, Poſſenreißer. bouffon, *m.* baladin; franc Gautier Garguille.

Szroba, *f.* Szrobuię, *vid.* Szruca, Szrubuię.

Szroba, *f.* grzebło. eine Striegel. étrille, *f.*

Szrot, *m.* 1) Schrot zum Schießen. 2) Schrot, langes Stück Fleiſch oder Fiſch. 1) menu plomb, dragée qui ſert à tirer les oiſeaux. 2) grande tranche, grande pièce de viande ou de poiſſon coupée en long. § 1) ſzrot do ſtrzelby. 2) ſzrot (pas) mięſa, ryby.

ſzrot ptaſzy. Dunſt, Vogel-Schrot. poudre de plomb; larme de plomb; cendrée.

na ſzrot i rzeź wydać. auf die Schlacht-Bank liefern. mener à la boucherie.

Szrotowanie, *n.* krupienie. das Schroten in der Mühle. l'action d'égruger au moulin.

Szrotowany, *adj.* geſchrotet. égrugé, pilé.

Szrotowy, *adj.* 1) zum Schrot oder langen Stück Fleiſch gehörig. 2) Schrot-. 1) qui regarde un aloyau, une grande tranche de viande. 2) dragée. § 1) ſzrotowa pieczenia wołowa. 2) ſzrotowy ołow.

Szruba, *f.* eine Schraube. une vis. § ſzruba u praſy; ſzruba żelazna, badź proſty gwozdź, bądź że ſkoblem; ſzruby obwod albo gwinty; obartel albo biegun do ſzruby; ſzruba u flaſzy.

ſzruba leżąca z kołem zębatym. Schraube ohne Ende. une vis ſans fin.

ſzruba rurowa die Schwanz-Schraube im Feuer-Rohr. culaſſe, *f.*

ſzrubę rurową wkręcić. die Schwanz-Schraube einſchrauben. enculaſſer; mettre la culaſſe à une arme à feu.

ſzruba budownieza, vid. *praſa budownieza.*

Szrubſztaczek, *m. g. a.* kleiner Schraub-Stock. étau.

Szrubſztak, *m. m. g.* ein Schraub-Stock. étau, *m.*

Szrubuię co. ſchrauben. tourner une vis; ouvrir ou fermer une vis.

ſzrubuię ſię w co. 1) ſich einſchrauben, ſich einſchmeicheln, ſich einſchleichen. 2) in den Beſitz einſchleichen; ſich anmaßen. 1) ſe couler, ſe gliſſer, ſe fourer, entrer en. 3) gliſſer, entrer, ſe mettre en poſſeſſion ſans aucun droit. § 1) wſzrubował ſię w przyiaźń iego. 2) wſzurubował ſię w tę winż.

Sztab, *m.* der Stab eines Regiments zu Fuß oder zu Pferde. état major d'un regiment d'infanterie ou de cavalerie.

ſztab gieneralny. General-Stab. état général.

Sztaba, *f.* 1) eiſerne Stange. 2) Vordertheil des Schiffs. 1) barre, *f.* barreau de fer. 2) la proue d'un vaiſſeau. § 1) ſztaba żelazna ząbkowata w lewarze.

ſztaby, legary, ſzlagi wſchodowe. Treppen-Geländer, Treppen-Säulen, worinnen die Stufen liegen. l'échifre, *m.* les montants, les arbres d'un eſcalier, où ſont enclavés les degrés.

Sztak, *m.* Schiff-Thau. cable, *m.*

Sztakieruię, *v. a.* verpaliſadiren. paliſſader; mettre, planter des paliſſades.

Sztakiety, *plur.* częſtokoł. Palliſaden-Stacketen. paliſſade, *f.* paliſſades, *f. plur.*

Sztalmach, *m.* kołodziey. Rademacher. char-

charron, *m.* artisan qui fait des chariots.
Sztechuię, *v. a. vid.* Sztychuię.
Sztemberg, *m.* herb, *vid.* Szternberg.
Sztępel, *m. g. sztępla.* 1) Münz-Stempel. 2) das Gepräge auf der Münze. 3) Sprützen-Stöpsel. 4) Lade-Stock. 5) Stütze, Rüst-Baum zu einem Gerüste. 1) poinçon, *m.* coin, *m.* avec quoi on marque l'argent. 2) empreinte du coin, *f.* frappe, *f.* coin, *m.* 3) bâton de seringue. 4) baguette d'une arme à feu. 5) baliveau, étaye, écoperche qui sert à échafauder. § 1) pod sztęplem Saskim biie pieniądze. 2) sztępel na tey monecie piękny. 3) sztępel w sikawce, do pukawki. 4) sztępel do muszkietu, pistoletu. 5) sztępel w rusztowaniu mularskim; sztępel pod krokwami.
ser iest sztęplem pokarmow. vom Käse schließt sich der Magen. le frommage est le bouchon de l'estomac. § ser iest sztęplem pokarmow i po iedzeniu strawę w żołądku tłoczy.
sztępel do litery drukarskiey. der Kegel zum Buchdrucker-Buchstaben. tête, *f.*
sztępel do głowy na monecie. Geld-Stempel zum Bildniß. trousseau, *m.* poinçon d'effigie, *m.*
Sztęplowanie, *n.* das Unterstützen; Aufrichtung einer Rüstung. échafaudage, *m.* l'action d'étayer, d'étayer, d'échafauder.
sztęplowanie gor kruszcowych. der Stollen-Bau in den Bergwerken. l'action de faire des conduits dans les mines.
Sztępluię, *v. a.* 1) mit Bäumen unterstützen. 2) mit dem Lade-Stock laden, stoßen. 1) étayer, échafauder; faire des échafaux. 2) pourrer, pousser avec la baguette.
Szternberg, *m.* herb. Wappenk. ein Stern mit einem Schilde, über der Sturm-Haube und Krone stehen zwölf Pfau-Federn in zwey Rehen. *Blas.* une étoile au centre d'un écu; de la couronne, posée sur un timbre sortent douze plumes de paon en deux rangs.
*Sztof, *m.* bławat. Stoff. étoffe de soie.
Sztok, *m.* eine Cisterne. citerne, *f.*
opił się iak sztok. er ist blind voll; er ist voll wie ein Sack. il est noyé de vin; il est sou qu'il en a jusqu'au gavion.
*Sztokada, *f.* sztych. Stoß mit einem Degen. estocade, *f.*
Sztokowy, *adj.* Cisternen-. de citerne. § woda sztokowa i zdroiowa.
Szten, *m.* eine Spiel-Marke. marque dont on se sert en divers jeux.
Sztorc, *m. vid.* Storc.

Sztrot, *m.* Strote, Bassen. tarot, *m.* basson, *m.* un instrument de musique.
Sztrzegomia, *m* herb. *vid.* Łościesa.
Sztuciec, *g. sztućca.* Besteck, Futeral. étui, *m.* sztucieć do nożow, łyżek.
sztucieć do brzytew. Balbier-Zeug; Besteck zu den Putz-Messern. trousse pour y mettre les rasoirs.
sztuciec cyrulicki do plastrow. Pflaster-Büchse, Binde-Büchse des Balbiers. le boitier où les chirurgiens mettent leurs onguents.
Sztuczec, *m. d. sztuczka.* kleines Besteck. petit étui.
Sztuczk, *f.* Stückchen. petit morceau, loquette, *f.* petite tranche. § ukroy sztuckę tey szynki.
Sztucznie, *adv.* 1) künstlich, kunstmäßig. 2) fein, geschickt. 1) artificiellement; artistement, avec art. 2) ingenieusement, finement, avec esprit; avec adresse. § 1) sztucznie co robić. 2) sztucznie o czym mowić; sztucznie odpowiedeiał; sztucznie się wykręcił.
Sztuczność, *f.* Kunst, Künstlichkeit. artifice, *m.* subtilité d'un artifice.
Sztuczny, *adj.* foremny, mysterny. 1) künstlich. 2) fein, verschmitzt. 1) artiste, qui travail avec art; artificiel qui est fait avec art. 2) artificiel, ingénieux, fin, adroit. § 1) sztuczny rzemieslnik; sztuczna robota. 2) sztuczny złodziey, sztuczna mowa.
Sztufada, *f.* duszona potrawa. ein gedämpftes Gericht. une étuvée; viande à l'étuvée, à la daube.
Sztuka, *f.* 1) ein Stück vom Ganzen. 2) eine Portion Essen. 3) ein Stück Waare, Stück Arbeit. 4) Kunst. 5) Meisterstück, schönes Werk, schöne Arbeit. 6) Meisterstück der Handwerker. 7) Stückchen, List, Rank, Streich. 8) Stück vom Bösewicht, vom Diebe. 1) 1) pièce, *f.* morceau, tronçon, une partie séparée d'un tout. 2) portion de viande pour une personne. 3) une pièce de marchandise ou de quelque autre chose. 4) artifice, *m.* art. 5) une pièce achevée, chef-d'oeuvre, *m.* ouvrage très-beau. 6) essai, preuve, chef-d'oeuvre, *m.* que les aspirants sont obligés de faire. 7) pièce, tour, ruse, finesse. 8) une méchante pièce de scélérat, de larron. § 1) day mi sztukę chleba, sera, żelaza; na sztuki pokraiać, porąbać; złoto, srebro w sztukach. 2) posłał mi smaczną sztukę. 3) sztuka przędziwa ma 24. ścieeikow; sztuka płotna. 4) wielką sztuką malarską malowany obraz. 5) sztuka malarska, sznicerska. 6) do

cechu

cechu przyięty sztukę rzemieślniczą wystawiwszy; sztukę pokazać, wyprawić. 7) sztukę mi wyrządził; sztuki zażyć; sztuką zachotzę na kogo; sztuka prawna, wykrętna. 8) sztuka to diablicy, łodra, złodzieia.

pierwsza sztuka urznięta. der Anschnitt. entame, *f.* entamure, *f.*

sztuka chleba. 1) ein Stück Brod. 2) ein Stück Brod, Unterhalt. 1) quartier de pain; quignon, *m.* 2) pain, entretien, *m.* subsistance, *f.* § 1) nie ziesz tey sztuki chleba. 2) dam mu sztukę chleba; dopomógł mu do sztuki chleba.

sztuka na złe; psikus. Bosheit, Betrügerey. malice, *f.* friponnerie, *f.* pièce, méchanceté, *f.*

sztuka obroczna. Brod-Kunst. gagne-pain. *m.* métier, *m.* dont on gagne sa vie.

sztuka żołnierska. Krieges-List. un stratagème, *m.* ruse de guerre.

sztuka muzyczna, teatralna. ein musikalisches, theatralisches Stück. pièce de musique, de théatre.

sztuka w zamku strzelbowym. die Nuß in einem Schloß zu einem Feuer-Gewehr la noix dans un ressort d'une arme à feu.

sztuka na sztukę. List gegen List. à bon rat bon chat; à renard renard & demi.

sztukami. Stückweise; in Stücken. par pièces, par morceaux.

o sztukę iść. sein bestes thun; sich bemühen es besser zu machen. faire de son mieux; faire qu. ch. à l'envi d'un autre; à qui mieux.

sztuka w sztukę. beym Dingen: ein Stück ins andere gerechnet. *en marchandant:* une pièce portant l'autre.

Sztukator, *m.* Gypser, Stukatur-Arbeiter. Stucateur, *m.* ouvrier qui travaille en stuc.

Sztukmistrz, *m.* Kunstmeister, Künstler, Werkmeister. artiste, *m.* ouvrier qui travaille avec art.

sztukmistrz od dział; puszkarz. Feuerwerker. artificier, *m.*

Sztukowanie, *n.* 1) Zerstückung, Zerhauung. 2) Zusammensetzung der Stücke. 1) dépecement, *m.* 2) l'action de rapiéceter.

Sztukowany, *adj.* gestückt, geflickt. rapieceté, ravaudé.

Sztukowy, *adj.* Stück-. de pièce, qui regarde une pièce.

sztukowe, n. Zoll von jedem Stück Vieh. pié-fourchu, cornage, *m.* impôt sur chaque pièce de bétail.

Sztukuię, *v. a.* co. 1) zerstücken, Stücke aus etwas machen. 2) zusammen stücken, stückeln, zusammen setzen. 1) déchiquetter dépecer, lopiner, tronçonner; couper, mettre en morceaux, en pièces. 2) rapiéceter, alonger qu. ch; mettre en pièces à. § 1) posztukuy pieczenią na sztufadę; boday go kat sztukował. 2) sztukować tę deskę trzeba.

Szturm, *m.* Szturmowanie, *n.* 1) Sturm, Bestürmung. 2) Sturm, See-Sturm. 1) assaut, *m.* 2) tempête; orage, *m.* tourmente, *f.* § 1) szturm odbić, wytrzymać. 2) w tym szturm przypał, powstał gwałtowny.

szturmem dobyk. mit Sturm erobern. prendre d'assaut; prendre d'emblée.

szturm wytrzymać. einen Sturm aushalten. souffrir, soutenir un assaut.

Szturmowanie, *n.* Kriegsw. das Stürmen, Bestürmen. *Guerre:* l'action de donner l'assaut.

Szturmowy, *adj.* Sturm-. d'assaut.

Szturmuię, *v. a.* 1) stürmen, bestürmen, Sturm laufen. 2) einen bestürmen, anfechten. 1) donner l'assaut; aller à l'assaut; monter à l'assaut. 2) attaquer, assaillir qu. § 1) szturmować do miasta. 2) szturmować na kogo.

szturmuiący, adj. ein Bestürmer. assaillant, *m.* qui donne l'assaut.

Sztych, *m.* 1) die Spitze eines Gewehrs. 2) Stoß, Stich mit einem Gewehr. 3) Stich, die Wunde. 4) Stich im Nähen. 5) Stich in Holz, in Kupfer; Holz-Stich, Kupfer-Stich. 6) fig. Gefahr. 1) pointe, *f.* bout aigu & pointu d'une arme. 2) estocade, *f.* bote, *f.* coup d'épée, coup de botte. 3) piquûre, *f.* blessure d'une pointe. 4) point qu'on fait avec une aiguille. 5) ciselure, *f.* gravûre, *f.* les figures gravées; taille de bois, *f.* estampe, *f.* taille-douce, *f.* 6) *fig.* coup, danger, péril. § 1) sztych u szpady. 2) sztych dać; poległ od sztychu; sztychem zabity. 3) sztych głęboki, śmiertelny. 4) bez sztychow igielnych wzoru nie wyszyiesz. 5) sztychy albo rysy na tablicy miedzianey; sztych to kunsztowny. 6) nieodbity to sztych; na ten sztych nieodbity stawić się muszę.

na sztych. auf den Stoß. à coups d'épée. § na sztych poszli, się bili.

na sztych kłaść. in Gefahr setzen, ins Gelächter bringen. exposer, mettre au danger, à la risée. § na sztych go wydał, wystawał.

Sztycham, *v. m.* F. *sztychnę.* stoßen, stechen

chen mit einem Gewehr. porter un coup d'épée; percer d'un coup d'arme.

Sztycharz, *m.* Petschier-Stecher. graveur de cachets.

sztycharz blach. Kupfer-Stecher. graveur de tailles-douces.

Sztychowanie, *vid.* Sztych 5).

Sztychowany, *adj.* gegraben, gestochen mit dem Grabstichel. ciselé, gravé.

Sztychowy, *adj.* Stich-, einen Stich betreffend. d'estoc, qui regarde le coup d'épée ou d'une autre arme. § sztychowa (kłota) rana albo sztych.

Sztychuię, *v. a.* co. 1) graben, stechen, mit dem Grabeisen arbeiten. 2) übertreffen, zuvor thun. 3) dargegen halten, gegen einander stellen. 4) tauschen. 5) Bergw. stechen, das Metall aus dem Ober- in den Unter-Herd laufen lassen. 1) ciseler, graver, *v. a.* travailler avec le burin. 2) surpasser, passer qu.; emporter, avoir le dessus sur. 3) comparer à; mettre en parallele. 4) troquer, échanger, harder. 5) *Métal.* faire couler le métail de la fournaise d'en haut dans celle qui est en bas. § 1) sztychować blachę, pieczęć, figury. 2) nikt go w tey nie sztychuie (nie naprzeciwko stawiać) czym. *4) sztychować (frymarczyć) towar.

sztychować ferwaserem. radiren, mit Scheide-Wasser ätzen. graver à l'eau forte.

sztychować w drewnie. in Holz Figuren schneiden. graver en bois.

sztychować się dobrze. Bergw. sich gut stechen; in acht Stunden zwey Centner Bley haben. *Métal.* couler bien, se dit du plomb quand on en a deux quintaux en huit heures. § taki się oław źle sztychuie.

Sztychwaser, *m*, Scheide-Wasser. l'eau forte; l'eau de départ. § oddiell, *m*.

Sztylam, *vid.* Stylam.

Sztylet, *m.* ein Dolch, Stilet. poignard, *m.*

Sztylfa, *f.* u botaniemieckiego. die Stülpe oder Stolpe am deutschen Stiefel. génouillerie, *f.* la partie de la botte Allemande qui couvre le genou.

Sztymbork, *m.* der Steuer-Bord; die rechte Seite oder Hälfte eines Schiffes. stribord, *m.* tribord, *m.* le côté droit, la droite partie du navire.

Szuba, *f.* kożuch obszyty suknem. eine Schaube; ein Pelz; gefütterter Ober-Rock mit Rauchwerk. pelisse, *f.* une robe de dessus fourrée de quelque peau. § szuba sobolami podszyta.

Szubet, *m. vid.* Spiączka.

Szubienica, *f.* 1) ein Galgen. 2) Galgen-Strang, Galgen-Strafe. 3) Kreuz, daran vor diesem die Uebelthäter hingerichtet wurden. 1) gibet, *m.* potence, *f.* 2) gibet de supplice d'être attaché au gibet. 3) la croix, potence en forme de croix où l'on faisoit anciennement mourir le coupables. § 1) złodziey na szubienicy wisi. 2) zasłużył szubienicę; od szubienice odproszony. 3) szubienica u starodawnych narodow była na kształt krzyża, ktorą złoczyńcow karano.

szubienica pospolita; dwa albo trzy drewna. ein Galgen mit einem Balken. gibet à un bras.

szubienice, plur. der Rabenstein, das Gericht. le supplice, de lieu où le gibet est planté. § idź, poydziesz do szubienic.

Szubka, *f.* kleiner überzogener Pelz-Rock. petite pelisse, *f.* § nocną się tylko ogarnął szubką.

*Szubienicznik, *m.* wisielec, obieszony. 1) ein Gehangener. 2) Galgen-Vogel, Galgen-Dieb. 1) un pendu; celui qui est pendu par le bourreau à la potence. 2) pendart, scelerat, frippon.

Szubraniec, *m. g. szubrańca.* } 1) lüder-
Szubrawiec, *m. g. szubrawca.* } licher Kerl. 2) abgerissener Kerl; Lumpen-Hund. 1) vaurien, *m.* pendard, *m.* 2) un homme couvert de haillons.

Szufia, *f.* eine Schaufel. pèle de bois.

szufla pełna czego. eine Schaufel voll. une pélée, péletée, *f.*

Szuflada, *f.* eine Schublade. tiroir, *f.*

Szufladka, *f.* ein klein Schublädchen. chetron, *m.* petit tiroir, *m.*

Szufluię co. schaufeln. prendre, remuer avec une pèle de bois.

Szuia, *f. vulg.* niederträchtiger, häßlicher Mensch. vilain, saquin, *m.*

Szukacz, *m.* Sucher. chercheur, celui qui cherche.

Szukam, *v. a.* czego. suchen. chercher.

szukać w książce. in einem Buche nachschlagen, suchen. voir, regarder dans un livre.

Szukanie, *n.* das Suchen. l'action de chercher.

*Szukayło, *m.* 1) beständiger Sucher. 2) Busch-Klepper, Straßen-Räuber. 1) chercheur perpetuel. 2) bandoulier, brigand.

Szuler, *m.* kostera. Schuler, Doppler. brelandier, joueur de dez et de cartes.

Szulerstwo, *v.* kosterstwo. Spieler-Profession. le métier de brelan.

Szuleruię, *v. n.* w karry, w kości. brélander, *v. n.* stark spielen.

Szum,

Szum, *f. m.* das Sausen, Brausen. frémissement, mugissement, bruissement, grand murmure, bordonnement sourd. § szum wietrzny; szum wody, lasu.

szumy, plur. Wind, Stolz. fumée, *f.* vent, *m.* orgueil, *m.* arrogance, *f.* § te szumy się w nim iesżcze nie ukołysały.

Szumię, *v. n. i, iał, ieli.* sausen, brausen. bruire, frémir, murmurer, mugir, faire un bruit sourd. § szumi morze.

szumi mu w uszach. es sauset ihm in den Ohren. il a un tintement d'oreille.

we łbie mu szumi. es gehet ihm im Kopf herum. il a la puce à l'oreille; il a martel en tête.

Szumiłeb, *m.* Grillenfänger, wunderlicher Kopf. un misantrope; bizarre, quinteux, têtu, fantasque. § Dziwak, twardyłep.

*Szumno,⎤ *adv.* geputzt, stattlich, zierlich.
Szumnie,⎦ magnifiquement; d'une manière bien ajustée, bien parée. § izby szumnie obite; szumno ustroiony.

szumno stąpać. sich brüsten, einhertreten als ein vornehmer Herr. se pavanner, se carrer, se pannader, marcher avec une gravité affectée.

*Szumny, *adj.* 1) geputzt, stattlich, köstlich. 2) im Spott: treflich. 1) paré, orné, ajusté; propret. 2) *ironiquement*: excellent, admirable, beau.

Szumowiny, *plur.* Schaum vom Sieden. l'écume du pot.

Szumuię, *v. a.* co. abschäumen. écumer, *v. a.*

Szupinka na ziarnie nieodbitym. Balg, Bälglein, Hülse, worinnen ein Korn stecket. gousse, *f.* bourse, bale, *f.* pericarpe, *m.* T. pellicule qui enveloppe une graine. § szupinka z ziarna otłuczona plewa się nazywa.

Szur, *m.* Pferde-Geschirr, Geschirr auf ein Wagen-Pferd. harnachement, *m.* harnois pour un cheval de trait. § szur z konia zdiąć.

szuru na konia włożenie. das Anschirren eines Pferdes oder Maul-Esels. le harnachement d'un cheval de trait, d'un mulet; l'action de harnacher.

włożyć szur na konia. ein Wagen-Pferd anschirren. harnacher un cheval de chariot.

*Szurny, *adj.* przykroschodzisty. steil, abschüßig. escarpé, roid.

Szupryna, *f. obs. vid.* Czupryna.

Szust, *n.* das Sausen der Winde. mugissement, fremissement, sifflemant du vent. § szust wiatrow; wiatr po drzewach szustem igrał.

Szustfal, *m.* szorstfal, *m.* Schurzfell der Handlanger. tablier, *m.* morceau de cuir qu'un artisan met devant soi pour ménager son habit.

Szuształki, *plur.* 1) Flocken, Fasen so im Weben abgehen. 2) Peppen-Stiel, eine Kleinigkeit, nichtswürdige Sache. 1) petits flocons, *m.* filets inutiles qui tombent du métier de tisserand. 2) bagatelle, niquet, rien, zeit, fétu; une chose de néant. § Szusfałki.

Szwab, *m.* ein Schwabe. un Sueve, qui est de Souabe.

Szwabski, *adj.* Schwäbisch. de Souabe.

Szwabia, *f.* Szwabska ziemia. Schwaben, der Schwäbische Kreis in Teutschland. la Souabe, le cercle de Souabe en Allemagne.

Szwaczka, *f.* szwaszka, *f.* 1) Nätherinn. 2) Strumpf-Strickerinn. *3) Stückerinn. 4) Spilling, Roß-Pflaume, gelbe Pflaume. 1) couturière, *f.* 2) tricoteuse, *f.* *3) brodeuse, *f.* 4) poitron, *m.* prune jaune. § 1) stroyna szwaczka. 2) szwaczka pończochy drobi.

Szwadron iazdy. Schwadron, Reuter-Schaar. esquadron, *m.*

Szwagier, *m. g. szwagra.* Schwager. beaufrère, *m.* mari de la soeur.

szwagrowie, f. pl. die Ehemänner zweyer Schwestern. les époux de deux soeurs.

Szwagierka, *f.*⎤ Schwägerinn, des Bru-
Szwagrowa, *f.*⎦ ders Frau. belle-soeur, l'épouse du frère.

Szwank, *m. g. u.* 1) das Straucheln, Taumeln. 2) Schaden, Nachtheil, Abbruch, Unfall, Unglück, Stoß. 1) bronchement, chancelement. 2) dommage, *m.* perte, préjudice, *m.* atteinte, brêche, tort. § 1) w tym szwanku upadł. 2) nieprzyiaciel bez szwanku uchodził; poniosłem przez niechęc twoię; honor swoy na szwank narażać; szczęście iego szwank odniosło; maciorki wielą prosiąt nie osadzay dla szwanku inszych; z szwankiem wolności się to dzieie; po spadnieniu, gdy kto szwank poczuie.

oddam bez szwanku. ich werde es ohne Schaden wieder geben. je le rendrai sans aucun dommage.

przywieść kogo o szwank. einen zu Falle bringen. perdre qu; jetter qu. dans le malheur; procurer, causer la perte de qu.

przywieść sławę czyia o szwank. eines Ruhm Nachtheil bringen. donner d'atteinte

teinte à la gloire de qu ; ravaler la gloire de qu.

Szwankuię, *v. n.* 1) taumeln, wanken, torkeln, straucheln. 2) an etwas abnehmen; Schaden, Nachtheil, Abnahme leiden. 3) in Verfall kommen, abnehmen, schlechter werden; fallen, in Abfall kommen. 1) chanceler, vaciller, branler; n'être pas ferme sur ses piés; molir; faire un faux pas; être prêt à tomber. 2) déchoir de qu. ch; souffrir, sentir avoir une perte, une diminution de qu. ch; se sentir défaillir qu. ch; commencer à passer, à évanouir, à flètrir. 3) diminuer, ravaler, s'affoiblir, être affoibli; tomber, aller en décadence, dans le déclin. § 1) od tey rany szwankował; koń z nim szwankował; szwankował z koniem. 2) szwankować na sławie, na łasce pańskiey, na rozsądku, na pamięci. 3) pamięć iego szwankuie od starości; w nieporządnym pańśtwie miasta i rzemiosła szwankuią.

szwankuie na oczy; - oczy mu szwankuią. sein Gesicht nimmt ab, wird schwach. ses yeux obscurcissent, la vue vient à lui défaillir; il est cassé de vue.

na nogi (na nogach) szwankuie; nogi na szwankuią. seine Füße wollen nicht mehr fort, werden steif. les piés lui défaillent, ne font leur devoir; il tâte le pavé.

szwankował na siłach; siły mu szwankowały. seine Kräfte nahmen ab. les forces lui défailloient.

szwankuiący, adj. strauchelnd. chancelant, *adj.*

Szwarc, *m.* Schuh-Wachs oder schwarzes Wachs einen Faden zu schwärzen. du cirage à noircir les souliers; cire noire à cirer un fil.

Szwarcuię, *v. a.* co. schwärzen, wichsen, mit Schuh- oder schwarzem Wachs. noicir, cirer avec de la cire noire ou avec du cirage.

Szwayca, *f.* eine Pfrieme. alêne, *f.* poinçon à percer.

złota szwayca wszystko przeniknie. Gold dringt überall durch. monnoye fait tout; l'or pénétre par tout.

Szwaycar, *m.* Thor-Hüter, Thier-Wärter, Pförtner. garde de porte, portier, *m.*

Szwaycarska stancya, *f.* Pförtner-Wohnung. porterie, *f.* logis de portier.

Szwaycar, *m.* ein Schweizer. un Suisse.

Szwaycarski, *adject.* schweizerisch. de Suisse.

po Szwaycarsku, adv. auf Schweizerisch, nach Art der Schweizer. à la Suisse.

Szwaycarska ziemia. Schweizer-Land, die Schweiz. la Suisse.

Szwecya, *f.* Schweden, *n.* ein Königreich. la Suede un Royaume.

Szwed, *m.* ein Schwede. un Suedois.

Szwedzki, *adj.* Schwedisch. Suedois.

szwedskie morze. das Baltische Meer, der Belt. la mer Baltique.

*Szwiec, *m. g. szewca,* szewc. ein Schuster. cordonnier.

Szwidnica, *f.* Schweidnitz, Stadt in Schlesien. Sweidnitz une ville de Silesie.

Szyb, *m.* Spicker, Wurf-Pfeil der Kinder, nehmlich ein kurzes Stöckchen mit Papier oder Federn, darein eine eiserne Spitze gestoßen wird. fleche d'enfant, c'est un petit bàton armé de papier ou de quelques plumes à un bout & à l'autre d'un aiguillon.

szyb, m. ryba morska. (dromon) ein gewisser schneller See-Fisch. sorte de poissons de mer qui est fort vite.

szyb, m. }
Szyba, *f.* } Schacht in den Bergwerken. un conduit dans une mine aux métaux. § hutmani u szybow w Wielicze i Bochni; szybą się gornicy na doł spuszczaią.

szyba w oknie. Raute, Scheibe, Fenster-Scheibe. lozange, *f.* morceau de verre mis au plomb dans un paneau.

szyba okrągła. runde Scheibe. bouline, *f.* rond de verre.

szyba kwadratowa. viereckichte Scheibe. carreau, *m.* pièce de verre taillée en quarré.

szyba, m. okno złote, herb. Wappenk. eine viereckichte Scheibe in einem Schilde, und zwey dergleichen an den drey Pfau-Federn über der Krone. *Blas.* trois careaux, dont l'un est placé au milieu de l'écu & deux aux côtés des trois plumes de paon qui sont sur la couronne.

*Szybal, *n.* *szybała, szyderz, szalbierz. Spötter, Betrüger. moqueur, trompeur.

Szybiasty, *adj.* scheibenförmig, rautenförmig. qui a une figure en lozange. § gwiazda Saturn iest raczey szybiasta niźli okrągła,

Szybki, *adj.* chybki. schnell, flink, léger, vîte, *adj.* § z szybkiey procy kamienie lecą.

Szybkość, *f.* chybkość. Hurtigkeit. vîtesse, *f.* légerté, *f.*

Szybko, *adv.* schnell, hurtig. vîte, sur l'heure.

Szybuię czołu. einen Kahn mit Schiffer-Stangen gegen den Strohm fortstoßen, fortschieben. faire aller, pouſſer, mèner, conduire un bateau avec les perches contre le cours de l'eau.

Szych, *m.* falsches, tolles Gold und Silber. clinquant faux; l'or ou l'argent faux.

ſzych biały. Leonisch Silber; tolles Silber. argent faux; pleinſpec.

ſzych żołty. Leonisch Gold; tolles Gold. or faux, oripeau; ſemi l'or.

Szychtarz, *m.* Erz-Schlichter, der die Schlacken absondert. ouvrier aux mines qui ôte la craſſe des métaux.

Szycie, *n.* Nätherey, das Nähen. couture, *f.* l'action, la manière de coudre.

ſzycie ſtrzałą. Abschießung eines Pfeils; Durchschießung mit einem Pfeil. décochement, *m.* l'action de décocher une flèche, de percer avec une flèche.

Szyderka, *f.* Spötterinn. moqueuſe, *f.* rieuſe, *f.*

Szyderſki, *adj.* spötterisch. moqueur, *m.*
po ſzyderſku, } *adv.* spötterischer Weiſe.
Szyderſkie, } d'une manière piquante; par moquerie; en moqueur.

Szyderſtwo, *n.* Spötterey. moquerie, gauſſerie, dériſion. § w ſzyderſtwo co obrocić.

Szyderz, *m.* Spötter, Spott-Vogel. moqueur, plaiſant, gauſſeur, rieur.

Szydło, *n.* eine Schuh-Ahle. alêne de cordonnier; poinçon.

iako na ſzydłach. wie auf Steck-Nadeln. ſur des épines; en danger; en grande hâte. § iak na ſzydłach ſtoię, ſtąpam, ſiedzę.

ſzydłem mu w głowie układano. er iſt unter dem Hut nicht wohl verwahrt. il a un coup de hache; il a le timbre un peu felé.

ſzydła mu golą. alles gehet ihm wie geschmiert. la fortune lui rit; tout lui rit. § wſzędzie mu ſzydła golą.

nie pſuy czaſu gdy ci ſzydła golą. man muß die Gelegenheit nicht verſäumen. il faut prendre l'occaſion par les cheveux; tirez de l'eau pendant que la corde eſt au puits.

zgadzaią ſię iak ſzydła w worze. ſie leben zuſammen wie Katz und Hund. il s'accordent comme chiens & chats.

nie zatai ſie ſzydło w miechu, w worze. dieſes wird nicht verborgen bleiben, es wird an den Tag kommen. cela éclatera; cela déviendra public.

złotym ſzydłem wnet przekole. mit Geld kann man alles ausrichten. l'argent fait tout.

Szydrzeniec, *m. g.* *ſzydrzeńca.* Narren-Käfig, Narren-Häuschen. piloris, *m.* cage de fer pour y expoſer un coupable à la riſée de tout le monde.

Szydzę, *i, ił.* ſchrauben, ſcheeren, ſpötteln, ſpotten. ſe moquer, ſe jouer, ſe rire d'une perſonne; jouer, railler, gauſſer qu, § wey iako z nas ſzydzi; ſzydzić babę (z baby) słowy; rzeczą; z czyiey ſzydzić łyſiny.

Szydzenie, *n.* Spötterey. moquerie, *f.*

Szyia, *f.* 1) der Hals. 2) Hals, Weiber-Bruſt. 3) Hals, als an der Laute. 4) Hals an einem Gefäß. 5) Hals, Hals-Kragen an einer Kleidung. 6) Hals, ſchmaler Gang, ſchmale und lange Oeffnung. 7) Kriegsb. die Kehle, die Kehl-Linie am Bollwerk. 1) cou, *m.* gorge, *f.* 2) gorge, *f.* ſein de femme. 3) manche, *m.* colet d'un inſtrument de muſique. 4) goulot, *m.* gorge, partie d'un vaiſſeau par où coule le boiſſon. 5) colet, *m.* cou d'un vêtement. 6) gorge; paſſage étroit; entrée qui eſt fort ſerrée. 7) *Fortif.* la gorge de baſtion. § 1) gardło ieſt przodek ſzyie. 2) ſzyia białosmukła, pełna, okazała. 3) ſzyia u lutni, u cytry, u ſkrzypcow. 4) ſzyia u dzbana, u flaſzy. 5) ſzyia u koſzule. 6) ſzyia do piwnicy; ſzyia w budowaniu drzewiana; ſzyia w gorach; ſzyia podkopna. 7) ſzyia u narożnika.

ſzyie przodek; gardło. der Vordertheil des Halſes, die Kehle. le devant du cou; la gorge.

ſzyie tył. der Nacken. le chignon du cou.

ſzyie kołowatość; ſzyie nakrzywienie tward. die Steife des Nackens. la roideur du cou.

ſzyia końſka; nakrzywienie ſzyie końſkiey. der Pferde-Hals; die Rundung deſſelben. cou de cheval; l'encoulûre du cou de cheval.

nad ſzyią. über dem Hals. ſur les bras, ſur le dos. § nad ſzyią mu wiſi; ſtoi nieſzczęście, nieprzyiaciel.

na ſzyię ſpaść. auf den Hals ſtürzen, fallen. tomber la tête la prémière; faire la culbute; ſe précipiter.

na ſzyię zepchnąć, zrzucić. einen über den Haufen werfen, herunter werfen, herab ſtürzen. culbuter, renverſer cu par deſſus tête, précipiter qu; jetter qu. de haut en bas, jetter dans précipice.

naſtępuię komu na ſzyię. einem auf den Hals treten; einen in Zwang halten. tenir le pié ſur la gorge à qu.

ſzyię komu uciąć. einem den Hals abſchlagen.

gen, köpfen. couper le cou, trancher la tête à qu.

porwać kogo za szyię. einen an den Hals fassen. coleter qu; prendre; saisir qu. au colet, à la gorge.

szyię łamać. den Hals brechen. rompre, casser le cou.

Szyię, *v. a. szyie, szył.* 1) nähen. 2) schießen, werfen einen Pfeil, mit solchem durchschießen. 1) coudre, *v. a.* faire une couture. 2) decocher, darder, lancer contre qu; percer, enfiler, larder, transpercer, embrocher qu. d'une flèche, d'un dard. § 1) szyy koszulę, boty. 2) szyć strzałą, strzelać z łuku do czego; szyć, trafić kogo strzałą, dzirytem.

Szyiowaty. 1) dickhälsig, stark von Hals. 2) drüsicht um den Hals. 1) qui a une grande gorge, un grand cou. 2) glanduleux au cou.

Szyk, *m. g. u.* 1) eine Schlacht-Ordnung. 2) **Poet.** Schaar, Heer, Ordnung. 1) un ordre de bataille; les lignes de gens de guerre. 2) *Poet.* ordre, *m.* rang, choeur, armée. § 1) szyku głębokość, miałkość, czoło, tył; szyk ścisły albo bołalawowy, wycieczkowy, przechodni. 2) wyiskrzonych gwiazd szyki; wszystkie aniołow szyki chwalcie Boga.

pomieszać. pomylić komu szyki. einem das Concept verrücken. déconcerter les desseins de qu.

Przeciwszykii, pl. **Kriegsw.** feindliches Heer. *Guerre:* bataillons ennemis.

Szyknię, *v. a.* 1) in Schlacht-Ordnung stellen. 2) ordnen, einrichten. 1) ranger, ordonner une armée; la ranger, mettre en ordre de bataille. 2) disposer, arranger. § 1) szykować woysko; połki. ** 2) gładkie szykować dyskursy; według narodzenia bracią szykuie.

uszykywał woysk we trzy szeregi, linie. er hat die Armee in drey Linien gestellet. il a ordonné l'armée en (sur) trois lignes.

szykować się. sich schicken. quadrer, convenir, s'ajuster avec qu. ch. § kiedy się rzeczy i sposoby szykuią.

**szykaiący się, adj.* schicklich, anständig. convenable, propr, *adj.* § nieszykuiące się przytacza rzeczy.

szykować pomieszane woysko. eine zerstreuete Armee wieder herstellen. rallier une armée; rassembler les troupes; rétablir un combat.

Szylwach, *m.* } Schildwach. la sentinel-
Szylwacha, *f.* } le; soldat qui fait faction. §) podmowić szylwacha; szyłwacha się pyta: kto *vivat?* szylwacha przechodzacym żołnierzom skweruie.

Szyna, *f.* eine Schiene Eisen. 2) Radeschiene. 1) barre de fer. 2) bande, bandage, *m.* lien de fer qui couvre quelques jantes de roue. § 1) inop żelaza ma szyn 12. 2) szyna wozowego koła.

Szynal, *m.* Rade-Kuppe, Rad-Nagel. clou à candes; clou de charrette.

*Szynduię co, łupię ze skory. schinden. die Haut abziehen. écorcher, ôter la peau avec un couteau.

Szynk, *m.* szynkowanie, *n.* der Schank, das Schenken eines Getränkes. taverne, *f.* vuidange, *f.* débit; l'action de vendre une boisson à pot & à pinte. § szynk trzymać; szynk teraz dobry, zły.

Szynka, *f.* szołdra wędzona. ein geräucherter Schinken. jambon de terrière, cuisse de porc salée & fumée.

Szynkarka, *f.* eine Schenkerinn, Weib das in der Schenke das Bier schenket. femme dans un cabaret qui donne, qui débite une boisson.

Szynkarski, *adj.* Schenke; eine Schenke, das Schenken betreffend. de taverne, qui regarde le cabaret, ou le métier de la boisson en détail.

Szynkarstwo, szynk. das Gewerbe eines Schenkers. la taverne, profession de cabaretier ou de tavernier.

Szykarz. Wein- oder Bier-Schenker. poteleur; cabaretier, tabernier. § szynkarz pilsny, winny.

Szyinkiel, *g. szynkła.* das Ende an der Wagen-Achse, wo er links stecket. le bout de l'essieu où l'on fiche l'esse ou la cheville de fer.

Szynkowanie, *n. adj.* Szynk.

Szynkowny, *adj.* Schenk-; eine Schenke oder den Schank angehend. de cabaret; qui regarde le cabaret ou la boisson qu'on donne à pot & à pinte. § szynkowne wino, piwo.

szynkowny dom. Schenke, Bier-Haus, cabaret, *m.* taverne, *f.* maison où l'on donne à boire.

Szynkuię, *v. a.* schenken, Bier, Wein. vendre à pinte & à pot, faire cabaret. § szynkować wino, piwo, miod.

szynkować i ieść dawać. Gäste setzen; schenken und speisen. vendre de la boisson à l'assiette; vendre à pot & à l'assiette.

Szynwaga, *f.* Bleywage der Zimmerleute, wie ein umgekehrtes ⊥, damit ein Bau-Holz bleyrecht gesetzet wird. niveau, *m.* perpendicule, *m.* chas en un ⊥ renversé, qui sert à planter une charpente

perpendiculairement. § ſzynwaga ieſt budownicze albo ſtolarſkie naczynie na kſztałt wywrocenego ⊥ na ktorym ſzurek od gory wiſi.

Szypel, *m.* g. *ſzypla.* * 1) ein Knoten. 2) Knötlein im Garn, in der Leinwand. 1) noeud. 2) petit noeud, inégalité dans la filaſſe, dans la toile. § * 1) ſzypel (węzeł) rozdziergnąć. 2) to przędciwo wiele ma ſzypłow.

Szyper, *m.* Schipper, Schiff-Hert, Schiffmann eines kleinen See- und großen Fluß-Schiffes, der Waare und Leute zu Waſſer führet. freteur, *m.* patron, maître voiturier par eau d'un petit navire ou d'un grand bateau, qui voiture par eau hommes & marchandiſes.

Szyperſki, *adj.* einen Schipper angehend. de freteur, qui regarde le maître de navire.

Szyperſtwo, *a.* Schipper-Stand, Schipper-Wiſſenſchaft. la profeſſion de voiturer par eau.

*Szypka, *f vid.* Szypułka.

Szyplanie, *n.* das Zupfen, Auszupfen. l'action de tirer, d'arracher avec les doigts.

ſzplanie chorego. das Umſichgreifen des Kranken vor ſeinen Tode. mouvement convulſif des doigts d'un malade qui eſt à l'extrémité.

Szyplę co, *e, ał, eli.* klauben, zupfen mit den Fingern. éplucher, arracher, ôter avec le bout des doigts qu. ch.

ſzyplać komu koło mieſzka. 1) einem den Geld-Beutel machen wollen. 2) einem auf den Beutel liegen, ſolchen mißbrauchen. 1) en vouloir à la bourſe de qu; vouloir couper la bourſe à qu. 2) vivre ſur la bourſe d'autrui, la mal mener.

chory ſzyple koło ſiebie. der Kranke greift und zupft um ſich herum. le malade fait des mouvements convulſifs avec les doigts; le malade cherche les vers.

Szypruię, *v. n.* ſchippern; Leute, Waaren zu Waſſer überführen. voiturer par eau, faire le métier de transporter dans ſon vaiſſeau les marchandiſes & les perſonnes.

Szypułka, *f.* 1) Stiel am Obſt. 2) eine Feder-Kiel einer großen oder kleinen Feder. 1) queue de fruit, pedicule, *m.* 2) tige de plume; tuyau d'une grande ou petite plume. § 1) ſzypułka u gruſzki, wiśni. 2) ſzypułka piora odartego.

ſzypułka przez całe grano idąca, około ktorey iagody wiſzą w koło. der Kamm an einer Weintraube. la raffle d'une grape de raiſin.

ſzypułka bez iagod. Kamm einer Traube ohne Beeren. rape, *f.*

Szysloch, *m.* ſtrzelnica. Schieß-Loch. embraſure, *f.* canonnière, *f.*

Szyſma, *f.* odſzſzepieńſtwo. Trennung von der Kirche. ſchiſme, *f.*

Szyſmatycki, *adj.* abtrünnig von der Kirche. ſchiſmatique, *adj. c.*

Szyſmatyk, *m.* odſzczepieniec. ein Abtrünniger von der Kirche. un ſchiſmatique.

Szyſzak, *m.* ptzyłbica. ſpitziger Sturm-Hut. un caſque qui va en pointe. § żołnierz w ſzyſzaku.

Szyſzakowy, *adj.* Helm-. de caſque. § ſzyſzakowa kita, federpuſz; ſzyſzakowa albo pod ſzyſzak czapka ſkorzana.

ſzyſzakowy wierzch. der Obertheil an der Sturmhaube. le haut de caſquet.

Szyſzka, *f.* 1) ein Tannen- oder Fichten-Zapfen. 2) eine Feige-Warze im Hintern. 3) Blutſchwär in den fleiſchichten Theilen. 4) Pappen-Stiel; ein Nichts, Kleinigkeit. 1) pomme de pin, *f.* de ſapin. 2) fic, un froncle à la feſſe. 3) froncle, *m.* clou, une tumeur impure dans les parties charnues. 2) zeſt, bagatelle, un rica, un fétu. § 1) ſzyſzka drzewna. 2) ſzyſzka, wrzod w ſiedzeniu na kſztałt figi. 2) ſzyſzka, guz w ciele bolący. 4) za ſzyſzkę go maią; za borową przedał ſzyſzkę.

ſzyka miętka podługowata iako ogonek na niektorych drzewach, iako leſzczynie; rzeſa. Würſtchen an einigen Bäumen als an den Haſel-Stauden. chaton qui nait ſur quelques arbres comme ſur le coudrier.

Szyſzkorodny, *adj.* das Zapfen trägt. conifère, *adj.* qui porte des pommes longues comme le ſapin. § ſzyſzkorodne drzewo.

Szyſzkowy, *adj.* Zapfen-. de pomme.

ſzyſzkowe, liubowe orzeſzki. Zürbel-Nüßlein. pignons, *m. pl.* noyaux de pin.

Szyty, *adj.* genähet. couſu, *adj.*

Szyyka, *f.* Hälslein, kleiner Hals. petit cou.

*Szyynica, chuſtka. Weiber-Halstuch. colerette, *f.* mouchoir de cou.

Szyyny, *adj.* Hals-. de cou, de gorge.

T.

Ta, *vid.* Ten. diese. cette.

Tabacznik, *m.* 1) Tabacks-Händler, Tabacks-Macher. 2) Tabachs-Schmaucher, Tabacks-Schnupper. 1) marchand de tabac; fileur, faiseur de tabac; torqueur. 2) fumeur ou preneur de tabac.

Tabaczny, *adj.* Tabacks-. de tabac.

tabaczne, *n.* Tabacks-Steuer. droit, *m.* impôt sur le tabac.

Tabaka, *f.* 1) Tabacks-Kraut. 2) Rauch- oder Schnupf-Taback. 1) nicotiane, *f.* petun, *m.* une plante. 2) tabac en fumée ou en poudre. § 1) tabaka (zdrowiec, wrzodowe ziele, bielun cudzoziemski) rolą wyplenia. 2) brać tabakę.

tabaka proszkowa. Schnupf-Taback. tabac en poudre, *m.*

tabaka kręcona. gesponnener Taback. tabac en corde ou torde.

kurzyć tabakę. Taback rauchen. fumer avec la pipe; petuner; prendre du tabac.

Tabakiera, *f.* tabakierka, *f.* Tabacks-Dose. tabatière, *f.*

Tabakierowy, *adj.* Tabacks-Dosen-. de tabatière.

Tabela, *f.* eine Tabelle. table. *f.* disposition, *f.* ordre naturel des matières d'une science.

Tabelan, *m.* (*radix cipneon*) runde Cipneon eine Wurzel. sorte de racine.

Tabin, *m.* } Tabin ein Zeug. tabis, *m.*
Tabinek, *m.* } sorte d'étoffe.

Tabinki, *plur.* Stücken Zeug oder rothes Leder, so an beyden Seiten des Pohlnischen Sattels gemacht sind. quartiers d'étoffe ou de basane tannée aux côtes d'une selle à cheval à la Polonoise. § Tebinki, Tybinki.

Tablatura, *f.* 1) die Tabulatur, Vorschrift eines musikalischen Stücks. 2) Leinwand worauf der Maler malet. 3) übertriebene Ordnung, Sorgfalt. 1) la tablature en musique. 2) toile sur laquelle peint le peintre. 3) ajustement trop affecté; air, soin trop recherché. § 1) tablaturę pisać. 2) rzucić farbę na tablaturę. 3) z tablatury czyni-chodzi.

z tablatury zakręt, kobota za fraszkę. viel Aufhebens wenig Arbeit. beaucoup de plaid & peu de fait; plus de bruit que de besogne.

według tablatury ubrany. nett, nach dem Schnürchen angeputzt. ajusté au niveau, avec compas; qui est propre.

Tablica, *f.* 1) eine Tafel, Platte. 2) Tabelle in den Büchern. 1) table, *f.* 2) table dans un livre qui contient les matières selon leur ordre naturel. § 1) tablica gładka, rowna drzewiana, kamienna; kruszowa, miedziana tablica. 2) tę umieiętność na tablice rozłożono.

tablica ołtarzowa. Stein auf dem Altar. table d'autel.

tablica miernicza. Meß-Tisch, Meß-Bret des Feld-Messers. planchette d'arpenteur. § pachołek pod tablicą mierniczą.

tablica zegarowa. Ziffer-Blatt, Uhr-Scheibe. cadran d'une horloge.

tablica Pitagerosowa. Rechenk. das Einmal eins. *Aritm.* table Pitagorique.

tablica do pisania. Schreibe-Tafel. table à écrire.

tablicą prożna. leere, unbeschriebene Tafel. table rase.

twarz iak tablica. ein plattes Gesicht. un visage plat; camus.

tablica stołowa, stolnica. ein Tisch-Blatt. le dessus, la piéce de dessus, l'ais d'une table qui est soutenu des piés ou des treteaux.

tablicami, ławami, na tablice co podzielić, rozłożyć. etwas in Vierecke eintheilen. répartir, disposer qu. ch. par quarrés, par tables.

Tabliczka, *f.* ein Täflein. tabelle, *f.* petite table.

z tabliczką po mieście chodzi. er findet an jedem etwas zu tadeln. il glose sur tout.

Tabliczny, *adj.* do tablicy należący. Tafel-. de table.

Tabor, *m.* 1) eine Wagenburg. 2) Schäfer-Hütte, Feld-Hütte, so die Schäfer auf Karren von einer Weide zur andern bringen. 1) baricade faite de chariots; retranchement, parc où sont les voitures qui servent dans un camp. 2) cabane, *f.* cahute, *f.* logette que les bergers transportent sur une charrette d'un paturage à l'autre. § 1) taborem się stawić, stanąć, następować. 2) tabor pastuszy iest przenośna owczarnia.

Taboreéik, *m.g.a.* } ein Sessel. tabou-
Vaboret, *m.* } ret, *m.* banquette, *f.*

Tabułat, *m.* blecherne Decke über einen Spring-Brunnen. couvercle de fer blanc sur une fontaine.

Taca, *f.* 1) Thee- oder Caffee-Bret. 2) eine Tasse, Trink-Schale, s. Czasza. 1) ban-

1) bandeche, *f.* cabaret, *m.* pour mettre des taſſes de café. 2) taſſe, coupe, *v.* Czaſza.

Tacher. Techer, Bund von zehen Stück oder ein Dutzend Rauchwerk. deker, timbre, *m.* cordon de peleterie en maſſe, dix ou douze peaux attachées enſemble § tacher ma ſztuk dwanaśćcie.

Tacka, *f.* ein kleines Thee-Bret. un petit cabaret pour y mettre les taſſes.

tacka eo Chrzćilnicy służąca. das Tauf-Becken. baſſin qu'on emploie à l'eau baptiſmale.

Taczam co. etwas langſam wälzen. rouler, faire rouler qu. ch. lentement.

taczać ſię. 1) ſich wälzen. 2) torkeln, taumeln. 1) ſe rouler, ſe vautrer. 2) chanceler, faire des eſſes; tortiller. § 1) taczać ſię po (na) źiemi. 2) piiany ſię tacza,

Taczanie, *n.* das Wälzen. roulage, *m.* l'action de rouler.

taczanie ſię. 1) das Herumwälzen. 2) das Taumeln, Torkeln. 1) l'action de ſe vautrer, de ſe rouler. 2) chancelement; les eſſes, *f.* le marcher d'un enivré. § 1) taczanie ſię leżąc. 2) taczanie ſię piianego.

Taczki, *plur.* Schubkarren. brouette, *f.* civière, *f.* petit tombereau à rouë.

Tafla, *f.* große Tafel als Glas. table de verre; grand carreau de glace,

tafla karetowa. Glas-Spiegel in einer Kutſche. glace de carroſſe, *f.*

Tafta, *f.* Kleidung von dünnem und durchſichtigem Zeuge. vêtement de tafetas fort delié, d'étoffe transparente.

Taię czego (co), *i, ił.* verheelen, verbergen. céler, cacher, ne pas découvrir.

taić ſię. ſich verbergen. ſe cacher; ſe tenir couvert, caché; être caché. § niepodobna tak ſię taić życzliwośći, aby kiedykolwiek na oczy ſię wiawić nie miała.

Taię, *e, iał, iały, (ieli).* aufthauen, zergehen. ſe dégeler, fondre, ſe reſoudre par la chaleur. § śnieg od słońca taieć muſi.

Taiemnica, *f.* ein Geheimniß. miſtère, *f.* ſecret, *m.* choſe qu'on tient cachée. § nauka taiemnic duchownych; ma to w ſobie taiemnice.

pod taiemnicą. } myſtiſcher Weiſe. miſtiquement, miſtérieuſement.
Taiemnie, *adv.* }

taiemnie potaiemnie. verborgen, heimlich. ſécretement, en ſécret, à la dérobée.

Taiemnie, *m.* 1) heimlich, verborgen. 2) myſtiſch, geheim, verborgen, zum Vorbild gehörig. 1) ſecret, *m.* caché, couvert. 2) tipique, miſtique, miſtérieux.

taiemne to rzeczy. das ſind verborgene Dinge. ce ſont lettres cloſes.

taiemne mieyſce. verborgner Ort. cache, *f.* cachette, *f.* lieu propre à cacher qu. ch.

Taienie, *n.* czego. das Verheelen, Verbergen. regous, *m.* regouſement, *m.* cachement, *m.* l'action de cacher.

Taiſtra, *f.* torba. Torniſter, Reiſe-Taſche. Schnappſack. bougette, *f.* ſacoche, *f.* grande bourſe ou le paſſager met les vivres & les hardes.

taiſtra myśliwca. Jäger-Taſche. gibécière, *f.*

Tak, *m.* ein Schubkarren voll. une brouette pleine de qu. ch. § ſkrzynia wapna ma tokow dwanaśćie; ieſzcze taku piaſku trzeba.

**taki*, plur. *taczki.* ein Schubkarren. brouette, *f.*

Tak, *conj.* 1) ſo, alſo, auf dieſe Art. 2) ſo, dergeſtalt, dermaßen, bey einem *adv.* oder *adj.* 3) im vorigen Jahre, Monat, in voriger Woche. 1) ainſi, de telle manière; de telle ſorte, de cette ſorte, tellement. 2) ſi, tellement, *devant un adv. ou un adj.* 3) l'année paſſée, le mois paſſé, la ſemaine paſſée. § 1) tak rob; tak odpowiedź; tak rozumiem; tak, tak trzeba mowić; tak ma bydź. 2) tak ſtary; tak długi; tak daleko, tak dawno; tak zaślepiony, tak drogo. 3) tak rok; tak tydźień; tek mieſiąc; tak roczny.

tak też. eben ſo, nicht anders. tout de même.

tak długo. ſo lange. ſi long-tems.

tak ieſt. 1) ja; ſo iſt es. 2) im Spott: du haſt es getroffen. 1) oüi; ſi fait; c'eſt vrai. 2) *en ſe moquant:* juſtement; ouida vous y étes; vous l'avez attrappé. § 1) tak ieſt umarł. 2) tak ieſt, zgadłeś; tak ieſt iużeś panem.

a że to tak. daß dem alſo ſey; zum Beweis deſſen. & qu'ainſi en ſoit.

byłem u niego, o że to tak oto liſtek iego. ich bin bey ihm geweſen und zum Beweis deſſen ſehet ſein Briefchen. j'ai été chez lui & qu'ainſi ne ſoit voilà ſon billet.

a nie ieſtże to tak. iſt das nicht alſo. n'eſt ce pas ainſi.

iedni mowią że tak, drudzy że nie tak. einige ſagen ja, die anderen nein. les uns diſent que ſi, les autres que non.

tak wiele. ſo viel. autant. § tak wiele iak ty mam pieniędzy.

tak barzo; tak dalece. ſo ſehr. tant, ſi, ſi fort,

fort, tellement, de telle forte. § mi-łuie go tak bardzo że.
tak — a iednak; tak — a. ſo — er iſt, — er doch. tout — qu'il eſt, il —. § tak ſtary (tak bardzo ſtary) a iednak zaloty ſtroi.
tak uczony a tego nie wie. ſo gelehrt er iſt, weiß er dieſes doch nicht. tout ſavant qu'il eſt, il ne ſait cela.
tak — iako. ſo — wie. ſi — comme; ſi — que; ainſi — comme. § tak żyie, iako uczy; tak dobry iako ty.
tak ia człowiek iako i ty. ich bin ſo ein Menſch wie du. je ſuis homme comme vous.
tak iakoby. ſo, als wie. tout ainſi que.
tak — owak; tak — ſak. bald ſo, bald wieder anders. de cette façon ou de l'autre. § ſtroi ſię to tak, to owak.
albo tak albo owak. oder ſo oder ſo; eins von beyden. à pendre ou à laiſſer; ou ceci ou cela.
tak nie rychło. ſo ſpät; ſo langſam. ſi tard, ſi lentement.
tak wczas. eben zu rechter Zeit. juſtement à tems.
tak a tak. 1) ſo und ſo, dieſes Inhalts. 2) ſo und ſo, auf dieſe Art. 3) ſo hin, mittelmäßig. 1) ainſi, en ce ſens. 2) ainſi, de telle manière. 3) là là; tellement quellement; médiocrement, paſſablement. § 1) tak a tak (w ten ſens) rzekł do niego. 2) tak a tak go bił, go łaiał; tak a tak pracuie.
tak ſobie; tak; tak też. weil es mir ſo gefällt, in einer Antwort. comme il nous plaît; car c'eſt ma volonté, mon plaiſir; car tel eſt mon plaiſir. § po coż to przyſzedł? tak.
niech tak będzie. es mag ſo ſeyn. ſoit.
tak mowiąc. alſo zu reden. pour ainſi dire.
nie tak. 1) nicht ſo; nicht recht. 2) nicht ſo; anders. 1) pas ainſi, pas juſtement. 2) pas ainſi, autrement, d'autre ſorte, d'une autre maniere. § 1) nie tak źle mowię omyliłem ſię; nie tak, trzeba to słowo tak wymowić napiſać. 2) nie tak, ale tak rob.
nie tak ieſt. es iſt nicht alſo. cela n'eſt pas ainſi.
tak ſię ma rzecz, ſprawa. ſo verhält ſich die Sache. telle eſt la choſe, l'affaire.
tak iako mię widziſz. ſo wie du mich ſieheſt. tel que vous me voyez.
takci. zum Zeitvertreib, nur ſo, nicht im Ernſt. pour badiner, pour paſſer le tems, pas ſérieuſement. § takci rad żartuie; takci on mowi, nie będzie z tego nic.

takci było. es war ja ſo. cela étoit aſſurément ainſi.
takli? takli to? iſt das alſo? iſt das an dem? eſt-il ainſi? eſt-ce ainſi que? § takci to było.
**takież. vid.* Także.
Taki, *adj.* } dergleichen, ſolcher. tel, Takowy, *adj.* } ſemblable. § ale wiele takich? nie pytay takowych teraz; taką kſięgę miałem; tacy teraz ludzie; taki teraz świat.
weale taki. ganz und gar ein ſolcher. tout tel.
iaki taki. ſo ſo; ſo hin; nicht gut nicht ſchlimm. tel quel, médiocre. § umiejętność iego iaka taka.
takie było woyſko naſze. unſer Kriegs-Volk war alſo beſchaffen. telle étoit notre armée.
takim on ieſt, iakim ia ieſt. ich bin eben ſo als er. je ſuis comme lui.
takiego iak mię widziſz. ſo wie du mich ſieheſt. tel que vous me voyez.
takiż. eben ſolcher, eben ſo. tout ſemblable, tout pareil.
taką rzeczą. ſolchergeſtalt. de ſorte que, de manière que, tout de même, de cette façon, de cette ſorte. § takąż miałem kſiążkę.
taki owaki. 1) dieſer und jener. 2) dergleichen. 1) celui-ci & celui-là. 2) tel; de cette ſorte; de ſemblable ſorte. § 1) taki owaki rzecze. 2) takich owakich doſyć na świecie.
ieſt takich co. es giebt dergleichen Leute die. il y en a tels qui; il y a des gens qui.
ieſt to cztek taki owaki. es iſt ein berüchtigter, verdächtiger Menſch. c'eſt une fauſſe, une méchante bête; il eſt décrié comme la fauſſe monnoye; c'eſt une créature ſuſpecte. § taka owaka to niewiaſta.
Tako, *adv.* allerdings; freylich, ohne Zweifel, ja, in der Antwort auf iako: oüi, aſſurément, ſans doute, ſans contredit; *on ſe ſert de ce mot en répondant à l'adverbe interrogatif* iako. § iako ty mi maſz rozkazować? taka.
Takowy, *adj. vid.* Taki.
Takſa, *f.* Taxe, geſetzter Preis. taux, *m.* taxe, *f.* prix reglé; afforage, *m.* priſée, apprétiation, *f.*
Takſuię, *v. a.* co. ſchätzen. taxer, priſer, apprécier, *v. a.*
Takt, *m.* der Takt in der Muſik. meſure, *f.* certain mouvement réglé dans la muſique. § ſkoki taktem odprawuie; nogi taktu dobieraią.
takt dawać. den Takt geben. battre la meſure.

ćwierć taktu. Viertel-Takt. tems, *m.* quart de mésure. § dwie, cztery części taktu.

w takt. 1) nach dem Takt. 2) alle auf einmahl, alle zugleich. 1) selon la mesure, en cadence. 2) tout d'un coup, en même tems, au même tems. § 1) w takt śpiewa, tańcuie. 2) wszyscy w takt się na niego porwali.

puls w takt biie. der Puls schlägt ganz gleich. le pous est tout égal.

Takuchny, *adj.* ⎫
Takuteńki, *adj.* ⎬ sehr gleich, sehr ähnlich. fort semblable; tout pareil, tout de même, tout égal.
Takuczki, *adj.* ⎭

Także, *adv.* dergleichen, wie auch, auch. de même, aussi, même. § to także napisz; pisał także do mnie.

nie także, nie w tąż, nie iednako. es ist nicht gleich, nicht einerley. cela n'est pas tout un; cela n'est pas la même chose; il ne va pas de même que. § nie także wiersze iako listy pisać trzeba

Talar, *m. g. talera, *talara.* ein Thaler. écu, risdale, *m.*

talar; talar bity; talar twardy. harter Reichs-Thaler, Species-Thaler. écu en espèce.

talar Sląski; talar gładki. Schlesischer Thaler, er gilt 21 gute Groschen. un écu Silesien valant deux livres cinq sous.

talar Lewkowy. Löwen-Thaler, er gilt in den Niederlanden 42 in Pohlen 50 Stüver. écu des Pays bas qui y vaut 42 & en Pologne 50 sous.

Talarek, *m.* geschnittenes Scheibchen. rouelle, *f.* morceau coupé en rond.

na (w) talarki co pokraiać. etwas Scheiben-weise zerschneiden. couper qu. ch. par rouelles. § pokray iabłko na talarki.

Talent, *m.* 1) ein Talent, eine Rechnungsmünze der alten Griechen. 2) Talent, Gabe, Geschick. 1) talent, *m.* sorte de monnoye de compte chez les anciens Grecs. 2) talent, *m.* don de nature. § 1) talent w starożytności płacił 720 talerow. 2) piękny ma do tego talent.

Talentowy, *adj.* Talent-. de talent.

**Talentuie. mit guten Gaben begaben. pourvoir qu. de beaux talents; donner des talents à qu. § Bog go wielkiemi utalentował darami.

Talerz, *g. a.* ein Teller. assiette, *f.* § na talerzu leży; talerze cynowe.

talerz drewniany. hölzerner Teller. tranchoir, *m.* tailloir, *m.* assiette de bois.

Talerzyk, *g. a.* Tellerchen. petite assiette.

*Talia, *vid.* Stan 4).

Tam, *adv.* 1) da. 2) dahin. 1) là, en ce lieu, en cet endroit. 2) là, y, vers ce lieu. § 1) tam mieysce iest prożne. 2) tam idę.

tamże. eben da. en ce même lieu.

tam i sam. hier und da. çà & là.

Tama, *f.* Wehr, Damm von Steinen oder Erde. un mole, rempart de pierres; digue, amas de terre contre l'impétuosité des vagues.

traktat tami. Barriere-Traktat. traité de barrière.

Tamaryndy, *plur.* Tamarinden, eine Frucht so in Indien wächst. tamarins, *plur.* un fruit qui croît aux Indes.

Tamarzyszek, *m. g. a.* drzewo. (*tamarix*) Tamarisken-Baum. tamarisc, *m.* un arbre.

Tameczny, *adj.* der dasige. de ce lieu là; du même endroit là.

Tampień, *m. g. a. vid.* Prosiany – *prosiana włoć.*

Tamowanie, *n.* das Hemmen, die Hemmung. l'action d'empêcher, d'arréter; empêchement.

Tamtędy, *adv.* dadurch. par là, par delà.

Tamten, *m.* jener da. celui là. § tamtego nie widział; tamći Panowie tu byli.

Tamuię, *v. a.* 1) dämmen, einen Damm aufwerfen. 2) hemmen, aufhalten. 1) faire, élever une digue, un mole, une chaussée. 2) reprimer, refréner, contenir, retenir. §) 1) tamować rzekę aby nie wylewała. 2) tamować wkroczenie nieprzyiacielskie.

tamować koło. ein Rad hemmen mit einem durchgesteckten Stock. enrayer une rouë.

Tamże. eben daselbst. en ce même lieu.

Tańcowanie, *n.* das Tanzen. danse, *f.* l'action de danser.

Tańcuię, *v. a.* ⎫ tanzen. danser. §
Tańczę, *czy, czyt.* ⎭ tańcować na weselu; tańcować taniec, gonionego, galardę, taniec Polski, Angielski; tańcować po czyim graniu.

po czyiey tańcować woli. nach eines Willen aufspringen, leben. plier sous les volontés de qu; se comporter à la volonté de qu.

Taneczek, *m. g. taneczka.* Tänzchen. petite danse, *f.*

Tanecznica, *f.* 1) Tänzerinn. 2) Tanz-Boden, Tanz-Saal. 1) danseuse, *f.* 2) sale à danser.

Tanecznik, *m.* Tänzer. danseur, *m.*

tanecznicy. Tanz-Gesellschaft, die Tänzer. les danseurs, bande, compagnie de danseurs.

Tańcowy, *adj.* } Tanz=, Tänzer=. de
Taneczny, *adj.* } danse; de danseurs. § śpiowanie, granie taneczne; tańcowe podskoki.
Tangiensa, *f. vid.* Tkliwociąg.
Tangient u organ. Tangent an einer Orgel, Clavier. touche, *f.* sauterau, *m.* languette d'orgue, de clavecin.
Tani, *adj.* wohlfeil. qui est à bon marché. § tańsze teraz zboże.
tani to towar. diese Waar ist wohlfeil. cette marchandise se donne a vil prix, à bon prix.
Tanie, } *adv.* wohlfeil. à bon marché,
Tanio, } bon marché; à grand marché, à bas prix. § tanio przedać, kupić.
taniey. wohlfeiler. à meilleur marché.
tanio co czynić. etwas wohlfeiler machen. faire ravaler le prix de qu. ch; faire tomber le prix de qu. ch.
tanio tam żyć. es ist da wohlfeil zu leben. il y fait bon vivre; il y a passablement vivre.
Taniec, *m. g. tańca.* ein Tanz. danse, *f.* § taniec Polski, Angielski, gray, śpieway mi ten taniec; tanich w koło.
Taniecznica, *f.* Tanecznik, *m. vid.* Taneczniczka, Tanecznik, *m.*
Tanieię, *v. n.* 1) wohlfeil werden. 2) fig. geringer, schlechter werden. 1) ramander, ravaler; tomber de prix, devenir à bon marché. 2) se ravaler, venir moins consiérable; rabaisser, diminuêr. § 1) staniało po drogości zboże. 2) poufałość teraz staniała.
Tanio, *adj. vid.* Tanie.
Taniość, *f.* wohlfeiler Preis. vileté de prix, petit prix, trop bon marché, vil prix. § taniość czynić.
Tantoni się ogień. das Feuer greifet um sich. le feu se répand; la flamme s'augmente.
Tąpam, tępam. mit den Füßen stampfen. trépigner.
Tarabany, *plur.* Art von Heer=Pauken. sorte de timbales.
Taradayka, *f. vid.* Taradayka.
Taram, *f.* wälzen im Koth. veautrer, rouler, tourner de côté & d'autre dans la bouë.
tarać się. sich wälzen. se vautrer, se tourner ça & là dans la bouë. § gronostay w błocie się nie tara, *prov.*
Taran, *m.* Mauer=Brecher, Sturm=Bock der Alten. mouton, *m.* fauteau, *m.* bélier, autrefois une machine de guerre. § niemasz tak potężnego muru, kto=regoby złotym nie przełamał taranem, *prov.*
taranem bić. mit einem Sturm=Bock die Mauer stürmen. battre avec un bélier.
Tarant, *m.* ziele. (*gentiana*) Enzian, Bitterwurz. gentienne, *f.*
Tarantowaty koń. Apfel=Schimmel, mit weißen und schwarz gesprengten Flecken. cheval pommelé, qui a les trouelles blanches mélées du noir.
Tarantula, *f.* krzeczek. eine Tarantel. tarantule, *f.*
Taras, *m.* Gefängniß, Kerker. prison, *f.* cachot, *m.* geole, *f.*
Tarasowy, *adj.* Gefängniß=. de prison.
tarasowe; od tarasu płaca. Sitz=Geld, Schlitz=Geld. le geolage.
Tarasowy, subst. Stockmeister, Kerkermeister. geolier, *m.* guichetier, *m.*
Tarasuię, *v. a.* verrammeln. barrer, barricader. § drzwi, bramę zatarasować.
Taratan, *m.* } erdichtetes Wort den
Taratantara, *m.* } Trompeten=Schall auszudrücken. tanrarare, tarare, fanfare; mot imaginé pour exprimer le son de la trompette. § trąby zahuczały taraban Marsowy.
Tarchać, *v. m. F. tarchnę, vid.* Targam.
tarchać słomę. Stroh verwirren. brouiller de la paille.
Tareica, *f.* eine Diele. grande planche; grand ais.
tarcicami pokładać, nakryć. dielen. planchéyer, *v. a.*
Tarcie drew. das Holz=Sägen. la sieûre, l'action de scier.
tarte drwa, plur. gesägtes Holz. bois de sciage.
*Tarcz, *f.* } 1) eine Tarsche, kleines
Tarcza, *f.* } Reuter=Schild. 2) eine Schieß=Scheibe. 3) fig. Schild, Hort, Schutz. 1) un léger bouclier dont les cavaliers se servent. 2) but, *m.* un rond ou quarré à quoi tirent les chevaliers de l'arquebuse. 3) bouclier, *m.* défense, prodection. § 1) kula tarczą przedarła. 2) strzelać do tarczy.
za tarczą z kim żyć. mit einem behutsam leben, nicht vertraut umgehen. vivre, se comporter avec qu. avec réserve, avec circonspection. § ludzie w ten czas nie za tarczą z sobą żyli.
tarcza wesoła. Wappenk. schwarzes Schild, durch welches zwerch durch zwey Reihen Schach=Fächer gehen. *Blas.* un écu de sable traversé diagonalement de deux rangs de cases d'echiquier.
tarcze. Wappenk. drey Schilder, darüber ein Helm mit einer Krone ist. *Blas.* trois écus ornés d'un timbre et d'une couronne.
Tarczała, *m.* herb. Wappenk. ein Kranich

nich so auf einem Fuß stehet und zwey Schilder über sich hat; Kron und Helm zieren dieses Wappen. *Blas.* une gruë qui se tient sur un pié & qui a deux écus au dessus de soi; ces armes sont ornées d'une couronne & d'un timbre.

Traczonosł, *m.* Schild-Träger. écuyer qui porte les armes de son maitre.

Tarczowy, *m.* 1) Schild-. 2) zur Schieß-Scheibe gehörig. 1) de bouclier. 2) qui concerne le rond ou le quarré à quoi on tire.

ruſznica tarczowa. Scheiben-Rohr, womit man nach der Scheibe schießet. arquebuse à tirer au rond.

Targ, *m.* 1) Markt, Markt-Platz. 2) Wochen-Markt, Markt-Tag. 3) geschlossener Kauf oder Handel zwischen den Käufer und Verkäufer. 4) Markt-Preis. 5) Markt-Geld, das man auf dem Markt gelöset hat. 1) apport, *m.* marché, *m.* lieu publique où l'on apporte des marchandises pour vendre. 2) le marché, le jour de marché. 3) marché arrêté entre le vendeur & l'acheteur. 4) le prix du marché. 5) argent qu'on a fait au marché. § 1) byłem na targu. 2) targ dźiśiay. 3) targ stanął, z nieprzyiacielem targi czynić o części Państwa; na dobry targ trafił. 4) żołnierz ma żyć z (według) targu. 5) targ dźiśiay mam dobry.

targ, zwada. Zank. querelle, *f.* dispute, *f.*

Targam targać co, *v. m. F. targnę*, targnąć. 1) zausen, reißen, schütteln. 2) reißen, zerreißen. 3) fig. brechen, übertreten. 1) secouer, branler, agiter, tirer, *v. a.* 2) déchirer, mettre en pièces, qu. ch. 3) *fig.* rompre, violer, transgresser, enfraindre, *v. a.* § 1) targać kogo za suknią. 2) targał sobie od żalu włosy; potargał łyka, 3) stargać prawa; targać pokoy.

potargać słome. Stroh verwirren. brouiller de la paille.

targać klesczami. einen Uebelthäter mit Zangen zerreißen. tenailler un criminel.

targać się. targam się. 1) greifen als zum Gewehr. 2) angreifen, anfallen. 3) sich entkräften, sich abmatten. 4) stoßen als ein Feuer-Rohr im Schießen. 1) se jetter aux armes; prendre les armes; mettre une arme à la main. 2) se rüer, se jetter sur qu; attaquer qu; se prendre de paroles, de coups à qu. 3) s'affoiblir, s'épuiser; perdre ses forces. 4) reculer, repousser comme un fusil quand on tire. § 1) targnął się (rzućił się) do szpady, do pistoletu. 2) targnąć się na kogo (przeciw komu) słowy nieuczciwemi. 3) stargałem się od tey pracy. 4) taka się targa (się cofa) ruśznica.

targnąć konia uzdeczką. einen Ruck dem Pferde mit dem Zügel geben. secouër la bride, donner une sacade à un cheval.

Targanie, *n.* } szarpanie. das Schüt-
Targnienie, *n.* } teln, Rütteln. agitation, *f.* secoüement.

targanie rury, fuzyi. das Stoßen eines Rohrs, einer Flinte. repoussement d'un canon, d'un fusil.

targnienie konia uzdeczką. Ruck mit dem Zügel den man einem Pferde giebt. ébrillade, *f.* saccade, *f.* coup de bride que le cavalier donne au cheval.

targnienie się, n. Angriff, Anfall, Eingriff. attentat, *m.* contre; entreprise sur; atteinte à, l'action d'empiéter sur. § targnienie się na wolność, na prawa.

Tragowanie, *n.* das Dingen beym Kaufen. l'action de marchander.

Targowisko, *n.* Markt-Platz; Markt. apport, *m.* marché, *m.* vente, *f.* § targowisko wołowe.

Targownik, *m.* targuiący. Dinger, der um etwas handelt. barguigneur, celui qui marchande.

Targowy, *adj.* Markt-. de marché.

Targowe, n. Stand-Geld, Stätte-Geld. plassage, *m.* coutume, établage, *m.* tonlieu, *m.*

Targuię, *v. a.* co (czego) } dingen beym
Targuię się o co. } Kaufen. marchander. § podawać targuiąc się.

targować. markten, losen. faire argent au marché. § ziębnę tu a nie targuię pieniędzy.

targować się długo. lange dingen. barguigner, marchander long-tems.

Tarka, *f.* ein Reib-Eisen. rape, *f.* utencile de cuisine. § trzeć muszkatową gałkę na tarce.

tarka pieprzowa. Pfeffer-Mühle, Pfeffer-Stampfe. moulin, *m.* egrugeoir à poivre. § tłuc i trzeć pieprz w tarce.

**tarka, f. tarnka, f.* eine Schlehe. prunelle, *f.*

tarka do tabaki. Reib-Eisen zum Schnupf-Toback. grivoise, *f.*

na tarce tabakę trzeć. Taback reiben. grivoiser, *v. a.* raper du tabac.

Tarkaią o tym. man munkelt davon. on le le dit à l'oreille; un bruit sourd en court. § ludzie tym tarkali.

Tarkocę, *v. a. ce tał* } rasseln. bruire,
*Tarkotam, *v. a.* } faire un fracas. liny okrętowe tarkotały.

Tarkot,

Tarkot, *m.* das Geraßle der Stricke. le bruit que font les cordes.
Tarlica, *f.* cierlica, *f.* Flachs-Breche. brisoir, *m.* instrument qui sert à briser le lin.
Tarlisko rybie, *n.* Laich, Satz, Fisch-Saame. alevin, *m.* frais de poissen, *m.*
Tarń, *f. vid.* Tarnina.
Tarn, *m.* Dorn, Stachel von einem Dorn-Strauch. épine, *f.* pointe, *f.* piquant d'une épine.
Tarn, *f. drzewko*, *vid.* Tarnośliwka.
Tarnawa, *m.* herb. **Wappenk.** ein Kreuz mit einem halben Monde im linken Winkel, den Helm und die Krone zieren fünf Strauß-Federn. *Blas.* une croix de sable avec un croissant dans l'angle gauche; cinq plumes d'autriche ornent la couronne & le timbre.
Tarnę, *v. a. nie, nał.* ein empfindliches Jucken haben als wenn Ameisen auf der Haut liefen. fourmiller, sentir une démangeaison comme si les fourmis couroient sur la peau.
tarać się. sich wälzen. se vautrer, se ventrouiller. § świnie w kałużach się taraią i chłodza.
Tarnek, *m.* kleiner Dorn-Strauch. petite épinaye; petit prunelier.
tarnek się ostrzy z młodu, prov. was ein Häkchen werden will, krümmet sich bey Zeiten. une épine fort pointuë de sa tige; bien est né oreillard ce qui veut devenir lièvre.
Tarnienie, *n.* großes Jucken, als wenn Ameisen auf der Haut liefen. fourmillement, *m.* picotement, *m.* une démangeaison comme si l'on sentoit des fourmis courir sur la peau.
Tarnina, *f.* tarń. Dorn-Strauch. épinaye, *f.*
Tranka, *f.* eine Schlehe. prunelie, *f.* fruit de prunelier.
Trankowy, *adj.* Schlehen-. de prunelier.
trankowe drzewko, tarn. Dorn-Strauch.
Tarnośliwka, *f.* prunelier, *m.* prunier sauvage.
tarnośliwka owoc. eine Schlehe. prunelle, *f.*
Tartak, *m. g. a.* Säge-Mühle, Schneide-Mühle. moulin à scier.
Tarto, *n. vid.* Tarka.
Tarty, *adj.* gerieben, zerrieben. broyé, *adj.*
Tartufole, tertufole, *plur.* Trüffeln. trufle, *f.* masse charnuë qui croît dans la terre sans tige & sans racine.
Taryfa, *f.* 1) Tarifa, Ausrechnung der Verhältnisse, der Ellen, Münzen u. d. g. 2) Zoll-Rolle, Zoll-Register. 1) tarif, *m.* table proportionelle qui marque la différence des aunes des espèces. 2) tarif, *m.* pancarte de droits que paye chaque marchandise.
Tasak, *m. g. a.* 1) Dußeck, ein kurzer breiter Degen. 2) breites Küchen-Messer. 1) courte épée large en forme de langue. 2) couperet, *m.* couteau large de cuisine.
Tasbir, *m.* Tisch-Bier, dünnes Bier. petite bière, *f.*
Tasiemka, *f.* Fützel-Band, Zwirn-Band.
Taśma, *f.* Klöppel-Band. tissu, *m.* bandelette, *f.* petit ruban de fil.
Tasuię, *v. a.* die Spiel-Karten mischen. mêler, battre les cartes.
Tasz, **m.* 1) Kramer-Decke über eine Kramer-Bude. 2) Kramer-Bude mit einer Decke. * 3) eine Tasche. 1) bache, *f.* banne, *f.* grande pièce de toile pour couvrir une boutique. 2) étau, *m.* boutique couverte d'une bache. * 2) pouche, *f.* gibécière, *f.*
Taszka, *f.* 1) Täschchen. 2) Geld-Tasche der Weiber. 1) petite bourse. 2) bourson, *m.* une bourse avec un ressort que les femmes portent au côté droit.
taszka, *f.* ziele. (*bursa pastoris*)
Taszник, *m. g, a.* Täschel-Kraut. tabouret, *m.* bourse à berger.
**tasznik ziele*, vid. *kropidło ziele.*
Tata. Papa, **Schmeichel-Wort der Kinder.** papa *mot des petits enfants pour appeller leur père.*
Tatam, *v. n.* Papa nennen. appeller quelqu'un papa.
Tatar, *m.* ein Tarter. un Tartare.
Tatarzyn, *m.* § Tatarzy wszystko zabrali; na Tartarzyna więcey trzeba czułości niżli natarczywości; *prov.*
Tatarczak, *m. g. u.* Strützel oder Kuchen von Heide-Korn. gâteau fait de blé sarrayin.
Tatarczysko, *m.* 1) Heide-Korn-Feld. 2) ein elender Tarter. 1) champ semé de blé sarrazin. 2) un méchant Tartare.
Tatarczyzna, *f.* die Tartarey. Tartarie.
Tatary, *plur.* § był w Tatarzech;
Tatarya, *f.* Wielka Tatarya, niegdy Scytya nazwana, iest w Azyi połnocney.
Tatarka. *f.* gryka, pohanka. 1) Heide-Korn, Buchweizen. 2) eine Tartarinn. blé sarrazin; blé noir; du sarrazin. 2) femme ou fille tartare.
Tatarski, *adj.* Tartarisch. Tartare, qui est de Tartarie.
tatarskie ięzyk. die Tartarische Sprache. le tartare, le langage des Tartares.
tatarska ziemia, *f.* die Tartarey. Tartarie.

tatarska

tatarſka ziemia, *f.* die Tartarey. Tartarie.

tatarſkie ziele, *n.* (acorus) gemeiner Calmus, Ackerwurz. acorum.

po tatarſku, *adj.* 1) auf Tartarische Art. 2) grausam. 1) en Tartare, à la manière des Tartares. 2) de Turc à Maure, sévèrement, avec la dernière sévèrité. § 1) po tatarſku mowić. 2) po tatarſku ſię z kim obchodzić.

Tatarzyn, *vid.* Tatar.

Tatry, *plur.* das Carpatische oder Schnee-Gebirge zwischen Pohlen und Ungarn. les Carpates, une montagne entre la Pologne & la Hongrie.

Tatuś, *m.* } Papachen, Väterchen. petit
Tatunio, *m.* } papa, très-cher Père; *mot*
Tatynek, *m.* } *de careſſe dans l'on appelle un père ou un vieux homme.*

Tatuſzeię, *v. n.* im Scherz: zum alten Väterchen werden. *burlesq.* devenir vieux; vieillir. § iuż ſobie potatuſiał.

Tayno, taiemnie, *adv.* geheim. ſecretement.

tayno ieſt. es ist verborgen. il eſt caché.

Taynik, *m. g. a.* ſkryte, mieyſce, geheimer Winkel. cache, *f.* cachette, *f.* lieu où l'on cache qu: ch.

Tayny, *adj.* taiemny, *adj.* geheim, verborgen. ſecret, couvert.

w Tąż; w tąż ſtronę. 1) eben ſo, desgleichen, einerley. 2) auf eben die Seite. 1) tout ainſi, également, tout de même. 2) vers le même côté.

Tążę, *ży*, *żył*, tęſknie, po kim, za kim. ſich nach einem ſehnen, von Menſchen iſt das Wort tęſknię gewöhnlicher. déſirer avec ardeur, paſſionnément; ſouhaiter quelqu'un qui eſt abſent; brûler du déſir de; ſoupirer après; ne pouvoir ſouffrir l'abſence de; *en parlant des hommes qui déſirent, on ſe ſert plûtôt du verbe* tęſknię. § pies tąży za panem.

Tchnę, *v. m. nie*, *nął*; *nęli.* 1) athmen, Athem holen; ſchnieben. 2) anhauchen. 3) dürſten nach etwas, einer Sache voll ſeyn, ſolche im Sinne haben. 1) reſpirer, pouſſer ſon haleine en reſpirant. 2) aſpirer qu; pouſſer ſon haleine contre qu. 3) reſpirer, déſirer avec ardeur une choſe, en joüir, la goûter. § 1) tchnie (dyſzy) co w izbie; nie umarł, ieſzcze tchnie. 2) tchnął na dziecię. 3) zawziętym, miłośnym, rycerſkim tchnął duchem; iednoż tchną, iednymże żyią ſercem; nic tylko wolność tchnie; tchnął im z oczu Nars ſurowy; dozgonną tchnął życzliwością; mina ſzczerym Mhrſem tchnąca; ſzczerą zawſze dobra poſpolitego tchnął życzliwością.

nic tchnie ieno okrucieńſtwo i pomſtę. er voll Grauſamkeit und Rache. il ne reſpire que la cruauté & la vengeance.

tchnące rzecz. ein belebtes Geſchöpf. une créature animée, ce qui eſt animé, qui a une ame. § rchnąca rzecz, dech albo duſzę maiąca ieſt ruch, ſamoruch, co ſię ſamo ruſza, zwierzę, ryba, ptak człowiek.

Tchnieni, *n.* 1) das Athmen, der Athem. 2) in der Franzöſiſchen Gramm. ſtarke Ausſprache, Hauchlaut des Buchſtabens H. 1) reſpiration, *f.* ſouffle, *m.* haleine. 2) *terme de la grammaire Françoiſe:* l'aſpiration, prononciation aſpirée de la lettre H. § 1) to oſtotniego tchnienia twoim ſługą zoſtaię. 2) *H* francuſkie aſpiracya albo letkim tchnieniem ſię wymawia.

Tchorz, *m.* 1) Haus-Marder, Stein-Marder, ſo ſich in Gebäuden aufhalten. 2) *fig.* ein Haſe; zaghafter Menſch. 1) fouïne, *f.* un martre domeſtique. 2) pagnote, *f.* poltron, *m.* un homme qui n'a point de coeur. § 1) zaſtawić ſidło na tchorza. 2) człek to tchorzem podſzytego ſerca; tchorzem okadzony.

tchorz to. das iſt ein furchtſamer Haſe. il fait la poule mouillée; c'eſt une vraye paquote.

Tchorzowaty, *adj.* zaghaft, furchtſam. lâche, *adj.* poltron, *adj.* § tchorzowata fantacya.

Tchorſtwo, *n.* Zaghaftigkeit. pagnoterie, *f.* poltronnerie, *f.* lâcheté, *f.*

Tchorzę, *v. n. y*, *ył.* 1) kein Herz haben, furchtſam ſeyn. 2) ſtänkern, einen fahren laſſen. 1) n'avoir point de coeur; être lâche; n'avoir ni courage ni hardieſſe. 2) lâcher un vent; peter.

Tchu, Tchowi, Tchu *&c.* *vid.* Dech.

Tczę, *vid.* Tkę.

Tczow, *g. a.* Dirſchau, eine Stadt in Pohlniſch-Preußen. Dirſavie, ville de la Pruſſe Polonoiſe.

Teatrum, *m.* widowiſko. eig. u. fig. Schaubühne. *prop. & fig.* un théatre. § kray ten ieſt teatrum woyny krwawy.

Teatyn, *m.* Theatiner, ein geiſtlicher Ordens-Bruder. Téatin, *m.* un Religieux. § OO. Teatyni pobożnością i naukami słyną.

Teatyńſki, *adj.* Theatiner-. de Téatin. § zakon Teatyńſk fundowany R. P. 1524.

Tęchlina, *f.* dumpfigter, fauler Geruch. relant, *m.* remugle, *m.* refermé, *m.*

Tęchły,

Tęchły, *adj.* dumpfigt, muchlicht. chanci, *adj.* qui sent la moisissure; relant, *adj.*
Tęchnę, *v. n. chnie, chnać.* sich setzen, zusammen fallen, wie eine ledige Blase. se desenfler, s'abbaisser comme une vessie vuide. § wrzod już tęchnie.
tęchnę, v. n.; } muchlicht werden. de-
Tęchnieię, *v. a.* } venir relant, gagner une odeur relante; sentir le renfermé.
*Tecz, *f.* } ein Regen-Bogen. arc-en-
Tęcza, *f.* } ciel; iris, *f.*
Tedy, *adv. & conj.* 1) dahero, denn, folglich. 2) damals. 1) donc, par conséquent. 2) alors; pour lors; à ce tems. § 1) trzeba tedy pisać do niego. * 2) tedy (wtedy) byłem u niego.
jeźli—tedy. wenn—so.— si—; — pourvû-que.
jeźli my przyiaciel, tedy to uczyni. wenn er mein Freund ist, so wird er es thun. il fera cela s'il est mon ami; il fera cela pourvuqu'il soit mon ami.
tedy owedy. denn und wenn. de tems en tems; quelque fois.
Tędy, *adv.* hierdurch. par ici; par ce chemin-ci. § tędy iechał.
tędy owędy. hierdurch und dadurch. par ici & par là, par ici par deçà.
Tęga, *f. vid.* Teśknica.
tęga mie po (za) kim, vid. Tążę.
Tęgi, *adj.* 1) steif, fest, stark; straf, stramm. 2) heftig, streng, stark als ein Frost. 1) roide, *adj.* fermé, fort. 2) roide, *adj.* vif, véhément, rude, rigide. § 1) tęgie to sukno; tęgie żelazo; tęgi (nierozlazły, krzepki, trudny do rozerwania) to powroz. 2) tęższa teraz zima; wiatr, mroz to tęgi; tęższy nurt tey rzeki.
tęgi sen. ein harter, fester Schlaf. un profond sommeil.
Tęgo, *adv.* 1) steif, straf. 2) sehr, scharf. 2) genau, scharf, streng. 1) roidement, d'une manière roide. 2) beaucoup, rudement. 3) âprement, rudement, violemment, rigidement. § 1) tęgo stronę nakręcić. 2) tęgo marznie; tęgo piie. 3) tęgo się zdania trzyma; trzymać tęgo prawa.
tęgo śpi. er schläft fest. il dort un bon somme; il est dans un profond sommeil.
Tegodniowy, *adj.* tego dnia uczyniony o ktorym się mowi. desselbigen Tages. de ce jour; de ce jour où nous sommes. § praca to tegodniowa.
Tegomiesięczni, *adj.* desselbigen Monats. de ce mois. § listy tegomiesięczne.
Tegoroczny, *adj.* desselbigen Jahres. de cette année où nous sommes.
Tęgość, *f.* 1) Steife, Festigkeit. 2) Heftigkeit, Strenge. 1) roideur, *f.* force, fermeté. 2) vehémence, rigueur, *f.* § 1) tęgość barkow, nitki. 2) nieprzełamana się tey fakcyi trzyma tęgościa.
tęgość zimy. Strenge des Winters. l'apreté, la violence, la rigueur de l'hiver.
Teka, *f.* eine Theke. porte-cahier, *m.*
Tekst, *m.* Text. texte, *m.*
tekst do pieśni. der Text zu einem musikalischen Stücke. les paroles d'un air.
Telet, *m.* Art eines reichen Zeuges. sorte d'une riche étoffe.
Tema, *n.* Gramm. ein Primitivum. *Gram.* mot primitif, mot originaire. § dziryt pochodzi od temy tureckiey *zeryt.*
Temblak, *m.* ein Degen-Riemen. courroye, ruban attaché à la garde de l'épée.
Temblak officerski, *m.* Degenquast, *m.* Dragonne, *f. f.* Dragonne d'épée, *f.* les Allemands disent: porte-épée, *f.* § la Dragonne doit toujours assortir à l'écharpe. *le Gen. de la langue.*
Temperature u organistow. bey den Organisten: *terme d'organiste*: temperament.
Templaryusz Bożogrobce. Tempel-Herr. templier, *m.*
Temporalik, *m.* szczyżoryk. ein Feder-Messer. un canif.
Temperuię. eine Feder schneiden. tailler une plume. § utemperować pioro.
Temu, *vid.* Ten—*temu.*
Ten, ta, to. diese, diese, dieses. ce, cette, ce, cela; celui, celle. § znam tego człowieka, tę pannę; ci Panowie tu byli.
ten tu. dieser hier. celui-ci, celle-ci, ceci. § tego tu człowieka pytay; ta tu wieś.
to tu nie dobrze wyreżono. dieses hier ist nicht wohl ausgedrücket. ceci n'est pas bien exprimé.
to. 1) das, dieses, mit einem *subs. neut.* 2) das. es. 3) das ist, es ist. 1) ce *avec un substantif neutre.* 2) ce, ceci, cela. 3) c'est. § 1) to imię. 2) to wiedz. 3) to pawna; twoyże to brat; dobrze to, źle to, toć to sztuka; toć to oyciec co dobre daie wychowanie; to mi oyciec, co mię ratuie.
to, adv. *vid.* To, *adv.*
to dziwna. das ist wunderlich. ceci est étrange.

sam to. ich bins. c'est moi. § tyś to; on to.
my to. wir sinds. c'est nous.
poczciwy to to człowiek. es ist ein erlicher Mann. c'est un honnête homme.
Francuzi to byli. das waren Franzosen. c'étoit des François.
kiedyby to ubodzy byli. wenn das arme Leute wären. si c'avoit été des pauvres.
ktora to godzina. was ist die Uhr? quelle heure est-ce?
on to albo nie on? ist er es oder nicht? est-ce lui ou ne l'est-ce pas?
toć powiadam. ich sage dir es. je vous dis cela; m'entendez vous bien.
toć to iest. das ist ja dieses. oui voilà ce que c'est; voilà l'affaire; c'est justement cela.
to co. das was. ce que; ce qui. § to co widzisz; to przyiemney co prędzey.
to co drogo. das was theuer ist. ce qui est cher.
czyń to co rozkazuię. thue das, was ich befehle. faites ce que je commande.
temu; to tego czasu. seit dem, von der Zeit an. de ce tems, depuis, dès ce tems. § tydzień temu będzie.
rok temu; iest rok temu. es ist ein Jahr. il y en a un an. § iuż temu rok, iakom cię nie widział.
temu. | *dla tego.* | *nu to.* } deswegen, darum, darzu, zu dem Ende. c'est pourquoi; de ce que; c'est pour cela, pour cette raison; à cause de cela, à cette fin. § czemu co czynisz? temu że mi się tak podoba; na to mowię.
do tego. darzu, zu diesem Gebrauche, hierzu. à cela, pour cela, à cet usage. § do tego noża używaią, do tego lekarstwo, rzecz dobra.
do tego mi. | *na tym mi.* } das gehet mir an, daran ist mir gelegen. cela me regarde; cela me touche; cela m'importe; cela m'est de conséquence.
na tym iestem. ich bin im Begriff. je suis à la veille de, au point de.
do tego przyszło, że. | *na tym stanęło, że.* } es kam darzu daß. on arrête que; cela se termina à cela; cela se tourne en cela.
do tego przyyść. darzu kommen. survenir; venir la-dessus.
o to. 1) darum, um dieses. 2) daran, an dieses. 1) en, pour cela. 2) à qu. ch; y, en. § 1) o to cię karać muszą. 2) uterzył się o to.
o to cię proszę. ich bitte dich darum. je vous en prie.
po temu. 1) so theuer; um diesen Preis. 2) darzu, zulänglich, so viel als darzu nöthig ist. pour ce prix, à ce prix, pour cela. 2) suffisamment pour cela, assez pour cela, comme il faut. § 1) po temu łokieć przedaią. 2) nie ma sił, sposobności pieniędzy po temu.
po temu mi; po temu mi iest. es ist mir gelegen, es ist mir bequem. j'ai le loisir; cela me vient à propos, à point.
nie po temu mi. es ist mir nicht gelegen, ich habe keine Lust, keine Zeit, ich bin nicht aufgelegt. je ne suis pas d'humeur, de loisir. de commodité; je n'ai pas le tems, le loisir.
ieszcze nie po temu. es ist noch nicht so weit gekommen; es ist noch nicht in diesem Fasse. ce n'est pas encore fait de cela.
o tym. 1) daran. 2) davon. 1) y, en, de cela, à cela. 2) en de quoi.
podobnoś o tym nie myślał. vielleicht hast du daran nicht gedacht. peut-être n'y avez vous pas pensé.
mowiliśmy o tym. wir haben davon geredet. nous en avons parlé.
z tego. daraus, aus diesem. en; de cela.
nic z tego nie będzie. daraus wird nichts. il n'en sera rien.
z tym. damit, mit diesem. en, avec quoi.
wiem co z tym uczynię. ich weiß, was ich damit thue. je sai que j'en ferai.
za to. dafür, für dieses. en, pour cela. § zapłać mu za to talar; talar mię kosztuie, ty nie kupisz za to.
wiele za to? wie viel kostet dieses? de quel prix cela est-il? combien zela? que? à quel prix cela?
po tym. nach diesem, hernach. après; après cela.
co mi po tym. was nützet es mir. je n'ai que faire cela.
Tenci, taci, (tać) toci (toć). dieser da, dieser selbst 2c. celui-ci, celui-là &c. § tenci był; cić ukradli.
Tenli? tali? toli? ist es dieser? 2c. est-ce celui-ci; est-ce celui-là, &c. § tenli albo nie?
toli to miasto? ist das diese Stadt? est-ce là cette ville?
tenli to człowiek? ist das der Mensch? est-ce cet homme?
Tenor. 1) Musik: der Tenor, die Tenorstimme. 2) Inhalt einer Schrift. 1) *Musiq.* taille, *f.* 2) teneur, *f.* contenu. § 1) tenor trzymać. 2) tym mowił tenorem.
tenorem śpiewać. den Tenor singen. faire, chanter la taille.
Tenorista, *f.* Tenorist. la taille, la basse-taille, musicien qui fait la taille.
Tenorowy, *adj.* Tenor, Mittel-. de taille.

le, qui regarde la taille en musique, qui tient de la taille. § głos tenorowy; tenorową te narody mowią mową.
instrument tenorowy. ein Tenor-Instrument. taille, *f.* un instrument.
Tentam, *m.* der da. celui-la. § citam ludzie powiedzieli, tatam kobieta była.
Tenten, *m.* *vid.* Tępanie.
Tentu, *vid.* *ten tu.*
Tenuta, *f.* dzierżawa, dożywocie. königliches Lehn-Gut, so der König einem wegen seiner Verdienste Zeitlebens zu geben pflegt. tenute, *f.* terre ou bien royal que le Roi confere à vie à une personne qui a bien servi l'état. § trzymuta, *f.* *żartem.*
Tenutaryusz, *m.* dzierżawca, dożywotnik. Besitzer auf Zeit Lebens eines Königlichen Lehn-Guts. tenutaire, *m.* tenancier, *m.* possesseur viager d'une terre ou d'un bien royal.
Tenże. 1) eben derselbe. 2) ist es dieser? 1) le même. 2) est-ce celui-là? § 1) tenże powiedział. 2) tenże to? a taż to białagłowa? toż to dziecię? a ciż to byli?
Teolog, *m.* ein Gottesgelahrter, Theologus. Téologien, *m.* qui fait la Teologie. § Teologowie (Teolodzy) twierdzą, że.
Teolog kanonik. Stifts-Herr, so ein Doctor Theologie ist. Téologal, *f.* *m.* Docteur de Téologie qui est pourvû d'un Canonicat.
wielki, sławny Teolog. ein großer Theologus. Téologue; un profond, un célébre Téologien.
Teologia, *f.* 1) Theologie, Gottesgelahrtheit. 2) die Pfründe eines D. Theologiae. 3) die Schul-Classe, wo die Theologie gelehret wird. 1) Téologie, *f.* 2) Téologale, *f.* une prébende. 3) Téologie, *f.* la classe où l'on enseigne la Téologie.
Teologicznie, *adv.* theologisch, auf theologische Art. téologiquement, d'une maniére téologique.
Teologiczny, *adj.* theologisch. téologique, *adj.* *c.* qui est de Téologie.
Teologski, *adj.* Teologowi służączy. einem Theologo anständig. téologal, *adj.* *c.* qui regarde un Téologien. § cnoty, życie Teologskie.
Teologuię, *v. n.* von göttlichen Dingen handeln, theologisch reden, untersuchen. expliquer les choses divines; traiter, raisonner des choses qui regardent la Téologie.
Teorban, *m.* eine Teorbe, ein musikalisches Instrument. tüorbe, *f.* un instrument de musique à cordes.
Tępam, *v. n.* mit dem Fuße stampfen. trépigner, piétiner; battre, frapper, taper du pié.
Tępanie, *n.* tenten, *m.* das Stampfen mit Füßen. bruit de piés; battement, triquetrac de piés; trépignement.
tenten coni. das Pferde-Getrample. triquetrac, patata, *m.* bruit que font le chevaux en courant.
Tępię, *v. a.* *i, it, co.* 1) stümpfen, stumpf machen. 2) schwächen, dämpfen, stumpf machen. 1) émousser, reboucher une pointe ou un taillant. 2) abbattre, domter, refréner; hébéter, affoiblir. § 1) stępiłeś noż moy. 2) tępił powoli nieprzyiaciela; tępić nędznego; piiaństwo rozum i oczy tępi.
tępić się, v. u. } eig. u. fig. stumpf werden. *prop.* & *fig.* se reboucher, s'émousser. § tępi się pioro moie.
Tępieię, *v. n.* }
tępiący, m. } der stumpf machet. celui qui émousse.
Tępiciel, *m.* }
Tępo, *adv.* stumpf. d'une manière émoussée.
Tępość, *f.* 1) Stumpfheit einer Schärfe. 2) Stumpfheit, Schwachheit als des Verstandes. 1) défaut d'un taillant, d'une pointe, qui ne pique pas, qui ne coupe pas. 2) foiblesse, *f.* affoiblissement, *m.* diminution, *f.* défaut comme de l'esprit, lourdise, stupidité. § 1) tępość noża. 2) tępość słuchu, oczu, rozumu.
Tępy, *adj.* 1) stumpf. 2) stumpf, langsam, nicht scharf. 1) mousse, *adj.* émoussé, qui n'est point aigu; qui n'a point, de tranchant ou de pointe. 2) foible, hébété, pésant; tardif, épais, mousse, obtus, bouché, lourd. § 1) noż tępy. 2) tępy rozum.
tępy wzrok. schwaches Gesicht. vuë courte; vuë foible.
tępym bydź. stumpf seyn, hartlehrig seyn. avoir l'esprit lourde.
węgieł tępy, kąt tępy. Meßk. stumpfer Winkel. *Géom.* angle obtus; ambligone, *m.* § tępbok, *m.* *geom.*
tępa-podkowa, m. herb. Wappenk. ein stehendes Hufeisen mit einem Kreuze zwischen den Stollen. *Blas.* un fer de cheval avec une croix entre les crampons.
tępa podkowa, m. tępy iastrzębiec, m. herb. Wappenk. ein Kreuz zwischen den Stollen eines stehenden Hufeisen; ein Habichts-Flügel stehet auf der Krone über dem Helme. *Blas.* une croix entre les crampons d'un fer de cheval qui est debout;

bout; sur la couronne & le timbre est dressée une aile d'autour.

Teraz, *adv.* jetzo, anjetzo, itzo. pour le présent; présentement, à présent, maintenant.

teraz zaraz. gleich jetzo. tout présentément.

Teraźnieyszy, *adj.* der jetzige. d'à présent. § kroi teraźnieyszy.

Tercionela, *f.* Terzionel ein Zeug. sorte d'etoffe.

Tercyana, *f.* das dreytägige Fieber. tierce, *f.* fièvre qui revient au troisième jour.

Terebint, *m.* Terebintowy, *vid.* Terpentyn.

Teredayka, *f.* bieda. ein Cariol, ein Wagen auf zwey Rädern. chaise roulante; phaëton, *m.*

Tere fere; tere fere bzdere, *interj.* ey doch, ey nicht doch. turelure; lere lanlere.

tere fere nic nie wierzę. ey Possen, ich glaube nichts. tarare je n'en crois rien.

Tereśnia, *f.* *vid.* Trześnia.

Terlica, *f.* Sattel, der hinten einen kleinen Sattel-Bogen hat. selle à piquer; selle à la Hollandoise, avec un petit troussequin sur l'arçon de derrière.

Terlikam, *v. m.* 1) zwitschern, tschitschern, singen. 2) trillern, ein Liedlein vor sich singen. 1) ramager, gringoter, gasouiller, comme les oiseaux. 2) gringoter, dégoiser; s'amuser à chanter quelque air.

Terlikanie, *n.* das Gezwitscher der Vögel. ramage, *m.* gasouillement, *m.* chant d'oïseaux.

Termes, *m.* gałązka z owocem urwana. abgebrochener Zweig mit Frucht und Blättern. branche arrachee avec le fruit & les feuilles.

Termin, *m.* 1) ein Kunst-Wort. 2) Tagefahrt; Termin in den Gerichten. 3) Termin, bestimmte Zahlungs-Zeit. 4) Zustand, Stand einer Angelegenheit. 5) Meßk. das Ende einer Größe. 1) un terme d'art, de science. 2) ajournement, *m.* assignation, *f.* le terme pour comparoître devant le Juge. 3) le terme, échéance, jour auquel il faut payer ou faire qu. ch. 4) état, situation; le terme d'un affaire. 5) *Géom.* le terme; l'extrémité de qu. grandeur. § 1) termin (wyraz) szkolny, lekarski, aptekarski. 2) na termin (na rok) stanąć. 3) zapłacić termin; te sumę na trzy terminy płacić trzeba. 4) w tak deperowanym terminie nie wiedział rady; w dobrym, w złym terminie sprawy iego.

na termin sądowy nie stanąć. in termino nicht erscheinen. faire défaut; ne pas comparoître devant le Juge.

Terminata, *f.* 1) Gerichts-Formel. 2) Verzeichniß, Liste. 1) formule pour les procédures. 2) liste, rôle, *m.* régître, *m.* § 1) terminata przysięgi. 2) spisać terminatę.

Terminatka, *f.* memoryalik. Denk-Zettel. mémoire, *m.* petit papier où l'on écrit les choses dont on se veut souvenir.

Terminuię, *v. n.* 1) ein Handwerk lernen; die Lehre, die Jahre ausstehen. 2) aufzeichnen, notiren. 1) faire son tems, son apprentissage; apprendre un métier, être à métier, en apprentissage. 2) noter; écrire qu. ch. en peu de mots. § 1) syn moy u kupca terminuie. 2) naterminował sobie wszystkie wydatki.

Terminowanie, *n.* die Jahre, Lehr-Jahre. apprentissage, *m.* § terminowanie u kupca, u rzemieślnika.

Terpentyna, *f.* Terpentin. térébenthine, *f.* une résine liquide.

Terpentynowy, *adj.* Terpentin-. de térébentine, de térébinte. § liście terpentynowe.

terpentynowe drzewo. Terpentin-Baum. térébinte, *m.* un arbre.

Tertüfole, *plur.* tartyfole. trüffeln. trufle.

*Teryaka, *f.* dryiakiew. Theriac. tériaque, *f.*

Tesak, *vid.* Tasak.

Teskiwie, Tęskiwie, *adv.* 1) bang, ängstlich. 2) sehnlich. 1) d'une manière ennuyeuse, avec ennui. 2) passionnément, tentrement, en soupirant après, pour qu. § 1) podczas woyny tęskliwieżyć musiemy. 2) tęskliwie twego wyglądam powrotu.

Teskliwy, Tęskliwy, *adj.* 1) ängstlich, unruhig, betrübt. 2) betrübt, bang. 3) verdrießlich, beschwerlich. 4) schmachtend, sehnlich nach etwas. 1) inquiet, triste. 2) ennuyeux, qui cause d'ennui; triste, ennuyant. 3) fâcheux, pénible, incommode. 4) languissant, passionné; plein de langueurs. § 1) tęskliwe wzdychania; tęskliwy to często człowiek. 2) tęskliwe zimie pola. 3) tęskliwy ciężar noszę. 4) tęskliwe.

Tesknica, *f.* tęskność, tesknienie, tesknota.
Tęsknica, *f.* tęskność, tęsknienie, tęsknota. } 1) Bangigkeit, Angstsucht, 2) Sehnsucht, Schmachtung. 1) inquiétude, *f.* tristesse,

tristesse, *f.* ennui, *m.* 2) grand désir, desir ardent, langueur amoureuse; passion. § 1) mam tesknicę. 2) słuszna się na taką urodę zapatrować, do ktorey tęsknica oczy i serce zdeymuie.

Tesknię, *v. n.*) 1) sich die Zeit lange Tęsknię, *v. n.*) werden lassen, lange Weile haben. 2) schmachten, sich nach etwas sehnen; etwas sehnlich verlangen, wünschen. 3) verdrießlich, beschwerlich fallen. 1) s'ennuyer, être ennuyé, il me tarde bien; le tems me dure; je trouve le tems long. 2) soupirer après une personne ou une chose absente; tomber dans de douces langueurs; brûler de désir; languir, mourir d'attente de. 3) fâcher, ennuyer qu; donner, causer un ennui à qu. § 1) nie tęskniy Was Pan, zaraz ieść dadzą; tęsknić z kim. 2) tęsknię (tążę) za (po) synem; matka do syna swoiego tęskniła; tęskniło dotąd serce nasze; tęskni dusza moia zbawienia; tęsknię sobie z tak długiego milczenia. 3) aby nie urazić i stęsknić ucha Pańskiego; prętko poymuie ale mu się praca wstękni.

stęsknić się sam z sobą. sich selbst zur Last seyn, werden. être à charge à soi même. § stęskniwszy się sam z sobą, nie wiem co mam czynić.

stęsknić się czym. etwas überdrüßig seyn. s'ennuyer de qu. ch. § stęsknił się z swoią gnuśnością.

Tęskno mię; teskno mię iest. es ist mir bange; die Zeit wird mir lange. il me tarde; je m'ennuie; le tems me dure, je suis fâché. § tęskno mię bez niego było.

teskno mię samemu. allein wird mir die Zeit lang. je m'ennuie étant seul, d'être seul.

Testament, *m.* letzter Wille, Testament. testament, *m.* dernière volonté. § uczyniwszy testament umarł; testamentem komu co odkazać.

Stary Testament. das alte Testament in der Bibel. le vieux ou l'ancien Testament de la S. Ecriture.

Nowy Testament. das Neue Testament. le Nouveau Testament.

Testamentarz, *m.* Testierer, Testaments-Verfasser. testateur, *m.*

Testamentowy, *adj.* do testamentu należący. Testaments-. de testament.

Testymonialny, *adj.* autentyczny. Gerichtsw: urschriftlich, authentisch, original-. *Palais:* autentique, original.

*Tesz.) *conj.* auch, desgleichen, so auch. Też.) aussi, de même, même, pareille-ment. § byłem też u niego; więc też i to namienię; wszak też tu był.

*Teszarz, *m.* Stolarz. ein Tischler. menuisier, *m.*

Teszarski, *adj.* stolarski. Tischler-. de menuisier.

*Teszarstwo, *n.* Stolarstwo, *n.* Tischler-Handwerk. menuiserie, *f.*

Teść, *m.* Schwieger-Vater; Vater des Ehemannes. beau-père; père de l'époux.

Teścia, *f.* Schwieger-Mutter. belle-mère, mère de l'époux.

Tetryczny, *adj* grillig, grillenfängerisch, verdrüßlich. fâcheux, refroigné, tetrique. § tetrycznego umysłu człowiek.

tetryczne czasy. nahrlose, schwere Zeit. morte-saison, *f.* saison morte; tems, siecle de fer.

Tetryk, *m.* Grillen-Fänger; verdrüßlicher Mensch. misantrope, bizarre, *m.* § iakiś tetryk moy bracie.

Tetrykowaty, *adj.* wunderlich, grillenfängerisch. bizarre, bourru, quinteux, fantasque.

Tężę, *v. a.* ży, żył. steifen, steif, hart machen. roidir, faire roide. § ktoby żywe srebro stężył i dym z niego merkuryalny wypędził w złotoby ie obrocił.

Tężeię, *v. a.* steif werden, stramm werden, starren. se roidir, devenir roide. § gdy łuk zegną cięciwa stężeie; powietrze od ciepła tężeie; żyły w chorym stężały.

Tkacki, *adj.* vid. Tkaczy.

Tkacz, *m.* tkacz płotna, płociennik. Leinweber. tisserand, *m.*

tkacz sukna; sukiennik. Tuchmacher. drapier, *m.* ouvrier qui fait du drap.

Tkaczka, *f.* Weberinn. tisserande, *f.* femme de tisserand.

Tkaczownia, *f.* tkamnia, *f.* Weber-Werkstatt. ouvroir, *m.* où le tisserand travaille.

Tkacztwo, *n.* Weber-Handwerk. métier profession de tisserand. § tkactwo, *n.*

Tkaczu, *adj.* Tkacki. Weber-. de tisserand.

Tkam, *v. a.* stopfen, pfropfen, stecken in etwas. embourrer, feutrer, *v. a.* pousser avec force dans. § tkać w wor słomę, w krzesła barwiczkę.

tkać w się. sich bestopfen, sich befressen. se gorger, se remplir de viandes, se pifrer. § to dziecię wiele w się tka potraw.

**tkam, tkę.* weben. titre, *v. a.*

Tkanica, *f.* sehr breiter Streif in einem Zeuge. raye large; rayon large dans une

une étoffe. § tkanica przez obrus kościelny.
tkanica, f. tkanka, f. ehedessen ein Kopf-Putz, Staats-Mütze insonderheit der Weiber. ornement de tête, bonnet richement brodé qui étoit autrefois à l'usage des femmes. § tkanka perłowa; tkanica perłami osadzona.
Tkanie, *n.* 1) das Stopfen in etwas. 2) das Weben, das Gewebe. 1) l'action d'embourrer, de pousser avec force dans. 2) tissu, m. tissure, *f.* l'action de faire un tissu. § 1) tkanie słomy w wor. 2) tkaniem zrobiony.
Tkanka, *f. vid. tkanica, tkanka.*
nierowne, niekształtne tkanie. ungleiches Gewebe. douillage, *m.*
Tkany, *adj.* gewebt. tissu, *adj.* tkana rzecz.
tkany nierownie. ungleich gewebet. douilleux.
Tczę, Tkę, *tcze, tkał.* 1) weben im Weber-Stuhle. 2) zusammen zetteln, knöpeln, stricken. 1) tître sur un métier, faire de la toile, du drap. 2) faire un tissu, faire quelque ouvrage de fil; tisser, entrelacer. § tkaczu krzepko tczey to płotno.
tkać sukna. Tuch weben. draper.
tkać koronki. Spitzeln knippeln. faire du point.
pończochy tkać na krosnach. Strümpfe weben. faire des bas sur le métier.
Tkliwociąg, *m.* tkliwok, *m.* tangiensa, linia przystawiona, przystawka, *f.* Meßk. die Tangens, gerade Linie, so eine krumme in einem Punkte berühret. *Géom.* tangente, *f.* une droite ligne qui touche une ligne courbe en un point.
tkliwociąg odwrocony. Meßk. der Sinus versus, ein Stück des semi diametre. *Géom.* le sinus verse, une partie du demi-diamètre. § tkliwok wrotny.
Tknięty, *adj.* tkniony, *conf.* Tykam się, 1) angerührt. 2) angerührt, bewegt. touché, qui a été touché. 2) frappé, ému de; qui se sent touché de. § 1) tknionym szachem postąpić trzeba. 2) tknięty miłosierdziem; tkniony w głębokości serza.
Tknuię, *v. a.* knuię. etwas übles schmieden, vorhaben, im Schilde führen. machiner, brasser, rouler, former quelque mauvais dessein. § tknuie ten koncept, zradę na mnie.
Tkwię, *tkwi, tkwiał, tkwieli.* 1) stecken worinnen. 2) fig. schweben, stecken; gegraben, eingepräget seyn. 1) demeurer, être fiché dans. 2) être empreint, être gravé ou imprimé dans. § 1) tkwiał noż w drzewie. strzała w sercu; tkwi mu iesżcze z gęby moy chleb, a iednak naybarziey na mię biie. 2) tkwi mu to w pamięci; niech ci tkwi w sercu głos mędrca.
tkwi mu to w głowie. dieses steckt ihm in dem Kopfe; das gehet ihm im Kopfe herum. cela le martele, l'inquiété.
Tłam, *v. n.* Tlę, *v. n.*) glimmen. étincel-
Tlę, *tle, tlał, tleli.*) ler, fumer, brûler un peu, n'être pas entièrement éteint. § cosiś tu tle; tlała iesżcze świeca.
Tlę co, *v. a. tli, tlił.* glimmend machen. allumer un peu; faire étinceller, faire fumer.
tlić węgle. Kohlen brennen. faire les charbons.
Tło, *n.* 1) ein Estrich. 2) ein Fußboden. 3) das Parterre, der Raum vor der Schau-Bühne in der Comödie. 1) plancher ou un pavé de plâtre; aire battue avec la hie; terre applanie et battuë. 2) un pavé, un plancher. 3) le parterre dans la comédie. § 1) tło proste, po prostu ubite; tło nabiiane cegłą tłuczoną, skorupą; tło ubiiać. 2) tło tynkowane marmurem tłuczonym, gipsem, tło posadzką wytworną sadzone; tło posadzka na storcz, ukośnie sadzone. 3) tło iest ogrodzenie w komedyi na ziemi dla pospolstwa.
tło posadzką kamienna sadzone. Fußboden von Fließ- oder Quader-Steinen. un pavé de pierres de divers couleurs.
tło sadzone posadzką drzewianą. mit Holz ausgelegter Fußboden. un pavé fait de marqueterie.
Tłoczę, *v. a. czy, czył.* 1) einstopfen, eindrücken. 2) pressen, keltern Wein. 3) einzwingen, einprägen. 1) comprimer, *v. a.* presser avec force, fouler; embourrer, feutrer; mettre, pousser avec force. 2) presser, pressurer les grappes des raisins; fouler le vendange; exprimer, tirer; faire sortir le suc de; épreindre. 3) *fig.* imprimer, inspirer qu. ch. avec force. § 1) tłoczy słowę, mąkę w wor. 2) tłoczyć wino, oliwki. 3) miłość w serce tłoczyć szkoda.
tłoczyć się. sich eindrücken, sich zusammendrücken. se presser, se serrer, se mettre plus près les uns des autres; se comprimer.
Tłoczek, *m. g. tłoczka.* Stöpsel. bouchon, *m.* tampon, *m.*
tłoczek do sikawki. Sprützen-Stöpsel. baton de seringue.
Tłoczenie, *n.* 1) das Zusammendrücken. 2)

2) das Pressen, Auspressen eines Saftes. 1) compression, *f.* l'action par laquelle l'on presse ou l'on resserre quelque corps. 2) expression, *f.* l'action de pressurer, d'exprimer un suc. § 1) tłoczenie chust w skrzynię. 2) tłoczenie wina, oliwy, soku.

Tłoczna ziemia, *vid.* Tłok 1).

Tłoczony, *adj.* 1) eingeknötet, eingestopft. 2) gepreßt, gekeltert. 1) pressé. 2) pressé, épreint, exprimé, pressuré comme un suc.

wino tłoczone. Kelter-Wein. du pressurage; du vin de pressurage ou de pressoir.

Tłok, *m.* 1) Acker der aus Unachtsamkeit einige Zeit wüst gelegen hat. 2) Gehäuse, Kasten, Büchse zu einer Maschine. 3) Litze in einem Strick. 1) savart, *m.* champ inculte par quelque tems. 2) boete, cage, barrilet; le corps d'une machine. 3) cordon, mèche du corde, touron, quelques fils pour faire une corde. § 1) tłost iest rola co z niedbalstwa długo odłogiem leży, pokładać tłok na rolę pożytkową. 2) tłok w pompie; zbić cztery deski na tłok. 3) sznur ze cztereсh tłokow kręcony.

Tłokarnia, *f.* Wein-Kelter, Oel-Kelter oder Presse. foulerie, *f.* pressoir, *m.* lieu où l'on pressure ou foule le vin ou l'huile.

Tłokarski, *adj.* Kelter-. de fouleur, de pressureur; qui travaille à presser, à fouler la vendange.

Tłokarz, *m* Wein- oder Oel-Kelter. fouleur, pressureur, celui qui foule qui presse les grappes des raisins ou olives.

Tłomoczek, *m. g. tłomoczka.* 1) kleiner Bett-Sack, Mantel-Sack. 2) Päckchen, Gebündel. 1) valise, *f.* petit sac au lit. 2) paquet, *m.* peloton, *m.* fagot, *m.* bouchon, *m.* § 1) w tłomoczku moim to znaydziesz. 2) połoź twoy tłomoczek; tłomoczek chust związanych.

Tłomok, *m. g. a.* Bett-Sack, großes Fell-Eisen. sac au lit.

Tłomokowy, *adj.* 1) zum Bett-Sack gehörig. 2) Saum-- Pack-. 1) qui regarde un sac au lit. 2) de somme, de charge, de bagage, de bât. § 1) tłomokowy rzemień.

tłomokowy koń. ein Saum-Roß. cheval de bât.

Tłucz, *f.* } Hunde-Futter von Mehl und
Tłucza, *f.* } Haber. de la farine mêlée avec de l'avoine qu'on donne à manger aux chiens de chasse.

Tłuczenie, *n.* starkes, öfteres Schlagen. un véhément, un fréquent battement.

Tłuczony, *adj.* geschlagen, geprügelt. battu.

tłuczony, miedłony len, konopie. gebrochener Lein, Hanf. du lin, du chanvre broyé ou maqué.

Tłuk, *m. g. a.* Schlägel, Stößel. 2) Mörsel-Keule. 3) stumpfer Pfeil, der statt der Spitze einen kleinen Ballen hat. 1) battre, battoir, massue ou un autre instrument propre à battre qu. ch. 2) pilon, instrument pour piler. 3) flèche mornée, qui a un bouton au bout au lieu de la pointe.

Tłuka, *f.* 1) die Wein-Lese. 2) Weinlesen-Schmaus, Erndten-Schmaus. 1) la vendange; la coupe des grappes des raisins. 2) festin de vendange ou de recolte. 1) tłukę mieć; na tłukę zaprosić. 2) sprawić tłukę czego iako postrzyżyn owiec, zniwa.

Tłukę, *v. n. tłuczę, tłukł, tłuc.* 1) sehr schlagen, zerprügeln. 2) im Mörsel stoßen, stampfen. 3) zerbrechen, zerschmeißen, zerschlagen. 4) buttern. 5) zerklopfen als Eyer. 1) frapper, battre fréquemment, donner plusieurs coups. 2) piler, battre avec un pilon. 3) casser, briser, mettre en pieces. 4) beurrer; faire du beurre, battre du beurre. 5) battre, brouiller comme les oeufs. § 1) stłukł sługę kiiem iak purchatkę, tłuc mur taranem. 2) tłuc pieprz w możdżerzu; tłuc w stępie. 3) potłuc, stłuc garniec, sklankę. 4) tłuc masło 5) tłuc iayka do potrawy.

grad potłukł zboże. der Hagel hat das Getreide zerschlagen. les blés ont été battus de la grêle; la grêle a hache les blés.

tłuc w drzwi. an die Thüre schlagen. frapper, heurter à la porte.

tłukę się, v. n. 1) sich zerbrechen, börsten, springen. 2) herum treiben, herum liegen. 3) herum treiben, umher ziehen. 1) se casser, se rompre, se feler. 2) trainer de tous côtés, être en désordre. 3) rouler par le monde; courir le monde; aller d'un pays à un autre. § 1) sklenica się od gorąca, od uderzenia stłukła; tłukły się okna od dział. 2) tłuką się księgi po izbie. 3) po cudzych się tłucze kątach.

tłucze się w tym domu. es spucket, es wanket, es gehet in diesem Hause um. les spectres y reviennent; il y a des revenans dans cette maison.

tłuc się po domie. im Hause von einem Ort zum andern herum laufen. toupier, *v. n.* aller çà & là dans une maison sans rien faire.

tłucze się po bruku. es ist ein Pflaster-Treter.

ter. c'eſt un batteur de bavé; il bat le pavé.

Tłum, *m.* 1) Haufen, Gedränge. 2) Menge, Vielheit. 1) foule, preſſe, *f.* 2) multitude, grande quantité. § 1) tłumami ſię do niego kupili. 2) tłum obłudney pochwały go unoſi.

Tłumacz, *m.* 1) Dolmetſcher. 2) Ueberſetzer. 4) Erklärer, Deuter. 1) truchement. 2) traducteur. 2) interpréte, celui qui explique une choſe difficile. § 1) tłumacza wiernego używać; przez tłumacza mowić 2) ſenſa na rowney ważyć ſali tłumacza ieſt powinność. 3) tłumacz ſnop.

tłumacz w wſchodnich kraiach. Dolmetſcher in Orient. dragoman, *m.*

Tłumaczę, *v. a. y, ył.* 1) überſetzen, dolmetſchen. 2) deuten, auslegen. 3) halten vor etwas. 4) auslegen übel, gut. 1) traduire, *v. a.* mettre, tourner en une autre langue. 2) interpreter, expliquer une choſe difficile. 3) tenir à; reputer comme. 4) prendre en bonne, en mauvaiſe part; trouver mauvais, bon, prendre mal, bien. § 1) tłumaczę tę kſiążkę na polſki język. 2) ſen ten tak tłumaczy. 3) tłumaczę to ſobie za honor. 4) za złe, za dobre co komu tłumaczyć.

wſzyſtko źle tłumaczyć. Alles übel auslegen. prendre toutes choſes à la gauche.

Tłumaczenie, *n.* 1) Ueberſetzung. 2) Auslegung. 1) traduction, verſion, *f.* 2) interprétation, *f.* § 1) tłumaczenie kſięgi z Francuſkiego języka. 2) świątobliwy ten uczynek opaczne ponoſi tłumaczenie.

Tłumaczy, *adj.* } dolmetſcheriſch. d'inter-
Tłumacki, *adj.* } préte, de traducteur.

Tłumaczony, *adj.* überſetzt. traduit, interprété, *m.*

Tłumiciel, *m.* potłumiciel. Unterdrücker. domteur, *m.* oppreſſeur, *m.*

Tłumię, *v. a.* 1) dämpfen, erſticken ein Feuer. 2) bändigen, hemmen, erſticken, unterdrücken. 1) amortir, étouffer, éteindre, *v. a.* reprimer la flamme, le feu. 2) amortir, appaiſer, reprimer, arrêter, refréner, domter, opprimer, accabler, abbattre. § 1) tłumić ogień popiołem. 2) tłumić żywość czyię; tłumił gniew ſwoy; tłumić heretykow, ſwawolę; z hukiem głoſy wolne tłumili.

tłumić długi. die Schulden dämpfen. amortir les dettes.

Tłumienie, *n.* 1) Dämpfung, Löſchung des Feuers. 2) Dämpfung, Unterdrückung. 1) amortiſſement, *m.* extinction, *f.* l'action d'éteindre une choſe allumée. 2) amortiſſement, *m.* adouciſſement, *m.* l'action de domter, de refréner.

Tłuścieię, *v. n.* fett werden. engraiſſer, devenir gras; s'engraiſſer.

Tłuſte, *ſ. n. g. tłuſtego, vid.* Tłuſty — *tłuſte.*

Tłuſto, kraſno, *adv.* fett. gras, graſſement; d'une manière graſſe; avec graiſſe. § tłuſto przyprawiona patrawa.

tłuſto rad iada. er ißt gerne fett. il aime le gras, les viandes graſſes.

Tłuſtość, *f.* tłuſzcz, *f.* tłuſte, *n.* 1) Fett, Fettigkeit. 2) die Fettigkeit als der Erde. 3) Leibes-Fettigkeit. 1) graiſſe. 2) graiſſe comme de la terre. 3) obéſité, *f.* la groſſeur du corps. § 1) weź do tego doſyć tłuſtości. 2) tłuſtość roli. 3) tłuſzczu, tłuſtości (otyłości) pozbył.

Tłuſtoſz, *m.* ziele, *vid.* Kurzy — *kurza noga.*

Tłuſty, *adj.* 1) fett, wohl bey Leibe. 2) fett als Fleiſch, eine Pflanze, ein Gericht. 3) fett, fruchtbar, von der Erde. 4) ölicht, fett, von Getränken. 1) gras, *adj.* qui a la graiſſe, qui eſt dans un embonpoint conſidérable. 2) gras comme la chair, une plante, une viande aſſaiſonnée avec de la graiſſe. 3) bon, fort, gras, fertile comme une terre. 4) gras moilleux, *parlant des boiſſons.* § 1) tłuſty człowiek, koń, woł. 2) tłuſte mięſo; polewka, kapuſta tłuſt; ſosna tłuſta. 3) tłuſta ziemia, rola.

tłuſta dziewka. fettes Mädchen. puiſſante fille.

tłuſty brzuch. dicker Bauch. un ventre plein de cuiſine.

tłuſte, ſ. n. Fett. graiſſe qu'on mange. § tłuſtego nie rad iada.

tłuſte do lampy. Fett, Talg zur Lampe. graiſſe, *f.* vieux-oint pour brûler dans les lampes.

ziemie tłuſtą czynić. das Land düngen. fienter, engraiſſer, enfumer, amender la terre.

Tłuſzcz, *m. vid.* Tłuſtość.

**Tłuſzcza, *f.* tłum, *m.* Haufen Leute. grande foule de gens. § tłuſzczą rożnych ludzi widziałem; tłuſzcze poſpolſtwa tam były.

Tłuſzczę, *v. a. ści, ścił.* 1) fettig machen, mit Fett beſchmieren. 2) düngen den Acker. 3) ſchmieren; beſtechen mit Geld. 1) engraiſſer, *v. a.* ſalir avec de la graiſſe. 2) engraiſſer la terre; donner l'amende à la terre. 3) graiſſer la patte à qu; gagner qu. par préſents.

sents. § 1) utłuścił obrus. 2) tłuścić (tłustą czynić) ziemię. 3) tłuścić komu ręce.
Tnę, *v. a.* ist das *Futurum* von cinam. *c'est le Futur de* cinam.
To, *pron. vid.* Ten.
To, *adv.* so. donc. § to był u ciebie; to w więzieniu siedział; toś doktor kiedy *&c.* toś mu rycerz, orator.
toć; tok tedy. so—dann. il faut dont que; enfin. § toć ia nieszczęśliwy.
toć tedy poydę. so muß ich dann gehen; so gehe ich dann. il faut donc que j'aille; j'irai donc; enfin j'irai.
to—to. bald—bald. tantôt—tantôt; tant—que. § to idą, to stoią; to tam, to sam; to to, to owo; to tak, to owak mowi.
Toboła, *f.* 1) Hirten-Tasche. 2) Reise-Tasche; Tornister, Ränzel. 1) gibécière de berger. 2) canapia, sac que porte un pauvre voyageur.
Tobołka, *f.* kleine Hirten-Tasche. petite gibécière de berger.
tobołki, pl. ziele. (thlaspi) Biesen-Kraut. seneve sauvage, thlaspi.
Toć, *pron. vid.* Tenci.
Toć, *adv. vid.* To—*toć.*
Toczarnia, *f.* Schleif-Mühle. moulin à affiler.
Toczę, *v. a.* 1) wälzen, fortwälzen. 2) zirkeln, abzirkeln, mit dem Zirkel machen. 3) schleifen als Glas. 4) drechseln. 5) mit der Hand rund drechseln, rund machen. 6) zapfen ein Getränk. 7) führen als den Degen, umgehen mit einem Gewehr. 8) wühlen, zernagen als die Würmer. 1) rouler, *v. a.* faire rouler, pousser une chose en tournant. 2) mésurer, travailler en compas; appliquer le compas, compasser. 3) tailler du verre. 4) tourner; faire; façonner au tour. 5) arondir qu. ch. entre les doigts; faire, amasser, former en rond, en peleton. 6) tirer un breuvage de tonneau. 7) manier, faire, tirer des armes; manier. 8) mouliner, creuser, ronger comme les vers. § 1) toczyć kamień, pień z mieysca na mieysce; toczyć ciężar na walcach. 1) toczyć cyrklem; zatocz cyrklem lunetę. 3) toczyć brzytwę; kołem ludwisarskim skła, drogie kamienie, toczyć kręgiel. 5) toczyć pigułki, gałkę. 6) toczyć piwo; utocz dzban miodu z beczki. 7) broń, szablę, dobrze, ostrożnie tocy. 8) toczą robacy drzewo.
paiąk bardzo kunsztownie swoię toczy paięczyne. die Spinne webet sehr künstlich die Spinnwebe. l'araignée fait sa toile avec beaucoup d'art.
woyne, boy z kim toczyć. Krieg mit einem führen. faire la guerre à qu.
toczić z koniam; wykrącać na koniu. ein Pferd herum tummeln. caracoler, manier, faire; faire manier, travailler un cheval.
toczyć się, toczę się. 1) kullern, sich wälzen. gehen, stehen als eine Streit-Sache. 3) rollen, laufen, fließen. 1) rouler, avancer en tournant. 1) rouler, tourner, aller comme une affaire. 3) rouler, couler. § 1) kamienie się z gory toczyły. ** 2) sprawa iego dobrze źla się toczy; toczy; na świecie się rzeczy według Boskey toczą woli. ** 3) krew się w człowieku toczy; krew się z rany toczyła; łzy mu się po iagodach toczyły.
toczę się pieniądzi; toczą się pieniądze bo okrągłe. das Geld giebt sich leicht aus. l'argent roule car il est rond; l'argent est glissant; l'argent fond, s'éclipse entre les mains.
Toczenie, *n.* obracanie. Wälzung, Umwendung. roulage, *m.* action de rouler.
toczenie tokarskie. das Drechseln; gedrechselte Arbeit. l'action de tourner, de façonner au tour; tournure, l'ouvrage de tourner.
toczenie koniem. das tummeln mit einem Pferde. passade, *f.* caracol, *m.* tour en rond que le cavalier fait faire à son cheval.
Toczony, *adj.* gedrechselt. tourné, façonné au tour.
Toczkiem, *adv.* 1) wälzend. 2) in die Runde, taumelnd. 1) en roulant. 2) en tortillant, en faisant des esses.
Toga, *f.* langer Rock der alten Römer zur Friedens-Zeit. toge, robe que portoient les anciens Romains en tems de paix § Rzymską togą w Sarmacką przemienił szatę.
Toiad, *m.* ziele. (*aconitum, lycoctomon*) Wolfswurz, Narrenkappen. aconit, herbe venimeuse.
Toieść, *f.* ziele. (*asclepias*) Schwalbenwurz. asclepias.
toieść wielka, f. ziele. (lysimachia) Weiderich. corneille, souci d'eau.
Toina, *f.* toyna, *f.* ziele. (*apocynon*) Hundstod. apocin, *m.* apocynum, *m.*
Tok, *m. g. u.* 1) Art wie etwas gewickelt wird. 2) hohles Loch zu einer Pfanne, worinnen ein Zapfen läuft. 3) Lanzen-Schuh, worinnen eine Lanze gesetzet wird. 4) Gang, Weg einer Ader, eines

nes Flusses. 5) Blutfluß, Blutgang. 1) entortillement, *m.* façon, manière d'entortiller. 2) le creux, la concavité, l'enfonçure pour une fontaine ou pour la virole, dans laquelle se tourne un pivot. 3) brayer, espèce de sachet pour planter le bâton de drapeau. 4) tour que prend une veine, un fleuve. 5) flux de sang, perte de sang. § 1) urzędniey turecky rożnia się od inszych osobliwym tokiem zawoiu 2) panewka w toku swoim w ktorey się czop obraca; czop żelazny na hartowney panewce w toku drewnianym się obraca. 3) tok do kopii na koń; tek żelazny w ziemię wbity dla proporca stawiania. 4) żyły rożnemi idą tokami. * 5) tok krwie albo krwotok.

Tok, *m.* fig. Zug eines Grabstichels, einer Feder. trait de burin, de plume.

głuche godzin Toki: Poet. das stille Vergehen der Zeit. le paisible écoulement des heures.

Tokarka, *f.* Drechslerinn. tourneuse, *f.*

Tokarski, *adj.* Drechsler=. de tourneur, qui regarde le tourneur. § tokarskie heblowiny, dłoto.

tokarski warstat. Drechsel=Bank. banc de tourneur; tour. § tokarskiego warstatu czopy, co wałek obrotny trzymaią.

tokarskie wrzeciono; *wał, wałek tokarski.* Drechsel=Baum. rouleau de tourneur.

tokarski drąg. Drechsler=Stange. perçoir.

Tokarstwo, *n.* Drechsel=Handwerk. tournure, *f.* l'art de tourneur.

Tokarz, *m.* Drechslert. tourneur, *m.*

Tokay, *m. g. Tokaia.* Tokay, ein Städtchen in Ungarn. Tokay, *m.* une petite ville de Hongrie.

Tokayski, *adj.* Tokayisch. de Tokay.

Tokayskie wino. Tokayer, Tokayer=Wein. vin de Tokay.

Tolę, *v. a. vid.* Tulę.

Tołombasy, *plur.* Art Zimbeln. sorte de cimbales.

Tołw, *m. g. tołwia, vid.* Tułwo.

Tom, *m.* dział. 1) Band, Theil eines Buchs. 2) Bergw. kleiner Teich, daraus das Wasser in die Rinnen gehet, das Erz zu waschen. 1) tome, *m.* volume d'un livre. 2) petit étang aux mines d'où l'eau vient pour laver les métaux.

Tomik, *m. g. u.* kleines Bändchen eines Buchs. petit volume; petit tome.

Ton, *n.* der Ton einer Stimme. ton de voix. § ton w śpiewaniu, w mowieniu; pięknym śpiewa tonem.

z tonu wykroczyć, nie w ton śpiewać. aus dem Ton fallen, kommen. détonner, sortir de ton.

Toń, *f.* tonia. 1) Strich, Umfang den die Fischer mit den Netzen umstellen. 2) ein Fisch=Zug, die Fische im Netze. 1) enceinte que les pêcheurs font avec les filets. 2) jet, *m.* coup de filet; pêche.

**Tonia, *f.* Gefahr, äußerste Noth. abois *m.* danger, *m.* péril. § przywieść kogo do ostatniey toni; w złą zabrnął tonią; z złey toni kogo wyrwać; już w ostatniey iest toni; wybrnął w toni.

Tonę, *nie, nął, nęli*, grząznę. untersinken, ersaufen, untergehen. aller à fond; enfoncer, s'enfoncer dans l'eau.

okręt tonął. das Schiff gieng unter. le vaisseau couloit à fond.

Tonienie, *n.* grążenie. das Untergehen, Versinkung. enfoncement, *m.* submersion, *f.* l'action par laquelle une chose va fond.

Topazyn, *n.* kamień drogi zielonawy złotozielony. Topas=Stein. topase, *f.* pierre précieuse.

Topazynowy, *adj.* Topas=. de topase.

Topię, *v. a.* 1) ersäufen; versinken. 2) schmelzen. 1) noyer, *v. a.* plonger, enfoncer, abîmer, submerger. 2) fondre. § 1) niesprawiedliwa topić czarownice. 2) topić wosk, śrebo.

topić się, topię się. 1) sich ersäufen, untersinken. 2) schmelzen, zergehen. 3) sich versenken, tief herein gehen, sich verlieren. 1) se noyer, s'abîmer. 2) se fondre. 3) s'enfoncer, se perdre, aller en enfonçant; aller plus avant. § 1) od żalu się utopił. 2) śnieg się od słońca topi. 2) żyły w mozgu się tpią.

Topiel, *f.* } przepaść wodna. Abgrund, Wasser=Schlund, Strudel. un goufre; un abîme dans leas eaux.
Topielisko, *n.* }

Topielnik, *m.* } Wasser=Nix, Wasser=Gespenst, vermeinter=Wasser=Mann, so die Leute ersäufet. habitant, *m.* demon des fleuves, ogre aquatique, homme imaginé qui doit habiter les eaux & noyer les gens.
Topień, *m.* }

topień, m. der in Wasser= oder anderer Gefahr gewesen, oder in solcher umgekommen ist. échappé d'un naufrage ou de quelque danger de la vie dans l'eau ou dans un autre péril.

Topienie, *n.* 1) das Ersaufen. 2) das Schmelzen. 1) l'action de noyer qu. 2) fonte, l'action de fondre.

Topnieie, eig. u. fig. schmelzen. *prop. & fig.* de fondre. § wosk od ognia topnieie;

pnieie; topnieie od żalu; ferce w pocieſze topnieiące.
Topniłość, *f.* Schmelzbarkeit. fuſibilité, propriété de ce qui ſe peut fondre.
Topniſty, *adj.* ſchmelzbar, das ſich ſchmelzen läßt. fuſible, fuſile.
Topola, *f.* (*populus*) Pappel-Baum. peuplier, *m.* peuplier blanc.
topola czarna; oſika. ſchwarzer Pappel-Baum. le tremble; peuplier noir.
Topolina, *f.* topolowy gay. Pappel-Wald. peuplière, *f.* lieu planté de peupliers.
Topolorodny, *adj.* Pappelnreich. qui porte des peupliers, abondant en peupliers.
Topolowy, *adj.* Pappeln. de peuplier.
topolow maść. Pappel-Salbe. populeum, *m.* onguent préparé des boutons de peuplier.
Topor, *m.* ein Beil. haſſart, *m.* ſorte de hache.
Topor, m. herb. vid. Starza.
Toporek, *m. g. toporka.* 1) kleines Beil. 2) Barbe ein Fiſch. 1) aiſſette, *f.* erminette, *f.* petite hache. 2) mulet, *m.* barbeau ſorte de poiſſon.
Toporzyſko, *n.* 1) Helm-Art oder Beilen-Stiel. 2) ſchlechtes Beil. 1) un manche de hache, d'aiſlette. 2) méchante aiſſette.
Tor, *m.* 1) Bahn, bequemer Weg. 2) Straſſe, Lauf, Weg eines Schiffes. 3) *fig.* Weg, Bahn, Mittel. 1) chemin frayé; chemin battu. 2) bordée, *f.* cours, voie d'un vaiſſeau. 3) *fig.* chemin, voie, trace. § 1) z toru zſtąpił. 2) tym torem biegła ſzkuta. 3) na tor bierwſzy kogo naprowadzić; toru łaſkawości nigdy nie uſtąpił; idźmy ſtarożytnym torem i zwyczaiem przodkow naſzych.
Torba, *f.* 1) Torniſter; Ränzel, Schnappſack, Bettelſack, Taſche. 2) im Scherz: Menge, Haufen. 1) malette, *f.* panetière, *f.* gibécière de berger ou de gueux. 2) *burleſq.* grande quantité, grand nombre. § 1) ſchoway to do torby twoiey. 2) torbę komplimentow ci od niego przynoſzę.
torby dwoiſta. zwey Beutel, doppelte Taſche. biſſac, *m.* béſace, *f.*
z torbą poydzieſz. du wirſt an den Bettelſack kommen. vous ſerez (ſerez mis) à la béſace.
Torbeczka, *f.* kleiner Torniſter. petite gibéciere ou panetière.
Tortcik, *m.* g. *a.* Törtchen. tartelette, *f.*
Torowany, *adj.* gebahnt. frayé, battu, § torowana droga.

Tort, *w.* eine Torte. tourte, tarte.
tort iabłeczny. Aepfel-Torte. tarte aux pommes.
Toruię co. eig. u. fig. bahnen. *prop. & fig.* frayer.
Toruń, *g. nie.* Thoren, die erſte der drey großen Städte in Pohlniſch-Preußen. Thorn, *m.* la première de trois grandes villes dans la Pruſſe Rolonoiſe.
Toruńſki, *adj.* Thorn-. von Thoren.
Toruń, *g. u.* ziele. (*dracunculus eſculentus*) Dragun, Kaiſers Sallat. tragon, *m.*
Torunowy *adj.* Dragun-. de Tragon.
Toś, *vid.* To, *adv.*
Towaglia, *f. vid.* Tuwalnia.
Towar, *m.* Waare. marchendiſe, *f.*
Towarzyſki, *adj.* 1) geſellig, verträglich, freundſchaftlich. 2) einen Mitgeſellen, einen Bundgenoſſen angehend; conföderirt. 1) ſocial, ſociable, amiable, familier. 2) allié, conféderé; les alliés, des conféderés; qui regarde un allié ou un compagnon. § 1) towarzyſki to człowiek; towarzyſka rozmowa. 2) towarzyſki okręt; towarzyſkie miaſto, woyſko; towarzyſka zgoda.
towarzyſka miłość. eheliche Liebe. l'amour conjugal entre le mari & la femme.
po towarzyſku, adj. ⎫ als ein Geſelle. en
**Towarzyſkie, *adj.* ⎬ compagnon; d'une
*Towarzyſko, *adj.* ⎭ manière ſociable, ſociablement; en aſſocié.
Towarzyſkość, *f.* 1) Phloſ. Geſelligkeit, Liebe zur Geſellſchaft. 2) gemeiner Umgang. 1) *Philoſ.* ſocialité, *f.* mouvement de l'ame qui nous porte à la ſociété. 2) familiarité.
towarzyſkość zbytnia. zu gemeiner Umgang, zu große Gemeinſchaft. trop grande familiarité. § towarzyſkość zbytnia ſługę pſuie i wzgardę u niego Pana gotuie.
zbytniey ſię dopuſzcza towarzyſkości. er macht ſich gar zu gemein. il prend trop de familiarité.
Towarzyſtwo, *n.* 1) Umgang, Geſellſchaft, Gemeinſchaft. 2) die Gemeinſchaft, die Mitgeſellen. 1) ſociété, *f.* familiarité, commerce, *m.* amitié, liaiſon, *f.* 2) la compagnie; les compagnons, les camarades, les confrères; ceux qui ſont de même profeſſion, de même compagnie. § 1) mieć, przyiąć, uczynić z kim towarzyſtwo; ſkępſtwo z głupſtwem w iednym towarzyſtwie chodzą; uchodź, ſtrzeż ſię towarzyſtwa złego. 2) towarzyſtwo podrożne.
Towarzyſzewo, *n.* Kriegsw. die Towarſyſchen

szyschen Gesellschaft, oder die sämmtlichen Polnischen Edelleute, die zu Pferde dienen. les Towaryches les gentils hommes Polonois qui servent à cheval dans l'Armée.
towarzystwo woienne. Kriegs-Camerad-schaft. société de guerre; compagnie qu'on a faire avec un autre soldat; confraternité de soldats.
**towarzystwo nierozerwane, nierozwiązane.* der Ehestand. le mariage; le lien conjugal, liens du mariage.
wesołe towarzystwo. lustige Gesellschaft, lustige Brüder. frérie, *f.*
towarzystwo kupieckie. Mascopey, Handels-Gesellschaft. compagnie, *f.* association des marchands. § kontrakt towarzystwa kupieckiego.
towarzystwa reguła. Rechenk. die Gesellschafts-Regel. *Aritm.* la régle de compagnie. § Towarlik.
Towarzysz, *m.* 1) Gefährte, Mitgesell. 2) Towarisch, ein polnischer Soldat zu Pferde, der einen oder zwey Reut-Knechte hat. 1) compagnon, *m.* camarade, *m.* 2) cavalier Polonois qui a un ou deux paholets ou valets.
towarzysz woienny. Camerad, Spieß-Gesell. compagnon de guerre; compagnon, *m.* camerade d'armes.
towarzysz kupiecki. Handlungs-Gesell. associé, *m.*
towarzysz padrożny. Reise-Gefährte; Reise-Gesell. compagnon de voyage.
towarzysz na urzędzie, społurzędowy. Amtsgenossen, Amts-Bruder. Collegue.
towarzysz w mieszkaniu; społmieszkaniec. Stuben-Gesell. camerade de logis, compagnon de chambre, *m.*
Towarzyszka, *f.* Gesellinn, Gefährtinn. compagne, *f.*
Towarzyszę z kim, *szy, szył* mit einem Gemeinschaft haben, machen. faire, avoir des habitudes avec; hanter, frequenter qu.
Towarzyszenie z kim. gemeiner Umgang mit einem. fréquentation, *f.* habitude qu'on a avec qu.
Toyna, *f. vid.* Toina.
Toż, *vid.* Tenże.
Trąba, *f.* 1) eine Trompete. 2) Blas-Horn, Horn. 3) das Mühl-Gerinne. 4) breite Dach- oder andere Rinne mit einer weiten Oefnung, woraus sich das Wasser ergießet. 5) Jäg. eine Hundes-Schnauze. 1) une trompette. 2) cor, *m.* trompe. 3) un auge de moulin. 4) descente, *f.* goutière, *f.* chenau à pavillon de trompette; un conduit ou canal à l'embouchure fort large par où l'eau se dégorge. 4) *Chasse*: les naseaux; front, nez, museau de chien. § 1) uderzyć w trąby; trąb krzyk, dzwięk. 1) trąba pasterska, łowcza. 3) z trąby woda na koła wypada. 4) trąba stawowa albo upustowa zbita bywa ze czterech forsztow; trąby miedziane u kamienic, u pałacow. 5) ogar dobry zawsze trąbą rusza.
trąbą pław morski. Meer-Trompete, Art von Schnecken. trompette de mer; cor de mer, poisson à coquille.
trąbą potworna, podwoyna. *eine Posaune. saquebute, *f.*
trzba słoniowa. Elephanten-Rüssel. la trompe, le museau de l'éléfant.
Trąby, plur. Wappenk. 1) drey schwarze Blas-Hörner; Helm und Krone zieren fünf Strauß-Federn. 2) drey schwarze Blas-Hörner unter zweyen Adlers-Flügeln, über der Krone und Helm aber stehet ein geharnischter Mann mit drey Strauß-Federn. 3) drey Blas-Hörner in einer Linie. 4) ein Schwert zwischen zwey Blas-Hörnern. *Blas.* 1) trois cors noirs, la couronne & le timbre sont parés avec cinq plumes d'autruche. 2) mêmes cors au dessous de deux ailes d'aigle; un homme armé se présente sur la couronne & le timbre. 2) trois cors l'un auprès d'autre. 4) une épée entre deux cors.
Trąbię, *v. n.* 1) trompeten, auf dem Horn blasen. 2) summen als eine Mücke. 3) austrompeten, posaunen, kund machen, ausbreiten. 1) sonner; sonner de la trompette; corner, sonner du cor. 3) trompetter, publier; dire par tout avec éclat. § 1) trąbią na odwrot, na trwogę. 3) niech sława trąbi świeżą odwagę.
co żywo trąbi na woynę. alle wollen Krieg haben, schreyen zu den Waffen. tous trompettent, sonnent la guerre.
komor trąbi. die Mücke summet. le cousin bourdonne.
Trąbienie, *n.* das Trompeten; das Blasen auf einem Horn. l'action de sonner de la trompette.
Trąbirog, *m.* Horn-Bläser. celui qui sonne du cor.
Trąbka, *f.* 1) kleines Blas-Horn. 2) Tüte von Papier. 1) petit cor, cornet, *m.* 2) cornet, *m.* papier roulé en forme de cornet.
w trąbkę schować. in eine Tüte thun. encorneter, *m.*
trąbki. das Neue Jahr bey den Juden. la fête de trompettes, le nouvel an des Juifs.
§ trąbki

§ trąbki albo nowe lato żydowskie przypadaią w nowiu Pazdziernika.
trąbka pocztarska. Post-Horn. cor, *m.* dont se sert le postillon.
w trąbkę zwinąć. wie eine Tûte zusammen wickeln. recoquiller, *v. a.*
Trąbnik, *m.* Blashorn-Macher. faiseur de cors & de trompettes.
Trącam, *v. m. F. trącę.* stoßen, anstoßen. heurter, cogner contre; frapper, toucher, pousser qu. de qu. ch. § trącił (stursnął) siostry łokciem, aby milczała.
trącić głową o mur. mit dem Kopf an eine Mauer stoßen. se cogner, se heurter la tête contre la muraille.
trącić konia ostrogami. das Pferd spornen. piquer, talonner le cheval.
trącił kufla, konwie, beczki. er hat zu tief in die Kanne gekucket, er hat sich die Nase begossen. il a pinte; il a flûté; il a avalé un pot.
trącić konia uzdeczką. dem Pferd einen Ruck mit dem Zügel geben. secouer la bride à un cheval.
Trącę, v. n. 1) nach etwas schmecken oder riechen; einen Nachgeschmack haben. 2) nach etwas schmecken, das Ansehen einer bösen That haben. 3) verdienen eine Art von Strafe. 1) se sentir de qu. ch; avoir, retenir l'odeur ou le goût de. 2) sentir qu. ch; avoir l'air, la mine, l'apparence d'une méchante action. 3) avoir l'apparence d'une punition; mériter d'être puni de. § 1) wino to siarka trąci. 2) trąci to szalbierstwem. 3) takie życie stosem, szubienicą trąci.
wino beczką trąci. dieser Wein schmeckt nach dem Faß. ce vin sent du fut.
Tracę, *v. a.* 1) verlieren, im eigentlichen Verstande sagt man gubię. 2) dämpfen, stumpf machen den Schall in einem Gebäude. 3) abthun, hinrichten. 4) zu Grunde richten. 1) perdre, *en sens propre on dit* Gubię. 2) reprimer, étouffer le son dans un édifice. 3) exécuter, faire mourir, supplicier. 4) perdre, ruiner; faire périr. § 1) tracić wolność, kredyt, nadzieię, sprawę; stracił. 2) polepa gruba ścian głos traci. 3) dziś złoczyńcę tracą; iutro go stracą. 4) piorun wieżą stracił.
chory stracił mowę. der Kranke hat die Sprache verlohren. le malade a perdu la parole.
stracić czas. um die Zeit kommen. perdre son tems.
Tracenie, *n.* 1) das Verlieren. 2) die Hinrichtung. 1) perte, *f.* l'action de perdre. 2) exécution, *n.* dernier supplice. § 1) tracenie czasu, serca. 2) byłem przy iego traceniu.
Trącenie, *n.* 1) das Anstoßen. 2) das Schmecken oder Riechen nach etwas. 1) frappement, *m.* l'action de pousser, de toucher. 2) le goût, l'odeur qu'une chose retient d'une autre.
trącenie konia uzdeczką. Ruck mit dem Zügel. petite saccade, *f.* ébrillade, *f.* coup de bride que le cavalier donne à son cheval.
Trach, *m.* herb. Wappenk. aufgerichteter Drache im blauen Felde an drey blauen Fächern; drey Strauß-Federn die Krone und den Helm. *Blas.* un dragon au champ d'azur élevé sur les piés de derrière à côté de trois quarrés d'azur, autant de plumes d'autruche ornent la couronne & le timbre.
Traciknot, *m.* Wolf, Licht-Räuber. larron, *m.* petite parcelle de la méche qui fait fondre la chandele. § Tracikoy, *m.*
iest traciknot w świecy. es ist ein Räuber im Lichte. il y a un larron dans la chandèle.
Trącony, *adj.* angestoßen. heurté, poussé, cogné.
Tracz, *m.* 1) Bretschneider. 2) ein Feiler Säger. 1) scieur de long. 2) scieur de bois; celui qui lime.
tracz ryba morska. Art eines See-Fisches der die Angel-Schnur zerschneiden soll. anthie, *f.* poisson de mer qui coupe la ligne du pêcheur. § tracz grzbietem ostrochropawym sznur wędny przeciera i uchodzi.
Trąd, *m. g. trędu. (elephantiasis)* 1) Raude, eine Art von Aussatz. 2) Kupfer im Gesicht. 1) ladrerie, *f.* maladie de ladre. 2) la rougeur d'une trogue enluminée, d'un visage boutonné ou couperosé. § 1) o parchu prawym mowia Doktorowie. *2) ma trąd (czerwonosć zbytnią) twarzy.
trąd, m. g. trądu. Hummel, Drehne, die den Bienen den Honig wegfrißt. bourdon, *m.* mouche qui manche le miel aux abeilles.
*Traf, *m.* trefunek. Zufall. accident, *m.* hazard.
na traf. auf gut Glück. à l'avanture, au hazard.
Trafiacz, *m.* ein Treffer, der das Ziel gut trifft. tireur, *m.* celui qui tire bien quelque arme.
Trafiam, *v. m. F. trafię.* 1) treffen mit einem Wurf oder Gewehr. 2) treffen als der Maler. 3) nachmachen, nachschreiben, nachahmen. 4) treffen, antreffen, finden; fallen

fallen auf etwas; auf etwas kommen. 5) treffen, errathen, 1) tirer, donner au but, au blanc; tirer une perſonne ou une bête; toucher, atteindre, attrapper qu. d'un coup; aſſener ſur qu. un coup de. 2) tirer, prendre, peindre qu. attraper la reſſemblance de qu. 3) contrefaire, imiter. 4) rencontrer, attraper, trouver; tomber ſur. 5) rencontrer, déviner. § 1) do celu (w cel) trafił; wronę trafił; trafił podle celu, ſążeń od celu; ſzablą ſo w nos, ſzpadą w ſerce trafił; trafiłem do kiiem, pſa kamieniem. 2) malarz dobrze ſioſtrę trafił. 3) potrafił rękę, robotę moię. 4) pacierza, piosnki (na pacierz, na piosnkę) trafił; trafiła koſa na kamień, kula na guzik; trafiliśmy na tego kawalera, na to ſzczęście. 5) trafiłem że tak będzie.

nie trafić. fehlen. manquer ſon coup; tirer à faux.

nie trafiłeś. du haſt es nicht getroffen. vous n'avez pas rencontré le mot de l'énigme; vous n'y étes pas; vous avez manqué le coup.

trafiłeś. im Scherz: du haſt es getroffen, es errathen. *burleſ.* vous y étes; voilà bien chanté.

ſtrzelenie nie trafiło. der Schuß hat nicht getroffen. le coup ne porta pas.

trafić komu; trafić kogo w ſedno, w raz. einen treffen, wo es ihm wehe thut. piquer qu. au vif.

trafił ſwoy na ſwego. er hat ſeinen Mann gefunden. à bon rat bon chat.

trafić na co w mowie. in der Rede auf etwas fallen. tomber ſur quelque matière dans un diſcours.

trafić ſię, na ſię, *adv.* 1) geſchehen, ſich ereignen, ſich zutragen. 2) ſich begegnen, ſich antreffen. 3) ſich finden zu etwas. 4) einem ähnlich ſeyn. 1) avenir, arriver, rencontrer qu. 2) ſe rencontrer. 3) ſe trouver propre à. 4) renir; ſe reſſembler à qu. § 1) trafiło mu ſię to nieſzczęście; aby ſię to więcey moim liſtom nie trafiło; czytać mi ſię trafiło. 2) trafili ſię na drodze; trafiłem ſię z nim. 3) trafiły ſią trzewiki na nogę. * 4) trafił ſię na (podobny do) oyca.

Trafię, Trefię. kräuſeln. friſer. § trafić trefić włoſy, płocienne rzeczy.

Trafienie, *n.* 1) das Treffen. 2) das Aufkräuſeln der Haare. 1) atteinte, *f.* l'action d'atteindre avec un coup. 2) friſûre, *f.* l'action, la manière de friſer les cheveux.

Trafiony, *adj.* 1) getroffen. 2) gekräuſelt. 1) atteint d'un coup. 2) friſé. § 1) trafiony niedźwiedź. 2) trafione włoſy tozpuścił.

Trafna, *f.* der Treffer in der Lotterie und in einigen Spielen. le billet rouge dans les lotteries; le mieux dans quelques jeux.

trzymam na trafną. ich halte auf den Treffer. je parie au mieux.

Trafny, trefny, ſpaßhaft. plaiſant, *adj.*

Trafta, *f.* } Trafty, *plur.* } płatwa. Holz-Flöſſe. radeau, *m.* train de bois; pluſieurs pièces de bois attachées enſemble, qui flottent ſur l'eau.

traft ſpuſzczanie. das Holzflößen. le flottage.

Traftarz, *m.* Flößer, Flößen-Fahrer. meneur de train de bois; qui conduit un radeau.

Trafunek, *m.* *vid.* Trefunkowy.

Tragant, *m.* Tragamant. Tragant-Saft, Gummi-Dragant. gomme adragant.

Tragary, *plur.* Lager-Bäume im Keller. chantier ſur lequel les tonneaux ſont rangés en cave.

Tragarz, *m.* trążnik. Träger. porte-faix, *m.* crocheteur, *m.* gagne-denier, *m.*

tragarz, balka, vid. Tram.

Tragi, *plur.* drągi tragarſkie. eine Trage, Reff, Trage-Gerüſt. crochets ou civière de porte-faix.

Tragicznie, *adv.* tragiſch, auf eine betrübte Weiſe. tragiquement, *adv.* d'une manière tragique.

Tragiczny, *adj.* tragiczny. tragiſch, betrübt. tragique, funeſte, *adj.*

Tragiedya, *f.* } Traiedya. } 1) ein Trauer-Spiel. 2) *fig.* Lerm, Unruhe. 1) tragédie, *f.* 2) vacarme, *m.* bruit, désordre, *m.*

Tragiedus, *ſ. m.* } Traiedus, *ſ. m.* } Tragödien-Schreiber. poëte tragique.

Trakarz, *m.* Bergw. Träcker, der das Erz auf einem Schubkarren herbeyführet. ouvrier aux mines qui mene les métaux avec une brouette.

Trakt, *m.* 1) Weg, Straße. 2) Lauf, 3) Gegend; Strich. 1) route, *f.* traite, voïe, chemin. 2) cours. 3) contrér, *f.* quartier, côté, *m.* § 1) trakt żołnierzom opiſano, gdzie popaſować i noclegować maią. 2) w dalſzym trąkcie ſeymu. 3) kaſztel broni wſzyſtkiego traktu miaſta od naiazdu nieprzyiacielſkiego.

Traktament, *m.* uczta, ochota. Tractament, Schmaus. feſtin, regale, *m.* bonne chére.

Traktat, *m.* ein Tractat, gelehrte Abhandlung. 2) Tractat; Friedenshandlung. 1) traité, *m.* raiſonnement,

discours sur une science, sur un art. 2) traité, *m.* accord, convention entre les Princes. § 1) znaydziesz to w traktacie o herbach. 2) traktat z kim uczynić, zawrzeć.

Traktowanie, *m.* 1) Staats-Unterhandlung. 2) Erweisung seiner Ehre, Aufnahme, Bewirthung. 1) négociation. 2) traitement, l'action de régaler qu.

Traktowany, *adj.* 1) abgehandelt, geschlossen. 2) traktirt, aufgenommen. 1) traité, débattu. 2) traité, régalé, reçu. § 1) traktowany pokoy, kwestya. 2) traktowany (częstowany) winem.

Traktuię, *v. n.* 1) handeln von etwas; etwas abhandeln. 2) handeln, traktiren in einer öffentlichen Angelegenheit. 3) traktiren, aufnehmen, einem eine Ehre erweisen. 1) traiter de qu. ch; raisonner, écrire de qu. ch. 2) traiter, négocier quelque affaire. 3) traiter, régaler. § 1) subtelnie o tym traktował, 2) straktowawszy z Francuzami o posiłek, poiechał do domu. 3) traktować (częstować) kogo winem.

Tram, *m.* Tram, Last-Balken, Haupt-Balken. poutre, *f.* grande pièce de bois qui porte les solives.

Trank, *m.* g. *u.* ziele. (*solidago Saracenia secunda*) heidnisch Wundkraut. verge dorée; verge d'or.

trank Anielski, m. ziele, vid. *Anielski trank.*

trank ieleni, m. vid. *ieleni.*

złoty trank, m. (conyza) Dürrwurz. la conice une plante.

Translaps, *m.* rok przepadły. verfallener Termin in Gerichten. défaut au présentation, *en terme de Palais.*

Transportowy okręt. Transport-Schiff. un navire de transport.

Transumpt, *m.* przepis. Abschrift, Copey einer gerichtlichen Schrift. copie, *f.* transcription d'une pièce de procédure.

Trapiciel, *m.* Quäler, Placker, Peiniger. chicaneur, *m.* agresseur, *m.* ce qui tourmente, qui vexe les gens.

Trapię, *v. a.* 1) sehr betrüben, quälen; zusetzen. 2) schmerzen, weh thun; stechen. 3) kreuzigen das Fleisch. 1) affliger, chagriner, fâcher; tourmenter, opprimer, accabler; causer du chagrin, de la peine. 2) causer de la douleur, de mal; piquer, ronger. 3) affliger, mortifier son corps. § 1) śmierć iego matkę trapi. 2) trapi mię co w żołądku. 3) trapić ciało.

trapić się, sich quälen, sich grämen, sich betrüben. s'affliger, se fâcher, se donner de la peine.

trapiący. schmerzlich, das Schmerzen verursachet. affligeant, qui donne de l'affliction.

Trapienie się, *a.* Schmerz, Gram, Harm, affliction, tourment, peine, souci.

trapienie kogo. Plage, Quaal, die man einem anthut. persécution, vexation, *f.* l'action de persécuter, de tourmenter qu.

trapienie żołądka, ielit. Bauch-Grimmen. les tranchées, *f.* de grandes douleurs dans l'intestin.

Trawa, *f.* 1) Gras auf dem Feld. 2) Gras ein Kraut von vieler Art. 1) herbage, *m.* herbe, *f.* verdure, *f.* verd, *m.* 2) laiche, *f.* chiendent, *m.* une herbe dont il y a beaucoup d'espèces.

turza trawa, vid. *ostrzyca druga.*

trowa ieża albo ostra. (sparganien) Igels-Kolben. sparganium.

trawa morska, f. vid. *porost wodny.*

trawa wonna, vid. Raiska trawa.

Trawiciel, *m.* Verzehrer. celui qui consume.

Trawię, *v. a.* 1) verdauen. 2) verbrauchen, verzehen. 3) zehren, schwächen, auszehren. 4) zubringen als die Zeit. 5) drängen, scharf zusetzen, verfolgen. 1) digérer, *v. a.* faire la digestion; cuire comme l'estomac. 2) user, *v. n. a.* consumer en mangeant, en buvant. 3) consumer, affoiblir, énerver, ronger. 4) consumer le tems, passer, couler ses jours dans. 5) mettre aux abois, presser vivement, accabler. § 1) trawić pokarm; żołądek iego nie trawi, źle, dobrze trawi. 2) wino, zboże strawić; co miesiąc wołu trawiemy. 3) wrzod, febra, kłopot ciało trawi; trawić dowcip na czym. 4) trawił lata w młodości swoiey na zabawach Pallady, na naukach, życie nad zbrodniami, na woynie; strawili mi sztukę czasu; dobrze, źle czas trawić. 5) niedźwiedzia psy trawią.

trawić czas darmo. die Zeit unnütz zubringen. perdre son tems.

trawić pieniądze. Geld verthun. dépenser de l'argent.

ogień trewno trawi. das Feuer verzehret das Holz. le feu consume le bois.

trawi to siły. das verzehret die Kräfte. cela consume, mine les forces.

trawić się, trawę się. 1) sich verdauen. 2) sich verzehren, vergehen. 3) sich ausgeben, sich vom Gelde entblößen. 1) se digérer. 2) se consumer, s'user, s'affoiblir, s'énerver. 3) se débourser; se

ſe mettre à ſec; dépenſer tout ſon argent.

Trawienie, *n.* 1) die Dauung, Digerirung. 2) das Zehren, die Zehrung. 1) digeſtion, *f.* coction des viandes. 2) conſomption, *f.* l'action par laquelle ſe conſume qu. ch. § 1) wino do trawienia pokarmow służy; trawienie pierwſze w żołądku. 2) trawienie czaſu, pieniędzy; nieoſzczedne żywności trawienie.

Trawiany, *adj.* aus Gras. d'herbe. § trawiany wieniec.

Trawiſko, *n.* ſchlechtes Gras, Unkraut. méchante herbe. § zamnożyły ſię w zbożu trawiſka.

Trawiſty, *adj.* voll Gras, graſicht. herbu, *adj.* fertile en herbes; rempli, garni d'herbes.

kolor trawiſty. Gras-grün. verd de porreau; la couleur d'herbe.

Trawka, *f.* Gräslein. petit herbe.

trawka Boża, f. ziele, vid. Boży—*Boża trawka.*

Trawnik, *m. g. a.* Raſen-Platz, Gras-Stück, Gras-Platz. boulingrin, *m.* verdure, *f.* place pleine d'herbes.

Trawny, *adj.* 1) graſicht, voll Gras. 2) Gras-, aus Gras. 3) Weid-auf der Weide gemäſtet. 1) herbu, *adj.* couvert d'herbes; abondant en herbes. 2) d'herbe; fait d'herbes. 3) nourri d'herbes; engraiſſé dans le pré. § 1) trawna rola. 2) trawny ſnopek. 3) trawny (trawa ſię) paſący (paſtewny) woł.

Trcia, *f.* Rohr-Puſch, Röhrig. 2) Menge, große Anzahl von Sachen, die gerade in die Höhe ſtehen. 1) cannaye, *f.* roſaye, *f.* lieu plein de roſeaux ou de cannes. 2) moiſſon, *f.* multitude, grand nombre des choſes qui heriſſent, qui ſont debout. § 1) tę trćią (to trciniſko) wyciąć trzeba. 2) ludzi iaka trcia tam ſtoi; trcia tam biła kopiy Tatarſkich.

Trcialka, *f. vid.* Trcionka.

Trcina, *f.* trzcina, *f.* 1) Rohr, Schilf, Rohr-Schilf. 2) ein Spaniſches Rohr. 1) roſeau, *m.* 2) canne, *f.* roſeau d'inde à s'appuyer. § 1) bać ſię trzeba trcinie, gdy wiatr dąb wywinie, *prov.* 2) trciną go uderzył.

trcina cukrowa. Zucker-Rohr. cannamelle, *f.* canne de ſucr. §) z trciny cukrowey cukier warzą.

trciną poſzywać. berohren. roſoler le toit d'une maiſon; couvrir le toit de roſeaux.

trcina wonna, vid. Raiſki—*raiſka trawa.*

na słabey ſię wſpierać trcinie. ſich auf eine ſchwache Hülfe verlaſſen. s'appuyer, ſe fier ſur une planche pourrie.

Trcinik, *m.* potrzros. ein Rohr-Sperling. paſſereau cannier.

Trcinka, *f.* trcinka, *f.* 1) kleines Schilf-Rohr. 2) Schilf-Röhrchen in der Weber-Spuhle. 3) Rohr, Halm. 1) petit roſeau. 2) cannete, *f.* petit tuyau de roſeau dans ſa navette. 3) tuyau, *m.* chalumeau pour tirer quelque liqueur d'un vaiſſeau. § 1) świſtaś na trcince. 2) trcinka w cewce dla obracania.

Trciniany, *adj.* aus Schilf. de roſeaux; fait de roſeau, de cannes. § row trciniany; poſzycie trciniane.

Trciniaſty, *adj.* Schilf-artig. ſemblable aux roſeaux.

Trciniſko, *n.* trcia. Rohrſumpf. cannaye, *f.*

Trciniſty, *adj.* trciny pełny. ſchilficht, rohrig. plein de roſeau.

Trcinny, *adj.* 1) Schilf-. zum Schilf-Rohr gehörig. 2) Schilf-Rohr-; das ſich im Schilf aufhält. 1) de roſeau, qui regarde le roſeau. 2) cannier, qui demeure, qui ſe nourrit au roſeaux. § 1) trcinne pierzyſko. 2) wrobel trcinny albo trcinik.

Trcionka, *f.* Rohr, Halm, ein Getränk aus dem Faß zu ziehen. petit tuyau, chalumeau pour tirer quelque liqueur d'un vaiſſeau.

Trè, *v. a. trze, tarł, trzeć.* 1) reiben. 2) zerreiben, reiben. 3) reiben, wund reiben. 4) feilen. 5) ſägen. 6) brechen den Flachs. 1) frotter l'un contre (avec) l'autre. 2) broyer, gruger, rendre menu. 3) frotter, bleſſer en frottant, preſſer. 4) limer, travailler avec la lime. 5) ſcier, couper avec la ſcie. 6) broyer, tiller du lin. § 1) trzeć członek chory ciepłemi chuſtami; trzeć głowiną, ſzmerglem. 2) trzeć farby malarſke. 3) trzewik mię trze. 4) trzeć żelazo piłą. 5) trzeć drwa. 6) tzreć (miedlić) len, konopie.

trzeć tarcice. zu Bretern ſägen, ſchneiden. ſcier en long; refendre.

trący. der etwas reibet; Reiber, Säger, Feiler. broyéur, frotteur, ſcieur, celui qui lime. §) trący farby.

trzeć ſię. 1) ſich an etwas reiben, ſchaben. 2) ſich abreiben, ſich abtragen. 1) ſe frotter, ſe frayer contre (à) qu. ch. 2) s'uſer en frottant. § 1) koń ſię o żłob trze. 2) ta ſuknia bardzo ſię trze, ſtarła, wytarła.

trą ſię ryby. die Fiſche leichen. les poiſſons frayent.

ielen się trze o trzewo i rogi zrzuca. der Hirsch reibet den Kopf an die Bäume und wirft sein Geweihe ab. le cerf fraze; le cerf fraye sa tête aux arbres pour faire tomber son bois.

Trębacz, *m.* Trompeter. le trompette; celui qui sonne de la trompette.

Tręcaczy, *adj.* Trompeter=. de trompette; qui regarde le trompette.

Trędowacieię, *v. a.* na trąd choruię. raudig werden, die Raude bekommen. être malade de la ladrerie, de la lepre.

Trędowaty, *adj.* aussätzig; raudig. ladre, lepreux.

trędowata. eine Aussätzige. une ladreuse.

szpital dla trędowatych. Spital für die Aussätzigen. ladreries, *f. plur.* léproserie, *f.*

trędowaty na twarzy. kupfrig im Gesicht. qui a le visage plein de rougeurs; boutonné, couperosé.

Trędowizna, *f.* trąd. Aussatz. ladrerie, *f.* lepre.

trędowizna na twarzy. Kupfer im Gesicht. les rougeurs, *f.* pustules rouges qui viennent au visage.

Tredownik, *v. g. a.* ziele. (*scrophularia major*) Braunwurzel. grande scrophulaire.

trędownik mnieyszy. (scrophularia minor) Feigen=Warzen, kleine Braunwurz. couillons de Prêtres, petite esclere, petite scrophulaire.

Trefnie, *adv.* auf eine spaßhafte Art. facétieusement, plaisamment.

Trefniczek, *m.* ⎫ Spaß=Vogel, Scherzer.
Trefniś, *m.* ⎭ diseur de bons mots; plaisant, railleur, celui qui plaisante.

Trefność, *f.* Spaßhaftigkeit, Scherz=Wort, lustiger Schwank. joyeuseté, *f. plur.* plaisanterie, *f.* facétie, *f.* bon-mot, *m.*

Trefnuię, *v. n.* spaßen. plaisanter; dire de bons-mots; faire le plaisant.

Trefny. spaßhaft, lustig, scherzhaft. facetieux, plaisant, divertissant, agréable. § trefna to gra; trefny człowiek.

Trfunek, *m. g. trefunku.* Zufall. accident, *m.* rencontre, *f.* avanture, *f.* hazard, *m.* sort, *m.* § trefunek i szczęście tylko są wymysły pogańskie.

trefunkiem, z trefunku. zufälliger Weise, von ohngefehr. par hazard, fortuitement, par fortune; par avanture; par accident. § trefunkiem czego dostać.

z trefunku przypadły. ⎫ zufällig, von un=
Trefunkowy, *adj.* ⎭ gefehr geschehen. fortuit, *adj.* arrivé par hazard. § nie unikniesz razom trefunkowym.

Trel, *f.* ścieżka flisowska. Treck=oder Treib=Weg am Flusse. tirage, *m.* marche-piè, *m.* chemin sur lequel on hâle un bateau.

Trela, *f.* ein Triller. tremblement, *m.* freton, *m.* roulement, *m.* agrément de musique.

Trelowanie, *n.* das Ziehen eines Schiffes wider den Ströhm. tirage, *m.* remarque, le halage, le tirage; l'action de tirer un bateau contre le fil de l'eau.

Trelownik, *m.* pies. Trecker, der ein Fluß=Schiff am Seile trecket. hâleur, *m.* arracheur de persil, qui remonte un bachot avec un cable.

Treluię, *v. m.* 1) trillern, einen Triller schlagen. 2) treilen; buchsiren, trocken; ein Schiff mit Pferden, Leuten oder einem Boot ziehen. 1) trembler, fredonner. 2) remarquer, hâler, tirer un vaisseau par un autre, par des gens, ou par des chevaux en remontant.

** Tren, *m.* Trauer=Lied, Klage=Lied. lamentation; poëme, vers lugubre; plainte, gemissement. § Treny Jeremiaszowe; nosić smutne, płaczliwe treny; wesołe wota w grobowe przemienić treny; to żałosne treny, to wesołe się odzywaią odgłosy.

Trepele, *plur.* Spanischer Hals=Kragen, wie sie ehedessen getragen wurden. fraise, *f.* linge plissé qu'on portoit autrefois au cou.

Trepka, *f.* Holz=Schuh, Klotz=Schuh einiger Mönche. locque, soc, patin de bois dont se servent quelques Religieux.

Tresa, *f.* eine Tresse von Gold oder Silber. galon d'or ou d'argent.

Treść, *f.* 1) der Kern im Baum. 2) Chymie: die Blume, das feinste von einer Berg=Art. 3) der Kern, die Blume, das beste von einer Sache. 4) Inhalt. 5) Hauptstück, Hauptsache. 1) le coeur, le vif d'arbre. 2) *Chimie:* fleur, *f.* les particules les plus subtiles d'un minéral. 3) quintessence, *f.* graisse, *f.* moële, fleur, *f.* le suc & la moële de qu. ch. 4) contenu, teneur, *f.* 5) ame; chose principale, le principal. § * 1) treść (drzeń) drzewa. 2) treść mosiężna. 3) treść to całego woyska, treść młodzi, szlachty. 4) treść listu tego w sobie zawiera. 5) na tym punkcie cała treść zawisła; treść własność i istotę krotkiemi wyrażą słowy.

treść wina. Vorlauf; Kern=Wein. mère-goute, *f.* vin de la mère-goute.

treść miodu. klarer, geläuterter Honig. du miel clair, bien affiné.

Treskcę, *ce tał*, trapię, frasuię. betrü=

ben, plagen. chagriner, tourmenter, *v. a.*

*Treſktanie, *m.* fraſunek, kłopot. Sorge. ſouci, *m.* peine, *f.* chagrin, *m.* tourment, *m.*

Treſurka, *f.* wiſiadło. Treſſur, Tabletchen. tablette qu'on attache dans une chambre pour y ranger de petites choſes

Tret, *m.* Trödel-Markt, Trödel. fripperie, *f.* lieu où l'on vend de vieux meubles.

tak ſię na trecie baby wadzą. ſo zanken ſich die Spitals-Weiber. ils font les harangères; ils ſe prennent de paroles comme des harangeres.

Treter, *m.* *obſ.* uciecka. die Flucht. fuite, *f.*

Treiowy, *adj.* Trödel-, zum Trödel gehörig. de fripperie; qui regarde la fripperie.

Tretuię, *v. a.* 1) niedertreten, treten, zertreten. 2) zertreten, vernichten, zerſtreuen. 3) am See- oder Fluß-Ufer hinſegeln. 4) in der Küche: in Butter braten, abziehen. 1) fouler qu. ch. aux piés. 2) écraſer, ruiner, diſſiper. 3) cotoyer, aller le long d'un rivage. 4) *en terme de cuiſine*: mettre au beurre brûlé. § *1) bydło tretowało (podeptało) rolą. ** 2) nieprzyiacielſką ſtretował potęgę. 3) tretować do lądu, przy lądzie. 3) ſtretować co w maśle, to ieſt ſpuſzczać co na gorąze masło.

tretować, przyrumienić masło. Butter braun ſchmelzen. brûler du beurre.

Trętwa, *vid.* Drętwik.

Ttrętwię, *v. n.* Ttrętwieię, *v. n.* *vid.* Drętwię.

Ttrewirz, *m. g. a.* Trier, die Haupt-Stadt des Churfürſtenthums von Trier. Trèves, *m.* la capitale de l'Electorat de Trèves.

Trewirſki, *adj.* Trieriſch. de Trèves. § Elektorat Trewiſki.

Trocha, *f.* troſzka, *f.* ein weniges; etwas. 2) wenig, nicht viel. 3) wenig, nicht lange. 4) wenig, nicht ſehr. 1) un peu; un petit nombre, petiteſſe. 2) un peu; pas beaucoup. § 1) weź trochę wina. 2) trochę miey przyiacioł ale dobrych.

trochę, troſzkę, adv. 1) ein klein wenig, nicht lange. 2) ſanft, nicht ſehr. 1) tantin, *m.* tantinet, *m.* un peu, un moment. 2) un peu, doucement, pas trop. § 1) poczekay trochę. 2) trochę go uderzył; trochę (trochą) ſilneyſzy.

kochay mię trochę. liebe mich ein wenig. aimez-moi un petit.

trochę potym. kurz hernach. un peu après.

trochę przedtym. kurz vorhero. un peu auparavant.

trochę wiele. ein bißchen viel. un peu trop.

trochę więzey. ein wenig mehr. un peu plus.

trochę mniey. ein bißchen weniger. un peu moins.

o trochę. faſt, beynahe. presque. § o trochę nie uſzedł, nie upadł.

po troſze. 1) nach und nach. 2) zu wenigen. 1) peu à peu. 2) brin à brin; petit à petit; chiquet à chiquet; tantôt peu tantôt moins. § 1) po troſze i z nienagła kogo w cnoty wprawować 2) po troſze daie.

Trocicko, *n.* Räucher-Kerzchen, Apotheker-Küchlein. paſtille, trochique. § słowo *trociczko* albo od trocin węgla lipowego albo z Greckiego pochodzi.

Trocina, *f.* } Säge-Spähne, Feil-Spähne. ſciu, *f.* limaille, ce qui tombe lorsqu'on ſie ou lime. § trociny od pity ſtolarſkiey, ślosarſkiey.

Trociuy, *plur.* }

trociny brezylowe, słoniowe. geraſpelt Braſilen-Holz, Elfenbein. rapures d'ivoire, de Breſil.

Troczę, *czy*, *czył.* feſſeln, binden einen Gefangenen. enchainer, mettre aux fers, lier un priſonnier.

Troja, *f.* Stadt. Troja, *f.* Troyes, *f.*

Trojanin, *m.* Trojaner, *m.* Troyen, *m.*

Trojanka, Trojanin, *f.* Troyenne, *f.*

Trojański, *adj.* Trojaner, Trojaniſch. troyen, enne.

Troi, (troi) troia, troia, *adj.* drey, das aus drey beſtehet. trois, triple, de trois. § troie zwycięſtwo; ta rzecz troiey ieſt farby, rożności.

troie noſzenia na ſtoł. drey Trachten auf eine Tafel. table à trois ſervices.

Troiaczek, *m. g.* *troiaczka.* ein Kreuzer, Dreyer. creuzer, *m.* pièce de trois liards.

Troiak, *m. g. a.* 1) eine Zahl von drey Stück. 2) ein Silber-Groſchen, Dütchen. 3) Dreyling, einer von drey Zwillingen. 1) un nombre de trois. 2) petite monnoye d'argent valant deux ſous. 3) l'un des trois frères jumeaux.

Troiacy, plur. *trzey razem urodzeni.* Dreylinge, drey Zwillinge. trois frères ou ſoeurs jumeaux.

Troiaki, *adj.* dreyfältig, dreyerley. de trois manières, de trois façons.

Troiako, *adv.* troyka, w troie. auf dreyerley Art. triplement; en trois manières; en trois façons; en triple façon.

Troiakość,

Troiakość, *f.* Dreyfaltigkeit. triplicité, *f.* qualité d'une chose triple. § Bostwo iedno w troiakości.
Troianek, *m.* *g.* *troianka*, troyczyk, *m.* wilcza stopa, wątrobnik ziele. (*hepatica nobilis*) edles Leberkraut. épatique double.
Troie czego, troygo. drey Stück, drey Personen. trois pièces ou trois personnes. § Troyga Panow tu było.
na troie; *troisto*. in drey Theile. en trois parties.
we troie. 1) dreyfach. 2) in drey Seiten. 1) triplement, en triple. 2) vers trois côtés. § 1) w troia papier złożyć. 2) we troie za nim posłano.
Troię co, *i*, *ił*, na troie dzielę. in drey Theilen. diviser en trois parties.
troię, *tyle troie czynię*. dreyfältigen; dreyfach machen. tripler; *v. a.* faire, composer de trois, mettre trois fois autant.
Troienie, *n.* tyle troie czyniąc. dreyfache Vermehrung, das Dreyfältigen. le triplement; l'action de tripler.
Troieść, *f.* *vid.* Toieść, Bażanowiec.
Troïsto, *adv.* in drey Theile. en trois parties.
Troïstość, *f.* gedritte Zahl. le ternaire; nombre de trois.
Troisty, *adj.* na troie rozdzielony albo rozdzielisty. dreyfältig, in drey getheilet. triple; composé de trois; divisé, partagé en trois.
*Trok, *m.* chochoł. Flausch. toufe, toupillon.
troki, plur. 1) Stricke, Riemen, Bande für Gefangene. 2) Stricke zu großen Lasten. 3) Stricke, Riemen Jagd-Hunde zu binden. 4) Riemen hinten am Sattel damit man das Fell-Eisen anzubinden pflegt. 1) liens, *plur.* fers, *plur.* chaines, *f. plur.* tout ce avec quoi on lie un prisonner. 2) cordage, *m.* pour lier ou garroter un fardeau. 3) cordes, courroïes pour attacher les chiens. 4) liens de cuir pour attacher la valise sur la croupe du cheval. § 1) wsadzić więźnia w troki. 2) wywiązać z trokow ciężar. 3) zebrane psy w troki uwiązać. 4) walizon trokami do siodła przywiązać.
Tron, *m.* stolica. ein Thron. trône, *m.* un siége pour un souverain.
z tronu zepchnąć, *zrzucić*. vom Throne stoßen. détrôner, *v. a.*
Trop, *m.* 1) eig. u. fig. Fußtapfe. 2) Jäger: Fahrt, Spur. 3) Kriegew. die Vergüderung, die Versammlung der Soldaten. 1) *prop.* & *fig.* vestige, *m.* trace, *f.* 2) voie, passée d'un bête. 3) *Guerre*: assemblée, l'action de s'assembler en un lieu. § 1) tropem (śladem) oycow swoich. 2) w tropy psa puścić. 3) bęknić, trąbić do tropu.
w tropy za kim iść, *się puścić*. einem auf dem Fuße verfolgen. poursuivre qu. pas à pas; être toujours sur le talons de qu.; suivre les traces de qu.
trop śnieżny. Jäg. Fährte auf dem Schnee. *chasse*: furneigées, *plur. f.*
trop dżdżowy. Regen-Fährte. les surpluéesy.
Troska, *f.* 1) Gram, Harm, Sorge, 2) Art kleiner gedörrter Fische. 1) chagrin, *m.* peine, *f.* souci, *m.* 2) sorte de petits poissons secs.
Troskam, *v. a.* } betrüben, bekümmern. affliger, chagriner qu.; causer de la peine, donner du chadrin à qu.
Trotzczę, *szczy*, *szczył*. }
troskać się. sich grämen, sich betrüben. se chagriner, se fâcher; se mettre en peine; se consumer d'ennui.
nie troszcz sobie tym głowy. gräme dich darüber nicht; sorge nicht dafür. ne vous en souciez point; soyez en repos de cela.
Troskliwy, *adj.* betrübt, Sorgenvoll. chagrinant, affligeant, triste. § troskliwy z tego przypadku.
Troszka, *f.* *vid.* Trocha.
po Trosze, *adj.* *vid.* Trocha — *po trosze*.
Troy, *adj.* *vid.* Troi.
Troybarwisty, *adj.* dreyfärbig. tricolor.
Troyca Swięta. die heilige Dreyeinigkeit. la Sainte Trinité. § Swięto Troycy Swiętey.
Troyczyk, *m.* ziele, *vid.* Troianek.
Troydrożny, *adj.* } dreywegig, wohin drey Wege gehen. où trois chemins aboutissent; coupé par trois chemins.
Troydrogi, *adj.* }
Troygłowy, *adj.* dreyköpfigt. qui a trois têtes; à trois têtes. § troygłowy Cerber.
Troygrotny, *adj.* dreyzinkisch, dreystachlicht. qui a trois fers ou pointes; à trois pointes.
Troyka, *f.* eine Drey als auf den Würfeln, auf einer Karte. un trois aux dez, ou aux cartes.
troyką, adv. *vid.* Troiako.
Troykąt, *m.* ein Dreyeck, Triangel. un triangle.
Troykształtny, *adj.* dreyörtig. façonné ee trois manières; qui a trois formes ou figures.
Troykwiat, *m.* kościelne ziele. (*narcissus sextus*, *leucenarcissolirium*) Art von

von Narcissen-Blumen. espèce de narcisses.

Troylist, *m.* ziele. (*satyrion*) Stengelwurz, Knabenkraut. satirion, *m.*

Troynasobny, *adj.* dreyfach, dreyfältig. triple.

Troynik, *m. g. u.* 1) guter Meth, darzu nur drey Theile Wasser genommen werden. 2) eine Drey in unterschiedenen Spielen. 1) sorte d'hidromel fort bon & brassé seulement de trois parties d'eau. 2) un trois dans quelques jeux.

Troynitny, *adj.* 1) dreymal geniethet. 2) dreydrätig gewebet. 1) garni de trois clavettes. 2) tissu de trois fils, qui est d'un triple tisse.

Troypaszczęki, *adj.* mit drey Rachen versehen. qui a trois gueules ou gosiers.

Troyoczny, *adj.* dreyäugig. qui a trois yeux.

Troyścienny, *adj.* dreyseitig. qui a trois côtés; triangulaire. § troyścienna figura to iest o trzech ścianach.

Troysercy, *adj.* trzy serca maiący. das drey Herzen hat. de trois coeurs.

Troystopnisty, *adj.* dreystufig. qui a trois dégrés; à trois dégrés. § Bolesław zbudował troistopnisty maiestat.

Troytak, *m. g. a.* kleiner Molter, kleine Schleife darauf das Erz fortgeschleifet wird. sorte de petit traineau pour transporter les métaux.

Troyuszny statek. ein Gefäß mit drey Henkeln. vaisseau à trois anses ou oreilles.

Troywęgiel, *m. g. troywęgla.* ein Triangel. un triangle.

Troywęglasty, *adj.* dreyeckig. triangulaire.

Troyzęby, *adj.* dreyspitzig, dreyzackicht. garni de trois pointes ou trois dents.

troyzębe widły Neptuna. spitzige Gabel des Neptuns. le trident de Neptune.

*Trteć, *f.* } żywe śrebro. Quecksilber.
*Trtecz, *f.* } argent vif, *m.*

Truchleię, *v. n.* 1) schmachten, matt seyn. 2) erstarren, erstaunen. 3) zittern vor Furcht; erschrecken, verzagen. 1) languir, *v. n.* être abbattu; être dans abbattement d'esprit, dans une consternation. 2) être tout interdit, être saisi d'étonnement, d'admiration. 3) trembler de peur; s'effrayer, s'épouvanter, se décourager. § 1) truchleie nieboraczek od żalu, od kłopotu, od miłości, od tey straty. 2) ięzyk truchleie na te dobrodzieystwa woiki. 2) śmiałek przed czasem mykrzykuie, a w rzeczy zaś samey truchleie.

Truhht, *m.* Dreller, Hunde-Trap, Pferde-Trab mit kleinen hurtigen Schritten. trot, tride, pas tride d'un cheval.

trucht Tatarski. der Tarter-Trab, in welchem die Tartern das Pferde-Fleisch gar reuten, das sie unter den Sattel legen. le trot de Tartares, lorsqu'ils trotent le cheval jusqu'à ce que la chair de cheval mise sous la selle dévienne tendre à manger.

Truciciel, *m.* trucinik, *m.* Vergiffter. empoisonneur, *m.* celui qui empoisonne.

Trucicielka, *f.* Vergiffterinn, *f.* empoisonneuse, *f.*

Trucie, *n.* kogo, trucizny zadawanie komu. 1) das Vergifften. 2) das Abtreiben einer Leibes-Frucht. 1) empoisonnement, *m.* l'action d'empoisonner. 2) avortement volontaire; suppression de part.

Trucień, *m. g. trućnia*, trąd. Hummel, Raub-Biene. bourdon, *m.* abeille inutile.

Trucizna, *m.* Gift zum Vergiften, vom Gift der Thiere und Kräuter sagt man iad. 2) Gift, eine schädliche Lehre. 1) poison, *m.* venin qui donne la mort; *en parlant du venin des insectes et des herbes on dit*: iad. 2) poison de l'ame, venin, *m.* mauvaise doctrine. § 1) trucizna iest z iadu, soku, z prochow etc. krotą sobie kto albo drugiemu zadaie; trucizny dopadł. 2) taka nauka iest trucizna dla młodzi.

trucizną co napuścić. etwas mit Gift vermischen. mêler du poison avec qu. ch.

Truciznik, *m.* Vergifter. empoisonneur, *m.*

truciznik, truciznę robiący, przedaiący. Gift-Verkäufer, Giftmacher. vendeur, faiseur de poison.

Truciznowy, *adj.* Gift-. de poison, qui regarde le poison.

Trud, *m. g. u. a.* 1) Beschwerlichkeit, Mühe, wird meistens in *plur.* gebraucht. 2) Fährte, Spur eines Thieres. 1) fatigue, *f.* peine, travail, incommodité, *ce mot se prend le plus souvent au pluriel.* 2) voie, passée, la forme du pié d'une bête en terre. § 1) wiele miał trudow. 2) pies zna truda (trudy) za zaiącem.

Trudnię, *v. a.* co. schwer machen, aufhalten. empêcher, embarrasser qu. ch. mettre empêchement; apporter des obstacles à. § zatrudnił dużo iego sukcesy; trudnił ile mogł naszych interesow.

trudnić się w czym; trudnić sobie co. sich Schwierigkeit machen, sich etwas schwerer

rer machen. se faire difficulté; se peiner.
Trudno, *adv.* schwer. difficilement, avec peine, avec difficulté. § trudno z wilka uczynić barana, *prov.* trudno to czynić, zrozumieć.
z *trudna, adv.* von der schweren Seite; von der Seite, wo viel Schwierigkeiten sind. du côté où il y a beaucoup de difficultés. § z trudna to pokazał.
trudni mi. ich habe nicht Zeit; ich habe zu thun. j'ai fort à faire; je suis très-embarrassé d'affaires; je n'ai aucun loisir.
trudno mi to. das ist mir schwer. cela m'est difficile. § trudno ci to będzie.
Trudność, *f.* 1) Schwierigkeit, Mühe, Beschwerlichkeit. 2) Heilk. Beschwerlichkeit; schwere Verrichtung. 1) difficulté, peine, travail, obstacle, *m.* empêchement. 2) *Médec.* difficulté, suppression, retention, *f.* § 1) nic nie iest bez trudności; każda rzecz ma swoię trudność; trudności komu zynić; rozwiązać trudność; po przebytych trudnościach i trudach; nowe zachodzą trudności. 2) trudność oddychania; uryny, stolca trudność.
trudność zadać, czynić komu. einem zu schaffen machen. donner un os à ronger à qu. faire difficulté, mettre un obstacle à qu.
Trudnomowność, *f.* Rede, die schwer zu verfertigen, oder zu verstehen ist. difficulté d'un discours; discours difficile à faire, à entendre.
Trudny, *adj.* 1) schwer, mühsam. 2) schwer durchzukommen. 3) schwierig, hart, undienstfertig, unerbittlich. 4) wo keine Arzeney anschlägt; hartnäckig, schwer zu heilen. 1) difficile, *adj.* penible, plein de difficultés; mal-aisé. 2) difficile à passer, impracticable. 3) difficile, roide, dur, inflexible, intraitable. 4) difficile à guérir; retif aux remèdes; intraitable. § 1) trudna nauka, sprawa; trudny do zrozumienia, do sprawienia. 2) trudny przeiazd. 3) trudny człowiek; day się użyć nie chciey nam bydź trudny. 4) choroba ta była bardzo trudna do uleczenia.
trudne to czasy. das sind schwere Zeiten. c'est une morte-saison, la saison est morte; c'est un siecle de fer.
trudna, s. f. es ist schwer. il est difficile. § trudna było z tey się sprawy wybłądzić.
Trudzę, *v. a.* kogo, *dzi, dził.* beschweren, beschwerlich fallen. fatiguer, molester, incommoder qu.
trudzić się. sich beschweren. s'incommoder, se fatiguer.
trudzić ciało. das Fleisch kreuzigen. mortifier, crucifier la chair.
Truię, *v. a. truie, truł.* 1) vergiften, mit Gift hinrichten. 2) ein Kind abtreiben. 1) empoisonner qu; donner du poison à qu. 2) blesser, faire périr son fruit; causer une fausse-couche; faire avorter. § 1) otruł, zatruł żonę. 2) struła płod niedoszły chcąc.
truć się, truię się. 1) sich vergiften, Gift nehmen. 2) abortiren, todt zur Welt kommen. 3) abtreiben ein Kind. 1) s'empoisonner, prendre du poison. 2) périr, avorter, venir au monde sans ame. 3) se blesser à dessein, faire périr le part. § 1) złodzieie się w więzieniu zatruli. 2) płod się struł. 3) struła się brzemienna.
Trukam, *v. m.* trummeln als eine Taube. roucouler comme un pigeon. § truka trukawka, sowa, puhacz.
Trukawka, *f.* kleine Holz-Taube, Loch-Taube; Ringel-Taube. biset, *m.* croiseau, *m.* pigeon à collier, sorte de pigeon sauvage.
Trukies, Stolnik. Truchses, Tafel-Decker. maître d'hôtel.
Trumna, *f.* } ein Sarg. bière, *f.* cer-
Trunna, *f.* } cueil, *m.* caisse de mort.
trumna mu z oczu patrzy. der Tod siehet ihm zu den Augen heraus. il a la mort entre les dents, sur les lèvres.
Trunę, *v. a. nie nął*; pisnąć, gębę otworzyć, bąknąć, tchnąć. muchsen; statt des *Futuri* wird das *Praesens* dieses *Verbi* gesetzet. parler entre ses dents, oser dire mot; *au Futur on prend le présent de ce verbe.* § truń ieno.
nie trunąć. nicht mucksen, sich nicht rühren. ne dire mot, ne sonner mot, n'oser souffler. § żaden ze sług nie trunie.
Trunek, *m. g. u.* napoy, *g. u.* 2) Trank Getränk. 2) Heilk. Tränkchen. 1) boisson, *f.* breuvage, *m.* 2) *Médec.* potion; un remède liquide. § 1) w tym trunku day lekarstwo choremu; trunek zdrowy, mocny. 2) truner purgansowy; trunek piersiom posilny.
trunek piiany. ein rauschendes Getränke. casse-tête; boisson forte, qui enivre.
trunek na rozstaniu, na walecie. Valet-Trunk, Abschieds-Trunk. vin de l'étrier; le vin qu'on présente à celui qui est sur le point de partir.
Trunienie, *n.* das Muchsen; furchtsames Gemürmel eines Redenden. le murmure

mure entre ſes dents, l'action de parler bas par crainte.

Trunienka, *f.* Särglein. petite biére, petit cercueil.

Trunkowy, *adj.* Trank-. de boiſſon; qui regarde les breuvages.

Trunny, *adj.* Sarg-, zum Sarge gehörig. de cercueil; de bière.

Trup, *m.g.a.* 1) eine Leiche, im höflichen Verſtande ſagt man ciało. 2) der Körper eines Erſchlagenen. 3) Kriegsw. ein Todter. 4) Kahlkopf, abgelebter Mann, Graukopf. 1) corps mort, *en terme de civilité on dit* ciało. 2) cadavre, *m.* le corps d'un tué; un ſujet anatomique. 3) *Guerre:* un mort; celui qui a perdu la vie, qui eſt tué dans une bataille. 4) vieillard décrépit; vieux barbon. § 1) trup (ciało) iego do grobu złożono. 2) sądy trup zabitego obdukowały; Doktorowie trup pruli. 3) 3000 trupa było. 4) trupie gotuy się na mary.

paść, polec trupem. auf dem Platze bleiben. demeurer, reſter ſur la place, ſur le carreau, ſur le pavé; être tué.

trupem kogo położyć. einen erlegen, niedermachen niederſtoßen. jetter, mettre ſur le carreau; tuer qu; ſe défaire de qu.

Trupam się. ſich ſtauchen ſich erſchüttern, auf der Reiſe; geſtauchet, gerüttelt werden. cahoter; *v. n.* ſouffrir des ſecouſſes; être cahoté, être ſecoué par chariot.

Trupanie, *n.* vielfältiges wiederholtes Stauchen. cahotage, *m.* cahos, *plur.* les ſauts que fait un chariot; le ſecouëment cauſé par un chariot.

Trupi. zur Leiche gehörig. qui concerne un corps mort.

trupia głowia. 1) Todten-Kopf. 2) Wappenk. ein bloßer Säbel der auf einem Todten-Kopf lieget. 1) tête-morte. 2) *Blaſ.* un ſabre poſé ſur une tête-morte.

trupia, trupiaſta twarz. ein Leichen-Geſicht, ein blaſſes Geſicht. un viſage très-pâle; viſage d'excommunié; un viſage de mort.

Trupiaſty, *adj.* einer Leiche gleich. ſemblable à un cadavre.

Truſia, *f.* ein Schniegel-Fleck; ein Mägdchen oder Weibchen das ſich gerne putzt. pimbêche, *f. ſ.* une fille pimpante, une femme proprette. § truſia domowa upſtrzyła się choć dworſkich nie zna ſtroiow.

Truſkawka, *f.* 1) große Erdbeere; Praſſel. *2) Stachelbeere, Groſſelbeere, ſ. Koſmatki, agreſt. 1) capron, *m.* ſorte de groſſes fraiſes. *2) gabelle, *v.* Koſmatki, agreſt.

Trutyna, *f.* nur fig. eine Wage. *ce mot ne ſe dit qu'au figuré:* balance, *f.*

na trutynę co wziąć. } etwas erwägen, überlegen. péſer, conſidérer, examiner qu. ch.

*Trutynuię co. }

*Trutynowany, *adj.* ważony. erwogen, überlegt. péſé, conſidéré, examiné. § te punkta trutynowane były w Senacie.

Trużelnik, *m.* Stöhrer, Beunruhiger. un trouble-fête; celui qui trouble le plaiſir & la joie des autres.

Trwale, trwało, *adv.* beſtändig, dauerhaft. fermement, conſtamment, avec perſévérance.

Trwałość, *f.* 1) Beſtändigkeit, Dauer, Dauerhaftigkeit. 2) Dauerhaftigkeit eines Obſtes, eines Getränkes. 1) ſtabilité, *f.* continuité, *f.* perſévérance, durée, fermeté. 2) fermeté, dureté de fruit, de boiſſon. § 1) trwałość na robotę; trwałość w przyiaźni. 2) trwałość owocu, wina na chowanie.

ſukno na trwałość. Tuch das auf die Dauer iſt, drap d'un bon uſé.

Trwały, *adj.* 1) dauerhaft, anhaltend, daurend. 2) dauerhaft. 1) permanent, ſtable, ferme, conſtant, perſévérant, durable. 2) durable; ferme & de garde. § 1) trwała przyiaźń; trwała choroba; trwały w cnotach, w naukach, na robotę. 2) trwały owoc, napoy na chowanie.

Trwam, *v. n.* 1) dauren, anhalten. 2) beſtändig ſeyn, beharren; fortſetzen. 3) aushalten, unbeweglich bleiben; ſich nicht bewegen laſſen, nicht gerühret werden. 1) durer, *v. n.* ſubſiſter, être long tems. 2) continuer, perſévérer, perſiſter, demeurer ferme. 3) n'être pas touché, tenir bon, demeurer ſans être ébranlé; demeurer inebranlable. § 1) sława twoia na wieki trwać będzie. 2) trwa w robocie, w pracach; trwa w tym przedsięwzięciu, w cnotach. 3) trwa choć go tak poważni proszą ludzie.

trwa w ſwoim; trwa w ſwoim zdaniu. er bleibet bey ſeiner Meynung. il s'arrête, il s'attache à ſon opinion; il eſt entier, Il eſt ferme en ſon opinon.

Trwanie, *n.* die Beharrlichkeit, das Aushalten. perſévérance, *f.* durée, *f.*

Trwoga, *f.* 1) Lärm, Getümmel, Aufſtand. 2) Gefahr. 3) Furcht, Schrecken. 4) Kriegsw. Lärm. 5) Lärm, Sturm ſo man ſchlägt oder lautet. 1) tumulte,

multe, *m.* rumeur, *m.* émotion, trouble, *m.* 2) péril, danger. 3) effroi, épouvante, frayer, *f.* 4) *Guerre:* allarme, *f.* 5) une allarme qu'on sonne, qu'on bat. § 1) niespodziana w mieście powstała trwoga. 2) w ustawiczney żyie trwodze. 3) trwoga na niego pada; trwoga się wzięła nie wiedzieć zkąd; naymnieyszy huczek wielką trwogę w woysku sprawował; trwoga sroga obozowa, woienna. 4) obłudnie w nozy uderzenie na trwogę; uderzić obłudnie na trwogę.

trwoga zmyślona; trwoga obłudna. blinder Lärm. fausse allarme.

bębnić na trwogę. Lärm schlagen. battre allarme.

trąbić na trwogę. Sturm blasen. sonner l'allarme.

dzwonić na trwogę. die Sturm-Glocke lauten. sonner le tocsin.

Trwożę, *v. n. zy, żył* bestürzen, bestürzt, verzagt machen; Schrecken einjagen. allarmer, troubler, épouvanter, effrayer; jetter, mettre dans le trouble, dans l'allarme.

trwożyć się, trwożyć z sobą. in Furcht gerathen, bestürzt werden, verzagen, den Muth verlieren. se troubler, s'épouvanter, s'effrayer; prendre l'épouvante, l'allarme; s'allarmer, perdre courage, se déseſperer.

Tryanguł, *m.* trzykąt. Triangel. un triangle.

Tryb, *m.* 1) Art. 2) Kriegsw. Fuß-Art zu exerciren. 3) Getriebe, Trieb-Rad, so ein großes Rad treibet. 4) Bergw. das Abtreiben der Glätte vom Bley. 1) manière, façon, *f.* train, moyen. 2) *Guerre:* pié, *m.* manière du maniment des armes. 3) pignon, *m.* arbre de rouë; ou une petit rouë qui fait tourner une grande. 4) *Métal.* la séparation de la litarge ou glette du plomb. § 1) pospolitym szedł trybem; tryb w sądach niemiecki, polski; liszka trybem zaiąca rożne psom czyni figle i skoki; iednym trybem zrobiony. 2) regiment trybem Pruskim exercytowany; piechota trybem cudzoziemskim; trybem konwoiu szedł przy woysku. 3) tryby u zegarmistrza to są, co cewy u młynarza; tryby w lewarze o czterech zębach co kołko obracaią.

żołnierza oboiego trybu. Soldaten von den Regimentern so wohl auf dem Polnischen als Deutschen Fuße. les soldats sur l'un & l'autre pié; les soldats tant sur le pié Polonois qu'étranger.

Trybik, *m. g. a.* 1) kleiner Treib-Ofen. 2) kleines Getriebe, *s.* Tryb 3) 1) petite fournaise pour separer la letarge. 2) rouëtte qui tourne une grande, *vid.* Tryb 3).

Trybowy piec. ein Treib-Ofen, worinne die Silber-Glätte abgesondert wird. fournaise, *f.* où la glette sépare du plomb.

Trybula, *f.* ziele. (*chaerefolium*) Kürbel, ein Garten-Kraut. cerfeuil, une herbe potagère.

Trybunał, *m.* ein Tribunal. Tribunal, *m.* Cour souveraine, Parlement. § Trybunał Koronny w Lublinie i w Piotrkowie, a Litewski w Wilnie i Nowogrodku się odprawnie.

Trybunał skarbowy Schatz-Gericht. Tribunal du Trésor. § Trybunał skarbowy Koronny w Radomiu, a Litewski w Grodnie bywa.

Trybunalista, *f.* Tribunals-Assessor. Asseseur de Tribunal.

Trybunalski, *adj.* Tribunals-. de Tribunal § Prezydent, Marszałek, Deputat Trybunalski.

*Trybus, *m. g. a.* Tryfus, *m.* dynarek. Dreyfuß. trepié, *m*

Trykam, *v. m. F. tryknę.* } mit den Hörnern oder dem
Trykśam, *v. m. F. trykśnę.* } Kopfe stoßen wie ein Widder. heurter des cornes ou de la tête. § chodzi iak owieczka a trykśa iak baran, *prov.* kozieł tryksnął owieczkę.

trykśać się. sich mit den Hörnern stoßen, stutzen. se doguer, se cosser, cosser; heurter de la tête l'un contre l'autre. § woły sie bodą, kozy się trykśaią.

Trykśanie, *n.* Trykanie, *n.* das Stutzen, Stoßen mit den Hörnern. l'action de se doguer.

Tryksnienie, *n.* } 1) Stoß, den ein Wid-
Tryks, *v. m. a.* } der dem andern giebet. 2) Kopfnuß, Stirnschneller. 1) coup de tête qu'un bélier donne à l'autre. 2) chiquenaude, croquiniole. § 1) skop od tryksow rogi utracił. 2) miasto przeprosin tryksy odbierała.

Tryngield, *m.* pieniądze na piwo. Trank-Geld. argent pour boire, pour les dragées.

Trynitarz, *m.* Maturiner, Trinitarius, Ordens-Bruder, so für die Lösung der Christlichen Gefangenen aus der Gefangenschaft bey den Ungläubigen Sorge tragen. Maturin, *m.* Trinitaire; Religieux de la Sainte Trinité & de la rédemtion des captifs.

Trynald, *m.* ptak, *vid.* Trzynald.

Tryp, *m.* Tripp, Tripp=Sammet. tripe de velours.
Trypola, *f.* Trypla. Tripel, Stein zum Polieren. tripol, *m.* pierre qui sert à éclaircir la vaisselle.
Tryplikuję co, troję, iednę miarę biorę trzy razy, we troie przyczyniam. dreyfachen, triplieiren. tripler, mettre trois fois autant.
Tryumf, *m.* Triumph, Sieges=Gepränge, Sieg. triomphe, *m.* l'honneur de triomphe.
nie noc triumfu przed bitwą. vor dem Siege muß man nicht Triumph schreyen. il ne faut pas chanter le triomphe avant la victoire.
tryumfuiący, adj. triumphirend, singend. triomphant.
Tryumfator, *m.* zwycięzca się wracaiący. Triumphirer. triomphateur.
Tryumfalnie, *adj.* tryumfem, w tryumfie. siegend, mit Triumph, im Triumphe. en triomphe, triomphamment. § wieżdżał tam tryumfalnie.
Tryumfalny, *adj.* } Triumph=. triomphal,
Tryumfowy, *adj.* } qui regarde le triomphe; triomphant.
wiazd tryumfalny. Triumph, Einzug des Siegers. entrée triomphale.
tryumfalna brama. Triumph=Bogen, Sieges=Pforte. arc triomphal.
Tryumfatorski, *adj.* den Sieger angehend. de triomphateur.
Tryumfuię, *v. n.* triumphiren, siegen. 2) über etwas triumphiren, frohlocken. 1) triompher de qu; recevoir l'honneur du triomphe; remporter la victoire. 2) triompher, se rejoüir. § 1) z nieprzyiaciół (nad nieprzyiaciołmi) tryumfować, wrocić się zwycięzca albo z zwycięstwem. 2) nie tryumfuy (niewykrzykuy) przed czasem.
Trząsam, *v. m. F. trząsnę,* trzęsę. schütteln. branler, agiter, secouer, *v. a.* § Neptun morzem i ziemią trząsa.
trząsać głową. mit dem Kopfe schütteln. faire la nique à qu.
Trząsanie, *n.* wiederholtes Schütteln. une fréquente agitation.
trząśnienie, n. das Schütteln. agitation, *f.* secouëment, *m.*
trząśnienie głową z wzgardy. das Kopfschütteln aus Verachtung. nique, *f.* mouvement de tête fait par mépris.
Trząsawice, *vid.* Trzęsawica.
*Trząsca, *f.* zimnica. kaltes Fieber. fièvre de cheval, c'est une fièvre accompagnée de frissons.
Trzask, *m.* szast, *interj.* klapp, puff. pouf. *m.* zone, crac; cric & crac; mot imaginé qui marquent qu'une chose rompt.
Trzask, *m.* } 1) Knall. 2) das Poltern,
Trzaskanie, *n.* } Wettern. 1) éclat, *m.* bruit éclatant; craquement. 2) fracas horrible; tempête, vacarme, *m.* criaillerie. § 1) kula z rury z trzaskiem wychodzi. 2) co po tych trzaskach i hukach.
z trzaskiem, adv. mit Poltern, mit Ungestüm. tumultuairement; avec beaucoup de fracas; impétueusement.
Trzaska, *f.* drzazga. ein Splitter. éclat de bois; écharde, *f.* § obrocić, potrzaskać co na trzaski; trzaska w ciało zpadła.
gdzie drwa rąbią tam trzaski lecą. wo Holz gehauen wird, fallen Spähne. il n'y a forêt où il ne tombe des feuilles par terre; dans un tel jardin il n'y a pas d'autres fleurs à cueillir.
Trzaska, m. białynia, biała, Lubiewia, herb. Wappenk. zwischen zwey abgebrochenen Säbel=Griffen liegender halber Mond; Krone und Helm werden von einem Pfau=Schwanz gezieret, auf welchem eben diese Figur erscheinet. *Blas.* croissant montant entre deux gardes de sabre rompuës; les mêmes armes paroissent sur la queuë de paon, qui orne la couronne & le timbre.
Trzaskam, *v. m. F. trzasnę.* 1) knallen, krachen. 2) mit etwas klatschen, knallen. 3) wettern, schelten. 1) éclater avec bruit, craquer, craqueter; faire un éclat, un bruit éclatant; faire crac. 2) faire un bruit avec qu. ch; faire craqueter qu. ch. 3) tempêter, tonner, mener du bruit; quereller, § 1) trzaskały pioruny; trzasnął * (trząsł) grzmot, tak kichnął z w całey izbie trzasło, zatrzasło. 2) trzaskać biczem, drzwiami. 3) ustawicznie na męża trzaska.
trzasnął. er hat einen knallen lassen. il a fait un pet; il a lâché un vent avec bruit.
Trzaskliwy, *adj.* knallend, krachend. éclatant, *m.* qui fait un bruit effroyable; qui craquete.
Trząśnienie, *n. vid.* Trząsanie.
Trzcina, *f.* trzcinny *&c. vid.* Trcina.
Trzeba, *f. vid.* Potrzeba.
*Trzebię, *v. a.* czyszczę. verschneiden, castriren. chatrer, sener.
*Trzebieniec, *m. g. trzebieńca,* rzezaniec. ein Verschnittener. évnuque, chartré.
Trzebula, *m.* trybula, *m.* ziele. Körbel. cerfeuil, *m.*

Trzech Reguła, *vid.* Trzy — *trzech Reguła.*

Trzeck krolow święto. das Fest der heiligen drey Könige. les Rois, *plur.* une fête.

Trzeci, *adj.* der dritte. troisième, *adj.* § trzeci dziś dzień; trzeci w cenie, w godności; trzeciego brantu śrebro; trzecie tłoczenie wina.

trzeci stan w Państwie. der dritte Reichs-Stand. le tiers état; le tiers Ordre.

po trzeci; trzeci raz. zum dritten. troisièmement; en troisième lieu.

trzecia osoba. die dritte Person. le tiers.

trzecia część. Drittheil. tiers, *m.* la troisième partie d'une chose.

trzeci raz orać. Landbau: dem Acker die dritte Art geben. tiercer, *v. a.* donner le troisième labour à un champ.

Trzecia. 1) drey Uhr. 2) die Tertie im Rummel-Piquet. 1) trois heures. 2) la tierce au piques. § 1) iuż trzecia (trzecia godzina) uderzyła; o trzeciey) przyydę. 2) trzecia od krola, od tuza.

trzeciego dnia. übermorgen, am dritten Tage. après demain; le troisième jour.

*Trzeciaczka, *f.* tercyana. dreytägiges Fieber. tierce-continuë une fièvre.

Trzeciegodniowy, *adj.* das am dritten Tage geschiehet. qui arrive d'après demain, qui se fait de deux jours l'un.

gorączka trzeciegodniowa (trzeciodniowa) vid. Trzeciaczka.

Trzeciodniowy. dreytägig. de trois jours; qui dure trois jours. § czas trzeciodniowy.

Trzecizna, *f.* Verpachtung eines Ackers, davor der Besitzer den dritten Theil der Früchte bekommt. moison, *f.* sorte de ferme d'une terre pour laquelle le possesseur prend le tiers du grain ou des fruits qu'elle porte. § z trzecizny orać; z tey roli trzecizna Posiadcy należy.

Vrzemcha, *f.* krzak. (*phillyrea.*) Mundholz, Beinholz, Hartriegel, eine Art von Rheinweide. filaria, *f.* phillirea, *f.*

Trzemdała, *m.* poley włoski ziele. (*pseudodictamnum*) falscher Diptam. pseudodictamne, *m.* faux- dictamne, *m.*

Trzepaczka, *f.* 1) Wedel, Abstieber; ein Roßschweif am Stiele, damit man die Pferde abstäubet. * 2) eine Peitsche. 1) houssoir, *m.* une queuë de cheval attachée à un bâton dont on housse les chevaux. 2) un sabre de bois; férule fenduë. § 1) trzepaczka iest ogon koński na patyku uwiązany.

*Trzepam co, } 1) klopfen, ausklopfen,
Trzepię, *pie, pał.* } als die Kleider. 2) einen mit einem Stöckchen ausklopfen, durchklopfen; ausprügeln. 1) housser, épousseter, nettoyer avec une baguette, avec une houssine. 2) houssiner, *v. a.* épousseter qu. à coups de houssine, de baguette. § 1) wytrzep mi suknię. 2) przetrzepał, wytrzepał go dobrze za tę swawolę.

Trzepiecę się, *v. r. ce, tał.* } 1) mit
Trzepocę, *v. n. ce, tał.* } den
Trzepiotam, *v. n.* trzepotam, *v. n.* } Flügeln
Trzepoczę, *v. n. cze, tał.* } schlagen, flattern. 2) ohne Gedanken hersagen, ohne Andacht herplappern. 1) battre, tremousser des aîles. 2) prononcer, reciter qu. ch. sans attention; dire qu. ch. comme l'oiseau en cage. § 1) kuropatwy w sieci trzepiecą. 2) trzepotać modlitwy.

trzepiotać się. sich schütteln, sich rütteln. se secouer; se secouer soi-même. § kaczki w wodzie się trzepiotaią.

*Trzepieniec, *m. g. trzepieńca, vid.* Trzebieniec.

Trzepietanie, *n.* 1) das Schlagen mit den Fliegeln. 2) das Herschnattern, Herplappern. 1) vibration, *f.* mouvement, battement d'ailes. 2) un discours en l'air, paroles prononcées sans attention.

trzepietanie w locie. Flügel-Schwung, Flügel-Schlag des Vogels. tire d'aîle, *m.*

Trzepietarz, *m.* Pritsch-Meister, Hans-Wurst. jean-boudin, *m.* zani, fagotin; boufon qui a un sabre de bois. § trzepietarz trzepie nieoczosanych.

trzepietarz, m. } Plaudrer,
Trzepiot, *m.* Trzpiot, *m.* } Schnattrer. lanternier, *m.* caqueteur, *m.* qui parle sans attention.

Trzęsawica, *n.* } Mohr; sumpfichtes Erd-
Trzęsawisko, *n.* } reich, das unter den Füssen bebet, das nicht fest ist. terre tremblante; croulière, *f.* terre qui n'est pas ferme sous les piés.

trzęsawica choroba, trzęsienie, drzenie członkow. das Zittern der Glieder, eine Krankheit. le tremblement des membres, une maladie.

trzęsawice, plur. *trzęsidło trzęsidełko.* eine Zitternadel. aigrette de pierres prétieuses.

Trzęść, *f. vid.* Treść.

Trzęsę, *v. a. trzęsie, trząsł, (trzesł) trzęśli,* trząsam, *v. a.* 1) schüttern, schütteln. 2) abschütteln, schütteln Obst. 3) stoßen, schüttern, stauchen als ein Wagen. 4) einen durchsuchen. 1) secouer, ébranler, remuer, agiter qu. ch; houspiller,

piller, secouer, branler qu. 2) secouer un arbre; abbattre, faire tomber en secouant. 3) secouer, agiter, tourmenter, cahoter; donner des cahos. 4) fouiller qu; chercher sur qu. § 1) trząść (trzęść) trzewo (trzewem). 2) trząść owoc, gruszki. 3) woz ten, koń ten trzęsie. 4) trzęsiono go ale nic nie znaleziono.

trzęsie gardłem. wycwerkuie. trillern. fredonner, trembler.

trzęsą o tym ludzie. die Leute reden davon. un bruit surd en court.

trzęść się, trzęsę się. 1) sich erschüttern, sich schütteln. 1) sich selbsten schütteln. 3) beben, wanken, einfallen wollen. 4) fig. beben, zittern. 1) se secouer, branler. 2) se secouer soi-même. 3) crouler, branler sur les fondements pour tomber. 4) trembler, ressaillir, s'agiter, tremousser, palpiter. § 1) drzewo się od wiatru trzęsie. 2) koń się trzęsie. 3) domy się od dział trzęsą. 4) trzęść się od żalu; piers się od żalu trzęsła.

ziemia się trzęsie. es ist ein Erdbeben. il fait tremblement de terre.

głowa mu się trzęsie. er zittert mit dem Kopfe. la tête lui grouille.

trzęść się od zimna. vor Kälte beben. frissonner, *v. n.* greloter, *v. n.* trembler de froid.

Trzęsidło, trzęsidełko, *vid. trzęsawica.*

Trzęsienie, *n.* 1) Erschütterung, Schüttelung. 1) das Stauchen eines Pferdes, eines Wagens. 1) secouement, *m.* secousse violente, agitation; l'action de secouër. 2) cahot, *m.* cahotage, *m.* secouëment d'un cheval, d'un chariot.

trzęsienie ziemie. Erdbeben. tremblement de terre, *m.*

trzęsienie się budynku. das Sinken, Beben, Weichen eines Gebäudes. crulement, *m.* ébranlement d'un édifice.

trzęsienie gardła; wycwerki ein Triller, Läufer in der Musik. tremblement, fredon.

Trzęsiogonek, *m.* pliszka. Bachstelze, ein Vogel. hochequeuë, *f.* branlequeuë, *f.* un oiseau.

Trzęsiony, *adj.* geschüttelt. secoué, ébranlé.

trzęsiony owoc. geschüttelt Obst. fruits abbattus par un secouëment.

Trzeska, *f.* trcionka. Röhrchen, das Getränk aus einem Fasse zu saugen. un larron, petit tuyau pour tirer la poisson d'un vaisseau. § trzeską sać wino z beczki.

*Trzeskcę, *kce, kciał.* quälen, plagen. tourmenter, vexer.

Trześnia, *f.* czereśnia. May-Kirsche, Ammer; große Kirsche. griotte, *f.* sorte de grosse cérise.

trześnie poziemne. (chamaecerasus) Zwerg-Kirschen, so auf einem niedrigen Strauche wachsen. sorte de cérises qui croissent sur le cérisier nain.

Trzeszczę, *szczy, ał, eli.* knastern, knickern, prasseln. petiller, criquer, peter, crisser, crier, éclatter; faire des cracs. § sol w ogniu trzeszczy; kiy trzeszczy gdy się łamię.

świeca trzeszczy. das Licht prasselt. la chandèle petille, éteincelle avec bruit.

trzeszczący, adj. knastern, prasseln. petillant, craquant.

Trzeszczenie, *n.* das Prasseln. petillement, craquetement, craquement.

Trzeszczki, *plur.* kostki małe drobne w stawie ręku nog. Anatom. die Gleich- oder Saamen-Beine, sind kleine Beine, die zwischen den Gelenken der Finger und Zehen sitzen. *Anat.* os sésamoides, petits os placés dans les jointures des doigts.

Trzewo, *n.* ein Darm. tripe, boyau.

trzewa, to iest kiszki, żołądek, błony. das Eingeweide, Gedärme eines Menschen, eines Thieres. les intestins, les boyaux d'un homme, la tripaille ou toutes les tripes d'un animal.

Trzewowy, *adj.* 1) was zum Eingeweide gehöret. 2) worein das Eingeweide eines Viehes gethan oder gekocht wird. 1) intestinal, *adj.* 2) où l'on met, où l'on fait cuire la tripaile ou les entrailles des animaux.

Trzewik, *m. g. a.* ein Schuh. soulié, *m.* soulier, *m.* § w tym trzewiku niemasz przączki.

nie godzieneś mu zzuć, utrzeć trzewikow. du bist nicht würdig ihm die Schuh-Riemen aufzubinden. vous n'étes pas digne de porter ses souliers.

wiem gdzie mię trzewik uciska; piękny trzewik widzisz, a nie wisz gdzie mię uciska. du weißt nicht, wo mich der Schuh drückt. vous ne savez où le soulier (le bas) me blesse.

Trzey, Trzy. drey Manns-Personen. trois hommes. § trzey tu byli.

Trzeźwi, trzeźwy, *adj.* 1) nüchtern, nicht betrunken. 2) nüchtern, mäßig. 1) sobre, *adj.* qui n'est pas enivré. 2) sobre, tempérant, qui a de la sobriété. § 1) trzeźwi teraz. 2) trzeswe prowadzi życie.

po trzeźwiu, adj. im nüchtern Muthe. sobre-

ſobrement, *adj.* n'étant pas enivré; pendant qu'il n'eſt pas ivre. § po trzeźwiu rozumu nie wiele, dopieroż po piianu.

Trzeźwię, *v. a.* 1) einen Trunkenen nüchtern machen. 2) einen Ohnmächtigen wieder zu ſich bringen, wieder zu rechte bringen. 1) déſenivrer qu; ôter l'ivreſſe à. 2) faire revenir à ſoi; faire revenir une perſonne d'une défaillance. § 1) nagłe niebezpieczeńſtwo częſto piianego trzeźwi. 2) ludzie ſkoczyły go trzeźwić, a on był bez duſze.

trzeźwie ſię, roztrzeźwiam ſię. | Trzeźwieię, *v. n.* } 1) nüchtern werden. 2) von einer Ohnmacht zu ſich kommen, wieder zu Verſtande kommen. 1) ſe déſenivrer; perdre l'ivreſſe. 2) revenir à ſoi; reprendre ſes ſens; revenir d'un évanoüiſſement. § 1) trzeźwić ſię po piianſtwie, zbywać głowy zarazy z piianſtwa.

Trzeźwo, *adv.* 1) nüchtern, unbetrunken. 2) mäßig. 1) ſobrement, *adj.* ſans être enivré. 2) ſobrement, avec ſobriété. § 1) trzeźwo wyrzekł te słowa. 2) trzeźwo żyie.

Trzeźwość, *f.* 1) Nüchternheit. 2) Nüchternheit, Mäßigkeit. 1) ſobriété, *f.* l'état de celui qui n'eſt pas ivre. 2) ſobriété, *f.* abſtinence, *f.*

Trzmiel, *m.* | Trzmielina. } *g. trzmielu*, przmiel, drzewko. (*fuſaria, evomynus*) Spindel-Baum. fuſain, *m.* un arbriſſeau.

trzmiel, m. g. a. *trąd.* eine Hummel, Raub-Biene. bourdon, *m.* une abeille qui mange aux autres le miel.

Trzmielowy, *adj.* Spindel-Baum. de fuſain.

Trznadl, trznadel, *g. trznadla.* Goldammer, Emmerling, ein Vogel. bruant, *m.* bréant, *m.* un oiſeau jaune de la grandeur d'un moineau.

Trzoda, *f.* 1) eine Heerde als Schafe. 2) Heerde, Kirche. 1) troupeau, *m.* comme de brébis. 2) troupeau, *m.* égliſe, les ovailles, *f.* § 1) w trzodzie było owiec ſto. 2) będzieſz paſł trzodę moię; za wiarę, trzodę i wolność.

Trzonek, *m. g. trzonka.* Stiel, Griff. manche, *m.* queuë, *f.* partie par où l'on empoigne de certains inſtruments. § trzonek ſierpowy, nożowy; trzonek u ſiekacza.

trzonek pęzdlowy. Pinſel-Stiel. la hampe, le manche de pinceau.

trzonek ptak. (larus cinereus major) Art von Waſſer-Hünern. ſorte de mouettes.

Trzonowy ząb. Backen-Zahn. dent molaire, *f.*

Trzos, *m. g. a.* ein Geld-Gurt; eine Katze. gibéciére, *f.* dans quoi on ſerre de l'argent, ceinturon de l'argent qu'on attache autour de ſoi avec une ceinture.

Trzpiatam ſię, *v. r.* | Trzpiotam ſię, *v. n.* } *vid.* Trzepiotam ſię.

Trzpiot, *m. vid.* Trzepiot.

Trzy. drey. trois. § bez trzech ſzelągow; trzem dałem; z trzema odſzedł; z trzech miaſtach ſą iamarki.

trzy po trzy. durch einander; in den Tag hinein; wie es vors Maul kömmt; ohne Zuſammenhang. à boule vuë; inconſidérément; à perte de vûë; de but en blanc; ſans liaiſon; ſans connexion. § plecie trzy potrzy.

iakoby trzech zliczyć nie umiał. als wenn er nicht drey zählen könnte. comme s'il ne ſavoit ni a ni b; comme s'il ne ſavoit troubler l'eau.

trzech reguła, Troylicz, *f.* Rechenk. die Regula de tri. *Aritm.* regle de trois; règle de proportion. § reguła trzech, troylicz, *f.* ieſt ſpoſob wyrachowania ze trzech liczb wiadomych czwartą niewiadomą. § czeterlik, *m.*

trzech reguła obrocona, Troylicz obrocona. die verkehrte Regel de tri. règle de tri inverſe.

* *na trzy zbyty*; *zbytnie*, ſehr viel, überflüßig. beaucoup, trop, abondamment.

trzy ćwierci. drey Viertel. trois quarts.

Trzyćwierciowy, *adj.* dreyviertelich. de trois quarts.

Trzy części. drey Theile. trois parties.

Trzyczęściowy, *adj.* dreytheilig. de trois parties.

Trzydzieści. dreyßig. trente.

trzydzieści krot. dreyßig mal. trente fois.

Trzydzieſtoletny, *adj.* dreyßigjährig. de trente ans.

Trzydzieſtny, *adj.* potrzydzieſtny. dreyſſig in ſich haltend. de trente. § trzydzieſtna liczba.

Trzydzieſty, *adj.* der dreyßigſte. trentième.

Trzyfuntowy, *adj.* dreypfündig. de trois livres.

Trzygarcowy, *adj.* drey Topf oder Garniec in ſich haltend. de trois pots ou *garniec.*

Trzygodzinny, *adj.* dreyſtündig. de trois heures.

Trzygrań, *f.* Trzykąt. ein Dreyeck. un triangle.

Trzygraniec, *m.* na niebie, *g. trzygrańca.* der Triangel, ein Nord-Geſtirn von

 vier

vier oder fünf Sternen. le delteton, le triangle, une constellation septentrionale de quatre ou cinq étoiles.

Trzygranisto, *adv.* na trzy węgły. mit drey Ecken. en trois coins; en triangle.

Trzygraniastość, *f.* } 1) ein Dreyeck. 2)
Trzygranistość, *f.* } Sternkunst: gedritter Schein. 1) triangle, *m.* 2) *Astron.* trigone, *m.* § troygrań, trygran.

Trzygranisty, *adj.* } Trzygraniasty. drey-
Trzykątny, *adj.* } eckigt. triangulaire. *adj. c.*

Trzykat, *m. g. a.* tryanguł. ein Dreyeck. un triangle.

Trzykątnomiar, *m.* die Trigonometrie, Ausmessung der Dreyecke. trigonometrie, *f.* § Kątnomiara, *f.*

Trzyięzyczny, *adj.* dreyzüngig. qui a trois langues.

Trzykłykty palec. ein Finger der drey Gelenke hat. un doigt à trois jointures.

Trzykroć, *adv.* dreymahl. trois fois.

Trzykrocrodny, *adj.* das im Jahre dreymal Früchte trägt. qui porte trois fois l'an.

Trzykwartowy, *adj.* drey Quart von einem Polnischen Garniec haltend. tenant trois quart d'un pot ou *garniec* Polonois. § trzykwartowa miara.

Trzylecie, *n.* dreyjährige Zeit. espèce de tems de trois ans; triennalité.

Trzyletny, *adj.* dreyjährig. de trois ans; triennal.

Trzylistnik, *m. g. a.* ziele. (*nigina, nyma*) ein gewisser Kraut, daß drey lange Blätter hat, die den Cichorien-Blättern ähnlich sehen. une plante à trois feuilles, qui sont semblables aux feuilles de cichorée.

trzylistnik, m. insze ziele, vid. Storczyk żołty.

Trzylistny, *adj.* dreyblättrig. de trois feuilles.

Trzyłokciowy, *adj.* dreyellig. large ou long de trois aunes.

Trzymacz, *m.* ein Halter. celui qui tient.

Trzymam, *v. a.* 1) halten mit der Hand. 2) halten, nicht losgehen, nicht abgehen. 3) behalten, nicht gehen lassen. 4) halten als eine Schule, einen Laden, einen Rath, eine Rede. 5) halten, unterhalten, haben. 6) inne haben, besitzen. 7) haben, singen den Alt, den Baß. 8) halten auf einen Preis. 9) halten, wetten auf etwas. 10) halten im Gehorsam, in Furcht. 11) aufhalten, verweilen. 12) abhalten von etwas. 13) halten als sein Wort. 14) an sich halten, im Zaume halten eine Leidenschaft. 15) es mit einem halten, Eines Meynung seyn. 16) einen für etwas halten. 17) hoch; gering schätzen, von einem viel oder wenig halten. 1) tenir, empoigner. 2) tenir, être bien attaché. 3) tenir, retenir, arrêter. 4) tenir, avoir école, lever boutique; tenir conseil, un discours. 5) tenir, entretenir, avoir. 6) être maître de; tenir, occuper, posséder. 7) tenir la haute-contre, la basse *&c.* 8) tenir pour un prix; s'en tenir à un prix. 9) toper; tenir, parier, gager qu. ch. ou sur qu. 10) tenir, retenir en devoir, en crainte. 11) tenir, entretenir, amuser qu; tenir l'esprit de quelqu'un attaché. 12) tenir, retenir qu. de qu. ch; empêcher qu. de. 13) tenir parole, garder sa promesse. 14) se retenir de; retenir, tenir, borner, arrêter, reprimer une passion. 15) tenir pour; tenir un parti; adhérer à un sentiment; s'attacher à; être du parti, suivre le parti de. 16) tenir, prendre pour; croire, reputer. 17) estimer; faire estime, cas, compte de; avoir une grande, une petite opinion de. § 1) trzymać książkę w ręku (ręką) kogo za suknią. 2) goźdź ten, ta tarcica trzyma. 3) trzymać kogo w domu, w więzieniu. 4) trzymać stoł dobry, trzymał karczmę, szkołę; trzymał do nich tę mowę; trzymać seym, radę. 5) trzyma konie, lokaiow. 6) trzymać maiętność; trzymał nieprzyiaciel miasto; trzymać wieś przez arendę, rolą na trzeciznie, na dziesiątym groszu. 7) trzymać dyszkant, alt, tenor. 8) trzymał na trzy talery, ale tylko dwa dostał. 9) trzymam na niego, na tę kartę, na trafną, na cetno. 10) trzymać kogo na wodzy, chłopca w karności, w groźbie i w cwiczeniu, w stymie. 11) trzymać kogo słowy, rozmową. 12) trzyma mię przyiaźń od tego. 13) trzymać komu słowo, wiarę, obietnicę. 14) umie trzymać gniewu swoiego impety. 15) trzymać z kim, z zdaniem czyim; trzymasz ze mną; nie trzymam z tobą; trzymam za tą nauką. 16) trzyma go za rownego sobie, to za pewne, to za zniewagę; trzymay tyle po dyskrecyi moiey, po rozeznaniu iego, tak o tym. 17) trzymać o kim, o sobie wiele, mało, słabo, źle, dobrze.

trzymać co za co. einen an etwas halten. tenir qu. ch. à, par. § za kołnierz, za rękaw go trzymał.

trzymać wilka za uszy. den Wolf an den Ohren halten. tenir le loup par les oreilles.

trzymać

trzymać ręką, w ręku. mit der Hand halten. tenir à (avec) la main.
trzymać gazety. Zeitungen halten. lire des nouvelles.
trzymać co za wielki honor. etwas vor eine große Ehre halten. tenir qu. ch. à grand honneur.
trzymać na sobie co, kogo. aufhalten; wiederstehen; abwehren. tenir, tenir bon contre; supporter, soutenir qu; résister à. § wielką odwagą trzymał na sobie siły nieprzyiacielskie.
**trzymać kogo; serca dodawać.* einen Muth machen, zusprechen. donner courage, du coeur à qu.
trzymay te słowa na pamięci. behalte diese Worte. souvenez vous de ces paroles.
trzymać taiemnicę. ein Geheimniß bey sich behalten. retenir un secret.
trzymać co skąpo; nie użyczać, nie przedawać, zatrzymać na drogi czas. etwas auf theure Zeit zurück halten, nicht verkaufen. retenir, ne pas vendre, réserver une chose, la garder jusqu'à une disette.
trzymać dziecię do chrztu. ein Kind aus der Taufe heben. tenir un enfant sur les fonts de batême.
trzymać słuchacze. die Zuhörer aufmerksam erhalten. tenir les auditeurs en attention; tenir les esprits attentifs.
trzymać, zatrzymać kogo aby nie upadł. einen halten, daß er nicht fallen möchte. tenir qu. qu'il ne tombe.
trzymać straż. Wache halten. faire la garde, le guet, la faction.
trzymać kogo na słowie, na rzeczy. einen mit Hoffnung unterhalten, abspeisen. amuser qu. sur le tapis; tenir qu. en suspens.
trzymać się. 1) sich an etwas anhalten. 2) sich aufhalten; bleiben. 3) mit einem oder etwas halten; einem anhängen. 4) gehalten werden als ein Rath. 5) sich halten, sich schätzen. 6) sich halten, sich wehren. 1) se tenir à qu. ch. 2) se tenir, demeurer en un lieu, le garder, n'en bouger n'en point sortir. 3) être du parti, suivre le parti de; s'attacher à; se tenir à l'opinion de qu; à un sentiment. 4) se tenir, être assemblé comme un conseil. 5) se tenir, se croire. 6) se tenir, se défendre. § 1) trzymać się drzewa, gałęzi. 2) trzyma się w domu, nie wychodzi. 3) trzyma się tey nauki, błędow iawnych. 4) trzyma się seym, rada, trybunał. 5) trzymam się za szczęśliwego. 6) iefzcze się forteca trzymała; łepsko się trzyma.

trzymać się od gniewu. seinen Zorn zurück halten. retenir sa colère.
cicho się trzymaycie. haltet euch stille; führet euch still auf. tenez vous coi,
Trzymanie, *n.* czego. 1) das Halten mit der Hand. 2) das Halten eines Rathes. 1) tenuë, *f.* l'action, la manière de tenir. 2) la tenuë d'une assemblée. § 1) mocne, słabe szabli trzymanie. 3) trzymanie seymu, rady, sądu.
Trzymany, *adj.* eig. u. fig. gehalten. *prop. & fig.* tenu. § pioro kształtnie trzymane; rada, mowa trzymana; za błazna trzymany.
Trzymiesięczny, *adj.* dreymonatlich. de trois mois.
Trzymilny, *adj.* trzy mile maiący. dreymeilig. de trois lieuës; éloigné à trois lieuës.
Trzymonaw, *m.* trzymonawek ryba morska. (*remora*) Remora, ein kleiner See-Fisch, derer sich etliche an ein Schiff hängen, und es im Laufe etwas aufhalten. remore, *f.* un petite poisson de mer, dont plusieurs s'attachent à un navire & le retardent un peu dans son cours.
Trzynarożny, *adj.* dreyeckig. triangulaire.
Trzynaście, *n.* dreyzehn. treize.
Trzynasty, *adj.* der dreyzehnte. treizième.
Trzynocny, *adj.* dreynächtig. de trois nuits.
trzynocny czas. dreynächtige Zeit. espace de trois nuits.
*Trzynog, *m.* dynarek. Dreyfuß. trépié, *m.*
Trzynogi, *adj.* dreyfüßig. qui a trois piés, à trois piés.
Trzynold, *m.* strzezknadel, *m.* ptak. (*emberyza*) ein gewisser Vogel. sorte d'oiseau.
Trzynożek, *m. g. a.* kleiner Dreyfuß. un petit très-pié.
Trzypałcowy, *adj.* } 1) mit drey Fingern
Trzypalczasty, *adj.* } oder Krallen versehen. 2) drey Zoll breit oder lang. 1) qui a trois doigts ou ongles. 2) large ou long de trois pouces.
Trzypiędzisty, *adj.* drey Spannen lang oder breit. long ou large de trois empans.
Trzypieniężny, *adj.* drey Heller werth. valant trois oboles ou mailles.
Trzypiętry, *adj.* drey Stock hoch; drey Gaden hoch. de trois étages. § trzypiętre w tym mieście domy.
Trzyradł, *m.* herb. Wappenk. drey Pflug-Eisen im blauen Felde; Kron und Helm zieren drey Strauß-Federn. *Blas.* trois

coutres

coutres de charruë au champ d'azur; trois plumes d'autruche embellissent la couronne & le timbre.

Trzyrzeki, *m.* herb. Wappenk. drey Flüsse oder schräge Streifen unter einem Sterne; drey Strauß-Federn stehen auf der Krone und Helm. *Blas.* trois fleuves ou barres placés sous une étoile; trois plumes d'autruche servent de parure à la couronne & au timbre.

Trzysączny, *adj.* o trzech sękach albo rogach. dreyästig oder dreyhörnig. qui a trois cors ou trois noeuds ou cornes.

Trzysta. dreyhundert. trois cens.

Trzystam, *v. n.* alle Teufel fluchen, abscheulich fluchen. pester, faire serments de tous étages; jurer de cent mille diables.

Trzystopny, *adj.* na trzy stopy długi, szeroki, wysoki. drey Fuß lang, breit oder hoch. qui a trois piés de long, de large, de haut.

Trzywdar, *m.* herb. Wappenk. drey Sterne zwischen drey Kreuzern, so mit den Enden an einander stoßen; das unterste hat nur einen Arm. *Blas.* trois étoiles placées entre trois croix qui se touchent par les bouts; celles d'en bas n'a qu'un bras.

Trzywęglasty, *adj.* dreyeckig. triangulaire, *adj. c.*

Trzywłosy, *adj.* dreyhärig. de trois cheveux.

Trzywzorny, *adj.* dreyfach gewebt, geschlungen, geringelt. qui est d'un triple tissu; triplement entrelassé, tricoté; garni de triples anneaux.

Trzyziarnisty, *adj.* dreykörnig. qui a trois graines.

Tu, *adv.* 1) hier. 2) hieher. 3) hier, zu dieser Zeit. 1) ici, en ce lieu, *en signification de repos.* 2) ici, ici là, vers ce lieu; vers ce côté, de ce côté où nous sommes. 3) en ce tems, alors. § 1) tu (na tym mieyscu) stoię. 2) tu (na to mieyse) przyydź. 3) tu (dopiero w ten czas) żale, płacze powstały.

tuż. 1) eben hier. 2) eben zu derselben Zeit. 1) justement ici. 2) en même tems.

tuś? bist du hier? êtes vous ici?

tuś mi. finde ich dich hier. voilà je te tiens.

tu i owdzie; mieyscami. hier und da. çà & là; par ci par là.

tu sęk. hier liegt der Hund begraben. c'est ici le noeud Gordien.

Tuberosa, *f.* Tuberose, Herbst-Hyacinthe. Tubereuse, *f.* sorte de fleur blanche sur une haute tige.

Tuchola, *f.* Tauchelu, *n.* eine Stadt in Polnisch Preußen. Tuchole, *f.* ville de la Prusse Polonoise.

Tucya, *f.* miedziane zużele. Tutia, Tutien in der Apotheke. tutie, *f.* qu'on trouve dans l'apoticairerie.

Tucz, *m. obs.* Szpik, Tuc. Mark in den Knochen. la moële dans les os.

Tuczę, *v. a. czy, czył.* mästen. rengraisser, engraisser; faire devenir gras. § tuczyć brzuch, gęś.

tuczyć kloskami. stopfen, mit Klößern mästen. apâter, apâteler; donner de la pâtée.

Tuczeć, *g.* |*tuczcia.* eine gewisse Pferde-Krankheit. espèce de maladie qui arrive aux chevaux.

Tuczenie, *n.* das Mästen, die Mast. l'engrais, l'action d'engraisser le bétail.

Tuczny, *adj.* nahrhaft. nourrissant, nutritif, nourrissier, alimenteux.

Tuczony, *adj.* gemästet. engraissé, *adj.*

Tudzież, *adv.* 1) wie auch, hiernächst, desgleichen. 2) zu eben der Zeit. 3) an eben dem Orte 1) comme aussi, de même. 2) en même tems. 3) en même lieu.

Tuk, *obs.* szpik. Marks. moële.

Tułacz, *m.* Herumtreiber. avanturier, homme vogabond, rodeur.

Tułaczki, Tułacki, *adj.* herumtreiberisch, herumziehend. vogabond, errant.

Tułaczko, Tułacko, *adv.* als ein Herumtreiber. en vagabond. § tułaczko tułacko żyć.

Tułacztwo, *n.* das Umherziehen. vie vagabonde & errante § tułactwo.

Tułam się, *v. r.* herumtreiben, im Lande herumlaufen. vaguer, roder, errer, être vagabond; mener une vie vagabonde & errante. § tuła się teraz po krajach; tułaiący się po świecie ludzie.

Tulband, *m. vid.* Turbant.

Tulę, *v. a.* 1) schweigen; die Thränen, den Schmerz hemmen. 2) liebreich an die Brust drücken. 1) arrêter, flatter, appaiser les larmes, la douleur de qu. 2) serrer, presser tendrement contre la poitrine. § 1) tulik dziecię, żal czyy. 2) matka dziecię do piersi tuliła.

pies ogon pod się tuli. der Hund steckt den Schwanz unter sich. le chien prend la queuë entre les jambes.

tulić się, tulę się. 1) zu weinen aufhören. 2) sich an die Erde drücken als ein Haase. 3) sich anschmiegen, Schutz, Zuflucht suchen. 1) cesser de pleurer; appaiser sa douleur, cesser ses plaintes, ses pleurs. 2) se blotir, se moter contre la terre comme un lièvre. 3) s'appuyer sur qu; avoir recours, s'adresser à qu.

§ 1)

§ 1) dziecię się utuliło. 2) kuropatwy przed krogulcem się tulą. 3) tulę się do nożek twoich.
Tulich, *m. g. a.* ein Dolch. poignard, *m.*
Tulipant, *m. vid.* Turban.
Tułow, *m. g. tułowiu.* Rumpf eines Körpers; ein Körper ohne Kopf, Hände und Füße. torse, tronc, *m.* un corps sans tête, sans bras & sans jambes.
Tułowity, *adj. vid.* Tyłowity.
Tulpont, *m. vid.* Turbant.
Tum, *m.* Thurm, Dom, Stifts-Kirche. Eglise, *f.* catédrale.
Tum tututum. Wörter den Trommel-Schlag auszudrücken. pata pat pan, *mots imaginés pour exprimer le son du tambour.*
Tuman, *m.* aufsteigender Staub. tourbillon, *m.* nuée de poussière.
Tunczyk, *m.* ryba morska. Thun-Fisch, ein großer See-Fisch. thon, *m.* tun, un grand poisson de mer. § tunczyk często sto funtow waży, smaku tego co cielęcina.
tunczyk solony. eingesalzener Thun-Fisch. tonnine, *f.*
Tunet, *m.* } Tunis, Haupt-Stadt des Kö-
Tunisa, *f.* } nigreichs Tunis in Afrika. Tunis, *m.* capitale du Royaume de Tunis en Afrique.
Tunetański, *adj.* Tunißer. de Tunis.
*Tupam, *v. m.* F. *tupnę*, tępam. mit den Füßen stampfen. frapper du piés trépigner, *v. n.*
Tur, *m.* Urochs, Auer-Ochs. un ure, boeuf sauvage.
tur mięsopustny. der Knecht-Ruprecht. moine bourru; ogre, *m.* monstre imaginé pour épouvanter les enfants. § tura mięsopustnego dzieci się strachaią.
Turbacya, *f.* Bemühung, Unruhe, Beschwerlichkeit. fatigue, *f.* incommodité, peine, *f.*
Turban, *m.* } zawoy. ein Türkischer
*Turbant, *m.* } Bund. turban, *m.*
Turbit biały. (*turpetum*) Turbith, eine Purgier-Wurzel. turbit, *m.* une plante purgative.
turbit czarny. (turpetum nigrum) falscher Turbith aus Thaspienwurzel. turbit faux ou bâtard pris de la racine de thapsie.
turpit serapinowy, vid. Odmienikwat.
Turbowanie, *n.* Belästigung, Bemühung, Verhinderung. l'action de fatiguer, d'incommoder; empêchement, interruption.
Turbowany, *adj.* bemüht, belästigt. incommodé, inquieté.
Turbuię, *v. a.* 1) bemühen, belästigen, unterbrechen, verhindern. 2) beunruhigen, bekümmern. 1) empêcher, *v. a.* importuner, *v. a.* ennuyer, *v. a.* incommoder, *v. a.* 2) agiter, fâcher, inquiéter, tourmenter, *v. a.* § 1) turbowałem cię w pracach twoich. 2) poturbowało to duszę moię.
nie turbuy mi głowy. mache mir den Kopf nicht verwirrt, nicht warm. ne me rompez pas la tête; ne m'échauffez pas les oreilles.
turbuię się, v. n. 1) sich bemühen, sich belästigen. 2) sich grämen, sorgen, sich beunruhigen. 1) s'incommoder; avoir la peine. 2) se fâcher, se tourmenter, être en peine. § 1) kilka razy się do niego turbował. 2) turbuię się (frasuię się) o syna swoiego.
Turczyn, *m.* Turek. ein Türk. Turc, *m.* qui est de Turquiu. § woiować Turkiem; Turczyn iest nieprzyiaciel i bluźnierca krzyża Swiętego; Turcy z pola zbici.
Turki, plur. die Türkey. Turquie, *f.* § poiechał do Turek; iest w Turczech.
Turczynka, *f.* eine Türkinn. une Turque.
Turczyzna, *f.* Türkische Sprache und Sitten. la Turquesse, *f.* la langue, les coutumes des Turcs.
Turecki, *adj.* Türkisch. Turc, *adj.* qui est de Turquie.
Turecki ięzyk. die Türkische Sprache. le Turc, la langue Turque.
iąkby go na Tureckiego konia wsadził. er denkt der Haase hat ihn geleckt. il croit avoir trouvé la pie au nid.
po Turecku, adv. 1) türkisch, in der Türkischen Sprache. 2) nach Türkischer Gewohnheit. 1) en Turque; dans la langue Turque. 2) en Turque; à la Turquesse; à la Turquie, à la manière des Turcs. § 1) po Turecku pisze; mowi, umie. 2) stroi się po Turecku.
Tureck, *vid.* Turczyn.
Turki, *vid.* Turczyn—*Turki.*
Turkinia, *f.* eine Türkinn, *f.* une Turque, fille ou femme de Turque. § Turkini.
turecki papier. Türkisch Papier. papier marbré.
Turkus, *m.* kamień Türkisch, ein Edelstein. turquoise, *f.* sorte de pierre prétieuse.
Turma, *m.* Gefängniß im Thurm. un cachot souterrain dans une tour.
*Turniey, *m. g. turnicia.* } Turnier. tour-
Turnieie, *plur.* } noi. § w gończy i turnieiu sposobny kawaler.
turnieie, pl. 1) Unruhe, Unordnung. 2) Gebärden, Possen, Fratzen. 1) troubles, *m. plur.* désordre, *m.* 2) grimaces, *f. plur.* fadaises, *f. plur.* actions.

tions au discours ridicules. § 1) w tych oyczyzny turnieiach. 2) baba, a stroi turnieie.
Turodowiec, *m. g. turodowka.* ein Ingebohrner. qui est du pays, natif du pays d'où je suis.
turodowcowie. die Landes-Kinder von hier. les naturels d'ici.
Turybularz, *m. g. a.* kadzielnica. Räucher-Pfanne. cassolette; *f.* encensoir, *m.*
Turzyma, *m.* Wappenk. ein Spanisches oder Patriarchen-Kreuz, daran ein Arm fehlet. *Blas.* une croix à double traverse, à qui manque un bras. § Turzyma Prześwietnych Jabłonowskich.
Turxa trawa, *f.* ziele, *vid. ostrzyż wonny.*
Tuś, *vid.* Tu—*tuś.*
Tusa, *f.* Indianische Tusche. l'encre de la Chine.
Tusowanie, *n.* das Zeichnen mit Tusche. l'action de dessiner à l'encre de la Chine.
Tusowany, *adj.* getuscht, mit Tusche gezeichnet. touché dessiné à la Chine.
Tusuię, *v. a.* co. tuschen, mit Tusche zeichnen. toucher, dessiner à l'encre de la Chine ou avec la bistre.
Tuszą, *v. a szy, szył.* einem versprechen, Muth, Hoffnung zu etwas machen, mit etwas schmeicheln. promettre qu. ch. à qu; flatter qu. de; faire espérance courage que. § żaden mu zdrowia nie tuszył; wszyscy mu tuszą sił dawnych, łaski utraconey przywrozenie.
tuszyłem że to uczyni. ich vermuthete daß er es thun würde. je m'attendois bien qu'il feroit cela.
nic dobrego o (po) tym nie tuszą. man erwartet davon nichts gutes. on n'attend rien de bon de cela.
tuszył mu dobrze; potuszył mu. er gab, machte ihm gute Hoffnung; er versprach ihm einen guten Ausgang. il lui a fait bonne espérance; il lui a promis un heureux évenement, un bon succès.
tuszył mu źle. er machte ihm keine gute Hoffnung, er machte ihm das Herz schwer, er versprach ihm nichts guts. il l'a découragé; il lui a ôté le courage.
tuszyło mi to serce. das Herz sagte es mir. le coeur m'en disoit.
tuszyć sobie. sich mit etwas schmeicheln, sich etwas versprechen; Staat, Hoffnung auf etwas machen. s'attendre à; se flatter que; se fondre, s'appuyer, mettre confiance sur; se fier sur, en qu. ch; se promettre qu. ch. de. § tuszę sobie po łasce Pańskiey że; o skutku sobie dobrze tuszy.
tuszyć sobie dobrze, źle o czym. gutes, böses von etwas hoffen. s'attendre à qu. ch. de bon, de mauvais.
Tuteczny. } *adj. & subs.* 1) hiesig, Land-.
Tuteyszy. } was in dem Lande wächst oder gemacht ist. 2) ein hiesiger, ein Innwohner von hier. 1) du pays; faitissier, *m.* qui croît, qui est fait ici. 2) celui d'ici; habitant du pays où je suis § 1) tuteczne wino. 2) tutecznych do siebie zaprosił.
Tutuń, *m. g. tutunia.* Rauchtoback. tabac en fumée.
Tuwalnia, *f.* große Handquehle oder Handtuch. touaille, *f.* un grand essuie-main.
Tuz, *m. g. a.* 1) das Zwey auf der Würfel. 2) das Taus im Kartenspiel. 1) le deux; la face de dez qui est marquée de deux points. § 1) rzucił obie tuzy. 2) ma tuza żołędnego.
ma tuza i dzwonki na łbie. er hat den Kopf voll Beulen. il a des bosses à la tête.
Tuż, *vid.* Tu—*tuż.*
Tuzin, *m. g. a.* ein Dutzend. douzaine.
tuzinami. Dutzendweise. à la douzaine; par douzaines.
Tuzinek, *m. g. a.* 1) Dutzend, von kleinen Waaren. 2) Mittel-Tuch zu Kleidern 1) douzaine, *f. parlant de menues marchandises.* 2) sorte de drap de laine de moyen prix. § 1) tuzinek szpinek.
Twardnę, *v. a. dnie. dnął,* } twardzieię,
Twardnieię, *v. n.* } hart werden. devenir dur, s'endurcir, se durcir. § twardnieie mi skora na rękach.
Twardo, *adv.* 1) hart, nicht weich. 2) hart, herb, streng. 1) durement, *adj.* dur, d'une manière dure. 2) rudement. § 1) twardo leżeć, iayko twardo warzone. 2) twardo (surowo) z nim się obchodzi.
twardo, adv. tego spać. fest schlafen. dormir d'un bon sommeil.
Twardość, *f.* Härte. dureté, *f.*
Twardoskorupy, *adj.* iako pław. hartschalig. testacée, *adj. c.* à têt dur, qui est couvert d'une écaille dure & forte. § żołw twardoskorupy.
Twardoskorupy, *adj.* harthäutig. couvert d'une peau dure; qui a la peau rude. § twardoskore iagody.
Twardost, *m.* Wappenk. ein Herz mit Schach-Fächern im rothen Feld, das Schild ist mit einer Krone und Helm gezieret. *Blas.* un coeur échiqueté au champ de gueules, l'écu est orné d'un timbre & d'une couronne.
Twardostowy, *adj.* Wappen-Twardost betreffend.

treffend. ce qui regarde les armes de Twardost.

Twardoszyi, *adj.* harthälsig, der einen steifen, kurzen Hals hat. ayant la tête baissée, le cou dur & roide.

Twardousty koń. hartmäuliches Pferd. cheval fort de (en) bouche.

koń ten iest twardousty. dieses Pferd ist hartmäulig. ce cheval n'a point de bouche, n'obéit point à la main, a la bouche fausse.

Twardowłosz, *adj.* hart-härig, der harte Haare oder Wolle hat. ayant le poil ou la laine dure.

Twardy, *adj.* 1) hart. 2) hart, unempfindlich, unerbittlich. 3) schwer zu etwas zu bringen als zum Weinen. 4) hart, empfindlich, beleidigend. 5) gefährlich, scharf. 1) dur, *adj.* qui n'est pas tendre. 2) dur, *adj.* insensible, dur à émouvoir; roide, inexorable. 3) difficile à qu. ch. comme aux pleurs; il est difficile à le faire pleurer. 4) dur, offensant, choquant, fâcheux. 5) dur, dangereux, sanglant, cruel, où il y a bien des grands dangers à passer. § 1) twarde drzewo do rznięcia; twarde ieszcze mięso; twarde iayko; czym twardym wysworowaney zatkać mu trzeba gęby. 2) nie bądź tak twardy na moie prośby. 3) twardy do płaczu, na łzy. 4) nie zaraz do twardych słow. 5) na naytwardsze się narażoł okazye.

twardey (mocney) głowy; twardy na trunek. es ist schwer ihn zu besaufen, er kann viel vertragen. il est difficile de l'enivrer; il est difficile à l'enivrer.

twardą ma głowę. er hat einen langsamen, schweren, harten Kopf zum lernen. c'est un esprit dur, une tête dure, pesante.

twardy, adj. twardy talar. harter Thaler. un écu en espèce.

sen twardy. fester Schlaf. un sommeil profond.

poł twardego. halber Thaler. un demi écu.

poczynay od wolnego co raz do twardszego. man muß vom leichten zum schweren schreiten. il faut passer par les choses faciles aux difficiles; il faut commencer par a, b, c, pour apprendre à lire.

Twardzę co, *dzi, dził.* härten, hart machen. durcir, endurcir, rendre dur. § ogień twardzi i suszy.

Twardzieię, *vid.* Twardnieię.

Twardzizna, *f.* harter Grund, fester Boden. dure, *f.* terre dure.

Twarog, *m.* Quarg, Glomse zum Käse. fromage du lait pris; fromage du caillé.

Twarz, *f.* 1) Angesicht, Gesicht. 2) Gesicht, Miene. 1) visage, *m.* 2) visage, *m.* mine, *f.* front, *m.* l'air du visage. § 1) twarz iest strona głowy przednia w ktorey są czoło, oczy, nos, gęba; małpa ma twarz śmieszną. 2) twarz postawna, ustroiona nazbyt; twarz afekt wynurza, wyraża; twarz pochmurna; ochotną pokazać twarz a w sercu zdradę taić.

twarz swobodna, wesoła. frohes Angesicht. un visage solaire; un visage de prospérité; visage riant.

twarz bez cery. blasses Gesicht, das keine frische Farbe hat. visage délavé; visage pâle.

w twarz. ins Gesicht. en face, au visage. § w twarz wzięta rana.

twarz w twarz. nahe bey einander; Mund gegen Mund. tête à tête; face en face; l'un devant l'autre. § mowiłem z nim twarz w twarz.

wiatr w twarz. ein widriger Wind. un vent contraire.

słońce w twarz. die Sonne scheinet gerade ins Gesicht. le soleil donne au visage.

na twarz upaść. 1) aufs Maul fallen. 2) auf das Antliz fallen, niederfallen aus Verehrung. 1) tomber sur le visage. 2) se prosterner devant.

twarz odmienić. das Gesicht, die Gesichtsfarbe verändern. changer de couleur.

twarzy kształt, fizyonomia. die Physionomie, das Ansehen eines Menschen. physionomie, *f.*

Twarzność, *f.* Philos. ein Species. *Philos.* espèce, *f.*

Twarzyczka, *f.* niedliches, kleines Gesicht. petit visage; visage beau. § obaczył pod siatką twarzyczkę i zalsnął.

szpotna twarzyczka. garstiges Gesicht, häßliches Mädchen peronelle, *f.* fille laide; une laidronne.

Twierdza, *f.* 1) Burg, Festung. 2) Besazung. 2) fig. Burg, Schuz, Schirm, 1) fort, *s. m.* fortresse, *f.* 2) garnison, *f.* 3) *fig.* bouclier, *m.* protection, défense. § 1) twierdzą (twierdzę) tę opatrzyć trzeba. 2) nieprzyiaciel 1000 twierdzy w niewolą zabrał. 3) Panie tyś moią twierdzą i tarczą.

Twierdzę, *v. a.* co. 1) befestigen. 2) behaupten, bejahen. 1) enforcir, fortifier, affermir, rendre plus fort. 2) affirmer, soutenir, protester. § 1) twierdzę, utwierdzam co ręką, robotą. 2) twierdzić co słowy; twierdzi że.

twierdzac. behauptend, bejahend. affirmativement.

twier-

twierdzący. der da behauptet. bejahet. affirmatif, soutenant.
prosto twierdzące zdanie. bekräftigender Satz. assertion, *f.* proposition qu'on établit & qu'on soutient.
twierdzące zdanie. Bejahungs-Satz. affirmative, *f.* proposition qui affirme.
Twierdzenie, *n.* Bekräftigung, Behauptung. affirmation, *f.*
Twierdziciel, *m.* Behaupter, Bejaher. celui qui affirme.
*Twor, *m.* stworzenie. ein Geschöpf. créature, *f.* § każdy twor ma się do rownego; tworow dzikich srogość.
*Tworca, *m.* Stworzyciel. der Schöpfer. Créateur, *m.*
Tworność, *f. vid.* Twarzność.
Tworzę, *v. a. y, ył, vid.* Stwarzam. erschaffen. créer, *v. a.* faire de rien qu. ch.
tworzyć. formiren. former, figurer, *v. a.*
tworzyć ser. Käse machen. faire du fromage.
tworzyć pigułki. Pillen drehen. former, tourner des pillules.
tworzyć słowo. ein Wort machen. faire, inventer un mot.
tworzyć się. entstehen, sich formiren. se former, naître. § tworz się w człowieku obrazki gdy na rzecz patrza.
Tworzydło, *n.* 1) Käse-Napf; Käse-Forme. 2) Näppchen, Schälchen, ausgehölertes Loch. 1) chasseret, *m.* cage, *f.* cagerotte, *f.* où l'on ferme un fromage. 2) petit godet; cavité creusée; creux fait dans qu. ch. § 1) serki z tworzydeł wyiąć. 2) wydłub w krezie tworzydło i ley w nie tę farbę.
Tworzytko, *n.* Förmchen, Näppchen, Schälchen. petit godet, petit vaisseau, *m.* vasette, *f.* § tworzytko kościane do farby.
Twoy, *adj.* 1) dein. 2) der deinige. 1) ton. 2) le tien. § 1) twoy to obyczay; twoię mi day księgę. 2) kochay twoiego.
Twoie, n. das Deinige. le tien, qui t'appartient, qui est à toi. §) nie chcę twoiego, nie pragniy moiego, *prov.*
po twoiemu, adj. ⎫ nach deiner Weise. selon votre coutume;
**po twoysku, adj.* ⎭ selon votre manière, à votre façon, à votre ordinaire.
*Twoyski, *adj.* twoy. dein; dich, deine Person betreffend, das für dich ist. tien, ton, qui te regarde; qui est pour toi; qui est accommodé pour toi. § nie twoyskich (twoich) to sił sprawa; twoyskiego sługę widziałem.
Ty. du. toi, tu. § *Zaimek*; bez ciebie to zrobię; dałem ci; tobie dałem; ty tak myślisz.
ty sam. du selbst. vous-même, toi-même. § ciebie samego prosiłem.
Tyara, *f.* eine Krone der alten Persischen Könige. Tiâre, *f.* sorte de couronne des anciens Rois de Perse.
Tyara Papieska. die Päbstliche Krone. Tiâre, régne, *m.* bonnet à trois couronnes que les Papes portent.
Tyatyn, *m. vid.* Teatyn.
Tycie, *n.* das Zunehmen, Fettwerden. repletion, *f.* obésité, *f.* engraissement.
Tycz, *m. g. a.* ⎫ 1) Wein-Pfahl, Reben-
Tycz, *f. g. y.* ⎭ Stock. 2) Stabel-Reis, dünner Stecken, dünne Stange. 1) échalas de vigne, *m.* 2) perche de houblon, gaule, *f.* rame, *f.* pour ramer une plante. § 1) tycz, tyka, tyk, pal albo drzewko iakie po ktorym się pnie wino; wiąz wspieraiący macicę winną miasto tycza. 2) groch, chmiel, korbas po tyczach rośnie.
Tycze się mnie to. dieses gehet mich an; dieses Wort wird nur in *praesenti* gebraucht. cela me regarde; cela me touche, me concerne; *ce verbe n'est usité qu'au présent.* § to się ciebie tycze a to siostry się tykało.
co się tego tycze. was dieses betrift. en matiere de; touchant une chose; en fait de; ce qui regarde cela. § co się tey nauki tycze, bardzo iest pożyteczna.
tyczący się czego. betreffend. concernant, touchant.
Tyczny, *adj.* 1) Stengel-, das sich zu Reben-Stecken schickt. 2) Stabel, das am Stecken fortwächst. 1) propre à soutenir les plantes, à faire des perches, des échalas. 2) ramée, *f.* qui s'accroche à une rame en croissant. § 1) wierzba tyczna. 2) groch tyczny; płonka tyczna.
wyka tyczna. (anagyris) Bohnen-Baum. bois puant, albour, *m.* un arbrisseau.
Tydzień, *m. g. tygodnia, * tydnia.* eine Woche. semaine, *f.*
Tygiel, *m. g. tygla,* rynka. ein Tiegel. poêle à frire; poêlon. § w tyglu smażyć; tygle gliniane miedziane.
tygiel, m. ⎫ Schmelz-Tiegel. creu-
Tyglik, *m. g. a.* ⎭ set, *m.* § w tygliku to rozpuść.
Tyglowy, *adj.* Tiegel-. de creuset, de poêle à frire.
Tygodniowy, *adj.* wöchentlich. de semaine.
tygodniowa robota. Wochen-Arbeit. semaine, *f.* le travail de la semaine.

Tygr, *m.* ein Tieger, ein Tieger-Thier. un tigre.
Tygrzyca, *f.* } das Weiblein des Tiegers.
Tygrys, *m.* } tigresse. § kotna Tygrys.
Tyię, *v. a.* *tye, tył czym.* zunehmen, fett werden. s'engraisser, dévenir gras, devenir replet.
Tyk, *m.* Tyka, *vid.* Tycz.
Tyk tak. Tictac, erdichtetes Wort den Puls-Schlag anzudeuten. tic & tac, tic & toc; *mot imaginé pour exprimer le battement du pous.* § Dyk dyk.
Tykam komu. einen dutzen. tutayer qu; parler à une personne par tu; ou par toi.
Tykam, *v. a.* czego, tykam się czego, *v. m. F. tknę.* anrühren. toucher, *v. a.* mettre en usage le sens de toucher.
nie tykay się tego. sachte, rühre das nicht an. tout beau; ne touchez pas à cela; n'y touchez pas.
tknąć, tknę. 1) einen anrühren, sich an einen vergreifen. 2) anrühren, ziehen wollen einen Spiel-Stein. 3) rühren, befallen als die Furcht. 4) sticheln. 1) toucher qu. pour lui faire du tort; s'attaquer, se prendre à qu. 2) toucher dans un jeu; vouloir tirer un pion. 3) saisir, prendre comme la peur une personne. 4) toucher, pincer qu; donner un coup de langue à qu. § 1) tkniy go ieno obaczysz coć uczyni, poznasz go; tknąć go nie dam; tknąć się praw czyich. 2) tknąłeś krola, warcabu tego, iedzie tedy. 3) śmiałemu się tknie boiaźń serca; miłość go ieszcze nie tknęła. 4) nie tykay go tu; tknął go w tym punkcie.
rad tyka. er hat lange Finger; er läßt die Finger gerne kleben. il gasconne; il est habile à succeder; il a les mains crochues.
czymeś tknął tym iedź. den Stein den man anrühret, muß man ziehen. touché joué.
tknąć kogo do żywego, w sedno, gdzie boli. das rechte Fleckchen treffen; einen treffen wo es ihm wehe thut. frotter qu. à l'endroit sensible; piquer qu. au vif. § tknęły go do żywego te słowa.
tykać się, tykam się. 1) zusammen laufen, an einander stoßen. 2) einem angehen, mit einem verwandt seyn. 3) angreifen fremdes Geld. 4) auf sich ziehen, sich selbst betrachten. 5) angehen, betreffen, anlangen. 1) toucher, tenir à; être contigu, être tout proche; confiner qu. ch. 2) toucher qu. en un dégré de parenté. 3) toucher, divertir, détourner l'argent d'autrui. 4) tirer, rapporter à soi-même; se regarder soi-même. 5) toucher, concerner, se rapporter à. § 1) Śląsko Polski się tyka. 2) tyka się męża moiego w trzecim powinowactwa stopniu. 3) moich się tknął pieniędzy. 4) tkniy się każdy i osądź. 5) to się brata tykało, a to się siostry tycze.
tkniy się sam. zupfe dich selbst bey der Nase. fourrez votre nez dans votre manche.
Tykanie, *n.* tknienie, *n.* das Anrühren. attouchement, *m.* contact, *m.*
tykanie komu. das Dutzen. l'action de tutayer qu.
Tyktak, *vid.* Tyk tak.
*Tykwia, *f.* bania, Kürbs. courge, *f.*
Tył, *m.* Rücken, Hintertheil. le dos, le derrière, la partie opposée à celle de devant. § tył u szaty; tył księgi, głowy, domu; w tył raniony; w tyle ranę dostał.
tył końſki. Hintertheil eines Pferdes. le train de cheval de derrière.
tył w szyku. das Hinter-Treffen. arrière-garde.
tyłem ku. mit dem Rücken gegen. le dos contre.
tyłem ku sobie. mit dem Rücken gegen einander. dos à dos; dos contre dos.
tyłem ku czemu siedzieć, stoieć. mit dem Rücken an etwas sitzen, stehen. s'adosser contre.
tyłem; z tyłu. von hinten. par derrière, de revers. § z tyłu go mieczem uderzył.
tyłem wszedł do domu. er ist zum Hinter Hause herein gegangen. il est entré dans la maison par derrière.
tył, tyłu podać. die Flucht ergreifen. tourner le dos aux ennemis.
w tył kogo ubiec. einem in den Rücken fallen, kommen. prendre, attaquer qu. par le derrière.
Tylczak, *m. g. a.* der Rotz, eine Krankheit der Pferde. la morve une maladie des chevaux. § tylczakiem nosata szkapa zaraża.
Tyle, *adv. & subs.* so viel, so sehr. autant, tant. § tylu ludzi godnych było; tyle ma pieniędzy; w tylu ludzi przyiechał; tyle kupił sukna; honoru mego za tyle nie szacuię; tyle (tak bardzo) go kocham.
tyle—iako; tyle—ile. so sehr als; so viel—als. autant — que. § mam tyle pieniędzy iako on.
tyle kroć; tyle razy. so viel mal. autant de fois.
tyle drugie. noch einmal so viel. encore une fois autant.
tyle dwoie; tyle dwoy. zweymal so viel.

deux fois autant. § tyle troy, tyle czworo, pięcioro, szcześcioro &c.
tyle pracował, ile mogł. er hat so viel gemacht als er vermocht hat. il a fait son possible; il a fait, il a travaillé tant qu'il pouvoit.
tyle wart. er ist so viel werth. il vaut tant,
tyle chce. er will so viel. il veut tant.
tyleż. eben so viel. tout autant.
Tylec, *m. g. a.* der Rücken an einem scharfen Werkzeug. le dos d'un instrument tranchant. § tylec noża, szable, brzytwy.
Tyledwoyny, *adj.* doppelt so viel. double, deux fois autant.
Tylesetny, *adj.* hundertfältig. centuple, *adj. c.* cent fois autant.
Tyletroyny, *adj.* dreymahl so viel. trois fois autant; triple.
Tyli, *adj.*) so groß, so klein. si grand
Tylki, *adj.*) si petit.
Tylko, *adv.* 1) nur. 1) nur—; nichts—als. 1) seulement. 2) ne—que. § 1) tylko ich dziewięć; tylko zrob; tylko słowem nie uczynkiem. 2) tylko spi-
tylko ie i piie. er thut nichts als essen und trinken. il ne fait que manger, que boire; il ne fait que manger & boire.
to tylko. so bald als; wenn nur — so. pour peu que—; dèsque—; aussitôt que—. § co się tylko rusży zaraz go maią na oku; co się tylko rany dotkniesz wrzeszczy.
**tylko nie*; *ledwie.* es fehlet wenig; fast, beynahe. presque; peu s'en faut.
tylko dopiero przyiechał. er ist nur allererst angekommen. il ne fait que d'arriver.
tylko, tyle, adv. & subs. so viel. tant, autant. § i tylka nie dał.
Tylkory, *adj.* tak rozliczny; tyle gatunkow, tyle części maiący. so viel artig, aus viel Arten, Theilen bestehend. de tant de sortes; de tant de parties.
Tylny, *adj.* zadni. Hinter=. de derrière.
tylny dom. das Hinter=Haus. le derrière d'une maison.
Tylo, *subs. vid.* Tyle.
Tylo, *adv. vid.* Tylko.
Tyłowitość, *f.* otyłość. die Völligkeit, Fettigkeit des Leibes. grosse corpulence du corps; obésité, *f.*
Tyłowity, *adj.* otyły. fett, wohl bey Leibe, feist. grosset, gras, qui a trop d'embon-point, replet, *adj.*
Tyluczki, *adj.* so sehr klein. si très petit; tantin, *adj.* tantinet, *adj.* tantet, *adj.*
Tyluczko, *adv.* so sehr wenig. si très peu; tant soit peu.
Tyły, *adj.* otyły, *vid.* Tyłowity.

Tym, *m.* dzięcielina ziele. (*thymus*) Thymian. thim, *m.*
Tym, *adv.* desto, diese Partickel stehet bey einem *Comparativo.* tant, *on met cette particule avec un comparatif.*
tym bardziey, tym więcey. um destomehr. tant plus; d'autant plus; à plus forte raison.
tym mniey. um destoweniger. tant moins.
tym gorzey. desto schlimmer. tant pis.
tym—im; im—tym. desto—desto; je—je. plus — plus. § tym bogatszy, im głupszy.
Tymblak, *m. vid.* Temblak. Degen=Rieme, Stock=Band. courroye d'épée, ruban de canne.
Tympf, *g. a.* ein Timpf, eine Polnische Silber=Münze von 18 Kreuzer. timfe, *m.* Dantzig-or, une monnoye d'argent en Pologne valant douze sous ou la cinquième partie d'un écu. § Tymf 5. szostakow płaci; Mincarz Tymf pierwsze bił tymfy za Jana Kazimierza.
Tynguię masłem, *vid.* Inguię.
Tynk, *m.* materya, do tynkowania. Tünch, zum Tünchen, zum Bewerfen. enduit, *m.* dont on enduit les murailles. § pokł. dać ścianę tynkiem.
tynk gruby z piasku Sand=Tünch. crépi.
tynk marmurowy. Marmor=Tünch. stuc, *m.* mortier fait de marbre pilé.
tynk na ścienie. der Tünch auf der Mauer. enduit de mortier, de plâtre ou de marbre sur la muraille.
Tynkarz, *m.* Tüncher, maçon qui travaille aux enduits des murailles.
tynkarz marmurowy. Stukatur=Arbeit. stucateur, *m.*
Tynkowanie, *n.* das Tünchen. enduisson, *f.* crépissement, *m.* crépissure, *f.* l'action d'enduire les murailles.
Tynkowany, *adj.* getüncht, mit Tünch belegt. crépi, *m.* enduit de mortier ou de plâtre.
Tynkuię, *v. a.* co. tünchen, mit Tünch bewerfen. enduire, *v. a.* crépir une muraille; revêtir, couvrir une muraille de plâtre ou de stuc.
Tyram, *v. a. obs.* Nadwerężam. schwächen, verletzen. gâter, affoiblir.
Tyran, *m.* ein Tyrann. tiran.
Tyranka, *f.* 1) eine Tyranninn. 2) Tyranninn, grausame Schöne. 1) tiranne, une femme qui régne tiraniquement. 2) cruelle; maîtresse cruelle. § 1) Zenobia tyranka była. 2) tyranka serca mego.
Tyronoboyca, *m.* Tyrannen=Mörder. un tiranicide, meurtrier d'un tiran.

Tyranoboystwo, *n.* Tyrannen-Mord. un tiranicide, le meurtre d'un tiran.
Tyrański, *adj.* tyrannisch. tirannique.
po tyrańsku,) *adv.* tyrannisch, grausam. ti-
Tyrańsko,) ranniquement.
Tyraństwo, *m.* Tyranney, Grausamkeit. tirannie, *f.* cruauté, *f.*
Tyras, *m.* Tiraß, großes Rebhühner- oder Lerchen-Netz. tiraße, *m.* filet pour prendre les perdrix, les alouettes.
Tyrlarz, *m.* Stollen-Zimmermann in den Bergwerken. charpentier des conduits aux mines.
Tyrlicz, *m.* ziele. (*gentiana minor*) Creuz-Enzian, Creuzwurz. la petite gentiene.
*Tyryaka, *f.* dryiakiew. Theriak. tériaque, *f.*
Tysiąc, *m.* tausend. mille, *m.*
tysiąc lat. tausend Jahr. mille ans, un millenaire.
po tysiąc razy; tysiąc kroć. tausend mal. mille fois, très-souvent. § po tysiąc razy prosiłem.
tysiąc tysięcy; milion. eine Million milion.
Tysiączny, *adj.* 1) tausend in sich haltend. 2) der Tausende. 1) millenaire, de mille. 2) millienne.
Tysiącznik, *m. g. a.* ein Tausend, eine Zahl von tausend Stück. mille, un millier.
tysiącznik, oberster, połkownik. Oberster. Colonel.
**Tytan, *m.* die Sonne. soleil, *m.* phaëton. § Tytan czarne cienie oświeca; Tytan złote promienie z morza wynurza.
Tytel, *m. g. tytla.* Verkürzung, Abbreviation. titre, *m.* abbreviation, *f.* § pismo tytlami pisane.
tytel księgi.) Titel eines Buchs. le titre,
Tytuł.) le frontispice d'un livre. § tytuł księgi, rozdziału.
tytuł. 1) Titel. 2) Titel, Schein, Vorwand. 1) titre, *m.* 2) titre, *m.* apparence, prétexte, *m.* § 1) tytuł króla, krolowy, Cesarza, Biskupa; tytuły do listow; tytuł napis obrazu; tytuł w księgach, tytuł rozdziału. 2) pod okazałym Oyczyzny obrony tytułem; iakimkolwiek tytułem ta sprawa nakryta; tytułem cnoty to przyodział.
tytuł, przyczyna albo napis na śmierć zdanego. Aufschrift die zu einem Tode verurtheilten angeheftet wird. inscription qu'on attache à un criminel condamné à mort.
Tytularny, *adj. vid.* Tytułowy.
Titułarz, *m. g. a.* Titel-Buch. un livre aux titres.
Tytułat, *m.* der nur den Schein hat; der nicht in der That ist, als ein Schein-Freund. un homme qui n'est qu. ch. qu'en apparence, comme un ami prétendu, un brave en apparence. § siła iest bankietowych tytulatow.
Tytułowy, *adj.* tytularny. 1) Titel-. 2) der über die gesetzte Zahl ist. 1) titulaire, *adj.* revêtu de quelque titre; titré, 2) surnuméraire, supernuméraire. § 1) tytułowy (tytuł maiący) konsyliarz; tytularny ale nie realny urzędnik. 2) tytułowy żołnierz.
Tytułowany, *adj.* tituliert. qualifié, qui à quelque titre.
Tytułuię, *v. n.* kogo czym. titulieren. traiter qu. de; donner un titre, un caractère, une qualité à. § tytułuią go krolem; ten postępek cnotą, tę księgę wstępem do prawa tytułował.
tytułować się. sich titulieren, sich nennen. se qualifier, prendre de titre de. § Sułtan krolem krolow się tytułuie.
Tyzana, *f.* ptyzanna. Ptisane. tisanne, *f.*

U.

U, *interj.* O, ach. o, ah, helas, oh. § u, iużci źle!
U, *pr. g.* 1) bey, zu Hause. chez, au logis. § byłem u Burmistrza; mieszkam u matki; u ciebie iest.
pochowany u Kapucynow. er ist bey den Capucinern begraben. il est enterré aux Capucins.
byłem u siebie. ich bin zu Hause gewesen. j'ai été chez moi.
iest teraz u siebie. er ist jetzt zu Hause. il est présentement chez soi.
niemasz Pana u siebie. der Herr ist nicht zu Hause. le maître n'est pas chez soi.
masz to u siebie. du hast was zu Hause, vous avez cela chez vous.
masz to u siebie, przy sobie. du hast das bey dir. vous avec cela sur (par devers) vous.
2) bey, von. de, chez. § kupiłem to u kupca obcego.
3) bey, in. dans. § u białego lwa mieszka; był u woyska, znaydziesz to u Cycerona.
4) bey, an. à, auprès de. § siedzi u stołu; stroi u bramy.

* * *

U, *pr. Ins.* diese *Praeposition* bedeutet bey den *Verbis* 1) er, ver, das ist eine Vollendung. 2) ent, ab, oder eine Verminderung. *cette préposition devant un verbe* a. 1) le sens d'une action achevée, ou 2)

ou. 2) d'une diminution. § 1) utonął, utopił, uszykował. 2) uiął, uciął.

*Ubaczam, *v. a.* co, *v. m.* *F. ubaczę*, *vid.* Upatruię.

**Ubarwić, *v. m.* *F. ubarwię.* putzen, zieren. embellir, parer.

wiosna łąki ubarwiła. der Frühling bestreute die Wiesen mit Blumen. le printems a tapissé la terre de fleurs.

Ubespieczam, *v. a.* Ubezpieczam, *F. ubezpieżę.* 1) versichern. 2) beruhigen; sicher, ruhig machen. 1) assurer, rendre certain d'une chose. 2) assurer, rassurer, rendre sûr. § 1) ubezpieczono matkę, że syn żyie; ubezpieczył mu koronę. 2) ubezpieczyć to nikogo na sumnieniu nie może.

ubezpieczić się na kim. auf einen Staat machen. compter, faire cas sur qu.

ubezpieczem się. 1) sich beruhigen. 2) sich versichern, sicher werden. 1) se rassurer, reprendre l'assurance. 2) s'assurer, se rendre sûr; devenir sûr.

Ubezpieczanie, *n.* das Versichern. l'action d'assurer.

Ubezpieczenie, *n.* Versicherung. assurance, *f.*

Ubicie, *n.* *vid.* Ubiianie.

Ubiegam, *v. a.* *F. ubiegnę, ubieżeć.* 1) vergehen als die Zeit. 2) entwischen, entfliehen. 3) zurück legen mit laufen als eine Meile. 4) einem zuvorkommen, einen einholen. 5) überfallen, überrumpeln. 1) passer, se passer, s'écouler comme le tems. 2) échapper; s'enfuir. 3) courir; tirer pays, avancer chemin. 4) dévancer, prévenir qu. 5) surprendre, prendre à l'impourvû. § 1) czas ubiega; godziny prętko ubiegły. 2) ubiegł do Rzymu. 3) ubieży co godzina milę. 4) ubiegłem go do kresu; ubiegł mi mieysce, urząd; śmierć nie ubieży mędrca ostrożnego; nie myślałem aby mię miał ubiec; ieden przed drugim ubiega tego. 5) nieprzyiaciel ubiegł fortecę i osiadł.

ubiego kogo w tył. einem in den Rücken fallen. surprendre qu. par derrière.

nie ubieżysz franta tego. du wirst diesem schlauen Gast den Rank nicht ablaufen. vous ne jouerez pas à ce finet un tour de souplesse; vous ne tromperez pas ce fin matois.

krew go ubiegła. er hat sich verblutet. il a perdu tout son sang.

ubiegać się, ubiegam się. 1) sich müde laufen. 2) um die Wette laufen. 3) etwas um die Wette thun; um die Wette nach etwas streben. 1) être las de marcher. 2) courir à qui mieux, mieux. 3) faire à l'envi qu. ch; s'efforcer de l'emporter sur qu; disputer à qu. qu. ch; prévenir qu. § 1) ubiegałem się dzisiay. 2) ubiegali się do kresu. 3) co walecznieysi ubiegali się do zguby, do krwawey okazyi, popisuiąc się męstwem swoim; rożnych się ubiegało do korony Panow.

ubiegaiąc się. um die Wette. à l'envi; à l'envi l'un de l'autre; à qui mieux mieux; à qui l'emportera.

Ubieracz, *m.* Anputzer, Putzer, Schmücker. enjoliveur, *m.* accommodeur, *m.*

Ubieraczka, *f.* Putzerinn, Schmückerinn. coifeuse, *f.* celle qui habille, qui pare.

Ubieram, *F. ubierę się.* 1) abnehmen von etwas, vermindern. 2) anziehen, anputzen. 1) ôter un peu d'un tout; diminuer, amoindrir. 2) habiller, parer, ajuster. § 1) takim sposobem ubierzesz pieniędzy twoich. 2) ubierz Pannę; pięknie konia, izbę ubrał; poganie krolow w bostwo ubierali.

ubrać głowę białeygłowie. einer Weibesperson den Kopf-Putz aufsetzen. coifer une femme.

ubieram się. 1) sich vermindern, weniger werden. 2) sich anziehen, sich ankleiden, sich anputzen. 1) se diminuer, s'amoindrir. 2) s'habiller, se parer, s'ajuster. § 1) pieniędzi się ubrało. 2) ieszcze się Jego Mość nie ubrał.

Ubieżeć, *vid.* Ubigam.

Ubieżenie, *n.* 1) Vorsprung. 2) Ueberumpelung einer Festung, Ueberfall. 1) avance, *f.* dévancement; action de celui qui gagne & prend les devants; 2) surprise d'une forteresse.

Ubiiacz tła, *m.* Estrich-Stampfer. batteur, ouvrier qui bat & applanit une aire, un pavé.

Ubiiam, *v. m.* *F. ubiię.* 1) todt werfen, todt schießen. 2) schmeißen, werfen als Kegel. 3) ausprügeln. 4) gleich stampfen, gleich machen. 5) klopfen als Eyer. 1) tirer qu; tuer qu. à coups d'arme, ou à coups de pierre. 2) abbattre, tirer, faire tomber par le moyen d'une boule comme des coquilles. 3) rosser, battre comme il faut. 4) hier; rabotter, applanir avec la hie, avec la batte. 5) pêtrir, délayer, battre, brouiller comme des oeufs. § 1) ubił ptaka. 2) dziewięć ubił kręglow. * 3) ubił (wybił) go). 4) ubiiać tło, ziemię. 5) ubić iayca do iaiecznicy.

Ubiianie, *n.* ubicie. 1) das Gleichstampfen, Gleichschlagen des Bodens. 2) das Einschlagen, Einrühren. 1) applanissement d'une aire, d'un pavé avec la batte.

batte. 2) l'action de brouiller, de battre, de pêtrir.
Ubior, *m.* to co do ubierania służy. Puß, Tracht, Kleidung. parure, *f.* ornement, *m.* habillement; vêtement, tout ce qui sert à parer, à ajuster ou à habiller. § ubior żołnierski, żałobny.
ubior niewieści wytworny. Weiber-Puß, Weiber-Schmuck. ajustements de femmens; atours, *plur.* parure de dame.
ubiory, plur. Beinkleider. gregues, *f. plur.* haut de chausse, *m.*
Ubity, *conf.* ubiiam. 1) geschlagen. 2) gleich geschlagen, eben gemacht. 3) eingeschlagen, eingerührt 1) battu. 2) battu, applani, uni, pavé avec la batte, avec la demoiselle. 3) battu, brouillé, pêtri, détrempé. § 1) za to był ubity. 2) ubite tło. 3) ubite iayko.
Ubłądzić się w czym, *F. ubłądzę.* sich irren. faillir, manquer, se tromper.
Ubłagać co, kogo, *F. ubłagam.* besänftigen. calmer, appaiser la colère de qu.
ubłagać się. sich besänftigen. s'appaiser. § dał się ubłagać.
Ubłagalny, *adj.* ⎫ łacny do ubłagania.
Ubłagany, *adj.* ⎭ versöhnlich, der sich leicht besänftigen läßt. aisé d'appaiser, à reconcilier; qui peut être appaisé.
ubłagany. besänftiget. appaisé, calmé.
Ubłagnie, *n.* Besänftigung. adoucissement, *m.* l'action d'appaiser sa colère de.
Ubliżam, *F. ubliżę.* entziehen, zu kurz thun, abbrechen; Nachtheil verursachen. préjudicier, faire du tort à qu; rabattre, ravaler, ravilir. § i grosza mu nie ubliżyłem; ubliżyć komu sławy; w tym zaś co do łaskawości należało nigdy nie ubliżył.
ubliżyć się. einem Kürze geschehen. se faire tort; être préjudiciable, nuisible a. § nic się prawu i prowadze iego ode mnie nie ubliżyło.
ubliżaiący. schädlich, nachtheilig, abbrüchig. préjudiciable, nuisible, *adj. d. t. g.*
Ubliżenie, *n.* Nachtheil, Kürzung, Schaden. préjudice, *m.* perte, dommage, *m.* lésion, atteinte. § z ubliżeniem honoru moiego się to dział.
Ubliżony, *adj.* verleßt, geschwächt. atteint, blessé.
Ubliżyciel, *m.* der einem Kürze thut. qui fait tort, qui porte dommage; homme nuisible.
Ubłocić, *v. a.* co. *F. ubłocę.* kothig machen. embouer, cratter; remplir de crotte.
ubłocić się. sich beschlumpern. se crotter, se remplir de boue.
Ubłocony, *adj.* beschlumpert. crotté.
Ubogacam kogo, co, *F. ubogacę.* eig. u. fig. bereichern, reich machen. *prop. & fig.* enrichir; rendre riche.
ubogacić dom swoy. sein Haus, seine Bluts-Freunde reich machen. faire sa famille.
Ubogacenie, *n* das Bereichern, die Bereicherung. enrichissement.
Ubogacony, *adj.* eig. u. fig. bereichert, reich an etwas. *prop. & fig.* enrichi de; riche en. § ubogaconych znowu zubożył; w honory, w rozum i w dowcip zdrowy ubogacony człowiek.
Ubogi, *adj.* 1) ein Armer. 2) arm, dürftig. 3) arm an etwas. 1) un pauvre. 2) pauvre, misérable, nécessiteux. 3) pauvre en qu. ch. § 1) ubogi złe wa rozumienie u ludzi; *prov.* o ubogim źle pospolicie rozumieią; ubogi z nędze grzeszy, ubogiego zdanie nie dba nikt na nie; ubogi mała ma przyiaciol. 2) ubodzy to ludzie.
ubogi w duchu. geistlich arm. pauvre en esprit.
ubogi w rozum. arm am Verstand. pauvre d'esprit.
na obogiego wszędzie kapie; ubogiemu wszędy piskorz. auf den Armen tripft es überall. à barbe de pauvre on apprend à rire.
Ubogo, *adv.* arm. pauvrement, petitement. § ubogo ale chędogo, *prov.* żyię ubogo.
Ubostwo, *n.* 1) die Armuth. 2) das Armuth, die Armen. 3) das arme Thier, betrübter Mensch. 1) pauvreté. 2) les pauvres. 3) pauvre créature; pauvre homme, pauvre femme; pauvre bête; un homme triste; une femme affligée. § 1) w ubostwie żyie. 2) pastwi się nad ubostwem. * 3) siostra ubostwo ustawicznie płacze.
Ubostwiony, verarmet. appauvri, pauvre.
Ubożę, *ży, żył.* arm machen. appauvrir, rendre pauvre. § nieprzyiaciel te zubożył kraie.
ubożący, adj. zubożaiący. arm machend. qui appauvrit, qui rend pauvre.
Ubożeię, *v. n.* verarmen, arm werden. s'appauvrir, devenir pauvre.
Ubożuchny, *adj.* blutarm, sehr arm. indigent, très pauvre.
Ubranie, *n* Beinkleider. culotte; haut-de chausse, *m.* § siedzenie u ubrania.
Ubrany, *adj.* gepußt, angezogen, gekleidet. paré, ajusté, habillé.
Ubrudzam, *v. m. F. ubrudzę.* schwarz machen Wäsche, die Hände. salir, souiller le linge, les mains.

ubrudzić się. schwarz werden. s'encuirasser, se salir, s'encrasser.
Ubrudzony. } schwarz, schmutzig. noir,
Ubrukany. } sale.
Ubryzować, F. ubryzuię. ausputzen. agencer, parer, ajuster trop.
ubryzować się. sich schniegeln. s'agencer, se requinquer.
ubryzowała się. sie ist geschniegelt und geputzt. elle est leste & pimpante.
Ubryzowany, *adj*. geschniegelt, gar zu sehr geputzt. requinqué pimpant propret.
Ubywam, *v. m. F. ubędzie*. czego, wina, chleba. abnehmen, weniger werden. diminuer, s'amoindrir, décroître, se perdre peu à peu; baisser. § Ubywa febry; ubyło pieniędzy.
dnia ubywa. der Tag wird kürzer, nimmt ab. le jour déchoit, baisse. § ubyło dnia z poł godzinę.
ubywa go; na doł idzie, wnet umrze. es gehet mit ihm auf die Neige, es wird bald mit ihm aus seyn. il déchoit visiblement; il décline, il va passer; il il commence fort à se passer.
Ubywanie, *n*. das Abnehmen, die Abnahme, Verringerung. amoindrissement, diminution, décroîssement, déclin.
ubywanie dnia. das Abnehmen des Tages. décours, *m*. déclin du jour.
Ucho, *n*. 1) ein Ohr zu hören. 2) Ohr Gehör. 3) Ohr, Oehr, Henkel zum Anfassen. 1) oreille, *f*. partie du corps déstinée à l'ouie. 2) oreille, ouie. 3) oreille, *f*. orillon, *m*. anse, *f*. anneau pour tenir une chose avec la main. § 1) ucho zwierchne głos zbiera aby szedł do wnętrznego, gdzie iest bębenek; uszu pisk; uszu brzmienie; ucha krzywa dziurka; miękisz albo ucha część dolna miętka; do ucha mowić, szeptać, w ucho włożyć; kłaść komu co do ucha. 2) dwa masz ucha obie też wysłuchay strony; ucho iedno day skarżącemu, drugie choway obwinionemu; wszystkie przestrogi mimo uszy puszczał; przyymiy o w uszy; ucho ma subtelne. 3) ucho u czaszy.

* * *

(Ucho in der Bedeutung eines Henkels wird in *plur*. ordentlich aber in der Bedeutung eines Ohrs oder Gehörs auf folgende Art declinirt. ucho *pour dire une anse est toujours régulier au plurier, mais pour l'oreille ou l'ouie il a ce pluriel:*
N. A. V. uszy, *g*. usz. *D*. uszom. *Ins*. uszami. *Loc*. uszach.)

uszy rybie, oskrzele. Fisch-Ohren. les ouies, les oreilles de poisson.
ucho u wora. Zipfel am Sack, solchen anzufassen. poignée, *f*. oreille où l'on prend un sac.
ucho u klucza. Schlüssel-Ohr. anneau de clé.
szal ucho, rękoieść u szal. der Griff an der Wage. chasse de balance.
ucho u trzewika. Schuhlasche. oreille de soulié.
ucho iglane. Nadel-Ohr. chas, *m*. cu d'aiguille, *burl*.
ucho u garca. Ohr am Topf. oreille de pot.
ucho w księdze. ein Ohr im Buch. oreille de livre.
usz bolenie. Ohren-Zwang, Ohren-Weh. otalgie, *f*.
po same uszy. bis an die Ohren. jusqu'aux oreilles. § po same uszy w złocie siedzy; wpadł w długi po same usyy.
dochodzy to ucha (usz) iego; do usz, do uchu iego to przychodzi, się donosi, das kömmt ihm vor seine Ohren. cela vient à ses oreilles.
chętnego komu pozwolić ucha. einem ein geneigtes Ohr gönnen, ein Gehör geben. prêter l'oreille à qu.
ucho nię świerzbi. das Ohr juckert mir; man redet von mir. les oreilles me cornent; on parle de moi.
iednym uchem do głowy wpada, a drugim iak drzwiami wypada. zu einem Ohr herein zum andern heraus. cela entre par une oreille & sort par l'autre.
ledwo z uszyma uszedł. er ist mit einem blauen Auge davon gekommen. il s'en est tiré bagues sauves; il a sauvé le moule du pourpoint.
do ucha komu mowić. einem ins Ohr sagen. parler à l'oreille de qu.
śpi on na to na obie uszi. es rühret ihn gar nicht; er schläft ohne Sorgen darüber. il se secouë les oreilles de tout cela; il ne s'en soucie point; il dort tranquillement de ses deux yeux.
ucho to uraża. das verletzet das Ohr. cela choque, cela écorche l'oreille.
natrzeć komu uszy. einem den Kopf waschen. rabattre, frotter les oreilles, laver la tête à qu.
Uchod, *m*. Entweichung, Weichung. retraite, *f*. l'action de se retirer. § w tym nagłym uchodzie do obozu swoiego stracił nie mało ludzi.
uchod wału, brzeg. Kriegsb. der Wallen-Rand, Unter-Wall. *Fortif*. fausse-braye.
Uchodzę, *F. uydę*, unść. 1) weichen, fliehen,

fliehen, austreten. 2) entkommen aus einer Gefahr. 3) vermeiden, sich vor etwas in Acht nehmen. 4) gehen, zurück legen eine, zwey Meilen. 5) angesehen, gehalten werden. 6) mitgehen, gelten, hingehen. 7) gut, böse ausgelegt, aufgenommen werden. 8) für genossen ausgehen. 8) vorbeygehen, vergehen als die Zeit. 10) sinken, sich senken als eine Wand. 1) se retirer, se dérober, s'loigner, sortir, fuïr d'un lieu; s'évader, s'enfuïr. 2) se sauver, échapper d'un danger, se tirer d'un mauvais pas. 3) éviter, fuïr qu. ch; se garder, se donner garde de qu. ch. 4) faire, aller une, deux lieuës; tirer pays; faire chemin de. 5) passer, être reputé pour. 5) passer, être admis, être reçu. 7) être reçu, être interpreté bien ou mal. 8) passer, demeurer impuni. 9) passer, s'écouler, couler, comme le tems. 10) s'affaisser, s'abbaisser par sa propre pesanteur. § 1) ledwo zbiegł nieprzyiaciel uszedł; ledwie to woysko uszło; uszedł z miasta, z więzienia. 2) nie uszedł tego nieszczęścia, niebezpieczeństwa. 3) uszedł mow ludzkich; iego niełaski uyść nie może. 4) uszliśmy teraz milę. 5) uydziesz teraz za Doktora, za szalbierza. 6) te pieniądze uchodzą; słowo to uydzie; uydzie ten talar. 7) uchodzi to źle, dobrze. 8) uchodzi czas; godziny, lata uchodzą. 9) snadno mu to uszło; nie uydzie mu ten występek. 10) mur ten uchodzi.

uszedł z duszą, z zdrowiem, cało, zdrowo, żywo. er ist mit dem Leben noch davon gekommen. il l'a échappé belle; il est échappé vie & bagues sauves.

nie uszła ich noga. kein Gebein ist von ihnen davon gekommen. il n'en est pas réchappée une ombre.

nie uszedł matki. er ist der Mutter ähnlich. il tire sur la mère; il ressemble à la mère.

chce pięknie uyść. er will sich davon auf eine gute Art loswickeln. il s'en veut débarrasser, se dépêtrer d'une belle manière.

uchodzić co drogi. etwas vom Wege zurück legen. avancer un peu son chemin; s'avancer en marchant.

krew go uchodzi. er verblutet sich. il souffre une perte de sang; le sang lui manque.

uchodzić się. sich müde gehen. être las de marcher.

Uchodzenie, *n.* 1) Entweichung, Entkommung. 2) Vermeidung. 1) retraite, *f.* fuïte, éloignement, l'action de quitter un lieu dangereux. 2) fuïte, l'action d'éviter qu. ch.

Uchować, *F. uchowam.* 1) ernähren können; zum Säugen zulängliche Milch haben. 2) beschützen, bewahren für etwas. 1) nourrir & élever; nourrir & avoir soin; avoir assez de lait pour nourrir un petit. 2) garder, veiller sur, à. § 1) ta mamka sama nie uchowa te dzieci; maciora często ośm prosiąt uchowa.

uchować się. 1) sich erhalten, groß werden, fort kommen, bekleiben. 2) sich für etwas bewahren. 1) se nourrir; devenir grand; se dénouer, se faire, 2) se garder, se donner garde de; se garer. § 1) uchowa się to dziecię, iagnię, drzewko. 2) nie uchowasz się od miłości.

uchowa mię tego (od tego) Bog. Gott wird mich davor behüten. Dieu m'en gardera; Dieu m'en préservera.

uchoway Boże. Gott behüte. à Dieu ne plaise que; Dieu vous préserve de. § uchoway Boże śmierci twoiey, tego nieszczęścia na cię.

Uchrona, *f.* 1) Zuflucht, Freystatt. 2) Schutz, Schirm. 3) gerichtliche Exception. Ausnahme. 1) azile, *m.* refuge, *m.* lieu où l'on se sauve. 2) azile, protection, recours. 3) *Droit:* exception, moyen de se défendre.

z uchroną omyłkow rachunkowych. mit Vorbehalt der Rechnungs-Fehler. sauf erreur de calcul.

uchrona słabego zdrowia. die Ehehaften, wenn man wegen einer Krankheit vor Gerichte nicht erschienen ist. empêchement légitime de comparoître devant le Juge à cause d'une maladie.

uchrona prawna dla nienależytego sądu. die Exceptio der unbefugten Gerichten. l'exception d'incompétence.

Uchronić się, *F. uchronię się.* 1) sich vor etwas in Acht nehmen; etwas vermeiden. 2) abwenden, abschlagen einen Stoß, einen Schlag, solchem ausweichen. 1) se garder, se donner garde de; esquiver, éviter, fuïr qu. ch. 2) parer un coup; gauchir à un coup. § 1) ktoż się bezdenney uchroni miłości; uchronić się kiia, razu uskoczeniem.

Uchronienie się czego złego. Vermeidung eines Uebels. la fuïte d'un mal; le moyen, l'action, la manière d'éviter.

Uchronny, *adj.* vermeidlich. évitable.

Uchwała, *f.* 1) Ausspruch, Erkenntniß, Rath-

Rathschluß, Verordnung einer Versammlung 2) Lehr-Satz der Gelehrten. 1) resultat, arrêt, ordonnance, réglement fait dans une assemblée. 2) dogme, *m.* doctrine des savants. § 1) uchwała Panow Radnych, Senatu, seymika, pospolstwa w niektorych Państwach.

Uchwała seymowa, *f.* Reichstags-Gesetz. loi établie dans la diete.

Uchwalam, *v. a.* co, *F. uchwalę.* 1) erkennen, verordnen, einen Rathschluß machen. 2) einsetzen, bestätigen. 1) ordonner, constituer, régler dans une assemblée; faire un résultat. 2) confirmer, approuver dans un corps, dans un collége. § 1) stany ten podatek uchwalily. 2) Rada nowego Burmistrza uchwaliła.

Uchwalony, *adj.* von vielen erkannt, bestätigt. approuvé, confirmé, réglé, ordonné par plusieurs personnes. § uchwalone podatki; ktory kontrakt iest od Jurystow uchwalony za dobry.

Uchwałowa rzecz. Sache durch den Reichstag verordnet. chose ordonnée dans la diète.

Uchwałony, *adj.* auf dem Reichstage verordnet. *droit.* établi dans la diète.

Uchwycenie, *n.* Ergreifung, Fassung. saisissement, *m.* prise, *f.* l'action d'empoigner.

Uchwycić, *v. a. F. uchwycę.* 1) ergreifen, fassen. 2) eins bekommen; einen Schlag kriegen. 1) empoigner par; prendre avec la main; s'accrocher à. 2) en avoir; recevoir un coup. § 1) uchwycić upadaiącego; uchwyć go za łeb, za włosy. 2) uchwycisz; uchwycił guz.

uchwycić kogo za słowo. einem bey seinen Worte fassen. prendre qu. au mot, par le bec. § kręcił się długo, aż go sędzia za słowo uchwycił.

inszego uchwycił sposobu. er ergrif ein anderer Mittel. il a pris, il a choisi un autre moyen.

uchwyciło go to za serce. das rührete ihm das Herz. cela a touché son coeur.

Uchibiam, *v. a. F. uchybię.* 1) fehlen, vorbey schießen. 2) verfehlen, ermangeln lassen. 1) manquer son coup; porter à faux, ne pas donner dans. 2) manquer, négliger. § 1) celu, drogi uchybił. 2) uchybił należytego respektu panu.

Uchybienie, *n.* 1) das Fehlen, das Vorbeyschießen. 2) Hindansetzung. 1) manque, l'action de manquer le but. 2) manquement, défaut de qu. ch.

uchybił tego urzędu. diese Bedienung ist ihm fehl geschlagen. il a raté, il a manqué cette charge.

uchybienie wierności. Hindansetzung der Treue. manquement de foi —.

Uchylam, *v. m. F. uchylę,* uchylić. 1) ein wenig öfnen, abrücken. 2) etwas abschieben, abbiegen, abrücken. 3) fig. biegen, nachgeben. 1) entr'ouvrir, ouvrir un peu. 2) incliner, plier qu. ch. d'un lieu. 3) s'accommoder, céder, s'abbaisser, condescendre à. § 1) uchylić drzwi, okna. 2) uchyil tey gałęzi. 3) krol dla miłości poddanych władze i dostoieństwa swoiego uchyla; uchylić nieco praw w tey okoliczności trzeba.

uchylam fig. ausweichen einem Hieb. gauchir à un coup; éviter un coup en gauchissant.

Uchylenie, *n.* ausweichen einem Schlage. action de gauchir à un coup.

Uciągnąć, *F. uciągnę, v. a.* erziehen, erstrecken eine Last; fortschleppen. avoir la force de tirer ou de trainer un fardeau. § uciągnie to ieden koń.

Uciążam, *v. m. F. uciążę.* beschweren, belästigen, überladen. surcharger, accabler. § uciążał podatkami państwo, poddanych.

Uciążyć dekretem. Gerichtsw. ein ungerechtes Urtheil fällen. *palais.* prononcer une sentence injuste.

Uciążona strona, *f.* Gerichtsw. unrecht verdammte Partey. *palais.* une partie condamnée injustement par le Juge.

Ucicham, *v. m. F. ucichnę,* ucichnąć. 1) still, ruhig werden. 2) aufhören als ein Gerücht. 1) devenir coi, tranquille; se calmer, s'appaiser. 2) cesser comme un bruit. § 1) ucichło morze; ucichło potym to państwo. 2) ucichła ta nowina.

ucicha wiatr. der Wind leget sich. le vent molit, relâche.

Uciecha, *f.* Lust, *f.* Vergnügen, *f.* joye, *f.* plaisir, *m.* § z duszney a nie z cielesney uciechy; z niewypowiedzianą pilnością tey mowy słuchali; tę książkę dla moiey napisałem uciechy; uciechy połowę, ogrodowę domowe.

Ucięcie, *n.* das Abhauen. amputation, *f.* retranchement d'un membre par un coup d'arme tranchante.

Ucieczka, *f.* 1) Flucht, Ort der Zuflucht. 2) Flucht. 3) Ort durch welchen man entfliehen kann. 1) azile, *m.* refuge, *m.* lieu où l'on se met à couvert de la persécution. 2) fuite. 3) lieu par où l'on peut échapper d'un péril.

ril. § 1) Dwor iego zawsze był ucieczką poczciwych ludzi. 2) w ucieczkę poszli; w ucieczkę się rzucić. 3) wszystkie osadził ucieczki.
ucieczki publiczne, gdzie poymać nie wolno. Freystatt. un azile.
Uciekacz, *m.* Flüchtling. fuyard.
Uciekam, *v. m. F. ucieknę.* laufen, fliehen, entlaufen. fuïr, s'enfuïr, échapper. § prędszy ten co ucieka, niż ten co goni, *prov.*; uciekł przed dzikiem na drzewo.
uciekł w nogi, er hat Fersen-Geld gegeben. il a lâché le pié; il a gagné le haut.
uciekać. } Zuflucht nehmen. se refu-
uciekać się. } gier, recourir, avoir recours à. § uciekać się do łaski Pańskiey, do prawa, do krola, do tego lekarstwa.
krew z twarzy mu uciekła. er erblaßte. il a pali.
Uciekanie, *n.* das Fliehen. fuïte, *f.* l'action de fuïr.
uciekanie się do czego. Zuflucht. refuge, *m.* recours à; action de recourir à.
Ucieram, ucierać, *v. m. F. utrę,* utrzeć. 1) abwischen. 2) lindern, verbessern. 3) abreden, abthun, richtig machen als einen Frieden. 1) torcher, curer; nettoyer, essuyer en frottant. 2) adoucir, applanir, rendre moins difficile. 3) applanir, débattre qu. ch; convenir ensemble de; mettre la derniere main à. § 1) utrzyy łzy z twarzy. 2) ucierać słowa, trudności, rzeczy. 3) zesłano komisarzow aby pokoy utarli.
utrzyy sobie nos. wische dir die Nase. mouchez vous.
utrzyy świecę; utrzyy nos świecy. putze das Licht. moucher la chandèle.
utrzeć rogow. 1) die Hörner abstoßen. 2) einem die Flügel beschneiden. 1) écorner une bête. 2) rogner à qu. les ongles, les ailes. § 1) utrzeć wołowi rogow. 2) utarto mu rogow.
ucierać drogę do czego. den Weg zu etwas bahnen. frayer, battre le chemin à.
Ucieranie, *n.* utarcie, *n.* 1) das Abwischen. 2) Verbesserung, Einrichtung, Abthuung. 1) action de torcher, de frotter, de netteïer en frottant. 2) applanissement, arrangement; l'action de débattre une affaire. § 1) do ucierania tego obrazu weź subtelną chustkę. 2) dla ucierania artykułow do pokoiu na dwanaście dni przymierze uczynili; komisarze do ucierania konstytucyy.
ucieranie rogow. 1) das Abstoßen der Hörner. 2) Demüthigung, Bändigung. 3) mutilation des cornes, l'action de rompre les cornes. 2) l'action de domter qu; abaissement, humiliation. § 1) ucieranie rogow wołu boiaźliwym czyni. 2) sposob ten iest dobry do ucierania Basżom rogow, kiedy zbyt wyrosną.
ucieranie rosa. das Abwischen der Nase. l'action de moucher le nez.
Ucieszenie, *n.* Belustigung. divertissement, rejouïssance, plaisir.
Uciesżenie, *adv.* lustig, auf eine lustige Art. plaisamment, joyeusement. § uciesznie żartuie, rzekł; napatrzyłeś się uciesznie.
Ucieśznik, *m.* Spaß-Vogel. un plaisant.
Uciesżno, *adv.* uciesżno iest; ucieszna rzecz iest. es ist lustig, vergnügt; es ist eine lustige Sache. c'est une chose plaisante, il est plaisant. § ucieszno było patrzać na to.
Uciesżny, *adj.* 1) lustig, spaßhaft. 2) im Spott: wunderlich, artig. 1) plaisant, divertissant. 2) *ironiqu.* plaisant, étrangé, joli. § 1) ucieszny człowiek; ucieszne pismo; polowanie iest uciesżną rozrywką. 2) uciesznyś Waszeć, że z nim mowić nie chcesz; ucieszna to rzecz.
Ucieszyć, *F. ucieszę.* erfreuen, belustigen, vergnügen. divertir, rejoüir, récréer, donner de la joïe. § wielce mię list twoy ucieszył.
ucieszyć się. sich belustigen, sich erfreuen. se divertir, se rejouïr. § ucieszyłem się z twego powodzenia.
ucieszyć się do woli. sich recht lustig machen. se donner au coeur joïe.
Ucięty, *adj.* 1) abgehauen. 2) unterbrochen. 1) abbattu par un coup, amputé. 2) entrecoupé, coupé, interrompu. § 1) ucięta ręka. 2) ucięte słowa.
ucięte wzdychanie. Stoß-Gebet, Seufzer. oraison jaculatoire; soupir entrecoupé.
Ucinam, ucinać, *v. m. F. utnę,* uciąć. 1) abhauen. 2) unterbrechen. 1) couper, trancher, abattre, faire voler, emporter, amputer. 2) interrompre. § 1) uciął (przerwał) mowę.
iak uciął. als wenn es angepaßt wäre; eben recht. précisément, justement; ni plus ni moins. § deszczułka iak uciął do tego długa i szeroka.
Ucinanie, *n.* das Abhauen. retranchement d'une chose avec un fer; amputation, *f.*
Ucinek, *m. g. ucinku.* 1) Abschnitt, Abschneidsel. 2) Ort wo etwas abgeschnitten oder abgehauen ist. 3) Ueberbleib-

ſal von einer Schrift. 1) retaille, *f.* rognure, *f.* morceau coupé de qu. ch. 2) coupure, endroit où l'on a coupé, 3) fragment, *m.* lambeau d'une auteur.

Ucisk, *m. g. u.* uciśnienie. Bedrängniß. oppreſſion, perſécution. § w wielkim żyiemy ucisku; ucisk cierpię.

Uciskam, uciskał, *v. m. F. uciſnę, uciſnąć.* 1) drücken als der Schuh. 2) bedrängen, verfolgen. 3) werfen als Augen mit den Würfeln. 4) todt ſchmeißen, herunter werfen. 1) ſerrer, preſſer, éteindre, bleſſer comme le ſoulier. 2) opprimer, accabler. 3) jetter, amener des points avec les dez. 4) jetter, abbattre d'un jet de pierre. § 1) nie wieſz gdzie mię trzewik ciska. 2) uciskać lud podatkami, 3) ucisnąłeś zez. 4) ciskał ciskał, ale tylko trzy ptaki ucisnął.

Uciskanie, *n.* 1) das Zuſammendrücken. 2) das Bedrängen. 1) ſerrement, *m.* etreinte, *f.* compreſſion, preſſement, 2) oppreſſion, *f.*

Uciśnienie, *n. vid.* Ucisk.

Uciśniony, *adj.* bedrängt. opprimé, accablé.

Uciſzam, *v. m. F. uciſzę.* ſtillen, ruhig machen. calmer, appaiſer, tranquilliſer. § ten rozruch uciſzył ſwoią namową.

uciſzyć ſię, ucicha. ſich beruhigen, ſtill ſeyn; ſchweigen. ſe calmer, s'appaiſer, ſe tenir coi. § kazał wſzyſtkim uciſzyć ſię; powietrze, morze ſię uciſza; uciſzyło ſię.

wiatr ſię uciſza. der Wind leget ſich. le vent tombe, relâche.

uciſz ſię. ſchweig. taiſez-vous.

uciſzyło ſię, ucichło na ulicy. es iſt ſtill auf der Gaſſe. tout eſt tranquille dans la ruë.

Uciſzenie, *n.* Stillung, Beſänftigung. adouciſſement, *m.* l'action par laquelle on appaiſe.

uciſzenie powietrza. ſtilles Wetter. la tranquilité de l'air; tems calmé.

uciſzenie morſkie. Meer-Stille. calme, *m.* bonace, *f.* tranquillité de la mer.

uciſzenie umysłu. Beruhigung des Gemüths; Gemüths-Ruhe. l'action de tranquilliſer le coeur; tranquillité de l'eſprit.

Ucknienie, *n.* ckliwość. Ueberdruß, Ekel. ennui, *m.* dégoût, *m.* § bez ucknienia pracował.

*Uczarować, oczarować. behexen. enſorceler, charmer.

Uczarowanie, *n.* das Behexen. enſorcelement.

Uczarowany, *adj.* behext. enſorcelé.

Uczątek, *m. g. uczaſtku.* Theilchen. parcelle, *f.* petite partie. § twoiey sławy niech mam uczaſtek.

Ucząſczam, *v. n.*
Uczęſzczam, *v. n.* mit einem oft umgehen; einen Ort oft beſuchen. 2) oft geſchehen, oft ſeyn. 1) fréquenter, hanter qu. ou quelque lieu; aller ſouvent chez qu. ou en un lieu. 2) être ſouvent; arriver ſouvent. § 1) w cudzych kraich ludzi (do ludzi) uczonych uczaſzczay; co popłaca z tym na targ uczęſzczaią; uczęſzczać do kościoła; uczęſzczać do S. Sakramentow. 2) wiatry, deſzcze reraz uczęſzczaią.

uczęſzcza mi do gęby. ich rede oft von ihm. je parle ſouvent de lui; il me vient ſouvent dans la bouche.

Uczaſzczanie, *n.*
Uczęſzczanie, *n.* fleißiger Beſuch eines Orts, öfterer Umgang mit einem. fréquentation, *f.* hantiſe, *f.*

Uczatować co, *F. uczatuię, v. a.* erlauren, ablauren. attraper en guetant.

Uczcić, *F. uczczę, v. a.* 1) einem eine Ehre mit etwas anthun. 2) verehren. 1) regaler, traiter qu. 2) honorer, révérer qu.

uczcił mię wizytą ſwoią. er hat mich mit ſeinem Beſuche beehret. il m'a fait l'honnêtetè de me rendre viſite.

Uczciwie, *adv.* ehrbar; mit Ehren. honnétement, honorablement. § uczciwie żyie; uczciwie go przyiął.

uczciwie mowiąc.
Uczciwſzy ſię. mit Ehren zu melden. ſauf le reſpect; reſpect de vous; ſauf votre révérence; reſpect de votre caractère.

Uczciwość, *f.* 1) Ehrbarkeit. 2) Verehrung; Ehre, die man einem erweiſet. 1) honnêteté, *f.* 2) reſpect, *m.* réverence; marque d'honneur qu'on fait à qu. § 1) ucziwość słow, ſtanu, urodzenia; uczciwości naruſzyć. 2) uczciwość komu świadczyć; z powinną zoſtaię uczciwością.

uczciwości przywrocenie. das Ehrlichmachen, Ehren-Erklärung. reparation d'honneur; réhabilitation, *f.*

uczciwości narodzenia przyznanie. Aechtung unehelicher Kinder. légitimation, *f.* l'action de legitimer un enfant naturel.

dla uczciwości. 1) Ehren halber, wegen des Wohlſtandes. 2) mit Ehren zu melden. 1) pour garder, pour ne pas choquer la bienſéance. 2) ſauf le reſpect.

Uczciwy, *adj.* 1) ehrbar, verehrungswürdig. 2) ehrlich, anſtändig. 3) ehrbar, züchtig, nicht unflätig. 4) der einem jeden die gehörige Ehre giebet. 1) honnête, honorable, digne d'honneur reſpectable. 2) honnête, bienſéant. 3) honnête,

honnête, *adj.* qui n'est pas gras, qui ne contient aucune impureté. 4) honnete envers les autres. § 1) uczciwy z narodzenia, z nauk, z wychowania. 2) uczciwe miał wychowanie. 3) uczciwe słowo. 4) uczciwy drugich rad czci.

uczciwe komu przywrócić. einen ehrlich machen. réhabiliter qu; rétablir, réparer l'honneur à qui on l'a ôté.

uczciwe komu przyznać, ktorego nie miał; łoża przywiley albo stan komu dać. ächten, legitimiren, ehelich und erbhaft erklären. légitimer un enfant naturel.

uczciwe żołnierzowi przywrócić. einen Soldaten ehrlich machen. passer un soldat sur le drapeau.

Uczę, *v. a. czy, czył.* lehren, unterrichten. enseigner, instruire qu; montrer, apprendre à qu. § uczyć dziecię (dzięcięcia) łaciny; uczę dziecięcia grać na lutni; uczył Filosofii publicznie.

uczyć się. 1) lernen, unterrichtet werden. 2) studieren. 1) apprendre, étudier, s'instruire. 2) étudier; faire ses études. § 1) uczyć się czego od (u) kogo; z ich cnot przykładow i obyczaiow wieleby się ludzi uczyć mogło. 2) po obiedzie uczyć się szkodzi; uczyć się Teologii, Filozofii.

uczyć się czego na pamięć. etwas auswendig lernen. apprendre qu. ch. par coeur.

Uczeń, *m. g. ucznia.* 1) Schüler, Lehrling. 2) Jünger Christi. 1) disciple, *m.* écolier, apprentif. 2) un des disciples de Jésus-Christ. § 1) wiele ma uczniow. 2) Uczniowie Chrystusa Pana.

Uczenie, *adv.* gelehrt. savamment, doctement.

Uczenie, *n.* czego. das Lehren, die Unterrichtung, Unterweisung. enseignement, instruction, *f.* l'action d'apprendre à qu.

uczenie się, n. czego. 1) das Lernen, Erlernen. 2) das Studieren. 1) étude, *f.* apprentissage, *m.* application de l'esprit, action d'apprendre. 2) les études; application de celui qui fait ses études.

Uczepnąć, *F. uczepnę,* przyczepnąć. sich niederkauern. s'accroupir; se baisser sur le derrière.

Uczęszczam, *vid.* Ucząszczam.

Uczestnictwo, *n.* 1) Theilnehmung, Theilhabung. 2) ein Participium eines Zeit-Worts, ein Mittel-Wort. 1) participation. 2) le participe d'un verbe.

Uczestnik, *m.*
Uczesnik, *m.* } Theilnehmer, der einer Sache theilhaftig ist. participant, qui a part d'une chose, qui y participe.

uczestnik w złym. ein Mitschuldiger. un complice.

uczestnikiem iestem. theilhaftig seyn, Theil an etwas haben. être participiant de avoir part, participer a qu. ch.

uczestnikiem kogo czego czynić. einen theilhaftig machen. faire part de qu. ch. à qu; rendre participiant qu. de.

Uczęstować kogo czym, *F. uczęstuię.* 1) aufnehmen, tractiren. 2) prügeln. 1) régaler, traiter qu. 2) maltraiter, battre qu.

Uczony, *adj.* nauczony. 1) ein Gelehrter. 2) gelehrt, unterwiesen. 1) un savant. 2) savant, lettré, docte, habile en.

uczona praca. gelehrtes Werk. ouvrage, *m.* veilles, *f. plur.*

uczony przez się. der von sich selbsten ohne Lehrmeister studiret hat. automate, *m.* un savant qui a étudié sans précepteur.

Uczosnąć, odczosnąć atłąż, *F. uczosnę.* einen Ast abnehmen. arracher, ôter une branche d'un arbre.

uczosnąć niepożyteczne gałęzie. die unnützen Aeste abhauen. ébrancher un arbre; couper les branches inutiles.

Uczośnienie, *n.* odcznośnienie. Abnehmung der Aeste. ébranchement.

Uczta, *f.* Schmaus, Tractament. régale, *m.* bonne chère, traitement, festin.

Uczuć, poczuć, *F. uczuię.* empfinden, fühlen. sentir; connoître une chose par un des sens.

Uczucie, *n.* czucie. Empfindung, Gefühl. sensibilité, *f.* sentiment, *m.* faculté de sentir.

*Uczyciel, *m. vid.* Nauczyciel. Lehrer. docteur, *m.* précepteur, maître.

Uczynek, *m. g. uczynku.* That, *f.* fait, *m.* acte, *m.* exploit, *m.* action, *f.* § nie słowami ale uczynkiem twoim iestem sługą; nie tylko słowem, ale i uczynkiem się do tego przyczynił; uczynek zły, bezecny; uczynek pobożny albo miłosierny.

dobry uczynek. gutes Werk. bonne oeuvre. § dobre czynić uczynki każdy Chrześcianin powinien.

Uczynić, *F. uczynię.* czynię. thun. faire.

uczynić sobie co złego. sich ein Leid anthun, Hand an sich legen. se faire du mal; se tuer.

Uczynienie, *n.* das Thun. l'action de faire.

Uczynienie exekucyi. Rechtsw. Vollziehung, Vollstreckung der Sentenz. execution d'un arrêt.

do Uczynienia exekucyi Jurisdykcyi

wezwać. Gerichtsw. die Gerichte requiren, die Execution zu vollstrecken. requérir le Juge de l'exécution de la sentence.

Uczynienia exekucyi odmowić. Gerichtsw. die Execution nicht vollstrecken wollen. *droit*: ne vouloir pas executer la sentence.

Uczynienie exekucyi w odwłokę puszczać. Gerichtsw. die Execution verzögern. *droit*: différer l'exécution de la sentence.

Uczynkowy, *adj.* do uczynkow albo w uczynku należący. thätig, werkthätig. actif, *adj.* qui consiste dans l'action.

Uczynnie, *adj.* willfärtig, verbindlich, gefällig. officieusement, obligeamment.

Uczynność, *f.* Gefälligkeit. bon office qu'on rend à qu; plaisir; manière obligeante. § uczyność wyrządzić, pokazować; przestrzegać uczynność.

Uczynny, *adj.* gefällig. officieux, courtois, obligeant; prêt à rendre service.

Ud, *m. g. a.* Udziec, *m. g. udzca.* 1) ein Schenkel, dickes Bein. 2) Hinter-Viertel eines Thieres. 1) la cuisse. 2) cuissé, cuissot, partie de derrière d'un animal.

udziec sarni, ieleni. Reh-Keule, Hirsch-Keule. cuissot de chevreuil, de cerf.

udziec skopowy. Schöps-Stoß. gigot, éclanche de mouton.

udziec śrzedni. Huf-Stück aus der Mitte einer Hinter-Keule. culotte, *f.* pièce qu'on leve du milieu de la cuisse d'une bête.

Udaię, Udawam, *v. m. F. udam.* 1) zulepern, nach und nach zahlen, geben. 2) ausgeben, halten vor etwas. 3) deuten, vorstellen vor der guten oder bösen Seite einer Sache; ein gutes, ein böses Ansehen geben. 4) vorgeben, vorschützen. 5) ausgeben, unter die Leute bringen eine ungangbare Münze. 1) donner chiquet à chiquet, payer tantôt peu tantôt moins. 2) faire passer, tenir pour; réputer comme. 3) représenter de bon, de mauvais côté; donner une bonne, une mauvaise idée de. 4) prétexter; prendre le prétexte, se servir du prétexte de. 5) mettre, passer, exposer, faire passer, faire accepter une espèce qui n'est pas de mise. § *1) udaie (kapaniną, szczyptką, kaskami płaci) długu swoiego. 2) udaie go za Doktora, za schlachcica. 3) udaie pięknie swoie rzeczy; łagodnieyszym to udał kształtem, udawać co źle, dobrze. 4) udaie podroś, chorobę; udawał że iest żołnierzem. 5) udawać złe pieniądze.

Udaię, *v. a.* osobę. Poet. eine Person auf dem Theater spielen. faire un personnage, jouer son rôle, son rôlet.

udawaią go umarłym, bogatym. man sagt ihn todt; man giebt ihn vor reich aus. on le dit, on le fait mort, riche.

udawać kogo źle. einen verunglimpfen, ausschreyen, angießen, übel abmalen. décrier, décréditer, noircir qu.

udawać lekko, słabo. verkleinern. amoindrir, exténuer, diminuer.

udawać falszywie. fälschlich vorgeben. dire faussement; débiter à faux.

udawać inaczey. anders vorgeben als es ist. dire, expliquer une chose autrement quelle n'est pas.

udawać się, udaię się. 1) sich ausgeben vor etwas. 2) sich begeben, sich wenden, sich verfügen. 3) Zuflucht zu einem nehmen. 4) sich einer Sache widmen, sich ergeben; sich legen auf etwas. 5) greifen, schreiten zu etwas. 6) nutzen, dienen zu etwas. 7) ausschlagen, von statten gehen; gelingen. 8) einem lassen, anstehen. 1) passer pour; se dire, se porter, se qualifier. 2) se tourner, se rendre en un lieu, à qu. 3) recourir, avoir recours à. 4) se mettre, se dévouer, s'appliquer, se donner tout entier à. 5) se mettre, passer à. 6) servir, être utile, être bon à. 7) tourner, succéder, réussir. 8) aller, être séant, convenir, venir à qu. § 1) udawał się bydź zacnym Doktorem; udawać się cnotliwym. 2) udał się do Francyi; udał się tą drogą; udał się do oyca swoiego. 3) udaię się do nog twoich, pod twoię opiekę. 4) udał się na kupiectwo, na ten stan, na ten żywot, na nauki; udał się na swawolą, na piiatykę. 5) udał się do tego sposobu, do tego lekarstwa. 6) na co się to uda, że wielu wiedzieć będzie: uda się to na usługę twoię. 7) pięknie mu się to udało; ten skutek mu się udał; nauki mu się nie udadzą. 8) dobrze mu się komplementa udawaią.

udać się do ostatnich rzeczy. das äußerste ergreifen, wagen. faire un dernier effort; hazarder tout; passer à une extrémité.

**udaie mu się płacz; rzuca mu się płacz.* die Thränen treten ihm in die Augen. les larmes lui tombent des yeux; il se met à pleurer.

udać się na lewą, na prawą stronę, rękę. sich zur linken zur rechten Hand wenden. prendre à gauche, à droit.

nie wiem iak się ta sprawa uda. ich weiß nicht wie diese Sache ausschlagen wird. je

je ne sais comment cette affaire tournera.

udaie się za co wielkiego. er giebt sich vor etwas großes aus. il tranche du grand seigneur; il fait le grand.

udaie się za szlaccicha. er giebt sich vor einen Edelmann aus. il tranche du gentilhomme.

Udanie, *n.* Udawanie, *n.* 1) Ausgebung, Ausgabe verrufener Geld-Sorten. 2) Vorstellung, Vorgebung. 3) Ausgebung, vor etwas. 1) exposition des espèces qu sont décriées. 2) representation de qu. ch. 3) l'action de se dire, de se qualifier. § 1) udawanie takich pieniędzy zakazano. 2) na udaniu wiele należy; udawanie dobre, złe. 3) udawanie się za szlachcica wiele go kosztowało.

Udany, *adj.* Udawany, *adj.* 1) ausgegeben als falsches Geld. 2) vorgegeben, ausgegeben vor etwas. 1) exposé comme une fausse espèce de monnoye. 2) représenté d'un bon ou mauvais côté. § 1) udawana taka moneta bydź nie ma. 2) rzecz pięknie udana.

**Udarować, *F. udaruię.* eig. u. fig. beschenken. *prop. & fig.* faire un présent; donner. § siostrę swoię francuską udarował księgą; Bog go mądrą i pobożną udarował małżonką.

**Udarowany, *adj.* beschenkt, begabet. doué, pourvû d'un présent, d'un bien. § cnotami od natury udarowany.

Udatnie, *adv.* wohlanständig, mit Wohlstand. avec grace, de bonne grace; spécieusement; d'une belle manière.

Udatność, *f.* gute Art, gute Manier, Wohlstand, gutes, äußerliches Ansehen; guter Schein. belle manière, bonne grace, bon air, belle apparence; extérieur fort beau.

Udatny, *adj.* 1) ansehnlich, prächtig, das in die Augen fällt, ein gutes Ansehen hat. 2) gangbar, vom Gelde. 1) qui a un bon extérieur; qui fait qu. ch. ou qui est fait avec grace; spécieux, qui tombe sous la vie. 2) mettable, qui est de mise, qu'on peut passer. § 1) w prezencyi człowiek to był udatny; bankiet był poważny i udatny. 2) udatny talar; dobre i udatne pieniądze.

Udawacz fałszywych pieniędzy. Ausgeber falscher Münzen. expositeur de fausses monnoyes.

Udawam, *v. a. vid.* Udaię.

Udawanie, *n. vid.* Udanie.

Udawić, *F. udawię, v. a.* erwürgen. étrangler, suffoquer. § udawisz to kurczę.

udawić się. sich erwürgen, ersticken. s'étouffer, s'étrangler. § boday się udawił.

udawił się kościa. er ist an einem Knochen erstickt. il s'étrangla d'un os.

Udawienie, *n.* Erwürgung eines Menschen oder Thieres. l'action d'étrangler.

udawienie się. die Erstickung seiner selbst. la suffocation de soi-même.

Udawiony, *adj.* erstickt. étouffé, étranglé, suffoqué.

Udeptać, *F. udeptam.* gleich treten. unir, applanir une terre en la foulant aux piés. § udepc ścieżki miedzy zagonami.

Udeptanie, *n.* 1) Gleichmachung mit den Füßen. 2) Niedertretung, Aufhebung. 1) applanissement des piés; l'action d'applanir la terre par les piés, de piés. 2) violation, anéantissement. § 1) udeptanie zagonu cebula zasianego. 2) zasadził się na udeptanie reputacyi i animuszu iego.

Udeptany, *adj.* nieder oder gleich getreten. applani par les piés.

Uderzam, *v. m. F. uodrże.* 1) schmeißen, einem einen Schlag, einen Stoß geben. im *Praesenti* ist Biię gewöhnlicher. 2) schlagen als die Uhr. 3) auf einen losgehen, einen verfolgen; sich wider einen auflehnen. 4) anfallen, angreifen den Feind. 5) befallen, einnehmen als die Furcht. 6) stechen eine ausgespielte Karte. 7) schließen, machen einen Frieden. 1) frapper qu. sur, à; cogner, heurter, frapper qu. contre ou avec; porter, donner un coup à, *le verbe* Biię *est plus usité au présent.* 2) sonner, *parlant de l'horloge.* 3) attaquer, persécuter, combattre qu; se soulever, émouvoir, s'élever contre qu. 4) attaquer, choquer, charger l'ennemi. 5) saisir, frapper, prendre qu. comme la frayeur. 6) couper, lever une carte jouée. 7) conclure, faire la paix. § 1) uderzę cię; uderzyć kobietę kiiem; kamieniem; krol z lekka po ramionach uderzaiąc kawalera kreuie; uderzyć we drzwi, kogo w łeb, w głbę; uderzył głowę (głową) o ścianę. 2) iuż osma biła, dziewiąta raraz uderzy. 3) wszyscy na niego udezyli. 4) uderzył rowem ku miastu; uderzył na woysko z tyłu, przez przednią straż, przez skrzydła, przez odwod; uderzyć o nieprzyiaciela. 5) strach na niego uderzył; uderzyła trwoga na ich serca. 6) uderzyć tuzem, kozerą. 7) uderzyć mir, pokoy.

(Man

* * *

(Man findet selten die lange *Conjugation* dieses Zeit-Worts. *on trouve rarement la longue conjugaison de ce verbe.*)

uderzyć kogo nogą. einen mit dem Fuße stoßen. donner un coup de pié à qu.

uderzyć o ziemię. an die Erde schmeißen. terrasser; mettre, jetter par terre. § uderzył nim (go) o ziemię iako wotem; uderzył śklankę o ziemię.

* *uderzyć co o ziemię; przestać czego.* von etwas ablassen, abgehen. abandonner qu. ch; se désister, se déporter de.

uderzyć nogą o co; uderzyć się nogą o co. sich mit dem Fuße an etwas stoßen. choquer, heurter du pié contre qu. ch.

uderzyć nogą o ziemię. mit dem Fuße auf die Erde stampfen. battre, taper, frapper du pié.

uderzyć z sobą o ziemię. fallen, sich auf die Erde schmeißen, werfen. tomber, se terrasser; se jetter, se renverser par terre.

uderzyć w bębny, w kotły. rühren, schlagen die Trommel, die Pauken. battre, frapper la caisse, les timbales.

uderzyc w trąby. in die Trompete stoßen. sonner la trompette.

trwogę uderzyć. Lärm blasen, schlagen. sonner, battre l'allarme; sonner le tocsin. § dzwony i chrapliwe trąby trwogę uderzyły.

uderzyć z działa. aus einem Stücke mit Kugeln schießen. foudroyer, battre, ruïner à coups de canon.

nie wie w ktorą uderzyć. er weiß sich weder zu rathen, noch zu helfen. il ne sait où se mettre; il ne sait plus quel ordre il peut mettre à ses affaires; il ne sait sur quel pié danser; il ne sait à quel Saint se vouer.

uderzyła go Boska ręka. Gottes Hand hat ihm heimgesucht. la puissance de Dieu, le doigt de Dieu l'a frappé.

uderzyć w się. 1) an einander stoßen. 2) einander anfallen. 1) s'entrechoquer, s'entreheurter; se choquer, se heurter l'un l'autre. 2) s'entrebattre, attaquer l'un l'autre.

uderzyć się. sich stoßen. se frapper, se heurter, donner la tête contre. § uderzył się w głowę o rog.

uderzyć się o kogo. sich an einen reiben. se prendre, vouloir à qu.

*Underzanie, *n.* bicie. das Schlagen, Stossen. percussion, *f.* l'action de frapper.

uderzanie się o co. das Anrennen mit dem Leibe an etwas. l'action de heurter, de cogner contre.

uderzanie w się. Angriff, Anfall so von beyden Theilen geschiehet. l'action de s'entrechoquer, d'attaquer l'un l'autre.

Uderzenie, *n.* 1) das Schlagen, Stoßen. 2) Streich, Schlag, Stoß. 3) Angriff, Anfall. 1) l'action de frapper. 2) choc, *m.* heurt, *m.* taloch, coup. 3) attaque, choc, rencontre. § 1) uderzenie kogo kiiem w głowę. 2) umarł od uderzenia. 3) uderzenie na nieprzyiaciela.

uderzenie się o co. das Anstoßen an etwas. chopement, *m.* coup qui se fait en heurtant contre.

uderzenie czego o co. die Anstoßung einer Sache an die andere. choc d'une chose contre un autre.

Uderzony, *adj.* 1) geschlagen, gestoßen. 2) geschlagen als eine Stunde. 3) geschlossen als ein Friede. 1) frappé, battu, heurté, cogné. 2) sonné, *en parlant des heures.* 3) conclu, *adj.* fait comme la paix. § 1) uderzony poległ. 2) po uderzoney pierwszey przyydź zaraz do mnie. 3) pokoy, mir uderzony.

Uderzyciel, *m.* ten co uderzył kogo. der einen schlägt. celui qui frappe, qui bat, qui heurte qu.

Udobruchać się, *F. udobrucham się.* sich besänftigen, sich begütigen. s'appaiser, se radoucir en faveur de.

Udoić, *F. udoię, v. a.* melken, abmelken. traire, tirer une quantité de lait.

Udolność, *f.* Vermögen, Kraft, Geschicklichkeit. force, pouvoir, habilité, capacité.

Udolny, *adj.* vermögend, geschickt. qui a le pouvoir, la force; capable, *adj.*

Udoskonalić, Udoskonalenie, Udoskonalony, *vid.* Wydoskonalić *&c.*

Udowy, *adj.* zum Schenkel oder Hinter-Viertel der Thiere gehörig. de cuisse, de cuissot, d'éclanche. § odowa pieczenia.

udowa kość. das Hüft-Bein. os de cuisse.

Udręczenie, *n.* Utrapienie. Schererey, Plackerey, Plage. vexation, *f.* tourment, *m.* peine. § z udręczeniem serca i głowy.

Udry, *obs.* Hartnäckigkeit. opiniâtreté, *f.*

na udry z kim iść. mit einem anbinden. tirer au court bâton avec qu.

Udusić co, *F. uduszę.* 1) erwürgen. 2) in der Küche: dämpfen. 1) étrangler, engouer, étouffer. 2) *en terme de cuisine:* faire cuire à l'étuvée, à la daube.

udusić się. 1) sich erwürgen. 2) sich dämpfen. 1) s'enguer, s'étouffer. 2) cuire à l'étuvée. § 1) poduszka się udusił. 2) gdy się mięso dobrze udusiło.

Uduszliwy,

Udufzliwy, *adj.* ſchwül, bang, vom Wetter. étouffant, vain, *adj.* § udufzliwy czas, dzień.
Udyſzeć ſię, *F. udyſzę.* ſich aus dem Athem laufen. être hors d'haleine.
Udziec, *g. udzca. vid.* Ud.
Udział, *m.* Antheil, abgetheiltes Stück Land, Leibgedinge, Leibzucht für einen jüngern Sohn. apanage, *m.* terre donnée en apanage au cadet ou puine. § byli krolewiczowie ktorzy z oycow udzielnych mieli ſwoie udziały; ten pan z udziału ſwoiego boy ma toczyć.
Udzielam homu czego, *v. m. F. udzielę.* mittheilen. communiquer; faire participer qu. ch; faire part, donner part de; faire participant qu. d'une choſe.
Udzielanie, *n.* das Mittheilen. l'action de communiquer à qu; l'action de faire qu. participant.
Udzielenie, *n.* Mittheilung. participation, communication, *f.*
Udzielnie, *adv.* unbeſchränkt. ſouverainement, indépendamment. § udzielnie panuie; udzielnie tego kſięſtwa zażywa.
Udzielony, *adj.* mitgetheilet. communiqué.
Udzielny, *adj.* ungebunden, frey; oberherrſchaftlich, ſelbſtwaltend. ſouverain, *m.* indépendant, abſolu, qui ne dépend, qui ne relève de perſonne. § ze krwie wyſokiey i udzielney pochodzi; udzielne kſiężę; udzielny Pan kraiu; udzielny w rządzeniu; udzielne panowanie; gdzie udzielna władza rządzi nie tak o ſtyl iako o rzecz dbaią; miecz ieſt znak udzielney władzy; z udzielney dziedziczki ſpłodzony.
udzielne kſieſtwo. Fürſtenthum, das keinen Ober-Herrn als ſeinen Fürſten erkennet. une principauté.
Udierzeć, F. *udierzę, vid.* Utrzymuię.
Uf, Ufiec, *vid.* Hufiec.
Ufałość, *f.* Dufałość. Vertraulichkeit, Zeichen eines Vertrauens. confidence, *f.* marque qu'on donne de ſa confiance. § ufałość ieſt znakiem ufności; w wielkiey z ſobą żyią ufałości.
Ufam, *v. a.* Dufam. 1) gute Hoffnung, guten Muth haben. 2) vertrauen, ſich verlaſſen, ſich ſteifen auf etwas. 3) ſich verlaſſen, trotzen, pochen auf etwas. 1) ſe flatter, s'aſſûrer; avoir bon courage & bonne eſpérance. 2) ſe confier, ſe fier, ſe mettre ſur; faire fonds, mettre, avoir ſa confiance, ſon eſpérance, prendre confiance, fonder ſes eſpérances, s'appuyer, compter, ſe fouler ſur, en, dans; s'aſsûrer ſur, de. 3) être fier de; ſe fonder très-fort ſur; avoir une préſomtion mal fondée de. § 1) ufam (tuſzę) że mię Bog nie opuści; że mię krol nie oddali od boku ſwoiego. 2) ufam krolowi (w krola) że; ufam łaſce (w łaſce) twoiey. 3) ufa w ſiły, w doſtatki ſwoie; ufa rozumowi ſwoiemu, umieiętności ſwoiey.
ufaiąc łaſce krolewſkiey. ſich auf die Königliche Gnade verlaſſend. ſe confiant, s'appuyant ſur la grace du Roi.
Ufanie, *n.* dufanie. das Zutrauen, Vertrauen. confiance, aſſûrance, bonne eſpérance, aſſûrance qu'on a de, en qu. ch.
ufanie zbytnie, głupie. Vorurtheil, Dünkel. préſomtion, *f.* préſomtion mal-ondée.
Ufnal, *m. g. a.* Huf-Nagel. caboche, *f.* clou pour attacher le fer de cheval. § dla ufnala konia zepſuć, *prov.*
Ufnie, dufnie, *adv.* im Vertrauen, vertraulich, in guter Hoffnung. en confiance, confidemment, en bonne eſpérance. § ufnie do krola ſupl̄ikowałem.
Ufność, *f.* dufność. Vertrauen, Zutrauen, confiance, bonne eſpérance. § mam ufność w Bogu.
Uformować co, *F. uformuię.* formiren. former, façonner.
Uformowanie, *n.* Formirung. formation, *f.* l'action de former.
Uformowany, *adj.* formirt. formé, façonné.
Ugadzam, *v. m. F. ugodzę.* 1) treffen mit einem Gewehr. 2) ſich einem bequemen, einem willfahren, nachgeben, nachſehen. 3) vergleichen, vertragen, vereinigen. 1) tirer, donner au; tirer qu; toucher, atteindre d'un coup; aſſener ſur qu. un coup. 2) accommoder, conniver, faire plaiſir à qu; avoir de complaiſance pour. 3) raccommoder, reconcilier, remettre enſemble; appointer, vuider. § 1) ugodzić w cel, kogo śmertelnym; w kogo śmertelne żelazo ugodzić; ugodził go w ſerce. 2) ugadzay mu ile ci podobna. 3) ugodził nieſnaſki naſze.
ugodzić ſię z kim. ſich vergleichen, mit einem einen Vergleich, einen Vertrag treffen, machen. faire une tranſaction, pactiſer, tranſiger, s'accommoder, ſe reconcilier avec qu.
Uganiam, *v. m. F. ugonię.* 1) nachſetzen, jagen, haſchen, einholen. 2) fremdes Vieh wegtreiben. 3) laufen, fliehen. 4) erſchnappen, erjagen, vor dem Maule wegnehmen. 1) courir après qu. pour l'attraper; pourſuivre pour atteindre qu. 2) enmener, enlever le bétail d'autrui. 3) fuir; prendre la fuite. 4)

attrapper,

attraper, gagner, obtenir, remporter; enlever sur la moustache, sur la barbe de qu. § 1) pies ugonił zaiąca; myśliwiec z płachtą kuropatwy ugania; ugoniłeś mię; uganialiśmy nieprzyiaciela aleśmy go nie ugonili. 2) uganiać bydło przed kim. *3) ugania (ucieka przed nim. 4) więcey sławy źli przed dobremi uganiaią.

uganiać się. 1) scharmützeln. 2) laufen, rennen nach etwas; einer Sache nachjagen, nachstreben. 1) escarmoûcher, faire quelque escarmouche. 2) aspirer à; avoir dessein d'obtenir; violer, courir après qu. ch; la poursuivre avec empressement. § 1) uganialiśmi się, utarczkę czyniliśmy z niemi. 2) uganiać się do cnoty, za prawdą, za dostatkami.

Ugara mię. 1) es wird mir heiß; es überfällt mich eine Hitze. 2) es gehet mir im Kopf herum. 1) j'ai chaud; la chaleur m'étouffe. 2) il m'embarrasse; cela me martelle.

Ugasić, F. *ugaszę.* 1) gänzlich auslöschen. 2) löschen den Durst. 3) stillen, dämpfen. 1) éteindre entièrement, étouffer le feu. 2) étancher la soif. 3) éteindre, étouffer, appaiser, faire cesser, § 1) ugasić ten ogień trzeba. 2) ugasił pragnienie iego. 3) ugaś prószę tę wrzawę.

ugasić się. 1) sich gänzlich löschen. 2) den Durst löschen. 3) erlöschen, sich stillen, nachlassen. 1) s'éteindre entièrement. 2) étancher la soif. 3) s'éteindre, cesser, se relâcher, se ralentir. § 1) pożar się ugasił. 2) day piwa, abym się ugasił. 3) pilność, miłość się iego ugasiła.

Ugaszenie, *n.* 1) Erlöschung. 2) fig. Stillung, Dämpfung, Unterdrückung. 1) extinction. 2) *fig.* anéantissement; l'action d'étouffer. § 1) ugaszenie ognia. 2) ugaszenie herezyi, niezgody, woyny.

ugaszenie pragnienia. Löschung des Durstes. épanchement de soif.

Ugaszony, *adj.* 1) gelöscht. 2) erloschen, beygelegt. 1) éteint. 2) appaisé, éteint, étouffé, reprimé. § 1) ugaszony dom. 2) ugaszona niezgoda.

Ugęszczam, *vid.* Uzcąszczam.

Ugierowy kolor malarski. ein gewisse Maler-Farbe. sorte de couleur de peintre.

Ugięcie, *vid.* Uginanie.

Ugięty, ce się zgiął. gebogen in der Mitte. courbé, enfoncé par le milieu.

Uginam, *v. m.* F. *ugnę.* 1) biegen, krumm machen. 2) aufschürzen. 1) affaisser, abbaisser, courber. 2) trousser. § 1) ciężar dachowy tę ścianę ugina. *2) uginać (podkasać) suknią.

uginam się. sich werfen, sich senken, sich beugen von einer Last. se courber, s'abbaisser, travailler, se tourmenter, se déjetter, s'affaisser, peiner d'une pesanteur; pousser au vuide. § ugiąć się pod ciężarem; ugięła się deska, ściana; ugiął się strop, mur.

Uginanie, *n.* } das Sinken einer Mauer;
Ugięcie, *n.* } das Krummwerden eines Balkens. affaissement, abbaissement, *m.* corbure comme d'une poutre trop chargée.

Ugłaskać, *v. a.* co, ugłaskam. 1) mit der Hand gleich streicheln. 2) besänftigen, begütigen, beruhigen. 1) coucher le poil en passant par dessus doucement la main. 2) appaiser, tranquilliser, calmer.

Ugnić, F. *ugniię.* 1) anfaulen, abfaulen. *2) sich überliegen, zu faulen anfangen, vom Obst 1) commencer à pourrir; se séparer du corps par pourriture. 2) *en parlant des fruits:* être enriché, commencer à pourrir

Ugoda, *f.* 1) Vergleich, Vertrag. 2) Erpressung eines Geldes, das man nicht schuldig ist zu geben. 1) accord, *m.* qu'on fait pour terminer quelques différend; transaction, convention, accommodement, composition. 2) exaction, *f.* ce qu'on exige & tire des gens contre le droit. § 1) tak stanęła ugoda; do ugody tak przyszło; ugoda pokoiu miedzi niemi taka uderzona. 2) ugody i podugody brać zakazno; ugody od szkoł żydow nikt nie ma wyciągać.

Ugodliwy, *adj.* 1) zum Vergleich gehörig. 2) das man beylegen, vergleichen kann. 1) de transaction, qui regarde la transaction. 1) aisé à transiger, à accorder.

Ugodzenie, *n.* 1) das Treffen mit einem Gewehr. 2) Vergleichung; Beylegung eines Streits. 1) l'action de tirer, de blesser qu. avec une arme. 2) accommodement, ajustement, *m.* reconciliation, *f.*

Ugodzić, *vid.* Ugadzam.

Ugodzony, *adj.* 1) getroffen, verwundet, geschossen, gestochen. 2) beygelegt, verglichen. 1) tiré; frappé, blessé d'un coup. 2) accordé, transigé, reconcilié.

Ugor, *m.* Brach-Feld, Brach-Acker. jachère, *f.* terre en jachère, *f.* gueret, *m.* recassis, *m.* terre qu'on laisse reposer. §) trawa na ugorze; ugor przez cały rok dla przyszłego lepszego urodzaiu odpoczywa.

Ugorowy, *adj.* Brach-. de gueret.

Ugorzeć, *F. ugorzę.* abbrennen von etwas. se séparer du corps par le feu; brûler. § ugorzały ykarowi piora.
Ugrabić, *v. a. vid.* Grabię.
Ugrocić, *F. ugrożę.* abschrecken; Schrecken, Furcht einjagen. épouvanter, mettre en épouvante. § nienawiść nie ugrozi nami.
Ugrutować co, *F. ugruntuię.* eig. u. fig. gründen, Grund legen. *prop. & fig.* fonder, *v. a.* faire un fondement.
ugruntować się. sich fest setzen, einen guten Grund legen in einer Wissenschaft. se bien fonder en; jetter les fondemens d'un art. § ugruntował się w tey nauce, w przyiazni iego.
Ugruntowny, *adj.* fest, fest gesetzt, gegründet. fondé, qui a un bon fondement. § ugruntowana kamienica; dobrze w tey nauce ugruntowany.
Ugryść, *vid.* Ugryznąć.
Ugryzek, *m. g. ugryzku.* Abbiß, das Abgebissene. tronçon, *m.* morceau emporté avec les dents.
ugryzek, m. } Herzeleid, Biß, Verdruß. creve-coeur, *m.*
Ugryzienie, *n.* } déplaisir extrême. § westchnął na te ugryzki; ugryzki to ciężkie na mnie były; z czego miał ugryzienie.
ugryzienie, n. das Abbeißen. l'action d'emporter avec les dents.
Ugryznąc, *F. ugryznę.* 1) abbeißen. 2) beißen. 1) tronçonner, *v. a.* ôter avec les dents. 2) mordre. § 1) ugryzniy kawałek cukru. 2) pies chłopa ugryzł.
Ugryziony, *adj.* ugryźiony. abgebissen, gebissen. séparé avec les dents; mordu.
Ugubam się, *F. ugubię się.* sich aufschürzen. se trousser.
**Ugwiazdzić co. bestreuen, mit Sternen auszieren. embellir d'étoiles.
**Ugwiazdżenie, *n.* Besternung. embellissement avec des étoiles.
**Ugwiazdżony, *adj.* besternt. étoilé, plein d'étoiles. § sklep ugwiazdzony niebo ugwiazdżone.
Uhamować, *F. uhamuię, v. a.* hemmen. reprimer, arrêter, refréner, *v. a.* § uhamować gniew swoy.
Uhamowanie, *n.* Bändigung, Hemmung. frein, bride, l'action de refréner.
Uhamowany, *adj.* gehemmet, gedämpft. reprimé, réfréné.
Uiać, *adj.* Uymuię.
Uiadł mie pies w nogę. der Hund hat mich ins Bein gebissen. le chien m'a mordu au pié.
Uiątek, *g. u.* Abnahme, Verringerung. retranchement, diminution.

Uiazd. } heimliche Abreise, Entweichung. départ secret; l'action de s'éclipser; départ fait à la dérobée.
Uiachanie. }
Uiechanie. }
Vice, Vice Instygator &c. *vid.* Wice, Wice instygator.
Uięcie, *n. conf.* uymuię. 1) Nachtheil, Verringerung, Abnahme. 2) das Anstoßen. 3) Griff, Angriff, Ort wo etwas anzufassen ist. 4) Griff an einem Werkzeug. 5) Antretung, Besitznehmung eines Amts. 6) Gewinnung als des Richters. 7) Einfassung eines Edelsteines. 1) retranchement, *m.* diminution, *f.* amoindrissement, *m.* 2) action d'empoigner, de prendre avec la main. 3) poignée, *f.* prise, endroit pour prendre une chose. 4) poignée, *f.* par laquelle on tient un instrument 5) prise, *f.* occupation, *f.* l'action d'entrer en charche, dans la possession de qu. ch. 6) l'action de gagner les bonnes graces de qu. 7) enchâssure, *f.* enchâssement, oeuvre d'une pierre précieuse. § 1) z uięciem moiey sławy się to działo. 2) na sposobnym nięciu często wiele należy. 3) bela skrzynia tak duża a nie ma uięcia. 4) uięcie u szpady, u klamki. * 5) uięcie 6) obięcie) urzędu. 6) podarunek iest sposob do uięcia sędziego.
**uięcie się, nawrocenie się.* Bekehrung. conversion, *f.* retour à son bon-sens.
Uiednanie, *n.* 1) Verschaffung, Auswirkung. 2) Miethung. 1) provision, l'action de procurer, d'affectuer. 2) louage, *m.* § 1) uiednanie komu urzędu.
Uiednanie, *adj.* 1) verschaft, ausgewirket. 2) gemiethet. 1) procuré, effectué. 2) loué, arrêté.
Uiednywam, uiednywać, *v. m. F. uiednam, uiednać.* 1) verschaffen, ausmachen, zuwege bringen. 2) miethen, annehmen. 1) procurer, *v. n.* effectuer, causer. 2) louer, arrêter, prendre à louage; engager. § 1) uiednał mu kardynalstwo, ten urząd, te pieniądze. 2) dla dzieci studenta uiednano, aby ich w naukach cwiczył; uiednać kogo do czego.
uiednać się u kogo. sich bey einem vermiethen, Dienste nehmen. s'engager, se louer pour service; prendre service.
Uięty, *adj.* 1) gefaßt. 2) eingefaßt. 3) gewonnen, eingenommen. 1) empoigné, *adj.* pris avec la main. 2) enchassé, mis en oeuvre. 3) gagné, attiré en sa faveur. § 1) uięty statek za ucho. 2) uięty rubin w srebo pozłocone. 3)

uięty cnotami iego, podarunkiem od przeciwney strony.

Uieżdżam, *v. m. F. uiadę.* 1) entweichen; heimlich abreisen. 2) mit Reiten oder Fahren zurücklegen; reiten, fahren eine, zwey Meilen. 3) einander in die Güter einreiten. 4) ein Pferd ansprengen; wegsprengen; mit dem Pferde ausweichen. 1) s'éclipser, se dérober, s'échapper, s'enfuir secretement; se sauver par un départ secret. 2) faire une, deux lieues; tirer chemin d'une, de deux lieues à cheval, en chariot ou en bateau. 3) s'entre-arracher les terres, les frontières en y entrant à cheval. 4) faire partir le cheval, le pousser de vitesse. § 1) uiechał precz; uiechały wielkim skarbem na bezpieczne mieysce, 2) uiechaliśmy nieco drogi; uiedźmy ieszcze trzy mile. 3) ten szlachcic z drugim zawsze granice uieżdża. 4) uieżdżać na koniu, uieżdżać koniem; pięknie widzieć iak się iedni z iazdy nastépuiąc, drudzy ochraniaiąc uieżdżaią.

uieżdżać konia. ein Pferd zureiten. dresser un cheval.

Uiszczam się, *obs.* komu, uiszcić się, *v. m. F. uiszczę.* sein Versprechen erfüllen, solchem ein Genüge leisten. satisfaire à sa promesse, l'accomplir, la garder; tenir, observer sa parole.

Uiscienie się, *n.* dosyć uczynienie. Genugthuung. satisfaction.

Uisciony. erfüllt. satisfait, accompli, *adj.*

Vivat, *neutr. indec.* 1) Vivat, ein Freuden-Geschrey. 2) Kriegsw. wer da? was für Krieges-Volk? 1) vive! 2) *Guerre*: qui vive? qui va là? quelle partie tenez-vous? § 1) iednogłosne, wielogłosne poddanych *vivat.* 2) szylwacha pyta się kto *vivat.*

vivat krol nasz! es lebe unser König! vive notre roi!

*Ukaianie, *vid.* Ukrocenie.

Ukalać co, *F. ukalam.* besudeln, mit Koth beschmieren. salir, *v. a.* encrasser, barbouiller.

Ukalany, *adj.* besudelt. sale, souillé, *adj.*

Ukanąć, *F. ukanę,* krople spuścić, kapnąć. tröpfeln, tropfen-weise fallen. tomber goutte à goutte; distiller, dégoutter.

Ukapki, *plur.* Leck-Wein; Leck-Bier. baquetures, *f. plur.* § ukapki wina, piwa pod beczką.

Ukarzam, *v. m. F. ukorzę.* demüthigen. humilier, abbaisser, rendre humble.

ukarzać się. sich demüthigen. s'abbaisser, s'humilier.

Ukasić, *vid.* Ukęsuię.

*Ukasuię, *F. ukasam*, Podkasuię. aufschürzen. trousser, *v. a.*

Ukąszenie, *n.* 1) ein Biß. 2) Biß, Strich vom Ungeziefer. 3) das Abbeißen. 1) mor sure 2) morsure, piquûre, blessure faite par un insecte. 2) l'action de mordre qu. ch.

Ukąszony, *adj.* 1) gebissen. 2) abgebissen. mordu, *adj.* 2) séparé par une morsure.

Ukaz, *m.* Rosyyski. Ukase, oder ein Russisches Manifest. ukase, *f.* ordonnance Russienne.

Ukazanie, *n.* in Gerichten: Produktion, Aufweisung, Vorweisung. *Palais*: production, exhibition, l'action de produire. § nakazano powodowi ukazanie.

ukazanie się. Erscheinung. apparition, *f.*

*Ukazowanie, *n.* } pokazowanie. das
*ukazanie, *n.* } Weisen. l'action de montrer.

Ukazuię, *v. m. F. ukażę.* 1) zeigen, weisen. 2) in den Gerichten: produciren, darthun. 3) aufweisen, präsentiren als einen Wechsel, einen Schein. 1) faire voir, montrer. 2) *Palais*: produire, *v. a.* exhiber, représenter. 3) présenter une lettre de change, un bilet. § *1) ukaż (pokaż) mi to; ukazuię co palcem (skazuię na co). 2) ukazać maią że służby woyskowey czynić nie powinni. 3) ukazać na bank, na loteryą; iuż kupcowi weksel ukazał.

ukazać komu drogę. 1) einem den Weg weisen. 2) zu etwas den Weg weisen, Gelegenheit machen. 1) montrer le chemin à qu. 2) faire la planche, tracer, montrer le chemin, ouvrir la porte à qu. ch.

ukazać się. erscheinen. paroître, apparoître, se faire voir, se présenter. § ukazało mu się we śnie.

ukazać się komu na oczy. einem vor Augen kommen, treten. se présenter aux yeux de qu.

ukazać zęby. er wird dir die Zähne weisen. il vous montrera les dents; il vous resistera en face.

ukazać się na świat. sich den Leuten weisen; unter die Leute gehen. paroître en public, voir le monde.

Ukęsuię, *v. a.* 1) abbeißen. 2) beißen, stechen als ein Vogel, ein Ungeziefer. 4) stechen, sticheln. 1) mordre de qu. ch; emporter avec les dents, tronçonner. 2) mordre qu. ch. ou dans qu. ch; prendre avec les dents; mordre à un membre ou un membre du corps. 3) mordre comme un oiseau, un insecte. 4) mordre, médire, piqueure de paroles.

§ 1) ukąś

§ 1) okąs sztukę, kawałek; złoczynca na pytkach sobie język ukąsił. 2) pies go w nogę ukąsił. 3) wąż, robak go ukąsił. 4) ustawicznie szczypie i kąsą.

ukąsić się w język. eig. u. fig. sich in die Zunge beißen. *prop. & fig.* mordre la langue. § ukąs się w język a nie mow tak; niżli siebie w język, woli przyiaciela ukąsić.

Układ, *m.* Bau, Zusammensetzung, Verbindung. assemblage, *m.* conjonction, construction. § piękny słow i sensow układ.

Układacz, *m.* Zusammensetzer, Zusammenleger. compositeur, celui qui range, qui met plusieurs choses ensemble.

układacz w drukarni. der Setzer in der Druckerey. compositeur d'imprimerie.

układacz ryb w beczkę. der gesalzene Fische in die Tonne schlägt. paqueur, *m.*

Układam, *v. m. F. ułożę.* 1) einpacken. 2) einrichten. 3) zusammen setzen. 4) setzen in der Druckerey. 1) empaqueter, *v. a.* mettre en paquet, en caisse, en sac. 2) arranger, *v. a.* disposer, régler, mettre en ordre. 3) composer, *v. a.* mettre plusieurs choses ensemble. 4) composer dans l'imprimerie. § 1) iuż towary w paki, pościel w tłomok ułożono. 2) dobrze tę sprawę ułoż; Bog tak przed wieki ułożył. 4) pięknie te słowa, list ten ułożył.

układać ryby w beczkę. gesalzene Fische in die Tonne schlagen. paquer.

układać się. 1) sich legen. 2) pariren, abwenden einen Hieb oder Stoß. 3) sich schmiegen, sich biegen für einem. 1) coucher. 2) parer, éviter, empêcher un coup. 3) naqueter, valeter, faire le valet, faire servilement la cour à qu; ramper, faire le chien couchant devant qu. § *1) układaią się (kładą się) na ziemię. *2) układa się (składa się zakłada się) mieczem. 3) układać się mo dłużey nie będę.

Układanie, *n.* 1) das Einpacken. 2) die Zusammensetzung. 3) Einrichtung. 1) empaquetement, *m.* 2) composition, *f.* 3) arrangement, *m.* disposition, *f.*

układanie ryb w beczkę. das Einsalzen der Salz-Fische in die Tonnen. le paquetage.

Układnie, *adv.* auf eine sehr höfliche, willfärtige Art. complaisamment, obligeamment, officieusement.

Układność, *f.* Höflichkeit, Wohlgefälligkeit, verbindliche Art, Gefälligkeit. civilité, *f.* complaisance, politesse, *f.* manière obligeante, *f.* § pięknych obyczaiow układność; układność nad lata w obyczaiach; źle tam, gdzie się nic układnością sprawić nie może; układność iedna ludzka miłość; uroda bez układności nie przyciągnie wiele gości.

Układny, *adj.* höflich, gefällig, zuthätig. déférant, complaisant; civil, galant, officieux, obligeant. § układnych obyczaiow człowiek.

Ukley, *f.* } Uckeley, Witte, Weiß-Fisch,
Ukleyka, *f.* } ein kleiner Fisch so getrocknet wird. blette, *f.* sorte de poisson qu'on sèche. § ukleyki suszone na rożnach.

Uklękam, *v. m. F. uklęknę.* niederknien. s'agenouiller, se mettre à genoux. § ukleknął przy stolicy krolewskiey, przed obrazem.

Uklękanie, *n.* das Knien. genuflexion, *f.*

Ukłon, *m.* 1) Verehrung auf Knien; Fußfall, Kniebeugung. 2) Ehrerbietigkeit, Gehorsam, Unterthänigkeit, die man einem bezeuget. 3) Gruß, Empfehl den man einem hinterbringet. 1) adoration, *f.* genuflexion, *f.* fléchissement de genoux devant. 2) révérence, *f.* soûmission, salüade, qu'on fait à une personne. 3) compliment, respects, *plur. m.* baisemains, *plur. m.* assûrance de respect. § 1) opatrzność Boska wszelkiey czci, poszanowania i ukłonu iest godna. 2) przy tym nayniższy oddaię ukłon.

ukłon swoy komu oddać. bey einem seine Aufwartung machen. faire la révérence, présenter ses respects à qu.

ukłony, komplimenta. Begrüßungen, Complimenten. bonnetade, *f.*

Ukłonić się, *F. ukłonię.* 1) einen grüßen, einem eine tiefe Verbeugung machen. 2) nach eines Willen leben, einem nachgeben, weichen. 1) faire la révérence, une salüade à qu; saluër qu. 2) plier; céder, s'accommoder à la volonté de qu. § 1) ukłonił się przede mną. 2) musiał się ukłonić i słuchać.

Ukłonność, *f.* Ergebenheit. respect, *m.* soûmission, *f.* § przy ukłonności moiey zostaię.

Uknować co, *F. uknuię, v. a.* schmieden, im Schilde führen. machiner, brasser un mauvais dessein.

ukrować sobie co u głowie. sich etwas in den Kopf setzen. s'entêter, se coiffer de; se mettre qu. ch. folement dans l'esprit.

Ukoić, *F. ukoię.* besänftigen. appaiser, tranquilliser, adoucir.

Ukoienie, *n.* Besänftigung, Begütigung. adoucissement, *m.* modération, *f.*

Ukoiony, *adj.* besänftigt, begütigt. appaisé.

Ukołatać się, *F. ukołatam.* sich erschüttern, gestauchet, gerüttelt werden. se secouer, cahoter, souffrir le cahotage, être agité, être cahoté. § ukołatałem się na tey szkapie.

Ukołysać, *F. ukołyszę.* 1) einwiegen. 2) besänftigen. 1) endormir qu. en berçant. 2) adoucir, appaiser; modérer, faire cesser. § 1) ukołysać dziecię. 2) ukołysać gniew, wściekłe morze.

***ukołysać się.* sich besänftigen, sich legen als die Winde. s'appaiser, se relâcher, se modérer; se calmer, mollir, n'être plus si violent comme le vent.

Ukontentować, *F. ukontentuie, v. a.* vergnügen, befriedigen. contenter, *v. a.* satisfaire qu; donner du contentement.

Ukontentowanie, *n.* wesołość, uciecha Zufriedenheit, Vergnügen. contentement, *m.* satisfaction, *f.* § ukontentowanie wnętrzne.

Ukontentowany, *adj.* zufrieden, vergnügt. content, *m.* satisfait, *m.*

Ukorzenie, *n.* Demüthigung, Erniedrigung. humiliation, abbaissement.

Ukorzony, *adj.* gedemüthigt. humilié, abbaissé, rendu humble.

Ukorzyć, *vid.* Ukarzam.

Ukoś, *f.* } 1) Zwerch-Seite; schräge Ukos, *m. g. a.* } Lage. 2) die Heu-Erndte, das abgehauene Heu auf einer Wiese. 1) biais, biaisement, 2) la fenaison; les foins; le foin fauché d'un pré. § 1) ukoś drogi; z ukosa ku lewey ręce.

ciąć na ukoś. überzwerg hauen. écharper.

ukosem, adv. } schräg, schief, überzwerg. *na ukos, adv.* } en écharpé, de biais, Ukośnie, *adv.* } obliquement, de guingois. § ukosem się miał ku gorze; krzyż S. Jędrzeia na ukoś; na ukos przecięty.

Ukośność, *f.* Kriegsb. Abhängigkeit einer Gegend. *Fortif.* l'obliquité; situation d'un terrain qui a une pente.

Ukośny, *adj.* schief, schräg. qui est de travers; oblique.

ukośne pismo, vid. *pismo pod rękę.*

ukośnia, f. linia ukośna obrony. Kriegsb. die kurze Strich-Linie. *Fortif.* la ligne de défense rasante; ligne fichante ou flanquante.

kwadrat ukośny, m. Meßk. geschobenes Viereck. *Géom.* un rombe, une losange. § Ukos, *m.*

Ukować co, *F. ukuię, v. a.* schmieden, forger, *v. a.*

**ukować, vid.* Uknować.

Ukracam, *v. m. F. ukrocę.* 1) verkürzen. 2) bändigen, beruhigen. 2) Beschneiden, schmälern. 1) accourcir, raccourcir, rendre plus court. 2) reduire, refréner, domter, appaiser. 3) rogner, retrancher. § 1) ukrocił deski na łokieć; ukrocić sobie żywota. 2) ukrocił ich krol, kazawszy herszto m szyie poucinać. 3) ten zamach ukraca wolności.

Ukręcam co, *v. m. F. ukręcę, ukrącę.* abdrehen. séparer une partie du corps en tordant.

ukręcić; ukręcam, *ukręcić głowę, szyię gołębiowi*, einer Taube den Hals abdrehen. toudre le cou à un pigeon.

Ukradam, *v. a.* co, *F. ukradnę.* stehlen. voler, dérober, *v. a.*

ukraść komu czas. einen um die Zeit bringen. causer une perte de tems à qu.

ukradam się. sich wegschleichen, sich wegstehlen. se dérober, s'échapper, s'esquiver. § wykradam się.

Ukradanie, *n.* Jäger: das Wegschleichen eines Hundes, der auf der Fährte nicht anschlägt. *Chasse:* la furalure du chien secret; l'action de furaller, de passer sur les voies sans crier.

Ukradkiem, *adj.* } *adv.* verstohlner Weise, *w Ukradki, } geschlichen. à la dérobée, en cachette; furtivement, secretement. § wziąć, czynić co ukradkiem.

rodził się w ukradki. er darf seinen Vater nicht nennen. il est du côté gauche; il est comme le loup qu'il n'a vu jamais son père.

Ukradziony, *adj.* gestohlen. volé, dérobé.

Ukraina, *f.* 1) *obs.* die Gränzen eines Landes. 2) die Ukraine, Nieder-Podolien. 1) *obs.* limites, confins, frontières. 2) l'Ukraine, la basse Podolie.

iak na Ukrainie, es gehet da wie im Kriege, wie in der Hölle zu. c'est le fauxbourg de l'enfer; c'est la cour du Roi Petaut.

Ukrainiec, *m. g. ukrainca.* Innwohner in der Ukraine. un habitant d'Ukraine. § Ukrainczyk.

Ukrainski, *adj.* Ukrainisch. d'Ukraine.

Ukręcam, *v. a. vid.* Ukrącam.

Ukręcony, *adj.* abgedrehet. tordu, *adj.* séparé, arraché d'une chose à force d'avoir été tordu.

Ukrocenie, *n.* 1) Verkürzung. 2) Bändigung.

digung, Einschränkung, Zähmung. 1) abbréviation, *f.* accourcissement, abrege, *m.* abregement. 2) retranchement, frein, bride, diminution. § *1) ukrocenie (skrocenie) mowi. 2) ukrocenie wolności swobodnego narodu; na ukrocenie (ukaianie) takich postępkow.

Ukrocony, *adj.* 1) verkürzt. 2) gebändiget, beschnitten. 1) abrégé, *v. a.* raccourci, accourci. 2) retranché, domté, refréné.

Ukroić, F. *ukroię*, *v. a.* abschneiden. couper une partie d'un tout.

ukroy mi dziesięć łokci. schneide mir zehen Ellen ab. coupez m'en dix aunes.

ukroić się. abwerfen, abtriefen, eintragen. rendre, rapporter qu. ch. à qu; faire avoir à qu. quelque petit profit. § talar mu się w tey sprawie ukroił; nie ukroiło mu się tam niczego. § ukroić się.

Ukrop, *m.* war. siedendes Wasser. de l'eau chaude.

**Ukrywać się, F. *ukryię*. sich verstecken. se cacher. § perła w głębi się ukrywa.

Ukrzywdzam kogo, *v. m.* F. *ukrzywdzę*. einem Unrecht thun. faire, causer du tort, préjudicier à qu.

Ukrzywdzenie, *n.* Unrecht, Nachtheil. tort, *m.* préjudice, *m* dommage, *m.*

Ukrzywdzony, *adj.* verletzt, benachtheiligt; dem Unrecht geschehen ist. lezé, *adj.* qui a reçu dommage, à qui on a fait tort.

Uksest, ein Oxhoft. muid, *m.* botte, *f.* § uksest wina Frankuskiego.

Ukształtować co, F. *ukształtuię*. formiren, bilden, gestalten. faire, former, façonner.

Ukształtowanie, *n.* Formierung, Bildung. formation, l'action de former.

Ukształtowany, *adj.* formieret, gestaltet. formé, façonné.

Ukurzyć co, F. *ukurzę*. bestäuben, voll Staub machen. remplir, couvrier de poussière.

Ukusić czego, F. *ukuszę*. kosten, schmechen. goûter, savourer, *v. a.*

Ukuszenie, *n.* 1) das Schmecken. 2) der Geschmack ein Sinn. 1) l'action de goûter, de savourer. 2) le goût, un des cinq sens.

Ukuty, *adj.* geschmiedet. forgé, *adj.*

Ukwap, *m.* bawełna poziemna ziele. (*liberi super parentem, herba impia*) ein gewisses Kraut. espèce de plante.

ukwap, m. ziele, kocenki. (gnaphalium) Ruhrkraut. gnaphalium, *m.*

Ukwapić, F. *ukwapię*. übereilen. précipiter, hâter; faire trop vîte.

Ukwapienie, *n.* Uebereilung, *f.* précipitation, *f.* la hâte.

**Ukwapiony, *adj.* übereilt, eiligst, verflossen. transitoire, *adj.* qui court, qui passe en hâte. § ukwapione lata.

Ul, *m. g. a.* Bienen-Stock. ruche, *f.* ruche à abeilles.

Ułacniam co, F. *ułacnię*, *v. a.* } erleichtern. faciliter, *v. a.* fendre facile & aisé. § ułacwił tobie tę pracę.

Ułatwiam co, F. *ułatwię*, *v. a.* }

ułacnić się. von der Arbeit ausruhen; Zeit Muße haben. se délasser, se débarrasser; prendre quelque relâche; avoir du loisir. § skoro się ułacnisz przyydź do mnie.

Ułacnienie, *n.* Ułatwienie, *n.* 1) Erleichterung. 2) Muße, übrige Zeit von der Arbeit. 1) allègement, *m.* l'action de faciliter. 2) loisir, délassement, repos.

Ułacniowy, Ułatwiony, *adj.* 1) erleichtern. 2) müßig, unbeschäftigt. 3) aufgeweckt, aufgeräumt. 1) qui est facilité; aisé. 2) débarrassé, qui a du repos, du loisir. 3) éveillé, vif. § 1) tym bardzo ułacniona praca. 2) ułacniony (niezabawny) teraz. 3) był ten człowiek Polityk wielki i ułacnionego umysłu.

Ułakomić się na co, F. *ułakomię się.* auf etwas verleckert seyn. être friand de qu. ch; se laisser séduire à l'appas de qu. ch.

Ułapić, F. *ułakmię.* erwischen, erschnappen. attraper, emporter, obtenir. § ułapił talar, taworek.

Ułapienie, *n.* Erschnappung. obtention, *f.* l'action d'attraper. § układa się mu dla ułapienia lichey wakancyyki.

Ułamuię, F. *ułamię*, *ułomię*, *v. a.* abbrechen. rompre qu. ch. de qu. ch. § ułamał gałąź z drzewa.

Ułan, *m.* Ulan, ein Pohlnischer Tartar. Ulan, *m*, un Tartare Polonois.

Ułański, *adj.* Ulanisch. d'Ulan. § Ułańskie chorągwie.

Ulany, *adj.* abgegossen. survuidé; qui est versé un peu d'une liqueur.

Ułaskawić kogo, F. *ułaskawię.* begütigen. appaiser, adoucir, alléger, *v. a.*

ułaskawić się. sich besänftigen, sich begütigen. s'adoucir, s'appaiser.

Ulatam, *v. n.* } F. *ulecę.* 1) wegfliehen. 2) vergehen, verfließen als die Zeit. 1) s'envoler, s'en aller à tire-d'aile. 2) voler, passer, écouler comme le tems. § 1) uleciał, poleciał.

Ulatuię, *v. n.* }

leciał ptak; temu uleciał nieszczęściu. 2) ulatuie czas niepowrotny.

Ulecenie, *n.* das Wegfliegen. l'action de s'envoler.

Uleczenie, *n.* Heilung. guérison, *f.* cure de quelque mal.

Ulecznik, *m. poet.* Arzt. medécin.

Uleczoność, *f.* Arzneyk. Eigenschaft dessen das heilbar ist. qualité de ce qui est guérissable.

Uleczony, *adj.* geheilt. gueri.

uleczony, do uleczenia podobny. heilbar, das zu heilen ist. guérissable, *adj.* qu'on peut guérir.

Ulecyyć co, F. *uleczę.* heilen, curiren. guérir, *v. a.*

Ulegam, F. *ulegę.* 1) sich auf etwas lehnen. 2) einem durch die Finger sehen, nachgeben. 1) se reposer, se soutenir, s'appuyer sur. 2) conniver à qu; user de connivence; avoir de complaisance pour qu. § 1) uległ na stole. 2) ulega synowi swoiemu we wszystkim.

ulegać się. sinken, sich senken. s'affaisser, travailler; s'abbaisser par sa propre pésanteur. §) ulega się ściana; uległ się mur.

Uleganie, *n.* 1) die Senkung eines Gebäudes. 2) das Nachgeben. 1) affaissement, *m.* 2) indulgence, *f.* complaisance, connivence, *f.* § 1) to uleganie ściany budynkowi zawaleniem grozi. 2) sposobny do ulegania rządom białogłowskim.

Ulęknąć się czego, F. *ulęknę.* erschrecken. s'effrayer, s'étonner, de qu. ch.

Ulęknienie, *n.* Schrecken, Bestürzung. effroi, *m.* consternation, *f.* § z ulęknienia zachorował.

Ulękniony, *adj.* bestürzt, erschrecken. surpris, consterné, *adj.*

Ulepek, *m.* Tränkchen in der Apotheke. julep, *m.* potion.

Ulewam, ulewać, *v. m.* F. *uleię*, ulać. 1) abgießen. 2) abgießen in Formen. 1) désemplir un peu une liqueur, survuider. 2) mouler, jetter en moule.

iakby ulał. niedlich, als wenn es gedrechselt wäre. fait à peindre; fait comme au tour. §) grzbiet ma iakby go ulał, iakby ulał litery te są pisane.

Uleżeć się, F. *uleżę.* 1) sich satt schlafen; des Liegens überdüßig werden. 2) vom Obst: vom Liegen mürbe werden, sich mürbe liegen. 1) dormir tout son sou; s'ennuyer, être las de coucher. 2) *en parlant des fruits*: devenir tendre sur la paille. § 1) śpi twardo ieszcza się nie uleżał. 2) smakowity to owoc kiedy się uleży.

Ulga, *f.* Linderung. mitigation, *f.* allégement, adoucissement, *m.* § bez żadney ulgi w żalu.

miał ulgę w podagrze. er hatte in der Gicht eine Linderung. la goutte lui a donné quelque trêve.

Ulgnąć, F. *ulgnę*, w czym. im Kothe stecken bleiben. s'embourber, demeurer, se mettre dans la bourbe.

Ulgnienie, *n.* das Steckenbleiben im Koth. l'action de s'engager dans la bourbe.

Ulgniony, *adj.* im Koth steckend. embourbé; engagé dans la bourbe.

Ulica, *f.* 1) eine Gasse, Straße. 2) Gang im Garten. 1) ruë dans une ville. 2) allée dans un jardin. § 1) iest na ulicy; szerokie w tym mieście ulice.

ulica bez wyiazdu kątna. ein Sack, eine Gasse ohne Ausgang. cu-de-sac; ruë sans issuë.

ulica poprzeczna. Quergasse. traversine, *f.* traverse; ruë qui traverse.

Uliczka, *f.* Gäßchen, *n.* venelle, *f.* suite, *f.* ruëlle, *f.* petite ruë.

Ulicznik, *m.* grube dzienie koło dziur ulowych, *vid.* Pierzga.

Uliczny, *adj.* Gassen-. de ruë.

Ulipki, *plur.* Hüpelchen, Gebackenes wie Oblate. cornets, *plur.* petit métier, oublies, *f. plur.* pâte de farine qu'on fait entre deux fers.

Ulnąc, *vid.* Ulgnąć.

Ułomek, *m.* 1) Splitter, abgebrochenes Stückchen. 2) Werkzeug mit einer abgebrochenen Spitze. 3) Schwachheit, Gebrechen. 1) fragment, *m.* petite parcelle, éclat, *m.* morceau enlevé du corps d'une chose. 2) un instrument à pointe rompuë. 3) débilité, fragilité. § 1) ułomki marmurowe. 2) ułomek, rzecz ktorey się koniec ułomał, iako nóż, igła, rożen.

Ułomiony, *adj.* ułamany. abgebrochen. rompu, brisé de qu. ch.

Ułomność, *f.* Schwachheit, Unvermögen, Schwäche. debilité, foiblesse, fragilité, impuissance, exiguité. § wyznaię ułomność moię.

Ułomny, *adj.* schwach, unvermögend. foible, débile, fragile.

Ułowić, F. *ułowię.* eig. u. fig. fangen, ertappen, erwischen. *prop. & fig.* prendre, attraper qu; se saisir de qu. § ułowić zwierzę, błazna.

ułowisz. du wirst eines kriegen, bekommen; du wirst aufs Maul bekommen. vous en aurez; vous serez battu.

ułowić się. 1) sich fangen. 2) sich fangen, anbeißen. 1) se prendre. 2) mordre à l'appas, à l'hameçon; donner

dans

dans les piéges, dans le panneau. § 1) ptak się w sidle, na lepie ułowił. 2) sam się ułowy; małom się nie ułowił.

Ulownica, *f.* Bienen-Garten, wo die Stöcke stehen. lieu où sont les ruches. §) Pasieka.

Ulowy, *adj.* zum Bienen-Stock gehörig. de ruche.

ulowe oko. das Flug-Loch im Bienen-Stock. l'entrée, l'ouverture, le trou dans la ruche.

ulowy owad pszczołom szkodliwy. kleine Spinnen und anderes Gewürme im Bienen-Stock. petites araignées & autre vermine dans une ruche.

Ułożenie, *n.* 1) Zusammensetzung. 2) Plan, Einrichtung. 3) ein System in den Wissenschaften. 1) composition, *f.* construction, *f.* assemblage, *m.* 2) système, *m.* plan, arrangement, disposition. 3) un système dans une science. § 1) wyborne słow ułożenie; ułożenie członkow, ciała. 2) według ułożenia tego rzecz pierwsza była Panow możnych poniżyć. 3) ułożenie świata, nauki iakiey.

ułożenie Kopernika względem słońca. das Systêma Copernicanum. der Welt-Bau des Copernik. le systême de Copernic.

Ułożony, *adj.* 1) zusammen gesetzt. 2) eingerichtet. 1) composé. 2) arrangé, disposé.

Ułożyć, *vid.* Układam.

*Ultray, *m.* Hultay, *m.* lüderlicher Mensch. libertin, *m.* débauché, *m.*

Ultramaryna, *f.* farba malarska. Ultramarin, eine schöne und theure blaue Maler-Farbe. ultramarin, *m.* couleur bleuë très-cher de laquelle on se sert pour peindre.

Ultyma, *f.* Msza ostatnia. die letzte Messe. Messe musquée; la belle Messe.

Ulubić sobie co, F. *ulubię*, *v. a.* herzlich lieben, einen großen Gefallen an etwas haben. aimer éperdument; se plaire fortement dans; trouver du plaisir, de la satisfaction en.

**Ulubienica, *f.* oblubienica. eine Verlobte. accordée, *f.* fiancée.

**Ulubieniec, *n. g. ulubieńca*, oblubieniec. ein Verlobter. accordé, *m.* fiancé, *m.*

Ulubiony, *adj.* herzlich geliebt, erwählet. très-aimé; très-cher. § ulubiona małżonka.

Ułudzyć kogo, F. *ułudzę*, *v. a.* fangen, verstricken, ins Netz bringen. prendre; enlacer, envelopper dans les rets, dans les piéges.

Ułupać, F. *ułupię*, *z. a.* abspalten. éclater de qu. ch.; ôter, séparer un morceau en fendant.

ułupać się. sich abspalten. s'éclater de qu. ch.

Ułupek, *g. a. ułupka.* Splitter, abgespaltenes Stückchen. recoupe, *f.* éclat, *m.* petite parcelle qui s'est éclattée du corps d'une chose.

Ulżenie, *n.* Ulżywanie, *n.* Linderung; Milderung. adoucissement, *m.* lenitif, *m.* soulagement, mitigation, allegement, amortissement. § ulżenie bolu, żalu.

ulżenie ciężaru. Erleichterung der Last. amoindrissement, *n.* diminution du poids d'une chose.

nauka ulżenia ciężarow. die Mechanik, eine Mathematische Wissenschaft. la mécanique, une science matématique.

Ulżywam, ulżwać, *v. m.* F. *ulżę*, ulżyc. 1) erleichtern eine Last. 2) lindern, mildern. 1) rendre une charge plus légére; allèger; diminuer le poids d'une charge. 2) adoucir, allèger, mitiger, amortir, lénifier, soulager. § 1) ulżyć ciężaru; cieśle przy zaciąganiu siekierą drzewo ulżywaią. 2) ulżyć komu, sobie frasunku, bolu; ulżył mi żalu.

ulżyło mi się. meine Schmerzen haben nachgelassen. mes douleurs se font adoucies.

to lekarstwo ulżywa. diese Arzeney lindert. ce remède adoucit, lénifie.

ulżywa co. nachlassen. se relâcher, mollir, s'adoucir; être moins violent. § ulżyła zima, mroz; choroba mu ulżyła.

ulżywaiący. lindernd, mildernd. adoucissant, *m.*

ulżymaiące lekarstwo. lindernde Arzeney. un lénitif; un remède lenitif ou adoucissant.

Umacniam co, *v. m.* F. *umocnię.* stärken, befestigen. fortifier, affermir, rendre plus fort.

Umarly, *adj.* 1) todt, gestorben. 2) ein Todter, eine Leiche. 1) mort, trépassé, qui est mort. 2) un mort; un corps de mort. § 1) umarly człowiek. 2) umarły był człekiem zacnim a przyiacielem brata moiego zmarłego; wynieśli, niosa, prowadzą umarłego do trumny.

modlić się za umarlych. vor die Todten Gott bitten. prier Dieu pour les trépassés.

Umartwienie, *n.* Züchtigung, Casteyung. mortification, *f.*

Umartwiam, *v. m. F. umartwię.* martwię. züchtigen, casteyen. mortifier, *v. a.*
Umartwiony, *adj.* martwiony. gezüchtigt, casteyet. mortifié.
Umarzam, *v. m.* F. *umorzę*, morze. 1) verhungern lassen. 2) dämpfen, bändigen. 3) einem zusetzen, beschwerlich fallen, Verdruß thun. 1) affamer qu. faire souffrir, causer une faim à qu. 2) mortifier, domter, reprimer. 3) assassiner, fatiguer, incommoder qu. § 1) kazał go w więzieniu umorzyc. 2) umarzać swoie chciwości, domowe rozruchy, naukę iaką: 3) umorzysz mie twoim częstowaniem, tą mową.
umorzyć się głodem. verhungern. mourir de faim.
umarzać się głodem. mit Fleiß hungern, sich mit Hunger casteyen. mortifier sa chair par la faim.
Umarzanie, *adj.* oft gebändigt. souvent mortifié.
umorzony. gebändigt. mortifié.
Umarzanie, *n.* das Dämpfen. l'action de mortifier; mortification, *f.*
umorzenie. geschehene Dämpfung. mortification achevée, *f.*
Umarzły, Umarzniony. erfrohren. mort par le froid; corrompu par une gelée.
Umarżnienie, *n.* das Erfrieren; das Abfrieren. l'action de geler, gelement.
Umarznienie, *n.* Naturlehre; helle und glänzende Helligkeit so an dem Foetus in dem Ey gesehen wird. *physique:* la gelée, humeur clairet luisant qu'on apperçoit sur le foetus dans l'oeuf.
Umarznąć, F. *umarznę.* abfrieren, erfrieren. se corrompre, se séparer par la gelée.
umarznął, umarzł mu nos. die Nase ist ihm erfrohren. il a son nez mort par engelûre.
Umatać, *v. a. vid.* Umotać. § Umatam.
Umawiam, *v. m. F. umowię.* 1) etwas abreden, zur Richtigkeit bringen. 2) miethen, besprechen, annehmen. 1) appointer, concerter, transiger, factionner qu. ch.; convenir de. 2) arrêter, loüer, retenir, prendre en service. § 1) umowil z sobą tę sprawę. 2) umowić sobie sługę, rzemieślnika, sekretarza, mieszkanie.
umowić dzień z kim. einen Tag mit einem setzen, abreden. prendre jour avec qu.
umowmy. beym Disputiren: wir wollen setzen, gesetzt. *terme de dispute:* supposons, supposé; & posé que; soit; posé que cela soit.
umowiłem się. ich habe mich müde geredet. je suis las à force de parler; je me suis ennuyé, lasse de parler.
Umbela, *f.* } ciennik. ein Sonnen-Schirm. parasol, *m.*
*Umbrela, *f.* }
Umbrakulum, *u.* }
* *umbrakulum*, * *umbela*, *baldakin.* ein Trage-Himmel. dais, *m.* baldachin, *m.*
Umber, *n.* Art von JagdHunden. espèce de chiens de chasse.
Umbry, *plur.* cienie malarskie. Schatten eines Gemäldes. l'ombre d'une peinture.
Umiarkować co, F. *umiarkuię*, markuię. mäßigen. temperer, moderer, *v. a.*
Umiarkowanie, *u.* miarkowanie, pomiarkowanie, pomiar. Mäßigung. *f.* modération, *f.* tempérament, *f.*
Umiarkowany, *adj.* gemäßigt. modéré, tempéré. § umysł umiarkowany.
Umiatacz, *m.* Ausfeger, Gassen-Feger, Kehrmann. balayeur, balieur, *m.* boüeur, celui qui balie les maisons, les ruës.
Umiataczka, *f.* Fegerinn, Kehrfrau. balieuse, balayeuse femme qui balie.
Umiatam co, *v. m. F. umiotę*, miecę. ausfehren, ausfegen. balier, balayeur. § umieć izbę.
iak umotł; nic nie rostało. als wenn es weggefeget wäre; es ist nichts übrig. jusqu'au fond du sac; de bout en bout; il ne reste rien.
Umiecenie, *n.* Umiotanie, *n.* das Ausfegen, Auskehren. l'action de balier, balayeur.
Umiecony, *adj.* Umiprany, *adj.* ausgefegt, ausgekehrt. balié, balayé, nettoyé avec un balai.
Umieiętny, *adv.* auf eine gelehrte, gründliche Art. scientifiquement, doctement, savamment.
Umieiętność, *f.* Wissenschaft. science, *f.* savoir, *m.* érudition, *f.* § to prawdziwa umieiętność wiedzieć że Bog iest wszystkim a ty niczym; umieiętność iest rzeczy poznanie przyczyny.
walna, dowszechna umieiętność; umieiętność wszystkiego. allgemeine Wissenschaft, die alles in sich schließet. polimarhie, *f.* connoissance universelle; science universelle; amas de toutes les sciences.
Umieiętny, *adj.* geschickt, gelehrt, erfahren. expert, *adj.* habile, scientifique, savant, plein de science, de savoir. § umieiętny człowiek w prawie, w Filozofii, w ięzyku łacinskim; umieiętnieyśze koto siebe to sprawi staranie.
Umem, *v. a. ie, iał, ieli.* kennen, verstehen.

stehen. savoir, entendre, *v. a.* § umie lekarską naukę; umiał po polsku, po francusku.
każdą bronią umie. er ist in allen Waffen geübt. il manie bien les armes.
nie umiem. nicht können. ignorer, ne savoir.
Umieram, *v. m. F. umrę.* 1) sterben, von Thieren sagt man: zdycham. 2) beständig über etwas sitzen, liegen, schwitzen. 3) vor Leidenschaft sterben. 1) mourir de; trépasser, décéder, cesser de vivre; expirer, *en parlant des animaux on dit:* zdycham. 2) se tuer, se fatiguer à; se donner bien de la peine pour; ahaner; suër, être cloué sur. 3) mourir d'une passion. § 1) z (od) głodu, żalu (głodem, żalem) umrzeć; umrzyy za niego. 2) umiera (siedzi) nad księgami. 3) umiera od pragnienia, łakomstwa, od miłości, od zazdrości.
raz umrzeć. man muß einmal sterben. il faut finir par un bout; il faut mourir.
śmiercią umrzeć. des Todes sterben. mourir de mort. § przyrodzoną, gwałtowną umarł śmiercią.
swoią śmiercią zginąć; swoią śmiercią umrzeć. eines natürlichen Todes sterben. mourir de sa belle mort.
pszczoły teraz umieraią. die Bienen sterben jetzo. les abeilles meurent présentement.
Umierzyć, *F. umierzę, v. a.* 1) abmessen. 2) treffen, zielen. 1) mesurer; mesurer une partie d'un tout. 2) tirer qu; tirer, viser au but. § 1) umierz mi z korzec zboża. 2) dobrze w cel umierzył; kto dobrze umierzy, dobrze trafi.
Umierzić komu co, *F. umierzę*, umierzam. verekeln. affadir; *v. a.* donner du dégoût pour.
Umierzienie, *n.* Omierzienie. Ekel, Verdruß, Abscheu. dégoût, *m.* répugnance, aversion, *f.*
Umierziony, *adj.* Umierzły, Omierzły. ekelhaft, garstig. dégoûtant, abominable.
Umiezgać się, *vid.* Umizgać się.
Umilknąć, *F. umilknę, v. n.* zamilknąć. 1) verstummen, nicht ein Wort sagen können. 2) sich stillen, aufhören, sich legen. 1) se taire tout court; ne pouvoir dire mot, devenir comme muët. 2) s'appaiser, cesser, s'étouffer, se calmer, se tranquilliser. § 1) umilkł (umilknął) na te słowa. 2) i tak te rozruchy umilkły.
Umilknienie, *n.* Verstummung, Stillschweigung. le silence de celui qui est devenu court.
Umiłować co, *F. umiłuię, v. a.* ulubić. sehr lieben. aimer qu. avec passion, tendrement; voir une passion, être passionné pour.
Umiłowanie, *n.* ulubienie. große, zärtliche Liebe. tendre amour, passion pour.
Umiłowany, *adj.* sehr geliebt. très-cher; aimé passionnément.
Umizgać się, *F. umizgam się, umizgnę się.* sich schniegeln, sich sehr putzen. se parer trop.
Umknienie, *n.* 1) Wegrückung. 2) Entziehung. 3) Erschleichung einer Gnade durch falsche Vorstellung beym Landes-Herrn. 1) déplacement, reculement. 2) privation, frustration, perte de. 3) subreption, obreption, surprise faite au souverain pour obtenir une grace. § 1) umknienie stołu od ściany. 2) umknienie okazyi do zwycięztwa. 3) umknienie przywileiu, libertacyi.
umknienie się. 1) Ausweichung. 1) Math. Abweichung. 1) l'action de se retirer, de reculer. 2) *Matém.* déclinaison, *f.* § 1) umknienie się komu z drogi. 2) umknienie się słońca od linii porownanie dnia z nocą.
Umkniony, *adj.* 1) weggerückt. 1) entzogen, genommen. 1) retiré, déplacé; tiré, poussé de sa place; reculé. 2) frustré, privé de qu. ch; arraché à qu. § 1) umknione zwycięstwo.
Umnieyszam czego, *v. m. F. umnieyszę.* verkleinern, verringern. rapetisser, diminuer, amoindrir, rendre plus petit, rendre moindre; retrancher, avilir, déroger. § umnieyszono podatkow, ogroda; umnieyszał słowy sposobność iego.
umnieyszaiący. in Gerichten: abbrüchig, das Abbruch thut. *Palais:* dérogatoire.
Umnieyszanie, *n.* umnieyszenie. Verkleinerung. diminution, amoindrissement, retranchement, dérogation.
Umnieyszony, *adj.* verkleinert. diminué, amoindri.
Umocnienie, *n.* utwierdzenie. Verstärkung, Befestigung. affermissement.
Umocniony, *adj.* gestärkt, befestigt, verstärkt. affermi, fortifié.
Umocować kogo, *F. umocuię, v. a.* einen bevollmächtigen, einem Vollmacht geben. donner un plein-pouvoir à qu.
Umocowanie, *n.* kogo. Bevollmächtigung. l'action de donner un plein-pouvoir à qu.
Umocowany, *adj. & subs.* bevollmächtigt,

kiat, ein Bevollmächtigter. procureur ſubdélégué; homme; celui qui a un plein pouvoir. § ſtanął przez umocowanego ſwoiego.

umocowany od krola, Xiążęcia. Plenipotentiarius, Bevollmächtigter von einem König oder Fürsten. plenipotentiaire, *m.* celui qui a un pleinpouvoir d'un Roi, d'un Prince.

*Umor, *m.* uſiłowanie. heftige Bemühung. grand effort, dernier effort. § Pracuie na umor.

na umor; *do umoru.* 1) heftig, stark, aus allen Kräften, sehr. 2) bis auf den Tod. 1) avec véhémence, exceſſivement, fortement. 2) jusqu'à la mort. § 1) bronić kogo, czego do umoru; pili na umor; graé karty na umor. 2) bić kogo kiymi, puſzczać kogo przez praſzczęta na umor.

Umorzenie, *n.* }
Umorzony, *adj.* } *vid.* Umarzanie, Umarzany, Umarzam.
Umorzyć, }

Umotać, *F. omotam, v. a.* verwirren, verwickeln, verstricken. enlacer, envelopper dans des lacets. § ptak umotał głowę i ſkrzydła.

umotać ſię. sich verwickeln, sich verstricken. s'empêtrer, ſe prendre dans les lacets.

Umowa, *f.* Vertrag, Vergleich, Contract. 2) Abrede, abgelegter Handel. 1) convention, *f.* accord, *m.* transaction; contract. 2) concert, *m.* intelligence. § 1) ſtała ſię (ſtanęła) umowa.

umowy małżeńſkie. Ehe-Pacten. contract de mariage.

Umowić, *vid.* Umawiam.

Umowiony, *adj.* }
Umowny. } 1) abgeredet, verglichen. 2) gemiethet, angenommen. 1) fixé, déterminé, pris, convenu, concerté, tranſigé. 2) loüé, arrêté. § 1) tak umowiona ſprawa. 2) umowiony ſługa.

umowiony dzień. abgeredeter Tag. jour pris, jour fixé.

Umownie, *adv.* abgeredeter Weise. de concert.

Umrażam, *v. m. F. umrożę*, odmrażam. ein Glied erfrieren. faire mourir un membre par le froid.

umrozić ſię, v. r. vom Frost gerühret werden; erfrieren. s'engeler. § gdy ſię człek umrozi.

Umrożony, *adj.* von Frost gerühret, erfroren. corrompu par la gelée.

Umurzam, *v. a.* Ubrudzam. schmutzen. ſalir.

Umurzony, *obſ.* ubrudzony, brudny. schmutzig, schwarz. noir, ſale.

Umykam, *v. m. F. umknę.* 1) wegrücken, wegschieben, wegziehen. 2) einem etwas entziehen, nehmen; einen einer Sache berauben, um etwas bringen. 3) einen einem Uebel entziehen. 4) entwenden, heimlich wegnehmen, mausen. 1) déplacer, reculer; retirer, tirer, pouſſer une choſe de ſa place. 2) ſouſtraire, arranger à qu. ch; priver, fruſter qu. de qu. ch. 3) ſouſtraire, détourner, délivrer qu. d'un mal. 4) ſouſtraire, dérober, prendre ſans qu'on s'adperçoit. § 1) umkniy tego ſtołka, tey miſy, umknął ręki rodze; głowy przed razami nie umykał. 2) umknął mu zarobku, nadziei, zwycięſtwa. 3) krol go praw ſurowości, temu nieſzczęściu umknął. 4) rad umyka; kto moy zegarek umknął.

umykał głowy przed kulami. den Kopf vor den Kugeln an die Seite rücken. retirer la tête devant les boules.

umykać, v. n. }
umykać ſię, v. n. } 1) sich wegrücken, sich abrücken, weichen, nachgeben 2) sich entfernen. 3) abgehen, abweichen, sich unterscheiden; entfernet, unterschieden seyn. 4) Mathem. abweichen. 5) einem ausweichen, aus dem Wege gehen. 6) ausweichen einem Stoß, einem Unglück. 7) entweichen, entfliehen, sich in Sicherheit begeben. 8) sich von etwas loswickeln, losreißen, losmachen wollen; sich einer Schuldigkeit entziehen. 1) ſe déplacer, reculer, gliſſer, echapper. 2) s'éloigner. 3) s'éloigner; différer, être différent, être éloigné de qu. ch. 4) *Matém.* décliner de. 5) ſe retirer, s'ôter de ſa place; faire place à qu. 6) ſe ſouſtraire à un coup, à un malheur, l'éviter, le parer; gauchir, ſe garer. 7) ſe ſouſtraire, ſe dérober, ſe retirer, reculer, décamper. 8) ſe ſouſtraire, ſe détourner, s'écarter de; gauchir, tergiverſer, biaiſer. § 1) drabina ſię umknęła; piaſek naciśniony nogą ſię umyka. 2) umknął ſię okręt z oczu. 3) mało ſię taki pokoy od otwartey umyka woyny; łakomſtwo nie wiele ſię od ſzalbierſtwa umyka. 4) igiełka magneſowa od połnocy ſię umknęła. 5) umknął mu z drogi; umkniy mi ſię. 6) umknąć ſię przed razem, przed kulą, przed niełaſką, nieſzczęściem. 7) umknął ztąd; woyſko ſię ztąd umknęło; w potyczce ſię umyka. 8) umyka, umika ſię przyſięgi ſwoiey; umyka tego co był obiecał.

kamyczki ſię pod nogami umykaią. die Steinchen schlupfen unter den Füßen hervor. les petites pierres gliſſent, paſſent

passent au dessous des piés, échappent aux piés.
Umykanie, *n.* umknięcie, umknienie. das Wegrücken. l'action de reculer, de soustraire, de retirer.
Umykanie się, *n.* umknienie się, *n.* das Ausweichen. reculement, *m.* l'action de se retirer.
umykanie się przed kim. das bey Seite treten; Ausweichen vor einen. l'action de faire place à qu.
Umylam czego, *F. umylę, v. a.* verfehlen. manquer qu. ch; s'écarter, s'égarer de. § umylił drogi, prawdy.
Umysł, *m.* 1) Gemüth, Sinn. 2) Vorsatz, Absicht. 1) l'ame, l'esprit de l'homme. 2) intention, *f.* dessein, *m.* § 1) umysł od dusze pochodząc daleko wyższego iest dostoieństwa niżli ciało; umysł ludzki karmi się nauką. 2) mam umysł iechać ztąd.
dobrym umysłem, z umysłu. mit gutem Bedacht, vorsetzlich. de propos délibéré; de guet à pens; de dessein prémédité. § dobrym umysłem to uczynił.
umysł uprzedzony. Vorurtheil. préjugé, *m.* prévention, *f.*
nie dobrze się ma na umyśle. er ist nicht recht bey Sinnen. il est hors de son bon-sens.
wewnętrzny umysł w maszkarę ubrać. sein Gemüth verstellen. dissimuler, cacher, couvrir son coeur, son intention.
Umyślić co, *F. umyślę.* sich vorsetzen, sich vornehmen, sich entschließen. se resoudre, être resolu; prendre résolution. § umyślił iechać do Warszawy.
Umyślnie, *adv.* vorsetzlich. tout exprès, de propos délibéré; exprès, expressément.
Umyślny, *adj.* 1) vorsetzlich. 2) ein Expresser; ein eigner Bothe. 1) exprès, prémedité; fait à dessein. 2) un exprès, celui qu'on a envoyé expréssement. § 1) umyślny zaboy. 2) posłać umyślnego.
Umyty, *corf.* umywam. gewaschen als die Hände. lavé comme les mains.
Umywadlnik, Umywalnik, *m. g. a.* lawaterz. Handbecken, Handfaß. bassin à laver les mains; un lavemin.
*Umywalnia, *f.*
Umywadliny, *plur.* Spülig, Wasser darinnen etwas abgewaschen ist. lavûre, *f.*
umywadliny rąk. Spülig, worinnen man die Hände abgewaschen hat. lavûre, *f.* l'eau qui a servi à laver les mains. § umywadliny nog.
Umywam co, *v. m. F. umyię.* waschen, abwaschen die Hände, das Gesicht. laver, nettéyer avec de l'eau les mains, le visage. § umyy sobie twarz, ręce; umyłem dziecięciu nogi.
Umywanie, *n.* Umycie, *n.* das Waschen, Abwaschen der Hände, des Gesichts. le lavement des mains, du visage.
Unaszam, *v. m. F. uniosę, vid.* Unoszę.
Uncya, *f.* eine Unze. once.
Uncyowy, Unzen-. d'once.
Ungielt, *m.* Bergw. Verlust an Geld; unnützer Aufwand. *Métal.* perte en argent; dépense inutile.
Unia, *f.* ziednoczenie. Vereinigung. union, *f.* jonction, *f.*
Unia, f. Unia Litewska, f. die Vereinigung des Groß-Herzogthums Litthauen mit der Krone Polen. l'union du grand Duché de Lituanie avec le Royaume de Pologne.
Uniacki, *adj.* do Unitow należący. Unitisch, die Uniten in Polen betreffend. d'unite, qui concerne les Unis en Pologne.
Uniesiene. *n.* 1) Forttragung, Ertragung einer Last. 2) Entführung eines Weibsbildes. 1) l'action de porter, d'emporter, de supporter une charge. 2) rapt, *m.* enlévement qu'on fait d'une femme ou d'une fille.
Uniesiony, *adj.* 1) ertragen, weggetragen. 2) hingerissen. 3) verleitet, verführet. 4) entführet. 1) porté, supporté, emporté. 2) entrainé, emporté, enlevé. 3) porté, emporté, séduit, entrainé, poussé par. 4) enlévé, ravi. § 1) uniesiony z mieysca bałwan. 2) tłukły się po morzu okręty uniesione. 3) uniesiony miłością, guiewem. 4) uniesiona panna.
Unita, *f.* ein Unite; ein Grieche der sich mit der katholischen Kirche vereiniget hat. Unite, Uni, Grec uni avec l'Eglise Catolique. § o Unitach i Dysunitach obacz Kronikę Piaseckiego na stronie 138.
Unikam, *v. m. F. uniknę.* 1) vermeiden. 2) den Zoll verfahren, vorbey fahren. 1) éviter qu. ch; se soustraire à. 2) passer par haut; passer des marchandises en fraude. § 1) uniknął tego nieszczęścia. 2) unikać cła, myta.
Unikanie, *n.* Uniknienie, Vermeidung. l'action d'éviter.
Uniknienie kary. Gerichtsw. Vermeidung der Straffe.
pod Uniknieniem kary na upor nakazać. Gerichtsw. anbefehlen bey der Vermeidung

meidung

meidung der Strafe des Widersatzes. *Droit:* ordonner sous peine de la contravention.

Unikniony, *adj.* vermieden. évité, *adj.*

Uniwersał, *m.* powszechny list. ein Universal, Ausschreiben des Königs von Polen, als vor der Haltung eines Reichs-Tages. universal, *s. m.* édit du Roi de Pologne, comme celui avant la tenue d'une Diete.

*Unižam, uniżać, *v. m. F.* *uniżę, uniżyć.* 1) erniedrigen, niedriger machen. 2) erniedrigen, demüthigen. 1) abbaisser; rendre, mettre plus bas. 2) rabbaisser, humilier, abbaisser. § 1) uniżyć (zniżyć) żagle (żaglow) przy wiatrach burzliwych. 2) uniżyło (poniżyło) go to nieszczęście.

uniżać się; zniżać się. 1) niedrig werden. 2) sich erniedrigen, sich demüthigen. 1) s'abbaisser, devenir plus bas. 2) s'humilier, s'abbaisser, se ravaler.

Uniżenie, *adv.* gehorsamst. humblement, très-humblement. § uniżenie proszę.

Uniżenie, *n.* czego, zniżenie, *n.* Erniedrigung einer Sache. l'abbaissement d'une chose.

*uniżenie. } Gehorsam, Unterthänigkeit. soumission, obéissance, *f.*
Uniżoność, *f.* } § przy nayniższey się piszę uniżoności.

Unkoszta, *plur.* Unkosten. fraix, *plur.* dépens, *plur.*

Unosiciel, *m.* Entführer. enleveur, *m.* ravisseur, *m.*

Unoszę, *v. m.* *uniosę*, unaszam. 1) tragen, ertragen, fortbringen eine Last. 2) mit sich nehmen, mit sich hinreißen. 3) entführen. 4) verleiten, veranlassen, bringen zu etwas. 1) porter, soutenir, supporter, enlever avec soi. 3) ravir, emporter, enlever. 4) emporter, séduire, pousser qu. à. § 1) most taki wiele ludzi nie uniesie; rzeka zamarzła artyleryą uniosła; woz tak dobry z kilka dziesiąt cetnarow uniesię; wor tak ciężki że go unieść nie mogę. 2) wały go aż do brzegu szczęśliwie uniosły. 3) uniosł Pannę; uniosł ią od męża; uniosł skarb wielki. 4) pycha, miłość go do tego uniosła; unosi go gorno fantazya.

unosić kogo za włosy, za łeb. einen bey den Haaren herum schleppen. prendre qu. aux crins; tirer, entrainer, trainer qu. par les cheveux.

siła czas unosi. die Zeit ändert, lindert vieles. le tems guérit, adoucit tout. § upornym na razie nie cale się przeciwiay, siła czas unosi.

unosić ptaka, einen Stoß-Vogel mit Wachen und Tragen zur Jagd abrichten; berichten. oiseller, veiller, drosser l'oiseau.

unosić się, unoszę się. 1) schweben als ein Vogel in der Luft; über etwas schweben. 2) zu weit laufen, nachsetzen. 3) sich vergehen; sich verleiten lassen. 1) planer, ne remuer presque les ailes en volant, être en air, demeurer, se tenir suspendu en air, se mouvoir sur le dessus de qu. ch. 2) se porter loin; s'avancer trop en courant, en poursuivant. 3) se laisser aller à; s'emporter à; se laisser porter, se laisser emporter par qu. ch; se porter à. § 1) duch Boży unaszał się nad wodami, miecz się nad twoim unosi karkiem; chmury gradowe się unoszą. 2) w pogonią się nasz uniosł ochotnik, uniosł się zaciekiem, zapędem. 3) nie day się unosić gniewowi, afektom się unosić się pychą, szczęściem; uniosł się daley niżli należało w żarliwości swoiey.

daie się unosić. zahm werden; sich zahm machen lassen. s'apprivoiser, devenir doux et traitable.

Unoszenie, *n.* 1) das Ertragen, Wegtragen. 2) das Abrichten, Zahmmachen eines Vogels durchs Tragen. 1) l'action de soutenir, de porter. 2) l'action de veiller l'oiseau.

Unoszony, *adj.* 1) zahm, gezähmt. 2) leutselig. 3) zahm, getragen von Stoß-Vögeln. 1) apprivoisé. 2) traitable, doux. 3) famil, dressé comme un oiseau de chasse. § 1) unoszony (ogłaskany) lew. 2) unoszony umysł. 3) ptak unoszony.

Unteroficier, *m.* namieśnik. Unter-Offizier zu Pferd oder zu Fuß. un bas officier à cheval ou à pié.

Upad, *m.* *vid.* Upadek.

Upadam, *v. m. F.* *upadnę.* 1) fallen, abfallen, hinfallen. 2) zu Fuße fallen. 3) fallen, bleiben auf dem Platz. 4) sich setzen als ein Getränk. 5) fallen als ein Fluß. 6) auffallen als ein Pferd. 7) fallen, geringer, schlechter werden. 8) verfallen, als Güter. 9) verfallen in Strafe. 10) verlohren werden als eine Rechts-Sache. 11) fallen als der Muth. 1) tomber; tomber à terre; se laisser répandre, se laisser tomber par terre. 2) se prosterner, se jetter aux piés de qu. 3) tomber par terre, périr; rester mort, demeurer sur la place. 4) faire un sédiment; se rasseoir; se reposer, s'éclaircir comme une liqueur. 5) baisser, s'abbaisser, décroître, ravaler, devenir plus bas comme un fleuve. 6) pancher d'un côté,

côté, *en parlant de chevaux.* 7) tomber, ramander, ravaler, rabaſſer; diminuer de prix; n'être plus ſi cher, ſi conſidérable. 8) être ſaiſi, être confisqué. 9) être condamné à; encourir une peine. 10) échouer; ne pas réuſſir, périr comme un procès. 11) manquer de coeur, de courage; ſe décourager; perdre de courage; s'abbattre. § 1) łzy mu z twarzy upadaią; upadła mi kſiążka na ziemię. 2) upadniy mu do nog; upadł przed krolem. 3) upaść kleſka, trupem; niec pod miecz upadaią. 4) ſuz na doł, na dno, upada. 5) morze, rzeka upada. 6) koń ten na poſladek, na prawą nogą upada. 7) upadło zboże; upadły obce pieniądze; upadła powaga iego. 8) dobra mężoboycy upadaią, a dzieciom zabitego należą. 9) upadać w ekſekucya, w karę. 10) takie ſprawy noaść maią. 11) upada mu ſerce, otucha, nadzieia; upadł w nadziei ſwoiey.

upaść na twarz, na głowę. aufs Geſicht, auf den Kopf fallen. faire la calbute; ſe laiſſer aller la tête en bas; donner du nez en terre.

upaść na kogo. auf einen fallen. tomber deſſus.

upaść pod ciężarem. unterliegen unter einer Laſt. ſuccomber ſous un fardeau.

upadać w błędy. in Irrthümer fallen. tomber dans les erreurs, paas les fautes.

upawać w ſprawie. einen Proceß verlieren. perdre un procès.

puchlina upada. die Geſchwulſt ſchwindet. ſetzet ſich. la tumeur ſe déſenfle.

o ziemię upaść. vergehen, verſchwinden. tomber, diſparoître, s'évanouir, trébucher, périr. § ta nadzieia, reputacya iego o ziemię upadła.

upadła; bez małżeńſtwa panieńſtwo utraciła. ſie iſt zu Falle gekommen. elle a fait faux-bond à ſon honneur.

Upadanie, *n.* 1) das Fallen. 2) das Fallen der Fluſſe. 1) l'action de tomber. 2) abbaiſſement, décroiſſement des eaux. § 1) upadanie na ziemię. 2) upadanie rzeki, wod, wylewek, morza.

Upadek, *m. g. upadku.* *1) Fall auf die Erde. 2) Unfall, Unglück. 1) chûte, *f.* action de tomber; trébuchement 2) chûte, malheur, choq, déſaſtre, *m.* § *1) umarł od upadku (upadnienia). ** 2) w tych wyſokie ſzczęście, w owych upadek baczemy.

upadku pliſku. der dem Fall nahe iſt. qui va tomber; qui eſt ſur le point de tomber; qui eſt à quatre doigts de ſa perte.

pierwſzy upadek w raiu. der Fall Adams. la chûte, le péché d'Adam.

upadać ſprawy. Verlüſt, Verlierung eines Proceſſes. la perte d'une procédure.

w upad leci. er ſtürzet ſich. il ſe perd, il ſe ruine.

Upadły, *adj.* 1) gefallen, ein Gefallener. 2) niedergeſchlagen als ein Gemüth. 3) Jäger: ausgeſpührt, ausgewittert. 1) chût, *adj.* tombé; celui qui eſt tombé. 2) abbattu, déſolé qui a perdu courage. 3) *Chaſſe:* éventé, découvert à la piſte; rencontré.. § 1) podnieść upadłego. 2) upadłego ſerca człowiec; nadętości w ſzczęściu a w nieſzczęściu upadłey myśli. 3) zaiąc upadły.

do upadłey, adv. bis auf den Tod; verzweifelt. à toute outrance; à, fer moulu. § do upadłey ſię bronił.

upadła. eine zu Falle gekommene. une bête épaule; cette qui a fait un enfant ſans être mariée.

Upadnienie, *n.* 1) ein Fall auf die Erde. 2) Bucht, Senkung. 3) das Fallen des Preiſes, des Anſehens. 4) das Fallen der Flüſſe. 5) Heilk. eine ſchnelle und große Ohnmacht. 1) trébuchement, chûte 2) affaiſſement, abbaiſſement. 3) rabais, rabbaiſſement de prix, de crédit. 4) le décroiſſement, l'abbaiſſement d'une rivière. 5) *Medic.* ſincope; ſoudane défaillance de coeur; ſubite chûte des forces. § 1) ma tę bliznę od upadnienia. 2) upadnienie, uſtąpienie ziemie, tła. 3) upadnienie monty, ceny, powagu. 4) po upadnieniu, opadnieniu Wisły. 5) lekarſtwo na upadnienie albo ſił uſtani.

upadnienie na umyśle. Niederſchlagung des Gemüths. abbattement, accablement d'eſprit.

Upaiam kogo, *v. m. F. upoie.* einen beſäufen. enivrer qu. § upoił kobietę gorzałką.

Upał, *m.* 1) Hitze. 2) fig. Hitze, Feuer, Heftigkeit. 1) hâle, ardeur, *f.* chaleur, *f.* 2) chaleur, *f.* feu, véhémence. § 1) upał słoneczny dogrzewa. 2) w pośrzod nieprzyiacielſkich upałow.

Upalam, *v. m. F. upalę.* 1) ein Stückchen von etwas abbrennen. 2) abſengen, verſengen, beſengen. 1) brûler une partie d'un tout. 2) rouſſir, brûler, l'extrémité, la ſurface d'une choſe. § 1) upalić balki, drewna, świece. 2) upalił ſobie włoſow.

ugalić ſię na słońcu, u ognia. ſich an der Sonne, vom Feuer erhitzen. devenir chaud

chaud, s'échauffer, prendre une échauffaison au soleil, au feu.
Upalenie, *m.* czego. das Abbrennen von etwas. l'action de brûler l'extrémité d'une chose; brûlure autour du bout.
upalenie (upalenie się) na słońcu. Erhitzung von der Sonne. échauffaison causée par le soleil; hâle.
Upalony, *adj.* 1) abgebrandt, am Ende. 2) erhitzt von der Sonne. 1) brûlé au bout, roussi. 2) échauffé, brûlé par l'ardeur du soleil; hâlé.
Upamiętanie, *n.* Besserung, Bekehrung. resipiscence, *f.* conversion, *f.* retour à son bon sens. § pogrozka to ludziom na upamiętanie.
Upamiętywam się, *v. m.* F. *upamiętam.* sich besinnen, sich bekehren, sich bessern. se reconnoître; se remettre, se corriger, se convertir; revenir de son égarement. § nigdy się w grzechach nie upamiętamy, *adj.* bekehrt, gebessert. converti; revenu de son déreglement. § upamiętany grzesznik.
Uparcie, } *adv.* hartnäckiger Weise, hals-
Uparto, } starriglich. obstinément, opiniâtrement.
Upartość, *f.* Hartnäckigkeit. opiniâtreté, *f.* obstination, *f.*
Uparty, *adj.* hartnäckig, halsstarrig. opiniâtre, obstiné.
Upatrowanie, *n.* das Absehen auf etwas. la vie, la visée qu'on a sur une chose; l'action de la personne qui cherche, qui choisit.
Upatrowany, *adj.* der in Betrachtung gezogen wird, auf den gesehen wird. qu'on a pour but, qui donne dans la vue.
Upatruię, *v. m.* F. *upatrzę.* 1) ersehen, ausersehen, mit den Augen wählen. 2) nach dem Wetter sehen, den Himmel betrachten. 3) auf etwas sehen, seine Absicht, sein Auge, sein Absehen auf etwas haben. 1) chercher des yeux, regarder de tous côtés pour choisir entre plusieurs, porter la vue sur. 2) observer le tems, le ciel. 3) avoir l'oeil (les yeux) sur, à; tirer entre plusieurs; avoir égard à; avoir pour but; viser, tendre, buter à; dresser, prendre la visée à; choisir une chose pour l'obtenir. § 1) upatrzył sobie tę wieś do kupienia, to drzewo do spuszczenia. 2) upatrować po gwiazdach przyszła pogodę; upatrzył po miesiącu przyszłe deszcze. 3) upatrować dostatkow, urodzenia; upatrować bobro pospolite; upatrować co rozumem, baczeniem.
tegom tylko upatrował. das war nur mein Absehen. ça étoit là tout mon but.
upatrzyć czas. seine Zeit absehen, abpassen. prendre son tems.
Upatrzenie, *n.* Ausersehung, getroffene Wahl. un choix fait.
Upatrzony, *adj.* ausersehen, erwählet. trié, choisi, qui a donné dans la vue.
Upętać, F. *upętam.* fesseln. enchainer.
upętać się. sich verstricken. s'empêtrer. s'embarrasser dans les piéges, s'y prendre.
Upewniam kogo o czym, w czy, *v. m.* F. *upewnię.* versichern. assurer qu. ch; rendre qu. certain d'une chose.
Upewnienie, *n.* Versicherung. assurance, *f.*
Upewniony, *adj.* versichert. assuré, certain, sûr.
Upiec, F. *upiekę.* braten, backen. rôtir, faire cuire, cuire au feu. § upiecz tę kuropatwę, te kołacze.
dałby za niego upiec. er würde sich für ihn hängen lassen. il se feroit crucifier (pendre) pour lui; il mettroit sa main au feu pour lui.
Upieczony, *adj.* gebraten. rôti, cuit au feu.
Upiękrzyć, F. *upiękrzę.* ausputzen. embellir, parer, enjoliver.
Upiękrzony, *adj.* geputzt. embelli, orné.
Upieram się na co, *v. m.* F. *uprę.* auf etwas hartnäckig bestehen. s'opiniâtrer, s'obstiner dans. § uparł się na to.
Upierzyć co, F. *upierzę, v. a.* 1) befedern, voll Federn machen. 2) einem Flügel machen, einen hurtig machen. 1) blanchir, couvrir de plumes. 2) donner à qu. des ailes; rendre qu. vîte. § 1) upierzył szatę. 2) upierzyć żołwia trudna. *prov.*
śnieg ziemię upierzył. der Schnee hat das Erdreich bedecket. la neige a blanchi la terre.
upierzyć się. sich befedern, voll Federn machen. se couvrir de plumes.
Upiiam się, *v. m.* F. *upiię się.* 1) sich besaufen. 2) fig. taumeln, trunken werden. * 3) hoffen. 1) s'enivrer, devenir ivre. 2) *fig.* être soul, s'enivrer, être enivré de. 3) espérer. § 1) upiłeś się przespiy się; chłop się ten upiiał. 2) tą się upił nadzieią, szczęściem; w tey się upił nadziei. * 3) upił się na to (spodziewa się tego).
Upilować czego, F. *upiluię.* abfeilen. ôter avec la lime.
Upior, *g. a.* Blutsauger, Wampir. vampire. *m.* § upiory (upiorowie) się ziawili.
Upity, upoiony. besoffen. enivré, soul.
Upłakać się, *v. n.* } sich satt weinen;
Upłakać, *v. a.* oczy. } die Augen mit Thrä-

Thränen benetzen. pleurer assez; fondre en larmes; baigner les yeux de larmes.
Upłakany, *adj.* mit Thränen benetzt, verweint. baigné de larmes; larmoyant; plein de larmes.
Uplatać, F. *uplotę*, *v. a.* flechten. entrelacer, ourdir, natter.
uplatać się. } sich verstricken, sich
Uplątać się, *v. r.* } verwickeln. s'embrouil-
F. *uplątam.* } ler, s'empêtrer s'embarrasser dans.
Upleniam czego, *v. m. F. uplenię.* weniger, kleiner machen; verringern. amoindrir, diminuer. § uplenił oyczystey substancyi, nieprzyiaciol Oyczyzny.
Uploteczka, *f.* } 1) geflochtene Arbeit. 2)
Uplotka, *f.* } Haar-Zöpfchen. 1) tissu, *m.* ourdissure, *f.* ouvrage entrelacé. 2) chevelure nattée; tourillon de cheveux.
Upływam, F. *m.* F. *upłynę.* 1) mit Schwimmen oder Segeln entkommen. 2) vergehen, verfliehen als die Zeit. 1) échapper à force de nager, de naviger. 2) découler, passer, s'envoler, couler comme le tems. § 1) okręt na ucieczce szczęśliwie upłynął. 2) upływaią lata.
Upodobać, upodobać sobie co, F. *upodobam*, *v. a.* Gefallen an etwas finden. se plaire, trouver, avoir du plaisir en. § musiałeś upodobać, sobie upodobać te cnoty, te księgi.
upodobać się. einem gefallen wollen. vouloir complaire à qu.
czyń iak się upodobn. thue wie es dir gefällt. faites comme vous plaira.
Upodobanie, *n.* Gefallen, Willen, Lust, Wohlgefallen. plaisir, *m.* fantaisie, contentement. § będzie to do upodobania iego.
mieć w czym upodobanie. Gefallen an etwas haben. se plaire à qu. ch, trouver du plaisir en qu. ch. § żadnego w komedyach nie mam upodobania.
według upodobania. nach Belieben. à plaisir.
według upodobania moiego, twoiego swoiego. nach meinem, deinem, seinem Gefallen. à mon, ton, son gré.
upodobanie się sobie. Wohlgefallen an sich selbsten. contentement qu'on a de sa propre personne.
Upodobany, *adj.* angenehm, daran man einen Gefallen findet. agréable, plaisant, où l'on trouve bien du plaisir.
Upokarzam, *v. m.* F. *upokorzę.* demüthigen. humilier, rabbaisser, rendre humble. § upokorzył pychę iego.
upokorzyć się, *upokorzam się.* sich demüthigen, demüthig werden. s'humilier, se ravaler.
Upokorzanie, *n.* upokrzenie. Demüthigung. humiliation, *f.* abbaissement, *m.*
upokorzanie się, pokora. die Demuth. humilité, *f.*
Upokorzony, *adj.* gedemüthiget. humilé, abbaissé.
Upominalny. ermahnend. d'exhortation; qui exhorte.
list upominalny, *adj.* Erinnerungs-Schreiben, Mahn-Brief. lettre d'exhortation; lettre de ressouvenance; lettre pour demander un payement.
*Upominam kogo o co, w czym, *v. m.* F. *upomnę*, napominam. einen vermahnen, erinnern. avertir qu. de; admonêter qu.
upominać, upominam. } einen mahnen. som-
upominać się. } mer son débiteur, l'avertir de payer, lui demander, exiger un payement, une dète. § upominał (upominał się) dłużnika o dług, o zapłatę; daią się upominać, a płacić nie żądaią; z dobrego dłużnika uczyniłsz złego nie upominaiąć się.
upominać się czego od (u) kogo. von einem etwas fordern, wieder fordern; sich wegen etwas an einen halten. demander, eixger, redemander qu. ch. de qu.; sommer qu. de; demander qu. raison de, s'en prendre à qu. § upominaiąć się rzekłem; upomnę się tey krzywdy od ciebie; moy Pan upomnie się obelgie, ieżli mię iaka potka.
Upominanie, *n.* } napominanie, *n.* Ver-
Upomnienie, *n.* } mahnung, Erinnerung. exhortation, *f.* avis qu'on donne à qu.
upominanie się czego. Forderung, Einforderung. demande, *f.* requisition, *f.* sommation, *f.* l'action d'exiger. § upomananie się krzywdy, długu.
Upominek, *m. g. v. upominku.* Andenken, Geschenk zum Andenken. présent, *m.* don fait en gage de son affection.
w upominku co wziąć. etwas zum Geschenke bekommen. recevoir qu. ch. en présent.
upominek małżeński. Mahl-Schatz. les arres, *f.* le gage de mariage.
upominek komu czym uczynić. } F. *upomin-*
Upominkować kogo czym. } *kuię.* einen beschenken. faire des présens à qu.
Upominkowanie, *n.* die Beschenkung, das Beschenken. l'action de donner un présent.
Upominkowany, *adj.* beschenkt, der ein Geschenk zum Andenken bekommen hat.

combé

comblé de dons; qui a reçu un présent pour arres de l'affection.

Upor, *m.* ⎫ krnąbrność. Hartnäckigkeit, Eigensinn.
Uporczywość, *f.* ⎭ opiniâtreté, *f.* obstination, *f.* § na upor lekarstwa niemasz, *prov.* trwa w swoim uporze.

na upor. ⎫ *adv.* hartnäckig. obstinément,
Upornie, ⎭ avec opiniâtreté; opiniâtrément.

Uporczywy. ⎫ hartnäckig, eigensinnig. opi-
Uporny. ⎭ niâtre, fantasque, têtu, obstiné, *adj.*

uporna choroba. hartnäckige Krankheit. une maladie opiniâtre, rétive aux remèdes.

koń uporny. ein stätiges, widerspänstiges Pferd. un cheval rétif.

Uporniczka, *f.* hartnäckiges Weib. une obstinée.

Upornik, *m.* ein Hartnäckiger. un obstiné, un têtu.

Upośledzam; *v. m. F. upośledzę.* 1) *obs.* hinter einem gehen, einem folgen. 2) hintansetzen, nachsetzen. 3) einen in etwas hintansetzen; einem weniger Gaben mittheilen. 1) *obs.* suivre qu; aller après qu. 2) postposer qu. ch. à, mettre en arrière qu. ch; faire moins d'état d'une chose que d'une autre. 3) négliger qu. en; douer, pourvoir qu. d'une vilaine qualité; frustrer, priver, dépourvoir qu. d'un bien. § 1) *obs.* upośledza mię, (idzie za mną). 2) upośledził mię w podarunku, 3) natura go w wzroście, w oczach, w dowcipie upośledziła.

nie daie się w tym nikomu upośledzić. er läßt sich hierinnen von niemanden hintansetzen, den Vorzug nehmen. il ne donne pas en cela la préférence, le devant à personne.

Upośledzenie, *n.* 1) Hintansetzung, Nachsetzung. 2) Mangel eines Guts. 1) l'action de postposer, de négliger qu. en qu. ch. 2) manque, défaut d'un bien.

Upośledzony, *adj.* 1) hintangesetzt. 2) entblößt; nicht reichlich versehen mit einer Gabe. 1) postposé, mis après. 2) douée d'une vilaine qualité du corps ou de l'ame. § 1) upośledzony będąc w łasce Pańskiey. 2) upośledzony w dowcipie, w urodzie.

Upospolicić co, F. *upospolicę.* etwas gemein machen, unter die Leute bringen. divulguer, rendre public.

Upracować się, F. *upracuię się.* sich abarbeiten, sich müde arbeiten. se fatiguer se lasser, être abbattu de lassitude.

Upracowany, *adj.* abgemattet von der Arbeit. abbattu, fatigué, rendu.

Upragnąć się, upragnąć, F. *upragnę.* lechzen, sehr durstig seyn. mourir de soif; s'altérer.

Upragnienie, *n.* großer Durst. ardente soif; soif extrême.

Upragniony, *adj.* 1) sehr durstig, lechzend. 2) sehr begierig nach etwas. 1) altéré, qui a une grande soif. 2) altéré de qu. ch; qui désire avec passion.

Upraszam, *v. m. F. uproszę.* ersuchen, bitten, anhalten. solliciter, prier qu; demander qu. ch. § będę upraszał matki o tę łaskę; upraszay go aby.

upraszaiący. der leicht etwas erbitten kann. qui obtient facilement ce qu'il demande.

upraszać. bitten. prier, convier.

uprosić. erbitten. obtenir par prières; avoir à force de prières, impétrer qu. ch. de qu. § 1) uprosił żywot; niech to uproszę u Was Pana; uprosił sobie dla brata tę łaskę.

uprosić się u kogo; uprosić sobie u kogo. sich losbitten, sich bey einem beurlauben, Erlaubniß nehmen wegzugehen. prendre demander, obtenir la permission de s'en aller. § ledwiem się u niego uprosił; uproś sobie tedy z tobą poydę na spacer.

uprosić się daie. er läßt sich erbitten. il se laisse abbaiser; il se laisse gagner par prières; il se laisse flécher.

Upraszanie, *m.* das Bitten, Ersuchen, Anhalten um etwas. sollicitation, *f.* prière, demande.

uproszenie. Erbittung, Erhaltung des Gebethenen. impétration, *f.* obtention, *f.*

bez uproszenia. unerbitten, ohne zu erbitten. d'une maniere infléxible, sans se laisser fléchir aux prières.

Uprawa, *f.* uprawienie roli, die Art, die Zurichtung, der Bau eines Ackers. culture de la terre, oeuvre, façon, *f.* labour qu'on donne à un champ.

uprawa umysłu. Verbesserung des Gemüths. culture de l'esprit.

uprawa ogrodna. Garten-Bau. jardinage, *m.* culture des jardins.

Uprawiam, *v. m. F. uprawię.* zurichten, bauen, ein Feld. labourer, préparer, cultiver la terre, un jardin.

Uprawiony, *adj.* ⎫ zugerichtet, gebauet,
Uprawny, *adj.* ⎭ geackert und besäet. cultivé, labouré & ensemencé.

uprawiona rola. zugerichtetes Feld. silon, *m.* champ cultivé.

uprawny. urbar, flugbar. labourable, *adj.* qui peut être labouré.

Uproszenie, *vid.* Upraszanie, — *uproszenie.*

Uproszony, za prośbą dany. erbeten, mit Bitten erhalten. impétré, obtenu à force de prier.

uproszony, co się da uprosić. erbittlich, der sich erbitten läßt. exorable, *adj.* qui se laisse fléchir par des pières.

Uprośiciel, *m.* Erbitter. un impétrant, celui qui a emporté par ses prières ce qu'il a demandé.

Uprożniam, czego, *v. m. F. uprożnię.* ein wenig ausleeren, verringern; vermindern. survuider, désemblir un peu; diminuer, amoindrir.

Uprząść, *F. uprzędę.* abspinnen. achever sa tâche à filer. § dziewka paśmo iuż uprzędła.

uprząść sobie co w głowie. sich etwas in den Kopf setzen. s'embéguiner, s'entêter de qu. ch.; se mettre qu. ch. en tête. § w głupiey swoiey to uprządł głowie.

uprząść postawę. ein Amts-Gesicht machen; eine ernsthafte Miene annehmen. faire, prendre un visage de Magistrat.

Uprzątam, uprzątać, *v. m. F. uprzątnę, uprzątnąć.* 1) wegräumen, wegnehmen was hinderlich ist. 2) aufräumen, die Sachen an ihren Ort thun. 3) aus dem Wege räumen; heben, überstehen. 1) débarrasser, vuider un endroit des choses qui nuisent; les ôter. 2) ranger, arranger une chambre, mettre chaque chose en ordre, en sa place. 3) ôter, remporter, lever, franchir, trancher, surmonter. § 1) uprzątniy izbę, księgi. 2) uprzątnąć kamienie z roli. 3) uprzątnął te trudności, te zawady.

uprzątnąć kogo. einen aus dem Wege räumen, ums Leben bringen. se défaire de qu; tuer qu. § uprzątnął głownego nieprzyiaciela.

uprzątniy w sercu te myśli nieprzystoyne. verbanne aus dem Herzen diese unanständige Gedanken. debarrassez votre coeur de ces pensées indécentes.

Uprzątanie, *n.* Uprzątnienie, *n.* 1) das Wegräumen. 2) das Aufräumen. 1) l'action d'ôter les choses d'une place où elles embarrassent. 2) atrangement des meubles.

uprzątnienie nieprzyiaciela. die Vertilgung seines Feindes. l'action de se défaire de son ennemi.

Uprzątniony, *adj.* 1) weggeräumet. 2) aufgeräumet. 2) aus dem Wege geräumet. 1) ôté, emporté d'une place pour la débarrasser. 2) arrangé, mis en ordre. 3) levé, franchi, ôté. § 1) uprzątnione na ręę kupę porzuć kamienie, 2) uprzątnione izba, uprzątniona rzeczy. 3) uprzątnione trudności.

Uprzeć, *F. uprę, v. n.* sich erhitzen, sich erbremsen, als feuchtes Heu. s'échauffer comme le foin qui n'est pas bien sec. § zboże uprzało; siano wilgotne w sienniku uprze.

Uprzedzam, *v. m. F. uprzedzę.* 1) vorkommen, vorhergehen, vorgehen. 2) einem Uebel vorkommen, vorbauen. 3) einem in etwas vorkommen. 4) übertreffen. 1) précéder; marcher devant, aller devant; gagner, prendre les devants; dévancer qu. 2) prévenir, aller au devant d'un mal pour le détourner. 3) prévenir qu. dans, prévenir le desir de qu; aller au devant de ce qu'on souhaite. 4) primer, excéller en; dévancer qu. en; passer; surpasser, renvier, emporter, avoir le dessus sur. § 1) letkie chorągwie woysko uprzedzały; w uprzedzaiącym to znaydziesz rozdziale. 2) uprzedzić lekarstwem chorobę; nieprzyiaciela uprzedzić wolno. 3) uprzedził mię do tego urzędu; nie dał nikomo uprzedzić do tego; uprzedziłeś mię w przyiazney usłudze. 4) w rozumie cię uprzedza; w sztukach go uprzedza; uprzedza ciebie w tey sposobności.

uprzedził woysko na trzy mile. er ist der Armee auf drey Meilen zuvorgekommen. il a dévance l'armee de trois lieues.

uprzedzac sądem; sędziemu przykład, sposob postępowania w iakiey sprawie dawał. vor dem Urtheil dem Richter ein Beyspiel vorlegen. faire un préjugé; fournir au Juge des exemples pour les suivre dans les décisions.

uprzedziący, *adj.* vorgehend, vorhergehend. précédent, antérieur, qui précede, qui a été auparavant.

Uprzedzanie, *n.* Uprzedzenie, *n.* 1) das Vorhergehen, Vorgehen. 2) das Vorkommen, Zuvorkommen. 1) dévancement, l'action de dévancer, de précéder. 2) l'action de prévenir. § 1) uprzedzanie do brania części iakiego działu. 3) uprzedzenie w czym, do czego przeciwnika swoiego.

uprzedzenie sądu, dekretu; sędziemu danie pochopu, przykładu. in den Gerichten: ein gesprochenes Urtheil, das man einem Richter anzeiget, sich desselben vor dem End-Urtheil in einem gleichmäßigen Falle zu bedienen. *Palais:* un préjugé; une sentence rendue qu'on fournit au Juge pour s'en servir avant le jugement définitif dans une semblable affaire.

Uprzedzony, *adj.* 1) vorkommen. 2) vorgefaßt, eingenommen, übereilt. 1) dévance. 2) prévenu, préoccupé. § 1) uprzedzony w tym będąc. 2) uprzedzone zdanie, rozſądek, umysł; uprzedzony zdaniem, ſądem, rozſądkiem mniemaniem.

uprzedzony w ſztukach. übertölpelt, überliſtet. attrapé par une fineſſe.

uprzedzony w rozumie. ein mäßiger Verſtand; ein Menſch der wenig Verſtand hat. doué, pourvû d'un petit eſprit; un eſprit médiocre.

Uprzeymie, *adv.* aufrichtig, redlich; vertraulich; von Herzen. ſincèrement, avec franchiſe; franc, ſans déguiſement; intimément; du fond du coeur; de tout ſon coeur; de bon coeur. § ludzie uprzeymie z ſobą nie za tarczą żyli. uprzeymie zapłakać; uprzeymie życzyć, proſić, służyć, kochać.

Uprzeymość, *f.* Aufrichtigkeit, gute Meinung, Redlichkeit, Gefälligkeit. ſincérité, *f.* candeur, *f.* franchiſe, bonne intention. § ſtateczna przyiazń ſwoie ma uprzeymości; ma dziwne zalecenia ſię każdemu uprzeymości; niechay Bog tę uprzeymość Was Panu nagrodzi; wielkie miedzy niemi ſą ſerc i woli uprzeymości; afektu moiego uprzeymość; uprzeymość moię Was Panu ofiaruie.

Uprzezmy, *adj.* gefällig, geneigt, freundſchaftlich, innigſt; vertraulich, redlich. ſincère, franc, intime, candide. § uprzeymy moy przyiaciel, ſercem uprzeymym tego ci życzę; uprzeyma usługa, życzliwość; z uprzeymy mię uraził nadziei, uprzeyme żarty.

uprzeyma zazdrość. Wett-Streit der Freundſchaft. émulation d'amitié.

Uprzykrzam ſię komu, *v. m. F. uprzykrzę*, ſprzykrzam ſię. beſchwerlich fallen. moleſter, importuner, dégoûter, ennuyer qu.

Uprzykrzenie, *n.* Ueberdruß, Eckel. dégoût, *m.*

uprzykrzenie ſię. Beläſtigung, Beſchwerung. importunité, *f.* action de la perſonne qui incommode.

Uprzykrzony, *adj.* überdrüßig, verdrüßlich ennuyeux, *adj.* qui donne de l'ennui; dégoûtant, fâcheux.

umysł uprzykrzony. verdrüßliches Gemüth. une humeur chagrinante ou fâcheuſe.

Uprzywileiować kogo. einen privilegiren, einem ein Privilegium verleihen, geben. octroyer, donner, accorder à qu. un privilége.

Uprzywileiowanie, *n.* Ertheilung, Verleihung eines Privilegii. octroi, *m.* conceſſion d'un privilége.

Uprzywileiowany, *adj.* privilegirt. privilégié, pourvû d'un privilége.

***Upſnąć ſię**, *upſnę.* 1) etwas verfehlen, nicht treffen. 2) ſtolpern, einen Fehler machen. 1) porter à faux; manquer ſon coup. 2) broncher, faire une faute, un faux pas; faillir.

Upſtrzenie, *n.* Auszierung mit bunten Farben; die Mannigfaltigkeit der Farben. l'action d'orner de diverſes couleurs; bigarrure; un mêlange de couleurs.

Upſtrzony, *adj.* pſtry. bunt, ſcheckicht, vielfärbig. bigarré.

Upſtrzyć, *F. upſtrzę.* bunt, ſcheckicht machen. marquer de diverſes couleurs; bigarrer.

Upudrować co, *F. upudruię.* pudern. poudrer.

upudrować bardzo. ſtark pudern. enfariner.

Upuſt, *m.* ſpuſt w ſtawie. Schleiſſen-Loch, Teich-Loch, Zapfen-Loch eines Teichs. ouverture d'une écluſe; d'un étang; la décharge d'eau.

Upuſzczam, *v. m. F. upuſzczę.* 1) aus den Händen entwiſchen laſſen, fahren laſſen. 2) fallen laſſen. 3) verſäumen, vorbey gehen laſſen. 4) nachlaſſen, weniger vor etwas nehmen. 5) nachlaſſen, ſich legen, ſich mindern. 6) nachlaſſen, abnehmen, abſchlagen, gelinder werden. 1) laiſſer échapper des mains; leſſer tomber par terre; répandre. 3) négliger, perdre; laiſſer paſſer; laiſſer échapper. 4) remettre à qu. une partie de dette, d'une ſomme; en rabbattre. 5) rabbattre, relâcher, diminuer. 6) s'abbattre, s'adoucir, ſe relâcher, s'appaiſer. § 1) upuścił z rąk cugle, więźnia, ptaka. 2) upuścił ſklankę na ziemię. 3) piękną upuścił okazyą. 4) upuſzczam komu z ſumy, z długu, ukaranie; upuścił talar w targu. 5) nic z dumy ſwoiey nie upuścił. 6) upuſzcza gniew iego.

upuſzcza mroz. die Kälte ſchlägt ab. il dégele.

upuścić ſprawę. eine Rechts-Sache verlieren. perdre un procès.

Upuſzczenie, *n.* das Fallenlaſſen. l'action de laiſſer tomber. § upuſzczenie zegarka z ręki.

upuſzczenie zmowne. Untreu eines Advocaten. prévarication, *f.* la trahiſon qu'un avocat fait à ſa partie.

Urabiam, *v. m. F. urobię.* 1) machen, verfertigen. 2) machen, erziehen. 1) faire, former, façonner. 2) faire, former, élever, inſtruire. § 1) urob ciaſto na kul-

kukiełkę; urobił szatę, dom, pierścień. 2) wiele godnych ludzi urobił; urobił; urobił go do cnoty.

Uraczenie, *n.* 1) Würdigung, Vorzug. 2) Aufnahme, Bewirthung. 1) caractère, *m.* prérogative, honneur. 2) traitement, accueil, réception d'une personne. § 1) porownano ich godnością i uraczeniem.

Uraczam kogo czym, *v. m. F. uraczę.* einem eine Ehre anthun; mit etwas beehren. faire de l'honneur a qu; accueillir, recevoir, traiter, regaler qu; honorer qu. de qu. ch; faire un accueil, faire beaucoup d'honnêtetés à qu.

Uraczony, *adj.* beehrt. honoré, accueilli, bien reçu; bien traité.

Uradzam się, *v. m. F. urodzę.* tragen, geben, bringen. porter, produire, rendre, rapporter. § urodzą się z tey roli dwieście korcy, z takiego zasiewku, (taki zasiewek da, wyniesie) trzysta korcy; urodziło się z tego sadu sto korcow iabłek.

urodzić się, narodzić się. 1) gebohren werden. 2) zu etwas gebohren seyn. 1) naître. 2) être né à qu. ch. 1) urodziła mu się corka. 2) urodził się myśliwcem, żołnierzem, do malarstwa.

iakbym się znowu urodził. vid. Rodzę — *iakbym się, &c.*

Uradzam, *F. uradzę, v. a.* einen Rath beschließen; einen Rathschluß machen. faire un resultat; conclure de faire qu. ch; fixer, déterminer qu. ch. dans une assemblée; se déterminer à qu. ch. § uradzono tę sprawę, woysko, obronę.

Uradzenie, *n.* Rath-Schluß. resultat d'un conseil; conclusion, *f.* arrêt fait dans un conseil.

Urągam, *v. n.* } Spott treiben; höhnen, verhöhnen. outrager qu; insulter qu; à ou contre qu; couvrir qu. d'opprobres; faire outrage à qu. § urągać się komu, z kogo; każdy ią urąga.
Urągam się, *v. n.* }

urągaiący się. verhöhnend schmachtvoll. outrageant; utrageux; insultant.

urągaiąc się. schimpflich, mit Hohn. outrageusement; avec outrage.

Urąganie się, *n.* } Schmach, Verhöhnung, Verspottung. insulte, *m.* outrage, *m.* § urągania, fukow, łaiania tysiącami.
Urąganie, *n.* }
Urągowisko, *n.* }

Uraniam, *v. a. vid.* Uroniam.

Urastam, urastać, *F. urosnę, urość, urosnąć.* 1) groß wachsen. 2) entstehen. 3) zu großem Ansehen, zu Ehren kommen, gelangen. 1) grandir; devenir plus grand en croissant; s'accroître, croître. 2) revenir, naître, s'engendrer. 3) s'aggrandir; s'élever, monter à une fortune plus grande; s'accroître en richesses, en honneur, en pouvoir. 1) ieszcze nie urosł a iuż tak duży. 2) urosł ztąd i ten pożytek; urosło to ztąd. 3) urosł prętko pod tak roztropnym panowaniem to Państwo.

obwała, ktora ci ztąd urosła. die Ehre, die dir daraus erwächst. la gloire qui vous en revient.

Uraz, *m.* Verrenkung des Rückgrads vom Heben; Rücken-Weh; Schmerz von einer Verhebung. mal d'épine du dos quand on a fait quelque effort de son corps. § maść od urazu.

**uraz, m.* } *obraza.* *1) Wunde, Verwundung. 2) Beleidigung, Verletzung. *1) blessure, *f* 2) offense, atteinte, *f.* outrage, *m.*
Uraza, *f.* }

uraza, urażenie krolewskiego maiestatu, krolewskiey dostoyności. das Verbrechen der beleidigten Majestät; ein Hochverrath. le crime de lésé-majesté.

Urażam, *v. m. F. urażę.* 1) mit Anrührung verletzen, weh thun. 2) beleidigen, verletzen, verwunden. 1) offenser; faire tort, nuire à une blessure; faire, causer du mal en touchant une blessure. 2) offenser, blesser, outrager qu. 1) trudno ranę leczyć a nie urazić; urazić komu wrzod; uraziłem sam siebie. 2) uraził go twoy list; urazić maiestat, czyy honor; ta nauka tak gruba uraża rozum by naymnieyszy.

urazić się. sich an etwas verwunden, sich verletzen. se blesser à qu. ch; se faire du mal avec. § uraził się w palec o goźdź.

urazić się czym. sich womit beleidiget finden. s'offenser de; se tenir pour offensé.

urazić się. sich verbrechen, sich verheben, sich weh thun. se faire mal en faisant quelque effort de son corps. § dźwigałem żem się uraził.

Urażenie, *n.* Verletzung, Beleidigung. offense, *f.*

Urazitelność, *f.* **Weltw.** Eigenschaft dessen, das beleidiget seyn kann. *Philos.* qualité de ce qui peut être offencé, blessé.

Uraziciel, *m.* Beleidiger. offenseur, *m.* avec rélation à l'offensé.

Urazliwość, *f.* **Weltw.** Eigenschaft dessen das beleidigend ist. *Philos.* qualité de ce qui est offensant.

Urazony, *f. m.* Beleidigter.

Urażliwy, *adj.* anzüglich, beleidigend. offensant, outrageant, *adj.*

Urażony, *adj.* verletzt, beleidigt. offensé, blessé, outragé.
Urban, *m.* Urban, ein Manns-Name. Urbain nom d'homme.
ziele świętego Urbano. (scabiosa) Apostem-Kraut. scabieuse, *f.*
Uret, *m.* ziele, *vid.* Urzet.
Urlab, Urlop, *m.* Urlaub bey den Soldaten. le congé qu'on donne à un soldat à charge de revenir.
Urobić, *vid.* Urabiam.
*Urobek, *g. urobku,* zarobek. Verdienst, Gewinnst. profit, *m.* gain, *m.* acquet, *m.* § każdy się z swoiego urobku raduie.
Urobienie, *n.* das Machen, Verfertigen, Formiren. confection, formation, *f.*
Urobiony, *adj.* 1) gemacht, verfertigt, formirt. 2) gemacht, erzogen, unterrichtet. 1) fait, formé, façonné. 2) fait, formé, instruit, élevé.
Uroczyście, *adv.* feyerlich, auf feyerliche Weise. solemnellement. § ten dzień uroczyście obchodzony bywa.
Uroczysko, *n.* kopiec, mieysce granicżne. Gränz-Stein, Mahlhaufen. borne d'un champ; habout; *m.* marque de limite.
Uroczystość, *f.* feyerliche Begehung, Feyer. solemnité d'un jour. § wielka Swiąt uroczystość; uroczystość dnia narodzenia twoiego.
Uroczysty, *adj.* feyerlich. solemnel, plein de solemnités. § dzien uroczysty narodzenia iego.
święto uroczyste. großer Fest-Tag. fête solemnelle.
Uroda, *f.* 1) Schönheit des Körpers eines Menschen, eines Thieres. 2) eine Schönheit, eine schöne Weibes-Person. 1) la beauté du corps d'un homme, d'un animal. 2) une beauté; fille ou femme fort belle. § 1) znaczney urody i urodzenia człowiek; urodą swoią go nieco sidlić poczęła; koń okazały w urodzie wyższey ceny niźli naylepszy niedorostek; uroda psa, ptaka łowczego. 2) uroda bez krwie wygra i nago zwycięży.
w nocy gody, w dnie głody, kto się żeni z urody. wer nur allein aus Liebe heyrathet, hat gute Nächte aber magere Tage. qui se marie par amour, a bonnes nuits et mauvais jours.
Urodzay, *m.* }
Urodzaie, *plur.* } 1) Landes-Früchte; Früchte. 2) Ueberfluß, Fruchtbarkeit der Baum-Früchte. 1) rapport, gagnaces, *m. plur.* les revenus, les fruits, la production, les biens de la terre; fruits que les terres apportent au possesseur. 2) fertilité, abondance des fruits que portent les arbres. § 1) urodzaie ogrodowe, polne; urodzay corocznie tyle wynosi. 2) urodzay wina, oliwek, iabłek.
własnego urodzaiu; własney krescencyi; vom eigenen Gewächs, auf seinem eigenen Boden gewachsen. de son cru, produit sur son champ. § zboże, wino to własnego moiego urodzaiu.
Urodzayny, *adj.* zu den Geburts-Gliedern gehörig. génital, *adj.* qui sert à la génération. § członek urodzayny; mieysce urodzayne.
Urodzenie, *n.* 1) Geburt. 2) Geburt, Ankunft, Herkunft, Abkunft. 1) naissance, *f.* 2) naissance, extraction. *1) od urodzenia (narodzenia) iego trzeci rok. 2) człowiek urodzenia (rodu) wysokiego.
Urodzić się, *vid.* Uradzam się.
Urodziny, *plur.* 1) Geburts-Tag. 2) Schmaus am Geburts-Tage. 1) jour de naissance, *m.* 2) un festin au jour de la naissance de qu.
Urodziwie, *adv.* edel, edelmüthig. noblement, d'une manière noble.
Urodziwość, *f.* Edelmuth, Großmuth. la noblesse de coeur; générosité, magnanimité.
Urodziwy, *adj.* 1) wohlgestaltet, schön. 2) edel, edelmüthig. 1) beau, bienfait, charmant. 2) noble, généreux, grand, excellent. § 1) urodziwa Panna; koń urodziwy. 2) myśl urodziwa; serce urodziwe.
Urodzony, *adj.* 1) gebohren. 2) Edler, Wohlgebohrner. Titel, so die Edelleute aus der Canzley bekommen. 1) ne. 2) noble, *titre que les Chanceleries donnent aux gentils-hommes.* § 1) urodzone dziecie, urodzony ze krwi szlacheckiey; 2) Urodzonemu N. N. przywiley dano.
zacnie urodzony. aus einem guten Hause, von adelicher Geburt. de naissance, d'extraction.
dobrze urodzony. von ehrlicher Geburt. d'une bonne maison, d'une honnête naissance.
Uroić sobie co w głowie, *F. uroię.* sich etwas in den Kopf setzen, sich etwas einbilden. s'embéguiner, s'entêter de qu. ch; s'imaginer, se persuader faussement qu. ch.
Uroiony, *adj.* vermeint. imaginaire, *adj.* imaginé, qui n'est que dans l'imagination.
uroiony w głowie krol. ein vermeinter König. un roi imaginaire.

Urok, *m. g. u.* 1) das Berufen, Beschreyen, die Beherung eines Menschen; Anbezung einer Krankheit. 2) Fluch, Anwünschung eines Unglücks; Verfluchung. 3) Rath-Schluß. 1) fascination, *f.* sort, charme jetté sur une personne pour la rendre maigre & languissante. 2) malédiction, execration, imprécation. 3) resultat, *m.* arrêt d'une assemblée. § 1) urok częściey na dzieci ma padać niźli na dorosłe. ** 2) wszystkie uroki (przeklęctwa) na niego wypuścił. * 3) urok (uchwałę) uczynili.

Uroniam, *v. m. F. uronię.* 1) eine unzeitige Geburt gebähren. 2) sich maustern, die Federn verlieren. 3) verlieren; Verlust, Schaden leiden. 1) faire une fausse couche, se blesser. 2) muer; changer de plumes. 3) perdre; souffrir une perte de. § 1) uroniła (poroniła w trzecim miesiącu. 2) ptak uronia piora. 3) nie mało ludzi w tey potyczce uronił.

koń zęby, ielen rogi uronia. das Pferd verlieret seine Zähne, der Hirsch wirft die Hörner ab. le cheval change de dents, le cerf change de cornes.

Urość, *vid.* Urastam.

Urościć sobie, *v. a.* co, *F. uroszczę, urościę.* 1) sich in den Kopf setzen. 2) machen, aushecken, schmieden. 1) s'embéguiner de qu. ch; se mettre follement qu. ch. dans l'esprit, dans la tête. 2) forger, machiner, brasser, fabriquer. 1) urościł sobie koronę. 2) urościł sobię tę pretensyą.

Urosły, *adj.* erwachsen. qui est crû.

Urośnienie, *n.* Erwachsung. crue, *f.* croissance achevée.

Ursułka, *f.* Ursuliner-Nonne. Urseline, *f.* une Religieuse.

Ursyn, *m.* herb. *vid.* Rawicz.

Urt, *m. g. a.* 1) Orts-Thaler, ein Viertheil eines Thalers. 2) bey den Goldschmieden: der vierte Theil eines Dukatens. 1) quart d'écu; urt de risdale; quinze sous. 2) *terme d'orfévre:* un quart de ducat. § 1) dwa to kosztuie urty. 2) u złotnikow czerwony złoty waży cztery urty.

urtami rzucać; porzygać się. Ulrich rufen; sich übergeben. écorcher le renard, rejetter, rendre; rendre gorge.

Urwa, *f.* } 1) Klufft; Ort, wo sich Urwisko, *m.* } ein Stück Erde abgerissen hat. 2) abgerissenes Erdreich von einer Klufft. 1) précipice, *m.* grande & profonde ouverture de terre. 2) grande pièce de terre détachée d'un précipice. § 1) pod urwiskiem gory; wierzch gory urwę maiący. 2) urwa iest sztuka ziemie od gory stoiącey upadła.

na urwę; w dorywczą. rückweise, dann und wann. à bâtons rompus, à plusieurs reprises. § na urwę tylko pracuie; ani służyć ani robić nie chcą, ieno na urwę.

Urwanie, *n.* das Abreißen. arrachement, *m.* action d'arracher une partie d'un tout.

Urwaniec, *m. g. urwańca.* } Galgen-Urwipołeć, *m. g. urwipołcia.* } Strick, Galgen-Dieb, Galgen-Aas, Galgen-Schwengel. traine-potence, *f.* pendard; homme de sac & de corde.

Urwany, *adj.* abgerissen. emporté avec force; attaché.

Uryantowka, *f.* eine Glocken-Birne. poire clochée.

Uryna, moz, mokrz, woda. Urin, Harn. urine, *f.* § urynę puszczać albo odlewać.

urynę ruszaiące lekarstwo. Harn treibendes Mittel. *Medec.* un diuretique; un médicament diuretique.

uryny cieczenie zbytnie (diabétès.) die Harn-Ruhr, der Harn-Fluß. diabétès, *m.* copieuse évacuation de l'urine accompagnée d'une soif expressante.

uryny zastanowienie. (ischuria) die Harn-Verstopfung. *Médec.* ischurie, *f.* entière suppression ou retention d'urine.

uryny trudność prosta. (dysuria) Harnstrenge, Harnwinde. la difficulté d'urine; la disurie, *Médec.*

uryny trudność z bolem; rzezanie w kroku, rzeżączka (stranguria). kalte Pisse. *médec* strangurie, *f.*

uryny trudność cierpiący. der die Harnstrenge hat. qui a la disurie.

uryny obłoczek. kleine Wolke, so im Urin zu sehen ist. nubecule, *f.* petit nuage dans l'urine. § uryny obłoczek powierzchny; obłoczek uryny przy dnie pływaiący.

Urynał, *m.* Nachtscherbel. pot de chambre; pot à pisser.

urynał śklany lekarski. ein Urin-Glas. urinal, *m.*

Urynny, *adj.* Urin-, Harn-. d'urine. § urynny obłoczek.

Urywam, urywać, *v. m. F. urwę, urwać.* 1) abreißen. 2) abreißen, abbrechen eine Blume. 3) abziehen, abknicken, abbrechen, erbeuten, zu sich reißen, an sich ziehen; abzwacken. 4) mit einem Gewehr erreichen, fassen. 1) arracher d'une chose une partie, emporter en arrachant. 2) cueillir un fruit, une fleur. 3) rabattre, déduire sur ce qu'on

qu'on doit; arracher à qu. une partie de bien, atraper, rifler, grifer, grimmeliner, graveller, grapiller. 4) atteindre, assener qu. d'une arme. § 1) urwiy gołębiowi głowkę. 2) urwać kwiatek, gruszkę z drzewa. 3) nie wiele wam urywa pieniędzy; urwał mu talar od zapłaty; urwałbym więcey pieniędzy, urwać komu gruntu, roli. 4) urwał go w łeb, w rękę.

Urwało się. man hat Schwenzel-Pfennige gemacht. on a ferré la mule.

Urywcza, *f.* } außer dem Instrumental Urywek, *m.* } li findet man diese Wör- Urywka, *f.* } ter selten in einem andern Casu. 1) Abbrechung, Abreißung. 2) Abbrechung, Abzug, Rabbat. 3) Schwenzel-Pfennige. *hors de l'instrumental on trouve rarement ce mot dans un autre cas.* 1) arrachement, *m.* l'action d'arracher, de cueillir. 2) rabais, écomte, *m.* 2) grivelée, *f.* anse de panier, un profit petit & illégitime.

urywka, urywkiem, urywczą. } Ruckweise, zu sich

Urywcze, *adv.* } raffend; rips, raps; wie verstohlen; denn und wenn. en arrachant, en prenant çà & là; comme à la dérobée; par échappées, par épaulées; à la ripaille, à la gribouillette. §) urywkiem co dostać; urywczą pisać, czytać.

Urząd, *m.* 1) Amt, Pflicht. 2) Amt, Bedienung. 3) die Obrigkeit, der Rath; der Magistrat, die Regierung, das Gericht. 1) charge, devoir, office, *m.* le dû de sa charge; obligation. 2) charge, ministère, *m.* office, *m.* dignité. 3) magistrature, magistrat, régence; conseil, cour, justice; les personnes qui font la fonction de Magistrature. § 1) Rady iest urząd porządku w mieście doglądać; ma urząd na sobie to mowić, to czynić. 2) krol Polski rozdaie urzędy; urząd ziemski, grodzki, nadworni; sprawować, obiąć, złożyć urżąd. 3) listy do urzędu dane; rozkazał to urząd; stawił się przed urzędem; zapozwać do urzędu; urząd w Rzeczypolitey, w mieście pospolity.

z urzędu. Amts wegen, ex officio; Kraft seines Amts. par devoir; par manière d'acquis; en vertu de sa charge.

na urząd; umyślnie. vorsetzlicher Weise. de guet à pens, de propos délibéré, de dessein prémédité. § uczynił to iak na urząd.

urzędu proszący, czekaiący, vid. Zabiegam- *zabiegaiący godności, dostoieństwa, urzędu.*

Urządzenie, *n.* 1) Miethung, Annehmung eines Bedienten. 2) Ordnung, Einrichtung. 1) l'action d'arrêter, d'engager un serviteur. 2) arrangement, dispofition. § 1) urządzenie sług. 2) według urządzenia tego iechać musi ł.

Urządzam, *v. m. F. urządzę.* 1) miethen, annehmen. 2) einrichten, ordnen. 1) louer, retenir, arrêter, prendre. 2) disposer, arranger. § 1) urządzić sobie sługę na rok. 2) dni i lata swoie w złotey urządza swobodzie; urządził odiazdu, wszystkie potrzeby do odiazdu.

urządzić się u kogo. sich bey einem vermiethen, Dienste nehmen. s'engager, prendre service, se mettre en service de qu.

Urządzony, *adj.* 1) gemiethet, angenommen. 2) eingerichtet, geordnet. 1) loué, arrêté, engagé. 2) arrangé, disposé.

Urzędniczka, *f.* 1) eine Beamtinn, eine Weibs-person, die ein Amt hat, oder die Ehe-Frau eines Beamten. officière, *f.* une femme ou fille qui a une charge, ou qui est la femme d'un officier.

Urzędnie, urzędownie. gerichtlich. judiciairement, selon les formes de Justice. § urzędownie dać, przedać, wziąć za własne.

Urzędnik, *m.* Beamter, Bedienter. officier, celui qui a quelque office, quelque charge. § urzędnicy ziemscy potym następuią; urzędnik krzesłowy, sądowy, mieyski.

urzędnik w wsi. Dorf-Verwalter, intendant de village.

Urzędny, *adj.* } gerichtlich, Gerichts-. Urzędowny, *adj.* } publique, qui regarde Urzędowy, *adj.* } un magistrat; judiciaire, qui est dans les formes de Justice. § urzędowne kupno; urzędowną czego dostać mocą.

Urzędowna osoba. Person, die im öffentlichen Amte lebet. personne publique.

urzędowy sługa. Amts-Diener, Gerichts-Diener. sergent, *m.* serviteur de Justice.

Urzekacz, *m.* Beschreyer, Behexer eines Gesundheit. ensorceleur qui use des charmes contre la santé de qu.

Urzekam, *v. a.* einen beschreyen; eines Gesundheit aus Neid behexen. user des charmes contre la bonne santé de qu; jetter un sort sur l'embonpoint de qu.

Urzekanie, *n.* Beschreyung, Behexung eines Gesundheit. fascination, *f.* ensorcelement d'une personne qui devient maigre & languissante.

Urzet, *m.* farbownik ziele (*glastum,*) Waid

Waid Pastel. pastel, *m.* vouéde, *m.* guêde, *f.*
urzet iasny. (isatis sylvestris.) Wald-Waid. pastel sauvage.
Urznięcie, *n.*) das Abschneiden, der Ab-
*Urznienie, *n.*) schnitt. coupure, *f.* l'action de couper, l'endroit où une chose est coupée.
*Urzniony, *adj.*) abgeschnitten. coupé;
Urznięty, *adj.*) séparé ou emporté avec un tranchant.
Urzucam, *v. m. F. urzucę, urzucić.* 1) in einigen Spielen: werfen, schmeissen. 2) mit einem Steine herunter werfen. 1) *terme de jeu:* jetter. 2) abbattre d'un coup de pierre. § 1) urzucił obie esy. 2) urzucił ptaka.
urzucić dziewięć kręglow. alle neun Kegel werfen. rabbattre, abbattre neuf quilles.
Urzinam co, *v. m. F. urznę.* abschneiden, beschneiden. couper; séparer, enlever avec un tranchant. § urznął sobie paznokcie.
urznięto bluźniercę ięzyk. man hat dem Lästerer die Zunge ausgeschnitten. on a coupé la langue au blasphemateur.
Usadowić, F. *usadowię.* einem eine Wohnung anweisen. établir qu; donner un établissement à qu.
usadowić się. sich setzen, sich häuslich niederlassen. se domiciler, s'habituer, s'établir.
Usadzam, *v. m. F. usadzę.* 1) setzen, stellen. 2) pflanzen. 3) zusammen setzen. 1) placer, mettre, *v. a.* 2) planter, mettre en terre. 3) faire, composer, assembler, construire. § *1) usadź (postaw, posadź) to na ziemię. 2) usadzić winnicę. 2) pięknie usadza peryody.
usadzić się, sadzić się, napinać się na co. auf etwas beharren, halsstarrig bestehen. s'opiniâtrer dans; insister opiniâtrement.
Usadzenie, *n.* 1) das Setzen, Stellen. 2) das Pflanzen. 1) das Zusammensetzen. 1) position, *f.* placement, *m.* 2) plantation, *f.* plantaison, *f.* l'action de planter. 3) composition, *f.* construction, arrangement. § 1) usadzenie krzeseł. 2) usadzenie drzew. 3) piękne słow usadzenie.
usadzenie się na co. Beharrung, halsstarrige Bestehung auf etwas. effort opiniâtre, action de celui qui s'efforce, qui insiste opiniâtrement.
Usadzony, *adj.* 1) eingefaßt. 2) Zusammengesetzt. 1) enchassé, mis en oeuvre. 2) assemblé, arrangé, disposé. § 1) zbroie usadzone drogiemi kamieńmi. 2) w polerowne mowa usadzona peryodi.
Usarski. husarisch. d'hussar.
usarską służyć. Husaren-Dienste thun. être hussar, servir dans un regiment de hussars.
Usarz. ein Hussar. hussar, husar.
Uschły, *adj.* verdrocknet, verdorret. seché, sec, aride, qui est devenu tout sec.
uschłe drzewo. trockenes Holz. bois mort.
uschła ręka. verdorrte Hand. une main séchée.
Uschnąć, *vid.* Usycham.
Uschnienie, *n.* 1) Verdorrung, Verdrocknung. 2) Schwindung, Auszehrung eines Gliedes. 1) flétrissement, *m.* l'action par laquelle une chose est devenuë tout séche & aride. 2) *Médic.* atrophie, *f.* maladie de consomtion qui fait sécher entièrement un membre du corps; enséchement d'un membre. § 1) uschnienie drzewa. 2) uschnienie ręki.
Uście, *n.* Mündung, Oeffnung eines Gefäßes, eines Flußes. embouchure, *f.* ouverture, bouche d'un vaisseau, d'un fleuve. § uście u dzbana, u konwie; uście rzeki, gory Etny; spodnie, zwierzchne uście żołądkowe; gardła uście.
uście, vid. Uyście. Entgehung. l'action d'éviter.
Uścielam, *v. m. F. uściele, vid.* Scielę.
Usiadam, Usiadać, *v. m. F. usiądę, usieść.* 1) sich setzen, 2) sich setzen, sich häuslich niederlassen. 3) fig. sich einwurzeln. 1) s'asseoir, se placer, se mettre dans une place. 2) s'établir, se faire un établissement. 3) *fig.* prendre racine, s'enraciner, s'imprimer. 1) usieść proszę; usiądź na krześle. 2) usiadł w Niemczech. 3) dobrze usiadło to falszowe mniemanie.
Usidlić, *F. usidlę.* eig. u. fig. verstricken. *prop. & fig.* enlacer, enchainer, embarrasser, prendre dans le filet; faire tomber dans un piége.
usidlić się. sich verstricken, hängen bleiben. s'empêtrer; se prendre dans le filet, tomber dans le piége; s'embarrasser dans, être pris au piége.
Usidlenie, *n.* Verstrickung. enlacement, piége, *m.* l'action de prendre au filet.
Usidlony, *adj.* verstricket. embarrassé, empêtré, pris, mis au filet. § od niepra-wości usidlony.
Usiedzieć się, *n.* sich überdrüßig sitzen. être las de se tenir assis.
Usiedzenie, *n.* übermäßiges Sitzen. lassitude d'une personne qui a été long tems assise.

Usilnie, *adv.* 1) aus allen Kräften. 2) sehr inständigst, mit Nachdrück. 1) avec effort, de toutes ses forces, de tout son pouvoir. 2) instamment, ardemment, passionnément, avec instance, avec empressement, d'une manière pressante. § 1) usilniey pracować będę, o to się postaram. 2) usilnie o to proszę.

Usilność, *f.* } Bemühung, Bestrebung,
Usiłowanie, *f.* } Darsetzung der Kräfte; Nachdruck. effort à faire qu. ch; empressement; entreprise faite avec effort. § gotował się wszystkim usiłowaniem ieszcze raz pokusić fortuny swoiey; usiłowanie przeciw komu.

Usilny, *adj.* 1) nachdrücklich, groß, mühsam. 2) inständig. 3) dringend. 1) fait avec application, avec effort; qui s'est efforcé; grand, empressé. 2) instant, ardent, pressant. 3) pressant, urgent. § 1) na to wyszły usilne moie starania. 2) usilna prośba. 3) usilna go ścisnęła potrzeba.

Usiłuię, *v. n.* } w czym, o co. sich be-
Usiłuię się, *v. n.* } streben, sich bemühen. s'efforcer, s'empresser, faire des efforts pour; tâcher de venir à bout d'une chose, d'obtenir une chose. § usiłuie o ten urząd; usiłował w tym długo; darmo się usiłuie; nikt Cezarowi nie zgani, że się o Alexandra wielkiego usiłował cnoty.

Uskakiwam. } czego, *v. m. F. usko-*
Uskakulę, uskakać. } *czę, uskoczyć.* 1) entspringen, entfliehen. 2) vor einem Schlage an die Seite springen. 1) s'en aller, s'enfuïr en sautant; échapper, fuïr. 2) gauchir à un coup; éviter un coup en sautant. § 1) uskoczył do klasztoru. 2) uskoczył razu.

Uskoczenie, *n.* Entspringung. fuïte faite à sauts.

Uskoczony, *adj.* entsprungen. qui est échappé.

Uskąpić czego, *F. uskąpię.* ergeizen, abbrechen, erschaben, erknickern. profiter une bagatelle; gagner mesquinement, épargner qu. ch. d'une manière sordide; grimeliner qu. ch. sur qu. ch; ménager un petit profit. § rad że talar uskąpił.

uskąpić się. abgehen, mangeln, nicht zureichen; sparsam seyn. manquer à qu; avoir besoin de qu. ch; ne pas suffire. § prędzey się cudzoziemcom niźli Polakowi uskąpi wymowy.

Uskarżam się, *v. m. F. uskarżę.* die kurze *Conjugation* dieses *verbi* findet man selten: sich beschweren, sich beklagen. *la brève conjugaison de ce verbe se trouve rarement:* se plaindre contre qu. de; accuser qu. de. § uskarżał się u krola (przed krolem) na niego o ten gwałt.

Uskarżanie się, *n.* Beschwerung, Klage. plainte, *f.* accusation, *f.*

Uskarżliwy, *adj.* zum Klagen geneigt. plaintif, esprit chagrin; qui a toujours quelque fer qui loche.

Uskromiciel, *m.* Bändiger, Bezwinger. domteur, *m.* celui qui réfrène.

Uskramiam co, *v. m. F. uskromię, uskromić.* bändigen, zähmen. domter, réfréner, reprimer.

uskromić się. sich bändigen, sich mäßigen. se domter, se modérer, se borner.

Uskromienie, *n.* Bändigung, Zähmung. l'action de domter; frein, *m.*

Uskromiony, *adj.* gebändigt, gezähmt. domté, réfréné.

Uskrzynąć, *F. uskrzynę, v. a.* abklemmen, abquetschen. enlever, ôter en pinçant, en serrant. § uskrzynął sobie poł palca.

uskrzynąć się, v. r. 1) sich klemmen. 2) zu Schaden kommen, Schaden leiden. 1) se pincer, se serrer, se blesser étant pincé. 2) se brûler; souffrir une petite perte. § 1) uskrzyniesz się w palec. 2) okręt się uskrzynął miedzy skopułami: drugi miłostek nie zaniecha, aż się uskrzynie.

Uskwieram, *v. a.* kogo. einen plagen, quälen, einem zusetzen. tourmenter, presser, manier qu; faire de la peine à qu.

Usłać, *vid.* Ścielę.

Usłuchać kogo, *F. usłucham, v. a.* einen gehorchen; einen folgen, Gehör geben. obeir à qu, au conseil, à la volonté de qu; suivre, écouter le conseil de qu. § usłuchał watki swoiey; o ia za głupi ciebie usłuchać.

Usłuchanie, *n.* Gehorchung. l'action d'écouter qu; complaisance de suivre le conseil de qu.

Usługa, *f.* 1) Dienst. 2) Dienst, Gefallen. 1) le service de celui qui sert. 2) un service, un bon office. § 1) na usługę, Rzeczypospolitey powinien chorągiew stawić; do usług go moich zażywam. 2) wszelką komu świadczyć usługę.

Usługowanie, *n.* Aufwartung, Bedienung. les services de celui qui sert.

Usługuię, usługiwać, *v. m. F. usłużę, usłużyć.* einem dienen, einen Dienst erweisen. servir qu; rendre service, un bon office, être utile à qu. § usłużę ci w tey sprawie.

usługować komu, F. będę usługował. einen aufwarten, einen bedienen. servir qu;

qu; être valet, de. § usługuie gościom do stołu.
sam sobie usługuie. er bedienet sich selbsten. il se sert; il se rend des services à soi même.
*Usmolić, *F. usmulę, v. a.* 1) verpichen, pichen. 2) beschmieren, besudeln. 1) poisonner, goudronner. 2) salir, souiller. 1) usmolić, (nasmolić) beczkę. 2) usmolić, (posmolić) ręce.
Usmarkać się, *F. usmarkam się.* sich berotzen, sich besabern. baver, jetter de la bave; se remplir de morve.
Uśmiać się, *F. usmieię się.* zur Genüge lachen. rire tout son soû.
Uśmiech, *m.* das Lächeln. souris. § rzekł z uśmiechem.
Uśmiecham się, *v. m. F. uśmiechnę się*, uśmiechnąć się. lächeln. sourire; faire un sourire. § z żartem na to odpowiedział uśmiechaiąć się; uśmiechnął się na to.
uśmiecham się komu; śmieię się społem; śmiechem poświadczam. einen anlachen. sourire, rire a qu.
uśmiechaiący się. lächelnd. riant, *adj.* § z uśmiechaiącą rzekł twarzą; uśmiechaiące się usta.
Uśmiechanie się, *n.* das Lächeln. le sourire, le souris.
Uśmierzam co, *F. uśmierzę, v. a.* bändigen, stillen. domter, réfréner, appaiser, étouffer, réprimer. § uśmierz tę wrzawę.
Uśmierzenie, *n.* Zähmung, Bändigung, Stillung. frein, bride; l'action de domter, de réfréner.
Uśmierzony, *adj.* gezähmt, gestillt, gebändigt. réfréné, reprimé, domté.
Usmolony, *adj.* 1) gepicht. 2) besudelt, beschmiert. 1) poissé, enduit de poix. 2) sale, souillé.
Usnąć, *F. usnę, vid.* Usypiam.
Uspić kopo, *F. uspię.* 1) einschläfern. 2) in die andere Welt schicken; einen tödten. 1) assoupir, endormir qu; ensevelir qu. dans le sommeil. 2) tuer, assommer qu. à coup de; dépécher qu. 1) piastunka dziecię uspiła. 2) uspił go tym kiiem.
uspię go. ich werde ihm eins geben, daß er das Aufstehen vergessen soll. je lui appliquerai un coup qui l'assoupira d'un éternel sommeil.
Uśpiony, *adj.* eig. u. fig. eingeschläfert. *prop. & fig.* endormi, assoupi. § nieuśpiona czułość.
Uspokoić co. *F. uspokoię, v. a.* befriedigen, beruhigen. appaiser; tranquilliser, pacifier, assoupir, calmer; rendre tranquille. § uspokoić wrzawę domową; uspokoić myśl od zabaw niepotrzebnych.
uspokoić się. sich beruhigen, sich stillen. s'appaiser, se pacifier; se mettre l'esprit en repos; se tranquiliser; se calmer.
Uspokoiciel, *m.* Beruhiger, Friedmacher, Friedstifter. pacificateur, *m.* qui fait la paix.
Uspokoienie, *n.* Beruhigung. pacification, *f.* l'action d'appaiser les troubles; de rendre tranquille.
uspokoienie morskie. Meer-Stille. tranquillité de la mer.
Usprawiedliwiam co, *v. m. F. usprawiedliwię.* rechtfertigen. justifier, *v. a.*
usprawiedliwiaiący. rechtfertigend. justifiant, *adj.*
Usprawiedliwienie, *n.* die Rechtfertigung. la justification.
Usprawiedliwiony, *adj.* gerechtfertigt. justifié, *adj.*
Usta, *plur.* die Lippen, der Mund. la bouche, les lèvres, *f.* § w usciech to trzymay lekarstwo.
usta cuchnące. übler, stinkender Athem. haleine forte, mauvaise, puante.
usta cuchnące maiący. dem es aus dem Maul riechet. qui a une forte halaine.
usta leczący die Lippen, den Mund heilend. propre à guérir les inflammations de la bouche.
Ustawam. } *v. m. F. ustanę*, ustać. 1)
Ustaię. } gänzlich aufhören, ein Ende nehmen. 2) aufhören, vergehen, erlöschen, sich verlieren. 3) aufhören, sich legen, nicht so heftig seyn. 3) unterliegen, erliegen, nicht weiter können, nicht fortkommen können. 5) abnehmen an einer Kraft, solche verlieren, zu haben aufhören. 6) aus Mangel der Kräfte von etwas ablassen, etwas liegen lassen. 1) cesser tout-à-fait. 2) cesser, s'évanouir, se passer entièrement; disparoître. 3) cesser, s'appaiser, s'adoucir, n'être pas si violent. 4) déchoir; souffrir, sentir, avoir une entière perte d'une force du corps; se sentir défaillir une force, la perdre. 5) mourir; cesser d'agir; n'en pouvoir plus; succomber, être tout abbattu; être tout destitué de forces; ne pouvoir tenir. 6) se désister de qu. ch. l'abandonner par manque de forces. § 1) ta wrzawa, ta woyna ustała. 2) ustawa pobożność, dobry porządek; kiedy żywotne ustawać bedą siły. 3) ustał wiatr; gniew, śnieg; ustanie nawałności kiedy się przesili. 4) ustał w rzeźwości, w pracowi-

cowitości swoiey. 5) koń ustał; ustał w tey pracy od starości. 6) nie ustał, ale tylko przestał.

ustaie w siłach; siły iego ustawaią. die Kräfte entgehen ihm, verlassen ihn. il se sent défaillir les forces; il manque de forces; il est dans un grand abbattement; les forces lui manquent, le délaissent.

ustał roku; na rok nie stanął. er hat den gerichtlichen Termin versäumet, er hat sich contumaciren lassen. il a fait défaut; il est condamné par défaut; il a été contumacé.

ustaię się. } *v. m. F. ustoię się.* 1) sich
ustawa się. } überdrüßig stehen. 2) sich abklären, sich setzen, von Getränken. 3) sich setzen, sich legen; gesetzt, klug werden. 1) se lasser à être debout; être las à force de se tenir debout. 2) aller au fond du vase, se reposer, rassoir, s'éclaircir, *en parlant des liqueurs.* 3) se rassoir, s'appaiser, devenir posé. § 1) ustoiałem się ale darmo. 2) ten napoy się ustoi. 3) gniew się iego nie rychło ustoi.

kiedy się młodość ustoi. wann sich die Hitze der Jugend leget. quand les feux de la jeunesse se sont appaisés.

day się tey ustoić wodzie. man muß sich diesem Wasser setzen lassen. laissez reposer, faites reposer, faites rassoir à cette eau.

Ustanie, *n.* Ustawanie, *n.* czego. das Aufhören. cesse, *f.* cessation, *f.* entière interruption. § po ustaniu biegu, woyny, gniewu, choroby.

ustanie sił. große Ohnmacht, Entkräftung. abbattement; manque de forces; foiblesse.

ustanie roku, niestanie u prawa. Gerichtsw. Versäumung eines gerichtlichen Termins, Erlöschung einer Streit-Sache wegen der Ausbleibung. *palais:* peremtion d'instance, *f.* le défaut commis par la patrie contumacée; la désertion d'un procès, qui périt faute de l'avoir poursuivi dans le tems.

Ustanny, *adj.* das aufhört; aufhörlich. qui cesse, qui n'est pas perpétuel.

ustanny rok. verlohrner Proceß; ein erloschner Termin durch das Ausbleiben. défaut aux présentations; procès perdu faute de l'avoir poursuivi au tems.

Ustanowienie, *n.* postanowienie. Anordnung, Einsetzung, Stiftung. établissement, disposition, réglement, fondation. § od ustanowienia Polski.

Ustanowić, *F. ustanowię, v. a.* postanowić. 1) setzen, ordnen, einrichten. 2) sich vorsetzen, sich vornehmen. 1) ranger, arranger, régler, disposer, ordonner, mettre en ordre. 2) se résoudre, prendre résolution. § 1) August II. ustanowił Order Białego Orła; ustanowić okręt na kotwicach; ustanowić woysko do sprawy. *2) ustanowiłem (postanowiłem) iechać; ustanowił że tego nie wypełni.

Ustąp, *m. vid.* Ustęp.

Ustąpienie, *n.* 1) Abtritt, das Beyseitetreten. 2) das Ausweichen. 3) Abweichung von etwas. 4) das Weichen, Ausreißen in einer Schlacht. 5) Abtretung, Ueberlassung, Cession. 6) Verlassung, Räumung eines Orts. 7) die Senkung einer Mauer. 1) retraite, *f.* action de se retirer, d'aller à part. 2) l'action de faire place à qu. 3) écart, égarement; l'action de s'écarter de. 4) la désertion pendant la bataille; l'action d'abandonner son poste. 5) cession, délais, délaissement, désaissement; un acte de la personne qui cède. 6) évacuation d'une place; l'action d'évacuer une place. 7) affaissement; abbaissement d'un mur causé par sa propre pésanteur. § 1) powodowi ustąpienie nakazano. 2) o ustąpienie proszę. 3) ustąpienie z drogi, od przedsięwzięcia. 4) ustąpienie z placu, z pola, z szyku. 5) ustąpienie komu maiętności, prawa, długu. 6) po ustąpieniu nieprzyiaciela z Państwa, z fortec. 7) ustąpienie balki, muru, ziemie.

Ustawa, *f.* 1) Satzung, Verordnung, Gesetz. 2) Taxe, gesetzter Preis der Waare. 3) Arzeneyk. ein Recept. 1) ordonnance, *f.* réglement, loix, *f* statut, constitution. 2) afforage, *m.* taux; taxe. 3) *médéc:* ordonnance, récette, *f.* § 1) według ustaw Państwa tego; ustawa od Boga pochodząca; według ustawy Boskiey wszystko się dzieie; nieprzestępna to ustawa, ustawę czynić, pisać. 2) ustawa żywności, ustawę kupcom czynić; przedawać według ustawy Marszałkowskiey; Woiewoda kupcom i rzemieślnikom ustawę czynić ma. 3) przepisać choremu ustawę.

ustawa kościelna. Kirchen-Satzung, Kirchen-Gebot. sanction, *f.*

ustawa osobna, prywatna; przywiley. ein Privilegium. un privilége.

ustawy z ktorey miary nie przyymować. eine Satzung schmälern, nicht annehmen. déroger à un droit, à une constitution.

Ustawiam, *v. m. F. ustawię.* 1) gerade nach der Bley-Wage aufrichten, stellen, setzen. 2) setzen, verordnen, Gesetze geben.

ben. 2) gerichtlich taxiren. 1) dresser perpendiculairement; ériger, élever, poser, mettre qu. ch. à plomb. 2) ordonner, conclurre, établir, arrêter; faire, donner une ordonnance. 3) ordonner la taxe, le prix des denrées; priser, taxer, afforer, apprécier. § 1) ustawić kamień, słup prosto. * 2) ustawić (stanowić) komu prawo. 3) ustawić kupcom towary, żywności, takſę rzeczy.

Ustawianie, *n.* ustawienie, *n.* das Setzen, Stellen. l'action de dresser, de planter, d'asseoir.

ustawianie prosto. gerade Setzung, Aufrichtung in gerader Linie. érection en ligne perpendiculaire.

Ustawicznie. } *adv.* beständig, ohne Aufhören. perpétuellement, toûjours, sans relâche; incessamment; assidûment, continuellement, sans cesse.
Ustawnie.

Ustawiczność, *f.* 1) Beharrlichkeit, beharrliche Emsigkeit, beständiger Fleiß, Stetigkeit. 2) Länge der Zeit, Dauer, dauerhafte Anhaltung, Währung. 1) assiduité, *f.* continüelle application à qu. ch; continuë, continuation d'un travail. 2) perpetuité, durée, continuation de longue durée. § 1) ustawiczność wiele może i wszystkie trudności przemoże, nie odpoczywaiąca w pracach ustawiczność; ustawiczność woyny; ustawiczność wszelka uprzykrzona. 2) ustawicznością rzeczy powszednieią.

ustawicznością. in die Länge, nach langer Zeit. à la longue, par la suite du tems; à la continuë.

Ustawiczny, *adj.* 1) emsig, stetig, fleißig, unabläßig. 2) anhaltend, lang, immerwährend. 1) assidu. 2) perpétüel, continüel. § 1) ustawiczna praca. 2) ustawiczne choroby.

Ustawiony, *adj.* aufgerichtet, gestellt, gesetzt. dressé, élevé à plomb.

**Ustawodawca, *m.* **Ustawotworca. Gesetz-Geber. legislateur, *m.*

Ustęp, *m* 1) Abtritt, das Beyseitetreten. 2) Mathem. Abweichung der Magnet-Nadel. 3) Kriegsb. Abschnitt. 1) rétraite, *f.* l'action d'aller à part. 2) *Mathém.* déclinaison, *f.* 3) *Fortif.* coupure, retranchement. § 1) ustęp z teatrum dworu tego; dać komu ustęp. 2) ustęp igiełki magnesowey od połnocy.

iść na ustęp. einen Abtritt nehmen. aller à part; se retirer.

ustęp z świata tego. der Hintritt aus dieser Welt. décès, mort; la fin de la vie.

ustęp wała. } Kriegsbauk. der Wall-Fuß, die Berme. *Fortif.* retraite, berme, relais.
ustępny wał.

Ustępek w murowaniu, Bauk. Einziehung der Mauer, die durch Auslassung einer Reihe Ziegeln oben schmäler gemachet wird. *Archit.* retraite, retrecissement ou diminution d'épaisseur d'une muraille dont le corps est rétiré d'un rang de briques.

Ustępek szpilki magnesowney. Math. Abweichung der Magnetnadel. declinaison de l'aiguille aimatée.

Ustępny, *adj.* weichend, abweichend. qui décline, qui détourne.

Ustępowanie, *vid.* Ustąpienie.

ustępowanie w zad. das Zurückweichen, die Zurückziehung. retraite, *f.* l'action de se retirer avec les troupes. § ustępowanie w zad woyska.

ustępowanie morskie. die Ebbe, der Rücklauf des Meers. le reflus, le retour des flots de la mer.

Ustępuię, *v. m. F. ustąpię, ustąpić.* 1) aus dem Wege gehen, treten. 2) entweichen, entfliehen, entgehen. 3) abweichen, abgehen von etwas. 4) einem weichen, nachgeben. 5) nachlassen im Preise. 6) gerichtlich cediren, abtreten, überlassen. 7) Mathem. abweichen vom Nord-Pol. 8) weichen, sich senken als eine Mauer. 1) s'ôter, se retirer du chemin; se retirer; faire place à qu. 2) se retirer en; faire retraite; sortir, s'évader; se sauver, se mettre en un lieu de sureté. 3) s'égarer, s'écarter; se détourner, s'éloigner de. 4) céder, se rendre, déférer à qu. 5) remettre, rabbattre qu. ch. d'un prix; diminuër qu. ch. du prix. 6) céder, délaisser qu. ch. à qu; faire transport de; se déssaisir de qu. ch. 7) *Matém.* decliner du Nord; varier. 8) affaiser, s'enfoncer, s'abbaisser par sa propre pesanteur. § 1) ustąp Panu. 2) ustąpił z Polski do Niemiec; nieprzyiaciel ieszcze z tych kraiow nie ustępował. 3) ustąpił drogi, prawdy, powinności; ustąpił z kolei, z drogi. 4) w tym mędrszemu ustąpić (ustąpić placu; przodek dać) trzeba. 5) bogato zacenił ale wiele ustąpił; nie ustąpił i grosza w cenie. 6) ustąpić komu domu, prawa swoiego. 7) igiełka magnesowa często od połnocy ustępuie. 8) ustępuie balka, ściana, ziemia.

ustąpić z drogi; ustąpić na stronę. auf die Seite treten. se retirer à part, à l'écart, s'égarer.

ustąp; z drogi. aus dem Wege; bey Seite. gare; faites place; retirez vous.
każ tym ludziom ustępować. laß diese Leute auf die Seite treten. faites un peu ranger ce monde; faites retirer ce monde.
ustępuie morze. es ist Ebbe; das Meer tritt zurück. la mer refluë.
ustępować w zad. zurücktreten, zurückweichen. reculer, se reculer, faire quelques pas en reculant; s'en aller en arrière.
ustępować komu placu. 1) das Feld räumen; weichen. 2) einem nachgeben. 1) se retirer du combat, quitter sa place, son poste. 2) céder à qu.
Usterk, *m. vid.* Ustyrk.
Ustnie, *adv.* mündlich. de bouche; verbalement, de vive voix.
Ustny, *adj.* 1) Mund, Lippen-. 2) mündlich. 1) de bouche; qui sert à la bouche ou aux lèvres. 2) oral, vocal, verbal, proféré de bouche. § 1) ustne lekarstwo. 2) ustna rozmowa.
Ustoieć się, *vid.* Ustaię się.
Ustoiny, *plur.* to co się ustoiało. dicker Satz. sédiment, fondrilles, *f. plur.* lie; matière la plus épaisse d'une liqueur.
Ustoiony, *adj.* 1) klar, abgeklärt. 2) gesetzt, sittsam. 1) rassi, purifié, clarifié. 2) rassi, posé, prudent, retenu. § 1) ustoiony odley napoy. **2) orszak ustoioney (statecżney) i grzeczney młodzi,
Ustroić, *F. ustroię.* ausputzen, zieren. parer, embéllir, enjoliver, orner.
Ustroienie, *n.* Ausputzung, Verzierung. embéllissement, enjolivement, ornement.
Ustroiony, *adj.* geputzt, geziert. paré, orné, embélli.
Ustronie, *n.* abgelegener Ort. retraite, *f.* lieu écarté.
na ustroniu. abwärts, abgelegen. à écart, à part, à quartier, en un lieu écarté.
na ustroniu leżący.} abgelegen. écarté, Ustronny, *adj.* } éloigné, reculé.
Ustrzedz się czego, *F. ustrzegę się.* sich vor etwas in Acht nehmen, etwas vermeiden. se garder, se donner de garde de qu. ch; fuïr, éviter, qu. ch. § nie ustrzegł się zdrady iego.
Ustrzelić co, *F. ustrzelę.* etwas abschießen, wegschießen. faire tomber en tirant; emporter d'un coup d'arme à feu.
Ustrzelenie, *n.* Abschießung, Wegschießung. emportement d'un coup d'arme à feu.
Ustrzelony, *adj.* abgeschossen, weggeschossen. abbattu, emporté d'une bale. § ustrzelona ręka.
Ustrzeżenie się, *n.* die in Achtnehmung, Vermeidung. l'action d'éviter. § ustrzeżenie się omyłki w rachunku.
Ustrzeżony, *adj.* 1) davor man sich in acht nehmen kann. 2) vermieden. 1) évitable, *adj.* qu'on peut éviter. 2) évité, qu'on a évité.
Ustrzygam co, *F. ustrzygnę, ustrżygnąć.* mit der Scheere abschneiden. couper, ôter avec des ciseaux. § ustrzygł sobie włosy.
Ustrzyżony, *adj.* mit der Scheere abgeschnitten. coupé, ôté avec des ciseaux.
Ustrzyżyny, *plur.* 1) Abschneidsel, das unnöthige, so man mit einer Scheere abschneidet. 2) Licht-Schnuppe. 1) cisailles, *f. plur.* retailles, *f. plur.* petits morceaux coupés de qu. ch. avec des ciseaux. 2) mouchure, *f.* ce qu'on a mouché du lumignon de chandèle. § 1) zmieć te ustrzyżyny papierowe. 2) ustrzyżyny świecy, knota.
*Ustyrk, *m.* usterk, *m.* usterknienie, potknienie. 1) das Stolpern, ein Fehltritt. 2) Fall, Unfall, Unglück. 1) un faux pas, bronchade, bronchement. 2) chute, *f.* malheur, choq. § 1) ledwie w tym ustyrku nie upadłem. 2) przyszedł o ustyrk; narażać kogo na ustyrk.
Ustyrkam się, *v. m. F. ustyrknę, ustyrknąć.* eig. u. fig. stolpern, einen Fehltritt thun. *prop. & fig.* broncher, *v. n.* choper, *v. n.* faire un mauvais pas.
Ustyrkliwy, *adj.* Usterkliwy, *adj.* 1) stolpernd, zum Stolpern geneigt. 2) stürzend, gefährlich, der zu Falle bringt. 1) qui bronche, qui se heurte. 2) menaçant ruine, ruineux, dangereux. § ostrożnie z koniem ustyrkliwym. 2) tak szczęście pokazało ustyrkliwey i niestateczney swoiey fantazyi wizerunek.
Ustyrknienie, *n. vid.* Ustyrk.
Usuć, *F. usuię.* einen Haufen schütten, aufschütten. amonceler, amasser, *v. a.* faire un tas; amasser un tas de; entasser; mettre en tas. § usuł wał, górę, zboże.
Usucie, *n.* die Aufschüttung eines Haufens. amoncelement, *m.*
Usuty, *adj.* Usypany, *adj.* aufgeschüttet, aufgehäufet. élevé; mis en un tas; amoncelé. § usuta z głow nieprzyiacielskich gora.
Usycham, *v. m. F. uschnę, uschnąć.* eig. u. fig. verdorren, vertrocknen, vergehen. *prop. & fig.* se sécher, sécher, mourir, périr.
Usypanie, *n.* 1) die Abschüttung von einem Haufen. 2) das Aufhäufen, Aufschütten

schütten eines Haufens. 1) la diminution d'un tas; l'action d'ôter qu. ch. d'un monceau, 2) entassement. § 1) usypanie z kupy, z woru. 2) usypanie kopy, gory.

Usypany, *adj.* 1) abgeschüttet. 2) aufgehäufet, aufgeschüttet. 1) versé, ôté, emporté d'un monceau. 2) amoncelé, mis en un tas, entassé. § 1) usypane zboże. 2) gora, kupa usypana.

Usypiam, usypiać, *v. m. F. usnę, usnąć.* 1) einschlafen, einschlummern. 2) absterben von Fischen. 1) s'assoupir, s'endormir, être abbattu de sommeil; être pris d'un sommeil, se laisser abbattre par le sommeil. 2) mourir, *en parlant des poissons.* § 1) twardo usnął; dziecię usnęło, szczupak usnął.

dam mu że uśnie. ich will ihm eins geben, daß er das Aufstehen vergessen soll. je lui donnerai un coup, qu'il dormira d'un éternel sommeil.

usypiaiący, sen przynoszący, vid. *spanie czyniący.*

Usypuię, *v. m. F. usypię, usypać* 1) abschütten von einem Haufen. 2) schütten, aufschütten, einen Haufen machen. 1) ôter d'un tas en versant. 2) amonceler, entasser, mettre en tas. § 1) usyp z tego woru z kilka garcy. 2) usypać gorę, kupę z czego.

Uszańcować, F. *uszańcuię.* aufwerfen, schanzen. élever une hauteur de terre.

uszańcować się. sich verschanzen. se retrancher.

Uszańcowany, *adj.* verschanzt, aufgeworfen. retranché, fortifié d'un retranchement.

Uszargać się, *F. uszargam.* sich beschlumpern. s'embouer, se crotter.

Uszargany, *adj.* beschlumpert mit Gassen-Koth. terreux, crotté.

Uszarpnąc, F. *uszarpnę, uszarpam.* ein Stück abreißen. ôter, enlever, arracher une pièce de qu. ch. § uszarpniy szmat płotna.

Uszarpniony, *adj.* abgerissen von etwas. emporté avec force; arraché de qu. ch. § uszarpniona sztuka sukna.

Uszaty, *adj.* 1) langöhrig. 2) gehenkelt, mit Henkeln versehen. 1) qui a des grandes oreilles. 2) oreillé, qui a des anses. § 1) zaiąć, człowiek uszaty. 2) naczynie uszate.

uszaty ogar. ein wohlbehangener Jagd-Hund, ein Jagd-Hund der lange Ohren hat. chien clabaud, coifé; chien dont les oreilles passent le nez.

Uszcie, *vid.* Uyście.

Uszczepiam co, *v. m. F. uszczepię.* 1) abspalten, absplittern. * 2) eine Scharte machen, s. *uszczerbiam.* 1) fendre, *v. a.* éclater un peu; ôter un éclat du corps d'une chose. 2) déroger, préjudicier; faire du tort à.

uszczepić się od czego. se fendre de; se separer du corps de.

Uszczepanie, *n.* } 1) Abspaltung. * 2) Scharte, f. Uszczerbek.
Uszczepienie, *n.* } 1) l'action d'emporter un éclat de. * 2) brèche, *vid.* Uszczerbek.

Uszczepany, *adj.* uszczepiony, *adj.* 1) abgespalten. * 2) schartig. 1) emporté, ôté, fendu d'une chose comme un éclat; separé du corps par un éclat.

Uszczerbek, *g. u.* 1) Scharte. 2) Nachtheil, Schade. 1) brèche; dent, *f.* cran; petite fracture dans un tranchant. 2) préjudice, *m.* tort; brêche, dommage, *m.* § * 1) uszczerbek (szczerbina) w szpadzie. 2) uszczerbek odniosł; z nieiakim moim się to dzieie uszczerbkiem.

Uszczerbiam, *v. m. F. uszczerbię.* 1) schartig machen. 2) schmälern, beschneiden, entziehen. 1) ébrècher, faire une dent dans une lame. 2) faire brèche; rogner, retrancher à qu. qu. ch; endommager, ravaler qu. ch. § 1) uszczerbił noża. 2) uszczerbić komu maiętności, sławy, dochodow.

Uszczerbienie, *n.* 1) Einbrechung der Scharten. 2) Nachtheil, Schaden. 1) l'action d'ébrècher. 2) préjudice, *m.* tort.

Uszczerbiony, *adj.* 1) schartig gemacht. 2) geschmälert, gemindert. 1) ébrèché. 2) retranché, diminué, ravalé. § 1) noż uszczerbiony. 2) sława uszczerbiona.

Uszczęśliwiam, *v. m. F. uszczęśliwię.* beglücken. rendre heureux, combler de bonheur. § uszczęśliwiłeś mię, proge moie twoią bytnocią; Bog iego uszczęśliwi potomstwo.

Uszczknąć, *vid.* Uszczykam.

Uszczuplić, *F. uszczuplę, v. a.* 1) dünne, weniger machen; schmälern, mindern, abbrechen. 2) fig. sparen, ersparen. 1) diminuër, amoindrir, retrancher, rendre moindre; diminuëer le nombre de. 2) *fig.* épargner. § 1) uszczuplić woysko, miast w Państwie. 2) drogich uszczuplił godzin dla tey pracy.

Uszczuplenie, *n.* Verringerung, Abnahme. diminution, *f.* amoindrissement, retranchement.

Uszczuplony, *adj.* vermindert, verringert. diminué, amoindri, retranché. § ledwo

mu z uſzczuplonym oſtatkiem na okręty umpnąć przyſzło.

Uſzczykam, *v. m. F. uſzczknę, uſzczyknę.* 1) kneipen. 2) abzwicken, abkneipen eine Blume. 3) stechen als die Biene. 1) pincer, *v. a.* 2) pincer, cueillir des fleurs; prendre avec les ongles. 3) piquer comme abbeille. § 1) uſzczyknął go w bark. 2) uſzczyknąć kwiatek. 3) pſzczoła, gadzina go uſzczknęła; uſzcznął mię komor.

ſzczknąć ſię; uſkrzynąć ſię. sich hemmen. ſe pincer. § uſzczknieſz ſię tu w palec.

Uſzczknienie, *n.* 1) das Kneipen, ein Kniff. 2) Abbrechung einer Blume. 3) Stich, Biß eines Ungeziefers. 1) pincement, *m.* l'action de pincer; bleſſure faite en pinçant. 2) l'action de cueillir les fleurs. 3) morſure, *f.* piqûre d'un inſecte.

Uſzczypać, *v. m. F. uſzczypam, uſzczypnę.* 1) kneipen. 2) abkneipen. 1) pincer. 2) cueillir, pincer une fleur. § 1) uſzczypnął mię w policzek. 2) uſzczypał kwiatek.

Uſzczypek, *m. g. uſzczypku*; co ſię uſzczypnęło. das Abgeknippene. morceau emporté avec les ongles.

uſzczypek, m. ⎫ ein Kniff, Stich, Stichel-
Uſzczypka, *f.* ⎭ Wort. mot piquant, picoterie, pinçon coup de dents; brocard, lardon.

Uſzczypliwe, *adv.* empfindlich, verletzlich. d'une manière choquante; en mots piquants.

Uſzczypliwość, do ſzczypania ſnadność. Sticheley, Neigung zum Sticheln. mordacité, *f.* humeur mordicant.

Uſzczypliwi, *adj.* stichelnd, Stichel-. choquant, mordant, piquant, mordicant, ſatirique.

Uſzka, *f.* Ohr-Löffel. cure-oreille, *m.*

uſzka lekaſka, rurka uſzna. Ohr-Spritze, Ohr-Röhrchen, damit man einen Saft ins Ohr ſpritzet. eſpèce de ſeringue ou de tuyau pour ſeringuer une liqueur dans l'oreille.

Uſzko, *n.* 1) Oehrlein. 2) Henkelchen; Oehrchen. 1) petite oreille. 2) petite anſe; oeil. § 1) ładne uſzki. 2) uſzko w rurze przez ktore w łożu drot przechodzi.

uſzko dolne. Ohrläppchen. bas d'oreille, *m.* bout d'oreille, *m.*

uſzko u trzewika. Schuh-Riemen. oreille de ſoulié.

Uſzkodzić kogo, F. *uſzkodzę.* einem ſchaden, Abbruch thun. endommager qu.; faire dommage à qu. § nie uſzkodził Turkow i Tatarow.

Uſzkodzony, *adj.* beſchädiget. endommagé.

Uſzny, *adj.* Ohren-. d'oreille qui regarde l'oreille. § uſzny bol; gnoy uſzny.

uſze ziele, uſzyca, uſzne liście, wodna ſtrzała. (ſagitta) Pfeil-Kraut. ſagette, *f.* renoncule des champs.

Uſzyca, *f. vid.* uſzne ziele.

**Utalentować czym, F. *utalentuię.* mit einem Talent begaben. pourvoir, douer qu. d'un talent, d'un don de nature. § Bog tę duſzę wſzyſtkiemi utalentował natury darami.

**Utalentowanie, *n.* Begabung, mit natürlichen Gaben. accumulation de toutes ſortes d'avantages de nature.

**Utalentowany, *adj.* begabet, beſchenkt mit natürlichen Gaben. doué, pourvû de talent, né avec un talent.

Utaborować, F. *utaboruię.* mit einer Wagen-Burg befeſtigen. barricade de chariots; ſe barricader, ſe retrancher, ſe fortifier d'un parc.

Utapiam, utapiać, *v, m. F. utepię, utopić.* 1) erſaufen, verſenken. 2) ſtoßen als einen Dolch ins Herz. 1) noyer, ſubmerger, enfoncer, dans l'eau. 2) planter, plonger, enfoncer, mettre comme un poignard dans le coeur. 1) utopiono czprownicę. 2) utopić ſpadę w kogo, ſzablę komu w głowie.

utopił ſubſtancyą w brzuchu. er hat ſein Vermögen verfreſſen. il a mangé tout ſon bien.

utopić myśl, utopić ſię, utonąć w czym. ſich in etwas vertiefen, ſich einer Sache gänzlich widmen, einer Sache nachhängen, nachſinnen. ſe noyer, s'enſevelir, être répandu, être enſéveli dans; ſe donner tout entier à; paſſionner qu. ch; bander ſon eſprit, ſon imagination, appliquer ſe penſées, ſon eſprit à. § utonął, utopił ſię w rozkoſzach; utopił w tey nauce, w tey grze myśl i wzrok; utonął w naukach, w tym rozmyſlaniu.

Utarcie, *n. vid.* Ucieranie.

Utarczka, *f.* 1) kleines Gefecht, Anfang eines Gefechts, Scharmützel. 2) Kampf, Kampf-Jagen der Thiere. 1) combat léger, *m.* rencontre, *f.* commencement d'un combat, eſcarmouche. 2) combat de bêtes. § 1) w utarczce nieprzyiaciela wiele ubito. 2) utarczka z bykami w Hiſzpanii.

utarczkami. auf eine Art eines Scharmützels. en eſcarmoûchant; par eſcarmoûche.

Utarczkowy, *adj.* zum kleinen Gefecht, zum Anfang eines Scharmützels gehörig. de combat, d'escarmoûche; qui regarde le commencement d'une escarmoûche.

Utargować co, *F. utarguię, v. a.* 1) abdingen, abhandeln, vom Preise abbrechen. 2) lösen Geld zum Verkauf. 1) rabattre qu. ch. du prix en marchandant. 2) faire de l'argent au marché. 1) talar mu utargowałem. 2) iuż dziesięć talerow dziś utargowałem.

Utarty, *conf.* Ucieram. 1) abgewischt. 2) gebahnt, eben, eben gemacht. 3) richtig, abgethan, geschlossen. 4) angenommen, gebräuchlich, gewöhnlich, von Worten; 1) nettoyé, torché, curé. 2) applani, débattu, frayé. 3) applani, réglé, débattu, conclu. 4) reçu, usité, qui est en usage, *en parlant des mots.* § 1) stoł iesżcze nie utarty. 2) utarta (torowana) droga. 3) artykuły pokoiu są utarte. 4) to słowo iest utarte, nieutarte.

Utęchnąć, F. *utęchnie. v. n.* sich setzen, fallen als eine Geschwulst. se désenfler; perdre l'enflûre.

Utęchły, *adj.* gefallen, gesetzt, als eine Geschwulst. désenflé, *adj.* qui a perdu l'enflure.

Utęchnienie, *n.* gesetzter, gefallener Geschwulst. desenflure, *f.*

Utemperować pioro, F. *utemperuię* eine Feder schneiden. tailler une plume.

Utemperowanie pioro. das Feder-Schneiden. taille, *f.* l'action, la manière de tailler une plume.

Utemperowane pioro. eine geschnittene Feder. une plume taillée.

Utesknić się, F. *utesknię, vid.* Tęsknię się.

Utesknienie, *n.* 1) Bangigkeit, lange Weile. 2) Sehnsucht. 1) ennui. 2) langueur, *f.* passion amoureuse. § 1) cieżkie moie utesknienie. 2) z wielkim go czekamy, wygladamy utesknieniem.

Utesknìony, *adj.* 1) bange, langweilich. 2) sehnlich. 1) ennuyeux, languissant. passionné, plein de langueur. § 1) utesknione czasy, prace takie. 2) utesknionym ciebie sercem czekam.

Utłaczam, utłaczać, *v. m. F. utłoczę*, utłoczyć. 1) eindrücken, einstopfen. 2) erdrücken, erknicken. 1) fouler, presser, serrer; farcir, remplir; mettre, pousser avec force dedans. 2) étouffer, suffoquer. § 1) utłoczyć pościel w tłomok. 2) matka leżąc dziecię utłozyła.

utłoczono go w ciżbie. man hat ihm im Gedränge gedrücket. on l'a étouffé dans la foule.

Utłoczenie, *n.* 1) 1) Eindrückung. 2) Erdrückung. 1) compression, *f.* l'action de mettre, de remplir avec force dans. 2) suffocation, l'action d'étouffer.

Utłoczony, *adj.* 1) eingestopft. 2) erdrückt, erstickt. 1) embourré; poussé, pressé, mis avec force dedans. 2) étouffé. § 1) tłomok dobrze utłoczony.

utłoczony był w ciżbie. er ward im Gedräng erstickt. il fut étouffé dans la foule.

Utłuc co, F. *utłukę, v. a.* zerstoßen, zermalmen. piler, briser, égruger, casser, *v. a.*

Utłuczony, *adj.* gestoßen, gestampft. pilé, égrugé, cassé. § pierprz miałko utłuczony.

Utłuścić co, F. *utłuszczę.* fettig machen, mit Fett beschmieren. engraisser, salir avec de la graisse.

utłuścić się. sich mit Fett beschmieren. s'engraisser, se salir avec de la graisse.

Utłuszczenie, *n.* Beschmuzung mit Fett, Fett-Schmuz, Fett-Flecke. l'action d'engraisser; salissure, *f.* tache faite avec de la graisse.

Utłuszczony, *adj.* mit Fett beschmiert. engraissé, souillé avec de la graisse.

Utok, *m. vid. wał krosienny.*

Utonąć, F. *utonę.* ersaufen, ertrinken. se noyer, perdre la vie dans l'eau. § utonął w rzece.

utonąć, utopić się w czym. vid. Utapiam. *utopić mysl.*

Utonienie, *n.* die Ertrinkung, das Ersaufen. mort qu'on souffre dans l'eau, l'action de se noyer ou de noyer qu.

Utopiony, *adj.* ersäuft. noyé, qui a perdu la vie dans l'eau.

utopiony w czym. vertieft, ersoffen in etwas; einer Sache ergeben. enséveli, répandu, plongé dans; adonné entièrement à. § utopiony w naukach, w księgach, w rozkoszach, w nadętych rożnemi nadzieiami obietnicach.

Utracam, utracać, *v. m. F. utracę*, utracić. 1) verlieren, einbüßen; um etwas kommen. gubię, wird im eigentlichen Verstande gesetzt. 2) verschwenden, durchbringen. 1) perdre qu. ch; être privé, être frustré de; laisser échapper, souffrir la perte de; *en propre on dit* gubię. 2) perdre; dissiper, dépenser son bien; prodiguer. § 1) utracił przyiaciela, okazyą, zwycięstwo, honor, życie, wzrok, sprawę sądową,

nadzieię do korony. 2) utrac, żałować tego będzie; poutracał wiołki; utraciwszy wiele ludzi w bitwie.

utracić na czym. 1) an etwas verlieren, Schaden haben. 2) auf etwas verschwenden, viel Geld wenden. 1) perdre en à; avoir un dommage en qu. ch. 2) perdre, dépenser, faire de la dépense en, à qu. ch. § 1) utraził na towarze talar. 2) utraca, (zbytnie wydaie) na delicyach, na łowach, na kartach.

utracać dłużnikom. Bankerut machen, das Vermögen der Gläubiger verthun. faire banqueroute à ses créanciers, dépenser leur bien.

Utrącam, cać, co, *v. m. F. utrącę*, utrącić. 1) abstoßen. 2) bezwacken, beschneiden; Abbruch, Schaden thun; schwächen. 1) abbattre d'un choc une partie d'un corps. 2) écorner; retrancher, affoiblir, diminuër. § 1) utrącił rękę posągowi. 2) w tey potyczce ludzi mu coś utrącono.

utrącić zwierzęciu rogi. die Hörner einem Thier abstoßen. écorner une bête, lui rompre les cornes.

*Utracanie, *n.* rozrzutność. Verschwendung. prodigalité, *f.* profusion, dissipation, *f.*

Utracenie, *n.* Einbuße, Verlust. perte, *f.* privation. § pod utraceniem czci i dobr zakazano.

Utrącenie, *n.* Abstoßung. l'action d'abbattre qu. ch. d'un corps.

Utrącony, *adj.* abgestoßen. abbattu, emporté, separé par un choc.

Utracony, *adj.* verlohren, eingebüßet. perdu dont on a fait perte.

Utracyusz, *m.* im Scherz: ein Verschwender: *burles:* dissipateur, *m.* prodigue. § dał corkę za utracyusza.

Utracyuszka, *f.* Verschwenderinn, *f.* dissipatrice, *f.*

Utrapienie, *n.* Kümmerniß, Kränkung, Bedrängniß. affliction, tourment, crevecoeur, peine, souffrance.

utrapienie ciała. Kreuzigung des Fleisches. mortification de la chair.

Utrapiony. gekränkt. affligé, *adj.* qui souffre, qui a de la douleur.

Utrata, *f.* Verlust, Einbuße. perte, *f.* déchet, *m.* privation, *f.* § utrata zdrowia, sprawy sądowey.

utrata na czym. Verlust an etwas. déchet, perte en qu. ch. § wielką utratę na tych pieniędzach ponoszę.

pod utratą prawa. bey Verlust seines Rechts. à peine de déchéance de son droit.

Utratnikczek, *m.* } Verschwender. dissi-
Utratnik, *m.* } pateur, *m.* prodigue.

Utratny, *adj.* verschwenderisch. prodigue, *adj.*

syn utratny. der verlohrne Sohn. l'enfant prodigue.

Utrudzenie, *n.* große Beschwerniß, Beschwerlichkeit. grande fatigue.

Utrudzony, *adj.* beschwehrt, bemüht, abgemattet. fatigué, lassé, abbattu, *adj.*

Utrudzić kogo, *F. utrudzę.* einen sehr beschweren, abmatten. fatiguer extrêmement; lasser qu; causer de la fatigue à qu.

Utrząsnąć, *F. utrząsnę, v. a.* 1) abschütteln. 2) einen erschüttern als ein Wagen. 1) secoüer qu. qu; remuër, agiter pour faire tomber qu. ch; abbattre qu. ch. en secouant. 2) cahoter, secouër qu; donner des cahots à qu. § 1) iednę gruszkę tylko utrząsnął. 2) woz, koń go utrząinął.

utrząsnąć się, v. n. sich erschüttern, sich erstauchen. se secouër, se cahoter. § utrząsł się na koniu; utrząsnął się od spadnienia.

Utrzęśnienie, *n.* Erschütterung, Erstauchung. secouëment, cahot, *m.* cahotage, *m.* § te bole pochodzą z utrzęśnienia i z oberwania.

utrzęśnienie białogłowskie; utrzęśnienie macicy. Vorfall der Mutter. dislocation, *f.* émotion, descente de matrice.

Utrzymanie, *n.* 1) Erhaltung, Ertragung. 2) Zähmung, Bändigung einer Leidenschaft. 3) Erhaltung, Beschirmung, Handhabung. 1) l'action de soutenir. 2) frein, *m.* bride, l'action de domter, de réfréner. 3) conservation, maintien.

Utrzymany, *adj.* 1) erhalten, ertragen. 2) gebändigt, gezähmet. 2) erhalten, beschirmet. 4) behauptet, vertheidigt. 1) appuyé, soutenu. 2) domté, réfréné. 3) conservé. 4) soutenu, défendu.

Utrzymuię, Utrzymywam, *v. v. m. utrzymam.* 1) erhalten, tragen. 2) erhalten, aufhalten, zurückhalten. 3) zähmen, bändigen eine Leidenschaft. 4) erhalten, beschirmen. 5) behaupten, vertheidigen eine Meynung. 1) soutenir, appuyer, retenir en portant, en tenant. 2) tenir, retenir, arrêter, empêcher de faire qu. ch. 3) retenir, reprimer, domter, réfréner comme une passion. 4) conserver, maintenir. 4) soutenir, défendre, maintenir, tenir. § 1) ta balka taki ciężar nie utrzyma. 2) utrzymał konie rozpędzone.

dzone. 3) utrzymać afekt, gniew swoy. 4) czym prawa, państwo, całość, zdrowie swoie utrzymuie. 5) ten co zaczął rozprawę utrzymywał stronę krola walecznego, a drugi spokoynego; utrzymywał bardzo uczenie konkluzye.

utrzymać się. 1) sich halten, sich erhalten an etwas. 2) sich halten, sich mäßigen. 1) se tenir, s'attacher, s'arrêter à qu. ch. pour ne pas tomber. 2) se tenir, s'empêcher de; se modérer en qu. ch. §) 1) ledwie się za gałąź utrzymał. 2) utrzymać się dłużey nic mogł; utrzymać się w gniewie.

Utulić, *F. utulę, v. a.* 1) schweichen, stillen einen schreyenden. 2) beruhigen, stillen, hemmen einen Schmerz. 1) appaiser, *v. a.* faire taire celui qui crie. 2) appaiser, arrêter, modérer une douleur, § 1) utul to dziecie. 2) utulił żal moy cięźki, łzy iego.

utulić się. sich trösten; stillen seinen Schmerz. se consoler; se retenir, se tenir de larmes; appaiser sa douleur. § od żalu, od płaczu utulić się nie mogę.

Utulenie żalu, płaczu. Stillung, Beruhigung, Hemmung der Thränen, des Schmerzes. consolation, *f.* l'action d'appaiser la douleur de qu.

Utulony, *adj.* geschweicht, gestillt, beruhiget. appaisé, consolé dans sa douleur.

Utwierdzam, *v. m. F. utwierdzę.* 1) befestigen. 2) bestätigen. 1) munir, fortifier, affermir; rendre plus fort, plus ferme, plus stable. 2) confirmer. § 1) utwierdzić fortecę, naukę, zdanie, państwo, ścianę podporami. 2) seym utwierdził te uchwały.

utwierdzić kogo. einem Muth zusprechen. assurer l'esprit de qu. § krol go utwierdził, aby się nie bał.

Utwierdzenie, *n.* 1) Befestigung, Stärkung. 2) Bestätigung. 1) affermissement, l'action d'affermir. 2) confirmation, *f.* § 1) utwierdzenie fortecy, państwa, czerstwości. 2) po utwierdzeniu tego prawa.

Utwierdzony, *adj.* 1) befestigt. 2) bestätigt. 1) affermi, fortifié. 2) confirmé.

gwiazda utwierdzona. ein Fix-Stern. étoile fixe, *f.*

Utwierdziciel, *m.* Bekräftiger, Befestiger, Bestätiger. celui qui fortifie, qui affermit, qui confirme.

Utyć, *F. utyię.* fett werden. s'engraisser; devenir gras.

Utyczna linia, *f.* Kriegsb. die beständige Defens- oder Streich-Linie. *Fortif.* la ligne de défense fichante.

Utykam, *v. m. F. utknę,* utknąć. 1) zustopfen. 2) etwas in etwas spicken, stoßen. 3) mit dem Gesicht, mit dem Kopf auf die Erde fallen. 1) boûcher, fermer un trou avec quelque bouchon; calfeutrer, boûcher les fentes. 2) ficher, planter, mettre avec force qu. ch. dans. 3) donner du nez en terre; tomber la tête la première; tomber tout plat à terre sur le nez, sur le visage. § 1) utkniy (zatkniy) tę dziurę; utykać fugi mchem, wełna. 2) utknął go nożem, włocznią w głowę, w serce. 3) utknął głową, gębą na ziemię.

Utyrać, *F. utyram.* nadwerężam. verschlimmern, schwächen, verringern. affoiblir, empirer, détériorer.

Utyskliwy, *adj.* der kläglich thut, der oft klaget. plaintif, *adj.* qui se plaint souvent. § umysł utyskliwy.

Utyskowanie, *n.* das Klagen. plainte, *f.* lamentation, *f.*

Utyskuię na co, na kogo. klagen, wimmern. se plaindre, de; faire le plaintes contre.

Uwaga, *f.* 1) Erwegung, Ueberlegung. 2) Betrachtung, Gedanke über etwas. 1) considération, *f.* réflexion, *f.* 2) méditation, pensée. § 1) twoiey to podaie uwadze. 2) uwagi moralne, nabożne.

w ścisłą co wziąć uwagę. etwas in genaue Ueberlegung ziehen. mettre qu. ch. en balance; péser qu. ch.

Uwarować się czego, *F. uwaruię.* uchodzić czego. sich für etwas in Acht nehmen. se garder de; eviter qu. ch.

Uważam co, *v. m. F. uważę.* 1) etwas überwiegen, überwägen. 2) erwägen, überlegen, bedenken. 1) emporter la balance; faire baisser le poids; faire pancher la balance qui étoit en haut; faire balancer une balance qui étoit en équilibre. 2) considérer, péser, balancer, examiner. § 1) uważyć, unieść co na doł cięźarem. 2) uważ zasługi iego; uważyć co rozumem, prawdą; uważyłem to u siebie.

uważać co z sobą. sich auf das Ende einer Sache legen, die man überwiegen will. péser sur une chose; se mettre avec son corps sur le bout d'une chose dont on veut emporter ou contrebalancer la pesanteur.

dobrze wszystko uważywszy. wenn man alles wohl überleget. à tout prendre.

uważać się. 1) überwiegen; sich herunter senken wegen seiner größeren Schwere. 2) schwe-

2) schweben, nicht aus dem Gleichgewichte kommen wie ein schwebender Vogel. 3) von Pferden: auffallen; sich auf einer Seite mehr senken als auf die andere. 1) trébucher; s'abbaiser, aller en bas à cause d'une plus grande pesanteur; emporter l'équilibre sur qu. ch. 2) se balancer, se tenir en équilibre comme un oiseau qui plane. 3) *parlant des chevaux:* péser sur, s'assoir, s'abandonner sur une partie du corps. § 1) ten bałwan się uważa, na doł idzie ciężarem. 2) orzeł się na powietrzu uważał.

koń ten się uważa na pośladek. dieses Pferd setzet sich auf die Hacken. ce cheval s'assied sur les hanches.

nie uważa się to na żadną stronę. dieses stehet im Gleich-Gewicht. cela est, se tient en équilibre.

Uważanie, *n.* uważanie się, *n.* das Schweben, das hin und her Wägen. balancement, *m.* état d'une chose qui balance. § pracy uważaniem lot rzadzą.

uważanie, n. das Erwägen, Ueberlegen. l'action de péser, de considérer.

Uważenie, *n.* uwaga. 1) die Ueberlegung, Erwägung. 2) Achtung. 1) considération, réflexion. 2) considération, égard. § 1) proszę o rozumne uważenie.

Uważnie, *adv.* mit Bedacht. considérément, prudemment.

Uważny, *adj.* bedachtsam. prudent, considérant, *adj.*

Uważony, *adj.* erwogen, bedacht, überlegt. consideré, pésé, éxaminé.

Uweselam kogo, *v. m. F. uweselę.* einen lustig machen. égayer, réjouir, recréer, divertir.

uweselić się. sich vergnügen, sich lustig machen. se divertir, s'égayer, se réjouïr.

Uweselenie, *n.* rozweselenie. Ergötzung, Vergnügen. divertissement, *m.* rejouissance, *f.*

Uweselony, *adj.* rozweselony. erfreut, ergötzt. rejoui, diverti, *adj.*

Uwiadomiam, *v. m. F. uwiadomię.* benachrichtigen, hinterbringen. avertir, faire savoir, donner avis. § uwiadomić siostrę tą taiemnicą (o tey taiemnicy) proszę.

Uwiadomienie, *n.* Benachrichtigung. avertissement, avis, *m.*

Uwiadomiony, *adj.* benachrichtiget. averti, *adj.*

Uwiacować się, *vid.* Uwarować się.

Uwiązany, *adj.* angebunden. attaché, lié à qu. ch.

Uwiązanie, *n.* das Anbinden. l'action d'attacher, de lier à qu. ch.

uwiązanie, n. } Band; jede Sache so
Uwiązek, *m. g. u.* } zum binden geschickt ist. lien, *m.* attache, *f.* tout ce qui sert à lier. § łyko, łancuch, sznurek albo inszy uwiązek z iakieykolwiek materyi; wielbląd ieden za drugim idzie będąc na uwiązaniu.

uwiązek, m. szrubsztak. ein Schraub-Stock. un étau.

Uwielbiam, *v. m. F. uwielbię,* uwielbić in geistlichen Schriften: preisen, verherrlichen. *dans les matières de piété:* glorifier, combler un homme de gloire. § Bog uwielbia człowieka, a człowiek wielbi Boga; uwielbił go honor kaznodzieyski; Bog uwielbi wybranych swoich.

Uwielbienie, *n.* Verherrlichung, Preisung. glorification, *f.* élevation à la gloire éternelle.

Uwielbiony, *adj.* gepriesen, verherrlicht. glorifié, élevé à la gloire.

**Uwieńczam, *v. m. F. uwieńczę.* bekränzen. couronner d'une couronne de fleurs; environner la tête de qu. d'un chapeau de fleurs. § uwieńczyć skronie laurem.

**Uwieńczenie, *n.* Bekränzung. l'action de couronner qu. de fleurs.

**Uwieńczony, *adj.* bekränzt. couronné d'une guirlande.

*Uwieść, *F. umieszę, vid.* Wieszam.

Uwięźnić, obs. *vid.* Uwięzić.

Uwięzić co, kogo, *F. uwiężę, v. a.* 1) einen fesseln, gefangen setzen. 2) fesseln, bestricken. 3) beschweren, behaften ein Grund-Stück mit Schulden. 1) enchainer, arrêter, embrisonner qu. 2) *fig.* enchainer, prendre, enlacer, faire tomber dans le piége. 3) charger de dettes, obérer un fonds.

uwięzić pieniądze; pieniędzmi robić. Geld in eine Handthierung stecken. employer, mettre son argent dans, à un métier.

Uwięziony, *adj.* 1) eig. u. fig. gefangen, gefesselt, verstricket. 2) mit Schulden behaftet. 1) *prop. & fig.* enchainé, arrêté, emprisonné, mis aux chaines, au filet. 2) chargé de dêtes; obéré.

pieniądze uwięzione. in einer Nahrung gesteckets Geld. de l'argent employé à un metier.

Uwięzły, *adj.* 1) im Koth steckend. 2) der sich in einen üblen Handel gestecket hat; verstricket. 1) embourbé, engagé dans une mauvaise affaire.

Uwięznąć,

Uwięznąć, *F. uwięznę.* 1) stecken bleiben im Koth. 2) fallen, stecken, gerathen in einen üblen Handel. 1) s'embourber, se mettre dans la bourbe. 2) s'empiéger, s'engluer, s'embarasser, s'engager, tomber dans une méchante affaire. § 1) woz, furman uwiązł (uwieznął) w kałuży.
uwiązł. er ist gefangen, er ist in die Falle gekommen. il est pris au piége; il est enfilé.
Uwięźnić, *F. uwięźnię, vid.* Uwięzić.
*Uwięzuię co, *v. m. F. uwiężę,* przywięzuię. anbinden. lier à, attacher avec un lien.
uwiązać bydło za nogę. ein Vieh an einen Fuß anbinden. empêtrer une bête; lier la jambe d'une bête.
Uwicie, *n.* 1) die Einwickelung. 2) Umschlag, worinnen etwas gewickelt ist. 1) enveloppement, *m.* 2) enveloppe, *f.* tout ce en quoi on enveloppe qu. ch.
Uwiiam, uwiiać, *v. m. F. uwinę,* uwinąć; *uwiię,* uwić. 1) eig. u. fig. einwickeln, einhüllen. 2) winden, binden, machen einen Straus. 1) *prop. & fig.* envelopper en, couvrir de; mettre en. 2) entortiller, faire, lier, joindre ensemble comme un bouquet. § 1) uwiń to w płatek uwinął to w papier; uwiiał te propozycye w przyiaźni i szczerości pozory. 2) uwiiała wieniec iakom przychodził.
uwiiać się. 1) sich einhüllen, sich einwickeln. 2) sich tummeln, emsig, geschäftig thun. 4) herum fuchteln, mit einem Gewehr Luft-Streiche machen. 1) s'envelopper, s'emmitouffler, s'emmaillotter en; se couvrir de. 2) s'empresser, tracasser, être empressé. 3) ferrailler, manier; faire avec une arme des coups en l'air. § 1) w płaszcz się uwinął. 2) dużo się na seymie uwiiano; uwiiali się koło wesela, na weselu. 3) uwiiać się z szablą, szpadą.
Uwiianie, *n.* das Einwickeln. l'action d'envelopper.
uwiianie się koło czego. Geschäftigkeit. empressement, tracas.
Uwikłać co, *F. uwiklę* uwiklić. verstricken, bestricken. entortiller, entrelacer, embrouiller, embarrasser, envelopper. § paiąk muchę uwikłał; uwikłała go w te sprawy.
uwikłać się od Uwikłam się. 1) sich verwickeln, sich verstricken. 2) sich verwickeln, sich einlassen in etwas. 1) s'empêtrer, s'enlacer, s'embarrasser. 2) s'embarquer, s'embarrasser, s'embrouiller, s'enfiler, s'empêtrer dans une mauvaise affaire. § 1) zwierz się w sieci uwikłał. 2) uwikłać się w niepotrzebne nauki; nie uwikłay się takiemi sprawami.
Uwikłanie, *n.* Verstrickung, Verwirrung. entortillement, embrouillement, entrelacement.
Uwikłany, *adj.* verwickelt, verstrickt. entortillé, entrelacé, embrouillé, embarrassé, enveloppé dans. § uwikłany ptak w sieci; uwikałny błędami, w rozkoszy, w obcych interesach.
Uwinienie, *n. vid.* Uwicie.
Uwiniony, *adj.* uwity. 1) in etwas gewickelt. 2) verblümt, zweydeutig, dunkel. 1) enveloppé, couvert d'une enveloppe. 2) enveloppé, couvert, obscur, equivoque. § 1) ciało w płachtę uwinione. 2) w takome słowa, uwinione przymierze.
uwity. gewunden, gebunden als ein Kranz. lié, fait comme une guirlande.
Uwisły, *adj.* abhangend, hangend. pendant qui pend. § ogar z obwisłemi uszyma.
Uwisnąć u czego, *v. m. F. uwisnę.* 1) an etwas hängen bleiben. 2) fig. an etwas kleben, hängen bleiben. 1) pendre de; être pendu à qu. ch. 2) *fig.* s'accrocher, demeurer attaché à qu. ch.
Uwity, *adj. vid.* Uwiniony.
Uwłaczam, *v. m. F. uwlokę* uwlec. 1) wegschleppen. 2) eggen. 3) schmälern, nachtheilig seyn. in diesem Verstande ist dieses Zeitwort nur in der langen *Conjugation* gewöhnlich. 1) entrainer, trainer; tirer et mener derrière soi, transporter, emporter en trainant. 2) herser, briser les mottes avec la herce. 3) faire tort, préjudicier, déroger à; ôter, diminuer, faire prendre l'estime qu'on a pour qu. ch. *dans ce sens ce verbe n'est usité que dans la longue conjugaison.* § 1) nie uwlokł tey kłodziny. 2) uwłoczyć dobrze rolą. 3) prawom to uwłacza szlacheckim; uwłaczać komu nauki, sposobności, honoru.
uwłaczaiący czego. nachtheilig, schmälernd. dérogatoire, qui déroge.
uwłoczyć, unosić kogo za łeb, za włosy, za nogi. einen bey dem Kopf, bey den Haaren, bey den Füßen schleppen. trainer qu. par les cheveux, par la tête, par les jambes.
uwłaczać, uymować komu sławy. eines Ehre schmälern. ravaler la gloire de qu.
uwłaczać komu wiary. einen verkleinern, um seinen guten Ruhm bringen. empêcher

pêcher qu'on ajoute foi à qu., ôter le crédit à qu. décréditer qu; faire perdre à qu. la créance qu'on avoit en lui.

Uwłaczanie, *n.* komu czego. Nachtheil, Kürze, Schmälerung. préjudice, *m.* tort, détractation, dérogation.

Uwłoczyciel, *m.* obmowca. Verkleiner, Bereder. médisant, détracteur.

Uwodzę, uwodzić, *v. m. F. uwiodę*, uwieść. 1) entführen. 2) aus einer Gefahr führen. 3) verleiten, verführen. 1) ravir, enlever, emporter. 2) tirer, arracher qu. d'un danger. 3) porter, séduire, entrainer, pousser à. § 1) uwiodł ią i skarb do Francyi; konie z łąki uwieść. 2) szczęśliwie uwiodł woysko; kroleſtwo od następuiącey burze uwiodłeś. 3) uwieść kogo obietnicami, podarunkami; to go uwiodło.

uwodzić się. sich verleiten lassen; sich übereilen lassen, sich vergehen. se laisser séduire à; se porter, se laisser entrainer, se laisser aller à; se prendre par. § nie uwiodł się iego pieniędzmi; kto podeyrzliwy, ten się uwodzi, a kto się uwodzi nie może bydź mężny, ani sprawiedliwy; żadnemi obietnicami uwodzić się nie będę; dał się tą nadzieią uwieść.

Uwodzenie, *n.* 1) Entführung. 2) Verführung. 1) ravissement, enlèvement 2) séduction.

Uwodziciel, *m.* 1) Entführer. 2) Verführer. 1) ravisseur, enleveur. 2) séducteur, qui entraine doucement.

Uwodzicielka, *f.* Verführerinn. séductrice, *f.*

Uwolniam co, *v. m. F. uwolnię* uwolnić. 1) nachlassen, lindern. 2) befreyen, 1) lâcher, relâcher, détendre un peu. 2) dégager, délivrer de. § * 1) uwolnić (popuścić) pęta. 2) uwolnić kogo od podatkow z niewoli.

Uwolnienie, *n.* 1) Nachlassung. 2) Befreyung. * 1) relâchement, *m.* détention, *f.* 2) délivrance, franchise, exemption, affranchissement de.

Uwolniony, *adj.* 1) nachgelassen. 2) befreyet. 1) relâché. 2) délivré, exemt, affranchi. § * 1) uwolnione (popuszczone) peta. 2) miasto od hybern i przeciągow uwolnione.

Uwolniciel, *m.* Befreyer. libérateur, délivreur, celui qui délivre. § uwolniciela swoiego oczekiwaią.

Uwożę co, *v. m. F. uwiozę* uwieść. 1) auf einem Wagen oder Schiff fortbringen, wegführen. 2) auf einem Wagen oder Schiff entführen, in Sicherheit bringen. 1) tirer, mener d'un lieu par eau ou par terre. 2) emmener, emporter, enlever sur un chariot ou par un vaisseau. § 1) nie uwiożę tego ciężaru czteroma końmi. 2) uwiozł skarb za granice.

Uwroć, *f.* / Uwrocie, *n.* / Uwrot, *m.* die Pflugwendung: die Kehre, der Ort wo der Pflug umwendet und eine Furche anfängt. le tournant, la versure; l'endroit où les boeufs retournent avec la charruë pour reprendre un sillon.

Uwrzeć, *F. uwrze.* gar sieden, gar kochen. bouillir assez.

Uwrzały, *adj.* gar gekocht, gar gesotten. cuit assez; qui a bout assez.

Uwziąć się, *F. uweżmę się.* sich recht vornehmen, halsstarrig auf etwas bestehen. opiniatrer qu. ch; opiniâtrer; se rendre opiniâtre; persister dans. § uwziął się na to; uwziąłeś się mię prześladować.

uwziął się na mnie. er ist halsstarrig wider mich erbittert. il s'est obstiné contre moi.

Uwzięcie, *adv.* hartnäckig. obstinément, opiniâtrément.

Uwzięcie, *n.* Uwziętość, *f.* zawziętość. Halsstarrigkeit. obstination, *f.* opiniâtreté, *f.* § siły często dla niepomiarkowanego uwziecia szwankuią.

Uzeft, *m. vid.* Ukseft.

Uyść, *F.* nydę, Uchodzę.

Uyma, *f.* ubliżenie. Nachtheil, Abnahme. préjudice, *m.* tort, rabais, décroissement, diminution. § czynić uymę własney swoiey sławie, swoiey umieiętności.

Uymacz, *m.* Verringerer, Schmäler, Beschneider. détracteur, celui qui diminuë, qui fait tort.

Uymowanie, *n.* 1) das Abnehmen. 2) Rechenk. die Subtraction. 1) diminution, retranchement; action de diminuër. 2) *Aritmét* subtraction.

Uymuię, *v. a.* co. *F. uymę* uiąć. 1) fassen, anfassen. 2) abnehmen von etwas. 3) abnehmen, ablösen ein Glied vom Leibe. 4) schmälern, vermindern, abbrechen, verringern. 5) einen fassen, in der Zucht, im Zwange halten. 6) rühren, bewegen, treiben. 7) einen fassen bey etwas. 8) gewinnen, einnehmen. 9) Rechenk. subtrahiren. 10) einfassen einen Stein. 11) in Besitz nehmen. 1) empoigner par qu. ch; prendre avec la main. 2) ôter avec la main, prendre quelque partie d'un tout. 3) découper, retrancher, ôter un membre du corps; faire l'amputation d'une membre.

membre. 4) diminuer, retrancher, amoindrir qu. ch; rabattre, retrancher qu. ch. de. 5) domter, réprimer, retenir; tenir, retenir en crainte, en devoir. 6) se saisir de; prendre; piquer. frapper, émouvoir, pousser, inciter qu. 7) prendre qu. par, à. 8) posséder, gagner qu; attirer qu. en sa faveur. 9) *Aritmét.* soustraire. 10) enchâsser, sortir en; mettre en oeuvre, monter. 11) s'emparer de; prendre possession d'une charge, d'une terre. § 1) uiął rękę iego (go za rękę) uymiy go za płaszcz, za rękaw; kto dobrze uymie lekko niesie. *prov.* 2) uiął ręką cukru. 3) uięto mu członek, rękę. 4) uiąć płochości, niestatku iego; uiąć komu iurgieltu; uiąć (uwłaczać) komu sławy. 5) dobrze chłopca tego uiąć trzeba; uiąć kogo w kleszcze, w krygi. 6) do żywego go ta mowa uięła; miłość, nowy ogień go uymuie. 7) uiąć sztucznie z słabe mieysce, za afekt, za słabiznę. 8) uymuie sobie ludzie, sędziego. 9) uiąwszy sto od tey liczby zostanie dziesięć. 10) złotnik ładnie uiął kamień. * 11) uymuie (obeymuie) maiętność, urząd.

uymować sobie. sich selber, seinem eigenen Nutzen nachtheilig seyn. préjudicier, faire tort, déroger à soi même, à son propre bien.

uymować sobie sławy. seinem eigenen Ruhm schaden. se perdre de réputation; nuire à sa réputation.

uiąć swoiey gębie. seinem Maul abbrechen. se refuser les choses nécessaires à la vie; épargner sur sa bouche, sur son nécessaire.

uymować sąsiadowi gruntu. von des Nachbars Grund etwas an sich ziehen; seine Gränzen fortrücken. soustraire quelque partie au fond de son voisin; donner des bornes plus étendues à son héritage.

uymować się, uymuię się. 1) sich an oder bey einen Glied fassen, kriegen, greifen, 2) etwas fassen, ergreifen. 3) sich eines annehmen. 4) sich hemmen, sich mäßigen, sich zähmen. 1) se prendre soi même par quelque partie du corps. 2) empoigner par, s'accrocher à; prendre avec la main; saisir. 3) venger qu. du tort; s'intéresser pour, prendre part à; en, dans; prendre le parti, les intérets de qu. 4) se modérer, se borner. § 1) uiął się za włosy, za rękę. 2) nie upadł, uiął się słupa. 3) za tę rzecz, za niego się uymiy; uymuie się żadney rzeczy; uiął się tego listem.

2) wie kiedy się sam ma uymować w radości, w gniewie.

uiąć się za głowę. eig. u. fig. sich beym Kopfe kriegen. *prop. & fig.* se prendre par la tête.

Uyrzeć co, F. *uyrzę.* erblicken, gewahr werden. appercevoir, observer, découvrir qu. ch; s'appercevoir de.

uyrzeć się z kim; uyrzeć kogo. mit einem sprechen; einen sprechen, sehen. s'aboucher avec qu; se voir; aboucher, voir qu. § ia cię iutro uyrzę; z tobą się uyrzę; proszę cię, uyrzyy się z nim.

uyrzemy się ieszcze. wir werden uns wieder sehen. nous nous reverrons; nous nous verrons encore.

Uyrzany, *adj.* erblickt. apperçu, vû, observé.

Uyrzenie, *n.* kogo, czego. Erblickung, Anblick. vue, regard.

stronić od urzenia czyiego. sich scheuen vor einen zu treten. fuir la présence de qu; n'oser paroître, se montrer devant qu; éviter la rencontre de qu.

uyrzenie się z kim. das Wiedersehen eines Bekannten. abouchement, *m.* vue, rencontre.

do uyrzenia. bis aufs Wiedersehen. jusqu'au revoir; jusqu'à notre première vue.

Uyście, *n.* Entkommung, Entweichung. die andern Bedeutungen siehe unter Uchodzę. Fuite, action d'éviter, *on peut trouver les autres significations sous le verbe* Uchodzę.

Użalenie, *n.* litość. Mitleid, Beyleid. pitié, *f.* compassion, *f.* § proszę o użalenie chrześciańskie; wielkie pokazował po sobie użalenia nad złą fortuną iego znaki; tknięty użaleniem nad opaczną szczęścia iego surowością.

użalenia godny. Erbarmungs-würdig, der zu bedauern ist. digne de compassion.

użalenia niegodny. der nicht zu bedauern ist. dont on n'a point de compassion; qui n'est plaint de personne.

Użalić się nad kim. Mitleiden mit einem haben; einen jammern; einen bedauern. plaindre qu; prendre pitié, avoir compassion de qu.

Użalony, *adj.* vom Mitleiden bewegt. ému, touché, frappé de compassion.

Uzbroić kogo, co, F. *uzbroję.* eig. u. fig. einen wafnen, bewafnen, ausrüsten. *prop. & fig.* armer, munir qu. § uzbroić żołnierza, okręt.

uzbroić się. sich waffnen, sich ausrüsten. s'armer, se munir.

Uzbroienie, *n.* Bewaffnung, Ausrüstung. armement; l'action d'armer.
Uzbroiony, *adj.* bewaffnet, geharnischt; bewaffnet, ausgerüstet. armé, muni.
Uzda, *f.* uzdeczka. Pferde-Zaum. bride, *f.* filet, *m.*
uzda krygowa, krygi. ein Brech-Zaum. figurette, *f.* caveçon, mords très-rude.
uzdę zdiąć; z uzdy puścić. abzäumen. débrider, *v. a.* ôter la bride à.
*Uzdam, *v. a.* ouzdać. zäumen, einen Zaum anlegen. brider; mettre une bride à.
Uzdeczka, *f. vid.* Uzda.
Uzdrawiam, *v. a. v. m. F. uzdrowię.* wieder gesund machen, wieder herstellen. guérir, rétablir un malade; rétablir la santé à qu; rétablir, remettre qu. en santé; remettre un malade sur pié, rendre à qu. la santé. § Doktor uzdrowił corkę moię.
Uzdrowienie, *n.* die Genesung; die Wiederherstellung der Gesundheit. rétablissement de la santé; rétablissement d'une personne en santé; guérison, *f.* rétablissement, recouvrement de la santé; convalescence.
Uzdrowiony, *adj.* genesen, gesund gemacht. guéri, rétabli, convalescent.
Uzdzienica, *f.* ein Halfter. licou, *m.*
uzdziencę włożić. halftern, die Halfter anlegen. enchevêtrer, *v. a.*
uzdzienicę zdiąć. die Halfter abnehmen. déchevêtrer, *v. a.*
Użega, *v. m. F. użgnie.* brennen, stechen als die Nesseln. piquer, brûler comme l'ortie. § pokrzywy go użgnęły; żal go użega.
Użeram się, *v. m. F. użrę.* sich befressen. se soûler, manger trop, se remplir, se gorger de viandes. § użarł się iak świnia; kiedy się użrze choruie.
Użętek, *g. u.* das abgeschnittene Getreid. cueillette, *f.* du blé moissonné; récolte des grains.
Użęty, *adj.* abgeerndtet. moissonné.
Uznaię, Użnawam, *v. m. F. uznam, uznać.* 1) erkennen, überzeuget seyn; gestehen. 2) erkennen, erklären vor etwas. 3) erkennen; sprechen, geben ein Urtheil. 4) eine Schrift recognosciren, sich zu solcher bekennen. 1) reconnoître, avouer, reconoître qu. pour; declarer qu. 3) reconnoître, juger, se déclarer là-dessus, décerner, bien voir, prononcer. 4) reconnoître, avouer une écriture. § 1) uznaię ten honor, tę łaskę; serce moie większey nie uznało radsci. 2) matka dziecię uznała; uznano go za krola. 3) Trybunał uznał. 4) uznał swoy zapis, swoię rękę.
uznaię do siebie takowe szczęście. ich erkenne, das dieses ein Glück für mich ist. je reconnois, j'avoue que c'est un bonheur pour moi.
uznaię się. 1) bekennen; gestehen. 2) in sich gehen, sich bekehren. 1) se déclarer, reconnoître le sentiment qu'on a de; avouer. 2) se reconnoître, se repentir, entrer en soi, se convertir. § 1) uznał się zawinionym, obowiązanym. 2) w złościach się uznawszy uciekł się do Zbawiciela, aby się każdy człowiek uznał i żałował.
Uznanie, *n.* 1) Erkenntniß, Bekenntniß, Bekehrung. 2) Erklärung vor etwas 3) Erkenntniß, Ausspruch, Urtheil. 4) in den Gerichten: Erkennung, Recognition, Bestätigung einer Schrift. 5) Philosophie: die Erkenntniß eines Dinges. 1) reconnoissance, *f.* aveu, *m.* confession. 2) déclaration, action de la personne qui avoue, qui reconnoit qu. pour. 3) déclaration, décision, arrêt, sentence. 4) *Palais:* reconnoissance, aveu, l'action de reconnoître une écriture. 5) *Philos.* connoissance, notion. § 1) uznanie błędu swoiego. 2) uznanie kogo za Pana. 3) uznanie Trybunalskie; komisya dla uznania krzywd; odesłano sprawę do uznania. 4) uznanie ugody; ugoda posłana do Pryncypałow dla uznania. 5) proste uznanie iest pierwszy akt rozumu, gdy rzecz poznawa, iakoby tylko na nią patrzał; bestye iakiekolwiek uznanie maią.
uznanie dobrodzieystwa. Erkenntlichkeit. reconnoissance, gratitude, *f.*
Uznany, *adj.* erkannt, bekannt. reconnu, avoué.
Uznawca, *m.* Bekenner, Erkenner. celui qui avoue, qui reconnoît. § uznawca Boga.
*Użrzały, dożrzały. reif. mûr.
*Użrzewam, *v. m. F. użrzeię*, dożrzewam. reif werden. mûrir.
Użyć, *vid.* Używam.
Użycie, *n.* Używanie. Anwendung, Gebrauch davon machen. l'usage d'une chose; application. § użycie ziela tego na lekarstwo iest te; palą z niego popioł &c.
Użyczam czego komu, *v. m. F. użyczę.* 1) einem borgen, leihen. 2) einem vergönnen, verleihen, vergünstigen. 1) prêter, communiquer à qu. 2) permettre, accorder, donner, octroyer à qu. § * 1) użycz (pożycz) mi tey księgi 2)

użycz mi tey łaski; tey pomocy; użyczyła mu Zwierzchność tego przywileiu, tego prawa.

Użyczenie, *n.* Vergönnung, Vergünstigung, Verleihung, Erlaubniß. permission, *f.* concession de qu. ch.

Użyczony, *adj.* vergönnt. permis, accordé, concédé, octroyé.

Użynam, *v. m. F. użnę.* abernden. moissonner, couper le blé. § użęte zboże.

Użyteczny, *adj.* 1) nutzbar, profitabel. 1) gewöhnlich, gebräuchlich. 1) profitable, utile. 2) usité, qui est en usage. § 1) złoto użytecznieysze niżli inne śrebrne pieniądze; użyteczny ludziom będzie. 2) *użyteczna (zwyczayna) to rzecz.

Użytek, *m. g. u.* Nutzen, Profit, Gewinn, Gebrauch. profit, utilité, gain, provenu, usage, *m.* § przynosi im to użytek znaczny; te nieszczęścia są złączone z naszym użytkiem i dobrem, każda się rzecz na iaki trafi użytek.

użytki, plur. Erd-Früchte. fruits de la terre; biens de la terre; fruits que les arbres & la terre apportent.

użytki własne. Feld-Früchte, die auf eigenem Boden gewachsen sind. rapport, *m.* gagnages, *m. plur.* fruits de son crû; fruits produits sur le champ de qu.

Użyty, *adj.* 1) gebraucht, genossen. 2) biegsam, willig, der sich gewinnen läßt. 1) pris comme un médicament, une nourriture. 2) souple, traitable, complaisant, accommodant. § 1) takim sposobem użyte lekarstwo. **2) użytego (powolnego) ma przyiaciela.

Używalny, używaniu służący, do używania. bräuchlich, täglich, zum Gebrauch oder Verbrauch bestimmt. de dépense; qui se consume par usage, usuel; dont on se sert, dont on a l'usage pour les besoins.

używalne pieniądze. Ausgabe-Geld. de l'argent déstiné aux depenses ordinaires.

Używam, *v. m. F. użyię.* 1) gebrauchen, sich bedienen. 2) genießen, essen oder trinken. 3) brauchen, einnehmen eine Arzeney. 4) einen gewinnen, bewegen. 1) se servir, jouir de qu. ch; user, employer qu. ch. 2) prendre, user, manger ou boire qu. ch. 3) user, prendre und médicament. 4) gagner, flechir, émouvoir qu. § 1) użyy go do (w tey sprawie) sprawy; miasto prawey lewey używa ręki; użyć zboża na piekarkę; używać człeka do pusługi; żelaza do tego użył; często tego słowa. tego wyrazu użyma. 2) używać pokarmu, napoiu. 3) użyy tego lekarstwa. 4) day się użić, nie chciey nam bydź trudny; nie użyiesz go w tey sprawie.

używać; używać sobie. sich pflegen; wohl leben; sich gute Tige machen. se donner du bon tems; faire bonne vie; se donner du menu.

używać źle czego. mißbrauchen. abuser, user mal; mésuser, se servir mal de.

Używanie, *m.* 1) Gebrauch. 2) Gebrauch, Nutzung. 3) Genießung, Genuß einer Speise, eines Trankes; das Brauchen einer Arzeney. §) usage, *m.* d'une chose. 2) usage, *m.* jouissance. 3) l'action de prendre une nourriture ou un remède. § 1) używanie słow zarzuconych. 2) użymanie dobr swoich. 3) używanie pokarmu, napoiu, lekarstwa.

**ma używanie; ma byt dobry.* er hat sein gutes Auskommen. il est bien à son aise; il a les piés chauds.

używanie złe, nieporządne czego. Mißbrauch. abus, *m.* mauvais usage qu'on fait d'une chose.

Używany, *adj.* gebraucht. usé, qu'on a usé.

W.

W, dieser Buchstabe findet sich als eine Verkürzung in folgenden Titeln: *cette lettre sert d'abbréviation dans les titres suivants:*

W, Wielki. groß. grand. § Alexander W; W. X. L. Wielkie Xięstwo Litewskie.

W, Wielce. sehr hoch. très.

MWM P; Moy Wielce Mości Pan. mein hochgeehrter Herr. mon très-honoré Monsieur.

W, Wielebny. Ehrwürdiger. Révérend. § Wielebny Oycze.

W, Was, Wasz. Ihr, Euer. Vous, Votre.

W. P; Was Pan. Sie mein Herr. Vous Monsieur.

W. K. M. Wasza Krolewska Mość. Eure Majestät. Votre Majesté.

W, We, *pr.* diese Präposition regiert wie im Teutschen den Accus. auf die Frage wohin und den *Loc.* auf die Frage wo? dans, en, dedans, au dedans de, au, à. *cette préposition gouverne l'Accusatif, lorsque l'on marque le mouvement pour passer en quelque lieu, & le Local lorsqu'il n'y a point de mouvement d'un lieu à un autre.* § *Acc.* w dom wniść; w (do izby) izbę wchodzić; w morze wrzucić.

wrzucić. *Local.* w domu śpi, w izbie chodzi; w morzu są ryby.

* * *

Wegen der Milderung der Aussprache wird vor etlichen *consonanten* We statt W gesetzet. *On met* We *devant plusieurs consonnes au lieu d'un* W, *pour adoucir leur prononciation.* w byłem we wsi, w Lwowie.

we ten czas; w tym czasie. zu dieser Zeit. dans ce tems.

w te słowa, w ten sens. mit diesen Worten; dieses Inhalts. en ces paroles, en ces termes, en ce sens.

we dwa dni. in zwey Tagen. dans deux jours.

w naszych czasiech. zu unsern Zeiten. de notre tems.

we dnie. am Tage, zur Zeit des Tages. de jour; pendant le jour.

w nocy. in der Nacht. de nuit, pendant la nuit.

w krotkim czasie. in kurzer Zeit. en peu de tems.

2) zum, zum Geschenk. en, *avant un mot de largesse.* § w posagu, w podarunku (w posag, w podarunek) w wienie co posłać, dać, wziąć.

3) in, mit, bey einer Zahl. en, dans, avec, *devant un nombre.* § Herman w pięć set koni (pięcią stami koni) wyiechał; poszedł w pogoń w tysiącu koni.

* * *

Folgende Bedeutungen wollen die Präposition W mit einem *Accusativo* haben. *Les suivantes significations veulent avoir la préposition* W *avec un Accusatif.*

4) an, in, zur Zeit. à, dans, pendant, durant. § w Swięta, w sam seym przyiechał; w połnoc bywaią pokusy; w południe, w deszcz, w wiatr, w mroz, w wieczerzą przyszedł.

w *dzień świętego Michała.* am Michaelis-Tage. au jour de Saint Michel; à la Saint Michel.

w niedzialę, w poniedziałek u was będę. am Sonntag, am Montag werde ich bey euch seyn. je serai chez vous Dimanche, Lundi.

w *sam czas*; w *czas.* zu rechter Zeit. à tems; tout a point.

5) in Gestalt, auf Art. en, en façon de; à la manière de; à dessein de. § materya w bukiety, w kwiaty drobne; w talarki, w siadkę pokraiać; udrobiła woreczek w pończochę; w cyrkiel co uczynić; w kwadrat co zrobić.

materya w *kostkę.* gewürfelter Zeug. étoffe à dessein de carreau; étoffe à carreau.

6) in, an, wider. à, contre, sur. § we drzwi kołatać; w łeb, w pysk uderzyć we mur strzelić.

7) zu, nehmlich schreiten, sich begeben zu etwas. à, *c'est à dire, commencer, se mettre, passer à qu. ch.* § nuż w śmiechy z nieboraka; Kupido w beki, w krzyki.

w *nogi.* lauft zu. sauvez-vous à la fuite; mettez vous à fuir.

w *żarty.* man fieng zu scherzen an. on s'est mis à plaisanter.

8) einer so als der andere. l'un si que l'autre.

*

byli to ludzie chłop w chłop wszysey. das waren Leute, einer so groß als der andere. ils étoient tout aussi beaux l'un que l'autre; ils étoient beaux l'un que l'autre; ils étoient des gens d'une même grandeur, d'une même taille, d'une même beauté.

koń w koń. das sind Pferde eines so schön als das andere. ce sont des chevaux d'une même beauté.

* * *

W, pr. insf. diese *Verbal*-Präposition bedeutet: herein, ein. *cette préposition verbale a le sens des particules Françoises* en, dedans.

wpisać. einschreiben. inscrire, enrôler, enrégîtrer.

wprowadzić. einführen. introduire.

Wab, *m. g. wabia.* ein Lock-Vogel. 2) Anlocker, Ankirrer. 1) apau, *m.* appellant, perchant, chanterelle, oiseau qui attire dans le piége les autres oiseaux. 2) piqueur, *m.* qui attire, qui gagne les gens par apas.

Wapię, *v. a.* locken, anlocken, ankirren. attirer doucement, attirer par apas; leurrer, alécher, affriander, apâter, amorcer. § zwabił go do siebie.

wabić ptaki. Vögel locken. reclamer, appeller, attirer les oiseaux.

Wabić ptaki piszczałką, wabikiem. Vögel mit der Lock-Pfeiffe locken. piper, frouer les oiseaux.

wszystkie smyły zwabił do rozumu. er hat alle Verstandes-Kräfte zusammen genommen. il a assemblé toutes les forces de son esprit.

Wabienie, *n.* das Locken, die Anlockung. l'action de gagner, d'attirer par apas; apas, attraits, aléchement.

Wabić, *m. g. a.* 1) Lock-Pfeiffe der Vogelsteller. 2) Anlocker, der zu etwas Anlaß giebt, Gelegenheit macht. 1) reclame, *m.* apeau, pipée d'oiselier. 2) celui qui occasionne qu. ch. qui attire doucement, qui fait occasion à qu. ch; séduc-

seducteur. § 1) wabić wabikiem. 2) ta panna gotowy wabik do kompanii, do biesiadowania i krotofil.

Wabiony, *adj.* gelockt. celui attiré par apas.

Wabny, *adj.* 1) anlockend, reizend. 2) der sich anlocken läßt; angelockt. 1) charmant, attrayant. 2) celui qui se laisse attirer; gagné par apas. § * 1) wabna (powabna) to do czytania księga. 2) wabny był na te miłostki.

Wacek, *m. g. a,* 1) Geld-Tasche der Weiber mit einem Schloß. 2) Jäger-Tasche. 1) bougette, *f.* bourson avec un ressort que les femmes attachent ou côté droit. 2) gibécière de chasseur. § 1) w wacku niemaiz pieniędzy. 2) zrzucić co psu z wacka.

Wacham, *v. a.* czego. etwas riechen. flairer, éventer; sentir par l'odorat. § § powąchay tego kwiatka.

Wachanie, *n.* wonianie. das Riechen, Empfindung durch den Geruch. le flairer; l'action de flairer.

Wachlarz, *m.* } Küchen-Fächer, Feder-Fächer. évantoir, plumasseau, dont on se sert pour souffler les charbons. § poddymać wachlem.
*Wachel, *m.* }

wachlarz białogłowski. } ein Weiber-Fächer. un éventail.
Wachlarzyk, *g. u.* }

Wachluię co, na co, czym. fächern. éventer, souffler; faire du vent avec une chose.

Wachmistrz, *m.* Strażnik. Wacht-Meister. sergent major.

*Wachta, *f.* straż. Wache. garde, guet.

Wachtuię, *v. a.* Wache halten. faire garde; garder.

Wada, *f.* Fehler, Mangel, Tadel. défaut, vice, *m.* faute. § wadę ma w kroku; cudzę wadę prędzey niżli swoie widziemy, *prov.*

wadę ma w rozumie. er ist nicht wohl bey Verstande; er hat einen Schuß zu viel. il a l'esprit de travers, en écharpe; il n'a pas l'esprit en bonne assiette, il a l'esprit mal tourné.

wadę maiący. mangelhaft, fehlerhaft, der einen Fehler hat. vicieux, qui a un défaut.

Wadka, *f.* ein kleiner Fehler. petit défaut, petit vice.

Wądka, *f.* Wędka, *f.* kleine Fisch-Angel. petite ligne à pêcher; petit hameçon.

**Wądoł, **wędoł. 1) ein Grab. 1) eine Grube. 1) tombeau, sépulcre, *m.* 2) fosse, creux.

Walwicz, *m.* herb. Wappenk. eine Linie zwischen zwey stehenden Fischen; Helm und Krone haben drey Strauß-Federn. *Blas.* deux poissons debout entre lesquels il y a une ligne perpendiculaire; le timbre & la couronne sont parés de trois plumes d'autruche.

Wadzę, *v. a.* kogo. 1) zusammen hetzen, Zank anrichten. 2) hindern, schaden, im Wege stehen. 1) inciter, brouiller les gens; semer la discorde entre les gens. 2) *v. n.* empêcher, nuire. § 1) wadzić inszych; powadził matkę z corką. 2) wadzisz mu; wszystkoć wadziło.

wadzi mi to u niego. das stehet mir bey ihm im Wege. cela me met obstacle, cela me traverse, cela m'empêche auprès de lui.

wadzi mi to. dieses stehet mir im Wege. cela m'empêche; cela me traverse; cela me met obstacle.

wadzić się z kim. sich zanken. débattre, disputer, se quereller, avoir noise, se harpailler avec qu.

Waga, *f.* 1) eine Wage, Wagschalen, die zum Wiegen. 2) ein Gewicht zum Wiegen. 3) das Gewicht, die Schwere einer abgewogenen Sache. 4) Schwere eines Dinges. 6) die Wage eines Himmels-Zeichen. 6) der Ausschlag, Zugabe beym Wiegen. 7) Ansehen, Ausschlag, Credit. 8) das Gewicht an der Uhr. 9) der Klotz, das Gewicht am Brunnen-Schwengel. 10) die Wage am Wagen. 11) Baum an der Wind-Mühle, womit das Gewerk im Lauf gehemmet wird. 1) balance, *f.* instrument dont on se sert pour péser. 2) un poids qu'on met dans des balances. 3) le poids d'une chose pesée. 4) le poids, la pesanteur d'une chose. 5) les balances, un signe céleste; le signe des balances. 6) le poids, bon poids, trait; ce qui fait pancher la balance. 7) poids, balance, importance, considération, conséquence. 8) le poids, le contrepoids d'une horloge. 9) le contrepoids, tapecu d'une bascule. 10) joug, balance au timon où l'on attache les palonneaux. 11) bascule de moulin à vent qui abbat le frein du moulin & qui sert à l'arrêter. § 1) wziąć co na wagę; ważyć co na wadze; waga do ważenia wielkich ciężarow; waga na drobne rzeczy. 2) weź wagę funtową, cetnarową, cwierćfuntową. 3) dobrą wagą to odważono; weź pieprzu na wagę ćwierć funta; pieniądze dobrey wagi. 4) waga, ciężar przyrodzoney rzeczy. 5) waga osmy znak niebieski na zodyaku. 6) przydać co dla wagi.

wagi. 7) wagi żadney nie ma; Ian III. pokazał iak wielką wagę pospolitym Europy sprawom Polska dać może. 8) waga u zegarow. 9) waga u kobylicy, żorawiow studziennych. 10) waga u wozow. 11) waga ktorą młyn zastanawiaią.

waga mieyska; waga publiczna. Stadt=Wage. balance publique.

waga do wody. Wasser=Wage. niveau à niveller les eaux.

waga za drzwiami ktora ie zamyka. Gewicht hinter der Thüre, so sie zumacht. valet de porte, morceau de bois attaché derrière une porte qui sert à la fermer.

waga mincarska. Münzer=Wage. ajustoir, *m.* balance pour péser & ajuster les monnoyes.

wagi rowność; waga rowna. eig. u. fig. das Gleichgewicht. *prop. & fig.* balance, équilibre, *m.* pareil poids. § w rowney wadze trwała bitwa; strachy, nadzieia w rowney kładę wadze.

waga rowna iest. die Wage stehet gleich. la balance est en équilibre; la balance égale la fente, ne panche, ne trébuche; la balance se tient en arrêt.

rowney wagi. gleichwichtig. qui est en équilibre, qui est de niveau; qui a un pareil poids.

Wągiel, *m.* } *g. węgle.* eine Kohle. charbon. § w węglu ogień się żarzy; niemasz wiele węgli; kupić, tlić węgle.
Wągl, *m.* }

wągl zarzysty, ognisty, żywy. glühende Kohle. charbon allumé; charbon de feu.

wągl niezarzysty, bez ognia. todte Kohle. charbon éteint.

wągl kopany albo z kamienia palony. eine Stein=Kohle. charbon de terre; de la houille; charbon de pierre.

Wąglik, *m. g, a.* 1) ein Köhlchen. 2) eine Reiß=Kohle. 1) petit charbon. 2) charbon de faule; charbon à dessiner.

wąglik ptak, ognik, zapalacz. fabelhafter Vogel der glühende Kohlen wegtragen und mit solchen anzünden soll. boute-feu, *m.* un oiseau fabuleux qui doit porter un charbon allumé pour embraser.

Wagmistrz, *m.* Wage=Meister. maître du poids; péseur; balanceur; maître de la balance.

Wagociąg, *m.* senkrechte Linie. une perpendiculaire. § Wagog.

Wagorowny, *adj.* } wagrecht, der Erden gleich. horisontal; qui est de niveau.
Wagostrychowny, *adj.* }

Wagostrychownie. } *adv.* wagerecht. horisontalement; de niveau.
Wagorownie. }

Wagorowność, *f.* } 1) wagerechte Linie. 2) gleiche Erde; ebenes Feld. 1) ligne horisontale. 2) situation horisontale; niveau de la campagne.
Wagostrychowność, *f.* }

Wagostrychownica, *f.* śrzodwaga. Richt=Wage, Wasser=Wage. niveau, *m.* un instrument pour niveler.

Wągry, *plur.* * Węgry. Finnen der Schweine. lèpre, *f.* marques de ladre, petits grains blancs que les cochons ont sur la langue & dans la chair.

Wągrowaty, *adj.* finnig. ladre. § wągrowata świnia.

Waguię ze szkoł. hinter der Schule weglaufen, die Schule versäumen. fripper les classes; ne pas aller en classes.

Waiu, *vulg.* wy obadwa. ihr beyde, euch beyde. vous deux. § ieden z waiu.

Wakacya szkolna, wolność od nauk. Schul=Ferien; Zeit da keine Schule gehalten wird. vacances, *f. plur.* le tems qu'on ne va plus aux classes. § na wakacye studentow rozpuszczaią.

wakacye sądowe. Gerichts=Ferien. vacation, *f. plur.* vacantes, *f. plur.*

Wakancya, *f.* } eine Vakanz, eine erledigte Stelle. charge vaquante. § krol ma rozdawać wakanse.
Wakans, *m.* }

wakans duchowny. erledigte Pfründe. vacance, *f.* vacation, *f.*

wakancya krolewska, bezkrolestwo. eine Zwischenregierung. interregne, *m.*

Wakancyyka, *f.* ein lediges Dienstchen. une petite charge vacante. § dla ułapienia lichey wakancyyki.

Wakuie, *v. n.* erledigt seyn, unbesetzt seyn, von Aemtern. vaquer, être vacant, n'être pas rempli; *en parlant des charges.* § wakuie ten urząd, Woiewodztwo, Biskupstwo, stolica.

wakuiący. erledigt. vacant, qui vaque.

Wał, *m.* 1) ein Wall. 2) fig. Schutz=Mauer, Vormauer. 3) Welle, Wasser=Wage. 4) einer Walze etwas gleich zu walzen. 5) eine Welle als im Mühl=Rad. 6) Meßk. ein Cylinder. 7) starker Galop eines Pferdes. 1) rampart. 2) *fig.* rampart, bouvelard, avantmur, défense. 3) vague, flotte, onde. 4) tour, rouleau, cilindre, *m.* pièce de bois longue & ronde qu'on roule pour aplanir qu.ch. 5) arbre, *m.* tournant dans une roue de moulin. 6) *Géom.* un cilindre. 7) galop, galopape, cours du cheval à tourne-bride. § 1) wałami miasto opasane. 2) to miasto iest wał pograniczny i klucz de Państwa.

Państwa. 3) okręt po morskich się tłucze wałach. 4) wałem co wałkować, wyrownać. 5) wał wiatrakowy w głowie trzymaiący skrzydła; wał u kół młyńskich, rurmusowych; wał prasny albo szruba u prasy; wał u windy. 6) wał nachlony. *7) wałem, (cwałem) bieżeć.

wał od pościeli. runder Haupt-Pfühl. traversin, chevet de lit.

wał krośienny na ktory płotno zwiiaią; utok. Weber-Baum, darauf die Leinwand gerollet wird. ensuble, *m.* rouleau autour duquel le tisserand roule la besogne.

wał w kafarze. Winden-Welle. rouleau dans un engein.

wał tokarski. Docke der Drechsel. mandrin, rouleau de tourner, l'arbre qui tourne avec la pièce qu'on veut tourner.

wał płotna. ein Ballen Leinwand. rouleau de toile; pièce de toile roulée en forme cilindrique.

wał praśny, szruba u prasy, vid. *wałek praśny.*

Wał rogaty. Kriegsb. Hornwerk, *n. Fortif.* ouvrage à cornes.

Wał po nad mury miedzy basztami. Kriegsb. eine Katze auf einem Bollwerke. *Fortif.* le Cavalier.

Wał niższy. Podwale. Kriegsb. der Unterwall. *Fortif.* la fausse-braye.

Wału spadek. Kriegsb. die Gegenwehr auswendig am Graben. *Fortif.* la contrescarpe.

po Wale-droga. Kriegsb. der Wallgang. *Fortif.* le Terreplain du Rempart.

Wału-szańc. Kriegsb. die Brustwehr *Fortif.* le parapet.

Wałowa tarcza. Kriegsb. ein Ravelin. *Fortif.* un Ravelin.

Wały zębate. Kriegsw. Außen-Werke wie Säge-Zähne gemacht. *Fortif.* les redans.

Wałach, *m.* 1) Wallach ein Pferd. 2) Castrat, ein Sänger. 1) un hongre; un cheval hongre. 2) un châtre; un chanteur qui est châtré. § 1) pięknego kupił wałacha. 2) krolewscy spiewaią wałaszy.

wałach angielski; wałach anglicki. ein englischer Wallach. guilledin; cheval d'angleterre hongré.

Walam, *v. a.* 1) wälzen im Koth, im Staub. 2) besudeln, beschmieren. 1) veautrer, *v. a.* rouler, tourner de côté & d'autre dans la boue, dans la poussière. 2) crotter, barbouiller, salir. § 1) walał go w błocie, w kałuży. *2) powalał *f.* (pokalał) szaty.

walam się. sich im Koth wälzen. se veautrer, se tourner çà & là dans la boue. § walał się po ziemi, w błocie; konie się trą i przewalaią w piasku; walał się w krwi swoiey.

dzik się wala. das wilde Schwein wälzet sich im Schlamm. le sanglier se souille.

Walanie się, *n.* das Herunterwälzen. roulement; l'action de se veautrer.

walania się mieysce. 1) Ort wo sich ein Thier wälzet. 2) die Suhle, die Lache der wilden Schweine. 1) lieu ou se veautre un animal. 2) souil, lieu ou se veautre le sanglier.

Wałaski. Wallachisch. de Valachie.

Wałaszę, *szy, szył*, konia. ein Pferd wallachen. hongrer, bistourner, chartrer un cheval.

Walbach, *m.* herb, *vid.* Wołboch.

Walczę, *v. n. czy, czył*, z kim, przeciw komu. 1) kämpfen, streiten. 2) fechten, Krieg führen. 1) joûter, luter, combattre. 2) faire la guerre.

walczą się piorami. sie fechten mit Federn sie führen einen Feder-Streit. ils ont un combat d'esprit; ils se font une guerre litéraire, une guerre de bec.

Walę, *v. a.* 1) niederreißen. 2) zerstören, verwüsten. 3) beladen; belegen, belästigen. 4) brechen Steine in Stein-Brüchen. 5) walken, als Tuch. 1) ébouler, renverser, ruiner, démolir, raser, bouleverser, abbattre. 2) saccager, renverser, ruiner. 3) charger, surcharger qu. de; imposer trop sur qu. 4) tirer la pierre des carrières. 5) fouler la besogne dans la fouloire. § 1) działa mur, wał walą; wiatr, rzeka lasy wali, gwałtem potywa, niesie. 2) walić Państwa, miasta. 3) walić na poddanych podarki. 4) walić kamienie, w gorach. 5) walić sukno.

walić się, walę się. 1) einfallen, einstürzen. **2) herbey rollen. 3) einhertreten, sich brüsten. 1) s'écrouler, s'ébouler, se renverser, tomber à terre. 2) se rouler; venir, aller en roulant. 3) se quarrer, marcher les bras aux côtez; marcher d'un air fier & orgueilleux. § 1) dom, gora, ściana się wali. **2) wali się rzeka do morza; niedźwiedź się wali; mrok, chmury się walą. 3) wali się iako Pan iaki.

walący się. baufällig. ruineux, qui menace ruine, qui tombe, qui s'en va en ruine.

Wale, *indec.* Waleta. Abschied. adieu. § ostatnie ci daię wale; smutne wale.

Walec, *g. walca.* eine Walze. cilindre, *m.* rouleau.

walec prosty z dragami. Kreuz-Winde, ist eine Walze mit Hebe-Bäumen am Ende. singe, *m.* un treuil ou tour avec des leviers à chaque bout.

Walecznie, *adv.* tapfer, auf eine kriegerische Art. vaillamment, d'une manière guerrière.

Waleczník, *m.* Krieger, guter Soldat. guerrier, capitaine.

Waleczny, *adj.* kriegerisch, streitbar. vaillant, belliqueux, brave, aguerri. § waleczna ręka; waleczny narod.

walecznym czynić. streitbar machen, in den Waffen üben. aguerrir, rendre propre à la guerre.

Waledykcya, *f.* Abschied von einem Freunde. congé, *m.* adieu qu'on dit à un ami en le quittant.

Waledykcyyny, *adj.* Abschieds-. de congé, d'adieu. § waledykcyyną Poseł miał audyencya.

Walek, *m. vulg.* Velten, ein Manns-Name. Valentin, nom d'homme.

na Swięty Walek niemasz pod lodem bałek. Matheis bricht Eis oder bringt Eis. à la saint Valentin de glace est sur son déclin.

Wałek, *m. g. a.* 1) Rolle, kleine Walze. 2) ein Wickel als von Strümpfen. 1) rouleau, *m.* bâton rond ou pièce de bois tournée à divers usage. 2) rouleau, qu'on fait du haut d'un bas à canon. § 1) wałek do toczenia ciężarow. 2) wałki u kolan nosi.

wałek prasny, wał u prasy. die Preß-Spindel. la vis qui entre dans l'écrou.

wałkiem sobie szyię obwiązał. er hat mit einem dicken Halstuch den Hals bewickelt. il a entortillé le cou d'un mouchoir épais, d'une cravate épaisse.

wałek do ciasta; wałek pasztetny. Walker-Holz, Treib-Holz den Teig auszudehnen. rouleau, *m.* bâton tourné dont on étend la pâte.

*Wałem, cwałem, *adj.* spornstreichs, im vollen Lauf. à toute bride, de toute la vitesse du cheval. § wałem bieżeć, iechać.

Walenie, *n.* 1) das Abreißen, Niederreißen. 2) das Walken der Tücher. 1) démolition, bouleversement, renversement, éboulement. 2) foulure, dégorgement; l'action de fouler les draps. § 1) walenie muru, wałow. 3) folusz do walenia sukien.

walenie się. das Einfallen, Einstürzen. éboulement, *m.* l'action de s'ébouler.

Walenty, *m.* Valtin, Velten, ein Manns-Name. Valentin nom d'homme.

świętego Walentego niemoc. schwere Noth. böses Wesen. l'épilepsie; le haut mal; maladie de saint Jean.

Wałęsam się, *v. n.* herum treiben, herum schwärmen. aller çà & là; roder, courir le pays; trainer, se trainer de tous côtés. § sam i tam, od kraiu do kraiu wałęsa; pszczoły się nie daleko od ulow wałęsaią.

Waleta, *f.* wale, rozstanie. 1) Abschied, Abreise, Abschieds-Kuß. 2) Abschieds-Schmaus, Abschieds-Trunk. 1) le congé, l'adieu qu'on dit à une personne en partant. 2) vin de l'étrier; le repas, le vin qu'on donne à ses amis en partant.

Walis, Waliz, *g. a.* } ein Felleisen. valise, *f.* male.
Walizon,

Walka, *f.* Kampf, Streit, Krieg. combat, débat, guerre.

Wałkarczyk, *m.* Glätter-Geselle. garçon calandeur.

Wałkarz, *m.* Mangler, Glätter, der den Zeugen auf der Rolle einen Glanz giebt. calandeur, ouvrier qui presse avec la calandre.

Wałkowanie, *n.* das Glätten der Zeuge auf der großen Rolle. l'action de calandrer.

Wałkowany, *adj.* auf der großen Rolle geglättet calandré.

Wałkowato, *adv.* walzig. en rouleau; en manière de cilindre.

Wałkowaty, *adj.* langrund, walzig, walzförmig. cilindrique, rond & long comme un rouleau.

Wałkownica, *f.* 1) große Rolle oder Mangel, worauf die Zeuge geglättet werden. 2) Walktafel beym Hüter. 1) calandre, machine dont on se sert à donner du lustre aux étoffes. 2) fouloire de chapelier.

Wałkuię, *v. a.* co. mangeln, rollen als Wäsche. calandrer; presser avec la calandre.

Walnik, *m. g. a.* Art von Mühlen. sorte de moulin.

Walny, *adj.* Haupt-, allgemein. général, capital, principal, grand, considérable. § podkał się z nim w przod porywcza, potym walną bitwą; walne krolestwa zamieszanie; walny seym.

walne działo. ein Haupt-Stück, eine Haupt Kanone. grand canon; pièce d'artillerie de la prémière espèce.

Wałokop, *m.* Wałostaw, *m.* Wałostawność. die Schanz-Kunst, Befestigungs-Kunst, Kriegs-Bau-Kunst. fortification; l'art de fortifier les places.

wał obronny. die Defensiv-Fortification. fortification défensive. § Wałbronn, *m.*

Walor,

Walor, *m.* cena. Werth, Preis. prix, *m.* valeur, *f.* § walor monety im daley tym większy się podnosi.
Wałowy, *adj.* Wall-, zum Wall gehörig. de rampart; qui regarde les remparts.
Waltorna, *f.* ein Wald-Horn. cor de chasse; tortil.
Waltornista. *m.* ein Waldhornist. sonneur de cor de chasse.
Waly wysadzać. Kriegsw. ein Bollwerk untergraben. *Guerre:* saper les remparts.
Wampir, *m.* upior. Wampir. vempire, *m.*
Wanczos, *m.* Faßholz, Wagenschoß, Stabelholz zu dünnen Tafeln und anderer Tischler-Arbeit futaillerie, douvain; merrein, boiserie; bois qui est propre pour des futailles, pour des panneaux & d'autres de menuiserie.
wanczos topolowy. dünne Breter von Pappelnholz. voliles, *f. plur.*
Waniek, *m. obs.* wino wywietrzałe. schaler, umgeschlagener Wein. vin pousse, tourné.
Wanienka, wanna mała. eine kleine Wanne. tinette. *f.* petit cuvier,
wanienka do płokania kieliszkow. Schwenk-Faß. cuvette, *f.*
Wanienny, *adj.* wannie służący. Wannen-. de baignoire, de cuvier.
*Wankuie, tłucze się. es spucket, es wanket, es gehet um. les spectres revienment.
Wankus, *m.* Bergw. eine Wasser-Schwenke, Art von Schauffeln, damit das Wasser auf die Rinne geschauffelt wird. *Métal.* sorte de machine qui jette l'eau avec des pêles dans un canal.
Wanna, *f.* eine Wanne. cuveau, cuvier.
Wanna do kąpania. Bade-Wanne. baignoire, *m.* vaisseau où l'on se baigne.
wanna sucha. trockener Bad. bain sec.
Wantor, *m. vid.* Wątor,
Wantuch, *m.* grobe Pack-Leinewand, haarner Zeug zu Säcken. serpillière, *f.* sorte de grosse toile qui sert pour emballer les ballots; rapetelle, toile faite du poil de cheval qui sert à faire des sacs.
*Wap, *m. vulg. g. wapia*, żołądek. der Magen. pance, estomac. § kręci mi się, zwija mi się na wapiu.
Wapiennica, *f.* } wapienny piec. Kalk-
Wapiennia, *f.* } Ofen. chaufour, *m.* fourneau à faire de la chaux.
Wapiennik, *m.* Kalk-Brenner. chaufournier.
Wapienny, *adj.* Kalk-. de chaux. § wapienny piec; wapienna skrzynia, gruba.
Wapnię, *v. a.* mit Sand-Kalk bewerfen, weißen. crepir, blanchir une muraille. § powapnić ścianę wapnistą wodą.
Wapnisty, *adj.* kalkig.
Wapno, *n.* Kalk. chaux, *f.*
wapno niegaszone. ungelöschter Kalk. de la chaux vive.
wapno gaszone. gelöschter Kalk. de la chaux éteinte.
wapno piaskiem rozczynione. Mörtel. chaux détrempée avec du sable; mortier.
wapno dawno zalane. alter Kalk, den man lange hat liegen lassen. de la chaux éteinte & amortie long tems.
wapno rozczynione do pobielania. Kalk zum Weißen. de la chaux à blanchir.
War, *m.* 1) siedendes Wasser. 2) Gebräusel als Bier, Meth. 1) de l'eau chaude; de l'eau qui bout. 2) brassin, cuve pleine de bière ou d'hidromel. § 1) waremby mu oczy wyparzyła. 2) war piwa, miodu; dosyć drew do iednego waru; mam trzy wary starego miodu.
Wara, *interj.* vorgesehen, Platz, an die Seite; nimm dich in acht; sachte. prenez garde; gare le corps; hors du chemin; donnez vous de garde de; prenez garde que. § wara z drog, pchnę cię; wara, strzeż się, iest tu ogień pod tą pokrywką.
wara, b cię ode mnie co nie potkało. hüte dich vor Schlägen. gare le corps.
Warcab, *g. a.* ein Damen-Stein. dame, *m.* une pièce pour jouer aux dames.
warcabow gra. die Dame, das Damen-Spiel. jeu de dames; les dames, *plur.*
warcaby stawiać. die Damen-Steine setzen. tabler; placer les dames.
Warcabnic, *f.* Bret-Spiel. tablier, *m.* damier, *m.*
Warch, *m.* Groll. raneune, pique. § mam warch na niego.
Warchlak, *m.* dzik młody roczny. ein jähriges wildes Schwein. un sanglier d'un an.
Warchoł, *m.* Händelmacher, Zänker. querelleur.
*Warcholę się z kim; wadzę się. sich zanken. se quereller.
Warczę, *czy, czył.* gnorren. gronder, rechigner, grincer comme le chien. § pies warczy i kły wyszczerza.
nie warcz mi nad głową. belle mir den Kopf nicht voll. ne me romps pas la tête; ne m'étourdis pas la tête.
warczymi w brzuchu. es gurrt mir im Leibe. le ventre gronde dans mon corps; le ventre me gronde, me grouille.
Warczenie, *n.* das Gnorren. grondement, grognement, grogne.

War-

*Wardawy, *adj.* mańkuty, ktory lewey ręki miasto prawey używa. der links ist. gaucher.

Wardęga, *m.* Herumtreiber. rodeur; homme vagabond; homme errant.

Warga, *f.* 1) eine Lippe. 2) der Rand am Schrauben-Gang. 3) der Rand eines Gefäßes. 1) lévre. 2) bord, extrémité des pas de vis. 3) le bord d'un vase. § 1) wagi osypanie; wargom przyległy dołek. 2) wargi gwintow u szruby.

warga zwierzchna, wyższa. die Ober-Lippe. la levre d'en hau.

warga spodnia. die Unter-Lippe. la levre d'en bas.

wargi końskie. Pferde-Lefzen. le levres de cheval.

wargi szrubsztakowe. das Maul an einem Schraubstock. les mords d'étau.

wargi z gniewu gryzie. er beißt vor Zorn die Lippen zusammen. il mord son frein; il mord ses lèvres de rage.

Wargaty, *adj.* der große Lefzen hat. lipu, qui a les lèvres pendantes.

Wargielt, *m.* 1) Gerichts-Wort: Wehr-Geld, Erstattung des Schadens. 2) Ueberbietung. 1) *Palais:* dédommagement, indemnisation, reparation de dommage; les deniers accordés pour un dommage. § 1) zapłacić wargielt za szkodę, za ranę, za zabicie z przypadku; cały wargielt iest ośmnaście funtow albo grzywien.

Wark, *m. g. u.* warczenie. das Gnorren, Gegnorre eines Hundes. le grincement de chien.

mam na niego wark. ich habe einen Groll auf ihn. j'ai une dent de lait contre lui.

Warkocz, *m. g. a.* Haar-Zopf der Weiber, darauf sie das Nest auf dem Kopfe machen. natte, tortillon, touffe, tour de cheveux que les femmes font au haut de la tête. § warkocz rozpuszczony, rozwity.

wielka moc w warkoczu. die Weiber-Schürze hat eine große Gewalt. le beau sexe a un grand pouvoir sur les hommes; d'une femme le devanteau est un formidable bandau,

**czesze warkocz do ślubu.* sie wird sich bald trauen lassen. elle va se marier; elle s'ajuste à l'himen, au lit nuptial.

Warnia, *m.* herb. Wappenk. ein Krebs mit den Scheeren in die Höhe im Schilde und einer über der Krone und Helm. *Blas.* deux écrevisses mises avec les serres en haut; l'un dans l'écu, & l'autre sur la couronne & le timbre.

Warownie, *adv.* z warunkiem urzędownym. gerichtlich, mit einer gerichtlichen Bestätigung, unter einer Gewehr-Leistung. judiciairement; avec une garantie judiciaire. § warownie wieś kupił.

Warownik, *m.* isciec. Gewehr-Leister, garant, répondant.

Warowny, *adj.* 1) bedeckt; der sich vorgesehen hat; sicher, Gefahr-los, beschirmet. 2) befestiget. 1) garanti; muni d'une garantie, d'une précaution; sûr. 2) fortifié, muni. § 1) warowne kupno. 2) warowne miasto.

Warst, *m.* } 1) eine Schicht, Reihe. 2)
Warsta, *f.* } Spalte, Colomne auf der Seite eines Buchs. 3) Bergw. der Boden in den Gängen unter der Erde. 1) couche, lit des matières qu'on couche & étend les unes sur les autres; rang, rangée. 2) colonne de livre; partie d'une page séparée du reste par une ligne. 3) *Métal.* dure terre, carreau, plancher dans un conduit souterrain. § 1) Położ warstę tłustości, korzenia, a warstę mięsiwa; gonty w swoim warście rozłożone.

warstami. Schichtweise, Reihenweise. par couches, par rangées; lit sur lit.

warstami układać. Schichtweise legen. stratifier; ranger de différentes matières lit sur lit.

warstami układanie. die Schichtung. stratification, *f.*

warstami ryby solone układać. eingesalzene Fische schichten. liter du poisson salé.

Warstat, *m.* Werkstatt. attelier, *m.* ouvroir, *m.* lieu où un ouvrier travaille. § warstat rzemieślniczy, szewski.

Warszawa, *f.* Warschau. Varsovie.

Warszawianin, *m.* ein Warschauer. Varsovien.

Warszawski, *adj.* Warschauisch. Varsovien, de Varsovie.

Wart, *m.* 1) der Haupt-Strom eines Flusses, wo die großen Schiffe gehen. 1) le fil de l'eau; le fort d'un fleuve; le cours ou courant du fleuve où vont les grands navires. 2) bordée, cours d'un vaisseau.

wartem płynąć. mit dem Strome schwimmen, den Fluß herab gehen. suivre le fil de l'eau; aller à vau l'eau.

Wart. } dieses *adjectivum* wird nur
Warty. } im *Nomin. sing.* und im *Nom. plur.* gebraucht. 1) werth, das einen Werth hat. 2) werth, würdig, der etwas verdient. 3) tangbar, geschickt zu etwas. *cet adjectif n'est usité qu'au Nominatif singulier & au Nominatif plur.* 1) valant, *adj.* de prix de; qui vaut, qui

qui a la valeur de. 2) digne, qui mérite qu. ch. 3) propre, convenable, qui sert à qu. ch. § 1) koń ten wart sto talerow; maiętność warta sto tysięcy; te towary wiele, siła, mało warte; to sukno iest warte talar, talera nie warte. 2) tacy rzemieślnicy kiia warci. 3) dłoto nie wiele warte do takiey roboty.

nic wart. er tauget nichts, er ist nichts werth. il ne vaut rien.

Warta, *f.* 1) eine Soldaten=Wache. 2) die Wärte, ein Fluß bey Posen. 1) garde, guet, les soldats qui font la garde. 2) le Wart, un fleuve qui arrose la ville de Posen. § 1) wartę komu dać posłać, przydać.

pod wartą siedzi. er hat die Wache. il est arrêté.

pod wartę zwiąć. in die Wache nehmen. arrêter qu; mettre qu. en prison.

Wartaczka, *f.* wartołka. ein Spinn=Wirtel. péson, *m.* que les femmes mettent au bout de leur fuseau lorsqu'elles filent.

Wartam wrzecionem. mit der Spindel drehen beym Spinnen, tourner le fuseau en filant.

*Wartki, *adj.* obrotny. gewandt, behend. allaigre, agile, promt, souple.

Wartkość, obrotność. Behändigkeit. agilité, addresse, souplesse.

Wartogłow, *m.* ⎫ mozgowiec. Grillen=
Wartołeb, *m.* ⎭ Fänger, unruhiger Kopf. broüillon, *m.* têtu, fantasque.

Wartogłowieię, *v. n.* den Koller haben, kollern. avoir le vertigo. § w kanule gdy bydło wartogłowieie.

Wartolka, *f.* 1) Spinn=Wirtel. 2) Kreusel der Kinder; die Nonne. 1) péson de fileuse. 2) sabot, toupie.

Wartość, *f.* Rechenk. Werth, Gültigkeit. *Aritm.* valeur, *f.* prix, *m.*

Wartościwy, *adj.* Rechenk. zu einem Werth erheblich. qu'on peut élever à une certaine valeur.

Wartowanie w księgach. das Blättern in Büchern; das Lesen derselben. l'action de feuilletter les livres; la lecture des livres.

Wartuię, *v. a.* 1) blättern, aufschlagen im Buche; lesen ein Buch. 2) bewachen. 1) tourner les feuilles d'un livre; feuilletter, chercher dans un livre; lire un livre. 2) garder, veiller qu. § 1) wartować w księdz. * 2) ściśło wartuią (strzegą) więźnia.

* *wartować się; dziać się.* vorfallen, vorgehen. arriver, avenir. § wartuią się co dzień nagł miedzy nami odmiany.

wartuie pies. ⎫ der Hund wartet auf. le
Waruie pies. ⎭ chien sert.

waruię co komu. einem Gewehr leisten. assurer qu; garantir à qu. ch; répondre à qu. de l'évenement de.

waruie sobie co; gwaruie; ewikcyą biorę od kogo. sich vorbehalten, sich etwas bedingen. recevoir les assurances; un répondant de; se garantir, se préserver de.

warować się. sich in acht nehmen, etwas vermeiden. se garder, se garer, se donner de garde de; être en garde contre; se précautionner contre. § waruy się złego; kto w gniewu waruie; waruie się dobrze, aby go kiiem nie trafiono.

Warunek, *m. g. u.* in den Gerichten: Sicherheit, Vorbehalt, Gewährleistung, Bedingniß. *Palais:* assurance, sureté, obligé, *m.* clause. § warunek kontraktowy.

z warunkiem. mit Vorbehalt. avec reserve; avec clause.

Warunkowy, *adj.* ausdrücklich bedungen, vorbehalten. qui renferme une clause; muni d'une assurance judiciaire.

Waryacya, *f.* in Gerichten: Widerspruch, wider einander laufende Rede, oder Aussage. *Palais:* contradictoire, *m.* contradiction, contrariété. § a tak przez te waryacye wdali się w kryminał.

Warza, *f.* ⎫ Gekochsel, gekochte Spei=
Warzyste, *n.* ⎭ sen. bouilli; viande bouillie.

Warza, *v. a. rzy, rzyt.* 1) kochen, sieden. 2) brauen als Bier. 3) schweissen; zwey Stück Eisen zusammen schmieden. 4) rühren als der Frost die Gewächse. 5) hegen, vorhaben. 1) faire bouillir, cuire. 2) brasser comme de la bierre. 3) corroyer, souder, brasser deux morceaux de fer. 4) brouir, embruïner, gâter, brûler par le froid. 5) couver, brasser, machiner, forger, fomenter quelque mauvais dessein. § 1) wcrzyć kaszę w wodzie. 2) warzyć miod, piwo. 3) zwarś te żelaza. 4) mroz zioła powarzy. * 5) gniew w swoim sercu warzy.

warzyć sol. Salz sieden. fabriquer, faire du sel; sauner.

warzyć przy wolnym ogniu. beym gelinden Feuer sieden. mittonner, faire bouillir doucement.

Warzęcha, *f.* ein Koch=Löffel. une cuillier à pot. § przy warzęsze noż leży.

warzecha dziurkowata; zufan. Schaum=Löffel mit Löchern. écumoire; cuillier percée de plusieurs trous qui sert à écumer le pot.

war-

warzęcha ziele; *warzęchowe ziele* (cochlearia) Löffel-Kraut. herbe aux cuilliers; cuillerée.
Warzęchowy, *adj.* Koch-Löffel-. de cuillier à pot.
Warzenie, *n.* 1) das Kochen. 2) das Brauen. 1) cuire. 2) l'action de brasser.
Warzewny, *adj.* koch-, zum kochen dienlich; küchen-. potager, qui est propre à cuire au pot. § iarzyna warzewna; zioła warzewne.
warzenie soli. das Salz-Sieden. l'action de sauner, de faire du sel.
Warzonka, *f.* gesotten Salz. du sel fabriqué; sel de fontaines.
Warzony, *adj.* zum Kochen tauglich. qui est propre à cuire au pot.
warzyste, *n. vid.* Warza.
Warzywo, *n.* co się godzi albo zwykło warzyć. Hülsen-Früchte, Küchen-Kräuter. legumes, *m. plur.* herbes potagères. § warzywo ogrodne, polne.
Was. Euch, ist der *G.* und *Accus. plur.* von Ty. Vous, *c'est le Génitif & l'Accusatif plur. de* Ty.
Was Pan, *Waść Pan.* Sie; Sie mein Herr. Vous Monsieur. § prosiłem Was Pana; dałem was Panu.
Was Pani. Sie; Sie meine Frau. Vous Mademoiselle.
Was Mościwy Pan. Sie, mein Hochgeehrter Herr. Vous, mon très-honoré Monsieur.
Wąs, *m. g. a.* } Knebel-Bart, Stutz-Bart.
Wąsy, *plur.* } moustache, *f.* barbe au dessus de la lèvre d'en haut. § wąsa był żołtawego; wąs mu się sypie; gęba mu wąsem parosła; co z wąsa drugiemu spadło, to ieść musi.
wąsem potrząsać. pochen, trotzen. lever haut le menton; secoüer le menton, faire le brave, braver. § nie każdz kąsa, co wąsem potrząsa.
wąsy mu dobrze pogilił. er hat ihn brav zerfezt. il lui a donné bien des estafilades ou visage; il l'a bien balafré.
wąsy kotwiczne. die Schaufel-Haken am Anker. les oreilles d'ancre.
wąsow na karę odżałować musi. er muß wohl zur Strafe den Bart im Stiche lassen; man wird ihm davor den Bart ausrupfen. il payera cela de sa peau, de sa moustache; on lui en arrachera la moustache; il hazarde la peine d'avoir la moustache épluchée.
szarpać kogo za wąsy. einem den Bart rupfen; einen an den Schnur-Bart herumzausen. tirer qu. par la moustache.
Wasąg, *m. g. a.* 1) Fosig-Wagen, Flecht-Wagen, Korb-Wagen. 2) das hölzerne Gerüst zu einem Flecht-Wagen. 1) claïonne, banne; chariot garni d'une claie d'ozier. 2) le corps du chariot avec une manne ou claïonne. § 1) na wasągu co wozić.
Wąsatek, *m.* Art von krausem Haber. sorte d'avoine barbuë.
Wąsatka, *f.* Art Weizen mit Bärtchen. sorte de froment barbu. § wąsatką iest w sobie ostra i oścista.
Wąsaty, *adj.* schnurrbärtig, der einen Schnurr-Bart hat. avec une moustache; qui a une moustache.
Waść, *adj.* Waszeć.
Wąsienica, *f.* } gąsienica drzewna. Baum-
Wąsionka, *f.* } Raupe. chenille d'arbre. § wąsienica szczypie, gryzie liście; wąsienice wygubić.
Waski, *vulg.* der eurige. le vôtre.
Wąski, *adj.* schmal. étroit, peu large.
Wąsko, *adv.* schmal. d'une manière étroite, étroitement.
Wąskość, *f.* die Enge, die Schmäle. étrecissure, retrécissement; espace étroit.
Waskulka, *f.* Fläschlein zum heiligen Oel in der Kirche. ampoule petite phiole où l'on met les saintes huiles.
Waśń, *f.* Feindschaft, Groll. inimité, rancun, haine, brouillerie.
Waśnię, *v. a.* an einander hetzen, Feindschaft unter Leuten anrichten. brouiller les gens, les mettre mal ensemble; semer la discorde, mettre l'inimitié entre. § zwaśnię te baby.
waśnię sobie, *na się kogo.* sich einen gehässig, zum Feinde machen. rendre qu. ennemi.
waśnić się na kogo. auf einen Feindschaft werfen, einen Groll fassen; einen hassen. être ennemi de; avoir en haine qu; se nourrir de l'inimité, avoir une dent de lait contre qu.
zwaśnić się z sobą. Feinde werden; zerfallen. se brouiller, rombre avec qu; être brouillé; devenir ennemis.
Waśniwy, *adj.* feindsüchtig, zur Feindschaft geneigt, der sich oder andern gerne Feinde macht. brouillon, qui se plait à se brouiller ou à brouiller les autres. § waśniwych się strzeż.
Wasz. 1) euer. 2) der eurige. 1) votre. 2) le vôtre, qui est à vous. § 1) oddam waszę księgę; waszego widziałem Pana. 2) waśi przegrali.
Waszeć, *n.* Waść. Ihr, höflicher Ausdruck dessen man sich gegen das Gesinde bedienet. Vous, *en terme de civilité envers les domestiques.* § poydź Waszeć ze mną; bez Waszczeci się to stać może.

1) *Waszeć*,

* * *

1) *Waszeć, Waść* hat im *Nom. plur.* desgleichen Waszeć, Waść. im *Gen.* und *Accus.* aber Waszeciow.

2) Wenn Pan, Pani, Panna auf Waszeć folget, wird Waszeć nicht *decliniret* und bedeutet: Sie mein Herr u. s. w. 1) Waszec *ou* Waść *a au Nominatif plurier la même terminaison, mais au Genitif & Accusatif* Waszeciow *ou* Waściow 2) *quand les mots* Pan, Pani, Panna *suivent ce* Waszeć *ou* Waść, *alors il est indéclinable et signifie: vous Monsieur &c.* 1) poślę Waszeciow do niego; dałem Waszeciom; poydę z Waszeciami, iest przy Waszeciach. 2) poydę z Waść (z Was) Panem, z Waszeć Panami; proszę Waść (Was) Pani, Waść Panny.

Waszeciam komu. zu einem mit dem Ausdruck Waszeć reden. *parler à qu. par le titre* Waszeć.

Waszmość, Wasz Mość. Euer Liebden, Euer Edlen. votre dilection, Monsieur, Mademoiselle, Madame. *titre qui se donne à des personnes considérables.* §) waszmości pisałem; witay waszmość.

Waszmość Pan. Mein Hochgeehrter Herr. mon très-honoré Monsieur. § Waszmość Pani, Panna.

waszmość Moy Wielce Mości Pan. Euer Hoch-Edlen. Monsieur. *ce terme de civilite se donne aux personnes dignes de respect.*

* * *

1) *Waszmość.* bleibet im *Nom. plur.* ungeändert, aber in G. und *Accus. plur.* sagt man Waszmościow. 2) Waszmość vor den Worten Pan, Pani, Panna wird von einigen declinirt, von andern nicht. 1) Waszmość *ne se change point au Nominatif plurier masculin, & fait son Génitif & Accusatif plurier* Waszmościow. 2) *les une déclinent ce* Waszmość *les autres le regardent comme un nom indéclinable devant* Pan, Pani Panna. § Waszmość mowicie. 2) Waszmość Panom i Pannom tę wiadomość daię.

Waszmościam. im Scherz: sich oft des Titels waszmość bedienen. *burlesq.* se servir souvent du titre *Waszmość.*

Waszyniec, *m. g. waszyńca.* einer der eurigen. un de votre parti.

Wata, *m.* herb. *vid.* Samson.

Wątek, *m. g. u.* 1) der Weber-Einschlag, Eintrag. 2) *fig.* Vorrath, Ueberfluß. 3) Wirklichkeit, That. 1) trame; du fil que le tisserand passe au travers de la chaine. 2) *fig.* provision, fourniture, abondance. 3) réalité, solidité; quelque chose d'effectif & de solide. § 1) tkacz depcąc podnożki do osnowy wątek przydaie. 2) w mieszku wątku nie staie. 3) więcey wnim postawy niźli wątku; wątku mało, postawy nazbyt; słow siła wątku mało.

Wątlę, *v. 4.* schwächen. affoiblir, rendre foible, débiliter. § wątli moię nadzieię, wątlić siły czyie.

Wątlenie, *n.* die Schwächung. débilitation, affoiblissement.

Wątło. *adv.* schwach, matt. débilement; d'une manière foible.

Wątły, *adj.* 1) schwach. 2) schwach, nicht fest. 1) débile. 2) foible, léger, mince, petit, qui n'est pas durable. § 1) wątłe siły. 2) wątłe sukno, wątły dom.

Watman, *vid.* Rotman.

Wątor, *m.* } die Kannte eines Fasses.
Wątory, *plur.* } le bord de futaille. § kufę wątorami nachylić.

Wątpiciel, *m.* Zweifler. celui qui doute.

Wątpię o czym. zweifeln. douter. § wątpi o moiey przyiaźni; wątpię bym to stawił; wątpić połowica do mądrości.

wątpić nieco. etwas zweifeln. balancer; s'en douter, douter un peu; être un peu en doute.

nic nie wątpić. gar nicht zweifeln. ne douter point.

Wątpienie, *n.* das Zweifeln, ein Zweifel. doute, *m.* incertitude; l'action de douter. § wątpienie droga do mądrości; wątpienie rodzi pytanie, a pytanie poznanie.

wątpienie czynić. Zweifel machen. faire, faire naître un doute.

Wątpliwie, *adv.* 1) zweifelhaftig; mit Ungewißheit. 2) zweydeutig. 1) douteusement, en suspens, en doute, avec doute. 2) douteusement, ambigument, équivoquement.

Wątpliwość, *f.* Zweifel. doute, *m.* § aby to żadney wątpliwości nie czyniło.

trzymać ludzie na wątpliwości. die Leute in Ungewißheit erhalten. tenir les esprits en suspens.

Wątpliwy, *adj.* zweifelhaft; der einen Zweifel hat. 2) zweifelhaft, ungewiß, zweydeutig. 3) *Gram.* zweifelhaftig; das bald ein masculinum, bald ein femininum ist. 1) douteux, incertain, qui doute. 2) douteux, dont on doute; équivoque, problematique. 3) *Gram.* douteux, qui est du genre masculin ou féminin. § 1) wątpliwego cię w tym widzę. 2) boy wątpliwy; sens

wątpliwy i dwuwykładny. 3) wątpliwa płeć; ſzkapa ieſt imię wątpliwe.
ieſtem wątpliwy. ich bin zweifelhaft. je ſuis en ſuſpens.

Wątroba, *f.* die Leber. foie, *m.* § w wątrobie ſię pokarm w krew obraca; wątroby ieſt urząd krew czyścić, dzielić, wywarzać.
wątroba rybai, vid. Wątrobnik.
wątroby choroba. Leber-Sucht, Leber-Krankheit. maladie hépatique, maladie du foie.
wątroby chorobę cierpiący. leberſüchtig. qui a mal au foie; maladie du foie.

Wątrobka, *f.* 1) kleine Leber. 2) zugerichtete Leber. 3) Groll. 1) un petit foie. 2) un foie apprêté, cuit. 3) rancune, pique, petite chaleur de foie. § 1) wątrobka cieleca. 2) wątrobka ſmażona, pieczona. 3) mam wątrobkę (chrap) na niego.

Wątrobnik, *m.* wątroba morſka ryba. (*hepatus*) ein gewiſſer großer See-Fiſch. hépatus, poiſſon de mer.
wątrobnik drugi. (jecorarius.) Gattung großer See-Fiſche. aigrefin, *m.* poiſſon de mer qui eſt une eſpèce de gros merlan.
wątrobnik, m. ziele. (hepatica herba). Leber-Kraut. hépatique, porcereau.

Wątrobny, *adj.* 1) Leber-. 2) Heilk. Leber-. 1) de foie. 2) *médic.* hépatique; qui appartient au foie.
wątrobny kamień (hepatites) Leber-Stein, ein leberfärbiger Edelſtein. hépatite, *m.* pierre précieuſe qui a la couleur du foie.
wątrobna kiſza. kiełbaſa. Leber-Wurſt. boudin de foie.
wątrobne lekarſtwo. Leber-Arzeney. remède hépatique.
wątrobne ziele, vid. *wątrobnik ziele.*
wątrobne ziele gwiazdziſte (hepatica ſtellata. Wald-Meiſter. hépatique étoilée.
wątrobna żyła. Leber-Ader. veine hépatique.

*Wawor, *m. g. a.* *Waworek, *g. a.* Węborek. ein Waſſer-Eimer. un ſeau à l'eau.

Wąwoz, *m.* Hohl-Weg, hohler Weg. cavée, *f.* cavin, détroit; un défilé; un paſſage étroit et difficile; ravin, ravine.
wąwoz, m. ſzyia w gorach. enges Thal zwiſchen den Bergen. gorge; vallée ou entrée ſerrée par le montagnes.

Wawrzyniec, *g.* *Wawrzyńca.* Laurenz ein Manns-Nahme. Laurent, nom d'homme.

Waxman, *m.* herb. *vid. zbroyny mąż.*

Wayſtin. Wein-Stein. du tartre.
wayſtynem czyścić, przyprawić. mit Weinſtein reinigen, anmachen. tartariſer.
Wayſtynowy. Weinſtein-; tartariſch. tartareux.

Wąż, *m. g. węża,* wąż ziemny. eine Schlange. ſerpent; couleuvre. § ſą tu węże iadowite.
wąż, m. herb. Wappenk. eine Schlange, man hat ſechs Arten dieſes Wappens. *Blaſon.* un ſerpent, dont il y a ſix eſpèces.
wąż wodny. Waſſer-Schlange. ſerpent d'eau, hidre, ſerpent aquatique qui vit dans l'eau. § w Kalabryi ma bydź wąż wodny iakowoſ wielki.
wąż ziemnowodny. eine Erd- und Waſſer-Schlange. un ſerpent amphibie qui vit dans l'eau et ſur la terre.
wąż ślepy. Blindſchleiche. eſpèce de ſerpent aveugle & fort venimeux.
wąż dwugłowny. zweyköpfigte Schlange; die ſcheinet ſtatt des Schwanzes noch einen Kopf zu haben, weil ſie überall gleich rund iſt. amphisbene, *f.* eſpèce de ſerpent à deux têtes, il paroît les avoir étant d'une égale rondeur.
wąż wiełogłowy. vielköpfige Schlange. ſerpent à pluſieurs têtes.
wąż domowy nieſzkodliwy.) Haus-Unke, Haus-Schlange. milort.
wąż maluczki iadowity. eine kleine Brenn-ſchlange oder Otter in Lybien, die ſehr giftig iſt. ſerpent brûlant en Libie, il eſt très-petit et très-venimeux.
wąż ze dzwonkiem w Ameryce co ludzie pożera. die Schellen-Schlange in America, ſo Menſchen frißt. ſerpent à ſonnette en Amerique qui dévore les gens.
wąż ſtrzelec, vid. Strzelec.
węża ma w kieszeni. er giebt nicht gern; das Geld ſitzet bey ihm feſt. ſa bourſe ne dit mot; ce n'eſt pas ſon vice que de donner, il a un cadenat à ſa bourſe; il ne trouve jamais l'entrée à ſa bourſe.
wąż w tey trawie (pod tym ziołkiem) dyſzy. es ſtecket Betrug dahinter. il y a anguille ſous roche.

*Wazał, *m.* hołdownik. ein Vaſall, Lehnmann. Vaſal.

*Wążę, Węzę, *v. a.* ſchmall machen. étrecir.

Ważę, *ży, żył, v. n.* 1) wichtig ſeyn; ſein Gewicht haben. 2) haben, wiegen, ein gewiſſes Gewicht. 3) wiegen, abwiegen auf der Wage. 4) achten, ſchätzen, halten. 5) fig. gelten, geſchätzet werden. 6) in Gefahr ſetzen, wagen. 7) einen Groll haben. 1) pé-

ſer,

ser, avoir son poids. 2) péser, avoir quelque poids. 3) péser, voir la pésanteur d'une chose avec la balance. 4) estimer, honorer qu; faire cas, faire état de. 5) *fig.* valoir; être éstimé, être réputé. 6) hazarder, risquer. 7) avoir une dent de lait contre qu § 1) czerwony złoty waży, ważny iest ma wagę. 2) głowa cukru waży cztery funty; zaważy ten bałwan trzy kamienie. 3) ważyć, odważyć towar na wadze. 4) ważyć sobie co albo kogo; za nic sobie to waży. 5) więcey w mężnych sercach waży punkt honoru niżli życie; myśl waży u Boga iak uczynek; w prawie kościelnym to nie waży; nie waży to nic. 6) ważyć na co, za kogo gardło, zdrowie. 7) *obs.* ważę (wrę) na niego.

ważyć co lekko, za nic. etwas gering halten. ne pas faire grand cas de.

ważę się, v. r. 1) sich hin und her wiegen, sich schaukeln. 2) zweifeln, anstehen. 3) keinen Ausschlag geben, im Gleichgewichte stehen. 4) unternehmen, sich erkühnen. 1) se balancer, se brandiller, se faire aller du côté & d'autre. 2) être irresolu, incertain; hésiter; balancer entre, sur. 3) balancer, ne se déclarer pas. 4) oser faire qu. ch; avoir l'hardiesse, entreprendre de. § 1) waży się na stołku. 2) ważyłem się długo, niżelim się odważył pisać do Was Pana; ważył się wątpliwy miedzy nadzieią i upadkiem. 3) ważyła się tam długo wątpliwa krawawego boiu fortuna, aż męstwo twoie przeważyło chwieiące się na przemiany szale. 4) nie waż się takiey rzeczy; ważę się prosić Was Pana.

Ważenie, *n.* das Wiegen. pesée, *f.* l'action de péser qu. ch.

ważenia nauka, die Wäge-Kunst. statique.

ważenie się czego. Unternehmen, Versuch. entreprise, risque, *f.* tentative.

Ważka, *f.* 1) eine kleine Wage. 2) Gewichtlein an der Unruh einer Uhr. 1) trébuchet, petite balance. 2) petit poids dont on charge le balancier d'horloge. § 1) ważyć na ważce czerwone złote. 2) ważki na ramionach minuty zegarowey.

Wazilek, *m.* ziele (*ocymum*). Basilien-Kraut. basilic.

Ważnica, *f.* die Wage in der Stadt wo man wieget. la balance publique dans une ville.

Ważniczy, *adj.* Wage-; Wäge; zum Wiegen oder Wieger gehörig. statique, *adj.* qui regarde la balance ou le péseur.

ważnicza nauka. die Wiege-Kunst. statique, la science des poids.

Ważnik, *m.* Wieger. péseur, balancier, celui qui pèse.

Ważno, *adv.* gültig. valable, validement, valablement. § ważno co przyiąć.

ważno co czynić. rechts gültig machen. valider, rendre valide qu. ch.

ważno, ważno iest. es ist gültig. cela est valable. § nie ważno to było; niech ważno bedzie.

Ważność, *f.* 1) Vollwichtigkeit. 2) Gültigkeit. 3) Werth, Preis. 1) juste poids, justesse de poids. 2) validité, autorité. 3) valeur, *f.* prix d'une chose. § 1) ważność monety, złota. 2) ważność prawa tego ieszcze trwa. 3) ważność rzeczy zapłacić.

Ważny, *adj.* 1) vollwichtig. 2) gültig. 3) wichtig, von Wichtigkeit. 1) qui a son poids, qui est de poids; pésant, fort, trébuchant. 2) valable, valide. 3) important, d'importance, considérable. § 1) ważny dukat. 2) testament, cyrograf ważny. 3) ważne są u niego słowa moie; ważne to są listy.

Ważyniec, *m. g. ważyńca.* (*allium silvestre*). wilder Knoblauch. ail sauvage.

Wbicie, *vid.* Wbiianie.

Wbiegam, *v. m. F. wbiegnę, wbieżę.* 1) hinein laufen. 2) in ein Land gehen, in solches streifen. 1) courir dedans; entrer en courant. 2) être enclavé, s'étendre, aller dans une autre terre. § 1) wbiegł do miasta. 2) rola iego w moią wbiega.

wbiegać na wierzch, na gorę. in die Höhe steigen, gehen. monter en haut.

Wbieganie, *n.* } Wbiegnienie. das Hereinlaufen. l'action de courir dedans.
Wbieżenie, *n.* }

Wbiiam co, *v. m. F. wbiię.* 1) einschlagen. 2) einem Ruhm, Ansehen erwerben, einen in solche setzen. 1) coigner; chasser, pousser avant à force de frapper, enfoncer une chose en frappant. 2) mettre qu. en crédit, en renommée. § 1) wbiłem pal w ziemię. 2) wbił Polakow w sławę, w potęgę.

wbić pale. Pfähle einschlagen. enfoncer les pieux.

wbić na pal. einen pfählen, spießen, auf den Pfahl stecken. empaler qu.

wbić na krzyż, krzyżować. predigen. crucifier; afficher à la croix.

wbić w głowę. in den Kopf setzen. mettre dans la tête.

wbić w pamięć. ins Gedächtniß prägen. imprimer, graver dans la mémoire, dans l'esprit. § wbiy to sobie dobrze w pamięć iak wielką rzecz.
wbić komu ćwiek w głowę. einem einen Floh ins Ohr setzen. mettre la puce à l'oreille à qu.
wbić się w powagę, w potęgę. sich in Ansehen, in Gewalt setzen. se mettre en autorité, en pouvoir.
Wbiianie, *n.* Wbicie, *n.* das Einschlagen. l'action de chasser, de frapper une chose pour la faire avancer.
wbiianie palow. das Einrammeln der Pfähle. le hiement; l'action de battre les pieux pour les enfoncer.
Wbity, *adj.* eingeschlagen, eingerammelt. enfoncé, fixé.
wbity na pal. ein Gepfählter. empalé.
wbity na krzyż. gekreuziget, ans Kreuz geschlagen. crucifié, *adj.* mis, affiché à la croix.
Wcale, *adv.* gänzlich. tout, tout-à-fait, totalement. § wcale zakochany, dom wcale obalony; wcale iestem twoy sługa; wcale bitwę przegrał.
wcale zadumany. ganz erstaunet. tout étonné.
wcaleby wielka szkoda nie była. es wäre gar nicht ein großer Schade. il ne seroit jamais grand dommage.
wcale inszy. ein ganz andrer. tout autre.
wcale nie. gar nicht, nichts weniger. point du tout; pas moins.
wcale nie iest taki iaki się zdaie. er ist nichts weniger als was er zu seyn scheinet. il n'est rien moins que ce qu'il paroît.
wcale nic. gar nichts. rien du tout.
Wchod, *m.* Eintritt, Eingang. entrée, *f.* avenuë d'un lieu. § wchod w puszczach; wszystkie osadził wchody.
Wchodzę, *v. m. F.* wniydę. 1) herein gehen. 2) hereinkommen, darzu genommen werden. 3) sich in etwas mengen, einlassen, in etwas treten. 4) aufkommen; werden zur Gewohnheit, zum Sprichwort. 1) entrer, aller au dedans. 2) entrer dans ou en; être mêlé dans. 3) entrer, s'embarquer, s'engager, se mêler dans; goûter qu. ch. 4) s'introduire, aller, venir en usage en proverbe; s'établir; commencer à être. § 1) wniydź do pokoiu, iuż wszedł do izby; tam rzeka w morze wchodzi; rola iego w las wchodzi. 2) to ziele do tego lekarstwa weszło. 3) w taiemne wszedł rady; wszedł z nim w dysputę; wchodzę w woynę z kim, w wiązek; wchodzi w zdanie moie. 4) wchodzi to w zwyczay, obyczay; weszło to w przysłowie.
wchodzić w się. in sich gehen. descendre en soi même; se recolliger; rentrer dans soi même.
Wchodzisty, *adj.* pochodzisty. das einen abhängigen Eingang hat. qui a une entrée panchante; ayant une avenuë qui va en pante.
Wciągam, *v. m. F.* wciągnę. 1) herein schleppen, herein ziehen. 2) herein ziehen, einflechten in etwas. 1) tirer, trainer en dedans. 2) entrainer qu. de son côté; entrainer, engager qu. dans. § 1) wciągniy line, człeka rego w nawę. 2) wciągnął go w związek, w woynę.
wciągnąć się. 1) sich einlassen, treten in etwas. 2) etwas gewohnt werden. 1) s'engager, s'entrainer, entrer dans. 2) s'accoutumer à; prendre l'habitude, la coutume de. § 1) wciągnąć się w zdanie czyie, w pracę iaką. 2) wciągnął się w czytanie, w piiatykę.
Wciągnienie, *n.* das Hereinziehen. l'action de tirer en dedans.
Wciągniony, *adj.* herein gezogen. tiré, entrainé en dedans.
Wciąż do, *adv.* geradenach. droit en, à; à droiture; à droite ligne à.
wciąż iść. gerade zu gehen. aller de droit fil, à droite ligne.
*Wcibiam, *vid.* Wścibiam.
Wcięcie, *n.* Wcinanie, *n.* das Einhauen in etwas, *f.* hachure, ce qu'on a fait un instrument à hacher.
Wcieczenie, *n.* wciekanie, *n.* das Hereinfließen. l'action de couler dedans.
Wciekły, *adj.* hereingeflossen. coulé dans.
Wciekam, *v. m. F.* wciekę, wciekne. herein fließen, herein laufen. couler dedans, entrer. § woda przez dziurę w izbę, pod balki wciekła.
wciekanie, n. das Hereinfließen. le coulement dedans.
Wcięty, *conf.* wcinam. in etwas gehauen. haché à qu. ch. avec un instrument à hacher. § wcięty herb w drzewo.
Wcielenie Boże, *n.* die Menschwerdung Christi. incarnation, *f.* union du Fils de Dieu avec la nature humaine.
Wcielił się Bog, ciało na się przyiął. Gott ist Mensch geworden. Jesus Christ s'est incarné; Dieu a pris un corps de chair.
Wcielony, *adj.* der die Menschheit angenommen hat, der Fleisch geworden ist. incarné, revêtu d'un corps de chair.
Wcinam wcinać, *v. m. F.* wetnę wciąć. 1) eingehauen. 2) verzapfen, verbinden

den zwey Hölzer. 1) hacher quelques traits, quelque signe à qu. ch; tailler, faire, couper avec un instrument à hacher. 2) enter, emmortaiser, enclaver deux pièces de bois l'un dans l'autre. § 1) wciał znak w drzewo. 2) wcinać tram ieden w drugi.

Wcifkam *wściskać, v. m. F. wcisnąć.* 1) hereinwerfen. 2) hereindrücken, hereinknöten. 1) jetter dedans, en dedans. 2) presser, fouler des mains; pousser, mettre avec force dedans. § 1) wcisniy kamień w dziurę. 2) wścisnąć pościel w tłowok.

Wścifkanie, *n.* Wściśnienie, *n.* 1) das Hereinwerfen. 2) das Hereindrängen. 1) l'action de jetter dedans. 2) action de pousser dedans, de presser dans.

Wciśniony, *adj.* 1) herein geworfen. 2) herein gedrängt. 1) jetté dans. 2) poussé, pressé dans.

Wczas, *m.* 1) Gemächlichkeit, Bequemlichkeit. 2) gutes Wetter. 1) aise, commodité, loisir. 2) beau tems. § 1) wczasow zażywać. *2) wczas (pogoda) teraz.

wczas sobie czynić. seine Nothdürft verrichten. lâcher son ventre; être a l'aiment.

wczas, w za wczasu, wczas. bey Zeiten. de bonne heure. § za wczasu o tym myśleć trzeba.

ma wczas swoy i wygodę. er hat sein Auskommen, seine Bequemlichkeit il est bien à son aise; c'est un homme à son aise.

Wczasik, *m. g. a.* } kleine Pflege, kleine Wczasiczek, *m. g. a.* } Gemächlichkeit. petite aise, petite commodité. § wczasiczek domowy.

Wczasuię się. sich pflegen, sich warten. prendre, chercher, avoir les aises; se donner du bon tems; se donner du menu.

Wczele, *m.* szachownica, *m.* herb. Wappenk. ein Schachbret im Schilde und eines über dem Helm und Krone, das eine Mohrinn in einer Krone hält. *Blas.* un échiquer dans l'écu & un autre sur le timbre & sur la couronnne tenu par une Moresque en couronne.

Wcześnie, *adv.* 1) bey Zeiten, zu rechter Zeit. 2) gemächlich, bequem. 1) à tems; à tems dû; de bonne heure; au tems qu'il faut. 2) à l'aise, à loisir, commodément. § 1) przyydź wcześnie tu spać, pracować, tańcować.

wcześnie mi tu; wcześnie mi tu siedzieć. ich habe hier meine Gemächlichkeit; ich sitze hier bequem. je suis ici à mon aise; j'ai ici ma commodité.

Wczesność, *f.* Bequemlichkeit, Füglichkeit, bequeme Gelegenheit. occasion; saison, *f.* tems commode, favorable, propre à.

Wczesny, *adj.* 1) bequem, gelegen. 2) gehörig, erforderlich, gerecht. 1) commode. 2) convenable, juste, propre à; requis; comme il faut. § 1) wczesne wschody; tak wczesny ogrod, że się zdawa iż samo przyrodzenie go założyło. 2) wczesny obiad; uwarz to przy wczesnym (miernyim) ogniu.

Wczora, } *adv.* gestern. hier.
Wczoray, }

wczoray w wieczor. gestern Abend. hier au soir.

od wczora. von gestern an. depuis hier.

za wczoray, przed wczoray. ehe gestern. avant-hier.

Wczorayszy. gestrig. d'hier.

Wczwornasob, *vid.* Weczwornasob.

Wdaię, Wdawam, *v. m. F. wdam.* einen aussetzen, in Gefahr geben, einflechten. exposer, mettre, livrer qu. au danger; faire entrer qu. dans un péril. § wdałeś mię w niebezpieczeństwo, w wielki kłopot.

wdać się, wdaię się, wdawam się. 1) sich aussetzen. 2) sich einlassen; anfangen etwas mit einem. 3) sich einlassen, sich mischen in etwas. 4) sich eines annehmen. 1) s'exposer, se mettre, s'embarquer dans une affaire dangereuse. 2) s'engager, entrer dans; commencer qu. ch. avec qu. 3) s'entremettre de; se mêler, s'ingérer dans. 4) s'entremettre, s'employer pour. § 1) wdać się w trudność, w zwadę, niesławę. 2) wdał się z nim w rzecz, w rozmowę. 3) wdał się w niepotrzebne hałasy.

wdać się w sprawę sądową. sich in einen Proceß einlassen. s'engager à poursuivre un procès; former la demande d'un procès.

Wdanie się, *n.* 1) Einlassung. 2) Vermittelung, Unterhandlung. 1) entremise, embarquement, engagement. 2) entremise, interposition, méditation. § 1) wdanie się w niepotrzebne kłopoty. 2) za wdaniem się Cesarza iego Mości pokoy stanął.

wdanie się w prawo. Gericht: Kriegsbefestigung, Einlassung. *Palais:* litis contestation.

Wdarcie się, *vid.* Wdzieranie — *wdarcie się.*

Wdeptać, F. *wdepcę.* eintreten. trépigner, pousser avec les piés dans la terre.
Wdłuż, *adv. & pr. g.* längst, in die Länge. le long, de long, au long. § wdłuż rzeki; wdłuż ulicy; wdłuż murować, stoieli wdłuż.
Wdowa, *f.* Wittwe, Witt-Frau. veuve, *f.*
Wdmuchnać, F. *wdmuchnę.* herein blasen. souffler dans.
u wdowy chleb gotowy. mit einer Wittwe bekommet man einen gedeckten Tisch. en épousant une veuve vous trouverez la table couverte.
Wdowi, *adj.* Wdowski, *adj.* Wittwen-, Wittwer-. veuf; qui n'a plus de mari ou de femme.
stan wdowski, vid. Wdowstwo.
Wdowiec, *m. g. wdowca.* Wittwer. un veuf.
Wdowka, *f.* eine junge Wittwe. jeune veuve.
wdowki, plur. (*Flos Trinitatis*) Dreyfaltigkeits-Blume, Stiefmütterlein. pensée, *f.* sorte de fleur.
Wdowski, *vid* Wdowi.
Wdowstwo, *n. stan wdowski.* Wittwen- oder Wittwer-Stand. viduité; veuvage, *m.*
Wdrobić co w co, F. *wdrobię.* einbrocken, einkrumen. broyer, émier dedans ou parmi; mettre la grugûre d'une chose dans une autre.
Wdrożyć się, F. *wdrożę.* des Reisens gewohnt werden. s'accoutumer aux voyages, s'acheminer à.
Wdymam co w co, *v. m.* F. *wedmę.* mit dem Maul einblasen. souffler qu. ch. dans qu. ch. § wedmiy w pęcherz wodę.
Wdzięczen, *vid.* Wdzięczny.
Wdcięcznie, *adv.* 1) anmuthig. 2) mit Dank. 1) agréable; d'une manière agréable, agréablement. 2) avec gratitude, avec reconnoissance. § 1) wdzięcznie to patrzyć, słuchać było; wdzięcznie to pachnie. 2) wdzięcznie tę łaskę przyjął.
wdzięcznie brzmieć. wohl lauten. avoir un son agréable: sonner agréablement; chatouiller l'oreille.
Wdzięcznomowność, *f.* Scherz-Reden, anmuthige Worte. bons mots; belles pointes; la douceur de langage; un parleur doux & agréable.
Wdzięcznomowny, *adv.* anmuthig im Reden, in Ausdrücken. plein d'une douce éloquence; doux en mots, en expressions; qui a de la douceur dans son langage, dans son parler.
**Wdzięcznopamiętnie, *adv.* mit einer unvergeßlichen, ewigen Dankbarkeit. avec une gratitude éternelle.
**Wdzięcznopamiętny, *adj.* voll ewiger Dankbarkeit; unvergeßlich. plein d'une éternelle reconnoissance, digne d'un éternel ressouvenir, d'une reconnoissance sans bornes. § wdzięcznopamiętnym to przyymuię sercem; wdzięcznopamiętne czyny.
Wdzięczność, *f.* 1) Anmuth, Annehmlichkeit. 2) Dank, Dankbarkeit. 1) l'agréable, *m.* grace, agrément, douceur, *f.* 2) reconnoissance, gratitude, ressentiment de quelque faveur. § 1) wdzięczność mowy, twarzy. 2) wdzięcznością płacić będę; taka to wdzięczność za dobrodzieystwo.
Wdzięczny, *adj.* 1) anmuthig, angenehm. 2) dankbar. 3) ein Dankbarer. 1) agréable, doux, qui plait, qui agrée. 2) reconnoissant, qui est sensible aux graces qu'il a reçues. 3) un homme reconnoissant. § 1) wdzięczny głos, muzyka, panna. 2) wdzięczen dobrodzieystwa tego będę; bydź wdzięcznym; wdzięcznych nie wiele, *prov.*
Wdzięk, *m.* dźwięk. Reiz, Anmuth, Schönheit. charme, *m.* appas, beauté.
Wdzieram się, *v. m.* F. *wedrę.* 1) eindringen, mit Gewalt herein gehen. 2) sich eindringen; ein Amt widerrechtlich erlangen. 3) einfallen in ein Land. 1) entrer de force, se jetter dans un lieu avec impétuosité. 2) s'introduire dans une charge, se mettre en possession d'une charge; l'emporter sans aucun droit. 3) faire irruption dans un pays. § 1) wdarła się woda przez mur do miasta; wdzierał się do pokoiu ale go nie puszczono. 2) wedrze się na ten urząd, do tego beneficyum. 3) nieprzyjaciel wdarł się do Państwa.
Wdzieranie się, *n.* 1) das Eindringen. 2) widerrechtliche Besitznehmung eines Amts. 1) l'action d'entrer avec force. 2) l'action d'occuper une charge contre le droit.
wdarcie się. 1) die Eindringung. 2) widerrechtlicher Besitz eines Amts. 1) l'entrée forcée. 2) intrusion, *f.* obtention d'une charge contre les droits.
Wdziewalny, *adj.* geschickt zum Aufsetzen, zum Aufstecken. propre à mettre ou ficher sur.
Wdziewam, *v. m.* F. *wdzieię.* 1) aufsetzen als eine Mütze. 2) anziehen, anlegen ein Kleid. 3) auf etwas stecken. 1) mettre un bonnet sur la tête, couvrir la tête de; se couvrir de. 2) prendre, mettre un habit; s'habiller en; se revêtir,

vêtir, se couvrir de. 3) ficher; pousser une chose sur une autre. § 1) widziey czapkę, szyszak. 2) wdział dziś żałobę, zbroie. *3) ściąwszy go wdział (wetknął) głowę na dzidę.

wdziać sobie okulary na nos. sich die Brille aufsetzen. se mettre les lunettes sur le nez.

wdziać pierścień na palec. einen Ring an den Finder stecken. mettre une bague au doigt.

wyziać komu kwew. das Kopfzeug auf einem setzen. coifer qu.

Węborek, *m. g. węborka.* Wasser-Eymer, Schöpf-Eymer. godet, *m.* seau, un vase à puiser l'eau.

węborek studzienny. Brunnen-Eymer. soignole de puits.

Webrnąć w co, *F. webrnę.* 1) ins Wasser hereinwaten; tief ins Wasser gehen. 2) fallen, gerathen in Irrthümer. 1) aller, se mettre dans un gué trop avant. 2) tomber, s'embarrasser, s'embarquer, s'envelopper dans. § 1) konie webrnęły w rzekę, w wodę. 2) webrnął w błędy, w długi.

We, pr. *W, pr. vid.* W, *pr.*

Węch, *m.* wąchanie, *n.* 1) der Geruch, das Riechen. 2) Wind, Spur, Witterung, Geruch des Jagdhundes, so er vom Wilde bekömmt. 1) le flairer, l'action de flairer & de sentir par l'odorat 2) flair, *f. m.* sentiment que le chien de chasse a du gibier. § 1) pies ma powonienie naylepsze a zatym węch ostry; sępowie za węchem trupow lecą. 2) wyżeł po tropach węchem szlakuie.

pies ten ma węch dobry. dieser Hund hat eine gute Nase, er spüret gut. ce chien a un bon nez, est de haut nez.

węchem szukać, dochodzić czego; weszyć, pachać. 1) schnuppern, etwas mit dem Geruch suchen. 2) riechen, erforschen etwas, hinter etwas zu kommen suchen. 1) flairer; chercher à la piste; chercher en flairant. 2) chercher à la piste, découvrir; suivre pas à pas; présentir, flairer, halainer quelque chose.

doszedł tego węchem. er hat den Braten gerochen. il a découvert le pot aux roses; il a senti le vent de cette chose; il a éventé cela.

Węchacz, *m.* ein Riecher. flaireur, *m.* un homme qui flaire.

Węchorz, *m.* Spürhund. chien de quête; braque, *m.*

*Wecuię co, wyostrzam. schleifen, wetzen. aiguiser, affiler, émoudre.

Weczwornasob. } *adv. conf.* Nasob.
Weczwornasobnie. } vier mahl so viel. quatre fois autant; au quadruple.

Weczwornasobny, *adj.* vierfach. quadruple.

Węda, *f.* eine Angel. l'hameçon; la ligne avec l'hameçon.

Wędkarz, *m.* Fisch-Angler. pêcheur à la ligne.

Wędny, *adj.* Angel-. d'hameçon.

wędny pokram. Köder, Lockspeise, so man auf die Angel steckt. amorce, *f.* êche qu'on met à l'hameçon.

wędna nić, sznurek, włos, bywa i tancuszek. die Angel-Schnur. ligne de pêcheur.

wędnym pokarmem nałożyć. den Köder an die Angel stecken. écher une ligne; mettre l'êche à la ligne.

Wedla, *pr.* 1) nahe bey, bey, neben an. 2) längst. 1) proche de, auprès de; tout contre. 2) le long de. § 1) wepla rzeki iść. 2) wedla ciebie siedzę.

Wedle. } *pr. g.* laut, nach, vermöge.
Według. } selon, en vertu, suivant. § według prawa, woli moiey, powinności moiey, zdania moiego.

według przemożenia moiego, według sił moich. nach meinem Vermögen, nach meinen Kräften. selon mon pouvoir, selon mes forces.

według upodobania. nach Gefallen. à plaisir.

według teraźnieyszey mody, według zwyczaiu teraźnieyszego. nach jetzigem Gebrauch. à la moderne.

Wędoł, *vid.* Wądoł.

Wędrowanie, *n.* das Wandern, das Reisen zu Fuß. voyage, *m.* chemin à pié.

Wędroweszka, *f.* mendroweszka. eine Filzlauß. morpion, *m.*

Wędrowka, *f.* 1) Wanderzeit, Wanderschaft der Handwerker. 2) im Scherz: Wanderschaft, Reise. 1) les pourmieux, le tems que les compagnons de métier sont obligés à voyager. 2) *burlesque:* le voyage dans les pays étrangers.

Wędrownik, *m.* Wandrer, Wandersmann. voyageur à pié; passant, personne qui passe son chemin à pie; passager.

Wędrowny, *adj.* 1) bewandert, der viele Reisen zu Fuß gethan hat. 2) auf Reisen, auf der Wanderschaft erlanget, erlernet. 1) qui a fait bien des voyages à pié; qui a parcouru les pays. 2) acquis en voyageant, qu'on acquiert en voyage. § 1) wędrowny to człowiek.

wiek. 2) z wędrownego to mam doświadczenia.

Wędruię, *v. n.* 1) wandern, zu Fuß gehen, 2) wandern, auf der Wanderschaft seyn, als ein Handwerks-Gesell. * 3) reisen, auf Reisen seyn. 1) battre l'estrade; parcourir un pays en voyageant à pié; s'acheminer vers un lieu. 3) faire, chercher son pour-mieux comme font les compagnons de métier.

wędruy. packe dich, fort mit dir. hors d'ici; allez vous en; hors delà; va te promener.

Wedwoie, w dwoie in zwey Stücke, doppelt. en deux pièces, en deux parties; doublement. § złożyć chustkę we dwoie; we dwoie co przerznąć.

Wedwoynasob, *adv.* doppelt, zweymal so viel, zwiefach. deux fois autant; au double.

Wędzę co, *dzi, dził.* räuchern Fleisch, Fische. sécher à la fumée; prendre à la fumée; fumer de la viande, du poisson.

wędzić śledzie. Pickelheringe räuchern. saurer des harangs.

wędzić ryby, wędą łowić, łapać. angeln. prendre du poisson à l'hameçon; pêcher à la ligne.

wędzić się; wędzić się posty. hunger leiden, knapp leben. vivoter; jeûner; ne prendre point assez d'aliment.

Wędzenie, *n.* das Räuchern. l'action de sécher à la fumée.

wędzenie śledzi. das Räuchern der Picklinge. sorissage, *m.*

wędzenie, wędą łowienie. das Angeln. la pêche à l'hameçon.

Wędzidło, *n.* munsztuk. 1) Gebiß, Mund-Stück am Pferde-Zaum. 2) *fig.* Gebiß, Zwang. 1) embouchure, *f.* le mords qui se place dans la bouche du cheval. 2) *fig.* frein, bride contrainte.

Wędzisko, *n.* die Angel-Ruthe, der Angel-Stock. ſgion, *m.* qui est à la ligne de pêcheur; bâton ou verge de pêcheur.

Wędzisty, *n.* Angel; mit einer Angel versehen. d'hameçon; garni d'un hameçon.

Wędzonka, *f.* wędzone mięso. geräuchert Fleisch. de la viande fumée; du petit fumé. § z częstego wędzonek używania krosty, wrzody przydaią się.

Wędzony, *adj.* 1) geräuchert. 2) geangelt, mit der Angel gefangen. 1) séché à la fumée. 2) pêché à l'hameçon. § 1) wędzone ryby, wędzone mięso. 2) wędzony połow albo wędą nabyty.

Węgar, *m. plur.* Podwoy. eine Thür-Pfoste. poteau, *m.* jambe; le pied-droit d'une porte.

Węgiel, *g.* węgla, wągl. eine Kohle. charbon.

Węgieł, *g. a.* Winkel, Ecke zwischen zwey Wänden. 2) Meßk. ein Winkel. 1) coin, *m.* encognure entre deux murs. 2) *géom.* un angle. § 1) budynek we trzy, we cztery węgły.

Węgieł prosty. Meßk. rechter Winkel. *géom.* rectangle, *f. m.*

Węgła sinus. Meßk. Sinus, *m.* Trigonom. *sinus.* d'un angle.

Węgły wiadome. Trigonom. gegebene Winkel. *Trigonom.* les Angles donnés, connus.

Węgieł na przeciwko. Trigonom. entgegenstehender, gesetzer Winkel. l'angle opposé.

Węgielnica, *f.* Winkel-Maaß, Winkel-Haken. équerre, *f.* §. węgielnicą wymierzony.

Węgielnia, *f.* węglarski piec. 1) Kohlgrube, wo Kohlen gebrannt werden. 2) Kohlkammer. 1) charbonnière, *f.* faudes, *f. plur.* fourneau à faire du charbon. 2) charbonnier, *m.* lieu où l'on met les charbons de la maison.

Węgielny, węglasty, do węgłow należący węgłowy. Winkel-, Eck-, zum Winkel gehörig. angulaire, *adj.* qui est en angles.

węgielna linia. die Diagonal-Linie. ligne diagonale. § węgielna linia w kwadratach i w inszych wielościennych figurach iest naydłuższa miedzy przeciwnemi węglami. § Węgielnal, *f. m.*

węgielny kamień. der Eck-Stein. pierre angulaire.

Węgierka, *f.* 1) eine hungarische Pflaume. 2) ein hungarischer Manns- oder Weiber-Pelz. 1) prune d'Hongrie; damas, prune de damas. 2) hongreline, *f.* sorte de vêtement d'homme ou de femme.

Węgierski, *adj.* hungarisch. hongrois, qui est d'Hongrie. § węgierskie wino.

węgierski; węgierski złoty. hungarischer Ducaten. un Hongre; un ducat Hongrois. § dwoisty węgierski.

węgierska suknia. hungarischer Rock. hongroise, *f.* habit hongrois.

węgierska ziemia. vid. Węgry.

Węglarka, *f.* Kohlenträgerinn, Kohlenbrennerinn. charbonnière; femme qui vend ou qui porte du charbon.

Węglarnia, *f.* eine Kohl-Kammer. charbonnier, *m.* lieu où l'on garde le charbon.

Węglarski, *adj.* Kohl-Brenner-. de charbon-

bonnier; qui regarde le métier de charbonnier.
Węglarz, *m.* Kohl-Brenner. charbonnier, payſan qui fait le charbon.
Węglaſto, *adv.* vieleckig. à pluſieurs angles.
Węglaſty; węgły maiący; węgłow pełny, graniaſty. vieleckig. poligone, *m.* qui a pluſieurs angles; plein d'angles & de coins.
węgłaſty, węgłow umiarkowanych, węgielnicą wymierzony. winklicht, nach dem Winkelmaaß eingerichtet. ortogonel, ortogone, *adj.* qui eſt à angles droits; fait à l'équerre.
Węgle, *colloc.* Kohlen. des charbons.
Węgliſty, *adj.* } 1) Kohlen-. 2) kohlschwarz. 1) de charbon.
Węglowy, *adj* } 2) de couleur de charbon; noir comme un charbon.
Węgłowo, *adj. vid.* Węgielny.
Węgorz, *m.* der Aal ein Fiſch. anguille, *f.* un poiſſon. § węgorze rzeczne, iezierne.
węgorz morſki. See-Aal. un congee.
wyśliznąt ſię iak węgorz. er iſt durchgeschlupfet wie ein Aal. il eſt échappé comme une anguille qu'on veut tenir.
Węgorzny, *adj.* Aal-, wo ſich die Aale aufhalten. d'anguille; qui regarde les anguilles; où il y a des anguilles.
węgorzny iaz. Aal-Fang. anguillerie.
*Węgorzowy, *adj. vid.* Węgorzny.
Węgorzyca, *f.* Art kleiner Aale. eſpèce de petites anguilles.
Węgorzyk, *m.* kleiner Aal. anguillete, *f.* petit anguille.
Węgrowaty. finnig, von Schweinen. ladre, *parlant des cochons.* § węgrowata świnia.
Węgry, *plur.* węgierſka ziemie. Hungarn. Hongrie, *f.* § odiechał do Węgier; w Węgrzech mieſzka.
**węgry, wągry.* Schweins-Federn, lépre de cochon.
Węgrzy, *plur.* die Ungarn. les Hongrois.
Węgrzyn, *m.* 1) ein Hungar. 2) hungariſcher Wein. 1) un Hongrois. 2) du vin d'Hongrie. § 1) słyſz Węgrzynie. * 2) dobrego Węgrzyna (Węgierſkiego wina) zażywać; bardziey o Węgrzynie niżli oyczyznie myśli.
Węgrzynka, *f.* eine Hungarinn. une Hongroiſe.
Wekiera, *f.* eine Keule, kurzer Stock mit einem dicken Ende. courte maſſuë; rondin qui a le bout fort gros. § wekiera ieſt kiy krępy niedługi z gałką.
Wekſel, *g.* *ekſlu* 1) Wechſel, Wechſel-Brief. 2) Wechſel-Handel. 1) lettre de change. 2) banque; le négoce de banquier, de changeur. § 1) zawrzeć na kogo wekſel; wekſlu ieſzcze nie otrzymałem.
Wekslarz, *m.* Wechsler. banquier, changeur, cambiſte.
Welens, *m.* Waffen-Rock, Ueber-Wurf über die Waffen. hoqueton de guerre, ſorte de caſaque que le ſoldat met par deſſus ſes armes.
Wełknąć, *F. wełknę.* einſchlucken. avaler, engloutir.
*Wełna na brodzie, wał. Waſſer-Welle, onde, *f.* flot, *m.*
Wełna, *f.* Wolle. de la leine. § wełnę robić; wełna Niemiecka podleyſza od Polſkiey, Angielſka lepſza od Polſkiey a Hiſzpańſka naylepſza.
wełny robienie. Zubereitung, Verarbeitung der Wolle. l'art d'apprêter de la laine, de la mettre en oeuvre; manufacture de laine.
wełna ſurowa. rohe, unzubereitete Wolle. laine ſurge; de la toiſon.
wełna nieochędożona. ungewaſchene Wolle. de la laine graſſe celle qu'on prend de deſſus la brebis.
wełny owczey ſok albo plugaſtwo. Schmiere, Fettigkeit von der Schafs-Wolle, ehe ſie gewaſchen wird. la craſſe qu'on tire de la laine avant qu'on la lave.
wełna, f. } Flocken, Wolle an ei-
Wełnianka, *f.* } nigen Kräutern. laine, *f.* duvet, *m.* coton ſur une herbe.
wełnianka. ein wollen Kleid, wollner Rock. habit de laine.
wełnianka, f. } ein grober Zeug von Flachs
Wełniak, *m.* } und Wolle. tiretaine, *f.* ſorte de groſſe étoffe faite de laine & lin. § wełniak ieſt z partu i wełny.
Wełniany, *adj.* Wollen. de laine, fait de laine.
Wełniarz, *m.* 1) Wollen-Zubereiter. 2) Wollen-Händler. 1) ouvrier en laine. 2) marchand de laine.
Wełniſty, *adj.* wollicht; das viel Wolle hat. 2) voll Waſſer-Wellen; wallend. 1) qui a beaucoup de laine. 2) ondoyant, plein d'ondes & de flots.
bydło wełniſte; owce i ſkopy. Schaf-Vieh. brebiaille, moutonnaille, bêtes à laine.
Wełniſto, *adj.* wallend, Wällen-weiſe. en onde; qui s'agite comme les flots de la mer. § wełniſto ſtrzępiony.
**Wełnołomny, *adj.* die See-Wellen brechend. qui rompt les flots, qui briſe les vagues.
Wełnorodny, *adj.* Wolle tragend. qui porte, qui engendre de laine.
Welon białogłowſki. Haupt-Schleyer der Weiber.

Weiber. le voile dont les femmes se couvrent la tête.
Wemknąć, *vid.* Wmykam.
Wemknienie, Wemknięcie, *vid.* Wmykanie — *Wemknienie.*
Wemknięty, *adj.* } eingeschoben. fourré,
Wemkniony, *adj.* } glissé dans.
Wempir, *m.* Upior, Blutsauger, Vampir. vempire, *m.*
Wen, w niego. in ihn. dans lui.
Wen ztąd; sora ztąd. packe dich fort von hier. loin d'ici; arrière d'ici; va te promener.
Wena Poetycka. Poetischer Geist; Feuer der Dichter. verve, *f.* fougue des Poëtes; la fureur Poetique.
Wendata, *f.* 1) der Trödel, der Trödel-Markt. 2) das Trödeln. 1) fripperie, *f.* lieu où l'on vend de vieux habits. 2) le métier de frippier. § 1) byłem na wendecie. 2) wendetą się bawi, się żywi.
trzyma wendetę. er hat eine Trödel-Bude. il tient une boutique de frippier.
wendeta niewolnikow. bey den Morgenländern ein Sclaven-Markt. un marché aux esclaves chez les levantins.
Wendetarka, *f.* Trödelein. revendeuse, *f.*
Wendetarski, *adj.* Trödler-. de frippier.
Wendetarz, *m.* Trödler, Trödelmann. revendeur.
wendetarz szat. Kleider-Trödel. frippier, *m.*
wendetarz księżny. Bücher-Trödler. étaleur.
Wendetny, *adj.* Trödel-. de fripperie. § sterzyzny wendetne.
Wenecya, *f.* Venedig, *n.* Venise, *f.*
Wenecki, *adj.* Venetianisch, Venetisch. venitien. § Wenecka Rzeczpospolita we Włoszech.
Wenetańczyk, *m.* } Venetianer, Venedi-
Weneczyk, *m.* } ger. un Venitien.
Wenera, *f.* Beywohnung, Beyschlaf. cohabitation, *f.* § wenery zbytek w samym małżeństwie szkodliwy; zbytnie używanie wenery; zbytkowanie wenery kazi człowieka.
Wenus, *f. g. wenery.* 1) Venus Liebes-Göttinn. 2) die Venus, der Venus-Stern, ein Planet. 1) Venus, la déesse des amours. 2) Venus, *f.* l'un des sept Planettes. § 2) Wenus iest gwiazda wieczorna i zaranna.
Wenus, *m. g. Wenusa.* der Venus-Stern. Venus, *f.* une Planette.
Wenusowy, *adj.* 1) die Göttinn Venus angehend. 2) Liebes-. 1) de Venus. 2) galant, amoureux. § 1) wenuso wey mocy kto się oprze. 2) Wenusowe listy, wiersze.

Werbarz, *m.* Werbownik, *m.* Werber. enrôleur; officier qui enrôle.
Werbowanie, *n.* das Werben. enrôlement de soldats.
Werbowany, *adj.* } angeworben. enrôlé.
werbowny, adj. } § werbowny żołnierz, werbowne chorągwie.
Werbownik, *vid.* Werbarz.
Werbuię, *v. a.* werben Soldaten. enrôler; battre le tambour dans une ville, dans une province.
Werbunek, *g. u.* Werbung. enrôlement.
Wersal, *m.* Versailles ein Lustschloß in der Gegend von Paris. Versailles, une maison de plaisance aux environs de Paris. § krol iest w Wersalu.
Wersał, *m.* ein Versal-Buchstabe; großer Buchstabe. lettre capitale.
Wersat. erfahrner Mensch. un homme expérimenté; un homme expert. § wersat doskonały w tym ięzyku, w tey nauce.
Wersatka, *f.* erfahrne Weibs-Person. une femme experte.
Werteba, *f.* Neben-Weg, Weiten-Weg. tedresse, détour, chemin détourné.
Wertykalny zegar; ścienny zegar. Vertical-Sonnen-Uhr. une horloge verticale. § wertykalny południowy, wertykalny połnocny zegar.
Weście, *n.* Weyście, *n.* Eingang. entrée, *f.*
Wesele, *n.* 1) Lust, Freude. 2) Vergnügen, Zufriedenheit. 3) eine Hochzeit. 1) plaisir, *m.* divertissement, joie. 2) contentement, satisfaction. 3) nôce, *f.* nôces, *f. plur.* § 1) mam z tego wesele wielki, zbytnie. 2) mądry w sobie prawdziwie wesele znaydzie; insze wesele powierzcnowne insze prawdziwe. 3) na weselu iestem u kogo; wesele teraz; na trzy dni wesela, a do śmierci smutku.
Weselę, *v. a.* kogo, rozweselam. einen erfreuen. rejouïr qu.
weselić się. sich erfreuen. se rejouïr, avoir de la joie. § weselić się z cudzego nieszczęścia.
Weselnik, *m.* } Hochzeit-Gast. un convié
Weselny, *m.* } de nôces; celui qui est de nôces.
weselny. Hochzeit-, hochzeitlich. nuptial, qui regarde les nôces; de nôces. § weselni goście; weselny Marszalek.
list weselny. Hochzeit-Brief. lettre d'invitation à une nôce.
weselna piosnka; weselne pienie. Hochzeit-Lied, Hochzeit-Gedicht. chant nuptial; épitalame, *m.* vers nuptial.
Wesik, *wasik, m. g. a.* Schnur-Bärtchen eines

jungen

jungen Menschen; Milch-Bart. duvet, *n.* moustache d'un jeune homme. § wąsik mu się sypie; wąsik.

Wesołek, *m. g. wesołka.* 1) lustiger Mensch, lustiger Bruder. 2) *vulg.* Spiel-Mann, Fiedler, Pfeifer. 1) escarbillat, *m.* bon compagnon; gaillard, égrillard, éveillé, rejoui, bon frère, bon chaland, bon pelerin. 2) *vulg.* musicien, violon, fifre, joueur de flûte.

Wesołnisia, *f.* eine lustige Weibes-Person. une femme ou fille éveillée; gaillarde, égrillarde.

Wesoło, *adv.* lustig, vergnügt. joyeusement, gayement, gaillardement, agréablement, plaisamment.

wesoło tu; *wesoło tu iest.* es ist hier lustig. il est plaisant ici; voilà qu'il y fait bon, qu'il y fait gaillard; il y a de quoi se divertir ici.

wesoło patrzyć; pokazować na twarzy. wesele. lustig, vergnügt, aussehen. paroître content; faire une mine enjouée; faire paroître sa joye dans les yeux, sur son visage.

Wesołość, *f.* 1) Fröhlichkeit. 2) Lieblichkeit, Anmuth. 3) Vergnügen, Zufriedenheit. 1) gayeté, *f.* les plaisirs. 2) agrément, douceur, *f.* 3) contentement. § 1) z tobą w dom moy wesołość wstępuie. 2) wesołość dnia pola, oczu, czoła, twarzy. 3) wesołość toż iest co ukontentowanie.

Wesoły, *adj.* 1) fröhlich, vergnügt, lustig. 2) anmuthig, lustig. 1) joyeux, jovial, gai, riant, content. 2) agréable, riant, plaisant, joyeux, qui cause de la joye. § 1) bądź weseł że; wesoły z odiazdu iego. 2) dzień wesoły; mieszkanie, pola wesołe.

zawsze wesoły. er ist immer lustig. il a toujours un pié en l'air.

Wespoł. ⎫ *adv.* pospołu. zusammen,
*Wespołek. ⎭ mit einander. ensemble, de compagnie. § byłam wezpoł z tobą.

Westchnąć, *vid.* Wzdycham.

Westchnienie, *n.* wzdychanie, *n.* ein Seufzer. élan, *m.* sanglot, soupir, *m.*

Westyarnia, *f.* w klasztorach. die Kleider-Kammer in den Klöstern. le vestiaire dans les couvents.

Wesz, *f.* eine Laus. pou, *m.* § ma wszy.

wesz wielka. große Laus. guenaud, *m.* grand pou.

wesz wodna robak. eine Wasser-Laus, so die Wasser-Thiere haben. pou d'eau, un insecte qui mord les animaux aquatiques.

wesz wodna, f. ziele. (dracunculus aquaticus) Wasser-Schlangen-Kraut. serpentaire aquatique.

wszy go gryzą, kąsaią. die Läuse fressen ihn. il se laisse mordre aux poux.

nie zdeymuy czapki, by się wszy nie rozłazły. nimm den Deckel nicht ab, die Läuse möchten erfrieren. couvrez vous, la sueur est bonne. § dodły wyraz.

Weszło, ⎫ *vid.* Wchodzę.
Weyść, ⎭

Wety, *plur.* ⎫ Nachtisch. le dessert. § iużci
*Wet, *m.* ⎭ dano wety; wety cukrowe, owocowe.

wet za wet, Wiedergeld. peine du talion.

wet za wet. wie du mir, so ich dir. à son tour; à beau jeu beau retour; choux pour choux.

wet za wet komu oddać. einen mit gleicher Münze bezahlen. payer qu. tout comptant; rendre à qu. la pareille; donner des fèves pour les bois.

Wetknąć, *vid.* Wtykam.

Wetknienie, *n.* Wetknięcie, *n.* *vid.* Wtykanie — *wetknienie.*

Wetknięty, *adj.* ⎫ herein gesteckt. fiché
Wetkniony, *adj.* ⎭ dedans; mis dedant

Wetroynasob, *adv.* dreymal so viel. trois fois autant.

Wetuię, *v. a.* 1) ein gleiches vergelten, eine Gütigkeit wieder vergelten. 2) etwas rächen. 3) sich erholen an etwas; einholen, einbringen, nachholen. 1) ressentir qu. ch; rendre une grace reçûe; reconnoître, recompenser. 2) ressentir qu. ch; se ressentir, se venger, avoir du ressentiment de. 3) se dédommager, se relever, se remettre de; réparer une perte, racquiter, ravoir ce qu'on a perdu. § 1) tey łaski wszelakiem odwdzięk iem wetować będę. 2) za ten żart powetował i oddał swoim dworstwem; wetować takiey krzywdy na nim będę. 3) wetuią przeszłą ścisłość rozpustą, gdy się widzą na swobodzie. 4) wetował tym sposobem umknionego sobie obłowu; wetuiąc posztą do Warszawy pobieżałem; wetuię tego com omieszkał; wetować szkody swoiey.

Wety, *plur. vid.* Wet.

Wewnątrz, *adv.* 1) inwendig, drinnen. 2) herein; hinein. 1) dedans, par dedans, au dedans, intérieurement. 2) en dedans, céans.

Wewnętrzny, *adj.* inwendig, innerlich. intérieur, de dedans.

Wey, bawey; *interj.* schau, siehe da. voilà.

Weyrzeć, *vid.* Wglądam.

Weyrzenie, *n. vid.* Wglądanie — *wey-rzenie.*

Wężaty, *adj.* schlangenförmig. fait, façonné en serpent.

wężate Merkuryusza berło. der Mercurius-Stab. le tirse de Mercure ou baguette entourée de deux serpents.

Wezbrać, *vid.* Wzbieram.

Wezbranie, *n.* Austretung eines Stroms; Ergießung. débordement, dégorgement, enflement; inondation, régorgement de l'eau; avalaison, *f* ravine, *f.*

Wezbrany, *adj.* 1) aus dem Ufer getreten. 2) ein wenig geschlagen. 1) débordé; sorti de son lit. 2) frappé, battu légèrement.

*Wężę, *ży, zył,* zwężam. schmal machen. étrecir.

Węzeł, *m. g. węzła.* 1) ein Knoten. 2) Gebinde, Pack. 3) *fig.* Band, Verbindlichkeit. 4) Knoten, Schwierigkeit, Hinderniß. 1) norud. 2) paquet, tapon, difficulté, obstacle, *m.* § 1) węzeł rozdziergnąć, rozwiązać. 2) a dokądże z tym węzłem chcecie; rozerzniy ten węzeł sukna, bielizny. 3) ten węzeł cały świat ściąga. 4) węzeł rozplatać; trudny to na mię węzeł; zakładam to naprzod za fundament, aby się ten węzeł dosyć trudny mogł rozwiązać.

węzeł prętki. Schleife, Schlinge. lacet à noeud coulant, noeud coulant, noeud courant. § dzieci na palcach czynią węzły prętkie, są także u sideł.

węzeł bez zadziergu. Knoten, der leicht aufzuknüpfen ist. un noeud facile à dénouer.

węzeł z zadziergiem. unauflöslicher Knoten. noeud serré, difficile à dénouer.

węzeł Gordyyski. Gordianischer Knoten, große Schwierigkeit. noeud gordien; grande difficulté. § chyba miecz nieprzyiacielski ten węzeł Gordyyski rozetnie.

węzłem zawiązać. zuknüpfen. nouer, faire un noeud.

Węzełek, *m. g. węzełka.* ein Knötchen. petit noeud.

węzełek wyszywany. ausgenähetes Knötchen. pomette, *f.* petit ploton de fil.

Wezgłowie, *n.* } Polster, Kissen. carreau, *m.* oreiller, *m.*
Wezgłowko, *n.* } coussin couvert de quelque étoffe, sur quoi on se met. § wezgłowie pod kolana, wezgłowie do okna.

Węzłę, *vid.* Węzłuię.

Węzłowanie, *n.* das Knotenbinden. l'action de faire de noeuds.

Węzłowacie, } *adv.* 1) knotig, mit Knoten.
Węzłowato. } 2) kurzgefaßt, mit wenig Worten. 1) avec bien des noeuds. 2) succintement, laconiquement; en peu de paroles.

Węzłowatość, *f.* Kürze, Bindigkeit einer Schreib-Art. laconisme, *m.* discours succint; stile serré. § węzłowatość mowy, języka; zażywać węzłowatości.

Węzłowaty, *adj.* 1) knotig. 2) bindig, kurz, mit kurzen Worten ausgedrückt. 1) noueux, plein de noeuds. 2) nerveux, laconique, succint, coupé, serré.

Wezmę, ist das *Futurum* vom *verbo* Biorę. *c'est le Futur du verbe* Biorę.

Weźmiy, ist der *Imperativus* desselben verbi. *c'est l'Imperatif du même* verbe.

Wężoiedz, *m.* Wężoiedzca, *m.* człek węże iedzący. Schlangen-Fresser. mangeur de serpents.

Węzłuię, *v. a.* Knoten binden. nouer, faire des noeuds.

**Wężorodny, *adj.* von Schlangen gebohren. né, engendré d'un serpent.

**Wężorody, *adj.* der Schlangen zeuget. qui engendre des serpents.

Wężowaty, *adj.* schlangenschäckig, schlangenartig. de serpent; serpentin; fait, tacheté en serpent.

Wężowka, *f.* Art giftiger Platz. espèce de champignons venimeux.

Wężownica, *f.* Feld-Schlange, eine lange Kanone. couleuvrine, *f.* une longue pièce d'artillerie.

Wężownik, *m. g. a.* 1) Schlangen-Träger, ein Nord-Gestirn. 2) Serpentin-Stein. 1) le Serpentaire, l'Esculape, une constellation septentrionale. 2) serpentin sorte de marbre.

wężownik, wężownik czerwony, gadowe ziele, gaiowa miodunka. (bistorta britannica) Natter-Wurz. bistorte, *f.*

wężownik wielki, żmiiowieć. (dracontium majus) Schlangen-Kraut. serpentine, *f.*

wężownik biały: obrazki (atum) kleine Nattur-Wurz, deutscher Imber. vit de chien; pié-de veau.

Wężowy, *adj.* Schlangen-. de couloeuvre, de serpent.

wężowy trank, m. ziele. (Achillea) Glied-Garben-Kraut. Achillée, *f.* sorte de mille-feuille.

wężowy język ziele, nasieżrzał, narda indyyska. (ophioglossum.) Natter- oder Schlangen-Zünglein. langue de serpent, herbe sans couture, ophioglossum.

wężowa skora stara zwleczona; wylina f. abgestreifte Schlangen-Haut. dépouille de serpent.

Wezwanie, *vid.* Wzywanie.

Wezwany, *adj.* herbey gerufen, ersuchet. appellé,

appellé, invité. § wtrąca się w rzeczy nie będąc wezwany.

Wężyk, wąż mały. eine kleine Schlange. serpenteau; tortueux, petit serpent.

wężyk, *m. herb. vid. wąż herb.*

wężykiem. Bogen-weise, wie ein Lateinisch S. tortueusement, en zic-zac, en esse, en vivers plis. § wężykiem przeginaiąc się lezie gąsienica; wężykiem się potykać.

wężykiem iść. 1) wie eine Schlange kriechen. 2) wie ein Trunkener gehen, taumeln. 1) ramper, serpenter, aller en serpentant. 2) faire des zic-zacs, des esses comme un ivre.

Wężykowaty, *adj.* schlangen-artig. serpentin, tortueux.

Wężymord, *m.* ziele. (*scorzonea*) Scorzoner, Schlangen-Mord. scorsonere.

Wężysko, *n.* Meßk. zehen Kreuz-Ruthen, zehen Ruthen ins Gevierte. 2) Schlangen-Laich; Schlangen-Eyer. 1) *Géom.* dix perches cubiques. 2) oeufs de serpents. § 1) wężysko ma 10. pretow w dłuż i w szerz, albo sto pretow kwadratowych; morg ma trzy wężyska albo trzysta prętow kwadratowych.

Wganiam, *v. m. F. wgonię.* herein jagen. chasser dans, en dedans. § wgoń kury do kurnika.

Wglądam, *v. m.* F. *weyrzę.* 1) herein sehen, in etwas kucken. 2) ansehen, anschauen, anblicken; in diesem Verstande findet die lange *Conjugation* dieses *verbi* nicht statt. 3) einsehen, ergründen. 1) regarder dedans; regarder dans. 2) envisager, regarder qu; jetter, porter les yeux, le regard sur. *la longue conjugaison de ce verbe ne sauroit entrer dans ce sens.* 3) pénétrer, approfondir, percevoir. § 1) weyrzyy w zwierciadło; nie śmiał na mię weyrzeć od wstydu; weyrzał mu w oczy. 2) weyrzyy na niego śmiele, łaskawie. 3) we wszystko daley wglądał; weyrzeć w sprawę, w serce.

weyrzeć w się. in sich gehen. regarder dans son coeur.

weyrzyy w się. zupfe dich selbst bey der Nase. prenez vous par le nez; fourrez votre nez dans votre manche.

Wglądanie, *n.* 1) das Hereinsehen; das Ansehen. 2) das Einsehen. 1) l'action de regarder dedans; inspection. 2) l'action de pénétrer.

weyrzenie, *n.* 1) Blick, Anblick. 2) Einsicht. 1) aspect, *m.* vue, coup d'oeil, regard dans ou sur une chose. 2) pénétration.

na wayrzenie; *na weyrzeniu.* beym ersten Anblick. à le voir; à voir; à la première vue. § na weyrzenie dobry, zły.

Wgoniony, *adj.* wpędzony. hereingejagt. chassé dans un endroit.

Wgramolić się, F. *wgramolę się.* herauf kriechen, mit Mühe herauf kommen. grimper, se trainer sur un lieu.

Wgrodzić co, F. *wgrodzę.* etwas in einen Bezirk einschließen. enclayer; mettre dans une enceinte, dans une clôture.

Wgrodzenie, *n.* die Einschließung in einen Bezirk. l'action de placer dans une clôture.

Wgrodzony, *adj.* mit eingeschlossen in einen Bezirk. enclavée, enfermé; inclus dans une enceinte. § kościoł w mur mieyski wgrodzony.

Wiaderko, *n.* kleiner Eymer. baillotte, *f.* chapelet, *m.* petit seau.

Wiadomo, świadomo, *adv.* kund, bekannt. notoirement, manifestement.

wiadomo; *wiadome iest.* es ist Stadtkundig. cela est notoire; cela est de notoriété.

Wiadomość, *f.* 1) Erkenntniß, Wissenschaft. 2) Nachricht. 1) connoissance, notice, savoir. 2) avis, avertissement, relation. § 1) z wiadomości swoiey słabosci żyie ten narod bez naymnieyszey wiary chrześciańskiey wiadomości; stwierdził sobie wiadomość cwiczeniem. 2) mam wiadomość od niego o tym.

wiadomości. Nachrichten, Kundschaften. mémoires, *plur. m.*

wiadomość dać komu. einem zu wissen thun, Nachricht geben. faire savoir, notifier à qu.

bez wiadomości moiey to uczynił. er hat dieses ohne mein Wissen gethan. il a fait cela à mon insçû, sans que je le sache.

bez iego wiadomości. ohne sein Wissen. à son insçû.

Wiadomy, *adj.* świadomy, *adj.* 1) kundig, geübt. 2) kund, bekannt. 1) expert, expérimenté, entendu, fait. 2) connu, notoire. § 1) wiadomy świata, tey nauki. 2) wiadoma to każdemu rzecz.

Wiadro, *n.* 1) Wasser-Eymer. 2) ein Eymer, ein großes Wein-Maaß von 26 Polnischen Töpfen. 1) seau à puiser de l'eau. 2) feuillette, *f.* demi-muid, une mesure de vin contenant deux feillettes, ou vingt six pots Polonois. § 1) nieczysta wnda w wiedrze. 2) wiadro wielkie albo Edymburskie ma garcy 26. wiadro małe albo Morawskie trzyma garcy 20.

wia-

wiadro skorzane. lederner Eymer. seau de cuir.

wiadro panieńskie, ziele. Karten-Distel. chardon à bonnetier; chardon à carder.

Wiadrowy, *adj.* 1) zum Eymer gehörig. 2) einen Eymer-Maaß in sich haltend. 1) de seau. 2) qui concerne, qui contient la mesure de qu'on appelle *Wiadro.* § 1) dno wiadrowe. 2) wiadrowa miara; wiadrowy (wiadro w się maiącz) statek.

*Wiaduk, *m.* świadom czego, wersat. ein erfahrner Mensch. homme expérimenté.

Wianeczek, *g. a. wianeczka.* Blumen-Sträußchen, Blumen-Kränzchen. petite couronne de fleurs; petit bouquet.

w wianeczku umarła. sie ist im Jungfer-Kränzchen gestorben. elle est morte pucelle; elle a conservé son pucellage jusqu'aux tombeaux.

Wianek, *m. g. wianka.* Blumen-Kranz. guirlande; chapeau, *m.* couronne de fleurs. § wić wianki; w wianku chodzi rożanym.

Wianie, *f.* das Wehen des Windes. le souffle d'un vent; l'action de souffler.

Wianny, *adj.* } 1) die einen Mahlschatz
Wianowy, *adj.* } mit bekömmt. 2) zum Mahlschatz gehörig. 1) femme qui a un douaire. 2) de douaire; qui regarde la donation faite en faveur de mariage. § 1) Pani wianna. 2) dobra wianne, kondycye wianowe.

Wiano, *n.* Mahl-Schatz, Wittwen-Sitz. ousclave, *m.* douaire, *m.* donation en faveur de mariage; les erres, *f.* le gage de mariage; les biens que le mari donne à son épouse par le contrat de mariage. § wzięłą; dostała, trzyma tę wieś wianem.

Wiara, *f.* 1) Glauben, Zutrauen. 2) Glaube, Treue, Standhaftigkeit eine Tugend. 3) Glauben eine theologische Tugend. 4) Glauben, Religion. 1) foi, créance. 2) foi, promesse, fidélité. 3) foi, une vertu Théologale. 4) foi, religion. § 1) dać komu wiarę, niech będzie każdemu swoia wiara, pewnieysza to za świadectwem Autora. 2) wiarę komu zachować, złamać. 3) wiara iest dar Boży. 4) ktorey iesteś wiary; wiara Chrześciańska, żydowska, turecka; przystał od tę wiarę; nauczać wiary.

wiarę komu psuć. einen verkleinern, um seinen guten Namen, um seinen Glauben bringen. discréditer qu.

na cudzą wiarę. auf eines Namen. sur le compte, sur le crédit d'un autre. § na cudzą wiarę wziął towary.

wiary temu dać nie mogę. ich kann dieses nicht glauben. je ne saurois ajouter foi à cela.

ledwy do wiary są te rzeczy. das ist nicht wahrscheinlich; man kann diese Dinge fast nicht glauben. ces choses sont difficiles à croire; elles ne sont pas probables; cela n'est pas vraisemblable.

wiary godzien. mann kann ihm glauben. il est digne de foi.

Wiardunk, *m.* 1) zwölf Polnische Groschen, eine Rechnungs-Münze in den Polnischen Gesetzen. 2) ein Dutzend, zwölf Stück. 1) douze gros, une monnoye de compte dans les Constitutions Polonoises. 2) douzaine, douze pièces. § 1) ma płacić grzywnę i dwa wiardunki. 2) chłopi przez krzyże, wiardunki. (tuziny) mędle i kopy rachuią.

**Wiarołomca, *m.* ein Treubrüchiger. un perfide.

**Wiarołomnie, *adv.* treubrüchiger Weise. perfidement.

**Wiarołomność, *f.* Treulosigkeit, Untreue. perfidie, déloyauté, infidélité.

**Wiarołomny, *adj.* treulos, treubrüchig. perfide, déloyal.

*Wiaruię się czego; chronię się czego. sich in acht nehmen. éviter qu. ch.; se garder de.

Wiąlka, *f.* wiązanka, *f.* Bund, Bündlein. petite botte.

Wiatr, *m.* 1) Wind. 2) die Luft wornach etwas schmecket, riechet. 3) *fig.* Wind, Einbildung; ein Nichts. 4) Wind, Blähung. 1) vent, *m.* 2) climat, *m.* l'air que sent une chose. 3) *fig.* fumée; rien, vent. 4) ventosité, vent, flatuosité. § 1) gdy wiatr nie służy, do wioseł, *prov.* po wietrze deszcz nastąpił. 2) wiatrem po pachnie, śmierdzi. 3) kto się wiatrem karmi nie utyie; wiatr gonić po świecie; w wiatr czyie zamysły obrócić; wiatru pełna głowa. 4) wiatr przyrodzony u człowieka, u bydlęcia upuszczenie wiatru; wiatrow chory niema; wiatry odchodzą.

wiatrom otworzysty. den Winden ausgesetzt. exposé à tout vent.

wiatr kręty. Wirbel-Wind. tourbillon, *m.*

wiatr wielki. Sturm-Wind. vent folet, vent violent, véhément.

wiatr ciągły. Zug-Wind. vent coulis.

wiatr suchy. trockner Wind. essui, *m.* vent sec.

wiatr dobry, powiewny. günstiger Wind. vent favorable.

wiatr odbiiaiacy się. Rück-Wind, gebrochener

chener Wind, der von etwas zurück prallet. un vent qui se fait sentir par le retour; tour; rovolain, *m.*

wiatr dżdżysty. Regen-Wind. vent pluvieux.

wiatry porządne. ordentliche, gewöhnliche Winde. embattes, *m. plur.* vents reglés, vents alliés.

wiatr zły *przeciwny.* widriger Wind. vent contraire; vent d'avant; vent qui vient d'avant.

wiatry coroczne. gelinde Hunds-Tage, Winde. étesies, *m. plur.* vents étesiens; vents anniversaires vers la fin de la canicule.

wiatr łagodny, wiatrek. sanftes Lüftchen. petit vent doux.

wiatr z ziemie, z morza. ein Wind, der vom Lande, von der See her wehet. vent qui s'élève de la terre, de la mer.

* *z wiatru, po wietrze.* mit gutem Winde. den Wind in den Rücken. ayant le vent en poupe, en arrière. § po wietrze stoieć, żeglować, płynąć.

od wiatru, wzwiatr. wider den Wind. contre le vent; à vent contraire; de l'avant; de bout au vent; ayant le vent par proue.

na wiatr. in den Wind, in die Luft, vergebens. en l'air, envain.

na wiatr psi szczekaią. die Hunde bellen den Wind an. les chiens aboient contre le vent.

na wiatr strzelić. in die Luft schießen. tirer en l'air.

na wiatr prożne ciskać razy. Luft-Streiche machen. faire des coups en l'air.

na wiatr iść; z wiatrem zginąć, minąć. wie der Wind vergehen. s'en aller en fumée, se passer en un moment; se passer avec le vent; s'évanouir, ne faire que blanchir. § poszło to na wiatr; na wiatr to wszystko; wszystkie proroctwa, zamysły na wiatr poszły.

leci iak wiatr. er ist geschwind wie der Wind. il vole, il court avec grand empressement. § lecą iak wiatr, zaraz czynią co Pan każe.

wiatr iest. es ist windig. il fait vent; il vente.

wiatr czynić. Wind machen. faire du vent.

wiatrem żyie. er lebet von der Luft; er ißt wenig. il se nourrit d'air; il mange peu.

wiatr przyrodzony upuścić. einen fahren lassen. lâcher un vent; laisser échapper un vent.

cztery wiatry głowne albo przednieysze. die vier Haupt-Winde. les quatre vents cardinaux.

wiatr wschodny prawy. Morgen-Wind, Ost-Wind. levant, vent d'Orient, vent d'est, vent d'amont.

wiatr południowy prawy średni. Mittags-Wind, Süd-Wind. vent méridional, vent marin; sud.

wiatr zachodny prawy. Abend-Wind, West-Wind. vent d'Occident Oüest.

wiatry połnocny, poworszczyzna. Mitter-Nacht-Wind, Nord-Wind. vent de septentrion, bise, tramontaine, vent du Nord.

wiatr poboczne. die Seiten- oder Neben-Winde. les vents mitoyens ou collatereaux. § wiatrow pobocznych iest dwadzieścia osm, ktore naysnadniey na wieńcu wiatrowym obaczyłz.

wiatr wschodnemu poboczny ku południowy. Süd-Ost. Sud est, siroc; le vent qui tient le milieu entre l'Orient & Midi. § wiatrkupoł, *m.*

wiatr wschodnemu poboczny na połnocy. Nord-Ost-Wind. Nord-est, galerne.

wiatr zachodnemu poboczny ku południowi. Süd-West. Sud-Oüest, vent entre le vent de Midi & d'Occident.

wiatr zachodnemu poboczny na połnoc. Nord-West. Nord-oüest. § wiatnapoł.

wiatr południowemu poboczny ku wschodowi. Süd-Süd-Ost. Sud-Sud Est. § wiatpobok. § Napołno, *m.*

wiatr południowemu poboczny ku zachodowi. Süd-Süd-West. Sud-Sud Oüest, vent d'autan. § Kuzachpobo, *m.*

wiatr połnocnemu poboczny ku wschodowi; wiatr wschod-połnocny. Nord-Nord-Ost-Wind. Nord-Nord-Est. § Pobopoln. *m.*

wiatr połnocnemu poboczny ku zachodowi. Nord-Nord-West-Wind. Nord-Nord-Oüest. § Pobozach, *m.* Pobokuzach.

Wiatraczek, *m. g. wiatraczka.* 1) eine kleine Wind-Mühle. 2) eine Wind-Mühle der Kinder. 1) petit moulin à vent. 2) piroüette, *f.* moulinet; une croix de carton que les enfants attachent au bout d'un bâton avec un clou pour la faire tourner en la portant au vent.

Wiatrak, *m. g. a.* eine Wind-Mühle. moulin à vent.

Wiatrakowy, *adj.* Wind-Mühl-. de moulin à vent.

wiązanie wiatrakowe. Aufsatz einer Wind-Mühle. cage, *f.* le corps d'un moulin à vent.

Wiatrek, *m. g. wiatrka,* wiatr łagodny. Windchen, angenehmer Wind. ornitie, petit vent doux.

**Wiatronogi, *adj.* schnell-füßig, schnell wie der Wind. vite comme le vent; très-léger sur les piés.

Wiatro-

Wiatrowisko, *n.* Wind-Ecke, wo die Winde zusammen laufen. lieu où les vents se font sentir de tous côtés.

Wiatrowy, *adj.* do wiatrow należący, wiatru pełny, z wiatru złożony. Windig; voll Winde. venteux; qui regarde les vents; plein de vents, sujet aux vents.

pobor wiatrowy, nieznośny pobor z niczego. eine unerträgliche Auflage; übermäßige Steuer von geringen Sachen. gros impôt qu'on met sur les choses de peu de valeur.

Wiatrożył, *m.* } Chamäleon, Art von Eidexen. Caméléon, *m.* espèce de lezard.
Wiatrożyła, *f.* }

Wiatyk, *m. g. a.* nadrożne. Reisegeld, Zehr-Pfennig, so man einen Mönch oder Reisenden giebet. viatique, *m.* passade, *f.* tout ce qu'on donne à un Religieux ou à un passant pour faire la dépense de son voyage.

Wiąz, *m. g. wiązu.* Ulm-Baum, Rüster. orme, *m.* un grand arbre.

wiąz, m. g. więzu. Band, Art zu binden. liaison, *f.* lieûre, façon de lier. z snop rożny w swoim więzu.

więzy, plur. łyka, *trok*, łancuch. 1) Bande, Fesseln. 2) fig. Band, Zwang. 3) Anat. Flächsen, Senn-Adern. 1) liens, chaines, *f. plur.* fers. 2) *fig.* liens, frein, bride, contrainte. 3) *Anat.* ligaments, *plur.* § 1) w nieszczęśliwych zastaie więzach. 2) poki go więzy prawa i respektow ściskaią, trzymaią. 3) chrząstki i więzy w ciele.

Wiązań siana, *f.* Bund - Heu. botte de foin; trousse, *f.*

Wiązanie, *n.* 1) das Binden. 2) Verbindung, Zusammenhang. 3) Gebälke, Zimmerwerk, Aufsatz, Verbindung eines Gebäudes. 1) l'action de lier. 2) connexion, connexité, rapport. 3) travaison, *f.* entablement, trabéation; la charpente d'un bâtiment; (un assemblage des pièces de charpente enclavées les unes dans les autres. § 1) wiązanie paku towarow, snopow. 2) namiętności maią wiązanie z apetytem materyalnym; wiązanie rzeczy iest sposobne, gdy co za czym idzie. 3) wiązanie albo zrąb w budowaniu.

wiązanie dachowe. Dachwerk. cage, faitage, *m.* l'assemblage de toutes le pièces de bois d'un toit.

wiązanie wiatrakowe. das Gestelle einer Wind-Mühle. la chaise de moulin à vent.

wiązania, przwiązania reguła. Rechenk. die Regel alligationis. *Aritm.* la régle d'alliage.

wiązanie się owocu. das Ansehen eines Obstes nach der Baum-Blüte. le noüement d'un fruit après la fleurison.

Wiązanka, *f.* wiązka, *f.* u snopek. Bund kleiner Sachen. botte, *f.* petit paquet, quantité de petites choses liés ensemble. § wiązanka rzodkiewek, szparagow.

wiązanka drewek. Bund klein Holz. fagot, *m.* menus bois liés ensemble.

wiązankami. Bundweise. par bottes.

wiązanek wiązanie. das Bündel binden. botelage, *m.* l'action de mettre en bottes.

Wiązany, *adj.* 1) gebunden. 2) gebunden als Bücher. 3) gebunden, Poetisch. 4) gezogen, in einen Zug gebracht, als die Anfangs-Buchstaben eines Namens. 5) geschrieben mit an einander hängenden Buchstaben. 6) geknöppelt, geschlungen als Spitzen. 1) lié. 2) relié comme un livre. 3) poëtique, écrit en vers. 4) mis en chiffres comme les lettres initiales d'un nom. 5) écrit par ligature, en lettres qui se tiennent. 6) noué, lié, entrelacé comme les dentelles. § *1) wiązany (zwiazany) pęk chrostu. 2) wiązane w pergamin, w skorkę książki. 3) wiązaną pisać mową. 4) litery początne w serce wiązane. 5) Niemcy wiązanemi piszą literami. 6) wiązana robota.

Wiązarek, *m. g. wiązarka.* Angebinde. présent qu'on fait à qu. au jour de sa naissance ou de son nom. § *lepiey:* Wiązanie.

wiązarek chrzestny. Pathen-Geld; Eingebinde. le présent du bon-bon; pour le bon-bon; présent qu'on donne aux enfants qu'on vient de tenir sur le fonds de batême.

Wiazd, *m.* 1) Einfahrt, Ort wo man mit einem Wagen einfährt. 2) Einzug eines großen Herrn. 1) entrée, porte cochère, endroit par où l'on entre avec un chariot. 2) entrée qu'un Grand fait dans une ville. § 1) wiazd Pałaca tego wąski, ciasny. 2) wiazd Woiewody się odprawił.

Wiążę, że, żał, *v. a.* 1) binden. 2) verbinden, verzapfen, einlassen, zusammen fügen die Bauhölzer. 3) binden, einbinden Bücher. 4) Knöppeln, als die Spitzen-Knöpplerinn. 5) an einander hängende Buchstaben. 6) einen binden, verbinden, verpflichten. 7) verbinden, connectiren, in einen Zusammenhang bringen. 8) ansetzen, häupten als eine

Frucht,

Frucht, f. *wiązać się* 6]. 1) lier, attacher avec quelque lien. 2) assembler, enclaver, emmortaiser, joindre les pièces de bois par le moyen des chevilles. 3) relier un livre. 4) lasser, entrelasser, nouer comme la faiseuse de points. 5) entrelasser, joindre les lettres en écrivant. 6) obliger, engager qu. à qu. ch. 7) lier, joindre ensemble, enchainer les matières les unes aux autres. 8) se nouer comme un fruit, *v. wiązać się* 6). § 1) związałem tłomok powrozem, pęk stryczkiem. 2) wiązać drzewo, tramy, balki w budowaniu. 3) wiązać księgi w pergamin. 4) wiązać koronki, sieć. 5) litery w pisaniu pięknie wiąże. 6) scisłą kogo wiązać obligacyą, przysięga; wiązac kogo do sekretu. 7) wiązać materye listowne. 8) ziele poczyna w sobie na nasienie wiązać.

wiązać wiązki. Bündel binden. botteler, faire des bottes.

wiązać snopy. Garben binden. gerber, engerber, mettres en gerbes.

wiązać wianek, bukiet. einen Kranz, einen Straus binden. monter, assembler une guirlande, un bouquet,

wiązać kogo dowodami, argumentami. einen mit Beweisen binden, überzeugen. lier, convaincre qu. avec des preuves, avec des arguments.

wiązać się, wiąże się. 1) sich anhängen, sich schlingen, sich winden als der Wein-Stock. 2) zusammen hängen, einen Zusammenhang haben. 3) sich mit einem verbinden, einem anhängen. 4) mit einem anbinden; einen angreifen, auf einen losgehen. 5) sich an etwas binden, sich richten nach etwas. 6) ansetzen, sich schließen, sich zusammen geben, sich häupten als eine Frucht. 1) s'attacher, s'entortiller, autour d'une chose. 2) se lier, se joindre, avoir ensemble une connexion. 3) s'attacher, se lier à; se joindre, s'unir avec; suivre le parti de qu. 4) s'attaquer à; se jetter sur; se saisir, se serrer l'un l'autre; être aux prises avec. 5) s'accommoder, s'abbaisser à; se régler sur. 6) nouer; se former après la fleur; se pommer; se mettre à fruit; prendre chair. § 1) wino się z topolą wiąże. 2) nie wiążą się materye w tym liście. 3) wiazali się do Szwedow (przy Szwedach) z buntownikami się powiązał; związał się z twoim nieprzyiacielem. 4) psy z niedźwiedziem się wiążą. 5) mądry wiąże się do nieudoli prostych ludzi; mowca wiązać cię ma do afektu, miarkuiąc co bardziey poruszyć może. 6) to drzewo na owoc się wiąże; kapusta, owoc się wiąże.

Wić, *f.* 1) eine Gerte, ein Stecken. 2) Bind-Weide, Bind-Gerte, Ruthe zum binden. 3) Band, womit die Königlichen Befehle an eine Stange gebunden werden. 4) Riemen, das Joch an den Pflug zu binden. 1) baguette, *f.* bâton long & delié. 2) hard, *f.* osier, branche pliable pour lier qu. ch. 3) attaché, lien dont on attache à un long bâton les Ordres Royaux pour un arrière-ban. 4) lien, courroie pour attacher les boeufs à la charrue.

wici; wici woienne pl. pospolite ruszenie. Aufboth des Adels; Königlicher Befehl zum Aufsitzen. convocation de la noblesse pour un arrière-ban; ordre royal de se trouver au rendez-vous pour servir la Patrie; publication de l'arrière-ban.

wici wydać. den Aufboth des Adels ankündigen. publier, convoquer l'arrière ban.

zagrać komu w dębową wić. einen brav ausklopfen, ausprügeln. nettéyer qu. sans verges; sangler, savonner qu.

dębowa wić uczy robić. der Stock zwinget zur Arbeit; Noth lernet arbeiten. les coups de bâton les meilleures leçons; la bride & le bâton font le cheval bon.

Wicenamiestnik czyy. Vice-, der statt eines ist. Vice-; lieutenant; officier qui exerce en la place d'un autre.

Wicegierent. Unterrichter, Verweser eines Richters. Vice gérant, Lieutenant d'un Juge. § wicegierent Grodski Nurski.

Wiceinstygator koronny. Kron Vice-Instigator. Vice-enstigateur, Sous-Procureur général de la Couronne. § Wiceinstygator Litewski.

Wicekomendant, *m.* Vice-Commendant in einer Stadt oder Vestung. Vice-Commandant; officier qui commande dans une place après le commandant.

Wicekrol, *m.* Vice-König, Königlicher Statthalter. Vice Roi, celui qui fait la fonction d'un Roi.

Wicekrolewski, *adj.* Statthalter-. de Vice-Roi. § wicekrolewskie Prymasa Rządy.

Wicelegat, *m.* Päbstlicher Vice-Statthalter. Vice-Legat.

Wiceprezydent, *m.* Vice-Präsident. Vice-Président.

Wicerey, *m. g. wicereia.* Vice-König. Vice-Roi.

Wicher, *m.* Wirbel-Wind. tourbillon, *m.*

Wichrowaty, *adj.* } 1) ſtürmiſch, unge- Wichrzaſty, *adj.* } ſtüm, vom Wetter. 2) ſtürmiſch, zänkiſch, wunderlich, unruhig. 1) tourmenteux, tourbillonneux, venteux, tempêtueux, orageux. 2) querelleux, bourru, têtu, inquiet.

Wichrzę, *rzy, rzał, rzył.* 1) ſtürmiſch Wetter ſeyn. 2) toben, raſen, grasſiren, verwüſten. 1) faire tempête, faire orage; venter extrémement; ſouffler avec impétuoſité. 2) faire rage; tempêter; faire le diable à quatre. § 1) wiatr wichrzył przez całą noc; wichrzyć (wichrzeć) przeſtało. 2) wichrzył w tym kraiu nieprzyiaciel.

Wicina, *m.* Witwine, ein großes Fluß-Schiff. foncet, *m.* un grand navire de rivière.

Wiczka, *f.* konicza, *f.* ziele. *vid.* Zaprzałek.

Wid, *m.* widzenie. das Sehen. l'action de voir.

ani słychu, ani widu. man höret und ſieht nichts. on n'en a ni vent ni voix.

Widać co, *imperſ.* es iſt in der Ferne zu ſehen. il eſt à voir de loin; il ſe préſente aux yeux de loin; il paroît de loin; il ſe laiſſe voir.

widać las. der Wald iſt zu ſehen. la forêt paroît, eſt viſible. § na ſto ſtaian łunę od ognia widać było.

nie widać laſu. der Wald iſt nicht zu ſehen, man ſieht keinen Wald. on n'apperçoit pas la fôret.

Wydywam, *v. a.* } ofte ſehen, zu ſehen Widam, *v. a.* } pflegen. avoir ſouvent; être accoutumé à voir.

Widanie, *n.* das öftere Sehen. l'action de voir ſouvent.

niczęſte widanie gotuie nieznanie. man vergißt einen endlich wenn man ihn nicht ſiehet. quand on ſe voit rarement, on s'oublie aiſément; l'éloignement eſt le tombeau du ſouvenir.

Widany, *adj.* oft geſehen. qui eſt ſouvent vû.

*Widelca, *f.* } eine Gabel bey Tiſche. Widelce, *plur.* } fourchette dont on ſe Widełki, *plur.* } ſert à table.

widełki łowcze, vid. *widły łowcze.*

widelca kuchenna. Küchen-Gabel. fourchette de cuiſine.

Widłak, *m.* ziele, g. *a.* *vid.* Woroniec.

Widłak, *m.* *widłaſty zaſzańć.* Kriegsb. eine Scheere, iſt ein Außenwerk, das aus zwey Facen beſtehet. *Fortif.* tenaille; un ouvrage à tenaille; un dehors à deux faces. § Kliſz, *ſ. m.*

Widłaſty, roſochaty. zackicht, gablicht. rameux, fourchu.

Widły, *plur.* große Gabel. fourche, *f.*

widły do gnoiu, do ſiana. Heu- oder Miß-gabel. furche-fière; fourche à prendre du foin; à remuer du fumier.

widły łowcze. die Förcheln, Forkeln, Stiftel, Netz-Gabeln, Netz-Stangen. pieux fourchus, bâtons fourchus qui ſervent aux chaſſeurs à rendre les toiles.

Widłatość, *f.* Gabel-Zink, Gabel Spalt. fourchon, fourchure. § widłatość palcow u ręki.

Widma, *f.* *vid.* Wiedma.

Widno, *adv.* hell, licht, wo man gut ſehen kann. clairement, avec bien du jour; d'une manière éclairée.

widnu tu. es iſt hier hell, man kann hier wohl ſehen, il y a aſſez de jour ici; il fait jour ici; l'on diſtingue bien les objets. § widno w izbie było; już mi nie widno przynieś świecę.

Widnu, *adj.* iaſny. hell, licht, wo es gut zu ſehen iſt. bien percé, clair, éclairé, qui a bien de la lumière. § widne wſchody, pokoie.

widnym co uczynić. etwas licht machen. donner du jour à.

Widocznie, *adv.* augenſcheinlich. à vue d'oeil.

Widoczny, *adj.* ſichtbarlich, das zu ſehen iſt. viſible, apparent, ouvert, découvert, qu'on peut voir, qui eſt à la vue.

widoczna obrona. Kriegsb. die beſtändige Streich-Linie. la *Fortif.* ligne de défence fichante. Widobr, *m.*

Widok, *m.* 1) die Schau, Ort wo etwas gut zu ſehen iſt. 2) Licht, Augen, Anblick, Angeſicht der Welt; Schau-Platz. 3) Anblick, Gegenſtand des Geſicht, das was man ſieht. 4) Schau-Spiel, Luſt-Spiel. 5) Geſicht, Erſcheinung. 6) Ausſicht Proſpect. 1) un lieu ouvert, endroi découvert où les choſes ſont viſibles à tout le monde. 2) les yeux du public; téatre, *m.* le jour, lumière, la vue de tout le monde. 3) objet; objet de vue; choſe ou l'on arrête les yeux. 4) ſpectacle, *m.* comédie. 5) viſion, appatition. 6) vue, proſpet, aſpect, objet éloigné, qui frappe la vue. § 2) na widok co wynieść, położyć. 2) ſtanąć na widok całego miaſta; kray ten był widokiem dzieł Marſa zażartego. 3) pięknieyſzego niemaſz widoku, iako. 4) widoki albo dziwowiſka krokofilne, publiczne; w ten czas były gonitwy, widoki i igrzyſka. 5) widoki niebieſkie albo powietrzne; Widok na niebie, dziwny, ſtraſzny. 6) woſołe ztąd na pola idą widoki; ten ogrod, budinek ma piękne widoki.

widok fałszywy. mara, obłuda. falsche Erscheinung. vision fausse, fantôme, *m.* spectre, *m.*
wystawić się na widok. sich den Leuten zu Beurtheilung aussetzen. se donner en spectacle; s'exposer aux yeux du public.
na widok iść, ans Licht treten. paroître au public, au jour.
na widok wystawić. ans Licht stellen. mettre au jour; mettre en lumière.
na widoku. vor dem Gesichte, im Gesichte, à la vuë de tout le monde; à decouvert.
widok odkryty; odkrytość oka. das Aussehen; freye Aussicht. prospèt libre; vüe découverte, ouverte de tous les côtés.
widok okopow zawalny; odkrytość okopow zawalnych. Kriegsb. Prospect der Aussenwerke. *Fortif.* la vuë des dehors d'une forteresse.
Widokowy, *adj.* 1) theatralisch, zu den Schauspielen gehörig. 2) Aufseher der Schauspiele. § 1) téatral; *adj.* de téatre; qui concerne le téatre et les spectacles. 2) directeur des comédies, des plaisirs. 1) widokowy koszt; widokowe mieysce.
widokowa linia. in der Optik: die Gesichts-Linie. *terme d'optique*: la ligne visuële, ligne de vuë.
Widomie, *adv.* sichtbar, sichtbarer Weise. visiblement; d'une manière visible.
Widomy, *adj.* sichtbar. visible, qui se voit; apparent.
Widymusz, *m.* Gericht. ein Vidimus, vidimirte Schrift. *terme de Pratique*: vidimus, *m.* titre collationé avec son original.
Widymuię, *v. a.* co. Gericht. vidimiren. *Palais*: vidimer.
Widywam co. oft sehen. voir souvent; avoir la coutume de voir.
Widz, *m.* 1) Aufseher. 2) Zuschauer. 3) Ausspeher, Spion. 4) Liebling. 1) intendant, hâteur, surveillant, inspecteur é) spectateur. 3) espion. 4) favori.
Widzę, *dzi, dział, dzieli.* 1) sehen, das Vermögen zu sehen haben. 2) etwas sehen. 3) einen sehen, besuchen. 4) sehen erkennen. 1) voir, avoir la faculté de voir. 2) voir, qu. ch. 3) voir, visiter, aller voir qu. 4) voir, appercevoir, connoître. § 1) ślepy nie widzi ale tylko patrzy; wzrok ma dobry i widzi dobrze; patrzę nie to iest co widzę, bo może kto patrzyć a nie widzieć, że złe ma oczy, albo daleko iest na co patrzy. 2) dobrze to widział choć było daleko; gdy co widziemy, wyobraża się obraz na smyśle oka, tego *species* albo promienie idą do tylney komorki mozgowey, ztamtąd w mozg idą kleiąc się do niego. 3) poydę go widzieć (nawiedzić) w domu. 4) widział że zbłądził.
widzieć oczyma; widzieć w (na) swoie oczy. mit seinen Augen sehen. voir de ses yeux.
widzący. äugig, der Augen hat, der sehen kann. oculaire, *adj. c.* qui a des yeux; qui voit de ses propres yeux.
Bog wszystko widzący. Gott der alles sieht. Dieu qui voit toutes les choses.
widzieć, impers. 1) es ist zu sehen. 2) man kann sehen, es ist licht, es ist hell. 3) es ist zu ersehen, es ist abzunehmen. 1) il y a à voir; il se présente aux yeux; il paroît de loin; on apperçoit de loin. 2) il n'est pas obscur; il est clair; il y a assez de jour; on voit clair; il fait jour. 3) il se fait voir, il paroît, il est évident, on peut s'appercevoir, il est à voir, il s'ensuit. § 1) widzieć było gonitwy, igrzyska. 2) mrok padał iuż nie dobrze widzieć było, ieszcze tu widzieć nie day świecy. 3) iuż to widzieć że nie chcesz.
piękna widzieć. es ist schön, angenehm zu sehen. il est beau à voir; il fait beau voir; il paroît beau; il est digne d'être regardé.
dać się widzieć. sich sehen lassen, erscheinen. paroître, être vu; se montrer; se faire voir. § dały się widzieć pokusy; dał się widzieć obcy kuglarz.
krył się dotąd teraz się znowu widzieć daie. er hat sich bishero verborgen gehalten, jetzt läßt er sich wieder sehen. il a été caché jusqu'ici, mais le voilà revenu.
widzę do siecie żem. ich sehe daß ich: ich sehe an mich, ich merke daß ich. je me sens bien que je; je m'apperçois que je. § widzę do siebie żem słaby; nie miło mu widzieć do siebie że podły.
sam do siebie nic złego nie widzę. ich bin mir nichts Böses bewußt. je ne trouve rien, je n'ai rien à me reprocher.
widzieć nie widząć. sich stellen als wenn man nicht sehe. faire semblant comme on ne voyoit pas.
iak cię widzą, tak cię piszą. an den Federn erkennet man den Vogel. on juge du bois par l'écorce; on connoît le drap à la filure.
widziałby to ślepy. ein Blinder könnte das sehen. un aveugle y mordroit, y pourroit mordre.

widzieć się. 1) scheinen, das Ansehen haben. 2) sich mit einem sehen, einem sprechen. 1) sembler, paroître; avoir la mine. 2) se voir, se fréquenter. § 1) widzi mi się, że grzeczna; te iabłka nie widzą się złe; raczey im się bogami a nie ludźmi widzieli. 2) nie widziałem się z tobą w tym tygodniu.

widzieć się z sobą. einander sehen; sich einander besuchen. s'entrevoir, voir l'un l'autre.

Widzenie, *n.* 1) das Sehen, einer der fünf Sinne. 2) das Sehen. 3) Gesicht, Erscheinung. 4) Gegenstand des Gesichts, Sache die man sieht. 5) gerichtliche Besichtigung. 6) *obs.* Meynung. 1) vuë, *f.* un des cinq sens. 2) vision, vuë, l'action de voir. 3) vision, apparition. 4) objet; objet de la vuë, chose qui se présente aux yeux. 5) *Palais:* transport, chevauchée, inspection; vuë & montrée. 6) *obs.* opinion, sentiment. § 1) widzenie albo wzrok iest zmysł, ktory ma w sobie rzeczy przezroczyste i iasne; wpadanie promieni w oko przez humor widzenie czyni. 2) paść oczy widzeniem przyiemnych rzeczy. 3) w śnie miał widzenie. *4) to widzenie (ten widok) wielce nas uweselił. 5) iść, iechać, brać świadkow na widzenie.

znać z widzenia. vom Ansehen kennen. connoître de vuë.

widzeniu albo patrzeniu służący. optisch, zum Sehen gehörig. optique, *adj.* qui regarde la vuë.

Widziadło, *n.* widok. Gegenstand des Gesichts. objet de la vuë, ce qu'on voit. § miasto kunsztu malarskiego szpetne wymalował widziadło.

Widzialny, *adj.* sichtbar. visible, apparent.

Widziany, *adj.* gesehen. vu.

Wiec, *conj.* 1) so, dahero, folglich. 2) wohlan. 3) aber, so, zu dem, hiernächst. 4) inzwischen. 5) sollte man nicht? bey einer fragenden Verneinung. § 1) donc, par conséquent, c'est pourquoi, or. 2) hé, hé bien, çà, orçà. 3) donc, mais, outre cela. 4) cependant, pendant ce tems. 5) ne faudroit-il pas? *devant une interrogation négative.* § 1) więc to nie prawda; więc tak zrobić trzeba; więc też nie poydę; więc nie tańcuymy. 3) więc i to trzeba upatrować. 4) więc zostaię Was Pana naynizszym sługą; więc usiądź. 5) więc cię tu nie związać, za to nie karać.

więc powiedz. so sage denn. dites donc.

więc tedy. dannenhero. c'est pourquoi, donc.

więc to nie płaci. sonsten gilt das nicht. autrement cela n'est pas valable; d'ailleurs cela ne vaut pas.

Wieca, *plur.* adliches Gericht in Erbschafts- und Besitz-Streitigkeiten, der Landgüter. justice entre la noblesse en fait des causes qui regardent la succession ou la possession des terres. § gdy wieca albo roki woiewodze sądzone będą; wieca nie doszły.

Więcey, *adv.* mehr. plus; davantage; bien plus. § wiele mowił więcey mowić nie chciał; siła masz pieniędzy, on więcey rozumu; naywięcey on daie.

więcey niż. mehr als. plus que. § więcey niż trzy godziny bitwa trwała.

więcey trochę. ein Bischen mehr. un peu plus.

nayzwięcey, vid. Naywięcey.

Wiecha, *f.* Bier-Zeichen, Bier-Kegel. bouchon de cabaret; enseigne, bouchon de bière à vendre. § wiecha bez wina i piwa, tytuł bez rzeczy, *prov.*

sprawiedliwość iak pod wiechą przedawaią. wer viel giebt, der hat den Proceß gewonnen. la justice est venable; on gagne les procès à force d'argent.

od wiechy do wiechy piie. er gehet kein Wirthshaus vorbey; er zecht in allen Schenken herum. il prend plaisir de boire de bouchon en bouchon; il est souvent entre deux treteaux.

wiechu mysza, drzewko, vid. iglica włoska,

Wiechać, *vid.* Wieżdżam.

Wiecheć, *m. g.* wiechcia. 1) ein Wisch von Stroh, Heu; ein Stroh-Wisch in der Küche, im Stalle. 2) Stroh, so man in die Stiefeln thut. 1) bouchon de paille, poignée de foin, de paille tortillée; torche de paille dans la cuisine, dans l'écurie; torchon à écurer. 2) poignée de paille qu'on met dans les bottes. § 1) wiechcia siana, słomy targaney; przy wiechciu leży siekiera.

trzeć wiechciem. mit einem Stroh-Wisch reiben. bouchonner; frotter avec un bouchon.

wiecheć piekarski do piecow. Ofen-Wisch beym Bäcker. écouvillon de boulanger.

piec wiechciem wycierać. den Back-Ofen ausreiben. écouvillonner le four.

Więcierz, *f.* Fisch-Reuse, so aus einem Netz gemacht ist. nasse faite d'un filet. § więcierze rozstawić.

**Wieczę,

**Wieczę, *v. n. czy, czył*, wiecznie trwam. ewig dauern. durer éternellement.
Wieczerza, *f*. Abend-Mahlzeit, Abendessen. le soupé; le soir, le repas du soir, le repas qu'on fait sur le soir. § wieczerza hoyna noc niespokoyna, *prov*. po wieczerzy przyydę; na wieczerzą kogo zaprosić.
wieczerza składana. Abend-Mahlzeit, darzu jeder Gast sein Gericht bringet. un soupé à la piquenique.
Wieczerza Pańska; Wieczerza Przewielebna. das heilige Abendmahl. la sainte Communion. § świątość wieczerzy Pańskiey; Sakrament Przenayświętszy wieczerzy Pańskiey.
Wieczernik, *m*. wieczerznik, *g. a*. Eß-Saal, wo man des Abends speiset. sale à souper.
Wieczerny, *adj*. wieczerzny. die Abend-Mahlzeit betreffend. qui concerne le soupé.
Wieczko, *n*. Deckelchen. petit couvercle d'un vase.
Wiecznie, *adv*. na wieki. ewig, immerwährend. éternellement, perpétuellement, à perpétuité.
Wieczność, *f*. 1) die Ewigkeit, ewige Währung. 2) Unwiederruflichkeit, beständige Währung eines Rechts. 1) éternité, perpétuité. 2) perpétuité, durée d'un droit qui ne cesse point. § 1) wieczność grzesznikowi strasna. 2) kupić maiętność na wieczność nie do czasu; wieczność dzierzawy maiący.
Wieczny, *adj*. 1) ewig. 2) beständig, ewig, lebenslang. 3) in den Rechten: ewig, unwiederruflich. 1) éternel. 2) perpétuël, continuel. 3) *droit:* perpétuël, constitué à perpétuité. § 1) Bog sam iest wieczny, bo iest bez początku i bez końca, wieczne zbawienie, potępienie. 2) wieczna ci przyrzekam miłość; na wieczne skazany więzienie. 3) czynsz wieczny.
wiecznym uczynić. verewigen. immortaliser, éterniser, perpétuer, rendre perpétuël.
wieczna materya. Baumbast ein Zeug. du canepin biabonées, *f*. bois gentil, mude, une étoffe.
Wieczor, *g. a*. der Abend. le soir.
ku wieczoru się ma, wieczor nadchodzi, wieczor iest. es wird Abend. il se fait tard.
pod wieczor. Wieczorem. w Wieczor. } *adv*. des Abends. au soir, pendant le soir, sur le soir.
Wieczorny, *adj*. Abend-, die Abend-Zeit angehend. du soir, qui regarde le soir, *wieczorna pogoda, wieczorne powietrze w lecie*. die Abend-Luft des Sommers. le serein.
czas wieczorny. die Abend-Zeit. soirée.
Wieczyście, *adv*. auf immer, immerwährend. à perpétuité, pour toujours, perpetuëllement. § wieczyście poddany.
Wieczysty, *adj*. in den Rechten: ewig, unwiederruflich. *droit:* perpétuël, constitué à perpétuité. § wieczysta robocizna; wieczysty poddany, więzień.
Wiedeń, *g. wiednia*. Wien, die Hauptstadt von Oesterreich. Vienne, *f* capitale d'Autriche. § mieszka w Wiedniu; R. P. 1683. Ian Sobieski w odsiecz przybywszi Wiedeń od Tureckiego uwolnił smoka.
Wiedeński, *adj* wienerisch. de Vienne.
Wiedma, *f*. 1) Wahrsagerinn, die kluge Frau. 2) Nacht-Gespenst, Erscheinung. *3) Hexe, *s*. Czarownica. 1) dévineresse. *f*. fée, pitonisse. 2) un spectre de nuit; fantôme, *m*. 3) sorcière, *v*. Czarownica. § 1) wiedmy się pytay. 2) wiedma daie się w nocy widzieć.
Więdnę, *dnie, dnął, dnęli*. welken. se faner, se flétrir, se gâter. § więdnął (wiądł) kwiatek od upału. § więdnę.
*Wiedz, *vid*. Widz.
Wiedział, Wiedząc, *vid*. Wiem.
*Wiedza, *f*. *Wiedzenie, *n*. } wiadomość. das Wissen, die Wissenschaft. connoissance, savoir.
bez wiedzy moiey to uczynił. er hat es ohne mein Wissen gethan. il a fait cela à mon insçû, sans mon savoir.
Wiedźma, *vid*. Wiedma.
Wieiacz, *m*. co wieie, wywiewa zboże. Kornsichter. vanneur, *m*. celui qui vanne le blé.
Wiwiewa, *s. f*. Physik. Luftpumpe, *f*. machine pneumatique, *f*. machine du Vuide.
Wieiaczka, *f*. szufla do wieiana. Wurf-Schaufel in der Scheune. pèle à vanner.
Wieianie, *n*. das Sichten des Getreydes. l'action de vanner le blé.
Wieię, *v. n. wieia, wiał*. 1) wehen als der Wind. 2) wehen, flattern, fliegen, vom Winde beweget werden als eine Fahne. 3) sichten, wurfeln das Getreide. 1) souffler comme le vent. 2) flotter, être agité par le vent, voltiger au gré des vents. 3) nettoyer le grain, vanner le blé avec une pele. § 1) wiatr zewsząd wieie. 2) iuż chorągiew biała z wieży wiała. 3) wiać, wywiewać zboże na boiewisku.
wiatr wieie. es ist windig. il vente.

Wiek, *m. g. u.* 1) ein Jahrhundert. 2) eines Menschen Alter. 3) Lebens-Zeit, Leben, Lebens-Lauf. 1) un siècle, un espace de cent ans. 2) âge, *m.* certain tems de la vie. 3) le tems, le cours, la durée de la vie. § 1) w szostym po narodzeniu Pańskim wieku. 2) umarł w dwudziestym wieku swego roku. 3) poki mi wieku (życia) stawać będzie.

wiek dożrzały. reifes Alter. âge mûr, rassis; âge de maturité.

wiek rozkwitły. bestes Alter, männliches Alter. le bel âge; la fleur de l'âge; âge fait.

dobry wiek żyć. lange leben. vivre longtems; être sur l'âge; être sur le retour de l'âge.

na wieki. in Ewigkeit. à perpétuité; pour jamais; perpétuellement, éternellement.

na wieki wieczne; na wieki wiekow. von Ewigkeit zu Ewigkeit. à tous les siècles; aux siècles des siecles.

od wieku. von Ewigkeit. de tous tems; de toute éternité. § świat nie iest od wieku.

Wieko, *n.* Deckel einer Schachtel, eines Gefäßes. le couvercle d'une boëte, d'un vase.

**Wiekopomnie, *adv.* ins zukünftige Alter. dans la postérité; dans les siècles à venir.

**Wiekopomność, *f.* Nachwelt, spätes Alter, späte Zeiten. les siècles après nous, la postérité; les tems, les gens à venir.

**Wiekopomny, *adj.* das in späte Zeiten dauern wird. qui durera dans l'avenir, qui viendra après notre siècle.

Większość, *f.* Uebermacht, größere Größe. supériorité; un avantage par dessus les autres; une plus grande grandeur. § większość sił, budynku.

Większeię, *v. n.* größer werden, sich vergrößern. s'engrossir; devenir plus grand, s'aggrandir.

Większy ist der *Comparativus* von Wielki. *c'est le comparatif de* Wielki.

Wiekuię, *v. m.* ewig bleiben; ewig dauren. durer, être éternellement.

imię iego w sławie wiekować będzie. sein Name wird in einem ewigen Andenken bleiben. son nom sera immortel dans la mémoire des hommes.

Wiekuiście, *adv.* ewig. éternellement, à perpétuïté.

Wiekuistość, *f.* das Ewige. éternité, *f.*

Wiekuisty, *adj.* wieczny. ewig. éternel, perpétuël.

Wiela, *vid.* Wiele — *wielą.*

Wielbię, *v. a.* sławię; wielkim albo wielmożnym bydź wyznawam. preisen, rühmen, loben. glorifier qu; rendre gloire à qu; rendre qu. glorieux. § wielbyimy Boga na wysokości.

Wielbienie, *n.* die Preisung. l'action de glorifier; un éloge magnifique.

Wielbład, *m.* ein Cameel. chameau, *m.*

wielbłądow opatrowanie. Cameelen-Zucht, Wartung der Cameele. le soin qu'on prend des chameaux.

Wielbłądorys, *m.* ein Cameelleopard, eine Art gesprengter Cameelen in Afrika. une girafe; chameau moucheté qu'on trouve en Afrique.

Wielbładnik, *m.* Cameel-Treiber, Cameel-Hüter. chamelier, *m.* qui a soin des chameaux.

Wielbłądowy, *adj.* Cameel-. de chameaux.

wielbłądowa plewa ziele, vid. Rayska trawa.

Wielce, *adv.* hoch, sehr. grandement, très. § wielce sławny.

Mnie wielce Mci Panie. Mein Hochgeehrter Herr. Monsieur; mon très-honoré Monsieur.

Wiele, *adv. & subst.* (*g.* wielu, * wiela. *D.* wielom. *Inst.* wielą *Loc.* wielu) viel. beaucoup, trop, bien. § wiele dnia, nocy ubyło; wiele pisał; wielu było autorow co twierdzą; wiele ma części; wiele ma książek; dla wiela przyczyn nie mogę.

wiele wie ucho niepokryte. wer gern klatschen höret, der weiß viel. qui écoute les rapporteurs, apprend beaucoup.

wiele? wieleż? wie viel? combien? § wiele ma pieniędzy? wiele części ma? wiele razy był u ciebie?

wiele za to? iak wiele za to? wiele, wieleż to kosztuie, stoi? wie viel kostet dieses? combien coute cela? à combien cela? combien vaut cela?

wiele kroć; wiele razy. viel Mal. beaucoup de fois.

wiele razy? wiele kroć? wie viel Mal? combien de fois?

wiele was; wielu was. ihr seyd viele. vous étes en grand nombre; il y a beaucoup de vous.

wiele was? wie viel sind euer? combien en étes vous?

tak wiele, tak siła chce. er will so viel. il en veut tant.

tak wiele, tak siła. so viel, als dieses. tant que cela.

wielą. weit. plus — de beaucoup que; bien plus — que. § wielą większy.

wiela bogatszy ode mnie. er ist weit reicher als ich. il est plus riche de beaucoup que moi; il est bien plus riche que moi.

nie bardzo wiele (wiela) większy ode mnie. er ist nicht viel größer als ich. il n'est guerres plus grand que moi; il n'est pas plus grand de beaucoup; il n'est que tant soit peu plus grand que moi.

wiele na tym; wiele na tym należy. es ist viel daran gelegen. il importe beaucoup.

wiele, siła to na cię. 1) das ist zu viel für dich; das kannst du nicht auf deine Hörner nehmen. 2) du unterstehst dich ein vieles, du gehest in deinem Muthwillen zu weit; du bist ganz ausgelassen. 1) vous prenez votre vol un peu haut; c'est au dessus de votre portée, au dessus de vos forces; c'est trop fort, trop sublime pour vous. 2) vous entreprenez trop; vous étes trop entreprenant, trop insolent.

* * *

1) Auf wiele oder siła folget der *Genitivus.* 2) stehet aber wiele oder siła im Dat. Instr. und Locali, folget das *Substantivum* in eben diesen *casibus.* 3) wiele oder siła werden verschwiegen, wenn sich ein *Genitivus* bey einem Zeit-Wote findet, das einen *Accusativum* regieret. 1) *après* wiele *ou* siła *suit le Génitif.* 2) *mais quand ils sont mis au Datif, Instrumental & Local on met plus élegamment les Substantifs aux mèmes cas.* 3) wiele *ou* siła *sont sous-ententus quand on trouve le génitif avec un verbe qui gouverne l'Accusatif.* § 1) wiele ma gruntow, wsiow. 2) wielom ubogim daie; z tak wielą ludźmi stanął; w wielu ludziach szczeności niemasz. 3) ma książek, (wiele książek) sług.

kupiłem kapelusze. ich habe Hüte gekaufet. j'ai acheté des chapeaux.

kupiłem kapeluszow; kupiłem wiele kapeluszow. ich habe viel Hüte gekaufet. j'ai acheté beaucoup de chapeaux.

Wielebny. Ehrwürdig; Titel der Geistlichen. Vénérable, *titre qu'on donne aux Ecclésiastiques.*

Wielekroć, *adv.* vielmalen. beaucoup de fois.

Wieloraz, *s. m.* Rechenk. der Quotient, die Zahl, so aus einer division heraus kommt. *Arith.* quotient. § wieleraz iest liczba, ktora wychodzi, gdy pytamy; wiele razy liczba mnieysza znayduie się w większey?

Wielgokwiat, *s. m.* Wielgook, *&c. adj.* Wielkokwiat, Wielkook, *&c.*

Wielgouchy, *vid.* Wielkouchy.

Wieliczka, *f.* Wielitzka, ein Salzbergwerk bey Cracau. Vielicka, *f.* une mine de sel près de Cracovie. § Wieliczka iest cudem świata powszechnie uznana; żupy solne w Wieliczce.

Wielicki. Wielitzkisch. de Vilicka.

Wielkanoc, *vid.* Wielki — *Wielkanoc.*

Wielki, *adj.* 1) groß. 2) groß, lang, ansehnlich, hoch von Wuchs, von Personen 3) groß, von Maaß und Gewicht. 4) groß, übermäßig. 5) groß, merklich, ansehnlich, vortreflich, berühmt. 6) groß, edel, großmüthig. 7) groß, wichtig. 8) Groß- von hohen Aemtern. 1) grand, gros. 2) grand, qui a une taille avantageuse, *en parlant des personnes.* 3) grand, fort, *en parlant de la mesure ou des poids.* 4) grand, excessif. 5) grand, remarquable, considérable, illustre, 6) grand, noble, généreux. 7) grand, très-important, d'une grande improtance, d'une grande conséquence. 8) grand, premier, *parlant des offices ou des dignités.* § 1) dom wielki, głowa wielka, oczy wielkie, woyiko wielkie; woł to większy. **2) wielki (duży, rosły) to chłop. 3) większy funt Gdańsk od naszego. 4) wielkie wydatki, dochody, zbytki; wielka to złość, nieprzyiaźń. 5) wielcy Panowie; wielki to był żołnierz; mielkie były zasługi iego; wielki w rozum, w zasługi, w cnoty człowiek; dowcip, rozum wielki. 6) wielka to dusza, w spaniałość; wielkie ma serce. 7) wielka rzecz się dzieie; wielkich rzeczy małe początki, *prov.* wielkie rzeczy pomału rostą. 8) wielka buława, pieczęć; Wielki Hetmann, Kanclerz Koronny.

wielka noc chrześciańska. Ostern, *s. f.* le Pâque, la fête de Pâque, le Pâques. Quand Pâque sera venu. Dès que Pâques est passé. Je vous pairai au terme de Pâques, à Pâques prochain.

wielka noc żydowska. Osterfest der Juden, Osterlamm. Pâque, *s. f.* fête solemnelle des Juifs. § faire, célébrer la Pâque.

wielki czwartek. Grüner Donnerstag. jeudi saint.

wielki piatek. Char-Freytag. vendredi-saint; Parascève, *s. f.*

wielka sobota. der heilige Abend vor Ostern. le samedi-saint.

wielki tydzień: niedziela Męki Pańskiey. die Marter- oder Char-Woche. la semaine peneuse; la semaine-sainte.

Wielki (Wielkie) Xiążę. Groß=Herzog. Grand duc.
Wielkie Xięstwo. Groß=Herzogthum. grand duché.
wielka linia. Befest. die beständige Streich=Linie. *Fortif.* la ligne de défense fichante. § Wielkal, *f. m.*
wielka niemoc, kaduk. schwere Noth, böses Wesen. le haut-mal, le mal caduc, l'épilepsie.
wielka liczba. 1) große Anzahl. 2) Gramm. der *Pluralis.* 1) un grand nombre. 2) *Gramm.* le plurier.
wielki głos. laute, helle Stimme. haute voix.
wielkim czynić. vergrößern, groß machen. aggrandir, rendre grand.
większy. größer. plus grand.
większy trochę. etwas größer. un peu plus grand.
większy nierowonie. weit größer. plus grand de beaucoup.
a co większa. und was noch mehr ist. & de plus; & qui est de plus; & que plus est.
a co naywiększa. und was am meisten ist. & qui est de plus; ce qu'il y a de plus; le plus est.
o naywiększa. aufs höchste. pour le plus; au plus haut; tout au plus.
wielko rządzca. vid. Wielkorządca.
wielkie rządy. vid. Wielkorządy.
Wielkierz, *m. g. a.* ustawa pospolita potwierdzona od zwierzchności. Will=kühr, Satzung des Volks, die von der Obrigkeit bestätiget ist. ordonnance du peuple confirmée par le Magistrat.
wielkierz. m. ziele. vid. Brzoskiew polna.
Wielkobrzuch, Wielgobrzuch. ein Dick=bauch. pançu, ventru, pataud, bedon, qui a un gros ventre.
Wielkoczynny. *adj.* der große Thaten zu thun sich bemühet; groß, hoch. qui s'efforce de faire de grands exploits; élevé, haut. § umysł wielkoczynny.
Wielkogęby, *m.* Wielgogęby. Groß=Maul. boutsoufflé, joufflu.
Wielkokwiat, *m.* wielgokwiat drzewo. (*laburnum.*) Bohnen=Baum, der ein hart Holz hat und stinket. laburnum, espèce d'arbre puant & fort dur.
Wielkoczoł, *m.* wielgoczoł. der eine große Stirne hat qui a un large front.
Wielkomyślnie, *adv.* großmüthig. généreusement.
Wielkomyślność, *f.* Großmuth, Edel=muth. générosité, magnaminité.
Wielkomyślny, *adj.* großmüthig, edel=müthig. généreux, magnanime.
Wielkook, *m.* wielgook ryba morska. ein See=Fisch der große Augen und einen schwartzen Fleck auf dem Schwanz hat. un poisson de mer qui a les yeux grands & une tache noire sur la queüe.
wielkook, m. insza ryba morska, vid. Wołok.
Wielkooki, *adj.* großäugigter Mensch. un homme à grands yeux.
Wielkonocny, *adj.* Oster=, Osterlich. pascal, *adj.* qui regarde la fête de Pâque.
wielkonocne nabożeństwo. vierzehen tägige Oster=Andachts. pâques, *plur. m.* les dévotions qu'on fait pendant la quinzaine de pâque.
wielkonocny baranek. Oster=Lamm. agneau pascal; la pâque.
Wielkonogi, *adj.* wielgonogi, nogal. ein Lang=Bein, Storch=Bein. jambereau, longueloureau, long gigot; une personne qui est haute de jambes.
Wielkonosyl, *v. m.* nosal. ein großnäsiger. gros nez; un homme qui a un nez à triple étage.
Wielkopolak, *m.* } ein Groß=Pole celui qui est de la grande Pologne.
**Wielkopolanin. }
Wielkopolska, *f.* Groß=Polen. la Pologne majeure, la grande Pologne.
Wielkopolski, *adj.* Groß=Polnisch. de la grande Pologne, qui regarde la grande Pologne.
Wielkorządca, *m.* 1) Statthalter. 2) königlicher Schloßhauptmann. 3) Ober=Aufseher einer königlichen Oeconomie. 1) gouverneur d'une Province, d'une ville. 2) Chatelain, bourggrave royal dans un chateau. 3) surintendant d'une oeconomie royale; grand Procureur.
Wielkorządczyna, *f.*
Wielkorządczyni, *f.* 1) Statthalterinn. 2) Schloßhauptmanninn. 3) Gemahlinn eines Ober=Aufsehers einer königlichen Oeconomie. 1) gouvernante, *f.* épouse d'un Chatelain. 3) surintendante, *f.* l'épouse d'un surintendant d'un domaine.
Wielkorządy, *plur.* 1) Statthalterschaft. 2) Schloßhauptmannschaft. 3) königlicher Cammer=Güter oder Oeconomie. 4) Ober=Aufsicht über selbige. 1) gouvernement d'une place, d'une Province. 2) châtelenie, *f.* 3) grande procuration; écononomie ou domaine royale. 4) surintendance d'une économie royale.
Wielkość, *f.* 1) eig. u. fig. die Größe. 2) Größe, Uebermaß. 3) Vielheit, Menge, Haufen, große Anzahl. 1) *prop. & fig.* la grandeur. 1) grandeur, *f.* énormité.

mité. 3) grande quantité, grand nombre. § 1) wielkość drzewa, świata, łaski, miłości, dobrodzieystwa. 2) wielkość grzechu, występku. * 3) wielkość (mnogość) ludzi przed pałacem stała.
Wielkośny, *adj.* 1) hoch, hochgewachsen, von Bäumen. 2) hoch, erhaben, von Gebäuden 1) haut, grand; *en parlant des arbres & des bois de haute futaye.* 2) haut, élevé comme un édifice.
Wielkouchy, Wielgouchy. ein Langohr. celui qui a de grandes oreilles pendantes & abbattuës.
Wielkozęby, *adj.* der große Zähne hat. qui a grandes dents.
Wielmi, *adv. vid.* Wielce.
**Wielmożę, *ży, żyt.* } erheben, verherrlichen, mächtig machen, erhöhen. avancer, élever à une haute dignité, combler de gloire. § krol tę familią wielkiemi uwielmożnił honorami.
**Wielmożnie, *żni, żnił.* }
Wielmożność, *f.* 1) Macht, Vermögen, Herrlichkeit. 2) Ihre Herrlichkeit. Ihre Hochgebohrnen, Titel so ehedessen gebräuchlichen gewesen ist 1) puissance, splendeur, *f.* éclat, lustre, *m.* excellence, *f.* grandeur, *f.* excellence, *un titre qui étoit autrefois plus usité.* § ** 1) wielmożność narodu tego ztąd swoy ma początek. 2) każdy Wielmożności twoiey to przyzna; wasza Wielmożność będzie raczyła.
wielmożność Bóska. die Allmacht Gottes. la toute-puissance divine.
Wielmożny, *adj.* mächtig, vielvermögend, herrlich, wichtig, vortreflich. 2) Hochgebohrner. Titel so den Starosten und hohen Bedienten gegeben wird. die nicht *Senatores* sind. 1) puissant, éclatant, illustre, fameux, important. 2) excellent, éminent, *cette ébitète se dit des Starostes & des personnes de qualité qui ne sont pas Sénateurs* § ** 1) wielmożne i dziwne to są rzeczy. 2) Wielmożnemu Iego Mości Podkomorzemu, Staroście, Chorążemu, Sędziemu, Stolnikowi, *&c.*
Jaśnie Wielmożny. Durchlauchtiger, Hochgebohrner. Titel der Reichs-Räthe, Marschälle, Feldherren auch Grafen. Monseigneur, *un titre qu'on donne aux Sénateurs Maréchaux, Chanceliers, Généraux de la Couronne & de Lituanie comme aussi aux Comtes.* § Jaśnie Wielmożny Mości Dobrodzieiu; I. W. I. M. P. Woiewoda Poznański.
Wieloboczny, *adj.* Meßk. vielseitig. *Géom.* multilatère, qui a beaucoup de côtés. § wielbokny, *adj.*
Wielobok, *m.* Meßk. eine vielseitige Figur. *Géom.* un multilatere, figure multilatère. § Wielbok, *m.*
Wielodzielnie, *adv.* rozlicznie. in vielen Theilen. en plusieurs parties.
Wielodzielny, *adj.* na wiele części rozdzielony. aus vielen Theilen bestehend, vieltheilig. qui est de plusieurs parties; partagé en plusieurs parties.
Wielogłośny, *adj.* vielstimmig. qui est de plusieurs sons; à plusieurs voix.
Wielogłowy, *adj.* vielköpfig. qui a beaucoup de têtes.
Wielograny, *adj.* Meßk. vielseitig, vieleckig. *Géom.* multilatère, *adj.* qui a plusieurs côtés ou angles.
Wielogroch, *m.* groch tyczny. Winde- oder Stabel-Erbsen. pois ramés.
*Wieloilki, *adj.* tak rozliczny? wie mancherley? combien? en combien de façons, de sortes.
Wielokąt, *m. g. a.* wielowęgieł. eine vieleckigte Festung oder Figur. une figure ou fortification multilatère.
Wielokrotnie, *adv.* vielmahlig. beaucoup de fois.
Wielokrotnie, *adv.* vielmahlig. de plusieurs fois.
Wielokształtnie, *adv.* in unterschiedenen Gestalten. en plusieurs façons ou figures.
Wielokształtny, *adj.* auf unterschiedene Art gestaltet. qui a plusieurs formes ou figures.
Wieloletnie, *adv.* Wielorocznie. in vielen Jahren. en beaucoup d'années.
Wieloletni, Wielorocznie. vieljährig. qui a plusieurs années; qui est de beaucoup d'années.
Wieloliczny, *adj.* 1) Zahlreich. 2) Gram. der Pluralis. 1) qui est en grand nombre. 2) *Gramm.* le pluriel.
Wielomowie, *adv.* in, mit vielen Worten. en beaucoup de paroles; en disant beaucoup de paroles.
Wielomowność, *f.* } Gerede, *n.* lange Reden, viele Worte; weitläuftiges Geschwätze; langes Wort-Gepräpe. batologie, *f.* verbiage, *m.* verbosité; paroles inutiles; long discours; multiplicité de paroles; torrent de paroles.
Wielomowstwo, *n.* }
wielomowstwa zażywać. sich vieler Worte im Reden bedienen. verbaliser, verbiager.
Wielomowny, *adj. & subst.* geschwätzig, der viele Worte macht, Plaudrer, Wäscher.

ſcher. verbieux, verbiageux; grand diſcoureur, languard, caqueteur.
Wielonog, *m.* ziele. (*polycnemum*). wilder Wohlgemuth. Origan ſauvage.
Wielonog, *m.* osmnog pław morſki. der Polyp ein See-Fiſch mit acht langen und dicken Pfoten. polype, *m.* poulpe, *m.* poiſſon de mer, qui a huit longs & gros piés.
Wielonogi, *adj.* vielfüßig. qui a pluſieurs piés.
Wielooczny, *adj.* } vieläugigt. qui a pluſieurs yeux.
Wielooki, *adj.* }
Wieloraki, *adj.* mannigfaltig, mancherley, vielerley. de pluſieurs ſortes, de pluſieurs façons.
Wielorakość, *f.* Mannigfaltigkeit. multiplicité.
Wielorocznie, *adv.* Wieloletnie. viele Jahre durch. dans le cours de pluſieurs années; en beaucoup d'années.
Wieloroczny, *adj.* wieloletny. 1) vieljährig. 2) wie viel jährig? 1) de pluſieurs années. 2) de combien d'années?
Wielorodny, *adj.* das vielerley Sachen hervor bringt; ſehr fruchtbar. qui produit beaucoup de choſes; qui porte beaucoup; très-fécond.
Wieloryb, *m.* ein Wallfiſch. la baleine, un grand poiſſon de mer.
Wielorybi, *adj.* Wallfiſch-. de baleine.
Wielorybię, *f. n.* junger Wallfiſch. balenon, *m.* jeune baleine.
Wielość, *f.* Vielheit, Menge. multitude, *f.* grand nombre. § wielość przyiacioł.
Wielościenny. Meßk. vielſeitig, vieleckigt. *Géom.* multilatéral, multilatère, qui a pluſieurs côtés. § wielościenna forteca, figura. § Wielścian, *f. m.*
Wielosił, *f.* ziele, *vid.* Panak.
Wielosilny, *adj.* mit vielen Kräften begabet. pourvu, doué de beaucoup de forces; qui a pluſieurs proprietes.
Wielotylki, *adj.* } wie groß, wie klein?
Wielotyli, *adj.* } de quelle grandeur? de quelle petiteſſe? § wielotyli był chleb? tyledwoyny, tyletrony.
Wieloumieiętnie, *adv.* mit vieler Wiſſenſchaft. avec beaucoup de ſavoir.
Wieloumieiętny, *adj.* der viel weiß. qui ſait beaucoup.
Wieloumieiętność, *f.* Vielwiſſenſchaft, Erkenntniß vieler Dinge. grand ſavoir; connoiſſance de bien des ſciences.
Wielowęgieł, *m. g.* *wielowęgła*, *vid.* Wielokąt, *m.*
**Wielowładny, *adj.* viel vermögend. fort, puiſſant, qui peut beaucoup. § pod zasłoną i obroną tak wielowładney tarczy.
Wielowładztwo, *n.* Ariſtocratie, Regierung die von den Vernünftigſten verwaltet wird. ariſtocratie, *f.* gouvernement où commendant les plus honnêtes gens.
wielowłos, m. zieleo. goldner Wiederthon. politric, capillaire.
Wielowtor, *adj.* mit wie viel Perſonen? avec combien de perſonnes? le quantieme.
wielowtoreś? ſamotrzeć ieſtem. wie viel Perſonen ſind bey dir? ich bin ſelbſt dritter. le quantième êtes-vous, combien de perſonnes il y a, *adj.* avec vous? moi troiſième.
wielowtorego napaſtowali? wie viel Mann waren bey ihm als ſie ihn anfielen? en combien de perſonnes ils l'ont ataqué?
Wieleżądny, *adj.* unerſättlich im Begehren. inſatiable.
Wielożeński, *adj.* die Vielweiberey angehend. poligame, *adj.* de poligamie.
Wielożeństwo, *n.* Vielweiberey. poligamie, *f.* mariage avec pluſieurs femmes.
Wieloznaczny, *adj.* das viele Bedeutungen hat. de pluſieurs ſignifications.
Wiem, *v. a.* wie, *wiedział*, *wiedzieli.* wiſſen, Nachricht haben. ſavoir, n'ignorer qu. ch; être informé, avoir nouvelle, avis, connoiſſance de qu. ch. § wiedzą co o tym trzymaſz; wiedział o iego gniewie; wiem co uczynię; wiedzieć ſobie o tym życzę, wiem nowinę, wiedz to pewnie.
wiedzieć przed tym. zuvor wiſſen, zuvor ſehen. prévoir; ſavoir ce qui arrivera.
wiedzieć kogo kim. wiſſen, daß einer was iſt. ſavoir que quelqu'un eſt. § wiem go modnym.
wiem ią kobietą, wiem go błaznem. ich weiß, daß ſie ein Weib, daß er ein Narr iſt. je ſais qu'elle eſt femme, qu'il eſt fou.
wiedzieć co na kogo. auf einen etwas wiſſen. ſavoir une choſe déſavantageuſe à qu.
wiedzieć do ſiebie. ſich kennen, von ſich wiſſen; wiſſen, daß man. connoître ſon tempérament; ſe connoître, ſavoir qu'on; ſavoir bien ce que l'on. § wiem do ſiebie żem gniewliwy; wie do ſiebie że ludzie oſzukiwa.
wiem to do ſiebie, że. ich weiß dieſes von mir daß. je ſai cela de moi que.
wiedzieć co pewnie. etwas ganz gewiß wiſſen. ſavoir qu. ch. de ſcience certaine.
wiedzieć nie wiedząc. thun, ſich ſtellen, als wenn man es nicht wüßte. en faire ignorant;

ignorant; faire semblant d'ignorer qu. ch.

wiedź nie wiedząc. wisse als wenn du es nicht wüßtest. faites semblant comme on ne savoit pas; affectez l'ignorant.

to wiedz wiedząc. wisse daß einmal vor allemal. sachez une fois pour toute.

wiedząc. wissend. sachant.

wiedzący. der da weiß. qui sait.

wiedzący. wiedząc. wissentlich, mit gutem Wissen, wissend. sciemment, en le sachant, à son escient; à bon escient. § wiedząc nic nie opuściłem; nie wiedząc to uczynił.

nie wiedząc. unwissend, ohne mein Wissen. à mon insçû; sans que je l'aie sçu.

wiedzący wszystko. allwissend. qui sait tout.

co wiedzieć. 1) wer weiß, man weiß nicht. 2) was man nur wuste; alles ersinnliche, alles nur mögliche. 1) qui sait; on ne sait pas, 2) tout ce qu'on a pû, qu'on a sçu. § 1) co wiedzieć ieźli przyiedzie. 2) co wiedzieć iakiego lekarstwa zażywał.

nie wiem. ich weiß nicht? j'ignore; je ne sai pas. § nie wiem tego; nie wiedział o tym.

nie wiem co czynić; nie wiem co począć. ich weiß nicht was ich anfangen soll. je me trouve court; je ne sai plus où j'en suis; je ne sais plus que faire.

nie wiem co z nim czynić. ich weiß nicht was ich mit ihm anfangen soll. je ne sai que faire de lui. § ani wiem co z nim czynić począć.

nie wiedzieć. man weiß nicht. on ne sait, on ignore, qui sait. § nie wiedzieć dokąd się na świat udał; nie wiedzieć było na co ta rzecz; nie wiedzieć po co przyiechał; nie wiedzieć kiedy to będzie.

wież to Bog. Gott weiß es. Dieu le sait. § wież go Bog co z niego będzie.

wiedziałoć to serce moie. das hat mir mein Herz gesaget. le coeur m'en disoit.

Wieńcowy, *adj.* zu Kränzen dienlich, gehörig. de guirlande; qui sert à faire les guirlandes. § wieńcowy łubek; wieńcowe kwiatki, zioła.

Wieńcuię, *vid.* Wieńczę.

Wieńczarka, *f.* eine Straus- oder Kranz-Winderinn. faiseuse de guirlandes, de bouquets; bouquetière.

Wienczarz, *m.* ein Straus- oder Kranz-Winder. faiseur de bouquets, de guirlandes.

Wieńczę, *czy, czył.* wiencuię. bekränzen. couronner d'une guirlande. § głowę iego wieńcuycie laury; wieńczyć skronie kwiatami.

***wieńczyć się.* sich bekränzen, sich einen Kranz aufsetzen. se parer, se couronner d'une guirlande. § głowa się iego w laury wieńczy.

**Wienczyny, *plur.* posłubiny, zrękowiny. Verlobnis, *f.* Verlobung, *f.* fiançailles, *f. plur.*

Wieniawa, *m.* Perszten herb. Wappenk. ein schwarzer Auer-Ochsen-Kopf im gelben Felde mit einem Ring in der Nase, über dem Helm und Krone stehet ein Vordertheil eines gekrönten Löwens mit einem Sebel in der rechten Klaue. *Blason.* tête noire d'un ure avec un anneau aux naseaux au champ jaune, le devant d'un lion couronné tenant un sabre avec la patte droite sort du timbre & de la couronne.

Wieniec, *m. g. wieńca.* 1) Blumen-Kranz, Kräuter-Kranz. 2) Ehren-Kranz, Krone der alten Römischen Helden. 3) ein Wein-Kranz der Weinschenker. 4) *fig.* Jungferschaft, Kränzchen. 1) guirlande, couronne ou chapeau de fleurs. 2) couronne dont les anciens Romains ornèrent la tête de leurs héros. 3) bouchon de cabaret fait de quelques branches qu'on met devant le cabaret où l'on vend du vin à pot. 4) *fig.* virginité, pucelage, *m.* § 1) wiycie wieńce laurowe; wieniec z ziół, z kwiatow, wieniec pociesżny; zwycięzca w wieńcu do miasta wieżdżał; 2) wieniec żołnierski albo woienny u starych Rzymian. 3) niepotrzebny wieniec skupnemu towarowi. *prov.* 4) w wieńcu umarła.

wieniec godzinny; tablica. das Ziffer-Blatt an einer Uhr. quadran de montre où sont les heures marquées.

wieniec wiatrowy. die Wind-Rose. rose des vents.

zwycięski wieniec. Sieges-Krone. couronne triomphale.

w wieńcu chodzić; wieniec nosić. im Kranze gehen; einen Kranz tragen. porter, avoir une couronne de fleurs sur la tête.

wieniec straciła. sie hat ihr Kränzchen verlohren. elle a perdu son pucelage.

odsieczny wieniec u Rzymiam. Entsatz-Krone, mit welcher die Römer denjenigen beehrten, der einen Ort von einer Belagerung befreyet hatte. couronne obsidionale, que les Romains donnoit à celui qui faisoit lever le siège d'une place.

towarzyski wieniec. die Bürger-Krone war für denjenigen, der einen römischen Bür-

ger vom Tode errettet hatte. couronne civique qu'on a donné à celui qui avoit sauvé la vie à un citoyen Romain.

murowy wieniec. die Mauer-Krone, bekam derjenige, so im Sturm zuerst die feindliche Mauer erstieg. couronne murale étoit pour celui qui sautoit le prémier sur les murailles dans un assaut.

obozowy wieniec. die Schanz-Krone, so demjenigen gegeben wurde, der eine feindliche Schanze erstieg. couronne castreuse, couronne vallaire dont on couronnoit celui qui avoit forcé le prémier le retranchement des ennemis.

wodney bitwy wieniec. die Schiffs-Krone war für denjenigen, der sich zuerst an ein feindliches Schiff angeklammert hatte. couronne navale qui étoit pour celui qui s'accrocha le prémier à un vaisseau ennemi.

Wienny, *adj.* wianny. zum Mahl-Schatz gehörig. qui regarde les errès ou le gage de mariage.

wienna Panna, wianna Pani. eine Frau die einen Mahlschatz hat. une femme qui a un gage de mariage.

Wieperzec, *m. vid.* Wieprzec.

Wieprz, *m.* 1) Bornig, Bork ein Schwein. 2) ein Fluß dieses Namens in der Lublinischen Woywodschaft. 1) porc, *m.* pourceau, cochon. 2) une rivière de ce nom dans le Palatinat de Lublin. § 1) wieprz karmny. 2) rzeczka Bystrzna w Wieprz wpada.

wieprz dziki; dzik. wildes Schwein. sanglier, *m.* porc sauvage.

wieprz dziki morski. Meer-Schwein, ist ein Geschlecht der Delphinen. cochon de mer, marsoüin; sanglier, porc-marin, c'est une espèce de dauphin.

wieprz tuczony, *f.* karmny. gemästetes Schwein. porc d'engrais.

wieprzow karmienie. die Schwein-Mast. la manière d'engraisser les cochons.

Wieprzak, *m.*) ein halbjähriger Bork.
Wieprzek, *m.*) porcelet, *m.* petit porc.

wieprzak dziki, warchlak. Kleyer, junges wildes Schwein das ein Jahr alt ist. un sanglier d'un an.

wieprzak dziki dwuroczny. Keyler von zwey Jahren. sanglier de deux ans; un sanglier qui est à son tiéran.

Wieprzec, *g. wieprzca.* ein Fluß bey Zamość. un fleuve qui arrose la ville de Zamość. § Rzeka pod Zamościem.

Wieprzowina, *f.* Schwein-Fleisch. du porc; de la chair de cochon; triballe.

Wieprzowy, *adj.* 1) Borch-Schwein-. 2) Wild-Schwein-. 1) de porc, de cochon. 2) de sanglier.

Wieprzyniec, *m. g. wieprzyńca*, świnnik. Schwein-Stall. toit; *m.* étable à cochons.

wieprzyniec, m. ziele, (peucedanum) Haarstrang, Saufenchel. queuë de pourceau; fenouil de porc, peucelanum.

Wiera, *adv.* wahrlich, in Wahrheit. en verité, vraiment, certainement. § wiera ten był.

wiera tak. in Wahrheit, wahrlich es ist so. vraiment la chose est ainsi; en vérité c'est ainsi. § wiera Boże.

wiera tak. im Zorn. 1) so soll es seyn, so muß es geschehen. 2) so verfährt man denn also. *ces mots se disent par colère*; 1) point de replique; il faut que cela se fasse ainsi. 2) est-ce ainsi qu'on en use; agit-on ainsi.

Wierać się, *vulg.* oft sagen; wahrlich. se servir souvent des mots vraiment, en verité.

Wiercę, *v. a. ci, ciał, cieli.* 1) bohren. 2) Reiben mit der Reibe-Keule. 1) troüer, percer qu. ch; faire un trou avec une terière ou un perçoir. 2) broyer avec un pilon ou piston. § 1) wiercieć dziurę świdrem. 2) wiercieć mak w donicy.

pięta wierćieć, vid. Pięta — *wierci piętą.*

wierciéć w kruszca. ein Loch im Metall bohren. forcer une piéce de metail. § klucz wierciéć.

wiercić się. 1) sich drehen, herum laufen, herum fliegen, sich drehen, sich tummeln, geschäftig thun. 1) voltiger, piroüetter, tourner, courir de tous côtés; voler cà & là. 2) s'empresser, tracasser, faire avec empressement. § 1) pszczoły się wiercą, kiedy się roią; wierci sie burza; wiercą się obłoki. 2) skrzętna się wierci gospodyni; wierć się aby prętko było.

wiercą mu się łzy oczu. die Thränen treten ihm in die Augen. les larmes lui sont venuës, sont montées aux yeux; il a les larmes à l'oeil.

wierci się iak mucha w grochu. er thut sehr emsig; er thut als wenn er alle Hände voll zu thun hätte. il fait fort l'empressé.

Wiercenie, *n.* 1) das Bohren. 2) das Reiben mit der Reibe-Keule. 1) percement avec quelque perçoir. 2) broiement avec un pilon.

Wiercimak, *m. g. a.*) eine Reibe-Keule.
Wiercioch, *m. g. a.*) piston ou pilon à broyer.

Wiercipiętkuię, *v. n.* komu. einem aufpassen,

aufpassen, aufspringen. faire le pié de veau; naqueter, valeter; faire sa cour servilement à qu.

Wierdunk, *m. vid.* Wiardunk.

*Wierę, *vid.* Wierzę.

Wiernek, *m. g. wiernka.* Favorit, Liebling. mignon, favori.

Wiernie, *adv.* treu. fidèlement; de bonne foi.

Wierność, *f.* die Treue. fidélité, loyauté, bonne-foi.

przysięga wierności. der Eid der Treue. serment de fidélité, *m.*

Wierny, *adj.* treu. fidele, loyal. § wierny towarzysz: wierna miłość; wierny i życzliwy poddany.

wierni sobie. sie sind einander treu. ils sont fidèles l'un à l'autre; ils se sont fidèles.

Wierszopis, *m.* Poet, Dichter. un Poëte.

wierszopis podły. Reime-Schmied, schlechter Poet. timeur, *m.* poëtereau, rimailleur, méchant poëte.

Wierszopisarski, *adj.* Poetisch. poëtique.

Wierszopisarstwo, *m.* die Dicht-Kunst, Vers-Kunst. poësie, poëtique, versification, l'art poëtique.

Wierszopiszyi, *f.* Dichterinn, Poetinn. une poëte, femme qui fait des vers. § Wierszyni.

Wiersz, *m. g. a. * u.* 1) eine Zeile. 2) Rechenk. eine Reihe Zahlen. 3) ein Vers in der Bibel. 4) Poetischer Vers. 5) Poetisches Gedicht. 1) stique, ligne d'écriture, de caractères. 2) *Aritm.* ling, rangée de chifres. 3) un verset dans la Sainte-Ecriture. 4) vers Poëtique, rime. 5) un poëme. § 1) wierszy kilka napisał; prost pisze wiersze. 2) wiersz liczby w rachowaniu. 3) o tym Paweł święty w Liście do Efezow rozdziale siodmym, w dziesiątym wierszu tak pisze. 4) podać, pisać, przetłumaczyć co wierszem. 5) wiersz na zwycięstwo Chocimskie, na śmierć żony swoiey.

wiersze z kadencyami; rytm. gereimete Verse. rimes, vers rimés.

wiersze pisać. Verse schreiben. poëtiser, *v. n.* rimer, *v. a.* faire, composer des vers; mettre rimes, en vers.

pół wiersza. ein halber lateinischer Vers. un hémistiche ou la moitié d'un vers latin.

wierszem i prostą mową. in gebundener und ungebundener Schreib-Art. en vers & en prose.

wierszow pisania nauka, vid. Wierszopisarstwo.

wierszow pisarz, vid. Wiersopis.

Wiersza. *f.* eine geflochtene Fisch-Reuse. nasse, *f.* un ouvrage d'osier à claire voie que le pêcheur pose dans l'eau pour faire entrer le poisson. § ryby w wierszą weszły; wiersze i więcierze pełne ryb były.

Wierszowy, *adj.* von Versen-, Gedichts-. de vers, de poësie.

Wierszowy, *adj.* Fischreusen-. de nasse.

Wierszyk, *m. g. a.* 1) Zeilchen. 2) Vers in der Bibel. 3) Poetisches Verschen. 1) petite ligne d'écriture. 2) petit verset dans l'Ecriture-Sainte. 3) petit vers poëtique.

Wiertel, *m. g. wiertela.* ein Scheffel in einigen Provinzen. un boisseau dans quelques provinces. § wiertel Kaliski mnieyszy dwiema garcami od korca Krakowskiego.

Wietuszowa, *m.* herb. Wappenk. ein schwarzer Bock, dessen Hintertheil mit Schach-Fächern gezieret ist, auf der Krone und dem Helme stehen fünf Strauß-Federn. *Blas.* un bouc noir avec le derrière échiqueté, cinq plumes d'autruche parent le timbre & la couronne.

Wierutny, *adj.* ausgelassen, abgefeimt, recht. achevé, vrai, franc, fiéfé, détestable; véritable. § wierutny łotr, złodziey, nierządnik, hultay; wierutna to słość.

wierutna to marność. das ist eine wahre Eitelkeit. c'est une véritable vanité.

Wierzba, *f.* (*salix*). eine Weide; ein Weiden-Baum. un saule.

wierzba włoska złotowierzbie podobna. (salix americana, agnus castus.) Schafs-Mülbe, Keusch-Baum, Keusch-Lamm ein Weiden-Strauch. agnus castus, un arbrisseau qui jette des branches souples. § wierzba włoska bywa w ogrodach u nas.

wierzba do sadzenia. Satz-Weide. plançon, *m.* plancard, *m.*

iakby pieniądze na wierzbie rosły. als wenn das Geld auf den Bäumen wachse. comme si l'on n'avoit qu'à frotter le bonnet pour en faire sortir de l'argent.

Wierzbca, *m.* Weiden-Band, Weiden-Bast-Strick. lien, *m.* corde d'écorce de saule.

Wierzbina, *f.* } wierzbowy gaiek.

Wierzbiniec, *m. g. wierzbińca.* } wierzbowy gaiek. Weiden-Platz. saussaye, *f.* ozeraye, *f.* lieu où l'on a planté des saules. § w wierzbińcu się przechodzi.

Wierzbz, *m.* herb. *vid. lilie, wierzba.*

Wierzbowka, *f.* ziele, *vid.* Wiesiołek.

Wierzbowniczka, *f.* ptaszek. (luscinia salicaria). Art von Gras-Mücken, die sich

sich in Weiden-Büschen aufhalten. espèce de fauvette qui aime les ozerayes.

Wierzbowny, *adj.* weiden, Weiden-. de saule, d'ozier.

Wierzch, *m.* 1) das Oberste, der Obertheil einer Sache. 2) die Oberfläche, das Auswendige einer Sache. 3) der Gipfel, Giebel eines Gebäudes. 4) Baum-Gipfel, Kraut-Gipfel. 5) Haufen auf einer gemessenen Sache. 1) le dessus, le haut, la partie la plus haute d'une chose. 2) surface, dehors, superficie, face d'une chose. 3) le comble, la faîte d'un bâtiment. 4) tête, *f.* sommité, cime, *m.* d'une herbe, d'une plante. 5) surmesure, *f.* le comble, le tas sur le grain mesuré. § 1) wierzch i spodek śklanki, tarczy. 2) wierzch (szczyt) domu. 3) to iabłka z wiezchu się zda świeże; wierzch sukni, ziemi; okręty wierzch morza okryły. 4) wierzch drzewa, liścia, ziela. 5) bez wierzchu (gory) miara.

wierzch chory. der Gipfel eines Berges. sommet, coupeau, cime, *m.* le haut d'une montagne. § werzch gory zawiesisty, przykry, urwę maiący.

wierzch wału. Kriegsb. Wallglan, Wallgang. *Fortif.* terre-plain, *m.* sommet de rampart.

wierzchem mierzyć. mit einem Haufen messen. mesurer, mesure comble.

wierzch czynić, kłaść; wierzchowato czynić. einen Giebel, einen Haufen setzen, machen. élever, faire une pointe, un comble, former en pointe, en dos d'âne.

na wierzchu. oben. dessus, au dessus. § na wierzchu oliwa pływa; na wierzchu w skrzyni leży.

na werzchu nosić szatę. ein Kleid über die andern ziehen, tragen. mettre, porter un habit par dessus les autres.

na wierzchu; po wierzchu. äußerlich, von außen; außen, obenher, außenher. dehors, au dehors. § po wierzchu, na wierzchu pozłocone.

po wierchu. von außen, äußerlich, zum Schein. extérieurement, à l'extérieur, au dehors, apparemment. § ostre po wierzchu prowadzi życie.

na wierzch, na wierzchu kłaść. oben legen. mettre dessus, mettre par dessus.

moie na wierzch. meines muß zuerst seyn. il faut que le mien soit le premier.

wierzchem, z wierzchu. von oben her, von außen her. par dehors, par dessus.

wierzchem. zu Pferde. à cheval. § wierzchem iechać.

wierzchem purgować. brechen, vomiren, von oben purgiren. purger par le haut.

Wierzchnica, *f.* das oberste Stockwerck eines Gebäudes. 2) das oberste Fach eines Schrankes. 1) le plus haut étage d'un bâtiment. 2) la plus haute séparation dans une armoire.

Wierzchołek, *m. g. wierzchołka.* 1) Spitze, Gipfel eines Baumes, eines Krautes. 2) der Kröbs, die Blüthe auf einem Apfel, auf einer Birne. 1) tête, *f.* coupeau, *m.* cime, *m.* sommité d'une branche, d'une plante. 2) l'oeil de pomme, de poire. § 1) wierzchołek prasżczęcia, drzew gibki. 2) wierzchołek (pucek) iabłka; wierzchłek u grochu, u wielogrochu.

wierzchołek uciąć. einen Baum abkalben, abspitzen. étêter un arbre; couper la tête d'un arbre.

Wierzchołkowy, *adj.* 1) auf einer Höhe wachsend. 2) den Kröbs eines Obstes angehend. 1) qui croît sur un lieu haut. 2) qui regarde l'oeil d'un fruit.

Wierzchowato, *adv.* z wierzchem. mit einem Haufen. avec un tas, avec un ble; à mesure comble.

Wierzchowaty, *adj.* gespitzt, gegipfelt. comblé; qui a un tas; élevé en comble, en pince.

Wierzchowisko, *n.* wierzchołek, *m.* der Obertheil eines Baumes, einer Pflanze. le dessus, la tête; la partie supérieure d'un arbre, d'une plante.

**Wierzchowładny, *adj.* gebietend, ober, oberherrschaftlich. souverain, supérieur, haut; qui a le pouvoir de commander aux autres. § wierzchowładna moc, ręka.

Wierzchowy, *adj.* 1) Ober-, zum Obertheil gehörig. 2) das auf einer Höhe wächst. 1) haut, supérieur, de dessus, qui regarde le dessus d'une chose. 2) qui croît sur une hauteur. § 1) część wierzchowa i spodnia. 2) wierzchowa iodła.

wierzchowy koń. Reitpferd. cheval de selle; cheval à monter.

Wierzę, *rzy, rzył.* 1) glauben. 2) einem anvertrauen, trauen, borgen. 1) croire; être persuadé de; ajouter foi à. 2) confier qu. ch. à. § 1) wierzę że to tak będzie; wierz mi; uwierzono że umarł. 2) wierzyć komu pieniędzy.

wierzę w Bog. an Gott glauben. croire en Dieu.

wierzę temu iako Bogu, vulg. ich glaube dieses steif und feste. je crois cela comme l'Evangile.

wierz

wierz kto chce. glaube es wer da will. croira qui veut; à l'autre.

wierzący łacno; skłonny do wierzenia. leichtgläubig. crédule, *adj.* qui croit trop aisement.

iak ci wierzą, tak ci namierzą. wie man dir traut so wirst du es haben. le traitement qu'on vous fera sera conforme à la confiance qu'on a en vous.

Wierzenie, *n.* das Glauben, das Trauen. créance, confiance, *f.*

Wierzgam, *v. m. F. wierzgnę.* 1) ausschlagen wie ein Pferd. 2) widerstreben, widerspänstig seyn. 1) regimber, tirer, ruer. 2) regimber contre qu; ne pas obéir; résister. § 1) koń wierzgnie i chłuśnie wilka; koń krowę wierzgnął. 2) synaczek wierzga.

wierzgać na kogo. mit den Füßen nach einen stoßen. ruer après qu; pousser qu. avec les piés.

wierzgaiący, adj. 1) ausschlagend. 2) der mit den Füßen nach etwas stößet. 1) qui est accoutumé à ruer. 2) qui frappe avec les piés; qui donne des coups de pié. § 1) uderzenie od konia wierzgaiącego.

Wierzganie, *n.* das Ausschlagen eines Pferdes. action de regimber; regimbement.

Wierzgnienie, *n.* Schlag von einem ausschlagenden Thiere. ruade, *f.* coup d'un animal qui rue.

Wierzyciel, *m.* 1) Leiher, Gläuber, Creditor. 2) der einem trauet. 1) créancier. 2) celui qui ajoute foi, qui se fie.

Wierzynkowa, *m.* herb. *vid.* Łagoda.

Wierzysko, wiorzysko, *n.* 1) Zimmerhof, Bauhof. 2) viele Späne; Spänhaufen. 1) chantier, *m.* lieu où les charpentiers travaillent. 2) coupeaux, *plur.* tas de coupeaux. § 1) czembrowinę na wierzysku ciosać. 2) pod wierzyskiem lęgą się węże.

Wieś, *f. g. wsi.* ein Dorf. un village. § wsie krolewskie; wsiow ma wiele.

wsią się bawić. auf dem Lande leben. mener une vie rustique.

kupiłbym wieś, ale pieniądze gdzieś. ich kaufte ein Dorf, wenn kleine Steine Geld wären. je m'acheterois une terre, si elle se payoit avec des cailloux.

Wieść, *vid.* Wiodę.

*Wieść, Wieźć, *vid.* Wiozę.

Wieść, *f.* 1) Geschrey, Rede, Sage. 2) Nachricht. 1) bruit qui court; une rumeur qu'on répand. 2) avis, nouvelle, avertissement. § 1) ta wieść chodzi po ludziach; wieść iest że. * 2) tę wieść (wiadomość) miałem.

wieść niepewna z tretu. ein ungewisses Gerücht. un bruit qui n'est pas bien sûr; nouvelle sujette à caution.

przykra wieść. böses, übles Gerücht. une fâcheuse nouvelle.

przykra wieść o tey Pannie poszła miedzy ludzie. es gehet von dieser Jungfer eine bedenkliche Rede unter den Leuten. il s'est répandu, il court un bruit désavantageux de cette fille; on parle sinistrement de cette fille.

Wiesiadło, *n. vid.* Wisiadło.

Wiesienny, *adj.* Frühlings-. printannier, *adj.* qui vient au printems.

Wieśniactwo, *n.* 1) Bauerschaft, Dorf-Leute. 2) Bauer-Sitten, bäuerische Aufführung. 1) les paysans, les gens de village. 2) rusticité; manière d'agir qui sent le paysan.

Wieśniaczka, *f.* 1) Bauer-Weib, Bauer-Magd. * 2) Dorf-Jungfer, Dorf-Fräulein. 1) villageoise; paysanne. *1) dindonnière.

Wieśniak, *m.* Bauer, Landmann, Dorf-Mann. villageois; paysan.

Wiesiołek, *m.* ziele, *g. wiesiołka,* wierzbowka, błagacz, (*oenotheras, salicaria*). Weidereich. salicaire, *f.* corneille, *f.* souci d'eau, *m.*

**wiesiołek, m. ziele, vid. ćwikła pomorska.*

*Wieszam, *v. a.* etwas hängen, aufhängen. pendre, suspendre qu. ch.

wieszać kogo; trzymać kogo na słowe. einen mit guter Hofnung abspeilen. tenir qu. en suspens; tenir qu. au filet.

wieszać się. 1) entern, sich an das feindliche Schiff hängen. 2) sich an einen hängen. 3) einem auf dem Nacken seyn, im Eisen liegen. 1) aborder, accrocher un vaisseau ennemi. 2) s'attacher à qu.; suivre le parti, avoir de l'attachement pour. 3) chausser de près le poursuivre vivement; joindre l'ennemi; pancher, venir fondre, être prêt de tomber sur lui. 1) iuż się to okrętu nieprzyiaciel wieszał. 2) wieszali się do Szwedow. 3) nieprzyiaciel się co dzien nad obozem naszym wiesza; po brzegach, przed portem się okręty wieszały nieprzyiacielskie.

na niebie chmury się wieszaią. die Wolken bedecken den Himmel. les nuages couvrent le ciel çà & là.

na tym się myśl iego wiesza. darauf sind seine Gedanken gerichtet, er denkt diesem nach. ses pensées s'y attachent; il a l'esprit tendu à cela; il en pense mûrement.

Wiesza-

Wieszanie, *n.* das Hängen, Aufhängen. le pendre.

Wieszczba, *f.* 1) Wahrsager-Kunst. 2) Wahrsagung. 1) l'art de devenir. 2) divination, présage, *m.* augure, *m.* pronostication. § wieszczba z nieba, z powietrza.

wieszczba, f. wieszczenie z ptakow; ptaszowieszczenie. Wahrsagerkunst, Wahrsagung aus dem Flug der Vögel. auguration, *f.* auspice, *m.* divination par le vol des oiseaux.

wieszczba z *bydlęcych trzew.* Wahrsagung aus dem Eingeweide eines Schlacht-Opfers. aruspicine; divination par l'inspection des entrailles des victimes.

Wieszbiarnia, *f.* Wieszczenica, *f.* Ort wo sich die Wahrsager zu versammeln pflegten, wo sie wahrsagten. lieu où s'assembloient ou prédisoient des devins.

Wieszczbiarski, *vid.* Wieszczy.

Wieszczbiarz, *vid.* Wieszczek.

Wieszczę, *v. a.* co, *szczy, szczył.* wahrsagen. deviner, prédire, découvrir l'avenir; pronostiquer, augurer.

wieszczę z *ptakow.* aus dem Vogel-Flug wahrsagen. augurer, *v. a.* prédire par les moins des oiseaux.

wieszczyć z *trzew.* aus dem Eingeweide wahrsagen. deviner par les entrailles.

Wieszczek, *m.* Wieszczbiarz. Weissager, Wahrsager. diseur de bonne avanture; devin, pronostiqueur. § wieszczka się radzyć, się pytać; wieszczek z niebieskich widokow.

wieszczek z *ptakow*, *ptaszowieszczek.* Wahrsager aus dem Vogel-Flug. auspice, augure, *m.* devin par le vol des oiseaux.

wieszczek z *trzew.* Wahrsager aus dem Eingeweide des geschlachteten Viehes. aruspice, devin qui prédisoit les choses à venir par la vue des entrailles des bêtes.

Wieszczka, *f.* Wahrsagerinn. pitonisse, fée, devine, devineresse, *f.*

Wieszczenica, *f. vid.* Wieszczbiarnia.

Wieszczy, *adj.* Wieszczbiarski. wahrsagerisch, Wahrsager-. de devin; augural; qui regarde les divins ou les divinations.

wieszczy, f. m. wieszczący. wahrsagend, zukünftige Dinge andeutend, der eine Vorempfindung hat. qui présage; qui a des pressentimens, quelque connoissance de ce qui doit arriver; qui donne quelque présage. § wieszczego iest cosić w człowieku.

Wieszczyca, *f.* 1) Nachtweib; Teufel der in Gestalt eines Weibes sich zu einem Mann legen soll. 2) der Alp. 1) une incube, une succube; diable qui habite avec un homme en figure d'une femme. 2) un incube, cochemare.

wieszczyca go splotła, vulg. das Nacht-Weib hat ihm die Haare in einen Wichsel-Zopf geflochten. l'incube a fait une plique de ses cheveux.

Wieszę obs. *sił*, obiesić kogo. einen hängen. pendre qu.

Wietrzę, *v. a. trzy, trzył.* 1) durchwehen lassen; in den Wind setzen. 2) wittern, spüren, forschen. 1) éventer; donner, faire du vent, de l'air; airer; mettre à l'air. 2) éventer, haleiner, quêter; chercher, suivre à la piste. § 1) wietrzyć stodołę. 2) pies wietrzy po ziemi, wietrzy ślad; zwietrzył dzika.

wietrzyć po kuchniach gdzie się kurzy z garkow. herum schmarotzen, von einem Ort zum andern schmarotzen. mandier son pain de cuisine en cuisine; aller de porte en porte comme le pourceau de Saint-Antoine.

wietrzyć owies. den Haber würfeln. vanner de l'avoine.

Wietrzeię, *v. m.* verwittern, auswittern, verrauchen. s'éventer, s'évaporer.

Wietrzenie, *n.* 1) Aussetzung an die Luft. 4) das Wittern, Spüren, Aufsuchen, Ausspühren eines Thieres. 1) exposition à l'air, au vent. 2) quête, l'action d'haleine, de quêter une bête.

wietrzenie po kuchniach. das Schmarotzen, Herumschmarotzen. écornifierie, *f.* l'action & le métier d'écornifleur.

Wietrznik, *m. g. a.* 1) Wetterhahn. 2) die Wimpel, kleine Fahne auf einem Schiff. 1) girouette sur une maison. 2) banderole, *f.* petite enseigne qu'on arbore au haut des navires. § 1) za wiatrem idą wietrzniki, *prov.*

Wietrznośnieżni, *adj.* windig mit Schnee. venteux & plein de neige. § wietrznośnieżna teraz pogoda.

Wietrzny, *adj.* 1) windig, voll Wind; was vom Winde bewegt wird. 1) luftig, an die Luft gestellt, wo die Luft durchstreichet. 3) pneumatisch, vom Winde getrieben. 1) venteux, agité par les vents, plein de vent. 2) exposé aux vents, à l'air; qui est en bel air. 3) pneumatique; qu'on fait mouvoir par le vent. § 1) wietrzne mieysce koło kościołow bywaią. *2) na wietrzne, na wietrzne mieysce wystawić, zawiesić. 3) wietrzne organy.

pies wietrzny co za wiatrem goni. Spürhund, der vermittelst des Windes die

Spur

Spur suchet. chien de quête, qui quête par le moyen du vent.
Wietrzyk, *m. g. a.* Windchen, sanfter Wind. ventolet, *m.* ventolin, ornitie.
Wietrzysty, *adj.* wiatru dość maiący. windig, voll Wind. venteux, plein de vent, sujet au vent.
Więtszeć, *v. n. vid.* Większeię.
Wietszeć, *v. n.* modern, mürbe werden. s'user, se consumer, se détruire par le tems; passer; perdre son lustre.
Więtszy, *adj. vid.* Wielki — *Większy.*
Wiewam na co, na kogo. fächern, wehen, Wind machen. souffler sur; faire du vent.
Wiewanie, *n.* das Fächern, Wehen. le souffle d'un vent.
Wiewiorka, *f.* Eichhörnchen. écureil, *m.*
Wieyski, *adj.* Dorf=, Land=. rustique, champêtre, rural. § wieyski żywot prowadzi.
po wieysku. } *adv.* auf dorfmäßige Art; Wieskie. } bäurisch. en paysan; à la manière des villageois.
*Wież, *f.* więzienie. ein Gefängniß. prison, *f.*
Wiezę, *vid.* Wożę.
Wieża, *f.* 1) ein Thurm. 2) der Thurm, der Grund im Thurm; Gefängniß=Strafe im Thurm. 1) tour, *f.* béfroi. 2) basses fosses, cu de fosse, cachot, prison souterraine & obscure où l'on met un criminel pour le châtier. § 1) wysoką wieżę (wieżą) wystawiono; wież (wieżow) kilka. 3) siedzi w wieży; głownik wysiedział wieżę; skazano mu wieżę.
Wiezdny, *adj.* Einzugs=. d'entrée, qui regarde l'entrée d'un seigneur. § wiezdna wlokła się pompa.
Wieżdżam, *v. m. F. wiadę.* 2) einfahren, herein reiten, herein segeln. 2) einreiten in ein Gut. 1) entrer, aller au dedans à cheval ou en quelque voiture. 2) entrer à cheval pour prendre possession d'une terre. § 1) okręt w port wiechał; wiechać do miasta; wiechać w bramę. 2) wieżdżaią, wiechano mu w maiętność.
Więżę, *zi, ził,* więzię. eig. u. fig. fesseln, binden. *prop. & fig.* enchaîner, mettre aux fers, emprisonner. § miłość więzi.
Więzień, *g.* więźnia. ein Gefangener, ein Arrestant. prisonnier, *m.* celui qui est tenu en prison. § wypuszczeni więźniowie; trzymać więźnie (więźniow) na więzieniu.
Wiezienie, *n.* wożenie. das Führen, Fahren zu Wasser oder zu Lande. voiture par terre ou par eau; le transport qui se fait par des navires.
Więzienie, *n.* 1) Gefängniß, Stockhaus. 2) Gefängniß, Verhaftung, Arrest. 1) prison, *f.* lieu où l'on enferme les prisonniers. 2) prison, *f.* emprisonnement. § 1) taras, kluza, wieża, gąsior i inszych więzieniow gatunki; siedzi w więzieniu; trzymaią go w więzieniu; ziechał z więzienia. 2) do więzienia (na więzienie) dać, wziąć kogo; więzienie, zatrzymanie gdzie poniewolne albo przynaymniey niemwobodne; sam iest przyczyną więzienia swoiego.
wsadzić do więcienia. ins Gefängniß setzen. mettre en prison; emprisonner, nicher qu.
swobodne więzienie. Haus=Arrest; weiter Arrest. arrêt domestique.
bydź na swobodnym więczieniu. einen weiten Arrest haben; nicht aus der Stadt dürfen. avoir la ville pour prison.
wieczne więzienie. ewiges Gefängniß. oubliette, *f.* prison perpétuelle.
zdać kogo na wieczne więzienie. einen zum ewigen Gefängniß verurtheilen. condamner qu. aux oubliettes.
więźniow stroż. Kerker=Meister. géolier.
Więznę, *więźnie, wiazł, więznął.* 1) hängen bleiben, stecken bleiben. 2) stecken bleiben im Kothe. 1) s'empêtrer, s'empiéger, être pris à qu. ch; ne s'en pouvoir tirer; s'y attacher, se prendre. 2) s'embourber; se mettre dans la bourbe. § 1) sarna uwięzła w sieci; ptacy więzną na lepie. 2) furman, woz uwiązł.
Więźnie, *źni, źnił.* 1) fesseln, anbinden, binden. 2) einen gefangen setzen, ins Gefängniß bringen. 1) enchaîner, mettre aux fers, à la chaine. 2) emprisonner, mettre en prison. § 1) więźnić poymańca, okręt. 2) więźnić kogo o dług.
Więźnienie, *n.* Gefangen=Setzung, Verhaftung, Arrest. emprisonnement. § więźnienie kogo o dług, o potwarz.
Więżowy, *adj.* vom Ulmbaum. d'ormes.
więżowy las. Ulm=Baum=Wald. ormaye; lieu planté d'ormes.
Więzożołd, *m.* samiec, dąb skamiadły; drzewo cudzoziemskie więzowi i dębowi podobne żołądź rodzące. (ilex) Stein=Eiche, so Eicheln trägt, die gut zu essen sind. chêne verd, yeuse, espèce de chêne qui porte des glands bons à manger.
więzożołd samicz, korkodąb. (ilex femina, cerrisuber). Art von Stein=Eichen die

die eine dicke Rinde wie der Kork-Baum hat. sorte d'yeuse qui a l'écorce grosse comme le liège.
Więzożołdowy, *adj.* Stein-Eichen-. d'yeuse. fait de bois de chêne verd. § balka więzożołdowa.
więzożołdowy gay. ein Wald von Stein-Eichen. bois planté d'yeuses.
Więzy, *vid.* Wiąz — *więzy.*
Wieżyczka, *f.* ein Thürmchen. tourelle, *f.* petite tour.
wieżyczki ziele. (turritis). ein gewisses Kraut. sorte d'herbe.
Wieżysto, *adv.* auf Art eines Thurms. en façon d'une tour.
Wieżysty, *adv.* gethürmet, mit Thürmen versehen, wie ein Thurm gemacht. façonné, fait en tour; garni de tours.
Wiigilia, *vid.* Wlia.
Wiia, *f.* *vid.* Słota, Nawałnica,
Wiiadł, *m.* miecielica, kurzawa, zawierucha. Staub-Schnee; kleiner Schnee, der dicht fällt. du gresillage; petite neige; turbillon de neige.
wiiadł iest. es stäubert, es rieselt; es fällt ein kleiner Schnee. il gresille.
Wiiadło. *n.* kołowrotek do nici. Garn-Winde, Haspel. dévidoir, *m.* tournette, *f.*
Wiiatyk, *vid.* Wiatyk.
Wiię, *v. m.* *wiie, wił.* 1) winden Zwirn. 2) winden, binden. machen einen Kranz, einen Straus. 3) einwickeln in etwas. 4) Schlangen-weise fortgehen. 5) sich zusammen rollen wie eine Schlange. 1) dévider; mettre le fil en peloton. 2) faire, monter, lier, assembler une guirlande, un bouquet. 3) envelopper dans qu. ch. 4) serpenter; aller en tournant et par les replis à la manière des serpents. 5) lover; se plier en cercle comme un serpent. § 1) wiię, zwiiam nici. 2) wiię, plotę wieniec, bukiet. 3) moy podagryk w pierzynę nogi po kolana wiie. 4) wiie się wąż po trawie. 5) wił się wąż w kręgi, w zatoki.
wić się, wiązać się. sich schlingen, sich winden, sich anhängen an etwas. s'attacher, s'entortiller autour d'une chose. § wino się koło pala wiie.
wiie mi się na ięzyku. vid. *wiklę mi się.*
wiie mu się to w głowie. dieses steckt ihm, gehet ihm im Kopf herum, damit hat er den Kopf voll. cela le martelle, l'entête; cela lui embrouille la tête; il en a la tête remplie. § wiie mu się Filozofia w głowie kiedy piiany.
Wikary. *m. g.* wikarego. Vicarius. vicaire.
wielki Wikary. Bischöflicher Vicarius. grand-Vicaire.
Wiklę, *v. a.* *kle, klał.* eig. u. fig. verwirren. *prop. & fig.* embrouiller, entortiller, embarrasser, entrelasser.
wiklę się. sich verwickeln, sich verstricken. s'embrouiller, s'embarrasser, s'empêtrer, s'entortiller dans. § niebezpiecznemi się wikle sprawami.
uwikłał się, uwiązł, zamiłował się niewiasty. er ist bestricket, er ist gefangen; er ist verliebet. il est pris; il traine son lien; il est devenu amoureux; il en tient; il est battu de l'aile.
wikle mi się; wiie mi się na ięzyku, mgli mi się. es will mir nicht beyfallen, es schwebt mir in den Gedanken; es kommt mir bekannt vor; es läuft mir auf der Zunge. il me va par la bouche, je l'ai sur le bord de la langue; je dois le connoître; je crois le connoitre; il me semble que je le connois. § bałamut ten dł. go mi się wikłał, teraz wiem kim iest.
Wikomt, *m.* namieśnik grafa. ein After-Graf, Vice-Graf. un Vicomte.
*Wiła, głupiec. Narr, tummer Mensch. fou, sot. § o bogaczu wiło.
Wilczaty, *adj.* 1) wolfshaarfärbig. 2) wolfartig, dem Wolfe gleich. 1) gris comme le loup; de couleur de poil de loup. 2) ressemblant à un loup.
wilczaty koń. wolfgraues Pferd. poil louver; cheval dont le poil tire sur celui de loup. § koń srokaty z wilczata.
wilczątko, n. } junger Wolf. louveteau, *m.*
Wilczę, *n.* } le petit d'une louve.
Wilcze, *adv.* wie ein Wolf. un loup.
Wilczek, *m.* 1) ein kleiner Wolf. 2) Hund, der einem Wolf gleich ist. 1) louper, loup qui n'est pas grand. 2) matin qui ressemble a un loup.
mow wilczkowi pacierz, a wilczek do lasa. die Katze läßt das Mausen nicht. le chat n'en démord pas.
Wiloczook, *m.* kamień drogi (lycophthalmus). Augen-Stein, Katzen-Stein. oeil de chat, une pierre précieuse.
Wilczooki, *adj.* der Wolfs-Augen hat. des yeux de loup.
Wilczura, *f.* eine Wilzur; ein Wolfs-Pelz. une chûre; pelisse faite de peaux de loup.
Wilczy, *adj.* Wolfs-. de loup, qui regarde le loup. § wilcza skora.
wilcza choroba, gdy kto źre wiele a nie może się naieść. Freß-Fieber, Wolfs-Hunger, eine Krankheit. faim canine, *f.* boulimie, *f.* une maladie.
wilcza pokora. verstellte Demuth. fausse humi-

humilité; soûmission déguisée, feinte.
wilcze prawo. das Recht des Mächtigern. le droit du plus fort. § wilczym prawem czego dostać.
wilczy kamień (syrites). Wolfs-Stein, so in dessen Blase gefunden wird. pierre de loup qu'on trouve dans sa vessie.
wilcza kostka. ein Ueberbein. loupe, *f.* ganglion, *m.* une tumeur inégale sur un tendon.
wilcze kosy herb, vid. *Nawiłki.*
wilcze łowy. Wolfs-Jagd. louveterie, *f.*
wilczy łowiec. Wolfs-Jäger. louvetier, *m.*
wilcza knieć, ieleni truć albo trut. (belenium, loemeum). eine Art von Kraut. une espèce de plante.
wilcza ogań, wilczy ogon, wierzbowka. (lysimachia) Weiderich. corneille, *f.* souci d'eau.
wilcza stopa albo łapa, vid. Troianek.
wilcze bobki, ieża trawa. (sparganium). Ried-Gras, Igels Kolben. sparganium.
wilcze łyko mnieysze. (chamaedaphne, laureola minor). klein Keller-Hals. laureole mâle.
wilcze łyko większe. (daphnoides, laureola), Sedelbast, groß Keller-Hals. laureole; laureole femelle, mezereon.
wilczy iad, vid. Toiad.
wilcze igły, vid. Zorawi — *żorawie noski.*
wilcze węzły. (pseudoapios) falsches Apios. ein Kraut wie Raute aus der Insel Candie. faux apios, ischas bâtard, une plante de l'île de Candie qui ressemble à la rue.
wilczy groch; gęsia wyka. (ervum). Erven. ers.
wilczy groch, insze ziele, vid. Siekiernica.
wilczy mlecz; wilcze mleko; mleczek; psie mleko. (tithymalus). Wolfs Milch. tithimale, *m.* § wilczy mlecz iest siedmioraki; wilczy mlecz pierwszy. (*tithymalus primus*, *tithymalus mas*) od Francuzow *tithymale de montagne* nazwany; wilczy mlecz wtory, opatek większy; wilczy mlecz trzeci (*esula marina*) czwarty iest kołowrot; piąty sosnka mała; szosty czartowe ziele; siodmy Romanowe ziele.
wilczy pieprz. (thymelaea, piper montanum). Seidel-Bast-Wurzel. thimelée. § wilczy pieprz mnieyszy.
wilczy pieprz większy. (mezerea Arabum; chamelaea). Zeyland. bois gentil; mézéreon, mezereum, chamelée.
Wilczyca, *f.* Wölfinn. louve, *f.*
Wilczysko, *n.* schlechter Wolf. méchant loup.
Wilga, *f.* ptak, *vid.* Wywie.

Wilgi, *adj. vid.* Wilgotny.
Wilgnę, *v. a. gnie, gnął, (gł) gnęły.* Wilgnieię, Wilgotnieię. } feucht, befeuchtet werden. devenir humide, se rendre moite ou mouille. § zioła wilgły od rosy; odwigło na deszcz, po deszczu.
Wilgny, *adj. vid.* Wilgotny.
Wilgoć, *f. vid.* Wilgotność.
Wilgocień, *vid.* Wilgotny.
Wilgotnieię, *v. n. vid.* Wilgnę.
Wilgotno, *adv.* feucht. humide, d'une manière humide; humidement.
wilgotno tu. es ist hier feucht. on est ici humidement.
wilgotno; wilgotno iest. es ist feuchtes Wetter. il fait un tems humide. § wczoray wilgotno było.
Wilgotność, *f.* wilgoć, wilgość, *f.* 1) Feuchtigkeit, Saft, flüßige Materie. 2) Heilk. Feuchtigkeit des Leibes. 1) moiteur, *f.* humeur, *f.* substance fluide. 2) *Médec.* une humeur dans le corps. § 1) płonki od wilgotności rostą; wilgotność wody, mokrey rzeczy; wilgoć księgom i owocom bardzo szkodliwo. 2) czterech iest przednich wilgotnoś i w ciele; krew, żołć, melankolia flegma, to iest wilgotność albo wodnistość biała.
wilgotność żywotna. der Lebens-Saft, die natürliche Feuchtigkeit. l'humide radical dans un corps.
wilgotność kleiowata. klebrige Feuchtigkeit. viscosité, humeur visqueuse et gluante.
wilgotność albo parę wydawać, wypuszczać. ausduften. exhaler, s'exhaler, s'évaporer; aller en vapeur; jetter, pousser, exhaler des vapeurs.
wilgotności wychodzenie, wypuszczanie, wydawanie. die Ausdustung. évaporation, exhalaison, *f.*
wilgotności iakiey w ciele ludzkim zbytek. Heilk. Ueberfluß einer Feuchtigkeit im Geblüt eines Menschen. *Médec.* cacochimie; superfluité de mauvaises humeurs, de mauvais suc dans le sang d'un homme.
Wilgotny, *adj.* Wilgny, Wilgi. 1) 1) feucht. 2) Heilk. wässerich, flegmatisch. 1) moite, humide, qui a de l'humidité. 2) *Medec.* aqueux, humide, flegmatique, pituiteux.
Wilia, *f.* Wigilia. 1) der heilige Abend vor einem Fest. 2) vorhergehender Tag, kurze Zeit vor etwas. 3) die Willie, ein Fluß in Lithauen. 1) vigile, *f.* veille, *f.* le jour qui précède quelque fête. 2) veille, le jour ou le tems qui en précède

cède un autre. 3) Vilie, un fleuve en Lituanie. § 1) w wilią Bożego Narodzenia. ** 2) w wilią śmierci szczęście go porkało.
wilie za umarłych. in der Kirche: das Officium defunctorum, so bey den exequiis gesungen wird. *Terme d'Eglise*. les Vigiles, *f.* office pour les morts.
wilie za umarłego śpiewać. das Officium defunctorum singen. chanter vigiles.
Wilk, *m.* 1) ein Wolf. 2) Wolf, Vielfraß, Fresser. 3) ein Räuber, Wasser-Reis am Baum. 4) der Krebs, eine Baum-Krankheit. 5) ein Baum im Fluß, an den die Schiffe scheitern. 6) ein Wurm im Geschwür. 7) der Wolf oder Krebs, ein Bein Geschwür. 8) Bergw. der Wolf so sich an den Seiten des Schmelz-Ofens ansetzet. 9) Hauhechel, Stall-Kraut. 1) loup. 2) goulu, glouton, gourmand; celui qui mange comme un loup. 3) faux bois, faux bourgeon, drageon, rejetton inutile; courson d'arbre. 4) le chancre, espèce de gale ou de pourriture sèche qui survient aux arbres. 5) un arbre caché sous l'eau contre lequel les batteaux échouent. 6) un ver dans un ulcère. 7) loup, *m.* ulcère qui vient aux jambes. 8) *Métal.* ce qui s'attache aux côtés de la fournaise. 9) arrête-boeuf, *m.* une herbe. § 1) Wilk szkodny i napaściwy chowany, przyiaciel iednany, żyd chrześciony niepewni, *prov.* 2) z wilka nie uczynisz barana, *prov.* w Anglii wilkow niemasz. 3) wilk to obżarty. 4) wilki drzewom szkodzą. 5) wilk się w drzewie niby wrzodem czarnawo w kupie wikle i wiąże. 6) wilk iest prąd na dnie bez gałęzi ogniły. 7) wilk robak w wrzedzie się rodzący. 8) wilk w nogach przydaie się pewnym ludziom.
wilki, pl. Wolfs-Bälge. peaux de loup; fourrure de loup. § szuba wilkami podszyta.
wilk Marzynski, wilk mieszaniec. Art kleiner Wölfe in Orient, so begierig die Menschen fressen. hiène, *f.* espèce de petits loups en Orient, qui dévore les hommes.
wilk morski. Meer-Wolf, Hay. loup de mer, requin, requein.
wilk zielony ziele, vid. *Zaraza ziele*.
wilk kuchenny żelazny, wilki kuchenne. Brat-Bock, Brand-Bock. chenet, *m.* hâtier, *m.*
ostatnia wilkiem orać. mit einem Ungeschickten oder Widerspänstigen richtet man nichts aus. courir la poste sur un cheval revêche.
o wilku gadka (mowią) a wilk w sieci. wenn man vom Wolf redet, ist er nicht weit. quand on parle du loup on en voit la queue.
mamy wilka w sieci. wir haben ihn im Sack. nous l'avons dans la nasse; nous le tenons; il est empoché.
stroni od niego iako wilk od sieci. er ist ihm so lieb als dem Kramer der Dieb. il le regarde comme un loup gris.
wilka szczuł. er ist heisch geworden; er hat den Schnuppen. il a vu le loup; il est enrhumé; il a crié au loup.
wywołasz (nie wołay) wilka za lasa. male den Teufel nicht an die Wand. ne parlez pas du loup il arrivera sans vous.
cały baran (cała koza) i wilk syt niech będzie. man muß es so machen daß der Wolf satt wird, und das Schäfchen ganz bleibet. il faut sauver la chèvre & les choux.
cały baran a wilk syt bydź nie może. man muß ein Uebel von etlichen wählen. on ne peut pas sauver la chèvre & les choux.
wyią o nim wilcy w lesie. die Sperlinge auf dem Dache zitschern von ihm. il est la fable du jour.
leżąc wilk nie tyie. vom Faullenzen wird man nicht reich; gebratene Tauben fliegen einem nicht ins Maul. les alouettes ne tombent pas du ciel toutes rôties; à renard endormi rien ne lui tombe à la gueule.
wilk go ozionał; potkał wilka. er ist für Schrecken außer sich. le loup l'a vu le prémier; il est tout effrayé.
mow wilkowi pacierz, a wilk owca. die Natur läßt sich nicht ändern; die Katze läßt das Mausen nicht. la brebis bêle toujours d'une même sorte; la nature ne veut rien perdre; la caque sent toujours le harang.
iakby mi o żelaznym wilku baiał. er redet mir von Böhmischen Dörfern vor. c'est du Grec (du Breton) pour moi.
znać wilka choć w baraniey skorze. einen Wolf im Schaafs-Pelz erkennet man leicht. il est aisé de reconnoître un loup enveloppé dans la peau de brebis; un loup est toujours loup, eût-il la queue coupée.
iuż to źle kiedy wilk wilka żrze. es sieht schon schlecht aus, wenn die Wölfe einander fressen. l'affaire est bien méchante quand les loups se mangent.
wilka do owczarni zamknąć. den Bock zum Gärtner machen. faire le loup berger.

ś liczone

liczone wilk bierz. auch die gezählten Schaafe frißt der Wolf. à brebis comtées le loup en prend une.

co wilk zalapi prożno wydzierać. was er einmal im Rachen hat, ist schwer wieder zu bekommen. il est bien difficile de l'arracher de sa gueule.

nauczy się wyć kto z wilki przestaie. mit den Wölfen lernet man heulen. quand on est avec les loups on apprend à heurler; on heurle avec les loups.

wilcy go ziedli. er bleibet lange weg; man sollte ihn nach dem Tod schicken. il est allé à la bonne eau; il feroit bon à aller querir la mort.

Wilkolcz, *adj.* den Wehr-Wolf angehend. de loup-garou.

wilkolcza choroba. Wehr-Wolfs-Krankheit, da der Kranke sich einbildet, er sey ein Wolf, und Kinder todt beißt, licantropie, *f.* maladie mélancolique d'un homme qui s'imagine être devenu loup & étrangle les enfans.

Wilkołek, *m.* Wehr-Wolf. loup-garou, licantrope, *m.* § wilkołek iest człowiek ktory się samemu sobie w wilka obrocony zdaie.

Wilkom, *m.* Willkommen, Paß-Glas. vilcom, *m.* flûte, *f.* carrousse, godet, grand verre dans lequel on boit la santé d'un à son arrivé.

Wilowe oczko ptaszek, *adj.* Strzyżyk.

*Wiluię, szaleię. toben, rasen. être enragé; devenir, être furieux.

Wiły, *plur.* szaleństwo. Raserey, Narrheit, Tollheit. folie, extravagance, rage, furie. § wiły robić.

Wilżeię, wilgnę feucht werden. devenir humiee.

Wilżyna, *f.* ziele, *vid. lisi ogon.*

Wina, *f.* 1) Schuld, Verschuldung. 2) Geldstrafe. 3) die Fahrläßigkeit in den Rechten. 1) faute, *f.* 2) amende, peine pecuniaire. 3) négligence en terme de droit. § 1) nie wina to moia. 2) położyć, zapłażyć winę pieniężną; sto złotych na winę odłożył; wina wedwoynasob albo dwoynasobna; winę biorę z kogo; winę przepadam; winę komu skazać, nakazać. 3) wina większa, mała, mnieysza.

wina prawna. 1) Ersetzung der Proceßkosten und Schaden. 2) Gerichts-Sporteln. 1) restitution des dépens & des dommages. 2) droits, dépens, frais.

winę komu dawać. einem Schuld geben. s'excuser sur qu; mettre le tort, rejetter, faire retomber la faute sur qu.

Winda, *f.* eine Wind, Hebezeug, Lasten in die Höhe zu ziehen. guindal, *m.* machine qui sert à élever les fardeux. § winda klup wiele maiaca.

winda prosto maiąca. eine Spinder, Spille, Winde mit einem stehenden Well-Baum. engein, *m.* cabestan, *m.* singe, *m.* machine à tirer les charges dont le rouleau se tourne sur un pivot.

winda poprzeczna, albo leżąca. Haspel, liegende Winde, ist ein horizontaler Wellbaum. guindal, *m.* guindeau, *m.* mulinet, *m.* truie, *f.* c'est un tour ou rouleau posé horizontalement. § Windap, *m.*

winda wiatrakowa. Windmühlen-Spindel. engein de moulin à vent. § osada walca windy wiatrakowy ma bydź w przyciosłkach. § Windawia, *m.*

winda mozowa. Wagen-Winde, Wagen-Heber, Baum-Heber. cric, *m.* cric-vireveau, instrument pour élever les chariots.

windarz, co windami robi. Arbeiter bey einer Winde. ouvrier qui guinde, qui tourne un engein.

Windowanie, *n.* das Winden, Herausziehen mit einer Winde. guindage, *m.* l'action de guinder.

Windowy, *adj.* zum Hebezeug gehörig. d'engein, de guindal. § windowy goździ albo bak u liny, windowe wręby albo zawiasz gdzie bieguny chodzą.

czop windowy. der Zapfen an einem Well-Baum. le mamelon d'un treuil.

window walec. die Welle an einer Winde. treuil, *m.* arbre, *m.* rouleau de guindeau.

windowe liny. Strickwerk an einer Winde, die Kloben-Stricke. les haubans; les cordages de guindeau.

Winduga, *f.* pobrzeże. Anlände, Anfuhrt, Ufer wo Waaren aus- und eingeladen werden. quai, *m.* le rivage où l'on charge & décharge les marchandises.

Winduię co, hißen, winden, aufwinden. haubanner, guinder, remonter.

windować się. sich in die Höhe winden. se pousser, se porter en haut; se guinter.

Windyczka, *vid.* Winniczka.

Winiarczyk, *m.* Wein-Küper, Weinschenker-Gesell. garçon de taverne où l'on vend du vin.

Winiarski, *adj.* 1) Wein-Schenker. 2) Wein-Winzer. 1) de marchand de vin. 2) de vigneron.

Winiarstwo, *n.* der Wein-Schank oder das Wein-Winzer-Gewerbe. le métier de marchand de vin ou de vigneron.

Winiarz, *m.* 1) Wein-Händler, Weinschenker. 2) Wein-Winzer, Wein-Gärtner. 1) marchand de vin, tavernier, caba-

cabaretier qui vend du vin à pot. 2) vigneron.

Winien, Winny, im *Nomin. sing. Masc.* ist Winien gewöhnlicher als Winny. 1) schuldig, der etwas begangen hat. 2) schuldig, das man wieder geben soll. 3) schuldig, der schuldig ist. 4) schuld, der Ursache ist, der davor kann. 5) schuldig, verbunden. *au Nominatif singulier Masculin* Winien *est bien plus en usage que* Winny. 1) coupable. 2) dû, ce qu'on doit. 3) redevable de qu. ch. à qu; qui doit du reste. 4) qui en peut; qui en est la cause; qui en est la faute. 5) redevable, tenu, obligé à. § 1) winien tego występku; karano winnych, niewinnych puszczono. 2) winnych ci nie zapłacę pieniędzy aż. 3) winieneś mi talar, resztę, księgę; com ci winien. 4) winien był żeni tego urzędu nie dostał; w tymeś winien; com ci winien żeś nie powiedział; winienem sam sobie; samaś sobie w wszystkim winna. 5) rożna to, bydź winnym komu pieniędzy a dobrodzieystwa; winienem mu tey łaski; tego dobrodzieystwa; z winnym do oddam odwdziękiem.

Samem winien. ich bin schuld. je me condamne; c'est ma propre faute.

nie winien temu. er ist nicht schuld daran, er kann nicht davor. il n'en est pas la faute, ce n'est pas sa faute.

nie winien temu ale ia. er kann nicht davor, aber ich. il n'en peut mais moi.

winnego, obżałowanego postać u sądu. die Gestalt, der Stand eines Beklagten vor Gericht. la condition, l'air d'un accusé.

Winiowka, *f.* ein Wein-Faß. tonneau au vin.

Winkel, *m. g. winklu*, kąt. Meßk. ein Winkel. *Géom.* un angle.

Winko, *n.* Weinlein, guter Wein. petit vin, ginguet, *m.* du bon vin. § winka się napić nie wadzi.

Winnica, *f.* 1) Wein-Berg, Wein-Garten. 2) der Wein, die Weinstöcke im Weinberg. 1) vigne, *f.* lieu planté de vignes. 2) vigne; tous les ceps d'une vigne. § 1) w winnicy robić, winnicę opatrowanie. 2) winnica albo gromada macic winnych rostących; winnica młoda, nieobraba, podwiązana; winnicę usadzić.

winnice. Weinberge. vignoble, *m.* plusieurs vignes en une contrée.

winnicę opatrować, sprawiać. einen Weinberg zurichten. houer la vigne; donner un labour à une vigne.

Winniczka, *f.* ein Wein-Apfel. pomme de goût de vin.

Winniczny, *adj.* Wein-Berg-. de vigne, de vignoble, qui concerne la vigne ou la vignoble. § winniczny grunt; winniczne roszty.

czynsz winniczny. Zins von Weinbergen. comptant; vignage, *m.*

winniczny robak, vid. *robak winnicę psuiący.*

Winnik, *m. g. a.* 1) Geißel, Ruthe. 2) Art von Tüchern, womit man im Bade einen schmeißt und den Schweiß treibt. 1) discipline, *f.* fouet, verges, *m.* verges, *f. plur.* 1) espèce de linge dont on fouette au bain pour exciter la sueur. § * 1) winnikiem się siecze; mogłeś na winnik chrostu nie żałować. 2) winnika (chwostaka) w Litwie zażywaią.

Winnik. *m.* iabłko, *vid.* Winniczka.

Winno mi. man ist mir schuldig. on me doit.

Winnolistny; liścia winnego siła maiący. voll Wein-Blätter. qui a beaucoup de pampres; plein de feuilles de vigne.

*Winność komu czego; obowiązek oddania. Pflicht, Schuldigkeit wieder zu geben. devoir, *m.* obligation de rendre ce qu'on doit.

rożna iest winność pieniędzy a dobrodzieystwa. es ist ein Unterschied einem Geld und Wohlthaten schuldig zu seyn. il y a de la différence entre devoir de l'argent & être recevable d'un bienfait.

Winny, *adj. od winny, vid.* Winien.

Winny, *adj. od winna.* 1) Wein-zum Wein gehörig, den Wein betreffend. 2) Wein-, aus Wein gemacht. 3) Wein-; den Weinstock angehend. 4) Wein, weinigt, nach Wein schmeckend, riechend. 5) Wein-farbig. 1) de vin; au vin; qui regarde le vin, qui est déstiné au vin. 2) de vin, fait de vin. 2) de vin, de cep, de vigne. 4) vineux, qui a le goût de vin, qui sent le vin. 5) vineux, tirant sur le vin. § 1) winny szynk, starek; winna piwnica. 2) winny (z wina uczyniony) ocet, winna polewka, winne ukapki. 3) winne liście; winna płonka do sadzenia; winne iagody; ogrodnik, wierzchołek młody winny. 4) winny sinak, zapach. 5) winny (winu podobny) kolor, maść.

winny szynkarz, *vid.* Winrarz 1).

winnego szynku dom. Wein-Haus. taverne, *f.* cabaret où l'on vend du vin.

winna

winna latorośl. jähriger Wein-Schoß. un pampre; nouvelle branche.
winna rozga ktora owoc wydaie, vid. Winorośl.
winnego liścia przerzedzanie. das Abblatten der Weinstöcke. ébourgeonnement.
winne liście przerzedzać. den Wein abblatten. épamprer, effeuiller, ébourgeonner la vigne.
winna biesiada. Wein-Gelack, Wein-Schmauß. carrtousse, *m.* repas où l'on boit beaucoup de vin.
winne ziele, samorost. (protomedia, casignete, acasignete) ein gewisses Kraut. espèce de plante.
Wino, *n.* 1) Wein, Weinbeeren. 2) Wein, ein Getränk. 3) Wein, ein Getränk aus Früchten. 4) mit Wein zubereitetes Tränkchen für einen Kranken. 5) Grün in den Karten. 1) vin, bayes de vin, fruit de vigne. 2) vin, la liqueur. 3) du cidre, une boisson qui se fait de quelque fruit. 4) un médicament préparé avec du vin. 5) le feuillage, le trefle, la couleur verte du jeu des cartes Allemands. § 1) grono wina; wino niedośrzałe; wino wiszące na macicach. 2) wino kwaskowate, nakwaśniałe, łagodne, mocne, tęgie; a nam wina przynoście, z wina dobra myśl roście. 3) wino niewłasne z owocu, z rozenkow robione; wino z iabłek iabłecznikiem się nazywa. 4) wino purguiące. 6) wino się święci.
wino głowne, wyborne, przednie. Haupt-Wein. du très-bon vin; du vin fort & bon; du vin de Monsieur l'Abbé.
wino średnie, podgłowne. Mittel-Wein. du vin médiocre; vin d'une oreille; du vin gris.
wino podłe, złe. schlechter Wein. vin de deux oreilles; méchant vin, ripopé, *m.*
wino stołowe; wino obroczne. Speise-Wien, Tisch-Wein. petit vin; vin de dépense ou de ménage.
wino pośledne; Wino z wytłoczyn polanych wodą: lura. Lauer, Trester, schlechter Wein. piquette, *f.* vin de suite.
wino bez tłoczenia z iagod ciekące; treść, samotreść. der Vorlauf, Wein der ungepreßt abläuft. mère-goute; vin de mère-goute; goute; vin de coule sans avoir pressé les raisins.
wino dwuroczne, trzyletnie. zweyjähriger; dreyjähriger Wein. vin de deux feuilles; de trois feuilles.
wino słodkie. süßer Wein. vin de liqueur.
wino mieszane, roztworzone. mit Wasser gemengter Wein. abondance, *f.* du vin trempé ou mêlé avec de l'eau.
wino niemieszane, nieroztworzone. reiner Wein. du vin pur.
wino przyprawne, hypokras. angemachter Wein. hipocras, *m.* vin mêlé de sucre & de canelle &c.
wino warzone, podwarzane. gesottener Wein. de la raisinée; du vin cuit.
wino do chowania. Wein der aufbehalten wird. vin de garde.
czerwone wino. rother Wein. vin rouge.
wino czerwonawe, klaret. röthlichter, schielender Wein. vin clairet, qui est un peu rouge.
wino niezlewane, nieprzetaczane, na drożdżach, na lagrze. Wein in Fässern. vin qu'on a mis dans des tonneaux.
wino zbierać, obierać. Wein lesen. vendanger.
wina zbieracz. Wein-Leser. vendangeur.
wina zbieranie. die Weinlese. vendange, *f.*
**wino świętego Jana, porzeczki.* Johannis-Beren. groseilles, *f. plur.*
wino obrodzenie. reiche Wein-Erndte. abondance des raisins; une abondante recolte des grappes.
**Winogro, *m.* ** winogrod. Wein-Garten. vigne, *f.* lieu planté de ceps. § w winogradzie macica dorodna.
Winogrodnik, *m.* Wein-Gärtner, Winzer. vigneron, *m.*
Winordny, *adj.* Weintragend. qui porte beaucoup de vin; abondant en raisins. § w Węgrzech winorodnych.
*Winorosl, *f.* ein Wein-Stock. un cep, vigne, un pié de vigne.
winorośl, latorośl winna, rozga winna ktora owoc wydaie. Wein-Ranke mit Trauben. un pampre avec les grappes; une branche qui porte des raisins.
Winotyczny, *adj.* voll Wein-Pfähle und Wein-Reben. plein d'échales; abondant en ceps. § gaiek winotyczny.
Winowanie, *n.* Beschuldigung. accusation, *f.* blâme, *m.* imputation.
Winowat, *n.* winowaty, winien. der einem schuldig ist. qui est redevable à qu. de; qui doit à qu. qu. ch.
Winowayca, *m.* Missethäter, Verbrecher. mal-faiteur, criminel.
**winowayca, dłużnik.* Schuldner. débiteur.
Winowka, *f. vid.* Winiowka.
Winko, *n.* schlechter Wein. un méchant vin; piscantine, ripopé, *m.*
Winszowanie, *n.* Wunsch, Anwünschung. souhait, *m.* félicitation, compliment de félicitation qu'on fait à qu. pour lui montrer sa joie de son bonheur. § nayniż-

§ nayniższe moie tey podności od-
daię powinszowanie.

winszuię komu czego; życzę. anwünschen, wünschen. complimenter qu. sur un bonheur; féliciter qu. de qu. bonheur. § winszować komu Biskupstwa, starostwa, świąt, szczęścia.

winnię kogo w czym. beschuldigen, Schuld geben. blâmer qu. de; imputer, attribuer quelque faute ou quelque mal à. § winowano mię w tym.

Wiodę, *v. a. wiedzie, wiodł, wiedli, wieść.* wodzę. 1) eine kurze Zeit führen, leiten. 2) einen auf etwas bringen; verleiten, führen zu etwas. 3) führen, aufführen, aufrichten, in die Höhe führen, bauen; führen in die Länge. 4) gehen als der Weg wohin. 5) auf einen bringen; einen beschuldigen, einem vorwerfen. 6) führen, bringen als zur Armuth. 7) treiben ein Gewerbe. 8) ausführen, beschreiben. 9) herleiten von etwas. 1) mener par un petit espace de tems; amener, conduire à un lieu. 2) porter, mener, guider, pousser à. 3) élever, construire, bâtir, tirer, faire. 4) aller, conduire, mener, comme le chemin à. 5) imputer, attribuer à qu. quelque faute, la jetter sur qu. 6) porter, mener comme à la pauvreté. 7) faire, exercer un métier. 8) déduire, pousser, poursuivre; décrire, représenter. 9) déduire, rapporter, tirer, prendre l'origine de. § 1) wieść chorego, konia, damę za rękę. 2) nieznacznie go do tego (na to) wiodł. 3) wieść mur w dłuż, w górę; wieść, row, wał, wodę. 4) ta droga do miasta wiedzie. 5) wiedź co chcesz na niego, iednak niewinny. 6) takie życie do ubostwa, do piekła wiedzie. 7) wiedzie kupiectwo, rzemiesło, handel. 8) Poëta rzecz ma przyrodzonym wieść i zdobić sposobem. 9) wiodł swoy rod, początek narodu tego od Troiańskiego oblężenia.

wieść żywot. ein Leben führen. mener une vie.

wieść kozzt. Unkosten haben, tragen. porter, avoir les frais; faire qu. ch. à ses dépens.

wieść proces, prawo o co z kim. mit einem Proceß haben, um etwas richten, einen Proceß führen. plaider qu; faire un procès à qu, avoir un procès, être en procès avec qu. qu. ch.

wieść woyne. Krieg führen. faire la guerre.

wieść spor z kim. einen Streit haben. avoir une querelle, une dispute avec qu.

wieść się. 1) sich befinden; es einem gehen. 2) gehen; geführet, gelenket werden. 1) aller, se porter, se trouver en bon ou en mauvais état de santé. 2) aller bien ou mal. § 1) iak się Was Panu wiedzie? 2) źle, dobrze się wiodę sprawy iego.

Wiola, *f.* eine Baß-Geige. viole, *f.* un instrument de musique à grosses cordes. § rznie na violi.

Wionąć, F. *wionę.* wehen als der Wind. souffler comme le vent. § gdy wionie (wienie) wiatr; wiatr liście z drzewa zwionął.

zwionął. er ist von seinem Vorsatz abgegangen. il a abandonné son dessein.

gdyby co przeciwnego wionęło. wenn sich etwas widriges ereignen sollte. s'il arrivoit quelque accident fâcheux; quelque traverse.

*Wionek, *m.* wianek, *m.* ein Bluhmen-Strauß. bouquet, *m.*

Wienienie, *n.* das Wehen. le souffle d'un vent.

Wior, *m.* ein Span. copeau, *m.* éclat de bois, chicot, *m.*

nie iest co wziąć w dwa wiory. es ist so schlecht, so elend, daß man es kaum mit zwey Spänen fassen kann. c'est une chose si chétive qu'on ne la sauroit prendre entre deux copeaux; cela ne vaut pas un zest.

Wioska, *f.* Dörflein, *n.* hameau, *m.* petite village.

Wiosło, *n.* 1) ein Ruder. 2) Brod-Schieber der Becker. 1) rame, *f.* aviron, *m.* 2) pèleron, *m.* dont les boulangers enfournent le pain. § 1) wiosła szerza albo pioro; wiosła rękoieść. 2) wiosło piekarskie do wsadzenia chleba.

wiosłow dozorca. Aufseher der Ruder eines Schiffs. remolar, *m.* officier qui a la charge de tenir les rames en état.

wiosłem robić. rudern. tirer à la rame, nager, ramer, faire aller à force de rames.

wiosłem robienie. das Rudern. l'action de tirer à la rame.

Wiosłowy, *adj.* Ruder-, zum Ruder gehörig. de rame.

powrozy wiosłowe. Stricke, womit die Ruder angebunden werden. les cordes avec quoi on attache les rames à leur nage.

gwoźdź wiosłowy. Ruder-Nagel oder Ring. nage, *m.* cheville de rame.

wiosłowy rudelnik. ein Ruder-Knecht. rameur, *m.* tireur de rame.

wiosłowych rządca. Ruder-Meister, Aufseher der Ruder-Knechte. le comite d'une galère.

wiosłowy niewolnik. Ruder-Knecht auf einer Galeere. vogueur, forçat, galérien.
wiosłowi niewolnicy. die Ruder-Knechte auf einer Galeere. le chiourme ou les forçats d'une galère.
wiosłowych ławy. Ruder-Bänke. les bancs des forçats.
**Wiosłolotnie. ⎫ *adv.* wie von Rudern
**Wiosłoruśznie. ⎭ getrieben. à force de rames.
**Wiosłolotny. ⎫ *adj.* von Rudern ge-
**Wiosłoruśzny. ⎭ trieben. poussé par les rames.
Wiosna, *f.* der Frühling, das Frühjahr. le printems; la saison printannière.
*Wiośniowy, wiesienny. Frühlings-. printannier, de printems.
Wiosnuię, *v. n.* den Frühling wo leben, zubringen. passer la saison printanière en quelque lieu; séjourner pendant le printems dans un lieu.
Wiotchy, *adj.* 1) mürb, morsch, verlegen, alt. 2) locker, das sich knöten läßt. 1) gâté, pourri, mou; corrompu, usé par le tems. 2) mol, aisé à paitrir. § 1) wiotche i zależałe sukno; wiotcha szata; wiotchy trzewik.
wiotchy śnieg. der Schnee ist locker, läßt sich knöten. la neige est pésante.
*Wiotesz, *f.* ⎫ starzyzna. Plunder, Lum-
*Wioteszka, *f.* ⎭ pen, Geriłle. haillon, *m.* guenilles, *f. plur.* vieillerie.
*Wioteszník, *m.* partacz. Ausbesserer, Flicker alter Sachen. revaudeur, racoutreur.
Wiotszeię, *v. n.* vor Alter mürbe, morsch werden; sich abnutzen. se corrompre, amollir, s'user; se consumer à force de servir; se gâter par le tems. § szaty wiotszeia.
śnieg wiotszeie. der Schnee wird locker. la neige pése.
Wiozę, *wiezie, wiozł, wieźli.* fahren, führen etwas zu Lande oder Wasser. charier, mener avec un chariot; voiturer, mener dans un chariot, dans un batteau; voiturer par terre ou par eau. § wieść towary nawą, wozem; wiozł wino, zboże lądem, wodą.
wiozę się. sich selbsten fahren. se promener en chariot, en batteau; conduire soi même le coche, le batteau. § wiozł się nawą, wozem.
**wiezę się koniem; iechać na koniu.* reuten. se promener, aller à cheval.
wież się ztąd; fora ztąd, precz ztąd. packe dich von hier. va te promener.
Wir, *m.* Wirbel, Strudel im Wasser. tourbillon, *m.* tournant, *m.* tournoyement de l'eau; une eau qui va en tournoyant; remole; un contournement d'eau qui est dangereux. § na morskich okręt ginął wirach.
Wirgili, *g. Wirgilego.* ⎫ Virgilius, der la-
Wirgiliusz, *g. a.* ⎭ teinische Poete. Virgile le Poëte latin.
Wirgiliuszowy, *adj.* Virgilii, den Virgilium angehend. de Virgile. § wiersz Wirgiliuszowy.
Wirowaty, *adj.* pełen wirow. strudelicht; voll Wasser-Wirbel. qui va en tournoyant; plein de tournants. § wirowate Scyle.
Wirtel, *m. vid.* Wiertel.
Wirydarski, *adj.* zum Lustgarten gehörig. de jardin de plaisance, de verger. § wirydarskie chłodniki robić.
Wirydarskie rzemiesło. ⎫ Lust-Gärtnerey.
Wirydarstwo, *n.* ⎭ jardinage, *m.* science de cultiver les vergers.
Wirydarz, *m. g. a.* 1) Lustgarten, lustiger Baum-Garten. 2) Blumen-Garten vor den Fenstern. 1) verger, *m.* jardin de plaisance. 2) jardin portatif, ambulant. § 1) świat iest wirydarzem a człowiek kwiatem.
Wirydarznik, *m.* Lust-Gärtner. jardinier qui cultive les vergers.
Wirydarzyk, *m. g. a.* Lust-Gärtchen. jardinier, petit jardin.
*Wisam, *vid.* Wiszę.
Wisiadło, *n.* 1) Schwebe, Brod-Hänge, ein Brett an Stricken, die man an der Stuben-Decke anmachet. 2) ein Rick, ein Gestelle mit hölzernen Nägeln etwas daran zu hängen. 1) tablette, *f.* ais attaché par le moyen des cordes au plancher, pour mettre qu. ch. 2) patelier; une pièce de bois avec des chevilles accommodées par le menuisier pour y prendre qu. ch.
Wisiadełko, *n.* Treßurchen zu Gläsern. tablette pour y mettre des verres.
*Wisiec, *m.* ⎫ ungehangner Dieb, Galgen-
Wisielec, *m.* ⎭ Dieb. pendart, *m.* un traine-potence. § wisielca karać.
Wisielny, *adj.* ⎫ Weixel-. de Vistule. §
Wiślany, *adj.* ⎭ Wenda w wisielnych się zanurzyła nurtach; wiślany rotman; wiślna woda.
Wisienka, *f.* eine kleine Kirsche. petite cérise.
Wisła, *m.* die Weixel. Vistule, *f.* un fleuve. § Wisła iest dwoiaką, iedna samica, druga lacha.
Wiślisko, *m.* ein Arm von der Weichsel. bras de Vistule.
Wismond, *n.* Wismunt. Wißmuth, eine Berg-

Berg-Art. bismuth, *m.* blanc de perle, un minéral.

Wiśń, *f.* 1) eine Kirsche. 2) ein Kirsch-Baum. 1) cérise. 2) cérisier. § rożne są wiśień gatunki.

kwaśne wiśnie. saure Kirschen. griottes, *f. plur.*

wiśnie pstre. bunte Kirschen. des bigarreaux: cérises bigarrées.

wiśnie psie, vid. Miechunki.

Wiśniak, *m. g. a.* Kirschmeth. de la biquerte, de l'hidromel de cérise.

wiśniak winny. Kirsch-Wein. du vin de cérise.

Wiśniasty, *adj.* in Gestalt einer Kirsche. en façon d'une cérise.

wiśniasty kamień. ein Edel-Stein, der die Gestalt einer Kirsche hat. espèce de perle qui a la figure de cérise.

Wiśniowy, *adj.* Kirsch-, von Kirschen. de cérise. § wiśniowe drzewo.

wiśniowa gorzałka. Kirsch-Brandwein. hipotèque, *f.* eau de vie faite de cérises.

wiśniowa farba, vid. Laka.

Wiszę, *v. n. si, siał, sieli.* 1) hängen an etwas. 2) bey den Gerichten anhängig seyn. 3) abhangen von etwas; beruhen, ankommen auf etwas. 4) zweifelhaftig seyn, sich nicht entschließen. 1) prendre en haut; être pendu à; être demeurer en l'air. 2) être commencé; être accroché, être dénoncé, enteriné; être porté au jugement. 3) tenir à, dépendre de. 4) balancer; hésiter. § 1) u kołka (na kołku) wisi; wisiał za nogi. 2) ta sprawa już wisi u sądu. 3) na ostatniey chwili wieczność wisi; na tym szczęście nasze, życie nasze wisiało. *4) długo wisiał (ważył się) nim to uczynił.

wisieć nad czym. 1) über etwas hängen. 2) über einem schweben; einem bevorstehen, nahe seyn, drohen. 1) pancher sur; être suspendu au dessus de. 2) pancher, être prêt à tomber, venir fondre sur. § 1) nad miasteczkiem gora wisiała; rozumieli że im nieprzyiaciele nad karkami wiesieli; już miecz nad głową wisiał.

wiszący, adj. 1) hangend. 2) bevorstehend, nah, androhend. 1) pendant, pendu, suspendu. 2) imminent, prêt à tomber sur. § 1) karoca na pasach wisząca.

wisi to na wyroku. dieses ist noch unausgemacht, unentschieden. la chose n'est pas encore baclee, décidée.

Wiszoprost, *m.* linia gieometryczna. Meßk. eine senkrechte Linie. *Géom.* ligne perpendiculaire. § zgorprost, *m.*

Witalny, *adj.* zur Aufnahme, zum Bewillkommen eingerichtet. propre à saluër, à recevoir les gens; de visite, d'accueil. § pokoy witalny; mowa witalna.

Witam, *v. a.* 1) einen bewillkommen, aufnehmen, empfangen. 2) einen als König, Bischof bewillkommen, für einen König, Bischoff erkennen, ausrufen; einen zum Antritt einer Ehren-Stelle wünschen. 3) mit Freuden aufnehmen, umfassen. 4) einen übel bewillkommen; mit Schelten, Schlägen aufnehmen. 1) recevoir, accueillir qu; faire un accueil favorable à qu. 2) saluër, proclamer qu. Roi, Evêque; faire un compliment à qu. sur son avènement à une haute dignité; féliciter qu. de; complimenter qu. sur. 3) embrasser, recevoir avec joïe. 4) recevoir qu. mal ou avec des coups; traiter qu. rudement en l'accueillant. § 1) witać kogo wesołym okiem; należytym go przywitano pokłonem; przywitay brata twoiego; witać kogo ręką. 2) przywitali go królem, Biskupem, Starostą. 3) witać pożądane nadzieie. 4) przywitał go kiiem, srogim łaianiem.

witam Was Pana; witay Was Pan. ich heiße Sie willkommen; willkomm mein Herr. soyez bien-venu Monsieur; je vous saluë.

mile kogo witać. einen wohl aufnehmen. faire un obligeant accueil à qu.

witay mi to; dobry to zysk, obrywka; dobra to grzanka dla mnie. das ist ein guter Bissen, ein guter Gewinnst für mich. c'est un bon, un friand morceau pour moi; c'est un gain pour moi.

przywitać, witać kogo z drogi. einem zu seiner Ankunft wünschen. complimenter qu. à son arrivée.

przywitać się, witać się. einander bewillkommen. se complimenter, se faire ses bienvenuës; accueillir l'un autre. § mile się przywitali.

Witanie, *n.* przywitanie. Willkomm, Bewillkommung, Aufnahme. accueil, la reception qu'on fait à une personne qui arrive ou qui aborde.

Witany, *adj.* przywitany. aufgenommen. accueilli, reçu.

Witeczka, *f.* witka, *f.* 1) weidne Ruthe; Gerte. 2) Reif aus einer weidnen Ruthe. 1) petit ozier, petite branche d'un jeune saule. 2) hard, *f.* rouette faite d'oisier. § 1) witki do plecienia koszykow.

witki, witeczki, pl. Schnörkel, Ranken, womit

sich mit einer Pflanze anhenkt. tenons, tendons; curilles, *f. plur.* par lesquelles une plante s'accroche. § witeczki u latorośli winnych, u chmielu, u korbasow.
witeczki, pl. *ziele.* (*spartum*) Ginstpfriemen = Kraut. genet piquant; genet d'Espagne.
Witwina, *f.* Wasser-Weide, Bach-Weide. petit saule noir; siler, *m.* espèce de saule. § z witwin koszyki, połkoszki plotę, roście przy wodach na piaszczystych wylewkach.
Wity, *adj.* gewunden als ein Kranz. fait, lié, assemblé, monté, *en parlant des bouquets.* § wieńce z kwiatow wite.
Wiu, *interj.* ju, Wort der Fuhrleute, die Pferde anzutreiben. huë, haie, *mot dont les charretiers font avancer les chevaux.*
Wizerunek, *m.* } 1) Urbild, Vorbild, Original. 2) Ebenbild. 3)
Wizerunk, *m.* } Beyspiel. 4) Begriff. 1) original, *m.* mère, *f.* modèle, *m.* chose qu'on veut imiter. 2) modèle, *m.* copie, image, représentation, portrait de qu. 3) modèle, *m.* règle, *f.* exemplaire, *m.* exemple, *m.* 4) image, idée. § 1) według wizerunku odmalowany obraz. 2) świat ziemski iest wizerunek świata gornego i niebieskiego. 3) przykładnym cnoty wizerunkiem każdemu świeci. 4) wizerunek rzeczy ktory w sobie przyymuiemy.
na wierunek żywego obraz. ein Bild nach dem Leben. l'exemple du vif ou de l'original; portrait fait d'après nature.
Wizerunkowy, *adj.* zum Vorbild, zur Nachfolge vorgestellt. original, *adj.* exemplaire qui sert de modèle, d'exemple.
Wizya, *f.* 1) falsche Erscheinung eines Schwärmers. 2) gerichtliche Besichtigung, Umritt der Gerichte. 1) fausse apparition, sotte vision d'un visionnaire. 2) visitation, *f.* visite, chevauchée, transport, déscente. § 1) czarnoksiężnik wizye w kole miewa. 2) iechać na wizya; skazanie wizyi; sąd wizyi; komornik wizyą składa.
Wizytacya, *f.* doglądanie z urzędu. Visitation, Besichtigung, Durchsuchung. visitation, *f.* visite, *f.*
wizytacya towarow na cle. Visitation der Waaren auf den Zoll. recensement, *m.* visitation, *f.* visite des marchandises à la doüane.
Wizytator, *m.* Besichtiger, Visitator. Visiteur, *m.* celui qui visite.
wizytator, strażnik celny. Zoll = Visitator. commis, garde, mouchard.
Wizytka, *f.* zakonnica. eine Visiten-Nonne. Religieuse de la visitation.
Wizytuię, *v. a.* obieżdżam, obchodzę. visitiren; besichtigen, durchsehen. visiter; faire la visite de. § wizytować klasztor.
wizytować towary na cle. auf dem Zoll die Waaren visitiren. recenser, *v. a.* visiter les marchandises à la douane.
Wkanąć co w co, wkrapiać, *F. wkanę.* eintröpfeln. instiller. § wkanę.
Wkładam, wkładać, *v. m. F. włożę, włożyć.* 1) legen, setzen, stecken in oder auf etwas. 2) aufsetzen als den Hut. 3) einlegen, zur Besatzung geben. 4) setzen, bringen in eine Schrift. 5) einmischen, einsalzen. 6) einen belegen mit etwas; einem auflegen eine Last. 7) auf einen schieben, legen. 8) anhalten, gewöhnen zu etwas. 9) einlegen, ins Mittel schlagen, darzwischen legen. 1) poser, mettre y, dedans, sur. 2) mettre comme le chapeau sur la tête. 3) mettre comme une garnison dans une ville. 4) mettre, insérer dans un écrit. 5) entremêler dans; entrelasser qu. ch. de. 6) mettre sur qu; imposer à qu. qu. ch.; charger qu. de. 7) mettre, rejetter, faire retomber quelque faute sur qu. 8) faire, appliquer, habituër, dresser qu. à. 9) interposer, entremettre, employer son autorité, sa prière. § 1) włoż rękę w zanadrze; pierścień na palec, pieniądze, zegarek do kieszeni; włożywszy ręce w zanadrze chodzi; włożyć cieżar na ramię. 2) wkładam czapkę, kapelusz komu na głowę. 3) włożmy osadę do tego miasta. 4) włoż tę nowinę w twoy list, w twoię mowę. 5) miedzy wiesze swoie włożył materye prostą mową pisane. 6) włożyć na kogo potwarz, karę, podatki; to na mię obowiązek wkłada. 7) swoie niecnoty na mię wkłada. 8) wkładać (nakładać) kogo w co. 9) włożyć powagę swoię, prośbę za kogo.
włożyć komu co do ucha. einem etwas ins Ohr sagen. parler à l'oreille de qu.
włożyć co w rachunek. etwas in die Rechnung setzen, bringen. mettre, tirer qu. ch. en ligne de compte.
wkładać się. 1) einer Sache obliegen, sich ergeben; sich halten zu etwas. 2) sich ins Mittel schlagen, sich annehmen; einem beystehen. 1) s'appliquer, s'attacher avec application, se donner tout entièr à. 2) s'intéresser à; s'entremettre de qu; s'employer pour; pren-

dre les intérêts d'une personne. § 1) włożył się w kupiectwo. 2) proszę abyś się do tego włożył; włożył się krol za niego do Oyca Swiętego.

Wkładanie, *n.* włożenie, *n.* das Legen auf oder in etwas. l'action de mettre dedans ou sur.

wkładanie. n. włożenie czego w co. 1) das Darzwischenlegen, Setzen. 2) Einsetzung, Einschiebung, Einfalzung, Einfügung. 1) interposition, *f.* l'action de poser entre les choses. 2) insertion, *f.* l'action par laquelle est inserée une chose dans une autre. § 1) włożenie ręki w kieszen, szat miedzy bieliznę. 2) wkładanie litery w słowo, wiersza w prostą mowę.

wkładanie się, włożenie się w co. Vorsprache, Vermittelung, Hülfe. entremise, *f.* interposition, aide, secours. § uwolniony za włożeniem się przyiacioł.

Wkładany, *adj.* włożony, *adj.* 1) eingesteckt. 2) eingefalzt, eingemischt. 1) mis entre, sur ou dedans. 2) inseré, entremêlé.

wkładanego, włożonego co. eingeschobene, eingefalzte Sache. chose inserée, mise dans une autre.

Wklęsło, *adv.* hohl eingebogen. d'une maniere enfoncée ou recourbée par le dedans.

wklęsło czynić, krzywić na doł we środku. einwärts hohl machen, einbiegen, vertiefen. enforcer, recourber par le dedans; faire cavité.

Wklęsłość, *f.* dołkowatość. Vertiefung, einwärts gemachte Biegung. le concave, la concavité, enfonçure d'une chose.

wklęłość nosa. die Gestalt einer eingebogenen Nase. l'enfonçure d'un nez recourbe au milieu.

Wklęsły, *adj.* dołkowaty. rundhohl, einwärts gebogen, vertiefet. creux, concave, enfoncé, recourbé par le dedans; qui va en enfonçant. § wklesłe rycie.

wklęsły nos. eingebogene Nase. un nez refrogné, édosé.

Wkleśniam co, *v. m. F. wkleśnię.* etwas einklemmen. engager, serrer qu. ch. entre deux choses. § wkleśnić żelazo w szrubsztak.

Wkleśnienie, *n.* 1) Einklemmung. 2) Winkel im Gebäude, inwendige Ecke. 1) ferrement, *m.* l'action de serrer, de ficher entre deux choses. 2) encognure, *f.* un angle entre deux murs d'un bâtiment.

Wkleśniony, *adj.* eingeklemmet. engagé, serré entre deux pieces.

Wkopanie, *n.* czego w ziemie. Eingrabung, Einsetzung in die Erde. enterrement, enfouissement; l'action de mettre dans la terre.

Wkopany, *adj.* in die Erde eingraben. dressé, mis dans la terre. § słud wkopany.

Wkopywam co w ziemię, *v. m. F. wkopię.* eingraben, in die Erde setzen. enterrer; enfoüir en terre; planter, mettre, dresser dans la terre. § wkopać w ziemię trup, słup, drzewo.

Wkorzeniam się, *v. m. F. wkorzenię się,* sich einwurzeln. s'enraciner, prendre racine.

Wkorzeniony, *adj.* eingewurzelt. enraciné.

Wkować co, *v. m. F. wkuię.* einschmieden. forger qu. ch. dans les fers.

wkować komu ręce, nogi. einem die Hände, die Füße einschmieden. mettre les fers, le ceps aux mains, aux piés; charger qu. de fers; mettre qu. aux fers.

Wkowanie, *n.* wkucie, *n.* das Einschmieden. l'action de mettre aux fers.

Wkowany, *adj.* wkuty, *adj.* eingeschmiedet. mis aux fers.

Wkowka, *f.* Orthand am Degen, am Säbel. bouterolle, *f.* le bout qui est mis à un fourreau de l'épée.

Wkrącam, *v. m. F. wkręcę.* eindrehen, hereindrehen. ficher dans qu. ch. en tortillant, en tournant; tortiller qu. ch. dans une autre.

wkręcić się. sich einschmeicheln. s'insinuer, s'introduire dans l'affection de qu.

Wkraczam, wkraczać, *v. m. F. wkroczę, wkroczyć.* 1) einfallen in ein Land. 2) sich in ein übles Unternehmen einlassen, treten, sich einmischen. 3) sich einlassen in etwas; anfangen als eine Rede. 1) faire une course, une irruption dans un pays ennemi. 2) tremper, se fourrer, se mêler dans un mauvais dessein. 3) s'engager, entrer dans; entamer un discours. § 1) nieprzyiaciel wkroczył w granicę, w państwo. 2) wkroczyć w występek. 3) wkroczywszy w dyskurs daley rzecz prowadził.

Wkraczanie, *n. vid.* Wkroczenie.

Wkradam się, *v. m. F. wkradnę.* 1) sich herein stehlen, sich herein schleichen. 2) sich einliebeln, sich einschmeicheln. 1) se fourrer, se glisser dans uns endroit. 2) s'insinuer, se nicher, se couler, se glisser, s'entreglisser, s'introduire petit à

petit

petit dedans. § 1) wkradł się złodziey do pokoiu. 2) wkradał się w niego, pochlebsiwy w łaskę krolewska; wkradać się do miasta, do familii, w familią; wkradła się nienawiść tych Panow nieukroconych, herezya się wkrada.

wkradać się w urząd. eindringen, sich einschleichen in ein Amt. s'introduire, entrer dans une dignité dans aucun droit.

wkradaiący się. der sich einschmeichelt, beliebt macht. insinuant, gagnant l'affection de qu.

Wkradanie się kogo. Gewinnung eines Gewogenheit, Einschmeichelung. insinuation; l'action de s'insinuer dans le coeur de qu.

wkradanie się w urząd chytre, zdradliwe; nieważne dostanie urzędu. Erschleichung, widerrechtliche Erhaltung eines Amts, Eindringung in ein Amt. introduction, l'action de s'emparer d'une dignité sans un titre légitime.

Wkrapiam co, *v. m. F. wkropię.* eintröpfeln, einsprengen in etwas. instiller, laisser tomber les gouttes qu. ch.

Wkrapianie, *n.* wkropienie. Einsprengung, Eintröpflung. l'action d'instiller; instillation, *f.*

Wkręcić, *vid.* Wkrącam.

Wkroczeni, *n.* 1) Einfall in ein Land. 2) Eintritt in eine Rede. 3) Unternehmung einer Uebelthat. 1) irruption, *f.* invasion, *f.* course, *f.* débordement, *m.* incursion dans un pays. 2) entrée d'un discours. 3) entreprise criminelle; attentat sur ou contre. § 1) wkroczenie nieprzyiacielskie. 2) wkroczenie w dyskurs, w materyą. 3) wkroczenie w występek, w woynę przeciw Oyczyznie.

Wkroczony, *adj.* 1) eingefallen in ein Land. 2) der sich in etwas eingelassen hat. 1) entrée dans un pays ennemi. 2) qui a trempé, qui s'est mêlé dans une affaire criminelle.

Wkrotce, *adv.* im kurzen, in kurzer Zeit. dans peu de tems; en peu.

Wkruszyć, *F. wkruszę*, wdrobić. einbrocken. émier qu. ch. parmi une autre.

Wkupny, *adj.* von Aemtern: erkauflich. venal; qu'on peut acheter, *en parlant d'offices.*

Wkupne, n. Aufnahme-Geld, so beym Antritt in eine Zunft, in ein Amt gezahlet wird. entrée, *f.* droit, *m.* ce qu'on est obligé de payer pour sa réception à un collége, à une dignité.

Wkupuię się, F. *wkupię się.* sich einkaufen; erkaufen ein Amt, ein Recht. acheter une charge, un droit de faire qu. ch. § wkupił się w Radę, do prawa tego, do wrębnego.

Wkuty, *vid.* Wkowany.

Władam, *v. m. F. władnę.* 1) gebrauchen, bewegen, rühren ein Glied, desselben Gebrauch haben. 2) führen als den Zepter, den Degen. 3) herrschen, regieren. 4) einrichten, anwenden, gebrauchen. 1) se servir d'une partie de son corps; mener, manier, remüer, mouvoir un membre; faire usage d'un membre. 2) manier, tenir le sceptre, l'épée. 3) manier, gouverner, conduire, dominer, régir. 4) régler, arranger, disposer. § 1) władać ręką, palcem. 2) władać berłem, buławą, szablą, szpadą. 3) mądrze włada poddanemi; wszystkim sam włade. 4) dzisiay tak dobrze czasem władnąłem, żem wczas moiey dokończył roboty; takbym podrożą moią władnąć chciał, abym.

władać językiem. die Zunge bewegen. manier la langue; remüer la langue.

dobrze władać językiem. ein gut Mundwerk haben; gut reden können. avoir la langue bien penduë; parler facilement & élegamment.

władać sobą. 1) sich bewegen wie man will. 2) sein eigner Herr seyn. 3) Herr von seinen Leidenschaften seyn. 1) se mouvoir; se pouvoir mouvoir; se remüer à son aise, autant qu'on veut. 2) avoir ses droits; être hors de tutèle, hors de page; n'être pas sujet à personne. 3) être maître de soi; se gouverner; se maîtriser soi même.

Władanie, *n.* władnienie, *n. vid.* Władza.

**Władogromni, *adv.* mit einer fürchterlichen Gewalt. d'une manière formidable: avec une puissance terrible.

**Władogromność, *f.* fürchterliche Regierung, erschreckliche Macht. puissance formidable; gouvernement qui donne de la terreur.

**Władogromny, *adj.* fürchterlich im Regrieren. formidable, *adj.* qui a une puissance terrible; qui porte terreur par tout.

Władycki, *adj.* einen griechischen Bischof oder Bisthum betreffend. d'Evêché, d'Episcopat ou d'Evêque Grec.

Władyk, *m.* } griechischer Bischof. un
Władyka, *m.* } Evêque Grec. § Biskup Ruski, Grecki.

Władza, *f.* 1) Gebrauch, Bewegungs-Kraft eines Gliedes. 2) Gewalt, Aufsicht,

sicht. 4) Commando über eine Armee. 1) usage, *m*; mouvement, remûment, maniment d'un membre, force qu'on a de se servir d'un membre de son corps. 2) maniment, gouvernement, direction. pouvoir, puissance. 3) commandement, pouvoir de commander une armée. § 1) tak chory że żadney w członkach nie ma władzy, 2) ma władzą nad dobrami swoiemi, nad temi ludźmi, nad tym kraiem. 3) woysko mu pod władzą oddano woienną.

tyle władzy nie ma nad sobą. er hat nicht so viel Gewalt über sich. il n'a pas tant de pouvoir sur soi même.

władza żywota i śmierci nad kim. die Gewalt des Lebens und Todes über einen. la puissance de vie & de mort sur qu.

Wlanie, *n.* wlewanie, *n.* 1) das Eingiessen. 2) Abtretung seines Rechts. 1) l'action de verser une liqueur dans. 2) cession, transport de son droit. § 1) wlewanie wina w kieliszek. 2) wlewanie prawa swoiego na kogo.

Wlany, *adj.* 1) eingegossen, eingeschenkt. 2) eingeflößt, von Gott oder der Natur gegeben. 1) infusé, versé dans un vaisseau. 2) infus, *adj.* donné par infusion. § 1) wlane wypiy wino. 2) wlana od Boga nauka, mądrość.

*Właściwie. } 1) eigentlich, nicht ver-
Właśnie, *adv.* } blümt. 2) eigenthümlich, eigen. 1) proprement; en mots propres; au propre; d'une manière simple & sans figure. 2) en propre; comme son propre bien. § 1) właśnie powiedział. 2) należy mu to właśnie.

właśnie tak. eben so. tout ainsi; tout de même; justement ainsi.

właśnie tak iak. eben so als. tout ainsi.

właśnież tak? ist es eben so? est-ce proprement ainsi?

własnie, właśnie wczas. eben zu rechter Zeit. tout à point; tout à propos; à point.

Właściwy, *adj. vid.* Własny.

Właścizna, *f.* własność, *f.* Eigenthum. possession, *f.* propriété, *f.* § trzymać co przez właściznę; właścizna to moia.

Własnomiętność, *f.* 1) Habsucht; Habbegierde, Eigennutz. 2) Privat-Nutzen. 1) interêt, *m.* amour de bien; faim, *f.* soif, *f.* grande passion de posséder, d'avoir. 2) interêt particulier.

własnomiętność albo prywata zakonnika. Eigennutz eines Ordens-Bruders. l'interêt particulier d'un Religieux.

Własnomiěty, *adj.* 1) eigenthümlich. 2) Eigenthums-Herr. 3) eigennützig, begierig nach einem Eigenthum. 1) propre, qui appartient en propre à qu. 2) propriétaire, possesseur. 3) interessé, qui aime fort ses interrêts.

Własność, *f.* 1) Eigenthum. 2) Eigenschaft, Kraft einer Sache. 3) eigentlicher Verstand eines Worts. 1) propriété, *f.* droit qu'on à de posséder une chose. 2) propriété, vertu, force, qualité propre & particulière d'une chose. 3) propriété, sens propre; véritable & propre signification des mots. § 1) te dobra moiey się własności przywróciły; oddaię komu kamienicę na własność; własność iest sposob nabywania; trzymanie przez własność. 2) to ziele rożne ma własności. 3) własność (sens własny) słowa.

własność ięzyka. eigne Redens-Art einer Sprache. un idiotisme.

Własny, *adj.* właściwy, *adj.* 1) eigenthümlich. 2) eigen. 3) eigen, angebohren, gemäß. 4) gehörig, gerichtbarlich, rechtmäßig. 5) rechtmäßig, gerecht. 6) eigentlich, nicht verblümt. 1) propre, qui appartient à qu. 2) propre, particulier, qui regarde qu. 3) propre, convenable, conforme. 4) ressortissant, compétant, pourvû du pouvoir de juger. 5) légitime, juste. 6) propre, qui a une signification propre. § 1) to własna moia rzecz, wieś; iego własnym mieczem go zabił. 2) iego własna wola; własny igo brat z moiey własney woli się to działo. 3) własny to zielu temu przymiot wspaniałość umysłu iest właściwą bohaterom cnotą. 4) zapozwać kogo do własnego sądu, forum. 5) własne właściwe i prawne wypowiedzienie woyny. 6) własny, niewłasny wyraz.

własne imię. Gramm. eigentlicher Name. *Gramm.* nom propre.

własna ręka czyia albo pismo. eigene Hand oder Schrift. un autographe, un écrit de la propre main d'une personne.

własney ręki zapis, podpis. eigener Hand-Unterschrift. signature, seing, paragraphe, *m.*

własne, n. własna rzecz. eigenthümliches, das Eigenthümliche. le propre, le propre bien de qu. § oddać komu co za własne; własne to moie.

własne, właściwe, własna to tego człowieka. das ist diesem Menschen eigen, das ist ihm angebohren zu —. C'est le propre

propre de cet homme de—. § twoie właściwe bliźniego szarpać honor.

Wlatam, *v. n.* } F. *wlecę.* 1) herein fliegen. 2) auffliegen, in die Höhe fliegen. 3) sich schwingen auf ein Ehren-Amt. 1) voler dedans; voler dans. 2) voler en haut. 3) s'élever, se hausser an dignité. § 1) wleciał wrobel do izbi. 2) wleciały kuropatwy. 3) na wysoką wliciał godność.
Wlatuię. } gen.

Właz, *m.* } wtręcień, wtręt. 1) einer der sich in ein Amt gedrungen, solches widerrechtlich erhalten hat. 2) ein beschwerlicher Mensch. 1) homme intrus qui sans aucun droit s'est mis en possession d'un office; un homhe entré par les voies illégitimes dans quelque poste. 2) un homme importun & incommode.
*Wlazło, *n.* }

Włażę, *v. m. F. wlezę,* 1) herein kriechen; in etwas kriechen. 2) auf etwas steigen, klettern. 1) se couler, se glisser, se trainer en un lieu. 2) grimper, griver sur; monter dessus. § 1) wlazła drzazga w palec wlazł do obory. 2) wlez na to drzewo; wleść na dach.

oczy mu wlazły w głowę iako śledziowi. die Augen liegen ihm tief im Kopf. il a les yeux tout enfoncés.

wlazło mu to w głowę. das steckt ihm im Kopfe, das geht ihm im Kopfe herum. il s'est entêté de cela; cela le martele.

Wlec, *vid.* Wlokę.

Wleść, *vid.* Włażę.

Wlepiam co, *v. m. F. wlepię.* einkleben. coller qu. ch. dedans; attacher avec la colle dans qu. ch. § wlep tę karteczkę; obrazek w kśiążkę wlepiwszy.

wlepić w co oczy. auf etwas steif sehen; die Augen von etwas nicht wenden. attacher ses yeux à; regarder avec attention; ficher le visage sur; asseoir sa vuë sur; dévorer qu. des yeux.

wlepić w co myśli, serce. seinen Sinn, sein Herz an etwas hängen; etwas beständig in den Gedanken haben. avoir l'esprit tendu à; attacher l'esprit à, le coeur à qu. ch.

dusza się iego w mislach wlepiła. er sitzt, er ist in tiefen Gedanken. il reve; il pense fortement, il donne carrière à son imagination.

Wlewam co, *v. m. F. wleię.* 1) eingießen. 2) cediren; auf einen andern bringen; einen abtreten. 3) wunderlich einem etwas mittheilen, geben, einflößen. 1) verser, décharger dans. 2) transférer, transporter, céder un droit à qu. 3) infuser, repandre des dons dans. § 1) wley piwo w tę śklankę. 2) wlewać kroleſtwo, prawo, dług na kogo. 3) wlać w serce czyie należytą uniżioność i pobożność; Bog dobrą w niego wlał duszę; Bog duszę w ciało wlewa.

Wlewek, *m. g. a.* Abtretung seines Rechts; Ceßion. cession, *f.* transport de son droit. § wlewkiem nabyte prawo.

Wliśnik, *m.* ziele; *g. a. vid. kozia brodka.*

Włoc prosiana ziele, *vid. prosiana włoc.*

Włoce, *plur.* eine Sleife Lasten fort zu schleppen. poulain, *m.* traineau à trainer les fardeaux.

Włoch, *m.* Italiäner. un Italien. § Włosi tam byli.

Włochy, plur. Italien. Italie. § to Włoch poiechał; we Włoszech się bawi.

Włochaciny, *plur.* Kosmaciny. Zäserlein, Fasern. chevelure, *f.* petits filets; fibres, filaments.

Włochato, *adj.* faserig. d'une manière fibreuse. § włochato to ziele rośnie.

Włochaty, *adj.* Kosmaty. faserig, zaserig. filamenteux, fibreux.

włochaty ptak. ein Vogel der rauhe Beine hat. une pié de lièvre; oiseau à piés velus.

włochaty gołąb. } eine Hosen-Taube, rauchfüßige Taube. pigeon pattu.
Włochatonogy gołąb. }

Włoczę, *v. a. czy, czył;* wlokę. 1) schleppen, herum schleppen, im Schleppen anhalten. 2) eggen. 1) trainer qu. ou qu. ch. par quelque espace de tems; tirer & mener derrière soi par terre. 2) hercer la terre. § 1) włoczyć kogo za nogi, za rękę; koń go włoczy; włoczyć szatę po ziemi. 2) włoczyć rolą.

włoczyć nogi za sobą. im gehen die Beine schleppen. aller sur les talons.

włoczyć się. 1) sich auf der Erde schleppen als ein Kleid das herunter hänget. 2) krichen. 3) sich ausbreiten, von einander gehen. 4) herum treiben, umher ziehen. 1) se trainer; trainer, aller par terre comme un habit trainant. 2) ramper, griver, trainer par terre. 3) se répandre, s'érailler, se désunir, s'épandre, passer par tous côtés. 4) se trainer, roder, errer; mener une vie vagabonde. § 1) szata mu się po ziemi włoczyła. 2) włoczy się wąż po trawie. 3) gdy się dymy po domie włoczą. 4) z niewiastą się włoczy.

koń włoczący nogi, vid. Włogawy koń.

Włoczęga, *m.* 1) Herumtreiber. 2) das Herumreiſen, das Umherziehen. 2) homme vagabond, pié-poudreux. 2) vie vagabonde. § 1) włoczędze chleba na kiiu dawać trzeba. 2) po takich pracach i włoczęgach.

Włoczenie, *n.* wleczenie, *n.* das Schleppen. l'action de trainer.

włoczenie, *n. bronowanie.* das Eggen. l'action d'hercer la terre.

Włoczenka, *f.* eine kleine Lanze. petite lance.

Włoka, *f.* 1) kleine flüchtige Hand. 2) türkiſch Garn zur bunten Nath. 1) caractères fort menus; écriture de lettres très-petites. 2) montaſſin, *m.* ſorte de fil de laine à border. § 1) włoczką piſać. 2) włoczka do wyſzywania.

Włoczkowy, *adj.* 1) klein, mit kleinen Buchſtaben geſchrieben. 2) Garn=, aus türkiſchem Garn gemacht, geneht. 1) écrit en lettres très petites. 2) fait de montaſſin; brodé avec du fil de laine. § 1) włoczkowy charakter; włoczkowe piſmo. 2) ſznurek włoczkowy; taſiemka włoczkowa.

wyſzywanie włoczkowe. bunte Nath, Garn=Nath. tapiſſerie, *f.* broderie de montaſſin.

Włocznia, *f.* eine Lanze, ein Speer. lance, pique, *f.* § pięć włoczeń; włocznie gołe bez grotu, z grotem; włocznią zabity.

włocznia, *f. ziele* (*Lonchitis*). Milz=Kraut, Spicant. lonchite.

Włoczniowy, *adj.* Lanzen=. de lance. § grot włoczniowy.

Włoczniſko, *n.* Lanzen=Holz, Lanzen=Stock. fût, *m.* bois de lance.

Włoczny, *adj.* Hufen=, zur Hufe eines Landes gehörig. qui concerne la meſure de terre de trente apents. § woyſko z wyprawey włoczney.

Włodarka, *f.* Verwalterinn, Hofmeiſterinn im Dorf. intendante de village; femme d'intendant d'un village.

Włodarz, Verwalter, Haus=Vogt; Hofmeiſter. chaſſe-avant, *m.* intendant, *m.* économe, *m.* valet de cour, *m.* grangier qui a ſoin d'une ferme, qui fait travailler les payſans.

Włodarzę, *rzy, rzył.* } auf einem Dorf
Włoduię. } Verwalter ſeyn. être intendant d'un village; avoir ſoin d'un village, d'une ferme.

Włogawy koń. ein Pferd, das den Spaht in den Hinterbeinen hat, oder ſelbige ſchleppet und nicht recht auftritt. cheval rampin, ou celui qui ayant l'éparvin traine ſes piés de derrière.

Włok, *m.* Zug=Garn der Fiſcher. vervain, *m.* traineau, *m.* eſpèce de filet à pêcher. § ryba do włoku wpadła.

Włoka, *f.* 1) Hufe Landes. 2) eine Schleife, darauf der Pflug ſtatt der Räder fortgeſchleppet wird. 1) meſure de terre de trente arpends. 2) ſorte de traineau ſur lequel ſe traine une charruë qui n'a point de rouës. § 1) włoka Chełmińſka albo łan ma w dłuż morgow 30. to ieſt prętow kwadratowych 900 albo 9 wężyſk; włoka mnieyſza niż łan, więcey niż czwartą częścia: 2) włoki do pługa gdzie kołek nie maſz używaią.

Włokę, *wlecze, włokł*, wlek, włoczę, włoczyć. eine kurze Zeit ſchleppen. 2) nach ſich ziehen, nach ſich haben. 1) trainer par un très-petit tems. 2) avoir une ſuite, troler après ſoi; attirer, cauſer. § 1) przywlecz to drzewo; wlec, włoczyć za włoſz. 2) ta ſprawa wielki ogon, zgubę za ſobą wlecze.

Włoknowe, włoknowate, żyły. *Anatom.* Adern der Gefäße, welche ſo dünne als wie Haare. veines, vaiſſeaux capillaires.

Włoknowaty łom. Phyſik. Bruch der ſo kleine Ritzen als Haare macht. *phyſique:* fracture capillaire.

Włoknowata rorka, Włoknorek, *m.* Haarröhrchen. tube, tuyau capillaire.

wſzyſtkie ſwoie za ſobą wlecze dzieci. ſie ſchleppet alle ihre Kinder mit ſich. elle trole tous ſes enfants après ſoi.

wlec ſię, ciągnąć ſie iako wilk, liſ. ſich im Gehen ſtrecken; ſchleichen als der Wolf, der Fuchs. s'alonger, s'étendre en marchant; marcher à pas de loup, de renard.

Włóku, *n.* 1) Baſt an den Bäumen, Kräutern. 2) Fäſern, Zäſerlein. 3) Garn, Geſpinnſt. 4) Spinnweben. 5) der Sommer, weiße Spinnweben ſo des Sommers in der Luft fliegen. 1) la peau déplié qui couvre quelques plantes. 2) fibres, *f. plur.* filaments, *m. plur.* 3) choſe filée; fil de chanvre, de lin. 4) toile d'araignée; fil d'eraignée. 5) fréluche, filandres, *f. plur.* arantelles, *f. plur.* petits fils qui volent en l'air au coeur de l'été. § 1) przy czeſaniu lnu wiele paczeſi i pazdzierzy a włoka mniey odchodzi; włokno na ziołach, drzewach albo łyczko cienkie. 2) włokno albo nitki w ciele ludkim. *3) iedna włokno (przędziwo) podaie, a druga ſcigi rachuę. 4) paiąk z ſiebie rodzi włokno,

kno,

kno. 5) włokno lataiące, Włoknoty, *adj. physique.*

Włoknowaty, adj. cieniuteńki iak włos. Physik. dünn als Haar. capillaire, *adj.*

Włoknisty, *adj.* dünnhäutig, zasrig, fasrig. fibreux, *adj.* qui a une peau déliée; filamenteux.

Włoknowate rzeczy. Physik. faserichte Dinge, als Blätter, Wurzeln der Pflanzen. capillement, *m.* capillaire, *f.*

Włos, *m. g. u.* 1) ein Haar. 2) ein Haar vom Kopfe. 3) Haar an unterschiedenen Theilen unseres Leibes. 4) Haar in den Schwänzen, Augen-Wimpern der Thiere; ihr kurzes Haar heißt *sieré.* 1) poil, *m.* 2) cheveu. 3) poil, dans quelques endroits de notre corps. 4) crin; long poil dans la queuë, dans les paupières des animaux, *dont le court poil s'appelle:* sieré. § 1) włosy mi wypadaią; wyymiy ten włos. 2) wyczesać sobie włosy. 3) włosow wyrastanie pod powieką choroba; włosy w nozdrzach, włonie nisko, na piersiach. 4) włosy końskie.

włosy na głowie. Haupt-Haar. les cheveux; chevelure, *f.* § włosy gęste kędzierzawe, kręcone, skręcone w kłąb.

piekne ma włosy. er hat ein schönes Haupt-Haar. il a tête belle.

włosow opadanie na głowie. das Ausfallen der Haare. alopécie, *f.* dépilation, maladie, qui fait tomber le poil. § włosow opadanie na brwiach.

włosow opadanie od francy. der Haarfall von der Franzosen-Krankheit. pélade, *f.* maladie causée par la vérole.

włosow wyrywanie. das Haar-Ausreißen. l'action d'arracher le poil. § włoswki są kleszczki do wyrywania włosow.

wyrywaniu włosow służąca maść. Salbe, darnach die Haare ausfallen. un dépilatoire; une emplâtre pour ôter le poil de dessus le corps.

wyrywać włosy kleszczykami, maścią, żywicą. die Haare mit Zänglein oder Harz ausreißen. arracher le poil avec des pincettes ou avec de la résine.

włosy wasne, nieprzyprawne. eignes Haar. tête naissante.

włosy przyprawne. falsches Haar. faux cheveux; tour de cheveux.

włosy wypuszczam; włosami obrastam, vid. Włosieię.

o włos, adv. bey einem Haare; bey nahe. pour peu; peu s'en faut; peu s'en est fallu.

włosy mi wstawaią. die Haare stehen mir zu Berge. cela me fait hérisser, dresser les cheveux.

zwiiać włosy. die Haare aufwickeln. papilloter, *v. a.*

zwiianie włosow. das Aufwickeln der Haare. papillotage, *m.*

włosy złote, pl. ziele. (blytum). Mayer, Meyer-Hahnenkamm. blette, *f.* poirée rouge.

Włość, *f.* Klucz. Herrschaft von etlichen Dörfern; große Land-Güter. Seigneurie; de grandes terres; un grand héritage.

Włosek, *m. g. a.* Härchen. petit cheveu; petit poil. § i włosek mu z głowy nie spadnie.

włoski Panny Maryi, skalna rutka ziele. (adjantum) Frauen-Haar. capillaire, *f.* capilli Veneris, salva via.

włoski Maryi złote. (adjantum aureum) goldner Wiederton. du politrie, sorte de capillaire.

na włosku tylko wisi. es hängt nur an einem Haare. cela ne tient qu'à un bouton.

Włosiany, *adj.* z włosia. härner, von Haaren. de poil; fait de poil ou de cheveux. § deki włosiane; wstążka włosiana.

Włosiasty, *adj.* włosom podobny. Haarartig, gleich dem Haare; faserig. ressemblant au poil; fibreux.

Włosie, *collec.* die Haare. poil, *m.* cheveux, *plur.* § deka z włosia.

włosie u wędy. } Angel-Schnur. la ligne
Włosień, *f.* } de pêcheur.

Włosieię, *v. n.* włosami obrastam; wypuszczam włosy. mit Haaren bewachsen; Haare bekommen; rauch werden. se couvrir de poil; commencer à avoir des cheveux.

Włosienica, *f.* 1) Haar-Hemd, Haar-Gurt, den einige strenge Ordens-Brüder um den bloßen Leib tragen. 2) Haar-Tuch, Zeug aus Pferde-Haaren. 1) haire ou cilice, *m.* que de certains Religieux austères mettent autours du corps. 2) étamine, *f.* étoffe faite de crin.

Włosisty, *adj.* włosow pełny. voll Haare, rauch. velu, *adj.* chevelu, plein de poil ou de cheveux.

Włoski, *adj.* Italienisch, Welsch. d'Italie. Italique.

po włosku. auf welsche Art; Italienisch; à l'Italienne.

po włosku mowić. Italiänisch reden. parler Italien.

po włosku czytać, pijać.

Włoski ziele, *vid.* Włosek — Włoski.

Włosopad, *m.* kamień (polythrix) ein gewisser Edel-Stein davon die Haare ausfallen.

fallen. pierre précieuse qui fait tomber les cheveux.
Włosówki, *plur.* do włosow wyrywania kleszczyki. ein Rauf-Zänglein die Haare auszurupfen. pincettes qui servent à arracher le poil.
Włoszka, *f.* eine Italiänerinn. une Italienne.
Włoszek, *m.* herb. Wappenk. zwey Schwerter ins Kreuz, mit einer Rose in jedem Winkel und eine Krone und Helm darüber. *Blas.* deux glaives mis en croix, dont chaque angle est orné d'une rose, avec une couronne & un timbre dessus.
Wlot, *adv.* hurtig, geschwinde. à l'instant, tout-à-l'heure, tout incontinent. § wlot się porwał, wlot przyydzie.
Włożenie, *n. vid.* Wkładanie.
Włudzam, co w kogo, *m. F. włudzę.* etwas einschmeicheln, einreden; mit Schmeicheley zu etwas bringen. insinuer, faire entrer adroitement qu. ch; persuader, porter qu. à qu. ch. § włudzał to zdanie w serce iego.
włudzić się w kogo, wkradać się. sich einschmeicheln, sich einliebeln. s'insinuër, se glisser, s'introduire avec esprit.
Wmawiam co, *v. m. F. wmowię.* einem etwas einreden, einen zu etwas bereden, zu etwas verleiten. 2) einem etwas einbilden wollen. 1) persuader qu. porter, amener qu. à qu. ch. 2) persuader à, faire accroire qu. ch. à qu. § 1) wmowił w niego tę naukę. 2) wmawia w niego szaleństwo, tę chorobę.
Wmieszać co w co, *F. wmieszam.* einmischen. entrêmeler, mêler, parmi, mêler dedans, mélanger.
wmieszać się w co. 1) sich einmischen, sich einmengen. 2) sich einschleichen, sich einnisteln. 1) se mêler, s'intriguer, se mettre, s'ingérer dans. 2) se fourrer, se nicher, s'introduire. § 1) wmieszał się w ludzie, w tę sprawę. 2) wmieszał się w tym domu, w tym mieście.
*Wmieścić się, *F. wmieszczę się;* zmieścić się. Platz, Raum haben. tenir, pouvoir contenir, avoir place.
Wmykam w co, *v. m. F. wemknę.* einschieben. faire glisser, glisser, couler, fourrer, mettre une chose dans une autre.
wemknąć się. sich einschleichen. se couler, se glisser, se fourre dans, s'insinuër. § rożne błędy się w tę księgę wemknęły.
Wmykanie, *n.* das Hereinschieben. l'action de glisser, de couler dans.
wemknienie, n. wemknięcie. geschehene Einschiebung. coulement, *m.* l'action par laquelle on a glissé une chose dans une autre.
wemknienie się, n. das Einschleichen, die Einschleichung. insinuation, *f.* par laquelle entre, se glisse une chose dans une autre.
Wnaszam, *vid.* Wnoszę.
Wnątrz, *adv. & pr, g.* inwendig, drinnen. au dedans. § wnątrz ziemie.
Wnątrz, wnątrze, *vid.* Wnętrze
**Wnęczka, *f.* wnuczka, *f.* Enkelinn. petite-fille.
**Wnęk, *m.* wnuk, *m.* ein Enkel. potit-fils.
Wnet, *adv.* den Augenblick, bald. tout incontinent, bientôt.
Wnetr. *m.* ein Mann oder Thier nur mit einer Hode oder Geile; ein halbes Männlein, ein halber Mann. un demi-homme; un demi-mâle; homme ou animal qui a seulement un testicule.
Wnętrz, *f.* } wnątrz, wnątrze. das
Wnętrze, *n.* } Inwendige, das Innere.
Wnętrzność, *f.* } le dedans; partie intérieure. § w wnętrzności i na powierzchności ziemie.
wnętrzności. das Eingeweide. les entrailles, *f.* les viscères, *m.* le dedans d'un animal. § wnętrzności wypatroszyć.
wnętrzności gorne w piersiach. das Ober-Eingeweide. les entrailles d'un haut; les parties nobles. § osierdzie wnętrzności gorne od dolnego brzucha dzielą.
wnętrzności dolne. das Eingeweide, das Gedärme. les intestins, les boyaux.
wnętrze statka. der Bauch der Halt eines Gefäßes. le bouge, le ventre; la capacité intérieure d'un vaisseau. § wnętrz, brzuch dzbana, flaszy, albo plac, miara wnętrzna w ktory się co może wlać albo wsypać.
ze wnątrz. von außen. de dedans, de dehors.
Wnętrzny, wewnętrzny. inwendig, inner, innerlich. intérieur, de dedans; qui est dedans. § wnętrzne mieszkanie, lekarstwo, ukontentowanie.
część wnętrzna. der inwendige Theil. la partie intérieure; le dedans.
Wniebowstąpienie Pańskie. Himmelfahrt Christi. l'Ascension, une fête.
Wniebowzięcie P. Maryi. Mariä Himmelfahrt. l'Assomption, une fête.
Wnieboyrzał, *m.* ryba morska, *vid.* Niebowid.
Wniesienie, *vid.* Wnoszenie.
Wniesiony, *adj.* eingetragen, hereingebracht.

bracht. Die andern Bedeutungen sind aus dem *verbo* Wnoszę zu machen. porté en dedans. *On peut former les autres significations du verbe* Wnoszę.

Wnik, *m. g. u.* 1) Wolfs-Grube. 2) *fig.* Falle, Stricke. 1) une fosse profonde pour prendre les loups. 2) *fig.* piége, *m.* embuche. § 1) pokopać wniki; już go ma wniku zwierzęcym; myśliwiec ku wnikom zwierza napędza. ** 2) pomżlił im te wniki naroszczone; uszedł szczęśliwie tych wników.

Wniwco, ni w czym. } in nichts, in
Wniwczym, ni w czym. } keiner Sache. en rien; en aucune chose.

Wniwecz obrocić. vernichten, in nichts verwandeln. anéantir; mettre, reduire en rien.

wniwecz się obrocić, wniwecz iść. zu Wasser, zu nichts werden, vergehen. s'anéantir, se convertir en rien, s'évanouir.

Ręki danie wniwecz. Symonid. aufgehebene Verlobung von der Braut. fiançailles rompues du côté de l'accordée. § zaręczyny zerwane od Panny.

Wnoszę, *v. m. F. wniosł.* 1) herein tragen. 2) eintragen, einbringen. 3) bringen auf einen, einen zuwenden. 4) tragen, bringen in Rechnung. 5) beschweren ein unbewegliches Gut. 6) Gericht. produciren, verbringen. 7) einlegen als eine Vorbitte. 8) machen, vorbringen, vorlegen. 9) schließen, abnehmen. 10) aufbringen, einführen eine Gewohnheit. 1) porter dans, mettre dedans. 2) remporter, rendre, rapporter, produire, avoir quelque profit. 3) transporter, transférer, apporter; faire passer quelque bien dans une autre famille. 4) enregitrer; mettre, écrire sur, dans. 5) charger les immeubles d'une chose onéreuse. 6) *Palais:* produire; faire voir & amener devant le Juge. 7) faire, insinuër, dresser, présenter, proposer, interposer, employer ses prières, son autorité. 8) faire, apporter une question, une objection. 9) inférer, conclurre une chose de. 10) introduire, faire recevoir, mettre en usage, en vogue. § 1) wnieś to do izby. 2) wniosł te pieniądze do skarbu krolewskiego, ta maiętność wnosi tysiąc talerow. 3) obszerne włości do moiey wniosła familii; przez to wniosł Litwę do Korony. 4) wniosł tę sumę w rachunek, w regiestr, w księgę. 5) wnieść na dobra swoie sumę, pod ewikcyą, pod zaręką ważności rzeczy. 6) wnieść powod ma świadkow, dowody. 7) gorącą za nim wnoszą instancyą; wnoszę prosbę do Was Pana. 8) wnosić zdanie, racye, kwestyą. 9) inaczey sobie po doznaney twoiey łasce wnosić nie mogę; ztąd wnoszę, że. 10) wnosić obyczaie, modę, naukę nową.

wnosić się. aufkommen, entstehen. s'introduire, prendre cours; être, devenir en vogue. § wniosł się był ten zwyczay.

wniosła się ta kwestya. es entstand die Frage. on a mis la question sur tapis.

Wnoszenie, *n.* 1) das Hereintragen. 2) das Hereinbringen; Einfuhr der Waaren. 1) l'action de porter dedans. 2) le transport, l'entrée des marchandises dans un pays.

Wnuczka, *f.* wnęczka, *f.* Enkelinn. petite-fille.

wnuczka brata, siostry. des Bruders oder der Schwester Enkelinn. arrière-nièce.

Wnuczek, *m.* } Enkel. petit-fils.
Wnuk, *m.* }

wnuk brata, siostry. des Bruders oder Schwester Enkel. arrière-neveu.

*Wobces, obcès, wciąż do, prosto ku, *adv.* stornstreichs, blind zu, gerade zu. sus contre, à corps perdu, de toute la vitesse, à bride abbatue. § wobses za wilkiem psy bieżą; wobses skoczył do (na) nieprzyiaciela. § obsesem.

Woda, *f.* 1) das Wasser. 2) Wasser, Urin. 1) de l'eau, *f.* 2) de l'eau, *f.* urine. § 1) woda żywioł; woda do umywania rąk; woda zimna, ciepła, letnia albo wolna; siedzi do szyie, do brzucha w wodzi. 2) odlewać albo puszczać wodę.

o wodzie i chlebie. bey Wasser und Brod. au pain & à l'eau.

woda smrodliwa w okręcie. Grundsuppe; stinkendes Wasser im Schiff. sentine, *f.* eau puante de la sentine d'un navire

woda stoiąca. stehendes Wasser. eau dormante; eau croupissante, qui ne coule point.

woda żywa, ciekąca. fließend Wasser. de l'eau vive ou courante.

święcona woda. Weih-Wasser l'eau bénite.

wody czerpanie, noszenie. das Holen, Einnehmen des frischen Wassers. aiguade, *f.* provision d'eau.

wody prowadzenie. Leitung des Wassers. conduite des eaux.

wody prowadzenie wymierzać; wody ściekania na dot probować. das Wasser nach der

der Wasserwage richten, abmessen. niveller; chercher la différente élevation pour la conduite des eaux.
wody pochopu probowanie. Richtung nach der Wasserwage. nivellement.
wody, woda lekarka. warmes Bad. termes, *plur. f.* des bains d'eau chaude; les eaux. § wody Teplickie; woda lekarska natury kruszcow w się nabiera, przez ktore w gorach idzie.
zmyć kogo z czego suchą wodą. einen wegen etwas ausscheuern, ausfilzen. laver bien la tête à qu; faire la sausse à qu.
wodę czerpać przetakiem. vergebene Arbeit thun. battre l'eau; travailler inutilement.
przeciw wodzie pływać trudno. es ist schwer wider den Stachel zu lecken, wider den Strohm zu schwimmen. il est difficile de nager contre les flots; il est mal-aisé de grimper contre l'ardillon.
cicha woda (wodeczka) brzegi podmywa. stille Wasser sind gerne tief. il n'est pire eau que celle qui dort, qui croupit; en eau endormie point ne te fie.
po wodzie płynąć miło. es ist angenehm mit dem Strohm zu schwimmen. il est agréable de nager au fil d'eau, de suivre le fil d'eau; il n'y a pas tant de peine à suivre le torrent.
nie pragnie, kto wody pić nie chce. der nicht Wasser trinken will, durstet nicht. qui ne veut boire de l'eau n'a point de soif.
każdy dmie na wodę, gdy go ukrop sparzy. ein gebranntes Kind fürchtet sich vor Feuer. un chat échaudé craint l'eau froide.
ciągnie wodę na swoie koło. er ist eigennützig; er sieht auf seinen Vortheil. il aime fort ses interêts; il fait venir l'eau au moulin.
w takiey wodzie takie ryby łowią. in einem solchen Garten pflückt man solche Blumen. dans un tel jardin il n'y a pas d'autres fleurs à cueillir; dans une telle eau il n'y a pas d'autres poissons à pêcher.
iakby go zimną wodą oblał; iakby go oparzył. er ist außer sich als wenn ihm der Kopf brennte. il court, il faut comme un chat échaudé.
na wodzie miasto. eine Stadt so mit Wasser umgeben ist. une ville arrosée de tous les côtés, environnée de la mer ou des fleuves.
Wodeczka, *f.* Wässerchen. petite eau; un peu d'eau, quelques gouttes d'eau.
Wodka, *f.* 1) Brandwein. 2) gebrannt Wasser aus Kräutern. 3) Wässerchen aus allerhand Wasser zubereitete Arzeney. 4) ein Wassertrinker. 1) l'eau de vie. 2) eau, *f.* liqueur tirée des fleurs, des herbes. 3) eau, *f.* médicament composé d'eaux distillées. 4) buveur d'eau. § 1) wodkę szynkować; wodki rożne palić. 2) wodka iasminowa, rożowa, konwaliwa. 3) wodka do płokania gardła do nakrapiania.
wodka serdeczna. Herzstärkendes Wasser. eau cordiale.
wodka złoto z srebra zganiaiąca. Scheide-Wasser so das Gold auflöset. eau régale.
wodka gryząca żelazo. Scheide-Wasser. eau forte.
Wodniczostwo, s. n. Wodnistwo, *n.* Pflicht eines Wasser-Aufsehers. devoir de l'Intendant des eaux.
Wodniczy, *m.* Wasser-Intendant. Intendant des eaux.
wodniczy urząd. Wasser-Aufseher-Amt. intendance des eaux.
Wodniczyn, *adj.* wodniczy, *adj.* den Wasser-Aufseher angehend. ce qui concerne l'Intendant des eaux.
Wodnieie, *v. n.* wäßrig werden. devenir aqueux ou séreux; se décuire, devenir trop liquide. § mleko od tego wodnieie; krew iego zwodniała.
Wodnik, *m.* 1) Wasser-Aufseher; Wasser-Träger. 2) Wassermann, das eilfte Himmelszeichen. 1) intendant d'eau; porteur d'eau; qui fait provision d'eau. 2) verseur, *m.* aquarius, l'onzieme signe céleste. § 1) wodnik albo wodniczy co się o wodę stara.
Wodnisto, *adv.* wässerig. d'une manière aqueuse ou séreuse. § wodnisto co czynić.
Wodnisty, *adj.* 1) wässerig. 2) Wasser-, sehr feucht-, Regen-. 3) Wasserfärbig. 1) aqueux, séreux, qui a la qualité d'eau, qui est trop liquide. 2) fort liquide, fort humide; plein d'eau; pluvieux, plein de pluïe. 3) de couleur de vert. § 1) wodnista gruszka. 2) wodnisty wiatr wieie; wodnista chmura. 3) wodnista kitayka, wstęga; wodnisty kolor.
wodnistym zostaię, vid. Wodnieię.
Wodnistość, *f.* 1) Wäßrigkeit. 2) Zeilk, das phlegma im Menschen; Roz; Schleim. 1) qualité séreuse; sérosité, sérum. 2) *Médec.* pituite, flegme.
Wodnowzorzysty. gewässert. tabisé, ondé, qui est fait en ondes; ondoyant.
Wodnowzorzysto, *vid.* gewässert. d'une manière ondée.

wodnowżorzysto materyą czynić. wässern auf der Rolle einen Zeug. tabiser une étoffe, la passer par la calandre.
Wodnoziemny, *adj.* Erd- und Wasser-; das auf der Erde und im Wasser lebt. amphibie, *adj.* qui vit dans l'eau & sur la terre; terraquée.
wodnoziemne zwierzę. ein Erd- und Wasser-Thier. un amphibie; une bête amphibie.
Wodny, *adj.* 1) Wasser-, zum Wasser bestimmt, gehörig. 2) Wasser-; das sich im Wasser aufhält oder wächst. 3) Schiff-, See-; zur See, zu Schiff dienend. 4) wasserkünstlich, zur Wasserkunst gehörig. 5) wasserfarbig. 1) aqueux, d'eau, qui regarde l'eau; à l'eau; à mettre de l'eau. 2) aquatile, *adj.* aquatique, *adj.* qui vient, qui croît, qui se nourrit dans l'eau, qui aime l'eau. 3) naval, *adj.* qui regarde la mer & les navires; de mer. 4) hidraulique, qui se fait par moyen de l'eau. 5) de couleur de verre; de verd de mer. § 1) wodny, dla wody uczyniony statek, dzban. 2) wodne, w wodzie mieszkaiące zwierzę; wodne, w wodzie rostące ziele, drzewo. 3) wodne woysko; wodny żołnierz; wodna bitwa. 4) wodna skryynia, wodna czasza; wodne organy. 5) wodna (modroblada) farba.
młyn wodny. Wasser-Mühle. moulin à eau.
wodna farba malarska. Wasser-Farbe der Maler. détrempe, *f.*
wodna strzała ziele, vid. usżne ziele.
Wodociąg, *m.* 1) Wasserkunst. 2) Graben, Grube das Wasser abzuziehen. 3) eine Wasser-Furche. 1) machine hidraulique; machine d'eau. 2) saignées, *f. plur.* manière de fosse pour faire écouler l'eau d'un pré. 3) sillon, *m.* rayon dans un champ. § 1) wodociągiem wodę wyganiać. 2) wodociąg do ściągnienia wody. § Wodog, *m.* Wodnok, *m.*
Wodoley, *m.* Wasser-Gießer, Täufer der Getränke. frélateur de vin, de bière; sophistiqueur; cabaretier, qui sophistique une boisson, qui mêle bien de l'eau dans le breuvage.
✱✱Wodoplawny, *adj.* schwimmend, seegelnd. qui nage, qui navige. § wodopławne okręty.
✱✱Wodoszumny, *adj.* brausend, brüllend, als die See-Wellen. effroyable par le bruissement des vagues; bruissant.
Wodz, *m.* 1) Führer, Wegweiser. 2) Vorgänger, Anführer, Vorläufer. 3) Heer-Führer, Feld-Herr. 4) Rädelsführer, Anführer. 1) un guide, celui qui guide, qui mène qu. 2) avant-coureur, conducteur, prince; le premier dans quelque science. 3) chef, général d'armée. 4) un coripchée; chef, auteur d'une sédition; boute-feu. § 1) wodz ślepy niedobry, *prov.* 2) wodz hystorykow i politykow; Hypokrates wodz medykow. 3) naywyższy woyska wodz.
wodzem bydż. anführen, vorangehen. aller à la tête.
Wodzowa, *s. f.* des Feldherrnfrau. femme d'un Général d'armée.
Wodzowy, *adj.* wodzow, *adj.* dem Feldherrn zugehörig. appartenant à un Général d'armée.
Wodza, *f.* } 1) Zügel, Leit-Riemen.
Wodze, *plur.* } 2) *fig.* Zaum, Zwang. 1) rênes, *f. plur.* guides, *f. plur.* dont on guide les chevaux. 2) *fig.* bride, frein, mords, contrainte.
na wodzy trzymać, mieć. 1) ein Pferd im Zügel halten, im Zaum, im Zwang halten. 1) tenir la main; soutenir la main; tenir son cheval dans la main. 2) tenir qu. en bride; presser les mords à qu.
puścić, popuścić wodze. 1) den Zügel schießen lassen. 2) einem den Willen lassen. 1) donner, baisser, rendre la main, lâcher la bride. 2) lâcher la bride, donner trop de licence, laisser faire à une personne ce qu'il lui plaît.
Wodze, *v. a.* wodzić, *dzi, dził,* wiodę, wieść. führen, leiten, herumführen, im Herumführen anhalten. guider mener, conduire par quelque espace de tems. § wodz go po domu, ukaż mu gmachy.
wodzić kogo za nos. einen bey der Nase herumführen. mener qu. par le nez.
wodzić kogo zo kaletę. einem auf dem Beutel liegen. mal mener la bourse de qu.
wodzić spor z kim. mit einem Streit haben. avoir une dispute avec qu.
wodzić woynę, boy. Krieg führen. faire la guerre.
Woie, *plur. vid.* Woy.
Woiek, *m. g. a.* Lütze im Strick. cordon, touron dans une corde. § lina ze trzech woykow kręcona.
Woiennie, *adv.* nach Kriegs-Gebrauch, nach der Kriegs-Kunst. selon la raison de guerre ou les régles de l'art militaire. § woiennie usżykowane woysko.
Woiennik, *m. vid.* Woiownik.
Woienniczy, *adj.* } Kriegs-, krigerisch,
Woienny, *adj.* } soldatisch. militaire, guerrier,

guerrier, qui regarde l'art militaire. § woienniczа biegłość, nauka; woienne słowo; woienny Mars.

Woiewoda, *m.* ein Woywode. Palatin, Woywode, Vayvode. § Kasztelan Krakowski pierwszy świecki Senator, a Woiewoda Krakowski drugi; po Biskupach następuią Woiewodowie.

Woiewodski, *adv.* einen Woywoden betreffend; Woywoden=. Palatinal, *adj.* de Palatin.

po woiewodsku. 1) nach Art eines Woywoden. 2) herrlich, prächtig. 1) en Palatin. 2) magnifiquement, pompeusement. § 1) po woiewodsku dwor trzyma. * 2) po woiewodsku (po pańsku) częstuie.

Woiewodzanka, *f.* Woywoden=Fräulein. fille de Palatin.

Woiewodzic, *m.* Woywoden=Sohn. fils de Palatin.

Woiewdzina, *f.* eine Woywodinn. Palatine, épouse de Palatin.

Woiewodztwo, *n.* eine Woywodschaft. Palatinat, *m.*

Woiewodzy, *adj.* Woywoden=; einen Woywoden oder eine Woywodschaft angehend. Palatinal, Palatin; de Palatin ou de Palatinat. § urząd Woiewodzy; Wieca Woiewodze.

Woiownik, *m.* Krieger, guter Soldat. guerrier, capitaine, soldat. § kiedy woiownik z pola schodzi.

Woiuię, *v. m.* kriegen; einen bekriegen; mit einem Krieg führen. faire la guerre à qu. § iak tługo woiuiemy tę woynę nieszczęśliwą; słuszna tego woiować, co niesłusznie chec tryumfować; ten Hetman tam woiował na stronę Cesarza.

Wokabularz, *v. g. a.* słownik. Wörter=Buch. un vocabulaire. § słowa w wokabularzu, własności ięzyka w mowniku się znayduią.

Wokala, *f.* Gramm. ein Vocalis, ein Selbstlauter. *Gramm.* voyelle. § Głoska, *f.*

Wokalna muzyka. die Vocal=Musik. musique de voix. § Granie z Głosami.

Wokanda, *f.* Liste der gerichtlichen Termine, so in den Gerichten angeschlagen wrd. almanac du Palais; liste des ajournemens qu'on affiche au barreau. § Wzywanda, *f.*

Woł, *n. g. & Ac u.* * *a.* 1) ein Ochs. 2) Ochs, dummer Kerl, ungeschickter Tölpel. 1) boeuf. 2) boeuf, grossier, lourdaut. § 1) woły Podolskie, wołu kupić. 2) nie tak wole.

woł morski, potryby. Meer = Ochs, ein See=Thier. boeuf marin, un animal qui se nourrit dans l'eau.

wołow gonitwa, bitwa, iako w Hiszpanii. Stier=Gefechte, als in Spanien. jeu, guerre, combat de taureaux comme en Espagne.

Wola, *f.* 1) der Wille, eine Kraft der Seele. 2) Wille, das Wollen. 3) Wille, Vorsatz. 4) Wille, Bewilligung. 5) eine Pflanz=Stadt. 1) volonté, une faculté de l'ame. 2) volonté, *f.* vouloir, *m.* l'action de vouloir. 3) volonté, *f.* dessein, *m.* 4) volonté, *f.* consentement, *m.* 5) colonie, *f.* peuplade, *f.* § 1) wola siła duszna; rozum ma wolą rządzić, *prov.* 2) lepsza trocha z dobrą wolą, niż wiele ze złą; sprzeciwiać się czyiey woli. 3) wola iego iest iechać w drogę. 4) nie uczynię tego bez woli oycowskiey. 5) założyć wolą albo osedę nową pustego kraiu.

dobra wola woy za uczynek. der Wille ist so gut als die That selbsten. la bonne volonté est reputée pour le fait.

z dobrey woli. aus gutem, freyen Willen. de bonne volonté, de bon gré, de bon coeur; de pleine & franche volonté.

wolna wola; nieprzymukana wola. freyer Wille. le volontaire; liber arbitre, franc arbitre.

Ostatnia wola, f. letzter Wille; Testament. dernière volonté, testament. § iakie więc bywaią tłumaczenia ostatniey woli; przy ostatniey woli komu co zlecić.

po woli swoiey. nach seinem Willen. à son bon gré; selon sa fantaisie, à son plaisir.

po woli, powoli, adv. langsam. lentement tout beau.

po woli mieć kogo. einen zu seinem Willen haben. faire de qu. tout ce qu'on veut; faire condescendre qu. à sa volonté.

ma ia po woli. er hat sie zu seinem Willen. il jouit de cette femme; il a ses dernières faveurs.

po woli bydź komu. einem zu Willen leben. suivre la volonté, s'accommoder à la volonté de qu.

po woli mu była. sie war zu seinem Willen. elle lui a accordé les dernières faveurs.

nie ze złey woli. nicht aus böser Meynung, nicht aus bösen Willen. ce n'est pas par mauvaise intention, par mauvaise foi; non par malignité.

bydź złey woli na kogo. auf einen unwillig

lig seyn. être indigné, être fâche contre qu.

do woli. zur Gnüge; satt. tout son soul, autant qu'on en a souhaité. § zażyy twych uciech do woli; sukasz na mnie do woli; iść, pić, spać do woli.

na twoiey to woli; na twoiey woli to zawisło. das beruhet auf eurem Willen. cela dépend de votre volonté. § nie na moiey to woli; na icy to woli.

nad wolą; nie z dobrey woly; przeciw woli. wider den Willen. à regret, contre la volonté de qu; involontairement.

mam wolę. ich bin Willens; ich habe den Vorsatz. je fais état de; j'ai le dessein, la volonté de; je pense.

czy wola? gefällt es ihnen; beliebt es ihnen? plaît-il? s'il vous plaisoit. § czy wola grać w karty, albo iść na spacer?

ktorego dnia będzie wola Was Pana. an welchem Tage wird es ihnen gefallen. à quel jour il vous plaira Monsieur.

bydź swoiey woli. sein eigner Herr seyn; thun was man will. être à soi-même; être maître de soi-même; faire, vivre à son gré.

taięć to na wolą twoię. ich stelle es deinem Willen heim, in deinen Gefallen. je m'en remets à vous.

pełnić wolą czyią. einem zu Willen seyn. faire, exécuter la volonté de qu; avoir de la complaisance pour qu.

racyi nie daię, wola za uczynek stoi. denn das ist mein Befehl. car tel est notre plaisir.

Wołacz, *m.* Rufer, Ausrufer, Schreyer. criard, *m.* crieur, *m.* criailleur, *m.* celui, qui appelle, qui parle à haute voix.

Wołam, *v. m.* kogo, na kogo. 1) rufen, laut reden. 2) herbey rufen, beym Namen zu einem rufen. 3) einem nachrufen, nachschreyen; auf einen zuschreyen. 4) etwas schreyen, rufen, mit lauter Stimme haben wollen. 5) rufen, schreyen um Rache, Gewalt, zu den Waffen. 6) schreyen, reden, Klage führen wider etwas. 1) crier, criailler; parler, prononcer, dire tout haut. 2) appeller qu. par son nom. 3) crier après qu. 4) demander, vouloir qu. ch. à haute voix. 5) crier vengeance contre qu; crier au meurtre, aux armes. 6) crier, s'écrier, se récrier, déclamer, s'élever de paroles contre; se plaindre de. § 1) wesołe po ulicach wołaią *vivat*; nieprzystowa w radach wołać. 2) zawołay siostry, chłopca do Pana, do stołu, do szkoły; zawołałem czeladź ieść, do roboty. 3) na żyda (za żydem) wołaią. 4) goście wołaią piwa, wodki; wołaią ieść, pić, przynieś im. 5) nędza iego o miłosierdzie, o pomać woła; uciśnienia do niebo wołaią; zawołaś na gwałt, do broni. 7) wołać przeciw temu gwałtowi będę.

wołać sobie; krasomoskie się ćwiczyć. eine Rede vor sich halten, sich im Peroriren üben. déclamer, s'exercer dans la prononciation d'une harangue.

do nieba wołaiący. Himmel-schreyend. criant, *adj.*

wołać do kogo. zu einem rufen, einen anrufen. crier vers; invoquer qu. § wołam do ciebie, moy ty Boże w niebie.

Wołanie, *n.* das Rufen; ein Geschrey. l'action d'appeller' clameurs, *f. plur.* de grands cris, criaillerie, *f.* § nie po tym wołaniu.

Wolanin, *m.* ein Colonist; Inwohner einer Pflanz-Stadt. homme de la colonie.

Wolanie, plur. die Colonisten. les gens qu'on envoie en un pays pour le peupler.

Wolarz, *m.* Ochsen-Treiber. bouvier, pique-boeuf.

Wolaty, *adj.* 1) kropfig, der einen Kropf hat. 2) der eine herabhangende Haut am Halse hat. 1) goîtreux, *adj.* qui est sujet aux goîtres. 2) celui qui a la peau pendante à la gorge; qui a une gorge enflée ou un menton à la duchesse.

Wolboch, *m.* Walbach, *m.* herb. Wapenk. schwarzer Bock an einem Fluß. *Blas.* un bouc noir auprès d'une fleuve.

Wole, *f. plur.* 1) abhangende Haut am Halse einiger Menschen und Thiere. 2) der Kropf, eine Hals-Krankheit. 3) der Kropf eines Vogels. 4) der Köder, der Vorwanst; erster Magen der wiederkauenden Thiere. 1) menton à la duchesse; la peau qui pend au cou de plusieurs personnes & de quelques bêtes. 2) écroüelles, *f. plur.* grosse gorge, goître qui vient au cou. 3) jabot, *m.* poche aux oiseaux, *f.* 4) double, *m.* herbier, le premier des ventricules des animaux qui ruminent. § 1) Wole skora pod gardłem wisząca. 2) krolowie Francuscy wole albo wul to iest gardzieł długi urosły albo gruczoł, samym dotknieniem cudownym leczą sposobem. § Baykarp.

Wolę, *li, lat, leli.* lieber wollen. aimer mieux

mieux. § wolał huldaić niźli ſtatkować; wolę chleb niźli mieſo.
Wołek, *m.* ſchwarzer Korn-Wurm. charenſon noir, un ver qui ronge le grain. §) wołki i myſzy zboże ſtoczyły.
Wolen, *adj. vid.* Wolny.
Wolga, *f.*) die Volga oder Rha ein Fluß
*Wolga, *f.*) in Rußland, und der größte in Europa, er gehet bey Niſinovigrod und Aſtracan und fällt ins Caſpiſche Meer. Volga, *m.* un fleuve de Moſcovie & le plus grand de l'Europe, il arroſe les villes de Niſinovigrod & d'Aſtracan, & ſe jette dans la mer Caſpienne.
Wolnica, *f.* 1) freyer Markt der Fleiſcher. 2) Freyheit, freyer Ort in einer Stadt. 1) un marché franc pour les bouchers. 2) franchiſe, *f.* quartier de franchiſe dans une ville. § 1) rzeźnicy na wolnicach od podatkow ſą wolni. 2) mieſzka na wolnicy.
Wolnie, *adv.* frey. librement, franchement. § wolnie mowi.
Wolnieię, *v. n.* 1) nachlaſſen, nicht ſo ſtraf ſeyn. 2) laulicht werden. 3) abſchlagen, nachlaſſen, gelinder werden als das Wetter. 4) ausgelaſſen, leichtfertig werden, ausſchweifen. 1) ſe relâcher, ſe débander, ſe détendre. 2) tiédir, devenir tiède. 3) être mou; s'adoucir; n'être pas ſi violent comme le tems. 4) s'émanciper, ſe licencier, prendre trop de licence; ſe relâcher. § 1) ſtrony na ſkrzypcach wolnieią. 2) ieſzcze nie zwolniała woda; niech ten zimny napoy cokolwiek zwolnieie. 3) zwolniał mroz, gniew, gorliwość iego. 4) zwolniała karność żołnierſka.
Wolniuchność, *f.* wolniuſieńkość, *f.* Wolniuteńkość, *f.* wody &c. ſehr große Laulichkeit. tiedeur très grande.
Wolniuchny, *adj.* wolniuſienki, wolniutenki, *vid.* Wolnuſienki.
Wolno, *adv.* 1) locker, nicht ſtraf, nicht geſpannt. 2) geraum nicht enge. 3) frey, in Freyheit. 4) gemächlich, auf eine leichte bequeme Art; ohne Zwang, mit Muße. 5) gemach, gelind, nach und nach. 1) d'une manière relâchée, qui n'eſt pas bien tenduë ou bandée. 2) largément, ſans être peſſé ou ſerré. 3) librement, en liberté. 4) au large, à l'aiſe, aiſément; avec une liberté d'eſprit; ſans peine, ſans gêne. 5) lentement, doucement; peu à peu; pas à pas; ſans violence. § 1) łuk wolno, nie tęgo, słabo napięty. 2) w tych trzewicach wolno chodzić; wolno tu chodzę. 3) wolno ią puſzczono; wolniey teraz z ſobą żyią. 4) wolno ſobie namyſł a prętko czyń *prov.* wolniey na pokoiu przypadaią myśli. 5) wiatr teraz wolniey wieie.
wolno ſiedzieć. nach ſeiner Gemächlichkeit ſitzen. avoir la coudées franches.
z wolna z kim poſtępować. mit einem gelinden Mittel verſuchen, auf eine gelinde Art umgehen. agir, procéder avec qu. doucement, d'une manière qui n'eſt pas violente; traiter qu. fort doucement; menager la ſenſibilité de qu.
wolno; wolno ieſt. es iſt erlaubt; es ſtehet frey. il eſt libre de; il eſt permis de. § wolnoć mowić a mam czynić.
wolno nam to czynić. es ſteht uns frey dieſes zu thun. il nous eſt libre de faire cela; il eſt libre de faire ce que nous faiſons.
wolno każdemu iako ſobie chce. ein jeder hat ſeinen freyen Willen; ein jeder kann machen was er will. les volontés ſont libres; on eſt dans une entière liberté de faire tout ce qu'on veut.
Wolnociepły, *adj.* laulicht. tiede, *adj.* § wolnociepła woda.
Wolnomowność, *f.* freye Rede. diſcours libre.
Wolnomowny, *adj.* der freymüthig redet, freye Reden führet, kein Blatt vors Maul nimmt, der etwas rund heraus ſaget. qui parle franchement, avec liberté; qui dit librement ſa penſée & ſon ſentiment; celui qui dit tout net, tout plat, clair & net; qui n'eſt pas aſſez retenu dans ſes paroles; qui parle avec une grande liberté.
Wolnorządztwo, *n.* Wolnerządy, *vid.* Wolnowładztwo.
**Wolnorządzca, *m.* Selbſtbeherrſcher. un ſouverain, Monarque.
Wolność, *f.* 1) Freyheit. 2) Freyheit, Befreyung aus dem Gefängniß. 3) Freyheit, Bewilligung etwas zu thun. 4) Befreyung von einer beſchwerlichen Sache. 5) Freyheit, Gerechtſamkeit. 6) Freyheit, Freyſtäte in einer Stadt. 1) liberté, *f.* indépendance, *f.* franchiſe, *f.* état d'une perſonne qui eſt libre. 2) liberté, élargiſſement; la liberté qu'on donne à un priſonnier de ſortir de priſon. 3) liberté, permiſſion, conſentement. 4) délivrance; exemption de quelque mal. 5) liberté, immunité, exemption, diſpenſe d'une charge. 6) franchiſe; quartier de franchiſe, lieu de franchiſe dans une ville. § 1) położyć życie za wolność; z ſzwankiem, z ubliżeniem wolności ſię to dzieie; wolność utracić; wolność dobra, uczciwa; pochwały godna

wolność, gdy z brzegow nie wylewa, ale w swoiey zostaie porze; lepsza mniey porządna wolność niźli naydostatnieysze samowładztwo. 2) wolność darować niewolnikowi, więźniowi. 3) mam wolność, dał mi wolność odiechać do domu. 4) wolność od bolu, od choroby. 5) wolności i swobody szlacheckie; wolność od podatkow, od urzędu albo powinności, od roboty powinney; wolność od prawa, od sądu. 6) poddani co na wolnościach mieszkaia.

wolność woli. freyer Wille. libre-arbitre, *m.* franc arbitre, *m.* liberté de faire ou de ne faire pas.

wolność sumnienia. Gewissens-Freyheit. liberté de conscience.

wolność od pospolitego ruszenia. Befreyung vom General-Aufgeboth. exemption de l'arrière-ban, d'aller à la guerre.

wolność iezyka. 1) Freyheit im Reden. 2) Fertigkeit im Reden. 1) franchise, liberté avec laquelle on parle. 2) volubilité, fluïdité, de discours; facilité naturelle du langage.

wolność zła; swawola. Muthwille, Uebermuth. licence, *f.* désordre, *m.* insolence.

wolność zbytnia. zu große Freyheit. trop grande liberté.

wolność od urodzenia, z rodu freye Geburt. la condition de ceux qui naissent libres; condition franche; état de celui qui est libre de naissance.

stawić kogo na wolność. einen in Freyheit setzen, auf freyen Fuß stellen. mettre en liberté; élargir un prisonnier, le lâcher, laisser aller.

wyszedł na wolność. er wurde in Feyheit gesetzt, er kam auf freyen Fuß. il est delivré de prison; il est en liberté.

o wolność sprawa, sąd. Gerichts-Sache so die Freyheit betrifft. cause où il s'agit de la liberté.

Wolnoschodzisto, *adv.* etwas abhängig. un peu en pante.

Wolnoschodzistość, *f.* ein etwas abhängiger Ort. une pante qui n'est pas fort sensible.

Wolnoschodzisty, *adj.* ein wenig abhängig. qui va un peu en pante.

**Wolnowładnie, *adv.* ungebunden in der Regierung. souverainement, despotiquement, indépendamment, absolument.

**Wolnowładność, *f.* **Wolnowładztwo, *n.* **Wolnorządy, *plur.* Selbstbeherrschung; ungebundene Regierung. souveraineté, *f.* pouvoir absolu; despotisme, *m.* monarchie.

**Wolnowładny, *adj.* despotisch, ungebunden. souverain, *adj.* absolu, despotique, *adj.*

Wolnusienki, *adj.* wolniuteńki, *adj.* sehr frey. Dieses Wort ist ein *Diminutivum* vom folgenden. très-libre. *ce mot est le diminutif du suivant adjectif.*

Wolny, *adj.* wolen, *adj.* 1) frey, frey gebohren. 2) frey, befreyt von etwas. 3) frey, befreyt von einer Abgabe. 4) frey, ungehindert. 5) frey von Arbeit, müßig, unbeschäftigt. 6) locker, nicht straff angezogen. 7) geraum als ein Schuh. 8) langsam, leicht, gemächlich. 9) frey, von Soldaten. 10) laulicht. 1) libre, franc, qui n'est point en servitude, qui joüit de sa liberté. 2) libre, vuide, éxempt de quelque mal. 3) libre, éxempt de quelque impôt; franc & libre d'une charge. 4) libre, découvert, qui n'est pas empêché. 5) libre, désoccupé. désoeuvré, délassé, débarrassé; dégagé du travail; qui n'a rien à faire. 6) relâché, qui n'est pas si fort tendu. 7) large, qui n'est pas étroit, qui ne serrepas; commode à l'usage. 8) léger, lent, qui n'est point vif. 9) franc, *en parlant de soldats.* 1) tiède, qui est entre le froid & le chaud. § 1) wolny narod; wolen sobie człowiek; wolne miasto; wolny iarmark. 2) wolen od boiaźni, od kłopotu, od bolu. 3) wolen mieszczanin od podatkow, chłop od pańszczyzny, powinności iakiey; wolne dobra; kamienica wolna. 4) wolny, bez zawady wiazd, wyiazd, przeiazd; wolne niebo; wolny plac. 5) wolny teraz Jego Mość; wolen iest od zabawy. 6) wolna cięciwa; wolny. nietęgi łuk; wolne więzy. 7) wolne trzewiki nosić; wolna suknia. 8) wolnym, nieprętkim szli krokiem; wolny mroz; wolna zima; wolna to była bitwa. 9) wolna chorągiew; wolny regiment; wolny żołnierz. 10) wolney przynieś wody.

wolna głowa, wolna myśl. freyer, sorgenloser Kopf. un esprit dégagé de tous les soins; un sans-souci.

wolna, godziwa, niezakazana rzecz. eine freye, erlaubte Sache. une chose permise et licite.

wolna droga; wolny gościniec. freye Land-Straße. grand chemin; chemin royal; estrade, *f.*

styl wolny. ungezwungne, freye, natürlich: Schreib-

Schreib-Art. un ſtile fluide, coulant, clair, aiſé & naturel.

wolna mowa. ungebundene Rede. proſe; diſcours en proſe.

wolny od rachunkow, od liczby dawania. der keine Rechnung ablegen kann. qui eſt exempt de rendre compte.

wolny od goſpody dworſkiey, żołnierſkiey. frey von der Hof- oder Soldaten-Einquartierung. exempt de logement des gens de Cour ou de guerre.

wolny nazbyt gar zu frey; gar zu ſicher. trop libre; trop ſûr.

wolny z rodu. Freygebohrner. franc, *adj.* qui eſt né libre.

wolny Szlachcic, Baron, m. Baron, Freyherr. Baron.

głos wolny. 1) volle, laute, helle Stimme. 3) freye Stimme, Freyheit zu reden. 1) voix forte; voix mâle. 2) une livre voix, un ſuffrage libre; liberté de parler.

wolny ięzyk, przeſtworna gęba, vide *przeſtronny ięzyk.*

wolny liſt. Paß, Paßport. paſſeport.

wolne dobra, wolna maiętność. ein Frey-Gut, freyes Landgut, das von einer Laſt befreyet iſt. franc-aleu; terre qui eſt en franc-aleu; terre éxempte de toute ſorte de droit.

wolnym od czego czynić von etwas befreyen. éxempter, délivrer de qu. ch; donner exemption de. § to miaſto od hyberny, tę kamienicę od goſpod wolną uczyniono.

wolnego zażywać powietrza. freye Luft genießen. prendre l'air.

wolnieyſze teraz powietrze. es iſt gelinder worden, das Wetter hat abgeſchlagen. le tems s'eſt adouci, le tems eſt mou.

od wolnego co raz do twardſzego poſtępować trzeba. vom leichten muß man zum ſchweren ſchreiten. il faut commencer par l'a b c pour apprendre à lire.

Wołoch, *vid.* Wołoſzyn.

Wołok, *m.* wielgok, *m.* ryba morſka (*box, hoops*) Boope, ein See-Fiſch ohne Schuppen, der eine halbe Elle lang iſt, und große Ochſen-Augen hat. ſorte de poiſſon de mer ſans écailles long de demi-aune; il a les yeux grands comme le boeuf.

Wołoſki, *adj.* Wallachiſch. de Valaquie. § Woiewoda Wołoſki.

Wołoſka ziemia., Wołochy, *plur.*, Wołoſza, *coll.*, Wołoſze, *n.*, Wołoſzczyzna. die Wallachey, ein Fürſtenthum zwiſchen Siebenbürgen und der Moldau. Valaquie, *f.* un Duché entre la Tranſilvanie & la Moldavie. § Wołochy to ieſt Wołoſkie i Moldawſkie czyli Multan'ſkie Woiewodztwa do Polſki niegdy należały, traktatem ie Chocimſkim Turczynowi R 1621. uſtąpiono.

Wołoſzyn, *m.* Wołoch, *m.* ein Wallach, einer aus der Wallachey. un Valaque. § wołochowie (wołoſi) od ſtarych Rzymian a ich ięzyk z łacin'ſkiego pochodzą.

Wołoſzyn patrzy zkąd wiatr. er richtet ſich nach den Umſtänden. il tourne à tous vents comme une girouette; il s'accommode au tems.

Wołopas, *m.*, Wołowiec, *m. g. wołowca.* Ochſenhirt. bouvier, *m.* vacher, *m.* pique-boeuf, *m.*

Wołowina, *f.* wołowe mięſo. Rinds-Fleiſch. du boeuf; chair de boeuf.

Wołownia, *f.* Ochſen-Stall. bouverie, *f.* étable à boeufs.

*Wołowſki., Wołowy. Ochſen-, Rinds-. de boeuf. § wołowa ſkora, głowa.

wołowa choroba. (boa) böſe Blattern, boa genannt. ſorte de puſtules malignes qui viennent ſur la peau.

wołowo oko; świętego Jana kwiat ziele. (buphtalmus) Rinds-Auge, Johannis-Bluhme. oeil de boeuf.

**wołowy ięzyk; ozor.* Rinds-Zunge. langue de boeuf.

wołowy ięzyk, miodunka wielka ziele. (bugloſſus) Ochſen-Zunge. buglоſſe, *f.*

wołowy ięzyk biały ziele. (echium) wilde Ochſen-Zunge, Schlangen-Haupt. bugloſſe ſauvage.

wołowy ięzyk czerwony ziele. (Anchuſa) fremde rothe Ochſen-Zungen-Wurzel. orcanette, *f.*

po wołowſku. nach der Ochſen-Weiſe. en boeuf; comme le boeuf.

Woluntarſki, *adj.* freywillig, von Soldaten. de volontaire.

Woluntarz, *m.* ein Volontaire, ein Freywilliger im Kriege. un occaſionné; un volontaire, celui qui porte les armes à ſes dépens.

Wołyń, *m.* Wołyn'ſkie Woiewodztwo. Volhinien, *n.* die Volhiniſche Woywodſchaft. Volhinie, *f.* le Palatinat de Volhinie. § ieſt na Wołyniu: Wołyn' ma dwa Woiewodztwa Wołyn'ſkie i Kiiowſkie. § to fałſz.

Wołyn'ſki, *adj.* Volhyniſch. de Volhinie.

Womit, *m.*, Womitowanie, *n.* zwracanie. das Brechen, Vomiren. vomiſſement, *m.* l'action de vomir.

womit, m. womit czyniące lekarſtwo. Vomitiv, Brech-Mittel. vomitif, *m.* vomitoire, *m.* reméde vomitif.

womit, m. plowciny, to co wyrzucaią. das Ausgebrochene, das Ausgespiehene. matière qu'on a vomie.
womit komu uczynić, wzruszyć. einem ein Brechen machen, erwecken. faire vomir; exciter un Vomissement; faire soulever le coeur; rejetter de l'estomac.
Womitowy, *adj.* womit czyniący. Brech-; ein Speyen verursachend. vomitif, *adj.* qui fait vomir, qui cause un vomissement.
Womituię, *v. m.* zwracam, zrzucam. sich brechen, vomiren. vomir; rendre la gorge, tirer du coeur, écorcher le renard.
Womitywa, womit. ein Brech-Mittel. un vomitoire.
Wonia, *f.* wonność, zapach. 1) Wohlgeruch; guter, schöner Geruch. 2) wohlriechende Sache. 1) une agréable odeur, bonne-senteur, douce haleine. 2) senteurs, *plur.* bonnes odeurs, parfum; chose qui sent bon. § 1) dla woni co nosić.
wonią co napuścić. wohlriechend machen; mit wohlriechenden Sachen anmachen. rendre odoriférant; faire sentir bon; parfumer.
wonią wydawać. riechen; einen guten Geruch von sich geben. sentir, *v. n.* rendre une bonne odeur, pousser une douce haleine.
Woniam, *v. a.* czego. } etwas riechen.
Wonię, *v. a.* co. } sentir par l'odorat; flairer qu. ch.
*Wonianie, *n.* wachanie, *n.* das Riechen mit der Nase. le flairer; l'action de flairer.
Wonianka, *f.* 1) Bluhmen-Straus, wohlriechender Kräuter-Straus. 2) jede Sache, die einen guten Geruch von sich giebet. 1) bouquet, *m.* botte de fleurs ou d'herbes. 2) odeur, *f.* chose qui sent bon.
Wonność, *f. vid.* Wonia.
Wonny, *adj.* 1) wohlriechend. 2) zu wohlriechenden Sachen dienlich. 1) odorant, *adj.* qui sent bon; odiférant. 2) odoriférant; propre aux parfums, aux senteurs; qui concerne les parfums. § 1) wonnego co gryść, trzymać w uściech dla zapachu; wonne zioła, kwiaty. 2) myra iest wonna żywica.
wonna trawa, ziele, vid. *rayska trawa.*
wonne rzeczy. wohlriechende Sachen. senteurs; parfums, bonnes odeurs.
Wor, *m.* großer Sack. grand sac. § wor płocienny.
w worze złoczyńcę zatopić. einen Uebelthäter säcken, im Sack ersäufen. noyer un criminel dans un sac.
wor furmański, torba, wor podrożny. Futter-Sack, den man einem Pferd an den Hals hängt, daß es auf der Reise daraus füttern kann. moreau, *m.* fourre-bouche, *m.* sac dans lequel on met l'avoine & qu'on pend en cou de cheval en y fourrant sa bouche.
wor skorzany. lederner Sack. sac de cuir.
czekać z worem. mit dem Sack warten; mit sich nehmen wollen. tenir le sac prêt pour emporter.
worem zabić. mausen; Unterschleif machen. ferrer la mule; faire ses orges.
w wor dziurawy sypiesz; woru dziurawego nie napełnisz. ein zerrissener Sack ist nicht leicht zu füllen. un sac percé est difficile à remplir.
Worać co, *F. woram.* etwas einackern. faire entrer qu. ch. dans la terre qu'on laboure. § worać gnoy, słonnę w rolą.
Woreczek, *m. g. woreczka.* Säcklein, Beutelchen. sachet, *m.* pochette, *f.*
woreczek ziołmi. Kräuter-Säckchen für einen Kranken. nouet, *m.* sachet d'herbes pour un malade.
woreczek żołciany. Gallen-Blase. vesicule, vessie de fiel.
Worek, *m. g. a.* 1) Beutel, Sack von mittelmäßiger Größe. 2) Geld-Beutel. 1) un sac d'une moyenne grandeur. 2) bourse dans quoi on serre de l'argent.
worek do włosow. Haar-Beutel. bourse de cheveux.
worek siatkowy. Netz, Netz-Beutel. filet; bourse tissue à claire voye.
*Worf, *m.* gałka. Schnell-Keulchen. jalet, *m.*
Woroniec, *m.* widłak, ziele, *g. woronca.* (*spica sarmatica, muscus corniculatus.*) Sarmatischer Spic. Nard sarmatique.
Wosk. *m.* Wachs. de la cire.
wosk biały, wybielany. weiß gebleichtes Wachs. cire blanche; cire blanchie.
wosk iary, sam przez się biały nieblechowany. Jungfer-Wachs, so von Natur weiß ist. cire vierge; cire blanche sans être blanchie.
wosk czerwony. roth gefärbtes Wachs. de la cire teinte en ronge.
wosk do pieczętowania. 1) Siegel-Wachs, *2) Lack, s. Lak. 1) cire à cacheter les lettres publiques. *2) cire, ou cire d'Espagne, v. Lak.
wosk do drzew. Baum-Wachs. emplâtre d'ente.
wosk z smołą. Maltha, ein Kütt von Pech, Wachs u. d. g. malthe, *f.* sorte de ciment composé de poix, de cire &c.
Woskoboynia, *f. vid.* Woskownia.

Wofkowanie, *n.* nawafzczanie, wofzczenie. Wichſung. encirement, cirure.

Wofkowany, *adj.* wofzczony, nawofzczony. gewichſt. ciré, enciré, frotté de cire.

Wofkowato, *adv.* von Farbe, oder Geſchmack wie Wachs. de couleur de cire, de goût de cire. § farbierz woyfkowato farbuiący; woyfkowato fmakuie.

Wofkowaty, *adj.* 1) Wachsfärbig, gelb. 2) wachsartig, wachshaft. 1) de couleur de cire, jaune comme la cire. 2) de la propriété de cire; qui fent la cire.

Wofkownia, *f.* wofkoboynia, *f.* Werkſtatt, wo Wachs geſotten oder in Wachs gearbeitet wird; Wachsgießerey, attelier où l'on travaille en cire, où l'on fond de la cire.

Wofkownik, *m.* Wachs-Gießer, Wachs-Arbeiter, Wachs-Händler. ouvrier en cire; qui fait des ouvrages de cire; marchand de cire.

Wofkowy, *adj.* Wachs-, wächſern. de cire. § woſkowa świeca.

wafkowe malowanie albo malarftwo. wachsgelbes Gemälde. un cirage ou tableau peint d'une couleur tirant fur la couleur de cire.

Wofkowe, n. Zoll vom Wachs. impôt mis fur la cire.

wofkowe, n. pieniądze na wofk; podarek wofkowy. Geld zu Wachs oder Wachs-Lichtern. doit de cire; les dépenſes pour la bougie.

Wofkuię, *v. a.* } nawofzczam.

Wofzczę, *v. n. fzczy, fzczył.* } wichſen. cirer; tremper dans quelque cirage; frotter, enduire, couvrir de cire; encirer, glacer.

Wofzczenie, *n. vid.* Wofkowanie.

Wofzczyca, *f.* ziele. *vid.* Bucień.

wofzczyca kamień drogi. ein wachsfärbiger Edelſtein. pierre precieufe de couleur de cire.

Wofzczyny, *plur.* der Roß, daraus Wachs geſchmalzen wird; Wachsgewerk, nachdem der Honig abgeſäumet iſt. les borneaux ou la cire crue féparée du miel.

Wofzczyſty, *adj.* wachsartig, wachshaft. qui regarde la propriété de cire.

Wotowanie, *n.* das Votiren. l'action d'opiner, de porte fa voix.

Wotownik, *m.* wotuiący. Votant; der in einem Collegio ſeine Stimme giebt. opinant, *m.* celui qui donne fa voix.

wotownik, m. wotuiacy za kim. der einem oder für einen ſtimmen. qui donne fon fuffrage en faveur de qu.

Wotowny, *adj.* } Stimmen-, das Stim-
Wotowy, *adj.* } men, in Rathſchlägen betreffend. de fuffrages, qui concerne les fuffrages. § wotowa fkrzyneczka; pufzka na tabliczki, na kartki, gałki wotowe.

Wotuię, *v. n.* votiren, ſeine Stimme geben; ſtimmen zu etwas. porter, donner fon fuffrage, fa voix; opiner. § krol wotować kazał; wotowali na niego, przeciw niemu.

wotować za kim. einem ſeine Stimme geben. donner fa voix à qu.

wotować w klafztorach, w zakonach. in den Klöſtern, in den Ordens-Verſammlung votiren. voter, *v. n.*

wotuiący. votirend. opinant, *m.*

Wotum, *n. ind.* zdanie, głos w radzie. Stimme, Gutachten im Rath. opinion, fuffrage, *m.* voix, *f.* dans les déliberations. § fwoie mu dawali wota; bez należytych wotow go obrano.

Wotywa, *m.* Meſſe, ſo wegen eines Anliegens, als einer Krankheit, einer Reiſe gehalten wird. meſſe votive. § celebrował Kfiądz Opat wotywę *de Spiritu Sancto.*

Woyciech, *m.* Albrecht, ein Manns-Name. Albert, Gilbert, Aubert, un nom d'homme. § Woyciefze (Woyciechu) poydź do niego.

kfiądz-Woyciech. im Scherz: ein Storch. *burlesq.* cicogne, *f.* 1) kfiądz-Woyciech kroczy nad zabincem.

Woyłak, *m.* } podkład, potnik, pilśń
Woyłok, *m.* } pod fiodło. die Schweiß-Decke unter dem Sattel. la bardelle ou pièce de feurtre qu'on met au dos du cheval au deſſous de la felle. § pięknieyfza woyłoku probować niźli piernatu.

Woy, *m.* dicke Lütze zu einem Stricke. gros cordon ou touron pour faire une corde.

woie, plur. ſtarker Bindfaden. groſſe ficelle.

Woyna, *f.* der Krieg. guerre. § woynę podnośić, wieść, wfzczynać, opowiedzieć, wypowiedzieć, wznawiać; po wielu woien domowych; na woynę fię gotować; zanośi fię na ftrafzną woynę; natoczyła fię woyna; woynę z kim toczyć.

na woynie ieft. er iſt in den Krieg gezogen. il fert une campagne; il eſt allé à la guerre.

Woyfki, *m. g. woyfkiego.* 1) Kriegs-Beamter, der die Befehle nach dem Trompeten-Schall mit lauter Stimme verkündiget. 2) ein Beamter, in einer Woywodſchaft oder Landſchaft, der ehedeſſen die Aufſicht über das Verhalten der Eheweiber

ber hatte, deren Männer mit dem Aufgeboth wider den Feind zu Felde gezogen waren. 3) ein Römischer Tribunus oder Vorsteher. 1) Officier militaire qui après le son de trompette prononce à haute voix les ordres qu'on veut faire savoir. 2) Officier Palatinal ou Territorial, dont la fonction étoit jadis d'avoir l'inspection sur la conduite des femmes des Gentilhommes qui montoient à cheval pour combattre l'ennemi dans un arrière-ban. 3) un Tribun Romain. § 1) Krol Zygmunt August zniosł urząd woyskiego koronnego, Litewskiego zostawił. 2) Ian Kochanowski Książę Poetow Polskich był Woyskim Sędomirskim. 3) Placydus Woyski Rzymski.

Woysko, *n.* Kriegs-Heer, Kriegs-Volk. armée, *f.*

Woyskowy, *adj. & subst.* 1) ein Ober-Officier bey einem Regiment. 2) zur Armee gehörig. 1) żaden Połkownik, Rotmistrz albo inny Woyskowy. 2) woyskowe skrzydła, potrzeby.

Kaznodziecia woyskowy. Feld-Prediger. aumonier, Prédicateur d'un régiment.

sędzia woyskowy. General-Auditeur. Général-Auditeur.

Woyt, *m.* 1) Königlicher Vogt. 2) Stadt-Vogt, Stadt-Richter, Stadt-Schulze. 3) Dorf-Schulze. 1) Prévôt royal, possesseur viager d'une avocatie. 2) Juge de ville, lieutenant civile. 3) voier, *m.* juge de village.

Woytostwo, *n.* 1) eine Vogtey auf den Königlichen Gütern. 2) Stadt-Vogtey, Dorf-Vogtey. 2) avocatie, *f.* prévôté; la charge & la terre qu'on tient du Roi. 2) judicataire d'un Juge de ville ou de village. 1 1) Starostwo oraz z woytostwem trzymac prawa zakazuią, oprocz tych ktore są do storostwa przyłączone; krolowi wolno dać plebeiuszowi zasłużonemu dzierzawę, lubo woytostwo.

Woytownia, *f.* die Vogtey, Vogtey-Haus. la prévôté ou maison destinée à loger le Prévôt.

Woytowski, *adj.* Woytowy. Vogt-; einen Vogt oder eine Vogtey betreffend. de prévôt, d'avocatie.

Woz, *m. g. a.* **u.* 1) ein Wagen. 2) ein Wagen voll. 3) der Bär oder Wagen, ein Nord Gestirn. 1) chariot, *m.* voiture où l'on mene qu. ch. 2) chariot de; charretée; la charge d'un chariot. 3) arcture, *m.* ourse, chariot, une constallation septentrionale. § 1) na wozie (wozem) iechać; woz do iazdy, do biegu; woz do wożenia towarow, osob. 3) kupił woz siana, drew; woz żelaza ma snopow dwa. 4) w wozie mnieyszym niebieskim iest gwiazd siedm, a w większym 27, a 8 niekształtnych.

woz we dwa konie (w parę koni) we trzy we cztery konie. eine Wagen mit zwey, drey, vier Pferden. un chariot à deux, à trois, à quatre chevaux.

woz drabny. Leiter-Wagen. chariot à ridelles; voiture avec des hêches.

woz nakryty oponą, łumem. ein bedeckter Wagen. coche couverte.

woz o dwu kołach, kara. ein Karren, ein Wagen mit zwey Rädern. charette, *f.* harnois, *m.* chariot à deux roues.

woz prosty do ciężarow wielkich. Block-Wagen, Last-Wagen. binard, *m.* gros chariot sur lequel on met des choses fort pésantes.

woz skarbny. Rüst-Wagen, Bagage-Wagen. chariot de bagage.

woz formański. Fracht-Wagen. voiture de péage.

woz żołnierski, woienny staroświecki, kosami uzbroiony u starych Rzymian. ein mit Sensen bewaffneter Streit-Wagen bey den alten Römern. un chariot armé de faux chez les anciens Romains.

woz zwycięski. ein Triumph-Wagen. char de triomphe.

woz na pasach. Hänge-Wagen. chariot branlant; un chariot avec des soupentes qui tiennent son corps.

woz niesmarowany skrzypi. ein ungeschmierter Wagen knarret; wer schmiert, der fährt. quand l'argent ne marche pas tout va mal; sans argent on ne fait rien qui vaille; point d'argent, point de Suisse.

woz tam musi gdyie konie ciągną. man muß der Gewalt weichen, mit dem Strom schwimmen. il faut céder a la force, au torrent.

Woźba, *f.* wożenie. Fuhrwerk. voiture, *f.* charriage, *m.*

Wożę, *v. a. zi, ził.* 1) oft führen, fahren etwas auf einen Wagen oder auf einen Schiffe. 2) mit Fahren sein Brod verdienen. 1) charier; mener, voiturer par quelque espace de tems dans un chariot ou dans un bateau. 2) gagner sa vie à voiturer. § 1) wozić wozem (na wozie) wina, siano; wozić osoby czołnem, nawą.

Wozek, *m. g. a.* kleiner Wagen. petit chariot. § na wozku przyiechał.

wozek dziecinny. Kinder-Wagen, Korb-Wagen. roulette, *f.* chariot d'enfans où l'on

l'on met les enfans pour les promener.

na iednym wozku obie stronie do prawa. der Person Freund, der Sache Feind; der Proceß hebt die Freundschaft nicht auf. le proces ne romp pas toujours l'amitié; on peut être adversaire de quelqu'un devant le tribunal, mais ami avec lui par tout ailleurs.

na czyim wozku siedzisz tego piosnkę śpiewaz. wessen Brod ich esse, deß Lied ich singe. je flatte le chien du maître de qui j'ai mon entretien.

wozek młociebny. Drech-Wagen. rouleau, *m.* traîneau pour fouler le blé.

Wozgrzywy, *adj.* nosaty. rotzig, von Pferden. morveux, cheval qui a la morve.

Woziebny, *adj.* wożieniu służący. zum Fahren tüchtig, gehörig. de voiture; qui concerne les voitures; qu'on peut voiturer.

Wozisko, *n.* schlechter Wagen. un méchant chariot.

Woziwod, *m.* Wasser-Führer, Wasser-Träger. celui qui voiture de l'eau; porteur d'eau.

Woźnica, *f.* 1) ein Kutscher. 2) der Fuhrmann. ein Gestirn. 1) cocher, meneur; celui qui mene quelque chariot. 2) boote, arctophilax, bouvier, gardien de l'ourse, une constellation septentrionale.

Woźni, *adj.* woźnemu służący. einen Forderknecht oder gerichtlichen Ausrufer betreffend. de sergent; qui regarde le sergent crieur.

Woźnictwo, *n.* der Dienst eines Forderknechts. office de sergent ou de serviteur de justice.

Woźniczy, *adj.* do woźnice należący. Kutschers, einen Kutscher angehend. de cocher.

Woźnik, *m.* Poet. Pferd das zum Zuge, zum Gespann gehöret. cheval d'attelage. § woźniki na robotę obrocić.

Woźny, *m.* Ausrufer, Gerichts-Frohn, Forder-Knecht. sergent, *m.* sergent crieur, *m.* huissier, *m.* huissier-crieur, *m.* crieur public; celui qui fait les exploits de justice. § woźny mieyski, ziemski, woienny, grodowy, dać pozew przez woźnego.

obwołanie, n. publikacya przez woźnego. Ausruf durch einen Forder-Knecht. la criée faite par un crieur; cri public.

woźnym kogo obesłać. einem mit dem Frohn-Knecht beschicken. sergenter qu.

woźnymby mu bydź. er könnte einen Ausrufer abgeben; er ist ein Schreyhals. il pourroit tenir lieu d'un crieur public; c'est un franc criard.

Wozownia, *f.* Wagen-Schuppen. remise, *f.* angar, *m.* lieu couvert où l'on met les carosses.

Wozowy, *adj.* Wagen-. de chariot. § koń, dyszel wozowy.

wozowy zad. Hinter-Wagen, Hinter-Sitz. le traint de derrière; le derrière de chariot.

wozowy żołnierz u starych Rzymian. ein Soldat der ehedessen bey den alten Römern vom Wagen fochte, so mit Sensen bewaffnet war. soldat Romain qui combattoit autrefois d'un chariot armé de faux.

Wpadam, wpadać, *v. m. F. wpadnę, wpaść.* 1) hineinfallen, fallen in etwas. 2) fallen als in eine Krankheit. 3) einbrechen als der Feind. 4) fallen, sich fangen in einer Schlinge. 5) fallen in etwas, einfließen. 1) tomber dedans, dans. 2) tomber dans quelque mal. 3) entrer avec une armée, faire irruption, une course dans le pays ennemi. 4) tomber dans un piége, se prendre dans. 5) tomber, se décharger, se dégorger, s'emboucher dans. § 1) wpadł w doł na dzyię. 2) wpaść w chorobę, w błędy; wpadniesz miedzy zboyce, w ręce iego. 3) nieprzyiaciel wpadł w Państwo. 4) ptak wpadł w sidło zastawione. 5) rzeka w morze wpada; Bug w Wisłę wpada.

wpaść komu w ręce, pod moc czyią. in eines Gewalt fallen. tomber entre mains, au pouvoir de qu; venir sous sa puissance.

wpadniesz mi raz. du wirst mir schon in die Hände fallen, gerathen. vous passerez par mes mains; je vous trouverai dans mon chemin.

wpadł mu katar na piers, w gardło. ein Cathar ist ihm auf die Brust, auf die Luft-Röhre gefallen. un caterre lui est tombé sur la poitrine, sur la trachée-artère.

wpadły mu oczy. die Augen sind ihm eingefallen. les yeux lui sont devenus creux; il en a eu les yeux enfoncés.

wpadłość oczu. die Gruben der eingefallenen Augen. l'enfonçure des yeux creux.

Wadły, *adj.* 1) gefallen in etwas. 2) eingefallen als der Feind. 1) tombé dedans. 2) entré avec une main armée.

Wpadnienie, *n.* 1) das Fallen in etwas. 2) Einfall der Feinde. 1) l'action de tomber dedans. 2) irruption, *f.* course dans les terres ennemies.

Wpaiam,

Wpaiam co w co, *v. m. F. wpoię.* 1) einflößen, eintränken. 2) einflößen, beybringen. 1) imbiber, abbreuver; instiller, faire boire. 2) insinuer, faire entrer doucement.

wpoić się. 1) sich einziehen. 2) sich einschleichen, eindringen. 1) s'abbreuver, s'humecter de. 2) s'insinuer, se glisser dans. § 1) iefzcze się ten oleiek nie wpoił. 2) wpoiły mu się głowa w głowę, w serce.

*Wparować, *F. wparuię.* herein jagen, herein treiben. chasser qu. dans; forcer qu. de se retirer dans. § wparował nieprzyiaciela w rowy.

Wpasać się w co, w kogo. etwas oder einen zum Gegenstand seines Hohns, seiner Beleidigung machen; sich beständig an einen reiben. avoir qu. ou qu. ch. pour l'objet de son invective, de son outrage; être accoutumé à outrager, à effronter quelqu'un. § wpasłeś się we mnie.

Wpatruię się w co, *v. m. F. wpatrzę.* etwas steif, mit unverwandten Augen ansehen. asseoir sa vue sur; dévorer qu. ch. des yeux; ficher le visage, fixer les yeux sur.

Wpędzam, *v. m. F. wpędzę.* } herein jagen, herein treiben. chasser dans, en dedans.
Wpieram, *v. m. F. weprę.* }
§ wparł, w las nieprzyiaciela; a wpędziłeś bydło do obory.

wpierać co w co. etwas in etwas stoßen, schieben mit Gewalt. pousser, ficher avec force qu. ch. dans.

wpieram się w co. sich einer Sache anmaßen; sich zu etwas dringen. usurper, s'attribuer, s'approprier qu. ch; s'intrure, s'introduire dans.

Wpiiam się, *v. m.* F, *wpiię.* 1) sich einsaugen als eine Mücke. 2) eines starken Getränkes gewohnt werden. 3) kleben bleiben, hängen bleiben. 1) se ficher dedans, en dedans, se mettre, entrer bien avant dans qu. ch. comme le cousin avec son éguillon. 2) s'accoutumer à une forte boisson. 3) s'engluer; s'embarrasser dans, ne se pouvoir tirer de qu. ch.

Wpisanie, *n.* das Einschreiben. enregîtrement, *m.* enrôlement, *m.* immatriculation, *f.*

Wpisany, *adj.* eingeschrieben. couché, mis, écrit en; reçû au nombre de; immatriculé.

Wpisne, *g. wpisnego.* Einschreibe-Gebühren. payement, *m.* droit pour le travail de l'écrivain.

Wpisuie co w co, *v. m. F. wpiszę* einschreiben, eintragen. enregîtrer, enrôler; écrire, mettre, coucher sur, en; immatriculer, inscrire. § wpisz w regiestr żem wziął, żem dał; wpisać w regiestr zapłacone podatki, nowozaciążnych żołnierzy.

wpisać się. sich einschreiben. s'enrôler; écrire son nom dans un regître.

wpisać się daię. sich einschreiben lassen. s'enrôler. se laisser enregîtrer dans le nombre de; se faire immatriculer.

Wplatam, wplatym co, *v. m. F. wplotę.* 1) flechten in etwas, einflechten. 2) untermengen, einflechten, einstreuen. 1) entrelasser, ourdir, trécer l'un dans l'autre; tortiller ensemble en nattant, en ourdissant. 2) entrelasser, entrelarder, diversifier, brocher qu. ch. de; entr'mêler; enchasser.

wplatywać włosy w nitkę. treciren, Haare in einen Faden einflechten. trécer des cheveux; tortiller & passer les racines des cheveux sur un fil.

wpleść sznurek wo co. ein Schnürchen in etwas flechten. cordonner, tresser avec du cordon.

wplatać w koło złoczyńca. einen geräderten Uebelthäter aufs Rad legen. mettre un criminel sur la roue qui à été rompu. § wpleść członki kołem łamane.

wplatać się w co. sich in etwas mengen, einflechten. se mêler des (dans les) affaires d'autrui; s'intriguer, se mettre, s'ingérer dans.

Wplatany, *adj.* wplatywany, *adj.* eingeflochten, *adj.* entrelacé.

Wplecienie, *n.* das Einflechten. entrelassement.

wplecienie w koło. das Legen des Uebelthäters auf das Rad. l'action de mettre le criminel sur la roue.

Wpleciony, *adj.* 1) eingeflochten. 2) eingeflochten, untermengt, verbunden, verknüpft. 1) entrelassé; ourdi, trecé dans. 2) entrelacé, entrelardé, broché dans; uni, joint, lieé. § 1) wpleciony sznurek. 2) przez co te dwię rzeczy tak są w kupę wplecione, że trudno o iedney bez drugiey mowić.

Wpłynienie, *n,* 1) der Einfluß, das Einfließen. 2) Einfluß der Sterne. 1) l'entrée d'un fleuve dans un autre. 2) l'influence des astres. § 1) wpłynienie Buga w Wisłę. 2) wpłynienie i skutek gwiazd.

Wpoł, w poł, *adv.* auf die Hälfte. à ami.

Wpływam w co, *v. m. F. wpłynę.* 1) herein schwimmen. 2) fallen, fließen in einen Fluß. 1) entrer en nageant. 2) se décharger, se dégorger, se jetter, se rendre,

rendre, couler dans. § 1) rybki tam wpływały. 2) Wisła za Gdańskiem w Baltyckie wpływa morze.

Wpraszam się, wpraszać się, *v. m. F. wproszę, si, sit, wprosić.* um einen Zutritt bitten; sich einbetteln. tâcher à obtenir un accueil, une entrée à force de prier; solliciter qu. d'accorder un accès dans sa maison. § nie wprosisz się do niego.

Wpraszam co w co, *v. m. F. wproszę, szy, szyt.* einstreuen, einstäuben. parsemer qu. ch. de; jetter de poudre dans, sur. § wprosził w ranę ten proszek; nia zostawił coby w oko wprosзyć.

Wprawa, *f.* Abrichtung der Thiere. l'art, l'action de dresser les animaux. § wprawa psow; dobrą psu dać wprawę.

wprawa ptakow łowczych. Abrichtung der Stoß-Vögel zur Jagd. affaitage, *m.* autourserie, fauconnerie.

Wprawny, *adj.* abgerichtet, ausgelernet, geübt. dressé, formé, stilé, façonné à; versé, expérimenté. § wprawny i doskonały szermierz.

Wprawiam, Wprawuię, *v. a. F. wprawię.* 1) einsetzen, einfassen. 2) überziehen mit einer Rinde. 3) einrichten, einrenken. 4) zu etwas abrichten, geschickt machen, gewöhnen; unterrichten. 5) abrichten ein Thier. 6) setzen, aussetzen, bringen in Gefahr; verursachen ein Uebel. 1) enchasser, mettre, enfermer en. 2) encrouter; couvrir, revêtir d'une croûte. 3) remettre, remboiter un os disloqué. 4) dresser, instruire, former, façonner, routiner, stiler, habituer, accoutumer qu. à. 5) dresser un animal. 6) mettre, exposer au danger; attirer, faire, causer quelque mal à qu. § 1) wprawić obraz w ramy, w suknią wiotchą nową łatę. 2) wprawić owoc w cukier. 3) wprawić członek wywiniony; wprawić w klubę. 4) do iazdy, do fechtow (w iazdę, w fechty) kogo wprawiać; wprawia rękę do pisania, do żelaza. 5) szczenięta gromadą wprawuią. 6) wprawiło mię to w zadumienie, w niemałą trwogę, biedę; subtelnostkami swoiemi mię pod sieć wprawił.

wprawić trzonek. einen Stiel einsetzen, enmancher un instrument, le garnir d'un manche. § wprawić noż w okładki, trzonek w młotek.

wprawowal ptaka. einen Stoß-Vogel abrichten. affaiter, dresser un oiseau de chasse.

**wprawić, oprawić kamień drogi.* einen Edelstein einfassen, einsetzen. sertir, monter, enchasser, mettre en oeuvre une pierre précieuse.

wprawić się. 1) sich üben, sich gewöhnen zu etwas. 2) sich bringen in Gefahr; sich ein Uebel zuziehen. 1) s'exercer, s'appliquer, s'accoutumer à. 2) s'attirer quelque mal; s'exposer au danger. § 1) niech się ręka do żelaza, do piora, do pisania wprawi; wprawuię się w pisanie. 2) wprawił się w to nieszczęście przez swoie głupstwo.

Wprawianie, *n.* } 1) Einfassung, Einsetzung. 2) Einrenkung, Einrichtung eines Gliedes. 3) Das Abrichten, die Abrichtung. 1) enchassure, *f.* l'action ou la manière d'enchasser. 2) reduction, remboitement, l'action de remettre un os en sa place. 3) instruction, enseignement; l'action de dresser un homme ou un animal.
Wprawienie, *n.* }

Wprawiony, *adj.* 1) eingefaßt, eingesetzt. 2) eingerichtet, eingerenket. 3) überzogen mit einer Rinde. 4) abgerichtet, unterrichtet. 1) enchassé, mis en. 2) remis, remboîté. 3) encroûté, couvert d'une croûte. 4) instruit, dressé, façonné, formé, stilé.

ptak wprawiony. abgerichteter Vogel. oiseau, affaité, dressé.

**wprawiony, oprawiony kamień drogi.* ein eingefaßter Edelstein. pierre précieuse sertie, mise en oeuvre.

Wprowadzam, *v. m. F. wprowadzę.* 1) hineinführen. 2) einführen, aufbringen eine Gewohnheit. 3) Rechenk. eine Zahl multipliciren. 1) introduire, mener dans un lieu. 2) introduire; faire recevoir, mettre en usage. 3) *Aritm.* multiplier un nombre. § 1) wprowadzić woysko do miasta, kogo do pokoiu. 2) wprowadził ten zwyczay, te modę. 3) wprowadzić liczbę, iest ią multyplikować przez drugą, iako gdy mowię; wprowadzam 2. we 4. daią 8. iako gdybym mowił: multyplikuię 4 przez 2. znaydę 8.

wprowadzić się. 1) einziehen in eine Wohnung. 2) aufkommen, aufgebracht werden. 1) aller loger, aller habiter dans quelque lieu. 2) s'introduire; prendre cours; devenir en vogue; s'établir. § 1) wprowadź się w nowe mieszkanie. 2) wprowadziła ta moda, ten zwyczay.

Wprowadzenie, *n.* 1) die Hineinführung, die Einführung. 2) die Einführung, das Aufbringen einer Sache. 1) introduction, *f.* l'action d'introduire une personne. 2) établissement, *m.* introduction

tion d'une chose, l'action de la mettre en vogue.

wprowadzenie się. das Einziehen, die Beziehung einer neuen Wohnung. le remuménage; le transport des meubles dans un autre logis.

Wprowadziciel, *g. wprowadziciela*, wprowadzaiący. Einführer. introducteur.

Wprowadzicielka, *f.* Einführerinn. introductrice.

Wprowadzony, *adj.* 1) eingeführt. 2) eingeführt, aufgebracht. 1) introduit, *adj.* mené dans un lieu. 2) introduit, mis en vogue; en cours.

*Wprzod, *m.* przodek, *m.* Vorzug. avantage, *m.* préférence; pas. § nie dam mu wprzodu.

Wprzod, *adv. vid.* Przod — *wprzod.*

Wpustne, *n. g. wpustnego.* Einlaß-Geld. l'entrée; le droit d'entrée; l'argent qu'on paie pour l'entrée.

Wpuszczam, *v. m. F. wpuszczę.* hereinlassen, einlassen. laisser entrer qu; donner entrée à; faire entrer qu. dans. § wpuścił sługę do izbi; warta go nie wpuściła; wpuścić bydło w zboże, nawę w morze.

wpuścić się. sich einlassen, s'engager, s'embarquer, se mettre dans. § wpuścił się w głębszą rzeczy uwagę, w tę sprawę.

Wpuszczanie, *n.* wpuszczenie, *n.* das Hereinlassen, die Einlassung. introduction, *f.* l'action de faire entrer qu.

Wpuszczony, *adj.* hereingelassen. admis, *adj.* celui qu'on a laissé entrer; introduit.

Wpycham, *v. m. F. wepchnę.* herein stoßen, herein stopfen. pousser avec violence; fourrer, mettre par force dans. § wepchniy go do więzienia; wepchnął go w kąt, wełnę w wor.

wpychać podarek; wepchać w kogo. einem ein Geschenk aufdringen. presser qu. d'accepter un présent.

Wrąb, *m. g. wrębu.* Einschnitt, Kerbe. coche, *f.* entaille, *f.* cran, *m.* entaillure qu'on fait dans du bois pour y arrêter quelque chose. § wrąb u strzały, u łuku; wręby u kusze do cięciwy; windowe wręby.

wrąb w piorku pisarskim. Spalte in der Schreibfeder. fente de la plume à écrire.

wrąb w lesie cudzym. freyer Holz-Schlag im fremden Walde. affouage, *m.* droit d'usage dans une forêt; le droit qu'on a de couper le bois. § wrąb mu w lesie na budynki na opal pozwolono.

wrąb wosku. Wachs-Scheibe. mesure, pain de cire; rond de cire; rond de cire en forme de jatte.

wrąb mały. } Strich, *m.* Streif, *m.* Ein-
Wrąbka, *f.* } schnitt, *m.* raye, *f.* incision, *f.*

Wracalny, *adj.* odwrotny. ersetzlich, wiederbringlich. réparable, *adj.* qu'on peut ravoir, qui se peut rendre; revocable, qu'on peut faire revenir.

Wracam, *v. m. F. wrocę.* 1) wiedergeben, wieder zustellen, zurück geben. 2) wieder herstellen, wieder erstatten, ersetzen. 3) wieder herstellen, wieder zum Gefecht anführen. 4) berufen, kommen lassen. 1) rendre, redonner ce qu'on a donné. 2) restituer, rendre ce qu'on a pris injustement. 3) ramener, remettre les personnes au combat ou à un autre lieu. 4) ramener, rappeller, faire revenir, faire retourner. § 1) wroć mi znowu książkę. 2) wrocić mu miosikę musiał. 3) wrocił ich znowu do batalii. 4) wrocił syna z drogi.

wracać kupno. eine gekaufte Sache wiedergeben, und das Geld davor wieder nehmen, den Kauf aufheben. rendre une chose achetée en reprenant l'argent qu'on en donne; casser un achat.

wracać się. 1) zurückkommen, wiederkommen, wiederkehren. 2) wieder kommen, wieder seyn, wieder erscheinen. 1) revenir, retourner, s'en retourner au lieu d'où l'on est parti. 2) revenir, retourner; être, paroître de nouveau. § 1) połki się do bitwy wracały; wrocił się ze Francyi do Oyczyzny. 2) febra się wrociła; już się te szczęśliwe nie wrocą czsy.

wrociła się w nim dusza. er ist wieder zu sich selber gekommen. il a repris ses esprits; il s'est remis.

wroćmy się do rzeczy, laßt uns wieder zur Sache schreiten. reprenons le fil de notre discours; retournons à notre affaire; venons au fait; revenons à notre propos; reprenons ce que nous avons commencé.

wrocić się do starych obyczaiow. die alten Sitten wieder annehmen; wieder seinen vorigen Wandel führen. retourner à ses anciennes habitudes; reprendre ses premiers moeurs, sa première conduite.

wracaiący się. der zurück kömmet; wiederkommend. qui revient, qui retourne.

febra wracaiąca się. ein Recidiv, neuer Anfall vom Fieber. récidive, *f.* fièvre recidive.

Wracanie, *n.* wrocenie czego. Wiedergebung.

gebung, Wiedererstattung. restitution, *f.* action de rendre, de restituër.
wracanie, n. kogo. Zurückberufung. rappel.
Wracany, *adj.* 1) wiedergegeben. 2) zurückberufen. 1) restitué. 2) rappellé, revoqué.
wrocenie się, n. Rückkehre, Wiederkunft. retour. *m.*
Wraco, *adj. vid.* Wręcz.
Wradzam, *v. m. F. wrodzę.* von Geburt an einpflanzen, einprägen. donner à l'homme dès sa naissance; engendrer, produire, faire naître dans l'homme; graver au coeur de l'homme. § Bog człowiekowi wrodził towarzyskość.
wradzać się, wradzam się. 1) angebohren seyn, von der Natur eingepräget, eingepflanzet seyn. 2) einem ähnlich seyn. 1) être naturel; être gravé au coeur; être né avec nous; naître dedans. 2) ressembler à; tenir de qu. § 1) poczciwość, chęć do panowania w człowieka się wrodziła. 2) wrodził się w Oyca.
Wrastam, wrastać, *v. m. F. wrosnę, wrosnąć.* einwachsen. croître dans; s'incorporer, s'insérer en croissant. § wrosł kamień w drzewo.
paznogcie mi wrastaią. die Nägel wachsen mir ins Fleisch. mes ongles s'enchistent.
Wrastanie, *n.* wrośnienie, *n.* das Einwachsen. incorporation, *f.* l'action par laquelle une chose s'incorpore à l'autre par la croissance.
wrastanie paznogci. das Einwachsen der Nägel. l'enchistement des ongles.
Wrastany, *adj.* eingewachsen. crû dans; incorporé.
Wrażam, *v. m. F. wrażę.* 1) stecken in etwas. 2) stoßen ein Gewehr in etwas. 1) mettre une chose dans une autre; couler, faire glisser, fourrer, insérer, ficher dans. 2) planter, plonger, enfoncer une arme à qu, la pousser fort avant dans le corps de qu. § 1) wraził rękę w kieszeń, palec w gębę. 2) wraził mu szpadę w serce, w złośliwe wnętrzności.
wrazić się w co. sich in einen schlimmen Handel einlassen. s'embarquer dans une méchante affaire.
Wrażenie, *n.* das Einstecken, Einschieben. l'insertion; *f.* l'action par laquelle on met, on glisse une chose dans une autre.
Wrę, *wre,* (*wrze*) *wrzał, wreli,* (*wrzał, wrzeli*). 1) kochen, sieden. 2) erhitzet seyn, kochen, als das Blut. 3) sich entzünden, um sich greifen. 4) wimmeln mit einem Getöse. 1) bouillir, bouillonner, 2) bouillir, être chaud comme le sang s'échauffer, s'augmenter avec chaleur. 3) *fig.* être allumé; être embrassé; s'enflammer, s'allumer, prendre feu. 4) fourmiller, grouiller avec un bruit. § 1) gdy wre woda z garca wybiega na wierzch. 2) wre krew w żyłach. 3) wre zaiadłość w pospolstwie na niego, woyna, rozruch w całym państwie. 4) wre mrowisko.
wrę na niego. ich hege einen Zorn wider ihn. je suis embrasé de colère contre lui.
wiem co w nim wre. ich weiß was in ihm steckt. je sai de quel bois il se chauffe.
Wrębny, *adj.* eingeschnitten, eingekerbet. entaillé, incisé.
Wrebne, n. Hauer-Lohn für das Holzschlagen im Walde. abbattage, *m.* ce qu'on paie pour la peine d'abbattre les bois dans une forêt.
Wręcz, *adv.* in der Nähe; so nahe, daß man mit der Hand erreichen kann. de près; à brûle-pourpoint; en pouvant atteindre de la main. § wręcz go kamieniem uderzył.
wręcz się bić. sich in der Nähe schlagen. jouër des mains; jouër de couteaux.
Wrobel *m.* } ein Sperling, ein Spatz. passerau, *m.* moineau. § trzyma go iak wrobla na nici, *prov.* wrobel domowy, gorny; wrobel troistego koloru.
Wrobl, *m.* }
wrobel samica. die Sie, das Weiblein des Sperlings. passe, *f.* la famelle de passereau. § wroblica.
wrobel trzcinny. Rohr-Sperling. passereau cannier.
wrobel leśny, polny, mazurek. Wald-Sperling, Feld-Sperling. passereau sauvage.
Wroble, *n.* junger Sperling. le petit d'un passereau.
Wrobli, *adj.* Sperlings-. de moineau; qui regarde le passereau. § wroblow, wroblowy.
wroble proso, ziele. (lithospermum) Merr- oder Perl-Hirse, Stein-Saamen. gremil, *m.* herbe aux perles.
**wroble proso, żorawie noski.* (geranium) Storchschnabel. bec de gruë; bec de cicogne.
wroble ięzyczki, vid. *Sporyż wielki.*
*Wroblica, *vid. wrobel samica.*
Wroblik, *m.* kleiner Sperling. un passereau qui est petit.
Wrodzony, *adj.* eingebohren, angebohren. naturel, *adj.* né avec.

wrodzony ięzyk. Mutter-Sprache. langue maternelle.

Wrog, *m.* 1) Schicksal. *2) Pest, üble Krankheit. *3) der böse Geist. 1) déstin, *m.* destinée, *f.* *2) peste, *f.* maladie maligne. *3) démon, esprit malin. § 1) ** chociaż co opak przeznaczyły wrogi; wrog, czas były pod nogami.

Wrona, *f.* 1) eine Krähe. 2) der Rand eines Fasses. 1) corneille. 2) le bord, l'ouverture de futaille, de tonneau. § 1) na deszcz wrona kracze, *prov.* 2) wrona u beczki; beczkę na wronę postawił.

wrona siodłata. eine Nebel-Krähe. corneille emmantelée.

wronami z młodu karmiony. es ist ein verschmitzter Gast. c'est un fin merle; il a vu le loup.

kiedy przyydziesz między wrony, kraczże iako ony. unter den Wölfen muß man heulen. il faut heurler avec les loups.

Wroni, *adj.* Krähen-. de corneille.

wronia noga ziele. (coronopus) Krähen-Fuß. pié de milan; le corne-cerf, corne de cerf; sanguinaire; grevine.

wronie masło, zaięcza kapusta ziele. (telephium.) Schmier-Wurzel, Wund-Kraut. telephium; reprise, *f.* jourbarbe des vignes, feve, espesse, chichotrin.

wronie oko ziele czworlistne, iedna iagoda. (paris) Wolfs-Beer, Einbeer. raisin de renard.

Wrony koń. Rappe, schwarzes Pferd. cheval moreau.

Wrosły, *adj.* eingewachsen. qui est cru dedans.

Wrośnienie, *n.* Einwachsung. l'action par laquelle une chose croît dans l'autre.

Wrota, *plur.* 1) Thorweg. 2) eine Schleusse, Schleusen-Pforte, Schleusen-Flügel. 1) porte cochère. 2) écluse, *f.* porte d'écluse.

Wrotny, *s. m. g. wrotnego.* }
Wrotniczy, *g. wrotnego.* } Thorwärter. portier.

**Wrotosierć. *f.* sarna. ein Reh. chevreuil.

Wrotecz. }
Wrotycz } *f.* ziele. (*Athanasia*) Rainfarn. tanesie, *f.* tannée, *f.*

wrotycz włoska. (helichrysum) Sonnen-Gold-Blume. immortelle, *f.* hélichrisum, *m.*

Wrożę, *v. a.* co, *ży, żył.* wahrsagen. vaticiner, préfager, deviner, prédire l'avenir.

Wrożek, *m. g. wrożka.* Wahrsager. vaticinateur, devin, *m.*

Wrożenie, *n.* das Wahrsagen. vaticination, *f.*

Wrożka, *f.* 1) Wahrsagerinn. 2) Verbothe, Anzeichen. 1) devine, *f.* fée, pitonisse; femme qui prédit l'avenir. 2) présage, *m.* un signe d'une chose qui doit arriver. § 1) głupi kto wrożce wierzy. 2) pewna zguby wrożka, biorę to sobie za dobrą wrożkę sprawdziła się wrożka.

Wrożkowy, *adj.* wrożkom służący. wahrsagerisch. de divination; qui regarde les devins et la divination.

Wryć co, *F. wryię.* 1) eingraben, einstechen. 2) *fig.* eingraben, einprägen. 1) graver. 2) *fig.* engraver, graver, empreindre, imprimer.

Wryty, *adj.* eingegraben, eingestochen. gravé, empreint.

stoi iak wryty; iak wrył stoi. er erstarret vor Erstaunen; er stehet wie eine Salz-Säule. il est tout étonné; il est étonné comme s'il tomboit des nuës.

Wrywam się, *v. m. F. werwę.* 1) einbrechen, durchdringen, durchbrechen als der Feind. 3) kommen, eindringen, aufkommen, einschleichen. 3) eingreifen in eines Amts. 1) entre de force; entrer en forçant les avenuës; pénétrer, percer. 2) s'introduire, venir, se fourrer. 3) empiéter, entreprendre sur, § 1) nieprzyiaciel się przedmieściami wrywał, werwał 2) niewczasu zaraz się z niemi werwały. 3) wrywać się wrządy komu.

Wrzącość, *f* łacność do uwrzenia. Eigenschaft einer Sache, die leicht gar kochet. la propriété d'une chose qui cuit facilement.

Wrzący, *adj.* 1) siedend, kochend. 2) leicht zu kochen. 3) brausend als das Geblüt. 1) bouillant, qui bout. 2) aisé à cuire dans un pot; qui cuit aisément. 3) bouillant, bouilleux, chaud, § 1) wrząca woda, 2) iaie iest wrzące. 3) krew wrząca.

Wrzask, *m.* 1) Zeter-Geschrey, Geplerre, Klage-Geschrey. 2) Lerm, Geschrey. 1) cri aigu; cri perçant; cri plaintif; clameur lugubre; hurlements, *plur.* crieries, *f. plur.* piaillerie. 2) vacarme, *m.* rumeur, *f.* grand bruit.

Wrzaskliwy, *adj.* voll kläglichen Geschreys. plein de cris lugubres.

Wrzasknąć, *F. wrzasknę.* }
Wrzasnąć, *F. wrzasnę.* } Zeter schreyen, schreyen vor Schmerz. crier par douleur; piailler; jetter, pousser un cri perçant qui marque de la tristesse. § zawrzasknę kiedy mie nie dasz pokoiu.

Wrzawa, *f.* 1) Getös, Geschrey von vielen Leuten. 2) das Sausen und Toben der See. 3) Unruhe, Verwirrung, Krieg, Aufstand. 1) vacarme, *m.* rumeur, *f.* criailleries de plusieurs personnes. 2) bruissement des vagues. 3) tempête, *f.* trouble, *m.* désordre, *m.* § 1) wrzawa w obozie się rozlegała. 2) wrzawa morza ustała. 3) uśmierzył domowe wrzawy; podczas wrzawy kozackiey.

Wrzeciądz, *m. g. a.* Thür-Kettel, *f.* Vorleg-Eisen, *n.* chainette, *f.* ou verou, *m.* atta hé à la porte pour la fermer. § zawrzeć na wrzeciądz; zemknąć wrzeią(dz) ze skobla.

Wrzecienica, *f.* ryba morska, (*elacate*) 1) eine Art von Thun-Fischen. 2) Macrele, ein anderer See-Fisch. 1) espèce de thon, un grand poisson de mer. 2) maquereau un autre poisson de mer.

Wrzecionka, *n.* eine kleine Spille. petit fuseau. § wrzecionko minutowe w garze.

Wrzeciono, *n.* 1) Spindel, *m.* Spille zum Spinnen. 2) Welle in Gestalt einer Spille. 3) Spindel oder Schraube in der Presse. 1) fuseau à filer. 2) arbre, *m.* mandrin, *m.* une pièce de bois ou de fer en forme de fuseau qui fait tourner une autre pièce. 3) arbre, *m.* la vis ou le cilindre creusé dans sa surface qui entre dans l'écrou. § 1) z wrzeciona nici na motowidło zwiiaią; wartać, wrzecionem. 2) wrzeciono zowie się żelazo na ktorym cewy stoią; wrzeciono podnosi i opuszcza zwierzchny kamień młyński; kamień stoi na spodnim wrzecienie. 3) wrzeciono do szruby; wrzeciono w szrubie im cieńsze iest, tym większą ma siłę.

wrzeciono tokarskie. die Tocke des Drechslers. le mandrin de tourneur.

Wrzeczy, *adj. vid.* Wrzekomo.

Wrzedzieie, *v. n.* voll Geschwüre werden. s'ulcérer; devenir plein d'ulcères.

wrzedział. er hat Geschwüre bekommen. il lui sont venu des ulcètres.

Wrzedzienica, *f.* wrzod ciekący ustawnie, wrzod otwarty. offnes Geschwür, ein Apostem, offner Schaden. apostume, abcès, aposteme.

wrzedzienica morowa. Pest-Geschwür. apostume pestilencieuse.

Wrzekomo. } *adv.* zum Schein, als wenn,
Wrzkomo. } dem äußerlichen Ansehen nach. en apparence; par faux semblant; pour sauver les apparences; pour servir de montre; comme si; tout ainsi que. § wrzkomo dźwiga; wrzkomo nie chce, nie umie; wrzkomo dla przystoyności wyszedł przeciw niemu; wrzkomo śpi.

wrzkomo coś. es scheinet etwas zu seyn, und ist doch nichts darhinter. cela paroît être quelque chose en apparence; il y a du faux; on diroit que c'est quelque chose mais ce n'est rien.

Wrzesień, *m. g. września.* der Herbst-Monat, September. le Septembre. § w Wrześniu śliwy dożrzewaią.

Wrzesienny, *adj.* den Herbst-Monat angehend. de Septembre.

maik wrzesienny. der alte Weiber-Sommer. l'été de Saint Martin.

Września, *f.* Tamarzyszek drzewo (*tamarix*) Tamarisken-Baum. tamarisc, *m.*

Wrześnik, *m.* Pferd, das keinen Kern mehr hat, aus dessen Zähnen man sein Alter nicht ersehen kann. cheval qui rase, qui ne marque plus; qui n'a plus les coins creux.

Wrzeszcz, *m.* Schrey-Hals, Schrey-Balg. braillard, *m.* brailleur, *m.* criailleur, piailleur.

Wrzeszczenie, *n.* Geschrey, Geplärre. piaillerie, crieries, *f. plur.*

Wrzeszczę, *v. n. szczy, szczał, szczeli.* 1) blärren, laut schreyen. 2) quäcken, schreyen, von einigen Thieren. 1) brailler, criailler, crier, s'égueler, piailler. 2) braire, crier comme quelques animaux. § 1) nie wrzeszcz, choć cię biią. 2) zaiąć wrzeszczy.

Wrzeszowiec, *m. vid.* Wrzoszowiec.

Wrzod, *m.* 1) ein Schwär, Geschwür. 2) *fig.* Geschwür, Schaden, Krankheit, Pest, Verderbniß, Gift. 1) un ulcère. 2) *fig.* ulcère, *m.* peste, venin, ruine. § 1) ropa w wrzedzie. 2) młodź wszeteczna iaki to wrzod szkodliwy w Rzeczypospolitey.

wrzod ciekący, otwarty, vid. Wrzedzienica.

wrzod nieotwarty. Eiter-Beule. le vomica; amas de pus dans quelque partie du corps.

wrzod poduszny, zauszny, świni. Ohren-Drüsen, Geschwulst hinter den Ohren. oripeau, orillon, parotide; un ulcère qui se forme proche de l'oreille.

wrzod pomykaiący się po ciele. (herpes, cenchrias) ein um sich fressendes Geschwür oder Geschwulst. herpes, *m.* espèce de tumeur ou d'ulcère corrosif qui s'étend par le corps.

wrzod iadowity, (nome, phagedaena) ein fressendes, stinkendes Geschwür. phagédien, *m.* espèce de cancer qui mange jusqu'aux os.

wrzod nieuleczony, niezgoisty. giftiges unheilbares Geschwür. ulcère malin & malaise á guerir,

wrzod w nosie; wrzod nosowy, nozdrzy choroba. (polypus) Nasen-Geschwür, Nasen-Gewächs, un polipe.

wrzod w siedzeniu, szyska. ein Feige-Warze im Hintern. fic, *m.* un froncle à la fesse.

nie wrzod ma w gębie. er hat ein gutes Maul-Leder. il a le bec bien affile; il a beaucoup de caquet.

wrzod to. rühre das nicht an, es thut weh, es beißet. n'y touchez pas, il y a un mal, cela vous prendra au doigt.

Wrzodek, *m. g. a.* ein Schwärchen. un petit ulcère.

Wrzodowaty, *adj.* blattrig, voll Geschwüre. ulcéré, plein d'ulcères.

Wrzodowy, *adj.* Geschwür-. d'ulcère; qui regarde un ulcère.

wrzodowe ziele; tabaka. Tabacks-Kraut. nicotiane, *f.* herbe à la Reine, tabac.

Wrzodowiec, *m.* ziele, *g. wrzodowca,* (*thalictrum*) Sophien-Kraut, Wiesen-Raute, Heilblatt, Wiesen-Kraut. du thalictrum.

Wrzodowieię, *v. n.* eitern, Eiter setzen. supurer, s'ulcèrer. § wzrod się otworzył i zwrzodowiał.

Wrzos, *m.* ziele, (*erica*) Heide. bruyere, *f.*

Wrzosowy, *adj.* Heide-. de bruyere.

Wrzosowiec, *m. g. wrzosowca,* ziele. ⎫
Wrzosowka, *f. g. wrzosowki.* ⎭
(*coris*) Art von Johannis-Kraut, das wohl riecht. espèce de mille-pertuis dont l'odeur est agréable.

Wrzosowcowy, *adj.* wrzosowkowy, *adj.* von Johannis-Kraut. d'une espèce de mille-pertuis.

Wrzucalny, *adj.* das sich zum Hereinwerfen schickt. propre à jetter dedans.

Wrzucam co w co, *F. wrzucę.* herein werfen. jetter dans qu. ch.; jetter dedans. § wrzuć taką ksiąžkę w ogień.

Wrzucenie, *n.* das Hereinwerfen. l'action de jetter dedans.

Wrzucony, *adj.* hereingeworfen. jetté dans.

Wrzuszam, Wrzusiciel, *vid.* Wzrzuszam.

Wrzynam co w co, *v. m. F. werznę.* etwas in etwas schneiden, hereinschneiden. inciser, tailler, entailler qu. ch. dans, §) werznął w to drzewo imię kochanki swoiey.

werznąć w co dziurę. ein Loch in etwas schneiden. tailler, faire un trou à qu. ch. § werznął okrągła dziurę w deskę.

Wsadzam, *v. m. F. wsadzę.* 1) einsetzen, setzen als einen Gefangenen. 2) aufsetzen, als die Mütze. 3) pflanzen, einsetzen einen Baum. 4) einen auf etwas setzen. 5) wider einen aufhetzen, aufbringen. 1) mettre en lieu de sûreté; s'assurer de qu; arrêter qu. 2) mettre sur, comme le bonnet. 3) planter une plante, la mettre en terre. 4) mettre, poser, placer qu. sur qu. ch. 5) exciter, pousser, inciter qu. contre qu. § 1) wsadzono go na mieysce bezpieczne; wsadzić złoczyńcę do kłody, do więzienia. 2) wsadź czapkę; wsadził okulary na nos. 3) wsadził drzewo. 4) wsadzić na koń, na konia, na woz * 5) wsadzać (podusczać) kogo na kogo.

wsadzić na urząd. in ein Amt setzen. installer qu. dans une charge mettre qu. dans la possession d'une charge.

Wsadzenie na urząd. die Einsetzung in ein Amt. installation.

Wsarkać nosem, *F. wsarknę.* schnüffeln, schnupfen, den Rotz in die Nase ziehen. renifler. *v. n.* faire remonter la morve dans les narines.

Wsarkanie, *n.* wsarknienie, *n.* das Einschnüffeln. reniflerie.

Wschod, *m.* ⎫ 1) eine Treppe. 2)
Wchody, *plur.* ⎭ Aufgang der Sonne, der Sterne 3) Aufgang, Morgen, Gegend, wo die Sonne aufgehet. 1) escalier, *m.* montée, *f.* les degrés. 2) le lever du soleil, d'un astre. 3) Levant, *m.* Orient, *m.* la partie du monde ou le soleil se leve. § 1) spadł ze wschodow; wschod iest do wstępowania. 2) wschod słońca, gwiazd, księżyca. 3) na wschod i zachod imię twoie słynie; na wschod te kraie leżą.

wschod kręcony eine Wendel-Treppe. montée à vis. § wschodu kręconego słupiec około ktorego stopnie idą.

Wschodek. *m. g. wschodku.* ⎫ Treppchen,
Wschodki, *plur.* ⎭ petit escalier.

Wschodni, *adj.* Ostlich, Morgen-, gegen Morgen gelegen. oriental; qui est d'Orient; qui est à l'Orient.

wschodni narodowie. die Morgen-Länder. les peuples levantins; les Orientaux, les levantins.

Wschodowato, *adv.* Stufenweise. en degrés; en forme de degres.

Wschodowaty, *adj.* wschody maiący. mit Stufen versehen. garni de degrés; fait en forme de degrés. § wschodowate siedzenie na widokach.

Wschodzę, *v. m. F. wzeydę.* 1) aufgehen

hen als die Sonne. 2) aufgehen als der Saamen. 3) entstehen. 1) se lever comme le soleil. 2) poindre; lever, commencer à pousser & sortir de terre. 3) provenir, commencer, naître, se lever. § 1) iuż wchodzi słońce. 2) weszło nasienie, zboże? gdy wzeydą grzesznicy iak siano. * 3) ztąd wschodzą (wszczynaią się) woyny i kłotnie.

wschodzący, aufgehend. qui se lève.

wschodząca słońce. die aufgehende Sonne. le soleil levant.

Wschowa, *f.* Fraustadt, eine königliche Stadt in der Woywodschaft Posen. Fraustadt, *f.* une ville Royale dans le Palatinat de Posnanie.

Wschowianin, *m.* Fraustädter. habitant de Fraustadt.

Wschowski, *adj.* Fraustädtisch. de Fraustadt. § Starosta Wschowski.

na Wschwał. um die Wette, über die Maaßen, überaus. à l'envi, merveilleusement, infiniment, très. § na wschwał co czynić; na wschwał piękny, uczony.

Wściągam, *v. m. F. wściągnę.* 1) an sich ziehen, aufhalten. 2) hemmen, zurückhalten. 1) retenir, arrèter en tirant. 2) retenir, reprimer, réfréner, appaiser. § 1) wściągnąy konia uzdeczką, czołn liną. 2) wściągał żądze, myśli swoie, syna swoiego od złego.

Wścibiaw co, *v. m. F. wścibię.* einschieben, stecken in etwas. fourrer, inserer, ficher, couler qu. ch. dans.

Wścibski. im Scherz: Stänker; ein neugieriger Mensch, der sich um alles bekümmert. furet, fureteur; homme qui se mêle en tout, qui fourre son nez par tout.

Wścieczenie, *vid.* Wściekłość.

Wściekam, *v. m. F. wściekę, wściekną.* hereinlecken; hereinfließen. couler dans.

wściec się. rasend werden. enrager, devenir enragé; venir en rage; être saisi, être atteint de rage; être enragé. § wściekł się pies; wściekł się od psiego ukąszenia.

Wściekliwie, *adv.* wie rasend, rasender Weise. d'une manière enragée; en enragé, avec rage, avec fureur.

Wścieklina, *f.* } wścieczenie psa, wilka.

Wściekłość, *f.* } 1) die Raserey, Wuth eines Thieres oder eines Menschen, den ein solches Thier gebissen hat. 2) fig. Raserey, Grimm, das Toben der Winde, eines bösen Menschen. 1) la rage, maladie qui rend enragé un animal ou un homme mordu d'un animal enragé. 2) *fig.* fureur, *f.* rage, *f.* furie des vents, d'un homme, qui est en courroux.

Wściekły, *adj.* 1) rasend, toll als ein Hund. 2) wüthend, tobend. 1) enragé, *adj.* qui est malade de la rage. 2) enragé, furibond, furieux, plein de furie, qui est dans une grande colère. § 1) pies, wilk wściekły. 2) wściekły gniewem, zawziętością; wściekłe oczy; wściekłe wiatry, morze.

wściekłym czynić. rasend machend. rendre enragé, furieux; faire enrager.

Wsiadacz, *m.* der sich zu Pferde, zu Schiffe oder auf einen Wagen sezt. celui qui monte un cheval, qui s'embarque, ou qui se met sur un chariot. § wsiadaz na konią, na okręt, na woz.

Wsiadam, wsiadać, *v. m. F. wsiądę, wsiąść.* 1) sich zu Pferde sezen. 2) sich auf einen Wagen sezen, in solchen steigen. 3) zu Schiffe gehen, sich zu Schiffe sezen. 4) dem Feinde im Eisen liegen, den Feind nicht aus dem Gefecht lassen. 5) bezwingen, eintreiben, unter seine Gewalt bringen. 1) monter un cheval; monter à; se monter sur. 2) monter un chariot; se mettre sur. 3) monter un vaisseau, s'embarquer; se mettre sur un vaisseau. 4) poursuivre, presser les ennemis l'épée dans les reins; les attaquer, les serrer de près. 5) chasser de près les éperons, presser les mots à qu; dompter, réfréner, subjuguer qu. § 1) na koń (na konia) wsieść. 2) wsiadł na woz; wsiądź do karety. 3) wsiedliśmy na okręt. 4) obie woyska impetem na się wsiadły; wsieść na nieprzyiaciela. 5) tak wsiadł na niego że się ruszyć nie mogł.

Wsiadanie, *n.* das Aufsitzen auf ein Pferd, auf einen Wagen. l'action, le tems de monter un cheval ou sur un chariot. § na wsiadaniu na koń prosiłem go.

wsiadanie na czołn, na okręt. die Einschiffung. embarquement, l'action de se mettre sur un batteau, sur un vaisseau.

Wsiadany, *f. m. g. wsiadanego.* der Hucke-Mann, ein Kinder-Spiel, in welchem der Ueberwinder auf dem Gefangenen reutet. jeu de petit maître; jeu au cheval fondu; sorte de jeu d'enfants, où le vainqueur monte le prisonnier.

wsiadana, f. f. *piosnka wsiadana.* Trompeten-Stoß zum Aufsitzen. portez selles, *plur. m.* boute-selle, *m.* le signal qu'on donne aux cavaliers pour monter à cheval.

wsia-

wsiadaną trąbić; na wsiadaną grać. zum Aufsitzen blasen. sonner boute-selle.

druga wsiadana. der andere Trompeten-Stoß zum Aufsitzen. la levée du boute-selle; à cheval; le second signal pour monter à cheval.

Wsiąkam co, *v. n.* F. *wsiąknę.* etwas nasses einziehen, an sich ziehen. faire remonter, boire, attirer une chose liquide. § bibuła inkaust wsiąknęła.

wsiąkać nosem. schnüffeln, den Rotz in die Nase ziehen. renifler, *v. a.* faire remonter la morve dans les narines.

trzewiki iuż wsiąkaią wodę die Schuhe ziehen schon Wasser. les souliers puisent déjà l'eau.

wsiąda co w co. eindringen, sich einziehen. s'imbiber, entrer dedans. § woda wsiąkła w ziemię, w bibułę.

Wsidlić, *F. wsidlę*, usidlić. verstricken. enlacer, embarrasser, empêtrer, prendre, faire empêtrer; faire tomber dans un piége. § czart go w swoie wsidlił pęta.

Wsiewam co w co, *v. m.* F. *wsieię.* in etwas säen. semer dans.

Wskakowanie, *n.* das Hereinspringen. l'action de sauter dans.

wskoczenie, *n.* der Sprung in einen Ort. un saut fait dans le dedans d'un endroit.

Wskakuię, wskakiwać, *v. m.* F. *wskoczę, wskoczić.* 1) hereinspringen; in oder auf etwas springen. 2) *fig.* in die Höhe hüpfen, springen. 3) steigen im Preis. 1) sauter dans, sur une chose. 2) sauter, tressaillir de joie. 3) monter, hausser, renchérir; *en parlant du prix.* § 1) wskocz do izby; wskoczył na ławę, na stoł. 2) wskoczył od radości. 3) cena wskoczyła.

wskoczyć na koń. sich auf ein Pferd schwingen. sauter sur un cheval.

Wskaz, *m.* } 1) Befehl, Andeutung, Auf-
Wskazanie, *n.* } lage. 2) Anweisung, Assignation. 1) ordre, *m.* ordonnance, *f.* signification, interpellation, sommation. 2) assignation pour payer une somme. § 1) wskazy otrzymał sądowe. 2) dobra wskazaniem obciążać; mam wskazanie i listy do niego.

Wskazany, *adj.* anbefohlen; angewiesen. ordonné; assigné.

Wskazuię, wskazywać, *v. m.* F. *wskażę, wskazować.* 1) eine Auflage thun; andeuten, anbefehlen. 2) assigniren, anweisen Geld. 3) zeigen, weisen die Stunden. 1) ordonner, indiquer, signifier, interpeller, faire une interpellation à qu. de faire qu. ch. 2) assigner, donner une assignation à payer une somme. 3) montrer les heures. § 1) wskarał urząd to do niego. 2) sto kop na majętność iego wskazano; wskazał mi kupiec sto talerow na niego. 3) zegarek dobrze wskazuie godziny.

Wskazywany, *adj.* 1) oft angedeutet; anbefohlen. 2) oft angewiesen. 1) indiqué; ordonné. 2) assigné.

Wskoczenie, *m. vid.* Wskakowanie.

Wskok, *adv.* im Sprunge, sehr hurtig, flugs. incontinent, tout à l'heure, sur le champ, à l'instant.

Wskopec, *adv.* nazad. zurück. en arrière.

Wskopuię. } *v. m.* F. *wskopam.* um-
Wskopywam. } stoßen, aufhacken, die Erde von oben ein wenig umgraben. serfouïr, peler la terre; houër, bechotter, remuër la superficie de la terre. § wskopać ziemię, zasianą rolą, wesźle zboże.

wskopać około drzewa. die Erde um einen Baum aufwerfen. déchausser un arbre; becher autour d'un arbre.

Wskopywanie, *n.* wskopanie ziemie. das Umstoßen der Erde. le houëment de la terre, l'action de serfouïr la terre.

Wskorać, *F. wskoram.* ausrichten, seinen Zweck erreichen. réussir, avoir de la réussite, du succès. § w miłości swoiey wskorał.

nie wskorasz z nim. du wirst mit ihm nicht auskommen, nichts ausrichten. vous ne sauriez rien faire de lui; on n'a jamais fait avec lui; vous ne le mettrez pas à la raison.

Wskroś, *adv.* 1) durch und durch. 2) bis auf den Grund, gründlich. 1) au travers, d'outre en outre, à jour; de part en part. 2) dans le fond, au fond. § 1) rurka wskroś (na skros) otwarta, przewierciana. 2) wskroś (na wskroś) weyrzeć w sprawę.

rzetelnie i wskroś rzeczy przegłada. er siehet die Sachen inwendig und auswendig. il fait tous les tenans & aboutissans des affaires; il pénétre les affaires.

wskroś przeięty, preniknïony, zdięty. empfindlich, gerühret. piqué, touché au vif; pénetré.

wskroś przelękniony. vom Schrecken befallen. saisi, frappé de frayeur; effrayé, consterné.

na wskroś, na skroś, ten grzebień nie przeymuie. dieser Kamm greifet nicht durch, geht nicht bis auf die Haut. ce peigne ne perce, ne pénétre point.

wskras przeniknienie, przeyrzenie. kluge Einsicht. perspicacité, pénétration.

Wſkrzeſzam, *v. a. F. wſkrzeſzę.* 1) von den Todten auferwecken. 2) wieder aufbringen, wieder einführen. 1) reſſuſciter un mort; redonner la vie à un mort. 2) reſſuſciter, reveiller, introduire de nouveau, faire revivre qu. ch. § 1) wſkrzeſić umarłego. 2) umarłe słowa wſkrzeſać; wſkrzeſił zagubioną regułę; chwalebna wzgardzone od wielu mowy Polſkiey wſkrzeſić wdzięki.

Wſkrzeſzenie, *n.* umarłego. Auferweckung von den Todten. l'action de reſſuſciter un mort.

Wſkrzeſzony, *adj.* von den Todten auferwecket. reſſuſcité; qui eſt retourné de la mort à la vie.

Wsławiam co, *v. m.* F. *wsławię.* berühmt machen. renommer, ſignaler; rendre célebre.

wsławić ſię. ſich bekannt machen. ſe ſignaler; avoir la vogue, la réputation, la renommée. § wsławił ſię ſwoiemi naukami.

Wśliznąć ſię, *F. wśliznę.* hereinſchlupfen. ſe gliſſer, ſe fourrer, s'inſinuër; entrer doucement dans.

Wśmiardły, *adj.* Wſtechły. müſend, riechend. un peu puant, qui commence à ſentir mauvais. § wśmiardłe mięſo.

Wśmiardnąć ſię, *F. wśmiardnę.* anlaufen, anfangen zu ſtinken; riechen. puer un peu, devenir un peu puant, s'empuantir, commencer à puer. § mięſo wśmiardnęło.

Wśmiardnienie, *n.* wſtęchlina, wſtęchłość. müſender, übler Geruch einer Sache, die anfängt zu faulen. odeur infectée; la puanteur d'une choſe qui commence à ſe pourrir.

Wſpaczny, *adj.* opaczny. verkehrt. mis de travers; renverſe, pervers.

Wſpak. 1) rücklings. 2) rücklings, auf dem Rücken. 1) à reculons, en ſe retirant en arrière. 2) ſur le dos; à la renverſé. § 1) na wſpak iść; rak wſpak idzie. 2) wſpak (na wſpak) leżeć, upaść.

przewrocić kartę na wſpak ein Kartenblatt umſchlagen. retourner une carte.

wſpak idący. der rücklings gehet. rétrograde; qui va à reculons.

wſpak idę. rücklings gehen. rétrograder, reculer; ſe retirer, aller en arrière.

*Wſpamiętywam co, F. *wſpamiętam*, wſpominam. erinnern. faire ſouvenir.

**wſpamiętać ſobie co; przypominać ſobie co.* ſich erinnern. ſe ſouvenir, ſe reſſouvenir de; rappeller une choſe en ſa mémoire.

Wſpamiętywanie, *n.* wſpamiętanie. Erinnerung. le reſſouvenir, le ſouvenir.

Wſpaniale, *adv.* 1) prächtig, herrlich. 2) großmüthig, edelmüthig. 1) magnifiquement, pompeuſement. 2) généreuſement, noblement.

Wſpaniało. } *adv.* mit hohen Worten, in erhabenen Ausdrücken. ſublimement, d'un ſtyle haut; d'une manière élevée. § wſpaniało piſze, mowi.
Wſpaniałomownie, }

Wſpaniałomowność, *f.* wſpaniałość mowy, wſpaniała mowa. Hoheit, Pracht einer Schreibart, hohe Rede. ſublime, *m.* la ſublimité du ſtyle; haut ſtyle; langage rempli de termes nobles; d'expreſſions riches & magnifiques, ſtyle noble, manière de parler ſublime & relevée.

Wſpaniałomowny, *adj.* der ſich hoher, erhabener Ausdrücke bedienet. qui s'exprime d'une manière noble & relevée.

Wſpaniałomyślnie, *adv.* großmüthig. généreuſement, noblement.

Wſpaniałomyślność, *f.* Großmuth. généroſité, magnanimité; la hauteur, la nobleſſe, la grandeur d'ame.

Wſpaniałomyślność, *f.* großmüthig. généreux, magnanime. § umysł, człowiek wſpaniałomyślny.

Wſpaniałość, *f.* 1) Pracht, Herrlichkeit. 2) Großmuth. 3) Hoheit, Erhabenheit des Geiſtes. 3) die Größe eines Sterns. 1) magnificence, *f.* pompe, *f.* 2) généroſité, magnanimité. 3) la hauteur, la grandeur d'une étoile. § 1) koronacya wielką ſię odprawiła wſpaniałością. 2) to prawdziwa wſpaniałość, nieprzyiaciela z oſtatniey ratować zguby. 3) wſpaniałość myſli, umyſłu, duſze. 4) oko bykowe ieſt gwiazda pierwſzey wſpaniałości; piewſzey wſpaniałości ieſt 15 gwiazd, 45 wtorey, 208 trzeciey, 44 czwarzey, 217 piątey, a 49 ſzoſtey wſpaniałości.

wſpaniałość mowy, vid. Wſpaniałomowność.

Wſpaniały, *adj.* 1) herrlich, prächtig, majeſtätiſch. 2) großmüthig; ein Großmüthiger. 3) hoch, erhaben, als ein Geiſt. 4) hoch, prächtig als eine Rede. 1) magnifique, ſuperbe, grand, ſplendide, ſomptueux, majeſtueux. 2) généreux, magnanime; un homme généreux. 3) noble, ſublime, haut, élevé, grand comme l'ame de qu. 4) ſubſime, noble, emphatique, relevé, haut, comme un diſcours. § 1) wſpaniały pałac, wiazd, dwor. 2) wſpaniały umysł; wſpaniałych tam mało. 3) wſpaniała

to

to myśl, duſza. 4) wſpaniałych słow o rzeczy podłey zażywać głupia.
wſpaniałe czoło. hohe Stirne. un front élevé; un beau front.
Wſparcie, *vid.* Wſpieranie.
Wſporować, *F. wſparuię*. den Feind aufhalten oder ſolchen zurücktreiben. repouſſer, arrêter l'ennemi. § ta garść ludzi nieprzyiacielſkie wſparowała woyſko.
Wſparty, *adj.* czym. 1) geſtützet, unterſtützet. 2) zurückgetrieben, zurück geſchlagen. 1) appuyé, ſoutenu, étayé. 2) repouſſé, chaſſé.
wſparty na czym; auf etwas gelehnt, geſtützt. appuyé ſur.
wſparty na poły. halb geſtützet. qui n'eſt qu'à demi appuyé.
Wſpięcie ſię, *vid.* Wſpinanie ſię.
Wſpiezam, wſpierać, *v. m. F. weſprę, weſprzeć*. 1) etwas ſtützen, unterſtützen. 2) einen unterſtützen, einem beyſtehen. 3) zurück treiben, Widerſtand thun. 1) étançonner, appuyer, étayer, ſoutenir. 2) appuyer, aider qu. de ſes forces, de ſon crédit; protéger, aſſiſter, défendre. 3) ſoutenir, arrêter, repouſſer, reſiſter, rembarrer, rechaſſer, recogner l'ennemi; ſoutenir de choc, l'effort de l'ennemi. § 1) wſpierać dom, ścianę. 2) wſpieraſz mię łaſką twoią. 3) wſparli mocno Chrześcianie Turkow.
wſpierać ſię. 1) ſich ſtützen, ſich lehnen, ſich ſtemmen. 2) ſich ſchützen. 3) ruhen, beruhen, ſich auf etwas verlaſſen. 1) s'appuyer contre, ſur; ſe ſoutenir, ſe proſer ſur qu. ch. 2) ſe défendre de; s'appuyer ſur. 4) s'appuyer, faire fond, compter ſur. § 1) wſpieram ſię łaſką, łokciem; wſpierać ſię na ſtole, na kim. 2) wſpiera ſię powagą autora tak sławnego, radą, łaſką twoią. *3) w tey dolegliwości na mię ſię wſpierać (polegać) możeſz.
wſpieraiący. unterſtützend. ſoutenant.
wſpierać ſię grzbietem o co. ſich mit dem Rücken an etwas lehnen. s'adoſſer, ſe mettre le dos contre qu. ch.
na łokciu ſię wſpierać. ſich auf dem Ellenbogen ſtützen. s'accouder; s'appuyer ſur le coude.
Wſpieranie, *n.* wſparcie. Stützung, Unterſtützung. étançonnement, *m.* ſoutien; l'action de ſoutenir, d'appuyer.
wſpieranie ſię. die Stützung ſeines Körpers auf etwas. l'action de ſe ſoutenir, de s'appuyer ſur qu. ch.
Wſpierany, *adj.* oft unterſtützt. ſouvent ſoutenu, appuyé.
Wſpięty, *adj.* der ſich auf den Zehen in die Höhe ſtrecket. dreſſé ſur le bout de ſes piés.
Wſpinam ſię, *v. m. F. weſpnę ſię* 1) auf die Zehe treten; ſich in die Höhe ſtrecken 2) nach etwas ſtreben, ſich um etwas bemühen. 3) anſtrengen, anſetzen. 1) ſe hauſſer; ſe lever ſur le bout des piés; ſe dreſſer ſur le bout des doigts; ſe ſoulever ſur la pointe des piés. 2) s'élancer, ſe pouſſer, aſpirer, tendre à qu. ch. 3) s'efforcer; faire un efort de; s'excèder, tâcher de réuſſir, bander ſon eſprit. § 1) weſpniy ſię a obaczyſz, wſpniy ſię na palcach. 2) wſpinał ſię na kroleſtwo; wſpiął ſię na ten urząd. 3) armo ſię rozum wſpina; nad potrzebę ſię ku tęmu wſpina; wſpinąć ſię rozumem.
wſpina ſię koń. das Pferd bäumet ſich. le cheval ſe cabre, fait un pont-levis, s'élève ſur les deux piés de derriére.
Wſpinanie ſię, *n.* wſpięcie ſię. das Auftreten auf den Zehen. l'action de ſe lever ſur le bout des piés.
wſpinanie ſię konia. das Bäumen der Pferde; ein Männchen. peſade, *f.* pont-levis, *m.* l'action par laquelle le cheval ſe cabre.
Wſpłonąć, *F. wſpłonę*. ſchnell verlodern, hurtig verbrennen. ſe conſumer rapidement par le feu; ſe reduire en cendres.
Wſpłynąć na wierzch, *F. wſpłynę*. aus dem Waſſer in die Höhe ſchwimmen; hervorſchwimmen. ſortir de l'eau; venir du fond en haut en nageant.
Wſpołbrat, *n.* Wſpołmieſzkaniec *&c. vid.* Społbrat.
Wſpołwładność, *f.* Volks-Herrſchaft; Democratie. démocratie, *f.* gouvernement populaire.
Wſpomagacz, *m.* Mithelfer. un aide.
Wſpomagaczka, *f.* Mithelferinn, *f.* femme qui aide, aſſiſte.
Wſpomagam komu czym, w czym, *v. m. F. wſpomogę*. einem helfen, aushelfen. renforcer, aider, appuyer, ſoutenir qu. § wſpomogł mię pieniędzmi, rada w pracy moiey.
wſpomoż cię Boże, *vid.* Bog — *wſpomoż cię Boże*.
Wſpomaganie, *n.* pomac. Hülfe, Beyſtand. aide, appui, ſecours, ſoutien, ſuport.
*Wſpominacz, *m.* przypominacz. Erinnerer. celui qui fait ſouvenir.
Wſpominam co, *v. m. F. wſpemnę*. 1) erwehnen, gedenken 2) erinnern. 1) mentionner, toucher qu. ch; faire mention, parler de qu. ch. 2) faire reſſouvenir;

venir; rappeller qu. ch. en mémoire. § 1) wspominać stare rzeczy; o czym autor wyżey wspomniał; mile, poczesnie, po przyiacielsku go wszyszy wspomninaią. 2) wspomniy mi te rzeczy.

wspominać; wspominać sobie co. auf etwas fallen; sich erinnern. se ressouvenir de; se mettre qu. ch. dans la mémoire. § wspomny sobie dobrodzieystwa moię; iedną rzecz sobie przypomniawszy na drugą podobną wspominamy.

Wspominanie, *z.* wspomnienie, *n.* Erinnerung, Andenken. ressouvenir, mémoire, souvenir. § w wdzięcznym iest u nas wspomnieniu.

krotkie czego wspomnienie, *wzmianka.* Erwehnung. mention.

wspominania godny. erwehnungswürdig; denkwürdig. mémoirable, *adj.* digne de mémoire.

wspominania niegodny. der kleiner Erwehnung würdig ist. indigne de souvenir; qui n'est pas digne de mention.

Wspomniony, *adj.* erwehnt. mentionné, touché, ledit.

Wspomożenie, *n.* } pomoc. Hülfe, Bey-
***Wspor, *m.* } sprung, Beyhülfe. aide, secours, support, assistence. § na osobliwym łaski Bożey wspomożeniem; proszę abyś mię wsporem swym pańskim wzmagał i wspierał.

Wspora, *f.* 1) Stütze. 2) Arm, Lehne, an etwas. 1) appui, *m.* étançon, étaye, soutien. 2) bras, appui, dossier; chose sur quoi on s'appuie. § 1) bez wspory (podpory) ta ściana się zawali. 2) wspora u siedzenia dla tłumu ludzi.

wspora u mostu. Brücken-Lehne. gardefou, *m.* appui d'un pont pour empêcher qu'on ne tombe.

Wspuchły, *adj.* aufgelaufen, etwas geschwollen. un peu enflé ou boufi.

Wspuchnąć, *E. spuchnę.* auflaufen, etwas schwellen. enfler un peu.

Wstaię, *v. m. F. wstanę.* 1) aufstehen. 2) entstehen. 3) aufgehen auf dem Horizont. 1) se lever, se relever; sortir de son siège ou de son lit. 2) se lever, commencer. 3) se lever, commencer à paroître sur l'horison. § 1) wstań z ziemie, z łożka, ze stołka; a wstał już Jegomość; wstaway do roboty. *2) wstał (powstał) deszcz, śnieg, wiatr. **3) śliczne już wstawało słońce.

wstaią mi od tego włosy. die Haare stehen mir deswegen zu Berge. les cheveux m'en dressent; cela me fait hérisser les cheveux à la tête.

wstaią mu włosy od strachu. vor Schrecken stehen ihm die Haare zu Berge. les cheveux se lui dressent de peur.

Wstanie, *n.* } 1) das Aufstehen vom
Wstawanie, *n.* } Stuhle. 2) das Aufstehen, Zeit des Aufstehens aus dem Bette. 1) levement d'une chaise, l'action de se lever de son siège. 2) le lever, l'action de se lever de son lit; le tems qu'on se leve & sort de son lit.

Wstąpienie, *n. vid.* Wstępowanie.

Wstawiam, *v. m. F. wstawię.* 1) hereinsetzen, einsetzen. 2) einkellern, einlegen in den Keller. 3) einsetzen, in Verwahrung geben. 4) einrenken ein verrenktes Glied. 1) mettre en; poser, placer une chose dans une autre. 2) encaver, mettre en cave. 3) remettre, déposer entre les mains de qu. 4) remettre, remboiter un os disloqué. § 1) wstaw flaszę w wodę, szkatułę w szafę. 2) wstawić beczkę do piwnicy. 3) wstawię moy towar u przyiaciela. 4) wstawić członek wywiniony.

wstawić w klubę. einrenken. remettre un os.

wstawił w klubę, w ryzę. in die Ordnung bringen. reformer, mettre en ordre.

wstawiać się w co. sich einer Sache annehmen. s'intéresser, prendre part à qu. ch; s'entremettre de; s'employer pour qu. ch.

wstawiać się za kogo (za kim) do kogo. sich eines annehmen, sich für einen ins Mittel schlagen. prendre les intérêts de qu; s'intéresser, s'employer, intercéder, prier; interposer son credit pour qu.

wstawić dzień, miesiąc. einen Tag, einen Monat einschalten. intercaler un jour, un mois.

Wstawianie, *n.* wstawienie, *n.* 1) das Hineinsetzen. 2) die Einrenkung. 3) die Einschaltung eines Tages. 1) l'action de remettre une chose dans une autre. 2) reduction, remboitement, l'action de remettre un os dans sa place. 3) intercalation d'un jour, d'un mois. § 1) wstawienie wina do piwnice. 2) wstawienie członka wywinionego. 3) wstawienie dnia, miesiąca.

wstawienie się, n. Vorbitte, Vorsprache, Vermittelung. intercession, entremise, interposition, aide, secours. § wstawieniem się swoim u krola go uwolnił.

Wstawiony, *adj.* 1) hineingesetzt. 2) eingerenkt.

gerenkt. 1) placé, mis dans une chose. 2) remis, remboité.

wstawiony dzień, miesiąc. ein eingeschalteter Tag, Monat. un jour, un mois intercalaire.

Wstążeczka, *f.* } witęga wąska. Bändchen.
Wstążka, *f.* } bandelette, ruban étroit.

Wstęchlina, *f.* dumpfiger, muffiger Geruch, Dumpfigkeit. renfermé, *m.* odeur relante; relant, remugle, *m.*

Wstęchły, *adj.* dumpfig, muchlich. relant, qui a une odeur relante.

Wstęchnąć się, *F. wstęchnę się.* dumpfig werden. devenir relant; sentir le relant, le renfermé.

Wstecz, *adv.* wzad. zurück. en arrière, en reculant. § wstecz nieprzyiaciela odbić, obrocić; wstecz, na wstecz pierzchnąć.

Wsteczny, *adj.* rückgehend, wiederkehrend, retrograde, qui retourne en arrière. § Jowisz gwiazda iest wsteczny w swoim biegu.

Wstęga, *f.* wstążka, *f.* 1) Band zum binden. 2) ein seidenes Band. 1) lien, attache, tout ce qui sert à lier. 2) ruban. § 1) wstążka irszana. 2) wstęga iedwabna, połiedwabna; wstęga ponsowa.

Wstęp, *m.* 1) Eintritt, das Hereintreten. 2) Zutritt. 3) Einkehre, Ort, wo man einzukehren pflegt. 4) erste Staffel, Antritt, Anzug. 5) Eingang einer Rede. 1) entrée, *f.* action d'entrer. 2) accès, *m.* abord, entrée auprès d'une personne. 3) reduit, retraite, lieu où l'on se retire, où l'on va loger quelque tems. 3) accès, *m.* premier dégré; commencement, entrée; avenement à un charge. 5) entrée, introduction d'un discours. § 1) wstępu komu bronić *2) ma wstęp (przystęp) do niego. 3) wolne w ten dom każdemu wstępy. 4) wstęp ma do honorow; iest teraz do tego na wstępie; wstęp pierwszy do honorow, do nauki; do wstępu na tę godność o winszuię. 5) wstęp kazania, mowy.

wstępy, plur. vid. Wstępny — *wstępna środa.*

Wstępień, *m. g. wstępnia,* wstęp do czego maiący, na wstępie będący. ein Candidat; einer der ein Amt zu erhalten, eine Wissenschaft zu erlernen suchet. un aspirant; celui qui aspire à une dignité, à une science.

wstępień mąż, gołota w dom maiętney żony wstępuiący. armer Schlucker, der ein reiches Weib geheurathet hat. un pauvre hêre qui a epousé une riche femme.

Wstępny, *adj.* 1) Einzugs-, Antritts-, Anzugs-. 2) besteiglich, worauf man leicht steigen kann. 3) zum ordentlichen Angriff des Feindes gehörig. 1) d'entrée, qui sert à l'entrée de; qui regarde la reception dans un corps. 2) aisé à monter, qui sert à monter ou à entrer; par où l'on peut facilement monter, ou entrer. 3) d'attaque, qui regarde les attaques regulières; qui sert à attaquer l'ennemi dans les formes. § 1) wstępne, wstąpieniu albo wieżdżaniu służące powinszowanie, przywitanie. 2) wstępna gora. 3) przyszło do wstępney potrzeby; Tatarzy woiennego i wstępnego boiu w polu nie dotrzymuią; wstępnego z nim pola sprobował.

ucztawstępna. Antritts-, oder Anzugs-Schmauß. la bien-venuë; repas d'entrée; un festin donné au sujet de l'installation de qu.

wstępna woyna. Offensiv-Krieg. guerre offensive. § przyszło do wstępney woyny.

wstępna mowa. 1) Vorrede. 2) Antritts-Rede. 1) avant-propos, préface. 2) discours, harangue à l'entrée de qu. § 1) w wstępney do tey księgi tak pisze mowie. 2) wstępną mowę mieć do kogo.

wstępna środa; wstępy. Ascher-Mittwoch. le mecredi des cendres; cendres, *f. plur.*

wstępna niedziela. Invocavit, der erste Sonntag in der Fasten. la Quadragésime; le premier dimanche du Carême.

Wstępne, n. wstępne pieniądze albo podarek, ktory daie wstępuiący do cechu, kolegium. Anzugs Geschenk, das man beym Antritt in eine Zunft oder ein Collegium giebet. les erres, *f.* le présent ou l'argent qu'on donne à son introduction dans un corps, dans un Collége.

Wstępowanie, *n.* wstąpienie. 1) das Hereintreten, das Hinaufsteigen. 2) Antretung eines Amtes, Eintritt in eine Gesellschaft. 1) l'action d'entrer, de monter; entrée, montée. 2) l'entrée dans une charge, dans un emploi. § 1) wstępowanie do izby, na gorę. 2) wstąpienie na urząd, do cechu, na tron.

wstąpienie z drogi doząd. Einkehre, Abtritt eines Reisenden. retraite, *f.* demeure qu'on fait en un endroit pendant son voyage.

wstąpienie w prawa z kim; prawa założenie,

nie, grunt. Kriegs-Befestigung; Antwort auf die Klage. litis contestation, contestation en cause.

Wstępuię, *v. m. F. wstąpię.* 1) auf etwas steigen, treten. 2) hinauf steigen, hinaufgehen. 3) herein gehen, herein treten. 4) antreten, beytreten, einem zusprechen. 5) treten in einen Bund, solchen machen. 6) antreten ein Amt; treten in eine Gesellschaft. 7) treten zwischen Zankenden. 1) monter sur, en; se mettre sur. 2) monter une hauteur; aller, marcher vers le haut. 3) entrer, aller au dedans, dans le dedans de. 4) descendre chez qu. ou en un endroit. 5) entrer en (dans une) charge, dans un collége; monter, s'élever, parvenir à une dignité, commencer à l'exercer; commencer l'exercice, prendre possession d;un emploi. 6) entrer dans une ligue. 7) intervenir, s'entremettre, s'interposer; démêler entre ceux qui se querellent. § 1) wstąp na podnożek, na stołek. 2) wstępować po wschodach, po gorze, na gorę. 3) wstępuiąc w pokoy nogę złamał. 4) wstąp do domu moiego, na drodze do brata moiego, do moiey izby. 5) wstąpił w związek, w bunt. 6) wstąpił na godność, na urząd, na tron, do cechu, do kolegium naszego. 7) wstąpił miedzy nich iak szpad dobywali.

cena wstępuię. der Preis steigt. le prix hausse, monte.

wstąpić po kim na tron, na stolicę. nach einem auf den Thron steigen, folgen. succéder, monter après qu. sur le trône.

**wstępuię z kim w szranki.* 1) sich mit einem duelliren. 2) sich mit einem in Streit einlassen. 1) se battre en duel avec qu. 2) entrer en lice avec qu.

do klasztoru, do zakonu wstąpić. in ein Kloster, in einen Orden treten; ein Mönch werden. entrer dans un couvent, dans un ordre Religieux.

wstąpić w prawo, w sprawę sądową. in den Gerichten: den Krieg befestigen, auf die Klage antworten. former la contestation en cause; fournir de défenses; donner ses défenses.

Wstręt, *m.* 1) Rückprall, Rücksprung als eines Balles. 2) Widerstand. 3) Abscheu, Widrigkeit, Widerwille. 1) repoussement, *m.* bond, *m.* choc, saut d'une bale repoussée. 2) opposition, résistance. 3) aversion, répugnance. § 1) wstręt morskich wałow od skały. 2) wstręt czynić potężnemu nieprzyiacielowi; wstręt mu dali Węgrowie, ktorym Niemcy grzbiet trzy[illegible]ali. 3) wstręt od iego okrucieństwa; bez wstrętu tego namienić nie mogę.

wstręt odnieść; wstręt wziąć. einen Stoß bekommen; zurück getrieben werden. être réprimé; avoir, recevoir un choc. § wziął wstręt zamysłom swoim.

wstręt czynić. widerstehen; Widerstand thun. rechasser, repousser, repugner, reprimer qu.; résister; tenir le contre-pié; faire résistance, faire tête à.

Wstrząsam, *v. m. F. wstrząsnę.* erschüttern. ébranler; secouer; donner quelque secousse, faire trembler à force de secouer. § wiatr wstrząsł chałupą.

Wstrząśnienie, *n.* Erschütterung. secousse, ébranlement, violente agitation.

Wstrząśniony, *adj.* erschüttert. ébranlé, secoué.

Wstrzemięźliwie, *adv.* powściągliwe. mäßiglich. d'une manière retenuë.

Wstrzemięśliwość, *f.* } powściągliwość.
Wstrzymywałość, *f.* } Sittsamkeit, Mäßigkeit. retenuë, continence.

Wstrzemięśliwy, *adj.* } powściągliwy.
Wstrzymywały, *adj.* } mäßig, an sich haltend. retenu, modéré, abstinent, posé.

Wstrzymywam od czego, *v. m. F. wstrzymam.* abhalten, aufhalten. tenir, retenir, arrêter, empêcher de.

wstrzymać się. sich enthalten, sich mäßigen. se retenir, se passer, se tenir, s'empêcher de qu. ch; se modérer, se surmonter.

Wstyd, *m.* 1) Schamhaftigkeit. 2) Schimpf. Scham wegen etwas. 3) Beschämung, Schande, die man einem macht. 4) Jungferschaft, Jungfern-Kränzchen. 5) die Scham, die Schamglieder. 1) pudeur, *f.* bonne honte, honte honnête, 2) honte, *f.* confusion qu'on a de qu. ch. 3) honte, affront, ignominie, confusion. 4) pudicité virginale, pucelage, *m.* virginité. 3) les parties honteuses ou naturelles. § 1) uroda przy panieńskim wstydzie; wstyd go ruszył; hamuy się wstydem od złego; zachować wstyd; zaczerwieniała się iey twarz od wstydu; wstyd, wstydliwość, albo sromięźliwość uczciwa iest skłonność przyrodzona do wstydania. 2) cnotliwe ubostwo wstydu nie czyni; wstyd, wstydzenie się, sromanie się bezecności swoiey, zawstydzenie się; dla wstydu radbym się pod ziemią widział; ledwiem od wstydu żyw został. 3) sobie i Panu twoiemu wstyd czynisz. 4) wstyd straciła, wstyd odiąc

Pannie. 5) wſtyd obnażyć; w łonie wſtyd ieſt.
wſtyd; wſtyd ieſt. es iſt ſchändlich; es iſt eine Schande. c'eſt une honte, il eſt honteux; c'eſt une choſe honteuſe à. § wſtyd o tym mowić, piſać; wſtyd takie słowa mowić; wſtyd słuchać.
wſtyd mię tego. ich ſchäme mich deſſen. j'en ai honte; j'ai honte de; cela me fait honte. § wſtyd mię tego uczynku; wſtyd go uboſtwa ſwoiego.
wſtyd mię człowieka tego. ich ſchäme mich vor dieſem Menſchen. je rougis, j'ai honte pour cet homme.
ni wſtydu, ni Boga. weder Schaam noch Scheu. il n'y a point de honte, ni pudeur.
wſtyd ſtart z czoła. er hat eine unverſchämte Stirne. il a bû toutes ſes hontes; il n'a plus de honte, il a renoncé toute honte.
Wſtydam ſię, *vid.* Wſtydzę ſię.
Wſtydanie ſię, *n. vid.* Wſtyd, 2).
Wſtydliwie, *adv.* ſchamhaftiger Weiſe. avec pudeur.
Wſtydliwość, *f.* wſtyd. Schamhaftigkeit. pudeur, *f.* pudicité.
Wſtydliwy, *adj.* 1) ſchamhaftig. 2) ſchändlich, das einem Schande macht. 1) honteux; qui a de la pudeur & de la honte. 2) mal-honnête, ignomineux, honteux. § 1) wſtydliwy młodzianin; wſtydliwa panienka. 2) wſtydliwa (ſromotna) to nieumiętność.
Wſtydzę, *v. a. dzi, dził.* beſchämen. faire honte à qu.; faire rougir, confondre qu. § ta Panna wſzyſtkie wſtydzi Damy.
wſtydzić ſię. ſich einer Sache ſchämen. avoir de la honte pour, de; être honteux de; rougir. § nie mam ſię tego uczynku, za, ten, o ten uczynek wſtydzić; wſtydź ſię żeś to uczynił.
wſtydzić ſię za kogo. ſich eines ſchämen. avoir honte d'une perſonne, rougir pour qu.
wſtydzić ſię kogo albo przed kim. ſich vor einen ſchämen. avoir honte pour une perſonne.
Wſtydzenie ſię, *n. vid.* Wſtyd 2).
Wſuwam, wſuwać co, *v. m. F. wſunę, wſunąć.* herein ſchieben. gliſſer, couler, pouſſer, fourer, remettre dedans. wſuń ſzufladę.
wſunąć czapkę, kapeluſz na głowę. die Mütze, den Hut tief in die Augen drücken. enfoncer le bonnet, le chapeau dans la tête.
wſunąć ſię. 1) ſich einſchieben. 2) ſich auf etwas hohes ſetzen, ſchwingen, ſpringen. 1) ſe fourrer, entrer avec viteſſe dans quelque ouverture. 2) ſauter, voltiger, ſe mettre avec agilité ſur qu. § 1) ten ſztępel nie dobrze ſię wſuwe. 2) wſunął ſię na łożko.
wſunął ſię na koń. ſich auf ein Pferd ſchwingen. ſauter, ſe jucher ſur ſon cheval.
Wſypanie, *n.* das Einſchütten, die Einſchüttung. l'action d'enfoncer, de verſer une choſe ſèche dans.
Wſypany, *adj.* eingeſchüttet. enfoncé, verſé dans.
Wſypuię, wſypywać co, *v. m. F. wſypię, wſypać.* hereinſchütten, einſchütten. enfoncer, verſer une choſe ſèche dans; verſer dedans.
Wſzak, *adv.* ja wohl. bien, à la vérité, certes. § wſzakiem ci dał; wſzak do iego kapeluſz; wſzak nie chciał; wſzakci nie twoy.
wſzakiem ia mowił. ich habe es ja geſagt; habe ich es nicht geſagt. n'ai je pas dit; je l'ai dit bien; je ne vous l'ai dit; vous ſavez que je l'ai dit.
wſzakże; wſzakże iednak; wſzakże przecię. aber doch. mais néanmoins; mais pourtant.
Wſzarka, *f.* die viel Läuſe hat. une pouilleuſe.
Wſzarz, *m.* ein Laus-Igel, der viel Läuſe hat. un pouilleux.
Wſzawy, *adj.* lauſig, voller Läuſe. pouilleux, plein de poux.
wſzawy ieſt; wſzy. er hat Läuſe. il a des poux.
wſzawa choroba. Läuſe-Sucht, Läuſe-Krankheit. phtiriaſis, *f.* maladie pédiculaire.
Wſzczątek, *m.* } Entſtehung. naiſſance, *f.*
Wſzczętek, *m.* } commencement, *m.* le
Wſzczęcie, *n.* } tems du commencement de qu. ch.
Wſzczepiam, wſzczepiać co, *v. m. F. wſzczepię, wſzczepić.* 1) in einen Spalt einklemmen. 2) fig. einpflanzen. 1) inſerer, pouſſer, ficher dans une fente. 2) *fig.* inculquer, graver. § 1) wſzczepić klin w kłodę. 2) wſzczepić wiarę, cnotę w ſerce czyie.
Wſzczepianie, *n.* das Einpflanzen. l'action d'inſerer.
Wſzczepiony, *adj.* eingepflanzt. inſeré.
**Wſzzzętek, *m. g. wſzczętku.* Urſprung, Anfang. origine, *f.* commencement, *m.*
Wſzczęty, *adj.* angefangen, entſtanden. commencé, élevé; embraſé, allumé, qui commence à paroître. § wſzczęta woyna.
Wſzczynam, *v. m. F. wſzczne.* erregen, anfangen. commencer, ſoulever, émouvoir;

voir; embraser, allumer, exciter. § wszczął woynę, bunty, spiknienie; konfederacyą wszczęli.

wszczynąć się. 1) entstehen, erreget werden. 2) sich eines annehmen. 1) commencer, se renouveller, se lever, s'élever; commencer à la faire sentir; s'embrasser, s'allumer; naître. 2) s'intéresser pour; prendre le parti, les intérêts de qu. § 1) wszczęła się woyna, pogłoska; wszczął się dyskurs; gdy się wszczyna zwada ginie wszelka rada, *prov.* *2) wszczyna się za nim, uymuie się za niego.

Wszczynanie, *n. vid.* Wzniecanie.

Wszechmocność, *f.* Allmacht. Toute-puissance, *f.* § przedziwna wszechmocność Boska, dwiema palcy mozgu nie mierz wszechmocności Boskiey.

Wszechmocny, wszechmogący. Allmächtig. Tout-puissant.

Bog wszechmocny. der Allmächtige. le Tout-puissant.

Wszędobył, *m.* wszędobytność, *vid.* Wszędybył, Wszędybytność.

Wszędy, wszędzie, *adv.* überall. par tout; en tout lieu; de tous côtés. § wszędzie po izbie leżą księgi; wszędzie rozesłał po niego ludzie.

Wszędybył, *m.* \
*Wszędybylski, *m.* } Landläufer; Landstreicher, Herumtreiber, ein beschwerlicher Mensch, der sich zu sehr geschäftig macht.
Wszędybyły, *adj.* /
un homme vagabond, ambulant; coureur, ou celui qui fait l'empresse; importun, fâcheux, incommodant. § wszędobyli lekarze, wszędobyły umysł; ci wszędybyłomie uprzykrzeni.

Wszędybytność Boska. die Allgegenwart Gottes, la toute-présence divine.

Wszedybytny, *adj.* allgegenwärtig. présent en tous lieux; présent par tout.

Wszelaki, *adj.* \
Wszelki, *adj.* } 1) allerhand; allerley, aller. 2) jeder. 1) de toutes sortes, de toutes manières. 2) chaque, tout.

wszelkim sposobem. auf alle Art. en toutes manières, en toutes façons.

Wszech. ist der *genitivus* von Wszy. *c'est le génitif de* Wszy.

Wszelakokształtny, *adj.* vielgestaltig; von vielerley Gestalten. de toutes formes.

Wszem, ist der *Dat. plur.* von Wszy. *c'est le Datif plur. de* Wszy.

Wszeteczeństwo, *n.* \
Wszeteczność, *f.* } 1) Unzucht, Geilheit. 2) *obs.* gemeiner Umgang. 3) unordentliches Leben. 1) lascivité, *f.* impudicité. 2) *obs.* familiarité. 3) déreglement de vie, libertinage, *m.*

Wszeteeznica, *f.* unzüchtiges Weib. paillarde, femme lascive; garce, garçonniare.

Wszetecznie, *adv.* unzüchtiger Weise. lascivement, impudiquement.

Wszetecznik, *m.* 1) unzüchtiger Mensch. 2) *obs.* der sich mit einem gemein macht. 1) libertin, paillard, homme lascif. 2) *obs.* celui qui se familiarise.

Wszeteczny, *adj.* 1) unzüchtig, üppig. 2) *obs.* familiairt, gemein. 1) lascif, impudique. 2) *obs.* familier. § 1) wszeteczna karta, wszeteczna białagłowa.

Wszoł, *m.* eine Laus eines Thieres. pou, *m.* vermine qui mange un animal. § wszoły gęsie, końskie.

Wszrubować, F. *wszrubuię.* einschrauben. faire entrer une vis dans, faire passer à tour de vis.

wszrubować się w kogo. sich einschmeicheln. s'insinuer, s'introduire, se couler, se glisser dans.

Wszy. ist der *Nom. plur.* von Wesz. *c'est le Nom. plur. de* Wesz.

Weszy, wszystki. aller, jeder. tout. § wszemu panuie narodowi; za wszech stanow zezwoleniem; w wszech ludzkich sercach; wszemi włada.

wszem i w obec każdemu. allen und jedem ins besondere; wir thun allen und jedem zu wissen. à tous généralement; nous faisons savoir à tous présents & à venir.

Wszycie, *n.* wszywanie, *n.* das Einnähen in etwas; eingenähte Arbeit. l'action de coudre dedans, ou dans une chose; la couture de dedans.

Wszystek, *adj.* \
Wszystki, *adj.* |
Wszytek, *adj.* } aller, ganz. tout, entier. § wszystka ziemia, wszytek świat; wszystkie; sukno wszyscy ludzie; wszystkie na to strawił siły.
*Wszyrki, *adj.* /

wszystki, obs. wszyscy. alle, alle Leute. tous, tout le monde, toutes les personnes; tous les gens. § wszyscy zdania tego byli.

wszyscy a wszyscy. alle insgesammt. tous ensemble.

wszyscy się uskarzaią, wszyscy mruczą. alle klagen, alle murren. tout se plaint, tout murmure.

wszyscy tam byli. alle sind da gewesen. il y avoit tous.

wszystkich matek ziele. (alchimilla) Sinnau, Löwen-Fuß. du pié de Lion.

Wszystko, *s. m.* 1) Alles, alle Dinge. 2) das Ganze. 1) tout; toutes les choses. 2) tout, toute chose, ce qui est entier. § 1) wszystko (wszystkie rzeczy) co wiem powiem; wszystko za iedno, do wszyst-

wſzyſtkiego to człowiek. 2) w części i we wſzyſtkim.
kto ma pieniądze ma wſzyſtko. wer Geld hat, hat alles. avec de l'argent on a de tout; argent fait tout.
wſzyſtko mu ſię udaie. es gehet ihm alles von ſtatten. tout lui ſuccède à ſouhait.
nic albo wſzyſtko. nichts oder alles. tout ou rien.
na tym wſzyſtko. auf dieſes kömmt alles an. il s'y accroche toute l'affaire, c'eſt le pivot de cette affaire; dela dépend tout.
wſzyſtko łotrowie. es ſind alles lüderliche Leute. tous ſont des gens de ſac & de corde. § wſzyſtko hultaie i złodzieie.
nade wſzyſtko. über alles. avant toutes choſes; ſur toutes choſes.
po wſzyſtkim. 1) nach allem; es iſt alles vorbey. 2) es iſt alles verlohren. 1) adieu paniers vendanges ſont faites; ce ſont des affaires faites. 2) tout eſt perdu; c'en eſt fait. 1) przysły poſiłki gdy po wſzyſtkim było.
Wſzyſtko, *adv.* beſtändig, immerwährend, immer. continuellement, ſans ceſſe, toujours. § wſzyſtko piſze, czyta, biega.
Wſzyſtkoczyn, *ſ. m.* Prahler, der alles thun will. fier à bras; fanfaron; vanteur, celui qui ſe vante de faire tout.
**Wſzyſtkorodny, *adj.* alles hervorbringend. qui produit toutes choſes. § wſzyſtkorodna ziemia.
Wſzyſtkowidzący, *adj.* allſehend. qui voit tout.
Wſzytek. } *vid.* Wſzyſtek.
Wſzytki. }
Wſzyty, *adj.* eingenäht. couſu dedans.
Wſzywam co, *v. m.* F. *wſzyię.* einnähen, hereinnähen. coudre dedans ou par dedans.
Wtaczam, Wtaczać, *v. m.* F. *wtoczę, wtoczyć.* 1) herein wälzen. 2) anbringen, einmiſchen. 1) rouler dans un endroit. 2) ferer, enchaſſer, entremêler dans; appliquer. § 1) wtoczyć kamień w doł. 2) wtoczyć co śmieſznego w mowę.
Wtargam, *v. a.* F. *wtargnę, wtargnać.* einfallen in ein Land. déborder, faire irruption, une excurſion; entrer à main armée dans. § nieprzyiaciel wtargnął Państwo.
Wtargnienie, *n.* Einfall in ein Land. irruption, *f.* incurſion, *f.* déboraement, *m.*
Wtłaczam, *v. a.* co, *v. m.* E. *wtłoczę.* einſtopfen. fouler, preſſer, pouſſer avec la main dans; remplir de; embourrer.
wtłoczyć ſię, wciſnąć ſię. ſich hereindrängen, ſich eindrücken. ſe preſſer dans un endroit; ſe blotir, ſe tapir en ſe ramaſſant. § w kąt, za drzwiami, w tłum ſię wtłoczył.
Wtedy, *adv.* damals. alors; pour lors, à ce tems. § wtedy był u mnie.
Wtoczenie *n.* 1) Einwälzung. 2) Anbringung, Einmiſchung, Einſalzung. 1) l'action de rouler dans un endroit. 2) inſertion de qu. ch. dans un diſcours.
Włoczony, *adj.* 1) hereingewälzt. 2) eingemiſcht in eine Rede; eingeſalzt. 1) roulé dans le dadans. 2) inſeré, enchaſſé dans un diſcours.
Wtorek, *m. g. wtorku.* Dienſtag. Mardi. § po przyſzłym wtorku przyiedzie.
Wtorkowy, *adj.* Dienſtäglich. de Mardi.
Wtorkuię, *v. n.* der andere in der Ordnung ſeyn. être le ſecond; être le prémier après qu; ſuivre le premier. § wtorkuy kiedy nie możeſz przodkować.
Wtororzędny, *adj.* wtorego rzędo. einer aus der andern Ordnung. celui qui eſt du ſecond ordre.
wtororzędny, adj. drugi w rzędzie. der andere in der Reihe. le ſecond du rang.
Wtory, *adj.* der andere der Ordnung nach. le ſecond en raug; le premier après qu. § wtora ze trzech powinności; wtory po trzecim; nic znam wtorego (drugiego) ſenatora, ale trzeciego, czwartego.
znam wtorego Pana. ich kenne den Herrn, der auf den erſten in der Ordnung folget. je connois le ſecond Seigneur, le Seigneur qui fuit le premier.
wtory od końca. der andere vom Ende, der letzte ohne einen. penultième, de dernier moins un.
wtora; wtora rzecz. die andere Sache; das zweyte. la ſeconde choſe. § pierwſza czytać, druga piſać.
wtora, ſ. f. wtora godzina. zwey Uhr. deux heures. § przyydź o wtorey.
wtore mieyſce. der zweyte Ort. le ſecond lieu.
Wtrącam, wtrącać, *v. m.* F. *wtrącę, wtrącić.* 1) hereinſtoßen. 2) einwerfen, einrücken, einſchieben. 1) enfoncer; faire aller plus avant du côté du fond; pouſſer, ficher dedans. 2) entremêler, mêler parmi, enchaſſer, inſerrer, mettre dans un diſcours. § 1) wtrąć ten trocik w dziurkę. 2) wtrącił niepodobieństwo, tę ſprawę w mowę, w rozmowę.
wtrącić komu co w co. einem etwas in die Rechnung bringen, es anrechnen, es abziehen. inſerer qu. ch. en ligne de

compte pour la déduire sur la somme. § wtrącił mu trzy talery w rachunek, w myto.

wtrącić się w co. sich in etwas mengen, sich eindringen, sich mischen. se fourrer dans; s'ingérer, s'introduire dans; se mêler de qu. ch.

Wtrącanie, *n.* wtrącenie, *n.* 1) das Hereinstoßen. 2) das Hereinrücken. 3) Gramm. eine Interjection. 1) l'action de pousser dedans; 2) insertion. 3) *Gramm.* interjection.

Wtręt, *m.*
Wtręcień, *m.g. wtręćnia.* } *vid.* Właz.

Wtroczony, *adj.* gefesselt, in Banden gelegt. mis aux fers; lié. § twardo wtroczony więzień.

Wtroczyć, *F. wtroczę.* fesseln, in Bande legen. mettre à la chaine, aux fers.

Wtykalny, *adj.* das sich in etwas einzustecken schicket. qui est propre à ficher, à mettre dans une chose.

Wtykam, *v. m. F. wetknę, wetknąć.* hereinstecken. ficher dedans, inserer, passer, faire entrer dedans; mettre, engager dedans, fourrer dans. § wetkniy tę słome w wor; wtykać w chorego potrawę.

wtykać w ziemię. in die Erde stecken. planter, enfoncer dans la terre. § wtykać nasienie, płonkę.

wetknąć na rożen. an den Spieß stecken. embrocher, *v. a.* mettre en broche. § wetkniy kuropatwę na rożen; wetknął iuż pieczenia.

wetknęć nić w ucho iglane; nawłaczać igłe. eine Neh-Nadel einfädeln. enfiler, *v. a.* passer du fil au travers du trou d'une éguille.

Wtykanie, *n.* wetknienie, *n.* das Hereinstecken. l'action de ficher dedans, insertion. § wtykanie nasienia w zagon, pieczeni na rożen.

Wuiam. einen Vetter nennen. appeller qu. oncle.

Wuieczny, *adj.* Mutter-Bruder. de l'oncle maternel.

wuieczny; wuieczny syn. Mutter-Bruders-Sohn. fils de l'oncle maternel.

wuieczna; wuieczna corka. Mutter-Bruders-Tochter. fille de l'oncle maternel.

Wuienka, *f. vid.* Wuyna.

*Wul, *m.* wole. Kropf am Halse. écrouelles, *f. plur.*

Wulgata, *f.* die Vulgate, lateinische Bibel in der Catholischen Kirche. Vulgate, *f.* Bible latine dont se sert l'Eglise Catholique. § na rozkaz Papieżow Sixta V. i Klemensa VIII. Wulgatę poprawiono.

Wuy, *m. g. wuia.* Oheim, Mutter-Bruder. l'oncle maternel.

Wuyna, *f.* wuienka. Mutter-Bruders-Frau. épouse de l'oncle maternel.

Wwabiam, *v. m. F. wwabię.* hereinlocken. faire entrer dedans, attirer dedans par appas.

Wwalam, *v. m. F. wwalę.* hereinwälzen. rouler dedans.

Wwiązanie, *n.* Wwiezowanie. das Einbinden. l'action de lier dans.

wwiezowanie kogo w maiętność. die Einsetzung, Einweisung in ein Gut. ensaisissement, introduction judiciaire dans une terre.

wwiezowanie się w maiętność. Besitznehmung eines Guts. occupation, *f.* prise de possession d'une terre.

Wwiezienie, *n.* die Einfuhr. entrée; l'action de voiturer qu. ch. dans.

Wwiezony, *adj.* eingeführt zu Lande oder zu Wasser. entrée, *f.* voiture dans un pays par eau ou par terre.

Wwiężuię co w co. *v. m. F.* wwiązę einknüpfen, binden in etwas. lier, nouer qu. ch. dans.

wwiężować kogo w maietność. Gerichtsw. einem in ein Gut einweisen, einsetzen. *Droit:* émaisiner qu. d'une terre; mettre qu. en possession d'une terre.

wwiężuię się maiętność. ein Gut in Besitz nehmen. occuper une terre, prendre possession d'une terre.

Wwodzę, wwodzić, *v. m. F. wwiodę, wwieść.* 1) hereinführen. 2) gerichtlich regisiriren. 1) mener, conduire dans, 2) enregitrer; mettre, écrire sur les regitres publiques, sur les actes judiciaires.

Wwodzenie, *n.* Einführung. introduction; l'action de mener qu. dans, introduire.

wwodzenie w księgi. gerichtliche Registratur. enregitrement, *m.* l'action de mettre sur les regitres publiques.

Wwożę co, *v. m. F. wwiozę.* einführen, auf einem Wagen oder Schiff. faire entrer par une voiture; voiturer qu. ch. dans un pays par eau où par terre.

Wwożenie, *n.* die Einfuhre. l'entrée; l'action de voiturer dans un pays par terre ou par eau.

Wwuczam kogo w co, *v. m. F. wwuczę.* einen zu etwas gewöhnen, anhalten. accoutumer, dresser, former, appliquer qu. à.

Wy. ist der *Nom. plur.* von Ty. *c'est le Nominatif plur. de* Ty.

Wy, *pr. insf.* vor den *verbis* hat diese Präposition folgende Bedeutung. 1)

1) aus,

1) aus, heraus. 2) ab, abreißen, abnutzen, abtragen. 3) satt, zur Gnüge, überdrüßig. 4) aus, sehr, gut, ganz. 5) er, durch etwas erlangen. *On se sert de cette préposition verbale pour exprimer les significations suivantes:* 1) hors, dehors, de. 2) s'user, se détruire par le tems, par le frottement. 3) tout son sou, tant qu'on veut. 4) entièrement, tout à fait, bien, très. 5) obtenir à force de. § 1) wypędzić, wyrzucić, wychodzić; wybić komu oko, zęby. 2) szata się wyciera, zamek się wybiegł. 3) wybiegał się, wywołał się, wymachał się, wyspał się. 4) wyrabać, wygubić, wytracić, wybić; wykorzenić. 5) wygrał talar; wyprosił, wymodlił to.

Wybaczywam, wybaczywać. } *v. m. F.*
Wybaczam, wybaczać. } *wybaczę, wybaczyć.* 1) verzeihen, vergeben. 2) erfahren, ersehen, vernehmen. 1) pardonner. 2) apprendre, comprendre, concevoir, pénétrer. § 1) wybacz mi ten błąd. *2) wybaczył (wyrozumiał) to z niego.

Wybadanie, *n.* die Ausforschung. enquête.

Wybaduię co, *v. m. F. wybadam.* ausholen, ausfragen, ausforschen. s'enquerir, s'enquêter finement d'une chose à qu; tirer les vers du nez de qu; tirer un avis de qu; tacher de découvrir le secret de qu.

Wybadywanie, *n.* 1) das Ausforschen. 2) Gericht. die Interrogatorien, Vernehmung. 1) enquête, recherche. *f.* 2) interrogatoire, *m.* les demandes d'un Juge & les réponses de la partie.

Wybawiam, wybawiać, *v. m. F. wybawię, wybawić.* erlösen, befreyen. délivrer, sauver qu. de. § wybawił mię z niewoli, z strachu, od śmierci, od zguby.

Wybawianie, *n.* das Erlösen. l'action de délivrer.

Wybawiciel, *m.* Erretter, Befreyer. liberateur, sauveur.

Wybawicielka, *f.* Erretterinn. libératrice.

Wybawienie, *n.* Errettung, Befreyung. délivrance.

Wybicie, *n.* 1) das Herausschlagen als eines Nagels. 2) Verrenkung. 3) Vertreibung als der Furcht. **Die andern Bedeutungen sind aus dem Zeit-Wort** Wybiiam zu ersehen. 1) l'action de faire sortir une chose à force de coups. 2) luxation, dislocation d'un os; déboitement, entorce. 3) *fig.* expulsion, bannissement comme de la crainte, l'action de chasser, d'ôter à qu. *pour les autres significations, on les peut former du verbe* Wybiiam. § 1) wybicie goździa z ściany. 2) wybicie ręki, nogi z stawu. 3) wybicie komu uporu, sobie frasunku z głowy.

Wybieg, *m.* Auslauf, Ausfluß. sortie; issue, écoulement, découlement. § wybieg wody z rury.

Wybiegam, *v. m. F. wybiegę, wybieżę, wybiegnę.* 1) herauslaufen, herausgehen. 2) hervorragen, hervorgehen. 3) schießen, in die Höhe wachsen. 4) einen einholen, einem nachsetzen, nachjagen. 1) sortir, courir, aller vîte hors d'un lieu. 2) s'avancer, s'étendre, se jetter hors d'oeuvre, déborder sur; s'élever, paroître au dresser; monter en haut. 3) s'étioler, monter en croissant; monter en haut. 4) talonner, poursuivre qu; courir après qu. § 1) wybiegł z izby na dwor, do kuchni; wybież, obacz kto tam? 2) wybiega dach, rola, tram, wyspa. 3) to drzewo stosiąc bardzo wybiega. *4) wybiega (wyściga) go.

wybieżeć przeciw komu. einem entgegen gehen. aller au devant qu.

wybiegać się. 1) sich müde laufen. 2) sich vom Reiben abnutzen. 3) entgehen, ausweichen, entlaufen, vermeiden. 1) devenir las, perdre ses forces à force de courir. 2) s'user peu à peu, se détruire à force de se frotter contre une autre chose. 3) echapper, éviter quelque mal; se délivrer, se sauver de. § 1) ieszcze się nie wybiegał. 2) wybiegał się zamek; wybiegła się zawiasa. 3) wybiegł się od (z) niesławy, od winy.

Wybiegłość, *f.* wydatność. Hervorragung, Vorstechung, Vorsprung. saillie, avance, éminence.

Wybiegły, *adj.* wydatny. vorstehend, vorragend, vorspringend. saillant, qui avance dans ou sur, qui s'étend en hauteur ou en longueur. § im drzewo wybiegleysze tym zacnieysze w lesie.

Wybielam co, *v. m. F. wybielę.* 1) ausweißen als eine Stube. 2) bleichen Wachs, Leinwand. 3) bleichen, die Sonnen-Schwärze vertreiben. 1) blanchir, comme une chambre avec de la chaux. 2) blanchir de la toile, de la cire. 3) déshâler; ôter le hâle, la noirceur causée par le soleil.

wybielić się z upału. der Sonnen-Brand verlieren. se déshâler.

Wybieracz podatkow. Einnehmer. receveur, exacteur.

Wybieram, wybierać, *v. m. F. wyb[illegible]orę, wy[illegible]rać.*

wybrać. 1) herausnehmen. 2) ausnehmen, ausstreifen. aushölern. 3) Steine aus dem Acker lesen. 4) ausheben Leute zu Kriegesdiensten. 5) auf Kredit nehmen, ausnehmen, Waare beym Kaufmann. 6) zusammen suchen, aussuchen. 7) aussuchen, auslesen, wählen, das beste nehmen. 8) excerpiren, sammeln aus Büchern. 9) eintreiben, eincaßiren Gaben, Schulden. 1) prendre, tirer qu. ch. d'un vaiſſeau, le vuider. 2) caneler, faire des canelures; creuſer, vuider, caver, trouer avec un inſtrument. 3) épierrer, nettéyer la terre des pierres. 4) choiſir, prendre pour le ſervice dans les troupes. 5) lever prendre à crédit chez un marchand. 6) ramaſſer, aſſembler. 7) choiſir entre pluſieurs; trier la plus belle choſe, élire; trier ſur le volet. 8) recueillir, extraire, tirer d'un ouvrage ce qu'il y a de meilleur. 9) exiger, tirer, recevoir, lever des tailles, des dettes. § 1) wybrał wſzyſto z woru. 2) wybierz kwadraciki, dziurę, rowek na deſzcze wężykiem. 3) wybierać kamienie z roli. 4) wybrał ludzi z regimentu, z powiatu. 5) wybrał ten towar u kupca. 6) z pilnością z tego piſma taiemnego litery na alfabet wybrałem. 7) wybierz ſobie konia; na burmiſtrzoſtwo go wybrano. 8) wybierać z kſiążki naypięknieyſze materye. 9) wybierać podatki, pieniądze, długi od kogo.

wybierać ſię. 1) im Begriffe seyn, stehen; sich fertig machen, halten. 2) sich rüsten. 1) ſe mettre, ſe préparer à faire; être prêt à, être ſur le point de. 2) s'armer; faire des préparatifs pour une guerre. § 1) wybieramy ſię w drogę, na ſpacer, na Seym, z drogi, z Seymu. 2) Turcy ſię na Perſow wybieraią.

Wybieranie, *n.* wybranie, *n.* 1) das Aussuchen; die Wahl. 2) Eintreibung der Gelder. 1) choix, triage, *m.* élection. 2) la levée des tailles, des dettes, l'action de les lever, de les tirer. § 1) wybranie (obranie) kogo do czego. 2) wybieranie podatkow.

wybieranie ſię, n. die Zubereitung als zur Reise, zum Kriege. les préparatifs qu'on fait pour un voyage ou pour la guerre.

Wybierki, *plur.* odrzutek. Brack, Ausschuß. rejet, rebut, *m.*

Wybiiacz, *m.* Schläger, Stampfer, in den Bedeutungen des *verbi* Wybiiam batteur, *dans les ſignifications du verbe* Wybiiam.

wiibiacz wełny. Wollen-Schläger, Wollen-Krämpler. batteur de leine, applaneur, houpier.

Wybiiam, wybiiać, *v. m. F.* *wybiię, wybić.* 1) ausschlagen einen Nagel. 2) wegschleudern, von sich schlagen, werfen. 3) steigen, empor steigen, in die Höhe gehen. 4) quellen, entspringen als ein Quell. 5) abhülsen, die Hülse abstampfen. 6) ausprügeln, ausschmieren. 7) einen nach dem andern schlachten, tödten, umbringen. 8) verrenken, verstauchen. 9) abziehen, abdrucken, drucken in der Drucker-Presse. 10) in der Luft sausen als der letzte Glocken-Schlag. 11) ausschlagen, heraus thun, als ein Gebräu aus einem Kessel. 1) mettre dehors à force de battre; chaſſer, faire ſortir une choſe de ſon lieu à force de coups. 2) jetter, repouſſer, pouſſer de bas en haut, élever. 3) monter, s'élever. 4) jaillir; rejaillir, ſourdre comme une ſource. 5) monder; ôter la peau à un grain. 6) ſavonner, battre qu. comme il faut; battre rudement; battre le dos & le ventre à qu; ruer qu. de coups. 7) aſſommer, tuer l'un après l'autre. 8) déboiter, diſloquer un os, le mettre de ſa place. 9) tirer, imprimer une feuille, imprimer une étoffe, la mettre ou paſſer ſous la preſſe. 10) bourdonner en l'air, faire un frémiſſement comme la cloche après le dernier coup. 11) tirer, vuider ce d'un chaudron qu'on y avoit préparé. § 1) wybiy młotkiem goźdź ze ściany, z deſki. 2) wybił (odbił) piłkę od ſiebie; łuk, cięciwa ſtrzałę wybiia; fontana wodę wzgorę wybiia. *3) ſtrzała wybiia (wzbiia ſię) wyſoko. 4) mieyſce gdzie źrzodło wybiia. 5) wybiiać proſo na iagły, ięczmien, owies. 6) czuie moy grzbiet że mię wybiią; wybito go frodze za to. 7) wybiiać ptaki, iagnięta, wilki, kury, gęſi. 8) wybić z ſtawy rękę, nogę; pies wybił nogę. 9) wybiiać obrazy, koperſztych, drukarſkie litery. 10) zegar, dzwon wybiia. 11) wybiy piwo z pierwſzey brzeczki; wybić alembik, piec hutarſki.

wybić dno z beczki. einem Faß den Boden ausschlagen. défoncer, ôter le fond d'un vaiſſeau.

wybić drzwi. die Thüre einschlagen. enfoncer, forcer la porte; étondrer la porte.

wybić komu oko. einem ein Auge ausschlagen. jetter à qu. l'oeil hors de la tête.

*wybić, wyłupić komu oczy. einen blenden, einem die Augen ausstechen. crever les yeux à qu; aveugler qu.
wybić komu zęby. einem die Zähne ausstoßen. édenter qu; casser à qu. les dents, les faire sortir.
wybić ogień, krzesać ogień. Feuer anschlagen. faire sortir du feu d'un caillou; battre de fusil.
wybiiać wełnę. Wolle schlagen, krämpeln. battre, ouvrir, applaner, drousser la laine.
wybiiać oley; wybiiać ziarno na oley. Del pressen. tirer, exprimer de l'huile de.
wybić co komu, z głowy. aus dem Kopf schlagen. dés-entêter qu; bannir, chasser, mettre qu. ch. hors de l'esprit de qu.
wybić sobie z głowy. sich aus dem Kopf schlagen. mettre qu. ch. hors de son esprit; se dés-entêter de. § wybić sobie melankolią, frasunek z głowy.
wybiiać się, wybiiam się. 1) sich ausbrechen; sein Gefängniß erbrechen. 2) das Joch abschütteln, sich befreyen von etwas, sich in Freyheit setzen. 3) hervorbrechen als Flammen. 4) in die Höhe steigen; sich in die Höhe schwingen. 1) rompre, forcer sa prison. 2) secouer le joug; s'affranchir, se délivrer de; se soustraire de, &. 3) éclatter, sortir avec impétuosité, se jetter dehors avec violence. 4) montrer, se pousser en haut, s'élever. § *1) wybił się (wyłamał się) z więzienia. 2) wybić się z władzy czyiey, z pod mocy czyiey. 3) wybiia się płomień; promienie słoneczne z obłokow się wybiiał. 4) prętkim się do czego wybiiać (wzbiiać się) lotem; strzała się wzgorę wybiia.
wybiiać się z prawa, z sądu. sich durch eine Ausflucht der Gerichtbarkeit des Richters entziehen. s'exempter par un déclinatoire de la jurisdiction ou de la compétance d'un Juge.
Wybiiana, *f.* Nachschall, Gesause einer Glocke nach dem letzten Schlage. finale, *f.* frémissement, rétentissement, bourdonnement sourd que font les cloches après qu'elles ont sonné.
Wybiianie, *n.* das Ausschlagen eines Nagels. **Die andern Handlungen kann man aus dem** *verbo* Wybiiam **machen.** l'action de faire sortir à force de frapper. *les autres actions se formeront aisément du verbe* Wybiiam.
wybiianie wełny. das Wollen-Schlagen. l'action d'ouvrir, de carder la laine.
wybiianie się z prawa, z sądu. Ausflucht durch welche man des Richters Gerichtsbarkeit zu entgehen suchet. déclinatoire, *m.* exemption déclitoire par laquelle on se soustrait à la jurisdiction d'un Juge.
Wybiiany, *adj.* wybity, *adj.* 1) ausgeschlagen als ein Nagel. 2) ausgeprügelt. 3) gedruckt als Buchstaben, ein Bogen. **Das** *verbum* Wybiiam **wird die andern Bedeutungen erklären.** 1) sorti, mis dehors à force de coups. 2) battu comme il faut; rué de coups. 3) imprimé. *le verbe* Wybiiam *expliquera les autres significations.* § 1) goźdź wybity. 2) trodze wybitego ciężyć. 3) wybiiane litery; wybiiana w złoto materya; papier wybiiany.
Wybiorki, *f. plur. vid.* Wyborki.
Wybladnąć, *F. wybładnę.* ganz erblassen. pâlir, devenir tout pâle; blêmir, devenir tout blême. § wybladł iak śledź moczony.
Wybłędzić kogo z czego, *F. wybłądzę.* aus einem Irrthum führen; einem die Augen öfnen; einen zurechte weisen. détromper, désabuser qu; faire connoître à qu. son erreur; ouvrir à qu. les yeux.
wybłądzić się. seinen Irrthum erkennen, aus einen Irrthum kommen. se détromper; reconnoître qu'on étoit en erreur. § z tey sprawy się nie wybłądzi; trudno się z tego wybłądzić.
Wybiednienie, *n.* das Erblassen, die Erblassung. blémissent.
Wybsyinąć, *F. wybłysnę.* hervorbrechen, blitzen aus etwas, heraus flammen. flamber; éclatter, sortir de; pousser & jetter une grande flamme de. § wybłysnął z działa ogień; wybłyśnie ztąd ogień woyienny.
Wyboczenie, *n.* eig. u. fig. Abweichung von etwas. *prop. & fig.* détour; égarament de; l'action de se détourner de. § wyboczenie z drogi; wyboczenie z prawa; z słuszności.
wyboczenie drog. Krümme der Wege; Abwege, Umwege. détours des chemins; chemins detournés.
Wyboczyć, *F. wyboczę.* eig. u. fig. abgehen, sich von etwas entfernen. *prop. & fig.* s'égarer, se détourner, s'ecarter de. § wyboczyć z drogi, z prawdy, z cnoty; do tey mateyi wyboczyć sobie życzy pioro moie.
wyboczył do Warszawy. er hat einen Umweg nach Warschau genommen. il a tourné son chemin, il s'est détourné de son chemin vers, pour Varsovie.
Wybor, *m.* auserlesene Sache. das Beste, der Kern; das Vortreflichste. élite, fleur,

fleur, *f.* ce qu'on a trié entre les autres; quinteſſence, *f.* ſuc, *m.* moele, *f.* excellence, beauté, ce qu'il y a de meilleur en quelque choſe. § słowo wybor pochodzi od wybieram; mnie brak dał owiec, komi, ſkor, ſobie wziął wybor; te z nauki wyſyſa wybory.

mnie naygorſze ſobie na wybor. für mich den Ausſchuß, für ſich das Beſte. pour moi le rebut, pour lui ce qui eſt de meilleur.

wybor ludzi; ludzie na wybor. auserleſene Mannſchaft. gens d'élite; la fleur, l'élite des gens; des gens choiſis; gens triés.

wybor ſzlachty, młodzi. auserleſene Edelleute, auserleſene Jugend. l'élite, la fleur de la nobleſſe, de la jeuneſſe.

wybor dowcipu. Hoheit des Witzes. éminence, *f.* élevation, excéllence, beauté de l'eſprit.

wybor słow. auserleſene Worte. des paroles choiſies, des mots choiſis; choix des mots. § nie wyborem słow ale proſtotą ſerca życzę; miał mowę w pięknym słow wyborze.

wyborem, z wyborem, wybieraiąc, przebieraiąc, brakuiąc mit einer Wahl; mit Ausleſung des beſten. avec choix; avec triage; en faiſant choix.

rzecz na wybor; wyborna rzecz. eine vortrefliche Sache. merveille, *f.* une choſe très-excellente.

uczony na wybor. ein vortreflicher Gelehrter. un homme d'un ſavoir éminent.

wyno na wybor. vortreflicher Wein. du vin très-excéllent.

towar na wybor. vortrefliche Waare. l'élite d'une marchandiſe.

urodny na wybor. wunderſchön. beau à merveille.

na wybor. ⎫ *adv.* znamienicie. vortref-
Wybornie. ⎭ lich, überaus. à merveille, à merveilles, excellemment, divinement, ſuperbement; au deſſus des autres; par deſſus les autres; admirablement, noblement, magnifiquement. § piſze, śpiewa na wybor, obiaduie wybornie.

Wyborność, *f.* Eigenſchaft deſſen was auserleſen iſt. qualité de ce qui eſt d'élite.

Wyborny, *adj.* vortreflich, ausgeſucht, ausbündig, ausnehmend, auserleſen. exquis, excéllent, admirable, ſuperbe, divin; trié, bien choiſi; qui eſt par deſſus les autres.

nic wybornieyſza iako. nichts iſt vortreflicher, als. il n'y a rien de plus excellent que.

wyborne, n. das vortrefliche, eine vortrefliche Sache. l'excellent; choſe admirable, choſe exquiſe.

Wybrakować, *F. wybrakuię.* ausſchießen, einen Ausſchuß machen. rebuter, faire un rebut.

Wybranie. *n.* obranie, *conf.* Wybieram. die Wahl. élection, triage, *m.* choix.

Wybraniec, *m. g. wybrańca.* 1) Ausſchuß; auserleſener Mann zu den Kriegesdienſten der Republik. *2) Recrut, neuangeworbener Soldat. 1) un homme qu'on prend d'entre les habitants pour s'en ſervir dans les armées de la Republique. 2) ſoldat de recrue; un recruté. § 1) wybrańcy z miaſt; wybrańcy według liczby łanow na woynę wyprawieni bydź maią; wybierać wybrańce (wybrańcow) z powiatu. *2) wybrańcow, zaciężnych żołnierzow ekſercytować.

wybrańcy. Land-Ausſchuß, Land-Miliz. milice, *f.*

Wybrańczy, *adj.* ⎫ den Land-Ausſchuß,
Wybraniecki, *adj.* ⎭ die Land-Miliz betreffend. de milice, qui regarde les habitants. § wybrańcze ſiedliſka; wybraniecka piechota; włoka wybraniecka.

Wybrany, *adj.* erwählt, auserleſen, ausgeſucht. choiſi, trié, trié ſur le volet.

Wybrnąć, *F. wybrnę.* 1) herauswaten. 2) herauskommen als aus einer Gefahr. 1) paſſer à des guez; paſſer à gué, ſortir d'un gué, d'une rivière. 2) échapper un péril; ſe ſauver, ſe tirer, ſe débarraſſer, ſortir de. § 1) wybrnął z rzeki. 2) nie wybrnie z tego niebezpieczeńſtwa; wybrnąć z błędow; wzbrnąłem chwała Bogu.

Wybrzeże, *n.* ein Meer-Buſen. un golfe, ſein de mer.

Wybuch, *m.* Braut, Ausbruch, als des Feuers. bouffée, *f.* vomiſſement de feu, znayduią ſię tam wybuchy ogniſte; wybuchy płomieniſte dom bliſki doſięgły.

Wybucham, wybuchać, *v. m. F. wybuchnę, wybuchnąć.* 1) ausfahren, ſchießen aus etwas, ausbrechen, fahren, blitzen aus etwas. 2) werfen, auswerfen, ſpeyen als Feuer. 3) *fig.* ausbrechen in einen Krieg. 1) partir, ſortir avec impétuoſité, flamber; ſortir par bouffées, éclatter. 2) jetter, vomir du feu. 3) *fig.* éclater en guerre; s'allumer. § 1) wybuchnęła z ramy woda; wybuchnęły z domu płomienie. 2) wybuchnąć ogniem, pożarem; Etna kamienie i

ſiarczyſte

ſiarczyſte wybucha ognie. 3) ten bunt w płomień wielki wybuchnął; wybuchnęła ztąd ſtraſzna woyna.
**Wybuchnienie, *m.* 1) Schuß, ſchneller Ausfall. 2) Ausbruch als des Krieges. 1) bouffée, *f.* ſortie véhémente. 2) l'éclat, la flamme de la guerre.
Wychełtać, F. *wycheltam. vid.* Wycieram.
Wychełznąć, F. *wychelznę.* auszäumen, den Zaum ausnehmen. ôter la bride; débrider. § wychełzniy klaczę.
Wychlę, *e, at, eli.* verwirren. empêtrer, embrouiller, entortiller.
Wychłodnąć, F. *wychłodnę.* eig. u. fig. kalt werden, erkälten. *prop. & fig.* ſe refroidir, devenir froid. § miłość moia nie wychłodła; afekta ieſzcze niewychłodły.
*Wychod, *m.* } Häuschen, Privet, Abtritt lieux, *m. plur.*
Wychodek, *m.* } privé, *m.* où l'on va décharger ſon ventre.
wychod pospolity. öffentliches Secret, wo ein jeder hingeht. latrines, *f. f. plur.* cloaque, *m.* lieu commun ou public, où chacun va pour les néceſſités de la nature.
Wychodowy, *adj.* wychodkowy, *adj.* Privet-. de privé, qui regarde les lieux.
Wychodzę, *v. m. F. wynidę (wyydę wyińdę).* 1) herausgehen, auskommen, ausgehen. 2) ausgehen, aus dem Hauſe gehen. 3) hervorgehen, hervorragen, vorſtechen. 4) heraus kommen, ans Licht treten, wie ein Buch. 5) aufgehen; verbraucht, aufgewendet werden. 6) herauskommen als aus Schulden. 7) zu Ende gehen, ſich endigen. 9) hinauslaufen, ausſchlagen, ein Ende haben 9) entſtehen, entſpringen, abſtammen. 10) wachſen, kommen als Früchte. 11) kommen auf ſein Geld, auf ſeine Unkoſten. 12) Rechenk. heraus kommen. 1) ſortir, venir du dedans, aller hors d'un lieu. 2) ſortir; ſortir de la maiſon, de ſon logis. 3) ſortir dehors, être éminent, paroître; être au deſſus de; avancer, ſaillir, déborder, s'étendre ſur. 4) paroître, être mis en lumière, ſortir de la preſſe. 5) ſe conſumer, s'uſer, être conſumé, être depenſé, être employé. 6) ſortir, ſe tirer, ſe debarraſſer, ſe délivrer de. 7) ſe terminer, ſe finir, s'achever. 8) ſe terminer, aboutir à, alier, tendre à. 9) provenir, dériver, tirer ſon origine, naître, émaner, procéder, deſcendre de. 10) ſortir, venir, être produit, croître. 11) revenir à ſon argent; en tirer ſon argent, les fraix. 12) *Aritm.* revenir à; faire une ſomme, monter à. § 1) z izby wyſzedł; ſzablą z pochwy dobrze wychodzi; plam z ſukna wyſzła. 2) Jego Mość wyſzedł; wynidź na miaſto, koło miaſta; rzadko wychodzi. 3) komin z dachu wychodzi, ukaznie ſię; wychodzi dach, wieża. 4) wyſzła tego roku piękna kſiążka; ten Poëta z pod drukarſkiey wyſzedł praſy. 4) ſto talerow na to wyſzło; wyſzło około trzech beczek wina na weſele; wiele na to wychodzi. 6) nie wynidzieſz z długow, z tego kłopotu. 7) czas, godzina, ſeym, trybunał wychodzi; lata przymiierza wyſzły; przymierze wyſzło. 8) wſzyſtko na dobre, na złe wyſzło; wynidzie na co złego ta rozpuſta; zbitnia wolność na ciężką wychodzi niewolą. 9) słowo z łacińſkiego, dom ten z Tartarow wychodzi. 10) wychodzą piękne owoce z moiego ogroda; z Polſki wiele potrzebnych więcey wychodzi. 11) zły był iarmark, ledwie na ſwoie wyſzedł pieniądze; Bibliopola na ſwoy nakład często nie wychodzi. 12) z 5. a 4. wychodzi 9. wſzyſtkie te ſumy wychodzą na tyſiąc talerow, czynia tyſiąc talerow.
wychodzić, wyieżdżać przeciwko komu, ku komu; zachodzić w drogę komu. einem entgegen gehen. aller au devant de qu; aller à la recontre de qu.
wychodzę na dwor. auf den Abtritt gehen. aller aux lieux, aller à ſes affaires. § wynidę na dwor mały, na dwor wielki.
wychodzę z opieki. mündig werden. devenir majeur; ſortir de minorité.
pod żagle wyniść. unter Segel gehen. faire voile.
wychodzić z zwyczaiu, z mody. altväteriſch werden, abkommen, nicht mehr im Gebrauch ſeyn. être paſſé; paſſer; devenir hors d'uſage; n'être plus en uſage, à la mode, n'être plus obſervé; vieillir.
wychodzić z rozumu, z mozgu. ſeinen Verſtand verlieren, außer ſich ſelber ſeyn. ſortir de ſoi même; être hors de ſon bon ſens.
na co to wyidzie? wie wird dieſes ablaufen? à quoi aboutira cela?
wſzyſtko to na iedno wychodzi. es läuft alles auf eins heraus. tout revient à un; l'un revient à l'autre.
wychodzić ſię. ſich abtragen, ſich abnutzen. s'uſer, s'élimer; ſe détruire peu à peu, à for-

à force d'être frotté. § wyszedł się, (wybiegał się) zamek; *wyszła się, (wytarła się, schodziła się) szata.

Wychodzenie, *n.* wyyście. das Ausgehen. sortie, *f.* sortir, *m.* § rzadki do wychodzenia; w wychodzeniu, przy wyściu swoim z domu rozkazał; rzadkie było wychodzenie iego.

wychodzenie kiszki stolca. der Austritt oder Ausfall des Mastdarms. la chûte, la descente du boyau culier.

Wychodzony, *adj.* abgetragen, abgenutzt. usé, élimé; détruit par un continuel frottement. § wychodzona szata, zawiasa.

Wychopień, *m. g. wychopnia.* hurtig gebackenes aber nicht ausgebackenes Brod. du pain cuit à la hâte.

Wychowanica, *f.* Zögling, Weibsperson die von einem erzogen ist. un élève, celle qui est élevée de qu.

Wychowanie, *n.* 1) Ernährung, Unterhalt. 2) Erziehung. 1) nourriture, *f.* entretement, *m.* entretien, *m.* 2) nourriture, *f.* éducation. § 1) z dobrtych ma wszystkie wychowanie familii swoiey opatrzyć; opatrzenie posłowi na wychowanie swoie i ludu służebnego. 2) dak komu należyte wysokiemu urodzeniu wychowanie; wychowanie uczciwe ma bydź; na wychowaniu dzieci szczęśliowość Państwa zawisła.

żego to wychowanie, wychowaniec. das ist sein Zögling. c'est son éleve, c'est son nourrisson; c'est sa nourriture.

Wychowaniec, *m. g. wychowańca.* Zögling, der von einem erzogen ist. nourrisson, *m.* celui qui est élevé de qu. § Wychowanek, Wychowanka, *f.*

Wychowany, *adj.* erzogen. élevé, nourri. § wychowany na naukach.

Wychowuię, *v. m. F. wychowam.* 1) erziehen. 2) ernähren, unterhalten. 1) élever, instruire; donner l'éducation nécessaire. 2) nourrir, faire subsister, entretenir qu; donner de quoi subsister à qu. § 1) wychować syna na naukach. 2) wychowuię familią twoię.

wychować dziecię w boiaźni Bożey. ein Kind in der Furcht Gottes erziehen. nourrir un enfant dans la crainte de Dieu.

wychować się z czym. sich mit etwas ernähren, sich von etwas erhalten. s'entrenir, subsister de; gagner de quoi vivre.

*Wychowywacz, *m.* żywiciel. Ernährer, Erzieher. nourricier, *m.* celui qui entretient, qui nourrit une personne.

Wychrachać co, *v. m. F. wychracham.* ausrackſen, auswerfen. cracher, jetter hors de sa bouche.

wychrachać się. sich ausrackſen. achever de cracher.

Wychrachnienie, *n.* wyrzucenie. Auswurf durch den Mund; Auswerfung. crachement fréquent; action de jetter par la bouche.

Wychrzta, *m.* ein getaufter Jude. Juif batisé.

Wychrapać, *v. m. F. wychrapam.* ausschlafen einen Rausch. cuver sa bière, son vin; reposer son vin; dormir pour se désenivrer de. § wychrapał wino, gorzałkę.

**wychrapać się, wyspać się.* wohl ausschlafen. dormir assez; dormir tout son soul.

nie wychrapał się. er hat nicht ausgeschlafen. sa tête n'est pas cuite.

Wychudzam, *v. m. F. wychudzę.* 1) mager machen. 2) aussaugen, erschöpfen, arm machen. 1) dégraisser, amaigrir; faire devenir maigre. 2) sucer, épuiser, appauvrir. § 1) wychudzić konia, rolą. 2) wychudził obywatelów.

Wychwalam co, kogo, *v. m. F. wychwalę.* sehr loben. glorifier, préconiser, prêcher, proner, vanter qu.

Wychwalanie, *n.* Lobes-Erhebung. éloge, *m.* panégirique, *m.*

Wychylam, *v. m. F. wychylę.* herausstecken als den Kopf. mettre dehors comme la tête.

wychylić, wychylić się. sich von einem Ort rühren, ausgehen, wegbegeben. sortir, s'en aller, partir; aller hors d'un lieu. § wychylić się z miasta nie mogł; wychylić się z morza nie dali; wychylili się z fortecy w pole; od niego wychylić się trudno było; ledwie się na krok wychylić mam wolność.

nie wychylić się od kogo. sich nicht von einem rühren, beständig bey einem seyn. ne bouger d'auprès de qu.

z domu się nie wychyla. er geht nicht aus, er rührt sich nicht aus dem Hause. il ne part pas, il ne bouge de la maison.

Wyciąg, *m.* } *vid. granie powne-*
Wyciągłość, *f.* } *trzne.*

Wyciągam, wyciągać, *v. m. F. wyciągnę, wyciągnąć.* 1) herausziehen. 2) ausrecken. 3) ausspannen einen Bogen. 4) ziehen, aus einem Buch excerpiren. 5) ausziehen, extrahiren als Oel. 6) fordern, einfordern, eintreiben. 7) erfordern. 8) zu etwas bringen, verleiten. 9) von einem erpressen; einem abzwingen. 1) tirer dehors; tirer qu. ch. hors de;

de; retirer qu. ch. de; faire sortir de. 2) tendre, élargir, étendre un membre. 3) bander, étendre comme un arc. 4) recueillir, tirer d'un ouvrage. 5) extraire, tirer comme de l'huile d'un corps. 6) tirer, exiger, recevoir, lever, recouvrer. 7) exiger, requérir, demander. 8) porter, pousser, obliger, tourner, amener qu. à. 9) extorquer, obtenir par force; arracher à qu. qu. ch. § 1) wyciągniy strzałę z zany; wyciągnął chłopca z cieca. 2) wyciągnąć rękę; koń nogę wyciągnął. 3) wyciągnąć łuk. 4) wyciągnąłem to z tego autora. 5) chymik wyciąga z tego oleiek; wyciągnąć liczbę kwapratową. 6) wyciągać na kim (od kogo) dług, zapłatę, podpisy, podatki, obietnicę; powyciągał sumy; wiele wyciąga, mało odnosi. 7) wyciąga tego czas, potrzeba, powinność moia; wzciągaią to moie obowiązki. 8) wyciągnął Pana na koszt, na wystawienie mostu; nie dał się na słowo wyciągnąć; wyciągnął mie na to; dałem sto talerow i daleyby nie wyciągnął. 9) bol iego ust wyciągnął tę skargę.

wyciągam z woyskiem zkąd. ausmarschiren, abmarschiren, abziehen. marcher, sortir d'une place avec ses troupes; tirer ses troupes de; décamper.

wyciągnąć się. verarmen; sich erschöpfen. s'épuiser, s'appauvrir. § chłopi się w tych powinnościach wyciągaią.

Wyciąganie, *n.* wyciągnienie, *n.* 1) das Ausziehen, Ausnehmen. 2) Einfoderung, Eintreibung, Forderung der Schulden, der Steuer. 3) das Ausziehen in den Wissenschaften. 1) l'action par laquelle on tire, on traine dehors. 2) l'exaction, recouvrement des dettes; recette, levée des tailles. 3) extraction *en terme de plusieurs sciences.* § 1) wyciąganie podatkow, długow, powinności. 3) wyciąganie oleyka z ziela w chymii, wyciągnienie liczby w rachowaniu.

wyciąganie, wyciągnienie z woyskiem. Abzug, Abmarsch. sortie des troupes; décampement.

Wyciągniony, *adj.* 1) herausgezogen, ausgezogen. 2) eingetrieben, eingefordert. 3) ausgezogen, in den Wissenschaften. 1) tiré dehors. 2) exigé, recouvré, levé. 3) extrait, tiré, *dans le sens de plusieurs sciences.*

wyciągnione słowo. Gramm. ein Derivativum. *Gramm.* dérivation.

czoło wyciągnione. niedrige und längliche Stirne. un front bas & large.

Wycie, *n.* das Geheule. hurlade, *f.* hurlement, *m.*

Wycięcie, *n.* 1) Aushauung, Fällung der Bäume. 2) Fuge, Einschnitt, Falz. 1) abbattage, *m.* action achevée d'abbattre les arbres. 2) rainure, entaille, coche, entaillure. § 1) po wycięciu lasu. 2) aby się w te wyciecia mogły wsuwać zasuwki.

wycięcie woysk. gänzliche Niederlage. défaite d'une armée à plate couture.

Wycieczka, *f.* Ausfall der Soldaten. sortie; course de quelques troupes. § częste wycieczki czynik na oboz nieprzyiacielski.

wycieczka, vid. wycieczna droga.

Wyciękacz, *m.* upominaiący się. Forderer, Eintreiber. exacteur, demandeur.

Wyciekacz, *m.* ein Soldat der einen Ausfall thut. coureur, qui fait des courses, des sorties; batteur d'estrade.

Wycieczkowy, *adj.* zum Ausfall gehörig. de sortie, de course. § szyk wycieczkowy; połki wycieczkowe.

Wycieczny, *adj.* zum Ausfall aus einer Stadt gehörig. qui concerne la sortie d'une ville assiégée.

wycieczna droga, wycieczka, konterskarpa. die Contrescarpe bey einer Festung. la contrescarpe.

wycieczny zastęp albo zaszczyt. die Brustwehre, so den bedeckten Weg decket. le parapet qui couvre le chemin couvert.

Wyciekam, wyciekać, *v. m. F. wycięke, wyciekne.* 1) auslaufen, lecken, auslecken. 2) vergehen, verfließen, von der Zeit. 3) einen Ausfall thun. 1) répandre; couler, écouler, dégoutter, suinter. 2) se passer, s'écouler, s'échapper comme le tems. 3) faire une course. § 1) beczka wycieka; oko mu z głowy wyciekło; zawołay mię gdy klepsydra wyciecze. 2) żołnierz wycieka. **3) wyciecze czas.

ten statek wszędzie wycieka. dieses Gefäß lecket überall. ce vaisseau répand, suinte de tous côtés.

Wyciekanie, *n.* wycieknienie, *n.* das Auslaufen, Ausfließen. coulage, *m.* écoulement, coulement. § wyciekanie wilgotność z człeka, wody ze statku.

Wycieńczam, *v. m. F. wycieńczę.* 1) dün-
Wycieńszam, *v. m. F. wycieńszę.* ner machen, verdünnen. 2) verkleinern, verringern, kleiner machen als es ist. 3) in der Physik: verdünnen. 1) attenuer, ren-

rendre plus menu, plus délié; menuiser, amenuiser. 2) extenuer; amoindrir, faire qu. ch. plus-tôt plus petite que plus grande. 3) *Phisique*, raréfier, rendre plus délié. § 1) wycieńczać deskę. 2) wycieńsza siły, naukę iego. 3) ciepło powietrze wycieńcza

wycieńszać się. } 1) dünner

Wycieńszeć, F. *wycieńszeie.* } werden. 2) Physik. sich verdünnen. 3) sich ausgeben, sich erschöpfen; sich vom Gelde entblößen. 1) s'extenuer. 2) *Phisique:* se raréfier. 3) débourser, dépenser son argent; s'épuiser; le mettre à sec.

wycieńszaiący 1) verdünnend. 2) Physik. das eine verdünnende Kraft hat. 1) qui extenue, qui rend plus délié. 2) *Phisique:* raréfactif, *adj.* qui a la propriété de raréfier.

Wycieńszanie, *n.* wycieńszenie, *n.* 1) Verringerung, Verdünnung. 2) Physik. Verdünnung. 2) amoindrissement, menuisement; la diminution d'épaisseur. 2) *Phisique* raréfaction. 1) wycieńszanie deszczułki heblem. 2) powietrze w cieple podległe wycieńszaniu.

wycieńszenie słupa ku kapiteli. Einziehung der Säule unter dem Capital. retraite, *f.* retrecissement de la colonne.

Wycieńszony, *adj.* wycieńczony. 1) verdünnet. 2) verringert, schwach, erschöpfet. 3) Physik. verdünnet. 1) atténué, délié. 2) amoindri, extenué, diminué; épuisé. 3) *Phisique:* raréfié, délié. § 1) wycieńszona deszczułka. 2) znam wycieńszone siły moie. 3) powietrze wycieńszone.

Wycieram, wycierać, *v. m. F. wytrę, wytrzeć.* ausreiben, abreiben, reinigen. enlever une tache par le frottement; torcher qu. ch. pour la nettoyer en frottant. § wytrzać plamę; wytrzyy dzbanek; nie dobrze wytarł.

wytrzeć komin. einen Schorstein fegen. ramonner la cheminée.

wytrzeć z czego błoto. den Gassen-Koth aus etwas reiben. décrotter.

wycierać trzewiki. die Schuhe putzen. nettoyer, torcher les souliers.

wytrzeć ogień z drzewa. Feuer aus dem Holz reiben. tirer, faire sortir du feu. d'un bois en le frottant.

wycierać się. sich abtragen; sich abnutzen. s'user, s'élimer, se détruire peu à peu par un continuel frottement.

wyciera się niebo. der Himmel klåret sich auf. le ciel s'éclaire, devient serein.

Wycieranie, *n. vid.* Wytarcie.

Wycierpieć co, F. *wycierpię.* leiden, erdulden. souffrir, supporter beaucoup.

Wyciesuię, F. *wyciesżę.* auszimmern, mit der Zimmer-Axt in etwas aushauen. creuser avec une hache. § wyciesz drzewo na rynnę; wyciesać rowek w dłuż balki.

Wycięty, *adj.* umgehauen, gefällt, ausgehauen. coupé, taillé, abbattu avec un tranchant.

wycięte drzewa. gefällte Båume. abbatis d'arbres.

wycięta gęba; wycięty pysk. aufgehauene Fresse, Hieb über das Gesicht. balafre, *m.* estafilade au visage; un visage balafré.

Wycinacz, *m.* der etwas niederhaut. abbatteur, celui qui abbat avec un instrument à hacher.

wycinacz materyy. der die Zeuge zierlich auszackt. découpeur, égratigneur.

Wycinam, wycinać, *v. a. F. wytnę, wyciać.* 1) umhauen, aushauen. 2) aushacken, ausschneiden Figuren. 3) hauen, auspeitschen. 4) einen Schlag, einen Streich, einen Hieb geben. 5) schießen, fällen. 1) couper, abbattre, faire tomber par le moyen de quelque instrument à hacher. 2) découper; figurer qu. ch. avec des fers. 3) fouetter, écorcher, fesser, fustiger; donner à qu. le fouet bien serré. 4) frapper; donner, décharger un coup à. 5) tirer qu. avec une arme à feu. § 1) wycięli las, gay. 2) wycinać materyą. 3) wyciąć chłopca rozgą. 4) wytniy mu policzek; wyciął go kiiem. 5) wyciął lisa z fuzyi.

wyciąć z korzenia. ausrotten. extirper, déraciner.

wyciąć krzak. einen Busch aushauen. essarter un buisson.

wyciąć w pień. vid. Pień — *w pień wyciąć.*

wyciąć komu pysk, gębę. einem ins Gesicht einen Hieb geben. balafrer qu; donner une estafilade au visage à qu.

** *wycinać, krzesać ogień.* Feuer anschlagen. faire sortir des etincelles, du feu de.

wycinać się. sich durchhauen. se faire jour la sabre à la main.

Wycinanie, *n.* das Aushauen, Umhauen. l'action d'abbattre, de couper, la coupe.

Wycinany, *adj.* abgehauen, umgehauen. abbattu, coupé.

wycinana robota. ausgehackte Arbeit zum Zierrath. découpure, *f.* ouvrage découpé.

Wyciskam. wyciskać, *v. m. F. wycisnę, wycisnąć.* 2) abziehen, abdrucken als ein

ein Siegel. 2) ausdrucken den Saft. 3) herauswerfen. 4) erpressen, erzwingen, abzwingen. 5) erfordern, fordern. 1) empreindre, imprimer un cachet; tirer une empreinte de. 2) épreindre, exprimer, tirer, faire sortir le suc de qu. ch. en pressant. 3) jetter dehors. 4) tirer, arracher, extorquer. 4) requerir, demander, éxiger. § 1) wycisnąć pieczęć, figurę w wosku. 2) wyciśniy sok z cytryny. 3) wyciskać kamienie z roli. 4) wyciskać podatki na poddanych. 5) mdłość łzy wyciska; to potrzeba, przyiaźń.

Wyciskanie, wyciśnienie, *n.* 1) das Ausdrucken eines Safts. 2) Erpressung, Erzwingung. 1) expression d'un suc. 2) exaction, extorsion. § 1) wyciskanie soku z cytryny.

wyciśnienie pieczęci. Abdruck eines Siegels. empreinte d'un cachet.

Wyciskiwać się z kim. mit einem um die Wette werfen. jetter à qui mieux mieux; jetter à l'envi l'un de l'autre.

Wyciśniony, *adj.* 1) ausgedruckt. 2) ausgedruckt, abgedruckt, 3) erpreßt, erzwungen. 1) exprimé, épreint. 2) empreint, imprimé. 3) extorqué, éxigé. § 1) wyciśniony sok. 2) pieczęć wyciśniona. 3) podatki niesłusznie wycisnione; łzy poddanych wyciśnione.

*Wyclić się, ozdrowieć. wieder gesund werden, sich erholen. se porter mieux, reprendre ses forces; relever; revenir d'une maladie.

Wycwerki, *plur.* rycwerki, łamanie, strzępienie głosu, trzęsienie gardła. die Triller im Singen. les fredons; le tremblement dans le chant; roulement.

Wycwerkuię, *v. m.* trillern; mit Trillern singen. fredonner, rossignoler, chanter avec roulement.

Wyczerpam, Wyczerpać, *F. wyczerpnę*, wyczerpnąć. 1) ausschöpfen. 2) ausforschen, auslocken, ausfragen. 1) épuiser. 2) s'enquerir; tirer les vers du nez à qu; s'enquêter finement d'une chose à qu. §. 1) wyczerpniy ostatek wody. 2) wyczerpnąłem to z niego.

Wyczerpanie, *n.* wyczerpnienie, *n.* das Ausschöpfen. épuisement, *m.*

Wyczesuię, *v. a. vid.* Wyczusuię.

Wyczka, *f. vid.* Wyka.

wyczka konicza ziele. (poligala) Kreuz-Blümlein. Poligale, *f.*

**wyczka konicza*, vid. Przytulia.

Wyczny, *adj.* wykowy, *adj.* Wicken-. de vesses qui concerne la vesse.

Wyczosany, *adj.* 1) ausgekämmet. 2) ausgebürstet. 3) zugestutzt, geübt, abgerichtet; erfahren, angeführt. 1) peigné, accommodé avec un peigne. 2) vergetté; nettéié avec une brosse. 3) exercé, accoutumé; versé dans; cultivé, poli.

Wyczoski, *plur.* Kämmlein, Abgang von einer gekämmten Sache. peignures, *f. plur.* peignons, *m. plur.* ce qui tombe d'une chose qu'on peigne. § wyczoski wełniane, iedwabne.

Wyczosuię, wyczesuię, *v. m. F. wyczeszę.* 1) auskämmen. 2) ausbürsten, auskehren. 3) aushecheln. 4) fig. abhobeln, zustutzen. 5) ausschmieren, ausprügeln. 1) peigner; ajuster les cheveux avec un peigne. 2) vergetter; nettéïer avec des vergettes. 3) peigner, carder, sérancer. 4) exercer, dresser, accoutumer à. 5) rosser, peigner à qu. le tignon; savonner qu. § 1) wyczesz sobie głowę, włosy. 2) wyczesałeś mi suknią. 3) wyczesać len, konopie. 4) dobrze go wyczosał do tych rzeczy. 5) wyczesać kogo kiiem.

Wyczyniec, *m.* ziele, *g. wyczyńca*, vid. *Jęczmien myszy.*

wyczyniec ptak, vid. Ogniwaczek.

Wyczyszczam co., *v. m. F. wyczyszczę.* reinigen, putzen, rein machen. nettoyer, ôter les ordures. § Wyczyściam.

wyczyścić pole; wypłonić, wyrywać chwasty z pola. ein Feld reinigen; das Unkraut und die Hecken ausreißen. nettoyer un champ de mauvaises herbes; arracher les mauvaises herbes & les ronces d'une terre.

wyczyścić się. 1) sich reinigen. 2) seine Nothdurft verrichten. 1) se nettoyer; devenir net. 2) faire ses affaires; lâcher l'aiguillette; satisfaire aux nécessités naturelles.

Wydaię, wydawam, *v. m. F. wydam.* 1) ausgegeben Geld. 2) ausgeben, unter die Leute bringen falsches Geld. 3) wiedergeben, herausgeben das übrige. 4) stellen, austheilen, liefern. 5) ausliefern, übergeben in eines Gewalt. 6) einem seine Tochter geben; ausstatten ein Mägdchen. 7) liefern eine Schlacht. 8) verrathen, angeben, entdecken. 9) ausgeben, publiciren einen Befehl. 10) ausgeben, ans Licht stellen ein Buch. 11) erhöhen, in die Höhe führen. 12) tragen, Frucht bringen. 13) von sich geben, hervorbringen, machen, treiben. 1) dépenser, débourser, employer l'argent à qu. ch. 2) mettre, passer, expo-

expoſer de la fauſſe monnoye. 3) rendre le reſte. 4) livrer, délivrer, donner, remettre, diſtribuër. 5) livrer, mettre en poſſeſſion de; remettre au pouvoir de. 6) marier, doter une fille, la donner à qu; établir une fille par le mariage. 7) livrer, donner la bataille. 8) indiquer, révéler, déclarer, dénoncer, trahir, déceler, découvrir. 9) publier, donner, paſſer une ordonnance; rendre un arrêt. 10) publier, divulguer, rendre public; mettre au jour, donner au public un livre. 11) élever, hauſſer un bâtiment. 12) fructifiér; porter, produire, apporter, rendre des fruits. 13) faire, rendre, pouſſer, produire. § 1) wydałem na to dwa talery; wſzyſtko wydał. *2) ktoby takie wydawał (udawał) pieniądze. 3) wyday mi reſztę; wydaſz mi z czerwonego złotego talar. 4) wydawać wełnę ſukiennikom, chleb żołnierzom, pieniądze rzemieślnikom. 5) wydano, podano złoczyńce prawu, ſądowi na męki, na ſtracenie; wydali zbiega nieprzyiaciołom. 6) wydał corkę za mąż, za kupca. 7) wydał bitwę pole nieprzyiacielowi. 8) wydał taiemnicę, zamysły iego; wydano nas, ten wyſtępek. 9) wydano dekret na niego; wydać dekret po kim przeciw komu albo ſkazać za kim, przeciw komu, wydadzą nifeſt, uniwerſał. 10) wydał piękną kſiążkę; wydać piſmo z pod drukarſkiey praſy. *11) wydać, wypuſzczać budynek, mur. 12) ziemia z ſiebie wydaie urodzaie; to drzewo owocow rychło nie wydaie. 13) woda, wilgotność, kwiaty zapach wydaią; drzewo pąkowie i liście wydaie; bydlęta głos wydawaią; ten ſpoſob ſkutek ſwoy wydał; malarz przez przyſadę białą farbę czarniey wydaie.

wydaie ſprawę, u ſądu ktorą ma bronić. er iſt ſeiner Parthey untreu; der er vor Gerichte dienet. il prévarique, il trahit ſa partie qu'il doit défendre devant le juge.

wydać ognia. Feuer geben. faire du feu, décharger, *v. a.* § Artylerya ognia z dział wydała.

nadwzwyż wydawać. mehr heraus geben. livrer, donner plus qu'on doit donner.

wydać na świat, na iaśnią. ans Licht ſtellen. mettre au jour, à la lumiere.

wydać towarzyſtwo. ſeine Mitverbrecher angeben. nommer, déclarer ſes complices.

**wydać co na wierzch, pokazać.* entdecken, an den Tag bringen. faire voir, manifeſtement; découvrir, mettre au jour, en evidence; manifeſter, indiquer, montrer comme au doigt.

wydać, podać kogo na pośmiewiſko. einen zum Gelächter machen. expoſer qu. à la riſée publique.

wydać ſię. 1) ſich ausgeben, ſich vom Geld entblößen. 2) ſich liefern, ſich darſtellen, ſich hingeben. 3) ſich äußern, ſich ſehen laſſen, ſich hervorthun. 4) hervorragen. 5) ſich mit etwas verſchnappen, verrathen; ſich ſelbſten verrathen. 1) ſe débourſer; débourſer, dépenſer ſon argent; ſe mettre à ſec. 2) s'offrir, s'expoſer, ſe livrer, ſe donner. 3) paroître, ſe faire voir, ſe montrer, 4) s'avancer, ſaillir, montrer, s'élever, ſe jetter hors d'oeuvre, paroître au deſſus. 5) ſe trahir ſoi même, donner à connoître, faire connoître, donner quelque marque de. § 1) wydałem ſię do talera na niego, na tę rzecz. 2) wydał ſię (podał ſię, ofiarował ſię) za niego na śmierć. 3) wydaie ſię w nim cnota, ſzalbierſtwo; z tego ſię potęga Pańſtwa tego wydaie. 4) iuż ſię wieże mieyſkie wydaią. 5) wydał ſię ſam; wydał ſię z boiaźnią, z nieumieiętnością.

wydać ſię z fortelu. ſich aus dem Vortheil geben. abandonner ſes etriers; abandonner ſon avantage.

wydawać ſię na nierząd. ſich einem unordentlichen Leben ergeben. s'adonner au libertinage; s'abandonner à une vie déreglée.

wydaie ſię co na wierzch. an den Tag kommen, erhellen, ausbrechen. ſe découvrir, éclatter, devenir public.

Wydanie, *n.* wydawanie, *n.* 1) Geld-Ausgabe. 2) Lieferung, Austheilung. 3) Auslieferung in eines Gewalt, Uebergebung. 4) Ausſtattung, Verheyrathung einer Tochter. 5) Ausgabe eines Buches. 6) Publication eines Urtheils, Befehls. 7) Hervorbringung, Zeugung der Früchte. 8) Verrätherey. 9) Ausſage, Anzeigung, Anzeige, Entdeckung. 1) dépenſe, débourſement. 2) diſtribution, livraiſon, la remiſe d'une choſe entre les mains d'autrui. 3) l'action de remettre une perſonne au pouvoir d'une autre. 4) établiſſement d'une fille en la mariant. 5) édition, publication d'un livre. 9) publication d'un décret, d'une ordonnance. 7) production, l'action de produire. 8) trahiſon, *f.* l'action de trahir. 9) décélement, rélévation, découverte, l'action

action de décéler qu. ch. § 1) wydawanie pieniędzy nieoszczędne. 2) zwiaduie wydawaniem chlebow żołnierzom. 3) wydanie kogo nieprzyiacielowi. 4) wydanie corki. 5) wydanie kśięgi. 6) wydanie dekretu, uniwersału. 7) wydanie owocu, skutky, wonnośći. 8) wydanie kogo, oyczyzny zdradzieckie. 9) wydanie taiemnic, zdrady.

*wydanie, n. wydatność, f. Erhöhung, Verstechung. éminence, f. faillie, f.

wydanie sprawy; upuszczenie zmowne, porozumiane. Untreue eines Anwalds gegen der Parthey, welcher er dienet. prévarication, f. la trahison qu'un Procureur fait à sa partie.

na wydaniu corka. eine mannbare Tochter. une fille nubile; celle qui est en âge de se marier.

Wydany, adj. 1) ausgegeben. 2) geliefert. 3) ausgegeben, publicirt, als ein Buch. 4) ausgestattet, an einen verheyrathet. 5) gezeugt, hervorgebracht. 6) verrathen, entdeckt. 7) hervorragend. 1) dépensé, déboursé. 2) livré, remis. 3) publié comme un livre. 4) établie par mariage à un homme. 5) produit, engendré. 6) trahi, décélé, révelé, découvert. 7) relevé éminent. § 1) wydane pieniądze. 2) wydany nieprzyiaciołom, sądowi świeckiemu na skaranie. 3) wydana kśięga; wydany dekret, manifest. 4) wydana corka. 5) wydany owoc. 6) wydana zdrada. 7) wydane, wydatne mieysce.

wydany na świat. ans Licht gestellt. mis au jour, à la lumière.

Wydarcie, n. vid. Wydzieranie.

Wydartość, f. Eigenschaft dessen was ausgerissen wird. qualité de ce qui est arraché.

Wydarty, adj. ausgerissen. arraché, tiré par force hors de.

Wydatek, m. g. wydatku. Geld-Ausgabe; Aufwand. dépense, f. mise, f. l'argent qu'on dépense.

kśięga wydatkow. Ausgabe-Buch. un livre de dépense, de mise.

kśięga wydatkow y dochodow. Ausgabe- und Einnahme-Buch. livre de mise & de recette; un compte de recette & de mise.

Wydatkowy, adj. Ausgabe-. de mise; de dépense, qui regarde la dépense. § wydatkowy spisek; wydatkowe rachunki.

Wydatność, f. 1) Höhe, Erhabenheit, Erhöhung, Verstechung, Vorsprung, Hervorragung. 2) erhabene Arbeit in einem Bild oder Schnitzwerk. 1) éminence, f. petite hauteur; élevation, saillie, avance. 2) relief, m. ce qui reléve un tableau ou une sculpture. § 1) kto z tyłu ma głowę prostą bez żadney wydatnośći (wybiegłośći) taki pamięći nie ma. 2) wydatność farby w malowaniu.

Wydatny, adj. 1) erhaben, erhöhet. 2) erhoben wie eine Figur im Gemälde. 1) relevé, éminent, avancé, adj. 2) relevé comme une figure dans un tableau. § 1) wydatne mieysce. 2) wydatne i wklęste figury.

Wydawalny, adj. Ausgabe-, zum Ausgeben bestimmet. de dépense; destiné à la distribution. § wydawalna szafa; wydawalny chleb.

Wydawacz, m. } 1) Lieferer, Ausgeber.
Wydawca, m. } 2) Verräther, Ausgeber, der etwas an den Tag bringt. 1) distributeur; celui qui distribue, qui a soin de la dépense. 2) traître, dénonciateur, qui découvre, qui décéle.

Wydawam, v. a. vid. Wydaię.

Wydeptać, F. wydepcę. 1) austreten. 2) austreten einen Schuh. 1) faire sortir en foulant des piés. 2) élargir; tourner un soulié en le portant. § 1) wydeptał mu ielita. 2) wydeptać trzewik. § Wydeptam.

trzewik wąski prętko się wydepce. ein schmaler Schuh tritt sich bald aus. un soulié étroit s'élargit bientôt.

Wydeptanie trzewika. die Austretung eines Schuhs. l'élargissement d'un soulié qu'on porte.

Wydeptany, adj. herausgetreten. qui est sorti étant foulé des piés.

wydeptany trzewik. ein ausgetretener Schuh. un soulié élargi, qui fait une vilaine grimace.

Wydęcie, n. choroba, wypukłość. der Leistenbruch, ein Bruch am Schaam-Leisten. bubonocelle, m. une tumeur qui arrive à l'aine.

Wyderek, m. } kupno niedoskonałe.
*Wyderkaf, m. } Kauf und Wiederkauf; Wiederkaufs-Recht. vente à grace, f. remeré, m. condition qui oblige l'acheteur de vendre au vendeur la chose qu'il a acheté de lui. § wyderek iest gdy kto daie sumę pewną, a tym czasem nim się ta suma odda, trzyma w oney sumie maiętność, z ktorey pożytek bierze.

Wyderkafowa suma. Recht. Geldsumme welche Wiederkäufer giebt. droit: une

une somme d'argent pour réméter une terre.

wyderkiem; *wyderkowym prawem.* auf Kauf- und Wiederkauf. à faculté de rachat, à condition de remeré ou de rédimeré § wyderkiem spuszczać, dać, kupować, dostać.

Wyderkownik, *m.* } Besitzer eines wie-
Wyderkarz, *m.* } derkäuflichen Guts. engagiste, *m.* celui qui tient une terre à condition de la vendre au précédent possesseur.

Wyderkowy, *adj.* Wiederkäuflich. vendu à condition de racheter; rachetable, *adj.* § wyderkowe dobra.

wyderkowe prawo. Wiederkaufs-Recht. le droit de rachat. § wyderkowe prawo iest przedawać maiętność zostawuiąc sobie prawo i moc odkupienia.

Wyderkuię, *v. m.* auf Kauf und Wiederkauf ein Gut besitzen. posseder une terre à condition de la revendre à l'ancien possesseur.

Wyderum. Bergw. Zeit, da man wiederum zur Arbeit gehet. *Métal:* le tems de recommencer les travaux.

Wydęto, *adv.* wypukło. erhaben, getrieben. d'une manière bosselée ou convèxe.

Wydętość, *f.* wypukłość, *f.* 1) hole Erhöhung, Bauch-Runde. 2) getriebene Arbeit. 1) convèxité. 2) bosselage, *m.*

Wydęty, *adj.* 1) aufgeblasen. 2) ausgeblasen. 3) erhaben, getrieben, Bauchrund. 1) bouffé, enflé. 2) soufflé dehors, poussé d'un endroit par un souffle. 3) bosselé. § 1) wydęta macharzyna. 2) wydęty białek. 3) wydęta robota.

Wydłubać, *F. wydłubię.* 1) ausklauben, aushölern. 2) ausnagen. 1) caver, creuser, faire creux. 2) emporter de dedans en rongeant. § 1) wydłubać orzech; *wydłubać wydrażać kamień, czołn. 2) mysz chlep wydłubała.

Wydmuchnąć, *v. a.* co, *F. wydmuchnę.* herausblasen. faire sortir, pousser, jetter dehors en soufflant.

wydmuchniy świecę. blase das Licht aus. éteignez, soufflez, tuez la chandelle.

Wydobrzeć, *F. wydobrzeię, v. n.* sich verbessern, sich vollkommen bessern, sich gänzlich erholen. s'ameliorer, s'établir entièrement; se redresser; devenir parfait.

Wydobrzały, *adj.* hergestellt, gänzlich gebessert. établi, redressé. § wydobrzałe zdrwie.

Wydobywam, wydobywać co, *v. m. F. wydobędę,* wydobyć. hervorlangen, heraus bekommen. vorziehen. tirer hors; faire sortir dehors.

Wydobyty, *adj.* hervorgelanget. tiré dehors.

Wydoskonalam co, *v. m. F. wydoskonalę.* ausarbeiten, zur Vollkommenheit bringen. cultiver, perfectionner, rendre plus parfait; amener à la perfection; polir. § wydoskonalić naukę iaką, ięzyk.

Wydoskonalenie, *n.* Ausarbeitung. perfection, culture; éxercice par lequel on perfectionne.

Wydoskonalony, *adj.* ausgearbeit, zur Vollkommenheit gebracht. cultivé, perfectionné, poli.

Wydra, *f.* eine Fisch-Otter. loutre, *f.* § wydra nazwana, że korzenie wydziera.

wydra egipska. eine Egyptische Otter. rat d'Egipte, rat d'Inde. § wydra Egipska wemknąwszy się w śpiącego krokodyla wnetrznoćci iego przegryza.

Wydrażam, wydrażać co, *v. m. F. wydrożę,* wydrożyć. aushölern. creuser, faire creux; caver. § wydrożyć drzewo na czołn; wydrożyć kamień.

Wydrożenie, *n.* Aushölung. excavation, *f.* cavement.

Wydrożony, *adj.* hol gemacht, ausgehölert. concave, creux.

Wydrukować co, *F. wydrukię.* abdrucken, abziehen einen Bogen. imprimer, tirer une feuille.

Wydrwić co, *F. wydrwię.* mit List, mit Betrug etwas erhalten. escroquer qu. ch. à qu; attrapper finement qu. ch. à qu. § wydrwił na nim (od niego) te pieniądze.

wydrwić się z czego. sich aus etwas drehen, sich herauswickeln. se tirer adroitement, se dégager, se délivrer d'un embarras avec adresse.

Wydwarzanie, *n.* das Affektiren, gezwungene Weise. affection, afféterie, *f.*

Wydwarzam się. künsteln, sich zieren. afféter.

Wydwarzany, *adj.* affectirt, gekünstelt. afféte, affecté, trop recherché.

*Wydworny, *adj. vid.* Wytworny.

Wydycham, *v. m. F. wytchnę,* oddycham. den Athem stark von sich blasen. pousser avec force l'haleine de la bouche, respirer.

wytchnąć sobie; wytchnąć. Athem holen, ausruhen, verschnieben, Luft schöpfen. prendre haleine, se délasser; respirer, se reposer; prendre quelque relâche. § wytchnąć w żalach, w pracy, od roboty.

wytchnąć

wytchnać komu. einem ausruhen lassen. délâsser qu; donner quelque relâche, du repos à qu.

Wydychanie, *n.* wytchnienie, *n.* 1) das Athmen. 1) Ausruhung, Ruhe. 1) respiration. 2) respiration, relâche, délassement, repos.

Wydymam, wydymać, *v. m. F. wydmę,* wydąć. 1) schnauben, blasen im Schlaf. 2) ausblasen als ein Ey. 3) das Fleisch aufblasen wegen eines bessern Ansehens. 4) aufblasen, voll Wind machen. 1) pousser l'haleine de ses narines; respirer par les narines. 2) souffler de hors, faire sortir l'oeuf de sa coquille, évuider un oeuf en y soufflant. 3) bouffer la chair pour la rendre plus belle. 4) enfler, renfler, remplir de vent. § 1) zmordowany śpiąc smaczno wydyma. 2) wédmiy białek z iaia. 3) wydąć mięsiwo dla pozoru. 4) wiatr żagle wydyma.

wydymać gębę. das Maul, die Backen aufblasen. bouffer, enfler les joues.

wydmiy. blas die Backen auf. fai un pete en gueule.

wydymać się, od Wydymam się. 1) vom blasen den Athem verlieren. 2) sich den Mast-Darm auspressen. 1) perdre haleine à force de souffler. 2) pousser dehors le boyau culier étant à selle. § 1) wydął się od trąbienia. 2) wydął się na stolcu siląc się.

Wydymanie, *n.* heftiges Ausblasen des Athems. une véhémente respiration.

wydymanie się. Stuhl-Sucht, Stuhl-Zwang. le ténéme; l'envie continuelle d'aller à la selle.

Wydziedziczam, *v. m. F. wydziedziczę.* enterben. déshériter, exhéréder; priver de la succession. § wydziedziczył corkę.

Wydziedziczenie, *n.* Enterbung. exhérédation, *f.* privation d'un héritage.

Wydziedziczony, *adj.* enterbt. déshérédé, privé d'une succession.

Wydzielam, *v. m. F. wydzielę*, odprawiam. abfinden, einem Kinde seinen Theil geben. apanager un enfant, lui donner la portion qu'il doit nécessairement hériter. § wydzielił corkę, syna.

Wydzielony, *adj.* abgefunden. apanané, *adj.* qui a reçu sa portion de l'héritage de ses parents.

Wydzieraz, *m. vid.* Wydzierca.

Wydzieram, wydzierać, *v. m. F. wydrę,* wydrzeć. 1) ausreißen, herausreißen. 2) entreißen, wegnehmen, berauben. 1) arracher, tirer dehors avec force. 2) arracher, rapiner, ravir, rançonner, écorcher. § 1) wydarł kartę z księgi; z zębow mu to wydrzeć trudna; wydarł go lwowi z paszczki. 2) wydarto mu koronę; wydarł z tego miasta wiele pieniędzy.

wydrzeć komu co z rąb. einem etwas aus den Händen reißen. arracher, ravir qu. ch. d'entre les mains de qu. § wydrzyy mu z rąk szablę.

wydzieraią to sobie. es ist ein Gereiße darum; man reißet sich um dieses. on s'empresse pour; la presse est à. § wydzieraią go sobie na ochoty; wydzieraią sobie te towary.

wydrzeć sobie co. sich etwas herausreißen. s'arracher, se tirer quelque ch. à soimême. § wydarł sobie strzałę z ciała.

wydzierać się. 1) sich herausreißen, sich reißen aus eines Händen, aus einem Ort. 2) hervorbrechen, ausbrechen als die Zähne dem Kinde. 3) sich herausreißen, entkommen, sich befreyen. 1) s'arracher, se tirer d'un lieu. 2) commencer à percer, à sortir comme les dens à une enfant. 3) s'arracher, se délivrer de; échapper un mal. § 1) wydarł się z rąk moich; z tey kompanii wydrzeć się nie mogłem; wydziera się od żalu serce. 2) dziecięciu zęby z dziąsł się wydzieraią. 3) wydarł się z ubostwa, z niewoli, z iarzma.

Wydzieranie, *n.* wydarcie, *n.* 1) das Ausreißen. 2) das Schinden, Erpressen. 1) l'arrachement. 2) extorsion, *f.* axaction, pillerie. § 1) wydzieranie zębow. 2) skłonny, ma wielką skłonność do wydzierania.

Wydzierca, *m.* wydzieracz, *m.* 1) Ausreißer. 2) Schinder, Räuber, der fremdes Gut an sich zieht. 1) arracheur. 2) écorcheur; ravisseur du bien d'autrui.

Wydzierstwo, *n.* 1) Habsucht, *f.* Begierde fremdes Gut an sich zu bringen. 2) Schinderey, Rauberey, Erpressung. 3) Raub, *u.* mit Unrecht an sich gebrachtes Gut. 1) rapacité, *f.* pente ou inclination à prendre le bien d'autrui. 2) extersion, oxaction, pillerie, 3) rapine; le bien qu'on a ravi. § 1) pokrzwa swoie wydzierstwo. 2) karano go za to wydzierstwo. 3) żyie wydzierstwem.

Wydzierzeć, F. *wydzierzę*, wytrzymuię. die Nutz-Nießung von einem Guthe haben. jouïr d'usufruit d'un fond.

Wydziwić się temu nie moię. ich kann mich darüber nicht genug wundern. je ne m'en saurois assez étonner.

wydzi-

wydziwiaiący się. der sich über alles wundert. admirateur perpetuel, celui qui s'étonne de; qui admire quelq. ch. § umysł wydziwiaiący się.
Wywdzięczyć się, F. *wywdzięczę.* sich ausschniegeln, sich ausputzen. s'agencer, se parer; devenir charmant.
Wydzwignąć co, F. *wydźwignę.* 1) herausheben. 2) herausreißen aus einem Uebel. 1) démarer, *v. a.* faire démarer; tirer d'un endroit en soulevant. 2) arracher tirer qu. d'un mal; délivrer qu. de. § 1) wydźwignąć kamień z rowu. 2) wydźwignął mię z ubostwa.
Wydzwoniać na mszą, na kazanie, F. *wydzwonię.* zur Messe, zur Predigt lauten. sonner la messe, le sermon.
Wyfigłować co, F. *wyfigluię.* durch Winkelzüge, durch List etwas erhalten. obtenir, attraper qu. ch. à qu. par finesse.
wyfiglować się. sich heraus wickeln, sich heraus drehen. échapper; se tirer d'une mauvaise affaire par finesse, par tours de souplesse.
Wyforować kogo, *vulg.* einen wegjagen; einem die Thüre weisen. chasser qu; envoyer qu. promener.
Wyfukać co na kim, F. *wyfukam.* abtrotzen, abpochen. obtenir par ménaces.
Wygadać co; wygadać się z czym. etwas ausplaudern, sich verschnappen; aus der Schule schwatzen. découvrir, *v. a.* dire qu. ch. contre sa volonté; dire des nouvelles de l'école; s'enferrer.
Wyga stara, *vulg.* altes schlaues Weib. une vieille très-fine, très-rusée.
Wygadzam, wygadzać, *v. m. F. wygodzę,* wygodzić. 1) helfen, dienen mit etwas. 2) einrichten. 1) assister, servir, aider, accommoder qu. de. 2) compasser, concilier qu. ch. avec; conformer, accommoder à; régler sur; ajuster pour; faire quadrer à. § 1) wygodził mi tą sumą; wygodź mi tą pomocą. 2) wygodził pokoy na mieszkanie swoie; wygodził cenę pieniędzy do obcych; wygodzić zamierzonemu kresowi.
z ręką się wygadzać (w poiedynku) *Symonid. T.* Degen geschicklich führen. manier adroitement les armes.
Wyganiacz, *m.* Heraustreiber. qui chasse, qui met dehors.
Wyganiam, *v. m.* F. *wygonię.* 1) herausjagen, heraustreiben. 2) ins Elend schicken. 3) austreiben das Vieh auf eine Wiese. 1) chasser, mettre dehors; contraindre à sortir; expulser. 2) exiler, réléguer; envoyer en exil. 3) mener paître le bétail; le chasser devant soi. § 1) wyganiać muchy z izby, wodę z rowu wiatrakiem. 2) na dziesięć lat go wygoniony. 3) wyganiać bydło.
Wyganianie, *n.* wygonienie, *n.* das Herausjagen. expulsion, l'action de chasser dehors.
Wygarbować, *v. a.* co, F. *wygarbuię* 1) ausgerben. 2) ausgerben, ausprügeln. 1) achever de tanner, de corroyer. 2) repasser le buffle comme il faut; savonner, rosser qu.
Wygarnąć co, F. *wygarnę.* herausscharren, herausraffen. rafler, ôter, prendre, tirer avec un instrument d'un lieu. § wygarnął z pieca węgle łopatą; wygarnął pieniądze z worka.
wygarniy z oczu włosy. streiche die Haare aus den Augen. ôtez les cheveux de vos yeux; rajustez les cheveux de dessus les yeux.
Wygasić, F. *wygaszę.* das Feuer austhun, auslöschen. détiser, *v. a.* éteindre le feu. § wygaś świecę, ogień.
Wygaszenie, *n.* Auslöschung des Feuers. extinction, *f.* l'action d'éteindre.
Wagcszony, *adj.* ausgelöscht. éteint.
Wygięcie, *n.* zagięcie. Beule, als in einer verbogenen Schüssel. bosse, *f.* enfonçure, comme celle qui se fait au plat. § wygięcie w w cynie, w talerzu.
Wiginam, wyginać co, F. *wygnę,* wygiąć. eine Beule machen, krumm biegen. bossuer, courber, forcer.
wyginać się. krumm werden. se bossuer, se courber.
Wygięty, *adj.* krumm gebogen. bossu, courbé, forcé. § wygięty talerz.
Wyglądam, wygladać, *v. m. F. wyyrzę,* wyyrzeć. 1) heraus sehen, heraus kucken. 2) sehnlich erwarten: in diesem Verstande wird die kurze Conjugation nicht gebraucht. 1) regarder ar; voir d'un lieu. 2) languir, mourir d'attente, brûler de désir de, tomber dans de douces langueurs de; *la brève conjugaison n'est pas usitée dans ce sens.* § 1) wyyrzyy oknem (z okna) z domu, drzwiami. 2) będziemi na twoie przybycie, brzybycia twoiego wyglądali.
Wygląadanie, *n.* weyrzenie, *n.* das Heraussehen. l'action de regarder par.
wyglądanie kogo, czego. Sehnsucht nach etwas. attente de; les soupirs après qu.
Wyglądany, *adj.* sehnlich, erwartet. attendu avec passion, avec désir.
Wygładzenie, *n.* 1) Glättung, Ebenmachung. 2) Ausrottung, Vertilgung.
1) po-

1) polissure, *f.* applanissement. 2) extirpation, extermination, déstruction.

Wygładzić, F. *wygładzę.* 1) glätten, glatt, eben machen. 2) balbiren. 3) vertilgen, ausrotten. 1) applanir, unir, lisser. 2) raser, *v. a.* faire la barbe. 3) extirper, déraciner; exterminer, détruire. § 1) wygładzić heblem deskę. *2) wygładził (ogolił) go dobrze cyrulik. 3) wygładzić naukę, kacerstwo.

wygładzić się, ogolić się. sich den Bart abnehmen. se raser.

Wygładzony, *adj.* 1) geglättet. 2) ausgetilget, ausgerottet. 3) abgetrieben, durch die Zeit unscheinbar, unleserlich geworden. 1) applani, uni, poli, lissé. 2) extirpé, exterminé, détruit. 3) effacé, détruit, usé, élimé par le tems. § 1) wygładzona deska. 2) wygładzone herezye. 3) charakter starożytnością wygładzony, że go czytać nie można.

*Wygłębić co, F. *wygłębię, vid.* Wynarzam.

Wyględacz, *m.* Herausgucker. celui qui voit, qui regarde de dedans d'un lieu.

Wygliować, F. *wygliuię*, rozpalam. ein Erzt ausglühen. donner une chaude à un métail, le recuire, faire perdre l'aigreur & la trop grande dureté du métail en le mettant au feu. § wygliuy drot aby się nie łamał.

Wygliowany, *n.* Ausglühung. extinction d'un métal.

Wygliowany, *adj.* ausgeglühet. recuit.

Wygłodać co, F. *wygłodam.* abnutzen, abbrauchen, zernagen. user à force de frotter l'un contre l'autre; effacer, ronger; consumer en rongeant, en frottant.

wygłodać się. sich abnutzen, sich abreiben. s'élimer, s'user, se consumer à force d'être frotté.

Wygłodanie, *n.* 1) das Abnutzen. 2) ein abgetriebener, abgenutzter Ort. 1) usure, *f.* destruction par laquelle une chose s'usé par le frottement. 2) endroit usé par le frottement.

Wygłodany, *adj.* abgenutzt. usé, élimé; consumé à force de frotter.

Wygłodzić, F. *wygłodzę.* aushungern. affamer qu.; faire souffrir la faim à qu. § nieprzyiaciel wygłodził miasto.

Wyglozować, } co, F. *wygluzuię.* 1)
Wygluzować, } ausstreichen, auskratzen, ausmachen. 2) vertilgen, ausrotten. 1) effacer, rayer. 2) extirper, exterminer.

Wygmerać co, F. *wygmerzę.* herausscharren. gratter, vermiller qu. ch. dehors.

Wygnańcy, wygnańcow służący. einen Verwiesenen betreffend. de banni, qui regarde les exilés, les bannis.

Wygnanie, *n* 1) das Herausjagen. 2) Elend, Verweisung. 3) das Austreiben des Viehs auf die Wiese. 1) expulsion, *f.* l'action de chasser dehors. 2) exil; bannissement. 3) l'action de mener paître le bétail. § 1) wygnanie psa z izby na dwor. 2) podeymuię wygnanie; na wygnanie idę; wygnaniem z Oyczyzny skarany i mieszka na wygnaniu.

wygnanie doczesne. Relegation; Verbannung auf eine gewisse Zeit. rélegation, *f.*

Wygnaniec, *m. g. wygnańca.* ein Vertriebener, Verwiesener. un banni, un exilé; qui est en exil.

Wygnany, *adj.* 1) heraus gejagt. 2) vertrieben, verwiesen. 1) chassé dehors. 2) exilé, envoyé en exil; banni.

Wygnić, F. *wygniię, v. n.* ausfaulen, herausfaulen. être pénétré de la pourriture.

Wygoda, *f.* Bequemlichkeit. commodité.

Wygodnie, *adv.* 1) bequem. 2) mit eines andern Bequemlichkeit. 1) commodement. 2) utilement, avec commodité d'autrui. § 1) wygodnie mieszka. 2) godnie i wygodnie służył.

Wygodny, *adj.* 1) bequem. 2) brauchbar, nützlich, nutzbar, der einem Bequemlichkeit verschaft. 1) commode, propre, convenable. 2) nécessaire, utile, accommodant, qui accommode, qui apporte des accommodités à qu. § 1) wygodne pokoie; trafił na czas sobie wygodny. 2) wygodny to sługa; wygodna to rzecz.

Wygodzyć, *vid.* Wygadzam.

Wygon, *m.* skotnik. Vieh-Weg auf die Weide. chemin par où le bétail va au pâturage. § pozwolić wygonu komu.

Wygoniony, *vid.* Wygnany.

Wygorzały. 1) abgebrannt, eingeäschert. 1) von der Sonne verbrannt, ausgedürrt. 1) brûlé, consumé par les flammes; reduit en zendres. 2) brûlant; devenu tout sec, tout aride, brûlé par le chaud du Soleil.

Wygorzec, F. *wygorzeie, v. n.* 1) von der Sonnen-Hitze austrocknen, dürre werden. 2) verbrennen, abbrennen, im Feuer aufgehen. 1) devenir tout sec par les ardeurs du Soleil. 2) se consumer par le feu; se reduire en cendres. § 1) rola, pszenica od słońca wygorzała. 2) wygorzało w piecu; całe miasto wygorzało.

Wygor-

Wygorzelina, *f.* ein dürrer, unfruchtbarer Acker. un champ tout sec & infertile; terre brûlante.

Wygorzenie, *n.* Verbrennung, Verwandlung in Asche. combustion, *f.* l'action par laquelle une chose se reduit en cendres.

Wygotować co, F. *wygotuię, v. a.* 1) auskochen. 2) ausfertigen. 1) reduire à qu. ch. 2) expédier, dépêcher. § * 1) wygotuy, wywarz mięso na rosoł. 2) wygotować exekucyą, instrukcyą, listy do kogo.

Wygotowanie Rotułow z Swiadkow. Kriegsrechtw. Verfertigung eines Zeugen-Rotul. Dépositions des temoins écrites par le Notaire.

Wygraię, *v. a & n. vid.* Wygrawam.

Wygramolić co, F. *wygramolę, v. a.* mit Mühe hervorlangen, hervorziehen. tirer dehors, faire sortir dehors avec peine. § Wygramolam.

wygramolić się. mit Mühe herauskriechen, hervorkriechen, durchkommen. se tirer, sortir avec peine, en rampant, en faisant effort; sortir au travers de; traverser qu. ch. § wygramolić się z śniegu.

Wygrany, *adj.* gewonnen. gagné, remporté.

wygrana, f. Preis, Sieg, Gewinn, gewonnene Sache. victoire, *f.* gain, prix; prix de victoire; chose gagnée. § wygrana przy nas stanęła, na stronę naszą się nakłoniła, wygrana mu należey; za wygraną co mieć.

ustapić wygraney. gewonnen geben. donner gagné.

wygrane; wygrane pieniądze. der Gewinnst, gewonnenes Geld. gain, *m.* l'argent gagné. § wygrane szachami, kostkami pieniądze.

Wygrawam, wygrawać, *v. m.* F. *wygram*, wygrać. 1) gewinnen im Spiel. 2) gewinnen, erhalten. 3) den Sieg, den Preis davon tragen; die Oberhand erhalten. 4) spielen, ein Stück auf einem Instrument. 1) gagner. 2) gagner, remporter, obtenir. 3) avoir le dessus; avoir l'avantage, la supériorité; surmonter, *v. a.* 4) jouer une partie sur un instrument de Musique. § 1) wygrał grę, pieniądze na nim, od niego. 2) wygrać potrzebę, sprawę sądową, zakład. 3) day pokoy nie wygraisz; wygrał, gorę otrzymał, zwyciężył w tym. 4) wygrawać pieśń iaką na skrzypcach, na flecie.

Wygrawaiąca strona, *f.* Gerichtsw. der obsiegende Theil. *droit.* partie qui gagne le procès.

Wygrozić co, F. *wygrożę.* abpochen, mit Drohungen erhalten. obtenir, emporter par menaces.

Wygryz, *m.* myszy, dołek od myszy, od robaka wygryziony. Anbiß; angenagter Ort; Genagtes, Grube, so eine Maus, ein Wurm genaget hat. le mordu; l'empreinte de dents; endroit rongé, un creux fait par une souris ou un ver.

wygryz, m. ziele, (exedum, nodia) ein gewisses Kraut. espèce d'herbe.

Wygryzacz, *m.* Ausnager, Zernager. rongeur, *m.* celui qui ronge, qui creuse en rongeant.

Wygryzam, wygryzać, } co, *v. m.* F. *wygryzę*, wygryść.
Wygryzuię. }
eig. u. fig. zernagen, ausnagen, zerfressen, zerbeizen. *prop. & fig.* ronger, manger. § gąsienice liście wygryzły; serwaier żelazo wygryza.

wygryzaiący. Heilk. beizend, zernagend. *Médec.* corrosif, *adj.* qui ronge, qui mangé.

Wygryzienie, *n.* Zernagung, Zerbeißung, Zerfreßung. corrosion, *f.* érosion, *f.* l'action de ce qui ronge.

Wygryziony, *adj.* zernagt, zerfressen. rongé, mangé.

Wygrzebać, F. *wygrzebię*, wygrzebam. ausgraben, auswühlen. déterrer, tirer de terre. § wygrzebli trup iego.

wygrześć. } ausschar-
Wygrzonąć co, F. *wygrzonę.* } ren. faire sortir en grattant, tirer dehors en remuant. § wygrzonał pierścień kiykiem.

Wygubić, F. *wygubię*, wygubiam, *v. a.* ausrotten, vertilgen. extirper, exterminer, abolir. § wygubił złe plemię, owad; wygubić w Państwie złą monetę.

Wiiachać, F. *wyiadę*, zur langen *Conjugation* wird Wyieżdżam gebrauchet. 1) ausfahren, ausreuten. 2) einen angreifen, auf einen losgehen. *On se sert du verbe* Wyieżdżam *dans la longue conjugaison.* 1) partir, sortir en carosse, en bateau, à cheval. 2) s'attaquer, se prendre à qu; attaquer qu; venir fondre, se jetter sur qu. § 1) wyiedźmy dziś na spacer; wyiechał z domu. 2) wyiechał na niego ze wszystkim złym; wyiechał słowem przeciw tobie.

wyiechać na kogo kiiem. einen heimleuchten, aus dem Hause prügeln. reconduire qu. à coups de bâton.

*Wyia-

*Wyiadz, *m.* pasorzyt. Schmaruzer. écornifleur.

Wyiadam, Wyiadać co, *v. m.* F. *wyiem*, wyieść. 1) ausfressen, abfressen, abnagen, abweiden. 2) einen anbeißen, vertreiben. 3) verschlingen, auffressen, arm machen. 4) ausrotten, vertilgen. 1) dévorer; consumer en mangeant, en broutant, en rongeant, en paissant. 2) déplacer, débusquer, faire sortir qu. de sa condition; être la cause qu'on le chasse. 3) dévorer, appauvrir, ruïner, ronger qu. jusqu'aux os. 4) extirper, exterminer, effacer.

wyiadać się. einander auffressen; einander ausrotten. se devorer l'un l'autre; s'entremanger, s'entredéfaire, s'entredétruire. § wyiedli się wilcy.

Wyiaśnia się, F. *wyiaśni.* } sich ausheitern, sich aufklären, hell Wetter werden. se hausser; faire un tems clair & serein; s'éclaircir.
Wyiaśnieć, F. *wyiaśnieie.* }

§ wyiaśniło się podźmy na spacer; niebo się wyiaśnia.

Wyiaśnienie, *n.* die Ausheiterung, Aufklärung des Wetters. éclaircissement, le tems qui rend le ciel serein.

Wyiaśniony, *adj.* ausgeheitert, hell. serein, beau, clair, *parlant du tems.*

Wyiątek, prawny, *g. wyiątku.* eine Exception, Einrede, Einwendung des Klägers. exception, *f.* le moyen par lequel se défend le défendeur.

Wyiawiacz, *m.* Entdecker. dénonciateur, qui décèle, qui découvre qu. ch.

Wyiawiam co, *v. m. F. wyiawię.* ausplaudern, entdecken, an den Tag bringen. révéler, découvrir, déceler; trahir un secret; mettre au jour, manifester.

wyiawiać się. ausbrechen, sich entdecken, an den Tag kommen. se découvrir, venir au jour; éclatter; devenir public.

wyiawił mu się sen. der Traum ist ihm ausgegangen, sein Traum ist eingetroffen, wahr geworden. son songe est accompli; voilà l'explication de son songe.

Wyiawienie, *n.* wyiawienie, *n.* Entdeckung, Offenbarung. décélement, révélation, l'action de découvrir.

Wyiawiony, *adj.* entdeckt, offenbaret. décélé, révélé, découvert.

Wyiąwszyi. ausgenommen ôte; à la reserve; excepté, hormis, à l'exception, à l'exclusion, exclusivement.

Wyiazd, *m.* 1) Ausfahrt, Ort wo man herausfährt. 2) Ausfahrt, Abreise, das Ausfahren. 3) kleine Reise. 1) sortie, issuë, *f.* endroit par où l'on sort à cheval, en voiture ou en bateau. 2) départ; sortie d'un lieu. 3) petit voyage. § 1) wyiazd z portu, z bramy; kamienica ta nie ma wyiazdu. 2) po wyieździe, przed wyiazdem moim z miasta. 3) na wyieździe moim na maiętności potkałem go.

Wyię, *wyie*, *wył.* heulen. hurler. § wyią psy; wilcy o nim wyią *prov.*

Wyiechać, *vid.* Wyiachać, Wyieżdżam.

Wyięcie czego. 1) das Herausnehmen, die Ausnahme. 2) Aufnahme, Exception. 3) Befreyung von etwas. 1) extraction, *f.* l'action de prendre, de tirer dehors. 2) exception, reserve, limitation, restri&ion. 3) exemption. § 1) wyięcie trzonka, 2) wyięcie w prawie, w ustawach, w ugodach.

Wyiednać, F. *wyiednam.* etwas abreden, verschaffen, ausmachen, impêtrer, procurer, arrêter. § wyiednałem mu stoł i mieszkanie; wyiednay sobie Pana.

Wyiednanie, *n.* Erlangung, Erhaltung. impêtration.

Wyiednany, *adj.* erhalten. impêtré.

Wyiemny, } das sich herausnehmen läßt. facile à tirer dehors.
Wyiętny. }

Wyięty, *adj.* 1) herausgenommen. 2) ausgenommen. 3) befreyt von etwas. 1) tiré; qui est pris dehors. 2) excépté, retranché. 3) éxempt, delivré de quelque charge. § 1) wyięty trzonek z młotka. 2) wyięty od tego prawa. 3) to miasto wyięte od hyberny.

Wyiezdny, *adj.* zur Reise gehörig. de départ; qui regarde le départ.

Wyiezdne, *n.* Abreise, Zeit der Abreise. départ, *m.* tems de départ, d'acheminement; la veille de départ de qu; état de celui qui est prêt à partir pour un lieu. § prosiłem go na wyiezdnym moim.

bydź na wyiezdnym. abreisen wollen. être sur son départ; songer à son départ.

Wyieżdżam, *v. n.* in der kurzen *Conjugation* wird Wyiachać gebraucht. 1) ausfahren, ausreiten, abreisen, abfahren. 2) eine kleine Reise thun. 3) einen ausscheuren, mißhandeln, ausprügeln. *le verbe* Wyiachać *sert à s'exprimer dans la brève conjugaison.* 1) sortir, partir d'un lieu à cheval, en chariot ou en bateau. 2) faire un petit voyage. 3) mal-traiter, mal-mener, savonner, battre qu. § 1) wyieżdżać wozem, na koniu; tą bramą wyieżdżał (wyieździł) z miasta. * 2) wyieżdżał (wyiechał) okrętam do Francyi. 3) wyieździł go dobrze.

wyieżdżać

wyiżdżać na harc. zum Scharmützeln ausgehen. aller eſcarmoucher; aller en courſe; ſortir pour faire une courſe.

wyieżdżać na plac. 1) auf dem Platze erſcheinen. 2) ſich auf den Kampf-Platz begeben. 1) ſe mettre, ſe rendre ſur la place. 2) ſe rendre ſur la place; entrer dans la lice.

wyieżdżać z czym; wyieżdżać czym z na plac. 1) mit etwas oft angeſtochen kommen; von etwas immer reden. 3) mit etwas groß thun, prahlen. 1) étaler qu. ch; parler à tout propos de; n'avoir qu'une choſe dans la bouche. 2) mettre qu. ch. en étalage; ſe vanter, ſe glorifier de.

Wyikrzyć kogo, *F. wyikrzę.* einen erſchöpfen; den Beutel fegen. piller; appauvrir qu; ronger qu. jusqu'aux os; mettre qu. au blanc; épuiſer qu. de bien.

wyikrzyć ſię. ſich ausgeben; ſich erſchöpfen. ſe débourſer; dépenſer ſon argent.

Wyiść, *vid.* Wychodzę.

Wyiście, *vid.* Wyyście.

Wyiſkrzyć ſię, *F. wyiſkrzę.* ſich ausheitern. devenir ſerein; ſe hauſſer, s'éclaircir. § wyiſkrzyły ſię gwiazdy.

Wyiſkrzenie, *f.* Ausheitrung. éclairciſſement, ſereinité du tems.

Wyiſkrzony, *adj.* ausgeheitert. ſerein, beau, clair. § wyiſkrzonych gwiazd ſzyki.

Wyiuchtować. 1) das Leder juchten. 2) ausprügeln, ausgerben. 1) corroyer, travailler du rouſſi. 2) rondiner, ſavonner, battre à qu. dos & ventre. § 1) wyiuchtować ſkorę. 2) wyiuchtować kogo kiiem; zadek mu wyiuchtował.

Wyka, *f.* (*vicia*) Wicken. veſſe, *f.* ſorte de légume noir & rond.

wyka polna, (aphace) wilde Wicken. veſſe ſauvage.

wyka końſka. Roßwicke. veſſes pour les chevaux.

wyka ptaſza. (orobus) Wald-Erven, wilde Erven. orobe.

**wyka ptaſza; geſia wyka.* Erven. ers.

kokoſza wyka, vid. *Głowki kokoſze.*

wyka chobotna, vid. *Powoy wielki.*

wyka tyczna, vid. *Bob kamienny.*

wyka wonna, vid. Siekiernica.

Wykalam, wykalać, *v. m. F. wykolę, wykołeć, wykłoć.* 1) ausſtechen. 2) ausſtochern die Zähne. 3) graben, ſtechen ein Siegel. 1) tirer, arracher qu. ch. en piquant. 2) curer les dents. 3) tailler, graver, buriner. § 1) wykol mi tę drzazgę. 2) wykalać ſobie zęby. 3) wykalać herb na pieczątce.

wykalać komu oczy. 1) einem die Augen ausſtechen 2) einen überzeugen, überführen, mit der Naſe darauf drücken. 1) crever les yeux à qu. 2) faire toucher une choſe au doigt; faire voir clairement qu. ch.

Wykalam, *v. m. F. wykluię, wykluć.* auspicken, mit dem Schnabel heraushacken. faire ſortir en béquetant, tirer en donnant des coups de bec. § kur korowi wyklwał (wykluł) oko.

wykluć ſię. 1) ſich auspicken, ſich aushecken; aus dem Ey kriechen. 2) auskommen, ausbrechen, an den Tag kommen. 1) éclorre, commencer à éclorre, percer la coque; ſortir hors de la coque. 2) ſe découvrir, s'éventer; venir au jour, ſe divulguer, éclatter.

łokcie mu ſię wykluły. die Ellbogen kucken ihm heraus. ſon habit a les coudes percés.

ledwo ſię ze ſzkoły wykluć. er iſt kaum hinter den Ohren trocken; er iſt kaum aus der Schule gekrochen. il ne fait que ſortir de la caque, de l'école.

Wykapać, *F. wykapię, wykapam.* auströpfeln, abtröpfeln. dégoutter.

Wykaſzlać, *F. wykaſzlę, wykaſzlnę.* etwas aushuſten, auskwalſtern, auswerfen. jetter qu. ch. en touſſant; cracher qu. ch.

Wykaſzlnienie, *n.* das Heraushuſten. l'action de cracher qu. ch. en touſſant.

Wykaſzlniony, *adj.* ausgeworfen, ausgehuſtet. craché, jetté par la toux.

Wykazywać, Wykazywam, *v. a.* an den Tag legen, bezeugen. mettre au jour, temoigner; faire voir; faire eclatter. § wſzelkie łaſkawości i powagi umie wykazywać dowody.

*Wykiełnać, *F. wykiełznę,* wyuzdać. auszäumen. débrider.

Wykipia co, *F. wykipi.* überkochen, überlaufen. s'enfuïr, s'en aller par deſſus, par le bord d'un pot qui bout; ſortir à gros bouillons; verſer par le bord d'un vaiſſeau deſſus.

Wykipiały, *adj.* übergekocht. qui s'eſt enfuï par le bord du pot

Wykipienie, *n.* das Ueberkochen. l'éboullition d'une liqueur; le regorgement de ce qui bouillonné dans un pot.

Wykiſiały, *adj.* ausgegohren, abgegohren. fermenté. § piwo wykiſiałe.

Wykiſnąć, *F. wykiſnie.* übergähren, beym Gähren überlaufen. s'enfuïr, ſortir pendant la fermentation.

Wykład, *m.* wyłożenie, wykładanie. 1)

Auslegung,

Auslegung, Erklärung. 2) Uebersetzung. 1) éclaircissement, *m.* explication, exposition. 2) traduction. § 1) wyklad trudny, łacny, jasny. *2) wykład, wyłożenie (tłumaczenie) księgi na Polski ięzyk.

wykładanie, n. wyłożenie. Auslegung, Auspackung, das Auslegen. exposition, *f.* l'action d'étaler.

wykładanie towaru na przedanie. das Auslegen der Waaren étalage, *m.*

wykład słow, dobywanie początku albo własności słow. Wortforschung, Ableitung der Wörter. étimologie, *f.*

Wykładacz, *m.* Ausleger, Erklärer. expositeur, *m.* commentateur, interprète, *m.*

Wykładam, wykładać, *v. m. F. wyłożę, wyłożyć.* 1) auslegen, auspacken. 2) ausgeben Geld. 3) auslegen, vorschießen, vorstrecken. 4) auslegen, erklären. 5) übersetzen. 6) ausspannen. 1) mettre hors; exposer, étaler, débaler, dépaqueter. 2) débourser, dépenser, employer de l'argent. 3) avancer de l'argent à qu. 4) expoler, interpréter, expliquer, découvrir le sens d'une chose. 5) traduire. 6) désatteler, dételer. § 1) wykładać towary, bieliznę ze skrzyni. 2) wyłożył na ten budynek wielką sumę. 3) wyłożyłem dla ciebie trzy talery. 4) wykładać sen zawiły; tak to wyłożył; wyłożył na czym to zawisło. 5) wyłożył to po Polsku z Francuskiego. 6) wyłoż konie.

wyłożyć co dobrze. etwas gut auslegen, wohl aufnehmen. trouver bon; prendre qu. ch. en bonne part.

wyłożyć źle. übel auslegen, übel nehmen. trouver mauvais; prendre en mauvaise part.

wykładać rękę z szaty. den Arm aus dem Kleide ziehen. tirer le bras de la manche d'un habit.

Wykładanie, *n. vid.* Wykład.

Wykładnie, *adv.* deutlich. exprès, intelligiblement, en termes exprès; expressément.

Wykładny, *adj.* deutlich, erklärt. exprès, intelligible, expressif, clair. § wykładniey musisz powiedzieć zdanie twoie.

Wyklarować co, F. *wyklaruię.* abklären, klar machen. rendre clair; éclaircir, faire devenir clair. § wyklarować mętne wino.

wyklarować się. sich abklären, klar werden, sich setzen. devenir clair, s'éclaircir se rassoir.

Wykłaskać, *F. wykłaskam.* ausklatschen, auslachen. se moquer de qu. en claquant de mains. § wykłaskał go rękoma, ięzykiem.

wykładam rękę z szaty. den Arm aus dem Kleide ziehen. tirer le bras de la manche d'un habit.

Wyklę, *e, al, eli.* verwirren. embrouiller, entortiller, empêtrer. § wiklę.

wykle się. sich verwirren. s'empêtrer, s'embrouiller, s'embarasser. § wiklę się.

wykle mi się to słowo. dieses Wort läuft mir auf der Zunge herum. ce mot me va par la bouche; j'ai ce mot sur le bout de la langue. § wikle mi się.

Wyklęcie, *n.* klątwa. Kirchen-Bann. excommunication, *f.*

Wyklektać co na kim, F. *wyklektam.* einem etwas ablügen, abschwatzen, mit List von einem etwas erhalten. escroquer qu. ch. à qu; attrapper d'une manière fine qu. ch. à une personne; obtenir qu. ch. de qu. par de grandes sollicitations ou importunités.

Wyklęty, *adj. & subst.* der in den Kirchen-Bann gefallen, excommunicirt. excommunié.

Wyklinam, wyklinać, *v. m. F. wyklnę, wykląć.* in den Kirchen-Bann thun. excommunier qu. § wyklął go i wyrzucił od społeczności kościoła.

Wyklinanie, *n.* Verkündigung des Kirchen-Bannes. fulmination, *f.* dénonciation d'une sentence d'anatéme.

Wykłocie, *n.* das Ausstechen. l'action d'emporter en piquant.

Wykłoty, *adj.* ausgestochen. emporté avec une chose aiguë.

Wykluć, *vid.* Wykalam, F. *wykluię.*

Wyklucie, *n. vid.* Wyklwanie.

Wykluty, *adj.* 1) ausgepicket, mit einem Schnabel ausgehackt. 2) ausgebrütet; aus dem Ey gekrochen. 1) arraché avec un bec; bequeté. 2) éclos, cuve; qui est sorti hors de la coque.

Wyklwanie, *n.* wyklucie. das Auspicken, Aushacken mit einem Schnabel. béquetement, *m.* l'action d'ôter en béquetant.

wykłwanie się z iaia. das Auskriechen aus dem Ey. l'action d'éclorre, de sortir hors de la coque.

Wyknę, *knie, knęł, knęli.* sich zu etwas gewöhnen, etwas gewohnt werden. s'accoutumer à. § nawyknął pracy; z młodu wyknie do zbroi, do piora.

Wykochać co, F. *wykocham.* erziehen, erziehen eine Pflanze. nourrir, élever une plante.

wykochać się. erwachsen, sich groß ziehen. se

ſe nourrir; devenir grand; prendre de l'accroiſſement.

Wykonacz, *m.* wykonywacz. Vollführer, Vollſtrecker. celui qui exécute une choſe, qui la met à exécution.

Wykonanie, *n.* 1) Ausübung, Vollführung, Erfüllung. 2) die Praxis, die Ausübung. 1) exécution, *f.* achevement, conſommation, accompliſſement. 2) pratique, *f.* uſage, *m.* exércice, *m.* § 1) wykonanie rozkazu. 2) trudna to rzecz w wykonaniu.

wykonanie przyſięgi. Leiſtung eines Amtes. preſtation de ferment.

Wykonterfetować co, F. *wykonterfetuię.* abbilden, abmahlen. dépeindre, contrefaire; tirer la figure ou le portrait de qu. ch. tirer de deſſus de quelque original.

Wykonterfetowanie, *n.* 1) Abbildung. 2) abgebildete Figur. 1) l'action de tirer la figure d'une choſe. 2) figure contrefaite, tirée d'un original.

Wykonterfetowany, wybity, odmalowany, na kſztałt drugiego uczyniony. abgebildet, nachgemacht. contrefait; tiré d'un original.

Wykonywam, wykonywać, *v. m.* F. *wykonam*, *wykonać.* erfüllen, vollenden, vollziehen, vollführen, bewerkſtelligen, ausüben. exécuter, *v. a.* mettre en exécution; conſommer, achever, éffectüer, mettre en effet, accomplir, faire; mettre en uſage, pratiquer. § wykonać dekret, rozkaz, wolą; tę ſztukę wykonał; wykonano nad nim wielkie okrucieńſtwa.

wykonać przyſięgę. einen Eid leiſten, Ablegen. faire, prêter un ferment.

*Wykop, *m.* row. ein Graben. un foſſé, creux qu'on fait dans la terre.

Wykopywam, *v. m. F. wykopię.* 1) ausgraben die Erde. 2) ausgraben aus der Erde. 3) durchbrechen; ein Loch in einer Wand machen. 1) effondrer la terre; creuſer un foſſé, un creux, faire creuſer qu. ch, 2) tirer qu. ch. de terre, creuſer dans la terre pour en tirer qu. ch. 3) percer une muraille, y faire une ouverture. § 1) wykopać row, doł, ziemię. 2) wykopał ſkarb zakopany. 3) wykopano mur; wykopać dziurę w murze, w ſkale.

wykopać trup. eine Leiche ausgraben. déterrer, deſenſevelir un corps.

Wykopywanie, *n.* das Herausgraben. l'action de tirer de terre.

Wykopanie, *n.* geſchehene Ausgrabung. l'action achevée de déterrer, de tirer de terre.

Wykorzeniam, wykorzeniać co, *v. m. F. wykorzenię*, *wykorzenić.* eig. u. fig. ausrotten, vertilgen. déraciner, extirper; détruire les fondements de. § wykorzenić drzewa, niecnoty, herezye.

Wykorzenianie, *n.* wykorzenienie, *n.* Ausrottung. extirpation, *f* déracinement, *m.*

Wykorzeniony, *adj.* ausgerottet. extirpé, déraciné.

Wykoślawić, *F. wykoślawię, v. a.* austreten, ſchief treten einen Schuh. tourner, elargir un ſoulié.

Wykoślawienie, *n.* die Austretung eines Schuhes. l'action de tourner, de courber ſes ſouliers.

Wykoślawiony trzewik. ſchief getretener Schuh. un ſoulier trop élargi, courbé d'un côté.

wykoślawione nogi. krumme Beine. des jambes arquées.

Wykować, *v. m. F. wykuię.* ſchmieden. forger.

wykuć ogień z kamienia. Feuer anſchlagen. battre le fuſil; faire ſortir du feu d'un caillou.

Wykręcam, *v. a. F. wykręcę*, *wykręcić.* 1) etwas um ſich ſchwänken, um ſich ſchwingen, um ſich herum drehen. 2) ſich ſchwingen, ſich drehen im Tanzen. 1) manier autour de ſoi quelque arme; faire des moulinets; faire la rouë avec; tourner ſon épée autour de ſa tète. 2) piroüetter; tourner en ronde; faire piroüetter; ſauter en tournant, en danſant; porter la dame à la danſe d'un côté à l'autre. § 1) wykręcam pochodnią, ſzablą. 2) wykręcać w tańcu damą.

wykręcać na koniu auf dem Pferde herum tummeln, ein Pferd tummeln. porter un cheval d'un côté et d'autre; caracoler un cheval; faire faire au cheval des piroüettes; faire des tours ou des demi-tours.

wykręcanie na koniu. das Tummeln mit dem Pferde in die Runde. les piroüettes, le caracol qu'on fait faire à un cheval.

Wykraczam, *v. m.* F. *wykroczę*, *wykroczyć.* 1) aus der Reihe treten, gehen. 2) aus dem Wege gehen, treten. 3) übertreten, überſchreiten. 4) ausſchweifen, zu viel thun. 1) ſortir de ſon rang, ne le garder pas. 2) ſe détourner de ſon chemin. 3) outrepaſſer, trangreſſer; paſſer au-delà des bornes preſcrites; contrevenir, forfaire, manquer à. 4) excéder, paſſer les bornes de. § 1) wykroczył z ſzeregu. 2) z drogi ſwoiey

ie to miasta na krok nie wykroczył. 3) wykroczyć z prawa, przeciw prawu, z prawdy, z kresu swoiey powinności. 4) wykracz w rozkoszach, w piiaństwie.

Wykradem, *v. m.* F. *wykradnę, wykraść.* 1) heraus stehlen. 2) ausstehlen; plündern, ausschreiben einen Verfasser. 1) porter dehors à la dérobée; voler, dérober, 2) piller un auteur. § 1) wykradł skarb, konie ze stayni. 2) wykrada koncepta z Autorow.

wykraść się. 1) sich davon schleichen, heimlich davon gehen. 2) auskommen, an den Tag kommen. 1) se dérober, s'écouler, s'éclipser; s'en aller sans être apperçu. 2) transpirer; se découvrir, éclatter, venir au jour. § 1) wykradł się złodziey z domu. 2) wykradł się sekret.

wykraść się z kompanii. sich aus einer Gesellschaft schleichen; davon schleichen. fausser compagnie; se dérober de la compagnie.

Wykradziony, *adj.* herausgestohlen. volé; emporté d'un lieu furtivement.

Wykrawam, wykrawać co, *v. m.* F. *wykroię, wykroić.* herausschneiden. lever avec un couteau sur qu. ch; couper, ôter.

Wykręcam, *v. m.* F. *wykręcę.* 1) herausdrehen, ausdrehen, 2) auswinden, ausringen die Wäsche. 3) verdrehen einen Sinn. 1) tirer avec violence, arracher qu. ch. en tordant. 2) tordre le linge. 3) tordre, détordre, détorquer, fausser un passage; pervertir le sens d'un auteur. § 1) wykręć mu kiy z rąk. 2) wykręcać chusty. 3) sens bardzo wykręca.

zła sprawę wykręcił. er hat eine böse Sache gerade gemacht. il a donné un bon tour à une mauvaise affaire.

wykręcać się. sich heraus zu drehen, sich heraus zu wickeln suchen. chercher des détours; biaiser, tergiverser, tortiller; ne marcher pas droit dans une affaire.

wykręcić się. sich heraus drehen. se tirer adroitement d'une affaire; faire un plongeon. § wykręcił się z wędzidła, z powinności.

Wykręcanie, *n.* } Praktiken, Schlupfs-
Wykręty, *plur.* } Winkel, Pfiffe. detours, biais, subterfuge, *m.* finesse, *f.* tortillement, refuge, *m.* refuites, *f. plur.*

wykręty to. das sind Durchsteckereyen. c'est un mic-mac; ce sont des échappatoires.

Wykrętarz, *m.* Praktiken-Macher, Krummmacher, Verdreher. celui qui biaise; chicaneur, sophiste; forceur des loix.

Wykrętnie, *adv.* nicht gerade zu; betrüglich listig. captieusement; en biaisant, de biais.

Wykrętność, *f.* Spitzfindigkeit, Arglistigkeit, betrügliche Verdrehung der Rede. finesse, chicanerie, sophisme, *m.*

wykrętności nauka. die Sophisterey in der Vernunftlehre. l'art de faire des sophismes dans la Logique.

Wykrętny, *adj.* arglistig. sophistique, *adj.* chicaneur, captieux; plein de deception.

Wykroczenie, Uebertretung, Ausschweifung. crime, *m.* forfait.

Wykroczliwy, *adj.* der sich leicht zu Uebertretungen verleiten läßt. sujet aux fautes, à commettre des crimes. § umysł wykroczliwy.

Wykrotny, *adj.* Uebertreter, übertretend. contrevenant. § wykrotnego karać.

Wykruszam, *v. m.* F. *wykruszę.* 1) herauskrümeln, herausbrocken. 2) auskörnen, Körner ausreiben. 1) creuser, *adj.* concaver en émiant. 2) égréner; ôter la graine. § 1) wykrusz chleb. 2) wykruszać ziarno, kłos.

Wykruszanie, *n.* das Auskörnen. l'action d'egrener.

Wykruszony, *adj.* ausgekörnt. égréné, ée.

Wykrzosać ogień, F. *wykrzeszę*, wykuć ogień z kamienia; wytrzeć ogień z drzewa. Feuer ausschlagen, ausreiben. tirer du feu, faire sortir du feu en battant, en frottant l'un contre l'autre.

Wykrzta, *m.* przechrzta. ein getaufter Jude. Juif bâtisé.

Wykrzyć, *m.* Wykrzyknienie, *n.* Freudengeschrey. cri de joie.

wykrzyki, plur. } das Frohlocken. cris
Wykrzykanie, *n.* } de rejouissance, de jubilation; acclamation.

Wykrzykam, } *v. m.* F. *wykrzyknę.* 1)
Wykrzykuię, } frohlocken, jauchzen. 2) einem für etwas ausrufen. 1) s'écrier, se récrier de joie; jetter des cris de joie, faire des acclamations. 2) crier, publier, proclamer qu. à haute voix. § 1) wykrzykali od radości, 2) wykrzykuią go za krola.

Wykrzywiam, wykrzywiać, *v. m.* F. *wykrzywię, wykrzywić.* krumm machen. courber, recourber, détorquer.

wykrzywić trzewiki. die Schuhe krumm treten. tourner ses souliers.

wykrzywić gębę. das Maul ziehen, krumm machen. tordre la bouche; grimacer; faire des grimaces, faire des contorsions de bouche.

wykrzywić na kogo gębę. einem ein krummes Maul machen. faire la moue à qu.

wykrzywić się. krumm werden. se courber.
wykrzywił się ten trzewik. dieser Schuh hat sich krumm getreten. ce soulier grimace, fait une vilaine grimace.
Wykrzywianie, *n.* wykrzywienie, *n.* das Krümmen. courbement, *m.* courbure, *f.*
wykrzywianie gęby. Verdrehung des Mauls. moue, *f* contorsion de bouche.
Wykrzywiony, *adj.* gekrümmt, gebogen. courbé, recourbé, tortu.
Wykszykacz, *m.* Auszischer. celui qui siffle qu; qui se raille de qu.
Wykszykać kogo, *v. m.* F. *wykszyknę.* auszischen. siffler qu; se moquer de qu.
Wykszykanie, *n.* das Auszischen, Auspfeifen. l'action de siffler qu.
Wykuglować co od kogo, F. *wykugluię,* mit List etwas erhalten. attrapper finement, escroquer qu. ch. à qu.
wykuglować się. sich heraus drehen, sich aus etwas wickeln. se dégager, se tirer adroitement de.
Wykuglowanie, *n. czego.* listige Entwendung. escroquerie, *f.*
Wykupienie, *n.* 1) Loskaufung. 2) Einlösung, Lösung eines Pfandes. 1) rachat, *m.* délivrance en payant quelque rançon. 2) dégagement d'un gage. § 1) wykupienie niewolnikow. 2) wykupienie zastawow.
Wykupuię, *v. m.* F. *wykupię.* einlösen ein Pfand. forgager, dégager, retirer ce qui est engagé. § wykupić zastawy, dobra.
wykupić więźnia. einen Gefangenen lösen, loskaufen. racheter, rançonner un prisonnier.
wykupić się od czego. sich von etwas lösen, loskaufen. se racheter; donner qu. ch. pour s'exemter de quelque mal.
Wykurzam, wykurzać, *v. m.* F. *wykurzę, wykurzyć.* 1) ausstäuben, vom Staube reinigen. 2) den Rauch oder Gestank vertreiben. 3) mit Rauch vertreiben. 4) verjagen. 1) époudrer, épousseter. 2) chasser la fumée, quelque puanteur. 3) chasser avec de la fumée. 4) chasser, déloger l'ennemi; nettoyer un pays d'ennemis. § 1) wykurz tę szatę. 2) wykurzyć dym, smrod z izby. 3) wykurzyć komory. 4) wykrzono ztąd Szwedow; z liczby cnotliwych tego hultaia wykurzono.
Wykwintny, *adj.* gekünstelt, affektirt, übermäßig beflissen, gezwungen. affecté, qui a trop d'affection, qui a un soin particulier & trop plein d'art. § umysł wykwintny.
Wykwinty, *plur.* 1) gezwungene Art, Künsteley. 2) Ausflüchte, Seiten Sprünge. 1) affectation, *f.* afféterie; manières, choses, galanteries trop recherchées. 2) détours, biais; refuites, *f. plur.* § 1) wykwintami się bawi, narabia; zawożne w pokoiach wykwinty. 2) co to za wykwinty.
Wykwitować się, F. *wykwituię się.* quitt und los seyn. être quitte de qu. ch; s'aquitter de ce qu'on devoit faire.
wykwitowaliśmy się. unsere Rechnungen sind gegen einander abgethan; wir sind quitt. nos comptes sont reglés, que nous avions ensembles; nous voilà quitte à quitte.
nie wykwituiesz się. du wirst so nicht loskommen. vous n'en serez pas quitte.
Wyłacnieć, F. *wyłacnienie.* sich erleichtern, seine Nothdurft verrichten. se décharger, se vuider; lâcher son ventre; faire ses affaires. § człek niech nie ie aż wyłacnieie.
Wyłączam co, *v. m.* F. *wyłączę.* absondern, ausschließen. séparer, exclurre. § od iednoty kościoła kogo wyłączyć.
Wyłączenie, *n.* Ausschließung, Absonderung. exclusion; séparation.
Wyładować, F. *wyładuię.* ausladen, abladen. décharger, *v. a.* ôter la charge que porte un chariot.
Wyładowanie, *n.* Abladung, Ausladung. l'action de décharger.
wyładowanie z okrętu szuflą. Ausladung eines Schiffes mit einer Schaufel. le paléage.
Wyładowanie, *adj.* ausgeladen. décharge, *f.*
Wyłamuię, wyłamywać, *v. m.* F. *wyłamię, wyłamać.* 1) herausbrechen. 2) erbrechen als eine Thüre. 1) ôter, arracher qu. ch. en rompant, en brisant. 2) forcer, briser, effondrer, rompre, enfoncer. § 1) wyłamać cegłę z muru. 2) wyłamać drzwi, więzienie.
wyłamuię się. 1) sich aus dem Gefängniß brechen. 2) sich mit Gewalt von etwas befreyen. 1) rompre, forcer la prison, en rompre les portes. 2) s'affranchir, se délivrer avec force de; secouër le joug. § 1) wyłamał się z więzienia. 2) wyłamuie się z władzy, z mocy, z posłuszeństwa zwierzchności swoiey.
Wylanie, *n.* wylewanie czego. das Ausgießen; der Ausguß. épanchement.
**wylanie; wezbranie wod.* der Austritt, das Austreten eines Flusses. épanchement, débordement d'eaux.
Wylany, *adj.* 1) ausgegossen, vergossen. 2) *fig.* überschüttet, reichlich ertheilet. 1) déchargé, versé, répandu, épanché. 2) *fig.* répandu avec profusion sur. § 1)

1) krew, woda wylana; łzy wylane. 2) wylane na mię dobrodzieystwa.

Wylatam. } *v. a. F. wylecę.* 1) heraus-
Wylatuię. } fliegen. 2) prahlen, aufschneiden. 3) steigen, sich schwingen auf eine Ehren-Stelle. 1) s'envoler d'un endroit. 2) se glorifier, se vanter de. 3) s'élever, monter, parvenir, s'avancer à une haute dignité. § 1) wyleciał ptak z klatki. 2) sam z tym nie wylatny; nie wylatuy z tym żeś grzeczny. 3) z podłego urodzenia na naywyższe wylatuią dygnitarstwa, mieysca.

Wylatanie, *n.* wylecenie, *n.* das Herausfliegen. l'action de s'envoler d'un lieu.

Wyławiam, wyławiać, *v. m. F. wyłowię, wyłowić.* 1) ausfischen. 2) nach und nach wegfangen. 1) vuider un étang à force de pêcher; prendre tous les poissons dans un étang. 2) détruire prendre peu à peu tous les animaux dans une forêt. § 1) wyłowił sadzawke, ryby, szczupaki. 2) wyłowił ptaki, liszki; knieię wyłowił.

Wyłażę, wyłazić, *v. m. F. wylezę, wyleźć.* herauskriechen. grimper, ramper dehors; sortir en rampant. §. niewiem ktorą dziurą z tego mieysca wylazł; wyleźć ztąd nie może.

Wyleczyć kogo, *F. wyleczę.* ausheilen, curiren. guérir entièrement, rétablir qu. en santé.

wyleczyć się. sich curiren. se guérir parfaitement.

Wylegam się, wylegać się, *v. m. F. wylezę się, wyleżeć się.* 1) zur Genüge ausruhen, ausschlafen, liegen. 2) wieder aufkommen, wieder genesen. 1) coucher assez, dormir tout son soul. 2) se guérir; sortir, relever, revenir d'une maladie.

Wylęga, wylęgać, *v. n. F. wylęgnie, wylęgnąć.* 1) ausbrüten, aushecken. 2) werfen, von vierfüßigen Thieren. 3) aushecken eine neue Lehre. 1) faire éclorre; faire sortir hors de la coque; couver. 2) mettre bas, faire des petits. 3) *fig.* faire éclorre, enfanter, inventer une nouvelle doctrine. § 1) wylągł, ptak, wylęgła kura. 2) gdy lwica pierwszy raz lwięta wylęgnie, wszystkie swoie ziada szczenięta, co iuż drudi raz nie czyni. 3) tę nauczkę wylęgli.

wylęgać się. 1) sich ausbrüten. 2) entstehen als eine Ketzerey. 1) être éclos; éclorre; sortir de la coque. 2) éclorre, éclatter. § 1) wylęgły się kurczęta, szczenięta. 2) wylęgła się ztąd ta herezya.

Wylęganie, *n.* wylęgnienie, *n.* die Ausbrütung, das Brüten. l'action de couver; le couvement.

Wylęgły, *adj.* 1) ausgeheckt, ausgebrütet. 2) geworfen, ausgeheckt. 1) éclos, *adj.* qui est sorti de la coque; couvé. 2) mis bas. § 1) kurczęta wylęgłe. 2) szczenie wylęgłe.

Wyłeptać zo, *F. wyłeptam.* ausschlappern. laper tout d'un vase.

Wylewam, wylewać, *v. m. F. wyleie, wylać.* 1) ausgießen, weggießen. 2) vergießen als Blut, Thränen. 3) ergießen, überschütten, ausbreiten. 4) an einem auslassen. 5) austreten, sich ergießen, als ein Fluß. 6) überlaufen als ein kochender Topf. 1) verser; verser hors de qu. ch. épancher, décharger. 2) répandre, verser le sang, des pleurs. 3) répandre sur; troubler, remplir qu. de. 4) débonder, décharger, décocher, vomir sa colère, les traits de sa colère contre. 5) déborder, sortir de son lit; se déborder, se répandre aux environs. 6) s'enfuir par le bord d'un pot. § 1) wyley tę wodę, piwo ze dzbana. 2) wylał krew za Oyczyznę, za krola; wylewać łzy zmyślone. 3) wylewać dobrodzieystwa, łaski na kogo; pioro moie więcey życzliwości niżli attramentu wylewa; słońce i mieśiąć na wszystkie rzeczy pod sobą położone influencye wylewaią. 4) wylewać gniew, iad swoy na kogo. 5) wylewa z brzegow swoich rzeka; wylał staw; morze wylało. 6) wylewa woda kiedy wre.

wylewać z brzegow. die Gränzen überschreiten, der Sache zu viel thun. ne se tenir pas dans se bornes, les outrepasser; excéder; n'avoir plus de bornes. § wylewa taka wolność z brzegow, kędy wszystkim wszystko wolno; już wylewasz z brzegow.

wylewać z nawy. die Grund-Suppe aus einem Schiffe pumpen. se servir de la pompe pour évacuër la sentine.

wylewać się. 1) sich ergießen, einfallen, übertreten. 2) sich ausbreiten. 3) sich ausbreiten über einen; einen überschütten mit etwas. 1) se déborder; se dégorger, s'emboucher; se décharger; sortir de son lit, de sa bouche. 2) se répandre, être difus. 3) se répandre envers qu. en; compler, remplir qu. de. § 1) Wisła pod Gdańskiem w morze się wylewa. 2) złe te koncepta bywaią, gdzie się ze wszystkim

wylewaią. 3) wielkim się ku niemu afektem i wielkiemi dobrodzieystwy wylał.
Wylewanie, *n.* *vid.* Wylanie, *n.*
Wylewczy, *adj.* 1) leicht zu gießen. 2) eitel, leichtsinnig. 3) unbedachtsam im Reden; plauderhaft. 1) facile à répandre. 2) *fig.* léger, vain, futile. 3) languard, extravaguant, inconsidéré dans son discours.
Wylewek, *m.* 1) Austritt eines Flusses. 2) niedriges Ufer; Ort des Austritts. 1) ravine, *f.* débordement; l'epanchement de l'eau du fleuve. 2) bas bord par où se répand facilement un fleuve. § 1) wylewek rzeki, stawu, ieziora. 2) witwina rośćie na piaszczystych wylewkach.
wylewki morskie. See-Lache. marais de mer; grande étenduë qui se remplit par les eaux de mer.
Wyłgać co, F. *wyłgam*, *wyłgę.* ablügen, abtrügen. obtenir, attrapper par mensonges. § nie wyłżesz tego u mnie.
Wylichwić ce, F. *wilichwię.* erwuchern. gagner par usures.
Wyliczam, *v. m. F. wyliczę.* 1) zählen. 2) auszahlen. 3) erzählen. 1) nombrer, compter. 2) payer, déborser. 3) exposer, détailler, raconter; faire dénombrement, le détail, le recit de. § 1) wyliczać miasta w całym Państwie. 2) wyliczył mu sumę. 3) ktoż to wypowie i wyliczy; wyliczić sprawę od początku aż do końca.
wyliczyć się. berechnen; Rechnung ablegen. rendre compte. § wyliczyłem się z tey sumy.
Wyliczanie, *n.* wyliczenie, *n.* Erzählung. exposé, *m.* énumeration, denombrement, détail, récit; un narré, qu'on fait de qu. ch.
Wyliczony, *adj.* 1) ausgezahlt. 2) erzählt. 1) payé, débourſé. 2) raconté. § 1) wyliczone weź pieniądze. 2) wyliczone sprawy okoliczności.
Wylina, *f.* wężowa skora. abgelegte Schlangen-Haut. dépouille de serpent.
Wyliniеć, F. *wylinieię*, *vid.* Linieię.
Wylinienie, *n.* *vid.* Linienie.
wylinienie, *n.* Abwerfung der Schlangen-Haut im Frühlinge. renouvellement de peau que quittent les serpents au printems.
Wylizuię, *v. m. F. wyliżę.* 1) auslecken, ablecken. 2) abspielen, wegspielen als der Fluß das Ufer. 1) prendre, ôter, nettoyer en léchant. 2) manger, emporter, creuser le rivage. § 1) wylizał połmiski. 2) rzeka brzegi wylizała.
wylizać się. sich auslecken, sich mit lecken heilen. se guerir en lechant sa plaie. § wylizał się pies, kot.
Wyłknąć, F. *wyłknę.* ausschlurfen. humer, avaler entièrement. § wyłknął iaie.
Wyłog, *m.* umgeschlager Saum an einem Kleide. surjet, *m.* parement; un bord retroussé d'un habit.
wyłogami przyozdobić. mit umgeschlagenen Säumen verzieren. surjetter.
wyłogi od odymowania. umgeschlagener Saum, Aufschläge zum Abnehmen. amadis, *m. plur.* des bouts de manche attaches par dedans à la manches, qu'on peut ôter.
Wylot, *m.* eine Wunde die durchgeht. une blessure d'outre en outre.
na wylot, *adv.* durch und durch, auf der einen Seite herein, auf der andern heraus. d'outre en outre; au travers du corps; à jour; de part en part d'un côté à l'autre. § kula, strzała przepadła na wylot; przebić kogo szpadą na wylot.
Wyłowić, *vid.* Wyławiam.
Wyłożka, *f.* schmaler Umschlag an einem Kreide. un surjet étroit.
Wyłożenie, *n.* *vid.* Wykład.
Wyłożony, *adj.* 1) ausgepackt, ausgelegt. 1) vorgestreckt, ausgelegt. 3) ausgelegt, erklärt. 4) übersetzt. 1) étalé, exposé. 2) avancé à qu; débourſé pour. 3) expliqué. 4) traduit. § 1) wyłożone towary. 2) wyłożona suma. 3) sens wyłożony. *4) list wyłożony (przetłumaczony) po francusku.
Wyłożyć, *vid.* Wykładam.
Wyłudy, *plur.* niedliche Waaren, welche die Käufer anlocken. de jolies marchandises qui attirent les acheteurs. § te wyłudy drogo płaci kupcowi.
Wyłudzacz, *m.* Auslocker, Ablocker, der mit Schmeicheley einem etwas ablocket. eseroc, *m.* pipeur; celui qui obtient qu. ch. par caresses.
Wyłup, *m.* ausgespaltnes Stück. un éclat qui s'est séparé du milieu d'un corps.
wyłup tymowy ziele, (epithymium) Stolz-Kraut, Thym-Seide. épitime, *m.* teigne de thim; mousse qui vient autour du thim.
wyłup, *m. ziele.* (cuscuta) Filz-Kraut, Flachs-Seide. angoure de lin couche m'ici.
Wyłupek, *v. g. a.* reife Nuß, die sich aus

der grünen Schaale ablöset. une noix mûre qui se sépare de son chaton.

Wyłupiciel, *m.* gwałciciel. gewaltsamer Uebertreter, Schänder, Räuber. infracteur, violateur, brigand, spoliateur.

Wyłupienie, *n.* Raub, Beraubung, Gewaltthätigkeit. pillerie, *f.* spoliation, *f.*

Wyłupni, *adj.* } das sich aushülsen läßt.
Wyłupny, *adj.* } facile à écosser, à écaler.

Wyłupuię, *v. a.* 1) ausschelffen, aushülsen, aus der Schale nehmen. 2) erbrechen, spoliren. 3) auswammsen, ausprügeln. 1) écaler, écosser, tirer le fruit de son noyau, de sa cosse. 2) spolier, piler, voler qu; arracher à qu. 3) savonner, battre qu. comme il faut. § 1) wyłupił orzech, groch, ziarno, migdał, orzech, oliwki, ostrygi. 2) wyłupić domy, skrzynię. 3) wyłupić kogo kiiem.

wyłupić komu oczy. einen blenden; einem die Augen ausstechen. crever, arracher à qu. les yeux.

Wyłuszczam, *v. m. F. wyłuszczę.* 1) ausschlauben, aushülsen. 2) ausziehen, das beste aus einer Schrift nehmen. 1) dérober, écaler, peler, écosser, ôter la graine de sa cosse, de sa peau. 2) extraire, tirer d'un ouvrage ce qu'il y a de meilleur; tirer la quintessence, faire un extrait, recueillir les principales matières d'un ouvrage. § 1) wyłuszczył ziarno. 2) wyłuszczył ziarno. 2) wyłuszczyć list, księgę.

Wyłuszczony, *adj.* ausgehülset. écossé, dérobé, écalé. § groch wyłuszczany.

Wyłż, *m.* Bergw. ein Stein woran sich das Erz gesetzet hat. *Métal.* une pierre avec du métail attaché.

Wymachać się, *F. wymacham.* sich mit Schwenkung und Bewegung der Hände müde arbeiten. devenir las à force de manier les mains.

Wymachlować komu od kogo co, *F. wymachluię.* von einem mit Betrug etwas erhalten. escroquer, attraper qu. ch. à; obtenir, tirer de quelque qu. ch. par fourberie.

Wymacywam co, *v. m. F. wymacam.* 1) mit Fühlen etwas finden, suchen. 2) hinter etwas kommen. 1) chercher, trouver en tâtonant. 2) déterrer, découvrir, éventer. § 1) wymacał naytłustsze kury. 2) wymacał istotną przyczynę.

Wymagam co, *v. m. F. wymogę.* 1) bewerkstelligen, würken, ausrichten. 2) einen zu etwas dringen, von einem etwas erhalten, zu erlangen suchen. 1) effectuer, mettre en effet; venir à bout de qu. ch, 2) opérer qu. ch. sur qu; venir à bout de qu; obliger qu. de condescendre à ce que l'on veut; presser qu. § 1) wymogą to te sposoby. 2) wymogł to na nim sztuką, przez sztukę; wymagał po nim koniecznie.

wymagać się. 1) ausgerichtet, erlanget werden; gelingen, gerathen. 2) matt werden als ein abgeschossener Pfeil. 3) unfruchtbar werden als ein Acker. 1) s'effectuer, avoir l'effet; succéder, réussir. 2) perdre sa force, s'affoiblir comme une flèche décochée. 3) devenir sterile, amaigrir comme un champ. § 1) nic się z tym nie wymogło. 2) wymaga się strzała, kula. 3) wymogła się rola.

Wymalować co, *F. wymaluię.* 1) abmalen. 2) abmalen, abschildern. 1) faire, tirer le portrait de; peindre. 2) dépeindre, répréſenter; donner une repréſentation vive de. § 1) wymalował pięknie tego psa. 2) wymalował cię iakim iesteś.

Wymarcie, *n.* das Absterben eines Hauses. l'extinction d'une famille par la mort. § po wymarciu całego domu nastąpili.

Wymarły dom. ein ausgestorbenes Haus. une maison éteinte par la mort.

Wymarszczam co, *v. m. F. wymarszczę.* ausrunzeln, schlechten, die Falten ausmachen, entfalten. déplisser, défroncer, dérider.

wymarszczyć się. die Falten, die Runzeln verlieren. se déplisser, se défroncer.

Wymarszczanie, *n.* wymarszczenie, *n.* Ausstreichung der Falten. défroncement.

Wymarszczony, *adj.* ausgerunzelt. défroncé, déplissé, déridé.

Wymawiam, *v. m. F. wymowię.* 1) aussprechen ein Wort. 2) aussprechen, ausdrücken. 3) entschuldigen. 4) sich vorbehalten. 5) vorwerfen, vorrücken. 6) auslassen wider einen als den Zorn. 1) prononcer, proférer, dire, énoncer quelque parole. 2) exprimer, représenter. 3) excuser, disculper qu. sur. 4) se reserver qu. ch. 5) reprocher qu. ch. à; faire reproche à qu. 6) décocher, décharger, vomir sa colére contre qu. § 1) źle, dobrze słowa wymawia; skorom do wymowił odszedł. 2) ktoż to wymowi; kto to wymowić może? 3) wymawiał tym sługę swoiego, że. 4) wymowił sobie ten punkt. 5) wymawiać komu dobrodzieystwa. 6) wymawiał gniew swoy przeciw niemu.

wymawiać się, wymawiam się. 1) sich aussprechen; ausgesprochen werden. 2) sich ent-

entſchuldigen; vorſchießen. 4) ſich verſchnappen, ausplaudern. 1) ſe prononcer. 2) s'excuſer. 3) s'enferrer; ſe trahir ſoi-même, ſe nuire à ſoi-même par ſes paroles. § 1) to słowo łacho ſię wymawia. 2) wymawiam ſię z (od) czego komu; wymowił ſię ſtaroſcią, słabością zdrowia. 3) wymowiłeś ſię z ſekretu, z tey ſprawy.

Wymawianie, *n.* 1) das Ausſprechen, die Ausſprache. 2) das Entſchuldigen 3) Vorwurf, Vorrückung. 1) prononciation, *f.* articulation des mots, des paroles. 2) excuſe, *f.* l'action d'excuſer. 3) reproche, *m.* l'action de reprocher qu. ch. à qu. § 1) dobrze słow wymawianie. 2) nie trzeba tego wymawiania. 3) wymawianie komu dobrodzieyſtwa.

Wymazanie, *n.* die Auslöſchung. l'action d'effacer.

Wymazany, *adj.* ausgelöſcht, weggeſtrichen. efacé, rayé.

Wymazuię, *v. m. F. wymazę.* 1) auslöſchen, wegwiſchen. 2) ausſtreichen, durchſtreichen eine Schrift. 3) *fig.* vernichten, vertilgen. 1) effacer. 2) effacer, rayer qu. ch. d'une écriture. 3) *fig.* effacer, abolir, aneantir. § 1) wymaż liczbę z tablicy. 2) wymazać kogo z regieſtru, z kſięgi, wymazać piorem słowa piſane. 3) śmierć tego iednak przewieść nie może, aby pamięć człowieka tego z ziemi wymazać mogła.

Wymęczyć co na kim, *F. wymęczyć.* mit Martern etwas erhalten, zur Bekänntniß bringen. extorquer, tirer de qu. la verité, la confeſſion par tourment, à force de tourmenter.

Wymiar, *m.* 1) das Abgemeſſene. 2) Meßk. Ausmeſſung. 3) *fig.* Maaß, Gleichheit. 1) meſure, *f.* ce qu'on a meſuré. 2) *Géom.* dimenſion. 2) *fig.* meſure, *f.* proportion, égalité. § 1) wymiar roli większy mu należy. 2) wymiar ſzerokości, dłuży i wyſokości. 3) kocham cię, ty mię kochaſz, rownym ſię kochamy wymiarem.

wymiar młyńſki. die Metze, Getreide ſo dem Müller fürs Mahlen gehöret. mouture que prend le meunier pour faire moudre du grain.

Wymiatam, wymiatać, *v. m. F. wymiotę, wymieść.* 1) ausfegen. 2) vorrücken, vorwerfen. 3) ſchießen, als ein Kraut. 1) balier, nétéyer avec un bâlai. 2) reprocher à qu. qu. ch. 3) s'étioler, monter trop haut; s'échapper, § 1) wymieć izbę. 2) wymiatać komu dobrodzieyſtwa. 3) zboże wymiata.

Wymię, *n.* die Euter einer Kuh, einer Sau. pis, *m.* tétine d'une vache, d'une truie.

Wymiełek, *m. vid. wymiar młyńſki.*

Wymieniam co, kogo, *v. m. F. wymienię, wymienić.* 1) nennen. 2) erzählen, ſagen. 1) nommer. 2) proférer, dire, raconter.

Wymieniſty, *adj.* } mit Eutern verſehen.
Wymienny, *adj.* } qui a des tétines.

Wymieniony, *adj.* genannt, benannt. nommé, mentionné.

Wymienitelność, *f.* Eigenſchaft genannt werden zu können. propriété de pouvoir être nommé.

Wymienitelny, *adj.* das genannt werden kann. ce que peut être nommé.

Wymierzony. } *vid.* Wymierzony.
Wymierny. }

Wymierność, *f.* Eigenſchaft ſeine werden zu können. proprieté de pouvoir être meſuré.

Wymieram, wymierać, *F. wymrę, wymrzeć.* ausſterben, erlöſchen; nach einander wegſterben. s'éteindre; mourir l'un après l'autre.

dom ten wymarł. dieſes Haus iſt ganz ausgeſtorben. cette famille eſt tout-à-fait éteinte; ceux, tous ceux de la maiſon ſon morts.

trzoda wymarła. die Heerde iſt ausgeſtorben. tout le troupeau eſt enlevé par la contagion.

Wymierzam, *v. m. F. wymierzę.* 1) ausmeſſen, abmeſſen. 2) zielen mit einem Gewehr. 3) abpochen, abtrotzen. 1) meſurer. 2) viſer, buter, mirer. 3) obtenir qu. ch. par menaces. § 1) wymierzyć pole. 2) dobrze w cel wymierzył. 3) Ahab chciał na Nabocie wymierzyć (wygrozić) winnicę przez falſzywą powagę.

wymierzam ſię komu z czego. ſich rechtfertigen, Rechenſchaft geben. ſe juſtifier; rendre raiſon de qu. ch. à quelqu'un.

Wymierzenie, *f.* Ausmeſſung. dimenſion, meſurage, *m.*

Wymierzony, *adj.* ausgemeſſen. meſuré. § miarą głowną wymierzone korce.

Wymiiam, *v. m. F. wyminę.* einen vorbey gehen, reuten oder fahren. 2) Sprachk. verbeißen, verſchlucken in der Ausſprache. 1) paſſer qu. à pié, à cheval ou en voiture. 2) *Gram.* manger, paſſer, omettre une lettre dans la prononciation. § 1) wyminął mię ſwoim koniem. 2) w francuſkim języku literę *h* często wymiiać trzeba, żadnego mu nie daiąc brzmienia.

Wymil-

Wymilczyć co, *F. wymilczę.* mit Schweigen erhalten. obtenir par silence. § czasem drugi więcey wymilczy, niżli ten co siła mowi.

Wymiot, *m.* *1) Kehricht, *s.* śmieci. 2) Brack, Ausschuß. *1) balayeures, *f. plur. vid.* śmieci. 2) rebut.

wymiot morski. Auswurf des Meeres; was das Meer ans Land auswirft. balayeures, *f. plur.* sparies, *f. plur.* tout ce que la mer jette au bord.

wymioty mieć, cierpieć. sich brechen, sich bespeyen. vomir; rendre gorge. § wymioty cierpią co pierwszy raz po morzu żegluią.

wymiot, m. } unzeitige Leibes-
Wymiotek, *m. g. a.*} Frucht. avorton.

Wymiacam co, *v. m. F. wymłocę.* ausdreschen. achever de battre le blé.

Wymiot, *m.* das ausgedroschene Getraide. blé battu; les grains. § wymłot z snopku tego dobry.

Wymoczyć co z soli, *F. wymoczę.* auswässern, das Salz benehmen. déssaler; faire tremper une chose pour la déssaler. § wymoczono śledzin, mięso solone.

Wymoczyny, *plur.* Wasser, darinnen man etwas ausgewässert hat. trempis, *m.* l'eau l'eau où l'on à déssalé qu. ch.

Wymodlić co, *F wymodlę.* erbitten, mit Bitten oder Gebet erhalten. obtenir de qu. à force de prier

Wymoknąć, *F. wymoknę.* sich auswässern, das Salz verlieren. tremper, se déssaler.

Wymorzyć, *F wymorzę.* aushungern; vom Hunger sterben lassen. affamer; faire mourir de faim.

wymyrzyć się. Hunger leiden. souffrir la faim; être pressé de la faim.

Wymowa, *f.* 1) Aussprache eines Worts. 2) Wohlredenheit, Beredsamkeit. 1) prononciation d'un mot. 2) éloquence. § 1) trudna, łacna słowa wymowa. 2) wymowa ku namowieniu sposobna; pełna przyiemności i gładkich słow wymowa.

Wymowca, *m.* ein Wohlredner, Redner. orateur.

Wymowienie, *n.* wyrzeczenie. die Aussprechung, das Reden. prononciation, *f.* le parler.

wymowienie sobie czego. Ausnahme, Vorbehalt. exception, *f.* reserve, *f.*

Wymowka, *f.* Entschuldigung. excuse, *f.* § wymowek szukać; słuszna to wymowka; prożne wymowki, daremne twoie sztuki, mieć wymowkę.

wymowki godzien. das zu entschuldigen ist. excusable. § w tym żadney nie iest godzien wymowki.

wymowki niegodzien. das nicht zu entschuldigen ist. inexcusable.

Wymowiony, *adj.* 1) ausgeschlagen. 2) entschuldigt. 1) prononcé, proféré, dit. 2) excusé. § 1) słowa źle, dobrze wymowione. 2) racz mi mieć za wymowione. 3) racz mię mieć za wymowionego, że.

Wymowność, *f.* Wohlredenheit, Beredsamkeit. éloquence, élegance.

Wymownie, *adv.* zierlich im Reden. éloquemment, élegamment.

Wymowny, *adj.* 1) beredt, wohlberedt. 2) aussprechlich. 1) éloquent, élégant. 2) racontable, qui se peut dire ou raconter, qui n'est pas inénarrable. § 1) nie omylił się kto życzliwy afekt wymownym nazwał oratorem. 2) wymowneć to ieszcze są dobrodzieystwa.

Wymurować co, *F. wymuruię.* 1) ausmauren. 2) in die Höhe führen, mauren. 1) achever de murer. 2) exhausser, élever une muraille.

Wymuskać, *F. wymuskam.* 1) glatt machen, poliren. putzen. 2) zu sehr ausputzen. 1) polir, applanir, lisser. 2) parer, orner trop. § 1) wymuskać ściane tynkiem. 2) wymuskała corkę swoię.

wymuskać się. sich schmiegen, sich putzen. se parer trop, s'agencer.

Wymuskany, *adj.* 1) polirt, geglättet. 2) geschniegelt. 1) poli, applani, lissé. 2) trop paré.

Wymuszam co na kim, *v. m. F. wymuszę.* von einem etwas erzwingen; einem etwas erzwingen. extorquer, tirer, arracher de force, obtenir qu. ch. par force de qu.

Wymuszenie, *n.* Erzwingung. extorsion, *f* l'action d'arracher de force.

Wymuszony, *adj.* erzwungen, abgezwungen. extorqué, arraché de force.

Wymykam, *v. m. F. wymknę.* 1) herausschieben, herausrücken. 2) zuvorkommen suchen. 1) pousser, mettre dehors; faire sortir dehors. 2) devancer; tâcher à devancer. § 1) wymknął miecz z pochwy; wymkniy palec. 2) wymknął do fortecy; pies młody przed starym wymyka.

wymknąć się, wymknąć. 1) sich herausschieben, herausschlupfen. 2) entwischen als ein Wort. 3) fahren lassen, unbedachtsam reden 1) sortir, aller dehors étant poussé; échapper dehors, glisser, couler dehors. 2) échapper à qu. comme un mot. 3) laisser échap-

per. dire qu. ch. à la volée; parler légèrement. § 1) ſtrzała z łuku ſię wymyka; ſzuflada ſię wymyka. 2) wymknęło mi ſię to słowko. 3) wymknął ſię z tą taiemnicą.

wymknąć; wymknąć ſię. entwiſchen, entfliehen. échapper, s'enfuir. § cudownym ztamtąd do oyczyzny ſię wymknął ſpoſobem; wymknął do domu.

Wymysł, *m.* 1) Erfindungskraft, Scharfſinnigkeit, Witz. 2) Erfindung, erſonnene Sache. 3) Künſteley, Kunſt; gezwungenes, affektirtes Weſen. 4) erdichtete Sache; Erſinnung. 1) ſagacite, *f.* eſprit; diſcernement d'un eſprit qui cherche & qui découvre ce qui eſt caché. 2) invention, choſe inventée. 3) rafinement, affectation ridicule, afféterie; un ſoin trop plein d'art; manières trop recherchées. 4) fiction; choſe controuvée; impoſture. § 1) małpa ſpraw ludzkich naśladuie, tak też człowiek przez ſwoy wymysł natury; natura zdroie z gor wylewa, a wymysł ludzki fontany buduie. 2) wymysł to bardzo wygodny. 3) iedzą mięſiwa i ryby ale bez wymysłu; ſtroie bez wymysłow naypięknieyſze.

na wymysł. gar zu künſtlich. d'une manière trop recherché; avec trop d'art. § na wymysł co czynić; na wymysł ozdobione pokoie.

wymysły to twoie. das ſind deine Künſte, Stückchen; du haſt es angerichtet. ce ſont des tours de votre metier.

Wymyślacz, *m.* 1) Erſinner. 2) der gar zu ſehr künſtelt. *1) inventeur, celui qui invente qu. ch. 2) raffineur ridicule, qui raffine trop, qui a de l'affectation.

Wymyślam co, *v. m. F. wymyślę.* 1) erfinden. 2) erdenken, erſinnen. 3) künſteln, ſich zieren, affektiren. 1) inventer, imaginer, trouver qu. ch. à force de penſer. 3) feindre, controuver. 3) affacter; paroître recherché & étudié avec trop de ſoin. § 1) te wymyślił ſztukę. 2) wymyślił tę potwarz, ten fałſz na niego. 3) ſzkoda że bardzo wymyśla.

Wymyślność, *f.* wymysł, *m.* 1) Erſinnlichkeit, Erſinnung. 2) Künſteley, gekünſteltes, gezwungenes Weſen. 1) invention, *f.* imagination. 2) afféterie, *f.* manières trop recherchées. § 1) ktorego daru ani wymyślność wleie w człowieka, ani go żadna nie wyćwiczy nauka, chyba ſama chęć wſpaniałego umysłu. 2) nabożny bez wymyślności.

Wymyślnie, *n.* na wymysł, *adv.* gar zu gekünſtelt. d'une manière trop recherchée.

Wymyślny, *adj.* 1) geſchickt, behend zu erſinnen, zu erdenken. 2) der zu ſehr künſtelt; gekünſtelt. 1) inventif, *adj.* imaginatif, *adj.* qui a du genie à inventer. 2) affété, trop recherché. § 1) wymyślny to człowiek. 2) wymyślne tam ſtroie i pokoie; wymyślnych zażywa konceptow.

Wymyślony, *adj.* 1) erſonnen, erfunden. 2) erdichtet. 1) imaginé, inventé. 2) feint, controuvé.

Wymywam, wymywać co, *v. m. F. wymyię, wymyć.* auswaſchen. laver, nettoyer qu. ch. en lavant. § niedobrze to wymyto.

wymywać gębę czym. 1) den Mund mit etwas ausſpülen. 2) einen über die Zunge ſpringen laſſen; von einem übel reden. 1) laver, rincer ſa bouche avec. 2) déchirer à coups de langue; mordre qu. § 1) wymyy gębę wodą. 2) piękna to? że gęby waſze imieniem iego wymywacie.

Wynalezca, *m.* Erfinder. inventeur, *m.*

Wynalezczyna, *f.* Erfinderinn. inventrice, *f.*

Wynalazek, *m. g. a.* Erfindung, erfundene Sache. invention, *f.* choſe inventée. § natura iednak wſzyſtkie dowcipu ludzkiego przechodzi wynalazki.

Wynalezienie, *n.* das Erfinden, die Erfindung. l'action d'inventer; invention, découverte. § trudno wynalezienie ſpoſobow do tego.

Wynaleziony, *adj.* erfunden. inventé.

Wynarzam, *v. n.* obſ. *vid.* Wynurzam.

Wynaſzam, *v. a.* *vid.* Wynoſzę.

Wynayduię co, *v. m. F. wynaydę.* erfinden. inventer, découvrir.

wynaleść ſobie czaſu do czego. Zeit gewinnen. trouver du tems; pouſſer le tems avec épaule; gagner du tems.

Wynędzam kogo, *v. m. F. wynędzę.* arm machen; erſchöpfen. appauvrir, épuiſer, *v. a.* rendre pauvre.

Wynidę, iſt das *Fut.* von Wychodzę. *c'eſt le Futur de* Wychodzę.

Wynieſienie, *n.* wynoſzenie, *m.* 1) das Heraustragen. 2) Aufhebung, Erhebung. 3) Beförderung, Erhebung. 1) l'action de porter dehors. 2) l'action d'élever; élevation, exhauſſement. 3) élevation, élevement, promotion, avancement. § 1) wynieſienie umarłego. 2) wynieſienie miecza do gory. 3) byſtre, nieſpodziane wynieſienie na honory.

wynieſienie oſi niebieſkiey. Geogr. die Polus-

lus-Höhe; Abstand des sichtbaren Pols. *Géogr.* l'élevation du Pole; distance qui se trouve depuis l'horison jusques à l'un de deux Poles.

wyniesienie, n. wyniosłość umysłu. Ehrbegierde, Hoheit des Geistes. ambition, *f.* grandeur, *f.* élevation d'a e.

wyniesienie się, wynoszenie się. die Erhebung seiner eigenen Person über etwas. l'action de s'elever au dessus de.

Wyniesiony, *adj.* 1) herausgetragen. 2) erhoben, erhöhet. 3) erhoben, befördert. 1) porte dehors. 2) eleve, exhausse, 3) eleve, avance à une dignite. § 1) wyniesione z domu sprzęty. 2) miecz nad karkiem wyniesiony. 3) wyniesiony na Kardynalska godność.

Wynikam, wynikać, *v. m. F. wyniknę, wyniknąć.* 1) entspringen. 2) *fig.* entspringen, herkommen, erfolgen, entstehen: seinen Ursprung haben. 3) ausbrechen, wachsen, von Zähnen. 1) sourdre, *v. n.* sortir de terre comme un fleuve. 2) emaner, venir, proceder, decouler de; sortir d'une origine; resulter, deriver, s'ensuivre de. 3) commencer à percer, à croître, *en parlant des dents.* § 1) tam źrozodło wynika 2) porządna ztąd wyniknie tego w ktorce proba. 3) nie bez bolu ząbki dzieciom wynikaią.

Wyniosła, *adv.* hoch, erhaben. d'une manière élevée; ambitieusement. § wyniosło mowi.

Wyniosłość, *f.* 1) Erhöhung. 2) Ehrgeiz, Stolz. 3) *Geogr.* die Polus-Höhe. 1) élevation, *f.* petite hauteur. 2) ambition. 3) *Géogr.* elevation; distance de l'horison d'un Pole. § 1) wyniosłość oczu w głowie. 2) mądrość niech będzie bez wyniosłości.

Wyniosły, *adj.* 1) erhaben, erhöhet. 2) hochtrabend, ehrgeizig, stolz. 1) élevé, éminent, avance, 2) *fig.* haut, ambitieux, § 1) kark wyniosły; wieża wyniosła; dęto wyniosła taraza. 2) słow wyniosłych zażywać; wyniosły umysł, człowiek.

wyniosłe czoło. hohe Stirne. un front releve, large.

Wynszczam co, *v. m. F. wyniszczę.* vernichten, ausrotten. aneantir, ruiner, extirper, exterminer.

*Wynogorz, *m.* winogorz, *m.* im Scherz: Wein-Begierde, Wein-Sucht. grande envie de boire du vin.

wynogorz mu gębę zasiadł. er schmieret den Hals gern mit Wein. c'est un biberon; il boit comme un trou; son gosier n'est jamais à sec,

Wynosiciel, *m.* Heraustrager. celui qui porte dehors.

Wynoszę, *v. m. F. wyniosę.* 1) etwas in die Höhe heben. 2) heraustragen. 3) austragen, ausplaudern. 4) veräußern, in fremde Hände bringen. 5) ausmachen, machen, tragen, sich belaufen. 6) ertragen, leiden. 7) tragen, einbringen. 8) erheben, befördern. 9) erheben, sehr loben. 10) erhöhen als den Preis. 11) heimleuchten, herausprügeln. 1) élever, hausser, porter de bas en haut. 2) porter dehors, transporter d'ailleurs. 3) rapporter, redire; dire de nouvel-lel de l'école. 4) aliéner, mettre un bien dans la profession d'un autre. 5) monter, se monter à; faire une somme. 6) supporter, soutenir qu. ch; suffire à. 7) porter, rapporter, produire. 8) élever, avancer, relever, aggrandir qu. 9) élever, préconiser, louer. 10) hausser le prix. 11) éconduire, réconduire qu. à coups de bâton. § 1) iuż wyniosł był pałasz, aby go ściął. 2) na rękach chorego wyniesiono; wszystkie z domu wynosi rzeczy. 3) kto to wyniosł z domu; wynosi taiemnice Państwa. 4) nie godzi się wynosić tey maiętności z familii. 5) wynosi ta suma talerow pięć; ta moneta wynosi trzy tymfy; dochod iego nie wyniesie sto talerow. 6) na to szkutula nie wynosi. 7) wyniesie sto korcow ta rola. 8) Bog tych wynosi, drugich poniża; wynieść kogo na wysoki honoru stopień. 9) wynosić kogo pod obłoki; wynosił roztropność iego; ludzie co nieradzi wynoszą rzeczy nad zamiar mowią, że. 10) tak wysoko to waszemi targami wynieśliście. 11) wynieść kogo kiiem, za łeb.

wynosić umarłego. ein Leiche zur Erde bestatten. porter un corps mort en terre.

wynosić się. 1) hervorragen, in die Höhe steigen. 2) sich erheben, groß thun. 3) sich schwingen. 1) élever, s'avancer, s'exhausser, monter en haut. 2) s'élever, se glorifier de. 3) s'élever; se hausser en dignité. § 1) wynoszą się budynki, gory, 2) woynosić się z czego. 3) wyniosł się do tey potęgi, do tey godności.

Wynoszenie, *n. vid.* Wyniesienie.

Wynurzam co, *v. m. F. wynurzę.* 1) aus einem tiefen Wasser herausziehen, herausholen. 2) an den Tag bringen, entdecken. 1) tirer qu. ch. de l'eau profonde. 2) éventer, mettre au jour; découvrir, décéler. § 1) są marynarze co z głębizny morskiey zanu-

rzone

rzone wynurzaią rzeczy. 2) wino sekret wynurza.

wynurzać się. an den Tag kommen, ausbrechen. éclatter, se découvrir, venir au jour, à la connoissance. § wynurzyły się iego zamysły.

Wyobrażam co, *v. m. F. wyobrażę, vid.* Wyrażam.

Wiobrażenie, *n.* 1) Abbildung, Ebenbild. 2) Sinnbild. 3) Begriff, Eindruck. 1) une image, ressemblance, effigie, représentation. 2) simbole, *m.* signe, *m.* 1) idée, *f.* impression mouvement qu'une chose fait sur le coeur. § 1) zatym rzekł Bog: uczyńmy człowieka na wyobrażenie naſze; pismo iest wyobrażenie tego co się na myśli dzieie. 2) iaskołka iest wyobrażenie niewdzięcznikow, co dobrodzieiowi swoiemu na koniec oczy zaplugawią. 3) ta kara słabe na przeciwnych myślach uczyniła wyobrażenie.

Wyorać co z roli, *F. wyorzę.* ausackern. tirer de la terre en labourant.

Wyostram co, *v. m. F. wyostrzę.* scharf machen; schleifen. affiler, éguiser, émoudre, passer un couteau.

Wyostrzenie, *n.* das Schleifen, die Ausschleifung. l'action d'éguiser; éguisement.

Wyostrzony, *adj.* gewetzt, geschliffen. éguisé, affilé.

Wyostrzyciel, *m.* oselnik. Scheeren-Schleifer. émouleur.

Wypaczam co, *v. m. F. wypaczę.* krumm machen. courber, faire travailler quelque chose.

wypaczać trzewiki. die Schuhe krumm treten. tourner ses souliers.

wypaczać się. sich werfen; krumm werden, travailler, se cofiner, se fortjetter; se tourmenter, se déjetter, se renfler comme le bois.

wypacza się ten trzewik. dieser Schuh tritt sich krumm. ce soulier grimace.

Wypaczony, *adj.* krumm geworden als ein Bret. qui s'est tourmenté, tortu comme un ais.

Wypadam, *v. m. F. wypadnę.* 1) fallen aus etwas. 2) herauslaufen, ausfallen, heraus springen, heraus fahren. 3) ausfallen, einen Ausfall thun. 4) ausfallen, fallen als ein Urtheil. 1) tomber, échapper, se laisser tomber de. 2) jetter, se lancer; sortir avec véhémence de. 3) faire une sortie sur l'ennemi. 4) passer, se conlurre comme un arrêt. § 1) wypadł z karety; mypadła mu szabla z ręki, zęby mu z dziąsła wypadaią. 2) z gor wysokich wiatr wypada; wypada ztamtąd rzeka; z elektryzowanego iskry wypadaią; słysząc ten rozruch na ulicy wypadł z domu. 3) wypadli za nim w tropy; z miasta wypaść za nieprzyiacielem. 4) wypadła kondemnata; wypadł dekret.

wypaść z łaski. die Gnade verlieren, in Ungnade fallen. tomber en disgrace; perdre la grace.

wypaść z godności. eine Würde verlieren. être privé d'une dignité.

wypadać z pamięci. entfallen; vergessen werden. échapper de mémoire; être oublié.

włosy mu wypadaią. die Haare fallen ihm aus. les cheveux lui tombent.

Wypadnienie, *n.* zkąd. 1) Ausbruch, Ausfall. 2) Ausfall auf den Feind. 1) véhemente sortie d'un endroit. 2) sortie faite sur l'ennemi.

Wypakować co, *F. wypakuię.* auspacken. dépaqueter, dépaler, étaler.

Wypakowanie, *n.* Ausbackung. débaquetement.

Wypalam, *v. m. F. wypalę.* 1) ausbrennen; viele Sachen verbrennen. 2) brennen; backen als Ziegel, Kalk. 3) ausglühen. 2) ausbrennen gesponnenes Gold oder Silber. 5) ausdürren, ausdrocknen, von der Sonne. 6) feuern, Feuer geben. 1) brûler, consumer par le feu. beaucoup de choses. 2) cuire comme des tuilles, de la chaux; durcir au feu. 3) rougir un métail au feu pour le rendre traitable. 4) brûler l'or ou l'argent filé; faire du brûlé. 5) brûler, desſécher trop comme le soleil la terre. 6) faire du feu; tirer, décharcher une arme à feu. § 1) wypalili wszystkie drwa; nieprzyiaciel miasta wypalił. 2) wypalić cegły, wapno, piec. 3) wypalić drot, arszenik. 4) wypalić srebro, galony. 5) słońce zioła wypala, wypieka. 6) wypalić z muszkietu, z działa.

Wypalenie piętna. Recht. das Brandmaalen. l'action de fleurdeliser.

Wypalony, *adj.* ausgebrannt. consumé par le feu; brûlé.

wypalone srebro. ausgebranntes Silber. du brûlé.

Wyparam, *v. m. F. wyporzę, wypróć.* 1) austrennen. 2) ein Kind aus Mutterleibe schneiden. 1) découdre le dedans d'un habit, ôter la doublure d'un habit. 2) tirer un enfant de sa mère; faire l'operation césarienne, la section césarienne. § 1) wypróć kieszeń, podszewkę. 2) z matki go wypruto.

iakby go natura Oycu z twarzy wyproła.

ta. als wenn er dem Vater aus den Augen geschnitten wäre. il est le père tout fait; il est à la vraie représentation de son père.

Wyparować, F. *wyparuię.* vertreiben, verjagen den Feind. déloger, dénicher, chasser l'ennemi. § wyparował nieprzyiaciela z miasta.

Wyparty, *adj.* verdrängt, verjaget. poussé dehors; chassé, délogé.

Wyparzam, *v. m. F. wyparzę.* ausbrühen ein Gefäß. échauder un vaisseau, le nettoyer avec de l'eau bouillante. § wyparz garnek nowy.

wyparzyć komu oczy warem. mit siedendem Wasser einem die Augen verbrühen. échauder à qu. les yeux.

Wyparzony, *adj.* ausgebrühet. échaudé.

wyparzona ma gębę. er hat ein gutes Maul-Leder. il a le caquet bien affilé; il est fort en bouche, en gueule.

Wypasam, *v. m. F. wypasę*, wypaść. 1) abweiden. 2) auf der Weide mästen. 3) ernähren, erhalten. 1) faire paître entièrement un pré. 2) engraisser, faire devenir gras sur un pré. 3) nourrir, entretenir. § 1) owce łąkę wypasły. 2) wypasł dobrze swoie bydło. **3) Oyczyzna nas wypasła.

Wypasły, *adj.* auf der Weide gemästet. engraissé sur un pré.

Wypatroszyć, F. *wypatroszę*, *v. a.* das Eingeweide ausnehmen; auswirken. étriper, éventrer, effondrer, vuider les entrailles; tirer les entrailles hors du ventre de quelque animal. § wypatrosz tego zaiąca, ptaka.

Wypatruię, *v. m. F. wypatrzę.* aussersuhen, aussuchen. trier; choisir entre; porter la vue sur. § wypatrzył sopie niedźwiedzia w lesie; dobrą dla corki wypatrzył partyą.

Wypchnięcie, *n.* wypchnienie, *n.* Heraussto̊ßung. l'action de pousser dehors.

Wypchnięty, *adj.* herausgestoßen. poussé dehors; chassé.

Wypędzam, *v. m. F. wypędzę.* herausjagen. chasser dehors; mettre dehors; envoyer.

Wypełniam, *v. m. F. wypełnię.* erfüllen, vollführen. consommer, accomplir, exécuter qu. ch; s'acquitter de. § wypełniy moy rozkaz, moię prośbę, powinność twoię.

wypełnić się. erfüllet werden. s'accomplir. § rozkaz się iego wypełnił; wypełniła się wrożka.

Wypełnienie, *n.* Erfüllung. accomplissement, achèvement, exécution.

Wypełniony, *adj.* erfüllt. accompli, consommé, exécuté.

Wyperswadować, F. *wyperswaduię*, *v. a.* co. 1) bereden, einreden. 2) ausreden, widerrathen. 1) persuader, porter à. 2) dissuader qu. de qu. ch; détourner qu. de. § 1) wyperswadowałem to na nim. 2) czego mi nikt ani wyperswaduie, ani zakaże; wyperswaduy, odradź mu to.

Wypełznąć, F. *wypełznę*, *v. n.* 1) verschießen, die Farbe verlieren, unscheinbar werden. 2) vergehen, erlöschen. 1) se déteindre, se passer; perdre sa couleur. 2) s'évanouir, disparoître.

Wypiątnować, *F. wypiątnuię.* einbrennen, ein Zeichen. marquer avec un fer chaud. § wypiątnować herb.

Wypiekam co, *v. m. F. wypiekę.* ausbacken. bien cuire, faire durcir au feu, au soleil.

Wypiekły, *adj.* ausgebacken. bien cuit. § chleb wypiekły.

Wypielam co, *v. m. F. wypielę.* ausgäten, ausräuten. sarcler, arracher toutes les mauvaises herbes.

Wypielki, *plur.* ausgegätetes Unkraut. les mauvaises herbes arrachées.

Wypieram co, *v. m. F. wyprę*, *wyprać.* 1) drängen, fortstoßen; mit Gewalt fortschieben. 2) vertreiben, verdrängen. 1) pousser, faire avancer de force. 2) faire sortir, déloger, chasser d'un endroit; mettre hors. § 1) wyparł go z izby; wypierać dragami okręt do wydy. 2) wyparli nieprzyiaciela z bramy, z rowu.

Wypierzcham, *v. m. F. wypierzchnę.* herausfahren, herausschießen. éclatter, partir, sortir avec impétuosité. § wypierzchnęła z obłokow błyskawica.

Wypierzam, *v. m. F. wypierzę.* 1) ausrupfen die Federn. 2) einen rupfen, prellen. 1) plumer, arracher toutes les plumes à un oiseau. 2) plumer, ronger qu.; faire dépenser de l'argent à qu. § 1) pięknie gęś wypierzył. 2) wypiezyli mu skrzydła; do szczętu go wypierzyli.

wypierzyć się. Federn bekommen. se remplumer, se couvrir de plumes. § młode to orle się wypierzyło.

Wypiiam, wypiiać, *v. v. F. wypiię*, *wypiiać.* austrinken. vuider un verre; boire tout. § wypiy ostatek, tę sklankę wina.

Wypiory, *adj.* flick, von jungen Vögeln. qui est en traine, qui a assez de plumes pour sortir du nid.

Wypis.

Wypis, *m.* ekstrakt. Auszug einer Schrift. extrait, abregé, *m.* precis.

Wypiek, *m. g. a. u.* 1) kleiner Auszug. 2) Auszüglein, Rechnung. 1) petit extrait. 2) memoire, *m.* les parties d'un marchand, d'un ouvrier.

Wypisuię, *v. m. F. wypiszę.* 1) herausschreiben; nehmen, ziehen aus einer Schrift. 2) überschreiben, mit einem Brief berichten. 3) beschreiben, ausdrücken. 1) extraire, tirer, prendre d'un ecrit. 2) mander, ecrire qu. ch. à. 3) decrire, depeindre, representer, exprimer. § 1) wypisać co z ksiąg grodskich. 2) co wszystko wypisawszy zostaię. 3) wypisać tego nie potrafię; ktoż te rzeczy wypisze?

wypisewać się z czego. schriftlich renunciren. renoncer par ecrit à qu. ch.

Wypłacam, *v. m. F. wypłacę.* auszahlen payer entièrement.

wypłacić długi; wypłacić się z długow. alle Schulden bezahlen. payer toutes ses dettes.

Wypłakać co, F. *wypłaczę.* mit Thränen erhalten. optenir par des pleurs § wypłakać Oyczyzna pomocy nie mogła.

wypłakać oczy. die Augen verweinen. baigner, noyer les yeux par des larmes; perdre la vue à force de pleurer.

Wypłakany, *adj.* mit Thränen erhalten. obtenu par pleurs.

wypłakne oczy. verweinte Augen. des yeux fondu en larmes, baignés de larmes; des yeux éplorés.

Wypłaszam kogo zkąd, *v. m. F. wypłoszę.* herausscheuchen. chasser qu. en lui donnant de l'epouvante; fuster.

Wyplatać się z czego, F. *wyplotę się.* sich herauswirren. se debarrasser, se depetrer, se tirer, sortir de.

Wypłatny, *adj.* zahlbar. payable, solvable. § wypłatne długi.

Wypław, *m. g. wypławia.* Ausfluß, Mündung eines Flusses. bouche, embouchure d'un fleuve. § ku wypławiu rzeki.

Wypławiam co, *v. m. F. wypławię.* das Metall reinigen, läutern. epurer, affiner, rendre le metail plus fin.

Wypławienie, *n.* das Läutern, die Reinigung. affinage, *m.* affinement d'un metail.

Wypławiony, *adj.* geläutert, gereiniget. affiné, épuré. § wypławione srebro, złoto.

Wyplecienie końskie. von Pferden: Verrenkung eines Gliedes. *en parlant des chevaux:* entorse, *f.* dépoitement, dislocation. § Wypleczenie, *n.*

Wypleniam, *v. m. F. wyplenię.* dünne machen. amoindrir, diminuer. § wyplenił pieniądze moie.

Wyplewić, F. *wyplewię.* 1) ausgäten. 2) ausrotten. 1) sarcler, essarter; arracher les mauvaises herbes. 2) deraciner, extirper. § 1) wyplewić zagony, kąkol. 2) wyplewić złą naukę.

Wypłoczony, *plur.* Spühl-Wasser. rinçures, *f. plur.* l'eau avec quoi on a rincé qu. ch.

Wypłokać co, F. *wypłocz.* ausspühlen. rincer, laver, gacher.

wypłokać chusty. Wäsche ausspühlen. gacher, guéer du linge, le tremper & laver en grande eau.

wypłokać gębę. das Maul ausspühlen. rincer la boucher.

Wypłonić ziemię, F. *wypłonię, wypłonąć.* ein Erdreich ausmergeln, mager, unfruchtbar machen. épuiser, dessecher, amaigrir, dégraisser une terre, en ôter toute la force.

wypłonić, wyrwać chwast. das Unkraut ausraufen. arracher les mauvaises herbes.

Wypłonieć, F. *wypłonieię.* mager, unfruchtbar werden. s'amaigrir, devenir sterile. § rola wypłoniała; zboże wypłoniało.

Wypłonienie ziemie 1) die Austrocknung. Entkräftung eines Ackers. 2) kahler Platz auf einem Acker der nichts trägt. 1) dessechement, épuisement, amaigrissement d'une terre. 2) endroit dans un champ qui ne porte rien.

Wypłowiały, *adj.* spłowiały. verschossen. décoloré, déteint, terni.

Wypluty, *adj.* wypluniony. ausgespien. craché, jetté hors de la bouche.

Wypluwam co, *v. m. F. wyplunę.* ausspeyen. cracher; jetter la salive ou quelque autre chose hors de sa bouche.

wypluń. speye aus, rede anders; beiß dich in die Zunge. mordez vous langue.

Wyplunienie, *n.* } das Ausspeyen. crachement
Wypluwanie, *n.* }

Wypłynienie, *n.* wypływanie, *n.* 1) das Herausschwimmen. 2) Ausfluß, Abkunft. l'action de sortir en nageant. 1) émanation.

Wypływam, wypływać, *v. m. F. wypłynę, wypłynać.* 1) herausschwimmen, herausfließen. 2) daraus fließen, folgen. 3) verfließen, vergehen, von der Zeit. 1) se sauver, sortir d'une eau en nageant, en flottant; être poussé par la rivière vers les rives. 2) s'ensuivre; émaner, procéder, venir de. 3) s'écouler,

couler, se passer, s'échapper comme le tems. § 1) szczęśliwie z głębi, z toni wypłynął; niewinność zawsze iak oliwa na wierzch wypływa; wypłynęło z rzeki drzewo. 2) z tych okoliczności wypływa, że. 3) wypłynie ieszcze kilka lat.

wypłynęło mu oko. ein Auge ist ihm ausgeflossen. un oeil lui est écoulé.

Wypocić się, F. *wypocę się.* ausschwitzen, sich mit Schwitzen abmatten. suer.

Wypocznienie, *n.* Ausruhung. relâche, *m.* délâssement, repos.

Wypoczywam od czego, *v. m.* F. *wypocznę.* ausruhen. se délâsser, se reposer.

Wypogadzam, *v. m.* F. *wypogodzę.* aufklären, aufheitern. éclaircir, *v. a.* rendre beau le ciel.

wypogodził zasępione czoło. er verwandelte sein saures Gesicht in ein fröhliches. il a déridé le front, le visage.

wypogadza się. es klärt sich auf. le tems se hausse, se rassure; il fait un tems clair & serein; il devient serein. § wypogodziła się pogoda, niebo, twarz tego od tey nowiny; wypogadza się na mroz.

Wypogodzony, *adj.* aufgeklärt, heiter. serein, clair, beau. § niebo, czoło wypogodzone.

Wypokutować, F. *wypokotuię*, za swoie. 1) büßen, gestraft werden. 2) die im Beichtstuhl aufgelegte Buße erfüllen. 1) être puni, porter la peine de; laver une faute. 2) faire pénitence que le Prêtre a imposée. § 1) wypokutował za ten mały postępek.

Wypolerować co, F. *wypoleruię.* 1) auspoliren. 2) höflich machen. 1) polir, *v. a.* lisser. 2) polir, civiliser, dépayser.

Wypolerowanie, *n.* 1) das Auspoliren; Polierung, Glättung. 2) Verbesserung der Wissenschaften, der Sitten. 1) polissure, *f.* l'action de polir. 2) culture des lettres, des moeurs. § 1) wypolerowanie zbroi. 2) wypolerowanie nauki, obyczaiow narodu.

Wypolerowany, *adj.* 1) anspolirt, geglättet. 2) rein, wohlgeschrieben. 1) poli, lissé, applani. 2) poli, exact, chatié, *en parlant du stile.*

wypolerowany, adj.} gesittet. civilisé,
Wypolityczały, *adj.*} cultivé, poli. § wypolityczałe i grube narody.

Wypofażam, *v. m.* F. *wyposażę.* 1) ausstatten; einen Brautschatz geben. 2) aus dem Hause jagen. 1) doter une fille; donner une dot 2) déloger, envoyer, chasser; mettre qu. dehors. § 1) wyposażył corkę.

Wyposażenie, *n.* Ausstattung. établissement d'une fille en lui donnant une dot.

Wyposażona, *f.* eine Ausgestattete. dotée; pourvuë d'une dot.

Wypotrzebować, co, F. *wypotrzebuię.* verbrauchen. consumer, user, *v. a.*

Wypowiadam, wypowiadać, *v. m.* F. *wypowiem*, wypowiedzieć. 1) erzählen, aussprechen, ausdrücken, vorstellen. 2) aufsagen, aufkündigen. 3) ankündigen, ansagen. 4) ausplaudern, ausschwatzen. 1) raconter, dire, exprimer, représenter. 2) renoncer à; congédier qu; donner congé à qu; déclarer à qu. qu'on ne veut plus continuër un contrat. 3) annoncer, dénoncer, déclarer une ahose à qu. 4) rapporter, redire; découvrir un secret. § 1) kto wszystko wypowie? twoie figle wypowiedzieć trudna. 2) wypowiedzieć pokoy, mir, przymierze; wypowiedział służbę panu, słudze, stancyą gospodarzowi. 3) wypowiedzieć komu iawną nieprzyiaźń, bitwę, woynę. 4) wypowiedział nasze taiemnice.

wypywiedział służbę woysku. er hat die Armee abgedankt. il a congédié, licencié l'armée.

Wypowiadanie, *n.*} 1) umständliche
Wypowiedzienie, *n.*} Erzählung. 2) Aufkündigung. 3) Ankündigung. 1) un long recit ou narré. 2) renonciation à; l'action de donner congé à qu. 3) déclaration, dénonciation. § 1) wypowiadanie czynow czyych. 2) wypowiedzienie przymierza; gospody; służby.

wypowiedzienie woyny. Krieges-Erklärung. déclaration de guerre.

Wypowiedź, *f.* Befehdung; Aufkündigung der Freundschaft. défi, *m.* rupture, *f.* amitié rompuë; déclaration d'inimitié.

Wypowiedziany, *adj.* 1) aussprechlich, das man aussprechen, erzählen kann, 2) angekündigt. 3) aufgekündigt, aufgesagt. 1) racontable, exprimable, *adj.* qui se peut dire. 2) déclaré, annoncé, dénoncé. 3) à qui l'on a donné congé; renoncé. § 1) wypowiedziana liczba; wypowiedzianeć ieszcze są twoie dobrodzieystwa. 2) wypowiedziana woyna. 3) wypowiedziana gospoda, służba.

Wyprać co, F. *wypiorę.* 1) auswaschen Wäsche. 2) einen ausprügeln. 1) blanchir, laver du linge. 2) savonner, rosser, battre qu.

Wypracować,

Wypracować, F. *wypracuię.* 1) mit Arbeit etwas erlangen, erarbeiten. 2) ausarbeiten, vollkommener machen. 1) gagner par travaux; aquerir à force de travail. 2) perfectionner, travailler quelque ouvrage avec soin & application; faire avec soin; porter une chose au plus haut dégré de perfection. § 1) wypracował sobie tę sposobność, te nauki. 2) wypracować (wydoskonalić) książkę, mowę, obraz.

Wypracowanie, *n.* Ausarbeitung eines Werks. perfection, *f.* les soins avec lesquels on perfectionne un ouvrage. § wyśmienite wypracowanie księgi, sztuki malarskiey.

Wypracowany, *adj.* 1) ausgearbeitet. 2) mit Arbeit erlanget. 1) élabouré, bien travaillé, poli; rendu plus beau. 2) gagné par travaux. § 1) należycie wypracowana mowa. 2) wypracowane doświadczenie.

Wypraktykować co, F. *wypraktykuię.* auspraktiziren; mit List erlangen. gagner, obtenir par pratiques, par intrigues.

Wypranie, *n.* das Auswaschen der Wäsche. le blanchissage du linge.

Wyprany, *adj.* ausgewaschen. blanchi, lavé.

Wypraszam, wypraszać co, *v. m.* F. *wyproszę, wyprosić.* 1) ausbitten; mit Bitten erhalten; erbitten. 2) losbitten. 1) impétrer, obtenir par prières. 2) délivrer qu. de quelque mal par ses prières; demander par prières qu. ch. de qu. pour un autre. § 1) wyprosił u mnie u Doktora moiego, tę książkę. 2) wyprosiła go od szubienice; wyproś tego niewinnego od śmierci.

wyproś sobie. nimm Urlaub, bitte um Urlaub wegzugehen. recherchez, demandez la permission de s'en aller; recherchez permission. § wyproś sobie to poydę z tobą.

wypraszać się z czego. 1) sich von etwas losbitten. 2) etwas höflich abschlagen, von sich ablehnen. 1) se délivrer de qu. ch. par prières; demander par prières qu. ch. de qu. 2) se déprier; prier d'être dispensé de; refuser qu. ch. d'une belle manière; prier, qu'on ne nous charge de qu. ch; prier pour être exempt ou excusé de qu. ch. § 1) wyprosił się od śmierci, z tey kary, nikt się śmierci nie wyprosi. 2) wyprasza się z tego urzędu, z wesela, z bankietu; ktorym się kiedy wypraszał fatygom.

Wypraszanie, *n.* czego. Bitte etwas zu erhalten. demande, prière qui se fait pour obtenir qu. ch.

wyproszenie, n. Erlangung durch Bitten. impétration, *f.* prière par laquelle on a obtenu qu. ch.

wypraszany się z czego. Bitte mit etwas verschonet zu seyn; höfliche Ablehnung, Entschuldigung. demande pour être délivré de qu. ch; refus civil; refus honnête, prière d'être dispensé de.

Wyprawa, *f.* 1) Ausfertigung, Abfertigung. 2) Ausarbeitung, Vollkommenheit eines Werks, einer Sache 3) zugebrachtes Gut, Beysteuer, so eine Tochter außer dem Brautschatz mitbekommt. 1) expédition, *f.* dépêche, *f.* 2) perfection, *f.* achèvement d'un ouvrage; les soins qu'on a donné à une chose à force de travailler. 3) les biens paraphernaux; le trousseau; ce qu' une femme apporte à son mari outre sa dot. § 1) wyprawa listow, posłow. 2) wyprawa uczoney pracy, malowania; wyprawa w koronkach i bieliźnie. 3) nie cnoty teraz, ale posagu i wyprawy upatruią; dać wyprawę corce swoiey.

wyprawa roli. Anbau, Verbesserung des Ackers. la culture d'un champ.

wyprawa woienna. Feld-Zug, Kriegs-Zug. campagne, *f.* expédition, *f.* exploit de guerre. § wyprawa na woynę wiele kosztuie; ociągali się z wyprawą ludzi na woynę.

Wyprawca pies, *m.* Jagdhund so die Spur nicht verschlägt, und den Absprung oder Wechsel des Wildes beobachtet. chien sage qui conserve le sentiment de la bête & qui en garde le change. § wyprawca nie tak rączo iak gończa, bo kopytem i leniwiey goni, ale się też nie znosi.

Wyprawiacz, *m.* 1) Ausfertiger, Ausarbeiter, der die letzte Hand an etwas leget. 1) celui qui expédie, qui dépêche. 2) celui qui met la dernière main à un ouvrage.

Wyprawiam, wyprawiać, *v. m.* F. *wyprawię.* 1) ausarbeiten, zurichten, vollenden. 2) ausfertigen, abordnen, abschicken. 3) vorstellen, aufführen, spielen. 4) ausmachen einen Fleck 5) ausüben, vollführen. 6) ausstatten, aussteuern. 7) zurichten, zubereiten als Leder. 1) travailler bien, achever, perfectionner; faire, composer avec soin un ouvrage. 2) expédier, dépêcher, députer, envoyer. 3) faire, joüer, représenter. 4) ôter, faire en aller une tache. 5) exercer quelque méchan-

méchanceté envers qu. 6) dotef; donner le trousseau à une fille; fournir, pourvoir qu. de dépenses nécessaires pour une entreprise. 7) corroyer, parer, passer, affaiter. § 1) wyprawił pięknie wiersze, mowę, książkę, malowanie; wyprawić deskę gładziusińko heblem. 2) wyprawił go krol na mieysce Poselskie do Cesarza, uniwersały do Woiewodztw; wyprawiono posła do niego, mieszczanow do rady, kawaleryą przeciw niemu; wyprawiono iazdę na granicę bronić nieprzyiacielowi przeyścia. 3) wyprawić sztukę, misterne skoki; wyprawić komedyą, igrzyska. 4) wypraw tę plamę z szaty. 5) wyprawił skutki dzikości swoiey. 6) wyprawił corkę, syna o swoim koszcie na nauki. 7) wyprawiać skorę.

wyprawić robotę. die letzte Hand an ein Werk legen. mettre la derniere main à un ouvrage; passer la main sur un ouvrage.

wyprawiać się, wyprawiam się. 1) sich zu etwas fertig machen. 2) sich rechtfertigen, seine Unschuld darlegen. 1) se préparer, s'apprêter; se mettre en état de fuir qu. ch. 2) se justifier, se purger, se disculper. § *1) wyprawiam się (wibieram się) w drogę. 2) wyprawił się z tego obwinienia.

wyprawić się na woynę einen Feldzug vornehmen. entreprendre une expédition; faire une campagne.

Wyprawienie, *n.* wyprawa, *f*, 1) Ausarbeitung. 2) Ausfertigung, Abfertigung, Abordnung, Abschickung. 3) Vorstellung als eines Schauspieles. 4) die Ausmachung eines Fleckes. 1) la perfection d'un ouvrage. 2) expédition, *f.* dépêche, *f.* députation, envoi. 3) représentation d'une comédie. 4) l'action d'ôter les taches.

wyprawienie się z obwinienia, z zarzuconey winy. Rechtfertigung, Verantwortung; Ablehnung einer Beschuldigung. justification, *f.* apologie, *f.* defense; l'action par laquelle on se défend d'une imputation.

Wyprawiony, *adj.* 1) ausgearbeitet. 2) ausgefertigt, abgefertigt, abgeschickt. 3) ausgestattet, versorget mit den nöthigen Ausgaben. 4) ausgemacht als ein Flecken. 5) zugerichtet, zubereitet, ausgegerbet. 1) élabouré, bien travaillé, perfectionné. 2) expédié, dépêché, député, envoyé. 3) pourvu des dépenses nécessaires. 3) ôté, comme une tache. 4) corroyé, afaité, ajusté, § 1) wyprawiona księga. 2) wyprawione listy, woysko, poselstwo. wyprawieni posłowie do kogo. 3) corka wyprawiona. 4) plama wyprawiona. 5) wyprawione skory.

wyprawiony na wino. ein guter Weinkenner. un bon gourmet.

Wyprawnie, *adv.* fleißiglich, ausgearbeiteter Weise. d'une maniére bien élabourée, bien exécutée; avec exactitude; exactement.

Wyprawny, *adj.* śpieszny w sprawach. ausrichtsam, *adj.* hurtig auszurichten. expéditif, *adj.* qui expédie, qui fait vîte.

wyprawny, wy*prawiony.* zugerichtet, zubereitet. ajusté, cultivé, apprêté.

wyprawna rola zugerichteter Acker. un champ labouré & ensemencé.

Wyprawować co, F. *wyprawuię.* etwas ausproceßiren, abrechten. obtenir qu. ch. de qu. par voye de droit, par sentence.

Wyprężam co, *v. m.* F. *wyprężę.* in einen Bogen biegen. courber en arc.

wyprężać się. sich in einen Bogen biegen. se courber en forme d'arc.

wyprężać się na doł; uginać się. sich senken. s'affaisser; s'abbaisser par sa propre pésanteur.

wyprężać się na bok; wypaczać się. sich werfen, krumm werden, als ein Bret. se dézetter, se tourmenter, se gonfler.

Wyprocie, *n.* das Austrennen. l'action de découdre ce qui est cousu à l'étoffe d'un habit.

wyprocie dziecięcia. die Ausschneidung eines Kindes aus Mutterleibe. section sarienne, opération césarienne.

Wyprosiciel, *m.* der etwas für einen andern durch Bitten erhält; Fürbitter. intercesseur, *m.* celui qui demande qu. ch. pour un autre.

Wyprostować co, F. *wyprostuię.* gerade machen; gerade biegen, klopfen. redresser une chose courbée ou blessée.

Wyprostowanie, *n.* das Geradebiegen. 2) Meßk. der Durchmesser, der Durchschnitt eines Kreises. 1) redressement, *m.* l'action de redresser. 2) *Géom.* le diamètre, la ligne qui passe par le centre du cercle.

Wyproszenie, *n. vid.* Wypraszanie.

Wyproszony, *adj.* erbeten, losgebeten. impiétré ou délivré par prieres. § z tego wyroku nie iest wyproszony; wyproszony wiedzie żywot.

Wyprotek, Wyporek, *m.* ein aus Mutterleib geschnittenes Kind. un enfant tiré du ventre de sa mère par l'opération césarienne.

Wyproty, *adj.* 1) ausgetrennt. 2) aus Mutterleibe geschnitten. 1) décousu de l'étoffe d'un habit. 2) mis au monde par la section césarienne.

Wyprowadzam, *v. m. F. wyprowadzę.* 1) herausführen. 2) einen begleiten, führen bis an etwas. 3) ausführen eine Sache. 1) enmener; faire sortir de; mener qu. hors du lieu où il est. 2) ramener, reconduire qu. jusqu'à un lieu. 3) conduire, manier, diriger, pousser une affaire jusqu'au bout. § 1) wyprowadź konia że stayni. *2) wyprowadź (odprowadź) go do miasta. 3) wyprowadzić sprawę u sądu.

wyprowadzić się zkąd. ausziehen aus einem Hause. se déloger, déloger, déménager de; désemparer, quitter son logis. § wyprowadził się ode mnie.

Wyprowadzenie, *n.* wyprowadzenie się, *n.* das Ausziehen aus einem Hause. remu-ménage, *n.* déménagement.

Wyprożniam, *v. m. F. wyprożnię,* ausleeren, ledig machen. vuider, *v. a.* désemplir; ôter ce qu'il y a dans une chose. § wyprożniy ten wor.

wyprożniać się. sich ausleeren, ledig werden. se vuider, se désemplir. § wyprożniły się worki.

* *wyprożniać się, bydź na dworze na stołec iść, stolec mieć, czynić sobie wczas; potrzebę przyrodzoną odprawować.* seine Nothdurft verrichten. se vuider; lâcher son ventre.

Wyprożnianie, *n.* wyprożnienie, *n.* Ausleerung, Ledigmachung. inanition, *f.* l'action de vuider.

wyprożnienie szkodliwych humorow. Heilk. Abführung der schädlichen Feuchtigkeiten. *Médec.* évacuation, *f.* l'action de faire sortir du corps les humeurs qui nuisent.

wyprożnianie się, odprawowanie przyrodzoney potrzeby. die Verrichtung seiner Nothdurft. décharge, *f.* l'action de faire ses affaires.

Wyprożniony, *adj.* ausgeleert. vuidé, désempli.

Wypruć, *vid.* Wyparam.

Wyprucie, *n. vid.* Wyprocie.

Wypruty, *adj. vid.* Wyproty.

Wyprzągam, wyprzągać, *v. m. F. wyprzęgę,* wyprząc. 1) ausspannen. 2) ausspannen, befreyen. 1) désatteler, dételer. 2) délivrer, débarrasser de. § 1) wyprzęż konie, woły. 2) wyprzągł go zo iarzma, z niewoli; śmierć nas z doczesnych wyprzęże dolegliwości.

wyprzęgać się. sich ausspannen, sich befreyen. se délivrer, se débarrasser de. § z ktorey się niewoli po dziś dzień nie wyprzęga.

wyprządz konie. Pferde ausspannen und zu den Stall thun. dételer les chevaux pour les mettre dans l'écurie.

wyprządz koni. Pferde zum Futter ausspannen. relayer, dételer les chevaux pour les affourager en voyage.

Wyprzaganie, *n.* wyprzężenie, *n.* Ausspannen, Ausspann, Ausspannung. s'action de déteer; relais, gîte.

Wyprzały, *vid.* wygorzały. ausgedürret, ausgedrocknet, vom Acker. brûlé, sec comme un champ.

Wyprzątam, wyprzątać, *v. m. F. wyprzątnę,* wyprzątnąć. 1) ausräumen, ausleeren. 2) einen Fluß räumen. 3) abführen die Feuchtigkeit aus dem Leibe. 1) porter dehors; débarrasser, vuider un endroit de choses qui nuisent. 2) curer, *v. a.* écurer un fleuve. 3) évacuër; faire sortir du corps les humeurs nuisibles. § 1) wyprzątniy te rzeczy z izby. 2) wyprzątać rzekę, row. 3) ten purgans żołądek wyprzątnie.

wyprzątaiące lekarstwa. abführende Mittel. évacuatifs, évacuants.

Wyprzątanie, *n.* wyprzątnienie, *n.* 1) Ausräumung. 2) Heilk. die Abführung. 1) l'action d'ôter d'un endroit les choses qui nuisent. 2) *Médec.* évacuation, *f.* § 1) po wyprzątnieniu gratow mieszkanie będzie wygodnieysce. 2) wyprzątnienie żołądka pełnego purganiem.

Wyprzedaie, *v. a.* } *v. m. F. wyprzedam.* nach und nach verkaufen. vendre peu à peu; débiter beaucoup de choses l'une apres l'autre.

Wyprzedawam, *v. a.*

wyprzedać się. seine bewegliche Güter verkaufen. aliéner ses fonds, ses immeubles. § wyprzedać się powinien.

Wyprzedzam, *v. m. F. wyprzedzę.* vorkommen, vorgehen, marcher, aller devant; dévancer qu. § koń ten wyprzedzaiąc przyciera drugiego.

Wyprzeć, *F. wyprzeie.* ausdorren, dürre werden. devenir tout sec, être brûlé de l'ardeur du soleil.

Wyprzęgam, *v. a. vid.* Wyprzągam.

Wyprzęgły, *adj. adj.* Wyprzężony.

Wyprzężenie, *n. vid.* Wyprzaganie.

Wyprzężony, *adj.* wyprzęgły, *adj.* 1) ausgespannt. 2) befreyt. 1) dételé. 2) délivré; débarrassé.

Wyprzysięgam się, *v. v. F. wyprzysięgę.* einen Irrthum abschwören. abjurer une hérésie; renoncer publiquement à quelque

que erreur. § wyprzysiągł się heretyckiey nieprawości.

Wypuklina, *f.* kiła. Bruch am Unterleibe. rupture *f.* hergne, descente.

Wypukło, *adv.* wydęto. bauchigt, bauchrund. convexe; en bosse.

Wypukłość, *f.* wydętość. Bauch-Runde, Buckel. getriebene Arbeit. bosson, *m.* convexité, *f.* bosse, f. bosselage, *m.*

wypukłość słupa. der Pfuhl oder Stab, erhabenes Glied am Fuß einer Säule. bosel, *m.* un membre rond en forme d'un anneau ou d'un bourrelet qui est à la base des colonnes. § Obrans, *m.*

Wypukły, *adj.* wyniosły żłobkowato, detowyniosły. 1) bucklicht, bauchigt, bauchrund, getrieben. 2) der einen Bruch hat. 1) bossu, convèxe, bosselé. 2) hergneux, qui a une hergne.

wypukłu robota. getriebene, erhabene Arbeit. bosselage, *m.* ouvrage embouti; relief, *m.*

wypukłe czoło. Apfel-Stirne, ausstehende Stirne. front vouté.

wypukłe oczy. ausstehende Augen, Augen die der Stirne gleich stehen. des yeux à fleur de tête.

Wypustek, *m. g. a.* Vorsprung, Vorstechung, Absatz, Vorstich. saillie, *f.* ressaut, avance.

Wypuszczalne, wypuszczaniu, wysyłaniu służący. das man herausschicken oder herauslassen kann. qu'on peut envoyer ou faire sortir,

wypuszczalne oczy. Augen die beständig herum gehen, alles sehen wollen. des yeux curieux qui furetent, qui se promenent de tous côtés.

Wypuszczam, wypuszczać, *v. m. F. wypuszczę*, wypuścić. 1) lassen, herauslassen, gehen lassen. 2) lassen, fahren lassen aus etwas. 3) aus einem Verschluß lassen, in Freyheit setzen. 4) lassen, entlassen aus einer beschwerlichen Pflicht. 5) fahren lassen, gehen lassen, werfen, schießen. 6) einem nachschicken, nachjagen. 7) ausrücken, auslassen, weiter, höher machen. 8) lassen aus dem Herzen, aus dem Sinn; vergessen. 1) laisser sortir, faire sortir, laisser aller qu. d'un lieu. 2) laisser échapper, laisser fuir. 3) lâcher, relâcher, élargir, défermer, mettre en liberté celui qui étoit fermé. 4) affranchir, dispenser, délivrer d'un devoir onéreux. 5) lâcher, tirer, jeter, darder, lancer, décocher. 6) lâcher, envoyer, faire courir après ou contre qu. 7) élargir, étendre ce qui est trop resserré, trop étroit, trop haut. 8) effacer, laisser échapper de son coeur; oublier qu. ch; perdre la mémoire de. § 1) nie wypuść go z izby. 2) z ręki cugle, ptceka wypuścił. 3) wypuścić psa, więźnia. 4) wypuścił ten naród z poddaństwa, poymańcow z niewoli; Papież go z klątwy nie wypuści. 5) wąż żądło na niego wypuścił, Jowisz pioruny wypuszcza; strzałę z łuku wypuście. 6) wypuścił za nim, na niego letkie chorągwie. 7) tyie, wypuścić mu suknią trzeba; wypuścić dach, wieżę, mur. 8) wypuścić co z myśli, z serca; nigdy tego z pamięci nie wypuszczę.

wypuścić ze służby. einen aus den Dienste lassen. congédier, licentier qu; donner congé à qu. § wypuścić żołnierza ze służby; rzemieślnik chłopca tego z służby wypuścił.

wypuścić z prawa. einen Beklagten absolviren, lossprechen. absoudre, *v. a.* déclarer innocent le défendeur.

wypuścić z poddaństwa. der Knechtschaft entlassen, einen Knecht frey sprechen. affranchir un esclave, lui donner la liberté.

wypuścić syna z oycowskiey władzy. aus der väterlichen Gewalt lassen. émanciper un fils.

wypuścić z przysięgi. einem den Eid erlassen, einen vom Eide entbinden. dispenser qu. d'un serment, rélever qu. de serment.

wypuścić kogo z obietnicy. einen von seinem Versprechen loszählen. rendre à qu. la parole.

wypuścić ducha. den Geist aufgeben, sterben. rendre l'esprit expirer, mourir.

wypuszczać miechy. den Wind aus dem Blasbalg treiben. pousser le vent d'un soufflet.

wypuścić koniowi cugle. dem Pferde die Ziegel schießen lassen. laisser échapper un cheval de la main; pousser le cheval à toute bride, le faire partir de la main.

Wypuszczanie, *n.* wypuszczenie, *n.* 1) das Herauslassen. 2) die Loslassung eines Gefangenen. 3) Auslassung, Erweiterung. 4) Erhöhung, Vorragung. 5) Auslassung, Erweiterung eines Kleides. 6) das Schießen, Werfen. 7) Freylassung, Befreyung von etwas. 1) l'action de laisser sortir ou aller. 2) relaxation, délivrance d'un prisonnier. 3) élargissement, l'action de rendre plus large, plus étendu. 4) avance, saillie. 5) élargissure d'un habit. 6) l'action de lâcher, de jetter. 7) affranchisse-

franchiſſement, délivrance de. §. 1) wypuſzczania ludzi z miaſta zakazano. 2) karano go za ſkryte więźniow wypuſzczenie. 3) wypuſzczenie muru. 4) wypuſzczenie dachu. 5) wypuſzczenie ſzaty na trzy place. 6) wypuſzczenie piorunow Jowiſzowych. 7) wypuſzczenie z niewoli, poddańſtwa.

wzpuſzczenie ſtrzały. Abſchießung eines Pfeils. décochement, *m.*

wzpuſzczenie ze ſtużby. Abſchied, Abdankung, Entlaſſung renvoi, m. congé. *m.* permiſſion de quitter le ſervice qu'on rendoit.

wypuſzczenie ze służby żołnierſkiey. Abdankung, Entlaſſung aus den Kriegsdienſten. licenciment, congé donné aux ſoldats de ſe retirer.

wypuſzczenie z prawa; oſwobodzenie załoby. Losſprechung, Entbindung von der Klage. abſolution, *f.* ſentence abſolutoire, *f*,

wypuſzczenie z niewoli. Freylaſſung eines Knechts. affranchiſſement, *m.* manumiſſion, *f.* l'action de mettre un eſclave en liberté.

Wypuſzczony, *adj.* 1) herausgelaſſen, losgelaſſen aus einem Verſchluß. 2) befreyt von etwas. 3) abgeſchoſſen, geworfen. 4) nachgeſchickt. 5) ausgelaſſen als ein Kind. 6) weiter oder höher gemacht; herausgerückt. 7) vergeſſen; aus dem Sinn geſchlagen. 1) lâché, relâché, élargi, déſermé. 2) affranchi, délivré de. 3) tiré, lâché, lancé, dardé, jetté. 4) lâché, envoyé contre qu. 5) élargi comme un habit. 6) élargi, étendu, fait plus large ou plus haut; avancé. 7) échappé du coeur; oublié. § 1) ptaſzek z klatki wypuſzczony. 2) wypuſzczony z niewoli, z przyſiągi. 3) trudno wypuſzczoną w locie hamować ſtrzałę. 4) nieprzyiaciel wzpuſzczoną z ſobą poraził hordę. 5) kaftan wypuſzczony. 6) dach, mur wypuſzczony. 7) wypuſzczone z ſerca fraſunki.

wypuſzczony z poddańſtwa. freygelaſſen aus der Dienſtbarkeit. un main-miſe; un affranchi; celui qui eſt mis en liberté.

wypuſzczony ze służby, vid. Wysłużony,

wypuſzczony z mocy oycowſkiey. aus der väterlichen Gewalt gelaſſen. un émancipé.

Wypycham, wypychać, *v. m.* F. *wypchnę*, wypchnąć. 1) herausſtoßen. 2) fortjagen, aus dem Hauße ſtoßen. 1) faire ſortir à force de pouſſer; pouſſer, chaſſer, mettre dehors par force. 2) jetter hors de la maiſon; mettre dehors, envoyer. § 1) wypchniy to z rurki; wypchnąć kogo z izby. 2) wypchnę sługę z domu.

wypychać zęby. die Zähne ausſtochern écurer, nettéyer les dents.

Wypychanie, *n.* wypchnięcie, *n.* wypchnienie, *n.* das Herausſtoßen. l'action de pouſſer dehors avec force.

Wypytuię, wypytywać, ſię. } *v. m.* F. Wypytuię ſię } *wypytam*, wypytać. ausfragen, ausforſchen. s'enquerir, s'enquêter de qu; tâter, tourner & virer qu; tirer les vers du nez à qu. § wypytay żony iego, zamysłow iego; nie mogł ſię tey taiemnicy na nim wypytać.

Wypytanie, *n.* das Ausfragen. l'action d'enqueter d'interroger.

Wypytany, *adj.* ausgefragt, ausgeforſchet. queſtionné, interrogé.

Wypytywanie, *n.* einer jeden Sache Ausforſchung; beſtändiges Ausfragen, l'action de demander une choſe en détail.

Wypytywacz, *m.* Ausforſchender. qui demande, interroge, queſtionne.

Wypytywany, *adj.* oft gefragt. celui à qui on a ſouvent demandé.

i słowka ſię na nim nie wypytaſz. man kann nicht ein Wort aus ihm bringen on ne peut tirer un ſeul mot de ſa bouche.

Wyrąbać, *v. a. vid.* Wyrębuię.

Wyrąbanie, *n.* das Abhauen. l'action d'abbattre avec quelque inſtrument à hacher.

wyrąbanie laſu. das Umhauen eines Waldes. exploitation, *f.*

Wyrąbany, *adj.* ausgehauen. abbatu par une hache.

Wyrabim, wyrabiać, *v. m.* F. *wyrobię* wyrobić. 1) ausarbeiten, zurichten, vollenden. 2) erwerben, verdienen. 3) zu Wege bringen, bewerkſtelligen, verſchaffen. 4) verarbeiten, zu einer Arbeit verbrauchen. 5) abarbeiten, mit Arbeiten abnutzen. 6) ſich einer Sache ausarbeiten laſſen. 7) zurichten, zubereiten als Leder. 1) travailler bien, perfectionner, achever un ouvrage. 2) gagner, acquerir à force de travail. 3) procurer, cauſer, effectuer. 4) conſumer, uſer pour un ouvrage. 5) uſer, détruire, élimer peu à peu à force de s'en ſervir. 6) laiſſer bien travailler, bien bouillir comme du vin. 7) manier, paſſer comme le cuir. § 1) wyrobić; wyprawić mowę, ogrod, po-

ſag

ſag. 2) wyrobić ſobie żywność. 3) wſzyſtko ſobie ſwoią umieiętnością wyrobić może; wyrobił ſobie wolność z niewolnictwa; wyrobił mu łaskę u krola. 4) wyrobił wſzyſtkę farbę, glinę, śrebro. 5) wyrobił wſzyſtkie naczynia ſwoie. 6) wyrobić miod, wino; wyrobić ciaſto dobrze na świeżych drożdżach. 7) ſkorę wyrobić.

wyrabiaiacy żywność. ein Hand-Arbeiter; der ſich mit Hand-Arbeit ernährt. un manoeuvre; homme de travail; homme de journée, qui ne vit que du travail de ſa main.

wyrobić ſię, wyrobię ſię, wyrabiam ſię. 1) ausgähren, ſich ausarbeiten als der Wein im Faſſe. 2) ſich ausarbeiten, ſich bereiten als das Blut in den Adern. 1) travailler comme le vin lorsque il boût dans le tonneau. 2) ſe préparer comme le ſang dans les veines. § 1) wino ſię ieſzcze nie wyrobiło. 2) pokarm ſię w żołądku w ſzary pokarm wyrabia; krew ſię w żyłach wyrabia.

Wyrabianie, *n.* wyrobienie, *n.* Ausarbeitung. achèvement, perfection d'un ouvrage. § wyrabianie ogrodow.

Wyrąbiony, *adj.* 1) ausgehauen. 2) vom Hauen abgenutzt. 1) abbattu avec une hache. 2) élimé, uſé à force de s'en ſervir à hacher. § 1) wyrąbiony gay. 2) wyrąbiona ſiekiera.

Wyrachować, *F.* wyrachuię, *v. a.* ausrechnen. calculer, ſupputer, *v. a.*

wyrachować ſumę. eine Summe ausrechnen. jetter une ſomme.

wyrachować ſię komu. einem Rechnung ablegen. rendre compte à qu. § wyrachował ſię mu z tey ſumy.

Wyrachowanie, *n.* Ausrechnung. ſupputation, *f.* comte, *m.*

Wyradzam ſię, wyradzać, *v. m. F. wyrodzę.* wyrodzić. 1) aus der Art ſchlagen; ausarten. 2) ſich übertragen; mager, unfruchtbar werden, ſich ausmergeln. vom Acker und Bäuchen, 3) aufhören zu werfen, nicht mehr tragen, von Thieren. 1) s'abbâtardir dégénérer; forligner; ſe relâcher de la vertu de ſes ancêtres; ſe corrompre. 2) s'uſer, s'éfriter, s'amaigrir; devenir ſtérile à force de porter; perdre toute ſa force & ſa vigueur; *parlant d'un champ.* 3) n'engendrer plus; ne faire plus ſes petits; ceſſer de porter. § 1) wyrodzili ſię od meſtwa dawnych Polakow, od przodkow ſwoich; wyrodził ſię z Oyca ſwoiego, z ſtatecznęy przeciw Oyczyznie wiary. 2) wyrodzilo ſię drzewo, rola, ziemia. 3) ta kokoſz, ta owca ſię wyrodzila.

Wyraſtam, wyraſtać, *v. m. F. wyrosnę*, wyrość. 1) aus etwas wachſen. 2) ſchießen, ſchoſſen. 3) entwachſen einem Kleide. 4) erwachſen: aus den Kinder-Jahren kommen. 1) croître, naître, venir, ſortir de; ſurcroître ſur. 2) s'étioler; s'échapper, s'emporter, monter trop haut; pouſſer trop. 3) croître comme celui à qui les habits deviennent fort courts. 4) venir, entrer en âge de puberté; ſortir d'enfance, marcher ſans liſière. § 1) wyrosly mu rogi z glowy. 2) iuż to ziele na naſienie wyraſta. 3) chlopiec ze wſzyſtkich ſwoich ſzat wyrosl. 4) z lat dziecinnych iuż wyraſtaſz; z dziewczyny wyrosla; z chłopca wyrosl.

wyrosl iuż z rozgi. er iſt ſchon der Ruthe entwachſen. il n'eſt plus ſous la ferule, il a quitté les chauſſes, les chauſſes de page; il a la clé de ſes chauſſes; il eſt échappé aux chatiments d'enfants.

Wyraſtanie, *n.* wyrośnienie, *n.* 1) das Herauswachſen. 2) das Schoſſen der Kräuter. 1) l'action de croître de. 2) l'action de s'étioler. § 1) wyraſtanie naſienia z ziemie. 2) wyraſtanie ziola nieſkutecznemi do lekarſtwa czyni.

wyraſtanie ciała. Auswachſung des wilden Fleiſches. ſurcroiſſance, *f.* excreſcenſe; chair ſuperfluë qui croît en quelque endroit du corps.

Wyraz, *m.* 1) Ausdruck, Redens-Art. 2) Kunſt-Wort. 1) expreſſion, *f.* diction, *f.* 2) terme d'art, de ſcience. § 1) wyraz dwuwykładny, podły, wyſoki. 2) wyraz lekarſki, łowczy.

wyraz żartobliwy. ein ſpaßhafter Ausdruck. un trait de raillerie.

Wyrażam, wyrażać, *v. m. F. wyrażę*, wyrazić. 1) ausdrücken, die Aehnlichkeit treffen. 2) ausſprechen. 3) ausdrücken, beſchreiben. 4) nachahmen, nachäffen, nachmachen. 5) ausdrücken, ſich ausdrücklich vorbehalten. 1) exprimer, repréſenter la reſſemblance, tirer au vif, au naturel. 2) exprimer, prononcer un mot. 3) exprimer, dépeindre, décrire, faire une déſcription. 4) exprimer, contrefaire, copier, imiter. 5) exprimer une clauſe dans un contrat; ſe reſerver qu. ch. § 1) wyrazil go malarz dobrze; pieczęć niedobrze wyraziles; wyrazić co ręką, głosem, rzeząc, maluiąc. 2) słowa dobrze, źle wyraża. 3) żal ten wyrazić słowami, piorem niepodobna. 4)

wyraził rękę, głos, mowę, postać iego. 5) wyraził ten punkt w kontrakcie.
wyraża go podobieństwem twarzy, postaci. er sieht ihm im Gesicht, in der Gestalt gleich. il le ressemble de visage, de taille.
wyrazić chcieć kogo. sich befleißigen einem gleich zu kommen. tâcher, s'efforcer d'imiter qu; de faire, aussibien qu'un autre.
wyrazić się. sich ausdrücken. s'exprimer.
Wyrażanie, *n.* czego. das Ausdrücken, Beschreiben, Nachahmen. expression, *f.* l'action d'exprimer, de représenter, d'imiter.
Wyrażenie, *n.* 1) Ausdruck, *m.* Abbildung, Ausdrückung, Vorstellung. 2) Nachahmung, Nachmachung. 1) expression, *f.* représentation. 2) imitation. § 1) wyrażeniem wszelkiey ludzkości; słow mi na wyrażenie żalu mego nie dostaię. 2) wyrażenie charakteru, głosu, mowy iego; wyrażenie stylu Cyceronowego.
wyrażenia kogo chęć; sprzeciwienie się chwalebne. löbliche Nachahmung, Nacheiferung. belle émulation; noble passion d'imiter qu.
Wyrazisty, *adj.* leicht auszudrücken, nachzumachen; nachahmlich. exprimable, imitable, *adj.* qui se peut exprimer ou imiter.
Wyraźnie, *adv.* ausdrücklich, deutlich. exprès, expressement d'une manière expressive; distinctement, nommément, succintement.
Wyraźność, *f.* Deutlichkeit. clarté, évidence, netteté, *f.* § wyraźność nauki iego.
wyraźność mowy. Deutlichkeit der Aussprache. articulation distincte.
Wyraźny, *adj.* 1) ausdrücklich, deutlich, verständlich. 2) deutlich, leserlich. 1) net, clair, distinct, succint 2) lisible, *adj.* qui se peut lire aisément. § 1) znak to wyraźny; wyraźnemi rozkazał słowy; wyraźna wola iego. 2) wyraźnym pisać characterem.
Wyrażony, *adj.* ausgedruckt. exprimé.
Wyręblak, *m. g. a. vid.* Wyłupek.
Wyrębuię co, *v. m. F.* wyrąbię, wyrąbać. viele Sachen aushauen. abbattre beaucoup des choses, les faire tomber par le moyen d'une hache.
wyrąbać las. einen Wald aushauen. exploiter, *v. a.* abbattre une forêt.
wyrąbać siekierę. eine Art abnutzen. user, élimer une hache.
wyrąbać się. 1) sich durchhauen, sich durchschlagen. 2) sich vom Haaren abnutzen. 1) passer en combattant; se faire jour l'épée à la main. 2) s'user, s'elimer, se détruire à force d'être employé à hacher.
wyrąbać co z korzenia. ausrotten. déraciner, extirper, exterminer.
Wyręczam, *v. m. F.* wyręczę. ausbürgen, losbürgen. cautionner qu; délivrer qu; par sa caution, en étant garand pour lui. § Boskie miłosierdzie mię z wieczney wyręczy kary; zaięte bydło wyręczyć, wyręczył go z więzienia.
Wyręczenie, *n.* Losbürgung. délivrance de celui, dont on repond, qu'on cautionne. § wyręczenie więźnia, bydła zaiętego.
Wyrobek, *m. g.* wyrobku. 1) Erwerbung. 2) Verdienst, Gewinst, erworbenes Gut. 3) in den Rechten: ein peculium, erworbenes Gut eines Kindes. 1) acquisition, *f.* l'action d' acquérir par ses soins. 2) acquisition, *f.* aquêt, *m.* le bien qu'on acquiert; gain, profit. 3) *droit:* un pécule. § 1) Prawa i swobody szlacheckie krwawym Przodkow naszych nam zostawione wyrobkiem. 2) każdy się z wyrobku swoiego raduie. 3) wyrobek synowski w dział nie wchodzi.
Wyrobiony, *adj.* 1) ausgearbeitet. 2) gemacht, verfertigt. 3) zugerichtet, zubereitet, nicht roh. 4) von der Arbeit abgenutzt. 5) erworben, mit Arbeit verdient. 6) zu Wege gebracht, ausgewürkt, verschaft. 1) bien travaillé, élabouré, perfectioné, bien exécuté. 2) fini, achevé. 3) apprêté, travaillé, qui n'est pas crud. 4) usé, élimé, détruit à force de s'en servir. 5) aquis, gagné, profité à force de travail. 6) fait, effectué, causé, procuré. § 1) dobrze wyrobiona sztuka rzemieślnicza, z marmuru kosztownie wyrobione posągi. 2) od natury do tego wyrobiony; ręką ludzką wyrobiona forteca. 3) iedwab wyrobiony i niewyrobiony albo surowy. 4) motyka wyrobiona, robotą wytarta, wygłodana. 5) chleb, żywność wyrobiona, robotą nabyta. 6) wielkie prace i krwią wyrobione zasługi.
wyrobione kopyto. ein abgetretenes Huf. pié dérobé, pié d'un cheval qui s'est usé à force de marcher.
Wyrocznica żydowska. der Gnaden-Stuhl über der Bundes-Lade, wo Gott den Israeliten seinen Willen offenbahrete. Oracle, *m.* Propitiatoire, *m.* c'étoit une

une partie de temple d'où Dieu faisoit connoître sa volonté aux Israëlites.

wyrocznica Pogańska. heidnischer Tempel wo die Götter antworteten. temple, *m.* un lieu où l'on rendoit des oracles aux païens. § w wyroczcnicy Bog wyroki żydom, a czart Poganom dawał.

Wyrodek, *m.* ein Ausgearteter, der aus der Art schlägt. bâtard, *m.* qui dégénère, qui tombe dans un abbâtardissement. §) matki kruczęta że białase za wyrodki maią; wyrodek w cnotach oycowskich; nie byli to starożytni Oyczyzny synowie ale wyrodkowie.

wyrodek ludzki. ein Unmensch; eine Mißgeburt vom Menschen. un monstre d'homme.

Wyrodzenie się, *n.* 1) Ausartung. 2) Ausmergelung des Ackers, Unfruchtbarkeit desselben vom vielen Tragen. 3) Unfruchtbarkeit der Thiere nach vielem Tragen. 1) abbâtardissement, *m.* l'action de dégénérer. 2) amaigrissement, stérilité d'un champ causée par une trop grande fécondité. 3) épuisement des forces à porter des petits. § 1) wyrodzenie się z cnot synowskich. 2) wyrodzenie się pola, drzewa. 3) wyrodzenie się owiec, krow.

Wyrodziły, *adj.* } 1) aus der Art geschlagen; ausgeartet.
Wyrodzony, *adj.* } 2) ausgemergelt, unfruchtbar von vielen Tragen. 1) abbâtardi, *adj.* qui est dégénéré de. 2) épuisé; qui n'a plus de force, qui ne peut plus porter; stérile à force de porter. § 1) wyrodzili, wyrodzeni to Oyczyzny synowie. 2) drzewo wyrodziłe; krowa, owca kokosz wyrodziła.

Wyrok, *m. g. a.* 1) Urtheil, Abschied, Ausspruch, Rath = Schluß. 2) Schicksal, Verhängniß. 3) die Antwort eines heidnischen Abgotts. 1) décret, *m.* arrêt, *m.* décision, *f.* sentence, *f.* ordre, *m.* 2) destin, *m.* destinée, *f.* sort, *m.* 3) oracle, *m.* réponse que rendoit un faux dieu. § 1) wydać przeciw komu wyrok; nieprzestępny zwierzchność wydała wyrok; wyrok Boski, prorocki. 2) przeciwne okrzyknąć wyroki; szczęśliwe, nieszczęśliwe, niedościgłe mię tu obrociły wyroki; zawisnym przypisuię wyrokom. 3) wyroki bożkow pogańskich.

wisi to na wyroki. es ist noch nicht ausgemacht. il n'est pas une chose arrêtée, avérée. § niech to na wyroku wisi; wisi iescze na wyroku, kto ma racyą albo nie ma.

wyrokiem czynić o czym. verabschieden; in einem Rath = Schluß verordnen. ordonner, *v. a.* déclarer par une ordonnance; rendre, prononcer un arrêt, une ordonnance sur qu. ch.

Wyroń zroń. ein Pferd, das die Kennung verlohren hat. cheval qui a rasé, qui ne marque plus.

Wyronić, F. *wyronię.* 1) verschütten, 1) von Pferden, die Kennung, die Mahl = Zähne verlieren. 2) éparpiller, répandre. 2) raser, ne marquer plus, n'avoir plus les coins creux, *en parlant des chevaux.* § 1) wyronić co z skrzynki, z mieszka. 2) koń ten iuż zęby wyronił.

wyronić się. überschwappen, überlaufen; sich verschütten. se répandre, sortir par dessus, se déborder. § wyroniła mu się z wiadra woda.

Wyrostek, *m.* Aufschießling; junger Kerl. garçon, juvenceau.

Wyrosły, *adj.* 1) erwachsen, mannbar. 2) groß gewachsen. 3) ausgewachsen, geschossen. 1) adulte, *adj.* fait, *f.* en âge; d'un âge mûr; qui est crû en âge, qui est venu en âge de discretion. 2) haut, grand, *parlant des arbres.* 3) étiolé, échappé; trop poussé. § 1) wyrosły człowiek; wyrosła z dziewczyny. 2) wyrosł i wielkośne drzewa. 3) wyrosłe przyciąć gałęzie; wyrosłe zioła do lekarstwa nie służą.

wyrosły z szaty. der einem Kleide entwachsen ist. celui à qui les habits deviennent fort courts.

Wyrośnienie, *n. vid.* Wyrastanie.

Wyrostek, *v. m. a.* Schößling, Sprosse. jet, *m.* bourgeon, *m.* pousse, *f.* rejetton qu'une plante pousse. § wyrostek drzewa, ziela; wyrostek roczny.

Wyrownanie, *n.* die Gleichmachung, Ebenung. 2) Richtung nach der Gleichwage. 1) applanissement, *m.* l'action d'égaler. d'unir. 2) nivellement, *m.* l'action de niveller. §) 1) wyrownanie drog nakazano. 2) wyrownanie gruntu śrzodwagą zatrudnia kiedy grunt iest obszerny.

Wyrownany, *adj.* gleich gemacht. égalé.

Wyrownywam, *v. m. F. wyrownam.* 1) gleichen; gleich, eben machen. 2) gleichkommen. 3) nach etwas messen, einrichten. 1) dégauchir, applanir, égaler, unir, rabotter; rendre égal. 2) égaler; s'égaler; se rendre égal; se mettre au niveau. 3) mettre au (de) niveau; niveller, ajuster, dresser avec quelque instrument. § 1) rowy trupem, chrostem, deskę heblem wyrownał; drogi

wyrownano. 2) wyrownać mu w tym nie może; to miasto naszemu żadną miarą nic wyrowna; nigdy temu nie wyrowna; wyrownał przodkom swoim; życzliwość wyrowna słabości wymowy moiey. 3) wyrownywać grunt śrzodwagą.

Wyrozumiale, *adv.* verständlich, deutlich. exprès, expressement, intelligiblement, en termes exprès; succintement.

Wyrozumiały, *adj.* vernehmlich, verständlich, deutlich. exprès, intelligible, expressif, clair. § wyrozumialny.

Wyrozumiałość, *f.* } Verständlichkeit,
*Wyrozumialność, *f.* } Begreiflichkeit. clarté, netteté.

Wyrozumienie, *n.* 1) Erkenntniß, Einsicht. 2) Verstand, Sinn eines Worts. 1) intelligence, *f.* connoissance, *f.* pénétration. 2) sens, *m.* signification d'un mot. § 1) ufam, poruczam to twoiemu wyrozumieniu; w niczym niemasz stałego wyrozumienia. 2) wyrozumienie (sens) mowy; to słowo takie ma wyrozumienie.

wyrozumienie słowne, literalne. der Wort-Verstand. sens litéral.

Wyrozumiewam, *v. m. F. wyrozumiem.* 1) ersehen, begreifen, erkennen, einsehen. 2) einem nachsehen, durch die Finger sehen. 1) comprendre, voir, entendre, concevoir, pénétrer. 2) fermer les yeux aux actions de qu; avoir de la complaisance pour qu. § 1) wyrozumiałem to z listu twoiego, z syna twoiego, że. 2) wielkim ludziom w siłu rzeczach wyrozumieć trzeba.

Wyrozumnie, *adv.* wyrozumiale. verständlich. intelligiblement, succintement, distinctement. § Wyrozumnie czyta, powiada, pisze.

Wyrozumny, *adj.* wyraźny. verständlich, vernehmlich, leicht zu verstehen, deutlich. clair, net, évident, distinct, intelligible. § wyrozumna mowa; glos wyrozumny.

Wyrugować kogo zkąd, *F. wyruguię.* vertreiben, verjagen. dénicher, déjucher, chasser; mettre hors.

Wyrumować co, *F. wyrumuię, v. a.* wyprzątać. ausräumen. débarrasser, vuider un lieu de choses qui embarassent.

wyrumować staw, rzekę. einen Teich, einen Fluß ausschlämmen. débourber, curer un étang, un fleuve.

Wyruchywam, *v. m.* F. *wyrucham, wyruchać.* mit hin- und herbewegen etwas herausbringen. faire sortir, mettre dehors en branlant, à force de secoüer. § wyruchać stendar, słup, ząb z dziąsł.

Wyrusza się, *v. m.* F. *wyruszy się.* ausgären, sich ausarbeiten bien travailler, bouillir. § ciasto się dobrze wyruszyło.

*Wyrwa, *f.* 1) Spötter. 2) Betrüger, Mauser. 1) moqueur, *m.* 2) trompeur, fourbe, qui est larron comme une pie.

Wyrwanie, *n.* das Herausreißen. arrachement, *m.* l'action d'une personne qui tire, qui arrache qu. ch. d'une endroit.

Wyryć, F. *wyryię, v. a.* 1) ausgraben, auswühlen. 2) ausstechen, graben, schnitzen. 3) *fig.* einprägen, eingraben. 1) tirer de la terre en béchant, en creusant, en fouïllant. 2) tailler, graver, sculpter, *v. a.* 3) *fig.* graver, tracer. § 1) świnia bulwy z ziemię wyryła. 2) wyryć pieczęć, herb na kamieniu; wyryć posąg z kamienia, z drzewa. **3) wyryć komu co na myśli, na sercu.

Wyrycie, *n.* 1) das Ausgraben. 2) Stich, Schnitzwerk, das Stechen der Figuren. 1) l'action de tirer qu. ch. de terre. 2) gravure, *f.* sculpture, *f.* un ouvrage gravé ou sculpté, ou l'action de graver, de sculpter.

Wyrysować co, F. *wyrysuię.* abzeichnen, abreißen. déssiner, *v. a.* faire un plan, un déssein.

Wyryty, *adj.* 1) ausgegraben. 2) gestochen, geschnitzet. 1) tiré de terre. 2) gravé, sculpté.

wyryte to na sercu moim. das ist in mein Herz gegraben, gepräget. cela est gravé dans mon coeur.

Wyrywam, *v. m. F. wyrwę, wyrwać.* 1) herausreißen, entreißen. 2) entreißen, mit Gewalt wegnehmen, abzwingen. 3) ausreißen, befreyen. 1) arracher, tirer, qu. ch. par force de. 2) arracher, enlever, ravir, prendre par force. 3) arracher, tirer, délivrer qu. d'un danger. § 1) wyrwiy ten chwast z zagonu, włosy sobie z głowy wyrywał. 2) wyrwał mi tę wioskę. 3) wyrwać kogo od śmierci, z iawnego nieszczęścia.

wyrwać komu co z rąk. einem etwas aus den Händen reißen. ravir qu. ch. d'entre les mains à qu.

wyrwać ząb komu. einem einen Zahn ausreißen. arracher, tirer une dent à qu.

wyrwać się. 1) sich ausreißen. 2) sich reissen aus etwas beschwerlichem. 3) mit etwas erscheinen, hervorspringen, angestochen

chen kommen. 1) s'arracher de. 2) s'arracher, se tirer d'un mauvais pas. 2) s'élancer, se jetter vers; paroître avec qu. ch; éclatter en. § 1) nie mogłem mu się wyrwać; z rąk mi się wyrwał. 2) wyrwał się z ubostwa, z niewoli. 3) wyrwał się przed nim: wyrwał się z kiiem na niego; alić się tam ktoś z kąta z tym argumentem wyrwał; na iaśnią się wyrwał.

Wyrwanie, *n.* das Herausreißen. l'action d'arracher de.

Wyrządzam, *v. m. F. wyrządzę*, ausüben, spielen, machen einen Possen. faire, jouer un tour, une fâcherie à qu. § wyrządziłami złość, psotę, niecnotę, sztukę, figiel.

wyrządzać cześć komu. anbeten, verehren. adorer, révérer qu.

Wyrzec co, F. *wyrzekę*, *v. a.* aussprechen, sagen. prononcer, proférer, énoncer, dire, *v. a.* § wyrzekszy te słowa odszedł.

wyrzekam się czego. etwas aufgeben; sich begeben, sich entsagen einer Sache. se désister, se dévêtir, se démettre, se défaire de qu. ch; renoncer qu. ch. où à qu. ch. § wyrzekł się tytułu krolewskiego, prawa tego, dobr swoich.

wyrzekać się syna, oyca. einen nicht mehr für sein Kind, für seinen Vater erkennen. renoncer désavouer qu. pour son enfant, pour son père.

wyrzec się dziedzictwa. eine Erbschaft aufgeben. déguerpir un héritage.

Wyrzeczenie, *n.* 1) Aussprechung. 2) Ausspruch. 1) prononciation, articulation, expression des mots. 2) propos, énonciation; énoncé, *m.* axiome, *m.* maxime, *f.*

wyrzeczenie się, n. }
Wyrzekanie się, *n.* } Entsagung, Begebung, Lossagung. renonciation, *f.* renoncement, *m.* déguerpissement, *m.* désistement, dévêtissement. § wyrzeczenie się prawa, maiętności; wyrzekanie się Zbawiciela swoiego.

wyrzeczenie się syna. Erklärung, daß man seinen Sohn nicht mehr dafür erkennet. déclaration par laquelle on désavoue, on renonce son fils pour tel.

Wyrzeczony, *adj.* } 1) ausgesprochen. 2)
Wyrzekły, *adj.* } entsaget, aufgegeben. 1) prononcé, proféré. 2) renoncé, désisté.

syn wyrzeczony. ein Sohn, den der Vater nicht für sein Kind mehr erkennet. un fils que le père a renoncé pour tel.

Wyrzezać się, sich vom Schneiden abnutzen. s'élimer, s'user à force de couper. § noż się wyrzezał.

Wyrznięcie, *n.* } *conf.* Wyrzynam. das
Wyrznienie, *n.* } Herausschneiden. découpement, *m.* l'action de lever une partie du milieu d'une chose avec un couteau.

Wyrznięty, *adj.* ausgeschnitten. découpé, coupé du dedans de qu. ch.

Wyrzucalny, *adj.* wyrzutny. leicht herauszuwerfen. aisé à jetter dehors.

Wyrzucam, wyrzucać. *v. m. F. wyrzucę, wyrzucić.* 1) auswerfen. 2) werfen als eine Bombe. 3) ausspielen eine Karte. 4) herausstoßen, herauswerfen, wegjagen. 5) auslassen, ausschütten seinen Zorn über einen. 1) jetter dehors, mettre hors en jettant. 2) jetter, décharger, comme une bombe. 3) jouer une carte. 4) mettre qu. hors de, chasser qu. de. 5) décharger sa colère sur qu. § 1) wyrzucano pieniądze oknem, towary z okrętu; wyrzuć te śmieci na dwor, więcey ziemi z rowu. 2) wyrzucać bomby z możdżerza; rura kulę, łuk strzałę wyrzuca. 3) wyrzuć, wyrzucił (zadał) kozerę. 4) wyrzucić kogo z rady, z cechu, z swoiey społeczności. 5) wyrzucić gniew, iad swoy na kogo.

wyrzucić wodze, cugle. eig. u. fig. den Zügel schießen lassen. *prop. & fig.* lâcher la bride, rendre la bride à. § wyrzucić koniowi cugle, pragnieniom swoim wodze.

wyrzucam komu co mam na sercu. einem sagen, was man auf dem Herzen hat. décharger son coeur à qu.

wyrzucam co komu na oczy. einem etwas unter die Augen sagen, unter die Nase reiben. faire un reproche cruel à qu; jetter, plaquer à qu. au nez; dire qu. ch. à la barbe de qu.

wyrzuca się krosta. eine Hitz-Blatter fähret aus. une pustule vient, se jette dehors.

Wyrzucanie, *n.* wyrzucenie, *n.* das Herauswerfen. l'action de jetter dehors.

wyrzucanie się krost. das Ausfahren der Blatter. l'action par laquelle les élevures viennent sur la peau.

wyrzucanie na oczy komu czego. bitterer Vorwurf. reproche fâcheux; reproche sanglant.

Wyrzucony, *adj.* herausgeworfen. jetté dehors.

wyrzucony żołnierz. weggejagter Soldat. un soldat chassé de sa compagnie.

Wyrzut, *m.* } Auswurf, ausgewor=
Wyrzutek, *m. g. a.* } fene Sache. épluchure, *f.* rebut, *m.*
wyrzut polpolstwa. Lumpen=Gesindel. racaille, *f.* rebut, *m.* lie du peuple, *m.*
wyrzut morski, wymiot morski. See=Auswurf. balayeures, *f. plur.*
Wyrzygnąć co, F. *wyrzygnę*, *v. a.* 1) ausbrechen, ausrülpsen. 2) ausspeyen, wieder hergeben. 1) cracher, *v. a.* jetter hors de sa bouche, rendre par la gorge. 2) cracher, rendre ce qu'on a aquis injustement. § 1) wyrzygnął kostkę. 2) wyrzygnął rzecz niesłusznie nabytą.
Wyrzynam, *v. m. F. wyrznę, wyrznąć.* 1) herausschneiden, durch einen Schnitt herausnehmen. 2) einschneiden, ausschneiden eine Figur. 3) ausschneiden, aus der Mitte mit einem Messer etwas wegnehmen. 4) ausdrücken, deutlich aussprechen, spielen, sprechen. 1) tailler, *v. a.* tirer par une incision. 2) découper, tailler, figurer qu. ch. avec un couteau. 3) couper du dedans de qu. che; lever du milieu qu. ch. avec un couteau. 4) exprimer, bien prononcer; bien jouer sur un instrument. § 1) wyrznięto mu kamień z pecherza. 2) wyrzniy ten obrazek; wyrznął swoie imię na drzewie. 3) wyrznął z chleba śrzodek. 4) bez trudności każde wyrzyna słowo; wyrznął piosnkę na skrzypcach.
iak wyrznął oycu z oczu. als wenn er dem Vater aus den Augen geschnitten wäre. il tient de son père; il ressemble parfaitement à son père.
iak wyrznął. es ist so schön als wenn es gemahlet wäre. il est tiré sur le volet; il est à manger; cela est net comme perle; il est fait à peindre.
wyrznąć na skrzypcach piosnkę. ein Stückchen auf der Geige wohl ausspielen. bien achever une pièce, un chant au violon.
wyrzynął się z drogi. vom Wege abweichen. se détourner de son chemin.
Wyrzynany, *adj.* gekerbt, eingeschnitten. entaillé, incisé, dentelé.
Wyrzynanie, *n.* das Ausschneiden. découpement, *m.* découpure, *f.*
Wysać, *v. a. vid.* Wysysuię.
Wysacz, *m. vid.* Wysyłacz.
Wysączam, *v. m. F. wysaczę.* 1) absickern, abtriefen lassen. 2) verschlucken, ausleeren, aussaufen ein Glas. 1) égoutter qu. ch; faire dégoutter l'eau, faire sortir l'humidité de. 2) avaler, vuider, sucer un verre. § 1) wysącz dobrze sklankę, chustę. 2) rad wysącza flaszki, kieliszki.
Wysadzam, *v. m. F. wysadzę, wysadzić.* 1) ausschiffen, ans Land setzen. 2) niedersetzen als Richter. 3) in die Luft sprengen. 4) aufsprengen, aufbrechen eine Thüre. 5) mit Farben erhöhen, erhaben mahlen, vorstellen. 6) vertreiben, verjagen. 1) débarquer, mettre à terre; faire mettre pié à terre. 2) constituër, établir comme des Juges. 3) faire sauter, jetter en l'air, démolir. 4) forcer une porte. 5) réhausser les endroits d'un tableau par les couleurs. 6) mettre dehors, chasser. § 1) wysadzono ich na ląd; wysadzić woysko z okrętu. 2) wysadzić komisya na rozsądzenie czego. 3) prochem zamek, mur wysadzić. 4) drzwi wysadził. 5) malarz cieniem, farbami iasnemi rzeczy wysadza. 6) wysadził go z domu.
wysadzić się czym. prahlen, großthun. se glorifier, faire gloire de qu. ch.
Wysadzenie, *n.* Aussetzung, Ausschiffung, Ladung, Niedersetzung eines Gerrichts. 1) débarquement, sortie de navire. 2) constitution, *f.* établissement d'un Jugement.
Wysadzony, *adj.* ausgesetzt. 2) niedergesetzt als ein Richter. 1) débarqué, mis à terre. 2) constitué, établi comme un Juge. § 1) wysadzenie na ląd ludzie. 2) przy wysadzonych dwoch komisarzach z senatu popis czynić nakazano.
Wysać, *adj. vid.* Wysysam.
Wysanie, *n.* das Aussaugen. sucement, *m.* l'action de vuider une chose par le sucement. § wysanie powietrza z rurki.
Wysany, *adj.* ausgesaugt. sucé, *adj.*
Wysarknąć, F. *wysarknę.* ausschlurfen. tirer à petits traits tout le suc qui est dedans, humer, absorber. § wysarkniy to iaie.
Wyschnienie, *n.* Austrocknung. desséchement, *m.*
Wyschły, *adj.* 1) ausgetrocknet, dürr. 2) dürr, mager. 1) desséché, sec. 2) sec, maigre, atténué.
Wyście, *n. vid.* Wyyście.
Wyścielam, *v. m. F. wyściełę.* ausstopfen, auspolstern. matelasser, *v. a.* embourrer, *v. a.* farcir, remplir, *v. a.* § wysłał wezgłowie, krzesło włosiem.
Wyścielanie, *n.* wysłanie, *n.* das Ausstopfen. l'action d'embourrer
Wyścielony, *adj.* wysłany. ausgestopft, ausgepolstert. embourré, matelassé.

Wyści-

Wyścigacz, *m.* Wett-Läufer, Wett-Renner. coureur, *m.* maitre coureur.
Wyścigam, *v. m. F.* wyścignąć. einem nachjagen, nachsetzen; einen einholen, überjagen, einem zuvorkommen. talonner, poursuivre qu; être toujours sur les talons de qu; dévancer qu; gagner et prendre les devants.
wyścigał, ścigał mię. er jagte mir nach. il me talonna.
wyścignął mię. er hat mich eingeholet. il m'a devancé, il m'a atteint.
wyścigać się. mit einander um die Wette laufen. courir à l'envi, à qui mieux mieux.
Wyściganie, *n.* Nachsetzung, Nachjagung, das Einholen. course après qu; poursuite
wyściganie plac. Renn-Bahn. lice, *f.* carrière où l'on fait les courses.
Wyscigi, *plur.* Wettlauf, Wettrennen. course en lice; le jeu de la course.
poyźmy na wyścigi. wir wollen um die Wette laufen. courons à l'envi.
Wyscignienie, *n.* Ueberjagung, Einholung. poursuite achevée.
*Wysep, *g.* wyspu, wyspa. eine Insel. île, *f.*
Wysepka, *f.* ein Inselchen. islot, *m.* islet, petite île.
Wysepiasty, *vid.* Wyspiasty.
Wysepny, *adj.* 1) eine Insel betreffend. 2) Aufseher einer Insel. 1) d'île, qui concerne une île. 2) intendant d'une île.
Wysforować, *vid.* Wysworować.
Wysiadam, *v. m. F.* wysiądę. 1) aussitzen, aussteigen. 2) aus einem Schiffe steigen, 3) eine gewisse Zeit im Gefängniß, im Pacht aussitzen, absitzen. 4) ausbrüten Eyer. 2) déscendre, sortir d'un chariot, mettre pié à terre. 2) déscendre d'un navire; débarquer, se désembarquer. 3) demeurer un certain tems dans la prison, dans une ferme. 4) faire éclorre ses oeufs. § 1) wysieść z karety. 2) wysiadł z łodzi, z okrętu. 3) arendarz jeszcze swoich lat nie wysiedział, wysiadszy swoie lata w więzieniu odiechał; glownik ma wysiedzieć wieżą. 4) kura swoy płod wysiadła.
wysiedzieć się. sich vom vielen Brüten abmatten. épuiser ses forces à force de couver. § kokosz się wysiedziała.
nie wysiedzi się nikt przedim. niemand hat vor ihm lange Friede. personne ne peut être long tems en repos devant lui.
Wysiadanie, *n.* das Aussteigen aus einem Schiffe. la déscente d'un vaisseau.

Wysiekacz, *m.* 1) Eisenfresser, Schläger. 2) ein römischer Fechter. 1) gladiateur, *m.* homme d'épée, bonne épée. 2) gladiateur Romain.
Wysiekam, *v. m. F.* wysiekę. 1) auspeitschen. 2) weghauen, mit dem Säbel vertreiben. 1) fouëtter comme il faut; fustiger qu. 2) chasser à coups d'épée. § 1) wysiec chłopca trzeba. 2) wysiekł wszystkich na głowę.
kuflem kogo wysiec. einen mit vielem Saufen vertreiben; niedersaufen. chasser qu. à force de le faire boire; mettre qu. à côté.
wysiec się. 1) sich durchhauen. 2) sich durchbeißen. 1) se faire jour l'épée à la main. 2) se faire jour à coup de langue; réussir à force de quereller. § 1) wysiekł się mężnie. 2) wysiekł się językiem, wymowkami; wie iak się wysiec.
wysiekł się nogami, piętami. er hat das Hasen-Panier ergriffen. il a gagné au pié, il a gagné le haut.
Wysiew, *m.* ⎫ to co się wysiało.
Wysiewek, *m.g. u.* ⎭ die Aussaat, gesäeter Saamen. semence semée.
wysiewki, plur. Ueberkehre; Auswurf schlechter Körner. les criblures du grain.
Wysiewam co, *v. m. F.* wysieię, wysiać. 1) durchsieben. 2) aussäen. 1) cribler, tamiser, sasser; passer qu. ch. au sas, au travers du crible. 2) semer, jetter une semence sur de la terre. § * 1) wysiewać (przesiewać) ziarna. 2) wysiał korzec nasienia.
Wysilam co *v. m. F.* wysilę. 1) erzwingen. 2) entkräften, erschöpfen, schwächen. 1) obtenir par force, forcer qu. à, arracher qu. ch. de. 2) affoiblir; épuiser, abbattre, diminuer les forces. § 1) wysiliſz to na nim. 2) choroba go wysiliła.
wysilić się. 1) sich entkräften, matt werden. 2) sich übertragen, sich ausmergeln, vom vielen Tragen oder Schoßen unfruchtbar werden. 1) s'affoiblir, s'épuiser; perdre ses forces. 2) devenir sterile à force de porter, à force de s'étioler, perdre sa vigueur en poussant trop de feuilles ou des branches. § 1) strzała się wysiliła; rozum się iego wysilił. 2) wysiła się zboże, drzewo.
Wysilanie, *n.* wysilenie, *n.* Erschöpfung, Entkräftung. épuisement, affoiblissement, diminution de forces, de vigueur; abbattement.
Wysilony, *adj.* 1) erschöpft, entkräftet. 2) übertrieben, gezwungen als eine Redens Art.

dens-Art. 3) ausgemergelt, unfruchtbar vom vielen Tragen. 1) épouisé, affoibli, abbattu. 2) outré, forcé comme une expression. 3) épuisé, devenu sterile, amaigri de trop de fruit. § 1) wysilony rozum; wysilona umieiętność, cierpliwość; wstydzi się, widzieć wysiloną moc dobroczynności swoiey. 2) wysilonych zażywa expressyy. 3) wysilona rola; wysilone drzewo.

Wyskakowanie, *n.* wyskoczenie, *n.* zkąd. das Herausspringen. l'action de sauter dehors.

wyskakowanie od wesela. Freuden-Sprünge. tressaillement de joie.

Wyskakuię, *v. m. F. wyskoczę, wyskoczyć* 1) hervorspringen, herausspringen. 2) auflaufen, ausfahren als eine Beule. 1) sauter en avant; sauter dehors; sortir d'un lieu en sautant. 2) naître; sortir de la terre, de la peau; venir sur la peau comme une bosse. § 1) wyskoczył z nawy na ląd, z izby do sieni; wyskoczył z szeregu. 2) guz mu na czele wyskoczył; goździk pachnący tu wyskoczył.

wyskaknię od wesela. vor Freuden hüpfen. sauter de joie; tressaillir d'allegresse, de joie.

Wyskoczenie, *n. vid.* Wyskakowanie.

Wyskoczek, *m. g. wyskoczka.* leichtes, unzeitiges Korn im Getreide. avorton, *m.* un grain trop léger qui n'est venu à sa juste grandeur. § wyskoczki nie zdadzą się do nasiennego zboża, bo na zagonie zgniią; w ziarnie wiele się znayduie wyskoczkow.

Wyskoczny, *adj.* hervorspringend, ausfahrend. qui se jette dehors; saillant; qui avance, qui saute, qui pousse en dehors. § wyskoczne z drzewa latorośle.

Wyskok, *m.* 1) Bauk. Hervorragung, Vorsprung, Vorstechung. 2) Schuß des Wassers. 1) *Archit.* saillie, avance, *f.* 2) saut, *m.* jet d'eau, *m.* § 1) mur z wyskokiem albo z wypuszczeniem. 2) wyskok wody z rury.

Wyskrobanie, *n.* das Auskratzen, Ausschaben. l'action de ratisser.

Wyskrobany, *adj.* ausgekratzt, ausgeschabt. raclé, ratissé, ôté avec un fer.

Wyskrobuię, *v. m. F. wyskrobię.* 1) ausschaben, auskratzen. 2) mit einem Feder-Messer ausschaben. 1) ratisser, racler; emporter le superflu d'une chose avec un fer. 2) effacer avec un canif § 1) wyskrob mech z drzewa. 2) wyskrobać słowo, wiersz.

Wyskubać, *F. wyskubię, v. a.* 1) Federn ausrupfen. 2) auszupfen, ausrupfen Haare, Wolle. 3) einen berupfen; eines Vermögen mit Unrecht an sich bringen. 1) plumer un oiseau, lui arracher les plumes. 2) tirer, arracher le poil, la laine. 3) plumer, appauvrir, ronger qu; arracher, ôter du bien à qu. § 1) wyskubł ptakowi piora. 2) wyskubał mu brodę, włosy. 3) ten wszystkie nasze wyskubie dostatki; wyskubano go.

Wyskwarzyć co, wyskwarcę, *v. a.* ausspregeln, auskreischen. frire qu. ch. dans une poêle jusqu'à ce que toute la graisse en est sortie.

Wyskwarzony, *adj.* ausgepregelt. séparé de la graisse à force d'être frit. § skwarki dobrze wyskwarzone.

Wyskwierczyć co na kim, *F. wyskwierczę.* etwas von einem auswimmern, mit Gewimmern erhalten, erbitten. obtenir qu. ch. de qu. à force de gemir, de se plaindre.

Wyślakować, *vid.*, Wyszlakować.

Wyślamować co. ausschlämmen. curer, dégorger.

Wyślamowanie, *n.* Ausschlämmung. dégorgement; *m.* l'action de curer une eau.

Wysłanie, *n.* wysyłanie, *n.* Absendung, Abordnung eines Boten, Gesandten. envoi, *m.* députation de députés, d'ambassadeurs vers qu. § wysłanie posłow na seym.

Wysłanie, *n.* wyścielanie, *n.* Ausstopfung, Auspolsterung. l'action d'embourrer, de remplir de burre, de paille.

Wysłany, *adj.* abgeordnet, abgeschickt. envoyé, député. § wysłani komisarze na rozsądzeni tey sprawy.

Wysłany, *adj.* wyścielany, *adj.* ausgestopft. embourré, rempli de bourre, de paile.

Wysławiacz, *m.* Lob-Sprecher, Lobes-Erheber. panégiriste, loüeur, *m.* qui donne des loüanges excessives.

Wysławiam co, *v. m. F. wysławię.* preisen, loben, ausstreichen. vanter, proner, prêcher, préconiser qu; donner des éloges à qu.

wysławić się. 1) etwas rühmen. 2) sich rühmen, prahlen. 1) loüer qu. ch; se loüer de qu. ch. 2) se vanter, se glorifier de. § 1) wysławić się dosyć nie mogę z iego łaskawości. 2) nie wysławia się z tego.

Wysławianie, *n.* wysławienie, n. Preisung, Lobes-Erhebung. éloge, *m.* préconisation.

Wysławiony, *adj.* gepriesen, sehr gelobet. préconisé, loué.
Wyśledzić, F. *wyśledzę*, *vid.* Wytropić.
Wyśliznąć się, F. *wyśliznę*. 1) heraus-schlupfen. 2) entkommen; durchschlupfen, durchwischen. 1) échapper, glisser de. 2) échapper un (à un) danger; se sauver, se tirer de. § 1) z rąk się węgorz wyśliznął. 2) chciał się wyśliznąć; nie wyśliźnie się z tego niebezpieczeństwa.
*Wysłowić co, F. *wysłowię*, wypowiadam. mit Worten aussprechen, ausdrücken. exprimer, *v. a.* représenter par des paroles.
Wysłowiony, *adj.* 1) aussprechlich, mit Worten ausgedruckt. 1) exprimable, *adj.* qu'on peut exprimer. 2) exprimé; exprimé par des paroles.
Wysłuchać, F. *wysłucham*. 1) erhören. 2) aushören, zu Ende hören. 3) in den Gerichten: abhören, verhören. 4) aushorchen, behorchen. 1) exaucer, *v. a.* ouïr, écouter favorablement; ouïr, entendre qu. 2) écouter tout; entendre d'un bout à l'autre. 3) *en termes de Palais:* interroger, recenser, examiner. 4) écouter, épier; être aux écoutes. § 1) wysłuchał Bog modlitwę moię; wysłuchać proszącego. 2) wysłuchay go, mowy iego. 3) sędzia obie powinien wysłuchać strony. 4) obawiam się, aby nieprzyiaciel iaki naszey nie wysłuchał rady.
Wysłuchacz, *m.* Erhörer. celui qui exauce.
Wysłuchanie, *n.* Erhörung. l'action d'exaucer.
Wysłuchany, *adj.* erhört. exaucé, ouï, écouté.
Wysługa, *f.* wysłużone, *n.* 1) Verdienst. Gewinnst, Lohn, Belohnung. 2) Dienst, Gefallen. 1) gain, *m.* recompense, *f.* salaire, *m.* 2) service, *m.* plaisir qu'on fait à qu. § 1) żołnierz często miasto wysługi okaleczone odnosi członki. 2) do wszelkiey dotow iestem Was Pana wysługi.
Wysługuią, wysługiwać co, *v. m.* F. *wysłużę, wysłużyć*. verdienen, mit dienen erwerben. gagner par son service.
wysłużyć; wysłużyć się. 1) die Jahre ausstehen, eine gesetzte Zeit dienen. 2) einem dienen, einen Gefallen erweisen. 1) faire son apprentissage, être en apprentissage, faire son tems; servir un tems reglé pour apprendre quelque métier. 2) servir qu; rendre service, faire plaisir à qu. § 1) wysłużył się, wysłużył u kupca, 2) w każdey się okazyi Was Panu wysłużę; wysłużyć się iestom powinien, tylko że niektore zatrudniaią zabawy.
Wysłużony, *adj.* wolny od służby. ausgedienet; der nicht mehr dienen kann, oder seine Zeit ausgedienet hat. qui ne peut plus servir, qui a fait; qui a achevé son tems de service; qui est eméritė. § wysłużony żołnierz, sługa.
Wysmagać kogo, F. *wysmagam*. 1) ausstäupen; den Staupen-Schlag geben. *2) auspeitschen. 1) fustiger un criminel, lui donner le fouet par la main du bourreau. *2) fustiger, fesser, fouetter qu; donner la fouet à qu. § 1) wysmagano występcę po rynku, po ulicach.
Wysmaganie, *m.* Staupen-Schlag. la fustigation d'un criminel.
Wysmaganice, *m. g.* *wysmagćnca*. ein Gestäupter. celui qui a le fouet par la main du bourreau.
Wysmażyć co, F. *wysmażę*. ausprigeln. faire sortir la graisse d'une chose qu'on grille dans une poêle. § wysmażyé tłustosé.
Wyśmianie, *n.* das Auslachen. risée, huée, dérision, raillerie. § na publiczne zasłużył wyśmianie.
Wyśmiany, *adj.* ausgelacht. raillé, poursuivi d'une risée; hué.
Wyśmienicie, *adv.* vortreflich. excellemment, admirablement.
Wyśmienitość, *f.* Vortreflichkeit. excellence, *f.*
Wyśmienity, *adj.* treflich, vortreflich. excellent, exquis, admirable. § wyśmienita piękność; wyśmienita od alabastru robota.
Wyśmiewam, wyśmiewać kogo, *v. m.* F *wyśmieię*, *wyśmiać*. auslachen. rire, railler qu; se moquer de. § wyśmiano go.
Wysmukły, *adj.* 1) glatt, ohne Runzeln. 2) geschniegelt, geputzt. 3) rein, ausgelesen. 1) uni, applani, qui n'a point de rides. 2) trop paré, orné, agencé. 3) pur, trié. § 1) twarz wysmukła. 2) wysmukły iak panienka. 3) wysmukłe zboże.
Wysmukuię, F. *wysmuknę*, *wysmukam*. 1) auslesen, aussuchen, absondern. 2) ausputzen. 1) trier; séparer. 2) agencer; parer trop. § 1) wysmukać żyto z pszenice. 2) corkę swoię na wesele wysmukneła.
wysmuknąć ręce. die Arme aufstreifen, entblößen, se rebrasser; rehausser & retrousser ses manches.
wysmuknąć się. sich schniegeln, sich ausputzen.

putzen. s'agencer; se parer, s'ajuster trop. § niech się naybardziey wyśmuknie sowa, sokoła nie doypzie.

Wysnuć, *F.* *wysnuię*, osnowę odpleść. aufzetteln, auffassen. effaufiler, effiler; défaire, détacher les fils.

**Wyśny, *adj.* hoch, oberer. haut, d'en haut. § patrz na rzeczy wyśne i spodnie.

Wysoce, *adv.* hoch, sehr. très, bien. § wysoce uczony.

*Wysoczki, *adj.* sehr hoch. très haut.

Wysoki, *adj.* 1) hoch. 2) hoch, erhaben. 3) hoch, großmüthig. 4) hoch, hell, von Farben. 1) haut, *adj.* qui est élevé. de la terre. 2) haut, sublime, élevé. 3) haut, qui est haut en couleur. § 1) od niego wyższy; kościoł, dom, drzewo wysokie; wysokie w pokoiach bywaią okna. 2) wysoki honoru stopień; wysoki stan, urząd, wyraz, koncept. 3) wysoki umysł. 4) wysoki kolor.

wyższy. höher. plus haut.

wyższy ode mnie na głowę. er ist einen Kopf höher als ich. il me passe d'une tête.

naywyższy, vid. Naywyższy.

Wysoko, *adv.* 1) hoch. 2) hoch, erhaben. 1) haut, d'une manière haute. 2) haut, sublimement. § 1) wysoko buduie; sokoł wysoko lata; wyżey kogo pomknąć; wysoko siedzi. 2) wysoko myśli, pisze.

Wysokolotny, *adj.* der hoch flieget. qui vole fort haut; qui a le vol fort haut; qui prend son vol fort haut.

Wysokonosy, *adj.* 1) hochnäsig. 2) stolz, hochmüthig, der die Nase hoch trägt. 1) qui a le nez fort haut. 2) ambitieux, orgueileux; celui qui leve la crête.

Wysokość, *f.* 1) Höhe. 2) Hoheit, Erhabenheit. 3) Hoheit des Geistes. 1) la hauteur, élevation. 2) le sublime, la sublimité des pensées. 3) la grandeur d'ame. § 1) wysokość drzewr, wieży. 2) wysokość stanu, konceptu. 3) wysokość umysłu.

wysokość osi niebieskiey. die Polus-Höhe. l'élevation du Pole.

wysokość koła. der Durchschnitt, die Höhe eines Rades. le diamètre ou la hauteur d'une roue.

Wyspa, *f.* 1) eine Insel. 2) Kriegsb. der Cavalier. 1) une ile. 2) *Fortif.* cavalier, *m.* § 1) wysep tam wiele.

wyspa wodą nieobeszła; półwyspy. eine Halb-Insel. presqu' ile, *f.* peninsule, *f.*

Wyspać się. *vid.* Wysypiam się.

Wyspany, *adj.* ausgeschlafen. qui a dormi tout son soul; qu a dormi assez.

wyspany oczy. verschlafene Augen. des yeuy pleins de sommeil.

Wyspiatz, *adj.* Inwohner einer Insel. un insulaire; qui habite un île.

Wyspiasty, *adj.* wyspy maiący. das viel Inseln hat. plein d'iles.

Wyśpiegować co, *F.* *wyśpieguię.* ausspioniren. déeouvrir en épiant.

Wyśpiewuię, *v. m.* F. *wyśpiewam.* 1) künstlich absingen. 2) aussingen, —ein Lied endigen. 3) aussagen, ausbeichten, verrathen, 1) chanter par mésure 2) finir, achèver son chant. 3) dégoiser, révéler, déceler, decouvrir. § 1) wyśpiewać pieśń, 2) iuż piośnkę wyśpiewał, 2) wyśpiewal cosiś na niego.

wyśpiewać się. sich müde singen. devenier las à force de chanter; être las de chanter.

*Wyspokoić się, *vid.* Wysypiam się.

Wystaię, *F.* *wystanę.* treten aus einem Stand, solchen, verlassen, aufgeben. se départir de; quitter, abandonner un état; renoncer à une profession. § wystał z rzemiesła, z kupiectwa, ze sykoły, z cechu,

wystać z zakonu, z *klasztoru.* aus dem Kloster treten. quitter le froc; jetter le froc aux orties; quitter l'habit de Religion.

wystaie się wino, piwo. vid. Wystawa się.

Wystały, *adj.* ausgelegen, klar, von Geträncken. rassis, réposé, clarifié, déchargé de lie,

Wystanie, *n.* Austretung aus einem Stande, dessen Aufgebung. renoncement, *m.* l'action de quitter une profession. § wystanie z rzemiesła, z zakonu.

Wystarczam, *v. m.* F. *wystarczę.* 1) einem gewachsen seyn, nachkommen. 2) zureichen, genug seyn. 1) être suffisant pour faire une chose; égaler qu. en; travailler, faire tout aussi vite qu'un autre. 2) fournir, suffire, être suffisant à qu. ch. § 1) wystarczyć za nim (mu) niemogę. 2) sukno do płaszcza nie wystarczyło; wystarczy to wino na bankiet.

Wystarzałość, *f.* hohes, schwaches Alter. décrépitude. *f.* âge décrépit.

Wystarzały, *adj.* 1) alt, abgelebt, schwach vor Alter. 2) alt, ungebräuchlich verlegen. 1) décrépit, *adj.* tout usé; passé; qui a perdu ses forces à cause de la vieillesse. 2) usé, passé, vieux, aboli, qui est hors d'usage. § 1) wiek, starzec wystarzały, 2) słowa ożywia wystarzałe.

wystarzały z rozumu. kindisch vor Alter. un vieux radoteur.

Wystarzec się, F. *wystarzeię.* 1) sehr alt werden; vor Alter von Kräften kommen, sehr schwach werden. 2) abkommen, aufhören gebraucht zu werden. 1) devenir fort vieux; s'user; perdre ses forces dans la vieillesse, se passer. 2) passer; être aboli, être hors d'usage.

wystarzał się z rozumu. er ist vor Alter kindisch geworden. il radote; il a perdu la vigueur & ses forces d'esprit; c'est un radoteur.

Wystąpienie, *n. vid.* Występowanie.

Wystąpiony, *adj.* herausgetreten. sorti, *adj.* qui a mis le pié dehors.

*Wystawa, *f. vid.* Zakład.

Wystawa się, F. *wystoi się.* sich lagern, ausliegen, sich setzen. se rasseoir, se reposer, s'éclaircir, se décharger. § wystało się piwo, wino.

Wystawiam, wystawuię, *v. m. F. wystawię.* 1) aussetzen, ausstellen. 2) aufführen, aufbauen, setzen als eine Säule. 3) setzen, geben in Gefahr. 4) stellen, liefern, überliefern. 5) aufrichten, stiften. 1) mettre hors, poser hors; exposer; placer, dresser. 2) élever, dresser, ériger, construire. 3) exposer, mettre au hazard. 4) livrer, remettre, rendre, procurer. 5) ériger, former, fonder, établir; mettre sur le pié. § 1) wystawić chorągiew, znak, cel; wystaw to na słońcu. 2) wystawił kościoł, budynek, wał, mur, okopy; wystawiać słup; kolos mu wystawiono. 3) wystawić kogo na zły raz, na pośmiewisko, w niebezpieczeństwo. 4) piękną wystawił książkę; nie kwitowałem go aż mi towar wystawił. 5) liczne wystawił woysko; regiment konny wystawił; wystawiono tam szpital sławny.

wystawiać co na przedaż. etwas zum Verkauf darstellen; auskamen. exposer en vente, mettre en vente, en (à) l'étalage; étaler.

wystawiać na nierząd. der Unzucht darstellen. prostituer quelqu'une; livrer quelqu'une à quelque homme, au déréglement.

wystawić co na wydok. eig. u. fig. ans Licht stellen. *prop & fig.* mettre au jour, à la lumière.

wystawić Nayświętszy Sakrament. das heilige Sakrament aussetzen. exposer Saint-Sacrement.

wystawić na nogi. wieder aufhelfen, forthelfen. mettre sur le pié.

wystawić co na słońce. etwas an die Sonne stellen. exposer qu. chose au soleil.

wystawić drzwi. die Thüre ausheben. faire sortir, dépendre, détacher des gonds une porte.

wystawić przed oczy. vor Augen stellen. mettre devant les yeux; faire voir; exposer à la vuë.

Wystawianie, *n.* wystawienie, *n.* 1) Aussetzung, Ausstellung. 2) Aufführung, Aufrichtung eines Gebäudes, einer Säule. 3) Lieferung, Stellung. 1) la montre d'una chose, l'action de l'exposer; étalage, *m.* 2) construction, *f.* exposition d'un bâtiment; l'action de dresser, d'ériger, de construire. 3) établissement, *m.* l'action par laquelle on forme, on érige qu. ch. 4) livraison; l'action de livrer qu. ch. § 1) wystawianie na widok. 2) wystawienie budynkow, muru, wału, mostu; wystawienie komu posągu, kolosu. 3) wystawienie dwuch regimentow konnych uchwalono. 4) po wystawieniu towarow rzemieślnikow zapłacą.

wystawienie Nayświętszego Sakramentu. Aussetzung des heiligen Abendmahls. exposition, *f.* l'exposition du Saint Sacrement.

wystawienie na nierząd. ausstellung zur Unzucht. l'action par laquelle l'on abandonne une femme à une vie déréglée.

wystawienie na przedaż. Auskramung, Darstellung zum Verkauf. étalage, *m.*

Wystawiony, *adj.* 1) ausgestellt, ausgesetzt, dargestellt. 2) aufgeführt, gebaut, gesetzt, aufgerichtet. 3) gestellt, geliefert, 4) errichtet, gestiftet. 1) exposé, mis dehors. 2) construit, érigé, dressé, posé. 3) remis à tems, livré. 4) érigé, mis sur le pié, établi, fondé. § 1) wystawiona chorągiew. 2) budynki wystawione; słup wystawiony. 3) robota na czas wystawiona. 4) wystawione na ćwiczenie młodzi szkoły.

wystawiony na przedaż. ausgekramt, zum Verkauf dargestellt. étalé; mis à l'étage, en vente.

Wystawnie, *adv.* ehrgeiziger Weise; hochtrabend. ambitieusement, *adv.* avec faste, par ostentation, d'une manière trop affectée, trop recherchée. § wystawnie mowi, pisze.

wystawnie co czynić. etwas aus Ruhmsucht thun. faire qu. ch. avec un empressement affecté, par ostentation.

Wystawność, *f.* sonderbarer Fleiß wodurch man sich will sehen lassen; Ruhmsucht; Groß-

Großthun. affectation, *f.* montre, parade, *f.* faste, *m.* apparence, *f.* ostentation, air de vanité.

Wystamny, *adj.* 1) affektirt, gar zu gekünstelt, rühmsüchtig. 2) schwülstig, hochtrabend, von einer Schreibart. 1) trop recherché; trop étudié, affecté, fastueux; plein de faste & d'ostentation. 2) enflé, *en parlant du stile.* § 1) wystawną narabia cerą; umysł wystawny. 2) wystawna mowa.

Wystawuię, *v. a. vid.* Wystawiam.

**Wysięp, *m.* } Uebertretung, grobfehler.

Występek, *m. g. u.* } crime, *m.* faute énorme; forfait. § twoy występ cudzą krzywdą barwi; wielki popełnił występek.

występek przeciw prawom. Mißhandlung wider die Gesetze. contravention, *f.*

pospolite występki. Recht. gemeine Uebertretungen. crimes ordinaires.

Występnik, *m.* Kriegsrecht, Uebertreter. criminel, *f. m.*

Występny, *adj.* 1) zu Uebertretungen geneigt. 2) der etwas begangen hat; verschuldet. 1) enclin aux crimes; qui a du penchant à commettre des fautes. 2) contrevenant, qui a commis un crime. § 1) umysł występny. 2) karać występnego; występnych ludzy wolno puszczano.

Występowanie, *n.* wystąpienie, *n.* Herausgtretung, Vortretung, Austritt. le sortir; la sortie d'un endroit en faisant des pas.

występowanie, n. wyrzucanie się, wysypanie się krost. das Ausfahren der Blattern. l'action par laquelle les élevures, les pustules viennent sur la peau.

Występuię, *v. m. F.* wy*stąpię.* 1) heraustreten. 2) ausgehen; aus dem Hause gehen. 3) hervortreten, erscheinen, treten. 4) austreten, weit treten einen Schuh. 5) übertreten. 6) treten als der Zorn ins Gesicht. 1) sortir du dedans; sortir, s'en aller d'un endroit. 2) sortir; s'en aller; sortir de maison. 3) venir, paroître, se rendre. 4) tourner; élargir un soulier. 5) faire, commettre une faute, un crime; forfaire, contrevenir à. 6) se peindre, monter, paroître sur le front, sur le visage comme la colère. § 1) wystąpił z karety, z izby w sień. * 2) nie wystąp, nie wychodź z domu. 3) na plac, w pośrzodek, na widok wystąpił. 4) trzewiki, boty te wystąpił. 5) wystąpił przeciw prawom. 6) wystąpił na niego trunek; występuie mu bol, radość na twarz.

wystąpić ze służby. aus den Diensten treten. sortir de condition, de service.

występować z miary. die rechte Maaß überschreiten; über die Schnur hauen. passer les bornes; excéder.

**wystąpić, ustąpić z drogi.* den Weg verfehlen. s'écarter de son chemin.

Wystoieć, *v. m. F. wystoie, wystać.* 1) mit stehen etwas erhalten. 2) ausstehen die Jahre. 1) obtenir qu. ch. à force d'être debout, de faire la cour servilement. 2) faire son apprentissage, son tems pour apprendre un métier. § 1) wystał u dworu ten urzędzik; nie wystoisz tu nic. 2) wystoieć lata u rzemieślnika.

wystoieć się. sich müde stehen. se lasser à être debout.

wystało się wino, piwo. vid. Wystawa się.

Wystrachany, *vid.* bestürzt, sehr erschrocken. surpris, effrayé.

Wystraszyć, F. *wystraszę.* 1) mit Drohungen erhalten; abpochen, abdrohen. 2) wegscheuchen, ausscheuchen, mit Drohungen verjagen. 1) obtenir, *v. a.* excroquer par menaces. 2) épouvanter, chasser qu. par menace. § 1) wystraszył na nim te rzecz. 2) wystraszył nieprzyiaciela z miasta.

Wystrawowáć kogo, *v. a.* beköstigen. nourrir, entretenir, alimenter qu; donner des aliments à qu.

wystrowowáć się. sich beköstigen. s'alimenter, s'entretenir.

*Wystrychnąć, F. *wystrychnę*, *v. a.* wyrażam. abschildern, abmalen, ausdrücken. peindre, exprimer, dépeindre, *v. a.*

Wystrzegam się czego, *v. m. F. wystrzegę.* sich in Acht nehmen, sich hüten, sich vorsehen. se garer, se garder de; se donner de garde de; être en garde contre.

Wystrzelam, *v. m. F. wystrzelę.* 1) lösen, abschießen ein Feuer-Gewehr. 2) abdrücken einen Pfeil. 3) herausschießen als der Blitz, eine Quelle. 1) décharger, tirer une arme à feu. 2) décocher, tirer une flèche. 3) sortir avec véhémence; se jetter, s'élancer, rejaillir. § 1) wystrzelić działo, pistolet, kulę z muszkietu. 2) wystrzelić z łuku strzałę, bełt z kuszе. 3) zdroy z opoki wystrzelił; piorun z obłoku wystrzelił.

**wystrzelił, uciekł z domu.* er ist davon gelaufen; er hat Haus und Hof im Stich gelassen. il a enfilé la venelle; il a délogé sans trompette; il a fait un trou à la lune; il s'est évadé.

Wystrzelenie, *n.* 1) Abfeurung. 2) Abschies-

schießung eines Pfeils. 3) das Springen, Schießen als des Wassers. 1) la décharge, un coup d'arme à feu tiré. 2) l'action de décocher une flêche. 3) rejaillissement, *m.* l'action de rejaillir, de sortir avec véhémence.

Wystrzelony, *adj.* gelöset, abgefeuert, abgeschossen. déchargé, tiré, decoché.

Wystudzam, *v. m. F. wystudzę, wystudzić.* kalt machen. refroidir, *v. a.* faire froid. § ni wystudzay izby; wystudził łaźnią.

Wysuwam, wysuwać co, *v. m. F. wysunę, wysunąć.* herausschieben. pousser, faire glisser dehors; tirer dehors en faisant glisser.

wysunąć się. 1) entwischen, fallen aus den Händen. 2) schnell laufen, herzuspringen. 1) échapper, se glisser, tomber de mains. 2) se jetter, se lancer, courir vers qu. § 1) wysunął mi się z rąk zegarek; wysunęło się dziecię z łona na ziemię. 2) co żywo się przeciw niemu wysunęło.

Wysuszam co, *v. m. F. wysuszę, wysuszyć.* austrocknen. déssécher, sécher; faire sécher; tarir.

Wyswarzyć co, F. *wyswarzę, v. a.* auszanken, auspochen. impétrer qu. ch. à force de quereller, de gronder.

Wyświadczam, *v. m. F. wyświadczę.* 1) erweisen, bezeugen, ausüben. 2) mit seinem Zeugniß aushelfen. 1) témoigner, faire; faire voir; faire éclatter. 2) déposer, *v. a.* témoigner en faveur de qu; assister, secourir qu. de son témoignage. § 1) wyświadczyć komu uciechę, posłuszeństwo, łaskę. 2) wyświadczał go w tey sprawie, ale sądy tego świadectwa nie przyięły.

wyświadczać się. Zeugen haben, Zeugen angeben. avoir des témoins.

Wyświadczenie, *n.* Erweisung, Bezeugung. témoignage, *m.* marque, preuve. § wyświadczenie komu przyiaźni, posłuszeństwa.

Wyświadczony, *adj.* erwiesen, bezeugt, témoigné, fait.

Wyśmiecić kogo, F. *wyświecę.* des Landes verweisen. éxiler, chasser qu. par le bourreau. § kat zbrodnia z miasta wyświecił.

Wyświecenie, *n.* Landes-Verweisung. forbannissement, *m.* forban, *m.*

Wyświecony, *adj.* ein Landes-Verwiesener. forbanni, éxilé. *adj.*

Wyswobozenie, *n.* Befreyung, Erlösung. délivrance, l'action de délivrer.

Wyswobodzić, F. *wyswobodzę.* befreyen, erlösen. délivrer, *v. a.* mettre en liberté. §. więźnia wyswobodzono; wyswobodzili karki z ciężkiego niewoli iarzma.

Wyswobodziciel, *m.* Befreyer, Erlöser. libérateur, celui qui delivre.

Wysworować, F. *wysworuię, v. a.* 1) loskoppeln, die Koppel abnehmen. 2) wider einen aufbringen, aufhetzen. 3) fig. den Zügel schießen lassen. 1) découpler les chiens. 2) lâcher, faire courir après qu; inciter qu. contre qu. 3) *fig.* lâcher; lâcher la bride. § 1) wysworowano psy. 2) wysworował na niego wszystkę potęgę. 3) wysworowano na niego ięzyki.

Wysworowanie, *n.* die Loskoppelung der Hunde. l'action de découpler les chiens.

Wysworowany, *adj.* 1) losgekoppelt. 2) ausgelassen, zügellos. 1) découplé. 2) dissolu, relâché, déreglé. § 1) psy wysworowane. 2) wysworowana gęba; wysworowana swawola.

Wysycham, *v. m. F. wyschnę, wyschnąć.* austrocknen, trocken werden. se sécher, devenir sec, tarir.

Wysyłam, *v. m. F. wyślę,* abordnen, abschicken. députer, envoyer.

Wysypanie, *n.* Ausschüttung. l'action de verser d'un vaisseau une chose qui n'est pas liquide.

wysypanie ludzi. das Gewimmel des sich drängenden Volks. le mouvement d'une multitude de gens qui marchent en foule, qui se répandent çà & là.

wysypanie się krost. das Ausfahren der Blattern; der Ausschlag. l'action par laquelle les pustulus viennent sur la peau.

Wysypany, *adj.* ausgeschüttet. versé, répandu d'un vaisseau.

Wysypiam się, *v. m. F. wyśpię.* ausschlafen. être soû de dormir; dormir assez. § wyśpiy się dobrze.

wyspał się po piiaństwie. er hat seinen Rausch ausgeschlafen. il a cuvé son vin, il s'est désenivré en dormant.

wyspał oczy. er hat die Augen noch voll Schlaf. il a encore les yeux pleins de sommeil.

nie wyspał się. er hat nicht ausgeschlafen. sa tête n'est pas cuite.

Wysypuię, wysypywam, *v. m. F. wysypię.* 1) ausschütten. 2) reichlich verwenden, verschwenden. 1) verser d'un vaisseau une chose séche. 2) dissiper, consumer, *v. a.* faire une grosse dépense; répandre son argent. § 1) wysyp żyto, pieniądze z woru. 2) wysypał skarby na to.

wysypuie się lud. das Volk geht haufenweise

weiſe heraus. le peuple ſort en foule, ſe répand. § iuż ſię gromadne w pole wyſypuią woyſka.

Wyſyſacz, *m.* Sauger, Ausſauger. celui qui ſuce; un ſang-ſue.

Wyſyſam, wyſyſać, *v. m. F. wyſſę, wyſſać.* 1) ausſaugen. 2) einſaugen. 1) ſucer centièrement; ſucer, tirer le ſuc. 2) ſucer, apprendre une opinion. § 1) wyſſy powietrze z rurki. 2) z kſiążek ten iad wyſał.

wyſyſać lud. das Volk ausſaugen. ſucer le peuple; ſucer les gens jusqu'aux os.

wyſał to z palca. er hat das aus ſeinem kleinen Finger geſauget. il a ſucé cela de ſon petit doigt; il a tiré cela du bout des doigts.

Wyſyſanie, *n.* wyſanie. *n.* das Ausſaugen. ſuccement.

Wyſzafować co, F. *wyſzafuię.* verwenden, verſchwenden. diſſiper, *v. a.* conſumer, dépenſer qu. ch. entièrement.

Wyſzalbierować co od kogo, F. *wyſzalbieruię.* einen um etwas prellen, betrügen. eſcroquer qu. ch. à qu; attraper par tromperie qu. ch. à qu.

Wyſzaleć, F. *wyſzaleię. v. a.* 1) ausraſen, zu raſen aufhören. 2) austoben. ausraſen, ſich legen. 2) ausraſen, vom lüderlichen Leben ablaſſen. 1) ceſſer d'être enragé, d'être en fureur. 2) s'appaiſer, s'adoucir; ceſſer d'être en colère; jetter ſa gourme. 3) ſe retirer de la débauche, de la vie diſſolue; s'évaporer.

Wyſzeſtać, F. *wyſzaſtam.* 1) auspeitſchen. 2) ausſchwenken die Gläſer. 3) ausſpülen die Wäſche. 1) foueter, fuſtiger qu. 2) rincer, laver, nettoyer dans l'eau. 3) guéer du linge, le tremper & laver en grande eau. § 1) wyſzaſtał chłopca. 2) wyſzaſtać kieliſzki z wody, aby prędzey oschły. 3) wyſzaſtać bieliznę, chuſtę w wodzie, chuſtę z błota.

Wyſzczekać, F. *wyſzczekam.* 1) eig. u. fig. anbellen, ausbeißen, mit Bellen, mit Geſchrey verjagen. 2) einem etwas abpochen, abzanken. 1) *prop. & fig.* chaſſer, *v. a.* faire ſortir qu. en abboyant. en médiſant. 2) attrapper qu. ch. à qu. par criailleries, par menaces. § 1) pies wyſzczekał dziada; zauſznik go z domu wyſzczekał. 2) nie wyſzczekaſz tego na nim.

wyſzczekać ſię. ſich müde bellen; aufhören zu bellen. ſe laſſer à force d'aboyer; ceſſer d'aboyer. § pies ſię wyſzczekał.

wyſzczekaſz wilka z laſu. du wirſt den Zank wieder rege machen. vous réveillerés le chat qui dort, vous reveillerez la querelle aſſoupie.

Wyſzczerbiam co, F. *wyſzczerbię.* ſchartig machen. ébrecher, égréner, *v. a.*

Wyſzczerzam zęby na kogo, *v. m. F. wyſzczerzę.* anblöcken, die Zähne weiſen. grincer, montrer les dents.

Wyſzczerzanie, *n.* das Anblöcken. grincément de dents.

Wyſzczuwam kogo, *v. m. F. wyſzczuię.* heraushetzen. chaſſer qu. aux chiens d'un lieu; lâcher les chiens après qu, pour le chaſſer.

Wyſyczury, *adj.* ausgehetzet. chaſſé aux chiens.

Wyſzczyniam, *v. m. F. wyſzcznę.* ein Glied herausrecken, herausſtrecken. étendre, tendre un membre. § wyſzczął głowę; wyſzczniy palec, rękę.

Wyſzlakować kogo, F. *wyſzlakuię.* ausſpühren, auswittern; eines Spur finden. découvrir qu. à la piſte; trouver les traces, la voye de qu.

Wyſzmatać kogo, F. *wyſzmatam.* einen ausfilzen, ausſchelten. pouiller, ſauſſer, veſperiſer qu; faire bonne vie, faite la ſauſſe, un terrible veſperie à qu.

Wyſzperać co, F. *wyſzperam, v. a.* 1) ausſuchen, hervorſuchen, hervorlangen. 2) hinter etwas kommen. 1) tirer dehors; faire ſortir dehors; déterrer; découvrir, trouver en fouilant. 2) découvrir un ſecret; découvrir le pot aux roſes.

*Wyſzpocić co, F. *wyſzpocę*, wykrzywić. krumm machen. courber, détorquer.

Wyſzſzy; *vid.* Wyżſzy.

Wyſztukować chuſty w praniu, *F. wyſztuknię.* ausſtauchen die Wäſche. tremper, pouſſer du linge avec force en le lavant.

Wyſzukać czego, F. *wyſzukam.* 1) erfinden, erſinnen. 2) ausſuchen, ausleſen. 1) inventer; *v. a.* trouver à force de chercher. 2) trier, choiſir, trier ſur le volet.

Wyſzukany, *adj.* 1) ausgeſucht. 2) erkünſtelt. 1) trié, choiſi. 2) trop recherché. § 1) wyſzukane kupię kſięgi. 2) wyſzukane ſłowa; umieiętność nie wyſzukana ale przyrodzona.

wyſzukana zwłoka. vorgeſchützter Aufſchub; erfundene Verzögerung. un délais qui ſert de prétexte; un retardement inventé.

Wyſzumieć, F. *wyſzumieię*, z czego. 1) den Rauſch ausſchlafen. 2) ausraſen, austoben, ſich legen. 3) ausraſen, vom lüder-

lüderlichen Leben ablassen. 1) cuver son vin, se désenivrer. 2) s'appaiser, adoucir, se passer; devenir tranquille. 3) se retirer de la débauche, du déreglement; s'évaporer. § 1) wyszumiawszy, mię przeprosił. 2) kiedy gorącość młodego wieku wyszumieie. 3) iuż teraz wyszumiał

Wyszycie, *n. vid.* Wyszywanie.

Wyszydzić kogo, wyszydzę. einen aushöhnen verspotten. faire la pétarade à qu; se jouer, se moquer, rire de qu; bafouer qu.

Wyszynk, *m.* wyszynkowanie, *n.* das Ausschenken eines Getränks, der Schank. le vuindange, le debit d'une boisson qui se fait à pot & à pinte.

beczka piwa na wyszynk. ein Faß Bier zum Verzapfen, zum Ausschenken. une tonne de bière en vuindange.

Wyszynkować, F. *wyszyinkuię, v. a.* ausschenken ein Getränk. vendre toute la boisson à pot & à pinte.

Wyszywacz, *m.* Sticker, Ausnäher. brodeur, *m.* ouvrier qui travaille en broderie.

Wyszywaczka, *f.* Stickerinn, Ausnäherinn. brodeuse, *f.* ouvrière qui brode.

Wyszywam co, *v. m.* F. *wyszyię.* sticken, ausnähen. broder, *v. a.* peindre à l'éguille. § wyszyła iedwabiem ptaka.

Wyszywanie, *n.* wyszycie, *n.* 1) das Ausnähen, Sticken. 2) ausgenähete, gestickte Arbeit. 1) broderie, travail, *m.* action de broder. 2) broderie; l'ouvrage de brodeur; point, *m.*

wyszywanie turecki. Türkisches Gesteppe. point à la Turquesse.

Wyszyty, *adj.* ⎫ ausgenäht, gestickt.
Wyszywany, *adj.* ⎭ brodé; peint à l'éguille; fait avec l'éguille.

wyszywana dyma. bunte Nath; genähete Arbeit auf Canefaß. tapisserie, *f.* canevas brodé.

Wytaczam, wytaczać co, F. *wytoczę, wytoczyć.* 1) herauswälzen. 2) auszapfen, abzapfen. 3) für ein höheres Gericht bringen; appelliren, anhängig machen. 1) rouler qu. ch. d'un endroit; transporter en roulant. 2) tirer, faire sortir toute la liqueur du vaisseau; tirer tout le sang d'une bête. 3) interjetter appel; traduire, porter une affaire en Justice. § 1) wytocz ten kamień. 2) wytoczył wszystkie piwo z beczki; wytoczyć krew z zabitego zwierzęcią. 3) wytoczył apelacyą, sprawę na Trybunał.

wytoczyć działa. Stücke aufführen, pflanzen. mettre, *v. a.* transporter les canons d'un lieu en un autre.

wytocyć się. 1) anhängig gemacht werden, gelangen an ein Gericht. 2) auskommen, bekannt werden. 1) vénir, être porté en Justice; être traduit à un Jugement. 2) éclatter, devenir public, se découvrir; venir au jour. § 1) wytoczyło się to do urzędu; sprawa się do wyższey zwierzchności wytoczyła. 2) wytoczył się sekret; wytoczyła się zdarda.

wytoczył sprawę daley. er schob die Sache auf die lange Bank. il a remis l'affaire à la longue; il a trainé l'affaire; il a tiré l'affaire en longueur.

wytoczyła się daley sprawa. die Sache wurde auf die lange Bank geschoben. l'affaire traine, est remise à la longue.

Wytarcie, *n.* wycieranie, *n.* das Austreiben. l'action de defrotter, d'ôter une tache en frottant.

wytarcie się, wycieranie się. das Abnutzen einer Sache durch den Gebrauch. usure, *f.* l'action par laquelle une chose s'use par le frottement.

*Wytarczka, *f.* wycieczka, *f.* Ausfall auf den Feind. sortie qu'on fait sur l'ennemi.

Wytargnąć, F. *wytargnę.* herausreißen. arracher en agittant. § wytargnął chustką pieniądze z kieszeni.

Wytargnienie, *n.* das Ausreißen. arrachement, *m.*

Wytargniony, *adj.* ausgerissen. arraché, tiré par une agitation.

Wytargować, F. *wytarguię, v. a.* 1) bedingen, handeln. 2) ausbitten, erhalten. 3) sich bedingen, sich ausdingen. 1) marchander, barguigner. 2) impêtrer, obtenir par prières. 3) excepter, se réserver qu. ch. § 1) wytargował konia dobrego. 2) wytargował sobie ten urząd. 3) pozwolił na to wytargowawszy oycu swoiemu roczną pensyą.

Wytarty, *adj.* ausgerieben. 2) abgerieben, abgetragen. 1) décrotté; nettoyé d'une tache par le frottement. 2) ras, éffilé, élimé, usé par le frottement.

Wytarto, *adv.* in einem abgetragenen Kleide. dans un habit éffilé; couvert d'un habit tout usé. § wytarto chodzi.

Wytchnąć, *vid.* Wydycham.

Wytchnienie, *n. vid.* Wydychanie, *n.*

Wytecz, *f. g. y.* der Kehrzehend; die zehende Garbe für den Grund = Herren. champart, terrage, *m.* la dixième garbe

be qui se prend par le Seigneur foncier.

Wytecznik, *m.* der den Kehrzehenden eintreibt. champarteur, m. qui leve le droit de champart.

Wytkanie, *n.* das Polstern, Ausstopfen. feutrage, *m.* l'action d'embourrer.

Wytkanie, *adj.* ausgestopft. embourré, rempli de paille, de bourre.

Wytknienie, *n.* das Herausstecken. l'action de ficher, de mettre dehors. § wytknienie chorągwi z wieży.

Wytknioniy, *adj.* herausgesteckt. mis dehors, présenté en avant. § leci na wytknione piki.

Wytłaczam, *v. m. F. wytłoczę.* ausdrücken, auspressen. tirer; épreindre, exprimer, pressurer, faire sortir en pressant. § wytłoczył krew z rany; wytłoczyć oliwę; wytłoczyć komu ielita.

Wytłaczanie, *n.* wytłoczenie, *n.* Auspressung, Ausdrückung. l'action d'épreindre. § z hoynym krwie z piersi naszych wytłoczeniem przysługowaliśmy się Oyczyznie.

Wytleć, F. *wytleie*, *v. n.* 1) ausglimmen. 2) *fig.* erlöschen. 1) s'éteindre, *parlant d'une chose qui brûle un peu.* 2) *fig.* s'éteindre, s'étouffer, s'amortir. § 1) węglę wytlały. 2) aby żadne sprawy sądowe nie wytlały.

Wytlić, F. *wytlę.* eine glimmende Sache auslöschen. éteindre une chose qui fume encore.

Wytłoczysty. } füglich auszudrücken. aisé
Wytłoczony. } à exprimer, à épreindre.

Wytłoczony. herausgedrückt, ausgepreßt. exprimé, épreint; tiré en pressant. § sok wytłoczony.

Wytłoczynny, *adj.* do wytłoczyn należący. zu den Trestern oder Trusen gehörig. le marc; qui regarde le marc. § beczka wytłoczynna.

Wytłoczyny, *plur.* Trest, Trestern, Trusen; ausgepreßte Hülsen. le marc, ce qui demeure après le pressurage. § wytłoczyny winne, oliwne.

Wytłoczynowy, *adj.* aus Trestern gemacht. qui est fait de marc. § wino wytłoczynowe.

Wytłuczony, *vid.* Wybiiany.

Wytłukam co, F. *wytłukę.* *vid.* Wybiiam.

Wytsoczenie, *n.* 1) das Herauswälzen. 2) Anbringung einer Streit-Sache an ein anderes Gericht. 1) le transport d'une chose qu'on roule. 2) interjection d'appel; l'action de traduire à un autre Tribunal.

Wytoczony, *adj.* 1) herausgewälzt. 2) angebracht, anhängig gemacht an ein höheres Gericht. 1) roulé hors d'un lieu. 2) traduit à une plus haute Justice.

Wytracam co, *v. m. F. wytracę.* vertilgen, ausrotten. extirper, exterminer.

Wytrącam, *v. m.* F. *wytrącę.* 1) ausstoßen. 2) ausstoßen, wegjagen. 3) abrechnen, abziehen. 4) erpressen, abzwingen. 1) faire tomber de; faire sortir dehors en heurtant, en secouant; pousser, jetter dehors. 2) mettre hors, chasser, envoyer. 3) décompter, rabattre, déduire, défalquer, escompter, prélever. 4) extorquer, arracher, tirer avec violence. § 1) wytrącił mu z ręki szpadę. 2) wytrącił żonę z domu. 3) wytrącił mi talar w mycie, w rachunku. 4) zał mu te wytrącił słowa.

nie da sobie i szeląga wytrącić. er wird sich nicht einen Schilling abziehen lassen. il n'y (n'en) veut pas rabbattre un sou; il n'y a pas un chelon à rabattre.

Wytrącanie, *n.* wytrącenie, *n.* 1) das Herausstoßen, die Herausstoßung. 2) Abrechnung, Abzug, Abbruch. 1) coup par lequel tombe une chose dehors. 2) décomptement, décompte, *m.* déduction, *f.* rabais, escomte, *m.* défalquement.

Wytrącony, *adj.* ausgestoßen. deduit du compte, de la somme.

Wytrawienie, *n.* Veraltung des Weins. *en parlant de vin:* action de vieillir; qualité d'être vieux.

Wytrawiony, *adj.* 1) verdaut. 2) vom Weine; alt. 1) digéré. 2) *en parlant du vin:* vieux.

Wytrębuię, *v. m. F. wytrąbię.* 1) beym Trompeten-Stoß einen Soldaten fortjagen. 2) die Jagd-Hunde zusammen blasen. 1) casser, chasser, renvoyer un soldat à son de trompette. 2) assembler les chiens de chasse; sonner la retraite; sonner du cor pour assembler les chiens. § 1) wytrąbić żołnierza z woyska. 2) wytrąb psy z lasa.

Wytrębowanie, wytrąbienie. Wegjagung eines Soldaten beym Trompeten-Schall. cri public à son de trompette qu'on chasse un soldat indigne de porter les armes.

Wytrąbiony żołnierz. weggejagter Soldat. un soldat chassé, chassé à son de trompette.

Wytropić co, F. *wytropię.* ausspühren, auswittern, ausforschen, entdecken. trouver les traces de; découvrir à la piste; découvrir. § bystre i czułe oko urzędnikow prętko go wytropiło.

Wytrwać, F. *wytrwam.* 1) aushalten, aus-

ausstehen, ertragen. 2) einen leiden, dulden, ertragen. 3) aushalten, beharren, beständig bleiben. 1) endurer, durer, tolérer, souffrir, porter patiemment, supporter. 2) souffrir, supporter une personne. 3) persévérer, avoir de la persévérance dans; persister; être ferme dans; demeurer jusqu' à la fin. § 1) wytrwać pracę, głod. 2) wytrwać mu muszę. 3) wytrwał w tey pracy, w naukach.

tam wytrwać nie mogę. ich kann es da länger nicht aushalten. je n'y dure point.

nie wytrwam mu, uderzę. ich kann es nicht länger ausstehen, ich schlage zu; ich kann mich nicht mehr halten, ich schlage auf ihn zu. je ne puis durer à ses turlipinades; je ne saurois m'empêcher, me tenir de le frapper; j'ai bien de la peine de me retenir; de m'empêcher de le battre; je ne sai qui me tient de lui donner un coup.

Wytrwanie, *n.* 1) Aushaltung, Ertragung, Erduldung. 2) Beharrlichkeit, Beständigkeit in etwas. 1) souffrance, patience avec laquelle on supporte les choses. 2) persévérance, constance.

w wytrwaniu zistaie. er hält es aus. il l'endure; il le surmonte; il a la persévérance.

Wytrwany, *adj.* ausgehalten. enduré, supporté, souffert.

na wytrwaną z tobą idę. wir wollen sehen, wer es länger von uns aushalten wird, ich oder du. voyons qui de nous l'endurera plus long-tems.

Wytrych, *m. g. a.* klusz iednozęby. ein Dietrich. un fausse-clé; rossignol, crochet, *m.*

wytrychem odmykać, dietrichen: mit einem Dietrich aufmachen. crocheter une serrure, ouvrir avec un crochet.

wytrych, m. podkownik ziele. (hedysarum equinum) Beil-Kraut, Meer-Wicken. hedisarum.

wytrych ziele, vid. *koniakowka ziele.*

Wytrykustwo, *n.* Kirchen-Vorsteher-Amt, Küsterey; Verwaltung der Kirchen-Einkünfte. marguillérie, *f.* fonction de marguillier.

Wytrykusz, *m.* Kirchen-Vorsteher, Kirchen-Verwalter. marguillier; administrateur ou trésorier des choses qui appartiennent à l'Eglise.

Wytryska, *v. m. F. wytrysknie, wytryśnie.* springen, spritzen. jaillir, saillir, rejaillir, pisser; sortir par jet. § wytryska źrzodło; wytryskła (wytrysnęła) krew z rany.

wytryskuiący. springend. qui fait des jets; jaillissant.

Wytryskanie, *n.* wytrysknienie, *n.* das Springen, Spritzen als des Wassers. rejaillissement, *m.* action de rejaillir.

Wytrząsam, wytrząsać, *v. m. F. wytrząsnę, wytrząsnąć.* 1) ausschütteln. 2) einen durchsuchen. 3) ausprügeln. 1) dés-emplir, secouer, agiter pour faire tomber de dedans. 2) fouiller qu; chercher sur qu. *3) battre qu; secouer la jaquette à qu. § 1) wytrząsniy mąkę z woru. 2) wytrząśniono go ale nie nie znaleziono.

wytrząsnąć kurzawę. den Staub ausschütteln, ausstäuben. épousseter, *v. a.* secouer une chose pour faire tomber la poussière.

wytrząsać kieliszki. zechen; die Gläser ausstürzen. vuider, sucer les verres.

wytrząść się. vom Fahren oder Reiten wie zerschlagen seyn. être tout roué de secouement de cheval ou de chariot.

Wytrzeć, *vid. Wycieram.*

Wytrzepuię, *v. m. F. wytrzepię.* 1) den Staub ausklopfen. 2) einen ausprügeln, ausklopfen. 1) épousseter, époudrer, housser; frapper avec une baguette. 2) houssiner, épousseter, battre qu; secouer la jaquette à qu. § 1) wytrzepać szatę, kurzawę z szaty. 2) dobrze go za to wytrzepano.

Wytrzeszcz, *m.* ein Sperr-Auge, der etwas steif ansieht. qui a les yeux écarquillés; qui a des yeux de veau.

Wytrzeszczam oczy na co, *v. m. F. wytrzeszczę.* die Augen auf etwas aufsperren; etwas starr ansehen. écarquiller les yeux, les ouvrir autant qu'on peut; ouvrir des yeux grands comme une saliere; regarder sans cligner les yeux; ficher, fixer les yeux sur. § wytrzeszczył oczy na przyszłe nadzieie; wytrzeszczył na mnie oczy; wytrzeszczywszy oczy patrzy.

Wytrzeszczenie oczu na co. Aufsperrung der Augen; starres Ansehen. écarquillement des yeux; regard fixe.

Wytrzeszczone oczy. aufgesperrte Augen, Sperr-Augen, starre Augen. des yeux écarquillés, tout ouverts; des yeux de veau.

Wytrzeźwiały, *adj.* 1) nüchtern worden 2) der sich besonnen hat. 1) désenivré 2) qui s'est recolligé, qui est revenu à soi.

Wytrzeźwiec, wytreźwieć się, *F. wytrzeźwieię.* 1) nach einer Trunkenheit nüchtern werden. 2) austoben, ausrasen. 3) zu sich kommen, sich besinnen,

sich ermuntern. 1) se désenivrer; perdre l'ivresse; cuver son vin. 2) abandonner une vie dereglé; se retirer de la débauche, du dereglement; se passer, se refroidir, s'appaiser. 3) revenir à soi; se colliger, se redresser; reprendre ses sens. § 1) ledwie wytrzeźwiał, a iuż znowu piie. 2) kiedy się szalony wytrzeźwieiesz młodziencze. 3) wytrzeźwiał się ze strachu.

Wytrzeźwić kogo, *F. wytrzeźwię, v. a.* einen nüchtern machen, einem die Trunkenheit vertreiben. désenivrer qu; ôter l'ivresse à qu.

Wytrzymale, *adv.* unverdrossen, unermüdet. avec persévérance, avec continuation; fermement, avec fermeté.

Wytrzymałość, *f.* Beharrlichkeit, Unverdrossenheit, Beständigkeit. persévérance, fermeté, constance, *f.*

Wytrzymały, *adj.* beharrlich, unverdrossen, unermüdet. persévérant, infatigable; ferme; qui a de la persévérance, qui continue sans interruption. § wytrzymały w pracach, w trudach.

Wytrzymanie, *n.* 1) das Aushalten. 2) die Nutznießung von einem Gut. 1) persévérance, *f.* l'action de tenir bon, de soutenir, de supporter. 2) l'usufruit d'un fond.

Wytrzymany, *adj.* ausgehalten. soutenu, supporté, souffert. § szturm wytrzymany.

Wytrzymuię, *v. m. F. wytrzymam.* 1) aushalten, ausstehen, ertragen. 2) aushalten, halten, dauerhaft seyn, dauren. 2) aushalten, widerstehen, abwehren, abschlagen. 4) die Nutznießung von einem Gute haben. 1) endurer, durer, tolérer, supporter. 2) résister, tenir, durer; être long tems en état. 3) soutenir, tenir bon contre; resister à; se défendre contre. 4) avoir l'usufruit de qu. ch. § 1) wytrzymać to muszą, co na nich włożone; nie mogę tego na sobie wytrzymać; to mi ciężko wytrzymać przychodzi. 2) krusżce się w popioł obracaią, złoto tylko ogień wytrzymuie; nie wytrzyma ta bałka takiego ciężaru. 3) nie mogł nacieraiącemu wytrzymać nieprzyiacielowi; wytrzyma i natarcie nieprzyiacielskie; wytrzymał stos ten nieszczęśliwy, szturm trzeci. 4) wytrzymuią teraz tę maiętność.

szyk wytrzymuiący. Schlacht-Ordnung, die den Angrif des Feindes aushalten kann. un ordre de bataille qui peut soutenir de pié ferme le choc des ennemis.

Wytupać, *F. wytupam, v. a.* kogo. einen aus Spott austrampeln, ausscharren. siffler qu; se moquer de qu. en battant des piés.

Wytwarzam się z czym. künsteln, grübeln; etwas aufs genaueste ausarbeiten, verfertigen. faire qu. ch. en perfection, dans la dernière éxactitude; pointiller sur; rafiner en, sur; subtiliser qu. ch.

wytwarzać się. sich zieren, affektiren. affecter; paroître recherché & étudié avec trop de soin et trop d'art.

Wytwarzanie się czym. Künsteley, Spitzfindigkeit, überflüßige Scharfsinnigkeit in etwas. 1) raffinerie, *f.* manière raffinée; trop grande finesse ou subtilité.

wytwarzanie się. gezwungenes Wesen. affectation, *f.* afféterie, soin trop plein d'art; fausse délicatesse dans qu. ch.; manières affectées.

Wytwot, *m.* ⎫ Richtigkeit, genauer
Wytworność, *f.* ⎭ Fleiß, genaue Beobachtung. justesse, éxactitude, ponctualité, *f.* grand soin. § więcey ma w obyczaiach szczerości, niźli wytworności w rzeczach.

wytworność zbytnia. gar zu genaue Richtigkeit, zu großer Fleiß. exactitude scrupuleuse, trop grande.

Wytwornie, *adv.* genau, richtig, ausbündig. avec justesse, éxactement, soigneusement. § wytwornie składa wiersze.

Wytwornik. der alles gar zu genau haben will; Künstler. homme trop exact; celui qui fait paroître trop d'affectation.

Wytworny, *adj.* richtig, genau, ausbündig, vortreflich. juste, éxact, exquis, excéllent. § wytworna mowa; człek to rozumu wytwornego.

wytwozny nazbyt. zu sehr gekünstelt, allzugenau, gar zu sorgfältig. scrupuleux, trop affété, trop recherché, trop étudié, trop exact.

Wytycz, *f.* der Spalt; Fußkrampf der Pferde, davon sie den Fuß schleppen. crampe, *f.* maladie des chevaux qui les fait trainer la jambe. § wytycz iest szkodliwa koniom choroba, gdy nogę wyciągaią.

Wytykacz, *m.* 1) der etwas herausstecket. 2) Eintreiber des Kehrzehenden oder der zehnten Garbe. 1) celui qui fiche qui pousse qu. ch. dehors. 2) champarteur.

Wytykam, wytykać, *v. m. F. wytknę, wytknąć.* 1) herausstecken, durchstecken. 2) aus einem Loch ziehen. 3) Kehrzehenden, die zehnte Garbe eintreiben. 4) aussetzen in Gefahr, 5) einem unter die Nase reiben, vorrücken. 7) ausstopfen, polstern.

polstern. 1) ficher, pousser mettre dehors; passer qu. ch. au travers d'un trou. 2) tirer d'un trou. 3) champarter, champartir, dimer; prendre, lever le champart ou la dixième gerbe. 4) exposer, mettre au danger. 5) reprocher qu; faire des reproches à qu; reprocher au nez, à la barbe de. 6) bourrer, embourrer, feutrer, matelasser; remplir de bourre, de baille. § 1) wytknął palec dziurą. 2) wytkniy czop z beczki. 3) wytykać dziesięcinę. 4) wytknąć kogo na sztych, na zły raz; na niebezpieczeństwo. 5) dość wyraźnie choć pod pokrywką mu wytknął. 6) wytykać krzesło.

wytknąć plugastwo z rury. eine Röhre ausräumen. curer, nettoyer un tuyau.

Wyuczam, wyuczać, *v. m. F. wyuczę, wyuczyć.* auslehren. endoctriner qu; achever ses instructions; instruit qu. enseigner, instruire qu. parfaitement; perfectionner qu. dans. § wyuczył go francuskiego języka.

wyuczyć się. auslernen. achever d'apprendre, finir son apprentissage; se perfectionner; se rendre parfait dans un art; avoir appris ce qu'on doit savoir.

Wyuczanie, *n.* das Auslernen. l'action d'instruire.

wyuczenie, n. die Auslernung, geendigter Unterricht. instruction achevec.

Wyuczony, *adj.* ausgelernet. 2) gezwungen, gekünstelt. 1) instruit, enseigné parfaitement. 2) affecté, trop recherché, étudié avec trop d'art. § 1) w rożnych naukach wyuczony człowiek, 2) wyuczone twarz złożnie.

Wyuzdać, F. *wyuzdam.* 1) ausräumen. 2) einem allen Willen, freyen Lauf lassen. 1) débrider; ôter la bride. 2) mettre la bride sur le cou; donner une entière liberté à qu; rendre dissolu; lâcher la bride à qu; abandonner qu. à sa conduite. § 1) wyuzdać konia, klaczę. 2) na wszelką swawolę żołnierzy wyuzdał.

wyuzdać się. 1) sich auszäumen. 2) ausschweifen, ausgelassen werden. 1) se débrider. 2) se relâcher à qu. ch; se donner carrière; s'émanciper, se licencier.

wyuzdać się z udzienicy. die Halfter abstreifen. délicoter; se défaire de son licou.

Wyuzdanie, *n.* Auszäumung. l'action de débrider.

Wyuzdany, *adj.* 1) ausgezäumet. 2) ausgelassen, los. 1) débridé, à qui on a ôté la bride. 2) effréné, déréglé, licentieux, libertin. § 1) koń wyuzdany. 2) wolność, potęga wyuzdana; wyuzdanym językiem krzywdę mi czyni; wyuzdany na wszelką złość, zgubę Oyczyzny obywatel.

Wywabiacz, *m.* Auslocker, Locker. qui attire doucement.

Wywabiam, *v. m. F. wywabię.* 1) herauslocken, auslocken. 2) auslocken, ausfragen. 3) ausbringen, ausmachen einen Fleck. 1) piper; attirer qu. doucement d'un lieu; faire sortir qu. par la force des caresses. 2) tirer les vers du nez à qu; découvrir adroitement le secret de qu. 3) détacher; ôter, faire en aller les taches. § 1) wywabił mię z domu. 2) wywab z niego tę taiemnicę. 3) wywabić plamę z materyi.

wywabić nieprzyiaciela. den Feind herauslocken. user de stratagéme pour faire sortir l'ennemi d'une place.

Wywabienie, *n.* das Herauslocken. l'action d'attirer qu, de faire sortir par appas, par amorce.

Wywabiony. *adj.* herausgelockt. attiré du dedans par caresses, par appas.

Wywalam co, *v. m. F. wywalę.* 1) herauswälzen. 2) umstürzen, umwerfen. 3) ausprügeln, ausschmieren. 1) transporter un fardeau en roulant, en renversant. 2) renverser, raser, démolir, abbattre, bouleverser.

Wywalenie, *n.* 1) Auswälzung. 2) Umsturz. 1) transport qui se fait en roulant, en culbutant, 2) renversement, démolition.

Wywalony, *adj.* 1) herausgewälzt. 2) umgestürzt. 1) transporté à force de rouler, de reserver. 2) rasé, renversé, démoli. § 1) na torgę wywalony kamień. 2) rzeka niesie domy wywalone.

wywalone wargi. aufgeworfene Lippen, Wurst-Lippen. des levrers grosses & grasses; des levres gonflées.

Wywar, *m.* ⎫ 1) das Ausgekochte von
Wywarzyny, *pl.* ⎭ einer Sache. 2) Brandwein-Spülicht. 3) Chymie: das caput mortuum; der Todten-Kopf. 1) tout cequi demeure après qu'on en a tiré toute la substance en bouillant. 2) la matière la plus épaisse & la plus grosse qui demeure au fond de l'alambic après la distillation. 3) *Chim.* terre; terre morte; terre damné.

Wywarcie, *n. vid.* Wywieranie.

Wywarty, *adj. conf.* wywieram. 1) ausgeschlossen aus dem Hause; der seine

 Woh-

Wohnung verschlossen findet. 2) ausgelassen als der Zorn wider einen. 3) losgelassen, herausgelassen als ein Hund. 1) qui trouve la porte de son logis enfermée; qui trouve le visage de bois. 2) déchargé, decoché comme la colère contre qu. 3) lâché, *en parlant d'un chien.*

Wywarzam co, *v. a. F. wywarzę.* auskochen. faire bouillir jusq'à la diminution de; ebouillir; faire consumer jusqu'à; reduire à. § wywarz mięso na rosoł; garniec wody na połowę, na kwartę.

wywarzyć się. auskochen. s'ébouillir, se reduire à; venir à une certaine quantité par le moyen du feu.

Wywarzanie, *n.* wywarzenie, *n.* das Auskochen. l'action d'ébouiller.

Wywarzany, wywarzony, *adj.* ausgekocht. ébouilli.

wywarzane rzeczy, dekokt. ein Dekokt. décoction.

Wywarzyny, *vid.* Wywar.

Wyważam co, *v. m. F. wyważę.* 1) mit einer Hebe-Stange heraus heben. 2) herausreißen, heraushelfen, herausziehen, helfen aus etwas. 3) folgern, schließen aus etwas. 1) peser un fardeau; péser sur le levier pour élever un fardeau; soulever, une chose pésante avec le levier. 2) arracher, tirer qu. de; délivrer qu. de 3) conclurre, inferer une chose d'une autre. § 1) wyważyć woz z kałuży. 2) wyważył go z ubostwa, z długow, z podeyrzenja. 3) z tego wyważam że; mogę tym wyważyć.

wyważyć się. herauskommen, sich heraushelfen, sich herausreißen aus etwas. s'arracher, se tirer, se débarrasser, se délivrer de. § wyważył się tym sposobem z długow.

Wywczasować, *F, wywczasuię się, v.r. & a.* sich erquicken, sich erholen an etwas nach einer Beschwerlichkeit; einbringen. se rafraîchir, se soulager, se redommager, se relever, se remettre de qu. ch. après une fatigue. § wywczasował u Oyca uprzkrzoną podroż rożnemi wygodami; wywczasował snem trudy.

wywczasować się. sich pflegen, sich gute Tage machen, Ruhe genießen. se donner du bon-tems, du menu, faire bonne vie; jour du repos, des commodités.

Wywiaduię się czego od kogo, *v. m.* F. *wywiem się.* sich erkundigen, Kundschaft einziehen; ausfragen, nachfragen. s'informer, s'enquêter, s'enquerir. § wywiedz się gdzie mieszka.

Wywichłać, *vid.* Wywikłać.

Wywiędły. *adj.* 1) verwelkt, ausgetrocknet. 2) mager. 1) flétri, déséché. 2) maigre, sec.

Wywiedzenie, *n. vid.* Wywodzenie.

wywiedzenie się. n. Erkundigung; Einholung einer Nachricht. information, enquête. § dla wywiedzenia się posłał sługę.

Wywiedziony, *adj.* 1) herausgeführet. 2) ausgeführt, bewiesen. 3) aufgeführt, erbauet. 1) mené dehors. 2) déduit, prouvé. 3) élevé, bâti. § 1) w pole, na plac wywiedziony. 2) niewinność wywiedziona, 3) mur wywiedziony.

Wywielga, *f.* wilga, Foguwola. (*chloris, turdus aureus, oriolus*) Gold-Finke, Bierhold. loriot, *m.* chloris, *m.* un oiseau.

Wywieram, wywierać, *v. m. F. wywrę, wywrzeć.* 1) im Kochen von sich werfen. 2) auskochen; ausgesotten werden. 2) einen ausschließen, aussperren, nicht ins Haus lassen. 2) loslassen die Hunde. 5) auslassen, fahren lassen seinen Zorn wider einen. 1) jetter, pousser dehors en bouillant. 2) s'ébouillir, se reduire à une certaine quantité à force de bouillir. 3) fermer la porte à qu., au nez de; empêcher qu. d'entrer. 4) lâcher comme un chien. 5) décharcher, lâcher, vomir, faire tomber, laisser tomber sa colère sur qu; décocher les traits de sa colère contre qu. § 1) war wywiera szumowiny. *2) mięso wywarło (wywarzyło się) na rosoł. 3) wywrzyy dziewkę z domu, z izby. 4) wywierać psy. 5) ostatnią sił probe na mnie wywarł; wywarł; wywrzeć przeciw komu wszystek iad, gniew, impet potęgi swoiey; wszystkie siły na niego wywarł; naywiększe przeciw niemu wywierał nieprzyiaźni.

Wywieranie, *n.* wywarcie psow. das Loslassen der Hunde. l'action de lâcher les chiens.

Wywiercieć, *F. wiwiercę.* ausbohren. percer, faire un trou avec un perçoir dans qu. ch. § wywierć dziurę w desce.

Wywiercenie, *n.* das Ausbohren. l'action de percer.

Wywiercony, *adj.* ausgebohret. percé avec un perçoir.

Wywieszam, wywieszać, *v. m. F. wywieszę, wywiesić.* heraushängen. pendre qu. ch. dehors.

wywiesić choragiew. eine Fahne ausstecken.

cken. arborer une enseigne. § iuż białą z fortecy wywieszono chorągiew.

wywiesić ięzyk. die Zunge aushängen, ausstecken. tirer, montrer la langue.

wywiesić się. sich herauslegen. se pancher, se mettre avec son corps dehors. § ludzie się z ciekawości z okien wywieszali.

Wywietrzałość napoiu. Verrochenheit eines Getränkes. l'évent d'un breuvage.

Wywietrzały, *adj.* 1) schal, ausgewüttert, verwüttert, von Getränken. 2) verraucht, verlernt, erloschen. 2) verlegen. abgekommen, alt, nicht gebräuchlich. 1) poussé, qui sent l'évent; éventé, tourné, évaporé. 2) passé, usé, éteint, aboli. 3) inusité, qui est hors d'usage; qui a perdu sa force, sa vigueur. § 1) wywietrzałe wino, piwo. 2) wywietrzałą przywrócić karność żołnierską. 3) wywietrzałe ożywiać słowa.

pamięć wywietrzała. ein verlornes Gedächtniß. une memoire usée, infidele.

trop wywietrzały. Jäger. alte Fahrt oder Spur. *chasse:* vieilles erres, vieux vestiges.

wywietrzałsi to też. das ist eine alte Lüge. c'est une compte de vieille; c'est un vieux mensonge.

wywietrzały z rozumu. ein Alter der kindisch ist. un vieillard écervelé; un vieux radoteur.

Wywietrzam, *vid.* Wietrze.

Wywietryeć, F. *wywietrzeię.* 1) schal werden, verwüttern, 2) fig. auswüttern, verrauchen, verfliegen, vergehen, verschwinden, erlöschen, seine Kraft verlieren. 1) s'éventer, s'exhaler, s'évaporer. 2) se perdre, passer, se passer, s'évanouir, disparoître, s'exhaler; perdre toute sa force, toute sa vigueur. § 1) wino wywietrzało. 2) ieszcze nie wywietrzały dawne twoie nałogi; wywietrzało to z serca, z głowy, z myśli; pamięć, rozum mu wywietrzał.

Wywietrzenie, *n.* Verwütterung, Verrauchung. évaporation. *f.* action par laquelle un breuvage s'évente.

Wywiewam, *v. m. F. wywieicę.* 1) ausblasen, auslöschen. 3) das Getreide wurfeln. 1) pousser dehors en soufflant; chasser en éventant. 2) souffler, eteindre une chose allumée. 3) vanner du blé. § 1) wywiey kurzawę, dym z izby. 2) wiater wywiał pochodnią. 3) wywiewać (opałać, wiać,) zboże.

Wywięzuię, *v. m. F. wywiążę.* 1) herausbinden. 2) aus den Banden losbinden, solche abnehmen. 3) loszählen, losmachen, befreyen von etwas. 1) dénouer, délier une chose pour prendre ce qui est dedans. 2) ôter les fers, les liens à un prisonnier. 3) dispenser, délivrer, décharger, exempter qu. de. § 1) wywiązał pierścień z chustki. 2) wywiąż go z pęt. 3) wywiązał go z tey powinności.

wywiązać się sich befreyen von etwas. se délivrer, se débarrasser de. § wywiązał się z długow.

Wywiezienie, *vid.* Wywożenie.

Wywieziony, *adj.* ausgeführt zu Wasser oder zu Lande. sorti, transporté hors du pays par eau ou par terre.

Wywiiam, wywiiać, *v. m. F. wywing, wywinąć.* 1) aufwickeln. 2) auswickeln, 3) verrenken; verstauchen ein Glied. 4) schwenken ein Frauenzimmer im Tanze. 1) déplier, développer, dérouler. 2) développer une chose qui est envelopée. 3) disloquer, déboiter, démettre, détorquer, tordre un membre; mettre un os de sa place. 4) porter la dame en dansant d'un côte à l'autre. § *1) iuż wywiiano (rozwiiano) chorągwie. 2) wywinął pierścień z z płatka. 3) wywinął rękę, ramię. 4) wywiiać z Damą w tańcu.

wywinąć sobie. sich verrenken. se demettre, se disloquer, se luxer. § wywinął sobie nogę.

wywiiać się. 1) sich schwingen, sich auf einem Fuß im Tanz umdrehen. 2) auf einem Pferd herum tummeln; redopiren. 3) sich loswickeln, sich herausreißen, herauskommen, sich befreyen. 4) sich schlingen, sich winden, sich schlenken, Schlangenweise gehen als ein Fluß. 1) pirouetter, tourner en ronde en dansant. 2) caracoler un cheval, le porter d'un côté à l'autre; faire faire au cheval des pirouettes, faire des tours ou demi-tours. 3) se développer, se débarrasser, se tirer, échapper, se délivrer de. 4) serpenter, aller en tournant & par replis comme un fleuve. § 1) wywiia się w tańcu. 2) wywiiał się na koniu. 3) nie wyniesz się z tey sprawy. 4) rzeka się przez żyzne wywiia pola.

Wywiianie, *n.* wywicie, *n.* das Herauswickeln. l'action de développer ce qui est enveloppé.

wywiianie się w tańcu. das Umdrehen im Tanze. les pirouettes qu'on fait en dansant. § częste z Panną w tańcu wywiianie.

wywiianie się na koniu. das Tummeln mit dem Pferde in der Runde. le caracol, les

les pirouettes qu'on fait faire à un cheval.

Wywikłać, *Wywichłać co, F. *wywikłam.* eig. u. fig. auswirren. débrouiller, démêler, débarrasser, dépêtrer.

wywikłać się z czego. sich loswickeln, sich herausreißen. se développer, se dépêtrer, se dégager, se tirer, se débrouiller, se démêler, se débarrasser de.

Wywikłany, *adj.* ausgewirrt. débarrassé, démêlé, débrouillé.

wywikłany, ktorego może wywikłać, rozplezysty. das leicht auszuwirren ist, aisé à débarrasser.

Wywinienie, *n.* 1) Auswickelung. 2) Verrenkung. 1) l'action de développer; développement. 2) déboitement, dislocation, luxation, écartelement, écart d'os; entorce.

Wywiniony, *adj.* z stawu wybity. verrenkt. disloqué, démis.

wywinieny, adj.) ausgewickelt. développé.
Wywity, *adj.*)

Wywłaczam,) *v. m. F. wywlokę.* heraus-
Wywłoczę,) schleppen. treiner dehors, tirer dehors. § wywłoczyć kogo za łeb ne ulicę; wywlokł go kat, wywłoczy piąk z siebie pajęczynę.

wywlec na kogo język. auf einen die Zunge ausstrecken, ausstecken. montrer à qu. la langue en signe de mépris.

wywlec złoczyńcowi tyłem język. dem Verbrecher die Zunge aus dem Halse reißen. élangueter le criminel, lui couper, arracher la langue.

Wywnętrzam co, *v. m. F. wywnętrzę.* 1) ausleeren. 2) auswürken; das Ingeweide ausnehmen, ausweiden. 3) erschöpfen, schwächen. 1) vuider. 2) éventrer; vuider les entrailles. 3) épuiser, assoiblir.

wywnętrzać się. sich erschöpfen. s'épuiser, s'affoiblir. § wywnętrzały się usta.

Wywod, dowod. 1) Beweis. 2) Ausführung, Deduktion. 1) preuve, temoigage, *m.* 2) déduction, recit.

Wywodnie, dowodnie, *adv.* beweislich, erweislich. évidemment, autentiquement. § wywodniey o tym szperać rzeczby była uprzykrzona.

Wywodny, *adj.* dowodny. beweislich, erweislich. autentique, démonstrable, évident,

Wywodzę, wywodzić, *v. m. F. wywiodę, wywieść.* 1) herausführen. 2) ausführen, beweisen, deduciren. 4) aufführen ein Gebäude. 1) mener, conduire dehors; mener d'un lieu. 2) déduire, démontrer, montrer, prouver, faire une déduction, un détail; faire voir clairement. 3) produire, faire. 4) élever, bâtir; construire en haut; ériger. § 1) wywiodł go na plac; wywiedź go z więzienia. 2) wywiodł to dowody; wywodzę prawo swoie do czego. 3) Bog wzwiodł niewidziane anioły i duchy; te przypadki rzewne łzy każdemu wywiodą. 4) wywodzić mury, kolos, wieże.

wywodzić woysko. das Kriegs-Volk herausführen. tirer ses troupes hors de; faire sortir ses troupes pour les ranger; mener les troupes au combat.

wywodzić świadkow. Zeugen vorstecken, darstellen. produire des témoins, ses faire paroître.

wywodzić kogo w pole. einen bey der Nase führen. mener qu. par le nez.

wywodzić się. 1) den Kirchen-Gang nach den Sechs-Wochen halten. 2) das Nest verlassen, von jungen Vögeln. 3) von sich ablehnen, sich rechtfertigen. 1) se rélever de couche; sortir la prémiére fois après sa couche. 2) se dénicher; sortir, s'envoler de son nid; quitter son nid, *en parlant des petits d'un oiseau.* 3) se purger, se laver, se justifier, se disculper de. § 1) wywodła się wczoray. 2) wywodzą się teraz pracy. 3) wywiodł się z podeyrzenia kradziestwa; nie mogł się z tego wywieść; iasnym się wywiodł dowodem.

wywiodły się stare iata, die alten Jahre sind weggeflogen wie junge Vögel aus dem Nest. les vieux ans s'envolerent comme les petits oiseaux dû nid.

Wywodzenie, *n.* wywiedzienie, *n.* 1) die Herausführung. 2) Ausführung, Deduktion, Rechtfertigung. 3) Aufführung eines Gebäudes. 1) l'action de mener dehors. 2) déduction, *f.* justification, *f.* 3) la construction d'un bâtiment qu'on éleve en haut; l'action d'élever. § 1) wywodzenie woyska w pole. 2) wywiedzienie niewinnoci swoiey. 3) wywodzenie muru.

Wywodyiny, *pl.* 1) Kirchengang einer Sechswöchnerinn. 2) Einsegnung einer Kind-Betterinn bey ihrem Kirchen-Gang; Gastmahl nach vollbrachtem Kirchen-Gang. *3) Ausführung, Deduktion. 1) relévement de couche. 2) relévailles, *f. plur.* petite cérémonie qui se fait à l'Eglise la première fois qu' une fmme y va après sa couche; petit festin qui se fait au retour d'une relevée.

Wywołanie, *n.* wywoływanie, *n.* das Herausrufen, Ausfordern. provocation, *f.* l'action d'appeller dehors.

wywołanie duchow. Beſchwerung, Aufforderung der Geiſter. évocation des eſprits.

wywołanie z ziemie, z Oyczyzny; wielka banicya, odſądzenie czci. die große Acht, Achts-Erklärung, Landes-Verweiſung. banniſſement, *m.* ban, proſcription d'une perſonne; confiſcation de ſes biens et privation de ſa vie.

wywołanie z Pańſtwa S. Rzymſkiego. die Reichs-Acht. ban de l'Empire.

wywołanie ſądow; wywołanie prawa. Gerichts-Stillſtand; Stillſtand der Gerichte. les vacations de Palais; la ceſſation des Jurisdictions.

wywołanie czego ſądowe. Ausruf ſo gerichtlich geſchieht. ban, *m.* cri public; proclamation, *f.*

Wywołaniec, *m. g. wywołańka.* ein Geächteter. un proſcrit.

Wywoływacz, *m.* Ausruffer. crieur, *m.* celui qui proclame.

Wywoływam, wywoływać, *v. m. F. wywołam*, wywołać. 1) herausruffen, 2) ausruffen, verkündigen etwas. 3) ausruffen zum Könige. 4) auffordern eine Feſtung ſich zu ergeben. 5) die Gerichts-Ferien ausruffen, die Gerichte ſchließen. 6) verrufen das ſchlechte Geld. 7) ächten, in die hohe Acht erklären, Vogelfrey machen. 1) appeller qu. d'un lieu; faire venir qu. de. 2) proclamer, crier, publier qu. ch. à haute voix. 3) proclamer, déclarer, publier qu. roi. 4) ſommer ſon ennemi de ſe rendre. 5) fermer le barreau; donner, publier les vacances. 6) décrier la monnoye. 7) proſcrire qu; mettre à prix la vie, la tête d'une perſonne. § 1) wywołay go z izby do mnie. 2) wywoływać rzecz zgubioną, co na przedaż. 3) wywołano go krolem, hetmanem. 4) wywołać fortecę do poddania ſię. 5) wywołać ſądy, roki, Tribunał. 6) wywołać złą monetę. 7) wywołać kogo z ziemie, z Pańſtwa.

wywoływam kogo na rękę. einen zum Zweykampf ausfordern. provoquer au combat, appeller en düel.

Wywoz, *m.* 1) Verführung, Ausfuhr. 2) Kriegsbank. ein Graben. 1) ſortie; le tranſport de qu. ch. hors d'un pays par terre; la traite. 2) *Fort.* un foſſé.

cło od wywozu, Zoll von der Ausfuhr. barrage, *m.* traite foraine, traité.

Wywożę co, *v. m. F. wywiozę.* ausführen auf einem Wagen oder Schiffe. tranſporter, mener, conduire dehors; faire ſortir, voiturer d'un lieu par eau ou par terre; faire paſſer hors du pays. § wywozić z Pańſtwa towary.

Wywożenie, *n.* das Ausführen. l'action de tranſporter, de voiturer dehors.

Wywoziciel, *m.* Ausführer, der etwas auf einem Wagen oder Schiffe ausführet. voiturier par eau ou par terre; celui qui tranſporte, qui mene d'un lieu.

Wywracam, wywracać, *v. m. F. wywrocę*, wywrocić. 1) umwenden, umkehren, umſtürzen, auf die andre Seite wenden; das unterſte zu oberſt kehren. 2) umſchmeißen, umſchlagen, umwerfen einen Wagen. 3) zerſtöhren, niederreißen, ſchleifen. 4) verkehren, verdrehen die Augen, das Maul. 5) verdrehen als ein Wort. 6) verkehren, verderben. 1) tourner, renverſer, retourner, mettre une choſe à la renverſe; mettre ſens deſſus deſſous. 2) verſer, reverſer un chariot. 3) renverſer, bouleverſer, ruïner, raſer. 4) tordre, tourner les yeux, la bouche; faire la grimace. 5) tordre, pervertir un ſens, détourner du ſens de qu; donner une interprétation violente à. 6) corrompre, dépraver, pervertir, gâter. § 1) wywrocić ſklankę na uście, beczkę na dno; wywrocił płaſzcz; wywrocić co na nice, na wręby. 2) woźnica wywrocił karetę. 3) wywrocić dom z gruntu, z fundamentu; Mars wywraca narody. 4) wywracać oczy, gębę. 5) nie wywracay mi słow moich. 6) pycha w człeku mozg wywraca.

wywracać pełną. ein volles Glas ausſtürzen. boire une raſade, un verre tout plein.

wywracać porządek; opak wywracać. die Ordnung verkehren, das Hinterſte zu Förderſt wenden. renverſer l'ordre; faire tout à rebours.

wywrocić ſię. 1) ſich umſtürzen, umfallen, umſchmeißen, umwerfen. 2) ſich umſtürzen, ſich verderben. 3) ſich verrücken, ſich verwirren. 1) ſe renverſer, tomber à la renverſe. 2) ſe renverſer, ſe ruïner. 3) ſe renverſer, ſe brouiller, s'embrouiller. § 1) dom, woz ſię wywrocił. 2) to Pańſtwo ſię wywrociło. 3) ledwie im ſię mozgi nie wywrociły.

Wywracanie, *n.* das Umſtürzen. l'action de renverſer.

Wywrocenie, *n.* 1) Umſtürzung, Umwerfung. 2) Umkehrung, Zerſtörung. 1) renverſement. 2) renverſement, deſtruction, ruïne, bouleverſement.

Wywrociciel,

Wywrociciel, *m.* Umkehrer, Zerstöhrer. renverseur, destructeur.

Wywrocony, *adj.* 1) umgestürzt. 2) verstöhrt. 3) verkehrt. 4) glatt, umgewandt, vom Leder. 1) renversé, qui est à la renverse. 2) renversé, détruit, ruïné. 3) renversé, mis en désordre. 4) tourné, *parlant de la peau d'un soulié.* § 1) wywrocony woz. 2) Order smoka wywroconego. 3) wywrocone miasta; wywrocony porządek. 4) gładki wywrocony korduban; trzewik z wywroconey skory.

mozg ma wywrocony. er ist im Haupt verrückt, er ist nicht wohl bey Verstand. il a le cerveau perclus.

Wywrot, *m.* Umsturz, *m.* Umwerfung, *f.* renversement, *m.* § zepchniy węworek do wywrotu; zepchniy drzewo z woza posmykiem albo wywrotem; wywrotem karety śmiertelnie stłuczony; hamulec na wywrocie woz hamuie.

na wywrot, adj. 1) verkehrt, mit den Füßen, mit dem untersten in die Höhe; das unterste zu oberst. 1) verkehrt, ábicht, auf die inwendige Seite. 1) mis les piés en haut; sens dessus dessous. 2) à l'envers, d'un sens contraire à celui qu'il faut. § 1) słoneczne promienie przez dziurkę obrazki na białey ścienie w ciemnym pokoiu na wywrot pokazuią.

płaszcz wdział na wywrot. er hat den Mantel verkehrt umgenommen. il a mis son manteau à l'envers.

Wywrotny, *adj.* 1) leicht umzuwerfen, der umzuwerfen geschickt ist. 1) aisé à renverser, qui peut être renversé. 2) habile, adroit à renverser.

Wywrożyć, *F. wywrożę co, v. a.* unfehlbar prophezeyen, prophetischer Weise wahrsagen. prédire ce qui doit arriver infailliblement; prophétiser. § wywrożył mu koronę.

wywroży się to wszystko. dieses alles wird wahr, erfüllet werden, wird gewiß geschehen. tout cela deviendra vrai, s'accomplira; la suite vérifiera tout cela, cette prédiction.

Wywrzeszczeć się, *F. wywrzeszczę, v. n.* sich ausschreyen, sich müde schreyen. s'égosiller, se tuër, se créver de crier; se lasser, s'ennuyer à crier. § dziecię się wywrzeszczało.

Wywyższam, *v. m. F. wywyższę, co.* 1) erhöhen ein Gebäude. 2) erhöhen, erheben. 1) exhausser, hausser quelque bâtiment. 2) élever, exhausser. § 1) wywyższył mur. 2) pod niebiosa kogo. wywyższać; wywyższyć kogo na godność.

Wywyższenie, *n.* 1) Erhöhung. 2) Erhöhung, Erhebung. 1) haussement, *m.* exhaussement, élevation. 2) élevation, *f.* élevement; accroissement de la fortune.

wywyższenie osi niebieskiey. die Polus-Höhe. élevation du pole.

wywyższenie księstwa na krolestwo. Erhebung eines Fürstenthums zum Königreich. érection d'un duché en royaume.

Wywyższony, *adj.* 1) erhöhet. 2) erhöhet, erhoben. 1) exhaussé, élevé. 2) élevé, devenu considérable. 1) wywyższona wieża. 2) od fortuny wywyższony.

Wyymowanie, *n.* wyięcie, *n.* das Herausnehmen. l'action de prendre qu. ch. de dedans d'une autre.

Wyymuię, wyimować, *v. m. F. wyymę,* wyiąć. 1) herausnehmen. 2) extrahiren, nehmen, ausziehen aus einer Schrift. 3) ausnehmen; sich etwas vorbehalten. 4) befreyen, ausschließen von einer Beschwerde. 1) prendre qu. ch. de; prendre une chose hors de l'autre, du dedans d'une autre. 2) prendre, extraire, tirer d'un livre. 3) excepter, reserver, tirer du nombre des autres. 4) exempter, décharger, délivrer de quelque charge. § 1) kto z skrzynki chustkę wyiął? wyiąć pestkę z owocu. 2) wyiął to z tego autora; wyiąć co z ksiąg sądowych. 3) wyymiy to z liczby z kontraktu; wyymiy sobie ten punkt. 3) wyiąć kogo od iurysdykcyi mieyskiey, od podatkowania.

wyiąłeś mi to słowo z gęby; wziąłeś mi z gęby com chciał mowić. du hast mir dieses Wort vor dem Maule weggenommen; ich wollte dieses eben sagen. vous vous êtes saisi de ma parole; j'étois sur le point de le dire.

Wyyrzeć, *vid.* Wyglądam.

Wyyrzenie, *n.* 1) das Heraussehen. 2) Aussicht, Prospect. 1) l'action de regarder, de voir d'un lieu. 2) vuë, prospét, aspect. § 1) wyyrzenie oknem. 2) mam wyyrzenie na rynek.

Wyyście, *n.* 1) des Ausgehen, der Ausgang. 2) Ausgang, Ort des Ausganges. 1) sortir, sortie, action de sortir. 2) sorti, issuë, endroit par où l'on sort. § 1) przy wyyściu moim z domu. 2) wyyście tylne, przednie.

wyyście przeciw komu. das Entgegengehen. l'action d'aller au devant de qu; aller au devant de qu.

ulica bez wyyścia. ein Sack; Gasse ohne Ausgang. cu de sac; rue qui n'a point d'issuë.

Wyż, *m. g. wyza.* ⎫ świnia wodna. der
*Wyzina, *f.* ⎭ Hausen ein großer Fluß-Fisch. Uson, *m.* grand poisson de rivière. § wyż Dunayski często na trzynaście łokci długi i cztery waży cetnary.

*Wyż, *f. g.* y. *Wyża, wysokość. die Höhe. la hauteur. § na wyż łokiec.

Wyżałować czego, F. *wyżałuię.* genung bedauern. regretter assez.

Wyżdżymam, *v. m.* F. *wyżdżę, vid.* Wyżymam.

Wyżebrać co, *wyżebrzę.* erbetteln. mandier qu. ch; obtenir, avoir à force de mandier.

Wyżebranie, *n.* Erbettelung. l'action de mandier.

Wyżebrany, *adj.* erbettelt. mandié.

Wyżeł, *m. g. wyżła.* ein Hüner-Hund. 2) im Scherz: ein Spion, Ausspeher. 1) chien couchant. 2) *burles*: mouchard, mouche, espion.

Wyżey, *adv.* 1) höher. 2) oben, oben gedacht. 1) plus haut. 2) ci-dvant, ci-dessus, plus haut, en un lieu plus haut. § 1) krogulec wysoko, orzeł wyżey lata. 2) nieco wyżey o tym namienił autor, a niżey tak pisze.

Wyzieniam, *v. m.* F. *wyzienę.* ausrotten. déraciner, extirper. § wyzienić hereżye; wyzień z serca ducha nieczystego.

Wyzina, *f.* Hausen-Fleisch. de la chair d'uson.

Wyzionywam, *v. m.* F. *wyzionę.* 1) auswerfen, ausspeyen. 2) ausspeyen, lästern, ausstoßen. 1) vomir, jetter dehors. 2) vomir des injures contre qu; cracher au nez de qu. § 1) Etna dymy gęstę wyzionywa. 2) wyzionął na krola złorzeczenia.

Wyzłacam co, *v. m.* F. *wyzłocę.* vergolden. dorer.

Wyzlin, *f.* ⎫ bydlęcy pysk bez mięsa.
Wyzlina, *f.* ⎭ Kopf eines Thieres ohne Haut und Fleisch. tête d'une bête sans chair & sans peau.

wyzlina, f, ziele. (antirrhinum, caput canis) Orant, Löwen-Maul. du mufle de veau; oeil de chat, mouron violet.

Wyzłocenie, *n.* pozłocenie. Vergoldung. dorure, *f.*

Wyzłocony, *adj.* vergoldet. doré.

Wyznaczam co, *v. m.* F. *wyznaczę.* 1) auszeichnen, wählen. 2) bestimmen, wählen zu einem Amte. 1) marquer, mettre la marque sur la chose qu'on a choisie; choisir, tirer. 2) destiner, choisir pour un emploi. § 1) wyznaczył sobie konie do kupienia. 2) krol mu ten urząd wyznaczył; wyznaczył go na ten urząd.

Wyznaczenie, *n.* Auszeichnung, Wahl. l'action de marquer une chose entre plusieur; choix.

Wyznaczony, *adj.* ausgezeichnet, gewählt. marqué, choisi, tiré.

Wyznayę, *v. a. vid.* Wyznawam.

Wyznanie, *n.* 1) Bekenntniß, Geständniß. 2) Regel, Satzung eines geistlichen Ordens. 1) aveu, *m.* déclaration, *f.* confession, *f.* 2) Régle, *f.* constitution selon laquelle les Réligieux d'un certain ordre doivent vivre. § 1) zapiera się wyznania smoiego. 2) zakonnicy wyznania S. Franciszka.

wyznanie grzechow swoich. Bekenntniß seiner Sünden. déclaration de ses péchés.

wyznanie wiary. Glaubens-Bekenntniß. confession de foi.

za wyznaniem wyszystkich. alle bekennen. de l'aveu de tout le monde.

Wyznawam, wyznaię co, *v. m. F. wyznam.* etwas bekennen, gestehen. confesser, avouër, *v. n.* ne pas nier. § wyznawaią Boga; wyznać grzechy swoie; musiał swoię wyznać substancyą; wyznać przeciw komu.

wyznać na się. wider sich selbst bekennen. se condamner; confesser sa propre faute; déposer contre soi même.

wyznać się. bekennen, gestehen. avouër, confesser.

wyznawaiący się. geständig, der etwas nicht läugnet. confessant, qui confesse & avouë une chose.

Wyznawca, *m.* wyznawca wiary. Bekenner der christlichen Wahrheit. confesseur, *m.* celui qui a confessé constamment la vérité Chrétienne.

Wyźnik, *m.* der Obermann im Karten-Spiel. la dame au jeu des cartes.

Wyższy, *adj.* höher. ist der *Comparativus* von Wysoky. plus haut; *c'est le Comparatif de* Wysoki.

*Wyzucie, *n.* wyzuwanie, zzuwanie. das Ausziehen der Strümpfe, der Schuhe. l'action de déchausser.

wyzucie, n. Einziehung, Entziehung. confiscation, *f.* privation, *f.* perte, déchéance des biens. § wyzucie z dobre z honorow, z przywileiow, z wolności.

Wyzuty, *adj.* 1) ausgezogen. 2) entsetzet der Güter, der Ehren-Stellen. 3) hindangesetzt, aus den Augen gesetzt. 1) dé-

déchauſſé. 2) dépouillé, privé de ſes biens, de ſes dignités. 3) quitté, abandonné. § 1) iuż wyzuty (zzuty) Pan. 2) wyzuty z dobr i godności. 3) wſtyd wſzyſtek wyzuty.

z *kroleſtwa wyzuty.* ein abgeſetzter König. un roi détrôné.

Wyzuwam, wyzuwać, *v. m. F. wyzuię,* wyzuć. 1) ausziehen Strümpfe, Schuhe. 2) einziehen; confiſciren; einen entſetzen. 3) hindanſetzen, vergeſſen, verlaſſen. 1) déchauſſer, tirer les bas, les ſouliers. 2) dépoſſeder, dépouiller, priver qu. de; ôter, confiſquer à qu. ch. 3) bannir, laiſſer perdre, abandonner; renoncer à. § * 1) wyzuwam (zzuwam) Pana; wyzuy (zzuy) mi boty, trzewiki. 2) wyzuć kogo z godności, z dobr. 3) bardzo tam rozwolniało posłuſzeńſtwo że go prawie wcale wyzuli; wyzuć wſzelką ludzkość.

wyzuć kogo z kroleſtwa. einen entthronen, vom Throne ſtoßen. détroner qu; ôter qu. du trone.

wyzuwać ſię, Wyzuwam ſię. 1) ſich ausziehen die Schuh. 2) ablegen, hindanſetzen, aus den Augen ſetzen. 3) ſich entziehen, ſich weigern, ſich ausſchließen. 1) ſe déchauſſer. 2) ſe dépouiller, ſe revêtir, ſe déſſaiſir, ſe défaire de; renoncer à qu. ch. 3) refuſer qu. ch; faire difficulté de; s'exempter, ſe diſpenſer de. § *1) wyzuy ſię (zzuy ſię) a poydź ſpać. 2) wyzuwa ſię z dobr, z braterſkiego afektu. 3) wyzuli ſię z płacenia podatkow.

wyzuć ſię ſam z ſiebie. in geiſtlichen Schriften: ſich ſelbſt verläugnen. *terme de dévotion*: ſe dépouiller de toutes paſſions; renoncer à ſes paſſions, au monde; être dans une abnegation de ſoi même. § trzeba aby ſię ſam z ſiebie człowiek wyzuł.

wyzuć ſię ze wyſzyſtkiey ludzkości. alle Menſchlichkeit bey Seite ſetzen. ſe dépouiller de toutes ſortes d'humanité.

Wyzuwanie, *n. vid.* Wyzucie.

Wyzwalacz, *m.* Befreyer. libérateur.

Wyzwalam, wyzwalać, *v. m. F. wyzwolę, wyzwolić.* 1) befreyen, erlöſen. 2) befreyen, ausſchließen von etwas beſchwerlichem. 3) loszählen, losſprechen, für unſchuldig erkennen. 1) délivrer de; mettre en liberté. 2) délivrer, affranchir, exempter de. 3) abſoudre qu. de; déclarer qu. innocent. § 1) wyzwolił brata i ſioſtrę z tatarſkiey niewoli, z poddańſtwa. 2) wyzwolony to miaſto od podatkowania. 3) ſąd go od tey winy wyzwolił.

wyzwolić ſię. ſich befreyen. s'affranchir, s'exempter de qu. ch.

Wyzwanie, *n. vid.* Wyzywanie.

Wyźwany, *adj.* ausgefordert. provoqué.

Wyzwolenie, *n.* 1) Befreyung, Erlöſung. 2) Befreyung, Ausnahme von etwas. 3) Losſprechung von einer Klage; Abſolution. 1) délivrance, *f.* 2) délivrance, exemption, affranchiſſement. 3) abſolution, congé, *m.* ſentence abſolutoire. § 1) wyzwolenie kogo z mocy czyiey, z więzienia. 2) wyzwolenie od podatkow. 3) co mu wyzwolenie od winy ſprawiło.

wyzwolenie z niewoli u ſtarych Rzymian. die Freylaſſung bey den alten Römern. la manumiſſion, l'affranchiſſement chez les anciens Romains.

wyzwoleniu służący. zur Losſprechung, zur Befreyung gehörig. abſolutoire, *adj.* qui porte abſolution; qui regarde la délivrance.

Wyzwoleniec, *m. g. wyzwoleńca.* ein Freygelaſſener. un affranchi, un eſclave mis en liberté.

*Wyzwoliciel, *m.* Befreyer. liberateur, *m.*

Wyzwolony, *adj.* 1) befreyt. 2) freygelaſſen. 3) losgeſprochen. 4) frey, ungebunden. 1) délivré, affranchi, exempt de. 2) affranchi, qui eſt délivré de ſervitude. 3) abſous, déclaré innocent de quelque crime. 4) libre, franc, indépendant. § 1) wyzwolony z więzienia, od podatkowania. 2) wyzwolony z poddańſtwa. 3) wyzwolony od winy. 4) od wſzelkich praw wyzwolona powaga, panowanie.

wyzwolone nauki. die freyen Künſte. les arts libéraux. § ſiedm ieſt nauk wyzwolonych.

Wyżyć, F. *wyżyię, v. a.* zubringen; leben an einem Ort eine Zeit über. paſſer, faire quelque fête; ſéjourner, demeurer quelque tems chez qu. § wyżyłem u niego mięſopuſty, święta.

Wyzygot, *m.* wyżyſzy Got, in den Geſchichten: ein Obergot, Viſigot, unſtreitig kömmt dieſer Name der Goten vom Pohlniſchen Wort Wyżſzy. *dans l'Hiſtoire*: Viſigot; *ce nom dérive ſans doute du mot Polonois* Wyżſzy.

Wyżyłować, F. *wyżyłuię.* 1) ausädern, die Adern aus dem Fleiſch ſchneiden. 2) ausribben; die Strünke oder Ribben aus einem Kraute nehmen. 1) ôter les veines. 2) éjamber; ôter les côtes qui

qui se trouvent dans les feuilles. § 1) wyżyłuy mięso. 2) ziele to wyżyłowac trzeba.

Wyżyłowany, *adj.* 1) ausgeädert. 2) ausgeribbt. 1) dont on a ôté les veines. 2) ejambé.

wyżyłowana tabaka. ausgeribbter Taback. du tabac éjambé; du tabac sans côtes.

Wyżymam, *v. m. F. wyżmę.* Wyżdżymam, F. *wyżdżę.* 1) ausringen. die Näße ausdrücken. 2) *fig.* erpressen. 1) épreindre; *v. a.* exprimer; faire écouler, faire sortir l'humididité de qu. ch. en la serrant ou tordant. 2) extorquer; tirer avec violence; arracher de force. § 1) wyżdżał wełnę mokrą; wyżąć co przez chustkę; wyżymać grona winne prasą. 2) wżdżął krew ostatek z ubogiego.

Wyżyna, *f.* hoher Ort, Höhe, worauf die Heiden opferten. haut-lieu; lieu élevé où les païens sacrifioient.

Wyzywacz, *m.* Ausforderer. celui qui provoque, qui appelle, qui défine.

Wyzywam, *v. m.* F. *wyzwę.* ausfordern. provoquer, défier, appeller. § wyzwał go na dysputę, wyzwiy go do gry, na zakład.

wyzwać kogo na rękę, na poiedynek, na plac. zum Zweykampf auffordern. appeller qu. en duël; provoquer au combat; défier au combat; prêter à qu. le gantelet.

wyzwać kogo do siebie. einen zu sich fordern. appeller qu. auprès de soi, faire venir qu.

Wyzywalny, *adj.* Ausforderungs-. d'appel, de défi.

Wyzywanie, *n.* wyzwanie, *n.* Ausforderung. provocation, *f.* appel, *m.* défi.

wyzywanie do siebie. zu sich Forderung. demande de celui qui appelle qu. auprès de soi.

Wyżwić kogo, F. *wyżywię.* ernähren, erhalten. nourrir, alimenter, sustenter, entretenir qu.

Wyżywiciel, *m.* Ernährer, Erhalter. celui qui fournit ce qu'il faut pour subsister.

Wyżywienie, *n.* Ernährung, Erhaltung. nourriture, *f.* entretenement, entretien.

Wyżywiony, *adj.* ernährt, erhalten. entretenu, sustenté, nourri.

Wy, *pr. ins.* vor den Zeitwörtern hat diese *praeposition* folgende Bedeutungen. 1) empor, von unten in die Höhe. 2) wenig, etwas. 3) sehr. *cette praeposition verbale étant mise à la tête d'un verbe, marque les suivantes significations:* 1) de bas en haut. 2) un peu. 3) beaucoup, trop. § 1) wzbudować. wzlecieć. 2) wzdrapać. 3) wzgadać się, wzburzyć.

Wzad, *adv.* 1) zurück, hinterwärts. 2) rücklings, rückwärts. 3) hinten nach. 4) bey den Kutschern: hiſ, zurück. 1) en arrière. 2) en arrière, à reculons. 3) derrière, après les autres. 4) *en terme des cochers:* arrière, recule, va en reculant. § 1) wzad patrzyć, głowę obrocić. * 2) rak wzad (wspak) leżie. 3) wzad, pozad mię puścił, zostawił.

wzad iść, ustępować. zurück gehen, weichen. reculer, se retirer en arrière. § wzad na dwa kroki ustąpił.

zkąd trudno wzad. hieraus kömmt man nicht leicht. il n'y a point de retour.

wzad nachzlam. zurück biegen. incliner, pancher en arrière.

wzad kogo obrocić. zurück treiben, zurück wenden. reculer; repousser, pousser en arrière; faire reculer; rennoyer, faire retourner au lieu d'ou on est sorti.

wzad się obrocić. sich zurück wenden. se tourner en arrière, se reculer, se retirer en arrière; retourner sur ses pas.

wzad się obrocenie. die Zurückweichung. reculement, *m.* l'action de reculer; retour d'une chose en même endroit.

wzad obrocony. zurückgewendet. tourné en arrière.

wzad się obracaiący: wzad obrotny. zurückgehend. qui retourne d'où il est venu, qui recouste.

Wzaiem; na wzaiem. Wzaiemnie. *adv.* 1) Darlehns-weise: mit der Verbindlichkeit das geborgte von eben dieser Art wieder zu geben. 2) unter einander, einer dem andern, hinwiederum, wieder, wechselsweise. 1) par emprunt, par prêt; avec obligation de rendre la chose empruntée en son genre. 2) mutuëllement, réciproquement, pareillement. § 1) wziąc co wzaiem, to iest na oddanie inszym rakim; na oddanie tegoż, iest pożyczkiem wziąc. 2) wzaiem się gniewać, wzaiemnie się ratuią, kochaią; smucisz dwueh na wzaiem kochankow; wzaiem połaiał, uderzył, oszukał.

wzaiem oddać; wzaiem czynić. ein gleiches thun. rendre la pareille; rendre le réciproque.

wzaiem komu dać co. einem etwas borgen, leihen. prêter qu. ch. à qu.

Wzaiemność, *f.* wet za wet. die Wiedervergeltung, Gegen-Bezeugen, Gegen-Aufführung. réciproque, *m.* récipro-

cation.

procation, *f.* action où l'on reçoit ou rend le réciproque; obligation mutuëlle. § tę łaſkę wzaiemnością odwdzięczę; do rowney ſię nakłoniła wzaiemności; o przyiaźni ſię domawiam wzaiemność.

Wzaiemny, *adj.* beyderſeitig, gegen einander, gegenſeitig. mutuël, réciproque. § na wzaiemney ſię nie zawiedzie życzliwości; wzaiemną mię cieſzy miłością.

**Wzbaczam komu co, *v. m. F. wzbaczę.* einen an etwas erinnern. faire ſouvenir qu. de; rappeller qu. ch. en la mémoire de qu.

wzbaczyi ſobie co. ſich erinnern. ſe ſouvenir, ſe reſouvenir de; ſe mettre qu. ch. dans la mémoire; ſe remettre qu. ch; rapeller qu. ch dans ſon eſprit.

Wzbaczenie, *n.* Erinnerung. le reſouvenir, le ſouvenir. § łaſkawego ſię po ciebie ſpodziewam wzbaczenia.

Wzbeſtwić ſię, *F. wzbeſtwię.* 1) ſehr wild, frech werden. 2) ſich erhitzen, ſehr geil werden. 1) s'effroucher trop. 2) devenir fort laſcif, brûler exceſſivement, être conſumé de l'amour.

Wzbiegać ſię, *v. m. F. wzbiegnę.* ausreißen, durchgehen, von Pferden. prendre le mords aux dent; forcer la main, *en parlant des chevaux.* § wzbiegały ſię konie.

Wzbieram, *v. m. F. wezbiorę, wzbiorę.* 1) einen nicht zu ſehr ſchlagen. 2) den Ufer treten, überſchwemmen, ergießen, austreten. 1) battre qu. légèrement; donner quelques coups légers à qu. 2) déborder, ſe dégorger, s'enfler, regorger; ſortir de ſon lit; ſe répandre aux environs. 1) wzbrała go tam za to. 2) wezbrała rzeka, morze.

wzbierać ſię. ſich aufmachen; ſich reiſefertig machen; ſich auf die Reiſe machen. entreprendre un voyage, ſe mettre ſur voyage.

Wzbieranie, *n.* wezbranie wod. Ueberſchwemmung, Austritt eines Fluſſes. debordement, *m.* inondation, *f.*

webranie i opadanie morſkie. die Ebbe und Fluth. le flux & reflux de la mer.

Wzbieſić ſię, *F. wzbieſzę.* 1) toben, raſen, liederlich leben. 2) brennen für Geilheit, läufiſch werden. 1) tempêter; faire rage; faire le diable à quatre; être en fureur. 2) brûler de l'amour; être en chaleur.

Wzbiiam, *v. m. F. wzbiię.* aufbringen in Städten, Dörfern Leute, ſie verſammeln, aufbieten, zu den Waffen greifen laſſen. aſſembler, convoquer; commander de s'armer, faire prendre aux habitants les armes. § wzbiiał lud, poddanych, wſi, miaſta.

wzbiiać co w gorę. aufführen, in die Höhe führen, in die Höhe bauen. élever un bâtiment; bâtir en haut.

wzbić ſię. 1) ſich in die Höhe ſchwingen; ſteigen. 2) ſich ſchwingen; ſteigen, zu Ehren kommen, gelangen. 1) ſe pouſſer en haut, ſe guinder, s'élever en haut; monter, *v. a.* pointer, *v. a.* prendre l'eſſor, voler en haut. 2) ſe guinder, s'élever, ſe pouſſer, monter aux honneurs, à fortune. § 1) orzeł ſię pod słońce wzbiia. 2) wzbił ſię wzgorę nad mſzych; wzbić ſię na wielką świątobliwość, na wyſokie honory.

Wzbraniam ſię, *F. wzbronię;* zbraniam ſię, *v. a.* ſich weigern. refuſer, reculer.

Wzbranianie, *n.* zbranianie ſię. Weigerung. refus, *m.*

Wzbudować, *F. wzbuduię.* 1) in die Höhe führen, bauen. 2) einen erbauen. 1) élever; bâtir en haut, 2) édifier qu. § 1) przepyſzne zbudował pałace. 2) wiele ludzi przez życie ſwoie, życiem ſwoim zbudował.

Wzbudzam co, *v. m. F. wzbudzę.* anreitzen, antreiben, anfriſchen. exciter, ſuſciter, encourager.

wzbudzać umarłego einen Todten auferwecken. reſſuciter un mort.

Wzburzam, *v. m. F. wzburzę.* 1) erregen, bewegen als der Wind das Meer. 2) aufbringen, ſehr zornig machen. 1) agiter, émouvoir comme le vent la mer. 2) ſoulever, irriter, animer à; exciter. § 1) wiatry morze wzburzyły. 2) co obywatelow wzburzyło.

wzburzyć ſię. 1) wallen, erreget werden. 2) aufgebracht, böſe werden. 1) s'agiter, s'élever comme la mer. 2) ſe ſoulever, s'élever, être animé, être excité, s'irriter contre qu. § 2) wody ſię wzburżaią. 2) nieſłuſznie ſię na mię wzburzył; wſzyſtkie ſię wzburzyło pańſtwo.

Wzdaię, *vid.* Wzdawam.

*Wżdam, *vid.* Wżdy.

Wzdawam, wzdaię, *v. m. F. wzdam.* 1) gerichtlich abtreten, übergeben, veräußern. 2) contumaciren, in contumaciam erkennen, wegen Ungehorſams oder wegen Verjährung der Klage verurtheilen. 1) aliéner, céder, remettre judiciairement à qu ſon bien, renoncer à. 2) contumacer qu; juger, condamner qu. par contumace, par défaut, ou par peremption d'inſtance.

§ 1)

§ 1) wzdawać maiętność, kopno. 2) wzdano go za (o) nieſtanie.

Wzdanie, *n.* gerichtliche Abtretung, Veräußerung; Ceßion. ceſſion, *f.* aliénation, *f.* renonciation judiciaire à une choſe; démiſſion d'une charge entre les mains d'un autre.

wzdanie kogo o nieſtanie. Verurtheilung wegen des Ungehorſams oder einer verjährten Sache. contumace; *f.* péremtion d'inſtance; ſentence ou arrêt contre une perſonne qui ne compare point, qui ne ſe défend point ou qui a abandonné le procès.

Wzdęcie, *f.* } 1) Geſchwulſt. 2) kleine
Wzdętość, *f.* } Erhöhung. 1) bouſiſſure, *f.* enflûre. 2) petite eminence, petite hauteur. § 1) wzdętość gradła. 2) wzdętość brodawki.

Wzdęto, *adv.* aufgelaufen. d'une manière enflée.

Wzdeymuię ſię, uymuię ſie za kogo, ſich eines annehmen. s'intereſſer pour; prendre part à, en, dans.

Wzdłuż, *vid* Wdłuż.

Wydrapać co, *F. wzdrapie*, *wzdrapnę.* 1) aufkratzen mit etwas ſpitzigen. 2) ritzen, wund reiben, wund kratzen. 1) gratter, tirer le poil avec une choſe d'aigu. 2) éraffler, égratigner, bleſſer la peau. § 1) wzdrapać ſukno. 2) wzdrapać ciało.

Wzdrenka, *f.* ryba Roth-Auge, Roth-Plötze. eſpéce de poiſſon aux yeux rouges.

**wzdrenka*, *f. płocica ryba.* eine Plötze. ablette, *f.* able, *m.*

Wzdrygam ſię, zdrygam ſię na co. *v. m. F. wzrdygnę.* ſich ſchauren, ſich ſcheuen, einem grauen. être ſaiſi d'horreur; avoir horreur; friſſoner; avoir, témoigner une averſion contre. § wzdrygam ſię na to okrucieńſtwo, ktorey ſię pracy kiedy wzdrygał.

Wzdryganie ſię, *n.* wzdryganie, zdryganie ſię, *n.* zdryganie, *n.* Abſcheu, Schauder, Schauer, das Grauen. trémiſſement, *f.* friſſonnement, horreur, *f,* averſion.

wzdryganie nocne. das Auffahren im Schlaf. agitation dans un ſommeil inquiet.

Wżdy, *dv.* 1) ja, wohl. 2) endlich. 1) même, bien, certainement, *cet adverbe ſert au lieu d'une affirmation.* 2) enfin. § 1) wżdym ia to mowił, ſłyſzał. 2) wżdy piſał, wżdy przyſzedł, *wżdy kiedy przyydzie.* er wird wohl einmal kommen. il viendra bien une fois. *wżdy iednak*; *wżdy przecię.* aber doch. mais pourtant.

a iakoż wżdy to było? nun wie gieng es zu? en bien comment arriva t il?

*Wzdychacz, *m.* wzdychaiący, ein Seufzender. ſoupireur.

Wzdycham, *m. v. m. F. weſtchnę.* ſeufzen. ſoupirer, gémir. §. ciężko weſtchnał; weſtchniy do Boga; weſtchnęła na te ugryſki; wzdycha nad tą ſtratą.

Wzdychanie, *n.* das Seufzen. l'action de ſoupirer.

weſtchnienie, *n.* ein Seufzer. ſanglot, ſoupir; gémiſſement, aſpiration, élan, élancement.

ciężkie weſtchnienie. tiefer Seufzer. un grand, un profond ſoupir.

ucięte wzdychanie. kurzer Seufzer. ſoupir entrecoupé.

Wydymam, wzdymać, *v. m. F. wzdę. wzdmę*, wzdąć. 1) aufblaſen, anblaſen. 2) aufblaſen, aufblehen. 3) blehen als eine Speiſe. 1) ſouffler, allumer avec ſon ſouffle ou avec un ſoufflet. 2) enfler, bouffir, bouffer; remplir de vents. 3) cauſer, engendrer des vents, des flatuoſités, des ventoſités; être venteux. § 1) wzdmiy ogień. 2) wzdął pęcherz. 3) ta potrawa barzo wzdyma.

wzdać ſię. 1) auflaufen, ſich aufblaſen, 2) ſich aufblehen von einer Speiſe. 1) s'enfler, ſe bouffir. 2) s'enfler par des flatuoſités. § 1) wzdęła ſię pęcherz od chorąca. 2) wzdął mi ſię żołądek od rzodkwi; śledziona ſię wzdymała.

Wzdymanie. *n.* wzdęcie, *n.* 1) das Aufblaſen. 2) Blehung von einer Speiſe. 1) l'action d'enfler, de ſouffler. 2) vent dans le corps; ventoſité, flatuoſité.

Wzdziewalny, *adj.* das man auffetzen, aufſtecken, anziehen kann. qui eſt propre à mettre ſur une autre choſe.

*Wzdziewam, wdziemam, wdziewać, *v. m. F. wdzieię*, wdziać, anlegen, anziehen, auffetzen eine Kleidung. mettre, prendre un habit. § wdział ſzatę żołnierſką; wdział na ſzyię wſtęgę orderową.

wdziać zbroie. die Waffen anlegen. s'armer, ſe mettre les armes ſur le corps.

wdziać pierśień na paleć. einen Ring an den Finger ſtecken. mettre une bague à ſon dogit.

wdziać na ſię, kiryś. den Küraß anlegen. ſe revêtir d'une cuiraſſe.

wdziać czapkę. die Mütze auffetzen. ſe couvrir d'un bonnet, le mettre ſur ſa tête. § wdział ſzyſzak na głowę.

wdziać okulary. die Brille aufsetzen. mettre des lunettes.
Wzeyść, *vid.* Wschodzę.
Wzeszły, *adj.* aufgegangen als der Saamen. qui est devenu en herbe, levé; qui est sorti de terre.
Wzgadać się, *F. wzgadam się.* sich ins Reden einlassen. se mettre à parler, à discourir de qu. ch; échaffer son discours. § wzgadali się o tey sprawie.
Wzgarda, *f.* Verachtung. mépris, *m.* dédain, *m.*
wzgarda świata. Verachtung der Welt. dédain pour le monde.
wzgardy godny. verachtungswürdig. méprisable, *adj.* digné de mépris.
Wzgardliwie, *adv.* verächtlicher Weise. dédaigneusement, avec mépris.
Wzgardliwy; *adj.* verächtlich. méprisable, dédaigneaux.
Wzgardzam co, *v. m. F. wzgardzę.* verachten. mépriser, dédaigner.
Wzgardzony, *adj.* verachtet. méprisé, dédaigné.
Wzgardzenie, *n.* wzgarda, *f.* Verachtung. mépris, dédain.
*Wzgardzenie, *n. adv. vid.* Wzgardliwie.
Wzgardziciel, *m.* Verächter. contempteur; celui qui méprise.
Wzgląd, *m. g. względa.* Absehung, Achtung, Ansehen. égard, *m.* considération, *f.* déférence, ménagement, respect. § Wzgląd tam wszystek gdzie wziątek. *prov.* bez względu na mnie; wzgląd mieć na co, na kogo.
względem czego in Betrachtung, in Ansehung, in Betracht. vû qu. ch; en égard à; au respect, à l'égard, par rapport de. § względam nieba, świat tylko iest kropelką.
względem siebie samego. in Ansehung seiner selbst. à son propre égard.
to nie względem tego, das heißt nichts negen dieses. cela n'est rien au prix de certe chose.
względem czasu. in Ansehung der Zeit. en égard au tems; pour le tems.
Wzgorę, *adv.* 1) oben, in der Höhe. 2) empor, in die Höhe. 3) aufwärts, Berg an. 4) aufwärts, gegen das Haar. 5) aufwärts, herauf, gegen den Strohm. 1) dessus, au dessus. 2) en haut, en s'élevant en l'air. 3) vers le haut d'une montagne. 4) à contre-poil, d'un sens contraire qui est naturel aux cheveux. 5) amont, à contre-mont, en remontant, vers le haut d'un fleuve. § 1) wzgorę to leży. 2) wzgorę lecieć. 3) wzgorę poydźmy. 4) wzgorę wlos czesać. 5) szkuty z Gańska wzgorę idą.
cena wzgorę idzie. der Preiß steiget. le prix hausse.
wzgorę kogo nogami obroić. einen mit den Füßen in die Höhe kehren; auf den Kopf setzen. mettre qu. les piés en haut.
Wzglądam wzgorę, *v. m. F. weyrzę.* in die Höhe sehen. regarder en haut.
Wzgorek, *m. g. a.* pagorek. ein Hügel, eine Anhöhe. tertre, *m.* côte, colline; petite hauteur de terre.
Wziąć, *vid.* Biorę.
Wziątek, *m. g. wziątku.* Empfang, Einnahme; empfangene Sache. recette, *f.* chose reçuë.
ksiegi wziątku i wydatku. Ein- und Ausgabe-Buch. un livre de la recette & de la dépense; un livre de raison.
tam wszystek gdzie wziątek. er nimmt gerne; er ist auf seinen Nutzen erpicht. il aime à prendre; c'est un homme qui tend toujours à ses fins; l'interêt est sa boussole.
Wzięcie, *n.* Branie. das Nehmen, Empfangen. l'action de recevoir, de prendre.
Wziętość, *f.* Aufnahme, Beyfall. accueil, *m.* acceptation, *f.* applaudissement, *m.* § żadney to nie ma wziętosci.
Wzitey, *adj. conf.* Biorę. 1) genommen, empfangen. 2) wohl aufgenommen; bey den Leuten beliebt, angenehm. 1) pris, reçû. 2) accueilli, reçu favorablement. § 1) wziętą odday księgę. 2) u wszykich wzięty dla swoiey mądrości; trzeba do tego człowieka wziętego.
wzięty u ludzi, ein bey den Leuten beliebter Mensch. homme de mise.
Wz-ieżam, *v. m. F. wzieżę.* in die Höhe recken; borstig machen. faire hérisser. § ież ości wzieżył.
wz-ieżyć się. borstig werden, in die Höhe steigen, sich aufsträuben. se herisser, se dresser.
Wzlatam, wzlatać, *v. m. F. wzleze,* wzlecieć. 1) aufstoßen, aufsteigen. 2) steigen, zu Ehren kommen. 1) s'envoler en haut. 2) se guinder, s'élever, se pousser, monter aux honneurs. § 1) kuropatwy wzleciały. 2) z niskiego stanu na naywyższy wzleciał godności stopień.
Wzławiam, *v. m. F. wzłowię.* das Wild auf der Spur verfolgen. poursuivre, *v. a.* suivre la bête à la piste, sur les voies. § pies wzławia ku zaiącowi; cicho ten pies wzławia.
Wzlepszam, *v. m. F. wzlepszę.* 1) verbessern.

bessern, in bessern Zustand setzen. 2) bessern. 1) abonnir, méliorer, rendre meilleur. 2) édifier, corriger, abannir qu. 1) wzlepszył tę maiętność. 2) wzlepsza go swoim przykładem.

wzlepszyć się. 1) sich bessern. 2) sich bessern, sich erbauen. 1) s'abonnir, se méliorer, devenir meilleur. 2) se corriger, s'édifier, s'amander, avancer dans la vertu.

wzlepsza się choremu. es bessert sich mit dem Kranken. le malade amande, se porte mieux, se refait.

Wzlepszenie, *n.* 1) Besserung. 2) Besserung des Lebens. 1) mélioration, *f.* l'action de rendre meilleur. 1) amandement, *m.* correction de sa vie; édification, *f.* § 1) wzlepszenie maiętności. 2) napominanie iego bez wzlepszenia nie były.

wzlepszenie zdrowia. die Besserung der Gesundheit. amandement, *m.* meilleur état de la santé.

Wzlewa, *v. m. F. wzleię.* sich ergießen. se répandre aux environs; se déborder; sortir de son lit. § rzeka wzlała.

Wzmacniam, *v. m.* F. *wzmocnię*, zmacniam. befestigen, stärken. fortifier, renforcer; rendre plus fort. § ktore maksymy Państwo wzmocniły.

Wzmagam, *v. m. F. wzmogę.* 1) aufrichten, aufhelfen. 2) ausrichten, zu Wege bringen. 1) renforcer, redresser, soulager, aider, soutenir. 2) effectuer, faire. § 1) krol go wzmogł posiłkami swoiemi. 2) wzmogł to swoia udatnością, swoią powagą.

wzmagać; *wzmagać się.* genesen, sich erholen, zu Kräften kommen. amander, se refaire, se remettre, se rétablir, se porter mieux; reprendre ses forces après une maladie; revenir d'une maladie. § wzmoc w choroby nie mogł.

wzmagać się. 1) sich erholen, zu sich kommen. 2) sich aufhelfen, sich helfen. 3) um sich greifen, überhand nehmen. 1) se renforcer, repandre ses forces, revenir à soi, se rassurer, se recolliger. 2) s'aider à se redresser, à se lever. 3) s'accroître, s'augmenter, s'étendre, se répandre. § 1) krol po tey kleśce się wzmogszy. 2) wzmaga się słonie trąbą aby znowu wstało. 3) woda się wzmogła, choroby się teraz wzmagaią.

wzmagaiący mit dem es sich gebessert hat. convalescent.

Wzmaganie, *n.* ⎤ 1) Wiedergenesung.
Wzmożenie, *n.* ⎦ Erholung. 2) Erholung, Aufhelfung. 1) convalescence, *f.* rétablissement & récouvrement de santé. 2) renforcement, *m.* renfort; augmentation de forces; rétablissement. § 1) dziwował się iego wzmożeniu.

Wzmożony, *adj.* ausgeholfen, gestärkt. enforcé, rétabli.

Wzmianka, *f.* Erwehnung. mention, *f.* § wzmiankę czynić o kim.

Wznak, *m.* ⎤ *adv.* 1) rücklings. 2) auf
na wznak. ⎦ dem Rücken. 1) à la renverse. 2) sur le dos; le ventre en haut. § 1) wznak upaść; wznak kogo obalić, przewrocić; wznak padnienie; wznak kogo ciągnę. 2) wznak leżeć; wznak leżenie, wznak spać.

wznak paść. auf den Rücken fallen. tomber à la renverse, les pies à contremont.

Wznaki, *adj.* Znak — w *znaki się da komu.*

Wznawiam co, *v. m. F.* wz*nowię.* verneuern, erneuern. renouveller.

Wznawianie, *n.* wznowienie, *n.* Erneurung. renouvellement, *m.*

Wzniekam, *v. m. F. wzniecę.* 1) Feuer anschürren, wieder anblasen. 2) erregen, anstiften. 1) rallumer, allumer le feu. 2) exciter, attiser, renflammer, enflammer, allumer, rallumer, réveiller, susciter, souffler. § 1) wznieć ogień. 2) wzniecić woynę, rozruch, nieprzyiaźń i nieśmaki miedzy ludźmi.

wzniecić się. eig. u. fig. sich entzünden. *prop. & fig.* se rallumer, s'enflammer, s'allumer. § wzniecila się ta konspiracya, miłość ku niey.

Wzniecenie, *n.* wzniecanie, *n.* 1) Anschürrung des Feuers. 2) Erregung. 1) l'action de s'allumer. 2) suscitation; l'action d'exciter.

Wzniecony, *adj.* 1) entzündet. 2) erregt. 1) r'allumé, allumé. 2) r'allumé, suscité, excité.

**Wzniesienie, *n.* wznoszenie, *n.* podnoszenie. 1) Aufhebung. 2) Erhebung, Erhöhung. 1) haussement, *m.* élevation, l'action de lever de bas en haut. 2) élevation, avancement, promotion.

wzniesienie dział. Kriegsbank. der Cavalier. *Fortif.* de cavalier.

*Wzniesiony, *adj.* podniesiony. 1) in die Höhe gehoben. 2) erhöhet, befördert. 1) élevé, rélevé. 2) élevé, avancé à une dignité.

Wznoszę, *v. m. F. wzniosę*, podnoszę. 1) aufheben, in die Hände heben. 2) erheben, erhöhen, befördern. 1) élever porter une chose en haut; hausser. 2)

2) élever, avancer à une dignité. § *1) wznieś (podnieś) to z ziemie; wzniosł oczy ku niebu. 2) wznieść kogo na wyſoki honoru ſtopień.

wznieść ſię. 1) ſich erheben, aufſteigen, in die Höhe gehen. 2) ſich erheben, ſich zu Ehren bringen. 3) ſich erheben, hochmüthig werden. 1) s'élever en haut. 2) s'élever, ſe hauſſer en dignité. 3) s'élever, s'enorgueillir; devenir orgueilleux. § 1) wyſokim ſię wznoſi wzgorę ſkała grzbietem. 2) wzniosł ſię na tę godność. 3) nadętą ſię wzniosł dumą.

Wzonoſzenie, *n. vid.* Wznieſienie.

Wznowienie, *n. vid.* Wznawianie.

Wznowiony, *adj.* erneuert. renouvellé.

Wzor, *m.* 1) Muſter, Model zum Ausnähen. 2) Blumenwerk; genäheter, gewirkter Zierrath in einem Zeuge; ein Muſter. 3) Flecken auf einer Thier-Haut. 4) Muſter, Beyſpiel. 1) patron, *m.* modèle, *m.* 2) un ouvrage à fleurs, à feuilles, ouvrage ondé dans une étoffe; façon, *f.* 3) madrure, tavelure, les taches ſur la peau d'un animal. 5) façon, *f.* exemple, *m.* manière. § 1) wzor wyſzywać, tkać; wzor wykrawać. 2) wzor na tey ſzacie ſtaroświecki; wzor tkany, ſzyty. 3) pardus ma po ſobie wzory podobne ryſiowy. 4) na wzor czego co czynić.

brać wzor z kogo. an jemand ein Vorbild nehmen. prendre modèle, patron ſur quelqu'un.

Wzorek, *m. g. a.* Muſterchen zum Nähen. petit patron, petit modèle pour coudre après lui. § wzorek ſzyła.

wzorki z drugich wybiera. es iſt ein Splitter-Richter. c'eſt un grand critiqueur; il examine les défauts des autres; c'eſt un linx envers les autres.

Wzorzyſty, *adj.* 1) gemodelt, geblümt, figurirt. 2) fleckicht, bunt, von der Haut eines Thieres. 1) façonné, ondé; orné de figures. 2) tavelé, madré, comme une peau. § 1) wzorzyſta ſzata, materya.

Wzracam, *v. m. F. wzrocę.* umwenden, umkehren. tourner, braquer. § wozem (woz) wzrocić.

Wzraſtam, *v. m. F. wzroſnę, wzroſłę.* 1) erwachſen, aufwachſen. 2) entſtehen. 1) croître, devenir plus grand en croiſſant. 2) naître, *v. n.* s'engendrer, prendre naiſſance. § 1) gdy panienka wzrosła. 2) zawierucha ztąd wzrosła.

Wzrok, *m. g. u.* 1) Geſicht, das Sehen. 2) die Augen; Abſehen, Abſicht. 1) vuë, regard. 2) les yeux; vuë, deſſein. § 1) wzrok krotki głęboko nie przeniknie; wzrok ma oſtry. 2) wzrok na niego obrocili i panem go obrali.

iednym wzrokiem. mit einem Blick. d'un coup d'oeil.

wzrok kroti. kurzes Geſicht. miopie, *f.* courte vuë.

Wzrokowy, *adj.* Geſichts-, das Geſicht angehend. viſuël, *adj.* qui ſert à la vue.

promień wzrokowy. Geſichts-Strahl, Augen-Strahl. rayon viſuel.

Wzroſt, *m.* Statur, Wuchs, Größe. taille, *f.* ſtature, *f.* la grandeur d'un corps. § człowiek wzroſtu zupełnego małego.

wzroſt niezwyczaynny. Rieſen-Größe. taille. *f.* grandeur giganteſque.

Wzrot konia, woza. Umwendung mit einem Pferde, mit dem Wagen. brequement, *m.* action de tourner un chariot; le tour qu'on fait avec un caroſſe, avec un cheval.

Wzruſzam, *v. m. F. wzruſę.* 1) regen, bewegen, aufrühren. 2) bewegen, rühren, erregen. 3) Jägerey: auftreiben ein Wild. 4) brechen einen Frieden. 5) Heilk. erregen, rege machen, verurſachen. 6) aufbringen, aufrühriſch machen. 1) remüer, émouvoir, agiter. 2) émouvoir, remüer, toucher, paſſionner. 3) *chaſſe*: faire lever, faire vuider, faire partir, lancer la bête. 4) rompre, violer la paix. 5) *Médec.* faire, cauſer, exciter. 6) remüer, ſoulever, troubler, émouvoir. § 1) wzruſzyć zboże ſzuflą, ziemię na zagonie; wiatry morze wzruſzyły. 2) wzruſzyć afekt w kim, płacz w słuchaczach; te słowa go wzruſzyły. 3) pies zaiąca z mieyſca wzruſzył. 4) wzruſzył pokoy, pakta. 5) wzruſzyć womit, febrę. 6) co poſpolitwo wzruſzyło.

wzruſzyć zdrowie. ſeine Geſundheit verletzen. émouvoir, troubler un peu ſa ſanté.

wzruſzyć ſię. 1) ſich bewegen. 2) gerühret, bewogen werden 3) ſich eine Krankheit rege machen, ſich ſolche erregen. 4) ſchwürig, aufrühriſch werden. 1) ſe remüer, s'agiter, être agité. 2) s'émouvoir; ſe ſentir ému; être touché; ſe paſſionner. 3) s'émouvoir, ſe troubler; s'altérer; ſe cauſer une maladie. 4) remüer; être remué; être en troubles; ſe troubler, ſe ſoulever, ſe porter à la ſédition. § 1) od tego wiatru wſzyſtkie ſię wzruſzyło morze. 2)

wzruſzył ſię do płaczu, do miłoſierdzia. 3) czym ſię dzrowie iego wzruſzyło. 4) wſzyſtkie ſię na ten ogłos wzruſzyły kraie.

Wzruſzanie, *n.* wzruſzenie, *n.* 1) Bewegung, Aufrührung. 2) Regung, Bewegung einer Leidenſchaft. 3) Mitleiden, Bewegung zum Mitleiden. 4) Unruhe, Aufruhr. 5) Bruch, Verletzung des Friedens. 1) remûment, *m.* agitation, *f.* remüage, *m.* 2) émotion, *f.* mouvement; mouvement des paſſions. 3) mouvement de compaſſion, miſéricorde, pitié. 4) renverſement, remument, trouble, *m.* ſédition, émotion. 5) violation, infraction, rupture de la paix. § 1) wzruſcenie worza od wiatrow. 2) bronić ſię przeciw każdemu wzruſzeniu nieporządnych afektow.

Wzruſzony, *adj.* 1) bewegt, aufgerührt. 2) bewegt, erregt. 3) empört, aufgebracht. 4) gebrochen, verletzt als der Friede. 1) remué, agité, *adj.* 2) remué, ému par quelque paſſion. 3) troublé; ſéditieux; porté à la ſédition. 4) rompu, violé, *parlant d'une paix.* § 1) dom od trzęſienia wzruſzony. 2) wzruſzony od Ducha Swiętego, od miłoſierdzia. 3) wzruſzone narody. 4) wzruſzony pokey.

Wzruſzyciel, *m.* Stöhrer. perturpateur, *m.*

wzruſzyciel pokoiu. Friedens-Stöhrer. infracteur de la paix.

Wzruſzycielka, *f.* Stöhrerinn. perturpatrice, *f.*

Wzrzucam co, wrzucać, *v. m. F. wzrzucę, wrzucić.* in die Höhe werfen. jetter en haut.

Wzrzrucenie, *n.* das Werfen in die Höhe. l'action de jetter en haut.

Wzrzucony, *adj.* in die Höhe geworfen. jetté en haut.

Wzuwam, *v. m.* F. *wzuię.* anziehen Schuhe, Strümpfe. chauſſer, metire les ſouliers, les bas. § wzuy mi ten trzewik.

wzuć ſobie trzewiki, pończochy. ſich Strümpfe, Schuhe anziehen. ſe chauſſer les ſouliers, les bas.

Wzwarzyć co, F. *wzwarzę.* ſiedend machen. faire bouillir, échauffer.

Wzwiady, *pl.* Nachforſchung, wird nur in folgenden Redens-Arten gebraucht. perquiſition, recherche; *ce mot n'eſt en uſage que dans les ſuivantes expreſſions:*

na wzwiady iechać, posłać Kriegsw. recognoſciren reiten, ſchicken. aller, envoyer aux nouvelles, à la découverte; battre l'eſtrade.

na wzwiady co mowić. etwas zum Ausforſchen ſagen. dire qu. ch. pour s'enquerir, pour s'enqueter.

Wzwiatr, *adv.* na wzwiatr. wider den Wind. contre le vent; avant le vent; par prouë; allant de bout au vent.

Wzwieram, *v. m. F. wezwrę.* 1) auffieden; Wellen ſchlagen. 2) *fig.* brennen als vor Rache. 1) bouillir à gros ondes, à gros bouillons. 2) *fig.* s'échauffer, s'enflammer, brûler, s'allumer de. § 1) odſtaw od ognia gdy wzwierać pocznie. 2) wzwiera na pomſtę.

wzwierać przeſtaie. es höret auf zu kochen. il ceſſe de bouillir.

Wzwod, *m.* eine Zug-Brücke, Fall-Brücke. pont-levis, *m.* un pont qui ſe lève & ſe baiſſe.

Wzwodę, *adv.* na wzwodę. aufwärts, wider den Strohm. amont, en remontant; contre le fil de l'eau; à contremont.

Wzwyczaiam do czego, *v. m. F. wzwyczaię,* przyzwyczaiam. gewöhnen. accoutumer à.

wzwyczaić ſię w co. ſich zu etwas gewöhnen. s'habituër, s'accoutumer à.

Wzwyczaienie, *n.* Gewöhnung. accoutumance, habitude.

Wzwyczaiony, *adj.* gewöhnt. accoutumé.

Wzwyż, *adv. & pr. g.* 1) oben, nach oben zu, in die Höhe. 2) über. 3) oben, hiernächſt, bey Citationen in Bücher. 1) en haut, vers le haut, deſſus. 2) au deſſus de. 3) ci-devant, ci-deſſus, plus haut, *en citant un auteur.* § 1) wzwyż leży, pomkniy wzwyż; na łokiec wzwyż podrosł, podniosł. 2) wzwyż i niżey księżyca. 3) wzwyż tak piſze Autor wzwyż namieniomy, rzeczony.

wzwyż łokieć; na wzwyż łokieć. eine Elle hoch; auf eine Elle hoch. à la hauteur d'une aune; une aune en haut.

Wzywam, *v. m. F. wezwę.* 1) Gott anflehen, anrufen. 2) rufen zu Hülfe. 3) herbey rufen, zu ſich rufen, kommen laſſen; einladen. 1) implorer le ſecours de Dieu; invoquer Dieu. 2) implorer le ſecours de qu; appeller qu. à ſon ſecours; demander du ſecours à qu. 3) appeller, mander; faire venir qu; inviter qu. §) 1) wzywać imienia Pańſkiegu; wzywać Boga, Swietych. 2) wezwał braci ſwoiey na ratunek. 2) wezwał sługi ſwego do ſiebie; we-

zwawſzy Panow do rady wotować kazał.

Wzywaiący ſpadek Sprachk. der Vocativus, die fünfte Endung. *Gramm.* Vocatif § Wzywaiący, *ſ. m.*

Wzywanie, *n.* 1) Anrufung Gottes. 2) Anflehung, Bitte um Hülfe. 3) herbeyrufung, Einladung. 1) invocation, *f.* action d'invoquer Dieu; imploration, *f.* 2) l'action de demander, de requerir l'aſſiſtance, le ſecours de qu. 3) invitation, *f.* commandement d'appeller, d'inviter, de mander qu. § 1) wzywanie Boga, Swiętych. 2) wzywanie ſąſiadow na pomoc. 3) wzywanie do rady, do gromady.

X.

X, iſt die Verkürzung des Worts kſiądz. *c'eſt l'abbréviation du mot* kſiądz. *ou du mot* Xiążę.

Xiądz. Xiążę, Xiążka, *&c. vid.* Xſiądz, *&c.*

* * *

Da der Buchſtabe X aus der Polniſchen Sprache gebannet iſt, warum ſollte man ihn nur in dieſen Worten beybehalten. *L'X étant bannie de la langue Polonoiſe, il n'y a point de raiſon de la retenir dans les mots mentionnés.*

Xiężę. *m.* ou. *n*
Xiążę młogy.
Xiążątko, *n. dziecie Xiążęcia.*
Xiążątkow, *adj.*
Xiążęcy, *adj.*
Xiężna, *f.*
Xiężnicz-czyn, *adj.*
Xieżniczka, *f.*
Xiężnin, *adj.*

} dieſe Ehrenwörter werden beſſer mit X geſchrieben, ſ. Kſiążę, Kſiężna, &c. ces noms de titres ſont mieux écrits avec la lettre d'X. *voyez* Kſiążę, Kſiężna, &c.

Y.

Y, *conj.* i und et.

* * *

Viele ſchreiben dieſe Conjunction mit einem y, die Gründlichkeit aber erfordert ein i; ſiehe die Anmerkung zu der Conjunction i. *Force gens écrivent cette conjonction par* y; *mais la raiſon eſt pour* i; voyez la deſſus la remarque ſur la conjonction *i.*

Z.

Z, *pr.* aus, mit. de, avec.

* * *

Dieſe Präpoſition regieret folgende *caſus*, ze aber wird vor zwey Mitlauter geſetzet, um ihre Ausſprache zu mildern. *Cette prépoſition prend le cas ſuivants & ſe change en* ze *devant deux ou trois conſonnes pour adoucir leur prononciation.* § ze dwuch ieden, ze trzech, ze czteroma, ze mną, zezwalam.

I den Genitivum, *le Génitif.*

1) aus, von. de. § idę z izby, z miaſta; wyiąć z kſięgi, z worka, poznać z mowy iakiey kto głowy; ze śrebra, z żelaza zrobiony; ludzie z roboty idą; pochodzi to słowo z greckiego.

* *z okna (oknem) patrzyć.* aus dem Fenſter ſehen. regarder par la fenêtre.

z *Lubomirſkich Jabłonowſka.* gebohrne Lubomirska vermählte Jabłonowſka. une Dame née Lubomirſka mariée à un Jabłonowſki.

pić ze dzbanka. aus dem Kruge trinken. boire dans la cruche.

2) ab, von, von oben herunter. de deſſus. § z gory iechać; woda z dachu ścieka; zbierz to ze ſtołu.

z *ziemi wygładzić ludzie.* die Menſchen von der Erde ausrotten. exterminer les hommes de deſſus la terre.

3) an, an einer Perſon. en une perſonne. *wielki Doktor z niego* an ihn hat man einen großen Arzt. on a en ſa perſonne, en lui un grand médecin. § wielki z niego błazen, pochlebca, ſzalbierz.

4) aus, von, unter. de, entre, d'entre. § z Francuzow dwow tam było; ze ſzlachty iednego obrano.

wydrzeć komu z rąk. einem aus den Händen reißen. ravir à qu. d'entre les mains.

ieden z nich. einer von ihnen. un d'eux.

5) wegen, par, par conſidération, à cauſe de. § sławny z nauk, z męſtwa ſwoiego; z radości, z żalu, z miłości to uczynił.

z *przypadku*, z *przygody*, z *ſzczęścia.* zufälliger, glücklicher Weiſe. par accident, par avanture, par bonheur.

z tey przyczyny. aus dieser Ursache. par cette raison.

6) an, von Krankheiten. du, de la; *en parlant des maladies.* § z febry, z ospy (na febrę, na ospę) umarł.

7) nach der Weise, auf die Art. vor *adjectivis* und *adverbiis*, welchen man im *genitivo* die Endigung a giebet. de la manière, de la mode de, *le suivant adjectif ou adverbe se forme alors au Génitif en* a. § z Francuska, z Włoska mowi, się nosi; z Niemiecka to pochodzi.

z biała, z czarna. das ins weiße, ins schwarze fällt. qui tire sur le blanc, sur le noir.

8) von, vor einigen *adverbiis*, die alsdenn einen *genitivum* auf a haben. de, *devant quelques adverbes qui se terminent alors au Génitif en* a.

z daleka. von weiten. de loin.

z bliska. in der Nähe. de près.

z dawna. von langer Zeit her. depuis long-tems.

9) von, von—her, wegen. par; du côté de. § z rodzicow, z matki, z siostry te ma dobra; z oyca mię powinnowactwem zasięga.

10) mit, aus einem Schieß-Gewehr. à coup d'une arme à feu. § z łuku, z pistoletu, z działa, go zabito, raniono.

z muszkietu strzelić. eine Muskete abschiessen. tirer le mousquet. § strzelano z dział, z łukow.

11) auf, laut, nach. suivant, par, selon. § z woli się to moiey dzieie; z dekretu Trybunalskiego go ścięto.

12) gleich nach, so gleich nach dem Ende einer Zeit; in den letzten Stunden oder Tagen einer Zeit. tout après un tems; au declin, au décours, vers la fin, aux derniers jours d'une saison. § z południa (po południu) o trzeciey o czwartey.

iuż było dobrze zeszło z południa, z połnocy. es war schon sehr spät nach Mittag, nach Mitternacht. il faisoit déjà fort tard après midi, après minuit.

z zimy. gegen das Ende des Winters. vers la fin, vers le déclin de l'hiver. § z lata, z wiosny, z iesieni się to stało.

* * *

Diese Präposition vor einer andern regieret den Genitivum. *cette préposition étant mise devant une autre prend toujours le Génitif.* § z pod szubienice uciekł; z pomiedzy nich się uwolnił.

II. den Accusativum. *l'Accusatif.*

13) etwan, ohngefähr, gegen. environ, à peu près, sur. § z rok tam będę; dałem mu ze trzy razy, ma z korzec owsa, z woz siana.

ma z gębę chleba, ma z potrzebę swoię; ma z się strawę. er hat sein nothdürftiges Auskommen, sein zulängliches Brod. il a son nécessaire, il est à son aise.

z to. zulänglich. suffisamment. § mam z to siły, pieniędzy.

iest mię z to. ich habe zulängliche Kräfte. j'ai des forces suffisantes.

z onę stronę, vid. Strona — *z onę stronę.*

III. den Instrumentalem. *l'Instrumental.*

14) mit. Diese Präposition wird ausgelassen, wenn sie mit dem vorigen keine Verbindung anzeiget. avec, de. *cette préposition est sousentenduë, quand elle n'a point de liaison avec le sujet antérieur.* § worek z pieniędzmi; mowił, grał, szedł ze mną; szedł z kiiem; bił go kiiem, ciął szpadą, kąsać zębami, drapać paznokciami.

* * *

Z, *pr. insep.* Diese Präposition giebt den *verbis* folgende Bedeutungen, doch findet man oft, daß sie den Sinn der *verborum* nicht verändert, als zgwałcić, znayduię. *cette préposition donne aux verbes les sens suivants: quelque fois elle ne change rien en la signification du verbe auquel elle s'attache comme* zgwałcić, znayduię.

1) herunter. de dessus, vers le bas, en bas.

zstępować. herunter gehen. descendre, aller de haut en bas.

znosić. herunter tragen. porter en bas.

zdmuchnąć. herunter blasen. souffler de dessus.

2) zusammen. ensemble.

zszywać. zusammen nähen. coudre ensemble.

zpisać. zusammen schreiben. écrire ensemble.

zbiiać. zusammen schlagen. cloüer ensemble.

3) auf, ganz, gänzlich. tout, entièrement.

zieść. aufessen. manger tout.

zmazać. ganz auslöschen. effacer tout.

* * *

Denen zu Gefallen, die diese Präposition vor c, h, k, p, t mit einem t schreiben, hat man solche Wörter unter Sc, Sh, Sk, Sp, St gesetzet. *Pour s'accommoder à ceux qui écrivent cette préposition devant* c, h, k, p, t, *par*

par une s, *on a rangé de tels mots ſous les colonnes* Sc, Sh, Sk, Sp, St

*Za, *adv.* bardzo. zu, gar zu. trop. § za poźno, ſzata za ciasna; za twardą ma głowę; nie za długo przyydę, za wiele to.

* * *

Za, *pr.* Dieſe Präpoſition regieret folgende Endungen. *cette praepoſition gouverne les cas ſuivants;*

I. die zweyte Endung. *le Génitif.*

1) zur Zeit, unter. ſous, durant, pendant; du tems de. § za Zygmunta Auguſta; za panowania iego; za czaſu moiego, za czaſow naſzych to było; za moiey pamięci; za pamięci oycow naſzych.

za *dnia.* zur Zeit des Tages. de jour.

za *ſzczęścia.* zur Zeit des Glücks; bey glücklicher Zeit. de tems heureux; durant le bonheur.

za *czaſu.* zur Zeit. au tems. § za czaſu życia iego.

*za *czaſu za wczaſu.* zeitig, bey Zeiten. au tems qu'il faut; à tems, dans la ſaiſon propre.

za *lata* im Sommer. dans l'été; pendant l'été.

za *pogody.* bey, in gutem Wetter. au tems clair et ſerein.

za *świeża.* ſo lange es friſch iſt. durant ſa fraîcheur; de la fraiche date, de fraiche memoire, depuis peu; étant encore tout fraiche, tout nouvel. § weź to ziele za świeża; za świeża księga wydana.

za *żywota.* bey Lebzeit. étant vivant; du vivant.

II. die vierte Endung. *l'Accuſatif.*

2) für. pour, de. § pieniądze za ſzkodę, za głowę, za towar; to za to.

ſukno za (po) trzy talery. Tuch zu drey Thalern. du trap de, à trois écus.

talar za oſobę. einen Thaler für eine Perſon. un écu par tête.

za *ſwoie pieniądze.* für ſein Geld. pour ſon argent, de ſon argent.

za *gotowe;* za *gotowe pieniądze.* für baar Geld. pour argent comptant.

dał za konia tego ſto talarow. er hat für dieſes Pferd hundert Thaler gegeben. il a donné cent écus pour (de) ce cheval.

za *groſz to nie ſtoi.* das iſt nicht einen Groſchen werth. cela ne vaut un gros.

za *co to.* 1) wie theuer? was koſtet es? 2) für was? 1) combien? à quoi? à quel prix eſt il cela? 2) pour quoi? à quoi? § 1) za co ten koń. 2) za co wydałeś talar.

za *tyle.* für ſo viel. pour autant de prix, pour tant.

przedał to za tyle. er hat das für ſo viel verkauft. il l'a vendu autant.

za *tyleż.* für eben ſo viel; für eben den Preis. tout autant, pour le même prix.

słowo za słowo. Wort für Wort. mot pour mot. § dar za dar, wet za wet.

słowo za słowo odpowiada. er will das letzte Wort behalten. il veut être le dernier à repliquer; il veut avoir le dernier.

za *pewną,* za *pewną rzecz.* für gewiß, als eine gewiſſe Sache. pour certain, pour ſûr, pour aſſuré, comme une choſe certaine. § za pewną biorę, mam, powiadam.

za *ſtraconą;* za *ſtraconą rzecz.* für verloren. pour perdu.

mam to za ſtraconą. ich halte dieſes für verloren. je le crois perdu.

za *ſwoie.* für das ſeinige. pour le ſien. § mam to, wyznaię to za ſwoie; maſz to za ſwoie; ma to za ſwoie; za ſwoie kupiłem.

mam go zo przyiaciela. ich halte ihn für meinen Freund. je le crois, je l'eſtime mon ami, je le prends pour mon ami. § ma to za fraſzkę, za iedno to wſzyſtko, za wielka rzecz.

mieć co za dziw. etwas für ein Wunder halten. regarder qu. ch. comme une merveille.

za *zdrowie twoie.* auf deine Geſundheit. à votre ſanté.

za *dzień komu robić.* für einen ein Tagewerk arbeiten. faire la journée pour qu.

3) für, einem zum beſten. pour, en conſidération, en faveur de. § wydał krol dekret za niego; za Oyczyznę życie położył.

4) für, ſtatt, wegen. pour; au lieu de; à cauſe de. § uczyń to za (miaſto) brata; za ciebie cierpię, płacę; modlić ſię za kogo; wybito go za brata; ſkarany za ten wyſtępek, za to go bito.

5) zu, anſtatt. pour. § za karanie, za karę, za pokutę mu to naznaczono; ma to za naukę.

6) in, binnen einer Zeit oder einer Weite. dans; dans un tems de, dans l'eſpace de; entre ci et —. § za trzy dni odiadę; za wiele godzin tu będzie? za rok, za kilka dni, za kilka lat; piſał za trzy mile po Doktora.

za (*przez*) *dzień to zrobi.* er wird es in

einem

einem Tage machen. il le fera dans un jour.

7) bis über. par dessus, § za (nad) kolana woda.

8) an, bey. par. § wisi za nogi; za włosy, za łeb, za szyię kogo porwać, wlec; za uszy, za ogon uiąć, trzymać; pociągniy się sam za nos, *prov.*

9) für, so gut als, wie. pour, comme.

za trzech robi. er arbeitet für drey Mann. il travaille pour (comme) trois hommes. § za dziesiąciu zie; za trzy kobiety przędzie; stoi mi przyiaciel za skarb drogi.

za umarłego, za zabitego. für todt, für erschlagen, als einen Todten, als einen Erschlagenen. pour mort, pour tué. § przyiał go Doktor za umarłego, wyniesiono go za zabitego.

III die vierte Endung, wie im Deutschen auf die Frage wohin, und den *Instrumental* auf die Frage wo? l'*Accusatif quand il se trouve un mouvement d'un lieu derrière un autre, et l'Instrumental lorsqu'il n'y en a point.*

10) hinter. derrière, au delà de. § za rynkiem mieszka.

za ucho włożyć. hinter das Ohr stecken. mettre derrière l'oreille.

za uchem iest pioro. die Feder ist hinter dem Ohre. la plume est derrière l'oreille.

za pas wetknąć. in, hinter den Gurt stecken. mettre dans la ceinture.

za pasem noż. in, hinter dem Gurt ist das Messer. le couteau est derrière la ceinture.

za piec skoczyć. hinter den Ofen springen. sauter derrière le poèle.

za piecem siedzi. er sitzet hinter dem Ofen. il est assis derrière le poèle.

za miasto, za bramę wyniść. vors Thor gehen. aller hors de la ville. § za wieś poszedł.

za miastem mieszka. er wohnt hinter der Stadt. il demeure au delà de la ville.

za rzekę poiechał. er ist jenseit des Flusses gefahren. il est parti au delà du fleuve.

za morze. hinter dem Meer. outre mer; au delà de la mer.

za rzeką, za morzem iest miasto. die Stadt ist jenseit des Flusses, des Meeres. la ville est au delà du fleuve, de la mer.

za mur iść. hinter die Mauer gehen. aller vers le derrière de la muraille. § iechać za las.

za murem iść. hinter der Mauer gehen. aller derrière la muraille.

IV. den Instrumental, *l'Instrumental.*

11) hinter, nach. après, derrière. § za okrętem płynął; za mną kamienie ciskano; wysłano iazdę za nieprzyiacielem.

idź za mną. folge mir nach, gehe hinter mir. marchez derrière moi, suivez moi.

za kim mowić, pisać. einem nachsprechen, nachschreiben. répéter les mots de qu; écrire après qu.

za sobą. hinter sich. après soi, derrière soi.

zamknąć drzwi za sobą. die Thüre hinter sich zumachen. fermer la porte sur soi.

za skorą. zwischen der Haut und Fleisch. entre la peau & la chair.

za czasem. mit der Zeit. avec le tems.

za laty. mit den Jahren, nach vielen Jahren. avec l'âge, après beaucoup d'années.

12) für—für; eines nach dem andern. a, l'un après l'autre.

nogę za nogą. Fuß für Fuß. pas à pas; pié à pié. § palec za palcem stawia.

dzień za dzień żyie. er lebet in den Tag hinein. il vit au jour la journée, au jour le jour.

13) auf, nach. à, selon, suivant. § za rozkazaniem, za łaską, za powodem twoim, za radą, za sprawą twoią; za zdaniem twoim; za słowem twoim mi danym.

za pogodą. mit Gelegenheit, bey Gelegenheit. avec occasion.

za pozwoleniem twoim. mit deiner Erlaubniß. avec votre permission.

14) für, einem zum besten. pour qu; en faveur de. § mowił, prosił, pisał za nim.

* * *

Za, *pr. insep.* Diese Präposition theilet den Zeit-Wörtern folgende Bedeutungen mit. *cette préposition communique aux verbes les significations suivantes:*

1) ver, eine Vermachung, Verschließung, Verstopfung. en, ou une action d'enfermer, de boucher.

zamurować. vermauren. murer, boucher par une maçonnerie.

zawinąć. verhüllen. envelopper.

zasidlić. verstricken. enlacer.

zawalić. verschütten. encombrer.

2) ver, tief herein, weit herein. au fond, bien avant, bien loin.

zabiec w las. tief in einen Wald laufen. s'enfoncer dans une forêt.

zabrnąć. tief einwaden. aller bien avant dans l'eau.

zabłąkać się. sich sehr verirren. s'égarer fort loin.
3) eine Vertiefung in etwas, eine Anstrengung der Kräfte. une action de s'appliquer trop, de s'engager entièrement.
zaczytać się. sich ins Lesen vertiefen. s'engager trop à la lecture; s'abîmer dans la lecture.
zapatrzyć się. aufmerksam zusehen. regarder avec beaucoup d'attention.
zamyślić się. sich in den Gedanken vertiefen. rêver, penser fortement, y songer.
4) gänzlich, alles, gar. tout, tout-à-fait, entièrement, fort.
zabrać. alles wegnehmen. ravir tout.
zadusić. gänzlich ersticken. étouffer entièrement.
zadłużyć się. in Schulden fallen. s'endetter fort.
5) anheben, anfangen etwas zu thun. un commencement, une action de se mettre à faire qu. ch.
zabłaznować. anfangen zu haseliren. se mettre à badiner, à bouffonner.
zagrać. zu spielen anfangen. se mettre à jouër.
zaśpiewać. zu singen anfangen. commencer à chanter.
Ząb, *m. g.* * *zębu, zęba.* 1) ein Zahn. 2) Zahn, Zacke im Kamm, im Rade. 3) ein Nußknacker. 1) dent, *f.* 2) une dent de peigne, de rouë. 3) casse-noisette, *m.* § 1) zębow u człowieka liczą 32; kto dał zęby da i chleb. *prov.* zęboma trzymać, uchwycić, zgrzytać, kłapać; ząb mu wypadł, ząb go boli. 2) ząb u klucza; ząb albo palec w kole młynskim. 3) rozłupać orzech zębem.
zębow bolenie. Zahn-Schmerzen. mal de dents; mal aux dents.
zębow pożołknienie. Brand der Zähne, davon sie gelb anlaufen. la brûlure aux dents qui les rend jaunes.
ząb z rzędu wyrosły; przyrostek. außer der Reihe gewachsener Zahn. une surdent.
zęby kątne ostatnie trzonowe z oku stron. Witz- oder Weisheits-Zähne. dents de sagesse.
zęby trzonowe. Backen-Zähne. dents machélières; grosses dents.
zęby trzonowe pierwsze po kłach u koni. die Eck-Zähne des Pferdes, die nähesten an den Backen-Zähnen. les coins, les dents de cheval les plus proches de celles qu'on appelle crochets ou crocs.
zęby kły. Spitz-Zähne in der untersten Kinnlade. dents canines.
zęby oczne. Augen-Zähne. dents oeillières.
zęby przednie. die Schaufel-Zähne, die vordersten Zähne. dents incisives; incisives; *f. plur.* dents de devant; dents gelasines.
ząb słoniowy. Elephanten-Zahn. une dent de l'éléfant.
zęby kluczowe. Schlüssel-Barth, Schlüssel-Zähne. paneton, *m.* bouterolle, *f.* museau de clé.
zęby wypychać. die Zähne ausstochern, ausputzen. curer les dents.
Zęby, herb. **Wappenk.** drey Wolfs-Zähne unter einer Kron und Helm. *Blas.* trois dents de loup ornées d'un timbre & d'une couronne.
na ząb mu to nie padnie; mało to nań. das ist für ihn nur auf einen Zahn. il n'y en a pas pour sa dent creuse.
na ząb nie ma co włożyć. er hat nichts zu beißen noch zu brechen. il a les dents bien longues; il a faim; il n'a pas de quoi mettre sous la dent.
na ząb kogo wziąć. einen durchziehen, hecheln, zur Bank hauen. donner un coup de dent, de langue à qu; déchirer à belles dents. § na ząb go wszyscy wzięli.
iednym zębem chleb teraz ieść trzeba. die Zeiten sind schlecht, man muß wenig essen. il ne faut manger présentement le pain que d'une dent; le pain est présentement fort cher.
z zębow wydrzeć. vor dem Maule wegnehmen, aus den Zähnen rücken. enlever qu. ch. sur la moustache, à la barbe de quelqu'un.
zaglądać komu w zęby. einem ins Maul kucken; einem zusehen. regarder qu. au nez.
zęby mi na to piszczą. das Maul wässert mir darnach. l'eau m'en vient à la bouche.
kąsałbym go zęboma. ich möchte ihn mit den Zähnen zerreißen. je le mangerai à belles dents.
ukazać zęby. er wird dir die Zähne weisen. il vous montrera les dents.
trzymać to za zęboma będę. das soll nicht aus meinem Munde kommen. cela ne passera pas le noeud de la gorge.
miedzy zębami słowo rzec, mowić. ein Wort murmeln, unter den Bart brummen. dire un mot entre ses dents, barboter, murmurer entre ses dents.
przez zęby mowić. durch die Zähne reden. parler les dents.

Zaba, *f.* 1) ein Frosch. 2) gefallenes Hals-Zäpfchen. 3) Zwerg, ein kleiner Mensch. 1) grenouille, *f.* 2) luette abbattue. 3) mirmidon, *m.* petit bout d'homme; nain. § 1) nie zie żaba wołu choć gębę na niego rozdziewi, *prov.*
żaba drzewna, zielono. Laub-Frosch. calamite, *f.* verdier, *m.* petite grenouille verte.
żaba zielona wodna. ein grüner Wasser-Frosch. graissette, *f.*
żaba dżdżowa. Regen-Frosch. grenouille qu'on croit venir avec la pluye.
żaba wodna. Fluß-Frosch, See-Frosch. grenouille de rivière, de mer.
żaba ziemna krostawa, parszywa albo parchata. eine Kröte. crapaut.
Zabaczywam czego, *v. m. F. zabaczę.* aus der Acht lassen, vergessen. oublier.
*Zabarzyć, *vid.* Zabażić.
Zabawa, *f.* Gewerbe, Verrichtung, Beschäftigung. vocation, besogne, occupation, affaire, travail. § wielbi to człowiek tak w pokoiu iak w żołnierskiey zabawie.
zabawo, n. Wappenk. ein mit einer Linie von oben getheiltes Schild, davon die eine Hälfte ein blaues, die andere ein geschachtes Feld vorstellet; Kron und Helm sind mit fünf Strauß-Federn gezieret. *Blas.* écu partagé d'un trait dont les moitiés représentent deux champs, l'un d'azur & l'autre échiqueté; cinp plumes d'autruche ornent le timbre & la couronne.
Zabaweczka, *vid.* Zabawka.
Zabawka, *m.* 1) der einen verweilet; Aufhalter. 2) Jagd-Hund, der sich auf der Spur verweilet. 1) amuseur, celui qui amuse. 2) chien de chasse qui s'amuse sur la voie de la bête. § 1) wielki z ciebie zabawca. 2) zabawca nie mogąc wiedzieć, ktoręedy z paszy zaiąc wylazł, odeyść go nie chce a trafić za nim iednak nie może.
Zabawiam, *v. m. F. zabawię.* verweilen, beschäftigen. amuser, occuper, arrêter. § zabawiła mię kompania.
zabawiać się czym. sich beschäftigen, sich weilen. s'amuser, s'occuper de; s'appliquer, s'employer à faire qu. ch.
Zabawiony, zabawny, *m.* 1) beschäftigt. 2) aufhaltend, beschäftigend, mühsam. 1) surchargé d'affaires, affairé, occupé. 2) pénible, qui donne de l'occupation. § 1) w wielkich i wspaniałych myślach zawsze zabawiony; bardzo iest tym, w tym zabawiony; zabawny prowadzi żywot; dni moie zawsze zabawne. 2) praca to iest zabawna.

Zabawka, *f.* zabawecka. kleine Beschäftigung, Zeitvertreib, kleine Arbeit. amusette, besognette; petite occupation, passe-tems, léger travail.
Zabażyć się komu, F. *zabażę.* einem ein Lüstchen ankommen, in den Sinn kommen. venir dans l'esprit, en pensée. § młodey się to i owo zabaży.
zabażyło mu się. es kam ihm an. il lui a pris, il lui est venuë une envie de. § zabażyło mu się iechac na spacer.
co ci się zabażyło? was ist dir angekommen? sur quelle herbe avez-vous marché?
Zabeczeć, F. *zabeczę*, } anfangen zu blöken. se mettre à bêler, à meugler.
Zabeknać, F. *zabeknę.*
Ząbek, *m. g. ząbka.* 1) ein Zähnchen. 2) Art von Hunden mit sehr weißen Zähnen. 1) une petite dent. 2) sorte de chien à dent fort blanches.
Zabi, *adj.* Frosch-. de grenouille. § żabi krzek.
żabi kamień. Kröten-Stein, so im Kopf einer Kröte gefunden wird. crapaudine, *f.* pierre qui se trouve dans la tête d'un crapaud.
żabi kwiat, ziele, vid. Papawa.
żabie kosmy, ziele, vid. żorawie noski.
żabie gronka, ziele. (ambrosia) Trauben-Kraut. Ambroisie, *f.*
żabia kostka. kleiner Knochen in der linken Seite eines Frosches. petit os qu'on trouve dans le côté gauche d'une grenouille.
Zabicie, *n.* Ermordung, Entleibung. 2) das Schlachten, Erlegen eines Thieres. 3) Stich im Karten-Spiel. 4) Verschlag einer Oeffnung als mit Tapeten. 1) homicide, *m.* meurtre, *m.* tuerie, *f.* 2) l'action de tuer, d'assommer une bête. 3) main, *f.* levée de cartes. 4) ouverture couverte d'un tapis ou de quelque autre chose.
Zabiegacz, *m.* czego. Streber, Trachter nach etwas; der etwas zu erlangen suchet. rechercheur, *m.* brigueur, *m.* un homme aspirant après; celui qui recherche qu. chose.
zabiegacz dziedzictwa. der nach einer Erbschaft strebet. qui chasse aux testaments.
Zabiegam, zabiegać, *v. m. F. zabieżę, zabieżeć, zabiegnąć, zabiegnę.* 1) tief hineinlaufen; hereinstreifen, eindringen. 2) entgegen gehen. 3) abwenden, vorkommen, vorbeugen, hintertreiben. 4) aufsuchen, suchen, mit herumlaufen etwas zu erhalten suchen. 5) trachten, streben nach etwas. 6) eines Gunst suchen, sich um solche bemühen. 1) s'enfoncer, s'avan-

vancer; pénétrer en courant; aller, entrer en avant; faire des courſes. 2) venir à la rencontre de qu; aller au devant de. 3) obvier, s'oppoſer à qu. ch; aller au devant d'un mal; prévenir, détourner, parer, éloigner, évirer, empêcher qu. ch; couper chemin à. 4) rechercher, chercher avec ſoin en courant çà & là, de côté & d'autre; courir après qu. ch. de tous côtés. 5) aſpirer à; déſirer, briguer, ambitionner, pourſuivre, rechercher, mugueter, tâcher d'avoir. 6) briguer l'amitié de qu; faire ſa cour à qu; tâcher de gagner l'affection de qu; gagner l'eſprit de qu; prévenir qu. § 1) daleko w Polſkę zabiegł; oderwało ſię kilka ſet koni od znaku i po wſzyſtkich ſtronach zbiegaią i rabuią. 2) zabiega (zachodzi) mu w drogę. 3) zabiec złemu, ſzkodzie. 4) zabiegay koło pieniędzy dla mnie. 5) zabiegać dziedzictwa, urzędu, cudzych obiadow. 6) zabiegać komu, czyiey łaſki; o czyią łaſkę zabiegać.

zabiegł zamysłowi temu. er hat dieſe Abſicht hintertrieben. il a renvercé ce deſſein, il détourné ce coup.

zabiegaiący dostoieństwa, urzędu. ein Candidat, der nach einem Amte ſtrebet. prétendant, *m.* briqueur d'une charge; celui qui aſpire à quelque dignité,

zabiegam ſię, zawodzę ſię. den Anlauf zum Sprunge nehmen. prendre ſon eſcouſſe, reculer pour mieux franchir.

Zabieganie, *n.* zabieżenie, *n.* 1) das Hineinſtreifen, Einfall, Streiferey. 2) Vorbeugung, Abwendung. 3) Beſtrebung, Trachtung nach etwas. 1) enfoncement, *m.* courſe dans un pays; l'action de s'avancer en courant. 2) eloignement, empêchement d'un fâcheux evenement; un obſtacle à quelque mal, à un mauvais deſſein. 3) brigue, *f.* pourſuite d'obtenir une choſe; recherche. § 1) na zabieżeniu w ſaſieckie państwo poymany, 2) zabieżenie złemu, nieſzczęściu. 3) zabieganie urzędu, dziedzictwa.

zabieżenie chorobie. Präſervativ-Mittel. préſervatif, *m.*

zabieganie łaſki czyiey. die Bemühung um eines Gewogenheit. les aſſiduités d'une perſonne d'auprès d'une autre.

zabieżenie komu od czego. Vorſprung; Zuvorkommung. l'action de prévenir qu. prévention, anticipation.

zabieżenie komu w drogę, zayście, wyyście przeciw komu. das Entgegengehen. l'action d'aller au devant de qu; l'aller au devanr de qu.

Zabiegi, *plur.* 1) Einfall, Streiferey. 2) Beſtrebung, Bemühung. 1) débordement, *m.* incurſion, *f.* courſe, irruption dans un pays. 2) efforts, *plur.* empreſſement, pourſuite. § 1) na zabiegach morſkich poymany; Tatarzy częſte zabiegi czynią w ſaſieckie kraie. 2) daremne iego były zabigi.

Zabiegły, *adj.* co umie zabiegać, nabywać. geſchickt etwas zu gewinnen, zu erlangen. adroit à gagner, à obtenir; qui a de l'adreſſe pour acquerir.

Zabielam co, *v. m.* F. *zabielę.* weiß machen, weiß anmachen. blanchir, rendre blanc. § zabielić frykaſę. potrawę.

***dzień ſię zabiela.* der Tag bricht an. le jour commence à poindre, à éclorre, à venir.

Zabielenie, *n.* das Bleichen, Weißmachen. blanchiment, *m.* l'action de rendre blanc.

Zabielony, *adj.* weiß gemacht. blanchi, rendu blanc. § zabielony agreſt, frykas.

Zabieniec, *vid.* Zabiniec.

Zabieram, zabierać, *v. m. F. zabiorę, zabrać.* 1) alles wegnehmen. 2) überſchwemmen, mit ſich reißen. 3) conſiſciren, wegnehmen. enlever, rafler, ravir, prendre, emporter tout. 2) inonder la campagne; entrainer, emporter avec ſoi. 3) confiſquer, ſaiſir; ſe ſaiſir de. § 1) nieprzyiaciel wſzyſtkich i wſzyſtko zabrał; nie zabierzeſz tego na raz. 2) rzeka pole, łąki zabiera. 2) zabra to do ſkarbu, na pana, na krola.

zabierać mieyſce, Platz einnehmen. occuper la place.

zabieram, v. m. F. zabiorę, zawezmę, 1) machen, ſtiften als Freundſchaft. 2) fig. bekommen, erlangen. 3) ſich vergreifen; aus Verſehen eine fremde Sache mit ſich nehmen. 1) faire, contracter, établir une amitié. 2) recevoir, prendre; ſe procurer. 3) ſe méprendre, ſe tromper en prenant pour la ſienne une choſe d'autrui. § 1) zabrał z nim przyiaźń; zawziął ze mnią pobratymſtwo; zawziął na mnie nieprzyiaśń. 2) zawziął Ducha Swiętego; zawziąwſzy (zabrawſzy) nową gotowość, nowe ſiły; zawziąłem tę wiadomość od niego. 3) zawziąć co cudzego.

zawziąć o czym wiadomości, ięzyka. von etwas Wind bekommen. avoir le vent, le mot de qu. ch.

zawziąć się. F. zawezmę, *zaymować się*. 1) Wurzel fassen, schlagen, treiben. 2) beharren, bestehen auf etwas. 3) auf einen erbittert, ergrimmet seyn. 1) s'enraciner; reprendre, prendre, faire des racines; lever. 2) s'opiniâtrer, devenir opiniâtre, persister. 3) s'acharner, être acharné contre qu; en vouloir opiniâtrement à qu. § 1) zboże, pſonka się zawzięła. 2) zawziąłem się z wielką ciekawością tego się domacać; na to, do tego się zawziął. 3) zawziął się na mnie złością i nienawiścią.

zabierać się, F. zabiorę, *wybierać się do czego, w co*. sich zu etwas zubereiten, fertig machen. se préparer, se disposer, s'apprêter à faire des prèparatifs pour. § zabierał się w drogę, w pracę, w daremne zamyślenia.

zabieram się, F. zabiorę, zawezmę. 1) entstehen, entspringen. 2) sehr wachsen, zunehmen an etwas. 3) sich anlassen; Anlaß, Anschein zu etwas haben. 1) naître, provenir, venir, commercer, s'allumer de. 2) s'accroître, s'augmenter en. 3) tendre à; il y a apparence. § 1) zawzięła się woyna; zabierała się ztąd przyiaźń, nieprzyiaźń; zawziął się z tego ogień. 2) w wielką się to Państwo zabrało potęgę; zawierać się w ciało; krowa się w nabiał zabrała; potężnie się złe zawzięło. 3) zabrało się na woynę; zabiera się na deszcz, na śnieg.

zabiera mu się na febrę. es läßt sich mit ihm zum Fieber an. il y a apparence que la fièvre le prendra.

Zabieżenie, *vid.* Zabieganie.

Zabiiacz, zabiiak, *m.* Todtschläger, Meuchel-Mörder. ficcaire, meurtrier, assassin, tuëur.

Zabiiam, zabiiać, *v. m. F. zabiię, zabić*. 1) tödten, ums Leben bringen, entleiben, umbringen. 2) schlachten, fällen ein Thier. 3) fig. quälen, martern, kränken. 4) verschlagen, vermachen eine Oeffnung. 5) stechen im Karten-Spiel. 6) einschlagen, einrühren, einmachen. 1) tuer; ôter la vie; meurtrir, defaire, faire mourir. 2) tuer; assommer, égorger une bête. 2) *fig.* assassiner, assommer, tuer, accabler, fatiguer, ennuyer; faire souffrir; outrager. 4) couvrir une ouverture de; tendre, mettre devant une ouverture. 5) battre, emporter, prendre une carte jouée. 6) gacher, brouiller; mettre qu. ch. dans celle qu'on veut préparer. § 1) zabito tu człowieka; zabiy go. 2) zabić wołu, ptaka z fuzyi. 3) zabiiasz mię twemi słowy; zabiłeś mię tą nowiną. 4) zabić dziurę oponą, deskami. 5) zabił tuza kozerą. 6) zabić na gorzałkę; zabić polewkę iaiem.

biy zabiy na niego. alles verfolget ihn. tous se recrient contre lui.

zabić okrutnie. grausam ermorden. massacrer, assommer, tuër cruellement.

zabić kogo na śmierć. tödten vom Leben zum Tode bringen. ôter la vie à qu; mettre qu. à mort. § zabili ko kamieńmi na śmierć.

zamić armatę; zabić armatę pożdziami. ein Geschütz vernageln. encluër un canon.

zabić koniowi za żywe. ein Pferd vernageln. enclouër, piquer le cheval en le ferrant.

zabić komu za żywe. einem ein Herzeleid anthun. faire souffrir qu; piquer qu. au vif; faire du chagrin, de la peine à qu.

zabiie mię to. das bringet mich um, das stürzet mich. cele me coupe la gorge; cela m'assomme; m'assassine.

zabić oszczepem dzika. mit einem Jäger-Spieß eine Sau fällen. enferrer le sanglier avec un espieu.

zabić się sam; swoią śmiercią się zabić. sich das Leben nehmen; sich entleiben; Hand an sich legen. se tuër soi-même; se donner la mort; se défaire soi-même.

zabić się. ums Leben kommen; sich ums Leben bringen aus Versehen oder zufällig. se tuër par sa faute ou par accident. § nie zabiiay się, sam nie zadaway sobie piiaństwem śmierci; żaden się na śmierć nie zabił, gdy się kościoł zawilił.

Zabiianie, *n. vid.* Zabicie.

Zabiiatnia, *f.* Mörder-Grube, Mord-Loch. boucherie, *f.* coupe-gorge, *m.* lieu où l'on égorge les gens.

Zabiniec, *g. żabińca*. Frosch-Pfuhl Frosch-Lache, wo sich die Frösche aufhalten. grenouillière, *f.* lieu où il y a beaucoup de grenouilles.

żabiniec, n. } (batrachites, brontlas) Zabinek, *m. g. u.* } drogi kamien. Knopf-Stein, Kröten- oder Hagel-Stein, sie sollen mit dem Hagel herunter fallen. batrachite, *m.* pierre précieuse qui, à ce qu'on croit, doit tomber avec la grêle.

żabinek, m. ziele. vid. Jaskier.

Zabior, *m.* 1) kleines Kind. 2) kleines Pferdchen. 1) petit enfant. 2) petit cheval.

Zabior,

Zabiot, *m.* Raub, Beute. dépouille, proie, butin.

Zabity, *adj.* 1) erschlagen, umgebracht. 2) geschlachtet, gefällt. 3) vernagelt. 4) vermacht, verschlagen als eine Oeffnung. 5) eingeschlagen, eingemacht. 1) tué. 2) tué, assomme, égorgé, *en parlant des bètes.* 3) encloué. 4) couvert d'une pièce de tapis, *en parlant d'une ouverture.* 5) mis, mêlé dans ce qu'on prépare, qu'on apprête. § 1) zabitych pochować. 2) bydło zabyte (bite). 3) działo zabite. 4) okno oponą zabite. 5) słod na piwo zabity.

śmierć zabita. 1) gewaltsamer Tod. 2) Todes-Strafe. 1) mort violente. 2) le dernier supplice, peine de mort. § 1) gniewliwy łacno o zabitą śmierć przychodzi. 2) na zabitą smierć zasłużył; skarano go zabitą śmiercią.

sprawa o zabitą głowę, o zabitą śmierć, o mężoboystwo. Blut-Gericht. Criminal-Gericht wegen einer Mordthat. action criminelle à raison d'un meurtre.

Zabka, *f.* ein kleiner Frosch. petite grenouille, *f.*

Ząbkowato, *adv.* zackicht, zähnicht. dentelé en manière de dents, de peigne ou de scie. § ząbkowato schodziste są szwy w głowiey kości, rybie zęby.

Ząbkowatość, *f.* Zacken-Werk, gezäckte, verzähnte Arbeit. crenelure, *f.* dentelure, *f.* ouvrage dentelé, crenelé.

Ząbkowaty, *adj.* zahnicht, zackicht, verzähnt. crenelé, dentelé; qui a de petites dents § sierp ząbkowaty.

Ząpkuię, *v. a.* zahnicht, zackicht machen. creneler, denteler; faire des entailles en forme de dents.

Zabłądzić, F. *zabłądzę.* ⎫ sich verirren,
Zabłąkać się, F. *zabłąkam się.* ⎭ sich verschlagen. s'écarter, s'égarer, se fourvoyer, se perdre, se détourner de son chemin. § zabłąkał się okręt do tego portu; do cnotliwych rzadko szczęscie zabłądzi; zabłąkał się od mieszkania, od prawdy.

Zabłądzenie, *n.* ⎫ Verirrung. égare-
Zabłąkanie, *n.* ⎭ ment, *m.*

Zabłądzony, *adj.* ⎫ verirrt. égaré. § tak
Zabłąkany, *adj.* ⎭ w swoiey głębokiey myśli zabłąkany.

bydło zabłąkane. verirrtes, verlaufenes Vieh. une bête gaive, égarée.

Zabłaznować, F. *zabłaznuię.* anfangen Possen zu treiben. se mettre à badiner; bouffonner un peu.

Zabłocie, *n.* trockener Ort über einer Koth-Lache. endroit sec après un bourbier.

Zabłysnąć, F. *zabłysnę.* 1) anfangen zu blitzen, zu schimmern, Strahlen zu werfen. 2) auf einen werfen einen Strahl, einen Blick der Liebe. 3) hervorbrechen, leuchten. 1) reluire; commencer à éclairer, à jetter une lueur; commencer à rayonner. 2) jetter un rayon d'amour sur qu. 3) reluire, éclater, briller, paroître. § 1) zabłysnęło grzmiec będzie; miecz w iego ręku zabłysnął. **2) przyiaznym na mnie zabłysnął promieniem. 3) zabłysnęła nauka, cnota, łaska iego.

Zabobon, *m.* ⎫ 1) Aberglaube. 2) Gö-
Zabobony, *plur.* ⎭ tze, Abgott. 1) superstition, *f.* 2) un idole. § 1) zabobonow wierzyć; zabobonami narabiac, obwarować przeciw złym przypadkom iako poganie czynili i teraz baby głupie; pogańskie, żydowskie zabobony. 2) zabobon w kącie stoi.

Zabobonnie, *adv.* abergläubischer Weise. superstitieusement, avec superstition.

Zabobonnik, *m.* Abergläubiger. un superstitieux.

Zabobonność, *f.* Neigung zum Aberglauben. disposition, *f.* pente qu'on a à la superstition.

Zabobonny, *adj.* abergläubisch. superstitieux.

Zaboleć, F. *zaboli.* 1) anfangen weh zu thun. 2) einem schmerzen. 1) commencer à faire mal, à faire de la douleur. 2) affliger, cuire, chagriner, affecter qu; donner, causer du chagrin, du souci à qu. § 1) zęby mię zabolały. 2) zaboli go to.

zabolała mię głowa. der Kopf fängt mir an weh zu thun. le mal de tête me prend.

Zabość, F. *zabodę.* anspornen ein Pferd. piquer, talonner le cheval; lui donner de l'éperon. § zabodź konia.

Zaboy, Mord, Mordthat. meurtre, *m.* hommicide, *m.*

zaboy pobełnić einen Mord begehen. faire un meurtre.

zaboy płodu albo dziecięcia maluckiego. Kinder-Mord. infanticide, *m.* le meurtre d'un enfant.

Zaboyca, *m.* Mörder. meurtrier, *m.* homicide, *m.* assassin.

zaboyca siebie samego. ein Selbst-Mörder. un homicide de soi-même.

Zaboyczyni, *f.* Mörderinn. une meurtrière, une homicide, celle qui a fait une meurtre.

zaboyczyni dziecięcia. Kinder-Mörderinn. celle qui a tué un enfant; meurtrière, assassine d'enfant.

Zaboyski, *adj.* mörderisch. meurtrier, homicide, *adj.*
Zabraniam czego komu, *v. m.* F. *zabronię.* verwehren. empêcher, défendre qu. ch; faire défense de faire qu. ch.
Zabranie czego. 1) die Wegnehmung. 2) Einziehung, Confiscation. 1) enlever. 2) confiscation; saisie qu'on fait de quelque bien au profit du Prince.
Zabrany, *adj.* 1) weggenommen. 2) confiscirt. 1) ravi, emporté, enlevé. 2) confisqué, saisi au profit du Prince.
Zabrnąć, F. *zabrnę.* 1) tief ins Wasser gehen, waten. 2) sich tief einlassen; fassen, verfallen, gerathen in etwas. 1) entrer dans un gué profond; se mettre dans une profonde eau pour la guéer; guéer fort loin. 2) s'embarquer, s'embarrasser; s'embourber, s'enfiler, se perdre, être enfilé, se jetter, se plonger dans. § 1) rybacy na ryby zabrnęli; zabrnął w wodę po pas. 2) zabrnąć w złość, w długi, w grzechy, w błędy. *nie zabrnie głęboko.* er wird es nicht weit bringen. il n'avancera pas loin; il n'ira pas loin.
Zabronienie, *n.* Verwehrung. défense, *f.* empêchement, *m.*
Zabroniony, *adj.* verwehrt. défendu, empêché.
Zabrudzić, F. *zabrudzę.* Wäsche sehr schwarz machen. rendre trop sale le linge.
zabrudzić się. sehr schwarz werden, von der Wäsche. s'encuirasser, devenir trop sale comme le linge.
Zabrunatnić co, F. *zabrunatnię.* 1) braun färben. 2) blau anlaufen lassen. 1) brunir, teindre en brun. 2) donner une couleur d'eau à une morceau de fer; peindre du fer.
Zabrzmiewa, *v. m.* F. *zbrzmi.* erschallen. retentir, résonner, se répandre. § zabrzmią Państwa pieśń wesołą; zabrzmał huk po lesie.
Zabudować co, F. *zabuduię.* 1) verbauen als die Aussicht. 2) vollbauen, bebauen. 1) boucher les lumières, la vue à son voisin; barrer, boucher la vue d'une fenêtre en batissant outre. 2) remplir une place d'édifices, de bâtiments. § 1) zabudować okna, światłość sąsiadowi. 2) zabudował wszystek grunt, plac.
Zaburzenie, *n.* 1) Ungestümigkeit, Sturm-Wetter. 2) Kriegs-Gefahr, Unruhe, Verwirrung. 1) tempête, *f.* mouvement, agitation violente du tems, de la mer. 2) tempête, *f.* sediton, *f.* trouble, *m.* émotion, desordre, *m.* tumulte, *m.* orage, *m.* § 1) zaburzenie nieba, morza. 2) w srogim teraźnieyszym zaburzeniu Oyczyzny.
Zaburzyć, F. *zaburzę.* 1) erregen, als der Wind das Meer. 2) erregen, verwirren. 1) agiter; rendre tempétueux, émouvoir, remuer comme le vent la mer. 2) troubler, agiter; causer des désordres. § 1) srogie wiatry zaburzyły morze. 2) całe tym zaburzył państwo.
zaburzyć się. 1) stürmisch Wetter werden; trübe werden. 2) in Unordnung, in Unruhe gerathen, aufrührisch werden. 1) se troubler, s'obscurcir, se brouiller, devenir orageux. 2) se troubler, s'agiter, se soulever. § 1) zaburzyło się na śnieg, na deszcz. 2) na ten ogłos wszystkie się zaburzyło miasto.
Zaburzony, *adj.* ungestüm, stürmisch, unruhig. tumultueux, tempétueux, agité, orageux.
Zaceniam, *v. m.* F. *zacenię.* bieten, halten eine Waare. taxer, priser, faire tant une marchandise.
Zaćmiony, *adj.* geschätzt. prisé, taxé.
Zachęcam kogo do czego. *v. m.* F. *zachęcę.* anfrischen. encourager, animer, rafermir, relever.
zachęcić sobie kogo. auf seine Seite bringen, gewinnen. gagner, captiver, prévenir qu; porter, tirer qu. à son parti. § zachęcił sobie stany.
Zachełznam, *v. m.* F. *zachełznę.* 1) zäumen. 2) bändigen. 1) brider. 2) domter, arrêter, reprimer. § 1) zachełznąć konia.
Zachiewa mi się czego, *v. m.* F. *zachce.* es lüstert mich; ich bekomme ein Lüstchen zu etwas, es kommt mir an. il m'arrive; l'envie me prend, me saisit; je suis en humeur de. § brzemienney się czego tego i owego zachciewa; zachciało się starcowi tańcować.
Zachłystnąć się czym, F. *zachłystnę.* sich verschlucken, in die unrechte Kehle bringen. s'engorger, s'engouer, avoir peine à avaler un morceau.
Zachmurżam, *v. m.* F. *zachmurze.* beziehen; trübe machen, als das Wetter. troubler, obscurcir, rendre obscur. § niepogoda niebo zachmurzyła.
zachmurzyć się. sich überziehen, trübe werden, sich mit Wolken beziehen. se troubler, s'obscurcir; devenir obscur & ténébreux; se couvrir de nuages; se brouiller.
Zachmurzenie, *n.* Beziehung mit Wolken. obscurcissement causé par des nuages.
Zachmurzony, *adj.* trübe, dunkel, wolkicht. obscur-

obscur, ténébreux; plein, couvert de nuages. § zachmurzona od płaczu źrzenica.

Zachod, *m.* 1) Untergang eines Gestirns 2) der Sonnen-Untergang. 3) West, Niedergang. 1) le coucher d'un astre. 2) le coucher du soleil. 3) Couchant, *m.* Occident, *m.* le côté du monde où le soleil se couche. § 1) zachod gwiazdy, księżyca. 2) godzina przed zachodem; słońca, słoneczny zachod 3) ku zachodowi, na zachod te kraie leżą.

Zachodni, *adj.* } gegen den Niedergang.

Zachodowy, *adj.* } Westlich, West-. occidenttal, *adj.* qui regarde l'Occident, Occase.

Zachodzę, *v. m. F. zwyde.* 1) weit hinein gehen. 2) untergehen als die Sonne. 3) sich belaufen, austragen. 4) gerathen, fallen, verfallen in etwas. 5) sich einlassen. 6) weiter gehen, weiter bringen. 7) einen fassen, einem beykommen, einen zu fangen, zu gewinnen suchen; sich eines Mittels bedienen, einen zu seiner Absicht zu bringen. 8) nach etwas trachten, streben, sich um etwas bemühen, was suchen. 9) vorkommen, vorbauen, vorhauen. 10) das Ansehen haben, sich anlassen. 11) plötzlich befallen, übereilen, beschleichen. 12) abschneiden. 13) vorfallen, vorkommen, sich ereignen; sich finden. 14) gelangen, einlaufen, treffen, finden, 15) schwanger werden. 16) ins Spiel kommen; Antheil haben, Theil nehmen 17) verdecket, verhüllet werden. 1) s'enfoncer dans; entrer plus avant; avancer, aller au delà. 2) se coucher comme le Soleil. 3) monter à; faire une somme. 4) tomber, s'enfiler, s'embarquer, s'embarasser, se plonger, se jetter dans. 5) être entrainé, s'engager dans, entrer en. 6) s'enfoncer, aller plus avant, avancer loin dans; percer. 7) tenter qu. par, tâcher de surprendre, de corrompre, d'interesser qu. par; en user, se servir de quelque moyen avec une personne pour la porter à son intention. 8) tâcher d'avoir; aspirer, rechercher, mugueter, briguer, songer à. 9) aller, courir au devant de; obvier, s'opposer à qu. ch; prévenir. 10) aboutir, tendre à; il y a apparence. 11) survenir; supprendre, prendre par suprise. 12) couper le chemin; arrêter, empêcher de passer outre; fermer le passage vers quelque lieu. 13) paroître, venir, avenir, survenir, se trouver inopinément, 14) arriver, venir, venir à la connoissance de qu; trouver qu. 15) concevoir, être enceinte, être grosse d'un enfant. 16) y avoir part; s'y interesser. 17) s'obscurcir, se couvrir de. § 1) zaszliśmy głęboko w las, daleko od wsi. 2) słońce zaszło; księżyc wnet zaydzie. 3) suma na sto talerow zaszła 4) zaszedł bardzo w długi w błędy, w nieprzyiaźń ze mną 5) w wielką z nim przyiaźń zaszedłem; zachodzić w słowa, w rozmowę. 6) są uczeni co ieszcze daley zachodzą; ale tak daleko zachodzić nie chcę. 7) zachodzić na kogo sztucznie, pochlebstwy, sztuką, fortelem. 8) zachodzić kołę urzędu u kego, o poprawę czego. 9) za wczasu złemu, chorobie zaszedł. 10) zachodzi na woynę, na rozruch, na deszcz. 11) w tym go zaszła śmierć, choroba; noc nas zaszła. 12) wody, nieprzyiacielskie hufce nas na drodze zaszły. 13) nowa w tym zachodzi trudność, nieprzyiaźń. 14) zaszedł mię rozkaz, list od niego, zaszła ta nowina, wiadomość do nas; przysiąc ma że go pozew nie zaszedł. 15) zaszła; zaszła płodem, synem. 16) zachodzi w tym honor, interes. 17) gwiazdy chmurami zachopza; oczy mu śmiertelną zaszły powłoka.

zachodzić w tym będę. ich werde dafür sorgen. j'y songerai.

zachodzić w lata. in die Jahre gehen, alt werden. être sur l'âge; avancer en âge, devenir vieux.

zachodzi to downością. dieses kommt mit der Zeit ab. cela vieillt, est aboli par le tems; cela devient hors d'usage.

oczy mu łzami zachodzą. die Thränen treten ihm in die Augen; die Augen gehen ihm über. les larmes lui viennent aux yeux, ils se mouillent.

krwią zachodzić. mit Blut unterlaufen. se meurtrir; devenir livide, poché au beurré.

zachodzi cośś miedzy niemi. es geht unter ihnen was für. il y a quelque chose de particulier entr'eux; on ne sait quel commerce ils ont ensemble.

zachodzę komu w drogę. dem Freunde oder Feinde entgegen gehen. courir, aller au devant de son ami ou à la recontre de son ennemi.

zachodzić w rozum, w głowę. im Gehirn verrückt werden. perdre une partie de son bon sens, être hors de son bon-sens.

zachodzić się. 1) mit einem umnehen, umspringen, ihn zu seiner Absicht lenken. 2) sich um etwas bemühen. 3) sich begeben.

ben, sich ereignen, vorfallen. 1) tourner, porter qu. à son intention; gagner qu. 2) tâcher, s'efforcer d'avoir. 3) avenir, arriver. § 1) tak dobrze się umiał zachodzić koło nich, że pozwolili. 2) zachodził się o ten urząd. 3) zachodzić się (przydać się) może.

Zachodzenie, *n.* Vorsorge, Bemühung, Sorgfalt. soin, *m.* empressement. § umieiętnieysze koło siebie to sprawi zachodzenie.

Zachorzały, *adj.* der krank geworden ist. qui est devenu malade.

Zachorzeć, F. *zachorzeię.* krank werden; in eine Krankheit fallen. devenir malade; contracter, gagner une maladie; tomber dans une, d'une maladie. § zachorzał od tego na febrę.

Zachowałość, *f.* gutes Ansehen. grand crédit, réputation. § w wielkiey u niego zostaie zachowałości.

Zachowały, *adj.* } angesehen; der im grossen Ansehen, in großer Gnaden stehet. accrédité; qui a les bonnes graces de qu; qui est bien en crédit, en faveur; aimé & chéri.
Zachowany, *adj.* }

grosz zachowały; grosz zachowany. ein Nothpfennig. mugot, *m.* l'argent serré & caché.

zachowany, adj. 1) erhalten, gesund; bewahrt. 2) beobachtet, gehalten. 3) auferzogen bey etwas. 1) conservé, sain, sauf. 2) observé, maintenu, gardé. 3) nourri, élevé dans. § 1) zachowane zdrowie. 2) zachowane prawa, zachowany sekret, zachowana przyiaźń. 3) na (w) dobrym cwiczeniu zachowany młodzieniec.

Zachowanie, *n.* 1) Erhaltung. 2) Umgang, Freundschaft, genaue Bekanntschaft. 3) Beobachtung, Haltung. 4) Ansehen, Hochachtung in der man lebet. 5) Auferziehung. 1) conservation, *f.* salut, maintien; le soin de garder, de conserver. 2) conversation; entretien avec qu. 3) observation, *f.* garde; l'action d'observer. 4) crédit, *m.* autorité, estime, reputation. 5) éducation. § 1) zachowanie życia i rodzaiu każdemu zwierzęciu iest spolne; zachowania honoru, żywota, zdrowia, pamięci. 2) wielkie z nim ma zachowaniu; przyiacielskie zachowanie. 2) zachowanie prawa, rozkazu cziego, sekretu. 4) ci Panowie i zachowaniem i maiętnością rowni sobie byli; wielkie ma zachowanie i na zamiar złoto. *5) dobre zachowanie, wychowanie dziecięcia.

Zachowuię. *v. m.* F. *zachowam.* 1) erhalten. 2) bewahren, behüten. 3) beobachten, halten. 4) Rechenk. eine Zahl im Sinn behalten. 1) conserver, garder avec soin. 2) sauver, défendre, délivrer de. 3) observer, garder, tenir. 4) *Aritm.* retenir un nombre en mémoire. § 1) zachować zdrowie, maiętność swoię; całość Państwa; zachował mię Bog zdrowo. 2) Bog mię od tego zachowa nieszczęścia; zachować co od zgniłości. 3) zachować prawo, sekret, wiarę, słowo, przyiaźń. 4) zachoway tę liczbę; zachoway tę liczbę w pamięci przyday ią do następuiącey.

żachować sobie co. sich etwas vorbehalten. se reserver qu. ch.

zachować co na potym. etwas auf den Nothfall, auf Zukunft verwahren, aufheben. reserver, conserver pour l'avenir, pour la nécessité; serrer; garder une poire pour la soif.

zachowuię się. 1) sich aufführen, sich verhalten. 2) sich erhalten, sich behaupten. 3) beobachtet, gehalten werden, im Gebrauch seyn. 4) einem dienen, einem Gefallen erweisen. 1) se conduire, se comporter, agir, en user avec qu. 2) se maintenir, se soutenir. 3) s'observer, se pratiquer, être en usage. 4) faire plaisir, rendre service à qu. § 1) podług twoiego rozkazania się we wszystkim zachowam. 2) zachowam się przy honorze, przy zdrowiu. 3) ten zwyczay się teraz w Polszcze zachowuie; iako się zachowuie. 4) zachował mi się (przysłużył mi się) tym dobrze, źle.

Zachowyciel, *m.* Erhalter. conservateur.

Zachwalam co, *v. m.* F. *zachwalę.* erheben, anpreisen, sehr loben. préconiser, louer trop, élever.

Zachwaszczenie, *n.* die Verwilderung, Verwachsung mit Unkraut. accroissement de mauvaises herbes.

Zachwaszczony, *adj.* mit Unkraut verwachsen, verwildert. rempli de mauvaises herbes.

Zachwaścić się, F. *zachwaszczę.* mit Unkraut bewachsen, verwildern. se couvrir, se remplir de mauvaises herbes.

Zachwiać czym, F. *zachwielę.* 1) erschüttern, wankend machen. 2) einen wankelmüthig machen. 1) secouer, ébranler, faire trembler à force de secouer. 2) ébranler qu; le rendre moins assuré; rendre qu. vacillant. § 1) wicher potężnie drzewem zachwiał. 2) prosby i grozby go zachwiały.

zachwiać się. 1) sich erschüttern, wackeln, wanken. 2) wankelmüthig werden. 3) stolpern, straucheln, fehlen. 1) s'ébranler, branler,

branler, trébucher, être prêt à tomber. 2) s'ébranler, chanceler, hesiter, vaciller, n'être pas ferme, n'être pas assuré. 3) broncer; faire une faute, un mauvais pas; se méprendre, se tromper en; trebucher.

Zachwianie, *n.* 1) Erschütterung. 1) Fehltritt, Fehler. 1) ébranlement, *m.* secousse, *f. m.* 2) bronchade, faux pas, faute, méprise.

Zachwycić, *F. zachwycę.* 1) ergreifen, fassen. 2) erwischen, wegnehmen. 3) beschleichen, überrumpeln. 4) entzücken. 1) empoigner, prendre, se saisir de 2) attrapper, enlever, emporter qu. ch; s'emparer de. 3) surprendre; prendre d'emblée, prendre à l'empourvû. 4) ravir, transporter, emporter l'esprit, les sens, extasier; ravir en extase. § 1) za włosy, za rękę kogo zachwycić. 2) nieprzyiaciel plonu zachwycił. 3) zachwycił Szwed miasto. 4) temi go zachwyciła pochlebstwy.

zachwycaiący; zachwycenie sprawuiący. entzückend. ravissant, *m.*

Zachwycenie, *n.* 1) Wegnehmung. 2) Entzückung. 3) Ueberrumpelung. 4) schwere Noth, böses Wesen. 1) enlevement, *m.* 2) extase, *f.* ravissement, transport. 3) surprise d'une ville. 4) le haut mal, épilepsie. § 1) nieprzyiaciel na zachwycenie zdobyczy czatuie. 2) zachwycenie cierpieć; w zachwycenie wpaść. 3) zachwycenie miasta *4) zachwyceniem (kadukiem) rusżony.

ta mowa w zachwycenie porywa. diese Rede entzücket die Zuhörer. ce discours enlève les auditeurs.

Zachwycony, *adj.* 1) erwischt, weggenommen. 2) entzückt. 3) überrumpelt. 1) ravi, enlevé, saisi, emporté. 2) ravi, enlevé, saisi, emporté. 2) ravi, transporté, extasie; qui est ravi en extase. 3) surpris; pris par surprise.

Zaciąg, *m.* 1) das Heraufziehen, Heraufwinden. 2) Unternehmen, Beginnen. 3) Tagewerk, so ein Bauer mit seinen Vieh zu leisten schuldig ist. 4) Werbung, Anwerbung. 1) guindage, *m.* l'action de guinder, de tirer en haut. 2) projet, *m.* entreprise, *f.* 3) oeuvres tributaires ou faisances que le paysan est obligé à faire avec son bétail. 4) levée des soldats. § 1) cieśle do snadnieyszego zaciągu drzewo siekierą ulżywaią. 2) zaciąg to wielki ale daremny. 3) zaciąg na pańskim odprawiać. zaciąg woyska, regimentu.

Zaciągacz, *m.* Werber. enrôleur, *m.*

Zaciągam, *v. m. F. zaciągnę.* 1) anziehen, heraufwinden, heraufziehen. 2) herzuziehen, an sich ziehen, kommen lassen. 3) werben. 4) gewinnen, auf seine Seite ziehen, bringen. 5) herbeyschaffen, verschaffen. 6) sich zuziehen, auf sich ziehen. 1) lever, guinder, tirer de bas en haut; soulever avec une corde. 2) attirer, mander, faire venir. 3) lever des soldats. 4) gagner, attirer, engager qu; tirer qu. à son parti; amener qu. de son côté. 5) tirer, attirer, demander, procurer, avoir, recevoir. 6) attirer, causer, procurer à qu. qu. ch. qui nuit. § 1) zaciągać balkę, rynę. 2) pozaciągał rzemieślnikow z Niemczech na wybudowanie pałacu. 3) zaciągać woysko. 4) zachowany to człowiek wielu za sobą zaciąga. 5) zaciągał posiłkow, pieniędzy; zaciągnął przyiacioł. 6) przez co gniew Boski na całe zaciągaią Państwo.

zaciągać; zaciągać na siebie. sich zuziehen ein Uebel. s'attirer, se causer un mal. § zaciąga na siebie wieczne potępienie, zaciąga na gniew Boski, na niełaskę czyią.

zaciągał długi na maiętność swoię. Geld auf sein Gut nehmen, solches mit Schulden beschweren. prendre, emprunter de l'argent sur sa terre, la charger de dettes; obérer son fonds.

zaciągać się. 1) sich anwerben lassen. 2) gerathen, verfallen, sich einlassen. 1) s'enrôler. 2) s'embarrasser, s'embarquer, s'enfiler, s'engager dans une méchante affaire. § 1) zaciągnął się do tego regimentu. 2) w daremne się zaciągnął kłotnie.

Zaciąganie, *n.* zaciągnienie, *n.* 1) das Heraufwinden, Heraufziehen. 2) Werbung, Anwerbung. 1) guindage, *m.* l'action de soulever un fardeau. 2) levée des soldats. § 1) przy zaciąganiu czembrowiny przywalony. 2) zaciągnienie żołnierzow im pozwolono.

zaciągnienie kapitału. Aufnehmung eines Capitals. l'emprunt d'une somme.

Zaciągniony, *adj.* 1) heraufgezogen, heraufgewunden. 2) zugezogen, verursacht. 3) geworben. 4) angeworben, in Dienste genommen. 5) aufgenommen, geborget. 1) guindé, soulevé avec une corde. 2) attiré, causé; qu'on s'attire. 3) levé, emôlé. 4) engagé, qu'on a fait venir pour quelque travail. 5) emprunté, pris sur son bien, sur un fonds. § 1) zaciągniona balka. 2) zaciągniona pomsta Boska na miasto. 3) zaciągniony żołnierz. 4) zaciągnionych rzemieślnikow od tego ciężaru uwolniono

niono. 5) na dziedziczne dobra zaciągnione powypłacał długi.
w lata zaciągniony. alt, der bey Jahren ist. qui est avancé en âge; qui est sur le retour de l'âge.
Zaciągowy, *adj.* zaciężny. geworben. levé; enrôlé. § zaciągowe woysko.
Zaciążnik, *m.* zaciężnik, *m.* angeworbener Soldat. soldat levé; soldats de recrue.
*Zaciecz, *f.* Ergießung, Austritt. débordement, *m.* épanchement de l'eau. § zacieçz morska.
Zacieczca pies. Art von Jagd-Hunden, so das Wild weit verfolgen. espèce de chiens de chasse qui poursuivent la la bête fort loin.
Zaciec, *m. g. u.* Anlauf, Zurücktritt, wenn man besser springen will. élancement, escousse qu'on prend pour mieux sauter. § z zacieku husce na się uderzyły; z zacieku, zaciekiem skoczyć.
Zaciekać, *v. m. F. zaciękne.* 1) hinter etwas tröpfeln, lecken. 2) unterlaufen mit Blut. 2) sich verlaufen. 1) dégoutter, tomber goutte à goutte derrière une chose. 2) devenir livide d'un coup. 3) courir trop loin, s'enfoncer. § 1) zacieka za słupem, za balką. 2) oczy mu zaciekły od uderzenia. 3) pies za zaiącem daleko zaciekł.
zaciekać się. den Anlauf nehmen; zurück treten um besser zu springen. prendre son escousse, reculer pour mieux sauter. § zaciec się do biegu, do skoku.
oczy mu łzami zaciekły. er hat verweinte Augen. il a des yeux baignés de ses larmes.
Zaciekły, *adj.* untergelaufen. répandu entre la peau & la chair; livide.
oczy czerwono zaciekłe. roth angelaufene Augen. des yeux rouges & enflés.
Zacieniam, *v. m. F. zacienię.* überschatten, Schatten machen. énombrer, ombre. § moc Naywyższego cię zacieni.
Zacieram, zacierać, *v. m. F. zatrę, zatrzeć.* 1) vertreiben, verstreichen. 2) bedecken, beschönigen, bemänteln. 3) gut machen, verbessern einen Fehler. 4) einrühren, einschlagen. 1) applanir, nettoyer, ôter quelque ride, quelque marque; rendre égal en frottant. 2) plâtrer, palier, violer, colorer, couvrir de quelque prétexte; excuser. 3) corriger, ôter quelque faute; tempérer, diminuer une faute. 4) gacher, détremper, délayer; mêler avec une chose liquide qu'on veut préparer. § 1) zatrzeć fugę; liszka tropy zaciera; chcielicy zatrzeć mieysca z ktorych wyszli, aby ich nie wytropiono. 2) pięknemi to zatarł słowy; zacierą co nieforemnie uyrzekł; zatrzy poprawą ten występek, tę niesławę; czas wszystko zaciera. 4) zacierał płom tłucz; iuż słod zatarto.
zatarli się. sie können nicht aus den Gedränge kommen, sie können weder ein noch aus. ils ne se peuvent dégager de la presse, ils n'y peuvent sortir ni se tirer; ils sont entassés les uns sur les autres.
Zacietanie, *n.* zatarcie, *n.* 1) das Vertreiben. 2) Beschönigung. 3) Einrührung. 1) applanissement d'un endroit inégal à force de le frotter. 2) paliation, *f.* diminution d'une chose méchante. 3) action de détremper, do mêler avec une chose liquide. § 2) zacieranie śladu. 2) na zatarcie tey niesławy. 3) zatarcie słodu w kadzi.
Zacieśniam, *v. m.* F. *zacieśnię.* 1) ein Gedränge machen, einen Platz einnehmen, 2) vollstopfen, zu sehr besetzen. 1) entasser, embarrasser; remplir d'une presse, causer une presse dans 2) remplir, occuper, entasser. § 1) tłum ludzi ulicę zacieśnił. 2) wielością mnostwa stawu nie zacieśniay.
Zaciętość, *f.* Hartnäckigkeit. opiniâtreté, *f.* obstination; *f.* § na przełamanie zaciętości iego.
Zacięty, *adj.* 1) mit einer Axt angehauen. 2) angepeitscht. 3) hartnäckig, eigensinnig. 1) marqué avec une hache. 2) touché d'un fouet. 3) opiniâtre. § 1) drzewo do spuszczenia zacięte. 2) zatniy tego konia, ten iuż zacięty. 3) umysł zacięty.
Zacięśnik, *m. vid.* Zaciężnik.
Zaciężny, *m. vid.* Zaciągowy.
Zaciężyć, *v. m.* F. *zaciężę*, eine Schwere vermehren, verursachen. augmenter le poids, causer une pésanteur. § drugi koniec drzewa niech przylega kilka chłopow, z ktorych każdy za 24. zacięży.
Zaćmiam, zaćmiać, *v. m. F. zaćmię, zaćmić* 1) verdunkeln, verfinstern, Schatten machen. 2) fig. verfinstern. 1) obscurcir, ombrager, rendre obscur ou ténébreux; couvrir de nuages, de ténébres, de voiles. 2) *fig.* obscurcir, offusquer, ternir, effacer, diminuer l'éclat de. § 1) chmura słońce zaćmiła; firamki zaciemiaią odsunąć ie trzeba. 2) to okrucieństwo sławę imienia iego zaćmiło.
zaćmiać komu. einem im Lichten stehen. boucher la vue à qu; empêcher, ôter le jour à qu; faire ombre à qu.

 nie

nie zacimiay mi. gehe mir aus dem Licht. ôtez vous, retirez vous du jour, de la lumière; je ne veux point d'écran si épais. § nie zacimiay mu przy robocie.

zaćmić się. 1) sich verdunkeln. 2) sich verfinstern als die Sonne. 1) s'obscurcir, devenir obscur & ténèbreux. 2) s'éclipser; souffrir l'éclipse comme le Soleil. § 1) oczy mi się zaćmiły. 2) słońce się zaćmiło.

Zacimianie, *f.* Benehmung des Lichts; Verdunkelung, Beschattung. l'action d'obscurcir, l'action d'enombrer, *dans la Bible.*

Zacinam, zacinać, *v. m. F. zatnę, zaciąć.* 1) anhauen einen Baum. 2) anhauen, anpeitschen. 1) entamer, marquer un arbre avec la hache. 1) toucher; donner un coup de fouet. § 1) zacinać drzewo na czembrowinę. 2) zatniy konia kańczugiem.

zaciąć żyłę. eine Ader schlagen, öffnen. ouvrir une veine.

zacinać się, zacinam się. 1) stoßen, anstoßen, stehen bleiben. 2) stoßen, stecken bleiben, im Reden anstoßen. 3) nicht auf einer Rede bleiben, sich widersprechen. 4) stehen bleiben als ein stätiges Pferd. 1) s'accrocher, s'arrêter; cesser de tourner, d'aller. 2) arrêter en parlant, demeurer court. 3) se couper, se contredire; dire des choses qui se détruisent les autres. 4) demeurer tout court; reculer au lieu d'avancer, *en parlant d'un cheval rétif.* § 1) wietrznik skrzypi gdy się o żelazo zacina, około ktorego się obraca; części w człowieku gdy się zatną bardziey twardnieią. 2) zacina się język; zacinał się w mowie. 3) zacinać się w mowie, przeciwne rzeczy twierdzić. 4) koń gdy się zatnie, choćbyś go biiąc zabił, dźwignie, ani się ruszy.

zacinaiący się koń. ein stätig Pferd. cheval rétif.

Zaciosać, F. *zacioszę.* spitzig zuhauen; zuspitzen. éguiser un pieu, le rendre pointu; faire une pointe à une pièce de bois. § zaciosać koł, słup.

Zaćmienie, *n.* 1) Dunkelheit, Verdunkelung. 1) Finsterniß als der Sonne. 1) obscurité, obscurcissement. 2) éclipse, *f.* § 1) zaćmienie powietrza. 2) zaćmienie słońca, księżyca.

zaćmienie oczu. Dunkelheit der Augen. éblouissement, *m.* vue troublée; obscurcissement de la vue.

zaćmienie myśli, rozumu. Verblendung; Verfinsterung des Verstandes. aveuglement; un nuage d'esprit; les ténèbres de l'esprit.

Zaćmiony, *adj.* verfinstert, verdunkelt. obscurci, ténèbreux.

zaćmione słońce. die verfinsterte Sonne. soleil éclipsé.

zaćmiony rozum. verfinsterter Verstand. esprit aveuglé, obscurci.

Zacnie, *adv.* edel, vortreflich. noblement, excellement, d'une manière noble.

zacnie urodzony. der aus einen berühmten Geschlechte ist. qui est d'une illustre maison.

Zacność, *f.* Vortreflichkeit, Ruhm, Herrlichkeit. noblesse, *f.* splendeur, *f.* réputation, *f.* renommé, *f.* excellence, *f.* § zacność domu, osoby, umysłu, czynow czyich.

Zacny, *adj.* vortreflich, edel. noble, excellent, illustre. § zacny w cnotę młodzieniec; miasto zacne; dom, rod, człowiek, umysł zacny.

Zacugować, *F. zacuguię.* an eine Leine schlingen, binden. attacher à une corde qu. ch. § koniec liniy zacuguy w klubie.

*Zacz, *adv.* von einigem Werth; von Wichtigkeit. de prix; de conséquence.

iest tam człowiek nie wiem co zacz. es ist da ein Mensch, ich weiß nicht von was für einem Stande. il y a là un homme je ne sai de quelle condition.

ni zacz to stoi. dieses ist nichts werth, gilt nichts. cela ne vaut rien; je n'en donnerai pas un zest.

wiemy coście zacz. wir wissen, wer ihr seyd. nous savons de quelle trempe vous êtes.

mieć kogo zacz. einen hoch, werth halten. estimer quelqu'un.

Zaczęcie, *n.* początek. der Anfang, das Anfangen. commencement, *m.* l'action de commencer.

Zaczekać, F. *zaczekam.* erwarten, ein wenig warten. attendre un peu. § zaczekuy go w domu.

Zaczepiam, *v. m. F. zaczepię.* mit einem anbinden, sich an einen reiben. se frotter, se refrotter à qu; se prendre, s'attaquer, en vouloir à qu. § zaczepić kogo niesłusznie.

zaczepiać się. sich necken. s'agacer, s'attaquer, s'irriter.

Zaczepek, *m.* } Neckerey; Anlaß zum Zank,
Zaczepka, *f.* } zur Schlägerey. petite attaque, *f.* picotterie, *f.* agacie, *f.* petite querelle. § pierwsza się zaczepka z woyska stała; zaczepianie, *n.* zaczepienie, *n.*

Zaczepiony, *adj.* geneckt. harcelé, agacé,

cé, irrité. § zaczepiony nie raz od niego.

Zaczerwia się, *v. m. F. zaczerwi.* voll Würmer werden. devenir plein de vers; se remplir de vers. § robactwo się zaczerwia.

Zaczerwienić co, *F. zaczerwienię.* 1) roth machen. 2) schamroth machen. 1) rendre rouge. 2) faire rougir qu; donner la honte à qu.

zaczerwienić się, zapłonąć się. errôthen, sich schämen. rougir; rougir de honte; avoir honte. § zaczerwieniła mi się twarz od wstydu.

Zaczerwienie, *n.* Erfüllung mit Würmern. plein de vers.

Zaczerwieniony, *adj.* roth gemacht. rendu rouge

Zaczęty, *adj.* angefangen. commencer.

Zaczopować co, F. *zaczopuię, v. a.* 1) einzapfen ein Zimmer-Holz. 2) verzapfen ein Faß; den Zapfen in solches fest einschlagen. 1) embrever, *v. a. & n.* faire entrer une pièce de bois dans une autre, les assembler par le moyen des tenons. 2) mettre la broche dans une futaille pour la fermer.

Zaczopowanie, *n.* Verzapfung. embrevement.

Zaczym, *adv.* 1) unterdessen, indessen. 2) folglich, einfolglich. 1) cependant. 2) donc, par conséquent. § 1) zaczym zostaię twoim sługą. 2) biła dwunasta zaczym do stołu.

Zaczynam co, *v. m. F. zacznę.* 1) anfangen, anheben. 2) anfangen ein ganzes Stück. 3) anstimmen ein Lied. 4) anfangen, anbinden mit einem, sich an einen reiben. 1) commencer, se prendre, se mettre à. 2) entamer. 3) entonner; chanter ou jouer le premier. 4) s'attaquer, se frotter à qu; en venir aux prises avec qu. § 1) zaczniy robotę; pisać zaczął. * 2) zacząć (począć) chleb, beczkę. 3) zacząć drugim śpiewać, grać. 3) zacząć z kim.

zacząć zwadę z kim. mit einem anbinden. venir aux prises avec qu; attaquer à qu.

zaczynać się. sich anfangen. commencer, avoir son commencement.

Zaczynanie, *n.* das Anfangen. l'action de commencer.

zaczynanie pieśni. Anstimmung eines Liedes. intonation, *f.* l'action par laquelle on entonne.

Zaczyniam, *v. m. F. zaczynię.* einrühren, einmachen, als Mehl. délayer, pêtrir, détremper. § zaczynić ciastn, farbę.

zaczyniać, rozczyniać wapno. Kalk einrühren. gacher de la chaux.

zaczynić sobie. sich einrichten, sich aufführen. se conduire, se régler. § znaiomość siła pokazuie, iako sobie masz zaczynić.

Zaczynianie, *n.* zaczynienie, *n.* das Einrühren. l'action de détremper, de gacher.

zaczynienie, n. eingemachter Teig. pâte, *f.* farine détrempée. § trochę kwasu było a iednak wszystkie zaczynienie zakwasił.

Zaczytać się, F. *zaczytam się.* sich im Lesen vertiefen. s'ensevelir, s'abîmer dans la lecture; s'adonner, s'appliquer à la lecture; lire & relire.

Zad, *m.* Hintertheil. le derrière; la partie de derrière.

w zad, wzad. zurück. en arrière.

Zadaię, zadawam, zadawać, *v. m. F. zadam, zadać.* 1) auf die Hand geben, ein Hand-Geld geben. 2) einem eine Last aufhelfen, auf den Rücken heben. 3) aufgeben eine Frage. 4) aufgeben etwas thun. 5) Arzeney einnehmen. 6) anmachen mit Bier-Hefen, mit Sauerteig; stellen. 7) einem machen, anrichten, anthun ein Uebel. 8) einem vorwerfen, in die Nase reiben. 9) anspielen, ausspielen eine Karte. 1) enarrer; donner des erres, un dénier Dieux; donner par avance sur le prix d'une chose, ou pour arrêter un marché. 2) endosser à qu. un fardeau, aider à qu. à endosser un poids; élever un fardeau & le mettre sur le dos à qu. 3) faire, proposer une question. 4) donner une tâche; donner à faire, à travailler. 5) faire prendre, donner un médicament. 6) mettre en levain; accommoder avec du levain, avec de la levûre. 7) faire, causer, attirer, procurer à qu. quelque mal. 8) reprocher, objecter qu. ch; jetter, plaquer qu. ch. au nez à qu. 9) jouer une carte, commencer à jouer; être le premier de jouer. § 1) na postaw sukna talar zadał; zadać rzemieślnikowi na robotę. 2) zaday mi ten kosz na ramię, na grzbiet. 3) zadał mi kwestyą, gadkę, pytanie. 4) zadałem mu pens, trzy arkusze do przepisania. 5) zadać choremu ten proszek w ciepłym trunku; zadać na sen; zadał mu truciznę. 6) zadać piwu, ciastu. 7) zadał mu trudność, kłopot, frasunek. 8) zadał mu złodzieystwo; zadać komu co sromotnego albo za rzecz sromotna. 9) zaday; kto zadał?

zadać komu fałsz. einen Lügen strafen. démentir qu; donner un démenti à qu.
zadać komu trudność. einem eine Schwierigkeit einwenden. objecter une difficulté à qu.
kto ma zadać? wer soll ausspielen? an wem ist das Ausspielen? à qui le premier; à qui à jouer?
zadać komu śmierć, einem den Tod verursachen. causer la mort à qu.
śmierć sobie zadać. sich entleiben, Hand an sich legen. se donner la mort; se défaire soi-même; se tuer.
zadać ranę. einen verwunden. blesser qu,
trębacze sobie zadaią. die Trompeter certiren mit einander. les trompettes sonnent à l'envi pour voir qui réussira mieux.
zadać klisterę. ein Klistier setzen. donner un lavement.
zadać na purgacyą. zu purgieren geben. faire prendre une médecine à purger.
zadać komu od matki. einen ein Hurenkind nennen. décrier qu. du côté gauché; appeller qu. fils de putain.
**zadać (zasłał) kogo precz.* weit verschicken. envoyer qu. fort loin.
Żądam, *v. a.* 1) begehren, wünschen. 2) begehren, verlangen, von einem haben wollen: fordern. 1) désirer, souhaiter. 2) demander, exiger, vouloir de qu. § 1) żądam twoiey łaski. 2) żądał tego pomnie; czego Was Pan żąda: piwa albo wina?
gorąco bardzo czego żądać. etwas heftig verlangen. brûler de désir après qu. ch; souhaiter, désirer avec ardeur; soupirer après, avoir une grande envie.
czego żądasz ode mnie. was verlangest du von mir. que me voulez-vous, que voulez-vous de moi.
żądam po nim. ich sehne mich nach ihm, ich erwarte ihn mit Schmerzen. je soupire après lui; il me tarde de le voir.
Żądanie, *n.* das Verlangen, Begehren. désir, *m.* envie, *f.* l'action de désirer. § żądaniu twemu posyć czynię, dogadzam.
Zadanie, *n.* 1) das Geben eines Hand-Geldes. 2) Vorwurf, Vorwerfung, Einwurf. 3) das Versetzen mit Bier-Hefen, mit Sauerteig zum Gähren. 1) enarrhement; l'action de donner des erres. 2) reproche, *m.* objection, *f.* l'action de mettre du levain ou de la lie de bière dans. § 1) byłem przy zadaniu na ten towar. 2) zadanie komu, kradzieſtwa. 3) zadanie drożdży, kwasu.
zadanie fałszu, łgarstwa. das Lüge-strafen, Lügen-heißen. un menti.

Zadanie, *n.* Ritz, Riß, gerissene Wunde. écorchure, *f.* égratignure, *f.* endroit de peau écorché.
zadarcie paznokcia. ein Nied-Nagel am Finger. envie, *f.* petite peau qui vient à la racine des ongles.
Zadatek, *m. g. zadatku.* 1) Hand-Geld. 2) fig. Pfand. 3) Saamen, Anlage zu etwas. 1) erres, *f. plur.* dénier à Dieu; ce qu'on donne pour arrêter un marché. 2) *fig.* erres, *f. plur.* gage, *m.* 2) semence, sujet, cause. § 1) dałem zadatek słudze, rzemieślnikowi. 2) zadatek powziętey życzliwości. 3) do tych chorob bierze dziecię od rodziców zadatek i przygotowanie.
zadatek małżeński. Mahl-Schatz. les erres, le gage de mariage.
Zadatek daię, zadatkuię, v. a. Handgeld geben, auf die Hand geben. donner des erres.
Zadawić, E. *zadawię.* erwürgen, ersticken. étouffer, étrangler, suffoquer. § kość go zadawiła.
zadawić się. ersticken an etwas. s'étrangler de. § zadawił się pestką.
Zadawienie, *n.* Erwürgung, Erstickung. suffocation, *f.* étranglement, *m.*
Zadawiony, *adj.* erwürget, erstücket. étranglé, suffoqué.
Zadawnienie, *n.* das Eingewurzeltseyn. être invétéré, enraciné.
Zadawniony, *adj.* abgekommen, nicht mehr gebräuchlich. passé, inusité, devenu vieux, vieilli, qui n'est plus en usage.
Zadawność, *f.* Eigenschaft dessen was veraltet ist. qualité de ce qui est invétéré.
Zadek, *g. u.* der Hindere, der Poder. le derrière, le cu; les deux fesses.
zadek wyszastać, wysmagać. ausspeitschen. fesser; donner sur les fesses, fouetter.
Żaden, *g. żadnego.* dieses *adjectivum* hat keinen *pluralem.* keiner; niemand. *cet adjectif n'a point de plurier.* nul, pas un, aucun, personne. § żadney nie widziałem księgi; żaden to nie uczynił.
żaden z dwu. keiner von beyden. ni l'un ni l'autre.
na żadnym mieyscu. an keinem Ort. nulle part; en aucun endroit.
żadnym sposobem; żadną miarą. keines weges. nullement; en aucune manière.
żadna płeć. Sprachk. ein Ungewisses. *Gramm.* le genre neutre.
Zadęty, *adj.* mit einem Nebel oder einer Duft umgeben. environné des vapeurs. § gwiazdy zadęte zdaią się iakby przez mgłę wyglądały; księżyc zadęty i farbistą otoczony tęczą.

Zadko-

Zadkowy, *adj.* Arsch-, zum Hintern gehörig. de derrière, de cu. § zadkowe części.

zadkowa dziura. Arsch-Loch. anus, trou de cu.

zadkowa, legawa pieczenia. ein Hinter-Braten. un rôti de derrière; une pièce de chair levée sur le derrière d'une bête.

Zadławić, *F. zadławię.* erdrücken. écraser, tuer en froissant tout-à-fait. § w śnie dziecię żadławiła.

Żądło, *n.* Stachel eines Thieres. piquant, éguillon d'une bête. § żądło pszczoła wypuściła, żądło iezowe.

Żądłowaty, *adj.* stachlich. piquant, qui a des éguillons.

Zadłużam się, *v. m. F. zadłużę.* 1) in Schulden gerathen, fallen. 2) *fig.* schuldig seyn, schuldig bleiben. 1) s'obérer, s'accabler de dettes, s'endetter, se rendre trop redevable. 2) *fig.* être redevable, être obligé de; devoir à. § 1) zadłużył się na folwarki swoie. 2) ktokolwiek to powiedział, nic się prawdzie, polityce nie zadłużył.

Zadłużony, *adj.* verschuldet, mit Schulden beladen. néye de dettes; accablé, abîmé par les dettes; obéré.

*Zadni, tylny. hinter-, hinterst. de derrière.

**zadny; zadkowy.* zum Hintern gehörig. de cu, de derrière.

*Zadnica, zadek. der Hintere, der Poder. le derrière; le cu. § zadnicę szrotem mu postrzelił.

*Żadno, *adv.* miło. angenehm. agréable. § nie żadno mi nic.

*Żadny, przyiemny, miły. lieb, erwünschlich. agréable, souhaitable.

*Żadny, szpetny. garstig, heßlich. laid, vilain.

Zadora, *m.* ein gewisses Wappen einiger Häuser. sorte d'armes de quelques maisons. § Lanskorońskich Zadora.

Zadość, *vid.* Żądza.

Zadosyć komu uczynić. einem ein Gnüge leisten, genugthun. satisfaire qu. ou à qu. ch.

Zadrapywam, *v. m.* F. *zadrapię.* 1) kratzen, zu kratzen anfangen. 2) auffratzen, aufritzen. 1) gratter, se mettre à gratter. 2) égratigner, déchirer la peau avec les ongles. § 1) zadrap mię na plecach. 2) zadrapał mię w rękę.

zadrapać się. sich zu kratzen anfangen. se mettre à gratter; se gratter.

zadrapie się, zaskrobie się w głowę. er wird es hinter den Ohren suchen, er wird sich hintern Ohren kratzen. il se grattera l'oreille; il s'en repentira un jour.

Zadrapnienie, *n.* zadrapienie, *n.* 1) das Auffratzen. 2) Ritz, aufgekratzte Wunde. 1) l'action de gratter. 2) égratignure, *f.* peau un peu déchirée avec les ongles.

Zaduch, *m.* 1) Duft, verschlossene faule Luft. 2) Dünste, Dust. 1) renfermé, *m.* air relant qui vient d'un endroit où le grand air n'entre point. 2) vapeur, *f.* exhalaison, *f.* air qui exhale & sort d'un corps. § 1) zaduch zaraźliwy. 2) zkąd zaduchy wychodzą waporowate; zaduchy kleiowate zrastaią się na kształt paięczyny i po polach się rozciągaią; rożny dym od zaduchow, bo zaduchy z sobą niosą i tłustość i suchość, dym zaś wilgotność i cosiś ziemskiego; zaduchy z ziemie w gorę idą; przez zaduchy na gwiazdy patrzamy; zaduch zewnątrz nasienie rozdyma.

zaduch tu. hier ist eine faule Luft. il sent ici le renfermé.

Zadumiały, *adj.* zdumiały, *adj.* erstaunet. étonné, surpris.

Zadumieć się, *F. zadumieię*, zdumieć. erstaunen. s'étonner, être étonné, être surpris. § zadumiałem się list twoy przeczytawszy; świat nad tym zadumieie.

Zadumienie, *n.* Erstaunung. étonnement, *m.* surprise, *f.*

Zaduszam, *v. m. F. zaduszę.* ersticken, erwürgen. suffoquer, étouffer.

zadusić się. sich ersticken, sich erwürgen. s'étrangler, s'étouffer, se suffoquer. § sam się zadusił.

zaduszaiący. erstickend. étouffant.

Zaduszenie, *n.* Erstickung. étouffement, *m.*

Zaduszny dzień. das Fest aller Seelen. les trépassés, *m.* le jour des morts.

zaduszna msza. eine Seel-Messe. annuel, *adj.* messe qu'on lit durant un an pour un mort.

zaduszny obchod. Exequien, Leichen-Begängniß. obseques, *f. plur.* funérailles, *f. plur.*

Zadworny, *adj.* 1) zum Oberhof- oder Assessoral-Gericht gehörig. 2) Kriegsbauk. Außen-; gegen das Feld gelegen. 1) postcurial, *adj.* aulique, *adj.* de la cour aulique; assessorial, *adj.* 2) *Fortif.* de dehors; qui est hors de l'enceinte d'une ville. § 1) zadworny pozew; Trybunalskie dekreta mandatami zadwornemi znoszone bydź nie maią, ani Trybunał w sprawy zadworne zdawać się nie ma. 2) zadworna obrona,

Zadworne Sądy. Oberhof-Gericht. jugement postcurial ou aulique.
Zadymek dżdżysty. Staub-Regen. bruine, *f.*
zadymek iest dżdżysty. es sprüet. il bruine, il fait de bruine.
zadymek śnieżny. Staub-Schnee. petite neige, *f.* gresil, *m.* l. *niewymawiay.*
Żądza, *f.* Begierde, Lust. appetit, *m.* passion, *f.* désir, *m.* § żądza iest siła przyrodzona w człeku i w bydlętach dobra z siebie sama.
zła żądza, chciwość. eine böse Begierde. cupidité, *f.* concupiscence, *f.* pante au mal.
żądza cudzołożna. ehebrecherische Begierde. concupiscence adultère.
*Zadziaływam co, *F. zadziałam,* oddaię. wiedergeben. rendre.
Zadzieram, zadzierać, *v. m. F. zadrę,* zadrzeć. 1) abreißen, anreißen. 2) übel klingen, mißlingen, nicht zusammen stimmen, keinen Ton beobachten. 3) mit einem anbinden, sich an einem reiben. 1) entamer en déchirant; déchirer un peu. 2) racler, écorcher les oreilles; braire, jurer; être discordant, ne s'accorder pas. 3) en vouloir, se frotter, se refrotter, se prendre, s'attaquer à qu. § 1) kto to płotno zadarł. 2) zadzierać w śpiewaniu, w graniu. 3) oberwiesz guzow ieżli z nim zadrzesz.
zadzieraiący w śpiewaniu; źle brzmiący w muzyce. übel lautend, nicht zusammen stimmend in einem Liede. discordant; qui n'est pas d'accord dans une pièce de musique.
koń kark zadziera. das Pferd reißt den Kopf herunter, setzt die Stange an die Brust aus Widerspenstigkeit. le cheval s'arme; il baise la tête, appuie les branches de la bride contre son poitral pour ne pas obéir.
zadziera się co. sich reißen, sich splittern. s'éclatter, se fendre en petits éclats. § deska się zadziera w heblowaniu, w ciosaniu; zadarła się laska w obrzynaniu.
Zadzieranie w muzyce. Uebellaut, Verstimmung. dissonance, *f.* faux-accord, *m.*
Zadzierg, *m.* } Verknüpfung; verknüpf-
*Zadzierzg, *m.* } ter, unauflöslicher Knoten. entrelassement d'une chose pliable, nouëment, *m.* noeud serré. § nie rozdzierg niesz zadziergu tego; węzeł bez zadziergu, z zadzierglem.
Zadziergiem, *adv.* unauflöslich, verknüpft. indissolublement; en sorte qu'on ne peut dénoüer.
Zadziergam co, *v. m. F. zadziergnę.* gänzlich verstricken, verknüpfen. noüer, entrelasser une chose de sorte qu'on ne la peut défaire. § zadziergnął węzeł, wstążkę.
Zadzierk, *m.* ranka zadarta. Ritz, aufgeritzte Wunde. petite écorchure; peau effleurée.
*Zadzierzeć, *F. zadzierzę,* zatrzymawam. vorhalten, zurückhalten. retenir, arrêter.
Zadziwić się czemu, nad czym, *F. zadziwuię, zadziwię.* sich verwundern. s'étonner, être surpris. § zadziwisz się nad tą nowiną.
Zadziwienie, *n.* Verwunderung. étonnement, *m.* surprise, *f.*
Zadzwonić, *F. zadzwonię.* anfangen zu lauten. commencer à sonner une cloche. § iuż na kazanie zadzwoniono.
*Zafantować co, *F. zafantuię,* zastawiam. verpfänden, versetzen. engager, mettre en gage.
Zafrymarczyć co, *F. zafrymarczę.* vertauschen. changer, troquer.
Zagadać się, *F. zagadam, zagadnę.* sich in ein langes Gespräch einlassen. s'engager dans un long discours avec qu.
zagadnąć kogo o co, o czym. einen zur Rede setzen. reprendre qu; demander raison à qu.
Zagaić, *F. zagaię.* eine öffentliche Handlung eröfnen, solche anfangen. ouvrir; faire l'ouverture de quelque solemnité. § zagaić Trybunał, Sądy; sam krol bal zagaił tańcem.
zagaić dyskurs. eine Rede anfangen. entamer, commencer un discours; entrer dans le sujet.
Zagaienie, *n.* Eröfnung einer öffentlichen Handlung. l'ouverture d'une acte solemnel; rentrée, entrée. § zagaienie seymu, sądow, balu.
Zagaiony, *adj.* eröfnet, angefangen. ouvert, commencé.
Zagaiśko, *n.* Reut, Riet; ein mit Hecken bewachsenes Feld. bruyère, *f.* brande, *f.* terre pleine de buissons. § kopać z korzenia zagaiśko na rolą.
Zaganiam. zaganiać, *v. m. F. zagonię,* zagnać. weg treiben; weit treiben, jagen. chasser loin. § zagonić bydło głęboko w las.
zagnać się. 1) zu weit nachsetzen, nachjagen. 2) sich übereilen, zu weit gehen. 1) poursuivre l'ennemi fort loin. 2) s'échapper, s'emporter; se laisser aller; aller trop loin. § 1) zagnali się za nieprzyiacielem. 2) bracie dalekoś się zagnał.

Zagardlić

Zagardlić, *F. zagardlę.* erwürgen, die Kehle abstechen. égorger, couper la gorge.

Zagarnąć, *F. zagarnę.* 1) auf einmal vieles einstreichen, in sich raffen; beschießen. 2) mitraffen, mit einschließen. 1) ravir, rafler, enlever beaucoup à la fois. 2) comprendre, envelopper avec les autres dans. § 1) kto wiele chce zagarnąć mało albo nic nie zagarnie; zagarnęli ryb mnostwo wielkie. 2) zagarnął go w dekret śmierci.

Zagarnienie, *f. n.* das Raffen, das Wegnehmen, das Aufheben eines Postens. enlèvement de bien des choses à la fois.

Zagasić co, *F. zagaszę.* auslöschen, austhun. éteindre, *v. a.*

zagaś świecę. lösch das Licht aus. tuez, éteignez la chandelle.

Zagęszczam; *v. m. F. zagęszczę*, zagęścić. 1) anfüllen, überschwemmen, überhäufen. 2) sehr bevölkern. 1) entasser, inonder, accabler, charger d'une multitude, remplir. 2) inonder de, peupler trop. § 1) zagęścił księgę niepotrzebnemi rzeczami, niezmiernemi bluźnierstwy. 2) zagęścił kray cudzoziemcami.

zagęścić się. sich anfüllen, sich häufen. se remplir, se multiplier, s'accroître en grand nombre. § oyczyzna kłotniami się zagęszcza; podeyrzane się zagęszczaią nauki.

Zagęszczenie, *n.* Häufung, Ueberhäufung. multitude, *f.* accumulation, entassement.

zagęszczenie spraw. Vielheit der Geschäfte. accablement, entassement d'affaires, multitude d'occupations.

Zagęszczony, *adj.* überhäuft. grossi multiplié, trop rempli, entassé. § zagęszczone sprawy sądowe.

Zagięcie, *n.* 1) das Umbiegen. 2) Büge, Umschlag, umgebogener Theil. 3) das Vernieten, Umschlagen eines Nagels, dessen Niete. 4) Beule, Grube in einem metallenen Gefäß. 5) Winkel. 1) action de courber. 2) repli, *m.* encoignure, *f.* courbure, *f.* partie recourbée d'une chose. 3) l'action de river, de rabattre la pointe d'un clou; rivet, *m.* 4) bosse, enfonçure qui se fait à un vaisseau de métail. 5) encoignure, coin; angle, *m.* § 1) od zagięcia szpada się skrzywiła. 2) zagięcie u skorupy ślimaczey. 3) zagięcie goździa. 4) zagięcie w cynie; zagięcia z kotła wyprawować. *5) zagięcie (kąt, węgieł) w budowaniu.

zagięcie od wystrzeloney kule. Beule von einer abgeschossenen Kugel. retine, *f.*

Zagiel, *g. zagla.* 1) ein Seegel. 2) Plane, Decke von grober Leinwand. 1) voile de navire. 2) bache, banne, grande couverture de toile. § 1) żagle rozwiiać, rozpuszczać, rozpozcierać, hyżować; pełnemi płynąć żaglami. 2) żagiel albo płachta wielka, dla deszczu albo słońca nakrycie.

wyniść pod żagle. unter Seegel gehen. faire voile.

żagiel wielki. das große Seegel. la grande voile; la voile du grand mât.

żagiel ostatni na tyle. Hinter-Seegel. tapecu, *m.*

Zagięty, *adj.* gebogen, umgebogen. recourbé, replié. § brzeg wnątrz zagięty.

Zagiew, *f. g. żagwie.* 1) Feuer-Schwamm; Pulver-Schwamm. 2) Zünd-Pulver. 3) fig. Zunder, Lock-Speise, Nahrung. 1) amadou, méche. 2) amorce, *f.* poudre fine qu'on met dans le bassinet. 3) amorce, appas, semence, nourriture. § 1) krzesać ogień w żagwi. 2) żagiew z panewki spaliła. 3) przyrodzona miłości żagiew rzuca swoy zapał; dodać żagwie iuż zaiętemu ogniowi.

Zaginąć, *F. zaginę.* umkommen, verderben. périr, *v. n.* & *n. - p.*

Zaginam co, *v. m. F. zagnę.* 1) biegen, krumm biegen. 2) Beulen in ein Gefäß stoßen. 3) umbiegen, vernieten. 1) courber, recourber. 2) bosseler; faire une bosse dans un utencile de métail. 3) river, rabattre la pointe d'un clou. § 1) zagniy drot z tey strony. 2) kula szyszak zagięła.

Zaginanie, *n.* das Umbiegen. l'action de recourber.

Zaglądam, *v. m. F. zayrzę.* 1) kucken, sehen. 2) einen Blick thun, erwegen. 1) regarder, voir. 2) jetter les yeux sur; regarder, considérer. § 1) zayrzał przez okno do izby; ledwie go zayrzeć, tak daleki; zaglądał w cudze rzeczy. 2) nie zawadzi tu zayrzeł gdzie się te dochody podziały, na czym ta rzecz zawisła.

nie zayrzeć go. man kann ihn nicht mehr mit dem Gesicht erreichen. à peine l'on peut déja atteindre de vuë.

Zagładzić co, *F. zagładzę.* 1) ausrunzeln, gleich machen. 2) vertilgen, ausrotten. 1) dérider, défroncer, applanir, unir, ôter les plis, les rides. 2) extirper, exterminer. § 1) zagładzić marszczki,

marszczki. 2) złe plemię zagładzić trzeba.

Zagłaskać co, *F. zagłaszczę.* gleich streichen. unir, applanir avec la main; passer la main sur une chose pour la rendre égale. § nie zagłaskałeś sobie ieszcze zaieżoney czupryny.

Zaglik, *m.* ryba morska. Seegel=Fisch, Seegel=Muschel, sie bedienet sich ihrer Haut zum Seegel; der Füße zu den Rudern, des Schwanzes zum Steuer=Ruder, und seegelt wie ein Schiff. nautilus, pompilos, *m.* poisson à coquille qui étendant sa peau en forme de voile, & se servant de ses piés comme d'avirons & de sa queüe comme de gouvernail nage comme un vaisseau.

Zaglisty, *adj.* mit aufgespannten Seegeln. à voiles déployées.

żaglista nawa. ein Seegel=Schiff. vaisseau. voilier.

Zagłoba, *m.* herb, *vid.* Zagroba.

Zagłobić co, *F. zagłobię.* verkeilen. affermir avec des coins.

Zagłodzenie, *n.* das Aushungern. l'action de faire souffrir la faim.

Zagłodzić, *F. zagłodzę.* aushungern. affermer; presser par la faim.

Zagłodzony, *adj.* ausgehungert. affamé, qui est accablé de faim.

**Zaglolotny, *adj.* seegel=schnell, mit Seegeln versehen. courant à voiles déployées; voilier.

*Zagłowek, *g. zagłowka.* poduszka. Kopf=Kissen. coussin, *m.* oreiller, *m.*

Zaglowy, *adj.* Seegel=. de voile; qui concerne le voiles. § żaglowe liny.

żaglowy drąg. Seegel=Stange. l'antenne.

Zagłuszam, *v. m.* F. *zagłuszę.* übertäuben, betäuben. étourdir, assourdir; rompre la tête à force de bruit. § w tym zgiełku ieden drugiego zagłuszał; głosy nieba zagłuszały; ta wiadomość bliskie zagłusza pola.

Zagłuszenie, *n.* Betäubung. étourdissement, *m.*

Zagłuszony, *adj.* betäubt. assourdi.

Zagmatwać co, *F. zagmatwam.* 1) verwirren, verwickeln. 2) eindrücken, zu sammen drücken, zusammenwälgern. 1) entortiller, brouiller. 2) pêtrir, presser avec la main.

Zagnać, *vid.* Zaganiam.

Zagniewać, *F. zagniewam.* erzürnen. irriter qu.

Zagniewany, *adj.* erzürnet. irrité, courroucé. § zagniewane nieba.

Zagniłość, *f.* Fäulniß. pourriture, *f.* § co zagniłość na wnętrzu sprawuie.

Zagnoić co, *F. zagnoię.* 1) einen Mist=haufen machen. 2) mit Mist ein Loch vermachen. 3) mit Koth besudeln. 1) ramasser le fumier dans un lieu. 2) boucher une ouverture avec du fumier. 3) souiller, remplir d'ordure.

zagnoić ranę. eine Wunde zur Eiterung bringen. faire suppurer une plaie.

Zagodzić, *F. zagodzę.* vertragen, beylegen. raccommoder, reconcilier, appointer, vuider. § zagodził tę sprawę; nieprzyiaciela swoiego zagodzic.

Zagodzenie, *n.* das Vertragen; Beylegung eines Streits. réconciliation, *f.* accommodement, *m.*

Zagodzony, *adj.* beygelegt. reconcilié, accommodé. § zagodzona miedzy nami nieprzyiaźń; zagodzone rożnice nasze.

Zagoić; *F. zagoię.* zuheilen. réünir, consolider, fermer une plaie.

Zagoienie, *n.* Zuheilung. consolidation, *f.*

Zagon, *m. g. a.* 1) Beet, *f. n.* Garten=Beet, *n.* 2) ein Acker eines gebaueten Feldes. 3) Reihe auf dem Schach=Brett. 4) ein in ein langes Viereck gestelltes Krieges=Volk. 1) couche, *f.* carreau, *m.* planche de jardin; carré, *m.* 2) saumée, *f.* arpent d'un champ labourée. 3) rang sur l'échiquier. 4) bataillon carré; colonné; rang des soldats rangés en carré-long. § 1) zasiać zagony. 2) zagon postępuie. 4) zagonem iść, ciągnąć; woysko wieloliczne rozpuściło zagony.

Zagonami. Beet=Weise. par planches, par couches.

Zagonisty, *adj.* zagony maiący. mit Garten=Beeten versehen; in Acker abgetheilet. partagé en planches, en arpents.

Zagorny, *adj.* hintergebürgisch. tramontain, ultramontain.

Zagorywam, zagorywać, *v. m.* F. *zagorzeię*, zagorzeć. 1) sich erbremsen; sich erhitzen. 2) vom Kohlen= oder Kalk=Dampf ersticken. 1) s'échauffer, être frappé de l'ardeur du Soleil. 2) tomber malade d'une échauvaison, prendre une échauffaison; s'étouffer de la vapeur du charbon ardent; ou de la chaux. § 1) tam ludzie często zagorywaią; drzewo od słońca zagorzało; schnie ziele gdy zagorzeie. 2) zagorzał (zadusił się) od węgla.

zagorzeć, zagorzeć się. sich anzünden, sich entzünden. s'embraser; prendre feu. § izba się z komina zagorzała; koła zagorzały; zagorzało się w stayni.

Zagorzały, *adj.* 1) entzündet, brennend. 2) von der Sonnen=Hitze erbremset, gerühret. 1) embrasé. 2) malade d'avoir

été

été au Soleil; trop échauffé, frappé du Soleil; brûlé, gâté par les ardeurs du Soleil. § 1) gasić dom zagorzały. 2) zagorzały na upale słonecznym; drzewo, ziele zagorzałe.

Zagorzelina, *f.* tödtliche Krankheit vom Kohlen-Dampf oder Kalk-Dampf. dangereuse maladie causée par la vapeur du charbon, de la chaux. § zagorzelina zimie przychodzi od pieców przepalenia, od swądu, od węgli.

Zagorzenie, *n.* 1) das Blattschießen, eine Krankheit so die Kinder offt in den Hunds-Tagen bekommen. 2) Brand der Pflanzen von der Sonnen-Hitze. 1) échauffaison, *f.* inflammation de membrane du cerveau; maladie qui arrive aux enfants pendant les jours caniculaires. 2) brûlure, *f.* corruption qui arrive aux plantes par les ardeurs du Soleil.

zagorzenie fig. Feuers-Brunst, Brand, Feuer. incendie, *m.* embrassement. § zagorzenie się domu, miasta.

Zagościć się, F. *zagoszczę.* 1) sich lange in der Fremde aufhalten. 2) übernachten, herbergen, über Nacht bleiben. 3) fig. einschleichen, sich einwurzeln, überhand nehmen. 1) demeurer long-tems dans les pays étrangers. 2) coucher dans un lieu; gîter. 3) se glisser, s'enraciner, s'insinuër, prendre racine; prendre le dessus. § 1) zagościł się w obcich kraiach. *2) zagoszczę się (przenocuię) u brata. 3) w kim się ta żądza zagoi.

Zagoszczenie się, *n.* } langes Außenbleiben in der Fremde.
Zagoszczenie, *n.* } longue demeure dans les pays étrangers.

prawo na przywrócenie maiętności po zagoszczeniu zwątpionym. Recht des Rückfalls der Güter an den Besitzer, der nach einem langen Wegbleiben zurück gekommen ist. droit de retour par lequel le Possesseur obtint ses biens étant retourné après une longue absence.

Zagrabić, F. *zagrabię.* 1) zusammen harken. 2) wegraffen, wegnehmen, erwischen. 3) pfänden. 4) einziehen, confisciren. 1) amasser avec des rateaux. 2) se saisir de; enlever, emporter, attraper. 3) prendre en nantissement, en gage; se nantir de. 4) confisquer. § 1) zagrab tę słomę. 2) nie możesz tu nic zagrabić. 3) zagrabiono wozy. 4) zagrabiono to do skarbu, na Pana.

zagrabić bydło. Vieh pfänden. carnaler, *v. a.* embarcher du bétail.

Zagrabienie, *n.* Pfändung, Confiscation. nantissement, *m.* confiscation, *f.* saisissement, *m.*

zagrabienie bydła. Pfändung des Viehes. charche.

Zagrabiony, *adj.* gepfändet, weggenommen. nanti, *adj.* confisqué, enlevé, saisi.

Zagrabuie koń przedniemi nogami, nie dobrze ich podnosi. das Pferd galopirt nicht hoch, hebt sich nicht genug. le cheval rase le tapis.

Zagradzam, *v. m. F. zagrodzę.* 1) verzäunen, vermachen. 2) verwehren, vorbeugen. 1) boucher, clorre, fermer de haie ou autrement. 2) obvier, s'opposer à; aller au devant de; prévenir, parer qu. ch. § 1) zagrodzić drogę, przystępy do miasta. 2) prawem to zagrodzono; zagrodzić złemu.

zagrodzić komu drogę do zego. einem den Weg verrennen. couper le chemin à.

Zagranicze, *n.* gleich hinter der Grenze liegender Ort. un endroit ou place qui est hors des limites.

Zagraniczny, *adj.* außer der Gränze liegend; an die Gränze anstoßend. situé hors de limites; contigu aux limites.

Zagrawam, *v. m. F. zagram.* 1) einmal aufspielen, anfangen zu spielen ein Stückchen. 2) ausspielen im Karten-Spiel. 3) einem vorpfeifen, zusetzen; übel mit einem spielen. 1) commencer à jouer; se mettre à faire résonner une instrument de musique. 2) jouer le premier; jouer. 3) maltraiter, outrager, malmener, insulter qu. § 1) zagrał na piszczałce, na klawikordzie; iak nam zagra tak my tańcować musiemy, *prov.* 2) zagray; zagrał krola. 3) zagrał mu dobrze.

zagrać komu w dębową wić, w dębową latorośl. einen ausprügeln. sangler; battre qu. comme il faut.

Zagrażam komu, F. *zagrożę.* drohen, bedrohen, zu drohen anfangen. se mettre à faire des ménales; ménacer.

Zagrążam co, *v. m. F. zagrążę.* versenken, untertauchen. plonger, submerger, noyer.

Zagroba, *f.* Zagłoba, *m.* herb. Wappenk. ein Hufeisen das auf einem Sebel gespießet ist, über Kron und Helm steht ein mit einem Pfeil durchschossener Adlers-Flügel. *Blas.* un sabre qui passe un fer de cheval; le timbre & la couronne sont parés d'une aile d'aigle percée d'une flêche.

Zagroda, *f.* 1) Meyerey, Bauerhaus mit einem Küchen-Garten für einen Häusler. 2) Vergeltung, Belohnung. 1) clo-

closerie, *f.* closeau, *m.* cabanne avec un jardin potager pour un manoeuvre. 2) recompense, reconnoissance. § 1) chłop co na zagrodzie siedzi. * 2) w zagrodę (w nagrodę) tego.

**zagroda*, *f.* } 1) Verzäunung, ver-
Zagrodzenie, *n.* } machter Ort. 2) Vorbeugung, Abwendung. 1) enclos, *m.* ouche, *f.* clos, *m.* cloison, *f.* cloisonnage, *m.* boucheture, *f.* haie. 2) éloignement d'un mal, empêchement, obstacle, *m.*

Zagrodzony, *adj.* verzäunt, vermacht, clos, enfermé d'une haie, des barrières, d'un mur.

Zagrodniczka, *f.* Häuslerinn. une manoeuvre, femme de manoeuvre.

Zagrodnik, *m.* ein Häusler, Bauer, der nur ein Bauer-Haus und einen Küchen-Garten hat. un manoeuvre, pauvre paysan qui n'a qu'une cabanne avec un jardin potager.

Zagromadzić co, *F. zagromadzę.* überhäufen, häufen. entasser, accumuler, ramasser.

Zagromadzenie, *n.* Ueberhäufung. entassement, *m.* accumulation, *f.*

Zagromadzony, *adj.* überhäuft. entassé, ramassé.

Zagrzanie, *n.* 1) Erwärmung. 2) fig. Eifer, Hitze. 1) échauffement, *m.* l'action de chauffer. 2) échauffement, *m.* chaleur, *f.* zèle, *m.* § 1) zagrzanie żołądka; zagrzanie potrawy. 2) moc i zagrzanie w sobie czuię.

Zagrzany, *n.* erwärmet, gewärmet. 2) angetrieben, angefeuert. 1) chauffé, réchauffé. 2) échauffé, enflammé, animé. § 1) zagrzana potrawa. 2) zagrzany duchem Boskim.

Zagrzebać co, *F. zagrzebię.* 1) verscharren, vergraben. 2) beerdigen, begraben. 1) enterrer, couvrir de terre ou d'une autre chose; coucher en terre. 2) enterrer, ensevelir, mettre un mort en terre.

zagrzebać się. 1) sich vergraben. 2) fig. sich vertiefen in etwas; einer Sache gar zu sehr obliegen. 1) se terrer, s'enterrer. 2) *fig.* s'ensevelir, s'abîmer dans; s'adonne entièrement à. § 1) krolik się zagrzebł. 2) zagrzebał się w naukach w księgach cały.

ledwiem się nie zagrzebł tak mię świerzbiało. ich empfand ein rasendes Jucken. j'ai senti un terrible picotement, fourmillement dans la peau.

Zagrzebiony, *adj.* 1) verscharrt, vergraben. 2) begraben, beerdigt. 1) enterré, caché en terre. 2) enterré, enseveli.

zagrzebiony ogień w popiele. glühende Kohlen in der Asche, verborgenes Feuer. un brasier ardent couvert de cendres; feu couvert.

Zagrzewam, *v. m. F. zagrzeię.* 1) wärmen, erwärmen, warm machen. 2) anfeuern, enfrischen. 3) mit einem Getränke erhitzen. 1) échauffer, rechauffer, chauffer, rendre chaud. 2) échauffer, réchauffer, enflammer, animer, rendre plus vif. 3) échauffer qu. avec un boisson. § 1) zagrzey tę misę, tę potrawę; słońce pola zagrzało. 2) zagrzać kogo do cnoty. 3) pozagrzewali sobie czupryny; zagrzał sobie głowę winem.

zagrzać się. 1) sich wärmen, sich erwärmen. 2) sich erhitzen, sich erbremsem. 1) se réchauffer, s'échauffer. 2) s'échauffer, devenir chaud, être pris d'une échauvaison. § 1) iuż się potrawa zagrzała; zagrzey się w izbie. 2) ziarno w kupie prętko się zagrzeie i zatęchnie.

zagrzewaiący. erwärmend. échauffant, qui excite la chaleur, qui a la vetu d'échauffer.

zagrzewaiąca rzecz. Umschlag, erwärmende Sache. fomentation.

Zagrzewanie czego. das Wärmen. l'action de chauffer.

Zagrzmieć, *F. zagrzmi.* zu donnern anfangen. commencer à tonner; se faire un bruit de tonnere. § zagrzmiało z daleka.

Zagubiam, *v. m. F. zagubię.* stürzen, ausrotten, aufheben, vertilgen. exterminer, extirper, casser, abolir, ruïner. § zagubił oycowski testament, starodawne zwyczaie, zagubił pamięć iego, ten narod.

Zagubiciel, *m.* Vertilger. extirpateur.

Zagubienie, *n.* Vertilgung. extirpation, ruïne, abolition, *f.*

Zagubiony, *adj.* vertilgt, gestürzt, ausgerottet. extirpé, ruïné.

*Zaguzikować co, *F. zaguzikuię,* zapiąć guzikami. zuknöpfen. boutonner, *v. a.*

Zahamować co, *F. zahamuię.* 1) hemmen. 2) in Gerichten: arrestiren. 1) reprimer, réfréner, arrêter. 2) *Palais:* saisie, contrainte par arrêt; arrêt que fait Justice sur.

Zahamowany, *adj.* 1) gehemmt, aufgehalten. 2) arrestiret, beschlagen. 1) domté, reprimé, arrêté. 2) saisi, arrêté.

Zahandłować co, *F. zahandluię.* verhandeln. négocier, trafiquer une marchandise.

Zahu-

Zahuczeć, *F. zahuczę.* erschallen, erthönen. rétentir, rétentir.
Zaiąc, *m.* ein Hase. un lièvre. § dwa ku ił zaiące.
zaiąć pod czarną iuchą Hasen-Klee, Hasen-Schwarz. ivé, *m.*
zaiąc bębna; iak zaiąc bębna rad tego słucha. er scheuet sich dafür wie der Hase für der Trommel. il fuit cela comme le lièvre le son du tambour.
kto dwuch zaiącow goni żadnego nie dogoni, nie ułowi. wer zwey Dinge zugleich unternimmt, richtet nichts aus. qui chasse deux lièvres n'en prend aucun; qui court deux lièvres, n'en prend point.
zaiące iada. er ist schön von Gesicht. il est beau de visage.
zaiąc drogę przebieżał; zaiąc w drodze nieszczęście es ist ein böses Anzeichen, wenn einem ein Hase begegnet. c'est un mauvais augure quand on rencontre un lièvre.
Zaiączek, *m.* Häschen, junger Hase. levraut, *m.* jeune lièvre; un petit d'une hase.
Zaiadam, *v. m. F. zaiem.* 1) verfressen. 2) tödlich beißen, todt beißen. 1) pomfrer, manger son bien. 2) tuër qu. d'une morsure. § 1) zaiadłeś iuż myto, dług. 2) zaiadł go wilk, wąż.
zaieść się. ergrimmen, sich erboßen. s'acharner, être acharné, se déchainer, enrager. § zaiadł się na niego.
Zaiadłość, *f.* Grimm, Wuth, Verbitterung. déchainement, acharnement, *m.* rage, furie, *f.* fureur, *f.* § zaiadość wściekłego pospolstwa łagodzić.
Zaiadły, *adj.* ergrimmt, erboßt. acharné, déchainé, furieux. § zaiadły Turczyn na krew Chrześciańską.
Zaiąkam się, *v. m. F. zaiąknę.* 1) stottern. 2) mit der Sprache nicht recht herauswollen. 1) bégayer, bredouiller. 2) vaciller, chanceler, hésiter en parlant; parler en hésitant; se couper en parlant.
Zaiąkanie się. das Stammeln, Stottern eines Stotterers oder unschlüßigen Menschen. bredouillement, bégayement; chancelement, manque de fermeté dans ce qu'on dit.
Zaiękliwie, *adv.* mit stotternder Zunge. avec bégaiment; en chancelant, en hésitant.
Zaiąkliwy, *adj.* zaiąkaiący się, mamot. Stotterer oder der mit Stottern redet. bégue, bredouilleur; ou celui qui chancele en parlant.
**Zaiaśnieć, *F. zaiaśnieię.* erscheinen, anbrechen, hervorbrechen. paroître, venir, éclatter. § zaiaśniał dzien; narodzenia twoiego; zaiaśniał na Polskim horyzoncie; tak wysokie w nim zaiaśniały cnoty.
Zaiątrzam, *v. m. F. zaiątrzę.* 1) eitern, 2) verbittern. 1) faire suppurer. 2) irriter, aigrir, ulcérer. § 1) zaiątrzać ranę. 2) co ich bardzo zaiątrzyło
Zaiątrzenie, *n.* 1) Eiterung 2) Verbitterung. 1) suppuration. 2) aigreur, *f.* haine.
Zaiątrzony, *adj.* 1) zu Eiter geworden. 2) verbittert. 2) qui suppure, qui jette du pus. 2) aigri, ulceré, irrité.
Zaiazd, *m. adj.* Naiazd.
Zaięcie, *vid.* Zaymowanie.
Zaięczy, *adj.* Hasen-. de lièvre. § zaięcza skora; zaięczy sad, zwierzyniec.
zaięcza gęba. Hasen-Scharte. bec de lièvre; fente aux lèvres de quelques personnes.
zaięczego iest serca. es ist ein furchtsamer Hase. c'est un poltron; c'est une vraie pagnote.
zaięczy szczaw, m. ziele. (trifolium acetosum) Sauer-Klee, Herz-Klee. aléluia, pain de cocu.
zaięcza kapusta. (telephium) Schmer-Wurzel, Wund-Kraut. reprise, *f.* joubarbe de vignes, chicotrin, *m.*
zaięcza noga (lagopus) Hasen-Klee, Hasen-Pfötlein. du pié de lièvre.
Zaięczysko, *n.* ein elender Hase. un méchant lièvre.
Zaiednać co, *F. zaiednam.* abthun, beylegen. accorder, transiger.
zaiednać głowę zabitą; zaiednać się o mężoboystwo. in den Rechten: wegen des Entleibten mit dem Thäter einen Vergleich machen. *Palais:* transiger sur le meurtre avec l'homicide. § o mężoboystwo nikt się tak iednać nie może z mężoboycą, aby wieże miał uchodzić, bo i ten co zabił, i ten co zaiednał winą na mężoboystwo uczyniona maią bydź karani; opiekuni, ieżliby imieniem sierot głowę zabitą z strony wierze zaiednali, pod winę o zaiednaniu podpadaią.
Zaiednanie, *n.* Vergleich. convention, *f.* accord, *m.* transaction, *f.*
zaiednanie o głowę. Vertrag wegen einer begangenen Mordthat. transaction sur le meurtre avec l'homicide.
Zaiednany, *adj.* verglichen. accordé, pacifié, transigé.
Zaięty, *adj.* 1) weggetrieben. 2) entzündet. 1) emmené; enlevé. 2) allumé,

mé, pris par le feu. § 1) zaięte na łąkach bydło. 2) zaięty ogień, dom.

Zaieżdżam, zaieżdżać, *v. m. F. zaiadę, zaiechać.* 1) weit herein reiten, fahren; sich weit wohin begeben. 2) fahren, reiten vor einem Ort. 3) einreiten ein Gut. 4) einem vor den Weg fahren. 5) einem vorfahren, mit dem Wagen vorkommen. 6) vorkommen, vorhauen. 2) pénétrer, pousser, percer dans; aller, se rendre fort loin à cheval ou en voiture. 2) mener un chariot ou un cheval devant un endroit. 3) envahir une terre, entrer à cheval pour s'en rendre maître. 4) traverser, couper le chemin à qu. avec son chariot. 5) dévancer qu.; gagner ou prendre les devants à cheval ou en chariot. 6) obvier à; prévenir, détourner. § 1) zaiechał za granice, za morze; głęboko w las zaiechał. 2) zaiedź karetą, koniem przed bramą. * 3) zaiechać (naiechać) czyie dobra. 4) zaiechał mi w drogę; zaiechał mi w cieśni. 5) zaieżdżać komu do mostu, do prumu, do bramy; przekupki aby nie zaieżdżały i zabiegały chłopom żywność wożącym. 6) zaieżdżać komu propozyt, zamysł; zaieżdża mu.

zaieżdżać komu, * *zaieżdżać komu w drogę; wyiechać przeciw komu.* einem entgegen fahren. aller au devant de qu.

Zaimek, *m. g. a.* Sprachk. ein Fürwort. *Gramm.* un pronom.

Zaiste, *adv.* wahrlich, gewiß; traun, fürwahr. en vérité, vraiment. § niewiem zaiste; zaiste tacy ludzie; zaiste się to stanie.

Zaiuszam, *v. m. F. zaiuszę.* 1) blutgierig machen. 2) aufbringen, in die Wuth bringen. 1) acharner, *v. a.* donner aux bêtes le goût de la chair. 2) acharner, irriter, déchainer, *v. a.* § 1) zaiuszać ptaka, psa. 2) zaiuszył na się pospolstwo.

zaiuszyć się. ergrimmen, in die Wuth kommen. s'acharner, se déchainer.

Zaiuszenie, *n.* Grimm, Wuth. acharnement, rage, furie, *f.*

Zaiuszony, *adj.* ergrimmt, wüthend, blutgierig. acharné, altéré de sang, enragé, furieux. § świeżą krwią nieprzyiacielską zaiuszone woysko.

*Zaiutrz, *g. a.* Nazaiutrz. Uebermorgen, der Tag hernach. le lendemain.

Żak, *m.* ein Schüler in einer kleinen Schule. écolier qui va aux petites écoles.

ani żak ani dworak. man kann ihn zu nichts brauchen. il n'est bon ni à rôtir ni à bouillir; il n'a ni bouche ni éperon; il ne sert à rien.

Zakał, *m.* } unausgebackener, klebriger Ort in Brod oder Kuchen. crudité, *f.* endroit crud, mal-cuit dans un pain ou dans un gâteau. § zakalec, niekisiałość ciasta, nierośnienie, albo niedopieczone ciasto w chlebie, w kołaczech.

Zakałek, *g. a.* }

** *zakał.* Zorn, Haß. colère, haine, courroux.

Zakamiałość, *f.* zatwardziałość. Verhärtung, Verstockung, Hartnäckigkeit. endurcissement, *m.* opiniâtreté, *f.*

Zakamiały, *adj.* zatwardziały. verhärtet, verstockt, hartnäckig. endurci, dur, opiniâtre.

Zakamiec, F. *zakamieię*, zatwardzieć. verhärten, verstocken. s'endurcir, s'opiniâtrer. § zakamiał w swoiem uporze, w swoiey złości.

Zakapturzyć, F. *zakapturzę.* in eine Kappe einhüllen, verhüllen. encapuchonner, couvrir d'un capuchon. § zakapturzyć twarz.

zakapturzyć sokoła. einen Falken häuben. chaperonner un faucon.

zakapturzyć się. sich in eine Kappe einhüllen; sich verkappen. se voiler, se couvrir le visage d'un capuchon ou de quelque autre voile.

Zakąsić czego, F. *zakąszę.* anbeißen, ein wenig beißen. mordre un peu de qu. ch.

*Zakasuię, F. *zakaszę*, podkasuię. untergürten, aufschürzen. rétrousser.

Zakaz, *m.* zakazanie, *m.* Verbot. défense, *f.* ce qui est défendu; interdiction, *f.* interdit, *m.* prohibition, *f.*

Zakazany, *adj.* verboten. interdit, défendu, prohibé. § sposobu zakazanego szukaią aby się iadło i piło.

Zakazuię, F. *zakażę.* 1) verbieten. 2) im Karten-Spiel; bieten, angeben. 1) défendre, faire défense, prohiber, interdire. 2) *en jouant aux cartes*: parler, envier. § 1) srodze tego poddanym pod klątwą, pod karą zakazano. 2) zakazał na flus, na trzy krole.

zakazał na trzy tuze. er bietet auf drey Täuser. il envie trois as; son port est trois as.

Zakisać ciasto, F. *zakisam, zakisnę.* säuren, einen Teig zum gähren bringen. fermenter, *v. a.* détremper la pâte avec un peu de levain ou de leveure.

Zakład, *m.* 1) Wette, das Wetten. 2) Wette; Sache um welche gewettet wird. 2) Succumbenz-Gelder, Caution, so man dem Richter überliefert und verlieret, wenn man sein Angelöbniß nicht erfül-

erfüllet, oder den Proceß verlieret. 4) Geißel. 5) Unterpfand. 6) fig. Unterpfand. 7) Vorhaltung des Gewehrs, vorgehaltenes Gewehr; Aufnehmung eines Hiebes; der Fang. 1) gageûre, *f.* l'action de parier. 2) gageure, *f.* pari, ce qu'on a gagé. 3) les mains du Juge, et qu'on perd ſi l'on n'a pas ſatisfait à ſa promeſſe, ou ſi le plaideur a perdu ſon procès. 4) un ôtage. 5) un gage; choſe donnée en gage. 6) *fig.* arres, *f. plur.* gage, *m.* aſſurance. 7) parade du ſabre; action de parer du ſabre le coup qu'on nous porte. § 1) byłem przy zakładzie. 2) zakład wygrać, przegrać; zakład w ręce moie dali. 3) zakład prawny; zakład albo *vadium* temu ſtanowić, ktoryby na czas naznaczony ſumy nie oddał; zakład na kogo włożyć; z obu ſtron dali zarowne zakłady; zakład iednaczy. 4) dany w zakładzie; w zakładzie ieſt; zakładem mieſzkaiu dworu Tureckiego; posłano w zakład kilka Senatorow; zakład dla wiary 5) zakładami płacić. 6) w zakładzie wielkiey dobroczynności wſzyſtkie dni moie do usług twoich oddaię.

zakład wału. Kriegsb. der Wall=Fuß, der Unter=Wall. *Fortif.* fauſſebraie, *f.* baſſe enceinte, *f.* § zakładew, *f.* zakładwia, *f.*

zakład budowania. der Grund=Riß eines Gebäudes. ichnographie, *f.* développement de deſſein, le plan ou le deſſein d'un bâtiment.

o *zakład że.* was gilts; wir wollen wetten, daß. parions que; que voulez vous mettre que.

**pod zakładem ſię ſpierać; o zakład iść.* wetten. gager, parier qu. ch; faire une gageure.

przez zakład ciąć. über ein vorgehaltenes Gewehr hauen. donner un coup par deſſus le ſabre de l'ennemi dont il ſe couvre.

zakład słowny, gdy ſię w nim nie wyraża o co idzie. eine Wette zum Spaß, da man um nichts wettet. une gageure ſimple, ſans avantage.

Zakładacz budowania, fundator. 1) Bau=Herr. 2) Urheber. 1) bâtiſſeur, fondateur, celui qui fonde, qui fait bâtir un édifice. 2) auteur.

zakładacz ognia. Mord=Brenner. boutefeu, incendiaire.

Zakładam, zakładać, *v. m. F. założę, założę.* 1) anlegen, anmachen. 2) legen, ſtellen eine Falle. 3) verrammeln die Thüre mit etwas. 4) anlegen, ſtiften; den Grund zu einem Bau, zu einem Reich legen. 5) legen, ſetzen, geben als Friedens=Artickel. 6) voraus ſetzen, feſt ſetzen, für gewiß annehmen 7) legen, auferlegen eine Strafe, einen mit etwas belegen. 8) einem Geld vorſtrecken, vorſchießen; einem mit etwas aushelfen. beyſtehen. 9) die Hunde an einem Orte zur Vorlage legen, das Wild von weitem beſetzen, ſuchen. 10) von weitem ſpüren, wittern. 1) mettre, attacher qu. ch. à. 2) tendre, dreſſer des filets, des piéges. 3) barricader; fermer une porte avec qu. ch. pour empêcher d'entrer. 4) fonder; faire, jetter, poſer les fondements d'un édifice, d'un empire; établir, inſtituër. 5) faire comme des conditions de la paix. 6) préſuppoſer; poſer pour vrai; ſuppoſer pour certain. 7) mettre, conſtituër, ordonner une peine ſur qu. 8) avancer à qu. de l'argent; aſſiſter, aider, ſecourir qu. de qu. ch. dans le beſoin. 9) mettre les chiens en bonne tître, tenir le relais; poſer; poſter les chiens. 10) chaſſer une bête de forlonge; chercher la trace de loin. § 1) założyć poſtronek na ſzyię złodzieiowi; zakładać iarzmo na ſzyię, koniowi munſztuk. 2) założyć, zaſtawić ſidła na ptaki. 3) założył, zaſtawił drzwi ſtołkami. 4) zakładać budowanie, grunt do budowania; założyć państwo, miaſto, bractwo, kolegium, warſtat. 5) założyli te kondycye pokoiu. 6) to założywſzy kładę za pewną. 7) zakładam na kogo karę, winę pieniężną, areſzt. 8) założyć ubogiego; założył mię pieniędzmi, założył tę ſumę, ktora mu ſię ma wrocić. 9) myśliwiec założył na zaiąca; zakładać na niſkich chroſtach, na rzadkich knieiach. 10) pies zakłada na zaiąca; pſy założyli koło upadłego zaiąca; pies małym kołkiem żałożył i ruſzył zaiąca.

ptący gniazdo zakładaią. die Vögel bauen Neſter. les oiſeaux ſe nichent, font leurs nids.

zakładać ręce. die Hände in den Schoos legen. tenir les bras croiſés. § założywſzy ręce ſiedzi.

zakładać ręce za ſię. die Hände auf den Rücken legen. mettre les mains ſur le dos.

zakładać za fundament. zum Grunde ſeiner Meinung legen, ſetzen. poſer le fondement de ſon opinion; poſer qu. ch. pour ſon fondement. § zakładam tym czaſem za fundament.

zakładać za pewną. für wahr angeben. poser qu. ch. pour vrai, poser en fait.

zakładam moię nadzieię na Boga. ich setze meine Hoffnung auf Gott. je fonde mon espoir sur Dieu.

założyć cel sobie. sich ein Ziel, einen Zweck setzen. avoir son but, pour but.

założyć ogień. Feuer anlegen. mettre le feu à. § ogień na rożnych mieyscach w mieście założyli.

założyć sidła na kogo. einem eine Falle legen. tendre des piéges à qu.

założyć się. 1) wetten. 2) die Hand, ein Gewehr vorhalten, vorwerfen. 1) parier, gager; faire une gageure. 2) parer de la main ou d'une arme; mettre au devant qu. ch. pour éviter un coup. § 1) założyłbym się nie wiem o co; założmy się o talar. 2) założył się szablą, tarczą.

Zakładanie, *n.* założenie, *n.* Grundlegung eines Gebäudes. 2) Anlegung, Stiftung. 3) Stand, Vorlage, Umstellung des Wildes mit Hunden. 1) fondation d'un bâtiment. 2) fondation, *f.* établissement. 3) relais, titre, *m.* lieu où l'on pose les chiens afin qu'ils courent la bête à propos. § 1) zakładanie gruntu, budowania. 2) założenie klasztoru, Państwa, miasta; klasztor założenia krolewskiego; od założenia miasta, Państwa tego. 3) zakładanie psow; mieysce uważay w zakładaniu a na podobnieysze zakładay.

założenie, n. 1) Logik: eine Proposition, ein Satz. 2) Regel eines geistlichen Ordens. 1) *Logique*; proposition, sujet d'un discours, d'un silogisme. 2) régle constitution d'un Ordre Religieux. § 1) z tego założenia (z tey propozycyi) wyważam że. 2) kościoł, klasztor, zakon założenia S. Franciszka.

założenie prawa. Kriegs-Befestigung, Antwort auf die Klage. litis contestation, contestation en cause.

założenie się, zakładanie się o co. das Wetten. l'action de parier; la gageure.

założenie się, zakładanie się czym. Vorhaltung eines Gewehrs. parade, *f.* l'action de parer du sabre le coup qu'on nous porte.

Zakładnik, *m.* 1) ein Wetter. 2) ein Geißel. 1) parieur, *m.* gageur, *m.* 2) un ôtage. § 1) zakładnikom przeciął ręce. 2) zakładniki dać, wziąć; zakładnikiem się stawić.

Zaklęcie, *n. vid.* Zaklinanie.

Zaklęty, *adj.* gebannt, beschworen. enchanté, évoqué, conjuré, exorcisé.

Zaklinacz, *m.* Beschwörer, Banner. charmeur, conjurateur, exorciste, enchanteur. § zaklinacz węża, ognia, czarta.

Zaklinam, zaklinać, *v. m. F. zaklnę, zaklnąć, zakląć.* 1) bannen, beschwören, besprechen. 2) exorcisiren, den Teufel austreiben. 3) beschwören, höchlich verbinden. 1) conjurer, évoquer, enchanter par le moyen de certaines paroles. 2) adjurer, évoquer, exorciser, chasser par conjuration, par exorcisme; conjurer le diable de sortir du corps d'un possédé. 3) conjurer, obliger, engager par des imprécations. § 1) zakląt węża, ogień. 2) zaklinać czarta. 3) zaklinać kogo złorzeczeństwem, pod przeklęctwem; zaklinał go na Boga, na sumnienie; zaklinam cię de sekretu.

zaklinać się. sich bey etwas verschwören, heilig versichern. jurer, assurer par; faire des serments, des jurements. § zaklinał się na wszystkie świątości; na sumnienie; zaklął się iey na własną duszę swoię.

Zaklinanie, *n.* zaklęcie, *n.* 1) Beschwörung, Bannung, Besprechung, Zauber-Segen. 2) Austreibung des Teufels aus einem Besessenen. 1) conjuration, *f.* certaines paroles dont usent les enchanteurs. 2) adjuration, *f.* exorcisme, *m.* § 1) zaklinanie ognia, węża. 2) zaklęcie czarta.

Zakliniam co, *v. m. F. zaklinię.* verkeilen, mit Keilen befestigen. 1) cogner; lier avec des coins.

Zakłoć, *F. zakolę.* 1) ein wenig stechen, 2) erstechen, abstechen ein Vieh. 3) stechen, beißen als eine Schlange. 1) piquer, percer légèrement avec une chose aiguë. 2) pointer, tuër une bête avec un couteau. 3) piquer, mordre comme un serpent. § 1) zakol widełkami w pieczenia; zakłoł mię szpilką w rękę. 2) zakłoć cielę, iagnię; widłami cię zakolę. 3) paiąk go zakłoł.

zakłoć się. sich stechen. se piquer. § zakłoł się w palec.

Zakłocie, *n.* 1) ein Stich von etwas spitzigem. 2) das Abstechen eines Viehes. 1) piquûre, *f.* petit trou fait avec une chose aiguë. 2) l'action de pointer une bête.

Zakłoty, *adj.* 1) gestochen. 2) abgestochen. 1) pique. 2) pointé, tué avec uo couteau.

Zakłotnik, *m.* Frieden-Stöhrer, Freuden-Stöhrer. troubleur, *m.* trouble fête, *m.* celui qui cause du trouble, qui apporte des

des désordres, qui trouble les plaisirs des autres.

Zakochać, zakochać się, *F. zakocham.* sich verlieben. devenir amoureux; être porté à l'amour, s'amouracher de; passionner qu. ch; aimer avec passion. § zakochali się w pokoiu; zakochał się tey damy, w tey białeygłowie; starzec gdy zakocha, szaleie.

Zakochanie, *n.* das Verlieben, heftige Liebe gegen eine Person des andern Geschlechts. amour, *f.* passion amoureuse pour une personne de l'autre sexe. § prawdziwe serc zakochanie; zakochanie w białeygłowie.

Zakochany, *adj.* verliebt. amoureux; devenu amoureux. § zakochany starzec do małżeństwa śpieszy.

Zakołowrocić się, *F. zakołowrocę.* von Pferden: den Koller bekommen. avoir le vertigo, *en parlant des chevaux.*

Zakołowrocenie konia. der Koller der Pferde. vertigo, *f. m.* une maladie des chevaux.

Zakołowrocony koń. Pferd das den Koller hat. un cheval qui a le vertigo.

Zakon, *m.* 1) Bund, Testament der heiligen Schrift. 2) geistlicher Orden. 3) das Kloster-Leben. 1) alliance, *f.* testament, *m. en parlant des Livres de la Sainte Ecriture.* 2) Ordre, Congrégation des Religieux ou des Religieuses. 3) clôture; vie monastique. § 1) Stary, Nowy Zakon. 2) Zakon świętego Franciszka. 3) w zakonie żyie.

Zakończam co, *v. m. F. zakończę.* 1) zuspitzen, spitzig machen. 2) endigen. 1) éguiser par le bout; faire pointu, rendre aigu. 2) finir, achever qu. ch; mettre fin à.

Zakończanie, *n.* zakończenie, *n.* 1) Zuspitzung, Endigung. 1) aiguisement, *m.* l'action de faire une chose pointuë. 2) achèvement, *m.* fin, *f.* action de finir.

Zakończony, *adj.* 1) gespitzt, spitzig zugehend. 2) geendigt. 1) pointu, *adj.* qui va en pointe. 2) achevé, fini. § 1) brog, kaptur zakończony. 2) po zakończonym seymie.

Zakonniczy, *adj. vid.* Zakonny.

Zakonniczka, *f.* Zakonnica, *f.* Nonne, Ordens-Schwester. Religieuse, fille, *f.*

Zakonnik, *m.* Ordens-Mann, Ordens-Bruder. Religieux.

Zakonność, *f.* zakonny żywot. der Stand, das Leben der Ordens-Brüder. l'état, la vie monastique; moinerie. clôture. § poty kwitnie dobra zakonność, poki się propryetarzow nie namnoży.

Zakonny, *adj.* Ordens-, den geistlichen Orden betreffend. régulier, religieux, monastique. § zakonne ustawy, obyczaie.

Zakonodawca, *m.* 1) Stifter des neuen, des alten Bundes. 2) Ordens-Stifter. 1) Instituteur du vieux, du nouveau Testament. 2) instituteur d'un Ordre Religieux.

**zakonodawca, prawodawca.* Gesetz-Geber. legislateur, nomothete.

Zakonoborka, *m.* Zakonokaźca, *m.* Zakonołomca, *m.* ein Gesetzbrüchiger. infracteur des loix.

Zakopanie, *n.* Vergrabung. l'action de cacher, de mettre en terre, d'enfouir en terre.

zakopanie umarłego. Vergrabung eines Todten. enterrement, *m.*

Zakopany, *adj.* vergraben. mis en terre.

Zakopywam co, *v. m. F. zakopam.* vergraben. enfosser, cacher, enfouir dans la terre, mettre en terre.

trupa zakopać. eine Leiche begraben. enterrer une personne morte.

Zakorzeniam co, *v. m. F. zakorzenię.* Wurzel treiben lassen, solche austreiben lassen. laisser enraciner, faire jetter les racines.

zakorzenić się. eig. u. fig. sich einwurzeln. *prop. & fig.* s'enraciner.

Zakorzenienie, *n.* 1) Einwurzelung. 2) Vermehrung, Einwurzelung. 1) l'action de pousser les racines. 2) accroissement, augmentation.

Zakorzeniony, *adj.* eig. u. fig. eingewurzelt. *prop. & fig.* enraciné.

Zakowka, *f.* Stift, Stiftlein am Schnür-Senkel. fer d'éguillette ou de lacet.

Zakowski, *adj.* Schüler-, einen Schüler in der Kinder-Schule betreffend. d'écolier; qui regarde l'écolier qui va aux petites écoles.

Zakręcam co, *v. m F. zakręcę.* drehen. tordre, plier en tournant.

zakręcić szyię. den Hals umdrehen; erwürgen. tordre le cou, étrangler.

zakręcić się koło czego. sich tummeln, emsig, geschäftig thun. tracasser, s'empresser, être empressé.

Zakraczam, *F. zakroczę, vid.* Wkraczam.

Zakradam się, *v. m. F. zakradnę.* sich herein stehlen, sich hereinschleichen. se fourrer, *v. a.* se couler, se glisser dans un endroit. § lichwa się pod taki kontrakt zakraść może; złodziey się zakradł.

Zakrapiam, *v. m. F. zakrapię.* 1) besprengen. 2) mit einem Trunke erfrischen, laben.

laben. 3) blind machen, bestechen. 1) asperger, arroser, saupoudrer, jetter quelque liqueur. 2) ressusciter qu; rafraichir qu. d'un verre, rendre la vie à qu; appeller à la vie qu. d'un verre de boisson. 2) corrompre qu; gagner, attirer qu. à soi, à son parti par un présent ou autrement. § 1) ząkropić mąkę, węgle wodą. 2) zakropić pragnącego. 3) zakropił sędziego, świadka.

zakropić się. sich mit einem Trunke abkühlen. erfrischen. se rafraichir, se désaltérer d'une boisson.

Zakrawam, zakrawać co, *v. m.* F. *zakroię*, *zakroić.* 1) zuschneiden, ein Kleid oder ein Hemd. 2) abzwecken; seine Absicht auf etwas haben, richten. 3) etwas an sich ziehen. an sich bringen, sich zueignen. 4) nachahmen; etwas von einem an sich haben, 1) tailler, couper de l'étoffe, de la toile pour faire un habit, une chemise. 2) aspirer, tendre, buter, viser à qu. ch; ambitionner, muguetter, tacher d'obtenir qu. ch. 3) s'approprier, s'attribuer qu. ch. 4) sentir qu; avoir quelque air, quelques manières de qu. § 1) zakroić szatę, sukno do szaty. 2) zakroił na otrzymanie tego urzędu, na substancyą twoię. 3) zakroił sąsieckiego, cudzego. 4) zakrawa na przyrodzenie białogłowskie; zakrawa włoskiego, nieco obyczaiow włoskich.

zakrawać na Pana; *zakrawać Pańskiego.* einen großen Herrn vorstellen, spielen wollen. trancher du grand; trancher du grand Seigneur.

zakrawa z cnotliwego, *z dobrego*; *z oboyga stron zakrawa*; *ani zły ani dobry.* er ist weder gut noch böse. il n'est ni bon ni méchant.

zakrawa się na to. es läßt sich darzu an, es hat darzu das Ansehen. il aboutit, il tend, il y a apparence à cela.

Zakrayny otok. Meßk. die auswendige Peripherie. *Géom.* la périferie extérieure. § zakrotok, *m.*

Zakreszam, *F. zakreszę.* } *vid.* Zakrześlam.
Zakreślam, *F. zakreślę.* }

Zakręt, *m.* 1) Büge, Krümme. 2) Strudel, Wirbel. 3) Geschäftigkeit, äußerliche Emsigkeit. 4) der Schwindel. 1) courbure, *f.* pli & repli, tour & détour; tournant; un endroit ou l'on tourne. 2) tournant, tourbillon, *m.* remole, *f.* tournoîment de l'eau où le vaisseau est en péril. 3) empressement, soin trop ardent; tracas, tracasserie. 4) tournoîment de tête; vertige, *m.* § 1) zakręt drogi, rzeki. 2) okręt w poł morskich się topił zakrętach. 2) z tablatury zakręt, robota za fraszkę; obrot bardziey w rzezwości umysłu, niżli w zakręcie postępkow należy; naygorętszy zakręt naybardziey się wysili.

zakręt prawny. Rechts-Schwürigkeit. difficulté de droit, une arduë question de droit. § pytać się rady w zakręcie prawnym.

zakręt uszny; *zakręt w uchu.* Anat. der innere krumme Gang im Ohr. labirinte, *m.* la cavité de l'oreille interne qui est embarrassée de plusieurs détours. § zakręt w uchu na kształt morskiey konchy; zakręt uszny iest dziwny do słuchu.

Zakrętkiem ciąć. ein Rad mit dem Sebel schlagen und hauen. porter un coup de sabre après avois fait le moulinet.

Zakrycie, *adv.* verdeckt, heimlich. couvertement, en secret, clandestinement.

Zakrycie, *n.* 1) Decke, Hülle. 2) verdeckter Ort. 3) Hintertheil der Schaubühne, wo sich die Comödianten aus- und anziehen. 1) couverture, *f.* voile, *m.* enveloppe. 2) un lieu voilé, couvert d'un voile. 3) le derrière du téatre où les Acteurs s'habillent & se déshabillent.

Zakrystya, *f.* die Sakristey. Sacristie, *f.* revestiaire, *m.*

Zakrystian, *m.* Küster, Glöckner. Sacristain, *m.* coutre, *m.*

Zakrystyanka mniszka. die Küsterinn im Nonnen-Kloster. la Sacristaine dans un couvent de Religieuses.

Zakrytość, *f.* 1) Verdeckung, verdeckter Ort. 2) die Blendung, Schirm zur Bedeckung in den Laufgräben. 1) lieu voilé ou couvert. 2) la blinde dont on se couvre dans les tranchées

Zakryty, *adj.* 1) verdeckt, verhüllt. 2) in den Rechten: verschwiegen, das man darunter verstehet. 1) couvert, voilé. 2) *droit:* tacite, sous-entendu. § 1) na stole leżą pieniądze chustką zakryte. 2) zakryte zezwolenie.

zakryta droga. Kriegsbauk. der verdeckte Weg. *Fortif.* le chemin couvert. § zakryt, *m.*

Zakrywam, zakrywał co, *v. m.* F. *zakryię.* verdecken, bedecken, verhüllen. couvrir, voiler, cacher, *v. a.*

zakrywam się. sich verhelen. se cacher; se voiler; se couvrir. § wktorych skałach zboycy się zakrywali.

Zakrywanie, *n.* das Verdecken. l'action de couvrir.

*Zakrywka, *f.* pokrywka. Stürze auf einem Topfe. un couvercle de pot.

Zakrzątnąć się koło czego, F. *zakrzątnę*. emsig thun, sich tummeln. s'empresser, s'efforcer, être empressé, tracasser; s'appliquer fortement à qu. ch.

Zakrześlam, *v. m. F. zakrzelę*. 1) mit einem Strich bemerken. 2) ganz ausstreichen, durchstreichen mit der Feder. 3) zirkeln, machen eine Figur mit dem Zirkel. 4) Grenze setzen; einschränken, mäßigen. 5) bestimmen, setzen als eine Zeit. 1) marquer, *v. a.* faire une petite raye sur une chose avant que de le couper. 2) rayer, effacer entièrement un mot avec la plume. 3) tracer, faire une figure avec le compas. 4) limiter, restreindre, modifier, borner; mettre des bornes à. 5) fixer, dire, nommer un tems. § 1) zakreśliłem, zarznałem, naznaczyłem poki masz urznąć. 1) zakrześlił to słowo. 3) zakrześl lunetę, cyrkuł. 4) zakrześlił swoiey władze granice. § zakreślam.

Zakrześlenie, *n.* Bezeichnung mit einem Strch. l'action de marquer d'une raye; rayë, marque qu'on mét sur qu. ch. § zakreślenie.

Zakrześlony, *adj.* mit einem Strich bezeichnet. marqué d'une raye. § zakreślony.

**Zakrzemieniam, *v. m. F. zakrzemienię*. einen verhärten, verstocken. endurcir, rendre dur ou opiniâtre. § zakrzemienisz serca moie.

***zakrzemienić się*. verstockt werden. s'endurcir, s'opiniâtrer.

Zakrzewiam, *v. m. F. zakrzewię*. 1) pflanzen, fortpflanzen. 2) ausbreiten, vermehren. 1) planter, provigner. 2) étendre, augmenter; planter. § 1) zakrzewić winnicę. 2) zakrzewił w tym Państwie Wiarę Chrześciańską.

Zakrzewienie, *n.* 1) das Pflanzen. 2) Vermehrung, Ausbreitung. 1) l'action de planter. 2) accroissement, augmentation.

Zakrzewiony, *adj.* 1) gepflanzt. 2) vermehrt, ausgebreitet. 1) planté. 2) planté, augmenté, multiplié. § 1) zakrzewiona winnica. 2) zakrzewiona usługami łaska.

Zakrzywiam, *v. m. F. zakrzywię*. krümmen, biegen. courber, recourber. § zakrzywić co na doł, ku gorze.

zakrzywić gębę. das Maul ziehen, ein krummes Maul machen. faire des grimaces, tordre la bouche.

Zakrzywienie, *n.* Krümmung, Biegung. crochure, *f.* courbure, *f.*

zakrzywienie gęby. Verdrehung des Mauls. contorsion de bouche.

Zakrzywiony, *adj.* gekrümmt, gebogen. courbé, recourbé.

nos cu gorze zakrzywiony. über sich gebogene Nase. nez recroché, recourbé, élevé en haut.

nos na doł zakrzywiony. unterwärts gebogene Nase. nez recourbé en bas; nez crochu.

zakrzywiona gęba. krummes Maul. grimace.

Zakuła, *f.* Schul-Fuchs, elender Schul-Meister. cuistre, *m.* grimaud, *m.* méchant maître d'école.

Zakup, *m.* zakupne, *m.* myto wprzod dane naiętemu 1) Hand-Geld. 2) Werbe-Geld. 1) denier à Dieu; erres, *f. plur.* ce qu'on donne pour arrêter un marché 2) engagement, l'argent qu'on donne à un soldat qui s'enrôle.

Zakupienie, *n. vid.* Zakupowanie.

Zakupiony, *adj.* 1) aufgekauft. 2) bestochen, erkauft, mit Geld gewonnen. 1) amassé par des achats. 2) corrompu, gagné par agent. § 1) zboża zakupione. 2) kakupiony do zerwania seymiku; zakupiony sędzia, głos.

Zakupień, *m. g.* zakupnia. } 1) Aufkäufer, Hecke.
Zakupnik, *m.* }
2) Proviant-Meister. 3) Vorkäufer, der ein Monopolium hat. 1) revendeur, regratier, *m.* 2) entrepreneur, commissaire des vivres. 3) celui qui a un monopole.

zakupnik pospolitych dobr, pospolitych dochodow. Pachter der Oberherrschaftlichen Gefälle. traitant, *m.* celui qui prend à ferme les revenus publics.

zakupnik zboża. ein Korn-Jude usurier, *m.* charensonnier, *m.* celui qui fait des amas des grains pour les vendre à un prix excessif.

zakupnik sędziow Bestecher der Richter. corrupteur des Juges.

Zakupny, *adj.* bestochen, erkauft. corrompu, gagné par argent.

Zakupne, *n.* 1) Hand-Geld. 2) Geld zum Bestechen. 1) denier à Dieu; erres, *f. plur.* 2) l'argent pour corrompre, pour gagner qu.

Zakupowanie, *n.* zakupienie, *n.* 1) Aufkaufung. 2) Bestechung der Richter. 3) das Pachten Herrschaftlicher Einnahme. 4) das Erkaufen der Ehren-Stellen. 1) achat de beaucoup de choses d'une même espèce. 2) corruption des Juges. 3) prise à ferme des revenus publics; ferme publique. 4) l'achat des charges. § 1) zakupowanie zboża zaka-

zano. 2) dowiedziono mu zakupienie sędziow. 3) zakupowanie dobr pospolitych, gor kruszcowych, ceł, młynow. 4) zakupowanie dostoieństwa, urzędu.

Zakupuię, *v. m. F. zakupię.* 1) aufkaufen, vorkaufen. 2) erkaufen, bestechen. 3) öffentliche Einnahme pachten. 4) eine Ehren-Stelle kaufen. 1) acheter le premier ou par avance; acheter beaucoup de choses d'une même espèce. 2) corrompre, tirer, gagner à soi par argent. 3) prendre à ferme les revenus publics. 4) acheter des offices. § 1) wszystkie zakupiono zboże. 2) zakupił sędziow, świadkow, głos. 3) cła zakupił. 4) dostoieństwa dla swoich krewnych zakupuią.

Zakurzyć, *F. zakurzę, czym, v. n.* 1) einen Rauch oder Dampf machen. 2) stänkern, einen fahren lassen. 1) fumer; faire, jetter de la fumée; remplir de fumée. 2) vesser; lâcher un vent. § 1) tak w izbie zakurzono, że w niey wytrwać nie mogę. 2) zakurzyć komu pod nos; smrodzie zakurzyłeś mi czosnkiem.

Zakusić, *v. a.* czego, F. *zakuszę.* eig. u. fig. schmecken, kosten. *prop. & fig.* goûter.

Zakwas, *m.* 1) Sauerteig. 2) Sauerteig, Verderbniß. 1) levain, *m.* 2) levain, corruption. § 1) zakwasu przydać. 2) zakwas Faryzeyski.

Zakwasić co, F. *zakwaszę, v. a.* 1) säuren als Teig. 2) sauer machen. 1) faire fermenter; mettre le levain dans la pâte; faire lever la pâte. 2) aigrir, faire aigrir; rendre aigre.

Zakwaszenie, *n.* 1) Säurung des Teiges. 2) Säurung. 1) l'action de faire lever la pâte. 2) l'action de faire aigrir.

Zakwaszony, *adj.* gesäuert. apprêté avec du levain; aigri.

chleb zakwaszony. gesäuertes Brod. du pain au levain.

Żal, *m.* 1) Leid, Schmerz, Betrübniß. 2) Erbarmen, Mitleiden. 1) douleur, *f.* chagrin, tristesse, repentir, regret, affliction. 2) pitié, compassion. § 1) w ciężkim żalu moim; łagodzić czyie żale. 2) bez żalu (użalenia) na niego spoyrzeć nie mogę.

żal mi; żal mi iest. es ist mir leid. je me repens de cela; j'en suis marri; j'en suis fâché; cela me fait peine; je suis au repentir; je regrette cela; j'ai regret à cela; j'ai du regret de cela. § żal mi nieco było; nie będzieć tego żal, nagrodzić się to; żal mi księgi ktorąm zgubił.

żal mu go. es jammert ihm seiner; er dauerte ihm. il a pitié de lui; il est touché de compassion pour lui; il le regrette, il le plaint.

nie żal. es dauert einem die Mühe nicht; es lohnt sich wohl der Mühe. il en vaut bien la peine. § nie żal procować, kiedy iest nadzieia nagrodny.

żal się Boże! Gott sey es geklaget! leider Gottes! helas! on ne sauroit trop regretter; à Dieu les plaintes.

Załamuię, *v. m. F. załamię.* etwas steifes biegen, winden. 2) ein Pferd mit einem Kappzaume oder Brechzaume zwingen. 1) fléchir, courber une chose roide. 2) serrer le cheval avec un mors, avec un caveçon. § 1) załam tę tycz. 2) załamać konia krygiem, kawesonem.

załamować ręce. die Hände ringen, winden. tordre les mains.

załamać krygiem. den Willen brechen, Einhalt thun; einen bändigen, bezwingen. domter, restreindre, mettre un frein à. § załamuy mocnym krygiem chłopca swawolnego, myśl wszeteczną w tobie.

załamać się, załęmuię się. 1) einfallen, einbrechen. 2) einbrechen als auf dem Eis; einfallen auf einer Brücke. 1) se rompre, s'écrouler, s'ébouler, tomper à terre. 2) être enfoncé de dessous la glace, le pont. § 1) dom, lod, most się załamał. 2) załamał się na rzece, na lodzie.

Załapić, *v. a.* co, *F. załapię.* wegschnappen, erwischen, fangen. attraper, prendre, emporter; se saisir de. § śmierć go załapiła; załapił ten urządzik.

Zalatuię, zalatiwam, zalatywać. } *v. m. F.*
Zalatam, zalatać. } *zalecę.*

zalecieć. 1) an einen entfernten Ort fliegen. 2) um, über etwas fliegen, schweben. 3) einfallen, eindringen in ein entferntes Land. 1) s'envoier fort loin. 2) voler au dessus ou autour de; planer. 3) percer, pénétrer, s'enfoncer dans un pays éloigné. § 1) aby iastrząb nie zaleciał daleko. 2) kobus nad gołębiami zalata. 3) Turcy iak nienasyceni iastrzębiowie na obłow ustawicznie po chrześciańskich zalatuią krainach.

zalata mię co. 2) es wehet mich eine Luft an; es kömmt mir ein Geruch vor die Nase. 2) es kömmt vor meine Ohren. 1) une odeur me frappe; une haleine pousse, souffle contre moi, donne sur moi; je sens une bonne ou mauvaise odeur.

odeur. 2) il vient à mes oreilles; il vient jusqu'à moi. § 1) wonia smrod mię zalata; perfumy ią zalatały. 2) zaleciało go iuż coś o tym; zaleciał go głos trąb.

zalata go ten zamysł. er bekam Wind von diesem Unternehmen. il a vent de ce dessein.

Zalatanie, *n.* die Anwehung der Luft. une odeur qui souffle contre qu.

Załawta, *f.* Heft-Pflaster. colletique, *m.* emplâtre liquant pour consolider une plaie. § załawty ranę spoić.

Załawiam na co, *v. m. F. załowię.* ringen, trachten nach einer verdrüßlichen Sache. chercher, *v. a.* vouloir avoir une chose fâcheuse. § załawiasz na guz, na zwadę.

załawiam na kogo. auf einen lauren. guêter, épier qu.

Zalecam co, *v. m. F. zalecę.* anpreisen, empfehlen, recommandiren. recommander. § zalecił mi sługę, Doktora dobrego.

Zalę się, *v. n.* klagen, sich beklagen, wimmern. se lamenter, se plaindre; faire des plaintes.

Zaleść, F. *zalezę dokąd.* 1) weit kriechen. 2) sich verschütten, eingehen als ein Graben. 1) ramper fort loin. 2) s'applanir peu à peu; se remplir de terre comme un fossé. § 1) nie wiem gdzie żołw zalazł. 2) zalazł row, doł, przykop.

zalekać się. 1) eines Gunst suchen. 2) sich hervor thun. 3) sich bey einem Frauenzimmer beliebt machen, buhlen. 1) rendre les soins, faire la cour à: tâcher de gagner l'affectation de qu; se rendre recommandable à qu. 2) se recommander, se signaler, se rendre recommandable, se produire, se faire valoir, s'accréditer. 3) faire la cour, faire l'amour à une fille; faire le galant auprès d'une dame; coquetter, muguetter, cajoler. § 1) zalecał mu się bez skutku. 2) zalecił się swoią pilnością; umieiętnością. 3) zalecać się białeygłowie.

Zalecanie, *n.* zalecenie, *n.* *zaleta. Anpreisung, Empfehlung, Recommendation. recommandation, *f.* § przyiął go do usług swoich za moim zaleceniem; żadnego ani z urodzenia, ani zasług ma zalecenia; co wielka; co wielka tey księdzę czyni zaletę.

zalecenia godny. preiswürdig, der anzupreisen ist. recommandable.

zalecanie, zaleta. } Freyerey, das Freyen.
Zalecanki, *plur.* } recherche de mariage.

zalecanka, f. Liebes-Händel; Liebes-Gedicht, Liebes-Geschichte. fleurettes, *f. plur.* douceurs amoureuses, amours; amourettes, galanterie.

Zalaciciel, *m.* Anpreiser, der einen recommandiret. qui rend recommandable, qui recommande.

Zalecicielka, *f.* die einen recommandiret. celle qui recommande.

Zaledwie, ledwie, *adv.* kaum. à peine, à grande peine.

Zalegam, *v. a.* 1) einen Platz einnehmen; liegen, sich erstrecken. 2) verschütten, mit Erde füllen, zuwerfen. 1) remplir, occuper une place; être situé sur; s'étendre. 2) remplir une fosse, un creux. § 1) miasto szeroką zaległo rownią; folwark iego z trzeciey strony gdy zaległ. *2) zalegać (zawozić) drogę, row gruzem.

***zalec; polec.* todt auf dem Platz bleiben, fallen. tomber par terre, demeurer sur la place, rester mort. § dla kochanki grobwcem zaległ, grob zaległ.

zaległo mu w gardle. der Hals ist ihm verschleimet, angelaufen. il a la gorge enflée & pleine d'humeurs acres, phlégmatiques, de viscuosités.

Zelegać się, zalegam się, F. *zalężę.* 1) sich faul liegen. 2) vom Faullenzen untüchtig werden. *) sich verliegen, vom langen Liegen mürbe, morsch werden. 1) être lâs de coucher plus. 2) s'avachir, devenir lâche & fainéant; perdre ses forces, sa vigueur à force de croupir dans la paresse, s'accoutumer à la fainéantise. 3) se corrompre, se gâter par le tems; s'enricher.

zalęga się iaie. das Ey fängt an zu picken, belebt zu werden. l'oeuf devient animé. § iaie iuż się zalęgło.

Zaległy, *adj.* 1) verlegen, mürbe, morsch. 2) faul, unfähig vom Faullenzen. 1) gâté, corrompu par le tems. 2) lâche, fainéant, corrompu par la fainéantise.

zaległy towar. verlegene Waare. gardeboutique, *m.* marchandise un peu gâtée par le tems; marchandise de longue attente, qui se gâte pour n'être point débitée.

zalęgłe iaie. ein besessenes, belebtes Ey. oeuf animé.

zaległe długi. alte Schulden. arrerages, *m.* vieilles bettes.

Zalęknąć się, F. *zalęknę.* erschrecken. s'effrayer, s'épouvanter, s'effarer. § lękła się z tego.

Zalepiacz, *m.* Zukleber, der die Löcher zuklebt. calfateur qui bouche une ouverture.

Zalepiam co, *v. m. F. zalepię.* zukleben. boucher.

boucher, *v. a.* fermer une ouverture par le moyen de la colle.
Załepki, *plur.* Kopf-Stöße, Schlägerey. main-mise, *f.* coups, *plur.* batterie, *f.* § załawiać na załepki; uchodzić załepek.
Zalesie, *n.* Gegend hinter einem Wald. les environs derrière une forêt.
Zaleta, *f. vid.* Zalecenie.
Zaletnik, *m.* Freyer, Liebhaber. galant, *m.* amant, *m.* celui qui recherche une fille. § zaletnik musi mieć worek otwarty, *prov.*
zaletnik nieuczciwy. verdächtige Buhler. coquet, *m.* qui aime les femmes.
zaletnik uczciwy. ein Freyer, der sich um ein Frauenzimmer bewirbt. poursuivant, *m.* qui recherche une fille en mariage.
Zaletny, *adj.* 1) Empfehlungs-. 2) Liebes-. 1) de recommandation. 2) galant; d'amour, amoureux. § 1) list zaletny mam do niego. 2) zaletne do niey pisał wiersze.
zaletne, n. podarek zaletny. Geschenk eines Freyers. présent d'un amant.
Zalewam, zalewać, *v. m.* F. *zaleię, zalać.* begießen. 2) vergießen als mit Bley. 3) überschwemmen. 4) untersenken, zu Grunde richten als das eindringende Wasser ein Schiff. 5) einen besäufen. 1) tremper, mouiller, verser, répandre, jetter une liqueur sur. 2) affermir, enduire d'une matière fondue. 3) inonder, se répandre loin & noyer; couvrir la campagne. 4) engloutir, enfoncer, faire aller au fond, faire couler à fond comme l'eau un navire. 5) inonder; noyer de vin; enivrer. § 1) zaley ryby rosołem, octem. 2) zalać co smołą, ołowiem. 3) rzeka, łąki, miasto i wsi zalała. 4) fale okręt zalewały; już go woda zalewała. 5) zalewać kogo kuflam; łeb, rozum, gardło zalał.
zalewa oczy łzami; zalewa się łzami; zalewaią mu się oczy; łzami mu się oczy zalewaią. er benetzet die Augen mit Thränen; die Augen gehen ihm über. il baigne les yeux de larmes; il verse, répand des larmes; il fond en larmes; il noye son visage de larmes.
zalewać się. im Wasser untergehen, versenket werden, zusammen schlagen als das Wasser über einen. faire eau; être enseveli dans les eaux; aller, couler au fond. § zalała się nawa, łodź; zalewa się człowiek tonący.
zalewać; zalewać się. durchschlagen; kleckern. percer, passer, boire; être sujet à procher. § zalewa papier; zalewa się na papierzę litera, pismo.
zalewa się ten inkaust. diese Tinte fließet zu sehr, kleckert. cette ancre est trop liquide, elle est sujette à pocher, à faire des pâtés.
zalać się napoiem. sich voll saufen; blind voll seyn. s'enivrer, se noyer dans le vin.
Zalewek, *m.* Ueberschwemmung. inondation, *f.* débordement, *m.* § szkoda przez zalewek uczyniona.
Zależały, *adj.* 1) verlegen, alt. 2) alt als eine Rechts-Sache. 3) faul vom vielen Schlafen und Faullenzen. 1) gâté, vieux, corrompu. 2) vieux, qui n'est pas bien de mise comme une cause judiciaire. 3) fainéant, oisif, paresseux; accoutumé à la fainéantise; lâche. § 1) zależałe towary. 2) zależałe sprawy.
długi zależałe. verlohrne Schulden. dettes perdues.
zależałą ziemię uprawiać. einen Acker brachen, aus der Lähde reißen. défricher un champ.
Zależeć, F. *zależy*, zależę. auf etwas ankommen, beruhen; an etwas gelegen seyn. dépendre de; importer, intéresser. § szczęście moie na twoiey zależało woli; wiele mu na czytaniu ksiąg zależy.
na tych rzeczach nic mu nie zależy. diese Sachen gehen ihm nichts an. là il n'a rien à faire; ce sont des choses qui ne le touchent, dont il n'a que faire, où il ne s'agit de son intérêt.
co tobie na tym zależy? was geht dich das an? que vous fait cela? qu'en avez vous à faire? que vous importe.
Zali, azali? *conj.* ob? si? *cette conjonction sert à interroger.* § zali będzie? zali był u ciebię?
Zaliczyć, F. *zaliczę.* verzählen, verrechnen. malcompter. § zaliczyłem talar.
zaliczyć się. sich verzählen, sich verrechnen. se mécompter; s'abuser au compte.
Zaliczenie, *m.* das Verzählen, Verrechnen. mécompte, *m.* une erreur dans le compte.
Zaliczony, *adj.* verzählt, verrechnet. mécompté, malcompté.
Załoba, *f.* 1) die Trauer. 2) Klage, Beschwerung über einen bey den Gerichten. 3) Memorial, Bittschrift. 1) deuil, *m.* 2) plainte qu'on fait au Juge. 3) requête, *f.* placet, *m.* § 1) załobę nosić, wziąc, po oycu w załobie chodzi; smutną, ciemną dom zarzucony załobą; załobę złożyć, z ścien domowych zdzierać. 2) oswobodzenie od załoby;

żałoba u Sądu na kogo. *3) łaskawie żałobę (suplikę) przyiął.

Załobliwy, *adj.* ⎫ traurig, betrübt. fu-
Załobny, *adj.* ⎭ neste, lugubre, lamentable, tragique. § żałobny przypadek.

Załobna, żałobliwa strona. der Beklagte in den Gerichten. défendeur, *m.* celui qui se défend en Justice.

żałobny. adj. Trauer=, zur Trauer gehörig. de deuil; qui regarde le deuil. § żałobny ubior, rantuch; żałobna szata; dom się w żałobnę kryie chmurę.

**list żałobny.* ⎫ supliqua. Supplike,
*Załobnica, *f.* ⎭ Bittschrift. requête, *f.* placet, *m.*

Załobno, *adv.* in der Trauer. en deuil. § żałobno chodzi; żałobno ubrany.

Załoga, *f.* 1) ein Brustlatz. 2) Besatzung, Garnison. 3) Salve-Garde. 4) Stapel, Niederlage. 4) Kriegsbank. die Brustwehr. 1) pourpoint, *m.* 2) garnison, *f.* 3) sauvegarde. 4) étrape, entrepôt, droit d' étape. 5) *Fertif.* parapet. § 1) załoga barankami podszyta. 2) na fortecach załog trzeba; woyska na załogach będące. 3) posłowi źleby się działo, kiedyby nie dostał załogi w dwor swoy, albowiem się pospolstwo srodze wzruszyło. 4) to miasto iest załogą towarow w tym kraiu będących.

Załomek, *m. g. u.* ⎫ węgieł. Winkel, Bü-
Załom, *m.* ⎭ ge, Krümme. coin, *m.* encoignure, courbure, *f.*

Załość, *f.* Betrübniß, Herzeleid. affliction, *f.* doléance, *f.* douleur, *f.*

z żałością. mit Widerwillen, ungerne. à regret.

Załośnie, *adv.* kläglich. dolemment, plaintivement, lugubrement. § załośnie spiewać.

Załosny, *adj.* 1) traurig, betrübt. 2) kläglich, wehmüthig. 1) dolent, *adj.* triste, affligé, plaintif. 2) lugubre, lamentable, funeste, fâcheux, tragique, déplorable. § 1) załosna postać, twarz. 2) załosny to przypadek; pieśń załosna; załosna; załosna (załosna rzecz) patrzać na to.

Załosny, zażalonym bydź. 1) bedauren. 2) betrübt seyn. 1) regretter, déplorer, plaindre; être fâché. 2) s'affliger, s'attrister, se fâcher de. § 1) załosny iestem z drogi iako i z trudu. 2) załosny z utraty syna swoiego.

Zalota, *f. vid.* Zalecanie.

Załowanie, *n.* das Bedauren, Beklagen. l'action de se repentir, de se fâcher.

żałowanie się, uskarżanie się na kogo. Beschwerung, Klage über einen. plaindre de qu.

Założenie, *n. vid.* Zakładie.

Założka, *f.* Brustfleck, Wämmschen. petit pourpoint, colletin.

założka bez rękawow. Brust=Latz ohne Ermel. gilet, *m.* pourpoint sans manches.

*Założnica, *f.* nałożnica. ein Kebs=Weib. concubine.

Założyć, *vid.* Zakładam.

Załudniam, *v. m. F. zaludnię.* bevölkern. peupler, *v. a.* remplir de peuple.

Załnię, *v. a.* 1) bedauren, bereuen, beklagen. 2) Buße thun. 3) schonen, sparen. 1) se repentir, avoir regret, être marri, être fâché de; regretter. 2) avoir de la repentance de ses pêches, faire pénitence. 3) épargner, ménager qu. ch. § 1) żałuię żem tam był; żałował uczynku, grzechu tego. 2) załował za grzechy. 3) żałować pieniędzy, życia, ciała, pracy do czego; dziecięciu godnemu dobrego wychowania nie żałuy.

żałuię tego serdecznie. ich bedaure es von Herzen. je m'en repens de plus profond de mon coeur.

żałować tego będzie. es soll ihm gereuen. il s'en repentira; il s'en mordra les pouces.

żałować sobie czego. sich an etwas abbrechen. se plaindre qu. ch. § żałuie sobie szat.

żałuie sobie. er darbet es an seinem Maule ab. il pleure le pain qu'il mange; il se plaint sa vie.

nie żałuiący czego. verschwenderisch, der nicht sparet. prodigue, *adj.* qui n'epargne pas.

nie załuiący życia swego. der sein Leben nicht schonet. qui sacrifie sa vie.

żałować się na kogo przed kim albo u kogo. sich bey einem beschweren, sich beklagen. se plaindre de; porter, faire ses plaintes à.

żałować się. sich schonen, sein Leben lieb haben. s'épargner; se ménager; ne s'employer pas vertement dans l'occasion.

Zamącenie, *n.* 1) das Trübemachen. 2) Verwirrung, Unruhe. 1) agitation par laquelle on trouble quelque liqueur. 2) trouble, *m.* désordre, *m.* brouillerie, confusion. § 1) ieszcze się wino od zamącenia nie wyklarowało. 2) siła to do zamącenia ich mozgow, rozomu pomaga; zamącenie całego Państwa.

Zamach, *m.* 1) das Ausholen beym Hauen. 2) ein

2) ein Hieb. 3) Beginnen; widerrechtliches Vornehmen, gefährliches Unternehmen. 1) l'effort qu'on prend pour donner avec plus de violence un coup de ſabre. 2) revers, *m.* coup qu'on porte avec un ſabre; un coup d'eſtramaçon. 3) attentat, *m.* entrepriſe, deſſein dangereux. § 1) zatrzymać ſię w zamachu. 2) iednym zamachem mu łeb uciął, hufce rozrywa, śmiertelne ciſka zamachy. 3) pilnować zamachow nieprzyiacielſkich; zamach to na wolność.

Zamachnąć, *F. zamachnę, v. n.* aushohlen beym Hauen. lever la main; prendre ſon effort pour porter un coup.

Zamącić, *F. zamącę, v. a.* 1) trübe machen. 2) fig. verwirren. 1) troubler, rendre trouble une liqueur. 2) troubler, broüiller, confondre. § 1) zamącić napoy. 2) zamiącić Państwo, ſprawę naysłuſznieyſzą.

zamącić ſię. trübe werden. ſe troubler.

Zamącony, *adj.* trübe gemacht. trouble, *adj.* qui n'eſt pas clair.

Zamagam, *v. m. F. zamogę,* wzmagam. aushelfen, forthelfen. aſſiſter, aider, ſoutenir. § zamogł to miaſto; zamaga go pieniędzmi.

zamagać ſię. 1) in Aufnahme kommen; zu Kräften kommen. 2) ſich ausbreiten, um ſich greifen, ſich einwurzeln. 1) ſe renforcer; prendre forces. 2) s'augmenter, s'enraciner, s'accroître. § 1) miaſta ſię pod ſzczęśliwym twoim zamogły panowaniem. 2) herezya ſię zamogła; ta choroba ſię w nim zamogła; zamaga ſię powietrze.

Zamalować co, *F. zamaluię, v. a.* 1) vermalen; mit dem Pinſel verſtreichen. 2) ein Gemälde beziehen, erfriſchen. 1) éffacer avec le pinceau. 2) enduire, rafraichir un tableau de.

Zamarły, *adj.* verhungert; vor Hunger geſtorben. mort de faim.

Zamarznąć, *F. zamarznę, v. n.* 1) einfrieren. 2) einfrieren im Waſſer. 1) ſe glacer, geler; ſe couvrir de glace; être pris entièrement par la gelée, par le froid. 2) être arrêté dans une eau gelée; être pris de glace; être fermé dans la glace. § 1) morze, rzeka, woda zamarzła. 2) zamarzły łodzie.

zamarzła mu ſzabla w pochwach. der Degen iſt ihm eingeroſtet, vernagelt; er hat kein Herz. ſon épée tient dans ſon fourreau au bout; ſon épée eſt vierge.

zamarzła mu gęba. das Maul iſt ihm zugefroren. il a le bec gelé.

Zamarzły, *adj.* 1) zugefroren. 2) eingefroren. 1) gelé, *adj.* pris par la glace. 2) arrêté par la glace. § 1) zamarzła rzeka. 2) zamarzłych wydobywać czołnow.

Zamawiam, zamawiać, *v. m. F. zamowię,* zamowić. 1) einem in die Rede fallen. 2) dingen, miethen. 3) etwas beſtellen. 1) interrompre le diſcours de qu. 2) loüer, engager, arrêter, prendre à loüage. 3) commander qu. ch. § 1) aby w radach ieden drugiego nie zamawiał. 2) zamow ſobie ſługę; zamowiono go do tego. 3) zamowiłem tę robotę u rzemieślnika za talar.

zamowić ſię. ins Reden kommen, gerathen. s'engager dans un long diſcours.

Zamawianie, *n.* zamowienie, *n.* 1) Unterbrechung der Rede. 2) Mietung. 3) Beſtellung. 1) interruption d'un diſcours. 2) louage, *m.* 3) accord qu'on fait avec un ouvrier.

Zamazanie. *n.* 1) Verſchmierung, Beſchmierung. 2) Auslöſchung, Durchſtreichung. 1) onction, *f.* friction avec une matière onctueuſe. 2) éffaçure, *f.* § 1) zamazanie płonki, drzewa. 2) zamazanie piſma, liter.

Zamazany, *adj.* 1) verſchmiert. 2) ausgewiſcht, durchgeſtrichen, ausgeſtrichen. 1) enduit, frotté d'une matière onctueuſe. 2) effacé.

Zamazuię, *v. m. F. zamażę.* 1) zuſchmieren, verſchmieren, verwiſchen. 2) auslöſchen, durchſtreichen eine Schrift. 1) frotter, oindre, enduire, couvrir une petite ouverture de quelque matière. 2) effacer, rayer avec la plume. § 1) zamazał ſtatek dziurawy, drzewo obcięte. 2) zamaż ten wierſz, to piſmo.

Zamczyſty, *adj.* 1) mit einem Schloß verſehen. 2) mit Schlöſſern und kleinen Feſtungen beſetzet. 1) pourvu d'une ſerrure; à clé. 2) rempli de chateaux, de fortereſſes. § 1) drzwi zamczyſte. 2) kray to zamczyſty.

Zameczek, *m. g. a.* 1) kleines Thürſchloß. 2) kleines Schloß. 1) petite ſerrure. 2) petit château; fortin, *m.*

*Zamecznik, *m.* ſloſarz. Schloſſer. ſerrurier, *m.*

Zamek, *m. g. zamku.* 1) ein Schloß als an der Thüre. 2) Schloß, Burg, Feſte. 3) Klappe in der Pompe. 4) Schloß am Gewehr. 1) château, maiſon forte, citadelle, fort. 2) ſerrure. 3) ſoupape, *f.* clapet dans les pompes pour arrêter l'eau. 4) fuſil d'arme à feu; la platine avec le chien & le reſſort. § 1) zamknąć na zamek, otworzyć zamek;

mek; zamek ślepy. 2) mieszka na zamku. 3) animela, zamek do pompy. 4) rura z zamkiem; zamek u strzelby, fuzyi.

zamek pusty. wüstes Schloß. retraite de hibous.

zamki puścili. im Scherz: er hat nicht mehr halten können; die Büchse gieng los il n'en pût plus; il falloit rendre gros & menu; son cu se déborda; il se fit un tremblement au pays bas.

Zamęscie, *n.* Verheurathung an einen Mann. le mariage avec une homme; l'action de se marier à un homme.

Zamesz, *m. g. zameszu.* Sämisch-Leder. veau bronzé; cuir bronzé; du chamois.

zamesz robić. Sämisch machen. bronzer une peau; préparer du chamois.

Zameszniictwo, *n.* Weiß- oder Sämisch-Gerber-Handwerk. mégie, *f.* le métier de passer le cuir doux, de le bronzer.

Zameszník, *m.* Weiß-Gerber, der Sämisch Leder macht mégissier, *m.* corroyer qui prépare le chamois, qui bronze le cuir.

Zameszowy, *adj. vid.* Zamszowy.

Zamęt, *m.* 1) das Trübe: trübes Wasser. 2) Verwirrung, Unruhe. 1) l'eau trouble. 2) trouble, *m.* confusion; *f.* désordre, *m.* § 1) węgorze w zamęcie łowić. 2) w tym powszechnym Państwa zamęcie.

w *zamęcie łowić.* im Trüben fischen. pêcher en eau trouble.

Zamężna Panna. mannbare Jungfer. une fille nubile, mariable.

Zamiana, *f.* 1) Tausch, Auswechslung. 2) Wechsel, Veränderung. 1) change, *m.* échange, *m.* troc, *m.* 2) changement. § 1) maią żywności albo w zamianę, albo za pieniądze; zamiana towarow, więźniow. 2) doznawam na sobie co świat umie z swoią obłudną zamianą; co zamianę czyni dnia i nocy.

żamiana słow; mowa niewłasna. verblümte Redens-Art. figure, *f.* manière de parler figurée.

dać w *zamiany.* tauschen. troquer de; changer; donner en échange.

zamianą. ⎫ *adv.* Tausch-Weise. 2) Zamiankiem.⎭ figürlich, verblümt. 1) par échange, en échange; par troc. 2) figurément, improprement, métaphoriquement, au figuré, d'une façon figurée.

Zamianny, *adj.* zum Tausch gehörig. de troc, de change; qui regarde le troc.

zamianna karta, zamianna ceduła; weksel. ein Wechsel-Brief. lettre de change.

Zamiar, *m.* Maaß, abgemessene Größe. mesure, *f.* dimension, grandeur mesurée. § iuż się to do pożądaney nie wprowadzi pory, co raz wyszło z słuszności granic zamiaru; widzi myśli swoich popełnione zamiary.

nad zamiar. über die Maße; übermäßiglich. exorbitamment, excessivement, d'une manière excessive. § nierad rzeczy wynosi, gani nad zamiar.

Zamiara, *f.* Tagewerk. tâche, *f.* journée, *f.*

Zamiast, zamiasto, miasto, *pr. g.* statt, an statt. au lieu de.

Zamiatacz, *m.* Ausfeger. balieur, *m.* celui qui balie, qui ôte l'ordure avec un balai.

Zamiatywam, zamiatywać. ⎫ *v. m. F.* za-
Zamiatam, zamiatać. ⎭ co, zamietam, miotę, zamieść. 1) auskehren, ausfegen. 2) zuwerfen eine Grube. 1) netoyer avec un balai. 2) remplir un fossé, un creux.

Zamieć, *f.* zaspa. Lauwine, Schnee-Lauwine; Wind-Wehe; Haufen Schnee, den der Wind zusammen wehet. lavange, *f.* avalanches; *f. pl.* amas de neige qui est fait par le vent. § za płotem zamieci są na chłopa wysokie; wiatr sypie zamieci.

zamieć piasków. zusammengeweheter Sand-Haufen. un tas de sable fait par le vent.

Zamieniacz, *m.* odmieniacz. Wechsler, Tauscher. troqueur, changeur, *m.* celui qui fait un troc.

Zamieniam, *v. m. F. zamienię.* 1) wechseln, tauschen. 2) verwandeln. 1) troquer de qu. ch; changer, échanger qu. ch; donner une chose pour une autre. 2) changer qu. ch. en. § 1) a zamieniłeś twoie pieniądze? zamienić konie na towar. 2) zamień gniew w łaskę.

zamieniać słowo. dem Worte eine verblümte Bedeutung geben. donner à un mot une signification métaphorique; transporter un mot à la signification figurative.

Zamienieie, *n. vid.* Zamiana.

Zamieniony, *adj.* 1) vertauscht, gewechselt. 2) verblümt, figürlich. 1) changé, troqué, *adj.* 2) métaphorique, *adj.* figuré, improbre.

*Zamiennik, *m.* zdrayca. Verräther. traître, *m.*

Zamieram, *v. m. F. zamrę.* 1) verhungern. 2) versterben, aussterben. 1) mourir, périr de faim. 2) mourir; s'étein-

 dre.

indre, mourir l'un après l'autre. § 1) zamarł od głodu. 2) dwor chłopſkie zaſiewa puſtki, gdy chłop albo zamrze albo z oſady uydzie.

Zamierzam, *v. m. F. zamierzę.* 1) abziehen, ſein Abſehen auf etwas haben, richten. 2) einſchränken; ſetzen Gränzen, ein Ziel. 3) ſetzen, beſtimmen eine Zeit. 4) ermeſſen, begreifen, einſehen, urtheilen. 1) viſer, buter, aſpirer, tendre à; avoir pour but, pour fin. 2) déterminer, limiter, préſcrire, borner; mettre des bornes à. 3) fixer, dire, nommer, déterminer, donner un tems. 4) concevoir, voir, comprendre, juger. § 1) zamierzył ſobie ten urząd; ty nie zamierzay rzeczy niepodobnych. 2) zamierzyć co prawem; zamierzyć kres, cel, czas komu. 3) iak ſię to dzieie, trudno zamierzać.

zamierzyć ſię. ausholen mit der Hand, mit dem Stock. lever la main, le bâton pour frapper. § zamierzył ſie na mnie ſzablą; zamierzywſzy ſię nie uderzyć. *prov.*

Zamierzch, *m.* Abend-Dämmerung. le crépuſcule du ſoir; l'entre-chien & loup.

zamierzch w oczu. (ſcotoma) Augen-Schwindel, wenn es einem in den Augen ſchwarz wird. le vertigo cauſé par une vapeur noire.

Zamierzcha, *v. m. F. zamierzchnie.* es wird Abend, es wird demmerich, die Nacht bricht ein. il fait nuit; il devient obſcur. § zamierzchało, gdyśmy odchodziły; iuż zamierzchło.

zamierzchło mi w oczach. es wurde mir ſchwarz vor den Augen; ich wurde ſchwindlicht. mes yeux ſe couvrent de nüage; il me prend un tournoiment de tête; la tête me tourne.

Zamierzenie, *n.* Einſchränkung, Setzung der Gränze. reſtriction, *f.* limitation, *f.*

zamierzenie ſię na kogo. die Ausholung einen zu ſchlagen, einem zu drohen. l'action d'élever la main ou quelque arme pour frapper, pour ménacer.

Zamierzony, *adj.* 1) geſetzt, beſtimmt. 2) vorgeſetzt, vorgenommen. 3) eingeſchränkt. 1) fixé, déterminé. 2) déterminé, entrepris, propoſé. 3) préſcrit, borné, limité. § 1) czas zamierzony. 2) zamierzony cel oſiągnał. 3) zamierzone władzy ſwoiey przeſtąpił granice.

Zamieſzanie, *n. adv.* verwirrt, tumultuariſch. turbulemment, avec trouble en déſordre; tumultuairement.

Zamieſzanie, *n.* Verwirrung, Unordnung, Unruhe. orage, *m.* trouble, *m.* tempête, *f.* déſorde, *m.* confuſion, brouillerie, *f.* embroüillement, boulverſement. § zamieſzania pełne czaſy; zamieſzanie w całey prowincyi uczynił.

morſkie zamieſzanie. See-Sturm. tempête, *f.* orage, *m.*

zamieſzania pełny.) verwirrt, verworren,
Zamieſzany, *adj.*) unruhig. troublé, confus, turbulent, brouillé; plein d'émotion, de troubles. § pod zamieſzane w Oyczyźnie czaſy; zamieſzany kray; zamieſzana chwila.

Zamieſzka, *f.* 1) Verſäumniß. 2) Empörung, Unruhe, Verwirrung, Urſache einer Unruhe. 1) perte d'occaſion; omiſſion, *f.* retardement, *m.* 2) trouble, *m.* émotion, ſédition, confuſion, *f.* déſordre, *m.* cauſe d'une émotion.

Zamieſzkały, *adj.*) verſäumt. manqué,
Zamieſzkany, *adj.*) négligé, échappé.

Zamieſzkawam.) *v. m. F. zamieſzkam.*
Zamieſzkiwam.) verſäumen. laiſſer échapper, prendre, laiſſer paſſer; manquer de faire; omettre; tarder trop; manquer l'occaſion, du tems. § zamieſzkał poſzty; zamieſzkalem dla ciebie na wieczerzą.

**nic ſię ieſzcze nie zamieſzkało.* man hat noch nichts verſäumet. la corde eſt encore au puits; la foire n'eſt pas ſur le pont.

**zamieſzkawać komu; bawić kogo.* einen verweilen, lange aufhalten. tenir, arrêter, amuſer qu.

Zamieſzywam co, *v. m. F. zamieſzam.* 1) vermengen, vermiſchen. 2) verwirren, in Unordnung bringen. 1) mêler, melanger, broüiller. 2) brouiller, embroüiller, troubler, mettre en déſordre. § 1) zamieſzay to warzęchą. 2) całe tym zamieſzał Państwo.

Zamilczeć, *F. zamilczę.* 1) verſchweigen, verhelen. 2) übergehen, auslaſſen. 1) taire, paſſer une choſe ſous ſilence, la tenir en ſecret, ſupprimer, céler, cacher, ne pas découvrir. 2) omettre, paſſer. § 1) zamilcz tego proſzę. 2) nie wiem czemu tych wierſzy zamilczał.

Zamilczenie, *n.* czego. Verſchweigung. le ſilence qu'on garde d'une choſe.

Zamilczony, *adj.* verſchweigen, verhelt. paſſé ſous ſilence; tû.

Zamilkły, *adj.* 1) ſtumm; verſtummt, der nicht reden darf. 2) ſtockend, verbuttet, verſtockt, das nicht fortwachſen will. 1) qui eſt hors d'état de répondre;

dre; müet, qui ne replique point, qui demeure muet. 2) ratatiné, rabougri, qui vient mal. § 1) zamilkłym go uczynił. 2) zamilkłe drzewo; zamilkła płonka.

Zamilknąć, F. *zamilknę*, *v. a.* 1) verstummen, nicht reden können. 2) verstocken, verbutten, nicht fortwachsen. 1) se déferrer; devenir muet; se faire tout court; ne pouvoir dire mot. 2) se rabougrir, ne venir pas à sa grandeur; devenir rabougri.

Zamilknienie, *n.* Verstummung. le silence de celui qui est devenu tout court.

Zamiłować się czego, kogo, *F. zamiłuię.* sich verlieben. aimer avec passion; s'amouracher; devenir amoureux de.

Zamiłowanie, *n.* das Verlieben; heftige Liebe. passion, *f.* amour qu'on a pour une personne de l'autre sexe.

* Zamkarz, *m.* ślosarz. Schlosser. serrurier.

Zamknięcie, *n.* } zawarcie, mieysce zamZamknienie, *n.* } knione. Verschluß, verschlossener Ort. lieu où l'on renferme, où l'on a sous sa clé une chose; fermerure, *f.* § w zamknięciu moim to zastaie; w zamknieniu co chować.

Zamknienie, n. 1) das Verschließen. 2) Verschluß, Schloß, jede Sache die zum Verschließen der Thüren dienet. 3) Schluß einer Rede. 1) l'action d'enfermer; enfermement. 2) fermeture, *f.* tout ce qui sert à fermer une porte. 3) fin, *f.* conclusion d'un discours. § 1) zamknienie rzeczy niepotrzebnych. 2) zamki, kłotki, zasuwy i insze zamknienia. 2) zamknienie listu, kazania, kśięgi, sprawy iakiey.

zamknienie dowodu; *zamknienie dowooem czego.* Schluß-Rede, Schluß. conclusion, *f.* la dernière proposition d'un silogisme.

Zamknięty, *adj.* } eig. u. fig. einge-Zamkniony, *adj.* } schlossen, verschlossen. *prop. & fig.* fermé, enfermé, renfermé, contenu. § w skrzyni zamknięte rzeczy; sol ma w sobie wilgotność zamknioną.

Zamkowy, *adj.* Schloß-, Berg-. 2) Schloß-, zu einem Schloß gehörig. 1) de château, de citadelle. 2) de serrure.

Zamnażam co, *v. m.* F. *zamnocę.* vermehren; fortpflanzen. augmenter, accroître, multiplier, aggrandir. § zamnożyć drzewa, zamnożył państwo swoie w dostatki, siły.

zamnożyć się. sich fortpflanzen; sich vermehren. s'augmenter, s'accroître, s'aggrandir, multiplier. § nierządy się zamnożyły; chwast się zamnożył.

Zamnożenie, *n.* Vermehrung. augmentation, accroissement, multiplication.

Zamnożony, *adj.* vermehrt, gehäuft. augmenté, multiplié.

Zamoc, *vid.* Zamagam.

Zamordować, F. *zamorduię*, *v. a.* grausam ermorden; zu tode martern. massacrer; tuer cruellement.

Zamorski, *adj.* See-, das übers Meer zu zu uns kommt; das jenseit des Meers lieget. marin, *adj.* de mer; d'outre-mer; qui est delà mer.

sol zamorska. See-Salz. sel marin, qui se fait avec l'eau de mer.

Zamorzyć, F. *zamorzę.* umbringen. assommer; massacrer.

Zamoście, *n.* Ufer, Ort hinter der Brücke. rivage, *m.* endroit derrière un pont.

Zamotać co, F. *zamotam.* verstricken, verwirren. embarrasser, enlacer, entrelasser, embrouiller.

zamotać się. sich verwirren. s'empêtrer.

Zamotanie, *n.* Verwicklung, Verwirrung. entortillement, entrelassement, embroüillement.

Zamotany, *adj.* verwickelt, verwirrt. embarrassé, entrelassé, broüillé, embrouillé.

Zamowa, *f.* } zamawianie, *n.* 1) UnZamowienie, *n.* } terbrechung der Rede. 2) Mietung. 1) interruption d'un discours. 2) loüage, *m.*

Zamowiony, *adj.* 1) unterbrochen als eine Rede. 2) gemiethet, bestellt. 1) interrompu dans son discours. 2) loüé, arrêté, commandé à faire.

Zamowka, *f.* przymowka. Stichel-Rede, Stichel-Wort. brocart, *m.* coup de langue, mot piquant.

Zamożenie, *n.* Aufnahme, Flor. accroissement, aggrandissement, établissement; état florissant. § początki i zamożenie tego Państwa, tego miasta.

Zamożny, *adj.* } vermögend, mächtig. Zamożysty, *adj.* } fort puissant, fort riche. § zamożni w dostatkach i w naukach ludzie.

**Zamraczam, *v. m. F. zamroczę.* dunkel, trübe machen. obscurcir; rendre obscur; couvrir de nüage. § chmura słońce zamroczyła.

zamroczyć się. dunkel werden. s'obscurcir, se couvrir de nüage. § niebo się zamroczyło.

Zamroczenie, *n.* Verdunkelung, Verfinsterung. obscurcissement.

Zamroczony, *adj.* verfinstert, verdunkelt. obscur,

obſcur, obſcurci, ténèbreux; couvert de nüages. § śmiertelnemi dom twoy zamroczony mgłami.

zamroczone oczy gebrochene Augen eines Sterbenden. yeux mourants; yeux couverts de nüage.

Zamrażam, *v. m. F. zamrożę.* einfrieren laſſen. glacer, faire glacer, faire prendre qu. ch. par le froid; congeler. § zamrożyć iabłko.

zamrozić ryby. Fiſche trocknen. ſécher de poiſſons.

zamrozić ſobie ręce, nogi. Froſt-Beulen an den Händen, an den Füßen bekommen. s'engeler les mains, les piés.

Zamroz, *m.* Froſt, Erfrierung. froid, *m.* froiſure cauſée par la gelée dans un corps.

zamroz z członka, z iabłka wyciągnąć. den Froſt aus einem Gliede, aus einem Apfel ziehen. adoucir un membre engourdi, amolir une pomme gelée. § z zmarzłych iaiec zamroz wzciągnieſz, gdy ie do zimney wody włożyſz; śnieg zamroz z członka wyciąga.

zamroz w ręku, w nogach. Froſt-Beule an den Händen oder an den Füßen. engelure, *f.* petites enflures qui viennent par le froid aux mains ou aux piés.

Zamrożony, *adj.* erfroren. gelé, *adj.* engourdi de froid, pris par la gelée; engelé. § członek zamrożony.

zamrożone ryby. trockne Fiſche. poiſſons ſecs.

Zamrużam oczy, *v. m. F. zamrużę.* blinzen, die Augen zublinzen. clignotter, ſiller, cligner; fermer ſouvent les yeux.

Zamſzowy, *adj.* aus Sämiſch-Leder; Sämiſch. de chamois, bronzé, doux, *parlant du cuir.*

zamſzowe trzewiki. ſämiſche Schuhe. ſouliers de broncés.

Zamtuz, *m.* Huren-Haus. Huren-Winkel, bordel, ſerrail, train, *m.* un manége de coquettes.

po zamtuzach ſię walać. in die Huren-Häuſer laufen. hanter, courir le bordel.

Zamtuźnik, *m.* Hurer. bordelier, putaſſier.

Zamulam, *v. m.* F. *zamulę.* 1) verſchlämmen. 2) Heilk. verſchleimen, verſtopfen. 1) engorger; charger, remplir de limon. 2) *Médec.* opiler, boucher les conduits du corps; cauſer des obſtructions; charger, remplir de pituïte.

zamulić ſię, kałkać ſię. 1) ſich verſchlämmen. 2) Heilk. ſich verſchleimen. 1) s'engorger, ſe boucher de limon. 2) *Médec.* devenir pituïteux, ſe remplir de pituïte; opiler.

zamulaiący, zatykaiacy. Heilk. verſchleimend, ſtopfend. *Médec.* obſtructif, *adj.* qui cauſe la pituïte; opilatif.

Zamulenie, *n.* 1) Verſchlämmung. 2) Heilk. Verſchleimung. 1) engorgement, *m.* 2) *Médec.* opilation, *f.* obſtruction cauſée par la pituïte.

Zamulony, *adj.* verſchlämmet. 2) Heilk. verſchleimet, verſtopt. 1) limoneux, *adj.* engorgé, bouché par le limon. 2) *Médec.* opilé, pituïteux, rempli de pipuïte. § 1) zamulona rura. 2) zamulony żołądek.

Zamurować co, *F. zamuruię.* vermauern. emmurer, *m.* environner, fermer de muraille.

zamurować kogo. einen einmauern. enfermer qu. entre quatre murailles.

Zamurowanie, *n.* das Vermauern. l'action d'emmurer.

Zamurowany, *adj.* vermauert. emmuré.

Zamurowy, *adj.* hinter der Mauer gelegen. ſitué, poſé derrière une muraille.

Zamurze, *n.* Ort hinter der Mauer. eſpace hors de la muraille.

Zamydlam co, *v. m. F. zamydlę.* einſeifen. ſavonner, *v. a.* frotter avec du ſavon.

zamydlić komu oczy, wzrok. einen einſchläfern, verblenden; einen blauen Dunſt vormachen. aveugler, endormir, éblouïr qu; jetter de la poudre aux yeux de qu.

Zamykam, zamykać, *v. m. F. zamknę,* zamknąć. 1) zuſchließen, zumachen. 2) verſchließen, einſchließen. 3) ausſperren, nicht ins Haus laſſen. 4) ſchließen, endigen. 5) in ſich ſchließen, in ſich faſſen; einſchließen; mit begreifen. 6) einen Damen-Stein beſetzen, feſt ſetzen. 1) fermer, clorre. 2) enfermer, ferrer; renfermer. 3) fermer la porte à, devant qu; défendre l'entrée à qu. 4) conclurre; terminer, finir ſon diſcours; faire la concluſion. 5) enfermer, comprendre, contenir, renfermer, embraſſer. 6) arrêter, tenir enfermé un pion; donner l'arrêt à. § 1) zamkniy drzwi, izbę, ſkrzynię; zimno w cieple otworzone ciało zamyka; zamknąć oczy, gębę. 2) zamknąć więźnia, ſzaty. 3) zamyka przed nim dom. 4) zamknąć tym liſt, mowę, kazanie muſzę. 5) miłość Boga, bliźniego i ſiebie ſamego, wſzyſtkie w ſobie zamyka cnoty; te słowa to w ſobie zamykaią; nie chcieli go zamykać wo pokoiu zawartym. 6) zamknąć damę, warcab.

zamknąć komu oczy przy śmierci. einem Verschiedenen die Augen zudrücken. fermer les yeux à un mort.

zamknąć mowę umieraiąc. beym Sterben die Sprache verlieren. perdre l'usage de sa parole avant son décès.

zamknąć drzwi przed kim. vor einem, einem vor der Nase die Thüre zuschließen. fermer la porte au nez de qu.

zamknąć komu gębę. einem das Maul stopfen. faire taire, fermer la bouche à qu.

zamknąć co wywodem. Schließen, einen Schluß machen. conclurre, *v. a.* inférer une chose d'autre; tirer une conclusion d'une chose.

zamykaiący co w sobie. in sich fassend, in sich begreifend. contenant, qui contient, qui comprend qu. ch.

zamknąć się. 1) sich zumachen, sich zuschließen. 2) sich verschließen. 3) darunter begriffen seyn; sich darunter verstehen. 1) se fermer. 2) s'enfermer, se renfermer. 3) se comprendre, être compris; être contenu dans. § 1) te drzwi się nie dobrze zamykaią. 2) zamknął się przede mną w pokoiu. 3) zamyka się w tey sprawie moy pożytek, moy honor.

w tym się to zamyka. das versteht man darunter. cela s'en va sans dire; il faut sous-entendre cela.

Zamykanie, *n.* zamknienie, *n.* das Verschließen, das Zuschließen. l'action d'enfermer, de fermer.

Zamylam, *v. m. F. zamylę.* einen stöhren, irre machen. embrouiller, confondre, troubler, *v. a.* faire mécompter, faire méprendre, faire manquer une personne qui fait quelque action d'esprit. § zamylać komu w mowieniu, w liczeniu.

nie zamylay mi Was Pan. verschlagen sie mir die Stelle, das Blatt nicht. ne me confondez pas la feuille.

Zamysł, *m.* Vorhaben, Vorsatz, Beginnen, Unternehmen. dessein, *m.* entreprise, *f.* projet, *m.* § pomieszał, rozerwał, popsuł zamysły moie; mieć pewny zamysłow swoich koniec; dopinać zamysłu swoiego.

Zamyślam, *v. m. F. zamyślę.* 1) denken, im Sinne haben; wollen, Willens seyn. 2) schmieden, etwas böses wider einen vorhaben; etwas auf einen haben. 3) beschönigen, bemänteln. 1) penser; vouloir, avoir quelque dessein. 2) entreprendre contre; attenter sur, à; en vouloir à; machiner, rouler quelque mauvais dessein contre qu. 3) palier, prétexter, couvrir de quelque prétexte; voiler. § 1) zamyśla iechać do niego. 2) zamyśla zdradę (o zdradę) na niego. 3) zamyślał zazwziętey swoiey ku niemu nieprzyiaźni.

zamyślać komu źle. einem nicht wohl wollen. vouloir mal à qu; brasser un malheur à qu; entreprendre qu. ch. pour nuire à qu.

zamyślać dobrze komu. einem wohl wollen. vouloir du bien à qu; favoriser qu.

zamyślić się. sich in Gedanken vertiefen. rêver, penser fortement, s'ensevelir dans une profonde rêverie. § zamyśliwszy się długo siedząc nie mowił,

zamyślaiący się. } co się zamyślił. tief-
Zamyślony. } sinnig, tief in Gedanken. pensif; enseveli dans une profonde rêverie; méditatif, *adj.*

Zamyślenie, *n. vid.* Zamysł.

zamyślenie się. Nachsinnen, tiefe Gedanken, Tiefsinnigkeit. rêverie, *f.* action de songer profondement.

Zanadrze, *n.* der Busen; Brust-Stück am Kleide. le sein; le couvre-gorge d'un habit; la partie de l'habit qui couvre une des poitrines. § ręce w zanadrza włożył, zanadra obszerne.

w zanadrzu ma, nosi księgę. er hat, er trägt im Busen ein Buch. il a, il porte un livre dans le sein.

w zanadrze co włożyć, wetknąć. etwas in den Busen stecken. mettre qu. ch. dans le sein.

Zanadrzany, *adj.* w zanadrzach leżący. im Busen steckend. mis dans le sein.

Zanadrzysty, *adj.* zanadrza szerokie maiący. busicht, das weite Busen hat. qui a le sein trop large, les couvre-gorges trop amples.

Zaniechanie, *n.* Unterlassung. omission, *f.* délaissement, manque, *m.* manquement, *m.* action de manquer.

Zaniechanie, *adj.* unterlassen. manqué, omis.

Zaniechawam. } *v. m. F. zaniecham,* za-
Zauiechywam. } niechać. seyn lassen, unterlassen, lassen; abstehen von etwas. manquer, se déporter, se désister de; abandonner, délaisser qu. ch. § zaniechay piwa, wina, złego tego zamysłu; zaniechay rzeczy cudzych, tego co nie twoie.

mogłeś tego zaniechać. du hättest dieses unterlassen können. vous pourriez voir passer cela.

nie zaniecham mu pisać. ich werde nicht unterlassen ihm zu schreiben. je ne laisserai pas de, je ne manquerai pas de, à lui écrire.

Zanied-

Zaniedbanie, czego. Hintanſetzung, Nachläßigkeit, Fahrläßigkeit, Sorgloſigkeit, Unachtſamkeit, Verwahrloſung. négligence, *f.* inapplication, *f.* inadvertance, *f.* nonchalance, *f.* peu de ſoin qu'on a de qu. ch; inattention. § w zaniedbaniu wſzyſtkie rzemiosła leżą u Turkow; mam go w zaniedbaniu.

Zaniedbany, *adj.* hintangeſetzt, verwahrloſet. négligé, *adj.* dont on ne tient compte, dont on ne ſe ſoucie guères.

Zaniedbawam. } *v. m. F. zaniedbam*, za-
Zaniedbywam. } niedbać. 1) hintanſetzen, aus der Acht ſchlagen, nichts darnach fragen; vergeſſen. 2) verſäumen, verſchlafen; durch ſeine Nachläßigkeit um etwas kommen. 1) négliger, *v. n.* manquer qu. ch; mettre en arrière, en oubli qu. ch; avoir peu de ſoins de qu. ch; s'en peu ſoucier, s'en faire aucun état, ne s'en mettre pas en peine. 2) négliger, perdre qu. ch. par ſa négligence. § 1) zaniedbał przyiaciela ſwoiego; nie zaniedbam tey obracy, moiey powinności. 2) zaniedbał ſzczęścia ſwoiego, pożądaney okazyi.

Zaniemiały, *adj.* verſtummt. muet, qui ne replique point; qui devient tout court.

Zaniemieć, *F. zaniemieię.* verſtummen. devenir muet; ſe faire tout court; ſe faire court tout d'un coup.

Zaniemienie, *n.* Verſtummung. l'impuiſſance de parler, l'action de devenir muet.

Zanieſienie, *n.* das Wegtragen. l'action de porter ailleurs; tranſport.

Zanieſiony, *adj.* hingetragen. porte en un lieu.

Zanikam, *v. m. F. zaniknę.* verſtocken, im Wachſen gehemmet werden. ſe rabougrir, réchigner, ne pouſſer pas vigoureuſement, ne pas venir à ſa grandeur naturelle. § od gorąca zwykły zanikać zboża i w plonie będzie na mierze znaczna uyma; to ziarno zanikło.

Zanikły, *adj.* verſtockt, verbuttet. rabougri, ratatiné, qui n'a pas ſa grandeur naturelle. § ziarno zanikłe, ziele zanikłe.

Zaniknienie, *n.* Verſtockung, Verbuttung. rabougriſſement, *m.* la défectuoſité de la croiſſance; manquement de la juſte grandeur.

Zankiel, *f.* ziele. (*ſanicula*, *diapenſia*) Sanickel, Bruch-Kraut. ſaniclet, *m.*

zankiel ſamica ziele. (aſtrantia) Meiſter-Wurzel, Aſtranz, Oſtriz. otruche, *f.* imperatoire, *f.*

*Zankiel, *m. g. zankla*, zenkiel. ein Schnürſenkel. lacet, *m.* ruban, *m.* cordon à lacer.

Zanokcica, *f.* choroba. Nagel-Geſchwür; Finger-Wurm, das böſe Ding. panaris, *f.* paronichie, *f.* mal d'avanture; un ulcère qui ſe forme à la racine des ongles.

zanokcica, f. ziele. (paronychia) Nagel-Kraut. paronichia, *f.*

Zanoſzę, zanoſić, *v. m. F. zanoſę*, zanieść. 1) hintragen. 2) eingeben, einlegen, inſinuiren eine Schrift. 1) porter ailleurs, emporter, tranſporter d'un lieu a un autre. 2) inſinüer, porter, préſenter une écriture. § 1) zanieś ten towar do domu. 2) zaniosł proteſtacyą do ſadu.

zanoſić ſię. 1) die Hand aufheben; ausholen mit der Hand, mit einem Gewehr. 2) hitzig anfangen, mit Heftigkeit vornehmen. 3) ſich übereilen, ſich vergehen. 1) porter, lever la main à battre, le ſabre à donner un coup; ſe mettre à frapper, à lancer. 2) ſe mettre avec impetuoſité à. 3) s'emporter, ſe laiſſer aller à, ſe porter à. § 1) porwać ią ręką ſię zanoſił; zanoſić ſię na kogo ręką, z pociſkiem, z ſzablą. 2) zanieść ſię na rozmowę, na zwadę, na radę. 3) zaniosł ſię daley niźli mu należało.

zanoſi mu ſię na womit. es kommt ihm ein Brechen an. un vomiſſement le prend.

zanoſi ſię na co. es läßt ſich zu etwas an. il tend à; il y a apparence à; toutes les apparences ſont que. § zanoſi ſię na deſzcz, na ſtraſzna woynę.

Zanowiec, *m.* ziele, *g. zanowca*, *vid.* ſanowiec.

Zanurzam co, *v. m. F. zanurzę.* 1) verſenken, untertauchen. 2) tief in etwas ſtoßen. 1) ſubmerger, plonger, *v. a.* 2) plonger, planter, enfoncer dans. § 1 ſkarb ſwoy w rzekę zanurzył. 2) zanurzył mu noż w ſerce.

zanurżyć ſię. ſich untertauchen. ſe ſubmerger.

zanurżyć ſię w co; zanurżyć w co ſerce, myśl. ſich in etwas vertiefen; ſich einer Sache gänzlich widmen. paſſionner qu. ch.; s'enſevelir, ſe noyer, être enſeveli, s'abîmer dans; appliquer ſon eſprit, ſes penſées à. § w głębokich myślach ſię zanurzył; zanurzyć ſię w naukach, w rozkoſzach.

Zanurzenie, *n.* Untertauchung. ſubmerſion, *f.*

Zanrzony, *adj.* 1) untergetaucht. 2) tief, verborgen. 3) gänzlich ergeben, gewid-

gewidmet. 1) submergé. 2) profond, caché. 3) abîmé, enseveli dans; adonné tout entier à. § 1) okręt w morze zanurzony. **2) żal głęboko zanurzony na wierzch się nagle zwykł wylewać. 3) zanurzony w naukach.

zanurzony w myślach. tiefsinnig. pensif, *adj.*

zanurzony w rozkoszach i zbytkach. der Wollust und Ueppigkeit ergeben. noyé, répandu dans les voluptés & dans le luxe.

Zaochocić kogo, *F. zaochocę.* anfrischen. encourager, animer, enflammer, *m.*

Zaoczny, *adj.* nie na widoku leżący. 1) verdeckt, außer dem Gesicht gelegen. 2) geschehen, vorgefallen in eines Abwesenheit. 1) posé, *adj.* situé hors de la vue; qui est hors de la vuë. 2) qui arrive, qui se fait en absence de qu.

Zaocznie, *adv.* hinterrücks, nicht unter die Augen, in Abwesenheit, hinter dem Rücken. en arrière, à l'insçû, en absence de qu. § zaocznie źle cośiś o tobie mowi; pozew ieźli nie oczywiście to zaocznie ma bydź dany.

Zaorać, *F. zaorzę.* 1) verackern, einackern. 2) das Ackern endigen. 3) verackern, zuackern als eine Straße. 1) enfoüir qu. ch, avec la charruë. 2) achever de labourer. 3) changer une place en un champ; faire passer la charruë par dessus un chemin. § 1) zaorać gnoy, nasienie. 2) iuż chłop zaorał; iutro rolą zaorze. 3) zaorac drogę, ścieżkę.

Zaostrzam co, *v. m.* F. *zaostrzę.* 1) schärfen, scharf machen. 2) schärfen ein Gesetz. 3) erbittern, verbittern, aufbringen. 4) Lust zum Essen, zum Trinken machen. 1) éguiser, affiler, *v. a.* 2) augmenter la sévérité d'une loix, la force d'une expression. 3) aigrir, irriter, animer, exciter, susciter. 4) éguiser, faire exciter, reveiller le goût, l'appétit. § 1) zaostrzyć noż, brzytwę, koniec u szpady. 2) zaostrzył inwektywe, słowa, karę, prawo na kogo, na co. 3) zaostrzył pospolstwo na niego. 4) zaostrzali sobie serem gardło do picia; zaostrzyć czym appetit.

zaostrzać się na kogo. auf einen erbittert werden. s'aigrir, s'irriter contre qu.

Zaostrzenie, *n.* Schärfung. éguisement.

Zaostrzony, *adj.* 1) geschärft. 2) geschärft, schärfer verboten oder geboten. 3) verbittert, erbittert. 1) éguisé, affilé. 2) défendu, ordonné plus sévèrement. 3) aigri, irrité, excité contre qu. § 1) brzytwa zaostrzona. 2) prawo na bankretow zaostrzone. 3) zaostrzony na sercu i na cerze.

Zapach, *m.* guter Geruch. vapeur, *f.* une agréable odeur, bonne senteur, douce haleine; parfum. § piękny zapach wydawać.

Zapąd, *m. g. zapędu.* 1) Schuß: schneller, voller Lauf. 2) Heftigkeit, kühnes Unternehmen, Beginnen. 1) élan, *m.* élancement, *m.* 2) élan, élancement, transport, impétuosité, véhemence, une hardie entreprise. § 1) konia w zapędzie hamować. 2) przełamał burzę zapędow nieprzyiacielskich; gorskie, żałosne to zapędy; serdeczne zapędy.

Zapad, *m.* zachod. Untergang, Niedergang der Sonne, des Monds. le coucher du soleil, de la lune.

Zapadam, zapadać, *v. m.* F. *zapadnę*, zapadnąć, zapaść. 1) tief hereinfallen. 2) einfallen, eindringen, hineinstreifen, weit hinein laufen. 3) untergehen als die Sonne. 4) verfallen in eine schwere Krankheit. 5) verfallen, eingehen. 6) befallen, übereilen. 7) verlohren gehen, sich verlieren. 1) s'enforcer en tombant; s'abîmer. 2) s'enforcer, s'avancer, pénétrer en courant; faire des courses; entrer, aller en avant; percer fort loin. 3) se coucher comme le soleil. 4) tomber malade; tomber dans, en une dangereuse maladie. 5) déchoir, diminuër peu à peu; tomber en décadence. 6) surprendre. 7) périr, se perdre, se dissiper, déperir. § 1) w doł głęboki, w bagno zapadł. 2) Tatarzy głęboko w ten kray zapadaią wielką kupą; daleko okręty Holenderskie zapadaią. 3) słońce zapadło; księżyc zapada. 4) zapadam w chorobę, na febrę. 5) codzień zapada; zapadł, podupadł teraz nieborak. 6) noc, woda nas na drodze zapadła. 7) tę pracę drukiem odnowiono aby zapaść nie mogła.

dużo, niebezpiecznie zapadł. er ist in eine schwere Krankheit gefallen. il est fort malade; il est attaqué, il est pris, il est travaillé d'une fâcheuse maladie.

zapadło gdzież. man weiß nicht wo er hingekommen ist. on ne fait où cela est; je ne sai ce qu'est devenu cela.

zapadł gdzie. er ist verschwunden; man weiß nicht wo er hingekommen ist. on ne sait ce qu'il est devenu; on n'a ni vent ni nouvelle de lui.

zapadać, v, n. zapadać się, v. n. 1) einfallen, einstürzen. 2) einbrechen, einfallen in etwas. 1) se renverser, s'ébouler, s'écrouler, tomber en ruïne. 2) tomber, s'abîmer, s'enfoncer dans.

§ 1)

§ 1) budowanie, *n.* miaſta zapadło. 2) zapadł ſię w ziemię, w trzęſawicę.

Zapadka, *f.* 1) Stellhölzchen, Stellpflöckchen in einer Falle. 2) Fall-Klicke an der Thüre, so hinter dem Haken einfällt. 1) marchette, *f.* petit bâton qui tient un petit ais, ſur lequel l'oiſeau marche & ſe prend. 2) loqueteau, *m.* bâtant de loquet qui entre dans le mantonnet. § 1) zapadka ieſt kołek deſzczułkę w łapce wſpieraiący; kazał łaźnie budować z zapadkami, aby ludzie nieſpodzianie upadali. 2) zapadki żelazne do drzwi przybite.

Zapadły, *adj.* 1) eingestürzt, eingefallen. 2) eingebrochen, eingefallen in etwas. 3) untergangen als die Sonne. 3) sehr hinfällig, sehr krank, sehr schwach. 1) éboulé, écroulé, renverſé; tombé en ruïne. 2) enfoncé, abîmé dans. 3) couche comme le ſoleil. 4) très-malade, très-foible; tombé dans, ſaiſi d'une maladie très-dangereuſe. § 1) od wieży zapadłey zabity. 2) woz na trzęſawicy zapadły; dla zapadłego zdrowia iachać nie może.

Zapadnienie, *n.* Einfall, Einsturz. éboulement, *m.*

Zapakować co, *F. zapakuię.* zupacken, verpacken. embaqueter.

Zapaktować bydło. Vieh verpachten. bailler, *v. a.* laiſſer à ferme le bétail.

Zapaktowanie, *n.* bydła. Vieh-Pacht, Verpachtung des Viehs. cheptel, *m.* exegue, *m.* ferme des beſtiaux.

Zapaktowany, *adj.* verpachtet, vom Vieh. donné à ferme, *parlant des beſtiaux.*

Zapał, *m.* 1) Zunder, jede Sache die leicht Feuer fängt. 2) Feuer-Pfeil, Pech-Kranz, Brand-Kugel. 3) Zünd-Loch in einem Stücke. 4) Brand, Hitze, Entzündung in einer Wunde. 5) fig. Zunder, Flamme. 1) allumette, *f.* choſe ſuſceptible de feu, qui prend aiſément. 2) brûlot, *m.* couronne foudroyante, flambeau, goudron. 3) ſecret, *m.* la lumière d'un canon. 4) inflammation, ardeur, *f.* la chaleur dans une bleſſure. 5) *fig.* ardeur, *f.* feu; flamme, véhémente paſſion. § 1) ſiarczyſte zapały. 3) wielki zapał w armacie; zatkać zapał w armacie ſzpuntem konopianym. 4) ogniſty zapał od poſtrzału ugaſić; na zapały prochowe pewne lekarſtwo, 5) zapał woyny; podniecać miłości iego zapały; przyrodzona tey miłości żagiew rzuca ſwoy zapał; ſkażonego przyrodzenia niepowściągniony zapał.

Zapalacz, *m.* Mordbrenner. incendiaire, *m.* boute-feu, *m.* brûleur de maiſon. *zapalacz woyny.* Urheber des Krieges. boute-feu, *m.* auteur d'une guerre § był woyny domowey w Litwie zapalaczem.

Zapalam, *v. m. F. zapalę.* 1) anstecken, anzünden. 2) Heilk. entzünden 3) entzünden, anfeuern, aufbringen. 1) embraſer, allumer, mettre au feu, faire prendre le feu à. 2) *Médec.* enflammer, échauffer, cauſer une inflammation. 3) *fig.* embraſer, enflammer, allumer, exciter, échauffer, animer. § 1) zapalić dom, miaſto, ſtos, świecę, papierek. 2) ślinogorz gardło zapalił. 3) bardziey to słowo zapala niż ziębi; zapalić ſerce do czego; to go do miłości, do pomſty, do gniewu zapaliło.

zapalić, zapalić w piecu. einheizen. chauffer un four, un poêle; faire du feu dans un poêle.

zapalić ſię. 1) sich entzünden, sich anzünden, Feuer fassen. 2) sich entzünden als eine Wunde. 3) roth werden als eine Wolke. 4) roth werden, erröthen, sich schämen 5) auffahren, hitzig werden. 6) entbrennen vor Liebe, vor Zorn. 1) s'allumer, s'embraſer, prendre feu. 2) s'échauffer, s'enflammer, être pris d'un inflammation comme une plaie. 3) ſe dorer, devenir rouge, comme une nuée. 4) rougir de honte. 5) s'emporter, s'échauffer, prendre feu, ſe mettre en fougue. 6) s'embraſer, s'enflammer, être pris, être ſaiſi d'une paſſion. § 1) dom ſię zapalił i ſpalił ſię; koła wozowe od wielkiego ciężaru ſię często zapalaią. 2) wrzod ſię zapalił. 3) zapala ſię obłok, zorza. 4) zapala ſię choć niewinna; zapalić ſię od wſtydu. 5) wnet ſię zapali. 6) zapalić ſię miłością, od miłości, nienawiścią, gniewem.

Zapalczywie, *adv.* jachzorniger Weise. avec emportement.

Zapalczywość, *f.* Jachzorn. emportement, *m.* tranſport de colère.

Zapalczywy, *adj.* 1) jachzornig, hastig, heftig im Zorn 2) erpicht auf etwas. 1) bouillant de colère; emporté, fougueux, violent, qui ne peut retenir ſa colère. 2) fort adonné à; enſeveli, abîmé dans. § 1) bardzo ieſt zapalczywy. 2) zapalczywy na zaloty.

zapalczywy ieſt. er ist hitzig, jachzornig. il s'emporte, il s'échappe aiſément; il ſe met aiſément en colère.

Zapalenie, *n.* 1) das Anzünden, die Anzündung. 2) Heilk. Entzündung, Erhitzung, Hitze. 1) action de mettre le feu. 2) échauffaiſon, *f.* échauffure, inflammation.

tion. § 1) zapalenie domu. 2) zapalenie oczu, wrzodu, języka w gardle.
zapalenie w piecu. Einheizung. l'action de chauffer une chambre.
zapalenie ciała. Brunst, Geilheit. lascivete, *f.* chaleur, *f.* incontinence, *f.* § ta zaraza z wielkiego ciała pochodzi zapalenia.
zapalenie ciała z wrzodem albo z puchliną. Heilk. Blut-Geschwür; ein rother Geschwulst vom ausgetretenen Blut. *Médec.* phlegmon, *m.* c'est une tumeur rouge avec inflammation causée par une extravasation.
Zapaliczka, *f.* ziele. (*ferula*) Berk-Wurz, Garten-Kraut, Ruthen-Kraut. ferule, *f.*
Zapaliczkowy, *adj.* Ruthen-Kraut. de ferule.
Zapalny, *adj.* zum Anzünden dienlich. susceptible de feu; combustible, *adj.* qu'on peut brûler.
zapalna ofiara. das Brand-Opfer in der Bibel. holocauste, *f.* victime, *f. dans l'Ecriture*.
Zapalony, *adj.* 1) angezündet. 2) Heilk. entzündet. 2) fig. entbrannt, entzündet. 1) allumé, embrasé. 2) *Médec.* enflammé, pris d'une inflammation. 3) *fig.* enflamme, échauffé. § 1) zapalona świeca; zapalony dom. 2) oczy zapalone, wrzod zapalony. 3) zapalona miłością; wspaniałym gniewem na twarzy zapalona.
Zapalować, *F. zapaluię.* umpfählen, verpfählen. clorre, fermer de pieux § upusty i ogrodki gęsto zapalować trzeba.
Zapamiętale, *adv.* unbesonnen, unbedachtsamer Weise. étourdiment; à l'étourdie, d'une manière étourdie.
Zapamiętalec, *m. g. zapamiętalca.* unbesonnener Mensch. un étourdi, qui est peu sage.
Zapamiętałość, *f.* 1) Wahnwitz, Sinnlosigkeit, blöder Verstand. 2) Thorheit, Narrheit, Unbesonnenheit, unbesonnene That. 1) aliénation, *f.* égarement, *m.* manie d'esprit. 2) étourderie, *f.* étourdissement, extravagance, action insensée.
Zapamiętały, *adj.* 1) wahnwitzig, sinnlos. 2) unbesonnen. 1) insensé, dépourvû de sens, qui n'est pas en son bon sens. 2) étourdi, fou, inconsidéré.
Zapamiętanie, *n.* czego. Vergessenheit. l'oubli, *m.* § zapamiętanie corka niedbalstwa; puścić co w zapamiętanie.
zapamiętanie krzywdy, urazy publiczney. Amnestie, Vergessenheit aller Feindseligkeiten. amnistie, *f.*
zapamiętania godney. das zu vergessen ist. qui doit être oublié.
zapamiętanie czynić. eine Vergessenheit verursachen. causer l'oubli.
zapamiętanie się, *n.* 1) Wahnwitz, Tobsucht. 2) Unbesonnenheit. 1) manie, *f.* aliénation d'esprit. 2) étourderie, *f.* extravagance, folie, *f.*
Zapamiętany, *adj.* vergessen. oublié, mis en oubli.
Zapamiętliwość, *f.* Vergeßlichkeit, schwaches Gedächtniß. manque de mémoire; mémoire infidéle.
Zapamiętliwy, *adj.* vergeßlich. oublieux, qui n'a point de mémoire.
**Zapamiętywam czego, *v. m. F. zapamiętam.* vergessen. oublier, mettre en oubli.
zapamiętywam się, odchodzę od rozumu, od siebie. 1) vom Verstande von Sinnen kommen. 2) sich vergessen, nicht an sich denken 1) perdre l'esprit; sortir de son bon sens. 2) s'oublier, s'abandonner, s'égarer.
Zaparcie, *n.* Verriegelung. action de verrouiller, de barrer.
zaparcie się czego. Verläugnung. désaveu, *m.* l'action de nier qu. ch.
Zaparcieć, *F. zaparcieie.* von Eyern: bebrütet, belebet werden. devenir animé, *parlant des oeufs*. § iuż zaparciały iayca.
Zaparstek, *m. g. u.* ein bebrütetes, belebtes Ey. oeuf animé.
Zaparty, *adj.* 1) verriegelt, verrammelt. 2) verneinet, verläugnet. 1) barré, verrouillé. 2) délavoué.
Zaparzam co, *v. m. F. zaparzę.* 1) einbrühen. 2) bähen ein krankes Glied. 1) échauder. 2) bassiner une partie malade.
Zaparzanie, *n.* członka chorego. Bähung fomentation, *f.*
Zaparzany, *adj.* zaparzony, *adj.* 1) eingebrühet. 2) gebähet. 1) échaudé. 2) bassiné, fomenté.
**Zapas, *m.* walka. Kampf, das Ringen. joûte, lutte, *f.* combat. § po długich zapasach śmiertelnie go ugodził.
Zapaśnictwo, *n.* } zapaśnicza nauka albo cwiczenie. Ringe-Kunst. lutte, *f.* l'art de la lutte
Zapaśki, *plur.* }
zapaskow mieysce. Ringe-Platz, Kampf-Platz. arène, barrière, lice, lieu des exercices de la lutte.
Zapaśnica, *f.* Schurz-Tuch, Schurz-Fell eines Handwerkers. devantier, *m.* tablier d'un ouvrier.
Zapaśnicze, *adv.* Ringer-mäßig. en lutteur, comme les lutteurs.

Zapaśniczy, *adj.* Ringer-. de lutteur, qui concerne la lutte. § zapaśnicza sztuka.
zapaśniczy upominek. Ringer-Preis. prix de la lutte.
Zapaśnik, *m.* 1) Aufseher der Ringer. 2) Ringer, Kämpfer. 1) maître de la lutte qui apprend à lutter. 2) joûteur, lutteur, atlète.
Zapaśny, *adj.* 1) zur Ringer-Kunst gehörig. *2) auf den Nothfall verwahrt. 1) qui concerne l'art de la lutte. *2) reservé, gardé pour un cas de nécessité.
grosz zapaśny. Noth-Groschen, Noth-Pfenning. mugot, *m.*
Zapasować co, *F. zapasuię.* im Karten-Spiel verpassen. passer; dire passe; n'entrer pas en jeu. § zapasował trzy krole.
grę zapasować. ein Spiel verpassen. dire passe, faire passe sur un jeu; passer un jeu. § zapasował trzy krole.
Zapasy iść, w zapasy iść z kim. eig. u. fig. mit einem ringen. *prop. & fig.* lutter, joûter avec qu.
Zapatrzam się, } *v. m. F. zapatrzę.* zu-
Zapatruię się, } sehen, betrachten. contempler, considérer, regarder avec attention. § zapatruię się na czyie nieukontentowanie, postępki.
Zapazucha, *f. vid.* Zanadrze.
Zapędzam, *v. m. F. zapędzę.* 1) weit jagen, verfolgen. 2) verleiten. 1) chasser, *v. a.* poursuivre fort loin. 2) porter, pousser, exciter qu. à. § 1) woysko nieprzyiacielskie aż do gor zapędził. 2) miłość go do tego zapędziła.
Zapędzenie, *n.* das Verjagen. la chasse, la poursuite jusqu'à un certain lieu.
zapędzić się. 1) den Anlauf zum Sprunge zu weit nehmen. 2) zu weit gehen, sich übereilen, sich vergehen. 1) prendre son escousse trop loin; prendre une distance trop longue pour son escousse. 2) se porter, se laisser aller; se laisser emporter trop loin; se précipiter. § 1) zapędzać się do biegu, do skoku; zapędził się do biegu, w skodu. 2) daleko się zapędziłeś; daley się zapędził niżli mu należało.
Zaperzam się, *v. m. F. zaperzę*, wziąć twarz niewesołą, pochmurną; gniewliwą twarz postawić. ein Amts-Gesicht, ein ernsthaftes oder ein saures Gesicht machen. prendre un visage de Caton; se réfrogner, prendre un visage austere & chagrin; rider le front, froncer le sourcil.
Zapewne, *adv.* gewiß, unfehlbar. certainement, sans faute, sans doute.

Zapęziały, *adj.* von Thieren: knirbsicht, verbuttet, klein gewachsen. rabougri, *adj.* nain; un animal petit au delà de ce qu'il doit être naturellement.
Zapiać, *F. zapieię.* krähen als der Hahn. chanter comme le coq.
Zapiaskować co, *F. zapiaskuię.* versanden. essabler, *v. a.* remplir de sable.
zapiaskować się. versanden, voll Sand werden. s'assabler, se remplir de sable.
Zapiaskowanie, *n.* Versandung. l'action d'assabler.
Zapiaskowany, *adj.* versandet. assablé, rempli de sable.
Zapięcie, *n.* das Zuhefteln, Zuknöpfen, Zuschnallen. l'action d'agraffer, de boutonner, de boucler.
Zapiecek, *m. g. zapiecka.* die Hölle; Ort hinter dem Ofen. ruelle de poêle; l'espace qui est entre le poêle & la muraille. § z zapiecka wyskoczył.
Zapieczenie, *n.* das Verfangen eines Thiers; Herz-Gespan, Herzschlächtigkeit, Wind-Nähe. fourbure, *f.* maladie d'une bête qui est surmenée; cardialgie, *f.* § zapieczenie psu śmierć przynosi bo się odmie iak bęben.
zapieczenie krwie. Stockung, Gerinnung des Geblüts. le caillement du sang; l'action par laquelle le sang se prend, s'arrête dans le corps.
zapieczenie wżywocie. Hartleibigkeit. constipation, *f.* dureté de ventre.
Zapiekam się; *v. m. F. zapiekę.* 1) sich verfangen, sich verschlagen; das Herzgespan bekommen. 2) sich verbacken, verharrschen als das Geblüt in einer Wunde; eine Rinde bekommen. 1) avoir la fourbure ou la cardialgie. 2) s'encrouter; se revêtir d'une croûte comme une plaie. § 1) koń, pies się zapiekł. 2) rana się zapiekła.
Zapiekłość, *f.* Eigenschaft dessen, das sich verbacken hat. qualité de ce qui s'est pris, à force de chaud.
Zapiekły, *adj.* verharrschet. ce qui s'est pris.
zapędzenie się, n. Anlauf besser über etwas zu springen. escousse, *f. f.*
krew się zapieka. das Blut stocket, gerinnet. le sang se prend, s'arrête.
Zapieracz, *m.* Verläugner. désavoueur, celui qui nie, qui désavoue qu. ch.
Zapieradło, *n.* 2) großer Riegel. 2) Baum eine Thüre zu verrammeln. 1) grand verrou. 2) antilles, *f. plur.* barreau, *m.* barre, *f.* qu'on met derrière une porte pour la fermer.
Zapieram, zapierać, *v. m. F. zaprę, zaprzeć.* verriegeln. barrer; fermer avec une

une barre; verrouiller; fermer un verrou. § zaprzyy zawieradłem (na zawieradło) zawarne drzwi, bramę.

zapierać się. verläugnen, verneinen. désavouer; nier, dénier, faire un serment de n'avoir pas fait qu. ch. § zaparł mi się zastawu; syna swego się zapiera.

zapierać się czego pod przysięgą abschwören. démentir, *v. a.* nier par serment.

Zapieranie, *n.* das Verriegeln. l'action de barrer, de verrouiller.

zapieranie się czego. Verläugnung, Verneinung. dés-aveu, *m.* l'action de nier, de désavouer.

Zapierzam, *v. m.* F. *zapierzę.* 1) befedern. 2) ein Mappen mit Helmen und Feder-Büschen zieren. *3) ausputzen. 1) garnir, remplir de plumes. 2) orner les armes de timbres & de crêtes. *3) orner, embellir, parer. § 1) zapierzyłeś moy kapelusz. 2) zapierzyć herb hełmami.

Zapierzenie, *n.* Gatter-Wand aus geschobenen Vier-Ecken. colombage, *m.* parol à jour faite de pièces de bois losangées.

Zapięty, *adj.* zugeheftet, zugeknöpft, zugeschnallt. boutonné, agraffé, boucle.

Zapiiam, *v. m. F.* zapiię. 1) saufen, zechen. 2) versaufen. 1) lamper, grénouiller, gobeloter, pinter. 2) boire. § 1) chłopi zapiiać poczęli. 2) zapił rozum, myto swoie; zapił talar na gorzałce.

zapiiam się. sich aufs Saufen legen; sich solches angewöhnen. s'accoutumer, s'adonner à l'ivrognerie.

Zapiły, *adj.* Saufaus, ein Besoffener. ivrogne, *adj.* soulard, siroteur, biberon.

Zapinam, zapinać, *v. m. F.* zapnę, *zapiać.* zuheften, zuknöpfen, zuschnallen. agraffer, boutonner, boucler, emboucler; joindre par le moyen d'une agraffe, d'un bouton, d'une boucle. § zapny szatę, guziki, przączkę, haftkę.

Zapinanie, *n.* zapięcie, *n.* das Zuknöpfen, Zuhefteln, Zuschnallen. l'action de boutonner, d'agraffer, de boucler.

Zapis, *m.* 1) Verschreibung, Handschrift. 2) gerichtliche Verschreibung. 3) Registratur, *f.* Einschreibung in ein öffentliches Buch. 4) Billet, Quartier-Zettel, Anweisung des Quartiers. 1) acte, m. écrit, *m.* billet de sa main; sein, *m.* souscription, signature, *f.* parafe, *m.* promesse assurance par écrit. 2) inscription, *f.* acte, *m.* obligation faite au grèfe. 3) enregîtrement, immatriculation. 4) billet de logement, où est marqué le logis d'une personne. § 1) tym zapisem moim zeznaię. 2) zapisem grodzkim ten kontrakt spisany. 3) zapisanie czego w księgi grodzkie, w metrykę kościelną. 4) zapisanie komu gospody; zapis gospodę komu pokazuiący.

zapisanie komu czego. gerichtliche Donation, Verschreibung eines Geschenk. une donation insinuée au grèfe; inscription pour une donation.

zapisanie się przeciw komu. Anklage, Rüge wider einen in den Gerichten. denonciation, *f.* déclaration, *f.* inscription contre qu; l'action du rapporter un crime de qu. au grèfe.

Zapisany, *adj.* 1) registrirt, verschrieben. 2) gerichtlich verschrieben, geschenkt; vermacht. 3) verschrieben, verordnet. 1) enregîtré, inscrit, insinué au grèfe. 2) cedé, légué, donné par contrat ou par testament. 3) ordonné, commandé par écrit. § 1) aby na dzień zapisany na wizyą ziechali. 2) zapisane dobra 3) towary, lekarstwo zapisane.

zapisana gospoda. angewiesenes Quartier. un logi assigné.

Opiekun zapisany. verordneter, bestätigter Vormund. tuteur crée. § opiekun iest albo zapisany albo przyrodzony.

Zapisowy, *adj.* wpisem należący. gerichtlich verschrieben. ce qui est dû en vertu de l'inscription faite devant le Juge.

Zapisuię, *v. m. F.* *zapiszę.* 1) registriren, einschreiben, in ein öffentliches Buch eintragen 2) verschreiben, kommen lassen. 4) verschreiben ein Recept. 1) enregîtrer dans un livre public. 2) commander qu. ch. par écrit, faire venir. 3) ordonner une recette. § 1) zapisał akt w księgi sądowe; zapisać rok i dzień narodzenia czyiego. 2) zapisz te towary z Lipska. 3) Doktor w aptyce takie lekarstwo, taką receptę zapisał.

zapisać komu co na testamencie. einem etwas vermachen, legiren. léguer, donner par legs, laisser par testament à.

zapisać komu gospodę. einem ein Quartier anweisen. assigner à qu. un logis.

zapisać opiekuna. einen Vormund geben, setzen. créer un tuteur.

zapisać komu co; zapisać się komu na co. 1) einem verschreiben, gerichtlich zueignen, abtreten. 2) schriftlich versichern, betheuern. 1) passer un acte de donation; de cession au grèfe; promettre; donner en termes formes; faire une inscription pour. 2) promettre, assurer,

rer, protester par écrit. § 1) zapisać posag, wiano w Grodzie; zapisał wieś na caplicę, zapisał się żonie na maiętności. 2) zapisał mi dług; za tę łaskę wieczną Was Panu zapisuię obligacyą; w ktorego rządy zupełnym się na zawsze zapisuię poddaństwem.

Zapłacenie, *n.* Zahlung; das Bezahlen. payement; l'action de payer.

zapłacenie za kogo. das Freyhalten. défrai, *m.* défraiement, *m.*

zapłacenie długu. Zahlung einer Schuld, acquit d'une dette.

Zapłacić co, F. *zapłacę*, *v. a.* etwas bezahlen. payer, *v. a.*

Zapłakać, F. *zapłaczę*, *v. n.* nad czym. anfangen zu weinen. se mettre à pleurer; jetter des larmes.

Zapłakane oczy. verweinte Augen. des yeux éplorés; yeux larmoyants. § zapłakanemi rzekła oczy.

Zapłata, *n.* 1) Bezahlung, Zahlung. 2) Lohn. 3) Lohn, Belohnung. 1) paie, *f.* payement, *m.* 2) gage, *m.* 3) payement, *m.* salaire, *m.* récompense, *f.* prix, *m.* § 1) zapłata za towar, za pracę. 2) zapłata mierniczemu, słudze, mamce. 3) zasłużony zapłatę cnotliwych zasług odonosi; własną zapłatę ma każda robota; zapłata za dobre, za złe.

zapłata dzienna. Tage-Lohn. journée, qu'on paye pour le travail du jour.

zapłata od roboty rzemieślnikowi. Macher-Lohn. la façon; le prix de la façon de quelque ouvrage.

w zapłacie. statt der Bezahlung. 2) zur Belohnung. 1) au lieu du payement. 2) pour salaire, en récompense, pour récompense, § 1) w zapłacie dać, przyiąć, wziąć towary. 2) wy każdy po księdze w zapłacie macie.

Zapłatam, zapłatać co, *v. m. F. zapłotę*, *zapleść.* 1) zuflechten. 2) zwischen die Beine kommen, schlagen als ein Mantel. 3) in die Beine schlagen, solche wankend, strauchelnd machen. 1) entrelaſſer un trou. 2) prendre qu. au travers des piés comme un manteau. 3) faire chanceler, faire trébucher, faire défaire, trébucher, faire défaillir les jambes. § 1) zapleść tę dziurę chrostem trzeba. 2) szata, płaszcz nogi zaplata 3) wino, piwo nogi zaplata.

zaplata mu się iezyk. die Zunge stammelt ihm; er lallet mit der Zunge. la langue lui hésite, chancèle, fourchu, vacille.

Zapłocie, Ort hinter einem Zaun. espace qui est derrière une haye, derrière un pan de fust.

Zapłonąć, F. *zapłonę*, *v. a.* roth, schamroth machen; einem eine Röthe im Gesicht machen. faire rougir; donner de la honte à qu. § męska cerę pięknym rumieńcem zapłonął.

zapłonąć się. vor Schaam roth werden; erröthen. rougir, devenir rouge; avoir honte. § zapłonęła się by ią we krwi rozmoczył.

Zaplugawić co, F. *zaplugawię.* besudeln, unflätig machen. souiller, *v. a.* salir, remplir d'ordures.

Zapluskać co, *v. m. F. zaplusnę.* bewerfen, verwerfen, zuwerfen mit Kalk, Lehm. crépir, ravaler; couvrir de mortier, de terre grasse; jetter du mortier, de la terre grasse sur qu. ch; encrouter.

zaplusnąć komu oczy. einem eine schändliche That vorwerfen. jetter, plaquer à qu. au nez une action mal-honnête; reprocher à qu. une vilaine action.

Zaplusnienie wapnem. Bewerfung mit Kalk. plaquis, *m.* ravalement, *m.* crépissure, *f.* crépissement, *m.*

Zaplusniony, *adj.* beworfen. crépi, ravalé, plaqué.

Zapołucz, *m.* türkisches rothes Garn. filet turc, filet rouge qui vient du Levant.

Zapomagam kogo, *v. m. F. zapomogę.* aufhelfen, in die Höhe, in Aufnahme bringen. aggrandir; élever à une fortune meilleure, à un état plus considérable; relever, rétablir; remettre dans un lustre; rendre plus fort, plus riche. § handel to miasto zapomogł.

zapomagam się. sich aufhelfen, blühen, in die Höhe kommen. se remplumer, se renfoncer, s'aggrandir, se rétablir, s'enrichir; florir; devenir riche, plus puissant.

Zapominam, zapominać czego, o czym, *v. m. F. zapomnę*, *zapomniać.* 1) vergessen. 2) verlernen. 1) oublier, mettre en oubli. 2) désapprendre, oublier ce qu'on a appris.

zapomnieć się; zapomnieć o sobie. sich vergessen, nicht an sich gedenken. s'oublier, ne songer pas à soi. § od wesołości zapomnial o sobie.

Zapomnienie, *n.* 1) Vergessenheit. 2) Amnistie; Vergessenheit der Feindseligkeiten. 1) oubli, *m.* 2) amnistie, *f.* § 1) wszelkie urazy w wieczne puszczam zapomnienie.

zapomnienie się; odeyście od siebie. 1) Wahnwitz, Sinnlosigkeit. 2) Unbesonnenheit. 1) échappée, *f.* étourderie, *f.* inconsidération, *f.* aliénation, *f.* égarement d'esprit,

prit, *m.* manie, *f.* 2) échappée, étourderie, inconsidération.
Zapomniony, *adj.* vergessen. oublié.
Zapomożenie, *n.* Aufnahme, Flor, Aufnehmen. aggrandissement, état florissant, augmentation de forces, de richesses; renforcement.
Zapomożony, *adj.* zu Aufnahme gekommen, blühend. aggrandi, *adj.* renforcé, florissant.
Zaponka, *f.* Hut-Schnur, Mützen-Schnur. cordon qui entoure le bas du chapeau, du bonnet. § złotą koło kapelusza ma zaponkę.
Zapora, *f.* großer Riegel. grand verrou.
Zaporka, *f.* 1) kleiner Riegel. 2) Spann-Holz, Sperr-Holz eingeschlachtetes Vieh offen zu halten. 3) Klappe in dem Pompen. 1) petit verrou. 2) travarsin, *m.* brochette qui tient le ventre d'une bête tuée ouvert. 3) soupape dans les pompes. § 1) zasunąć zaporkę, zawrzeć drzwi na zaporkę. 2) rozpiąć wieprza zaporkami. 3) są niektore sikawki z zaporkami.
Zapowiadam, zapowiadać, *v. m.* F. *zapowiem*, *zapowiedzieć.* 1) ansagen, ankündigen, abkündigen, verordnen. 2) arrestiren, mit Arrest belegen. 1) dénoncer, proclamer, déclarer, faire savoir; ordonner. 2) saisir, arrêter; faire une saisie sur les biens d'une personne. § 1) zapowiedzieć Swięto, uroczystość, areszt. 2) zapowiedziano rzeczy iego.
zapowiedzieć Synod, ziazd Duchownych. eine geistliche Versammlung ankündigen. indiquer un Sinode.
zapowiedzieć małżeństwo. die Verlobten aufbieten. jetter, *v. a.* proclamer, *v. a.* publier les bans de mariage.
zapowiedzieć komu poiedynek. einen zum Zweykampf ausfordern. appeller qu. en duel, faire un appel à qu. pour se battre.
zapowiedzieć woynę. den Krieg ankündigen. dénoncer, déclarer la guerre.
Zapowiedny, *adj.* ktorego zapowiadaią. das man ankündiget. qu'on déclare, qu'on ordonne. § zapowiedne uroczystości.
Zapowiedź, *f.* 1) Ansagung, Ankündigung. 2) Arrest, Beschlag. 3) Ausforderung zum Zweykampf. 1) dénonciation, *f.* déclaration, *f.* publication, *f.* 2) arrêt, *m.* saisie sur les biens de qu. 3) appel, *m.* défi pour se battre. § 1) zapowiedź Swiąt, postu, Synodu. 2) Sądowa iest zapowiedź na rzezy iego 3) uczynił mi zapowiedź do poiedynku.
zapowiedź małżeństwa. Aufgeboth der Verlobten. ban, *m.* proclamation de ban de mariage; proclamation de mariage en face d'Eglise.
Zapowiedzi wyszły. alle drey Aufgebothe sind schon vorbey. les trois bans de mariage ont été proclamés.
Zapowiedzenie, *n.* komu czego. 1) Ankündigung. 2) Verbot. 1) déclaration, *f.* publication, *f.* dénonciation, *f.* 2) défense, *f.* prohibition, inhibition.
Zapowiedziany, *adj.* angekündigt. dénoncé, indiqué, déclaré, publié.
Zapowietrzam co, *v. m.* F. *zapowietrzę.* verpesten; mit der Pest anstecken. infecter qu.; donner, communiquer la peste à.
zapowietrzyć się. von der Pest angestecket werden. avoir, gagner la peste; être infecté de peste.
Zapowietrzenie, *n.* Ansteckung mit der Pest. communication de la peste.
Zapowietrzony, *adj.* verpestet. infecté de peste; pestiferé, qui a la peste.
Zapozwanie, *n.* pozew. Förderung vor Gericht. ajournement, *m.* assignation, *f.* pour comparoître devant le Juge.
Zapozwany, *adj.* vorgefordert, citirt. assigné, ajourné.
Zapozywam, zapozywać, *v. m.* F. *zapozwę*, *zapozwać.* citiren, vor Gericht fordern. assigner, ajourner, *v. a.* appeller, citer; donner assignation à comparoître devant le Juge.
Zapożyczyć się, F. *zapożyczę.* in Schulden fallen. s'endetter. § zapożyczył się na pieniądze.
Zapracować się, F. *zapracuię.* sehr arbeiten. travailler beaucoup.
Zapracowany, *adj.* 1) mit vieler Arbeit beschwert. 2) mit Arbeit erlanget, erarbeitet. 1) fort occupé; chargé de travail. 2) obtenu, acquis, gagné par le travail. § 1) zapracowanym teraz. 2) więcey ma od Boga wlaney niżli zapracowaney madrości.
Zaprafzam, zaprafzać co, *v. m.* F. *zaproszę*, *zaproszyć.* bestreuen. saupoudrer; répandre, jetter dessus. § zaprosz tym proszkim ranę.
zaproszyć sobie oczy. es ist ihm etwas in die Augen gekommen. il lui est venu, est tombé qu. ch. dans l'oeil, aux yeux.
Zaprafzam, zaprafzać, *v. m.* F. *zaproszę.* einladen; bitten zu etwas, zu sich bitten. inviter, prier, convier à. §

zaproś corkę moię na obiad; zaprosił mię do swoiey gospody, do siebie.

zaprosić się. sich selbst einladen; sich zu Gaste bitten. s'inviter soi même à un repas; venir prendre place à une table sans être invité.

Zapraszanie, *n.* zaproszenie, *n.* 1) Einladung. 1) Bestreuung. 2) invitation, *f.* l'action d'inviter, de convier. 2) l'action de saupoudrer.

Zaproszony, *adj.* 1) eingeladen. 2) bestreut. 1) invité, convié, *adj.* celui qui est invité. 2) saupoudré, *adj.*

Zaprawa, *f.* Anrichtung, Zurichtung eines Gerichts. 2 Anstiftung. 1) apprêt, *m*, assaisonnement, *m.* 2) incitation, instigation, suscitation, *f.* § 1) zaprawa, przyprawa potrawy. *2) z iego zaprawy, naprawy to uczynił.

Zaprawdę, *adv.* wahrlich. vraiment, en vérité.

Zaprawiam, zaprawiać, } *v. m. F. zaprawię, zaprawić.*
Zaprawuie,

1) zurichten, anrichten eine Speise. 2) abrichten, anhalten an etwas. 3) einen zu etwas gewöhnen. 4) vermachen, zumachen ein Loch. 5) einen anstiften, heimlich bestellen. 1) assaisonner, apprêter, accommoder un mets. 2) dresser, instruire, former, façonner, habituer, stiler qu. à. 3) accoutumer qu. à; faire prendre à qu. l'habitude de qu. ch. 4) fermer, boucher une ouverture, 5) suborner, susciter, aposter, débaucher qu. pour nuire qu. § 1) kucharka zaprawia, przyprawia potrawy. 2) zaprawiać kogo w nauki; zaprawiać ptaka, psa do myślistwa. 3) zaprawiać kogo w dobrze obyczaie, w wino, w pokarmow iedzenie. 4) dziury nie zaprawi, kiedyby nie kapało. * 5) zaprawił, naprowił go na iego.

zaprawić się w co. sich in etwas üben, sich zu etwas gewöhnen, sich zu etwas fertig, bereit machen. s'exercer, s'appliquer, s'habituer à, s'apprêtter, se préparer, se mettre en état de. § zaprawiać się w myślistwo; zaprawiać się na przyszłe boie.

poczęła się iuż zaprawiać w swary. sie machte sich schon zum Zanke fertig. elle étoit déjà en passe, elle se mettoit déjà en état de quereller.

zaprawiać śledzie w beczce. Heringe in die Tonne schlagen, einsalzen. caquer les harangs.

Zaprawianie, *n.* zaprawienie, *u.* 1) Zurichtung. 2) Abrichtung; Anhaltung zu etwas. 3) Vermachung eines Lochs. 4) 1) accommodage, *m.* assaisonnement d'une viande. 2) façonnement, *m.* instruction, *f.* enseignement, *m.* l'action de dresser un homme ou animal. 3) l'action de boucher, de fermer un trou, § 1) zaprawianie potrawy. 2) zaprawienie w nauki, w dobre obyczaie. 3) zaprawienie dziury.

zaprawienie śledzi. das Einsalzen der Heringe. caquage, *m.* l'action de caquer les harangs.

Zaprawiony, *adj.* 1) zubereitet, zugerichtet. 2) abgerichtet. 3) vermacht als ein Loch. 1) apprêté, assaisonné, *adj.* 2) dressé, instruit, apprêté, préparé, *adj.* 3) bouché, fermé comme un trou. § 1) zaprawione potrawy. 2) zaprawiony w nauki; zaprawione pierwszym obłowem woysko ochotnieysze ie uczyniło do woyny. 3) dziura zaprawiona.

zaprawiony na wino. ein Wein-Kloster. gourmet, *m.*

Zaprawny, *adj.* naprawny. 1) das man noch ausbessern kann. 2) zugerichtet, bereitet, fertig. 3) ausgebessert. 4) heimlich bestellt. 1) réparable, *adj. c.* qu'on peut réparer. 2) préparé, accommodé, prêt, *adj.* 3) réparé, raccommodé, rajusté, *adj.* 4) suborné, aposté, suscité, *adj.*

Zaprowadzam, *v. m. F. zaprowadzę.* hinführen. mener, *v. a.* conduire en un lieu. § zaprowadził mię do ciebie; zaprowadź konia do stayni.

Zaprowadzenie, *n.* Hinführung. l'action de mener.

Zaprowadzony, *adj.* hingeführt. mené, conduit en un lieu, à qu.

Zaprożniam, co, *v. m. F. zaprożnię.* 1) einen Platz einnehmen, besetzen. 2) verbauen, bebauen einen Platz. 1) occuper une place. 2) remplir une place de bâtiments.

Zaprzągam, *v. m. F. zaprzęgę.* anspannen. attacher, mettre les chevaux au chariot, atteler les boeufs à la charrue. § woźnica niech zaprzęże konie do karety; iuż zaprządz trzeba.

zaprzągam się w co. sich in eins Schwürigkeit einlassen, einspannen. s'embarquer, se jetter, s'engager dans une difficulté. § zaprzągłem się w labirynt, w trudną pracę.

Zaprzałek, *m.* ziele, *g. zaprzałku. (galium)* Wald-Stroh. unser Frauen Weg-Stroh. caille-lait, *m.* petit muguet, *m.*

Zaprzałość, *f.* Verderbniß durch Erhitzung. corruption par échauffaison

Zaprzały, *adj.* verstockt, erbremst, erhitzt. cor-

corrompu par une échauffaison. § zaprzałe zboże, siano.
Zaprzątam co czym, *v. m.* F. *zaprzątnę.* vollräumen, einen Platz füllen, einnehmen. embarrasser, remplir une place de qu. ch.
zaprzątnąć ulicę gruzem. eine Gasse mit Schutt voll und unwegsam machen. encombrer une rue.
Zaprzątanie, *n.* zaprzątnienie, *n.* die Füllung eines Platzes. l'action de remplir, d'embarrasser une place.
Zaprzątniony, *adj.* 1) gefüllt. 2) verwirrt. 1) rempli, *adj.* 2) embarrassé, *adj.* § 1) niepotrzebnemi sprzętami zabrzątniona komora. 2) zaprzątniona niepotrzebnemi opiniami głowa.
Zaprzeć się, *v. a. vid.* Zapieram się.
Zaprzeć, F. *zaprę, zaprzeie.* sich erbrentzen, von einem warmen oder zu feuchten Ort verderben. se corrompre, se gâter étant gardé en un lieu trop sec ou trop humide. § gdy się zboże zapre; tam się ziarna zaprzeią; zaprzało się siano.
Zaprzęgacz, *m.* Anspanner. celui qui attele.
Zaprzęgam, *v. a. vid.* Zaprzągam.
Zaprzęganie, *n.* } das Anspannen, die An-
Zaprzężenie, *n.* } spannung, *f.* l'action d'atteler, de mettre les chevaux au chariot.
Zaprzężony, *adj.* angespannt. attelé.
Zaprzedawam, *v. m.* F. *zaprzedam.* einen Menschen verkaufen. vendre un homme, une femme. § zaprzedać więźnia komu.
zaprzedać się. sich selbst verkaufen. se vendre soi même.
Zaprzedanie, *n.* das Verkaufen eines Menschen. vente d'un homme ou d'une femme.
Zaprzedany, *adj.* verkauft, von Menschen. vendu, *en parlant des hommes ou des femmes.*
Zaprzenie, *n.* Verriegelung, Zuriegelung, Terrammlung. l'action de verrouiller, de barrer.
zaprzenie się czego. die Läugnung, Verläugnung. désaveu, *m.* l'action de désavouer, de nier.
zaprzenie się samego. in der Theologie: die Selbstverläugnung. *Théologie.* abnegation, *f.* renonciation à ses passions & à ses plaisirs.
Zaprzeszły, *adj.* das der vergangenen Zeit vorgehet, vor solcher geschehen ist; vorhergehend. précédent, *adj.* qui a été auparavant, qui précéde le passé. § woyna zaprzeszła froższa była.
Zaprzysięgam, zaprzysięgać się czego, *v. m.* F. *zaprzysięge, zaprzysiąć, zaprzysięgnę, zaprzysięgnąć.* etwas verschwören, verreden. renoncer qu. ch. par serment; faire voeu, jurer de s'abstenir de qu. ch.
Zapsować co, F. *zapsuię.* verderben. gâter, corrompre, *v. a.*
Zapsowanie, *n.* eingewurzelte, alte Verderbniß. vieille corruption, *f.* corruption invétérée, enracinée.
Zapsowony, *adj.* längst verdorben, der einen alten Mangel an sich hat. imbu d'une vieille corruption.
Zapust, *m.* w lesie, las nierąbany. Wald, Heyde, die nicht gehauen wird. bois qu'on ne coupe pas.
*zapust, *m.* } Fastnachten. carêmepre-
Zapusty, *plur.* } nant, *m.* les derniers jours du carneval.
Zapustny, *adj.* Fastnachts-. de carême-prenant.
zapustna niedziela. der Sonntag Esto mihi. le quinquagesime; le dimanche gras; le dimanche de brandons.
zapustny wtorek. Fasten-Abend, Fastnachts-Dienstag. mardi-gras, *m.*
Zapustek, *m. g. a.* drzewo młodociane w lesie na odrost zostawione. Laß-Baum, Laß-Reiß im Wald. arbre de lais; *m.* arbre de reserve, *m.* lais, *m.* baliveau, *m.* bois étalon; jeune arbre qu'on laisse quand on coupe le bois.
Zapuszczam, *v. m.* F. *zapuszczę, zapuścić.* 1) tief hereinlassen. 2) vorhängen, vorlassen, vorziehen als einen Vorhang. 3) weit herein dringen, fallen lassen, gehen lassen. 4) verzapfen ein Bauholz. 5) vergießen mit Bley. 6) lang wachsen lassen als die Haare. 7) bewachsen lassen; einen Wald, eine Wiese anlegen. 8) anwenden, anstrengen seinen Fleiß. 9) die Fastnachten endigen. 1) enfoncer, laisser tomber profondément, faire aller plus avant du côté du fond. 2) couvrir d'un voile, d'un rideau; faire descendre, tendre, tirer, mettre devant qu. ch. un rideau. 3) faire avancer, faire entrer fort loin; percer, pénétrer dans un pays; faire des courses. 4) embrever, faire entrer une piéce de bois dans l'autre, les assembler par le moyen des tenons. 5) enduire, renforcer, affermir avec du plomb fondu. 6) entretenir, laisser croîter, laisser venir les cheveux, la barbe, les laisser grandir, ne les couper pas. 7) laisser croître, laisser venir une terre en pré, en buisson, ou foret. 8) employer, bander, appliquer avec attachement son esprit à, pour. 9) finir le carnaval, le ca-

le carême-prenant. § 1) zapuść to głęboko w wodę, słup w ziemię 2) zapuścić co firankami, zasłoną. 3) Tatarzy w głąb kraiu sąsieckiego hordy zapuszczaią. 4) zapuścić balkę. 5) zapuść kak w kamieniu ołowiem. 6) zapuścił włosy, brodę, ktorą przed tym golił albo nie miał. 7) zapuścić las, łąkę. 8) zapuścił wszystkę swoię sposobność, wszystkie swoie myśli na to.

żeżeli oczy na iego cnoty zapuszczę. wenn ich die Augen auf seine Tugenden werfe, solche betrachte. si je jette mes yeux sur ses vertus, si je considère ses vertus.

zapuścić, roztoczyć sieć. das Netz auswerfen. lâcher, jetter les filets.

głębiey swoy rozum, swoy dowcip zapuszcza. sein Witz sein Verstand dringet tiefer ein. son esprit pénétre plus avant.

zapuścić się. 1) einen Anlauf zum Sprunge nehmen. 2) hitzig unternehmen, angreifen, versuchen. 3) sich an einen weiten Ort begeben. 1) reculer, *v. a.* prendre sa course, son escousse pour mieux sauter; se mettre en train de franchir. 2) tenter, *v. a.* entreprendre qu. ch. avec chaleur; se mettre avec effort à qu. ch. 3) se rendre, aller à, en un lieu éloigné. § 1) zapuścił się do biego, do skoku. 2) zapuścił się do tey pracy, do tego urzędu, na tę pracę. 3) zapuścił się do mnie, do Włoch, za morze.

Zapuszczanie się, *n.* zapuszczenie się, *n.* na co. Unternehmen, Bestreben. entreprise, éffort.

Zapuszczony, *adj.* 1) tief eingelassen. 2) vorgehängt, vorgehangen. 3) verzapft. 4) vergossen mit Bley. 5) lang gewachsen, von Haaren. 1) enfoncé, *adj.* 2) voilé, *adj.* couvert d'un voile, d'un rideau; tiré, mis devant. 3) embrevé, assemblé par des tenons. 4) renforcé du plomb fondu. 5) long, *parlant des cheveux.* § 1) słup głęboko zapuszczony. 2) zapuszczone firankami okna; zapuszczone balki. 4) żelazo w murze ołowiem zapuszczone. 5) włosy zapuszczone; broda zapuszczona.

Zarabiam, zarabiać co, *na co, v. m. F. zarobię, zarobić.* 1) verdienen, erwerben. 2) verdienen, werth seyn gutes oder böses. 3) einrühren, einschlagen. 1) gagner, *v. a.* acquerir, *v. a.* acquerir, *v. a.* aquêter. 2) mériter; être digne de bien ou de mal. 3) paîtrir avec, mêler ensemble pour être préparé. § 1) zarobił dom, tę sumę. 2) zarobić na czyią łaskę, niełaskę, na sławę, na zwadę, na łaianie. 3) zarob ciasto iaiem.

Zaraneh, *m. g. u.* } poranek. die Morgen-Zeit, die Früh-Stunden. matinée, *f.* tout le tems du matin. § czekaia go od zarania.
Zaranie, *n.*

Zaranny, *adj.* porankowy. Morgen-, Früh-. de matin, qui arrive le matin.

Zarastam, zarastać, *v. m. F. zarosnę, zarosnąć, zarość.* 1) verwildern, verwachsen. 2) zuwachsen, sich schließen als eine Wunde. 3) rauch werden, mannbar werden, das mannbare Alter erreichen. 1) se couvrir en croissant. 2) s'unir, se fermer, se renfermer, se consolider, *en parlant des plaies.* 3) commencer à avoir du poil; entrer dans l'âge de puberté; atteindre la puberté. § 1) krzakami miedza zarasta. 2) zarosła rana w ciele; cięcie w drzewie zarosło. 3) iuż zarasta.

zarastaiący młodzieniec. ein junger Mensch der einen Milch-Bart bekommt. un garçon à qui le poil commence à venir, qui est en âge de puberté.

Zarastanie, *n.* 1) das Verwachsen, Zuwachsen. 2) mannbares Alter. 1) l'action de se couvrir en croissant; accroissement qui se fait à l'entour. 2) puberté; *f.* l'âge où le poil commence à pousser. § 1) zarastanie chwastem. 2) zarastanie młodzieńskie.

zarastanie mięsem rany. Verheilung, Zuheilung einer Wunde. consolidation d'une plaie.

zarastanie paznokci miesem. Verwachsung der Nägel mit Fleisch. excréscence de chair qui couvre une partie des ongles.

Zaratować, *F. zaratuię, v. a.* einen mit Hülfe beyspringen, beystehen, leiten. survenir à la néceffité de qu; secourir, aider, assister qu.

Zaratowanie, *n.* Rettung. secours, *m.* aide, assistence, *f.*

Zaratowany, *adj.* gerettet, aufgeholfen. secouru, aidé, assisté.

Zaraz, } *adv.* gleich, bald, sogleich. incontinent, tout à l'heure, sur l'heure, bientôt, tantôt, tôt, aussitôt, sur le champ, tout maintenant, tout d'abord. § zaraz mu odpowiedział; zaraz poydź.
Zarazem,

zaraz z, zaraz od. gleich von — an. tout d'abord dès. § zaraz z młodu chłopca skromić trzeba; zaraz od tego czasu.

zaraz — skoro. sogleich als. aussitôt que; d'abord que.

zaraz za mną. gleich hinter mir. sur mes pas.

zaraz

zaraz potym. gleich hernach. tout-après.
zaraz tu. gleich hier. tout-ici; tout-ici près.
zaraz przyydzie. er wird gleich kommen. il s'en va venir, il viendra tantôt.
zaraz pić będę. ich will gleich trinken. je vais boire.
zaraz uczynię; zaraz napiszę. ich werde es so gleich thun, so gleich schreiben. je vais faire, je vais écrire.
Zaraza, *f.* 1) Seuche, Uebel, ansteckende Krankheit. 2) *fig.* Pest, Gift. 1) infection, *f.* mal contagieux. 2) *fig.* contagion, *f.* peste, *f.* venin, *m.* tout ce qui gâte et corrompt l'esprit et les moeurs. § 1) zaraza powietrzna płonkom szkodliwa; bywa z pieca rozpalonego swąd i zaraza głowy; uchodzić zarazy od rozpalonego węgla; zaraza na drzewa padła; opadzistość iest zaraza winney macicy. 2) słodka to zaraza, świata zaraza; przeciw tey powszechney zarazie i skazie biią prawa.
zaraza, f. wilk wielki ziele. (orobanche) Sommer-Wurzel, Ervenwürger. orobanche, *s. f.* herbe au taureau.
Zarażam, *v. m. F. zarażę.* 1) anstecken, 2) vergiften, anstecken, verderben die Sitten. 1) infecter, *v. a.* rendre infecté. 2) empoisonner, corrompre, gâter les moeurs; empester. § 1) zaraził mię powietrzem, cuchem swoim; zaraża powietrze, ta choroba. 2) zaraził Państwo tą herezyą.
zarazić smrodem. einen Gestank machen. empüantir, *v. a.* empester, *v. a.* remplir de püanteur.
zarazić kogo francą. einen mit Franzosen anstecken. pourrir qu.
zarazić się. 1) angestecket werden. 2) sich verderben, in Betrachtung der Sitten. 1) s'infecter. 2) se corrompre, se gâter; s'enticher de. § 1) zarażaią się krowy pastwą niezwyczayną; zarażali się od siebie, służąc ieden drugiemu. 2) zarażali się tą nauką.
zarazić się smrodem. mit Gestank angefüllet werden. s'empester, se remplir de püanteur.
Zarażenie, *n.* Ansteckung. l'infection; l'action d'infecter.
zarażenie powietrzem albo paraliżem, paraliż. die Lähmung, der Schlag. paralisie, *f.*
zarażenie drzew, ziół; zagorzenie. der Brand der Kräuter, Bäume. brûlure, *f.* corruption qui vient aux arbres et aux herbes.
Zaraźliwy, *adj.* 1) ansteckend. 2) sehr stinkend. 3) verderblich, daß die guten Sitten verdirbt. 1) contagieux, *adj.* qui communique, qui cause des maladies, qui infecte. 2) empesté, püant; qui infecte de püanteur. 3) contagieux, qui gâte les moeurs. § 1) bazyliszek zaraźliwy; choroba zaraźliwa. 2) smrod zaraźliwy. 3) nauka zaraźliwa.
Zarażny, *adj.* geschäftig, ämsig. empressé, qui s'empresse. § zaraźna ludzka przyiaźń.
Zarożony, *adj.* 1) angesteckt. 2) angesteckt, verdorben. 3) gerührt vom Schlage. 1) infecté, *adj.* empesté, *adj.* 2) infecté, corrompu, gâté, entiché, *adj.* 3) pris, *adj.* atteint de la paralisie. § 1) zarażony powietrzem, smrodem. 2) umysł iego zarażony. 3) zarażony paraliżem albo szlakiem.
Zarcie, *n.* das Fressen, Auffressen. l'action de dévorer.
żarcie w kiszkach. das Bauchgrimmen. les tranchées; le mal de ventre.
Zardzewiały, *adj.* verrostet. enrouillé, *adj.*
Zardzewiam co, *v. m.* F. *zardzewię.* rostig machen, verrosten lassen. enrouiller, rendre rouilleux.
Zardzewieć, *F. zardzewieię.* verrosten, rostig werden. s'enrouiller, se rouiller.
Zarębacz, *m.* der das Fleisch zum kochen und braten zuhauet. celui qui tranche la viande de boucherie pour être cuite.
Zarębuię, zarębować co, *v. m.* F. *zarąbię, zarąbać.* 1) zuhauen das Fleisch in die Küche. 2) verhauen, einen Verhack machen. 1) trancher, mettre en pièces la chair pour la cuisine. 2) abbattre des arbres pour fermer un passage. § 1) zarąbano na obiad; zarębuię pieczyste dla gości; dwuch wołow zarąbano. 2) zarąbać drogę, wstęp.
nie zarąbiono tu na cię. man hat hier nicht für dich zugerichtet. ce n'est pas de la viande pour vos oiseaux; cela n'est pas pour vous.
Zaręczam kogo, *v. m. F. zaręczę, zaręczyć.* für einen bürgen. cautionner, pleiger, apléger qu; être caution, être garand pour qu; répondre de, pour qu, faire bon de qu.
zaręczyć się kim, zaręczniki albo rękoimią dawać. einen Bürgen stellen. donner des pleiges ou des répondants.
zaręczyć corkę, vid. Zarękować.
Zarcznik, *m.* ein Bürge. pleige, répondant, garand.
Zaręczny, *adj.* zur Bürgschaft gehörig. de caution.
Zaręczony, *adj.* verbürget. cautionné, garanti. § dług zaręczony.

Zaręczyny, *plur.* Verlöbniß, Ehe-Verlöbniß. accordailles, *f. plur.* fiançailles, *f. plur.* § odprawiły się zaręczyny iego.

Zaręka, *f.* Bürgschaft. fideijussion, *f.* caution, garantie, *f.*

Zarękawie, *n.* rękawy do odeymowania. 1) Rock-Aufschläge zum Abnehmen. 2) falsche Ermel, die man über die Ermel zieht, sie zu schonen, 1) amadis, *plur.* manches qu'on peut séparer. 2) garde-manches qu'on met sur les manches qu'on veut conserver.

Zarękawek, *m.* ein Ermelchen, Vorstecke-Ermel von Leinwand. manche, *f.* fausse manche, demi-manche de toile.

Zarękować, *F. zarękuię, v. a.* verloben, ehelich versprechen. fiancer; promettre, accorder une fille en mariage.

zarękować się, zaręczyć się. sich verloben, Verlöbniß machen. se fiancer; faire les fiançailles avec qu. § zarękował się z siostrą moią.

Zarliwie, *adv.* 1) gefräßig. 2) eifrig, hitzig. 1) goulûment, gloutonnement. 2) chaudement, avec chaleur, ardemment, fervemment.

**żarliwie*, adv. *łakomie.* begierig, geizig. avidement, d'une manière avare.

Zarliwość, *f.* Eifer. zéle, *m.* ardeur, *f.*

**żarliwość*, *vid.* Zarłoctwo.

Zarliwy, eiferig. zélé, ardent, fervent.

**żarliwy łakomy.* geizig, gierig. avide, avare.

**żarliwy obżarty.* gefräßig. goulu, glouton, gourmand.

Zarłoctwo, *n.* Füllerey, Schwelgerey, Schlemmerey. gourmandise, *f.* gloutonnie, *f.*

Zarłoczka, *f.* Schlemmerinn, Fresserinn. grande mangeuse; gourmande.

Zarłok, *m.* Fresser, Schlemmer, Schwelger. boufard, *m.* gourmand, *m.* goulu, grand, mangeur, safre.

Zarna, *plur.* Hand-Mühle. moulin à bras.

Zarnice, *plur.* die Masern. rougeole, *f.*

Zarnowcowy, Janowcowy. Ginster-. de genét.

Zarnowiec, *m.* ziele, *g. żarnowca*, wireczki, (*spartium*) welsche Pfriemen, stachlichter Ginst. genét piquant, genét d'Espagne.

żarnowiec mały. (genistella) kleiner Ginst; klein Pfriemen-Kraut. de la genestrolle; spargelle, *f.*

Zarnow, *m.* eine Castellanie in der Woywodschaft Sendomir. une Castellanie dans le Palatinat de Sendomir.

Zarnowy, *adj.* do żarn należący. zur Hand-Mühle gehörig. de moulin à bras.

Zarobek, *m. g. zarobku.* Verdienst, Gewinn. gain, *m.* profit, *m.* aquêt, *m.*

Zaronić się, *F. zaroni.* sich verlieren, sich verwerfen, sich verstecken. se cacher, se perdre, s'égarer.

Zaroślina, *f.* 1) waldigter, buschichter Ort. 2) Verwachsung mit Fleisch. 1) lieu couvert de bocages, de buissons ou de bois. 2) surcroissence, *f.* excréscence de chair. § 1) zaroślinę wyciąć. 2) zaroślina paznokciow.

Zarosły, *adj.* 1) verwachsen als eine Wunde. 2) bewachsen mit Sträuchern und Gebüschen. 3) rauch, mit Haaren bewachsen. 1) cicatrisé, *adj.* recouvert de la chair comme une plaie. 2) rempli de bocages et de buissons. 3) velu, pelu, plein de poil.

rzadko zarosły. der einen dünn gesäeten Bart hat. qui a une barbe claire, qui n'est pas bien épaisse.

Zarownanie, *n.* Vergütung, Vergeltung. ressentiment, *m.* reconnoissance, *f.* reciproque; recompense de service. § nie mam sposobow do zarownania tey życzliwości.

Zarowno, *adv.* rownie. gleich. également.

Zarownywam co, zarownywać, *v. m. F. zarownam, zarownać.* vergüten; gleich machen, erkennen. ressentir, *v. a.* reconnoître, *v. a.* gratifier, *v. a.* § nie wiem, iak to dobrodzieystwo mam zarownać.

Żart, *m.* das Scherzen; ein Scherz, Spaß. l'action de plaisanter; raillerie, *f.* plaisanterie, *f.* badinerie, *f.* jeu, goguenarderie, facetie, *f.* § żartu w prawdę obrocić nietrzeba, *prov.* żartem kogo, co zbywać.

żart dowcipny. sinnreicher Scherz. sel, *m.* pointe d'esprit, *f.* pointe ingénieuse.

żart uczciwy, łagodny. ein angenehmer Spaß. raillerie fine et délicate.

żarty ucieszne. lustiger Spaß. plaisantes moqueries.

żart nieuczciwy. grober, unanständiger Spaß. basse facetie, *f.* plaisanterie boufonne, fade, basse; scurilité, turlipinade.

żart uszczypliwy. anzüglicher Scherz. sanglante moquerie; raillerie piquante, offensante ou choquante.

żartem; żartniąc. Scherzweise. par raillerie, en plaisantant. § żartem podczas więcey sprawisz niżli prawdą.

z żartu, na żart. zum Spaß, aus Scherz. à rire, par raillerie, pour rire, pour plaisanter. § na żart to uczynił.

bez żartu. ohne Spaß; im Ernst. raillerie à part, férieusement; tout de bon.

nie żarty to. das ist kein Spaß. ce ne sont pas des moquettes.

nie to żartu mi teraz. es ist mir itzo nicht lächerlich. je n'ai point de sujet à rire présentement.
Zartki, *adj.* flink, hurtig. agile, souple, léger, prompt, § żartki chłopiec, skok.
Zartkość, *f.* Hurtigkeit, Behändigkeit. agilité, souplesse, légerté du corps. § żartkością stark nieprzyiaciela.
Zartobliwie. ⎱ *adv.* spaßhaft. plaisamment, d'une menière plaisante.
Zartownie. ⎰
Zartobliwy, *adj.* ⎱ spaßhaftig, scherzend.
Zartowny, *adj.* ⎰ plaisant, enjoué, railleur, égayé, facetieux, burlesque, récréatif, divertissant; qui donne du plaisir; qui fait rire.
Zartomowność, *f.* Scherz-Reden. plaisanterie, *f.* galanterie dans le discours; badinage, *m.* badinerie, enjouëment; manière de dire agréablement des choses.
Zartomowny, *adj.* der Spaß-Reden führet qui dit des plaisanteries, qui dit des choses d'une manière enjouée.
Zartownik, *m.* Scherzer, Spaß-Vogel. goguenard, plaisant, celui qui fait le plaisant.
żartownik głupi. einfältiger, grober Scherzer. turlipin; *m.* froid boufon; plaisant insipide.
Zartowność, *f.* Spaßhaftigkeit. enjouëment, *m.* manière enjouée; fine & innocente raillerie; manière, art de railler.
Zartuię, *v. n.* spaßen, scherzen. railler, plaisanter avec; badiner, goguenarder. § żartować z kogo, z czego; żartuy ostrożnie; żartuie on ale wie iako; nie chce mi się teraz żartować.
Zarwany, *adj.* erbeutet, erwischt. attrapé, enlevé, emporté. § zarwany plon.
Zarwon, *adj. indec.* der Henker mag es holen. peste soit de, la peste soit de, peste de. § zarwone niewiem komu takie szczęście.
zarwona taka małpa, tak brzydka niewiasta. der Henker hole ein solches heßliches Weib. peste de la guénon.
Zaryczeć, F. *zaryczę, zaryknę, zaryknąć.* anfangen zu brüllen. pousser un mugissement, commencer à mugir, à rugir. § zaryczał lew, woł.
Zaryknienie, *n.* das Brüllen. mugissement, *m.* rugissement, *m.*
Zarywam, zarywać *v. m.* F. *zarwę, zarwać.* anfangen zu reißen, zu schütteln, 2) erwischen; hurtig an die Seite schaffen, wegraffen, wegnehmen. 3) erschnappen; oben hin, nicht gründlich erlernen. 4) ergreifen als das Feuer ein Haus. 5) bekommen eine Krankheit. 1) tirer une fois par. 2) ôter, ravir, enlever, entraîner, emporter, attraper. 3) tâter, affleurer une science, la savoir légèrement, apprendre qu. ch. à la volée. 4) prendre, atteindre comme le feu une maison. 5) gagner contracter une maladie. § 1) zarwała mu za to wąsow. 2) zarwać rano za pogody; zarwano plonu; zarwał kilka talerow. 3) zarwał łaciny, prawa, lekarskiey nauki. 4) ogień dom zarwał. 5) zarwać choroby, guzow.
zarwać się. einbrechen, einfallen. s'ébouler, s'écrouler, s'abattre, tomber en ruine. § dom, most się zarwał.
Zarzę, *rzył, rzył, v. a.* 1) schüren, Feuer anblasen. 2) aufbringen, verbittern, aufhetzen. 1) attiser, *v. a.* aviver, ratiser; allumer le feu, tissonner du feu. 2) aigrir, irriter. § 1) zarzyć ogień albo węgle. 2) zarzył go ten postępek niespodziany.
zarzyć się, v. n. eig. u. fig. sich entzünden. *prop. et fig.* s'enflammer. § zarzył się wrzd, gniew iego; łaskawy w sercu się zarzy zapał.
Zarzecze, *n.* das Ufer jenseit eines Flusses. le rivage qui est au delà d'un fleuve.
Zarzeczenie się, *n.* 1) das Verreden, Verschwören. 2) Absagung, Abschwörung eines Irrthums. 3) Verläugnung Gottes. 1) le renoncement à; voeu, *m.* promesse de s'abstenir de. 2) abjuration de quelque erreur. 3) reniement de Dieu.
Zarzeczony, *adj.* 1) verredet. 2) abgeschworen. 3) verläugnet als Gott. 1) renoucé. 2) abjuré. 3) renié.
Zarzekam się, *v. m.* F. *zarzekę, zarzeknąć.* 1) sich verreden, sich verschwören. 2) verläugnen den Glauben. 3) abschwören einen Irrthum. 1) renoncer à; faire voeu, jurer de s'abstenir de. 2) renier sa foi, sa réligion. 3) abjurer une erreur. § 1) zarzekł się wina. 2) zarzekł się Boga, wiary. 3) zarzekł się herezyi.
*Zarzew, *f.* ⎱ glühende Kohlen. braise.
Zarzewie, *n.* ⎰ § zarzewiem albo w zarzewiu piekę; w popiele pałaiące zarzewie.
Zarzezanie, *n.* ⎫ 1) das Zuspitzen eines Holzes. 2) das Abstechen, Abschneiden eines Thieres.
Zarznienie, *n.* ⎬
Zarznięcie, *n.* ⎭ 1) action de faire pointu un morceau de bois. 2) action d'égorger.
zarznięcie, n. 1) Schnitt, geschnittene Wunde. 2) der Schnitt, beschnittener

Rand

Rand eines Buchs. 1) coutillade, *f.* taillade avec un couteau. 2) tranche d'un livre. § 1) to zarznięcie prętko się zngoi. 2) zarznięcie księgi pozłocono.

zarzezano drewno do wiązunia; *czop*. Zapfen am Zimmer=Holze. tenon, *n.* bout d'une espèce de bois qui entre dans la mortaise.

Zarznięty, *adj.* 1) geschnitten. 2) abgestochen, abgeschnitten. 1) blessé d'un couteau; coupé. 2) égorgé, *adj.* à qui on a coupé la gorge. § 1) zarznięty palec obwinąć. 2) zarznięte gęsi skubać.

Zarzucam, zarzucać, *v. m. F. zarzucę, zarzucić*. 1) hinter etwas werfen. 2) weit hinwerfen, daß man es nicht finden kann, verwerfen. 3) werfen als einen Strick. 4) verwerfen, verlegen. 5) mit Erde zuwerfen, verschütten. 6) mit Kalk bewerfen, berappen. 7) vorwerfen, vorrücken. 8) einwenden, einwerfen. 9) den Grund legen. 10) beschwerlich fallen; beschweren. 1) jetter qu. ch. derrière une autre. 2) jetter une chose loin de soi qu'on ne sauroit trouver. 3) jetter comme une corde. 4) égarer une chose qu'on ne peut trouver. 5) remplir de terre, applanir. 6) jetter du mortier; crépir, ravaler, couvrir de mortier. 7) jetter, plaquer au nez à qu. reprocher à qu. 8) objecter, opposer à une opinion; faire une objection sur. 9) jetter le fondement de. 10) faire de la peine; charger, embarrasser, incommoder. § 1) nie zarzucisz kamieniem za ten mur. 2) zarzucił piłkę swoię. 3) zarzucić mołowi postronek na rogi, na szyię. 4) zarzuciłem ten list, znaleść go nie mogę. 5) zarzucić row. 6) zarzucić ścianę wapnem. 7) zarzucił mu nieszlachectwo; zarzuca mu iak wadę iaką, iak rzecz zelżywą. 8) na to mu ten zarzucił argument. 9) zarzucił fundament do budowania, do szczęścia iego. 10) zarzucił mię zawiłemi sprawami, rozwlekłym listem, ktorego mi się czytać nie chce.

zarzucić sieć. das Netz auswerfen. lâcher, jetter le filet.

zarzucić co komu wzaiemnie. einem etwas wieder vorwerfen. récriminer, *v. a.* reprocher réciproquement à qu; reprocher celui qui nous a reproché.

Zarzucanie, *n.* zarzucenie, *n.* 1) das Werfen hinter etwas, oder das Weitwerfen. 2) das Verlegen, Verschmeißen. 4) das Verrücken. 1) l'action de jetter derrière une chose, ou de jetter loin; jet, *m.* coup de jet. 2) égarement d'une chose qu'on ne peut trouver. 3) reproche, *m.* l'action de reprocher. § 1) zarzucanie piłki. 2) zarzucenie czego. 3) zarzucenie komu zdradziectwa.

zarzucenie sieci. das Auswerfen des Netzes Fische zu fangen. coup de filet pour prendre du poisson.

Zarzucony, *adj.* 1) geworfen. 2) verworfen, verlegt. 3) zugeworfen mit Kalk. 4) zugeworfen mit Erde. 5) gelegt als ein Grund. 6) vorgeworfen, vorgerückt. 7) eingeworfen, eingewendet. 1) jetté, *adj.* 2) égaré, adiré, qu'on ne peut trouver. 3) crépir ravalé; couvert de mortier. 4) rempli de terre. 5) jetté, comme un fondement. 6) reproché. 7) objecté, opposé. § 1) iuż stryczek na szyię zarzucony. 2) zarzuconey znaleść nie mogę rzeczy. 3) ściana wapem zarzucona. 4) doł, row zarzucony. 5) na zarzuconych od ciebie fundamentach dalsze szczęście moie prowadzę. 6) wszystkie zarzucone spełzły obwinienia. 7) na zarzuconą trudność tak odpowiadam.

sieć rarzucona. ausgeworfenes Fischer=Netz. un filet de pêcheur jetté dans l'eau.

Zarzut, *m.* 1) Vorwurf, Vorruck. 2) Einwurf, Einrede. 2) reproche, *m.* blâme objecté. 2) objection, *f.* instance, *f.* § 1) neznośny to dla mnie zarzut. 2) tu się ten czyni zarzut.

zarzut wzaiemny, *oddany*. ein Gegen=Vorwurf. récrimination, *f.* reproche mutuël.

Zarzutki, *plur.* verworfene, verlegte Sachen. des choses égarées, qu'on ne peut trouver.

w zarzutki to poszło. dieses ist ins Vergessen gekommen. cela est tombé en oubli, en main morte, cela est en oubli.

Zarzutelność, *f.* das leicht vorgeworfen werden kann. ce qui peut être aisément reproché. § zarzutelny, *adj.*

Zarzutliwy, *adj.* der geneigt ist Einwürfe zu machen. qui fait aisément des reproches.

Zarzutno, *adv.* zum Vorwurf. avec reproche.

zarzutno mu to iest. das gereicht ihm zum Vorwurf. cela lui fait un reproche.

Zarzutny, *adj.* 1) verweislich, strafbar. 2) verwerflich, das zu verwerfen, zu verachten ist. 3) das sich leicht verlieret, leicht von Handen kömmt. 1) reprochable,

ble, blâmable. 2) méprisable, rejettable, qui merite d'être rejetté. 3) qui se peut perdre, qui se peut égarer aisement. § 1) zarzutny to uczynek 2) ziemskie rzeczy są zarzutne, niebieskie niezarzutne. 3) zarzutne to bardzo sa rzeczy.

zarżutne księczki, skrypta. kleine gedruckte Schriften, die sich leicht verlieren. brochures, *f. plur.* pièces volantes, pièces fugitives.

Zarżynam, *m.* ziele, (*caryophilata*) Benedicten Wurz. beniote, galliot, ressize.

Zarzynam, *v. m. F. zarznę.* 1) anfangen zu schneiden, einen Schnitt machen. 2) abschneiden, abstechen ein Thier. 3) mit dem Pflugeisen wegnehmen. 4) an sich haben, an sich nehmen. 1) commencer d'entamer avec un couteau; inciser, couper, tailler un peu. 2) égorger; couper la gorge à un animal. 3) prendre, ôter, enlever un peu de qu. ch. en labourant. 4) sentir qu.; avoir quelques airs, quelques manières de. § 1) zarzniy tu nożem. 2) zarznąć kurę, gęś. 3) chłop aby nie zarzynał drogi, miedzy orząc. 4) zarzyna Włoskich obyczaiow.

zarzynąć pańskiego. einen großen Herrn vorstellen wollen. trancher du grand, du grand Seigneur.

zarznąć się. sich schneiden. se couper, se blesser avec un couteau. § zarzniesz się brzytwą.

zarznął się (sobie) w palec. er hat sich in den Finger geschnitten. il s'est coupé au doigt.

Zarzysty, *adj.* glühend. allumé, vif, plein de feu, ardent. § zarzyste węgle, zarzysta głownia.

Zaś, *adv.* 1) aber. 2) aber doch, vielleicht. 3) hinwiederum, wieder, dagegen. 1) mais, 2) mais pourtant, peut-être. 3) au contraire; tour à tour, à son tour. § 1) ty bogaty ia zaś ubogi; on zaś pobiegł. 2) zaś dzisiay się uspokoi. 3) on zaś na to rzekł.

trzeba zaś aby to tak było. es ist aber nöthig, daß es so seyn möchte. or il faut que cela soit ainsi.

Zasacka, *f. vid.* Zasadzka.

Zasad, *m.* Meßk. ein Sinus. *Géom.* sinus.

Zasaznik, *m. vid.* Zasadzca.

Zazadzam, zasadzać, *v. m. F. zasadzę, zasadzić.* 1) legen. setzen, besetzen. 2) besetzen, vollpflanzen. 3) besetzen eine Würde. 3) besteigen, in Besiz nehmen ein Amt. 5) niedersetzen ein Gericht. 6) auf etwas gründen, fest setzen. 1) mettre, poser, placer, *v. a.* 2) planter beaucoup de; couvrir d'arbres. 3) remplir une charge avec quelqu'un. 4) prendre possession d'une charge. 5) établir, constituer, asseoir un jugement. 6) fonder, faire fond sur. § 1) zasadził miny koło miasta, hufce po krzewinach; zasadzić fortecę osadą. 2) zasadzić pole winiem, drzewami. 3) zasadził nim ten urząd. 4) brat twoy ten urząd zasadził. 5) zasadzono komisyą, Sądy. 6) wszelkie dobro w cnocie zasadza; nie na listach istotę serca statecznego, ale na prawdziwym skłonności i rzetelności zasadzać trzeba poznaniu, nie na słowa ale na prawdzie rzeczy zasadzay; na tym swzystkie swoie zasadził starania, nadzieie.

zasadzić kim mieysce czyie. einem einen nachordnen, einen Substituten setzen, geben. mettre un substitut à qu; substituër qu. à qu.

zasadzić się. 1) sich hinstellen zu lauern; einem aufpassen, auflauren. 2) auf etwas bestehen, dabey bleiben. 3) sich auf etwas steifen, gründen. 1) se mettre au guet; guêter au passage; se mettre en embuscade; faire le guet. 2) persister, demeurer ferme dans; s'obstiner, s'opiniâtrer. 3) se faire fort de; se fonder, faire fonds, s'appuyer, faire état sur; se piquer de. § 1) hufce się po krzewinach zasadziły; zasadził si na niego, aby go przydybał. 2) zasadził się na zgubę moię, na to przedsięwzięcie. 4) zasadza się na prawdzie na łasce iego.

pies się zasadził na zaiąca. der Hund lauret auf den Hasen, um ihn zu fressen. le chien guête le lievre pour le dévorer.

Zasadzca, *m.* zasadnik, *m.* Nachsteller, Laurer. guêteur, *m.* celui qui fait le guêt, qui tend des pièges; qui dresse des embuches.

zasadzca pies. Jagd-Hund, der einem Hasen auflauret, ihn zu fressen. querelleur, *m.* chien pilard qui guête un lièvre pour le devorer. § zasadzca obłow bierze myśliwcowi i ucieche zjadaiąc zaiąca.

Zasadzanie, *n.* zasadzenie, *n.* 1) Besezung. 2) Besetzung eines Amtes. 3) Niedersetzung eines Gerichts. 1) l'action de mettre, de poser, de planter. 2) l'action de remplir une charge; remplacement. 3) établissement d'un Jugement.

zasadzenie na czyim mieyscu. Nachordnung, Substitution, substitution. *f.*

zasa-

zasadzenie się, *n.* 1) das Lauren, Aufpassen. 2) Beharrung. 1) l'action deguêter; soin qu'on a pour surprendre qu. 2) opiniâtreté, *f.* action de celui qui persiste dans.

zasadzanie się psa. das Lauren eines Hundes, um den Hasen heimlich zu fressen. le guet d'un chien pour dévorer le liévre.

Zasadzka, *f.* 1) Nachstellung. 2) Hinterhalt im Kriege. 1) embûche, piége, *m.* 2) embuscade, *f.* des gens qui se cachent pour surprendre. § 1) tey przewrotney zasadzki nie uydzie. 2) napadł, napędził się na zasadzkę.

Zasadzony, *adj.* 1) ausgestellt zum Lauren. 2) niedergesetzt, geordnet. 3) in ein Amt gesetzt. 1) mis au guet. 2) établi, constitué. 2) pourvû d'un emploi. § 1) zasadzony na ciebie śpieg. 2) na te sądy zasadzeni bydź maią duchowni i świeccy w rowney liczbie. 3) zasadzony na wysokim urzędzie.

zasadzony na czyie mieysce. ein Substitut. un substitut.

Zaście, *n.* *vid.* Zayście.

Zaschły, *adj.* 1) eingedrocknet. 2) dürre, ausgedrocknet. 1) desséché. 2) seché, durci au feu. § 1) zaschła rzeka.

zaschły kiy, laska. ein dürrer Stock. bâton durci.

Zaschnąć, *v. n. vid.* Zasycham.

Zaschnienie, *n.* Eintrocknung. dessèchement, *m.*

Zasep, *f. vid.* Zawieć.

**Zasępiam, *v. m. F. zasępię.* 1) trübe, wolkicht machen. 2) stören eine Freude. 1) troubler, *v. a.* obscurcir, *v. a.* couvrir de nuages. 2) troubler, interrompre le plaisir, la joie de qu. § 1) mgły zasępiły pogodę. 2) ta wiadomość wesele zasępiła.

zasępić czoło, zasępić się. die Stirne runzeln, rümpfen; ein sauer Gesicht machen. rider le front; faire une mine fâcheuse; se rider; faire une mine rechignée; froncer le sourcil.

Zasępienie czoła. das Runzeln der Stirne; das Sauer-Sehen. refroignement; *m.* action de rider le front.

Zasępiony, *adj.* der die Stirne runzelt; verdrießlich. réchigné, réfrogne, chagrin & de mauvaise humeur. § czoło zasępione; twarz zasępiona.

Zasiadam, zasiadać, *v. m. F. zasiadę, zasiąść.* 1) sich setzen, sich niederlassen, Platz nehmen. 2) einen Platz einnehmen, anfüllen. 3) fig. wohnen, seinen Sitz haben. 4) über etwas sitzen; nachsinnen. 1) s'asseoir; prendre place, se mettre dans une place. 2) occuper, remplir une place. 3) *fig.* résider, gouverner; tenir son siége en qu. 4) s'appliquer assidûment, songer à. § 1) goście za stoł, do stołu zasiadaią; iuż do rady; zasiadź teraz rada. 2) ta zaraża wszystkie zasiadła ciało. 3) zasiapła w nim cnota. 4) snadno się tego domaca, kto na tym chce zasieść.

zasiadać mieysze. 1) die Oberhand vor einem nehmen, sich obenan setzen. 2) eines Stelle vertreten, einen vorstellen. 1) prendre la préséance, le pas devant qu. 2) tenir lieu; faire, exercer la fonction, remplir la place de qu; représenter qu. § 1) zasiadł mu mieysce. 2) krolowie Boskie mieysce na ziemi zasiadaią.

ptaki iayka zasiadaią, die Vögel brüten, sitzen auf den Eyern. les oiseaux couvent, sont assidûment sur les oeufs.

zasiadł mu wrzod gębę. 1) ein Geschwür hat ihn den Mund eingenommen, er hat ein Geschwür im Maul. 2) sein Maul ist ihm zugefroren, er redet wenig. 1) un apostume occupé, remplit sa bouche; il a un apostume dans la bouche. 2) il est estropié de langue; il parle peu; il a le bec gelé.

zasidam się. F. zasiedzę. 1) lange sitzen. 2) sich müde sitzen, sich versitzen. 1) se tenir long-tems assis; tenir, faire une longue séance. 2) s'ennuyer d'être plus long-tems assis.

Zasiadanie, *n.* zasiedzenie, *n.* 1) die Einnehmung eines Platzes zum Sitzen. 2) Sitzung, Versammlung eines Raths. 1) l'action de prendre place pour s'asseoir. 2) séance des gens assemblés pour délibérer. § 1) podczas zasiadania do stołu insi przybyli goście. 2) zasiadanie Senatu; zasiadanie do rady; dopiero na drugim zasiedzeniu stanął dekret.

Zasianie, *n.* das Besäen. l'action d'ensemencer.

Zasiany, *adj.* besäet, eingesäet. ensemencé.

zasiane pola. besäete Felder. gagnage, *m.* terres labourées & ensemencées.

*Zasie, *adv.* *vid.* Zaś.

*Zasię, *conj.* 1) wieder, zurück. 2) doch, dennoch. 1) *cette conjonction exprime la particule françoise* re. 2) pourtant. § 1) day zasie (nazad) książkę pieniędzy do niego zasię dostać nie mogę. 2) obiecałeś a zasię (iednak, przecię) nie czyniłsz.

*zaśię, nazod wziąć. wiedernehmen. reprendre.
*zaśię dać, wrocić. zurückgeben. rendre.
Zaśię, interj. laß es seyn, rühre es nicht an. n'y touchez pas.
zaśię pśi. fort mit dir Hund. chu, chu, chien; loin d'ici chien.
Zaśipdziały, adj. der sich versessen hat. qui est las d'être plus assis.
zaśiedziały poddany. ein Dorf-Unterthan. paysan mortaillable d'un village.
Zaśiedzenie, n. vid. Zaśiadanie.
Zaśiedzieć śię, vid. zaśiadam śię, F. zaśiedzę śię.
Zaśięgam, zaśięgać, v. m. F. zaśięgnę, zaśięgnąć. 1) langen nach etwas. 2) einholen, suchen als Bericht, Nachricht, 3) herbeyschaffen, herzuziehen; bekommen, erhalten. 4) einem angehen, mit einem verwandt seyn. 1) étendre la main pour prendre, porter la main pour atteindre. 2) prendre langue; chercher avis de qu; apprendre des nouvelles de; s'enquerir, s'informer. 3) attirer, faire venir, recevoir; obtenir, se procurer, avoir, gagner. 4) toucher qu; être parent de qu; appartenir de parenté à qu. § 1) zaśięgniy za zwierciadło poszczotkę. 2) zaśiągnął ięzyka o liczbie woyśka; zaśiągł informacyi krolewśkiey, nowiny, wiadomośći. 3) śkoro zaśiągł woyśko, pośiłek; zaśięgać towarow z cudzych kraiow; rozumu za laty zaśiągszy statkuie. 5) zaśięga mię powinowactwem w trzecim stopniu.
zaśięgać kogo życiem. mit einem zu gleicher Zeit leben. vivre du même tems qu'un autre; être contemporain.
zaśięgać kogo znaiomośćią. mit einem bekannt seyn. avoir connoissance avec quelqu'un.
zaśięgać kogo przyiaźnią. mit einem in Freundschaft leben. vivre en amitié avec qu.
Zaśiew, m. vid. Zaśiewek.
Zaśiewca, m. śiewca. ein Säemann. semeur, m.
Zaśiewam co, v. m. F. zaśieię. säen, besäen. ensemencer un champ. § zaśiał zagony grochem.
Zaśiewek, m. g. zaśiewku, zaśiew. 1) Saat, Einsaat. 2) fig. Zunder, Saamen. 1) semaille, f. grain ou graine qu'on a semée. 2) fig. semence, f. sujet, première cause, source, racine. § 1) iuż wszedł zaśiewek, zaśiane zboże weszło. 2) zaśiewek buntu, woyny, nieprzyiaźni; dzieci tę chorobę w zaśiewek od rodzicow biorą.

Zaśiężenie, n. Erlangung, Erreichung. obtention, f. l'action d'atteindre, d'obtenir, de recevoir. § pieniędzy nie żałuie na zaśiężenie śpecyałow z cudzych kraiow, taiemnych wiadomośći.
Zaśiężony, adj. erreicht, erlangt. obtenu, reçû.
Zaśiwięć, F. zaśiwieię. graue Haare bekommen. devenir blanc; grisonner, blanchir.
Zaśkakiwanie, n. niederträchtige Schmeicheley, Gunst-Erwerbung. valetage, m. basse flatterie, action de naquetter, de valeter. § godni urzędow nie utrzymuią ale w zaśkakiwaniu forteiney ń.
Zaśkakiwam.} zaśkakiwać, v. m. F. za-
Zaśkakuię. } śkoczę, zaśkoczyć. 1) einem entgegen springen. 2) einem vorkommen. 3) einem aufspringen, ums Maul gehen; eines Gunst zu erwerben suchen. 4) etwas abwenden; einer Sache vorkommen, vorbeugen. 5) nach etwas streben, sein Absehen auf etwas richten. 1) aller en sautant au devant de qu. 2) prévenir qu; obtenir plûtôt qu'un autre. 3) faire le pié de gruë à qu; valeter, naqueter, faire sa cour à qu; tâcher de gagner l'affection de qu; courtiser qu. 4) aller au devant d'un mal; obvier, couper le chemin à; détourner, empêcher, parer, éloigner, éviter qu. ch. 5) ambitionner, mugueter, tâcher d'avoir, briguer qu. ch; aspirer à. § 1) zaśkakuie mu od radośći. 3) zaśkoczył mu od tego urzędu. 3) zaśkakuie mu przy każdey okazyi. 4) zawczaśu złemu zaśkoczyć trzeba. 5) zaśkakuie koło, do tego urzędu.
zaśkokował mu od śpaśi, w drogę. er suchte seine Absicht zu hintertreiben. il a pris à tâche de renverser son dessein.
zaśkoczył mu w drogę, od śpaśi. er hat ihm das Concept verrückt, seine Absicht hintertrieben. il a renversé, détruit son dessein.
Zaśkoczenie, n. złemu. Vorbeugung, Abwendung. empêchement, éloignement d'un mal.
Zaśklepić, zaśklepiam. 1) zuwölben. 2) candiren, mit Zucker beziehen. 3) mit Eis bedecken. 1) fermer avec une voute. 2) glacer, encrouter, révêtir avec du sucre. 2) couvrir avec de la glace; faire glacer. § 1) zaśklepić kośćioł. 2) zaśklepić co w kukrze. ** 3) pok i zima wody lodami nie zaśklepi.
zaśklepić śię. sich candiren. se candir. § ieszcze śię owoc w cukrze nie zaśklepił.

Zaśkor-

Zaſkornica, *f.* eine Beule hinter der Haut. bube qui eſt entre chair et peau.

Zaſkorny, *adj.* zwiſchen Haut und Fleiſch. ſubcutané; qui eſt entre cuir et chair.

Zaſkwarzenie, *n.* das Begießen mit weißem Fett. infuſion, *f.* l'action de verſer deſſus de la graiſſe fonduë. § ſadło koz dzikich do zaſkwarzenia koniom ſadna pomocne.

Zaſkwarzyć co, F. *zaſkwarzę.* mit heißem Fett begießen. verſer deſſus de la graiſſe fonduë.

Zaſkwieram komu, *v. m. F. zaſkwierzę.* zuſetzen, quälen. faire de la peine à; tourmenter, fatiguer.

Zasłaniam, zasłaniać, *v. m.* F. *zasłonię, zasłonić.* 1) vorziehen eine Decke. 2) etwas vorhalten; mit etwas bedecken. 3) im Lichte ſtehen, vortreten. 4) beſchützen, beſchirmen für etwas. 5) Kriegsbauk. bedecken, beſtreichen. 1) tendre, *v. a.* mettre au devant; couvrir avec un voile. 2) mettre devant ou ſur; couvrir une choſe pour qu'on ne la voie pas, pour empêcher de la voir. 3) boucher la vuë; faire ombre, ôter, empêcher le jour à qu. 4) défendre, garantir qu. de; couvrir qu. de; mettre qu. à couvert de, protéger qu. de. 5) *Fortif.* couvrir, défendre. § 1) zasłonić obraz zasłoną, twarz kwefem, ſiatką. 2) zasłonił mu ręką, aby podpiſu nie czytał. 3) nie zasłaniay mu przy robocie. 4) zasłonił mię od kija, od iego niełaſki; pańſką twoią mię zasłaniaſz obroną. 5) kaſztel miaſto od nieprzyiaciela zasłania i broni wſzyſtek trakt do niego należący.

zasłaniać kogo od słońca. einen vor der Sonne bewahren. défendre qu. du ſoleil.

zasłonić ſię, zasłonię ſię. 1) vor ſich halten, ſich zu beſchützen, oder nicht geſehen zu werden. 2) ſich mit etwas ſchützen; vorſchützen, ſich entſchuldigen. 1) ſe couvrir de; mettre qu. ch. devant ſoi pour ſe défendre, pour ſe cacher. 2) prétexter qu. ch; ſe ſervir du prétexte de; s'excuſer ſur. § 1) zasłoniła ſię chuſtką; zasłonił ſię tarczą od razu; zasłaniać ſię od słońca, od ognia. 2) ſzkoda ſię zasłaniać, kiedy rzecz ieſt oczywiſta; zasłania ſię kuſlem, pijańſtwem, ſtarością.

Zasłanianie, *n.* zasłonienie, *n.* das Verdecken. l'action de tendre qu. ch. au devant, de voiler.

Zasłanie, *n.* Abordnung in entfernete Länder; Verſchickung, Verſendung. envoi d'une perſonne dans un pays éloigné. § zasłanie posła w ſprawie iakiey.

zasłanie kogo na wygnanie. Abſchickung ins Elend; Verweiſung. déportation, *f.* banniſſement, *m.*

Zasłany, *adj.* 1) weit, abgeordnet, abgeſchickt. 2) geſchickt in ein entferntes Land. 1) délegué, député, envoyé fort loin. 2) envoyé dans un pays éloigné. § 1) ſekretarz do Porty zasłany. 2) zasłany do Syberzu na wygnanie.

Zaślepiam, *v. m. F. zaślepię.* verblenden, den Verſtand verfinſtern. éblouïr, aveugler, *v. a.* ſurprendre l'eſprit par les fauſſes raiſons. § zaślepił go, iego rozum.

zaślepić ſię. ſich ſelbſt verblenden. s'aveugler, s'éblouïr. § zaślepił ſię w błędzie.

Zaślepienie, *n.* Verblendung, Blindheit. aveuglement, éblouïſſement, *m.*

Zaślepiony, *adj.* verblendet. aveuglé, ébloui.

Zasłona, *f.* 1) Decke, Vorhang. 2) Nonnen-Schleyer, oder ſonſten ein Tuch das Geſicht zu bedecken. 3) *fig.* Decke, Finſterniß. 4) Blendwerk, Schein. 5) Schutz, Schirm. 6) Kriegsb. Blendung, Verdeckung, hinter welcher man ſicher iſt. 7) Kriegsb. Curtine, Mittel-Wall. 1) voile, *m.* rideau, *m.* tout ce qui empêche qu'on ne voie. 2) le voile dont ſe couvre une Religieuſe ou une autre perſonne le viſage. 3) *fig.* voile, *m.* bandeau; ténébres, *f. plur.* obſcurité; couverture, enveloppe; ce qui cache ce qu'on doit voir. 4) voile, *m.* prétexte ſpecieux, couleur, *f.* ombre, *m.* 5) protection, défenſe. 6) *Fortif.* rideau, *m.* les chandeliers ou les blindes pour couvrir les ouvriers. 7) *Fortif.* la courtine. § 1) zasłona na komedyach; za zasłoną ſiedzi; zasłona obrazu, tablice, okna; oczu zasłoną ſą powieki 2) zasłona mniſzek. 3) zdeym z błędnego rozumu zasłonę; odiąłem mu zasłonę mniemania. 4) intereſom ſwoim dawał poſpolitego dobra pozorne zasłony; zachodzący między twoim a moim interes obłudną z oczu zdeymie zasłonę. 5) pod zasłoną i obroną herbowney twoiey tarczy, tak wielowładney ręki.

zasłona we drzwiach dla wiatru; portyera. Thür-Vorhang. avant-huis, *m.* portière, *f.*

zasłona od ognia. Feuer-Schirm; Heerd-Schirm. écran, *m.* couvre feu qu'on met devant le feu.

zasłona od słońca; ciennik. Sonnen-Schirm.

Schirm. parasol, *m.* dont on se défend du soleil.
zasłona od deszczu. Regen=Schirm. parapluïe, parasol, *m.*
zasłona od świece. Licht=Schirm. écran à pié; écran aux chandelles.
zasłona, f. } das Verdecken, Verhängen; Verdeckung. l'action de tendre au devant, de voiler.
Zasłonienie, *n.*
Zasłoniony, *adj.* 1) verdeckt, vorgehangen. 2) beschirmet. 1) étendu au devant; voilé, couvert d'un voile. 2) protégé, garanti, défendu.
Zasługa, *f.* 1) Verdienst, gute That. 2) Sold, Löhnung der Soldaten. 1) le mérite; action qui mérite recompense. 2) solde, *f.* prêt, *m.* gage, *m.* appointement qu'on donne aux gens de guerre. § 1) osobliwa to będzie przed Panem Bogiem zasługa; odważnemi w boiu i pokoiu iaśnieie zasługami; wielki ma zasługi. 2) żaden woyskowy potrącić sobie nie ma w zasługi pieniędzy podatkowych; zasługi żołnierz bierze; zasługi dawać płacić.
Zasługuię, zasługiwać, *v. m. F. zasłużę, zasłużyć.* verdienen Strafe oder Belohnung; werth seyn Gutes oder Böses. mériter punition ou recompense; recevoir la recompense de son travail; être digne de bien ou de mal. § zasłużył tę godność, tę karę; zasłużysz tym na karę; zasłużył sobie chęć i życzliwość wszystkich.
źle się komu zasłużyć. einem einen schlechten Gefallen erweisen. désobliger, désservir qu; faire un mauvais office à qu.
Zasłużenie, *n.* czego. das Verdienen. l'action de mériter. § zasłużenie kary, nagrody.
Zasłużony, *adj.* 1) wohlverdient. 2) verdient. 1) méritant; qui a des mérites, qui a bien servi; qui a mérité qu. ch; qui est digne de. 2) mérité; ce qu'on a mérité. § 1) zasłużony człowiek, sługa, żełnierz. 2) zasłużona kara.
zasłużone, n. wysługa. verdienter Lohn, Verdienst. gain, *m.* recompense, *f.* salaire, *m.*
Zasłychnąć, *F. zasłychnę, v. a.* } Wind von etwas bekommen; erschnappen; von einer Sache ein wenig hören. entr'ouïr, entendre dire qu. ch. de; avoir le vent de. § zasłychnął nieco o zamysłach iego; zasłyszawszy to uiechał.
Zasłyszeć, *F. zasłyszę, v. a.*
Zasmakować, *F. zasmakuię, v. a.* 1) einen Geschmack an etwas finden, haben: 2) schmecken, angenehm seyn. 1) goûter, trouver une chose à son goût; prendre plaisir à. 2) être au goût de qu. § 1) zasmakowali sobie tego. 2) zasmakowało mu to.
Zasmalam co, *v. m. F. zasmolę.* verpichen. poisser; enduire de poix, *v. a.* goudronner.
Zaśmiedziały, *adj.* verblichen, verschossen. passé, *adj.* décoloré, *adj.* déteint, *adj.* morne, délavé. § zaśniedziały.
rdzą zaśmiedziały. verrostet, mit Rost bedecket. couvert de rouille; enrouillé.
Zaśmiedzieć, *F. zaśmiedzieie.* verbleichen, verschießen, den Glanz, die Farbe verlieren. se ternir, se passer, se déteindre. § zaśniedzieie.
rdzą zaśmiedzieć, zaśniedzieć. verrosten. s'enrouiller.
Zasmierdzieć, *F. zasmierdzieię.* stinkend werden; zu stinken anfangen. s'empüantir, commencer à sentir mauvais. § aby mięso nie zaśmierdziało.
Zasmradzam, *v. m. F. zasmrodzę.* einen Gestank machen; stänkern. empester, *v. a.* empüantir, *v. a.* infecter, remplir de püanteur.
Zasmucam, *v. m. F. zasmucę.* betrüben. attrister, *v. a.* affliger, *v. a.* § matkę swoię tym (na tym) zasmucił.
zasmucić się. sich betrüben. s'affliger, s'attrister.
Zasmucenie, *n.* Betrübung. affliction, *f.*
Zasmucony, *adj.* betrübt. attristé, affligé.
Zasnać, *F. zasnę, v. n.* 1) einschlafen. 2) absterben wie ein Fisch. 1) s'endormir, s'assoupir; être pris du sommeil. 2) mourir comme un poisson. § 1) zasnąć nie może. 2) ryba zasnęła.
Zaśniad, *m.* płod niedonoszony, niedoszły. Mutter=Kalb, Mond=Kalb, Mutter=Gewächs, das im Mutter=Leibe zu entstehen pfleget. môle, *m.* masse de chair informe qui s'engendre quelque fois dans le ventre d'une femme.
Zasolonka, *f.* Lacken=Fleisch, Peckel=Fleisch. du salé, de la saline, chair salée.
Zaspa, *f. vid.* Zamieć.
Zaspać, *vid.* Zasypiam.
Zaspane oczy. verschlafene Augen. des yeux encore pleins de sommeil.
zaspane ma oczy. er ist noch ganz schlaftrunken. il est étourdi comme le prémier coup de matines.
Zaśpiewać, *F. zaśpiewam.* eins singen. se mettre à chanter.
Zasromać, *F. zasromam.* beschämen. faire honte à qu; couvrir de honte.
zasromać się. sich schämen. rougir, avoir honte.
Zastaię, zastawam, zastawać, *v. m. F. zastanę, zastać.* 1) antreffen. 2) beschleichen, antreffen, darzukommen. 1) rencontrer,

contrer, *v. a.* trouver, *v. a.* 2) surprendre, attrapper, *v. a.* survenir; venir sur les entrefaites et pendant que d'autres font qu. ch. § 1) zastałem go na, przy robocie; list twoy siostrę zastał; zastał go u stołu; zastałem tę książkę u niego. 2) zastał mię deszcz, śnieg na drodze; zastał go u żony.

Zastalam co, *v. m. F. zastalę.* 1) verstählern. 2) verhärten. 3) stärken. 1) acerer, *v. a.* 2) endurcir, *v. a.* 3) fortifier, raffermir, relever, *v. a.*

Zastanawiam, *v. m. F. zastanowię.* 1) hemmen, aufhalten. 2) Heilk. stillen, hemmen eine Krankheit. 1) arrêter, *v. a.* faire demeurer, reprimer, retenir, contenir. 2) arrêter un mal; empêcher le progrès d'une maladie; couper chemin à une maladie. § 1) zastanowił bieg iego, wodę. 2) zastanowić biegunkę, febrę.

zastanowić krew. das Blut stillen. étancher, arrêter le sang.

zastanowić się. 1) stehen bleiben im Gehen. 2) stehen bleiben, sich stämmen. 3) Halte machen auf einem Zuge. 4) stecken bleiben in der Rede. 1) s'arrêter, demeurer là; cesser d'aller, n'aller plus loin. 2) s'arrêter, ne point couler, s'engorger. 3) faire halte dans une marche. 4) s'arrêter, demeurer au filet; demeurer tout court lors qu'on parle. § 1) zastanowił się przede mną na drodze; zastanowiły się konie; zastanowił się zegar. 2) zastanowiła się woda w rurze. 3) zastanowiło się woysko. 4) zastanowić się w mowie.

Zastanowiciel, *m.* Aufhalter, Hemmer. celui qui arrête, qui fait demeurer.

Zastanowienie, *n.* czego. Aufhaltung, Anhaltung, Stillung. arrêt, *m.* l'action d'arrêter, de retenir. § zastanowienie zaiadłości pospolstwa; lekarstwo na zastanowienie biegunki, febry.

zastanowienie krwie. Stillung des Bluts. étanchement du sang.

zastanowienie się. das Stillstehen. l'action de s'arrêter.

Zastanowiony, *adj.* aufgehalten, gehemmt. arrêté, reprimé, retenu.

Zastany, *adj.* angetroffen. rencontré, trouvé sur, dans. § zastany na rebelii i wzięty.

Zastąpienie, *n.* 1) die Vortretung; das Darzwischentreten. 2) Vertretung, Beschirmung, Vermittelung. 1) interposition, *f.* la situation d'un corps entre deux autres. 2) interposition, *f.* entremise. § 1) zaćmienie słońca pochodzi od zastąpienia księżyca miedzy ziemią a słońcem. 2) uwolniony za zastąpieniem łaski krolewskiey.

zastąpienie kogo z prawa; warunek. gerichtliche Vertretung, Gewähr-Leistung, Gewähr. éviction, *f.* garantie, *f.*

zastąpienie w drodze komu. die Vortretung auf dem Wege. l'action de se mettre devant qu. en chemin, de l'arrêter.

Zastarzały, *adj.* 1) veraltet, alt, eingewurzelt. 2) der bey etwas alt, grau geworden ist. 3) alt, verlegen, abgekommen. 4) verjährt, durch die Verjährung erloschen. 1) invétéré, vieux, enraciné, qui dure depuis long-tems. 2) blanchi, vieux, *adj.* qui a vieilli, qui est devenu vieux dans un métier, dans un emploi. 3) vieux, inusité, qui n'est pas plus de mise, qui est hors d'usage. 4) prescrit; sujet à prescription. § 1) zastarzała choroba, przyiaźń, nieprzyiaźń. 2) zastarzały w niecnocie, w tym rzemieśle. 3) zastarzały to zwyczay; zastarzałe słowo. 4) zastarzałe długi, zapisy te się rozumieć maią, ktorym dziesięć lat minęło.

czynsz zastarzały. betagter, verfallner Zinß. échet, *m.*

zastarzałym czynić. veralten lassen. faire durer long-tems; laisser suranner, laisser invétérer.

Zastarzeć się, *F. zastarzeię.* 1) veralten, einwurzeln. 2) vergessen werden. 3) verjähren, durch die Verjährung seine Kraft verlieren. 1) invétérer, s'enraciner, vieillir. 2) être dans l'oubli. 3) se préscrire, être sujet à la préscription. § 1) zabieżec niecnotom, chorobom trzeba, aby się nie zastarzały. 2) nie zastarzały się iefzcze zasługi twoie.

Zastarzałość, *f.* } die Veraltung, lange
Zastarzenie, *n.* } Dauer. longue durée.

zastarzenie choroby. Hartnäckigkeit einer alten Krankheit. opiniâtreté d'un mal invétéré.

Zastaw, *m.* } 1) das Versetzen, Verpfänden.
*Zastawa, *f.* } 3) Hypothek auf ein unbewegliches Gut. 3) Pfand, Unterpfand, verpfändete Sache. 4) Geißel. 5) Kriegsbauk. eine Brustwehre. 1) l'engagement, *m.* l'action de donner en gage. 2) hipotéque; *f.* affectation dont un fond est chargé. 3) gage, *m.* nantissement; ce qu'on donne pour la sureté du prêt. 4) un ôtage. 5) *Fortif.* parapet, *m.* une élevation sur le rempart. § 1) nie byłem przy zastawie tey rzeczy. 2) dał, zapisał dom, rolą w zastaw. 3) bez zastawu pożyczył

mi pieniędzy; na zastaw mi pożyczył. 4) zastawą mieszkał u Turkow. 5) zastawa wału.

z zastawu wykupić, zastaw wykupić. ein Pfand einlösen. dégager qu. ch; retirer une chose qui étoit en gage.

w zastawie brać, na zastaw dać. auf ein Pfand geben, borgen. donner, prêter sur gage; prendre en gage.

zastaw dać, w (na) zastaw dać. verpfänden; zum Pfand geben. donner pour nantissement; donner, mettre en gage; engager.

Zastawiam, *v. m. F. zastawię.* 1) versetzen, verrammeln; vorsetzen. 2) fallen lassen, vorthun, vorsetzen als ein Fall-Gatter. 3) ansetzen, zusetzen ans Feuer; übersetzen übers Feuer. 4) setzen, legen, stellen Netze; aufstellen. 5) besetzen, vollsetzen einen Ort mit etwas. 6) versetzen, verpfänden. 7) vorhalten ein Gewehr; einen Hieb von einem abwenden. 8) vertheidigen, beschützen. 1) barrer, *v. a.* barricader, *v. a.* fermer & mettre qu. ch. devant une porte fermée pour empêcher d'entrer. 2) mettre qu. ch. devant une ouverture; boucher, fermer; baisser, abbattre, faire tomber comme une sarrasine dans une porte. 3) mettre au feu, sur le feu. 4) dresser, tendre des filets. 5) remplir de; mettre bien des choses sur. 6) engager, hipotéquer; mettre en gage; nantir, donner une chose à qu. pour assurance d'une dette. 7) mettre qu. ch. devant qu. pour le défendre d'un coup qu'on lui porte. 8) défendre, protéger, soutenir qu. contre qu. ch. § 1) zastawił drzwi beczkami, stołkami. 2) zastawić kratę, upust. 3) a zastawiłeś mięso, garnek, kocioł. 4) zastawić na kogo sidła, sieci, łapkę. 5) zastawiono pańsko stoły nakryte zwierzyną, rybami. 6) zastawił u mnie szatę, łancuch, dom, wieś w takiey sumie. 7) zastawił go laską od razu. 8) służył zdrowiem swoim krolewskie zastawiaiąc; zastawia piersi swoie mężnie za wiarę, za wolność Oyczyzny; swoią piersią zastawiał Oyczyzny całość, wolność i wiarę.

zastawić co na czym, w czym. für etwas eine Sache zum Pfande lassen. laisser une chose en gage pour qu. ch. § zastawił brewiarz na wino, na gorzałcę; wieś w posagu zastawił.

zastawić piec. den Ofen zumachen. fermer un poêle, un fourneau.

zastawić się. 1) vorhalten; einen Stoß oder Schlag abwenden, auffangen. 2) sich mit etwas entschuldigen; vorwenden, einwenden, vorschützen. 3) einem widerstehen, widerstreben, vor den Riß treten; vertheidigen, beschützen. 1) parer de qu. ch. un coup qu'on nous porte, faire parade de. 2) se servir du prétexte de; prendre prétexte de; prétexter qu. ch. 3) s'opposer, resister à; se défendre contre; défendre, soutenir, protéger, *v. a.* § 1) zastawił się tarczą, ręką, kiiem od razu. 2) zastawia się bratem twoim. 3) zastawił mu się mężny Hetman; zastawiay się i opieray się mężnie przeciwko Turkom; piersiami swoiemi i fortuną iako murem się zastawiał; zastawiay się o prawdę (przy prawdzie) iako naylepiey możesz; zastawiał się za krole i wolność.

Zastawianie, *n.* zastawienie, *n.* 1) das Versetzen, Vorsetzen. 2) das Versetzen, Verpfänden. 3) Widerstand, Vertheidigung. 1) l'action de mettre qu. ch. devant une porte fermée peur défendre l'entrée. 2) engagement, *m.* l'action d'engager, de donner en gage. 3) opposition, *f.* défense; *f.* resistance, *f.* § 1) zastawienie drzwi stołem. 2) zastawianie rzeczy cudzych i swoich. 3) mocnym piersi naszych zastawianiem całość oyczyzny utrzymaliśmy.

zastawianie sieci. das Aufstellen der Netze. tente, *f.* l'action de tendre des filets.

zastawienie się, n. komu. Widerstand den man einem thut. resistance, *f.* opposition qu'on fait à qu.

zastawienie się, n. za kogo. Fürbitte für einen. intercession, *f.* interposition pour qu.

zastawienie się, n. przy czym. Handhabung, Behauptung, Beschützung. maintien, *m.* conservation, *f.* affermissement. § maią sposoby do zastawiania się przy wolności.

Zastawiony, *adj.* 1) versetzt, verrammelt. 2) zugesetzt, übergesetzt als ein Topf. 3) aufgestellt als eine Falle. 4) versetzt, verpfändet. 1) barré, barricadé. 2) mis au ou sur le feu. 3) tendu, dressé comme un piége. 4) engagé, nanti, donné en gage. § 1) drzwi zastawione. 2) garnek, potrawa zastawiona. 3) zastawionych uszedł sieci. 4) zastawiony dom, zegarek.

stoł potrawami zastawiony. vid. *zastawny stoł.*

Zastawka, *f.* jedes Werkzeug, damit man den Lauf einer Maschine hemmet. chaque instrument qui sert à arrêter une machine dans son cours.

zastawka wiatrakowa. Hemm-Baum an der Wind-Mühle. bascule de moulin à vent. § zastawka wiatrakowa tamuię obrot skrzydeł i kamieni.

Zastawnik, *m.* 1) Versetzer, Verpfänder. 2) Pfänder-Verleiher; Inhaber des Pfandes. 1) celui qui donne en gage. 2) qui prend qu. ch. en gage; créancier hipotécaire, *m.* prêteur sur gage.

zastawnik stawu. ein Schutz-Brett. la bonde d'un étang.

Zastawny, *adj.* 1) Pfand-, zum Pfand gehörig. 2) verpfändet, versetzet. 1) qui regarde une hipotèque, une gage; hipotècaire. 2) hipotèqué, engagé, nanti. § 1) sprawa zastawna. 2) zastawna, zastawiona maiętność.

prawa zastawne. die Lehn-Briefe, Lehn-Urkunde. lettres féodales, titres féodaux.

zastawny stoł. ein mit Speisen besetzter Tisch. une table rempli de mêts, de plats.

Zastęp, *m.* 1) Hülfe, Hülfs-Völker. 2) Kriegsbauk. die Brustwehre. 3) Kriegsbauk. ein Werk. 4) Kriegsbauk. Blendung, Schirm, hinter welchem die Arbeiter sicher arbeiten. 1) secours, troupes auxiliaires. 2) *Fortif.* parapet. 3) *Fortif.* un ouvrage, travail de fortification. 4) *Fortif.* les chandeliers, les blindes pour couvrir les ouvriers. § **1) zastępy, posiłki przyiacielskie; zastępem wodnym przybył. 2) zastęp wału; zastęp wycieczny. 3) wystawić przedbramny zastęp. 4) za zastępami robotnicy kopią.

Pan zastępow; Bog zastępow. in der Bibel: Gott Zabaot: der Herr der Heer-Schaaren. *dans l'Ecriture*: Dieu; le Seigneur des armées.

Zastępca, *m.* 1) Vertreter, Beschützer, Rückenhalter. 2) Bürge. 3) Statthalter, der eines Stelle vertritt. 1) défendeur, *m.* protecteur, *m.* second, *f. m.* soutien, *m.* personne qui soutient, qui défend les interêts de qu. 2) garand, *m.* caution, *f.* répondant, *m.* 3) vicaire, *m.* lieutenant, *m.* qui représente qu; qui éxerce en la place d'un autre.

zastępca na drodze. der einem den Weg vertritt. qui se présente, qui s'oppose devant qu. pour l'empêcher d'avancer, d'aller son chemin.

zastępca w poiedynku. Secundant im Zweykampf. second, *m.* celui qui défend qu. dans un düel.

Zastępny, *adj.* zastępuiący mieysce czyie. der eines Stelle vertritt. qui tient la place de qu; qui représente qu; qui éxerce la fonction de qu.

Zastępuię, *v. m. F. zastąpię.* 1) über etwas schreiten, treten. 2) Platz einnehmen. 3) einen vorstellen, eines Stelle vertreten. 4) für einen die Gewehr leisten, gut sagen. 5) einen vertreten, vertheidigen, beschützen. 6) schwanger werden. 1) passer par dessus une chose en marchant. 2) remplir, occuper, couvrir, tenir une place. 3) tenir lieu de; tenir la place de; représenter qu. 4) garantir, cautionner qu; être garand, être caution pour. 5) défendre, soutenir, appuyer, seconder, protéger qu. 6) concevoir; être enceinte de; commencer sa grossesse. § *1) zastąpić za krzak (przestąpić krzak) niski. 2) aby te materye księgi i mieysca nie zastąpiły; iegoby poddani poł świata zastąpić mogli; darmo te rzeczy mieysce zastępuią; pochwały iego całą zastąpiły dedykacyą. 3) zastępuie kogo w panowaniu, w urzędzie; te dobra odebrane ludu zastępować maią cieżary. 4) zastępować kogo w kontrakcie, w prawie. 5) zastąpił mię u krola; swoiemi piersiami Oyczyznę zastąpił; nie zastąpisz ty mnie. 6) Doktorzy mowią, że nieboga zastąpiła.

mamże ia ciebie grzbietem moim zastępować. soll ich denn für dich büßen, mit meiner Haut, mit meinem Buckel bezahlen. voulez vous que je paye de ma peau les fautes, les sottises que vous faites; dois-je porter vos péchés.

zastępuię komu w drodze; zastanawiam się przeciw komu. einem in den Weg treten, ihn nicht durchlassen. se présenter devant qu. pour l'empêcher d'aller son chemin; se mettre devant le passage, se placer au milieu du chemin; embarrasser qu. en chemin, le chemin à qu.

zastępować na drogach; rozbiiać po drogach. Straßen-Räuberey begehen, auf den Straßen auflauren. brigander, *v. a.* volet sur les grands chemins.

zastępuię komu mieysce. sich obenan setzen, sich über einen setzen. prendre le pas devant qu; prendre la place d'une personne.

koń zastąpił. das Pferd ist über den Stand-Baum, über den Seil-Strang getreten. le cheval s'est embarrassé les jambes dans la barre, dans les traits.

Zastole, *n.* za stołem mieysce. Platz hinter dem Tisch. endroit entre une table & la muraille.

Zastrzał,

Zaſtrzał, *m.* 1) Bauk. Gegen-Pfeiler, Strebe-Pfeiler, Stücke. 2) Schuß, abgeſchoſſener Pfeil. 1) *Architec.* contrefort, *m.* éperon, *m.* arc-boutant, *m.* appui, *m.* étançon, *m.* 2) trait, *m.* coup de flèche, d'arme à feu. § 1) zaſtrzał w budowaniu od ſpodku aż do wierzchu budynek trzyma. **2) zaſtrzały (poſtrzały) kupidynowe.

Zaſtrzałek, *m. g. a.* kleiner Strebe-Pfeiler. petit arc-boutant, *m.*

Zaſtrzelić, *F. zaſtrzelę.* todt ſchießen. tirer, *v. a.* tuer à coup d'arme à feu. § zaſtrzelić ſarnę flintą, ſzrotem, ſtrzałą.

Zaſuwa, *f.* 1) großer Vorſchieber. 2) Einſchieber, Schieber-Laden. 1) grand verrou. 2) grand guicher pour fermer une ouverture.

Zaſuwam, zaſuwać, *v. m. F. zaſunę,* zaſunąć. 1) vorſchieben, zuſchieben. 2) vorziehen einen Vorhang. 1) faire couler pour fermer; pouſſer un verrou; avec une barre. 2) encourtiner, fermer d'un rideau. § 1) zaſuń zaporkę. 2) nie zaſunął firanek.

zaſunąć ſię firankami. die Vorhänge vor ſich zuziehen. s'encourtiner; tirer, mettre les rideaux devant ſoi.

Zaſuwka, *f.* 1) Riegel, kleiner Riegel. 2) Vorſchieber, Einſchieber, Schieber, Schieb-Deckel. 1) verrou, *m.* couliſſe, *f.* guichet, *m.* petite planche qu'on fait couler dans les couliſſes. § 1) zamknąć drzwi na zaſuwkę. 2) zaſuń, odſuń zaſuwkę przed okienkiem; w te wycięcia zaſuwka ſię wſuwa.

Zaświatowy, *adj.* was hinter dieſer Welt iſt. qui demeure au delà de ce monde.

Zaświecam, *v. m. F. zaświecę.* 1) anzünden ein Licht. 2) einem leuchten. 3) erſcheinen, anſcheinen, kommen. 1) allumer une lumière. 2) éclairer qu; conduire qu. avec une lumière. 3) rire, paroître, venir, arriver à. § 1) zaświeć świecę. 2) zaświeć mu do drzwi. 3) pogodna zaświeciła chwila; fortuna mu przed oczy zaświeciła.

zaświeca ſię co. es wird helle; es wird Licht. il luit, il s'éclaircit; il devient clair; il commence à briller, à luire. § zaświeciło ſię od błyſkawicy, od świecy; kſiężyc ſię zaświecił; gwiazdy ſię zaświeciły.

Zaświecie, *n.* za światem mieyſce. die Hinter-Welt; Ort hinter dieſer Welt. eſpace au delà de ce monde.

Zaświtnąć, *F. zaświtnie, v. n.* Licht werden; grauen, anbrechen als der Tag. commencer à poindre, à faire jour, à clorre. § zaświtnął dzień; iak zaświtnęło (zaświtło) odiechali.

Zaświtanie, *n.* zaświtnienie, *n.* Tages-Anbruch. la pointe, l'aube du jour. § pierwſze zaświtanie.

*Zaswoić ſobie co, *F. zaswoię.* ſich etwas zueignen. s'approprier; s'attribuër une choſe.

Zaswoienie, *n.* Anmaßung. l'action de s'approprier une choſe.

Zaswoiony, *adj.* zugeeignet, angemaßt. attribué, approprié.

Zaſycham, *v. m. F. zaſchnę.* eintrocknen. devenir ſec, de durcir. § zaſchnęły, zaſchły beczki; kiy zaſechł.

Zaſyłam co, *v. m. F. zaśle.* weit wegſchicken. envoyer loin. § zasłano go do Syberzu.

Zaſypiam, zaſypiać, *v. m. F. zaśpię,* zaſpać. 1) einſchlafen. 2) zu lange ſchlafen. 3) etwas verſchlafen. 4) verſchlafen, verſäumen, nachläßig ſeyn. 1) s'endormir. 2) dormir trop long tems 3) perdre qu. ch. en dormant; manquer à qu. ch; négliger qu. ch. pour avoir trop dormi. 4) négliger qu. ch; manquer de faire; s'endormir ſur; n'avoir pas ſoin de. § *1) ieſzcze nie zaſpał (zasnął) chory. 2) czemuś nie rychło przyſzedł? zaſpałem. 3) zaſpał kazanie, lekcyą. 4) zaſypiaſz w usłudze przeciwko Panu; zaſpałeś tę ſprawę; pewnie tego nie zaśpię.

zaſpać oczy. die Augen verſchlafen; die Augen noch voll Schlaf haben. remplir les yeux du ſommeil; avoir les yeux abattus par le ſommeil.

Zaſypowanie, *n.* zaſypanie, *n.* das Ausfüllen eines Grabens. l'action de remplir un creux; rempliſſage, *m.* § zaſypanie rowu gruzem, piaſkiem.

Zaſypuię, zaſypować co, *v. m. F. zaſypię,* zaſypać. 1) ausfüllen, zuſchütten, verſchütten. 2) beſchütten, beſtreuen als mit Salz. 1) encombrer, remplir un creux de terre, de gravois. 2) jetter deſſus, répandre ſur qu. ch. beaucoup de; couvrir de, § 1) zaſypać ten row trzeba. 2) zaſyp to ſolą, pieprzem.

Zaſzańc, *m.* ſzańc. eine Schanze. fort, redoute, retranchement.

Zaſzczekać, Zaſzczekam; *F. zaſzczeknę,* zaſzczeknąć. anſchlagen; einmal bellen. commencer à aboyer. § pies zaſzczeknął, muſi tam ktoś bydź.

Zaſzczknąć, *F. zaſzczknę.* 1) zu ſchluckſen anfangen; einmal ſchluckſen. 2) ſtechen als ein Wurm. 1) commencer à hoqueter; hoqueter un coup. 2) piquer comme le ver. § 1) zaſzczknąwſzy ſkonał. 2) zaſzczknął mię robak.

Zaſzczycam, *v. m. F. zaſzczycę.* vertheidigen, beſchützen. défendre, proteger, appuyer, ſoutenir. § zaſzczycali go iednoſtaynemi ſiłami; to go zaſzczycało.

zaſzczycać ſię czym. ſich auf etwas ſteifen. ſe faire fort, ſe piquer de.

Zaſzczycanie, *n.* Zaſzczycenie, *n.* 1) Vertheidigung, *f.* Beſchützung, *f.* 2) das Ehren, die Ehre. défenſe, *f.* protection, *f.* l'action proteger. 2) l'action de faire l'honneur.

Zaſzczycony, *adj.* 1) beſchützet. 2) gerühmt. 1) protégé. 2) honoré, honorable.

Zaſzczypek, *m. g. u.* Neckerey, Schererey. picotterie, *f.* petite querelle; petite attaque. § zaſzczypkiem mu do tego dał okazyą.

Zaſzczyt, *m.* 1) Schutz, Schirm. 2) Vorzug, Vorrecht. 3) Hülfs-Völker. 4) Hülfe. 5) Kriegsbauk. ein Werk. 6) Kriegsbauk. eine Bruſtwehr. 1) protection, *f.* défenſe; auſpices, *m. plur.* 2) préférence, *f.* avantage, *m.* prérogative. 3) troupes auxiliaires; ſecours. 4) ſecours, aide. 5) *Fortif.* un ouvrage. 6) *Fortif.* parapet. § 1) obrońca Oyczyzny i zaſzczyt wiary; ieſteś miłey Oyczyznie zaſzczytem, ubogich obroną i zaſłoną; na zaſzczyt wolności i praw naſzych; pod twoim zaſzczytem ta kſiążka Polſkiemu ſię pokazuie światu. 2) zaſzczyt to iego; w tym ma wielki zaſzczyt. **3) zaſzczyty, poſiłki przyiacielſkie przybyły. 4) dziękuie za zaſzczyty przyiacielſkie. 5) nieprzyiaciel ogromne ſypie zaſzczyty; zaſzczyt przed bramą uſypano. 6) zaſzczyt wału; zaſzczyt wycieczny.

Zaſzkadzam komu w czym, *v. m. F. zaſzkodzę.* ſchaden; Schaden, Nachtheil zufügen. faire tort; nuire, préjudicier à; endommager qu. ch.

nie zaſzkodzi. es wird nicht ſchaden. il ne nuira pas.

Zaſzkodzenie, *n.* Schaden, Nachtheil. tort, *m.* perte, *f.* dommage, *m.* préjudice, *m.* § zaſzkodzenie na ſławie i dobrym mieniu.

Zaſzła, zaſzło, *vid.* Zachodzę.

Zaſzły, *adj.* untergegangen als die Sonne. diſparu ſur l'horiſon, couché comme le ſoleil.

zaſzły na rozumie. wahnwitzig, albern. fou, inſenſé, qui a un coup de hâche; qui n'a point de ſens.

Zaſzorowany, *ſ. n.* piaſkiem w wodzie. Verſandung. l'action de s'aſſabler.

Zaſzorowany piaſkiem. verſandet. aſſablé; rempli de ſable.

Zaſzorować co piaſkiem. mit Sand verſchütten. aſſabler, remplir de ſable.

zaſzorować ſię piaſkiem. verſanden. s'aſſabler, ſe remplir de ſable.

Zaſzycie, *n.* zaſzywanie, *n.* das Zunähen, Vernähen, Einnähen. l'action de reprendre avec l'éguille, de coudre dans qu. ch.

Zaſzyty, *adj.* 1) zugenäht. 2) vernäht, eingenäht. 1) couſu, raccommodé. 2) couſu dans.

Zaſzywam, *v. m. F. zaſzyię.* 1) zunähen. 2) vernähen, einnähen in etwas. 1) raccommoder, refaire, recoudre, reprendre ce qui eſt découſu ou déchiré. 2) coudre qu. ch. dans une autre. § 1) zaſzyy dziurę. 2) zaſzył towar w worze, w płotnie.

Zataczam, *v. m. F. zatoczę.* 1) herbeywälzen. 2) zirkeln, abzirkeln, mit dem Zirkel eine Figur machen. 3) pflanzen ſetzen, auffühdren ein ſchweres Geſchütz. 1) rouler, tranſporter en roulant. 2) tracer, faire une figure avec un compas. 3) pointer, preſſer & mettre une pièce d'artillerie. § 1) zatocz tu, na to mieyſce kamień. 2) zatocz cyrklem lunetę. 3) działa i możdzerze zatoczono.

zatoczyć oboz. ein Lager aufſchlagen. aſſeoir, dreſſer, mettre un camp. § zatoczono oboz pod miaſto.

zatoczyć ſię. torkeln, taumeln. trébucher, chanceler, tortiller, être prêt à tomber

Zataić czego, *F. zataię.* verheelen, verſtecken. céler, cacher, dérober.

Zataienie, *n.* Verheelung. cachement; l'action de cacher.

Zataiony, *adj.* verheelt, verſteckt. caché, célé.

Zataiony mieśiąc. Wappenk. zunehmender Mond zwiſchen den Stollen eines Hufeiſens. *Blaſon.* un croiſſant entre les crampons d'un fer de cheval.

Zatapiam; *v. m. F. zatopię.* 1) erſaufen. 2) verſenken, untertauchen, ins Waſſer ſtürzen. 3) überſchwemmen. 4) zuſchmelzen; mit einer geſchmolzenen Materie umgießen, vergießen. 1) noyer. 2) ſubmerger, plonger, engloutir dans l'eau; faire aller dans le fond de l'eau. 3) inonder, couvrir d'eau. 4) renforcer, affermir avec une matière fonduë, la répandre autour. § 1) zatopiono czarownicę. 2) zatopił ſkarb w ſadzawce; zatop koniec rurki w wodzie. 3) ta rzeka zatapia laſy, wſi, łąki. 4) zatopić co łoiem, woſkiem, ołowiem.

zatopił ſubſtancyą w brzuchu. er hat ſein Vermögen verfreſſen. il a mangé tout ſon bien.

zatopić się. 1) sich ersäufen. 2) überschwemmet werden. 3) sich vertiefen in etwas; sich ergeben. 1) se noyer. 2) être inondé. 3) s'ensevelir, s'abîmer dans; s'adonner à. § 1) z rozpaczy się zatopił. 2) zatopiła się wieś. 3) zatapia się w rozmyślaniu, w myślach, w rozkoszach.

Zatarasować co, *F. zatarasuię.* verrammeln. barricader, barrer.

Zatarasowanie, *n.* Verrammlung. barricade, *f.*

Zatarasowany, *adj.* verrammelt. barricadé, barré.

Zatarcie, *n. vid.* Zacieranie.

Zatarga, *f.* 1) Zank, Händel. 2) Hinderniß. 1) querelle, prise, dispute, *m.* 2) empêchement. § 1) nic po tych zatargach; miałem z nim zatargę. 2) wielką w tym zatargę (przeszkodę) miałem.

zatarty, *adj.* verrieben, gleich gerieben. applani par le moyen du frottement.

Zatchnąć się, *F. zatchnę.* von Athem kommen, den Athem verlieren. perdre la respiration; ne pouvoir respirer, avoir la respiration étouffée.

Zatchnienie, *n.* schweres Athmen. perte d'haleine; difficulté de respirer.

Zatchniony, *adj.* der dem Athem verlohren hat. qui a perdu la respiration.

Zatępiam co, *v. m. F. zatępię.* 1) stumpfen, stumpf machen. 2) dumm machen. 1) émousser, gâter la pointe ou le tranchant. 2) hébeter, émousser; rendre stupide. § 1) zatępiłeś moy noż. 2) takie wychowanie zatępia rozumy.

Zatępienie, *n.* 1) das Stumpfmachen. 2) das Dummmachen. 1) l'action d'émousser. 2) l'action de rendre stupide.

Zatępiony, *adj.* 1) stumpf gemacht. 2) dumm gemacht. 1) émoussé. 2) hébeté, rendu stupide. § 1) siekiera zatępiona. 2) zatępiony i zhukany umysł.

Zatężam, *v. m. F.* steifen, steif machen. roidir, rendre ferme. § zatężać krochmalem chusty.

Zatkać, *vid.* Zatykam.

Zatkanie, *n.* 1) Zustopfung. 2) Heilk. Verstopfung. 1) bouchement, *m.* l'action de boucher. 2) *Médec.* opilation, obstruction, *f.* § 1) zatkanie dziury. 2) zatkanie, zamulenie żył w ciele.

Zatłaczam, zatłaczać, *v. m. F. zatłoczę,* zatłoczyć. erdrücken. écraser; tüer en froissant. § mamka dziecię zatłoczyła,

Zatłumiam, *v. m. F. zatłumię,* 1) dämpfen, ersticken. 2) stillen, besänftigen, vertreiben, schwächen. 3) unterschlagen, angreifen Geld. 1) domter, supprimer, reprimer. 2) appaiser, arrêter, chasser, adoucir, étouffer. 3) toucher, détourner, dérober, divertir les deniers de qu. § 1) zatłumił nieprzyiaciela, swawolę pospolstwa. 2) wino żal, smętek zatłumia; zatłumić chorobę. 3) zatłumił pieniądze Rzeczypospolitey.

piiaństwo rozum zatłumia. die Trunkenheit schwächet den Verstand. l'ivrognerie affoiblit l'esprit, nuit à l'entendement.

Zatłumienie, *n.* Dämpfung. l'action d'arrêter, de reprimer. § stroy bobrowy na zatłumienie macicy białymgłowom służy.

Zatłumiony, *adj.* gedämpft, erstickt, erdruckt. domté, reprimé, étouffé, arrêté.

zatłumione pieniądze. untergeschlagenes Geld, Schwänzel-Pfennige. deniers détournés, l'argent diverti; grivelée, *f.*

Zatoczony, *adj.* hinzugewälzt. roulé jusqu'à.

zatoczone działo. gepflanztes Geschütz. canon pointé, dressé.

zatoczony oboz. aufgeschlagnes Lager. camp. assis, posé.

Zatoczyć, *vid.* Zataczam.

Zatoczysto, *adv.* schneckenförmig, geringelt. tortueusement, spiralement, en forme de tendron de vigne; en rond.

Zatoczysty, *adj.* schneckenförmig, gewunden, geschlungen, krumm. tortueux, tortillé, sinueux, qui va en tournant, qui a des détours, des sinuosités, des plis & replis.

linia zatoczysta. Meßk. eine Schnecken-Linie. *Géom.* ligne spirale.

Zatok, *m. g. u.* Krümme, Rolle; Büge, so Schlangen-Weise gehet. tortuosité, sinuosité, *f.* repli, tour, tortillement en ligne spirale. § zatoki po drogach zimie na śniegu; zatoki powrozowe, zatoki wężowe, wąż ogon zatokami ztąd i owąd kryie.

zatok morski; odnoga. ein Meer-Busen. golfe, *m.* sein de mer.

zatok rzeki, drogi. Krümme eines Flusses, eines Weges. tournoîment, courbure de fleuve, de chemin.

zatok zawoiu tureckiego. der weiße Bund um den türkischen Turban. sesse, *f. f.*

w zatoki zwiiać, składać. in Rollen, in die Runde über einander legen. lover mettre en rond, en façon de cerceau.

zwiiać się w zatoki iako wąż. sich zusammen rollen wie eine Schlange. lover se

ſe mettre en pluſieurs plis comme un ſerpent.

Zatonąć, *F. zatonę.* 1) erſaufen, untergehen, unterſinken. 2) überſchwemmet, unter Waſſer geſetzet werden. 3) fallen, ſtecken als in Schulden. 1) ſe noyer; couler à fond; être ſubmergé. 2) être inondé. 3) *fig.* tomber, être tombé, s'enſevelir, s'abîmer dans, être noyé de. § 1) w Wiśle zatonął; okręt ſię łamał i zatonął. 2) zatonęły łąki, laſy. 3) zatonął w łakomſtwie, w długach.

**Zatop, *m.* przepaść. Abgrund, Waſſer-Schlund. abîme, *m.* goufre, *m.* § lod ogromne łamały zatopy.

Zatopić, *vid.* Zatapiam.

Zatopiony, *adj.* 1) verſenkt, untergetaucht. 2) überſchwemmt. 1) noyé, ſubmergé. 2) inondé. § 1) zatopiony w worze złoczyńca. 2) zatopione łąki.

Zatora, *m.* Płomieńczyk herb. Wappenk. ein Löwen-Kopf der Flammen ſpeyt im blauen Feld, und einer über dem Helm und Krone. *Blaſ.* une tête de lion vomiſſant des flammes au champ d'azur; la même tête paroît au deſſus du timbre & de la couronne. § Zatora ieſt oyczyſtym Grabowſkich kleynotem.

Zatrąbić, *F. zatrąbię.* blaſen, in die Trompete ſtoßen. ſonner de la trompette quelques coups. § zatrąbiono na trwogę.

Zatracam, *v. m. F. zatracę.* vertilgen, ſtürzen, aufreiben. perdre, ruïner, détruire, exterminer, extirper. § zatracił nieprzyiaciela ſwoiego, złą naukę, imię iego.

Zatrącam, *v. m. F. zatrącę.* 1) zu tode ſchmeißen. 2) riechen, ſchmecken nach etwas. 3) an ſich haben eines Sitten. 1) tüer en frappant. 2) ſe ſentir de; retenir le goût, l'odeur de. 3) ſentir qu. ch; avoir l'air, la mine de. § 1) zatrącił go kamieniem, pałka. 2) to wino ſiarką, ten miod woſkiem zatrąca. 3) zatrąca włoſkich obyczaiow.

Zatracenie, *n.* } Stürzung, Vertilgung,
Zatrata, *f.* } Ausrottung. perte, ruïne, extirpation, extermination.

Zatracony, *adj.* geſtürzt, vertilgt. extirpé, ruïné.

Zatret, *m.* } 1) der Wolf vom Ge-
Zatretowanie, *n.* } hen oder Reiten. 2) Wunde eines Pferdes vom Anſtreichen der Füße. 1) écorchure, *f.* loup qu'on gagne d'un long chemin à pié ou à cheval. 2) entretaillure; bleſſure qui s'eſt fait lui même le cheval.

Zatretować ſię, *F. zatretuię, v. a.* 1) ſich den Wolf reiten. 2) ſich ſtreifen, ſich mit dem Fuß verwunden, von Pferden. 1) s'écorcher; gagner une écorchure à force d'aller à cheval. 2) s'entretailler, s'écorcher, ſe couper, *parlant d'un cheval.*

Zatruć, *F. zatruię, v. a.* vergiften, mit Gift hinrichten. empoiſonner. § zatruto to dziecię.

Zatrucie, *n.* Vergiftung. empoiſonnement.

Zatrudniam, zatrudniać, *v. m. F. zatrudnię,* zatrudnić. 1) verwirren, verdunkeln, unverſtändlich machen. 2) ſchwer machen; Schwürigkeit machen; aufhalten. 3) beläſtigen, beſchweren. 1) embarraſſer, obſcurcir; rendre obſcur; rendre difficile à entendre, brouiller embrouiller. 2) arrêter, empêcher qu. ch; s'oppoſer à la rèüſite d'une affaire. 3) incommoder, importuner, moleſter qu; être à la charge. § 1) zatrudnia bez potrzeby łacną materyą, ſtyl ſwoy. 2) zatrudnił dużo iego ſukceſy, tę ſprawę; powinienem wysłużyć, tylko że niektore zatrudniaią ſprawy. 3) żałuię że Was Pana zatrudniam.

Zatrudnienie, *n.* Verhinderung, Aufenthalt. empêchement, obſtacle, *m.* § zatrudnienia moie przypadaiące mi tego nie pozwalaią.

Zatrudniony, *adj.* verdunkelt, verwirrt, ſchwer zu verſtehen. obſcur, embrouillé, difficile à entendre. § ſtyl zatrudniony. *zatrudniony ſprawami.* überhäuft mit Verrichtungen; ſehr beſchäftigt. accablé, ſurchargé d'affaires.

Zatruty, *adj.* vergiftet. empoiſonné.

Zatrwożenie, *n.* Beſtürzung. conſternation, épouvante; abbattement de coeur, ſurpriſe; allarme.

Zatrwożony, *adj.* beſtürzt. conſterné, ſurpris, abbattu, altéré, allarmé.

Zatrwożyć, *F. zatworzę.* entmuthen, beſtürzen. allarmer, décourager, conſterner, épouvanter; donner l'allarme à qu; jetter qu. dans la conſternation. § ta nowina woyſko zatrwożyła.
zatrwożyć ſię. beſtürzt werden, erſchrecken. s'allarmer, s'épouvanter, ſe déconcerter, être ſaiſi de la conſternation; avoir, prendre allarme; s'éffarer.
zatrwożyć ſię z ſobą. verzweifeln. déſeſpérer, prendre l'eſpérance.

Zatrzeć, *vid.* Zacieram.

Zatrzymacz, *m.* der etwas anhält, aufhält. détenteur,

détenteur, *m.* celui qui retient, qui arrête.
Zatrzymany, *adj.* angehalten. arrêté, retenu, détenu.
Zatrzymanie, *n.* zatrzymywanie. Anhaltung, Aufhaltung. retention, *f.* arrêt, retention; l'action de retenir, d'arrêter. § zatrzymanie dłużnika, rzeczy iego.
zatrzymanie konia w biegu. das Anhalten eines Pferdes im Lauf. arrêt d'un cheval; parade, *f.*
zatrzymanie taiemnice. Verschwiegenheit. fidelité à garder un secret, l'action de le garder.
zatrzymanie stolcow. Hartleibigkeit. constipation, obstruction, *f.*
zatrzymanie krwie. Blut-Stillung. étanchement de sang.
zatrzymanie uryny. Harn-Zwang, Verstopfung des Harn-Ganges. suppression, *f.* retention d'urine.
zatrzymanie się od czego. Enthaltung, Mäßigung. continence, *f.* retenuë.
Zatrzymawam. Zatrzymuię. Zatrzymywam. } *v. m. F. zatrzymam.* 1) anhalten, aufhalten, nicht gehen lassen. 2) behalten, zu bleiben bitten, nöthigen. 3) abhalten von etwas. 4) behalten; unterschlagen, verheelen. 1) détenir, arrêter, retenir, faire demeurer. 2) retenir, engager, faire demeurer par adresse. 3) retenir, contenir, tenir qu; empêcher qu. de. 4) supprimer, céler, dérober. § 1) deszcz mię tu zatrzymał; zatrzymać dłużnika, rzeczy czyie; zatrzymać konia w biegu. 2) zatrzymał mię na obiad. 3) zatrzymay go od tego.
zatrzyma słowo. er wird reinen Mund halten. il aura bonne bouche; il ne découvrira rien. § nie zatrzyma słowa.
zatrzymał mię na obiad. er behielt mich zur Mahlzeit. il m'a retenu à la table, à diner.
zatrzymać krew. das Blut stillen. étancher, arrêter le sang.
zatrzymać dech. den Athem an sich halten. retenir son haleine.
zatrzymać taiemnicę. ein Geheimniß bey sich behalten. retenir, garder un secret.
zatrzymać co na drogi czas. etwas auf theure Zeit aufbehalten. retenir, reserver, garder une chose iusqu'à une disette.
zatrzymać się. sich enthalten, sich halten. se retenir, se contenir, s'empêcher de. § zatrzymać się od śmiechu nie mogę.
zatrzymać się doma. zu Hause bleiben; die Stube hüten. se tenir chez soi; ne point sortir de chez soi.
Zatulam, *v. m. F. zatulę.* stopfen, zuhalten. fermer, boûcher. § zatulić uszy gębę.
zatulić sobie uszy. sich die Ohren zustopfen. s'étouper, se boûcher les oreilles; n'être point touché de ce qu'on dit.
Zatwardnieć, *F. zatwardnieię.* zatwardzieć. verhärten, verstocken. s'endurcir, s'opiniâtrer. § zatwardniał w swoiey złości.
Zatwardzam, *v. m. F. zatwardzę.* 1) härten, hart machen. 2) verhärten, hartnäckig, verstockt machen. 3) abhärten. 4) Heilk. stopfen, hartleibig machen. 1) durcir, rendre dur. 2) endurcir; faire un coeur dur. 3) accoutumer à qu. ch. de pénible. 4) *Médec.* serrer, reserrer, astreindre, restraindre le ventre, constiper. § 1) zatwardzić rozpalone żelazo w zimney wodzie. 2) zatwardził serce iego. 3) zatwardzić kogo do pracy i trudow. 4) twarde iayka zatwardzaią; zatwardzić żywot.
zatwardzaiący. Heilk. stopfend, anhaltend. obstructif; restringent, astringent.
Zatwardzenie, *n.* Verhärtung. endurcissement.
zatwardzenie żołądka. Hartleibigkeit. obstruction, constipation; dureté de ventre.
Zatwardziałość, *f.* Härtigkeit, Verhärtung. dureté, *f.* endurcissement, *m.*
Zatwardziały, *adj.* eig. u. fig. hart, verhärtet. *prop. & fig.* endurci, dur. § człek zatwardziałego serca; zatwardziały mur starością.
żołądek, żywot zatwardziały. verstopfter Leib. ventre paresseux.
Zatwardzieć, *F. zatwardzieię, v. n.* 1) eig. u. fig. verhärten, verstocken. 2) hartleibig werden. 1) *prop. & fig.* s'endurcir, devenir dur, se durcir. 2) se resserrer, se restraindre, devenir dur ou constipé. § 1) zatwardział w złości. 2) od tego żołądek zatwardzieie.
Zatyć, *F. zatyię, v. n.* 1) zu fett werden. 2) für Fettigkeit krank werden. 1) devenir trop replet. 2) devenir malade d'une trop grande repletion.
Zatycie, *n.* übermäßige Völligkeit des Leibes. repletion, *f.* trop d'embonpoint; obésité.
Zatyczka, *f.* Stöpsel, Wisch etwas zu zustopfen. tampon, *m.* bouchon, *m.* tout ce qui sert à boucher. § zatyczka do flaszy.

zatyczka piecowa. Ofen-Blech, Ofen-Thüre. bouchoir, *m.*
zatyczka niewieścia. Schleier der Weiber das Maul zu verhüllen. un voile dont les femmes se couvrent la bouche.
Zatykam, zatykać, *v. m. F. zatknę, zatknąć.* 1) zustopfen, verstopfen. 2) anspießen; anstecken an den Spieß. 3) Heilk. verstopfen. 1) boucher, étouper; tamponner, fermer avec un bouchon. 2) embrocher; mettre à la broche. 3) *Médec.* boûcher les conduits; causer des obstructions; opiler, constiper, resserrer, astreindre, restraindre. § 1) zatkał wszystkie dziury; zatknął flaszę. 2) zatkniy pieczenią na rożen. 3) zamula i zatyka to żywot.
zatkać sobie uszy. 1) sich die Ohren verstopfen. 2) sich die Ohren zustopfen; nicht hören wollen. 1) boûcher les oreilles avec qu. ch. 2) s'étouper les oreilles; ne vouloir rien ouir; secouer les oreilles de tout ce qu'on dit.
zatkać gębę. das Maul zustopfen. boûcher, fermer la bouche; faire taire à qu. § zatkał mu tym zarzutem gębę.
zatykaiący. Heilk. verstopfend, anhaltend. *Médec.* obstructif, opilatif, astringent, restringent.
Zatyły, *adj.* stark bey Leibe, sehr fett. replet; gros & gras; qui a trop d'embonpoint.
Zatym, zaczym, *złączka.* einfolglich, folglich, dahero. par conséquent, ergo, c'est pourquoi. § iest miłosierny i bogaty zaczym ratować nas będzie.
idzie zatym; idzie zaczym. auf einander folgen, es erfolget daraus. il s'ensuit. § wiązanie rzeczy iyst sposobne, gdy co zaczym idzie.
*Zausznica, *f.* } nauszka. ein Ohr-Gehenk.
Zauszka, *f.* } pendant d'oreille; bague d'oreille; boucle-d'oreille.
Zauszniczka, *f.* ein Ohren-Bläserinn. rapporteuse, *f.* celle qui fait des rapports malignes.
Zausznictwo, *n.* Angeberey, Ohrenbläserey. rapports, *plur.* faux rapports; paroles flatteuses & malignes pour faire tort à quelqu'un.
Zausznik, *m.* Ohren-Bläser. médisant, délateur, souffleur, rapporteur, semeur de rapports; sicophante; porte-paquet.
Zauszny, *adj.* das hinter dem Ohr ist. qui est derrière l'oreille.
zauszny wrzod. Drüsen-Geschwür am Ohr. oreillon, *m.*
zauszny powiadacz. der einem Redenden einhilft. souffleur, *m.* celui qui suggère à une personne qui parle.

Zawada, *adj.* Hinderniß, Anstoß. accroche, accroc, accrochement, obstacle, *m.* empêchement, traverse. § wysokie dostoyności do szczęśliwego i spokoynego życia są zawadą.
zawady woienne; ciężary woienne. Heer-Geräthe. le bagage d'armée.
Zawadzam, *v. m. F. zawadzę.* 1) an etwas anfahren, anstoßen, an etwas hängen bleiben. 2) einem hindern, im Wege stehen, im Wege seyn. 1) s'arrêter dessus qu. ch; chopper, donner contre, s'accrocher à qu. ch. en allant. 2) empêcher, nuire à; incommoder qu. § 1) zawadzić osią o drzewo; gdy wiosłem kto roci na czołnie, wiosłem o wodę zawadzaiąc czołn popycha; zawadzić szatą o, za godź; zawadził ożem w deszce o ćwiek. 2) ustąp na stronę; nie zawadzay mi; alboć to zawadza? zawadzisz mu w tym przed sięwzięciu.
zawadzić kołem o mur. mit einem Rade anfahren. donner de la roue contre le mur.
zawadzić hakiem. mit einem Haken anfassen. accrocher, prendre avec un croc.
zawadzić pługiem w rolą. mit der Pflug-Schaar in den Acker fahren; anfangen zu ackern. commencer à labourer; mettre le soc dans la terre.
iakby nożem zawadził w serce moie. als wenn er mir ein Messer ins Herz gestoßen hätte. comme s'il avoit porté le couteau dans mon sein.
nie zawadzi. es wird nicht schaden; es wird nicht überflüßig seyn. il ne nuira pas, il ne sera pas hors de propos, il sera bon de. § nie zawadzi namienić; nie zawadzi tu dołożyć, powiedzieć.
zawadzać się. 1) eig. u. fig. sich anstoßen; hängen bleiben. 2) sich zanken. 3) *obs.* sich finden, s. *nayduie się.* 1) s'accrocher; choper, se donner contre qu. ch. 2) se quereller. 3) *obs.* se trouver, *v. nayduie się.* § 1) zawadziło się koło o kamień. 2) zawadziłem się z nim.
ladaco mu na nosie zawadzi. die Fliege hindert ihm an der Wand. les charrettes de la rue lui nuisent.
Zawalam, *v. m. F. zawalę.* verschütten, zuwerfen, ausfüllen mit Erde, Steinen. 2) befallen, verschütten, begraben. 3) füllen, häufen. 4) füllen, einen Platz einnehmen. 1) encombrer; embarrasser, remplir un creux de gravois, de pierres, de terre. 2) accabler, couvrir d'une chose pésante; ensevelir dans. 3) remplir, entasser. 4) remplir, occuper la place de. § 1) zawalić row gruzem.

gruzem. 2) zawalili go kamieńmi, ziemią; dom go zawalił. 3) zawalić daremnie mieysce; zawalił trupem swoim drogę nieprzyiacielowi; zawalił skarbiec worami. 4) wory skarbiec zawaliły.

zawalić się. einstürzen, einfallen. se renverser, s'ébouler, s'écrouler, s'abbattre, tomber en ruine. § zawalił się kościoł, dom; zawaliło się miasto od trzęsienia.

Zawałek, *m. g. a.* Kriegsbauk. ein Aussenwerk. *Fortif.* dehors; un ouvrage qui est hors de l'enceinte d'une ville.

Zawalenie, *n.* Einsturz, Einstürzung. éboulement.

Zawaliny, *plur.* eingefallener Ort, Schutt von einer eingefallenen Mauer. éboulis, décombres, *f. plur.* démolition, ruine.

Zawalny, *adj.* Außen-, vor dem Wall gelegen. de dehors, situé hors de l'enceinte d'une forteresse. § okopy zawalne.

Zawalony, *adj.* 1) verschüttet, zugeworfen. 2) eingefallen, eingestürzt. 3) befallen mit einer Last. 1) rempli de terre, de pierres. 2) éboulé, renversé, démoli. 3) accablé, couvert de; enseveli dans. § 1) row kamieńmi zawalony. 2) miasto zawalone. 3) zawalony obalinami.

Zawarcie, *adv.* verschlossener Weise. d'une manière fermée ou serrée.

Zawarcie, *n.* 1) Verschluß, Beschluß, verschlossener Ort. 2) Schluß als des Friedens. 3) Versperrung, Verboth in ein Land zu gehen. 4) Heilk. Verstopfung. 1) fermeture, *f.* lieu fermé. 2) conclusion, *f.* clôture d'une affaire. 3) clôture, *f.* défense d'entrer dans un pays. 4) *Médec.* opilation, obstruction, constipation. § 1) w moim to iest zawarciu. 2) zawarcie pokoiu, ugody, kupna. 3) zawarcie portu, kraiu, ziemi. 4) zawarcie dziurek w ciele.

zawarcie wekslu na kogo. das Traßiren oder Ausstellen eines Wechsels auf einen. l'action de tirer une lettre de change sur qu.

Zawartka morska. See-Sturm. tempête, *f.* orage, *m.*

Zawarty, *adj.* 1) zugemacht, verschlossen. 2) geschlossen, gemacht als ein Friede. begriffen, enthalten. 4) versperrt als ein Land. 5) geheim, verstellt; der heimlich in seinen Sachen ist. 1) fermé, enfermé. 2) conclu, arrêté, comme la paix. 3) contenu, enfermé, compris. 4) bouclé, où il est défendu d'entrer. 5) caché, dissimulé, couvert, mistérieux. § 1) drzwi zawarte; rzeczy zawarte. 2) pokoy, kontrakt zawarty. 3) w tym rozdziale były zawarte te materye. 4) port zawarty. 5) człowiek to bardzo zawarty.

Zawaśnić, F. *zawaśnię.* gehäßig machen. éxciter la haine; faire haïr, faire naître la haine; porter, pousser à la haine; aliéner l'esprit, l'affection de qu, à qu.

Zawaśnienie, *n.* Anstiftung eines Hasses; Haß, Feindschaft. éxcitation à la haine; haine, inimitié, aliénation.

Zawaśniony, *ad.* gehäßig, zum Haß verleitet, aufgebracht. porté, incité, éxcité à la haine. § zawaśnione serca.

Zaważam, *v. m. F. zaważę.* wiegen, schwer seyn. péser; être pésant. § zaważy ta bela cetnar.

zaważam, obs. v. m. F. zawiozę. vid. zawożę.

Zawczasu, *adv.* wczas. bey Zeiten. à tems.

Zawdzięczam czego, *v. m. F. zawdzięczę.* vergelten, vergelten. reconnoître, recompenser; être reconnoissant de; avoir de la gratitude de.

Zawdzięczenie, *n.* Erkenntlichkeit, Vergeltung. reconnoissance, gratitude, *f.* recompense, *f.*

Zawdzięczony, *adj.* vergolten. recompense, reconnu.

Zawgryn, *m.* Saft-Grün eine Maler-Farbe. verd d'iris; verd de vessie; une couleur pour peindre.

Zawiadowanie czym. Verwaltung. direction, *f.* maniment, gouvernement, conduite, intendance.

Zawiaduię, *v. a.* etwas verwalten; einem Amte vorstehen. administrer, diriger, manier, cummander; avoir la charge & la conduite de. § zawiadował miasto, (miastem) dobrami moiemi; oficer co artyleryą zawiadował; tą rzeczą, o tey rzeczy zawiaduie.

Zawiasa, *f.* 1) Thür-Band. 2) Thür-Band mit der Thür-Angel. 3) fig. Himmels-Pol. 1) panture, *f.* plaque, *f.* éparre, *f.* on barre de fer qui soutient la porte sur le gond. 2) une panture avec le gond. 3) *fig.* l'un des deux Pôle du ciel. § 1) w zawiasach bieguny windowe chodzą; przybić do drzwi zawiasy. 2) skrzypią zawiasy; zawias części są rurka i czop. 3) obracaią się na zawiasach swoich nieba.

Zawiaska, *f.* ein kleines Thür-Band. petite panture. § zawiaski do skrzyni.

zawiaski okienne. Fenster-Bänder. pantures de fenêtres; couplets, *plur.*

Zawiąski,

Zawiąſki, *vid.* Nawiąſki.
Zawiaſowy, *adj.* zu den Thür-Bändern oder Thür-Angeln gehörig. de gond ou de panture. § zawiaſny.
zawiaſowy słupiec. Thür-Angel-Pfosten. le montant d'une porte où ſont engagez les gonds.
zawiaſowa rurka. Haſpen-Röhre am Thür-Band. forure, *f.* partie de la panture où entre le gond.
zawiaſowy czop. der Haken an der Thür-Angel. pivot, *m.* mamelon qui entre dans la panture.
Zawiązanie, *n.* das Zubinden. l'action de lier en qu. ch.
Zawiązany, *adj.* zugebunden. lié, noué en.
**zawiązany, adj.* } zſiadły. untergesetzt.
Zawiąziały, *adj.* } kurz und dick. ramaſſé, bien réuni, raſſemblé.
Zawichrzyć, *F. zawichrzę.* zu toben, zu wüten anfangen. commencer à enrager; ſe mettre en fureur, en rage.
diabeł miedzy niemi zawichrzył. der Teufel iſt unter ihnen los. le diable y eſt bien aux vaches; le diable les poſſède tous; le diable s'eſt fourré parmi eux.
Zawicie, *n.* 1) Hülle, Umſchlag, darinnen etwas gebunden oder gewickelt wird. 2) Art zu wickeln, zu binden oder einzuhüllen, 3) Haupt-Hülle, Haupt-Binde, Haupt-Schleyer der Weiber. 1) enveloppe, *f.* voile, *m.* tout ce qui ſert à envelopper, à bander un choſe. 2) enveloppement, la manière ou la façon d'enveloppement, de voiler une choſe. 3) un voile, qui ſert à couvrir la tête. § 1) chorą rękę w zawiciu noſi. 2) zawoie tureckie rożnią ſię ofobliwym zawiciem według ſtanu Turkow. 3) zawicie pogańſkich popow, kapłanow żydowſkich; zawicie mniſzek; zawicie białogłowſkie.
zawicie wieśniaczek. Haupt-Schleyer einer Bauer-Magd. bavolet, *m.* coifure de payſane.
zawicie żydowſkie w zbożnicy. Haupt-Hülle der Judea in der Juden-Schule. taled, *m.* fronteau, *m.* le voile dont les Juifs ſe couvrent dans la ſinagogue.
Zawiedzienie, *n.* Verleitung, Verführung. ſéduction, *f.* § zawiedzienie ludzi, duſz.
Zawiedziony, *adj.* 1) verführt, verleitet. 2) fehl geſchlagen. 3) auf etwas haftend; beſchwert, belegt. 1) ſéduit. 2) manqué, failli. 3) conſtitué comme une rente; établi, mis ſur. § 1) człowiek przez węża zwiedziony Bogo odſtąpił; zawiedziona duſza. 2) zawiedziona obietnica, pretenſya. 3) ma dochod z dobr na trzy lata zawiedzionv; w poſagu zawiedzione i zapiſane dobra.
Zawieradło, *n.* zapieradło, *n.* großer Riegel. barre, grand verrou.
Zawieram, zawierać, *v. m. F. zawrę, zawrzeć.* 1) zuthun, zumachen, zuriegeln, verſchließen. 2) verſperren ein Land, den Eingang in ſelbiges verbieten. 3) feſt ſetzen, beſetzen einen Damen-Stein. 4) machen, ſchließen einen Frieden. 5) in ſich ſchließen, in ſich faſſen; begreifen. 6) ſchließen, einen Schluß machen. 7) Heilk. verſtopfen, verſchlieſſen. 1) fermer, enfermer, boucher, clorre, ſerrer. 2) boucler un pays; défnndre l'entrée dans. 3) tenir enfermé, arrêter une dame, un pion, lui donner l'arrêt. 4) faire, boucler, conclurre une affaire. 5) enfermer, comprendre, contenir, renfermer. 6) conclurre, inferer de; tirer une concluſion, colliger de. 7) *Méedec.* opiler, arrêter, reſſerrer, boucher les pores, les conduits du corps; aſtreindre, reſtraindre. § 1) zawrzyy drzwi, dom; zawrzeć flaſzę, kurkiem beczkę. 2) port, ziemię, miaſto zawarto. 3) zawarł moię damę. 4) zawrzeć pokoy, ſprawę, kontrakt. 5) ta kſięga wiele uczonych w ſobie zawiera materyy; mało mowi a wiele zawiera; chwałę iego wielkie zawieraią kſięgi. 6) możemy z tego ogołem zawrzeć, że. 7) zimno dzinrki w ciele, ciało pocące ſię zawiera, ściſka.
krotkiemi słowy, w krotkie słowa co zawrzeć. etwas in wenige Worte faſſen. reſſerrer, reſtraindre en peu de paroles. § wielkie dzięki w krotkie zawieram słowa.
zawrzeć wekſel na kogo. auf einen Wechſel ſchließen, ausſtellen. tirer ſur qu. une lettre de change.
zawrzeć oczy. beym Sterben die Augen ſchließen. fermer les yeux en mourant. § zawarł oczy i mowę ſtracił; śmierć mu oczy zawarła.
zawarł oczy. er iſt verſchieden. il eſt expiré, il eſt paſſé.
zawrzeć mowę. vor dem Tode die Sprache verlieren. perdre l'uſage de la parole devant ſon decès.
zawarł mu gębę. er hat ihm das Maul geſtopft. il lui a fermé, a bouché la bouche.
zawieraiący, adj. 1) Heilk. verſtopfend. 2) Kriegsbauk. auswendig, äußerer. 1) opilatif, aſtringent; qui bouche, qui reſerre les pores, les conduits. 2) *Fortif.*

tif. extérieur. § 1) to ziele ma ſiłę ciało, dziurki w ciele zawieraiącą. 2) granie zawieraiące; zawieraiąca linia.

zawrzeć ſię. 1) ſich ſchließen, ſich zumachen. 2) ſich ſchließen als eine Wunde. 3) geſchloſſen werden als der Friede. 4) fallen, verfallen in Streit, in Krieg. 1) ſe renfermer, ſe fermer. 2) ſe joindre, ſe reſerrer, ſe réunir comme une plaie. 3) ſe conclurre, ſe faire, s'arrêter, être conclu comme un traité. 4) tomber, être enveloppé dans une guerre, dans une querelle avec qu. § 1) drzwi ſię zawarły. 2) zawiera ſię wrzod, rana. 3) iuż ſię zawarł pokoy; ſprawa ſię miedzy nami zawarła. 4) w ſrogą i długą woynę z nami ſię zawarł.

Zawierucha, *f.* 1) Staub-Schnee. 2) Sturm-Wetter, Sturm-Wind. 3) *fig.* Unruhe, Gewitter, Unordnung. 1) petite neige, tourbillon de neige. 2) tempête, *f.* orage, *m.* vent impétueux. 3) *fig.* tempête, *f.* trouble, *m.* désordre, *m.* émotion. § 1) zawieruchy śnieżne w tym mieſiącu panować będą. 2) okręt morſka zatopiła zawierucha. 3) woienne uſtały zawieruchy.

Zawieruſzyć co, F. *zawieruſzę.* verlegen, verwirren, verſchmeißen, verwerfen. brouiller, dés-agencer, dés-arranger, déranger. § pozawieruſzył iey włoſy na głowie; kto te papiery zawieruſzył.

Zawierzchny, *adj.* äußerlich. extérieur, § zawierzchne i wnętrzne fortecy obrony.

Zawieſiſto, *adv.* auf eine abhangende Weiſe. d'une manière panchante. § koło to młyńſkie zawieſiſto ſtoi.

Zawieſiſtość, *f.* Abhang. panchant, *m.* la manière dont pend ou panche une choſe.

Zawieſiſty, zawisły, zwieſiſty, *adj.* abhangend, ſchwebend, hangend. ſuſpendu, qui pend ou panche deſſus. § zawieſiſta ſkała, miaſto.

liczba zawiaſna zawieſiſta. Gramm. eine Haupt-Zahl. *Gramm.* un nombre cardinal. § raz, dwa, trzy ſą liczby zawieſiſte.

zawieſiſty lichtarz. Hänge-Leuchter. chandelier pendant; chandelier fait pour le pendre.

Zawieſzam, *v. m.* F. *zawieſzę.* 1) anhängen, anhängen an etwas. 2) verhängen, vorhängen. 3) aufſchieben, ausſetzen, verlegen. 4) einen vom Amte ſuſpendiren, einem das Amt auf einige Zeit unterſagen. 5) auf einige Zeit heimſtellen, zurück halten. 6) anhängig machen. 1) ſuſpendre, prendre à; attacher, affiger en haut. 2) prendre, tendre devant. 3) ſurſoir à qu. ch; différer, remettre, renvoyer qu. ch. 4) interdire, ſuſpendre qu. de ſon office, de ſa charge. 5) ſuſpendre; arrêter pour quelque tems. 6) porter, accrocher au Jugement. § 1) zawieś ten obraz na tym mieyſcu, nade drzwiami; zawieſił ten ſtroy na ſzyię, chuſty na linę. 2) zawieſił okno płotnem. 3) zawieſiono, odłożono tę ſprawę. 4) zawieſzono go od ſprawowania urzędu tego. 6) na moiey to zawieſiłem deliberacyi, rozſądku. 6) iuż tę ſprawę u Trybunału zawieſzono.

zawieſzać kogo na rzeczy. einen aufhalten. ſuſpendre qu; tenir en ſuſpens, dans l'attente.

zawieſić ślub w kościele. in einer Kirche ein Gelübde aufhängen. appendre, *v. a.* attacher dans une Egliſe un voeu.

Zawieſzenie, *n.* 1) das Anhängen, Aufhängen. 2) Geſchenk, ſo in der Kirche angehangen wird; ein Gelübd. 3) Zauber-Zettel, Anhängſel. 4) Rechts-Aufſchub, Friſt. 5) Suſpenſion vom Amt. 1) l'action de pendre, d'attacher en haut. 2) voeu rendu; voeu appendu dans une Egliſe. 3) ligature, *f.* philactère, *m.* un préſervatif ſuperſtitieux qu'on attache au cou pour chaſſer quelque mal. 4) ſurſéance, ſurſis, délai. 5) ſuſpenſion de ſa charge. § 1) do zawieſzenia ſznurek służący. 2) ślubne kościołowi darował zawieſzenie; zawieſzenie w kościele albo podarek zawieſzony. 3) zawieſzenie od czarow, od powietrza, od febry. 4) zawieſzenie ſprawy ſądowey. 5) pod zawieſzeniem od ſprawowania ſwego urzędu mu zakazano.

zawieſzenie prawa, ſądow. Gerichts-Stillſtand. ceſſation de Juriſdiction. § zawieſzenie ogłoſić, zawieſzenie odwołnić.

zawieſzenie kościelnych obrządkow publicznych. Kirchen-Bann, durch welchen der öffentlichen Gottesdienſt verbothen wird. interdit, *m.* cenſure Ecléſiaſtique par laquelle on défend la célébration de l'office divin à cauſe de quelque péché ſcandaleux.

zawieſzenie kogo od urzędu duchownego. Suſpenſion von einem geiſtlichen Amt. ſuſpenſe, *f.* une cenſure par laquelle un Ecléſiaſtique eſt privé de l'éxercice de ſon ordre.

Zawieſzony, *adj.* 1) angehängt, aufgehangen.

hangen. 2) suspendirt von seinem Amt. 3) verschoben, aufgeschoben, verlegt. 4) dunkel, unverständlich, zweydeutig, ungewiß. 5) bey einem Gericht anhängig gemacht. 1) pendu, attaché en haut; suspendu; soulevé & attaché à qu. ch. 2) suspendu, interdit de sa charge, de son office pour quelque tems. 3) renvoyé, remis, sursis, différé; pendu au croc. 4) suspendu, incertain, flottant entre. 5) porté au Jugement; accroché, pendant à à la Justice. § 1) zawieszona na kołek szabla. 2) zawieszony od sprawowania urzędu duchownego, świeckiego. 3) seym dla woien zawieszony; prawo zawieszone otworzyć. 4) twoie słowa rozwodne i zawieszone; człowiek ponury i zawieszoney cery.

zawieszony miedzy boiaźnią i nadzieią. schwebend zwischen Furcht und Hofnung. suspendu entre la crainte & l'espérance.

zawieszona sprawa. bey den Gerichten anhängig gemachte Streit-Sache. litispendance, *f.*

zawieszona zmowa. Clausel, Bedingniß. condition, *f.* clause, *f.*

Zawiewam, *F. zawieię, v. a.* 1) wehen, anwehen. 2) mit Sand oder Schnee zuwehen, verwehen. 1) souffler, donner à ou sur qu. ch. 2) couvrir de sable, de neige comme fait le vent; souffler le sable ou la neige sur un chemin. § 1) miluchne zawiewaią zefiry. 2) wiatr śniegiem, piaskiem zawiał drogę.

zawiała się droga śniegiem, piaskiem. der Weg ist zugewehet mit Schnee oder Sand. le chemin est couvert par le vent de neige, de sable.

Zawiewka, *f.* 1) mit Schnee oder Sand verweheter Weg. 2) See-Sturm. 1) chemin méconnoissable, couvert de neige ou de sable par le vent. 2) orage, *m.* tempête, *f.* § 1) zabłąkać się na zawiewce. 2) okręt się na morskiey rozbił zawiewce.

Zawiezienie, *n.* Wegführung auf einem Wagen oder Schiff. voiture, *f.* transport de personnes ou de choses par le moyen des chariots ou des bâteaux.

zawiezienie na wygnanie. die Wegführung ins Elend. déportation, *f.* bannissement, *m.*

Zawieziony, *adj.* weggeführt. transport, *m.* voiture, *f.*

Zawięznąć, *F. zawięznę w czym.* stecken bleiben. s'embourber, s'empiéger; s'empétrer. § furman w błocie zawiązł; sarna w sieci zawięzła.

Zawięzuię, *v. m. F. zawiążę, zawiązać.* 1) zubinden. 2) verbinden ein Glied. 3) verbinden eine Wunde. 4) einbinden einen Pathen-Pfennig. 5) einen bey etwas verpflichten, verbinden, beschwören. 6) fassen, begreifen in etwas. 7) schliessen, aus etwas einen Schluß machen. 1) lier, nouer, serrer. 2) bander, lier un membre. 3) lier, bander, panser une plaie; mettre un bandage, l'appareil à une blessure. 4) faire un présent de batême à son filleul; donner un présent de bon-bon. 5) lier, engager, obliger, conjurer qu. par qu. ch. 6) comprendre, contenir, renfermer. 7) inferer, conclurre; faire une conclusion de. § 1) zawiąż worek, węzeł. 2) zawiązać rękę, sobie głowę, komu oczy. 3) zawiązać ranę. 4) zawiązał dziecięciu trzy talery przy chrzcie. 5) zawiązać kogo przysięgą, slubem, szlachectwem, sumnieniem, słowem cnotliwym, przeklęctwem. 6) w tym przysłowiu snadno wszystko zawiązać możesz. *7) zawiązać, zawrzeć z tego musiemy że.

zawiązać komu ręce opak. einem die Hände auf den Rücken binden. lier à qu. les mains sur les dos.

zawięzuię się. 1) sich bey etwas verpflichten. 2) ansetzen, sich schließen; ein Häuptchen gewinnen. 3) aus etwas folgen. 1) s'engager, s'obliger par qu. ch. 2) se mettre à fruit; se pommer, nouer; se former en fruit. 3) s'ensuivre. § 1) zawiązał się przysięgą. 2) kapusta, owoc się iuż zawięzuie. 3) nic się pewnego z tego dwoyga nie zawięzuie.

nic mi się z tego nie zawiąże. ich werde dabey nichts abschöpfen, nichts gewinnen. je n'y gagnerai rien; il n'y a rien à regratter pour moi.

Zawiiam, zawiiać, *v. m. F. zawinę, zawinąć.* hüllen, verhüllen, einhüllen. couvrir d'un voile; bander, voiler, entortiller, envelopper qu. ch. de. § zawinął rękę, głowę chustka, palec w płatek.

zawinąć się. geschäftig seyn, sich tummeln. tracasser, s'empresser, être empressé. § zawinął się szablą; dużo się koło tego zawiiaią.

*zawinąć; *zawinąć się.* anländen, einlaufen. aborder; prendre terre dans un pays, mouiller l'ancre; arriver au port. § zawinął szczęśliwie do portu.

Zawiianie, *n.* das Einhüllen. l'action d'envelopper.

Zawiianki,

Zawiianki, *plur.* szczupaczki w obłączki. kleine gekrümmte Hechte. brocherons ou lancerons cuits & pliés en cercle.
Zawikłać co, F. *zawiklę*, *v. a.* verwirren. embrouiller, embarrasser, confondre, entortiller. § zawikłał nici, sprawy.
zawikłać styl swoy. eine verwirrte Schreib-Art führen. entortiller son stile; avoir un stile obscur, entortillé.
Zawikłanie, *n.* Verwirrung, Gewirr. confusion, *f.* embrouillement, *m.* brouillerie, *f.* embarras, *m.* entrelassement, brouillamini, brouillament, *m.*
Zawikłanie, zawikła, *adv.* verworren, auf eine verwirrte Art. d'une manière embarrassée, entortillée & embrouillée; d'une manière obscure, odscurément.
Zawikłany, *adj.* verwirrt. embarrassé; embarrassant, brouillé, embrouillé. § zawikłana trudność.
zawikłany, zawiły styl. verwirrte, unverständliche Schreib-Art. stile entortillé, obscur, peu intelligible, difficile à entendre; ténèbres, *f. plur.*
Zawilec, *m. g. zawilca.* } zaięczy ma-
Zawiłek, *m. g.* *u.* } czak, (*anemone*) Anemone, Wind-Bluhme. anemone, *f.* une fleur.
zawilec białoczerwony. roth und weiße Anemone. regale, *f.*
Zawile, }
Zawiło. } *adv. vid.* Zawikłanie, *adv.*
Zawiłorogi, *adj.* mit krummgebogenen Hörnern. qui a des cornes entortillées.
Zawiłość, *f. vid.* Zawikłanie.
zawiłość drzewa. das Gewirre von Aesten und Adern in einem Baum. entortillement, *m.* entrelassement des noeuds & des veines dans un arbre.
Zawiły, *adj.* 1) verworren, f. Zawikłany. 2) inwendig krumm gebogen. 3) knotig, astig, durchgeschlungen von Aesten und Adern. 1) embrouillé, *v.* Zawikłany. 2) entortillé, tortu, tortueux, tortillé, tors, courbé en dedans. 3) entortillé dedans de veines & de noeuds. § 1) zawiła to sprawa. 2) rog zawiły. 3) pień zawiły.
styl zawiły, vid. *zawikłany styl.*
Zawiniem co, *v. m. F. zawinię*, przewiniam. verschulden. commettre un crime, une faute; être coupable.
Zawiść, *f.* 1) Eifersucht. 2) Neid. 3) Haß. 1) jalousie, *f.* rivalité. 2) envie. 3) la haine. § 1) zawiścią małżeńską zdięty. *2) zawieść (zazdrość) szalona. *3) w zawiści, w nienawiści iest.

Zawiśle, *n.* jenseitiges Ufer der Weichsel. le rivage qui est au delà de la Vistule.
Zawiślny, *adj.* jenseit der Weichsel gelegen. situé au delà de la Vistule.
Zawisły, *adj. vid.* Zawiesisty.
Zawisnąc, F. *zawisnę*, *v. n.* 1) hängen; hängen bleiben. 2) auf etwas stehen bleiben, als auf einem Stock ein Glas, das man im Gleichgewicht erhält. 3) auf etwas beruhen, ankommen, von etwas abhangen. 1) pendre, être pendu; être, demeurer en l'air. 2) s'arrêter sur une chose qu'on veut porter sur une autre en équilibre. 3) consister en. § 1) niech ciężar zawiśnie na sznurku przez klubkę. 2) niesie dwie szklanki ktore na końcach laski zawisły. 3) i w tym wszystko zawisło; od tego to zawiśnie; na twoiey woli wszystko zawisło; życie moie i zdrowie od twego życia i zdrowia zawisło; w pomocy twoiey siła szczęścia mego zawisło.
zawisło na tym życie twoie. darauf beruhet, das kostet dein Leben. cette chose vous import de la vie.
Zawiśnik, *m.* } ein Eifersüchtiger. rival;
Zawistnik, *n.* } concurrent dans notre amour, dans notre fortune.
Zawisność, *f.* Eifersucht, Neigung zu derselben. jalousie, inclination à la jalousie. § 1) potomność bez respektu i zawisności sprawy monarchow zwykła nicować.
Zawisny, *adj.* } 1) eifersüchtig. 2) nei-
Zawistny, *adj.* } disch. 1) jaloux, *adj.* qui est tourmenté de jalousie. 2) envieux. § 1) małżonek zawisny. *2) zawisnym, zazdrościwym na to patrza okiem.
Zawistam, *v. a.* komu czego zawiśny, iestem. eifersüchtig seyn. être jaloux de qu. ch.
Zawitać, F. *zawitam.* ankommen, erscheinen. arriver, *v. n.* paroître, éclatter, apparoître; se faire voir. § miły ten gość niespodzianie zawitał; zawitała szczęśliwa godzina, dzień oczekiwany.
Zawity, *adj.* eingehüllet, umgehüllet. voilé, couvert d'un voile; enveloppé. § twarz zawita; pierścień w płatek zawity.
rok zawity. ein peremtorischer Termin. assignation, *f.* ajournement péremtoire.
Zawłaczam, *v. a.* } F. *zawłokę.* 1) weit
Zawłoczę, *v. a.* } hinschleppen. 2) einfädeln eine Nadel. 3) zueggen, eineggen die Saat. 1) trainer, entrainer loin. 2) en-

2) enfiler une éguille. 3) hercer la ſemence; paſſer la herce par deſſus le grain ſemé. § 1) zawlokł go za włoſy na dwor. 2) zawłoczyć igłę, nitkę. 3) zawłoczyć ſiewbę.

Zawleczenie, *n.* Wegſchleppung. l'action d'entrainer.

Zawleczony, *adj.* 1) weggeſchleppt. 2) eingefädelt. 1) entrainé, trainé. 2) enfilé, comme une éguille.

Zawnętrzny, *adj.* außen-, äußerlich. extérieur.

Zawod, *m.* 1) ſchneller Lauf. 2) Wett-Lauf, Wettrennen. 3) Renn-Bahn. 4) eine Wette. 5) Unternehmen, Vorſatz. 6) Verleitung, Verführung. 1) élan, *m.* cours rapide; courſe qui ſe fait avec viteſſe. 2) la courſe qui ſe fait en lice. 3) lice, *f.* carrière, *f.* lieu où l'on fait les courſes. 4) gageure, *f.* pari, *m.* 5) entrepriſe, *f.* projet, *m.* 6) ſéduction, aveuglement. § 1) zawodem (prętkim gonieniem) mi konia znarowił, iechać, lacieć, pędzić, bieżeć zarod; czaſowładny okręgow niebieſkich zawod. 2) puścić ſię w zawod o co. 3) zawod, mieyſce zawodow albo plac biegania; na zawodzie konni i pieſi biegali. 4) przegrać zawod. 5) ſtateczny w zawodzie, zawod lekomyślny, zawiedziony. 6) zawod to duſz, ſumnienia, ludzi.

zawody Olimpiackie. die olympiſchen Spiele. les jeux Olimpiques.

zawod daremny. vergebenes Unternehmen. levée de boucliers; chaſſe-morte; coup perdu; entrepriſe qui n'a aucune ſuite.

zawod iechać; w zawod iechać; w zawod puścić. geſchwinde fortjagen. pouſſer ſon cheval; courre. § iadę w zawod, abym rychley ſtanął.

zawod biegać; w zawod biegać. 1) rennen, hurtig laufen. 2) um die Wette laufen. 1) courir aller le plus vîte qu'on peut. 2) entrer en lice, en carrière; combattre à la courſe; courir à qui mieux. § 1) nie biegay zawodu, powoli lepiey, *prov.* 2) w zawod o co biegać.

w zawod, w zawody bieganie. das Wettlaufen, Wettrennen. courſe qui ſe fait en lice.

Zawodniczy, *ſubſ.* Aufſeher der Renn-Bahn. inſpecteur des courſes.

Zawodniczy, *adj.* } zur Renn-Bahn gehö-
Zawodowy, *adj.* } rig. de lice, de carrière; de courſe. § biegać na zawodniczym placu.

Zawodnik, *m.* Wett-Laufer, Wett-Renner. coureur, *m.* qui court dans la lice.

Zawodny, *adj.* betrüglich, fehlbar. incertain, *adj.* qui peut faillir, qui peut manquer; trompeur, fragile, frêle, frauduleux. § zawodna to nadzieia; zawodny to człowiek.

Zawodzę, zawodzić, *v. m.* F. *zawiodę, zawieść.* 1) weit hinführen, wegführen. 2) aufziehen, aufführen eine Wache. 3) einen bringen, locken zu etwas. 4) betrügen, verführen, verleiten. 5) verletzen, brechen, nicht halten. 6) mit Schulden beſchweren. 1) mener, amener, emmener loin. 2) monter la garde. 3) attirer, porter qu. par apas, par perſuaſion à. 4) tromper, ſéduire. 5) bleſſer, violer, rompre, ne pas garder. 6) obérer; charger de dettes. § 1) daleko mię w las zawiodłeś; zawodził wartę, gwardyą z bębnami i piſzczałkami do pałacu. 3) zawiedzieſz go tym gdzie chceſz; zawiodł go do tego. 4) zawiodł ſumnienie, duſzę moię; tak wiele ludzi zawodzi. 5) zawieść wiarę ſwoię, pokoy; przyiaźni naſzey nigdy nie zawiodę. 6) zawodzić maiętność zapiſami, długami zawodzi maiętność ſwoię.

zawodzić taniec. einen Tanz aufführen. mener le branle. § gdzie radzi oſtrzem graią, śmierć taniec zawodzi.

zawodzić ſumnienie ſwoie. ſein Gewiſſen beſchweren, verletzen. changer, bleſſer ſa conſcience.

zawieść nadzieię czyią. eines Hofnung betrügen. fruſtrer qu. de ſon eſpérance.

zawieść kogo na słowie. einem nicht Wort halten. violer la parole à qu; ne pas tenir ce qu'on avoit promis à qu.

lepiey zawodzić nie było. man hätte lieber nicht verſprechen ſollen. il ſeroit mieux ſi vous ne l'aviez pas promis.

zawodzić mgłę, zasłonę na oczy czyie. einen blenden; einem einen blauen Dunſt vormachen. aveugler, éblouir qu; mettre un bandeau ſur les yeux à qu. § nie daycie ſobie tey mgły na oczy zawodzić.

zawodzić ſię. 1) einen Anlauf zum Sprunge nehmen. 2) unternehmen, beginnen, vorhaben. 3) ſich betrügen; ſeine Abſicht verfehlen. 3) fallen, gerathen, ſich einlaſſen in ſchwere, betrügliche Händel; etwas ſchweres oder unmögliches unternehmen. 1) prendre ſon eſcouſſe, ſa courſe pour mieux ſauter; ſe mettre en train de ſauter. 2) entreprendre, tenter qu. ch; ſe mettre avec éffort à qu. ch. 3) manquer ſon coup, ſe tromper.

per. 4) s'embarrasser, s'embarquer, s'ensiler, s'embrouiller, s'engager dans une affaire difficile ou trompeuse; faire une entreprise trop hardie ou impraticable. § 1) zawiedź się do biegu, do skoku. 2) zawiodł się był coś więcey powiedzieć; dochodzić prawdy zawodzi się; na to się zawiodł. 3) zawiodł się na swoim zdaniu, na swoiey nadziei, na przyiaźni z tobą zawziętey; nie zawiedziesz się Was Pan na tym. 4) zawiodł się i zabrnął w wielkie kłopoty; zawodzi się na długą rzecz.

Zawodzenie, *n.* 1) die Wegführung. 2) Verleitung, Verführung. 1) l'action de mener loin. 2) séduction, tromperie.

zawodzenie się, zapuszczanie się. Unternehmung. entreprise, *f.*

Zawodzie, *n.* Ort hinter einem Wasser. endroit au delà d'une grande eau.

Zawołać, *F. zawołam, v. a. kogo.* n. *na kogo.* 1) ausrufen. 2) rufen, schreyen. 3) einen rufen, herzurufen. 1) s'écrier. 2) crier, dire tout haut. 3) faire venir, mander, renvoyer querir, appeller qu. § 1) niech tu zawołam. 2) zawołay na gwałt, na ratunek. 3) zawołay dziewki.

Zawołanie, *n.* 1) das Ausrufen. 2) Redek. Ausrufung, Exclamation. 3) das Rufen, Herbeyrufen. 1) cri, *m.* élevation de la voix. 2) *Rétoriq.* exclamation, *f.* 3) commandement de faire venir, d'appeller quelqu'un.

zawołanie na gwałt. das Gewaltschreyen. une clameur de haro; l'action de crier au secours à l'aide.

Zawołany, *adj.* 1) gerufen. 2) berühmt. 1) mandé, qui est appellé. 2) fameux, célébre, connu.

Zawonieć czego. *F. zawonię.* riechen, mit dem Geruch empfinden. sentir par l'odorat.

Zawora, *f.* zapora, *f.* Riegel, Vorschieber. barre, *f.* verrou, *m.* un pié de biche.

Zawornik, *m. g. a.* kamień frambużny sklep zwieraiący. Keil, Schluß-Stein eines Gewölbes. mensole, *f.* voussoir, *m.* vousseau, *m.* clé de voute; pierre propre à fermer toutes les autres pierres de la voute.

Zawoy, *m.* 1) Turban, türkischer Bund. 2) Binde, langer Streif von Zeug. 3) eine Art Schleier. 4) Anat. Häutchen, worinnen etwas eingewickelt ist. 1) turban, *m.* bonnet blanc; coifure particulière des Turcs. 2) band, *f.* lien long de quelque étoffe à bander qu. ch. 3) sorte de mousseline. 4) *Anatom.* enveloppe, membrane qui enveloppe qu. ch. § 1) zawoy turecki, perski. 2) czarnym zawoiem lewą ręką obwinął. 3) zawoy bawełniany złotem określony.

zawoy chamcham. der feinste Schleier. de la plus fine mousseline.

Zawoynik, *m.* große Binde von Leinwand. grande bande de toile. § zawoynikiem go i z ksiużką do grobu pochowano.

Zawożę, zawozić, *v. m. F. zawiozę,* zawieść. 1) weit wegfahren, wegführen. 2) ausfüllen, zuwerfen, vollführen eines Graben. 1) transporter, voiturer, conduire, mener par eau ou par terre. 2) encombrer; remplir, couvrir de terre un fossé. § 1) zawieziono go na okręcie na wygnanie; zawież te towary za granicę. 2) zawozić row.

Zawrąbiony, *adj.* umgeschlagen, umgebogen, mit einem Rande versehen. replié, bordé, rebordé.

Zawracam, *v. m. F. zawrocę.* 1) umwenden, umlenken. 2) den Kopf einnehmen, dumm machen, in den Kopf steigen. 3) den Kopf verrücken. 1) tourner; braquer. 2) entêter; faire mal à la tête; donner à la tête. 3) déplacer, disloquer, renverser; démonter, aliéner l'esprit. § 1) zawroć woz, czołn; czołnem; wozem; zawracać w zad, w bok. 2) to wino głowę zawraca. 3) gładyszka mu głowę zawrociła.

zawracać oczy. die Augen verkehren, verdrehen. tourner, égarer, rouler les yeux.

zawraca mu się głowa. 1) er bekömmt den Schwindel. 2) er wird närrisch, im Kopf verrückt. 1) il a un tournoîment de tête. 2) il devient fou; il a la cervelle démontée.

oczy mu się zawracaią. seine Augen verdrehen sich. ses yeux tournent, roulent.

zawracaią się konaiącemu oczy. die Augen brechen sich beym Sterbenden. les yeux du mourant se roidissent.

Zawracanie, *n.*
Zawrocenie, *n.*
Zawrot, *m.*
} 1) Umwendung, Umlenkung. 2) Krümme. Büge. 3) Ende, Zeit gegen das Ende. 4) Verrück des Kopfs. 1) braquement, *m.* l'action de tourner. 2) tournoîment, détour; tournant. 3) déclin, *f.* fin. *f.* 4) étourdissement, folie; transport au cerveau; aliénation d'esprit, égarement. § 1) woz się na zawrocie wywrocił. 2) zawrot drógi.

gi, rzeki. * 3) na zawrocie (ſchylku) ieſieni. 4) pycha zawrot głowy czyny.

zawracanie głowy z zaćmieniem oczu. Augen-Schwindel, wenn es einem ſchwarz vor den Augen wird. vertige cauſé par une vapeur groſſiere & noire.

Zawrębić, *F. zawrębię.* mit einem Rande verſehen, einfaſſen. reborder, border.

Zawrocony, *adj.* 1) umgewendet, umgelenkt. 2) verkehrt, verrückt. 1) tourné, braqué. 2) renverſé, déplacé, aliéné. § 1) wow zawrocony. 2) głowa zawrocona.

oczy zawrocone. verdrehte Augen. des yeux tournés.

Zawrot, *m. vid.* Zawracanie.

Zawrzaſknąć, *F. zawrzaſknę.* Zeter ſchreyen. crier malheur, au meurtre.

Zawściąg, *m.* ⎫ ziele (*ſtatice*) Meer-
Zawścięgacz, *m.* ⎭ Gras. ſtatice, *f.*

Zawściągam, zawściągnąć, *v. m. F. zawściągnę*, zawściągnąć. 1) an ſich ziehen, anhalten, zurück halten. 2) dämpfen, bändigen, hemmen. 1) tirer à ſoi; retenir, arrêter en tirant. 2) domter, ranger à ſon devoir, arrêter, retenir, refrener, reprimer. § 1) zawściągniy konia, liny. 2) zawściągnąć ſwawolę poſpolſtwa.

Zawściągnienie, *n.* Anhaltung. l'action d'arrêter.

Zawściągniony, *adj.* angehalten, zurückgehalten. arrêté.

Zawſtydzam, *v. m. F. zawſtydzę.* beſchämen, ſchamroth machen. confondre qu; faire rougir qu; faire de la honte à qu; rendre qu. honteux.

zawſtydzić ſię. ſich ſchämen. avoir honte rougir de honte.

nie zawſtydziſz ſię. du wirſt dich deſſen, ſeiner nicht ſchämen. vous n'aurez point de honte de lui, de cela.

Zawſtydzenie, *n.* Beſchämung. confuſion, *f.* honte, *f.*

Zawſtydzony, *adj.* beſchämt. penaud, confus; qui a reçû de la honte, de la confuſion.

Zawſze, *adv.* zawzdy. allemal, immer. touſours, continuellement.

na zawſze. auf immer. pour toujours; jamais.

raz na zawſze. einmal für allemal. une fois pour toujours.

Zawziąć co cudzego, *vid. zabieram. m. F. zabiorę, zawezmę.* 3)

zawziął ſię ogień, vid. Zaymuię — *zaiąć ſię.* 3)

Zawziątek, *m. g. u.* fig. Pfand, Verſicherung. *fig.* gage, *m.* aſſurance, *f.* § przyymiy ten przyiaźni, życzliwości moiey zawziątek.

Zawziętość, *f.* 1) Grimm, Verbitterung. 2) Hartnäckigkeit. 1) courroux, acharnement, *m.* rage, fureur, animoſité, *f.* 2) opiniâtreté. § 1) w obudwu ſtronach ſiły nie zawziętość uſtawały. 2) zawziętość to nieprzełamana.

Zawzięty, *adj.* 1) hartnäckig, verſtockt. 2) verbittert, ergrimmt. 3) gefaßt, angefangen, entſtanden. 1) opiniâtre, endurci. 2) acharné, envenimé; animé de haine & de colère. 3) commencé, éclaté, qui commence à paroître. § 1) bardzo ieſteś zawzięty. 2) zawziętym tchnąć duchem; zawziętemu na ſwoy honor tak odpowiedział. 3) zawziętey ku mnie to przypiſuię niełaſce; od pierwſzey zawziętey z Was Panem znaiomości; zadatek zawziętey życzliwości; zdawna zawzięta przyiaźń, nieprzyiaźń.

Zaymanie, *n.* ⎫ zaięcie, *n.* 1) Weg-
Zaymowanie, *n.* ⎭ treibung des Viehes. 2) Aufhebung der feindlichen Soldaten. 1) enlevement de bétail. 2) enlevement, *m.* ſurpriſe, *f.* l'action d'enlever, de forcer les ennemis. § 1) zaymanie bydła, koni, gęſi. 2) ieńcow, czatow zaymowanie.

Zaymuię, zaymować, *v. m. F. zaymę,* zaiąć. 1) wegtreiben, wegnehmen das Vieh. 2) aufheben, wegnehmen feindliche Truppen. 3) einen Raum einnehmen, beſetzen. 4) erreichen mit einem Stock; ſchlagen, treffen. 5) eines Ehre angreifen, antaſten, ſchmälern, verletzen. 1) enlever, emmener avec force le bétail. 2) enlever, prendre, ſurprendre les ennemis. 3) tenir, occuper, remplir une place. 4) atteindre, toucher, aſſener, frapper qu; porter un coup à qu. 5) offenſer, bleſſer qu. ch. faire tort, préjudicier, déroger à. § 1) zaiął bydło moie. 2) zaiąć nieprzyiacioł, ieńcow, koni. 3) woyſko obſzerne pola zaymowało. 4) zaiął go po grzbiecie. 5) zaiąć niewinnego w (na) honorze; zaiął ſławy iego.

zaiąć ſię. 1) keimen, Wurzel ſchlagen, faſſen. 2) entſtehen, ſich auszubreiten anfangen, Wurzel faſſen, um ſich greifen. 3) Feuer faſſen; ergreifen, ſich entzünden. 1) s'enraciner; prendre, faire, jetter des racines; lever. 2) prendre racines, naître, commencer, s'allumer, éclatter, s'engendrer, s'augmenter. 3) prendre feu, s'allumer, s'embraſer. § 1) gdy ſię naſienie zaymie wyrzuca rozłupione ziarno na ſtronę. 2) cho-

roby się zaięły; zaymuie się herezya; zaięła się w Polszcze woyna, powietrze. 3) ogień się zaiął; hubka się zaięła; dom się od ognia zaiął; drwa się zaięły; proch się zaiął i strasznym wybuchnął hukiem.

Zayrzę, *rzy*, *rzył*, *v. a.* zazdroszczę, *v. a.* beneiden, mißgönnen. envier à qu. ch; porter envie à qu. en qu. ch. § nie zayrzyy, nie zazdrość szczęściu moiemu; nie będę mu zayrzył szczęścia tego; zayrzeć komu dobrego powodzenia, żaden mu nie zayrzy.

Zayrzeć, *vid.* Zazieram.

Zayście, *n.* 1) das Entgegengehen. 2) Zank, Streit, Händel. 1) aller au devant de qu. 2) querelle, rencontre, prise. §) na zayściu mu w drogę potkałem cię. 2) zayście (zwada, hałas) z nim miałem.

Zażalony, *adj.* sehr betrübt, gekränkt. désolé, pénétré de douleur; affligé. § zażalone serce.

Zażartować, F. *zażartuię.* spaßen, scherzen. railler, se mettre à plaisanter.

Zażartość, *f.* Grimm, Wuth, Verbitterung. courroux, acharnement, déchainement, rage, furie, fureur, *f.*

Zażarty, *adj.* ergrimmt, wüthend. acharné, furieux, déchainé, enragé. § Mars zażarty, *f.*

Zazdrość, *f.* der Neid, die Mißgunst. envie, *f.* jalousie, *f.* § zazdrości z czego nabyć; odzywa się świegotliwa, wrząca, drapieżna, nienasycona zazdrość; zazdrość szczęśliwemu i mężnemu nie szkodzi, *prov.* zazdrość z cudzego dobra się rodzi, *prov.*

zazdrości podległy, vid. Zazdrośny.

Zazdrościciel, *m.* } Neider, Beneider. un
Zazdrośnik, *m.* } envieux, celui qui porte l'envie à qu.

Zazdrościwie, *adv.* neidisch. avec envie.

Zazdrościwy, zazdroszczący. 1) neidisch. 2) ein Neider. 1) envieux, jaloux; marri du bonheur d'autrui. 2) un envieux. § 1) zazdrościwe połyka śliny; zazdrościwym okiem płacze na dobre powodzenie bliźniego. 2) zazdrościwemu swoie rzeczy nie smakuią.

Zazdrośny, *adj.* zazdrości podległy, któremu zayrzą drudzy. beneidet, der viel Neider hat. envié, *adj.* qui s'attire l'envie de plusieurs.

Zazdroszczę komu czego, *ści*, *ścił*, *vid.* Zayrzę.

Zażegnać co, F. *zażegnam*, *v. a.* durch Segensprechen oder einen Zauber-Segen abwenden. détourner, chasser par le signe de croix ou par un charme.

Zażegnanie, *n.* Abwendung eines Uebels durch Segen-Sprechen oder Abergläubische Worte. éloignement d'un mal par le signe de croix ou par des paroles superstitieuses. § słowa na zaklinanie wężow i na zażegnanie złego.

Zażegnany, *adj.* durch einen Segen oder Zauber-Seegen vertreiben, verbrannt. chassé par le signe de croix ou par quelque charme.

Zaziębiam, *v. m.* F. *zaziębnę.* sich verkälten. se morfondre, se refroidir. § zaziąbł żołądek; ciało zaziębło.

Zaziębienie, *n.* Verkältung. refroidissement, *m.* morfondure, *f.* § kaszel ten z zaziębienia pochodzi.

Zaziębiony, *adj.* verkältet. morfondu, refroidi.

Zazieram, *v. m.* F. *zayrzę.* zaglądam. hereinkucken; sehen durch oder in etwas. voir, regarder par, dans. § zazierać przez dziurę, szpary; zazrzał do izby.

*Zazrzę, *vid.* Zayrzę.

Zazuwam, *v. m.* F. *zazuię.* recht, gehörig anziehen einen Schuh, einen Stiefel. achever de chausser, ajuster le soulier, la botte à la jambe. § zazuy mi trzewik, bot; chcąc obuc trzewik nie mogę go zazuć.

obułem trzewik ale go nie zazułem. ich habe zwar den Schuh an, aber ich habe ihn noch nicht recht angezogen. j'ai bien mis le soulier mais il n'est pas encore bien ajusté.

Zażycie, *n.* zażyto, *aid.* Zażywanie, zażywany.

Zażywam, *v. m.* F. *zażyię.* 1) genießen, zu sich nehmen, einnehmen. 2) genießen, haben, besitzen. 3) sich bedienen einer Sache, solche zu etwas brauchen. 1) prendre, user; manger ou boire. 2) jouïr de; avoir la possession de. 3) se servir de; employer qu. ch. à. § 1) zażył lekarstwa; zażywa tabaki; zażywaią nayczęściey nabiały. 2) słodkiego zażywamy pokoiu. 3) zażyy konia tego ostrożnie; zażywaią piki i szable w boiu; sukna angielskiego do szat zażywa; zażył słowa, wyrazu tego; dobrey, złey do tego zażył okazyi, czasu.

zażywać sobie. sich pflegen, wohl leben. se donner du bon tems, du menu; faire bonne vie.

Zażywanie, *n.* 2) Genuß, Genießung einer Speise. 2) Genuß, Besitzung. 2) Gebrauch einer Sache. 1) l'action de prendre une nourriture. 2) jouïssance de qu. ch. 3) usage, *m.* qu'on fait d'une chose. § 1) zażywanie po-

karmu, napoiu, lekarstwa. 2) zażywanie rozkoszy pokoiu. 3) zażywanie oręża, instrumentu, słowa.
sukno do twrałego zażywania. Tuch das dauerhaft ist. du drap d'un bon usé.
Zażywany, *adj.* 1) genossen, zu sich genommen. 2) gebraucht, angewendet. 3) das man genossen hat. 1) pris, usé, qu'on a mangé ou bû. 2) employé à 3) joui.
Zażywny, *adj.* zum Genuß, zur Nahrung dienlich; nützbar. utile, *adj.* propre à la nourriture; nourrissant. § wołowina zażywna w kuchni; gęś iest w sobie sytna i zażywna.
Zbankretować, F. *zbankretuię, v. a.* bankrotiren, bankrot spielen. faillir; faire une banqueroute.
Zbankretowanie, *n.* Bankrot. banqueroute, *f.*
Zbankretowany, *adj.* bankrotirt. banqueroutier, *m.* qui a fait une banqueroute.
Zbawca, *m.* } Erretter, Befreyer. libérateur, *m.*
*Zbawiacz, *m.* }
Zbawiam, *v. m.* F. *zbawię.* 1) erlösen die Menschen, die Welt. 2) selig machen. 3) befreyen, erretten, erlösen von einem Uebel. 4) berauben, um etwas bringen. 1) sauver, délivrer les hommes, le monde. 2) sauver qu; procurer à qu. le salut éternel. 3) sauver, délivrer d'un mal. 4) priver frustrer, dépouiller qu. de. § 1) Chrystus Pan nas i świat cały zbawił. 2) zbawił Bog łotra na krzyżu wiszącego. 3) zbawił mię Bog śmierci, choroby; zbawiłeś mię tego nieszczęścia, kłopotu. 4) zbawił go dobr, honoru.
zbawić kogo żywota. einen um das Leben bringen. donner, causer à qu. la mort; mettre qu. à mort; ôter, arracher la vie à qu.
Zbawiciel, *m.* der Heiland, unser Erlöser, Seligmacher. le Sauveur; le Sauveur des hommes, du monde; le Redempteur.
Zbawicielski, *adj.* des Heilandes. du Sauveur des hommes.
Zbawiennie, *adv.* heilsamlich, nützlich. salutairement, utilement.
Zbawienie, *n.* 1) Erlösung der Menschen. 2) die Seligkeit. 1) la redemption des hommes. 2) béatitude, *f.* salut, *m.* félicité éternelle. § 1) zbawienie świata. 2) wieczne go cieszy zbawienie.
Zbawienny, *adj.* 1) selig, Gottsgefällig, Gottselig. 2) heilsam, gesund. 1) béatifique; qui est de bien-heureux. 2) salutaire, utile. § 1) zbawienny prowadzi żywot. 2) zbawienna to rada była.
Zbawiony, *adj.* selig, der in der Seligkeit lebet. bien-heureux; qui jouït de la félicité éternelle.
Zbicie, *n.* zbiianie, *n.* 1) das Zerschlagen, Zerprügeln. 2) das Zusammenschlagen mit Nägeln. 3) Widerlegung. 1) bastonnade, *f.* volée de coups de bâton. 2) un assemblage qui se fait par des cloux; l'action de rassembler les pièces, de les joindre ensemble avec des cloux; jointure de deux planches, liaison, *f.* 3) refutation, *f.* discours qui refuse, qui détruit un autre. § 1) umarł od zbicia srogiego. 2) zbicie goździmi. 3) zbicie, zbiianie mowy czyiey, dowodu, pozwu.
Zbieg, *m.* 1) ein Entlaufener. 2) ein Deserteur, Ueberläufer. 3) Abfall, Abfluß des Wassers. 1) déserteur, *m.* échappé, fugitif. 2) transfuge, déserteur, rendu, qui s'enfuit de l'armée. 3) découlement, *m.* chûte de l'eau, *f.* § 1) zbiega ze wasi złapano. 2) zbieg przywrocony, przyścigniony. 3) zbieg wody.
zbieg klasztorny. verlaufener Mönch. moine défroqué.
Zbiegam, zbiegać, *v. m. F.* zbiegnę, *zbiegnąć*, *zbieżę*, zbieżeć. 1) herunter laufen. 2) entlaufen, weglaufen. 3) desertiren, ausreißen. 4) verlaufen, verfließen, dahin gehen, vergehen. 5) übertreiben, abtreiben, überjagen ein Pferd. 6) beschleichen, darzukommen, überrumpeln. 7) durchwandern, durchlaufen. 1) courir de haut en bas. 2) s'enfuir, échapper, déserter. 3) déserter, s'enfuir de l'armée. 4) passer, couler, s'écouler. 5) estrapasser, harasser, surmener, outrer un cheval. 6) survenir; surprendre, attraper qu. 7) parcourir, roder, tourner un pays. § 1) zbież na doł; zbiegłem z gory; woda tam na doł zbiega. 2) zbiec od Pana. 3) zbiegł od woyka, od regimentu. 4) zbiegł mi dzień, czas; lata zbiegaią. 5) zbiegł nagle, niespodzianie na tym sługę. 6) zbieżeć konia. 7) zbiec miasto, wsi, ulice; ale wiele Staropolaków teraz, zbiegay całą Polskę.
zbiec z klasztoru. aus dem Kloster laufen. se défroquer; jetter, quitter le froc; jetter le froc aux orties.
zbiegać się. 1) zusammen laufen, zulaufen. 2) zusammen fließen, zusammen laufen, in einander fallen, als zwey Flüsse. 3) zusammen gehen, zusammen laufen als die Straßen.

Straßen. 3) sich abtreiben, sich vom Laufen abmatten. 1) s'attrouper; courir ensemble, accourir en foule. 2) confluër, couler ensemble; joindre ses eaux comme deux fleuves; tomber, se décharger, se dégorger, s'emboucher dans une autre fleuve. 3) se joindre comme deux chemins. 4) se rendre; perdre ses forces à force de courir. § 1) zbiegło się na to dziwowisko pospolstwo. 2) tam się zciegaią Bug i Wisła, 3) przy wsi się zbiegaią drogi. 4) koń się zbiegł i ustał.

Zbieganie, *n.* zbieżenie, *n.* zbieganie się, *n.* zbieżenie się, *n.* 2) Zulauf, Auslauf des Volks. 2) Zusammenfluß zweyer Ströme. 3) Zusammenlauf der Wege. 1) affluence, *f.* concours, *m.* l'action de s'attrouper, de venir de toutes parts. 2) candé, *m.* confluent, *m.* la conjonction de deux fleuves; l'endroit où deux riviéres se joignent. 3) endroit où s'aboutissent, où se joignent plusieurs chemins.

zbieżenie z gory. das Herunterlaufen. course que l'on fait aval d'un mont, descente à toutes jambes; cours de haut en bas.

zbieżenie do nieprzyiaciela. das Ausreißen, Ueberlaufen zum Feinde, die Desertion. désertion, *f.* fuite d'un soldat ou d'une autre personne.

Zbiegła, *s. f.* eine Entlaufene. celle qui est échappée, qui est désertée.

Zbiegły, *adj.* entlaufen, übergelaufen. ausgerissen. échappé, déserté. § zbiegły chłop od Pana; zbiegłe woysko; zbiegli żołnierze.

mnich zbiegły. verlaufner Mönch. moine défroqué.

Zbier, *m.* 1) ein Sbirer, Häscher zu Rom. 2) Häscher. 1) un sbirre ou archer à Rome. 2) archer.

Zbieracz, *m.* ein Sammler, Aufleser. ramasseur, *m.* cueilleur, *m.* celui qui ramasse.

zbieracz odrobin. Brocken-Sammler, der die übrigen Speisen von den Tischen zusammen trägt. celui qui ramasse les restes des repas.

zbieracz z ksiąg, der aus Büchern eine Sammlung macht. compilateur, *m.* ramasseur, *m.* qui fait des extraits, des recueils des plus belles matiéres dans les livres.

zbieracz wina. ein Wein-Leser. vendangeur.

zbieracz owocow. Obst-Leser; der Obst abbricht. cueilleur de fruits.

zbieracz iabłek. Aepfel-Leser. cueilleur de pommes.

Zbieraczka, *f.* Sammlerinn. femme qui ramasse, qui recueillit.

Zbieram, zbierać, *v. m.* F. *zbiorę*, zebrać. 1) sammlen, einsammlen. 2) lesen, abnehmen; das Obst, die Feld-Früchte einsammlen; einerndten. 3) colligiren, recerpiren aus Büchern. 4) auflesen, aufheben von der Erde. 5) versammlen, zusammenziehen ein Kriegs-Volk. 5) den Tisch abräumen. 7) Rechenk. in eine Summe bringen. 1) recueillir, ramasser, rassembler. 2) cueillir, recueillir la moisson, les fruits; engranger. 3) recueillir, extraire, tirer de quelque auteur ce qu'il y a de meilleur; faire un recueil. 4) ramasser, recueillir les choses qui sont à terre. 5) réunir, ramasser, amasser, recueillir, rassembler en un corps les soldats qui sont dispersés en divers endroits. 6) desservir; lever la nappe; ôter, relever les plats, les verres & autres choses de dessus la table. 7) *Aritm.* ramasser les nombres, jetter une somme. § 1) zbierał pieniądze, księgi. 2) zbierać owoc, kwiaty; zebrać z bola. 3) piękne z ksiąg zebrał materye. 4) zbierać kamienie po polu, iagody, zioła. 5) zebrał na prętkości żołnierza, woysko. 6) zbierz chłopcze; zbierzmy ze stołu. 7) zbierzesz te liczby w iedną kupę albo sumę.

zbierać fałdy. die Falten einreihen, einfassen; zusammen nähen. ramasser les plis pour coudre ensemble; rebrousser les plis.

zbierać wodę deszczową. das Regen-Wasser auffangen. amasser les eaux de pluie.

zbierać wino, Wein lesen. vendanger.

zbierać pierze z szaty. die Federn von einem Kleide wegnehmen, ablesen. ôter les plumes de dessus un habit.

zbierać ostatki pozostałe. die übrigen Brocken zusammen lesen. ramasser les débris.

zbierać ostatki winne. den Wein nachlesen. grapiller, chercher les restes dans une vigne.

zbierać ptaki. die Nester ausnehmen. dénicher, *v. a.* ôter les oiseaux du nid.

zbierać niedobitki. die Ueberbliebenen von einer Armee zusammen ziehen. recueillir les débris de son armée.

już zbiera koło siebie chory. der Kranke greift und zupfet schon um sich herum. le malade cherche déja les vermisseaux.

zbierać się. 1) sich versammlen, zusammenfließen oder stoßen. 2) sich zusammenziehen als Soldaten. 3) sich anlassen, das Ansehen zu etwas haben. 4)

ſich ſetzen, ſich zuſammenziehen, von Wunden. 5) nach und nach weniger werden, ſich vermindern, abnehmen. 6) herbey ſchaffen, zuſammenbringen, aufbringen. 1) ſe remaſſer, s'amaſſer, s'aſſembler, ſe réünir. 2) ſe ramaſſer, ſe recueillir en un corps comme les ſoldats. 3) aboutir, tendre à; il y a apparence à. 4) ſe conſolider, ſe réünir comme une plaie. 5) ſe diminuër, s'amoindrir peu à peu; s'enlever, s'ôter. 6) ſe procurer, aquerir de toutes parts. § 1) zbiera ſię woda, kropla z drugą; zbieraią ſię obłoki; chmura ſię zebrała. 2) ta potęga ſię na naſze karki zebrała; woyſko ſię zebrało. 3) zbierało ſię na woynę, na pokoy, na hałas. 4) ziera ſię rana. 5) zbiera ſię dobrych ludzi. *6) zbiera ſię. zdobywa ſię na wielkie woyſko, na pieniądze.

zbiera ſię na deſzcz, na śnieg. es läßt ſich zum Regen, zum Schnee an. il y a apparence à la pluye, à la neige; il va tomber de la pluie, de la neige.

**zbiera ſię woda; wzbiera woda.* das Waſſer läuft an, tritt aus den Ufern. les eaux s'enflent, deviennent plus groſſes; debordent.

wrzod ſię zbiera. das Geſchwür eitert, ſetzet ſich. l'ulcère ſuppure, jette du pus.

zbiera mi ſię na womit, ein Brechen kommt mir an. un vomiſſement me prend, me ſaiſit; j'ai envie de vomir; je veux vomir.

Zbieranie, *n.* 1) das Einſammlen, die Sammlung. 2) das Einſammlen der Feld- und Bau-Früchte. 3) das Zuſammenziehen der Soldaten. 1) l'action de ramaſſer, d'amaſſer, de recueillir. 2) dépouille, *f.* cueillette, recolte des blés, des fruits. 3) action de ramaſſer les Soldats dans un corps. § 1) zbieranie kſiąg, pieniędzy, rozproſzonych rzecz. 2) zbieranie kwiatow, zboża, owocow, miodu i inſzych pożytkow. 3) zbieranie ludzi na woynę.

zbieranie podatkow, iałmużny. Steuer-Sammlung, Allmoſen-Sammlung. collecte, *f.* cueillette des tailles, des aumônes.

zbieranie fałdow. das Einfaſſen, Einnähen der Falten. l'action de ramaſſer les plis pour le coudre enſemble; rebrouſſement, l'attâche des plis.

ieranie z kſiąg. Sammlung aus Büchern, Collectanea. recueil, *m.* collections, *m.* l'action de ramaſſer les collections en liſant les auteurs.

zbieranie wina. die Weinleſe. le vendange.

zcieranie wody deſzczowey. das Auffangen des Regen-Waſſers. l'action d'amaſſer les eaux pluviales.

zbieranie ſię, n. 1) Verſammlung. 2) Zuſammenfluß des Waſſers, der Feuchtigkeiten. 1) attroupement, *m.* l'action de s'aſſembler. 2) découlement des eaux ou des humeurs en un endroit. § 1) zbieranie ſię żołnierzy. 2) zbieranie ſię wody; zbieranie ſię wilgotnożci w ciele.

Zbieranina, *f.*} allerhand Geſammeltes;
Zbieranka, *f.*} Sammlung unterſchiedener Dinge. ramas, aſſemblage, *m.* pluſieurs choſes ramaſſées enſemble.

**zbieranka; ſylaba, zebranie liter na iedno ruſzenie wargi, ięzyka.* eine Sylbe. § zbierka, Spoyka, *f.*

Zbierany, zebrany, *adj.* geſammlet. recueilli, ramaſſé, amaſſé. § zbierany owoc ręką; zbierany owoc pod drzewem.

Zbieżenie, *n. vid.* Zbieganie.

Zbieżony, *adj.* überjagt, übertrieben, abgetrieben. eſtrapaſſé, ſurmené, abattu à force de courir.

Zbiiam, *v. m.* F. *zbiię.* 1) zuſammen nageln, zuſammenſchlagen. 2) ſchlagen ein Buch. 3) herunter ſchlagen, herunterſtoßen. 4) ſehr ausprügeln; zerſchlagen. 5) ſchlagen den Feind. 6) widerlegen. 7) vernichten, vereiteln, auslöſchen. 8) einen abbringen, abwenden, abreißen von etwas. 1) ficher, cloüer; attacher enſemble des ais, les joindre par des cloux à coup d'un marteau. 2) battre, frapper avec un marteau un livre. 3) abbatre; faire tomber à force de frapper. 4) gourmer, ramaſſer, baſtonner; battre á bons coups de bâton ou de poing. 5) battre, défaire les ennémis, les mettre en déroute. 6) refuter, débattre, combattre. 7) détruire, renverſer, rendre nul, éffacer, diſſiper. 8) détourner divertir, éloigner qu, de. § 1) zbiy te dwie deſki goździami. 2) introligator dobrze zbił kſięgę, papier. *3) zbił, ſtrącił iabłka z drzewa. 4) zbić kogo kiiem; zbił mu gębę, łeb iak purchatkę. 5) zbić nieprzyiaciela, woyſko. 6) zbiiać kogo, czyy dowod, czyią racyą, naukę. 7) zbiiać pozew; to nieſzczęście nie zbiie afektu ſtateczności. 8) zbiiać możnieyſzych z animuſzow; zbiiać kogo z nadziei, z imprezy; dać ſię zbić z drogi prawdy.

zbiiać.

zbiiać, rozboiem się bawić. vom Straßen-Raub leben. vivre de brigandage.

zbiiać beczkę obręczami; pobiiać beczkę. ein Faß binden, beschlagen. relier une futaille.

zbiiam co w stępię, vid. Otłukam ziarno.

zbiiam, tłukę co w możdżerzu. im Mörsel stoßen. piler.

zbić grosz. schwänzen, Schwänzel-Pfennige machen. pincer; ferrer la mule.

zbiiać szafę, łożko. einen Schranken, ein Bett = Gestelle aufschlagen, aufstellen. monter une armoire, un lit.

zbiiać się. 1) auf einander stoßen, sich herunter stoßen. 2) einem etwas streitig machen, um etwas ringen, streiten, kämpfen. 1) s'entrepousser de haut en bas; se choquer l'un l'autre, s'entrechoquer. 2) contester, disputer à qu. ch; s'entrecombattre de qu. ch. § 1) w tey nawałności wiatry i wały się zbiiały. 2) zbiiać się z kim o Państwo, widzę iak się śmierć z miłością zbiiaią.

Zbiianie, *n. vid.* Zbicie.

zbiianie się iedney rzeczy z drugą; uderzenie w się. das Aneinanderstoßen; Anstoß. choc, *m.* heurte, *m.* rencontre de deux choses l'une contre l'autre.

zbiianie się o co. Streit um etwas. contestation, *f.* dispute, *f.*

Zbiiarnia, *f.* Mörder-Grube. coupe-gorge, *m.* boucherie, *f.*

Zbik, *m.* ein Dachs. blèreau, taisson, *m.*

Zbior, *m.* 1) das gesammlete; gesammeltes Gut. 2) Sammlung, Collection. 1) acquisition; biens, *plur.* ce qu'on a ramassé, qu'on a acquis. 2) ramas, *m.* collection, *f.* recueil, *m.* florilege, *m.* § 1) rozszafował swoie i kościelne zbiory. 2) zbior Praw koronnych.

Zbiorowod, *m. geogr.* das Welt-Meer. Océan, *m.*

Zbiorowod Wschodni, *geogr.* das Morgen-Welt-Meer. Océan Oriental.

Zbisurmanić kogo, *F. zbisurmanię.* zum Türken machen. faire qu. Turc.

zbisurmanić się. ein Türke werden; türkisch werden. devenir Turc, se faire Turc.

Zbity, *adj.* 1) zusammen geschlagen, zusammen genagelt. 2) geschlagen als ein Buch. 3) zerschlagen, zerprügelt. 4) geschlagen; aus dem Feide geschlagen; aus dem Felde geschlagen. 5) widerlegt. 6) vereitelt, vernichtet. 7) abgebracht, entfernet von etwas. 1) cloué, fiché ensemble; ramassé par des cloux. 2) battu comme un livre. 3) bien ramassé, battu à bons coups de bâton ou de poing. 4) battu, défait, mis en déroute. 5) refuté, combattu. 6) détruit, renversé, dissipé, effacé. 7) détourné, éloigné de. § 1) dwie zbite deski. 2) księga dobrze, źle zbita. 3) zbity srodze za to. 4) zbici nieprzyiaciele. 5) dowody zbite. ** 6) zbita nadzieia moia. ** 7) zbity będąc z swoiey nadziei.

Zbladły, *adj.* ganz erblaßt. tout blême.

Zbladnąć, *F. zbladnę.* erblassen. blémir, pâlir. § zbladł od gniewu, od strachu.

Zbladnienie, *n.* Erblassung. blémissement, *m.*

Zblakować, *F. zblakuię.* verschießen, die Farbe verlieren. se déteindre, se passer, se ternir, perdre sa couleur.

Zblakowanie, *f.* Verschießung. ternissure, *f.* muance, *f.* décolorement, *m.*

Zblakowany, *adj.* verschossen. terne, *adj.* décoloré; qui a perdu sa couleur, son lustre.

Zbłaźnić, *F. zbłaźnię, v. a.* 1) närrisch machen. 2) zum Narren machen, zum besten haben. 1) infatuer, assoter, faire devenir sot. 2) tenir qu. sur les fonts; donner à qu. un mois d'Avril.

Zbłaźnienie, *n.* das närrisch machen. l'action d'assoter qu.

Zbłaźniony, *adj.* närrisch, närrisch gemacht. devenu sot; assoté, infatué, fou. § świat teraz na poły zbłaźniony.

Zbliska, *adv.* in der Nähe. de près.

Zbliżam co do czego, *v. m. F. zbliżę.* nähern, annähern. approcher, rapprocher qu. ch. de.

zbliżyć się. sich nähern. s'approcher de qu. ch.

Zbliżanie, *n.* zbliżenie, *n.* Annäherung. approche, *f.* action d'approcher.

Zbliżony, *adj.* angenähert. approché.

Zboczenie, *n.* Abweichung. détour, égarement. § zboczenie od (z) prawdy.

Zboczyć, *F. zboczę, v. n.* abweichen, abgehen. se détourner, s'écarter, s'égarer. § wyboczył z drogi, z kresu, z (od) prawdy; dla słusznych przyczyn musiałem od tey materyi zboczyć.

Zbogacam, *v. m. F. zbogacę.* einen reich machen. enrichir qu; rendre qu. riche.

zbogacić się. sich bereichern, reich werden. s'enrichir, devenir riche.

Zbogacenie, *n.* Bereicherung. encherissement.

Zbogacony, *adj.* bereichert. enrichi.

Zbolałość, *f.* großer Schmerz, heftige Betrübniß. affliction cruelle, mortelle.

Zbolały, *adj.* ganz betrübt, voll Leides. tout affligé; saisi, transi de douleur. § zbolałe serce; zbolały na sercu.

Zboleć, *F. zboleię.* sich sehr betrüben, gar zu große Schmerzen empfinden. s'affliger; ressentir une affliction, une douleur extrême; être tout pénétré, être saisi de douleur.

Zbor, *m.* 1) ein Concilium, Versammlung der Bischöffe. 2) eine protestantische Kirche. 3) *obs.* Versammlung. 4) *obs.* eine Kirche. 1) un Concile; assemblée des Evêques. 2) un temple; une église Protestante. 3) *obs.* assemblée, communauté. 4) Eglise. § 1) Zbor powszechny z wielu set Biskupow zgromadzony.

Zborowy, *adj.* zu einer protestantischen Kirche gehörig. de temple; qui regarde une église Protestante.

Zborzysżcze, *n.* Götzen-Tempel. temple des idoles.

Zbotwiałość, *f.* zbutwiałość. Fäulniß. pourriture, *f.*

Zbotwiały, *adj.* zbutwiały, sprochniały. vermodert, morsch. pourri, vermoulu. *sukno zbotwiałe*, vid. *zależałe sukno.*

Zbotwieć, *F. zbotwieię,* zbutwieć. morsch werden, vermodern. pourrir, se vermouler, heudrir.

Zboyca, *m.* Straßen-Räuber. brigand, *m.*

Zboyczyni, *f.* Mörderinn, Straßen-Räuberinn. brigande, assassine, homicide.

Zbożany, *adj. vid.* Zbożowy.

Zboże, *n.* 1) das Getraide. 2) das Getraide auf dem Felde. 1) le blé; les grains, du grain; toute sorte de grain. 2) blés mûrs pendant par la racine. § 1) zboża obfitość; zboża się zrodziły. 2) zboże na polu rostące, niepożęte; zboża położenie albo pochylenie od deszczu; żąć zboże.

**pszeniczne zboże, pszenica.* Waitzen. froment, *m.* § owsiane, ięczmienne zboże albo owies, ięczmień.

zboże w ziarnie, w ziarnach. Getraide in Körnern. les grains de blé.

zboże na garściach. ungebundnes Getraide. du blé dans les épis qui ne sont pas encore engerbés.

zboże w kłosie. Getraide in der Aehre. du blé dans les épis.

zboże niesiane, samorodne z przeszłego żniwa ostatkow. Getraide das ungesäet von der letzten Erndte aufgehet. blé qu'on ne seme point et qui revient de la dernière moisson.

zbożem handluiący kupiec. Kornhändler. marchand de blé, de grain; grénier; grénetier.

handel ze zbożem. Korn-Handel. grénéterie, *f.*

przekupień zboża. Korn-Jude. usurier, charensonnier, blatier, *m.*

zboża rozdawanie. Austheilung des Getraides. la distribution des blés.

zboże teraz drogie. das Getraide ist itzo theuer. le grain est présentement cher.

Zbożny, *obs.* Pobożny. Gottesfürchtig. pieux, religieux.

zbożowy, *adj.* zbożany, *adj.* 1) aus Getraide gemacht. 2) Getraide. 1) qui est fait avec du blé; qui concerne le blé.

Zbracić się z kim, *F. zbracę.* mit einem Brüderschaft machen, Brüderschaft trinken. faire frérie avec qu; faire amitié & fraternité avec qu. par les verres.

Zbraniam się czego, *v. m. F. zbronię.* sich weigern, widerstehen; sich wehren, abschlagen. se défendre; dénier, refuser, recuser, resister.

Zbranianie się, *n.* czego. Weigerung. refus, *m.* rebut, *m.*

zbranianie się zmyślone, nieszczere. verstellte Weigerung. refus simulé.

**Zbroczenie krwią. Bespritzung mit Blut. l'action d'ensanglanter.

**Zbroczony krwią. blutig gemacht. ensanglanté; saigneux; teint, souillé, couvert de sang.

**Zbroczyć, *F. zbroczę, v. a.* bespritzen, besudeln. ensanglanter; teindre, remplir de sang. § zbroczyła krew szatę; zbroczył krwią ręce.

zbroczyć się. sich mit Blut besudeln. s'ensanglanter, se couvrir de sang. § zbroczyła się ręka twoia krwią oycowską.

Zbrodnia, *f.* böse That, Missethat. crime, *m.* forfait, *m.* action criminelle.

Zbrodzień, *m. g. zbrodnia.* Missethäter, Uebertreter, Bösewicht. scelerat, criminel, méchant.

Zbrodzić co, *F. zbrodzę.* durchwaten. passer à gué. § te rzeki zbrodzić się zdadzą; zbrodził rzekę.

Zbrodzisty, *adj.*} brod maiący. das man
Zbrodzony, *adj.*} durchwaten kann. guéable; qu'on peut passer à gué.

zbrodzony, adj. durchgewatet. guéé, qui est passé à gué.

Zbroia, *f.* Waffen, Kriegs-Rüstung, Harnisch, Küraß. armure, *f.* comme la cuirasse, le casque; tout ce qui couvre un homme d'armes qui va au combat. § zbroię nosić, brać, złożyć; ubrać kogo w zbroie; kto nie ma zbroie, miiay boie, *prov.*

zbroie zdzierać komu; ze zbroie odzierać kogo. einen entwaffnen. désarmer qu; ôter à qu. les armes; dépouiller qu. de ses armes.

Zbroić co, *F. zbroię.* verüben, anrichten, begehen. perpetrer, commettre, faire un crime.
cożeś zbroił? was hast du angerichtet? qu' avez vous fait? quelle action ne venez vous pas de faire?
Zbroię, *v. a.* kogo, ubieram kogo w zbroie. einen die Waffen anlegen. armer qu; couvrir qu. d'armes.
zbroić się. sich waffnen, die Waffen anziehen, s'armer; se mettre les armes sur le corps.
Zbroienie, *n.* ubieranie w zbroie. Bewaffnung, Anlegung der Waffen. l'action d'armer.
Zbroiownia, *f.* cekauz. Zeug-Haus, Rüst-Kammer. arsenal, *m.* chambre aux armes.
Zbroiownik, *m.*} Waffen-Schmied. hau-
Zbroiowy, *m.*} mier, armurier; ouvrier en armes.
Zbroiowy, *adj.* zu den Waffen gehörig. d'armure, qui regarde les armes.
Zbroyka, *f.* kleine Rüstung. petit cuirasse; petite armure; armet.
Zbroyno, *adv.* gewaffnet. en armes, avec armes. § zbroyno czynić, stanąć.
Zbroyny, *adj.* gewaffnet, bewaffnet. armé.
zbroyny zupełnie. im vollen Küraß; vom Haupt bis zu den Füßen gewaffnet. armé de pié en cap; armé de toutes pièces.
zbroyną ręką. mit gewaffneter Hand. à main armée.
Zbroyny mąż, Waxmann herb. Wappenk. ein geharnischter Mann mit einem blossen Schwert auf einer Mauer und über der Kron und dem Helm. un homme armé l'épée à la main mis sur une muraille, & sur le timbre et la couronne.
Zbrzeżny, *adj.* Rand-, Ufer-. de bord, de rivage.
zbrzeżne piora w skrzydle. Spulen, Feder-Kiele in Flügeln die zum Schreiben tüchtig sind. bouts d'aile; tuyaux qui sont propres à écrire.
zbrzeżny kamień. der Schluß-Stein eines Gewölbes. voussoir, *m.* clé de voute.
Zbudować, *F. zbuduię.* 1) aufbauen. 2) einen erbauen. 1) construire, élever, bâtir. 2) édifier qu. § 1) pyszny pałac zbudował. 2) zbudował bliźniego życiem swoim.
zbudować się z czego, z kogo. sich erbauen, ein gutes Exempel nehmen. s'édifier; prendre un bon exemple de qu.
Zbudowanie, *n.* 1) Aufbauung. 2) Erbauung, gutes Beyspiel, so man giebet. 1) construction d'un bâtiment. 2) édification, *f.* bon exemple qu'on donne à son prochain.
zbudowanie się z kogo, wzięcie dobrego przykładu. gutes Beyspiel so man nimmt. édification, *f.* l'action d'être édifié.
Zbudowany, *adj.* 1) aufgebaut. 2) erbaut. 1) bâti. 2) édifié.
Zbuiać się, *F. zbuiam, v. n.* 1) ausreißen, herum rennen. 2) ausgelassen, leichtfertig seyn. 1) échapper, courir ça & là. 2) faire le cheval échappé, être libertin. § 1) zbuiał się koń i wcale się zabłąkał. 2) trudno go hamawać, kiedy się raz zbuia.
Zburzenie, *n.* Zerstöhrung. boulversement, renversement, saccagement, *m.*
Zburzony, *adj.* 1) zerstöhrt. 2) aufgebracht, schwürig. 1) boulversé, saccagé, renversé. 2) excité, incité, mecontent. § 1) zburzone znowu budować zamki. 2) zburzone uspokoić umysły.
Zburzyć co, *F. zburzę.* zerstöhren. boulverser, saccager, renverser.
Zbutwiałość, *f.* Zbutwieć, *vid.* Zbotwiałość, Zbotwieć.
Zbuzować kogo, *vulg.* ausfilzen. laver la tête à qu; vesperiser qu; faire une verte reprimande à qu.
Zbycie, *n.* zbywanie, *n.* 1) Loswerdung, Abfertigung, Abspeisung. 2) Verkaufung, Veräußerung, Vertrieb. 1) l'action de se défaire de qu. 2) débit, *m.* aliénation, vente, *f.*
dom ten iest na zbyciu. dieses Haus ist zu verkaufen. cette maison est à vendre.
Zbyteczność, *f. vid.* Zbytek.
Zbytecznie, *adj.* Zbyteczny, *vid.* Zbytnie, Zbytni.
Zbytek, *m. g. zbytku.* 1) Ueberfluß. 2) Ueppigkeit, Verschwendung, übermäßiger Aufwand. 3) Unmäßigkeit, Uebermaaß. 4) das Uebergebliebene. 1) superflu, *m.* superfluité, *f.* redondance, surabondance, trop grande abondance. 2) somptuosité, *f.* luxe, *m.* excès dans la dépense de table, des habits, des équipages, des meubles. 3) intemperence, excès, déréglement. 4) restant, reste, *m.* residu; ce qui reste de qu. § 1) zbytek słow, urodzaiow; zbytek szkodliwszy od niedostatku; zbytek rozum zatłumia; ta chorobą ze zbytku krwie pochodzi. 2) zbytkiem Państwa giną; zbytek Rzym zagubił; zbytek chorobą płacić trzeba; zbytek zdrowie psuie; zbytek w szaciech, w strawie. 3) zbytek z życiu; zbytek wenery szkodliwy. *4) zbytek, ostatek wina dla niego zostaw.
zbytki to iuż. das ist schon Uebermuth. il y a de l'insolence, de la pétulance;

voilà ce qui est déja impertinent; c'est déja une impertinence.

Zbytkowanie, *n.* Uebermaaß, übermäßiger Genuß. intempérance, *f.* § zbytkowanie Wenery człowieka psuie.

Zbytkuię, *v. n.* w czym. 1) ein üppiges, wollüstiges Leben führen. 2) Ueberfluß an etwas haben. 1) se débaucher; vivre dans la débauche, 2) regorger de; abonder, surabonder, redonder en. § 1) zbytkuię teraz, a w krotce nędzę klepać będzie. 2) Francuzi zbytkuią z pieczystych zwierzyn, z modnych szat i potraw; to miasto w wyśmienitych zbytkuie pałacach.

Zbytni, *adj.* zbyteczny, *adj.* überflüßig, zu viel, zu groß. superflu, surabondant, redondant, excessif. § zbyteczne pieniądze; zbytnie potrawy szkodzą; zbytnia praca, miłość, pilność.

zbytnie rzeczy w ciele ludzkim. Heilk. die Excrementen. *Médec.* les excréments.

Zbytnie, zbytecznie, *adv.* über die Maaßen, überflüßiglich; gar zu. outre mésure, hors de mésure, surabondamment, avec excès; plus qu'il ne faut, démesurément, excessivement; trop, extrêmement; au delà de ce qu'il faut. § zbytnie żyie, się gniewa; zbytnie pić, ieść; zbytnie wielki; zbytnie długi.

Zbyty, *adj.* abgespeist; abgefertigt. 2) vertrieben, verkauft. 1) éconduit, dont on s'est défait. 2) débité, vendu.

Zbywam, zbywać, *v. m. F. zbędę*, zbyć. los werden, vertreiben, verkaufen. 2) einen abspeisen, los werden. 3) verlieren, um etwas kommen. 1) débiter, vendre. 2) éluder, éconduire qu; se défaire adroitement d'une personne qui nous demande qu. ch; se détacher, se dégager, se débarrasser, se délivrer de; en être quitte de; pour qu. ch. 3) perdre qu. ch; être privé, être dépouillé de. § 1) wszystkie na targu zbył towary. 2) zbądź go żartem. 3) zbyć honoru, żywota, substancyi swoiey.

zbywa, 1) es ist übrig, überley. 2) es mangelt, es fehlet, es gehet ab. 1) il est superflu, il est de reste; il reste. 2) il manque de, il y a faute de; il défaut qu. ch. § 1) zbywa mu żywność; zbywały zawsze pieniądze. 2) zbywa mi na przyiacielu, na dobrych księgach, nie zbywało mi na okazyach do tego.

zbywać kogo obietnicami. einen mit leerer Hoffnung abspeisen. tenir à qu. le bec dans l'eau; payer qu. de chansons, de belles paroles.

zbyć się. überstehen, los werden. se défaire, se délivrer de; surmonter. § zbyłem się dziś dnia złego; zbył się kłopotu wielkiego, długu fraszką.

zbytem się tego, ich bin davon ledig, befreyet worden. j'en ai été quitte.

Zbywanie, *n.* 1) Ueberfluß. 2) das Loswerden, das Abfertigen. 3) das Absetzen, Betreiben, Verkaufen. 1) redondance, *f.* trop grande abondance. 2) l'action de se défaire. 3) l'action de débiter, de vendre; débit.

Zchodzę, *vid.* Schodzę.

Zchorzały, *vid.* Schorzały.

Zczarować, *zczaruię.* behexen. ensorceler, *v. a.*

Zdaię, *zdaie*, *zdał*, *F. zdam*, zdawam. 1) verurtheilen. 2) einem abtreten, aufgeben ein Amt. 3) wiedergeben, herausgeben auf ein Stück Geld. 4) anheim stellen, überlassen, übergeben. 1) condamner qu; prononcer une sentence contre qu. 2) se démettre, se défaire d'une charge, la remettre entre les mains de qu; résigner une charge à. 3) rendre le reste sur une piéce d'argent; donner qu. ch. de retour. 4) commettre, déferer, abandonner à; laisser à la disposition, remettre entre les mains de. § 1) zdać niesłuchanego, nieobronionego, stronę nieprzytomną; zdano go na śmierć, na wieżą. 2) chce zdać urząd bratu swoiemu. 3) zday mi z tego talera, na ten talar dwa tynfy. 4) na ciebie to zdaię; zdaię to Bogu.

zdać urząd duchowny komu. einem eine geistliche Würde abtreten, übergeben. résigner une dignité écclésiastique à quelqu'un.

zdawaiący komu urząd. der einem ein Amt abtritt. résignant.

zdaię to na wolą twoię. ich überlasse es deinem Willen. je m'abandonne à votre volonté; je laisse cela à votre volonté.

zdaię się. 1) auf einen bauen, vertrauen, sich verlassen. 2) sich überlassen. 3) nutzen, dienen zu etwas. 4) scheinen, vorkommen, das Ansehen haben, in dieser und folgender Bedeutung wird das *Futurum* zdam się statt des *praesentis* zdaię się oft gefunden. 5) sich einbilden, von sich glauben. 1) se remettre, se résigner, s'abandonner a la volonté, au jugement de; acquiéscer à. 2) se rendre à la discretion, se mettre à la merci de. 3) servir à, être utile, être propre à. 4) sembler, paroître, *on trouve souvent dans cette signification et la suivante le Futur* zdam się *au lieu du*

du présent zdaię się. 5) s'imaginer, croire. § 1) zdaię się na dobre ludzie, na wolą Boską; na twoię łaskę, na krola sprawiedliwego. 2) zdał się na fale i wiatry, na dyskrecyą nieprzyiaciela. 3) na co się to zda? na nic mi się przyiaźń twoia zdała. 4) zdam się ia tu tobie plątać; zdał się chwycić zdania tego; zdaie się zły, złym; zda się bydź nieporuszonym; azaż bogaty ludziom nieszczęśliwy się zda? każda rzecz się mnieysza zda zdaleka. 5) zdał się był sobie pożrzeć Państwa nasze; chorym bydź się zdał; nie tak groźny iak się sobie sam zda; ktory się samemu w szkło, w wilka obrocony zda.

zdaie mi się. es scheint mir, es kömmt mir vor. il me semble, il me paroit; je m'imagine que. § ten sposob zdaie mi się bardzo trudny; te podatki zdały im się nieznośne; rzecz mi się bardzo potrzebna zdaie; fałszywie mi się zdało.

zdać się na iednaczow. auf Schieds-Richter willigen. compromettre; convenir d'arbitres.

daie on komu się zda. er giebt, wenn es ihm zu geben scheint. il donne à qui bon lui semble.

na cożby mi się zdały teraz te wszystkie prace. worzu wären mir jetzo alle diese Bemühungen nütze gewesen. que me serviroient présentement tous ces travaux.

bynaymniey, wcale nie iest tym czym się zdaie. er ist gar nicht das was er zu seyn scheinet. il n'est rien moins que ce qu'il paroit.

*Zdałam, *vid.* Zdołam.

Zdaleka, *adv.* von weiten. de loin.

Zdam się, *vid.* *zdaię się* 3).

Zdam, *m.* herb. *vid.* Kolenczyk.

Zdanie, *n.* 1) Gutachten, Meinung, Urtheil. 2) gerichtlicher Ausspruch, Urtheil. 3) Philos. ein Satz. 1) avis, *m.* sentiment, *m.* opinion, jugement, sens. 2) sentence, arrêt, condamnation. 3) *Philos.* proposition. § 1) wedla zdania moiego, wszystkich cnotliwych; zdanie swoie powiedz. *2) zdanie (wyrok, dekret) na śmierć. 3) zdanie twierdzące, poświadczaiące, stanowiące.

moim zdaniem; według moiego zdania. meiner Meinung nach. à mon avis; à mon sens; selon mon opinion.

tegoż bydź zdanie. eben derselben Meinung seyn. être du même sentiment.

iestem zdania tego. ich bin dieser Meinung. je suis de cet avis, de ce sentiment.

zdanie odmienić. anderes Sinnes werden, sich anders bedenken. se raviser; changer d'avis, de pensée.

zdani się na iednacze; kompromis ein Compromis, Bewilligung auf einen Schiedsrichterlichen Ausspruch. compromis, *m.*

Zdany, *adj.* verurtheilt. condamné par une sentence à. § à zdany na więzienie, na szubienicę o kradzież; zdanym bydź o niestanie.

Zdarcie, *n.* das Zerreißen. déchirure, *f.* déchirement, *m.*

Zdarty, *adj.* 1) abgerissen von etwas. 2) abgerissen, zerrissen, zerlumpt. 3) ein Abgerissener, der zerrissene Kleider trägt. 1) déchiré, ôté, ôté de qu. ch. par le dechirement. 2) déchiré, usé comme un habit. 3) celui qui porte des habits déchirés.

Zdarzam, *v. m. F.* *zdarzę.* gelingen lassen, geben. faire réussir, faire prospérer. § Pan Bog zdarza parce nasze; zdarzyło szczęście że.

zdarz Bog. Gott gebe sein Gedeyen. Dieu le fasse prospérer, accorde sa bénédiction; Dieu benisse.

niech zdarzy miłościwy Bog. der barmherzige Gott gebe seinen Segen. notre bon Dieu qui a pitié de nous fasse la grace.

zdarzyć się. 1) gelingen, gedeyen, glücken. 2) sich begeben, sich zutragen, sich fügen. 1) réussir, prosperér; succéder; avoir de la réussite, du succès. 2) arriver, se passer, se faire, avenir. § 1) zdarzył się ten zamysł, zdarzy się ta praca. 2) zdarzyło się przed kilką latami zapadnienie w Portugali.

zdarzyło mu się to szczęście. dieses Glück ist ihm begegnet. ce bonheur lui est arrivé.

Zdawam, *v. m. F.* *zdam.* *vid.* Zdaię.

Zdawna. *adv.* von längsten her. depuis long-tems.

Zdążam, *v. m. F.* *zdążę.* einem nachkommen, gleichkommen, einholen, gewachsen seyn. suivre, égaler qu. en; faire qu. ch. tout aussi vîte qu'un autre. § zdążyć mu w bieganiu, w robocie, w pisaniu nie mogę.

nie zdążysz za nim. du wirst ihm nicht gleich gehen. vous ne l'égalerez pas en course.

Zdeb, *m. p.* *zdecia*, zbik. ein Dachs. un blèreau.

*Zdech, *m.* zdychanie. das Verrecken eines

nes Vieh. abois; *m.* le moment où la bête expire.
do zdechu, na zdech, adv. daß man platzen möchte; sehr, heftig; daß man den Athem verliert; aus allen Kräften. à perte d'haleine; de toute sa force. § do zdechu płakać, biegał, szermował; na zdech tego pragnie, ią kochać.
do zdechu się śmiać. lachen daß einem der Bauch zerspringen möchte. mourir de rire; rire à ventre déboutonné, à gorge déployée; rire de toute sa force; rire tout son sou. § śmiechu do zdechu.
Zdebło, *m.* ptak, *vid.* Zdżebło.
Zdechł, *vid.* Zdycham.
Zdechlina, *f.* Luder, Aas, verrecktes Vieh. chair morte; bête morte de soi même, sans avoir été tuée.
Zdechły, *adj.* verreckt. clévé, mort comme un bête.
Zdechnąć, *vid.* Zdycham.
Zdechnienie, *n.* zdychanie, *n.* Verreckung. la mort qui suit après l'abois, d'une bête.
Zdymowanie, *n.* 1) das Abnehmen. 2) Rührung, Bewegung, Regung. 1) l'action d'ôter de dessus. 2) mouvement des passions.
Zdeymuię, zdeymować, *v. m.* F. *zdeymę, zdiąć.* 1) abnehmen, abziehen, herunter nehmen. 2) abnehmen, abziehen den Hut. 3) einen rühren, bewegen. 1) tirer, ôter de dessus; lever, relever dessus. 2) lever son chapeau; se découvrir. 3) prendre, saisir, percer, pénétrer, émouvoir. § 1) zdiął pierścionek z palca, obrazy ze ściany; zdeymiy talerze ze stołu, 2) zdiąc przed kim czapkę, kapelusz. *3) ydeymuie, zdymuie mię żal, gniew, strach; słuszna na takę urodę się zapatrywać, do ktorey tesknica oczy zdeymuie.
zdeymuiący. rührend, beweglich. touchant, frappant.
zdiąłeś ze mnie cieżar wielki. du hast mir eine große Last abgenommen. vous m'avez relevé d'un grand fardeau, d'une grande peine.
Zdięcie, *n.* das Abnehmen, Wegnehmen. l'action d'ôter de dessus.
Zdięty, *adj.* abgenommen, abgezogen. ôté, levé de dessus. § zdięte ze ściany obrazy, z palca pierścienie.
**zdięty*; *zięty.* gerührt, bewegt. pris, pénétré, frappé. § zdięty miłością.
Zdmuchnąć, F. *zdmuchnę.* abblasen, wegblasen. 2) vernichten, benehmen. 1) souffler de dessus. 2) lever, ôter, anéantir, détruire. § 1) zdmuchniy z księgi kurzawę. 2) z iednym słowkiem tę trudność, ten zdmuchnął argument.
rozumiesz że to zdmuchnąć mogę. du meinst ich kann es gleich herblasen; das ist nicht so leicht, nicht so gleich geblasen. cela ne se prend pas sans mitaine; vous croyez qu'il n'y a qu'a siffler; cela ne s'enfile pas come des perles.
Zdmuchnienie, *n.* das Abblasen. l'action de souffler de dessus.
Zdobiciel, *m.* Putzer. Schmücker. enjoliveur, accommodeur, *m.*
Zdobicielka, *f.* Putzerinn. enjoliveuse, *f.*
Zdobię, *v. a.* 1) putzen, zieren. 2) beschönigen, bemänteln. 1) orner, parer, ajuster, enjoliver, embéllir. 2) colorer, voiler, palier, excuser; couvrir de quelque prétexte; donner quelque couleur à une méchante affaire. § 1) zdobić Pannę młoda; zdobi styl swoy, iezyk słow wyborem. 2) ten występek, tę zdradę fałszywie zdobić złą sprawę.
Zdobienie, *n.* 1) das Putzen, Auszieren. 2) Anstrich, Bemäntelung, Beschönigung. 1) enjolivement, embéllissement, *m.* 2) paliation, couleur, *f.* prétexte, *m.* couverture pour palier une chose.
**Zdobność, *f.* ozdoba. Putz, Zierde. parure, *f.* ornement, embéllissement, *m.*
Zdobycz, *f.* 1) Beute. 2) erbeuteter Proviant. 1) butin, *m.* proie, *f.* 2) des vivres enlevés sur les ennemis.
zdobyczy; ruchome dobra; ruchome rzeczy bewegliche Güter. les meubles, *m.* biens mobiliaires.
Zdobywam się, *v. m.* F. *zdobędę.* suchen, hervorsuchen, auftreiben. herbey schaffen, zusammenbringen. rechercher; chercher avec soin; s'éfforcer d'avoir, tacher de s'attirer; se procurer; acquerir de toutes parts. § zdobył się na pieniądze, na potegę; na życzliwość pospolstwa; zdobywać się na rzecz, na słowa.
Zdołać komu, czemu, *F. zdołam.* einem gewachsen seyn, nachthun, nachkommen. égaler, suivre qu. en; suffire, être assez fort pour, être fort pour; être capable, être en état de; avoir des forces suffisantes pour; être suffisant pour faire qu. ch. § nie mogę mu w tym zdołać; zdołam siłom, nauce, sposobności iego; nie zdołasz temu; rozsądkiem swoim zdołać nie mogę; nie zdoła temu sposobność moia.
Zdolność, *f.* Fähigkeit, zulängliche Kräfte in

zu etwas. capacité, *f.* portée de l'esprit; des forces suffisantes.

Zdany, *adj.* genungsam, zulänglich an Kräften; fähig. capable, suffisant; qui a des forces suffisantes pour. § nie iest temu zdolny.

Zdrada, *f.* Tücke, Verrätherey. trahison, *f.* perfidie, *f.*

zdrada w kącie siada rada. die Verrätherey versteckt sich gern in den Winkel. la trahison noire se plait à être cachée.

Zdradliwie, *adv.* verrätherisch. perfidement, avec perfidie, traiteusement, en traître.

zdradliwie myślisz; zdradę myślisz. du hast Verrätherey im Sinn. vous avez une trahison en tête; vous pensez en traître.

Zdradliwy, *adj.* 1) verrätherisch, tückisch. 2) tückisch, ungewiß. perfide, noir, traître, traîtreux. 2) frêle, fragile, incertain, trompeur.

Zdradzam, *v. m.* F. *zdradzę.* 1) verrathen, hintergehen, betrügen. 2) dem Ehemann Hörner aufsetzen, ihn zum Hahnrey machen. 1) trahir, tromper, décevoir, *v. a.* 2) trahir son mari, le couronner d'un chapeau de cocu; planter des cornes à son mari. §) 1) zdradzić Panią swoie; zdradziłeś mię w tym. 2) zdradziła męża właściwego.

zdradzić oyczyznę. das Vaterland verrathen. trahir, ventre sa patrie.

zdradzić się samego. sich selbst verrathen. se trahir soi-même.

Zdradziecki, *adj.* verrätherisch, treubrüchig. proditoire, infidèle, perfide.

Zdradzieckie, zdradziecko, *adv.* wie ein Verräther. proditoirement, perfidement, en trahison, en traître, traîtreusement.

Zdradziectwo, *n. vid.* Zdrada.

Zdradzony, *adj.* verrathen. trahi, vendu. § przyiaciel zdradzony.

Zdrayca, *m.* Verräther. un traître, perfide, proditeur, infidèle.

zdrayca prokurator. ungetreuer Sachwalter. prévaricateur.

Zdrayczyna, *f.* } Verrätherinn. traîtresse, Zdrayczyni, *f.* } une infidèle.

Zdrętwiałość, *f.* 1) Erstarrung eines Gliedes. 2) Stumpfheit der Zähne. 1) engourdissement, *f.* stupéfaction, *f.* 2) agacement des dents.

Zdrętwiały, *adj.* 1) erstarrt, eingeschlafen als ein Glied. 2) stumpf, stumpf geworden, von Zähnen. 3) erstaunet, erstarrt. 1) engourdi, gourd. 2) agacé comme les dents. 3) tout surpris, tout étonné; stupefait. § 1) rozchodzić nogi zdrętwiałe. 2) zdrętwiałe zęby do siebie przychodzą, gdy ie solą natrzesz.

Zdrętwiam co, *v. m.* F. *zdrętwię.* 1) starr machen. 2) in Erstaunen setzen. 1) engourdir, stupefier, causer de l'engourdissement. 2) étonner, surprendre.

zdrętwiaiący Heilk. starr machend. *Médec.* stupéfactif, stupéfiant.

Zdrętwieć, F. *zdrętwieię.* 1) erstarren, einschlafen. 2) stumpf werden, von Zähnen. 3) fig. erstaunen, erstarren. 1) s'engourdir, être engourdi. 2) s'agacer comme les dents. 3) être surpris, devenir tout étonné, demeurer tout interdit. § 1) zdrętwiała mi noga. 2) zęby mi zdrętwiały ** 3) iezyk moy bez tego tępy zdrętwiał.

Zdrętwienie, *n.* Einschläferung, Erstarrung der Glieder. stupefaction d'un membre; engourdissement, insensibilité.

Zdrewnieć, zdrewnieię. 1) zu Holz werden; holzig werden als der Spargel. 2) erstaunen, erstarren. 1) se changer en bois; devenir bois, se former en suche. 2) être surpris; être saisi d'étonnement.

Zdroiek, *m. g. zdroyka.* 1) kleine Quelle. 2) Bächlein. 1) petite source. 2) petit ruisseau.

Zdroiewisko, *n.* 1) Bach in einem Morast. 2) kleiner elender Bach. 1) ruisseau dans un marais. 2) méchant ruisseau.

Zdroiowy, *adj.* Bach=, zu einem Bach gehörig. de ruisseau, qui regarde un ruisseau, une source.

Zdrow, *vid.* Zdrowy.

Zdrowaś Marya. *vid.* Zdrowy — *zdrowaś Marya.*

Zdrowie, *n.* 1) Gesundheit. 2) Gesundheit die man trinket. 3) fig. das Leben. 4) Heil, Wohl. 1) santé. 2) santé à laquelle on boit. 3) vie. 4) salut, conservation. § 1) zdrowie za wszystko stoi; zdrowie i dobrze sumnienie waż sobie za dobre mienie; zdrowie czerstwe, słabe. 2) nie iednę koley obszedł i zdrowie. 3) o zdrowie idzie; folgować nieprzyiacielowi na dzrowiu; zdrowie swoie za Oyczyznę odważyć. 4) zdrowie Państwa dziś w ręku twoich.

na zdrowie twoie; prze zdrowie. auf deine Gesundheit. à votre santé.

pić, pełnić za prze zdrowie czyie. eines Gesundheit trinken. boire à la santé de quelqu'un.

na zdrowie. zur Gesundheit, prosit; wenn

einer nieset. Dieu vous assiste; *ces mots se disent à celui qui éternue.*
zdrowie dobre. Wohlbefinden, gute Gesundheit. bonne santé.
złe zdrowie. Krankheit, schlechte Gesundheit. maladie, *f.* mauvaise santé.
Zdrowiec, *m.g. zdrowca.* Tobacks-Kraut. nicotiane, *f.* herbe à la reine, tabac.
zdrowiec bydlęcy. (asyla, ferus-oculus) ein gewisses Kraut, das die Thiere als ein besonderes Heil-Kraut suchen. espèce d'herbe que les animaux recherchent pour se guérir.
Zdrowo, *adv.* gesund. sain; sainement; d'une manière saine. § zdrowo tam żyć; zdrowo mu to; zdrowo piy, iedz.
Zdrowość, *f.* Gesundheit, gesunde Eigenschaft. salubrité, *f.* qualité saine & bonne d'une chose. § zdrowość powietrza, wody.
Zdrowy, *adj.* 1) ein Gesunder, der sich wohl befindet. 2) gesund. 3) gesund, der Gesundheit dienlich. 4) gesund, heilsam. 5) gesund, richtig als ein Urtheil. 1) un sain. 2) sain, qui est en bonne santé. 3) sain, bon pour la santé; salubre, qui contribue à la santé. 4) salutaire, utile. 5) sain, bon, judicieux. § 1) zdrowy lekarstwa nie potrzebuie. 2) dziecię zdrowe; zdrowe drzewo. 3) zdrowe tu powietrze, mieysce. 4) zdrowa to rada była. 5) zdrowy rozum radzi; zdrowy na rozsądek.
zdrowa Marya. Ave Maria, der Englische Gruß. salvé, *m.* avé, *m.* salutation Angelique; salutation de l'Angle à la Vierge.
zdrow dobrze iestem. ich bin gesund. je me porte fort bien; je suis en bonne santé; je suis sain.
zdrow bądź. ich wünsche euch Gesundheit, lebe wohl. je vous souhaite une bonne santé; vivez sain.
zdrow iedz. esse es gesund. mangez cela sain; bien vous fasse. § zdrow piy; zdrow spiy; niech zdrow śpi.
zdrow na rozumie; na ciele. gesund am Leib und Verstand. sain de corps & d'esprit. § stanał na sądach zdrow na rozumie i na ciele.
Zdroy, *m. g. ia, iu.* 1) Bach, fließendes Wasser aus einer Quelle. 2) Quelle. 3) Quelle, Ursprung, Anfang. 1) ruisseau, *m.* fontaine, *f.* 2) source. 3) source, origine, *f.* principe, *m.* § *1) wiednym zdroiu, (źrzodle) bywa kilka zdroiow. 2) iedno źrzodłe z wielu zdroiow wycieka; z zdroiu tego mętna, kryształowa wynika woda. 3) z tego zdroiu wszystkie złe, wszystkie dobro wynika.
Zdrożałość. *f.* Vertheuerung, Steigerung des Preises. rencherissement, *m.*
Zdrożały, *adj.* theuer geworden, gestiegen. rencheri; qui est devenu plus cher.
Zdrożeć, F. *zdrożeie.* theuer werden, steigen. recherir, devenir plus cher.
Zdrożnie, *adv.* 1) aus dem Wege. 2) ungeräumet, zur Unzeit. 1) hors du chemin, 2) hors du propos; hors d'oeuvres; mal à propos.
Zdrożny, *adj.* 1) aus dem Wege liegend. 2) ungeräumet, unzeitig. 1) écarté, éloigné du chemin. 2) déreglé; écarté du propos, qui est hors de saison. § 1) wieś bardzo zdrożna. 2) ta materya iest zdrożna.
Zdrygam się, F. *zdrygnę.* *vid.* Wzdrygam się.
Zdryganie się, zdryganie. *vid.* Wzdryganie.
Zdrzewnieć, F. *zdrzewnieię.* *vid.* Zdrewnieć.
Zdrzeń, *m.* *vid.* Drzeń.
Zdumiale, *adv.* mit Erstaunung. avec surprise.
Zdumiały, *adj.* erstaunt. étonné, surpris; frappé, saisi d'étonnement.
zdumiałym kogo czynić. in Verwunderung, in Erstaunen setzen. étonner, surprendre.
Zdumiewam się na co, F. *zdumieię.* erstaunen, sich entsetzen. s'étonner, être surpris.
zdumiał się na tę nowinę. er erstaunete über diese Zeitung. à cette nouvelle il demeura tout stupide.
Zdumienie się, *n* zdumiewanie się. Erstaunung. stupéfaction, *f.* étonnement, *m.* surprise, *f.*
Zdun, *m.* Töpfer. potier, *m.*
Zduny, *plur.* eine Stadt dieses Namens in Polen, une ville de ce nom en Pologne.
Zdurniały, *adj.* stolz geworden; aufgeblasen, stolz. devenu fier; fier, hautain, enflé. § zdurniały pierwszym sukcesem.
Zdurnieć, F. *zdurnieię, v. n.* aufgeblasen seyn, sich für Stolz nicht kennen. s'enorgueillir, s'enfler; devenir fier, être enflé d'orgueil.
Zdużam, *v. m.* F. *zdużeię.* zulängliche Kräfte haben, gewachsen seyn. être suffisant; être assez fort pour; avoir des suffisantes forces pour. §) wyciągnąć ten ciężar kilka chłopow nie zdużeią.
Zdwoić co, F. *zdwoię.* aus zwey Dingen eins

einꝰ machen. joindre deux choſes; unir enſemble deux choſes.

Zdwoienie, *n.* dwu rzeczy złączenie. Vereinigung zwoer Sachen. aſſemblage, *m.* union de deux choſes.

Zdybać, F. *zdybię.* ertappen. ſurprendre, attrapper, ſurvenir. § zdybał dziewkę na tym; zdybieſz ieſzcze rzeczy moie ukradzione.

Zdybany, *adj.* ertappt. ſurpris, attrapé.

Zdycham, zdychać, *v. m. F. zdechnę, zdechnąć.* 1) verrecken. 2) ſich heftig bemühen; ſich etwas ſauer werden laſſen, beſtändig über etwas her ſeyn. 3) heftig begehren, ſich bey etwas todt ſchlagen laſſen. 1) créver, mourir, *ce mot ſe dit des animaux & par mépris des hommes.* 2) s'attacher, s'appliquer fortement, ſe tuer à; ſe donner bien de la peine pour faire qu. ch; ſuer, être cloué ſur. 3) ne reſpirer que; reſpirer qu. ch; ſoupirer après; déſirer qu. ch. avec ardeur. § 1) zdechł dziś ten ſzalbierz; zdechł pies, koń, woł. *2) zdycha, umiera, nad tą pracę. 3) zdechł na groſz, na łakoci, na nowiny.

zdychało bydlę. das Vieh verreckte. la bête étoit à abois.

zdechło bydlę. das Vieh iſt verreckt. la bête eſt crevé.

zdechł. er iſt verreckt. il eſt crévé.

gdybyś zdechł. daß du verrecken müßteſt. puiſſes-tu mourir, créver.

na poły zdechł. er iſt halb todt. il eſt demi-mort.

Zdychanie, *n.* das Verrecken eines Viehes. abois, *m.* le tems où la bête crève.

zdychanie bydła. Vieh-Seuche. mortalité des beſtiaux.

Zdyſzeć, *obſ. vid.* Umieram.

Zdźbło, *n.* ein Halm, Korn-Stengel. tuyau; tige de blé. § weź pięć zdziebeł; zdźbła wierzch albo łączek; żdźbła pochwy, w ktorych kłos; żdźbła członek.

Zdzebło, *m.* ptak; (*ſtaropola*) ein gewiſſer Vogel. ſorte d'oiſeau.

*Zdziać komu; imię dać; nazywać. nennen, einen Namen geben. donner un nom à qu; nommer qu. § iak mu zdziano; iakie mu imię zdział ociec.

Zdziczały, *adj;* 1) wild, ſcheu, verwildert. 2) wild, ungeſittet. 1) farouche, ſauvage, qui eſt devenu farouche 2) ſauvage, inculte, inhumain.

Zdziczeć, *F. zdziczeię.* verwildern, wild werden. s'éffaroucher; devenir ſauvage, farouche.

Zdziebłko, *n.* 1) kleiner Halm. 2) Stroh-Splitter. 1) petit tuyau de blé. 2) fétu, brin; petite partie d'un tuyau de paille.

Zdziebliſty, *adj.* durchlöchert in die Länge wie ein ſpaniſches Rohr. plein de troux au long comme une canne.

zdziebliſty kamień. Art eines Edelſteins, der in der Länge durchlöchert iſt. eſpèce de pierre précieuſe qui a des conduits au long.

Zdzieblniſty, *adj.* } Halm-, zum Halm
Zdzieblny, *adj.* } gehörig. de tuyau, de tige; qui regarde la tige d'une plante. § pierzyſko zdziebliſte proſowe.

Zdziecinialy, *adj.* kindiſch geworden. qui radote; qui eſt devenu comme des enfants.

Zdziecinieć, *F. zdziecinieię.* kindiſch werden. redevenir enfant; devenir comme enfant; tomber en enfance; radoter. § od ſtarości zdziecinial.

Zdzieram co, *v. m. F. zedrę.* 1) abreißen, herunterreißen. 2) ſchinden die Leute. 1) ravir, arracher, emporter, enlever avec force. 2) tondre, écorcher, égarger, manger, piller les gens; voler, rançonner. § 1) zedrzyy mu perukę z głowy; zdarłem go z woza; zdziera z ſiebię wąż ſkorę. 2) zdzieraią podrożnych.

ſtraſanie zdziera. er ſchindet die Leute abſcheulich. il ſale comme il faut.

zedrzeć ſię. 1) ſich abreißen, ſich zerreiſſen. 2) ſich verbrechen, ſich verheben. 3) ſich von etwas losreißen, ſich befreyen. 4) bey etwas die Kräfte zuſetzen; ſchwächen ſeine Geſundheit. 1) ſe déchirer, ſe rompre. 2) ſe faire mal en faiſant quelque effort de ſon corps. 3) ſe détacher, s'arracher, ſe débarraſſer de qu. ch. 4) uſer ſa ſanté; ſe caſſer, s'uſer dans. § 1) ſuknia ſię zdarła. 2) zedrą ſię ci ubodzy chłopcy. * 3) zdziera ſię, wybiia ſię z tego. 4) zdarł ſię na tych trudach.

zdzierać dach. abdachen, das Dach abdecken. découvrir un bâtiment; ôter le toit.

Zdzierca, *m.* Schinder, Placker. exacteur, mangeur, pilleur, pillard, concuſſionnaire, *m.*

Zdzierſtwo, *n.* Schinderey, Plackerey. extorſion, *f.* exaction, mangerie, pillerie.

zdzierſtwo urzędowne. Preſſung, Schinderey der Gerichts-Bedienten. concuſſion, pillerie, *f.* exaction que font les gens de Juſtice.

Zdziwić ſię, *F. zdziwię.* ſich verwundern, ſich befremden laſſen. s'étonner, être ſurpris.

Ze,

Że, *conj.* 1) daß. 2) weil, dieweil, denn. 3) wie, als, daß. 1) que. 2) parceque, puisque, à cause que, car. 3) que, comme. § 1) mowi że był u niego; dobrze czynisz że mi pomagasz. 2) nie chce iść dla tego że słota, że niepogoda; nie chcę tego sukna, że czarne; atoli żem twoy przyiaciel. 3) trzeci dzień że umarł, że zachorował.

* * *

Diese Partikel wird den Wörtern angehänget, alsdenn bedeutet sie 1) hinter der andern Person eines verbi: dann. 2) selbsten. 3) eine Frage. *cette particule est une enclitique & s'attache aux mots, alors elle sert pour exprimer: 1) la particule françoise* donc, *après la seconde personne d'un verbe.* 2) même. 3) une interrogation. § 1) pilnuyże roboty; poydże do niego. 2) tenże pan, taż rzecz sama; tamże był. 3) ieſtże doma? miałże pieniądze.

Zębak, *m.* ryba morska zębata. Meer-Brasen, ein See-Fisch mit großen Zähnen. sorte de poisson de mer qui a de grandes dents.

Zębacz, *m.* Zankhals, Zänker. ergoteur, querelleur.

zębacz, m. Zębal, *m.* Zębaty, *m.* } Groß-Zahn, der große Zähne hat. qui a des dents qui avancent de la bouche.

zębaty, adj. 1) der Zähne hat. 2) zackig, zahnicht. 3) zänkisch, beißig. 4) dunkel, schwer zu verstehen. 1) denté, *adj.* qui a des dents. 2) dentelé. 3) querelleux, hargneux. 4) difficile à entendre, obscur. § 1) żębata choć stara baba. 2) zębaty, ząbkowaty ieſt sierp, grzebień. 3) zębaty Momus. 4) pismo łatwe, drugie zębate.

Żeberko, *n.* eine kleine Ribbe. une petite côte; cotelette.

Zębny, *adj.* Zahn-, zu den Zähnen gehörig. de dents, aux dents. § zębna błonka; zębne kleszczyki.

zębny ból. Zahn-Schmerzen. mal de dents.

zębna szpilka. ein Zahn-Stocher. un curedent.

zębny proch. Zahn-Pulver. dentifrice, *m.* poudre à nettoyer les dents.

zębne ziele, n. Zębownik, *m.* } (Pyrethrum) Bertram, Speichel-Wurzel. pyrètre, *m.*

Zębołom, *m.* Zęborwacz, *m.* } Zahn-Arzt, Zahnbrecher. arracheur de dents.

Zębotłuk, *m.* czym zęby tłuką. 1) Werkzeug die Zähne auszubrechen. 2) im Scherz: ein Zahn-Arzt. 3) im Scherz; eine Faust. 1) instrument à casser les dents. 2) *burlesq.* arracheur de dents. 3) *burlesq.* poing.

Żebractwo, *n.* 1) Pracherey, Betteley, Bettler-Leben. 2) Bettel-Volk, Bettel-Leute. 1) mendicité, *f.* gredinerie, *f.* vie de gueux. 2) coquinaille, gueusaille.

Żebraczka, *f.* Bettlerinn. gueuse, trucheuse, gredine.

Żebraczy, *adj.* Bettel-. de gueux, qui regarde les gueux. § żebraczy żywot.

Żebrak, *m.* Bettler, Pracher. gueux; trucheur, besacier, gredin; gueux mendiant. § żebrak.

Zebranie, *n.* 1) Versammlung, Zusammenkunft. 2) kurzer Inhalt, Inbegriff. 1) assemblée; gens assemblée; gens assemblés. 2) sommaire, *m.* abrégé, *m.* racourci, précis. § 1) zebranie stanow; w zebraniu, w gromadzie tych ludzi. 2) krotkie zebranie rozdziałow; ludzkość przy zupełnym inszych cnot zebraniu; wielkich pieszczot zebranie.

zebranie z pola, zebranie owocow. vid. Zbieranie 2)

Żebranie, *n.* das Betteln. l'action de mendier; gueuserie, mendicité. § żebranie.

Żebranina, *f.* 1) Bettel-Leben, Bettel-Stand. 2) das Erbettelte. 1) vie de gueux; mendicité; gredinerie. 2) aumône gueusée; quête; pain mendié; ce qu'on a mendié. § żebrana.

Zebrany, zbierany, *adj.* zusammen gelesen. amassé, assemblé, ramassé, recueilli.

Żebro, *n.* eine Ribbe. une côte qui est au côté du corps. § dwanaście żeber z każdey strony liczą; słabizna się przy ostatnim zaczyna żebrze.

żebro czartowe. vid. *czartowe ziele:*

żebro białe, szczerzyca ziele. (leuce) Bingel-Kraut mit einem weißen Streif in der Mitte des Blats. mercuriale traversée au milieu d'une ligne blanche.

żebrow wielkich. Zebrowaty, *adj.* } mit starken Ribben versehen. qui a de grosses côtes.

Żebrzę, *brze, brał.* 1) betteln. 2) betteln, sehr bitten. 1) gueusailler, mendier, gueuser, trucher; demander, l'aumône, chercher sa vie; tendre la main. 2) mendier, chercher avec soin. § 1) żebrać chleba, szeląga; żebrze od domu do domu. 2) prosiłem ba i żebrałem.

żebrać lepiey niżli kraść. es ist besser betteln als stehlen. il vaut mieux tendre la main que le cou.

Zebrzyca, *f.* ziele, (*seseli aethiopicum*) fremdes

fremdes Sesel-Kraut. seseli d'Etiopie une espèce de fenouil.
Zęby, *plur. vid.* Ząb.
Zęby, *conj.* aby, by. daß, damit; siehe die Anmerkung zu der Conjunction By. que, afinque, *v. la remarque sur la conjonction* By. § proszę żebyś mu dał.
żeby? ist es denn also? est-ce ainsi? § powiadaią że umarł: żeby?
Zęcie, *n.* das Aerndten. l'action de moissoner.
*Zedarty, *vid.* Zdarty.
Zedel, *m g. zedla.* eine Lehn-Bank, Stuhl, Lehn-Sessel. chaise ou banc à dos & sans bras.
zedel na kilka osob. Ruhe-Bank. canapé, *m.*
zedel tokarski. Drechsler Stuhl, Reit-Stock. un siége de tourneur.
Zedelek, *m. g. zedelka.* Lehn-Stühlchen. petite chaise à dos & sans bras.
*Zedrany, *adj. vid.* Zdarty.
Zedrzeć, *vid.* Zdzieram.
Zegielgarn, *m.* starker Bindfaden. seizaine, *f.*
Zegadło, *n* Brenn-Eisen, Fick-Eisen zu Fontanellen. cautère, *m.* fer chaud, bouton de feu pour faire un fonticule.
Zegar, *m. g. a,* **u.* 1) eine Uhr. 2) Sonnen-Uhr. 1) horloge, *f.* 2) cadran, *m.* horloge au soleil. § 1) dziewiąta na zegarze. 2) słonecznego zegara albo słonecznika pręt, drot albo sznurek ukośny.
zegar cały. eine Italiänische Uhr, die 24 Stunden weiset. une horloge pour vingt quatre heures.
Zegarek, *m. g. zegarka.* eine Taschen- oder Sack-Uhr. une montre.
zegarek z repetycyami. eine Repetir-Uhr. montre à répétition.
zegarek ciekący, klepsydra. eine Sand-Uhr. une horloge de sable; un sable.
zegarek biiący. schlagende Sack-Uhr. une horloge; montre sonante.
Zegarkowy, *adj* Sack-Uhr. de montre; qui regarde une montre de poche. § zegarkowy łancuszek.
Zegarmistrz, *m.* 1) Uhrmacher. 2) Uhrsteller. 1) horloger, *m.* 2) horloger qui montre, qui dresse les horloges.
Zegarowy, *adj.* Uhr-. d'horloge.
*Zegawka, *f.* pokrzywa. Brenn-Nessel. ortie brûlante. § zegawka.
Zeglarski, *adj.* die See-Fahrt der See-Leute betreffend. de nautonnier, de matelot, de marinier, de marine. § żeglarski.

po żeglarsku, *Zeglarskie,* *adv.* nach Art der See-Leute. en marinier; à la matelote.
Zeglarstwo, *n.* 1) See-Fahrt, Schiffahrts-Kunst. 2) See-Fahrt, See-Schifferey; das Gewerbe der See-Leute. 1) navigation; marine; art de naviger. 2) le métier de marinier. § 1) żeglarstwo iest nauka bardzo ciekawa. 2) żeglarstwem się bawi; żeglarstwa pilnuie.
Zeglarz, zięgl. *m.* See-Mann, Schiff-Mann. marinier, nautonner, matelot, *m.* celui qui fait profession de fréquenter la mer.
żeglarz, Pan nawy; szyper. der Schiffer, Eigenthümer eines Schiffs. freteur, *m.* le propriétaire d'un navire; patron de navire.
Zeglarzyk, *m.* ryba morka. der Schal-Fisch, er hat eine dicke Schale, und schwimmet nah dem Schiffe nach. poisson de mer, qui a une dure coquille au lieu des écailles, il suit les navires de près.
Zeglowanie, *n.* das Segeln. voiture, *f.* navigation à voiles; l'action de naviger.
żeglowanie, n. nauka żeglowania, vid. Zeglarstwo 1).
Zeglowny, *adj.* schiffbar. navigable.
Zeglowka, *f.* Zegluga, *f.* Schiff Fahrt, Reise zu Schiff. navigation, *f.* chemin, cours qu'on fait sur la mer. § dobra była żeglowka na morzu.
Zegluię, *v. n.* segeln. naviger, faire voile, siller, voguer. § po morzu żegluią okręty.
żeglować po wietrze. mit vollem Winde segeln. faire vent arrière; pouger; avoir vent en poupe.
Zegnać, *vid.* Zganiam.
Zegnam, *v. a.* 1) segnen, den Segen sprechen. 2) von einem Abschied nehmen, zur Reise Glück wünschen. 3) *vulg.* einen ausprügeln. 1) benir, *v. a.* faire le signe de croix. 2) prendre congé de qu; dire; dire adieu; souhaiter un bon voyage. 3) *vulg.* battre, rosser, savonner. § 1) żegnać kogo krzyżem; żegnać (przeżegnać) stoł, chleb, trunek. 2) żegnać, pożegnać odieżdżaiących. 3) żegnać kogo kiiem, ktopidłem obroconym.
żegnam cię, żegnay się Bog, Bogu cię poruczam, miey się dobrze. lebe wohl; ich empfehle dich Gott. adieu; Dieu vous conduise; portez vous bien; je vous recommande à la protection divine.
żegnać się. 1) sich segnen; ein Kreuz machen; sich kreuzigen. 2) von einem scheiden, Abschied nehmen. 1) se crucifier; faire

faire le ſigne de croix devant ſoi. 2) prendre congé de qu; dire adieu à qu.

Zegnanie, *n.* Segnen mit dem Kreuz; Segenſprechung. bénédiction, *f.* l'action de faire le ſigne de croix. § żegnanie ſię; żegnanie kogo krzyżem.

żegnanie kogo; *żegnanie ſię z kim.* das Abſchiednehmen. l'action de prendre congé de qu; un adieu.

żegnanie ſtołu. Tiſch-Segen, Tiſch-Gebet vor dem Eſſen. bénédicité, *m.* bénédiction de table; prière qu'on fait avant que de ſe mettre à table.

Zegnanie, *n.* das Herunterjagen, das Verjagen. l'action de chaſſer qu. de; la chaſſe qu'on donne aux ennemis.

Zegnany, *adj.* von einem Ort gejagt. chaſſé de la place; mis hors d'un lieu. § ſromotnie z pola zegnany nieprzyiaciel.

*Zegrać, *vid.* Przegrawam.

Zekrwawić co, *F. zekrwawię.* voll Blut machen. enſanglanter, *v. a.*

Zelazko, *n. vid. żelako*, *żelazko.*

Zelazny, *adj.* 1) eiſern; von Eiſen. 2) eiſenfärbig. 3) hart, ſcharf, heftig. 1) fer, qui concerne le fer, qui eſt fait de fer. 2) de couleur de fer. 3) véhément, rigoureux; ferré; de fer; dur. § 1) żelazne naczynie. 2) żelazna, dzika farba, kolor. 3) żelaznemi racyami ludzi do czego nakłaniać nie trzeba.

żelazne czaſy. eiſerne Zeiten. ſiècle de fer.

żelazna huta. Eiſen-Hütte. ferronerie, *f.*

żelazne gory. Eiſen-Grube. Mine de fer.

żelazna ruda. Eiſen-Erzt. minéral de fer.

żelazne rupieci. alt Eiſen. ferraille, *f.* vieux morceaux de fer.

żelazny liſt; *gleyt.* eiſerner Brief. lettre de répit; arrêt de ſurſéance.

Zelazo, *n.* 1) Eiſen. 2) fig. Eiſen, Degen, Gewehr. 1) du fer. 2) *fig.* fer, épée, arme. § 1) żelazo zlane w ſztuki, w bryły; na ogniſtym, rozpalonym go poſtawiono żelezie. 2) żelazo marſowe, woienne.

żelazo, *n.* *żelazko.* Eiſen, Werkzeug von Eiſen. fer, *m.* outil de fer; ferrement; inſtrument de fer.

żelazo do gładzenia. Polir-Stahl, Polir-Eiſen. bruniſſoir, poliſſoir, *m.*

żelazko do bielizny. Platt-Eiſen. carreau, *m.* fer à repaſſer le linge.

żelazo krawieckie. Bügel-Eiſen. carreau, *m.* fer pour preſſer les coutures.

*Zeleście, *n.* } 1) Eiſen als am Speer, am Zelezce, *n.* } Pfeil. 2) Eiſen-Werk zu einer Sache. 1) fer de lance, de flèche. 2) ferrure, *f.* les fers néceſſaires pour attacher à qu. ch. § 1) żelecze ſtrzały, włocznie. 2) żelecze w budynku.

Zeleziſty, *adj.* eiſenhaltig, das Eiſen hält. ferrugineux.

Zeleźnictwo, *n.* Eiſen-Handel. ferronerie, *f.*

Zeleźnik, *m.* 1) Eiſen-Krämer, Eiſen-Händler. 2) Eiſen-Schmidt. 3) eiſerner Koch-Topf. 4) die ſechſte Art der Diamanten, ſo wie polirtes Eiſen glänzen. 1) feron, *m.* ferronier, *m.* marchand de fer. 2) forgeron, *m.* qui bat & forme le fer. 3) marmite de fer. 4) ſideritis, la ſixième ſorte de diamants qui ont l'éclat du fer poli.

żeleźnik, *m. ziele vid.* Koſzyſzczko.

Zełgać, *F. zełgę.* 1) lügen. 2) verſagen. vom Gewehr. 1) mentir. 2) faire un faux-feu, prendre; faire un rat, *parlant des armes à feu.* § 1) zełgałeś ſzalbierzy. 2) ſtrzelba mi zełgała.

*Zelw, *f.* } świeść. Schwägerinn, *m.*
*Zelwica, *f.* } Manns-Schweſter. belle-ſoeur; la ſoeur de l'époux.

Zelżenie, *n.* 1) Verunehrung, Schmähung. 2) Schändung eines Weibes. 1) déshonneurs, affront, l'action d'affronter. 2) violence faite à une femme.

Zelżony. *adj.* geſchmähet, verunehrt. outragé, déshonnoré, affronté.

Zelżywie, *adv.* ſchimpflicher Weiſe. ignominieuſement; outrageuſement, honteuſement.

Zelżywość, *f.* Schande, Schimpf, Schmach. outrage, *m.* ignominie, infamie, *f.* déshonneur, affront, opprobre, *m.*

Zelżywy, *adj.* 1) ſchändlich. 2) ſchmähend, läſternd. 1) ignominieux, infame, mal-honnête, infamant, plein d'ignominie. 2) outrageux, injurieux. § 1) zelżywa to dla nich była ucieczka. 2) zelżywe języki.

Zemdleć, *F. zemdleię.* 1) ſchwach werden. 2) in Ohnmacht fallen. 1) affoiblir; devenir foible; perdre ſes forces. 2) s'évanouir; tomber de foibleſſe, en évanouiſſement; pamer.

Zemdlenie, *n.* Ohnmacht. évanouiſſement, *m.* défaillance, ſincope.

Zemdlony, *adj.* in Ohnmacht gefallen. tombé en défaillance.

Zemdlić, *F. zemdlę*, *v. a.* ſchwächen, abmatten, entkräften. débiliter; affoiblir; abbattre la force. § niemoc, choroba mię zemdliła; krwawe Marſa znoie Turczyna zemdliły.

Zemknienie, *n.* Abglitſchung. gliſſade, *f.*

Zemła, *f.* Semmel. petit pain blanc; miche.

Zemną, ze mną. mit mir. avec; avec moi. § idź zemną.

Zemknąć.

Zemknąć, *vid.* Zmykam.
Zemścić się czego, F. *zemszczę.* sich rächen. se venger; prendre vengeance; verger.
Zemsta, *f.* Rache. vengeance. *f.* § wzniecać w sobie chciwość zemsty.
Zemszczenie się czego. Ausübung der Rache. l'action de venger.
Zemszczony. gehorchen. vengé.
Zeń, z niego. aus ihm, de lui.
Zeńca, *f.* Schnitter. moissonneur, oûteron, *m.*
Zeńcia z owczego mleka. geronnene Schaafs-Milch. du lait de brebis caillé. § żenczyca.
Zenczy, *adj.* die Schnitter betreffend. de moissonneur.
*Zenie, *vid.* Zonę.
Zenię, *v. a.* kogo z kim. verheyrathen, einem eineFrau geben; einem beweiben. marier un homme, le joindre par le mariage à une femme, § ożenić sługę, syna.
żenić się sich beweiben, eine Frau nehmen, vom Weibe saget man: *idę za mąż.* se marier à une femme; épouser une femme; prendre à femme; prendre femme, à *l'égard d'une femme on dit:* idę za mąż. § ożenił się z mieszczanką.
Zeniec, *m. vid.* Zeńca.
Zeniona raz. die nur einen Mann gahabt hat. femme qui n'a été mariée qu'une seule fois.
Zenin, *adj.* ⎫ 1) der Ehefrau gehörig. 2)
Zeński, *adj.* ⎭ weiblich. 1) de femme, de l'épouse. 2) de beau séxe, de femme. § 1) żeńskie dobra. 2) żeńska płeć.
żeński stan. der Stand eines Ehe-Weibes. l'état d'une épouse.
żenin sprzęt. die Gerade; die Weiber-Geräthe. le trousseau d'une femme.
Zeniszek. *m.* ziele, *g. zeniszka.* (*ageratum, euparatorium Mesuae.*) Leber-Balsam; Malvesir-Kraut. eupatoire de dioscoride.
Zenkiel, *m. g. zenkiela.* Senkel, Schnür-Senkel. éguillette, *f.* cordon à lasser, lasser, *m.* petit ruban avec un ferret.
Zenkłarz, *m.* ein Senkler. éguiletier. *m.*
Zepchnąć, F. *zepchnę.* spycham. herunterstoßen. pousser en bas, abbattre en poussant.
Zepchnienie, *n.* ⎫ das Herunterstoßen. l'ac-
Zepchnięcie, *n.* ⎭ tion de pousser en bas.
Zepchnięty, *adj.* herunter gestoßen. poussé, jetté en bas.
Zepsować, F. *zepsnię.* verderben. gâter, corrompre, *v. a.*
Zepsowanie, *n.* ⎫ Verderbung. corru-
Zepsucie, *n.* ⎭ point, *f.* dégât, *m.* ruine, *f.* §. urosł z zepsowania drugiego.
Zepsowany, *adj.* ⎫ verdorben. gâté, rui-
Zepsuty, *adj.* ⎭ né, corrompu. § noż zepsuty; zegarek zepsowany; obyczaie zepsowane.
Zer, *m.* 1) Eichel-Mast. 2) Fraß, Mast, Futter, Nahrung der wilden Thiere. 1) engrais, *m.* vivre pâture, glandée; des glands de chêne pour engraisser les cochons. 2) pâture, *f.* nourriture des bêtes sauvages. § 1) żer świni, wieprzow dzikich. 2) gdzie żer czuie tam ptastwo się mnoży; zwierz żeru szuka
żer, m. ziele. polny maczek, mak obłędny. (*papaver erraticum*) Klapper-Rosen, wilder Mohn. pavot simple, coquelicot, m. ponceau, *m.*
*Zeram, *vid.* Pożeram, Zrę.
Zerca, *m vid.* Zerzec.
Zerdka, *f.* eine dünne Stange. petite perche.
Zerdź, *f.* eine Stange. longue perche; bouille.
Zerowy, *adj.* zur Mast oder Futter des Viehes gehörig; Mast-. d'engrais, *m.* de pâture; qui regarde la pâture. § żołądź żerowy.
Zeruię, *v. n.* Fraß, Futter suchen. paturer, fourrager, se paitre; chercher la pâture. § żeruie zwierz, na paszą żeru szuka.
Zerwa, *f.* ziele. (*Phyteuma; reseda minor*) die kleine Reseda. phiteuma.
Zerwanie, *n.* zrywanie, *n.* 2) das Abreißen. 2) das Zerreißen eines Reichs-Tages, einer Versammlung. 1) l'action de détacher, d'enlever avec violence, 2) levée, *f.* rupture d'une diète, d'une assemblée.
zerwanie się, n. das Verbrechen, Verheben. rupture causée par un trop grand effort de son corps.
zerwanie w ciele. Zersprengung eines Gefäßes im Leibe. rupture, *f.* solution des parties charnues sans qu'il y ait aucune plaie.
Zerwany, *adj.* 1) abgerissen. 2) verbrochen; der sich verbrochen hat. 3) zerrissen als ein Reichs-Tag. 1) détaché par un arrachement; arraché. 2) qui se fit mal en faisant quelque éffort de son corps, 3) rompu, levé comme une assemblée.
Zerwikaptur, *m.* herb. Wappenk. drey Bocks-Köpfe im schwarzen Felde. mit fünf Strauß-Federn über der Krone und Helm. *Blas.* trois têtes de bouc au champ. de sable avec cinq plumes d'autruche sur la couronne & le timbre.

*Zerzec, *m. vid.* Dziewosłąb.

Zerznięty, *adj.* } abgeschnitten. coupé;
Zerzniony, *adj.* } séparé d'un tranchant; levé avec un couteau.

Zeschły, *adj.* 1) ausgedrockhet. 2) verlechzt. von Fässern. 1) devenu sec; seché, durci au feu. 2) tréfalé; désuni par une grande sécheresse, *parlant des tonneaux.* § *1) kiy zeschły (wyschły, zachły.) 2) zeschło naczynie, beczka.

Zeście, *n. vid.* Zeyście.

Zesłać, F. *ześlę.* schicken, überschicken. envoyer.

Zesłanie, *n.* Ueberschickung. envoi, *m.* action d'envoyer.

Zesłany, *adj.* überschickt, abgeschickt. envoyé.

Zeszkaradzić, F. *zeszkaradzę.* 1) verunreinigen, beflecken. 2) verstellen. 1) fouiller, profaner. 2) défigurer. § 1) zeszkaradzić co zaboiem; zeszkaradził łoże małżeńskie, ręce krwią przyaciela swego.

Zesromocić co, F. *zesromocę.* schänden, verunehren. déshonorer, outrager, profaner.

Zesromocenie, *n.* Schändung, Verunehrung. profanation, *f.* affront, outrage, *m.* déshonneur, *m.*

Zesromocony, *adj.* geschändigt, verunehrt. outragé, déshonoré, affronté; profané.

Zeszłość, *f.* spätes Alter eines Menschen. les vieux jours; déclin de l'âge; âge avancé, âge caduc; âge, *m.* vieillesse. z przez zdrowie i zeszłość stanąć nie mogł.

Zeszły, *adj.* 1) alt, bejahrt, betagt. 2) abgegangen von einem Amte. 3) vergangen, verstossen. 1) vieux, âgé, qui est d'âge; caduc. 2) celui qui a laissé sa charge vavante. 3) passé, dernier, qui est passé. § 1) w zeszłym iest wieku; zeszłe ma lata. 2) osadzić mieysca po zeszłych urzędnikach. 3) w zeszłym miesiącu, rocu.

zaszły na rozumie. er ist nicht wohl bey Verstande. il a le cerveau perclus, l'esprit démonté, la cervelle démontée.

Zeta, der Buchstabe Z, ein Wappen alter Bischöffe. letre Z, que les anciens Evêques portoient dans leurs armes.

*Zetkanie, *vid.* Potkanie, Potyczka.

Zetrzeć, *vid.* Scieram.

Zęty, *adj.* abgeordnet. moissonné.

Zetynian, *m.* Rożycz, Setynian herb. Wappenk. ein Balken zwischen zween Rosen. *Blas.* une fasce entre deux roses.

Zewłaczam. } *v. m.* F. *zewlokę.* 1) abZewłoczę. } häuten; abstreifen, abziehen die Haut. 2) ausziehen ein Kleid 1) échorcher, dépouiller; ôter la peau. 2) dépouiller, déshabiller; ôter les habits à qu. § 1) zewlec skorę z zaiąca. 2) zewlec komu szatę, koszulę; zewlec kogo do naga.

wąż zewłacza z siecie skorę. die Schlange wirft ihre Haut ab. le serpent pose, quitte sa dépouile.

*Zewłok, *m.* } abgestreifte. abgezogene Sa-
Zewłoka, *f.* } che. dépouille, *f.* tout ce qu'on dépouille d'une personne ou d' une chose.

zewłoka wężowa. abgeworfene Schlangen-Haut. dépouilse de serpent,

***śmiertelnym zewłokiem poległ.* er hat den sterblichen Leib abgelegt. il a quitté sa dépouille mortelle; il est mort; il a quitté ce monde.

Zewnątrz, *adv, et pr. g.* 1) auswendig, von außen. 2) von drinnen heraus. 1) au dehors; par dehors. 2) de dedans qu. ch; dehors delà dedans. § 1) zewnątrz i wewnątrz kościoła. 2) wyszedł zewnątrz domu.

Zewnętrzny, *adj.* auswendig. de dehors, extérieur.

Zewrzeć, *vid.* Zwieram.

Zewsząd, *adv.* von allen Seiten her. de tous côtés; de toutes parts; deçà et delà.

Zeymowanie, *n.* das Zusammenfassen, Zusammenfügen. l'action de joindre les pièes avec des cloux ou d'une autre manière; assemblage, *m.* liaison, *f.*

Zeymuię, *v. m. F. zeymę.* 1) fassen, zusammenfügen, zusammenschlagen. 2) rühren, bewegen, durchdringen als eine Leidenschaft. 1) joindre, *v. a.* lier, ficher, assembler; serrer l'un à l'autre; attacher avec des cloux ou autrement. 2) émouvoir, toucher, saisir, pénétrer, prendre, frapper, percer. § 1) ziąć dwie deski goździami, zeymiy klamrami te baiki. 2) ziął mię żal, gniew; choroba; boleść go zięła.

Zeyść, *vid.* Schodzę.

Zeyście, *n.* 1) dan Absteigen, Heruntergehen. 2) Zusammenkunft, Versammlung. 3) heimliche, verbotene Zusammenkunft. 4) Angriff, Scharmützel. 5) der Abgang, das Abgehen von einem Amte. 6) Untergang der Sonne des Mondes. 7) Ausgang, Ablauf, Ende einer Zeit. 8) Hintritt, Absterben, Ableben. 1) descente, *f.* l'action de descendre. 2) assemblée; gens assemblées. 3) conventicule, *m.* assemblée secrete. 4) rencontre, attaque

que, combat. 5) la sortie d'une charge, d'un emploi. 6) le coucher du soleil. de la lune. 7) déclin, *m.* expiration, fin, *f.* bout de quelque espace de tems. 8) dernière expiration, déces, mort. § 1) po zeyściu z gory stanął nad rzeką. 2) na przeszłym zeyściu umowiliśmy z sobą. 3) wszystkie skryte zeyścia, schadzki zakazano. 4) w tym zeyściu, potkaniu go raniono. 5) po zeyściu iego z urzędu brat moy nastapił. 6) zeyście księżyca, gwazdy. 7) po zeyściu iego; zeyście z tego świata.

Zez, *g. u.* eine Sechs auf einem Würfel. six; le côté du dez qui marque six. § kość zezem padła.

wszystkie zezy. alle Sechsem im Bretspiel. sané, *m.* tous les six qu'on améne au trictrac.

urzucenie zezow. Wurf, da alle Sechsen fallen. coup de tous les six au jeu de dez.

zezy rzucić. alle Sechsen werfen. amener tous les six.

zezem, ślozem, świdrem, rożnem, na ukos patrzyć. schielen. bigler, loucher, regarder de travers.

zezem patrzący. ein Schieler, Ueberfichtiger. louche, bigle.

Zeza, *f.* Schiff-Boden, wo die Grund-Suppe zusammen läuft. sentine, *f.* puits, ossec, ossée; égouts qui régnent au fond de cale.

Zeznaię, zeznawam co, *v. m.* F. *zeznam.* 1) bekennen, erkennen, gestehen. 2) aussagen, gestehen vor Gericht. 3) recognosciren eine Schrift, sich zu solchen bekennen. 1) avouer, confesser, reconnoître. 2) déclarer devant le Juge; déposer. 3) reconnoître une écriture.

Zaznanie, *n.* zaznawanie, *n.* 1) Bekenntniß, Geständniß. 2) Aussage vor dem Richter. 3) Recognition einer Schrift. 1) aveu, *m.* confession, *f.* reconnoissance, *f.* 2) déclaration, déposition devant le Juge. 3) reconnoissance d'une écriture.

Zezowatość, *f.* zezem patrzanie. das Schielen. bévuë, *f.* strabisme, *m.* yeux louches.

Zezowaty, *adj.* schielicht. louche, bigle.

Zeżuty, *adj.* zerkaut. mâché.

Zeżuwam co, *v. m.* F. *zeżwę, zezuię.* zerkauen. mâcher.

Zezwalam na co, *v. m.* F. *zezwolę.* bewilligen, einwilligen. consentir, permettre.

zezwalam się z kim. mit einander einig werden. convenir ensemble; s'accorder. § zezwolili się na woynę.

Zeżwanie, *n.* das Zerkauen. l'action de mâcher.

Zeżwany, *adj.* zerkaut. mâché.

Zezwolenie, *n.* Bewilligung, Einwilligung. consentement, *m.* permission, *f.*

zezwolenie się wielu na co. die Einwilligung vieler. accord, *m.* consentement de plusieurs personnes.

Zezwolony, *adj.* eingewilligt, bewilligt. consenti, accordé, permis.

Zfałszować co, F. *zfałszuię*, *v. a.* verfälschen. falsifier, corrompre, sophistiquer, *v. a.*

Zfałszowanie, *n.* Verfälschung. falsification, *f.*

Zfałszowanie, *adj.* verfälscht. falsifié, sophistiqué.

Zgadiwam, zgadywać, *v. m.* F. *zgadnę, zgadnać.* zukünftiges erforschen, oder ein Rätzel errathen. augurer, deviner; découvrir l'avenir à une énigme. § nie trzeba zgadywać co nas czeka; zgadniy tę gadkę; zgadnąłeś tę taiemnicę.

zgadłeś. du hast es errathen, getroffen. vous l'avez deviné, vous y voilà.

Zgadzam, zgadzać, *v. m.* F. *zgodzę, zgodzić.* 1) vereinigen, Einigkeit stiften. 2) bedingen, bestellen. 1) accorder, appointer, reconcilier; mettre bien ensemble; approcher deux personnes. 2) commander à qu. ch; donner ordre à un ouvrier de faire qu. ch. § 1) wadzących się zgodził. 2) zgodzić sobie, dla kogo co u rzemieślnika.

zgadzać się. 1) sich vertragen, sich vergleichen. 2) bewilligen, einig werden. 3) übereinstimmen. 4) sich schicken, passen; anstehen. 1) se concilier; le remettre bien ensemble. 2) consentir, convenir ensemble; être de même avis, tomber d'accord. 4) convenir, quadrer, se rapporter, se conformer à. § 1) zgodziły się teraz. 2) Stany się na to nie zgodzą. 3) zgadza się to z Pismem świętym, z twoim zdaniem, z wolnością. 4) zgodzi się ta farba naylepiey do tey maści; to sukno każdemu mieszczaninowi się zgodzi; nie zgodzi się to.

nie zgadzać się. nicht einig seyn. disconvenir; ne pas convenir d'une chose. § uczeni się w tym nie zgadzaią.

Zgadzanie się, *n.* Uebereinstimmung. convenance, *f.* conformité, harmonie, *f.*

zgadzanie się głosow. Zusammenstimmung vieler Stimmen. consonance, *f.* harmonie.

monie, *f.* accord, *m.* convenance des voix.

Zgaga, *f.* der Soot; das Brennen im Schlunde. fer-chaud, c'est une chaleur que l'on se sent monter de lestomac le long de l'ésophage jusques à la gorge. § zgaga mię pali.

Zgam, żgać, F. *żgnę*, *zgnąć.* 1) stoßen. 2) quälen, zusetzen. 1) pousser, frapper 2) tourmenter, piquer, blesser, choquer qu. § 1) żgnął go puinałem, łokeliem. 2) żgnął go to przymowką.

Zganiam, *v. m. F. zganię.* einem verdenken, einen tadeln. blâmer, critiquer, trouver à dire; reprendre qu. § zganić mi tego nikt nie może.

Zganiam, *v. m. F. zgonię.* 1) von einem Orte wegjagen, wegtreiben. 2) zusammen treiben, zusammen jagen. 3) auf einen schieben. 4) vertreiben, ausmachen, einen Fleck. 5) abtreiben, schneiden als Silber vom Gold. 1) faire déloger, chasser, faire sortir, mettre hors d'un lieu. 2) assembler, chasser en une troupe. 3) jetter, faire tomber, rejetter la faute sur qu; se décharger sur un autre. 4) détacher; ôter, enlever, faire en aller comme les taches. 5) faire le départ de l'or & de l'argent; les séparer. § 1) nieprzyiaciela z pola zgonił. 2) zganiać bydło do kupy. 2) co ieden na drugiego zganał. 4) piegi z twarzy zegnać. 5) zgania ta wodka złoto ze srebra; zganiać gleytę.

wodka złoto ze srebra zganiaiąca. Scheide Wasser, das Gold vom Silber scheidet. eau régale; eau de départ. § krollka.

zgonić się. von Jagd-Hunden: sich verfangen, den Athem verlieren. perdre l'haleine à force de courre, *en parlant des chiens de chasse.*

zganiać zaraźliwe powietrze z mieszkania. die böse Luft aus einer Wohnung vertreiben chasser le mauvais air d'un appartement.

Zganianie, *n.* zgonienie, *n.* das Verjagen. l'action de chasser qu. d'un lieu.

zganiany do kupy. das Zusammentreiben als des Viehes. l'action de chasser en une troupe.

zganianie złota ze srebra. Scheidung des Goldes vom Silber. départ, *m.* séparation qui se fait de l'or & de l'argent.

Zganienie, *n.* das Tadeln, Verübeln. l'action de blâmer, de prendre en mal; blâme, *m.* désaveu, *m.*

Zganiony, *adj.* getadelt, tadelhaft. blâme, désapprouvé, critiqué, blâmable. § zganione obyczaie, postępki.

Zgarbić, F. *zgarbię.* bucklicht machen, beugen. courber en voute, former en arc. § starość go zgarbiła.

zgarbić się. sich beugen, vor Alter zusammen fallen. se courber; avoir le dos courbé.

Zgarbiony, *adj.* gebeugt vor Alter. décrépit; vouté, courbé par vieillesse. § wiek zgarbiony.

Zgarnąć co, *v. m. F. zgarnę.* zusammen raffen, zusammen scharren. assembler mettre en un tas; ravir, raffler beaucoup à la fois.

Zgasiewka, *f.* ziele, *vid.* Strusie pioro.

Zgasić, F. *zgaszę.* auslöschen. détiser, éteindre, amortir.

Zgasnąć, F. *zgasnę.* 1) auslöschen, ausgehen. 2) erlöschen, vergehen, sich verdunkeln. 1) s'amortir, s'éteindre. 2) s'évanouir, disparoître, passer, s'éclipser, s'obscurcir, s'offusquer. § 1) świeca zgasła. 2) zgasła, zgasnęła wolność; sława iego w martwym nie zgaśnie popiele; przy tey Dyanie wszystkie zgasły urody.

Zgaśnienie, *n.* } Erlöschung, Auslöschung.
Zgaszenie, *n.* } extinction, *f.* l'action d'éteindre. § swąd od zgaśnienia świece.

Zgę, *obs.* Palę. brennen. brûler.

Zgęstam się, F. *zgęszczeię.* sich verdicken. se condenser, s'épaissir, se rendre épais.

Zgęstły, *adj.* verdickt, dick. condensé; § wapno ma wiele zgęstłych humorow; zgęsły.

zgęstłego co. Satz, dicke Materie. matière épaisse, condensée.

Zgęstnienie, *n.* Gerinnung, Verdickung. condensation, épaississement.

zgęstnieniu co służącego. Sache, die zur Verdickung einer flüßigen gebraucht wird. ce qui sert à épaissir une liqueur.

Zgęstwić co, F. *zgęstwię.* dicht an einander setzen, legen. épaissir, serrer; mettre, approcher plus près les uns des autres.

zgęstwić się. dicht wachsen, dicht werden. devenir dru; se serrer.

Zgęstwienie, *n.* dichte Setzung als der Bäume. épaississement; l'action d'approcher trop les uns auprès les autres.

Zgęstwiony, *adj.* dicht gewaschen; dicht. dru; serré, pressé.

Zgęszczam co, *v. m. F. zgęszczę.* verdicken. épaissir, condenser.

Zgęszczenie, *n.* Verdickung. épaississement; *m.* condensation, *f.*

Zgęszczony, *adj.* verdickt. épais, condensé.

Zgięcie, *n.* Zusammenbiegung. courbure,

re, *f.* la manière dont une chose est courbée.

Zgiełk, *m. g. u.* Getümmel, Getöse. tumulte, *m.* huette, *f.* *T.* houvari, *m.* le bruit que fait une multitude d'hommes.

zgiełk burzliwy. ein Tumult, Auflauf. tumulte, *m.* trouble, *m.* émotion, *f.*

zgiełk czynić. ein Getümmel machen, lärmen. faire du bruit, du tumulte.

Zgięty, *adj.* gebogen. plié, courbé.

zgięty pod ciężarem starości. vom Alter gebeugt. courbé, vouté par la vieillesse.

Zginąć, *F. zginę.* 1) verlohren gehen. 2) umkommen, das Leben verlieren. 1) se perdre. 2) périr, déperir, venir à se perdre; perdre la vie. § 1) zginęła księga. 2) zginął na morzu, na woynie; marnie zginął.

zginąłem. ich bin verloren. je suis perdu, c'en est fait de moi.

Zginam, zginać co, *v. m. F. zegnę, zgiąć.* beugen, biegen. plier, fléchir, courber; faire plier qu. ch. § zgiął izpadę.

zginąć się. 1) sich biegen, sich beugen. 2) sich senken als eine Wand. 1) se plier; plier, se courber, obéir. 2) se boucler, se courber, se tourmenter, travailler, s'affaisser, s'abbaisser, par sa propre pesanteur.

Zginanie, *n.* das Biegen, Beugen. l'action de courber; flechissement.

Zginienie, *n.* 1) Verlierung. 2) Verderbung, Untergang. 1) perte, *f.* 2) dépérissement, ruïne, perte, perdition.

Zginiony, *adj.* 1) verloren. 2) umgekommen. 1) perdu. 2) péri, qui a perdu sa vie,

Zgładzenie, *n.* 1) das Ausmachen der Flecke, der Scharten. 2) Vertilgung, Ausrottung. 1) l'action d'ôter les taches, les brêches. 2) extirpation, extermination, *f.*

Zgładzić, *F. zgładzę, v. a.* 1) ausmachen, wegbringen einen Fleck. 2) eine Scharte auswetzen. 3) vertilgen, umbringen, ausrotten. 1) détacher, *v. a.* ôter, faire en aller une tache. 2) ôter les brèches qui sont à une lame. 3) éteindre, ruïner, perdre, exterminer, extirper. § 1) zgładził tę plamę. 2) zgładzić szczerb z noża. 3) zgładzić kogo z świata.

Zgładzisty, *adj.* 1) ausgemacht als ein Fleck. 2) vertilgt. 1) ôté, éffacé, comme une tache. 2) extirpé, detruit, exterminé.

Zglifzcze, } 1) Brandstelle eines
Zglifzczowe mieysce. } verbrannten Todten. 2) Brandstätte. 1) lieu où l'on a brûlé un mort. 2) lieu de l'incendie où une maison a été reduite en cendres.

Zgłodniały, *adj.* } verhungert, ausgehun-
Zgłodzony, *adj.* } gert. affamé, accablé de faim.

Zgnąć, *vid.* Zgam.

Zgniecienie, *n.* Zerdrückung, Zerknillung. froissure, l'action de froisser, de chifonner. § zgniecienie.

Zgniecony, *adj.* zerdrückt, zerknillt. froissé, chifonné.

Zgnieść, *F. zgniotę, v. a.* zerdrücken, zerknillen. froisser, chifonner, soupir. § pognieść suknią.

Zgnilizna, *f.* } Fäulniß, Fäule. pourriture, *f.*
Zgniłość, *f.* } pourri. § zgnilizną iuż starzec śmierdzi.

Zgniłki, *plur.* baufälliges Gebäude. masure, *f.* maison qui est en ruïne.

Zgniły, *adj.* verfault. putride, pourri. § zgniłe iabłko, drewno.

morze zgniłe. Geogr. der Meotische Sumpf in der Tartarey. *Géogr.* le Palus Meotides en Tartarie; la mer de Zabache.

zgniłym czynić. faulen lassen. pourrir, poutréfier qu. chose.

Zgnoić kogo, *F. zgnoię.* im Gefängniß verfaulen lassen. faire pourrir qu. dans la prison.

Zgoda, *f.* Eintracht, Einigkeit. concorde, *f.* conformité de volonté; unanimité, union; bonne intelligence. § za zgodą wszech stanow; iednogłośną zgodą go obrano; żyć z kim w zgodzie.

zgoda; zgoda na to. ich gebe es zu; wir sind einig. tope; j'y consens; nous y consentons d'accord; nous en sommes d'accord.

trudna zgoda ogień wodą. Feuer und Wasser sind nicht zu vereinigen. le feu et l'eau sont ennemis.

Zgodnie, *adv.* einig; einmüthiger Weise. unaninmement; d'accord.

Zgodny, *adj.* 1) geschickt, tüchtig, tauglich. 2) einig, verträglich, einmüthig. 3) harmonisch, übereinstimmend. 4) Meßk. Parallel. 1) propre, bon, tel qui doit être pour quelque usage. 2) unanime, qui s'accorde, qui est de bonne intelligence avec. 3) harmonieux, consonant; plein d'harmonie; qui fait un accord agréable de voix. 4) *Géom.* parallèle. § 1) rzecz zgodna do zamącenia Państwa tego; obaczę ieżeli topor do tego zgodny będzie; zgodną na to dał odpowiedź. 2) zgodne Państwo.

ſtwo, zgodni bracia. 2) zgodna muzyka, zgodne dźwięki.
Zgodzić, *vid.* Zgadzam.
Zgoić co, *F. zgoię.* heilen eine Wunde. guérir un plaie.
Zgoiſty, *adj.* heilbar. guériſſable. curable, *adj.* qui peut être guéri.
Zgoła, *adv* gänzlich, ſchlechterdings, durchaus, ganz und gar tout-à fait, abſoluement, entièrement. § zgoła odmówił, nie chciał odpowiedzieć.
Zgołocić, *F. zgołocę.* einen ausſaugen, nackt und bloß machen. appauvrir; dépouiller qu. de ſe biens; rendre qu. indigent; ronger qu. jusqu'aux os.
Zgołocenie, *n.* Verarmung. appauvriſſement.
Zgołocony, *adj.* verarmet, an den Bettelſtab gebracht. appauvri.
Zgon, *m.* 1) der letzte Athem. 2) das Eintreiben der Fiſche ins Netz. 3) ein Fiſchzug. 1) le dernier période de la vie. 2) l'action de chaſſer les poiſſons au filet, de les forcer d'y entrer. 3) pêche, *f.* priſe de poiſſons. § 1) do zgonu życia mego twoim zoſtaię przyiacielem.
do zgonu. von Grund aus, ganz und gar, aufs Haupt. de fond en comble, tout-à fait, à plate couture. § do zgonu tey ſekty nie chciał tłumić.
Zgonić, *vid.* Zganiam, *v. a.*
Zgoniny, *plur.* Hülſen vom Getraide oder Körnern. tuniques; petites peaux qui ont enveloppé les grains.
Zgoraproſty Meßk Perpendiculair. *Géom.* perpendiculaire, *adj. c.*
Zgoraproſtownica, *vid.* Stawnoproſtownica.
Zgoroproſt, *m.* Meßk. eine ſenkrechte Linie. *Géom.* ligne perpendiculaire. § gorproſt, *m*
Zgorśniały, Zgorśniałość, Zgorśnieć, *vid.* Zgorzkniały
Zgorſzenie, *n.* Aergerniß, böſes Exempel. ſcandale, *m.* § zgorſzenie dand komu, wzięte z kogo.
zgorſzeniem, mit Aergerniß. ſcandaleuſement, avec ſcandale.
zgorſzenia pełny. voll Aergerniß. ſcandaleux, qui porte ſcandale, *adj.*
zgorſzenie dać komu. } einen ärgern; einem Aergerniß geben. ſcandaliſer qu; donner ſujet de ſcandale à qu.
Zgorſzyć kogo, *F. zgorſzę.* }
Zgorzały, *adj.* 1) abgebrannt. 2) vom kalten Brand entzündet. 1) brûlé, reduit en cendres. 2) enflammé p... cangrène, § 1) wieś zgorzała, 2) ... ...ę zgorzałe mieyſce od zdrowego ciała odłączyć mogło.
Zgorzeć, *F. zgorę, zgorzeię.* in Feuer aufgehen, abbrennen. ſe conſumer par le feu; être reduit en cendres; être conſumé par le feu. § dom iego zgorzał; kiedy ogień zgore.
Zgorzelina, *f.* 1) Brand-Fleck, verbrannter Ort. 2) Brand-Wunde. 1) le brûlé; lieu brûlé. 2) brûlure, *f.* le mal que le feu a fait.
zgorzelina, f. } 1) Brand-Stätte. 2) Brand Stelle eines verbrannten Todten. 1) lieu de l'incendie ou d'une maiſon brûlée. 2) lieu où l'on a brûlé un mort.
Zgorzeliſko, *n.* }
Zgorzenie, *n.* das Abbrennen, Verbrennen combuſtion, conflagration, incendie, *m*
Zgorzkniały, *adj.* ranzig. rance. *adj.* qui ſe commence à corrompre. § zgorzkniałe masło, mięso; słonina zgorzkniała.
Zgorzkniałość, *f.* } ranziger, garſtiger Geſchmack eines Fleiſches. rance, *m.* raniceſſure, *f.* qualité de ce qui eſt rance.
Zgorzknienie, *n.* }
Zgorzknieć, *F. zgorzknieie, v. n.* ranzig werden rancir, *v. n.* devenir rance.
Zgorzyſty, *adj.* verbrennlich, Feuer-faſſend. combuſtible, *adj.* ſuſceptible de feu.
Zgoſzczenie ſię, *n.* Aufenthalt in der Fremde. ſéjour, *m.* demeure dans un pays étranger.
Zgrabiały, *adj.* erſtarrt von Kälte. gourd; pris, tranſi de froid.
zgrabiałe ręce ogrzewać. die erſtarrten Hände erwärmen. dégourdir les mains gourdes.
Zgraia, *f.* Schaar, Menge Leute. multitude, *f.* troupe de gens.
Zgraia, *m. herb.* Wappenk. ein lediges Schild in einem großen, mit Helm und Kron. *Blaſ.* un petit écu dans un grand qui eſt orné d'un timbre et d'une couronne.
*Zgromadno, *adv.* gromadą. hauſenweiſe, mit Haufen. par troupe, en troupe.
Zgromadny, *adj.* 1) verſammlend. 2) das leicht zu verſammlen iſt 3) geſellig, der gern Geſellſchaft liebet, Leute um ſich hat. 1) qui aſſemble les gens ou les bêtes. 2) aiſé à aſſembler, qu'on aſſemble aiſément. 3) ſociable; *adj.* qui aime les compagnies, les aſſemblées § 1) na ten ogłos zgromadny wſzyſcy ſię zeſzli mieſzczanie. 2) mrowki, pſzczoły zgromadne, ſnadne do zgromadzenia, gromadę miłuiące. 3) człowiek to zgromadny,

zgromadny, snadny do społkowania, społkowanie miłuiący.
Zgromadzam, *v. m. F. zgromadzę.* sammlen, häufen, versammlen. assembler, ramasser. § zgromadził ludzie, pieniądze.
zgromadzić się. sich versammlen, zusammen kommen. s'attrouper, s'assembler.
Zgromadzanie, *n.* das Häufen, Versammlen. l'action d'assembler, de ramasser.
Zgromadzenie, *n.* 1) Versammlung, Zusammenkunft. 2) eine Sammlung, Haufen. 1) assemblée, *f.* gens assemblés. 2) assemblage, *m.* ramas, amas, *m.* § 1) zgromadzenie wody, pieniędzy, ludzi.
zgromadzenie Duchownych. Versammlung der Geistlichen. congrégation, *f.*
zgromadzenie się. Zusammenkunft. l'action de s'assembler.
Zgromadziciel, *m.* Versammler, Sammler. celui qui assemble les autres; qui ramasse beaucoup de choses.
Zgromadzone rzeczy. Physik. Aggregat. aggrégé, *f. m.* § kupa takich rzeczy ktore rodzonego związku z sobą nie maią.
Zgromadzony, *adj.* versammlet, gesammlet. assemblé, ramassé, amassé.
Zgromadzisty, *adj.* das leicht zu versammlen ist. qui s'assemble aisément.
Zgryść, *F. zgryzę.* 1) zerbeißen, zernagen. 2) in sich fressen, verschmerzen, verbeißen. 1) ronger entièrement. 2) avaler, digérer, souffrir, endurer.
Zgryzienie, *n.* Zernagung. l'action par laquelle une chose est entièrement rongée; mangeures, *f. plur.*
Zgryźliwy, *adj.* der sich grämet, der sich das Herz abfrißt. chagrin, triste, qui se ronge le coeur. § zgryźliwy umysł.
**Zgryzły. fig. zernagend, zermalmend. rongeur; qui ronge; qui dévore. § czas zgryzły.
zgryzłe sumnienie beißendes, nagendes Gewissen. ver rongeur, *m.* remords de conscience; sinceresse, *f.*
Zgryźny, *adj.* beißend, scherzend. rongeur, dévorant, cuisant, fâcheux, mordant, piquant. § zgryźna to nowina była.
Zgrzebiany, *adj.* } vom groben Werg, vom
Zgrzebny, *adj.* } groben Flachs gemacht. d'étoupes; fait d'étoupes. § zgrzebna przędza.
Zgrzebie, *plur.* Hede, grob Werg, das erste Werg. étoupes, *f. plur.* pignon, regaîure, *f.* § zgrzebie lniane, konopne.
Zgrzebiowy, *adj.* zum Werk oder Hede gehörig. qui concerne les étoupes; aux étoupes.

Zgrzeszyć, F. *zgrzeszę, v. m.* sündigen. pécher; faire un péché.
zgrzeszyła z nim. sie hat mit ihm zu thun gehabt; sie hat mit ihm gesündiget. elle a commis un péché charnel avel lui,
Zgrzewam, *v. m. F. zgrzeię.* aufwärmen. échauger, réchauffer; rendre chaud.
Zgrzybiałość, *f.* gebeugtes Alter. décrepitude: *f.* âge décrépit.
Zgrzybiały, *adj.* eisgrau, gebeugt vom Alter. décrépit, fort vieux. § zgrzybiaływiek, starużek; zgrzybiała babka.
Zgrzybieć, F. *zgrzybieię, v. n.* zstarzeć się. stein-alt werden. parvenir jusqu'à la derniere décrépitude, devenir fort vieux.
Zgrzytam, *v. m.* F. *zgrzytnę, zębami.* mit den Zähnen knirschen. grincer les dents. § zgrzytał, zgrzytnął na niego zębami.
Zgrzytanie, *n.* zgrzytnienie, *n.* das Knirschen mit den Zähnen. grincement de dents.
Zguba, *f.* 1) Verlust. 2) verlohrne Sachen. 3) Untergang, Verderben. 1) perte, *f.* dommage, *m.* 2) chose perduë. 3) ruïne, perte, extermination, déstruction, désolation, perdition. § wielką niosłem zgubę. 2) dam talar kto tę znaydzie zgubę. 3) nie uydzie ostatniey zguby; zasadził się na zgubę Oyczyzny.
zgubie podległy. dem Untergange unterworfen. périssable, *adj. c.* qui peut périr.
zguby swoiey szukać. seinen Untergang suchen. se perdre; joüer à se perdre.
zgubę przynoszący. verderblich. funeste, *adj.* pernicieux, euse.
Zgubić co, *F. zgubię, v. a.* 1) verlieren. 2) stürzen, ins Unglück bringen. 1) perdre, *v. a.* 2) perdre, ruïner, *m.* plonger qu. dans le malheur.
zgubić się. sich verlieren. venir à se perdre.
Zgubiciel, *m.* Verderber. exterminateur, destructeur; celui qui ruïne qu. § zgubiciel to moy.
*Zgubiel, *f. g. i. vid.* Zguba.
Zgubny, *adj.* das verlohren gehen kann. qui se peut ruïner, qui peut périr; périssable.
zgubne imię. Kriegsw. gefährliche Action; Feuer, Gefahr. *guerre:* occasion, *f.* rencontre dangereuse. § o zgubne imię jak o wakans się starał.
bieżeć na zgubę imię. ins Feuer gehen; hitzig ins Treffen gehen. aller au feu tête baissée.
na zgubne imię wystawiona straż. verlohrne

ne Schildwacht, Soldaten so bey einem Angriff an die Spitze gestellet werden. enfants perdus; soldats qui sont à la tête des troupes commandées pour faire quelque attaque.

Zgwałcenie, *n.* czego. Brechung, Entweihung, Schändung. violation, *f.* outrage, *m.* profanation, *f.* violemment, infraction.

zgwałcenie białeygłowy. Nothzucht, Schändung, Schwächung. violement de la pudicité; violence envers une femme.

zgwałceniu podległy. verletzlich. sujet à la violation; qu'on peut violer; qu'on peut offenser.

Zgwałcić, *F. zgwałce, v. a.* 1) entweihen; schänden, verunehren. 2) brechen als den Frieden; übertreten. 3) nicht halten als einen Fest-Tag. 4) nothzüchtigen; schänden. 1) violer, violenter, profaner, outrager, faire violence. 2) enfreindre, violer, rompre la paix. 3) rompre, violer une fête. 4) déshonorer, violer, forcer une femme. § 1) zgwałcił kościoł zaboiem. 2) zgwałcił pokoy; przymierze. 3) zgwałcić post, święto. 4) zgwałcić Pannę, żonę czyią.

Zgwałcony, *adj.* 1) entweihet, geschändet. 2) gebrochen, verletzt als ein Friede. 1) violé, profané, outragé. 2) rompu, violé, enfreint comme la paix.

zgwałcona. eine genothzüchtete, geschändete. une femme ou fille forcée, violée.

zhołdować, *F. zhołduię.* 1) unter sein Joch bringen. 2) gewinnen. 1) subjuguer, *v. a.* reduire sous sa puissance. 2) gagner, captiver; attirer qu. à sa faveur. § 1) zhołdował wolne narody. 2) zhołdowałeś sobie i same nieprzyiazne serca.

Zhukać kogo, *F. zhukam, v. a.* mit Scheltworten betäuben. étourdir, rabêtir qu; rompre la tête à force de criaillerie; abrutir qu. à force de crier après lui et de le reprendre.

Zhukanie, *n.* Betäubung. étourdissement.

Zhukany. betäubet. étourdi.

Zhyszpanizowanie, *adj.* zum Spanier geworden. qui est devenu Espagnol. § zhyszpanizowany to Polak.

Ziachać, *vid.* Zieżdżam.

Ziachanie, *n.* 1) Abreise. 2) heimliche Entweichung. 1) départ, *m.* 2) départ clandestin; évasion; fuite secrète.

ziachanie się z kim. die Zusammenkunft zu Pferde oder mit Wagen. assemblée, *f.* concours, congrès qui se fait à cheval ou en chariot.

Ziadam, Ziadać co, *v. m.* F. *ziem*, zieść. 1) auffessen. 2) ein Herzeleid anthun; stürzen, auffressen. 1) manger entièrement; consumer en mangeant. 2) assassiner, faire souffrir, accabler. § 1) ziadszy obiad poydę; ziedz te iabłka. 2) ziesz mię twemi łgarstwy.

ziadłeś, vulg. du hast es vergessen. vous l'avez oublié.

ziądło się i przepiło się. es ist verfressen und versoffen. on a bû & mangé tout.

ziadł go, vul. er ist ihm wie aus den Augen geschnitten. il lui ressemble parfaitement.

Ziadłość, *f.* Wuth, Grimm, Verbitterung. fureur, *f.* déchainement, acharnement, rage.

Ziadły, *adj.* erboßt, verbittert. acharné, déchainé, furieux, envenimé.

Ziaię, zieię, *ie, iał.* lechzen, schnieben. haleter; entr'ouvrir la bouche, reprendre souvent son haleine.

ziaiący. lechzend, der nach der Luft schnappt. béant, haletant, qui tient la bouche ouverte pour respirer.

Ziarnisto, *adv.* wie Körner. en graines, en grenailles.

ziarnisto kruszec topić. ein Metall körnen. granuler un metail.

Ziarnisty, *adj.* 1) körnicht, stark von Korn. 2) voll Körner. 3) gekörnet. 1) qui a de grands grains. 2) grénu; plein de grains, gréné. 3) grénulé reduit en menus grains. § 1) ziarniste, iędrne w tym roku zboże. 2) kłos ziarnisty. 3) ołow ziarnisty; złoto ziarniste.

ziarnista skora. Kern-Leder. du cuir bien travaillé.

ziarnista ozdoba, robota. Hörner-Zierrath, der wie Körner gemacht ist. grénetis, *m.* ornement en forme de petits grains.

ziarniste kruszcu topienie. Körnung des Metalls. granulation.

ziarnisty kruszec. gekörntes Metall. grenaille, *m.* métail reduit en petits grains.

ziarniste śrebro. Silber-Körner, Silber in Körner. argent granulé; argent en grenaille.

ziarniste iabłko. ein Granat-Apfel. grenade, *f.* fruit de grenadier.

Ziarnko, *n.* 1) Körnlein, Körnchen. 2) Korn, Körnchen, ein weniges von etwas. 1) petite grène. 2) brin, grain, petite parcelle de qu. ch.

ziarnko soli. Salz-Korn. grain de sal.

topienie kruszczu w ziarnka, vid. *ziarniste kruszczu topienie.*

kruszec w ziarnka, vid. *ziarnisty kruszec.*

w ziarnka topiony, vid. Ziarnisty. 3)

Ziarnkowaty, *adj.* Physik. żarntkowaty.
Ziarno, *n.* zboże. 1) ein Korn. 2) Korn eines Metalls 3) Gran ein Gewicht. 1) grain, *f. m.*; *ziarno nasienia*, *ziot*, *jarzyny*, la graine. 2) grain d'un métail. 3) grain, *m.* la pesanteur d'un grain d'orge. § 1) zarn zbieranie; ziarnem żyiący, ziarno zbieraiący ptak, ziarno gołe, długie, okrągłe. 2) ziarna złota, srebra 3) weś ambry dwa ziarna.
ziarno rodzić, *wydawać*. Körner tragen. grèner, *v. n. a.* porter du grain & de la grène; venir en grène.
Ziątrzenie, *n.* ein Blut-Eyter. apostume, *m.* abcès, *m.*
Ziątrzony wrzod. eitriges Geschwür. un fronele qui se resout en pus.
Ziawić się, F. *ziawi.* 1) sich äussern, ausbrechen, kund werden. 2) erscheinen, angestochen kommen, hervorspringen mit etwas 1) paroître, éclatter, éclorre, se divulguer; être découvert & divulgué. 2) éclatter en; paroître avec qu. ch; s'élancer avec. § 1) ziawiły się długi iego, choroby, nauki heretyckie. 2) ziawił się ktoś z kąta, ozwał się ktoś tym zarzutem.
Ziawienie Pańskie, *n.* das Fest der heiligen drey Könige; Erscheinung Christi. la fête des Rois; Epiphanie.
Ziazd, *n.* Jage-Fahrt; Zusammenkunft in Staats-Sachen. les Etats; la tenuë des états assemblée la Noblesse pour le bien public. §) na ziezdzie Andrzeiowskim postanowiono.
mieysce ziazdu. Ort der Zusammenkunft. rendez - vous; lieu où se trouvent de dessein formé quelques personnes.
ziazd Duchownych. Tagefahrt der Geistlichen; ein Synodus. assemblée du Clergé; un Sinode.
Zięba, *f.* ptak. ein Finke. pinçon, *m.*
Ziębię, *v. a.* eig. u. fig. kalt machen. *prop. & fig.* refroidir, faire devenir froid. § bardziey to słowo zapala niż ziębi. ziębię się.
Ziębnę, *ziębnie*, *ziebnał*, *ziębł*, *ziąbł.* 1) sich verkälten, erkalten; kalt werden. 2) erkalten; im Fleiß, im Eifer nachlassen, kalt werden. 1) se refroidir, devenir froid; morfondre, se morfondre. 2) se relandir, se refroidir; n'avoir plus tant de feu ni d'ardeur; devenir lent.
Zięć, *m.* Eydam, Tochter-Mann. le gendre; l'époux de la fille.
Ziechać, *n. vid.* Zieżdżam,
Ziechanie, *vid.* Ziachanie.

Ziednać, F. *ziednam.* 1) Zankende vertragen. 2) auswürken, zu Wege bringen, verursachen. 3) miethen, besprechen, bedingen. 1) reconcilier, raccommoder des gens qui sont brouillés ensemble. 2) procurer, effectuer, causer. 3) louer, prendre à louage. § 1) ziednał przeciwne umysły. 2) ziednał mu łaskę u krola; ziednał sobie tę sławę; ziednał mu nienawiść iego. 3) ziednać sobie sługę, konia, mieszkanie.
Ziednoczenie, *n.* Vereinigung, Vereinbarung. union, *f.* conjonction, *f.* l'action d'unir, de joindre ensemble. § Ziednoczenie woyska z woyskiem.
Ziednoczony, *adj.* vereinigt. uni; joint ensemble, conjoint.
Ziednoczyć co, *F. ziednoczę.* vereinigen. unir, joindre ensemble; conjoindre.
ziednoczyć się. sich vereinigen. s'unir, se lier, se joindre.
Ziedzenie, *n.* strawienie. das Aufessen. la consomption d'un manger.
Zieię, *v. n. vid.* Ziaię.
Zieiec, *m. g. zieyca.* zieyka, *f.* ryba morska. (*channa*) Art eines See-Fisches, der einen Bersche ähnlich ist. espèce de poisson de mer qui ressemble à une perche.
zieieć okrągły, ziele. (dracunculus minor) kleine Drachen-Wurz. petite serpentaire; serpentine, *f.*
zieiec, m. cieyca.) pław morsk. eine Gien-
Zieisty małż.) muschel. palourdes, *f. plur.* sorte de moule ou de poisson à coquille.
Ziele, *n.* ein Kraut. herbe, *f.* plante, *f.* § zioła ogrodne, polne; ziół zbieranie, rwanie.
zioła aptekarskie, lekarskie. Arzeney-Kräuter. simples, *f. plur.* herbes médicinales. § ziołka.
ziół szukać; *zioła zbierać*; *na zioła iść.* herbatim gehen; Kräuter einsammlen. herboriser, *v. n.* simpliser, *v. n.* aller chercher des simples.
ziół nauka. Kräuter-Kunst. Kräuter-Wissenschaft. botanique, *f.*
ziele świętey Katarzyny. (consolida Regia) Ritter-Sporen in den Gärten. consolide royale, le pié d'alouette.
ziele wielkie. (cariophyllus indicus, flos africanus) Indianische Nägelein. oeillet d'inde qu'on cultive aux jardins.
ziele wątrobne. (hepatico) Stein-Leber-Kraut. hépatique, *f.* porcereau.
ziele powietrzne. (chamepitis) Schlag-Kräutlein; Je länger je lieber. l'yvette.

ziele nocny. (linaria) Lein-Kraut, Harn-Kraut. linaire, *f.*

zieleń, *f.* 1) die grüne Farbe. 2) Grün in der Karte. 1) verd, *m.* couleur verte du jeu de cartes allemandes. § 1) zieleń ciemna, iaſna. 2) zieleń ſię święci.

człowiek w *zieleni.* ein Menſch im grünen Kleide. un homme en habit verd, vetu de verd.

Zielenię co, *v. a.* grün machen, grün anſtreichen. verdir, mettre du verd ſur qu. ch.

zielenić ſię, v. n. ⎫ grün werden. devenir
Zielenicię, *v. n.* ⎭ verd; reverdir, verdoyer.

zieleniący ſię. grünend. verdoyant, qui verdit.

***zielenie nadzieia.* die Hoffnung blüht. l'eſpérance devient grande.

Zielenizna, *f.* das Grüne der Bäume, der Felder. verdure des bois, des champs.

Zielinka, *f.* Kräutchen. petite herbe; petite plante.

zieliſty, *adj.* ziół pełny. von Kräuter. herbu, *adj.* plein d'herbes.

Zielniczka, *f.* Kräuter-Weib. herbiere.

Zielnik, *m.* 1) ein Kräuter-Garten. 2) Kräuter-Buch. 3) Kräuter-Sammler. 4) Kohl-Gärtner, Kohl-Verkäufer. 1) jardin à herbes; jardin aux ſimbles. 2) herbier, *m.* un livre où ſont collées les herbes. 3) herboriſte, *m.* qui cherche des herbes; ſinpliciſte, botaniſte. 4) marécher, jardinier potager.

zielny, *adj.* Kräuter-, zu Kräutern gehörig. qui concerne les herbes.

zielna nauka. Kräuter-Kunſt. botanique, *f.* connoiſſance des ſimples.

zielna polewka. Kräuter-Suppe. ſauce verte, *f.* ouille, *f.* un potage de diverſes herbes.

zielona maść. die grüne Farbe. verdeur, *f.* verdure, *f.*

Zielonawy, *adj.* grünlicht. verdâtre, *vid. c.* qui tire ſur le verd.

Zielono, *adv.* grün. en verd; verd; d'une manière verte. § zielono ubrany.

zielono farbować, malować. grün färben, malen, anſtreichen. verdier, verdir.

Zieloność, *f.* 1) grüne Blätter eines Krautes; das Grüne am Kraut. 2) die grüne Farbe. 1) verdures, *f. plur.* feuilles vertes d'une plante. 2) verdeur, *f.* verd; couleur verte. § 1) zieloność na kuchnią iako pietruſzka; potrząśniy potrawę zielonością. 2) zieloność oczom przyiemna.

Zielonoſzary, *adj.* grün-grau. verd gris.

Zielonożołty, *adj.* grün-gelb. verd jaune; de verdoïe.

zielony, *adj.* 1) grün. 2) grün, friſch, nicht verdorrt. 1) verd. 2) verd, qui n'eſt pas ſec.

zielony komnik, ptak. (chloris, fringilla lutea, viridis? Grünling, Gold-Fink. verdier, *m.* uu oiſeau.

zielona farba; berggryn. Berggrün. verd de montagne; verd d'Hongrie.

zielſko, *n.* 1) Unkraut, Kräuter die nichts taugen. 2) Kraut, Graſung fürs Vieh, Gras. 1) de mauvaiſes herbes. 2) les herbages que les troupeaux paiſſent. § 1) zielſkiem obrosły zagony.

ziemek, *m. g. ziemka.* Lands-Mann. compatriote; qui eſt de même pays.

ziemia, *f.* 1) die Erde. 2) der Erdboden, die Erd-Fläche. 3) die Welt-Kugel. 4) feſtes Land. 5) Landſchaft, Kreis. 1) terre, *f.* 2) dure, terre; ſurface de la terre. 3) le globe terreſtre. 4) terre, *f,* terre ferme, côtes, *f. plur.* continent. 5) terre, cercle, *m.* canton, le territoire d'un pays. § 1) ziemię kopać; krol i poddany iedną przyſuty ziemią. 2) na ziemi leży, z ziemi podnieść. 3) ziemia okrągła na kſztałt ziarna pieprzu; ziemia ma w okręgu ſwoim 6000 mil Polſkich. *4) do ziemi, do lądu przybić. 5) ziemia Wieluńſka, Dobrzyńſka.

ziemia święta. das gelobte Land. la Terre Sainte; les lieux ſaints.

ziemia ſprawiowa. ein zugerichteter Acker. terre labourée.

ziemia czerwona. Röthel, Rothſtein. rubrique, terre rouge.

ziemia lekarſka. eine Erde die zu Arzeney-Mitteln gebraucht wird. terre médicinale.

przy ziemi. nahe an der Erde. à rez de terre; terre à terre. § przy ziemi ptak leciał.

pod ziemią. unter der Erde; im Graben. en terre; au tombeau. § radbym go pod ziemią głęboko widział; toś ieſzcze na ziemi, myślałem żeś dawno pod ziemią był; poſzedł pode ziemię i w groby; dla wſtydu radbym ſię pod ziemią widział.

wnieść kogo pod ziemię. einen ums Leben bringen, unter die Erde bringen. creuſer un cercueil à qu; mettre qu. au cercueil; travailler au cercueil de qu; cauſer la mort à qu,

o ziemię uderzyć. 1) an die Erde werfen, 2) ein Unternehmen unterlaſſen. 1) terraſſer,

rasser, *v. a.* renverser, jetter par terre. 2) abondonner une entreprise.
o ziemię; o ziemię paść, upaść. auf die Nase fallen. donner du nez en terre. § w samym biegu koń, chłop o ziemię.
upadać o ziemie. zu Boden fallen, fehl schlagen, mißlingen. donner du nez en terre; échouër; s'évanouïr; ne pas réüssir. § reputacya, sława, zamysł iego cale o ziemię upada.
znaleść co na ziemi. etwas auf der Erde finden. trouver qu. ch. sur la place.
w ziemię patrzyć. die Augen niederschlagen. regarder en terre; baisser les yeux.
radbym aby się ziemia pode mną rozstąpiła. ich wollte daß ich in die Erde versinken möchte, daß ich tausend Klaftern unter der Erde wäre. je voudrois être au centre de la terre.
ziemią winne macice osypać, otulić. die Weinstöcke niederlegen, mit bedecken. terasser les vignes.
schnie pod aim ziemia. die Erde vertrocknet unter seinen Füßen; er ist nicht werth, daß ihn die Erde trägt. la terre fend, se sèche sous ses piés; il n'est pas digne d'être sur la terre. § schnie ziemia i zapada się pod krzywoprzysieżcą.
Ziemianin, *m.* wolny sobie dzierżawca starodawny, szlachcic domowy, urodzony tylko a nic nie zasłużony Rzeczypospolitey. Land-Junker, Land-Edelmann. provincial, *adj.* gentil-homme de campagne; un noble qui vit toujours sur ses terres.
ziemlanin podły. Kraut-Junker. gentilâtre, *m.* gentil-homme à lievre.
Ziemiainka, *f.* } eine Land-Edel-Frau.
Ziemianka, *f.* } provinciale, *f.* épouse d'un gentil-homme de campagne.
ziemianka, gruba. Korn-Grube die Feld-Früchte zu verwahren. fosse, *f.* caverne, *f.* pour y garder le blé & les fruits.
ziemianka, f. ziele, vid. Podziemek.
Ziemiański, *adj.* den Land-Edelmann angehend. de gentil-homme de campagne.
ziemiańskie gospodarstwo. } Land-Wirthschaft.
Ziemiaństwo, *n.* } économie rustique, *f.* la manière d'entretenir tous ses biens de la campagne.
Ziemi Południk. geogr. Mittags-Linie auf der Erd-Kugel. Meridien terestre.
ziemiaństwo, n. der Land-Adel, gentilhommerie de campagne.
Ziewica, *f.* 1) Landschaft, Gegend. 2) das Gebiet, Weichbild einer Stadt. 1) pays, *m.* terre, contrée, terrein. 2) taille, *f.* territoire, *m.* la Juristiction d'une ville. § 1) ziemica żyzna, ludzmi nakadła. 2) ta wieś to ziemicy miasta tego należy.
Ziomiopismo Powszechne. allgemeine Beschreibung der Erdkugel. Géographie universelle.
Ziemiopis, s. m. Erdbeschreiber. Géographe, *m.*
Ziemiopismi, adj. geographisch. *adj.* géographique, *adj.*
Ziemiopismo stare. uralte Erdbeschreibung. Géographie ancienne.
Ziemisty, *adj.* erdhaft, mit Erde vermischt. terreux, *adj.* mêlé avec de la terre.
Ziemnowodny, *adj.* wodoziemny. das zugleich im Wasser und auf der Erde lebt; Wasser- und Erd-. amphibie, *adj.* qui vit dans l'eau & sur la terre.
Ziemny, *adj.* Erd-, das auf der Erde ist oder in der Erde wächst. terrestre, qui regarde la terre; qui croît sur ou dans la terre.
Ziemiokres, *m.* Gesichtskreis. *m.* Horizon, *m.*
Ziemiokres prawdziwy. der wahre Gesichtskreis, Horisont. Horizon rationel.
Ziemiokres Gwiazdarski. Stern-Seherkreis. Horizon astronomique.
Ziemiokros Pozorny. der scheinbare Gesichtskreis. Horizon visuel, sensible.
Ziemiokres pogodny. ein reiner heller Gesichtskreis, Horisont. Horizon fin.
Ziemiokres pochmurny. ein trüber Gesichtskreis. Horizon gras.
Ziemiokreśnie, *adv.* nach der Wasserwage. horizontalement.
Ziemiokresny, *adj.* Wagrecht, Horizontal. horizontal, ale.
Wyniesienie Bieguna nad ziemiokres. Erhöhung des Angelpunkts über den Gesichtskreis. l'élevation du Pôle sur l'Horison.
Ziemiowodna kula. Erdkugel die Erde und Wasser vorstellet. globe terraquée.
Ziemiokresu Obręcz. Gesichtskreis. cercle d'horizent.
Ziemi mieszkańcy Bezcienni. Einwohner der Zonae Torridae. Asciens, *s. m. pl.*
Ziemi obywatele rożnocienni. Völker deren Mittagsschatten sich gegen Mittag. und hernach gegen Mitternacht drehet. Antisciens.
Ziemianie Iednocienui. Einwohner der Erde, die nur gegen eine Seite ihren Schatten werfen. Monosciens, *s.*
Ziemianie Wkołocienni. Kreisschättiger, dessen Schatten innerhalb 24 Stunden im Kreise herumgehet. Perisciens *pl.* Perisciens, *sing. m.*

**Ziemo-

**Ziemopłaz, *m.* kriechendes Gewürme. insecte rampant.

Ziemſki, *adj.* 1) Land=, zur Landſchaft gehörig. 2) Land=, im Lande gemacht, gewachſen. 3) irdiſch, das auf der Erde wächſt oder lebet. 4) irdiſch, eitel, weltlich. 1) terreſtre, *adj.* du territoire, du Canton, du Cercle. 2) du pays; qui eſt fait; qui croît dans le pays 3) terreſtre, mondain, qui n'eſt pas ſpirituel. § 1) piſarz ziemſki. 2) ziemſkie ſukno, wino. 3) ziemſki ſtworzenie; ray to ziemſki. 4) ziemſka przy tym świetle niknie wſpaniałość.

ziemſkie myśliſtwo. Jagd der vierfüßigen Thiere. chaſſe aux animaux à quatre piés.

po ziemſku. irdiſch, weltlich, nach der Welt. mondainement, *adv.* d'une manière mondaine ou terreſtre. § po ziemſku ſądzi umysł bo ma ſwoy pochop z ciała.

S*ędzia ziemſki.* Land=Richter. Sénéchal, *m.* Juge terreſtre.

ziemſkie ſądy, pl., Ziemſtwo, *n.* Adeliches Land=Gericht. Préſidial, Sénéchauſſé; la Juſtice d'un territoire en fait des differrens entre la nobleſſe. § Ziemſtwo ma ſędziego, podſędka, piſarza.

Ziemſkość, *f.* in der Chymie: die irrdiſchen groben Theile eines Körpers. *Chim.* terreſtréités. f. *plur.* les parties groſſieres & terreſtres d'un corps.

Zieniewicz, *m.* Deſzpot, Herb. Wapenk. ein Kreuz über einen halben Reif, auf der Krone und Helme ſteht eine Krähe mit einem Ringe im Schnabel. *Blaſ.* une croix miſe ſur un demi cercle avec une corneille qui tenant au bec un anneau eſt perchée ſur le timbre & la couronne.

Zięty, *adj.* 1) gefäß, zuſammengefügt. 2) gerührt, bewogen, bewegt von einer Leidenſchaft. 1) joint, attaché, cloué, enſemble. 2) pénétré, frappé, épris, ſaiſi. ému, touché. § 1) zięte gozdziami deſki. 2) zięty rzetelną obietnicą, pokorą, miłością, wſtydem, gniewem; iakim afektem kto zięty, tak też według afektu o rzeczach ſądzi.

Ziewacz, *m.* ziewaczkę cierpiący. ein Gehner, der oft gehnet. bâilleur, un homme qui bâille ſouvent.

Ziewaczka, *f.* eine Gehnerinn. bâilleuſe, *f.* celle qui bâille trop fréquemment.

ziewaczka. f. poziewanie zbytuie. Gehnſucht, öfteres Gehnen. un bâillement fréquent; envie de bâiller.

ziewa mi ſię. 1) das Gehnen kommt mir an 2) die Ohren klingen mir; es denkt jemand an mich. 1) l'envie de bâiller me prend. 2) les oreilles me cornent; il me ſemble qu'on parle de moi.

Ziewanie, *n.* das Gehnen. bâillement, *m.*

Ziewnienie, *n.* Aufſperrung des Mauls beym Gehnen. ouverture de la bouche, bouche béante de celui qui bâille.

Zieyka, *f vid.* Zieciec.

Zieżdżam, zieżdżać, *F, ziadę*, ziechać. 1) abfahren, herunterfahren. 2) von einem Ort wegfahren. 3) durchſtreichen, durchwandern. 4) entweichen, ſich aus dem Staube machen, davon fahren. 1) aller à cheval ou en chariot de haut en bas. 2) partir d'un lieu, le quitter. 3) roder, uſiter, parcourir le pays; battre beaucoup de pays, battre la campagne; aller à cheval ou en chariot d'un bout à l'autre. 4) s'enfuïr; s'éclipſer, gagner le haut; trouſſer bagage, diſparoître. § 1) z gory zieżdżać. *2) ziechał. odiechał wczoray z miaſta. 3) cudze ziedził kraie. 4) ziechał na ſtronę; ziechał z Polſki.

zieżdżać z drogi. 1) vom Wege abweichen. 2) einen Seiten=Weg, Umweg nehmen. 1) ſe fourvoyer, s'écarter du chemin. 2) ſe détourner de ſon chemin; prendre un détour. § 1) w tey ciemności z drogi ziechaliśmy. 2) kuſce zieżdżać z drogi nie maią, aby obywatelow nie turbować.

zieżdżać; zieżdżać ſię. 1) zu Pferde oder auf Wagen zuſammen kommen, ſich verſammlen. 2) einem zu Pferde oder auf einem Wagen begegnen. 1) ſe trouver, ſe rendre avec qu. en. quelque lieu; s'aſſembler à cheval ou en chariot. 2) faire rencontre de qu; trouver qu. en chemin, en chariot ou à cheval. § 1) kupcy ſię na iarmak ziadę, zieżdżą; zieżdżaią ſię ſtany na ſeym w Warſzawie, na ziazd; ziechał krol z całym Senatem na ten akt; gdzie i Biſkupi ziechal nie zaniechali; ziechali ſię na publiczną radę; ziechał ſię z przeciwną ſtroną na utarcie ugody. 2) ziechał ſię z nim na drodze do Krakowa.

wozy ſię w cieśni ziechały. die Wagen ſind in der Enge ins Gewirre gekommen, ſie können nicht auseinander kommen. les chariots ſe ſont embarraſés, ſe ſont embrouilles dans le detroit; les chariots on bien de la peine à ſe démêler, ils ne peuvent ſortir, nie ſe tirer.

Zieżdżanie, *n. vid.* Ziachanie.

Zieżdżony, *adj.* durchgewandert. visité, parcouru, § kraie zieżdżone.
Zima, *f.* der Winter. hiver. § pomyślec o zimie lecie nie zawadzi, *prov.* po niepogodney zimie piękna wiosna chodzi; zima pośpiesza, poraźnia się, opoźnia się, ustaie.
zimie. im Winter. dans l'hiver, d'hiver, l'hiver.
w samey zimie, w śrzod zimy. mitten im Winter. dans le fort de l'hiver.
z zimy. beym Ausgang des Winters. au déclin, à la fin. de l'hiver.
Zimnica, *f.* gorączka zimna, trząśca. kaltes Fieber. fiévre avec frisson; fièvre froide. § zimnicę mam.
zimnica codzienna. alltägiges Fieber. fièvre quotidienne.
Zimniczny, *adj.* das kalte Fieber betreffend. qui regarde la fièvre froide.
zimniczne ziele. (tertianaria) Flecken-Kraut. tertianaria.
Zimno, *n.* Kälte, Frost. froid, *m.* froidure, *f.* froideur, *f.*
na zimno potrawa. kalte Küche; Gericht kalt zu essen. viandes froides; un soupé aux viandes froides, aux reliefs.
na zimno ieść, pić. kalt essen oder trinken. manger, boire à froid.
Zimno, *adv.* kalt. froidement.
zimno mi. es ist mir kalt. j'ai froid.
zimno tu nam. es ist uns hier zu kalt, wir frieren. nous sommes ici froidement.
zimno na dworze. es ist draußen kalt. il fait froid dehors.
Zimny, *adj.* 1) Winter-. 3) Winter-; im Winter wachsend. 3) kalt, kältend. 4) kalt, der wenig Wärme hat. 5) frostig, der nicht Kälte vertragen kann. 6) frostig, kalt, kaltsinnig, matt. 1) d'hiver. 2) hivernal; brumal, *adj.* qui vient l'hiver, qui est d'hiver. 3) froid, qui cause du froid. 4) froid, qui a de la froidure, qui a peu de chaleur. 5) frilleux, froidureux, sensible au froid. 6) froid, languissant, tiéde, indifférent, glacé. § 1) dni zimne, zimowe; zimne mieszkanie; zimne szaty. 2) kwiat zimny. 3) wiatr zimny, ziębiacy wieie; Saturn zimny; śnieg zimny. 4) krew zimna, ciepła nie maiąca; starzec zimny. 5) zimny, nietrwały na zimno, zimna nie cierpiacy; ziemnyś bardzo choć iesteś młody, 6) zimna to była konsolacya.
zimna natura. kalte Natur, Unvermögen zu der Zeugung. froid, *m.* impuissance; *f.* défaut naturel qui empêche la génération.
Zimorodek, *m. g. zimorodka;* morski ptak. (*alcedo*) der Eis-Vogel. alcion, *m.* un oiseau de mer.
zimorodek rzeczny. (ispida alcedo) Art eines kleinen Vogels mit schönen Federn. sorte de petit oiseau qui a un très beau plumage.
Zimostradki, *plur.* owoce rozmaite nierychło dozrzewaiące. Winter-Obst, Obst das spät reif wird. des fruits tardifs. § zimostradki wiśnie, gruszki.
Zimostradni. 1) Winter-, zum Winter gehörig. 2) Winter-, das spät reif wird. 1) d'hiver, qui appartient à l'hiver. 2) tardif, *adj.* qui mûrit tard. § 1) styczeń iest miesiąc zimostradny.
Zimowanie, *n.* Auswinterung, Winterung; Erhaltung den Winter durch. la conservation, la demeure par l'hiver. § owoc na zimowanie, zimowania moiego mieysce.
pszczołom trzecią część miodu na zimowanie, na zimę, na żywionie zimne zostawić trzeba. man muß den Bienen den dritten Theil zur Winter-Nahrung lassen. il faut laisser aux abeilles un tiers du miel pour la nourriture d'hiver.
zimowanie bydła. die Aus-Winterung des Viehes. la demeure du bétail dans l'étable pendant l'hiver.
zimowanie Woyska. } Winter-Quartiere
Zimowla żołnierska. } der Soldaten. quartier d'hiver, lieu où logent les soldats par l'hiver, leur demeure par l'hiver. § woysko na zimowanie rozpuścić; zimowlą odprawiać.
Zimowany, *adj.* überwintert. conservé, gardé par l'hiver.
Zimowit, *m.* zimowit, *m.* ziele, *vid.* *Szafran dziki.*
*Zimowy, *adj.* zimny. Winter-. d'hiver hivernal.
Zimozrzały, *adj.* Winter-, das spät reif wird. tardif, *adj.* qui vient tard à l'égard des autres fruits.
Zimuię, *v. n.* wintern. passer l'hiver en quelque lieu. § zimowaliśmy w tym mieście.
zimować, zimowlą żołnierską odprawować. die Winter-Quartiere halten. hiverner; être en quartier d'hiver; passer son quartier d'hiver.
Zinad, *adv.* von anders woher. d'ailleurs, d'autre lieu, d'autre part, d'autre endroit. § zinąd przyszedł; zinąd to pochodzi.
Zingować, *F. zinguig.* in der Küche: mit Butter oder mit Fett bestrichen. *terme de cuisinier:* frotter avec du beurre ou de la graisse. § zinguy to masłem, oliwą.

Ziołko,

Ziołko, *n.* 1) ein Kräutchen. 2) Kräuter-Sammler. 1) petite herbe. 2) un herboriste. § 1) znam cię ziołko żeś pokrzywka, *prov.*

Ziołopis, *m.* co o ziołach pisze. ein Kräuter-Schreiber. botaniste, *m* qui fait la botanique.

Ziołorodny, *adj.* fruchtbar an Kräutern. abondant en herbes & plantes.

Ziołoźwierz, *m.* czułozioł, ziele czuiące ein Kraut, das Empfindung zu haben scheinet als das Sinn-Kraut. plantanimal, *m.* plante sensible, qui semble avoir la faculté de sentir comme la sensitive.

Zionienie, *n.* *vid.* Ziewnienie.

Ziścić co komu, *F.* *ziszczę.* erfüllen, halten. accomplir qu. ch; s'aquitter de qu. ch.

ziścić się. 1) einem genug thun, ein Gnüge leisten 2) wahr werden; erfüllet werden. 1) satisfaire, *v n.* contenter qu; donner satisfaction à qu. 2) se vérifier, s'accomplir.

Zkąd 1) woher, von wannen, von was für einem Ort? 2) woher, von was für Geld. 3) woher, aus was für Ursache? 1) d'où, de quel endroit; de quel côté; de quelle maison, de quel pays? 2) dequoi; de quel argent. 3) d'où, par quelle raison? § 1) zkąd idziesz? zkąd przyiechał? pytałem się go zkądby przyszło? nie pomnę zkąd dostałem? 2) nie ma zkąd płacić. 3) a zkądże to że woiewodą został?

zkąd rodem? was für ein Landsmann ist er? d'où est il? de quelle nation, de quel pays est-il?

zkąd inąd. anders woher. d'un autre endroit, d'ailleurs; d'un autre côté.

zkądści, zkadsiś. etwa woher; ich weiß nicht woher. de quelque endroit; de quelque part; je ne sai de quel endroit. § zkądsiś list przyniesiono.

zdaleka zkądści von einem weit entlegenen Ort. de quelque endroit éloigné; de loin.

byle zkąd, Zkądkolwiek. } *adv.* woher es wolle; wo es immer her-sey. de quelque part que ce soit; de quelque endroit que ce soit.

Zkryłuk, *m.* zkryżemłuk, herb. Wappenk. ein Schieß-Bogen, in welchem eine Sonne mit einem Kreuz gesetzet ist. *Blas.* un arc dans lequel est placé un Soleil avec une croix au dessus.

Złączam, *v. m. F.* *złączę.* vereinigen, verknüpfen. joindre, unir. § złączył te kraie, te słowa; złączył cnotę z naukami.

Złączka, *f.* Sprachk. Bind-Wort, *n.* *gram.* conjonction.

złączyć się. sich vereinigen. s'unir, se joindre.

złączaiący. verbindend, verknüpfend. copulatif, conjonctif, *adj.* qui joint.

złączaiący spadek. der Instrumentalis in der Polnischen Grammatic. le cas instrumental dans la grammatique Polonoise.

złączaiące namieśnictwo, zaim. k złączaiący. Gram. ein Pronomen conjunctivum. *Gram.* un pronom conjonctif.

Złączanie, *n.* czego. das Vereinigen, Verknüpfen. l'action d'unir, de joindre.

złączanie. Gram. eine Conjunction. *Gram.* conjonction, conjonctive.

Złączenie, *n.* Verknüpfung, Verbindung. union, *f.* liaison, *f.* conjonction, conjonction. § Państw złączenie; złączenie słow, sił.

złączenie księżyca. Zwischenzeit nach dem letzten Viertel und dem neuen Licht da der Mond nicht scheinet. conjonction de la lune; l'espace de tems où la lune ne paroit pas; le tems entre la vieille & la nouvelle lune.

*Złączenie, *adv* złączonym sposobem. verbundner Weise, zusammen. conjointement, ensemble, *adv.*

Złączysto, *adj.* *vid.* Spoisto.

Złączysty, *adj.* *vid* Spoisty.

Złamanie, *n.* Zerbrechung, Bruch. fracture, rupture, *f.*

Złamany, *adj.* zerbrochen. rompu, cassé, brisé.

Zlanie, *n.* *vid* Zlewanie.

Złanik, *m.* *vid.* Złaynik.

Zlany, *adj.* 1) abgegossen von etwas. 2) zusammen gegossen. 3) gegossen, geschmolzen. 4) auf einen gebracht. 1) versé, ôté d'un vaisseau trop plein. 2) versé ensemble; mêlé. 3) fondu. 4) transmis, dévolu, transporté. § 1) zlane wypiy wino. 2) wino z wodą zlane. 3) zlana (zlewana) robota. 4) dobra na mnie zlane.

Zlatam, zlatać. } *v. m. F. zlecę*, zlecieć. Zlatuię } herunterfliegen. voler de Zlatywam. } haut en bas. § ptak z drzewa na zagon zleciał; zlatał, zlatywał ptak iakom go postrzelił.

zlataią się. 1) die Vögel fliegen zusammen, versammlen sich. 2) sie laufen zusammen. 1) les oiseaux s'assemblent. 2) ils accourent en foule; ils s'attroupent; ils volent; ils affluent; ils s'assemblent dans un instant. § 1) wrony się zleciały. 2) zlecieli się na tę nowinę, na tę trwogę.

Złaynik, *m.* Hund so von einem Jagd-Hund

und Schaf-Hunde gezeuget ist. chien métif; chien engendré d'un mâtin & d'une levrette. § złaynik dzika obraca.

Złażę, *v. m.* F. *zlezę.* 1) herunterklettern, herunter kriechen. 2) durchwandern, durchkriechen, durchstreichen. 1) grimper de quelque lieu; descendre en se trainant. 2) roder; aller çà & là; parcourir, courir, battre le pays. § 1) zlez z drzewa na doł; zlazł z dachu. 2) złaziłem miasto, wsie okoliczne.

Źle, *adv.* 1) übel, schlimm. 2) übel, unrecht, mit Unrecht 3) es ist übel gethan, es ist nicht rathsam. 4) so bald als. 5) kaum. 1) mal, *m.* mauvais; d'une manière mauvaise. 2) mal, contre toute droiture, contre droit & raison; injustement. 3) il n'est pas bon, c'est une folie de; il ne faut point; il est mal-aisé; c'est mal-fait; il n'est pas bien fait. 4) aussi-tôt que. 5) à peine que. § 1) źleś uczynił; źle tak a tak ieszcze gorzey; nie źle napisał; źle napisał; źle sobie radzisz. 2) źle nabyte w korzyść się nie obraca; źle tego domu dostał; źle go osądzono. 3) źle mu wierzyć; źle będzie mu to pisać. *4) źle skoro) z nawy wysiadł; źle zsiadł z konia, z woza. * 5) źlem (ledwiem) połowicę wyrzekł a on zrozumiał; źle się od brzegu odbili.

źleby. es wäre zu seinem Unglück, zu seinem Schaden, wenn. il seroit mal de; ce seroit son malheur. § źleby z nami było, gdyby się to stało; źleby się ozwał.

źle zażywać czego. mißbrauchen. abuser, *v. a.* en user mal; se servir mal de qu. ch.

źle koło mnie. es sieht schlecht, windig um mich aus; es steht übel, schlecht mit mir. je suis bas; je suis sur le côte.

źle idą sprawy. die Sachen gehen schlecht von statten. les affaires vont mal.

źle mi iakoś. es ist mir nicht wohl zu Muthe, ich bin nicht gutes Muths. je n'ai point de courage; le coeur me défaut; j'ai un pressentiment de quelque malheur; j'en suis un peu allarmé.

źle mi; źle się mam. ich befinde mich übel; ich bin krank. je me trouve mal; je me porte mal; je suis mal.

choćby i źle (gorzey) było. und wenn es noch ärger würde. au pis aller; quel malheur qu'il puisse arriver.

źle o kim mowić. von einem übel reden. médire de qu; tenir des discours désavantageux, parler mal de qu; dire du mal de qu. § źle o nim mowia, piszą.

źle czynić. übel thun. mal-faire.

źle sobie postąpił, poradził. er hat sich übel gerathen. il a mal agi; il a mal fait.

źle mi posłużył. er hat mir schlecht gedienet. il m'a rendu un méchant service, un mauvais office; il m'a desservi.

źlem rzekł; źlem to mowił. es ist mir leid, daß ich das gesaget habe. je suis fache de l'avoir dit; j'ai mal dit.

Złe, *s. n. g. złego.* 1) das Böse; ein Uebel, eine böse Sache. 2) Leid, Schaden, Unheil. 1) un mal; chose qui est mauvaise. 2) mal, *m.* dégât, *m.* dommage, *m.* § 1) wiele złego dwa na jednego, *prov.* złe się samo trawi; złe daleko miiay; złe z domu, dobrze w dom; złe dobrem nagradzać; zabiegay wczas złemu. 2) nie uczyniłem mu nic złego; wiele złego narobił.

na złe psi wyią. das Geheule der Hunde bedeutet nichts gutes. le heurlement des chiens. présage un mal, est un mauvais signe

na złe goni. er ringet, er strebet nach Unglück; er läuft ins Verderben. il avance, il court à sa perte, à sa ruine.

na złe mu wyszło. es ist ihm übel ausgeschlagen, übel bekommen. il s'en est trouvé fort mal; il n'y a gagné que du chagrin; l'issue étoit malheureuse pour lui.

na twe złe. zu eurem Unglück; zu eurem Verderben. pour votre malheur.

za złe mieć co. etwas vor Uebel halten, übel auslegen. prendre en mauvaise part; trouver mauvais; interpréter une chose en mal. § proszę nie za złe mi to mieć, tłumaczyć; poczytać co komu za złe.

do złego z tym. zum Henker damit. au bourreau, au diantre cela.

złym złego zbywać. Böses mit Bösem vertreiben. chasser un mal par l'autre.

złe omnes. im Scherz: alle sind böse. *burlesq.* tous sont méchants.

ani złe ani dobrze. es ist weder gut noch böse. cela est entre le zist & entre le zest; cela est miton mitaine; cela est ni bon ni mauvais; cela ne fait ni bien ni mal; cela ne sert ni nuit.

złe dobrym się często wetuie. eine böse Sache schlägt öfters gut aus. une méchante affaire a souvent une hereuse issue.

ze dwoyga złego naymnieysze obieray. aus zweyen Uebeln wähle das kleinste. de deux maux il faut éviter le pire.

ze złego obieraiąc. er ist der beste unter den Bösen. il est le meilleur entre les méchants.

co czlego sobie uczynić. sich ein Leid anthun. sich das Leben nehmen. se faire du mal; se donner la mort; atteindre à son corps, à soi même. § myślał sobie co złego uczynić.

złeć to. das ist eine böse Sache; das ist ein böser Mensch. c'est une méchante affaire; c'est un méchant homme.

day złemu pokoz. male den Teufel nicht an die Wand, er kömmt von sich selbsten. n'allez pas peindre le diable contre la muraille, il viendra de soi même.

Zlecam, zlecać, *v. m. F. zlecę, zlecieć.* auftragen, empfehlen. commettre, *v. a.* recommander à qu. qu. ch; charger qu. de. zlecił mi tę sprawę; zlcził mi to testamentem.

Zlecić, F. *zlecę.* laulicht machen. rendre tiéde; faire tiédir. § zlecić wino, piwo.

zlecić się. laulicht werden. devenir tiéde; tiédir.

Zlecenie, *n.* Auftrag, *m.* Auftragung. commission, *f.* charge donnée à qu.

Zlecony, *adj.* aufgetragen. commis.

Zleczenie, *n.* Heilung eines Uebels. guérison, *f.* rétablissement d'une personne à la santé; cure d'une maladie. § łacna choroba ku zleczeniu.

Zleczony, *adj.* 1) geheilet. 2) leicht zu heilen. 1) guéri, rétabli d'une maladie; remis en santé. 2) guérissable, *adj.* qu'on peut guérir.

Zleczyć, F. *zleczę.* heilen, gesund machen. guérir; rétablir à la santé; remettre en santé.

Zleczzysty, *adj.* heilbar. guérissable, *adj.*

Zlec, zlegam, F. *zlegnę.* 1) niederkommen, in die Wochen kommen, gebähren. 2) werfen, Junge bekommen. 1) accoucher, *v. n.* d'un enfant, mettre un enfant au monde; faire un enfant. 2) faire des petits; mettre bas. § 1) Jey MosćPani Starościanka zległa dnia wczorayszego; zległa przed czasem; żona moia zlec ma po świętach. 2) psica zległa.

Zlegam się, *v. m. F. zlegnę. vid.* Ulegam.

Zlęknąć się, F. *zlęknę.* erschrecken. s'effrayer, s'épouvanter, s'effarer. § zlękłem się o cię.

Zleniałość, *f.* 1) stinkende Faulheit, Faulenzerey. 2) Laulichkeit, Nachlassung. 1) fainéantise, vie de casanier; grande paresse. 2) étiedissement, relâchement.

Zleniały, *adj.* 1) faul geworden, der Faulheit ergeben. 2) matt, verschmachtet. 1) fainéant, très-paresseux; sujet à la paresse; qui aime la paresse. 2) languissant, atiédi, tiédi, ralenti. 2) lan... leniwi i zleniały naybardziey robotnikowi nalega. 2) zlenałe od pragnienia członki.

Zlenieć, F. *zlenieię, v. a.* 1) faul werden, sich der Faulheit gänzlich ergeben. 2) schmachten, nachlassen, matt werden. 1) devenir fort paresseux; aimer la fainéantise. 2) languir, s'affoiblir, s'atiédir, se ralentir. § 1) przedtym pracował teraz zleniał. 2) zleniał żołnierz od upału.

Zlepiam co, *v. m. F. zlepię.* zusammen kleben. coller qu. ch. avec une autre; coller ensemble.

Zlewacz, *m.* Abgießer, der etwas abgießet. celui qui survuide une liqueur, qui la verse d'un vaisseau dans un autre.

zlewacz kruszcow. Erzt-Gießer. fondeur, *m.* ouvrier qui fond le métail pour faire quelque vase.

Zlewam, zlewać, *v. m. F. zleię, zlać.* 1) abgießen. 2) füllen ein Gefäß mit einem Getränk. 3) zusammen gießen. 4) gießen, schmelzen etwas aus Erzt. 5) auf einen bringen, einem übertragen. 1) survuider, décanter; verser une liqueur en inclinant doucement le vaisseau, désemplir un vaisseau trop plein. 2) verser une liqueur dans un vasseau, le remplir d'une liqueur. 3) mêler, verser ensemble des liqueurs. 4) fondre un métail pour quelque ouvrage; jetter en fonte. 5) transmettre un droit sur qu; transporter, faire un transport à qu. § 1) zley trochę z wierzchu. 2) zlewać w becki wino, piwo. 3) zlał piwo z miodem, zlać co pospołu. 4) zlewać kruszce, naczynia kruszcowe. 5) zlewam dobra na kogo; przodkowie to na dom nasz zlali prawo.

zlewać się. 1) eig. u. fig. sich ergießen. 1) einen angehen; sich auf einen beziehen. 3) auf einen gebracht werden. 1) *prop. & fig.* s'épandre, s'épancher; se répandre. 2) toucher, regarder qu. ou qu. ch. 3) se transmettre; être transmis sur; être transporté à qu. § 1) zlewaiąca się łaska sił dodawać będzie; wszelkie na niego się zlało szczęście. 2) ta poprożka na mnie się zlewa. 3) zlały się te prawa na niego.

Zlewanie, *n.* 1) das Abgießen. 2) das Gießen eines Gefäßes aus geschmolzenem Erzte. 1) décantation, *f.* l'action de survuider, de verser d'un vaisseau plein. 2) fonte, *f.* l'action de fondre le métail pour quelque ouvrage. § 1) zle-

wanie

wanie wina z kieliszka. 2) zlewania kruszcow nauka.
Zlewek, *m. g. u.* abgegossenes oder zu-
Zlewki, *plur.* sammen gegossenes Getränk. boisson qu'on a survuidée ou mêlée avec une autre.
Zleżały, *adj.* 1) verlegen, mürbe. 2) schal, verrochen, ausgewittert. 1) vieux, gâté, corrompu, entiché. 2) éventé, évaporé, qui a perdu sa force & sont goût. § 1) zleżałe kupiłes sukno. 2) zleżałe wino.
Zleżenie, *n.* Niederkunft, Entbindung, die Sechswochen. accouchement, *m.* couches, *f. plur.* enfantement. § gdy iuż czas zleżenia przychodził.
Zliczenie, *n*, das Abzählen, Zählen. supputation, *f.* dénombrement, *m.* l'action de compter.
Zliczony, *adj.* 1) abgezählt. 2) zählbar. 1) compté, supputé, dénombré. 2) nombrable, *adj.* qu'on peut compter. § 1) zliczone odebrałem pieniądze. *2) lud zliczony, zliczystwy.
Zliczyć co, *zliczę. F.* wohl abzählen, zusammenzählen, überzählen. compter bien; supputer, dénombrer.
Zliczysty, *adj.* zählbar. nombrable, *adj.* qu'on peut compter.
Zlipia się co, *v. m. F. zlipnię.* klebrig, geschmeidig werden. se ramolir; devenir gluant & mou. § wosk się zlipnął.
Zlitowac co, *F. zlituię.* zusammenlöthen. souder, *v, a.*
Zlitować się, *F. zlituię, nad kim.* sich erbarmen. avoir pitié, compassion de qu. § zlitował się nade mną; nad ubostwem moim.
Zlitowanie, *n.* 1) Löthung. 2) Erbarmung, Mitleiden. 1) l'action de souder, de joindre par le moyen de la soudure. 2) pitié, compassion.
Złob, *m.* 1) eine Krippe. 2) der Erzt-Kasten, worinnen das Erzt auf einem Wagen geführet wird. 1) mangeoire, crèche. 2) caisse dans laquelle on voiture les métaux.
Złobek, *m. g. żłobka.* 1) Kripplein. 2) 2) kleine Höhle, hohler Streif, Einschnitt. 1) petite mangeoire. 2) petite concavité; fossette, coulisse.
wyrzyna żłobek, rowek w krecie. er schreibt mit doppelter Kreide an. il marque avec un craie double; il écorche ses hôtes.
Złobkowanie, *n.* 1) Aushöhlung. 2) Aushöhlung der Streife. 1) excavation, cavement. 2) striûre, canelure; l'action de caneler.

Złobkowany, *adj.* 1) gestreift, aus-
Złobkowaty, *adj.* hohlt, ausgezogen. 2) ausgehöhlert, hohl. 1) canelé, strié; creusé le long de qu. ch. 2) creux.
żłobkowaty wewnątrz. inwendig hohl. creux en dedans; dolé.
Złobkowato, *adv.* hohl, gestreift. d'une manière canelée, en façon de tuile creuse. § żłobkowato w dłuż.
Złobkowatość, *f.* żłobkowata strona iakiey rzeczy, okrągława strona, część spodnia albo wnętrzna iakiey strony, iako nieba, czapki, czołnu. die unterste Rund-Höhle, Bogen Rundung als des Himmels, einer Mütze, eines Kahns. la concavité, la surface concave comme du ciel, d'un bonnet, d'un bateau.
Złobkuię co. 1) aushöhlern. 2) hohl streifen, ausstreifen, ausziehen. 1) caver, creuser, doler. 2) caneler, faire de canelures.
Złobowy, *adj.* zur Krippe gehörig. de mangeoire, de créche.
Złocę, *v. a.* 1) vergolden. 2) fig. versüssen, angenehm vorstellen. 3) bestrahlen, mit Gold malen als die Sonne die Berge. 1) dorer, *v. a.* coucher l'or sur. 2) dorer, sucrer, adoucir l'amertume de qu. ch. 3) dorer, *v. a.* éclairer comme le soleil les montagnes. § 1) złocić, pozłocić kubek. **2) złocić mizerye. **3) słonce gory, niebo złociło.
złocić się. von der aufgehenden Sonne roth werden. se dorer du soleil lorsqu'il se lève.
Złocieię, *v. n.* zu Golde werden, in Gold verwandeln. devenir or; se changer en or.
Złocien, *m.* ziele, *g. złoćnia. (Achilleos)* Feld-Garbe, Glied Garben-Kraut. Achillea, *f.* Achillée, *m.* espéce de mille fenille.
Złocik, *m. g. a.* eine kleine Gold-Münze. petite monnoye d'or.
Złocisty, *adj.* 1) golden. 2) vergoldet. 3) golden, mit Gold durchwirket. 1) d'or. 2) doré. 3) d'or; qui est fait de filets d'or. § * 1) złocisty (złyty) pierścień. * 2) złocisty (pozłocony) kubek, 3) bławatnik piękne złociste na aparaty kościelne przedaie materye.
złocisty kawaler, vid. *złoty kawaler.*
Złociuchny, *adj.* 1) golden, vortreflich, edel. 2) Gold-färbig. 1) tout d'or, excellent, incomparable. 2) de couleur d'or. § 1) złociuchna to księga; złociuchny to mąż 2) złociuchne listki.
Złoczyńca, *m.* Uebelthäter, Verbrecher. criminel, malfaiteur. § złoczyńce rze-

czy zabrano; złoczyńców na ſtracenie prowadzą.

złoczynſczy, *adj.* den Uebelthäter betreffend. criminel; qui regale le malfaiteur.

złoczyńczy pal. Pfahl zum Spießen eines Uebelthäters. pieu pour y empaler le criminel.

złoczyńſtwo, *a.* Uebelthat, Verbrechen, Miſſethat. crime, *m.* forfait, *m.*

złod, *m.* ein Schnee-Regen; gefrorner Regen. pluie mélée de neige; pluie glacée ou gelée. § złod pada.

złodzieiek, *m.g. złodzieyka.* ein kleiner Dieb. 2) im Scherz: loſer Schelm. 1) larronneau, *m.* petit larron. 2) *burleſq.* petit fripon. § 1) małych złodzieyków wieſzać a wielkich puſzczać, *prov.* 2) złodzieyku cożeś zrobił; złodzieiek Kupido.

złodziey. *m. g. złodzieła.* 1) ein Dieb. 2) im Scherz: leichtfertiger Vogel, Dieb. 3) Galgen-Vogel, Galgen-Dieb. 1) larron. 2) *burlesq.* petit frippon. 3) frippon, pendart. § 1) złodzieia obieſzono; złodziey wierutny; złodzieie dom okradli; złedziey ztąd nazwany że złość działa. 2) złedziey pięknie piſze. 3) złodzieia tego wytrzepać trzeba.

arcyzłodziey, *złodziey sławny*, *wielki.* Haupt-Dieb, Erz-Dieb. un grand larron.

złodziey bydła. Vieh-Dieb. voleur de troupeaux, de bétail.

złodziey ludzi. Menſchen-Dieb. maquignon. raviſſeur d'hommes, qui vend ou achéte une perſonne libre.

złodziey dobr poſpolitych. ein Dieb des gemeinen Guts.; der öffentliche Gelder angreift, ſolche unterſchlägt. concuſſionnaire, qui vole & dérobe les deniers publics.

złodziey z licem. ein Dieb der auf friſcher That ergriffen wird, bey dem der Diebſtahl gefunden wird. voleur chez qui on a trouvé le vol, larron trouvé ſaiſi.

lepſzy złodziey mądry niż włodarz głupi. ein eigennütziger untreuer Diener iſt beſſer als ein einfältiger. un ſerviteur qui ferre la moule vaut mieux que celui qui eſt bête.

małych złodzieiow wielcy kurzą. große Diebe hängen die kleinen auf. les grands larrons pendent les petits.

złodzieia obieſiwſzy po ortel. nach geſchehener Hinrichtung ein Urtheil einholen. demander une ſentence après le ſupplice.

złodziey a kłamca dwaj bracia. wer lügt der ſtiehlt. il n'y a pas grande différence d'un menteur à un larron; le menteur & le larron ſon deux fréres.

znałą ſię iak złodzieie nw iarmarku. ſie liegen unter einer Decke. ils s'entendent comme les larrons en foire.

złodzieeyka, *f.* eine Diebinn. une larronneſſe, voleuſe, *f.*

złodzieyſki, *adj.* 1) Diebiſch. 2) Schinder, der die Leute überſetzt. 1) pillard, *m.* de larron. 2) avide, pilleur, larron; qui pille, qui échorche les gens. § 1) złodzieyſka woyna maroderow. 2) złodzieyſki to kupiec.

po złodzieyſku, *złodzieſkie, adv. diebiſcher Weiſe; wie ein Dieb. en vrai larron, *m.* furtivement.

złodzieyſtwo, *n.* 1) Diebes-Geſindel, Diebes-Bande, Diebes-Rotte. 2) Dieberey, Diebes-Handwerk. 1) bande de larrons; les gens de ſac & de cordé. 2) le métier de larron.

**złodzieyſtwo*, *kradziż.* Diebſtahl. larcin, *m.* vol, *m.*

złomigant, *m.* ſadowy trank, wężowy trank zinle. (*conſolida, ſolidago Saracenia, virga aurea ſerrata*) ſchmalblätterich heidniſch Wund-Kraut. la premiére eſpèce de conſolide; ſonſoude à feuilles fort étroites.

złemikamień, *m.* ziele. *vid.* zomikamień.

złopam co, *v. m.* F. *złopnę.* 1) ſchlappern, ſchlurfen. 2) freſſen. 1) laper, lécher, humer, avaler. 2) dévorer; briſer, manger beaucoup. § złopam, *v. a.*

złerzeczę komu, *czy*, *czył.* 1) fluchen, verfluchen, verwünſchen, übels wünſchen. 2) afterreden, übel nachreden. 1) maudir, *v. a.* qu. ſouhaiter du mal; faire des imprécations, peſter contre qu. 2) détracter, médire, mal parler dire du mal de qu.

złorzeczenie, *n.* złorzeczeńſtwo, *n.* 1) Fluch. 2) Schmähung, Afterrede. 1) malédiction, imprécation. 2) médiſance, détraction. § 1) złorzeczenie głupſtwo; naygroſze złorzeczenie rachować w przeklęctwie ſzatanow tyſiącami.

złorzeczliwie, *adv.* verletzlich, nachtheilich, ſchimpflich. outrageuſement; d'une manière médiſante.

złorzeczliwość, *f.* łanośé do złorzeczenia. Neigung zum Fluchen, zum Afterreden. inclination à la médiſance, à faire des imprécations.

złorzeczliwy, *adj.* der Uebels nachredet; ſchmähend.

ſchmähend, médiſant, mordant, détractant; qui médit.
złość, *f.* 1) Bosheit. 2) Bosheit; Schabernack; geſpielter Poſſen. 3) Schädlichkeit. 1) malice, *f.* méchanceté, *f.* 2) malice, mauvais tour qu'on joue à qu; mal, dépit, fraſque, piéce, tour niche, qu'on fait à qu. 3) malignité, *f.* qualité de ce qui eſt malin. § 1) złość wielką popełnić. 2) złość mi wyrządził; na złość mi to uczynił. 3) złość z wrzodu uſtąpi; woda z błota złość w ſię bierze.
tobie na złość. dir zum Poſſen. en dépit de toi.
na złość mu to uczynię. ich werde ihm dieſes zum Poſſen thun. je le fairai en dépit de lui.
iak na złość. als wenn es zum Poſſen wäre. comme ſi cela étoit en dépit.
złośliwie, *adv.* ſchalkhaft. malicieuſement, avec malice. § złośliwie poſtępuie.
złośliwość, *f.* *vid.* złość.
złośliwy, *adj.* ſchalkhaftig, boshaftig, tückiſch. malicieux, méchant, malin, *m.*
złośliwy, adj.) ein Schalk, Schabernack
złośnik, *m.*) cker. ſonge-malice; méchant; pervers; un homme malicieux.
złotarnia, *f.* złotniczy warſtat. Werkſtatt eines Goldſchmieds, Goldſchmieds-Laden. boutique d'orfèvre.
złotarz, *m.* 1) Gold-Schläger. 2) Gold-Vergolder. 1) batteur d'or. 2) doreur.
złotawy, *adj.* Goldfärbig. de couleur d'or; doré.
złotnictwo, *n.* Goldſchmieds-Kunſt. orfévrerie, *f.* le commerce et le trafic ou la profeſſion de l'orfèvre.
złotniczka, *f.* Goldſchmiedinn. orfèvreſſe, *f.*
złotniczy, *adj.* Goldſchmieds-. d'orfèvre.
ſztuka złotnicza; złotnicza robota. Goldſchmieds-Arbeit. orfèvrerie, *f.* pièce d'orfèvrerie. § złotnicza robota gładka, ſadzona, ruchoma, nieruchoma.
złotniczy kamień. Probier-Stein. pierre de touche.
złotniczy kley. Löthe, Schlag-Loth, Gold oder Silber zu Löthen. ſoudure d'or ou d'argent; colle à or.
złotnik, *m.* 1) Goldſchmied. 2) ein Johannis-Wurm. 3) ein gewiſſer Goldfärbiger See-Fiſch. 1) orfèvre, *m.* 2) vers luiſant. 3) eſpèce de poiſſon de couleur d'or. § 1) złotnicy śrebra oſzacowali. 2) złotniki albo robaczki świętego Jana w nocy ſię iak iſkierki świecą.
złotnik, m. ziele, g. u. vid. Jaſkołcze ziele; Srebrnik włoſki ziele; złotogłow ziele.
złotny, *adj.* złotowy, do złota należący. Gold-, zum Gold gehörig. d'or qui regarde l'or.
złoto, *n.* 1) Gold. 2) Gold, goldene Münzen. 3) Gold zum Stücken, Gold-Faden. 1) de l'or. 2) or; monnoye d'or. 3) filet, fil d'or; or à broder. § 1) wolę funt złota niż cetnar ołowiu. *prov.* złota kamieniem, a człeka złotem doznaway; *prov.* złota ieſt proba ogień, a człeka złoto; *prov.* złoto w bryłach, w ſztukach. 2) w złocie tę ma ſumę; wſzyſtkie ſwoie przegrał złoto. 3) złotem tkany, haftowany.
złoto przyprawne. Gold das mit dem fünften Theil Silber verſetzet iſt. de l'or où il y a une cinquième partie d'argent.
złoto rzeczne. Gold-Sand. ſable, *m.* poudre d'or.
ſamorodne ſzczere złoto. gediegen Gold. or fin.
złoto koronne. Kron-Gold. or de bas titre.
złoto nitkowe. Gold-Färber, geſponnen Gold. du fil d'or, filet.
złoto płatkowe. Blatt-Gold, Gold zum Vergolden. or en feuille, feuilles d'or; or d'applique.
złotemby słowa tego piſać; złota godne słowa iego. ſeine Worte ſind Gold werth; er redet wohl zur Sache. il dit d'or; ce ſont des paroles d'or; ce n'eſt qu'or qu'il dit, il parle l'or.
złotemby go odważyć. er iſt nicht mit Gold zu bezahlen. il vaut ſon peſant d'or.
we złocie płacić. im Gold zahlen. payer en or.
nie wſzyſtko złoto co ſię świeci. nicht alles iſt Gold, was da glänzet. tout ce qui reluit n'eſt pas or.
złotobrew, *f. g.* złotobrwi, ryba morſka. Gold-Forelle, Gold-Karpfen. dorade, *f.* poiſſon doré.
złotochroſt, *m.* (*ulex*) ein gewiſſer Strauch. deſſen Aſche Gold halten ſoll. eſpèce d'arbriſſeau dont le cendre doit enfermer de l'or.
złotociſawy, *adj.* Goldbraun, von Pferden. bai-doré, *parlant de chevaux.* § o koniach.
złotogłow, *m.* Brocad; Gold-Stück ein Zeug. brocard, *m.* drap d'or.
złotogłow, *m. ziele*, (aſphodellus, haſtula regia) weiße Aſphodel, Gold-Wurzel. aſphodele, *ſ. f.*

Złotogłownik, *m.* co złotogłow robi. Brocadmacher. ouvrier qui fait du drap d'or.

Złotogoleńczyk, *m.* noga zbroyna w herbie. Wappenk. gewaffnetes Bein mit dem Knie, Krone und Helm werden von drey Strauß-Federn gezieret. *Blas.* une jambe armée avec le genou; trois plumes d'autruche ornent le timbre et la couronne.

Złotoleńczyk, *m. vid.* Nowina.

Złotogoracy, *adj.* hoch goldfärbig; goldglänzend. de couleur d'or éclattant.

Złotogorz, *m.* im Scherz: Gold-Begierde, Gold-Sucht. *burlesq.* avidité d'or; grand désir à avoir de l'or. § nie ślinogorz ale złotogorz mu gardło zaſiadł.

Złotokoſt, *m.* Operment, Auripigment. orpin, *m.*

Złotokradca, *m.* Gold-Dieb. voleur d'or.

Złotook, *m.* ryba morſka. (*acarne, atarna*) ein gewiſſer See-Fiſch mit goldenen Augen. sort de poiſſon de mer qui a les yeux de couleur d'or.

Złotopiatek, *m.* kamień. (*ammochryſus*) ein gewiſſer Stein, der mit Gold-Flitterlein untermenget iſt, und zu Streu-Sand dienet. un pierre d'une couleur de ſable mêlée d'or, dont on fait du ſable pour le mettre au poudrier.

Złotopiaſzczyſty, *adj.* reich an Gold-Sand. plein de poudre d'or. § Tag rzeka złotopiaſzczyſta.

Złotorodny, *adj.* Goldgiebig, wo man Gold findet. fertile en or; qui porte, qui produit de l'or; où l'on trouve de l'or.

Złotoſtrefa, *f.* ryba morſka. (*ſalpa* Goldſtriemer, ein ſchöner aber unſchmackhafter Meer-Fiſch. ſaupe, *f.* ſorte de poiſſon de mer qui eſt beau mais fort inſipide.

Złotoſtrefiſty, *adj.* mit Gold geſtreift. rayé d'or.

**Złotouſty, *adj.* wohlberedt, dem die Worte fließen. d'or, qui dit d'or; fort éloquent. § złotouſty Chryzoſtom; złotouſta wymowa.

Złotowierzb, *m.* (*ſalix graeca, nitelina*) Geel-Weide. ambre, *m.* ſaule blancharde, ſaule à feuilles jaunes.

*Złotowka, *f.* złoty polſki. ein Viergroſchen oder polniſches Gulden-Stück. monnoye valant un florin de Pologne ou dix ſous.

**Złotowłoſy, *adj.* Gold- oder Gelb Hårig; der Goldgelbe Haare hat. blond doré; blond, blondin, qui a les cheveux du plus beau blond du monde.

**złotowie, *adj.* 1) Gold-, zum Gold gehörig. 2) goldfärbig. 3) Gulden-, zum Gulden gehörig 1) d'or. 2) de couleur d'or. 3) de florin, qui concerne un florin. § 1) złotowy, złotny kruſzec. 2) złotowy kolor.

złotowy; *urt* złotowy. in Schleſien ein zehn Silber-Groſchen-Stück. une monnoye d'argent en Sileſie de la valeur de vingt ſous. § złotowy w S'ląſku ma pięć ſzoſtakow.

Złotożyły, *adj.* Goldåderig. qui a des veines d'or.

złotożyła ziemia. Gold-Erde, aus welcher man urtheilet, daß unter ſolcher Gold zu finden iſt. le ſable ou la terre qui font connoître qu'il y a une mine d'or deſſous.

Złotrzyć kogo, F. złotrze, *v. a.* einen lüderlich machen. accoquiner, débaucher qu.

złotrzyć, złotrzyć *ſię.* ſich ins Luder legen, lüderlich werden. s'accoquiner, s'accagnarder; être plongé, être dans la débauche. § ſami ſie złotrzywſzy drugich pſuią.

Złoty, *adj.* 1) goldner, von Gold. 2) Goldfärbig. 3) vortreflich, edel; theuer, ſchön. 4) ein Gulden. 1) d'or. 2) de couleur d'or. 3) d'or, excéllent, cher, beau. 4) goulden, florin. § 1) złoty zegarek, kubek. 2) złoty kolor. 3) złoty przyiacielu; złota mymowa.

złote ziele, vid. żorawie noſki.

złoty, *ſ. m.* złoty Polſki. ein polniſcher Gulden, er gilt nur vier gute Groſchen. un florin de Pologne de la valeur de dix ſous. § złoty ma groſzy 30; do złotego groſza ieſzcze nie doſtaie.

złoty Pruſki. ein Floren, preußiſcher Gulden. un florin de Pruſſe qui vaut vint ſous. § złoty Pruſki dwa Polſkie złote wynoſi.

złoty ryńſki, ceſarſki. Rheiniſcher Gulden, Kayſer-Gulden. goulde, *m.* florin d'Allemagne valant quarante ſous.

złota wierzba, *vid.* złotowierzb.

czerwony złoty; złoty węgierſki. ein Dukaten un ducat.

złota liczba. die güldene Zahl im Calender. le cicle lunaire dans l'almanac.

reguła złota. Rechenk. die Regel Detri. *Aritm.* règle d'or; *f.* règle de trois, *f.* règle de proportion. § reguła złota ieſt ſpoſob wyrachowania ze trzech liczb wiadomych czwartą niewiadomą, ktorey ieſt cztery ſpoſoboy; poſpolita, ſkładana,

składana, spolności, wiązania, domniemania; lik złoty.

regula złota obrocona. verkehrte Regel De-tri. règle de trois inversée.

złoty rycerz; złocisty rycerz. ehedessen: Ritter des Polnischen weißen Adlers. 2) Goldner Ritter, der von den Königen in Pohlen bey der Krönung geschlagen wird. 3) Reichs-Ritter, so vom Kayser desgleichen bey der Krönung geschlagen wird. 4) Ritter des goldnen Sporns. 1) c'étoit autrefois un chevalier de l'Aigle Blanc. 2) un chevalier que le Roi de Pologne crée à son sacre. 3) chevalier de l'Empire créé au sacre de l'Empereur. 4) chevalier d'eperon d'or. § 1) rycerze złoci, albo rycerze przepasu Rycerskiego przedtym byli co teraz kawalerowie Białego Orła. 2) każdy krol Polski na rynku Krakowskim troiakim miecza uderzeniem pomiedzy łopetki złotych Rycerzow asuie, zwyczay ten wszczął się R. P. 1316.

złota ruda. Gold-Stufe, Gold-Erzt, Gold-Kieß. marcassite d'or, *f.* mine d'or, *f.*

złota gora. Gold-Bergwerk. minière d'or.

Złota wolność. Wappenk. ein Kreuz, so in einer oben offnen 8 steht, mit einer Krone und Helm. *Blas.* une croix mise dans un 8 oucert sous une couronne et un timbre.

złote to słowa. das sind goldne, ausbündige Worte. ce sont des paroles d'or.

złoty szzych nieodbity. Gold richtet alles aus. quand l'or parle, la bouche n'a qu'à se taire.

złote obiecować gory. güldne Berge versprechen. promettre monts et merveilles; promettre des montagnes d'or.

Złożenie, *n. vid.* Składanie.

Złożnoy, *adj. vid.* Składany.

Złożyć, *vid.* Składam.

Złożysty, *adj. vid.* Składalny.

Złupić, F. *złupię.* 1) den Balg abziehen; abledern. 2) schinden, übersetzen. 3) erbrechen, spoliren. 4) berauben; absetzen. 1) écorcher; *v. a.* dépouiller une bête, ôter la peau. 2) piller, échorcher, égorger les gens. 3) spolier, dépouiller. 4) depouiller, prioer qu. de. § 1) złupić barana ze skory. 2) złupił miasta, ludzie. *3) złupił (wyłupił) skrzynię, pokoie. 4) złupiono go ze wszystkich urządow i maiętności.

Złupienie, *n.* ze skory. geschehene Abhäutung, das Abledern. l'action achevée de dépouiller une bête.

łupienie z dobr, z honorow. Beraubung der Güter, der Ehren. privation de biens, de charges.

złupienie ludzi. Schinderey. pillage, *m.* rançonnement, pillerie, *f.*

Złupiony, *adj.* 1) abgehäutet. 2) beraubt. 3) geschunden, übersetzt. 1) dépouillé, écorché. 2) dépouillé, privé de. 3) écorché, pillé, tondu.

*Zlutować się, *F. zlutuię, vid.* zlitować się.

*Zlutowanie, *n. vid.* zlitowanie.

Zły. *adj.* 1) ein Böser. 2) böse, tückisch. 3) bös, schlimm, nicht gut. 4) bös, zornig. 1) un méchant; un pervers, un impie. 2) méchant, malicieux. 3) mauvais, qui n'est pas bon. 4) faché, marri, qui est en colère; colère. § 1) zły przecię za złego nie chce bydź miany ale za dobrego; ieden zły wiele zepsuie, *prov.* nie trzeba złego malować sam się wyrazi, *prov.* zły zawsze zły; zły we złe wszystko obraca; rychley zły dobrego zepsuie niźli dobry złego naprawi; złych wesele krotkie. 2) zły to człowiek, uczynek. 3) zły aspekt; złe iabłko, a to gorsze; złe teraz czasy; złe to są obyczaie; zła to robota; do złych słow przyszło. 4) złey nie drażniy baby; złego na cię przeproś Pana.

złe mieso w ranach. wildes Fleisch in Wunden. carnosité, morte chair d'une plaie.

co złego sobie uczynić. sich ein Leid anthun, sich ums Leben bringen. se tüer soi même; se causer la mort; se faire mal.

zły duch. der böse Geist. malin; *m.* malin esprit.

nie naygorszy. er ist nicht der ärgste. il n'est pas le plus pire.

gorszy od diabła. er ist ärger als der Teufel. il est pire qu'un démon.

zły na mnie, zły iest na mnie. er ist auf mich böse. il est en colère, il se fache contre moi. § zła na syna matka.

bardzom zły na niego. ich bin auf ihn sehr böse. je suis peiné contre lui.

Zmacać, F. *zmacam; v. a.* 1) einen durchsuchen, befühlen. 2) hinter etwas kommen; einsehen, merken, entdecken. 1) fouiller qu; chercher sur qu. 2) découvrir; pénétrer, approfondir, *v. a.* § 1) zmacałem go ale nic nie znalazłem. 2) zmacał tę taiemnicę; zmacał go, że tchorz, że się korupcyą da uwieść.

Zmacniam, zmacniać co, *v. m. F.* *zmocnię, zmocnić.* verstärken, stärker machen. renforcer; rendre plus fort.

zmocnić ocet den Eßig schärfer machen.

 rendre

rendre le vinaigre plus fort; donner de la force et de la pointe au vinaigre.
zmocnić się. sich verstärken, starker werden. se renforcer; prendre ses forces.
Zmagam, zmagać, *v. m. F. zmogę, zmoc.* 1) einen übermannen, einem überlegen seyn; die Oberhand über einen bekommen. 2) bewerkstelligen, ausrichten, vollführen. 1) vaincre, *v. a.* surmonter qu. en; prévaloir à qu; l'emporter sur; avoir le dessus sur. 2) éffectuër, mettre en éffet. § 1) zmogł go swoią chybkeścią. 2) zmogł to swoią udatnością.
Zmarły, *adj.* ein Verstorbener; verstorben. un mort; celui qui est mort; décédé. § zmarłego dobra zabrano; po zmarłey siestrze dziedziczy; umarły był przyiacielem zmarłego kupca.
dobra po zmarłey ręce. erblose, abgestorbene Güter. biens caducs.
Zmarsk, *m.* 1) eine Runzel im Gesichte 2) Runzel, Fältlein im Tuche. 1) pli au front, silon, ride, repli. 2) pinçure, *f.* pli, fronçure dans une étoffe qui a été pliée. § 1) twarz z zmarskami. 2) zmarsk w suknie.
Zmarszczam co, *v. m. F. zmarszczę.* runzlich machen, runzeln. rider, *v. a.* réplier une chose.
zmarszczyć się. sich runzeln. se rider.
zmarszczyć czoło; zmarszczyć się. die Stirne runzeln, sauer sehen. rider froncer le front, le fourcil; refrogner, rechigner; faire une mine rechignée.
Zmarszczek, *m.* Runzelchen froncis, *m.* petite ride, éperon. § aż się zmarszczki koło oczek pokazuią.
Zmarszczenie, *n.* das Runzeln. l'action de replier, de rider.
Zmarszczony, *adj.* gerunzelt. ridé, silonné, ratatiné. § twarz zmarszczona lara pokazuie.
Zmartwiały, *adj.* zmartwiony. 1) erstarrt. 2) abgestorben, als ein Glied, das man abschneiden will. 3) erstaunet. 1) engourdi, *adj.* 2) mertifié, comme un membre qu'on veut couper. 3) interdit, surpris, consterné. § 1) zmartwiała rozchodzić nogę. 2) cyrulik zmartwiały, zmartwiony rznie członek 3) zmartwiały od tey nowiny.
Zmartwić co, F. *zmartwię.* ein Glied tödten, selbigem das Leben benehmen. endormir, mortifier un membre, le rendre insensible.
Zmartwieć, F. *zmartwiemię, v. n.* 1) erstarren. 2) getödtet werden, unempfindlich werden. 3) erstarren, erstaunen. 1) s'engourdir, devenir insensible comme la partie où le chiurgien va faire une incision. 3) s'étonner, être consterné; demeurer tout interdit. § 1) zmartwiała, zdrętwiala mi noga. 2) od plastru tego członek martwieie. 3) zmartwiał na mieyscu.
Zmartwienie, *n.* 1) Erstarrung. 2) Tödtung eines Gliedes, die Benehmung der Empfindlichkeit. 1) engourdissement, *m.* 2) mortification d'un membre qu'on veut couper.
zmartwienie ciała, członka. (sideratio) der völlige kalte Brand, davon der Ort schwarz wird. la mortification éntière; cangrène tres maligne qui rend la chair noire.
Zmartwiony. *adj. vid.* zmartwiały.
Zmartwychwstac, F. *zmartwychwstanę.* von den Todten auferstehen. resusciter; retourner de la mort à la vie.
Zmartwychwstały, *adj.* Auferstandener von den Todten. résuscité.
Zmartwychwstanie, *n.* die Auferstehung. résurrection, *f.*
Zmarzaiący łacno. das leicht feiert. qui est sujet à la gelée; qui se prend aisément par la gelée; aisé à se glacer.
Zmarzły, *adj.* 1) erfroren, erstarrt vor Kälte. 2) erfroren; eingefroren. 1) transi, *adj.* morfondu. 2) glacé, gelé; pris par la gelée.
zmarzłym co czynić. frierend machen. glacer; faire glacer; congéler.
Zmarznąć, F. *zmarznę.* 1) erfrieren. 2) frieren, einfrieren, erfrieren. 1) se morfondre; morfondre; gagner du froid. 2) se geler, se glacer, se prendre. § 1) zmarzł, zmarznął na dworze. 2) zmarzła rzeka.
Zmarznienie, *n.* Erfrierung, Einfrierung. congélation, *f.* action par laquelle un corps est pris par la gelée.
Zmawiam, zmawiać, *v. m.* F. *zmowię. zmowić.* 1) herbeten, hersagen. 2) auf einen schieben. 3) verloben mit einer Manns-Person. 1) dire une prière; reciter; prononcer. 2) faire tomber, jetter, rejetter la faute sur qu. 3) fiancer, *v. a.* promettre une fille en mariage. § 1) zmowiłem modlitwę, Oycze nasz. *2) nie zmawiay, nie składay to na siostrę. *3) zmowić, zrękować corkę za kogo.
zmowić się. 1) abreden, Abrede nehmen; übereinstimmen. 2) sich bereden, sich verschwören wider einen. 1) convenir, *v. a.* prendre conseil avec qu; concertet, resoudre qu. ch. avec qu. 2) conspirer contre qu; jurer la perte de qu; s'unir de concert pour perdre qu. §

1)

1) zmowiłem się z nim o to; zda się że sztuka i przyrodzenie we wszystkich częściach się zmowiła. 2) zmowili się na mnie, na moię zgubę na zgubą miasta.

Zmawianie, *n.* na kogo. Beymessung der Schuld. l'action de rejetter une faute; décharge, transport qu'on fait de quelque crime.

zmawianie się na kogo. Abrede wider einen. conspiration, *f.* concert, *m.* intelligence contre qu.

Zmaza, *f.* 1) Flecken, Mackel. 2) Schandfleck. 3) Erbsünde. 1) tache, salissure. 2) souillure, *f.* blame, *m.* déshonneur, *n.* marque d'infamie. 3) péché originel; souillure, tache originelle. § 1) wywabić, wytrzeć zmazę z suknie. 2) tey zmazy nigdy nie zatrze. 3) wszyscy grzeszemy narodzeni w zmazie; w zmazie żyiemy.

Zmazać co, F. *zmażę.* 1) eig. u. fig. beflecken, besudeln. 2) abwischen, auslöschen etwas geschriebenes. 1) *prop. & fig.* tacher, salir, souiller. 2) éffacer, rayer, raturer; biser une écriture.

zmazać się czym. eig. u. fig. sich beflecken. *prop. & fig.* se souiller; se salir. § zmaza ć się smołą, grzechem, niezbożnescią.

Zmazanie, *n.* 1) Befleckung. 2) Auslöschung einer Schrift. 1) l'action de salir, de tacher qu. ch. 2) éffaçure, *f.* rature d'une écriture.

zmazanie nocne. der nächtliche Saamen-Fluß. pollution nocturne.

zmazaniu podległy, łacny do zmazania. auslöschlich, leicht auszulöschen. effaçable, *adj.* qui peut être effacé.

zmazaniu służący, zmazuiący. zum Auslöschen dienlich. qui sert à éffacer.

Zmełcie, *n.* gemahlnes Getreide. mouture, *f.* farine mouluë.

Zmełty, *adj.* gemahlen in der Mühle. moulu.

Zmężniała, *adj.* mannbar, die einen Mann nehmen kann mariable, nubile; *adj.* qui est en age d'être mariée. § zmężniała Panna.

Zmeżnieć, F. *zmężnieię.* mannbar werden. monter en grain; devenir mariable.

Zmiatam, zmiatać co, F. *zmiotę, zmieść.* 1) abfegen. 2) zusammenfegen. *3) herunterwerfen, stürzen. 1) balier, balager, *v. a.* ôter l'ordure avec un balai ou avec des vergettes. 2) bailer en un tas. *3) jetter en bas; précipiter.

Zmiatanie słowa. *Simonid.* ciedotrzymanie słowa. sein Wort nicht halten. ne pas tenir parole.

Zmiedzy, *pr. g. vid.* Zpomiedzy.

Zmiękczam co, F. *zmiękczę, v. a.* erweichen. amolir. *v. n.* rendre plus mou- ramolir.

zmiękczaiący. erweichend. ramolisant, ramolitif.

Zmieniam, zmieniać, F. *zmienię, zmienić, v. a.* 1) wechseln, klein Geld geben. 2) verändern. 1) changer des éspéces. 2) changer. §. 1) zmień ten talar bity. 2) serca moiego nigdy nie zmienię.

*Zmiennik, *m.* zdrayca. Verräther, Untreuer. traître; perfide.

Zmiera, *v. m.* F. *zmrze.* es ereignet sich ein Sterben. il meurt; il y a une mortalité. § zmierało tu i owdzie bydło; zmieraią teraz ludzie.

Zmierzam, *v. m.* F. *zmierzę.* 1) ausmessen. 2) zielen. 3) abzielen, abzwecken. 1) mesurer avec une mesure. 2) viser, mirer, prendre la mire, porter un coup à. 3) viser, tendre, buter à qu. ch. § 1) zmierzyć zboże trzeba. 2) zmierza do celu; do ptaka; nie zamsze uderzy na co zmierzy, *prov.* 3) na to zmiera owo przysłowie; nie wiem do czego zmierza; ku temu zmierza koncowi.

widzę na co zmierza. ich sehe was er im Sinn hat. je le vois venir de loin.

zmierzaiący na co. abzielend, abzweckend. tendant.

Zmierzanie, *n.* zmierzenie, *n.* 1) das Ausmessen; die Abmessung. 2) das Zielen. 3) Absicht. 1) mesurage, *m.* l'action de mesurer. 2) l'action de virer, de mirer. 3) intention, but. § 1) zmierzanie pol, zboża. 2) zmierzanie do celu. 3) zmierzanie na co myślą.

Zmierzony, *adj.* ausgemessen. mesuré.

Zmierzch, *m.* Abend-Demmerung. le crépscule du soir.

zmierzchem. bey der Abend-Demmerung. entre loup et chien; sur le soir.

Zmierzcha się, *v. m.* F. *zmierzchnie.* es wird Abend. il fait nuit; il s'en va faire nuit. § nie iedźmy, zmierzchnęło się, zmierzchło się.

Zmieścić się. F. *zmieszczę.* Raum haben; Platz haben, herein gehen. avoir place. § nie zmieszczą się na tym wozie sześciu; wszyscy się tam zmieścili.

zmieszczą się w tey barytce cztery garce. in dieses Fäßchen werden vier Töpfe gehen. cette barique prendra, tiendra, contiendra quatre pots.

Zmieszać, F. *zmieszam.* 1) vermischen, mengen. 2) bestürzt machen. 1) mêler, mélanger,

mélanger, confondre, brouiller. 2) confondre, jetter dans les troubles. § 1) zmieszay karty; zmieszał wino z wodą, żyto z pszenicą. 2) zmieszało go to potkanie.

zmieszć się. 1) sich vermischen. 2) beschämt, bestürzt werden. 1) se mêler, se mêlanger. 2) se confondre; se troubler.

Zmieszanie, *n.* 1) die Vermischung. 2) Verwirrung, Bestürzung. 1) mélange, *m.* mixtion. 2) confusion, trouble, *m.*

Zmieszany, *adj.* 1) vermischt. 2) bestürzt, beschämt, verwirrt. 1) mêle. 2) confus, consterné, plein de troubles et de confusion. § 1) zmieszane z wodą wino. 2) nie tym zmieszany, życie osobne i mieyscowe dodaie pokarum melankolii i zmieszaney fantazyi.

'Zmigrosz, *m.* Knicker, Filz. pince-maille; barguigneur; taquin.

'Zmiia, *f.* 1) eine Natter, Otter. 2) ein böses Weib. 1) vipère, *f.* 2) vipère, *f.* furie, megère, diablesse, méchante femme. § 1) źmiy tam siła. 2) żmiio stul gębę.

'Zmiiowiec, *m.g. żmiiowca,* ziele. (*serpentaria*) Natter-Wurz. serpentine; *f.* la grande serpentaire.

Żmiiowiec, m. kamień. (echites) Otter-Stein. pierre de vipère.

'Zmiiowy, *adj.* Natter-, Otter-. de vipère.

Zmilczeć czego, F. *zmilczę.* 1) still schweigen; mit Stillschweigen übergehen. 2) etwas verschweigen, verbeißen. 1) passer sous silence; taire qu. ch. 2) dissimuler, *v. a.* souffrir sans rien dire; endurer. § 1) zmilcz mu tey nowiny. 2) dłużey mu nie zmilczał.

Zmilkły, *adj.* eingeschlafen, erstarrt. engourdi, *adj.* § zmilkłą nogę rozchodzić.

Zmilknąć, F. *zmilknę.* einschlafen, erstarren. s'engourdir, s'endormir, devenir engourdi. § zmilkła, zmilknęła mi noga.

Zmilknienie, *n.* Erstarrung eines Gliedes. engourdissemeut,

Zmiłować się, F. *zmiłuię.* sich erbarmen. avoir de la pitié, de la compassion; être touché de compassion. § zmiłuy się nad nieszczęśliwym przyiacielem; zmiłuy się a pobież czym prędzey.

Zmiłowanie, *n.* Erbarmung. pitié, *f.* commiseration, compassion, *f.*

*Zminda, *m.* & *f.* 1) Filzerey, Knauserey. 2) geiziger Filz, *f.* 'zmindak. 1) taquinerie, *f.* mesquinerie. 2) taquin, *vid.* 'Zmindak,

żminda, f. ziele. (blitum) Majer, Majer-Hahnen-Kamm. bluette, *f.* blette, poirée rouge.

'Zminpacki, *adj.* filzig, knauserig. mesquin, chiche, taquin.

po żmindacku; żmiadę. auf eine filzige Art. mesquinement, chichement, taquinement.

'Zmindactwo, *m.* źminda. Knauserey. taquinerie, *f.*

'Zmindak, *m.* Filz, Knauser. taquin; *m.* un avare taquin et vilain; un avare ladre; pince-maille.

'Zmiyka, *f.* eine keine Otter. vipereau. *m.*

Zmnieyszam, *v. m. F. zmnieyszę.* verkleinern. apetisser; rendre plus petit, rapetisser.

Zmocnieć, F. *zmocnieię.* stärker werden. se renforcer; reprendre ses forces.

Zmocnić, *vid.* Zmacniam.

Zmocować, F. *zmocuię, v. a.* übermannen, überwältigen. se rendre maître de qu; domter, soumettre, assujettir qu; surpasser qu. en forces; avoir le dessus, l'avantage, l'emporter sur.

Zmocowanie, *n.* Uebermannung, Ueberwältigung. assujettissement.

Zmocowany, *adj.* überwältigt. assujetti, domté

Zmoczony, *adj.* durchgeweicht, naß. moüillé, trempé dans l'eau; traversé de la pluie ou de l'eau.

Zmoczyć co, F. *zmoczę.* ganz naß machen, eintauchen. mouiller qu. ch; tremper dans l'eau.

Zmodź, *m.* Wappenk. eine Armbrust im rothen Felde. *Blas.* une arbalette au champ de gueules.

Zmoge, *v. a vid.* Zmagam.

Zmokły od deszczu. naß geworden vom Regen. traversé de la pluïe.

Zmoknąć, F. *zmoknę, v. n.* naß werden. se moüiller; être moüillé, être baigné. § zmokł od deszczu.

Zmoknienie, *n.* die Naßwerdung. moüllure, *f.* ample arrosement. § zmoknienie od deszczu.

Zmordować, F. *zmorduię.* } abmatten, Zmorzyć, F. *zmorzę.* } müde machen. fatiguer, lasser, abbattre.

zmordować się; zmoczyć się, sich ermüden; matt werden. se fatiguer, se lasser.

Zmordowanie, *n.* } Abmattung. fatigue, *f.* Zmorzenie, *n.* } abattemenc, *m.*

Zmordowany, *adj.* } abgemattet, ermüdet. Zmorzony, *adj.* } las; *adj.* qui est fatigué; abbattu.

Zmowa, *f.* Verständniß; heimliche Abrede. intelligen-

intelligence, *f.* concert, collusion, prévarication, correspondance avec la partie contraire. § zamek na zmowie poddał.

zmowę z kim mieć, uczynić. mit einem ein Verständniß haben, machen, sich verstehen. user de collusion, avoir intelligence, s'entendre avec qu. pour tromper un autre.

Zmowienie, *n. vid.* Zmawianie.

*Zmowiny, *plur.* zrękowiny. Ehe-Verlöbniß. *accordailles; *f. plur.* fiançailles, *f. plur.*

Zmowiony, *adj.* 1) abgelegt; heimlich abgeredet. *2) abgeredet, gesetzt. 1) concerté; collusoire; où l'on a usé de collusion. 2) arrêté, fixé, déterminé. § 1) zmowiona to sprawa. *2) zmowiony (umowiony) czas.

**zmowiona; zrękowana.* eine Verlobte. une fiancée.

zmowiona, zmowna sprawa. abgelegter, abgeredeter Handel. affaire concertée; guet à apens.

żołnierz zmowiony, przysięzny co zadatek wziął. ein vereideter Soldat. soldat enrôlé; soldat qui a fait le serment, qui sert dans les troupes réglées.

Zmownie, *n. adv.* heimlich; abgeredeter Weise; zum Schein. par collusion; de concert; en usant de collusion. § zmownie kogo bronić u prawa.

Zmowny, *adj.* der sich mit einem beredet hat: der ein heimliches Verständniß mit einem hat. qui use de collusion, qui a intelligence avec qu. § zmowni sędziowie, aktorowie.

Zmożenie, *n.* 1) Uebermannung, Ueberwältigung. 2) Aufkommen, Flor. 1) assujettissement, *m.* 2) renforcement, *m.* rétablissement; état florissant, accroissement; augmentation heureuse. § 1) zmożenie nieprzyiaciela. 2) zdziwił się zmożeniu iego.

Zmożony, *adj.* überwältiget. vaincu, assujetti.

Zmrugłe oko. halb zugemachtes Auge. un oeil fermé à demi. § zmrugłym w słońce patrzyć trzeba okiem.

Zmrużam oczy, F. *zmrużę.* die Augen blinzen, zumachen. ciller, cligner, fermer les yeux; remüer les paupières. § nie zmrużył oczu na nieprzyiacielskie miecze.

Zmrużanie, *n.* zmrużenie oczu. das Augen-Blinzen. clignement des yeux.

Zmrużek, *m. g. zmrużka,* zmyk, zmurek. Blinde-Kuh, ein Kinder-Spiel. colin-maillard, *m.* un jeu d'enfant.

Zmrużone oko. ein zugemachtes Auge. oeil fermé.

Zmuda, *m.* Versäumniß, Zeit-Verlust. perte de tems.

Zmudny, *adj.* das viel Zeit kostet; zeitverderblich. ennuyeux, fatiguant; peiné, long, pénible, qui coute beaucoup de tems. § zmudna to praca.

Zmudski, *adj.*} Samogitisch. de Samogitie. § Starosta Zmudzki w Senacie po Woiewodzie Łęczyckim ma mieysce, a Biskup Zmudzki po Przemyskim Biskupie.
Zmudzki, *adj.*}

Zmudź, *f.* Samoiten, *n.* Samogitien, *n.* eine Litthauische Provinz und Starostey gegen Norden an dem Brandenburgischen Preussen gelegen. Samogitie, *f.* Province et Starostie en Lithuanie au Nord de la Prusse de Brandenbourg.

Zmudzić, *F. zmudzę, czas, v. a.* viel Zeit brauchen, verderben. perdre beaucoup de tems. § kto wiele uważa, wiele zmudzi, *prov.*

Zmudzin, *m.* Samogede, Samogite. un Samogitien.

żmudzin, m. } koń wzrostu małego; iednochodnik drobny. Zwerg-Pferd, kleines Pferd. bidet, *m.* criquet, *m.* cheval nain, petit cheval. § Zmudzinkow naywięcey na Zmudzi.
Zmudzik, *m.* }
Zmudzinek, *m.* }

Zmurek, *m.* vid. Zmudzi,

Zmykam, *v. m. F. zemknę, v. a. & n.* 1) herunter schieben. 2) abstreifen die Blätter. 3) entwenden, mausen. 4) loslassen als einen Hund. 5) ein Kriegs-Volk rücken, hinziehen lassen, abschicken. 6) wegnehmen, wegraffen. 7) absetzen vom Amte. 1) rouler, faire, couler, glisser qu. ch. de haut en bas. 2) éffeuiller; ôter, dépouiller les feuilles, l'écorce. 3) fourisser, corbiner, griper, escamoter, détourner. 4) lâcher, faire courir après qu. comme un chien. 5) faire défiler les troupes vers un lieu. 6) enlever, ôter, ravir. 7) déposer, dégrader, démettre qu. d'un charge. § 1) zemkniy to powoli z gory na doł. 2) zmykać liście, korę z gałęzi. 3) zmykać co ukradkiem. 4) zemknął wprzod tatary; zemknął psa z powroza. 5) zemknął woysko pod miasto. 6) Bog, śmierc nas zmyka. 7) Rada go z tego urzędu zemknęła.

zemknął. er ist davon gelaufen. il s'éclipsa; il a gagné le haut; il a fait un trou à la lune.

zmykać się. 1) sich herunter schieben. 1) sich von etwas abrücken, abschieben. 3) vom Kriegs-Volk; rücken gegen einen

nen Ort. 1) grimper, se glisser, se couler de haut en bas. 2) se couler, se glisser de. 3) défiler, avancer vers; s'approcher de; *en parlant des troupes*. § 1) zemknął się w row z drzewa. 2) zemknęła się drabina. 3) zmykać się z woyskiem; woyska się ku Poznaniowi zmykaią.

pies się z powroza zmyka. der Hund streift sich vom Strick. le chien se défait de sa corde.

zmylenie, *n*. Irrung, Verirrung. égarement, détour, fourvoiement.

zmylam, *v. m. F. zmylę*. fehl gehen; sich verirren; verfehlen. s'égarer, se fourvoyer, se détourner de. § zmylić z drogi, z prawdy.

zmylony, *adj*. verfehlt. égaré, fourvoyé.

zmylony zaiąc. Jäger: ein Hase den man nicht wieder finden kann. *chasse*: lièvre dont on a perdu les voyes.

*zmysł, *m*. smysł. ein Sinn, einer der fünf Sinnen. sens *m*. un des cinq sens.

zmyślacz, *m*. zmyślnik. Heuchler; der sich verstellt. hipocrite, *m*. dissimulateur, dissimulé; qui use de dissimulation.

zmyślaczka, *f*. Heuchlerinn, die sich verstellt. dissimulée; dissimulatrice, *f*.

zmyślam co, *F. zmyślę, v. a*. 1) erdichten, erdenken. 2) fälschlich vorgeben; sich stellen, sich verstellen. 3) nachmachen, nachahmen. 1) feindre, *v. a*. inventer, imaginer, controuver. 2) faire semblant; feindre, couvrir, simuler, dissimuler. 3) contrefaire, imiter qu. chose, les manières de qu. § 1) kto tę zmyślił nowinę; na niego ten występek zmyślono. 2) zmyśla fałszywie, zdradliwie. 3) zmyślił iego pieczęć, charakter, głos i mowę.

nie zmyślay mow prawdę. verstelle dich nicht, sage die Wahrheit. parlez sans déguisement.

zmyślać się bydź czym. sich stellen als. se déguiser en; se contrefaire. § zmyślasz się bydź przyiacielem, prostakiem.

zmyślanie, *n*. zmyślenie, *n*. 1) Erdenkung, Erfindung. 2) Verstellung. 1) feinte, *f*. fiction, *f*. 2) déguisement, *m*. dissimulation, *f*.

zmyślenie. } *adv*. zmyślaiąc. verstellter
zmuślnie. } Weise. avec déguisement; avec feinte; avec dissimulation.

zmyślnik, *m*. *vid*. zmyślacz.

zmyślność, *f*. dowcip. Witz. génie, *m*. esprit, *m*.

*zmyślność, *f*. smyślność, *f*. czułość smysłow. Empfindlichkeit, Empfindungskraft. sensibilité, *f*.

zmyślny, *adj*. geschickt zu ersinnen, zu erfinden. inventif, ve, imaginatif, ve, qui a du génie à inventer; qui trouve qu. ch. par adresse.

**zmyślny*, *smyślny*. die fünf Sinne betreffend. de sens; qui regarde les cinq sens.

zmyślny, *adj*. } 1) falsch, erfunden, er-
zmyślony, *adj*. } dacht. 2) verstellt. 1) faux, feint, controuvé. 2) simulé, déguisé. § 1) zmyślona to rzecz, nowina; zmyślny zbieg; zmyślone albo fałszywe ma imię, nazwisko. 2) zmyślona to przyiaźń.

zmyślona twarz. verstelltes Gesicht. un faux-visage.

zmywam, zmywać, *v. m. F. zmyię, zmyć*. 1) abwaschen, abscheuren. 2) ausscheuren, den Kopf waschen. 1) laver, écurer, nettéyer. 2) laver la tête à qu; vespériser qu. § 1) zmyy stoł, talerze. 2) zmył za to go dobrze.

znać, *vid*. znam.

znaczę, *czy*, *czył*, *v. a*. 1) bezeichnen, bemerken. 2) bedeuten, eine Bedeutung haben. 3) notiren, anmerken. 4) andeuten eine zukünftige Sache. 5) zu erkennen geben. 1) signer, marquer; faire quelque marque, quelque signe. 2) signifier; avoir, emporter une signification, un certain sens. 3) remarquer, noter. 4) présager, donner quelque présage; marquer, signifier; faire connoître par avance ce qui doit arriver. 5) donner à connoître, à étendre, faire connoître, marquer à. § 1) znaczyć, naznaczyć wiersz w księdze ołowkiem; znaczyć złodzieia piątnem. 2) to słowo znaczy to; nie wiem co to znaczy. 3) proszę abyś to znaczył. 4) znaczyć przyszłe rzeczy; znaczy to pogodę, deszcz. 5) chcę przez to znaczyć że.

znaczący. bedeutend, andeutend. significant, significatif.

co się to znaczy. was bedeutet dieses. que veut dire cela.

znaczyć się. 1) sich bemerken lassen, erscheinen. 2) sich hervorthun. 3) merken, erkennen, abnehmen an etwas; gewahr werden. 1) venir à paroître, éclatter. 2) se distinguer de qu. par; se rendre remarquable par; se faire valoir, se produire, se signaler par. 3) trouver que; conjecturer par; avoir des marques que; prévoir par ses conjectures; observer qu. ch. par une autre; remarquer qu. ch. à. § 1) skoro się dzień biały znaczył. 2) młody ten Pan miedzy wszystkiemi znaczył się w dzielności.

nosci. 3) znaczyłem się po bałuchu że woyśko bliśkie.

Znaczek, *m. g. znaczka.* 1) ein kleines Zeichen, Merkmahl. 2) Sternchen oder anderes Zeichen in Büchern. 1) petit signe; petite marque. 2) asterisque, *m.* étoile, petite marque qu'on met dans un livre. § 1) znaczek to tylko miłości moiey. 2) znaczek przyłożyć; kreśka, gwiazdka albo insży znaczek w śiędze dla poprawy, dla pamięci.

Znaczenie, *n.* 1) Bezeichnung. 2) Bedeutung, Verstand, Sinn eines Worts. 1) désignation, action de marquer, de faire quelque signe. 2) signification, *f.* sens d'un mot. § 1) znaczenie czego kręśką. * 2) znaczenie, sens słowa ieśt ten.

Znacznie, znakomicie, *adv.* merklich. signamment, notablement, considérablement, sensiblement.

Znaczność, *f.* znakomitość. Merklichkeit, Merkwürdigkeit. distinction, *f.* considération; remarque, marque.

Znaczny, *adj.* znakomity, *adj.* 1) merklich. 2) berühmt, vortreflich. 2) insigne, connu, sensible, remarquable. 2) signalé, illuste, éclattant, considérable, de remarque. § 1) błąd to znaczny; znaczna to przyiaźń. 2) znaczny z urodzenia, z umieiętności.

Znaczyciel, *m.* Anmerker, Bemerker. marqueur.

Znagła, *adv.* plötzlich, schnell. soudainement; tout d'un coup; subitement.

Znaiomek, *m. g. znaiomka.* 1) ein Bekannter. 2) ein Kunde. 1) personne de connoissance; qui est de la connoissance de qu. 2) chaland.

Znaiomość, *f.* 1) Bekanntschaft, Umgang. 2) Wissenschaft von etwas. 3) Kundschaft. 1) connoissance, *f.* conversation, *f.* 2) connoissance, notice. 3) chalandise.

Znaiomy, *adj.* bekannt. connu. § znaiomy z niecnoty; rzecz to znaioma.

po znaiomu. bekannter Weise; nach Art derjenigen die sich kennen. familièrement; à la manière de ceux qui se connoissent; en ami. § po znaiomu się z sobą obchodzą.

Znak, *m.* 1) ein Zeichen, Merkzeichen, Wahrzeichen. 2) Zeichen, Merkmal, Beweis. 3) Zeichen, Vorboth, Andeutung, Vorbedeutung. 4) Wunder-Zeichen. 5) Grenz-Stein. 6) ein Schild am Hause. 7) Fahne, Standarte. 8) Kriegsw. Zeichen, Losung. 1) note, *f.* signe, *m.* marque qu'on fait pour se rappeller; enseigne, marque qu'on donne afin de reconnoître une chose ou une personne. 2) signe, *m.* marque, preuve, temoignage, *m.* 3) présage, *m.* augure, *m.* un signe d'une chose à venir. 4) prodige, *m.* un signe extraordinaire d'une chose future. 5) borne, terme, *m.* 6) enseigne de maisons, de boutiques. 7) guidon, enseigne, étendart, cornette, drapeau. 8) *guerre:* signal. § 1) znak dla pamięci położyć; znak fałszywy na czym; znak na pieniądzach wybity; znak ten ieśt że przyydę; ten sobie znak dali. 2) na znak przyiaźni naszey. 3) znak pogody, niepogody, szczęścia, śmierci, znak pewny choroby; znak dobry, szczęśliwy, nieszczęśliwy. 4) znak przypadku dziwny ktory bywa na niebie, na powietrzu, na płodzie dziwnym. 5) znaki granicze; lepsze pokazał znaki i kopcow usypanie. 6) mieszka pod znakiem lwa. 7) oderwałe się kilka set koni od znaku; prochy armaty i wiele znakow woiennych potracił. 8) aby woyśko za pierwszym znaku daniem się ruszyło; dano dzwonem znak przyszłey potyczki.

znak spolny, zmowny. abgeredetes Zeichen. signe concerté.

znak niebieśki. himmlisches Zeichen. un signe du zodiaque, une maison du ciel, un signe céleste. § narodził się pod znakiem lwa.

w znaki dać się komu. einem viel zu thun, zu schaffen machen. exercer la patience de qu; tailler, donner de la besogne, tailler des croupières, donner du fil à retordre, donner des affaires à qu.

Znaki Południowe, *plur.* Astron. Mittags-Zeichen des Thierkreises. *Astron.* les signes de midi du zodiaque.

Znaki Pułnocne, *plur.* Mitternachts-Zeichen des Thierkreises. les signes septemtrionaux de zodiaque.

Znakomicie, *adv. vid.* Znacznie.

Znakomitość, *f. vid.* Znaczność.

Znakomity, *adj. vid.* Znaczny.

Znakowanie, *n.* Bezeichnung. désignation, *f.* action par laquelle on marque.

Znakowany, *adj.* bezeichnet, bemerket. marqué.

Znakuię, *v. a.* znakować. zeichnen, bemerken. marquer, *v. a.* faire quelque marque, quelque signe.

znakować się. im Wappen führen: zum Wappen haben. porter; avoir dans ses armes. § snopem, hagodą się znakuie.

Znaleść co, *adj.* Znayduię.

Zna-

Znalezca, *m.* 1) ein Finder. 2) Finder, ein Leithund, der ein längſt verlaufenes Wild aufſucht. 1) inventeur, *m.* celui qui trouve quelque choſe perduë. 2) chien requeranr; trouveut, *m.* chien qui va requerir, qui requete une bête long tems après qu'elle a paſſé.

Znalezienie, *n.* 2) das Finden. 2) eine gefundene Sache. 1) l'action de trouver, 2) trouvaille, *f.* choſe qu'on a trouvée.

znalezienie Kryża S. Creutz-Erfindung ein Feſt, Invention, *f.* Invention Sainte Croix, *f.* une fête.

Znaleziony, *adj.* gefunden. trouvé.

Znam, *v. a.* 1) kennen. 2) vor etwas erkennen. 1) connoître, *v. a.* 2) reconnoître qu. pour. § 1) znam ſioſtrę twoię; znam go z twarzy, z imienia. 2) znam cię Panem moim; znam cię bydź krolem moim.

znać ſiebie ſamego. ſich ſelbſt kennen. ſe connoître ſoi-même.

znay ſiebie ſamego. zupfe dich ſelbſt bey der Naſe. prenez vous par le nez.

znam po ſobie żem. ich weiß von mir, ich kenne mich daß. je ſai de moi qu.

znać kogo z powieści. einen dem Rufe nach kennen. connoître qu. par renommée.

znać; znać ieſt. es iſt zu ſehen, man kann es erkennen, ſehen. on reconnoit à qu. ch; on voit par; il paroit, il y a à voir. § znać po (z) twarzy, po chodzie (z chodu) że pyſzny; znać po obrazach; znać wilka po głoſie, po ſierci; znać madrość iego; znać w młodości co będzie w ſtarości, *prov.*

znać ſmętek na nim, po oczach iego. der Kummer iſt ihm an den Augen anzuſehen. le chagrin eſt peint ſur ſon viſage.

dać ſię komu znać. 1) ſich einem zu erkennen geben. 2) einem weiſen; zeigen; einem zu ſchaffen machen, viel Unruh und Kummer machen. 4) ausprügeln. 1) ſe communiquer, ſe découvrir à qu. 2) tailler, donner la beſogne à qu; montrer, faire voir, ſe faire voir. ſe faire ſentir à qu; donner des affaires, des chagrins à qu. 3) roſſer, battre, ſavonner qu. § 1) Jowiſz nie zawſze ſię dał znać znać za Boga. 2) dam mu ſię znać co umiem, co mogę; dała mu ſię znać woyna; dały mu ſię znać nierządnice; znowu mu ſię zachciągło, co mu ſię iuż tak znać dało. 3) dam ci ſię znać.

nie znać go przy nim. er kommt ihm gar nicht bey. ils ſont éloignés comme le ciel l'eſt de la terre; ils ne ſe reſſemblent point l'un l'autre.

znać daię. zu wiſſen thun; Nachricht geben. donner à entendre; mander, faire ſavoir. § day mi znać przyiazd iego, kiedy przyiedzie.

znak danie; znać dawanie. Benachrichtigung. avis, avertiſſement, *m.*

zna ſwoy ſwego. gleich und gleich geſellt ſich gerne. chacun aime ſon ſemblable; il n'eſt que la ſorte.

znać ſię. 1) ſich kennen, einander kennen. 2) einen kennen; mit einen Bekanntſchaft haben. 3) erkennen für das Seinige; ſich zu etwas bekennen. 4) etwas verſtehen, können; ſich auf etwas verſtehen. 1) s'entreconnoître, connoître l'un l'autre. 2) connoître qu; avoir connoiſſance avec qu. 3) reconnoître, avouer qu. pour ſien. 4) ſe connoître, s'entendre, être habile en qu. ch; entendre, ſavoir qu. ch. § 1) znaia ſię iaſi złodzieie na iarmarku, *prov.* 2) znam ſię z nim od dawnych czaſow. 3) zna ſię do do brata; zna ſię do dzieięcia tego oycem; znam ſię do tego zapiſu, to tych słow; tym dobrodzieyſtwem tak ſię znam zwyciężonym że. 4) znał ſię na matematyce. na koniach, na tym rzemieśle; zna ſię na rzeczach, na figlach.

znaiący ſię na czym. kundig, erfahren; ein Kenner. entendu, *adj.* habile dans; connoiſſeur, celui qui s'entend, qui ſe connoît en qu. ch.

znam go dobrze. ich kenne ihn ſchon. je ſai de quel bois il ſe chauffe.

nie zna mnie ieſzcze. er kennt mich noch nicht. il ne ſait de quel bois je me chauffe.

znamy ſię. wir kennen uns ſchon einander. nous nous connoiſſons déja.

znać ſię na ludziach. die menſchlichen Gemüther kennen, ſich in die Leute ſchicken. ſe connoître en gens.

znać ſię na rzeczy. zu leben wiſſen. ſavoir bien ſon monde, ſavoir bien vivre.

zna ſię na tym iak koza na pieprzu, iak wilk na gwiazdach. er weiß ſo viel davon als der Blinde von der Farbe, als der Bauer vom Aderlaſſen. il s'y entend comme un aveugle en couleur; il n'y eſt pas.

znaymy ſię po ſierci. wir wollen uns kennen lernen, wir wollen ſehen, wer von uns mehr vermag, was in uns ſteckt. voyons de quel bois nous nous chauffons; voyons ce que nous avons dans nos corps.

Znamię, *n.* 1) Mutter-Mal, Mal Flecken.

cken. 2) ein Gestirn. 3) ein himmlisches Zeichen. 1) tache, *f.* marque naturelle qu'on apporte en naissant. 2) constellation, *f.* astre, *m.* 3) une maison du soleil; un signe du zodiaque. § 1) po tym znamieniu syna poznała. 2) baby znamię piękne. 3) dwanaście iest znamion albo znakow na zwierzyńcu.

znamię orderowe. Ordens-Zeichen. marque d'un Ordre de chevalerie. § znamię orderu tego iest orzeł.

Znamienicie. *adv* 1) überaus, wohl, vortreflich. 2) insonderheit, namentlich. 3) wohl, gehörig, nicht zur Unzeit. 1) à merveille, excellemment. 2) notamment, spécialement, nommément. 3) bien à propos, convenablement, pertinement.

Znamienity, *adj.* 1) vortreflich. 2) erwehnt, nehmlich, benannt. 1) insigne, connu, fameux. 2) ledit, mentionné, nommé.

Znamionowanie, *n.* 1) Bezeichnung. 2) Bedeutung eines Worts. 2) Andeutung, Vorbothe. 1) désignation, *f.* l'action de marquer. 2) signification d'un mot. 3) présage, *m.*

Znamionowany, *adj.* 1) 1) bezeichnet. 2) angedeutet. 3) der ein Mutter-Mal hat. 1) marqué. 2) présagé; marqué par un signe. 3) marqué d'une tache naturelle. § * 1) znamionowana, naznaczona rzecz. 2) znamionowana się sprawdziła pogoda. 3) znamionowany człowiek.

Znamonuię, *v. a.* 1) bezeichnen. 2) andeuten, bedeuten. 3) bedeuten, eine Bedeutung. 1) marquer; mettre un signe. 2) signifier, présager. 3) signifier; avoir le sens. § * 1) znamionować, naznaczyć co kroską. 2) gwiazdy nadąte deszcz znamionuią; zboż obfit to znamionuie. 3) słowo tyran w starożytności mocarza znamionuie.

tęcza na deszcz znamionuie der Regen-Bogen bedeutet Regen. l'arc en ciel signifie de la pluie.

Znarowić, F. *znarowię.* 1) verderben ein Pferd. 2) verderben die Sitten. 1) détraquer un cheval; rendre un cheval vicieux. 2) détraquer, corrompre, gâter les moeurs. § 1) zły powoźnik dobrego znarowi konia.

Znarowienie, *n.* Verderbung der Sitten. corruption, déreglement.

znarowienie konia. Verderbung eines Pferdes. l'action par laquelle on détraque un cheval.

Znarowiony, *adj.* verdorben. gâté, corrompu.

koń znarowiony. ein verdorbenes Pferd. un cheval détraqué.

Znaszam, *vid.* Znoscę.

Znayduię co, *v. m. F.* *znaydę*, znayduię. finden. trouver, *v. a.* § znalazł pierżicen; znaleść co na drodze.

Znę, *żnie*, *żął*, *żeli*. *v. a.* erndten, das Getreide abschneiden. moissonner; scier, couper le blé. żniycie pszenicę.

Znędzić, F. *znędzę.* arm machen. appauvrir; rendre pauvre; dépouiller. § bogate znędził miasta.

Znędzenie, *n.* Verarmung. appauvrissement,

Znędziony, *adj.* verarmt. appauvri, dépouillé de ses biens.

*Znienaczka, *adv.* pomału. langsam, gemächlich. bellement, *adv.* tout beau; boucement.

Znieobaczka, *adv.* unversehens. à l'improviste; à l'imprévue; par surprise, inopinément, à depourvû.

Zniepoważam, *v. m. F.* *zniepoważę, vid.* Znieważam.

Zniesienie, *vid.* Znoszenie.

Zniesiony, *adj.* 1) abgetragen, niedergerissen. 2) caßirt, aufgehoben. 3) vertilgt. 4) gelegt als ein Ey. 1) abbattu, démoli. 2) aboli, cassé, abrogé. 3) anéanti. 4) pondu.

Zniewaga, *f.* Unehre, Verunehrung. affront, *m.* déshonneur, ignominie.

Zniewalam sobie kogo, *v. m.* F. *zniewolę.* einen gewinnen, verbinden. attrirer à sa faveur; obliger, gagner, attacher, engager qu.

Zniewalanie, *n.* das Gewinnen eines Gemüths. l'action de gagner, d'engager quelqu'un.

Znieważam co, *v. m. F.* *znieważę.* verunehren. ravilir, avilir, déshonorer, mésestimer.

Znieważanie, *n.* znieważenie, *n.* Verunehrung. avilissement.

Zniewieścialość, *f.* weibische Weichlichkeit. mollesse, *f.* délicatesse lâche & efféminée.

Zniewieścialy, *adj.* weibisch. efféminé, amoli par les plaisirs.

Zniewieściec. F. *zniewieścieię.* weibisch werden. devenir lâche, devenir efféminé, s'efféminer, se ramolir, se rendre efféminé.

Zniewolenie, *n.* Gewinnung. attachement, engagement.

Zniewolony, *adj.* verbunden, gewonnen. gagné, obligé, engagé, attaché. § co

ściste

ściśle zniewoloney miłości stwierdza obowiązki.

Znikąd, *adv.* nirgendsher. d'aucune part, de nulle part. § znikąd widzę ratunku.

Znikam, znikać, *v. m. F.* znikne, *v. n.* zniknąć. 1) verschwinden, vergehen. 2) entgehen, vermeiden. 3) sich verlieren, verschwinden als die Sterne. 4) sich unsichtbar machen, sich aus dem Staube machen. 1) disparoître, *v. n.* s'évanouïr, s'éclipser, passer, se passer. 2) éviter, échapper, fuir quelque péril; se sauver de. 3) disparoître, s'éclipser, s'en aller comme les étoiles. 4) faire une éclipse, faire un trou à la lune; trousser bagage; disparoître. § 1) znikaią prożności świata. 2) zniknął posłuchow, straże. 3) zniknęły gwiazdy. 4) bankiet zniknął.

zniknął mi z oczu. er hat sich aus meinen Augen verlohren. il s'est perdu, il s'est dérobé de ma vuë.

Znikanie, *n.* } das Verschwinden. l'action de disparoître, de s'évanouir; dépérissement; le tems qu'une chose commence à disparoître, à s'évanouir.
Zniknienie, *n.* }

Znikły, *adj.* } vergänglich, eitel. vain, vaine; périssable, caduc, transitoire, futile.
Znikomy, *adj.* }

Znikłość, *f.* } Vergänglichkeit, Eitelkeit. le peu de durée; vanité, corruptibilité, futilité, fragilité, *f.* § gardźmy znikomościami światowemi.
Znikomość, *f.* }

Zniknienie, *n.* die Verschwindung, Vergehung. éclipse, *f.* l'action par laquelle une chose est disparuë; extinction, anéantissement.

Znikniony, *adj.* verschwunden. disparu, évanoui, passé.

Znin, *m.* Wappenk. der Buchstabe S auf einer Tafel. *Blas.* la lettre S exprimée sur une table. § żnin, *m.*

Zniszczyć co, F, *zniszczę.* vernichten, vereiteln. anéantir, *v. a.* § zniszczył nadzieie moie.

zniszczyć się. vernichtet werden; verschwinden. disparoître, *v. n.* venir à néant, à rien; se détruire; déperir, s'anéantir.

Zniszczenie, *n.* Vernichtung. anéantissement, *n.* déstruction entière, déstruction totale.

Zniszczony, *adj.* vernichtet. anéanti, détruit.

Zniwacz, *m.* } Schnitter, Erndt-Arbeiter. moissonneur, Outeron, *n.*
Zniwiarz, *m.* }

Zniwiarka, *f.* Schnitterinn. moissonneuse, *f.*

Zniwo, *n.* 1) das Erndten. 2) die Erndte, die Erndte-Zeit. 3) die Erndte das abgeschnittene Getreide. 1) l'action de moissonner. 2) la moisson; le tems de la moisson; août, *wymow* oût. 3) moisson, *f.* récolte; cueillette; les grains qu'on a moissonnés.

Zniżam, *v. m F.* zniżę. 1) erniedrigen, niedriger machen. 2) beym Maler: vertiefen. 1) rabaisser, baisser, abbaisser, *v. a.* 2) *terme de peintres,* ombrer, enfoncer, représenter dans une profondeur. § zniżyć zwodu, głosu. 2) malarz to pięknie zniżył.

zniżyć cenę. den Preis erniedrigen. abaisser, ramander, avilir le prix.

zniżać się, zniżam się. 1) niedriger werden. 2) sich herunter lassen, sich zu etwas geringen erniedrigen. 1) s'abbaisser, se ravaler à; descendre dans; s'accommoder à la portée, a la basse condition de qu. § 1) kray się ten ku wschodowi zniża. 2) zniżać się do niezdolności, do podłości czyiey.

Zniżanie, *n.* zniżenie, *n.* Erniedrigung. abbaissement, *m.* § zniżenie muru, głosu.

zniżanie ceny, monety. Abwürdigung, Verminderung des Preises, des Geldes. rabais, *m.* abbaissement, avilissement de prix, de monnoye.

Zniżony, *adj.* 1) erniedrigt. 2) vertieft in einer Malerey. 1) abbaissé, baissé. 2) enfoncé, représenté en profondeur dans un tableau.

cena zniżona. erniedrigter Preis. prix rabaissé, ravalé.

Znoię się, *i, it.* sehr schwitzen. suër à grosses gouttes; jetter une grande sueur.

Znosiciel, *m.* Vertilger. destructeur, abbatteur, renverseur.

Znośnie, *adv.* leidlich, erträglicher Weise. passablement, d'une manière supportable.

Znośny, *adj.* erträglich. souffrable, supportable; qu'on peut souffrir.

Znoszę, *v. m.* F. *zniosę.* 1) heruntertragen. 2) abtragen, niederreißen ein Haus 3) zusammen tragen. 4) legen Eyer. 5) conferiren, gegen einander halten. 6) eine Last ertragen. 7) ertragen, leiden, verschmerzen. 8) aufheben, cassiren. 9) ausrotten, vertilgen. 1) porter en bas. 2) abbattre, démolir, raser. 3) porter, mettre plusieurs choses en un même endroit; amasser. 4) pondre, faire des oeufs, 5) con-

5) convéter, vérifier, comparer quelque écrit avec l'original. 6) supporter, soutenir, porter un fardeau. 6) porter, supporter, souffrir, endurer. 8) casser, rescindre, abolir, abroger, annuller. 9) détruire, éffacer, abolir, ôter, ruïner, défaire, anéantir. § 1) znieś stołki na doł. 2) mur, dom znosić. 3) zniosł te kamienie do kupy. 4) kokosz iaie zniosła. 5) zniosłem oryginał z przepisem, druk z rękopismem. 6) znieść ciężar ten musi, pamięć to iednego nie zniesie; zmy słymoie tego znieść nie mogą. 7) zniosł cierpliwie tę urazę, to nieszczęście; znosił skromnie dotknienia Boskie; znieść mi tego człowieka niebodobna. 8) znosić z kogo karę, banicyą; zniesiono te prawa. 9) znieść pamiątkę czyią ze świata; znosił kacerzow, prawa i wolności szlacheckie.

znieść nieprzyiaciela na głowę. den Feind aufs Haupt schlagen. tailler en pièces, défaire à plate couture, mettre une armée en déroute.

znasić mieczom i ogniem. mit Feuer und Schwerdt verheren. mettre à fau & à sang.

znosić się. 1) sich mit einem unterreden, sich berathschlagen. 2) von Jagd-Hunden: sich von der Spur verschlagen, solche verlieren. 1) conférer, déliberer, avoir conférence avec qu. 2) *en parlant des chiens de chasse*: tomber, demeurer en défaut; perdre les voyes; s'égarer, se détourner de la piste. § 1) we wszystkich sprawach się z nim przez listy znosi; około tego się sobą znoszą, iakoby temu zacieżeć. 2) ogar się zniosł; pies się zniol wciąż.

Znoszenie, *n.* zniesienie, *n.* 1) das Heruntertragen. 2) das Abtragen eines Hauses. 3) das Zusammentragen. 4) Aufhebung, Cassation, 5) Vernichtung, Ausrottung, Vertilgung. 1) l'action de transporter en bas. 2) abbattement, *m.* démolition, *f.* 3) le transport de plusieurs choses en un même lieu; action de ramasser de tous côtés. 4) cassation, recision, abolition, abolissement. 5) anéantissement; déstruction, extinction, défaire.

znoszenie się z kim. das Conferiren mit einem. conférence, *f.* l'action de conférer avec qu.

zniesienie aresztu. Aufhebung des Arrests, des Beschlages. main levée.

otrzymać zniesienie aresztu. die Aufhebung des Arrests erhalten. avoir main lévée.

zniesienie się psą. das Verlieren der Spur eines Wildes. défaut, *m.* la perte que le chien a faite des voyes de la bête qu'on chasse.

zniesienie. n. das Eyerlegen l'action de pondre ou de faire un oeuf § kura przy zniesieniu często iaie ziada.

Znowu, *adv.* wieder, wiederum. derechef, de nouveau, une seconde fois; encore une fois.

* * *

Vor den *verbis* bedeutet dieses *adverbium* wieder. *cette particule avec un verbe marque la particule françoise re, ou une action qui se fait une seconde fois.*

znowu co czynić. etwas wieder thun. refaire.

znowu zacząć. wieder anfangen. recommencer.

znowu dobyć. wieder erobern. reconquetir.

znowu się narodzić. wieder gebohren werden. renaître.

Znoy, *g.* *znoiu.* 1) große Hitze. 2) starker Schweiß. 1) grand chaud, grande chaleur. 2) grande suëur; une suëur à grosses gouttes.

Znużyć, znużnić, *F.* *znużę.* sehr schwächen, abmatten affoibler, harasser, fatiguer, énerver, abbattre.

Znużenie, *n.* znużnienie, *n.* Abmattung. affoiblissement, abattement.

Znużony, *adj.* znużniony. abgemattet. harassé, affoibli, abbattu, recru. § woysko znużone w siłach swoich; koń znużony.

Zo, *pr. Inf.* hier. ist nur bey den *verbis* staie, stawiam gewöhnlich. ici: *cette préposition n'est en usage qu'avec les verbes*: staie, stawiam.

Zob, *f. g. i.* Vogel-Atz, Schnabel-Weide; Hühner-Mengsel, Vogel-Futter mangaille; le mangé qu'on donne aux oiseaux. § żob prasza, kokosza; oiseaux. § żob ptasza, kokosza; ptaki łacno brać na zobi, *prov.*

zob żabia, ziele. (lens palustris) Meerlinsen. lentil de marais.

zob ptasza, drzewko oliwie i bzowi popobne, iagody kwiczołom, drozdom rodzące. (ligustrum) Rhein Weide, Mund-Holz, Bein-Hölzlein, Hartregel. troëne, frezillon.

Zobie, *bie, bał, v. a.* schnabeln. mit dem Schnabel Körner auflesen. bequeter, *v. a.* accueillir les grains avec le bec. § zobiące i drapieżne ptastwo.

Zobopolnie, *adv.* 1) mit einander. 2) einander. 1) ensemble, en commune. 2) mutuëllement, reciproquement. § 1) zobopolnie (społecznie, społem) z sobą

z sobą mieszkali. 2) zobopolnie, wzaiemnie służyć będę.
Zobopolność, *f.* Gemeinschaft. 2) Gegenbezeugung, Wiedervergeltung. 1) société, communion, communauté. 2) réciprocation, *f.* l'action de rendre le réciproque. § 1) przyiąć kogo do swoiey zobopolności. 2) zobopolnością tę przysługę odwdzięczać będę.
Zobopolny, *adj.* 1) gemeinschaftlich. 2) beyderseitig, gegen einander. 1) commun. 2) mutuel; réciproque. § *1) zobopolny, społeczny zarobek. 2) na zobopolney się nie zawiodę miłości.
Zoczny, *adj.* der ein scharf Gesicht hat. qui a bonne vuë.
Zoczenie, *n.* die Erblickung. découverte, *f.* vuë, *f.* l'action d'appercevoir.
Zoczony, *adj.* erblickt. apperçu, vu, découvert.
Zoczyć, *F.* *zoczę*, *v. a.* erblicken, gewahr werden. appercevoir, découvrir, *v. a.*
Zodyak, *m. g. u.* zwierzyniec. der Thier-Kreis. le zodiaque.
Zodyakowy, *adj.* zum Thier-Kreis gehörig. de zodiaque.
Zoła, *f.* ausgelaugete Asche die man wegschüttet. charrée, *f.* le cendre qu'on jette après qu'on a fait le lessive.
Zołądek, *m. g.* *żołądka*. der Magen. estomac, *m.* ventricule, *m.* § żołądka chorego, słabego człowiek; zeżwana w gębie potrawa przez gardło idzie do żołądka.
żołądka bolenie. Magendrücken, Magenweh, Herzweh. foiblesse d'estomac, défaillance de coeur; cardialgie; douleur d'estomac. § cierpię, mam żołądka bolenie.
ma żołądek dobry, duży; iest żołądka dobrego, dużego. er hat einen guten Magen; er könnte Eisen verdauen. il a un estomac d'autruche; il digéreroit le fer.
żołądek popsuć. den Magen verderben. débaucher, débiffer l'estomac.
żołądek się zepsuł. der Magen hat sich verdorben. l'estomac s'est détraqué.
popsuty żołądek. verdorbner Magen. estomac débifé.
Zołądkowy, *adj.* Magen-. d'estomac; de ventricule.
żołądkowe lekarstwo. Magen-stärkende Arzney. remède stomacale.
żołądkowe uście. der Magen-Mund. l'orifice de ventricule. § spodnie uście żołądkowe.
Zołądkuię się, *vulg.* zürnen, böse thun. s'indigner, s'estomaquer, se fâcher, se mettre en colère.

Zołądź, *m. et f. g. żołędzi.* 1) eine Eichel. 2) Eicheln in der teutschen Karte. 3) eine Eichel-Muschel. 1) gland, *f. m.* 3) glanette, carreau, c'est une des quatre couleurs du jeu des cartes allemandes. 3) gland de mer; poisson à test qui est couvert de deux coquilles molles, & qui a la figure d'un gland. § 1) żołądź dębowy, bukowy, więzożołdowy; żołędzie zbierać. 2) żołądź się święci. 3) żołądź morski iest pław miękkoskorupy.
żołądź żerowy. Eicheln zum Mästen; Eichelmast. glandée, *f.* des glands propres à engraisser les cochons.
Zołć, *f.* 1) die Galle. 2) Heilk. die Galle. 3) fig. Galle, Bitterkeit. 1) fiel; amer. 2) *Médec.* bile. 3) *fig.* amertume, aigreur, *f.* § 1) w wątrobie się pokarm w krew obraca, a co się w nim znayduie zgodnego do żołci, do worka żołci odchodzi. 2) ieżli żołci nazbyt, to się rozchodzi po całym ciele i żołtość sprawuie. 3) żołcią napoione pioro życzliwość twoia osłodzi; żołcią zaprawne karesy.
żołć czarna. schwarze Galle. attrabile; bile noire.
w *żołć się obracać.* sich in Galle, in Bitterkeit verwandeln. se tourner en bile, en amertume. § słodkie rzeczy w żołć się obracaią; wszystkie moie nadzieie w żołć się obrociły.
żołci choroba. Gallen-Krankheit, Gallsucht. trousse galand, *m.* colera-morbus, *m.* épanchement de bile par haut & par bas.
Zołcę, *i, ił, v. a.* gelb machen, färben. jaunir, *v. a.* teindre en jaune, réjaunir.
żołci się, vid. Zołcieie.
Zołciany, *adj.* } Gallen-; zur Galle gehö-
Zołciowy, *adj.* } rig. de fiel.
Zołcieię, *v. n.* żołci się. gelb werden. jaunir; *v. n.* devenir jaune; réjaunir.
włosy zołcieią blado iasno, płowieią. die Haare werden blaßgelb. les chevaux blondissent.
żołcieć ostro ku czerwonemu. rothhärig, gelbroth werden. roussir, devenir roux.
Zołcień, *m.* ziele, Ostrzyż Indyyski. Curbumey. curcuma, suchet des Indes.
Zołd, *m.* Sold, *m.* Soldaten-Löhnung. solde, *f.* paie, *f.* prêt, *m.* appointement qu'on donne aux soldats.
żołd miesięczny. Monats-Löhnung. montre, *f.*
żołd płacić. den Sold geben; besolden. soudoyer; donner la solde ou la paie.
żołd brać. Sold bekommen. toucher le prêt; recevoir la solde.

ſkarać żołnierza na żołdzie. einen Soldaten um den Sold ſtrafen. déſappointer un ſoldat.
żołdu ubliżenie, urywanie, wydzierſtwo *albo podarek rotmiſtrzowi od żołnierza.* Unterſchleif in Zahlen des Soldes. malverſation dans la paie.
żołd wiodę. für Sold dienen. ſervir pour la ſolde.
Zołdak, *m.* } Gemeiner; gemeiner Sol-
*Zołdat, *m.* } dat. un ſimple ſoldat § Oficerowie i żołdaci.
Zołdowanie, *n.* Soldaten-Stand. métier, vie, état de ſoldat.
Zołdownik, *m.* Soldat der um Sold dienet. ſoldat appointé; ſoldat qui reçoit la ſolde.
Zołduię, *v. n.* vor Sold Kriegs-Dienſte thun; im Sold ſtehen être à la ſolde de; ſervir pour la ſolde; porter les armes.
Zołędni, *adj.* } 1) Eicheln. 2) Eicheln
Zołędaiowy, *adj.* } in der Spiel-Karte. 1) de gland. 2) de glanette, *en terme de joueur aux cartes allemandes.* § 1) żołędziowy żer. 2) żołędziowa kralka.
żołędziowy, adj. der Eicheln frißt. qui mange du glan. § żołędziowe świnie.
Zołędziorodny, *adj.* Eicheltragend. qui porte du gland.
Zołknieię, żołcieię, *v. n.* gelb werden. jaunir, rejaunir, devenir jaune.
zboże iuż żołknicie na polu. das Getreide fängt an auf dem Felde gelb zu werden. les moiſſons commencent à ſe dorer.
Zolknienie, *n.* das Gelbwerden. jauniſſement.
Zołna, *f.* (*merops*) Bienen-Freſſer, Immen-Wolf ein Vogel. merops, *n.* guêpier, *m.* oiſeau qui mange les abeilles. § żołna żołtawa.
Zołnierſki, *adj.* 1) Soldaten. 2) ſoldatiſch. 1) militaire, de ſoldat, qui concerne le ſoldat. 2) ſoldateſque, *adj.* de ſoldat, qui ſent de ſoldat. § 1) żołnierſki ſtan; żołnierſka ſzata; żołnierſkiem prawem, poſtepkiem ſądzić. 2) żołnierſkie ma nałogi.
żołnierſka służyć. Kriegs-Dienſte thun. mener le fer; faire profeſſion de l'épée; porter les armes.
żołnierſka, ſ. f. 1) Kriegs-Kunſt. 2) Kriegs-Dienſte. 3) Soldaten-Leben, Soldaten-Stand. 1) métier de la guerre, l'art militaire. 2) le ſervice dans les troupes. 3) vie militaire; condition, état de ſoldat. § 1) uczyć ſię żołnierſkiey (żołnierſkiey, rycerſkiey nauki). 2) żołnierſką (żołnierſką służbę) służyć pod kim.
żołnierſką przyiąć. Kriegs Dienſte nehmen. ſe mettre dans le ſervice.
nie żołnierſka to. das iſt nicht ſoldatiſch. cela n'eſt pas en ſoldat, en homme de guerre; cela ne ſent pas l'homme de guerre.
żołnierſkie doſkonale umie rzemiesło. er verſtehet das Soldaten-Handwerk aus dem Grunde. c'eſt un maître en fait d'armes; il fait parfaitement le train de la guerre.
po żołnierſku. } *adv.* ſoldatiſch; auf Art
*Zołnierſkie. } der Soldaten. militairement; en ſoldet; en homme de guerre.
Zołnierſtwo, *n.* 1) die Miliz; die Soldaten. 2) Kriegs-Kunſt, Kriegs-Weſen. 1) gens de guerre; ſoldats; ſoldateſque. 2) milice; metier, train de la guerre. § 1) goſpody pełne żołnierſtwa były. 2) w żołnierſtwa biegły.
Zołnierz, *m.* 1) ein Soldat. 2) Soldat, der das Soldaten-Handwerk verſtehet. 1) ſoldat, *m.* 2) guerrier, *m.* capitaine, ſoldat qui entend le métier de la guerre. § 1) żołnierz kwarciany, letki albo letko ubrany; żołnierz wodny, pieſzy; żołnier zbroyny lepſzy niż ſtroyny; żołnierze wſzyſtko zabrali; było tam żołnierzy, żołnierzow kilku. 2) sławny to był żołnierz.
żołnierz konny. Reuter, Soldat zu Perd. maître; ſoldat cavalier.
żołnierz podły. ein gemeiner Soldat. un ſimple ſoldat.
Zołnierzyſko, *n.* ein elender Soldat. un méchant ſoldat; ſoudrille.
Zołtaczek, *m.* ptak od żołtaczki choroby. (*charadrius, oryalus, halicula, galgulus*) Hämerling, ein gelbes Vögelchen, Gelbſüchtige ſollen durch das Anſchauen dieſes Vogels geheilet werden. oiſeau de couleur jaune, il guerit à ce qu'on dit les icteriques qui le regardent.
Zołtaczka, żołta choroba; żołta niemoc. die gelbe Sucht. jauniſſe, *f.*
żołtaczkę cierpiący. ein Gelbſüchtiger. qui a la jauniſſe, icterique
**Zołtarz, *g. a.* pſałterz. ein Pſalm-Buch. Pſeautier, *m.*
Zołtawy. gelblicht. jaunâtre.
żołtawa farba. Berggeel, Berggelb, Ocker-gelb. ocre jaune; ocre de Berri.
Zołtek, *m. g. żołtku.* der Dotter. le jaune d'oeuf.
żołtek ſurowy. roher Dotter. le moyen.
Zołtobłady, *adj.* płowy. gelbblaß. paillet, *adj.*

adj. qui tire sur la couleur de paille ou de feuille morte.
Zołtobrzuch, *m.* Bauch-Diener, Schlemmer. goinfre, *m.* gastrolâtre, *m.* gourmane, *m.* esclave de son ventre; serf de sa pance, de ses tripes.
Zołtoczerwony, *adj.} ogniſtey farby
Zołtogorący, *adj.* } feuerfärbig, hoch gelbroth. ardent, *adj.* qui tire sur la couleur de feu; roux ardent ou éclattant.
Zołtogłowy, *adj. vid.* Zołtowłosy.
Zołtość, *f.* die gelbe Farbe; das Gelbe. jaune, *m.* la couleur jaune. § zołtość blada, szpetna.
Zołtowłosy, *adj.* żołtogłowy, *adj.* der hochgelbe, goldfärbige Haare hat. blondin, *adj.* qui a les cheveux du blond doré.
Zołtozielony, *adj.* fittig-grün. verd de perroquet.
Zołty, *adj.* iasnożołty. gelb. jaune.
żołta choroba, *vid.* Zołtaczka.
Zołw, *m. g. żołwia.* eine Schild-Kröte. tortuë, *f.*
Zołwi, *adj.* } Schild-Kröten. de tor-
Zołwiowy, *adj.* } tuë.
żołwiowy chod, krok. langsamer Gang, langsamer Schritt. pas de tortuë, pas de loup.
żołwiowym chodem. mit sehr langsamen Schritten. pas à pas, fort doucement.
żołwiowy kamień. (chelonitis) Schild-Kröten-Stein, er soll ihre Gestalt haben. chelonite, *f.* pierre précieuse de la figure d'une tortuë.
żołwiowa skorupa. Schildkröten-Schaale. écaille de tortuë.
Zołwica, *f.* świeść Manns-Schwester. belle-soeur; soeur de l'époux.
Zołwioiad, *m.* } Schildkröten-Esser. man-
Zołwioiedz, *m.* } geur de tortuës.
Zołzy, *plur.* der Feifel, Vivel, Drüse, ein Geschwür, davon die Pferde husten und eine garstige Materie auswerfen. avives, *f. plur.* glandes enflées dont les chevaux toussent & jettent une matière püante.
koń co ma zołzy. ein Pferd das den Feifel hat. cheval glandé.
Zona, *f.* ein Eheweib. la femme d'un mari; épouse. § żona kłopot, *prov.* żonę obieray stanu i wieku rownego; żonę drugą bierze.
z iedną (z iedną żoną) *w doł, z drugą do domu.* das Leid um ein verstorbenes Weib dauret nicht lange; man nimmt bald eine andere. l'affliction pour une femme morte ne dure que jusqu'à la porte; après la mort de sa femme on en prend bientôt une autre.
żenie nazbyt dogadza; żonę nazbyt miłuię. er ist ein Weiber-Narr. il a trop de complaisance pur sa femme; il aime trop sa femme, il s'y laisse trop gouverner.
Zonąd, *adv.* von daher, von diesem Ort her. delà; en; de ce lieu là, de cet endroit là. § zonąd przyszedł.
Zonaty, *adj.* beweibet. marié; celui qui a une femme.
*Zonę, *żenię, żonął,* pędzę. jagen. chasser; donner la chasse.
Zoniszek, *m. g. a. vid.* Zeniszek.
Zonka, *f.* ein Eheweibchen. pétite épouse.
Zoni, *m. vid.* Zunt.
Zoraw, *m. g. żorawia.* 1) Kranich ein Vogel. 2) Schnell-Balken am Schöpf-Brunnen; Brunnen-Schwengel. 3) Kran-Brache, Kran-Schengel. 1) gruë, *f.* oiseau. 2) bascule, *m.* cicogne, *f.* machine à tirer de l'eau d'un puits. 3) flèche, l'arbre, *m.* d'une gruë à lever les fardeaux. § 1) żorawie bardzo wysoko w tryanguł lataią. 2) żoraw z węborkiem u studzień. 3) żoraw budowniczy.
żoraw woienny, Schnell-Balken Steine einzuwerfen. une bascule pour jetter des pierres dans une place.
Zurawek, *m.* kleiner Kranich. petite gruë
Zorawi, *adj.* Kranichs-. de gruë. § krzyk żorawi przykry.
żorawie noski, złote ziele, pychalec. wilcze igły, wroble proso, żabie kosmy. (geranium) Gottes-Gnaden, Storch-Schnabel, Ruprechts-Kraut. bec de gruë ou de cicogne; pié de pigeon.
żorawie iagody, wrzos drugi ziele. (erica baccifera) die andere Art der Heide. seconde espèce de bruyere.
Zorawię, *n.* ein junger Kranich. gruau *m.* gruon, *m.* le petit d'une gruë.
Zorawik, *m.* ein kleiner Kranich. une gruë qui n'est pas grande.
Zorawiny, *m.* ziele, *plur. vid.* Miechunki.
Zorza, *f.* żorza zaranna. die Morgen-Röthe. arbre, l'aurore; le crépuscule du matin. § żorzana rożant.
żorza wieczorna. Abend-Röthe. le crépuscule du soir.
Zorze, *n. vid.* Morg.
Zostaię. } *v. m.* F. *zostanę.* 1) bleiben, verbleiben. 2) restiren, schuldig bleiben. 3) übrig bleiben. 4) bey etwas bleiben, verharren, auf etwas bestehen. 5) werden, eine Ehren-Stelle erlangen. 6) werden etwas; einen Stand, eine Religion wählen. 6) reich, ein Narr, klug werden. 1) demeurer, *v. n.* s'arrêter. 2, demeurer, redevoir, devoir de reste;
Zostawam. }

demeu-

demeurer de reste. 3) demeurer, rester; être de reste. 4) demeurer, tenir ferme; persévérer, persister, être ferme dans. 5) devenir, s'aquerir quelque emploi. 6) devenir, se faire marchand, artisan. 7) devenir riche, fou sage. § 1) został w domu; zostań u mnie na obiad, na wieczerzą, na przywitanie gości; dozgonnie twoim zostawać będę sługą; została pamiątka iego; rządy przy nim zostały. 2) został mi na rachunku, na liczbie; zostaię ci dwa talery. 3) wina po bankiecie zostało; wszystko przegrał tylko mu talar został. 4) zostaie przy swoim zdaniu, przy nauce tak bezbożney, 5) brat moy został rycą; xiążę został krołem. 6) został kupcem, rzemieślnikiem, turczynem. 7) został bogaczem, głupim, mądrym.

zostać Doktorem, Licencyatem. ein Doctor, Licentiat werden. être passé Docteur, Licentié.

zostać studentem. ein Student werden. s'attacher aux lettres.

zostać chorym. krank werden. tomber malade.

zostać na placu. todt bleiben, auf dem Platz bleiben. demeurer, *v. n.* tomber mort; demeurer sur la place. § zostało na placu sto ludzi.

zostaie od swoich przodkow. ich weiche, ich gehe von meinem Vorhaben ab. je me détourne chemin de mes ancêtres.

zostać niebezpiecznie. tödtlich verwundet seyn. être blessé à mort.

zostaie w słowie, w obietnicy, na słowie, na obietnicy. ich bleibe mein Versprechen, mein Wort schuldig; ich habe mein Versprechen noch nicht erfüllet. j'ai engagé ma parole & ma foi; je suis encore obligé à satisfaire à ma parole, à ma promesse.

zostać żyw. von den Gestorbenen oder Erschlagenen übrig bleiben, beym Leben bleiben. échapper la vie sauve, sauver sa vie, rester après ceux qui sont morts ou tués. § po zgubie, po ględce żyw został.

zostań zdrow; zostań z Bogiem. lebe gesund, Gott behüte dich. adieu; Dieu vous garde, conserve.

zostać pozad. zurück bleiben. demeurer en arrière, demeurer derrière.

zostać się. 1) bleiben. 2) auf etwas bestehen, bey etwas bleiben, verharren. 3) sich bey etwas erhalten. 4) nur etwas übrig behalten. 1) demeurer. 2) persevérer, persister dans. 3) maintenir, conserver. 4) n'avoir de reste que; ne rester à qu. que. § 1) przy nich się zostałem. 2) zostać się przy cnocie, przy prawdzie. 3) zostać się przy maiętności, przy honorze. 4) przy iedney się zostałem sukni, koszuli.

by się w nim nie zostało. wenn er daran ersticken, erwürgen möchte. qu'il crève; que ce morceau le crève. § piy, żrzyi by się w tobie nie zostało.

Zostały, *adj.* 1) rückständig, zurück geblieben, übrig geblieben. 2) der nicht mit umgekommen, gestorben ist. 1) reliquataire, *adj.* restant, qui est de reste. 2) survivant, qui n'est pas péri, qui n'a pas perdu la vie avec les autres. § *1) zostałych, pozostałych do tego zażyy pieniędzy. 2) zostałych po klęsce do niewoli zabrać kazał.

Zostanie, *n.* 1) das Verbleiben an einem Ort. 2) Erhaltung, Behauptung, 1) demeure qu'on fait en un lieu. 2) conservation, *f.* maintien, *m.* § 1) zostanie iego w Warszawie nieszczęśliwe było. 2) zostanie przy zdrowiu, przy honorye, przy maiętnościach.

zostanie na liczbie. Rückstand eines Rests. le reliqua d'un compte; le reste, le residu d'une dette.

Zostawiam, *m.* } *v. m.* F. *zostawię.* 1)
Zostawuię. } lassen, hinterlassen. 2) überlassen, enheim stellen eines Willen. 3) nach sich lassen, als der Wein einen Geschmack. 4) übrig lassen, stehen lassen. 5) sich vorbehalten, sich aussetzen. 6) absetzen von der Brust. 1) laisser, abandonner, remettre qu. ch. à; se rapporter à; se remettre de qu. ch. sur; abandonner à la volonté de qu. 3) laisser comme le vin un goût après qu'on l'a bû. 4) laisser qu. ch. pour quelque effet. 5) se reserver, excepter qu. ch. 6) sevrer un enfant. § 1) zostawił u mnie xiążkę; na trzy dny mu strawę zostawił; liczne potomstwo, wielkie dostatki dzieciom zostawił. 2) twoiey woli, rozsadkowi zostawuię. 3) to wino przymak, pieprzyk zostawuie. 4) zostawić w lesie drzewa na odrost, ryby w stawie na płod; zostawił regiment na osadę fortecy. 5) zostawił, wymowił sobie dwor w maiętności przedaney, mieszkanie w domie przedanym. *6) zostawić, odsadzić dziecię od piersi.

Zostawienie, *n.* das Zurücklassen, Hinterlassung. l'action de laisser.

Zostawiony, *adj.* zurückgelassen, hinterlassen. laissé, résté.

Zota, *f.* Mutter-Erzt; weisser Stein der Erzt

Erz hat. pierre blanche qui renferme quelque métail.

Zowąd, *adv.* von dannen; von daher. de là, de cet endroit là.

Zowię, *zowie*, *zwał*, *v. a.* nennen, benennen. appeller, nommer. § iak to zowią; zowiemy go dobrym. Doktorem.

zowią go Piotrem. man nennt ihn Peter. on l'appelle Pierre.

zwać się. sich nennen. s'appeller, *v. r.*

Zowienie, *n.* zwanie, *n.* das Nennen, Benennen. nomination, *f.* l'action de nommer, d'appeller.

Zpod, *m.* z pod, *pr. g.* unter — hervor. de dessous qu. ch. § z pod stołu podnieść; pies wyskoczył z pod ławy, z pod ziemie dobyć; z pod Warszawy iadę; wybił się z pod mocy iego; tylkoć z pod opieki macierzyńskiey wyszedł.

z pod drukarskiey prasy księga wychodzy. das Buch verläßt die Presse. le livre sort de dessous la presse.

Zpomiedzy, z miedzy, *gr. g.* aus — hervor. d'entre. § zpomiedzy nich się ktoś wyrwał.

Zprętka, *adv.* 1) hurtig. 2) ohne langes Besinnen, so gleich, aus dem Stegelreif. 1) vîte, à la hate, avec vitesse. 2) sur le champ. § 1) zprętka list napisał; zprętka pobież. 2) zprętka na to odpowiedział.

Zrąb, *m. g.* *zrębu.* 1) ein Gehäue im Walde wo Holz geschlagen wird. 2) das Baumfällen, das Holzschlagen. 3) das geschlagene Holz, die gefälleten Bäume. 4) das Gestelle; gesammtes Holzwerk eines Gebäudes. 5) der Fuß eines Krahns. 1) la tente dans une forêt. 2) abbattage, *m.* la coupe du bois. 3) l'abbatis d'arbres; les arbres abbatus. 4) travaison, *f.* le corps, la charpente d'un bâtiment; un assemblage de pièces de charpente. 5) le pié d'engin ou de gruë. § 1) iechać po drwa do zrębu. 2) zrąb ma wolny na opał. 3) zrębu na budynki dosyć. 4) zrąb, wiązanie w budowaniu, w wiatraku.

zrąb we dzwonicy do dzwonow, wiązanie. Glocken-Stuhl. béfroi, *m.* charpenterie qui soutient les cloches d'une tour.

zrąb okrętni tarcicami niepokryty. Schiffs-Gerippe so noch nicht überkleidet ist. carcasse, *f.* ruche; le corps d'un vaisseau qui n'est pas encore bordé.

zrąb wiatrakowy. das Gestelle, der Aufsatz einer Mühle. cage, *f.* chaise, *f.* corps de moulin à vent.

zrąb wieży. der Dach-Stuhl eines Thurms. chaise d'un tour.

zrąb dla obrony ziemią nabity. Kriegs-bauk. ein mit Erde gefülltes Zimmerwerk, damit man sich gegen den Feind vertheidiget. *Fortif.* un ouvrage revétu de planches, & rembli de terre pour resister aux bateries de l'ennemi.

Zrąbić, Zrąbać co, *vid.* Zrębuię.

Zrachować, *F.* *zrachuię.* zusammen zählen, zusammen rechnen. nombrer; assembler les nombres.

Zradza się, F. *zrodzi.* 1) gerathen als das Getreide. 2) gebohren werden. 1) produire bien, venir bien comme les blés. 2) naître; s'engendrer. § 1) wino się zrodziło; iabłka się gęsto zrodziły. * 2) zrodził się, narodził mu się syn.

zboże się zrodziło. das Getreide ist gerathen. les blés ont bien produit, sont bien venus.

Zranić co, *F.* *zranię.* verwunden. blesser. § zranił mu rękę.

Zranienie, *n.* das Verwunden; eine Wunde. l'action de blesser; blessure, *f.*

Zraniony, *adj.* verwundet. blessé.

Zrasta się co, F. *zrośnie.* zusammen wachsen. se prendre; croître ensemble; croître en un même corps.

zrasta się rana. die Wunde schließet sich, heilet zu. la blessure se consolide, se réunit, se renferme.

Zrastanie się, *n.* zrośnienie, *n.* das Zusammenwachsen. l'action par laquelle deux choses se joignent en croissant.

zrastanie rany. Zuheilung einer Wunde. consolidation d'une plaie.

Zraz, *vid.* Zrzaz.

Zrażam, *F.* *zrażę.* 1) herunterstoßen. 2) absetzen vom Amt. 3) berauben; um etwas bringen. 4) verderben. 1) jetter, pousser en bas. 2) déposer, déstituer, priver, démettre qu. d'un emploi. 3) frustrer, dépouiller, priver qu. de. 4) gâter, corrompre. § * 1) zraża, spycha go z krzesła. 2) zrazić kogo z urzędu. 3) zraził tym głos wolny; zrazić kogo z uprzeymey nadziei. 4) zrazi to pokarm.

Zrę, *żrę*, *żrze*; *żarł*, *żarli*, *żrzeli.* fressen. dévorer; manger avidement; gourmander, briser. § w post żrze mięso; żrzyy byś się udawił.

żrzeć się na kogo. auf einen erboßt seyn. être acharné, se fâcher extrémement contre qu.

Zrębuię, *v. m.* F. *zrąbię.* 1) zerhacken, hacken. 2) das Bauholz leicht verbinden, zusammenmachen. 1) tronçonner; hacher,

hacher, couper, tailler, mettre en piéces, en morceaux. 2) aſſembler, joindre légérement deux piéces de charpenderie. § 1) zrąb drewka do rybek; ſtraſznie go zrąbano; zrąbać wołu oprawionego. * 2) zrębić (związać) balki.

Zręcznie.) *adv.* geſchickt, behend. adroi-
Zręczno. } tement; avec adreſſe. § niedźwiedz weźmie kamień łapą tak zręcznie iak człowiek rękoma.

zręczno. zur Hand. à main, à portée, à la main. § zręczney tak będzie.

Zręczność, *f.* Behändigkeit, Geſchicklichkeit, Handgriff. adreſſe, *f.* manière dont il ſe faut prendre pour faire une choſe.

Zręczny, *adj.* behend, geſchickt. habile, adroit; qui a de l'adreſſe, de l'habilité.

Zrękować corkę za kogo, *F. zrękuię.* zmowić za kogo corkę, poślubić komu corkę einem ſeine Tochter verſprechen, an einem ſolche verloben. fiancer, *v. a.* accorder, promettre une fille en mariage.

zrękować ſobie pannę. ſich mit einer Jungfer verloben. ſe fiancer à une fille; faire les fiançailles avec une femme ou fille. § zaręczyć ſię z Panną.

Zrękowana, *adj. f.* eine verlobte. fiancée; promiſe, *f.* accordee, *f.*

Zrękowiny, *plur.* Verlobung, Verlöbnung. accordailles, *f. plur.* fiançailles, *f. plur.* promeſſe de mariage.

o *zrękowiny prawo wieść.* wegen einer Ehe-Verlöbniß einen Proceß führen. intenter une action par raiſon des fiançailles.

Zrękowinny, *adj.* Verlöbniß-. d'accordailles, de fiançailles. z zrękowinny dzień; zrękowinny ſąd albo ſprawa.

Zrobaczniały, *adj.* wurmſtichig. carié, vermoulu, piqué des vers.

Zrobaczywieć, F. *zrobaczywieię, v. n.* wurmſtichig werden. devenir vermolu; être rongé des vers.

Zrobić co. F. *zrobię, v. a.* machen, verfertigen. faire, conſtruire, compoſer.

zrobić ſię. ſich ſehr abmatten, ſich ganz müde arbeiten. ſe laſſer, ſe fatiguer, ſe harraſſer. § koń ſię zrobił, zmordował; zrobił ſię, ſpracował ſię bardzo, zerwał ſię, ſiły robotą długą albo zbytnią utracił.

Zrobienie, *n.* das Machen, die Verfertigung. l'action de faire qu. ch.

Zrobiony, *adj.* 1) gemacht, verfertig. 2) abgemattet, ganz entkräftet 1) fait, conſtruit. 2) fatigué, haraſſé, affoibli, énervé. § 1) zrobiona ſzata. 2) uſtawicznym trudem i niewczſem zrobiony; zrobione zdrowie; koń pies zrobiony.

Zrodzić ſię, *vid.* Zradza ſię.

Zrodzony, *adj.* rodzący ſię, ſtworzony, śmiertelny. natürlich, angebohren. naturel, *adj.* né avec nous. § człowiek zrodzonym i śmiertelnym przyodziany ieſt ciałem.

Zroń, *m.* Pferd das die Mal-Zähne verlohren hat. cheval qui de marque plus.

Zronić, F. *zronię.* von Pferden! die Mal-Zähne verlieren, werfen. ne marquer plus, *en parlant des chevaux.*

koń ten zronił. dieſes Pferd hat die Mal-Zähne geworfen. ce cheval ne marque plus.

koń ktory ieſzcze nie zronił. Pferd das die Mal-Zähne noch hat. cheval qui marque encore.

Zrosły, *adj.*) zuſammen gewachſen.
Zrośniony, *adj.* } cru enſemble, cru en un même corps.

Zrośnienie, *n.* das Zuſammenwachſen. l'action par laquelle deux choſes croiſſent en un même corps.

Zrowanie, *n.* Gleichung, Ebenmachung. applaniſſement.

zrownanie czego pod ſznur. die Setzung, Richtung nach der Schnur. alignement, *m.*

Zrowanie, *adj.* gleich gemacht. égalé, applani, rendu égal.

zrownany pod ſznur. nach der Schnur geſetzt. aligné.

Zrownywam, *v. m. F. zrownam.* 1) gleich machen. 2) gleich kommen, ſich vergleichen. 1) applanir, unir, égaler. 2) s'égaler, ſe rendre égal, ſe mettre à niveau. § 1) zrownać mu chceſz, ale nie zrownaſz; zrownaſz; zrownać może Polſka naywiękſzemu Państwu; Francya nie zrowna z Anglią w morſka ſilę; ktoremu cnotami nikt nie zrownał.

zrownać co pod ſznur. nach der Schnur richten, ſetzen. aligner. § drzewa pod ſznur zrownać.

zrownać ſię. ſich vergleichen mit etwas. ſe comparer, s'égaler, ſe rendre comparable. § złoto ſię ze śrebrem nie zrowna.

Zrozumiany, *adj.* begriffen, verſtanden. compris, entendu, conçu, connu.

Zrozumienie, *n.* czego. Begreifung, Einſicht. intelligence, *f.* connoiſſance, *f.* entendement, *m.* conception, *f.*

dać komu co do zrozumienia. einem etwas zu verſtehen geben. faire ſentir qu. ch. à qu; inſinuer un petit mot à qu. de;

donner à entendre, faire connoître, faire comprendre qu. ch. à qu.

Zrozumiewam co, zrozumiewać, *v. m. F. zrozumiem, zrozumieć.* 1) verstehen, begreifen, einsehen, ersehen. 2) abnehmen, abmerken; aus einem ersehen. 3) einen einsehen. 4) einen ertragen, leiden. 1) entenere comprendre, connoître, concevoir. 2) conjecturer, voir, observer, reconnoître, remarquer, *v. a.* 3) pénétrer, approfondir, *v. a.* 4) souffrir, supporter qu. § 1) a zrozumiałes te słowa, tę rzecz; nie mogę tego zrozumieć. 2) zrozumiałem z niego, ż chce iechać; zrozumiałem z tych okoliczności przyszłe nieszczęście iego. 3) człowiek to tak skryty że go zrozumieć niepodobna. *4) zrozumiewać komu, znosić kogo.

zrozumieć się nie daie. er läßt sich nicht einsehen, nicht in die Karte kucken. il cache la paille, sa vie; il est caché; il ne laisse pas voir ses sentiments.

zrozumieć się z czym. sich mit etwas messen; einen Ueberschlag machen. se mesurer avec; se comparer à. § wielka sztuka w woienniku zrozumieć się z siłami nieprzyiaciela swoiego.

Zrywam, zrywać, *v. m. F. zerwę zerwać* 1) zerreißen 2) abreißen, abpflücken. 3) herunter reißen 4) zerreißen als einen Reichstag. 5) Heilk. zersprengen, zerreißen. 6) sehr abmatten, ganz entkräften. 7) abreißen, abbrechen, abschöpfen, abzwacken. 1) rompre en pièces, déchirer. 2) cueillir, arracher. 3) arracher, emporter, enlever, *v. a.* d'un lieu en tirant. 4) dissoudre, lever, rompre la diète, une conférence. 5) *Médec.* rompre quelque partie dans son corps. 6) harasser, crever, abbattre. éflanquer un cheval, se fatiguer trop à force de courir une bête. à force de travailler. 7) grimeliner sur qu. ch; pincer, griveler; ferrer la mule; faire, attrapper un profit illégitime. § 1) zerwiy ten stryczek. 2) zrywał kwiatki, iabłka, 3) zerwałem go za włosy z woza. 4) zerwać seym, seymik. 5) żyłę sobie zerwał. 6 zerwać osła, bydlę, robiąc, konia bieżąc. 7) nie masz tam co zerwać; zerwał mi talar z rachunku.

zerwać się, zerwam się, żerwię się. 1) sich zerreissen. 2) zerrißen werden als ein Reichs-Tag. 3) sich an einen reiben, mit einem anbinden. 4) antriefen, sich abbrechen, kleben bleiben. 1) se rompre, se dechirer. 2) se rompre, se dissoudre comme une conférence. 3) se frotter, se refrotter, se prendre, s'attaquer à qu; venir aux prises, en venir aux mains avec qu; se serrer, se saisir l'un l'autre. 4) se gripper; être grippé; être rogné. § 1) zerwała się nitka. 2) zerwał się seym 3) zerwali się z sobą; zerwę się z nim. 4) zerwało się iednak kilka tynfow.

zerwać, zerwać się. sich verbrechen, sich verheben. se faire du mal en faisant quelque éffort de son corps.

koń się zerwał. das Pferd ist fast zu Tode geritten, übertrieben. le cheval s'est presque crevé à force de courir.

zerwałem się od biegania. ich habe mich fast zu Tode gelaufen. je suis tout rompu d'avoir couru.

Zrywanie, *n. vid.* Zerwanie.

Zrządzam, *v. m.* F. *zrządzę.* 1) einrichten, in Ordnung bringen. 2) verordnen eine Arzeney. 1) régler, disposer, arranger. 2) ordonner un remède. § 1) zrządziwszy swoie sprawy odiechał. 2) Doktor taki napoiek zrządził.

Zrądzenie, *n.* Einrichtung, Verfügung. disposition, *f* arrangement, agencement, *m.*

zrządzenie Boskie. göttlicher Wille; göttliche Fügung, Schickung. la volonté de Dieu; l'ordre de la Providence. § Boskim zrządzeniem się to stało.

Zradzony, *adj.* verfügt, eingerichtet. reglé, arrangé, disposé.

zrądzony od Boga. von Gott verfügt. prescrit par Providence.

*zrzarz, *m.* } 1) eine Schnitte, abgeschnittenes Stück. 2) Schoß, Pfropf-Reis. 1) tranche, *f.* morceau coupé d'une chose. 2) pousse, grêfe à enter. § *lepiey zraz, m.*
Zraz, *m.* }

zraz melonu. Melonen-Schnitte. côte de melon, morceau de melon en forme de côte.

zraz mięsa. Fleisch-Schnitte, riblette. § zraz mięsa, pieczeni.

*Zrzazac co, F. *zrzozę*, zrzynam. abschneiden. ôter en coupant; lever avec un couteau.

*Zrżę, rżę. wiehern. hannir, *v. n.*

Zrzeb, *m.* Zrzebie, *m. vid* Łan.

Zrzebi się, zrzebną zostaie. von Stutten: trächtig werden, sich beziehen. être; devenir pleine; retenir, porter; *en parlant des cavales.* § ta się źrzebi klacza a druga iuż się ożazebiła.

Zrzebię, *n.* Fohlen, Stutten-Folen. poulain, pouliche, le petit de la cavale.

nie łam zrzebięcia przed czasem. 1) man muß

muß ein Fohlen nicht vor dem vierten Jahr angreifen. 2) verschone die zarte Jugend mit harter Arbeit. 1) le poulain n'est pas capable d'un grand travail avant quatre ans. 2) il faut dispenser la tendre jeunesse d'un rude travail.

*Zrzebiec, *m.g* *źrzebiebca.* junger Hengst. cheval noeuf, jeune étalon, poulain qu'on commence à monter.

*Zrzebięcy, *m.* Fohlen. de poulain. *żrzebięce zęby.* die ersten Zähe eines Fohlen. les premières dents que jette un poulain ou une pouliche.

*Zrzebna klacza albo kobyła. eine trächtige Stute. jument pouliniere; cavale pleine.

Zrzeczenie, *n.* zrzeczenie się. Verzicht, Entsagung. renonciation, *f.* renoncement, *m.*

Zrzeczny, *adj.* *vid.* Zrzęczny.

Zrzęczony, *adj.* entsagt, entziehen. renoncé.

Zrzedniały, *vid.* Przerzedniały.

Zrzernie, *adv.* auf eine befehlerische Art. impérieusement.

Zrzędność, *f.* } Herrschsucht. envie de
Zrzędy, *plur.* } commander, la soif de régner. § dostatki prowadzą do urzędow i wyniosłości.

Zrzędny, *adj.* gebieterisch, herrschsüchtig, befehlerisch. impérieux, hautain, insolent, fier, qui a envie de régner.

Zrzędzę, *zi,* *zit.* herrschsüchtig seyn; gebieten; einen Herrn spielen wollen. vouloir maitriser, avoir envie à commander. § czasem białegłowy są złe, zrzędzą, i ladaco im na nosie zawodzi.

Zrzekam się czego, *F.* *zrzekę*, Wyrzekam się. aufgeben, sich entsagen. se démettre, se défaire de; renoncer à. § zrzekł się prawa swego do tego.

*Zrzeię, *v. n.* } reifen, reif werden, sich
*Zrzeniam, *v. n.* } färben. commencer à
Zrzenieię, *v. n.* } mûrir; se colorer. § wina, iabłka, śliwi wnet źrzeć bedą; żyto iuż źrzeie; len iuż ożrzeniał.

Zrzenica, *f.* Augapfel. la prunelle de l'oeil. § okrążek źenice; albo kołeczko koło źrzenice.

iako źrzenice tego strzedz będę. ich werde dieses wie meinen Augapfel halten. je conserve cette chose comme ma prunelle. § mi... o źrzenicy oka obracać się.

*Zrznę, Rznę, *v. a.* rznąć. schneiden. couper, tailler.

Zrzobek, *m.* *vid.* Zrzebiec.

Zrzodełko, *n.* Bächlein petit ruisseau; petite fontaine; petite fource.

Zrzodlisko, *n.* sumpfichter Bach der nicht fließet; sumpfichter Ort. ruisseau croupissant, endroit marécageux. § bagniska są zdroiewiska bez wody ciekącey.

Zrodlisty, *adj.* quellenreich, voll Bäche. rempli de sources; plein de ruisseaux.

Zrzodelny, *adj.* } Bach=; einem Bach
Zrzodłowy, *adj.* } betreffend. de fontaine; qui appartient à une fontaine. § zrzodłowa woda.

Zrzodło, *n.* 1) ein Bach. 2) ein Quell. 3) fig. Quelle, Ursprung. Ursache, Anfang. 1) ruisseau, *m.* fontaine, *f.* 2) source, origine, *f.* principe, *m.* cause. § 1) zdroy we źrzodle ustawicznie się wybiia; wielkie źreki z małych się poczynaią źrzodeł; źrzodło z fontany skok swoy wyprawuie; ze zdroiow wyskakuią źrzodła a ze zrzodeł strumienie ciekę. *2) źrzodło, zdroy tu wynica. 3) 3) z źrodła tego te niezgody wynikały.

Zrzucam, *v. m.* F. *zrzucę.* 1) herunter werfen, herunterstürzen. 2) herunter werfen seinen Reuter. 3) zusammenwerfen. 4) abwerfen, niederreißen, abbrechen, schleifen. 5) aufheben, rückgängig machen. 6) absetzen von einer Würde, eines Amts entsetzen. 7) abwerfen, abschütteln das Joch. 1) jetter du haut en bas; faire tomber, abbattre, renverser; précipiter. 2) jetter bas son cavalier, le renverser par terre. 3) jetter ensemble, jetter en un tas. 4) rompre, abbattre, renverser, mettre par terre, raser, démolir. 5) revoquer, défaire, casser, abolir, annuller. 6) déposer, dégrader; démettre, de stituer, priver qu. de sa charge. 7) secouer se joug; se délivrer de la servitude, de l'oppression. § 1) zrucić węborek na doł do wywrotu; zrzucił go z gory, z mostu. 2) koń zrzucaiący, koń go zrzucił. 3) zrzuć te kamienie do kupy. 4) zrucić most, dom. 5) zrzucił kupno, testament, targ, umowę. 6) zrzuconą go z godności, z urzędu. 7) iarzmo, posłuszeństwo arzucili.

zrzucić co z siebie. etwas von sich werfen. secouer, jetter qu. ch. de soi-même. § płaszcz z siebie zrzucił; zrzucił, zsadził go z siebie.

zrzucić kogo z tronu. einen entthronen, vom Throne stoßen. détrôner; ôter qu. du trône.

zrzucić co na kogo. auf einen herunter werfen. renverser qu. ch. sur qu.

zrzucać; zrzucać pokarm; womitować, sich brechen. vomir; *v. a.* rendre par haut; rendre gorge.

zrzucił w bok zaiąc. der Haase hat einen Absprung gemacht. le lièvre a donné le change.

zrucić się. 1) sich herunter stürzen. 2) zusammen schießen, zusammen legen. 1) se précipiter; se jetter d'un lieu élevé en bas. 2) faire une collecte; se cotiser; boursiller, liarder. § 1) zrzucić się ze skały. 2) zrzućmy się bracia na iego ratunek.

Zrzucanie, *n.* zrzucenie, *n.* 1) das Herabwerfen. 2) Aufhebung eines Contracts. 3) das Absetzen vom Amt, Entsetzung des Amtes. 1) l'action de jetter du haut en bas; abbattement, *m.* 2) cassation, *f.* abolition. 3) déposition, *f.* privation d'une charge.

zrzucanie, *n.* *womitowanie*. das Brechen, Erbrechen. vomissement, *m.*

Zrzucony, *adj.* 1) herunter geworfen. 2) abgesetzt vom Amt. 3) aufgehoben als ein Vertrag. jetté en bas; précipité. 2) déposé, destitué, prive de sa charge. 3) défait, cassé, annullé, revoqué, aboli.

zrzucony z tronu. vom Thron gestoßen. détrôné.

Zrzynam, zrzynać co, *v. m. F. zerznę*, *zerznąć*. abschneiden, herunterschneiden. lever, séparer, ôter avec un couteau.

Zsadzam, *v. m.* F. *zsadzę*. 1) herunter setzen. 2) abwerfen als das Pferd den Reuter. 3) abschütteln, abwerfen das Joch. 4) absetzen vom Amt. 1) mettre, *v. a.* poser du haut en bas; transporter en un lieu plus bas. 2) secouer jetter de soi-même en bas. 3) secouer, le joug. 4) déposer, destituer, démettre, priver qu. de sa charge. § 1) zsadź dziecię ze stołka na ziemię. 2) koń go siebie zsadził; przywalił mię był alem go z siebie zsadził. *3) zsadzić, zrzucić iarzmo z siebie. 4) zsadzono, zrzucono go z urzędu, z godności, z tronu.

Zsadzenie, *n.* 1) das Heruntersetzen. 2) das Abwerfen. 3) die Entsetzung; das Absetzen vom Amte. 1) l'action de poser, de mettre en bas son cavalier. 3) déposition; privation, déstitution d'une charge.

Zsadzony, *adj.* 1) herunter gesezt. 2) abgesetzt vom Amt. 1) mis en bas. 2) déposé, privé d'une charge.

Zsiadam, *v. m.* F. *zsiądę*, *zsiądać*, z *cz.* absitzen, absteigen. déscendre de; mettre pié à (en) terre. § zsiądź z konia; zsiadł z woza, zsieść z okrętu.

zsiadać się. gerinnen, zusammenlaufen als Milch. se cailler; se prendre; s'épaissir; se congéler; se condenser; se figer. § mleko się zsiadło; maść na ciepłym mieysцu się zsieść nie może.

Zsiadanie, *n.* 1) das Absitzen. 2) das Gerinnen, das Zusammenlaufen. 1) déscente, *f.* l'action de mettre pié à terre. 3) coagulation, *f.* condensation, *f.* § 1) zsiadanie z konia. 2) zsiadanie mleka, oliwy.

Zsiadło co czynić, gerinnen lassen, zusammen laufet lassen. cailler; faire caillir; coaguler; faire prendre qu: ch.

Zsiadłość, *f.* Satz, *m.* das sich gesetzt hat. sédiment, *m.* fondrilles, *f. plur.*

Zsiadły, *adj.* geronnen; zusammen gelaufen. caillé; condensé, épaissi. § zsiadła krew.

zsiadłe mleko. geronnene Milch. caillé, *m.* du lait caillé.

Zsiekać co, F. *zsiekam*. zusammenhacken. déchiqueter, découper; hacher qu. ch. couper en plusieurs morceaux; couper fort menu.

Zsiekanie, *n.* das Zusammenhacken. l'action de hacher ensemble, déchiquetter.

Zsiekanie, *adj.* zusammengehackt. haché ensemble, déchiqueté.

Zskakanie, *n.* zskakiwanie, *n.* das Herunterspringen. l'action de sauter en bas.

Zskakuię, *v. m.* F. *zskoczę*. 1) herunterspringen. 2) sich herunter stürzen. 1) sauter de haut en bas; sauter dessus. 2) se précipiter. § 1) zskoczył z łożka, z piętra na ziemię. 2) zskoczył ze skały w morze.

Zskoczenie, *n.* Sprung von einer Höhe. un saut d'une hauteur en bas.

Zstaię się. * } *vid.* Stawam się.
Zstawam się * }

Zstaie, } *v. m. F. zstanę*. zureichen, zulangen. suffire, *v. a.* être assez, être suffisant. § zstaie mi czasu; sił mi zstanie; poki mi wieku zstawać będzie; kupił iadwabiu ile do sznurka zstało; nie zstanie to, tego.
Zstawa. }

byle tylko zstawało. wenn es nur zureicht. pourvuqu'il soit assez.

zstaie mię na to. ich bin dieser Sache gewachsen; ich habe Kräfte dazu. je suis capable, je sui en état de; j'ai des forces suffisantes pour.

Zstąpienie, *n.* Herunterschreitung. déscente, l'action de déscendre. § zstąpienie do piekła.

Zstarzały, *adj.* steinalt. décrépit; fort vieux; cassé de vieillesse.

Zstarzeć się, *F. zstarzeię*. 1) veralten; steinalt werden. 2) bey etwas alt werden, veralten. 1) parvenier à un âge décrepit. 2) blanchir, vieillir, deve-

nir

nir vieux dans un emploi. § 1) w sławie ſię zſtarzał i oſiwiał. 2) zſtarzeie na tym urzędzie; zſtarzał ſię na naukach.

Zſtatecznieć, F. *zſtatecznieię*. ſich ſetzen; geſetzt werden; ernſthaft werden. déve-nit ſérieux; devenir poſé, raſſis.

Zſtawiam co, *v. m.* F. *zſtawię*. 1) herunſetzen. 2) in den Keller laſſen; einſchroten einkeller. 1) déſcendre une choſe; mettre, poſer en bas; tranſporter en un lieu plus bas. 2) encaver, mettre en cave. § 1) zſtaw dzban ze ſtołu na ławę. 2) zſtawić wino do piwnicy.

Zſtępowanie, *n.* das Herunterſchreiten, Heruntergehen. déſcente; action de la perſonne qui déſcend. § zſtępowanie na doł.

zſtępowanie z drogi. Abweichung vom Wege. détour du chémin.

zſtępowanie ſukna. das Einlaufen des Tuchs in der Preſſe. racours, *m.* retrèciſſement du drap ſous la preſſe.

Zſtępowane ſukno. gepreßtes, eingelaufnes Tuch. du drap reſſerté.

Zſtępuię, *v. m. F. zſtąpię*. 1) herabſteigen, herunter ſchreiten. 2) herunter ſtürzen. 1) déſcendre, aller de haut en bas. 2) déſcendre, ſe précipiter. § 1) Chryſtus Pan trzeciego dnia zſtąpił do piekła; zſtępować na doł. 2) gory zſtąpcie a zakryycie mię od twarzy rozgniewanego Boga.

zſtępować z drogi. vom Wege abgehen. abweichen. ſe détourner de ſon chemin.

zſtępować, zgeſzczać ſukno. Tuch einlaufen laſſen. rétrécir, reſſerrer le drap en le mouillant.

zſtępuie ſię ſukno w praſie. das Tuch läuft in der Preſſe ein. le drap ſe referre, apetiſſe, ſe rétrécit ſous la preſſe.

zſtępuiącyeb na doł porządek. die abſteigende Geſchlechts-Linie. droite ligne, ligne directe; ligne des deſcendants. § w porządku na doł zſtępuiacych ſą ſyn, wnuk, prawnuk.

Zſycha ſię, *v. m. F. zéſchnie*. austrocknen. devenir ſec & dur; ſe déſecher. § mur, ſtatek ſię ieſzcze nie zeſchnął.

Zſzycie, *n.* zſzywanie, *n.* Zuſammennähung. l'action de condre enſemble.

Zſzyty, *adj.* zuſammengenähet. conſu enſemble.

Zſzywam, zſzywać co, *v. m.* F. *zſzyię*, *zſzyć*. zuſammennähen. coudre une choſe avec l'autre; coudre enſemble.

Ztąd, *adv.* 1) von hier, von dieſer Stelle. 2) daher, daraus. 1) d'ici, de ce lieu. 2) delà, d'où. § 1) ztąd rodem; daléko ztąd do miaſta. 2) ztąd to pochodzi; ztąd kłotnie powſtały.

idź ztąd. gehe von hier weg. tirez vous en delà; retirez vous d'ici.

ztąd i zowąd. von hier und von dar. par ici & par là; de ce côté & d'autre.

ni ztąd ni zowąd. 1) weder von hier noch von dar. 2) weder aus dieſer noch aus einer andern Urſache. 1) ni de ce côté ni de l'autre. 2) ni par cette raiſon ni par l'autre.

Ztamtąd, *adv.* von dannen, da von dem Orte her. delà, de ce lieu, de cet endroit là. § ztamtąd przyſzedł.

Zto, *adv.* zulänglich, genung; dieſes Zuwort wird ſelten gebraucht. ſuffiſamment, aſſez; *on trouve cet adverbe rarement.* § mam z to ſił; ieſt mu z to pieniędzy.

Ztwardziały, *adj.* verhärtet, hat geworden. devenu dur & ſolide; endurci.

Zub, *m.* Zubię, *vid.* Zob, Zobie.

Zubożeć, F. *zubożeię*, *v. n.* verarmen. devenir pauvre; s'appauvrir.

Zubożenie, n. Verarmung. appauvriſſement.

Zubożony, *adj.* verarmet. appauvri.

Zubożyć, F. *zubożę*, *v. a.* arm machen. appauvrir; rendre pauvre.

Zubr, *m.* Bieſam-Stier, wilder Ochs. biſon, un boeuf ſauvage.

Zubrzyna, *f.* Bieſam-Ochſen-Fleich. du biſon; la chair de biſon.

Zucham. ⎫ gnabern, lang-
Zuchlę, *chle, chlał, chleli.* ⎭ ſam kauen, ein wenig kauen. mâcher lentement, mâchonner, grignoter, gruger.

Zuchel, *m. g. żuchla*, kęs. ein Biſſen. un morceau. § day mi żuchel chleba.

Zuchwa, *f.* czeluść. Kinnlade, Kinnbacken. machoire, *f.*

Zuchwalca, *m.* ⎫ ein Frevler; frecher, un-
Zuchwałca, *m.* ⎭ verſchämter Prahler. un éffronté; ranteur téméraire; morgueur; téméraire moqueur.

zuchwała, f. vid. Zuchwalſtwo.

Zuchwale, *adv.* freventlich, frevelhaft, unverſchämt. éffrontément, témérairement; avec témérité.

Zuchwalić ſię na kogo. trotzen, freveln; einen vorſetzlich ſcheren. morguer, braver, défier, outrager qu; faire tort ou injure, faire la morgue à qu.

Zuchwałość, *f.* ⎫ Frevel, Frechheit. té-
Zuchwalſtwo, *n,* ⎭ mérité, morgue, éffronterie, *f.* § zuchwalſtwo hańbę przynośi, *prov.*

zuchwalſtwo, n. upor chroby. Hartnäckigkeit einer Krankheit. opiniâtreté d'une maladie.

Zuchwały,

Zuchwały, *adj.* frevelhaft, frech. téméraire; plein de témerité; insolent, éfironte.
Zucie, *n.* das Kauen. le mâcher; mâchement, *m.* mastication, l'action de mâchement.
*Zuczam kogo, *v. m. F. zuczę.* przyuczam. einen zu etwas anhalten, gewöhnen. accoutumer, *v. a.* dresser, appliquer qu. à.
zuczyć się do czego. sich zu etwas gewöhnen. s'accoutumer, s'habituer à qu. ch.
Zufan, *n.* łyżka żelazna z dziurkami. ein Schaum-Löffel. écumoire, *m.*
Zufka, *f.* ein Süppchen. bouillon, *m.*
zufkę klepie w garku. er schmelzt arme Ritter. il croupit dans la misère; il arrache sa vie; il ronge sa litière, son ratelier.
Zuię, *źnie, zuł.* kauen. mâcher, *v. a.*
Zuława, *m.* 1) Marienburgische Werder zwischen zwey Armen der Weichsel. 1) ein Werder; Stadt-Dörfer, Stadt-Gebiet; Weichbild. 1) étendue du pays au dessus de Marieubourg située entre deux bras de la Vistule; 2) ban-lieue, taille, territoire, *m.* ou les villages qui appartiennent à une ville. § 1) ieſt teray na żuławie. 2) żuława Gdańska, Elbląska.
zuława strzelcza. Schieß-Werder, Schieß-Garten. butte, *f.* place oû tirent les chevaliers de l'arquebuse.
Zuławianin, *m.* Insaß eines Werders. habitans p'un village zui appartient à une ville.
Zunt, *m.* der Ore-Sund in Dännemark. le détroit du Sund en Dannemarc.
Zupa, *f.* 1) Salz-Bergwerk. 2) Salz-Niederlage, Salz-Haus, Salz-Factorey. 3) Bergwerk, Ertzt-Grube. 1) mine de sel; carriere de sel. 2) magazin de sel; grénier à sel; gabelle, saunerie. 3) mine, minière. § 1) żupe Wieliczka, Bocheńska, Bydgoska; kopanie żup solnych. 2) z żup sol suchedniowa wydawana bydź ma. 3) żupy srebne.
Zupan, *m. g. a.* ein Supan, Polnischer-Manns-Unterrock. zupan; robe de dessous pour homme à la Polonoise.
Zupełnie, *adv.* vollkommen, gänzlich. tout à fait, entièrement, à plein, pleinement, parfaitement, totalement
Zupełność, *f.* Gänzlichkeit; das Ganze. le tout; la totalité. § tak w zupełności iako i w szczegulności; weź iaie w swoiey zupełności.
**Zupełnowładny, *adj.* Oberherrschaftlich, souverain, absolu, indépendant. *pełnowładna zwierzchność.* Ober-Herrschaft, Ober-Herrschaftliche Gewalt, ungebundene Regierung. souveraineté, *f.* pouvoir absolu.
Zupełny, *adj.* vollkommen, ganz. entier, parfait, achevé, accompli, total.
zupełny kolor. volle, satte Farbe. couleur plein, couleur chargée.
zupełnego ieſt rozumu. er ist vollkommen bey Verstand. il a son bon sens. § niezupełnego ieſt rozumu.
Zupnik, *m.* Salz-Bergwerk-Richter. Juge des Salines; Inspecteur pour le grénier à sel.
Zupny, *adj.* Salz-Werk, zum Salz-Werk gehörig. de saline; pour le sel; pour le grénier à sel, du grenier à sel. § Pisarz żupny.
Zur, *m.* die Säuer; ein Teig der mit Wasser und Sauerteig zugerichtet ist. levure, *f.* eau & farine mêlées avec un peu de levain.
Zurnica, *f. vid.* Bucień, *m.* ziele.
Zuty, *adj.* gekaut. mâché.
Zuzanka, *f.* } Suschen. Suson, petite
Zuzka, *f.* } Susanne. § zuzia.
Zuzanna, *f.* Susanne. Susanne, nom de femme.
Zużel, *f.* } 1) Schlacken im Ertzt. 2)
Zużelica, *f.* } die Rose am brennenden Licht. 1) loppe, *f. f.* T. crasse, ordure de métaux. 2) nouvelle, bouton fort rouge & fort vif qui se forme dans la mêche de la chandelle lorsqu' elle est allumée.
żużel kamienna. Bimstein. pierre ponce.
Zużelowaty, *adj.* schlackig, voller Schlacken. puilleux, crasseux, plein de lopes.
Zwada, *f.* Zank, Streit. querelle, *f.* débat, *m.* brouillerie, *f.* prise, *f.*
ani do zwady ani do rady. er taugt zu nichts; er ist weder zum Degen noch zur Feder tüchtig. il n'a ni bouche ni éperon.
Zwadliwy, *adj.* zänkisch. querelleux, hargneux.
Zwadzam, *v. m. F. zwadzę.* Zank anrichten, zusammen hetzen. brouiller les gens; sémer la discorde entre. § zwadził baby.
zwadzić się z kim. sich zanken, in einen Zank gerathen. se quereller, se quereller, rompre avec qu.
Zwadzca, *m.* } Zänker, Händelmacher.
Zwadca, *m.* } querelleur, *m.* brouil-
*Zwayca, *m.* } lon, *m.* celui qui aime à quereller.
*Zwalam, *v. m.* F. *zwalę,* zezwalam. bewilligen. consentir.
Zwalam, *v. m. F. zwalę.* 1) herunter wälzen.

zen, herunter stürzen. 2) einen von einer Last befreyen. 3) auf einen schieben, wälzen eine Last; einen mit etwas belästigen. 4) auf einen die Schuld schieben, einem solche aufbürden. 5) häufen. 6) heben; aus dem Wege räummen. 1) rouler de haut en bas; renverser qu. avec un fardeau qu'on roule en bas. 2) décharger, délivrer qu. de. 3) charger, surcharger qu. de; imposer trop sur qu. accabler qu. de. 4) faire retomber, mettre le tort, jetter, rejetter sur qu. une faute. 5) accumuler, entasser qu. ch. sur. 6) ôter, lever, trancher. § 1) zwalić kamień wielki z góry, nieprzyiaciela z wołu klodzinami. 2) zwalił z niego ten ciężar. 3) zwalił na mnie wielki ciężar, kłopot. 4) ieden na drugiego zwalał; zwalamy upadek w raiu na białą płeć. 5) wiele robot na iednę kupę zwalił. 6) pierwszą trudność zwaliwszy do drugiey idę.

wszystko się na mnie zwaliło. alles liegt mir auf dem Halse. j'ai toutes les affaires sur mes bras.

Zwalczyć kogo, *F. zwalczę, v. a.* überwältigen, überwinden. assujettir, vaincre, *v. a.*

Zwaliska, *plur.* eingefallenes Gebäude, die Rudera, ein Ueberbleibsel eines Gebäudes. les décombres; les débris d'un bâtiment, § widziałem zwaliska zamku tego sławnego. § zwalisko, *n.*

Zwalisty, *adj.* 1) leicht zum Herunterwälzen. 2) lang abhangen. 1) aisé à rouler en bas. 2) long & pendant. § 1) zwalisty to bałwan bo okrągły. 2) niedźwiedź ma zwaliste kudły.

Zwalniam, *v. m. F. zwalnię, zwolnić.* 1) nachlassen, nicht zu straff machen. 2) gelinder machen, lindern, mäßigen, mindern. 3) laulicht machen. 1) relâcher, débander un peu, lâcher une chose qui est trop tendue. 2) relâcher de; moderer, tempérer, diminuer. 3) faire tiedir, rendre tiéde. § 1) zwolniy trochę strony. 2) pierwsza kwadra mrozu zwolni. 3) zwolnić wodę.

zwolnieć, F. zwolnieię. zid: Wolnieię.

Zwanie, żucie, *n.* das Kauen. mâchement, mastication.

Zwanie, *n.* das Nennen, Benennen. l'action de nommer, d'apeller.

Zwany, *adj.* gekaut. mâche.

Zwany. genannt. nommé, appellé.

Zwartokat, *m.* Meßk. scharfer Winkel. *Géom.* angle aigu.

Zwarzam co, *v. m. F. zwarzę.* 1) zusammenkochen. 2) schweißen, zusammen löthen. 1) cuire, *v. a.* faire bouillir ensemble. 2) brasser, corroyer, souder; joindre par le moyen de la soudure deux pièces de métail.

Zwątlam co, *v. m. F. zwątlę.* schwächen. affoiblir, *v. a.* rendre plus foibli, énerver, débiliter.

Zwątleć, *F. zwątleię, v. n.* geschwächt werden. s'affoiblir, perdre ses forces.

Zwątlenie, *n.* Schwächung. affoiblissement, *m.* débilitation, *m.*

Zwątlony, *adj.* geschwächt. affoibli, énervé, abbatu.

Zwątpić, *F. zwątpię,* verzagen, die Hofnung verlieren. désespérer de; perdre l'espérance. § zwątpił o zwycięstwie.

zwątpić o sobie. verzweifeln, in Verzweiflung gerathen. se désespérer, tomber dans le désespoir,

Zwątpienie, *n.* o czym. Verzweiflung, Verzagung. désespoir, *m.*

Zwątpiony, *adj.* verzweifelt. désespéré; qui a perdu toute espérance.

Zwawie, żwawo, *adv.* gar zu hitzig, zu heftig. avec véhémence, impetueusement.

Zwawiedło, *n.* der erste Magen der wiederkäuenden Thiere. herbier, *m.* le prémier ventricule des bêtes qui ruminent.

Zwawość, *f.* übertriebener Eifer; Hitze, Heftigkeit. véhémence, *f.* zèle outré; impétuosité; emportement.

Zwawy, *adj.* sehr hitzig; zu heftig. véhément, violent; emporté, impétueux, fougueux.

*Zwayca, *vid.* Zwądza.

Zwę, *v. a. zwie, zwał, zwać.* nennen. nommer. § zwą go Doktorem.

zwą go Piotrem. man heißet ihn Peter. on l'appelle Pierre.

zwać się. sich nennen. se nommer.

Zważam, *v. m. F. zważę.* 1) abwiegen. 2) erwägen. 1) peser; achever de peser. 2) peser, considérer; examiner. § 1) zważ ten towar ieżli 10 funtow waży. 2) rzecz tę dobrze zważyć trzeba.

wszystko dobrze zważywszy. wenn man alles reiflich überleget. tout bien considéré.

Zważenie, *n.* 1) Abwiegung. Erwägung. 1) l'action de peser. 2) considération, réflexion, *f.*

Zważony, *adj.* 1) gewogen. 2) erwägt, überlegt. 1) pésé. 2) pésé, consideré, examiné.

Zwęszyć co, *F. zwęszę.* 1) auswittern, ausspühren, 2) merken, riechen, gewahr werden. 1) éventer, quêter, trouver à la piste. 2) flairer, haleiner, préssentir,

tir, appercevoir. § 1) pies zwęzył zaiąca. 2) zwęſzył u babki złoto.

Zwężam czego, *v. m.* F. zwężę. ſchmäler machen. étrécir, rétrécir, faire plus étroit. § zwężyć tey deſki trzeba.

Zwężanie, *n.* zwężenie, *n.* Schmälerung. étréciſſement, l'action de rétrécir. § zwężanie słupow ku gorze.

Zwężony, *adj.* ſchmäler gemacht. rétréci, étréci.

Zwiady, *vid.* Wzwiady.

Zwiątka, Zwiąſkowy, *vid.* Związka, Związkowy.

Zwaſtować co, *E. zwiaſtuię.* in der Gottesgelahrtheit: verkündigen. *terme de Téologie*: annoncer, publier, *v. a.* § zwiaſtowały nieba ſprawiedliwość iego.

Zwiaſtowanie, *n.* Theol. die Verkündigung einer göttlichen Sache. *Téol.* annonciation, *f.*

zwiaſtowanie Panny Maryi. die Verkündigung Mariä. l'Annonciation; fête de l'Annonciation.

Zwiezanie, *n.* 1) Zuſammenbindung. 2) Verbindug, Zuſammenhang. 1) l'action de lier; liaiſon, *f.* 2) liaiſon, *f.* connéxion. § 1) związanie więźnia, paku, towarow. 2) związanie przyczyn czego.

Związany, *adj.* 1) gebungen. 2) verbunden, verpflichtet. 3) verzogen, in einen Zug gebracht als die Anfangs-Buchſtaben eines Namens. 1) lié; ſerré. 2) lié, obligé, redevable. 3) mis en chifre, entrélaſſé, comme les lettres initiales d'un nom dans un chifre. § 1) niewolnik qowrozem związany. 2) ściſłą związany ieſtem obligacyą. 3) Xiążę Pruſki odebrał chorągiew od Zygmunta Auguſta z czarnym Orłem litery S. A. związane na pierſiach maiącym.

związane kotwice herb. Wappenk. zwey Anker. *Blaſ.* deux ancres

Zwiazek, *m. g. związku.* } Band: womit
Związka, *f.* } etwas zugebunden wird. lien, *m.* lieure, ce avec quoi on lie une choſe. § związek niciany, iepwabny; tęgim związać związkiem.

Związek, m. 1) Verbindung, Zuſammunhang. 2) Band als der Liebe. 3) Lige, Confoderation, Bund. 1) connéxion, *f.* liaiſon, *f.* connéxité. 2) lieu, *m.* liaiſon, *f.* union comme de l'omour. 3) ligue, *f.* alliance, conféderation, *f.* § 1) związek słow, materyy; bez żadnego piſze związku. 2) związek przyiaźni, miłości, ſtowarzyſtwa. 3) niekdore Woiewodztwa związek uczynili; związek rozwiązać; w związek wſtąpić.

związek małżeńſki. das Ehe-Band. lien conjugal; lien du mariage.

związku w tey mowie niemaſz. es iſt kein Zuſammenhang in dieſer Rede. ce diſcours n'a point de ſuite, de liaiſon.

żwiązki, plur. Heilk. Fäſerlein, Zäſerlein. *Médec.* filaments, menus filets. § związki we krwi, w nerwach.

Związkowy, *adj et ſubſt* confoderirt; ein Confoderirter. confédéré, un confédéré.

Zwiędło czynić zwiędłym czznić. verweſen laſſen flétrir, faner.

Zwiędłość, *f.* Verwelkung; Eigenſchaft eines verwelkten Krauts. flétriſſure, *f.* qualité d'une herbe flétrie.

Zwiędły, *adj.* verwelkt. flétri, molet de.

Zwiędnąć, *F. zwiednieię.* verwelken. ſe flétrir, ſe faner, ſe ſécher.

Zwiednienie, *n*, nwiednienie, *n.* Verwelkung. flétriſſure, *f.* l'action par laquelle une herbe ſe flétrir,

Zwiedzam, *v. m. F. zwiedzę*, ziezdić, pokreſić świat, kraie. fremde Länder beſuchen, durchwandern. voir du pays, viſiter, parcourir les pays étrangers, faire voyage, voyager. § po drodze zwiedzał Pańſkie dwory; cudze zwiedził kraie.

zwiedzic ſię w *czym.* Erfahrung in etwas haben. être verſé en; avoir une parfaite expérience de qu. ch.

Zwiedzenie, *n.* das Beſuchen fremder Länder. 2) Ausflug der jungen Vögel aus dem Neſt. 1) le voyage dans un pays éloigné; l'action de voyager 2) la ſortie de petits oiſeaux de leur nid. § 1) zwiedzenie świata, cudzych kroiow bardzo pożyteczne. 2) gniazdowiec po zwiedzeniu drugich voſtaie ſię na gnieździe.

Zwiedzony, *adj.* beſucht, durchgewandert. couru, viſité comme un pays.

Zwiękſzam co, *v. m. F*, *zwiękſzę.* vergrößern. engroſſir, *v. n.*

Zwiękſzeć, *F. zwiękſzeię.* größer werden. s'engroſſir.

Zwieram co, *v. m. F. zewrę.* 1) zuſammen fügen, verbinden, zuſammenſchlagen. 2) anſpornen, die Sporen geben. 3) Jäger. die Hunde zuſammen koppeln. 1) lier, joindre, clouer enſemcle. 2) talonner, piquer le cheval, lui donner de l'épron. 3) *Chaſſe*: coupler, attacher, les chiens enſemble. § 1) zewrzeć balki, deſki gwodzłami. 2)

zwarſzy

zwarſzy konia oſtrogami pędził do niego. 3) pſy zwierać.

zewrzeć ſię. 1) mit einem anbinden. 2) aufſieden, zu ſieden anfangen. 3) zuſammenlaufen, gerinnen als die Milch. 1) venir aux priſes, aux mains; ſe prendre, s'attaquer à qu; ſe ſerrer, ſe ſaiſir l'un l'autre. 2) ſe prendre, commencer à bouillir. 3) ſe prendre, ſe caillir comme le lait. § 1) Polacy ſzabel zażywaią zwarſzy ſię z nieprzyiacielem; tak ciasno ſię zewrą; gdyśmy ſię potym zwarli; w frogą i długą woynę zwarł ſię z nami. 2) woda w kotle ſię iuż zwiera.

zwiera ſię rana. die Wunde ſch'ießet ſich. la plaie ſe renferme, ſo conſolide, ſe reprend.

Zwierciadło, *n.* 1) ein Spiegel. 2) fig. Spiegel, Beyſpiel. 1) miroir, *m.* 2) *fig.* miroir, *m.* exemple, *m.* § 1) mizgać ſię w zwierciedle. 2) Cycero kraſomowcom za zwierciadło służy; przeyrzyy ſię w tym zwiercieple.

Zwierciadłowy, *adj.* } 1) Spiegel=. 2)
Zwierciedlny, *adj.* } das Spiegel=Machen betreffend. 1) de miroir. 2) ſpéculaire, *adj.* qui regarde l'art de faire des miroirs. § 1) ſkło, ramy zwierciedsne.

kamień zwierciadławy. Katzen=Stein, Frauen Eiß. pierre ſpéculaire.

Zwiercieć, F. *zwiercę.* 1) bohren, einbohren. 2) reiben. zerreiben mit einer Keule. 1) trouer, *v. a.* percer avec un perçoir. 2) broyer, piler. § 1) zwierciał tramy, dyle; zwierć ze dwa dziury. 2) iuż mak w donicy zwiercieli.

Zwierciedlnictwo, *n.* Spiegelmacher=Kunſt. ſpéculaire, *ſ. f.*

Zwierciedlniczka, *f.* Spiegel=Händlers, oder Spiegelmachers Frau. miroitière, *f.* femme de miroitier.

Zwiersiedlnik, *m.* Spiegel=Macher, Spiegel=Händler. miroitier, *m.* ouvrier marcyand qui fait & vend des miroirs.

Zwierciedlny, *vid.* Zwierciadłowy.

Zwierſzenie, *n.* Kriegsbauk. der Wall=Gang. *Fortif.* terre-plein, *m.*

Zwierz, *m.* 1) wildes, grimmiges Thier. 2) ein Thier. 3) ein großes See=Thier. 1) bête féroce. 2) bête, *f.* animal, *m.* 3) une grande bête marine. § 1) lew ieſt zwierz ogromny. *2) zaiące, kroliki kaczki i zwierza (zwierzęta) inſze. 3) morze pełne zwierza.

Zwierząko. *n.* ein Thierlein. beſtiole, *f.* petit animal.

Zwierzam ſię, *v. m.* F. *zwierzę.* einem etwas anvertrauen, ſich einem vertrauen. confier, *v. a.* commettre à la fidelité, à la diſcretion de qu; ſe confier à qu. § zwiery mi ſię tey taiemnicy; zwierſz mu ſię.

*Zwierzch, *m. vid.* Wierzch.

Zwierzchni, *adj.* 1) Ober=: 2) äuſſerlich. 1) d'enhaut. 2) extérieur, *vid.* de dehors. § 1) zwierzchnie mieſzkanie; zwierzchnie i ſpodnie ſuknia; zwierzchnie i ſpodnie zęby. *2) Bog ludzie więcey wedle ſerca niźli zwierzchniego, powierychniego kſztałtu ſądzi.

robota zwierzchnia. Bewegung zur Geſundheit; Motion. éxercice, *m.* qu'on prend à cauſe de ſa ſarté; l'action de ſe bonner du mouvement. § zwierzchnia robota żrabienie dobre czyni.

Zwierzchuość, *f.* 1) die Obrigkeit, die Vorgeſetzten, die Obern. 2) Herrſchaft, Ober=Aufſicht. 1) magiſtrats, *plur.* ſupérieurs, *plur.* 2) ſupériorité, commandement, puiſſance, domination, empiré, *m.* gouvérnement, ſuriutendance, charge de commander. § 1) zwierzchność zakazała: kadży zwierzchności ſwoiey bądź posłuſzny; za pozwoleniem zwierzchności. 2) zwierzchności ſwoiey źle zażyć.

zwierzchność duchowna, geiſtliche Obrigkeit. bras ſéculier; Magiſtrats qui font les ordonnanres du Juge Eccléſiaſtique.

zwierzchność, rząd mieć nad czym. die Ober=Aufſicht über etwas haben; etwas regieren, führen. préſider à; avoir la charge, la condute de; etre le prémier, le chef; commander, conduire.

zwierzchność komu dać nad czym. einem die Aufſicht über etwas geben; einen zum Vorgeſetzten einſetzen. donner la charge. la ſurintendance de qu. ch. à qu.

zwierzchność komu świadczyć. einen für ſeinen Herrn erkennen; ſich einem unterwerfen. reconnoître qu. pour maître; ſe ſoumettre ſous la puiſſance de qu.

zwierzchności zażżć, dobyć. ſeine Oberherrſchaft ausüben, ſehen laſſen. excercer, faire valoir, faire voir ſa puiſſance; uſer de ſon autorité, faire un acte de ſupériorité.

Zwierzenie ſię komu czego, Anvertrauung. confiance, *f.* l'action de ſe confier à qu. de qu. ch. § zwierzenie ſię komu ſekretu, pokładu.

Zwierzony, *adj.* anvertraut. confié, *adj.*

zwieryona rzecz. anvertraute Sache. choſe confiée.

Zwierzę,

Zwierze, *n.* ein Thier. animal, *m.* bête, *f.* § zwierzęta w lesie, w morzzu.

Zwietzęcy, *adj.* thierisch. animal, *m.* de bête; d'animal.

zwierzęca gwiazda. der Abend-Stern. l'étoile du soir.

Zwierzyna, *f.* Wildprett. venaison, *f.* la chair de bête sauvage q'uon mange.

zwierzyna ptasza. Weid-Werk, Vogel-Wild. gibier, *m.*

rożna zwierzyna. allerhand Wildprett. sauvagine, *f.*

zwierzyna to teraz. das ist jezo ein seltnes Wildprett. on n'en trouve pas à douzaine; cela est rarissime.

Zwierzyniec, *m. g. zwierzyńca.* 1) Thier-Garten. 2) der Thier-Kreis am Himmel. 1) serail, *m.* parc, *m.* où l'on enferme les bêtes sauvages. 2) zodiaque, l'écharpe céleste.

zwierzyniec zaięczy. ein Hasen-Garten. garenne, *f.* lieu où l'on enferme les lièvres.

Zwierzony, *adj.* Wildprets-. sauvagin, *m.* qui regarde la venaison. § smak zwierzynny; mięso zwierzynne.

Zwiesieniec, *m. g. zwiésieńca.* (*cymbalaria*) ziele skalne. Art eines Krauts. sorte de plante.

Zwiesinosek, *m.* ziele. *g. a.* (*horminum*) Scharlach, Scharley. ormin, *m.* orvat, *m.*

zwiesinosek wielki pachnący; szałwia świętego Jana. (sclarea, matris sylva) Garten-Scharlach. toutebonne, *f.* ormin, qu'on cultive aux jardins.

Zwiesistociąg, *m.* *vid.* Stawnoprostownica.

Zwiesisty, *adj.* zawiesisty. abhangend. hangend. pendant. § ogar zwiesiste ma uszy.

Zwieszam co, *v. m. F. zwieszę* herab-hängen, herunter hängen, herunter lassen; hängen lassen. déscendre, faire déscendre, baisser, abbaisser; pendre, mettre plus bas une chose qui étoit plus haut.

zwiesza pies ogon. der Hund hängt den Schwanz. sa queue pend au chien; le chien a baissé la queue.

zwiesit nosa, nos. er hängt die Nase. il baisse sa crête; il baisse le menton.

zwiésić głowę. den Kopf hängen. pancher la tête.

Zwietrzałość, *f.* Verwitterung. évaporation, *f.*

Zwietrzały. verwittert. évaporé, fade, éventé.

Zwietrzeć, *F. zwietrzeię.* verrauchen, verwittern, schal werden. s'évaporer, s'éventer.

Zwietrzyć co, *F. zwietrzę, zwietrzam.* ausspüren, auswittern. haleiner, éventer, découvrir, *v. a.*

zwietrzać się, zarazić się angesteckt werden. s'infecter. être infecté de.

Zwierszały, *adj.* *vid.* Zwietrzały.

*Zwietszeć, *F.* zwietszeie. *vid.* Zwietrzeć, *v. n.*

Zwiezienie, *n.* zwożenie, *n.* das Herunter oder Zusammenfahren. le transport de haut en bas, ou la voiture de beaucoup de choses en un lieu.

Zwieziony, *adj.* 1) herunter gefahren oder geführt. 2) zusammen gefahren. 1) voituré de haut en bas. 2) voituré de bien des endroits en un lien. § 2) zwiezione z gory kamienie. 2) zwiezione zewsząd na iarmark towary.

Zwięźliwie, } *adv.* auf eine bündige Art,
Zwięzło, } nachdrücklich, kurz gefaßt. loconiquement, précisement. § zwięźliwie choć z prętka mowi.

Zwięźliwość, *f.* } Bündigkeit, Nachdruck,
Zwięzłość, *f.* } Kürze. laconisme, *m.* connexion, énergie, connexité, *f.* § zwięźliwość w mowie; styl powinien mieć zwięźliwość.

Zwięźliwy, *adj.* bündig, kurz, nachdrücklich. laconique, court, resserré, énergique. § styl zwięźliwy.

Zwięzuię co, *v. m. F.* zwiążę. 1) binden, zubinden. 2) zusammenbinden. 3) Jäg. mit den Klauen fassen, halten. 1) lier, serrer, renouer. 2) lier, *v. a.* attacher ensemble. 3) *chasse:* tenir sous ses serres; serrer avec la main ou les grifes. § 1) związał snop; w kłąb chłopa związał, zwiąż tę wstęge w roże. 2) związać dwa czołny, konie. 3) sokł zaiąca związał

związać głowę chustką. den Kopf mit einem Tuch binden. embeguiner la tête, l'envelopper d'un mouchoir.

związać się z sobą. ins Handgemenge gerathen; einander anfallen. en venir, en être aux prises, venir aux prises, aux mains avec qu; se prendre, s'atquer, se ferrer, se saisir l'un l'autre. § potym się z sobą związali.

Zwiężyciel, *m.* ein Binder. lieur, *m.* celui qui lie.

Zwiiacz, *m.* Haspler, Aufwinder. dévideur, *m.*

Zwiiaczka, *f.* Hasplerinn, Aufwinderinn. dévideuse, *f.*

Zwiiam co, zwiiać, *v. m. F.* zwinę, zwinąć. 1) zusammenwickeln, wickeln. zusammenlegen oder schlagen. 2) haspeln,

ſpeln, aufwinden, wickeln als Zwirn auf etwas. 3) abwinden, abwickeln. 4) einwickeln. 5) aufrollen, zuſammenrollen. 6) abdanken ein Kriegs-Volk. 1) amaſſer, mettre une choſe pliable en rond, en peloton. 2) dévider le fil, le mettre en peloton, en écheveau, 3) dévider, défaire le fil de deſſus d'une choſe ſur laquelle il étoit dévidé. 4) envelopper, mettre qu. ch. dans une enveloppe. 5) rouler une choſe pliable ou dépliée. 6) réformer, congédier, licentier, retrancher, caſſer les troupes. § 1) zwiń ſznurek; zwinął powroz. 2) zwiiać iedwab na wrzeciono, na motowidło, na (w) kłąbek. 3) zwiiać iedwab z kłębka, z motowidła. 4) zwiń to w chuſtkę, w papierek. 5) zwiiać chorągiew, materya, papier w trąbkę. 6) zwinąć woyſko, regiment, chorągiew.

zwiiać ſtoczek. einen Wachsſtock wickeln. mettre une bugie en pain; faire un pain de bougie.

zwiiać na cewkę. ſpulen, auf eine Spule winden. bobiner, trêmer; dévider le fil ſur la bobine.

zwiiać co na rękę. etwas auf die Hand wickeln. plier qu. ch. ſur la main. § zwiiać na rękę wſtęgę, galon.

zwiiać papier, Papier zuſammenrollen, rouler, *v. a.* recoquiller du papier.

zwiiać włoſy w papierki. die Haare zum Kräuſeln aufwickeln. papilloter, *v. a.* mettre les cheveux en papillotes.

zwiiać żagle. die Sigel ſtreichen, einbinden, herunterlaſſen. détendre, plier, abbaiſſer, baiſſer les voiles.

zwiiać ſię. ſich zuſammen wickeln. ſe mettre en rond. § zwiia ſię gadzina, liſtek drzewny.

wąż ſię zwiia w kręgi, w zatoki. die Schlange wickelt ſich zuſammen. le ſerpent love, ſe plie en cercle.

zwinąć ſię w kłąb. ſich wie ein Taſchen-Meſſer zuſammen kaulern. ſe tenir en peloton, ſe mettre en tapon.

włoſy ſię w kędziorki zwiiaią. die Haare rollen ſich, kräuſeln ſich, laufen zuſammen. les cheveux ſe recoquillent, ſe mettent par boucles.

zwiia mi ſię. es wird mir übel; ein Brechen kömmt mir an. j'ai envie de vomir.

zwiiać ſię do nog czyich, pod nogi czyie. einem zu Fuße fallen, ſe proſterner devant qu; ſe jetter, ſe mettre aux piés de qu.

Zwiianie, *n.* 1) das Zuſammenwickeln. 2) *Bauk.* Schnecke, Schnirkel. 1) l'action de dévider du fil, ou de rouler une étoffe. 2) *Archit.* volute.

zwiianie włoſow. das Aufwickeln der Haare, papillotage, *m.*

zwiianie ſię kędziorkow. die Kräuſung der Haare. recoquillement des cheveux.

zwiianie ſię na wnętrzu. Ekel; das Aufſtoßen des Magens, Uebelkeit. nauſée, *f.* bondiſſement, ſoulevement de coeur.

Zwiiany, *adj.* } Zwiniony, *adj.* } Zwity, *adj.* } 1) aufgewickelt, gewunden. 2) zuſammen gewickelt, zuſammen gelegt, zuſammen gerollt. 3) eingewickelt. 1) devidé. 2) mis en rond; roulé. 3) enveloppé. § 1) nici zwite. 2) powroz, papier zwiniony. 3) płatek zwiniony pierścień.

zwiniony, adj. abgedankt als Soldaten. réformé, caſſé comme les troupes. § zwiniona chorągiew, kompania.

zwiianym ſpoſobem; zatokami obrągłemi. in die Runde gelegt. d'une forme pliée, entortillée en cercle: ſpiralement.

Zwinienie, *n.* Zuſammenwickelung, Zuſammenrollung. l'action par laquelle on a mis une choſe en cercle ou en forme de rouleau. § zwinienie czego w trąbkę; zwinienie czego w kręgi.

zwinienie woyſka. Abdankung der Kriegs-Völker. réforme, *f.* licenciement, *m.* reduction des troupes.

Zwionąć, *F.* zwionę. weggehen. ſouffler qu. ch. de qu. ch.

Zwiotſzeć, *F.* zwiotſzeię. vermodern, verfaulen. heudir, pourrir.

Zwłaczam co. *v. m. F.* zwlekę. 1) verſchleben, aufſchieben. 2) aufhalten, verweilen. 1) tirer en longueur; différer, reculer, tirer, retarder, prolonger, trainer. 2) amuſer qu. ſur le tapis; trainer qu; faire attendre long tems, amuſer une perſonne par des vaines promeſſes.

zwłaczać czas. von einer Zeit auf die andere, von einem Tag auf den andern ſchieben. remettre de jour en jour; différer de jour en jour, de jour à l'autre; tirer de long.

Zwłaczanie, *n.* die Verzögerung. retardement, *m.* reculement, *m.* prolongation, *f.*

Zwłaſzcza, *adv.* zumalen, zugeſchweige, inſonderheit, vornehmlich, bevoraus. d'autant plus, principalement, ſur tout.

Zwłeczony, *adj.* 1) herunter geſchleppt. 2) aufgeſchoben, verſchoben. 1) entrainé en bas. 2) trainé, différé, retardé, prolongé. § 1) zwleczony po wſcho-

wschodach. 2) zwleczony, odłożony dzień, zwleczona sprawa.
Zwlekam, *m. vid.* Zwłaczam.
Zwlekanie czasu, *n.* Verzögerung, Verschiebung. retardement, délai, prolongation du tems.
Zwłoczę, *F. zewlokę*, zwłaczam. 1) herunter schleppen, herunter reißen. 2) herumschleppen. 3) ausziehen ein Kleid. 1) trainer, tirer en bas; arracher qu. de force d'un lieu. 2) trainer entraîner, mener avec force. 3) dépouiller, déshabiller, ôter les habits. § 1) zewlokł, zwlokł go z woza na doł. 2) zwłoczył go koń. 3) zwłoczyć szatę, koszule.
zwłacza wąż z siebie skorę. die Schlange streift ihren Balg ab. le serpent pose la peau, est en mue, quitte sa dépouille.
zwłoczyć z siebie szatę. sich ausziehen, sich auskleiden. se dévetir, se déshabiller.
zewlec z siebie żądze. seine Begierden ablegen, solchen entsagen. se dépouiller, se défaire de toute envie, de toutes ses passions. § zewlec z siebie mamy żądze i chciwości cielesne.
Zwłoczenie szaty. Ausziehung eines Kleides; Entkleidung. l'action de déshabiller.
zwłoczenie no doł. das Herunterschleppen. l'action de trainer, d'arracher en bas.
*Zwłoczyciel, *m.* odwłoczyciel. Verzögerer. celui qui différe, qui tarde.
Zwłok, *m.* 1) ausgezogenes Kleid. 2) abgestreifte Schlangen-Haut. ** 3) Beute, Raub von einem geschlagenen Feinde. 1) dépouille, *f.* l'habit qu'une personne avoit sur le corps. 2) dépouille de serpent. **3) dépouille, *f.* butin qu'on remporte des ennemis qu'on a battus.
Zwłoka, *f.* Verzug, Verzögerung, Aufschub. délai, retardement, remise d'affaire.
Zwłoszeć, F. *zwłoszeię.* zum Italiäner werden; Italiänische Sitten annehmen. devenir Italien; sentir l'Italien.
Zwłoszały, *adj.* der zum Italiäner geworden ist, der welsche Sitten hat. dévenu Italien; qui a des manières des Italiens. § zwłoszały Polak.
Zwodnica, *f.* } Verführerinn, Kupplerinn. femme qui
Zwodzicielka, *f.* } séduit; maquerelle, *f.* messagere d'amour.
Zwodniczy, *adj.* verführerisch. séduisant, trompeur. § zwodnicza nauka.
Zwodnik, *m.* } Verführer. séducteur, *m.*
Zwodzca, *m.* } abuseur, *m.* corrupteur,
Zwodziciel, *m.* } *m.* § zwodzca ludzi.

Zwodzę, zwodzić, *v. m. F. zwiodę, zwieść.* 1) zusammenführen, zusammenbringen. 2) herunterführen. 3) ablösen, abführen als eine Besatzung. 4) verführen, verleiten, betrügen. 1) ramasser, assembler, rassembler, faire assembler, faire venir plusieurs personnes en un lieu. 2) faire déscendre; conduire, mener du haut en bas. 3) relever comme une garnison d'une place. 4) séduire, supplanter, tromper, corrompre. § 1) zwiodł wszystkich Doktorow do chorego; swoich żołnierzy pozwodził. 2) zwiedź go świecą na doł. 3) zwieść wartę, załogi z fortecy. 4) zwiodłeś mię szalbierzu; zwodzisz corkę moię do złego.
zwieść bitwę. eine Schlacht liefern wollen présenter, donner, livrer une bataille.
zwieść woyne w kray iaki. den Krieg in ein Land bringen. porter la guerre dans un pays.
zwodzić się czym. sich von etwas verführen lassen. se laisser séduire par; s'abuser, se tromper; se laisser entrainer à une erreur.
zwodzą się ptacy. die jungen Vögel fliegen aus dem Nest. les petits oiseaux dénichent; ils quittent le nid.
Zwodziciel, *m. vid.* Zwodnik.
Zwodzicielka, *f. vid.* Zwodnica.
Zwołanie, *n.* zwoływanie, *n.* Zusammenforderung. convocation, *f.* l'action d'assembler, de convoquer quelque assemblée. § zwołanie mieszczan.
zwoływanie psow trąbą. das Zusammenrufen der Jagd-Hunde mit dem Jäger-Horn. forhus, *m.* l'action de forhuer, d'assembler les chiens avec un cor.
*Zwolę, zezwalam. willigen, bewilligen. consentir, *v. a.*
*Zwolenie, *n.* zezwolenie, *n.* Bewilligung. consentement, *m.*
Zwolenica, *f.* in geistlichen Sachen: eine Jüngerinn, Schülerinn. *terme de piété:* apprentisse, *f.* celle qui apprend.
Zwolennik, *m.* in geistlichen Sachen: Jünger, Nachfolger. *terme de dévotion:* apprenti, disciple.
Zwolnieć, F. *wolnieię. vid.* Wolnieię.
Zwolniały, *adj.* } 1) verschlagen, lau, laulicht. 2) lau, kaltsinnig, nachgelassen. 1) tiéde, *adj.* qui est entre le froid & le chaud. 2) tiéde, relâché, attiédi.
Zwolniony, *adj.* }
Zwolnienie, *n.* 1) Laulichkeit, das Verschlagen. 2) Nachlassung, Laulichkeit. 1) tiédeur, *f.* l'action de faire tiède une chose liquide. 2) tiédeur, *f.* attiédissement, relâchement. § 1) zwolnienie

nie zimney wody. 2) zwolnienie w pracy, w staraniu.
Zwolna, *adv.* nach und nach; langsam, sachte. peu à peu, lentement, doucement, bellement.
Zwolony, *adj.* beredet, eingenommen, gewonnen. gagné, persuadé. § zwoloni słuchacze.
zwolony syn. an Kindesstatt angenommener Sohn. fils adoptif.
Zwoływam, *v. m. F. zwołam.* 1) zusammenrufen. 2) die Jagd-Hunde mit dem Horn zusammen rufen, zusammen blasen. 1) convoquer, assembler. 2) forhuer, appeller, assembler les chiens de chasse. § 1) zwołał szlachtę na ziazd. 2) zwołać psy.
Zwoływanie, *n. vid. Zwołanie*, *n.*
**Zwono*, *n.* Dzwono, *n.* eine Rad Felge. jante, *f.*
Zwora, *f.* eine Klammer, Zwinge, Band von Holz oder Eisen. cheville, *f.* crampon, *m.* lien de bois ou de fer, dont on joint des pièces de bois.
zwora dla psow, vid. Sfora.
Zworuię, sworuię. zusammen klammern. lier, attacher avec des crampons ou avec des chevilles; cramponner; cheviller.
zworawać psy, voyez Sforuię.
Zwoz zboża. Einsammlung der Feld-Früchte, Einfuhr der Erndte. levée, cueillette, dépouille, recolte, *f.* transport de recolte dans les gréniers.
Zwożę, zwozić, *v. m.* F. *zwiozę*, zwieść. 1) zusammenfahren, zusammenführen. 2) herunterführen oder fahren. 1) transporter, mener, de divers endroits en un lieu. 2) voiturer, transporter en chariot de haut en bas. § 1) zwieziono zewsząd prowianty kupcy towary na iarmak zwieźli. 2) zwieź te kamienie z gory; iuż kule i prochy z wałow zwożono.
zwozić zboże. das Getreide einführen. engranger, mettre les blés en grange.
wszystko mu się zwiezie, alles geht ihm für genossen aus. tout lui passe; il fait tout impunément. § zwiozło mu się to.
nie zwiezie mu się to. es wird ihm nicht für genossen hingehen; er wirds büßen müssen. il le payera; il payera bien cher cette faute; il n'en sera pas quitte.
Zwożenie, *n. vid. Zwiezienie*, *n.*
Zwoźna rola, Rędzina. fetter Acker. nouë, *f.* terre grasse.
Zwracam, *v. m. F. zwrocę.* vomiren; sich brechen, sich übergeben. vomir; rendre gorge. § ckliwo mi iakbym miał zwrocić.
zwrocić się. wieder zu der Materie schreiten, von der man geredet hat. reprendre son discours, le fil de son discours; recommencer son propos. § zwracam się, wracam się do moiey materyi.
Zwracanie, *n.* zwrocenie, *n.* das Vomiren; Brechen. vomissement, *m.* § lekarstwa ckliwość i zwracanie czyniące.
zwrocenie się. die Schreitung zu seiner vorigen Rede. retour à son propos; reprise de son discours. § zwrocenie się do mowy o stałości.
Zwycięski, *adj.* Sieges-, siegerisch. triomphal, *adj.* de triomphe, victorieux. z zwycięskie liczy palmy, wieńce, łupy; osadzić zwycięskie chorągwie.
zwycięski upominek. Sieges-Geschenk. prix de la victoire.
zwycięski wiersz; *zwycięska piosnka.* Sieges-Gedicht. vers, poëme, *m.* chant, poësie sur une victoire.
zwycięski znak; *pamiątka zwycięstwa.* Sieges-Zeichen. des trophées, *m.*
zwycięski fest; *tryumf.* ein Triumph. un triomphe.
Zwycięstwo, *n.* Sieg. victoire, *f.* § zwycięstwo otrzymał; zwycięstwa się ścigaią.
Zwyciężam, *v. m. F. zwyciężę.* 1) überwinden, den Sieg davon tragen. 2) überwinden, überstehen. 3) übertreffen; überlegen seyn. 1) vaincre, *v. a.* être victorieux, remporter la victoire; surmonter. 2) vaincre, surmonter. 3) avoir le dessus; passer; surpasser qu. en. § 1) zwyciężył woysko nieprzyiacielskie, przeciwnika. 2) zwyciężył te trudności, namiętności swoie; daie się zwyciężyć. 3) zmyciężył go w tey nauce.
zwyciężać się; *zwyciężać siebie samego*; *przełamać się w czym.* sich selbst überwinden. vaincre ses paissions; se vaincre soi-même; se surmonter; l'emporter sur soi-même.
Zwyciężanie, *n.* zwyciężenie, *n.* die Ueberwindung. l'action de vaincre; victoire, *f.* § zwyciężanie nieprzyiacioł, afektow swoich.
Zwycięzca, *m.* Ueberwinder. vainqueur, *m.*
Zwyciężczyna, *f.* Ueberwinderinn. vainqueuse, *f.*
Zwyciężny, *adj.* 1) überwindlich. 2) siegerisch. 1) surmontable, *adj.* aisé à vaincre; qui n'est pas invincible, qu'on peut vaincre. 2) victorieux. § 1) nie tak łacno zwycięźnego zawoiował

iował nieprzyiaciela. *2) zwycięzna, zwycięska ręka; zwycięzny wieniec.
Zwyciężony, *adj.* überwunden. vaincu, surmonté. § zwyciężony zostaie.
Zwyczaię kogo do czego, *i*, *ił.* gewöhnen, anhalten. accoutumer qu. à.
zwyczaię się. sich gewöhnen. s'accoutumer à.
*Zwyczaienie, *n. vid.* Zwyczayność.
Zwyczay, *f. m* 1) Gewohnheit. 2) angenommene Weise, Angewohnheit. 1) coutume, *f.* usage, *m.* 2) accoutumance, habitude, *f.* § 1) zwyczaiu odstąpić; w każdey rzeczy zwyczay wiele może; zwyczay pospolity i prawa postanowiły, zwyczay od wszystkich przyięty stoi za prawo. 2) zwyczay, nałog ten ma; zwyczay zły, dobry.
zwyczay woienny. Kriegesgebrauch. la coutume, la pratique, la raison de guerre. § ustąpił z zamku pod rozwinionemi znaki i bębny i inną woyskowym zwyczaiem muzyką.
zwyczay taki iest; tak się zachowuie. so ist es gebräuchlich; so will es der Gebrauch haben. l'usage le veut ainsi; c'est la mode, la coutume.
z zwyczaiu to wychodzi. dieses kömmt ab, es ist nicht mehr gebräuchlich. cela s'en va hors d'usage; cela est hors d'usage; cela n'est pas plus la coutume de faire cela.
zwyczay to iego. das ist seine Gewohnheit. c'est son ordinaire; c'est sa manière d'agir ordinaire.
według zwyczaiu twoiego. nach deiner Gewohnheit. à votre ordinaire.
według teraźnieyszego zwyczaiu. nach der jetzigen Weise. à la moderne.
według zwyczaiu. } gewohnlicher Maße.
Zwyczaynie, *adv.* } ordinairement, *adj.* selon la coutume.
*Zwyczayność, *f.* die Gewöhnlichkeit; Beobachtung einer Gewohnheit. l'observation d'une coutume.
Zwyczayny, *adj.* 1) gewöhnlich. 2) erfahren, geübt. 3) gebräuchlig. 1) usité, ordinaire, fréquent, commune. 2) expert, accoutumé à; consommé, accompli en. 3) reçu, usité, consacré à quelque science. § 1) zwyczayne rzeczy nie czynią podziwienia; zwyczayne słowo; zwyczayną iechać drogą. 2) zwyczayny żeglarz, doktor. 3) słowo rzemieślnikom zwyczayne.
zwyczayna to. es ist gewöhnlich. c'est l'ordinaire; il est ordinaire; il arrive d'ordinaire.

Zwykłam, *v. n.* } pflegen, die Gewohnheit
Zwykłem, *v. n.* } haben. avoir coutume, avoir de coutume; être accoutumé. § zwykłes u mnie bywać; nie zwykłeś tego czynić.
iak to zwykło. wie es zu gehen pflegt. comme il va; à l'ordinaire.
zwykło się to stawać. das pfleget zu geschehen. cela arrive ordinairement.

* * *

Das *praesens* dieses *verbi* hat wie ein *praeteritum* drey *genera*, zwykłem, zwykłam, zwykło, die andern *tempora* sind außer dem *praeterito* zwykłałem nicht gebräuchlich. *Le présent de ce verbe a comme un préterit trois generes*, zwykłem, zwykłam, zwykło; *son préterit est* zwykłałem, *les autres tems sont hors d'usage.*

Zwykły, *adj.* gewöhnlich, gebräuchlich. reçu par coutume, usité, ordinaire.
Zwyiz, zwyż, *f. obs.* die Höhe. une hauteur.
w zwyż; na wzwyż, vid. Wzwyż.
*Zwyżizam, *v. m.* F. zwyszę. 1) die Oberhand bekommen. 2) gewinnen, profitiren. 1) avoir l'avantage; avoir le dessus, l'emporter sur. 2) gagner, profiter.
Zybet, *m.* } *g. a.* eine Zibet-Katze. ci-
Zybuczek, *m.* } vette, *f.* animal qu'on trouve aux pays étrangers.
zybet, m. g. u. Zibet, eine wohlriechende Materie von diesem Thiere. civette, *f.* une odeur très-agréable qu'on prend de cet animal.
Zybetowy, *adj.* } Zibet-. de civette. §
Zybuczkowy, *adj.* } zybuczkowe piżmo.
Zycie, *n.* 1) das Leben. 1) Leben, Lebens-Lauf, Legens-Wandel. 1) vie, *f.* 2) vie, *f.* le cours de la vie. § 1) skrocił sobie życie; życie iego tylko na włosku wisiało. 2) w życiu moim tego nie słyszałem; natura łacne życie ludziom dała; życie nędzne prowadzi.
kto życie swoie odważy cudzego iest panem. wer sein Leben waget, hat das Leben eines andern in seiner Gewalt. qui méprise sa vie est toujours maître de celle d'autrui.
grać w kostki o życie. um das Leben spielen. tirer au sort qui perdra la vie.
przez całe życie moie. in meinem ganzen Leben. de toute ma vie.
życie stracić. das Leben verlieren. perdre le jour, la vie.
Zyczę, *czy*, *czył*, *v. a.* 1) gutes gönnen; wohl wollen; günstig seyn. 2) anwünschen. 3) rathen, gern sehen. 1) n'envier pas qu. ch. à qu; vouloir du bien

bien à qu; affectionner, favoriser qu. 2) souhaiter à qu. une bonne ou mauvaise fortune. 3) conseiller, vouloir. § 1) życzy mi. 2) życzę mu tego szczęścia, tego nieszczęścia, tego honoru; życzyć komu zdrowia, szczęścia do czego; serdecznie życzę, aby Naywyższy. 3) życzę byś pisał do niego.

nie życzy mi. er ist mir nicht günstig. il me veut du mal.

życzyć sobie. wünschen begehren. désirer; avoir en vie; souhaiter. § życzę sobie to kupić; życzyli sobie go mieć krolem.

Życzenie, *n.* Anwünschung. gratulation, *f.* félicitation, *f.* souhait, *m.* l'action de souhaiter. § życzenie komu szczęśliwego powodzenia do czego.

życzenie sobie czego. das Gernesehen; das Verlangen. désir, *m.* sentiment d'une personne qui désire. § życzenie sobie przyiaźni czyiey.

Życzliwie, *adv.* günstig, gewogen. favorablement; avec affection.

Życzliwość, *f.* Wohlwollen, Gewogenheit, Gunst. affection; faveur, *f.* bienveillance. § doznałem życzliwości twoiey.

Życzliwy, *adj.* 1) gewogen, günstig. 2) gewogen, ergeben. Dieses Wort wird von hohen und niedrigen Personen gebraucht. 1) affectionné, attaché, prospère, propice, favorable; adonné. 2) affectionné. *Ce mot se dit en matière de compliment & de civilité par des personnes supérieures & inférieures.* § 1) życzliwym mi zawsze byłeś. 2) Waszey Krolewskiey Mości życzliwy i wierny poddany; piszę się Was Pana życzliwym i uniżonym sługą.

Żyd, *m.* 1) ein Jude. 2) ein Klecks in der Schrift. 2) Stänker, der wie ein Jude stinket. 1) Juif. 2) paté, *m.* cochon d'ancre; ancre tombé sur le papier. 3) jocrisse, püant, vilain, salope, souillon. § 1) słysz żydzi mieszkańcom bardzo szkodliwi; żyd dawno szalbierz, *prov.*

rachuymy się iak żydzi, miłuymy się iak bracia. richtige Rechnung erhält Freundschaft. les bons comptes font les bons amis.

żyda tam iakiegoś chowaią. es steckt was geheimes dahinter. il y a anguille sous roche; il y a de l'ordure dans la flute.

żyda zakrawać. Jüdische Sitten an sich nehmen. judaïser; suivre les moeurs des Juifs.

Żydło, *m.* żywność, *f.* Lebens-Unterhalt; Lebens-Mittel. vie, nourriture; vivres, *m. plur.* viande. § lud iest pracowity małego i ladaiakiego żydła.

**Żydowin, *m.* ein gelehrter Jude. un Juif savant. § Jozef żydowin tak pisze.

Żydowka, *f.* eine Jüdinn. une Juive.

Żydowski, *adj.* Jüdisch. Judaïque, Juif; qui est de Juif. § żydowska zbożnica.

żydowska ulica, gdzie żydcie mieszkaią. Judengasse. Juiverie, *f.* rüe des Juifs.

żydowskie iagody. vid. Balsamka.

po żydowsku. 1) auf Jüdische Art. 2) in Jüdischer Sprache. 1) à la Judaïque; à la Juive. 2) en langue Judaïque.

Żydowstwo, *n.* 1) Judenschaft. 2) Judenthum, Jüdische Lehre. 1) les Juifs. 2) de Judaïsme.

Żydzię, *m.* Juden-Kind. enfant de Juif.

Żygiełgarn, *n.* nici do pokowania. starker Bindfaden. fil-decarret, grosse ficelle; seizaine.

Żyię, żyie, żył, żyć, *v. act. & n.* 1) leben. 2) leben, unsterblich seyn. 3) wachsen, von Bäumen, Kräutern. 4) leben von etwas; sich mit etwas nähren. 5) leben, sich aufführen. 6) leben; ein Leben führen. 7) leben, sich aufhalten. 8) glimmen. 1) vivre; avoir la vie; être en vie; jouïr de la vie. 2) vivre, durer, être immortel dans la mémoire des hommes. 3) croître; vivre d'une vie sensitive. 4) vivre, se nourrir, subsister; gagner de quoi vivre. 5) vivre en; mener, passer une vie de; se conduire. 6) faire, mener une vie. 7) vivre, démeurer, séjourner. 8) être caché, n'être pas éteint entièrement, brûler un peu. § 1) żyie iesczce, nie umarł; żyy długo, żyy szczęśliwie; żył trzy lata; żyie wiek długi. 2) krol ten, pamięć, sława iego wiecznie żyć będzie. 3) drzewa, zioła żyią gdy rostą. 4) żyć z zarobku, z rzemiesła, z maiętności swoiey, z swego groszа; nie było w pustyni o czym żyć. 5) żyie świętym człowiekiem, iako Swięty, iako człowiek; żyie y nim iak przyiaciel. 6) nędzni, ubogi wiek żyie; żyie dobrze, kosztownie, rozpustnie. 7) żył w Paryzu trzy lata. 8) ogień iesczce żyie (tle) w popiele, w prochnie, w knocie; węgle w zarzewiu żyią.

tanio tu żyć. hier lebt man wohlfeil. il fait bon vivre dans ce pays là.

żyć dzień za dzień. in den Tag hinein leben. vivre sans souci; vivre au jour la journée.

niech żyie, es lebe. vive. § niech żyie krol nasy.

poki żyię takiey rzeczy nie wioziałem. in meinem

meinem Leben habe ich so etwas nicht gesehen. de ma vie je n'ai pas vû telle chose.

żyiący, żywy. lebendig. vivant, vif.

iako Bog żyie. so wahr Gott lebet. vive Dieu.

Zyła, *f.* 1) eine Ader. 2) eine Ader im Holz, im Marmor. 3) Erzt-Ader, Erzt-Gang. 1) veine; *f.* vaisseau qui contient le sang. 2) veine, filet dans le bois, dans le marbre. 3) veine, rameau d'un métail dans les mines. § 1) krew się po żyłach rozlewa. 2) żyła drzewna, kamienna marmurowa. 3) żyła kruszcowa, złota, śrebrna.

żyła w liściu drzewnym. eine Rippe, Ader im Baum- oder Kraut-Blatt. côte.

żyła w papierze. Streif im Papier. raie dans le papier.

żyła wodna. Wasser-Gang. veine d'eau, conduit d'eau.

żyły cyckowa. die Milch-Adern. veines lactées.

żyła głowna. die Haupt-Ader. veine céphalique.

żyła kleiowata; muszkułow koniec żylasty, kleiowaty; ściegacz. eine Flächse eines Muscels. tendon, *m.* queuë d'un muscle.

żyła krewna, krew maiąca. eine Blut-Ader. veine, *f.* vaisseau plein de sang.

żyła lochowata. die Hohl-Ader. veine cave.

żyła krwotoczna; żyła złota. die Gold-Ader, Rücken-Ader. veine & artère hémorroidale.

żyły w piersiach. die Brust-Adern. les rameaux, les venules de la poitrine.

żyła ociekła, nadęta, ociekaiąca w goleniach. die Krampf-Ader in den Schenkeln. varisse, *f.* veine enflée aux jambes.

żyła pulsowa, oddechowa, duchowa. Puls-Ader. veine artérieuse; artère.

żyła pulsowa wielka. die große Puls-Ader, die Herz-Ader. aorte, *f.*

żyła sucha, biała, bezkrewna; nerwą. Nerve, Spann-Ader. nerf, *m.* § w mozgu zaczyna się żył wszystkich suchych zebranie, ktore potym przez pacierze krzyżowe parami na tę i owę stronę wychodzą.

żyła szyina. die Hals-Ader. veine de cou, *f.* veine jugale.

żyły urynne. die Harn-Gänge so zur Blase gehen. uretere, *m.* deux conduits de l'urine pour la passer des reines dans la vessie.

żyła wielką. die Pford-Ader. veine porte.

żyły uście, gdzie się z drugą łączy. die Mündung einer Ader wo sie sich mit der andern vereiniget. anastomose, *f.* l'endroit où une veine se joint avec l'autre.

żyły otworzenie dobrowolne. die Eröffnung einer Ader im Leibe. ouverture d'une veine dans le corps après laquelle vient un flux de sang.

żyły otworzenie gwałtowne; żyły zerwanie. Sprengung einer Ader. rupture d'une veine.

żyły nadęcie, stwardnienie. Ueberbein. ganglion, *m.* une tumeur inégale qui se forme sur les nerfs.

Zylasty, *adj.* żyle podobny. gleich einer Ader. qui ressemble à une veine.

Zyleniec, *m. g. żyleńca.* ziele żyłowatego korzenia, żyłom pomocne. (*phrynion, neuras, acidoton, poterion*) ein gewisses Kraut, so den Adern dienlich. sorte de plante propre aux incommodités des veines.

Zylisty, *adj.* z żył. 1) adrig, nervicht. 2) aus Sennen verfertiget. 1) veneux; nerveux; plein de nerf. 2) fait de nerfs. § 1) żyliste ręce. 2) żylisty kańczug.

Zyłka, *f.* Aderlein. petite veine, venule, *f.* rameau, *m.* petit filet de veine, de nerf.

Zyłkowaty, *adj.* adrig. plein de petites veines.

Zyłny, *adj.* Ader-. de veine.

żyłna choroba. Nerven-Krankheit. nerf offensés, douleurs de nerfs.

lekarstwo na żyłną chorobę. Nerven-Mittel. médicament néuritique.

Zyłowato, *adv.* nervicht, adricht. avec beaucoup de veines ou de nerfs.

Zyłowatość, *f.* aderichtes, nervichtes Wesen. qualité nerveuse & veineuse.

Zyłowaty, *adj.* 1) aderich, voll Adern und Nerven. 2) geädert, fladrig; vom Holz und von Steinen. 1) nerveux; plein de veines & de nerves. 2) veineux, veiné, semé de veine, *en parlant des arbres & des pierres.* § 1) żyłowate ma ręce. 2) żyłowate ziele, drzewo.

Zysk, *m. g. u.* Gewinnst, Profit, Vortheil, gain profit, *m.* lucre, *m.* provenu. § zysk niesłuszny szkodą grozi, *prov.* zysku szukać, zabiegać; zysk sobie z czego czynić; zysk to przynosi; zysk brać, mieć z czego; zysku bardzo pilny.

zysku w tym niemasz. dabey ist kein Gewinn. il n'y a point de reprise à cela.

z *zyskiem,* adv. mit Profit. avec profit.

zysk, m. } das Gewinnen, das Profitiren. l'action de gagner.
Zyskanie, *m.* zyskowanie, *n.* }

zyskanie prawa, sprawy. Gewinnung eines

nes Processes. gain d'un procès; gain de cause.
*Zyskam, *f. vid.* Zyskuię.
Zyskownie, *adv.* 1) nützlich, mit Nutzen. 2) auf eine gewinnsüchtige Art. 1) d'une manière lucrative, avec profit. 2) d'une manière intereſſée. § 1) zyskowniey towary na ſeymie przedawać. 2) nayzyskowniey z swoiemi postępuie przyiaciołmi.
Zyskownik, *m.* 1) ein Gewinnsüchtiger. 2) Gewinner, der den Nutzen von einer Sache hat. 1) un homme intereſſé, qui met tout à son profit. 2) gagneur, qui a gagné, qui a remporté le profit d'une affaire.
Zyskowny, *adj.* 1) vortheilhaftig, nützlich. 2) vortheilhaftig, eigennützig, gewinnsüchtig. 1) lucratif, *adj.* profitable, qui apporte du profit; sur quoi l'on gagne. 2) intereſſé, qui aime fort le profit; âpre au gain; avide de gagner.
Zyskuię, *v. a. zyskuię, zyskał.* ⎫ gewinnen, pro-
*Zyszczę, *v. a. szczy, szczył.* ⎭ fitiren. gagner, *v. a.* profiter, faire du profit; tirer, faire quelque gain. § zyskał talar na tym towarze; gracze zyskał zyskał krzyczą.
ani zyskuię ani szkoduię. ich gewinne und verliere nichts dabey, ich habe dabey weder Nutzen noch Schaden. je n'y prends ni mets; je n'y perds ni gagne.
Zyszczek, *m. g. zyszczku.* kleiner Gewinn. grimelinage, *m.* interet de chien; petit gain.
Zyszka, *f.* im Spott: Schieler, Schielwippe. *par moquerie:* un bigle; homme louche, qui a les yeux de travers.
Zytawa, Zittau, eine Stadt in der Oberlausitz. Zitau, *f.* ville en Haute-Luſace.
Zytny, *adj.* rzany. Korn-, Rocken. de seigle. mąka żytna. chleb żytny.
robak żytny. Korn-Wurm. charenton, *m.* un insecte qui mange les grains.
*Zytko, *n.* ⎫ Korn, Rogen. du ſégle. §
Zyto, *n.* ⎭ pszenica w żyto się obracać zwykła; kto ma żytko ma wszytko, *prov.*
żyto podłe. schlechter Rocken. ſégle maigre.
Zyw, *vid.* Zywy.
Zywcem, *adv.* lebendig. vif; tout vif. § żywcom spalony złoczyńca.
żywcem poymać, złapać. lebendig fangen. prendre qu. vif. § żywcem poymanie.
zabić albo żywcem go poymać kazano. man hat befohlen, ihn todt oder lebendig zu liefern. on donna ordre de le prendre mort ou vif.
Zywica, *f.* Harz. réſine, *f.* poix réſine. § żywicą napuszczam, tracić.
żywicą napuszczony. mit Harz gepicht. enduit de réſine.
żywica terebintowa. Terpentin. réſine de térébinte.
żywica sosnowa. Fichten-Harz. torche, barras, *m.* goudran, gudron, réſine de ſapin.
Zywiciel, *m.* Ernährer, Erhalter. celui qui nourrit.
Zywicielka, *f.* Ernährerinn. celle qui nourrit.
Zywiczasty, *adj.* dem Harz gleich. semblable à la réſine.
Zywiczka, *f.* ziele, *vid.* Zywiec.
żywiczka, f. ziele, iwinka mnieysza. (chamaepitis prima). Je länger je lieber; Schlag-Kräutlein, Feld-Cypreß. yvette, *f.* ive musquée.
żywiczka większa. (chaemaepitis altera) große Feld-Cypreß. la grande yvette.
Zywię czym, *v. a.* 1) nähern; Nahrung, Speise geben. 2) ernähren, erhalten. 3) Kriegsw. Pardon, Quartier geben, das Leben schenken. 4) leben; wird nur im *praesenti* statt żyię gefunden. 1) nourrir, donner des aliments pour vivre. 2) entretenir, faire ſubſiſter, ſuſtenter qu. 3) *guerre:* épargner; donner quartier, donner la vie à; faire grace de vie à. 4) vivre; *dans ce ſens on le trouve ſeulement au préſent au lieu du verbe* żyię. § 1) żywi mię i dzieci moie. 2) to rzemiesło człeka nie wyżywi. 3) nie żywili żadnego, ktorego tylko do ręku dostali; mieszkańcow żywiono, ale osady przy życiu nie zachowano. * 4) żywi, żyie ieszcze.
żywiący, adj. 1) ernährend. 2) lebend. 1) nourriſſant, qui nourrit. 2) vivant.
żywić się. 1) sich nähren. 2) von etwas leben, sich erhalten; sich mit etwas ernähren. 3) *fig.* leben, dauren. 1) se nourrir; prendre des aliments pour vivre. 2) gagner ſa vie à qu. ch; vivre de, ſubſiſter par quelque métier. 3) *fig.* ſe nourrir, vivre, durer. § 1) żywić się chlebem i nabiałem. 2) żywi się przepisowaniem, ręczną robota. 3) serce ktore się tym żymiło nie miało inney odelgi.
żywi się przy nim. er hat seinen Unterhalt bey ihm, er lebt auf seine Kosten. il vie ſur ſes crochets, à ſes dépens, ſur ſa bourſe; il tire, il a ſa ſubſiſtence, ſon entretien de lui.

Zywiec, *m.* ziele, *g. żywca*, żywiczka; żywiec polny (*sideritis quarta*) die vierte Art des Glied-Krauts. la quatrième espèce de la crapaudine.

żywie skalny, vid. *żywokost skalny*.

Zywienie, *n.* Ernährung, Erhaltung. l'action de nourrir; entretien, *m.* subsistance, *f.*

Zywignat, *m. vid.* Zywokost.

Zywioł, *m.* eine Urstufe, ein Uranfang, ein Element. élément.

Zywiołowy, *adj.* elementarisch, die Elemente betreffend. élémentaire, *adj.* qui est d'élément.

*Zywnie, *adv.* ungemein, sehr. extraordinairement, très. § żywnie mi się ta książka spodobała.

Zywność, *f.* Nahrung. nourriture, *f.* aliment; tout ce qui nourri le corps. § day mierną zywność ciału twoiemu; żywność zęby mołą.

żywność ziemie. Nahrung so die Erde gibt. nourriture que donne la terre.

żywności, plur. Lebens-Mittel. les vivres, *m.* les muntions de bouche; subsistance, *f.* victuailles, *f. plur.*

żywnością opatrzyć. verproviantiren, mit Lebens-Mitteln versehen. ravitailler, approvisionner, avitailler.

żywnością opatrzenie. Verproviantirung; Versehung mit Lebens-Mitteln. approvisionnement, ravitaillement, avitaillement, *m.*

żywności służący. zu den Lebens-Mitteln gehörig. touchant les aliments, les vivres; alimentaire.

żywność piśmienna. Feuer, Nachdruck, Leben einer Schreibart. énergie, *f.* feu, *m.*

Zywo, *adv.* 1) lebendig. 2) frisch, lebendig, feurig. 1) vif; tout vif. 2) vivement, vertement, d'une manière vive; vaillamment, vigoureusement. § 1) żywo, żywcem go spalono, złapano. 2) żywo się za niego uiął, do niego się interesował.

żywo nieprzyiaciela wsparli. sie haben den Feind tapfer zurück getrieben. ils ont poussé vertement l'ennemi.

co żywo. was nur lebet; alle Welt, ein jeder. toutes les ames vivantes; tout le monde; chacun; tous les gens. § co żywo na woynę trąbiło; co żywo w rozkoszach się nurzyło; co żywo bieży, ucieka.

puść mię żywo. schenke mir das Leben, lasse mich beym Leben. épargnez moi; faites moi la grace de la vie; donnez moi quartier.

ca żywo. 1) bey Menschen-denken; so lange die Welt stehet. 2) so wahr ich lebe; wahrlich. 1) de mémoire d'homme; dépuis que le monde est monde. 2) vertu de ma vie; vraiment; on vérité. § 1) iako żywo tak zawsze było; iako żywo to nie było. 2) iako żywo nie był umnie, nie dał, mi pieniędzy.

Zywocina, *f.* żywa rzecz, żywe. jede Sache, die ein Leben hat. chose, vivante. § słowo zwierze iest powszechność złowieku i niemym czywocinom pospolita; żywocina wodna, ziemna.

Zywokost, *m.* żywygnat, kosztywał ziele. (*symphytum*, *consolida major*) Wall-Wurz. simphitum; grande consoude; consire oreille d'âne.

żywokost modry; *głowienki modre albo czarne.* (consolida minor) Braunelle. prunelle.

żywokost czerwony; *głowienki czerwono.* (solidago, consolida media; bugula) Golden-Günsel. herbe au charpentir, moyenne consite, bugle.

żywokost skalny; *żywiec skalny.* (symphitum petraeum) die letzte Art dieses Krauts. la dernière espèce de simphitum.

Zywopłon, *m.* żywozioł, żywa płonka, chrościna albo zielko. (*aeschinomene*) Sinn-Kraut. sensitive, *f.* herbe pudique ou honteuse.

Zyworodny, *adj.* das lebendige Brut ohne Eyer gebährt. vivipare, qui fait ses petits tout vifs. § iest to ptak żyworodnik; niektore ryby są żyworodne.

Zywość, *f.* 1) Leben, lebendige Kraft. 2) Leben, Munterkeit, Feuer. 1) faculté vitale; qualité vivifique; mouvement vitale. 2) vivacité, vigueur, *f* activité; le feu d'esprit, verdeur, *f* § 1) żywość serca. 2) żywość młodego wieku; człowiek pełny żywości; bierze żywość z muzyki.

Zywot, *m. g. a.* 1) die Bär-Mutter, der Mutter-Leib. 2) das Leben. 3) die Lebens-Zeit. 4) Lebens Lauf, Leben, Thaten eines Menschen. 5) Lebens-Art, Stand. 6) das Leben; die Kraft des Wachsthums in Bäumen, Pflanzen 7) Leben, Vergnügen, Sache die man werth hält. 8) die Gesundheit. 9) der Bauch, der Leib. 1) uterus, *m.* matrice, *f.* le ventre,

ventre, le sein de la mère. 2) la vie. 3) vie, *f.* cours de vie; vivant; tems qu'on a à vivre. 4) vie. *f.* l'histoire, les actions d'une personne pendant sa vie. 5) vie, *f.* un genre de vie; manière ee vivre. 6) végétation, *f.* ame végétative; faculté végétative; la vie d'une chose inanimée comme d'une plante. 7) vie; délices, *f. plur.* chose qu'on estime. 8) santé. 9) ventre, *m.* estomac. § 1) brzemienna w żywocie płod nosi; żywot niewieści, macica albo mieysce płodu. 2) żywot, życie taki winowayca traci; o żywot mu idzie; darować kogo żywotem. 3) żywot, życie, pobyt na świecie; żywot iest żyć dobrze, choć krotko; żywota pragnie nie długiego ale dobrego. 4) żywot ludzki bieg do śmierci; żywot komedya; żywot pełen kłopotow; żywoty sławnych ludzi Plutarcha. 5) żywot zakonny, wieyski, żołnierski. 6) miasto dusze iest żywot w ziołach, w drzewach. 7) żywot to iego. *8) żywota, zdrowia iest słabego, czerstwego. 9) gryzienie w żywocie; zatwardzenie żywota.

żywoty; żywoty Swiętych. Lebens=Beschreibung der Heiligen. legende, *f.* un livre contenant la vie des Saints.

żywota miłość. Liebe zum Leben. l'amour de la vie.

za żywota iego. bey seinem Leben. de son vivant.

za żywota krola tego. beym Leben dieses Königes. du vivant de ce roi.

Zywotnie, *adv.* auf eine belebte Art. d'une manière animée ou vitale.

Zywotnik, *m. g. a.* kurzer Zippel=Pelz. une courte pelisse ou chamarre.

Zywotność, *f.* Kraft, Vermögen zu leben, Belebung. faculté de vivre; faculté vitale; vivification, *f.*

Zywotny, *adj.* Lebens=; belebend; das Leben unterhaltend. vitale, vivifique, *adj.* qui anime, qui donne, qui entretient la vie aux corps, qui les fait vivre; qui est le principe de la vie.

żywotne ciepło. natürliche Wärme. chaleur naturelle.

duchy żywotne. die Lebens=Geister. les esprits vitaux.

Zywotosprawny, *adj.* der das Leben regiert. qui dirige la vie.

żywotosprawna gwiazda. der Geburts=Stern. etoile de naissance.

Zywotowy, *adj.* do żywota należący. Lebens=; das zum Leben gehöret. de vie; qui appartient à la vie.

Zywozioł, *m. g. u. vid.* Zywopłon.

Zywy, *adj.* 1) lebendig. 2) lebendig, thätig, frisch, munter. 3) lebendig, brennend, glimmend. 4) abgefeimt, recht, eingemacht. 1) vif, vivant. 2) vif; plein de force, plein d'ardeur; ardent; actif, éfficace, verd. 3) ardent, allumé, brûlant. 4) fiéfé, vrai, franc, achevé, véritable. § 1) biorę na świadectwo Sędziego żywych i umarłych. 2) żywe zdrowie; żywa przyiaźń, nieprzyiaźń, ochota. 3) żywe węgle; żywy knot. 4) błazen to żywy.

żywy to obraz oyca swego. er ist ein lebendiges Bild seines Vaters. c'est la vivante image de son père.

na żywego Boga. beym lebendigen Gott. au nom du Dieu vivant. § na żywego Boga proszę, zaklinam

żywa woda. fließendes, lebendiges Wasser. eau qui coule; eau vive. § ryby ktore bywaią na żywych wodach.

żywy płot. grüner Zaun, lebendige Hecke. haie vive.

żywe, n. Leben, das Lebendige. vif, partie vive, chair vive.

do żywego; w żywe. bis an die Seele, bis ins Leben. jusqu'au vif; vivement. § do żywego to przenika, to doszło; doiął do żywego.

do żywego odmalować. nach dem Leben mahlen. tirer au vif.

żywych widać. Verstorbne erscheinen. les ombres, les morts comparoissent.

żywymci sobie. ich bin ja noch bey Verstande. j'ai encore mes sens.

żywy tam nie był człowiek, żywa tam dusza nie była. da war keine lebendige Seele; da war niemand. je ne voyois là ame qui vive que moi; il n'y avoit homme vivant, il n'y avoit ame vivante.

Zyz, *vid.* Zez.

Zyzno, *adv.* fruchtbar. fertilement, abondamment, d'une manière très-fertile.

Zyzność, *f.* Fruchtbarkeit der Erde. grande fertilité, abondance, grande fécondité de la terre.

Zyżny, *adj.* überaus fruchtbar. très-fécond, abondant, très-fertile. § nietylko płodne ale też i żyżne tu są role.

żyznym czynić. befruchten; fruchtbar machen. fertiliser, *v. a.* rendre fertile.

Zza, z za; *pr. g.* hinter — hervor. de derrière qu. ch; d'au delà de qu. ch. § wyszedł

wyszedł zza pieca, zza bramy, z za tyłu obrazu.

Zżęty, *adj.* abgeerndtet. moissonné.

Zzucie, *n.* zzuwanie, *n.* Ausziehung der Strůmpfe, Schuhe. déchaussement; l'action de déchausser.

Zzuty, *adj.* ausgezogen als Stiefeln. tiré des piés, des jambes; déchaussé. § zzute boty ponczochy.

Zzuwam zzuwać, *v. m. F.* zzuię, zzuć. ausziehen Schuhe, Strůmpfe. déchausser, *v. a.* tirer le bas, les souliers des piés. § zzuy mi trzewiki; zzułem mu ponczochy, ubranie.

Zzuwam się. sich ausziehen als Strůmpfe se déchausser.

Zzuwalnia, *f.* Neben-Stůbchen beym Bade, wo man sich auszieht. chambre où l'on laisse les habits en entrant aux étuves ou au bain.

Zzymam się
Zzymać ramionami, mit den Achseln zucken. lever, hausser les épaules à.

Zżynać co, *F.* żeznę. aberndten. moissonner; achever la recolte. § już sierpem zboże zżęto.

KONIEC MOWNICA POLSKO-NIEMIECKO-FRANCUSKIEGO.

